ՄԱՅՐ ՑՈՒՑԱԿ ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԱՆՐԱԳՐԱՅԻՆ

Մաշտոցի անուան Մատենադարանի

Է

Գիրքը լոյս է տեսել
ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ
հաստատութեան աջակցութեամբ

MATENADARAN

REPUBLIC OF ARMENIA – MASHTOTS INSTITUTE of ANCIENT MANUSCRIPTS

GENERAL CATALOGUE OF ARMENIAN MANUSCRIPTS OF THE MASHTOTS MATENADARAN

VOLUME VII

Manuscripts **2101-2400**

Edited by:

GEVORG TER-VARDANEAN

«NAIRI» PUBLISHING HOUSE
YEREVAN - 2012

"МАТЕНАДАРАН"

ИНСТИТУТ ДРЕВНИХ РУКОПИСЕЙ ИМЕНИ МАШТОЦА

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ КАТАЛОГ АРМЯНСКИХ РУКОПИСЕЙ МАТЕНАДАРАНА ИМЕНИ МАШТОЦА

ТОМ VII

Рукописи **2101-2400**

Под редакцией:

ГЕВОРГА ТЕР-ВАРДАНЕАНА

ИЗДАТЕЛЬСТВО «НАИРИ»
ЕРЕВАН - 2012

«ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ»
ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ ՀԻՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՄԱՅՐ ՅՈՒՅԱԿ
ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՌԱԳՐԱՅ

ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՏՈՐ
Է.

Ձեռագիրք 2101-2400

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ՝
ԳԼԱՐԳ ՏԷՐ-ՎԱՐԴԱՆԵՍՅԱՆ

«ԵՐԵՎԱՆ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ - 2012

Տպագրւում է Մաշտոցի անուան Մատենադարանի
գիտական խորհրդի որոշմամբ

ՀՏԴ 09
ԳՄԴ 76. 11
Մ 239

Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մաշտոցի անուան Մատենադարանի.
Մ 239 – Հտ. Է., եր.: «Նայիրի», 2012. 1372 էջ:

Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց /Մատենադարան, Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերի ինստիտուտ: Հտ. է., եր.: «Նայիրի», հրատ., 2012:
Հտ. է. համագրութեամբ՝ Գէորգ Տէր-Վարդանեանի, 2012:

Մաշտոցի անուան Մատենադարանի Մայր ցուցակի է. հատորն ընդգրկում է Հայէրէն ձեռագրերի հիմնական հաւաքածուի թուով կրկին 300 (Հ^{թր} 2101-2400) ձեռագրի գիտական մանրամասն նկարագրութիւն: Այստեղ ամբողջանում է ներկայացումը «էջմիածնի հին» հաւաքածուի ձեռագրերի, որոնք ներկայիս մեր Հ^{թր} 1-2338 միաւորներն էին եւ ընդգրկուած էին 1863 թ. տպագրուած՝ Դանիէլ վ. Շահնազարեանի կազմած («Կարենեան») ցուցակում: Այստեղ նաեւ սկսւում է 1866 թ. ի վեր ձեւաւորուած «Գէորգեան» հաւաքածուի ձեռագրերի մանրամասն նկարագրումը: Այսու հանդերձ, հաւաքածուի այս մասը բովանդակութեան առումով միասնական է՝ հիմնականում գիտական-ուսումնական բնոյթ ունի. այստեղ հիմնականում աստուածաբանական, իմաստասիրական, մեկնողական, չափաբերական, վարքագրական, տոմարական, քերականական շատ արժէքաւոր ժողովածուներ են, ըստ այդմ եւ հատորի մէջ ամփոփուած նիւթերը եւս գիտական մեծ արժէք եւ կարեւորութիւն ունեն:

Հատորիս մէջ նկարագրուած ամենահերեւելի ձեռագիրը 989 թ. գրուած, Ջ. դարի վերջին վերաբերող փղոսկրակազմով եւ նոյն ժամանակի չորս մանրանկար ունեցող հանրայայտ «էջմիածնի» Աւետարանն է:

ՀՏԴ 09
ԳՄԴ 76.11

ISBN 978-5-550-01681-7

© Մատենադարան, Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերի ինստիտուտ, 2013:
© «Նայիրի», հրատ. ՓԲԸ, 2012:

ՄՈՒՏՔ

Վերջին տասնամեակի ընթացքում ո՛չ միայն կանոնաւորուել է մեր «Մայր յուցակ»ի հատորների հրատարակութեան պարբերականութիւնը, այլեւ ձեռագրերի նկարագրութեան աշխատանքների ընթացքը եւ ծաւալը բաւական ընդլայնուել են: Այսօր կարող ենք վստահ ասել, որ, մէկընդմէջ որոշ պակասներով հանդերձ, մեր Հայերէն ձեռագրերի հիմնական հաւաքածուի 7.000ից աւելի ձեռագիր արդէն նկարագրուած են:

Միաժամանակ՝ սկսել ենք նաեւ միւս հաւաքածուների հետազօտման աշխատանքները: Այսպէս. հայերէն ձեռագրերի շարքում կան Պահպանութեան գիր, Կիպրիանոս, Հմայիլ (Համայիլ) անունով հարիւրաւոր միաւորներ, որոնց մի մասը գրքաձեւ է (փոքրադիր՝ գրպանում տեղաւորելի չափսի), աւելի մեծ մասը՝ ժապաւինաձեւ (կան նաեւ այսպիսի հնատիպեր): Մեր ձեռագրացուցակներում կան վերջին տեսակի միաւորների դիպուածային, անմիօրինակ եւ գրիչ նկարագրութիւններ, որոնք այս գրքատեսակի մասին կատարեալ պատկերացում չեն տալիս: Մատենադարանում ժապաւինաձեւ Հմայիլները պահպանւում են կաշեկազմերի մէջ ամփոփուած ամբողջական գրքերի՝ Հայերէն ձեռագրերի հիմնական հաւաքածուի 1-11220 միաւորներից տարբեր՝ 1-520 համարների առանձին շարքով եւ առանձին պահարանում[1]: Սրանք գիտականօրէն կարեւոր են առաջին հերթին որպէս փաթեթա-ժապաւինաձեւ ԳԻՐՔ, պակաս էական չէ նաեւ սրանց բովանդակութեան ուսումնասիրումը, ի վերջոյ՝ շատ ուշագրաւ է Հմայիլների մանրանկարչութիւնը՝ թէ՛ պատկերագրութեան եւ թէ՛ ընդհանրապէս արուեստի տեսանկիւնից: Ահռիով նկարագրել ենք Մխիթարեան Վենետիկի մատենադարանում պահպանուող «Յարութիւն Քիւրտեան հաւաքածուի» 21 միաւոր ժապաւինաձեւ հմայիլ[2]. տեսակով սրանք սովորական ձեռագիր գրքից տարբերւում են շատ տարրերով, ուստի եւ նիւթը պատշաճ ներկայացնելու համար նկարագրութիւնների մէջ լուծել ենք մանր թուացող, սակայն կարեւոր շատ հարցեր:

Այս փորձի հիման վրայ եւ խնդրի գիտական կարեւորութիւնը նկատի ունենալով, Դաւիթ Ղազարեանն սկսել է ուսումնասիրել մեր ժապաւինաձեւ հմայիլների հաւաքածուն. արդէն նկարագրել է 100 միաւորից աւելի, նաեւ՝ համադրել է Հայաստանի գրադարաններում առկայ հնատիպ բոլոր միաւորները: Ուստի եւ վստահ ենք, որ ամբողջ հաւաքածուի քննական նկարագրութիւնը մեզ ո՛չ միայն տալու է Մայր յուցակի մի ծաւալուն եւ լաւ հատոր, այլեւ դրանով իսկ ստեղծուելու է մեր ձեռագրերի այս տեսակի քննութեան լաւագոյն եւ կատարեալ աղբիւրագիտական հիմքը[3]:

Յայտնի է, որ քանակով եւ որակով Մատենադարանի երկրորդ հաւաքածուն Հայերէն ձեռագրերի պատահիկներինն է, որի մէջ ներկայումս կայ 2147 միաւոր: Սկսուել է նաեւ այս մեծարժէք հաւաքածուի նկարագրման աշխատանքը[4]. պատահիկների զգալի մասը նախկին Պատառիկ-Պահպանակներ են, որոնք իրենց քնկալ-ամբողջական ձեռագրերից անջատուել են հիմնականում նախորդ դարի սկզբներին: Գիտենք, որ մեր Մայր յուցակում Պատառիկ-Պահպանակները «գիտուած են իբրեւ ձեռագիր միաւորներ եւ նկարագրուած ըստ ամբողջական ձեռագրերի համար մշակուած հարցակարգի»[5]: Այդպէս լինելով հանդերձ, պատահիկներն ունեն իւրայատկութիւններ, որոնց հաշուառումով եւ անհրաժեշտ նիւթի նախնական քննութեամբ կազմուել է Պատահիկների նկարագրութեան հետեւեալ հարցակարգը.

1. Գոլքահամար.

2. Տօրագիր.

3. Ինկալ ձեռագրի (որի պահպանակն է եղել) գոլքահամար եւ կարեւորագոյն տուալներ՝ խորագիր, թուական, տեղի, գրիչ, ծադկող, ստացող, թերթաքանակ, նիւթ, չափեր (մէկ տողով).

4. Գրչութեան վայր.

5. Ժամանակ.

---

[1] Սրանց մի զգալի մասը գնուել են վերջին տասնամեակների ընթացքում. սակայն անհատ մարդկանց ձեռքին այսպիսի ժապաւինաձեւ հմայիլներ դեռեւս շատ կան:

[2] Շուտով «Յուցակ Յարութիւն Քիւրտեան հաւաքածուի հայերէն ժապաւինաձեւ ձեռագիր հմայիլների» խորագրով հրատարակուելու է «Էջմիածին» ամսագրում:

[3] Ուշագրաւ է, որ Մխիթարեան Վենետիկի հաւաքածուի 26 միաւոր հմայիլների վրայ է հիմնուած այս նիւթի գոյութիւն ունեցող առայժմ միակ լուրջ ուսումնասիրութիւնը՝ Frederic Fejdit, Amulettes de l' Armenie chretienne, Venise, St. Lazare. 1986, 385 էջ եւ 90 նկար:

[4] Առայժմ այս աշխատանքն անում է միայն համալսարանական մեր սան Գոհար Գրիգորեանը, սակայն շուտով այլ մասնագէտներ եւս կլծուեն այս կարեւոր գործին:

[5] Մայր յուցակ հայերէն ձեռագրաց Մաշտոցի անուան Մատենադարանի, Հատոր Ա., Կազմեցին՝ Ծ. Եգանեան, Ա. Ջէյթունեան, Փ. Անթաբեան. Խմբագրութեամբ՝ Ա. Մնացականեանի, Ծ. Եգանեանի, Երեւան, 1984, էջ ԽԹ:

6. Գրիչ.

7. Մաղկող.

8. Կազմող.

9. Մեկնաս եւ Սուացող.

10. Թերթաքանակ.

11. Նիւթ (լուսագրոշմ, լուսագիծ՝ թղթի դէպքում).

12. Մեծութիւն՝ ներկայիս.

13. Մեծութիւն մայր ձեռագրի, ենթադրելի՝ եթէ հնարաւոր է.

14. Լուսանցների (ներքին, արտաքին, վերին, ստորին) չափերը.

15. Գրադաշրի չափերը.

16. Գրութիւն (միասիւն, երկսիւն, եռասիւն).

17. Միւնագամէջի լայնք.

18. Գիր (գոյն՝ եթէ իւրայատկութիւն կայ).

19. Տողաքանակ.

20. Տողի բարձրութիւն.

21. Տառի բարձրութիւն.

22. Տողամէջի բարձրութիւն.

23. Բառանջատում.

24. Գլխատառ.

25. Կէտադրութիւն.

26. Մանրանկարչութիւն (ենթահարցերով հանդերձ).

27. Վիճակ (նաեւ՝ լուսանցների եզրահատուած լինելը).

28. Կնքադրոշմ.

29. Գրչափորձ.

30. Նկարափորձ.

31. Նշումներ.

32. Յիշատակարանք, յիշատակագրութիւնք.

33. Բովանդակութիւն՝ Բնագիր. ամբողջական վերարտադրութիւն:

Գործը նոր ենք սկսել, ընթացքում, բնականաբար, քննարկումների արդիւնքում շատ մանրամասներ են ճշգրտուելու: Նաեւ վստահ ենք, որ նիւթի մշակման, առանձնապէս՝ թուային լուսանկարներով Պատառիկների հաւաքածուի միաւորների եւ ձեռագրերի մէջ պահպանուող Պատառիկ-պահպանակների տուեալների համագրումով պարզուելու եւ բացայայտուելու են միջնադարեան մեր մատենագրութեան եւ գրքարուեստի կարեւոր շատ էջեր եւ խնդիրներ: Կարծում ենք՝ հարցակարգը մասնագէտներին հասկանալի է, օրինակ՝ Յրգ հարցը պարզելու համար է, թէ ե՛րբ եւ որտե՛ղ է, ասենք՝ Խորենացու Պատմութեան Թ. դարի երկաթագիր մի օրինակ հանդիպել իրեն քննել գարձած Ժե. դարի Աւետարանին: Կարեւոր մի պարզաբանում եւս վերջին՝ 33րդ կէտի «Բովանդակութիւն» կէտի մասին: Ժամանակին ունեցած փորձառութեամբ համոզուել էինք, որ *1-4 թերթանոց մագաղաթէ Պատառիկի կամ Պատառիկ-պահպանակի մանրամասն նկարագրութիւն* ունենում է գրեթէ նոյնչափ ծաւալ, որքան նոյն 4 թերթի պարունակած բնագիրը, ուստի եւ մեր նկարագրութիւնների մէջ ակամայ լանգել էինք պատառիկների բովանդակութեան ամբողջական վերարտադրումների[6]: Մեր պատառիկների նկարագրութեան աշխատանքներն սրդէն սկսուած էին, երբ տեսանք, որ նոյնն արուած է նաեւ նորերս հրատարակուած շատ օգտակար եւ անհրաժեշտ՝ 373 մեծադիր էջ ունեցող մի գրքի[7] մէջ, որտեղ ներկայացուած է վիճնեական ձեռագրերի ընդամէնը 90 միաւոր պահպանակ: Յիշենք՝ մեր Պատառիկներն անհամեմատ շատ են՝ 2147 (եւ դեռ աւելացնալու են), ապա նաեւ՝ ձեռագրերի մէջ գտնուող Պատառիկ-պահպանակներն էլ չենք հաշուել, բայց մի քանի հազար էլ նրանք են լինելու: Ուրեմն՝ գործն այսպէս անելու դէպքում Պատառիկների եւ պատառիկ-պահպանակների նկարագրութիւն-հրապարակման քանի՞ հատոր պէտք է նախատեսենք: Վատահ ենք՝ հաշուել պէտք չէ, որովհետեւ, նախ՝ իմաստ չունի մտածելը, որ՝ եթէ 90 միաւորը մի հատոր է կազմել, ուրեմն, աասենք՝ 5000 միաւորի համար անհրաժեշտ է լինելու 55 հատոր[8]: Կարեւորն այն բազմատեսակ եւ բազմաբնոյթ արժէքաւորութիւնն է, որ ստացուելիք հատորներն ունենալու են մեր միջնադարեան մատենագրութեան եւ գրքարուեստի համար. սրանց շնորհիւ այս ասպարէզներին վերաբերող մեր պատկերացումներն ու իմացութիւնները հիմնովին փոխուելու են:

Բուն՝ Մայր ցուցակի կազմութեան սկզբունքների քննարկումները վաղուց ի վեր աւարտուած են, սակայն աշխատանքի ընթացքում, բնականաբար, զանազան կարեւոր եւ երկրորդական թուացող հարցերի վերաբերմամբ առաջանում են մտորելու առիթներ, որոնք, կարծում ենք, ուշագրաւ են եւ քննարկման արժանի:

---

[6] Այսպէս նկարագրել-վերարտադրել ենք, օրինակ՝ «Յարութիւն Քիւրտեան հաւաքածուի» ձեռագրերի պահպանակների զգալի մասը:

[7] Տե՛ս Գոհար Մուրադեան, Սիրամ Թոփչեան, Յուցակ Վիճնայի Մխիթարեան Մատենադարանի հայերէն ձեռագրերի պատառիկների. Երկլեզու հայերէն-անգլերէն հրատարակութիւն, վերջաբանը երիվ Թէնհարտի, Անկինաքար հրատարակչութիւն, Երեւան, 2012, 373 էջ:

[8] Նախ՝ Գ. Մուրադեանի եւ Ս. Թոփչեանի ցուցակը երկլեզու է, որ ծաւալը կրկնակի մեծացնում է, ապա՝ մեր Պատառիկների նկարագրութիւնները հատորները, անկասկած, պատրաստուելու են մեր իսկ Մայր ցուցակի ձեւաւորմամբ՝ աւելի մեծ եւ խիտ գրադաշրով, ուստի եւ անհամեմատ քիչ քանակ են ունենալու:

Խնդիրների գծալի մասն առաջանում է «յղումների» սկզբունքի առիթով. գնալով առաւել յաճախ ենք տեսնում, որ «յղումով» նկարագրուած մէկ կամ միւս ժողովածուի մի նոր օրինակ «յղելիի» կաղապարի մէջ չի տեղաւորւում, կամ նոյն կաղապարի մէջ խցկած նկարագրութիւնը ձեռագրի մասին որեւէ պատկերացում չի տալիս. այսինքն՝ ձեռագիրը լիովին կորցնում է իր դիմագիծը, իսկ ընթերցողը նրա պարունակութեանն անհաղորդ է մնում: Ահ այս քաղում ենք. «այս սիստեմը ոչ թէ նպաստում է պարզեցնելու ձեռագրերի նկարագրութիւնը, օգնելու բանասէրին, այլ խճողում է նիւթը, արհեստական բարդութիւններ ստեղծում ու խիստ դժուարացնում բանասէրի աշխատանքը». «...»յղումների» իւրօրինակ, աննմանապէպ ու ոչ պիտանի այդ սիստեմը... մերժելի է իր բոլոր ատրիբուտներով»[9]: Ի վերջոյ՝ «յղումների այս նորաշնար սիստեմը որեւէ առաւելութիւն չունենալով, միայն խճողում է ու բարդացնում ցուցակը, ուստի մերժելի է ըստ ամենայնի: Յղումներ կատարուելու են այնպէս, ինչպես դրանք կատարուել են Տաշեանի եւ մեր միւս հմուտ բանասէրների կողմից»[10]:

Անկարմարութիւնն զգալի է առանձնապէս Յայսմաւուրք ժողովածուի Գրիգոր Մերենցի խմբագրութեան ձեռագրերի նկարագրութեան դէպքում: Վերջին շրջանում մենք երկիցս յայսմաւուրային բնագիր ենք հրատարակել[11]. հետաքրքրող բնագրերը փնտրել ենք նախ «յղումով» արուած եւ դեռեւս անտիպ նկարագրութիւններով, սակայն որեւէ բան չենք գտել, ուտիպուած՝ ամէն անգամ վերցնելով եւ դնելով թերթել ենք շուրջ 300 ծանր ձեռագիր եւ փնտրուածը գտել միայն այս եղանակով[12]: Սրան աւելացնենք նաեւ այն հանգամանքը, որ «յղումի» պատճառով յայսմաւուրային վարքերի ու վկայաբանութիւնների հեղինակների եւ հերոսների անունները գեղչւում են եւ դուրս մնում ցուցակի հատորների անուանացանկերից, դրանով իսկ փակւում է ուսումնասիրողի հարցաքննութեան ճանապարհը: Միով բանիւ, Յայսմաւուրքների՝ յղումով արուած նկարագրութիւնները[13] յիշեցնում են մեր Համաոտ ցուցակի Ա. հատորի անուանացանկերի մասին Ռ. Իշխանեանի ասած՝ «թուերի անկենդան շարան» արտայայտութիւնը[14]:

Ուրեմն ի՞նչ պէտք է անենք. Մերենցի Յայսմաւուրքի հիմք՝ յղուող Ձ[եռ] 1511 ձեռագրի Բովանդակութիւն մասը զբաղեցնում է ցուցակի 23 մեծադիր էջ (Մ3. ե., սիւն 93-138). Եթէ վերը յիշուած 300 Յայսմաւուրքը լրիւ՝ առանց յղումի նկարագրելու լինենք, ցուցակի միայն 6900 էջ (7 հատոր) բռնելու են նրանց նկարագրութիւնները: Ասել է՝ պէտք է գտնել միջին մի ուղի, որ մեր կարծիքով կարող է լինել հետեւեալը. Նշուելու է ամէն նիւթի կարգային համարը, ձեռագրի էջահամարները, ամսանունների ու ամսաթուերը եւ խորագրերի էական մասերը. սկզբնատողերը եւ խորագրերի կաղապարային մասերը գեղչուելու են: Ասենք՝ Ձ[եռ] 1511 ձեռագրում ունենք՝

«240. 435ա-7ա Առեգի Լ. եւ Ապրիել Է. Տաւն է Աւետաց Աստուածածնին - Ամենասրբուհի Աստուածածին կոյսն Մարիամ, աւրհնեալն ի կանայս, ծնեալ եղեւ աւետեաւք... (436բ) Ի սմին աւուր յիշատակ սքանչելեացն, որ եղեն յերուսաղէմ ի Ձ3. եւ ՀԲ. թուին Հայոց. ասէ սուրբն Յովհաննէս Գաւոնեցին... (437ա) Յայսմ աւուր վկայաբանութիւն Սաբայ ստրատելատին...» (Մ3, ե. էջ 125).

Նոր նկարագրելի ձեռագրի համապատասխան մասը պէտք է լինի, ասենք՝ այսպէս.

«240. 435ա-7ա Առեգի Լ. եւ Ապրիել Է. ... Աւետաց Աստուածածնին... (436բ) յիշատակ սքանչե-

---

[9] Տե՛ս Լեւոն Խաչիկեան, [Մատենադարանի Մայր ցուցակի «Հին» եւ «Նոր» տարբերակների յարաբերակցութիւնը եւ մեր գիտական խնդիրը].- Աշխատութիւններ, հտ. Գ., «Նայիրի», Երեւան, 2008, էջ 1050, 1055:

[10] Նոյն տեղում, էջ 1056. Խնդրի արծարծման ամբողջութիւնը եւ յղման եղանակի մերժման փաստարկները՝ էջ 1046-56:

[11] Տե՛ս Գ. Տէր-Վարդանեան, Թովմա Մեծոփեցու՝ երգասաց Յովհաննէս Իլիաեցու վկայաբանութիւնը. - Էջմիածին, 2008/Ը., էջ 67-103. ապա՝ Թովմա Մեծոփեցու Նորայայտ՝ Աստուածածնի աւետման Նախատօնակի Ճառը.- Էջմիածին, 2009/ԺԲ., էջ 25-62:

[12] Կացութիւնը նոյնն է նաեւ ճաշոցի եւ նման այլ ժողովածուների դէպքում:

[13] Ձեռ. Ձ[եռ] 1591-1510, 1512-1517, 1532-1534 Մ3, ե., էջ 9-92, 141-192, 367-398. Մայր ցուցակի ապուած հատորների մէջ առկայ ծերեցեան Յայսմաւուրքները բաբերախտաբար հիմնականում սրանք են:

[14] Ռ. Իշխանեան, Յուցակ ձեռագաց.- Լրաբեր հասարակական գիտութիւնների, 1966/11, էջ 101-5: Օրինակ՝ 104րդ էջում տե՛ս. «Ներսէս Շնորհալու անուան տակ գրուած են 300ից աւելի համարներ. ընթերցողը չի կարող իմնալ թէ դրանցից որն է «Ճիսուս որդին», որը՝ «Լոր եգեսիոն», որը՝ Հանելուկներ եւ այլն: Նոյն կարգի համր թուեր են գրուած Գրիգոր Տաթեւացու, Գրիգոր Նարեկացու, Առաքել Սիւնեցու եւ միւս նշանաւոր անունների տակ... Վարդան Ագթկցու անուան դիմաց շարուած շուրջ 180 թուերի լեզուն հասկանալու համար անհրաժեշտ է գտնել ու նայել շուրջ 180 նկարագրութիւններ, եւ դրանից յետոյ էլ հնարաւոր է, որ ընթերցողը չպարզի իրեն հետաքրքրող հարցը: Ակ անգամ էլ նա պէտք է նշուած համարների համաձայն դիմի բազմաթիւ ձեռագրեր թերթելու աշխատանքին»:

լեացն, որ եղեն յերուսադէմ ի Ջհ. եւ ՀԲ. ... (437ա) Վկյբ. Սաբայ սորատելատին...»:

Համառօտման եղանակով արուած այս նկարագրութեան ծաւալը նախորդի կէսից պակաս է. եւ այս ձեւով ներկայացնելու դէպքում թէ՛ ձեռագիրը չի փոփոխուի եւ թէ՛ ընթերցողն իրեն անհրաժեշտ նիւթը հեշտ կգտնի: Մնում է՝ ապագայ քննարկումներով պարզենք ճաշոցը եւ այլ ժողովածուներ նկարագրելու յարմարագոյն եղանակները:

«Մայր ցուցակը» մեր հաստատութեան՝ Մաշտոցեան Մատենադարանի հրատարակութիւնն է, ուստի եւ մատենաշարիս առաջին պատասխանատուն նոյնպէս Մատենադարանն է: Միաժամանակ, բանասիրական որեւէ աշխատանքի նման՝ այս գործը եւս անձնատուրուած է, այսինքն՝ անհատ մարդու կամ, յատկապէս այս դէպքում մարդանց խմբի ջանքերի արդիւնք է: Հասկանալի է, որ խմբական աշխատանքի տարբեր մասերն անում են առանձին մարդիկ, ուստի նոյն մասերի յաջող թէ անյաջող լինելը նոյն առանձին մարդանց պատուի կամ պատասխանատուութեան հարցն է: Այս իսկ պատճառով, ինչպէս արդէն Ջ. հատորի առաջաբանում ասել ենք, այստեղ էլ բոլոր հատորների մէջ հատիկ-հատիկ նշուելու է ամէն նկարագրութեան հեղինակի անունը: Կրկին ասել ենք, որ հրատարակութեան պատրաստելուց առաջ հնում արուած կամ նոր կազմուած բոլոր նկարագրութիւնները, որպէս կանոն, ձեռագրերի հետ համամատուելու եւ սրբագրուելու են, այսինքն՝ պէտք է նկատի ունենանք, որ բոլոր ձեռագրերն ունենալու են առաջին եւ երկրորդ նկարագրողներ: Նշենք նաեւ շատ կարեւոր մի մանրամասն. նախկինում արուած նկարագրութիւնների եւ ամէն առանձին նկարագրողի աշխատանքի հաշուառումն-գրառումներ մենք չենք ստացել, ուստի առաջին նկարագրութիւնների հեղինակներին եւ նրանց արած աշխատանքները հարկադրուած ենք ներկայացնելու ըստ Ջեռագրատան սպասակման մատեանների: Սակայն այս դէպքում էլ շփոթներ շատ կան՝ ձեռագրերի նոյն շարքերը (հարիւրեակները) ստացել են մէկ, երկու, երբեմն էլ՝ երեք տարբեր նկարագրողներ, որոնց մեծ մասն այսօր Մատենադարանում չեն, ուստի եւ հնարաւոր էլ չէ պարզելը, թէ երեք մարդուց ո՛ւմ արած նկարագրութիւններն ենք այսօր մշակել եւ հրատարակութեան պատրաստել (այսպիսի դէպքերում մեր սիալմունքները՝ մէկի արածը միւսի անունով ներկայացնելու սակաւաթիւ դէպքերը պէտք է անմեղադրելի համարուեն):

Ուրեմն՝ երկրորդ նկարագրողները եւս առաջիններին հաւասար կիսելու են իրենց արածի պատիւն ու պատասխանատուութիւնը՝ շնորհակալիքն ու քննադատութիւնը: Այսպիսով, այս հատորում ներկայացուող ձեռագրերի առաջին նկարագրութիւնները արել են՝

Ջեռ. Հ՟ր 2101-2200 - Մնձիկ Եգանեան.

Ջեռ. Հ՟ր 2201-2219, 2221, 2225-2228, 2232-2233, 2253-2254, 2259-2260 - Յակոբ Քէօսէեան.

Ջեռ. Հ՟ր 2220, 2222-2224, 2229-2231, 2234-2252, 2255-2258, 2261-2666, 2268-2300 - Շահէ Քոչ (Յովհաննէս) Հայրապետեան.

Ջեռ. Հ՟ր 2301-2373, 2376, 2385-2388, 2394, 2397, 2399-2500 - Գեղամ Բաթալեան.

Ջեռ. Հ՟ր 2377-2382, 2389, 2391-2393, 2395-2396, 2398 - Վահրամ Քրիստեփ.

Ջեռ. Հ՟ր 2375 - Լուսինէ Թումանեան.

Ջեռ. Հ՟ր 2384 - Նարինէ Վարդանեան.

Հ՟ր 2374, 2390 Ձեռագրերի նկարագրութիւնները պատրաստողն անյայտ է:

Նկարագրութիւնները ձեռագրերի հետ վերստին համեմատել եւ սրբագրել են՝

Արմինէ Օհանեան - Ձեռ. Հ՟ր 2107, 2109, 2116, 2118-2120, 2122-2166, 2168-2176, 2178-2188, 2190-2196, 2198-2200, 2301-2311.

Գայիանէ Թերզեան - Ձեռ. Հ՟ր 2201-2250, 2312-2350.

Լուսինէ Թումանեան - Ձեռ. Հ՟ր 2101-2108, 2110-2115, 2117, 2121, 2167, 2177, 2189, 2197, 2251-2300, 2351-2400:

Ցանկերը կազմել են՝

Լուսինէ Թումանեան - *Բ. Նախագաղափար եւ յետագայ յիշատակարանների, Ե. Գրիչների, Ը. Մաղկողների, Թ. Կազմողների, Ժ՟. Մեկենասների, Ժ. Պատուիրատու-ստացողների, ԺԱ. Մանրանկարների, ԺԳ. Գաղտնագրութիւն ունեցող ձեռագրերի, ԺԴ. Ի մի տփի ձեռագրերի, Ժե. Մեսաղէ կրկնակազմեր, խաչեր եւ այլ զարդեր ունեցող ձեռագրերի, Ժէ. Պատառիկ-պահպանակների ընդհանուր աղիւսակ.*

Վարդան Դետիկեան - *Գ. Նիւթերի, Դ. Տեղանունների (Գ. Թերզեանի հետ), Ե. Անձնանունների, ԺԲ. Կնքագրոշմների.*

Գայիանէ Թերզեան - *Ա. Գրչութեան ժամանակագրական, Դ. Տեղանունների ընդհանուր (Վարդան Դեւրիկեանի հետ), Ջ. Գրչութեան վայրերի, ԺՋ. Ձեռագրերի ընդհանուր աղիւսակ:*

ԳԷՈՐԳ ՏԷՐ-ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

2101
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԽՈՐԱՆԱՇԱՏ ՈՂՔ. – 1223

ԳՐԻՉ՝ Ստեփաննոս Աղթամարեցի:

ԹԵՐԹ՝ 204+1 (կրկն.՝ 161) չգրուած 204բ: ՓՐԱԿ՝ 1x6+Ա-ԺxՁ+Ա-Կ (15 պրակ) x 8 (Ը 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ՝ ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 17,2x 12,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,5x9,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 22 (1ա-Ձճա), 24 (Ձ7ա-204ա): ԿԱԶՄ՝ դոշշմագաղց շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ատաւոր՝ կանաչ կաւոյ:

Նմուշ 140ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւ, փոխրիկ պատառուածքներ, զանազան թղեր, թ. 1-3, 204՝ վնասուած, թանգարը գունագարի (1ա-139ա) եւ դժուարընթեռնելի: Կազմի կաշին հերծուած, եզրերը մաշուած, կապիչներն ընկած: Ի դ.. մասնակիօրէն նորոգուած, մի շարք թերթեր եւ մէջին կաշին՝ կարկատուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Բանիմ առասպելախօս]

1. *1ա-6բ* Անուանիմ հետ[ուսծողազ] – *Առաջին հեր[ձուածդ] /// [ը]Արարիչն երկնի[ի] եւ երկրի /// չխոստովանին...*

2. *7աբ* Բանիմ յԱտ որս գրոցն Աստուածաբանի – *Պիմաձորաս յայակերտութիւնն էւոյ ե. (5) ամ լուս հրամայէր կայ...*

3. *7բ-8ա* Այս անուանիմ խեցեմորթազ – *Պինա, ոստիւոին... կովարդոն:*

4. *8ար* [Ֆռանչիսկոսի Թոլեթի] Յաղագս եւթն հրաշիցն որ ի Հռոմ, թէ ոչ ինչ ձեւով – *Թրիկիթոն ելեապտիս, որ է երեք քարեան...*

5. *8բ- 69ա* Ժողովարանի մեկնութեան պատմութեանց այնոցիկ, զոր լիսաւակեաց Գրիգոր Աստուածաբան ի ճառին Մկրտութեան Տեառն մեռոյ Յիսուսի Քրիստոսի

Տե՛ս նեւ. 598, 22բ-54բ. 1. ա-իր/*8բ-17ա (միայն խորագիրը՝* իգ. *անխորագիր՝* իդ.): 2. *Պատճառ/17բ*: ա-իբ/*17բ-25բ*: 3. *Պատճառ/25բ-6ա*: ա-ղ/*26ա-56ա*. 4. ա-իբ/*56ա-64բ (ունի 4ից պակասող խգ-լա. գլուխները եւ 5-ը. տե՛ս ստորեւ)*: իգ/*64բ* ԻԸ. Յաղագս կտրատեալ եւ ալշատեալ աստուածոցն, որ ինձ բուի՝ յաղագս տիտանացն եւ Դիոնիսիեայ, եւ է այսմ յետնեանցի – *Պետեփովնէ ծնաւ գԱգրեոս...*: իգ/*64բ-5ա* ԻԲ. Յաղագս Կովկիտոսի եւ հրաքոցկիզի – *Պատուն ի ճահին, որ Փեգոն անուանի...*: իե/*65աբ* Լ. Յաղագս Տանդաղոսի եւ Տիտիւոսի եւ Իքսիոնիոսի – *Իսկ Տանտաղոս որդի էր Արամադոյ...*: իզ/*65բ-6ա* ԼԱ. Յաղագս հարթաման լերդին եւ յաղագս Պռոմիւթեայ – *Պռոմիւթեոս այս, ասի, թէ գողացաւ...*: իե/*66ա* ԼԲ. Յաղագս Կիւկղոպեան պատուոյն – *Կիւկղոպես այս ասի գիւղացն ումն գոլ...*: իը/*66աբ* ԼԳ. Յաղագս Հերակլեան առնանացն – *Հերակլես ի կողմանս Դաղիրոնի գնացեալ...*: իթ/*66բ-7բ* ԼԴ-ԼԶ. Յաղագս Ադոնի եւ Ափրոդիտեայ – *Միւրակիւրն իւրոսի եղեալ դուստր...*: լ./*67բ-8ա* Լե. Յաղագս Պանտեոնի – *Պանտեոն եղեւ քաղաւոր Ասիենացոցն...* ԼԶ./*68աբ* Լէ. Յաղագս Պրիապոսի – *Այս պատկեր է փոքր մանկան նմանեալ...*: 5. *68բ-9ա* Յաղագս որոց ի սորբոյն Կիպրիանոսի ճառին գրեցան հեթանոսականաց իրաց բանիւ:

Տե՛ս նեւ. 621, 228ար, ա-դ/*68բ-9ա համարներն. այստեղ յաճախ խառն են, թռիչքներով:*

6. *69ա-85բ* Բառոյախաւս – *Զքարս իւրաքանչիւր ագգաց գաղափարելով...*

Տե՛ս նեւ. 466, 192բ-204բ. *Միայն* ա-լե., *համաբակալուած* Ա-Գ., ե-ԼԸ. *(յր.՝ բաժանուած 2 մասի եւ նշուած՝ ԼԹ-ԽՁ): Յաւելեալ՝ 71ա Դ. են եւ քարինք ինչ հրատնանաց...»): Ունի քնագրային տարբերութիւններ:*

7. *85բ Աստ՝* Իրք շնացելոյ կնոջն – *Ածին առաջի Յիսուսի կին մի պոռնիկ...*

Բ. [Բանիմ իմաստնոց]

1. ա. *87ա-113ա* Փիղոնի Յաղագս յառաջախնամութեան առ Ադիքսանդրոս. Բան առաջին – *Յորժամ գՅաղագս նախախնամութեանն քանդ կամէի...*

բ. *113ա-57բ* Փիղոն[ի] Յաղագս նախախնամութեան. Բան երկրորդ – *Այդ՝ դեռեւս խորին է, մինչ միայն ճանաչել գայնոսիկ...*

2. *157բ-90ա* Փիղոն[ի] Յաղագս բան ունել եւ աւսանուն կենդանեաց – *Յիշես գերեկեան բանսն, ո՛վ Լուսիմաիոս...*

3. *190ա-8ա* Արիստոտէլ[ի] Յաղագս Աստուծոյ (ի գրոց Յաղագս աշխարհի) – *Արդ, նախնի ինչ բան է եւ հայրենի ամենայն...*

4. *198ա-200ա* [Դատի Հաւրացւոյ] Նկատումն Արիստոտէլի. Յայլ գրոց – *Ուսուցանել մեզ ի քնաւ լսողութեանցն այնոցիկ...*

5. 200ա-4ա Գիւխ ճարտասանութեան ի Պղատոնէ, բանաստեղծութեամբ գրամարտ շարագրագ: Գլուխ պատմութեանց – *Ձմ, իր, տեղի, ժամանակ, եղանակ, պատճառ, յորդորումն...*

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԺԴ-ԺԵ ԴԴ.:

86բ [Դարագլուխք] – *ՅԱդամայ մինչեւ ի ծնունդն Քրիստոսի Ռ'ՀՂԸ (5198)...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

85բ Ի ՈՀԲ. (1223) թուականիս Հայոց գրեցաւ առաւաքեւսիաւս տետ (բ)ակս այս ի ձեռն Ստեփաննոսի

Աղթամարեցոյ, *ի վանքս Խոռանաշատու, ի գաւառիս Գաւդմանայ, առ ոտս աղիսաճեմ եւ աստուածամարգիս-նախան վարդապետիս Վանականի, որ փայլէ ի ժամանակիս որպէս |36ա|զաստղ առաւաւտու եւ ի կողմանց հիւսիսոյ նահանգիս Թորգոմա, ամպ հոգեցաւղ հանապազ հոսեալով զաստուածահնոյն զբանաւորաց ոռոգանէ երկիր: Եւ թէպէտ կրսեր էաք ի լսարան համահանդիսիս եւ անաքուեստ գոլով զծոյ գրոյ, այլ յաւժարութեամբ սրտի, միայն յուսացեալ յԱստուած՝ ի ձմեռնայիս յաւուրս գրեցաւ: Այլ ազաչեմ չիներ մեզազիր թիւրութեանն, զի յոլովն ճրագով գրեցի, եւ գայս միայն խնդրեմ յիշել գիս, եւ զհայրն իմ տէր Սարգիս, եւ զծնաւղսն իմ ըստ մարմնոյ, եւ զեղբարսն, եւ զսիրելիսն իմ զիգնատիոս քահանայ, եւ Քրիստոս հասարակաց, ողորմեսցիս, յիշողացդ եւ յիշեցելոցս, եւ նա եղեցի աւրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

113ա Զգծողս՝ Ստեփաննոս յիշ[ե]ա՛, աղ[աչեմ]:

159ա Հաճար աւաղ զեղկելիս ի մէջ ախտիս:

190ա Աւրհնեալ է Աստուած յաւիտեանս, որ հասին ի վերջին գիծս նահանջնամական գրոցս, ի թվիս ՈՀԲ. (1223), ի տաւնի Աստուածածնիս, ի վանքս Խոռանաշատու՝ շինեալ Վանականի իմ վարդապետիս, որոյ ի հանգետն չհասի, այլ վերջ անկեալ անպիտանիս՝ որպէս գանաս ի յաստղէ:

204ա Աւրհնեալ է Մուրբ Երրորդութիւն Աստուած, յաւիտեանս. ամէն: Գրեցաւ իմաստացոյց բանքս առաջնոց գուատգաց բնութեան իրաց, որ ըստ գոմի եւ պարսաւի ի ՈՀԲ. (1223) թուաբերութեանս մերին ազանց, ի վանքս Խոռանաշատ կոչեցեալ, ի նահանգիս Աղուանից, ընդ [հով]անեաւ Մաւրս լուսոյ Աստուածածնիս, ձեռամբ Ստեփանոս Աղթամարեցոյ, կրթեալ առ Վանական վ//ար]դապետիս: Արդ, ազաչեմ զհանդիպեալսդ յ[իշել] միով Տէր ողորմէին զվարդապետն իմ եւ գտէր Սաւրգիս հաւրեղբայր եւ զծնաւղն իմ զՅոհաննէ[է]ս եւ գիմսն ամենայն, եւ հասարակաց ողորմեսցի Աստուած յիշողացդ եւ յիշեցելոց, եւ ինքն եղիցի աւրհ[ն]ե[ալ] յաւիտեանս. ամ[էն]:

էջ 85բ, 113ա, 190ա, 204ա՝ տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ-ք, էջ 136-7:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *204բ եր, Ա, Ած:*

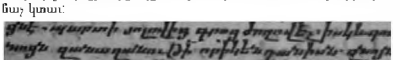
2102

ՓԻԼՈՆ ԵԲՐԱՅԵՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՁՂԱ. – 1342

ԳՐԻՔ՝ Թուղս: ՍՏԱՑՈՂ՝ Կիրակոս ոաբունապետ, Յովաննէս վրդ.:

ԹԵՐԹ՝ 350, չգրուած՝ 1ա-2բ, 154բ-5ա: ՊԱԿԱՏ Ա-[Լ]x12 (Ա. 11, [Լ] 3): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12. 3x8,4): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 23-25: ԿԱՊՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառ (Ա. փեղկ)՝ կանաչ կտաւ:

Նմուշ 100ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – *Հ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* 153ա: *Լ ու ս ա ն ց գ ա զ ա ր դ՝* բուսական (153ա, 264ա), Յովաննէս յերախ կիտի (350բ): *Գ ո յ ն ե ր՝* կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. զանազան բծեր, խոնաւութեան ճեռերէր, տեղ-տեղ գեցակեր, թ. 1-4՝ կիսով չափ պատռուած, 116-124, 131-137, 156-159՝ մկնկեր, թ. 2-ից յետոյ եւ վերջից թերթեր ընկած, զրաղաչուք տեղ-տեղ վնասուած. ԻԼ, ԻԹ, Լ պրակաիիշերը չիք. կազմի կաշին վնասուած, գեցակեր, եզրերը եւ մէջերը մաշուած, կապիչներն ընկած, Բ. փեղկի աստառը չիք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-317ա, 318ա-350բ* [Մատենագրութիւնք Փիլոնի Եբրայեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 2057, 1ա-309ա. 1-3/*չէջ*: 4. ա/*156ա-74ա*: բ/*174ա-232ա*: 5/*232ա-49բ*: 6/*249բ-64ա*: 7/*264ա-302ա*: 8/*302ա-17ա*: 9/*318ա-41բ*: 10/*342ա-50բ*: *347բ «... որպէս ասէ գիրն ///» (շար. քափուած) 348ա «///անս ցուցեալ եղեւ...»: Վրդ՝ «...եւ կացեալ ի վիրայ տեղոյ իմն բարձրա///» (շար. քափուած): 11-13/*չէջ*: 14. ա/*3ա-45բ*: Մկ. Յափուած «/// եւ իբր գոյ կարո[ղութիւն]...»: բ/*45բ-107ա*: գ/*107ա-54ա*: դ/*չէջ*:

Լս-ներում գրչի ընագրային յաւելումներ եւ ծանօթագրութիւններ՝ 27բ, 43ա, 53աբ, 73բ, 156բ, 203բ, 247բ, 255ա, 290բ, 303բ, 318ա, 330ա եւ այլն:

Բ. *317բ-3ա* [Քաւն ներողական]

– [Ա]ճառս՝ աչաց, աճառնելի՝ ձեռաց... Հինգ առ վեց, տասն ի չորից, երկու ես այլ ի չորից երկեայց, յերկուց յի ի լճից պատուհանեայ: Երկուք բերեն զմոյ, մի բեռ զվեցի, եւ վեցն առնու յամենէ, կանկնեալ լինի յերից, կրեալ յերկուց եւ ի տասանց... Վասն գոյի, զոր հարցիմն խնդիր:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *294բ (ի ստորին լուսանցս) Ջնուասա՝ Թորոս յիշեա՛: |295ա| Տե՛ս եւ իմա՛, եթէ խորուդիկն է լաւ, թէ բոլորն գիր բոլոր:*

317ա Զանարհեստ ծրաւղ յիշել ի Տէր, աղաչեմ:

341բ Որ անաւթ Հոգւոյն եղէք, / զՔանն կենաց միշտ ծանուցէ՛ք, / Նուաստ Թորոսի մեղաց թողութիւն հայցեցէ՛ք:

346բ Վա՛յ, քարտիզիս, թէ դառն է եւ դժուա-բ|347ա|լին գրուեցաւ սա:

2. *(ատացողի) 154ա Ջատացաւղ ատտուածային մատենից՝ զերանաշնորհ, եւամեծ բաբունապետն Կիրակոս եւ գնուաստ ծառայ նորին՝ զՅովաննէս պիտակառուն վարդապետ՝ ատացաւղք սուրբ տաճիս Փիլոնի մեծի յիշեցէք ի Տէր Յիսուս Քրիստոս եւ հայցեցէք թողութիւն մեղաց մեզ եւ ծնողաց մերոց: Եւ յիշողքդ յիշեալ լիցիք յողորմութիւն բարերար Փրկչին, որում փառք յաւիտեանս. ամէն:*

Տե՛ս ԺԹ դ. յիշ. էջ 332:

Գրեցաւ ի թվին ՉՂԱ. (1342), ի մարտի ԻԷ. (7), Սահմի ի ԺԲ. (12):

ՆԿԱՐՁԱՒՈՐՁ՝ *289աբ, 332ա (ի լուսանցս):*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *59ա (ԺԴ. դ.) առաջի խմ: 155բ Այսաւր, այսօր անճար լուսուն ծաքում, այսօր ատ. Յիսու, Աստ եւ Աստուածէ Բարպեղի:*

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «ՉՂԱ. — 1342, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2103
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

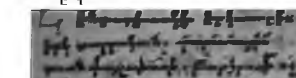
ԺԷ. դար

«Ճարտարբերութիւն Տեառն» (14բ), «Ի յարութիւն Կաղարոս» (15ա), եւ «Ի Մեծի երեքշաբաթի» (15բ) ճառերից:

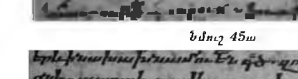
ԹԵՐԹ՝ 493. չքուած՝ 1ա-3բ, 7բ, 88աբ, 304բ-5բ, 306բ, 339աբ, 447բ, 490բ-3բ: ՊՐԱԿ 1x3+Ա-2x12 (Ե՝ թուիչ, Ա 8)+1-2x12+1x4+Ա-ԺՀx12 (Ը 13)+Ա-Ժ9x12 (ԺՁ 9)՝ ՆՒՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան: ՄԵՇՈՒՈՒԹԻՒՆ՝ 19,3x13: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x8–12,2x7,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (4ա-304ա), բզտրգիր (306ա-490ա): ՏՈՂ՝ 25 (4ա-304ա), 27-31 (306ա-490ա): ԿԱՀՄ՝ գրչմատուց չափամակագոյն կայի՝ դնակով, միջակը՝ տախտակ, ատտառը՝ թուղթ, մաճն առաջին եւ վերջին պրակների, դնակի ատտառը՝ կաւմիր կաւա. լուսանցակազերը՝ կաւմիր:

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — *Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝* թուչնագիր, ճանգատցագիր: *Գ ո յ ն ե ր՝* կաւմիր (բաց, մուգ):

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաուածների հետեւեր, գանազան բծեր, փաբրիկ պատռուածքներ, թանաքի ցայտոտում՝ Ցա, գեղակեր: Նախկինում ներգրաւած, լուսանցներ մի հան տեղ կարկատուած: Կազմի կոչիւ թեքեակի հետ՝ ատ, կոպիչներն ընկած:

Նմուշ 45ա

Նմուշ 376ա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Բաճ զանազաճ]

1. *4ա-5բ* [Բաճ հաղուածոյի] — *Հոգի յերից սկզբանց գոյանայ...*

2. *5բ-7ա* Արիստոտէլի Ցաղագս առաքինութեանց առ Ալէքսանդր թագաւոր — *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պատուաւելի գարշելիքն... բաշխական գոլ այն մինչ ոչ/// (շար. ներից):*

3. ա. *8ա-17բ* [Գրաւոչք] — *Ան ծախելի շնորհացն Աստուծոյ մաթուր շուեմարանն...*

Ունի հատուածներ Գրիգոր Նարեկացու Մատեանից (11բ), Յակոբ Սուճոյ Եպիսկոպոսի «Ի խորհուրդ կիրակէից» (14ա),

Ա. [Բաճ զանազաճ]

1. *4ա-5բ* [Բաճ հաղուածոյի] — *Հոգի յերից սկզբանց գոյանայ...*

2. *5բ-7ա* Արիստոտէլի Ցաղագս առաքինութեանց առ Ալէքսանդր թագաւոր — *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պատուաւելի գարշելիքն... բաշխական գոլ այն մինչ ոչ/// (շար. ներից):*

3. ա. *8ա-17բ* [Գրաւոչք] — *Ան ծախելի շնորհացն Աստուծոյ մաթուր շուեմարանն...*

Ունի հատուածներ Գրիգոր Նարեկացու Մատեանից (11բ), Յակոբ Սուճոյ Եպիսկոպոսի «Ի խորհուրդ կիրակէից» (14ա),

Բ. *17ա-23բ* [Օրինութիւմ յետ հարոգից] — *Ջոր աւրհնութիւն աատուածային եւ ազօթք սուրբ Լուսաւորչին... (շար. տե՛ս §5):*

4. *24ա-8բ* Աւրաեայ վարպապետին Վանականաս [համեմատութիւմ Հնոյն կտակարանացն ընդ Նորոյն] — *Երկիւղ՝ եկեղեցի...*

5. *29ա-38ա* [Օրինութիւմ յետ հարոգից] — *Աւդ, քահանայապետն Քրիստոս օրհնեսցէ...*

6. ա. *38ա-9բ* Անանիայի Շիրակացոյ Յաղագս կշռոյ եւ կշռոց եւ կշռողաց: Յաղագս ասաարիոնի, ղեփտոնի եւ դանկի — *Կշիռ Բ. (2) գարեհատաց կոյ՝ ասարիոն...*

բ. *39բ-40բ* Յաղագս չափոյ չափուց: Յաղագս խեստի — *Զափ առաջնորդ չափոյ՝ քանաս...*

7. *40բ-54բ* [Յաղագս առեզականաց] — *Եթէ կամիցիս գիտել եթէ արեգակն յորում կենդանակերպ է...*

բ. *41բ-2ա* Յաղագս լուսնոյ — *Եթէ կամիցիս գիտել, թէ լուսինն յորում կենդանակերպի է...*

գ. *42բ* Աստուծոյ հրամանաւ, ըստ այսմ օրինակի, յարգեաց Մովսէս զթիւ ցեղից...

դ. *42բ-54բ* Յաղագս կենդանատեսակ շրջագայութեանն, զոր կոչես յոյնի զովդիկոս եւ կիվդոս — *Կենդանատեսակ բոլորութիւնն շարժի առ շեղապէս...*

Բ. *54բ-87բ* Փիլոնի Աստուածային օրինացն այլաբանութիւն — *Եւ կատարեցան միանգամայն երկին եւ երկիր...*

Գ. *89ա-304ա* [Բարդողիմէոսի Մաւանացւոյ Մեկնութիւն Վեցօրեից]

Տե՛ս նեռ. 1659, 1ա-350ա. *ձանկ/80ա-92ա՝ խբբ/92բ-5բ; 1. ա/96ա-123բ, բ/123բ-42բ, 2/143ա-68բ, 3/168բ-81ա, 4/181ա-208բ (բոլորակների տեղերը բաց՝ 185ա, 194ա); 5/208բ-15բ, 6/215բ-52բ, 7/252բ-60ա, 8/260ա-304ա (թերի յիշ՝ ԻԴ-Վ: Հայդումներբ վրջ «...Աստ էրանելին Օգոստինոս ի գիրս Աստուածային քաղաքին, թէ ոչ էր մեղանչել մարդն»; ձիշ թղթեն՝ յիշ:*

Դ. *306ա-354ա* [Նեմեսիոսի Յաղագս բնութեան մարդոյ]

Տե՛ս ձեռ. 470, 2ա-115ա. *Յանի/306ա*: ա/307ա-16բ, բ/316բ-29ա, գ/329ա-32բ, դ/332բ-3բ, ե/333բ-8ա, զ/338ա-40ա, է/340ա-2բ, ը/342բ-4ա, թ/344ա-բ, ժ/344բ-5ա, ի/345ա-բ, լ/345ա-6բ, խ/346բ-7բ, ծ/347բ-9ա, կ/349ա-բ, հ/349բ-52ա, ձ/352ա-բ, ղ/352բ-3ա, ճ/353ա-բ, մ/353ա-4բ, յ/354բ-5ա, ն/355ա-բ, շ/355բ-6ա, ո/356ա-բ, չ/356բ-9ա, պ/359ա-բ, ջ/359բ-60բ, ռ/360բ-1բ, ս/361բ-2ա, վ/362ա-3բ, տ/363բ-5ա, ր/365ա-6բ, ց/366բ-7ա, ւ/367ա-8ա, փ/368ա-70ա, ք/370ա-1ա, օ/371ա-3ա, ֆ/373ա-5ա, ևա/375ա-8ա, ևբ/378ա-84ա ձիշ *Թղամն՝ յիքբ*

Ե. *384ա-447ա* Գրիգորի եպիսկոպոսի եղբօր Բասղոյի Տեսութիւն ի մարդոյն կազմութիւն

Տե՛ս ձեռ. 470, 116բ-213ա. *Յանի/՝ յիքբ*: ա/384ա-5բ, բ/385բ-8ա, գ/388ա-բ, դ/388բ-9բ, ե/389բ-90ա, զ/390ա-1ա, է/391ա-բ, ը/391բ-3ա, թ/393ա-6բ, ժ/396բ-7ա, ի/397ա-8բ, լ/398բ-9բ, խ/399բ-402բ, ծ/402բ-4ա, կ/404ա-9ա, հ/409ա-բ, ձ/409բ-10բ, ղ/410բ-4բ, ճ/414բ-6բ, մ/416բ-8բ, յ/418բ-9բ, ն/419բ-20բ, շ/420բ-1բ, ո/421բ-4բ, չ/424բ-6ա, պ/ 426ա-բ, ջ/426բ-31ա, ռ/431ա-բ, ս/431բ-4ա, վ/434ա-6ա, տ/436ա-8բ, ր/438բ-47ա

Զ. *448ա-90ա* Գրիգորի Նիւսացւոյ Յաղագս կուսութեան, եթէ սեռիական է աստուածոյնոց եւ ամմարմին բնութեանն կուսութիւն

Տե՛ս ձեռ. 470, 216բ-87ա. *Ա/448ա-50ա*, բ/450ա-6բ, գ/456բ-61ա, դ/461ա-բ, ե/461բ-2բ, զ/462բ-3ա, է/463ա-4բ, ը/464բ-5ա, թ/465ա-7բ, ժ/467բ-72բ (գրչից 472բ «ուղիղ է, գրոցն կարգ ընթերցի՛ր»), ի/473ա (թերի, սկ «Արդ, ի ձեռն յարմարութեամբ ասացուոյ ...»), լ/473բ-5բ, խ/475բ-6ա, ծ/476ա-ն, կ/ 78ա-9ա, հ/479ա-80բ, ձ/480բ-1բ, ղ/481բ-2ա, ճ/482ա-3բ, մ/483բ-4բ, յ/484բ-6ա, ն/486ա-290ա

ԿՆՔԱԴՐՈՇ՝ *4ա, 384բ, 490բ* Քրիստոսի ծառայ Պետրոս *վարդապետ*:

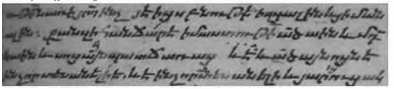
2104

ՓԻԼՈՆ ԵԲՐԱՑԵՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՇՈՐՇՈՐՈՒՒ ՎԱՆՔ Ձ&Կէ. – 1318

ԳՐԻՔ՝ Մխիթար: ՍՏԱՑՈՂ՝ Յովհաննէս:

ԹԵՐԹ՝ 258: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ժ0x16 (Ա-Գ չի՛, Դ 5, Ը 16, ժԲ 14, ժԳ 12, ժԴ 4) +Ա-ի0x16 (Ա 11, Գ 15, Ե 17, Զ 12, է 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17,2x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (13,4x9,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 26-27: ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ շագանակագոյն կոտոր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2+2, թուղթ (ի. դ.):

Նմուշ 26ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. սկզբից, միջից եւ վերջից պակասաւոր: Տօնառաքինից գրագրաց գունտիսխաւոյն: Լուսաւորչին մասեռում մեծ ու փոքր պատառոյծներ: թ. 1բ սոսնձուած է նախկին կազմաստառին, ուր էլ վերակազմուած է սպիտակ թղթով, թ. 258-ից մնացել է մի փոքրիկ մասուիճ սոսնձուած սպիտակ թղթին: Ի. ա. նոր գագուած, տեղ-տեղ թափանցիկ թղթով պատաւոր եւ վերակազմուած: Հին կազմից պահպանուել է միայն Ա. փեղկի կազմաստառը (այժմ 1բ):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1ա-258բ* [Մատենագրութիւնք Փիլոնի Եբրայեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 2057, 1ա-309ա. *1. ա/165ա-85բ (սկ. թափուած «/// ոանի գբնութիւն...»), բ/185բ-214բ, 2/ 214բ-37ա, 3/յիքբ, 4. ա/36ա-47ա, բ/47ա-83ա, 5/83ա-92բ, 6/92բ-100բ, 7/100բ-22ա*

ՋՀԿԷ. – 1318

(118բ «... բռնաւորագոյն է եւ մանկունք ոչ ///» (մնից թափուած) 119ա «/// պատճառք յինի յարեսք ...») 8/*122ա-31բ* 9/ *131բ-44բ (131բ «... գազուրթիւն ի բաց էցատ ///» (մնից թափուած) 132ա «///որոց իմն ճառագայթս գգեցեալ ...»)* 10/*144բ-62ա* 11/*162ա-4բ*, 12/*237բ-57բ (255բ «... կազմեցեալ ինչ իմանալ արժանաւորացն ///» (մնից թափուած) 256ա «///եւագոյն առեցելոյ առաքինութեանցն ...», վրջ թափուած 257բ «... եւ ոչ գլարեաց կցորդութիւն ընկալ///»)* 13/*յիքբ* 14. *ա/յիքբ բ/1ա-ՃՀ (սկ. թափուած «/// [Կն... Ցեղեցդատեալ յանառակ ի կեանս ...», վրջ «... քանզի հոկա///» (մնից թափուած) 5ա «/// եւ զեկուցանէ զայս անուանցն... 1ա անընթեռնելի, 1բ սոսնձուած նախկին կազմաստառին)* ա/ճբ-36ա *գ/յիքբ*

ՅՈՇՈՒՑԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՐԱՆԱՑԻ

164բ Յորժամ գծագրեցաւ մատեան այս, քնւական Հայոց Ձ&Կէ. (1318) էր, եւ թագաւոր Օշին, եւ կաթողիկոս տէր Կոստանդին, եւ բնակութիւնս Ծորօրոս վանք, եւ տեղոյս առաջնորդ տէր Ջամարիայ, եւ վարժապետ եւ ուսուցիչ Յոճաննէս սատացող գրոցս, եւ անուն գծողիս՝ Մխիթար, եւ որք յիշէքդ՝ եւ գուք յիշէք յիշեալ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր, որում փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԿՆՔԱԴՐՈՇ՝ *4բ, 147բ* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա՛ն է:

ՆՇՈՒՄ՝ *2ա «ՃԳ-ԺԳ, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2105

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

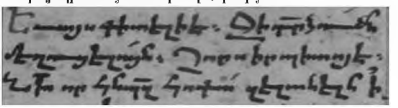
ԿՈՂՈՆԻԱ (ՂԱՐԱՍԱՐ) Ռ&Ճ. – 1652

ԳՐԻՔ՝ Պետրոս Զարեասացի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Գաբրիել վրդ.:

ԹԵՐԹ՝ 523-2 (տե՛ս Պանկրատեան): *Գրուած 11ա-բ, 523ա-բ*: ՊՐԱԿ՝ 1x8+Ա-ի8x12 (Ա 11, ի8 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւագոյն տեսակ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ երկսին (17x11): ԳԻՐ՝ նուրբգիր: ՏՈՂ՝ 35: ԿԱԶՄ՝ դեղնագոյն շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ ծագկագոյն կոտոր լաւագոյն

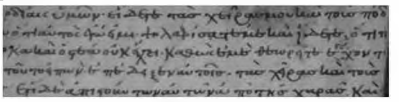
կազերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (թ. 1-2), մագաղաթ (սկզբից):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Կիսադրուագ՝ 12ա: Լուսանցքային զարդագիր՝ բուսական (12ա): Զարդագիր՝ թռչնագիր, ճանճագլուխներ: Գոյներ՝ կարմիր, կապույտ:

նմուշ 94ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Ղուկասու (յաւարէն): Ժե. դ.: 1 (Ա), վերջից, ստացուած Եզրևանեանում I թերթից: Մագաղաթ, միապին (20x15,5), 26 տող: Տե՛ս V. Chetanian, Catalogue des fragments et manuscrits du Matenadaran de Erevan, p. 80-81.

նմուշ 8ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յատանգիներում փոխրի պատռուածքներ, ցանցազան բծեր: Կոպմի կոչին թեթևակի ներծուած, եզերը մաշուած, մեջի կոչին ներքուած, գոնակի ու կապկիների ռեկոն:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

Ա. *5ա-522ա* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

— *5ա-10բ* Այս ինչ է ի Գիրս Քարոզիս Առաքին հատորոն — *Առաքին՝ նախերգաբար վասն Տարեմտին... Ձկ. Դարձեալ ծրհնեաւ եւ ձակոբայ...*

1. *12ա-482ա* Գրիգորի եռամեծի հաւ ետեսորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, ազակերտի Յոճաննու Ոսկոբերեցւոյն, արարեալ Բանս խրատականս, ոզեքաղս եւ հանճարս իմաստասէրս, ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տուեալից սէրուսկանացաց, ի պատիւ սրբոց եւ պատճառ գիտութեան տխմարաց, մանաւանդ ի յորդ արտասուաց, աննման թախանձելոց, յանէտ ի ճշգրտութիւն կարգաց ուղղափառաց եւ յեղծումն բարբաչմանց չարափառաց, ի յիոն մաղթանաց ոմանց բանասիրաց, եղբարց հաւատացուածոյ ճորիվ ազակերտացը: Ալգեամ Հոգի Աստուած

[Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնամ հա., տպ. 1740. Ա/2ա-3բ։ Բ/6բ-9բ։ Գ/34ա-7բ։ Դ/19բ-23բ։ Ե/23բ-7բ։ Զ/27բ-34ա (34ա-7բ տե՛ս Գ)։ Է/47բ-53բ։ Ը/37բ-40բ։ Թ/ 53բ-6ա։ Ժ/40բ-7բ (47բ-53բ, տե՛ս Ը, 53բ-6ա, տե՛ս Է)։ ԺԱ/56ա-61ա։ ԺԲ/43բ-7բ։ ԺԳ/61ա-6ա։ ԺԴ/66ա-9բ։ ԺԵ/69բ-73ա։ ԺԶ/73ա-5բ։ ԺԷ/ 75բ-9բ։ ԺԸ/79բ-84ա։ ԺԹ/84ա-7ա։ Ի/87ա-90ա։ ԻԱ/90ա-4բ (2-րդ մասը՝ 91բ-4բ առանձին համարակալուած ԻԱ)։ ԻԲ/94բ-7բ։ ԻԳ/97բ-101ա։ ԻԴ/101ա-5բ։ ԻԵ/105բ-9բ։ ԻԶ/109բ-11բ։ ԻԷ/111բ-4ա։ ԻԸ/յԿ (թուխք)։ ԻԹ/114ա-7բ։ Կ/117բ-21ա։ ԿԱ/121բ-2բ։ ԿԲ/122բ-6ա։ ԿԳ/126ա-8բ։ ԿԴ/128բ-32ա։ ԿԵ/132ա-6բ։ ԿԶ/136բ-40բ։ ԿԷ/140բ-3ա։ ԿԸ/143բ-7բ։ ԿԹ/147բ-50ա։ Կ/150ա-3ա։ ԿԱ/153ա-7ա։ ԿԲ/157ա-9ա։ ԿԳ/159ա-62ա։ ԿԴ/162ա-6ա։ ԿԵ/166ա-9ա։ ԿԶ/169ա-73ա։ ԿԷ/173ա-5բ։ ԿԸ/175բ-9ա։ ԿԹ/179ա-82ա։ Ը/182ա-7ա։ ՁԱ/187ա-8բ։ ՁԲ/155բ-91ա։ ՁԳ/191ա-2ա։ ՁԴ/192ա-3ա։ ՁԵ/193ա-4ա։ ՁԶ/194ա-6ա։ ՁԷ/196ա-8ա։ ՁԸ/198ա-200ա։ ՁԹ/200ա-3ա։ Կ/203ա-6ա։ ԿԱ/206ա-12ա։ ԿԲ/212ա-6ա։ ԿԳ/216ա-20ա։ ԿԴ/220ա-3ա։ ԿԵ/223ա-6բ։ ԿԶ/226բ-30ա։ ԿԷ/230ա-3բ։ ԿԸ/233բ-6ա։ ԿԹ/236ա-9ա։ Հ/239ա-43բ։ ՀԱ/243բ-5բ։ ՀԲ/245բ-6ա։ ՀԳ/246ա-50բ։ ՀԴ/250բ-1բ։ ՀԵ/251բ-4բ։ ՀԶ/ 254բ-7ա։ ՀԷ/257ա-60ա։ ՀԸ/260ա-4ա։ ՀԹ/264ա-7բ։ Զ/267բ-71ա։ ՁԱ/271ա-4ա։ ՁԲ/274ա-6ա։ ՁԳ/276ա-8բ։ ՁԴ/278բ-81բ։ ՁԵ/281բ-4բ։ ՁԶ/284բ-8ա։ ՁԷ/285ա-91բ։ ՁԸ/291բ-6ա։ ՁԹ/296ա-8բ։ Ղ/298բ-300բ։ ՂԱ/300բ-3բ։ ՂԲ/303բ-7ա։ ՂԳ/307ա-0բ։ ՂԴ/309բ-11բ։ ՂԵ/311բ-4բ։ ՂԶ/314բ-9բ։ ՂԷ/319բ-25ա։ ՂԸ/325ա-7բ։ ՂԹ/327բ-30բ։ Ճ/330բ-3ա։ ՃԱ/333ա-4բ։ ՃԲ/334բ-6ա։ ՃԳ/336ա-8ա։ ՃԴ/338ա-40բ։ ՃԵ/340բ-4բ։ ՃԶ/334բ-9բ։ ՃԷ/349բ-52բ։ ՃԸ/353բ-7բ։ ՃԹ/357բ-61բ։ ՃԺ/361բ-4բ։ ՃԺԱ/364բ-5բ։ ՃԺԲ/369բ-72ա։ ՃԺԳ/372ա-4բ։ ՃԺԴ/374բ-7ա։ ՃԺԵ/377ա-9ա։ ՃԺԶ/379ա-81բ։ ՃԺԷ/382բ-5բ։ ՃԺԸ/385բ-91ա։ ՃԺԹ/391ա-4բ։ ՃԻ/394բ-7ա։ ՃԻԲ/397ա-400բ։ ՃԻԳ/400բ-3ա։ ՃԻԴ/403ա-5բ։ ՃԻԵ/405բ-8բ։ ՃԻԶ/408բ-10ա։ ՃԻԷ/410ա-3ա։ ՃԻԸ/413ա-4բ։ ՃԻԹ/414բ-6բ։ ՃԼ/416բ-20ա։ ՃԼԱ/420ա-1բ։ ՃԼԲ/421բ-5ա։ ՃԼԳ/425ա-7բ։ ՃԼԴ/427բ-32ա։ ՃԼԵ/432ա-5ա։ ՃԼԶ/435ա-7ա։ ՃԼԷ/437ա-40ա։ ՃԼԸ/440ա-4ա։ ՃԼԹ/444ա-9ա։ ՃԽ/450ա-4ա։ ՃԽԱ/454ա-61բ։ ՃԽԲ/461բ-6բ։ ՃԽԳ/466բ-8բ։ ՃԽԴ/468բ-9բ (469բ-73բ տե՛ս ՃԽՋ)։ ՃԽԵ/473բ-8ա։ ՃԽԶ/469բ-73բ։ ՃԽԷ/478ա-82ա։ ՃԽԸ-ՃՎ/յբբ

2. *482ա-522ա* [Քարոզիչ երկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամոռոց հա., տպ. 1741. Ա-ՃԼԲ/յբբ։ ՃԼԳ/482ա-6ա։ ՃԼԴ/482ա-6ա։ ՃԼԵ/486ա-90ա։ ՃԼԶ/490ա-4բ։ ՃԼԷ/494բ-8բ։ ՃԼԸ/498բ-502բ։ ՃԼԹ/502բ-5բ։ ՃԼՄ/505բ-8բ։ ՃՁ/508բ-12բ։ ՃՁԱ/512բ-6ա։ ՃՁԲ/516ա-8բ։ ՃՁԳ/518բ-20ա։ *Անառան հատորի քարոզներից այստեղ առկայ են միայն 11-ը, հանարակարուած ՃԼՁ-ՃՁԳ:*

3. *520ա-2ա* [Ծորդորակ] — *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան առաջ արկեալ բանիս...*

Բ. ՁԼԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ.

ա. *2ա* Պատուոյ փառագրի, որ արիւն երթայ — *Ա՛ռ խաս մեղրն...*

բ. *2ա* Որ բոյոր մարմինն գտի — *Խապատ եւ յարհատ ծեծէ...*

գ. *522բ* [Տապանագիր] — *Ո՛վ առիւծ մահ, դու առ առեր զիս / Գերեալ եղեր ներքոյ քարիս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՕՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՒԱԿ

394բ Ջանարժան՝ Կիւրեղ գծողս աղաչեմ յիշել ի Տէր:

521բ Փա՛ռք անեղին Աստուածութեան,
Որ անսկիզբն եւ անվախճան,
Էր միշտ եւ է առանց ՅԻուական,
Ծունի սպառումն կատարման:
Զգեաց զերկինս որպէս խորան
Եւ հաստատեաց առանց հիմնան,
Եւ զլուսաւորսն բազմազան
Առանց ուրուք միշտ ընթանան:
Ջհրեշտակս յերկինս եդ փառաբան,
Ջմարդիկ յերկիրս գործական,

Պատճառ լինին ասա շինութեան,
Մինչեւ ի մահուամբ ի հող դառնան:
Յորոց եւ մին ես անպիտան՝
Ղարասաւրցի տեղեաւ քնական,
Եւ Կիւրեղ կոչի իմ անուան,
Ի սուրբ գործոց զիրկ եւ ունայն:
Քանզի գործովս եմ անարժան,
Եւ գձեւն ունիմ կդերիկոսութեան,
Դարձոյ մեղաց ընծաեմարան,
Աստուծոյ ինչ տամ պատասխան:
Զձեզ աղաչեմ, հա՛րք սրբազան,
Որք հանգիպիք երգոյս հարցման,
Ձիս արժանի առէք յիշման՝
Առ Արարիչ անմահ արքայն:

522ա Փա՛ռք երից անքակից, անհասանելեաց Սրբոյ երրորդութեան՝ երից անձանց եւ մի աստուածութեան՝ Հայր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն, այժմ եւ յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Աւգնականութեամբն Աստուծոյ մերոյ սկսա, եւ ողորմութեամբ նորին զրաւ եղեւ սուրբ տաճս: Արդ, գրեցաւ հոգիաբուխս աստուածային գանձարանս ի հայկազանս տումարի ՌՃ. եւ մի (1652) ամին, ի յաստուածապահ քաղաքիս Կոստանիայ, որ այժմ ասի Ղարասաւր, ի յանահիկ ամրոցիս, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնին եւ Սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային, ի հայրապետութեան տեառն Փիլիպպոս կաթողիկոսին, եւ ի վայելումն քաջ բարուսպետին՝ տէր Գաբրիէլ վարպապետին, ձեռամբ բազմաժեղ եւ անիմաստ գրչի՝ Կիւրղի, որ բնաւ չեմ արժանի յիշման: Եւ յերես անկեալ աղաչեմ զձեզ՝ զսուրբ ընծերցողդ, առնել արժանի յիշելոյ ի ժամ սոսկալի եւ քաժմելի սուրբ բաշխման խորհրդոյն: Դարձեալ յիշեցէ՛ք գծնաւոն իմ զԼեւոնն եւ զմայրն իմ գՆազդոյթն, եւ զեղբայրն իմ զՏրդատն, եւ զայլ ամենայն մերձաւորս եւ զազգայինս, որ փոխեալ են առ Քրիստոս՝ ի յոյսն աւեւնեցուն. ամէն: Դարձեալ յիշեցէ՛ք զուսուցիչն իմ զՄանուէլ քահանայն, որ բազում աշխատութեամբ եւ ջանիւք ուսուցեալ է եւ հաւուցեալ է |522բ| յայս չափս, զոր Տէր Աստուած զփոխարէնն միոյն Ճ. (100)ապատիկ եւ Ռ. (1000)ապատիկ հատուցանէ աստ եւ ի հանդերձեալն. ամէն: Դարձեալ երես ի գետնի դնելով եւ կոկոզագին պաղատանաւք աղաչեմ զձեզ, անմեղադիր լերո՛ւք խոշորութեան եւ սխալանաց գրոյս, զի ժամանակս գան էր, եւ հարկապահանջութիւն այլազգացն բազմացեալ էր ի վերայ մեր, վասն այն լսելիս կորեալ էր եւ միտքս ապիկար եւ հոգով տկար: Աղաչեմ յոյժ թախանձանաւք, զի խնամաքը կալցին, զի խնամեալ եւ պահեալ լիցին լմաստուծոյ: Եւ որ կարդա եւ ուրիշակէ, գրեացի զնոսա Տէրն Քրիստոս ի գիրն կենաց, բայց զեղկելս մի՛ մոռացէք: Դարձեալ յիշեցէ՛ք զհոգեւոր եղբայրն իմ զԱճառոն սարկաւագն, որ զթուխս կոկսաց եւ բազում աշխատանք եւ երախտիք ունէր ի վերայ իմ եղբայրական գթով, եւ ինքն յոսով փոխեցաւ առ Քրիստոս, զոր Տէրն Աստուած ողորմի իւր հոգոյն: Ասացէ՛ք միաբան. Ամէն: Հայր մեր որ:

521բ, 522ա՝ համառօտութիւնը տե՛ս ԺԷ դ. յիշ. ձ, 9, էջ 489-90:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Յա Փոքր ի շատէ այսպէս լուաք, զի ՌՃԺԱ. (1662) թուականիս մերոյ ծնունդ է իմ նուաստ Յովասափ անուամբ եւեթ քանի սպասաւորէ:*

Յա (կարմրագիր) Յովասափ վարդապետ ծառայ բարձրելոյն:

2. Պատառիկ պսակպսակ՝ *Աբ (ԺԷ. դ.) Աստուած ողորմի մահտեսի Ասլանին եւ իւր կոզակցին՝ Մարգարտին, որ տվին յիշատակ մէկ շապիկ, Բ. (2) մահրամա:*

ԿՆՔԱԴՐՈՆ՝ *12ա, 521ա, 521բ Յովասափ վարդապետ:*

ԳՐԶԱՓՈՐՁ՝ *1բ, 2բ (այբուբեն վրաց), 3ա (այբուբեն արաքացւոց), 3բ (պարակերէն 3 տող), 4ա (Յուեր՝ 1-9):*

2106
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԹԷՈՐԻՈՊՈՒՄ — 1715 ՌՃԿԴ. – 1715

ԳՐԻՉ՝ Թեղաս ԿԱՉՄՈՂ՝ Մակար վրդ. : ՍՏԱՑՈՂ՝ հաչտաւոր վրդ (Եպս.) Բուլղանցի (Հաստանգիմատյոսեզի):

ԹԵՐԹ՝ 434-2 (առ՚ա Պաճպամակ) չգրուած՝ 1ար, 5ա, 87բ-8ա, 146ա-7ա, 236ա-49բ, 420բ-1բ, 433ա-4բ՝ ՊՐԱԿ 1x5 +ՀԱՆ-ՁԱx10 (ՀՈ-ՒԸ, ՕՄ. 12, ԿԴ 9, ՀԱ, ՀԱ. 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «VG ON» լուսանցոյմով՝ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 22,4x16,3՝ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (14,5x83): ԳԻՐ՝ բոլորգիր ՏՈՂ՝ 24 ԿԱՁՄ՝ դէպ մաքուր շագանակագոյն կաշի՝ դունակով, մէկ կապիչով եւ մեռապէ գամերով, միջակը ոսկեհատ, սաստառը սպիտակ գծերով կաբմիրկաս: ՊԱՀԱՊԱՆԱՆ՝ 1 (թ 1) + 1 (թ 434), թուղթ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Գանի վրայ բացված Քրիստոս, աջերը հաչտաւոր վարդապետը ծնրադիր պատրոն՝ 5բ, Աւետում՝ 46բ, Մկրտութիւն՝ 88բ, Ոանգաթայ՝ 147բ Կիսա խօրհուն՝ 6ա, 47ա, 89ա, 148ա. Լուսանցագարդ՝ բուսական: Զարդագիր՝ կենդանագիր, թռչնագիր Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին, կանաչ, ոսկի

Նմուշ 90ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. լուսանցնեռում փորիվի պատռուածքներ: Երեք կապիչներից երկուսն՝ ընկած: Ա-ի պրակների մասին տե՛ս գրչի յիշատակարանը՝ 431ա:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *2ա-431ա* [Քարոզք, ճառք, խրատք, բանի զանազանի]

Ըստ գրչի յիշատակարանի՝ գիրքս կոչուել է «Հաւատոյ Մատեան»:

– *2ա-4բ* [Յանկ զրոցս] *Եօթանասունհինգերորդ. Քարոզ վասն Յարութեանն... Հարիւր եւ ժ.երորդ. Աստուածային ներգործութիւն ի քանի՞ս բաժանի...*

1. *6ա-15բ* Հե. [Քարոզ վասն Յարութեան. (ցանկից)]: Ասէ առաքեալն Պետրոս. Զի Քրիստոս մի անգամ մեռաւ վասն մեր... – *Ջամենայն խորհուրդն տնօրէնութեանն իւրոյ...*

2. *16ա-35ա* ՀՉ. [Վաղդավառին (ցանկից)]: Եւ յետ Զ. (6) աւուր առնու Յիսուս զնդ իւր զՊետրոս... Խնդրեցէ՛ք, եւ տացի... – *Ի մեղացն Ադամայ Ժ. (3) պահաստութիւն ընկալաք...*

3. *35բ-45բ* Հէ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան Տեառն... – *Վարդապետք ասեն, թէ երեք գանազանութիւն կայ...*

4. *47ա-60ա* ՀԲ. Քարոզ Աւետեաց Աստուածածնին, ի բանն, որ ասէ. Եւ յամենեցունն վեցերորդի աւուրեացւաւ Գաբրիէլ... – *Գրեալ է, թէ. Թագաւոր ոմն ունէր ակն մի...*

5. *60ա-6բ* ՀԹ. Քարոզ Տապաճակին, ի բանն. Եւ ասէ Տէր ցՆոյ. Ժամանակ ամենայն մարդոյ հասեալ է... – *Տապանն Նոյի ցուցանէ զսուրբ եկեղեցին...*

6. *66բ-71բ* Զ. Քարոզ Պասկի, [ի բանն]. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք... – *Գիտելի է, զի է ինչ ի խորհուրդս, որ էութիւն է...*

7. *71բ-9ա* ՁԱ. Քարոզ Համբարձմանն, որ ասէ. Եւ միշտ ընդ նոսա – *Ամենայն տօնք տնօրինականք, զոր պաշտէ եկեղեցի...*

8. *79ա-81բ* [Քաղուածք զանազանի. խոռոգրերը ի լուսանցս]

ա. *79ա* Յայլուստ – *Քանզի ծածկեալ կայ[ա]ս ոչ լնուի...*

բ. *79աբ* Յայլ բան – *Հնակեցուցանէ զամուն ի տան: Լուծմունք... Ամենայն որ զչարն առնէ երկնչի...*

գ. *79բ* Վասն կիրակէի – *Զկիրակին պատուեալ մեծարեցէ՛ք...*

դ. *79բ-80ա* Վասն կնոջ պոռնկի – *Կին ոմն, որ բազում ժամանակ կայր ի պոռնկութիւն...*

ե. *80աբ* Առակ – *Ահա երթային երկու ստենկնոս ի վաճառ...*

զ. *80բ-1ա* Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ է – *Անհնարին է, թէ առանց խոստովանութեան...*

է *81ա* Հարց – *Ջիա՞րդ ոչ որպէս գայլոցն վկայեաց...*

ը. *81աբ* Կիրակոս վարդապետի եզնկացոյ – *Ջի ի ձուկն եւ ի գինին անխտիր յարձակին...*

թ. *81բ* Վասն ապաշխարութեան – *Ջի ասեն իմաստունք, թէ. Անիծն երբէք ոչ լա...*

9. *81բ-7ա* ՁԲ. Քարոզ Յաղագս եօթն մանուչափ մեղացն – *Հայարտութիւն ծնանի ի մանէ հոգւոյն...*

10. *89ա-113ա* ՁԳ. Յոհաննու վարդապետի եկեղեցաց գաւառի Ասացուածք յաւուր Ծննդեան եւ Մկրտութեան Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ եւ ի խոհուրդ միաւորութեանն տօնիցն ի սրբոցն ի մի յարմարութիւնն – *Յաղագս Աստուծոյ եւ աստուածային իրադործութեանն իսօսել բաղձալի է...*

11. *113ա-24ա* ՁԴ. [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Ասպա եթէ խոստովան լինիմ... (Ամառան Ձ.) – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուածոյ դատաստանն քաղցր է...*

Գրչից՝ 124ա «Յայլազգացն ի մերս է թարգմանած քարոզս այս. մի՛ ընդունիր, որ ինչ գարտուղի քոփ գեղ...»:

12. *124ա-8բ* Զե. [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Դարձեալ վասն Հաճանայից, ի բան... Շրթունք հաճանային... (Ամառան ԽԲ.) – *Նախ եւ առաջին այսպէս պարտ է իմանալ...*

13. *128բ-34ա* ՁՁ. [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ. ձեռ. 2143, 482ա-6ա] Քարոզ Վասն մանու վարդապետացդ, ի բանն Յակոբայ. Ծարր ձեր ի սուգ դարձցի... – *Արդ, գի՞նչ ասացից կամ զինչ պատմեցից...*

14. *134ա-7բ* Ձէ. [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ մանու, ի բանն Սիրական. Ո՛վ մահ, դառն են քոյ պատակ ի՛ոյ (Ամառան ՃԽԹ.) – *Ասէ իմաստունն Արհատոսէ, թէ. Վաղճան...*

15. *138ա-43ա* ՁՀ. Քարոզ վասն ապաշխարութեանն, ի բանն. Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է յարքայութիւնն յերկնից – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ապաշխարութիւնն մեծ գօրութիւն ունի...*

16. *143բ-75բ* ՁԹ. Ի տէր Առաքել, ի բան մարգարէին. Եթէ ճաճոյ թուի ձեզ՝ կշռեցէ՛ք զգինս իմ... – *Որպէս տնօրէնութիւնս իւր յառաջագոյն գուշակեաց...*

17. *148ա-50բ* Ղ. Ի տէր Առաքել Քարոզ Մեծի հինգշաբաթին, ի բանն, որ ասէ. Արկ ջուր ի կոնճ... – *Ամենայն ուրեք յորժամ սկսանի Աւետած նոր ինչ առնել...*

18. *150բ-1ա* Ձէ. [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարցումն. Վասն է՞ր ներէ Աստուած չար արանց...*

151ա-2ա – Հարցումն. Վասն է՞ր ասէ. Ձմաստակս ձեռաց քոց կերիցես...

19. *152բ-6բ* Մաթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն, որ ասէ Երանի ողորմածաց... – *Գիտելի է, զի այս կարգ առաքինութեանն առաւել պսակաց արժանաւոր է...*

20. *157ա-63ա* ՂԱ. Խրատ վասն եօթն մանուչափ մեղացն – *Իմաստութիւնն Աստուծոյ եւ շնորհքն աղաչի վասն Ձեր…*

21. *163ա-4ա* Ձշմարիտ դաւանութիւնն սուրբ Ժողովոյն Նիկիոյ. ՅԺԸ հայրապետացն յեփեսոսի եւ Կոստանդինուպօլսոյ – *Հաւատամք ի մի Աստուած՝ ի Հայրն ամենակալ…*

22. *164ա-5ա* [Օրհնութիւն յետ խռոզից] – *Փառք համակոյ եւ միաբնական Սուրբ երրորդութեանն…*

23. *165ա-75բ* Աւակի ի Վարդան վարդապետէ ասացեալ

ա. *165աբ Առիւծն եւ գայլն եւ աղուեսն եղեն եղբարք…* բ. *165բ Գայլն եպիտ էշ մի գէր…* գ. *165բ-6ա Եկն վաճառական մի ի ժամ ընթրեացն…* դ. *166աբ Աղուեսն էառ կաքաւ մի…* ե. *166բ-7ա Աղուեսն առեալ չխո մի…* զ. *167աբ Կատուն էած փիլոն…* է. *167բ-8ա Երեք ուղտք եւ Գ. աղուեսք եղեն եղբարք…* ը. *168ա Աղուեսն ի գետն անկաւ…* թ. *168աբ Էշ մի անկաւ ի գետն…* ժ. *168բ Կին մի մեծահասակ…* ժա. *168բ-9ա Զէշն մեծարեցին…* ժբ. *169ա Ճուճին ծաղր ածէր…* ժգ. *169աբ Այր մի հողագործ չինեաց ականատս…* ժդ. *169բ-70ա Գառ մի ցանկալի կայր ի փարախ մի…* ժե. *170ա Ժողովեցին թռչունին եւ ընտրեցին զսիրամարդն…* ժզ. *170աբ Գայլն աղուեսն եղեն եղբարք…* ժէ. *170բ Մուկ մի հպարտացաւ…* ժը. *170բ-1ա Աղուեսն խաբեաց գգայլն…* ի. *171ա Այր մի երթայր ի գիւղ մի…* ի. *171աբ Աղուեսն եառս գպանիրն յորոգայթն…* իա. *171բ-2ա Նապաստակքն ժողովեցան…* իբ. *172աբ Աքլօրն եւ շունն եղբարք եղեն…* իգ. *172բ-3ա Գայլն յաւիշտակեաց անասուն մի…* իդ. *173ա Այր մի աղքատ երթայր ի գեղաքաղաք մի…* իե. *173աբ Այր մի անմիտ եւ յիմար ունէր գահճկան մի…* իզ. *173բ-4ա Այր մի մեծատուն գնաց ի խնամախօսութիւնն…* իէ. *174աբ Աղուես մի եպիտ ուղտ մի…* իը. *174բ Երիվրքն խայտային…* իթ. *174բ-5ա Ուղտն եւ գայլն եւ աղուեսն եղեն եղբարք…* լ. *175աբ Վարազն սըրէր զատամունս իւր…* լա. *175բ Ուղտն եւ աղուեսն եղեն եղբարք…*

24. *175բ* [Գովասանք յԱռակաց Վարդանայ, ի Թէոդոս գրչէ]…

Առակաց բանքս է հրաշալի,
Երգողն է սուրբ եւ պանծալի,
Բարուեաեացն բաբուն բարի,
Որոյ Վարդան վերայկոյիւ:
Հրեշտակաց պար յօրինի,
Յառաքելոց յաթոռ նստի
Եւ հանելեկ օրն որ լինի,
Մեզ բարեխօս առ Տէր լինի.
Ամէն:

25. *176ա-84ա* Յորդորակ խռոզի: Աշխարհի – *Օրհնեալ, գովեալ եւ բարեբանեալ…*

26. *184ա-90ա* ՂՐ. Խրատ հոգեւորական, ասացեալ Յոհաննու վարդապետի եզնկացւոյ, որ Պլուզն կոչեցին – *Արար Աստուած զմարդն հոգի եւ մարմին…*

27. *190ա-2ա* Խրատ մարմնաւոր կենացս յաշխարհի իմաստութեանն, որոհն Յոհաննու եզնկացոյ – *Ցպարտնութիւնն արժանի մարդոյն…*

28. *192ա-6բ* Խրատ իմաստնոյ՝ պատասխանի ամենայն մարդոյ – *Զոր իւրք գիտագուրութիւնն պահէ…*

Ի բանից Սահրատայ, Աղթամարոյ, Պղատոնի *եւ* Արիստոտէլի:

29. *196բ-201ա* Պատմութիւն վասն Յովհաննիսի Գաւոնիցւոյն – *Այր ոմն ազնուական, առաքինի, զարմանալի վարուք…*

30. *201աբ* Վասն դիւին, որ ի կերպարանս կնոջ լեալ, խաոնակէր ընդ այր մի – *Պատմեաց մեզ վարդապետն Յովսէփ, որ շինեաց զվանն, որ ի գերեզման Սրբոյ առաքելոյն Թադէոսի է…*

31. *201բ-5բ* Ի տեսլենէ Պետրոսի առաքելոյն մեկնութիւնն, թէ ետես անօթ կտաւ կախեալ, եւ ամենայն կենդանիք ի նմա) – *Այդ, այս նշանակէ ամենայն տեսլեւրաց կոչման…*

32. *205բ-25բ* Վարդապետին Գէորգեա եզնկացո Բան ասացեալ (Հարցմունք եւ պատասխանիք) – *Մի է սկիզբն գեղեցկաբար խորհելոյ՝ գիտել, թէ վասն այր է մտածութիւնն… Հարց. Ի՞րպէս պարունակեալ են տարերքս ի միմեանց: Պատասխանի. Այդ, հողն, որ գներքին վայրս ընկալաւ…*

33. *225բ-35ա* ՂԿ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ – *Բանն Աստուած ծոցային ծնունդն Հօր, յառաջ քան զյաւիտեանս…*

34. *235աբ* ՂԴ. Քարոզ եկեղեցւոյ, ի բան մարգարէին, որ ասէ. Եկեղեցիս օրհնեցէ՛ք զԱստուած – *Մարգարէական գոչէ մեզ բան, եւ մեք գնոյն առեալ ձայն… զի արդարեւ նաւակատիս /// (շար. թերի):*

35. *250ա-4բ* ՂԲ. Քարոզ վասն Անառակ որդւոյն, ի բանն, որ ասէ. Առն միոջ էին Բ. (2) որդի… – *Վասն անառակ որդւոյն, որ վատնեաց զամենայն ինչս իւր…*

36. *254բ-62ա* ՂԶ. Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Այր ոմն էր մեծատուն եւ ագահն բեներզս… – *Գրեալ է յԱւարատքն, թէ Յովսեփայ Բ. որդիք էին…*

37. *262ա-6բ* ՂԴ. Վասն ախտից – *Բազում ախտք են ի մարդ. վասն դի ունի մարմին չարչարելի…*

38. *266բ-8բ* Ի տէր Աւռմել վարդապետէ.. – *Հարց. Յայտ է, դի աշխարհս մարդաձեւ ասացին… Պատասխանի. Աշխարհս ունի գձեւ մարդոյ…*

39. *268բ-75բ* Ղէ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Արիւնն Յիսուսի Որդւոյն Աստուծոյ սրբեացէ զմեզ – *Ի լուսոյ են կազմեալ բնութիւնք անմահից…*

40. *275բ-85բ* ՂԸ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Եղեռուր խոռոգեամբ իբրեւ – *Ամենայն գիրք աստուածայինք ի խրատ եւ ի յուսոյն մեզ գրեցաւ...*

41. *285բ-96ա* ՂԹ. Քարոզ ի բանն Առակին, որ ասէ. Իմաստութիւն հիմունս արկ – *Աստուածային իմաստութեամբն լցեալ առաքեալսն Սողոմոն...*

42. *296բ-316բ* Ճ. Քարոզ Փոխման Աստուածածնին, ի բան Յոբայ, որ ասէ. Ջի՞նչ երկիր իցէ եւ այլն – *եթէ ոք իմաստուն խորհրդով ներակրեալ գինքն կամիցի...*

43. *316բ-21բ* ՃԱ. Քարոզ ի բանն. Աղաչէր զնա ոմն ի փարիսեցւոց, զի կերիցէ ճաշ – *Կատարեալ հաւատն ի կնոջէս յայտնաւէ ունիմք ուսանել...*

44. *321բ-4ա* ՃԲ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Այնպէս եղիցի ուրախութիւնն – *Բանքս այս գրեալ են ի Դուկասու Աւետարանին ՃՄ. համարն...*

45. *324բ-44բ* ՃԳ. Սաճակալ միայնակեցի արաբեալ յաղագս դաւանութեանն հաւատոյ Հայաստանեաց եկեղեցւոյ. – *Հաւատով խոստովանիմք եւ դաւանեմք եւ պաշտեմք...*

46. *345ա-51բ* ՃԴ. Գէորգեա եպիսկոպոսի ասացեալ – *Հարց. Հայր կամ՞ւ ծնաւ զՈրդի, թէ՛ յոչ կամայ... Պատասխանեմք. Թէ. Ամենայն հաւանութիւնն, որ է կամք...*

47. *351բ-62բ* ՃԵ. Դաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ. – *Հաւատամք ի մի Աստուած Հայրն ամենակալ, եւ այս է Ժ. (10) պատուիրանն...*

48. *362բ-6ա* ՃԶ. Յաղագս անձին յատկութեանն բան ինչ խօսեցեալ Յակոբ վարդապետի, ի խնդրոյ պարոն Ոշնի – *Արդ, գիտել պարտ է, զի անձն ի գոյանալ անհատին էանայ...*

49. *366ա-8ա* Սակս միաւորութեանցն Քրիստոսի, ի Ներսիսէ ասացեալ. – *Խոստովանիմք յերկուց բնութեանց միացեալ զՔրիստոս անշփոթաբար...*

50. *368ա-9ա* Ընդդէմասացութիւնն Աթանասի եւ Արիոսի Յաղագս աստուածութեանն Որդոյ – Աթանաս ասէ. Իվ է խաչեալն, Բանն Աստուա՞ծ, թէ՛ մարմինն...

51. *369ա-83բ* Սրբոյն Բարսղի հարցումն ընդ Ապօղինար չարափառին – Բարսեղ ասէ. *Մարմին մարդկային ունէ՞ր Քրիստոս, թէ ոչ:* Ապօղինար ասէ. *Ոչ...*

52. *383բ-5ա* Ներսէսի Դաւանութիւն – *Հաւատով խոստովանիմ զքեզ ամենասուրբ Երրորդութիւնն անմահ...*

53. *385բ-6ա* Վասն հերձուածողացն, որ ասեն, թէ. Յետ մահուն ոչ է օգուտ պատարագն ննջեցելոց – *Սուրբն եւ մեծն Կղեմէս հռոմայեցի էր ազգաւ... 386աբ* եւ այլ սմանչելիք, որ եղեն յետոյ – *ի միում տարւոջ, յորում ցամքեցաւ ջուրն...*

Տե՛ս «Վկապատառ վարք եւ վկայաբանութիւն սրբոց», էջ 867-9:

54. *386բ-7բ* Աւ. որ եւ կարծիս տան, թէ գիտեն զԱստուած եւ զՕրէնս նորայ, որ է հազարացիրն – *Արդ, մեք երիս աստուածս օտարս եւ զատեալս ի միմեանց ոչ ասեմք...*

55. *387բ-9ա* Ի բանն. Հայր, գոհանամ զքէն, զի յամենայն – *Ամայնեցէք Թէոդորիտոնն եւ նմանք նոցա...*

56. *389աբ* Պատճառ արծաթոյն Յուդայի – *Զայն արծաթին ի Բաբիլոնէ մոգին ընծայ բերին Յիսուսի...*

57. *389բ-95ա* ՃԷ. Հարց Եւսեբեա ժամալնակալգրի առ Անաստոլի եպիսկոպոս – *Հարց. Ընդ՞ր տարին երեքհարիւր Կե. (365) օր է: Պատասխանի. Այս բոլ մարդոյն կազմութեանն կարգեցաւ...*

58. *395ա-9բ* [Յորդորակ (ցանկից)] – *Եւ մեղաւոր հոգիքն զարհուրեալ դողան...*

59. *399բ-416բ* ՃԸ. Նորին Գրիգորիա (Տաթեացւոյ) Թուխտ վասն Աղթամարայ եպիսկոպոսացն – *Դարձեալ գարձաց առ ձեզ բանիւ եւ թղթով...*

60. *416բ-20ա* Թուխտ (թղթաւոյ) – *Նուաստ եւ ներքեւեալ ոդի խնդրող բանիւն... որպէս գասք սուրբ մարտիրոսաց/// (շար. ետրի):*

61. *422ա-30ա* [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ այլմէ վասն որումանց ակարակին, ի բանն. Ոչ սերմն բարի սերմանեցեր... (Ձմեռան ՂԹ) – *Հարցանեն իմաստունքն, թէ. Ջարն եւ բարին ուստի՞ է...*

62. *430ա-1ա* Պատմութիւն ի Հաւանց վարուցն – *Պատմեաց հայրն Գանիէլ, եթէ ոմն քարահատ, Ջևլոժի անուն, վաստակէր աւուրն դանկ մի ոսկի... որ ոչ գոյ բաւ:*

Այստեղ չեն ընդօրինակուած ցանկում նշուած նիւթերից՝ «ՃԹ. Առեալ զթ. նկանակն...» եւ «ՃԺ. Աստուածային ներգործութիւն ի քանիս բաժանի...», նրանց փոխարէն բերուած են 61-62:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *15բ* Մանաւանդ ըստացող սուրբ տաճիս՝ Բուզանդացի հաչատուր *աստուածաբան վարդապետին եւ ապիկայր՝* Թէոդոս *գրչիս. ամէն: Փառք Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ:*

45բ Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս՝ գԿոստանդինուպօլսեցի հաչատուր *վարդապետն, որ այժմ առաջնորդ է մայրաքաղաքիս Աղբրումայ: Ի տորս աւուրս վաղճանեցաւ* Աղէքսանդր *կաթողիկոսն, յետ որոյ ամենայն Հռոմմաստանեաց առաջնորդացն եւ պատրիարգին Կոստանդինուպօլսոյ Յովան/// (չշարունակուած):*

66բ Մանաւանդ գհեգհոգի եւ աստուածաբան՝ հաչատուր *եպիսկոպոսն աղաչեմ յիշել ի Քրիստոս միով Հայր մեղայիւ, զոր յոյժ եւ եռաթափագ սրտիւ ցանկացող եղեւ այսմ հոգեզուարճ բուրաստանիս, զետ*

գծագրել հալալ արդեանց եւ արդար վաստակոց իւրոց. ամէն:

87ա Ով ընթերցող սուրբ մատենիս, աղաչեմ զձեզ վասն սիրոյն Քրիստոսի յիշել զիս՝ եղկելի Թէոդոս գրիչս եւ զմարսն իմ զհանգուցեալն առ Քրիստոս զՄարիամն:

134ա Ձմեղուցեալ սպասաւորս բանի եւ գմեղօք մեռեալս յամենայնի՝ զԹումա յիշման առնել արժանի, եւ մանաւանդ՝ Խաչատուր աստուածաբան վարդապետն Կոստանդնուպօլսեցի ըստացօղ գրիս, եւ զիս՝ անարժան Թէոդոս եղկելի գրիչս, եւ Քրիստոսի մարդասիրին փառք յաւիտեանս:

137բ... Մանաւանդ՝ Թէոդոս գրիչս եւ եղբայրն իմ Թումաս քահանայն, եւ գմայրն իմ Նազլուն. եւ նմա փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

143աբ Գիրս մնայ,
Ձեռս փտի եւ հող դառնայ,
Ով որ կարդայ ողորմիս տայ,
Տէրն ողորմի ինձ եւ նորա. ամէն:

144ա-5բ ՁԹէոդոս գերեալ մեղօք
Եւ զանկատար հոգիս տիօք,
Մաղթեմ յիշել սրտի մտօք,
Սեռն սիրով, բարի կամօք,
զՏէր ողորմեայն յի արատսուօք,
Ողորմագին թախանձանօք,
Ինձ առձայնել Հրի շնորհօք,
Եւ ձեզ լիցի՛ կրկին կենօք.
Ամէն:

156բ Եւ արդ՝ յերես անկեալ կողկողագին դիմօք, հայցեմ միով Հայր մեղայիւ յիշել զիս՝ Թէոդոս գրիչս, ով ընթերցողք (նման՝ 296ա, 362բ, 386բ, 389ա):

430ա... Մանաւանդ ըստացող սուրբ տառիս՝ Խաչատուր քաջ րաբունի Կոստանդնուպօլսեցի... եւ նմա եւ Հօր իւրոյ եւ Մօրը Հոգոյն փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

431ա Փա՛ռք անեղին Աստուծոյ Հօր, գովութիւն Որդւոյն միածնի Յիսուսի Քրիստոսի, բարեբանութիւն բղխեցելոյն ի Հօրէ շնորհաբաշխ Մուրբ Հոգւոյն՝ յամենայն արարածոց, յիմանալեաց եւ ի զգալեաց յաւիտեանս. ամէն: Յորմէ առ ամենաքաղց դիմօք ներգործել աներեւոյթ ազգմամբ շնորհք ամենասուրբ Հոգւոյն յոր կամի սքանչելապէս արուեստաւորեալ յոգիս բանականաց գեւեսակ փրկութեան, Հրից պարգեւաց իւրոցն զօրութեան ըստ քանակութեան ներքնդունողին որշափ տանելն բաւ է: Եղեւ զրաւ գրեցման հատորիս ընթերցող Ռ՟ՃԴ. (1715), փետրվարի ներ տասնում եւ քառոց, ի խնդրոյ աստուածաբան վարդապետին Կոստանդնուպօլսեցւոյ, որ եւ շնորհօք Քրիստոսի՝ վերատեսուչ եւ առաջնորդ է այժմ աստուածաշէն մայրաքաղաքիս Թէոդուպօլսոյ եւ Լուսաւորչի վանիցն:

Ջօր եւ բազում եռափափագ սիրով ցանկացող եղեւ այսմ հոգեզուարճ գրիս, որ կոչի Հատոր Մատթէոսի, ի հալալ արդեանց եւ արդար վաստակոց իւրոց, յիշատակ իւր եւ իւրոցն անջինջ յաւիտենական: Եւ արդ, իմացարո՛ւք, եղբա՛րք, Քարոզգիրքս ՁԱ. (81) տետր եղեւ, եւ տեսաք յոյժ ծանր գաստ կու լինիր, ապա բաժանեցաք եւ արաք Բ. (2) գիրք. Խ. (40) տետր առաջին գիրքն եղեւ եւ Ա՟Ա. (41) տետր՝ երկրորդն, որ է սայ: Եւ երես անկեալ աղաչեմ ընթերցողացդ, որ լաւ խնամով պահէք զայս Բ. (2) գիրքս եւ միմեանց չի բաժանէք: Դարձեալ, կրկին աղաչեմ զձեզ, եղբարք, կարդալով կամ օրինակելով, ուղիղ սրտիւ եւ մաքուր մտօք մի բերան Աստուած ողորմի ասացէ՛ք Խաչատուր աստուածարան վարդապետին՝ ըստացողի մատենիս, որ բազում եւ զանազան, ազգի-ազգի խորհրդոց եւ համեղ կերակրովք կերակրէ եւ մխիթարէ զիս, այլեւ ցընթի եւ գիշեր ուրախարար մարդկան անպակաս է մեզանէ: Դարձեալ կրկին աղաչեմ զեղբարցդ, որ ընթեռնուք զսա, յիշել ի մաքրափայլ աղօթս ձեր ըստացող |432ա| սուրբ տառիս՝ զտէր Խաչատուր աստուածաբան վարդապետն եւ զծնողսն իւր. մի՛թէ Քրիստոս Աստուածն յամենայնի զինքն ընդ երկայն աւուրս արասցէ մինչեւ ի խորին ծերութիւն հասանել, ամէն. եւ յետ աստեացս ելանելոյ ընդ Բ՟ճ.ան (12) վարդապետացն դասակից եւ պակից արասցէ. ամէն: Դարձեալ յիշեսջիք ի մաքրափայլ աղօթս ձեր միաբան սուրբ ուխտիս՝ Մարգարէ եպիսկոպոսն եւ Մակար վարդապետն եւ Մարտիրոսն վարդապետն եւ Երեմիայ վարդապետն: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զՄակար վարդապետն, որ բազում աշխատութեամբ կազմեաց զերկու Քարոզգիրքս, եւս առաւել՝ զՄարտիրոս վարդապետն, որ շնորհեաց ինձ զօրինակի դորին. եւ որ յիշէք զվերոյգրեալսդ, Քրիստոս Աստուած զձեզ յիշէ իւր միաւանգամ գալստեան. ամէն: Դարձեալ կողկողագին դիմօք աղաչեմ յիշել զհաչատուր աստուածաբան վարդապետն, զի յոյժ քաղցր է եւ հեգահոգի եւ չատագով ճշմարտութեանն լուսաւորչականի ուղղափառ դաւանութեանս. ամէն: Եւ զիս, դաստրիկս ի բարեաց եւ ունայնացեալս ի բարեգործութեանց՝ զԹէոդոս գրիչս յիշել մախթէմ ի Քրիստոս, ով սրբասէրք, նաեւ զեղբայրն իմ տէր Թումաս հեզահոգի քահանայն եւ զծնօղսն իմ Գասպարն եւ Նազլուն, եւ հօրեղբայրն իմ տէր Պաղտասարն: |432բ| Եւ որք յիշէք, յիշեալ լինիք ի Տեառնէ յոյսոյ մերմէ. ամէն: Ահաչեմ զձեզ, ով սիրելիք, յորժամ հանդիպիք գայս յիշատակարանիս, չլինի թէ անուն քերէք դորա միջէն, զի սովոր են անմիտ մարդիք, որ վերջին ըստացողն զառաջնոյն անունն ջնջէ անմտաբար: Եթէ ոք անդրնի եւ արասցէ, յանէծս Կայենի եւ Յուդայի եւ սիրասպան քահանայից մեղսն ժառանգեսցէ: Ասացեն հրեշտակք եւ մարդիք. եղիցի, եղիցի. ամէն:

2. *Ծա (ոսկեգիր երկաթագրով, անուանաթերթի ստորին լուսանցում)* Խաչատուր վարդապետ Բուլղանդիացի:

38բ (ոսկեգիր երկաթագրով, զարդաձեւի մէջ) Խաչատուր եպիսկոպոս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *4բ (ԺԴ դ., նոտրգիր, լուացուած եւ հազիւ նշմարելի)* Ես՝ [Մուրբ Էջմիա]ծնի ՅԱկոբ Դանիել վարդապետս գնեցի զայս գիրքս մէկ/// եւ մէկ քալդուզ ոսկու, Կարնեցի Յ[ոճաննէ]ս վարդապետէ:

46ա (նոյն ձեռքով, լուացուած եւ անընթեռնելի):

ԿՆՔԱԴՐՈՇԻ՝ *46ա (լցուած):*

2107

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Ժե. դար

ԳՐԻՉ՝ Պագար Վռիսեցի:

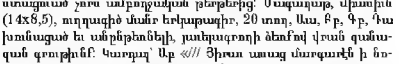
ԹԵՐԹ՝ 377-3 (տե՛ս Պահպանակ). չգոտած՝ 1ար, 376ա-7բ: ՊՈՒԱԿ՝ 1x8+11-4xx12 (իբ 11, Ա. 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ (ԺԴ. դ. յաճախում՝ 1, եռասնաճիղ լուսադրոշմով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21,5x16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եղելոյն (17,5x12,4), միաժամ՝ 2ար: ԳԻՐ՝ բոլոգրիա: ՏՈՂ՝ 42: ԿԱՋՄ՝ գոշմագաղց չգայմանագոյն կաշի՝ եղեամ կապիչներով, միջուկը՝ տափանակ, ատաղար՝ դրոշմագաղց կտաւ. լուսանցազարդերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1+2 (թ. 1, 376-377), թուղթ, եռասնաճիղ լուսադրոշմով:

Նմուշ 56ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ Յա (ատագծային), Յա՛ Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցապիր, թռչնագիր: Գ ր ե ր՝ կարմիր, սեւ:

ՊԱՏԱՒՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ճառ խմ: Ծ. դ.: 2 (Ա-Բ) +2 (Գ-Դ), ստացուած չորս ամբողջական թերթերից: Մագաղաթ, միաժամն (14x8,5), ուղղագիծ մաներ երկաքարիր, 20 տող, Աա, Բբ, Գբ, Դա խոնարհած եւ անընթեռնելի, յաճախագրողի ձեռքով վրան գանազան գրութիւնք: Կարդալ՝ Աբ «/// Յիշատ առաջ մարգարէն ի նոսա, եթէ ի գալոմ ձեռաց իւրոց...», Բա «առ նմա ըսպ առաքեալ եւ յաւրհնեալ զաւմեսնն առհուիսն...», Գա «ևոցա զպա կարէի սակ, եթէ զոր բանատոթեամբդ պատռեցի...», Դբ «...եկայք այսը[ա]ր մանկանիճ եկեղե[ցդ] ///»:

Նմուշ 9ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւատար. խոնարհութիւնից գրաղարտր տեղ-տեղ գանազանութեամբ, լուսանցներում վիճրիկ կպումներ, պատռուածքներ, պրոտածի հետքեր եւ ցեցակեր: Եէ. պրակը պակսաւոր, եռանաւաբոյրիւն: Կազմի դռնակն ու կապիչներից մէկն ընկած: ԺԸ դ. ներդրուած, տեղ-տեղ կարկատուած եւ տաեղացուած՝ թ 1, 376-7:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *Յա-375բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Քարոզգիրք]

– *Յա-Յա* Ցանկն է երկրորդ հատորիս – *Առաջին. Նախերգաբար վասն Որիկնաց... ձՀԸ. Յաղագս արբեցութիեան...:*

– *Ցաբ* [Նախերգան] – *Ո՛վ Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, Բան Հօր եւ Որդի Կուսի, տո՛ւր ինձ՝ անվատարիմս գկատարեալ բանից քո Թարմմանութիւն...*

1. *Ցա* Գրիգորի եռամեծի, բանիբուն վարդապետի, ըաջ հռետորի եւ ճշմարտասէր իմաստասիրի, ճգնազգեաց անձին եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոճաննու Որոտնեցւոյ, շարժեալ ի քարեաց մտաց եւ ի Հոգւոյն շնորհաց, յանէտ ի հարկեցուցիչ բանից, տիրակալ հրամանաց՝ տալ ըստ ըղձից ի էն խնդրողաց վասն եղծման չարիսաց բանից անհամեստ հառոզաց, տալով զսա ի յագուրդ մտաց բանասէր անձանց, մանաւանդ ի գարգ պարծանաց ուղղասէր մանկանց, ես ի պատիւ սրբոց եւ դարձուածն ի մեղաց, պատճառս սրբութեան մատրասէր անձինս հարսին փեսայիւ փառաց եւ տուիք ժառանգմանն նախապատրաստեալն բարեաց, զոր եւ իմին իւրայօմն նաներն հասցէ ի վայելումն փառաց անվախճան կենաց: Երկրորդ հատոր Քարոզգրոցս (Ամառան հատոր)

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա/ *9ա-11ա:* Բ/*11ա-4բ:* Գ/*14բ-21ա:* Դ/*21ա-4ա:* Ե/*24ա-7ա:* Զ/*27ա-9ա:* Է/*29ա-32բ (32բ-45բ տե՛ս Ձմեռան հտ. ՃՄԸ, ՃՄԹ-ՃՄՏ):* Ը/*45բ-7բ:* Թ/*47բ-9բ:* Ժ/*49բ-50բ:* ԺԱ/*50բ-3ա:* ԺԲ/*53բ-5բ:* ԺԳ/*55բ-9ա:* ԺԴ/*59ա-60ա:* ԺԵ/*60ա-բ:* ԺԶ/*349բ-50բ:* ԺԷ/*350բ-3ա:* ԺԸ/*60բ-2բ:* ԺԹ/*62բ-4ա:* Ի/*64ա-5բ:* ԻԱ/*65բ-7ա:* ԻԲ/*67ա-8ա:* ԻԳ/*68ա-70ա:* ԻԴ/*70ա-2բ:* ԻԵ/*72բ-4ա:* ԻԶ/*74ա-6ա:* ԻԷ/*76ա-8բ:* ԻԸ/*78բ-80բ:* ԻԹ/*80բ-1բ:* Լ/*81բ-3ա:* ԼԱ/*83ա-4ա:* ԼԲ/*84ա-7ա:* ԼԳ/*87ա-9ա:* ԼԴ/*89ա-90բ:* ԼԵ/*90բ-2բ:* ԼԶ/*353ա-5բ:* ԼԷ/*92բ-4ա:* ԼԸ/*94ա-7ա:* ԼԹ/*97ա-9բ:* Խ/*355բ-8ա:* ԽԱ/*358ա-9ա:* ԽԲ/*359ա-62ա:* ԽԳ/ *լիք:* ԽԴ/*99բ-101բ:* ԽԵ/*101բ-2բ:* ԽԶ/*102բ-5ա:* ԽԷ/*105բ-7ա:* ԽԸ/*107բ-8բ:* ԽԹ/*105բ-9բ:* Ծ/*յիք:* ԾԱ. ԾԲ/*յիք:* ԾԳ/*109բ-10բ:* ԾԴ/*111ա-2ա:* ԾԵ/*362ա-3բ:* ԾԶ/*364բ-6բ:* ԾԷ/*363բ-4բ:* ԾԸ/*113ա-4բ:* ԾԹ/*114բ-5բ:* Կ/*լիք:* ԿԱ/*115բ-7ա:* ԿԲ/*117ա-9բ:* ԿԳ/*119բ-22ա:* ԿԴ/*122ա-4բ:* ԿԵ/*366բ-8ա:* ԿԶ/*368ա-9բ (369բ-75բ տե՛ս առանմայ, ե-է):* ԿԷ/*124բ-6ա:* ԿԸ/*126բ-7բ:* ԿԹ/*127բ-9ա:* Հ/*129ա-30ա:* ՀԱ/*130ա-1բ:* ՀԲ/*131բ-3բ:* ՀԳ/*133բ-4բ:* ՀԴ/*134բ-7բ:* ՀԵ/*137բ-9ա:* ՀԶ/*139ա-41ա:* ՀԷ/*141ա-2բ:* ՀԸ/*142բ-4ա:* ՀԹ/*144ա-6ա:* Ձ/*յիք:* ՁԱ/*146ա-8ա:* ՁԲ/*145ա-50ա:* ՁԳ/*150ա-1բ:* ՁԴ/*151բ-2բ:* ՁԵ/*153ա-4ա:* ՁԶ/*154բ-5ա:* ՁԷ/*155ա-6բ:* ՁԸ/*156բ-7ա:* ՁԹ/*157ա-8ա:* Ղ/*158ա-բ:* ՂԱ/*158բ-9ա:* ՂԲ/*159ա-բ:* ՂԳ/*159բ-60բ:* ՂԴ/*160բ-1բ:* ՂԵ/*161բ-2բ:* ՂԶ/*162բ-4ա:* ՂԷ/*164ա-6բ:* ՂԸ/*166բ-9բ:* ՂԹ/*169բ-71բ:* Ճ/*171բ-4ա:* ՃԱ/*174ա-5ա:* ՃԲ/*175ա-7բ:* ՃԳ/*177բ-9ա:* ՃԴ/*179ա-82ա:* ՃԵ/*182ա-4ա:*

ՃԶ/184բ-6բ: ՃԽ/186բ-90ա: ՃԸ/190ա-1բ: ՃՔ/191բ-4բ: Ճժ/չկք: ՃժԱ/194բ-7ա: ՃժԲ/197ա-8բ: ՃժԳ/198բ-200ա: ՃժԴ/200ա-1բ: ՃժԵ/201բ-3բ: ՃժԶ/203բ-7ա: ՃժԽ/207ա-9բ: ՃԺԸ/209բ-11ա: ՃծՔ/211ա-3ա: ՃԻ/213ա-5ա: ՃԻՈ/215ա-7ա: ՃԻՐ/217ա-9բ: ՃԻՑ/219բ-21ա: ՃԻՂ/221ա-3ա: ՃԻԵ/223բ-5ա (գրչից՝ 225ա «Այս քարոզը յարդինակն գկայր, զոր ի Հարցմանցս»): ՃԻԶ/225բ-7բ: ՃԻԽ/227բ-30ա: ՃԻԸ/230ա-3ա: ՃԻՔ/233ա-6ա: ՃԼ/236ա-40ա: ՃԼԱ/240ա-3ա: ՃԼԲ/243ա-6ա: ՃԼԴ/246ա-8ա: ՃԼԶ/248ա-50բ: ՃԼԸ/250բ-4ա: ՃԼՉ/254ա-6ա: ՃԼՔ/256ա-8բ: ՃԼՔ/258բ-60բ: ՃԼՔ/260բ-2ա: ՃԽ/262ա-3ա: ՃԽԱ/263ա-6ա: ՃԽԲ/266ա-8ա: ՃԽԳ/268ա-70բ: ՃԽԴ/չկք: ՃԽԵ/270բ-4ա: ՃԽԶ/274ա-9բ: ՃԽԽ/279բ-81բ: ՃԽՉ/281բ-3ա: ՃԽՔ/283ա-4ա: ՃՄ/284ա-5ա: ՃՄԱ/285ա-6ա: ՃՄԲ/286ա-9ա: ՃՄԳ/289ա-91ա: ՃՄԴ/288բ-9ա: ՃՄԵ/291ա: ՃՄԶ/291բ-293ա: ՃՄԽ/293ա: ՃՄՉ1/293բ-292ա: ՃՄՉ2/292ա: ՃՄՔ/292ա, 294ա: ՃԿ/294ա: ՃԿԱ/294բ-5ա: ՃԿԲ/295ա: ՃԿԳ/295բ-6ա: ՃԿԴ/296ա-8բ: ՃԿԵ/298բ-305ա: ՃԿԶ/305ա-7ա: ՃԿԽ/307ա-10ա: ՃԿՉ/310ա-3ա: ՃԿՔ/313ա-4բ: ՃՀ/314բ-7ա: ՃՀԱ/317ա-9բ: ՃՀԲ/319բ-20ա (320ա տե՛ս ՃՁԸ): ՃՀԳ-ՃՁԳ/չկք: ՃՁԴ/320բ-3ա (միջից պակասաւոր: 323ա-31ա տե՛ս առտուոյ, ա-դ: 331ա-49ա տե՛ս Զմեռան ճա., ՃԼՔ-ՃՂԱ, ՃՂԶ-ՃՂԵ, ՃՂՔ-ՃԿ): ՃՁԵ-ՃՁԲ/չկք: ՃՁԸ/320ա («Միշատակարան գրոցս»):

2. [Քարոզի յՀռոպիճ ճատորէ]

Տե՛ս Զմեռան ճա., տպ. 1740. Ա-ՃԽԵ/չկք: ՃԽԶ/32բ-4բ: ՃԼՔ/331ա-6բ: ՃՂ/334բ-7բ: ՃՂԱ/337բ-40բ: ՃՂԲ/34բ-7ա: ՃՂԴ/37ա-40բ: ՃՂԶ/40բ-3բ: ՃՂԵ/43բ-5բ: ՃՂԶ/340բ-2բ: ՃՂԷ/342բ-5ա: ՃՂԹ/345ա-6ա: ՃԿ/346ա-9ա:

3. [Քարոզի առաքին Ա. եւ Բ. ճատուոց եւ բանի զանազանի]

ա. 323ա-5բ Քարոզ Պատարագի կարգաւ պատմագրաբար – Հարցումն. Ջի՞նչ է ասելն խորհուրդ պատարագի... Պատասխանի. Նախ, զի ծածուկ եւ խորհրդաբար աղօթիւք...

բ. 325բ-6բ Այլ բանի խրատականի – [Հարցումն.] Վասն ի՞ր խաբեաց սատանայ զԱդամ: Պատասխանի. Առ սուրբն Գրիգոր Յաճախապատումն...

գ. 326բ-5բ Քարոզ խոստովանութեան, ի գիրս ելիցն. Տէր Աստուած երաւեցոյց կոչէ զմեզ առ ինքն: Առդ, երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ... – Վարդապետք ասեն, Յորժամ կամեսցի ոք երթալ ի Ճանապարհ...

դ. 328բ-31ա Վասն պարծելոյն ումանց առ Պետրոս, զոր սուտ պարծին – Հարցումն. Ջի՞նչ է ասելն Տեառն առ Պետրոս. Մինչ մանուկն էիր... [Պատասխանի]. Այս է իմացումն բանիս, զի Պետրոսիս...

ե. 369բ-72ա Խրատ յորժամ եպիսկոպոս կամ ճանճայ կամ ոմնի առաչնոյդ վախճանի – Առնուն քահանայքն գժողովուրդն եւ երթան ի տեղին, ուր գգերեզմանն կամին առնել...

զ. 372ա-4բ, 2բ Յորդորակ – Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան առաջի արկեալ բանիս...

է. 374բ-5բ [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – Հարց. Վասն ի՞ր գնաց Քրիստոս ի հարսանիսն: Պատասխանի. Նախ՝ զի յայտ արասցէ, թէ սայ է...

Բ. ՅԱԻԵԼԱԿԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

– 2ա [Գիր մխիթարութեան] – /// եւ ի ներգեալ ոգոյ պիտականուն, գրեալ զայս աւանդ... ծաղկեալ գիմաւք զաւագն քո այս անուն անարատ կենաւք փոխեցեալ յումայն կենաց... ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

53ա Ջեղկելիս յիշեա՛ ի բարի մասին:

55բ Ջհեղգս ի բարին եւ զարթուս ի չարն, զԱզար ծրտոյս յիշեա՛:

74ա Ա՛վ եղբայր, գտատապեալ ոգի գծրող սուրբ տաճիս՝ զԱզարոս յիշեա՛յ:

154ա զՏատապեալ ծրօղ մատենիս՝ զԱզար Ղրիմեցի յիշեա՛, եղբա՛յր, ի բարի մասին, եւ Աստուած՝ զքեզ:

217ա Ընդ նոսին եւ զիս՝ զԱզար Ղրիմեցի եւ գծնօղսն իմ փրկեսցէ Փրկիչն մեր եւ արժանաւորեսցէ տեսութեան իւրոյ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. 2բ (բոլորգրանման նոտրգիր)
Երկեակի քառեակի [ճիւ հարիւրի,
Հնգից յիսնից, տասն ըզկնի,
Ակն եւ Դ. (4) ամ յարաբարդի (1615),
Դժնեա եւ դառն յեղանակի:
Ի պարփակեալ ժամանակի,
Եւ ի լրմանըն սոյն աւրի,
Ի մուտ Տրէի Հայոց ամսի
Յէ. եւ ի Ժ. (17) Յունվարի
Մեծ վարդապետն հայկազնի՝
Բասիլիոսն Աղբակեցի
Հանգեաւ մարմնով ի տապանի,
Ի դուռն Սուրբ Յովանիսի:
Ա՛վ պատահողք այսմ տաճի
Եւ փաւհաճողք նորին շիրմի,
Ի յԱթարչէն ամէնայնի,
Պարգեւուդէն մեզ զբարի,
Ինդրեմ ի ձէնջ ես եղկելի
Մաղթել եւ ձեզ ընդ իմ բանի,
Նորին հայցմամբն անդառնալի՝
Ջհատաղուիճիւն [3ա] տալ ի լերկրի:

2. 1ա (նոտրգիր) Ի թվականիս Հայոց ՌՃԿԱ. (1712) վախճանեցաւ տէր Ովանէս:

2բ տե՛ս ժԷ. դ. յիշ-ք, Ա. էջ 547:

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՁ՝ *375ա (ուղղանկիւն)*

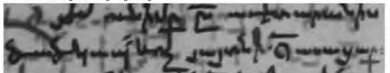
ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *1ա Տէր տո՛ւր ին (Ձ) լեզու խրատու զի գիտացից բանեալ զբերանս իմ ի ժամու զի (նաեւ՝ զանազան տառեր): 2ա, 375բ (զանազան տառեր եւ բառեր): 377ա (այբուբեն):*

2108
ԺՈՂՈՎԱՏՈՒ

ՁԵ[3]ԹՈՒՆ Ութ.-Ութ. – 1663-1670

ԳՐԻՉ՝ Փարեան:

ԹԵՐԹ՝ 521-4 (տե՛ս Պանպուանակ). չգրաւած՝ 1ա-2ա, 3բ. 389բ-90բ, 411բ-2բ, 417բ, 519բ-21բ. ՊՐԱԿ Ա-ԼԽ12 (ԱԲ-ԱԵ, ԱԶ 10, ԱԶ 8, ՒԿ-ՒՒ 14, ԼՌ 6, ԼՑ 16, ԼԴ 11)+ Ա-ՔԽ12: ՆՒՒԹ թուղթ, լուսագծերով եւ ասփիւռնեան յատկադրմամբ: ՄԵՏՈՒՒԹՒՒՆ՝ 21x 14,7՝ ԳՐՈՒԹՒՒՆ՝ երկսիւն (15x10,2): ԳԻՐ՝ նաստղիր (այլ ձեռ՝ 515բ-9ա): ՏՈՂ՝ 35: ԿԱԶՄ՝ ղռզմպատղ շագանակագոյն կռիւ, դունակով եւ մէկ կապիչով, միջակր տախտակ, ատամոր ծաղկադրով կաոտ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (բ. 1-2)+2 (բ. 520-521), թուղթ, եռամաճիկ լուսագրմամբ:

Նմուշ 24ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒՒԹԻՒՆ – հատած վկայութեամբ՝ 184ա: Յատակագիծ ղաղաիին երիվարի՝ 197բ Ի խ ա խ ո ր ա ն՝ 7ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր ե ր՝ 39ա, 72բ, 94բ, 126բ, 148բ, 198ա, 214ա, 243բ, 296բ: Ա ր ա մ ա գ ա ր ե ր՝ բառական, յոկտպասիկ: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուշագիր, ճանճացագիր. Գ ո յ ն ե ր՝ կաւմիր, կապոյտ, շագանակագոյն, կանաչ, նաոնջի:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար թանաքից գոագայթը գունախախտած, տեղ-տեղ գանագան բծեր, թանաքի ճեպազում՝ 166ա, մկնկեր՝ 478-521, բնագիրը վնասուած, հատուղ սիւնակի չափ կորուած ճանաուած՝ բ 6: Կազմի կոշիկ ետծուած, եզերք մաշուած, կապիչներն բնկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-341բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Գիրք նարգմանից]

Տե՛ս ետ. 921, 3ա-367ա *Յանկ գրոցս՝ Ա-ԽՄ/4ա-* Ճոզբ. *գրոցս/4բ-5բ: Հատոր Ա/5բ-38ա. Բ/38բ-71բ. Գ/72ա-93բ. Դ/94ա-125բ. Ե/126ա-47բ. Զ/147բ-96բ. Է/197ա-213բ. (երիքոմի հատուածքի ներքեւում 197բ, ոտանաւոր սե՛ս ա) Ը/213բ-43ա. Թ/243ա-95բ. ժ/295բ-341բ (Յիշ. գրոցս՝ 334բ-5ա. Յիշ հարցմանցն Գէորգ վարդապետի՝ 341աբ): Ունի*

ա. *197բ* [Գավասանմ երիվարի] – *Ձյս է քաղաքն երիքոմի / Որ ամրագոյն պարիսպ ունի*

Ժ-ի դ. ոմն համեմատել է տպագիր օրինակի հետ եւ լուսանցներում նշումներ արել:

Բ. *341բ-89ա, 342ա* Ծաղկահաղ Մեկնութիւն ի լուսաւոր բանից առդիմական Յովհաննու Որոտնեցւոյ, հատաեալ աշխատութեամբ Գրիգորի աշակերտի նորին, շնորհալի վարդապետի... [Մեկնութիւն Եսայեայ] (Ա-Կ.) – *Հրց. [Ձ]ինչ է, որ ասէ Տեսիլ նեսայայ: Պտխ. Ջմարգարէութիւն Տեսիլ կոչէ...*

Յիշ ճեղ՝ յիՒ Տե՛ս տպ՝ Ս. էջմիածին, 2008, 214 էջ: Ունի՝ 389ա Հրց Ձինչ է, որ ասէ մարգարէս. երեւեցար ի փրկութիւն. Պտ Ասեմք Թէ կրկին է.

Գ. *391ա-7ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք]

ա. *391աբ* Վասն գինւոյ եւ արբեցութեան – *Հարց. Ձի՞նչ շահ ի գինւոյն եւ կամ զի՞նչ վնաս: Պատասխանի. Զանգուրն ոչ է խոտելի...*

բ. *391բ-2ա* Վասն կրօնց խաբողաց – *Կղիա մեծ եւ փոքր եւ չափ կրկին, / Պիղծ են առաջի Տեառն երկոքին...*

գ. *392աբ* Նախատինքի վատացն, որ են ծոյլ մարմնով եւ ճոզով – *Նախ. Ձի՞ ասէ Պօղոս. Որ արասցէ ո՛չ, կերիցէ մի՛...*

դ. *392բ-3ա* Վասն տզրկին եւ դատ[նութեան] – *Մովսէս բնաւ ոչ յիշեաց զանունն սատանայի...*

ե. *393բ* Ոսկի խնձոր բնդ սարդիոն յեռեալ, նոյնպէս խօսել զբանս իմաստութեան – *Վասն բազում պատճառի բաղդատի իմաստուն բանքն ոսկոյ...*

զ. *393բ-4բ* Սեղր չատ ուտել չէ բարւոք – *Զանգան են գիտութիւնք, որպէս եւ մեղրն...*

է. *394բ-5ա* Հարց. Վասն էր ոչ են ամենայն անհատ մարդիկ համատիպ դիմօք... *Պատասխանի. Զայս անճառ իմաստն Աստուծոյ...*

ը. *395ա-6ա* [Վասն ծրագրուխ կնոջ] – *Հարց. Վասն էր ասէ. կին ծրագրուխ թէ ոք գտանիցէ, պատուական է քան զքարինս պատուականս: Պատասխանի. Ձի քարինս պայծառս...*

թ. *396ա* [Վասն մնազական գոյից] – *Հարց. Վասն էր հուր գայ առաջի: Պատասխանի. Ձի հուրն կրկին զօրութիւն ունի...*

ժ. *396բ* [Վասն բնութեան մարդոյ] – *Հարց. Մարդն բնութեամբ անմահ ստեղծաւ յարարչէն, թէ մահկանացու: Պատասխանի. Բազում բանք վասն այսորիկ յառաջնոցն ասացաւ...*

ժա. *396բ-7ա* Բանն որ ասաց. Ելանեմ ես առ Հայր իմ... – *Ես արդ, պարտ է յառաջագոյն գարմանալ եւ հիանալ...*

Դ. *397բ-411ա* Երանելոյն Աթանասի արեգպիսկոպոսի Ալէքսանդրացոյ Հարցմունք վայելուչք եւ պատասխանիք Կիւրղի Երուսաղեմայ ճայրապետի (Ա-ՃԻԴ.) – *Հարց. [Ա. Հ]եաեւումն հանարիմ բնդ Աստուծոյ երթ բանս... Պատասխանի. Իսկ ոգի մարդոյ գոյութիւն է անիմանալի...*

ե. Ի. *413ա-507ա* Տէր Աւաելի Երանեծի եւ քաղեռորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի երիցս երանելոյն Գրիգորի տիեզերալոյս վարդապետի առաքեալ Բանս խրատականաս ոգեշաս եւ ճանճառս, իմաստալեղս, ի Մեկնութիւն Սամմանաց Գրոց, ի յիղց մաղթանաց ոմանց բանասիրաց եղբարց նահապատաց, նորին աշակերտաց

Տե՛ս ձեռ. 1234, 8ա-116ա. Նախերգան/*413ա-7ա*: Վասն Սամմանացի/*415ա-22բ*: ա/*423բ-8ա*: բ/*423ա-32ա*: գ/*432ա-7ա*: դ/*437ա-44ա*: ե/*444ա-6բ*: զ/*446բ-57ա*: է/*457ա-60բ*: ը/*460բ-60ա*: թ/*466ա-9բ*: ժ/*469բ-79ա*: ժա/*479ա-86ա*: ժբ/*486ա-92բ*: ժգ/*493բ-5ա*: ժդ/*495ա-6բ*: ժե/*496բ*: ժզ/*486բ-7ա*: ժէ/*497ա-501բ*: ժը/*501բ-3բ*: ժթ/*503բ-7ա*: ի/*507ա*:

2. *507ա-15ա* Նորին տէր Ադաֆել Սիւնեաց եպիսկոպոսի ի տեսութիւն բանին, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի – *[9]ի՞նչ է, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի: Պատասխանի. Ի վերայ այսր բանի երեսուն եւ երեք ինչ խնդրելի է...*

3. *515բ-9ա* [Ճառ նաւատոյ Ադաֆել Սիւնեաց եպիսկոպոսէ] – *Արարիչն Աստուած բոլորից հաստատեաց գաշխարհս, զի մնա յաւիտեան... ի լոյս կենաց ընծայեամբ... ամէն:*

Խորագիրը ԺԹ դ. շղագիր յաւելագրութիւն:

Ջ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԹ. դ.

– *Հբ-3ա* Գիրք Հաւրցմանց...

Ընդօրինակուած է տպագիր օրինակի անտիաֆերթերը (էջ 1) եւ տպագրութեան յիշատակարանից մի հատուած (էջ 790.791):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԿՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

411ա Գրեցաւ ի թվին ՌՃԺԲ. (1663), ի յերկիրս Դերմանիկոյ, ի գեղաքաղաքս ի Զեթուն, ընդ հովանեաւ Սրբոյն ամէնօրհնեալ Աստուածածնին եւ Սրբոյն Գրիգորի մեր Լուսաւորչին:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *196բ* (գրչի) *Թվին ՌՃԺԹ. (1670), յերկրի Դերմանիկոյ, մօտ ի Կիւլիկէ, ի գեղաքաղաքս Զեթուն, գրեցաւ ձեռամբ Փարթամ հոգիկ ոչընչի: Յիշեցէք ի քրիստոս, ո՛վ հարք իմ բարիք, եւ եղբա՛րք:*

Մոգն յիշատակարանը գրիչը գրել է որոշ ժամանակ անց էջի ազատ տեղում, իսկ ԺԹ. դ. մէկը շղագրով բնորոշել է. այն շատ ակարան է յօրինակողի մատենից:

2. *411ա (ԺԷ. դ.)* Եա՛ Ստեփանոս վարդապետ, գայս գիրքս ծախեցի աշակերտին իմոյ՝ տէր Կարապետին: *Մարդ իմախաչ լուսին, մուխայիֆէյ անողն անիծեալ լիցի: Վկա՛ տէր Գրիգորն եւ Սիմէոն վարդապետն (հմմտ. կնքագրողսմ 15ա, 411ա, 7ա):*

3. *411ա (շղագիր) Եւ ես ասեմ, ով ոք ի գրադարանէ Սրբոյ էջմիածնի հանիցէ գայս Քարոզագիրս, նզովեալ եղիցի: 1881:* Մեսրովբ եպս. Սիմբատեանց]:

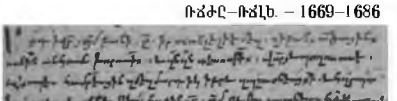
4. *521բ (ԺԹ. դ., շղագիր, ձկնկեր) /// [Աւե]տիք՝ ղառաւ///թիւն:*

ԿՆՔԱԳՐՈՂՆ *15ա (բոլորշի, խայտաժան, կենտրոնում Աստուածածինն) Յիսուսի քրիստոսի ծառայ Ստեփանոս վարդապետ. ՌՃԺԳ (1664): 411ա (բոլորշի) Յիսուսի քրիստոսի ծառայ Ստեփանոս բանի սպասաւոր Զէյթունցի: 7ա, 413ա (ձուաձեւ)* Կարապետ *վարդապետ: 411ա* Մեսրովբ *եպիսկոպոս Սմբատեանց Նախջեւանցի. 1871:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *1ա, 2ա, 411բ (գանազան տառեր եւ բառեր):*

2109
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

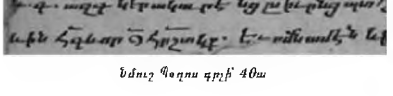
ՌՃԺԸ–ՌՃԼԹ. – 1669–1686

Նմուշ Կիրակոս եւ Աթանաս գրչաց՝ 394ա

ԳՒԻՉ՝ Պօղոս Երէց (1669 թ.), Կիրակոս Թոխցի (1686 թ.), Աթանաս (1686 թ.): ՍՏԱՑՈՂ՝ Կիրակոս Թոխցի (1686 թ.):

ԹԻՒՔ՝ 469. չգրուած 2աբ, 5բ, 168բ, 320ա-3բ, 334բ-5բ, 425ա-7ա, 467բ-9բ: ՓՈՒԼ՝ 1x2+Ա-ԺԹx12+Ա-Ըx12+Ի-Ըx12 (Ը 10)+Ջ-Ըx12 (Ը 11)+1x12+1x10+1 (ԺԹ)x12+Ա-Ըx12+1x12x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան (3-134, 454-465), լուսագեղով (1-2, 135-453, 466-469): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x19: ԳԻՐՔԻՒՆ՝ միասիւն (1ար, 3ա-5ա, 6ա-134բ, 168ա-230բ, 289ա-319բ, 336ա-467ա), երկսիւն (135ա-67բ, 231ա-88բ, 324ա-34ա) (14,6x11 -15x12): ԳՒՐ՝ բոլորգիր (1669 թ., Պօղոս գրչ՝ 6ա-134բ, 454ա -65բ), նաստալիք (1686 թ., Կիրակոս եւ Աթանաս գրչաց): ՏՈՂ՝ 22-24 (1669 թ., Պօղոս գրչի), 21-29 (1686 թ., Կիրակոս եւ Աթանաս գրչաց): ԿԱՋՄ՝ գոյշագուարդ չագանակագոյն կաշի՝ դոճակով, միջնակր տափատակ, ատամնոր ծայկագոյժ կտաւ, կրկճակի ատամնոր՝ կապոյտ կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Ք) + 2 (Ե-Ջ), թուղթ (Ր. դ.):

Նմուշ Պօղոս գրչի՝ 40ա

ՊԱՏԱՆԱԿԱՒ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Գիրգոր Ատաուսեանի ձեռագրատարածութեան 4 թերեւի ընդերկայնակի եկեսակամով: Մագաղաթ, երկսիւն (16,5x14), բոլորգիր երկաթագիր, 15 տող: Կարդալ Գա ///թեանս յաստատագն յաշտարակս բժկեի եղբարք գոզգակսնս եւ գծաուսյակիգա...», Ջբ «...մարգին շուրջ նաչեւոլ ե ի բաց բաւեւոլ ///». Տե՛ս ձեռ. 1500, 752ա-8ա:

Նմուշ Գա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան ճեաներ, զանազան բծեր, փոխրիկ պատռուածքներ, պատռտիկ-պատճպանակներ. ցեցակեր, կապիչներից մէկն ընկած, կազմի Ա. փեղկի կաշին կարկատուած (Ի. դ.):

Մնթ. Ձեռագիրս բաղկացած է երկու մասից: Առաջին մասը (6ա-134բ, 454ա-65բ) գրուած է 1669-ին Պօղոս գրչի ձեռով, իսկ երկրորդը՝ 1686-ին, կիրակոս եւ Աբաւնս գրիչների ձեռով, լրացնելով առաջի մասի թերին:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ի Թ Ի Ն

Ա. *1աբ, 4բ-5ա* Պատմութիւնի պիտանիք, զոր ժողովեցի սուրբ Հարանց վարուց

ա. *1աբ* Նկն աբբայն Ամովս յերուսաղէմ... բ. *1բ* Ասէր հայրն Որիդոն... գ. *4բ* Նշան սիրոյ են այսոքիկ – *Զի սիրելին յօժարութեամբ սիրէ*... դ. *4բ-5ա* Տե՛ս եւ դու, սիրելի, զի պարտ է վարդապետին նախ առնել եւ ապայ ուսուցանել – *Դարձեալ երկիւղն Աստուծոյ մերժէ զամենայն չարախօսութիւն*... ե. *5ա* Երբայց ոմն *ի հարանցն ընդ բժշկի իմաստնոյ միոյ եւ ասէ*...

Բ. [Քառոզգիրք]

– *3ա-4բ* Ցանկ Քառոզիս, որ ի գրի աստ գրեցի *Առաջին՝ Տարէգլխի*...ՀԴ. Նախերգանք եւ յիշատակարանք գրոյս:

1. *6ա-319բ, 454ա-65բ* Քառոզ ի Ձմեռան հատորէ Որիգորի Տաթեւացւոյ

Տե՛ս Ձմեռան հա., տպ. 1740. Ա/*6ա-17ա*: Բ/*17ա-20բ*: Գ/*56ա-62ա*: Դ/*20բ-7բ*: Ե/*28ա-35ա*: Զ/*35ա-45բ*: Է/*45բ-56ա*: Ը/*62ա-3ա*: Թ/*68բ-76բ*: Ժ/*76բ-82ա*: ԺԱ/*82ա-9բ*: ԺԲ/*89բ-98բ*: ԺԳ/*99ա-107բ*: ԺԴ/*107բ-13բ*: ԺԵ/*113բ-9ա*: ԺԶ/*119բ-23բ*: ԺԷ/*123բ-31ա*: ԺԸ/*131ա-7բ*: ԺԹ-ԻԲ/*յկբ*: ԻԳ/*136բ-92ա (կրկն.՝ 462բ-5բ)*: ԻԴ/*192ա-200ա*: ԻԵ/*յկբ*: ԻԶ/*171ա-4բ (կրկն.՝ 458ա-62ա)*: ԻԷ/*454ա-5ա*: ԻԸ/*յկբ*: ԻԹ/*135ա-42բ*: Լ-ԼԵ/*յկբ*: ԼԶ/*211ա-7բ*: ԼԷ-ԼԸ/*յկբ*: ԼԹ/*222բ-5բ*: Խ-ԽԹ/*յկբ*: ԽԿ/*239ա-43բ*: ԽԴ-ՄՉ/*յկբ*: Մէ/*225բ-9ա*: Կ-ԿԿ/ *յկբ*: ԿԴ/*142բ-6բ*: ԿԵ/*146բ-51ա*: ԿԶ/*229ա-34ա*: ԿԷ/*276բ-82ա*: ԿԸ/ *յկբ*: ԿԹ/*175ա-80բ*: Հ/*180բ-6ա*: ՀԱ-ՀԿ/*յկբ*: ՀԴ/*234բ-9ա*: ՀԵ-ՀՉ/*յկբ*: ՀԷ/*217բ-22բ*: ՀՈ/*205բ-10բ*: ՀՑ/*յկբ*: Ձ/*200ա-5բ*: ՁԱ/*289ա-92ա*: ՁԲ-ՁԿ/*յկբ*: ՁԴ/*243բ-52բ*: ՁԵ-ՁՉ/*յկբ*: ՁԷ/*292ա-5բ*: ՁՈ/*295բ-301ա*: ՁՑ-ՂՎ/*յկբ*: ՂԴ/*301ա-3ա*: ՂԵ/*305բ-6ա*: ՂԶ/*306ա-10ա*: ՂԷ/*յկբ*: ՂՈ/*282բ-5բ*: ՂՑ/*253ա-8ա*: Ճ/*310ա-4ա*: ՃԱ-ՃՄ/*յկբ*: ՃԲ/*255ա-63ա*: ՃԳ/*յկբ*: ՃԴ/*263ա-7ա*: ՃԵ-ՃԺ/*յկբ*: ՃԺ/*267ա-72բ (172բ-6բ տես՝ 2, դ)*: ՃԻ-ՃՔ/*յկբ*: ՃՒ/*314ա-9բ*: ՃԼ-ՃՕ/*յկբ*: ՃՖ/*151ա-6ա (156ա-70ա տես՝ 2, ա-գ)*:

2. [Քառոզ Որիգորի Տաթեացւոյ՝ արտաքոյ հատորոյ]

ա. *156ա-63բ* ԻԲ. Նորին Որիգորի Եռամեծի... Քառոզ Վասն Հաւատոյ եւ գործոց բարեաց, ի բանն. *Հաւատով առանց գործոց մեռեալ են*... – *Ի բանէ հաւատոյս եւ բարի գործոց վէց իրս տեսանելի է*...

բ. *163բ-7բ* ԻԳ. Նորին Որիգորի Եռամեծի... Քառոզ Վասն Առաքինութեան, ի բանն. Գովելի են գիւղեցիկքն... – *Արդ, վասն երկու իրաց խօսելոց եմք*...

գ. *165ա-70ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարցումն. Որպէ՞ս փախեսցուք ի Նեստորի (= է) բանից*

ձանելոյն եւ յԵւտիխեա չփոթելոյն: Պատասխանի. Ընբացք աստուածպաշտութեան գմիչքին ուսուցանեն...

դ. *272բ-6բ* ԻԲ. Յալմէ Քառոզ խաչի, ի բանն. եւ տնկեաց Տէր Աստուած զծառն կենաց ի մէջ դրախտին – *Վասն կրկին անդամ ստեղծեաց զմարդկային բնութիւնս*...

3. [Քառոզք զանազանք]

ա. *324ա-6ա* ՁԴ. Վեցերորդ շաբաթ աւուն Ղազարու: Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացեալ Վասն Յարութեան – *Եւ էր ոմն հրաման Ղազարոս, Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս յորժամ շրջէր ի Գալիլեայ*...

բ. *326ա-8բ* Ծե. Ի մեծի աւուր Աւետաւորաւն Մեկնութենէն, որ ասէ. Եւ զան յերիվով... – *Զոր հրամայեաց Տէրն յառակաւոր վարդապետութեանն իւրում*...

գ. *328բ-30ա* Դարձեալ յալմէ Վասն Աւետաւորաւնեաց, զոր ժողովեցի. Ուրախ լե՛ր յոյժ, դո՛ւստր Սիոնի, Սիոն *ամրոց Հրէաստանի*...

Գրիգոր Տաթեացու Ձմեռան հատորի ՃԾ. քարոզից քառասնից:

դ. *330ա-2ա* ՄՁ. Երանելոյն Կիւրղի ասացեալ Վասն ապաշխարութեան – *Յուշ լիցի ահեղ օրն քեզ, այսինքն՝ դատաստանին*...

ե. *332ա-4ա* Մէ. Դարձեալ Վասն պահոց, Եփրեմի, Յոհաննու եւ այլոցն սրբոց ասացե[ալ] – *Ահա ժամանակ, ասէ, ընդունելի եւ օր հատուցման*... // |*334ա*| Երանելոյն Մարգսի ասացեալ *եւ այդ, այսպիսի անարգամիծաղ Տէր ունիմք*... *իսկ նա ի կա*/// (*Թերի*):

զ. *336ա-9բ* ՄԸ. Քառոզ Վասն խոստովանութեան – *Գիտելի է, զի ժ. ազգ պահատուիչն կայ ի մէջ խոստովանութեանն*...

է. *340ա-2ա* ՄԹ. Աւրուն կացէք, զի ոչ գիտէք, երբ տէր տանն գայցէ... – *Նախախնամութիւնն Աստուծոյ եւ բարերարութիւնն նորա յայտնի են*...

Գրիգոր Տաթեացու, Ձմեռան հատոր, ՂԱ. քարոզի քառասնից:

ը. *342բ-5բ* Կ. Առանձին Մեղայ ժողովել ի գրոց յումեմնէ Կիրակոս պաշտօնատարէ՝ վասն տգիտաց եւ մանկանց եկեղեցւոյ – *Եւ յետ հասարակ մեղային, առանձին ասա՛ կարգաւ:*

թ. *346ա-9բ* ԿՆ. Երանելոյն Յովհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ Վասն խոստովանութեան եւ ողորմութեան եւ սիրոյ եւ այլն... – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ուսոյց մեզ, թէ, Անհնար է*...

ժ. *349բ-51ա* ԿՀ. [Վարդան Այգեկցի] Վասն անհուն ողութեան, ի սրբոց ժողովածուէ, զոր ես սակաւն գրեցի – *Եւ բազումք ի սրբոցն ասացին, որպէս եւ գոչէ Նաայի, եթէ Հուրն նոցա ոչ շիջանի*...

ժա. *351բ-7բ* ԿԹ. [Որճնութիւնի յետ Քառոզից] – *Զոր եւ բազմատարած մաղթանօք, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին*...

ժբ. 358ա-69ա ԿԻ. Ի Մաթեոսէ վարդապետէ, ի բանն. Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն: Վասն եկեղեցւոյ – *Ո՛վ որդիք նազելի վերնոյն...*

ժգ. 369ա-73բ Կե. Ի Մատթեոսէ, ի բանն. Ահա մեղաւոր կորիցեն... – *Բազմապան է խորհուրդ աստուածաշունչ գրոց, զի միով բանիւ...*

ժդ. 373բ-82ա ԿՁ. Նորին Քառզ Ծննդեանն Տեառն ի կուսէն, ի բան Սողոմոնի որ ասէ Մտեալ արտաքոյ համբուրեցից զքեզ – *Ի բաղձան անճառաբար սիրոյն...*

ժե. 382ա-93ա Կէ. Նորին Քառզ առ նոյն Ծննդեանն Տեառն ի Կուսէն, ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ ես ծաղիկ դաշտացս... – *Ասէ, ուրեմն, յերգս երգոցն...*

ժզ. 393ա-9ա ԿԸ. Ի տէր Առաքելոյ Վասն Ծննդեանն, ի բանն Սողոմոնի. Սիրելին ի սեմեակ մեր... – *Ասէ, ուրեմն, հոգեբուղխն եւ մեծն յիմաստունսս...*

ժէ. 399ա-415բ ԿԹ. Ի տէր Առաքելոյ, ի նոյն բանն Սողոմոնի. Գեղեցիկ ես, մերձաւոր իմ... – *Անեղական բնութիւնն եւ անճառից թագաւորն...*

ժը. 415բ-24բ Հ. Քառզ Վասն յարութեան, ի բանն. Լուսաւորեա՛, լուսաւորեա՛, երուսաղէ՛մ... – *Որպէս ի ժամանակս ձմերայնոյ աւուրքն նուազին... առաքեալքն փախեան /// (թերի)։*

Գրչից՝ 424բ Պակաս է 9. թուղթ։

ժթ. 427բ-33բ ՀԱ. Նորին Քառզ Վասն Ծննդեանն սուրբ կուսին Մարիամու ի Յովակիմայ եւ յԱննայէ.. ի բանն. Հոգին Սուրբ եկեսցէ ի քեզ... – *Ջամենաշնորհ եւ գոսնելի աւուրս ծնընդեան ծնօղին Աստուծոյ...*

ի. 433բ-5բ ՀԱ. Յայլմէ պատմութեանց Յաղագս ծնօղաց սուրբ Աստուածածնին. համառօտ – *Զի որպէս յառաջագոյն պատմեցաւ վասն ցեղից Յովակիմա...*

Կցուած է ԺԹ.ին։

իա. 435բ-44բ ՀԲ. Ի բան Մատթեոսի, որ ասէ Տէրն. Ո՛ւմ է լոյս աշխարհի – *Ի վերայ բանիս այսորիկ բազում ինչ հանդիպանալի է...*

իբ. 444բ-9ա ՀԹ. Վասն գոռց ստացման – *Զի որք եռափափաք սիրով եւ մշտատենչ յուսով եւ մեծահանդէս հաւատով...*

իգ. 449բ -53բ ՀԴ. [Նախերգան] – *Անծախելի շնորհացն Աստուծոյ մարդուդ շտեմարան...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *27բ* Թվին ՌՃ. եւ ԺՀ. *(1669)* էր, մարտի ամսի ժ. *(10)* էր, որ սկիզբն արարի Գիրքս գրել: *Աստուած աջողէ։*

68ա Յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղաւթս ձեր զողալ գրիչ՝ Պօղոս երէցս, եւ զուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ։

98ք եւ սղալ գրիչ, մեղսամած եւ սուտանուն՝ Պօղոս երէցս յիշել մաղթեմ, եւ զուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ, որ մի անուամբ եմ, եւ գործօքս ոչ ինչ։

131ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, բարեխօսութեամբ Կարապետին քո Յովհաննու ողորմեա՛ ամենայն հաւատացեալոցդ, մանաւանդ[զ] մեղսամած եւ սուտանուն եւեթ Պօղոս գրչիս։

2. *170ա* Արդ, ես՝ նուաստ ի բանսիրաց Կիրակոս ցանկացայ այսմս բանիս, որ յայսմ գրի միջի *Ժողովեցի՛* ինձ յիշելի, եւ յետ իմոյ՝ արժան լիցի վայելողի։ Բայց ազաչեմ սիրելեացդ, զի տքեխղց մատամբ գրեցի, գրէ՛ք մինչի ի վեց ամն մի մի *Ժողովեցի* ուր որ եղէ, զի ի մի տեղի չեղեւ աւարտն, եւ բազում աշխատութիւնմբ եւ ծերութեան գրեցի։ Կինի *թէ* ի ձեռս բարի արանց գիպիցի, զի միով ողորմայիւ յիշեսցի անուն մեր ի մէջ *Թղթի*։ Որ եւ խնդրեմ բարեբարէն, որ ողորմածն է եւ գթած, ձեզ յիշողացդ եւ մեզ յիշեցելոցս առհասարակ Տէրն ողորմեսցի. ամէն։ Ռձլէ. *(1686)* գրեցաւ։

172ա Ո՛վ թէ ազաւէաք այս։

185ա Տէր Աստուա՛ծ զամենայն հաւատացելոցս եւ զաշխատողա՛ զտառապեալ Կիրակոս վարդապետս, եւ որք յիշէք ի Տէր, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ։

328բ Եթող դուն արքայութեան մեղ՝ հաւատացեալոցս, մանաւանդ ստացողի՝ անպիտան գրչի Կիրակոս պիտականուն վարդապետի։

332ա Աստ յիշե՛ա՛ դու սիրելի զամենայն պտոնիկս, զմաքսաւորս, զաւազակս, *թէ* որպէս արդարացան, որ եւ զիս՝ զբազմամեղս պիտականուն Կիրակոս ընդ նոսին արժանիս արասցէ Տէրն Քրիստոս իւր առաս ողորմութեանն. ամէն։ Գրեցաւ ի *Թուին* ՌՃԼԴ. *(1685)*։

466ա Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Որ եւս ինձ՝ տկարիս եւ փղծուն գրչիս, պիտականուն Կիրակոսիս հասանել ի յաւարտ գրքիս ի *Թուականութեանս* Հայկազեան սեռիս ՌՃԼԵ. *(1636)* ամին, յամսեանն սեպտեմբերի Ը. *(8)*։ Արդ, երեսս անկեալ աղաչեմ գվայելօղդդ, յիշեսջիք ի յաղօթս ձեր զիս՝ զտառապեալ եւ զանպիտանս, պիտականուն կոչեցեալս անուամբ եւեթ Կիրակոս վարդապետս, որ եմ յերկիրս Աղուանից, ի գեղչն Թալին մեր Աղուանորչի, ի գառն եւ ի դմենս ժամանակի։ Որ եւ ազգն մեր Հայկազեան են ի ձեռս անօրինաց իբրեւ գգերի, զի աւելի քան զլափն հարկապահանջութեանն եւ նեղութեան են ի միջի։ Վասն որով խնդրեմք ի բարեբարէն Աստուծոյ, որ ներումն շնորհեսցէ եւ ազատեսցէ ի ձեռաց յերեւելի եւ աներեւոյթ թշնամեաց։ Բայց, արդ, ես եղկելիս՝ հոգս եւ փոշիս, որդս եւ ոչ մարդս, յերեսս անկեալ աղաչեմ զձեզ, ով դասք սրբոցդ վարդապետաց քահանայից, սարկաւագաց եւ ամենայն ըն-

Քերցողացգ, զի միով Աստուած ողորմային յիշեսջիք զիս՝ անարժանս գԿիրակոս վարդապետս եւ ծնօղս իմ, Քէ՛ հոգեւոր եւ Քէ՛ մարմնաւոր, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն:

3. *433բ ԻՆՁ՝ Աթաճասի գծողի,*
Տեառն պաշտօնէի,
Լէ՛ր բարեխօս, ով սրբասնեալ
Կոյս տիրուհի:
435բ Այլ եւ լե՛ր բարեխօս
Այսմ տառիս վայելողիս,
Եւ ինձ՝ Աթաճաս գրչիս,
Որ տառապեալ է յայսմ աշխարհիս
Ի ձեռնասխունդ աշակերտէ,
Վասն մեղացս խոցոտեն զիս:
437բ /. /:::::. /. ///:: /. ////: («Աթաճաս») գրիչ սորա:
438ա ///::: //: ////::. /. //::: ///::: ////: («Կիրակոս») վարդապետ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԱՅԻ

1. *Ջբ ք̃ուին ՌՃՆԹ. (1700) եկայ Ղօշավանիՙ:*

2. *451ա ես՝* Սուրբ էջմիածնայ *ժամօրհնօղ* Կիրակոս *վարդապետս, որ եւ ի գիւղէն Թալնայ, ի թվականին ՌՃՄԶ.ին (1707), ի հայրապետութեան տեառն Ամենայն Հայոց* Աղէքսանդր *երջանիկ եւ սրբազան կաթուղիկոսի, եւտու գայս Քարոզգիրքս անցինչ յիշատակ սիրելի եւ հոգեւոր որդւկին իմոյ՝* Եղեսիացի *տէր Յակոբին. որքան ժամ եւ պատարագ առնէ, յիշէ զիս եւ գծնօղսն իմ, եւ առհասարակ ամենայն ննջեցեալսն իմ: Ով որ չունի հրաման կամ /// առնէ, կամ գործնայ կամ խլէ/// (նոյնդ՝ 466ա):*

Անուններդ քերուած, բանաքով մրոտուած եւ ներքեւում այլ ձեռքով գրուած, ակվ որ գայս գիրս ի տեղս գրեր է, ընդ խաչատանուն լինելի. եղելի, եղելի»:

3. *319բ Յիշատակ է Քարոզգիրքդս* Մանուկին, *կոդակցուն՝* Սառաին, *եղբօրդն՝* Եղիազարին, *մօրն՝* Ղուտաթին, *թոռին՝* Դաստագույին, *մանաւանդ՝* Աբրահամին, *կողակցուն՝* Յանճային, *հօրն՝* Խաչատուրին, Աբրահամին, *հօրդն՝* Սահակին, *մօրն՝* Մարգարային, Եղիազարի *որդի* Մարտիրոսին, *որ տվինք գայս Քարոզգիրքս* Ովասաբ *վարդապետին եղբայր՝ տէր* Նիկողոս *աբեղային յիշատակ. թվին ՌՃՀԱ. (1722):*

4. *467ա (ԺԸ դ.) Յիշատակ է Քարոզգիրքդս, այսինքն՝* ԹգԶմեռուան *հատորս երից եղբարցն՝* Յովասապի *վարդապետին,* Նիկողոս *վարդապետին եւ* Կարապետ *վարդապետին եւ իւրեանց ծնողացն եւ յամենայն ազգայնոցն՝ զկենդանեացն եւ զնընջեցեալոցն, առհասարակ յամենեցունցն, ի գուռն* Ուռհայվանոց Սուրբ Կարապետին: *Ով որ որ ընծեռնուք՝ հայրքդ եւ եղբայրքդ եւ որդեակքդ, զմիով Ողորմեայի արժան առնէք գմեզ վասն յԱստուծոյ, եթէ՛ վարդապետք, Քէ՛ յաբեդայք, Քէ՛ սարկաւագունք եւ Քէ՛ կամ այլ եղբարքդ, եւ գուք յիշման արժանի լինիք յաւուրն ահեղին, որ ասէ Տէրն, Քէ. եկա՛յք օրհնեալ Հօր իմոյ, եւ բարեաւ եւ խաղաղութեամբ վայելէ՛ք: Մի՛ ոք յանդգնեսցի յափշտակել եւ գողանալ կամ ծախել, եւ որ ոք յանդգնեսցի, ըգգատաստան անձին իւրում կրեսցէ: Մի՛ ոք կարծեսցէ, Քէ գողունեայ կամ այլ ինչ պատճառի իցէ, քաւ լիցի յԱստուծոյ. դիտելի է, որ գմեր հալալ արդեամբքն եմք ըստացեալք յայլոց գնելով: Ժամանակով մեք վայելեցինք, այսուհետեւ գուք վայելեցէ՛ք ի կամս յԱստուծոյ. ամէն: Յիշատակն եւ տվողքն եւ վայելողքն օրհնեալք, եւ օրհնութեամբ եղիցին ի յօրհնելոյն յԱստուծոյ. ամէն: Հայր մեր (նման՝ 319բ, 453բ, եղծուած):*

5բ (ԺԸ դ., եղծուած) Յովասապ *վարդապետ,* Նիկողայոս *վարդապետ,* Կարապետ *վարդապետ (նոյնը՝ 210բ, 466բ):*

5. *Պատառիկ պահպանակ Գբ (ԺԸ դ.)* Ապոչախ Ղազար*:*

ԳՐՔԱՓՈՐՁ՝ ԵՐ (ԺԸ. դ.) //::: / ///::. / ///::::. ////::. /// ՝ // ՝ [///::] //::: ///::: //::::. / ///::: ////:. («Կարապետ բ[ն]կոնձաով»):

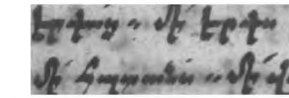
2110
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

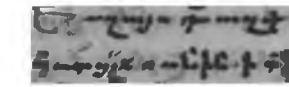
Թերթ՝ 265, չգրուած՝ 54բ-5ա, 178բ-9բ, 216ա-8բ, 224ա, 235ա, 249բ, 261բ, 264բ-5բ: **Պրակ՝** 1-24×12 (Ա 11, Ժէ, ԺԹ-Ի, ԻԳ 10, ԺԸ 13, ԻԱ 8, ԻԲ. 7, ԻԳ 6): **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծերով: **Մեծութիւն՝** 21,5×16: **Գրութիւն՝** երկսիւն (4ա-190բ, 236ա-49ա), միասիւն (191ա-215բ, 219ա-23բ, 225ա-34բ, 250ա-61ա, 262ա-4ա) (14,3×11-18,6×14): **Գիր՝** նուռգիր (7 տարբեր ձեռ՝ ա. 12ա-30ա, բ. 80բ-214բ, գ. 215ա, 219ա-23բ, 225ա-34բ, 250ա-61ա, դ. 236ա-49ա, ե. 4ա-11ա, զ. 11բ, է. 262ա-4ա: ՏՈՂ 24-36 (խառն): **ԿԱԶՄ՝** սեւ կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ, մասն պահպանակի. լուսանցակողերը՝ կարմիր: **ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝** 1+1, թուղթ:

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից լուսացայլուն մասերը գունավրխուած, տեղ-տեղ գանգաւն թեր, փոխրիկ պատռուածքներ, ցեցակեր: Կազմի կաշին՝ ճեռնուած, եզրերը մաշուած:

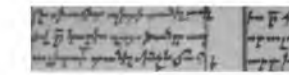
Նմուշ ե. գրչի 5ա

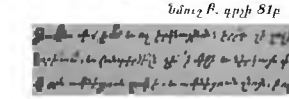
Նմուշ Ջ. գրչի 11բ

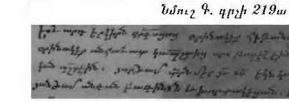
Նմուշ Ա. գրչի 27ա

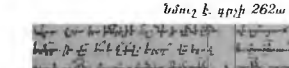
Նմուշ Բ. գրչի 81բ

Նմուշ Գ. գրչի 219ա

Նմուշ Է. գրչի 262ա

Նմուշ Դ. գրչի 236ա

Նշո՛ւմ. Ձեռագիրը գրուած է 7 տարբեր անձնուն գրիչների ձեռքով։ Հիմնական մասը գրել են ա. եւ բ. գիչները, իսկ միւսները՝ աւելի ուշ, լրացրել են։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– Յա Գիրս այս, որ կոչի Քառոգութիւն, յումեմանէ բանասիրէ առաւեալ յոյժ հարցս եւ գեղեցիկ ոճիւ յաղագս դեռաբուսիկ եւ նորար[ո]ղոց մանկանց եկեղեցոյ՝ առ ի օգուտ եւ խրատ եկեղեցեայ միաձամուռ հրիստոսասէր անձանց եւ պահպանութիւն օրինաց, դաւճում զղեացոլոց, զի ոչ յասմ խրատոյս լինին լռութեամբ եւ ջեմ սիրով ունկնդիր եւ մտապահ, լինի սօվաւ մեղաց դարց եւ թողութիւն եւ զեղճի ապաշխարանիճ, եւ ապա արժանի առնէ մարմնոյ եւ արեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի[ի]

Ա. 1. *4աբ* [Յ]ընդհանրական Թղթոյ Նեսիսի Շնորհալոյ Ա.ո իշխանս որ ըստ աշխարհի] – *Թոխեացուք եւ զաստուածային պատուիրանացն... զի մի՛ յանիրաւութենէ նոցա, զոր գործեն դուք /// (շար. տե՛ս 2)։*

2. *4բ-11բ* [Քաղուածք ի Հաւատակաց խոստուց Յովհաննու Երզնկացւոյ] – */// եւ քրիստոնէից հոգոց մխիթարութիւն եւ յուսաւորութեան աստուածաշունչ գրոց...*

Բ. *12ա-80ա* [Քառոգի Գրիգորի Տաբեւացւոյ]

Տե՛ս Զմիռան հս., տպ. 1740. Ա-ԿԳ/*1բ*։ ԿԴ/*12ա-6ա*։ ԿԲ/*16ա-8բ*։ ԿՁ/*18բ 26ա*։ ԿԸ/*26ա 31բ*։ ԿԸ/*31բ-5ա*։ ԿՓ/*35ա 40ա*։ Հ/*40ա-5ա*։ ՀՅ/*45ա-9բ*։ ՀՔ/*49բ-52ա*։ ՀԳ/*52ա-8բ*։ ՀԴ/*58բ-60բ*։ ՀԲ/*60բ 4բ*։ ՀՁ/*64բ-9ա*։ ՀԸ/*69ա-73բ*։ ՀԸ/*73բ 80ա*։ ՀՓ-ՃԿԱ/*1բ*։

Գ. [Քառոգի Քարթողիմէոսի Մարաղացւոյ]

Տե՛ս նեռ. 2184. 3բ-286ա. ա-բ/*1բ*։ գ/*80բ-7բ*։ դ-բ/*1բ*։ ե/*156ա-61ա*։ ժա/*1բ*։ ժբ/*134ա-8ա*։ ժգ/*96բ-107ա*։ ժդ/*195բ-200բ*։ ժե-ժզ/*1բ*։ ժէ/*161ա-7բ*։ ժը-իա/*1բ*։ իբ/*168ա-72բ*։ իգ/*172բ-76բ*։ իդ/*1բ*։ իե/*150ա-4ա (154ա-5բ տե՛ս Գ, 2)*։ իզ-իթ/*1բ*։ ի/*105ա-11բ*։ իա/*1բ*։ լբ/*192ա-5բ*։ լգ-լզ/*1բ*։ լէ/*138ա-41ա*։ լը/*203ա-7բ*։ լթ-խա/*1բ*։ խբ/*208ա-11բ*։ խգ/*146բ-50ա*։ խդ/*1բ*։ խե/*120բ-2ա*։ խզ/*122ա-8ա*։ խէ-ծգ/*1բ*։ ծէ/*117ա-20բ*։ ծը-ծթ/*200բ-2բ*։ կա-կբ/*111բ-7ա*։ կա-հգ/*87բ-92բ*։ հդ-ճ/*1բ*։ ճբ/*141ա-5ա (145ա-6բ տե՛ս Գ, 1)*։ ճբ-ձա/*1բ*։ ձբ/*128ա-34ա*։ ձգ/*150բ-4ա*։ ձդ/*1բ*։ ձե/*184ա-92ա*։ ձզ-ձթ/*1բ*։ ղ/*92բ-6ա*։ ղա/*1բ*։

Դ. [Քառոգի զանազանի]

1. *145ա-6բ* Մեծ բարուսապետին Յոհաննու Ո-րոտնեցոյ ասացեալ ի բան առաքելոյն, որ ասէ. *Մարդով եղեւ մահ – Ասէ ոմն ի սրբազանից գասուց, թէ անկարօտն է միայն Հայր...*

2. *154ա-5բ* Վասն ննջեցելոց է – *Վերծանի, թէ ոմն ձկնորս երանելոյն Տօտալաօի...*

3. *177աբ* [Բաւիր խրատականի] – *Էր ոմն մարդ, որ առուտուրի մէջ առատ երթեւ ուտէր... -177բ-3ա եւ էր ոմն մեծատուն այր, եւ ունէր կին մի իմաստուն... - 180աբ Գրեալ է, թէ Բ. (2) քահանայք երթիսին...*

4. *215աբ* Քրիստոս սմաշելի փառաւորութեամբ գայ յերուսաղէմ... – *Սովորութիւն էր կռապաշտից, զի երբ կամէին զոք զոհել կռոց...*

5. *219ա-20ա* [Ս]ոորին Քառոզ մաճու, ի բանն. Աճա չափով եղիր զաւուրս իմ *(կրկն.՝ 236ա-7ա)* – *Վատանգեալ երբեմն մարգարէն...*

6. *220ա-3բ* Նորին Քառոզ վասն վարդապետաց, ի բանն որ ասէ. Աւետարանեցից զարդարութիւնս էոյ... *(շար. թափուած՝ կրկն. 237ա-40ա)* – *Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յառաջ քան զմարդեղութիւնն իւր... զի ողորմածն զՀ. (100)աւորն աստ ///։*

7. *225ա-9ա* [Քառոզ... –... Աբրաւհամու *ասէ սուրբն* Բարսեղ *ի մաոի ապաշխարութեան, թէ...*

8. *229ա-32բ* Քառոզ Հ. Քրիստոս զոորի թագաւորագին, այսինքն՝ գինգին մարդկան մեռն ի մահ բժկեաց։ Տէր, էջ միմեւ մեռեալ իցէ մաճուկն իմ – *Այս թագաւորագնս, ըստ Ոոզգինէսի, էր ի տանէն Հեոոդէի...*

9. *232բ-4բ* Քառոզ ՀԱ. Ջորոոդ կիրակէի գնի Ննիդեանն Քրիստոսի, ի վերայ Յոհաննու Ջ. 39. Այս են կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն գիս...: Մասն առաջին – *Հայր Աստուած յանձնեալ է գմեզ Որդւոյ*

իւրոյ... պապարանոցս ամենից հոռոմալեցւոց հատանէի /// (շար. յաւիտեան)։

236ա-40 տե՛ս Գ., 5-6։

10. *240ա-1բ* Նորին Քառոզ վասն ողորմութեան, ի բանն Սաղմոսին. [ե]րանի որ խոռի զաղխատն եւ զտնանկն – *Բարի գործք երեք են տեսակաւ...*

11. *242ա-5բ* [Ն]որին Քառոզ վասն Համբարձման, ի բանն. Համբարձաւ Աստուած օրհնութեամբ... – *Մեծն ի մարգարէս, աստուածահայրն Դաւիթ կանխաձայնեալ...*

12. *245բ-9ա* [Ն]որին Քառոզ բառասնից, ի բանն. Անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ ջուր – *Զաստուածայինն անեղ բնութիւնն միայն բարի...*

13. *250ա-3բ* Քառոզ ՁԲ. Ի նոյն կիրակինի ի վերայ պահոց, ի բանն առաքելոյն. եւ զայս գիտել պարտ է մեզ վասն ժամանակին... Մասն առաջին: Եւ զայս գիտասջիք վասն ժամանակին՝ զիա՞րդ ժամ իակ է մեզ ի ինոյ զարթնուլ – *Հնագոյն բանաստեղծքն զքաղդն նկարէին իբրեւ գկոյս աղջիկ մի...*

14. *253բ-6բ* Քառոզ ՁԳ. Թէ որպէս կալի է յաղօթս ի ծածուկ – *Այլ դու յորժամ յաղօթս կայցես, մուտ ի սենեակ քո...*

15. *256բ-61ա* Քառոզ ՁԴ. [Ե]կեսրոջ կիրակէի Մեծի պահոց, ի բան Մատթէի ե. 17. Մի՛ համարիք թէ եկի լուծանել զօրէնս... Մասն առաջին. Թէ որպէս ելից Քրիստոս զօրէնս եւ զմարգարէս: Մի՛ համարիք թէ եկի լուծանել զօրէնս եւս – *Որպէս ասէ սուրբն Պիտճէպիոս, յեկեղեցոյ նկարիչ...*

16. *262ա-4ա* Քառոզ վասն պահոց. եւ իբրեւ էանց յանկոյս յերկիրն Գերգեսացոց, պատաւեցան նմա դիւահարք երկու... – *Եւ արդ, երկիրն Գերգեսացոց օրինակ էր հեթանոսաց... ծագիկն համատիւտ զոր ասաց, ունի Գ. պատճառ: Նախ՝ զերկիւղն Աստուծոյ /// (թերի)։*

– *2բ* [Վասն հրաշից] – *[Յամի Քրիստոսի] 1566 ի Թռացնիայ երեւեցաւ կենդանակերպ մի աննման կենդանեաց... Ի նոյնում ամի ի երկիրն Իճկլիզաց լիառն մի բարձր վերացաւ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1ա (ԺԹ դ., շղագիր)* Ելակէ՝ *Բ. (2) իրդատ,* Եէպօն՝ *Բ. (2) իրդատ,* Ջիրօի *տղէն Ե. (5) իրդատ,* Գզպօն՝ *Ա. (1) իրդատ,* Սելօն՝ *Բ. (2) իրդատ (չնջուած)։*

2. *1բ (ԺԹ դ., շղագիր)* Մաղաֆու *տղի հահն՝ Ժ. (10) պիյ (զօլաթա՞յ) է: Հապաթ Ջ. (6) պիյ հասաւ։*

3. *1բ Թւին 1260 (1811) մայիսի ԼԵն, գկնի Հոգոյ գալստեան ե[ր] կրորդ կիրակին, այս նուս գանձանակն Սուրբ Խաչին՝ ԺԹ. (19) փարայ, Երրորդ կիրակին՝ ԻԳ. (24) փարայ, Զորրորդ կիրակին՝ Ժ. (10) փարայ, [Հ]ինկերորդ կիրակին՝ ԺԲ. (12) փարայ, Վեցերորդ կիրակին՝ ԻԴ. (24) փարայ։ Վարդավառի կիրակին՝ Ա. գիյ (գոյոթայ), Երկրորդ կիրակին՝ ԻԴ. (24) փարայ, Երրորդ կիրակին՝ ԺԸ. (18) փարայ, Զորրորդ կիրակին՝ ԺԶ. (16) փարայ։ Աստուածածնի կիրակին՝ ԼԱ. (31) փարայ, Երկրորդ կիրակին՝ ԺԴ. (14) փարայ, Երրորդ կիրակին՝ ԺԸ. (18) փարայ, Զորրորդ կիրակին՝ ԻԱ. (21) փարայ, Ե.երորդ կիրակին՝ ԻԵ. (25) փարայ։ Սուրբ Խաչի կիրակին՝ ԻԱ. (21) փարայ, Երկրորդ կիրակին՝ ԺԸ. (18) փարայ, Երրորդ կիրակին՝ ԺԵ. (15) փարայ, Զորրորդ կիրակին՝ ԻԲ. (22) փարայ, Հինգերորդ կիրակին՝ ԺԲ. (19) փարայ, Վեցերորդ կիրակին՝ ԺԵ. (15) փարայ, |Զա| Եօթներորդ կիրակին՝ ԻԲ. (22) փարայ, Ութերորդ կիրակին՝ ԺԵ. (15) [փարայ], Ինններորդ կիրակին՝ Ի. (20) փարայ, Տասներորդ կիրակին՝ ԺԶ. (16) փարայ։ Յիսնակաց կիրակին՝ ԺԵ. (15) փարայ, Երկրորդ կիրակին՝ ԺԶ. (16) փարայ։*

4. *3բ (ԺԹ. դ.)* Էլպէկ՝ *տալիք՝ Գ. (3) իւրեանց գանձով գարի,* Գրիգորն *տալիկ՝ ԺԱ. (11),* Թումօի *[տալիք]՝ փոքր կոտով գարի, մեր* Վարդան *տալիկ՝ Բ. (2) կոտ գարի,* Քօսի Գրիգորն *տալիք՝ Դ. (4) կոտ Ա. (1) լական գարի։*

5. *107բ (ԺԹ. դ., շղագիր)* Վեց գթակ, *չորս շապիկ, Բ. (2) արխալուղ, մին ուրագ սղոց, Բ. (2) մինթաննայ, մինն չիթ, մինն աթլաց, մին թօփ ալաջա, Գ. (3) կապ կտաւ, մին մահուտ կապայ, մին գթակ, մին գանձանայ չուխայ, մին Շիրազու մորթի, մին կտաւէ պօղչայ, մին Մաշատու գառան մորգի, 'ւ ի ԳՒԺ. (3010) շահի, ԺԵՒ. (15000) եւս, ՁՒԵՃ. (6500), ԺԱ. (11) եալտուզ, ՐԻՀՃ. (2700), ԴՒ. (4000) եւս, տէր Փիլիպոսին ԺԵՒ. (15000)։*

6. *216ա (ԺԹ. դ., շղագիր)* Այս է մեր *մուտքն (1273+551=1824)։* Էլպէկն *Գ. (3) կոտ գարի,* Շապօն՝ *Գ. (3) կոտ,* Թամօ՝ *Ջ. (6) կոտ,* Գասօն՝ *Գ. (3) կոտ,* Ղազար՝ *Գ. (4) կոտ,* Գզպէկն՝ *Գ. (3) կոտ,* Ասօն՝ *Գ. (3) կոտ։*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա Վանք գրկոյս։ Քարոզ ի վերայ Երիքօվին...։ 1բ Քարոզ ի վերայ Երիքօվին...։ 235ա (գանձագան տառեր եւ բառեր)։ 235բ Երանի որ խորի գաղքատ եւ գոնանգին։ ա։*

2111

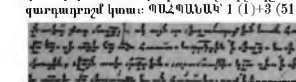
Ժ Ո Ղ Վ Ա Ծ Ո Յ

ԱՄԱՍԻԱ, ԲԵՐԻԱ, ԱՐՁՆԻ, ԱԼԱՐԵԼԵՐ, ԵՐԱՊՕԼԻՍ (ԱՐԱԼԵԿԻՐ), ԿՏՈՒՑ, ԲԱԶՄԵՆԻՑ ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ (ԲԱՁԵՆԻՑ ՎԱՆՔ), ՍՈՒՐԲ ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ (ՎԱՆ), ՇՈՒՈՒՈ

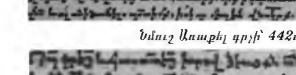
ՌՃԼ.–ՌՃԻԲ. – 1652–1679

ԳՐԻՉ Յովհաննէս վրդ. Շուռոքեցի (2բ-441բ, 478ա-509բ), Առաճել ից Քաղամեցի (442ա-77բ): ՍՏԱՅՈՂ՝ Յովհաննէս վրդ. Շուռոքեցի (գրիչը):

Թերթ՝ 512-4 (տե՛ս Պահպանակ). չգուած Ցա՝ ՊՐԱԿ Ա-Ե (Յովհաննէս գրչի) x12 (Բ, Գ, ԺԱ 10, Գ, ԻԵ 11, ԻԴ 13, ԻՋ 15, ԼԹ 14, Ն 6) + ԼԸ-Ե (Առաճել գրչի) x12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «A. G.» լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիռ (15,5x10–17x12): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր (տարբեր ըստ գրչաց): ՏՈՂ՝ 30-34: ԿԱՋՄ՝ դռոշմազարդ շղագանկագոյն կաշի դոմնակով եւ մետաղէ զամբեայ, միջակը՝ ամփատակ, աստառը՝ զարդադրոշմ կապուր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (1)+3 (510-512), թուպր:

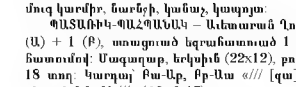
Նմուշ Առաքել գրչի՝ 442ա

Նմուշ Յովհաննէս Շուռոքեցւոյ՝ 481ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Լուսանկարուած (272ա): Զարգագիր՝ հանգուցագիր: Գոյներ՝ բաց եւ մուգ կարմիր, նարնջի, կանաչ, կապոյտ:

ՊԱՏԱՃԻԿ-ՊԱԶՊԱՆԱԿ – Աւետարան Ղուկասու. Թ-Ժ. դդ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), տառացուած կզրաստուած 1 թերթի բնօրինակի հատուածով: Մագաղաթ, երկսիւն (22x12), բոլորգիծ երկաքարգիր, 18 տող: Կարգով Բա-Ա, Բր-Ա՝ «/// [զա]մենայն զաղիղեաց-ցիսն...ի նմանէ ///» (ԺԳ 2-17):

Նմուշ Բա

Վիճակ՝ բաւարար. քանաքից զրաւոյրաթ գունաթափուած. լուսանցքներում խոնաւութեան ճնշեր, փոխրիկ պատռուածքներ, գեցակիր, տեղ-տեղ քանաքի թծեր, կազմի կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 2բ-5բ Ցանկ Քարոզգրքիս եւ որ ինչ կայ ի սմա կարգաւ գրեալ – *Ա. Նախ եւ առաջին. Նորին Քարոզ Պահոց առաջին կիրակիէին... ՃԿԹ. Առհասարակ ամենայն օրըոց:*

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քարոզք յԱկաթին հատորէ]

Տե՛ս Զմեռան ճա., տպ. 1740. Ա-Գ/չիք: Դ/*442ա-6ա*: Ե/չիք: Զ/*446ա-52ա*: Է-ԺԱ/չիք: ԺԲ/*452ա-5բ*: ԺԳ/*462բ-7բ*: ԺԴ-ԺԵ/չիք: ԺԶ/*459բ-62բ*: ԺԷ-ԺԸ/չիք: ԺԹ/*182բ-4բ*: Ի/*154բ-6բ*: ԻԱ/*186բ-8բ (Բ. մաս)*: ԻԲ-ԻԳ/չիք: ԻԴ/*455բ-9բ*: ԻԵ-ԻԸ/չիք: ԻԹ/*475ա-7 (սկ. «Քայց պարտ է գիտել...»)*: Լ-ԼԱ/չիք: ԼԲ/*417բ-20ա*: ԼԳ-ԼԴ/չիք: Լե/*188բ-91բ*: ԼԶ/*9բ-13ա*: Լէ-Մ9/չիք: Մե/*245բ-7ա*: ՄԸ-Ա/չիք: ԿԱ/*194բ-7ա*: ԿԲ/*191բ 4ա*: ԿԳ/*424ա 3բ*: ԿԴ/*24ա-6բ*: ԿԵ-ԿԶ/չիք: Կէ/*249բ 52ա*: ԿԸ/*467բ-9բ*: ԿԹ/*252ա 4ա*: Հ/*469բ-73ա*: ՀԱ/*436բ-9ա*: ՀԲ/*13ա 4բ*: ՀԳ/*439ա-42ա*: ՀԴ/չիք: ՀԵ/*473ա-5ա*: ՀԶ-ՀԸ/չիք: ՀԹ/*256բ-8բ*: Ձ/*247ա-9բ*: ՁԱ/*16ա-9ա*: ՁԲ/չիք: ՁԳ/*14բ-6ա (կրկն.՝ 405բ-10բ)*: ՁԴ/չիք: ՁԵ/*19ա-21բ*: ՁԶ/*174ա-6ա*: ՁԷ/*242բ-5ա (սկ. «Ընդ աքանչելի առակաց Տեառն...»)*: ՁԸ/*27բ -33ա*: ՁԹ-Ղ/չիք: ՂԱ/*39բ-43ա*: ՂԲ/*21բ-4ա*: ՂԳ/*35ա-7բ*: ՂԴ/*35ա-5ա*: ՂԵ/*254ա-6բ*: ՂԶ/*45բ 9բ*: ՂԷ/*52բ-6բ*: ՂԸ/*37բ -9բ*: ՂԹ/*150բ 2բ*: Ճ-ՃԳ/չիք: ՃԴ/ *56բ-9ա*: ՃԵ-ՃԷ/չիք: ՃԸ/ *59ա-61ա (սկ. «Նախ տեսցուք, թէ քանի բարեպիտնս արար մեզ Քրիստոս...»)*: ՃԹ/*304ա-8բ*: ՃՃ-ՃՃԱ/չիք: ՃՃԲ/*309ա 12ա*: ՃՃԴ/*312բ-4ա*: ՃՃԳ/*314ա-7ա*: ՃՃե-ՃԹԱ/չիք: ՃԹԲ/*317ա-21ա*: ՃԹԳ-ՃԹԿ/չիք: ՃԹԸ/ *61ա-3ա*: ՃԹՉ-ՃԻԲ/չիք: ՃԻԳ/*122ա-5բ (Յակոբ Դրիմեցի)*: ՃԼ/չիք: ՃԼՄ/*321ա-3ա*: ՃԼԲ/*325ա-9ա*: ՃԼԳ/*323ա-5բ*: ՃԼԴ-ՃԼՒ/չիք: ՃԼՉ/*206ա-8ա*: ՃԼԿ/*208ա 10բ*: ՃԼԸ-ՃՄԳ/չիք: ՃՄԴ/*176ա-7բ*: ՃՄե-ՃԿՍ/չիք:

2. [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Զմեռան ճա., տպ. 1741. Ա-Չ/չիք: Ը/*432ա 6բ*: Ը-ԺԵ/չիք: ԺՉ/*441ա-6ա*: ԺԷ/չիք: ԺԸ/*396բ-9ա*: ԺԹ/չիք: Ի/*112ա-3բ*: ԻԱ-ԻԳ/չիք: ԻԴ/*388բ-92ա*: ԻԵ/*345ա-7ա*: ԻՉ/չիք: ԻԷ/*392ա 6բ*: ԻԸ-ԼԱ/չիք: ԼԲ/*74ա-6ա*: ԼԳ-ԼԹ/չիք: ԼՉ/*329ա 33բ*: ԼԷ-ԼՔ/չիք: Խ/*424ա-8ա*: ԽԱ/չիք: ԽԲ/*428ա 30բ*: ԽԳ/չիք: ԽԴ/*116ա-8ա*: ԽԵ/չիք: ԽՉ/*70բ 2ա*: ԽԷ/*399ա 401բ*: ԽԸ/*72ա-4ա*: ԽՔ/*401բ 3ա*: Ծ-ԾԷ/չիք: ԾԸ/*405ա-5բ*: ԾՔ-ԿԴ/չիք: ԿԵ/*370բ 2բ*: ԿՉ/*374բ 6ա*: ԿԷ-Ջ/չիք: ՁԱ/*347ա 9բ*: ՁԲ/չիք: ՁԳ/*349բ 51բ*: ՁԴ/*351բ 3բ*: ՁԵ/*353բ 5բ*: ՁՉ/չիք: ՁԷ/*355բ 60բ*: ՁԸ-ՂԴ/չիք: ՂԵ/*430բ-2ա*: ՂՉ/չիք: ՂԷ/*360բ 3բ*: ՂԸ/*365բ 7բ*: ՂԹ/*367բ-70բ*: Ճ-ՃԲ/չիք: ՃԳ/*178բ-80բ*: ՃԴ/*98բ-101բ*: ՃԵ-ՃԹ/չիք: ՃՃ/*49բ-52բ*: ՃՃԱ-ՃՃԴ/չիք: ՃՃԳ/*118ա 9բ*: ՃՃե/չիք: ՃՃՉ/*108բ-12ա*: ՃՃԷ-ՃՃԹ/չիք: ՃԻ/*114ա-6ա*: ՃԻԱ/չիք: ՃԻԲ/*82բ 5ա*: ՃԻԳ/*85ա 6բ*: ՃԻԴ/*79բ-82բ*: ՃԻԵ/*86բ 8բ*: ՃԻՉ-ՃԻԷ/չիք: ՃԻԸ/*85բ-92ա*: ՃԻԹ/*92ա-5բ*: ՃԼ-ՃԼԲ/չիք: ՃԼԳ/*95բ-8բ*: ՃԼԴ ՃԼԵ/չիք: ՃԼՉ/*101բ 3բ*: ՃԼԷ/*103բ 5բ*: ՃԼԸ/չիք: ՃԼԹ/*177բ 8բ*: ՃԻԳ/*85ա 6բ*: ՃԻԴ/*79բ-82բ*: ՃԻԵ/*86բ-8բ*: ՃԻՉ-ՃԻԷ/չիք: ՃԻԸ/*85բ-92ա*: ՃԻԹ/*92ա 5բ*: ՃԽ-ՃԾԱ/չիք: ՃԾԲ/*197ա-200բ (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի Զ. իրս տեսանելի է...»)*: ՃԾԳ/*171բ-3բ (սկ. «Յորժամ արկեալ իցէ ի բանտ...»)*: ՃԾԴ-ՃԿԹ/չիք: ՃԿՅ/*376ա-8բ*: ՃԿՆ/*380բ 8բ*: ՃԿՉ/*338ա-43բ*: ՃԿէ-ՃՀԸ/չիք: ՃԿԹ/*372բ-4բ*: ՃՀ-ՃՉԸ/չիք:

Բ. [Քարոզք, ճառք եւ բանիւ զանազանք]

1. *26բ-7բ* Թ. Քարոզ ի բան Մանանէի թագաւորի, որ ասէ. Մեղայ, Տէր, մեղայ, եւ զանօրէնեցայ – *Որպէս որ անկեալ ի մէչ հրոյ...*

2. *43ա-5բ* ԺԵ. Քարոզ ի բան Աւետարանին. Ղուկասու գլուխն, ՃԻԹ. համարն, որ ասի. Ո՞վ է ի նէնջ, որոյ իցէ բառկամ... – *Այս առակ եւ Հատաւորին միասէն խրատեն...*

3. *63ա-6ա* ԻԲ. Նորին քարոզ Վասն փոռնութեանց մեղաց, ի բանն Յորայ, որ ասէ. Վկեցից վշտաց

փրկեսցէ զԵզ... (Ի Յորայ Մեկնութենէն Գրիգորի Տաթեացւոյ) – *Հայրն համբերութեան եւ քաջ նահատակն Ճգնութեան...*

4. *66ա-70բ* ԻԳ. Նորին Քարոզ Վասն փոռնութեան եւ չարութեան կանանց, ի բանն Յորայ. Իբրեւ զի ի կանանց անզգամաց խօսեցար... (Ի Յորայ Մեկնութենէն Գրիգորի Տաթեացւոյ) – *Քաջ զօրավարն հաւատոյ եւ անկեղծաւոր իմաստուն...*

5. *76ա-3ա* ԻԵ. Քարոզ ի բան Աւետարանին, Ղուկասու գլխոյն, ՃԼԹ. Համարն, որ ասէ Առն ուրեմն մեծատուն եւոյն անդր տոհմականաս... – *Բարեբարն մեր եւ ազատիչն յամենայն անօրէնութենանց Յիսուս...*

6. *78ա-9բ* ԻԸ. Քարոզ ի բան Աւետարանին Ղուկասու, ՄԻԸ. համարն, որ ասէ. Այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի... – *Զի այլ վասն բնութեանս մերոյ ասէ...*

7. *105բ-3բ* ԼԹ. Գրիգորի Եռամեծի, Խոչ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոհաննու Ոսոսնեցւոյ արարեալ բանս խրատականս[ս], ոգեշահս եւ հանճարեղս եւ իմաստալեղս, ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ Յաղագս Գաւազանի վարդապետաց, ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Գաւազան զօրութեան առաքեսցէ Տէր... – *Հարցումն. Թէ վասն էր յետ գաւազանն զարգարելոյն յեկեղեցին եւ յարտաքս բերեն: Պատասխանի. Վասն բազում պատճառի: Նախ, զի գաւազան էր մրդին միածին առ Հօր...*

8. *120ա-2ա* ԽԵ. Նորին Քարոզ Վասն Համբարձման, ի բանն. Համբարձաւ Աստուած օրհնութեամբ – *Քաւարարդարն (ալաքէս) Հոգոյն Սրբոյ մեծն ի մարգարէս աստուածահայրն Դաւիթ...*

9. *125բ-7բ* ԽԷ. Ի ճառիկ Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ Յաղագս վաշխառութեանց եւ տոկոսաց - Ո՛հ, *յոյժ չար են ախտք ընչասիրութեան...*

10. *127բ-32ա* ԽԸ. Սահմանիմ ի վերայ ընդհանրական բնութեան սանական բանեանցի ոսմանն աշխատեալ Իշավան – *Խնդիր վասն բնութեան սոյնպիսի արասցուք: Յորժամ գոյացոյց Աստուած...*

11. *132ա-4բ* Բուսիդեայ իմաստնոյ Քաղուածոյ յաղագս կազմութեան մարդոյ – *Կազմեաց Աստուած գմարդն որպէս գքաղաք Բժ.ն գրամբք...*

Համմ. ձեռ. 466, 222ա-37ա, որի համեմատ ունի գգայի տարբերութիւններ:

12. *134բ-6բ* ԽԹ. [Յաղագս երկնային շարժմանն... Յոհաննիս վարդապետի եզնկացւոյ...]

Տե՛ս ձեռ. 529. 149ա-66բ. Այստեղ միայն՝ Բ-Ժ., Ժբ-իբ.:

13. *136բ-8բ* Յաղագս զանազան իմաստասիրական բնութեանց եւ լուծմանց – *Քաջ նաւ՝ գուռ ջրոյ: Կանչողն՝ իշակաթնուկ է...*

14. *138բ* Հարցմունք եւ պատասխանիք իմաստասիրաց վասն օգտութեան – *Աւէ իմաստասէր բժիշկն, թէ. Ամենայն ցաւոց դեղ գիտեմ...*

15. *139ա-43բ* Ծ. Մեկնութիւն Հայր մեր որ յերկինս, ասացեալ սրբոյն Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի – *Ջի՞րդ վաղվաղակի գարհուցանէ...*

16. *144ա-5ա* ՄԱ. Պատճառ Առաջաւորաց պահոցն, արարեալ Վաճական վարդապետի՝ վասն հակառակողացն եւ այպանողացն զսուրբ պահոն – *Յոլովագոյնք են բանք վասն պահոցն Առաջաւորաց...*

17. *145ա-7բ* ՄԲ. Յովհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ Վասն Առաջաւորաց պահոց եւ վասն Նինուէի եւ Յունա[ան]: – *Արդ, ուանիկ կամիցիս, թէ որպիսի գարդք իցեն պահք մարդկան...*

18. *147բ-52ա* ՄԳ. Սրբոյն Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացեալ Վասն դարձի Անտիոքայ քաղաքին – *Լուսով բանի քո գամ առ քեզ, Որդի Աստուծոյ...*

19. *152ա-3բ* ՄԴ. Թուղթ տեառն Գրիգորիոսի կաթողիկոսի Հայոց վասն անմարմին բնութեան գոյոյ Աստուծոյ – *Որք զանմարմին բնութիւնն Աստուծոյ ի մարմնոյ բնութիւն ձեւացուցեալ...*

20. *154ա-6բ* ՄԵ. Նորին տեառն Ներսէսի Կլայեցւոյ ի հրեշտակապետացն ներբողինէն – *Եւ արդ, վասն զի ծանուցաւ փոքր ի շատէ...*

21. *156բ-3բ* ՄԶ. Սրբոյն Վարդան վարդապետի ասացեալ Վասն դժոխոցն եւ անհուն ողացնէն, լալ աչացն եւ կրճել ատամանցն, զի չէ սուտ որպէս եւ կարծեն ոգեշտ եւ անհաւատ մեղասէրքն, վկայութեամբն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ եւ ամենայն սրբոց նորա ճնոց եւ նորոց Դրոց սրբոց – *Մ՛վ քահանայք եւ ժողովուրդք Աստուծոյ, գիտացէ՛ք եւ միտ առէ՛ք...*

22. *159ա-61ա* ՄԷ. Սրբոյն Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ Վասն ողորմութեան ածխատաց – *Մի՛ ոք տղայական բարուք եւ անբնտիր մտօք...*

23. *161ա-2ա* ՄԸ. Անաճիա վարդապետի ասացեալ Վասն անցաւորութեան աշխարհիս – *Արդ, ո՛վ սիրելի եղբայր, եթէ կամիս յաղթել աշխարհի...*

24. *162ա-3բ* ՄԹ. Խրատ ոգեշահ եւ բան օգտակար Յովաննէս վարդապետի ասացեալ Պյուզ կոչեցեալ եզնկացւոյ – *Արար Աստուած զմարդն հոգի եւ մարմին եւ միաւք...*

25. *163բ-5ա* Կ. Ի նուաստ վարդապետէ Յոհաննէ եզնկացւոյ խրատ եւ կանոն հասարակաց հրեատոնէից, հաճանայից եւ ժողովրդոց, կանոնական սանմանաց առաքելոց սրբոց եւ հարապետաց, եւ վարդապետաց, եւ մանաւանդ սուրբ հօրն մերոյ Վարդան վարդապետի, յորոց ժողովեցի եւ գրեցի ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ...

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-108բ. Նխբ./163բ-4ա: ա/164ա-5ա: բ/165բ-6ա: գ/166ա: դ/166բ-5ա: ե-ժբ/յբ:

26. *168ա-70ա* ԿԱ. Խրատ կանոնականաւ ի Մովսէս վարդապետէ եզնկացւոյ ասացեալ եւ առաքեալ ամենայն եկեղեցեաց Հայաստանեայց թվին ՌՃԵ.

(1656) – *Ի դամբարանէ Սրբոյ Լուսաւորչէս եւ ի վարդապետէս Մովսէսէ...*

27. *170ա-1բ* Խուտ Վասն զղջման եւ խոստովանութեան մեղաց – *Նախ խաբէ զնա սատանայ եւ առաքէ առ մեծաւորն...*

28. *200բ-2ա* Հե. Քարոզ Վասն խոստովանութեան, ի բանն. Ես եմ որ ջնջեմ [բրեւ զամպ զանօրէնութիւնս fո... – *Ի վերայ այսմ բանիս Ք. իրս տեսանելի է: Նախ, թէ ըստ քանի՞ իրաց մեղքն լսմպս համեմատի...*

29. *200բ-2ա* ՀՉ. Երիցս երանելի սուրբ վարդապետացն Յոհաննու Ոսկիբերանին եւ Եփրեմի եւ Անանիայի Շիրակացւոյ ասացեալ ի խոհուտդ Յուննու մարգարէի – *Մարգարէիցն նախատինս դնէին իսրայէլացիքն, զի յորժամ...*

30. *205բ* [Վասն ատւո Ծննդեան Տեառն] – *Գրեաց ի Հայք Մակար երուսաղեմայ հայրապետն, թէ. ի Յակոբայ մինչեւ ի Յոբնաղ...*

31. *206ա* Սրբոյն Յոհաննու Ոսկիբերանի Վասն մաճուան տղայոց միսիթարութեան – /// է առ երկրպագեցուք Սաեղծչին...

32. *211ա-23բ* ՀԹ. Յանկ Յայսմատուրաց սրբոց տօնից ի վերայ այրուբենից – *Նաւս. ե., Ոգոս. ԺԸ. Աստուածածնի ննջմանն... Արեգ, Ֆ., Մարտ ԺԱ. Քան եւ վեց մարտիրոսաց...*

33. *223բ-9բ* Զ. [Յանկ Յայսմատուրաց ըստ ամսոց] – *Ամիսք Հայոց. Նաւասարդի Ա., ամիսք հռոմայեցւոց Ոգոստոս ԺԱ. Յովհաննու Կարապետին եւ Ամենայնիւ հայրապետին... [Աւելեաց] ե., [Ոգոստոս] ժ. Յովասափու Հնդկաց թագաւորին:*

34. *229բ* [Վասն մեծատանն եւ աղքատին] – *Գրեալ է յԱյրատածքն, թէ Յովսէփ տարաւ զորդիսն իւր առ Յակոբ նահապետն...*

35. *229բ* Այս է գիր մատամբն Աստուծոյ գրեալ եւ կնքեալ, եւ առաքեալ ձեռամբ հրեշտակի առ Ադամ ի յայս փրկութեան – *Ի վեցերորդ դարուն, յաւուր վեցերորդի...*

36. *230ա-1ա* ՁԱ. Պատմութիւն հաւատոյ ճախաճարցն սրբոց – *Եւ յորժամ մարդն Ադամ ի դրախտէն մնաց է. (30) ամ ի սգի...*

37. *231ա-2բ* ՁԲ. Վասն անկար պատմութեանին Քրիստոսի, եթէ ուսա՞ի է եւ կամ ո՞վ առաքեաց զնա առ Քրիստոս, ասացեալ Յոհաննու Ոսկիբերանին – Ոգոստոս *թագաւորեաց հռոմայեցւոց, ի սորա ժամանակին եղեն նաւակատիքք Աստուածածնին...*

38. *232բ-5ա* ՁԳ. [Առաքելի վարդապետի] Դովասանութիւնք եւ մաղթանք առ սուրբ Աստուածածինն *(տունք՝ ՃԺԵ.)* – *Աստուածածին կոյս պատուական, / Հօր Աստուծոյ խորհրդարան...*

39. *235ա-7ա* ՁԴ. Վասն խոստացաց Աւետարանին եւ համաբարբառացն – *Գրաբար իմանի սուրբ եկեղեցի՝ փոխանակ դրախտին Ադամայ...*

40. *237ա-բ* Ձե. Տեառն Ներսէսի Կայեցւոյ Շնորհալի կաթողիկոսի եւ աշխարհալոյս վարդապետի արարեալ Պատճառ Ժ. խոստացաց սուրբ Աւետարանին, վասն գունդն երանգոց եւ զանազան հատուցն եւ սեղանոցն եւ խաչիցն – *Առաւելապէս հրաշից արժանի, սոսկալի գերապանծութիւն բանից գեղագարդեալ...*

41. *238ա-42բ* ՁՉ. [Դուկասու Լօռեցւոյ. ձեռ. 746, 191բ] Քարոզ վասն յղեղղին, ի բան աստուածախօս մարգարէին Մովսիսի, որ ասէ. Նոյ էր ամաց Ռ.իցս... – *Յորժամ սպան կայէն զԱբէլ՝ գեղբայր իւր...*

42. *259ա-61ա* ՂԻ. Սուրբ հօրն Եփրեմի ասացեալ Վասն հատուածոց ինչ, զոր ածէ Տէր ի վերայ երկրի՝ վասն բազմանալոյ մեղաց մերոց – *Հագում կերպարանք են սպառնալեաց պատուհասիցն Աստուծոյ...*

43. *261ա-3բ* Ղե. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ ի մեկնութիւն առակաւոր բանին Աւետարանին Ղուկասու ձԻԲ. համառն – *Այր մի իշխանէր յերուսաղեմ յերիքով... Այր՝ զազգս ասի...*

44. *263բ-5բ* ՂԶ. Սրբոյն Յոհաննու Մանդակուն-նեցւոյ ասացեալ Վասն զգուշութեամբ եւ երկիւղիւ մեծաւ մերձենալ ի սուրբ մարմին եւ յարիւն Որդւոյն Աստուծոյ – *Մոսկան ոսկերք իմ դողութեամբ...*

45. *265բ-6բ* Ղէ. Տեսիլ սրբոյն Աթանասի Աղէքսանդրու հայրապետին – *Ամենեցունցն Աստուած աքանչելի տեսիլ երեւեցոյց մարգարէիցն...*

46. *266բ-8բ* ՂԸ. Աղուսցից առաջին հինգշաբթի աւուրն Վասն երախայիցն, որ ասի ի կարգ անկեղոցն – *Երախայից ընծայութեան ընծերցուածքս կարգեալ եմ ի Կիւղէ...*

47. *268բ-70ա* ՂԹ. Երանելոյն Եփրեմի Խորին Ասորւոյ ասացեալ Վասն պահոց սրբութեան – *Պահք յայտնիք ծածուկ պահօք բովանդակին...*

48. *270ա-2ա* Ճ. Երանելոյն Եփրեմի Խորին Ասորւոյ ասացեալ Վասն ողորմութեան – *Ոսկի որչափ ի տան իցէ, երկիւղ է յականահատաց...*

49. *272ա-7ա* ՃԱ. Սրբոյն Սարգսի վարդապետի Մեկնութենէն Կաթողիկեայց Յոհաննու գլխոյն, որ ասէ – *Զայս գրեմ ձեզ, զի ձեր ուրախութիւնն կատարեալ իցէ...*

ա. *277ա-8բ* [Յորդորակ՝ նորին] – *Լուիցուք զայսոսիկ եւ մեք եւ գիւշասցուք...*

50. *279ա-81բ* ՃԲ. Տեսիլ սրբուհւոյ Աստուածածնին ի լեառն Զիքեենաց, զոր յայտնեաց նմա հրեշտակապետն Գաբրիէլ վասն մեղաւորաց, թէ որպէս տանջին – *Ո՛վ պատուական եւ աստուածասէր ժողովուրդք Քրիստոսի...*

51. *281բ-5ա* ՃԳ. Տեսիլ եւ հարցումն արբոյն Գրիգորի Հայոց Լուսաւորչի ընդ հրեշտակին եւ պատասխանիմ – *Յաւուր միում շրջէր յանապատի սուրբն Գրիգոր…*

52. *285ա-7բ* ՃԴ. Յաղագս անասնագիտաց, իգացելոց եւ արուագիտաց եւ այլոց շնացողաց, ասացեալ Յոհաննու Ոսկիբերանին – *Ողբալով յիս, հոգի իմ եւ հիացեալ զարմանամ…*

53. *288ա-90բ* ՃԵ. Դարձեալ Վասն խոստովանութեան, ի բանն առաճելոյն Յովհաննու, որ ասէ. Սիրելիք, եթէ ասեմ մեղս ինչ մեր ոչ ունիմք – *Դիտելի է, զի ըստ վարդապետաց սրբոց, խոստովանութիւնն բազում յատկութիւն ունի…*

54. *290բ-1բ* Տեսիլ եւ պատմութիւն վասն խոստովանութեան – *Եղեւ գի ի սկիզբն Քառասնորդաց պահոց, ըստ կանոնական հրամանաց…*

55. *291բ-9ա* ՃԶ. Նորին Գրիգորի [Տաթեացւոյ] Վասն վարդապետաց ոչխս ասէ Քրիստոս… Գնացէ՛ք, աշակերտաց, զամենայն ինթաննս – *Վարդապետք ասեն, թէ. Անդէպ է ամենեցուն զգիտութիւնս խնայել…*

56. *299բ-303բ* Վասն յանցանաց մտաց մարդկան եւ վասն է. մաեու չափ մեղաց – *Ոմանք գյանցանս մտացն կատարեալ մեղս դնեն…*

57. *333բ-5ա* ՃԸ. Քարոզ եւ խրատ սուրբ եւ հոգեկից վարդապետին Գէորգեայ Սկեւռացւոյ ասացեալ Վասն հաղորդութեան, ի խնդրոյ Յոհաննայի – *Արեամբն Քրիստոսի փրկեալք, եղբարք իմ ի Քրիստոս…*

58. *335ա-8ա* ՃԹ. Քարոզ Վասն խոստովանութեան ի գերս ելիցն: Տէր Աստուած երայեցւոց կոչէ զմեզ առ իւրն. Ահդ, երթիցուք երից առուր ճանապարհ… – *Վարդապետք ասեն. Յորժամ կամեսցի որ երթալ ի ճանապարհ…*

59. *343բ-4բ* Յոհաննու Ոսկերբերանի ասացեալ Յաղագս ահաւոր գալստեանն Տեառն – *Ո՛վ եղբա՛րք, աղաչեմ լսել երկիւղիւ…*

Գրչից՝ 343բ ստ. լս. «Մորա համարագիր չունի»:

60. *416ա-7բ* ՃԽՍ. [Գէորգայ Երզնկացւոյ] Խրատ զգուշութեան, զոր տացէ հաճախոյն փեսային եւ հարսին, որ պատրաստեալ են պսակ առնուլ կանխաւ ի ժամ պսակ դնելոյն… – *Դիտասջիք, հոգեւոր որդեա՛կք իմ, որք հանդերձեալ էք կապիլ ընդ միմեանս…*

Գ. [ԲաՀ տումարականՀ]

1. *484ա-96ա* [Պարզատումար] – *Ի Հայոց թվին ՌՃԻԲ. (1673). Հանալի առաջին դիրն Թան է, եւ տանուտէրն ի վերեւն՝ Խոյն է…*

2. *496բ-9բ* Ընթացք արեգականն ընդ երկոտասան կենդանակերպսն եւ ի գօտիսն եւ ի գերեն եւ հոլովմն Ա-Ա. ատուր որիշ բարձութիւն եւ խոնարհութիւն արեգական – *Յամէն կենդանակերպսն Լ. օր կայ արեգակն…*

3. *500ա-2ա* [ԺԹ.ամեայ խորհուրդ]

4. *502բ-7ա* [Աստղագուշակութիւն]: Հայեացք Լուսնի ընդ արեգական. յարարկերէն եւ ի հայեցէն – *Թաղտիս, որ է վեցասկինի՝ բարի է…*

5. *507ա* Սահմանոսի երիցու տումարագիտի, որդւոյ Յոհաննիսի հանճայի ասացեալ Յաղագս ընթերցանութեան արեգական ԻԸ. (28) ամաց, եւ շրջագայութեան լուսնի Թ. եւ ժ.երեկ ամաց, որ լինի միահամուռ ընդ ամենայն ամի թվով ՇԼԲ. (532) – *Եւ յորժամ ընթացք Արեգական եւ Լուսնի կատարի…*

6. *507բ* [Հարց եւ պատասխանի] – *Հարց. Զի՞նչ է, որ ասէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Թէ ահաւասիկ չորս ամիսք են… Պատասխանի. Յելանելոյն Ագամայ մինչեւ ի կատարած աշխարհիս, կալ ամէն ամէ Ա. մասն…*

7. *507բ* Վասն հաշուի տարւոյ – *Տարին ՅԲ. շաբաթ է…*

8. *507բ* Յաղագս տումարական արհեստից, թէ յումէ՞ եղեւ եւ վասն ի՞նչ պատճառի գրեցան, եւ թէ յոր՞ւմ ժամանակի ասացաւ – *Յորժամ ծագեաց լոյս մարդասիրութեանն Քրիստոսի…*

9. *508ա-9բ, 478ա-9բ* [Պատճէն տումարին հայոց. հատուածՀ] – *Զկիրակ ամսոց այսպէս արա՛. Կա՛լ գՆաւասարդի ամիսն եւ է՛րթ է. է. (7, 7)…*

10. ա. *480ա-2ա* Յաղագս մոլորման Զատկին, թէ վասն է՞ր մոլորին յոյնք, որ են Ռոռոմի՞ – *Յետ մարդեղութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ…*

բ. *482ա-3բ* Յայլմէ – *Իր փիլիսոփայական այսպէս արա՛. Կա՛լ գասդիկայ լրումն հոռոմոց…*

գ. *483բ* Յայլմէ – *Եւ իմաստասէրն Անդրէաս, Հռգովմն Սրբով, լաղագս ընթացից արեգական…*

Դ. ՅԱՒԵԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ, ԺԸ. դ.

– *512ա* [Ողր Մեծի ուրբաթի սգոյն] – *Ահեղ աւուրն ուրբաթի, մահուան մեծի կուս որդւոն / Կայր առ խաչին միջաքեզ մայրըն կենաց մեռելուն…*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *5ա (Յովհաննէս գրչի) Արդ, եա՛ մեղսաթաւալ եւ ամենայն չարեաց ենթակայ, յօժարս եւ փոյթս ի մեղս, բամպակուղս Յովհաննէս եւեթ անուամբ կոչեցեալ վարդապետս, յերկրէն Նախչուանու, ի գաւառէն Երքնջակայ եւ ի գեղաքաղաքէն Շոռոթու, որդի Վարդան քահանայի առ Քրիստոս Աստուած փոխեցելոյ, յետ գարձի արքազան հայրապետին Փիլիպպոսի ի սուրբ քաղաքէն Երուսաղեմայ յԱթոռն իւր ի Սուրբ Էջմիածինն, հրաման առաք ի հաւտէն մեծէ, մեծաւ փափագանօք գնալ յԵրուսաղէմ յերկրպտպագութիւն Սուրբ գերեզմանին Քրիստոսի եւ ամենայն տնօրինականաց տեղեացն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: Եւ երեալ մեր ի Սուրբ Էջմիածնայ թվին Հայոց Ռ. եւ ՃՆ. (1652) ամին,*

հոգեմէբերի ի մուտն գնացաք ի Տուճն Յուճաց՝ առ ի շրջագայել վասն հարկաւոր պաշարի ճանապարհին սրբոյ Երուսաղէմի: Եւ գի ոչ գոյր ընդ մեզ Գիրք քարոզութեան վասն մերոյ ընթեռնլոյ եւ վասն գժողովրդոս խրատելոյ, վասն որոյ սկսաք յուսով եւ կարողութեամբն Աստուծոյ գԳիրքս Քարոզի եւ այլ գանագան պիտոյական խրատք սրբոց վար|5բ|դապետացց եւ այլ մանաւանդ բանք հոգեշահք, զորս աստ հաւաքեցաք: Եւ մեր շրջագայեալ այսր եւ անդր, մի քարող կամ այլ աւելի եւ կամ այլ բանք ի տեսանելն մեր սիրով գրէաք՝ որչափ ձեռնհաս եղէաք, մինչ որ գնացաց գմեր ուխտն կատարեցաք յաջողմամբ Հոգւոյն Սրբոյ: Եւ ի դարձն մեր յԵրուսաղէմ առ օթեւանն մեր ի վանքն Շոռոթու ի Սուրբ Լուսաւորիչն, եւ անդ եւս սակաւ ինչ քարոզք եւ բանք օգտակարք գրեցաք ի մէջ բազում ցնորից եւ գբաղանաց: Յետ ժամանակաց ինչ ելեալ ի վանաց մերոց, եւ եկաք յերկիրս Վասպուրականի, յանապատս Սուրբ Աստուածածնին եւ Սուրբ Կարապետին, որ մականունամբ Կտուց յորջորջի, որ է ծովեզեայտ եւ ծովահայեաց տեղի վայելուչ: Եւ աստ եւս կայր ընտիր օրինակ հին Քարոզգիրք մի. եւ մեք սկսեցաք գաղափարել: Սկիզբն արարաք ի մէ. (107) քարոզէն, որ է Մեծի Բ.շաբաթի քարոզն մինչեւ ի վերջ գրքիս աւարտեցաք, զորս մեք գրեցաք եւ զորս՝ Քաղաքացի (=Վանեցի) տէր Առաքել հոգիաշունչ եւ ճարտար քարտուղարն, եւ յեզր հասաք գօրութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ: Եւ վասն շրջագայութեամբ գրելոյն մերոյ եւ յաղագս յայլ եւ յայլ օրինակաց, ոչ կարացաք գրել ի միում կարգի գհամեմատութիւն քարոզացս, այլ յառաջն եւ ի մէջն եւ ի վերջն ի միմեանց տարակացեալ գրեցաք: Յաղագս որոյ, խնդրեմք ի սրբազան եղբարցդ, մի՛ մեզադել եղիցէք, այլ որոնմամբ գտցուք գպիտոյսն եւ զօգուտն ձեր, որպէս յետոյ փոքր ի շատէ ծայրագաղ արարի կարգաւ աստ (յաջորդում է քարոզների տեսակային-թեմատիկ ցանկը):

21բ Ջմեղանների Յովանէս գրիչ յիշեա՛ ի Քրիստոս (Նման՝ 152ա, 161ա, 176ա, 178բ, 237ա, 247ա եւ այլուր):

32ա Ջայս ժ. քարոզս (6ա-32ա) յԱմասիա քաղաքի գրեցի, թվին ՌՃԳ. (1654), ես՝ անարժան եւ մեղապարտ Շոռոթցի Յովանէս վարդապետ:

103բ Թվին ՌՃԴ. (1655):

119բ Ի ԺԱ. (11) քարոզէն, որ է «Դասաւոր մի էր ի քաղաքի ուրեմն» մինչեւ ի ԽԴ. (44) քարոզս ի Բերիա քաղաքին գրեցի, որք են ԼԴ. (34) քարոզք: Ժ. (10) այլ գասաջինն, ես՝ Շոռոթեցի Յովանէս վարդապետս, ի դասնալն իմ յԵրուսաղէմ թվին ՌՃԴ. (1655) ի փասս Քրիստոսի:

143բ Ես՝ նուաստ եւ անարժան Յովհաննէս վարդապետ, յերկրէն Նախիջեւանու, ի գեղջէն Շոռոթոն, գրեցի գգիրքս ի վայելումն անձին իմոյ եւ յետ իմոյ՝ հոգեւոր եւ անջինջ յիշատակ լիցի ի ձեռս սրբազան եղբարց:

147բ... Մանաւանդ գանարժան գրիչս՝ գՅովանէս վարդապետ Շոռոթցի, թվին ՌՃԵ. (1656) գրեցաւ (Նման՝ 180բ, 265բ, 270ա):

242բ Որոց բարեխօսութեամբն ողորմեա՛ Քրիստոս Աստուած մեղուցեալ գրչիս՝ Շոռոթցի Յովանէս վարդապետի, եւ ծնօղաց իմոց՝ Վարդան քահանայի եւ Շենաւտրի, պապուն իմոյ՝ Սօլթանվակվի, եւ մամուն իմոյ՝ Հապիպի, հօրաքեաց իմոց՝ Մարիամ կուսի եւ եղիսաբէթի, փոքրիկ եղբօր իմոյ՝ Հայկազի, եւ քեաց իմոց՝ Յուղիտայ կուսի եւ Գուլիստանի, եւ ամենայն աբեանառու մերձաւորաց իմոց, կարդացողաց եւ լսողաց եւ մեզ առ Տէր յիշողաց եւ ողորմի ասացողաց, Տէր Աստուած ձեզ եւ մեզ ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեան իւրում. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս: Գրեցաւ թվին ՌՃԵ. (1656), մարտի Ը. (8), յԱրզնի քաղաքի:

242բ Գրեցաւ թվին Հայոց ՌՃԵ. (1656), յամին նահանջի:

266բ... Մանաւանդ մեղսաթաւալ՝ Շոռոթցի Յովանէս վարդապետի, եւ հօրն իմոյ՝ տէր Վարդանի եւ մօրն իմոյ՝ Շենաւտրի, եւ եղբօրն իմ Հայկազի. ամէն:

281բ Քրիստոս Աստուած մեր, քո ծնօղին բարեխօսութեամբ՝ Մարիամու Աստուածածնի, ողորմեա՛ ամենայն հաւատացելոց քոց, մանաւանդ մեղուցեալ ծառայի քո՝ Յովհաննէս բանի սպասաւորի, անարժան գրչի Շոռոթեցոյ, եւ հօր իմոյ՝ տէր Վարդանի, եւ մօր իմոյ՝ Շենաւտրի, եւ պապուն իմոյ՝ Սուլթանվակվի, եւ մամուն իմոյ՝ Հապիպի, հօրաքեռ իմոց՝ Մարիամու կուսի եւ եղիսաբէթի աշխարհակալի, եղբօր իմոյ՝ Հայկազի, եւ քեաց իմոց՝ Յուղիտայ կուսի եւ Գուլիստանի աշխարհականի, եւ ամենայն արեանառու մերձաւորաց իմոց, կարդացողաց եւ լսողաց եւ զմեզ առ Տէր յիշողաց եւ ողորմի ասացողաց: Քրիստոս Աստուած մեր ձեզ եւ մեզ ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեան իւրում. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս: Գրեցաւ ի Խարբերթ քաղաքի թվին ՌՃԵԲ (1656), ապրիլ ի է. (7), Ձառկի Բ.շաբաթին, ի դուռն Սուրբ Կարապետին եւ Մկրտչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս:

285ա Ի արեւմտեան կողմանէ Խարբերթ քաղաքի, ի գեղջէն Շոռոթոն, ի վանսն Սուրբ Լուսաւորչին, ողորմեա՛, Քրիստոս Աստուա՛ծ, անարժան գրչիս՝ ծառայիս քո՝ Յովանէս բանասիրիս, եւ ծնօղաց իմոց՝ տէր Վարդանի եւ Շենաւտրի, եւ պապուն եւ մամուն իմոյ՝ Սօլթանվակվին եւ Հաբիբին, հօրաքեաց իմոց՝ Մարիամու եւ եղիսաբեթի, եւ եղբօր իմոյ՝ Հայկազի եւ քեաց իմոց՝ Յուղիտայի եւ Գուլիստանի եւ այլ ամենայն աբեանառու մերձաւորաց իմոց՝ կենդանեաց եւ հանգուցելոց: Ի միւսանգամ գալստեան քում քաւեա՛ գմեղս նոցա ողորմութեամբ եւ մարդասիրութեամբ եւ գթութեամբ քո եւ դասաւորեա՛ յաջակողման քում դասուն, ընդ նոսին գկարդացօղք ճառիս եւ գլսօղք, եւ մեզ ողորմի ասացօղք. ամէն: Հայր մեր: Գրեցի գձառս այս, որ ասի Հարցումն սուրբ

լուսաւորչի, ի յԵրապօլիս քաղաքի, որ ասի Ասրաբկիր, յունիս ամսոյ Լ. (30), ի թվին ՌՃԵ. (1656)։

290բ... Մանաւանդ զառաձեալս զանազան մեղօք՝ զՅովաննէս բանի սպասաւորս՝ գծօղ սորին, եւ գծնօղսն իմ գԱւադան քահանային եւ զննիւսորն, զպապն իմ Սօղոմոնիկն, եւ զմամն իմ Մէհրիպանն, գհօրաքոյրքն իմ Մարիամ կուսակրօն մայրապետ անապատիս մերոյ, եւ եղիսաբեթն, զեղբայրն իմ Հայկազն եւ որդիքն իւր՝ Վարդանն եւ Սօղոմոնիկն, քորքն իմ կուսակրօն՝ Յոսիփանայն եւ Գուլիսաւանն յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ասացէք միով Հայր մեզապէ, թերեւս ձեզ եւ մեզ ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում, քարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց իւրոց։

308բ... Մանաւանդ գմեղսաթաւալ գրիչս՝ Յովաննէս սպասաւորս բանի Նոռոթցի, որ գայս Քարոզքս գրեցի յանապատին Կոտուցայ, թվին ՌՃԻԴ. (1675)։

410բ Քրիստոս Աստուած, ողորմեա՛ Յովհաննէս րաբունի վարդապետին եւ հօր իւրոյ սրբասէր եւ հեզահոգի Վարդան քահանային եւ Ք. հօրքրւերն կուսակրօն Մարիամին եւ իւր մօրն՝ Նշաւորին, ամէն։

423բ Աւարտեցաւ քարոզս ի դրունս Քագմենից Սուրբ Էջմիածնին եւ Սուրբ Աստուածածնին ձեռամբ ամենամեղ Յովաննէս վարդապետի Նոռոթեցւոյ, ապրիլ ամսոյ ԻՀ. (18)։

479բ եւ գմեղաւոր՝ Յովհաննէս գրիչս յիշեցէք ի Քրիստոս Աստուած։ Գրեցաւ թվին ՌՃԻԸ. (1679), ի դրունս Սրբոյն Սահակայ Պարթեւի Հայոց հայրապետի։

494բ Զմեզասաներսն՝ Յովհաննէս վարդապետ Նոռոթցի՝ ծրօզ Պարզատումարիս յիշեա՛ ի Տէր։

2. *428ա (Առաքել գրչի) Քրիստոս Աստուած, ողորմեա՛ Առաքել աստանուն քահանային, որ զանուն ունի եւ ո՛չ գործն, եւ ծնօղաց նորին՝ Ստեփաննոսին եւ Հռիփսիմին, եւ Խեւօֆայ սարկաւագին, եւ այնոցիկ, որ ասեն մի բերան՝ Աստուած ողորմին։*

432ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, ողորմեա՛ ստացողի գրոցս՝ Յոհաննէս վարդապետին (նման՝ 473ա)։

436բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, ողորմեա՛ Յոհաննէս վարդապետին եւ ծնօղաց նորին՝ տէր Վարդանին։

439ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, ողորմեա՛ մեզաւոր գծողիս՝ աստանուն Աւաքելիս։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԾԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Լա (ԺԸ գ.) Մուհար կէս ցորէն Շնաւորիս անէ, վեր կալինք, նէ Ջամաճալի։*

2. *2ա (10 տող, լուացուած) Ե֊/// եւ անարժան մեղաւոր /// որ լեմ արժան /// գիրքըս ձեզ յիշատակ /// մեռեալ հոգիս /// վիւն եղեւ [թվին Հայոց ՌՃՀ.-ին (1721), մայիսի է. (7)։*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Պհպնկ Ա՛ա, Բաբ, Լա, 2ա (Քուեր, տաներ)։*

2112

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՌՃԿԱ.–ՌՃԿԹ. – 1712–1714

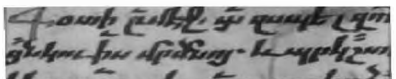
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից (թ. 1-ից առաջ) եւ միջից (թ. 364-ից եւ թ. 388-ից առաջ) պակասած։ Վերավերմուխեան ժամանակ պրակները խառնուած (թուղ գանկի ճափ՝ 376ա-87բ, ապա՝ 364ա-75բ)։ Տեղ-տեղ գանգամած թուեր, փորոկ պատռուածքներ։ Կազմի կաշին ետծուած, եզերեր մաշուած, կռպիչներն ընկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

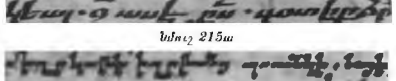
2ա-393ա [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզ յԱռաքին հաւատոյ]

Տե՛ս Քանաան հտ., տպ. 1740. Ա-Ե/*լիք*։ Գ/*13ա-6բ*։ Դ-Զ/*լիք*։ Է/*6բ-13ա (2ա-6բ տե՛ս 2. ձևի)*։ Ը-ԻԱ/*լիք*։ ԻԲ/*17ա-20ա*։ ԻԳ/*20ա-4բ*։ ԻԿ/*լիք*։ ԻԸ/*24բ-9ա*։ ԻՉ/*29ա-31բ*։ ԻԷ-ԼՀ/*լիք*։ ԼՓ/*31բ-4բ*։ Խ-ԽՖ/*լիք*։ ԽԳ/*34բ ճբ*։ ԽԿ/*35բ-43բ (43բ-ճբ տե՛ս 3. ար.)*։ ԽԸ-ԿԸ/*լիք*։ ԿՉ/*49ա-53ա*։ ԿԷ/*53ա-7բ*։ ԿՀ/*58ա-60բ*։ ԿՓ/*60բ-4բ*։ Հ/*64բ-8ա*։ ՀՍ/*66բ-71բ*։ ՀՒ/*71բ-3ա*։ ՀԿ/*73ա-7ա*։ ՀԳ/*77ա-6բ*։ ՀԸ/*78բ-81բ*։ ՀՉ/*81բ-5ա*։ ՀԷ-ՀԸ/*լիք*։ ՀՓ/*85ա ճբ*։ Ձ/*86բ-92բ*։ ՁԱ/*92բ-6բ*։ ՁԲ/*լիք*։ ՁԳ/*96բ-9բ*։ ՁԿ/*99բ-103ա*։ ՁԸ/*103ա-6բ*։ ՁՉ/*106բ-11ա*։ Ձ/*111ա-5ա*։ ՁԷ/*115ա-21բ*։ ՁՓ-Ղ/*լիք*։ ՂԱ/*121բ-6ա*։ ՂԲ/*126ա-30ա*։ ՂԳ/*130ա-3ա*։ ՂԿ/*133ա-5բ*։ ՂԸ/*135բ-9ա*։ ՂՉ/*139ա-45ա*։ ՂԷ/*լիք*։ ՂՀ/*145ա-8բ*։ ՂՓ/*146բ-52բ*։ Ճ/*լիք*։ ՃԱ/*152բ 4բ*։ ՃԲ/*154բ-6բ*։ ՃԳ/*156բ-9ա*։ ՃԿ/*159ա-62ա*։ ՃԸ/*162ա 7ա*։ ՃՁ/*լիք*։ ՃՂ/*167ա 72բ*։ ՃՀ/*172բ-8բ*։ ՃՓ-ՃՒ/*լիք*։ ՃԾԲ/*178բ-82բ*։ ՃԾԳ/*լիք*։ ՃԾԿ/*182բ-6ա*։ ՃԾԸ-ՃԾՀ/*լիք*։ ՃԾՓ/*186ա-9բ*։ ՃԻ-ՃԻԱ/*լիք*։ ՃԻՓ/*189բ 94բ*։ ՃԻԳ-ՃԻԿ/*լիք*։ ՃԻԸ/ *194բ-5բ*։ ՃԻՉ-ՃԻԸ/*լիք*։ ՃԻՓ/*388ա-92բ*։

Նմուշ 215ա

Նմուշ 365ա

ձՎ/198բ-203ա: ձԼՍ/203ա-5բ: ձԼՌ-ձԼԳ/չբ: ձԼԴ/205բ-11բ: ձԼԸ-ձԼԶ/չբ: ձԼԷ/211բ-4բ (215ա-20ա տե՛ս Յ. գ-ն): ձԼՀ/չբ: ձԼՔ/220ա-7ա: ձԽ/չբ: ձԽԱ/227ա-33բ: ձԽԹ/133բ-9ա: ձԽԳ/239ա-42բ: ձԽԴ/չբ: ձԽԵ/242բ-6բ: ձԽԶ/չբ: ձԽԷ/246բ-51ա: ձԽԸ-ձՄՉ/չբ: ձՄԵ/339ա-42բ: ձՇԸ- ձԿՍ/չբ:

2. [Քառոգ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց հտ., տպ. 1741. Ա-ԺԳ/չբ: ԺԴ/268ա-9ա (269բ-71ա տե՛ս Յ. ե): ԺԵ/271ա-2բ: ԺՉ/272բ-5ա (կրկն.՝ 356ա-9ա): ԺԷ/359ա-62բ: ԺԸ/275ա-8ա: ԺՔ/278ա-81բ: Ի/281բ-4բ: ԻԱ/284բ-7ա: ԻԲ-ԻԳ/չբ: ԻԴ/287ա-92ա: ԻԵ/չբ: ԻՉ/292ա-5բ: ԻԷ/295բ-9բ: ԻՈ/չբ: ԻՔ/299բ-301ա: Լ-ԼԲ/չբ: ԼԳ/301բ-4ա: ԼԴ- ԼԸ/չբ: ԼՉ/304ա-8բ: ԼԷ-ԽՉ/չբ: ԽԸ/251ա-5ա (կրկն.՝ 308բ-10ա): ԽԸ-ՄԲ/չբ: ՄԳ/382բ-5ա: ՄԴ/264բ-7բ: ՄԵ/262ա-4բ: ՄՉ/չբ: ՄԷ/342բ-6ա: ՄԸ-Կ/չբ: ԿԱ/255ա-8ա: ԿԲ/258ա-62ա: ԿԳ/310բ-5ա: ԿԴ/չբ: ԿԵ/385ա-7բ: ԿՉ/315բ-7ա: ԿԷ/364ա-8ա: ԿԸ-ՀԱ/չբ: ՀԲ/317ա-20բ: ՀԳ/չբ: ՀԴ/376ա-82բ: ՀԵ/չբ: ՀՉ/320բ-4ա: Հէ/324ա-6բ: ՀԸ/326բ-9բ: ՀՔ/չբ: Ձ/329բ-35ա: ՁԱ-ՁԲ/չբ: ՁԳ/335ա-8բ: ՁԴ-ձԼԹ/չբ: ձԼԺ/2ա-6բ: ձԼՁ-ձՄԲ/չբ: ձՄԳ/346ա-8բ: ձՄԴ/362բ-3բ (վրց. «...Պատառխանի իւր եւ ասէ ///»): ձԿՁ/348բ-52ա: ձԿԷ/352ա-6ա: ձԿՈ/չբ: ձԿՔ/368ա-71ա: ձՀ/չբ: ձՀԱ/371ա-5բ:*

3. [Քառոգ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *43բ-5բ ԺԳ.* Նորին քառոգ Վասն ողորմութեան, ի բանն Սաղմոսին. Երանի, որ խորհի զաղխատս – *Բարի գործք երեք են...*

բ. *45բ-8բ ԺԴ.* Նորին քառոգ Վասն ապաշխարութեան, ի բանն. Առաւել լուա զիս – *Բանս վասն ապաշխարութեան...*

գ. *215ա-5ա ՈՀ.* Նորին Քառոգ դարձեալ վասն Յարութեան, ի բանն. Յարեաւ Աստուած, եւ ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա... – *Հրամայեաց Աստուած երթեմն Մովսիսի...*

դ. *218ա-20ա ՈՒ.* Դարձեալ ի նոյն խորհուրդ. Յարիցէ Աստուած եւ ցրուեցին ամենայն թշնամիք նորա... – *Տեսցուք այժմ զերկրորդ հարցումն, թէ. Մ՛րդ ի՞նամիք...*

ե. *269բ-71ա ՀԲ.* Նորին Քառոգ վասն հաւատոց եւ բարի գործոց, ի բանն. Հաւատ առանց գործոց մեռեալ են – *Նախ պարտ է գիտել, թէ ուստի լինի հաւատն...*

Ամառաց հատորի ԺԳ. քարոզիկ տարբեր:

զ. *393ա-4ա* Նախերգաճ քառոգից – *///րութիւն երկրպագելի եւ պաշտելի Աստուածպետութիւն, Հայր եւ Որդի եւ Հոգիդ Սուրբ...*

է. *394ա-5բ* Աւետնութիւմ, որ զկնի քառոգի ասեն – *Ակրնութիւն Հօր, պահպանութիւն Որդւոյ...*

– *396ա-8ա* Այս է ցանգ Քառոգգրին... – *Ա. Առաջին Քարոզ վասն Ծնընդեան սուրբ Գուսին... ՃՐ. Վասն կուսակին Քրիստոսի, որ ասէ առաքեալն. Կուսակ լեամ մահուն:*

Քէեւ ցանկում նշուած է 105 (Ա-ՃՐ.) քարոզ, սակայն քարոզների իրական քանակը հաւասար է 105ի, քանի որ ԾԸ. դլխագրմամբ վերից բաժնի է արուած (-1), 3 քարոզ (Ը., Ծ., ՃՀ.) թուգրած են (-3) եւ 2 քարոզ նշանակուած են միեւնոյն գլխագրմամբ ՀԳ. (+1): Ահակ 105 քարոզներից 61-ը Ձմեռան հատորից են, 39-ը՝ Ամառան, իսկ 5-ը՝ արտաքոյ նոցունց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

57բ Անճարակ հոգիս յիշեա՛ (Նման՝ 115ա, 320բ եւ այլոյ):

267բ...Ընդ նմին եւ գմեղօք գառածեալ ծրօղ տարիս՝ Սամուէլ աքեղայս ներեսցէ:

272բ... մանաւանդ գծօղ տարիս, մեղօք գառածեալ անպիտան ծառայս՝ Սամուէլ աքեղայս, հանդերձ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնօղօք եւ եղբարբք իմօք. ամէն:

301ա Ներող Աստուած, ողորմեա՛ մեղապարտ եւ սուտասուն՝ Սամուէլ:

326բ... որում եւ մեզ արժանի արասցէ Քրիստոս, եւս առաւել զգրօղ սուրբ տարիս Սամուէլ անարժան քահանայս յիշեսցիք, ով ընթերցօղք (Նման՝ 329բ, 352ա):

368ա (Նոտրգիր) ՌՃԿ. եւ մէկ (1712) թուին գրեցաւ քան զքարոզիս:

393ա (Նոտրգիր) ՌՃԿԳ. (1714) թվին գրեցաւ:

398ա (Նոտրգիր) Ձեռա՛մ՛բ՝ Սամուէլ գրչի ծրեալ եղեւ, որ է աբեղայ:

ԳՐՉԱՔՈՐԶ՝ *1ա (շղագիր)* Ղարաիօլասց՝ Ղարաճանի *տղայ* Մեյրօն *(տնչուած)*, ելոյ: *400բ (շղագիր)* Լուծման դեղ – *Հինգ ճաւգի, աղ քեաֆրի, ղայֆայ:*

2113

ԺՈՂՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 3 տոմարեր ձեռագրերից)

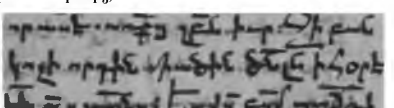
ԹԵՐԹ՝ 299: ԿԱՉՄ՝ ճնշագծերով չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագունի չիտագարդ բամբակէ գործուածքի. լուսանցակողերին կարմիրի ներմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին ճեղծուած, եզրերը մաշուած, դոնակն ու կապիչներն ընկած, աստառը՝ գունաթափ:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա

ԺԷ. դար

ԵՐԹ՝ 14 (1-13, 299). չգրուած՝ 1ա: ՊՐԱԿ՝ 1x13+1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆՆ՝ 21x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ երկսիւն (15,5x12,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (բոլորգիր՝ 299ա-բ): ՏՈՂ՝ 21:

Նմուշ 23ա

ՄԱՆՐԱԼԱԿՈՒԹԻՒՆՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր, թուչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. վերջից պակասատար: Լուսանցներում փոքրիկ պատռուածքներ, խոնաւութեան հետքեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1բ-13բ* Տեսիլ Եսայեայ՝ որդւոյ Ամովսայ, զոր ետես ի վերայ Հրէաստանի եւ ի վերայ Երուսաղէմի... (Ա. 1-Ժ. 13) – *Լո՛վ, երկի՛ն, եւ ունկն դի՛ր, երկի՛ր... Քանզի ասաց, Թէ զաւրութեամբ իմով արարից եւ իմաստութեամբ իմով խելագարեցայ։ շար. թափուած)։*

2. *299աբ* [Սաղմոս Դաւթի] (Լէ. 11-ԼՀ. 6) – *[Ջօրոյ]թիւն իմ, լոյս ասաց իմոց... որպէս ոչինչ է առաջի իմ, սակայն/// շար. թափուած)։*

3. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

4բ [Հաճելո՞ւն] – *Մանուկի ձրզմի խաղայն։ Զոպանի գնալն յարքայութիւն։ Յօձն չոպանի բերանն գնալն։ Իշխանի հանդիպն։ Զհոյ Ա. աղքն քոռ լինիլն։*

ԿՆՔԱՐՈՒՈՑ՝ *1բ (խոշոր, բոլորշի, եղծուած)։ 1բ (Ձուաձեւ, եղծուած)։ 299բ (ութանկիւնի, եղծուած)։*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1աբ, 299բ (ասմի նշաններ) Ես խաջայ Ըսահմայ... 1բ դալամ փորձեցի։*

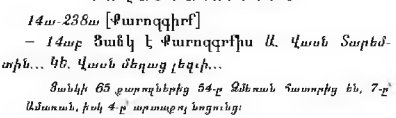
ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ՌՀՆ. – 1691

ԳՐՈՂ՝ Միքայէլ Երէց։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Սիմեոն վրդ.։

ԹԵՐԹ 225 (14-238)։ ՊՐԱԿ Ա-ԺԹ×12 (Ա, ԺԵ 10, Ժ 11, ԺԹ 14)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւագծերով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 22x15,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն։ ԳԻՐ՝ նաւագիր։ ՏՈՂ 29։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – *Կիսադրագիր՝ 15ա։ Լուսանցազարդ՝ բուսական։ Զարդագիր՝ թռչնագիր, ճանճուցագիր։ Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, ճոռնջագոյն։*

Նմուշ 256ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լաւանցիներում խոճաւութեան ճեռներ, փոերիկ պատռուածքներ, այրուածքներ (192-3), մկներ (202-38)։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

14աբ-238ա [Քարոզգիրք]

– *14աբ* Ցանկ է Քարոզգրիս Ա. Վասն Տարեմտին... կե. Վասն մեղաց լեզուի...

Ցանկի 65 քարոզներից 54-ը Զմեռան հատորից են, 7-ը՝ Ամառան, իսկ 4-ը՝ արտաքոյ նոցունց։

1. *15ա* Գրիգորի եռամեծի, ըսոյ ճոռնտորի եւ աւետյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի [ծովճաճնու] Որոտնեցւոյ, արարեալ Բասիլ խոստականաս, ոգեշունչ եւ ճաճնարեղս, իմաստասիրեալս ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնից տէրունականաց՝ ի պատիւ սրբոց

– [Քարոզ յԱրոպիեն ճատորէ]

Տե՛ս Ջմեռան ճատ., տպ. 1740. Ա/*15ա-21ա*։ Բ/*21ա-31ա*։ Գ/*26ա-31բ*։ Դ/*23ա-4ա*։ Ե/*24ա-5ա*։ Զ-Է/*յիբ*։ Ը/*31բ-4բ*։ Թ/*34բ-9ա*։ Ժ-ԺԳ/*յիբ*։ ԺԴ/*39ա-43ա*։ ԺԵ/*յիբ*։ ԺԶ/*43ա-5բ*։ ԺԷ-ԺԸ/*յիբ*։ ԺԹ/*45բ-9ա*։ Ի/*49ա-52ա*։ ԻԱ-ԻԲ/*յիբ*։ ԻԳ/*74բ-5բ*։ ԻԴ-ԻԵ/*յիբ*։ ԻԶ/*70ա-2բ*։ ԻԷ/*72բ-4բ*։ ԻԸ/*յիբ*։ ԻԹ/*52ա-5բ*։ Լ-ԼԲ/*յիբ*։ Խ/*85ա-9ա*։ ԽԱ-ԿԴ/*յիբ*։ ԿԵ/*55բ-9ա*։ ԿԶ/*59ա-63ա*։ ԿԷ/*63ա-6բ*։ ԿԸ/*յիբ*։ ԿԹ/*66բ-70ա*։ Հ-ՀԲ/*յիբ*։ ՀԳ/*84ա-8ա*։ ՀԴ-ՀԵ/*յիբ*։ ՀԶ/*81բ-4ա*։ ՀԷ-ՀԸ/*յիբ*։ ՀԹ/*78բ-81բ*։ Ձ/*յիբ*։ ՁԱ/*89ա-92ա*։ ՁԲ-ՁԳ/*յիբ*։ ՁԴ/*92բ-5բ*։ ՁԵ-ՁԶ/*յիբ*։ ՁԷ/*95բ-9ա*։ ՁԸ/*յիբ*։ ՁԹ/*99ա-101ա*։ Ղ-ՂԳ/*յիբ*։ ՂԴ/*101ա-3բ*։ ՂԵ/*յիբ*։ ՂԶ/*103բ-9ա*։ ՂԷ/*109ա-14բ*։ ՂԸ/*114բ-7ա*։ ՂԹ-ՃՒ/*յիբ*։ ՃԳ/*117ա-9ա*։ ՃԴ/*119ա-21բ*։ ՃԵ/*121բ-5բ*։ ՃԶ-ՃԸ/*յիբ*։ ՃԹ/*125բ-9բ*։ Ճժ-ՃԼ/*յիբ*։ ՃԽ/*129բ-33բ*։ ՃԾ/*133բ-6բ*։ ՃԿ/*136բ-9բ*։ ՃՀ-ՃՁ/*յիբ*։ ՃՂ/*139բ-43բ*։ ՃՃ/*յիբ*։ ՃՄ/*143բ-6բ*։ ՃՅ-ՃՒ/*յիբ*։ ՃՓ/*147ա-50բ*։ ՃՔ/*150բ-2ա*։ ՃՕ-ՃՖ/*յիբ*։ ՃՈՒ/*153ա-8ա (158ա անաւ. զՂրիմեցի Ճակոբ վարդապետն, որ բազում աշխատութիւն կրեաց ի չինութ(ս) ոդբեաս)*։ ՄՀ/ *յիբ*։ ՄԱՒ/*158ա-60ա*։ ՄԱՓ-ՄՉ/*յիբ*։ ՄՂ/*160ա-4բ*։ ՄՑ-ՄՋ/*յիբ*։ ՄՍ/*164բ-7բ*։ ՄՎ-ՄՖ/*յիբ*։ ՅԱՒ/*167բ-74բ (174բ-5բ տե՛ս Յ. ա.)*։ ՅՈՐ/*175բ-80բ*։ ՅՈՑ/*180բ-2բ*։ ՅՈՀ/*182բ-3բ*։ ՅՈՇ/*187բ-92ա*։ ՅՈՋ/*193բ-7բ*։ ՅՈՎ/*192ա-6ա*։ ՅՈՐ/*196ա-201ա (201ա-11բ տե՛ս Յ. բ-պ)*։ ՅՈՑ-ՀԿԱ/*յիբ*։

2. [Քարոզ յԵրկրորդ ճատորէ]

Տե՛ս Սահառան ճատ., տպ. 1741. Ե/*228բ-33ա*։ Ը/*233ա-5ա (235բ-6ա տե՛ս Յ. ե.)*։ ՃԳ/*211բ-5բ*։ ՃՇ/*215բ-9ա*։ ՃՋ/*219ա-22ա (սկ. ահ վերայ պատ բանի Գ. ինչ գնեալի է մեզ...)*։ ՃՃԸ/*222ա-5ա*։ ՃՁԸ/*225ա-8բ*։

3. [Քարոզք առաջոյ Ա. եւ Բ. ճատորոց]

ա. *174բ-5բ* Ի՛Ը. Վասն Յարութեանն – *Եւ թէ հարցանէ ոք, թէ վասն է՞ր ոչ ետ Թովլ Մարիամու մերձենալ առ Ինքն...*

բ. *201ա-5ա* ՈՁ. [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ] Քարոզ Փոխման ամենօրհնեալ Աստուածածնին, ի քաճն Սողոմոնի. Բազում դաւեր ստացան զմեծութիւն – *Զնախատեսութիւն աստուածաշունչ արքային Սողոմոնի... |205ա| ա.ԶՅակոբ վարդապետ, արարող բանիս, յիշեցէ՛ք ի Տէր ՔՀրիստոս։*

գ. *205բ-9ա* Մէ. Քարոզ Սուրբ Խաչին, ի քաճն որ ասէ. Փայտ կեանց է ամենեցուն որ – *Գիտելի է զի կեանք փայտին յերից դէմս երեւեցաւ...*

դ. *209ա-11բ* ՄՐ. Քարոզ Սուրբ Խաչին, ի քաճն Պօղոսի. Այլ ինձ հաւ լիցի պարծիլ... – *Ասէ Մովսէս. Զքարախտիս բարեկամի քո մի՛ մոռանար...*

ե. *325բ-8ա* [Քարոզ Գրիգորի Լուսաւորչին] – *Արդ, հետեւաբար... եկեսցուք ի կարգ բանիս, տեսցուք թէ, ո՞ր է առաջի տօն սրբոյս եւ ապայ գայլն ի կարգի։ Արդ, է յառաջին տօն սուրբ Լուսաւորչին մերոյ՝ մատն ի Վիրապին... (այլ ձեռք)։*

ՅՈՀԱՆՆԷՍԱՒԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

14բ Սկիզբն եղեւ Քարոզգրոցս թվին ՌՃՀ. (1691), մարտի ԻԸ. (25), օրն Դշաբթի Մեծի պահոցն Աղուհացիցն։

59ա... եւ եւս մեդուցեալ գրի[մ]կիս՝ Միխայելի եւ ծնօղացն իմոց. ամէն։

78բ... Որ եւ՝ զանիշելի Միխայել մ[ե]նագեալ ոգիս նորոգեսցէ ողորմութեամբ իւրով, եւ եւս գաւացօղս՝ զեղբայրն իմ զՍիմօն վարդապետն. ամէն:

139բ Այս սեւագրիս (իմա՝ պրակ ԺԱ.) օրինակն աշակերտի գիր էր, վասն այն |140ա| յոյժ տղալ կու կարծեմ, ո՛վ վարդապետ:

150բ Ո՛վ եւ պէտնեալս, խաւարեալ մեզոք գնուաստ գրչիկս սրբեսցէ ի մեզաց... (եւ այլուր):

205ա... Նաեւ գպծող սորա, զանարժան մեզոք զաւանծեալս՝ զՄիխայել անպիտան ծառայս յիշեսջիք հանդերձ ննօղօքս. ամէն (նման՝ 233ա):

211բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, կենդանացո՛յ զմեռեալ հոգիս բազմամեղ գրչիս՝ Միխայել երիցու, եւ սատպողի՝ եղբօր իմոյ Սիմէօն վարդապետի, եւ զամենայն հաւատացելոց ի քեզ. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

14բ (ԺԷ. դ., Շողագիր ստորագրութիւն) Պ[օ]ղոս *վարդապետինն է:*

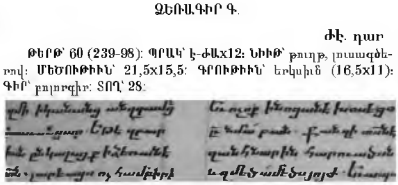
14բ (Նորգիր ստացողի) Պատճառ գրոյս այս է, զի եա՛ յԱնթափցի Պողոս *վարդապետի աշակերտս* Սիմէոն *վարդապետս ինչ ՌձԼԹ. (1694) վաճառեցի զԴաւրդգիրքս* Կոտիճցի տէր Անդրէաս *աբեղային, վասն որոյ տեսողաց հաճոյասցի:*

ԿՆՔԱՂՐՈՇՄ՝ *14բ* Սիմէոն *վարդապետ. Թվ[ին] ՌձԼԹ. (1690):*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

Ժէ. դար

ԹԵՐԹ՝ 60 (239-98): ՊՐԱԿ՝ է-ԺԱx12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21,5x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16,5x11): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 28:

Նմուշ 240ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, տեղ-տեղ զանազան թերթ, մնացեալ (239-281): Երեք ձեռագրերն իրար միաւորող օգտագործել է Ք. ձեռագրի 238բ նախապէս չգրուած թերթը լրացնելով ձեռագրիս թերին:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *238բ-67բ* Գիրք Ցորայ *– Այր ոմն էր յՕստէր աշխարհի, որում անուն էր Յոբ...*

2. *267բ-70բ* Երանելոյն Եպիփանու եպիսկոպոսապետին Կիպրոսի ասացեալ Պատճառ երգ երգոց Սաղմոսարանին *– [Զ]ամենայն գոր ինչ ասաց հայրն մեր* Աբրահաս...

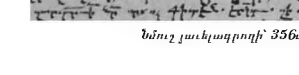
3. *270բ-98բ* Վասն երկիւղի եւ աստուածապաշտութեան Խոստ ճոգետոր իմաստութիւն Սիրաիս (=Իմաստութիւն Յեսուայ որդւոյ Սիրաիայ) *– [Ա]մենայն իմաստութիւն ի Տեառնէ է... ի վերայ երկրի ի պէտս պատրաստե[ս]ցին /// (Ա. 1-ԼԲ. 37) (շար. Քահուած):*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *298բ Թողութիւն շնոր[հ]եա՛յ խղճոյս:*

2114
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Ժէ. դար

ԹԵՐԹ՝ 358: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԼxI2 (ԺԷ 10, Լ 6) +1x6 (ԺԸ դ. յաւելում): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով՝ (տարբեր՝ 353-358): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, միասիւն (353ա-8բ) (15,5x10,5–19,5x12,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր (յաւելագրոյն՝ 353ա-8բ): ՏՈՂ՝ 29 (յաւելագրոյն՝ 34): ԿԱՋՄ՝ դոշմագարդ շագանակագոյն կաշի, մէկ կապիչով եւ մետաղէ զամերով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ շագանակագոյն կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ՝) + 2 (Գ-Դ) թուղթ, Դ-ն սոսնձուած աստառին:

Նմուշ գրչի՝ 61ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 356ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ *–* Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ հաճգուցագիր՝ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոճաւութեան հետեւր, փոթրիկ պատռտուածքներ, զանազան թերթ: Պահպանակ Գ-ի կէսը կտրած, կազմի կաշիի՝ ետեւում, եզերք՝ մաշուած, կապիչներից մէկն ըլկած, տախտակներ խոճաւութիւնից՝ կորացած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-352բ* [Քաոոզգիրք]

– 1ա-12ա Այս ինչ է գիրս Քաոոզի գոոցս *– Առաջինն՝ Վասն Տարեմտին... Հարիւր կԹ. Քաոոզ առաքելոցն:*

Յանկս հաւանաբար նախագաղափար օրինակինն է: Նշուած 163 քարոզներից ընդօրինակուած են միայն 76-ը Ա-ՀՁ.

1. ա. *12ա-20բ* Նախերգան (յս-ում՝ «Վասն առաքինութեանց վարդապետաց») *– Ունակութիւն եւ պատկառութիւն ընդդէմ են միմեանց...*

բ. *20բ-1ա* Նախերգան – *Բազումք յորդոց եկեղեցւոյ գրով…*

2. *21ա-352բ* [Քարոզք զանազանք]

ա. *21ա-3ա* Ա. Տէր Առաքելի Սիւնեաց եպիսկոպոսի եւ հոգենորոգ վարժապետի Քարոզ Տարեմտին, ի բանն, որ ասէ Աւրհնեցէ՛ զՏէր… – *Աքանչելի է Աստուած, եւ աքանչելի են ամենայն գործք նորա…*

բ. *23ա-7բ* Բ. Նորին տէր Առաքելի Քարոզ Ծննդեան, ի բանն, որ ասէ. Սիրելին ի սենեակ մեր – *Ասէ ուրեմն հոգէբուղխն եւ մեծն յիմաստունս արքայաձին Սողոմոն…*

գ. *27բ-34ա* Գ. Նորին առ նոյն Քարոզ Ծննդեան, ի բանն… Սուտացուցեր զմեզ, ոյր իմ – *Խանդաղատմունք սիրոյ երկնային բաղձանացն…*

դ. *34ա-42ա* Դ. Նորին առ նոյն Քարոզ Ծննդեան Տեառն ի Կուսէն, ի բանն… Ես ծաղիկ դաշտաց – *Ասէ ուրեմն յերգոյն անեղական բնութիւնն…*

ե. *42ա-53ա* Ե. Նորին տէր Առաքելի ի նոյն բան Սողոմոնի, որ ասէ. Գեղեցիկ ես, մերձաւոր իմ – *Անեղական բնութիւնն եւ անճառիկ թագաւորն…*

զ. *53ա-5բ* Զ. Նորին Քարոզ Ծննդեան Տեառն ի Կուսէն, ի բանն… եւ յաւել Տէր խօսել – *Ահա մեծ եւ անճառելի քաղցրութիւն…*

է. *55բ-66ա* Է. Նորին Քարոզ Ծննդեան Տեառն ի Կուսէն, ի բանն… Գոեալ զմեզ արասխոյ հաւիրուեցից – *Ջբաղձումն անճառաբար սիրոյն…*

ը. *66ա-75բ* Ը. Քարոզ ի բանն. Ուրախ եղիցին երկինք… – *Արդ, որպէս ի գալ մեծի եւ տիեզերակալ թագաւորի, յորժամ բարբառք…*

թ. *75բ-84բ* Թ. Քարոզ Ծննդեան Տեառն ի Կուսէն, ի բանն, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ – *Արդ, ի չորից աւետարանչացն պատուականապոյն գտանի Յոհաննէս…*

ժ. *84բ-9ա* Ժ. Տիրատուր վարդապետի արարեալ Քարոզ յաղագս Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Բայց աստանօր պարտ վարկանիմ սակաւ ինչ յապաղումն…*

ժա. *89ա-92բ* ԺԱ. Դարձեալ Քարոզ ի բանն. Ի սկզբանէ էր բանն – *Արդ, ասասցուք թէ զի՞նչ է սկիզբն եւ քանիս բաժանի…*

ժբ. *92բ-7բ* ԺԲ. Մատթէոս վարդապետի Վասն հարցմանց աւձորիանց զանազան պատասխանիք, զոր խնդրեալ բարեպաշտն Աբիսողոմ մեծ տանուտէրն Շիրիաանայ – *Յաստուածային գիրսն գրեալ է, թէ. Պատրաստեցէ՛ք տալ պատասխանի…*

ժզ. *97բ-103ա* ԺԳ. Այս է պատճառ պահոցն բուվանդակ – *Հարց. Ձի՞նչ ունի խորհուրդ Բարեկենդանին: Պատասխանի. Նախ, զի պահքն ի դրախտին աւանդեցաւ…*

ժդ. *103ա-9ա* ԺԴ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մարդ ի պատուի էր – *Աստուածային զօրութիւն, որ արարն զմեզ…*

ժե. *109ա-11բ* ԺԵ. Մատթէոս վարդապետի Քարոզ վասն Աղուհացիցն առաջին աւուրն, ի բանն. Լուացարո՛ւմ, արբեցարո՛ւմ – *Ասէ ոմն ի սրբոցն, թէ. Աստուած բարեացն բարեգոյն է…*

ժզ. *111բ-3բ* ԺԶ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ պահոց վասն առաջին Դ.շաբաթին, ի բանն. Առդարութիւն արդարոյն – *Նիւթական բնութիւնս մեր կրկին փոփոխումն ունի…*

ժէ. *113բ-6ա* ԺԷ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ Պահոց յառաջին Դ.շաբաթին, ի բանն. Ընթերցուած յելից – *Աստուածային գիրք ումանք մեզ ի խրատ գրեցան…*

ժը. *116ա-21ա* ԺԸ. (ԺԸ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ սպաններ – *Ուղեւորք ի ճանապարհս ընթանան…*

ժթ. *121ա-8բ* Ի. (ԺԹ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ սուտ վկայեր – *Գիտելի է, զի կրկին է դէմք ամենայն օրինակացն աստուածային…*

ի. *128բ-9բ* Ի. (Ի.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ շնար եւ մի՛ ցանկար – *Գիտելի է, զի երեւելի արարածք յայտնի առնեն…*

իա. *129բ-33ա* ԻԲ. (ԻԱ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ գողանար – *Հողմութիւնն յերկուս բաժանի՛ ի հոգեւորն եւ ի մարմնաւորն…*

իբ. *133ա-6ա* ԻԳ. (ԻԲ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի [Քարոզ] ի բանն. Եթէ կոյրն կիմ, ոչ էր ձեր մեղք – *Ինդրելի է, թէ կուրութիւն մտացն պատճառէ զմեզս…*

իգ. *136ա-7ա* ԻԴ. (ԻԳ). Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ եւ խրատ վասն խոնարհութեան, ի բանն. Ո՛ր խոնարհեցաւեք զանձն – *Արդ, հիմն ամենայն առաքինութեան է խոնարհութիւնն…*

իդ. *137ա-9բ* ԻԵ. (ԻԴ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Առթուն կացէիր եւ յամենայն ժամ – *Գիտելի է, զի ի գիրս սուրբս Դ. ազգ քուն լսի…*

իե. *139բ-45բ* ԻՁ. (ԻԵ.) Քարոզ Մեծի Ե.շաբաթին, ի բանն. Ձի ես ընկալայ ի Տեառնէ, զոր եւ ձեզ աւանդեցի – *Գերագոյն շնորհաց վիճակեալն ի թագաւորս Իսրաէլեան…*

իզ. *145բ-58ա* ԻԶ. (ԻՁ). Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն… – *Ո՛վ որդիք նագելի Վերնոյն Միոնի…*

իէ. *158ա-63բ* ԻԸ. (ԻԷ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ սուրբ առաքելոցն, ի բանն. Դո՛ւք Ք լոյս աշխարհի – *Ի վերայ բանիս այսորիկ բազում ինչ հանդիսանալի է…*

իը. *163բ-7բ* ԻԹ. (ԻԸ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ մաճու, ի բանն. Իմաստութիւն յեղս ճանապարհաց – *նախ գիմաստութիւն գիտացուք...*

իթ. *167բ-73ա* Լ. (ԻԹ.) Քարոզ վասն մաճու, ի բանն. Ցորա, որ ասէ Մաճ մարդոյ ճանգիտաւ է – *Արդ, կամիմ այժմ որպէս եւ է իսկ կարողութիւն մարդոյ...*

լ. *173ա-7ա* ԼԱ. (Լ.) [Մատթէոս վարդապետի, ձեռ. 2157, 176ա] Քարոզ վասն մաճու, ի բանն. Մաճ մեղաւորին չար է – *Արդ, ի բանէս յայսմանէ զընդիմակ սորա ճանաչեմք...*

լա. *177ա-82բ* ԼԲ. (ԼԱ.) Քարոզ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, ի բանն... Տէր, ո՞վ կացցէ ի խորանի – *Ի մարդոյն առաջնոյ Ադամայ մինչեւ ի վերջին արդարն...*

լբ. *182բ-6ա* ԼԳ. (ԼԲ.) Քարոզ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, ի բանն... Յայնժամ կացցէ արդարութեամբ – *Արդ, գիտելի է նախ, զի որպէս ընդհանուր է որակութիւն քան զորակ...*

լգ. *186բ-92ա* ԼԴ. (ԼԳ.) Յովհաննէս վարդապետի աշակերտի Մեծին Գրիգորի հոգեպէս տեսութիւն եւ Քարոզ ի չարաբանին սուրբ Լուսաւորչին – *Եւ ապա սկսանի թագաւորն դանազան տանջանօք...*

լդ. *192ա-4բ* ԼԵ. (ԼԴ.) Քարոզ Յովհաննէս վարդապետի վասն աղօթից, ի բանն... Հոգի է Աստուած եւ երկրպագութեանն պատուական է – *Եւ համեմատութիւն Հոգւոյ եւ նմանութիւն է բազմատրակի...*

լե. *194բ-7ա* ԼՋ. (ԼԵ.) Նորին Յովհաննէս վարդապետի Քարոզ վասն յիշողութեան, ի բանն... Որ արհամարհէ զնայր կամ զմայր – *Գիտելի է, զի որք յիշոցք տան, բազումս մեղանչեն...*

լզ. *197ա-202ա* ԼԷ. (ԼԶ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Վասն աղօրհնութեան հարուց, ի բանն. Պատուեա՛ զՏէր ի իոց արդար [վասսակոց] – *Նախ գիտելի է, թէ վասն էՙր այսպիսի օրէնք կարգեաց Աստուած...*

լէ. *202ա-4ա* ԼԸ. (ԼԷ.) Քարոզ Վարդավառին ննաիերգաբար – *Երեւի արեգակն ի ծագելն իւրում եւ ոչ զոք թողու անլոյս...*

լը. *204ա-7ա* ԼԹ. (ԼԸ.) Քարոզ Վարդավառին, ի բանն... Ցոյ են երկինք եւ ոյ է երկիր... – *Ասէ բերանն աստուածային եւ քնարն Հոգւոյն Սրբոյ...*

լթ. *207ա-9բ* Խ. (ԼԹ.) Պատճառս Վարդավառին – *Մեծ է պատիւ աւուրս եւ վերագոյն եւ բարձրագոյն յոյժ...*

խ. *209բ-12բ* ՝ԽԱ. (Խ) Տեսութիւնք Վարդավառին, ի բանն Մատթէոս աւետարանչին – *Եւ յետ Ջ. աւուր առնու Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ Յովհաննէս ի լեառն մի բարձր... 213ա* Պատճառ Բանիս ի յեփրեմէ – *Յայսմ աւուր հանդերձեալ էր հայրն խորհրդակից իւր առնել...*

խա. *213ա-7բ* ԽԲ. (ԽԱ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Յարիցեն սուտ մարգարէք եւ տայցեն – *Գիտելի է, զի ստութիւնն հոմանուն ինքեան բազումս ունի...*

խբ. *217բ-22ա* ԽԳ. (ԽԲ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ վասն Շողակաթին, ի բանն. Աստուած իմաստութեամբ իւրով – *Եւ գիտելի է, զի ամենայն, որ չինուածս առնէ...*

խգ. *222ա-7ա* ԽԴ. (ԽԳ.) [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ] Քարոզ Վերափոխման Աստուածածնին, ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Բազում դստերք ստացան մեծութիւն – *Ջնախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Սողոմոնի... |227ա| Ջյակոբ վարդապետ արարող բանիս յիշեցէ՛ք ի Տէր:*

խդ. *227ա-31բ* ԽԵ. (ԽԴ.) Քարոզ Սուրբ Խաչին, ի բանն, որ ասէ. Փայտ կենաց է ամենեցուն... – *Գիտելի է, զի կանք փայտին ի յերիս դէմս երեւեցաւ...*

խե. *231բ-3բ* ԽՋ. (ԽԵ.) Քարոզ վասն Նաւակատեաց – *երիւղ իրս ասելի է աստ: Նախ՝ վասն շաբաթու եւ նաւակատեաց...*

Հմմտ. Գրիգոր Տաթեւացի, Քմնական հատոր, ձՀԴ.:

խզ. *233բ-9ա* ԽԷ. (ԽՋ.) [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ] Քարոզ Վարդավառին, ի բանն, որ ասէ. Եւ յետ Ջ. (6) աւուր – *Ի վերայ այսմ բանի ԺԸ, իմն գլխօրէն բանս խնդրելի է մեզ: |239ա| Ողորմի քարոզիս արարողի՝ Ղրիմեցի Յակոբ վարդապետի:*

խէ. *239ա-41ա* ԽԸ. (ԽԷ.) Քարոզ Խաչի, ի բանն, որ ասէ. Աստուած խօսեցաւ ի սրբութենէ իւրմէ – *Առ բանս ի լինելութիւն արարածոց իւրաքանչիւրոցն...*

խը. *241ա-3ա* ԽԹ. (ԽԸ.) Քարոզ վասն Յարութեան. [ի բանն]. Ջի իմին Տէր հրամանաւ ի նայն հրեշտակապետին – *Աստ գիտելի է, զի Գ. (3) իրս ցոյցասէ մեզ Պօղոս...*

խթ. *248ա-51բ* Ծ. (ԽԹ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ երկրորդ գալստեանն, ի բանն. Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալք – *Աւրս այս կոչի երկրորդ գալուստ եւ Կրկին Մաղկազարդ...*

ծ. *251բ-4բ* ԾԱ. (Ծ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ Խաչի, ի բանն. Բարձր արարէՙ զՏէր... – *Ի վերայ այսմ բանի տեսանելի է մեզ գլուխս Ժ. (10)...*

ծա. *254բ-60ա* ԾԲ. (ԾԱ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Ես եմ հովիւ բաջ... – *Գերազանց բարոյն Գ. (3) են յատկութիւնք...*

ծբ. *260ա-6ա* ԾԳ. (ԾԲ.) Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ վասն հաւատոյ յատկութեանց, ի բանն. Նման է առն իմաստնոյ – *Գիտելի է, զի Տէր մեր գհաւատոքն ի ԺԵ. (15) իրս նմանեցուցանէ...*

ծգ. *266աբ* Մատթէոս վարդապետի՝ Այլ բան յԱետաւարանէն – *Քանզի Ճրագ անուանեաց Տէրն զքարոզնայսն...*

Յանկում չկը:

ծդ. *266բ-70ա* ՄԴ. (ՄԴ.) Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. ես առ Աստուած կարդացի... – *Գիտելի է, զի երեկոյի նմանի մահն մեր...*

ծե. *270ա-1բ* Մե. (ՄԴ). Նորին Մատթէոս վարդապետի, ի բանն. Ծագեցից երկիւղածդ առեգակն արդարութեան – *եւ զի Տէառն մերոյ նմանի արեգական...*

Գրչից՝ 271բ «Ալաքան էր յօրինական»։

ծզ. *271բ-83բ* ՄՁ. (ՄԵ.) Քարոզ վասն է. մաճու չափ մեղացն, ի բանն. եւ նշան երեւեցաւ յերկինս... – *Ցօգոս ասէ. Նախանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշխարհս...*

ծէ. *283բ-8ա* Մէ. (ՄՁ.) Քարոզ վասն հաղորդութեան, ի բանն. Քոռնեսցէ մարդ զանձն իւր... – *եւ արդ, վասն հաղորդելոյն բաղում ինչ ասելի է...*

ծը. *288ա-90ա* ՄԸ. (Մէ.) Քարոզ վասն է. աղօթից, ի բանն. Եօթն անգամ յատուն օրինեցից զքեզ – *Զդանիայ աղօթից ուսուցանէ մարգարէս...*

ծթ. *290ա-2ա* ՄԹ. (ՄԸ.) Քարոզ ի բանն... ես առ Աստուած կարդացի, եւ Տէր լուաւ – *եւ այս վասն բազում պատճառի յայսքան ժամանակս աղօթելի է...*

կ. *292ա-5բ* Կ. (ՄԹ). Քարոզ Գէորգեայ եզնկացոյ Վասն աղօթից, ի բանն... Խոնարհեցոյ, Տէր, զունկն քո... – *Ջամենայն բարեգործութիւն ըսկիզբն պիտոյ են հաւատք ճշմարիտ...*

կա. *295բ-302ա* ԿԱ. (Կ.) Վասն աղօթից եւ վասն առաքելոցն. Տիրատուր վարդապետի Քարոզ ի բանն. Դարձեալ ասեմ ձեզ՝ Բ. ի ձէնջ միաբանեցեն յանուն իմ – *Արդ, ճշմարտիւ գիտեմք, զի նախ առաքելոցն խօսեցաւ...*

կբ. *302ա-5բ* ԿԲ. (ԿԱ.). Քարոզ ի բան առաքելոյն յառաջին Տիմոթեայ թղթին Բ.դ գլուխ. Աղաչեմ նախ բան զամենայն – *Ասի ի սրբոցն, թէ հոգին ունի գինքն առ Աստուած...*

կգ. *305բ-8ա* ԿԳ. (ԿԲ.) [Գրիգորի Տաթեացւոյ, (Ամառաւ Հե.)] Քարոզ ապաշխարութեան, ի բան Աւետարանին որ ասէ. Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է – *Նախ տեսցուք, թէ զի՞նչ է ապաշխարութիւնն...*

կդ. *308ա-10բ* ԿԴ. (ԿԳ.) Քարոզ ցասման, ի բանն. Այս ամենայն եկն ի վերայ մեր... – *Ասէ ուրեմն մարգարէն՝ ասդմոսերգուն Դաւիթ...*

կե. *311ա-3ա* Կե. (ԿԴ.) Քարոզ վասն ցասման, ի բանն. Տէր Աստուած մեր, տո՛ւր մեզ զիաղաղութիւն – *Ասէ ուրեմն ի մարգարէս զիրն Աստուածաշունչ...*

կզ. *313ա-6ա* ԿԶ. (Կե.) Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Եթէ աչ ակն ի գայթակղեցուցանէ – *Արդ, գոր օրինակ կամիցի ոք ի նաւարկութիւն վաճառաշահութեան ընթանալ...*

կէ. *316ա-8բ* Կէ. (ԿԶ.) Քարոզ ի բան Աւետարանին. Ո՛չ կարէ Բ. տեառնց ծառայել – *ԵՒրար Աստուած գմարդն մտաւոր եւ բանական...*

կը. *318բ-21ա* ԿԸ. (Կէ.) Վասն որպիսութեան գործոց խոստովանաւորն առ խոստովանողին – *Նախ եւ առաջին, զի խոստովանահայրն, որ է հոգեւոր բժիշկք, պարտ է...*

կթ. *321ա-3բ* ԿԹ. (ԿԸ). [Գրիգորի Տաթեացւոյ, (Ամառաւ Զ.)] Քարոզ վասն խոստովանութեան ի բանն, որ ասէ. Եթէ խոստովանիմ զմեղս – *Վարդապետք ասեն, թէ Աստուծոյ դատաստանն քաղցրագոյն է...*

ի. *323բ-6բ* Հ. (ԿԹ.) Քարոզ վասն զղջման եւ ապաշխարութեան, ի բան Աւետարանին, որ ասէ.. Ոչ է պիտոյ – *Արդ, պարտ է մեզ առ ամէնաւրինեալ բժիշկն գնալ...*

իա. *326բ-32բ* ՀԱ. (Հ.) Քարոզ Նզմման սուրբ Աստուածածնին, ի բանն. Տեսի թագոնի մի, որ զգեցեալ էր զարեգական – *Եկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փառացն...*

Համմտ. ձեռ. 2142, 312ա «Ծիրատուր վարդապետիս». խորագիրն ու բնաբանը տարբեր։

իբ. *332բ-3ա* Նախերգան ի սուրբ Աստուածածին – *Աստուածազարդ եւ լուսափայլ տօնախմբութիւնս...*

Յանկում չկը։

իգ. *333ա-3ա* ՀԲ. (ՀԱ.). Քարոզ Վերափոխման Աստուածածնին, ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Սուտացուցեր զմեզ – *Ասէ իմաստնացեալն յԱստուծոյ Սողոմոն փաղաքշական դիմօք...*

իդ. *338ա-41ա* ՀԳ. (ՀԲ.) Գէորգեայ եզնկացոյ [Քարոզ ի բանն]. Փայտ կենաց է ամենեցուն – *Ասէ ուրեմն նախնին տեսողն եւ պատերազմողն...*

իե. *341բ-3բ* ՀԴ. (ՀԳ.) Նորին Գէորգեայ Քարոզ խաչի, ի բանն. Ձի որպէս փայլակն – *Վասն այն ասէ. Ձի որպէս փայլակն...*

իզ. *343բ-5ա* ՀԵ. (ՀԴ.) Նորին Գէորգեայ վարդապետի Քարոզ խաչի, [ի բանն]. Եւ ապա երեւեսցի... – *Նախ՝ տեսանեմք, թէ զի՞նչ է նշան...*

իէ. *345ա-9ա* ՀԶ. (ՀԵ.) Նորին Գէորգի վարդապետի Քարոզ խաչփայի, [ի բանն]. Նշան երեւեցաւ առ – *Ամենասիրեալք ձայն եւ աստուածաբան մարգարէն յեսայեայ...*

իը. *349ա-52բ* ՀԷ. (ՀԶ.) Նորին Գէորգեա եզնկացոյ Քարոզ ի բան Աւետարանին. Եղիցի նշան – *Արդ, գօրօրինակ թագաւոր ոք... զի անդ եղիցի որդի խածատիչ, այսինքն՝ խիղճ մտացն /// (Թերի)։*

Բ. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, 1725 թ.

ա. *355ա-8բ, 353ա-4ա* Նորին Քարոզ վասն փոխնոթեանց մեղաց մարդկան, որ ասէ. Զ.ից (6) վշտաց փրկեսցէ զքեզ եւ եօթներորդ ո՛չ մերձեսցի – *Եւ հայրն համբերութեան, փառաւորեալ Նահատակն ճգնողութեան, երանեալն Յոբ ասէ...*

Վերջնամասը բերուած է առաջ եւ նշուած՝ 353ա «Եւ գայս նոյն քարոզն է, որ կրգոյս յետի կոդքն կրեցաք»:

բ. *354բ* Նախերգան Քարոզի: Յակոբու առդարոյն – *Յորովայնէ գրտեցեալն եւ առյգեալն...*

գ. *1ա* Ա՛ն լաթինսն գրեալ է – *Մեհաւոր մարդն փախչի յանդիմանութենէ... (3 տող)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *354ա (1725 թ., յաւելագրողի՝ 353ա-ցբ)* Որ եւ երես անկեալ բազկատարած, անարժան շրթամբք ա-ղերսելով աղաչեմ, ով վեհ(ն) իմաստուն, հոգեւոր հայրք եւ եղկարք, յորժամ քննեհնուք զսուրբ քարոզութիւնս, անմեղատիր լերո՛ւք տղայանացս սորա, դի ո՛վ է որ ոչ սղալի. Ներումն շնորհեցէ՛ք վասն սիրոյն Քրիստոսի եւ մէկ Հայր մեզալիւ միշեցէ՛ք գհողմատարդ՝ Անդրէաս Էրէցս, եւ յիշեալ միշիք առաջի որդւոյն Աստուծոյ. ամէն: *Ռձ(Հ)Գ. (1725), մարդի Բ. (2)*:

359ա Քարոզի գիրքս Դ. *(4)* վարդապետէ ասացեալ՝ Միխիթար, Մատթեոս, Առաքել եւ Գեորգ:

2. *352բ Ռձ(Գ). (1731), մարտի մուտն.* ի հայրապետութենէն տեառն Աբրահամու Մրեցւոյ զիս եպիսկոպոս ձեռնադրողի, շնորհօք ամենասուրբ երրորդութենէն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ եւ ողորմութեամբ նորին, եա՛ [Յարսեղ] ամենամեղ իբր վարդապես, գոլով /// *(ձէս տող ջնջուած)*, ի գեղջէն [Փոտակայ] եւ ծնեալ ի նոյն գիւղջն, սնեալ զարգացեալ ի հրահանգս եւ ի սուրբ մաքուր ծոցի [ծնողին մերոյ լուսաւոու մօրն հանճարոյ եկեղեցեայ]՝ ի գերագարդ գահին [Աստուածնիջի] եւ գթութեամբ ամենագով սրբոյ մօրն, արժանացայ սրբազան կարգի՝ [եպիսկոպոսութեան]՝ եւ ես յետին գոլով գերագոյն եղբարց սրբոյ մօրն մերոյ, եղեալ եմ ի վերայ գործոյ [նուիրակութեան, եւ ստացայ] ես զսուրբ գիրքս, յետ վախճանի իմոյ ի բարի գաւակ ինձ եւ յիշատակ հոգւոյ իմոյս: Վասն որոյ լալագին դիմօք առ երեսս անկեալ իմ ի յոտս ձեր, զսոյն գրքիս վայելուզագր, յոյժ թախանձանօք աղաչեմ եւ ժուեմ, զի միով Հայր մերիւ զիս զծնօղքն իմ միշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ դուք յիշօղքդ ի-շեալ լինիք ի Քրիստոսէ. ամէն:

Փակագծուած բառերը ջնջուած:

3. *285բ (ԺՀ. դ.)* Ի վայելում Կ///եցի Աւե[տ]իս *վարդապետին այն, որ առի այս գովելի Քարոզգիրքըս ԺԿՀ. (14000) դեան, |286ա|* ըՍ[տ]ափօլ *քաղաքն*:

4. *Ջհանկ Դա (ԺԸ-ԺՔ. դդ.)* Եա՝ Պօղոս վարդապետս *(ջնջած եւ յուսանկքում գրած՝ «Յարութիւն յաբեղա»)* Մեծ Գունէկից եւ միաբան Սրբոյ Էջմիածնի, *ստացայ գայս սուրբ գիրքս: Ձկնի իմոյ յելանելոյ այս դժնդակ աշխարհէս, մէկ լիաբերան ինձ Ողորմի ասացէ՛ք՝ ով ոք որ ընթիռցցիու*:

5. *Ջհանկ Գբ (1811 թ.)* Գեհիքցի յաջորդ Յարութիւն *սեւագիրս գնեցի գգիրս ի Պօղոս վարդապետէն (ջնջած եւ ներքեւում գրած՝ «ի տիրացու Մարտիրոսից»)*:

Ջհանկ Բա Գանձեցի եւ Գանձու *յաջորդ 14 ամ,* Յարութիւն *վարդապետին է գիրս, որ է միաբան* Յոսկայ անապատի *(ջնջուած եւ ներքեւում նոյն ձեռքով գրած՝ «Միաձնիջի»), 1811, ապրիլի 20*:

96բ Յարութիւն *յաբեղայ* Յոսկա *անապատին*:

217ա Ի յելիսաբեթապօլ յաջորդ Յարութիւն *յաբեղաէ, 1812, նոյեմբերի 10*:

359ա Տէր լուսաւորեսցէ գհոգիս աշխատողացս տրին, որ անգին եւ անջնջելի միշատակք *Յոդին զսուրբ գիրս: Արգարեւ արժան է ասել. Ողորմի: Որպէս եա՝* Գեանձեցի *յաջորդ* Յարութիւն *իբր սեւաւորս քարոգելով ի Տպխս եկեղեցւոջն, եւ ստացայ երկու խալ ի Ներսէս սրբազանէն*:

Յարութիւն *աբեղայս ուխ մանեթով առի զսուրբ գիրս ի տիրացու Մարտիրոսից*:

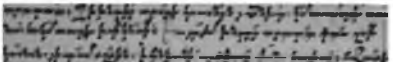
6. *Ջհանկ Բա Իրացու* Մարտիրոսս *ուխ մանեթով վաճառեցի Քարոզգիրքս յաջորդ* Յարութիւն *վարդապետին. 1812*:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *12ա, 21ա, 345բ, 351ա, 352բ, 354բ (եղծուած, հաւանաբար՝ «Բարսեղ վարդապետ»): Ջհանկ Բա, Գբ, 11բ, 66ա, 96բ: (*Յարութիւն *վարդապետի, բոլորշի, առիւծանշան). «1802»*:

2115

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԷ. դար

Նմուշ 110ա

ԳՐԻՉ՝ Յակոբ ՀԽ։: ՍՏԱՑՈՂ՝ Աղեքսանդր վրդ. (եպս.), Յակոբ ՀԽ։ (գրիչը):

ՔԵՐԹ՝ 320. չգրուած՝ 1ա-2բ, 310բ, 319ա-20բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ԽԷx12 (Ա, Շ 11, ԺԳ 8, ԻԴ 10) +1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսազծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x14,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (16,5x10,5): ԳԻՐ՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 33: ԿԱՉՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դոմնակով, Ա. փեղկին՝ ճնշադրոշմ խաչերտութիւն, Բ. փեղկին՝ Աստուածածին, միջուկը՝ տախտակ, աստառ՝ շերտազարդ կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2+2, մազաղաթ:

Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ կենդանագիր, թռչնագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին։

Վ Ի Ճ Ա Կ՝ բաւարար. լուսանցներում փորիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ զանազան բծեր։ Կազմի եզրերը՝ մաշուած, կապիչները՝ ընկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 3ա-315բ [Քառոտգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. *3ա-4բ* [Նախերգանք Քառոտից եւ օրհնութիւնք]

ա. *3ա* Նախերգան Քառոտի – *Մ ի Աստուած յԱստուածոյ եւ Նորոգիչ ամենայնի…*

բ. *3բ* Օրհնութիւն, որ գկնի Քառոտին ասի – *Օրհնութիւն Հօր, պահպանութիւն Որդոյ…*

գ. *3բ-4բ* Աւրհնութիւն, որ գկնի Քառոտին ասի – *Օրհնութիւն Հօրն անեղականի, սիրով խաչեցելոյն…*

2. *5ա* Գրիգորի Եռամեծի, ըստ հոետորի եւ ամենայն փիլիսոփայի, աշակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ առաքեալ Բանս խրատականս, ոգեշահս եւ հանճարս իմաստացեղս, ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց ածնիդ տէրունականաց, ի պատիւ սրբոց եւ ի պատճառ գիտութեան ախմարաց, մանաւանդ ի յորդ արտասուաց անձանց թախծելոց, յուշտ ի ճշմարտութիւն կարգաց ուղղափառաց եւ յեղծումն բարեաշմանց չարափառաց, ի յիղն մաղթանաց ոմանց բանասիրաց եղբարց հարազատաց ծորիմ աշակերտաց։ Օգնեա՛ Հոգի Աստուած։

– 5ա-172բ [Քառոգ յԱրաչին հատուած]

Տե՛ս Ձեռեան հմ., տպ. 1740. Ա-Գ/*յիք*։ Դ/*5ա-9բ*։ Ե/*յիք*։ Զ/*9բ-16ա*։ Է/*16ա-22ա*։ Ը-Թ/*յիք*։ Ժ/*22ա-4բ*։ ԺԱ-ԺԴ/*յիք*։ Ժե/*24բ-7բ*։ ԺԶ-ԻԲ/*յիք*։ ԻԳ/*27բ-31ա*։ ԻԴ/*յիք*։ ԻԵ/*31ա-4բ*։ ԻԶ/*34բ-6բ*։ ԻԷ-Լ/*յիք*։ ԼԱ/*37ա-8ա*։ ԼԲ/*38ա-41ա*։ ԼԳ/*41ա-2բ (*«վասն գաւազան տալոյ» գլխակարգուած՝ *ԺԲ*)։ ԼԴ/*42բ-6ա*։ ԼԵ/*46ա-50ա*։ ԼԶ-ԼԸ/*յիք*։ ԼԹ/*50ա-2ա*։ Խ/*52ա-4բ*։ ԽԱ/*54բ-8ա*։ ԽԲ-ԽԵ/*յիք*։ ԽԶ/*58ա-61ա*։ ԽԷ/*61ա-3բ*։ ԽԸ-ԽԹ/*յիք*։ Ծ/*63բ-7բ (գրվից՝ 65բ «Ի կարծիս նշանէն ի վայր սերտ կարդալ զի ընդդէմ ֆանմկաց է»։ 66ա «Յառաջին կարմիր նշանէն մինչեւ յայս Թէ պիտի ասա ի քարոզն եւ Թէ չպիտի՞ ոչ»)։* ԾԱ-ԿԶ/*յիք*։ Կէ/*67բ-71ա*։ ԿԸ/*յիք*։ ԿԹ/*71ա-4ա*։ Հ-ՀԲ/*յիք*։ ՀԳ/*74ա-7բ*։ ՀԴ-ՀԷ/*յիք*։ ՀԸ/*77բ-81ա*։ ՀԹ/*81ա-4ա*։ Ձ/*յիք*։ ՁԱ/*84ա-7ա*։ ՁԲ/*յիք*։ ՁԳ/*87ա-9բ*։ ՁԴ/*89բ-92բ*։ Ձե/*92բ-5բ*։ ՁԶ/*յիք*։ Ձէ/*95բ-8բ*։ ՁԸ-Ղ/*յիք*։ ՂԱ/*98բ-101բ*։ ՂԲ/*101բ-4բ*։ ՂԳ/*յիք*։ ՂԴ/*104բ-6բ*։ Ղե/*106բ-9բ*։ ՂԶ/*305բ-10ա*։ Ղէ/*109բ-14բ*։ ՂԸ-ՃՁ/*յիք*։ Ճե/*114բ-9ա*։ ՃԸ-ՃԹ/*յիք*։ ՃԺ/*119ա-22բ*։ ՃԻ-Ճ/*յիք*։ ՃԽ/*122բ-5ա*։ Ճժե-ՃԺՀ/*յիք*։ ՃԺՈ/*125ա-8ա*։ ՃՒ-ՃՒԼ/*յիք*։ ՃԽԲ/*128ա-32ա*։ ՃԽԳ-ՃԽԵ/*յիք*։ ՃԽԶ/*132ա-3բ*։ ՃԽէ-ՃԼԱ/*յիք*։ ՃԼԲ/*133բ-7ա*։ ՃԼԳ/*յիք*։ ՃԼԴ/*137ա-41բ (141բ-3բ սե՛ւ 4. ա)*։ ՃԼե-ՃԼԸ/*յիք*։ ՃԼԹ/*143բ-5բ*։ Ճև-ՃՆԳ/*յիք*։ ՃՆԴ/*143բ-52բ*։ ՃՆՋ-ՃՆԽ/*յիք*։ ՃՆԾ/*299բ-302ա*։ ՃՆՈ-ՃՈ/*յիք*։ ՃՈՒ/*295բ-9բ*։ ՃՈՒ/*162ա-9ա*։ ՃՈԳ-ՃՈԴ/*յիք*։ ՃՈԹ/*169ա-72ա*։ ՃՈՉ-ՃՊԱ/*յիք*։

3. *153ա-315ա* [Քառոգ յերէքոտղ հատուած]

Տե՛ս Ամառան հմ., տպ. 1741. Ա/*278ա-80բ*։ Բ/*280բ-6ա*։ Գ/*286ա-95բ*։ Դ/*153ա-7ա*։ Ե-Զ/*յիք*։ Է/*157ա-61բ (162ա-9ա սե՛ւ 2.* ՃՈԲ*։ 169ա-72ա սե՛ւ 2.* ՃՈԵ*)*։ Ը/*172ա-4ա*։ Թ-ԺԱ/*յիք*։ ԺԲ/*174բ-7բ*։ ԺԳ/*177բ-82ա*։ ԺԴ/*յիք*։ ԺԵ/*182բ-3ա*։ ԺԶ/*183բ-5բ*։ ԺԷ-ԺՒ/*յիք*։ Ի/*185բ -7բ*։ ԻԱ/*187բ -9բ*։ ԻԲ/*յիք*։ ԻԳ/*189բ-92բ*։ ԻԴ-ԻՉ/*յիք*։ ԻԷ/*192բ -6ա*։ ԻԸ-Լ/*յիք*։ ԼԱ/*196ա-7բ*։ ԼԲ-ԼՉ/*յիք*։ Ա/*197բ-9բ*։ ԼԸ/*311ա-5ա*։ ԼՔ-ՄԳ/*յիք*։ ՄԴ/*199բ-202բ*։ ՄԵ-ՄԷ/*յիք*։ ՄԸ/*202բ-5բ*։ ՄՔ-Ա/*յիք*։ ԿԱ/*205բ-8ա*։ ԿԲ-ԿԳ/*յիք*։ ԿԴ/*208ա-12ա*։ Կե-ՀՔ/*յիք*։ ՀԴ/*212ա-6բ*։ Հե-Հէ/*յիք*։ ՀԸ/*217ա-9բ*։ Հ՞-ՁԱ/*յիք*։ ՁԲ/*219բ-23ա*։ ՁԳ-ՁԱ/*յիք*։ ՁԸ/*223ա-7ա*։ ՁՔ-ՁՒ/*յիք*։ ՁԳ/*227ա-9բ*։ ՁԴ/*229բ-33բ*։ Ճե-ՃՒ/*յիք*։ Ճժ/*302ա-5ա*։ ՃԺԱ-ՃԺԴ/*յիք*։ ՃԺե/*233բ-5բ*։ ՃԺԶ-ՃԻԶ/*յիք*։ ՃԻԷ/*236ա-9բ*։ ՃԻԸ-ՃԼԴ/*յիք*։ ՃԼԵ/*339բ-44ա*։ ՃԼե-ՃԼԶ/*յիք*։ ՃԼԷ/*244ա-7ա*։ ՃԼԸ-ՃԽԲ/*յիք*։ ՃԽԳ/*247ա -9ա*։ ՃԽԻ/*249ա-50բ*։ ՃՈ/*251ա-2ա*։ ՃՈՄ/*յիք*։ ՃՈՒ/*252բ- 5ա*։ ՃՈՓ/*255ա-7բ*։ ՃՈՔ/*257բ-9բ*։ ՃՈե/*260բ-9բ*։ ՃՈԶ/*259բ-60բ*։ ՃՈէ-ՃԿԸ/*յիք*։ ՃԿԹ/*269բ-71բ*։ ՃՀ/*271բ-4բ*։ ՃՀՄ/*274բ-8ա (278ա-95բ սե՛ւ 3.* ԱՓ*։ 295բ-9բ սե՛ւ 2.* ՃՈՒ*։ 299բ-302ա սե՛ւ 2.* ՃԽ*։ 302ա-5ա սե՛ւ 3.* ՃԺ*։ 305բ-10ա սե՛ւ 2.* ՂՉ*։ 311ա-5ա սե՛ւ 3.* ԼԸ*)*։ ՃՀՌ-ՃՋԸ/*յիք*։

4. [Քառոգ առասխոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *141բ-3բ* Խ՞. Նորին Քառոգ դարձեալ վասն Յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Յարեաւ Աստուած եւ ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա… – *Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծին Մովսիսի առնել…*

– *315ա-5բ* [Յանկ հատոգից] – *Ա. Քարոզ Մինդեան… Ղե. (Ղ.) Քարոզ Վասն քահանայութեան։*

Քէեւ ցանկում քարոզները համարակալուած են Ա-Ղե. (Ղ.), սակայն նրանց քանակը 93 է, որովհետեւ Քճեան հատորի Լ9. քարոզի երկու մասերը գլխակարգուած են առանձին-առանձին՝ ԺԱ-ԺԲ. (-1): 93 քարոզներից 49-ը Քճեան հատորից են, 43-ը՝ Ամառան, իսկ 1-ը՝ պատաքոյ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

152բ Ջանաբժան գծօղ սորա՝ գՅակոբ քահանայս յիշել աղաչեմ հանդերձ ծնօղօք իմօք, զի եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ յաւուր գալստեան նորա, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։

182ա Ջատացօղ սորա՝ գտէր Աղէքսանդր յիշել ագաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ, որում փառք յաւիտեանս. ամէն։

189բ Մ՛ով ընթերցողք, յիշեցէ՛ք զստացօղ գսորս տուռիս՝ գտէր Աղէքսանդր եպիսկոպոսն մեր, Աստուած ընդ երկայն աւուրս արասցէ, որ է աւրհնեալ։

252ա Ջատացօղ սորին՝ զեպիսկոպոս գտէր Աղէքսանդր վարդապետն յիշեցէ՛ք, եւ գծօղս գրչի գմաքսնուսմբ Յակոբ քահանայս յիշեցէ՛ք, եւ դուք յիշեալ լիցիք։

305ա Ջատացօղ գծօղիս՝ գՅակոբ քահանայս յիշեցէ՛ք, եւ դուք յիշեալ լիցիք առաջի Քրիստոսի։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *2ա (Թղթով պատուած) Ի թվին ՌՒԺ.ի (1763) օգոստոսի Զ.ին (6) այս սուրբ գիրքս ծերունապարտ հայր /// (բաց) վարդապետն ետ ինձ՝ յիշատակ իւրն եւ յիւրն լուսաւորգի վարդապետի, որ է մեծն /// (բաց), այսու պայմանաւ, որ միշտ ՈՂորմի ասեմ յիւրն եւ յիւր ծնօղացն, մանաւանդ յիւր հեգահոգի /// (բաց) վարդապետի։ Ես Աստուա՛ծ, քո ամենազօր ողորմութեամբդ այս վերոյգրեալ վարդապետացն հոգւոյն ողորմեա՛, եւ ինձ՝ խղճուկ սարկաւագ /// (անընթեռնելի) եւ փրկեա՛ ի մեղաց։*

152բ (Նոյն ձեռք, 11 տող, եղծուած) ի թվին ՌՄԺԳ.ին (1764) ե[մ] Աստապատեցի ս[արկաւագ] ե[լիա]զար, տուր Ք[ա]ր[ո]զգի[րքս] եւ իմ ///։

2. *319բ (Այլ ձեռք, 5 տող, քերուած) /// Աստապատցի տիրացու... յիշատակ յիւրն եւ յիւր ծնօղացն, մանաւանդ յիւր լուսալ[ոյզ]ի վարդապետին, որ միշտ Ո[գորմիա՛] աս[եմ]։ Աստուած յիւր հոգւոյն եւ յիւր ծնօղացն ողորմի եւ ինձ ի մեղաց ազատէ. թվին ՌՄԺԳ.ին (1764) թվին օգոստոսի ///։*

3. *320ա (ԺԹ. դ., շղագիր, առանձին քերթիկի վրայ) Հեղանձ եւ բարեմիտ, խոհեմամարդ եւ հանճարայփայլ, մեծապատիւ եղբօրդ իմոյ ըստ հոգւոյ տեառն Կարապետ հոգէզգօն վարդապետ առնուրեամ զսուրբ եւ զմիարար ողջոյն յիսուսաւանդ եղբայրա-[կան] սիրոյ եւ յոյժ կարօտիւ առ ի խաղալ ի Քրիստոս սրբոյ <եր> երրորդութեան, յուիտեանս. ամէն։ Յիսուսական ողջոյն։ ե. շահ՛ Ա. փափախ յօտապին, Բ. շահ՛ տնտեսին, ե. շահ՛ Կոյպի յօտաղի, Բ. ապասի՛ Ա. մաշիկ տնտեսի[ն]։ Բ. դռուշ կէս տի ջորնի քրէն շար ե. արցուն Այավէրդուն։ Դ. լիար, ե. լիար, Զ. լիար, ե. լիար Բ. լիար Մկրտումն։*

4. *Պէտկ Գա (ԺԸ. դ., նուռդիր) Աստրոց թվականն ՀՃկէ. էր, որ հայոց թուականն եւսաւ Այս Ո[խսել պատմադիրն յիշէ։*

ԿՆՔԱԳՐՈՒԹ՛ *152բ Քրիստոսի ծառայ Վարդան վարդապետ 1225 (1776)։*

ԳՐՉԱՔՈՐՉ՛ *Պետկն Աբ-Բր, 1ա-2բ (զանազան տոհմ, խծբծանք)։*

2116
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

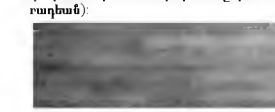
ԹԱՒՒՈՒՉ ՌՉՉ. –1637

ԳՐԻՉ՛ Եսայի՝ ՍՏԱՁՈՂ Աստուածատուր ԲՀ։

ԹԵՐԹ՛ 253-3 (տես Պատառիկ-պանպանաւոյ)։ ՊՐԱԿ Ա-ԻԱx 12 (ՀԷ. ԻԱ 11)։ ՆԻՒԹ՛ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ 21,5x15,3։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ երկսիւն (17,3x12,5)։ ԳԻՐ՛ խոյատիր (շազանակագոյն թանաքով)։ ՏՈՂ՛ 30։ ԿԱՉՄ՛ դաշխագաղղ շազանակագոյն կաշի՝ զոնակով, միջուկը սախատակ, աստառը վանդակաձեւ կապոյտ կտաւ։

Նմուշ 119ա

ՊԱՏԱՌԻԿ–ՊԱՀՊԱՆԱԿ ձաշոց (Վռացերէն) ՀԱ-ԺԲ. դդ.։ 2 (բ. 1-2) +1 (բ. 253), սաացուած 1 թերթի բնդայնական երեւտակումով (1-2) եւ ընդայնակի հատուած կէս թերթով (253)։ Մագաղաթ, միասիւն (14,5x12), 52 տող (1բ-2ա)։ Նուախուրի՝ միշին բացուածքի (1-2) լուսանցքում կան բնագրին վերաբերող ցուցումներ. «Վկայից», «Մկրտիւ» եւ այլն։ Թանաքի գունապատիւթեան պատճառով դժուարընթեռնելի (վերծանեց Պ. Մուրադեան)։

Նմուշ 8ա

ՎԻՃԱԿ՛ բաւարար. բաւանցներում խոնաւութեան ճեռքեր, փոքրիկ պատռուածքներ, զանազան բծեր, ցիգուկեր։ Պատառիկ-պահպանակները խումբացած։ Կազմի կաշին՝ ետծուած, եզրերը մաշուած, մէջեն ու դրնակը՝ վնասուած, կապիչներ՝ բնկած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզի Գրիգորի Տաթեացւոյ]

– *4աբ* Այս ինչ է ի Գիրս քարոզիս առաջին հատորն – *Առաջին. Նախերգաբար Վասն...*

Ընդօրինակուած է միայն 15 քարոզ։

– *4բ* Գրիգորի Եո[ա]մեծի, հաջ հռետորի եւ ամլայրք փիլիսոփայի, արակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ բանս խրատակասս... ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տաւնիցդ տէրունականաց... ի յիոն մաղթանաց ոմանց բանասիրաց եղբարց հարազատաց մորին աշակերտաց...

– *4բ-129ա* [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տես Ձեռնոն հա., տպ. 1740. Ա/4բ-13բ։ Բ/13բ-6բ։ Գ/42ա-8բ։ *(118ա-29ա տե՛ս Գ. 1. ԺԴ-2. ԻԸ)։* Դ/16բ-23բ։ *(111ա-8ա տե՛ս Դ. 1-3)։* Ե/23բ-30բ։ Զ/30բ-42ա։ Է/67ա-78ա։ Ը/48բ-54բ։ Թ/78ա-84բ։ Ժ/54բ-60ա։ ԺԱ/84բ-90ա։ ԺԲ/60բ-7ա։ ԺԳ/90ա-5բ։ ԺԴ/95բ-104բ։ ԺԵ/104բ 10բ։ ԺԶ-ՃԿԱ/յկբ։

Բ. [Քարոզ, խրատ, ճառ]

1. *133ա-7ա* [Յակոբայ Դրիմեցւոյ] Քարոզ Մեծի ուրբաթու սուգ է։ Կուակ յետ մահուն հաստատ ունի (Ձեռնոն հատոր, ՃԻԹ.) – *Սովորութիւն է մարդկան, յորժամ մեռանի ոք...*

2. *137ա-40ա* Վասն գալուն Քրիստոսի – *Արդ, իսկ գալուն Քրիստոսի անկարծակի գալուստ Որդոյն Աստուծոյ եւ ահագին տեսիլ...*

3. *140ա-3ա* [Վարդանայ Այգեկցւոյ] Վասն ոտվայնամոլութեան – *Ով թէ քանի մեծ կորուստ է անստ որովայնամոլութիւնն...*

4. *143ա-8ա* [Վասն գրականաց] – *Ով ժողովուրդք Աստուծոյ եւ խորհրդական ծնունդք...*

5. *148ա-51բ* Վասն ընութեան – *Վասն ամենայն մարդկան, որք եկին աշխարհ անիծից...*

6. *151բ-6բ* Վասն անգոյութեան – *Ամենայն բերանաւ վա՛յ մեզ եւ եղուկ լալեաց...*

7. *156բ-67ա* Երանելոյն Եփրեմի Խորին Ասորւոյ ասացեալ ի Նիւնէացիսն – *Ահաւ երես դրաման ի Տեառնէ...*

8. *167ա-76բ* Խրատ հիկարաչ, զոր ասաց Իվեռոդոյն իւոյ Նատանաչ, որ է այսպէս – *Որդեա՛կք, եթէ լսես բանիցդ իմոց...*

Տե՛ս ձեռ. 45, 297բ-312ա. ա/չէք: բ/*167ա-76բ*: գ-դ/չէք: *(176ա-80ա տե՛ս Գ, դ)*: *Հմմտ. «Պատմութիւն եւ խրատք հիկարայ իմաստնոյ»*, Երեւան, *1969*, էջ *137-172*, ձեռ. B^{15}:

9. *180ա-7ա* Վասն ամրոց ոդդանցն Վանական (Վարդան) վարդապետի ասացեալ – *Եկա՛ք աստանաւր ի միասին, որդի՛ք Ադամա... (185ա)* Դարձեալ *եկա՛ք այսպէս, որդի՛ք Ադամա...*

Գ. *187բ* Երջանիկ եւ աստուածարեալ վարդապետին Յոհաննու եզբ[ա]կացեալ, մականուն Պլուզ կոչեցեալ, ժողովեալ ի կաւնական հրամանաց արբոց հայրապետացն [Վասն զգուշութեան եւ ուղղութեան մանկանց եկեղեցւոյ եւ ամենայն անձին հրահանգիք]

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-127ա. 1. Նխբ./*187բ-3բ*: ա./*188բ-90բ*: բ/*190բ-1բ (կրկն.՝ 214ա-5ա)*: գ/*191բ-2բ*: դ/*176բ-80ա (կրկն.՝ 215ա-6բ)*: ե/*242բ-3բ*: զ/*192բ-3բ*: է/*193բ-4ա*: ը/*194ա*: թ/*194բ-5բ*: ժ/*195բ-7ա*: ժա/*197ա-8ա*: ժբ/*198ա-9ա*: ժգ/*199բ-200բ (200բ-52ա տե՛ս ե, 1-8)*: ժդ/*115ա*բ: ժե/*118բ*: ժզ/*118բ-9ա*: ժէ/*119ա*բ: ժը/*119բ*: ժթ/*119բ-21ա*: 2. Նխբ./*121ա*: ա/*121ա*: բ/*121ա*բ: գ/չէք: դ/*121բ*: ե/*121բ-2ա*: զ/*122ա*: է/*122ա*բ: ը/*122բ*: թ/*122բ-3ա*: ժ/*123ա*բ: ժա/*123բ-4բ*: ժբ/*124բ-5ա*: ժգ/*125ա-6ա*: ժդ/*126ա*բ: ժե/չէք: ժզ/*126բ*: ժէ/*126բ*: ժը/*126բ*: ժթ/*126բ-7ա*: ի-իա/չէք: իբ/*127ա*: իգ/*127ա*բ: իդ/*127բ*: իե/*127բ-5ա*: իզ-իէ/չէք: իը/*125ա-9ա (129ա-33ա տե՛ս Գ, 4-5)*:

Դ. [Կանոնք զանազանք]

1. *111ա* Կանոնք ազգականութեան – *Որդիքն Բ. եւ թոռներն Գ., եւ թոռին որդիքն Դ., եւ թոռնիայքն առնուն զիրար...*

2. *111ա-4բ* Սահակայ – *Որք գպտուղս եկեղեցւոյն կամին արտաքսել...*

3. *114բ-5ա* [Քաղուածք ի Դատաստանագրոց Մխիթարայ Գօշի]: Վասն չիշատակի ննջեցելոցն – *Չիշատակ ննջեցելոցն ընդանեաց նոցա...*

Քաղուած Չ-է., Ը., ԺԱ-ԺԵ., ԺԷ., ՄԳ. եւ այլ կանոններից:

4. *129ա-31բ* Կանոն. Խրատ հաճանչից եւ կրաւնաւորաց – *Պարտ է քահանայից ահիւ եւ դողութեամբ կալ առաջի...*

5. *131բ-3ա* [Քաղուածք ի Կանոնաց Դաթի Ալաւկայ Ռոդտ] – *Եթէ ոք մկնախառն գինով, այսինքն՝ մկնաանկ ժամ առնէ...*

Քաղուած են ԻԴ., ՃԸ., ՃՉ., Կ., ԿԳ., ԿԸ., ՁԳ., ՁԴ. կանոններից:

Ե. [Բանիւ զանազանիւ]

1. *200բ-5ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Վասն բամբասանաց... (Ամառան, Մէ.) – *Վարդապետք ասեն, թէ. Հոգեւոր գողութիւն ծանր է քան զմարմնաւորն...*

2. *206ա-14ա, 217բ-20բ* Բարսղի Գիր կանոնական վասն պէսպէս եւ... [բիւրեղատիպ ախտից] (Գլուխք ՄՀԲ.) – *Ա. Թէ ոք ապականէ զէգ անկարծօրէնս...*

Բացակայում են ձէԸ., ձԽԸ., ձԽԲ., ձՉՁ., ձՀԸ-ՄՀԲ. կանոնները: 214ա-5ա տե՛ս Գ. 1. բ; 215ա-6բ տե՛ս Գ. 1. դ:

3. *220բ-35ա* Պատմութիւն վասն ծնընդեան եւ սնընդեան եւ վասն կատարածի աշխարհիս, զոր ասացեալ է մեծն փիլիսոփայն Ագաթոռնն (= Ագաթոռն) – *Արդ, ի լուսն է.անց գարձից...*

4. *235ա-9ա* Նորին Յոհաննու Պլուզոյ Հաւաքումն գիտնական բանից՝ ի խրատ հոգոց <ճա> համանայց համանայց (համայնից) – *Ահաւ Աստուած գմարդն հոգի եւ մարմին եւ զարդարեաց յիւր պատկերն...*

5. *239ա-40ա* Խրատ պիտանիաւոր կեանք եւ աշխարհի իմաստութիւնս ոչ լսեն – *Զպարսութեան արժանի մարդն այնով ճանաչեն...*

6. *240ա-2ա* Յոհաննու Ոսկեբերանին ասացեալ Յաղագս աղաւթից *ա*գաստութեան եւ ի խորհուրդ կիրակէից – *Լուարո՛ւք ինձ զքան Տեառն զահել...*

242ա-3բ տե՛ս Գ. 1. ե:

7. *243բ-8բ* Խաւսք իմաստասիրական եւ խրատք հաւատարակաց ամենայն մարդկան – *Որդեա՛կ, նախ ի լեզուէ քումմէ երկի՛ց...*

8. *249ա-52ա* Երանելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանին ասացեալ յաւուր բարեկենդանի Խրատ վասն պահոց (ց) եւ աղաւթից եւ ողորմութեան եւ խոստովանութեան – *Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յաւուց մեզ...*

Զ. ՅԱԿՈԲԻԹԻՆ, 1749 թ.

1. [Հաւելուած Նեռսիսի Շնորհալոյ]

ա. *75բ* Կուժն ու խոտան կոտեցան... բ. *76ա* Վայրի ծօրիկ մի կայր... գ. *110բ* Զատ մի գայ զարմանալի... դ. *110բ* Իր մի տեսայ փոխ հասակ...

2. [Քաղուածք տաղից]

ա. *75բ* Որ[հ]նեալ Աստուծոյ անունն, որ է ինքն միշտ կենդանի... *(2 տող)*:

բ. *194բ-5ա* Մեղաւոր եմ, անարժան եմ, հառաչեմ, հառաչեմ... *(8 տող)*:

ա. *75բ* Որ[հ]նեալ Աստուծոյ անունն, որ է ինքն միշտ կենդանի... *(2 տող)*:

գ. *194բ-5ա* Ես աթամորդիս իռանկ իռանկ այ... *(6 տող)*:

դ. *205բ* Հաւիթ որ մեղանչեց, իւր մեղքն լացաւ... *(2 տող)*:

ե. *205բ* Սողոմոն գինի խմէր ոսկի ֆնաով... *(4 տող)*:

զ. *205բ* Վա՛յ քեզ քաղաքդ պռոնիկդ Աղէքսանդրիայ... *(2 տող)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

60ա Որ եւ ազատեսցէ ստացող սուրբ գրոցս՝ զտէր Աստուածատուն Քրիստոս Աստուածն մեր յամենայն յաւելորդ կրից արտաքին շնչմանց եւ պատրանաց բանսարկուին եւ հասցէ զմարտ եւ զպատիւ ի խաբէութենէ նորա ի մէնջ այժմ եւ յաւգտչայն եւ յանկրաւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

67ա Որ ողորմի ստացող գրոցս՝ Աստուածատուր քահանային, կարդացողացդ եւ լսողացդ եւ որք. ամէն (նման՝ 90ա, 98բ, 137ա, 139բ–40ա, 156բ, 167ա):

78ա Դարձեալ յիշեցէ՛ք Աստուածատուր քահանայն եւ զծնօղս իւր, եւ զեղբայր գծօղս (նման՝ 84բ, 235ա, 248բ):

205ա Փա՛ռք ամենայնսուրբ երրորդութեան՝ Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն: Գրեցաւ կանոնքս եւ բանս խրատականս ձեռամբ ոգնամեղ եւ բեկեալ եւ գլորեալ սուտանուն եսայի գրչի, որ չեմ անանս արժանի, ի թվաբերութիւն Հայոց ՌՁԶ.ի (1637), ի լերկիրս Տայոյ, ի գեւղս որ կոչի Թատուզ, քնդ հովանեաւ մեծայարկ, գումբեթաձեւ, նառաճայատ Սուրբ Աստուածածնիս, |205բ| եւ Վանական վարդապետի սուրբ գերեզմանիս եւ ի սոցին սպասաւոր կուսակրաւն տէր Յովաննիսի եւ այլ մխաբան եղբարցն: Դարձեալ յիշեցէք զհեգնոգի, հանդարտ եւ խաղաղաբար, ողորմած, գթած ի վերայ տճանկաց եւ կարաւտելոց եւ հիւրասէր նմանեալ հարւն հաւատոյ Աբրահամու, որ փախագանաւք գրել ետուր զկանոնքս եւ խրատք վարդապետացդ յիշատակ իւր եւ ծնողաց, հայրն իւրոյ՝ Ամիրիճ եւ մաւրն /// (շար. թերի):

60ա, 205ա՝ տե՛ս ժէ. դ. յիշ. թ., ԺԱ, էէ 700-701.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՁԵՏԱԳԱՅԻ

1. *3ա Ես՝ տէր Յարութիւնս, որ եկի Սուրբ ուխտս, էր Թիւն ՌՃԻԴ. (1695):*

2. *252բ (բոլորգիր, յաւելագրող Պետրոսի) ՌՃՂԸ (1749): 110բ* Պետրոս:

253ա Ով Պետրէ, գի՛ է քեզ, զո՞ տեսեր եւ գիա՞րդ կաս ապշեալ եւ չիմարեալ, մի՞թէ խելքդ ցնորեալ ի՛ցէ, վասն այն ես զարմացեալ իբրեւ խելագարեալ:

253բ է կառուցեալ խաղն ի գլխին / Պահպանիչ մեր Հայոց ազգին, / Ման յիցի մեղաւոր Պետրոսիս:

Ես՝ փձնշցմմ («Պետրոս») գրեցի:

ооо::: о::. ооо○:: ○○○○::. ○○○::: ○○○○: («Պետրոս») գրեցի:

(մէկ բառ ծածկագիր) գրեցի:

ԲՃԴՃԱՃԱՃ. ԲԳ. ԲՈՒՒՒ. ԳՈՒՒՒ. ԳՃԳՃ. ԱՈՒԱՈ. («Պետրոս») գրեցի:

Ես ՔԻՄ. ԴՆՏ. ՔՄՄ. ՂՂՔ. ԺՃՒ. ԵՄՇ. («Մխիթար») գրեցի:

ՁՁՐՏԵՎ («Պետրոս») գրեցաւ:

ՔՄ. ՁՄ. էՃ. ԸՄ. ԼՔ. ԵՁ. (՞) գրեցի:

III::: I::. IIII:: IIII::. III::: IIII: («Պետրոս») գրեցի: Պատճառ գրոյս այս է, որ, եղբայր, փակած է. թէ կարես բաց, թէ կարես ոչ՝ զու դուր, անց կաց:

3. *253բ (ՀԼ դ., շղագիր) ՃՄՃ ՄՃ ՃՄՄ ԺԺ Ճ ՒՃ ա ԵՃ Մ ՃՒՃՒՃ (ծածկագիր)*

4. *253բ (ՀԼ դ., նոտրգիր) ՔԻՄ ԺՃՒ ԵՄՇ ՒՆՏ ՔՄՄ ԵՄԺ ՁՆՑ ՔԻՄ («Մատիւռոս»):*

5. *253բ (ՀԼ դ.) I. III:: I. III:: I: <::::> I. («Անանիա»):*

ժ ՒՃՒՃ ժ ՒՃՃՃ ԺԺ ժ («Անանիա»):

6. *252բ (ՀԼ. դ.)* Դաւիթ՝ *մի դիր, Հառատե՝ մի դիր, Ավագն՝ մի դիր, Քոջարն՝ Ը. դիր, Անանիեն՝ մի դիր, Էմիեն՝ մի դիր, Ավետիսն՝ մի դիր, Թումանեն՝ մի դիր, Պողոսն՝ Ա. դիր, Սիմոնն՝ Ա. դիր, Վարդանանն՝ Ա. դիր, Նազարաճօ՞ Ա. դիր, Պարե՝ Ա. դիր, Պապիկն՝ Ա. դիր, [Ա]թանէսի Սարգիսն՝ Ա. դիր, Գոշի Հեչումն՝ Ա. դիր, Ղազարի Հեչումն՝ Ա. դիր, Շանիրմիրն՝ Ա. դիր, տէր Յարութիւնն՝ Ա. դիր, Պապու Մանանանց Հշադուրն՝ Ջ դիր, տէր Մեհրուխանն /// (1 բառ անընթեռնելի):*

ԳՐՉԱՔՈՒՐՋ՝ *1ա, 2ա, 2բ, 3ա, 39բ, 42բ, 43ա, 45ա, 76ա, 91ա, 92ա, 97ա, 100ա, 110բ, 123բ, 124ա, 175բ, 253բ (գանազան բառեր եւ նախադասութիւններ, մեծաւ մասամբ Պետրոս յաւելագրողի ձեռքով 1749ին):*

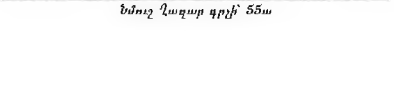
2117

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

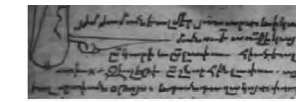
ՊԿԸ. – 1419

Գրիչ՝ Ղազար:

Թերթ՝ 503 (թերակազմած՝ Գ-ՆԼԵ, ար է 5ա-498ա)-6 (տե՛ս Պահպանուել): չգրուած՝ 1ա-2բ, 4բ, 11բ, 452ա, 499ա, 505ա-8բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ԽՔx12 (Ա 11, ԼԸ 5) +1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ (ճուոգագի յաւելամ՝ 3-4, 501-4): ՄԵՄՈՒԹՈՒՆ՝ 20,7x15,5: ԳՐՈՒԹՈՒՆ՝ երկսիւն (միսպիւն՝ 501ա-504բ. 17x12,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (ճուոգագիր եւ յաւելագրողների՝ 3ա-4ա, 499բ-504բ): ՏՈՂ՝ 39: ԿԱՋՄ՝ դուշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դոճակով եւ եւկու կապիճներով, միջակը տախտակ, ատաղաձ կարմիր կաուճ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (թ. 1-2) + 4 (թ. 505-508), թուղթ:

Նմուշ Ղազար գրչի՝ 55ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 501ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Ի լուսացս Գլուխ Յովհաննու Միւռոյի՝ 67ա, առաքեալ՝ 100ա, վարդապետ՝ 102ա, Գրիգոր Լուսաւորիչ՝ 246բ, Յովհան յեղիա կիսի՝ 349ա, Դաւիթ մարգարէ՝ 401բ, Մտեփաննոս Նախավկայ՝ 405ա, Պետրոս առաքեալ՝ 412ա, Պօղոս առաքեալ՝ 417բ, Յոհաննէս աւետարանիչ՝ 424ա, Սուրբ Հոգի (աղաւնակերպ)՝ 437ա, Փոխումն Աստուածածնի՝ 464ա: Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 12ա: Ձ ա կ ա ա ա զ ա ր ի՝ 430բ, 453ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա զ ա ր ո ղ՝ բուսական, թռչնային, ծառ, յուշկապարիկ, տաճառ, խաչ: Ջ ա ր դ ա զ ի՝ ճաճգուցգվիր, թռչնագիր, մարդադէմ: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, նարնջի, կանաչ:

Վիճակ բաւարար. խոնաւութիւնից գրաքաշուր գունափոխուած, տեղ-տեղ կպումներ, փորիկ պատռուածքներ, գանագան բծեր, ցեցակեր, բնագրից առանձին բառեր եւ տողեր եղծուած, եզրաճաւատումով լուսացնազարդերն ու լուսացնագրութիւնները՝ վնասուած: Կազմի կաշին՝ թեթեակի ճեղծուած, եզրերը մաշուած: 1578ին Տեղցի Տէր Յովսէի ձեռքով նորոգուած, վնասուած հատորածները լրացուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-498բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *3ա-4ա* [Ցանկ եւ գուցակ գլխաւոր բանից մատենիս՝ ի վերայ այբուբենից] Ա. Նախ. Վասն ազահութեան... Փ. Նախ. Փոկիլ գիտ՝ Աստուած...

– *5ա-11ա* Այս ինչ է ի գիրս... [առաջին հատորի] *Ա. Քարոզ Վասն տարեմտին... ՃԿԳ. Նեղբողեան ողբերգաբար ի քաղումն Յովհաննու Որոտնեցոյ:*

Թէեւ քարոզների քանակը 163 է հաշուած, սակայն իրականն քանակը 159 է, քանի որ 3 համարի վրայից թռիչք է արուած (չկան՝ Ժ., Ճհև., ՃԹ.), իսկ 1 քարոզ նշուած է կրկնհամարով (ԽԲ-ԽԳ): Ուրեմն 159 քարոզներից 146ը Ամենան հատորից է, 12-ը՝ Ամառան, իսկ 1-ը՝ պրսաքայ:

– *11ա* Ցիանկ երկրորդ] հատորի – *Ա. Քարոզ Համբարձմանն... ԻԲ. Նորին Քարոզ հրեշտակապետացն:*

Այս ցանկի 22 քարոզներից 15-ը Ամառան հատորից է, իսկ 7-ը՝ Ջմեռան:

– *12ա-498ա* Գրիգորի եռամեծի եւ բազ եռեսորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Բան խրատականս ոգեշահս եւ հանճարս իմաստից ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տուիճ տէրունականաց...

1. 12ա-254բ, 256բ-394բ, 460բ-451բ [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740 Ա/*12ա-7ա*: Բ/*17ա-8բ*: Գ/*37ա-40ա*: Դ/*19ա-22բ*: Ե/*22բ-6բ*: Զ/*26բ-31ա*: Է/*32ա-7ա*: Ը/*40ա-2բ*: Թ/*42բ-5բ*: Ժ/*45բ-8ա*: ԺԱ/*48ա-50ա*: ԺԲ/*50ա-3ա*: ԺԳ/*53ա-6բ*: ԺԴ/*56բ-9բ*: ԺԵ/*59բ-62ա*: ԺԶ/*62ա-4ա*: ԺԷ/*64ա-7ա*: ԺԸ/*67ա-70բ*: ԺԹ/*70բ-3ա*: Ի/*73ա-5ա*: ԻԱ/*75ա-8բ (երկրորդ մասն պխակարգուած՝ ԻԳ)*: ԻԲ/*78բ-80բ*: ԻԳ/*80բ-3բ*: ԻԴ/*83բ-7ա*: ԻԵ/*87բ-90ա*: ԻԶ/*90ա-1բ*: ԻԷ/*91բ-3բ*: ԻԸ/*93բ-6ա*: Ի/*96ա-5բ*: ԼԱ/*98բ-9բ*: ԼԲ/*100ա-2ա*: ԼԳ/*102ա-4ա*: ԼԴ/*104ա -6բ*: ԼԵ/*106բ-10ա*: ԼԶ/*110ա-3բ*: ԼԷ/*113բ-5բ*: ԼԸ/*115բ-9ա*: ԼԹ/*119ա-20բ*: Խ/*120բ-3ա*: ԽԱ/*123ա-6ա*: ԽԲ/*126ա-7բ*: ԽԳ/*127բ-30ա*: ԽԴ/*130ա-3ա*: ԽԵ/*133ա-5ա*: ԽԶ/*135բ-8ա*: ԽԷ/*138ա-40ա*: ԽԸ/*140ա-2բ*: ԽԹ/*142բ-4բ*: Ծ/*144բ-8ա*: ԾԱ/*145բ-9բ*: ԾԲ/*149բ-51բ*: ԾԳ/*151բ-2ա*: ԾԴ/*152ա-3բ*: ԾԵ/*152բ-3բ*: ԾԶ/*153բ-4բ*: ԾԷ/*155ա-6բ*: ԾԸ/*156բ-7բ*: ԾԹ/*157բ-60ա*: Կ/*160ա-3բ*: ԿԱ/*163բ-6բ*: ԿԲ/*166բ-70ա*: ԿԳ/*170ա-3ա*: ԿԴ/*173ա-5ա*: ԿԵ/*175ա-7բ*: ԿԶ/*177բ-80բ*: ԿԷ/*180բ-3բ*: ԿԸ/*183բ-5ա*: ԿԹ/*185ա-7բ*: Հ/*187բ-90ա*: ՀԱ/*190ա-2ա*: ՀԲ/*192բ-3բ*: ՀԳ/*19բ-6բ*: ՀԴ/*196բ-7բ*: ՀԵ/*197բ-9բ*: ՀԶ/*199բ-201բ*: ՀԷ/*201բ-4ա*: ՀԸ/*204ա-7ա*: ՀԹ/*207ա-10ա*: Ձ/*210ա-3ա*: ՁԱ/*213ա-5բ*: ՁԲ/*215բ-7ա*: ՁԳ/*217ա-9ա*: ՁԴ/*219ա-21ա*: ՁԵ/*221ա-3բ*: ՁԶ/*223բ-6ա*: ՁԷ/*226ա-8բ*: ՁԸ/*228բ-32ա*: ՁԹ/*232ա-4ա*: Ղ/*234ա-5բ*: ՂԱ/*235բ-8ա*: ՂԲ/*238ա-40բ*: ՂԳ/*240բ-2բ*: ՂԴ/*242բ-4ա*: ՂԵ/*244ա-6բ*: ՂԶ/*246բ-50բ*: ՂԷ/*250բ-4բ (254ա-6բ սխ՝ ս 2.)*: ՂԸ/*256բ-8բ*: ՂԹ/*258բ-61բ*: Ճ/*261բ-3բ*: ՃԱ/*263բ-4բ*: ՃԲ/*264բ-5ա*: ՃԳ/*26ա-7ա*: ՃԴ/*267բ-9ա*: ՃԵ/*269ա-72բ*: ՃԶ/*272բ-6բ*: ՃԷ/*276բ-9բ*: ՃԸ/*279բ-83բ*: ՃԹ/*283բ-6բ*: Մ/*286բ-9ա*: ՄԱ/*289բ-92բ*: ՄԲ/*293բ-4ա (294բ-5բ սխ՝ ս 3. ա)*: ՄԳ/*295բ-7բ*: ՄԴ/*297բ-9բ*: ՄԵ/*299բ-304բ*: ՄԶ/*305ա-7ա*: ՄԷ/*307ա-10բ*: ՄԸ/*310բ-3բ*: ՄԹ/*313բ-6ա*: Յ/*316ա-9բ*: ՅԱ/*319բ-21ա*: ՅԲ/*321բ-4բ*: ՅԳ/*324բ-6բ*: ՅԴ/*326բ-9ա*: ՅԵ/*329ա-32*: ՅԶ/*332-3բ*: ՅԷ/*333բ-6ա*: ՅԸ/*336ա-7բ*: ՅԹ/*337բ-9ա*: Ն/*339ա-42ա*: ՆԱ/*342ա-3բ*: ՆԲ/*344ա-7ա*: ՆԳ/*347ա-9ա*: ՆԴ/*349ա-53բ*: ՆԵ/*353բ-6ա*: ՆԶ/*356ա-7բ*: ՆԷ/*357բ-60ա*: ՆԸ/*360ա-3բ*: ՆԹ/*363բ-8բ*: Շ/*365ա-71բ*: ՇԱ/*371բ-8ա*: ՇԲ/*378ա-82ա*: ՇԳ/*382ա-3բ*: ՇԴ/*383բ-4բ*: ՇԵ/*387բ-91ա*: ՇԶ/*384բ-7բ*: ՇԷ/*391բ-4բ (394բ-430ա սխ՝ ս 2. ՃՀԲ, ՃՀԲ)*: ՇԸ/*430բ-3ա*: ՇԹ/*433ա-7ա*: ՁՄ-ՁՈՒ/*յիք*: ՁՄԲ/*437ա-40ա*: ՁՄԳ/*440ա-4ա*: ՁՄԴ/*444բ-5ա*: ՁՄԵ/*448ա-51ա*: ՁՈՉ-ՁՈՒ/*յիք*: ՃԿ/*451ա-2ա*: *451բ. «...վասն այնորիկ յերրորդ ժամուն ///» (շար. թաքուած)*: ՃԿՍ/*յիք*:

2. 254բ-6բ, 394բ-430ա, 453ա-98բ [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., 1741 Ա-ՃՔ/*յիք*: ՃԺ/*254բ-6բ*: ՃԺԱ-ՃԼՉ/*յիք*: ՃԼԹ/*453ա-6ա*: ՃԼՐ/*456ա-60ա*: ՃԼՑ/*460ա-4ա*: ՃԼ/*464ա-9ա*: ՃԼԱ/*469ա-73ա*: ՃԼԲ/*473ա-6բ*: ՃԼԳ/*476բ-7բ*: ՃԼԴ/*478ա-81ա*: ՃԼԵ/*481ա-4բ*: ՃԼԶ/*484բ-7ա*: ՃԼԷ/*487ա-90ա*: ՃԼԸ/*490ա-2բ*: ՃԼԹ/*492բ-4ա*: ՃՄ/*494ա-5բ*: ՃՄՆ-ՃՄՔ/*յիք*: ՃՄՖ/*495բ-5բ*: ՃՆՉ-ՃՇՒ/*յիք*: ՃՇԿ/*394բ-8ա*: ՃՇԿ/*398ա-401բ*: ՃՇԼ/*401բ-5ա*: ՃՇՉ/*405ա-8բ*: ՃՇԼ/*408բ-12ա*: ՃՇՐ/*412ա-4բ*: ՃՇՑ/*414բ-7բ*: ՃՋ/*417բ-20բ*: ՃՋԱ/*420բ-4ա*: ՃՋԲ/*424ա-6ա*: ՃՋԳ-ՃՋՎ/*յիք*: ՃՋԸ/*426ա-30ա*: ՃՋՉ-ՃՋՒ/*յիք*:

3. [Քարոզք արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. 294բ-5բ ՃԺՉ. Դարձեալ Վասն ագաւորաց – *Վարդապետք եկեղեցոյ յԲ.ս բաժանեն գոսւոս...*

Բ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՉ-ԺԶ դդ.

ա. 452բ [Նախերգան] – *Ով գասք լուսերամից, կաճա՛ռք աստղափայլ սուրբ հանդիսից...*

բ. 499բ [Նախերգան] – *Շնորհօք բար[ե՛ւթ]ին Աստուծոյ, որ կոչեաց զմեզ...*

գ. 499բ-500ա Դարձեալ այլ Նախերգան – *Ով ազբիւր կենդանութեան...*

դ. 500աբ Դարձեալ այլ Նախերգան – *Մէյր է Աստուած եւ սիրոյ աղբեր...*

Ե. *501ա-3ա* [Օրինութիւնք յետ Ճարոզից] — *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն Թարգմանութեան…*

Զ. *504ա* [Նախերգան] — *Անձախեւի շնորհացն Աստուծոյ մաքուր շուեմարան…*

Է. *504աբ* [Նախերգան] — *Երանելի քնութիւն եւ աննմանձն բարերարութիւն…*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

12ա (տտ. լա.) Աւգնեա՛, Հոգի Սուրբ Աստուա՛ծ, եւ զսկսել իմ Դու կատարես:

80բ Ընդ նմին եւ գիա՛ գիսայքեալս մեզօք զՂազար, արժանի արասչ շնորհաց յարութեան. ամէն (նման՝ *166բ*):

430ա Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեան՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ զրաւ յաւիտեանս յաւիտեան. ամէն: Գրեցաւ աստուածաշունչ գիրքս եւ տաուս, որ կոչի Քարոզգիրք, [ձ]եռամբ բազմամեղ եւ խխայտեալ մեղաւք ոգ[ի]՝ Ղազար աշակերտ բանի, ի վայելումն մանկանց Սիոնի: Արդ, աղաչեմ զհանդիպողսդ, յորժամ ճաշակէք ի քաղցրահամ պտղոյ սորա, յիշեսջիք սրտի մտաւք զեղկելի գծողսդս եւ թողութիւն մեզաց հայցեցէ՛ք, եւ սխալանացս անմեղադիր լինել աղաչեմ, զի Տարկ կարդալոյն ի վերայ կայցէ: Ի թվ[ին] ՊԿՀ. *(1419)*:

Համառօտութիւնը տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ.-ք, Ա. էջ 237:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *430ա* Եւ դիա՝ զնորոգող խարխեալ կտակիս,
Զպեղծ Տէրզնցիս եւ զազրալիս,
Որ Տէրութեան անուն կայ չիս,
Տէր, մի՛ ասցես, զի ամաչիս:
Երբ դու արժան չիր այսն գահին,
Զի հնարք դիւացն ընդ քեւ սահին,
Զրկեալ ի կենցաղուքիւն կահին
Այստ զքոյդ առեալ՝ւ անդր այլ պահին:
ՌՀՁ. (1577):

2. *503բ* Դարձեալ վերստին նորոգեցօ սուրբ գիրքս, որ եւ ասի, թէ. Քարոզի տուն է, թէ ասան է աստուածային բանին,
Ձեռամբ պղծոյ՛ւ անարժանի՛
Տերզ[ն]ցոյ տէր Յովանի
Զի գործողըն զոր ունի,
Բազում եւ այլ պատժոյ տանի:
Սրտ զոր առար փոքրէ մեծոյն,
Վասն իւր չարաչար գործոյն,
Զի ոչ նմանեցայ ամբծոյն,
Այլ քան զկայեն այլ չարագոյն:
Ի թվ[ին] ՌԻԷ. *(1578)*, զոր բարէմիտ եւ առատաքանն, իմաստունն եւ հանճարեղն Դանիէլ սարկաւագ ետ նորոգել ի հալար արգեանց իւրոց. ոչ թէ ինչ փոյթ էր մարմնական, այլ զվերին խորհեցաւ: Զի նայ որ նստի (՞), արտաբերէ, թէ ոք առնէ եւ ուսուցանէ նայ մեծ [կոչեցի յարքայութեան երկնից]: Վասն անփոյթ ի փոյթ ի բարին ճեմեաց, զի Բ. իրս ի սմանէ չառաչ եկեալ, մի՛ զի զքագմամեալ ալեւորս իբրեւ արծրուկ նորոգեաց գմանկ[ութիւն]: Երկրորդ՝ զի այլք տեսցեն եւ ուսցին, զի ի հանճարոյն բազում առնելիք գործին, զիմաստունք եւ անմիտք ի նայ հային, զի նայ է տիւն, որ լուսաւորէ ի խաւարտի, եւ արուսեակն ծագէ ի սիրտս նոցա, զի նայ է ակն եւ նոփաւ տեսանէն զա (յ)ն, որ լսեղծ զակն: Արդ, կարդալով կամ ի վերայ հայելով, Աստուած ողորմի ասացէ՛ք Դանիէլ սարկաւագին եւ իւր ծնօղացն, եւ ինձ սեւերեսիս, որ առաջի մարդկան եւ առաջի Աստուծոյ է, որ ըստ իմոյն գարժանս առի: Հայց նա, որ տառապեցոյց, նոյն՝ ով եւ որ գլորեաց, նա կանկնեսցէ, եւ որ բլուց՝ նա շինեսցէ, եւ որ յատակեաց՝ նայ հիմն արկեսցէ, եւ որ խլեաց՝ նայ տնկեսցէ, եւ որ էառ՝ նայ տացէ, զոր եւ ինքն կամեսցի, եւ դուք ասէք. ամէն, եւ որ ասէ ամէն, ազատի ի պատժոյ ժամէն, երեսն պայծառ ի յայն գամէն:

3. *11բ (ԺԷ. դ., շղագիր)* Նիկողայոս Թռոսենց, արքեպիսկոպոս Վանա Հայոց:

4. *504բ* Այս Քարոզգիրք անկեալ էր ի ձեռս այլազգաց եւ առեալ՝ պարոն Աւետիս իւր հալալ ըն (յ)ան եւ ետուր յիշատակ ի Սուրբ Էջմիածնայ: Յիշայատակ է Քարոզգիրքըս՝ Աիւետիսին, իւր կողակիցին՝ Սուլթանին, որդոցն՝ Գասպարին, Թաթոսին, եղբօրն՝ Գրիգորին, իւր կողակցին՝ Լուսխաթունին եւ Հերիէին, որդոցն՝ Վաւդանին, Սարին, Համպարին եւ եղբորին՝ Օհանին, եւ իւր կնոջ՝ Մարիամին, եւ որ կարդայ, մէկ Հայր մեղայ ասէ, Աստուած ողորմի ասէ. ամէն: *ՌՃՁԱ. (1732)* թվին, դեկտեմբերի ԺԵ. *(15)*:

5. *148բ (ԺԷ դ., նոտրգիր) [Ի]*ՙ քարոզ է մինչեւ այստեղս (նման՝ *261բ, 398ա*):

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *4բ* Աստուած ողորմեալ գմեզ եւ: *11բ* Աւրհնեալ է Աստուած: *452ա* Սուրբ, զի առանց: Հոտ ճրագին…:

2118

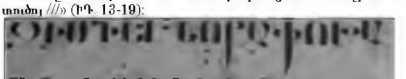
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

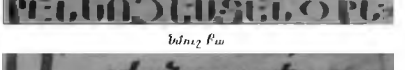
Թերթ՝ 419+1 (կրկն.՝ 58): ԿԱՁՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, դունակով եւ մեռաղէ գամերով, միջուկը տախտակ, աստառը շերտազարդ բամբակէ գործուածՔ, դունակինը՝ տարբեր:

ՊԱՏՄԱԲԻԿ-ԳԱՀԱՊԱՆԱԿ – 1. Աւետարան Ղուկասու: *ժ-ԺԱ.* դդ.: 2 (Ա-Բ), սկ., ստացուած 1 թերթի ընդլայնակի երկտակումով: Մագաղաթ, երկհին (18,5x9), բոլորգիծ երկաթագիր, 17 տող, լուսանցներում համաբարբառ: Կարդալ՝ Աա, Բբ, Աբ, Բա «/// Ասաց եւ առ կոչնակաւսն… Այր ոմն գործեաց ընքերիս ///» *(ԺԴ. 7-16)*: 2. Ձաշոց: *ԺԴ-ԺԵ.* դդ.: 2 (Դ-Դ), վրջ., ստացուած 1

թերթի ընդլայնակի երկտակումով: Մագաղաթ, երկսիւն (16×11,5), բոլոգրիր, 22 տող: Կարդալ՝ Գա, Դբ, Գբ «/// Եղեմամբ եղուսու նմա... երեխ հագար ///» (Գործ Բ. 30-41), Գբ-Դա «Ահատասան քսա Ղուկասու - եւ ահա երկու ի նոցանէ.. առաքի Աստուծոյ ///» (ՒԳ 13-19):

Նմուշ Բ-ա

Նմուշ Գ-ա

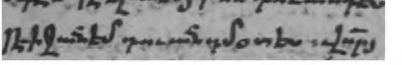
Վիճակ՝ բաւարար. կազմի եզրերը՝ թերւեակի մաշուած, աստառները՝ խուճացած, մասամբ հայհոյուած, կապիչներն՝ բզկած: Գ-Դ պատուիրակ-պահպանակներ գեղակիր: Պատուիրակ-պահպանակների վերայ կան յաւելագրութիւններ, որոնք տես ի ձեռ. Բ:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

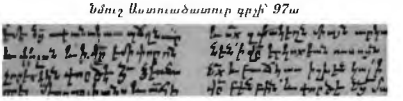
ԺԴ. դար

ԳՐՔՋ Աստուածատուր արեղ. (ԺԴ. դ. յաւելագրութեան՝ 1ար, 310բ-20բ):

ԹԵՐԹ՝ 323+1 (կրկն՝ 58). չքուած՝ 2ա, 4աբ, 321ա, 323աբ: ՊԱՐԿ՝ Ա-ԻԷ×12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21×15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14,5×9,3): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (ձանձուն գրչի՝ 2բ-310ա, Աստուածատուր արեղ. 1ար, 310բ-20բ, այլ՝ 321բ-2բ): ՏՈՂ՝ 31:

Նմուշ Աստուածատուր գրչի՝ 97ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 311ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ւ ա ծ՝ 5ա: Ձ ա կ ա տ ա գ ա ր ա ն՝ 180ա: Լ ո ւ ս ա ն գ ա գ ա ր ա ն՝ բուսական, եղինկ (191բ): Ջ ո ր դ ա գ ի ր՝ թոյնագիր, ճաճգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, շագանակագոյն:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2բ-310ա* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *2բ-3բ* Յանկաճամար Քարոզգրգոյս – Ա. *Առաջին Քարոզ վասն տարեմտին... ՁԱ. [Ք]արոզ վասն դատաստանի...*

Թիւս նշուած է 81, սակայն քարոզների իրական քանակը 82 է, որովհետեւ վերջին քարոզը ցանկագրուած չէ: Սրանցից 61ը Ձեռնադ հատորից են, 19ը՝ Ամառան, իսկ 2ը՝ արտաքոյ:

1. *5ա* Գրիգոր եռամեծի... աշակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ առաքեալ Քաճս խաւտական... ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնից տէրունական-ացաց, ի պատիւ սրբոց եւ ի պատճառս գիտութեան ախմարաց... յ[ե]ղծոմն բաբանճմանց չարափառաց...

– *5ա-287բ* [Քարոզի յԱռաջին հատորէ]

Տեռ Ձմեռան ճաս., տպ. 1740. Ա/*5ա-11ա*; Բ/*251ա-5ա*; Գ/*բբ*; Դ/*11ա-5բ*; Ե/*15բ-9բ*; Զ-Ը/*բբ*. Թ/*19բ-24ա*; Ժ-ԺԳ/*բբ*; ԺԴ/*28ա-31բ*; ԺԵ/*24ա-5ա*; ԺԶ/*31բ-4բ*; ԺԷ-Ի/*բբ*; ԻՆ/*34բ-5ա (սկ. «Աաւել նախ»)*; ԻՌ-ԻԸ/*բբ*; ԻՉ/*36ա-40բ*; ԻԷ/*40բ-2բ*; ԻԸ/*բբ*; ԻԹ/*42բ-6բ*; Լ/*բբ*; ԼԱ/*46բ-8ա*; ԼԲ-ԼԸ/*բբ*; ԼՉ/*48ա-51ա*; ԼԷ-ԼԸ/*բբ*; ԼԹ/*51ա-3բ*; Մ/*բբ*; ՄԱ/*53բ-5բ*; ՄԲ-ՄԷ/*բբ*; ՄԸ/*55բ-7ա*; ՄԹ/*բբ*; Կ/*305ա-10ա*; ԿԱ/*բբ*; ԿԲ/*57ա-61ա*; ԿԳ/*բբ*; ԿԴ/*61ա-4ա*; ԿԵ/*բբ*; ԿԶ/*64ա-7բ*; ԿԷ/*67բ-71բ*; ԿԸ/*բբ*; ԿԹ/*71բ-5ա*; Հ/*75ա-8բ*; ՀԱ/*78բ-82ա*; ՀԲ/*բբ*; ՀԳ/*86ա-90ա*; ՀԴ/*82ա-3ա*; ՀԵ/*83ա-6ա*; ՀԶ/*բբ*; ՀԷ/*90ա-3ա*; ՀԸ/*բբ*; ՀԹ/*93ա-6բ*; Ձ/*բբ*; ՁԱ/*96բ-100ա*; ՁԲ-ՁԳ/*բբ*; ՁԵ/*134բ-8բ*; ՁԶ/*բբ*; ՁԷ/*100ա-3բ*; ՁԸ/*103բ 9ա*; ՁԹ/*109ա 11բ*; Ղ/*111բ-4ա*; ՂԱ/*283ա-6ա*; ՂԲ-ՂԳ/*բբ*; ՂԴ/*114ա-6բ*; ՂԵ/*116բ-9բ*; ՂԶ/*119բ-25բ*; ՂԷ/*125բ-31բ*; ՂԸ/*131բ-4բ*; ՂԹ-ՃԿ/*բբ*; ՃԱ/*138բ-41բ*; ՃԲ/*բբ*; ՃԶ/*141բ-7բ*; ՃԷ-ՃԸ/*բբ*; ՃԹ/*147բ-52բ*; ՃԺ-ՃԼ/*բբ*; ՃԽ/*152բ-7ա*; ՃԾ/*157ա-60ա*; ՃԿ-ՃԾ/*բբ*; ՃԿԹ/*160ա-3բ*; ՃԽ-ՃԾ/*բբ*; ՃԿ/*165բ-9բ (Յակոբայ Ղրիմեցւոյ)*; ՄՀ/*բբ*; ՄԱ/*169բ-72ա*; ՄԲ-ՄԵ/*բբ*; ՄԶ/*172ա-7բ*; ՄԷ/*բբ*; ՄԸ/*177բ-80ա*; ՄԹ-ՄՄ/*բբ*; ՄՅ/*180ա-5ա*; ՄՆ/*185ա-91բ*; ՄՇ/*191բ-7ա*; ՄՉ/*բբ*; ՄՋ/*286ա-7բ*; ՄՌ/*197ա-202ա*; ՄՍ/*202ա-6բ*; ՄՎ/*206բ 11ա*; ՄՏ-ՄՑ/*բբ*; ՄՓ/*213բ 7բ*; ՄՔ/*211ա-3բ*; ՄՔ-ՄԿՄ/*բբ*.

2. [Քարոզի յԵրկրորդ հատորէ]

Տեռ Ամառան ճաս., տպ. 1741. Ա-ԻԹ/*բբ*; Լ/*287բ-90ա*; ԼՄ/*290ա-2ա*; ԼՐ-ԼԳ/*բբ*; ԼԴ/*296բ-302բ*; ԼԵ-ՃԹ/*բբ*; ՃՁ/*217բ-21ա*; ՃԺ/*բբ*; ՃԼ/*221ա-5ա*; ՃԽ/*225ա-30ա*; ՃԾ/*բբ*; ՃՀ/*231ա-7ա*; ՃՄՄ/*237ա 42ա*; ՃՐ-ՃԼԳ/*բբ*; ՃԼԴ/*242ա 6բ*; ՃԼԵ/*246բ 51ա*; ՃԼԶ/*253ա-6բ*; ՃԼԷ/*բբ*; ՃԼԸ/*256բ-9բ*; ՃՆ/*բբ*; ՃՇՄ/*261բ 6բ*; ՃՇՌ-ՃՎՄ/*բբ*; ՃՎՌ/*293բ 6բ*; ՃՎՑ-ՃՀՆ/*բբ*; ՃՀԵ/*266բ 71ա*; ՃՀՁ/*բբ*; ՃՀԷ/*271ա5բ*; ՃՀՂ/*275բ-9ա*; ՃՀՔ-ՃՁ/*բբ*; ՃՁՄ/*279ա 83ա*; ՃՁՐ-ՃՁՁ/*բբ*.

3. [Քարոզի արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորաց]

ա. *292ա-3բ* «Քարոզ ի բանն Մանասէ թագաւորին». Մեղա, Տէր, մեղա եւ զանօրէնութիւնս իմ ես ինձ – *Որպէս ոք անկեալ ի մէջ հրոտ եւ...*

բ. *302բ-4ա* ՁԱ. Նորին Քարոզ վասն դատաստանի, ի բան Սաղմոսին. Դատ արարէք որթոյն... – *[Մ]ովորութիւն է Աստուծոյ ի ձեռն առաջնոց...*

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. Դ.

1. *1ար* [Անանիայի Շիրակացւոյ] Վասն չափուց եւ կշռոց – *Եթէ կամիցիս [գիտել], թէ արեգակն այսաւր...*

2. *310բ-3ա* [Վասն Թ. դասուց եկեղեցւոյ. ձեռ. 717, 40բ] – *Առաջին դասք եկեղեցւոյ պատրիարգք, որք թագրմանին հայրապետք...*

3. *313ա* Սահմանի հաճախայութեան րատ Դիոնի-ս[ի]ոսի – *Ջի՞նչ է քահանայութիւն: Քահանայութիւն է կարգ սրբազան... (5 տող)*

4. *313բ-5ա* [Յաղագս վանական պատարագին – *Վ[անական պատարագին Տ[ո]միրդարձութիւն ի քահանայէս...*

5. *315ա* [Ի Մեկնութենէ ԼԳ. Սաղմոսին, տուիմ 22-23 – *Միայն մեղաւորին չար է... Մահ մի՛ գբնաւորականն, այլ գմեղանչելոյն...*

6. *315բ-7ա* Տեսիլ Բենիկ վարդապետի Վանանդեցւոյ, մինչ եր ի Գանձակ Շահաստանի, որ է Թարվեզ – *[ե]ւ արդ, ես վարդապետս Բենիկ...*

7. *317ա-8ա* Դասաւորութիւն Քաղկեդոնացոց. տե՛ս եւ զգոյշ լեր, որ թիւր կայ եւ ոտղիղ – *Գիտելի է, որ ոմանք մի բնութիւն ասեն ի Քրիստոս...*

8. *318ա-9ա* Վկայութիւն Մանուէլի վասն Քրիստոսի – *Ղուրանին ԺԱ. գլուխն գրեալ է այսպէս. Յիսուս Քրիստոս, որդին Մարիամու...*

9. *319ա-20բ* Ասացեան վարդապետաց ԼԳ. – *Չի Քրիստոս երեսնամեայ ընկալաւ գՀոգին...*

10. *321բ-2ա* [Վասն պահոց] – *Քանզի Արարիչն Աստուած չատաչ եղ պահոց...*

11. *322բ* Սերբոյն եփրեմի ոգեալ Վասն պահոց – *եւ որք արգելուն ի կերակրոց...*

12. *322բ* Յոհաննու Մանդակունեցւոյ ասացեալ սահմանաւորէն – *Չի՞նչ է հպարտութիւնն: Հպարտութիւն է անհնազանդ լինել...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԱՆԱԿԻ

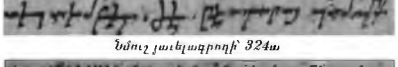
317ա (Յաւելագրողի) Մանաւանդ գծողի սորա՝ Աստուածատուր *աբեղայի եւ Ծնօղաց իմոց. ամէն:*

ԶՆՈՒԱԳԻՐ Բ

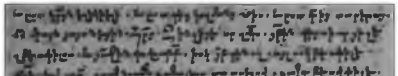
Թէ. դար

ԹԵՐԹ՝ 96 (324-419): ՊՐԱԿ Ա-ԸՀ12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15x10,3): ԳԻՐ՝ նոտռգիր (յաւելագրողի՝ 324աբ, 419աբ): ՏՈՂ՝ 27:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ (գծանկարային) – *Ճակատագրադիր*՝ 325ա: *Լուսագլաւոր*՝ բուսական (325ա): *Ջարդարագիր* թռչնագիր (325ա): *Գոյներ*՝ սեւ:

Նմուշ յաւելագրողի՝ 324ա

Նմուշ 326ա

Վիճակ՝ բաւարար թաւմից գոգաւորո գունափոխուած: Լուսանցքերում տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր, զանազան թծեր, փորիկ պատռուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *324բ* [Յանկ գոռցս] – *Ա. Վասն գալստեան [ի] տաճարն... ԼԳ. (ԻԲ.) Վասն պահոց /// (Թերի եւ յետագրամարները չփոթ, լուսագլաի յաւելում):*

Ա. *325ա-92բ* [Մատթէոսի վարդապետի] աշակերտի մեծի Գրիգորի Ոսոսեցւոյ արարեալ Հաւաքումն լուծմանց ի Ղեվիսոս Աւետարանէն. ագբեա՝ Յիսուս

Տե՛ս նեա. 20, 199ա-246բ. *Մեկ/325ա-92ա: Յիշ. հեղ/ 392աբ:*

Բ. [Քարոզ զանազանի]

1. *392բ-3բ* [Քարոզ]. Ասէ մարգարէն. Ամենայն մարդ խոտ է... – *Յոր ժամ տեսանիս գարուն պայծառ եւ վայելուչ...*

2. *393բ-8ա* Քարոզ եգնկացոյ Գէորգեայ Վասն աղօթից, ի բանն, որ ասէ. Խոնարհեցո՛ց, ՏԷր – *Զամենայն բարեկործութեան սկիզբն պիտոյ են...*

3. *398ա-402բ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ վասն է. խոնհրդոյ եկեղեցւոյ եւ վասն սուրբ պատարագին, ի բանն... Փարկեսցէ մարդ զանձն իւր... (Ձմեռան ՃԻԲ.) – *Գիտելի է, զի է. (7) ապ իրք կայր ի տաճարն Սողոմոնի...*

4. *402բ-7բ* Քարոզ խոստովանութեան, ի բան. Ասյա թէ խոստովանիմ գմեղս մեր... – *Որպէս սրբոգանիցն հարցուցանեն բանք խոստովանութեան...*

5. *407բ-12բ* Նորին Գրիգորի եռամեծի Քարոզ վասն խնդրոյ, ի բանն, որ ասէ. Խնդրեցէք նախ զարհայութիւն... (Ձմեռան ՀԳ.) – *Ի ձեռնտուութեան Հոգոյն Սրբոյ...*

6. *412բ-7բ* Երկրորդ կիրակէին: Նորին Գրիգորի վարդապետի Քարոզ ի բանն... Պահեալ զհառասուն տիւ (Ձմեռան ՀԲ.) – *Յաղագս ի-որդայ (40) պահոց Գ. (3) ինչ հարցանելի է...*

7. *417բ-8բ* Նորին Գրիգորի վարդապետի [Քարոզ] առհասարակ ապաշխարութեան, ի բանն... Լուացարո՛ւմ... (Ձմեռան Հ.) – *Ուստեղանէ մեզ առաքեալն Աստուծոյ ասելով, թէ... Վասն որոյ յետ մատնութեան Քրիստոսի /// (շար. թերի):*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, Թէ. դ.

1. *324ա* [Յայսմատուրացոյց] – *Մարտ ի Ա. նւագակեալ պատմութիւն... (6 տող):*

2. *419աբ* [Վիճակացոյց (սկզբում բանալի աղիւսակ՝ ԱԲ... Ս. Տ.)] – *ԱԲ. Քննեա եւ տե՛ս խորհուրդ, խնդրեա՛ եւ նրկատեա՛ զերկբայութիւնդ, զի ունիս հակառակորդս բազումս...*

3. *Պատառիկ պահպանակ Գբ* [Վասն բնութեան հողմոց] – *Ելրոս. բնութիւնն է ջերմային...*

4. *Պատառիկ պահպանակ ԵՒբ (Թէ. դ.) Իմ տված արծաթքն վարդապետին այս է ՃԳ. (53) դրամ:*

5. *419բ (Թագին խարշ՝ Դ. (4) Յուման, պատառին ՅՌ. (3000) դիան, իւր խալաթին՝ ԺԷՌ. (17.000) դիան պակաս ե. (5) շահի, Քեամին մարգարտագին՝ ՁՌ. (6000) դիան Ժ. (10) շահի, Միւնապին մարգարտագին՝ ՅՌ. (3000) դիան Ժ. (10) շահի, ականց եւ ոսկով՝ ՀՌ. (7000) դիան, Քեամին՝ ԺԲ. (12) շահի, Ա. (1) քալաշքար, դարձեալ Քեամին՝ ՔՌ. (2000) դիան, եւս Քեա-*

մին՝ ԳՒ. *(3000) դիան մէկ, Բհամին՝ ԲՒ. (2000) դիան մէկ, պառաւին /// (շար. թափուած)։*

6. *Պատառիկ պահպանակ Դբ եւ՝ Փիլիպպ[ոս] վարդապետիս, յորժամ վիճակ բացի սուրբ Աւետարանին, թէ գուցէ արդեօ՞ք փութով խաղաղական մահ մի ժամանեալ ինձ, զոր խորհիմ յարաժամ եւ բացաւ կարի յանգիմանութիւն ինձ. հուր եկի արկանել յերկրի։ Եւ ձեզ ի խրատ, եղբարք, ե՛թէ, բա՛ց, կարդա՛ զիմոն ի յման եւ տե՛ս թէ որպէս խրատէ դքեզ։*

7. *Պատառիկ պահպանակ Դբ (ԺԷ. դ.)* Ախտամարացի Վարդան *զվարդապետն ասացեալ լինի, թէ. Գնացէ՛ք ինչպէս որ որդալքին պղծեր էք, իատակեցէ՛ք, թէ չէ վերջին չար կու լինի քան զառաջինն։*

8. *Պատառիկ պահպանակ Դբ (ԺԷ. դ.) Մալիսի Ա. (1) վաոթար երազ տեսի Մկրտչին։*

ԿՆՔԱԶԴՐՈՇՄ *387բ (բոլորշի, անընթեռնելի)։*

2119

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԺԸ. դար

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱԽԱԳԱՂԱԹԱՐ ՕՐԻՆԱԿԻ

119բ Գրեցաւ գիրքս ասացուածոց ի սուրբ եւ յաստուածաբնակ ուխտս Ամիդոյու *վանիցդ, ընդ հոգաՆեաւ* Սուրբ Աստուածածնին *եւ* Յովաննիսիոն *եւ* Սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային, *Հեռամբ* Աբրահամ *անարժան եւ տրուպ գպրիս (շար. տե՛ս ստորեւ)։*

Մնթ. Աբրահամ գպրի Հեռաւով 1697ին Ամիդոյու վանքում է գրուած Հեռ. 4034ի երկրորդ մասը։

5. *120ա-33ա* Մեծ *ռաբունապետին* Յոհաննու Ոռոմնեցւոյ ասացեալ ի բան առաքելոյ, որ ասէ. Մարդով եղեւ մահ եւ մարդով յարութիւն մեռելոց – *Ասէ ոմն ի սրբազանիցդ դասուց...*

6. *133ա-73բ* [Սրբոյն Դիոնէսիոսի Արիսպագացւոյ եպիսկոպոսի Աթենացւոց առ սուրբն Տիմոթէոս եպիսկոպոս եփեսացւոց Յաղագս խորհրդականի աստուածաբանութեան Հեռ. 2594, 6որ]

ա. *133ա-6ա* Յաղագս երանութեան աստուածպետականին: Գլուխ Ա. – *Երորդութիւն գերագոյ գերագոյնդ Աստուած...*

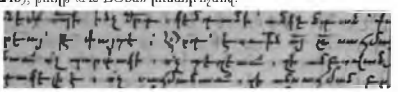
բ. *136ա-50ա* Յաղագս միայն հզօրութեանն Աստուծոյ: Գլուխ երկրորդ – *Քանզի զօրութիւն աստուածպետականին ի յերիս իրս տեսանի...*

գ. *150ա-5բ* Յաղագս գերադրականաց, որ ասէ Պօղոս. Թագաւո՛ր թագաւորաց եւ Տէ՛ր տէրանց Աստուա՛ծ աստուածայնոց եւ սո՛ւրբ սրբոց: Գլուխ Գ. – *Եւ արդ, գիտելի է, զի երկու են անանկոյութիւնք Աստուծոյ...*

դ. *155բ-68ա* Յաղագս բնակելոյ լուսոյ անմատչելոյ: Գլուխ Դ. – *Որպէս ասէ սրբազանն Պօղոս. Բնակեալն ի լոյս անմատուցս...*

ե. *168ա-72բ* Յաղագս մեծութեան Աստուծոյ: Գլուխ ե. – *Որպէս ասէ մարգարէն Դաւիթ, թէ. Մեծ է Տէր...*

զ. *172բ-3բ* Յաղագս անուններութեան (այսպէս) Աստուծոյ: Գլուխ եօթն (= վեցն) – *Որպէս ասէ Մովսէս լե. գլուխն, ԻԹ. համարն, եհարց նահապետն Յակոբ...*

Նմուշ 11ա

Վիճակ՝ բաւարար. վերջից պակասաւոր, թանաքից գրադաշրը թեթեակի գունափոխուած, տեղ-տեղ շագանակագոյն բծեր: Կազմի կաշին՝ ճեռուած, եզերը՝ մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *3ա-32ա* Գրիգորի աշակերտի եռամեծին Յոհաննու Ոռոմնեցւոյնն, ի բան, որ ասէ. Ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է օծեալ Տէր ի բեղմի – *Որ յօրինիչն էր օրինակին եւ խորհ[ուրդ]ոյ ագգածն եղելութեանց...*

2. *34ա-83ա* Յոհաննու Ոռոմնեցւոյ ասացեալ ի բանն. ի սկզբանէ Տէր, զերկին հաստատեցեր, եւ գործ ձեռաց երկինք են] – *Ո՛վ Տէր Աստուած իմ Յիսուս Քրիստո՛ս, Բա՛ն Հօր...*

3. *83բ-107ա* Յոհաննու Ոռոմնեցւոյ տիեզերալոյս ռաբունապետի արարեալ ի բանն Աւետարանին Յոհաննու, որ ասէ. ի սկզբանէ էր Բանն եւ Բանն էր առ Աստուած... – *Կարհաւորիմք, ո՛վ կաճառք լուսերա-մից...*

Տնաք նախերգան. «Ով աղբիւր անմահութեան...»։

4. *107ա-19բ* Մեծ *ռաբունապետին* Յոհաննու Ոռոմ[ն]եցւոյ ասացեալ ի բանն առաքեալն, որ ասէ. Հայեցարուք ընդ առաքեալ... – *Այլ նախ քան զբանս, հետեւեսցուք բնական քննութեանց...*

եւ որպէս ամենայն ապնութիւն զաղբերեղէն ապնութիւնն /// (չշարունակուած)։

7. *174ա-207բ* եռամեծ եւ երիցս երաեալ, բազմերջանիկ եւ տիեզերալոյս մեծ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփաի Հայոց Մեծաց Յովհաննու Որոտնեցւոյ ասարեալ Մեկնութիւն բանիւն, որ ասէ. Ո՞ սակաղ առանձինն զսիրտս նոցա — *Ներգործական իմն անխափան ընաւորեալ են միտք...*

8. *208ա-42բ* եռամեծի եւ երիցս երջանկի վարժապետին իմոյ Յովհաննու Որոտնեցւոյ ասացեալ Ի յօրինութիւն ճոռակերտ չինուած տաճարին եւ զանկակատանն Աւօտիքական Աքթոոյ վանիցն Ստաթի, որ է գիւղ եւ Աքթոո Սիւնեաց վիճակի, ի բանն, որ ասէ. Տէր ի տաճար սուրբ իւրում, Տէր յերկինս յաթոռ իւրում — *Սկիզբն ամենայն գոյացութեանց Աստուած... պակէ զսուրբս իւր եւ փառաւորի /// (թափուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

119բ Ընդ նմին յետին օրի[ն]ակող՝ Սպերցի, ի գիւղէ Զկնաջրցի իբրու սարկաւագ Գրիգորիս յիշեցիք: Օրինակեցաւ ի Սուրբ Եռուսաղէմ, ի մէջ Սուրբ Յարութեան տաճարին։

2120

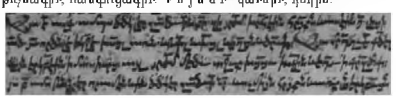
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԿԱՏԱ

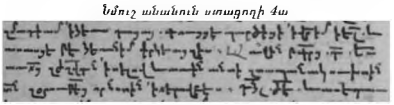
ՆԻՒԹ՝ Գրիգոր վրդ. (9ա-94բ, 120ա-30բ), Պօղոս աբեղ. (95ա-119բ, 131ա-4բ)։

ԹԵՐԹ՝ 226. չգրուած՝ 7ա: ՊՐԱԿ՝ 1x6+ա-ժէx12 (Զ-է 14, ԺԳ կեղծ.)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, թաշի, վեցթերեանի աստղի եւ մանկի լուսադրոշմներով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն՝ 1ա-142բ, 155ա, 164ա-226բ, երկսիւն՝ 143ա-63բ (17x11 –15x10,3–16,2x10,5): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր (Գրիգոր գրչի՝ 9ա-64բ, 71ա-94բ, 120ա-30բ. Պօղոս գրչի՝ 95ա-119բ, 131ա-4բ, ամանուն ստացողի՝ 1ա-6բ, 64բ-70բ, 134-226բ)։ ՏՈՂ 27 (Գրիգոր եւ Պօղոս գրիչների), 22-23 (ամանուն ստացողի)։ ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շաղախակապակի կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ գառդաճիւս շերտազարդ բաւիղագոյնի մէտաքս։ յատաճգանդեր՝ կարմիր։

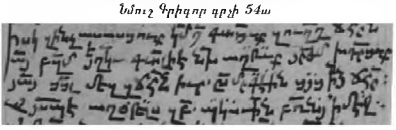
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Կիսախրատ՝ 71ա: Լուսացատկարդ՝ բուսական, թոյնային: Զարդագիր՝ թոյնագիր, հանգուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, դեղին:

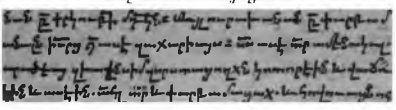
Նմուշ անանուն ստացողի 4ա

Նմուշ Գրիգոր գրչի 54ա

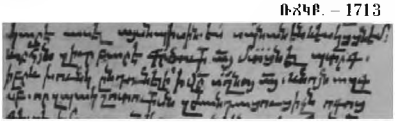

Նմուշ անանուն ստացողի 66ա

Նմուշ Պօղոս գրչի 95ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յուսանգնեւոյ խանաւութեան հետեւր, փոխրիկ պատառաժիներ:

Նմուշ անանուն ստացողի 200ա

ՒՏՂԿՔ. — 1713

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քաղուածք զանազանաց]

ա. *1ա-2ա* [Քաղուածք ի Բառոգից] — *Զբնութիւնս բարի առեղծաւ յԱրարչէն...*

բ. *2ա* Յոճանու Ոսկիբերանին — *Ոչ առնում հարսն գայն, որ ընդ իմ բարուցս մարտնչի...*

գ. *2ար* Լուսաւորչի հաւատոն այս է — *[Յ]որժամ ասաց սուրբ կոյսն Մարիամ ցհրեշտակապետն...*

դ. *3ա* Վասն պատարագի — *Երրորդ. Պիտոյ է, զի որ ուսէ ի հոգեւոր սեղանոյս...*

ե. *3ա* [Վասն տեսչման] — *Գոյ իմաստուն տեսչումն, գոյ եւ [յ]իմար տեսչումն...*

զ. *3ար* [Հարցմունք.] — *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ. Իմաստասիրութիւն է նմանութեան Աստուծոյ...*

է. *4ար* Ամպ էր որ խօսեցեալ եղեւ աստուածամային Յովսէփա... — *Այս է. (7) ազգ ամպս ծածկեալ էր գաստուածութիւնն...*

ը. *5ար* [Վասն կատարեալին եւ անկատարին] — *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ, թէ. Աստուածայինն ամենեցուն խնամ ածէ...*

– 5բ-6բ տես՝ ի-ից յետոյ։

թ. *5ար* Վասն փորձելոյ զնորեկն ի կօնսաւորութիւն — *Նախ հարցանեն զաստջին վարս նորա...*

ժ. *5բ* Վասն դարձի մեղաւորաց — *Եւ այս գիտելի է, զի ի դարձումն մեղուցելոց...*

իէ. *168ա* Իե. [Խրատ առաքինութեան] – *Արդ, եթէ կամիս, որ ամենայն առաքինութեան հանդիպիս…*

իը. *170բ-1ա* Թէ վինչ է ապաշխարութիւնն… *–Եւ արդ, որպէս եւ են բազմայդիմի շնորհք եւ ողորմութիւնն Աստուծոյ…*

իթ. *171ա-2ա* ԻՋ. Եթէ ո՛ր է օգտակար աղօթեն, զոր Տէրն աննաձեռալի հեռասէ աղօթեն… – *Բազում իմաստութեան պէտք են…*

լ. *172ա-3բ* Խոստ կանոնականաւմ – *Դու նախ զայս իմացիր, զի օրինակ ոչ կա…*

լա. *173բ-4բ* Թէոփիլոսի ասացեալ Վասն ուրբաթու – *Եւ քանզի ուրբաթ էր օր Մեծի Ջատկին…*

լբ. *174բ-5բ* Տեառն Ջահարիայի կաթողիկոսի Հայոց ի Թաղուման Տեառն – *Ազգ (=արդ), եհեալ Աստուած գօրութեամբ իւրով…*

լգ. *175բ-6բ* Երաճելոյն Եփրեմի ասացեալ ի Թափօր *–Իսկ առաքեալքն ի ձայնէն Հօր անկան յերկիր…*

լդ. *176բ-87ա* Յաղագս շարաբանացն Տեառն – *Սուրբն Անտեմոս ընդ երկար ժամանակս…*

լե. *187ա-8բ* Իէ. [Գրիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ Յարութեան… (Ձմեռան ճԽ.) – *Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յորժամ էր յաշխարհս…*

լզ. *189ա-92ա* ԻՐ. Յոհաննու Աւետարանին մեկնութենէն [Ոսկիբերանի. (ստ. լս.) – *Այսուհետեւ ի բաց հանցուք գմեզ ի փղոյ…*

լէ. *192ա-202բ* Սարգիս (ի ստ. լս.) – *Եւ արդ, մեք յայսոսիկ հայելով…*

լը. *203ա* Յոհաննու Ոսկիբերանին – *Մի՛ խնդրեսցուք, եղբա՛րք, զպատիւ զաոօրեայս, զի իբրեւ զստեր անցանէ…*

լթ. *203բ-4ա* [Յայլմէ – *Ապա յորժամ գայք ի սուրբ պատարագն…*

խ. *204ար* [Քաղուածք զանազանք] – *Մուքն զքաջութիւն առաջնոյն ժամանակին գրեն…*

խա. *205ա-9բ* Յոհաննոյ Ոսկիբեր[ան]ին [Վասն ապաշխարութեան] – *Տեսէք յատաջնումն կիրակէին զպատերազմ եւ յաղթութիւնն…*

խբ. *209բ-10ա* [Վասն] Օգտութեան գիտութեան – *Գիտասջիք, եղբա՛րք իմ սիրելիք…*

խգ. *210բ-4բ* Ոչ ի հատատոց միայն արդարն, այլ ի գործոց – *Մի՛ վ, քանի՛ ահագին են գթութիւնքն Աստուծոյ…*

խդ. *214բ-7ա* ԻԹ. Սրբոյն Եփրեմի խօսք աղօթից – *Ամփոփեալ զմիտս մեր, իմաստսցուք զճառս բանին…*

խե. *217բ-20ա* Լ. Վասն տարակուսի – *Բայց ոմանք տարակուսեն զի՛նչ է տարակուսութիւն: Պատասխանի. Ա՛յսինքն՝ զի հեռի կողմն է…*

խզ. *220ար* ԼՒ. [Երկոտղ արարչութիւն (ցանկից)] – *Արդ, առաջին արարչութիւն Աստուծոյ արհեստ էր…*

խէ. *220բ-1ա* Յոհաննու Ոսկիբերանին (ստ. լս.) – *Նա ոչ ոչ արժանաւորեաց զանձն իւր զկարացս խօշկաց լուծանել…*

խը. *221բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Զի՛նչ է քրեա նաեւ եւ զի՞նչ է մարդ… Պատասխանի. Քրեա նաեւ է գուռ ջրոյ…*

խթ. *222ա* Սիրեղ զԱստուած: Սարգիս – *Եւ արդ, սիրեսցուք զԱստուած որպէս պարտն է…*

1. *222ա-6բ* [Մաննւմ]

*222ար Մ՚րն է լաւագոյն, յերկրի՛ փառս առնուլ, եթէ՛ յերկինս… 222բ Եւ արդ, վասն զի եւս այսպիսի յայս կայ… Զի թէ որ հայի ի կին ցանկութեամբ… 223ա Իսկ Տէրն ամենայնի ինքն իշխանութեամբն… Կապեսցի Ռ. (1000) ամ, ասէ, եւ դարձեալ արձակեսցի… 223բ Բայց գգոյշ լեր աստ յԲ. (2) հերձուածոց…, Անմիտն երաշխաւոր լինի բարեկամին… 223բ Զպատճառս չարչար փորձանացն, որ ոչ յԱստուծոյ է… 224ա Վասն զի հանճարեղացն, որք իմաստութեամբ գնան… Էհարց հայն Ամոն ցհայրն Պիւին… Նղբայր ոմն եհարց ցաբբան Դոնիոս… 224ա Առաքինութիւն բարերջանկութիւն է… 224բ Անձրեւն հաւասար ցօղել ի լէրնս… Մարդս Ռ. (2) կամք ունի… 224բ Զի յորժամ պոռնիկն խորհի զկուսութիւն սուրբ Աստուածածնին… 224բ Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց, որ զինքեանս ողջ գիտեն… 225ա Աստուածարանին եւ Բարողի յաղագս բնութեան – Քանզի ո՛չ մի ասեմք բնութիւն… Երբեմի – Կոյսն գմարմինն ծնանելով… 205բ Սուրբ հայրն Բեգդաս շրջէր… 225բ Զի կակուղ բան իբրեւ զջուր շիջուցանէ զբարկութիւն (*այսքան*): Քանզի ուր կրակ է, հարկ է գմահ… բնութիւնս զիւրն խնդրէ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *7բ* Եա՝ Գրիգոր վարդապետս գրեցի սակաւ բանս ի թվականիս Աւրամեան կամ Հայկայ, որ է Հայոց ՌՃԿԲ. *(1713), մարտ ի ԻԴ. (24), ի Կաֆայ քաղաք Հռնաց յաշխարհ: Վասն իմ բազում յանցանացն հիւսիսային հողմն չի փչել: Տէր Յիսուս, յամենայն վարդապետուաց, յամենայն քահանայից, յամենայն քրիստոնէից բանն ի բարին յաջողէ, եւ եւս ինձ տառապեալոյս. ամէն: Եղիցի, եղիցի:*

225բ Եա՝ Գրիգոր անարժան վարդապետս ի թվին ՌՃՄՀ.ին *(1709) եկի յԼոռամայ:*

2. *95ա (ստ. լս.) Հոգի՛ սուրբ, օգ[ն]եա՛ մեղաւոր՝* Պօղոս *աբեղայիս:*

3. *6բ* Եւ զատացօղս յիշեցէ՛ք եւ գուք յիշեալ լինի՛ք. *ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

225բ (Վրան գծեր քաշուած) Արդ, եա՝ Թումայ արեզայս եկա ի Կիպրոս, ի Սուրբ Մակարա յանապատն, եդի յիշատակ զայս գիրս ժողովածու ի դուռն Սուրբ Մակարա թվին ՌՃՂԳ. (1744), ամսեանն յունիս ինն, օրն Ե.շաբաթի:

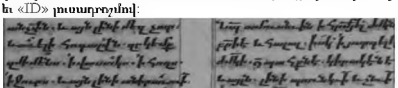
ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *2բ, 71ա, 80ա, 89ա, 130բ Քրիստոսի ծառայ տէր Դաւիթ. ՌՃԿէ. (1718):*

2121
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԿԵՍԱՐԻԱ — **ԹՃՀԵ. – 1726**

ԳՐԻՉ՝ Յովակիմ դպիր (11ա-370ա): ՆԱՂԿՈՂ՝ Աստուածատուր ՐՆ: ՍՏԱՁՈՂ՝ Ղազար վրդ. Ճանկեցի:

Թերթ՝ 407-19 (առ՚ս Պաճպանակ) չթուած՝ 1ա-10բ, 12աբ, 314բ-7բ, 370բ-4բ, 396բ-407բ: ՊՐԱԿ՝ 1x8+Ա-ԱՃx12 (Ա, Բ, ԻԲ, ԻԹ 11, ԱԱ 10) +1-3, խառը (Ա 12, Բ 2, Գ 8) +1x11: Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,8x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14x10): Գիր՝ բոլորգիր (անանուն յատկագրողի՝ 375ա-96ա): ՏՈՂ՝ 30 (գրափոխութեամբ՝ 33): ԿԱԶՄ՝ դրչմագարդ սեւ կաշի, միջոկը՝ տախտակի, աւտառը՝ կարմիր կոպա. լուսանցակողերը՝ կարմիր ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 8 (1-8)+11 (397-407), թուղթ, լուսագծերով եւ «ID» լուսարոյնով:

Նմուշ 170ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 375ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լս-ներում Հեսկի ծառը եւ խաչելութիւն՝ 13ա, Պատուիրանաստուածութիւն Աստուծոյ Մովսէսին՝ 22բ, Հաւքարձանւմն՝ 46բ, Հոգեզգուստ՝ 68բ, Ս. Երրորդութիւն՝ 81ա, Մկրտութիւն՝ 117ա, Պատարագ՝ 121բ, Քահանայութիւն հաճնացի՝ 126ա, Աղօթք Դաթի մարգարէի՝ 215ա, Խաչելութիւն՝ 225բ, Աչքակերպութիւն՝ 236ա, Աւետումն՝ 245բ, Գէշով զօրավար՝ 258ա, Ջոհրկիւրեան սքոռ՝ 263ա, Հրեշտակապետ՝ 268բ, Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Տրդատ արքայ՝ 325ա, Կենաց ծառը՝ 338ա, Դատիք մարգարէ՝ 343բ, Ղազար վրդ. Ճանկեցին հոգեւոր ուղեւ ձիւռնիր՝ 365ա: Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 13ա: Ճ ա կ ա տ ագ ա ր դ՝ 11ա, 16բ, 318ա, 343բ: Լ ո ւ ս ա ն ց ագ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, տամար: Զ ա ր դ ագ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, ոսկի, սեւ, ճարճի:

Վիճակ՝ բաւարար. եզրասնտոմից լուսանցագարդերը եւ պրականիշ զրերը վնասուած. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ: Կազմի կաշին՝ ճերծուած, ճգերը մաշուած.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *11ա-314ա* [Քառգք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

– *11աբ* [Ցանկ երկրորդ հատորի Քառգիս] Ա. – *Վասն օրինաց... 2. Յիշատակարան գրոյս:*

Ցանկիս Ա-ԼՒ. համարներն ընդգրկում են Տաթեւացու քառգների (ոչ լրիւ), նրանցից 7-ը՝ Քահանն հատորից են, 63-ը՝ Ամառան, իսկ 2-ը՝ պատգարչ:

1. [Քառգք յԱռաջին հատորէ]

Տե՚ս Քահանն հտ., տպ. 1740. Ա-ձԼԲ/յԲ: ձԼԹ/46բ-52ա: ձՄ/52ա-7ա: ձՂԱ/57բ-62բ: ձՄԲ-ձՄԳ/յԳ: ձՄԳ/62բ-8ա: ձՄԲ/68ա-72բ: ձՄԶ/յԶ: ձՄԷ/72բ-6բ: ձՄԱ-ձՄԲ/յԲ: ձԿ/76բ-81ա: ձԿԱ/յԱ:

2. *13ա* Գրիգորի, աշակերտի եռամեծի Յովհաննու Որոտնեցւոյ երկրորդ հատոր Քառգիս

Տե՚ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա/13ա-6բ: Բ/16բ-22բ: Գ/22բ-34ա: Դ/յԴ: Ե/34ա-9բ: Զ/յԶ: Է/39բ-46ա (46բ-81ա *տե՚ս 1*): Ը/81ա-4բ: Թ-ժԱ/յԲ: ժԲ/84բ-9ա: ժԳ/89ա-96ա: ժԴ/յԴ: ժԵ/96ա-7բ: ժԶ/98ա-101ա: ժԷ/յԷ: ժԸ/101ա-4բ: ժԹ/յԹ: Ի/104բ-8ա: ԻԱ-ԻԷ/յԲ: ԻԸ/108բ-12ա: ԻԹ/112բ-4ա: Լ/114ա-7ա: ԼԱ/յԲ: ԼԲ/117ա-21բ: ԼԳ-ԼԵ/յԲ: ԼԶ/121բ-6ա: ԼԷ/126ա-9ա: ԼԸ-ԼԹ/յԲ: Խ/128բ-34ա: ԽԱ/134ա-7բ: ԽԲ-ԽԵ/յԲ: ԽԶ/137բ-42բ: ԽԷ/142բ-6բ: ԽԸ-ԽԹ/յԲ: Ծ/146բ-8ա: ԾԱ/148ա-9ա: ԾԲ/149ա-50ա: ԾԳ-ԾԿ/յԲ: ԾԼ/150ա-3ա: ԾԶ/153ա-5ա: ԾԷ/155ա-5բ: ԾԸ-Կ/յԲ: ԿԱ/158բ-62ա: ԿԲ/162ա-7ա: ԿԳ/167ա-72բ: ԿԿ/յԲ: ԿԼ/172բ-5ա (175աբ *տե՚ս 3. ա-բ*): ԿԶ-Հ/յԲ: ՀԱ/175բ-8բ: ՀԲ/179ա-82բ: ՀԳ/յԲ: ՀԿ/182բ-8բ: ՀԼ/180ա-91բ: Հ9/191բ-5ա: ՀՂ/յԲ: ՀԸ/195ա-8ա: ՀԹ/198ա-201բ: Ձ/201բ-7ա: ՁԱ/206ա-10բ: ՁԲ/210բ-5ա: ՁԳ/յԲ: ՁԿ/215ա-8բ: ՁԼ-ՂԲ/յԲ: ՂԶ/218բ-21ա: ՂԷ-ՃԱ/յԲ: ՃԲ/221բ-5բ (325բ-30ա տե՚ս 3. գ): ՃԳ-ՃԿ/յԲ: ՃԼ/230բ-3ա: ՃՀ-ՃՈ/յԲ: ՃԸ/233ա-6ա: ՃԹ/յԲ: ՃԻ/236ա-40բ: ՃԻ/240բ-5բ: ՃԻ-ՃԼ/յԲ: ՃԼ/245բ-50բ: ՃԿ/յԲ: ՃԼԿ/250բ-5ա: ՃԼԸ-ՃԼԿ/յԲ: ՃԼ/255ա-8ա: ՃԼ-ՃՀ/յԲ: ՃԼ/255ա-63ա: ՃԼ-ՃԿ/յԲ: ՃԼ/263ա-5բ: ՃԼ/265բ-76բ: ՃԼ/277ա-9բ: ՃԼ/279բ-82ա (282ա-6ա տե՚ս 3. դ): ՃԼ-ՃՈ/յԲ: ՃՈ/286ա-9ա: ՃՈ-ՃԿ/յԲ: ՃԿ/289ա-92ա: ՃԿ/292ա-302բ: ՃԿ/յԲ: ՃԿ/302բ-7ա: ՃԿ/յԲ: ՃԿ/307ա-10ա: ՃՀ/յԲ: ՃՀ/310ա-4ա: ՃՀ-ՃՁ/յԲ:

3. [Քառգք արաքմոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *175ա* Նորին բան Վասն յղութեան. ի Յովսէէ. Տ՚ր ընդա, տէր, արգանդ անդրդիս... – *Նախ. այս է ի մէջ խորալէյի...*

բ. *175աբ* Նորին բան՝ աբեացս Բ. (այսպէս) եւ բլթակ մի ունկան – *Զի՚նչ է, որ ասէ Այժմ. Իբրեւ հոմիւ մի... Պատահանի. Նախ՝ ի վերայ խորալէյի է բանս...*

գ. *225բ -30ա* [ՍԳ.] Քառգ վասն խաչի, ի բանն. Փայտ կենաց է ամենեցուն... – *Գիտելի է, զի կենաց փայտին ի լերինս դէմս երեւեցաւ...*

դ. *282ա-6ա* ԿՁ. Վասն մանու վարդապետաց, ի բանն Յակոբայ. Ծարր ձեր ի սուգ դառնցի – *Արդ, զի՚նչ ասացից կամ զի՚նչ պատմեցից...* |*286ա*| Ջհակոբ *վարդապետ՝ շարադրօղ բանիս լիցեգ՚ք ի Տէր:*

Բ. *318ա-64բ* [Բաճխ զանազանի]

1. *318ա-24բ* ՀԳ. Ճառ ներբողենի պատմագրաբար տիեզերայոյս վարդապետի Վարդանայ՝ յերիցս երանեալ Պարթեւն Գրիգորիոս Լուսաւորչին Հայաստան աշխարհի – *Աւրհնեալ Տէր Աստուած հարցն մերոց...*

2. *324բ-5ա* Ասացեալ սրբոյն Յոհաննու Ոսկերբերանի ներբողենիս ոնով առ սուրբ Գրիգորիոս Լուսաւորիչն Հայաստանի աշխարհին – *Այսօրիկ են սրբազան Տօրն մերոյ ուղղութիւնք...*

3. *325բ-7ա* ՀԳ. Պատմութիւն մաճուան եւ թաղման եւ Գիւտ նշխարացն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին – *Սուրբ Գրիգոր յորժամ եկ ի Վիրապէն...*

4. *327ա-30ա* Հն. Յաղագս առտաստաց՝ ի Ղազարու վարդապետէ, հաւաքեալ յԱճանիայի սուրբ վարդապետի գրոյն – *ի ձեռնառումենէ Հոգւոյն Սրբոյ եւ յօժանդակութեամբ աղօթից...*

5. *330ա-1ա* Խրատ ոգեշահ՝ թէ որպէս պարտ է յերկրատուրացս խորշիլ – *Արդ, դու գայդ ամենայն խորհեա՛ց եւ ի միտ ա՛ռ...*

6. *331ա-2ա* Հձ. Սրբոյն Յոհաննու Որոտնեցւոյ Յաղագս աստուածային անուանց – *Բայց գիտելի է, զի ըստ երից եղանակաց կոչի...*

7. *332ա-4ա* Նորին սրբոյն Յօհաննու Որոտնեցւոյ Յաղագս անձին բան ինչ խօսեցեալ – *Արդ, գիտել պարտ է, զի անձին գոյանալ...*

8. *334աբ* Ի Մեկնութենէ Ոսկեբերանին ի վերայ բանի առաքելոյն, որ ասէ. Բազում մասանբ եւ բազում օրինակօք – *Ընդէ՞ր չեղ զանձն հանգոյն մարգարէիցն...*

9. *334բ-8ա* Հէ. Անանիայի Հայոց վարդապետի ասացեալ խրատ հաճոյից, զոր լսեալ եւ ոչ յառնեալք – *Արդ, քահանայական աստիճան ինքն յայտնի է...*

10. *338ա-9բ* ՀԸ. [Գրիգորի Տաթեացւոյ Վասն կենաց ծառոյն եւ երկուսասան պտղոյն. Հարցմանց Գիրք, հատոր ժ., պրակ ԽԹ.] – *[Հարց]. Զի՞նչ է ծառն կենաց... [Պատասխանի]. Նախ եւ առաջ ծառն կենաց...*

11. *339բ-41ա* Բանք յորդորակաբեր Յաղագս ասելի սրբոց մարտիրոսաց – *Լուան կենարար Հայնի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի...*

12. *341բ-3բ* ՀԹ. Յաղագս պատմութեան սուրբ եւ աստուածային իւղոյն, զոր գտեալ սրբոց հարցն յԱրեւելիս յԱղուանի գիւղ, եւ թարգմանեցին ի հայ գիր, եւ վասն մարմնոյն սրբոյն Յովհաննու Կարապետին – *Արդ, պատմեսցուք յաղագս սուրբ իւղոյն...*

13. *343բ-64բ* Եռամեծի եւ երիցս երանելոյ բազմերջանիկ եւ պիեզերալոյս մեծ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Հայոց Մեծաց Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Մեկնութիւն բանին, որ ասէ մարգարէն. Ո՞ ստեղծ առանձին զսիրաս նոցա... – *Ներգործական իմն անխափան քնարեալ են միտք...*

Գ. *375ա-69ա* [Նախերգամբ հարոգից Ա-ՀԸ.] – *Աստուծով եւ աստուածատուր պարգեւօք շարժեցեալ ի շարժողէն բոլորից... խանդաղատական տենչանաւք, այսպէս ասելով՝*

78 հատուած, մեծ մասամբ Յակոբ Սրճեցու եւ Առաքել Սիւնեցու ճառերից։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՄԱՆԱԿԻ

365ա Յիշատակարան սրբոյ մատենիս *Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ եռանձնական, անեղ էութեան, միասնական Աստուածութեան եւ եզաբուն բնութեան, մի սէրութեան, ինքնիշխան թագաւորութեան՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։ Ի քնաւթից վերառաքեսցի իբր ձուլս եւ օրհնութիւն, գոհութիւն, փառաբանութիւն յամենայն իրական արարածոց, անլռելի սրտագոչութեամբ անդադար երգելով անցեալն, այժմեայս եւ յապագայս ի հանդերձեալ յաւիտենին. ամէն։ Ուստի երիցս երեւեալ, անճառելի եւ անհասանելի արփիփայլ ծայր ծագմանէն, լուսոյ լոյսն, ճառագայթ փառաց, կերպարանն Հօր, սիրոդապէս ծագեալ, անշփոթելի միաւորեալ ի մարմնի, երեւեալ յաշխարհի ըստ կանխագուշակման մարգարէին, Աստուածն ի բարձանց յերկրի երեւեցաւ եւ ընդ մարդկան շրջեցաւ, մտանելով ի գրաւորական յօրէնսն Մովսիսեան, զի գոյս ընդ օրիսօքն իցեն ապատեսցէ։ Կատարեաց գօրէնս եւ ելից զառաս մարգարէիցն։ Արար յոքնադիմի նշանս զանազան եւ պէսպէս զարմանահրաշ արուեստիւք՝ լուսաւորելով զկոյրս, առողջացուցանելով զանդամալոյծս եւ հալածելով զդեւս։ Ընտրեաց պիսկերանն ընտրեալսն, լոյս եւ լուսաւուք տիեզերաց, հնչօղք աւետեաց, փրկագործ իրողութեանցն։ Ապա կատարումն նշանացս՝ շնորհեաց գյարութիւն Ղազարու չորեքօրեայ գոլմամբ ի թաղմանէ։ Նստաւ ի վերայ յաւանակի իշոյ, որ է խորհուրդ կոչման հրէից եւ հեթանոսաց։ Վասն որոյ եւ մանկտին ովսաննա երգէին՝ օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի։ Նաեւ կամաւորութեամբ մատնի յանօրէնն աշակերտէն՝ մտանելով ի ճառս չարչարանաց։ Յանձն առնու պնաչ, գմահ եւ գթաղումն եւ յառնէ գօրութեամբն իւրով եւ համբառնի փառօք յերկինս եւ նստի ընդ աջմէ Հօր։ Որ եւ առաքեալ զՊնծորդն Հոգին Սուրբ ի բարձանց, բղխեալք ի Հօրէ, ճառագայթ արձակ փայլմամբ ի գասս գերերջանիկ ընտրեալ սրբազանից առաքելոցն խմբից, որք լցին զտիեզերս կենսաբեր աւետեօք։ |365բ| Ուստի եւ Հոգւոյն որոշմամբ անօթքն ընտրուեցան, նկատօղքն երկնից, անճառելեացն տեսողք, խորոցն բանալիք, քարոզողքն տիեզերաց, առաքեալքն հեթանոսաց, հարքն հաւատակաց, երանելի առաքեալքն սուրբք, որ միշտ խօսին ի յեկեղեցիս Հոգւովն Յիսուսի, բերանովն Քրիստոսի ընդ աշակերտացս ճշմարտութեանն։ Ուստի եւ լեւոյ, ի նոյնոյ աստուածային Հոգւոյ լցեալք, խումբ երջանիկք սրբազանիցն, հոյլք վարդապետաց եկեղեցւոյ Սրբոյ, միջամուխ եղեալք նոցին աստուածային բանից, խորոց իմաստից, բացերեւեալ յայտնեցին զխորհուրդսն, աշխատասիրեալ օժանդակութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ, աստուածուսոյց փիլիսոփայքն եւ երանելի հարքն սուրբք։ Որ եւ յաստանօր կատարեցաւ զբան Հոգեպատում տեսանողին, թէ՝ ոչ Տէրն զօրութեանց ձեղեալ էր մեզ զաւակ ի Սիոն, չար քան զԼոդոմ լինէաք, որք են հոյլք հեթանոսածողոպ։ Այլ որպէս նոքա արբանեակք գոլով չարին եւ ի նմանէ զօրացեալք յամբարշտութիւն ընդ նեկեղեցիս ուղղափառաց մարտ եդեալ պատերազմէին։*

Նմանապէս ի Հոգւոյն Սրբոյ ընտրեալ եւ զօրացեալ արժանաւոր զաւակն սրբոյն Սիոնի, սպառազէնն հաւատոյ եւ ախոյեանն եկեղեցեաց, հոգեկիր եւ աստուածընկալ հայրն հասարակաց եւ վարժապետն տիեզերաց, քարոզն ամենայն հասակի եւ օրինական առաքինութեանց, Թարգմանիչն եկեղեցւոյ եւ յաղթողն ի մարտի, աստուածաբան եւ մեծն Գրիգորիս արքուն անուն, կրկնակի լուսաւորիչն Հայաստունեաց եւ գարդարիչն եկեղեցեաց, մարգիչն կրօնաւորաց եւ քանոնն ճշմարտաւէր եւ ուղղադատ վարդապետաց, որ ի մեծաձախ գահն Տարեւեան: Ուստի հերձեալ եւ մերժեալ հալածեաց գհոյլս հերձուածողաց, ապականիչ գազանացն գոյաս երկաբնակաց եւ վխումբս քաղկեդոնականաց, ի գաւիթ սուրբ խաչանց բանաւոր գառանց, որք ոչ մահն ընդ դուռն ոչխարաց, այլ ընդ այլ ելին, վասն զի գողք էին եւ աւազակք: Իսկ երանելի եւ սուրբ վարդապետս Գրիգորիոս, արժանապատիւ փառօք փառաւորեցաւ յերկրաւորացս եւ յերկնայնոցսն: Որ եւս քան զեւս գերազանց փառօք փայլեցաւ գեր, |366ա| քան զամենայն վարդապետս եկեղեցւոյ: Թէպէտ ի վերջինս գտաւ, այլ առաւել պայծառացաւ, քան զառաջինսն՝ նմանելով ի վերայ ծագիանց աստուածայնոց գրոց սրբոյ եւ հաւաքելով զանօսր եւ զթեթեւսն՝ վերընթաց իրացմամբն իւրով: Եւ կազմեաց վայելչակամ խորհրդս մեղու, յայտնելով զարտաքին բանս իմաստնոց եւ թարգմանելով գհանգամանս Աստուածաշունչ տառից Հնոց եւ Նորոց, նաեւ զամենայն մակացութիւնս ներկուս վերծանողաց ամենիմաստ վարդապետութեամբն իւրով ի լոյս ածեալ յայտնաբանեաց, եւ ոչ ինչ եթող ի սիրտ աշակերտացս գկարծիք տարակուսանաց: Այլ եւ մեկնելովն գգիրս, հարմարելով գձարցմունս եւ կազմելով զմաեանս քարոզից լայնածոց վկայութիւնբ՝ առ ի հաստատութիւնն հաւատոյս ուղղափառութեան եւ ի դատիարակութիւնն մանկանց սրբոյ նորոյս Սիոնի: Այլ ի կարկումն եւ ի պապանձումն երկաբնակաց՝ ազուեսաբարոյ փրնտեռնաքատակ հերձուածողաց:

Իսկ ես՝ Նուաստս ի բանասիրաց եւ յետինս ի վարդապետաց, հողս եւ փոշիս, տարացրեալս ի մրրկաց, յոգնադիմի եւ բազմազան պէսպէս անառակութեամբ՝ Ղազար եւեթ պիտականուն վարդապետս, յոգնատենչ ըղձմամբ բաղձացեալ զանձառասելի լուսազարդ եւ անմահահոտ ծաղկափթիթ աստուածային բուրաստանիս եւ զանճռողոպրելի գանձոյս սրբոյն Գրիգորի Տարեւացւոյն, որ եւ իմ ժողովեալ ի նորոյն բանից եւ եւտու գրել զդոյնսդեղ ծաղկունս եւ զանագան քարոզս՝ երիվն երախ որակաւ զարդարեալ եւ բազմհատ գեղեցկայարմար կազմուածովք կապեալ փունճ մի քաղցրատեսիլ, եւ եւտու ի ձեւս համահաւաքեալ մանկանց սրբոյ եկեղեցւոյ եւ նաթելի զաւակացդ վերնոյն Սիոնի: Որ եւ յիշատակ բարեաց եւ գանձ անկողոպտելի շնորհեալ գաս առյապա եկելոցդ եւ աշակերտացդ ճշմարտութեան, նաեւ՝ ջահ անշիջանելի, յաւէտ լուսաւոտ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, ճշմարտախոհ եւ ուղղադատ մերոյս հաւատոյ:

Արդ, յերես անկեալ աղաչեմ գաստուածասէրս պատահօղդ՝ յիշել առ Քրիստոս զբազմամեղ՝ Ղազար անուն թափուր եւ ունայն վարդապետս: |366բ| Ընդ որով եւ նշխար շնորհի ձերոյ մաղթողական աղերսի իջցէ ի գերեզման ոսկերաց իմոց եւ լուսացէ զզազրացեալ գվէրս յանցանաց իմոց. թերեւս գտից ողորմութիւն յամէնողորմ պարգեւողէ Աստուծոյն իմոյ՝ Յիսուսէ Քրիստոսէ, որում փառք ընդ Հօր իւրում եւ ամենասուրբ Հոգւոյն անհիլս յաւիտեանս. ամէն:

Արդ, գրեցաւ սա ի թուաբերութեանս Աբեթեական տումարիս ՌՃՀԵ.երորդումն (1726), եւ ի հայրապետութեան տեառն Կարապետի՝ երիցս երանելւ ծայրագոյն քահանայապետին Աստուծոյ, որ ի գահն տիեզերական Աստուածաէջ եւ քրիստոսահիմն, սրօքվճեմ եւ ագիսասարաս Մեծի յԱթոռոյն Էջմիածնի, ի սոյն ցաւալից եւ ի վշուաշատ, ի մառախլապատ եւ ի կարկտաբեր յերեկոյացեալ ամի: Որ Ը. (8) ամաւ յառաջ էլ ազգն այլատարազ՝ էֆկի համբաւեալն, էառ գերդիկրն Աղուսնիչ՝ մինչեւ ի գաւառն Գեղեամ, ասարմամբ եւ գերութեամբ անմարդաբնակս եւ անապատս պարին: Զքահանայս կոտռամահ եւ չարաչար տանջանօք սպանանէին եւ կամ զոմանս ի կարգաւորաց ի շիշ քարշելով՝ ընդ կենդանոյն ի հուրս խորովէին, գծերս եւ պատուհասիս անողորմաբար կոտորէին, իսկ զայլսն եւ զաղջկունս հանդերձ գընչիւք եւ կարասիւք աւար առնէին: Ո՜հ եւ եղուկ ինչ ասեալ անձանց տեսողացս, ա՜խ եւ վա՜յ ներամանեակիս եղելոցս: Իսկ յետ յերից ամաց սաստկացաւ ցասն եւ դիզացեալ կուտակմամբ շտեմարանեաց ի վերայ գլխոց մերոց զսուգ անմխիթար եւ գմէգ անփարատելի, քանզի ոմն զօրագլուխ, ժանդատեսիլ եւ գազանաբարոյ, առիթ չարեաց եւ պատճառ կորստեան, յապատամբեալն յարքայէն Պարսից, Մեվրէվզ-ողլի Մահմուտ կոչեցեալն, յանկարծօրէն եւ թարց գիտութեան ումեք, ուժգնակի արշաւմամբ, սրընթաց երիվարօք եւ յոգնախումբ հեծելազօրօք եկ ի Ղանդահարս, եւ ելն պաշարեաց զարքայանիստ մայրաքաղաքն Շօշ, վշտիւ եւ նեղութեամբ եւ սովով եւ ծարաւով նուաճեցուցանէր զբազմակուտակ եւ յոգնաժողով բնակիչս մեծի քաղաքին: Քանզի հասեալ էր բարկութիւնն Աստուծոյ ի վերայ արեանարբոյ եւ յանիշտակող, երկդիմի գազանացն պարսից՝ վասն չար եւ անօրէն գործոց իւրեանց: |367ա| Որ ինդեալ զերկիւղն Աստուծոյ, չարաչար եւ պէսպէս գանիւ, կեղեքմամբ եւ գանագան տառապանօք ամբարշտեցաւ ընդ ազգս հայոց, թարց ամբաստանութեան եւ վկայի

ըմբռնէր զանմեղս եւ կապէր զարդարս, պրկեցուցանելով ի վերայ յերկրի ակռի եւ բռընցի, խոշոր եւ սուսուր փայտօք կոբէին եւ հարկանէին, զոմանց զըղընկունս ոտիցն հանէին եւ զոմանց զմատունս եւ զթաթս ի գարշապարացն թափէին, զոմանց զսրունքս եւ զբրձս խորտակէին, եւ զայսպիսի անողորմ եւ գդաւն գանիւ տանջանօք կիսամահ արարեալ, եդեալ ի բանտի, առնէին զինչս եւ վաճառէին զտունս եւ զամենայն կարասիս տանն՝ ի վաճառանոցս յղեցուցանէին ի խանութս եւ ի շուկայս, կիսագին ծախմամբ զդինս վաճառելոցն առնէին, եւ ապա արձակէին զբանտարկեալսն: Քանզի զարգարն ընդ ամբարշտին կորուսանէին եւ զանմեղսն ընդ մեղանչականին պատժէին, զի ոչ գոյր քննութիւն ի մէջ նոցին: Եւ զայսպիսի գործս անօրէնութեան, որով գործեցին ի յորբս եւ ի յայրիս, ի վանս եւ ի յանապատս, ի կարգաւորս եւ ի եճնակիր կրօնաւորսն Աստուծոյ: Եւ ո՛ կարողասցի բաւել զանչափութիւն չարեաց շանցն կատաղելոց: Ուստի եհաս յականջս Տեառն զօրութեանց զաղիողորմ հառաչումն եւ գդառնակսկիծ, արտասուախառն ողբումն գանելոցն եւ զրկելոցն, ըստ առաքելոյ բանին, որ ի գիրս Կաթուղիկեայց, որով առեալ զվրէժն Աստուած, եւ հասոյց ի վերայ նոցա զգաւազան բարկութեան իւրոյ, եւ առաքեաց զթշնամիս իւրոց ի վերայ նոցա՝ առ ի կսկծեցուցանելով յափշտակել զթագաւորութիւն նոցին, ուստի եկեալ վերոյասացեալ անօրէն բռնակալին, նստեալ ընդդէմ քաղաքին Շուշայ: Յայնժամ արքայն Պարսից, հանդերձ արքայականօք, եւ իշխանքն ընդ իշխեցեալք, եւ զօրագլուխքն ընդ զօրականօք ի պարտութիւն մատնեցան, սովով եւ ծարաւով հաշեալ մաշեցան: Եւ այլ գանագան եւ պէսպէս տառապանօք, ահիւ եւ դողութեամբ, սովամահ լինելով նքտեալ տանջեցան, անկան ի բարձրութենից, մերկացան յիշխանութենից, տկարացան ի զօրութենից, ցնորեցան ի խելաց եւ լքեալ ի յուսոյ, ապիողորմ ողբով եւ ակամա կամօք եւլեալ մեծա|367բ|մեծօք եւ փոքունքք ընդ առաջ բռնակալին Մահմուտայ, սիրով եւ մեծարանօք մուծին ի քաղաքն, տարեալ ի պալատն արքունի եւ նստուցին զնա ի յաթոռն արքայական, որով թագաւորեաց ի վերայ ազգին Պարսից եւ քաղաքին այնմիկ: Գործեցաւ զայս սաստանական եւ թագաւորաբարձ գործս տառապանաց ի ՌՃՀ. (1721) թուաբերութենէն մերում ներստորասուգեալ եւ խաւարամած, բօթածաւալ ամանակիս:

Իսկ որդիքն իմայէլեան եւ ցեղքն օմարեան, տիրօղքն Բիւզանդիոյ եւ յամենայն Տաճն Յունաց, յորժամ լուան զկիս եղելոցն, որ գործեցաւ ի Պարսիկս եւ ի Հայս, եւ որոնեալ իմացաւ զամայութիւն եւ զանիշխանութիւն Տաճն Հայոց, յայնժամ ձայն տուեալ միմեանց՝ ի ապդրելոյ արքային իւրեանց, որ ի Կոստանդինուպօլիս, զօրս կուտակեցան, եւ յոգնահանդէս խումբս կառուցան զինուք եւ սուսերօք արեանարբոյ եւ խստասրտիւք արամբք, երդդիմի գազանօք, անթիւ եւ անքանակ հեծելազօրօք, բարկութեամբ եւ զառնութեամբ, սաստկութեամբ եւ զայրացմամբ հասին ի վերայ բագմավէր եւ ցասալից տանցն Հայոց, Վրաց եւ Պարսից: Առին զՏփխիս քաղաքն Վրաց աւարաւ եւ գերութեամբ: Եւ ինքնագլուխ իշխանն Վրաց, թողեալ զքաղաքն, փախստական լեալ զօրօքն հանդերձ: Եւ յետ առնելոյն զՎիրս, յարեան զայրացմամբ ի վերայ Տանն Աւարատու, ճակատ առ ճակատ պատերազմունս մղելով ընդդէմ հողաշէն եւ բարձրաբերձ ամրոցին եւ գղեկին Երեւանայ: Իսկ ապգն Պարսից յօժարութեամբն իւրեանց ոչ եւտուն զբերթն, այլ ընդդիմութեամբ մաքառեալ, ամրացեալք ի գղեկի, ընդդէմ կացեալ ազգին հզօրաց եւ արանցն քաջասրտաց, պատերազմս տալով ամիսս երիս աւելի եւ կամ պակաս: Բայց յետոյ նքտեալ ի սովու, եւտուն զամրոցն իւրեանց ազգին իմայէլեան եւ հնազանդեցան նոցա, քանզի անտիրացեալք էին, եւ ոչ ոք էր, որ հասանէր ի թիկունս կոյս՝ առ ի օգնել եւ կամ ազատել զնոսա ի ձեռաց օտար թշնամեաց: Եւ ի մրրկասմպ, մառախլապատ ժամանակին յորում ոչ էին առեալ զբերթն, զայրացմամբ եւ բարկութեամբ գինուք եւ սուսերօք |368ա| յարեան ի վերայ քաղաքին եւ ամենայն Տանն Աւարատու: Եւ ո՛ կարողասցի բաւել զանչափութիւն ազէտիցն, ողբոց եւ ազաղակացն, քանզի հասեալ էր ի վերայ նոցա ամպն կարկտաբեր, որով տեղեաց ի ծաղկափայլ եւ ի նորաբողբոջ բուրաստանս Սրբոյ Լուսաւորչին: Ուստի սուր ի վերայ եդեալ անողորմաբար առհասարակ կոտորեցին զբնակիչս երկրին այնմիկ, վարդապետք եւ քահանայք, սարկաւագունք եւ եկեղեցականք, իշխանք եւ իշխեցեալք, մեծամեծք եւ փոքունք, անմեղք եւ մեղանչականք, հայք եւ պարսիկք, վասն զի հասեալ էր արդարավճիռ բարկութիւնն Աստուծոյ ի վերայ մեր, եւ մատնեաց զմեզ ի ձեռս արեանարբոյ եւ գազանադիմի արանցն խստասրտաց, որով թափեցին ի մեզ զինուս դառնութեան եւ բարկութեան իւրեանց: Եւ այլ ազգի ազգի զիրս ողբոցն եւ ազաղակացն ծորցուք եւ լեռոյ ճառեսցուք, զի մի՛ խառնափնդորեալ երեւեսցի զիմացումն համառօտաճառ բանիս: Բայց ի յերկիրն Նախիջեւանայ եդեալ գաւառք եւ գիւղաքաղաքք, այսինքն Ը Աստապատ, Ջաճուկ եւ ամենայն տունն Երնջակայ, եւ Գողդնեաց, հասս անուամբ կոչեցեալ գեղօրայքն ամենայն, նախկնագոյն պատրաստեալ զանձինս իւրեանց, գնացեալ առ զօրապետն օսմանցոց, հնազանդեցան նմա, եւ բերեալ զդրօշակս, նստուցին ի յերկիրն իւրեանց, որով եղեւ սուր ինչ խաղաղութիւն ի մէջ նոցա եւ նախախնամութեամբն Աստուծոյ ոչ անկան ի գերութիւն, այլ անփորձ պահեաց

զնոսա Աստուած ի պատուհասակոծ գրաւմանէ եւ ի գառնալիչտ գերութենէ: Եւ թէպէտ յոգնադիմի եղեւ վիշտ նոցին ի ձեռաց այլասեռից արանցն խստասրտաց, սակայն ոչ եղեն այնպէս, որպէս եղեն այլ միւս քաղաքքն եւ գաւառք ամենայն:

Արդ, ապրն օսմանցոց կարի եւ յոյժ ճակատամարտութեամբ հզօրացեալ, յարեան ի վերայ քաղաքաց եւ գաւառաց՝ աւարմամբ եւ գերութեամբ: Առին զքաղաքս բազումս, այսինքն է՝ զնախչուան՝ մայրն տիեզերաց, զՈւրդուար, զԽոյ, զՇահաստան, զՀամատան, զԳանձակ եւ գայլ ամենայն գաւառս եւ |368բ| զգեօղս նոցին: Սակայն եւ մեր իսկ տեսեալ աչօք զյոյժութիւնն չարեացն, որ գործեցաւ ի նախաձգնեալ առէտից սուրբ նահատակին Սերսիսի. Զարթի՛ր երեմիայ, զարթի՛ր եւ ասա. Ո՛ տայր զգլուխ իմ ջուխմարանս ջուրց եւ զաչս իմ յաղբիւրս արտասուաց, զի նստեալ ողբացի բարձրագոչ ձայնիւ զիաւարումն եկեղեցեաց եւ զամայութիւն տանն Հայաստանեաց: Ուստի զեկեղեցիսն նսեմացեալ եւ գսեղանն սուրբ կործանեալ, զմատեանս աստուածային այրեցեալ եւ առ ոտն կոխեալ, զսպասն սրբութեան եւ զքրիստոսական նշանս անարժանից ձեռօք շշաւիթեալ եւ նախատեալ, զաշխարհս մեր եւ զքաղաքս անապատացեալ եւ բնակութիւն գազանաց եղեալ, քանզի լցան լերինք եւ անապատք մեր անզերծ փախստեամբք եւ գաշտք դիակոյտ ոսկերօք կոտորելոցն: Ինդաստանք մեր եւ հովիտք առատեցան արեամբք, եւ կերաք մնացորդքս՝ գհասկ անբնդեան այնպիսի արտորէից: Ազատքն մեր ի ծառայութիւն իջին եւ փափուկքն մեր՝ յանըմբռերելի չարչարանս, բարձունքն մեր խոնարհեցան եւ փառաւորք մեր յանարգութիւնս ընկճեցան, կուսանքն մեր օտարաց եղեն, եւ երիտասարդքն մեր՝ ծառաք այլասեռից: Կարօտացաք ողբոյ երեմիայի եւ կրեցաք պատուհաս Հոռոյն Իսրայէլի: Տղայք մեր որբք եղեն, եւ մարք նոցին այրիք, որդիքն վերնոյն Սիոնի գուգակշիռք, ոսկւոյ զքարի հարան՝ իբրեւ զանօթ անպիտան: Ցրուեցաւ հօտն Տեառն, ճապաղեցան խաչինք արօտի նորա, վաճառակուր եղեն գնեցեալքն արեամբն Քրիստոսի եւ անմեղ գառնիքն Լուսաւորչեան, բաժանեցան ծնունդք ի ծնողաց, որոշեցան քորքն ի սիրասնունդք եղբարց, մեկնեցան հարազատքն ի միմեանց, հեռացան բարեկամքն ի սիրելեաց՝ աղիողորմ հառաչմամբ եւ արիւնախառն արտասուօք: Ցարնաւ տօնն մեր ի սուգ եւ ուրախութիւն՝ յարտասուս եւ ոչ գոյ թիւ աղաղակի մերում, զի չիք հաւատ չարեաց մերոց: Այլ ակն ունիմք ի գթութիւն Աստուծոյ եւ յողորմութիւն |369ա| Նորին յաղագս միջնորդութեան մօրն իւրոյ եւ ծնողի եւ վասն աղօթից ճգնակիրս հօրն մերոյ՝ Լուսաւորչին սրբոյ: Այն, որ բնաբարէ փրկէն եւ կեցուցանէն, թէպէտ եւ ի մէնջ բռնադատեալ, հարկանէ յոտով իւրատու, գաւազանաւ բարկութեան եւ չարչարէ զանգամս իւր: Նա բժշկեսցէ զվիրաւորեալ մարմին իւր՝ զսուրբ ևկեղեցի եւ զգրուեալ հօտս իւր հաւաքեսցէ առ ինքն չարօտս խաղաղութեան բարերար կամօք իւրովք՝ ի փառս անուան իւրոյ:

Եւ զսաղարթախիտ կանաչացեալ գաճեռս հայրապետական՝ գսեառնախոտս եւ զքրիստոսահիմն գաստուածաշէն գահն գՍուրբ Էջմիածին, տեղիքն ամենայն պարծանաց եւ ըղձալին յամենայն ազանց, զոր եհող մեզ գաւակ յոտոյ Տէր զօրութեանց, յորս գոյ աւրհնութիւն Տեառն ամենակալի ի վերայ սորա՝ առ ի հաստատուն եւ անսասան պահել զօրութեամբ ամենակիր եւ ամենատեղծ աջովն իւրով, հանդերձ արժանաւոր կոչմամբ գսեառն Կարապետիս Հայոց Մեծաց եւ հանուրց վերադիտողիս զայժմուս նստեցելոյ, նաեւ զարժանաժառանգ աթոռակալօքն մինչեւ ցյաւիտեան. ամէն:

Իսկ ի նսեմացեալ եւ ի ծերացեալ աւուրս, ի չարացեալ եւ ի գառնացեալ ժամանակիս մերում էր կաթողիկոս տէր Աստուածատուր քաջմաշարշար եւ սրբազան հայրապետին Ամենայն Հայոց, որ ի գահն Սրբոյն Էջմիածնի, որ բազմադիմի եւ յոգնատանջ տառապանօք վարեաց զիշխանութիւնն հայրապետական պէսպէս վշտիւ եւ նեղութեամբ եւ այլ ազգի-ազգի ցաւօք եւ փորձութեամբ, հալածանօք հանդերձ, վտարանդի շրջելով ողբօք եւ արտասուօք, միշաբեկիւ եւ անմխիթարաւ սգով երբեմն ի Տուճն Վրաց եւ երբեմն ի Տուճն Նախչուանայ, եւ անտի դարձեալ ի սեպհական յԱթոռն իւր ի Սուրբ Էջմիածին, սուգ առնելով ի վերայ Տանն Հայոց եւ ի վերայ գիշատեալ եւ ճապաղեալ, խոցեալ եւ վիրաւորեալ գաւառացն իւրոց անմեղաց, որպէս երեմիաս ի վերայ հնոյն Իսրայելի, քանզի հովիւս քաջ արիական յօժարութեամբ զանձն իւր եդ ի վերայ բանաւոր ոչխարացն Քրիստոսի, կամէր մատնիլ զանձն իւր ի գանս եւ ի բանաս, ի թուքս եւ ի յապտակս, ի վիշտս եւ ի նեղութիւնս, ի չարչարանս եւ ի մահս՝ վասն փրկութեան |369բ| եւ ազատութեան ազգին իւրոյ եւ Աթոռոյն: Իսկ երանելի հայրս մեր եւ երկրորդն՝ Ջօրաքաբէլ, պայծառազարդութեան նորոգիչն մերոյս Սիոնի, յաւուրս խաղաղութեան իւրոյ եւ ի հանդարտութեան ժամանակին սպիտակացուցեալ զմէջ սրբոյ տաճարիսն մեծի պէսպէս դեղանկար զարդիւք եւ գանազան ոսկիափայլ ծաղկօք եւ երփն-երփն որակօք, հիարաշիւք գործմացմամբ չքեղացուցեալ պայծառացոյց, ի լերկրէ հեռաստանէ բերելով պատուական քարինս մարմարիոնեայս, գեղեցկայարմարիւք յօրինուածովք կառուցմամբ կազմեալ կանգնեցոյց գտեղի Իշման Միածնի Բանին Աստուծոյ: Նա եւ զմին խախտեալ սիւնին մեծի տաճարին վերստին ի հիմանէ նորոգմամբ հաստատեաց՝ որպէս եւ էրն յառաջագոյն: Այլ եւ լետ անքաւելի աշխատանաց եւ քրտնաջան վաստա-

կոց իւրոց, եկն հնդամագրեալ պատուհաս բարկութիւնն Աստուծոյ ի վերայ մեր: Որով եւ երանելի հայրս մեր անկաւ ի հոգս տարակուսանաց, ուստի ներփարանեցմանն վճարեաց զկեանս իւր եւ զոգովք արեամբք լցելովք գնացեալ եկաց առաջի Աստուծոյ, որով ընկալաւ զվարձս բարիս եւ դասեցաւ ի կարգս հայրապետաց: Որ եւ յիշատակ նորին աւրհնութեամբս եղիցի: Ազոթիւք եւ բարեխօսութեամբ հարցն սրբոց Տէր ընդ մեզ եւ ընդ ամենայն հաւատացեալս իւր հաշտեցիր. ամէն:

Եւ յետ աւուրց ինչ անցելոյ, յոգնահանդէս ժողով մեծ արարեալ ի Բիւզանդիայ քաղաքն արքայանիստ, կամօք եւ հաւանութեամբ ամենեքումբք, ընտրեցին զաոաջնորդն Գաղատիոյ գտէր Կարապետ՝ հեգահոգի եւ աստուածաբան, սրբազնագոյն եւ արժանաւոր քահանայապետն Աստուծոյ: Ուստի բերեալ ի Կոստանդինուպօլիս, եւ անդ երեւելի եպիսկոպոսօք եւ բազմաժողով վարդապետօք, արժանաւոր կոչմամբ ձեռնադրեալ գնա օծմամբ մուրք Հոգւոյն, եւ արարին կաթողիկոս ի վերայ ընդհանուր լուսաւորչադաւան ազգիս Հայոց: Նեցուկ, որ կայ այժմ եւ վարէ զիշխանութիւնն հայրապետական. եւ Տէր տացէ նմա ընդ երկայն աւուրս. ամէն:

|370ա| Եւ ես՝ ունայնախոհ եւ խակամիտ Ղազար պիտակ եւեթ վարդապետս, գոլով յերկրէն Նախչուանայ, ի գիւղաքաղաքէն ձահկայ, որդի ումեմն բարեպաշտի եւ երկիւղածի, իմաստախոհ եւ արժանաւոր քահանայի՝ տէր Մկրտիչ վերակոչեցեալոյ, որ եւ իմ եկեալ ի յերկրէն յումանց եւ ի մայրաքաղաքն Կեսարիայ Կապադովկացւոց յաղագս նուիրակութեան Սրբոյ եւ Մեծի Ալթոռոյն էջմիածնի, եւ եւս առել ջերմագործ սիրով եւ կաթոգին բդեփ գծագրագիծ բուրաստանս Հոգւոյն Սրբոյ, հանդերձ համաոտաճաճոիւք յիշատակօք՝ յաղագս առապա եկեալոց աշակերտացդ ճշմարտութեան, ի վայելումն անձին իմոյ, առ ի ուրախութիւն հոգւոյս եւ ի միսիթարութիւն խօթացեալ եւ բազմավիշտ մարմնոյս, յիշատակ ինձ եւ ծնողացդն իմոց եւ յամենայն համայնից եղբարց եւ ընտանեաց եւ հարազատացդոյն աշակերտելոցն իմոց հնազանդելոց: Որդ, յերեսս անկեալ աղաչեմ հանդիպողացդ այսմ ծաղկափայլ բուրաստանիս՝ յիշել զիս եւ գծնօղս իմ ի Տէր, եւ գոք յիշեալ լիցիք առաջի յահեղ աւետնին Քրիստոսի ի միւսանգամ դալստեանն իւրոյ, որ է աւրհնեալ գովեալ եւ փառաւորեալ՝ ընդ Հօր իւրում եւ յամենասուրբ Հոգւոյն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

370ա Մ՛ վ սիրելի հոգեւոր հարք եւ նաղելի սրբասնունդք եղբարք, հանդիպողդ այսմ ծաղկափայլ բուրաստանիս, յերեսս անկեալ աղաչեմ զձեզ, յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր գգծագրօղ այսմ հոգեպատուական տաոիս՝ զանարժան, մեղապարտ եւ յանցաւոր՝ Յովակիմ գպիրս, գնողս եւ մոխիրս, որ եմ ծառայ ձեր: Նա եւ գծաղկող սորին՝ գշնորհալի Աստուածատուր քահանայն, եւ գծնօղսն մեր, եւ ամենայն ազգայինսն մեր: Եւ այն, որ առատն է ի տուրս պարգեւեաց, ձեզ՝ յիշողացդ եւ մեզ՝ յիշեցելոցս առհասարակ ողորմեսցի իւր միւսանգամ գալստեանն, ամէն: Վերջ:

30բ Ջատացօղ այսմ հոգեկեցոյց սրբոյ մատենիս՝ գտէր Ղազար պիտակ եւեթ անուն վարդապետս յիշել աղաչեմ (Նմանՙ 46ա, 52ա, 57ա, 62բ, 68ա, 72բ եւ այլուր):

341ա Նա եւ գանարժան գծօղս սրբոյ մատենիս՝ գՅովակիմ պիտակ անուամբ գպիրս, ընդ տեառն իմոյ Ղազարու աստուածաբանութեան վարդապետն յիշել աղաչեմ:

ԿՆՔՈՂՐՈՇՈՒ 13բ Քրիստոսի ծառայ Մովսէս վարդապետ. 1195 (1746):

2122

ՅՈՎՀԱՆ ԿԱԼՈՏԻԿ, ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ժէ. դար

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. վերջից պակասաւոր, լուսանցներում պատռուածքներ, խոնաւութեան հետեւ, գեցակեր. կազմի կաշին ճեռնուած, եզերը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 2ա–196բ [Յովհաննու Կոլոտկայ Մեկնութիւն Եսայեայ]

Տե՛ս ձեռ. 1128, 7ա–199բ. 3տող/2ա–6բ (Ա-ից): ա/7ա–8ա: բ/8ա–10բ: գ/10բ–12բ: դ/12բ–13բ: ե/13բ–16բ: զ/16բ–18բ: է/18բ–19բ: ը/19բ–24ա: թ/24ա–26բ: ժ/26բ–31ա: ի/31ա–33բ: լ/33բ–37բ: խ/37բ–40բ: ծ/40բ–46բ: կ/46բ–51ա: հ/51ա–54բ: ձ/54բ–61բ: ղ/61բ–66ա: ճ/66ա–70բ: մ/67բ–70բ: յ/70բ–71ա: ն/71ա–74բ: շ/74բ–80ա: ո/80ա–82ա: չ/82ա–85ա: պ/85ա–94բ: ջ/94բ–98բ: ռ/98բ–102բ: ս/102բ–113բ: վ/113բ–119բ: տ/119բ–125ա: ր/125բ–

Նմուշ 197ա

5բ, 19/128բ-35ա, լգ/135ա-41ա, լե/141ա-9բ, լզ/149բ-56բ, լէ/156բ-9բ, լը/159բ-67ա, լթ/167բ-72ա, խ/172ա-6ա, խա/176ա-88ա, խբ/188ա-90ա, խգ/190ա-6բ (թերթ)։ Ձեղ. ձոպհանիսի Կոլոտիկի՝ 196բ (վրց. «Ես եւ յաղակերտակից եղբարց աղաչեցեալս)։

Բ. *197ա-200բ* ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

ա. *197ա* [ՔաղուածՔ ի ՀՂԴ. Բառոզէ Ձմեռան հատորի Քրիգորի Տաթեւացւոյ] — *Իսկ եթէ ի Զատիկս առաջի կիրակի աւրն ի՞նչ է...*

բ. *197ա-8բ* [Քառոզ՝ ԼՔ Քրիստոսի ի դժոխս] — Բայց գիտելի է եւ այս ի Աւետարանն յայտնապէս ոչ երեւեցուցանէ...

գ. *199ա-200բ* [Ի Հարցմանէ գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ. հատոր Ե., պրակիՂԶ-ՂԷ., ԼՒ-Ա.] — *Եւ գիտելի է, զի ԹԺ, պարզեալ էին ի դրախտին,...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

125ա Յորոց փրկեսցէ Տէր Աստուած մեր զամենայն հաւատացեալսքս ի չար անգղջութիւնէն, եւ սա գաստութիւն եւ յոյս մանաւանդ ստացողի գրոցս՝ զտէր Յովսէփ քահանային եւ գծնողսն նորին եւ զամենայն արեան մերձաւորսն, որ փափաքեցաւ ի յաստուածախրատն եւ քանիքումն սուրբ գրոյս, սիրով եւ ջանիւ ետ գրել ձեռամբ մեղ[ս]աներկ Ակիբսանի խրիցս, յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր միով Տէր ողորմեսայիք]։

167ա Որ եւ արժանի արասցէ սուրբ տեսուչն Քրիստոս Աստուած մեր ստացող գրոցս՝ Յովսէփ քահանային, ժիր եւ արի ի յամենայն առաքինութիւնս, զգարշն պանծալի եւ զհոգաբարձուն ի միաբանից եւ ի սէր հաւաք եղբարց Սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցոյ քահանայիցն, քահանայապետ կոչեցեալն սուրբ հօրն մեր՝ տէր Յովսէփայ, որ սիրով եւ փափագիւ ետ գրել զսուրբ գիրս, Քրիստոս Աստուած ընդ երկայն աւուրս պահեսցէ, ամէն։

188ա Վա՛յ ինձ Ալիխսան գծողիս Ռ. (1000) բերան յօրն ատենի։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՒՏ

7ա (ԺԹ. դ., շրագիր) Ես՝ Սրբոյ էջմիածնի տեղապահ կոչեցեալ Մկրտիչ վարդապետս, զայս գիրքս ետու յիշատակ հոգեծին սրտակիվ իմոյ՝ Դաւիթ վարդապետին՝ ի վայելս անձին իւրոյ։

ԿՆՔԱԴԻՐՈՇՔ՝ *7ա (հագիւ նշամարելի) Քրիստոսի ծառայ Մկրտիչ վարդապետ՝ 1281 (1832)։*

ԳՐՉԱՓՈՐՔ՝ *201ա Տիրացու Պօղոս եւ ոչ թէ Ապօղոս։ 201բ Տիրացու Մարքար եւ ոչ թէ /// (քերուած), ամենայն ինչ կամիս զերկինս եւ զերկիր, ամենայն ինչ։*

2123

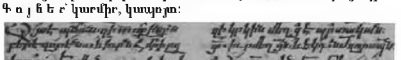
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԷ. դար

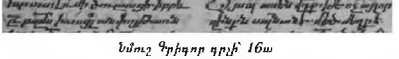
ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր (3ա-26բ, 47ա-216բ, 223ա-54բ), Ակիխան երէց Անդէնացի (27ա-46ա, 217ա-22բ, 254ա-331բ)։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Ակիխան երէց Անդէնացի։

ԹԵՐԹ՝ 335-6 (տե՛ս Պահպանուել) + 1 (կրկնՔ 198)-1 (թղթիՀ 313). չգրուած 1բ-2բ, 46բ, 332ա-4բ։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԵ×12 (Ը 15)+Ի×8 (Ը. եւ Գ. պրակների միջեւ) + Ի×6 (ԺԶ. եւ ԺԷ. պրակների միջեւ)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ յատագծերով եւ եռասիճկիկ յատագոյնով։ ՄԵՐԻՒԹԻՒՆ՝ 21×14,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռկսյնաձ (15×10,5–17,5×10,2) ԳՒՐ՝ բայագիր (աաբեւբ յատ գէյագ)։ ՏՈՂ՝ 33 (Գրիգոր գէյի), 32 (Ակիխան գէյի)։ ԿԱՉՄ՝ գոյնագծագոյն չագանակագոյն կապի՝ դճեակով եւ մեռաղէ գամերով, միջակը՝ ոսկեայ, ատաղ՝ վարդագոյն մեռաղէ։ յատանգակղոցերը՝ կաւճիր։ ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ՝ 2 (բ. 1-2)+ 4 (բ. 332-335), թուղթ, աբեւեղեան։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — *Կ ա ս ա խ ա ր ա ն՝* 3ա։ *Լ ա ւ ա ս ա ն ք ա զ ա ր ո՝* բուսական։ *Չ ա ր ա գ ա ի ր՝* ճանճագոյգիր։ *Գ ա յ ե ե ր՝* կաուիր, կապոյտ։

Նմուշ Գրիգոր գրչի՝ 16ա

Նմուշ Ակէքսան գրչի՝ 30ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար, յատանգներում խռնատաբեան ճեռքեր, գանազան բծեր, փոխրիկ պատռուածքներ, ցեղակեր, մկնկեր՝ 284-335։ Կազմի կոշիկ թեքեակի ետնամած, Բ. փեղկի տոտրին առատիճ անկեռներ մկնկեր, կապիչներեն ընկած, ատաղը գուճաքափ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *3ա* Գրիգորի՝ պատկերափ եռամեծին Ծոռանցնու Որոտնեցոյ երկրորդ հատոր Քարոզգրոցս

Տե՛ս Ամոռան ճռ., տպ. 1741. Ա/*3ա-6ա*, Բ/*53ա-9ա*, Գ/*15բ-26ա*, Դ/*յ[ղ]ր*, Ե/*26ա-31բ*, Զ/*6ա-9ա*, Է/*9ա-15բ (կրկն՝ 31բ-7բ)*, Ը/*յ[ղ]բ*, Թ/*253ա-9ա*, Ժ/*259ա-65ա*, ԺԱ/*յ[ղ]բ*, ԺԲ/*236բ-40բ*, ԺԳ-ԺԵ/*յ[ղ]բ*, ԺԶ/*90ա-3ա*, ԺԸ-ԻԳ/*յ[ղ]բ*, ԻԴ/*37բ-42բ*, ԻԵ/*64ա-6բ*, ԻԶ/*233բ-6բ*, ԻԷ/*յ[ղ]բ*, ԻԸ/*242բ-5բ*, ԻԹ-Լ/*յ[ղ]բ*, ԼԱ/*166բ-8բ*, ԼԲ/*յ[ղ]բ*, ԼԳ/*83ա-5բ*, ԼԴ/*147ա-9բ*, ԼԵ/*148բ-52բ*, ԼԶ/*յ[ղ]բ*, ԼԷ/*119ա-21բ*, ԼԸ/*121բ-5բ*, ԼԹ-Խ/*յ[ղ]բ*, ԽԱ/*125բ-8բ*, ԽԲ/*205բ-8ա*, ԽԳ/*յ[ղ]բ*, Խ Դ/*230բ-3բ*, ԽԵ/*յ[ղ]բ*, ԽԶ/*131ա-5ա*, ԽԷ/*157բ-91ա*, ԽԸ/*95բ-8ա*, ԽԹ/*90ա-100ա*, Ծ/*95ա-9ա*, ԾԱ-ԾԲ/*յ[ղ]բ*, ԾԳ/*100ա-2բ*, ԾԴ-ԾԵ/*յ[ղ]բ*, ԾԶ/*61ա-4ա*, ԾԷ/*53բ-6բ*, ԾԸ/*յ[ղ]բ*, ԾԹ/*57ա-8ա*, Կ-ԿԱ/*յ[ղ]բ*, ԿԲ/*114բ-9ա*, ԿԳ-ԿԿ/*յ[ղ]բ*, ԿԵ/*85ա-90ա*, ԿԶ/*196ԳԳ-9բ*, ԿԷ/*75բ-82ա*, ԿԸ-Հ/*յ[ղ]բ*, ՀԱ/*199բ-202բ*, ՀԲ/*40բ-53ա*, ՀԳ/*յ[ղ]բ*, ՀԴ/*66բ-72ա*, ՀԵ/*յ[ղ]բ*, ՀԶ/*191ա-4ա*, ՀԷ/*194ա-6բ*, ՀԸ/*172ա-5ա*, ՀԹ/*յ[ղ]բ*, Ձ/*175ա-80ա*, ՁԱ/*150ա-3բ*, ՁԲ/*135ա-9ա*, ՁԳ/*139ա-41ա*, ՁԴ/*216ա-5ա*, ՁԵ/*141ա-3բ (կրկն՝ 215ա-20բ)*, ՁԶ/*221ա-5ա*, ՁԷ/*222ա-5ա*, ՁԸ/*226ա-7ա*, ՁԹ/*227ա-8բ*, Ղ/*228բ-9բ*, ՂԱ/*229բ-30բ*,

ՂԲ/225ա-6ա: ՂԳ/113բ-4բ: ՂԿ/82ա-3բ: ՂԵ/1բբ: ՂԶ/110ա-3բ: ՂԷ/168բ-72ա: ՂԸ-ՃՍ/1բբ: ՃԲ/155ա-7ա: ՃԿ/152բ-5ա (կրկն. 240բ-2բ): ՃԿ/102բ-6բ: ՃԸ-ՃԹ/1բբ: ՃԺ/76բ-8բ: ՃԺԱ-ՃԺԿ/1բբ: ՃԺԿ/128բ-31ա: ՃԺԸ-ՃԽԵ/1բբ: ՃԽԴ/196բ-8գ: ՃԽԹ/1բբ: ՃԾ/72ա-5բ: ՃԾԱ-ՃԾԿ/1բբ: ՃԾԿ/106բ-9բ: ՃԾԸ/1բբ: ՃԾՉ/202բ-5բ: ՃԾԷ/283բ-7բ: ՃԾԸ/287բ-93ա: ՃԾԹ/1բբ: ՃՀ/293ա-8ա: ՃՁԱ-ՃՁԿ/1բբ: ՃՁԿ/298բ-301բ: ՃՁԸ/1բբ: ՃՁՉ/301բ-3բ: ՃՁԷ/303բ-7բ: ՃՁԸ-ՃՃ/368ա-71բ: ՃՃԱ/183բ-7բ: ՃՃԲ-ՃՃԹ/1բբ: ՃՃՉ/314ա-21ա: ՃՃԷ-ՃՃԸ/1բբ: ՃՃԹ/311բ-4ա: ՃՄ-ՃՄԱ/1բբ: ՃՄԲ/163բ-6բ: ՃՄԳ/157ա-9բ: ՃՄԿ/162ա-3բ: ՃՄԵ/159բ-60ա: ՃՄԶ/160ա-1ա: ՃՄԷ/161աբ: ՃՄԸ-ՃՅԱ/451ա-2ա: ՃՅԲ/161բ-2ա: ՃՅԳ-ՃՅԹ/1բբ: ՃՅՉ/321ա-4ա: ՃՅԷ/324ա-7բ: ՃՅԸ/327բ-31բ: ՃՅՉ-ՃՇՉ/1բբ:

2. [Քառոզ յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնաս հա., տպ. 1740. *ՁԷ/43ա-6ա: ՃԱԹ/245բ-50բ: ՃՄ/250բ-5ա: ՃՄԹ/275ա-80ա: ՃՄՉ/271բ-5ա: ՃՄԷ/268ա-71բ: ՃՄԸ/265ա-8ա: ՃՎ/280ա-3բ:*

3. [Քառոզ յարտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *47ա-9բ* [Քառոզ ի բաճն. Աւտօմ իմ որպէս հովաճի անցին — *Մարկանացու կեանք մարդոյ Գ. յատկութիւն ունի…*

բ. *59ա-61ա* Նորին Քառոզ ի դիմս եկեղեցո եւ սուրբ Կուսին, ի բաճն. Արի՛, Տէ՛ր, ի հանգիստ Ո… — *Հարցումն. Զի՞նչ է հանգիստն, որ ասէ; Պատասխանի. Դիտել պարտ է, զի հանգչիլ ասի նմա…*

գ. *143բ-7ա* Նորին Քառոզ պատարագի կարգաւ — *Հարց. Զի՞նչ է ասելն Խորհուրդ պատարագի: Պատասխանի. Նախ, զի ծածուկ եւ խորհրդաբար ազօթիցն…*

դ. *208ա-11բ* Նորին Քառոզ վասն Յարութեան, ի բաճն. Յարեալ Աստուած, եւ գոհեցաւ ամենայն թշնամիք նորա — *Հրամայեաց Աստուած երբեմն մնձին Մովսիսի…*

ե. *211բ-4բ* Նորին Քառոզ Յարութեան, ի բաճն. Ի գիշերի համաբարձէ գնեաս ձեր ի սրբութիւն — *Թէ՛ր նախ տեսցուք, թէ ընդէ՞ր ի գիշերի…*

զ. *214բ-6ա* Նորին Քառոզ վասն պաշտաման գիշերոյ, ի բաճն. Զարդիր փառ իմ… — *Վեց է տեսութիւն բանիս: Նախ, ի դէմս Դաւթի…*

է. *307բ-11բ* Նորին Քառոզ վասն Յարութեան, ի բաճն. Փող հառաչի (Ամառաճ ՃԿԵ.) — *Զի՞նչ է յարութիւն: Ոչ այլ ինչ է, քան թէ վերըստին կենդանանալ…*

4. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ժէ. դ.

ա. *1ա* [Անուանի գրոց] — *Թաւրիքին Մովսէսի. Զապուր Դաւթին, Ինճիլն Աւետարան, Ֆրգան Մահմետին:*

բ. *335ա* Վասն Առաջաւորաց պահոց — *Վասն է՞ր Առաջաւորաց պահ առանց ընթերցուածոց է: Պատասխանի. Զի այն պահքն յատաջ քան զգիրս…*

գ. *335բ* [Ի Թղթոյն Պօղոսի Ա.ն Հռովմայեցիս. ԺԳ. 11-12] — *ժամ է մեզ ի քնոյ [զ'արթնուլ…*

Գրուած է 1ա-ի միջատակագրի ձեռքով:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

46ա Ով սուրբ ընթերցող՝ զԳրիգոր գրչակս յիշե՛ս ի Տէր. ամէն;

301բ Որով եւ զմեզ՝ զանարժան զծող սորին Անդրէասցի Ալէքսան երէցս եւ զսաղցող գրքիս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, այս վերապրելման Տիրամօր Աստուածածնի տօնիս արժանի արասցէ զամենեսեան. ամէն:

331բ Ով սուրբ հա՛յրք եւ պատուական եղբա՛յրք, յորժամ զսակաւ գիրս ընթեռնուք, յիշեսջիք նուաստ Ալէքսան երէցս, զի Զ. (6) տետրակ գրեցի, եւ կար մեր է այս, այլ աւել ոչ կարեմք: Եղբա՛յրք, անձեռագիր լերուք եւ զաւիւն բարձէ՛ք եւ զթուղին յցուցէ՛ք, եւ մէկ մի ասէք Աստուած ողորմի, եւ թէ ինձ ասէ՛ք եւ մեզ լիցի, զի անկարելի տեղ եմք. ո՛չ հայր որդոյն ողորմի եւ ո՛չ որդի՛ հօրն, բայց միայն Աստուած ողորմին. խնդրեմք ի մեզանէ, որ ասէք Աստուած ողորմի, եւ թէ ինձ զոր ինչ ասէք, կրկին եւ մեզ լիցի. ամէն: Հայր մեր որ յերկինս եսք:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԱՅԻ

1ա (Տողի կէսը եղծուած) /// Թվին ՌՃԺԶ.ին (1667) Բաղտիսարն մեռաւ: Թվին ՌՃԺԷ.ին (1668) Գրիգորն մեռաւ: Թվին ՌՃԺԸ.ին (1669) Անան կաթողիկոս:

2բ Թոմաս վարդապետիս է (տե՛ս Ինքագրող):

ԿՆՔԱԳՐՈՂՆ՝ *2 Քրիստոսի ծառայ Թոմաս վարդապետ. 1811: Յա Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է:*

2124

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ԳԻՒՂ՝ Առաքել ՀՀյ. (1665 բ., 4բ-237ա), Ներսէս (1668-1669 թթ., 237բ-584ա): ՍՏԱՅՈՂ՝ Ներսէս (գրիչը):

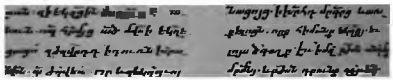
ԹԵՒԲ՝ 589-5 (տե՛ս Պահպանակ). Չգոյած՝ 1ա-4ա, 8բ, 586բ-9բ: ՊԱՏԿ՝ Ա-ՆԹ×12 (Լթ 13, Նբ՝ 8, Նթ՝ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աոեւելեան (1-2, 63-146, 255-315, 351-495, 568-569, 573-575, 578-579, 584, 588-589), լաւագծեռով (3-62, 147-254, 316-350, 496-567, 570-572, 576-577, 580-583, 585-587): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20x15: ԳՐԱԻԹԻՒՆ՝ եկեսիւմ (14,5x10,3): ԳԻՐ՝ բոլորգիր, նուրբգիր (յաւելուածքն՝ 584բ-6ա): ՏԱՂ՝ 29-38): ԿՈՒԱՐ՝ դրօշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դունակով եւ կապիչեռով, միջուկը՝ տախտակ, աստառ՝ վաճղակագործ բամբակէ կապոյտ կտաւ,

ՈՒՃԺԴ.–ՈՒՃԺԸ. – 1665–1669

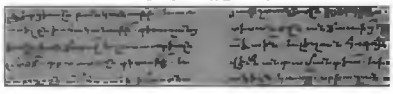
դունակի աստառը՝ հառակիների դրօշմազարդերով սեւ կտաւ. լուսանցակտրերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2)+ 3 (587-589), թուղթ:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 9ա: Զ ա ր գ ա ր՝ բոլորագիր, հանգուցագիր: Գ ո լ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

Նմուշ Առաքել գրչի՝ 135ա

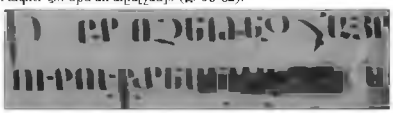

Նմուշ Ներսէս գրչի՝ 237բ

Նմուշ, լաւելագրողի՝ 584բ

ՊԱՏԱՒԱՒԻԿ-ՊԱՀԱՊԱՆԱԿ — Աւետառաւ Յովհաննու։ ժ-ԺԱ. դդ.։ 1 (Ա) + 1 (2), ստացուած 2 անջատ թերթերից, Ա-ն եզերահատուած։ Ունի բազմագունի յուսանշագարդ (Բա)։ Մագաղաթ, միասիւն (15x9,5), բոլորգիծ եռկաթագիր, 13 տող։ Կարգալ՝ Բար ‹‹// եթէ ոչ Հայրն... մի՛ ւեռանիցի›› (Ջ. 44-50), Աբ ‹‹// իմ կեռակուր է... եթե տուրն[ջեն]›› (Ջ. 56-62)։

*Նմուշ Ա*ա

Վիճակ՝ քաւառաւ. յուսանշներում փոփրիկ պատռուածքներ, գանազան բծեր, մի բանի տեղ ջեզակեր, ժ-ԺԱ. պրակները պոկուած։ Կազմի կաշին՝ թեթեակի ՌՀծուած, եզերող՝ մաշուած, մէջի կաշին վերից վար եղերուած, եւառնանդներն՝ ընկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— 4բ-586ա [Քառոգվիրք]

— 4բ-5ա Յանկ Քառոգիս — *Ա. Աւագչին Պատուի մարդոյ... ՃՀԲ. Վասն յծիծաղելոյ...*:

Յանկում նշուած է 178 քարոզ, սակայն իրական քանակը 177 է, քանի որ 2 քարոզ միաձուլուած է ՃՀԲ. (↑ 1), իսկ 1 քարոզ սպացել է 3 համար՝ ՃԽԷ-ՃԽՒ. (-2)։ Ահաւ՝ 177 քարոզներից 95բ Զմեռան հաւորից են, 65բ՝ Ամառան, 10-ը՝ արտաքոյ նոցունց, իսկ 7-ը՝ այլ Տեղեկութեանց գործեր (տե՛ս Բ.)։

Ա. [Քառոգի Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քառոգի յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հա., տպ. 1740. *Ա/575բ-58բ*։ Բ/*450բ-2ա*։ Գ/*432ա-5ա*։ Դ/*435ա-8բ*։ Ե/*438բ-42բ*։ Զ/*442բ-7բ*։ Է-Ը/*չկ*։ Թ/*447բ-51ա*։ Ժ/*չկ*։ ԺԱ/*451ա-3բ*։ ԺԲ/*453բ-6բ*։ ԺԳ/*456բ-60ա*։ ԺԴ/*460բ-3ա*։ ԺԵ/*463ա-5բ*։ ԺԶ/*466ար-ՓԼ/470ա-Ւբ (Գրչից ի ստ. լա՛ Ոչ եղեալբ, լաս կիսատօղս աւելի է)*։ ԺԸ/*467ա-70ա (ԺԷ-ԺԸ միաձուլուած ՃՀԲ)*։ ԺԹ-ԻԲ/*չկ*։ ԻԳ/*37ա-41ա*։ ԻԴ/*չկ*։ ԻԵ/*131ա-4բ*։ ԻԶ/*203բ-5բ*։ ԻԷ/*41ա-3ա*։ ԻԸ/*չկ*։ ԻԹ/*487բ-91ա*։ Լ/*չկ*։ ԼԱ/*491ա-2ա*։ ԼԲ/*492ա-4բ*։ ԼԳ/*494բ-6բ (3 մասկրն ա-ռանձին պլեակարգուած՝ ՃԽԷ-ՃԽԹ)*։ ԼԴ/*496բ-9բ*։ ԼԵ/*չկ*։ ԼԶ/*199ա-203բ*։ ԼԷ/*134բ-7բ*։ ԼԸ/*137բ-42ա*։ ԼԹ/*142ա-4բ*։ Խ/*144բ-7բ*։ ԽԱ-ԽԲ/*չկ*։ ԽԳ/*192բ-5բ*։ ԽԴ/*195բ-9ա*։ ԽԵ/*չկ*։ ԽԶ/*499բ-502բ*։ ԽԷ/*502բ-4բ*։ ԽԸ-Ծ/*չկ*։ ԾԱ/*507ա-8բ*։ ԾԲ-ԿԳ/*չկ*։ ԿԴ/*189բ-92բ*։ ԿԵ/*9ա-13ա*։ ԿԶ/*13ա-7ա*։ ԿԷ/*147բ-51բ*։ ԿԸ/*17ա-9բ*։ ԿԹ/*19բ-23ա*։ Հ/*23ա-6բ*։ ՀԱ-ՀԲ/*չկ*։ ՀԳ/*26բ-30բ*։ ՀԴ/*205բ-7ա*։ ՀԵ/*30բ-3ա*։ ՀԶ-ՀԷ/*չկ*։ ՀԸ/*33ա-7ա*։ ՀԹ/*43ա-7ա*։ Ձ/*151բ-4բ*։ ՁԱ/*154բ-8ա*։ ՁԲ/*158ա-60ա*։ ՁԳ/*125բ-7բ*։ ՁԴ/*127բ-31ա*։ ՁԵ/*160ա-3ա*։ ՁԶ/*չկ*։ ՁԷ/*163ա-6բ*։ ՁԸ/*166բ-72ա*։ ՁԹ-Ղ/*չկ*։ ՂԱ/*122ա-5ա*։ ՂԲ/*չկ*։ ՂԳ/*172ա-4ա*։ ՂԴ/*174ա-6բ*։ ՂԵ/*214ա-7ա*։ ՂԶ/*217ա-23բ*։ ՂԷ/*չկ*։ ՂԸ/*176բ-9ա*։ ՂԹ-Շ/*չկ*։ ՇԱ/*573ա-4ա*։ ՇԲ/*574ա-5բ*։ ՇԳ/*265բ-7բ*։ ՇԴ/*267բ-70բ*։ Շե/*179ա-83ա*։ ՇԶ/*270բ-6ա*։ ՇԷ-ՇԸ/*չկ*։ ՇԹ/*276բ-80բ*։ Ո/*280բ-4բ*։ ՈՁ/*284բ-9բ*։ ՈՃ-ՈՉ/*289բ-93բ*։ ՈՊ/*293բ-6բ*։ ՈՋ/*296բ-9ա*։ ՈՌ/*299բ-302ա*։ ՈՍ/*302ա-4բ*։ Ոե/*304բ-9ա*։ ՈՒ/*չկ*։ ՈՓ/*309ա-12ա*։ Ո/*չկ*։ ՈՒ/*312ա-4բ*։ ՈՒ/*153բ-72ա*։ ՈՒ-ՈՔ/*չկ*։ ՈՒ/*157ա-9բ*։ ՈՀ/*240բ-5ա*։ ՈՂ/*245բ-7բ*։ ՈՂ/*247բ-51բ*։ ՈՂ/*251բ-4բ*։ ՈՂ/*254բ-9բ*։ Ոե/*259բ-63ա*։ ՈՂ/*263ա-5բ*։ ՈՂ-Ճ/*չկ*։ ՈՃ/*237բ-9բ*։ ՈՃ/*239բ-40բ*։ ՈՃ-ՃՄ/*չկ*։ ՈՃ/*315ա-9ա*։ ՈՃ/*319ա-25բ*։ ՃՇ/*325բ-31բ*։ ՃՇ/*331բ-6բ*։ ՃՇ/*336բ-40բ*։ ՃՇ/*340բ-6ա*։ ՃՇ/*346ա-5բ*։ ՃՇ-Ճ/*չկ*։

2. [Քառոգի յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հա., տպ. 1741. *Ա/119ա-22ա*։ Բ-ԺԱ/*չկ*։ ԺԲ/*115բ-9ա*։ ԺԳ-ԺԵ/*չկ*։ ԺԸ/*113ա-5բ*։ ԺԹ-ԻՉ/*չկ*։ ԻԷ/*74ա-7բ*։ ԻԸ-ԼՉ/*չկ*։ ԼՃ/*387ա-9ա*։ ԼՇ/*389ա-93ա*։ ԼՔ/*չկ*։ Խ/*393ա-6ա*։ ԽԱ-ԽՉ/*չկ*։ ԽՃ/*60բ-9բ*։ ԽՇ/*72ա-4ա*։ ԽՔ-ՇԲ/*չկ*։ ՇԳ/*69բ-72ա*։ ՇԴ-ՇՉ/*չկ*։ ՇՇ/*207ա-9բ*։ ՇՈ/*92ա-5ա*։ ՇՒ/*580բ-1բ*։ Կ/*581բ-4ա*։ ԿԱ/*84ա-7ա*։ ԿԲ/*87ա-91բ*։ ԿԳ-/*չկ*։ ԿԴ/*99բ-104ա*։ ԿՉ/*չկ*։ ԿԷ/*104ա-7բ*։ ԿԸ-Հ/*չկ*։ ՀԱ/*77բ-80բ*։ ՀԲ/*80բ-4ա*։ ՀԳ/*95ա-9բ*։ ՀԴ/*232բ-7ա*։ ՀԵ-ՀՒ/*չկ*։ ՀՈ/*66ա-8ա*։ ՀՓ/*63ա-6ա*։ Ջ/*54ա-60ա*։ ՋԱ/*47ա-50բ*։ ՋԲ/*50բ-4ա*։ ՋԳ-ՊԵ/*չկ*։ ՊՉ/*223բ-6ա*։ ՊԷ/*226ա-5բ*։ ՊՈ/*225բ-32բ*։ ՊՓ-Ճ/*չկ*։ ՃՒ/*362ար-ՓՀ/472ա-5բ*։ ՃԳ/*359բ-61բ*։ ՃԴ/*475բ-9ա*։ Ճե/*չկ*։ ՃՉ/*107բ-11ա*։ ՃՎ/*479ա-83ա*։ ՃՈ/*483ա-5ա*։ ՃՓ-ՃՒ/*չկ*։ ՃՒ/*363ա-5բ*։ ՄԲ/*365բ-8բ*։ ՄԲ/*369ա-72բ*։ ՄՈ/*372բ-7ա*։ ՄՒ/*չկ*։ ՅՀ/*377ա-83ա*։ ՅԼՒ-ՅԼԳ/*չկ*։ ՅԼԴ/*383ա-6բ*։ ՅԼՒ/*չկ*։ ՅԼՉ/*351-3բ*։ ՅԼՎ/*353բ-6բ*։ ՅԼՈ/*56բ-9բ*։ ՅԼՓ-Ճ/*չկ*։ ՅՃՒ/*485ա-7բ*։ ՅՃՒ-ՃՒ/*չկ*։ ՅՃՒ/*396ա-400ա*։ ՅՃՒ/*400ա-6բ*։ ՅՃՒ-ՀՒ/*չկ*։ ՅՃՒ/*504բ-6ա*։ ՅՇ/*506ա-7ա*։ ՅՇՒ-ՃԿՒ/*չկ*։ ՃԿՒ/*508բ-10բ*։ ՃԿՒ/*510բ-5ա*։ ՃԿՉ/*515ա-20ա*։ ՃԿՈ/*520ա-2բ*։ ՃԿՈ/*523ա-5ա*։ ՃԿՓ/*525ա-6բ*։ ՃՀ/*չկ*։ ՃՀՒ/*526բ-8ա*։ ՃՀՒ/*չկ*։ ՃՀՎ/*406բ-9ա*։ ՃՀՒ/*չկ*։ ՃՀԵ/*409ա-13ա*։ ՃՀՋ/*413ա-6ա*։ ՃՀԼ/*416ա-20ա*։ ՃՀԼ/*420ա-2ա*։ ՃՀՓ/*422ա-5ա*։ ՃՋ/*չկ*։ ՃՋՒ/*425ա-8բ*։ ՃՋՒ/*428բ-30բ*։ ՃՋՔ-ՃՋՒ/*չկ*։

3. [Քառոգի առտաոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *111ա-3ա* Լ. Նորին Գրիգորի Քառոգ վասն ծուլութեանն եւ ճեղգութեան եւ վասն երկրագործաց, ի բանն, որ ասէ մեծ մարգարէն Մովսէս. եղ Աստուած զմարդն ի դրախտին... — *Ի վերայ այսմ բանի Գ. իրս տեսանելի է։ Նախ՝ թէ զի՛նչ է միտք բանիս...*

բ. *209բ-10բ* ԿԲ. Գոգջիր, այսինքն՝ ասասջիր. Ամենայն մարմին խոտ է, եւ ամենայն փառ մարդոյ — *Վասն է՛ր խոտ. մի՛թէ յԱրարչէն ոչ զի նա կամեցաւ Տէր...*

գ. *210բ-1բ* ԿԳ. Վասն ողորմութեան. Երանի ողորմածաց, զի նոքա գԱստուած տեսցեն — *Զիք ինչ առաքինիք, որ այնպէս գմարդն Աստուծոյ նմանեցուցանէ...*

դ. *211բ-3ա* ԿԴ. Զի՞նչ է որ ասէ Սողոմոն. Որ ողորմի աղհատին՝ փոխ տայ Աստուծոյ — *Վասն բազում պատճառի փոխ կոչի...*

ե. *213ա-4ա* ԿԵ. Վասն խոստովանութեան Քառոգ. Ասա՛ դու նախ զանօրէնութիւնս Ր, զի արդարացիս — *Զայս Աստուած ասէ մարգարէին, այլ վերաբերի ի քահանային...*

գ. *528ա-9բ* ՃԿԲ. Նորին Գրիգորի Վասն օծման, ի բանն. Ոչպէս իւղ զի իջա[ճէր] – *[Ա]ւրինակ տայ գայս ի միասին բնակելոյ եղբարց…*

է. *529բ-31բ* ՃԿԳ. Նորին Գրիգորի Քարոզ կիւրակմտին եւ ի լոյս առաւօտին, ի բանն Սաղմոսին, որ ասէ. Ի գիշերի համբառնէ՛ր – *[Ա]յսինքն՝ գիշերապաշտօն առնել եւ համբառնալ գձեռս…*

ը. *569բ-71ա* ՃՀԱ. Գրիգորի Քարոզ վասն ողորմութեան, ի բանն. Երանի ոչ խորհի զաղտատ – *Քարի գործք Գ. (3) են տեսակիցեալք…*

թ. *571ար* ՃՀԲ. Նորին Քարոզ ի բան Սաղմոսին. Իսկ զիա՞րդ եղեն յաւեր… – *Երազ է կեանքս այս բազադատեալ առ հանդերձեալն…*

ժ. *571բ-2բ* ՃՀԳ. Նորին Վասն մաճու ի խոտ առակեալ, ի բան Սաղմոսին. Մարդոյ ոբպէս խոտոյ են աւուրք (ճմմտ. ձեռ. 6607, 244բ Մատթէի Ջուղայեցւոյ) – *[Մ]ահկանացու կեանք մարդոյս Գ. յատկութիւն ունի: Նախ՝ զի անցաւոր է…*

Բ. [Բանիւ զանազանի]

ա. *532ա-6բ* ՃԿԳ. [Ե]րանելոյն Գրիգորի Նիւսացւոյ եպիսկոպոսի ասացեալ Ներբողեան ի թաղումն Տեառն առ Յովսէի Արեմաթացիս –*[Գ]ովելի է ինձ այս եկեղեցական աւրէնք…*

բ. *536բ-42բ* ՃԿԸ. Ներբողեան ասացեալ ի Ջարհարիայ Հայոց կաթողիկոսէ Վասն Յարութեան – *Նոր երկին եւ նոր երկիր այսօր յերկրի հաստ[ատ]եցաւ գերեզմանն փրկչին մերոյ…*

գ. *542բ-53բ* ՃԿՁ. Սրբոյն Գրիգորի Նիւ[սա]ցւոյ արարեալ ի սուրբ Զատիկն եւ ի կենսաբեր Յարութիւնն Քրիստոսի… – *[Ա]յսօր յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց եւ յարոյց ընդ իւր…*

դ. *553բ-7ա* ՃԿԷ. Սրբոյն եպիփանու կիպրացւոյն եպիսկոպոսի Գովեստ ի սուրբ Աստուածածինն եւ ի միշտ կոյսն Մարիամ… – *[Զ]ջահուորեալ աստուածածնային ճառագայթիս…*

ե. *557ա-60ա* ՃԿՀ. Եփրեմի Խորին Աստուդ ասացեալ Ի պաչծառակերպութիւն Տեառն – *[Յ]երկրէ հունձք եւ ուրախութիւնք…*

զ. *560ա-5ա* ՃԿԹ. Ներբողեան ասացեալ Դաւթի փիլիսոփային Վասն սուրբ Խաչին վերացման – *[Բ]արձրացուցէք զՏէր Աստուած մեր, մարգարէն Այսէ…*

է. *565բ-9ա* ՃՀ. Երանելոյն Յոհաննու Երուսաղէմայ եպիսկոպոսի Ներբողեան ասացեալ ի սուրբ եկեղեցին Սեբաստեան – *[Մ]ոգումն եւ սարսափումն բմբռնեաց զիս…*

Բ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ.

ա. *584բ* [Նախերգամն] – *Մանուկն տիօք, ծերացեալն մտօք, լըցեալն շնորհօք… շնորհաբաշխ Հոգի Սուրբ /// (շար. թափուած)։*

բ. *585ա* [Ի թաղումն Տեա՞ռն] /// (սկ. թափուած) – *Կոտորածէ թագաւորացն, զոր առեալ Աբրահամու, հաղորդեցաւ ինքն…*

գ. *585բ* Հպարտութիւն եւ ղստերմն իւր – *Ա. անհնազանդութիւնն, Բ. պարծիլն, Գ. կեղծաւորութիւնն…*

դ. *586ա* [Յաղագս անուանց – *[Է]ականն… բաց բարձակաճ…*

ե. *586ա* [Վասն է. (7) կարգաց եւ է. (7) գործոց բարութեան] – *[Ա]սացին Պղատոն եւ Արիստոտէլ է (7) կարգ են աշխարհի…*

զ. *586ա* [Ի բանից իմաստնոց] – *Իմաստունն բանիւ միայն նման է ծառոյ, որ չունի պտուղ…*

է. *586ա* Ջոյս է վարդապետութեան եղանակ – *Սահմանական… վերլուծական։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *237ա (Առաքել գրչի)* Ջանարժան գրիչս, զմեղօք մածեալ աուտանուն քահանայ՝ Առաքել, *[ողոմ]ութիւն շնորհել, ո՛վ եղբայրք, զի կար մեր այս էր: Թվին ՌՃԺԹ. (1665), մայիս ամսոյ է. (30)։*

Ապա 3 տող լուացուած եւ հազիւ նշմարելի ա[ո]չ յիշեմ գքեզ, վասն զի կարի ձ[անձրացայ՞] գներսէս բանի սպասաւորս ի սրբագրելիս։

2. *314բ (Ներսէս գրչի)* Ջիս՝ զմեղապարտ գրիչս անվարժ, զՆերսէս բանի սպասաւուր, յիշել աղաչեմ, զի եւ դուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ. ամէն։

350ք Գրեցաւ ձեռամբ յոքնամեղ եւ անարհեստ գրչի՝ Ներսէսի բանի սպասաւուրի յաղագս անձին իւրում, ի թվիս Հայոց ՌՃ. եւ ԺԷ. *(1668)* ամին, ի գուռն Սուրբ Իշման Միածնին։

365ք ՋՆերսէս բանի սպասաւուր գրիչս անվարժ, յիշել աղաչեմ։ Թվին ՌՃԺՀ. *(1669)* եւ օգոստոսի ԻԴ. *(24)։*

425ա Գրեցաւ ի թվին ՌՃԺՀ. *(1669)*, յայնմ աւուր յորում զանեանակ իմ կողոպտեցին ընտանի բարեկամքն իմ։

465բ Եւ զիս՝ զանարժան գրիչս եւ երազ-երազ ծրիչս Ներսէս բանի սպասաւուրս յիշել աղաչեմ ի սրբազանից արանցդ բանասիրաց։ Ի Սուրբ Աթոռս Էջմիածին գծեցի, անվարժ գոլով ի գծիս բնաւ, թվին ՌՃԺՀ. *(1669)* ի Հոռի ԺԷ. *(17)*, ի փառս Քրիստոսի. ամէն։

471բ Ո՛վ ընթերցասէրք, *[ողոմ]ութիւն շնորհեցէք գրոյս սխալանաց եւ վատթարութեան, զի այնքան շտապէի, մինչ զի կամէի եւեթ զանունն գրոշմել եւ սիրնա ՃԷ բնաւ յումեքէ ոչ ուսեալ, այլ ի Հոգւոյն։ Ի թվին ՌՃԺՀ. (1669) նոյեմբերի ԻԳ. (14)։*

531բ Ո՛վ եղբայր, *[ողոմ]ութիւն շնորհեցէք* ինձ՝ Ներսէսի բանի պաշտօնէի, գծողիս, զի կարի անվարժմամբ, նա եւս ՃԷ յոյժ փութացայ։

569ա Ով երկնաճեմ լուսոյ խորան,
Սուրբ փեսային մաքուր կայեան,

Բարեխօսեա՛ վասն մարդկան,
Որք հաւատով ի քեզ յուսան:
Նաեւ զծերաւուրս անպիտան
Այսմ տառիս սուրբ տօնակա՛ն
Ցնեռսէս բանի Տեառն պաշտօնեայն
Արժանացո՛ քում քաւութեան:

Նոյն ձեռքով եւս 10 տող լուացուած եւ հագիւ նշմարելի: «Աւարտ բանից գրչիս յիցի /// Հաժայնից ազօթիւք ամենայն սրբոց»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՈՒՅՑ

584ա (թուղթիր) են՝ Պետրոս վարդապետս Նբեռիացի, *որ է Հէկեցի. բատացա գտուրբ գիրքս, որ է Քարոզի Զմեռան հատոր, ի Պէչանկ, ձեռամբ Յովսէփ կարգաձեղ սարկաւագին, ի թվին ՌՃՒԲ. (1693), վկայութեամբ քահանայիցն՝ աւագէրէց տէր Գրիգորին եւ տէր Յովանէսին, տէր Փաւոսին եւ տէր Մատթէոսին եւ այլ քահանայից եւ տօլվՓաւորացն:*

2. *1ա (նոտրգիր) ի թվին ՌՃՒԵ. (1696):*

3. *4ա (նոտրգիր) Ի-Քլիս, յԵրուսաղէմ, Հալապ.*

4. *589բ (նոտրգիր) Տէր Պետրոս գրեցաւ թվին ՌՃՒՁ. (1697), մարտ Ե. (5), օրն ուրբաթ իրիկուն:*

5. *2ա փակցուած թերթիկին. (ԺԹ. դ. առաջին կէս) Աստուծով հասցէ ի կաֆա ի ձեռն պարոն Աբէլին եւ կամ պարոն Սողոմոնին. անվնաս առ նայ հասուցանողն օրհնի լմաստուծոյ. ամէն:*

ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ Պիպլեի Աբ՛ Պէլտիկ (տառեր), 2բ նորագեցե՛ք զպատմուճան:

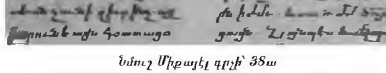
2125

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ. ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

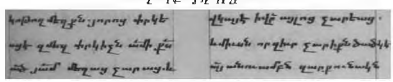
ԺԷ դար

ԳՐԻՉ՝ Մխիթա՛ր (4ա-93բ. 191ա-383բ):

ԹՒՂԹ՝ 387-2 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած՝ 1ա-3բ, 94ա-5ա, 188բ-90բ, 284բ-6բ, 335ա-46բ, 384ա-7բ: ՓՈԼԱ՝ Ա-Լ9x12 (Գ 8, Լ9 5): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «P. A.» լուսանցովմով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (15x10): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (Մխիթա՛ր՝ 4ա-93բ, 191ա-383բ, անաւանի՝ 95բ-188ա): ՏՈՂ՝ 27, 23 (անաւանի գրչի): ԿԱԶՄ՝ դրօշմագարդ շագանակագոյն կաշի՝ դանակով, միջուկը սախտակ, աստառ՝ կարմիր կաւա. լուսանցակողերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (թ. 1) + 1 (թ. 387), թուղթ:

Նմուշ Մխիթա՛ր գրչի՝ 38ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 105ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, փոխրիկ պատռուածքներ, զանազան բծեր: Կազմի կաշին՝ թեթեւակի ճեղճուած, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *4ա-383բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *4ա-5բ* [Ցանկ բաղդից] – *Ա. Աւետեաց Աստուածածնի... 2Բ. [Յ] աղագս գարդի...*

Ըստ ցանկի՝ քարոզների քանակը 79 է, սակայն իրականը 77 է, քանի որ 2 քարոզ բաց է թողնուած՝ Լ, ԿԱ. (-2), 2 քարոզ միաձուլուած է ԺԹ. (+1) եւ 1 քարոզ տրուած՝ ԿԲ., Լէ. (-1): Ամէնայ 77 քարոզներից 30-ը Զմեռան հատորից են, 45-ը Ամառան, իսկ 2-ը՝ արտաքոյ նոցունց:

1. *6ա* Գրիգորի Եռամեծի՝ խօ՛ հետեւորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աչակերտի Յովհաննու Ոսկեմեղ-

ցոյ, արարեալ Բանս խրատակաւս, ոգեշահս եւ հանգարս իմաստասէրս ի մեկնութիւն եւ գովեստ փառաց տէրունականացս տօնից...

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Ա/յիք: Բ/6ա-8բ: Գ-Ը/յիք: Թ/347ա-52բ: Ժ/42ա-6բ: ԺԱ-ԺԳ/յիք: ԺԴ/23ա-6ա: ԺԵ/17բ-23ա: ԺԶ/9բ-13բ (վրց. «Եւ դու մանուկ մարգարէ բարձրեալ յոյսի»): ԺԷ/368ա-74բ (4-րդ գլուխը՝ 294բ-7ա, առանձին գլխակարգուած ԿԳ): ԺԸ-ԻԵ/յիք: ԻԶ/91ա-3բ: ԻԷ/374բ-9ա: ԻՐ-ԼԴ/յիք: ԼԵ/76ա-9ա (սկ. «Ապա ուրեմն ողորմութիւն բազում կերպիւ ագեղական է ի կեանս...»): ԼԶ-ԼԷ/յիք: ԼԸ/353ա-5բ: ԼԹ/յիք: Ղ/358բ-63ա: ՂԱ/57ա-63բ: ՂԲ-ՂԴ/յիք: ՂԵ/363բ-8ա: ՂԶ/յիք: ՂԷ/36բ-42ա: ՂԸ/23ա-36բ: ՂԹ-ՂԲ/յիք: ՂԳ/47ա-51բ: ՂԴ-ՂԵ/յիք: ՂԶ/51բ-7ա: ՂԷ-ՃԳ/յիք: ՃԴ/67բ-72բ (սկ. «Այժմ ասելի է մեզ...»): ՃԵ/378ա-83բ: ՃԶ-ՃԻ/յիք: ՃԻԲ/78ա-92բ: ՃԻԶ-ՃԻԸ/յիք: ՃԻԹ/82բ-7ա: ՃՀ/յիք: ՃԼԱ/87ա-90բ: ՃԼԲ-ՃԼԹ/յիք: ՃՄ/287ա-94բ: ՃՄԱ-ՃՄԲ/յիք: ՃՄԳ/176ա-80բ: ՃՄԹ/156բ-63բ: ՃՆ/163բ-70ա: ՃՆԱ/170ա-6ա: ՃՆԲ/յիք: ՃՆԳ/180բ-8ա: ՃՆԴ-ՃԿԱ/յիք:

2. *95բ* Գրիգորի Եռամեծի... աչակերտի Յովհաննու Ոսկեմեղցւոյ, շարժեալ ի բարէսէր մտաց եւ հոգւոյն շնորհաց... տիրական հրամանաց տալ բստ բղծից ի ինչ խնդրոյագ վասն եղծման չարիսից բանից անհամեստ բարոզաց, տալով զասյ ի յագուրդ մտաց բանասէր անձանց...

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա/96ա-101ա: Բ/101ա-10բ: Գ/110բ-27բ: Դ/127բ-35բ: Ե/135բ-43ա: Զ/143ա-8ա: Է/148ա-56բ: Ը-ԻԵ/յիք: ԻԶ/297ա-302բ: ԻԷ-ԻԸ/յիք: ԻԹ/302բ-4բ: Ս-ԼԴ/յիք: ԼԵ/304բ-12ա: ԼԶ-ԼՁ/յիք: ԼԸ/191ա-5բ: ԼԹ/195բ-9ա: ԽԲ/199ա-201բ: ԽԳ/201բ-4ա: ԽԴԱ/204ա-9բ: ԽԹ/209բ-13ա: ԽՁ/213ա-7ա: ԽՂ/217բ-21ա: ԽՃ/221ա-7բ: ԽՃԶ/227բ-39ա: ԽՃԷ/238ա-41բ: ԽՃԸ/241բ-4ա: ԽՃԹ/244բ-6ա: ԽՄ/246ա-8ա: ԽՄԱ/248ա-9ա: ԽՄԲ/249բ-53ա: ԽՄԴ/253ա-6ա: ԽՄԶ/256ա-8բ: ԽՄԸ/258բ-9բ: ԽՄԹ/259բ-61ա: ԽՄԼ/261ա: ԽՄԼ/261ա-2ա (գլխակարգուած 1.2): ԽՄՄ/262բ: ԽԿ/264ա-5ա: ԽԿԱ/265ա-6ա: ԽԿԲ/266ա-7ա: ԽԿԴ/267ա-8ա: ԽԿԵ/268ա-71բ: ԽԿԸ/271բ-84ա: ԽԿՁ/312ա-6ա: ԽԿԷ/316ա-

21ա ՃԿՀ/321ա-6բ, ՃԿԹ/326բ-30ա ՃՀ/330ա-4բ (վրջ «Առաջին ժամն երանութեան որ///»)։ ՃՀԱ-ՃՁՊ/*յիքբ*

3. [Քարոզի արտասոյ Ա. եւ Բ. ճատորոց]

ա. *14ա-7բ* [Գ. Ինքնդեան Տեառն մերոյ. ի բանն. Ինաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է ածծեալ Տէր. (ցանկից)] /// ոիցէ մտախոհ լինել, զի բառնօղն այնաւհի ձեռամբ կնոջ բառնեալ լինի...

բ. *72բ-6ա* ԺԴ. Նորին Քարոզ Յակոբ վարդապետի Ղրիմեցոյ, ասացեալ Գրիգորի այակերտի, ի բանն, որ ասէ Այսօր է, զոր առաւ Տէր. ՆկԼայք ցնծասցուք] – *Զի թէպէտ ուրախութիւն աստուածային առնախրմբութեանցն յԱւետիքէն եւ Մունդն է... զի փեսայն Քրիստոս ոչ էր ի միջի ///* (*թէբր. շար. տե՛ս 1. Հե.*)։

ՅԻՇԵՑՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

17բ Որոց եւ զմեզ արժանի արասցէ Քրիստոս Աստուած եւ գծնօղն մեր եւ գամենայն արեան մերձաւորս՝ այնմ ձայնին, որ ասէ, Եկա՛ք աւրհնեա՛լք. եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

90բ Քրիստոս Աստուած, զմիխայիլին մեղքն թո՛ղ, եւ քեզ փառք յաւիտեանս. ամէն։

ՅԻՇԵՑՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՍԳՏՅԻ

1. *6ա (նոտրգիր) Թվին Փոքր ՂԴ. (1709), Ապրամ ԺԵ. (15) եւ Մեծ թիվն ԱՌՄՃՇԸ. (1709),* յունվարի մին, *ի քաղաքըն Ասպահան, որ կոչի Շօշ քաղաքն Ջուղայ։ Յիշատակ է սուրբ Քարոզգիրքըս հեգատոգի Գոռիճին եւ ծնողացն՝ մահդասի Պետրոսին, Սանդրվախին, եւ որդոցըն՝ նորաբողբոջ Պետրոսին եւ Նազլուխանին, եւ որդոյն կոզակցոյն՝ Բիկումին յիշեցէ՛ք. Աստուած ընդ երկայն աւուրս պահեսցէ։ Յիշատակ եղեւ՝ Մխիթը վարդապետին։ Ով որ սուրբ գիրքըս գրաւէ կամ վաճառէ, մասն Յուդայի առցէ, եւ հրեշտակ եւ մարդիք ասացեն եղիցի եղիցի եւ Նըման եղիցի խաչահանողացն։ Դարձեալ կրկին անգամ յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս ձեր, հա՛լրք սուրբ, զմեզաւոր եւ անարժան մեղաւորաւաւ աուտանուն՝ Պետրոսըս եւ հանգուցեալ որդրմած հայրն իմ հեգահոգի Գոռիճնըն, Աստուած զինքն իւր արքայութեանն դասեսցէ, եւ զմայրն իմ Մարիամն։ Ով որ յիշէ յիշեալ լիցի առաջի Աստուծոյ, ամէն։*

2. *5բ (ՀԼ. գ., նոտրգիր) Յիշատակ է Քարոզգիրքըս Ենաթաղեցի Մատուրի որդի Մկրտիչ վարդապետին, զոր ստացա զսա հալալ ընդից իմոց, ի վաչելումն անձին իմոյ, եւ մահուան իմոյ յիշօղքդ յիշեալ լիցիք առ Քրիստոս, ամէն։*

ԿՆՔՎԴՐՈՇՄ՝ 1. *5բ* Մկրտիչ վարդապետ. *Թ///*։ 2. *6ա (Զուաձէ, անընթերնելի)։*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ *3բ Աբդ, օրհնեալ, գովեալ եւ։*

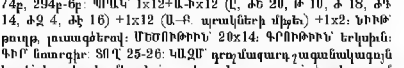
2126

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ Ռ՚ձՁ. – 1697

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՆՈՂ Դավիթ ԱԲԳՈ։

ԹԵՐԹ՝ 314-20 (ճնաստիայ՝ թ. 297-312)։ չգուած՝ 3բ, 61բ-2բ, 74բ, 294բ-6բ։ ՊՐԱՎ՝ 1x12+Ա-ԺԵ 12 (Ը. ԺԹ 20, Ի 10, Ժ 18, ԺԹ 14, ԺՁ 4, ԺՂ 16) +1x12 (Ա-Ը պրակների մէջեն) +1x2։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 20x14։ ԳՐՈՒԻՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն։ ԳԻՐ՝ նուոզիր։ ՏՈՂ 25-26։ ԿԱՊՄ՝ գոշմագրադ չագանակագոյն կապիչով, վիրակը՝ տախտակ, ասատաը՝ ծոզկոպոզոյ՝ սպիտակ կաու լուսնցկողերը՝ կարմիր (գունաթափ)։

Նմուշ 44ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա ա խ ա ր ա ն՝ 5ա։ Ձ ա կ ա ա ա զ ա ր գ՝ 147ա։ Լ ա ւ ա ն ա գ ա զ ա ր գ՝ բառական (5ա)։ Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, վարագոյն, դագանակագոյն։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում փոխրեն պատռուածքներ, զանազան բծեր, գեցակեր։ Կազմի եզերքը՝ մաշած, կապիչներից մէկն՝ ըզկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ի Ն

– *4աբ* Յանկ գրոյս այս է – Ա. *Քարոզ վասն պահոց... ՍՀ. Վասն Երիհովի։*

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք լԱռաջին ճատորէ]

Տե՛ս Քահոան ճա., տպ. 1740. Ա/*յիքբ Ի/276բ-80բ*, Գ-ԺԷ/*յիքբ* ԺԸ/*280բ-9ա* ԺԹ-ԿԳ/*յիքբ*, ԿԴ/*289ա-94ա*՝ ԿԵ-ԿԶ/*յիքբ*, ԿՀ/*5ա-9ա* ԿԹ/*9ա-14բ*, Հ-ՀԳ/*յիքբ* ՀԴ/*185ա-6բ*, ՀԵ-ՀԶ/*յիքբ* ՀԸ/*30ա-7բ*, ՀԹ-ՂԱ/*յիքբ* ՂՒ/*65բ-71բ*, ՂԳ-ՃԹԱ/*յիքբ* ՃԹՒ/*15ա-20բ*, ՃԹԳ-ՃԻԱ/*յիքբ* ՃԻՒ/*75ա-81ա* ՃԻԳ-ՃԻԸ/*յիքբ* ՃԻՒ/*187ա-97ա* (*ճախրալ Ղրիմեցւոյ, վերջաւորութիւնը տարբեր*)։ ՃՀ-ՃԿԱ/*յիքբ*

2. [Քարոզք յԵրկրորդ ճատորէ]

Տե՛ս Աստուած ճա., տպ. 1741. Ա-ՄՁ/*յիքբ* Մէ/*52ա-7ա* ՄԸ-ԿԵ/*յիքբ* ԿՁ/*22բ-30ա* ԿԷ-ՀԵ/*յիքբ* ՀՁ/*39ա-44բ*, ՀԷ/*44բ-5բ*, ՀԸ/*57ա-61ա*, ՀԹ-ՋՒ/*յիքբ* ՁԳ/*46բ-52ա* ՁԴ-ՂԸ/*յիքբ*, ՂԹ/*27ա-30ա* Ճ-ՃԽԷ/*յիքբ* ՃԽԸ/*71բ-4ա*

Բ. [Բանիւ զանազանի]

1. *21ա-2բ* Դ. [Ք]արոզ ի բան Մատթէոսի. Եւ ի ֆուն լինել մարդկան, թ՚ղամի նորա... – *Ի յառաջի եդեալ բանքս Ր. (2) ինչ իմացեալ լինիս...*

2. *37բ* [Նախերացան ֆարոզիգ – *Ոյվ Աստուած յԱստուծոյ եւ նորոգին ամենայնի Սուրբ Հոգի...*

3. *38աբ* [Օրհնութիւնիճ յետ ֆարոզիգ – *Ովրհնութիւն Հօր, պատգանութիւն Որդոյ...*

4. *63ա-5բ* ԺԳ. [Քարոզ վասն Համբարձման] – *Այլ զի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ յերկինս...*

5. *81ա-3ա* ԺԷ. Վարճ եւ պատմութիւն յԱբելայ – *Իսկ Աբէլ մատուցեալ անդրանիկ գառն Աստուծոյ…*

6. *83բ* ԺՐ. Յաղագս Ջատկի Յարութեան Քրիստոսի – *Իսկ թէ է ի Զատկիս առաջին կերակուրն ինչ է…*

7. *84ա-5ա* ԺԹ. Յաղագս հոգոյ – *Ոչպէս եղեւ երբեմն, զի ոմանք գինի ընպէին ի պանդոկի…*

8. *85ա-6բ* Ի. Պրուխ Ջ. Յաղագս ննջեցեալ[ներ]ոցեան – *Ոմն եղբայր պատուէր առեալ ի հօրէն…*

9. *87ա-94ա* ԻԱ. Վարճ եւ պատմութիւն վասն գալատեաց Գօգայ եւ Մօգօգայ – *Յետ դարձի գերութեանն Բաբելացոց…*

10. *94ա-5ա* Վասն դատաստանի – *Արդ, գայս պարտ է գիտել, թէ որով հասակաւ յառնեն…*

11. *95ա-6ա* ԻԲ. Վասն Յարութեան – *Բայց եւ գայս գիտելի արժան է, զի Գ. (3) իրք Տէրն յանձն էառ վասն հաստատելոյ զՅարութիւնն…*

12. *96ա-8բ* ԻԳ. [Հարցմունք եւ պատասխանիք]: Հարցումն հեղչատակիզ – *Ջինչ պատճառ է, որ հրեշտակք մեղանչեցին… Պատասխանի. Նախ վասն զի հրեշտակք չորժամ ստեղծան…*

13. *98բ* Յաղագս հաղորդութեան – *Պարտ է քրիստոնէից, որ ամէն ե. (40) օր հետ մի հաղորդեսցին… ի սրբոյն Սահակ[այ] կանոնացն է, է. (7) գլխոյն:*

14. *99ա-100ա* ԻԴ. Յաղագս գերեզմանն ընթանալ հետ մեռելոյն – *Գիտելի է, զի այն որ առհասարակ այր եւ կին, ծեր եւ տղայ…*

15. *100բ-2բ* Իե. Յաղագս Բ.շաբթի մեռելոց գերեզմանն օրհնել – *Գիտելի է զի ասեն վարդապետք, թէ, Ոչպէս ի կիրակէ ուրախացաք…*

16. *103ա-4ա* ԻՋ. Վասն մեկնութեան բանիս [տասսմորդի] – *Իսկ տասանորդն Աստուծոյ բաժին է…*

17. *104ա-5բ* ԻԷ. Վասն Նոյի – *Եւ ըսկսաւ Նոյ քարոզել…*

18. *105բ-9բ* Վասն աւետեացն Սերայ – *Եւ քաղցրացաւ Տէր ի վերայ Ադամայ…*

19. *109բ-11բ* ԻԸ. Վասն մեկնութեան բանիս [տապանին] – *Վասն այն Աստուած պատուհասեաց գնոսա…*

20. *112ա-4ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք]

ա. *112ա* Հարցումն վասն հոգւոյ. Հոգին քանի՞ մասն ունի… բ. *112բ* Հարց. Ջինչ օգտութիւն լինի ի մեզ մկրտութիւնն… գ. *112բ-3ա* Հարց. Եթէ քահանայ կամ եպիսկոպոս… պոռնըկեցեալ է… դ. *113աբ* Հարցումն աստիճանաց – *Քանի՞ դաս ծառայութիւն կայ ի սուրբ եկեղեցին Աստուծոյ…* ե. *113բ* Յաղագս հրեշտակաց թիղոյն եւ դասուցն բաժանմանցն – *Բայց մեք վերջացեալքս ի թիվոց նոցա…* զ. *113բ-4ա* Եթէ ոք հարցանիէ. Վասն է՞ր դէմք երեսացն առաւել ցանկալի է… է. *114ա* Իսկ մարդ հոգին որպէս մարթի իմանալ…

21. *114ա-7բ* ԻԹ. եկեսցուք եւ տեսցուք, թէ ճանի ամ կուսութեամբ եկաց Նոյ եւ հաճոյացաւ Աստուծոյ – *Գիտելի է, զի արդարն Նոյ եՃ. (500) ամ կուսութեամբ եկաց…*

22. *117բ-8բ* Լ. Վասն պոռնկութեան բահանայից – *Եթէ հարցանէ ոք. Ապա գիա՞րդ նոր եկեալք…*

23. *119ա-28ա* ԼԱ. Վարճ եւ պատմութիւն Յոհաննու կամատար յաղիատին – *Յամս ժամանակաց թագաւորութիւնն Առկաթոսին…*

24. *128ա* [Ի բանից իմաստնոց] – *Աստց ծերն. Կամիս ծանօթ լինիլ Աստուծոյ, լեր անծանօթ ի մարդկանէ…*

25. *128բ* [Տաղ ինչ] – *Բայց ինչ ասեմ իմոյ անձին՝ / Ախտասիրիս բոլորովին… / Ես Յովհաննէնէս նուաստ հոգի…*

26. *129ա-45ա* ԼԲ. Պատմութիւն վարուց առն Աստուծոյ կամատար աղիատեցելոյն վասն Քրիստոսի, որոյ անունն է Ալէքսիանոս, ի Մարգի ծ. եւ ե. (15) – *Այր ոմն էր ի Հռոմ քաղաքի մեծայտուն յոյժ…*

27. *145ա-6բ* ԼԳ. Վասն սմանչելեացն որ Անդիոք ի վանս Կուսանաց եղեն – *Պատմեաց մեզ ի հարանցն, որ բնակեալ էր ի Տորոս…*

28. *127ա-60բ* ԼԴ. Տեսիլ առաքելոյն Պողոսի, որ տարան զհոգի նորա երկրորդ յերկինս – *Եւ յորժամ տարան զՊողոս եւ ցուցին նմայ գտեղիս արդարոցն…*

29. *160բ-6բ* Կտակ Յովսէփայ… – *Հրաման պատասխանեաց կտակի Յովսեփայ…*

30. 166բ-8ա Կտակ Սաարայ – *Հրաման պատասխանեաց բանից Սաարայ…*

31. *165ա-84բ* Լե. Պատմութիւն Յովսեփայ Գեղեցկան եւ Ասանեթայ – *Եւ եղեւ ամին յառաջնումն, որ օր եօթն էր ամսոյն…*

32. *197բ-200ա* Լէ. Հանգիստ երանելոյն Յոհաննու առաքելոյ եւ աւետարանչին – *Էր ընդ եղբարս…*

33. *200բ-4ա* ԼԸ. Քարոզ, որ ասէ. Եւ հրամայեաց Դաւիթ թլթել զծովղովեալ (= զծովղովուղն) – *Եւ զի նահապետքն յերկար ապրէին…*

34. *204ա-20ա* ԼԹ. Վարճ եւ պատմութիւն Յովսէփ Գեղեցիկին եւ ողջախոհին – *Այս Յակոբ Բժ.ան (12) որդիս ունէր…*

35. *220բ* Կանոնք – *Արուակիտաց եւ անասնագիտաց եւ որ ընդ կին ընդ Սոթոմայեցիսն գործէ…*

36. *221ա-35բ* Խ. Երանելոյն Եփրեմի Յաղագս ապաշխարութեան – *Ասէ երանելին մարմարէն Եզեկիէլ. Անօրէնն եթէ դարձ[ց]ի…*

37. 235բ-6բ ԽԱ. Նախ թէ Աբրահամու ի Մօվսես բանի՞ ազգ է – *Եկեսցուք յառաջին գլուխն եւ տեսցուք…*

38. *237ա-45բ* ԽԲ. Յաղագս վարուց եւ ելից արքունւոյն Մարիաննու Մագդաղենացւոյն… – *Մնաւ ագնուապէս սրբուհիս այս փառաւորեցեալ…*

39. *245բ-6բ* ԽԳ. Վասն լրակացութեան – *Ի վանս կուսանաց էին կրօնաւորուհիք եւ իբրեւ եձ. (500)…*

40. *246բ-8ա* ԽԴ. Վասն Աստուածածնի –*Մանկունք քրիստոնէից ունէին խնծոր ի ծոցս…*

41. *248աբ* ԽԵ. Յաղագս պատարագի – *Երիտասարդ ոմն ի կարէճ Յիսաէնս…*

42. *249ա-50ա* ԽՋ. Վասն հայհոյութեան եւ յիշողացս – *Պատահեալ ոմն ուսեալ եղեւ հայհոյանս…*

43. *250ա-2ա* ԽԷ. Վասն բամբասանաց – *Կրօնաւոր ոմն ամենայն առաքինութեամբ զարդարեալ…*

44. *252ա-5ա* ԽԸ. Վասն զղջման – *Երիտասարդ ոմն ապտմանէ չարին…*

45. *255բ-7բ* ԽԹ. Վասն ապաշխարութեան –*Այր ոմն մեղաւոր, որ զգուստր իւր ապականեալ էր…*

46. *258ա-60բ* Ծ. Վասն ողորմութեան – *Ի (=Տ)անուտէր ոմն աղքատ, միայն մէկ դահեկան ունէր…*

47. *261ա-3ա* ԾԱ. Վասն խոստովանութեան – *Երիտասարդ ոմն գնաց ի ծառայութիւն ուրէք…*

48. *263ա-5ա* ԾԲ. Վասն արբեցութեան – *Ի վանս ուրէք Գ. (3) արեղայք անուամբ եւսԲ…*

49. *265ա-8ա* ԾԳ. Վասն Մարիամու Աստուածածնին – *Էր ոմն երիտասարդ մեծագործ…*

50. *268ա-75ա* ԾԴ. Վասն հոգեվարի – *Գրած է ի Վարս հարանց, թէ ճգնաւոր մի Յովանէս կոչեցեալ հիւանդացաւ…*

51. *275ա-6բ* ԾԵ. Վասն Պաղտոսի եպիսկոպոսի – *Ելս էր Իսպանիոյ յարեւմտից, եպիսկոպոս Կալ գաւառի…*

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

1. *1ա-3ա* Կանոն խաչալուսայի եւ Թունիր օրհնելոյ, ուր ապականի ի բիոծ ժըժմակաց – *Առնու քահանայն գխաչն եւ գմաշթոցն…*

2. *313աբ* Օրհնութիւն Բարոզի – *Կենդանի Նահատակն, Յոր հրամայէ, թէ Ծրհնութիւնք…*

Դ. Հնատիպ գիրք 1683 թ.

– *297ա-312բ* [Թուղթ սիրոյ եւ միաբանութեան մեծի կայսերն Կոստանդիանոսի եւ սրբոյն Սեղբեստրոսի վեհագումի փափիճ…] LETTERA DELL' AMICITA, E DELL' VNIONE *(Դարձանց թուղթ: Հայերէն եւ իտալերէն): Վենետիկ, տպ. Միքելանջելօ Բարբոնի, 1683. պահպանում են էջ 9-40, անգոյգ էջերի վրայ իտալերէն, իսկ զոյգ էջերի վրայ՝ հայերէն:*

սկ. էջ 9 «LETTERA…» վրջ. էջ 39 «defiderij della miapro ///»

սկ. էջ 10 «վկայն Քրիստոսի եւ մեծ խոստովանօղն տէր սուրբ Գրիգոր», վրջ. էջ 40 «… Փառաւորեալ Տէր, ընկա՛լ գաղաչանս ծառայիս քո եւ կատարեա՛ ///»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

26բ Որոց փրկեսցէ գմեզ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս այսպիսի արբեցութենէ եւ շռայլութենէ, մանաւանդ գստացող եւ ծրօղ բանիս՝ գանարգամեծար եւ գպարտականս բիւր քանքարոց, գայրշիր եւ գանիմաստ՝ Դաւիթ կրօնաւորս, որ անուամբս եմ եւեթ եւ ի բարեաց գործոց ունայն եւ դատարկ: Ազաչեմ քաղաքդ յիշելոյ արժ(ա)նի վարկանիք, գի եւ դուք ապատեսջիք այսպիսի չար յաղթից ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Տեառնէ մերմէ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն: Եղիցի եւ եղիցի. ամէն:

48բ Որում եւ գմեզ արժ (ա)նի արասցէ Քրիստոս Աստուած եւս առաւել ծրող սուրբ տառիս՝ Դաւիթ միայնակեացս եւ իմ ծնողացն. ամէն (նման՝ 52ա):

61ա Որ է գմեզ արժանաւորեսցէ Քրիստոս Աստուած, մանաւանդ ծրող սուրբ տառիս՝ Դաւիթ կրօնաւորս եւ գեսաի սարկաւագն, մանաւանդ գծնողսն իմ էլտարն, Խաթիջէն, եւ եղբարքն իմ Թաթարն, Յոհաննէսն, եւ քեռն իմ Շահզատէն, եւ հոգեւոր քեռն իմ հարաղատ Գուլումն յիշեա՛յ զմիւսանգամ գալստեանդ, աստ մարմնով ազատեա՛յ, անդ՝ հոգով:

74ա Ջստացօղ եւ ծրօղ դաւտս՝ գտէր Դաւիթ կոյսակրօն յիշեցէ՛ք, ով եղբարք սուրբ:

96ա Ով ընթերցողք, ծողութիւն արարէ՛ք պակասութեանն գրոյս, ծուխքն վատ էր եւ ես՝ խամ, ազաչեմ գձեզ:

111բ Որ ողորմի առացէ՛ք օ՛վ ընթերցողք, անարժան եւ սուտանուն, սեւերես եւ անպիտան Դաւիթ աբեզայիս, որ եմ անուամբ միայն եւ կորնօվ ոչ: Ծողութիւն արարէ՛ք, գիրս վատ է, եւ ես՝ կարօտ եւ փափակ աստուածային ընթերցուածոցն եւ բանին. ամէն (նման՝ 220ա):

145ա Տէր Քրիստո՛ս, բարէխոսութեամբ կամաւոր աղքատացելոյն Ակէքսիանոսի գքո առատ ողորմութենէդ ողորմեա՛յ եղէելի եւ բազմայմեղ Դաւիթ աբեղայիս, որ լոկ անուամբ եմ կոչեցեալ, գործովս ոչ: Ծ(ին)Ջ. (1697) թվականիս օրեցաւ, Սուրբ Կարապետն:

197ա Որ ողորմի ըստացող քաղցր եւ անուշ մատենիս՝ Դաւիթ աբեղայիս, որ յոյժ փափաքանօք գրեցի ի վայելումն անձին իմոյ: Յարձեալ ազաչեմ գձեզ՝ հա՛յրք եւ եղբա՛րք, ով օք հանդիպիք՝ կարդալօվ կամ օրինակելօվ, մէկ Հայր մեղայիս յիշեցէ՛ք եւ դուք յիշեալ լիցիք:

2127

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Քաղկացած է 5 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 168-3 (Տե՛ս Պատառիկ-պանդոնակ): ԿԱԶՄ պարզ ձիշագծերով սեւ կաշի, միջովը՝ տախտակ, աստառը՝ մասն պատառիկ-պանդոնակի:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՆԴՈՆԱԿ – Մեկնութիւն Սաղմոսաց (տպագիր): ԺԹ. դ.: 2 (կ 507-510) +2 (կ 499-502), 507, 502՝ սոսնձուած կազմին: Կարդայ՝ կ 499 «Այր անզգամ զայս ոչ ծանիցէ... Այսպիսի՛ բայց իմիա՛ եւ անզգամ մարդն զիս ամենակատարելագիտիցն չճանաչէր ///»

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին ճեռնուած, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն ընկած:

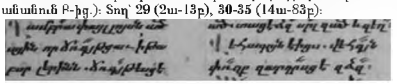
ԾՆՈՒԹ. Ամենայն ճաւանականութեամբ մատենիս 5 մասերը ի մի են բերուած Երուսաղէմում ե. ձեռագրի անանուն Ա. գոչի ձեռով:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա

ԺԷ. դար

ԳՐԻՉ՝ Աբրաամ (47բ):

ԹԵՐԹ՝ 84 (2-85). չգրուած՝ 84ա-5բ: ՊՐԱԿ՝ 7x12 (Բ 14, Չ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 20,3x14,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16,5x10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր՝ (անանուանի Ա՝ 2ա-13բ, Բ՝ 14ա-47ա, 48ա-83բ, Աբրաամ՝ 47բ, որ գրեթէ չի զանազանամ անանուն Բ-ից.): Տող՝ 29 (2ա-13բ), 30-35 (14ա-83բ):

նմուշ 115ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան նեամներ, զանազան բծեր, փորիկ պատռուածներ, ցեցուկեր: Կազմելիս պրակներդ խառնուած են այլ ձեռով կատարուած ճամասաստասխան նշումներ՝ 26բ-7ա, 38բ-9ա, 50բ-1ա, 63բ-4ա, 73բ-4ա:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *2ա-6ա* Նախերգանի բառերից – *Երանելի բնութիւն եւ աննախանձ բարութիւն...*

– *6ա-13բ* Աւրհնութիւն վերջ բառոյի – *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թագդմանութեան... Ալլ եւ աւրհնեցէք զկաթողիկէ եկեղե///* (շար. թափուած)

[Քառոգիր Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգիր յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնոն հտ., սպ. 1740. Ա/չիք: Բ/61բ-3բ: Գ/չիք: Դ/63բ, 39ա-4ա: Ե-Զ/չիք: Է/43ա-6ա: Ը/չիք: Թ/46ա-9ա: ԺԱ-ԺԹ/չիք: Ի-Ն/49ա-50բ, 27ա-8բ: Ծ-Ծ/չիք: Ձ/28բ-31ա: Ճ-ԻԲ/չիք: ԻԳ/14ա-6ա: ԻԴ-ԻԸ/չիք: ԻՁ/31ա-3ա: ԻԹ/53ա-5բ: ԻԼ-ԿԸ/չիք: ԿՁ/33բ-6բ: ԿԹ/15ա-22բ: ՀՈ/չիք: ԿԹ/36բ-8բ, 74ա-5ա: Հ-ՀԳ/չիք: ՀԴ/75ա-6ա: ՀԸ/66ա-8բ: ՀՁ/չիք: ՀԹ/22բ-6ա: ՀՈ/79բ-83բ: ՀՑ-Ղ/չիք: ՂԱ/76ա-9բ:

2. [Քառոգիր յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնոն հտ., սպ. 1741. Ա-ԻՈ/չիք: ԻՊ/70բ-1բ: Լ-ԼԱ/չիք: ԼԲ/71բ-3բ, 51ա-3ա: ԼԳ-ԼՁ/չիք: ԼԸ/66բ-70ա: ԼՈ-ՀՁ/չիք: ՀԷ/59ա-61բ: ՀՈ/26աբ, 64ա-6ա: ՀՑ-ՃՁՈ/չիք:

3. [Քառոգիր առաքելոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *55բ-7բ* Քառոգ վասն աղօթից, ի բանճ. Հոգի է Աստուած, եւ երկրպագութ՝ նորա պարտ է... – *Եւ համեմատութիւն Հոգւո եւ նմանութիւն է բազմապակի գրեալ ի Գիրս հարցմանց...*

բ. *57բ-9ա* Քառոգ վասն յիշոցնատուածց, ի բանճ. Ո՞ր արհամա[ր]հէ զիայր կամ զմայր՝ մանուռ վաղեանեսցի – *Գիտելի է, զի որ յիշոնց տան, բազումս մեղանչեն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵՆՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

47բ Այս մէկ եչիկս (=էջիկս) նուաստ ձեռամբ Աբրահամիս ծրեցայ, որ եւ ժտեմ յիշել:

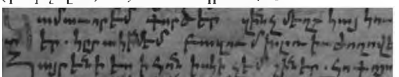
ԳՐՁԱՓՈՐՁ *85բ* Յօսէփ քեզ հաւատամ (ապաէս):

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԵ. դար

ԳՐԻՉ՝ Յովհաննէս Սեփաստացի:

ԹԵՐԹ՝ 33 (115-147): ՊՐԱԿ՝ 4x10 (Բ 3): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 18,8x14,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիմ: (գրաչափ՝ 14,4x10): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 36:

նմուշ 115ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ, կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից, միջից եւ վերջից պակասատ. խոնաւութիւնից գոյանչոտ գունաթխոտած, լուսանցային մասերը թուլացած, ԺԸ. պրակը (148-159) պոկուած, տեղ-տեղ ցեցուկեր, փորիկ պատռուածքներ, զանազան բծեր: Նախկինում նոտրգուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *115ա-47բ* [Տաղարան]

ա. *135ա-9բ* Գ. Նախատիքիմ անձին Վարդանայ («Ա-ՔՆ», 138ա ստ. լս՝ «Հրեղուիմ») – *Ակթիւ չարեաւք [յ]անցայ [ես,/ Մեղաւք] ապտեղացա ես...*

բ. *139բ, 125ա-6ա* Դ. Տաղ Աւռաիել վարպապետէ ասացեալ Վասն հոգեվարի եւ յերկնային ճանապարհին եւ Յուպային, դիւացն ճանհպամանցն եւ հոգւոց կայանին եւ յօտո դատաստանին եւ դժոխոցն («Ա-Ք» + «Տէր Աւռաիել», *139բ* ստ. լս՝ «Պսամըն հրէականն», *125ա* «Անճառ միածինն», «Լոյսն անճառականն», *125բ* «Ձառեալից յարեամուտս») – *Ակը իմ ծովացեալ,/ Գետք լինէն հոսեալ...*

գ. *126ա-7բ* Ե. Հոտուտական բանն յԱռաիել վարդապետէ ասացեալ («Ա-Ք» + «Աւռաիալի էն», լուսանցում 126բ «Աստուած անեղ, անպատռազիծ») – *Ամենայն փառք մարդոյ գատարկ եւ ունայն, / Մոդոմն գայս ասէ չնորհօք տիրական...*

դ. *127բ* Ջ. Ոտանաւոր եւ ողբ յԱռաքել վարդապետէ Վասն իւրոյ եւ ինձ նման մեղաւորաց («ՅԱռաքեալի է», ստ. լս.՝ *127բ* «Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս կենդանի», «Անցանէ մեծութիւն») – *Յիշելով զաւր մահուն, սիրտ իմ սասանի, / Յահագին ատենին անձն իմ զարհուրի... / Վախ/// (շար. թափուած)*:

ե. *140ա* [Ծ.] (Անխորագիր եւ սկզբից թափուած) */// եւ իմ. / Թէ յերկինս թէ ի յերկրի, յամենայն ժամ բզքեզ հայիմ, / Սարսափեալ անձն իմ դողայ, թէ ի փախուստն ապաւինիմ, ճար չունիմ...*

զ. *140բ-2ա* ԺԱ. Խոստական բար (=ն)երս ի Գրիգոր վարդապետ՝ ասացեալ («Ա-Ջ», ստ. լս.՝ *140բ* «Յիսուս Որդի») – *Աւրհնեալ է կամքն արարչական, / Յարարածոցս միաբան...*

է. *142ա-4ա* ԺԲ. Նորին Գրիգոր վարդապետի ասացեալ («Ա-Ջ», ստ. լս.՝ *142ա* «Հրեղուիմ», «Քրիստոս փառաց թագաւոր», *143ա* «Փ», «Յիսուս Որդի») – *Աւրհնեալ է Հայրըն լուսոյ, / Որ ստեղծ զմեզ ի հողոյ...*

ը. *144ա-5ա* ԺԳ. Խոստ խոստ ոչ կենալու եւ ոխ ոչ պահելոյ ի Նահապետ վարդապետէ ասացեալ (ստ. լս.՝ *144ա* «Յիսուս Որդու նայներումն») –*Անձն իմ, վա՛յ քեզ հազար բերան, թէ խոսիլ կենաս կամ ոխ պահես, / Ձի խոսվարարն է սատանայ, ջանայ, որ զսէրըն հաստատես...*

թ. *145աբ* ԺԴ. Տաղ ճպարտութեան (ի լուսանցս *145ա* «Յիսուս Որդու նայն») – *Քան զամենայն գործըս չարի, / Հերպարտութիւն է զազրալի... / Մէվ Աւռաքել անմիտ՝ ւ յիմար...*

ժ. *145բ-7ա* ԺԵ. [«Փ Յովանիսէն Թլկռուանցու ասացեալ է». ձեռ. 2676. 194բ] Խոստական բանս սիրոյ եւ խոնարհութեան (ստ. լս.՝ *146ա* «Հրեղուիմ», «Քրիստոս փառաց թագաւոր») –*Խրատ մի տամ սիրով քեզ, / Թէ միտ դընես ու լըսես...*

ժա. *147աբ* Գանձ եւ գովասանի պահոց – *Պայծառ պատուիրան, պայման տիրական, պարգեւք փըղկութեան, / Պահք սուրբ սրբրարան, պահք հրեշտակական, պահք պարկեշտական... / Պահօք պնտա/// (շար. թափուած)*:

ժբ. *115աբ* [Խոստ եւ կշտամբանք անձին՝ Նաղաշ վարդապետէ ասացեալ («Ա-Ջ») – *Անձն իմ, արի աղօթէ դէմ Արարողին... / Մուլութեամբ ես զիմ կեանքս, աշխարհս անյուսկեր...*

Տէս տպ. 1965, էջ 143-145։

ժգ. *115բ-7բ* ԻԷ. Նորին Նախաշ վարդապետի ասացեալ է («Ա-Ջ», «Ա.») – *Անցանէ մեծութիւն եւ փառք յաշխարհի, / Աւերի եւ քակտի չինուած տաճարի...*

ժդ. *117բ-9ա* ԻԸ. Նորին Նախաշ վարդապետի (ստ. լս.՝ *117բ* «Ես եմ կորուեալ», «Յորժամ Գաբրիէլ գոչէ») – *Երազ է եւ սուտ, եղբա՛յրք, աշխարհիս բաներն ի լըման, / Մ՛ւր են թագաւորք ՚ւ իշխանք, պարոնայք եւ սուլթան ու խանք...*

ժե. *119ա-20ա* ԻԹ. Ողբ ի վերայ մեղաց եւ պաղատանաւք առ Աստուած, Կարապետ վարդապետէ («Ա-Ն», լս.՝ *119ա* «Ես եմ կորուեալ», «Երազ է եւ սուտ, եղբա՛յրք») – *Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս կենդանի եւ կենդանաբար, / Ձիս կենդանացո՛յ Հոգով, մեռեալ եմ մեղօք չարաչար...*

ժզ. *120ա-1ա* Լ. Ողբ եւ պաղատանաւք եւ առակ ապաշխարութեան – *Ողբս աղիողորմ, եղբա՛րք, ինձ եհաս երեսմիայն, / Ես զամայութիւնս իմ լամ, որպէս նայ գհինն Իսրայէլին...*

ժէ. *121աբ* ԼԱ. Ողբ ապաշխարութեան – *Անձն իմ, ընտէ՞ր ես ծուլացեր, / ՚Ի ի մահուանէ անհոգացեր...*

ժը. *122աբ* ԼԲ. Փ [Ողբ ապաշխարութեան] – *Կամ առաջի քո ամաւթով, / Գործեր մշտաչար եւ յոլով...*

ժթ. *122բ-4բ, 123ա* Ողբ ի վերայ դատաստանին եւ դժոխոցն եւ ամենուն ողոյնցն – *Յորժամ տարերք դըղրդին, երկինք ՚ւ երկիր նոր նորանան, / Տէրն իջանէ իւր հրեշտակաւք ուռնա ու կալն ի դատաստան...*

ի. *123ա-30ա* Վասըն արդար դատաստանին եւ հատուցման գործոց նոցին: Վայ, որ զինզին իմ կորուսի, իսկի չունիմ պատասխանի («Այս Յովասաբի», լուսանցքում *123ա* «Յովասափին գոյն է») – *Արարչագործն Աստուած, ստեղծող համայնին, / Յորժամ գայ ի դատել զազգըս հողածին...*

իա. *130ա-1ա* Լե. Ողբ եւ պաղատանաւք Յովասափ իմաստասիրէ ասացեալ (ստ. լս.՝ *130ա* «Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս». «Երազ է եւ սուտ», «Ք մահ հան ի զՀզ») – *Յոյս եւ ապաւէն եւ կեանք, Տէր Յիսուս, տըւօղ բարութեան, / Հայեա՛յ մոլորեալ ծառայս եւ տո՛ւր ինձ հոգի զգաստութեան...*

իբ. *131աբ* Լ.Ջ. Խոստական բաներս [յ]Աքաղել վարդապետէ (ստ. լս.՝ 131ա «Յիսուս որդի») – *Արեկ ասեմ բան հրաշական, / Ջպատճառ մեղացն զանազան...*

իգ. *131բ-2ա* Լէ. [Անխորագիր, ստ. լս.՝ *131բ* «Յիսուս Որդի»] – *Դու հարսն էյր (=էիր) սուրբ Փեսային, / Տուն հարսանեացն եկեղեցին...*

իդ. *132ա-3ա* ԼՀ. Ողբ վասն անձին եւ վասն հոգոյ [Թղկանն ասացեալ. Դիւան, 481] – *Յատաջն որ յաշխարհս եկի, / Հանց յիստակ էի զինչ գՏայելի...*

իե. *133ա-4ա* ԼԹ. Խոստովանութիւն եւ նախատինք անձին (ստ. լս.՝ *133ա* «Յիսուս Որդի»]) – *Աղաւեղացայ խաւար մեղօք քան զկին պոռնիկն Բրահաւպու, / Մոռացայ զուխտն աստուածեղէն վասըն մեղաց ՚ւ անչափ չարու...*

իզ. *134աբ* Ե. [Տաղ հոգոյ. ասացեալ ի Տաթեւացի Գրիգոր վարդապետէ». ձեռ. 3081, 76ա] – *Եղբայր, խօսիմ բան մի առակ, / Թէ մարդս ինչոյ է նըմանակ...*

իէ. *134բ-6ա* Ի. Ոտանաւոր Վասն ստեղծման դրախտին եւ Ադամայ. Ի֊Գ. տուն – *Մտեղծօգն արարչագործ լ[ակ] հրամանին, / Ծնկեաց գդրախտն եդեմ իւր նախաստեղծին... / եւ մեղօք գառածնեալ Յովասափ գրչին:*

իբ. *136ա-7ա* Տաղ խոստովանութեան – *Հաւատամք ի Քրիստոս[՝] Որդին միածին, / Եզոյգ մեզ ճանապարհ եւ ճշմարտութիւն... / Ովասափ մեղապարտ Սեփհասիացի...*

իթ. *137աբ* Վասն հաւերաութեան – *Սուրբ հայրքն հոգեւորք մեզ աւանդեցին, / Թէ ունկնդիր լերուք սուրբ պատուիրանին... Մեղօք մոլորելոյս Ովասափ անուն...*

լ. *137բ* Խրատական բաներս ազահութեան եւ անընդհատութեան ի նախաւ վարդապետէ ասացեալ – *Մողմոն մայրն իմաստութեան / ԵՒս մեզ խաւսի բանց խրատական... / Որ ի դրախտին ադինական /// (շար. թափուած):*

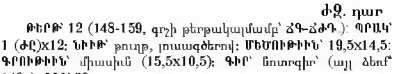
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

136ա (տե՛ս ԻՁ., ոտանաւորի Ի֊Գ. տունը)
Անհուն մեզաց տայ Տէր թողութիւն,
Որդոմութեամբ Հայր ի աւուրն ահեղին,
Կարդացողի գրոցս, այլ եւ լսողին,
Եւ մեղօք գառածնեալ Յովասափ գրչին:

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԴ. դար

ԹԵՐԹ՝ 12 (148-159, գրչի թերթակալմամբ՝ ՃԳ-ՃԾԳ): ՊՐԱԿ՝ 1 (ԺԸ)x12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լոյսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,5x14,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15,5x10,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր՝ (այլ ձեռ՝ 149բ): ՏՈՂ՝ 23:

Նմուշ 148ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԶԱՐԻՒՆ – Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճաճգուցագիր (149բ): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր: Խոսացցեռում խոնաւութեան հետեւ, փոռիկ պատռուածքներ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

1. *148ա-9ա, 150ա-3բ* [Խրատ Գրիգորի Միայնաւորի եւ...] *///ոյին ժամուն աղօթեաւ՝ որպէս պարտն է...*

2. *149բ* [Գաղտածիր յԱւետարանաց]

ա. *149բ* Աւետարանն Մաթէոսի (Գ. 13-17) – *Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլիեայ... հաճեցար:*

բ. *149բ* Ծետարան Յովհաննու (Գ. 1-8) – *Եւ էր այր մի փարիսեցոց անտի... ծնեալն ի Հոգոյն:*

3. *153բ* [Պատկերացուցութիւն] – *Թէ մարդ թիթեայ մորթի եւ դեղին՝ բնութիւն ծանր է...*

4. *154ա-9բ* [Յովասափայ Սեբաստացւոյ Բժիշկարան ընտրեալ տաւրական մասցի. ձեռ. 7049, 87ա]

– *154ա* [Նախերգան] – *Աւրհնեալ է բարերարն Աստուած եւ ողորմած: Յորժամ քաւեղծ գմարդն յառաջին... Բայց մեք, անպիտան ծառայս Ձեր մեղապարտ՝ Յովասափ անուն սարկաւագ Սեբաստացի, կամեցաս գընտիրն հաձել եւ բացայայտել փոքր ի շատէ ի գրոց իմաստասիրական եւ բժշկական... ամէն:*

ա. *154աբ* Յառաջն գրեմ գեղանակ դեղոց հօմեոյն – *եւ գիտացիր, եղբայր, որ գինչ աշխարհս դեղ կա, Գ. (3) ցեղ են...*

բ. *154բ* Ալեւ դեղերում պահեմն ե. (5) *ցեղ են – Յառաջն այն է, որ ժողովես եւ խուռս շինես...*

գ. *154բ-6ա* Եւ աստի սկսանեմ գմարդակազմութիւն, որպէս հռաւեցիքն բժշկական վարդապետ... – *Յազգաց քնութեան մարդկան, թէ որպէս արարչայգործեցան...*

դ. *156աբ* Վասն սերմանելոյ – *Ասացին իմաստնայսէրքդն Հիւերիոս, Վերգիլոս, Պղատոն եւ Գալինոս եւ Արիստոտէ...*

ե. *156բ-7բ* Վասն ծննդեանն – *Արդ, ծնանի մանուկն Ք. (9) ամիսն եւ է.ն (7) ամիսն...*

զ. *157բ-8ա* Դարձեալ Գ. (4) տաբերաց՝ կրակ, հաւի, չուր, հող եւ Գ. հողմն ի աշխարհս կա... – *Նոյնպէս եւ ի մարդ՝ արիւն եւ խաթաղ մաղձ...*

է. *158աբ* Եւ վասն շինուածոյ գլխոյն եւ ըղեղին – *Իսկ գլուխն Գ. (3) փորւածս ունի...*

ը. *158բ-9ա* Վասն ըղեղինն – *Եւ [յ]օրինեց Աստուած զըղեղն է. (7) աստառի մէջ...*

թ. *159աբ* Վասն աչացն կազմութեան – *Յօրինեց Աստուած գաչքն վասն տեսութեան...*

ժ. *159բ* Իսկ գլխոյս անդամսն են այսոքիկ – *Լեառ է. (7) մորթական աստեղացն ունելով զքնութիւն նոցա... եւ լսելիք քամոյ:*

Համառօտումն է Ամիրդովլաթ Ամասիացու ամառնոյ բժշկութեանս գործի: Այստեղ՝ քերի. ասելի ամբողջականը տե՛ս ձեռ. 7049, 87ա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

153բ (Ի վերջում) Արդ, աղաչեմ զարբայսէր կարդացողդ եւ լսողդ, որք լուսօրիք ի հոգեբառն խրատոյ սուրբ հօրս՝ Գրիգորի Միայնաւորի, եւ զիս՝ սեւերես գրիչս ի Տէր, եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն:

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 1 (160): ՊՐԱԿ՝ 1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լոյսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18,7x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,5x9,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 21:

Նմուշ 160ա

Վիճակ՝ բաւարար. եզրաձւատուած եւ ցեցակեր:

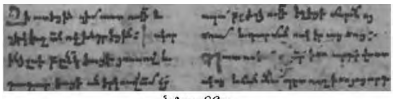
Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *160աբ* [Քաղուածք ի Սուրբ Գրոց եւ վարդապետաց վասն ճարոզգոյց] – /// *Վարդապետաց. Որ բմբռնեալ լինի քաղցրութեամբ ներկայիս, ածէ ի սպասնումն յաւիտենից... Պետրս. Զոր ինչ եւ սերմանէ* /// *(շար. թափուած)*:

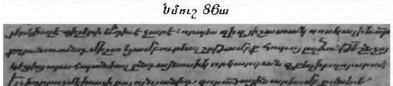
Ջ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ք

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԺԴ. դար

Թերթ՝ 34 (86-114, 161-166). չգրուած՝ 69բ, **162բ**, 166բ: ՊԱՏԱԿ՝ 34 (17+12+5): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով: Մեծութիւն՝ 20,3x14,7: Գրութիւն՝ երկսիւն (86ա-8բ, 90ա-100բ, 103ա-12բ, 162ա, միասին՝ 89ա, 101ա-2բ, 113ա-4բ, 161աբ, **163ա-6ա**) (14,5x10՝ բ. 86ա-8բ, 90ա-100բ, 103ա-12բ, 162ա, 15,5x11–11,5՝ բ. 101ա-2բ, 163ա-5բ, 161աբ, 113ա-4բ, 13x10՝ բ. 89ա): Գիր՝ նուագիր (եւրէ ձեռ՝ ա. 86ա-8բ, 90ա-100բ, 103ա-12բ, 161ա-2ա, բ. 101ա-2բ, 112բ-4բ, գ. 163ա-6ա), բոլորգիր՝ 89ա: ՏՈՂ՝ 26-39:

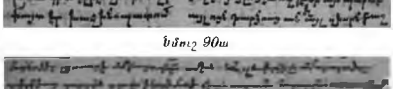
Նմուշ 86ա

Նմուշ 89ա

Նմուշ 90ա

Նմուշ 102ա

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից եւ միջից պակասած, լուսանցներում խոնաւութեան ճեմեր, փորիկ պատռուածքներ, ցանգամ բծեր, նախկինում ճարոզուած եւ տեղ-տեղ կարկատուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *86ա-8բ* [Առակ Սողոմոնի, հաղուածոյ՝ Ա. 8-իբ. **14** – *Լո՛ւր, որդեա՛կ, խրատու հօր քոյ[ոյ]* /// *(սկ. չգրուած) եւ մի՛ մերժեր զօրէնս մօր քո... [Գ]ուր խոր են [բերան] անօրինին եւ ատեցեալն ի Տեառնէ*:

2. *89ա* [Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան, Բանն ՂԴ.] – *Աստուած յաւիտենական, բարեբար եւ ամենակալ, ստեղծիչ լուսոյ...*

3. *90աբ* ի Գողգոթա. Վասն է. (7) խօսից Տեառն եւ խաչափայտին – *եւ գիտելի է զի Դ. (4) ազգ փայտ էր խաչին...*

4. *91ա-100բ* Քարոզ վասն ելից ժողովրդեանն յեգիպտոսէ, ի բանն, որ ասէ Տէր ցքՄովսէս. եկ առաքեցից զքեզ առ Փարաւոն առքայն – *[Յ]այնժամ յորժամ ծնաւ Մովսէս փրկիչ ժողովրդեանն Իսրայէլի...*

5. *101ա-2բ* [Օրինութիւնք ետ քարոզից] – *Ահռնեալ է Հայր Աստուած անել, անձին եւ անժամանա...*

6. *102բ* Դեղ մոքմնոցի, որ ի գլուխն լինի – *ԵՒս ժանկաո...*

7. *103ա-4բ* Քարոզ վասն ջրեղեղին, ի բանն, որ ասէ. Նոյ էր ամ վեց հարիւրից, եւ ջուր ջրեղեղին եղեւ ի վերայ երկրի – *[Յ]որժամ որ եղեւ սպան կանն գԱբէլ զեղբայր իւր... եւ ասէ այլեւս* /// *(շար. թափուած)*:

8. *105ա-9բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Քարոզ վեցերորդ գիրակիի. Վասն մաւու եւ կատարածի այլաւորիս, ի բանն, որ ասէ. Առքուն կագէք... (Ձմեռան ՂԱ.) – *Նախախնամութիւնն Աստուծոյ եւ բարերարութիւնն...*

9. *110ա-2բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Քարոզ արբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին..., ի բանն, [որ] ասէ (Ձմեռան Ղէ.) – *[Բ]արեգութիւն եւ բարերարն եւ մարդասէրն փրկիչն մեր Յիսուս Քրիստոս...*

10. *112բ-4բ* [«Ուրբաթագիրք. Վասն բժշկութեան հիւանդաց». ձեռ. 604, 6ա] – *Կարդամք առ քեզ, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի... Կապեմ զքեզ առնուամբն Աստուծոյ, չունիք իշխանութիւն կալ աստ* /// *(շար. թափուած)*:

11. *161աբ* [Օրինութիւնք յետ քարոզից եւ] – ///*ուսցէ զերեսս իւր ձեզ... Ահռնեսցէ Տէր Աստուած գսուննս գաս...*

– *162ա* Այս է ցանկ եւ համար քարոզացս, որ գրեցօ ի յերուսաղէմ – *Ա. Քարոզ վասն աղօթից... [Ծ]. Քարոզ վասն ելից ժողովրդեանն...*

Նշուած 18 քարոզներից պահպանուել են միայն 4-ը (Բ., Գ., ԺԳ., ԺԸ.):

13. *163ա* Դեղ միջացաւի... – *Ամէն օր Գ. ճնճղուկ խորուած ուտէ...*

Ե դեղատոմսը «միջացաւի» եւ «ախտաքն կապածի»:

14. *163ա-5բ* [Քարոզ վասն Ղդրոնի]... ի Պետրոսէ գերհմաստ վարդապետէ Հռոմկլայեցւոյ. ձեռ. 4633, 60բ]. Որպէս ասէ Տէրն, առ աշակերտսն ի[ր] պատուէր տալով. Երբեւ մտանիցէք ի տունս կամ ի գաղաս, ողջոյն տայջիք... – *[Ե]ւ արդ, գիտելի է, զի ողջոյն արդարութեանս (=այսպէս) բազում կերպիւ առեալ լինի... եւ ընդ ձեզ լիցի յաւիտեան յաւիտենից. ամէն:*

15. *166ա* [Ադիւսակ կենդանակերպից ըստ ա-ւուրց յուսնի եւ ամսոց]

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԻ

162ա (Յանկի խորագրում)... որ գրեցօ ի յերուսաղէմ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՅՏԱԳԱՐԻ

166բ (ԺԴ. դ.) Այս գիրքս, եա՛ Յարութիւն վարդապետս առի ի Վիմ անառպատ՝ գօլաթիս մի:

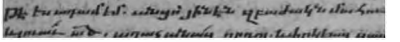
2128

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԱՒԵՆԴԱՆՑ ԳԻՒՂ

ԳՐՔՋ՝ Վաղան եղբ. ՍՏԱՑՈՂ Մխիթար վրդ :

Թերթ՝ 490. չքուած 1բ, 26բ, 352բ. ՊՐԱԿ Ա-ԽԱՀ12 (Ի, ԽԱ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ (յուսգծերով՝ 37-490, առեւելեան՝ 1-36: Մե-ՐՈՒԹԻՒՆ՝ 20հ13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, երկսիւն՝ 377աբ, 382աբ) (12,5հ9,5): ՏՈՂ՝ 24: ԿԱՋՄ՝ դռոյմագաղց շագանակագոյն կաշի՝ զոճակով եւ կապիչներով, միջուր՝ տախտակ, աստառը՝ կապոյտ կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ 253ա

ՄԱՆՐԱՆԿՈՒԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ օ ր ա ճ՝ 2ա: Ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 27ա: Լ ո ւ ս ա ն ց գ ա գ ա ր դ՝ յուսական (2ա, 27ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթեր, համագրգիր: Գ ո յ ն ե ր՝ շագանակագոյն:

ՊԱՏԱՒԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: Ժ-ԺԱ. դդ : 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), ստացուած 2 թերթերի րնդլայնակի երկատկումով՝ Մագպագաբ, երկսիւն (11), բաղոպիծ երկաքագիր, 19 տող: Սա. լս՝ համաքարբառ: Կառոյլ Գր-Դա, Գա-Դբ «/// ասեն. Սա է մարգարէն... զիշխանութիւնն ///» (ԻԱ. 11-23), Բա-Ւբ, Բբ-Ւա «[/// զսկաւառ]ակին... մինչեւ ասիցէ աւուր[ընեալ] ///» (ԻԳ. 26-39):

Նմուշ 9ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար յուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, փոխրիկ պատռուածքներ, ցեցակեր, եզրաւատուած եւ լուսանցագրութիւնները վնասուած: Կազմի եզրերը՝ թեքեակի մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *2ա-490բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *25ա-6ա* Ցանկն գրոցս, թէ ինչ կա ի սմա ամբարեալ – *Ա. Վասն Տարեմտին... կ. Նախերգանաց եւ աւրհնութեան:*

Ցանկում նշուած է 60 քարոզ, սակայն իրական քանակը 67 է. 3 համար (Ա Գ.) կրկնուած է (+3) եւ 4 քարոզ միաձուլուած այլ 4 քարոզի՝ իե., իԲ., ՄԱ., ՊԵ. (+4): Առկայ 67 քարոզներից 42-ը Զմեռան հատորից են, 17-ը՝ Ամառան, 7-ը՝ արտաքոյ նոցունց, իսկ 1-ը՝ այլ:

1. [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Ա. 30բ-42բ Բ. Նորին Գրիգորի Քարոզ Ծնընդեան, ի բանն. Գիրք ծնընդեան Յիսուսի Քրիստոսի – *ի վերայ այսմ բանի չորս ինչ ասելի է: Նախ՝ որպէս բազմաւորական դնէ...*

բ. *89ա-96բ* Ժ. Գրիգորի Քարոզ վասն աղօթից, ի բանն, Հայր մեր որ յերկինս... – *Աստանաւր յաղագս վեց իմն պիտոյից է ձեռնարկութիւնս մեր...*

գ. *353բ-92բ* ԽԳ. Դարձեալ Վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատեր ստացան մեծութիւն... – *Ընախատեսութիւն աստուածապակ արքային Սողոմոնի...*

դ. *417բ-20բ* Ծ. Նորին Վասն վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեանն, զոր հաւատամբ ի յերից... Տեսցուք զառաքինն Աստուածաշունչ գրոց – *Նախ Մովսէս ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած...*

ՌՃԻԹ. – 1680

Տես Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Ա/*2ա-11բ*; Բ-Գ/*13բ*; Դ/*27ա-30բ*; Զ-Ը/*31բ*: Թ/*42բ-9բ*; Ժ/*49բ-58ա*; ԺԱ-ԺԳ/*59բ*; ԺԴ/*58ա-72ա*; ԺԵ/*73բ*; ԺԶ/*72ա-5բ*; ԺԷ-ԻԱ/*74բ*; ԻԲ/*99բ-105*; ԻԳ/*126ա-32ա*; ԻԴ/*138ա-45բ*; ԻԵ/*146բ*; ԻԶ/*76ա-9բ*; ԻԷ/*145բ 9բ*; ԻԸ-ԼԳ/*146բ*; ԼԴ/*156բ-63ա*; ԼԵ-ԼԸ/*163բ*; ԼՓ/*442բ-9ա*; Ը-ԿԳ/*164բ*; ԿԴ/*79բ 85ա*; ԿՉ-ՈՂ/*165բ*; ՈԸ/*85ա-9ա*; ՍԹ/*120ա-6ա*; Հ-ՀՍ/*169բ*; ՀՒ/*96բ 9բ*; ՀԳ-ՀԸ/*173բ*; ՀԹ/*105ա 11ա*; Ջ/*178բ*; ՋՍ/*111ա-20ա*; ՋՒ-ՋԳ/*178բ*; ՋԵ/*132ա-7բ*; ՋՉ/*179բ*; ՋԷ/*150ա-6բ*; ՋԸ-ՎՀ/*180բ*; ՎՍ/*157ա-93ա*; ՎՐ/*183բ*; ՎՑ/*165բ-73բ*; ՎԴ-ՎԸ/*184բ*; ՎՉ/*173բ-87ա*; ՎԷ-ՑՐ/*185բ*; ՑԳ/*193ա-4բ*; ՑԴ/*194բ 200բ*; ՑԸ/*200բ-6ա*; ՑՉ-ՑԸ/*203բ*; ՑՓ/*206ա-21բ*; ՑՔ/*208բ*; ՑՔՍ/*221բ-30բ*; ՑՔՒ/*231բ-9ա*; ՑՔԴ-ՑՔԸ/*232բ*; ՑՔՉ/*230բ 9ա*; ՑՔԷ-ՑԲԴ/*234բ*; ՑԲԸ/*239ա 46ա*; ՑԲՉ-ՑԲԷ/*240բ*; ՑԲՓ/*400ա-5ա*; ՑՂ/*246ա 62բ*; ՑՂՍ/*405ա-9ա*; ՑՂԲ-ՑՂԴ/*246բ*; ՑՂԶ/*262բ-77ա*; ՑՂԸ-ՑՂՉ/*263բ*; ՑՂՂ/*409ա-15ա*; ՑՂՐ/*264բ*; ՑՂՔ/*277ա-88բ*; ՑԽ-ՑԽՍ/*278բ*; ՑԽԲ/*288բ 98բ*; ՑԽԴ/*279բ*; ՑԽԶ/*415ա-7բ*; ՑԽԸ/*298բ 309բ*; ՑԽՉ/*309բ 16բ*; ՑԽԷ/*316բ 24ա*; ՑԽԸ-ՑԿՍ/*317բ*:

2. [Քարոզ յԵրկրորդ հատորէ]

Տես Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա-Ա/*1բ*; Ա/*351բ-62ա*. Ա-ԽԳ/*1բ*; ԽԴ/*324ա-31բ*; ԽԵ-ԽՉ/*1բ*; ԽԷ/*425բ-33ա*; ԽԸ-ՂԱ/*1բ*; ՂՉ/*453ա-5ա*; ՂԷ/*1բ*; ՂԸ/*462բ 70բ*; ՂՓ-ՃՍ/*1բ*; ՃՐ/*362ա 72ա*; ՃԳ-ՃԹ/*1բ*; ՃԺ/*471ա-5բ*; ՃԻ-ՃԾ/*1բ*; ՃԿ/*475բ-82ա*; ՃԿԳ-ՃԿԴ/*1բ*; ՃԿԵ/*331բ-7բ*; ՃԿՉ/*1բ*; ՃԿԷ/*337բ 51բ (ետաուած)*; ՃԿԸ-ՃՄՓ/*1բ*; ՃՆ/*371բ-83ա*; ՃՆԱ-ՃՆԲ/*1բ*; ՃՆՉ/*392բ 400ա*; ՃՆԷ-ՃՇԲ/*1բ*; ՃՇԸ/*458ա 62ա*; ՃՇՓ-ՃՇՍ/*1բ*; ՃՇՒ/*433ա-42բ*; ՃՇԳ-ՃՇԴ/*1բ*; ՃՇԵ/*451ա 3բ*; ՃՇՉ-ՃՋԴ/*1բ*; ՃՋԵ/*11բ-8բ*; ՃՋՉ/*1բ*; ՃՋԷ/*19ա 24բ*; ՃՋԸ-ՃՋՐ/*1բ*:

3. [Քարոզ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *30բ-42բ* Բ. Նորին Գրիգորի Քարոզ Ծնընդեան, ի բանն. Գիրք ծնընդեան Յիսուսի Քրիստոսի – *ի վերայ այսմ բանի չորս ինչ ասելի է: Նախ՝ որպէս բազմաւորական դնէ...*

բ. *89ա-96բ* Ժ. Գրիգորի Քարոզ վասն աղօթից, ի բանն, Հայր մեր որ յերկինս... – *Աստանաւր յաղագս վեց իմն պիտոյից է ձեռնարկութիւնս մեր...*

գ. *353բ-92բ* ԽԳ. Դարձեալ Վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատեր ստացան մեծութիւն... – *Ընախատեսութիւն աստուածապակ արքային Սողոմոնի...*

դ. *417բ-20բ* Ծ. Նորին Վասն վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեանն, զոր հաւատամբ ի յերից... Տեսցուք զառաքինն Աստուածաշունչ գրոց – *Նախ Մովսէս ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած...*

ե. *421ա-3բ* ՄՄ. Յաղկաց Ծծոմն. Ճանճանալից – *Գիտելի է, զի ի ննջեցեալսն զքահանան միայն օծանել...*

զ. *424ա-5բ* Դարձալ Վասն մանու Ճանճանալից, ի բանն. Տէր, ասե ի բանէդ – *Գիտելի է, զի բազում իրս նշանակէ բանդն...*

է. *449ա-51ա* ՄԵ. Դարձեալ Վասն երկրորդ աւտուն, ի բան մաղարէին. Ընդ երեկոյս ճանգիցեն լալիք... – *Եւ արդ, գիտելի է, զի բանս այս ունի բազում տեսութիւնս...*

4. *482բ-90բ* Կ. [Նախերգանիք Օրհնութիւնի]

ա. *482բ-8ա* Նախերգանիք խաղցո եւ ախորժ. սաւգեալ ի վարդապետաց – *Անեղ եւ անքակդելն եւ անմահ...*

բ. 488ա-90բ Աւրհնութիւն զկնի խառոգի, զոր ասացեալ են վարդապետք – Աւդ, այսոքիկ բանականացին առ ի մէնջ /// (միշից պանդաստուո) 489բ Դասդիարաւդ ժողովրդոյդ 490ա եւ զայլ ամենայն ցասոմն... զերանաւետ նայնն լսել, որ ասէ: Եկայք:

ՅԻՇԵՏԱՆԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1ա Ա՛հ, վարդապետ, ի քո գարաէն, ո՞չ թո[ղ]թ տուիր, ոչ խաբար՛մ, չեմ գիտէր թէ յրնչ է պատճառն:

71ա (ի ստ. յս.) Վարդապետ իմ բաբունի

Մեղր լղրկի գրագրի,
Ապա աչեր կու բալ առի:

241ա Գրեցաւ Քարոզս յետին ուրբաթին, որ աւրէնի. Ակաւր սրբոյդ հայրապետացն:

249ա ԲՃԿԵ. (265) գիր ի մի թուղթի գրաւ:

358ա Ջայն տեղն դու ընդրգէ, ով վարդապետ, դու ես գիտուն:

383ա Գրեցաւ գիրքս ի գեւղ, որ կոչի Աւրնդանց, ձեռամբ Վարդան երիցու, ի վաչելումն անձին Մ[իխ]թար վարդապետին, թվին ՌՃԻԹ. (1680) ամին:

490բ Արդ, գրեցաւ սա թվովականիս Հայոց ՌՃԻԹ. (1680) ամին, ձեռամբ յոգնամեղ եւ փծուն գրչի՝ Վարդան երիցու, ի գեօղս որ կոչի Աւրնդանց: Արգ, ազաչեմ զամենեսեան, որք հանդիպիք սմա կարդալով կամ օրինակելով, անմեղադիր լեր՛ք սխալանացս եւ խոշորութեանց, զի կար մեր այս էր:

ՅԻՇԵՏԱՆԱԿՈՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (ժէ դ.) Տէր Միխաիլ մօտն Զ. (6) դռուշ կայ:

ԳՈՂԱՓԻՈՒՂ *1ա (այրուբէնն), 180բ (տառեր), 352բ Ով իմ եղբայր եւ պատուական / Դու նման ես ալմաստ ական, գատ կա՛յ: Եւ եղեկի պապն Յոհաննէս յնբատաւ գահրն Պեւոր: Ով ի մէջ:*

2129

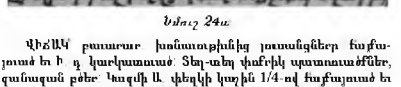
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՊԵՐԳԱՄԷ ՌՃԿ. – 1711

ԳՐԻՉ՝ Վաղդան Կաբեցի:

ԹԵՐԹ՝ 323-1 (տե՛ս Պահպանակ) չգրուած՝ 1ա-2բ, 4բ, 10ա, 228բ, 322բ-3բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ի;x12 (Ա, Ե, Ի 11, ժԹ 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւագծերով: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 19,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,7x9,4): ԳԻՐ՝ նաոտգիր: ՏՈՂ՝ 22: ԿԱՋՄ՝ դրչմագրոց շագանակագոյն կաշի, վրան մետաղէ փոծրիկ խաչ՝ փականի եղեակի եւ մետաղէ գոտեր, միջոկը՝ սոխտան, աստառը՝ թուղթ, մասն պահպանակի (Ա), մասն Ի՝ պապի (Բ): ՊԱՀ-ՊԱՆԱԿ I, թուղթ, խաչանգան լաւագործով (ակզբից):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆ – *Ջ ա կ ա տ ա գ ո ե դ՝ Յա Լ ա ւ ա ս ա ն ց ա գ ա ե դ՝* բուսական (5ա): *Զ ա ր գ ա գ ի ր՝* թռչնագիր. *Գ ո յ ն ե ր՝* կարմիր:

Նմուշ 24ա

ՎիճԱԿ՝ բաւարար խոնաւութիւնից յատանգներ ենթայատ են եւ ի գործառնատած: Տեղ-տեղ փաճրիկ պատառատծքներ, զանազան թռեր: Կազմի Ա փեղկի կաշին 1/4-ով ետիայատած եւ թափատած, Բ. փեղկին կաշին ետծատած, եզրերը՝ մաշատած, դոմակն ու կապիչներն՝ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-321բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *3ա-4ա* [Յանկ բառոգից] – *Ա. Նախ՝ Քարոզ չորից աւագ տօնից... ՄԶ. Քարոզ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին...*

Յանկս թերի է. պարունակում է 57 քարոզ 31-ը՝ Յոհաննի հաւատրից, 19-ը՝ Ամառան, իսկ 7-ը՝ արտաքոյ նոցունց.

1. [Քարոզք Աւնաթին հատոռի]

Տե՛ս Ձմեռան հատ., տպ 1740 Ա-Գ/յիք. Գ/12ա-9ա. Ե-Զ/յիք. Է/19ա-29ա. Ը-ԺԹ/յիք. ԺԵ/29բ-34բ. ԺԶ-ԻԵ/յիք. ԻԶ/35ա-3ա. Իէ-ԿՍ/յիք. ԿԲ/38բ-45բ. ԿԳ-ԿԵ/յիք. ԿԶ/45բ-51ա. ԿԷ-ԿՀ/յիք. ԿԹ/51բ-6բ. Լ-ԼԳ/յիք. ԼԵ/74բ-9ա. ԼԶ/79ա-83բ. ԼԷ/յիք. ԼՀ/84ա-90բ. ԼԹ-Զ/յիք. ՁԱ/90բ-6ա. ՁԲ/96ա-0բ. ՁԳ-ՁԶ/յիք. ՁԷ/99բ-104բ. ՁԸ-ՁԷ/յիք. ՁՀ/104բ-13ա. ՁԹ/յիք. Ղ/113բ-6բ. ՂԱ/116բ-22ա. ՂԲ-ՂԷ/յիք. ՂՁ/305բ-13ա. ՂԷ/313ա-21բ. ՂՀ/յիք. ՂԹ/122ա-7բ. Շ-ՇԹ/յիք. ՇԸ/127բ-34ա. ՇՁ-ՇՁԱ/յիք. ՇՁԲ/134ա-40ա. ՇՁԳ-ՇՁԵ/յիք. ՇՁԶ/140ա-5ա. ՇՁԷ-ՇՁԱ/յիք. ՇՁԲ/145ա-52ա. ՇՁԳ-ՇՁԹ/յիք. ՇՁԸ/152ա-8ա. ՇՁՁ-ՇՁՀ/յիք. ՇՁԹ/158ա-61բ. ՇԼ-ՇԼԲ/յիք. ՇԼԶ/162ա-8ա. ՇԼԳ-ՇՄԱ/յիք. ՇՄԲ/168ա-76ա. ՇՄԳ-ՇՄԹ/յիք. ՇՄԸ/176ա-83ա. ՇՄՁ-ՇՆ/յիք. ՇՆԱ/183ա-9ա. ՇՆԲ-ՇՆԳ/յիք. ՇՆԴ/188բ-94ա. ՇՆԹ/194ա-7ա. ՇԿ ՇԿԱ/յիք.

2. [Քարոզք Ներկրորդ հատոռի]

Տե՛ս Աւտառն հատ., տպ 1741 Ա-Բ/յիք. Գ/243ա-57ա *(տրհրատած՝ Ա-Ե)*. Դ/յիք. Ե/257ա-60բ *(Համառօտատած)*. Զ/յիք. Է/261ա-8բ. Ը-ԼԱ/յիք. ԼԲ/265բ-73ա. ԼԳ/յիք. ԼԴ/273ա-81ա. ԼԵ-ՃԹ/յիք. ՃՁ/235ա-43ա. ՃՁԶ-ՃԻԶ/յիք. ՃԻԷ/197ա-202բ. ՃԻԸ-ՃԼ/յիք. ՃԼՍ/202բ-9ա. ՃԼԲ-ՃԼԵ/յիք. ՃԼԶ/209ա-13բ.

ձԼէ-ձԽ/յէբ, ձԽԱ/213բ-9բ, ձԽէ/219բ-23բ, ձԽԳ-ձԽՁ/յէբ, ձԽէ/224ա-5ա, ձԽԼ-ձՇԱ/յէբ, ձՇՒ/261ա-5ա, ձՇԳ-ձԿէ/յէբ, ձԿԼ/265ա-91ա, ձԿԲ/291ա-5ա, ձՀ/295ա-9ա, ձՀԱ/299ա-304ա, ձՀԲ/304բ-5ա ձՀԳ/5ա-12ա ձՀԴ-ձՑԼ/յէբ:

3. [Քառոմ արտաքուստ Ա. եւ Բ. նաւտորդ]

ա. *56բ-60բ* Թ. Նոյին Քառոմ վասն վարդապետաց, ի բանն. Աւետաւրանեցի զարդարուքիւն... — *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս յառաջ քան զմարդեղութիւն իւր...*

բ. *60բ-3ա* ԺԹ. Նոյին Քառոմ վասն ապաշխարութեան, ի բանն, որ ասէ Առաւել լուս գիս... — *Բանս վասն ապաշխարութեան եւ թողութեան մեզաց է...*

գ. *63ա-8բ* ԺԱ. Նոյին Քառոմ վասն տաճցանաց եւ խոստուց եւ վասն մարտիրոսաց եւ հաղորդի եւս ի բան Սաղմոսին. Զայս խոնարհ առնէ եւ զսոյն բարձրացուցանէ... — *Երկին են գործք մարդկան՝ բարի եւ չարս, եւ երկին են փոխարէնքն ձառուծոյ...*

դ. *68բ-71բ* ԺԲ. Նոյին Քառոմ վասն մանու, ի բան Սաղմոսին. Մարդո՛ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր... — *Մահկանացու կեանք մարդոյս Գ. (3) յատկութիւն ունի...*

ե. *71բ-4բ* ԺԳ. Նոյին Քառոմ վասն ողորմութեան, ի բանն. Երանի որ խորհի զաղիատն եւ զտնանկն... — *Քարեգործքն Գ. (3) են տեսակաւ, այսինքն՝ պահք, աղօթք, ողորմութիւն...*

զ. *229ա-32ա* ԽԲ. Քառոմ սուրբ յԵրուսաղէմէ յ — *Ուրախ եղէ ես: Պատասխանի. Վասն Գ. (4) պատճառի: Նախ՝ հաւանելն ի դրունս...*

է. *232ա-5ա* ԽԳ. Քառոմ ի դէմս եկեղեցոյ Սուրբ կուսին — *Ջի՞նչ է հանգիստ Տեառն, որ ասէ. Ահաւ, Տէր, ի հանգիստ քոյ: Պատասխանի. Գիտելի է, զի հանգչել ասի նմա...*

Բ. ՅԱԿԻԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

— *228ա* [Վասն մեղաց, ի բանն]. Ջմեղս ատեցի եւ անարգեցի — *Բազում վնաս մեղացն պատահի...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

29ա Սուրբ եւ փառաւորեալ Մենդեամբ քո, Տէր, թո՛ղ զբազում պարտիս Վարդան անարհեստ եւ բազմաժեղ իրիցու: Գրեալ ի Պերգամէ ՌՃԿ. (1711) թվին, ի յերկիրն Ասիայ, որ պանտուխտ եղալ:

38ա Վարդան Երէց թարմատառ գրիչ:

51ա եւ զեղկելի եւ զծեղսապարտ անարհեստ գրիչ՝ Վարդան քահանայ յիշեա՛յ, որ ի դառն կենաց ի յօտար յերկիր Ասիա՝ ի Պերգամէ, ի Թուին ՀՈՂՆ. (1711), զհատցեալս, յերկրեաւ Աւարագեան Կարբոյ:

251բ Տեառս (պրակ ԻԱ.) գրիչն Սուրբ Խաչն էր ի Սսոմա:

305ա Գրեալ եղեւ չնչին Վարդան իրիցուէ անարհեաւէ թվին ՀՈՂՆ. (1711):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1ա (ԺԸ. դ.)* Դաւիթ գրեցի:

2. *322ա (ԺԸ. դ.)* Ծգրակապօք ամբաւ Ա. *(1)* մահրամայ իւր սարօքն քահանային, եւ Ա. *(1)* այլ՝ Այվազին նոյն կերպիւ, Վալօ Ա. *(1)* թէզպէհ իւր սարօքն, Ախցիա՝ Ա. *(1)* թէզպէհ:

ԿՆՔՈՒԴՐՈՒՇ՝ *5ա Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնա՛ն է:

ԳՐՉԱՓԱԼՔ *2ա (յանկից 4 գլուխ), 223բ ամէն:*

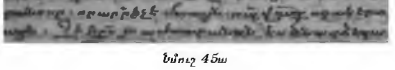
2130

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՊՂՋ. — 1447

ԳՐԻՉ՝ Տէրտէրական աբեղ., Յուհաննէս կր. Սահանեցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Յովհաննէս եպս. Կաֆայեցի: ԿԱԶՄՈՂ՝ Մխիթար երէց Հէդատեցի:

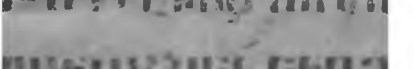
Թերթ՝ 426-2 (աճ՚ս Պատառիկ-պահպանուկ՝ Գ-Դ). չգրաւած՝ 170բ: ՊրԱԿ՝ 1x2 Ա-Լ6x12 (Ա, Ե-Ջ, Ի-Ո, Ր 14, Դ չիմ, ԺԱ-ԺԶ, Լ6 13, ԽՋ, Լ, ԼԴ 11): ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ (երկնագիր՝ ճիներ երկսիւն, բոլորգիծ մանր երկաթագիր, ասերնքեռեռների(թ.՝ 20-39, 54-94, 108-118, 130-134, 140-142, 146-158, 168-169, 200-211, 218-224, 240-241, 266-267, 279, 311-315, 351-353, 396-397)): ՄԵՐՄԻՒԹԻՒՆ՝ 20x13,5 (սահմանափակ): ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (16x10): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (բառ գրչաց): ՏԻՐ՝ 29: ԿԱԶՄ՝ գրչմագարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռճակով եւ կապիչներով, միջոցը տախտակ, ատաստառ՝ բազմագոյն զարդագոյն կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ) + 2 (Ե-Է), դեղին թուղթ (Ի. դ.):

նմուշ 45ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Լատագ գ ա գ ր ի՝ բոլաւկան: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ թանգագիր, ճանգազգիր: Գ ա յ ե ն ր՝ կարմիր:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — Աւետարան Ղուկասու: ԺԱ-ԺԱ. դդ.: 2 (Գ-Դ, թերթակցուած՝ 1-2) + 2 (Ե-Զ), սաազգաած ընդայնակի երկաւակած 2 թերթից: Մագաղաթ, երկփեն (13x10,5), ուղղագիծ երկաթագիր, 19 տող: Ի տողերի յատնեցս նոսմբարբառս: Կարդալ՝ Աբ-Գա, Դա-Գբ «/// Յաղեմ աւուր... աբբ երկու եկի[ն] ///» (ԺԷ. 31-ԺԸ. 10): Զբ-Եա, Զա-Եբ «/// յերեսաց էոց... եւ պատասխանի ելառաճ ///» (ԺԸ. 42-Ի. 7):

նմուշ Գա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. միջից պակասաւոր, լուսանցներում խոճատրեան ճեռներ, վերին պատառածծիներ, առանցից մի ճանիպ մեռամասթեղով կատարած: Տեղ-տեղ զանազան բծեր, ցեցակեր: Կազմի կաշին ճերծատած, եզերեր մաշատած: Կապիչները ճորոզուած ճին եւ նոր կաշիների զուգորդմամբ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *Յա-426ա* [Քառոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *Յա-4բ* [Յանկ քառոզից] – *Ա. Նախ՝ վասն աւրինացս... ձՃ. Քարոզ ի բանն. Զի եւ Քրիստոս մի անգամ մեռաւ:*

Յանկում նշուած 101 քարոզներից 3-ը (Ե, ԿԷ-ՀԸ.) թափուած են, 36-ացած 93-ից 84-ը ամասն հաւորից են, 6-ը՝ Ձմեռան, իսկ 3-ը՝ արտաքոյ նոցունց:

1. *5ա* Գրիգորի Եռամնծի, բանիբուն վարդապետի, հաչ հեռեւտորի, աշակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ, շարժեալ ի բաներէ մտաց, ի Հոգոյն շնորհաց, տիրական հրամանաց տալ ըստ ըղձից ի ինէն խնդրողաց ըստ չերմեռանդ ուրախ վասն եղծման չարիմաց բանից անհամեստ բառոչաց... երկրորդ հաւատոյ Քառոզգրոցս...

Տե՛ս Ամառան հատ., տպ. 1741. *Ա/5ա-8բ*: *Բ/43ա-5բ (սկ. «Եկ եւ անփոփոխ է օրն կատարածի»)*: *Գ/19ա-34ա*: *Դ/յԼբ*: *Ե/34ա-41ա*: *Զ/8բ-12ա*: *Է/12ա-8բ*: *Ը/յԼբ*: *Թ/329ա-37ա*: *Ժ-ԺԱ/յԼբ*: *ԺԲ/305ա-10ա*: *ԺԳ-ԺԵ/յԼբ*: *ԺԶ/91ա-4բ*: *ԺԹ-ԻԿ/յԼբ*: *ԻԸ/53բ-6բ*: *ԻՁ/300բ-5ա*: *ԻԷ/յԼբ*: *ԻԸ/313բ-5բ*: *ԻԹ-ԼՀ/յԼբ*: *ԼՈ/204բ-7ա*: *ԼԲ/յԼբ*: *ԼԳ/95ա-8ա*: *ԼԴ/175բ-9բ*: *ԼԵ/179բ-53բ*: *ԼԶ/յԼբ*: *ԼԷ/132ա-5բ*: *ԼՈ/135բ-42ա*: *ԼԹ-ԽՀ/յԼբ*: *ԽԱ/142ա-7բ*: *ԽԲ/265ա-8բ*: *ԽԳ/յԼբ*: *ԽԴ/296բ-300բ*: *ԽԵ/յԼբ*: *ԽԶ/151ա-7բ*: *ԽԷ/235բ-40բ*: *ԽԸ/95բ-101բ*: *ԽԹ/103ա-5ա*: *Ծ/101բ-3ա*: *ՄԱ-ՄԲ/յԼբ*: *ՄԳ/105ա-8ա*: *ՄԴ-ՄԵ/յԼբ*: *ՄԶ/49ա-53բ*: *ՄՁ/81բ-6ա*: *ՄՈՒ/յԼբ*: *ՄԹ/86բ-8ա*: *Կ-ԿԱ/յԼբ*: *ԿԲ/125բ-31բ*: *ԿԳ-ԿԴ/յԼբ*: *ԿԵ/83ա-91ա*: *ԿԶ/253ա-5բ*: *ԿԷ/74բ-9ա*: *ԿԸ-Հ/յԼբ*: *ՀՈ/255բ-60ա*: *ՀԲ-ՀԳ/յԼբ*: *ՀԴ/57ա-65ա*: *ՀԵ/յԼբ*: *ՀԶ/240բ-5ա*: *ՀԷ/245ա-9ա*: *ՀԸ/212բ-17ա*: *ՀԹ/յԼբ*: *Ձ/217ա-25ա*: *ՁԱ/225ա-30ա*: *ՁԲ/158ա-466բ*: *ՁԳ/165բ-6բ*: *ՁԴ/279բ-82բ*: *ՁԵ/166բ-170ա*: *ՁԶ/282բ-4բ*: *ՁԷ/284բ-9ա*: *ՁԸ/290բ-2բ*: *ՁԹ/292բ-4բ*: *Ղ/294բ-6բ*: *ՂԱ/յԼբ*: *ՂԲ/289ա-90բ*: *ՂԳ/124ա-5բ*: *ՂԴ/79ա-81բ*: *ՂԵ/յԼբ*: *ՂԶ/118ա-23բ*: *ՂԷ/207ա-12բ*: *ՂԸ-ՃՄ/յԼբ*: *ՃԲ/137ա-90ա*: *ՃԳ/184ա-7ա (կրկն.՝ 310ա-3բ)*: *ՃԴ/108ա-13բ*: *ՃԵ-ՃԹ/յԼբ*: *ՃԺ/69բ-74ա*: *ՃԻԱ-ՃԻԳ/յԼբ*: *ՃԻԴ/147բ-51ա*: *ՃԻԵ-ՃԻԷ/յԼբ*: *ՃԻԸ/249ա-53ա*: *ՃԻԹ/յԼբ*: *ՃԽ/165ա-9բ*: *ՃԽԱ-ՃԽԳ/յԼբ*: *ՃԽԴ/113բ-8բ*: *ՃԽԵ/յԼբ*: *ՃԽԶ/260բ-5ա*: *ՃԽԷ/357բ-63ա*: *ՃԽԸ/363ա-70բ*: *ՃԽԹ/յԼբ*: *ՃԼ/370բ-8բ*: *ՃԼԱ-ՃԼԳ/յԼբ*: *ՃԼԴ/379ա-84բ*: *ՃԼԵ/յԼբ*: *ՃԼԶ/384բ-7բ*: *ՃԼԷ/388ա-92բ*: *ՃԼԸ-ՃԼԹ/յԼբ*: *ՃԽՄ/230ա-5բ*: *ՃԽՆ-ՃԽՇ/յԼբ*: *ՃԽՉ/403ա-13բ (վրց. «... ժառանկակից եղաք անդրանկացն դասուց որպէսզ»)*: *ՃԽԷ-ՃԽԸ/յԼբ*: *ՃԽՒ/400ա-2բ*: *ՃՄ-ՃՈՒ/յԼբ*: *ՃՊՌ/199բ-204ա*: *ՃՊՎ/190ա-3բ*: *ՃՊՑ/197ա-9բ*: *ՃՊՇ/193բ-4ա*: *ՃՊՉ/194ա-5ա*: *ՃՊԷ/195ա-6ա*: *ՃՊԸ-ՃԿՄ/յԼբ*: *ՃԿՒ/196ապ*: *ՃԿՆ-ՃԿՇ/յԼբ*: *ՃԿՉ/393ա-410ա (համառօտուած)*: *ՃԿՋ-ՃԿԷ/յԼբ*: *ՃԿՈ/414ա-7ա (սկ. «Ճհեղձալյանէր. վասն որով վրէժխնդիր եղեւ Աստուած...»)*: *ՃԿՔ-ՃՀ/յԼբ*: *ՃՀՄ/417ա-22բ*: *ՃՀՌ-ՃՂԸ/յԼբ*:

2. [Քառոզ յՆոեաին հատուէ]

Տե՛ս Ձմեռան հատ., տպ. 1740. *Ա-ՃԽԸ/յԼբ*: *ՃԽՔ/316ա-22ա*: *ՃՄ/322ա-8բ*: *ՃՄՒ-ՃՄԳ/յԼբ*: *ՃՄԴ/350բ-3բ (համառօտուած)*: *ՃՄԵ/յԼբ*: *ՃՄԶ/345բ-50բ*: *ՃՄԷ/341ա-5բ*: *ՃՄԸ/337ա-41ա*: *ՃՄԹ-ՃԿՄ/յԼբ*:

3. [Քառոզ առաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *41ա-2բ* Ջ. Նորին Քառոզ վասն մաճու, ի բան Սաղոմոնի, որ ասէ. Մարդ որպէս խոտոյ եւ ատուր իւր որպէս ծաղիկ վայրի... – *Մահկանացու կեանք մարդոյ երեք [յ]ատկութիւն ունի... զինչ ծառ որ ծաղկի՝ նա պտուղ բերէ /// (շար. թափուած)*:

բ. *45բ-8բ* Թ. Նորին Քառոզ ի դէմս եկեղեցո եւ սուրբ Կուսին, ի բանն. Ահի՛, Տէր, ի հանգիստ fո... – *Զի՞նչ է հանդիստն, որ ասէ...*

գ. *71ա-5բ* ԼԹ. Նորին Քառոզ Պատարագի կարգաւ... – *Հարց. Զի՞նչ է ասելն խորհուրդ պատարագի...*

դ. *269ա-74ա* Կե. Նորին Քառոզ վասն Յարութեան, ի բանն. Յարեաւ Աստուած, եւ տուեցաս ամենայն թշնամիք նորա... – *Հրամանաւ Աստուած երրեմն մեծին Մովսիսի...*

ե. *274ա-7բ* ԿՋ. Նորին Քառոզ յարութեան, ի բանն. Ի գիշերի համբարձէ՛ք զձեռս ձեր ի սրբութիւն... – *Ես՛ը նախ տեսցուք, թէ...*

զ. *277բ-9բ* ԿԷ. Նորին Քառոզ վասն պաշտամանն գիշերոյ, ի բանն. Զարթիր փառ իմ... – *Վէց է տեսութիւն բանիս: Նախ՝ ի գէմս Դաւթի...*

է. *354ա-7բ* ՁԷ. Քառոզ գալոստեան Սուրբ Հոգոյն, [ի բանն]. Լցան ամենեքեան Հոգով Սրբով եւ սկսան խօսել այլ եւ այլ լեզուս... – *Հոգին Սուրբ տայր բարբառել նոցա...*

ը. *422բ-6ա* ՃԱ. Նորին Քառոզ. Ասէ առաքեալն Պետրոս. Զի եւ Քրիստոս միանգամ վասն ձեր մեռաւ... – *Ջամենայն խորհուրդ տնօրէնն իւր Քրիստոս առաջապրդոյն եղոյց վառիլ մարեհոյն...*

4. ՅՈՒԼԻԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԵ-ԺԶ. դդ.

ա. *Պատառիկ Պահապանակ Գբ* [Աւո Գաղատացիս, Ա. 8-10] – *Այլ եթէ մեք... ոչ էի:*

բ. *Պատառիկ Պահապանակ Դա* [Գործ Առաքելոց, Բ. 1-4] – *Եւ ի կատարել... բարբառել:*

գ. *Պատառիկ Պահապանակ Դա* [Բ. Թուղթ Յովհաննու 10-11] – *Եթէ ոք գայցէ... գործոց նորա:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁԻԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

426ա Ո՛վ սուրբ վարժապետք, որք հանդիպիք այսմ հոգելից դրախտիս, յիշեսջիք զսակաւ աշխատուղ՝ զՏէրունական աբեղայս:

426բ Ի թվին ՊՂԶ. (1447): Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեան եւ մի Աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդո եւ Հոգոյն Սրբոյ: Արդ, գրեցաւ առաքելական եւ մարգարէական, աւետարանական եւ վարդապետական աստուածաբանս, հոգիապից տասս այս՝ ձեռամբ Տէրունական[ի] եւ Յուհաննէս կրօնաւորի Սանահ[ն]եցոյ, ի խնդրոյ սրբասէր եւ հեգահոգի գրոց հետեւողի՝ Յովաննէս եպիսկոպոսի Կաֆայեցոյ, ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ ծնողաց իւրոց: Արդ, աղաչեմ զամենեսեան, որք հանդիպիք այսմ հոգելից բուրաստանիս՝ կամ կարդալով կամ ալրինակելով, վասն սիրոյն Քրիստոսի, յիշեսջիք յաղաւթս ձեր՝ զՅովաննէս եպիսկոպոս Կաֆայեցիս, եւ զպապքն իմ զԳալուստ Էրէցն եւ զԽաւճայ Ղազարն, եւ զհայրն իմ զպապրոն Գէորգն, եւ

գմայրն իմ գՇիրին-Մելիք, եւ գհարեղբայրն իմ գտէր Դանիէլ արեղայն, եւ գեղբայրքն իմ գնիկողայոսն եւ գԿարապետն եւ գՄկրտիչն, եւ գամենայն մերձաւորքն եւ գազգականքն իմ. եւ որ սրտի մտօք յիշէ զմեզ եւ Ողորմի ասէ, Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս իւրն ողորմեսցի: Գարձեալ ազաչեմ զամենեսեան, յիշեսջիք յաղաւթս ձեր՝ գՀէղատեցի Մխիթար էրէցն, որ զգիրքս կապեց եւ շատ զահմաթ քաշեց, սրտի մտօք Ողորմի ասէք:

Համառօտութիւնը տե՛ս ժե. դ. յիշ-ք, Ա. էջ 607-608:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

1. *Պատառիկ Պահապանակ եա (ժէ. դ., նոտրգիր) Աբրահամն, Կոսմազարն, մեր Պետրոսի քնկերքն:*

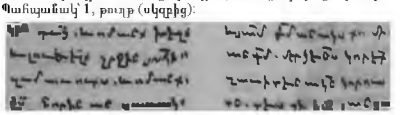
2. *Պատառիկ Պահապանակ Զք (ժէ. դ., նոտրգիր, եղծուած) /// տեսած գրեանքն. Ա. (1) Աւետարան մագաղաթեայ հին, Ա. (1) Բուն Մաշտոց, Ա. (1) նօտր Մաշտոց փոքր, ե. (5) տ[ե՛տր] ձայն[ա]քաղ, Ա. (1) նօտր ///*

2131

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌԺՁԹԱ. – 1702

Թուիթ՝ 239+1 (կրկն՝ 98)-1 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած՝ 77բ, 143բ: ՓՈԱԿ՝ Ա.-hx12 (է 11) ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20.5x15.5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն: ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 25: ԿԱԶՄ՝ դրոշմագաղ չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր: Պահպանակ՝ 1, թուղթ (սկզբից):

Նմուշ 26ա

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից տեղ-տեղ գրաչաշրը գունաթափուած, լուսանցներում փոքրիկ պատռտուածքներ: Կազմի կաշին ճեղքուած, եզերքը՝ մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 2ա-239բ [ձառ, Քարոզ, Խրատ, Պատմութիւն]

1. *2ա-6ա* Ա. Վեցերորդ կիրակի: Երանելոյն Յոհաննու [Ոսկեբերանի] ասացեալ ի Ծ. (10) կուսանացն եւ Փալուստ Քրիստոսի – *Յորժամ գմտաւ ածին զդիւրածախ կենցաղոյս շրջանակս...*

2. *6ա-8բ* Բ. Եփեմի ասացեալ է Վասն խոստովանութեան – *Յորժամ երիտասարդ էիր, քեզ խորհել պարտ էր գանձերեւոյթսն...*

3. *8բ-11ա* Գ. Իմաստնացեալ ոմն ասացեալ է այս – *Ո՛վ աստուածասեր սիրելիք եւ ցանկալիք...*

4. *11ա-2ա* Դ. Քարոզ Մաթէոս վարդապետի, ի բան... Ես առ Աստուած կարդացի... – *Եւ գիտելի է, զի մանն մեր նման է յերեկոյին...*

5. *12բ-3բ* Ե. Հաւրմանց գրէնէ այս, Աւետարանէ, որ ասէ. Ու արձակէ զկին իւր եւ ոչ վասն պոռնկութեան (կրկն՝ 37ար) – *Ցուցանէ, թէ պատճառիկ արձակել պիտի...*

6. *13բ-7բ* Զ. Ի Գիւս Տաթեացոյն դարձեալ կայ՝ ասելով, թէ. Երբ մարդոյ հոգին – *Այսպէս հրամայէ մարգարէն ասելով, թէ. երբ մարդոյ հոգին...*

7. *17բ-23ա* Է. Ղուկասու Լսոեցւոյ Քարոզ ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Որպէս իժի եւ խարի – *Թէ վասն ինչ պատճառի մարգարէն առակաւ խօսի...*

Տե՛ս «Բանբեր Մատենադարանի», հտ. 10, էջ 223:

8. *23ա-8ա* Ը. Սրբոյն Մանդուկենացոյ ասացեալ է Վասն զգուշաբար մերձենալ ի մարմին եւ յարիւն Որդոյն Աստուծոյ – *Սուրբ ոսկերք իմ դողութեամբ եւ սարսափի անձն իմ հիացեալ...*

9. *28ա-34ա* Թ. [Գրիգորի Տաթեացւոյ, (Ձմեռան Ղ՚.)] Դարձեալ խրոց Վասն թգեծոյն այգոյն... – *Ամենայն ինչ (գիրք) Աստուածաշունչ[ք] օգտակարք...*

10. *34ա-7ա* Ժ. Սուրբ Եռոն Թեփիլոսի ասացեալ է Վասն արտասուաց, վասն խոստովանութեան – *Յորժամ միտքդ գբաղեալ լինի...*

37ար տե՛ս 5:

11. *37բ* ԺԱ. Ընթերցուածս յառակաց (ԺԱ. 30-ԺԲ. 3) – *Ի պտղոյ արգարութեան բուսանի ծառ կենաց...*

12. *37բ-46ա* ԺԲ. Ղուկասու Լսոեցւոյ Քարոզ ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Ով, արի՛ գնացուցիր աստի – *Հրամայէ մարգարէն Միքիայ եւ ասէ. Արի եւ դնայ...*

Տե՛ս «Բանբեր Մատենադարանի», հտ. 10, էջ 223:

13. *46ա-8ա* [Վասն պողթից] – *Վասն բազում պատճառի յաղաւթս կալի է մեզ...*

14. *48ա-9բ* ԺԳ. Յաղագս գողութեան – *Զի գողն Աստուծոյ հակառակ է եւ սրբոցն անհնազանդ...*

15. *50ա-5ա* ԺԴ. Վասն Թաղման եւ Յարութեան – *Ոչ ոք ոչ հիանայ արարչութիւնն հրաշափառին...*

16. *55ա-9բ* ԺԵ. Վասն Թաղման եւ Յարութեան Քրիստոսի Աստուծոյ – *Աստուած բանն Հօր եւ համագոյակից Հոգւոյն Սրբոյ խոնարհեցաւ...*

17. *59բ-63բ* ԺԶ. Վասն Թաղման եւ Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ ասացեալ – *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի, որում անունն էր Յովսէփ...*

18. *63բ-7բ* ԺԵ. Մեծատան եւ աղխատ Ղազարին, ասացեալ Յոհաննու Ոսկիբերանին... – *էր ոմն մեծատուն, ագահէր բեհեզս...*

19. *67բ-72ա* ԺԶ. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկիբերանին, որ ասէ. Առն միոջ էին երկու Որդի... – *Դէմք առակիս [առ] ամենակալ բնութիւնն հայի...*

20. *72ա-5բ* ԺԹ. Գրիգորի ասացեալ է Վասն դատաստանի. Գալոց է դատել զմեռեալսն եւ յարուցեալսն գաւրիելական փողովն – *Իսկ ի ժամանակի իւրում եկեսցէ այն, որ գալոցն է...*

21. *75բ-81բ* Ի. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ձմեռան ԺԵ.)] Վասն Տեառնընդառաջին... – *Լրումն օրինացն եւ մարգարէից...*

22. *81բ-3ա* ԻԱ. Վասն դժոխոցն հարց: Հարցմանց Գրոցն այս ասացեալ (Գրիգորի Տաթեացւոյ) – *Վասն էր հոգոյն էջ ի դժոխս: Պատասխանի. Զի ցուցէ...*

23. *83ա-4բ* ԻԲ. Վասն բարւոյ սնուցանելոյ զտղայսն իւրեանց (ի հաւաքակաց խրատուց Յովհաննու Երզնկացւոյ) – *Մրրուքեամբ եւ անաբատութեամբ պարտ է սնուցանել քրիստոնեայքն զպաւակս իւրեանց...*

Տե՛ս է. Բազդասարեան, Յովհաննէս Երզնկացին եւ նրա խրատական արձակը, Եր., 1977, էջ 152-3:

24. *85ա-8բ* ԻԳ. Ցորորդի կիրակի կարդայ զՄեկնութիւն Աւետարանին, որ ասէ. Արթուն կացէ՛ք... – *[Բան]. Մրթմուն կացէ՛ք, զի ոչ գիտէք, թէ երբ տէրն տանն գայցէ... [Մեկնութիւն]. Գիտելի է, զի արդնութիւնն յոյժ պիտանի է...*

25. *88բ-92բ* ԻԴ. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ձմեռան ԿԲ.)] Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Դատաւոր մի կայր ի Քաղաքի... – *Ոմանք զբանս գայս առակի...*

26. *92բ-3ա* ԻԵ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Լաւ է օր մահուան, քան զօր ծննդեան – *Եւ պարտ է գիտել, զի հեթանոսք զօր ծննդեանն պատուին...*

27. *98ա-103ա* ԻԶ. Այս քարոզս ուրիշ է – *Որպէս կասն, որ ոչ կարէ խօսել յերեսս բրտին...*

28. *103ա-6բ* ԻԷ. Քարոզ. Դաւթայ թվին ժողովրդեան – *Եւ զի նահապետքն չէ՛ր երկար ապրէին...*

29. *106բ-12ա* ԻԸ. Սրբոյն Յովհաննու Մանդակունեցւոյ ասացեալ է Վասն չբամպասելոյ զհաւնաւյս եւ զվարդապետս – *Մի՛ներք սգոյ եւ աղջամուղջ տրտմութիւն դիպեսցէ ի վերայ իմ...*

30. *112ա-3բ* ԻԹ. Քարոզ ի բան Դանիէլի մարգարէին, որ փոխեցաւ թագաւորն ի կերպ գազանի – *Եւ զի թագաւորն Նաբուգոդոնոսոր յորժամ եհաս գերաշխ...*

31. *118բ-9ա* Լ. Այս խրատս Աւետարանին է – *Թէ կամիս, որ ի մեղացտ ազատիս...*

32. *119ա-26ա* ԼԱ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուին է.. – *Առաջին խրատ վասն մարմնաւոր կենացս է...*

33. *126ա-30ա* ԼԲ. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ է ի Մեկնութիւն առակաւոր բանին, որ ասէ. Այր մի իշանէր յերուսաղեմ յԵրիքով – *[Բան]. Այր մի իջանէր...[Մեկնութիւն]. Այր զԱդամ ասէ...*

34. *130ա-1բ* ԼԳ. Յաղագս շնութեան եւ պոռնկութեան ասացեալ է (ի հաւաքակաց խրատուց Յովհաննու Երզնկացւոյ) – *Քրիստոնեայք մի՛ անկցին յախտ շնութեան...*

Տե՛ս է. Բազդասարեան, Յովհաննէս Երզնկացին եւ նրա խրատական արձակը, Եր., 1977, էջ 157-9:

35. *132ա-5բ* ԼԴ. Երանելոյն Եղիշէի ասացեալ է Բան շահաւէտ եւ ախտակար հոգոց հաւանութիւն – *Մ՛վ հաւատացեալ հայրք իմ եւ եղբայրք, ծառայք Քրիստոսի...*

36. *135բ-8բ* ԼԵ. Յաղագս հպարտութեան ասացեալ է (Վարդանայ Այգեկցւոյ) – *Արդ, այսուհետեւ փախերուք ի հպարտութենէ եւ յոխակալութենէ...*

37. *138բ-43ա* ԼԶ. Ի ատէ Պօղոս ասուածաբան [վարդապետէ] Հայոց Էրզուրումցի – *Եկեղեցի հոմայեցոց խոստովանի զԲ. (2) քնութիւնս ի Քրիստոս...*

38. *144ա-6բ* Լէ. Նախ վասն հաւատոյ (ի հաւաքակաց խրատուց Յովհաննու Երզնկացւոյ) – *Նախ <վասն> պարտ է իմանալ, թէ զի՞նչ է հաւատ քրիստոնէութիւնն...*

Տե՛ս է. Բազդասարեան, Յովհաննէս Երզնկացին եւ նրա խրատական արձակը, Եր., 1977, էջ 146-9:

39. *146բ-51ա* ԼԸ. Յաղագս Նային հաղաքին այրոյն, ասէ [Յովհան] Ոսկիբերանն – *Յետ (=Քե՛ր) այսուհետեւ, սիրելի, զայն յառաջի դիցուք...*

40. *151ա-3բ* ԼԹ. Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ է [ի] Մաքսաւորն եւ [ի] Փարիսեցին – *Երթորդ եւս ճանապարհ արքայութեան, զի բազում են ճանապարհացն...*

41. *153բ-60ա* Ի. [Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի. ձեռ. 994, 392ա] Ղազարու յարութեանն – *Բա՛ց գշրիմունս իմ խօսել վասն քո, Որդի Աստուծոյ...*

42. *160ա-6բ* ԽԱ. Մոգի յԱրեւելից եկին եւ երկրպագութիւն Ծնընդեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Ահա՛ մոգք յԱրեւելից եկին հասին յերուսաղէմ...*

43. *166բ-76բ* ԽԲ. Քարոզ եւ պատմութիւն վասն գերութեան Բաբելացոց – *Եւ զի յառաջ քան զգալուստն Քրիստոսի...*

44. *177ա-84ա* ԽԳ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Որ ողորմի աղխատի, փոխ. – *Այսպէս հրամայեն վարդապետք եկեղեցոյ...*

45. *184ա-201ա* ԽԴ. Պատմութիւն Յովսէփայ գեղեցկին եւ ողջախոհին – *Այս Յակոբս երկոտասան որդիս ունէր...*

46. *201բ-3ա* Ի՛. Սրբոյն Կղեմայ ճարտասեանին, որ եգիտ ի մէջ ծով[ուն] գպատաճեակ մանուկի – *Սուրբն Կղեմէս էր ի քաղաքէն Հռոմայ...*

47. *203ա-8բ* Ի՛ս. Տրաճէտոյն Ալեքսիանոսի կամաւոր ադրատացեալն – *Այր մի էր ի Կոստանդնուպոլիս, որում անուն էր Սիրեմիանոս...*

48. *206բ-26բ* ԽՁ. Պատմութիւն համառօտ Եղիայ մարգարէին – *Եղիայ Թեսպացի էր, յազգէն քահանայից...*

49. *226բ-7բ* Ի՛ե. [Ի հասարակաց խրատուց Ցովհաննու Երզնկացւոյ] – *Պարտ է քրիստոնէիդն, որ ամէն ի՛ւրսուն (40) աւրն անգամ մի հաղորդի...*

50. *228ա-32բ* ԽԸ. Գէորգայ վարդապետի ասացեալ է Վասն հաղորդութեան – *Արեամբն Քրիստոսի փրկեալ եւ ազատեալ, եղբա՛յրք իմ...*

51. *232բ-9բ* Ի՛Թ. Ներսէսի Կանոնիս վասն բաճաճայից ասացեալ (Խորհուրդ Ա՛ռ դասս բաճաճայից յԸնդհանրական թղթոյ Ներսիսի Շնորհալւոյ) – *Մի՛ ոք ի քահանայից պատարագողն ոխակալութիւն ունեցուք... ընդ կրկին յանդգնութեան:*

Ա՛ի՛Թ. գլխակարգումները տեղ-տեղ շփոթուած եւ փոփոխուած են:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

130ա Տէր Յիսո՛ւս, ողորմեա՛յ ստացողի գրոցս. ամէն: Հայր մեր, որ յերկ:

239բ Թվի[ն] ՌՃՄԼ. (1702) Կաղանդի ութբաթ աւուրն աւարտեցաւ: Հայր մեր, որ յերկինս:

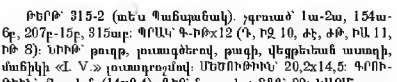
ԳՐՁԱՓՈՐՁ Ա՛ւետա՛ր Ք. (առանձին Թերթիկի վրայ) Սուրբ Աթոռ *մայրս մեր էջմիածին Սուրբ Աթոռ (առանձին տառեր):*

2132

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Ժէ.–ԺԸ. դարեր

Թերթ՝ 315-2 (ութ պաճպանակ). չգրած՝ 1ա-2ա, 154ա-6բ, 207բ-15բ, 315աբ: Պրակ՝ Գ-ԻԹx12 (Ը, ԻԶ 10, ԻԷ, ԻՒ, ԻԱ 11, ԻԹ 8): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով, թագի, վեցթեւանի ստացի, մանիկի «Լ. V.» լուսանցոյցով: Մեծութիւն՝ 20,2x14,5: Գրութիւն՝ միասիւն (14x9,4): Գիր՝ նաստալիկ: Տող՝ 22: Կազմ՝ դրամազրկ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով եւ մետալէ զամերով, միջակը՝ տախտակ, ատաղձ՝ բազմագունի դերասազարդ մետաքսէ պաչպանակ՝ 2 (թ. 1-2), թուղթ (սկզբից):

Նմուշ 85ա

Մանրանկարչութիւն – *Ջուրգագիր՝ ճոճգուցագիր: Գալեր՝ կաւմիր:*

Վիճակ՝ բաւարար, սկզբից սակաւաւոր, տեղ-տեղ ցանաքոտ բծեր, լուսանցներում փաթիլի պատռուածքներ, տեղ-տեղ ցեցակեր: Գ-դ, Ը-Ի պրակներ թուլացած: Կազմի կաշին՝ ետնծուած, մէջէն՝ վերից վար ճեղքուած, դռնակը՝ վնասուած, եզրերը՝ մաշած. տախտակներ՝ մի մսի տեղից ճեղքուած, ճարմանդներն ու կապարճներ՝ բզկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք յԱռաջին հաւատով]

Տե՛ս Ձենեան ճա., տպ. 1740. Ա-ԺԹ/չքխ: Ժե/*3ա (սկ. «/// հաւասնեժը էրթամք յեկեղեցի...»)*, ԺԶ-ԻԸ/*չքբ*: ԻՉ/*3ա-6բ*, ԻԿ-ԿԱ/*չքբ*, ԿԲ/*7ա-13բ*, ԿԳ-ԿԵ/*չքբ*, ԿԶ/*13բ-Ոբ*, ԿԷ-ԿՐ/*չքբ*, ԿԹ/*19բ-24բ*, Լ-ԼՎ/*չքբ*, ԼԸ/*44բ-59ա*, ԼՉ/*49ա-54ա*, ԼԿ/*չքբ*, ԼՐ/*84ա-60բ*, ԼԹ-Զ/*չքբ*, ԶԱ/*60բ-6ա*, ԶԲ/*66ա-Ձա*, ԶԳ-ԶՒ/*չքբ*, ԶԸ/*69ա-75ա*, ԶՉ-ԶՔ/*չքբ*, ԶՐ/*75ա-84ա*, ԶՒ/*չքբ*, Է/*84բ-7բ*, ԷԱ/*87բ-93ա*, ԷԲ-Ընչքբ, ԷՉ/*296բ-305ա*, ԷՔ/*305ա-14բ*, ԷՐ/*չքբ*, ԷՒ/*93ա-5բ*, Ը-ԸՎ/*չքբ*, ԸԸ/*95բ-105ա*, ԸՉ-ԸՔՍ/*չքբ*, ԸԺ/*105ա-11ա*, ԸԺ-ԸԺԵ/*չքբ*, ԸԺՉ/*111ա-6ա*, ԸԺէ-ԸՒՍ/*չքբ*, ԸՒ/*116ա-22բ*, ԸՒԿ-ԸՒՎ/*չքբ*, ԸՒՈ/*122բ-5ա*, ԸՒՉ-ԸՒՐ/*չքբ*, ԸՒՒ/*126ա -31բ*, ԸԼ-ԸԼՔ/*չքբ*, ԸԼՐ/*131բ-5ա*, ԸԼԹ-ԸՈՍ/*չքբ*, ԸՈԲ/*138ա-45բ*, ԸՈԳ-ԸՈՎ/*չքբ*, ԸՈՍ/*145բ-53բ*, ԸՈՉ-ԸՕ/*չքբ*, ԸՕՍ/*157ա-63ա*, ԸՕԲ-ԸՕՔ/*չքբ*, ԸՕՐ/*163բ-8ա*, ԸՕՒ/*168ա-71ա*, ԸԿ-ԸՒՍ/*չքբ*

2. [Քարոզք յԵրէմիա մաւորէ]

Տե՛ս Ամառաս ճա., տպ. 1741. Ա/*չքբ*, Բ/*223ա-31ա*, Գ/*231ա-43բ*, Դ/*չքբ*, Ե/*245բ-9բ (համօտաւած)*, Զ/*չքբ*, Է/*249բ-57բ*, Ը-ԼՍ/*չքբ*, ԼԲ/*257բ-62բ*, ԼԳ/*չքբ*, ԼԴ/*262բ-70բ*, ԼԵ-ԼԻՉ/*չքբ*, ԼԻԹ/*171ա-7ա*, ԼՒԸ-ԼՀ/*չքբ*, ԼԱՎ/*177ա-84բ*, ԼԲ-ԼՂՍ/*չքբ*, ԼՂԶ/*184բ-9բ*, ԼՂէ-ԼՒԴ/*չքբ*, ԼՒՍ/*189բ-96բ*, ԼՒԲ/*196բ-201ա*, ԼՒԳ-ԼՒԶ/*չքբ*, ԼՒԷ/*201ա-5բ*, ԼՒԸ-ԼՓՍ/*չքբ*, ԼՓԲ/*271ա-4բ*, ԼՓԳ-ԼԿՎ/*չքբ*, ԼԿՐ/*275ա-81բ*, ԼԿԹ/*281բ-5ա*, ԼՀ/*285ա-9բ*, ԼՀՍ/*289բ-95ա*, ԼՀԲ/*295բ-6բ*, ԼՀԳ-ԼՁՐ/*չքբ*

3. [Քարոզք առաջին Ա. եւ Բ. հատորոց]

Տե՛ս նեն. 2129, ա/*25ա-9ա*, բ/*29ա-32ա*, գ/*32ա-5ա*, դ/*35ա-41ա*, ե/*41բ-4բ*, զ/*216ա-9բ*, է/*219բ-23ա*

Բ. *205բ-7ա* Ներսէսի եպիսկոպոսի Տար[ս]օնի Ի Ղուկայ Աւետարանէ. [Ե]ւ ասէ. Առն միոջ էին երկու որդիք. Ասէ կրտսերն ի ծոցաճէ ցհայրն. Տուր ինձ բաժին... – *Զանազան առակք ի Քրիստոսէ խօսեցեալք... զի լաբան կուսս ունէր /// (չշարունակուած):*

Բովանդակութեամբ այս Ձեռագիրը նման է 2128ին, հատանաբար երկուսն էլ ծագում են միեւնոյն գաղափար օրինակից:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

314բ Ջմեղսամած եւ զանպիտան գրիչս ի Տէր յիշել ազաչեմ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՆ

1. *315բ Ռհկեծ. (1716) թվին, լուիս մուտն գրեցաւ:*

2. *2բ (Ժէ. դ.) Զ. (6) Յունան կԶ. (66) ապաքի բէկէրին:*

ԿՈՔԼԴՐՈՑԻՆ *261ա (բոլորշի, փոքր, եղծուած եւ անընթեռնելի), 305բ (բոլորշի, խոշոր, եղծուած)* /// *վարդապետ էջմիածնից[ի]. ՌձհԸ. (1699)։ 314ա* Յովսէփ *վարդապետ։ 103բ, 314բ Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնա է։

ԳՐՉԱՓՈՐՉ *1ա Թուխմոն պրակս, քսի մօլէ էս, 2բ (արաբական թուեր)։ 214բ Կապեցէ՛ք խրնուս։ 315բ Մի՛ լինիր բաժ դու ապաչ։*

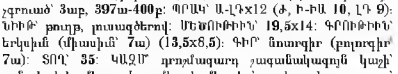
2133

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱՔԵԱՑԻ, ԳԻՐՔ ՀԱՐՑՄԱՆՑ

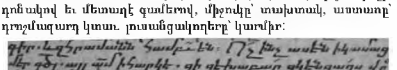
Ձեռագիրը — ՌՀԸ. – 1629

Գրիչ՝ Յոհաննէս։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Գրիգոր վրդ.։

Թերթ՝ 402+1 (կրկն.՝ 371)-4 (առ.ս Պատառիկ-Պաճպաճակ). չգրուած՝ 3աբ, 397ա-400բ։ Պրակ՝ Ա-ԼՂ×12 (ժ, Ի-ԻԱ **10**, ԼՂ 9)։ Ներ.թ՝ թուղթ, լուսագծերով։ Մեծ.ութիւն՝ **19,5**×14։ Գրութիւն՝ երկսիւն (միասիւն՝ **7**ա) (**13,5**×**6,5**)։ Գիր՝ նուրգիր (բոլորգիր՝ **7**ա)։ Տող՝ **35**։ Կազմ՝ դրդմռազարդ չագանակագոյն կաշի՝ դռնակով եւ մետաղէ զամերով, միջովը՝ տախտակ, աստառը՝ դրդմռազարդ կտաւ. լուսնցպաղերը՝ կարմիր։

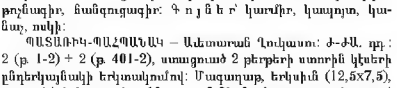
Նմուշ 7ա

Նմուշ 121ա

Մանրանկարչութիւն — Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 7ա։ ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ **39**ա, 72բ, 94բ, 126բ, 151ա, 212ա, 282ա, 268բ, 332բ։ Լ ու ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բուսական։ Չ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանճուցագիր։ Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, ոսկի։

Պանձակ-Պաչպանակ — Ամառաւան Ղուկասու։ ժ-ԺԱ. դդ.։ 2 (թ. 1-2) + 2 (թ. **401-2**), ստացուած 2 թերթերի ստորին կէսերի ընդերայնական եռանախորժով։ Մագաղաթ, երկաթի (12,5×7,5), բոլորգիծ երկաթագիր, **10** տող։ Ոսկի համաբարար։ Կարգաւ՝ 401բ-2ա, 401ա-2բ «բարձրացեալ ես... սուտ բամբէ եւ ///» (ժ. 15-27), 1բ-2ա, 2բ-1ա «/// բառնայէ... ձեզ սոեմ» (ԺԱ. **46**-ԺԲ. 4)։

Նմուշ 1բ

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր։ Կազմի կաշին՝ ճերմուկած, եզրերը՝ մաչուած, կապիչներն՝ բնած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— *4ա-396ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Գիրք Հարցմանց]

Տե՛ս նաեւ. 921, 3ա-367ա. *Յանկ գրուցս՝* Ա-ՃԽ/*4ա։ Յոբբ, գրուա/4բ-5բ։ Հաստր Ա/5բ-35ա (ցանկ՝ 5բ)։ Բ/35բ-71բ (ցանկ՝ 35բ-9ա)։ Գ/72ա-93բ (ցանկ՝ 72աբ)։ Դ/94ա-125բ (ցանկ՝ 94աբ)։ Ե/126ա-149բ (ցանկ՝ 126ա)։ Զ/149բ-210բ (ցանկ՝ 149բ-51ա)։ Է/211ա-31ա (ցանկ՝ 211աբ։ Գծագիր երիքովի՝ 211բ եւ կից՝ 211բ [Պատառաւոթիւն երիքովի ի Յոհան գրչէ.] Ալս է քաղաքն երիքովի/ Որ ամրացոյն պարիսպ ունի...)։ Ը/231ա-67բ (ցանկ՝ 231աբ)։ Թ/267բ-331բ (ցանկ՝ 267բ-8բ)։ Ժ/331բ-96ա (ցանկ՝ 331բ-2ա։ Յիշ. գրուցս՝ 356ա-7ա, Յիշ. Հարցմանցն Գէորգ վրդ.-ի՝ 395ա-6ա)։

Յիշեցնող գրութիւն ժամանակի

4ա Աւրհնեալ Հայր սուրբ Աստուած Ճշմարիտ։ Աւրհնեալ Որդի Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ։ Աւրհնեալ Հոգի Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ։ Հոգի Աստուծոյ, զսկսեալս իմ դու կատարեա՛ եւ մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմ, այլ կարողացո՛յ գիս եւ տո՛ւր կաթիկ մի ջուր ի համատարած ծովէդ, ո՛վ Տէր իմ։

6ա Ով ոք գըծիս այս հանդիպի,
Յիշման առնէ գիս արժանի,
Զատաղաչեալ Նրւաստ ոգի՝
Յոհաննէ տրուպ ամենայնի։
Չի ես սկսալ յայս մատենի,
Սարսեալ դողամ վասն վերջի,
Որպէս անլոզորդ գոլ ի ծովի,
Բայց յուսամ ես ըստ Դաւթի՝
Ողորմութեամբն երկիր լի լինի,
Բանիս Տեառն երկինք հաստատի,
Հոգւով բերանով ինձ շնորհեացի
Վերջ հասանել այս մատենի։

94բ (հորագրի մէջ, կարմրագիր) Ագռեա՛, Տէր Աստուած, տատապեալ ոգւոյ՝ Յոհաննէ ոչինչ նուաստի, եւ հան աւարտ գատաջիկայ գիծս գայս։

126ա Եւ գիս, գեղեցի՛կ ծրոգիկս, լիշեցէ՛ք, ով ընթերցողք հա՛յրք եւ եղբա՛յրք, աղաչեմ զձեզ, եւ դուք լիշեա՛լ լիշեալ ի Քրիստոս Աստուած։

151ա Ո՛վ ընթերցողք հա՛յրք եւ եղբա՛յրք, որք հանդիպիք սմա, լիշեցէ՛ք զգծող սորա՝ զՅոհաննէ մեղսագործն, եւ գծօղսն իմ եւ եղբարս եւ գամենայն ազգատոհմն։ Ալլ եւ գատացող սորա՝ զտէր Գրիգոր բանի սպասաւոր վարդապետն, որ բազում փափագանօք եւտուր գրել գմատենս գայս լիշատակ իւր։

197բ Ամենեղգիր լերո՛ւք, նստր գրչով է բոլոր գծիկդ։

231բ Որ իջեր ի Յորդանան
Վասն խակցիդ աղաւանման,
Ալլ եւ հրով ի Վերնատան,

Առաքելոցն երկոտասան,
Հայցեցեմք ի քէն աղերսական,
Տարտամ ոգիս՝ նուաստ Յոհան,
Ձի դու լիցիս ինձ օգնական
Յաւարտ հասիդ յայսմ մատեան:

396ա Փա՜ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյ Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից, ամէն: Շնորհիւն Աստուծոյ աւարտեցաւ գիրքս այս պարզեալ եւ մեկնեալ եռամեծին Գրիգորի Տաթեւացւոյն, որ եւ երկրորդ լուսաւորիչ եղեւ ազգիս Հայոց, զի խցեալ եւ տարեկոծս, որ անհամանալի էր, սա յուժեաց առաստօրէն բանիւ՝ ի կրթուսն քանասիրաց եւ աստուածասէր ուսումնասիրաց: Արդ, եղեւ զրաւ սոքա ի թվին Հայոց մեծաց ՌՀԲ. (1629), ի լերկիրս Գեղամանիկոյ, ի գեղաքաղաքս ի Ձեռնի, ընդ հովանեաւ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչին եւ մօրն լուսոյ Սուրբ Աստուածածնին եւ այլ սրբոցս եւ արքեպիսկոպոսն որ աստ կան հաւաքեալ, ի պահպանութիւն առհասարակ Հայոց տոհմիս: Գրեցաւ սա ձեռամբ տրտում անձին եւ տարտամ ոգւոյ՝ Յոհան մեղսամած նուաստի, ի խնդրոյ յոգնահանճար եւ բազմաբեղուն ծնունդ, խոհեմն ի մանկացութիւն եւ կատարեալ իմաստութեամբ՝ Գրիգոր վարդապետ, աստուածաբան եւ երջանիկ րաբունապետ, որ եւ բազում փափագանօք ցանկացաւ այսմ գործոս, եւ լաւ եւ ընտիր օրնակէ |396բ| եւտր գրել զսա ի վայելումն անձին իւրոյ, զոր Տէր Աստուած երկար ամաջ եւ անապական կենաց վայելել տացէ, իսկ յետ աստեացս ելանելոյ, ընդ երկոտասան վարդապետացն դասաւորեսցէ եւ ընդ սուրբ հայրապետացն անթառամ պսակին արժանի առնէ: Այլ եւ յիշեցէք զհայր ստացողի գրոցս՝ զտէր Վանիան քաջ քարտուղար եւ մեղսաքաւիչ քահանայն, որ եւ զլեառնեալս ի յուսումնասիրացս բազում աշխատութեամբ այսմ արուեստի արժանի արար, եւ չետ ստացողին կրկին ստացող եղեւ մեր նուաստութեանս եւ ուսուցիչ կոչեցաւ մեծ աշխատութեամբ տարտամ ոգւոյս: Այլ եւ գծնողսն իւր՝ գԿոյխոյն եւ զեղբարքն իւր՝ զտէր Աւետիք քահանայն եւ զՊորխորոն սարկաւագն, որ այսմ ամի հանգաւ ի Քրիստոս, եւ զեղբօրորդիքն՝ զՅովաննէս գպիրն եւ զԿարապետն, եւ զՆերսէսն, եւ զԿոստանդինն, եւ զայլ ամենայն արեան մերձաւորքն յիշեցէ՛ք եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք: Ընդ նմին եւ զանարժան գիրչս, հանդերձ ծնօղիւք եւ եղբարբք եւ ամենայն արիւնամերձ ազգատոհմիւք յիշեսջիք յաղօթս ձեր, եւ Աստուած զձեզ յիշեսցէ իւր միաւանգամ գալուստն, ամէն: Հայր մեր որ յերկինս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՈՒՅՑ

1. *396բ (ժէ. դ.)* Յիշատակ է Հարցմանց գիրքս տէր Իսրայէլին եւ նեբօրն՝ մահտեսի Ամաճիային եւ Հոիփսիմէին եւ Յուսկան, որ ստացան զսա ի հալալ արդեանցն իւրեանց եւ եդին յիշատակ ի Սուրբ Սարգիս եկեղեցին: Ողորմի Քրիստոս Աստուած իւրեանց ննջեցելոց հոգոյն, ամէն:

2. *396բ* Դարձեալ ի թուին ՌՃԻԸ. *(1679)* բերաւ Գիրքս այս Հարցմանց ի Սուրբ Յերուսաղէմ եւ եդաւ յիշատակ ի Սուրբ Յակոբ ի վանս Հայոց: Ով որ առցէ վասն ընծերցման եւ օգտի, զդարձ սորին առ Սուրբ Յակոբ արացէ, զի մ՛ընդ գողոյն պատժեսցի յահեղ աւուրն:

3. *396բ (Նշագիր)* եւ յամէն *1800* պատկանի ի Սուրբ Էջմիածնի: Ով որ հանցէ ի գրադարանէ Ս. Էջմիածնի, նզովեալ եղիցի, ամէն: Մեսրովբ եպիսկոպոս Սմբատեանց, *1881:*

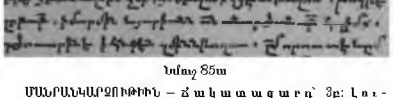
4ա, 151ա, 396ա՝ համառօտութիւնք տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Ր, էջ 336-7:

2134

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ժէ. դար

Թերթ՝ 225. չգրուած 1աբ, 3ա, 220բ-5բ: Պրակ Ա-ԺԸ×12 (Ա կրկն.՝ ԺԱ, 10, ԺԲ 11): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով, թուփ, փակթեեան սատղի եւ մանիկի լուսագրոչմով: Մեծութիւն՝ 20×15: Գրութիւն՝ միասիսն (13,5×8,5): Գիր՝ նուրբգիր: Տող՝ 26: Կնքմ դրօշմազարդ տեւ կաշի, միջակը՝ ասխատակ, տատասր՝ թուղթ: Ա եւ Բ. փեղկերի կենտրոնում մէկական ձուաձեւ խոշոր-ամեղուկ ճճղագրոշմ:

Նմոյշ 85ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 3բ: Լ ո ւ ս ա ճ ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանճագլուխներ: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

Վիճակ՝ բաւարար. 39-49 թերթերի վերին լուսանցքին մասր ցեցակեր: Կազմի կաշին՝ ետեւում, եզերք՝ մաշուած, ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *2ա-220ա* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *2աբ* Յանձ գրոցս Քարոզի – Առաջին Քարոզ Տարեմտին..., լճ, երեսուն եւ հինգ Քարոզ նոր կիրակէին:

Քարոզների քանակը թիւել հաշուած է 35, սակայն իրականում 37 է, որովհետեւ Ա. եւ ԻԳ. համարները կրկնուած են:

– *3բ-220ա* Գրիգորի Նոամեծի, ըստ եռեւտրի աս[ցեալ] Քարոզ ոգւոյն ասծից տէրունականաց, ի պատիւ տրբոց

Տե՛ս Զմեռաց եւս., տպ. 1740. Ա/*3բ-13բ*; Բ-Գ/*14ա-30ա*; Դ/*31ա-7բ*; Ե-Ժ/*38ա-45բ*; ԺԱ/*46ա-8բ*; ԺԲ-ԻԸ/*49ա-220ա*

50ա։ ԻԷ-ԼԹ/չիք։ Խ/61ա-2բ։ ԽԼ-ԿՁ/չիք։ ԿԿ/26բ-31ա։ ԿԵ/չիք։ ԿՉ/14ա-9բ։ ԿԸ/50ա-6ա։ ԿԸ/չիք։ ԿԹ/56ա-61ա։ Հ-ԼԲ/չիք։ ՀԿ/66բ-72ա։ ՀԿ/չիք։ Հ/62բ-6բ։ ՀՉ-ՀՄ/չիք։ ՀԹ/72բ-7ա։ Ջ/չիք։ ՁԱ/77ա-82ա։ ՁԲ-ՁՎ/չիք։ ՁՆ/125բ-34ա։ ՁՉ/չիք։ ՁԷ/82բ-7բ։ ՁԸ/87բ-95բ։ ՁԹ/95բ-9ա։ Ղ-ՂՎ/չիք։ ՂՆ/99բ-103ա։ Ղ/103ա-7բ։ ՂՉ/107բ-15բ։ Ղ/115բ 24ա։ ՂԸ/124ա-8բ։ ՂԹ-ՃԿ/չիք։ ՃՆ/134ա-8ա։ Ճ/չիք։ ՃՉ/138ա-46բ։ ՃԷ-ՃՐ/չիք։ ՃԹ/146բ-53բ։ Ճժ-ՃԺԱ/չիք։ ՃԺԲ/153բ-9բ։ ՃԺԳ/159բ-64ա։ ՃԺԴ-ՃԺԸ/չիք։ ՃԺԹ/164ա-9ա։ ՃԻ-ՃԼԸ/չիք։ ՃԻԹ/169ա-73ա։ ՃՄ/չիք։ ՃԼՄ/178ա-81ա։ ՃԼՌ-ՃԼՎ/չիք։ ՃԼՎ/181բ-9բ։ ՃԼԵ/չիք։ ՃԼՉ/189բ-93բ։ ՃԼԷ-ՃԼԹ/չիք։ ՃԽ/194ա-202ա։ ՃԽԱ/202ա-11բ։ ՃԽԹ/211բ-20ա։ ՃԽԹ-ՃԿԱ/չիք։

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ

178ա եւ զեղկելիս յայս մեծի հրաշափառ առուրս մեծի ապաչել լիշել ի Տէր։

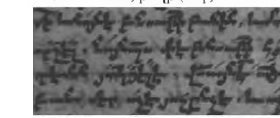
2135

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

[ՇՈՒՐՋ՝]

ՕԱՂՈՒՄՆ՝ Յակոբ Շոռոթեցի։

ՔԵՐԹ՝ 486, չգրուած՝ 486ա։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԽԽ12 (Ա, Խ 13, ԻԳ-ԻԴ 14)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան (մագաղաթ 1, յաւելում ցանկագիր Աւետիք ձեռնկեցւոյ)։ ԶԵՏՈՒԹԻՒՆՆ՝ 18,7x12,5։ ԳԻՐՔԻ ՉԱՓՆ՝ միասին (13,5x7,3)։ ԳԻՐ՝ նուռզիր։ ՏՈՂ՝ 26։ ԿԱՋՄ՝ դուրսմաքսող շաքարնակազոյն կաշի՝ դոնակով, մէջէն՝ կապոյտ կոտւ (Ի. դ.), միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ ծաղկադրոյմ կտաւ։ ՊԱՀՊԱՆԱՒ՝ 1+1, թուղթ (Ի. դ.)։

նմուշ 15ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶԱԳԻՒՆՆ – Կիսադրուագ՝ յա։ Լուսագագարդ՝ բուսական, տառաւոր, յոչկապարիկ։ Զարդագիր՝ թոչնագիր, ճանճագիր։ Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին, նարնջագոյն, վարդագոյն։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յուսահատեալ խոնաւութեան թեթեւ ներառեր, վոհրիկ պատառածներ, թանաքի բծեր (151ա-7բ), գեցցակեր։ Կազմի կաշին՝ ճեռնած, եզերեր՝ մաշուած, կապիչներն՝ ընկած։ Ի. դ. կազմը նորոգուած, մէջի հաշուած կաշին փոխարինուած կապոյտ կտաւով, Ա. եւ Բ. փեղկերի տեղերը չվոթմամբ խաոնուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

– 1ա-435բ [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– 1ա-2բ Յանկ եւ ցուցակ ծաղկաթաղ եւ հոգելից աստուածային մատենիս այբուբենական ստուիճ. զի թէպէտ համարեն յեա եւ յառաջ է, բայց ըստ համար զրոյս յոյժ յարմար է տառին նմանապէս ըստ կարգի. ուրեմն զի զոյս կարիս, այսոքիւ դիւրաւ գտանես, եւ գասկաս աշխատօդս լիցիս ի Տէր *– Աւետեաց սրբուհւոյ կուսին, ի բանն. Իշխէ որպէս զանձ[րեւ] Դ... Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Պարտէզ փակեալ եւ աղբիւր՝ ԿՀ. (գրուած 1736-ից յետոյ, Աւետիք վրդ. Ձահկեցու ձեռքով)։*

Բովանդակում է 76 քարոզ, 52-ը՝ Քսերեան հատորից, 23-ը՝ Ամառան, իսկ 1-ը՝ տրտաքոյ։

1. [Քարոզք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Քսերեան հտ. տպ. 1740. Ա/3ա-14ա։ Բ/չիք։ Գ/30ա-6ա։ Դ/14ա-22ա։ Ե/22ա-30ա։ Զ-Է/չիք։ Ը/36ա-42բ։ Թ/չիք։ Ժ/42բ-5բ։ ԺԱ-ԺԳ/չիք։ ԺԴ/45բ-55ա։ ԺԵ-ԺԱ/չիք։ ԻԲ/55ա-60ա։ ԻԳ/60ա-6բ։ ԻԴ/չիք։ ԻԵ/66բ-74ա։ ԻՉ/74ա-8ա։ ԻԷ/78ա-82բ։ ԻԸ/82բ-9բ։ ԻԹ-ԼԳ/չիք։ ԼԴ/89բ-97բ։ ԼԵ-ԼԷ/չիք։ ԼԸ/97ա-106ա։ ԼԹ/106ա-10բ։ Խ/չիք։ ԽԱ/110բ-7բ։ ԽԲ-ԽԳ/չիք։ ԽԴ/115ա-25բ։ ԽԵ-ԽԷ/չիք։ ԽԸ/125բ-32բ։ ԽԹ-ՄԸ/չիք։ ՄԹ/132բ-9ա։ Կ-ԿԳ/չիք։ ԿԴ/139ա-44բ։ ԿԵ/չիք։ ԿՉ/144բ-52ա։ ԿԷ/152ա-9բ։ ԿԸ/159բ-64ա։ ԿԹ/164ա-70բ։ Հ/170բ-7բ։ ՀԱ-ՀԲ/չիք։ ՀԳ/177բ-85ա։ ՀԴ/185ա-7բ։ ՀԵ/157բ-93ա։ ՀՉ/193ա-9ա։ ՀԷ/չիք։ ՀԸ/199բ-207ա։ ՀԹ/207ա-15ա։ Ղ/215ա-22ա։ ՂԱ/222ա-8բ։ ՂԲ/չիք։ ՂԳ/228բ-33ա։ ՂԴ/չիք։ ՂԵ/233ա-9բ։ ՂԶ/չիք։ ՂԷ/239բ-46ա։ ՂԸ-Վ/չիք։ ՂԱ/246բ 52բ։ ՂԲ-ՂԳ/չիք։ ՂԴ/252բ-7ա։ ՂԵ/257բ-63ա։ ՂԶ-ՂԷ/չիք։ ՂԸ/263ա-5ա։ ՂԹ/չիք։ Ճ/265ա-73ա։ ՃԱ-ՃԴ/չիք։ ՃԵ/273բ-81ա։ ՃԶ-ՃԻԱ/չիք։ ՃԻԲ/281բ-9բ։ ՃԻԳ-ՃԻԸ/չիք։ ՃԻԹ/289բ-94բ։ ՃԼ-ՃԼԲ/չիք։ ՃԼԳ/294բ-9բ։ ՃԼԴ-ՃԼՉ/չիք։ ՃԼԷ/299բ-305բ։ ՃԼՈ/305բ-13ա։ ՃԼՔ-ՃԽԲ/չիք։ ՃԽԳ/313բ-7բ (կրկն.՝ 465բ-73ա)։ ՃԽԴ/չիք։ ՃԽԵ/317բ-26ա։ ՃԽՉ/չիք։ ՃԽԷ/326ա-34բ։ ՃԽԸ-ՃԿԱ/չիք։

2. [Քարոզք յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. տպ. 1741. Ա-Չ/չիք։ Է/334բ-45բ։ Ը/չիք։ Թ/345ա-52բ։ Ժ-ԺՉ/չիք։ ԺԳ/352բ-64ա։ ԺԴ-ԽՉ/չիք։ ԽԷ/364բ-91ա։ ԽԸ ՄԷ/չիք։ ՄԸ/391ա-7բ։ ՄԹ-ԿԳ/չիք։ ԿԵ/397բ-9բ։ ԿՉ/399բ-402բ։ ԿԷ-ՀԳ/չիք։ ՀԴ/402բ-13ա։ ՀԵ/413ա-7ա։ ՀՉ/417բ-21ա։ ՀԷ/չիք։ ՀԸ/378բ-84բ։ ՀԹ-Ղ/չիք։ ՂԱ/421ա-7ա։ ՂԲ/364ա-71բ։ ՂԳ-ՂԲ/չիք։ ՂԵ/427ա-30բ։ ՂԶ/չիք։ ՂԷ/371բ-8բ։ ՂԸ-ՃԳ/չիք։ ՃԴ/477ա-85բ։ ՃԵ-ՃԻԷ/չիք։ ՃԻԸ/430բ-40ա։ ՃԻԹ-ՃԼԳ/չիք։ ՃԼԴ/440ա-7բ։ ՃԼԵ-ՃԼԷ/չիք։ ՃԼԸ/447բ-52բ։ ՃԼԹ-ՃԽԲ/չիք։ ՃԽԳ/452բ-7ա։ ՃԽԴ-ՃԽԸ/չիք։ ՃԽԹ/457ա-60ա։ ՃՄ-ՃՄԲ/չիք։ ՃՄԳ/460ա-5ա։ ՃՄԴ/465ա-8բ։ ՃՄԹ-ՃՔԸ/չիք։

3. [Քարոզք արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *473բ-7ա* Հե. Քարոզ նաւակատեաց, ի բանն որ ասէ. եղեն յայնժամ նաւակատիք յերուսաղէմ *– Նորոգող տիեզերաց, որ նորոգեցար գհնացեալ եւ գապականեալ...*

4. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ, ԺԸ. դ.

485բ [Մանուէլ] *– Աակ պատուն. Գ. են անձինք յերկինս... (6 տող)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ

477ա Ծաղկեցաւ Աեռամբ Շոռոթեցի շնծեր Յակոբ իրիցուս, թվին ՌՅԹ. (1660)։

Տե՛ս ժԷ. դ. յիշ-բ, Գ., էջ 934։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՏԻ

1. *2բ (ԺԸ. դ., 1736ից յետոյ. տե՛ս գնքագրոշմ) ի վայելումն Յանկեցի Աւետիք վարդապետին։*

2. *485բ (ԺԹ. դ.)* Ի վայելս՝ Աշտարակեցի Ռեքեոս վարդապետի աշակերտ Գրիգոր աբեղայի։

3. *486բ (ԺԸ. դ.)* Սր ֆծիբն (՚) դարցեալ ժողո-[վոյ]դդ, թէ որ յիմայր՝ տէր Ավէտիս ասօր քարօզ էտ վասն մեռացն մեղ[աւ]որ անարժան Ս[տ]եփակ գիրեցյաւ։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ *2բ Քրիստոսի ծառայ Աւետիք վարդապետ. 1185 (1736)։ 3ա Գրիգոր վարդապետ. ՌՄԺԵ. (1766)։ 485բ Քրիստոսի ծառայ Գրիգոր աբեղայ։ 3ա (հղծուած. հաւանաբար՝ «Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է»)։*

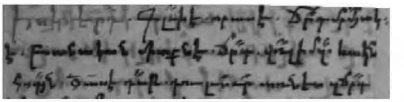
ՆՇՈՒՄ՝ *Ա. կազմաստառին փակցուած թղթին՝ «ՌՃՓ. — 1660, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2136
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

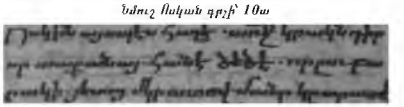
ԺԷ. դար

ԳԻՒՂ՝ Ոսկան Տփխիսեցի։

ԹԵՐԹ՝ 96-3 (տե՛ս Պատառիկ-պահպանակ)։ ՊԱԿԱՏ Ա-Թ×12 (Ա, 2-է 8, Թ 9)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալ։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 19x14։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x8–14,5x9,5)։ ԳԻՐ՝ նուոտգիր (յաւելագրոյն՝ 2բ-3ա), բոլորգիր (93բ-4ա)։ ՏՈՂ՝ 18 (յաւելագրոյն՝ 25)։ ԿԱԶՄ՝ վարագոյն մովաթ, մէջր՝ սեւ կտաւ, միջուկը՝ աստուաբաղթ, աստառը՝ թուղթ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ Ա-Բ, թուղթ (մասն կազմաստառի)։

Նմուշ Ոսկան գրչի՝ 10ա

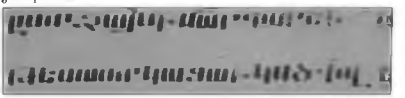

Նմուշ յաւելագրողի՝ 93բ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁԱԲԱՌՆ — Կիսադրաձ՝ 3ա։ Լուսաձագ գագաթ։ Բոլանկան, թոչնային (27բ)։ Զարդագիր՝ հանգուցազիր։ Գոյներ՝ շագանակագոյն, ճարճատգոյն, կապոյտ։

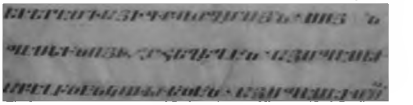
ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — 1. Վկայաբանութիւն իմն։ ԺԲ. դ.։ 1 (բ. 1), սկզբից, տառգուած եզրաձատուած կէս թերթից։ Թուղթ, երկսիւն աոեւելեան բոլորգիր (11,6x10,5), 11 տող։ Կարդալ՝ 1ա «/// աննեեղի պատուհասիւ մանկանց եկեղեցւոյ տիրեին եւ ողբերգակ արտասուաւ կակաձագոյ լայիւն ամենայն ուրեք ճնչեին ///»։

2. Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Կորնթացւոց Բ թղթոյն (գլուխ ԺԲ.), ԺԱ-ԺԲ. դդ., 2 (թ. 95-96), վերջից, ստացուած ընդերայնացի երկսիւնած կէս թերթից։ Մազաղաթ, երկսիւն (17x10), ուղղագիծ երկաթագիր, 17 տող։ Կարդալ՝ 95ա «/// խաղոպին եւ ոչ թշնամանս ընդդեմ թշնամանացն մատուցանեին ///»։

Նմուշ 1ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքից զրպաչտը գումնափոխուած, տեղ-տեղ ուժեղ թանաքակոր։ Ի. դ. նուոտգրած, առաձնին թերթեր թափանցիկ թղթով պատուած եւ վերակազմուած։

Նմուշ 96ա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք Լուսաւիչի հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռնոյ հատ. տպ. 1740. Ա-ԿԳ/չէք։ ԿԴ/3ա-5բ։ ԿԹ/չէք։ ԿՁ/3բ-18ա։ ԿԵ-ԿԸ/չէք։ ԿԹ/18ա-27բ։ Հ-ՀԵ/չէք։ ՀՐ/27բ-40ա։ ՀՔ/40ա-61ա։ Զ-ՁՁ/61ա-71ա։ ՁԵ-ՁՒՐ/չէք։ ՃՒՔ/79ա-88ա (յաւորայ դրիմեցւոյ)։

2. *88բ-91ա* Քարոզ վասն ննջեցելոց՝ Գրիգորի Տաթեացւոյ ասացեալ, ի բերանոյն Յոհաւ — *Այսպէս ասէ երանելին Յոհ ի բերանոյ ննջեցելոցն. Ողորմեացարուք ինձ... Ո՛ւ թէ Յոհ վասն իւր միայն ասէ... (Ամառան ձՒՔ.ից տաբեբեր)։*

Բ. *91բ-4ա* [Քաճի զանազանի]

ա. *91բ-3ա* Քարոզ վասն անչափ մեղաց եւ հայհոյողաց վերայ ասացեալ — *Երկերուք, երկերուք, զարհուրեցէք եւ դողացէք...*

բ. *93բ-4ա* Խոստմ վասն ոսկիհալութեան այս է — *Ոսկին այսպէս հալէ։ Առաջ կրակին դիր, որ տաքանայ, հանէ՛, ծեծէ՛... Պայծառ ոսկի այս է։*

Գ. [Յաւելագրութիւնք ԺԸ դ.]

ա. *2բ-3ա* Վասն իւղոյ, թէ այսպիսի ոմն զանայզանութիւն — *Արդ, իւղոյն զանազան է որակութիւն, եւ զի է ի կովուց եւ ոչխարաց քաղկանայ...*

բ. *2ա* (Հայատառ պարսկերէն) *Զի քար տարիմ, գայդ բռոն եայ փայք բրշուրնդ եայ նայփայկ։*

գ. *2ա* (Հայատառ պարսկերէն) Դայս[բ]ղդ նայռասադ ֆուռու չյաւ, խօրկու չյաւ ֆքռու ռուն — *Ջեռդ որ քուքու չյաւին չի հասանի, այ այլ չյաւ կուշա կեր։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

Ձա Ձգործս Ձեռաց մերոց ուղիղ արաւ ի մեզ Տէր, զգործս Ձեռաց մերոց յաջողեաւ ի մեզ։ Աւրհնեալ Հոգիտ Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ. ամէն։

Ցբ Որ ողորմի՛ քատացողի սուրբ գրոց /// (չգրուած), եւ ինձ՝ մեղաւոր Ոսկան գրչիս եւ իմ ծնաւգացն. ամէն (նման՝ 18ա, 40ա, 61ա, 71ա, 78բ, 93ա):

27բ Որում եւ գմեզ արժանի արասցէ՛ քատացուդի սուրբ գրոցս պարոն /// (չգրուած), եւ գիս՝ Ոսկան գրչիս եւ ծնաւգացն իմ տէր Սահակին:

86ա Ու ինձ՝ մեղաւոր Ոսկան էրէցս Տի[ի]սեցիս գծագրեցի, եւ գիս յիշեա՛յ, ո՛վ սուրբ կարդացող, եւ Աստուած զքեզ յիշէ իւր միւսանգամ գալստեան. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

1ա (ԺԸ. դ.) Նբռնուկցի Ռուխթամիշէի որդի Եսայու որդի Յայրութիւնի եարխ է Վարայ Համգալ Ծմարի տանն մօր Անիա՞ն, Թոսիխան:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *94բ (շղագիր) Հայր մեր...: (բոլորգիր) Զեռամբ ոքնամեղ եւ փգուճն: Պեպնի Ա. Ա. ջահիկ ուղայ եւ դու, Ջամալ, երգ:*

2137

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԵ. դար

Յանկում նշուած 90 քարոզներից 7-ը (Ր., ԼՒ-ՀԳ., ՁԸ-Ղ) թափուած են. մնացած 53 քարոզներից 40-ը Զեռնան հատորից են, 21-ը՝ Ամասեան, 21-ը՝ արտաքոյ նոցունց, իսկ 1-ը՝ այլ:

1. *4ա Գրիգորի Եռամեծի հայ ճեռեառոի եւ ամլայթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոհաննու Որոմնեցոյ արարեալ Բանս խրատականս... ի մենկութիւնի եւ ի գովեստ փառաց տօնից աէռումականաց՝ ի պատիւ սրբոցն Աստուծոյ եւ ի գիտութեան ախմարաց...*

1. [Քարոզի յԱռաքիչն հատորէ]

Տե՛ս Զեռնան ճառ. ցուց. 1740. *Ա/4աբ (վրչ. աեբրորդ. Յորժամ գնդոն Գւչնի նոքաս): Բ Ը/յկբ: Թ/10բ-7ա (կրկն՝ 283բ-5բ քարոյածոյ): Ժ/255աբ (հատուած): ԺԱ-ԺԳ/յկբ: ԺՎ/13բ-7ա: ԺՉ/յկբ: ԺԿ/21ա-7բ: ԺԸ-ՄՉ/յկբ: ՄԿ/29բ-32բ: ՄԸ/277աբ (հատուած): ՄԹ-ՎԿ/յկբ: ՎԸ/27բ-Ձբ: ՎՉ/50բ-3բ: Վէ-ՁԿ/յկբ: ՁՉ/36ա-40ա: Ձէ ՁԸ/յկբ: ՁԹ/54ա-6բ: Ղ-ՂՎ/յկբ: ՂԿ/60ա-3բ: ՂՉ/յկբ: ՂՎ/63բ-7ա: ՂՒ-ՃՍ/յկբ: ՃՒ/70ա-2բ: ՃԳ/յկբ: ՃԹ/72բ-5բ: ՃՈ/75բ-81ա: ՃՉ-Ճ%/յկբ: ՃԸ/81ա-4բ: ՃՑ-ՃՒ/յկբ: Ճ՛Ձ/88ա-92ա: Ճ՛Ձ/92ա-4բ: Ճ՛Դ-Ճ՛Ի/յկբ: ՃԺ/96ա-9ա: ՃԻՉ-ՃԻՉ/յկբ: ՃԻԹ/99ա-104բ: ՃՀ/յկբ: ՃԱ/104բ-7բ: ՃՒ/յկբ: ՃԼԳ/192բ-5բ: ՃԼԹ/107բ-13բ (բաժանուած 2 քարոյի՝ ԼԳ-Լ Դ): ՃԼՃ-Ճ%/յկբ: ՃՒ/114ա-8բ: ՃԼԹ-ՃՈՒ/յկբ: ՃՈՒ/126ա-8բ (սկ. ոգիս եւ սեւէբ զի ես նոյն եմ»): ՃՈԳ/128բ-31ա: ՃՈԳ/131ա-3ա (կրկն՝ 277բ-80ա): ՃՈՃ/յկբ: ՃՈՉ/143բ-45ա (վրչ. «Եւ հրեշտակաբ՝ եւ պապն երթաս»): ՃՈՃ-ՃՈՐ/յկբ: ՃՈՒ/139բ-43բ: ՃՑ/136բ-9բ (միտից պակասաւոր): ՃՑՈ-ՃՑՉ/յկբ: ՃՑՂ/145ա-51բ (սկ. առչ ումէբ առատապահ պարգեւից»): ՃՑՐ/151բ-7ա: ՃՑԹ-ՃՎԼ/յկբ:*

2. [Քարոզի յԵրիտոռդ հատորէ]

Տե՛ս Ամասեան ճառ. ցուց. 1741. *ՃԼ-Ը/յկբ: Գ/44բ-7բ (հատուած): Կ/յկբ: Ե/47բ-53ա: Չ-Ւ/յկբ: Լ/309ա-14ա: Ւէ-Ւ%/յկբ: Խ/214ա-9բ: ԽԱ-ԽՒ/յկբ: ԽՉ/219ա-23բ: ԽԷ-ԿՍ/յկբ: ԿԲ/32բ-6ա: ԿԳ/40ա-3ա (հատուած): ԿՂ-ԿԷ/յկբ: ԿՐ/43ա-4բ (հատուած): ԿԹ-ՀԳ/յկբ: ՀԿ/270բ-80ա: ՀԸ-Ղ/յկբ: ՂՍ/260բ-3բ: ՂԲ-ՂԳ/յկբ: ՂԿ/57ա-60ա: Ղէ-Ղ%/յկբ: ՂՒ/266բ-8բ: ՂԲ-ՃԲ/յկբ: ՃԳ/133ա-5բ: ՃՂ-ՃԻՍ/յկբ: ՃԻԹ/230ա-4ա: ՃԻԳ/227ա-30ա: ՃԹ-ՃՉ/յկբ: ՃԻԳ/164ա-71ա: ՃԲ-ՃԹՈ/յկբ: ՃՂ/171բ-8ա: ՃԱ-ՃԻԸ/յկբ: ՃՉ-ՃԻԳ/200բ-5ա (բաղուածոյ եւ մյացեալ): ՃԻՐ-ՃԿԸ/յկբ: ՃԿՉ/254բ-61ա: ՃԿ-ՃՎԹ/յկբ: ՃՀ/262ա-3բ (հատուած, վրչ. «... յուսարար յարդԻն որպէս ասէ յատաբդիսն»): ՃՀԱ ՃՀՐ/յկբ ՃՀԳ/294բ-6բ (հատուած): ՃՀԹ-ՃՉՒ/յկբ:*

3. [Քարոզի յարտասոխ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *5ա-6ա* [Գ. Վասն տասի Ծնդղեանն Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, ի բանն, որ

ասէ Ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ (ցանկից)] – /// *Այլեւ անդրանիկ ծնաւ ի մօրէ՝ առաջին ծնունդ…*

բ. *6ա-10բ* Դ. Դարձեալ Վասն Ծննդեան, ի բանն. Եւ ի ծնանելն Յիսուսի ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի աճա մոգ[ք] եկին յԱրեւելից – *Երիս իրս տեսանելի է մեզ յայսմ վայրի: Նախ՝ վասն տեղոյն…*

գ. *85բ-8ա* ԻՁ. Քարոզ ի բանն. Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ ի ի քաղաքն եւ եաես թզենի… – *Բագում ունի տեսութիւն բանս, թէ վասն էր Քրիստոս չորացոյց զիզենին…*

դ. *94բ-6ա* ԻԹ. Նորին Քարոզ ի բանն առաքելոյն. Որ ուտէ եւ լսէ անարժանութեամբ… *(հմմտ. Ջմեռան ՃԻԱ.)* – *Երիս իրս տեսանելի է մեզ: Նախ՝ թէ գիՆչ է արժանաւորութիւնն…*

ե. *115բ-22բ* ԼՁ. Քարոզ վասն Յարութեան, ի բանն. Այսօր է զոր առաւ Տէր… – *Մարգարէս նախատես հոգոյն զուարճութիւնս գայս…* |*123բ*| *Յմեղուցեալ Յակոբ վարդապետս Ղրիմեցի, որ զքարոզս շարադրեցի ի շնորհաց Հոգւոյն, յիշեցէ՛ք ի Տէր Քրիստոս, աղաչեմ:*

զ. *157ա-9բ* ԽՁ. Դարձեալ ի բանն եսայեայ. Աւնորէմ իբրեւ զծով ծփեացին… – *Բանս այս ի վերայ ամենայն անօրէնաց առնու…*

է. *159բ-61բ* Յայլմէ Քարոզ վասն հոգեվարին դառաստան. Յառաջ բան զմսաներն ի դատաստան… – *Որպէ է առաջի աչաց Աերոց գաւր դատաստանին…*

ը. *161բ-4ա* ԽԸ. Նորին դարձեալ Վասն վկայութեան ամենասուրբ Երորդութեանն – *Յաղագս վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեանն գիտելի է, զի…*

թ. *178ա-83ա* ՃԱ. Դարձեալ Վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատերմ ստացան մեծութիւնք… – *Ջնախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Սողոմոնի…* |*183ա*| *ՋՅակոբ վարդապետ, շարադրող բանիս, յիշեցէ՛ք ի Տէր եւ զանպիտան գրիչս, աղաչեմք:*

ժ. *183ա-92բ* ՃԲ. Դարձեալ Վասն սուրբ Կուսին, քարոզ ի բանն եսայեա. Աճապարի Տէր նստեալ ի վերայ թեթեւ ամպոյ՝ գայ յեգիպտոս – *Պարտ է գիտել, զի Աստուածածին կոյսն Մարիամ բագում անուն է, զի կոչի ամպ…*

ժա. *195բ-200բ* ՃԴ. Դարձեալ Վասն եաչի քարոզ ի բանն. Փայտ կենաց է ամենեցուն… – *Գիտելի է զի կենաք փայտին ի յերիս դէմս երեւեցաւ…*

ժբ. *205ա-9ա* ՃԶ. Նորին Վասն վարդապետաց, ի բանն. Դուք կոչէք զիս վարդապետ… – *Գիտելի է, զի վարդապետութիւն ի Քրիստոս կրկնակի է…*

Հմմտ. Ջմեռան լԳ., «Վասն վարդապետաց կոչմանց»:

ժգ. *223բ-6ա* Կ. Նորին Վասն մարտիրոսաց, ի բանն. Բազում նեղութիւնք են արդարոց… – *Բայց պարտ է գիտել, զի ասեն վարդապետք, թէ բագում պատճառ ընտրելի է…*

ժդ. *226ա-բ* Ազգաբանութիւն յԱդամայ մինչեւ ի Քրիստոս – *Ադամ ՋԼ… 226բ* Վասն Մարիամայնցն – *Նախ Մարիամ Աստուածածինն… 226բ* Որիմն Յակոբայ – *Ռուբէն… 226բ-7ա* Դատաւորն – *Եւ յետ Յեսուայ տիրեցին դատաւորք…*

ժե. *246բ-50ա* ԿՁ. Նորին Քարոզ վասն առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի, ի բանն. Դում կ՛լոյս աշխարհի *(հմմտ. Ամառան ՃՀԸ.)* – *Ջի ի վայելչական անունն, որ ասաց. Ես եմ լոյս աշխարհի…*

ժզ. *261ա-2ա* ԿԹ. Դարձեալ ի նոյն խորհուրդ հաւատոյ, ի բանն եսայեայ. Ողբացէ՛ք, զի մերձ է աւր Տեառն – *Արդ, վասն ահագնութեան աւուրն ասէ…*

ժէ. *264աբ* [ՀԱ. Վասն մանու վարդապետաց, ի բանն. Ծաղր ձեր ի [սուգ] դառնցի. (ցանկից)] – ///*գութեան եւ չարութեան, այլ յանխմորն սուտութեամբ եւ ճշտութեամբ…*

ժը. *265ա-6բ* Հե. [Քարոզ ի բանն]. Պատո է յամենայն ժամ կալ յաղաւթել, ասէ Աւետարանն Ղուկասու – *Յամենայն ժամ ոչ գիՏ. (24) ժամ…*

ժթ. *269ա-70բ* Հէ. Եռանի ողորմածաց, զի ճոխ ողորմութիւն գոցեն – *Արդ, երանութիւն է պարառութիւն ամենայն բարեաց…*

ի. *274ա-7ա* ՀԹ. Դարձեալ ի նոյն խորհուրդ. Ահա երեք աւուրք եւ այլ ոչ եւս իցէ Նինուէ… – *Գիտելի է զի կարողութիւն է մարդկան պաշտամամբ եւ պատարագօք…*

իա. *285բ-Ցբ* Զե. Աւէ երեմիայ. Եմուտ մանն ընդ պատուհանս – *Արդ, մարդն ունի զնմանութիւն քաղաքի…*

իբ. *289ա-303ա* ՁՁ. Գրիգորի աշակերտի եռամեծի Յովհաննու Որոտնեցոյ Տեսութիւն ի բան մարգարէին, որ ասէ. Հոգի Տեառն ի վերայ իս… – *Տեսանողն վերերեւակ տեսութեամբս…*

Բ. *303ա-Ցբ* Ձէ. [Ութսուն եւ է. Յորդորակ եւ ատհնութիւն վարդապետաց. (ցանկից)] – *Ո՛վ Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, Բան Հօր եւ Որդի Կուսի… յայտնել զբան մարգարէութեան նորա, որ ասէ /// (շար. բաժուած):*

Այստեղ բացակայում են ցանկում նշուած հետեւեալ նիւթերը.

ՁԸ. *Աւրհնաբանէի Վասն սահմանի առաքինութեանց:* ՁԹ. *Վասն նամակի:* Ղ. *Յիշատակարան գրոցս:*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԿՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԵ., ԺԷ. ԴԴ.

1. *1ա* [Օրհնութիւն յետ Քարոզի. ԺԵ. դ.] – *Այլեւ ննջեցեալ քրիստոնեայք, որ ընդ հովանեաւ սուրբ եկեղեցոյս են…*

2. *308ա* Դեղ մայասիլի, որ Աստուծով օգնէ (ԺԷ. դ.): *Ե տրամ արջասպ, որ գաճի Ղպրգ…*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

3ր Ջաստուածարեալ եւ պխալնդոս կրօնաւորն գԱնդրէաս աղաչեմ յիշել ի Տէր, որ փոքր մի ապաշխանս եղեւ մեզ ի գլխազրէն եւ ի համարտարէն, եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն:

53բ Հաղար բերան գոհութիւն Աստուծոյ, որ հասաք ի յաւարտ գրոցս:

107բ Քրիստոս Աստուած, որ ի խալ բարձրացար եւ դարարածս լուսաւորեցեր եւ փրկեցեր, փրկես՝ գՅովսէփ վարդապետն եւ գծնօղսն իւր ի հրոյն յաւիտենից քո սուրբ խալելութեամբդ:

111բ Ջմեռօք մեռեալ ոգիս՝ Իգնատիոս սուսանուն կրօնաւոր յարոյ, Քրիստոս, ընդ յարութիւնն քո, եւ գծնօղացն մերոց, Նաեւ գՅովսէփ վարդապետին եւ գծնօղացն իւրոց, եւ զամենայն աշխատողին ի սմայ, ամէն:

192բ... Մանաւանդ զստացողի սորա՝ Յովսէփ վարդապետի եւ գծօղի Իգնատիոս սուտ կրօնաւորի եւ շարադրողի սորա Յակոբ վարդապետի Ղրիմեցւոյ եւ Քրիստոսի փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:

227ա Ջսրտէ խոցեալ եւ գմեռօք լցեալ կրկնավէր ոգի Իգնատիոսի յիշել աղաչեմ առ բարին Աստուած, Նաեւ գծնօղսն իմ եւ զամենայն արեան մերձաւորսն, եւ լի բերանով Աստուած ողորմի ասացէք, եւ Աստուած ձեզ եւ մեզ ողորմի. ամէն: Այլեւ հեգահոգի զվարդապետն իմ՝ գ[3]ովսէփ, որ բազում կու աշխատի ի վերայ իմ:

234ա Ջստացող լուսաւարդ կտակիս՝ գՅովսէփ վարդապետն եւ գդարադատ եղբարքն՝ գՆիկողայոս քահանայն եւ գՅովաննէս, եւ զքուերքն իւր՝ Մարթա եւ գՄուսէ, եւ զամենայն արեան մերձաւորսն իւր յիշեցէ՛ք առ բարին Աստուած:

250ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, քո սուրբ առաքելոց բարեխօսութեամբդ, որոց խոստացար սոցա փակել եւ բանալ գդուռն արքայութեան, բացցեն եւ ինձ՝ մեղապարտ ծառայիս քո Իգնատիոս փծուն գրչի, Նաեւ ստացողի լուսաւարդ կտակիս՝ Յովսէփ վարդապետի եւ եղբարցն՝ Նիկողայոսի եւ Յովանիսի եւ Ծնօղացն եւ ամենայն արեան մերձաւորացն. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՒ

1. *113բ Քարոզգիրքս յիշատակ է Գալկանց Յովաննէս վարդապետին. Ով կարդա, լի սրտիւ Աստուած ողորմի ասէ նմա, եւ Աստուած ձեզ ողորմեսցի յաղեղ աւուրին, ամէն: Թվին ՌՄԸ. (1609) կազմեցաւ:*

2. *288բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, ողորմեա՛ ամենայն հաւատացելոց, եւս առաւել քո մեղաւոր ծառայիս՝ բազմավէր ոգի Յովաճիսի, որ գԿիրքս Նորոգեցի ՌՄՀ. (1609) թվին: Ով կարդայ, Աստուած ողորմի ասէ, եւ Աստուած իւրն ողորմեսցի. ամէն:*

2. *308ա (ԺՀ. դ., Նոտրգիր)* Էրեանա քալանթար՝ Դօնուկ Մասումբեկ *մեծ եղբայրն է, փոքր եղբայրն՝* Իբրահիմ-բեկ Ղարախան:

3. *308ա Թվին ՌՄԽԲ. (1793)* Քաչալ Սահակն դուրս ելաւ քօվէս՝ յունիսի ամսոյ Ե. (5) էր, եւ էառ իւրեւ տօնդուղի կողմանէ ԻՐԴՆ *(4004)* եւ չորն, հասալ արի, այն եղեւ, որ Ջ. (6) ամիս էր կացեր մօտս Թուխաթ, տվի Գուռճի Գասպարին Ձեռովն:

Տե՛ս ԺԷ. դ. յիշ-բ, և., էջ 330:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ *308ա (բղոդրչի, եղծուած եւ անընթեռնելի):*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ Պետրոս Գր Ձեռօք Նորիջան:

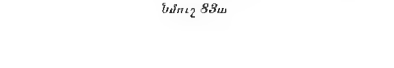
2138

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱ, Ռաֆիթ. – 1680

ԳՐԻՉ՝ Մարտիրոս երեց: ՕՏԱՑՈՂ՝ Փոքր Սիմէոն վրդ. (եպս.) Ջուղայեցի:

Թերթ՝ 448+1 (կրկն.՝ 305)-1 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած 1բ, 447ա-8բ: **Պրակ՝** 1x12+ա-ի-1x12 (Ի. 4): **Ներթ՝** թուղթ, աբեւելեան: **Մեծութիւն՝** 19x13: **Գրութիւն՝** միասիւն (12x7,6): **Գիր՝** բոլորգիր: **Տող՝** 27: **Կազմ՝** դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դրճանակով եւ կապիչներով, Ա. փեղկի կենտրոնում ճնշատրոշմ Խաչելութիւն եւ 1680 թ. ճնշագրոշմ մակագրութիւն. «Յիշեցէք ի Քրիստոս զԻփիճեօ վաղապետն եւ զծնօղսն իւր՝ Ծատուրն եւ Վաւրտոն թուիմ ՌՃԲ (1680)», միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ ծաղկազարդ շեռտաւոր կտաւ: **Պահպանակ՝** 1 (վերջից՝ թ. 448), թուղթ:

Նմուշ 83ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կիսախոշոր՝ 14ա: Լուսանցազարդ՝ բուսական: Զարդագիր՝ թռչնագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին, մուգնշի:

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերի եզրերը կարկատուած, մէջբը, դռնակը եւ կապիչները՝ նորոգուած (Ի. դ.):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *2ա-444բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *2ա-7ա* Այս ինչ է ի գիրս Քարոզի... – *[Ձ]ոսեփն, Նախերդաբար վասն Տարեմտին... ՋՀ. Հարձեալ Հաւքի եւ Յակոբայ...*

Թէեւ ցանկում նշուած է 85 քարոզ, սակայն նրանց իրական քանակը 84 է, քանի որ Ի., ՀՋ., Մէ., ՆԹ. համարները բաց են թողնուած: Ունկայ 84 քարոզներից 66ը Քրեռան հաւատիցն են, իսկ 18ը՝ Աստուան:

1. *7բ-13բ* [Օրհնութիւնք եւ նախերգանք]

ա. *7բ-13ա* [Օրհնութիւնի յետ հառոզից] – *Արդ, աւերեալ, գովեալ, բարեբանեալ…*

բ. *13աբ* [Նախերգաճի հառոզից] – *Անօթին հոգեւորական եւ փողն աստուածային…*

2. *14ա* Դրիգորի եռամեծի բազ եռեւտրի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յովհաննու Որոտնեցւոյ, արաւեալ Բանս խրատականս եւ հանճարս իմաստասէրս ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնիցդ տէրունականաց ի պատիւ սրբոց եւ ի պատճառ գիտութեան ախմարաց…

[Քառոզ Ա.առաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնոն հտ. տպ. 1740. Ա/*14ա-23ա*: Բ/*23ա-6ա*: Գ/*51ա-6ա*: Դ/*26ա-32բ*: Ե/*32բ-41բ*: Զ/*41բ-51ա*: Է/*56ա-62բ*: Ը/*62բ-7ա*: Թ-Ժ-Ի/*7բ-8ա*: ԺԱ/*67բ-74բ*: ԺԲ/*74բ-80ա*:: ԺԳ/*80ա-3ա*: ԺԴ-ԻԲ/*4բ-9ա*: ԻԳ/*83ա-90ա*: ԻԴ/*90ա-5ա*: ԻԵ/*96ա-9ա*: ԻԶ/*99ա-102բ*: ԻԷ/*102բ-8ա*: Ի/*108ա-10ա*: ԼԲ/*110բ-4բ*: ԼԴ-Լե/*4բ-11բ*: ԼԶ/*114բ-21բ*: Լէ-ԽԶ/*1բ-6ա*: Խը-Ծ/*6բ*: ԾԱ/*126ա-8բ*: ԾԲ-ՄԶ/*1բ-32ա*: ՄԷ/*123բ-32ա*: ՄԸ/*132ա-5ա*: ՄԹ/*1բ*: Ա/*135ա-41ա*: ԿԱ-ԿԳ/*1բ*: ԿԴ/*141ա-5բ*: Կե/*1բ*: ԿԶ/*145բ-51ա*: Կէ/*151բ-7բ*: ԿԸ/*157բ-61ա*: ԿԹ/*161ա-6բ*: Հ-ՀԲ/*1բ*: ՀԳ/*166բ-72ա*: ՀԴ/*172ա-4ա*: Հե/*174բ-5ա*: ՀԶ-Հէ/*1բ*: ՀԸ/*178ա-84ա*: ՀԹ/*184ա-90ա*: Ձ/*1բ*: ՁԱ/*190ա-5ա*: ՁԲ-ՁԴ/*1բ*: Ձե/*195ա-200ա*: ՁԶ/*200ա-5բ*: Ձէ/*205բ-10բ*: ՁԸ/*1բ*: ՁԹ/*210բ-4ա*: Ղ/*1բ*: ՂԱ/*214ա-9ա*: ՂԲ/*219ա-24ա*: ՂԳ/*224ա-7բ*: ՂԴ/*1բ*: Ղե/*228ա-32ա*: ՂԶ/*232ա-40ա*: Ղէ/*240ա-5ա*: ՂԸ/*245ա-52ա*: ՂԹ/*252ա-7ա*: Ճ-ՃԲ/*1բ*: ՃԳ/*257ա-60ա*: ՃԴ/*260ա-4ա*: Ճե/*264ա-71ա*: ՃԶ/*271ա-9ա*: Ճէ-ՃԸ/*1բ*: ՃԹ/*279ա-85ա*: Ճ-ՃՒ/*1բ*: ՃՃԲ/*285ա-91ա*: ՃՃԳ/*291ա-5ա*: ՃՃԴ-ՃՃԸ/*1բ*: ՃՃԹ/*295ա-300ա*: ՃՄ-ՃՅԳ/*1բ*: ՃՅԴ/*300ա-4ա*: ՃՅե/*304բ-8բ*: ՃՅԶ-ՃՅԸ/*1բ*: ՃՅԹ/*308բ-12ա*: ՃՆ-ՃՈ/*1բ*: ՃՈԴ/*312ա-6բ*: ՃՉԳ/*316բ-23բ*: ՃՉե-ՃՉԶ/*1բ*: ՃՉԷ/*324ա-8ա*: ՃՊ/*328ա-34ա*: ՃՋ-ՃՌԳ/*1բ*: ՃՌԴ/*334ա-6ա*: ՃՌե/*341բ-8ա*: ՃՌԶ/*336ա-41բ*: ՃՌէ/*345ա-54ա*: ՃՍԸ-ՃՎԿ/*1բ*:

3. [Քառոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց հտ. տպ. 1741. Ա.ՃԳ/*1բ*: ՃԴ/*417ա-9բ*: ՃԵ-ԼՍ/*1բ*: Լ/*421բ-8ա*: Լ-Լ/*1բ*: Ա/*390բ-6ա*: ԱՍ-ԱԵ/*1բ*: ԱԶ/*385ա-90բ*: Աէ-ԱՈ/*1բ*: ԱՒ/*419բ-21բ*: Ը-Ա/*1բ*: Ա/*396բ-404ա*: Ա.Ե/*1բ*: Ա.Զ/*412ա-7ա*: Ա.Է/*404ա-8ա*: Ա.Ը/*408ա-12ա*: Ա.Ը-Ա.Զ/*1բ*: Ա.Ղ/*382ա-5ա*: Ա.Ի/*354ա-5բ*: Ա.Իե/*355բ-64ա*: Ա.Իը-Ա.Իթ/*1բ*: Ա.Լ/*364բ-73ա*: Ա.ԼԱ-Ա.ԼԶ/*1բ*: Ա.Լէ/*373ա-8ա*: Ա.Լը-Ա.Կ/*1բ*: Ա.Կ/*428ա-31ա*: Ա.Կ-Ա.Կ/*1բ*: Ա.Կ/*375ա-81բ*: Ա.Հ-Ա.Հ/*1բ*: Ա.Հ/*431ա-8ա*: Ա.Հ/*1բ*: Ա.Հ/*438ա-44ա*: Ա.Ձ-Ա.ՁԸ/*1բ*:

4. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

446բ Որպէս պտղաբեր ծառն սիրելի է յաջս տնկողին… (*9 տող*):

ՅԻՇԵԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

13բ Տէր Աստուա՛ծ, օգնեա՛յ ինձ՝ անարժան Մարտիրոս քահանային. ամէն (նման՝ *227բ, 304ա, 381բ*):

114բ Նաեւ՝ գԴալատա խնդրող բանի
Եւ գբող ազամ տաուի
Յիշման առնէք գուք արժանի,
Եւ Աստուած ձեզ եւ մեզ
Անհասարակ ողորմեսցի,
Որ է աւրհնեալ յաւիտեանս։

445ա Փա՛ռք անսկզբանն եւ սկիզբն ամենայնի, անեղին եւ գոյացուցչին բնաւից, անսահման եւ անվախճան էացուցչին, սահմանիչ եւ կատարումն բոլոր էիցս, երիցս միակի եւ է եղակի եւ միում Աստուածութեանն, որ ինքն անշարժ գոլով, շարժէ զաբարեծս ի կեանս եւ ի փրկութիւն: Էիցս էակն եւ կենդանեաց կեանք, որ անփոփոխ գոլով միշտ չէ՛ւթեան, անեզր եւ անվայրապակ լրումն եւ բովանդակիչն ամենայնի, անհաս եւ անսահման, որպէս ի մասունս եւ ի բոլորս, եւ ինքն ոչ մասն եւ ոչ բոլոր, որպէս գմասն եւ զբոլոր գամենայն ինքն ունելով եւ կրէ գամենայն բանիւ զօրութիւնն իւրոյ եւ գերապիր գոլով լնու գամենայն արարածս: Իսկ Որդին միածին՝ Բանն Աստուած, գՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ երաշխաւոր եղեւ ի ստեղծանելն Ադամայ, ոչ կամեցաւ ի կորուստ մարդկան: Խոնարհեցաւ յերկնից հայրական ծոցոյ եւ մարմին ճշմարտապէս զգեցաւ ի Սրբոյ Կուսէն Մարիամայ եւ կատարեաց գամենայն ասացեալսն ի մարգարէիցն եւ կրեաց գկիրս մարդկային բնութեանս եւ եկեալ ի խաչ բեւեռեցաւ, զդժոխս աւերեաց եւ զմեղ ազատեաց եւ ձեռաց բռնեալ չար վիշապին յամենայն չազգս մարդկան: Որ հաւատալ ի նա եւ ի բանից նորա, ընկալցի զկեանս յաւիտենականս, եւ որ ոչն հաւատայ, բարկութիւն Աստուծոյ մնալ ի վերայ նորա: Իսկ կենարարն մեր եւ եղ մեզ աւետարանիչս, առաքեալս օրէնսուսոյց եւ գվարդապետս եւ խրատիչս ապստամբելոց եւ կենդանացոյց զմեզ ի մեռեալութենէ, քանզի |*445բ*| Պողոս ասէ. Մեք որ կենդանիքդս, որ մնացեալ եմք, ոչ ժամանեմք ննջեցեալսն: Եւ դարձեալ եւս առաւել գովանեմք յաստուածաշունչ գրոցն՝ աւետարանական եւ առաքելական եւ վարդապետաց գրոցն, որ ետ մեզ ի ձեռն առաքելոց եւ սրբոց վարդապետաց բարեբարոն եւ մարգասէրն Որդին միածին, որ ամրացոյց մարգարէիւք, պատրաստեաց առաքելովք եւ ծաղկեցոյց բանիւ սուրբ վարդապետօք, պսակագետս արար ճգնաւորօք եւ մարտիրոսօք, գուարճացոյց աւետարանական բանիւ: Եւ ամենայն հաւատացեալք վայելեսցեն խաղաղութեամբ, երիտասարդք եւ կուսանք, ծերք եւ տղայք՝ հանդերձ ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ, հաւատացեալք հոգիք տացուք գոհութիւն եւ փառս Աստուծոյ, զի այսպէս պատուոյ արժանի արար զմեզ՝ յամենայն ժամ կալ ի փառաբանութիւն Աստուծոյ: Եւ արդ, եկեսցուք ի բանս սուրբ մարգարէին եսայեայ, որ ասէ. Երանի՛, որ ունի՛ զայակ ի Սիոն եւ յընդունակ ի յերուսաղէմ: Զայակ ի Սիոն յիշատակն գիրքն է, որ յամենայն ժամ ընծեռնումք զաստուածային օրէնս եւ ի միտ առնումք զասացեալն եւ զպատուիրեալն ի Տեառնէ, եւ եթէ գգրեալն ոչ ունիցիմք եւ ոչ ընծեռնումք, դառնամք յերկիր խոպանացեալ, որ ոչ տացէ զպտուղ եւ լինիմք ունայն եւ թա-

փուր: Ոդորմութեամբն Աստուծոյ այս մարդկային բնութիւնս պատուական հանճարով, որով զբնատրական շարժումն իմաստասիրապէս մարթ է յօրինել աստուածային սիրովն ուղերձեալ, վասն զի, որում բաղձանայ ոք նմին եւ հասանել ջանայ, գի քուռն է, քան զմահ սէր, զոր ջուրք |446ա| բացում ոչ կարեն շիջուցանել, մանաւանդ յորժամ յԱստուած իցէ տրփումն: Որով այսպիսի ըղձիւք առ ըստացումն աստուածային տուիս եւ ամենալիր ծաղկաւէտ բուրաստանիս, որ ասի Քնեաան եւ Ամառան ժողովածու Քարոզգիրքդ, որով փափագանօք եւ յօժար սրտիւ ցանկացող եղեալ եմ՝ Ջուղայեցի տրուփ Փաքր Սիմէոն վարդապետս, որ Ֆ. (3) ամ է առեալ եմ գաստիճան եպիսկոպոսութեան ի վիճէն տեառն Յակոբայ դիտապետի, որ այսմ ամի հանգեաւ առ Քրիստոս սուրբ հայրապետն մեր Յակոբոս կաթողիկոսն, գոր Տէր Աստուած ընդ երջանիկ սուրբ հայրապետացն դասեսցէ. ամէն:

Եւ արդ, եա՛ Սիմէօն վարդապետս, որ եմ քնիկ իսկ Ջուղայու, եւ եռու փափագանօք գրել զՔարոզգիրքդ ի թուականիս մերոյ Հայոց՝ ի լցումն կրկնակի շրջաչափութեան եւ մակ քառեակ եւթնիւք կրկնեալ եւ ժ. (9) թուոյ Արաճադեանս (1680), յաշխարհին Պարսից արքայաքնիստ քաղաքիս՝ ըստ գրոյ Շօշ կոչեցելոյ, որ այժմ Ասպահան արտաճայնի, ի գեօղաքաղաքիս Ջուղայոյ, ընդ հովանեաւ Սուրբ Յակոբա Մ[ա]ր[ա]ց հայրապետին, ի թագաւորութեան Պարսից Շահ-Սլէհին, եւ ի դիտապետութեան Հայոց հանուրց սեռից տեառն Յակոբայ, որ յայսմ ամի հանգեաւ առ Քրիստոս, գոր եւ յաջորդեալ ասացէ Տէր Աստուած զԱիմոն ում եւ կամեսցի, եւ ի վերայտեղութեան նահանգիս Պարսկաստանի հիգաւոցի արհիեպիսկոպոսի եւ շնորհազարդ վարդապետի՝ տեառն Դաւթի, որ է քնիկ քաղաքաւ եւ սա իսկ Ջուղայեցի: Զոր եւ խնդրեալ հանդիպողացդ եւ |446բ| պատահողացդ, որք հանդիպիք ի սմա՝ յարեւանցդի տեսանելով կամ կարդալով, յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զվերդրեալ՝ Սիմէօն վարդապետս, որ փափագանօք եւտու գրել զսա՝ յիշատակ ինձ եւ ծնողացն իմ, հօրս՝ Մատուրին եւ խոհեմ մօրս՝ Վաւվառին, եւ եղբարցն իմ Նազարէթին եւ Խաչատուրին եւ աւաղ եղբօրորդոցն՝ Իգնատիոսին, Մատուրին եւ Մարկոսին, այլեւ մատաղատունկ հանգուցելոցն՝ Յոհաննին եւ Մաթէոսին, եւ այլ ամենայն արեան մերձաւորացն իմոց, նաեւ որք ունին երախտիք եւ տուրք ի մէջ սորայ, ի ինձ՝ բազմամեղ փծուն գրչի՝ զնաքեա Մարտիրոս իրիցու: Եւ որ չիշէ, չիշեալ լիցի յորժամ գայցէ Քրիստոս փառօք Հօր իւրոյ եւ հրեշտակաց սրբոց, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՅԻՇԵՑԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

1ա (ԺԸ. դ., շղագիր) Այս հատորս տիրացու Մանուկին է: Ա[ւգնեա՛], Յիսուս, տո՛ւր ինձ իմաստութիւն՝ լսել եւ առնել, յուսանել, Աստուծոյ երկնչել եւ ի մոտ պահել եւ գործով կատարել օրէնս:

ԿՆՔԱԴՐՈՆԻ՝ *444բ «Մարգիս Ը՛) վարդապետ»:*

2139

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 180-2 (տե՛ս Պահպանակ): ԿՆՔՄ՝ դրչությաւարդ շատամանկագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ լուսանցակողերը՝ կտաւիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (թ. 1) + 1 (թ. 180), թուղթ (վատն կազմաստատի):

Վիճակ՝ բաւարար: կազմի կաշին հնձուած, եզրերը մաշուած, մի բանի տեղից ցեցակեր:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԸ. դար

ԳՐԻՉ՝ Կարապետ աբգ. Մոկաց (Յա-147բ):

Թերթ՝ 162-1 (տե՛ս Պահպանակ) (գրի ելակարած 1-292, որ է Յա-147բ). չգրուած՝ 111բ-3ա, 148ա-բ, 162ա-բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ժ8x12 (բ. է 14, թ 11+1x12+1x1): Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 19,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (16,5x11,8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (Կարապետ գրչի՝ Յա-147բ, անանուն գրչի՝ 148ա-61բ): ՏՈՂ՝ 25-32 (Կարապետ գրչի), 27 (անանուն գրչի):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Լ ո ւ ս ա ւ ո ր ի՝ բուսական (127բ): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր (123բ, 127բ): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

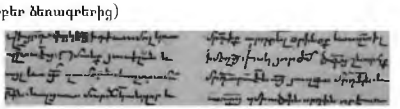
Նմուշ 16ա

որ յայսմ ամի հանգեաւ առ Քրիստոս, գոր եւ յաջորդեալ ասացէ Տէր Աստուած զԱիմոն ում եւ կամեսցի, եւ ի վերայտեղութեան նահանգիս Պարսկաստանի հիգաւոցի արհիեպիսկոպոսի եւ շնորհազարդ վարդապետի՝ տեառն Դաւթի, որ է քնիկ քաղաքաւ եւ սա իսկ Ջուղայեցի: Զոր եւ խնդրեալ հանդիպողացդ եւ |446բ| պատահողացդ, որք հանդիպիք ի սմա՝ յարեւանցդի տեսանելով կամ կարդալով, յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զվերդրեալ՝ Սիմէօն վարդապետս, որ փափագանօք եւտու գրել զսա՝ յիշատակ ինձ եւ ծնողացն իմ, հօրս՝ Մատուրին եւ խոհեմ մօրս՝ Վաւվառին, եւ եղբարցն իմ Նազարէթին եւ Խաչատուրին եւ աւաղ եղբօրորդոցն՝ Իգնատիոսին, Մատուրին եւ Մարկոսին, այլեւ մատաղատունկ հանգուցելոցն՝ Յոհաննին եւ Մաթէոսին, եւ այլ ամենայն արեան մերձաւորացն իմոց, նաեւ որք ունին երախտիք եւ տուրք ի մէջ սորայ, ի ինձ՝ բազմամեղ փծուն գրչի՝ զնաքեա Մարտիրոս իրիցու: Եւ որ չիշէ, չիշեալ լիցի յորժամ գայցէ Քրիստոս փառօք Հօր իւրոյ եւ հրեշտակաց սրբոց, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՅԻՇԵՑԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

1ա (ԺԸ. դ., շղագիր) Այս հատորս տիրացու Մանուկին է: Ա[ւգնեա՛], Յիսուս, տո՛ւր ինձ իմաստութիւն՝ լսել եւ առնել, յուսանել, Աստուծոյ երկնչել եւ ի մոտ պահել եւ գործով կատարել օրէնս:

ԿՆՔԱԴՐՈՆԻ՝ *444բ «Մարգիս Ը՛) վարդապետ»:*

Նմուշ 150ա

Վիճակ՝ բաւարար: միջից պակասած, թանձից զգալտոտ թեթեւացի գունափոխուած: Լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, փոխրիկ պատռուածքներ: Նախկինում ծորգուած, տեղ-տեղ կարկատուած եւ ակոցուցած չգրուած թերթեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառզք]

1. *Յա Քառզ սուրբ Աստուածածնին եւ միշտ Կուսին – Ասէ իմաստունն Սողոմոն... յերգս երգոցն ի դէմս սուրբ Աստուածածին կուսին այսպէս. Սրտացուցեր զմեզ...*

2. *Յա-5բ Քառզ Յովելիա մարգարէին, որ ասէ. Երկինք դառ[գլի [ի] խաւար եւ լուսինն [լ]արիւն – Եւ արդ, սուրբ Աստուածածինն նման է լուսնի...*

3. *5բ-8բ* Նորին Քառոզ ի բանն Դաւթի, որ ասէ ի ինն, Տէր, աղբիւր կենաց – *Այս է պատճառն, զի օրինակ խոնարհութեան տացէ…*

4. *8բ-13բ* Հաւզմունք եւ պատասխանիք լաւ – *[Հարց]. Իսկ ընդէ՞ր ի խաչին բարձրացաւ Փրկիչն մեր… [Պատասխանի]. Նախ բարձրացաւ ի խաչին որպէս թագաւոր ի կառս ելանէ…*

Բ. [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Մեկնութիւն Սաղմոսաց]

Տես ձեռ. 1020, 3ա-373բ. *Ձեռագիրս միայն քարոզներ եւ մի քանի սաղմոսների մեկնութիւն՝ խառն կարգով. 1/42ա-57ա: 2/յիւ. 3/57ա-60բ (միայն սաղմոս Ծ. եւ ՄԲ.). ա/յիւ. բ/60բ-3բ: գ/20բ-2ա, դ/13բ-6ա: ե/16ա 9ա: 4/22ար (միայն Մէ. սաղմոսի վերջաբանութիւնը՝ նշուած որպէս քարոզ. «Նորին Քառոզ վասն ԼԻի եւ Խարի… – Ծնն ի մերձակայս խածանէ…»): ա/19ա-20բ: բ/23ա-6ա: 5/յիւ: ա/26ա-7ա: բ/29ա-32ա: գ/27ա 9ա: դ/32ա-4բ: ե/35ա-6ա: 6/35բ-70բ (միայն սաղմոս ՂԱ. եւ ՃԵ): ա/36ա-8բ: բ/38բ-41բ: 7-8/յիւ: 3ի՞/յիւ:*

Գ. *71ա-111ա* [ի հարցմանց գոգ Գրիգորի Տաթեւացւոյ: Հաւատ Ջ., պրակի ԻԴ-ՁԱ.]: Ձեռից գոգ: Բաղդատութիւն Մովսիսի առ Քրիստոս է. յեղանակաւ (ճմմտ. տպ. 1729, էջ 328-412) – *Համեմատի մեծն Մովսէս Փրկչին մերոյ Քրիստոսի…*

Դ. *114ա-23ա* [Քառոզ ի բանն Սողոմոնի. Տէր ի տանեարի սուրբ իւրում – ///] *քակտելոյն եւ զկնի մահուան, անբաժանելի ունելով զմիացումն…*

Ե. *123բ-32ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Լուծմունք Յոբայ]

Տես ձեռ. 1167, 128ա-86ա. Յաճկ/յիւ: 1. ա/*123բ-7բ*: բ/*127բ-32ա*: 2 13/յիւ: Յի՞ ձեղ/յիւ:

Զ. *132ա-47ա* [Լուծմունք Սահմանագ իմաստասիրութեան զոգ Դաւթի Անյաղթի]: Պրակ է. Երորդ – *Բան [Զ.] սահմանագ իմաստասիրութեան եւ պատճառս քանիսնութեան նոցա… Լուծմունք. Այսինքն զոր ինչ այլ դանազանութիւն մնացեալ իցէ նոցա…*

Է. [Բանիմ գանագանիմ]

1. *147ա* Նախերգան է այս – *Ով աղբիւր կենդանութեան…*

2. *147բ* Յոհաննու Որոտնեցւոյ ասացեալ (նախերգան) – *Ով Տէր Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս…*

3. *147բ* Նորին [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Քառոզ վասն ապաշխարութեան, ի բանն, որ ասէ. Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է արքայութիւնն Աստուծոյ (Ամառան ՀՉ.) – *[Ասացաւք այժմ թէ զի՞նչ է ապաշխարութիւն: Ապաշխարութիւնն, ըստգտանելք է գործեցեալ մեղացն… եւ երրորդ՝ թէ որպէս է ապաշխարութեամբ գմեղս քաւել /// (շար. թափուած):*

4. *149ա-59բ* [Քառոզ ի բանն. Մնաւ ձեզ Փրկիչ, որ է օծեալ Տէր] – /// *եւս լինելոց է որպէս վաղիւն, իսկ ներկայի՝ որպէս այսաւր եւ այժմ:*

5. *160ա-1բ* Յաղագս գայստեան Փրկչին ի Յորդանան գետ եւ մկրտութիւն, որ եղեւ ի գլուխ երեսնամեա ժամանակին եւ կատարելոյ հրամանաց մարգարէիցն, զոր երգեցին ի Հոգւոյն Սրբոյ – *եւ եկեալ Յիսուս անտի եւ եկն ի քաղաքն Նազարէթ… Նատէր առ սեամս տաճարին, ուր /// (շար. թափուած):*

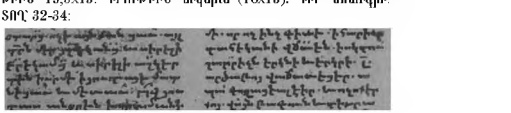
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

132ա Յորոց փրկեսցէ գմեզ Քրիստոս փրկիչն ամենայնի յամենայն վտանգից եւ յամենայն փորձութեանց եւ յամենայն հնարից սատանայի: Մանաւանդ գգծօղ տառիս՝ Մոկաց Կարապետ աբեղայն, որում փառք յաւիտեանս. ամէն:

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

[Պրուսա] ԺԸ. դար

Թեր՝ 18-1 (տես պահպանակ թ. 2, 163-79, գրչի՝ էջ 1-32, 41-46). ՊՐԱԿ՝ 2x12 (Բ 5): ՆԻՒԹ՝ բամբ. լուսագծերով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 19,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16x13): ԳԻՐ՝ նոտրգիր. ՏՈՂ՝ 32-34:

Նմուշ 164ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից պակասաւոր (գրչի՝ էջ 33-40): եզրահատուած, լուսանցքները տեղ-տեղ կարկատուած, խոնաւութիւնից թաճաճը տեղ-տեղ ճապաղուած (163ա, 177ա եւ այլուր):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. *163ա-77բ* Կտակ Մեծի ուրբաթու վասն Ջաչարանաց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ի բան առաքելոյն Պողոսի, թէ Յետ մահուն հաստատուն է: Ուզեցաւ Հոգիդ Սուրբ Աստուած ճշմարիտ – *Սովորութիւն է մարդկան, յորժամ մեռանի ոք ի յայլ տեղիս…*

– *177բ* [Ձիջատակարան ձեռինակի] *Հաւաքեցաւ կտակս Աճառաձբ Աբրահամ վարդապետին Աստապատեցոյ ի բանից ծակոբ Ղրմեցոյ, Յօհաննէսի Ջուղայեցոյ եւ յայլ մեկնչաց, ի ՌՈՒԺ. (1769) թուոջ, յունիսի ամսոջ քսան եւ մէկին:*

2. *178ա-9ա* [Քառոզ ողջոյնի] – /// *օրհ]նեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ… Հինգերորդ. զի ողջոյն բաժանէ զսիրելիսն…*

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. ԺԸ. դ.

1. *2ա* [Տաղ] – *Սրտիկս խոցեալ է սիրով, / Դարտեր ունեմ շատ եւ յոյով… (2 քառեակ):*

2. *2բ* Լուծման դեղ – *Ա՛ռ Ա. Ա. դրամ ոչխանդ… (3 դեղատոմս):*

3. *113բ* Մաւնում եւ դեղ կերպակերպ ցաւոց – *Ա՛ռ ԺՉ. մախալ սիմամաքի շատ լաւն…*

4. *179ա* [Քառեակ] – *Ողջոյնս ողջոց՝ կենսունակ ձայն, / Իսկ բեկելոցն՝ կրունկս գարգանն…*

5. *179ա* [Քառեակ] – *Տառն է տարր գրաբառ լեզուի, / Յորմէ վանկն յղացեալ ծնանի…*

6. *179բ* [Քառեակ] – *Միշակ պղերգն եւ տարտամ, / Մեղսաթաւալ միշտ յարաժամ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԱՅԻ

1. *180ա (Շնորհիր) ի վայելումն* Յակոբ *եպիսկոպոսիս* Կոմետեցւոյ, *զոր ստացայ իմովք արդար վաստակոք ի 1216 (1767), ԻԳ. (23) մարտի:*

2. *1բ (ԺԲ դ., շղագիր) 100 դուռուշ գինն է:*

ԳՐԱՔՓՈՐՔ՝ *2ա Սուրբ Աստուած Տիրացու* Յակոբ *սրտիկս խոցելի է սքտ (տառեր):*

2140

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

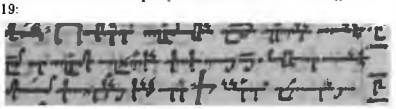
ԹԵՐԹ՝ 371+1 (կրկն.՝ 164): ԿԱՋՄ դռդմ՝ադարդ չագանակագոյն կաշի, մետաղը՝ տախտակ, ասատար՝ զարգարուհի սեւ կտաւ. յատագծակողերը՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշիճ՝ թեթեւակի ճեռծուած, եզերը մաշուած, կապիչներն ընկած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 286 +1 (կրկն.՝ 164). չգրուած 1եր, 285ա-6բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԴx12 (ԻԴ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յատագծերով: ՄԵԶՄԻՈՒԹԻՒՆ՝ 19,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապիսի (14,5x9,2): ԳԻՐ՝ ճատրգիր: ՏՈՂ՝ 19:

Նմուշ 72ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ՝ 2ա, 136ա: Լ ա տ ա ճ գ ա գ ա ր ո ւ թ՝ բառագաւեղ, խաչ, առաջնոր: Ջ ե ր ա գ ի ր՝ թուղագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ, գեղին, վարդագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից պակասուոր, տեղ-տեղ զոնազգան բծեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *2ա-284ա* [Քառոզք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Բովանդակում է 26 քարոզ, 11-ը Ձմեռան, 13-ը Ամառան, իսկ 2-ը՝ արտաքոյ նոցունց:

1. [Քառոզք յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ. ապ. 1740. Ա-Զ/*1բ*, Է/*136ա-54բ*, Ը/*1բ*- Ի/*154բ-65ա*, ԻԱ-ԻՒ/*1բ*, ԻԳ/*165ա-80բ*, ԻԴ-ԼԱ/*1բ*, ԼԲ/*160բ-94բ*, ԼԳ/*1բ*- Ի/*194բ-203ա*, ԼԸ/*1բ*- Ի/*203բ-14ա*, ՄԷ-Հ/*1բ*, ՀԱ/*214բ-23ա*, ՀԲ/*1բ*, ՀԳ/*223ա-34բ*, ՀԴ-Զ/*1բ*, ՁԱ/*243բ-55ա*, ՁԲ-ՁՀ/*1բ*, ՁԸ/*255ա-65բ*, ՁԶ-ՂԱ/*1բ*, ՂԸ/*235ա-243բ*:

2. [Քառոզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. ապ. 1741. Ա-ՀԱ/*1բ*, ՀԲ/*2ա-11ա*, ՀԳ/*1բ*, ՀԴ/*11ա-26բ*, ՀԵ/*26բ-32բ*, ՀԶ/*32բ-41ա*, ՀԷ/*1բ*, ՀԸ/*41բ-9ա*, ՀԹ/*49ա-56բ*, Ց-ՑՀ/*1բ*, ՑԱ/*56բ-64ա*, ՑԸ-ՂՁ/*1բ*, ՂՂ/*64բ-73ա*, ՂԸ-ՃԿ/*1բ*, ՃՈ/*73ա-85ա*, ՃՈ-ՃԱՅ/*1բ*, ՃՔ/*85ա-96ա* ՃԼԹ-ՃՒ/*1բ*, ՃՒՍ/*275ա-84բ (վերջ առաքէս յերկինց յորժամ ի ///»)*, ՃՒՔ-ՃՒԵ/*1բ*, ՃՒԹ/*106բ-26ա*, ՃՒԷ/*1բ*, ՃՒԸ/*126ա-35բ*:

3. [Քառոզք յարտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *96ա-106բ* Դարձեալ Քարոզ վասն խաչի, ի բանն. Փայտ կեանգ է ամենեցուն... – *Գիտելի է, զի կեանք փայտին յերիս դէմս երեւեցաւ,...*

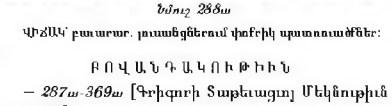
Ամառան ՃԼԲից տարբեր:

բ. *265բ-78ա* Քարոզ Յաղագս օգտութեան ներողութեանն – *Ամենեքեան, որք կամիցին աստուածապաշտութեամբ կեալ ի Քրիստոս, ի հալածանս կացցեն...*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 84 (287-370). չգրուած՝ 369բ-70բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԲx12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յատագծերով: ՄԵԶՄԻՈՒԹԻՒՆ՝ 19,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապիսի (14,5x10): ԳԻՐ՝ ճատրգիր: ՏՈՂ՝ 21-22:

Նմուշ 288ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յատագծերում փոքրիկ պատռուածքներ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *287ա-369ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Մեկնութիւն Մատթէի]

1. *287ա-329ա* [Առաքին հատոր Մեկնութեան բաղուածոյ] – *Հարց. Եւ ՅԻսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս: Պատասխանի. Երեք՝ եւ կայ ի Սուրբ Գիրս. նախ՝ ի սկիզբն բանին, որպէս ասաս,...*

2. *329ա-69ա* Նորին երկրորդ հատոր Մեկնութեան բաղուածոյ – *Եւ իբրեւ մատնեցաւ Յովհաննէս: Յուցանեն աւետարանիչքս, թէ այլ իմն է գործք եւ վարդապետութիւն Քրիստոսի... Հարց. Ջի՞նչ է տունն: Պատասխանի, նախ՝ տունն աշխարհն է,... ամէն:*

2141

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

(Քաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

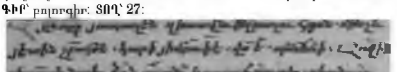
ԹԵՐԹ՝ 128: ԿՈԶՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ շերտազարդ կտաւ. ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2), թուղթ (սկզբից):

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար կազմի կաշին՝ ճեղուած, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ ընկած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԴ. դար

ԹԵՐԹ՝ 59-2 (տե՛ս Պաճպաճակ). չգրուած՝ 1ա: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԹxI2 (Ա. 11, ե 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «Z.Z.» լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,5x8): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 27:

Նմուշ 26ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 3ա: Լ ու ս ա ն գ ա զ ա ր ո՛ բառական (3ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանգուռագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *3ա-59բ* Գրիգորի եռամեծի առարեալ հարոզ վասն ապաշխարութեան (այլ ձեռով).

[Քարոզ յերկրորդ հատուկ]

Տե՛ս Ամառաւ ճտ. տպ. 1741. Ա-ԺՍ/չիք: ԺԲ/26բ-41բ: ԺԳ-ՀՁ/չիք: ՀԿ/3ա-11ա: ՀԸ/չիք: ՀՉ/27ա-32ա: ՀԸ/11ա-4բ: ՀԸ/14բ-9ա: ՀՔ/չիք: Չ/19ա-27ա: ՉԱ/32ա-6բ: ՉԲ-ՉՉ/չիք: ՉԵ/55բ-9բ: ՉԸ-ՉՉ/չիք: ՉԸ/41բ-6բ: ՉՔ-ՉՉ/չիք: ՉԵ/255ա-65բ: ՉԸ-ՉՉ/չիք: ՉԸ/235ա-243բ:

2. [Քարոզ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *47ա-52բ* [Ն]որին քարոզ վասն յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Յարեաւ Աստուած, եւ գոռեցան աւետեաց թշնամիք՝ – *Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծ ձկին մովսէսի առնել տապանակ...*

բ. *52բ-5բ* Նորին քարոզ ի դէմս եկեղեցւոյ եւ Կուսին, ի բանն, որ ասէ. Արի, Տէր, ի հանգիստ Քո դու – *Քրիստոս է հանգիստն, որ ասէ...*

3. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

[Քարոզ ի ծաղկազարդ]

ա. *1բ Մեղայ քեզ, Քրիստոս Որդի Աստուծոյ...* բ. *2ա Մարդոյ որպէս խոտոյ են ամենայն մարդիկ Աստուծոյ...* գ. *2ա Զի՛նչ արարից մեղուցեալ...* դ. *2ա Մի՛ երկնչիք ի նոցանէ, որք զմարմին սպանանեն...* ե. *2բ* Աննուն Աստուածոյ – *Սիրեցի, եթէ կամիցիս բարի լինել եւ ժառանգել այս կ[ե]անս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

59բ Ջմեղաւոր եւ անարժան գծող յիշել աղաչեմ, աղաչեմ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՐ

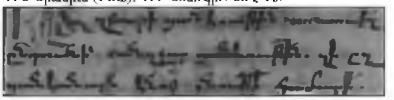
60ա (ԺՀ, դ. յաւելագրողի, տես Յաւելագրութիւն ե.) Աննուն աստուածոյ Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս օգնեա անարժան ծառայիտ քո:

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ՆՕՎԻՆԱ. ՌՁԳ. – 1634

ՍՏԱՑՈՂ՝ Անդրեաս Քհյ.:

ԹԵՐԹ՝ 63 (60-122). չգրուած՝ 60ար: ՊՐԱԿ՝ Ա-ՁxI2 (Ա-Գ 11, Չ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 19:

Նմուշ 90ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասատոր, թանաքից գրադաշտը գունափոխուած, տեղ-տեղ զանազան բծեր, փորիկ պատռուածքներ, այրուածք (115), թերթերը տեղ-տեղ ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *61ա-122ա* Երանելոյն Աթանասի արեւելիսկոպոսի Աղէկսանդրոյ Հարցմունք վայելուչ եւ պատասխանիք Կիւրղի երուսաղէմի հայրապետի Յաղագս մկացութեան (Ա-ՃԻԲ.) – *[Ա]. Հարց. Հետեւումն համարիմ ընդ Աստուծոյ երիս բանս եւ ապա այսուհետեւ ի մէջ գալ... ՃԻԲ. Եթէ ոք հարկանէ զաղքատն, կամ առցէ ինչ ի նմանէ, դի՞նչ լինիցի... ամէն:*

Պակասում են թե. եւ ԺԶ. հարցումները: Լուսանցքերում ԺԲ. դ. չղպիր նշումներ՝ 105ա «Նշան հարիւրմեկին» Պահուց համար» եւ այլն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

122բ Աւրհնութիւն եւ գոհութիւն եւ փառք ամենասուրբ երրորդութեանն, որ եւս գաւրութիւն տկարութեանս իմոյ գրել գայս գիրս, որ կոչի Հարցմանց: Արդ, այսմ գրիս փափաղող եղեալ՝ գերերջանիկ եւ աստուածաբեալ եւ արբագան տէր Անդրէաս քահանայն, յոյժ սիրող աստուածային տաճիցն եւ չատագով ուղղափառ հաւատոյ եւ ախոյեան յաղթող ընդդէմ ամենայն հերձուածողաց: Արդ, գրեցաւ սայ ի թուականիս Ռ. եւ ՁԳ. (1634), յամսիս ամսոյ ԻԱ. (21), ի թագաւորութեանն Աչխա Զորոդոդ Վլատիսլաւ Գռայլին, [որ] այսմ ամի գՄօսքովու թագաւորութիւնն առաւ, ի նորաշէն քաղաքս, որ կոչի Նօվիճնա, ի դուռն Սուրբ Աստուածածնին, ի հայրապետութեան Սուրբ էջմիածնա տէր Փիլիպոս կաթողիկոսին, յիշատակ պատուականն եւ գերամաքուր տէր Անդրէաս սրբակրօն քահանային եւ հրեշտակերամ գարմից իւրոց՝ մեծի եւ փոքու, ամէն:

Տե՛ս ԺԷ. դ. չիշ-ք, Բ., էջ 536:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

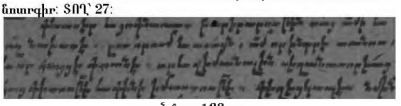
60ա (ԺԸ. դ., այլ գոյնի թանաքով ջնջած) Այս Քարտզիրքս Մողնու ոտէր [Սրմաւ]ոնին է:

ԳՐՉԱՆՈՒՐՉ *60ա Այսպէս [է]այրեաւ ի մեռելոց էայս այսօր:*

ՉԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 5 (123-128)՝ ՊՐԱԿ՝ 1x5: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աոեւելեան մեծ ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (13,5x8,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 27:

Նմուշ 123ա

Վերջին՝ բաւարար վերջից պակասաւոր, ստորին թերեզերքը՝ ցեցակեր, յատուցիներ փոխ ինչ մաշուած, բանիսի նապաստակ (126բ):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— 123ա-8բ [Սրբոյ վարդապետի յոբներաանեան մենաւորի Գրիգորի, ձեռ. 581, 265ա] Բան խրատու համառօտիւք վասն ոտիղ հաւատոյ եւ մաճուր վարուց առաքինութեան, ի խնդրոյ նորին հարազատի Վարդանայ դիւանադպրի — Տէրունեանն հաւանեալ խրատու... Այսոքիկ յի եւ անթերի խոստովանութիւն հաւատոյ, չինեալ ի /// (շար. թափուած):

Գրչից՝ 123ա (բոլորգիր) Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց: Ի՛ Տէր, ես ծառայ քո եմ:

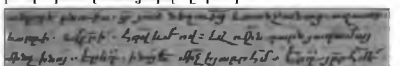
2142

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

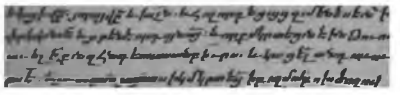
Ս. ՅԱԿՈԲԱՆ ՈՒԽՏ ՔՃԿԲ. — 1419

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր կր. (1ա-142բ), Բարեդ ֆիլ (143ա-302ա), Անանուն (303ա-37բ): ՍՏԱՑՈՂ՝ Սիմէոն կր.:

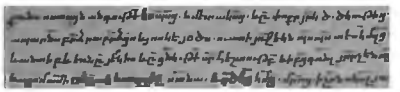
ԹԵՐԹ՝ 338, չգրուած՝ 302բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ժbx12 (Ա 10, ԻԱ-ԻԲ թուիչ, Լե 4) +3x12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (14,5x10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (տարբեր բուռ գրչագ. յաւելագրողի՝ 338աբ): ՏՈՂ՝ 25 (1ա-302ա), 33 (303ա-37բ): ԿԱՋՄ՝ դռոյմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, ստացաւոր՝ կաոմիր կտաւ. լուսաճցակոդերը՝ կաոմիր:

Նմուշ Գրիգոր գրչի՝ 35ա

Նմուշ Բարսեղ գրչի՝ 176ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 303ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — Լուսանցազարդ բուսական: Ձարդ գիր՝ ճաճգագրաիր (2ա): Գոյներ՝ կաոմիր:

ՊԱՏՄԱԳԻՒԹԻՒՆ — ձաշոց ԺԻ դդ.: 1 (Ա) +1 (Բ), ստացուած եզոաճաոուած 2 էառորդական թերթերից Մագաղաթ, հակասակ՝ եղկսին, այժմ միասին (18x11,5), ուղղագիծ եղկաթագիր, 13-15 առդ: Կատարել ևր «/// ի Կոոնեացոց թղթոյն... Քաճգի ոչ կամին տգեղ լինել ձեզ, եղբարե՛... վասն ճեղութեան մի[ոց] ///» (Բ Կորնթ Ա. 8):

Նմուշ Ա՚ա

Վերջին՝ բաւարար յատուցիներում խոճաւութեան ճեռոմ, փոոիկ պատռուածներ, զանազան բծեր, սկզբից եւ վերջից տեղ-տեղ ցեցակեր: Կազմի կաշին՝ ճեռուած, եզրերը՝ մաշուած, մչջի կաշին՝ վերից վար ճեղուած եւ կիսով չափ թափուած, դռնակն ու կապիչները ընկած:

Ծնթ. 302-338 թերթերդ զոսէ են ձեռագրի աւարտից յետոյ եւ կցուել նոաճ՝ նոյն Սիմէոն ստացողի պատուերով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1ա-301բ [Քաոոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

— Ւար Ցանկ զոոցս, որ գուցաճէ թէ ինչ կա ամբաոեալ ի սմա — Ա. Վասն աւետեաց Աւատածածնին... ԽԳ. Վասն գալստեան Սուրբ Հոգւոյն...

Քաոոզճերի իրական քանակը 45 է, որովճետեւ 2 քաոոզ չի ցանկագրուած. 42-ը Ձմեռան հատորից են, 1-ը՝ Ձմառան, իսկ 2-ը՝ աբուաքոյ նոցունց:

1. [Քաոոզգ Ձառաչին հատորէ]

Տես Ձմեռան հատ. ապ. 1740. Ա/չիք. Բ/6բ-9ա (սկ. «Ի բանէս յայս Դ ինչ ասելի է»)։ Գ/2ա-6ա (սկ. «Գործք Աստուծոյ ամենայն»)։ Դ/9ա-15բ (սկ. «Հասս այս Դ (4) միտս ունի»։ 15բ-22բ տե՛ս Յ. ա)։ Ե.Զ/23ա-7բ (հատուածք, սկ. «Եւ արդ, ի վերոյ այսմ բանի Դ ինչ ասելի է»)։ Թ/չիք. Ժ-ԺԱ/27բ-35ա (հատուածք, սկ. «Աստանօր յաղագս Զ իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս»)։ ԺԲ/չիք. ԺԳ-ԺՅ/35ա-47ա (հատուածք, սկ. «Ի յայսմ բանէ Զ. իրս տեսանելի է»)։ ԺԶ/47ա-50բ (սկ. «Եւ արդ, վասն արբոյ կարապետին Քրիստոսի»)։ ԺԷ/50բ-5բ (սկ. «Արդ, վասն առաքիկաչ բանիս, ի դէմս կարապետին»)։ ԺԸ-Ի/չիք. ԻՆ/55բ-66բ (սկ. «Արդ, ի վերայ այս բանիս Ը իրս տեսանելի է»)։ ԻԲ/չիք. ԻԳ/66բ-72ա (սկ. «Եւ արդ, ի յաւետարա-

նական բանիցս Դ. ինչ գիտելի է)։ ԻԴ-ԻԵ/չիք։ ԻՉ/72ա-5բ (սկ. «Ասդ, պատճառ եւ միտք այս բանիս)։ ԻԵ/75բ-80ա (սկ. «Ջրանս գայս Դ. կերպիւ տեսցուք)։ ԻՐ/չիք։ ԻՒ/80ա-5ա (սկ. «Վասն այս բանիս վեց իրս տեսանելի էն)։ Լ-Լե/չիք։ ԼՉ/85բ-92ա (սկ. «Վասն այս բանիս Դ. ինչ պատճառ ասելի է)։ Լէ-ԼՒ/չիք։ Խ/92ա-7բ (սկ. «Ի վերայ այս բանիս Դ. ինչ ասելի էն)։ ԽԱ-Խե/չիք։ ԽՉ/97բ-102բ (սկ. «Ջրան առաքելոյն Պողոսի Դ. մեռք պարտ է իմանալ)։ ԽԷ/չիք։ ԽՐ/102բ-5ա (սկ. «Մարգարէական բանս ի Դ. դէմս բաժանի»)։ ԽՒ/108ա-13ա (սկ. «Խարեբել կրկնակի քննել արժան է»)։ Ծ/113ա-8բ (սկ. «Դարձեալ Ջ. կնիկ պարտ է գրանս գալ»)։ ՃԱ/115բ-25բ (սկ. «Ասդ, տեսցուք գերկրորդ առուին պատճառս»)։ ՃԲ-ՃՉ/չիք։ ՄԷ/125բ-33բ (սկ. «Աստանօր յաղագս Ջ. ինն պիտոյից է ձեռնարկութիւնս մեր»։ ՄԸ-ՎՉ/չիք։ ՎԷ/139բ-45բ (սկ. «Աստանօր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս մեր»)։ ՎԸ-ՀԱ/չիք։ ՀԲ/145բ-5ա (սկ. «Վասն այս բանիցս Գ. միտս արժան է տալ»)։ ՀԳ-ՁԿ/չիք։ ՁԷ/148բ-53բ։ ՁՁ-ՁԷ/չիք։ ՁՐ/153բ-61ա (սկ. «Պատճառ այս բանիս ի Ջ. դէմս բաժանի»)։ ՁՒ-Ղ/չիք։ ՂԱ/181ա-6ա (սկ. «Յայսմ բանիս վերայ Դ. իրս տեսանելի էն)։ ՂԲ/չիք։ ՂԳ/161ա-9ա (սկ. «Ժորհուրդ այս բանիս վեց կերպիւ ճանայի»)։ ՂՌ-ՂԷ/չիք։ ՂՁ/169ա-81ա (սկ. «Քաւուցուծախաս առաքելոյ հրամանս ի Ժ. գլուխս բաժանել արժան է»)։ ՂԷ-ՃԲ/չիք։ ՃԳ-ՃԿ/186ա-92ա (հատուածք, սկ. «Ջ.ժորհուրդ աւուրս այսորիկ ի Դ. գլուխս բաժանել արժան է»)։ ՃԸ/192ա-7ա (սկ. «Մարգարէական բանս վասն աւուրս խորհրդոյ ի Դ. գլուխս բաժանի»)։ ՃՁ-ՃՒ/չիք։ ՃԹ/197ա-202բ (սկ. «Յաղագս Դ. իրաց արժան է խօսել ասա»)։ ՃԺԱ/չիք։ ՃԺԲ/202բ-3ա (սկ. «Աստանօր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս մեր»)։ ՃԺԳ. եւ ՃԺՁ/205ա-12բ (հատուածք, սկ. «Ջրանս գայս ի Ե. գլուխ բաժանել արժան է»)։ ՃԺԹ-ՃԼԺ/չիք։ ՃԼԷ-ՃԼՉ/չիք։ ՃԼԹ/214ա-9ա (սկ. «Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հրամանն»)։ ՃԽ-ՃԾՔ/չիք։ ՃՀ/218ա-29բ (սկ. «Աստանաւր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս մեր»)։ ՃՂՒ-ՃՂԿ/չիք։ ՃՂԿ/229բ-42ա (սկ. «Աստանօր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԼԵ-ՃԼՉ/չիք։ ՃԼԷ-ՃԼՉ/252բ-62բ (հատուածք, սկ. «Բանս այս Ե. դիմօք տարորոշ»)։ ՃԼՔ/242ա-52բ (սկ. «Աստանօր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԽ-ՃԽՒ/չիք։ ՃԽՑ/262բ-72ա (սկ. «Յայս բանիս վերայ Ջ. իրս տեսանելի էն)։ ՃԽԳ-ՃԽԿ/չիք։ ՃԽԵ/272ա-81ա (սկ. «Աստանաւր յաղագս Ջ. ինն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս մեր»)։ ՃԽՁ/281ա-6բ (սկ. «Ի բանէս յայս Դ. ինչ ասելի էն)։ ՃԽԹ/287ա-301բ (սկ. «Ժորհուրդ եւ միտք բանիս այս ի Դ. գլուխս բաժանի»)։ ՃԽՀ-ՃԿԱ/չիք։

Այս քարոզները տպագրից տարբերւում են ոչ միայն սկզբնատողերով, այլեւ խմբագրական նկատելի չեզոքումներով։

2. [Քարոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ա.մատան հատ. տպ. 1741. Ա-ՃԻՉ/չիք։ ՃԻԿ/293բ-301բ (սկ. «Ամարիչ ամենեցուն եւ Տէր, տո՛ւր ինձ լեզու խրատուս»)։ ՃԻԲ-ՃՁՈՒ/չիք։

3. [Քարոզ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *15բ-22բ* Նորին Գրիգորի Քարոզ Ծննդեան, ի բանն. Ահա կոյս յղացի եւ ծնցի որդի... – *Աստանօր յաղագս ե. իրն պիտոյ է ձեռնարկութիւնս մեր։*

բ. *133բ-9ա* Ծ.Ջ. Նորին Գրիգորի Քարոզ վասն Թ. երանութեան, ի բանն. եւ տեսեալ զժողովուրդն, եկ ի լեառն եւ... – *Տիրական հրամանքս ի Ժ. գլուխս բաժանի։ Նախ՝ թէ վասն էր եկ ի լեառն...*

Բ. *303ա-38բ* [Քաղուածք զանազանի]

1. ա. *303աբ* Տիրատուոյ տիեզերալուր վարդապետի Տեսութիւն ի բան մարգարէին Դաւթեա, որ ասէ. [Երանեալ է այր որ եկնչի ի Տեառնէ] – *Լուաք ուրեմն ի հոգիբնկալ եւ յաստուածայմերձ պարանց մատենից...*

բ. *303բ-4բ* [Տիրատուոյ Տեսութիւն ի բան Աւետարանին Մաթէոսի. Գիրք ծննդեանն... ձեռ. 2187, 17ա] – *Սրտ, տեսցուք նախ, թէ յամենայն աստուածաշունչ տարւոյ ընդէ՞ր Աւետարան սա միայն կոչեցաւ...*

գ. *304բ-5բ* [Վասն մարդեղութեան Բանին] – *Աստուած էր ի սկզբանէ, եւ մարդ եղեւ՝ մարմինն միաւնալով ընդ Բանին...*

2. ա. *305բ-6ա* Ներբողեան ի սուրբ Աստուածածնին: Սուրբ Աստուածածնի հարոգեմ յանձին – *Աստուածալարդ եւ լուսափայլ տօնախմբութեանց ամենեցուն սկիզբն եւ... [Աստուածածնին՝ Հաւր Աստուծոյ խորհրդարան...*

բ. *306ա-8ա* Ասդ, եկեսցուք ի բանս – *Անեղ է Աստուած եւ անսկիզբն, անհասանական...*

3. *308բ-9ա* Նախերգան Մաթէի ի մկրտութիւն Տեառն – *Քանզի պարտ եւ արժան համարիմ հաստատուն հիմն դնել [304աբ] Ուրախ լե՛ր յոյժ, դո՛ւստր Միոնի եւ քարոզեա՛, դո՛ւստր Երուսաղէմի...*

4. *309բ-11բ* Նուստա վարդապետի Տիրատուո Տեսութիւն ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Մի՛ համարիք – *[Մարգն] ի հոգոյ իմանալ եւ ի մարմնոյ գեղեցիկ...*

5. *311բ-2ա* Ակուիմ, զոր գրեալ էին ամենաւի Բ.ծ. ոոդոցն Իարայէլի – *Ա. Ռուբէն՝ սարդիոն... Ժ.ծ. Յովսէի՝ բիւրեղն...*

6. *312ա-6ա* Տիրատուր վարդապետի Տեսութիւն ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Մինչդեռ նա խօսէր... – *եկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փառացն...*

7. *316ա-7ա* Տէր ի տաճար սուրբ իտուաւ: Տէր յերկինս յաթոռ իտուաւ – *Բացումն իմաստուն, թէ յաղագս բնական արհեստից վարժողական հմտութիւն ունելով...*

8. *317ա-8ա* Յաղագս միաւորութեան [երկուց բնութեանց] – *Խոստովանիմք յերկուց բնութեանց միացեալ. փոքր բնութիւն մարդոյն առանց շփոթմանն...*

9. *318ա-33ա* [Վասն խորհրդոց եկեղեցւոյ] – *Հնդրի, թէ քանի՞ են խորհուրդ սուրբ եկեղեցոյս: Պատասխանի, թէ է. են խորհուրդ:*

10. *333աբ* Գրիգորի տիեզերալուր վարդապետի ի տեսութիւն բան մարգարէին, որ ասէ. Ուրախասցին այսօր երկնայինք ի վերուստ – *Սրդ, որպէս ի գալ մեծի եւ տիեզերապալ թագաւորի, բարբառք...*

11. *333բ-5բ* Նախերգան – *Յաղագս Աստուծոյ եւ աստուածային իրագործութեանց խօսել բաղձալի է բնաւից բանականաց...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆՑ ՃԱՐՄԱՆԱԿԻ

1. *22բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, անդառնալի բարեխոսութեամբ մօր քո եւ Կուսի ողորմեա՛ ստացողի սորա՝* Սիմէոնի *եւ ծնօղացն ամենայնի, եւ օրինակ շնորհողին* Բաւադի, *եւ ինձ՝ բազմավէր գրչի* Գրիգորի, *եւ քեզ փառք յայժմու եւ յայն յաւիտենի. ամէն (նման՝ 139ա):*

45ա Մ՛վ եղբայր, յօրինակն ի յուսանցն էր գրած (աստղանիշով մատնացուցուած է հինգ տող):

*47ա Զի*սիմէոն *կրօնաւորն եւ զծնօղսն իւր եւ զապդն ամենայն առհասարակ լիշման արժանի արասջիր, որ եւս գգիրքս գրել լիշատակ իւր եւ ի վայելումն անձին իւրոյ (նման՝ 181ա):*

55բ Ջատացող սուրբ գրոց եւ գիս՝ զանարժանս գործով, ո՛վ սուրբ Մկրտիչ Քրիստոսի եւ գովեալ ի բոլորեցունց Տեառնէ խնդրեալ ի Հեռնադրելոյն ի քէն՝ զթողութիւն մեղաց մերոց:

*72ա Փառաւորեալ Աստուած յամենայն գոյից յերկնաւորաց եւ յերկրաւորաց փառաւորեա՛ զսրբաւէր եւ զճշմարիտ կրօնաւորն՝ զ*Սիմէոն *եւ զծնօղսն իւր, եւ զքեւհին իւր՝ զ*Գրիգոր *կրօնաւորն ի քո առաւտ ողորմութիւնդ. ամէն:*

*108ա Զ*Սիմէ[ոն] *լիշեցէ՛ք ի Քրիստոս (նման՝ 113ա, 218ա, 229բ, 242ա):*

2. *301բ Փա՛ռք համագոյ, համափառ, համարարչական մի զօրութեանն, մի իշխանութեանն, մի տէրութեանն, մի աստուածութեանն, մի բնութեանն, միասնական Սուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդո եւ Հոգոյն Սրբոյ, որ անուամբ եւ անձամբ տրոհի եւ բնութեամբ եւ աստուածութեամբ միաւորի: Նմա օրհնութիւն եւ փառք յամենայն գոյից, որ զօրացոյց զտկարս եւ արժանի արար զանարժանս հասանել ի գրաւ մատենիս: Եւ արդ, ես թախիծ մտօք եւ տառապեալ անձամբ՝* Բաւանի *սուտանուն քահանայ գրեցի զվերջին մասն սուրբ գրոցս, ազաչեմ խոշորութեան եւ սխալանաց անմեղադիր լե՛րուք եւ եղբայրաբար ուղղեցէ՛ք: Բայց գրեցայ ի թուականութեանս մեծի Հ՛Ծ. եւ Կ՛. (1419), յաստուածապահ եւ գերհռչակ ուխտս, |302ա| որ կոչի* Սուրբ Յակոբ, *յիշատակ սրբասնեալ կրօնաւորի՛ Սիմէոնի, սպասաւորի բանի, եւ ծնօղաց իւրոց, եւ ամենայն մերձաւորաց իւրոց: Արդ, յերեսս անգեալ ազաւէտ զսրբասնեալ մանգունս սուրբ հեղհեղուս, որք հանդիպիք սմա կարդալով կամ օրինակելով, յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղօթս ձե՛ր զ*Սիմէ[ոն] *եւ զծնօղսն եւ զամենայն արեան մերձաւորսն իւր՝ զյիշման արժանիսն, եւ Աստուած, որ առատ է ի տուրս բարեաց, ողորմեսցի յիշողացդ եւ յիշեցելոցս. ամէն:*

Ակն չունի լոյս, անմեղադի՛ր:
3, 337բ (Անանուն գրչի)
Ով Սիմէոն, սիրող բանի
Եւ բարձող լուս պաչն Քրիստոսի,
Դու հասնիս մտացդդ խորհրդի,
Ջոր ցանկալիր այսմ բանի,
Տէր զքո խնդիրսդ քեզ գշնորհի:
Յորժամ յիշես գբանս յատենի,
Մի ողորմի պիս յիշեա՛, իմ սիրելի՛,
Զի եմ լցեալ մեղօք ի լի
Եւ շիւարեալ յոյժ ելդելի,
Մի՛թէ Քրիստոս ողորմեսցի
Քեզ եւ մեզ եւ ամենայնի:

301բ՝ համառօտութիւնը եւ 337բ տե՛ս ԺԵ. դ. յիշ-ք, Ա. էջ 236:

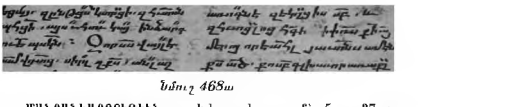
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՏ

338ք Քարոզգիրք է: Կարապետ յաբեղայս այս Քրոզգիրքս առի ախրացու Յովսէիիցն Ռձկե. (1746) թուղթ, յունիսի ե. (5) օրն:

2143

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

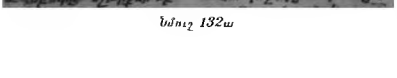
ԽԱՒԱՔԱՍՏԱՅ ՈՒԽՏ **ՊԿԼ. – 1418**

Նմուշ 468ա

ԳԻՒՂ՝ ձախք արդ., Ստեփաննոս (Ստեփաննոսին), Գրիգոր. ՍՏԱՑՈՂ՝ Կարապետ վոդ. (ռարտուապետ): ԹՈՒՂԹ ԿՈԿՈՂ՝ Յոհաննէս կբ.:

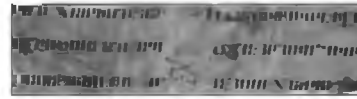
ԹԵՐԹ՝ 509 + 2 (կրկն.՝ 44, 315). չքոտած՝ 507բ. ՊՐԱԿ՝ Ա-ԼԱՀ12 (Ա, ԲԼ-ԻԲ 11, ԺԳ 13) +ԱՀ6+1Ի15; ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՇՈՒԹԻՒՆ՝ 18Ի13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (13,2Ի10): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 32: ԿԱՋՄ՝ դռոշմագարդ շագաճակագոյն կաշի՝ դրճակով եւ կապկիով, միջուկը՝ տախտակ, աստառ՝ ծաղկադրոշմ շերտազարդ կտաւ:

Նմուշ 132ա

ՊԱՏՄԱԿԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 5ա, 37ա: Հ ա ղ ա տ ա գ ա ր դ՝ 150բ: Լ ո ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, խաչ: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, հաճգացագիր: Գ ո յ ն ե ր կարմիր, սեւ:

ՊԱՏՆԵՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Յովհաննու: ԺԱ. դ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), ստացուած 1 թերթի րնդլայնակի հատումով: Մազաղաթ, երկսիւն (14,5Ի10,5), ուղղագիծ երկաթագիր, 21 տող: Ունի համաքարտաս: Կարդալ՝ Ա՛ր, Բա, Ա՛ա, Բ՛ք «/// [որ]դի մարդոյ... յանձնէ՛ ինչ խաւսիմ ալ ///» (ԺԳ. 31-ԺԴ. 10):

Նմուշ Ա.ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցային մասերը բամբակացած, տեղ-տեղ փոխրիկ պատռուածքներ, գանգուած թղթ, խոնաւութեան թեթեւ եւեռներ, ցեցակեր: Կազմի կաշին ներծուած, եզրերը մաշուած, կապիչներից մէկն ընկած, աստառը խոնաւացած, դռնակի աստառը հայհոյուած: Պատառիկ-պահպանակները ցեցակեր:

Ծնթ. Զեռագիրը հիմնականում ընդօրինակել է Յակոբ գերչը. Սահեանեան օրինակը է ուսանասբար միայն 144-167 եւ 487-509 թերթերը, իսկ Գրիգորի բաժինը գծատ է ճիշտ ոտղերի:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգիրճ Գրիգորի Տաբեւացւոյ]

– *Յա-4բ Այս ինչ է ի գիրս Քառոգաց յերկուց հատորաց հաղուածու առաբեալ – Առաջինն. Վասն Աւետարանաց. Ասէ. Ճիշտ-ճիշտ ասեմ ձեզ:*

Թէեւ նշուած է 147 քարոզ, սակայն իրական քանակը 142 է, քանի որ 2-2Բ. համարների քարոզից մէկը է պրուած (-10) գրչի սիշտակարանը համաբաժանուած է Ասէ. (-1), 6 քարոզ էլ ցանկագրուած չեն (+6). Առկայ 142 քարոզներից 69ը Զմիռան հատորից են, 45ը՝ Ամառան, 20ն՝ պրատչ նոցունց, իսկ 4ը՝ Յակոբ Ղրիմեցու:

1. [Քառոգի յԱռաջին հատորէ]

Տես Ձմեռան ճա. ապ 1740. Ա./ֆբ. Բ/5ա-7բ. Գ-Ե/ֆբ. Զ/11ա-5բ (ակ. «Երբիս իբս տեսանելի է մեզ»). Է-Ը/ֆբ. Թ/15բ-8բ. Ժ/18բ-22բ. ԺԱ-ԺԳ/ֆբ. ԺԴ/22բ-6ա. ԺԵ/26ա-30ա. ԺԶ-ԺԷ/30ա-6բ (հատուածարար, սկ. «Եւ արդ, վասն առաքիչս բանիս ի դէմս կարապետին»). ԺԸ-Ի/ֆբ. ԻԱ/392ա-7ա (բաժանուած 2 քարոզի՝ ԺԸ-ԺԹ»). ԻԲ-ԻԵ/ֆբ. ԻԶ/46բ-9ա. ԻԷ/49ա-52ա. ԻԸ/ֆբ. ԻԹ/441բ-4ա (սկ. «Բայց պարտ է գիտել»). Լ. ԼԲ/ֆբ. ԼԶ/397ա-402ա. ԼԷ/411բ 5ա. ԼԸ-ԼԹ/ֆբ. Խ/105բ-9բ. ԽԱ.Ծ/ֆբ. ԾԱ/122բ 4ա. ԾԲ ԾԵ/ֆբ. ԾԸ/117բ-9բ. ԾԹ ԿԲ/ֆբ. ԿԳ/143ա-7բ. ԿԴ/147բ-50բ. ԿԵ/57ա-9ա. ԿԶ/150բ-4ա. ԿԷ-ԿԸ/ֆբ. ԿԹ/499ա 505ա. Հ/168ա 72ա. ՀԱ/154ա-7ա. ՀԲ/ֆբ. ՀԳ/157ա-60ա. ՀԴ/160բ 1բ. Հե-ՀԶ/ֆբ. Ձ/172ա 5բ (սկ. «Ձայս պատուիրանս ոչ ձրի դնէ»). ՁԱ/175բ-9բ. ՁԲ/ֆբ. ՁԳ/180ա-3ա. ՁԴ/183ա-7ա. Ձե/187ա-91բ. ՁԶ/73ա-7ա. Ձէ/91բ-6ա. ՁԸ/196ա-203ա. ՁԹ/203ա 6ա. Ղ/ֆբ. ՂԱ/217բ 22ա. ՂԲ/101բ-5բ (կրկն. 206ա-10բ). ՂԳ/ֆբ. ՂԴ/210բ-3բ. ՂԵ/213բ 7բ. ՂԶ/ֆբ. ՂԷ/222ա-9ա. ՂԸ/229ա 33ա. ՂԹ/233ա-9ա. Ճ/ֆբ. ՃԱ/239ա-41բ. ՃԲ/241բ-4ա. Ճ%/244ա-7ա. ՃԴ/247բ-50բ. Ճե/251ա-7ա. ՃԶ-ՃԷ/ֆբ. ՃԸ/257ա-61բ (սկ. «Աստանաւր հինգ իբս տեսանելի է մեզ»). ՃԹ-ՃԺ/ֆբ. ՃԺԲ/264ա-8բ. ՃԺԴ/275բ-6ա. ՃԺԴ/97բ 101բ. ՃԺե-ՃԺԷ/ֆբ. ՃԺԸ/276ա-80ա. ՃԺԹ-ՃԻ/ֆբ. ՃԻԱ/285ա-7ա (հատուած, սկ. «Երբս իբս տեսանելի է մեզ. Նախ, թէ պիՏղ է արժանաւորութիւն այսմ խորհրդոյն»). ՃԻԲ/280ա-5ա. ՃԻԳ/ֆբ. ՃԻԴ/161բ-4ա. ՃԻե/287ա-90ա. ՃԻՁ-ՃԻԸ/ֆբ. ՃԻԹ/290ա 6ա (296ա «Արդ, եա՛ Յակոբ մեղաւոր վարդապետս Ղռիմեցի, որ ի հայելուլթեան քարոզս աշխատասիբեցայս»). ՃԼ/ֆբ. ՃԼԱ/296ա 9ա. ՃԼԲ/ֆբ. ՃԼԳ/379ա-81ա. ՃԼԴ/299ա 305բ (բաժանուած 2 քարոզի՝ ՃԲ.ՃԴ). ՃԼե-ՃԼԶ/ֆբ. ՃԼԷ/303ա 7ա. ՃԼԸ/305բ 10բ. ՃԼԹ ՃԽԱ/ֆբ. ՃԽԲ/315բ-8բ. ՃԽԳ/318բ-21բ. ՃԽԴ/321բ-3բ. ՃԽե/ֆբ. ՃԽԶ/335բ-40ա. ՃԽէ-ՃԽԸ/ֆբ. ՃԽԹ/331բ 5բ. ՃԾ/326բ-31բ. ՃԾԱ-ՃԾԴ/ֆբ. ՃԾե/340ա-4բ. ՃԾԶ-ՃԾէ/ֆբ. ՃԾԸ/344բ-9բ. ՃԾԹ-ՃԿԱ/ֆբ.

2. [Քառոգի յԵրկրորդ հատորէ]

Տես Ամառան ճա. ապ. 1741. Ա-Բ/ֆբ. Գ/87ա-90բ (հատուած, սկ. «Ո՞ւ փոքր ինչ անհրաւոբութիւն»). Դ/ֆբ. Ե/90բ-7բ (բաժանուած 2 քարոզի՝ ՒԷ ԻԸ). Զ-Է/ֆբ. Ը/349բ-52ա (սկ. «Յաղագս վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեանն»). Թ-ԼԱ/ֆբ. ԼԲ-ԼԳ/419ա-22բ (քարոզածոյ, սկ. «Յաղագս մկրտութեանն վեց ամիս տեսանելի է»). ԼԴ-ԼԸ/ֆբ. ԼՉ/422բ-8ա. ԼԹ/433բ-7բ (սկ. «Գիտելի է, զի քահանայութիւնն նախ բաժանի յերկնաւորն եւ յերկրաւորս»). ԼԸ-ԼԹ/ֆբ. Խ/428ա-33բ. ԽԱ. ԽԹ/ֆբ. Խ9/437բ 41բ. ԽԷ-Խ/ֆբ. ԽԱ/62բ 6ա (հատուած, սկ. «Գիտելի զի բան վարդապետաց. զի այլ ամենայն յանգաւորագ ողորմած է Աստուած»). ԿԲ/69ա-73ա (սկ. «Մարգարէս հայրաբար խրատէ»). ԿԴ/79ա-82բ (հատուած, սկ. «Գիտելի է, զի դժոխք գերեզմանն ասէ»). ԿԴ. ԿԷ/ֆբ. ԿՀ/85բ 7ա. ԿԹ-ՀԴ/ֆբ. Հ9/55ա-8բ. Հ9/58բ-62բ. ՀԷ-Ջ/ֆբ. Ջ9/1աբ (վրջ. «եւ ի դատաստան ընթանամք առաջի տեղոյ»). Ջէ/ֆբ. ՋՀ/487բ 8բ. ՋԹ-ՂԷ/ֆբ. ՂՀ/52ա-5ա (հատուած, սկ. «Որ գրպարտէ գանանկին»). Ղթ ՃԲ/ֆբ. Ճ9/323բ-6բ. ՃԹ-ՃՎ/ֆբ. ՃՀ/265բ 73ա. ՃԹ ՃՃ/ֆբ. ՃՃԱ/415բ 9ա. ՃՃԲ ՃԻԱ/ֆբ. ՃԻԲ/448ա-52ա. ՃԻԳ/445բ-8ա. ՃԻԴ-ՃԻՉ/ֆբ. ՃԻԷ/352ա-8ա (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի ժե իմն գլխատրէն բանս խնդրելի է»). ՃԻՀ-ՃԻԹ/ֆբ. ՃԼ/358ա-64բ. ՃԼԱ/489ա-94ա. ՃԼԲ/494ա-9ա. ՃԼԳ-ՃԽԸ/ֆբ. ՃԽՉ-ՃԽէ/387ա-91բ (հատուած, սկ. «Քարի է Աստուած եւ ի բարերար կամաց նորա պարոյագործաց»). ՃԽՀ/112ա-4ա. ՃԽԹ/109բ-12ա. ՃՄ-ՃՄԱ/ֆբ. ՃՄԲ/124ա-7ա. ՃՄԴ/114բ-7բ. ՃՄԷ-ՃՄԸ/ֆբ. ՃՄԹ/121բ 2բ. ՃՄՉ/ֆբ. ՃՄԽ/127ա. ՃՄՀ/127ա-բ. ՃՄՀ[2]/128բ. ՃՄԹ/128բ-30ա. ՃԿ/130ա-1ա. ՃԿԱ ՃԿԹ/ֆբ. ՃԿՀ/472բ-9ա. ՃԿԱ-ՃԿԹ/ֆբ. ՃՀ/480ա-2ա (հատուած, սկ. «Երանութիւն պարտուիբն է»). ՃՀՄ/138բ-40բ. ՃՀԲ/ֆբ. ՃՀԳ/452բ-4բ (հատուած, սկ. «Զի խորհուրդատուր պատճառ Դ. տօնիցս բագում են եղեալ վարդապետք»). ՃՀԴ/ֆբ. ՃՀԵ/455ա-9բ (սկ. «Եւ արդ, վասն երից է խնդիր մեր»). ՃՁՉ/ֆբ. ՃՁԽ/459բ-64բ. ՃՁԾ-ՃՁԹ/ֆբ. ՃՉ/164ա-7բ. ՃՉԱ/468ա 72բ. ՃՉԲ-ՃՉԸ/ֆբ.

3. [Քառոգի արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *7բ-11ա* [Բ]. Դարձեալ Վասն Մնձեղեանն, ի բանն. Մնաս ձեզ այսատ փրկիչ, ոբ է օձևալ Տէր ի բադարի Գալթի – *Երբս իբս տեսանելի է մեզ: Նախ ասէ վասն աբանձելեաց յղացմանն…*

բ. *39ա-41ա* ժ. Յայլմէ Քարոզ յաղագս մեղաց եւ ապոաւնց նոբին – *Արդ, նախ գիտելի է զգանագատնութիւնս ի սէջ չարին մեղաց…*

գ. *41ա-4ա* ԺԱ. Յաղագս գաշոյութեան մեղաց յայլմէ ի բանն. Թղուածական առնէ մեղին գծոդովուդն – *Հարցեալ եղեւ Քիաս, որ էր մի յեւթանց փիլսոփայից…*

դ. *44ա-6ա* ԺԲ. Դարձեալ Յաղագս գաշոյութեան մեղաց, ի բանն. Ապաաձեցան եւ պղծեցան յանօրէնութեան իւոց – *Որպէս ասէ փիլիսոփայն. Ամենայն ապականութիւն բնականապէս է ի ներհակէն…*

ե. *66ա-9ա* ԺԲ. Յաղագս սնափառութեան, ի բանն. Մի՛ պարծեսցի իմաստունն լիմաստութեան իւոյ… – *Ա (=բ)ատ վարդապետաց, նախկին առաքինութիւն քրիստոնէին…*

գ. *77ա-9ա* ԻՒ. Նորին Վասն ծուլութեան. ի բան առակին. Ջծոյլն կորուսանէ եկիւղն – *Աւանն վարդապետք, թէ. Մեծ աւազ է որ ինչ հեղգութեամբ կորնչի…*

է. *82բ-5բ* ԻԴ. Քարոզ Վասն որկրամոլութեան, ի բանն. Մի՛ արբշռութեամբ եւ արբեցութեամբ համարեցաք – *Որպէս ասեն բժիշկք, թէ. Կերակուրն առ Ք. իբր առեալ լինի…*

ը. *131բ-3ա* ԽԵ. Յաղագս օձման հաճաւայիցն – *Գիտելի է, զի ի ննջեցելոցն զքահանայն մի[՝այն] օծանեն…*

թ. *133ա-4ա* ԽՋ. Վասն մաճու, ի բանն. Աւուրք իմ որպէս ճուկանի անցին… – *Եւ գիտելի է, զի վասն բազում պատճառի գկեանս մարդոյ համեմատէ հովանոյ…*

ժ. *134ա-6ա* ԽԷ. Դարձեալ Վասն մաճու, ի բանն. Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք, որպէս ծաղիկ – *Մահկանացու կեանք մարդոյս Ց. յատկութիւն ունի…*

ժա. *136ա-7բ* ԽԸ. Դարձեալ Վասն մաճու, ի բանն. Ամենայն մարմին խոտ է… – *Վասն ի՛նչ է խոտ…*

ժբ. *137բ-9բ* ԽԹ. Դարձեալ Վասն մաճու, ի բանն. Տէր, ճա՛ն ի բանդէ զանձն իմ… – *Գիտելի է, զի բազում իրս նշանակէ բանսն…*

ժգ. *140բ-3ա* Ծ. Նորին Վասն պահոց, ի բանն. Աշխարհս անցանէ եւ ցանկութիւն՝ ոչ (Զմեռան ՀԲ.) – *Վարդապետք ասեն, թէ. Նիւթական կեանք մարդկան…*

ժդ. *261բ-4ա* ՂԲ. Քարոզ ի բանն. եւ այգուցն իրրեւ դարձաւ ի խաղաւն… – *Բազում ունի տեսութիւն բանս, թէ վասն էր Քրիստոս չորացոյց զիւդենին…*

ժե. *382ա-7ա* ՃԻԱ. Դարձեալ Վասն խաչի, քարոզ ի բանն. Փայտ կենաց է ամենեցուն… – *Գիտելի է, զի կեանք փայտին ի յերրորդ դէմս երեւեցաւ: Նախ՝ ի տնկեալն…*

ժզ. *402ա-7բ* ՃԻԶ. Նորին Վասն գաւազան տալոյ, ի բանն. Տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս… – *Տուաւ ասել՝ ընդ մարդկութեանն…*

406ա-7բ հմմտ. Ջեհեան ԼԳ.:

ժէ. *407բ-11բ* ՃԻԷ. Նորին Վասն վարդապետաց, ի բանն. Դուք կոչէ՛ք զիս վարդապետ… – *Գիտելի է, զի վարդապետութիւն ի Քրիստոս կրկնակի է…*

ժը. *464բ-8* ՃԽԱ. Նորին Վասն առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի, ի բանն. Դո՛ւ ես լոյս աշխարհի – *Զիւր վայելչական անուն, որ ասաց…*

ժթ. *479ա-80ա* ՃԽԹ. Դարձեալ ի նմյն, համառօտ ի բանն Եսայեա. Ողբացէ՛ք, զի մերձ է աւր Տեառն – *Աւրդ, վասն ահագնութեան աւուրն ասէ. Ողբացէ՛ք…*

Բ. [Բանիւ զանազանի]

1. [Քարոզի ձայնբայ Ղրիմեցւոյ]

ա. *310բ-5բ* ձե. Քարոզ Վասն ծառութեան, ի բանն. Այս օր է, զոր արար Տէր. ակա՛նք ցնծասցուք – *Մարգարէս նախատես հոգւովն գուրախութիւնս գայս ո՛չ միայն յարութեան աւուրս ասացեալ է: |315բ| Զմեղսն ցուցեալ ձակոբ վարդապետս Ղրիմցի, որ զքարոզս շարադրեցի…:*

բ. *364բ-9բ* ՃԺԲ. Դարձեալ Վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատեր ստացան մեծութիւմ… – *Ջնախատեսութիւն աստուածապատակ արքայիս Մողոմոնի… |369բ| Ջձակոբ վարդապետ՝ շարադրող բանիս…:*

գ. *369ք-79բ* ՃԺԹ. Դարձեալ Վասն սուրբ Կուսին, քարոզ ի բանն Եսայեա. Անաւասիկ Տէր ճստեալ ի վերայ թեթեւ ամպոյ… – *Պարտ է գիտել, զի Աստուածածին կոյսն Մարիամ բազումանուն է… |379բ|… եւ շարադրողի սորա՝* ձակոբ *վարդապետի* Ղրիմեցոյ…:

դ. *482ա-6ա* ՃԽՋ. Վասն մաճու վարդապետաց, ի բանն ձակոբայ. Մաղր ձեր ի սուգ դարձցի… – *Մրդ, զի՛նչ ասացից կամ զի՛նչ պատմեցից… |486ա| Ջձակոբ վարդապետ՝ շարադրող բանիս…:*

2. *444աք* Ագգաստումն սկսեալ յԱդամայ մինչեւ ի Քրիստոս *Ադամ Ջլ., Մէթ ՋժԲ… 444բ:* Վասն Մարիամանցն – *Նախ՝ Մարիամ Աստուածածինն…: 444բ* Ուդիթն ձակոբայ – *Ռուբէն…: 444բ-5ա* Աբրահամու ի Մովսէս – *Աբրահամ…: 445ա* Դատաւորն –*…Առաջինն՝ Գոթոնիէլ…: 445ա* եւ յետ գերութեանն հաճայոյ իշխեցին ժողովրդեանն… – *Իսկ սկիզբն քահանայիցն՝ Ահարոն.…:*

3. *508ա-9բ* [Աղօթք] – *Ո՛վ երրորդութիւն Սուրբ, գերագոյն Աստուած եւ գերագոյն բարութիւն…*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՒՄԱՆԱԿԻ

1. *4բ* գձակոբ մեղաւք մեռեալ հոգի աղաչեմ յիշել ի Տէր եւ գծնօղս իմ, նա եւ գկարապետ հեգահոգի եւ զքոյ բարեմնապետ, որ եռանփաթագ սիրով եւ ետ գրել գսա՝ յիշատակ իւրն եւ ծնօղացդ իւրոց, եւ հարազատ եղբօրն Յովանիսին, եւ, Քրիստոս յիշողացդ յիշէ, ամէն:

84բ Ագաչեմ զքեզ սիրովն Աստուծոյ, վասն խոշորութեանն անմիղոգիր լինիս, զի խաստութիւն |85ա| սիրոյդ յաւժարեցուցանէ զկամս, եւ Ք. (2) որ օրինակն օտար է, ու այնով նեղանամ /// (շար. թերի):

93բ Ջաստուածարեալ եւ խաչընդունս կրօնաւորն՝ գՍտեփաննոս՝ գաշակերտեալն սուրբ գրոց, աղաչեմ յիշել ի Տէր, որ փոքր մի օգնական լինի ի գրելն մեզ, եւ Աստուած գձեզ. ամէն:

105բ Ջստացող լուսագարգ տառիս՝ գկարապետ վարդապետ եւ գծնօղսն իւր, եւ գանիմաստ գրիչ՝ գձակոբ խաբեղայ եւ գծնօղսն իմ աղաչեմ յիշել (նման 273ա, 299ա, 303ա):

131ա Ջյետինս ի գրչաց եւ գառաջինս ի մեզաւորաց՝ գձակոբ սուտ խաբեղայ եւ գծնօղսն իմ յիշման աբարէ՛ք. ամէն (նման 142բ, 191բ, 358ա):

175բ Ո՛վ, ո՛վ, երիցս երանեալ եւ եղեալի,

Մին բան չունիմ պատասխանի,

Մնա ամաւթն ինձ սոսկալի՝

Յակոբ *մեղաւորի*։

228ա Ռ՛վ սուրբ Լուսաւորիչդ Հայաստանեայց, երանելիդ Գրիգորիոս, լուսաւորեա՛ զիս զկաւարեալ հոգիս։

389ա Վա՛յ սատանայ, վա՛յ սատանայ, յուսանամ յանմահն Աստուած զամենայն ներգործութիւնդ քո խափանէ։

445ա Ջօրտէ խոցեալ եւ զմեղաւք լցեալ կրկնավէր ոգի՛ Յակոբի աղաչեմ, Նաեւ՝ զՅոհաննէս կրօնաւոր, որ բազում աշխատի ի կոկել քարտիսից, եւ Աստուած գլիշողգդ յիշէ։

452ա Քաջասցօղ լուսագարդ կաճակիս՝ զԿարապետ *վարդապետ եւ գհարազատ եղբայրն՝* Յովաննէս *հայրապետ սուրբ ուխտիս, յիշեցէ՛ք առ բարին Աստուած։*

468ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, քո սուրբ գլխաւոր առաքելոց բարեխօսութեամբս, որոց խոստացար սոցա փակել եւ բանալ գդուռն արքայութեան, բացցեն եւ մեզ, մեղապարտ ծառայիցս քո՝ Սահականոս *գրոց աշակերտեալ եւ* Յակոբ *փծուն գրչի, Նաեւ սատացողի լուսագարդ կտակի՝* Կարապետ *վարդապետի եւ եղբարցն՝* Յովաննէս *առաջնորդողի սուրբ ուխտիս եւ* Ալիզրեկի, *եւ ծնօղացն, եւ ամենայն սրեան մերձաւորացն. ամէն։*

486ա Փա՛ռք սկզբան եւ անսկզբանն, ընդսկզբանն եւ սկզբնաւորին սկզբանց, անքնին, գերաբուն եւ հաճագոյ ոչխութեանն, անորիշ բաժանմանն եւ միով Աստուածութեանն՝ Հօր՝ անբսկիզբն եւ անծին անձնաւորութեանն, եւ Որդւոյ՝ ծնընդեանն անբսկզբան, անեղապէս եւ անժամանակ, ինքնաբաւ իշխանութեանն, եւ Հոգւոյն՝ երկոութեան ի Հօրէ, անճառաբար բղխման, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Այդ, ի յամի Մինդեան փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հազարերորդի, չորս հարիւր եւ քսաներորդի, եւ ի թուականին Հայկազեան տոհմիս տումարիս ըստ հոլովման ամաց ՊԿԹ. (1418), գրեցաւ Գիրքս քարոզութեան յերկուց հատորաց մեծ վարժապետին, քաջ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփային՝ արիւն անուն գերապատիւ սուրբ րաբունապետի Գրիգորի՝ *աշակերտի* Յովհաննու Որոտնեցւոյ, *ի կարգէ աստուածաբան վարդապետաց երանելոյն* Գրիգորի Աստուածաբանի, Կիւրղի *եւ* Աթանասի, *միաբանութիւն գաւանողաց զԲանն Աստուած միացեալ ի մարմնի, որոց յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի, եւ աղօթք սոցա ի վերայ ամենայն աշխարհի, ձեռամբ անարհեստ եւ անիմաստ, մեղսամած, մատնագրեալ, սխալագիր գրչի՝* Յակոբ *անարժան, ծոյլ եւ մեղսասէր կրաւնաւորի, ի յիշատակ եւ ի վայելումն աստուածապարգեւ, հոգիքնկալ երանաշնորհ քաջ րաբունապետին եւ տիեզերայոյս վարդապետին՝* Կարապետի, *ի վայելումն անձին եւ ի յիշատակ բարի ծնողաց իւրոց եւ ամենայն արեան մերձաւորացն, զոր Տէր Աստուած վայելել տացէ նմա ընդ երկայն աւուրս. ամէն։ Այլ եւ գաստուածամերձ եւ գաստուածարեալ գհոգեւոր հայրն իւր՝ զտէր Ջաքէոս եպիսկոպոսն, որ բազում ջանիւ եւ աշխատութեամբ աշխատել է ի յուսուցանել եւ ի յառաջնորդելն սուրբ ուխտիս, զոր եւ Տէր Աստուած գաստուերեսցէ գհոգի նորին ընդ սուրբ հայրապետացն Գրիգորի, Ներսէսի եւ այլ սուրբ հայրապետացն. ամէն։ Գարձեալ աղաչեմ զամենեսեան սի[ր]ողն Քրիստոսի, որք հանդիպիք այսմ հոգիաբուխ պատգամացս, յիշել |487ա| առաջի անմահ գառինն Յիսուսի Քրիստոսի գաստուածարան վարդապետն՝* զԿարապետ, *որ մեծաւ տաժանմամբ եւ եռաւփաֆառ սիրով ետ գրել զտնեչալիս ոգւոյ եւ գգերարհաշ իմաստութիւն եւ գոգեշահ, լուսաւոր վարդապետութիւն Մեծ հռետորին* Գրիգորի, *զոր եւ պատուեհաք առ բարերարն Աստուած պահել զսա անփորձ եւ անբասիր մինչ ի խորին ծերութիւնն. ամէն։ Այդ, գրեցաւ սա ի յերկիրս Քաջբերունի, ի* Սուրբ *ուխտս Խառաբաստաւ, ի հրեշտակաբնակ կայարանս սրբոց վարդապետաց եւ ճգնաւորացն առաջնոց, ի գրունս* Տիրամօր Աստուածածնին *եւ* Սուրբ Սահականոսի *եւ* Սուրբ Սարգսի, *հրամանաւ գիտնական եւ արդիւնական հռետորի՝* Կարապետ *վարդապետի, ի ծնունդ եւ ի սնունդ մաքրաւիթալ որդւոց մօր մերոյ Սիոնի, ի յիշատակ իւր եւ իւրոցն ամենայնի, հարազատ եղբարցն. խաչաշարչար մշակին եւ կենդանի նահատակին՝* Յովաննէս *սրբասէր կրօնաւորի՝ առաջնորդի սուրբ ուխտիս, զի չէ պակաս յառաջին սուրբ հարանցն, զոր եւ Տէր Աստուած պահեսցէ զսա ի կամս իւր, եւ յետ աստեացս՝ ընդ սուրբ հարանցն դասեսցէ եւ պսակե[սցէ, եւ]* զԱզիզբէկի *եւ գաւակսն. ամէն։ Այլ եւ գմարմնաւոր ծնօղսն՝* զՄարգարէն *եւ գմայրն, եւ գհոգեւոր հայրն՝ տէր* Ջաքէոս *եպիսկոպոս՝ հանգուցեալն ի Քրիստոս, եւ քւերորդին՝ զտէր* Սահականոս, *նորընծայ եպիսկոպոս սուրբ ուխտիս, եւ զայլ ամենայն արեան մերձաւորսն՝ զկենդանիս եւ զհանգուցեալսն լսել տայ գերանաւէտ ձայն, որ ասէ. Եկա՛յք աւրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք պատրաստեալ ձեզ գարքայութիւնն. ամէն։ Գարձեալ աղաչեմ զամենեսեան, որք օգտիք ի սմանէ, յիշեցէ՛ք յերկնաբացիկ եւ յաստուածամերձ յաղօթս ձեր զհնիմաստ եւ զսխալ գրիչս* Յակոբ, *որ գրել սորա ի հարկէ եւ ի սիրոյ եղեւ, եւ ո՛չ ի մակացութիւն արուեստից, եւ հայցեմք յամենայնէ ներումն գտանել սխալանաց, որ աստ գտանի, քանզի կար մեր այս էր։ Զի թէ յօգուստ ումեք լիցի, շնորհակալութիւն Հոգւոյն շնորհաց եղիցի, եւ կամիլ աղօթից ձերոց ցօղեսցէ ի տապան իմ գերեզմանի, եւ սուրբ հոգեւոր հօրս իմոյ՝* Կարապետ *վարդապետի, որ տեսականաւն եւ գործնականաւն զարգարեալ է, որ օգնական եղեւ մեզ յօժար կամօք եւ անկեղծ սիրով, կեա[ց|487բ|ր[ելով եւ քա]շալերելով եւ ամենայն պիտո-*

յիւք, զոր հատուսցէ սորա միոյն հարիւրապատիկ, Ահապադիկ եւ բիւրապատիկ՝ կրկին կենաւք. ամէն: Այլ եւ յետ Քրիստոսի երախտաւոր հոգեւոր հայրն իմ զմեծ վարդապետն Գրիգոր, որ զսակաւ գիրս ուսոյց մեզ, նաեւ գուսուցիչն եւ գմարմնաւոր երախտիքն, զոր ունին ի վերայ մեզ, գաստուածապարփակ հոգին՝ գԹումայ վարդապետն, որ զօրինակն շնորհեաց եւ յաջողեաց, եւ գմաթեղս կրօնաւորն, որ բազում երախտիք կա ի վերայ մեզ, այլ եւ գաստուածարեալ կրօնաւորքն՝ հարազատ եղբարքն, որ գպակասութիւն սորա լցին՝ օրինակ շնորհելով, եւ գմկրտիչին, որ ասկաւ ինչ աշխատեցան ի պակասութիւն սորին: Ես դարձեալ առայեմք գամենեսեան, որք օգտիք ի սմանէ՝ ուսանելով եւ կամ օրինակելով եւ կամ այլ ինչ իւիք, յիշեսջիք ի բարին Քրիստոս գվերոյասացեալսն՝ գկարապետ վարդապետ եւ գեղբարքն իւր եւ գայլ ամենայն արեան մերձաւորսն, եւ գայնոսիկ, որ ի սուրբ գիրքս երախտիք եւ աշխատանք ունին, մեզաց թողութիւն խնդրեցէ՛ք եւ լի սրտիւ եւ առաւս բերանով Աստուած ողորմիա ասացէ՛ք, եւ Աստուած ձեզ ողորմի եւ ձեր ննջեցեալսդ. ամէ՛ն, ամէ՛ն:

486բ-7բ՝ համառատութիւնք տե՛ս ԺԲ. դ. յիշ. և. էջ 212-213:

2. *160ա (Մոեփանոս գրչի) Զանպիտանս յիշել առաչեմ ի Տէր Յիսուս Քրիստոս (նման՝ 164ա, 167բ):*

470բ Զանպիտանս ծառայ, Յիսուս Աստուած, փրկեա՛յ ի փորձանացդ զԱտեփանոս:

507ա Մ՛ով բարի ընթերցող, զԱտեփանոսիկ գրիչս յիշեա՛ ի Տէր, աղաչեմ, եւ խոշորութեան եւ ախալտացս անմեղադիր լե՛ր, զի դեռ ///գիր է, եւ կար մեր այս էր:

3. *179բ եւ ինձ՝ մեզաւոր գրչի Գրիգորի, խնդրողի բանին, մեզաց Թողութիւն եւ ողորմութիւն յաւուրն դատաստանի յանլիշելարն Տեառնէ, եւ ամենայն աշխատողացն ի սմա, քարոզողացն եւ լսողացն, եւ որք Ամէն ասացեն առհասարակ շնորհք եւ պարգեւք եւ դարձումն եւ ազատութիւն յատի կենացս եւ հանդիպումն Հօրն երկնաւորի եւ մարդասիրութեան Որդւոյն միածնի եւ ազատութեան Հոգւոյն Ճշմարտի. ամէն եւ եղիցի: Եւային հաշտում ընդ քեզ տառապեալդ եւ խախտեալդ ի դէմս ևկեղեցւոյ եւ վաճն մարտիրոսաց եւ խնդրելոյ զՏէր Ծ. (50) համարքն է քաղուածոյ. եւ Քրիստոսի փա՛ռք:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *488բ (Ա՛է. դ.) ԺՐ. (12) Թուման է, որ տուի յաւէտ համբարձման առաջի Աստուծոյ Կարմիր Ծառուրիին տեղն:*

2. *143բ (Ա՛է. դ.) Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա՛ն է:*

ԿՆՔԱԼԴՐՈՇՄ՝ *2ա, 143բ, 488բ Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա՛ն է:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *361բ Աղրէաս Իսպարտայոյ:*

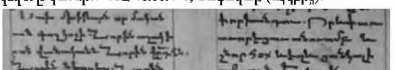
2144

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

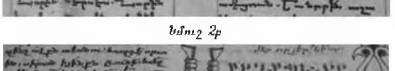
ՏԱԹԵՒԻ

ԳՐԻՉ՝ կարապետ էին., Թումա էին. (ցոնկի՝ 3ա-3բ եւ եկաթագրերի): ՍՏԱՑՈՂ՝ կարապետ էին. (գրչոյր):

ԹՂԹ՝ 464+1 (կրկին՝ 394). չդրատած 1ա-2ա, 464բ: ՊՐԱԿ Ա-ԼԸ (կրկին՝ ԺԶ)x12 (Ա 13, ԺԹ, ԼԸ 16, ԺԶ 14, ԺԹ 2, ԼԸ 8): ՆՒՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԶՈՒՒԹԻՒՆ՝ 18,5x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (13x8,7-14,2x11): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (եռաշարք յաւելագրողի՝ 2բ): ՏԻՂ 38-39: ԿԱԶՄ՝ գոյնմատոյց չագաթնակազմի կապի գոնակով, միջուկը՝ ասխատակ, ստամոր՝ զարգանիչս կարմիր թուիք. լուսանցակողերը կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ Ի, մագաղաթ (սկզբից):

Նմուշ 2բ

Նմուշ 203ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ե ա ս խ ա ր ա ճ՝ 9ա: ձ ա կ ա տ ա գ ա գ ր ի՝ 3ա, 14ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր ի՝ բուսականն: Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճոճգուշագիր, թռչնագիր: Գ ա յ ե ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից պակասաւոր (սկսակ ԺԹ.), խոնաւութիւնից գրագրուր գունափոխուած, լուսանցներում փոփոխուած պատառուածքներ, գեցուկեր: Կազմի կաշին՝ ճեռնուած, եզերդ՝ մաշուած, կապկիներն ընկած: Ժէ. դ. ճոռոգուած, լուսանցները աեղ-աեղ կարկատուած, վերակազմուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-455բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *3ա-3բ* Այս ինչ է ի գիրք Քարոզիս առաջին ճառորիս – *Առաջին՝ նախերգաբար վասն Տարեմտին,... ՃԿ. Դարձեալ Յոհաննու եւ Յակոբոյ,...*

Նշուած 160 քարոզներից առկայ են 154բ, այլ թւում 142բ՝ Ձմեռնան Հատորից, 11-ը՝ Ամառան Հատորից, իսկ 1-ը՝ այտաքոյ նոցունցը:

1. *9ա* Գրիգորի Եռամեծի հաց եռեռորի եւ աւյաղթ փիլիսփայի, աչակերտի Յոհաճնու Որոտնեցոյ, արարեալ Բանս խրատականս, ճոգեշահս եւ ճանճարս, իմաստասէրս՝ ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնից տէրունականաց ի պատիւ սրբոց

[Քարոզ յԱռաջին ճառորէ]

Տե՛ս Ձմեռնան ճառ. տպ. 1740. Ա/*9ա-14ա*, Բ/*14ա-5բ*, Գ/*34բ-5ա (ակնթց լեռոյ)*, Դ/*14բ-9բ*, Ե/*19բ-23բ*, Զ/*23բ-9ա*, Է/*29ա-34բ*, Ը/*35ա-41ա*, Թ/*41ա-4բ*, Ժ/*45ա-7բ*, ԺԱ/*47բ-50բ*, ԺԲ/*50բ-4ա*, ԺԳ/*54ա-8բ*, ԺԴ/*55բ-61բ*, ԺԵ/*61բ-5ա*, ԺԶ/*65ա-7ա*, ԺԷ/*67ա-71ա*, ԺԸ/*71ա-4բ*, ԺԹ/*75ա-7բ*, Ի/*77բ-80ա*

ԻԱ/80ա-4ա (բաժանուած 2 քարոզի՝ ԻԱ-ԻԲ)։ ԻԲ/84ա-6բ։ ԻԳ/86բ-9բ։ ԻԴ/89բ-94ա։ ԻԵ/94ա-7բ։ ԻԶ/97բ-9բ։ ԻԷ/99բ-101բ։ ԻԸ/1բ։ ԻԹ/102ա-5բ։ Լ/105բ-8բ։ ԼԱ/108բ-10ա։ ԼԲ/110ա-3ա։ ԼԳ/113ա-5բ (բաժանուած 3 քարոզի՝ ԼԳ-ԼԵ)։ ԼԴ/115բ-8բ։ ԼԵ/119ա-22բ։ ԼԶ/123ա-7ա։ ԼԷ/127ա-9բ։ ԼԸ/129բ-34ա։ ԼԹ/134ա-6ա։ Խ/136ա-9ա։ ԽԱ/139ա-42ա։ ԽԲ/142ա-4ա։ ԽԳ/144ա-7ա։ ԽԴ/147ա-50բ։ ԽԵ/150բ-3ա։ ԽԶ/153բ-6բ։ ԽԷ/156բ-9ա։ ԽԸ/159ա-62ա։ ԽԹ/162ա-4ա։ Ծ/164ա-8ա։ ԾԱ/165ա-9բ։ ԾԲ/169բ-71բ։ ԾԳ/171բ-2բ։ ԾԴ/172բ-3ա։ ԾԵ/173ա-4ա։ ԾԶ/174ա-5բ։ ԾԷ/175բ-7բ։ ԾԸ/177բ-9ա։ ԾԹ/179ա-81բ։ Կ/181բ-5ա։ ԿԱ/185ա-8ա։ ԿԲ/188ա-92ա։ ԿԳ/192ա-5ա։ ԿԴ/195ա-7բ։ ԿԵ/198ա-200բ։ ԿԶ/200բ-3ա։ ԿԷ/203ա-6ա։ ԿԸ/206ա-8ա։ ԿԹ/208ա-10բ։ Հ/210բ-3բ։ ՀԱ/213բ-6ա։ ՀԲ/216ա-7բ։ ՀԳ/217բ-20բ։ ՀԴ/220բ-1ա։ ՀԵ/221ա-3բ։ ՀԶ/223բ-5բ։ ՀԷ/225բ-8ա։ ՀԸ/228ա-31բ։ ՀԹ/231բ-4ա։ Ձ/234ա-6բ (վրձ. «Աստ հատուցանել ցնծին բնիսն ապաշխարութեամբ»)։ ՁԱ.ՁԴ/1բ Ձե/237ա (սկ. «պատահմանց։ Եւս. Մ՛ երկնչիր»)։ ՁԶ/237ա-40ա։ ՁԷ/240ա-2բ։ ՁԸ/243ա-7ա։ ՁԹ/247ա-9ա։ Ղ/249ա-51ա։ ՂԱ/251ա-3բ։ ՂԲ/254ա-6ա։ ՂԳ/256ա-8ա։ ՂԴ/258ա-60ա։ ՂԵ/260ա-2բ։ ՂԶ/262բ-7ա։ ՂԷ/267ա-71բ։ ՂԸ/271բ-3բ։ ՂԹ/274ա-6բ։ Ճ/276բ-8բ։ ՃՄ/279ա-80ա։ ՃՆ/280ա-1բ (միացուած ՃԱ-ին)։ ՃԳ/281բ-3ա։ ՃԴ/283ա-5բ։ ՃԵ/285բ-9ա։ ՃԶ/289ա-93բ։ ՃԷ/293բ-7ա։ ՃԸ/297ա-301բ։ ՃԹ/301բ-5բ։ Ճ՚/305բ-8ա։ Ճ՚Ա/308ա -12բ։ Ճ՚Բ/312բ-5բ։ Ճ՚Գ/315բ-8ա։ Ճ՚Դ/318ա-20բ։ Ճ՚Ե/320բ -2բ (322բ-ճա տե՛ս 3)։ Ճ՚Զ/326ա-8բ։ Ճ՚Է/328բ-32ա։ Ճ՚Ը/332ա-5ա։ Ճ՚Թ/335ա-7բ։ Մ/337բ-41ա։ ՄԱ/341ա-3ա։ ՄԲ/343ա-6բ։ ՄԴ/346բ-8բ։ ՄԵ/348բ-51ա։ ՄԶ/351ա-4ա։ ՄԷ/354ա-5բ։ ՄԸ/355բ-8ա։ ՄԹ/358բ-9բ։ ՅԱ/360ա-1բ։ Ճ/362ա-5ա։ ՅԱ/365ա-6բ։ ՅԲ/366բ-9բ։ ՅԳ/369բ-72ա։ ՅԴ/372ա-6բ։ ՅԵ/376բ-9ա։ ՅԶ/379ա-81ա։ ՅԷ/381ա-3բ։ ՅԸ/383բ-6բ։ ՅԹ/386բ-92ա։ Ն/392ա-4բ։ ՆԱ/394բ-401ա (բաժանուած 2 քարոզի՝ ՆԱ-ՆԲ)։ ՆԲ/401ա-5բ։ ՆԳ/405բ-7ա։ ՆԴ/407ա-8ա։ ՆԵ/411բ-5ա։ ՆԶ/408բ-11բ («ՆԴ-ից յետոյ)։ ՆԷ/415բ-8բ։ ՆԸ-ՃԿՒ/յիք։

2. [Քարոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ա.մատան հտ. սպ. 1741. Ա-ՃՀԲ/յիք։ ՃՀԳ/419ա-22բ։ ՃՀԴ/422բ-6ա։ ՃՀԵ/426ա-30ա։ ՃՀԶ/430ա-3բ։ ՃՀԷ/433բ-7ա։ ՃՀԸ/437ա-9բ։ ՃՀԹ/439բ-42բ։ ՃՁ/442բ-6ա։ ՃՁԱ/446ա-9ա։ ՃՁԲ/449բ-51բ։ ՃՁԳ-ՃՁԴ/յիք։ ՃՁԵ/451բ-5բ։ ՃՁԶ-ՃՁԸ/յիք։

– *186ա (Կարմրագիր) Յառաջ գնայմիր համարով ԺՁ. տեսրս շարեալ եւ ապա՝ դնեւով գրած ԺՁ.ն (Նոյնի՝ 197բ, վերաբերում է ԿԴ., ԿԴ. քարոզներին)։*

3. [Քարոզ յարտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *322բ-6ա* Վասն սգաւորաց, ի բանն. երանի սգաւորաց, զի նոքա միսիթարեացեն – *Վարդապետք ասեն, թէ, Մուգն յԲ. բաժանի...*

Բ. [Բաւիք ցանապամբ]

1. *455բ-9ա* [Ի Մաշտոց գրոց]

ա. *455բ-7ա* [Կանոն սկրտութեան] – *Յորժամ տղայն Ը.օրեա լինի, տայ բերել ի դուրս գաւիթ եկեղեցւոյն...*

բ. *457աբ* Խոսամ վասն հիմնարկութեան եկեղեցո – *Ժողովեալ աստուածայնոյ եպիսկոպոսին զսրբազան դասս պաշտօնէից...*

գ. *457բ-9ա* Իսկ ի նաւակատիս եկեղեցոյն – *Յերկրեա հսկումն է մինչեւ ցառաւօտն միաբան սուրբ ուխտիւն ի տանն սրբութեան...*

դ. *459ա* Աւրհնութիւն աւազանին սրբոյ – *Աստուածաբեր հաստատեն գաւազանն ի տեղոջ իւրում...*

2. *459ա-62բ* [Օրհնութիւնք եւ Գոտաւոք]

ա. *459ա-62բ* [Օրհնութիւնք յետ Խառոզից] – *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն Քաւմանութեան...*

բ. *462բ* [Նախերգան] – *Շնորհաւք բարերար կամաւք մեծին Աստուծոյ, որ կոչեաց զմեզ ի սպասաւորութիւն...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ Ժ.Ի. ԴԴ.

1. *2բ* Այս են կարգ վարդապետաց հարց –*Նախ՝ Մխիթարն, որ մականուն Գոշ կոչի...* Վռվասն, *որ ի Խոռնուհեացս /// (շար. 1 Թերթ կորուած հանուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

463բ Փա՛ռք անզգաբնականն Հաւր եւ անմկբնաբար սկսեալոյն ի նմանէ Որդոյն միածնի եւ անհաւրազատ բղխմանն ի Հաւրէ Հոգւոյն Սրբոյ, մի Աստուածութեանն եւ մի տէրութեանն եւ մի իշխանութեանն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Որով հրամանաւն շարժին էակք ամենայն ըստ սահմանին իւրեանց եւ ըստ կարգի, մանաւանդ բանականս այս մարդկայինս ազգ, որ է պատուեալ հանճարով եւ իմաստութեամբ, որով գնաւորական շարժումն իմաստասիրապէս գիտէ յօրինել աստուածային սիրովն բղեռնեալ, վասն զի որում բաղձա՛ նմին եւ հասանել ջանա, զի բուռն է, քան զմահս էր, մանաւանդ յորժամ յԱստուած իցէ տարփումն փափաքանացն, եւ ոչինչ կասեցուցանէ յաստուածայնոյն։ Որոյ մասին եւ իմս տկարութեան եղեւ փափաքումն սիրե՛լ այսմ տառի եւ ծաղկաւէտ բ[ու]բաստանի, եւ յաւարեցայ [գ]նրծ իրիս վասն մակաց[ո]ւթեան, ի վարժ կրթութեան ուսո[մ]նասէր անձանց։ Եւ արդ, [գր]եցայ սայ ձեռամբ ախ[մա]ր եւ փծուն գրչի՝ Կարա[պետ] բանի խնդրողի, որ եւ [ոչ ե]մ արժանի, ի թվակ[ա]ութեանս Հայոց ՊՀԴ. (1425), ի [Սուրբ] ուխտս Տաթեի, առ դրան Սուրբ տաճարացս Տիրամայր Աստուածածնի եւ Ստաթէի Սուրբ Առաքելոյն եւ Սերոյն Գրիգորի, առ ոտս մեծ բարունապետին Մխիթարս։ Արդ, որք հանդիպիք այսմ տառիս՝ տեսանելով կամ ուրիճակելով, յիշեցէ՛ք ի մեղաւքաիւչ յաղաւթս ձեր գտուանուն քահանայ՝ կհարապետ եւ գհայրն իմ գՄկրտիչ քահանայն, եւ գմայրն իմ գեղիսաբեթ, գիտելեցեալսն ի Քրիստոս, եւ գայլ ամենայն մերձաւորսն իմ գկենդանիս եւ գհանգուցեալս։ Այլ եւ զդրօրվագուժ հոգեւոր հայրն իմ, զբարերարն եւ յոյժ երախտաւորն, զանյաղթ փիլիսոփայն եւ զիսարաղնագեաց ճգնաւորն՝ գՅակոբ կուսակրաւն արեղայն, որ առաջնորդ եղեւ ինձ ի յամենայն բարիս ոչ միայն բանիւ, այլեւ գործով, որով փոխարէնն

ո՛չ է ի մէնջ եւ յայսմ աշխարհիս, այլ յԱստուծոյ ի հանդերձեալն։ Այլ եւ գհամշիրակ եւ գփիաշոնչ գհայրն իմ հոգեւոր եւ գեղբայրն գիաւոր՝ գԹումա քահանայ՝ զաշակերտն եւ սիրոյդն բանին Յիսուսի, որ զաւրինակն շնորհեաց եւ գձանկ գրոցս եւ գամենայն երկաթագիր՝ որ ի սմա կա, գրեաց, եւ ինձ ապաւկան եւ յորդորել եղեւ հանապազ, ակն ի վարձահատոյցն ունելով ի Քրիստոս, որ ասաց. Որում արարէք ի փոքրականցս, ինձ արարէք։ Այլ եւ գդեռա|464ա|բոյս կուսակրաւն քահանայն՝ գԹորոս, գխալալարդար մշակն եւ գկնէ-դանի նահատակն, որ յոյժ չարչարեցաւ եւ գիւխքին կոկեաց, որով յիշատակն աւրինութեամբ եղիցի։ Այլ եւ զաւագ սարգաւագինս գերկոսին եղբարսն՝ գե-ղիայն եւ գՄարգիսն, որ եւ նոքա յոյժ աշխատեցան ի սպաս առնելն եւ ի ջուր բերելն եւ ի Էջագ վաեւելն. զի վառեալ լապտերօք Քրիստոսի հանդիպեսցին։ Այլ եւ զծերունի հայրն իմ գՄարգիս միայնակեցն, որ է պանդուտակից մեզ եւ սպասաւոր եւ բազում կերպիւ օգնական, ի բարի մտաց մի՛ դադարեալք, եւ Աստուած ձեզ յիշողացդ եւ մեզ յիշեցելոցս ահհասարակ ողորմեսցի։ Յարձեալ լերեւս անկեալ ազաչեմ գհեգումիւնդ ձեր, անմեղադիր լինել սխալանաց եւ վատութեան գրիս, զի յոյժ կ[արի]ատուիւն ունէի սուրբ գրոցս, եւ բազում աշխատութեամբ այսպէս կարողացայ։ Եւ Քրիստոսի փա՛ռք յաւիտեանս։

Յիշ-իս համառօտութիւնը տե՛ս ԺԵ դ. յիշ-ք, Ա. էջ 337-Ճ։

2. *Յբ (մէկ տող քերուած) /// Ազաչեմ յիշել միով հայր մեզաւիւ գհոգեւոր եւ գմարմնաւոր ծնաւղս իմ, եւ դուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՈՏԱԳԱՅԻ

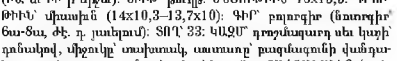
1. *464ա (ՀԽ. դ., նոտրգիր) Այլ եւ քահանայցս եւ ժողովրդեանս մեր, որք ի տեզոջս հանդիպեցան եւ լսողք եղեն բանիցս, տապէ սոցա Քրիստոս Աստուած երկար կեանք եւ առողջութիւն հոգով եւ մարմնով եւ բեւեռեսցէ գմիտս սոցա յերկեղն իւր եւ ի սէրն, եւ անցեալ սխալանացն Յողոմիւն արասցէ եւ յապա-գայիս չարեացն եւ ի մեզացն պահեսցէ խնամօք ողոր-մութեան իւրոյ, ամէն։ Այլ եւ ծնօղքն մեր եւ խրատիչք, որք ըստ հոգով եւ ըստ մարմնոյ եւ վարժիչք եւ առհա-սարակ ամենայն երախտաւորք եւ կենդանիք եւ հան-գուցեալք ամէնսառատ մարդասիրութեամբ եւ անհաս բարերարութեամբն իւրով Աստուած հաշտեսցի ողոր-մութեամբն ի նոսա եւ արասցէ համ[ո]ւսումն ամե-նայն քրտանց վաստակոց նոցա եւ ջնջեսցէ [զ]ձեռա-գիր յանցանա[գ]ի նոցա. ամէն։*

2. *464ա (բոլորգիր, 5 տող քերուած) /// եւ դուք յի-շեալ [լիջիք] ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ։ Ռձե. (1656) թվին։*

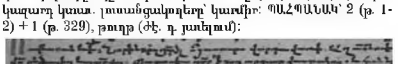
2145
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԵ. դար

ԹԵՐԹ՝ 329-3 (տեւս Պահպանակ). չգրած՝ 1բ-2բ, 8բ, 164բ, 170բ, 227բ, 266ա, 329ա։ ՊՐԱԿ՝ 1x5+ԱԼ-ի2x12 (Ա, Ը 11), 1x11 (ԻԱ եւ ԻԲ-ի միջեւ)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5։ ԳՈՒԻ-ԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x10,3–13,7x10)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (նուռզիր՝ 6ա-8ա, ԺԷ. դ. յատկանշ.)։ ՏՈՂ՝ 33։ ԿԱՋՄ՝ գոծմնագործ սեւ կապի՝ դանակով, միջակը՝ տափատակ, աւտառը՝ բազմագունի վանդա-կապատ կտաւ. լուսանցազծողներ՝ կաոմիր։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (թ. 1-2) + 1 (թ. 329), թուղթ (ԺԷ. դ. յատկանշ.)։

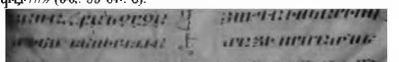
Նմուշ նորոգողի 7ա

Նմուշ գրի՛ 38ա

ՄԱՆՐԱՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 9ա, 12ա։ Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային։ Ձ ո դ ա գ ի ր հաճգագաշար։ Գ այ ե ր շագանակագոյն։

ՊԱՏԱՐԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – ճաղոց։ Ժ-ԺԱ. դդ.։ 2 (Ա-Ը) + 2 (Գ-Դ), ստացուած եզրաւարուած 2 թերթերի քնդրսնկի եղկտա-կումով։ Մազապաթ, եղկսին (15x13), ուղղագիծ եղկսեպաչիր, 21 տող։ Կարդալ՝ Բր-Ա4ա, Բա-Ա4բ «/// Ի ձեզէ ապ միաիքարու-թիւն... ամենեցին բարեկեցիկին» ///» (Յովր, ԻՒ., 2-23)։ Գր-Դա «ճմա։ Բայց զայս առեալ... այսոքիսի» (Ա. Թես. Դ. 13-17)։ Գա-Դբ «/// Աւետարան յաւ Յովհաննու – եւ ես մեռ Զատիկն... ճա կեր» /// (ԺԱ. 55-ԺԲ. 6)։

Նմուշ Դա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան ճեռքեր, գանազան թեր, փոերիկ պատռուածքներ, ցեղայներ։ Կազմի կա-շին ճեռուած, եզերք մաշած, մշկի կտին վերից վար ճե-ղուած, ցեղակեր, կապիչներից մէկն ընկած, միւսը՝ մաշած։ Ժէ. դ. նորոգուած եւ յոգնած ցանկի թերին՝ 6ա-8ա։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *3ա-328բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *3ա-8ա* Յանգի է երկրորդ հատորի Քարոզիս – *Առաջին՝ նախերգաբար վասն աւրինաց... Ղ. Նորին դարձեալ վասն հայի...*

Նշուած 99 քարոզներից 8բ՝ Զմեռան հատորից, իսկ 91բ՝ Ամառան։

1. *41ա-70բ* [Քարոզգիրք Յակոբայ հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռոյն ճար. տպ. 1740. Ա-ձԽԵ/չԽք. ձԽՀ/41ա-4ա: ձԽԹ/44ա-8բ: ձՇ/48բ-52ա: ձՇԱ/չԽք: ձՇԹ/52բ-5ա: ձՇԹ/55ա-60ա: ձՇԹ/60ա-4բ: ձՄԲ/64ա-7ա: ձԿ/64ա-70բ: ձԿԱ/չԽք:

2. *9ա-328բ* Գրիգորի աշակերտի Եռամեծի Յոհաննու Ոսոսեցւոյ երկոտող ճառատ Քարոզգրոցս

Տե՛ս Ամառոյն ճար. տպ. 1741. Ա/9ա-11բ: Բ/12ա-7ա: Գ/17ա-25բ: Դ/25բ-9բ: Ե/29բ-34ա: Զ/34ա-6բ: Է/36բ-41ա (41ա-70բ տե՛ս 1): Ը/չԽք: Թ/71ա-4ա: Ժ/74ա-5բ: ԺԱ/75բ-9բ: ԺԲ/79բ-83ա: ԺԳ/83ա-8բ: ԺԴ/88բ-90ա: ԺԵ/90ա-1ա: ԺԶ/91ա-3բ: ԺԷ/93բ-6բ: ԺԸ/96բ-9բ: ԺԹ/99բ-102բ: Ի/102բ-5ա: ԻԱ/105ա-7բ: ԻԲ/107բ-9ա: ԻԳ/109ա-12ա: ԻԴ/112ա-6բ: ԻԵ/116բ-9ա: ԻԶ/119ա-22ա: ԻԷ/122ա-6ա: ԻԸ/126ա-9բ: ԻԹ/129բ-31ա: Լ/131ա-3ա: ԼԱ/133ա-5ա: ԼԲ/135ա-8բ: ԼԳ/138բ-41ա: ԼԴ/141բ-4ա: ԼԵ/144ա-7ա: ԼԶ/147ա-50բ: ԼԷ/150բ-3ա: ԼԸ/153ա-7ա: ԼԹ/157ա-9ա: Խ/159ա-62բ: ԽԱ/162բ-6ա: ԽԲ-ԽԳ/չԽք: ԽԴ/166ա-8բ: ԽԵ-ԽԶ/չԽք: ԽԷ/168բ-72բ: ԽԸ/172բ-4բ: ԽԹ/174բ-6ա: Ծ/176ա-7ա: ԾԱ/177ա-8ա: ԾԲ/178ա-9ա: ԾԳ/179ա-81բ: ԾԴ/181բ-5ա: ԾԵ/185ա-7ա: ԾԶ/187ա-8բ: ԾԷ/188բ-92ա: ԾԸ/192ա-5ա: ԾԹ/195ա-6ա: Կ/196բ (վրդ. «այլ ծիծաղելն անմտութիւն է եւ աւելորդ»): ԿԱ/198ա-200բ: ԿԲ/200բ-4բ: ԿԳ/204բ-9բ: ԿԴ-Հ/չԽք: ՀԱ/210ա-2բ: ՀԲ/212բ-6ա: ՀԳ/216ա-7բ: ՀԴ/217բ-23բ: ՀԵ/223բ-6ա: ՀԶ/226բ-30բ: ՀԷ/230բ-3ա: ՀԸ/233բ-6բ: ՀԹ/236բ-9բ: Ձ/չԽք: ՁԱ/239ա-43ա: ՁԲ/243ա-5բ (վրդ. «Երբորոտն ուրէք միջնորդէ»): ՁԳ-Ճ/չԽք: ՃԱ/246ա-7ա: ՃԲ/247ա-51ա: ՃԳ/251բ-3բ: ՃԴ/253բ-7բ: ՃԵ/257բ-61բ: ՃԶ/261բ-5բ: ՃԷ-ՃԻ/չԽք: ՃԻԵ/268ա-73բ: ՃԻԶ/274ա-8ա: ՃԻԷ/278ա-9բ: ՃԻԸ/279բ-85ա: ՃԻԹ/285բ-90բ: ՄԱ/290բ-7ա: ՄԱԱ/297ա-301բ: ՄԱԲ/301բ-5բ: ՄԱԳ/306ա-9բ: ՄԱԴ/309բ-12բ: ՄԱԵ/312բ-6բ: ՄԱԶ/317ա-20ա: ՄԱԷ/320ա-3բ: ՄԱԸ/323բ-6ա: ՄԱԹ/326ա-7բ: ՄԵ/327բ-8բ: ՄԵԱ-ՁՋԸ/չԽք:

Բ. ՅԱՒԵԼԱԿՐՈՒԹԻՒՆ, 1569 թ.

ա. *209բ* Գիր արձակման – *Ա՛ռ նոր փարչ մի, լի՛ց ջրով, գաւաթի մի դինի դի՛ր ի փարչին վրայ…*

բ. *266բ-7բ* [Անխորագիր] – *Աւետարանիչն է խիստ դիժար /// (շար. 1 էջ եղծուած) |267բ| ես՝* Վրթանէս *ողորմելի, / Յաւրինակէ գրանս գրեցի, / Զղարիպուհին ոմ չէ տեսեր, / Ի յաշխարհիս խապար չունի (տե՛ս Ձիշ. յետ. 1):*

գ. *268բ* [Անխորագիր] – *ես՝* Վրթանէս *մտաւք տկար, / Միտքս է կորեր յերկիր ի վար…*

դ. *1ա* [Գիր տարեաց ՌՃՋ-ՌՃԻԲ. ամաց] – *ՌՃՋ՝ Հ… ՌՃԻԲ՝ Թ:*

ՅԻՇԵՑԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԹՒԱՄԱՆԱԿԻ

305բ Ձմեռոցեալ գրիչս աղաչեմ յիշել ի Տէր, եւ Աստուած ձեզ յիշէ Աստուածածին կուսին բարեխօսութեամբ:

316բ Ջտկար գծօղս յիշեա՛յ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *197ա* Վրթանէս *վարդապետս ի թվին ՌՃՁԲ. (1539) եղեալ աբեղայ, եւ չինեցաք զմեծ ժամատուն: Բ. (2) տարի կենայ ի վանքն եւ անտի գնացի ի Գերջաճ՝ ի մեծ Մաղաթիայ վարդապետին վանքն, եւ աշակերտեցայ նմա ի թվին Ռ: եւ ինամն եւ երկուսն (1543) Մաղաթիայ վարդապետն չինեց զՈւռեւնու խան, զի աւեր էր, եւ նայ նորոգեաց: եւ ինամն եւ Դ. (1545) Մաղաթիայ վարդապետն փոխեցօ առ Քրիստոս եւ ԼՁող մեզ սոսկ անմխիթար ի վերայ երկրի, զի բազում աշակերտս անմխիթար եւ որբ մնացաք ի սուրբ հօրէն մերոյ: |197բ| եւ անտի եւս գնացի ի Կեղի՝ ի մեծ վարդապետն, որ մականուն Շիրաք ասի, եւ կեցայ անտ Գ. (3) տարի: եւ անտի եւս գնացի ի մեծ ուխտն ի Խառփշար՝ առ մեծ վարդապետն Մեսրոպ, եւ նայ եւս առ Աստուած փոխեցօ: եւ անտի եւս գնացի ի Սեբաստիայ եւ կեցա տարի մ՛, եւ առի գօզալն ի թվին Հայոց ՌՓ. (1554): եւ եկայ դարձեալ ի Սորբ ուխտս, որ ասի Երկանի վանք եւ վճարեցի իֆի՛(պարտք: եւ դարձեալ գնացի ի Տիվկի եւ չինեցի գԽոտասու վանաց գեկեղեցին, եւ գժամատուն այլ չինեցաք: եւ դարձեալ եկայ ի վանքս, եւ չինեցաք զվերի պարիսպն եւ զներքին պարիսպն, գղվաքն եւ գտօրի (=տաւարի) տուն: եւ դարձեալ գնացի Երուսաղեմ ի թվին ՌԺՀ. (1569):*

2. *265բ (ժէ. դ.)* Ի հաւատուոնեցն (հաւատացուցո՛ղն) Ամիր-[Ս]ուրգիս բարջգարն ի տարին Գ. (3) նուկի ձէ՛ի:

3. *329բ (ժէ. դ.)* Բան Շաար Իլովի մղտսի Եօլդուն 5 դռուշով ագատ[է]լ փոխ տվի Բ. երկաթ ոսքդ դրած:

4. *329բ (ժէ. դ.)* Ես՝ Յոհաննէս վարդապետս, տվի եկեղեցւոյնդան Նուսիկին մանրուն, տվի ճԻ. (120) դռուռուշի: Երիցփոխան Մաճուկն, Ամիրխան, Սէֆէրն, տէր Սիմէոնն վկայ, Աստուած վկայ:

5. Պատառիկ պահպանեալ Գբ (ժէ. դ.) Լե. դռուռուշ տուաք Տապիզոնցի Աւետիրին, տիրացու Սէֆերին, Անդրէասի որդի Սէֆերին:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ Ա*ա*, Ա*բ*, Բ*բ*, Գ*ա*, Դ*ա*, Դ*բ*, 265*բ* (առանձին բառեր): *1ա* ՌՃՁԱ. (1732) որպէս:

2146

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

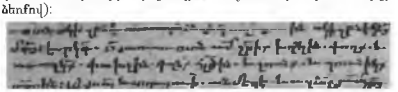
ԺԵ. դար

ԳՐԻՉ, ՈՒԼԿՈՂ՝ Յաւուրիւն սբղ.:

ԹԵՐԹ՝ 318-1 (տե՛ս Պահպանակ). չգոտած՝ 1աբ, 317ա-8բ: ՊՐԱԿ Ա-ԽՀ×12 (Թ թուիչ՞+1×3: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «Բ.Շ.» լուսադրոշմով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 18,5×14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,2×9): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 26-31: ԿՈՁՄ՝ դուշմագարդ սեւ կաշի, միջոցը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ (մասն պահպանակի՝ Ա, մասն վերջին պրակի՝ Թ):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Հ ի ա ս խ ո ր ա՛ 2ա: ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 169բ: Լ ո ւ ս ա ն ճ ա գ ա ր դ՝ բուսական (սա-

կան)։ Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղնձագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ (գոչի ձեռով)։

Նմուշ 193ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքից զրպարտելը թերեւակի գունափոխուած, 2-16i թերթերի վերին աւտարին մնկներ անկիւնները ծռ. դ. կարկատուած։ Կազմի կաշին՝ ճեռնուած, եզրերը՝ մաշուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

Ա. *2ա-313ա* [Քառոգգիրք Դրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. *2ա* Դրիգորի եռամեծի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոհաննու Ոսոտնեցւոյ աւարեալ Բ[ասս խրատականս, հոգեշահս] եւ հանճարս ի-մաստասէրս ի մեկնո[ւթիւն գովեստից տօնից] տէրունականաց, ի պատիւ սրբոց...

[Քառոգ[ ]Լռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ. տպ. 1740. Ա/*2ա-10ա*։ Բ/*չիք*։ Գ/*10ա-5ա*։ Դ/*չիք*։ Ե/*15ա-21բ*։ Զ.Ը/*չիք*։ Թ/*28բ-32բ*։ Ժ/*32բ-6բ*։ ԺԱ. ԺԲ/*չիք*։ ԺԳ/*41ա-7բ*։ ԺԴ.ԺԵ/*չիք*։ ԺԶ/*36բ-41ա*։ ԺԷ.ԻԹ/*չիք*։ ԻԱ/*47բ-54ա*։ ԻԲ/*54ա-9ա*։ ԻԳ/*59ա-62ա*։ ԻԴ/*62ա-4բ*։ ԻԸ/*չիք*։ ԻԹ/*64բ-9ա*։ Լ/*չիք*։ ԼԱ/*86բ-8ա*։ ԼԲ/*69բ-73ա*։ ԼԳ/*73ա-6բ (բաժանուած 3 քարոզի՝ ԺԶ.ԺՀ)*։ ԼԴ-ԼԵ/*չիք*։ ԼԶ/*76բ-82ա*։ ԼԸ-ԼԹ/*չիք*։ Լ/*82ա-6բ*։ ԽԱ.ԽԲ/*չիք*։ ԽԳ/*121ա-6ա*։ ԽԴ/*126ա-30ա*։ ԽԸ/*չիք*։ ԽԹ/*130ա-3ա*։ Ծ/*չիք*։ ԾԱ/*133ա-5բ*։ ԾԲ-ԾԳ/*չիք*։ ԾԴ/*135բ-8ա*։ ԾԵ/*138բ-41բ*։ ԾԶ/*141բ-5ա*։ ԾԸ-ԿԸ/*չիք*։ Կ/*169բ-74ա*։ Հ-ՀԳ/*չիք*։ ՀԴ/*174ա-5բ*։ ՀԵ-ՀԶ/*չիք*։ ՀԸ/*195ա-200ա*։ ՀԹ-Ձ/*չիք*։ ՁԱ/*302բ-7ա*։ ՁԲ.ՁԴ/*չիք*։ ՁԵ/*175բ-80ա*։ ՁԶ/*չիք*։ ՁԷ/*307ա-11ա*։ ՁԸ/*180ա-7ա*։ ՁԹ/*187ա-90բ*։ Ղ/*չիք*։ ՂԱ/*190բ-4բ*։ ՂԲ.ՂԳ/*չիք*։ ՂԴ/*200ա-3բ*։ ՂԵ/*203բ-7բ*։ ՂԶ-ՃԲ/*չիք*։ ՃԳ/*207բ-10ա*։ ՃԴ/*210ա-3բ*։ ՃԵ/*213բ-9բ*։ ՃԶ.ՃԸ/*չիք*։ ՃԹ/*219բ-23ա*։ ՃԺ-ՃԾ/*չիք*։ ՃԿ/*223ա-7բ*։ ՃՀ.ՃԽ/*չիք*։ ՃԾ/*227բ-31բ*։ ՃԿ/*չիք*։ ՃԿ/*231բ-3բ*։ ՃԿ/*233բ-7բ*։ ՃԿ/*չիք*։ ՃԿ/*237բ-40բ*։ Ճ/*240բ-5ա*։ ՃԱ.ՃԲ/*չիք*։ ՃԳ/*245ա-8բ*։ ՃԴ/*245բ-54բ*։ ՃԵ/*254բ-58բ*։ ՃԶ.Ճ/*չիք*։ ՃԸ/*255բ-60ա (հատուած)*։ ՃԹ/*265ա-9ա*։ ՃԿ/*269ա-72ա*։ ՃՀ/*272ա-3բ*։ ՃԽ-ՃԿ/*չիք*։ ՃԿ/*280ա-5բ*։ ՃՀ/*չիք*։ ՃԿ/*273բ -5ա*։ ՃՄ-ՃԿԱ/*չիք*։

2. [Քառոգ[ ]երկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. տպ. 1741. Ա.ԻԹ/*չիք*։ ԻՉ/*117ա-21ա*։ ԻԷ-ԻՈ/*չիք*։ ԼՉ/*155ա-60ա*։ ԼԷ-ՀՎ/*չիք*։ ՀՎ/*99բ-106ա*։ ՀԸ-ՁՉ/*չիք*։ ՁԷ/*88ա-91բ*։ ՁՈ/*91բ-3ա*։ ՁՐ/*93ա-5ա*։ Ղ/*95ա-6բ*։ ՂԱ/*չիք*։ ՂԲ/*96բ-7բ*։ ՂԳ-ՃԹ/*չիք*։ ՃՃ/*113ա-7ա*։ ՃԺԱ.ՃԻԱ/*չիք*։ ՃԻԲ/*106ա-10ա*։ ՃԻԳ/*110ա-3ա*։ ՃԻԴ-ՃԻԷ/*չիք*։ ՃԻՈ/*285բ-93բ*։ ՃԻՐ/*չիք*։ ՃՀ/*292բ-9բ*։ ՃՂԱ-ՃԽԵ/*չիք*։ ՃԽԶ-ՃԽԹ/*299բ-302բ (քարոզածոյ)*։ ՃԽԺ/*145ա-7բ*։ ՃԽԻ/*147բ-50ա*։ ՃԾ-ՃՀԴ/*չիք*։ ՃՀԵ/*160ա-2ա (հատուած)*։ ՃՀՉ/*չիք*։ ՃՀԷ/*162ա-4ա*։ ՃՀԸ-ՃՉ/*չիք*։ ՃՉԱ/*166բ-9ա*։ ՃՉԲ-ՃՉԸ/*չիք*։

3. [Քառոգ[ ]արուարձ Ա. եւ Բ. հատորոգ]

ա. *21բ-5ա* [Դ]. Դարձեալ Վասն [Մ՚ն՚]եղեան, ի բանն. Մնալ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է օծեալ Տէր [ի հաղարի Դաւ]թի – *Երթիս իրս տեսանելի է. [նախ ա]սէ վասն սքանչելեացդ յղացմանն...*

բ. *25ա-8բ* Ե. Դարձեալ Վասն Մ՚ն՚քեղեանն, ի բանն. Որպէս եւ ի ծնանելն Յիսուսի ի Բեթղա[եհէմ Հրէաստանի սահ մոգ[ք] եկին – *Երթիս իրս տեսանելի է մեզ յայսմ վայրի. Նախ՝ վասն պաղտն...*

գ. *97բ-9բ* [Իէ]. Քարոզ վասն գիշերապաշտամանն, ի բանն, որ ասէ. Զարթի՛ր, փա՛ռք իմ, զարթի՛ր... – *Կ. (=Վ)եց [է] տեսութիւն բան[իս նախ՝ ի դէմս] Դաւթի...*

դ. *150ա-1բ* [Խ]. Յաղագս Օծման Բա[ճճոյից] – *Գիտելի է գի Ննջեցեալոցն գքահանայն մի[այն օծանին]...*

ե. *151բ-2ա* [ԽԳ]. Դարձեալ այլ Քարոզ արբեցողաց. [ի բանն]. Զարհայութիւն [Աստուծոյ ոչ ժառանգեն] – *Քողն Տարսոնացի եւ տեսողն վեհերեւակ տեսութեամբ...*

զ. *152ա-3ա* Դարձեալ այլ ինչ, ի բանն, որ ասէ. Ցեկեղեցիս աւոնենգէ՛ գնաստած – *Գիտելի է, գի կրկին է եկեղեցի, միսն՝ գինուորեալս...*

է. *153ա-4ա* Դարձեալ այլ ինչ Քարոզ – *Իսկ թէ որքան է պատւար արդարոցն: Աասացուք...*

ը. *154ա-բ* Այլ ինչ Քարոզ եւ: Իսկ թէ՛//[աց – *Աասացուք փոքր ի շատէ, թէ Տէր կամեսցի /// ի սերոյն Աստուծոյ...*

թ. *154բ-5ա* Վասն թագաւորաց խրատ զգուշաւոր – *Թագաւորաց բարի է փառաւորութիւնք եւ զարդարանք...*

ժ. *164ա-6բ* Ի՛ե. Նորին Վասն աւաքելոցն Պետրոսի եւ Պաւղոսի, ի բանն.. Դո՛ւք էք լոյս աշխարհի – *Զիւր վայելչական անունն, որ ասաց. Ես եմ լոյս աշխարհի...*

Հմմտ. Ամառան հատոր, ՃՀԸ.։

ժա. *260ա-5ա* ԼԲ. Քարոզ Վասն Յաւուրեանն, ի բանն. Այս աւր է, զոր արար – *Մարգարէս Նախատես հոգւովն զուրախութիւնս գայս ոչ միայն վասն...*

Հմմտ. Ջմեռան հատոր, ՃԽԱ.։

ժբ. *278ա-80ա* Նորին դարձեալ Վասն վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեան – *Յաղագս վկայութեան ամենասուրբ Երրորդութեան գիտելի է...*

– *311բ-3ա* Ցանկ է սուրբ գոչս – *Ա. Քարոզ տարեմտի... ՁԳ. Քարոզ վասն տնտեսին...*

Ցանկում նշուած է 83 քարոզ, սակայն իրական քանակը 85 է, քանի որ, նախ՝ 1 քարոզ կոտորակուած է ժԶ.ԺՀ. (-2), ապա 1 համարի տակ (ԽԳ.) նշուած է 5 քարոզ (+4)։ Առկայ 85 քարոզներից 54բ Ջմեռան հատորից են, 19բ՝ Ամառան, իսկ 12բ՝ պատաքով նոքունց։

Բ. *313ա-6բ* Գէորգեայ վարդապետի ասացեալ Քարոզ [ի] բանն, որ ասէ. Մտգոյ ի յարկս ճորա... – *Ասէ, ուրեմն, աւետարանիչն Ղուկաս, Իբրեւ էջ Տէր ձիւսուս Քրիստոս ի լեռնէ անտի...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

265ա Ջմեռուցեալ Յաւուրիսն յաբեղայ եւ գանաքան գծոյս յիշեան ի Քրիստոս եւ Յոգուիսն մեզաց հայցեա՛։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ *2ա Քրիստոսի ծառայ* **Մանուկ**. *1793*։
ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *318ա Կանոն Տէառնընդառաջի աւուր օրհնութեան մոմին — Աւէտ քահանայն միջակ ձայնիւ. հազադութիւն ընդ ձեզ. Ժողովուրդ՝ ընդ։*

2147

ԺՈՂՈՎԱՆԴՈՅ

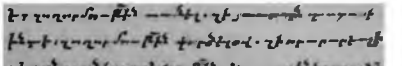
(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

ԹՒՐԹ՝ 219։ ԿԱՋՄ՝ դռոյմագաղտ չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տոպրակաձ, առատաձ՝ թուղթ, մասն պահպանական. յուսանցակողերը՝ կարմիր ՊԱՀ ՊԱՆԱՆ՝ 1 (Ա), թուղթ (վերջից)։
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին՝ ճեղծուած, եզերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ ընկած։

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԴ. դար

ԳՐԻՉ՝ Ստեփաննոս տիրացու։
ԹՒՐԹ՝ 68 (1-68). չզրուած՝ 22բ, 29բ, 40աբ, 46բ, 53աբ։ ՊՂԱԿ՝ 6x12 (ը, ի 10)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (14,5x10)։ ԳԻՐ՝ նուռգիր։ ՏՈՂ՝ 24։

Նմուշ 21ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոնաւութենից լուսանցքներում մագ-շագանակագոյն բծեր, ցեցակեր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-29ա* [Քարոզք յԱռաքին հատորէ Գրիգորի Տաթեացւոյ]

Տե՛ս Ցանկան հին. տպ. 1740. Ա-ԽՁ/չիք։ ԽԷ/5ա-12ա։ ԽՀ-ԿՀ/չիք։ Կ/27ա-Ցա։ Հ-ՀՔ/չիք։ ՀԳ/1ա-4բ։ ՀԿ/չիք։ Հ/18ա-22ա։ ՀՁ/23ա-7ա։ ՀԷ-ՂՎ/չիք։ Ղ/12բ-7բ (վրշ. «Ձա կրոդդ գլուխ»)։ ՂՁ-ՃԿՍ/չիք։

Բ. *30ա-69ա* [Քարոզք զանազանք]

1. *30ա-4բ* Քարոզ, որ ասէ. Եւ երամասեաց Դաւիթ թվել զժողովուրդն — *եւ զի՛ նահապետքն յերկար ապրէին։ Վասն յուսուցանելոյ զաստուածպաշտութիւնն որդոց իւրեանց...*

2. *34բ-9բ* Քարոզ ի բանն Յունանու, որ ասէ — *Զի նինուէ էր քաղաք մեծ յԱսորեստան...*

3. *41ա-5ա* Քարոզ եւ պատմութիւն, ի բան եսայի մարգարէին, որ ասէ. Եւ ի չորեքտասան ամի թագաւորութեանն Եզեկիայ էր Սենեքարիմ արքայ... — *Սենեքարիմ կռապաշտ թագաւոր էր Ասորոց ի Նինուէ քաղաքի...*

4. *49ա-52բ* Քարոզ ի բանն որ ասէ. Որ տուն մտանիցէ, սասպիճ. Ոդոյն տանն այսմիկ... — *Վարդապետք եկեղեցոյ ասեն, թէ, Ողջունն այս...*

5. *54ա-69ա* Ասացեալ մեծի պատ[րի]արգի Կոստանդ<ան>ա<նո>պօլսոյ տեառն Յակոբայ աստուածպաշտութեանն վարդապետի եւ արեի եպիսկոպոսի աշխարհէն — *Տխրագէմ եւ սգալի աւուրս ժողովելոցգ...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԴ. դ.

ա. *12ա* [Դեղագիր] — *Մ՛ռ արհաճ ե. եւ Ա. Ւրծիւ...*
բ. *22ա* [դեղագիր] *Մ՛ռ Ա. նուգի կարիճ, Ա. նուգի արհաճ...* գ. *66բ* Վասն այրական գօրութեան... *Մ՛ռ քուլպալ թիրաք...* դ. *66բ* եւ անպարտամ (անպատո՞ւմ) գանիցգ, որ գայ ի դէմ մարդոյ — *Պարտ է յիշել գայս անուն...* ե. *66բ* Մարդ որ կամի կին մերձենալ... *Ա՛ռ ի. երոյ լեղին...* զ. *66բ* Վասն ճիճոյ... *Վասն ճիճոյ, որ խօսկն կապի եւ զբուրն գնայ...*

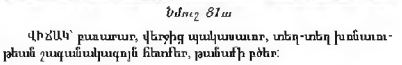
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

22ա Թուին ՌՃՀԲ. (1783), յունվարի ԺԷ. (17), եմ տիրացու Ստեփաննոս եկայ Աստուծով ի Սուրբ վանս Էջմիածին։ Տէր եւ Աստուած անփոշիմանելի եւ պարգեւես առնէ եւ շնորհ[ի]ք տացէ ի բան եւ ի գործ, ի միտք եւ երամշտակամութիւն, ամէն։

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԴ. դար

ԹՒՐԹ՝ 24 (69-92)։ ՊՐԱԿ՝ 2x12։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (16,2x9)։ ԳԻՐ՝ նուռգիր։ ՏՈՂ՝ 19։

Նմուշ 81ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար, վերջից պակասաւար, տեղ-տեղ խոնաւութեան շագանակագոյն ճեռներ, թանմսի բծեր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— *69ա-92բ* [Քարոզք Բարթուղիմէոսի Մարադացոյ]

ա. *69ա-77ա* Քարոզ սուրբ Աստուածածնին ծնդեանն. Եղեւ նա իբրեւ զնաւ շահաբեր... — *Ասեն իմաստունք, թէ. Կա ինչ ձուկն ի ծովն...*

բ. *77ա-85ա* Քարոզ վասն խաչի. Այլ ինձ հաւ լիցի պարծիլ... — *Վասն Դ. (4) պատճառի մոռանա ոք զերախտիս...*

գ. *85ա-91ա* Քարոզ վասն եկեղեցւոյ. Եւ ասէ Տէր Աստուած ցՆոյ. Արա՛ դու ինձ տապան... — *Տապանակն Նոյի ցուցանէ զսուրբ եկեղեցի...*

դ. *91ա-2բ* Քարոզ Բարթուղիմէոսի առաքելոյն. հրամմեաց թագաւորն՝ հանե[լ] զգեստս Յովնաթանու... – *Աանն իմաստունք, ըէ. Ի Հնտիքս է ծառ ինչ... զհին մարդն գործօք /// (շար. թափուած)*:

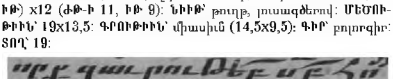
ա., բ., դ՝ *հմմտ. ձեռ.* 2184, լբ., լդ., լեւ.:

ՔՆՈՒԳԻՐ Գ.

ՌՀՉ. – 1627

ԳՐԻՉ՝ Միմաս:

Թերթ՝ 127 (93-219). չգրուած՝ 103բ, 219բ: *Պրակ՝* 11 (ժբ-ի*ե*) x12 (ժբ-ի 11, ի*ե* 9): *Նիւթ՝* թուղթ, լուսագծերով: *Մեծութիւն՝* 19x13,5: *Գրութիւն՝* միասիւն (14,5x9,5): *Գիր՝* բոլորգիր: *Տող՝* 19:

Նմուշ 150ա

Մանրանկարչութիւն՝ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 104ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ թղթային (104ա), բուսական (153ա, 194ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր (104ա), հանգուցագիր (153ա, 194ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր.

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից պակասաւոր, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւր, փորիվել պատառուածքներ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Բաճի զանազանի]

1. *93ա* [Ներսիսի Շնորհալւոյ Աղօթք հաստատակաց հրիստոնէից] – *Հաւատով խոստովանիմ... յանցանաց եւ գործով գնոսա ի չարեացն...*

2. *93բ-152ա* [Պարզատումար]

ա. *93բ-4ա* [Բացատրութիւն] – *Թվիւն ՌՀՉ. (1627): Բանալի առաջի գիրն Դան էր, / եւ տանուտէրն ի վերեւն եկաւորն էր... / է սահմանած անփոխելի / Միոնչ ի գալուստն Քրիստոսի:*

բ. *94բ-103ա* [Բանալի աղիւսակ՝ ՌՀՉ-ՌՈԳ.]

գ. *104ա-50ա* Պարզատումարս ստոյգ աւրինակ է անանց – *Ա. եւ Բ Ներսէսեակ Գ.: Յունվար Լև. աւր է, ի.շի մտէ... Փ. եւ Բ Ներսէսեակ Գ.: Յունվար Լև.. աւր է, ե.շի մտէ...*

դ. *150ա-2ա* [Բացատրութիւն Պարզատումարի] – *Որ ընթերցողդ, յորժամ տարին նահանջ լինի, փետրվար ամիսն ԻԹ. (29) աւր լինի...*

3. *153ա-93բ* Բանիւ Սիրեալ իմաստնոյ – *Ամենայն իմաստութիւն ի Տեառնէ է եւ կա եւ մնա ընդ նմայ...*

4. *194ա-210ա* Խրատ իմաստնոյն հիկարէ

Տե՛ս Ձեռ. 45, 297բ-312ա. ա/*չկ*ք: բ/*194ա-205բ*: գ/*205բ-0բ (համառօտ)*: ւ/*206բ-10ա*:

Հմմտ. «Պատմութիւն եւ խրատք Հիկարայ Իմաստնոյ», Երեւան, 1969, էջ 137-172ա, ձեռ. A4:

5. *210ա-5բ* [Խրատուկաճառ]

ա. *210ա-1ա* [Խրատ կցուած 4-ին] – *Լաւ է յիստակ խորհրդով ննջել...*

բ. *211աբ* Բան խրատական է – *Եղբայր Նաթան, Սոկրատ գրեալ է, ըէ մեղուն ի վերայ ծաղկանց տեսանելմբ նստել...*

գ. *211բ-3բ* Եւ այլ գիտեա՛յ գայս, եղբա՛յր – *Որպէս հիւանդ, որ ցաւ գոյ ի ստամոքսին...*

5 խրատ, 3-ը՝ «Հուդրատն ասէ...»:

դ. *213բ-5ա* Աւելումն եւ պակասումն – *Ջորս է, որ գսիրտն բանա...*

ե. *215աբ* [Խրատ Ա-ժԲ.] – *Առաջինն այն է, որ սուտ չի գրուցիս... ԺԲ. այն է, որ գներքսեւտ եւ գդրուցեւտ սուրբ պահես...*

զ. *215բ-7բ* Խրատ ասացեալ է Նոյռովան թագաւորին, որ է պէտ հոգոյ եւ մարմնոյ – *Ջանձնհաճ մարդն լինէ ի գատ պահելէք... Եւ գհանդերձեալ կեանս ընդ աստեացս մի՛ փոխէք. եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս. ամէն:*

7. Յանհելւագրութիւնք, ժէ. դ.

ա. *218աբ* Այս է խրատ Ծոագատկի (ՌՁԳ-ՌՇԸ.) – *Թվին հայոց ՌՁԳ. (1634), եօթներեակն Գ., Վերադիրն Թ., Աւագ լրումն Ապրիլի Զ., յօրն կիրակի եւ բանալի գիրն Շան է: Յայսմ ամի մոլորին յոյնքն...*

բ. *219ա* Դեղ սիրացի ձիու – *Մնէբէկք տակն հանէ...*

գ. *219ա* Ջուվէքն, որ ջու[ր]ն կաթկաթէ, շըղաթարի – *Ա. դրամ լաւ խու[ն]կ ծեծէ...*

Բ. Յանհելւագրութիւնք, ժԲ. դ.

ա. *179ա* [Վասն չար ասաեղան] – *Այս է չար աստղն, զոր յայտնեաց Աստուած Յեսուայ քահանային...*

բ. *179բ* [Վասն ոսկոյ գտնի] – *Մո Ծ. դրամ մարեխի խարտուզ... գ. [Դարձեալ] – Մո զօրա գեղին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

93բ Թվիւն ՌՀՉ. (1627)
Բանալի առաջի գիրն Դան էր
Եւ տանուտէրն ի վերեւն եկաւորն էր
Եւ կարմիր գրած տուղերն նահանջ:
Իսկ ի մէջ պարզատումարիս
Յորժամ տարին նահանջ լինի
Գաս եւ հանդիս մարտին ամիս
Տուփ մի ի վեր ելնես կարգիս,
Գնասաւ արտն, ոչ վրիպիս
/// (94ա) Պարզատումարս գովելի է գեղեցիկ եւ պիտանի
Ջորոր տարին լինքեան ունի
Եւ ցուցանէ գամէնն յայտնի
Յեւթներեակն ըսկսանի Հոռվմայեցւոց ամսով վարի

Մինչ յայտնութեան բար[է]կենդանի հՋ. (46) թիւ համարին:

Հինգ հարիւր ամ անցանէ,
լՌ. (32) յարաբարդի,
Այսքան ամաւք վերջքն լինի,
Դարձեալ յառաջքն ըսկսանի:

է ասհմանած անփոխելի
Մինչ ի գալուստն Քրիստոսի:
Որք [ր]նթեռնուք, սիրով սրտի
Ձիշման արէք գիս արժանի
ՁՄինաս անուն մեռաւք իլ լի:

Տե՛ս ԺԷ. դ. յիշ-ք, Ռ, էջ 247:

2148

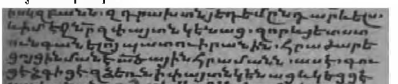
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Պկե. — 1416

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Մելիխէդ

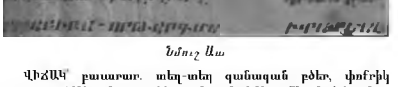
ԹԵՐՔ՝ 381 չգրուած՝ 1բ-3բ, 378բ-514ա՝ ՊՐԱԿ՝ 1x6+Ա-ԼԱx12 (ե 13, ԼԱ 11)+1x3: Նիւթ՝ բուղթ: Մեծութիւնն՝ 18x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,3x10,3): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 33-34: ԿԱՁՄ՝ դուշմագարդ սեւ կաշի, միչուկը՝ սախասակ, աստառը՝ կապոյտ կաու. լուսանցակողերը կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ — *ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* 4ա, 7ա: *Գ ո յ ն ե ր՝* կարմիր:

Նմուշ 44ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — Ճառընտիր (Գործ Պետրոսի եւ Պօղոսի): ԺԱ-ԺԲ. դդ.: 2 (Ա-Ե) + 1 (Զ), սուացուած եզրաճաւուած 2 թերթից: Մագաղաթ, երկփիւ (18x13), ոսկրագիծ մաներ եւ կաթագիծ, 18 տող (Ա-Ե), 13 տող (Զ): Կարգալ Գբ *«/// եւ տեսեալ գեօսս [Պ]աւղոսի, գոհացեալ գԱստուծոյ, ետս հաչալեու ///»:*

Նմուշ 4ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, փոխրկի պատռուածքներ: Պատառիկ-պահպանակներ (Ար-Բա) խուճացած եւ գծապարտեզների: Կազմի եզերքը՝ մաշուած, կապիչները՝ բրկած: Նախկինում (ԺԷ-ԺԸ. դդ.) նորոգուած եւ վերակազմուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-377բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

— *4ա-6բ* Ցանկն է երկրորդ հատորի Քարոզգրոցս

— Ա. Վասն Հոգւոյն գալստեանն. Ձչ. *Ձիշատակարան գրոցս:*

Նշուած 87 քարոզներից 21ը Ձմեռան հատորից են, 66ը՝ Ամառանն:

1. [Քարոզ Լաւագին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ. տպ. 1740. Ա.ԻԳ՝ չկբ: ԻԳ՝ 120բ-6ա (սկ. *«նախ տեսցուք, թէ սատանա վասն էր փորձեաց զՔրիստոս»*): ԻԵ-ԻԹ՝ չկբ: Լ՝ 92ա-5բ: ԼՍ՝ չկբ: ՄՒ՝ 143բ-7բ (սկ. *«եւ արդ, գիտելի է գի»*): ԼԳ՝ 89ա-91բ (սկ. *«ի վերայ այսմ բանիս»*): ԼԻ՝ 147բ-52ա: ԼՅ՝ 152ա-6բ: ԼՉ՝ 95բ-103ա: Լ՚՝ 156բ-60ա (սկ. *«Ցերա հրաշ իմաստուն մարդոմն»*): ԼՀ՝ չկբ: Լ՚Ի՝ 163ա-6ա: Խ՝ 103ա-6բ (սկ. *«Գիտելի է գի»*): ԽԱ՝ 106բ-10բ: ԽԲ՝ չկբ: ԽԳ՝ 111ա-5ա (սկ. *«նախ տեսցուք, թէ գինչ է ճանապարհ կենցաղոյս»*): ԽԴ՝ 115ա-20բ (սկ. *«եւ արդ, գիտելի է գի»*): ԽԵ՝ 174բ-8ա: ԽՉ-Կ՝ չկբ: ԿԱ՝ 160ա-3ա (խմբ. սկ. *«Գիտելի է գի իմաստունն մարդոմն կամին ասէ զքան աւրինացս»*): ԿԲ՝ 134ա-8բ (սկ. *«Ասեն վարդապետքդ»*): ԿԴ՝ 135բ-43բ (սկ. *«Գիտելի է գի»*): ԿԳ. ԿԹ՝ չկբ: Ա՚՝ 126ա-9բ (խմբ. *«Ցորիճ Քարոզ վասն փորձանաց սատանայի, ի բանն. Լուա գձայն Ո... — Նախ պարտ է գիտել, գի բանաբերուն սատանայ»*): ՀԱ՝ 178ա-83բ (սկ. *«Գիտելի է գի Թագաւորն երկնաւոր»*): ՀԲ-ՀԶ՝ չկբ: ՀԷ՝ 129բ-33բ (սկ. *«Ասաքեալն Պաւղոս ասէ»*): ՀԸ-ՀՇՒ՝ չկբ: ՀՇՐ՝ 7ա-14բ (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է, գի Ցոյ կոյի Աստուած»*): ՀՇԳ-ՀԿՒ՝ չկբ:

2. *7ա* Գրիգորի եռամեծի, ասք հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յովհաննու Ոսկեբերանի, արարեալ բանս խրատականս, ոզնչահս եւ հարոյ ի յիսն մաթթաեայ ճորին աշակերտաց

— [Քարոզ Ղեկերոդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. տպ. 1741. Ա.ԼԱ՝ չկբ: ԼՐ՝ 226ա-31ա (սկ. *«Ապրդ, նախ տեսցուք թէ վասն էր»*): ԼԳ՝ չկբ: ԼՒ՝ 231ա-5բ: ԼՅ՝ չկբ: ԼՉ՝ 235բ-40ա (սկ. *«Պարտ է մեզ յառաջ քան ի տեսութիւն բանիցս մատեան»*): Ա՚՝ 240ա-4ա: ԼԸ՝ 249բ-54ա (սկ. *«Նախ տեսցուք թէ ի քանի՞ս բաժանի քահանայութիւն»*): Ա՚՝ չկբ: Խ՝ 244ա-9բ (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): ԽԱ-ԽԳ՝ չկբ: ԽԴ՝ 254ա-61բ: ԽԵ՝ չկբ: ԽՉ՝ 261բ-5ա: ԽԷ՝ 265ա-70ա (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): ԽԸ՝ 303ա-6ա: ԽՓ՝ 306ա-8բ (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): Ծ՝ 308բ-12բ: ԾԱ-ԾԲ՝ չկբ: ԾԳ՝ 312բ-7ա: ԾԴ՝ 317ա-23ա (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): ԾԵ՝ չկբ: ԾԶ՝ 323բ-4բ: ԾԷ՝ 324բ-5ա (սկ. *«Անաքեալն Քրիստոսի եւ եղեալ Տեառն... ասէ, թէ, Մի՛ բամբասէք»*): ԾԸ՝ 273բ-7ա (սկ. *«Ապրիչն Աստուած»*): ԾՓ-Կ՝ չկբ: ԿԱ՝ 270ա-3բ (սկ. *«Եւ գիտելի է գի»*): ԿԲ՝ 277բ-81բ: ԿԴ՝ 281բ-7ա (սկ. *«Գիտելի է պէ»*): ԿԵ՝ 287ա-90բ: ԿԶ՝ 290բ-2ա (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): ԿԷ՝ 292ա-5ա (սկ. *«Ապրդ գիտելի է գի Բ. կերպիս»*): ԿԸ՝ 295ա-300ա: ԿԸ-Հ՝ չկբ: ՀԱ՝ 354բ-9բ (սկ. *«Եւ արդ, գիտելի է, գի արարիչն ամենեցուն Աստուած»*): ՀԲ՝ 359բ-65ա: ՀԴ՝ 365ա-7ա (սկ. *«Գիտելի է գի, եղերաբք, գի նեղութիւնն մայր է համբերութեան»*): ՀԵ՝ 367ա-76ա (*Բաժանուած 2 քարոզի ա. 367ա-72ա սկ. «Եւ արդ գիտելի է եղերաբք, գի փոփոխական էն, բ 372ա-6ա սկ. «Նախ տեսցուք, թէ կարդոդիքն է՞ մարդոյ պաշտամամբ... զնաւոյն հաշտեցուցանէր»*): ՀԸ՝ 346բ-50ա (սկ. *«Աստանաւոր երիս իրս հարցաքննելի է մեզ»*): ՀՓ՝ 350ա-4բ (խմբ., սկ. *«Եւ արդ, գիտելի է, գի իշխան գաստանս կոչէ»*): ՀՔ՝ 328բ-33ա: ՀՐ՝ 333ա-7բ (սկ. *«Եւ արդ, նախ գիտելի էս»*): ՀՒ՝ չկբ: Յ՝ 338ա-46ա (սկ. *«Գիտելի է, եղերաբք, գի»*): ՅԱ-ՅԲ՝ չկբ: ՅԳ՝ 187ա-90բ (սկ. *«Եւ գիտելի է գի»*): ՅԴ՝ 194բ-6բ: ՅԵ՝ 190բ-4բ: ՅՉ՝ 196բ-9ա (սկ. *«Գիտելի է գի»*): ՅԷ՝ չկբ: ՅԸ՝ 199ա-200բ (սկ. *«Եւ արդ գիտելի է գի»*): ՅՓ՝ չկբ: Ղ-ՂԿ՝ 200բ-5ա (խմբ.): ՂՐ՝ 205բ-7բ (սկ. *«Եւ արդ, գիտելի է եղբարք, գի»*): ՂԲ՝ 153բ-7ա (սկ. *«Եւ արդ, գի-*

տելի է, պիս)։ ՂՉ/207բ-11բ (խմբ.)։ ՂԲ/չիք։ ՂԸ/211բ-6ա (խմբ., «...Ի բանն. Ծրանի ոզորմածաց... — Եւ արգ, գիտելի է, զի որպէս յանասնոցս ամանք սուրբք են»)։ ՂՓ/216ա-21ա։ ՃՁ-ՃԵ/չիք։ ՃՉ/300ա-3ա։ ՃԷ-ՃԺԸ/չիք։ ՃԺՓ/166ա-9բ։ ՃՒ/169բ-74բ։ ՃԻԱ-ՃԻԳ/չիք։ ՃԻԴ/56ա-9ա։ ՃԻԵ-ՃԻՉ/չիք։ ՃԻԲ/23բ-8ա (սկ. «Ի վերայ այմ բանի կամիմ Ժ. գլխաւոր բան հարցանել»)։ ՃԻԸ/14բ-20ա (խմբ., սկ. «Արարիչն ամենեցուն ու Տէր, մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմս»)։ ՃԻՓ/20ա-3բ։ ՃՀ/28ա-34բ (խմբ., սկ. «Նախ տեսցուք, թէ յորմէ ցեղէ էր Աստուածածին կոյսն»)։ ՃԼԱ-ՃԼԳ/չիք։ ՃԼԴ/34բ-9բ (սկ. «Արարիչն ամենեցուն ստեղծեալ եւ»)։ ՃԼԵ/39բ-44ա։ ՃԼԶ/44ա-7բ (սկ. «Մեծն ի մարգարէս, աշխարհապատումն Մովսէս»)։ ՃԼԷ/47բ-50բ (սկ. «Եւ արդ, գիտելի է, զի մեծն ի մարգարէսն»)։ ՃԼԸ/51ա-4բ (սկ. «Փողն բարձրաբարբառ եւ քաղցրաձայնութեանն»)։ ՃԼՓ-ՃԽԴ/չիք։ ՃԽԵ/55ա-9ա։ ՃԽԶ/59ա-68ա։ ՃԽԷ-ՃՃԴ/չիք։ ՃՃԵ/63բ-73բ։ ՃՃԶ/չիք։ ՃՃԷ/73բ-7ա (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի Դ. ինչ քննելի է մեզ»)։ ՃՃԸ/չիք։ ՃՃՓ/77ա-81ա (սկ. «Ի վերայ այսմ բանիս»)։ ՃՁ/չիք։ ՃՁԱ/81ա-6ա (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի Դ. ինչ ասելի է մեզ»)։ ՃՁԲ-ՃՁԽ/չիք։ ՃՁԸ/376բ-7բ (ցիշ. Դրիգորի Տաթեւացւոյ»)։

Ահկպ քարոզները տպագրի նկատմամբ ունեն խմբագրական զգալի տարբերութիւններ։

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ դ., նոտրգիր]

ա. *1ա* [Մաննւմ] — *Վասն որոյ երեզ են, զոր առեաց անձն իմ զաղքատաք եւ հպարտաք եւ զալեւոր պ[ո]ռնիկ եւ զմեծաւտուն սուտ։ Եւ երեզ են, զորս ոչ ճանաչեմ գհետն օձին ի վերայ վիմիս, գիջանելն անմարմնոց հրեշտակաց ի վերայ մարդ[ոյ] եւ գհետ նաւուցն ի վերայ ծովու եւ թանելն արծիւնոյ ի վերայ յօտուն, Գ. (3) շնորհըն Աղամայ՝ գհատատն եւ յոյսն եւ գսէրն եւ տեսութիւնն յԱստուծոյ։*

բ. *381բ Վասն զի յերուսաղէմ ի Հաւրէ պատրաստեցօ*

Ի յՈրդոյ հաստատեցաւ
Եւ ի Հոգոյն Սրբոյ նորոգեցօ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

6բ Յիշատակարան գծողիս

Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեան.
Ձանարժան գծողս յիշեա՛,
Որ սուրբ գրոցս փափագեցա
Վասն իմ գՏէրն պաղատեա՛
Եւ Թողութիւն մեղաց հայցեա՛։
Ձեռքս մեռնի՛ դատնա ի հող,
Գիրս մնա յիշատակող,
Ձքեզ աղաչեմ, ով ընթերցող,
Յաղաւթս յիշեա՛, ով սուրբ մաղթող։
Ձի եմ Թափուր յամենայնի
Ու ոչ ունիմ մասն բարի,
Աղաչեա՛ գՏէրն ամենայնի,
Որ իմ Աստուածն ինձ ողորմի,
Եւ ոչ մատնէ հուր գեհենի,
Այլ փրկէ գիս յաւուր չարի.
Ամէնէն, ամէնէն եւ եղիցի։

5Թբ Ձանարժան գծողս յիշեա՛, աղաչեմ (նման՝ 35ա, 89ա, 110բ)։

376ա Կաֆայ *ասացեալ*
Աւրհնեալ ես, Քրիստոս Աստուած,
Եւ գովեալ յամէն բերանոյ,
Որ զամենեցուն կարիս կատարես՝
առանց հոգալոյ։
Այսպէս զանպիտան գրչիս
լցուցեր զիոյնս տեղալոյ,
Ձի յիս չունէի կասկած
զայսպիսի գործ վճարելոյ։
Ով հաստատի քեզ, յուսա,
չանկանի ի գործ ամաւթոյ,
Ինքն դու հնար առնես
*ու աւարտես առանց հո[*376բ*]գալոյ։*
Քեզ փառք եւ պատիւ, տուցուք
գՈհուիին ընդ Հաւր եւ Հոգոյ,
Որ զմեզ արժանի առնես՝
յառաքասան մտանելոյ։

377բ Ձէ. Յիշատակարան գծողիս: *Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն եւ եզակի տէրութեանն, երիս անձնաւորութեանն, միով բնութեան եւ միով աստուածութեանն՝ Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ: Որ ետ կարողութիւն տկարիս՝ հասանել ի վերջք գծիս, յայսմ աստուածաշունչ եւ փառաւոր, պայծառաւփայլ եւ հոգենորոգ տառիս:*

Արդ, գրեցաւ սա ձեռամբ բազմամեղ գրչի՝ Մելիքսեդ պիտականուն բանի խնդրողի, ի վայելումն եղկելի անձին իմոյ, այլ եւ մանկանց եկեղեցոյ: Եւ ատացա զսա եռափափաճ սիրով՝ անջինջ յիշատակ ինձ անարժանիս, եւ ծնաւղաց իմոց, եւ ամենայն արեան մերձաւորաց, ի շրջագայութեան Հայկազան տումարի Ռկե. (1416) թուի: Արդ, յերեսս անկեալ աղաչեմ ամենեսեան սրտառուչ մաղթանաւք զհանդիպողսդ այսմ աստուածային եւ հոգեկեցոյց գանձիս կարդալով կամ գաղափարելով կամ տեսութեամբ, յիշեսջիք ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր, ջերմեռանդ սիրով գիս՝ զանպիտան եւ զսիգուն գծող սոքա եւ զծնաւղսն իմ, գհայրն իմ զՏիրա/// (շար. թաթուած)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՑ

1. *(Ժէ. դ.)* Հոճայ Աստուածատուրիճ է սա։

2. *1ա* Ձեռքդս գնաց, գիրդս մնաց, բանս յիշատակ առ Ձեզ մնաց։ Ձգործս Ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛յ ի մեզ եւ ըգգործդս Ձեռաց մեր աջողեա՛յ ի մեզ։ Թվին ՌԿ. (1611), Նոյեմբեր (=Նոյեմբեր) ամսու ԻԴ. (24) եղաւ հարսանիքն մղտեցի Ելպայ որդուն Մնասիճ, աւրն կրիակին, ելն։

3. *378ա (Ժէ. դ.)* Ձանարժան եւ զամենայն բարեացն Թաքաւր (=Թափուր) գՆերսէս մալագս յիշման ար-

ժան [առնի]էք, յորժամ հասանիք կարդալով յայս տեղս, եւ դուք յիշեալ լինի[ք] ի Քրիստոս, ամէն, Հայր ամէն:

4. *381բ (ժէ. դ.)* Ձեռի նորոճայղ գրոցս՝ Մայրխաթունս եւ գկիրակոսս, Մարգրիտս եւ գկիրակոսս եւ զԹաթոս, [զ]Ձմրութս եւ զեկնատս, գհասխաթունս յիշատա[կակ] երետ հաչկայ վանիցն: *Ով որ հաչկայ վանիցն հանէ, անէծք զկորխայ եւ Դահ[անի]այ առնէ:*

376ա, 377բ՝ համառօտութիւնը տե՛ս ժե. դ. յիշ՛ք, ա. էջ 189.90:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *1ա (ութանկիւնի)* Ցակոբ վարդապետ. *ՌՀՄՐ. (1703): 377բ (բոլորշի)* Ծիսուսի Քրիստոսի ծառայ Ցակոբ վարդապետ. *Թվ. ՌՀՄՐ. (1703):*

ԳՐԶԱՓՈՐՁ՝ *Պահպ. Ամ ապաց լոյս ապաց:*

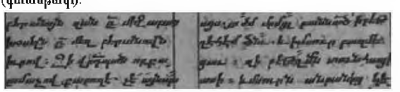
2149

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

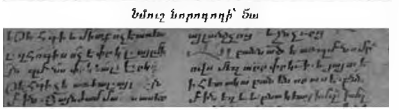
ժԵ. դար

Գիրց՝ նախաառ:

Թերթ՝ 264. չգրած՝ 1ա-3բ, 11բ-2բ, 223ա, 245աբ, 263բ-4բ: Պրակ՝ նախապես՝ Ա-Ը+Ա-ԹԲ, 1644-ի նորոգումից յետոյ՝ 1-26x 12 (Ը, Չ, Թ, ՒԶ 4, Գ, ԻԱ 11, Ը, ՒԲ 8, ԻՀ 6): Նիւթ՝ թուղթ (ժէ. դ. յատեալ՝ 1-5, 10-12, 15, 85-86, 140, 164, 174-175, 223, 245, 262-264): Մեծութիւն՝ 17,5x13,5: Գրութիւն՝ երկսիւն (միապսիւն՝ 54ա-5բ, 76աբ) (14,5x10): Գիր՝ բոլորգիր (1644-ի նորոգողի՝ 4ա-5բ, 10ա-1ա, 85ա-6բ, 140աբ, 164աբ, 174ա-5բ, 223բ, 262ա): Տող՝ 33 (նորոգողի՝ 29): Կանգի գոյութագործ բանագոյն կապի՝ դռնակով, միջավրի՝ ասխասակ, ասսառը՝ սեւ կաւ, դռնակի ասսառը՝ կապոյտ կաւ. լուսանցակողերը՝ կաւմիր (գոյաճթռած):

Նմուշ նորոգողի՝ 5ա

Նմուշ հնագոյնի գրչի՝ 14ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Կիսադրաչ՝ 77ա: Լուսանցագրեր՝ բուսանման: Ձարդագիր՝ թռչնագիր, ճանճագոգիր: Գոյներ՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից եւ վերից պակասաւոր խոնաւութենից գոյնզգոյնը գաւնափախասած, տեղ-տեղ սեւացած: Լուսանցներում փաբիրի պատռուածքներ, ցաւազան բծեր, ցեցակեր: Կազմի կռնքի թեթեւցի ետծուած, եզերքը մնչուած: 1644ի նորոգուած, պրակները վերագոյատրուած եւ կռնքին համաչափուած, տեղ-տեղ կարկատուած, բերին մասամբ լրացուած (տե՛ս ԳՒՐ) եւ վերակազմուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-261բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք յԱսաքին նատորէ]

Տե՛ս Ձեռեաւն նո. տպ. 1740. Ա.Ե/յիբ, Զ/14աբ *(սկ. ասացին, վրզ. «որ կարէր առնուլ զՀոգին»)*՝ Ե/4ա-11ա *(կրկնի՝ 13աբ, 16աբ)*՝ Ը/յիբ+Թ/17աբ *(սկ. «Ասացոյց զի որպէս ոչ»)*՝ Ժ-ԱԳ/յիբ՝ ԱԳ/17բ-21բ՝ ԱԴ-ԱԵ/յիբ՝ Ա.Զ/21բ-4ա՝ ԱԷ-ԻԲ/յիբ ԻԶ/24ա-6բ՝ ԻԷ-ԼԵ/յիբ ԼԶ/26բ-31ա ԼԷ-ԽԶ/յիբ՝ ԽԷ/31ա-4ա ԽԸ-ԽԹ/յիբ՝ Ծ/34ա-7ա ԾԱ/37բ-41բ՝ ԾԲ-ՁԱ/յիբ՝ ՁԲ/41բ-7ա ՁԳ-ՁԿՍ/յիբ՝

2. *77ա* Գրիգորի Եռամեծի եւ բանիբուն վարդապետի եւ ընչ ճոռոտի... այակերտի Յովհաննու Որոտեցւոյ... երկրորդ ճատոռ Քարոզգրոցս

– *76ա* Ցանգի է երկրորդ ճատոռի Քարոզիս... – *Առաջին՝ խախերգաբար Վասն աւրհնաց... ԿԳ. Վասն առաւօտ[ուց]...*

Ցնայած ցանկում նշուած է 63 քարոզ, սակայն իրական քանակը 67 է, քանի որում 63ը ամասան հատորից, իսկ 4ը արտաքոյ նոցունց:

Տե՛ս Ամասան ճո. տպ. 1741. Ա/77ա-80ա՝ Բ/80ա-6ա՝ Գ/86ա-95բ՝ Դ/95բ-100ա՝ Ե/100ա-3բ՝ Զ.Ը/յիբ՝ Ը/51ա-5բ՝ ԼԸ-ԼԹ/յիբ՝ Խ/47ա-51ա ԽԱ-ԽԳ/յիբ՝ ԽԴ/231ա-4ա ԽԵ/234ա-6բ՝ ԽԶ/236բ-41ա ԽԷ/241ա-5բ՝ ԽԸ-ՀԵ/յիբ՝ ՀԶ/249ա-52ա՝ ՀԷ/252ա-5ա՝ ՀԸ/255ա-6ա՝ ՀԹ/256ա-61ա՝ Զ/261աբ *(վրզ. «երբորդ զի պատա»)*՝ ՁԱ-ՁԵ/յիբ՝ ՁԶ/245բ-6բ՝ ՁԷ/246բ-7բ *(վրզ. ասեսանն գանգեալ գործն, զոր գործեաց...)*՝ ՁԸ-ՃԻԴ/յիբ՝ ՃԻԵ/56ա-8բ՝ ՃԻԶ/59բ-61բ՝ ՃԻԷ/61բ-5բ՝ ՃԻԸ/63բ-70ա՝ ՃԻԹ/70ա-4բ՝ ՃՎ/104ա-9բ՝ ՃԼՎ/109բ-14ա՝ ՃԼԹ/114ա-8բ՝ ՃԼԳ/115բ-21ա՝ ՃԼԴ/121ա-5ա՝ ՃԼԵ/125ա-9ա՝ ՃԼԶ/129ա-32ա՝ ՃԼԷ/132ա-5բ՝ ՃԼԸ/135բ-8բ՝ ՃԼԹ/136բ-40ա՝ ՃԽ/140ա-2ա՝ ՃԽԱ/142ա-6բ՝ ՃԽԲ/146բ-9բ՝ ՃԽԳ/149բ-53ա՝ ՃԽԴ/153ա-5բ՝ ՃԽԵ/155բ-61ա՝ ՃԽԶ/161ա-9ա՝ ՃԽԷ/169ա-71բ՝ ՃԽԸ/171բ-4ա՝ ՃԽԹ/174ա-8բ՝ ՃՎ/175բ *(վրզ. «ասիթերոյդ. բանբասողքն»)*՝ ՃԾԱ/228ա-30ա՝ ՃԾԲ-ՃԾԴ/յիբ՝ ՃԾԵ/176ա *(սկ. «Ցովանեաւ Աստուծոյ էն»)*՝ ՃԾԶ/176աբ *(վրզ. «որոց եւ գլուխն»)*՝ ՃԾԷ-ՃՄԲ/յիբ՝ ՃՄԳ/177աբ *(սկ. «ասատակցաւ մանուկն»)*՝ ՃԿ/177բ-8բ՝ ՃԿԱ/178բ-9ա՝ ՃԿԲ/179ա՝ ՃԿԳ/179բ-80բ՝ ՃԿԴ/180բ-3բ՝ ՃԿԵ/183բ-92բ՝ ՃԿԶ/192բ-5բ՝ ՃԿԷ/195բ-9բ՝ ՃԿԸ/199բ-204ա՝ ՃԿԹ/204ա-6բ՝ ՃՀ/206բ-9բ՝ ՃՀԱ/200բ-13ա՝ ՃՀԲ/213ա-4ա՝ ՃՀԳ/յիբ՝ ՃՀԴ/215ա-9բ՝ ՃՀԵ-ՃՀԷ/յիբ՝ ՃՀԸ/214աբ *(յիշ. Տաքեւացւոյս)*՝

2. [Քարոզք առաջոյ Ա. եւ Բ. ճատոռոց]

ա. *75աբ* [Ճնեբբոդեան ի սուրբ Աւետածածնիճն: Սուրբ Աստուածածնի Քարոզիսի յանձինն». նեռ. 2142, 305բ] – *Աստուածազարդ եւ յուսափայլ տօնախմբութեանց ամենեցուն սկիզբն եւ պատճառ տօնի[ց] սէրունականաց...*

բ. *219բ-21ա* [ՄԳ]. Քարոզ Պատարագի կարգաւ պատմագրաբար – *Հարցումն. [Զ]ի՞նչ է ասելն՝ խորհուրդ պատարագի: Պատասխանի. Զծածուկ եւ խորհրդաբար աղօթից... 221աբ* Վասն առեալ Հացին – *Հարցումն. [Զ]ի՞նչ է ա՛ռ հաց եւ բաժակ: Պատասխանի. նախ՝ առ յամենեցն գոլիքց միայն զհացն...*

221բ-2բ Վասն Հացին եւ բաժակին թէ մարմին է Քրիստոսի — *Հարցումն, մի՞մարիտ մարմին եւ արիւն Քրիստոսի՞, է եւ Քրիստոս հացն եւ գինին... Պատասխանի. Իսկապէս Քրիստոս եւ մարմին Քրիստոսի է... որպէս գնոսայ, զի Դաւիթ /// (շար. թափուած)։*

գ. *223բ-8ա* Քարոզ խոստովանութեան։ Ի գիրս Ելիցն Տէր Աստուած Երայեցոցն կոչէ զնեզ առ ինքն։ Արդ, երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ... — *Վարդապետք ասեն, Յորժամ կամեցի ոք երթալ ի Ճանապարհ...*

դ. *230աբ* Վասն պարծելոյն ոմանց առ Պետրոս, զոր սուտ պարծին — *Հարցումն. [2]ի՞նչ է ասելն Տեառն առ Պետրոս. Մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր...*

Բ. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՅ ՈՐԴՈՒՆ, ԺԷ. Դ.

ա. *15ա* Այս է Ծ. բան Որինաց — *Առաջին՝ ես եմ Տէր Աստուած քո...*

բ. *263բ* Սապոն շինել — *Որպէսզի հաճայի, վարդապետ, մուրճ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒՈԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

24ա Ով սուրբ Յովհաննէս, յերեսս անկեալ աղաչեմ, բարեխօսեա՛ Քրիստոսի վասն մեղաւորիս նաչատուոյ. ա՜՛հ, ա՜՛հ։

131ա (ստ. լա.) Վա՜յ ի գլխի ցաւէս եւ յանկարծութենէս։

ՅԻՇԱՏԱՒԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *262ա* Ես՝ աստուածասէր եւ բարեմիտ, հեզահոգի Պետրոս արհեպիսկոպոս, տուի վերըստին կազմել *յիշատակ հոգոյ իմոյ եւ ծնաւղացն իմոց, հօրն՝* Նոամային եւ *մօրն՝* Անաթուիսպիին, *եւ եղբա[ր]ցն՝* Եմիներ, Ղեթիարին, *որ հանգուցեալ [էն] առ Աստուած, եւ եղբօրորդոցն՝* Քաւանային, *կողակից՝* Սատային, *եւ դեռաբոս սարկաւագացն՝* Հոմարին եւ Ալէխանոս[ին], Բաւսեղին, *կողակցուն, եւ իւր քուրցն եւ ամենայն արեան մերձաւորացն, ամէն։ Յարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք* Պետրոսին *եպիսկոպոսին,* Աստուածատուրին *եւ տէր* Գիւտոսին, *տէր* Կիրակոսին *եւ* Յովաննէսին, Յովսէփին *եւ իւրեանց ամենայն արեան մերձաւորացն, ամէն։ Յարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք մեծ պապիրացն՝* Պետրոս *եպիսկոպոսին,* Ղազար *եպիսկոպոսին եւ միւս* Պետրոս *եպիսկոպոսին եւ* Պօղոս *եպիսկոպոսին, որ հանգուցեալ են առ Քրիստոս, եւ որ զԱստուած ողորմին ասէ, Աստուած իւրն ողորմեսցի յաւուր դատաստանին, ամէն։ Կազմեցաւ թվին ՌՂԳ. (1644) ամին։ Հայր մեր։*

2. *15բ (ժէ գ.)* Ջկրաչէն ուլ մ՛ տէր Եփրեմ, գառ մ՛, Եարիջան, Ա. Շաղիկ, Ա. Աստուծատուր, Ա. Աւետիս, Ա. Մխիթար, ուլ մ՛ Ղազար, Ա. Ֆաուոխ։

262ա՝ համառօտութիւնք տե՛ս ժ. դիր.բ. Գ., էջ 142։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *15բ (անընթեռնելի)։*

ԳՐՁԱՓԱՐՁ *230բ* Եաչկայ վանից կիրակոսի ասացէ՛։ Աստուած տեղի տէ՛ Նորին արարին, արարչակա-նութիւնին։ *15ա* Այսաւր անճառ լուսոյն ծագոյմն առաւետ։

2150

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

[Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՈՒԽՏ] ՌՃԿԸ. – 1419

ԳՐԻՉ՝ Հաւսեղ։

ԹՂԹՔ՝ 370։ ՊՐԱԿ՝ 31 (Ա-Տ)x12 (Տ 10)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՁՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x9,2)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 23։ ԿԱՋՔ՝ ղեղմամարգ յագամնակազգի կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր կաւա։

նմուշ 65ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. վերչից պակասաւար. լուսանցներում խոնաւութեան թեթեւ ճեռներ, փոխրիկ պատռուածքներ, զանազան բծեր, ցեցակեր։ Կազմի կաշին՝ թեթեւակի ճեռուած, եզերեր՝ մաշուած, գոնակն ու կապիչներն՝ ընկած։ ժէ. դ. նորագրած եւ տեղ-տեղ կարկատուած (թ. 2-5, 181), ասանց լրացման։

ՄՆԹ. Ձեռագիրը յար եւ նման է $Z^{ԵՐ}$ 2142 ձ-ին. ոմն տէր Յոյն ձ-ի նման՝ 1419ին Գէիգար կոճնաւոի եւ Բարսեղ գէյի հետիոյ օրինակուել է այս ձ-ի գրչավայր՝ Ս. Յակոբայ ուխտում։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— *1ա-369բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

— *1աբ* Յանկ է գրոցս, որ գուցաեմ, թէ ինչ կայ ամբարեալ ի ս[մ]ա — *Ա. Վասն աւետեաց Աստուածածնին... ԽԳ. Վասն գալստեան Սուրբ Հոգւոյն...*

Քարոզներէ իրական քանակը 44 է, որովհետեւ 1 քարող մի ցանկագրուած կրանցից 42ը Զմեռան գատորից են, իսկ 2ը՝ արտաքոյ գատորոց։

1. [Քարոզ Յաւաքին Ճատորէ]

Տե՛ս Զմեռան ճա տպ. 1740. *Ա/յիբբ Բ/7բ-11բ (սկ. «Ի բանէս յայս Դ. ինչ ասելի է»)։ Գ/2ա-7բ (սկ. «Որոբք Աստուծոյ ածեցայնս»)։ Դ/11բ-9ա (սկ. «Հանս այս ծիտս ունի»։ 19ա-26ա տե՛ս 2. ա)։ Զ/յիբբ է-Ը/28ա-34ա (գատուածք, սկ. «Ես արդ, ի վերայ այսմ բանի Դ. ինչ ասելի է»)։ Թ/յիբբ Ժ-ԺԱ/34ա-43բ (գատուածք, սկ. «Աստուածոյ յաղագս Ջ. իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս»)։ ԺԲ/յիբբ. ԺԳ-ԺԱ/44ա-58ա (գատուածք, սկ. «Ի յայսմ բանէ Ջ. իրս տեսանելի է»)։ ԺԶ/58ա-62ա (սկ. «Ես արդ,*

վան սրբոյ Կարապետին Քրիստոսի»։ ԺԲ/62ա-9բ (սկ. «Արդ, վասն առաջիկայ բանիս, ի դէմս Կարապետին»)։ ԺԸ-Թ/չբ։ ԻԱ/69բ-82ա (սկ. «Արդ, ի վերայ այս բանիս ուր իրս տեսանելի է»)։ ԻԲ/չբ։ ԻԳ/83բ-90բ (սկ. «Եւ արդ, ի յաւետարանական բանիցս Դ. ինչ գիտելի է»)։ ԻԴ-ԻԹ/չբ։ ԻԶ/90բ-4բ (սկ. «Արդ, պատճառ եւ միաբ այս բանիս»)։ ԻԷ/95ա-100բ (սկ. «Քանս զայս Դ. կերպիւ տեսցուք»)։ ԻԸ/չբ։ ԻԹ/100բ-7բ (սկ. «Վասն այս բանիս վեց իրս տեսանելի է»)։ Լ-Լե/չբ։ ԼԶ/107բ-16ա (սկ. «Վասն այս բանիս Դ. ինչ պատճառ ասելի է»)։ Լե-ԼԹ/չբ։ Խ/116ա-23ա (սկ. «Ի վերայ այս բանիս Դ. ինչ ասելի է»)։ ԽԱ-ԽԸ/չբ։ ԽԶ/123ա-9բ (սկ. «Զքան առաքիչն Պօղոսի Դ. մուօք պատու է խնամայ»)։ ԽԷ/չբ։ ԽԸ/129բ-36բ (սկ. «Մարգարէական բանս ի Դ. դէմս բաժանի»)։ ԽԹ/136բ-43ա (սկ. «Դարձեալ կրկնակի քննել արժան է»)։ Ծ/143ա-9բ (սկ. «Դարձեալ Դ.կնել պատու է զբանս զայս»)։ ԾԱ/149բ-58ա (սկ. «Արդ, տեսցուք գերկրորդ աւուրն պատճառն»)։ ԾԲ-ԾԶ/չբ։ ԾԷ/155ա-65բ (սկ. «Աստանօր յաղագս Զ. իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութեանս մեր» 165բ-76ա տե՛ս 2. բ)։ ԾԸ-ՀԶ/չբ։ ԿԲ/176ա-84բ (սկ. «Աստանօր յաղագս Զ. իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ԿՀ-ՀԱ/չբ։ ՀԲ/184բ-8ա (սկ. «Վասն այս բանիցս Գ. միտս արժան է տալ»)։ ՀԳ-ՁՆ/չբ։ Ձե/188ա-94բ։ ՁՁ-Ձէ/չբ։ ՁԸ/194բ-204բ (սկ. «Պատճառ այս բանիս ի Զ. դէմս բաժանի»)։ ՁՔ-Ղ/չբ։ ՂԱ/229ա-35ա (սկ. «Յայսմ բանիս վերայ երեք իրս տեսանելի է»)։ ՂԲ/չբ։ ՂԳ/204բ-14ա (սկ. «Նորոգուրդ այս բանիս վեց կերպիւ ճանաչիս»)։ ՂԴ-ՂԹ/չբ։ ՂԶ/214ա-29ա (սկ. «Զաստուածախօս առաքելոյ հրամանաց ի Ժ. գլուխս բաժանել արժան է»)։ ՂԼ-ՃՒ/չբ։ ՃԳ-ՃԳ/235ա-42բ (հատուածք, սկ. «Զնորոգուրդ աւուրս այսորիկ ի չորս գլուխս բաժանել արժան է»)։ ՃՆ/242բ-5բ (սկ. «Մարգարէական բանս վասն աւուրս խորհրդոյ ի չորս գլուխս բաժանի»)։ ՃԶ-ՃԹ/չբ։ ՃՅ/245բ-55ա (սկ. «Յաղագս չորս իրաց արժան է խօսել ասա»)։ ՃՓԱ/չբ։ ՃՓԲ/255ա-62ա (սկ. «Աստանօր յաղագս վեց իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃՓԳ-ՃՓՉ/262ա-70ա (հատուածք, սկ. «Զքանս զայս ի հինգ գլուխս բաժանել արժան է»)։ ՃՓԴ-ՃՓԹ/չբ։ ՃՓԹ-ՃՓԺ/չբ։ ՃՓԹ/270ա-6ա (սկ. «Փիլիպոս մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հրամանն»)։ ՃՒ-ՃՒԹ/չբ։ ՃԱ/276ա-92բ (սկ. «Աստանաւր յաղագս վեց իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԼԱ-ՃԼԿ/չբ։ ՃԼԿ/292բ-309ա (սկ. «Աստանօր յաղագս վեց իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԼե-ՃԼՉ/չբ։ ՃԼԷ/322ա-32բ (հատուածք, սկ. «Քանս այս հինգ գիմաւք տարրորշ»)։ ՃԼԹ/309ա-22ա (սկ. «Աստանօր յաղագս վեց իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԽ-ՃԽՆ/չբ։ ՃԽԹ/333բ-45ա (սկ. «Յայս բանիս վերայ վեց իրս տեսանելի է»)։ ՃԽԹ-ՃԽԿ/չբ։ ՃԽԹ/345ա-55բ (սկ. «Աստանաւր յաղագս վեց իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր»)։ ՃԽՉ/355բ-63ա (սկ. «Ի բանէս յայս Դ. ինչ ասելի է»)։ ՃԽէ/363ա-9բ (սկ. «Նորոգուրդ եւ միաբ բանիս այս ի չորս գլուխս բաժանի», վրց. «Եւ գրապ[նան] են վարդապետաց»։ Շար. եւ Անտան ՃԻԹ գարոզք ՃԽԹ-ԽԱ։ Հմմտ. ձեռ. 2142, 293բ-301բ։)։ ՃՍԸ-ՃՎԼ/չբ։

Այս քարոզները տպագրից տարբերվում են ո՛չ միայն սկզբնատողերով, այլեւ խմբագրական նկատելի չեղումներով։

2. [Քարոզ Առաքել Ս. եւ Բ. հատորոց]

ա. *19ա-23ա* Նորին Գրիգորի Քարոզ Ծ[ն]ընդեան, ի բանն. Ահա կոյս յղասցի եւ ծնցի որդի... — *Աստանօր յաղագս Ե. (5) իմն պիտոյ իցէ ձեռնարկութիւնս մեր։ Նախ՝ թէ յորմէ ցեղէ էր Աստուածածին կոյսն...*

բ. *168բ-76ա* Նորին Գրիգորի Քարոզ վասն Թ. երանութեանն, ի բանն. Եւ տեսեալ զժողովուրդն, ել ի լեառն – *Տիրական հրամանքս ի Ժ. գլուխս բաժանի։ Նախ՝ թէ վասն ո՞ր եւ ի լեառն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

58ա Ջերջանիկ, հեզահոգի՛ գՅոհաննէ բարեմնի եւ գծնօղսն իւր, որ է երախտաւոր եւ բարերար բազմաց եւ մեր առաւել ի տղայութենէ եւ այժմ, որ օժանդակէ յամենայն բարի գործս եւ յաջողիչ, մանաւանդ ի սուրբ գիրս, որպէս տեսանելս, լերեսս անգթալ աղաչեմ գձեր սրբութիւնդ յիշել ի Տէր զյիշելոյ արժանիսն, եւ որ առատն է ի բարիս, նոցա եւ ձեզ եւ մեզ ողորմեսցի, եւ նմա փա՛ռք ընդ Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյն. ամէն։

62ա Ջմեծոց պարտականդեալս ի տոնունս մեղայ, աղաչեմ գձեզ Յողոմիոն խնդրել բազում յանցանսդ իմոց, եւ Աստուած գձերն Յողցէ. ամէն (Նման՝ 116ա, 142բ-3ա, 262ա, 309ա)։

69բ Ջառաջնորդ սուրբ ուխտիս՝ գՄկրտիչ կրօնաւորն եւ գմիաբան եղբարքս, ո՛վ սուրբ Մկրտիչ Քրիստոսի եւ գովեալ ի բոլորեցունց Տեառնէն, խնդրեա՛ց եւ ձեռնադրելոյն ի քէն, ի Քրիստոսէ գՅոդոլիոն մեր ամենեցուն. ամէն (Նման՝ 188ա)։

83ա ՋՅոհաննէս կրօնաւորն եւ գծնօղսն իւր յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, որ օգնական եղեւ ի ճղիճի նշանել եւ ի մեւան եւ ի խապել, եւ բոլոր սրտիւ ողորմութիւն յողորմածէն հայցեցէ՛ք, որ տա ամենայնի առատապէս եւ մեզ, եւ ձեզ, եւ ամենայն հաւատացելոց. ամէն։

90բ Փառաւորեալ Աստուած յամենայն գոյից՝ յերկնաւորաց եւ յերկրաւորաց, փառաւորեալ զսրբասէր եւ գծշմարիտ վարդապետսդն մեր՝ գՅոհաննէս, զվիճակաւոս եւ գՄկրտիչ եւ գծնօղսս նոցին ի քո առատ ողորմութիւնդ. ամէն։

94բ Ջտառապեալ գրոցս՝ գՔարսեղ, յիշեա՛ ի Տէր, ո՛վ ընծիւրեցող, աղաչեմ։

123ա Ջհօլաթ եւ գծնօղսն իւր եւ զտարաժամ վախճանեալ զաւակն իւր ի Քրիստոս յիշեցէ՛ք։

129բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, քո սուրբ ծնողի բարեխօսութիւնդ ողորմեա՛յ Շնորհուրին եւ գաւակաց նոր Բռուզին, եւ քեզ փա՛ռք, որ հանգուցիչ ես արժանաւորաց։

136բ Ջպատուական տանուտէրն՝ գԱրհաուն, աղքատասէր եւ յոյժ աստուածասէր, արեամբ նախատակեալ, եւ գկենակիցն իւր՝ գՆինուայ, հանդերձ գաւակսդ իւրեանց ի Տէր յիշել աղաչեմ, ո՛վ աստուածասէրք, եւ Աստուած գձեզ յիշէ (Նման՝ 276ա)։

168բ Ջերախտաւորսն մեր՝ գՄկրտիչ վարդապետ, որ էր մեր հայր բոլ հոգւո եւ հօրեղբայր բոլ մարմնո, եւ գհօրաքոյրն իմ՝ գԱսան, որ որբոց բազմաց խնամածու եղեն եւս առաւել ինձ, գի բազում գթով սնուցին։ Եւ վա՛ ինձ, գի ապերախտ գտա։ Արդ, հանդիպողք սակաւ տառիս, վասն սիրոյն Աստուծոյ յաստուածահաճոյ ազօթս ձեր յիշեցէ՛ք գնոսա։ Ողորմած Աստուած, ողոր-

մեա՛յ յամենայն հաւատացելոց՝ կենդանի եւ հանգուցեալոց, եւ մեզ եւ մեր ննջեցելոց եւ քեզ փառք յաւիտեան:

176ա Ջքաջ րաբունին՝ գՅոհաննէ եւ զԵնովքայ իւր եւ զամենայն արենառուսն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, որ զօրինական շնորհեաց եւ կամակից եղեւ եւ օգնական, եւ Աստուած գձեզ յիշէ:

184բ Ջաւարժամ վախճանեալ զբարեսէր կինն՝ Ենոհատուր, զաւակօք իւրովք յիշեցէ՛ք առ Աստուած, ազաչեմ զձեր սրբութիւնդ, եւ ինքն Քրիստոս Աստուած յիշողացդ եւ յիշեցելոցս ողորմացի. ամէն:

194բ Եւս առաւել զհոգեւոր մայրն մեր, որ ողորմածութեամբ եւ աստուածապաշտութեամբ նման է Տաբիթայիի՝ գթասիրութեան, բարի գաւակօք իւրովք յիշեցէ՛ք ի Ճշմարիտ բարին եւ ողորմածն Քրիստոս, որում փառք յաղ Հօր եւ Սուրբ Հոգոյն. այժմ եւ միշտ:

243ա Մ՛յ սեւ քուն:

292բ Խայիւդ քո, Քրիստոս Աստուած, լուսաւորեա՛յ զհոգիս ծնողաց մերոց՝ Ստեփանոսին եւ զՄէրտիկնոջն, եւ զիւ գանպիտան գրչիս եւ զամենայն երախտաւորացն մերոց, եւ որ զամէն ասեն. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱՑԱՅ

1. *319բ (ԺԸ-ԺԶ. դդ., բոլորգիր) Ե՛ս՝ Մխիթար եպիսկոպոսս, գնեցի այս Քարոզգիրքս յիշատակ ի դուռն Սեւաւոյ Սուրբ Առաքելոցն: Ո՛վ որք հանգէ ի սուրբ ուխ|320ա|տէս ծախելով, գողանալով կամ գերի անկեալ փիրն պահելով, պարտական լինի առաջի Քրիստոսի մեր մեղաց, հակառակն պատիժ կրէ, կատարողք հրամանաց՝ աւրհնին ի Աստուծոյ եւ Սուրբ Առաքելոցն:*

2. *370ա (Ժէ. դ., նոտրգիր) Ե՛ս՝ Մաոուկս, իմ հոգւոս համար մէկ ձագ տվի Ղուկաս իրիցուն, քանի էս գիրտ կարդան, իմ հոգու եւ ողորմի աւեն վաս Աստուծոյ սիրուն համար:*

3. *370ա (Նոյն ձեռքով) Ցիեն, Վարխաթուն, Աւլան, Թարիդուլուն, Մարջան, Մեհրապին, Աստուրին, Մեհրապին, Վարդանէսին, Սօլթանդուլուն, էլրհասուն, հասարակաց ամենեցուն. ամէն: Հար մեր էրկիք (ապաչէս), սուրբ եղեց:*

4. *370բ (Նոյնգիր) Ե՛ս՝ տէր Ներսէս, նորաշընծայ եղեալ ի Ս[ե]ւան կղզին թվին ՌՃԻԲ. (1673) էր:*

5. *370բ (Ժէ. դ., նոտրգիր, գրաֆորձերի մէջ) Ժ. (10) շահի Դաւթին տուի, Գ. (3) ապազի Վարդանային տուի, Դ. (4) ապազի Առրստամին տուի քրէհ:*

Ձանապահ[ո]ի խարճն այս է, Զ. (6) շահի գարու, Գ. (3) շահի առար (՞) դարան է:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *370բ Քարտուղար եւ աշակերտ բանի (ապա՛ տառեր եւ բառեր):*

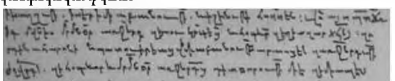
2151

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ ՌԻԶ. – 1587

ԳՈՒՉ, ՍՏԱՁՈՂ՝ Մատաթիաս երէց:

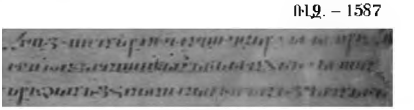
ԹՒՔ՝ 184-4 (տե՛ս Պատմութիւն պանծալեաց): ՊՐԱԿ Ա-ԺԵՒ 12 (Ա. 10, Դ 14): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՐԻՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (14x9): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 25-27: ԿԱԶՄ՝ գոզմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ. առտառը՝ վաճառկազարդ կապ:

Նմուշ 99ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – *ձ ա կ ա տ ա գ ր ե ր՝* 4ա: Լ ա ւ ա գ ա գ ո ւ ե ր՝ բառական (4ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթիր (4ա, 153ա), ճանճուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ շագանակագոյն:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Կանոնք Քառսի Կեսարացոյ: ԺԹ դ.: 2 (1ա-2բ) + 2 (183ա-4բ), տոմսցուած եզրանոտուած չորս թերթերից: Մազապաթ, միասիան (14,2x11), ուղղագիծ մանր երկաթագիր, 20 տող: Կարգալ՝ 183ա ‹‹‹ Գ, Վասն որ զեզ ապահանել ճառուածովք... [ԻՍ]. Վասն որ կոյմնակ էոյր իւր ապահանիցէ ///» Լաբ ‹‹‹ռանում ի վերայ ճառոնեին ճնճղուկաւք... սպառանիցէ///», Շաբ ‹‹‹ [Եբ]րայական լեզուին... տեսցեմ զգրեանցն Տիմոթեոս ի Պաւղոսէ ///», 184ա ‹‹‹ [մկր]ռտչիեին, այլ մեր բանս զատուացի... եւ այնպէս ճանապազ ///» (տե՛ս տպ. «Կանոնագիրք Հայոց», Ա, Երեւան, 1964, եջ 650, 657-661):

Նմուշ Բա

ՊէճԱՒ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զեզակեր, զանազան բծեր: Կազմի եզերը թերեւակի ճերմակած, եզերը՝ մաշուած, դանակն ու կապիչները՝ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Մաննուիմ]

1. *3ա* [Անիսք արաքացուց] – *Մուհաւամ... Զհեճաս:*

2. *3ա* [Վասն կանաճց մարգարէից] – *Մէքսվր, Մեքսվր կիսն էրն Մովսէսի...*

3. *3ա* [Ջոյց] – *Ասէր ոմն ի ծերոց երբասեցոցն, թէ, Ես որդի էի տաճարապետի կոոցն...*

4. *3բ* Հարցումն Փիլոնի առ Վանական վարդապետն վասն Աւետարանացն, թէ. Ջինչ լեզուաւ խօսէին – *Մաթէոս գրեաց զիւր Ծետարանն ի յԱնտիոք երբայեցի բարբառով...*

Բ. *4ա-165ա* [Քարոզգիրք Ղուկասու Լօռեցւոյ]

ա. *4ա-8բ* Ա. Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ, թէ. Եղեւոյր խոռոգէոմ իբրեւ զաւն... – *Նախ գիտելի է, զի որպէս մարդս հոգի է...*

բ. *9ա-14ա* Բ. Քարոզ ի բանիմ մարգարէին... Որպէս իժի եւ խարիւ... – *Թէ վասն ի՞նչ պատճառի մարգարէն առակաւ խօսի...*

գ. *14ա-9բ* Գ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Որ զաննն ի գործ իւրո չբժշկէ, եղբայր է նա այնոցիկ, որ անձինն առնիցէ – *Անձն զբանական հոգին ասէ...*

դ. *19բ-25ա* Դ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուին... – *Առաջին խրատ վասն մարմնոյ կենացս է...*

ե. *25ա-34բ* Ե. Քարոզ ի բան Աւետարանի, որ ասէ. Մի՛ տայ զարբութիւս շանց... – *Առաջին սրբութիւն անուանի հաղորդութիւնն...*

զ. *35ա-46ա* Զ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի... Լաւ է աւր մանուն, քան զօր ծնընդեանն – *Եւ պարտ է գիտել զի հնեաննոք...*

է. *46ա-53ա* Է. Քարոզ ի բան օրհնացն Մովսէսի, որ ասէ. Մի՛ գողացար – *Եւ գիտելի է, զի այս բանս աստուածադիր...*

ը. *53ա-67ա* Ը. Քարոզ ի բան... Սողոմոնի, որ ասէ. Տէր ամբարտաւանից հակառակ [կ\[յ\]] – *Եւ գիտելի է գԱստուած քնութեամբ բարի է...*

թ. *67բ-8բ* Թ. Վասն թաս եւ սեղան աւրհնելո, ի բան մարգարէին, որ ասէ. Երկիր եւս զպատուի իւր... – *Առաջին. երկիր կոչի հողն եւ ջուրն...*

ժ. *68բ-71ա* Ժ. Դարձեալ Վասն գինի եւ սեղան աւրհնելո, ի բան Սաղմոսին, որ ասէ. Աստուած մեր աւրհնեսցէ զմեզ – *Հրամանն վարդապետք եկեղեցո թէպէտ...*

ժա. *71բ-3ա* ԺԱ. Քարոզ Վասն աւուրն կատարածի, ի բան աւարելոյն, որ ասէ. Փող հարկանի... – *Նախ պարտ է գիտել, զի մահու օրն...*

ժբ. *73ա-4բ* ԺԲ. Դարձեալ Վասն սեղան եւ գինի աւրհնելո, ի բանն Մովսէսի... որ ասէ. Աւրհնութիւն Տեառն ի վերայ լեռանց մչռնջենաւորաց – *Նախ մշռնջենաւոր լերինք անուանին դասք հրեշտակացն...*

ժգ. *74բ-80ա* ԺԳ. Դարձեալ Վասն սեղան եւ գինի աւրհնելո, ի բանն Սաղմոսին, որ ասէ. Աւրհնեսցի պսակ բաղցրութեան Ro, ՏԷr – *Նախ պարտ է գիտել զսկիզբն տարոյն...*

ժդ. *80ա-8բ* ԺԴ. Քարոզ Վասն ջրհեղեղին, ի բան... Մովսէսի, որ ասէ նա էր ամաց Ջ.հարուրից (600)-... – *Յորժամ եսայն կայեն զեղբայրն իւր...*

ժե. *8ցբ-9ցա* ԺԵ. Քարոզ Վասն Սողոմացւցն, ի բան, որ ասէ. Աղաղակ Սորոմացւցն... – *Յորժամ եւ նոյ ի տապանէն...*

ժզ. *98ա-107բ* ԺԶ. Համառօտ պատմութիւն Յեսուայ որդո Նաւեա – *Յեսու որդի Նաւեայ էր յայգէն Եփրեմի...*

ժէ. *107բ-19բ* ԺԷ. Պատմութիւն համառօտ եղիա մարգարէին – *Եղիա Թեզբացի էր, յազգէ քահանայիցն...*

ժը. *119բ-22ա* ԺԸ. Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Հրամայեաց Դոիթ թզկի զծղտղուղն – *Եւ զի նահապետքն յերկար ապրէին...*

ժթ. *122ա-3ք* ԺԹ. Քարոզ ի բան Յունաեոս, որ ասէ. Անա երեք աւուր եւ այլ ոչ ես իցէ Նինեւէ –*Նինեւէ էր քաղաք մեծ...*

ի. *128բ-35բ* Ի. Քարոզ եւ պատմութիւն ի բանն Եսաի... որ ասէ. Եւ ի չորեքտասան ամի թագաւորութեանն եզեկիա... – *Մենեքարիմ կոռպաշտ թագաւոր էր Աւորոց...*

իա. *135բ-39ք* ԻԱ. Քարոզ վասն երից մանկանցն, որ ասէ. Եւ նոքա երեխանն գնացին ի մէջ հրոյն... – *Ջի յառաջն քան զգերութիւնն Բաբելացոց...*

իբ. *140ա-3բ* ԻԲ. Քարոզ ի բան Դանիելի մարգարէին – *Եւ զի թագաւորն Նաբոխոդոնոսոր յորժամ եառես զհրաշս...*

իգ. *143բ-9բ* ԻԳ. Քարոզ եւ պատմութիւն գալատեան Գօգա եւ Մա\[գո\]գա – *Յետ դարձի գերութեանն Բաբելացոց...*

իդ. *149բ-57ա* ԻԴ. Քարոզ գերութեան Բաբելացոց, ի բան... Առ գետս Բաբելացոց... – *Եւ զի յառաջ քան զգալուստն Քրիստոսի...*

իե. *157ա-65ա* ԻԵ. Քարոզ ի բան, որ ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկին եւ զերկիր... – *Անդրանիկ օր միաշաբաթուս...*

Տե՛ս «Քանիներ Մատենագարանի», հտ. 10, էջ 223-4։

Գ. [Բանիր զանազանի]

1. *165ա-70ա* ԻՋ. [Յովհաննու Մանդակունւոյ ասացեալ, ձեռ. 942, 151բ] Վասն շրանպատեր եւ չդատելո զեղբայրս, զխանճայս եւ զվարդապետս– *Մի՛ներք սգո եւ տարակոյս աղջամուղջ տրտմութեան...*

2. *170ա-4ա* ԻԷ. [Ժամանակագրութիւն՝ յԱդամայ ցամն Հայոց ՋԻՋ.] – *Առաջին աստուածատեղծ մարդն Ադամ յելանելոյն ի դրախտէն եղեւ ամաց ՋԼ. տարու եւ մեռաւ... ի ՋԻՋ. (1477) եւ յեզնկան եւ խաբեութեամբ սպանաւ ի մայրգրոջէն, ի Սալչուկ խաթունէն, զի էր խիստ կախարդ, ի ձեռն Պայինտուրին մեռաւ եւ եղեւ սուք շատոց, եւ ամենայն ոք զնա ողբաց։*

3. *174ա-82բ* ԻԸ. Հարցմունք Տիգրոնու ամիրային եւ միայնակեցին: Ի թվին ՌՃ. ամին թագաւորեաց ամիրա Տիգրոնոյ – *Այր մի էր ի Տիգրոն, որո անունն իւր Օտուլազիզ էր... եւ որ անդարձն է, գառաջակայն հատանէ եւ յոր/// (շար. թաւիտած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

Յբ Աստուա՛ծ, օգնել ինձ փութա՛յ եւ լըսնկերել ինձ ժամանեա՛յ։

88բ Ողորմի՛ ատացողի գրոցս՝ Մարտիրոս *իրիցու՝ մեղաւոր գրչիս, եւ ծնողաց եւ ամենայն արեան մերձաւորաց, կարդացողաց եւ լսողաց. ամէն (նման՝ 19բ, 143բ):*

122ա Ող որմի՛ ատացողի գրոցս՝ Մարտիրոս *գրչիս եւ ծօրա՝* Յոհաննին, *եւ մօրս՝* Թամամին, *եւ եղբարցս՝* Ղամբարին *եւ* Պետրոսին, *կարդացողաց եւ լսողաց:*

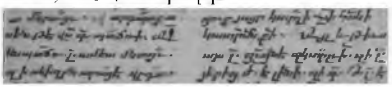
128բ Ողորմի՛ ատացողի գրոցս՝ տէր Մարտիրոս *մեղսամած գրչիս եւ որդոցս՝* Խաչատուրին, Յովանիսին, Թաթոսին *եւ* Ղազարին, *եւ* Մայրամին՝ *կոզակցին իմո, եւ կարդացողաց եւ լսողաց:*

174ա Թվականին ՌՀՀ (1587) գրեցօ սայ ձեռամբ Մարտիրոս *իրիցու, ի քաղաքս* Սեբաստիա:

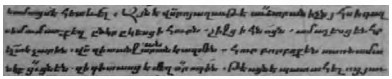
2152
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԲԱՂԴԷՏ — **ՊԺԱ.–ՊԺԵ. – 1402–1406**

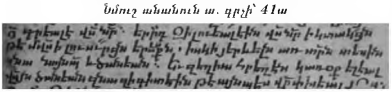
ԳՐԻՉ՝ Թումայ վրդ. (156ա–67ա, 168բ–95բ, 199ա –201բ, 228ա, 237աբ, 241ա, 245աբ, 249աբ), Ստեփաննոս վրդ. (74ա–84բ), Կարապետ վրդ. (ԺԶ. դ., 5ա–34բ, 62ա–9բ, 85ա–132բ, 224բ–7բ, 229ա–32բ, 234ա–6բ), Անանուն Ա–Զ. (ԺԵ–ԺԶ. դդ., տես ԳՐԻՉ): ՍՏԱՑՈՂ՝ Կարապետ վրդ.

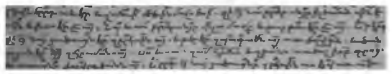
Նմուշ կարապետ գրչի՝ 14ա

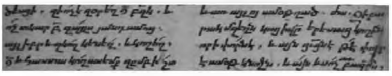
Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 41ա

Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 71ա

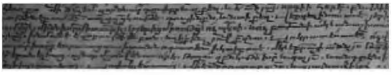
Նմուշ Մտեփաննոս գրչի՝ 75ա

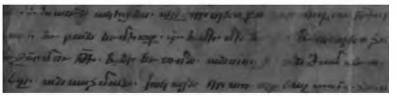
Նմուշ կարապետ գրչի՝ 99ա

Նմուշ անանուն գ. գրչի՝ 134ա

Նմուշ Թումայ գրչի՝ 157ա

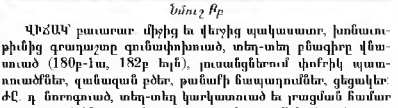

Նմուշ անանուն դ. գրչի՝ 202ա

ԹՂԹՔ՝ 250+2 (կիսկ՝ 57, 72). չբուած՝ 1աբ, 2բ–4ա, 35ա–8բ, 73աբ, 196ա–8բ, 228բ, 233աբ, 240աբ, 246ա, 248աբ, 250աբ: ՊՐԱԿ՝ 24x12 (Ա, ԻԲ 13, Բ, Ը 9, Դ, Է 4, Թ, ԺԶ 11, ԺԹ 16, Ի, ԻԳ 8, ԻԷ–ԺԸ, Ի 10, ԺԹ 14, ԻԲ 6 պրակներ հաշուելիս ձեռագրի պրակավիշտերին չեմ հետեւել): ՆԻՒԹ՝ թուղթ (ԺԷ–ԺԸ. դդ. նորոգուղի յատկով՝ 1, 3, 4, 35–8, 73, 196–8, 233, 240, 244, 246, 248, 250, լուսագծերով): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 17,5x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, երկսիւն (2ա, 5բ–34բ, 62ա–9բ, 85ա–132բ, 224ա, 228ա, 229ա–32բ): ԿԻՐ՝ բոլորգիր (ԺԶ. դ., Կարապետ, տե՛ս գրիչ, Անանուն Ա.՝ 39ա–61բ, Բ.՝ 2ա, 70ա–2բ, 149ա–55բ, 167բ–9ա, Գ.՝ 133ա–45բ, 238աբ, Դ.՝ 202ա–23բ), նոտրգիր (Մտեփաննոս, տե՛ս գրիչ), նոտրգիր (Մտեփաննոս, տե՛ս գրիչ, Անանուն Ե.՝ 247աբ, Է.՝ 239աբ, 242ա–3բ) (14,5x10–15,7x10,2). ՏՈՂ՝ 25-66 (խառն): ԿԱԶՄ՝ թղթմագուդ բաց–շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Գրիգոր Տաթեւացի՝ 4բ: Կիսախոտան՝ 5ա. Լուսանգազարդ՝ բուսական (5ա): Զարդագիր՝ թռչնագիր (5ա): Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, վարդագոյն, շագանակագոյն, դեղին (ԺԶ. դ.):

ՊԱՏԱՌԻԿՆԵՐ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Առակէ Սողոմոնի՝ ժ–ԺԱ. դդ.: 1 (Ա.), վերջից, ստացուած թնդապնակի հետ ուած թերթի ստորին կէսից. մագաղաթ, միասիւն (11x7), ողղագիծ երկաքագիր, 6 տող՝ Կարդայ՝ Ա.աբ «/// Պիղծ եւ գարշելի եմ... տարապատուց ///» (ԺԷ. 15–23):

Նմուշ Բբ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար միջից եւ վերջից պակասատ, խոնաւութիւնից գրադաշտը գունաթափուած, տեղ-տեղ բծագիրը վնասուած (180բ–1ա, 182բ էոլն), լուսանցներում փոխրեխ պատռուածքներ, գանազան բծեր, թանաքի հետպատռումներ, ցեցակեր: ԺԸ. դ. նորոգուած, տեղ-տեղ կարկատուած եւ յարցման համար ուելացուած 18 չբուած թերթեր: Կազմի կաշին ճեռնուած, եզերքը մաշուած, դռնակն ու ճարմանդները րնկած (մնում են հետքները):

ՄՆԹ. Մասեանս կազմուած է ԺԵ-ԺԶ. դդ. գրուած 3-4 տարբեր ձեռագրերի մասունքներից եւ աստիճանաբար լրացուած այլեւայլ ձեռներով: Միացումը արուած է հաւանաբար ԺԵ-ԺԸ. դդ.:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզ Դրիգորի Տաթեացւոյ]

– *2ա* Սկիզբն գոյգս, որ կոչի ցանկ – Ա. *Վասն Աւետեաց* – ՇԳ. *Վասն քահանայից*

1. [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռեան հմ., տպ. 1740. Ա/չիք: Բ/*5ա-7բ*: Գ/չիք: Դ/*3ա-13ա*: Ե-Զ/չիք: Թ/*13ա-7բ*: Ը-ԺԳ/չիք: ԺԴ/*17բ-24բ* (վերջ. «*յորում այսօր ժողովեալ*»): ԺԵ-ԻԸ/չիք: ԻԹ/*22ա-4բ* (սկ. «*պատարագական յանձնառական*»): Ի-ՄԸ/չիք: ՄԹ/*24բ-5ա*: Կ-ԿԳ/չիք: ԿԴ/*25ա-32ա*: ԿԵ-ԿԸ/չիք: ԿԹ/*32ա-4բ* (վերջ. «*սիրելութիւն մեզոցն վասն այն ոչ*»): Հ-ՀԲ/չիք: ՀԳ/*51բ-5բ*: ՀԹ-ՃԴ/չիք: ՃԵ/*55բ-9ա*: ՃԶ-ՃԼԴ/*48բ-51բ*: ՃԼԹ-ՃԽԸ/չիք: ՃԽԹ/*62ա-5բ* (սկ. «*Յայտութիւն Քրիստոսի ի նորն ժամուս*»): ՃՄ-ՃՕԴ/չիք: ՃՕԵ/*65բ-9բ*: ՃՕԶ-ՃԿԱ/չիք:

2. [Քարոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հմ., տպ. 1741. Ա-ՃԻԶ/չիք: ՃԻԷ/*70ա-2է* (վերջ. «*Ալլ ոք ար///*»): ՃԻՀ-ՃԻԹ/չիք: ՃԼ/*39ա-44բ*: ՃԼԱ-ՃԼԵ/չիք: ՃԼԶ/*44բ-8բ*:

3. [Քարոզ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *59ա-61բ* Նորին Քարոզ վասն Յարութեան, ի բանն. Յարեաւ Աստուած, եւ ցրուեցան թշնամիք նորա – *Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծին Մովսիսի առնել տապան յանփուտ փայտից... Ասեմք եթէ գործ յառնելոյն /// (շար. թափուած)*:

բ. *74ա-6բ* [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ (ձեռ. 2143, 482ա-6ա)] Վասն մահու վարդապետաց, ի բանն Յակոբայ, որ ասէ. Ծաղր ձեր ի սուտ դարձի... – *Արդ, զինչ ասացիք կամ զինչ պատմեցիք...*:

գ. *76բ-9ա* [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ (ձեռ. 2143, 364բ-9բ)] Քարոզ վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դասերէ ստացան մեծութիւն... – *Զնախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Մովսմոնի...*

դ. *79ա-81բ* Քարոզ Ի՛սաչի, ի բանն. Փայտ կենաց է ամենեցուն... – *Գիտելի է, զի կեանք փայտին ի յերիս դէմս երեւեցաւ...*

ե. *82ա-4բ* Քարոզ վասն խաչելութեան Քրիստոսի, ի բանն Ամբակումայ, որ ասէ. Ի մէջ երկուց կենդանեացն ծանիցիս դու... – *Ի վերայ այսմ բանի երեք ինչ ասելի է: Նախ՝ վասն չարչարանացն Քրիստոսի...*

(Երրորդ գլուխք Հմմտ. Քահան ՀԱՄ.):

Բ. *85ա-132բ* Գիրք Առաքելոց ԺԷ. դ. – *Եւ արդ, գիտել պարտ է զանուն գրոցս, որ կոչի Գործք առաքելոց եւ ասի Մնունդք... (86ա) ի սկզբանէ արար Աստուած զերկինն եւ զերկիր. Բազմադիմի որոշմամբ էրեւի սկիզբն... Այս է ե հրաժարական, զորս գրեաց Աստուած /// (շար. թափուած)*:

Գ. [Բանիւ զանազանի]

1. *133ա-4ա* Նախադրութիւն. Թէ ընդէ՞ր եղեն Դ. (4) աւետարանագիրք – *Իսկ զի Դ. (4) եղեն՝ աւետարանիչք եւ չորք Աւետարանացն գրութիւնք...*

2. *134ա* [Վասն Դ. ձայնից] – *Այ ի հիւսանաց... ԴՁ ի ծոլու ծըփմանց:*

3. *134ա-7բ* [Քարոզ ի բանն. Անաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զոչխարս ի մէջ գայլոց] – *Ամենայն գիրք աստուածայինք ի խրատ եւ յուսմունս մեր գրեցան...*

4. *137բ* [Վասն մեղաց] – *Երիս զօրութիւն ունի սատանայ...*

5. *137բ* [Մեկնութիւն յունարէն վեց բարից] – *Որթիւ (օրթիւ)՝ միտ դիք կամ յոտն կացէ՛ք... (6 բառ)*

6. *138աբ* [Բան վասն շնորհից] – *Շնորհք ըստ յորից եղանակաց տուեալ լինի մարդկան...*

7. *138բ-9ա* Վասն աննուաց դատաւորացն Իսրայէղի եւ կարգաց եւ ժամանակաց – *Ա. Գոդոնիէլ որդի Կենեզեա... Ժե. Սամուէլ որդի եղկանա...*

8. *139ա-40բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք]

ա. *139աբ* Վասն պատարագին – *[Հարց]. Դիր պատարագին եւ արարուած: Պատասխանի. Տէրն նստաւ եւ երէսն յարեւմտեաս...*

139բ Գրչից «Վանական վարդապետն էր գրեալ գաս»:

բ. *139բ* Վասն իմաստասիրաց կարգին – *Հարց. Իմաստասէրքս ո՞ր են առաջի եւ գկնի: Պատասխանի. Առաջինն Պիթագորս...*

գ. *139բ-40ա* [Վասն Հաւատամքին] – *Հարց. Զհաւատամքն յո՞ւր է ասացած: Պատասխանի. Յորժամ ի Նիկիա ժողովեցան...*

դ. *140աբ* [Ի Հարցմանց գոց Գրիգորի Տաթեացւոյ հատոր Թ., պրակ ՃԶ.] – *Հարց. Կարգաւորութիւն ցուցման օրհնութիւնաբեր ցուցակին: Պատասխանի. Երանելին Մովսէս խոռենացին յարգմանիչ, որ էր գրիչ սրբոյն Սահակա...*

9. *141ա-8ա* [Յովհաննու Երզնկացւոյ խրատք հաւաստակաց հրիստոնէից]

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-108բ. Նախբ./*141ա* (*մեայն վերջաւորողն՝ «Եւ ժողովեցի զոյժ հարկատուրն ///*»): Ա/*141ա-2ա*: Բ/*142աբ*: Գ/*142բ -3ա*: Դ/*143ա-4բ*: Ե/չիք: Զ/*144բ-5ա*: Է/*145ա*: Ը/չիք: Թ/*145ա-8ա*: Ժ/*146աբ*: Ժա/չիք: Ժբ/*146բ-7ա*: Ժգ/*147ա-8ա*: Ժդ-Ժթ/չիք:

10. *148աբ* Փառ ի բարձունս, որ բանի, յորժամ ասացաւ – *Փառք ի բարձունս Աստուծոյ... ասացեալ անմարմնոցն հրեշտակաց...*

Հմմտ. Հարցմանց գիրք, հատոր Թ., պրակ ՃՁ., էջ 635, տարբեր:

11. *148բ* [Վասն դասուց հրեշտակաց] – *Առաջին դասք հրեշտակաց, որ են պատգամաւորք...*

12. *148բ* Անուանի ԻԹ. մարգարէիցն – *Մովսէս... Յունան:*

13. *149ա-55ա* Այս բանի ետ[դ]ողականի վասն չափո հոմերական տաղիցն (Ա-Ը.) – *Աստուած՝ երանի լուսո կամ տեսումն ածողս... Ընդագրել՝ խոյագրել, Ընդնողիս՝ նուաղիս /// (շար. թերի)։*

14. *156ար* [Քառոզ վասն պսակի] – *(սկ. թափուած) /// եւ կամ հրամայեաց որպէս տէր ծառայի...*

Հմմտ. Ամառան հտ. ԽԵ., տարբեր։

15. *156բ* Քառոզ խաչի [ի բանն]. Այլ ինձ հաւ լիցի պարծել – *Ասէ Սողոմոն, թէ. Ջերախտիս բարեկամի քո մի՛ մոռանար... Եւ բաղում մարդիկ երկնչին /// (շար. թափուած)։*

16. *157ա* Աստուածաքաոնութիւն իմաստասիրացն – *Հերմէս նշանաւոր փիլիսոփա ասէ...*

17. *157ա-8ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարցումն. Մուր խառնեցան թագաւորական ազգն եւ քահանայական։ Պատասխանի. Առաջին. ՋԱմինադաբադուս տէրն էառ...*

18. *158ար* Քառոզ մաճու, [ի բանն]. Ողորմեցարո՛ւ ինձ, ողորմեցարո՛ւ, ո՛վ բարեկամ!... – *Եւ գիտելի է, թէ վասն Գ (3) պատճառի քարող տան վարդապետք վասն ննջեցելոցն... որպէս Յակոբ, որ գաւէմարտեալ /// (շար. թափուած)։*

Հմմտ. Ամառան հտ. ՃՄԲ., խմբ.։

19. *159ա-62ա* [Ի ժամանակագրութենէ Միխայիլի Ասորւոյ...] – *(սկ. թափուած) ///ն իւրեանց. եւ առին կրկին զնգուռս նահապետին Նոյին... եւ զպեցոյց նոցա պատմուճանս ապհիւս։*

Տե՛ս ժամանակագրութիւն, երուսաղէմ, 1871, էջ 13-58, քաղուածոյ։

20. *162ա* Յոհաննէս Պլուզն ասացեալ (1 տուն) – *Ջքո մեղքն իակի մի՛ մոռանար, / Նա խոնարհ զանձդ քո պահէ...։*

21. *162ար* [Նախերգան քառոզից] – *Արդ, այսքիկ բաւականասցին առ ի մէնջ...*

22. *163ա* [Քառոզ վասն ննջեցելոց] – *(սկ. թափուած) /// որպէս ասաց Եսայի առ եզեկիա. Հրամաեա՛ վասն տան քո... պարտ է քարոզել վասն ննջեցելոցն, զի կենդանիքն ուղղեսցեն զինքեանս մահու։*

23. *163ա-5ա* Քառոզ մաճու, [ի բանն] Սակաւ լա՛ց ի վերայ մեռելոյն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է արծւոյ վասն Ծ. պատճառի...*

24. *165ա-7ա* Քառոզ վասն հաղարդութեան, [ի բանն] Փոռձեսցէ մարդ զանձն իւր... – *Ասէ Դաւիթ. Բաժակ փրկութեան ընկալայց...*

25. *167բ-8ա* [Տօնացոյց] – *(սկ. թափուած) /// Յայտնութիւն՝ ԼԲ. օր։ Առաջաւորաց՝ փետրուար Զ. ...։*

26. *168բ-72բ* [Ի Հարցմանց գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ, հատոր Զ., պրակի Ա-Է.] – *Յետ ելիցն ի դրախտէն կենաց, հարցանելի է եւ... զի որպէս գոյն առ գունով /// (շար. թափուած)։*

27. *173ա-4ա* [Վասն ճաճապետաց։ Վասն Մելխիսեդեկի] – *Նախ ըստ անուանն, զի Մելքիսեդէկ՝ Թագաւոր արդարութեան թարգմանի...*

28. *174բ-7բ* Համառօտ հաղուածու ելիցն – *Նախ գայս պարտիմք ուսանել, թէ վասն էր է ելք անուն գրոցս...*

29. *177բ* [Նշանի տաճարին] – *Ուի՛ նշանս լինէր ի տաճարին։ Նախ. միսն ոչ հոտէր...*

30. *178ա-9բ* [Քառոզ ի բանն, եդեռո՛ւ խոռագէոճ իբրեւ զօձս եւ միամիտ իբրեւ զաղաւնիս – *(սկ. թափուած) /// սոցա մեղանչականք են... Առաջին խորամանկութիւն օձին այս է, զի ոչ առ Ադամ գնաց...*

31. *179բ* [Անուանի ԺԲ. ականց] – *Ջըմրուխտ... եղունկ։*

32. *179բ* [Ծառ գոյացութեան] – *Անմարմին-կենդանի...*

33. *180ա* [Բոլորակ ԺԲ. հողմոց] – *Սոքայ են ԲԺ. հողմունքն, որ շնչեն ի չորեքծագեան կողմունս տիեզերաց ըստ Արիստոտէլի... Յոհաննու Որոտնեցւոյ, մանաւանս՝ Կախեալ ի սէրն Աստուծոյ։*

34. *180ա* [Ծառ իմաստասիրութեան] – *Տեսականգործնական...*

35. *180բ* [Քառուածք Վասն ողորմութեան քառոգից] – *Որ ունիցի Բ. հանդերձ, տացէ/// [է]ղանակն ի Յով[ի]ւաննու արժան է ու[սանիլ]///*

36. *180բ-3բ* Գրիգորի աշակերտի [Յոհաննու Որոտնեցւոյ Տեսութիւն ի բանն, որ ասէ. Վասն այսորիկ օծ զքեզ... – *Լոյս ի լուսոյ ասեն զՔանն Աստուծոյ ի Հօրէ ծնեալ...*

37. *183բ-4ա* [Յաղագս միաւորութեան Բանին Աստուծոյ ընդ մարդոյն (վերջնատող)] – *Գիտելի է, զի միաւորութիւնն սեռաբար բաժանի...*

38. *184ա-6ա* Ծառզարդ, [ի բանն]. Ուրախ լե՛ր յոյժ... (Գրիգոր Տաթեւացւոյ, Ջմեռոն ձե.) – *Սիոն ամրոց էր Հրէաստանի...*

39. *186ա-7բ* Նորին Տիրատուոյ Տեսութիւն ի բան Աւետարանին, որ ասէ Մինչդեռ նախ խաւէր, ահա ասպ... – *Եկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փառացն... եւ ոմանք, թէ երեմիայ եւ /// (շար. թափուած)։*

40. *188ա* [Քառոզ վասն տէրունական տօնից] – *(սկ. թափուած) /// այլ զի ջուրն է շունչ նորին եւ ի հանելն ի ջրոյն՝ մեռանի...*

41. *188ա-91բ* Գիրք վասն Աւարածոց – *Արդ, գիտել պարտ է զանուն գրոցս, որ կոչի Աւարածք... ի պահելն եւ յոչ պահելն /// (շար. թափուած)։*

42. *192ա* [Քառոզ մաճու –] *(սկ. թափուած) /// մեռանելոյ։ Եւ ապի-ապի են մահ...*

43. *192ա* [Վասն յետին աւուրն] – *Ասաց Յիսուս վասն յետին աւուրն. Ո՛չ գիտել գնա Որդւոյ…*

44. *192ա* [Դարապլուխ] – *Ելանէլոյն Ադամայ մինչ ի Քրիստոս ամք են Ը՘ՂՀ. (5198)…*

45. *192բ* Գեղոյա վարդապետի արարեալ Բան վասն տէրունական լրմանցն, կանխելոյ եւ անագանելոյ Զատկի – *Դիցուք սուղ ինչ եւ վասն տէրունական լրմանցն…*

46. *192բ* Սարգսի՝ ոդոյ Ամենաւգի, թոռին Բարիգասի խլաթացւոյ, / Ասացեալ զՊատճէնն տուարի, / Որ բովանդակ տարին ստուգի, / Ոռնաչափ՝ ի գոյն տաղի, / Ի զուարճութիւն ընթերցողի / Եւ բարեմիտ վերծանողի, / Որ ոչ որ տեղչան այսմ բանի / Ոռնաճառոյս տօմարի /// *(շար. թափուած)*:

47. *193ա-4բ* Մեկնութիւն Տուարիին [Անդրիասի] – *Տումար ասի ժողով, սկիզբն աստղաբաշխութեան… (միջից պակասաւոր)*:

48. *194ա-5բ* Հաշուումն Եաեքի ժամանակագրի առ Անաստօղի եպիսկոպոս – *Ընդէ՞ր տարին 364. օր է: Պատասխանի Այս ըստ կարգի կազմութեան մարդոյս է… զի Անդրեասս Մ.եակն (200) եւ է. (7) անդ կատարեցաւ /// (շար. թափուած)*:

49. *199բ* [Քարոզ երկոտասանից առաքեալ՞ց] – *(սկ. թափուած) /// խրատիմք, զի ի նմանութիւն Տեառն եւ մեք սպանցուք զանգամս…*

50. *199բ* Ողբաւիճ ասացեալ (Ներսիսի Շնորհալւոյ. Թուղթ մխիթարական առ ոմն իշխան Աղեռելեան. «Ա.-Ջ» «Ներսեսի ե կաթողիկոսի Հայոց») – *Անտես է յոյն աստուածային, / Ըստ առաքելոյ անստուտ բանին…*

51. *199բ-201բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք ի Սուրբ գրոց] – *Եւ գիտելի է, թէ ընդէ՞ր ի միջի Գ.ժ.անն (14) Գ. (3) թագաւորս Յեղու՝ գիմզռզիա, զՅովաս եւ զԱմասիա…*

52. *202ա-4ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք զանազանի] – *(սկ. թափուած) /// Հարց. Ջիա՞րդ ասի մարդս նման եւ պատկեր Աստուծոյ: Պատասխանի. Ջի /// եւ անմարմին է…*

53. *204ա-6բ* Դարապլուխ – *Յարեդ, Սերուբ, Յախր, Անտիոք, Քրիստոս: Եւ ի կատարման գարուն…*

54. *206բ-7բ* Վասն խորացոյ Աւետարանիճ – *Յաստուածագործ արարածքս հատածք են Բ. (2)…*

55. *207բ-23բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք: Վասն Հռոմա] – *Ազբան, որ թարգմանի՝ սպիտակ խող… Հարց. Ջի՞նչ է աւրէնքն: Պատասխանի. Մայր է երբայեց[ւոց]… տէր Վահրամ կաթողիկոսն Նմ/// (շար. թափուած)*:

56. *224ա-5ա* [Քաղուածք զանազան Բարոզից] – *(սկ. թափուած) /// Մնանի խոնարհութիւն, հեզութիւն, վերիվայնամտութիւն…*

57. *225ա-7ա* Աւետնութիւն Բարոզաց – *[Եւ արդ], ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեանս…*

58. *227աբ* [Ժամանակագրութիւն ցանկապետաց] – *Յելիցն Ադամայ ի դրախտէն մինչեւ ի մահն Յովսէփու են ազգք Իդ… եւ Քաղան է յաշխարհին /// (շար. թափուած)*:

59. *228ա* Գրիգորի աշակերտի – *Հարց. Յորում յաւուր յարեաւ Քրիստոս եւ քանի ժամ յամեաց ի գերեզմանի: Պատասխանի. Ասեմք եթէ յաւուր միաշաբաթոջ…*

60. *228ա* [Քաղուածք] – *Ի սկզբանէ էր Բանն… Մարմինն եղեւ, այսինքն՝ մարդ եղեւ…*

61. *228ա* Անուանի մանկանցն եփեսոսի – Մարսիղիմանոս, Ամղիմոս…

62. *229ա* [Գրիգորի Նիւսացւոյ Մեկնութիւն Երգոց Երգոյն] – *(սկ. թափուած) /// Կարթ նորա սիւնք կճեայք՝ հաստատեալ ի վերայ ոսկեղէն խարսխաց…*

63. *229ա-31բ* Սկիզբն Դանիէլի մարգարէի (մեկնութիւն) – *Մքանչելի մարգարէնքն լցեալ աստուածային հոգովն…*

64. *231բ-2բ* [Օրհնութիւն Բարոզի] – *Իսկ այժմ յաւարտման բանիս, պարզեւօք Սուրբ Հոգւոյն զմայլեալք… եւ տացէ բան իմաստութեան ի բանալ բերանս /// (շար. թափուած)*:

65. *234ա-7բ* [Քաղուածք զանազանի]

ա. *234ա-6բ* [Ի զանազան Բարոզից] – *(սկ. թափուած) ///զպտուղ յառաջ, յորժամ մարդիկ ոչ ի՛նդուն զգազան…*

բ. *236բ* [Ի բանից Արխատոսէի] – Արխատոսէ Ստագիրացի էր… *Գովելի են գեղեցիկքն…*

գ. *236բ* [Նմանութիւն Քրիստոսի] – *Ադամ նմանեալ Քրիստոսի կերպարանօք…*

դ. *236բ* [Վասն երկոտասան թուոց] – *Երկու Ժ.անամեա (12) գոլով Սողոմոն թագաւորեաց…*

ե. *237ա* [Վասն Սեղբեստրոսի] – Սեղբեստրոս *կարգեաց/// կիսաաւրկաւագունս…*

զ. *237ա* [Ի հրէից պատմութեանց] – *Սակայն էին Գ. (3) թագաւորք, զի Գ. (3) ցեղ պատարագ բերին…*

է. *237աբ* [Վասն ձայնից] – *Արդ, ահա ձայնս բազմադիմի լսի. է որ նախադրական է…*

ը. *237բ* Պիտի որ գիտեմաս՝ այս է – *Քանքարն ՔԻ. (9000) դահեկան է…*

թ. *237բ* Անուանի եաճապետաց – *Ադամ… Յովսէփ՝ այր Մարիամայ: Բաւանդակն ՍՀ. (58)*:

66. *238աբ* [Պատմութիւն հրաշից]

ա. *Այրի կին ոմն ունէր որդի միամօր եւ խալ եւ համր…* բ. *Կին ոմն սիրելի սուրբ Աստուածածնին պահս պահէր…* գ. *Մեծաւոր քաղաքին Հռոմա յառաջ գնայր յեկեղեցի…* դ. *Էր ոմն եւ ամուսինն իւր յոյժ*

պատուին զսուրբ զԱստուածածինն... ե. Այլ ոմն մոլի եւ աներկիւղ... եդ զոմն աղքատ ի բանդ... զ. Ոգի մի հոռոմացեցի նստէր ի տուն իւր...

67. *239ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *(սկ. թափուած)* /// Հարց. Որո՞վ դանագանի յոյս եւ ապաւէնն: Պատասխանի. Յոյսն է անտես...

68. *239ա* Ջի՞նչ է ասելն. Հովանի գլխոյ իմոյ յաւուր պատերազմի – *Աւր պատերազմի՛ է ժամանակ փորձութեան...*

69. *239աբ* Ջե. [Քարոզ, ի բաճն] Ոտիղ եղիցին աղաւթք իմ որպէս խունկ առաջի – *Մարգարէն պատգամէ՝ ճանապարհ աղօթից ուղղել առ Աստուած... եւ կատարեալ զբոլոր Տեառն օրհնութիւն* /// *(շար. թափուած)*:

70. *241ա* [Յաղագս շրջանաց] – *Գիտելի է զի Ժ. շրջան է յԱդամայ ի Յունդն Քրիստոսի*

71. *241ա* [Մեկնութիւն ոսկի դահեկանի...] – *Գիտելի է, զի ոսկի դահեկան է...*

72. *241ա* [Տաղ] – *Ագամ պատկեր դու տիրական, / Մտեղծեալ ձեռօքն Հայրական...*

73. *242աբ* Գեղեցիկ է աեսութեամբ բան զամենայն որպիս – *Նախ, զի յոչ յաղտոյ սերմանց ծնաւ...*

74. *242բ-3բ* Ես առ Աստուած կարդացի, եւ Տէր լուաւ [ինձ] յերեկոյն ի վաղորդայն] – *Վասն բազում պատճառի յայսքան ժամս աղաւթելի է...*

75. *243բ* Եւտուր երկիւղածաց Էոց նշան զի ապրեսս[ցին] – *Եւ նախ գիտելի է, զի նշանն Հոմ*/// *(շար. թափուած)*:

76. *245աբ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք Թ. հարց] – *Ջի՞նչ է որ զգալուստն իւր ի փայլական նմանեցուցանէ... Պատասխանի. Վասն բազում պատճառի:*

77. *247աբ* Ստեփաննոսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի՝ Թէ ո՞յր են առաքելական պահք – *Հիմն ամենայն պահոց զուրբաթ եւ զչորեքշաբաթի գտաք...*

78. *249աբ* [Ի Հարցմանց Գէոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ. Եօթն մոլորութիւնք տակաց – *(սկ. թափուած)* /// *մայ եւ էառ զՍեւեան կոչմն... է.դ մոլորութիւն տաճկաց, որ զյարութիւնն մարմնական ասեն... Աւրդ, եթէ տարերք* /// *(շար. թափուած)*:

«Ընդդէմ տաճկաց». տե՛ս Բ. Կիւլեսերեան, Բալամը հայ մատենագրութեան մէջ, Վիեննա, 1930, էջ 123:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *162ա (Թուայ գրչի)* ՋԹուայ խնդրող բանի աղաչեմ յիշել ի Տէր: Թվին ՊՇՄ. *(1402)* գրեցաւ:

169ա ՋԹուա խնդրող բանի, աղաչեմ, յիշեա՛ ի Տէր եւ խնդրեա՛ յԱստուծոյ վասն իմ գթաւորութիւն, զի ողորմեսցի ինձ Աստուած ի Հեռն սուրբ աղօթից Հեր եւ Քողէ՛ /// *(2 բառ անընթեռնելի (նման՝ 184ա, 192ա)*:

177բ Փա՛ռք անեղին Աստուծոյ, անմահին եւ ամենազօրին եւ անճառ բանին, որ եւս կարողութիւն Թուայի բանի խնդրողի հասանել յաւարտ ծաղկաքաղ օրինացն եւ արարածապատում գրոցս, զոր մեծաւ տաժանմամբ եւ երկօք աշխատութեամբ հասի յաւարտ սորին, եւ խիստ նեղացա յաւուրս նաւասարդի՝ յօդոյ ձմերայնոյ խստութենէ եւ ի մթութենէ տուլ[ը]նջեանն, եւ ի ճրագէ կիշերի, եւ վասն փութոյ օրինակին նօտրեցաք փութով, վասն զի սէր փափագանացս ստիպեաց զիս առ ի գրել զյուսաւոր եւ զուրախարար բանքս, որ ի սմա ամբարեալ կան ի սփոփանս մտաց իմոց եւ ամենայն բանասիրաց: Որք հանդիպիք սմա տեսութեամբ եւ կամ օգտութեամբ ինչ իսիք, յիշեցէ՛ք զմեզ ի միտս բարիս եւ սխալանացս, անյարմար գրոյս մի՛ մեղադրէք, զի կար մեր այս էր, եւ տեղիս մուծիս եւ ձմեռն, եւ յաղթեաց բաղձանս կարողութեանս: Գրեցաւ յԱնապատս Բաղիշո, որ կոչի Վերի վանք, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնի եւ Սուրբ Գեղարդա Ջորավարի, յամի Պ[ՇԾ. *(1406)* թուականիս, յԱհկի ամիս, ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս:

183բ ՋԹուա խնդրող բանի աղաչեմ յիշել ի Տէր, ի գիշերի ծրեցաւ փութով:

228ա Մ՛ով հոգեւոր որդեակ իմ, գրոց աշակերտ, ընկալ զՇմարիտ աստուածաբանութիւնս, զի կարի օգտակար է, եւ՝ գՈվսէփ պիտականուն վարդապետս յիշեա՛ ի Տէր, աղաչեմ:

2. *79ա (Մտեփաննոս գրչի, 1402-1406 թթ.)* ՋՍտեփաննոս վարդապետս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, զնօտրող սակաւ բանիս:

84բ Մ՛ով ընթերցողք, յորժամ կարդաք կամ օրինակէք, յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զանարժանս՝ գՍտեփաննոս վարդապետս եւ զծնողսն իմ[ս], եւ գԱստուած ողորմի ասացէ՛ք, եւ խոշորութենանս անժեղադիր լերո՛ւք, զի գիր չեմ գրել, այլ նօտրել եմ /// փոտ, զի այս քարոզերս ի յիմ գրիչանքն չկայր, եւ յանկարծ հանդիպեցաւ, ընդ*[*տապեցայ ու նօտրեցի*]*:

3. *111ա (Կարապետ գրչի, ԺՉ. դ.)* Ջատացող յուսաւգարդ գրոցս՝ սուտանուն Կարապետ խնդրող բանիս:

127բ Մանաւանդ զաշխատող սորա՝ զԿարապետ պիտականուն եւ զծնօղսն իւր. ամէն:

84բ, 177բ տե՛ս ժԹ. դ. յիշ-ք, Ա, էջ 63-64:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՁԻ

1. *69բ (Լուացուած, հազիւ նշմարելի միայն, առանձին բառեր)* Թվին ՌԽԹ. *(1600)* վաճան/// գգիրքս /// վարդապետին/// Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զտէր Կի[րակոս] /// որ է եղբայր Յովաձէս *[վարդապետին]*, յայսմ ամի վախճանեցաւ ///եց Սիմէոն /// վարդապետին. յիշեցէ՛ք եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք ///ք եղբօր /// տէր Կիրակոսիս /// Յովսէփ /// Ալաձն, մօրն իմ Ն/// եւ եղբարցն իմոց ///ն. ամէն:

236ք Թվական ՌԽԹ. *(1600)*:

2. *155բ (ժէ. դ., լուացուած, անընթեռնելի) Անուամբ Հօր ///*

3. *250բ (ԺԹ. դ.) Ես՝ գրեցի այս գիրն, Ստեփաննոս Վարդանով Ցօհաննիխեանց, կայսերական (երկիցս)*

կնքագրոնշ՝ 5ա, 85ա, 140բ, 155բ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ տէր Գրիգոր. թվին ՌՃՀԸ. (1689):

2153

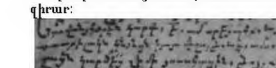
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

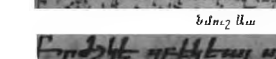
ԹԵՐԹ՝ 267+2 (վրկն. երիցս՝ 1): ԿԱՉՄ՝ գուշմագոգ չագանակագոյն կաշի, մեռազէ գոտեով, միչովկր՝ տախտակ, ապառար՝ ծաղկազարդ կաւմիր կռատ:

ՊԱՏԱՒՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ա. ձայնց: ԺԵ դ.: 1 (Գ), վերչից, ապացուած եզրաբառատած 1 թերթից: Թուղթ, երկսին (17,5x12,5), բոլորգիր, 23 տող: Կարգալ Աբ-Ամա <<<// Աստառան ըստ Ցօհաննու – Ամէն ասէի տսեմ ձեզ. Ոյ է ծառայ մեծ քան գտէր իւր... Ոյ եզ զսուհանն ես ի խաղա///» (Ղազմաս ձեռ. 14):

Բ. ԺԶ դ., 2 (Ա, Բ), սկզբից, ապացուած 1 թերթի երկտակուածով: Մագաղաթ, միսակի (17x12,5), մատրգիր, 23 տող: Ի. Աւետ. Ցօհաննու Ոսկեբերանի Յաղագս Սամսոնի կանօնաց կարգադրաց, որ գան ի խստովանութեան – Եթէ որ ազդեցութեամբ սատանայի անկցի աւազգիտութեան... ջուր խառնէ գինին եւ վաճառէ կարգ ունի չ. (100): 2. Աբ-Բբ [Յակոբայ Ղրխմեզաւ Յաղագս ազգականութեան] – Գիտելի է զի ազգականութիւն տարբերեալ անձանցն է.. խնամենան եւ թեղնեային առնուն գիւրաւ:

Նմուշ Ա ա

Նմուշ Գա

Վիճակ՝ բաւարար. Կազմի կաշին՝ թեթեակի ճեղուած, և եւ գ պատառիկ-պահպանակի ցեցակեր: Պճպնկ Բբ-ի եւ Իե-ի միչեւ մեկ մանրանկարով թերթ կորուած:

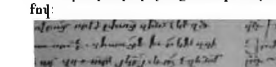
ՁՆՈՒԱԳԻՐ Ա.

ԺԵ. դար

ԳՐԻՉ՝ Գասիք երէց:

ԹԵՐԹ՝ 93 (Իե-35, 177-234). չգրուած՝ 35բ: ՊՐԱԿ 8 (Ա.-Գ, ԺԷ-ԻԱ)x12 (Ա. 11, ԻԱ. 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսին (14,5x10,2): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 37:

Ծեր. պրակակալումը ԺԶ դ.՝ Յովհաննէս Իրկութենցի ձեռքով:

Նմուշ 21ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր: Գ ո յ ն ե՛ կաւմիր, սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. յատանացնեւում փոխրիկ պատառատմբեր, զանազան բծեր: Գրագրչաց՝ տեղ-տեղ գանաթափանց:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ե-35ա, 177ա-234բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք յԱռաքին ճատորէ]

Տե՛ս Ձմեռաւն ճառ., տպ. 1740. Ա/*1ե-6ա*, Բ/*7բ-10ա*, Գ-Է/*10ա-3բ*, Թ/*13բ-5ա*, Ժ/*15ա-23բ*, ԺԲ-ԺԳ/*23բ-7բ*, ԺԵ-Հ/*27բ-32բ*, ՀԱ/*177ա-81ա*, ՀԲ/*181ա-4բ*, ՀԿ/*184բ-5բ*, Հե-ՀՀ/*185բ-89ա*, ՀՐ/*189ա-92ա*, ՀՒ/*192բ-95ա*, ՁԱ/*195ա-8ա*, ՁԲ-ՁԿ/*198ա-201ա*, ՁՁ/*201ա-4ա*, Ե/*204ա-7բ*, ՁՐ/*207բ-12բ*, ՁՓ-Ղ/*213բ*, ՂԱ/*222բ-5բ*, ՂԲ/*225բ-9բ*, ՂԿ/*212բ-4բ*, ՂԿ/*214բ-7ա*, Ղե/*217ա-9բ*, ՂՁ/*185բ-8ա*, ՂՂ/*213բ*, ՂՈ/*229բ-34բ*, ՂԹ-ՃԿՍ/*13բ*

2. [Քարոզք յԵրկրորդ ճատորէ]

Տե՛ս Ամառաւն ճառ., տպ. 1741. Ա-Հ/*1ե-27բ*, ՀԱ/*27բ-31բ*, ՀԲ/*31բ-4բ*, ՀԳ-ՁՁԸ/*1ե-*

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺՁ. դ.

ա. *34բ-5ա* [Քարոզ վասն ամուսնութեան] – *Մեծ է խորհուրդս այս: Նախ՝ զի ընդդէմ է մահու...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿ

13բ Ձմեղաւոր գծօղս յիշեա՛ (նման՝ 179բ, 217ա):

184բ Զիս եւ զիմ ծնօղքս յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս ձեր:

192ա Զյաւրիմնակի տըւաւղն զտէր Յովաննէս կրաւնաւորն եւ զտէր Յովաննէս Կիպոսացի կրաւնաւորն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ ինձ՝ անարժանիս մեղուցեալ Դաւիթ երիցուս եւ իմ ծնողացն Թորոսիկին մեղաց խնդրեցէ՛ք, եւ Աստուած զձերն Թողութիւն. ամէն:

195ա Ձմեղաւըք լցեալ՝ Դաւիթ անուամբ երէցս եւ զիմ ծնողքս եւ զիմ քեռիքս եւ զիմ մայրաքոյր յիշեցէք միով Աստուած ողորմիւ, եւ Աստուած զձեզ յիշէ (նման՝ 198ա, 204ա):

207բ Ձմեղուցեալ՝ Դաւիթս եւ զորդին իմ զՍտեփանոսն եւ զծնօղս իմ եւ զամենայն առու ազգականքն մեր աստ զղջանալով զմեղս եւ խոստովանիլ եւ անդ ողորմութեանն Աստուծոյ արժանալորիք: Եւ նմա փառք ընդ Հաւր եւ ամենասուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

232ա Ի պատուանգան մեծ հրամանիս
եւ ի պատուէր այսմ տառիս՝
Ջհանիք գրիչ՝ խնդրող բանիս,
Յաղաւթս յիշեա՛, յորժամ նայիս:

195ա տե՛ս ԺԹ. գ. յիշ-ք. Գ., էջ 533 (ուր էջում տոկոյ է եւս մէկ յիշատակարան, որը չկայ ձեռագրում)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՆՅԻ

35ա (ԺԷ. դ., բոլորգիր) Յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղաւթս ձեր, ո՛վ ընթերցողք սուրբ գրոց, յորժամ ընթեռնուք զսուրբ գիրքս, յիշման արժան առնուք զՈՒվաննէս վարդապետին եւ Աստուած ողորմի առցէ՛ք Յովաննէս վարդապետին եւ ծնօղաց նորին, եւ Աստուած ձեզ ողորմեսցի յիւր միւսանգամ գալստեան. ամէն։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *1ի Մկրտիչ վրդ., 1210 (1761)։*

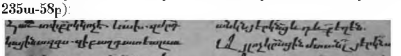
ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ *35ա Յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս։ 234բ Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զերկոսեքեանց վարդապետն։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

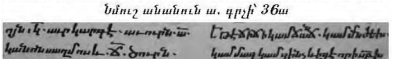
ԺԸ. դար

ԳՐԻՉ՝ Յովսէփ աբգ., Սիմեոն վրդ., Անանուճ։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Սուրիաս ԲԿ։

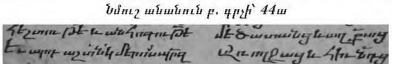
ԹԵՐԹ՝ 176 (1ա-1դ, 36-176, 235-267)։ ՊՐԱԿ՝ 17 (Դ-ԺՉ, ԻԲ-ԻԵ)x12 (Դ 10, ե, Ը, ԺԱ 8, ԺԲ 11, ԻԲ 2, ԻԵ 7)։ ՆԻԻԹ՝ թուղթ ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5։ ԳՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (36ա-128ա, 133ա-52բ, 235ա-67բ), 15,5x11,5 (բ 46-128), 14x11 (բ 36-43), 14x11,5 (բ 44ա-45), 15x11,5 (բ. 133-152), 15,3x11,2 (բ. 259-267), 15,2x10,7 (բ. 235-258), միասիւն (128բ-32բ, 153ա-76բ) 14,2x10 (բ 129-32), 13x10,5 (բ. 153ա-76)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (Յովսէփ գրչի՝ 46ա-128ա, Սիմեոն գրչի՝ 129ա-132ա, անանուճիր Ա.՝ 36ա-43բ, Բ՝ 44ա-5բ, Գ՝ 132ա-52բ, Դ՝ 153ա-76բ, ե՝ 259ա-67բ, Զ՝ 235ա-58բ)։

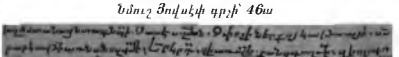
Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 36ա

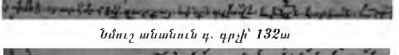
Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 44ա

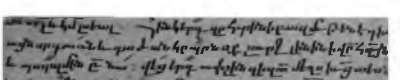
Նմուշ Յովսէփ գրչի՝ 46ա

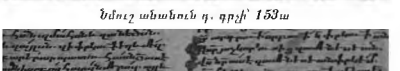
Նմուշ անանուն գ. գրչի՝ 132ա

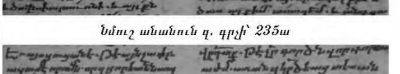
Նմուշ Սիմէոն գրչի՝ 129ա

Նմուշ անանուն դ. գրչի՝ 153ա

Նմուշ անանուն գ. գրչի՝ 235ա

Նմուշ անանուն ե. գրչի՝ 262ա

ՄԱՆՐԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր Գ ո յ ն ե՛ կարմիր, սեւ։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար յուսանգներում փոքր պատռուածքներ, գանազան թծեր, գեզակեր։ Միջից եւ վերջից պակասաւոր։ 1614ին նորոգուած, կցուած 4 թերթ սկզբից եւ յաւելագրուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգի Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգի յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Ա-ԺԹ/յիք։ ԺԶ/263ա-6ա։ ԺԷ-ԻԵ/յիք։ ԻՉ/147ա-9ա։ ԻԷ/149ա-51բ։ ԻԸ-ԼԲ/յիք։ ԼՉ/54ա-61ա։ ԼԷ-ԽՉ/յիք։ ԽԹ/153ա-6ա։ ԽԸ/156ա-60բ։ ԽԹ/160բ-3բ։ Ծ/163բ-70ա։ ԾԱ-ՀԸ/յիք։ ՀԹ/40ա-3բ։ Ջ-ՋՂ/յիք։ Ջե/36ա-40ա։ ՋՉ-ՂԱ/յիք։ ՂԲ-ՃԱ/յիք։ ՃԲ/152ա, 259ա։ ՃԳ-ՃԿԱ/յիք։

2. [Քառոգի յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա/յիք։ Բ/95ա-9ա (սկ. «Ձորրորդ բանն, որ ասէ. Պատուեա՛յ զայր շաբաթուն»)։ Գ/99ա-109բ։ Դ-Զ/յիք։ Է/46ա-53բ։ Ը-ԼԹ/յիք։ Խ/170ա-6բ։ ԽԱ-ՀԳ/յիք։ ՀԴ/86ա-95ա։ ՀԵ-ՀԸ/յիք։ ՀԹ/134ա-9ա։ Ջ-ՋԳ/յիք։ ՋԴ/61ա-4բ։ ՋԵ/յիք։ ՋՉ/75ա-9բ։ ՋԷ/79բ-84բ։ ՋԸ-ՋԹ/յիք։ Ղ/84բ-6ա։ ՂԱ-ՂԸ/յիք։ ՂԹ/259բ-63ա։ Ճ-ՃԻԹ/յիք։ ՃԼ/64բ-74բ։ ՃԼԱ-ՃԽԸ/յիք։ ՃԽԸ/74բ-8ա։ ՃԽԹ-ՃՇԱ/յիք։ ՃՇԲ/123ա-8ա։ ՃՇԳ/143բ-6բ։ ՃՇԴ-ՃԿԹ/յիք։ ՃԿՉ/115ա-23ա։ ՃԿԹ-ՃՀԸ/յիք։

Բ. [Բաւիճ զանազանի]

1. *44ա-5բ ԺԱ.* Կանոնիճ եդեալ յառաջին սուրբ հարցն վասն ժամադարաց – *եթէ որ բան մոռանայ ի սուրբ խորհրդոյն, կրկնեսցէ գայն տեղին երեք անգամ... ապա եթէ այլ երէց չիցէ, թող ար//// (շար. թափուած)։*

2. *110ա-3ա ԻԲ.* [Գրիգորի Նարեկացւոյ] Բաւիճ պաճծալիճ եւ հաշտեցուցիչ Աստուծոյ։ Վերստին յաւելուած կրկին ճեծութեան... (Մատեան, բան ՀԱ.) – *եւ քանզի երջանիկքն եւ փառաւորեալքն...*

3. *113ա-6ա* Նորին դարձեալ վասն մեղանացն։ Վերստին յաւելուած կրկին ճեծութեան... (Մատեան, բան ԻԵ.) – *եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցդ...*

113ա Գրչից ստ. յա. «Նարեկացի է այս փոխ. գտանես մեզաց Յոգուիճին, որ է խոստովանութեանս։

4. *116ա-7ա* ԻԴ. ընդ[դի]մամարտ դիւաց... (Մատեան, բան ԻԸ., ե.) – *Այդ, այսքանեացս անբաւից հրաշից...*

5. *129ա-31ա* ԻԷ. [Շարական սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ Յովհաննէս վարդապետի ասացեալ (Ա.-Ք). ձեռ. 1580, 343ա] – *Այսաւր զքաւարճացեալ ցընծա եկեղեցի... 131ա-2ա [Ճշ. ԿԿ] Լերինք ամենայն այսաւր ցընծացէ՛ք...*

6. *132ա-4ա* ԻԸ. Նորին Յովաննէս վարդապետին Քառոզ վասն յիշոցնատուացն, ի բանն. Որ արհամարհէ զհայր կամ զմայր – *Ֆիտելի է, որ յիշոցք տան, բազումս մեղանչեն...*

7. *235ա-8ա* Ցեսայի Քաղուածէն է այս. Հաստատեցաւ (այլ ձեռմով, ս-ում) – /// *եւ երբեմն չար առնեն, իսկ Աստուած զամենայն միշտ բարի առնէ...*

– *238ա Արդ, եա՛ վերջին սպասաւորաց բանիս՝* Գրիգոր *քահանայ, ժողովեցի զմաղկաքաղ Մեկնութիւն սահակաւք մարգարէին Եսայեայ ի լուսաւոր բանից տեառն իմոյ եւ վարժապետին՝* Յոհաննու Որոտնեցւոյ...

8. *238բ-58բ* Մէ. Ի Վարդան վարդապետի Մեկնութենէն Երգ աստիճանաց – Թէդիտ *երգելից ասէ եւ Ակիտաս երգ ի յելս նիւթական... զի՞րդ չափի ազգ եւ ազգու* /// (շար. թափուած)։

9. *266ա-7բ* [Ռաճի խաւտակաճի Ղազարայ եպիսկոպոսի]

ա. *266ա* [Խրատ] – *Որդեակ եւ սիրելի եղբայր, զգոյշ լե՛ր, զի հոգին Սուրբ ընդրեաց զքեզ...*

բ. *266բ* Տէր Ղազարի մեղաց թողութիւն խնդրե[ա՛] – *Որդեակ, եթէ մեծութիւն կամիս, խոնարհութիւն ստացի՛ր...*

գ. *266բ-7բ* Ղազար եպիսկոպոսին մեղաց թողութիւն խնդրեա՛յ ի յԱստուծոյ – *Որդեա՛կ ի մէջ ամենայն մարդկան զքեզէն գիտացիր մեղաւոր...*

դ. *267բ* Որդեակ, Ղազար եպիսկոպոսին մեղաց թողութիւն խնդրեայ ի յԱստուծոյ – *Որդեա՛կ, ոչ օգտի կոյր յարեգական լուսոյն... հանց խօսիր, որ ամէնեցուն շահ լինի* /// (շար. թափուած)։

ՅԱԼԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, 1614թ.

1ա-1գ Ցանգ Քառզիս – *Նախ՝ Վասն տարեմտին... ՄԹ. Նորին Քարոզ վասն Յովհաննու ծնընդեանն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *40ա* (անանուն Ա. գրչի) Ողորմի ստացողի գրոց՝ Սուրիաս *սուրբ քահանային եւ մեղապարտ գրչի. ամէն։*

2. *117բ* (Յովսէփ գրչի) Տէր Սուրիաս, եղբայր բարի,

Աստուածարգոյն դու սիրելի,
Հեզ եւ հ[ա]ղարտ նման ծովի,
Անալէկոծ իբր գիղղին։
Խոնարհ մտաւք բե[ր] կրեալ հոգի,
Սարսա մեծին Յովհաննէսին,
Աղաւթասէր՝ւ առաքին,
Երկրորդ Մակար ընդ Անդոնի։
Ես տառապեալս յամենայնի,
Մեղաւք լցեալ շարաւ յոգի՛
Յովսէփ *անմիտ եւ փանաքի,*
Անվարժ՝ւ անկիրթ ի դպրոցի։
Որ անուամբ եմ ես ապրեղայ,
Զարաւք ի լի քան սատանայ,
Վա՛յ աւուրն, որ ես ծնայ,
Զազիր գործոյք խաւարեցայ։
Բայց ես ախտիւ մարմնականաւ
Միայն չհեղձի զանձն ի ծովին,
Այլ հոգեկան եւ մտաւոր
Կրիւք եղէ անաւէլ չարին։
Քանզի նման գոլով նոցին,
Որք գաշտարակըն շինեցին
Ի քաղանէ մեծին դաշտին,
Յաշխարհին Բաբելոնին։
Այլ ի Յիսուս ապաւինիմ
Եւ ի Սրբուհին՝ ծնաւղ Նորին,
Որ ի ծովէն այս կենցաղոյս
Ջիս վեր ածէ նման վիմին։
Եղբա՛յր արի, քա՛ջ, սիրելի՛,
Քրիստոս լինի քեզ հովանի,
Որ սակաւ գիրս գրեցի
Վասն աւգտութիւն մաքուր մտիդ։
Եւ դու կարդա՛յ բաղձմամբ սրտիտ,
Եւ գիս յիշե՛, կանչիչելիս,
Յարաւ ասելոյն ժամանակին,
Եւ դու յիշեալ լիցիս յերկինս
Ի յանդրտակաց խորանս վերինս։
Ամէն։

3. *132ա* (Սիմէոն գրչի) Մ՛վ ուսումնասէր մանկունք, յորժամ ուսանիք կամ աւրինակէք, զսակաւ գրոյ սորա՝ զՍիմէոն անուանեալ վարդապետս յիշեցէ՛ք ի Տէր, եւ Աստուած զձեզ յիշէ, ամէն։

4. *143բ* Քրիստոս Աստուած, / Քաղցր եւ բարի / Մի՛ առներ նման գիս / չար ծառի, / Որ ոչ բերէ զպտուղ բարի / Եւ գքանքար շահեկանի, / Այլ արժանի արա՛յ վերջ ընդ մշակացն եւ վարձկանին։

132ա, 143բ, 128բ՝ տե՛ս Ժե. դ. յիշ-ք, Գ, էջ 532-533։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *(Ժ.Ջ. դ., բոլորգիր) 43բ* Յովաննէս վարդապետն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ լի բերանով Աստուած ողորմի ասէ՛ք, եւ Աստուած զձեզ ողորմեսցի, ամէն։ *(Նման՝ 117բ)։*

64բ Ջովաննէս վարդապետն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք նմա, որ մահանուն Բհկրութենց կոչի: Տէր Աստուա՛ծ, խնաեա՛յ յիս:

128բ (Ալլ բոլորգիր) Մ՛վ սուրբ վարդապետք եւ աշակերտեալ մանկունք սուրբ Սիոնէի, Յովաննէս վարդապետ, որ մահանուն Բհկրութենց կոչի, Աստուած ողորմի ասացէ՛ք նորին. ամէն:

234բ Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զԲհկրութենց վարդապետն:

117բ (Նոտրգիր) Յովաննէս վարդապետի մեռաց քաւութիւն հայցեսց Տեառնէ Աստուծոյ:

128բ (ալլ ձեռք) Մվ սուրբ կարդացողք, յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս ձեր զանարժան սուտանուն Յովաննէս վարդապետ եւ լի բերանով Աստուած ողորմի ասէ՛ք, եւ Աստուած մեզ եւ ձեզ ողորմեսցի յիւր կրկին գա-լու[ս]տն. ամէն:

238ա (Նոտրգիր) Յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղաւթս ձեր զՅովաննէս բաբունապետն եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք նմա, եւ Աստուած ձեզ ողորմեսցի յիւր միմեանգամ գալըստեանն. ամէն:

2. *1դ* (Կարմրագիր, բոլորգիր) Զ. վերջին գտաւ-գաւղ սուրբ տառիս՝ գոէր Գրիգոր աբեղայն, ի վայե-լումն Կարապետ իրիցուն եւ Յովաննէս զպրին, ՌԽԻՆ ՌԿԹ. (1614):

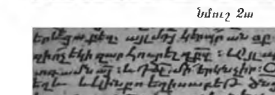
3. *(բոլորգիր) 128բ* եւ՝ Մեսրոպ էրէցս ըստացա սուրբ տառս ի ձեռաց անօրհնաց՝ որ ի գերութենէ, ի Թուականիս մերում ՌՃՀԲ. (1729), սերդեմբերի մէկ, Շախկետ:

2 (էջ 1դ) տե՛ս ժէ դ. յիշ-ք., Ա, էջ 517:

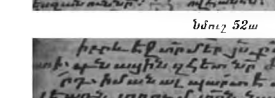
2154
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

[ՍԵՐԿԵՒԻՎ]՝ ԳԻՒՂ Ժե. դար

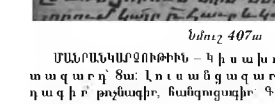
Թերթ՝ 441 չգրուած 3բ, 7բ, 406բ, 435ա, 441աբ: ՊՐԱԿ՝ 1x7 +Ա-ԼՉx12 (ԻԹ 13, ԼԳ 14, ԼՉ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ (ժէ դ. յաւելում 1-2, 441): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,5x 10): ԳԻՐ՝ բոլորգիր, գրչափոխութեամբ (յաւելագրողի նոտրգիր՝ 1ա-2ա, 6բ-7ա, 406ա): ՏՈՂ՝ 32-33: ԿԱԶՄ՝ դռոյվազաղղ շագա-նակագոյն կաշի՝ դռնակով եւ կապիչներով, միյուխր տախտակ, աստառը՝ կապոյտ կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունա-քաւի):

Նմուշ 2ա

Նմուշ 52ա

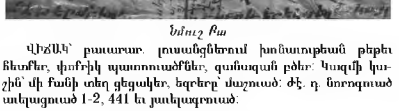
Նմուշ 407ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – հ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 15բ: ձ ա կ ա-ա ա զ ա ր դ՝ 8ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական: Զ ա ր-դ ա գ ի՛ թոյնագիր, հանգուցսգիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կա-պոյտ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – 1. Աւետարան Յոհաննու: ժ-ժԱ դդ.: 1 (Ա), սկզբից, ստացուած եզրաճառուած կէս թերթից: Մա-գաղաթ, երկսիւն (13x12), ոտդռգիծ երկսթագիր, տող՝ 11 (Ա-ա), 13 (Ա-բ) կարմրագիր առոգանութեան նշաններով: Նար-դոյղ՝ Ա-բ-Ա ՙ/// փոխեալ է... Ասէ ցնա [Յիսուս] ///՚ (Ղ. 18-33): 2. Ճաշոց: ժե դ.: 2 (Բ-Գ) վերջից, ստացուած եզրաճառուած թերթի ընդլայնական երկաթումով: Մագաղաթ (կոկնաւոր, հին՝ ուղղագիծ երկսթագիր, անընթեռնելի), երկսիւն (15,5x11), բո-լորգիր, 28 տող: Կարգալ՝ Գբ-Բա ՙ/// Ի հողնքացաց [Ա. թղթոյն] Պաղտոսի-Ջի ես ընկալալ... դատապարտեցուցի ///՚ (ԺՀ. 23-32): Գա «Աւետարան քուո Մաթէոսի-ես իբրեւ երեկոյ եղեւ... մատնեցոց է զիս» (ԻՉ. 20-22): Գա-Բբ ՙ/// Ընթերցուած ի Գործոց Առաքելոց-եւ յաւուրն յայնոսիկ յառագեալ Պետրոս ի մէջ եղբարցն... եւ եռուն վիճակ նոցա ///՚ (Ա. 15-26): Լուսանցնե-րում ժէ դ. բոլորգրով գանազան դեղագրեր, մեծի մասամբ՝ անընթեռնելի:

Նմուշ 1Ա

Նմուշ 1Բ

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան թեթեւ հետքեր, վերջին պատուհածքներ, գանազան բծեր: Կազմի կա-շին՝ մի քանի տեղ ցեղակեր, եզերք՝ մաշուած: Ժէ դ. նորագուած աղեացուած 1-2, 441 եւ յաւելուածն:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգհիր Գրիգորի Նաթեացւոյ]

– *4ա-5բ* Այս ինչ է ի գիրս Քառոգագրիս – *Ա. Վասն տարէմտին... ՃՀ. Վասն գալստեան Քրիստոսի առ մարդիք: Բառ Քերականի:*

Նշուած 106 քարոզներից 82բ Ձմեռան հատորից են, 12բ՝ Ամառան, իսկ 12բ՝ արտաքոյ նոցունց: Կան եւ ցանկից դուրս մնացած մի շարք այլ նիւթեր:

1. [Քառոգհ յԱռաջին հատոր]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Ա/*8ա-15ա*: Բ/*15բ-8ա*: Գ/*24ա-8ա*: Դ/*18բ-25բ*: Ե-Ե/*1բ*: Զ/*28ա-32ա*: Ը/*32բ-8ա*: Ժ/*1բ*:

ժԱ/38ա-42ա: ժԲ/յԹ: ժԳ/42բ-7բ: ժԿ/47բ-51ա: ժԶ/յԹ: ժԷ/51բ-4բ: ժԸ/54բ-8բ: ժԸ-ժԲ/յԹ: Ի՛/58բ-61բ: ԻԱ/61բ-3ա (յԹ՝ Ք մաս): ԻԲ/63ա-6բ: ԻԿ/66բ-71ա: ԻՌ/71ա-7ա: ԻՒ/77ա-82ա: ԻԹ/82ա-4բ: ԻՖ/85ա-7բ: ԻԸ-Վ/յԹ: ԼԱ/87բ-9ա: ԼԲ/89ա-93ա: ԼԿ/93բ-6բ: ԼՌ/96բ-101ա: Լե/յԹ: Լ՛/101ա-6բ: Լէ/յԹ: ԼԸ/106բ-9բ: Լթ/յԹ: Խ/394ա-7բ: ԽԱ/397բ-402բ: ԽԲ-ԽԹ/յԹ: Ծ/276բ-81ա: ԾԱ/281ա-2բ: ԾԲ/282բ-5բ: ԾԳ/285բ-6բ: ԾԿ/286բ-7բ: ԾԵ/287բ-9ա: ԾԶ/289ա-91ա: ԾԷ/291ա-3բ: ԾԸ/293բ-5բ: ՄՓ-ԿՎ/յԹ: Կե/115բ-22բ: ԿԶ/122բ-6բ: Կէ/126բ-30ա: ԿԸ/յԹ: ԿԹ/130ա-4ա: Հ/134ա-8ա: ՀԱ/138ա-41բ: ՀԲ/141բ-3բ: ՀԳ/143բ-8բ: ՀԿ/148բ-53ա (կրկն՝ հատուած 110ա-1ա): Հե-ՀՁ/յԹ: Հէ/153ա-7ա: Հը/111ա-5բ: ՀԹ/115բ-8ա: Ձ/157ա-61բ: ՁԱ/161բ-6ա: ՁԲ/յԹ: ՁԳ/166ա-9ա: ՁԿ/169ա-73ա: Ձե-Ձէ/յԹ: ՁԸ/173ա-9բ: ՁԹ/179բ-82բ: Ղ/182բ-5ա: ՂԱ/185ա-9բ: ՂԲ-ՂԿ/յԹ: Ղե/189բ-3բ: ՂՁ/193բ-200բ: Ղէ/200բ-7ա: ՂԸ/207բ-10ա: ՂԹ-ՃԲ/յԹ: ՃԳ/210ա-2բ: ՃԿ/212բ-5բ: Ճե-Ճէ/յԹ: ՃԸ/215բ-22ա: ՃԹ/յԹ: Ճժ/222ա-6ա: ՃԺԱ-ՃԺԿ/յԹ: ՃԺե/226ա-9ա: ՃԺՁ/յԹ: ՃԺէ/229ա-33բ: ՃԺԸ-ՃԻԱ/յԹ: ՃԻԲ/233բ-8բ: ՃԻԿ-ՃԻԿ/յԹ: ՃԻԵ/238բ-42բ: ՃԻՁ/242բ-3բ: ՃԻէ/244ա-7բ: ՃԻԸ-ՃԼՔ/յԹ: ՃԼԳ/247բ-50բ: ՃԼԿ/յԹ: ՃԼե/296ա-8բ: ՃԼՁ/251ա-3բ: ՃԼէ/253բ-6բ: ՃԼԸ/261բ-6բ: ՃԼՔ-ՃԼՖ/յԹ: ՃԼՒ/266բ-76ա (բաժանուած 2 քարոյկ՝ կԵ-ԿՁ): ՃԼՒ/299ա-303բ: ՃԼԳ/303բ-6ա: ՃԼԿ/306ա-7բ: ՃԼԹ/312բ-7բ: ՃԼՁ/308ա-12բ: ՃԼէ/317բ-22ա: ՃԼԸ-ՃԿՍ/յԹ:

2. [Քառգլ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաս հատ., տպ. 1741. Ա-ՀՒ/յԹ: Հ/402բ-5բ: ՀԳ-ՀԿ/յԹ: Հե/416բ-8բ: ՀԶ-ՀԻԸ/յԹ: ՀԹԲ/322ա-5բ: ՀԼ-ՀՀԲ/յԹ ՀՀԳ/353ա-6բ: ՀՀԳ/357ա-61ա: ՀՀԲ/361ա-6ա: ՀՀՁ/366ա-70բ: ՀՀԷ/370բ-5ա: ՀՀԸ/375ա-8ա: ՀՀԹ/378ա-82ա: ՁՁ/382ա-6բ: ՁՁԱ/386բ-91ա: ՁՁԲ/391ա-3բ: ՁՁԳ-ՁՁԸ/յԹ:*

3. [Քառգլ արտաքոյ եւ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *256բ-9բ* ԿԲ. Նորին Քառգ դարձեալ վասն Յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Յարեաւ Աստուած եւ գրուեցաւ աւետեան թղթամիջ – *Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծին Մովսիսի առնել…*

բ. *259բ-61ա* ԿԳ. Դարձեալ ի նոյն խորհուրդ. Յարիցէ Աստուած – *Տեսցուք այժմ զերկրորդ հատուցումն, թէ որք են ընդ նմանիք…*

գ. *325բ-38ա* ՁԹ. Քառգ վասն Սուրբ կուսին, ի բանն Եսայեա. Ահաւասիկ Տէր նստեալ ի թեթեւ ամպոյ, գայ յերուսաղէմ – *Պարտ է գիտել, զի Աստուածածին կոյսն Մարիամ բազմանուն է…*

դ. *338ա-42բ* Ձե. [Յակոբայ Դրիմեցւոյ (նեռ. 2114, 222ա-7ա)] Փոխման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատերճ ստացան մեծութիւնիմ… – *Ջնախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Սողոմոնի…*

ե. *343ա-3ա* ՁՁ. Քառգ խաչի, ի բանն, Փայտ կեանց է ամենեցուն… – *Գիտելի է, զի կեանք փայտին ի յերիս դէմս երեւեցաւ…*

զ. *348ա-50բ* Ձէ. Յաղագս գաւշութեան մեղաց յայլմէ, ի բանն. Թշուառական առնէ մեղին զմարդն… – *Հարցեալ եղեւ Բիաս, որ էր մի յեւթանց փիլիսոփայից…*

է. *350բ-3ա* ՁԸ. Դարձալ Յաղագս գաւշութեան մեղաց, ի բանն. [Ա]պականեցան եւ պղծեցան յանօրէնութեան իրեանց – *Որպէս ասէ փիլիսոփայն. Ամենայն ապականութիւն բնականապէս է…*

Բ. [Բանիմ զանազանիմ]

ա. *5բ-6ա* [Օրհնութիւնիմ եւ նախերգանիմ հարգից] – *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն բարքմանութեան…*

բ. *406ա* Ջի՞նչ է խոհեմութիւն – *Խոհեմութիւն է յիշելով գանգեալն, կարգաւորել գներկայն…*

գ. *407ա-12բ* ԶԲ. Քառգ ի Դաւրգեայ վարդապետէ Վասն Երուսաղէմ, ի բանն, որ ասէ. Մտցուր ի յարկս նորս, եւ երկիր… – *Ասէ ուրեմն ի Ղուկա Աւետարանին. Իբրեւ էջ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ի լեռնէ անտի…*

դ. *412բ-4ա* Դաւանութիւն համաոտ եւ հարկաւոր ամենայն հրիատնէից, հարգոզոց եւ լսողաց – *Հաւատամ եւ խոստովանիմ, դաւանեմ եւ երկրպագեմ…*

ե. *414ա-6բ* [Գովեստ յամենասուրբ Աստուածածնին, ի գեղագով վարդապետն Գրիգորէ Սկեւռացւոյն. ձեռ. 1521, 423ա] – *Բարեբանեալ ես ամենասրբուհի Աստուածածին, երկին վեհագոյն…*

զ. *419ա-23բ* ՃԳ. Ասացուածք. Այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհս հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն եւ դառնալ – *Արդ, ե՛կ նախ տեսցուք, թէ ընդէ՞ր ամենայն ուրեք Տէրն առակս խօսի…*

է. *423բ-3ա* [Օրհնութիւնիմ եւ նախերգանիմ հարգից] – *Արդ, արհնեալն ի բնութեան ամենասուրբ երրորդութիւնն…*

ը. *428բ-30բ* ՃԳ. Քառգ Յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Ի գիշերի հանդարձիմ գնեաս – *Ինչ նախ տեսցուք, թէ ընդէր. Ի գիշերի ասէ…*

թ. *431ա-4բ* ՃԸ. Սաւմանն հաւատոյ Հայաստանեաց եկեղեցոյ գրեալ ի Նեռիսէ հայրապետէ Հայոց՝ ի խնդրոյ երիատասաւէր թագաւորին Մանուէլի – *Թէպէտ եւ առաւութիւնն մոտաց եւ բանի ոչ տայ թոյլ…*

ժ. *435բ* ՃԹ. Ոսկեբերանի – *Ասէ հրեշտակապետն. Մի երկնչիր, Մարիամ…*

ժա. *435բ-7բ* ՃՁ. Խաչատուրու Կեչառուեցւոյ ժողովեալ ստոյգ օրինակէ Վասն գալստեան Աստուծոյ առ մարդիկ կուսածին թագաւորին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, գծամանակն եւ գթագաւորն համաոտիւք – *Աւետեալն Աստուած եւ Արարիչն յաւիտենից ծնանի [ի] քաղաքի Դաւթի… Եւ այս ըստ այսմ սարաւսի: Յիշեալ գՏէր խաչատուր Կեչառուեցի ի Տէր եւ գծող սմին ի սուրբ գաղթիս ձեր:*

ժբ. *437բ-9ա* Մեծի ուրբաթի յորժամ բազկա[տա]րած բարձրացաւ Բանն Աստուած բեւեռապի[ն]դ սեւեռմամբ ի վերայ ի խաչին կիսպարեալ – *Այլ եւ գոդումն առ իս արագ իսկ ժամանեցին…*

ժգ. *439ա* Կարգ ականցն – *Առաջին՝ զքմրուխա…*

ժդ. *439ա* Եւ առցես ինէ իւղոյ – *Մաղիկ ընդէր գմոնեաց Շ. (500) սիկղ... եփեալ դորակ մի Ալիով:*

ժե. *439բ-40բ* Բառ Ճերականութեան (Բառ Ճերականի) – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... Տարբոշել՝ բաժանել:*

ժզ. *440բ* Հոլովք անուանց – *Աստուած՝ ուղղական... է Աստուած՝ հոշական:*

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՋ-ԺԷ ԴԴ.

ա. *1ա* [Գաղուածք Ճառոզից] – *Դարձեալ, ահա, Հշմարիտ աւրինակ ապաշխարութեան...*

բ. *1բ-2բ* Վասն անհուն ողանցն – *Պարտ է գիտել, զի ի կատարումն աւուրց եւ ժամանակաց, յաւուր ուրբաթինն վերջին...*

գ. *3ա* [Գաղուածք ի Խոտգրոց] – *Առաջի Լարհան է, Ք. (2) կապտ, Գ. (3) կապտ...*

դ. *3ա* [Ոջլի դեղ] – *Շերիկ ձէթն եւ պիտանի իրար եփէ...*

ե. *3ա* [Լուսյ դեղ] – *Ջուատաշն եփէ...*

զ. *6բ* [Ի բանից իմաստնոց] – *Եւ որ յաղթէ ուտելոյ եւ ըմպելոյ, յաղթէ ամենայն ցանկութեան մարմնոյ (այսքան):*

է. *6բ-7* Ճուտի մեղի – *Երբ ձուճն ցամաքի եւ չքեր լինի եւ գարուն...*

ը. *196բ-7ա* [Ոջլի դեղ (ԺԸ. դ.)] – *Մեդիկն եւ հինաեան եւ գրանած ընկոյզն միա//չափ ընդերար խառնէ՝...:*

թ. *406ա* [Պաճապաճի ննջեցելոց] – *Մաճխմոս... Անտոճիմոս են ննջեցելոց պահապան:*

ժ. *Բա* [Դեղ Ճոսի] – *Քացախ ու կոտմուկի սերմն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

47բ Խոշորութեան գրոյս մի մեղադրել, սուրբ եղբա՛յր, այլ զեղկելի անձն իմ յիշեա՛ ի Տէր (նման՝ 238բ, 243բ, 434բ):

90բ-1ա (ստ. լս.) Երկրորդ կիրակիս Աղուհացից մեծ արտմութիւն եհաս// գմեզ, զի տունն փլաւ ի մէջ գիշերի եւ ոչան զգեղեցկա//տիպ, զփառկայծանն, վերկարուգի, վզի ամենայն շնո//րհօք զՍարգիս դպիր եւ զհայրն իւր եւ զմայր եւ զերիս// եղբայրսն եւ զքոյրն յանկարծամահ, ողորմ ամենայն տեսողաց եւ սուգ անմխիթար արեան մերձաւորացն Սեհեվիլի՛ (Վերեվիլի՛) գեղ:

193բ Զմեղապարտ գրիչ յիշեա՛ ի Տէր (նման՝ 253բ, 328բ, 338ա, 342բ, 356բ, 397բ):

210բ Աւաղ ի քնոյ յարես:

250բ Զմեղուցեալս Աբարչին իմ եւ գունայնս ի բարի գործոց /// (քերուած) պիտականուն վարդապետ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, աղաչեմ գձեզ:

261ա Յիշեա, Քրիստոս Աստուած, զմեծ բաբունապետն՝ Գրիգո[ր]րիոս, որ բազում երկամբ գՔարոզգիրքս ընծայեաց ազգիս մեր, եւ գՊուսա վարդապետ հեզահոգի եւ ամենայն աւրհնութենէ արժանի, որ գորինակս ետ, եւ զմեզ ողեցուեալ գձոյս, զի կար իմ այս էր վասն օժար կամացս:

298բ Եւ զիս յիշեա՛, ով սիրելի եղբայր ի վարդապետաց Պետրոս:

307բ Ընկալ ի տխեղծ մատանց զսակաւ գիծ յիշատակ սիրոյ եւ յիշելն գմեզ մերայովքն, յիշեալ լիցիս ամենայն քոհւքն ի Տեառնէ, ով սիրելի եղբայր իմ ի Քրիստոս տօսկ տէր /// (քերուած):

371ա (ի ստ. լուսանցս) Յաւրինակն սխալած էր:

393բ Աղաչիմք սուրբ առաքելոցս, Աստուած, թողութիւն շնորհեսցէ /// (քերուած) ննջեցեալոցն, որ Թուխթրս ետ, եւ իմ մեղապարտ գրչիս պիտ/// (քերուած) եւ որ գԱմէն ասէ, աւրհնի յԱստուծոյ:

418բ Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զմեղսամած գիրչակս, զի աշխատութեամբ գրեցի, զի գիրքս կապած էր:

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

406ա (ԺԵ-ԺԶ. դդ., լուացուած, առանձին բառեր հագիւ նշմարելի) Աբարիչ [Աստուածն] ողորմի տէր Մաթ[էոսիճ] /// ան, որ տուեց /// քարոզգրոց եւ իշատակ արար ի ձեռն եաց /// կ///ին ////եք /// եւ մահու /// յիշատակ ի յաթո[ռ] /// լաւ պահօղն աւրհնի յԱստուծոյ:

2155

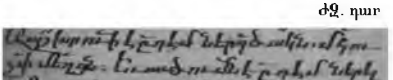
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺՋ. դար

ԳՒԻՉ՝ հնադրութիւն կր.: ՍՏԱՑՈՂ՝ Մելիքէք Եեղեան:

ԹԵՐԹ՝ 386-4 (տես Պատմական-պանդխտական). չգրաւած ՅաբՀ, 383ա, 384աբ: ՊԱՆԱ՝ Ա-լԶx12 (ձԹ, լԲ 11): ՆԻՒԹ՝ բուդթ: ՄԵՇՈՒԹԻՒՆ՝ 18,5x13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x9,5): ԳԻՐ՝ բալարդիր: ՏՈՂ՝ 22: ԿՈՂԱՐ՝ դրոշմուազարդ շղարհնիսդոյդի կոշի, միջոցը՝ տախտակ, աւազաւոր՝ դրոշմազարդ կտաւ:

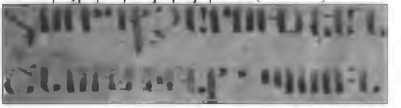
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – *Ճառ կատարողի՝ ՅՈՒ: Լաւ-սահ գազարի՝ բանական (5ա): Զարդագիր՝ ճաճգաւոգիր (5ա): Գոյներ՝ կարմիր, կանաչ. լուսանցակողերը՝ կարմիր (գանձաթափ):*

Նմուշ 207ա

ՊԱՏԱՒԻԿ-ՊԱՆԴԱՒԱՆԱ – Աւետարան Մարկոսի: Ժ. դ.: 2 (թ 1-2) +2 (թ. 385-386), տոմոցուած 2 թերթերի վերին կեսերի ընդերկայնակի երկտակումով: Մագաղաթ, երկսիւն (16,5x9), բալար-

գիծ երկաթագիր, 12 տող՝ Կարդալ՝ 386բ, 385ա, 385բ, 386ա «/// [եպս]ՒԷ ի եմաՒԷ... ի մեջ սահմանացն///» (է. 15-31), 1բ, 2ա, 2բ, 1ա «/// ոչն էրեն մեզ... այր գնայր իւր ///» (Ծ. 39-ԺԷ. 7):

նմուշ Քա

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. վերջից պակասաւոր, լուսանցքներում խոնաւութեան թեքեր ներներ, փոխրիկ պատառուածքներ, գանազան թծեր: Կազմի եզերը մաշուած, դոմակր եւ կապիչներից մէկն ընկած. ԺԷ. դ. ձեռագրած, տեղ-տեղ կարկատուած, սկզբից եւ վերջից ապացուցած 2-ական թերթ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *5ա-382բ Քառզգիրք Դաւիթի Տաթեւացւոյ*

1. [Քառզք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռեռան ճա., տպ. 1740. 1. Ա-Գ/յիբ: Գ/5ա-14բ: Ե-Թ/յիբ: Ժ/21բ-9ա: ԺԱ-ԺԲ/յիբ: ԺԳ/29ա-42բ: ԺՎ/42բ-52ա: ԺԹ-ԽՁ/յիբ: ԽԷ/255ա-61ա: ԽՀ/267բ-76ա: ԽԹ/281ա-7բ: Ը-ՄՀ/յիբ: ՄԹ/276ա-84բ: Կ-ԿՀ/յիբ: Կ/104ա-12ա: Է-ՂԲ/յիբ: ՂԳ/14բ-21բ: ՂՂ-ՁԲ/յիբ: ՁԳ/318ա-22բ: ՁՂ/յիբ: ՁԹ/141ա-56բ (կրկն.՝ 323ա-32բ): ՁՁ-ՃՀ/յիբ: ՃԹ/332բ-40բ: ՃԺ-ՃՔՍ/յիբ: ՃԺԹ/340բ-9բ: ՃԺ-ՃՔՍ/յիբ: ՃԺԹ/340բ-9բ: ՃԺԳ/350բ-7ա: ՃԺՂ-ՃԺԸ/յիբ: ՃԺԹ/357ա-65ա: Ճՙ-ՃՙՀ/յիբ: ՃՙԹ/365բ-72ա: ՃԼ-ՃԼԳ/յիբ: ՃԼՂ/372ա-82բ (վրց. «սկիզբն ատոն գէշասն եդին»): ՃԼՙ-ՃԼԸ/յիբ: ՃԼԹ/284բ-96ա: ՃԽ-ՃԿՍ/յիբ:

2. [Քառզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց ճա. տպ. 1741. Ա-ԺԹ/յիբ: ԺՁ/296ա-309բ: ԺԷ-ԼՍ/յիբ: ԼՐ/204ա-13ա: ԼԳ-ԼՂ/յիբ: ԼԹ/213ա-9բ: ԼՁ-ԼՁ/յիբ: ԼԷ/246բ-55ա: ԼԸ-ՄՍ/յիբ: ՄՁ/112բ-6ա: ՄՀ/116ա-23ա: ՄՇ/123ա-31ա: ՄՈ-ԿՍ/յիբ: ԿՌ/131բ-41ա: ԿԳ/219բ, 223աբ, 220ա-30բ: ԿՂ-ԿՁ/յիբ: ԿԷ/233բ-46բ: ԿՇ-ՀԳ/յիբ: ՀՂ/52բ-67ա: ՀՁ/230բ-8ա: ՀԷ/172ա -9ա: ՀՇ/179ա-87ա: ՀՈ/187բ-95ա: Ձ-ՂՇ/յիբ: ՂԹ/195բ-204ա: Ճ-ՃԹ/յիբ: ՃԺ/309բ-18ա: ՃԺԱ-ՃԼԹ/յիբ: ՃԼԳ/156բ-62ա: ՃԼՂ-ՃԼԹ/յիբ: ՃԼՁ/162ա-70ա: ՃԼԷ/170ա-2ա: ՃԼՇ-ՃԼԳ/յիբ: ՃԼԸ/67ա-75բ: ՃԼՁ/75բ-88բ: ՃԼԹ/յիբ: ՃՁՇ/88բ-94բ: ՃՁԹ/յիբ: ՃՁ/94բ-104ա:

Բ. ՅԱՒՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ. դ.

ա. *4ա* [Քառեակ] — *Աստուածն ամենայնի, որ բարեգութիւն է, / Թարձի մեղաւորաց նա կամեցօղ է, / Աքէ-նէր արքայն գաւակ պարգեւէ, / Այն որ ի փոշդընկոյն վարդ բօսուցանէ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

112ա Ձմեղալպարտ գրողս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ Աստուած գձեզ յիշէ:

219բ Ո՛վ ընթերցողք, այս Ա. (1) աւղ (այսպէս) թուղթս շրջմղ է դրվեր, Ժ. (10) թուի անցիր եւ կարդա՛ (տե՛ս «Ձ, ԿԳ):

238ա Խարձեալ յերես անգեալ ադաչեմ զսուրբ մանկունք եկեղեցոյ, որք հանդիպիք սմա կարդ[ալով կամ աւրինակելով գմելիէսեք հերպետն եւ զծնաւղս իւր յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, ընդ նմին եւ գմեղապարտ գրիչս՝ խաչատուր սուտանուն կրաւնաւորս, որ միայն զանունս իմ եւ գործս ոչ ունիմ:

309բ Որ եւ զմեզ արժանաւոր արասցէ Քրիստոս սիրոյն իւրոյ եւ ողորմութեան: Ձմեղաւոր գրիչս՝ Նաչատուր սուտանուն կրաւնաւորս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ Աստուած գձեզ յիշէ:

ՅԻՇԵՑՏԱՒԱԿՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

1. *Պետկ-պհպ. Ա՛ք (հին շղագրով) ի թվին ՋՄԳ. (1504):*

Պետկ-պհպ.ի վրայ գրուած այս թուականը կարող է լինել մեռագրի կազմելու ժամանակը:

2. *208ա եմ՝ մեղաւոր [Յովճաննէս] գրեցի. թվին ՌՃԻԲ. (1675) գնացի Սուրբ Հաչին:*

3. *227բ եմ՝ Սահակս գրեցի, Աստուածածին գնա|228ա|ցի թվին ՌՃԻԲ. (1675):*

4. *4ա (ԺԷ. դ.) Յիսուսի Քրիստոսի Ծառայ Պօղոս վարդապետ, որ մէ օրն (այսքան):*

5. *4ա (ԺԷ. դ.) Յիսուսի Քրիստոսի Ծառայ՝ Գրիգոր վարդապետ, որ է Զորագեղեցի. ամէն (կրկն.՝ 383բ):*

6. *Ա՛ք (ԺԷ դ.) ՀՌ. (8000) դիմ[ալ եմ գձեզ Տաս Յա*

ԳՐՁԱՓԱՐՁ *4բ (Ա-Զ քարոզների ցանկը ԺԸ. դ. շղագրով): Յա ներել զյանցանս մեր, հասցէ:*

2156

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

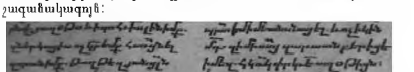
ՏՓԽԻՍ ՋԱ.– 1452

ԳՐԻՉ՝ Ստեփաննոս ռաբունապետ (2ա-228բ), Յովսէփ ՓԵյ. (228բ-497բ), Ա.ճառնուն (498ա-529ա): ՍՏԱՅՈՂ՝ Ստեփաննոս ռաբունապետ:

Թերթ՝ 531. չզրուած 530ա: ՊՐԱՆ՝ 1Ճ7+Ա-ԽԳ×12 (ԺԳ 11, ԺԸ 14, ԺԷ 10, ԻԸ 10, ԽԱ 3, ԽԲ 10)+1Ճ10: ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՐՄԻՆԹԻՆ՝ 18,5Ճ13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ երկսիւն (14,2Ճ10): ԳԻՐ՝ բոլորձիր: ՏՈՂ՝ 31-33: ԿԱՋՄ՝ դրոշմագրուղ շագանակագոյն կաշի՝ դրանկով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ վաւդակազարդ կտաւ. լուսանցագծողները՝ կարմիր (գունաթափ):

ՄԱՆՐԱՆՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ Ցա: Լ ու ս ա ն ց ա զ գ ա ր դ՝ քուսական, թեղնային, յուլկապարիկ:

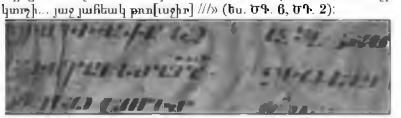
Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ կեցդանագիր (Ցա), հանգուցագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ շագանակագոյն:

նմուշ 273ա

ՊԱՏԱՒԱՒԻԿ-ՊԱՏՄԱՆԱԿ – Ձաղց: ԺԱ-ԺԲ. դդ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), սաացուած եզրաձատուած 2 թերթից: Մագաղաթ, երկսիւն (17,5Ճ13), բոլորգիծ երկաթագիր, տող՝ 16 (Ա), 13 (Բա), 11 (Բբ): Կարդալ՝ Ապ «///արկաւ զիշխանութիւնս... եղեց նմա///» (Ա.

Կոռնեք. Թ 12-23), Աբ «/// Ընթերցուած ժԱ. յետոյ ակնոյ թղթոյն սկիզբն. Բազում մասամբ ///», (Ա. 1): Բգ-Բա «/// առաջի կատղի... յաջ յաճեակ թռռի[սջիւ] ///» (Ես. ՄԹ. 6, ՄԾ. 2):

Նմուշ Ա»

ՎիժԱԿ՝ քաւարար, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, փոխրուն պատռուածքներ, զանազան թղեր, ցեցակեր, անկիւններ բամբակակալած: Կազմի կռիճի՝ ետնուած, եզերը՝ մաշուած, դրճակը մկներ, դռճակի աստառն ու կապիչներն բոլոր ձեռագրում բաները նոյնպէս:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– 2ա-7բ Այս ինչ է ի գիրս Քառոցիս Առաջին հատորի *– Ա. Առաջին՝ Նախերգաբար վասն տարեմտին... ՃԼԹ. Յովհաննու եւ Յակոբայ...*

Ցանկում նշուած է 133 քարոզ, սակայն առկայ քարոզների իրական քանակը 144 է, այդ թվում 127բ՝ Քրեաան հատորից, 8բ՝ Ամառան, 2բ՝ արտաքոյ նոցունց, իսկ 7-բ՝ այլ հեղինակների գործեր են:

1. *Ցբ* [Գրիգորի եռամեծի, հայ հռետորի եւ ճաշոյից փիլիսոփայի, աշակերտի Յովհաննու Ոսկեբերոյ, արարեալ քանս խրատականս, ոգեշանս եւ հանճարեղս], իմաստասէրս, ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնից տէրունականաց...

[Քառոգիր յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հատ., տպ. 1740. Ա/9ա-15բ: Բ/15բ-17բ: Գ/17բ-21ա (17բ «Ով եղբայր, թէ ժամանիս եւ գրես զայս քարոզս կամ ասս գրէ կամ ի կարգն յէ-ն համարն»): Դ/21բ-26ա: Ե/26ա-30բ: Զ/30բ-7ա: Է/յիւ: Ը/37բ-41ա: Թ/41ա-5բ: Ժ/45բ-8բ: ԺԱ/յիւ: ԺԲ/48բ-52բ: ԺԳ/52բ-7ա: ԺԴ/57ա-60բ: ԺԵ/յիւ: ԺԶ/61ա-3բ: ԺԷ/63բ-7բ: ԺԹ/68ա-71ա: Ի/յիւ: ԻԱ/71ա-4բ (ակ. «Աասիք նախ՝ եթէ այն է հարկաւորն»): ԻԲ/74բ-7ա: ԻԳ/77ա-81ա: ԻԴ/յիւ: ԻԵ/81ա-5ա: ԻԶ/85ա-7ա: ԻԷ/87ա-9բ: ԻԸ/յիւ: ԻԹ/89բ-93ա: Լ-ԼԱ/յիւ: ԼԲ/93ա-6բ: ԼԳ/յիւ: ԼԴ/96բ-100ա: ԼԵ/յիւ: ԼԶ/100ա-4բ: Լ/յիւ: ԼԸ/104բ-9ա: ԼԹ/յիւ: Ա/109ա-12բ: ԽԱ/112բ-6ա: ԽԲ/յիւ: ԽԳ/116ա-9բ: ԽԴ/119բ-23բ: ԽԵ/123բ-7ա: ԽԶ/127ա-31ա: ԽԷ/131ա-3բ: ԽԸ/133բ-7ա: ԽԹ/137ա-9բ: Ծ/139բ-44բ (141բ գրչից «Ո կարմիր նշանէս հետ սերտ ուսէր, զի պատասխանի է ընդդէմ ֆրանկացւոյ»): ԾԱ/144բ-6ա: ԾԲ/146ա-8բ: ՈՒ-ՈՎ/յիւ: ՈՎ/148բ-9ա: ՈՎ/149ա-50բ: ՈՉ/150բ-2բ: ՈՆ/152բ-4բ: ՈՇ/154բ-6բ: ՈՈ/156բ-9բ: Կ/159բ-64բ: ԿԱ/164բ-8բ: ԿԲ/168բ-7ա: ԿԳ/57ա-60բ: ԿԴ/յիւ: ԿԵ/61ա-3բ: ԿԶ/63բ-7բ: ԿԷ/173բ-6բ: ԿԸ/յիւ: ԿԹ/176բ-80ա: ԿՉ/180ա-5բ: ԿՆ/185բ-90ա: ԿՇ/190ա-2ա: ԿՈ/192ա-5բ: Հ/195բ-9ա: ՀԱ/199ա-202բ: ՀԲ/202բ-4ա: ՀԳ/204ա-6ա: ՀԴ/206ա-7բ: ՀԵ/207բ-10բ: ՀԶ/210բ-3բ: ՀԷ/213բ-7ա: ՀԸ/217ա-21բ: ՀԹ/221բ-5ա: Ղ/225ա-8բ: ՂԱ/228բ-31բ: ՂԲ/յիւ: ՂԳ/231բ-4ա: ՂԴ/234ա-7բ: ՂԵ/237բ-41ա: ՂԶ/241ա-4բ: ՂԷ/245ա-8բ: ՂԸ/245բ-54բ: ՂԹ/254բ-7ա: Ղ/257ա-9բ: ՂԱ/259բ-63ա: ՂԲ/263ա-7ա: ՂԳ/267ա-9բ: ՂԴ/269բ-72ա: ՂԵ/272ա-5ա: ՂԶ/275ա-81ա: ՂԷ/281ա-7ա: ՂԸ/287ա-90ա: ՂԹ/290ա-3բ: Ճ/294ա-6բ: ՃԱ/296բ-8ա: ՃԲ/298ա-300ա: ՃԳ/300ա-2ա: ՃԴ/302ա-4բ: ՃԵ/305ա-9բ: ՃԶ/309բ-15բ: ՃԷ/315բ-20բ: ՃԸ/320բ-6բ: ՃԹ/326բ-31բ: ՃՅ/331բ-5բ: ՃՅԱ/325բ-41ա: ՃՅԲ/341ա-5բ: ՃՅԳ/345բ-8բ: ՃՅԴ/348բ-52ա: ՃՅԵ/352ա-5ա: ՃՅԶ/355ա-8բ: ՃՅԷ/358բ-63ա: ՃՅԸ/363ա-7ա: ՃՅԹ/367բ-71ա: ՃԱ/371ա-6ա: ՃԱԱ/376ա-8բ: ՃԱԲ/382ա-6բ: ՃԱԳ/375բ-82ա: ՃԱԴ/386բ-9բ: ՃԱԵ/389բ-93բ: ՃԱԶ/393բ-6ա: ՃԱԷ-ՃԱԸ/յիւ: ՃԱԹ/396ա-8բ: ՃԲ/395բ-402բ: ՃԲԱ/402բ-4բ: ՃԲԲ/404բ-9ա: ՃԲԳ/յիւ: ՃԲԴ/409ա-14բ: ՃԲԵ/414բ-8ա: ՃԲԶ/415ա-21ա: ՃԲԷ/421ա-4ա (424ա-8բ տե՛ս 3): ՃԲԸ/426բ-33ա: ՃԲԹ/յիւ: ՃԳ/435ա-8ա: ՃԳԱ/438ա-46բ (մի հատուած առանձին խորագրուած՝ 446աբ «Վասն Յարութեան, եւ թէ հարցանէ ոք, թէ. Վասն է՞ր ոչ ետ Թոմէ Մարիամու մերձնալ առ ինքն»): ՃԳԲ/446բ-52ա: ՃԳԳ/452ա-4ա: ՃԳԴ/454ա-5բ: ՃԳԵ/455բ-60բ: ՃԳԶ/460բ-4բ: ՃԳԷ/464բ-9բ: ՃԳԸ-ՃԿՍ/յիւ:

2. [Քառոգ յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հատ., տպ. 1741. Ա-ԽԱ/յիւ: ԽԲ/524բ-6բ: ԽԳ-ՀՔ/յիւ: Ջ/526բ-9ա: ՋԱ-ՃՀԴ/յիւ: ՃՀԵ/469բ-75ա: ՃՀԶ/475ա-9բ: ՃՀԷ/487ա-92բ: ՃՀԸ/479բ-83ա: ՃՀԹ/յիւ: ՃՁ/483ա-7ա: ՃՁԱ/492բ-6բ: ՃՁԲ-ՃՁԸ/յիւ:

3. [Քառոգ աւտառոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *424ա-6բ* Նորին Քառոգ դարձեալ վասն Յարութեան. ի բանն, որ ասէ. Յարեաւ Աստուած, եւ ցրուեցան թշնամիք... *– Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծին Մովսէսի...*

բ. *426բ-8բ* Դարձեալ ի նոյն խորհուրդ. Յարիցէ Աստուած, եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք *– Տեսցուք այժմ զերկրորդ հարցումն, թէ. Մի՛ք են թշնամիք...*

Բ. [Քառոգ գանազանեաց]

1. ա. *498ա-500բ* Մատթէոս վարդապետի Քառոգ ի բանն. (Ծեռ. 814, 358ա)]. Քանզգարուհ մտանել ընդ նեղ դուռն... *– Զայս ասէրով ուսուցանէ, մի՛ վայրապար եւ ոչինչ գմուտ կենացն յաւիտենից...*

բ. *500բ-5բ* Նորին Մատթէոս վարդապետի Քառոգ ի բանն. Մի՛ սպաննանէր *– Ուղուորք ի հանապարհս ընթանան...*

գ. *505բ-9ա* Նորին Քառոգ ի բանն. Մի՛ շնանար, մի՛ ցանկանար, մի՛ գողանար *– Ինտելի է, զի երեւելի արարքդ...*

դ. *509ա-11բ* Նորին Մատթէոս վարդապետի Քառոգ ի բանն. Առթուն կացէք *– Ինտելի է, զի ի Դիւս սուրբս Դ. (4) ապէ քուն լսի...*

ե. *511բ-5բ* Քառոգ վասն մաճու, ի բանն. Մահ մեղաւորին չար [է] *– Արդ, ի բանէս յայտնեաք...*

զ. *515բ-8բ* Մատթէոս վարդապետի՝ Գալատեացն. եղիցի գօտիք ձեր պնդեալ *– Դիրս այս կոչի երկրորդ գարուսա...*

է. *518բ-24բ* Գեղոգա եգնկացւոյ Քառոգ սուրբ Յակոբայ, ի բանն. Ես եմ հովիւն բաց *– Ջի՛րդ ի սկզբան բանիս խնդրեսցուք, թէ էր աղագաւ...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ.

ա. *1բ* [Ողբ մեռելի] *– Այս թէ հնաս դառն հրավէր, / Եւ դատաստան, ճար չունէր...*

բ. *7բ-3ա* [Ողբ մեռելի] – *Ինձ չէ ատեն, ոչ ժամանակ, մեռանելոյ, / Ոչ նեղ զընտան եւ գերեզման մտանելոյ...*

գ. *530բ-1ա* [«Ճաղ ի վերայ նորաշէն տան եւ այգոյ ասացեալ». ձեռ. 2394, 143ա] – *Յամէն առասւատ եւ լուա / Պլպուլն էր նըստել յայգուս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ

21ա Ո՛վ սուրբ ընծերցողք, զանպիտանս եւ զանարժան պիտականուն Ստեփանոս յիշեցէ՛ք, եւ Քրիստոս զձեզ յիշէ (նման՝ 57ա, 207բ):

116ա Ո՛հ, ո՛չ եւ զընկզմելս ի խորս չարեաց, զանպատի մեղօք, եւ ոչ գտանեմ հանգիստ հոգւոց ի խղճէ մտաց: Ազաչեմ յիշել ի Տէր, եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն (192ա):

150բ Վա՛յ իմ աւուրն ծնընդեան,

Որ կու տանջիմ իբր ի զընտան:

478ա Ով եղբայրք, յիշեցէ՛ք յաղօթս ձեր զՄարիամ, որ օգնական եղեւ ի ծախս գրոցս:

*496բ Փա՛ռք եւ գոհութիւն համագով եւ համապատիւ միասնական Սուրբ երրորդութեանն եւ միոյ Աստուածութեանն, անեղի, անմահի, անպարագրի, միշտ էի, գերագոյի, անհասի եւ մշտնջենաւորի, այժմ եւ անդրաւ յաւիտենիւ. ամէն: Արդ, գրեցաւ աստուածային մատեանս եւ վարդապիւիծ բուրաստանս այս, որ կոչի Քարոզգիրք, արարեալ եւ հաւաքեալ արի եւ քաջ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի՝ Գրիգորի Ոսոսնեցոյ փոխեցեալոյն առ Քրիստոս: Եւ եղեւ գրաւ աւարտման սորա ի Փայտակարան մայրաքաղաքս, որ կոչի Տփխիս, ի դրան Կամսականաց Սուրբ Աստուածածնին եւ Գէորգեա զօրավարիս, ի հայրապետութեան Գրիգորի Վաղարշապատու պատրիարգի եւ ի վերադիտողութեան Նահանգիս Վրաց տէր Զուկասու Հաղբատայ արքեպիսկոպոսի, եւ ի թագաւորութեան Վրաց Գէորգեայ Բագրատունոյ. զոր պահեսցէ Տէր Աստուած պարագայից |497ա| ամենաք յաղթող ի վերայ թշնամեաց խաչին Քրիստոսի: Բայց ցանկացող եղեալ այսմ հոգելից եւ արդիւնաշահ մատենիս երից երանելոյ երջանիկ եւ սրբասնեալ եւ գերիմաստ գիտութեամբ ճոխացեալ եւ շքեղացեալ քաջ բարուխ Ստեփանոս եւ իւրով ձեռամբն գրեաց մինչ ի յԱղուհացից երրորդ կիրակէն, եւ գայլն գրել եա՛ ի վայելս անձին իւրոյ եւ ի յիշատակ հոգւոյ իւրոյ եւ ծնողացն իւրոց: Արդ, յերես անկեալ աղաչեմ եւ հայցեմ ի ճաշակողացդ ի հոգեւոր սեղանոյս եւ աղաչանս բազումս մատուցանեմ սիրողացդ իմաստութեան, որք լուսաւորիք գիտութեամբ ի սմանէ եւ մասին սակս հանդիպիք գաղափարելով կամ կարդալով կամ տեսանելով, յիշեսջիք զվերլոյգրեալ գստացօղ սորա՝ զանյաղթ փիլիսոփայ եւ գարքեանճելոյ բաբունապետս զՍտեփանճնոս եւ գհայր սորին՝ գՎաղդան եւ գմայրն՝ գԳէղտախաթուն եւ գեղբարսն (*անուան տեղը բաց*) եւ ամենայն արեան մերձաւորան՝ գկնճդանիան եւ գհանգուցեալսն ի Քրիստոս, այլ եւ զըստ հոգւոյ հարազատն, զանընդհակից եղբայր սորա՝ զՅովաննէս ճգնազգեաց կրօնաւոր, որ առիթ եղեւ սմա եւ օգնական ի յուսմունս իմաստութեան եւ բազում աշխատութեամբ ծառայեաց, զոր Տէր հատուսցէ գվարձս վաստակոց սորա ընդ միոյն բիւրապատիկ ի հանդերձեալ կեանսն: Նա եւ զգերապատիւ եւ գնըրբահայեաց եւ զդարդարեալն իմաստութեամբ եւ զբարձրացեալն աստիճանաւ՝ զըստ հոգոյ հայր եւ զուսուցիչ սորա՝ զԿարապետ յաբունապետ, որ բազում աշխատութեամբ ուսոյց զվարդապետական եւ զիբաժշտական գիտութիւնս, զոր Տէր Աստուած պահեսցէ զնա որպէս զչահ անշիջանելի՝ ի պարծանս եւ ի պայծառութիւն կաթուղիկէ եկեղեցոյ, եւ յետ աստուածացս ընդ սրբոց վարդապետացն դասակից եւ պսակակից արասցէ: Դարձեալ աղաչեմ գհանդիպողսդ, զի ընդ վերագրելոցս յիշման արժանի առնէք եւ զիս՝ գմեղուցեալ գծող սորա գՅովաննէս՝ անուամբ քահանայ եւ ոչ գործով, եւ թողութի[իւն] [խնդ]րել անսերելի մեղաց իմոց, որ բազում չանիւ աւարտեցի զսա ըստ իմում կարի, |497բ| եւ սխալանաց եւ խոշորութեան գրիս անմեղ լերո՛ւք, զի վասն օրինակին շտապով գրեցաւ, այլ եւ կար մեր այսչափ էր: Այլ եւ յիշեսջիք եւ գեղբարքս մեր ըստ հոգոյ, որք օգնական եղեն գրոցս՝ ո՛րք քարտէս կոպելով, ո՛րք խագելով եւ ո՛րք այլ պիտոյիւք, եւ որք յիշէք բարի յիշմամբ եւ աներկբայ հաւատով, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն: Բայց աւարտեցաւ սա ի թվաբերութեան Հայկազեանս տոմարի ՉԼՀ. (1452), մայիս ամսոյ յերեքն:

496բ-7բ՝ համաձայնութիւնը տե՛ս Ժ. դ. յիշ., Բ, էջ 17-18:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՐԱՅԻ

1. *3ա (Ժէ դ.) Քարոզգիրքս յիշատակ է Կարապետ վարդապետին, զոր ստացաւ զսայ եւ ես վերընտին նորոգել /// (1 տող քերած) նին՝ յիշատակ հոգոյ իւրո եւ ծնօղոց իւրոց եւ ամենայն ազգայնոցն /// (3 տող քերուած):*

8բ [Գիրքս յիշատակ է] Կարապետ վարդապետին /// (2-3 բառ քերուած):

37բ Գիրքս յիշատակ է Կարապետ վարդապետին |38ա| ի դուռն Վարագա Սուրբ Նշանին (նման՝ 259բ-60ա):

497բ (Կից գրչի յիշատակարանին) Ընդ վերագրելոցս յիշեսջիք եւ /// (քերուած, հաւանաբար՝ «գիտաչատուր») իմաստուն եւ հանճարեղ քահանայ՝ զկազմող սորա, հանդերձ ծնօղաւք եւ ազգականաւ: Եւ ես՝ Կարապետ վարդապետս եւտու վերընտին նորոգել գՔարոզգիրքս եւ եդի ի դուռն Վարագա Սուրբ Նշա-

նիս՝ յիշատակ հոգոյ իմոյ, եւ որք ի սմա մասն ունին /// (2 տող ջնջած, վրան՝ թուղթ փակցուած)։

2. *475ա (ժէ. դ.)* Քրիստոս Աստուած, սրբոյն Դաւթի մարգարէին եւ Յակովբայ առաքելոյն բարեխաւսութեամբ ի՛որ զյանցանս ստացողի գրոցս՝ խաւսքայ Ամիրիճ եւ կենակցին իւրոյ՝ Սիթխաթունիճ եւ իւրոց գարմից եւ զաւակն. ամէն (նման՝ *479բ*)։

3. *529բ (ժէ. դ.)* Փառք ամենասուրբ երրորդութեան եւ մի Աստուածութեան՝ Հայր եւ Հոգոյն Սրբոյ. ամէն։ Արդ, նորոգեցաւ աստուածային եւ վարդապետիքի բուրաստանս, որ կոչի Քարոզգիրք, զոր արարեալ է եւ սահմանեալ քաջ հռետորին Գրիգորի Որոտնեցոյ (*այս պէս*), ի պայծառութիւն մանկանց սուրբ եկեղեցո, եւ իմ տեսեալ զսա եւ չբերմեռանդ սիրով ցանկացեալ, եւ ետու Մի. (4000) դեմ Թումայ հափկոպոսին ի վանքն Ճայեթու ի Շարի եւ առի զսոյ յիշատակ ինձ եւ ծնողաց իմոցն, ցարն՝ Կաւապետին, եւ մարն՝ Խոշխաթունին եւ հանգուցեալ հաւրեղբարն իմ Գրիգոր կրօն<ան>աւորին, որ մարտիրոսական մահուամբ փոխեցաւ առ Քրիստոս, եւ եղպարցն իմոց՝ Նեռսէսին, Փաւնոսին եւ զաւակացն Աւռին, Խլղաթին եւ ամենայն արեան մերձաւորաց իմոց՝ կենդանեաց եւ մեռելոց, եւ որ յիմակատար արտիւ Աստուած ողորմի ասէ մեզ եւ նախնեացն մերոց, Աստուած իւրն ողորմեսցի. ամէն։ Արդ, եա՝ Միխթար մեղապարտս հափկոպոս ի յերկրէն Մոկաց, ի վանացն Սուրբ Վարդանայ ի գեաւղաքաղաքէն Նաւեթից, գնեցի զՔարոզգիրքս ի Շաւրուան եւ կապմեցի ի յերկիրն Գեղամայ, ի գեաւղն որ կոչի Վաղդենիս, ի դուռն Սուրբ Աստուածածնին, ի յաւուրսն Վաղդենիս ի գաւառիս պարոնտէր Մելիքեսթին եւ յիշխանութիւն պարոն Շահնաւազարին, որ է յաղթող եւ զաւրաւոր ի վերայ այլազգաց, որպէս Դաւիթ ի վերայ Գողիաթայ, զոր Տէր Աստուած անաւասան կենաւք պահեսցէ զսայ ընդ երկայն աւուրս /// (*շար. քաւփտած*)։

4. *1ա (ժէ. դ.)* Գիրք, որ յաջաթ եմ տուեր. Մաղմոսի մէկնիչ յԱռաքեալքն՝ մօտ Պետրոսն, Կենդանացին՝ մօտ Գալկացց երէցն է, Հարցմունք՝ մօտ ի Հալիֆէն է, Քերական մի՝ Կոտզ յոդկեցի (*այսպէս*)։

5. *531ա (ժէ. դ.)* /// գՔարսեղ, Գոպքէկին, գտէր Զաքարայ, Խոչամիր, Շահրամիր։

6. *1բ (ժէ-ԺԸ. դ.)* Ի Սուրբ Պողոսայ ժամատուն[ն] քառասնից Սառային։

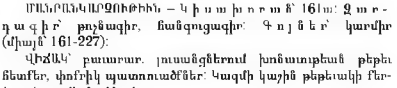
ԳՐՁԱՓՈՒՂ՝ *1ա Այս գիրս գրօղն շատ գիժ մարդ է եղած։*

2157

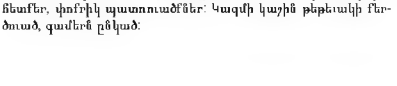
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

Թուղթ 246-1 (թուիչ՝ 191)։ չգրուած՝ 1ա-25բ, 43ա-44ա, 150ա-60բ, 228ա-46բ։ Պրակ՝ 1x11+1x14+Ա-ԺxI4 (Ա, Դ 12, Ե 11) + Ա-Ըx12 (Ա, 16, Գ չէ)+1x10։ Նիհ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ ‹L...GVEDOG. 1718›։ Մեծութիւն՝ 17,5x12,7։ Գրութիւն՝ միասիւն (14x8,4)։ Գիմ՝ նոտրգիր (տարբեր՝ ա. 26ա-149բ, բ. 161ա-227բ)։ Տող՝ 25-26 (26ա-149բ), 24 (161ա-227բ)։ Կնքմ՝ դրոշմազարդ սեւ կաշի՝ կապիչներով, միջուկի՝ տախտակ։ աստառը՝ թուղթ (մասն առաջին եւ վերջին պրակների)։ յուսացյուզերը՝ ցայտկեն կարմիր։

Նմուշ 78ա

Նմուշ 162ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա ի ր ա ն՝ 161ա։ Ջ ա ր դ գ ի ր՝ թոյնագիր, ճաճգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր (միայն՝ 161-227)։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան թեթեւ ճնճեր, փոխրիկ պատառուածքներ։ Կազմի կաշին թեթեւակի ճերմակած, գամերն ընկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *26ա-30բ* [ի բանն. իմաստութիւն շինեաց իւր տուն] – *[Հարց]. Ջո՞նչ է իմաստասէրն եւ զի՞նչ իմաստակն... [Պատասխանի]. Իմաստասէր կոչի, որ զբնական կրթութեամբ զբնութիւն էիցս քննեցին...*

2. *30բ-2բ* Վասն ճանապարհաց – *Ձանապարհ ասի եւ կոչի աստ կեանքս...*

3. *33ա-4բ* [Վասն զինւոյ] – *Հարց. Ջո՞նչ շահ զինւոյն կամ զի՞նչ վնաս. Պատասխանի. Չափաւորն չէ խոտեալ ի Սուրբ Գրոց...*

Բ. 1. *35ա-9ա* – Քարոզ Մաթէոս վարդապետի ի բանն Ղուկասու. Այր ոմն ազնուական գնաց աշխարհ հեռի... – *Ձի այր վասն քննութեան մերոյ է...*

2. *39բ-42բ* Նորին Քարոզ Մաթէոս վարդապետէ ի բանն. Չանացարուք մնանել ընդ դուռն նեղ – *Զայս ասելով ուսուցանէ մեզ...*

Գ. *44բ-149բ* Համառօտ Գիրք քարոզից եւ կամ ասացուածոց ի վերայ ոմանց ճարկաւորաց եւ պիտանեաց ննջեցոց եւ առարկայից, ոմն են միշտ առ ձեռն ունելիք եւ ճարկաւորապէս ոռնալիք միաբանից սրբոյ եւ հրհատասակերտի Աթոռոյս էջմիածնի եւ ես նուիրակացն։ Յարմարեցեալ եւ շարահիւսեալ ի յումեմնէ Սիմէոն վարդապետէ Երեւանցւոյ եւ ի միա-

բանէ սոյնոյ Սրբոյ Աթոռոյս ՌՄԵ. (1756) թըւոջս Հայոց

– *45ա-7բ* Նախերգանք եւ յառաջբանութիւնք բառոզից, որ ասել պատշաճին յայնպիսի տեղիս, ուր-ման զասօղն մեծագոյն եւ գլխաւոր գոյաճիցի եւ հրամայող իսկ ի՛ հարցդ եւ եղբարցդ...

1. *47բ-111ա* Քառոզ ի բանն Դաւթի, որ ասէ. Աստուած գիւմունս էարկ նմա յափտեան: Ընկալաք, Աստուա՛ծ, զողորմութիւն Ձո ի մէջ ժողովրդեան Ձոյ, որ նկատէ ի բազմատեսակ ողորմութիւնն Աստուծոյ եւ մանաւանդ ի յատկութիւն ազգիս Հայոց եւ ի գե-րազնուագիս աստուածակերտի Սրբոյ Աթոռոյն էջ-միածնի վերջապէս. Շարաւիւսեալ եւ համեմատեալ ի զոց աստուածայնոց եւ առաւոյ փիլիսոփայից յումեմնէ Սիմէոն յանդուիւմ վարդապետէ Երեւանց-ւոյ... – *Ամենասբոյ Հոգւոյն Աստուծոյ քաղցրունակ քնարն...*

2. *111բ-26բ* Նորին Սիմէօն վարդապետի Քարոզ վասն Սրբալոյս եւ աստուածագործ մեռոնին, ար-տահանեալ սրբոյն Դիոնէսիոսէ եւ սրբոյն Երիգորէ Նարեկացւոյ – *Առլցեալն Աստուածեղէն Հոգւովն եւ հարստացեալն աստուածայնով իմաստութեամբ...*

3. *126բ-39ա* Նորին Սիմէօն վարդապետի Քարոզ վասն եկեղեցականի բանանձայապետութեանս մե-ռոյ: Առտահանեալ ի սրբոյն Դիոնէսիոսէ եւ յայլոց յաստուածայնոց գրեանց, ի բանն... Մի է միջնորդն Աստուծոյ եւ մարդկան... – *Արդ, ըստ սրբազանից վարդապետացդ...*

4. *139ա-49բ* Նորին Սիմէօն վարդապետի Քարոզ վասն Ողջունի, ի բանն... Ցոր տուն մտանիցէք, նախ ասացիք. Ողջո՛ւյն տանս այսմիկ – *Ամենաբարի բնութիւնն, ամէնաբաւական ողորմութիւնն...*

Գ. [Քարոզք Մատթէոսի Ջուղայեցւոյ]

1. *161ա-8ա* Մատթէոս վարդապետի արարեալ Պատճառ պահոցն բովանդակ Հարց: Ովգեա՛ Յիսուս – *[Հարց.] Ջի՞նչ ունի խորհուրդ Քոյն Քարեկենդա-նին...*

2. *168ա-75բ* Նորին Մատթէոս վարդապետի Քա-ռոզ. Մարդ ի պատուի էր եւ ոչ իմացաւ – *Աստուա-ծային զօրութիւնն, որ արարն մեզ...*

3. *176ա-81ա* Նորին Մատթէոս վարդապետի Քա-ռոզ վասն մահու, ի բանն. Մահ մեղաւորի չար է – *Արդ, ի բանէս յայսմանէ զընդիմակ սորա ճանաչեմք...*

4. *181բ-4ա* Նորին Մատթէոս վարդապետի Քա-ռոզ ի բանն. Արթուն կացէ՛ք եւ յամենայն ժամ – *Գի-տելի է, զի ի Գիր[ս] Սուրբս չորս ագգ քուն լսի...*

5. *184ա-7բ* Քառոզ ի բանն Աւետարանին, որ ասէ. Եւ թէ աչ ակն Ձո գայթակղեցուցանէ – *Արդ, զոր օրինակ, որ կամիցի ի նաւարկութիւն...*

6. *188ա-90բ* Մատթէոս վարդապետի Քառոզ վասն Աղուհացիցն առաջին աւուրն, ի բանն. Լուա-ցարուք, սրբեցարուք... – *Աչէ ոմն ի սրբոց, թէ. Աս-տուած բարեացն բարէգոյն է...*

7. *190բ-4բ* Նորին Մաթէոս վարդապետի Քառոզ պահոց վասն առաջին Գ.շաբթին, ի բանն. Առդաւու-թիւն առդաւոյն ի վերայ նորին եղիցի – *Նիւթական բնութիւնս մեր կրկին փոփոխումն ունի...*

8. *194բ-9բ* Նորին Մաթէոս վարդապետի Քառոզ ի բանն. Մի՛ գողանար – *Գողութիւն յերկուս բաժանի...*

9. *199բ-201բ* Նորին Մաթէոս վարդապետի Քա-ռոզ եւ խրատ վասն խոնարհութեան, ի բանն. Ուր խոնարհեցուցանէ զանձն – *Արդ, հիմն ամենայն առա-քինութեանն է խոնարհութիւն...*

10. *201ա-3բ* Նորին Մաթէոս վարդապետի Քառոզ վասն աղօթից, ի բանն. Եօթն անգամ աւուր աւրինե-ցից – *Յեղանակ աղօթից ուսուցանէ մարգարէս...*

Ե. [Քառոզք զանազանք]

1. *203բ-7ա* Քառոզ Տիրատուր վարդապետի վասն ապաշխարութեան, ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է – *Նախ տեսցուք թէ ո՞ր է ապաշխարութիւնն...*

Ձմմ. Գրիգոր Տաթեւացի, Հարցմանց գիրք, Ամառան հատոր Չե.:

2. *207ա-12բ* Քառոզ ի բան առաքելոյն յառաջին Տիմոթեա թղթոյն. Աղաչեմ նախ բան զամենայն... – *Ասի ի սրբոցն, թէ. Հոգին ունի զինքն առ Աստուած...*

3. *213ա-7ա* Քառոզ ցաւսման, ի բան. Այս ամե-նայն եկն ի վերայ մեր վասն մեղաց – *Աչէ ուրեմն մարգարէն սաղմոսերգուն Դաւիթ...*

4. *217ա-20բ* Վասն ցաւսման, ի բանն. Տէր Աստու-ա՛ծ մեր, տո՛ւր մեզ – *Աչէ ուրեմն մարգարէս ի գիրն Աստուածաշունչ...*

5. *220բ-4ա* Քառոզ վասն զղջման եւ ապաշխա-րութեան, ի բան Աւետարանին... Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց – *Արդ, պարտ է մեղ առ այս ամէնաւրհնեալ բժիշկս գնալ...*

6. *224բ-7բ* Վասն որպիսութեան գործոց խոստո-վանաւորն առ խոստովանաւորին – *Նախ եւ առա-ջին, զի խոստովանահայրն, որ է հոգեւոր բժիշկ...*

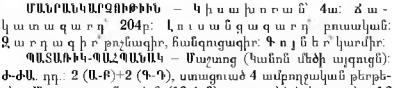
2158

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԵ. դար

Գիրզ Տիրատուր, Սիւնեաց։

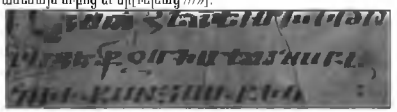
Քերթ՝ 319ա։ **Գրված՝** Ա-ի֊ԽԽ12 (Ա, ԺԵ, ԻԷ 11, ԺԸ 10, ԻԹ 7)+ 1x5։ **Նիւթ՝** թուղթ։ **Մեծութիւնն՝** 18,5x13,5։ **Գրութիւն՝** միասիւն (13,5x10)։ **Գիր՝** բոլորգիր։ **Տող՝** 27։ **Կազմ՝** դերձակագործ շագանակագոյն կաշի, միջուկը տախտակ. աստառ՝ կարմիր կտաւ. լուսանցակողերը կարմիր (պահպանուել է մասամբ)։

նմուշ 82ա

Մանրանկարզարդութիւն – Կիսախորան՝ 4ա։ Ճակատագրեր՝ 204բ։ Լուսանցագարդ՝ բուսական։ Ջարդագիր՝ թռչնագիր, հանգուցագիր։ Գոյներ՝ կարմիր։

Պանծալից-գովչական – Մաշտոց (Կանոն մեծի այգուցն)։ Ժ-ԺԱ. դդ.։ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սաւագուած 4 ամբողջական թերթերից։ Մագաղաթ, միասիւն (13,4x9), ուղղագիծ երկաթագիր, 16 տող (լուսանցներում եւ տողընդմէջ նուռերի գանագան յատկագրութիւններ)։ Կատարյալ Գր-Դր «/// Գոհանամ զքեզ Տէր՝ Հայր Տեառն մերոյ... Աւդ, պաեհա՛, ամէնագաւ Տէր, գՀոգի սուրս առ ամենայն սրբոց եւ սիրելեաց ///»]։

նմուշ 8ա

Վիճակ՝ բաւարար, տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր, գանագան բծեր, փոշիով պատուածքներ, ցեցակեր։ Կազմի կաշին՝ ճայթայուած, մէջը՝ վնասուած, եզրերը՝ մաշուած, դունակն ու կապիչները՝ ընկած։ Պատառիկ-պահպանակներ՝ խուճացած, ցեցակեր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1բ-314բ* [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *1բ-2բ* Այսման բառոց կալ ի գիրս – *Առաջին քառոգ. Վասն տարէմտին... ՀԳ. Վասն կուսութեան...*

Ընդամէն նշուած է 73 քարոզ, սակայն քարոզների իրական քանակը հաւասար է 71-ի որովհետեւ ՀԳ. եւ ԿԳ. համարների վրայով թռիչք է կատարուած. Ուրեմն 71 քարոզներից 57-ը Ձմեռան հատորից են, իսկ 14-ը՝ Ամառան։

1. *4ա* Գրիգորի եռամեծի, ճաչ եռեւտրի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յովհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ բանս խրատականս... ի մեկնութիւն եւ գովեստ փառաց տօնից տէրունականաց...

[Քառոգ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Ա/*4ա-11բ*։ Բ-Գ/*11բ-7ա*։ Ե/*17ա-22բ*։ Զ-Է/ *25բ*։ Ը/*29բ-31ա*։ Ժ-ԺԳ/*31բ-32ա*։ ԺԴ/*32բ-33ա*։ ԺԵ/*33ա-36ա*։ ԺԶ-Ի/*36բ-40ա*։ ԻԱ/*40ա-41ա* (սկ. «Աւետ՛ք նախ եմէ»)։ ԻԲ-ԻԵ/*42բ*։ ԻԶ/*44ա-46բ*։ ԻԷ/*46բ-49բ*։ ԻԸ/*49բ-54ա*։ Լ/*54ա*։ ԼԱ/*54ա-55բ*։ ԼԲ-ԽԵ/*55բ-59ա*։ ԽԶ/*59ա-62բ*։ Ծ/*62բ-64բ*։ ԾԱ/*64բ-67ա*։ ԾԲ-ԾԶ/*67ա-72բ*։ ԿԷ/*72բ-73ա*։ ԿԸ/*73ա-77ա*։ ԿՀ/*77ա-81ա*։ ԿՁ/*81ա-83ա*։ ԿՂ/*83ա-86ա*։ ՀՐ/*86ա-90ա*։ ՀՑ/*90ա-94բ*։ ՀԱ/*94բ-97ա*։ ՀԲ/*97ա-102բ*։ ՀԳ/*102բ-107ա*։ ՀԴ/*107ա-111ա*։ ՀԵ/*111ա-114բ*։ ՀԶ/*114բ-116ա*։ ՀԷ-ՀԸ/*116ա-118ա*։ ՀՀ/*118ա-119ա*։ ՀՁ/*119ա-123բ*։ ՀՂ/*123բ-125ա*։ ՂԱ/*125ա-127ա*։ ՂԲ/*127ա-130ա*։ ՂԳ/*130ա-133ա*։ ՂԴ/*133ա-136ա*։ ՂԵ/*136ա-139ա*։ ՂԶ/*139ա-142ա*։ ՂԷ/*142ա-143ա*։ ՂԸ/*143ա-145ա*։ ՂՀ/*145ա-149բ*։ ՂՁ/*149բ-151ա*։ ՂՂ/*151ա-153ա*։ ՂՃ/*153ա-156ա*։ ՂՄ/*156ա-158ա*։ ՂՅ/*158ա-159բ*։ ՂՆ/*159բ-160ա*։ ՂՇ/*160ա-161ա*։ ՂՈ/*161ա-162ա*։ ՂՉ/*162ա-163բ*։ ՂՊ/*163բ-164ա*։ ՂՋ/*164ա-165ա*։ ՂՌ/*165ա-166ա*։ ՂՍ/*166ա-167ա*։ ՂՎ/*167ա-168ա*։ ՂՏ/*168ա-169ա*։ ՂՐ/*169ա-170ա*։ ՂՑ/*170ա-171ա*։ ՂՒ/*171ա-172ա*։ ՂՓ/*172ա-173ա*։ ՂՔ/*173ա-174ա*։ ՂՕ/*174ա-175ա*։ ՂՖ/*175ա-176ա*։ ՃԱ/*176ա-177ա*։ ՃԲ/*177ա-178ա*։ ՃԳ/*178ա-179ա*։ ՃԴ/*179ա-180ա*։ ՃԵ/*180ա-181ա*։ ՃԶ/*181ա-182բ*։ ՃԷ-ՃԸ/*182բ-183ա*։ ՃՀ/*183ա-184ա*։ ՃՁ/*184ա-185ա*։ ՃՂ/*185ա-186ա*։ ՃՃ/*186ա-187ա*։ ՃՄ/*187ա-188ա*։ ՃՅ/*188ա-189ա*։ ՃՆ/*189ա-190ա*։ ՃՇ/*190ա-191ա*։ ՃՈ/*191ա-192բ*։ ՃՉ/*192բ-193ա*։ ՃՊ/*193ա-194ա*։ ՃՋ/*194ա-195ա*։ ՃՌ/*195ա-196ա*։ ՃՍ/*196ա-197ա*։ ՃՎ/*197ա-198ա*։ ՃՏ/*198ա-199ա*։ ՃՐ/*199ա-200ա*։ ՃՑ/*200ա-201ա*։ ՃՒ/*201ա-202ա*։ ՃՓ/*202ա-203ա*։ ՃՔ/*203ա-204բ*։ ՃՕ/*204բ-205ա*։ ՃՖ/*205ա-206ա*։ ՄԱ/*206ա-207ա*։ ՄԲ/*207ա-208ա*։ ՄԳ/*208ա-209ա*։ ՄԴ/*209ա-210ա*։ ՄԵ/*210ա-211ա*։ ՄԶ/*211ա-212ա*։ ՄԷ/*212ա-213ա*։ ՄԸ/*213ա-214ա*։ ՄՀ/*214ա-215ա*։ ՄՁ/*215ա-216ա*։ ՄՂ/*216ա-217ա*։ ՄՃ/*217ա-218ա*։ ՄՄ/*218ա-219ա*։ ՄՅ/*219ա-220ա*։ ՄՆ/*220ա-221ա*։ ՄՇ/*221ա-222ա*։ ՄՈ/*222ա-223բ*։ ՄՉ/*223բ-224ա*։ ՄՊ/*224ա-225ա*։ ՄՋ/*225ա-226ա*։ ՄՌ/*226ա-227ա*։ ՄՍ/*227ա-228ա*։ ՄՎ/*228ա-229ա*։ ՄՏ/*229ա-230ա*։ ՄՐ/*230ա-231ա*։ ՄՑ/*231ա-232ա*։ ՄՒ/*232ա-233ա*։ ՄՓ/*233ա-234ա*։ ՄՔ/*234ա-235ա*։ ՄՕ/*235ա-236ա*։ ՄՖ/*236ա-237ա*։ ՅԱ/*237ա-238ա*։ ՅԲ/*238ա-239ա*։ ՅԳ/*239ա-240ա*։ ՅԴ/*240ա-241ա*։ ՅԵ/*241ա-242ա*։ ՅԶ/*242ա-243ա*։ ՅԷ/*243ա-244ա*։ ՅԸ/*244ա-245ա*։ ՅՀ/*245ա-246ա*։ ՅՁ/*246ա-247ա*։ ՅՂ/*247ա-248ա*։ ՅՃ/*248ա-249ա*։ ՅՄ/*249ա-250բ*։ ՅՅ/*250բ-251ա*։ ՅՆ/*251ա-252ա*։ ՅՇ/*252ա-253ա*։ ՅՈ/*253ա-254բ*։ ՅՉ/*254բ-255ա*։ ՅՊ/*255ա-256ա*։ ՅՋ/*256ա-257ա*։ ՅՌ/*257ա-258ա*։ ՅՍ/*258ա-259ա*։ ՅՎ/*259ա-260ա*։ ՅՏ/*260ա-261ա*։ ՅՐ/*261ա-262ա*։ ՅՑ/*262ա-263ա*։ ՅՒ/*263ա-264ա*։ ՅՓ/*264ա-265ա*։ ՅՔ/*265ա-266ա*։ ՅՕ/*266ա-267բ*։ ՅՖ/*267բ-268ա*։ ՆԱ/*268ա-269ա*։ ՆԲ/*269ա-270ա*։ ՆԳ/*270ա-271ա*։ ՆԴ/*271ա-272ա*։ ՆԵ/*272ա-273ա*։ ՆԶ/*273ա-274ա*։ ՆԷ/*274ա-275ա*։ ՆԸ/*275ա-276ա*։ ՆՀ/*276ա-277ա*։ ՆՁ/*277ա-278ա*։ ՆՂ/*278ա-279ա*։ ՆՃ/*279ա-280բ*։ ՆՄ/*280բ-281ա*։ ՆՅ/*281ա-282ա*։ ՆՆ/*282ա-283ա*։ ՆՇ/*283ա-284ա*։ ՆՈ/*284ա-285ա*։ ՆՉ/*285ա-286ա*։ ՆՊ/*286ա-287ա*։ ՆՋ/*287ա-288ա*։ ՆՌ/*288ա-289ա*։ ՆՍ/*289ա-290ա*։ ՆՎ/*290ա-291ա*։ ՆՏ/*291ա-292ա*։ ՆՐ/*292ա-293ա*։ ՆՑ/*293ա-294ա*։ ՆՒ/*294ա-295ա*։ ՆՓ/*295ա-296ա*։ ՆՔ/*296ա-297ա*։ ՆՕ/*297ա-298ա*։ ՇԱ/*298ա-299ա*։ ՇԲ/*299բ-303ա*։ ՇԳ/*303ա-304ա*։ ՇԴ/*304ա-305ա*։ ՇԵ/*305ա-306ա*։ ՇԶ/*306ա-307ա*։ ՇԷ/*307ա-308ա*։ ՇԸ/*308ա-309ա*։ ՇՀ/*309ա-310ա*։ ՇՁ/*310ա-311ա*։ ՇՂ/*311ա-312ա*։ ՇՃ/*312ա-313ա*։ ՇՄ/*313ա-314ա*։ ՇՅ/*314ա-315ա*։ ՇՆ/*315ա-316ա*։ ՇՇ/*316ա-317ա*։ ՇՈ/*317ա-318ա*։ ՇՉ/*318ա-319ա*։ ՇՊ/*319ա-320ա*։ ՇՋ/*320ա-321ա*։ ՇՌ/*321ա-322ա*։ ՇՍ/*322ա-323ա*։ ՇՎ/*323ա-324ա*։ ՇՏ/*324ա-325ա*։ ՇՐ/*325ա-326ա*։ ՇՑ/*326ա-327ա*։ ՇՒ/*327ա-328ա*։ ՇՓ/*328ա-329ա*։ ՇՔ/*329ա-330ա*։ ՇՕ/*330ա-331ա*։ ՇՖ/*331ա-332ա*։ ՈԱ/*332ա-333ա*։ ՈԲ/*333ա-334ա*։ ՈԳ/*334ա-335ա*։ ՈԴ/*335ա-336ա*։ ՈԵ/*336ա-337ա*։ ՈԶ/*337ա-338ա*։ ՈԷ/*338ա-339ա*։ ՈԸ/*339ա-340ա*։ ՈՀ/*340ա-341ա*։ ՈՁ/*341ա-342ա*։ ՈՂ/*342ա-343ա*։ ՈՃ/*343ա-344ա*։ ՈՄ/*344ա-345ա*։ ՈՅ/*345ա-346ա*։ ՈՆ/*346ա-347ա*։ ՈՇ/*347ա-348ա*։ ՈՈ/*348ա-349ա*։ ՈՉ/*349ա-350ա*։ ՈՊ/*350ա-351ա*։ ՈՋ/*351ա-352ա*։ ՈՌ/*352ա-353ա*։ ՈՍ/*353ա-354ա*։ ՈՎ/*354ա-355ա*։ ՈՏ/*355ա-356ա*։ ՈՐ/*356ա-357ա*։ ՈՑ/*357ա-358ա*։ ՈՒ/*358ա-359ա*։ ՈՓ/*359ա-360ա*։ ՈՔ/*360ա-361ա*։ ՈՕ/*361ա-362ա*։ ՈՖ/*362ա-363ա*։ ՉԱ/*363ա-364ա*։ ՉԲ/*364ա-365ա*։ ՉԳ/*365ա-366ա*։ ՉԴ/*366ա-367ա*։ ՉԵ/*367ա-368ա*։ ՉԶ/*368ա-369ա*։ ՉԷ/*369ա-370ա*։ ՉԸ/*370ա-371ա*։ ՉՀ/*371ա-372ա*։ ՉՁ/*372ա-373ա*։ ՉՂ/*373ա-374ա*։ ՉՃ/*374ա-375ա*։ ՉՄ/*375ա-376ա*։ ՉՅ/*376ա-377ա*։ ՉՆ/*377ա-378ա*։ ՉՇ/*378ա-379ա*։ ՉՈ/*379ա-380ա*։ ՉՉ/*380ա-381ա*։ ՉՊ/*381ա-382ա*։ ՉՋ/*382ա-383ա*։ ՉՌ/*383ա-384ա*։ ՉՍ/*384ա-385ա*։ ՉՎ/*385ա-386ա*։ ՉՏ/*386ա-387ա*։ ՉՐ/*387ա-388ա*։ ՉՑ/*388ա-389ա*։ ՉՒ/*389ա-390ա*։ ՉՓ/*390ա-391ա*։ ՉՔ/*391ա-392ա*։ ՉՕ/*392ա-393ա*։ ՉՖ/*393ա-394ա*։ ՊԱ/*394ա-395ա*։ ՊԲ/*395ա-396ա*։ ՊԳ/*396ա-397ա*։ ՊԴ/*397ա-398ա*։ ՊԵ/*398ա-399ա*։ ՊԶ/*399ա-400ա*։ ՊԷ/*400ա-401ա*։ ՊԸ/*401ա-402ա*։ ՊՀ/*402ա-403ա*։ ՊՁ/*403ա-404ա*։ ՊՂ/*404ա-405ա*։ ՊՃ/*405ա-406ա*։ ՊՄ/*406ա-407ա*։ ՊՅ/*407ա-408ա*։ ՊՆ/*408ա-409ա*։ ՊՇ/*409ա-410ա*։ ՊՈ/*410ա-411ա*։ ՊՉ/*411ա-412ա*։ ՊՊ/*412ա-413ա*։ ՊՋ/*413ա-414ա*։ ՊՌ/*414ա-415ա*։ ՊՍ/*415ա-416ա*։ ՊՎ/*416ա-417ա*։ ՊՏ/*417ա-418ա*։ ՊՐ/*418ա-419ա*։ ՊՑ/*419ա-420ա*։ ՊՒ/*420ա-421ա*։ ՊՓ/*421ա-422ա*։ ՊՔ/*422ա-423ա*։ ՊՕ/*423ա-424ա*։ ՊՖ/*424ա-425ա*։ ՋԱ/*425ա-426ա*։ ՋԲ/*426ա-427ա*։ ՋԳ/*427ա-428ա*։ ՋԴ/*428ա-429ա*։ ՋԵ/*429ա-430ա*։ ՋԶ/*430ա-431ա*։ ՋԷ/*431ա-432ա*։ ՋԸ/*432ա-433ա*։ ՋՀ/*433ա-434ա*։ ՋՁ/*434ա-435ա*։ ՋՂ/*435ա-436ա*։ ՋՃ/*436ա-437ա*։ ՋՄ/*437ա-438ա*։ ՋՅ/*438ա-439ա*։ ՋՆ/*439ա-440ա*։ ՋՇ/*440ա-441ա*։ ՋՈ/*441ա-442ա*։ ՋՉ/*442ա-443ա*։ ՋՊ/*443ա-444ա*։ ՋՋ/*444ա-445ա*։ ՋՌ/*445ա-446ա*։ ՋՍ/*446ա-447ա*։ ՋՎ/*447ա-448ա*։ ՋՏ/*448ա-449ա*։ ՋՐ/*449ա-450ա*։ ՋՑ/*450ա-451ա*։ ՋՒ/*451ա-452ա*։ ՋՓ/*452ա-453ա*։ ՋՔ/*453ա-454ա*։ ՋՕ/*454ա-455ա*։ ՋՖ/*455ա-456ա*։ ՌԱ/*456ա-457ա*։ ՌԲ/*457ա-458ա*։ ՌԳ/*458ա-459ա*։ ՌԴ/*459ա-460ա*։ ՌԵ/*460ա-461ա*։ ՌԶ/*461ա-462ա*։ ՌԷ/*462ա-463ա*։ ՌԸ/*463ա-464ա*։ ՌՀ/*464ա-465ա*։ ՌՁ/*465ա-466ա*։ ՌՂ/*466ա-467ա*։ ՌՃ/*467ա-468ա*։ ՌՄ/*468ա-469ա*։ ՌՅ/*469ա-470ա*։ ՌՆ/*470ա-471ա*։ ՌՇ/*471ա-472ա*։ ՌՈ/*472ա-473ա*։ ՌՉ/*473ա-474ա*։ ՌՊ/*474ա-475ա*։ ՌՋ/*475ա-476ա*։ ՌՌ/*476ա-477ա*։ ՌՍ/*477ա-478ա*։ ՌՎ/*478ա-479ա*։ ՌՏ/*479ա-480ա*։ ՌՐ/*480ա-481ա*։ ՌՑ/*481ա-482ա*։ ՌՒ/*482ա-483ա*։ ՌՓ/*483ա-484ա*։ ՌՔ/*484ա-485ա*։ ՌՕ/*485ա-486ա*։ ՌՖ/*486ա-487ա*։ ՍԱ/*487ա-488ա*։ ՍԲ/*488ա-489ա*։ ՍԳ/*489ա-490ա*։ ՍԴ/*490ա-491ա*։ ՍԵ/*491ա-492ա*։ ՍԶ/*492ա-493ա*։ ՍԷ/*493ա-494ա*։ ՍԸ/*494ա-495ա*։ ՍՀ/*495ա-496ա*։ ՍՁ/*496ա-497ա*։ ՍՂ/*497ա-498ա*։ ՍՃ/*498ա-499ա*։ ՍՄ/*499ա-500ա*։ ՍՅ/*500ա-501ա*։ ՍՆ/*501ա-502ա*։ ՍՇ/*502ա-503ա*։ ՍՈ/*503ա-504ա*։ ՍՉ/*504ա-505ա*։ ՍՊ/*505ա-506ա*։ ՍՋ/*506ա-507ա*։ ՍՌ/*507ա-508ա*։ ՍՍ/*508ա-509ա*։ ՍՎ/*509ա-510ա*։ ՍՏ/*510ա-511ա*։ ՍՐ/*511ա-512ա*։ ՍՑ/*512ա-513ա*։ ՍՒ/*513ա-514ա*։ ՍՓ/*514ա-515ա*։ ՍՔ/*515ա-516ա*։ ՍՕ/*516ա-517ա*։ ՍՖ/*517ա-518ա*։ ՎԱ/*518ա-519ա*։ ՎԲ/*519ա-520ա*։ ՎԳ/*520ա-521ա*։ ՎԴ/*521ա-522ա*։ ՎԵ/*522ա-523ա*։ ՎԶ/*523ա-524ա*։ ՎԷ/*524ա-525ա*։ ՎԸ/*525ա-526ա*։ ՎՀ/*526ա-527ա*։ ՎՁ/*527ա-528ա*։ ՎՂ/*528ա-529ա*։ ՎՃ/*529ա-530ա*։ ՎՄ/*530ա-531ա*։ ՎՅ/*531ա-532ա*։ ՎՆ/*532ա-533ա*։ ՎՇ/*533ա-534ա*։ ՎՈ/*534ա-535ա*։ ՎՉ/*535ա-536ա*։ ՎՊ/*536ա-537ա*։ ՎՋ/*537ա-538ա*։ ՎՌ/*538ա-539ա*։ ՎՍ/*539ա-540ա*։ ՎՎ/*540ա-541ա*։ ՎՏ/*541ա-542ա*։ ՎՐ/*542ա-543ա*։ ՎՑ/*543ա-544ա*։ ՎՒ/*544ա-545ա*։ ՎՓ/*545ա-546ա*։ ՎՔ/*546ա-547ա*։ ՎՕ/*547ա-548ա*։ ՎՖ/*548ա-549ա*։ ՏԱ/*549ա-550ա*։ ՏԲ/*550ա-551ա*։ ՏԳ/*551ա-552ա*։ ՏԴ/*552ա-553ա*։ ՏԵ/*553ա-554ա*։ ՏԶ/*554ա-555ա*։ ՏԷ/*555ա-556ա*։ ՏԸ/*556ա-557ա*։ ՏՀ/*557ա-558ա*։ ՏՁ/*558ա-559ա*։ ՏՂ/*559ա-560ա*։ ՏՃ/*560ա-561ա*։ ՏՄ/*561ա-562ա*։ ՏՅ/*562ա-563ա*։ ՏՆ/*563ա-564ա*։ ՏՇ/*564ա-565ա*։ ՏՈ/*565ա-566ա*։ ՏՉ/*566ա-567ա*։ ՏՊ/*567ա-568ա*։ ՏՋ/*568ա-569ա*։ ՏՌ/*569ա-570ա*։ ՏՍ/*570ա-571ա*։ ՏՎ/*571ա-572ա*։ ՏՏ/*572ա-573ա*։ ՏՐ/*573ա-574ա*։ ՏՑ/*574ա-575ա*։ ՏՒ/*575ա-576ա*։ ՏՓ/*576ա-577ա*։ ՏՔ/*577ա-578ա*։ ՏՕ/*578ա-579ա*։ ՏՖ/*579ա-580ա*։ ՐԱ/*580ա-581ա*։ ՐԲ/*581ա-582ա*։ ՐԳ/*582ա-583ա*։ ՐԴ/*583ա-584ա*։ ՐԵ/*584ա-585ա*։ ՐԶ/*585ա-586ա*։ ՐԷ/*586ա-587ա*։ ՐԸ/*587ա-588ա*։ ՐՀ/*588ա-589ա*։ ՐՁ/*589ա-590ա*։ ՐՂ/*590ա-591ա*։ ՐՃ/*591ա-592ա*։ ՐՄ/*592ա-593ա*։ ՐՅ/*593ա-594ա*։ ՐՆ/*594ա-595ա*։ ՐՇ/*595ա-596ա*։ ՐՈ/*596ա-597ա*։ ՐՉ/*597ա-598ա*։ ՐՊ/*598ա-599ա*։ ՐՋ/*599ա-600ա*։ ՐՌ/*600ա-601ա*։ ՐՍ/*601ա-602ա*։ ՐՎ/*602ա-603ա*։ ՐՏ/*603ա-604ա*։ ՐՐ/*604ա-605ա*։ ՐՑ/*605ա-606ա*։ ՐՒ/*606ա-607ա*։ ՐՓ/*607ա-608ա*։ ՐՔ/*608ա-609ա*։ ՐՕ/*609ա-610ա*։ ՐՖ/*610ա-611ա*։ ՑԱ/*611ա-612ա*։ ՑԲ/*612ա-613ա*։ ՑԳ/*613ա-614ա*։ ՑԴ/*614ա-615ա*։ ՑԵ/*615ա-616ա*։ ՑԶ/*616ա-617ա*։ ՑԷ/*617ա-618ա*։ ՑԸ/*618ա-619ա*։ ՑՀ/*619ա-620ա*։ ՑՁ/*620ա-621ա*։ ՑՂ/*621ա-622ա*։ ՑՃ/*622ա-623ա*։ ՑՄ/*623ա-624ա*։ ՑՅ/*624ա-625ա*։ ՑՆ/*625ա-626ա*։ ՑՇ/*626ա-627ա*։ ՑՈ/*627ա-628ա*։ ՑՉ/*628ա-629ա*։ ՑՊ/*629ա-630ա*։ ՑՋ/*630ա-631ա*։ ՑՌ/*631ա-632ա*։ ՑՍ/*632ա-633ա*։ ՑՎ/*633ա-634ա*։ ՑՏ/*634ա-635ա*։ ՑՐ/*635ա-636ա*։ ՑՑ/*636ա-637ա*։ ՑՒ/*637ա-638ա*։ ՑՓ/*638ա-639ա*։ ՑՔ/*639ա-640ա*։ ՑՕ/*640ա-641ա*։ ՑՖ/*641ա-642ա*։ ՒԱ/*642ա-643ա*։ ՒԲ/*643ա-644ա*։ ՒԳ/*644ա-645ա*։ ՒԴ/*645ա-646ա*։ ՒԵ/*646ա-647ա*։ ՒԶ/*647ա-648ա*։ ՒԷ/*648ա-649ա*։ ՒԸ/*649ա-650ա*։ ՒՀ/*650ա-651ա*։ ՒՁ/*651ա-652ա*։ ՒՂ/*652ա-653ա*։ ՒՃ/*653ա-654ա*։ ՒՄ/*654ա-655ա*։ ՒՅ/*655ա-656ա*։ ՒՆ/*656ա-657ա*։ ՒՇ/*657ա-658ա*։ ՒՈ/*658ա-659ա*։ ՒՉ/*659ա-660ա*։ ՒՊ/*660ա-661ա*։ ՒՋ/*661ա-662ա*։ ՒՌ/*662ա-663ա*։ ՒՍ/*663ա-664ա*։ ՒՎ/*664ա-665ա*։ ՒՏ/*665ա-666ա*։ ՒՐ/*666ա-667ա*։ ՒՑ/*667ա-668ա*։ ՒՒ/*668ա-669ա*։ ՒՓ/*669ա-670ա*։ ՒՔ/*670ա-671ա*։ ՒՕ/*671ա-672ա*։ ՒՖ/*672ա-673ա*։ ՓԱ/*673ա-674ա*։ ՓԲ/*674ա-675ա*։ ՓԳ/*675ա-676ա*։ ՓԴ/*676ա-677ա*։ ՓԵ/*677ա-678ա*։ ՓԶ/*678ա-679ա*։ ՓԷ/*679ա-680ա*։ ՓԸ/*680ա-681ա*։ ՓՀ/*681ա-682ա*։ ՓՁ/*682ա-683ա*։ ՓՂ/*683ա-684ա*։ ՓՃ/*684ա-685ա*։ ՓՄ/*685ա-686ա*։ ՓՅ/*686ա-687ա*։ ՓՆ/*687ա-688ա*։ ՓՇ/*688ա-689ա*։ ՓՈ/*689ա-690ա*։ ՓՉ/*690ա-691ա*։ ՓՊ/*691ա-692ա*։ ՓՋ/*692ա-693ա*։ ՓՌ/*693ա-694ա*։ ՓՍ/*694ա-695ա*։ ՓՎ/*695ա-696ա*։ ՓՏ/*696ա-697ա*։ ՓՐ/*697ա-698ա*։ ՓՑ/*698ա-699ա*։ ՓՒ/*699ա-700ա*։ ՓՓ/*700ա-701ա*։ ՓՔ/*701ա-702ա*։ ՓՕ/*702ա-703ա*։ ՓՖ/*703ա-704ա*։ ՔԱ/*704ա-705ա*։ ՔԲ/*705ա-706ա*։ ՔԳ/*706ա-707ա*։ ՔԴ/*707ա-708ա*։ ՔԵ/*708ա-709ա*։ ՔԶ/*709ա-710ա*։ ՔԷ/*710ա-711ա*։ ՔԸ/*711ա-712ա*։ ՔՀ/*712ա-713ա*։ ՔՁ/*713ա-714ա*։ ՔՂ/*714ա-715ա*։ ՔՃ/*715ա-716ա*։ ՔՄ/*716ա-717ա*։ ՔՅ/*717ա-718ա*։ ՔՆ/*718ա-719ա*։ ՔՇ/*719ա-720ա*։ ՔՈ/*720ա-721ա*։ ՔՉ/*721ա-722ա*։ ՔՊ/*722ա-723ա*։ ՔՋ/*723ա-724ա*։ ՔՌ/*724ա-725ա*։ ՔՍ/*725ա-726ա*։ ՔՎ/*726ա-727ա*։ ՔՏ/*727ա-728ա*։ ՔՐ/*728ա-729ա*։ ՔՑ/*729ա-730ա*։ ՔՒ/*730ա-731ա*։ ՔՓ/*731ա-732ա*։ ՔՔ/*732ա-733ա*։ ՔՕ/*733ա-734ա*։ ՔՖ/*734ա-735ա*։ ՕԱ/*735ա-736ա*։ ՕԲ/*736ա-737ա*։ ՕԳ/*737ա-738ա*։ ՕԴ/*738ա-739ա*։ ՕԵ/*739ա-740ա*։ ՕԶ/*740ա-741ա*։ ՕԷ/*741ա-742ա*։ ՕԸ/*742ա-743ա*։ ՕՀ/*743ա-744ա*։ ՕՁ/*744ա-745ա*։ ՕՂ/*745ա-746ա*։ ՕՃ/*746ա-747ա*։ ՕՄ/*747ա-748ա*։ ՕՅ/*748ա-749ա*։ ՕՆ/*749ա-750ա*։ ՕՇ/*750ա-751ա*։ ՕՈ/*751ա-752ա*։ ՕՉ/*752ա-753ա*։ ՕՊ/*753ա-754ա*։ ՕՋ/*754ա-755ա*։ ՕՌ/*755ա-756ա*։ ՕՍ/*756ա-757ա*։ ՕՎ/*757ա-758ա*։ ՕՏ/*758ա-759ա*։ ՕՐ/*759ա-760ա*։ ՕՑ/*760ա-761ա*։ ՕՒ/*761ա-762ա*։ ՕՓ/*762ա-763ա*։ ՕՔ/*763ա-764ա*։ ՕՕ/*764ա-765ա*։ ՕՖ/*765ա-766ա*։ ՖԱ/*766ա-767ա*։ ՖԲ/*767ա-768ա*։ ՖԳ/*768ա-769ա*։ ՖԴ/*769ա-770ա*։ ՖԵ/*770ա-771ա*։ ՖԶ/*771ա-772ա*։ ՖԷ/*772ա-773ա*։ ՖԸ/*773ա-774ա*։ ՖՀ/*774ա-775ա*։ ՖՁ/*775ա-776ա*։ ՖՂ/*776ա-777ա*։ ՖՃ/*777ա-778ա*։ ՖՄ/*778ա-779ա*։ ՖՅ/*779ա-780ա*։ ՖՆ/*780ա-781ա*։ ՖՇ/*781ա-782ա*։ ՖՈ/*782ա-783ա*։ ՖՉ/*783ա-784ա*։ ՖՊ/*784ա-785ա*։ ՖՋ/*785ա-786ա*։ ՖՌ/*786ա-787ա*։ ՖՍ/*787ա-788ա*։ ՖՎ/*788ա-789ա*։ ՖՏ/*789ա-790ա*։ ՖՐ/*790ա-791ա*։ ՖՑ/*791ա-792ա*։ ՖՒ/*792ա-793ա*։ ՖՓ/*793ա-794ա*։ ՖՔ/*794ա-795ա*։ ՖՕ/*795ա-796ա*։ ՖՖ/*796ա-797ա*։ ՀԱ/*797ա-798ա*։ ՀԲ/*798ա-799ա*։ ՀԳ/*799ա-800ա*։ ՀԴ/*800ա-801ա*։ ՀԵ/*801ա-802ա*։ ՀԶ/*802ա-803ա*։ ՀԷ/*803ա-804ա*։ ՀԸ/*804ա-805ա*։ ՀՀ/*805ա-806ա*։ ՀՁ/*806ա-807ա*։ ՀՂ/*807ա-808ա*։ ՀՃ/*808ա-809ա*։ ՀՄ/*809ա-810ա*։ ՀՅ/*810ա-811ա*։ ՀՆ/*811ա-812ա*։ ՀՇ/*812ա-813ա*։ ՀՈ/*813ա-814ա*։ ՀՉ/*814ա-815ա*։ ՀՊ/*815ա-816ա*։ ՀՋ/*816ա-817ա*։ ՀՌ/*817ա-818ա*։ ՀՍ/*818ա-819ա*։ ՀՎ/*819ա-820ա*։ ՀՏ/*820ա-821ա*։ ՀՐ/*821ա-822ա*։ ՀՑ/*822ա-823ա*։ ՀՒ/*823ա-824ա*։ ՀՓ/*824ա-825ա*։ ՀՔ/*825ա-826ա*։ ՀՕ/*826ա-827ա*։ ՀՖ/*827ա-828ա*։ ՁԱ/*828ա-829ա*։ ՁԲ/*829ա-830ա*։ ՁԳ/*830ա-831ա*։ ՁԴ/*831ա-832ա*։ ՁԵ/*832ա-833ա*։ ՁԶ/*833ա-834ա*։ ՁԷ/*834ա-835ա*։ ՁԸ/*835ա-836ա*։ ՁՀ/*836ա-837ա*։ ՁՁ/*837ա-838ա*։ ՁՂ/*838ա-839ա*։ ՁՃ/*839ա-840ա*։ ՁՄ/*840ա-841ա*։ ՁՅ/*841ա-842ա*։ ՁՆ/*842ա-843ա*։ ՁՇ/*843ա-844ա*։ ՁՈ/*844ա-845ա*։ ՁՉ/*845ա-846ա*։ ՁՊ/*846ա-847ա*։ ՁՋ/*847ա-848ա*։ ՁՌ/*848ա-849ա*։ ՁՍ/*849ա-850ա*։ ՁՎ/*850ա-851ա*։ ՁՏ/*851ա-852ա*։ ՁՐ/*852ա-853ա*։ ՁՑ/*853ա-854ա*։ ՁՒ/*854ա-855ա*։ ՁՓ/*855ա-856ա*։ ՁՔ/*856ա-857ա*։ ՁՕ/*857ա-858ա*։ ՁՖ/*858ա-859ա*։ ՂԱ/*859ա-860ա*։ ՂԲ/*860ա-861ա*։ ՂԳ/*861ա-862ա*։ ՂԴ/*862ա-863ա*։ ՂԵ/*863ա-864ա*։ ՂԶ/*864ա-865ա*։ ՂԷ/*865ա-866ա*։ ՂԸ/*866ա-867ա*։ ՂՀ/*867ա-868ա*։ ՂՁ/*868ա-869ա*։ ՂՂ/*869ա-870ա*։ ՂՃ/*870ա-871ա*։ ՂՄ/*871ա-872ա*։ ՂՅ/*872ա-873ա*։ ՂՆ/*873ա-874ա*։ ՂՇ/*874ա-875ա*։ ՂՈ/*875ա-876ա*։ ՂՉ/*876ա-877ա*։ ՂՊ/*877ա-878ա*։ ՂՋ/*878ա-879ա*։ ՂՌ/*879ա-880ա*։ ՂՍ/*880ա-881ա*։ ՂՎ/*881ա-882ա*։ ՂՏ/*882ա-883ա*։ ՂՐ/*883ա-884ա*։ ՂՑ/*884ա-885ա*։ ՂՒ/*885ա-886ա*։ ՂՓ/*886ա-887ա*։ ՂՔ/*887ա-888ա*։ ՂՕ/*888ա-889ա*։ ՂՖ/*889ա-890ա*։ ՃԱ/*890ա-891ա*։ ՃԲ/*891ա-892ա*։ ՃԳ/*892ա-893ա*։ ՃԴ/*893ա-894ա*։ ՃԵ/*894ա-895ա*։ ՃԶ/*895ա-896ա*։ ՃԷ/*896ա-897ա*։ ՃԸ/*897ա-898ա*։ ՃՀ/*898ա-899ա*։ ՃՁ/*899ա-900ա*։ ՃՂ/*900ա-901ա*։ ՃՃ/*901ա-902ա*։ ՃՄ/*902ա-903ա*։ ՃՅ/*903ա-904ա*։ ՃՆ/*904ա-905ա*։ ՃՇ/*905ա-906ա*։ ՃՈ/*906ա-907ա*։ ՃՉ/*

ժբ. *267ա* [Ընդդեմ մահմեդականաց] – *Նախ որ ասեն ի լեզուս իւրեանցն այլազգիքն...*

ժգ. *319ա* [Հայաստան թուրհաբէն] – *Էքին՝ կուզուսումի մանճանին՝ պէք էչխինի... տահի՝ ճէնէյտ ո լո՞ւր մու...*

ժդ. *163բ* [Տօնարական մոմնուիր] – *Թիլն Ռձմէ. (1709), վերադիր Հոռմայեցոց ԻՀ. զդջումն գերագանց լուսոյն այսպէս արայ...*

ժե. *1ա* [Մանուիր] – *ՋՏէր ողորմեայն վասն երեք պատճառի ասելոյ է...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *235բ Ջեղկելի եւ գմեղսագարտ գրիչս՝ զՏիրատուուր եւ զծնողսն իմ ազաչեմ յիշել ի Տէր, եւ Աստուած գձեզ եւ գմեզ յիշէ յիւրում արքայութեանն. նմա փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:*

2. *Ձբ Ջեղկելի եւ զանպիտան զգծող գրոյս՝ զսիմեան դանարժան ծառայս եւ զծնողսն իմ յ[իշ]եցէ՛ք յաղօթս ձեր եւ Աստուած գձեզ յիշէ:*

ԿՆՔԱԼԴՐՈՇՈՒ՝ *4բ, 166բ, 204բ, 310բ (բոլորշի) «Յիւսուսի Քրիստոսի ծառա Խուկաս վարդապետ. Ռձ[ե]. (1698)»: 29բ, 116բ, 247բ (ութանկիւնի) «Վուկաս վարդապետ», (247բ, կնքադրոշմի ներքեւում շղագրով՝ «Կոպօ յորջորջեալ»: 204բ, 247բ «Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Պետրոս վարդապետ. Ռձկթ. (1720)»:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա Ալսօր անճառ լուսոյն ծագումն: Բան տպաւորեանն Պէտրոսի, տպէսութեան Պօղոսի, դիտութեանն եւ չարութեանն Յուդայի (տառեր):*

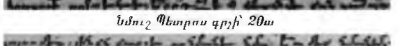
2159

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

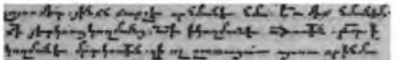
ՆՈՐ ՋՈՒԿԱ

ԳՐԻՉ՝ Պետրոս դպիր (ժէ. դ., 18ա-51բ, 62ա-278բ), ծակոր արրզ. (1731 թ., 5բ-7բ, 9ա-15ա, 17աբ, 52ա-61բ, 279ա-488բ):

ԹԷՂԹ՝ 492-8 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած՝ 1ա-5ա, 8աբ, 15բ-6բ, 489ա-92բ: ՊՐԱԿ՝ 1x10+և-և×12 (և 8, և 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ (արեւելեան՝ ժէ. դ., լուսագծերով՝ 1731 թ.): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,5x11,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11x7,2): ԳԻՐ՝ նոտագիր (տարբեր՝ ըստ գրչաց): ՏՈՂ՝ 25 (4բ-7բ՝ 30): ԿԱԶՄ՝ դուռմագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, պատառը՝ դուռմագարդ շագանակագոյն կտաւ. լուսանցագծուերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 4 (թ. 1-4)+4 (թ. 489-492) թերթ, թուղթ:

Նմուշ Պետրոս գրչի՝ 20ա

Նմուշ Ցակոբ գրչի՝ 290ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կիսախոշոր՝ 17ա, 274բ: Լուսանցագարդ՝ բուսական: Ջոդագիր՝ թռչնագիր, հանգուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոճաուբեամ թեթեւ ներեներ, գանագան բծեր, փոխրիկ պատռուածքներ. թանաքից մի բանի տեղ գոգացուցը թեթեւակի գունափոխուած: Կազմի կաշիի՝ ցեցակեր, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ րնկած: Ձեռագիրս 1731ին նորոգուել է նոր Ջուղայում Ցակոբ պբեպայի ձեռքով, ըստ որում նորոգուած մասն ասելիճ է հան ճին մասը:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

– *5բ-488բ* [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *9ա-12ա* Այս ինչ է ի Գիրս Քարոզիս Առաջին հատորի – *Ա. Նախ՝ Վասն ծնընդեանն... ԽԲ. Քառասունն եւ Ը. Երկրորդ գալուստն... 12ա-5ա* երկրորդ հատոր Քարոզս *ԽՒ. Առաջին՝ նախերգաբար վասն օրհ-*

նաց... Ձե. Ութսուն եւ ե. Յայլմէ եւ վերջին Քարոզ վասն փառաց...

Յանկում նշուած քարոզներից 1ը՝ «ԽԲ. Վասն կռապաշտութեան... եւ Ք. Տարցմունք» բացակայում է (-1), եւ 1 քարոզ յանկից դուրս է մնացել (+1): Ուռակայ քարոզներից 46ը՝ Ձմեռան հատորից են, իսկ 39ը՝ Ամառան:

1. [Քարոզք Առաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հատ., տպ. 1740. Ա/չիք: *Թ/17ա-20ա: Գ/20ա-5բ: Դ/25բ-33ա: Ե-Զ/չիք: Թ/33ա-40ա: Է/40ա-5բ: Ըև-ԺԹ/չիք: ԻԳ/45բ-53բ: ԻԴ-ԻՁ/չիք: ԻԷ/54ա-61ա: ԻԸ-ԻՒ/չիք: ԻԹ/61ա-6ա: ԻԳ-ԻԹ/չիք: ԻՁ/66ա-70ա: ԻԷ-ԻԸ/չիք: ԻՔ/70ա-6ա: Լ-ԼԵ/չիք: ԼՁ/76ա-84ա: ԼԷ-ԼՔ/չիք: Լ/84ա-9բ: ԼԱ-ԼՁ/չիք: ԼԷ/89բ-94ա: ԼՀ/94ա-100ա: ԼՔ-ՄԵ/չիք: ՄՀ/100ա-3ա: ՄՔ-Կ/չիք: Կ՚/103ա-12բ: Կ/չիք: ԿԸ/112բ-6բ: ԿՔ/116բ-22բ: Հ-ՀԴ/չիք: Հ/122բ-7ա: ՀՁ-ՀԷ/չիք: ՀԸ/127ա-33բ: ՀՔ/133բ-8բ: Ձ/չիք: ՁԱ/138բ-44բ: ՁՋ-ՁՁ/չիք: ՁԷ/144բ-50բ: ՁԸ/150բ-9բ: ՁՔ-ՂԲ/չիք: ՂԳ/159բ-63բ: ՂԴ/5բ-7բ (յաւելագրութիւն եւ ցանկից դուրս): Ղ/163բ-8բ: ՂՁ/168բ-77բ: ՂԷ-ՂԸ/չիք: ՂՔ/177բ-83բ: Ճ-ՃԳ/չիք: ՃԴ/183բ-8ա: ՃԸ/188ա-94բ: ՃՁ-ՃԸ/չիք: ՃՔ/194բ-201բ: Ճժ-ՃԺԱ/չիք: ՃԺՋ/201բ-7բ: ՃԺՔ/չիք: ՃԾԳ-ՃԾԸ/չիք: ՃԾՔ/207բ-12բ: ՃԻ-ՃԻԱ/չիք: ՃԻՋ/212բ-20ա: ՃԻԳ-ՃԻԿ/չիք: ՃԻԸ/220ա-6ա: ՃԻՋ-ՃԻԸ/չիք: ՃԻՔ/226ա-30ա: ՃԼ/չիք: ՃԼԱ/230ա-3ա: ՃԼԲ-ՃԼԳ/չիք: ՃԼԴ/233ա-42ա: ՃԼԸ/242ա-7բ: ՃԼՁ/247բ-51բ: ՃԼՔ/չիք: ՃԼԸ-ՃԽԳ/չիք: ՃԽԸ/259ա-67ա: ՃԽՁ/267ա-74ա: ՃԽԷ-ՃԽԸ/ չիք: ՃԽՔ/286բ-94ա: ՃՓ-ՃՓՔ/չիք: ՃԿ/294ա-300բ: ՃԿԱ/չիք:*

2. Գրիգորի եուամնձի, բանիբուն վարդապետի, *Հայ հռետորի եւ գիմարտասէր իմաստասիրի, ճգնագգեաց աննիճ եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Ճոհաննու Ոսկեմնեցո... երկրորդ հատոր Քարոզգրոց*

Տե՛ս Ամառան հատ., տպ. 1741. Ա/274ա-9բ: Բ-Գ/չիք: Դ/279բ-86բ: Ե-Է/չիք: Ը/300բ-4բ: Ը-ԺԲ/չիք: ԺԳ/304բ-14ա: ԺԴ/չիք: ԺԸ/314բ-6ա: ԺՁ/316ա-20ա: ԺԷ/չիք: ԺՀ/320ա-5ա: ԺԸ-ԻՁ/չիք+Է/325ա-31ա: ԻԸ-ԼԱ/չիք: ԼԲ/331ա-5ա: ԼԳ-ԼՁ/չիք: ԼԷ/338ա-42ա: ԼՀ-ԽԳ/չիք: ԽԸ/342ա-5բ: ԽՁ-ԽԷ/չիք: ԽՀ/345բ-9ա: ԽՔ-ՎԸ/չիք: ՎՁ/349ա-51ա: ՎԷ-Կ/չիք: ԿԱ/351ա-6ա:

ԿԲ/չիք. ԿԳ/356ա-62բ. ԿԴ-ԿԵ/չիք. ԿԶ/367բ-72ա. ԿԷ/362բ-7ա. ԿԹ/372ա-6բ. ԿԺ-ՁԼ/չիք. ՁԲ/376ա-82բ. ՁԳ-ՁԶ/չիք. ՁԷ/382բ-7ա. ՁԸ-ՁԹ/չիք. Ղ/387ա-8բ. ՂԱ-ՂԲ/չիք. ՂԵ/388բ-91ա. ՂԶ/չիք. Ղ/391ա-6բ. ՂԸ-Ճ/չիք. ՃԱ/396բ-8ա. ՃԲ-ՃԺ/չիք. ՃԾԱ/398ա-403ա. ՃԾԲ-ՃԻԱ/չիք. ՃԻԲ/403ա-8բ. ՃԻԳ-ՃԽՁ/չիք. ՃԾԷ/405բ-15ա. ՃԾԸ-ՃՂԳ/չիք. ՃՂԴ/415ա-21բ. ՃԼԵ/չիք. ՃԼՁ/241բ-6բ. ՃԼԷ-ՃԾԱ/չիք. ՃԾԲ/426բ-31ա. ՃԾԳ-ՃԾԴ/չիք. ՃԾԵ/431ա-9բ. ՃԾԶ-ՃԾԷ/չիք. ՃԾԸ/439բ-42բ. ՃԾԹ-ՃՄԴ/չիք. ՃՄԵ/442ա-4ա. ՃՄԶ-ՃՎԳ/չիք. ՃՎԴ/444ա-8բ. ՃՎԵ/445բ-64բ. ՃՎԶ/464բ-9բ. ՃՎԷ/չիք. ՃՎԸ/460բ-77ա. ՃՎԹ/477ա-81ա. ՃՀ/481բ-5բ. ՃՀՄ-ՃՁՍ/չիք.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

1. *116բ (Ժէ. դ. Պետրոս գրչի) Ջմեղօք մեռեալ* Պետրոս գպիր յիշեցէ՛ք եւ ի *Քրիստոսէ ողորմութիւն խնդրեցէ՛ք վասն իմ, եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն:*

2. *468բ (1731 թ., Նորագող Ղակոբ գրչի) Զոր եւ ինձ մեղկ եւ թարմատար Ցակոբայ աբեղայիս պարգեւեսցէ ի հատուցմանն աւուր, ըստ սրբոց երանելեացն, իւրով ամենատաւտ ողորմութեամբն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

Արդ, Նորոգեցաւ գաստուածային մատեանս, այսինքն՝ գՔարոզգիրքս գայս, որ է ժողովածու յերկուց հատորացն Գրիգորի Տաթեւացւոյն, ի հազար հարիւր եւ ութսուներորդի ամի եւ նահապետորդի (1732), աւտրն ամսոյն օգոստոսի, ի հայրապետութեան լուսակաոյց Աթոռոյն Էջմիածնի տեառն Աբրահամու հեզահոգւոյ եւ նահապետութեան Նորոյս Ջուղայի՝ տեառն Աստուածատրոյ յոգեւիմաստի, եւ ի թագաւորութեանն Պարսից՝ Շահ-Թահմազի, ի Նորս Ջուղայում, ընդ հովանեաւ Սուրբ վանացս Ամենափրկչի, որում տացէ Տէր հատուցումին. ամէն:

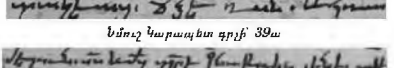
ԿՆՔԱԴՐՈՇԻՆ՝ *274բ «Ճիւսուի Քրիստոսի ծառայ Յակոբ վարդապետ. թվ. ՌՃՀԷ. (1728)»:*

2160
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

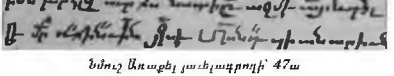
ՄԱՐԱՆ Ռ–ՃՁԲ. – 1733

ԳՐԻՉ, ՄԱՂԱԿՈՂ՝ Կարապետ աբեղ՝

ԹՒՂԹ՝ 250–6 (աե՛ս Պահպանոն) ; չգրուած՝ 2բ–3բ, 45ա, 58բ, 118ա, 247բ–50բ ՊՐԱԿ՝ Ա–ԺԲ×12 (Ա. 16, Բ 14, Գ 15, Դ 10, Ժ 18, Ի՛ 13, ԺԸ 14) ՏԻՒՂ՝ թուղթ, յատագծեալ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,7x11՝ ԳՈՒԻՒԹԻՒՆ՝ միասին (12x7–13x7,7) ԳԻՐ՝ նուագիր (Առաջի յատեպագրողի՝ 1բ–2ա, 47ա–բ) ՏՈՂ՝ 21 ԿԱՊՄ՝ դեղմնագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառը՝ սպիտակ կտաւ. ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ՝ 3 (թ 1–3) + 3 (թ 248–250), թուղթ.

Նմուշ Կարապետ գրչի՝ 39ա

Նմուշ Անուքեղ յատելագրողի՝ 47ա

ՄԱՆՐԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լ ա ւ ա գ ա գ ո ւ թ բաւականաչ. Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թանգագիր. Գ ա յ ն՝ կարմիր.

ՎԻՃԱԿ՝ բառարան. միջից պակասաւոր, յատանգնեւոմ խանգուռքեան թերթ ճեռներ, փոխրեկ պատառուածքներ, թանասի թեր. Թանասից գոգաձոյզ տեղ-տեղ գունախեխտած. Նախկինում նորոգուած եւ լուացուած (թ 47) Կազմի կոշիկ՝ թերթակի ճեռնուած, կապչներն ընկած.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *4ա–բ* [Յանկ Քարոզիդ] – *Ա. Քարոզ վասն Մինդեանն... ԺԲ. Քարոզ եւ մեկնութիւն վասն Թ. երանութեանն (անաւարտ):*

1. [Քարոզ յԱռաքին նատարէ]

լեացն, իւրով ամենատաւտ ողորմութեամբն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Արդ, Նորոգեցաւ գաստուածային մատեանս, այսինքն՝ գՔարոզգիրքս գայս, որ է ժողովածու յերկուց հատորացն Գրիգորի Տաթեւացւոյն, ի հազար հարիւր եւ ութսուներորդի ամի եւ նահապետորդի (1732), աւտրն ամսոյն օգոստոսի, ի հայրապետութեան լուսակաոյց Աթոռոյն Էջմիածնի տեառն Աբրահամու հեզահոգւոյ եւ նահապետութեան Նորոյս Ջուղայի՝ տեառն Աստուածատրոյ յոգեւիմաստի, եւ ի թագաւորութեանն Պարսից՝ Շահ-Թահմազի, ի Նորս Ջուղայում, ընդ հովանեաւ Սուրբ վանացս Ամենափրկչի, որում տացէ Տէր հատուցումին. ամէն:

ԿՆՔԱԴՐՈՇԻՆ՝ *274բ «Ճիւսուի Քրիստոսի ծառայ Յակոբ վարդապետ. թվ. ՌՃՀԷ. (1728)»:*

2160
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՄԱՐԱՆ Ռ–ՃՁԲ. – 1733

ԳՐԻՉ, ՄԱՂԱԿՈՂ՝ Կարապետ աբեղ՝

ԹՒՂԹ՝ 250–6 (աե՛ս Պահպանոն) ; չգրուած՝ 2բ–3բ, 45ա, 58բ, 118ա, 247բ–50բ ՊՐԱԿ՝ Ա–ԺԲ×12 (Ա. 16, Բ 14, Գ 15, Դ 10, Ժ 18, Ի՛ 13, ԺԸ 14) ՏԻՒՂ՝ թուղթ, յատագծեալ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,7x11՝ ԳՈՒԻՒԹԻՒՆ՝ միասին (12x7–13x7,7) ԳԻՐ՝ նուագիր (Առաջի յատեպագրողի՝ 1բ–2ա, 47ա–բ) ՏՈՂ՝ 21 ԿԱՊՄ՝ դեղմնագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառը՝ սպիտակ կտաւ. ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ՝ 3 (թ 1–3) + 3 (թ 248–250), թուղթ.

Նմուշ Կարապետ գրչի՝ 39ա

Նմուշ Անուքեղ յատելագրողի՝ 47ա

ՄԱՆՐԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լ ա ւ ա գ ա գ ո ւ թ բաւականաչ. Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թանգագիր. Գ ա յ ն՝ կարմիր.

ՎԻՃԱԿ՝ բառարան. միջից պակասաւոր, յատանգնեւոմ խանգուռքեան թերթ ճեռներ, փոխրեկ պատառուածքներ, թանասի թեր. Թանասից գոգաձոյզ տեղ-տեղ գունախեխտած. Նախկինում նորոգուած եւ լուացուած (թ 47) Կազմի կոշիկ՝ թերթակի ճեռնուած, կապչներն ընկած.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *4ա–բ* [Յանկ Քարոզիդ] – *Ա. Քարոզ վասն Մինդեանն... ԺԲ. Քարոզ եւ մեկնութիւն վասն Թ. երանութեանն (անաւարտ):*

1. [Քարոզ յԱռաքին նատարէ]

Տե՛ս Ձմեռան ճառ, տպ 1740 Ա.Գ/չիք. Գ/5ա–6բ (քարոզուածոյ, սկ. «Արդ, նախ տեսցուք գառաքինն»). Ե-ԿԳ/չիք. ԿԴ/76բ–84ա. ԿԵ-ԿԸ/չիք. ԿԹ/7ա–13ա. Լ–ԼԲ/չիք. ԼԳ/46ա–56բ. ԼԴ/32ա–4բ. ԼԵ–Ձ/չիք. Ձ/13ա–20ա. ՁՒ–ՁՁ/չիք. ՁԷ/25ա–32ա. ՁԸ/105ա–15ա. ՁԹ–ՂԱ/չիք. ՂՒ/84ա–92բ. ՂԳ/չիք. ՂԴ/20ա–5ա. ՂԵ–ՃԻԲ/չիք. ՃԻԳ/57ա–6ա (վրջ. «... եւ ձիրովն սուրբ օծանիլս» 59ա–76բ տե՛ս Ռ 1–2). ՃԻԹ–ՃՎԱ/չիք.

2. [Քարոզի յԵրկրորդ ճատոռէ]

Տե՛ս Ամառան ճառ, տպ 1741. Ա–Ի/չիք. ԻԱ/34բ–9ա. ԻՒ–ՄԸ/չիք. ՄԹ/115ա–7բ (վրջ «որ ոչ ածէ զքարկութիւն իւր զօր հանապազոյ»). Կ–ԼԳ/չիք. ԼԴ/39բ–47ա (սկ «Ի վերայ այսմ բանի Գ (3) ինչ տեսանելի է՝ նախ թէ որպէս փոփոխական է ժամուոյ բնութիւնս»). ԼՎ/չիք. ԼՁ/190բ–4բ. ԼԷ–ՃԻԲ/չիք. ՃԻԶ/92բ–100ա. ՃԻ–ՃՁԸ/չիք.

Բ. [Բանի զանազանի]

1. *59ա–63ա Ժ.* Նորին Քարոզ Ծաղկազարդին, ի բան Ջաճարիա մարգարէի, որ ասէ. Ուրախ լե՛ր, դուստր Սիովն... [=Վանեռամայ վարդապետի ասացեալ ի գալուստ Տեառն. ձեռ. 734, 28ա] – *Պայծառ եւ հրաշալի է մեզ տօնս այսօր...*

2. *63ա–76բ ԺԲ.* [Քարոզ Ծաղկազարդին] – *Արդ, զառաջաձայնութիւն մարգարէիս քննեսցուք...*

3. *119ա–25բ ԺԸ.* Սկսանի մարգարեանալ ի վերայ տանին Յուդայ եւ Երուսաղեմի, որ չոքան զվերջի գերութիւնն ի Բաբելոն եւ մեկնութիւն կարճառօտ, որ ասէ. Լո՛ւր երկին եւ՝ ունկն դիր երկի՛ր, զի Տէր խօսեցաւ (Մեկնութիւն Եսայեայ Ա. գլխոյն) – *Սարի յոյժ մի է բարկութեամբ սկիզբն մարգարէութեանս...*

4. *126ա–34ա ԺԹ.* Աւուր պայծառակերպութեանն Քրիստոսի Քարոզ եւ մեկնութիւն –*Ամենայն տնօրէնութիւնն Քրիստոսի զսկիզբն ունելով ի սրբոց մարգարէից...*

5. *134ա-50բ* Ի մեծի ատուր Պայծառակերպութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ ասագեալ երանելոյն Եբրեմի ի դէմ Ք. քննութիւն դատաստանագ (բաղուածի) – *Այսմ գործոջ քո վկայեն եւ զօրութիւն աստուածութեանն...*

6. *150բ-72բ* եւ տեսեալ Յիսուսի գծողովուրդսն, ել ի լեառն... – *Աստ երջանիկ աւետարանիս յատաջագոյն վասն Յիսուսի... եւ թէ ոք ասիցէ /// (շար. թափուած):*

7. *173ա-200բ* [Մխիթարայ Սկեւռացւոյ] Յաղագս համապատասխանութեան Թ-ից առաջնոցն...

Տե՛ս նաեւ 570, 3ա-64բ. *1/173ա-83բ (175բ գրչից՝ «Այս տեղն պակաս էր օրինակիս Ձ|ից քան տպ. էջ 9-10 «Քեզէտ եւ... չի եաս»): 2/|բ: ա/183բ-5բ: բ/185բ-8ա: գ/186ա-90ա: դ/190ա-1ա: ե/191ա-3ա: զ/193ա-4ա: է/194ա-7ա: թ/198բ-200բ: Թ/|բ: (չոմէր եւ տպ. էջ 70-84): Ունի 197ա-8բ «Վասն պատրիարգաց... (տպ. էջ 66-69):*

8. *200բ-2բ* Այլ պատասխանիիւ ընդդէմ երկաբնակաց, ասագեալ սրբոյն Գրիգորի Տաթեւեաց հեղինակի – *ԵՒս որս ասէ. Դարձգիս եւ հաստատեսցես զեղբայրս քո...*

9. *202բ-5բ* [Քաղուածք ի հակաճառութենէն Պօղոսի Տարսացւոյ] – *Որք ասեն զՀայք վերջին լինել. տե՛ս զկայութիւնն...*

10. *209ա* Յիշատակ սրբոց հայրապետացն, որ ժողովեցան ի Կոստանդինուպօլիս ընդդէմ հոգեմարտին Մակեդոնի, որ էր – *Կիւրեղ Երուսաղէմի, Գրիգոր Աստուածաբան...*

11. *209ա-23ա* Երանելի սուրբ վարդապետին Պօղոսի խմաստասիրին Տարսոնոյ ասագեալ ընդդէմ պիղծ ժողովոյն Քաղկեդոնի – *Աստուածային եւ մեծ առաքեալն Պօղոս գրէ առ Կորնթացիսն...*

12. *223ա-47ա* [Քաղուածք ի Հարցմանց գրոց. հատուր Թ, պրակի Ժ-ԺԱ., հատուր Ժ., պրակի ԺԱ-ԺԵ.]. Որ ասեն, թէ միայն են տրոհեալ Հայք – *Հարց. Զինչ պատասխանեմք, որք բամպասեն զազգս Հայոց...*

Գ. ՅԱՒԵԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ դ.

ա. *1բ* [Ասացուածք] – *Վարդապետ հպարտ՝ է փշաքեր արտ...*

բ. *2ա* [Աւրծանագրութիւն Յովհաննու Մեբասաց-ւոյ. 1358. Ղրիմ] – *Փառաց տաճար աստուածային, / երկրորդ գրախտ կենաց փայտին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

25ա Յորմէ փրկեսցէ զմեզ Քրիստոս Աստուած գրագմամեզ գծօղ սորա՝ գԿարապետ արեղայս. ամէն (նման՝ 39ա, 208բ):

125բ Որոց փրկեսցէ զամենեսեան եւ զմեզ գհաւատացեալսն անուան իւրոց, մանաւանդ գգրող Եառիս՝ գԿարապետ բանի սպասաւորս, որ միայն անուամբ եմ եւ ոչ գործովս:

205բ Գրեցաւ ձեռամբ մեղսամած՝ Կարապետ արեղայէ թվին ՌՀՁԲ.ին (1733). ի ամսեանն հոկտեմբերի, ի Գերմանիկ, որ է Մարաչ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

249ա (ԺԸ դ.) Տէր Աւրմելի Քարտզգիրք է:

Նոյն ձեռքով են գրուած յաւելագրութիւնքեր, գրչափորձերն ու լրացումքը 47աբ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *1ա Ագաղակեմք առ քեզ... սուրբ արեան քո: 1բ Մնանօզ ու մահուեսի* Տէրէ: *36ա (այլ ձեռք)* Մարկոս:

2161

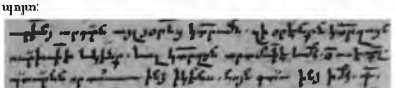
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՋՏՅԹՈՒՆ ՌճՀԳ – 1725

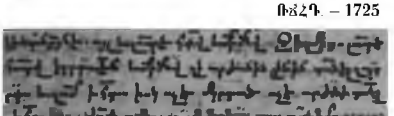
ԳՐԻՉ՝ Սահակ երէց (2ա-19ա), Սարգիս (21ա-365բ):

ԹՒՂԹ՝ 366. չգրաած՝ 1բ, 8բ, 13ա-4բ, 19բ-20բ: ՊՐԱԿ՝ 2x10+ Ա-ԻԲx12 (ԻԲ՝ 10): ՆԻՒԹ՝ յատոր, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 17x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x7): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 25: ԿՈՉՔ՝ դոզմագրող շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր կտաւ:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – *Կիսադրական* 21ա: *Լուսանցագրեր՝ բուսական, խաչ, տաճար, հեղուտակ: Զագրգրեր՝ բեղուգիր, հանգուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ:*

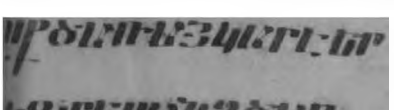

Նմուշ Սահակ գրչի՝ 10ա

Նմուշ Սարգիս գրչի՝ 56ա

ՊԱՏՄԱԿԻՑ-ՊԱՏՄԱՊԱՆԱԿ – Աւետարան Ղուկասու: Ժ-ԺԱ. դդ.: 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), ստացած 2 թերթերի վերին կէսերի ծրագրկայնական երկսակոմով: Մազաղաթ, երկհիմն (14x16), ուղղագիծ երկաթագիր, 11 տող: Լուսանցքներում համաբարբառ: Կառքայ՝ Գբ-Դա, Դբ-Դա ///՝ կատագին տպ նման... ընթերացն կոլ[չել] ///» (ԺԴ. 6-17), Աբ-Բա, Բբ-Աա ///[լուսոյ յազգս խոեանց... վիճաւորեալ եւ ///» (ԺԶ. 8-21):

Նմուշ Բա

ՎիձԱԿ՝ բառարար. յատանգներում փաթիթվ պատառածոճեր, զանազան բներ, տեղ-տեղ գեցակեր, կազմի կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

— *2ա-4ա* Նախերգաձի ֆառոզի, առարեալ ատտուածապաւն վարդապետաց մերոց — *Անծախելի շնորհացն Աստուծոյ մաքուր շտեմարան*...

— *4բ-5ա* Ամենութիւն ֆառոզից ճոխ եւ յարմարատուր բաձիս — *Այժմ ժամանեալ յատարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան առաջի արկեալ բանիս*...,

Ցա 1ֆբ, տե՛ս 2 Ա.

— *15ա-265բ* [Քառոգգիիր Գրիգորի Տաթեացւոյ]

— *15ա-9ա* Այս ինչ է ցանկ ի Գիրք ֆառոգիցս Առաջին ճատառիս — *Առաջին նախերգաբար Վասն տարեմտին*,... *ՀԳ. եւ դարձեալ այլ Քարոզ, ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել*...

Ըստ ցանկի՛ քարոզների քանակը 73 է, մինչ իրական թիւը 70 է, քանի որ 1 քարոզ բաց է ֆողհատած (+1), իսկ 3 քարոզ սոսկալ են 7 գլխատմսարեր (-4)։ Ուրեմն 70 քարոզներից 55ը Ձեհեան ֆատոդից են, 10ը՝ Ամատան, 5ը՝ արտաքոյ նցդուց։

1. *21ա* Գրիգորի Եոատեձի, ֆսֆ ճոէֆորի եւ ամֆյաղթ փիլիսոփայի՝ աշակերտի Ռոտոնեցւոյ, առարեալ Բանս խրատականաս... ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ փառաց տօնից տէրունականաց ի պատուի սրբոց

[Քառոզք յԱռաջին ճատառէ]

Տե՛ս Ձահեան ճա., տպ. 1740. Ա/*21ա-9ա*, Բ/*29ա-32ա*, Գ/*39բ-44բ*, Դ/*32ա-3բ*, Ե/*33բ-9բ*, Զ-Է/*լիք*, Ը/*44բ-9բ*, Թ/*49բ-6ա*, Ժ-ԺԳ/*լիք*, ԺԴ/*56ա-61ա*, ԺԵ/*լիք*, ԺԶ/*61բ-5ա*, ԺԷ-ԺԸ/*լիք*, ԺԹ/*65բ-70ա*, Ի/*70ա-4բ*, ԻԱ-ԻԲ/*լիք*, ԻԴ/*120ա-5ա*, ԻԴ-ԻԵ/*լիք*, ԻԶ/*113բ-6բ*, ԻԷ/*116բ-9բ*, ԻԸ/*լիք*, ԻԹ/*74բ-80ա*, Լ/*լիք*, ԼԱ/*86բ-8բ*, ԼԲ/*լիք*, ԼԳ/*88բ-92բ (3 ֆատուածներն առանձին ֆամարկաւոյ՝ ԺԶ.ԺԷ)*, ԼԴ-ԿՎ/*լիք*, ԿԹ/*93ա-7բ*, ԿԶ/*97բ-103ա*, ԿԷ/*103ա-5բ*, ԿԸ/*լիք*, ԿԹ/*109ա-13բ*, Հ-ՀԲ/*լիք*, ՀԳ/*133բ-6բ*, ՀԴ/*138բ-40ա*, Հե/*լիք*, ՀՉ/*120բ-33բ*, ՀՉ/*129ա-33ա*, ՀԷ-ՀԸ/*լիք*, Ջ/*լիք*, ՁԱ/*140բ-5ա*, ՁԲ-ՁԳ/*լիք*, ՁԴ/*145ա-9բ*, ՁԵ-ՁՉ/*լիք*, ՁԷ/*149բ-54բ*, ՁԸ/*155ա-8բ*, Ղ-ՂԳ/*լիք*, ՂԴ/*155բ-62ա*, ՂԵ/*լիք*, ՂՉ/*162ա-70ա*, ՂԷ/*170ա-6բ*, ՂԸ/*175բ-83բ*, ՂԹ-ՃԲ/*լիք*, ՃԳ/*183բ-6բ*, ՃԴ/*186բ-90բ*, ՃԵ/*190բ-6բ*, ՃՉ-ՃԸ/*լիք*, ՃԹ/*196բ-203ա*, ՃՅ-ՃԼՍ/*լիք*, ՃՔՒ/*203ա-8բ*, ՃՔԳ/*209ա-13ա*, ՃՔԴ/*213ա-7բ*, ՃՔԵ-ՃՔՉ/*լիք*, ՃՔԷ/*217բ-24ա*, ՃՔԸ/*լիք*, ՃՔԹ/*224ա-8բ*, ՃՒ-ՃՒՎ/*լիք*, ՃՒԹ/*226բ-34ա*, ՃՒՉ/*234ա-6բ*, ՃՒԷ-ՃՒԸ/*լիք*, ՃՒՒ/*237ա-45բ*, ՃՀ/*լիք*, ՃՀԱ/*245բ-8բ*, ՃՀԲ-ՃՀԳ/*լիք*, ՃՀԴ/*245բ-56ա (ֆատուած 354բ-ը «Քարող Նաւակատեացն»)*, ՃՂՅ-ՃԼՉ/*լիք*, ՃԼՂ/*256ա-60բ*, ՃԼԸ-ՃՄ/*լիք*, ՃՄՍ/*261ա-72բ*, ՃՄՒ/*272բ-9բ*, ՃՄԳ/*280ա-2բ*, ՃՄԴ/*282բ-4ա*, ՃՄԹ/*289բ-95բ*, ՃՆՉ/*284ա-9ա*, ՃՆԷ/*295բ-301ա*, ՃՆԸ-ՃՎՍ/*լիք*

2. [Քարոզք յԵրկրորդ ճատառէ]

Տե՛ս Ամատան ճա., տպ. 1741. Ա/*9ա-12բ (ցանկից դուրս)*, Բ-Գ/*լիք*, Դ/*319բ-26ա*, Ե/*326բ-32բ*, Զ-ԺԱ/*լիք*, ԺԲ/*333ա-8ա*, ԺԳ-ԺԷ/*լիք*, ԺԸ/*338բ-42բ*, ԺԹ-ՃՒԱ/*լիք*, ՃՒԲ/*307ա-11բ*, ՃՒԳ/*311բ-4բ*, ՃՒԴ/*314բ-9ա*, ՃՒԵ-ՃՒՉ/*լիք*, ՃՒԷ/*343ա-5բ*, ՃՒԸ-ՃՀԲ/*լիք*, ՃՀԳ/*301ա-7ա*:

3. [Քարոզք աւտառոյ Ա. եւ Բ. ճատառոց]

ա. *80ա-1ա* ԺԳ. Քարոզ վարդապետաց, ի բանն մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Գաւազան զօրութեան... — *Թէ վասն էր գաւազան զարգարեալ եկեղեցւոյն արտաքս բերէ: Պատասխանի. Վասն բազում պատճառի. Նախ՝ զի գաւազան*...

բ. *81ա-6ա* ԺԳ. Վասն ատխճանաց վարդապետութեան, թէ որո՞ւն է եւ որպէ՞ս ստանալի է գաստիճան վարդապետութեան:... Եղեւ բան Տեառն ի վերայ Յովհաննու՝ որդոյ Զաքարիայ, յանապատի անդ — *Այս է տեսութիւն բանին, զի Աստուած անընդհատ խօսեցաւ ընդ*...

գ. *348բ-54ա* Հ. Քարոզ վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն, որ ասէ Սողոմոն. Բազում դստերք ստացան մեծութիւն... — *Զնախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Սողոմոնի*...

դ. *356բ-62ա* ԼԲ. Նորին ֆառոզ Վասն Մեծի սուրբ Խաչին, ի բանն, որ ասէ. Փայտ կենաց է ամենեցուն... — *Գիտելի է զի կեանք փայտին յերից դէմս երեւեցաւ: Նախ՝ ի տնկելն*...

ե. *362ա-5բ* ՀԳ. [Քարոզ ի բանն]. Այլ ինձ ֆաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն... — *Աւէ Սողոմոն. Զերախտիս բարեկամի քո մի՛ մոռանար:*

Բ. ՁԱԽԵԼԱԿՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ դ.

— *1ա* [Ցանկ բնթերցուածոց] — *Երկրորդ Պետրոսի առաջին գլուխ՝ հաղորդութիւն աստուածային բնութեան*... *Եսային կե գլուխն՝ ըստ աւուրն փայտին կենաց:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՒԻ

1. *3ա* Գրեցաւ նախերգանքս նուաստ, անպիտան, անարժան յոչընչէ՝ Սահակ երիցուէ, թվին ՌՀ[ՀԴ.] *(1725)*, հոկտեմբերի ամսոյ ԻԱ. *(21)*:

2. *145ա* եւ ինձ՝ մեղաւոր գրչի, Սարգիս *Թալկացեալ փանաքի մեհաց Թողութիւն լիցի եւ ողորմութիւն յաւուր դատաստանի յանո[ւ]իշաւոր Տեառնէն*: եւ ամենայն հաւատաւոր քրիստոնէից՝ քարոզողաց եւ լսողաց, եւ որք զԱՀԷՆն ասիցեն, առհասարակ շնորհք եւ պարգեւք եւ զարձումն եւ ապաւութիւն յաստի կենացս հանդիպումն գրութեան Հոգւոյ երկնաւորի եւ մարդասիրի, Որդոյն միածնի եւ ապաւութեան Հոգւոյն ճշմարիտ, նա եւ շնորհողի օրինակիս:

162ա Ծորմէ փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած զբազմամեղ Սարգիս գրչիկս եւ զամենեսեան հաւատացեալս անուան իւրոյ՝ յաւիտենական տանջանաց հրոյն, եւ ողորմութեան իւրոյ արժանաւորս արասցէ անճառ

ուրախութեանց եւ անպատում խնդութեանցն, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս, յաւիտենից. ամէն:

365բ Գրեցաւ Քարոզգիրքս Թվին ՌՃՀԴ. (1725), ի վանքն Ձեյթունայ, ի դուռն Սրբոյիւղ ամէնաւրհնեալ Աստուածածնին, ի կաթողիկոսութեան Կիւլիկեցւոց տէր Գրիգորին եւ յառաջնորդութեան մեր գաւառիս՝ Մովսէս վարդապետին, զոր Տէր Աստուած ընդ երկայն աւուրբք պահեսցէ իւրայնովքն հանդերձ, ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. 366ա (1763 թ., նոտրգիր) Քարոզգիրքս այս յոյժ բարի,
Քրիստոնէից քաջ պիտանի,
Առատահոս գետ բարելի,
Անուշահամ վայելող մաղձի,
Որ ի սմանէ սիրով րմպի,
Զի ամենայն ախտից մաքրի:
Տամ գերանի այնմ քաղաքի,
Որ սա ընդ մէջդն անցանի.
Պարտէզ հոգոց արբուցանէ,
Պահէ գնա ի գալարի,
Առնէ եւ անդ պտուղ բարի,
Որ եւ երբէք ոչ թառամի,
Որպէս գրէ ի Սաղմոսի.
Որ գպտուղ ի ժամու տացի
Եւ տերեւ նորա ոչ անկանի,
Զգործս նորա Տէր յաջողի,
Եւ մանաւանդ այսում տեղի
Գնացք գետոց ուրախ առնէ ի քաղաքի:
Է արարեալ քաջ հեւեսորի
Եւ վարդապետ՝ սուրբ Գրիգորի
Տաթեւացւոյ եռամեծի
Վասն սիրոյ իւրոյ ազգի,
Որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի
Եւ աղօթք նորա ի վերայ մեզ լիցի. ամէն:
Ըստացօղ սորին ոմն բարի
Եղբայր, հոգոյս յոյժ ցանկալի,
Իմաստնախոհ Պօղոս դպրի,
Եղբօրորդի տեառն մեծի
Ջահարիայ պատրիարգի
Կոստանդնու Մեծի Պօլսի:
Թէպէտ բաւացաւ վասն իւր օգտի,
Ընթեռնլով գանձն իւր շահի,
Յաղթօղ եղեւ սէրն վաղեմի,
Որ բնական առ հէքս ունի,
Յօժար կամօք գիս ընծայի.
Տէր տացէ նմա շնորհս ձրի:
Է գծեցեալ սա՝ Գրիգորի
Եւ մեղսամած վարդապետի,
Եմ միաբան մեծի գահի
Սուրբ Աթոռոյն էջմիածնի,
Որ եմ երկրէն Թելֆեզեցի,
Ամենեցուցդ ոտից փոշի,
Զի թէ ինձն գոցիս ցանցառ
Ի հաշվեհէնն. (1212+551=1763) համարեա՛ եւ կա՛լ
Մայիսի ԻԲ.ին (21):
365բ (Նոյն ձեռքով) ՌՄԼԲ. (1781):

2. 366բ (ԺՀ. դ.) Մուսաիր գոլու եկեղեցւոյ ըստակն, որ է ՋՃ. (300) դռուշ, Իսմայիլ մեռնօղ տէր Պօղոսին ձեռքն է:

ԳՐՈՒԱԿՈՐՔ՝ *Պտռկ-պհպհ. Բբ՝ Յիսուսի Ք, գրչաւ, այս է տապն, Ւա՝ Յիսուս Քրիստոսի Ծառայ, 366բ՝ լուսով բանիւ տամ առ ձեզ Որդի Աստուծոյ, (տառեր), այս է տ ա, Բբ՝ այս է տապանն մխիզ:*

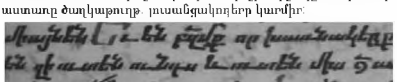
2162

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՌՃՁԲ. – 1731

ԳՐԻՉ՝ Մեսրոպ՝ ՄԱՂԱԿՈՂ՝ Յարութիւն Շօռոթեցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Աւետիս աբեղ. Առաքացի:

ԹԵՐՔ՝ 457, չգրուած՝ 1աբ, 456բ-7բ: ՓՈՒԼ՝ 1x9+Ա-Ա̈x12 (Գ, Ա̈. 14, Դ 8, Ը, Լ 16, Լէ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 16,2x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,2x7): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 22-23: ԿԱՋՄ՝ դրոշմագրդ սեւ կաշի, միջուկը՝ տախտակ. աստառը ծաղկաթուղթ. լուսանցակոդերը կարմիր:

Նմուշ 120ա

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 10ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, վարդագոյն, ոսկի:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *Շա-3բ Այս ինչ Գիրս Քարոզիս Ժողովածու Առաջին եւ Երկրորդ հատորիցն առեալ – Ա. Վասն ծննդեանն՝ Յօհաննու Որոտմեցւոյ ասացեալ... ԽԴ. Վասն օրհնութիւնն Ժողովրդեանն:*

Յանկում նշուած 44 քարոզներից 16բ՝ Քննեան հատորից են, 19բ՝ Ամառան, 3բ՝ արտաքոյ նոցունց, իսկ 6բ՝ այլ:

1. [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Զմեռոյն ճա., տպ. 1740. Ա-ԻՍ/չիք. ԻԲ/236բ-42ա: ԻԳ/242բ-50ա: ԻԴ-ԿԳ/չիք: ԿԴ/350ա-7ա: ԿՆ/չիք: ԿՉ/376ա-86բ: ԿԿ/չիք: ԿԸ/386բ-91բ: ԿՋ-ՁԲ/չիք: ՁԳ/267բ -72բ: ՁԴ-Ղ/չիք:ՂԱ/272բ-80ա: ՂԲ/357ա-63բ: ՂԴ-ՃՆ/չիք: ՃԱ/213բ-7բ: ՃԲ/չիք: ՃԳ/261բ-7ա: ՃԴ-ՃԹ/չիք: ՃԺ/65բ-86բ: ՃԺ/217բ-27ա: ՃԿ-ՃԽ/չիք: ՃՀ/204ա-13բ: ՃՁ/չիք: ՃՁԲ/166բ-87ա: ՃՁԳ/չիք: ՃՁԴ/199ա-204ա (համառօտ): ՃՁԸ-ՃՁՉ/չիք:ՃՁԸ/192բ-9ա: ՃՁԸ-ՃԿՍ/չիք:

2. [Քառգիր յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամմոնան ճա., տպ. 1741. Ա-Է/չիք. Ը/187ա-92բ: Թ-ԺՍ/չիք: ԺԲ/292բ-9ա: ԺԳ/280ա-92ա: ԺԴ/չիք: ԺԵ/299ա-301բ: ԺԶ/301բ-3ա: ԺԷ-ԼՉ/չիք: ԼԸ/391բ-7բ: ԼԸ/397բ-405ա: Լ՚Ա-Ի/չիք: ԻՍ/366ա-75բ: ԻԲ-ԿՍ/չիք: ԿԲ/433բ-42բ: ԿԳ-ՁԲ/չիք: ՁԳ/408-12բ: ՁԴ/չիք: ՁԵ/413ա-3բ: ՁՁ-ՂԵ/չիք: ՂՁ/418բ-26ա: ՂԷ-ՃՉ/չիք: ՃԴ/332ա-40ա: ՃԵ/չիք: ՃՁ/426ա-33բ: ՃԷ-ՃԻԲ/չիք: ՃԻԳ/250ա-61բ: ՃԻԴ-ՃՀ/չիք: ՃԼՍ/56ա-68բ: ՃԼԲ-ՃԼԹ/չիք: ՃԼԿ/155բ-63ա: ՃԼԷ-ՃՈՎ/չիք: ՃՈԵ/145ա-55ա: ՃՈՁ-ՃԿԲ/չիք: ՃԿԲ/442բ-54ա: ՃԿԹ-ՃՁԲ/չիք:

3. [Քառգիր արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորաց]

ա. *10ա-54ա* Ա. Գրիգորի աշակերտի Եռաւեթի Յօհաննու Որոտնեցւոյ, ի բանն, որ ասէ. Ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ... – *Որ յօրինէրն էր օրինակի եւ խորհուրդ...*

բ. *163ա-9բ* Է. Նորին Քառգ վասն Ծննդեան Տեառն մերոյ, ի բանն, որ ասէ. Ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ... – *երիս իրս տեսանելի է: Նախ, ասելի է վասն աքանչելեաց յղացմանն...*

գ. *340ա-50ա* ԻԹ. Նորին Քառգ վասն սուրբ Կուսին, ի բանն եսայեա. Անաւասիկ Տէր ներսեալ ի թեթեւ ամպոյ գայ Երուսաղէմ – *Պարտ է գիտել, զի Աստուածածին կոյսն Մարիամ բազմանուն է...*

Բ. [Բանիմաստասիրութեան քառգիր]

ա. *5բ-9բ* [Նախերգան քառգից] – *Արբիական լոյս, անշիջանելի ճառագայթ...*

բ. *54ա-5բ* [Ի բանից իմաստնոց] Վասն աստուածութեան – *Հոմերոս նշանաւոր փիլիսոփա ասէ, Գ. զօրութիւնք երկնից մեծք...*

գ. *86բ-155ա* Ե. Յովհաննու Որոտնեցւոյ ասացեալ – *Ով Տէր Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս |87բ| Ի սկզբանէ Տէր վերկիր հաստատեցեր...*

դ. *227ա-36բ* ԺԵ. Տէր Առաքելի Քառգ Ծննդեանն Տեառն, ի բանն, որ ասէ. Սիրելին ի սեմեակ մեր... – *Ասէ ուրեմն հոգեբուխ եւ մեծն յիմաստունս...*

ե. *308ա-25ա* Նորին տէր Առաքելի Քառգ Ծննդեանն Տեառն ի Կուսէն, ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Գոեալ զճեզ արտաքոյ համբուրվեցի] – *Զքաղեալումն անճառաբար սիրոյն...*

զ. *325ա-32ա* Ին. Քառգ Մաթէոս վարդապետի հաշի, ի բանն, Բարձր արարէր զՏէր Աստուած մեր – *Ի վերայ այսմ բանի տեսանելի է մեզ գլուխս ժ...*

է. *363բ-6ա* Լ.Ր. Երանելոյն Եփրեմի Յաղագս ապաշխարութեան – *Ասէ երանելի մարգարէն Եզեկիէլ. Անօրէնն եթէ դարձցի...*

ը. *454ա-5բ* [Ի Ծ. Որճնութիւնէ յետ քառգից] – *Զոր օրինութիւն աստուածային եւ աղօթք սուրբ Լուսաւորչին... ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

4ա Փա՛ռք եւ պատիւ, գոհութիւն եւ երկրպագութիւն Ամենասքրով Երրորդութեանն եւ միով Աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Ծանդակութեամբ եւ օգնականութեամբ ամենահաս Քեռց Աստուծոյ Հոգւոյն ճշմարտի յաւարտ եւ ի կատար եհաս ժողովածու Քարոզգիրքս ի թուականիս մերոյ Հայոց ՌՃ. եւ ութսուն (1731), ամսեանն դեկտեմբերի Զ. (6), ի հայրապետութեանն Հայաստանեացս վիճակի առն վեմեմգունի եւ ծայրագոյն քահանայապետին Աստուծոյ, բազմերջանիկ հօրն հասարակաց Մուրեցւոյ տեառն Աբրահամու կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց, եւ աթոռակալութեան Գափիճ խոհեմաբարոյ վարդապետին, ի թագաւորութեանն Օսմանցւոց Սուլթան Ահմէտի, երկրորդ ամի թագաւորութեան նորին, եւ ութերորդ ամի թագաւորութեան Բարսից շահ-Թահմազին: Եւ ի գալն ի վերայ |4բ| Բերդի Երեւանու եւ ոչ կարաց առնել գնա, քանզի ամբացեալ էին օսմանցիքն ի մէջ բերդին, եւ ի պատերազմէն առ իրեարս բազում կոտորումն եղեւ բարսից եւ օսմանցւոց, եւ յոյժ նեղութիւն կրեաց ազգս հայոց, եւ բազումք ի գերի վարեցան, եւ բազումք ընչից եւ ապրանաց ունայնացան: Եւ անտի դարձաւ յետս եւ մնաց աշխարհս Հայոց ի ձեռս օսմանցւոց: Եւ այսպիսի դառն եւ դաժանելի ժամանակիս պիտակ միայն անուամբ՝ տէր Աւետիս անուն եւ յաբեղայ աստիճանաւ եւ ի Զառէն Շամպայ եւ ի գեղջէն Առարգայ, յաղագս աստուածային սիրոյն եւ անդին առ ոչինչ համարեալ գայազան վիշտ ժամանակիս, որպէս ի գիւրութեան եւ ի խաղաղութեան, փոյթ յանձին կալեալ, եւս գրել զայս ժողովածու Քարոզգիրքս յաղագս վաւելչման իւրոյ անձին եւ առ ապայից գիպողաց՝ յիշա|5ա|տակ իւր հոգւոյն եւ համօրէն ընտանեաց՝ հոգեւորաց եւ մարմնաւորաց, ի փառս Ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Արդ, երեսըս անկեալ ազաչեմ զձեզ, ո՛վ սիրեցեալքդ իմ ի Քրիստոս, եթէ օրինակիցէք կամ եթէ յարեանցի գբօսնիցէք, միով Հայր մեզպիւ կամ միով բերանով յիշեսջիք ի Քրիստոս զվերայգրեցեալ տէր Աւետեան եւ գհոգեւոր ծնօղն իմ եւ գտաստիարազ գհանգուցեալ՝ Գափիճ աստուածաբանութեան վարդապետն արքեպիսկոպոս, որ է երկրէն Երեւանու եւ ի գեղջէն Ննգաւթայ, նա եւ գմարմնաւոր ծնողսն իմ, գհայրն իմ Հէրապետն եւ գմայրն իմ Եթարե, եւ գհանգուցեալ եղբարքն իմ Խաչիկն եւ գՆյվազն եւ քեռն իմոյ՝ Գօգապին եւ այլ հօրեղբարցն իմոյ՝ կենդանեաց եւ հանգուցելոց, եւ դուք յիշեալ լի-

ցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն: |5բ| Դարձեալ ես՝ տէր Աւետիսս, որ յաբեղայ Ձեռնադրեցայ Աստուածատուր եպիսկոպոսէ, ի հայրապետութեան տեառն Կարապետի, թուականիս Հայոց ՌՃՀԸ.ին (1729), ամսեանն մարտի ԺՒ.ին (12): Գրեցայ ի Սուրբ Աթոռն Էջմիածին. Ձեռամբ մեղաւոյս Մեսրոպի, որ սակաւ ուսումս բազում աշխատեցայ, վասն որոյ յիշել աղաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ. ամէն:

292ա Ջատացող սորա՝ գոէր Աւետիս յիշել աղաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոս, յորում փառք յաւիտեանս. ամէն:

375բ Շնորհօք ամենաօրհին Աստուծոյ Հօր եւ Որդւոյն եւ Հոգւոյն Սրբոյ աւարտեցաւ փոքր ծաղկաքաղ Քարոզգիրքս ի թուականիս Հայոց ՌՃՀ.ին (1731), տկտմբերի ամսոյ Զ. (6), ի գրան Գահոյս Մնծի Իջման Բանի, եւ ի հայրապետութեան տեառն Աբրահամու տօնասէր կաթողիկոսի: Եւ արդ, եա՛ մեզոք մաձեալ տէր Աւետիսըս եատ գրել զայս գիրքս իմ հալալ վաստակէն, ի վայելումն յանձին իմոյ, եւ յետ ելանելոյ իմոյ՝ ով ոք հանդիպիք սմա՝ կամ օրինակելով կամ ընթեռնելով, միով Հայր մեզաւիս յիշել աղաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ. ամէն: Նա եւ սակաւ աշխատող սմին՝ մեղօք լցեալ Մեսրոպս յիշել աղաչեմ:

455բ Շնորհիւն եւ ողորմութեամբն Աստուծոյ աւարտեցաւ փոքր ժողովածու Քարոզգիրքս ի թուականիս Հայոց ՌՃՁ. (1731), դեկտեմբերի ամսոյ է. (7), ի վայելումն՝ տէր Աւետիս յաբեղայիս: Արդ, ծաղկեցաւ գիրքս |456ա| գեղեցիկ եւ ոսկեզօծ ծաղկամբ՝ Ձեռամբ վարպետ Յարութէնին, որ է երկրէն Գողթնեաց եւ ի գեղջէն Շօռօթայ, որդի առն Յովնաթանայ: Եւ ես սակաւ աշխատող սմին, վեցկէտ տոռամայ կապեալ, գորացեալ մեղօք՝ Մեսրոպս, հանդերձ վերոգրեցեալ աՆուամբքն յիշել աղաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն:

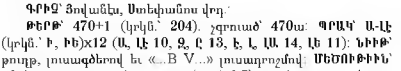
ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *114բ Քրիստոսի ծառայ Աւետիս վարդապետ. ՌՃՁ (1731): 455բ Քրիստոսի ծառայ Աւետիք վարդապետ 1191 (1742): 10ա Քրիստոսի ծառայ Յովսէփ վարդապետ 1237 (1788):*

2163
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՁԵՌԻՒՆ ՌՃԺԲ. – 1663

ԳԻՐՔ՝ Յովաննէս, Մտեփաննոս վրդ.՝

ԹԵՐԹ՝ 470+1 (կրկն.՝ 204). չգրուած՝ 470ա: ՊՐԱԿ Ա-Ի (կրկն.՝ Ի, ԻԹ)×12 (Ա, Ա֊Ի 10, Զ, Ը 13, Է, Է, Ա֊Ի 14, Ի֊Ի 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «...B V...» լուսագրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,5x11: ԳՈՒՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x6,7): ԳԻՐ՝ նուռգիր (Մտեփաննոս գրչի՝ 436ա-9բ, յաւելագրողի՝ 470բ): ՏՈՂ 27: ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ աստառը՝ մազաղաթ (Ա, տե՛ս Պատահիկ-պահպանակ), կարմիր շերտերով կանաչ մետաքս (Ք):

Նմուշ 158ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 88ա: Լ ո ւ ս ա ն գ ա զ ա ր դ՝ բուսական: Զ ա ր դ ա գ ի՛՝ թուշագիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե՛ կարմիր, սեւ:

ՊԱՏԱՀԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Սուրբ Գէորգ (մաճառնկար ուռուագիծ): Ժե. դ– 1 (Ա), սկզբից, եզրաձաստուած եւ օգտագործուած որպէս աստառ: Մազաղաթ, ուրուանկարի ելքերը ոսկի, այլ ձեռքով վրայից ածած:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար, սկզբից պակասուոր, խոնաւութիւնից զգաղաչը գունափոխուած եւ սեւացած, լուսանցքերում փորրիկ պատռուածքներ: Կազմի կաշին՝ ճեռծուած, եզրերը՝ մաշուած, դրանկն ու կապիչները՝ ընկած: Պատահիկ-պահպանակը՝ խուռնացած: Նախկինում նորոգուած եւ տեղ-տեղ կարկատուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *1ա-57ա* [Հաւմաոտա մեկնութիւն գրոցն Ա-ռարածոց, հաւաքեալ ի Մեկնութեանէն Վարդանայ վարդապետի... աշխատասիրութեամբ Գրիգորի վարդապետի (հյաքեցւոյ) – *Արդ, գիտել պարտ է զա-Նուն գրոցս... տե՛ս. Ձեռ. 1054, 1ա-56ա 1ա]յարաքբս մարդկան...*

2. *57ա-74բ* Հաւմաոտա մեկնութիւն արքոյն Վարդանայ՝ հաւաքումն յելից գրոց – *Եւ արդ, գիտելի է, զի յաւետեացն Աբրահամու...*

Բ. 1. *75ա-7ա* Նախերգանի Բարոգի, առաբեալ աստուածաբան վարդապետաց մերոց – *Անծանելի շնորհացն Աստուծոյ մաքուր շուեմարան...*

2. *77բ-81ա* Աւետնութիւն Բարոգից ճոխ եւ յաւմաբաւոր բանի – *Այժմ ժամանեալ յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեանն...*

Գ. *81բ-469բ* [Քարոզք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

– *84ա-7բ* Ձյս ինչ է ցանկ ի Գիրք Բարոգիցս Առաջին Բատառիս – *Ա. Առաջին՝ Նախերգաբար վասն տարէմտին... ՀԲ. Քարոզ սուրբ Մտեփաննոսի:*

Ցանկը թերի է. Ձեռագրում կայ 83 քարոզ, 63բ՝ Ձմեռան հատորից, 109ր՝ Ամառան, իսկ 6բ՝ պատաքոյ նոցունց:

1. [Քարոզք լնապին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան Եւս., տպ. 1740. Ա/*88ա-95բ*: Բ/*95բ-8ա*: Գ/*105բ-10ա*: Դ/*98ա-9բ*: Ե/*99բ-105բ*: Զ-Ե/յԲ: Ը/*110ա-4բ*: Թ/*114բ-20բ*: Ժ-ԺԱ/յԲ: ԺԲ/*455ա-65բ*: ԺԳ/յԲ: ԺԴ/*120բ-5բ*: ԺԵ/յԲ: ԺԶ/*125բ-9ա*: ԺԹ-ԺԸ/յԲ: ԺԹ/*129ա-33բ*: Ի/*133բ-7բ*: ԻԱ-ԻԲ/յԲ: ԻԴ/*170բ-84ա*: ԻԿ/յԲ: ԻԵ/*465բ-9բ*: ԻԶ/*173բ-6բ*: ԻԷ/*176բ-9բ*: ԻԸ/յԲ: ԻԹ/*137բ-42բ*: Լ-ԼՒ/յԲ: ԼԳ/*148բ-54ա (բաժանուած 4 քարոզի՝ ԺԹ-ԺԸ)*: ԼԴ-ԼԶ/յԲ: ԼԷ/*441բ-4ա*: ԼԸ-ԼԹ/յԲ: Ծ/*426ա-30ա (սկ. «Պարձեալ կրկնել պարտ է բանզ զայս Դ. մոտզ»)*: ՄԱ-ԿԴ/յԲ: ԿԵ/*154բ-9ա*: ԿԶ/*159ա-64ա*: ԿԷ/*164ա-9ա*: ԿԸ/յԲ: ԿԹ/*169բ-73բ*: Հ-ՀԱ/յԲ: ՀԲ/*430ա-2ա*

(սկ. «Վասն այս բանիցս Գ. միտս արժան է տալ»): ՀԳ/192ա-6բ: ՀԳ/196բ-5ա: ՀԵ/432ա-6ա: ՀՉ/188ա-92ա: ՀԷ/184ա-8ա: ՀԸ-Ջ/չէք: ՁԱ/198ա-202բ: ՁԲ-ՁԳ/չէք: ՁԴ/202բ-6ա: ՁԵ-ՁՉ/չէք: ՁԷ/206ա-10բ: ՁԸ/405ա-13բ (սկ. «Աստանաւր յաղագս Ջ. իսն պիտոյ է ձեռնարկութեանս. Նախ վասն մեծասանն»): ՁԹ/210բ-3բ: Ղ-ՂԱ/չէք: ՂԲ/402ա-6ա: ՂԳ/չէք: ՂԴ/213բ-6բ: ՂԵ/չէք: ՂՉ/216բ-23բ: ՂԷ/222բ-30բ: ՂԸ/231ա-4բ: ՂԹ-ՃԲ/չէք: ՃԳ/234բ-7ա: ՃԴ/237ա-40բ: ՃԵ/240բ-6ա: ՃՁ-ՃԸ/չէք: ՃԹ/246ա-51բ: ՃՃ-ՃՓԱ/չէք: ՃՓԲ/251բ-6բ: ՃՓԳ/256բ-60բ: ՃՓԴ/260բ-4ա: ՃՓԵ-ՃՓՁ/չէք: ՃՓԷ/264ա-9բ: ՃՓԸ/չէք: ՃՓԹ/269բ-73բ: ՃՔ-ՃՔԴ/չէք: ՃՔԵ/273բ-8ա: ՃՔՁ/278ա-80բ: ՃՔԷ-ՃՔՈ/չէք: ՃՔՊ/280բ-8ա (Յակոբ Դրիմեցի): ՃՎ/չէք: ՃՎԱ/285ա-90բ: ՃՎԲ-ՃՎԴ/չէք: ՃՎԵ/290բ-7ա: ՃՎԷ-ՃՎՁ/չէք: ՃՎԸ/297ա-301ա: ՃՎՀ-ՃՖ/չէք: ՃՖ/301ա-11բ (բաժանուած 2 քարոզի՝ ՄԳ-ՄԴ): ՃՖՐ/311բ-3ա: ՃՖԳ/318ա-21ա: ՃՖԴ/321ա-3ա: ՃՖԵ/328ա-34ա: ՃՖԶ/323ա-5ա: ՃՖԷ/334ա-9բ: ՃՖԸ-ՃՕՊ/չէք: ՃՕՌ/421բ-5բ: ՃՕՋ-ՃԿՍ/չէք:

2. [Քարոզի յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաւ հա., տպ. 1741. *Ա/51բ-3բ*: Բ-Գ/չէք: Դ/353բ-9բ: Ե/359բ-65բ: Զ-ԺԱ/չէք: ԺԲ/366ա-70բ: ԺԳ-ԺԷ/չէք: ԺԸ/371ա-4բ: ԺԹ-ԽԸ/չէք: ԽՊ/406ա-8ա: Ծ-Զ/չէք: ԶԱ/440ա-1ա: ԶԲ-ՃԱ/չէք: ՃԲ/345ա-9բ: ՃԳ/349բ-52բ: ՃԴ/352բ-3բ: ՃԵ-ՃՋ/չէք: ՃԸ/375ա-81բ: ՃԹ-ՃԼԳ/չէք: ՃԼԴ/387բ-9բ (հատուած): ՃԼԵ-ՃՄԱ/չէք: ՃՄԲ/398բ-401բ: ՃՄԳ/436բ-9բ: ՃՄԴ-ՃԿԵ/չէք: ՃԿՁ/414ա-21բ: ՃԿԷ-ՃՀԲ/չէք: ՃՀԳ/339բ-45ա: ՃՀԴ-ՃՀՖ/չէք: ՃՀԼ/447բ-50բ: ՃՀՔ-ՃՁՐ/չէք: ՃՁԱ/450բ-5ա: ՃՁԲ/455ա-7բ: ՃՁԳ-ՃՁԼ/չէք:*

3. [Քարոզի արտաքին Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *142բ-3բ* ԺԴ. Քարոզ վարդապետացդ, ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Գաւազան զօրութեան առաքելոց է ձեզ – *Թէ վասն էր գաւազան գարդարեալ…*

բ. *143բ-8բ* ԺԴ. Վասն աստիճանաց վարդապետութեան, թէ ո՞րման է կամ որպէս սահանի է.. եղեւ բան Տեառն ի վերայ Յովհաննու՝ որդոյ Զաքարիայ յանապատի անդ – *Այս է տեսութիւն բանին, զի Աստուած անմիջաբար ձեռնադրեաց…*

գ. *331-7բ* Հ. Քարոզ վասն Փրխման Աստուածածնին, ի բանն… Բազում դատեր առացան մեծութիւն – *Քննախատեսութիւն աստուածապատակ արքային Սողոմոնի…* |*387բ*| Զնակոք վարդապետ արարող բանիս յիշեցէ՛ք:

դ. *389-94բ* ՀԲ. Քարոզ սուրբ Խաչին, ի բանն որ ասէ. Փայտ կեծեաց է ամենեցուն – *Գիտելի է, զի կենաք պայտին յերիս դէմս երեւեցայ…*

ե. *395ա-3ա* ՀԳ. [Քարոզ սուրբ Խաչին, ի բանն Պօղոսի]. Այլ ինձ հաւ լիցի… – *Ասէ Սողոմոն. Ջերախտիս բարեխամի քո մի՛ մոռանար…*

զ. *444բ-7ա* Ջե. Քարոզ վասն մաճու ի բան Սաղոմոսիճ, որ ասէ. Մարգոյ որպէս խոտոյ են աւուրք… – *Մահկանացու կեանք մարդոյս Գ. (3) յատկութիւն ունի…*

Ի ՃՐ. Սաղմոսաց մեկնութենէն Գրիգորի Տաթեւացւոյ:

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ. դ.

– *470բ* [Ուռասաւոր հայերէն եւ հայատառ թուրքերէն] – *Աթաշ կէլիր իւչեանըտան… / Բագմութիւն չրոցդն գարուրին… (2 տուն):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԹՒԱՄԱՆԱԿԻ

1. *57ա* (Յովանէս գրչի) *Զոր բարերարն Աստուած արժանիս արասցէ զաշխատեալքս ի մատենիս՝* Յովանէս *գրչիկս եւ հանդերձեալ խոստովանող անուան իւրոյ եւ յաջակողմանն իւր գասեսցէ (նման՝ 387բ, 398ա, 436ա):*

398ա Գրեցաւ Քարոզգիրքս Թվին Ռձժ՟Ր. *(1663)*, ի վանքն Ջեթուայ, ի դուռն Սրբուհոյ ամէնաւրհնեալ Աստուածածնին, ի կաթողիկոսութեան Կիլիկեցւոց տէր Խաչատուրի եւ յաւագնորդութեան մեր գաւառիս՝ տէր Գրիգոր աստուածաբան վարդապետի: Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ գաշակերտն Գրիգոր վարդապետին՝ գՄովսէս վարդապետն, զոր օրինակն շնորհեաց զգրոցս, զոր Տէր Աստուած վարձատրեսցէ զինքն եւ երկայն աւուրբք պահեսցէ, եւ յետ աստեացս ելանելոյ ընդ Քժ՟ան վարդապետացն գասեսցէ: Այլ եւ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զսակաւ հոգիկս՝ Յովանէս գրչիկս եւ գծնօղսն իմ եւ զեղբարքս՝ զկենդանիս եւ զհանգուցեալս, եւ դուք յիշեցջեւալ լիցիք յահեղատենին Քրիստոսի:

2. *436ա* (Ստեփաննոս գրչի՝ *436ա-9բ*) Ձեռամբ գրեցաւ՝ Ստեփաննոս *վարդապետին:*

439բ Զայս ննջեցեալոց քարոզն գրեաց Ստեփաննոս վարդապետն, յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ Աստուած գձեզ յիշէ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *470բ* (Յովանէս գրչի ձեռքով) Թվին Ռձ՟Գ. *(1673)* ամին օրինակեցի այս Քարոզգրոց Ք. Քարոզգիրք, մինն՝ Պղէնկցի Յակոբ *վարդապետին* եւ միւսն՝ Ամթապցի Պօղոս *վարդապետի:*

2. *298ա* (Ժէ. դ.) *Փառք քեզ, Քրիստոս Աստուած իմ, կենդանացո՛յ զհոգիս մեռեալ Նազարէթիս՝ քո անարժան եւ անպիտան ծառայի…*

3. *413բ* (ԺՀ դ.) *(արաբաթուռանշանային ծածկագրութիւն)* ٤٧٥ ٦٢٥١٦٦٢ *(«տէր Կիրակոս»):*

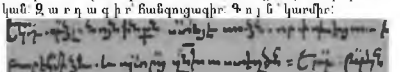
ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *470բ* Առակն խոտելի չէ, հիմի որ սովորութիւն է ի Ամաթա երկիրն, որ երկու գումէշ կու կռվեցնեն:

2164
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

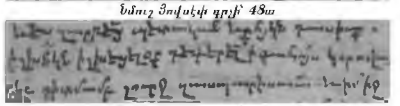
ԳՐԻՉ՝ Յովսէփ:

ԹԵՐԹ՝ 359 + 2 (կրկն.՝ 109, 146). չգրուած՝ 11ա-4բ, 64բ, 166բ, 192ա-բ, 312ա-բ, 356ա-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1x13+Ա-ԻԲ×12 (Դ 14, ե 11, ժե 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15,5x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x6,2): Գիր՝ նուռգիր, գրչափտութեամբ (յաւելագրողի՝ 1ա-5բ, 61բ-4ա, 353ա-5ա): ՅԱՂ՝ 16-23: ԿԱԶՄ՝ գրչագործող շագանակագոյն կաշի, դունակով եւ կապիչով, միջակը տախտակ, ատաղձ գրչագործող կտաւ, դունակի ատաղձ շերտագործ կտաւ. լուսնցնկողերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Կիսադրական՝ 15ա, 193ա: Ճակատագրական՝ 313ա: Լուսանցագործ՝ բուսակաւ: Ձարդարագիր՝ ճաղգոյնագիր: Գոյն՝ կարմիր:

Նմուշ յովսէփ գրչի՝ 48ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 62ա

ՊԱՏԱՒՈՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ճայոց (յումարէն), ԺԳ-ԺԴ. դդ.: 2 (Ա-Գ) + 2 (Դ-Ե), առացուած եզրաթաւառած 2 թերթերի ընդայնալի եռակտուածով: Մագաղաթ, երկսիւն (13x8,3), 28 տող, սառաճկիր, 2 տող բովանդակում է ընթերցումներ, Մաթ. ԻԶ. 21-40, Ղկ. ԻԲ. 43, Յովճ. ԺԳ. 16-17, ԺԶ. 33 – ԺԷ. 24. տես R. V. Chetarian, Catalogue, Des Fragments..., p. 81-82:

Նմուշ Ա ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնատրեան եռոտեր, զանազան թներ (թանաքի ճապաղում՝ 56ա), փոխրիկ պատռուածներ, տեղ-տեղ ցեցակեր: Կազմի մէջը վնասուած, եզրերը մաշուած, փականները եւ կապիչներից մէկն բնկած: ԺԸ. դ. նորոգուած եւ յաւելագրուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզի Դրիգորի Տաթեացւոյ]

– 6ա-10ա Ցանկ հարոզից, որ ինչ կա ի գիրս, այս է – Ա. Գալստեան Հոգոյն Սրբոյ... Ի. Յաղագս ժողովոյն սուրբ, որ եղեն ի Նիկիա եւ յայլ ժողովոյն:

1ա-5բ, տե՛ս Գ, Ֆ1:

1. [Քարոզ յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռոյն հա., տպ. 1740. Ա-ՃԾԵ/չխբ: ՃԾԵ/15ա-23բ: ՃԾԶ/չխբ: ՃԾԽ/23բ-31բ: ՃԾԸ-ՃԿՍ/չխբ:

2. [Քարոզ յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառոյն հա., տպ. 1741. Ա-Ը/չխբ: Թ/262ա-74ա: Ժ-ԺԲ/չխբ: ԺԳ/274բ-93ա: ԺԴ-ԻՁ/չխբ: ԻԿ/85ա-50ա: ԻԸ-ԻՓ/չխբ: Լ/167ա-72բ (կրկն՝ 164բ-6ա, հատուած): ԼՆ/72բ-3ա: ԼԸ-ԿՍ/չխբ: ԿԹ/93բ-107բ: ԿԳ-ԿՁ/չխբ: ԿԿ/127ա-38ա: ԿԸ/146բ-52ա (բաժանուած 2 քարոզի՝ ԺԳ-Ժն): ԿԹ/152ա-9բ (բաժանուած 6 քարոզի՝ ԺԶ-ԻԱ): Հ-ՀՆ/չխբ: ՀՁ/107բ-17ա: ՀԸ-ՀԸ/չխբ: ՀԹ/117բ-27ա: Ձ-ՁԸ/չխբ: ՁԹ/159բ-64ա: Ղ-ՂԳ/չխբ: ՂԽ/178ա-82բ: ՂԸ-ՂԹ/չխբ: Ճ/182բ-92բ: ՃԱ-ՃԿ/չխբ: ՃՆ/80ա-93բ: ՃՁ-ՃՔ/չխբ: ՃԸ/305ա-11բ: ՃԹ-ՃՋ/չխբ: ՃԽ/31բ-41բ: ՃԾ-ՃԸ/չխբ: ՃԿ/41բ-7բ: ՃԿ/47բ-55ա: ՃԼՆ-ՃՆ/չխբ: ՃՆԱ/202բ-17բ: ՃՆԹ/չխբ: ՃՆԹ/217բ-28բ: ՃՆԽ/138ա-46բ: ՃՆՆ-ՃՆՁ/չխբ: ՃՆԽ/193ա-202բ: ՃՆԸ-ՃՕՄ/չխբ: ՃՕՒ/55ա-61բ (61բ-3ա տե՛ս Գ, 2): ՃՕՒ/247ա-55բ: ՃՕՒ/256ա-62ա: ՃՕՒ-ՃՎԸ/չխբ: ՃՎԹ/239ա-47ա: ՃՀ/228բ-38բ: ՃՀԱ/293ա-304բ: ՃՀԲ-ՃՁԸ/չխբ:

Բ. [Բանի զանազանի]

1. *313ա-4ա Դաւթի Մեծի եւ Անյաղթ փիլիսոփային Ընդդէմ առաւոտեանցն չորից Պիտճոնի իմաստասիրի եւ աստիւանի եւ տարամաբանութիւնի իմաստասիրութեան – Ամենայն չար տանջելի. ոչ ոք տանջեալ անապական...*

2. *314ա-29բ* ԼԸ. Այս գծածի ճանդիսադիր խրմբից առաչնոցն տարփ տարախոնի իմաստասէր մանկացու տարացն, ներբողեալ ի Դաւթէ եռամեծէ ենթադրեցաւ: Մեկնութիւն բանից Դաւթի փիլիսոփային, որ է կատարումն նորին տաճի, որ վասն Սահմանացն իմաստութեան, ասացեալ Նեստեսի եղբօր կաթուղիկոսի Հայոց Գրիգորի, ի խնդրոյ ուրումն սիրողի իմաստութեան – *Ի խընդիր հոգեւորական հաւատով եւ սիրով հայցողաց...*

3. *329բ-49բ* ԼԹ. Հարցումն իմաստնոց (= Հարցումն եւսեբի ժամանակագրի առ Աճատոլիս եպիսկոպոս) – *Ընդէ՞ր է տարին 3ԿԵ. աւր: Պատասխանի. Վասն զի մարդ յաշխարհս բանական շինեցաւ...*

4. 349բ-52բ Խ. Յաղագս ժողովոյն սուրբ, որ եղեն ի Նիկիա եւ յայլ ժողովոն (Կոստանդինուպօլսի, Եփեսոսի, Քաղկեդոնի) – *Զկնի երեքհարիւր եւ ժե. (15) ամի Յարութեան Տեառն եղեւ ժողովն ի Նիկիայ...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ

1. *1ա-5բ* [Որճնութիւնի յետ հարոգից] – *Մեժժ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն Թարգմանութեանն...*

2. *61բ-4ա* Նախերզամի – *Մ վ երկնագունակ եւ բազմահաւաք հանդիսարանն...*

3. *353ա-5ա* [Երանելոյն Սաւգի Շնուճեցիից վարդապետի հրատ հոգեւոր ասացեալ ձեռ. 993, 374բ] – *Եւ արդ, երանելիք են դասք առաքելոցն... Փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ:*

ՅԻՇԵՑԱԿԱՐԱՆ ԳՐՕՒԻԹԵՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

10ա Ընդայնկ գրքիս, որ տեսանէք,
Մ վ հանճարեղք եւ բանասէրք,
Թողէք գրոգիս, մի՛ բամբասէք,
Այլ Ողորմի սիրով ասէ՛ք,
Եւ գուք հասցէք՝ որում սպասէք,

Ջերանական Ձայնքն լսէք:

55ա Նա[եւ] եղկելի գծող սորին արժանաւորեսց[է] հանդերձ ծնողաւք. ամէն:

274ա Ջմեռաւոր եւ դանարժան գծող յիշեա՛յ մի Հայր մեղայիւ:

164ա Եւ զբազմամեղ գծողս՝ գՅովսէփ համբակս բանի, աղաչեմ յիշել, եւ Աստուած գձեզ. ամէն:

202բ Ո՛վ պետդ վերնական եւ գուարթունդ հրաշագան,

Իմ մեղաւոր հոգիքս ի քեզ են դենեհար,

Զի պահապան լիցիս ինձ յար,

Եւ փրկեսցես յամենայն մեղաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՁԻ

355բ (ԺԸ դ., շղագիր) Ո՛վ սուրբ վարդապետք, քահանայք, մանկունք եկեղեցւոյն, անարժան, տրուպ, հոգս՝ Աբեղայս յիշեցէ՛ք ի ձեր մաքրաիայլ սուրբ աղօթն, ասացէ՛ք Աստուած ողորմին սորա հոգւոյն. ամէն:

ԿՆՔԱԶԴՐՈՇՄ՝ *14բ Գիրքս Մուրք Էշմիածնա է:*

ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐԶ՝ *359բ լուսապսակով մարդ՝ ձեռքին ծաղիկ, կողքին՝ արմաւենի:*

ԳՐՉԱՓՈՐԶ՝ *14բ Պառասեւի քուր Կիրակոս եղբար: 359բ եհաս յաւարտ (հայոց այբուբեն):*

2165

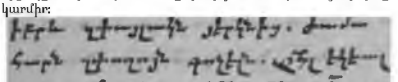
ԺԱՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԸ. դար

Չ/չիք: ՁԱ/332ա-1ա: ԶՁ-ՃԻԱ/չիք: ՃԻԲ/345ա-9բ: ՃԻԳ/349բ-5բ: ՁՁ-ՃԼ/չիք: ՃԼԱ/155ա-84բ: ՃԼԲ-ՃՁԸ/չիք:

ԳԻՐՔ՝ Աւետիս կր.:

ԹԵՐԹ՝ 369+1 (կրկն.՝ 227). չգրուած՝ 1ա, 3աբ, 70ա-1բ, 185ա, 186ա, 331բ, 366ա, 367բ-8բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԱ՝ 8 (Ե 4, ԺԱ 2) +Ա-ԺԱ՝ 12 (Ա 10, ԺԱ 8)+1-14՝ 12 (Թ 8, ԺԳ 6, ԺԹ չիմ) +14՝ 8 (Ա 12, Գ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 16,5x11,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապիսի (10,7x6,7): ԳԻՐ՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 17: ԿԱՊՄ՝ դողջմագաթղ շագանակագոյն կաշի՝ դոմակով եւ կապիչներով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կապոյտ կտաւ. լուսանցազարդերը՝ կարմիր:

Նմուշ 25ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 4ա: Լ ու ս ա մ ի ա գ ա ր դ՝ բուսական (4ա): Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին, կանաչ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, փոթրիկ պատռուածքներ, գանազան բծեր, միջից պակասաւոր (տե՛ս ՊՐԱԿ): Կազմի կաշին ետծուած, եզերը մաշուած, դոմակի աստառը ֆայֆլուած-թափուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոզի Գրիգորի Տաթեացւոյ]

– *2ար [Յանի գոցս] – Ա. Վասն Մաղկազարդին... ԻԲ. Աւասկ օգտակար եւ պիտանի:*

1. [Քառոզի յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռամն հտ., տպ. 1740. Ա-Կ՘/չիք: Կ՘Ա/187ա-202ա: Կե-Հ/չիք: ՀԱ/202բ-19ա: ՀԲ-ՀԹ/չիք: Ջ/219ա-35բ (հետաւոյն): ՁԱ/255բ-74բ: ՁԲ-ՁԿ/չիք: ՁԿ՘/274բ-92բ: ՁԼ-ՁՁ/չիք: ՁԸ/235բ-55ա: ՁԸ-ՂԱ/չիք: ՂԲ/292բ-311բ: ՂԳ-ՂԸ/չիք: ՂԸ/85ա-93բ (վրց. «Ինքպէս ասէ Մոգոմոն, Յանկուիլիւք սպանան»): ՂՔ-ՃԿ/չիք: ՃՆ/4ա-25ա: ՃՋ-ՃԾԿ/չիք: ՃԾԿ/94ա-107ա (սկ. «Ոհիշեա որ առ վարքամս երքայս»): ՃԾԸ-ՃԼՄ/չիք: ՃԼՔ/28բ-52բ: ՃԼՁ-ՃԼՒ/չիք: ՃԼՒ/53ա-69բ (սկ. «Ունի՛: Ա՛ւժ նոր է կիրակի, դի նոր օրինք եդին առաքեալքն»): ՃԼԳ-ՃԿԱ/չիք:

2. [Քառոզի յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. տպ. 1741. Ա-Գ՘/չիք: Դ՘/107բ-27բ: Ե՘/73ա-35ա: Զ՘/չիք: Է՘/127բ-57բ: Ը-ԸՐ/չիք: ԸԳ՘/339ա-51բ: ԸԴ-Չ/չիք: ՁԱ/332ա-1ա: ՁԲ-ՃԻԱ/չիք: ՃԻԲ/345ա-9բ: ՃԻԳ/349բ-5բ: ՁԲ-ՃԼ/չիք: ՃԼԱ/155ա-84բ: ՃԼԲ-ՃՁԸ/չիք:

3. [Քառոզի յատուածոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *25բ-8ա* Բ. Վասն պալատանին, որ օրինակ Էր աւուր Աստուածածնին (ձեռ. 5375, 70ա, 2184, 130բ՝ Բարթուղիմէոս Մարաղացի) – *Վարդապետք ասեն, թէ, Աստուածածնին նման է պալատանի...*

բ. *312ա-9բ* ԺԸ. Քառոզ, թէ. Պատ է յամենայն յաղօթս կալ եւ մի՛ ձանձրանալ – *Յամենայն ժամ, ոչ դի ԻԳ. (24) ժամ աւուրն ասէ...*

գ. *319բ-31ա* ԹՓ. Այր ոմն գործեաց ընթրիս... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Որ ինչ յաւագոյն է...*

Բ. *351բ-65ա* ԻԲ. Առակ օգտակար եւ պիտանի ի Բարեպասիսն ասացեալ յատարեանն

ա. *351բ-2ա* ԺԸ. *Ասեն վասն մոգերի, թէ. Յորժամ ծերանայ... բ. 352ա-3բ Վասն առիւծոյն, որ թաղաւոր է ամենայն գազանաց... – Գ. (3) բարբ ունի առիւծն... գ. 353բ Են եւ քարինք ինչ հրահանգ՝ արու եւ էգ... դ. 353բ-4բ Դաւիթ ասէ. Նմանեցայ հաւալսան – Ջոմանէ ասեն, թէ. Կարի որդեսէր է... ե. 354բ-5ա Թռչուն ինչ, որ կոչի յոպոպ... զ. 355ա բարւոք ասաց Յովանէս զփարիսեցիս. Սրնունդք իմիք: Բարեպասիսն ասէ վ (=զ)իժէ, թէ. Յորժամ արուն ընդ էգին լինի... է. 355բ-8բ Սոդոմոն ասէ. Ով վաս, ե՛րթ առ մրջիւն: Բարեպասիսն ասէ. Ը. (2) բարբ են մրջման... ը. 558բ-60բ Բարեպասիսն ասէ. է գազան ինչ ի Ծովու, որ կոչի գան կրեայ... թ. 360բ-1բ Ելիփազ Թեմնացի ասէ, թէ. Մրջիւն առիւծն առ ի չգոյէ կերակուր ստացաւ: Բարեպասիսն ասէ. դնմանէ, թէ. Հոր դէմքն առիւծու է եւ մօր՝ մրջման... ժ. 361բ-2ա Տէրն ասէ. Հայեցարո՛ւք յագռաւս... Բարեպասիսն ասէ. Յորժամ հանէ ագռաւն զձագն... ժա. 362բ-3ա Գիտելի է, դի որք կամին կապիկ որսալ... ժբ. 363աբ Յորժամ կամիցի ձկնորսն ձուկն որսալ... ժգ. 363բ-5ա Յոր նախատանն ասէ, թէ.

կեանք մարդոյս պատերազմ է ի վերայ երկրի…

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

ա. *1բ* [Վասն օծանելոյ] – *Ի յորս տեղիս օծանի տղան…*

բ. *69բ* [Քաղուածք Քարոզից] – *Վասն ը՛ր ի լեառն հանէ եւ ցոյց անէ զփառս իւր…*

գ. *72ա* [Գիր ներողութեան եւ ատամնացաւի] –*Թէ որ ի մէջ նեղութ[ե]եան ընկիս… [յ]իշ[ե]ա՛ [զ]սուրբ Աննթիպաս…*

դ. *72ա* [Աղօթք] – *Հա[յ]ր մեր որ [յ]երկինս ես…*

ե. *365բ* [Աղօթք] – *Կարգամբք ատ քեզ, Տէր Աստուա՛ծ, եւ խնդրեմբ…*

զ. *366բ-7ա* [Գիր] – *Ծառ մի կայր ի մէջ երկրի, որ ոչ արմատ եդեւ եւ ոչ տերեւ…*

է. *369բ* [Անիծած է] – *Անիծած է տնկին Թանըչ, կընկանըչ տիվանըչ, իշուն քէվրանըչ, տղին բանըչ, իրիցուն պէզրկեանըչ, Թուրքին բարեկամըչ:*

Մնացք Գրուած է Թղկ.ին (1719)ի նոյնը ալ ձեռքով կրկնուած՝ 369ա, 369բ.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԹՄԱՆԱԿԻ

85ա Որ ողորմի ստացողի գրոցս՝ տէր Աւետիս կրօնաւորին եւ ծնօղացն եւ եղբարցն եւ ամենայն արեան մերձաւորացն. ամէն (նման՝ 25ա, 107ա, 157բ, 184բ, 202ա, 255ա):

166ա Թողութիւն արարէք, վռազն եմ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՁԵՌԱԳԱՅԻ

1. *12բ (Նշագիր)* Յիշատակ է սուրբ հաւորդաց ի ձեռն՝ Ղազար աստուածաբան վարդապետին, թվին ՌՃՀԸ. *(1719)*:

2. *369բ (Նոտրգիր)* Գրեցաւ գիրս ի թվին ՌՃԿԸ.ին *(1719)*, հոկտեմբերի ԻԶ.ին *(26)*:

3. *72ա (Նշագիր, ԺԸ. դ.)* Աստ գիրդ՝ տիրացու Մկրտ[իչ]ին ա գրեբ, ասաս:

4. *185բ (Նշագիր)* Տէր Մանուկ մեծաւոր եւ անարժան ծառաս օրհնված Թըրքին ՌՄԼԳ. *(1734)*, *(նման՝ 186բ)*:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ *3բ Քրիստոսի ծառայ Ղազար վարդապետ. 1210 (1761)*:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ *185բ Ի նվաստ ծառայ Յակոբէս հացեցս լակոբ (այսպէս) գիր: Ի նվաստ ծառայ Աստուծոյ տիրացու Պետրոսէս հացեցս շատ բարեւ տիրացու Հարապետէս, Գրիգոր որդիս տաս քարայ: ա, 2բ, 3բ, 71բ, 185ա, 331ա (գանազան բառեր): 184բ Ի նվաստ տիրացո[ւոյ հաս[ցի]է շատ բարի[եվ] կկոնդէս, Յակոբէս, Մարտիրոսէս Գրիգոր գէնիկ:*

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՁ *2բ, 3ա (Թռչուն)*:

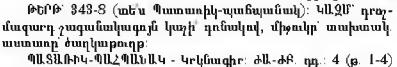
2166

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 3 տառբեր ձեռագրերից)

ԹՂԹՔ 343-3 (տե՛ս Պատարիկ-պատճառանք): ԿԱՁՔ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկր՝ տախտակ աստառը՝ ծաղկաթուղթ:

ՊԱՏՃԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ - Կրկնագիր: ԺԱ.-ԺԲ. դդ.: 4 (թ. 1-4) + 4 (թ. 340-343): Մագաղաթ, երկսիւն (11,5x8,2), ուղղագիծ մանր երկաթագիր, 8 տող, լատացաւած եւ անիւթեռնելի: ԺԷ. դ. կրկնագրուած (տե՛ս ձեռ. Ա, ե. 1):

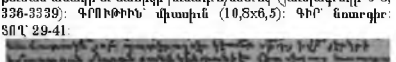
Նմուշ 2ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. կազմի կաշին ճեռնուած, եզրերը մաշուած, մէջին վնասուած, գեղակեր: Դռնակի մեծ մասը թափուած, կապիչներն ընկած:

ՁՈՒԱԳԻՐ Ա.

ԺԷ. դար (1628 իզ առաջ)

ԹՂԹՔ՝ 325 (5-317, 336ա-9բ). Գրուած՝ 8բ, 43բ, 90բ, 245բ-6ա: ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-ԻԸx12 (Ա, ԺԷ 11, ԺԹ, ԻԱ-ԻԲ, ԻԳ-ԻԷ 10, ԻԸ 1) +1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լատագծերով, խաչի եւ «CG», թագի, վեցթեեան աստղի եւ մանիկի լուսադրոշմներով (յատկագրի՝ 5-8, 336-3339): ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,8x6,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 29-41:

Նմուշ 27ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *ձ ա կ ա տ ա գ ա ր ք՝ 200ա: Լ ու սա ն գ ա ր ա ր՝* բուսական, թռչնային: *Ջ ա ր ա գ գ իր՝* հանգուցագիր, թռչնագիր: *Գ ոյ ն ե ր՝* կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. լատացներեամ խոնաութեան թեթեւ հետեւեր, զանազան բծեր, փոքրիկ պատռուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Բանիւ զանազանի]

1. *9ա-15բ* Այս է Աշխարհացոյց [Վարդանայ Արեւելցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 20, 251ա-7ա. ա/9աբ, բ/9բ-10ա, գ/10ա-3ա, դ/13ա-5բ:

2. *16ա-33բ* [Քարոզի Ղուկասու Լօռեցւոյ]

– 16ա Յանկ գոցս այս է – Ա. Քարոզ ի բան Սողոմոնի… Գ. Քարոզ վասն վեցօրեա արարչութեան…

ա. *16բ-23ա* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ Զի որ սրբութեամբ պանեն, զսրբութիւն սրբեսցին – *Ամենայն գիրք աստուածային, զԱստուած արդար գաւառ քարոզեն…*

բ. *23ա-3ա* Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Ով, արիք զնացուք – *Հրամայէ մարգարէն Միքիա. Արի՛ եւ գնա՛…*

գ. *28ա-33բ* Քարոզ ի բանին, որ ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած… – *Անդրանիկ այր միաշաբաթուս եւ սուրբ եկեղեցիս…*

4. *33բ-8ա* [Վասն գալստեան Նեռին] – *Արդ, զաւանեկոց ժամանակաց եւ զեղելութիւն իրացն…*

5. *38ա-9բ* [Ի յակոբայ թղթոյն Մեկնութենէ Սարգսի Շնորհալւոյ] (Ձեռ. 1563, 337ա) – *Մեծ են հաւատք, եղբա՛յրք, մեծ եւ ահաւոր…*

Բ. [Քառոզի Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քառոզի յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռաւն հատ., տպ. 1740. Ա/*81բ-9ա*: Բ-ԻՓ/*յբ*: Ա/*138բ-42բ*: ԱԼ-ԼՓ/*յբ*: ԼԹ/*121բ-4ա* (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի երեք իրս տեսանելի էր»): ԼԹ-ԼԵ/*յբ*: ԼՉ/*124ա-31ա*: ԼԶ/*131բ-4բ*: ԼԸ-Խ/*յբ*: ԽԱ/*142բ-6բ*: ԽԲ-ԽԹ/*յբ*: ԽԿ/*146բ-52ա*: ԽԹ-ԿԱ/*յբ*: ԿԲ/*88ա-95բ*: ԿԳ/*յբ*: ԿԿ/*95բ-9ա*: ԿԹ/*յբ*: ԿՁ/*99ա-104ա*: ԿԷ-ՀԲ/*յբ*: ՀԿ/*39բ -43ա*: ՀԿ-ՀԸ/*յբ*: ՀԲ/*52ա-5բ*: Ձ-ՁԿ/*114ա-21բ*: ՁԿ-ՂԵ/*յբ*: ՂԲ/*44ա-9ա*:

2. [Քառոզի յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաւն հատ., տպ. 1741. Ա-Ե/*յբ*: Գ/*187ա-94բ*: Է/*152ա-60բ*: Ը-ԺԱ/*յբ*: ԺԲ/*176բ- 82ա*: ԺԳ-ԺԷ/*յբ*: ԺԸ/*55բ-60ա*: ԺԹ-Ի/*յբ*: ԻԱ/*183ա-7ա*: ԻԲ-ԼԲ/*յբ*: ԼԳ/*104ա-5ա*: ԼԴ/*յբ*: ԼԵ/*105բ-7բ*: ԼԶ-ՂԲ/*յբ*: ՂԸ/*108բ-14ա*: ՂԹ-ՃԻԱ/*յբ*: ՃԻԲ/*170բ-6բ*: ՃԻԳ-ՃԻԹ/*յբ*: ՃԼ/*160բ-6բ* (սկ. «Նախ տեսցուք, թէ յորմէ ցեղէ էր»): ՃԼԱ-ՃԼԳ/*յբ*: ՃԼԴ/*134բ-8բ* (սկ. «Արարիչն ամենեցուն ստեղծեալ»): ՃԼԵ/*166բ-70բ*: ՃԼԶ-ՃՀԴ/*յբ*: ՃՀԵ/*194բ-9ա*: ՃՀԶ-ՃՋՀ/*յբ*:

3. [Քառոզի արտարոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *49ա-52ա* Նորին երկրորդ Գրիգորի Քառոզ – *Դարձեալ հարցանելի է, թէ, Վասն ի՞ր կոյի Լուսաւորիչ…*

բ. *107բ-8բ* Քառոզ ի բանն, որ ասէ. Վա՛յ ձեզ, որ արեալդ կ՚ել եւ ո՛չ ի գինո – *Վարդապետք ասեն, թէ, Քաղում է արբեցութիւն…*

Տարբեր ձեռագրեր կը քարոզից:

գ. *182ա-3ա* Այս է ԺԲ. աստիճանի հնատոյ հրեւտոնեից ուղղափառաց – *եւ գիտելի է, զի մի եւ բոլոր է հաւատ ընդանուր ուղղափառ եկեղեցոյ…*

Դ. *60բ-81բ* [Բժշկարան]

– *60բ* Յանկ կազմութեան գրոցս այս է –*Առաջին. տարուն Դ.ից եղանակացն… ԼԲ. Վասն երակաց ճանապէրոյ:*

1. ա. *60բ-1բ* Ա. Նախ բժշկարան եւ մեկնութիւնք չորից տարերացն – *Ի նմանութիւնք չորից եղանակացն տարուն, իսանուածք են մարմնոյ…*

բ. *61բ* Բ. [Ամենայն անդամոց մեկնութիւն. (ցանկից)] – *Յօրինեաց Աստուած գմարդն ԺԲ. յօդուածօք…*

2. *61բ-74ա* Գ (=Ի). [Ախրասպիդոյ] Վասն մարդակազմութեան եւ յամենայն անդամոց եւ գոյացութեան բոլոր մարմնոյն

Տե՛ս նեռ. 464, 56ա-72բ. Նխբ./*61բ-2բ*: ա/*63ա*բ: բ/*63բ-4ա*: գ/*64ա-5ա*: դ/*65ա-6բ* (անխորագիր): ե/*66բ-7ա*: զ/*67ա*: է/*67ա*բ: ը/*67բ*: թ/*67բ-8ա*: ժ/*68ա*բ: ժա/*68բ-9ա*: ժբ/*69ա*: ժգ/*69ա*բ: ժդ/*69բ*: ժե/*69բ-70ա*: ժզ/*70ա-1բ*: ժէ/*71ա* (§ ժթ-ից յետոյ): ժը/*71բ-2բ*: ժթ/*72բ-4ա* (այստեղ ժչ):

3. *74ա-8ա* ԻԱ. Վասն բնութեան մարդոյ – *Թէ ի չորից գոյացեալ է, զի չորք պատճառ են լինելութիւն մարդոյն…*

4. *78ա-80բ* ԻԲ. Յանուն Աստուծոյ է գիր մեկնութեան եւ հարցումն իմաստնոց Քերականաց ոտոյն ընդ բժշկապետսն ի Հռոմոց եւ Հնդկաց, յորժամ ժողովեցաց գնոսա ի մի վայր, զի զճշմարիտն գիտասցէ զդոցա ճարտասանութիւն – *Ասէ, Պատմեցէ՛ք ինձ զգոյացութիւնք, որ ի մարմինն տպաւորեալ է…*

5. ա. *80բ* ԻԳ. Վասն ցաւերուն, որ մարդ ոգէ ի մարդ փոխէ ծաղիկն… – *Եւ ասեն ոմանք, Թէ, Պիսակութիւնն փոխի…*

բ. *80բ-1բ* ԻԴ. Վասն նշանաց, որ լինի առ հիւանդն զկենաց եւ զմահուն – *Արծան է բժշկին, որ երբ առ հիւանդն մտանէ…*

Ձկտեղ բացակայում են ցանկի ԻԴ-ԼԳ. նիւթերը. Իբ. Վասն մարդկան բնութեան: Իգ. Թրատ եւ նշան առողջութեան: Իէ. Վասն խօսից Գեպատոսի: Իվ. Խուսք Յայորայ բժշկին: Իթ. Վասն երիտասարդացն: Լ. Վասն ծերոց բնութեանց: Լա. Վասն նշանաց ընդնոյ (այսպէս): Լբ. Վասն հիանդին մահու եւ կենաց: Լգ. Վասն երակաց ճանաչելոյ:

Դ. [Բաճի զանազաճի]

– *199բ* [Յանկ] – *Առաջին. Պատմութիւն սրբոյն Յովհաննու… Զորրորդ. Հարցումն Յորնաղի…*

1. *200ա-96ա* Պատմութիւն սրբոյն Յովհաննու Ոսկեբերանի…

Տե՛ս ձեռ. 1785, 9ա-183բ. *Յանկ/յբ*: ա-ծթ/*200ա-95ա*: կ/*295բ-6ա (յիշ.)*: *Գլուխներն առանց խորագրի եւ առանց գլխադամարի են:*

2. *296բ-9ա* Ի մեծի ձրագալուցի Ծնընդեան եւ Յայտնութեան Տեառն մերո Յիսուսի Քրիստոսի, երանելոյն եւսէբի եպիսկոպոսի ասացեալ խասւ ի Ծնունդն Քրիստոսի յերուսաղէմ քաղաքի – *Ի սէջ ամենայն քրիստոսասիրաց զՔրիստոսէ խոստացա ճառել…*

3. *299բ-306ա* Ի մեծի աւուր Յայտնութեան Տեառն մերո Յիսուսի Քրիստոսի, երանելոյն Գրիգորի Աստուածաբանի Նազիանզու եպիսկոպոսի ի Յայտնութիւն Տեառն – *Քրիստոս Ծնեալ լինի, փառաւորեցէ՛ք…*

4. *306բ-16ա* Հարցումն Յորնաղի եւ պատասխանի Մովսեսի Հայոց Քերթողի եւ Դպրի փիլիսոփայի – *Հարց. Է՞նք են երկու ի բնութեանցն Քրիստոսի, եթէ՞ անէնք:* Պատասխանի. *Էնք…*

Սկզբում եւ վերջում կծագիրք. 306ա Ծառ գոյացութեան. Երկոտասան հոդմունք, 316ա Ծառ իմաստասիրութեան:

5. *316բ-7բ* Սուրբ վարդապետն Հայոց Վարդան յԱրեւելից առաքեաց ի Հռոմկլայն զայս գիր – *Վասն սուրբ եւ փրկական տնօրինական սրբութեանցն Քրիստոսի Աստուծոյ մերո այս գոսա ի գրոց… Յորժամ առին գթագաւորական քաղաքն մեծ թագաւորքն Ֆռանկաց… Եւ արդ, այսպէս օրինակեցաւ Տնօրինական սրբութիւն, եւ օրինակս բարեմանեցաւ ի Հռոմ գրոց ի հայ գիր ի թվին ՈՀ. (1221), ամէն: Հայր մեր:*

Ե. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԲ-ԺԸ. ԴԴ.

1. *1ա-4ա, 336ա, 337ա-8ա, 340ա, 341բ-3բ* [Մեկնութիւն հայերէն բառից] – *Բռնագաւազ թէ յաղթել, Մնափառ թէ ամբարտաւան, Գեհ թէ ճանապարհ կամ փողոց կամ շուկայ... Թիկնոց թէ փիլոն:*

2. *5ա* [Քաղուածք զանազանի] *Իսկ nrf գերկրուորս առօել պատուեն ման գերկնաւորն... – Եւ ասէր նա, զի եթէ բառնան փորձութիւնք...*

3. *5ա-8ա* Հարցմունք եւ պատասխանիք, ի Գրոց արբոց ասաց[ևալ] – *[Հարց]. Մինչ ոչ էին ստեզծեալ հրեշտակք եւ մարդիկք, գաստուածոնքին ո՞վ փառաւորէր: Պատասխանի. Հայր յիրոյ փառաւորէր...*

4. *339աբ* [Տաղ] («Տեր Աստուած», «Ի ա ե») – *Տէրն է գրեալ օրէնք հին / Մատամբըն տուբ աստուածային...*

5. *3բ [Մանուկք]* – *Կանեփի սերմբ կանանց վախտը, որ կաթէ չորացնես, յաւ ծեծես ջրով խարնես խմցնես (այսքան):*

4-5-րդ միաւորները գրուած են ժէ. դ., հաւանաբար տէր Յակոբի ձեռքով:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

200ա Ծաղիկն գէշ եղաւ, կտրեցի գիւուխտն:

306ա (Կարմրագիր) Ջատացող սորայ/// (բաց):

317բ Ով գիր, որ մնաս,
Ով ձեռք, որ հոգանաս,
Ով եղբայր, որ կարգաս,
Ով թէ զեղկեիս չի մոռանաս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՈՏԱԳԱՅԻ

1. *317բ Յիշատակ է այս գիրքս մահդասի Կարապետին եւ իւր կողակցոյն՝ Թվիին, որ թվին ՌՀԷ. (1628) ամին փոխեցաւ առ Քրիստոս: Աստուած իւրն հանգիստ եւ արքայութիւն պարգեւեսցէ ի միւսանգամ գալըստեանն. ամէն:*

Եւ սոյն ամի ստացաւ գոսբրք գիրքս, որ էր թվին ՌՀԷ. (1628). ամէն:

2. *336բ Ես Նուաստս ի քնաւից, մեղսապարտ ծառայս Աստուծոյ՝ մահդասի Կարապետ, որդի Աւտոհիլին, որդոյ Մարտիրոսին, յալագին պլաք եւ սգաւոր անձամբ գասն կողակցին իմոյ՝ Թաւվին, որ քառասուն եւ Ք.ինն (9) ամեաց հասակաւ հասաւ առ ջանկալին՝ ելանել ի մարմնոյ աստի եւ մտանել ի հանգիստն առ ի մաստուն կուսանսն: Որքան հայէի, աւր ըստ աւրէ աւեյոյր սուգ իմ անմխիթար, եւ իմ ճար իմացեալ մխիթարելոյ՝ գնեցի գոսբրք տառս, որ է քառակ գիրք, եւ կարդայի եւ սովաւ մխիթարէի սիրտ իմ ի տրտմութենէս եւ ուրախ լինէի: Դարձեալ յիշեցէք ի մաքուր յաղաւթս ձեր զհայրն իմ Աւտարկն եւ զմայրն իմ Զատէն, եւ զկողակիցն իմ Թաւվէն, որ յայսմ ամի հանգեծ առ Քրիստոս, եւ դուստրն իմ զՏուտումն, եւ զթոռոնեաքն իմ զփոքր Աւտարկն եւ զՄարիամն: Եւ դարձեալ կրկին անգամ յիշեցէք զեղբարքն իմ զՄարտոն եւ զհանգուցեալ եղբայրն իմ զԱկէր, եւ զքվէր|337ա|քն իմ զԹադիոն եւ զՄսկի տատիկն եւ զամենայն արեան մերձաւորսն իմ. ամէն:*

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք. Ռ. էջ 292-3:

3. *337ա Դարձեալ յիշեցէք ի մահդասի Կարապետն եւ կողակիցն՝ Մարիամ, եւ գորդիքն իւրեանց՝ Զեփեթէն, որ ծնաւ ի թվին Հայոց ՌՁ. (1631) ամին, ի մէջ Ագուհացիցն, եւ միւս որդին իւր՝ Յակոբոսն, որ ծնաւ ի թվին Հայոց ՌՁՌ. (1633), ի մէջ Ագուհացիցն, եւ դուստրն իւրեանց՝ Թագուհին. յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ասացէք, Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն: Հայր մեր:*

4. *337ա Յիշեցէք ի բարի՝ զՄարիամն, որ Ծ.ամեայ (50) էր, փոխեցաւ առ Քրիստոս ի թվին Հայոց ՌՂԱ. (1642). յիշեցէք եւ զհայրն իւր՝ զԹեղանն, եւ զմայրն՝ զՍավրուն, եւ զեղբարքն՝ զՅակոբն, եւ զորդիքն իւր՝ զՅակոբոսն, եւ զԹագուհին. ամէն: Հայր:*

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք. Գ. էջ 66:

5. *1բ (ժէ. դ.)* Տէր Յակոբս գրեցի գայսպիսի բանս բարեխոսութեամբ հրեշտակաց:

6. *4բ* Թվին ՌՃ[ժ]Հ.նում *(1668)*, Շաբաթ ամսին Ա. *(1)*, քարպիճի խէսպին ԻԲՁ. խէրուր ԻԲ. ԻԲ. ԻԲ. ՌԲ. խէրաս *(այսպէս՞)*:

7. *340բ* Թվական հազար հարիւր երեսուն Գ. *(1684)*, Ղամար ամսին Ե.ումն *(5)* էր. Ես՝ տէր Մկրտիչս գայս գիրքս առայ Աստուածապով վարպետիցն, գլխէ գլօվս կարդացի, խիստ մանար էր գրած. Աստուած ողորմի սորա աշխատողացն. ամէն:

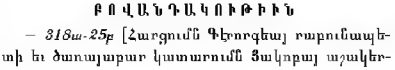
8. *8ա* Թիւն ՌՃՀԸ. *(1778)*, մայիս ԻԲ. *(22)* Քարոզգիրքս տվի Սողոմոն տիրացուին՝ յիշատակ ինձ՝ տէր Ղազարի դուստր ապաշխարող Մարիամիս, որ մականուն իմ Զիզ կոչի:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՆ՝ *9բ, 121բ Քրիստոսի ծառայ Սողոմոն վարդապետ. 1231 (1782):*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ժէ. դար

ԹԵՐԹ՝ 8 (318-325): ՊՐԱԿ՝ 1x8: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 15,3x10,3: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիմ (11x6,5): ԳԻՐ՝ նուտրգիր: ՏՈՂ 22:

Նմուշ 319ա

Վիճակ՝ բաւարար. վերջից պակասած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

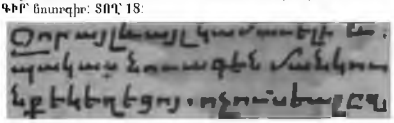
– *318ա-25բ* [Հարցումն Գէորգեայ ռաբունապետի եւ ծառայաբար կատարումն Յակոբայ ուրակեր-

տի. ձեռ. 2017, 1ա] – *[Ջ]հրաման հարկի բաբունոյդ իմոյ... յաղագս աւուրց հնձից ստուգութեամբ քննել... եւ լեկեղեցի սուրբ Ջ. զսքայի արեգական յոր/// (շար. թափուած)։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԶ. դար

ԹԵՐԹ՝ 10 (326-335)։ ՊՐԱԿ՝ 1x10։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵԶՄՈՒԹԻՒՆ՝ 14,3x10,2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x7)։ ԳԻՐ՝ նուռզիր։ ՏՈՂ՝ 18։

Նմուշ 333ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, լուսացերուում խոնաւութեան հետեւր, զանազան թեր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *326բ–32բ* Երանելոյն Եպիփանու եպիսկոպոսապետին Կիպրոսի արարեալ Պատճառս Երգոց Սաղմոսարանին – *Ջամենայն ինչ, զոր ասաց հայրն մեր Աբրաաս...*

1. *332բ–5բ* Բան ի Յոհաննէս Գառնեցոյ հոգեվի վարդապետի, զոր ասէ Դաւթեան Սաղմոսին, զոր ոմանց յերկբայս թուի – *Ջնաղմոս Դաւթի, մանաւանդ զերգս Հոգոյն Սրբոյ...*

3. *335բ* [Գովասանութիւն Սաղմոսին, ասացեալ ի սրբոց վարդապետացն. ձեռ. 1117, 446ա] – *[Աստուած]այինն այս բուրաստան, / Սաղարդագարդ Սաղմոսարան... / Երկնաւոր հարսինս եկեղեցոյ /// (շար. թափուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

326ա (Սկ. թափուած) ///իդ զիմաստութիւն ըստ ախմար գիտութեան մերոյ եւ տկարութեան եւ ժամուս փութոյ՝ համառաւտ եւ յայտնի բանիւ։

(Ալլ ձեռք) Մ վ հինգ իմաստուն։

Այս յիշատակարանին խախորդել է, հաւանաբար՝ խրատք հինգ պնագիրք։

ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ *4բ աւազակնաց անունսըլ դեմասէր կոստաս աջմէ յոր ձախմէ։*

Ձա (զանազան բառեր), Ձբ մեղքոդ դուստր Սաւուդայ։ Մ/ս հայր, մայր, Ամրամ, յոբաբեան։

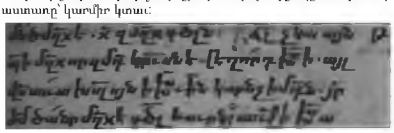
2167

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՊՂԳ. – 1424

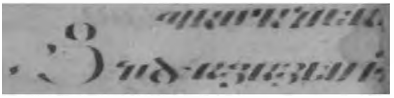
ԳՐԻՉ՝ Մկրտիչ աբեղ. Դրիմեցի։

ԹԵՐԹ՝ 329+1 (կրկն.՝ 105)-1 (թուիչ՝ 272)։ չգոյած՝ 1բ-4բ, 326բ-8բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ԻԷx12 (ԺԸ 14, ԻԷ 10)+1x3։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 13,8x9։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x6,2)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (Զարեհիա յաւելագողի՝ 320բ-4բ)։ ՏՈՂ՝ 21։ ԿԱՋՄ՝ դրոշմագարդ շագանակագոյն կաշի՝ դոմնակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր կտաւ։

Նմուշ 134ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Մեկնութիւն Սաղմոսաց՝ ԺԸ-ԺԹ դդ.։ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), ստացուած եզրաձատուած 1 թերի ընդլայնակի ճատուածով եւ ճատուած մասերի ընդերկայնական երկտակումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (13x8,3), ուղղագիծ երկաթագիր, տող՝ 13-14 (Ա-Բ), 11 (Գ-Դ)։ Կարդալ՝ Գա, Բբ, Գբ, Ձա, Դա, Ձբ, Գբ, Բա։ Դա ⁄⁄⁄ Սկիզբն բանից հոգ ճշմարտութիւն [է], եւ յափեան են ամենայն իրաւունք առդարութեան ո՛ր (ձԺԸ 159-160)։ Ձնեստա գո////»։ (Տե՛ս “Revue des etudes Armeniennes”, XVII, 1983, B. Outtier, p. 244).

Նմուշ Բա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *5ա–320ա* [Քառոգքիրճ Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քառոգք Ձատյինն հատորն]

Տե՛ս Ձմեռան հատ., տուլ. 1740. Ա-Ի/յինք։ ԻԱ/*268ա–72բ*։ ԻԲ-ՁԱ/յինք։ ՁԱԳ/*183ա–90ա*։ ՁԱԴ-ՃԱԳ/յինք։ ՃԱԴ/*50ա–4բ*։ ՃԱե-ՃԿԱ/յինք։

2. [Քառոգք յերկրորդ հատորն]

Տե՛ս Ձմեռան հատ. տուլ. 1741. Ձ-Զ/յինք։ Ե/*151բ–64բ*։ Ը-ԺԱ/յինք։ ԺԲ/*204բ–13բ*։ ԺԳ-ԺԵ/յինք։ ԺԶ/*259ա–65ա*։ ԺԷ-ԻԵ/յինք։ ԻԶ/*197բ–204բ*։ ԻԷ-Լ/յինք։ ԼԱ/*72բ–7բ*։ ԼԲ-ԼԶ/յինք։ ԼԷ/*242ա–53բ*։ ԼԸ-ԽՓ/յինք։ ԽՂ/*190ա–204բ*։ ԽԱ-ԽՁ/յինք։ ԽԷ/*307բ–15բ*։ ԽՒ/*253բ–9ա*։ ԽՓ-ՄՒ/յինք։ ՄԳ/*315բ–20ա*։ ՄԴ-Ձ/յինք։ ՁԱ/*213բ–20բ*։ Ձ-ՁԳ/յինք։ ՁՂ/*114բ–75ա*։ Ձե/յինք։ ՁՉ/*110ա–8ա*։ Ձէ/*118ա–24բ*։ ՁԸ/*124բ–31բ*։ ՁՓ/յինք։ Ղ/*131բ–44բ*։ ՂԱ/*144բ–51բ*։ ՂԲ-ՂԳ/յինք։ ՂԴ/*104բ–10ա*։ Ղե/յինք։ ՂՁ/*220բ–3ա*։ Ղէ/*223բ–30ա*։ ՂԸ/*230ա–3ա*։ ՂՓ/*233ա–6բ*։ Ղ/*236բ–9բ*։ ՂԱ/յինք։ ՂԲ/*230բ–42ա*։ ՂԳ-ՂԶ/յինք։ ՂԷ/*77բ–86բ*։ ՂԸ-ՃԲ/յինք։ ՃԳ/*54բ–61ա*։ ՃԴ-ՃԱ/յինք։ ՃԱ/*293բ–307բ*։ ՃԲ-ՃԴ/յինք։ ՃԵ/*237բ–95ա*։ ՃԶ-ՃԸ/յինք։ ՃԺ/*25բ–9ա*։ ՃՄ-ՃՄՄ/յինք։ ՃՄԲ/*29բ–36բ*։ ՃՄԳ/*37ա–46բ*։ ՃՄԴ/*5ա–9ա*։ ՃՄԵ/*9ա–10բ*։ ՃՄԶ/*10բ–3ա*։ ՃՄԷ/յինք։ ՃՄԸ/*13ա–5ա*։ ՃՄՓ/*15ա–7բ*։ ՃԿ/*17բ–20ա*։ ՃԿԱ/*20ա–2ա*։ ՃԿԲ/*22ա–3ա*։ ՃԿԳ/*23ա–5ա*։ ՃԿԴ-ՃԿԸ/յինք։ ՃԿՓ/*43բ–50ա*։

3. [Քառոզ արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *61ա-72բ ԺԶ.* Քառոզ Փոխման Աստուածածնին, ի բան. Բազումք դատեր ստացան մեծութիւն... *– Ջնախատեսութիւն աստուածապսակ արքային Սողոմոնի... առաւելութեան կուսին... // 72բ* ՋՅակոբ վարդապետ Ղրիմեցի, գշարադրօղ բանիս, յիշեցէ՛ք ի քրիստոս, եւ գեղեցիկ գրիչս:

բ. *86բ-96ա ԺԹ.* Նորին Քառոզ վասն Յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Յարեաւ Աստուած, եւ ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա *– Հրամայեաց Աստուած երբեմն մեծին Մովսէսի առնել տապանակ...*

գ. *96ա-102ա Ի.* Նորին Քառոզ Յարութեան, ի բանն, որ ասէ. Ի գիշերի համբառնէ՛ք զձեռս ձեր... *– Բե՛ր նախ տեսցուք, թէ ընդէ՞ր ի գիշերի ասէ...*

դ. *102ա-5բ ԻՆ..* Նորին Քառոզ վասն պաշտամանն գիշերոյ, ի բանն. Զարթի՛ր, փա՛ռ իմ... *– Վեց է տեսութիւն բանիս: Նախ՝ ի դէմս Դաւթի փառք կոչէ...*

ե. *178ա-83ա Լ.* Նորին Քառոզ ի դէմս եկեղեցոյ եւ Կուսին, ի բանն, որ ասէ. Ահի՛, Տէ՛ր, ի ճանգիստ հո... *– Ջի՞նչ է հանգիստն, որ ասէ: Պատասխանի. Գիտել պարտ է, զի հարչիլ ասի...*

զ. *265ա-3ա Խե.* Յաղագս սրբութեան սպասաւորաց եկեղեցւոյ. [ի բանն]. Ուր գնայր ի ճանապարհ անքին... *– Որպէս սրբագոյն պահելի է /// եւ գանաւթս եկեղեցոյ քան զանօթս աշխարհական...*

է. *272բ-87բ Խէ.* Գրիգորի Նաւմեծի, հաջ հռետորի, Յոհաննու Որոտնեցւոյ աշակերտի Քառոզ ի բանն, որ ասէ. Վասն որոյ ած զԲեզ Աստուած... *– Լոյս ի լուսոյ ասեն զԲանն Աստուծոյ ի [կուսէ] ծնեալ...*

Բ. ՅԱԿՆԱԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԵ-ԺԸ. դդ.

ա. *320բ-4բ* Վասն պարծելոյն ումանց առ Պետրոս, զոր սուտ պարծին *– Հարց. Ջի՞նչ է ասելն Տեառն առ Պետրոս. Մինչ ժամուկ էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր... Այս է իմաստ բանիս, զի Պետրոս իւր ժողովուրդն եւ դհօտն... Այլ մերձ կատարածի դառնան լատինք /// (շար. թափուած):*

բ. *1ա* [Քաղուածք] *– Ի սկզբանէ արար: Նախ սկիզբն ցուցանէ...*

գ. *325աբ* [Քաղուածք] *– Խնդրի եւ Յիսուս, թէ ժ. բան էր որպէս կիտեի...*

դ. *329բ* [Քաղուածք] *– Ջի ոչ եմք, ասէ, պատկեր Աստուծոյ...*

ա գրուած է ԺԹ. դ. Ջամարայի ձեռքով (տե՛ս յիշ.):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

223ա Ջանարհեստ եւ գմեղապարտ գծող գրոյս յիշեա՛:

293ա Ջմեղաւոր եւ գանարժան հողս աղաչեմ յիշել ի Տէր:

320ա Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեան՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն: Արդ, գրեցաւ Քառոզգիրքս հաւաքեալ, զոր արարեալ է սուրբ եւ տիեզերալոյս վարդապետին Գրիգորի: Որ եւ եդէ եւ՝ անպիտան եւ անիմաստ, մեղօք լցեալ Մկրտիչ սուտանուն աբեղայս Ղրիմեցի եւ յերուսաղէմ Փրկչի վանացս փակակալ եւ գհարաղատ եղբայրն իմ՝ հեզահոգի՝ զՏիրատուր աբեղան եւ զՄարուգէ փիլիսոփայն, եւ զԳրիգոր միաչնակեցն, եւ զայլ ամենայն միաբանք Փրկչիս: Ջի փափաքմամբ սիրով սկսայ եւ խիստ շտապով գրեցի, զի օրինակն չին ի տալ, եւ ձմեռն էր, եւ ցուրտն ճաւ, եւ յանաքն աւեր, եւ յաւժարութիւնս սրտիս մոռանալ եւս զպակասութիւնն: Արդ, աղաչեմ, զի անմեղադիր լինիք տկարութեանս եւ ծողութիւն մեզաց հայցեցէ՛ք՝ որք կարդաք կամ օրինակէք: Արդ, գրեցաւ սա ի թվիս Հայոց ՊՀԹ. *(1424)*, եւ Սուրբ քաղաքս երուսաղէմ եւ ի Փրկչի վանքս:

Տե՛ս ԺԵ. դ. յիշ-ք, և., էջ 324:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՅՈՒՑ

1. *51բ (ԺԵ. դ., բոլորգիր)* Աղաչեմ զքեզ, վարդապե՛տ, մի՛ մոռանար |*52ա*| զիս ի քո պատարագն, Աստուծոյ սիրուն համար:

65բ (ստ. լս., նոյն ձեռքով) Ջձանձրացող՝ Ջաֆարաչ, *որ յամենայն ժամ |66ա| կամ ի վիշտի, վա՛յ ի յանձինս ի տուէ եւ ի գիշերի:*

147բ (ստ. լս.) Ովք ընթերցողք, Ջաֆարաչ *// |148ա| յաղօթս յիշեցէ՛ք եւ զծնողսն իմ, եւ Աստուած զձեզ յիշէ:*

229բ (ստ. լս.) Ջմեղաւոր Ջաֆարէս յիշեցէ՛ք:

2. *35բ (ԺԸ. դ., բոլորգիր)* Աստուած ողորմի՝ տէր Ջաֆին |*36ա*| ննջեցեալոցն:

3. *329ա (նոտրգիր)* Թվին ՌՃՁՔ. *(1733)* եւ ամսեանն գեկտեմբերի ԺԷ. *(17)* ծնունե[դն պատի քՍտեփաննոսի, լուանի ԻԲ. *(20)*, օրն Բ.շաբթի:

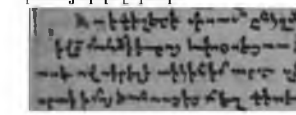
4. *326ա* Թվին ՌՃՁ. եւ ե.ին *(1736)* գնեցաւ: Յիշատակ է հոգէնուաճ եւ ծաղկալի բուրաստանս այս փոքրիկ՝ ումն քրիստոսասէր Մելիոն անուն քրիստոնէի, որ ատացեալ զսա ի հալալ եւ ի քրտնաթաթախ ըստացուածոց իւրոց, եւ ետ յիշատակ՝ Բաղէիլիշեցի սարգսաւագ Գալուստին. իւր ծնողացն մասն եւ բաժին: Արդ, բարով վայելեսցէ եւ յիշեսցէ միշտ գտօղն սորին, եւ ինքն յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ. ամէն:

2168
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԷ. դար

ՍՏԱՑՈՂ՝ Հռեհայ Պալի:

ԹՒՐՔ՝ 327. չգրուած՝ 1եր: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԸ×12 (Ա 13, ԻԲ-ԻԹ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յուսագծերով եւ եռամիճիկ յուսադրօշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15×10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (9,5×6,3): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 22: ԿԱԶՄ՝ դաշխմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակ, առտառի՝ դեղազարդ կռատ. յուսանշակոցներ՝ կարմիր:

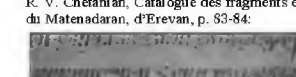

Նմուշ 194ա

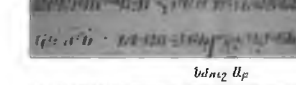
ՄՈՒՐԱՆԱԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Լուսաւորագարդ՝ քառակաս, թոյլային: Զարդագիր՝ թոյնագիր, հաճգուագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ:

ՊԱՏՃԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – 1. Աւետարան Մատթէոսի: ԺԱ դ.: 1 (Ա), սկզբից, ստացուած 1 թերթի վերին կէսից: Մագաղաթ, միասիճ, ուղղագիծ երկաթագիր, տող՝ 8-9: Կարդայ՝ Աւա-ւր «/// եւ ի գերութենէն բարեդացոց... Հրեայ[տանեի] ///» (Ա. 17-Բ. 1):

2. (Յուսարէն), ԺԲ-ԺԳ դդ.: 1 (Բ), վերից, ստացուած ընդլայնակի եւ ընդհակայնակի հատուած, 1 թերթից: Մագաղաթ, նախապէս երկսիճ, այժմ միասիճ (11×8), տող՝ 26-27, տե՛ս R. V. Chetanian, Catalogue des fragments et Manuscrits Grecs du Matenadaran, d'Erevan, p. 83-84:

Նմուշ Ա

Նմուշ Բա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար յուսանշկներում փաթիթի պատռուածքներ, զանազան թծեր: ԺԷ. պրակի վերին էջին (205բ) գոյած ԺԸ. հատոր, յանի՝ չիմ ԺԸ. պրակ: Կազմի կռշին՝ հեռուած, եզերը՝ մաշուած, մկրի կտրին վերից վար 2 տեղից ճաքած: Դանակն ու կռալչեներն՝ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *2ա-17ա* Ա. Գրիգորի Եռամեծի... Քարոզ վասն գալստեան եւ դատաստանին. Զի որպէս փայլակն... (Ամառան ՃԿԶ.) – *Զփրկական գալուստն Քրիստոսի...*

2. *17ա-21բ* Բ. Երանելոյն Եփրեմի ասացեալ է Վասն պահելոյ զսուրբ կիրակի – *Պատուեցէք զօր կիրակէին, ո՛վ անմիտք...*

3. *21բ-5բ* Գ. [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Քարոզ յաղագս խոստովանութեան, ի բանն... Ապա թէ խոստովան լինիմ զմեղս մեր... (Ամառան ՀԸ.) – *Ի վերայ այսմ բանի Ջ. իրս տեսանելի է:*

4. *26ա-34բ* Դ. Նորին Քարոզ Գրիգոր Եռամեծի վասն պաշտպան պատուհասի, ի բանն... Փող հարէք... (Ամառան ՀԹ.) – *Ի վերայ այսմ բանի չորս ինչ ասելի է:*

5. *34բ-5ա* Ե. [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Քարոզ խոստովանութեան, ի բանն]. Լուացարո՛ւք, սրբեցարո՛ւք (Զմեռոն ԿԹ.) – *[Զ]սրբութիւն աղտեղութեան...*

34բ Գրչից՝ «Այս խոստովանութեան քարոզս մի է, թէ կարողութիւնդ բերէ, որ զամէն ասես, նա ասա՛, եւ թէ ոչ, սկիզբն յասածից այլ արա՛ յայտում որ. յարմար է»:

6. *38աբ* Զ. Վասն ժամանակաց գիտելոյ զի որքան է – *ՅԱդամէ[ն] մինչեւ ի ջրհեղեղն առ Նոյի... եւ Հայ թվականն հիմա ՊՃՄ. (1402) է...*

7. *39բ-43բ* է. Սակաւ բան ինչ ի Հաւրցմանց Գրոց [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] ասա գրեմ – *Հարց. Որպիսի էր նոյեան տապանին ձեւն...*

11 հարց. 1բ՝ Գ հատորից, 10բ՝ Զ:

8. *43բ-8ա* Ը. Քարոզ ի քան, որ ասէ. եւ հրամայեաց Դաւիթ թվել զծովղուարդն – *Էր զի առաջին ժամանակն նահապետքն երկար ապրէին...*

9. *48ա-9ա* Թ. Երկոտասան առաքեալն ուստի՞ է կամ յորմէ՞ ցեղէ կամ ո՞ր կատարեցան – *Պետրոս եւ Անդրէաս ի ցեղէն Նեփթաղիմա...*

10. *49ա-58բ* Քարոզ եւ պատմութիւն վասն գալստեան Գօգայ եւ Մագօգայ – *Յետ դարձի գերութիւնն Բաբէլացոց...*

11. *58բ-9բ* ԺԱ. [Վասն դատաստանի. ձեռ. 2126, 94ա] – *Արդ, գիտելի է թէ որով հաւասկաւ լսանէն...*

12. *59բ-62բ* ԺԲ. Պատմութիւն Մեծի ուրբաթին Խաչելութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Աւսէ Պօղոս. Կտակ եւ չէտ մահուն է հաստատուն... Ո՛վ Գաբրիէլ /// (շար թերթ)*

13. *63ա-5ա* ԺԳ. Ոոր գոչման եւ վասն հառոգի: Նախ ասա՛ զպատմութիւն մեծաւսան եւ Ղազարու – *Զմեծութսուն, որ գիտաք աշխարհիս վայելեաց զանազան հեշտութեամբ...*

14. *65բ-70բ* ԺԴ. Նորին Գրիգորի եռամեծի Քարոզ վասն աղօթից, ի բանն, որ ասէ. Ես առ Աստուած կարդացի – *Ի բանէս այս Դ. իրս խնդրելի է: Նախ՝ թէ քանի՛ պատճառի ընդ առաւօտ աղօթեմք...*

15. *70բ-1ա* ԺԵ. [Վասն արծաթոյն] – *Աւսէ Յիսուս ցաշակերտսն իւր. Ուսո՛ի իցէ արծաթս այս...*

16. *71ա* ԺԶ. [Վասն ծորայ] – *Ծոր ՀԲ. ամաց էր, որ փորձեցաւ...*

17. *71աբ* [Յուզումն օրինութեան կարգատուրութեան] – *Երանելին ինքն Մաշտոց գնաց ի Կազաւիոյ քաղաքն եւ եբեր զվերծաւրհնէքը…*

18. *71բ-9բ* ԺԷ. Պատմութիւն գեղցուկ եւ ոճով բանիւ (Պատմութիւն մանկանն եւ աղջկանն) – *Այր մի էր իշխան ի քաղաքի մի եւ ունէր անշափ գանձ…*

19. *79բ-98բ* ԺԸ. [Առակք Վարդանայ Այգեկցւոյ]

ա. *79բ-98բ Առիւծն եւս, զի ահա գայլին փախստական ամենայն կենդանիք… բ. 80աբ Գայլն եւ աղուեսն եւ ջորին եղեն եղբայրք… գ. 80բ-2բ Այր մի ունէր բարկացող եւ անպէտ կին մի… դ. 82բ-4ա Թագաւոր մի կամեցաւ շինել աշտարակ մի… ե. 84աբ Կայր երէց մի եւ խիստ սակմոսաէր… զ. 84բ-5ա Եկն աղքատ ոմն ի գիւղ մի… է. 85ա-6ա Այր ոմն ունէր որդի մի, եւ եղեւ կրօնաւոր… ը. 86աբ Թագաւոր մի ի տեսութիւն գնաց առ սուրբ հայր մի… թ. 86բ-7բ Երկու վաճառականք ընկերացեալ… ժ. 87բ-8բ Երկու մարդ միմեանց յոյժ բարեկամք ընկերացեալ… ժա. 88բ-9ա Երէց մի աղքատ գնաց մօտ առ մսագործն… ժբ. 89աբ Կին մի ունէր ժ. (10) այծ… ժգ. 89բ-90բ ի Պաղտատ քաղաքն կայր հիւս մի… ժդ. 90բ-1ա Իմաստասէր ոմն սահմանեաց բան մի… ժե. 91ա Այր ոմն գնաց հիւր մէկի մի… ժզ. 91աբ Այր ոմն փիլիսոփա եղեալ ի բանդ թագաւորին… ժէ. 91բ-2ա Այր մի մեծատուն եւ փարթամ, եւ կինն յոյժ շնար… ժը. 92բ-3ա Ասի առակաց. Այր մի գնաց առ դատաւոր քաղաքի… ժթ. 93ա-4ա Աղուեսն առեալ գչիտն… ի. 94աբ Այր մի խիստ պարտական էր եւ չունէր ճար… իա. 94բ-5ա Աղուեսն գտաւ թուղխ մի… իբ. 95աբ Այր մի կորուսեալ էր գէշն… իգ. 95բ Աղուեսն էառն կաքաւ մի… իդ. 95բ-6ա Կին մի գնայր ի դրախտն իւր… իե. 96աբ Կին մի մեծահասակ եւ սաստիկ գէր… իզ. 96բ-7ա Այր մի ցանկեալ էր յընկերւոջ ծառի տակ մի… իէ. 97աբ Էրաք բազումք երթային ի գործ արքունի… իը. 97բ-8ա Էշ մի էր ի ներքին Հնդիկս… իթ. 98աբ Երէց մի գոզացաւ գկով այրի կնոջ միոյ… ի. 98բ Աղուեսն եւս որոգայթն պանիր…*

20. *99ա-108բ* ԺՓ. Հարցմունք սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին եւ պատմութիւն (այսպէս) հրեշտակապետին Միխայէլի վասն հոգոց մարդկան – *Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչն Հայոց գիտ. (40) տիւ եւ գիշ. (40) գիշեր հաց ոչ եկեր…*

21. *108բ-11ա* Ի. [Յաղագս հարցաքննութեան Յիսուսի] – *Եւ ի հարցանելն քահանայապետին գՅիսուս վասն վարդապետութեան եւ վասն աշակերտացն…*

22. *111ա-2բ* ԻԱ. [Քարոզ Յոհաննու. ձեռ. 2890, 12բ] Յաղագս շնութեան եւ պոռնկութեան –*Քրիստոնեայքն մի՛ անկցին անխտ շնութեան…*

23. *112բ-3ա* ԻԲ. [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Եւ թէ Ագամ չէր մեռեալ, դի՞նչ լինէր: Պատասխանի. Անմահ եւ անապական մարմնով…*

24. *118ա-26բ* ԻԳ. [Դրվատաւոր Լուսեցւոյ] Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Որ զանձն ի գործս իւր ոչ բծշկէ – *Անձն զբանական հոգին ասէ…*

25. *126բ-9ա* ԻԴ. Կանոնք ժողովածոյ, ո՛վ եղբայր, գրեաք, որ իմանայք եւ ուսանիք – *Արվագիտացն եւ անասնագիտացն եւ որ ընդ կինն ընդ սոդոմայեցիսն գործէ…*

26. *129ա-30բ* ԻԵ. Յաղագս խոստովանութեան (ի Հասարակաց խրատուց Յովհաննու Եզնկացւոյ) – *Ցասն եւ չորրորդ գլուխ կանոնական գրեմք վասն խոստովանութեան…*

27. *130բ-1ա* ԻԶ. Վասն մարդակազմութեան – Արիստոտէ՝ *պարսիկ վարդապետ*, Եփրատէս՝ *Հայոց վարդապետ*, Նոմիանոս՝ *ասորոց վարդապետ…*

28. *131ա* ԻԷ. Յաւակնութիւն խոստովանութեան – *Նախ որ պարզ, առանց խարդախութեան…*

29. *131ա-2բ* ԻԸ. ՅԱհարածոց մեկնութիւն – *Ի սկզբանէ արար Աստուած գերկինս եւ…*

30. *133ա-5ա* ԻԹ. Վարդապետութիւն սրբոյն Գրիգորի եւ Բարսղի ասացեալ – Բարսեղ *ասէ. Յորժամ ոչ երկինք էին եւ ոչ երկիրս, յորո՞յ վերայ հանդչէր Աթոռ աստուածութեան*, Գրիգոր ասէ. *Ի վերայ տարերական լուսազգեաց օդոյն…*

31. *135ա-43բ* Լ. Հարց եւ պատասխանիք – *Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս: Պատասխանի. Երեք եւ կա ի Սուրբ գիրս…*

32. *143բ-4ա* ԼԱ. Վասն լուսնոտաց – *Հարց. Ջի՞նչ է լուսնոտն: Պատասխանի. Կրկին է…*

33. *144ա-50բ* ԼԲ. Վասն աղիատութեան – *Հարց. Ջի՞նչ է աղքատ հոգով: Պատասխանի. Ցորս կերպիւ մեկնէ…*

34. *150բ-9ա* ԼԳ. Վասն իւղաբեր կանանցն – *Հարց. Աւետարանն ընդ արշալոյսն ասէ զգալ կանանցն: Պատասխանի. Երկբանութիւն Դից գլխոցն…*

35. *159ա-67ա* ԼԴ. [Ի Յովհաննու Աւետարանի մեկնութենէ] – *Ի սկզբանէ էր բանն՝ գծնունդն, եւ բանն էր առ Աստուած գանձնաւորութիւն…*

36. *167ա-71բ* ԼԵ. Յաղագս Բեռակաութեան – *Հարցումն. Ջի՞նչ է քերականութիւն: Պատասխանի. Հմտութիւն է…*

37. *171բ-3ա* ԼԶ. Սրբոյն Յոհաննու Մանդակուեցոյ ասացեալ Վասն զգուշութեամբ մեծնեալ ի մարմին եւ յարիւն Որդոյն Աստուծոյ – *Սոսկան ոսկերք իմ դողութեամբ…*

38. *178ա-84ա* ԼԷ. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանին ասացեալ ի պոռնկութիւն առակաւոր բանի Աւետարանին, որ ասէ. Այր մի իշանէր յերուսաղէմ յերիքով – *Այր զնամ ասէ…*

39. *184բ-5ա* ԼԸ. [Ի Հարցմանց գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ] – *Քրիստոս քանի՞ անգամ արտասուեաց: Պատասխանի. Ե՝ գրեալ է ի սուրբ Աւետարանն…*

40. *185ա-90ա* ԼԹ. Երանելոյն Եղիշէի ասացեալ Բան շահաւէտ ճոգոյ – *Ո՛վ հաւատացեալ հարք իմ եւ եղբարք…*

41. ա. *190բ-2ա* Ե. Պատմութիւն եւթն իմաստասիրաց – *Էր թագաւոր մի, որում անունն էր Փօնցիսանոս…*

բ. *192ա-3բ* Տա կայսրն զորդի իւր եւ յանձնէ ի յեւթն դպրապետն – *Եւ յորժամ այս այսպէս եղեւ…*

գ. *193բ-7բ* Խնդիրք թագուհւոյն ի կայսրն, զի յղեալ կոչեսցէ զորդի կայսերն եւ վաղվաղակի յղեաց մատղ – *Եւ ի գիշերի միում…*

դ. *197բ-9բ* Պատասխանեալ թագուհւոյն զպատմուճանն իւր եւ ճչելն մեծաձայն, եթէ որպէս լսբրնեալ եղեւ որդին – *Յետ այնորիկ ընթերցեալ թագուհին…*

ե. *198բ-9բ* Առաջին առակ թագուհւոյն, որ յօժարեցոյց զկայսրն սպանանել զորդի իւր – *Կայր ի Հռոմ այր մի եւ ունէր գեղեցիկ դրախտ մի…*

զ. *199բ-200բ* Առաջի անգամ տանելն զԴիոկղետիանոս սպանումն եւ Պանցիլաս դպիրն այսու առակաւ փրկեաց զնա ի մահուանէ – *Վաղիւն անդր նստեալ կայսրն յաթոռ իւր…*

է. *200բ-3ա* Առաջին առակ դպրին – *Կայր զինուոր մի գօրաւոր…*

ը. *203ա-4ա* Երկրորդ առակ թագուհւոյն վասն նովլին, որ սպան զվարազի խոզն – *Թագաւոր մի էր ի յերկրի միում…*

թ. *204աբ* Երկրորդում ատտն տանել զորդին ի յսպանումն, եւ Լեւթուլոս դպիրն այսու առակաւ փրկեաց զնա ի մահուանէ – *Եւ իբրեւ առեալ տանէին զնա ընդ մէջ քաղաքին…*

ժ. *205ա-8ա* Առակ երորդ դպրիին վասն կնոջ միում, որ զայր իւր եւս դատապարտել – *Քաղաքի մի էր զինուոր մի ծեր…*

ժա. *208ա-10ա* Երորդ առակ թագուհւյն ասել կայսերն – *Ի Հռոմ քաղաքին կայր անուանի զինուոր մի…*

ժբ. *210ա-1ա* Երորդ անգամ տանել զորդին ի սպանումն, եւ եղեւ փրկեալ ի Գաթոնէ դպրէն –*Յետ այնորիկ հրամայեաց կայսրն դահճացն…*

ժգ. *211ա-3բ* Առակ երորդ վասն անծեղին, որ զուտուցէր որպէս զմարդ եւ զոր ինչ տեսանէր պատմէր զանենսյն սիրոջն – *Այր ոմն ազնուական էր ի քաղաքի միում…*

ժդ. *213բ-6ա* Զորորդ առակ թագուհւոյն – *Ի ժամանակի միում էին առ կայսրն Հռոմա իմաստասէրքն Է. (7)…*

ժե. *216ա-7ա* Զորորդ անգամ տանել զորդին թագաւորին ի սպանումն – *Եւ յաւուր միում առեալ դահճացն…*

ժզ. *217ա-22բ* Առակ չորորդ դպրին վասն կնոջ միոյ, որ կամէր սիրել զհանանայն – *Կայր զինուոր մի ծեր, արդար…*

ժէ. *222բ-6ա* Հինգերորդ անգամ առակ թագուհւոյն վասն Օգդալիանոսի կայսերն, որ կենդանւոյն թաղեցաւ – Աւգդալիանոս *թագաւորեաց ի Հռոմ…*

ժը. *226ա-7ա* Հինգերորդ անգամ տանել զորդին ի մահ, որում դպիրն Յովսէի առակաւ փրկեաց զնայ – *Եւ յորժամ յուսն ժողովուրդքն…*

ժթ. *227ա-30ա* Հինգերորդ առակ դպրին վասն բժշկին Կալինոսի, որ սպաւնաւ ի վարժապետէն իւրմէ եւ յետոյ զղջացեալ յոյժ նուաղեաց զման նորա – *Էր ոմն իմաստասէր անանի…*

ի. *230ա-3ա* Վեցերորդ առակ թագուհւոյն յաղագս թագաւորի ուխմն անուն Մաճրի եւ չրգողկոյ – *Կայր թագաւոր մի չրգողեալ…*

իա. *233ա-4ա* Վեցերորդ անգամ տանեալ զորդին ի մահ, եւ փրկեաց զնա Կղեդպաս – *Եւ ի վաղիւն տանէին զնա ի սպանումն…*

իբ. *234ա-8ա* Առակ Զ.երորդ (6) դպրին վասն կնոջ ոսխմն Դ. (4) զինւորսն բանիւն ի մահ մատնեաց ի զուր – *Ոմն կայր ունէր Գ. (3) զինւորս քաջամարտիկ…*

իգ. *238ա-43ա* Եւթներորդ առակ թագուհւոյն վասն թագաւորի ուխմն զինւոր, որ հաւատայր զանձն նմա, որում զթագուհին առեալ փախեաւ – *Թագաւոր ոմն յոյժ սիրէր զկին իւր…*

իդ. *243աբ* Եւթներորդ անգամ տանել զորդին ի մահ, յորում Յովակիմ դպիրն ապրեցոյց զնա ի մահուանէն – *Ամենեքեան տեսեալ զնա աւազէին…*

իե. *244ա-7ա* Եւթներորդ առակ յետին դպրին վասն զինւորին կնոջ առեան մատին, որ մեռաւ – *Զինւոր ոմն ունէր կին մի գեղեցիկ…*

իզ. *247ա-50ա* Գնալ Դիոկղետիանոսի առ հայրն իւր, եւ խօսէր առաջի ամենեցուն – *Յետ այնորիկ եկին ի միասին է.անեքին (7) դպիրքն…*

իէ. *250ա-69ա* Առակ Դեոկղետիանոսի կայսեր որդոյն ասացեալ – *Զինւոր ոմն ունէր որդեակ մի միամօր… բարի կենօք կեցեալ, հանգեաւ խաղաղութեամբ ի Քրիստոս:*

42. *269ա-72ա* Նիկ. [Առակ] – *Այր մի սովրեալ էր, եւ որքան ապրեցաւ այրն…*

43. *272ա-93ա* ԽԲ. Պատմութիւն համառօտ եղիա մարգարէին – *Եղիա Թեզբացի էր, յազգէն քահանայիցն…*

44. *293ա-310բ* ԽԳ. Քարոզ [ի] բան Սողոմոնի, Վասն մահու, որ ասէ. Լաւ է օր մահու, քան օր ծնըննդեանն – *Եւ պարտ է գիտել, զի հեթանոսք զօր ծնընդեանն պատուէն…*

45. *310բ-27ա* ԽԴ. Պատմութիւն Յեսուա որդոյ Նաւեա համառօտ… – *Յեսու որդի Նաւեա էր ազգէն Եփրեմի… որով թլփատեաց զորդիսն Իսրայէլի: Եւ Քրիստոսի մարդասիրին փառք… ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

34բ Ովքեր ոք ընթեռնուք, միով Հայր մեզայիւ յիշեցէ՛ք զանարաժան գծող։

293ա Փրկեսցէ գնեզ Քրիստոս եւ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ եւ դիս՝ զանարժանս գրիչս, եւ մանաւանդ զստացող գրոցս՝ զիտճա Պային, որ գրել երես յիշատակ իւր անձինն. եւ Քրիստոսի մարդասիրին փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԳՐԱՁՈՒՈՐ՝ *1ա (Հայատառ թուրքերէն) Քեստանէ իչինի քնայրլան, պաշա վուտուրլարաս՝ տոքուչէն սալի պիթ ուրուր, (տառեր)։*

2169

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ. ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԴ. դար

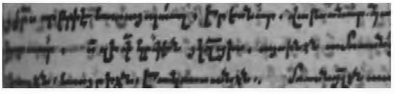
Քէեւ ցանկում նշուած է 52 քարոզ, սակայն, քարոզների իրական քանակը 49 է, որովհետեւ ԻԲ-Լ քարոզների տեղը բաց է։ Մնացյ 49 քարոզներից 37բ Քահան հատորից են, 11բ՝ Ամատան եւ 1բ՝ արտաքոյ նոցունց։

1. [Քառօրեայ Լաւագին հատորէ]

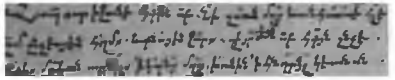
Տե՛ս Քահան հտ., տպ. 1740. Ա-Գ/*1բ*: Գ/*7ա-19ա*: Ե-Զ/*19բ*: Է/*19ա-34ա*: Ը-ԺԹ/*34բ-42բ*: Ժե-Ի/*42բ*: Իե/*296ա-301ա*: Իէ-ԿԸ/*42բ-50ա*: ԿԹ/*42բ-50ա*: Հ/*50բ-8բ*: ՀԱ-ՀԲ/*1բ*: ՀԳ/*58բ-67ա*: ՀԴ/*67ա-9բ*: ՀԵ/*69բ-75բ*: ՀՉ-ՀԹ/*1բ*: Ղ/*75բ-83ա*: ՂԱ/*83ա-90ա*: ՂԲ/*90ա-4ա*: ՂԳ/*1բ*: ՂԴ/*94ա-100բ*: ՂԵ/*101ա-7ա*: ՂՉ/*1բ*: ՂԷ/*107բ-14ա*: ՂԸ/*114ա-24ա*: ՂԹ-Ղ/*1բ*: ՂԱ/*124ա-31ա*: ՂԲ-ՂԳ/*1բ*: ՂԴ/*131բ-6ա*: ՂԵ/*136ա-42ա*: ՂԶ-ՂԷ/*1բ*: ՂԸ/*307բ-13ա*: ՂԹ/*142ա-50ա*: Ճ/*150ա-5ա*: ՃԱ/*1բ*: ՃԲ/*155բ-9ա*: ՃԳ/*159ա-63ա*: ՃԴ-ՃԷ/*1բ*: ՃԸ/*163ա-73ա*: ՃԹ/*1բ*: ՃՀ/*173ա-9ա*: ՃՁԱ/*1բ*: ՃՁԲ/*179ա-86բ*: ՃՁԳ/*186բ-92ա*: ՃՁԴ-ՃՒ/*1բ*: ՃՒԱ/*192ա-6բ*: ՃՒԲ-ՃԼԳ/*1բ*: ՃԼԴ/*209ա-15բ*: ՃԼԵ-ՃԼԸ/*1բ*: ՃԼԹ/*213բ-25ա*: ՃՄ-ՃՄՄ/*1բ*: ՃՄՆ/*225ա-34ա*: ՃՄԳ/*234ա-8ա*: ՃՄԴ/*313ա-5բ*: ՃՄԵ/*245բ-54ա*: ՃՄՉ/*238ա-45բ*: ՃՄԷ/*254բ-62ա (սկ. «Եւ յառաջ քան»)*: ՃՄԸ-ՃԿՄ/*1բ*:

2. [Քառօրեայ Յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամատան հտ., տպ. 1741. Ա-Գ/*1բ*: Ե/*350ա-6բ*: Զ-ՃԹ/*1բ*: ՃԺ/*301բ-7բ*: ՃԺԱ-ՃԻԲ/*1բ*: ՃԻԸ/*315բ-25ա*: ՃԻԹ/*1բ*: ՃԼ/*325ա-37բ*: ՃԼԱ-ՃԼԳ/*1բ*: ՃԼԴ/*337բ-43բ*: ՃԼԵ/*1բ*: ՃԼԶ/*343բ-8ա*: ՃԼԷ-ՃԼԹ/*1բ*: ՃԽԴ/*262ա-70ա*: ՃԽԵ/*270բ-4ա (սկ. «Նախ ասելի է վասն երդման»)*: ՃԽԶ/*1բ*: ՃԽԷ/*274բ-82բ*: ՃԽԸ/*282բ-8բ*: ՃԽԹ-ՃՇ/*1բ*: ՃՇԱ/*288բ-96ա*: ՃՇԲ-ՃՇԸ/*1բ*:

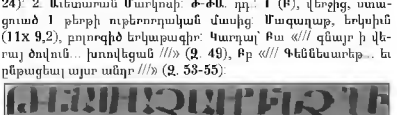

Նմուշ 100ա

Նմուշ 342ա

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ – 1. Աւետարան Յովհաննու։ Ժ դ.։ 1 (Ա), սկզբից, ստացուած 1 թերթի ութեռոդական մասից։ Մագաղաթ, երկսին, բոլորգիծ երկաթագիր, տող՝ 6 (Ա), 7 (Բ)։ Կարդալ՝ Ար «/// Սա է ճշմարիտ մարգարէն... զի առաս[կեն]՝ ///» (Զ. 14-15), ԵՒա «/// յայն տեղի... եւ ոչ ա[շակերտիւ] ///» (Զ. 23-24)։ 2. Աւետարան Մարկոսի՝ *ժ-ժԱ*. դդ.։ 1 (Բ), վերջից, ստացուած 1 թերթի ութեռոդական մասից։ Մագաղաթ, երկսին (11x 9,2), բոլորգիծ երկաթագիր։ Կարդալ՝ Ա« «/// զնայր ի վերայ ծովուն... խռովեցաւ ///» (Զ. 49), Բր «/// Գեննեսաւրեթ»... եւ ընթացեալ այսր անդր ///» (Զ. 53-55)։

Նմուշ Բա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքից գրագրւոր թեթեւակի գունաթափուած, տեղ-տեղ զանազան թծեր, լուսանցքներում փոխրուկ պատռուածքներ։ Կազմի եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ ընկած։ Նախկինում նորոգուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՒՆ

Ա. [Քառօրեայ Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *5ա-6ա* [Յանկ հարոզից] – *Ա. Քարոզ վասն Մինդեանն... ՄԻ. Քարոզ Ժ. հարւածոցն եգիպտոսի...*

Գ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *34ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Դ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *50ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ե. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *70ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Զ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *85ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Է. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *101ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ը. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *118ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Թ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *134ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ժ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *150ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *166ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *182ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *198ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *214ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *230ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *246ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *262ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *278ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԺԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *294ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ի. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *310ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *326ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *342ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *358ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *374ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *390ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *406ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *422ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *438ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԻԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *454ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Լ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *470ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *486ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *502ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *518ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *534ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *550ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *566ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *582ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *598ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԼԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *614ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Մ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *630ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *646ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *662ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *678ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *694ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *710ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *726ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *742ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *758ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՄԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *774ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ն. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *790ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *806ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *822ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *838ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *854ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *870ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *886ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *902ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *918ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՆԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *934ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ծ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *950ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *966ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *982ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *998ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1014ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1030ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1046ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1062ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1078ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ԾԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1094ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1110ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1126ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1142ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1158ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1174ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1190ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1206ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1222ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1238ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1254ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1270ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1286ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1302ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1318ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1334ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1350ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1366ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1382ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1398ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1414ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1430ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1446ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1462ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1478ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1494ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1510ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1526ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1542ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1558ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1574ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1590ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1606ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1622ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1638ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1654ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1670ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1686ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1702ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1718ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1734ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1750ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1766ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1782ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1798ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1814ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1830ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1846ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1862ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1878ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1894ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1910ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1926ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1942ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1958ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1974ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *1990ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2006ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2022ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2038ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2054ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2070ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2086ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2102ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2118ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2134ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2150ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԶ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2166ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԷ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2182ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԸ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2198ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԹ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2214ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

Ճ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2230ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԱ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2246ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԲ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2262ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԳ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2278ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԴ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2294ա* [Ասաց Տէր] – *Ա. Քարոզ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ...*

ՃԵ. [Քառօրեայ Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ]

– *2310ա* [Ասաց Տէր] – *

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՏԱԳԱՅԻՑ

Յա (Ժէ դ.) ||ւ |. ||||ւս. |ւս |||ւս ||||ւս. ||ւսս. ||ւ |||ւ |ւս. |||ւս ||||. *(«Բառղուղիմէոս»)*: *ա բ տ բ շ գ ձ լ ճ շ վ («Բատտուղիմէոս»)*.

ՆԿԱՐՇԱՓՈՐՔ՝ *1ա (Քաշնագիր)*

ԳՐՇԱՓՈՐՔ՝ *1ա Պտուկ-պոպ. Աբ (առանձին տառեր)*։

2170

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

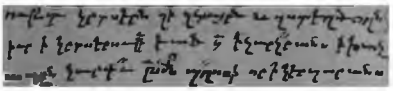
ԺԷ–ԺԸ. դարեր

ՇՆԹ. ձեռագիրը գրուած է 4 տարբեր ձեռքով եւ ապա ամբողջացուցած Աքսանա գիշի ձեռքով:

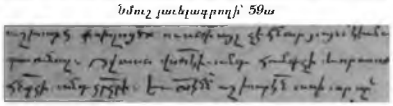
ԳՐԻՉ՝ Ներսէս (122ա-200բ), Աքսանաս (239ա-347բ):

ԹԻՐԸ՝ 348+1 (կրկն.՝ 1). չգրուած՝ 1ա, 13բ-4բ, 116ա-21բ, 127աբ, 139բ, 169բ, 185ա-9բ, 236ա-8բ, 348աբ: ՊԻԱՆ՝ Ա-Ժ9x12 (Ա 15, Բ 10, Ե 11, Ը 8, Թ 24, ԺԹ 14) +3x12 + Ա-Թx12 (Լ 14, Թ 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10 (1-237), 13,5-14x10 (238-348): ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11x6,2, 10,2x6,6, 11x6,7, 11,5x7, 12,5x8,5, 9,5x6,5): ԳԻՐ՝ ճոտգիր (տարբեր՝ Ա ձեռ. Ա.՝ 1բ-58ա, 60ա-88բ, 92ա-115բ, Ներսէսի՝ 122ա-200բ, Աքսանաս Բ.՝ 203ա-35բ, Աքսանասի՝ 239ա-347բ, յաւելագրողի՝ 58ա-9բ, 89ա-91բ): ՏՈՂ՝ 14-41 (խառն): ԿԱՋՄ՝ դրոշմազարդ յաջաճախագրած կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ դրոշմազարդ կտաւ:

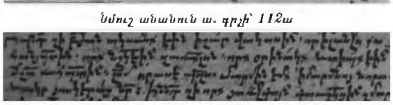
ՄԱՆՐԱՆԿԱՁՈՒԹԻՒՆ – Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ի ր՝ բուսական (293ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճգուցագիր (203ա): Գ ո յ ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

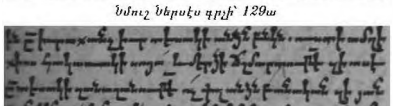
Նմուշ յաւելագրողի՝ 59ա

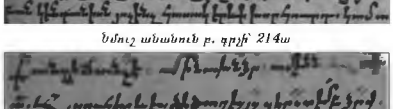
Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 112ա

Նմուշ Ներսէս գրչի՝ 129ա

Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 214ա

Նմուշ Աքսանաս գրչի՝ 250ա

Վիճակ՝ բաւարար. թանաքից զրադարտուած գունափոխուած, տեղ-տեղ գանագան բծեր եւ թանաքի ճեպադում (235ա-6ա), լուսանցքներում փոքրիկ պատռուածքներ: Կազմի կաշին՝ ճերմակած, եզրերը՝ մաշուած, դռնակն ու կապիչները՝ ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոզ գանազանի]

1. *1բ-13ա* Ա. [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ամառան ՀԾԲ.)] Քարոզ վասն ննջեցելոցն, ի բանն Յոբայ, որ ասէ, Ողորմեցարո՛ւք, ո՛վ բարեկամք... — *Ի վերայ այսմ բանիս վեց իրս տեսանելի է. նախ՝ թէ Հշմարիտ սիրելին:*

2. *15ա-24բ* Բ. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ձմեռան Գ.)] Քարոզ վասն աւետեաց սուրբ Աստուածածնին, ի [բանն] Դաւիթ ասէ... Ողջոյն ընդ քեզ, Մարիամ... — *Գործք Աստուծոյ ամենայն խորք եւ անհաս...*

3. *25ա-34բ* Գ. [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ (նեռ. 2114, 22ա-7ա)] Դարձեալ վասն փախման Աստուածածնին, ի բանն. Բազում դատերբ ստացան մեծութիւն... — *Ջնախատեսութիւն աստուածապակ արքային Սողոմոնի:*

4. *34բ-54ա* Դ. Քառոզ վասն Կուսին, ի բանն եսայեայ. Անուանսիկ Էր նստեալ ի վերայ թեթեւ ամբոյ՝ գայ յԵգուսպտոս — *Պարտ է գիտել, զի Աստուածածնին կոյսն Մարիամ բազումանուն է...*

5. *54բ-8ա* Ե. Յաղագս օծման հանճարոյից — *Գիտելի է, զի ի ննջեցեալսն գբարհանայն միայն օծանեն...*

58ա-9բ տե՛ս Դ., 1:

6. *60ա-70ա* Զ. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ամառան Ե.)] Քարոզ վասն Ժ. հարուածոց Եգիպտոսի, ի բանն... Չի որով իւիք եւ մեղանչէ... — *Արարիչն Աստուած ողորմած եւ արդար քարոզեն...:*

7. *70ա-88բ* Է. Նորին Քարոզ վասն գոչման եւ խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան, ի բանն: Ոդեա՛ք, փախի՛ր ի մեղաց... — *Աստանաւր յաղագս Ջ. իմն պիտոյ ինչ ձեռնարկութիւնս մեր...*

89ա-91բ տե՛ս Դ., 2-3:

8. *92ա-101բ* Ը. [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ] Քարոզ վասն մանու վարդապետաց, ի բանն Յակոբայ, Ծաղր ձեր ի սուգ դարձցի... — *Արդ, զի՞նչ ասացից կամ զի՞նչ պատմեցից, զի՞նչ խօսեցայց... |101բ| ՋՅակոբ վարդապետն գՂրիմեցին յիշեսչիք ի Քրիստոս, որ շարթբերաց գբանս:*

92ա Գրչից՝ «Յի Բ. (2) տետր է, բայց մի քուի վասն միատրութեան բանին»:

10. *113ա-5բ* [Ժ]. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ամառաև Բ.)] Քարոզ վասն Ծ.բաննեաց օրինացն, ի բանն, որ ասէ. Ես եմ տէր Աստուած ձո... — *Մարդն ի հոգւոյ իմանալով եւ ի մարմնոյ զգալով է ստեղծեալ... եւ երկրորդ՝ զպաշտօնն Աստուծոյ /// (շար. թափուած):*

11. *122ա-5ա* ԺԱ. Նորին [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ամառաև ՃԼԲ.)] Քարոզ վասն Ծննդեան սուրբ Կուսին Մարիամու... ի բանն. Հոգին Սուրբ եկեսցէ ի քեզ... — *Ջամենաշնորհ եւ գեօնելի աւուրս ծննդեան ծնողին Աստուծոյ:*

12. *125բ-6բ* Յայլմէ պատմութեանց Յաղագս ծննդոյց Աստուածածնին, համառօտ — *Յի որպէս յառաջագոյն պատմեցաւ վասն ցեղից Յովակիմ [եագաւսրին...*

13. *128ա-34ա* ԺԲ. Մատթէոս [«վարդապետի Քարոզ սուրբ առաքելոցն, ի բանն». ձեռ. 2114, 158ա] Դուք էք լոյս աշխարհի — *Ի վերայ բանիս այսորիկ բազում ինչ հանդիպանալի է մեզ... 134ա-5ա* Մատթէոս. Դարձեալ այլ կերպիւ — *Քանզի ճրագ անուանեաց Տէրն զքարհանայս...*

14. *135ա-9ա* ԺԳ. Վասն գոց ստացման — *Յի որք եռափափաք սիրով եւ մշտատենչ յուսով եւ մեծահանդէս հաւատով...*

15. *140ա-8ա* ԽԲ. Ի Մատթէոսէ վարդապետէ, ի բանն. Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն: Վասն եկեղեցոյ — *Ո՛վ որդիք նաղելի վերնոյն Սիոնի...*

16. *148բ-52բ* Ի Մատթէէ, ի բանն. Ահա մեղաւորք կոտիցեն... — *Բազմական է խորհուրդ Աստուածաշունչն գրոց...*

17. *151բ-7բ* Նորին [տէր Առաքելի Սիւնեաց եպիսկոպոսի. ձեռ. 662, 290բ] Քարոզ Ծննդեան Տեառն ի կուսէն, ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Մաեալ զքեզ արտաքոյ, համբուրեցից զքեզ — *Ի բաղձումն անճառաբար սիրոյն...*

18. *157բ-64բ* Նորին առ նոյն Քարոզ Ծննդեանն Տեառն ի Կուսէն, ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Ես ծաղիկ դաշտաց եւ շուշան հովտաց — *Ահա ուրեմն յերգս երգոցն, անեղական բնութիւնն...*

19. *164բ-7բ* Ի տէր Առաքելոյ Վասն Ծննդեան, ի բանն Սողոմոնի. Սիրելիս ի սեմեակս մեր — *Ահա ուրեմն հոգեբուղխն եւ մեծն յիմաստունս...*

20. *167բ-78ա* Ի տէր Առաքելոյ ի նոյն բանն Սողոմոնի. Գեղեցիկ ես, մերձաւոր իմ — *Անեղական բնութիւնն եւ անճառիւք [եագաւորիս...*

21. *178ա-80բ* ԺԹ. [Մատթէոս վարդապետի] Քարոզ վասն Յարութեան, ի բանն. Լուսաւորեա՛, լուսաւորեա՛, երուսաղէ՛մ... — *Որպէս ի ժամանակս Ամենայնոյ աւուրքն նուազին...*

22. *180բ-4բ* [Նորին Քարոզ ի բան սրբոյ աւետարանչին Մատթէոսի. եւ] ահա շարժումն մեծ եղեւ, զի հրեշտակ Տեառն [իջեալ ի յերկնից...» ձեռ. 662, 163ա] — *Հիացեալ ընդ անհասութիւն դաստատանին Աստուծոյ Պօղոս, եւ ասէ. Ո՛վ խորք մեծութեան... Զորրորդ՝ զի ի ժամ խաչելութեան առաքեալքն փախեան...*

184բ Գրչից՝ Պակաւ Բ. թուղթ: 180բ լուսանցքում «Մ», որ հաւանաբար յուշում է հեղինակի Մատթէոս վրդ.-ի անունը:

23. *190ա-4բ* Նորին Գրիգորի Ողբերգական ոգեալ եւ ներբողեալ ի քաղումն տիեզերալոյս վարդապետին իւրոյ Յոհաննու Որոտնեցւոյ (Ամառաև ՃՁԲ.) — *Որոց ուղիղ դպրութեամբ ստացեալ են կեանս...:*

24. *195ա-6բ* [Քարոզ ի բանն. Աւուրս իմ որպէս ճոպանի ացիդն — *Մահկանացու կեանք մարդոյ Գ. յատկութիւն ունի]... եւ անդ գկեանսն յաւիտենից...*

25. *196բ-200բ* Մատթէոսի վարդապետի, ի բանն. Աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ յերկրի — *Եւ գիտելի է, զի ամենայն որ շինուածս առնէ, բազում ինչ գմտաւ ածել արժան է...*

26. *200բ* Պատճառ Վարդավառի տօնին — *Ամենայն աստուածային տօնք զանցելոց իրաց ունին գխորհուրդս... գմայլելգան գասք առաքելոցն*

200բ Գրչից՝ «Եւ գայլսն ի լիակատարն գի՛ա»):

Բ. *203ա-35բ* Նոամեծի եւ երիցս երանելոյ, բազմերջանիկ եւ տիեզերալոյս մեծ հոետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Հայոց Մեծաց Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Մեկնութիւն բանին, որ ասէ մարգարէն. Ո՞ սահեղ առաքնին գսիրաս նոցա... —*Ներգործական իմն անխափան բնաւորեալ են միտք սակս մշտաշարժ գոլոյն...*

Գ. *239ա-347բ* [Քաղուածք յԱստուածաշունչ գրոց ի պէտս քարոզից (ձեռ. 2120, 11ա-64ա)]: Նախ՝ Վասն ագահութեան — *Յետու է. Աքաքայ ագահութեան...* Փոռձէ եւ ընտրէ Աստուած զիւրան զանազան կերպիւ Աւարածոց ԻԲ. — *Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց Աստուած զԱբրահամ... յօրինեալ գործէ գհամբերութիւնն:*

Դ. ՅԱԽԵԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

1. *58ա-9բ* Ը. Բան որ ասէ Անառակին որդոյ. Գնչեմ առ հայրդ գթած եւ այլն — *Եւ խնդրեաց ի նոցանէ եւ ասէ. Տ՛ուր ինձ բաժին յ[ը]նչիցդ...*

2. *89ա-90բ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ Քարոզ վասն աղօթից, ի բանն (Ամառաև ՁԱ.):]. Աղաչեմ զձեզ... — *Նախ գիտելի է, զի Գ. (3) են տեսակ բարի գործոց...*

3. *91աբ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Համառաև Ամառաև ՃԿԲ. Քարոզից)] Յաղագս մասնողաց մեղաւորաց — *Եաեւն վարդապետք, թէ. (Ջ.) կողմանէ լինի մասնողք մեղաւորաց...:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *24բ (Ա. գրչի) եւ գիս՝ դանարժան գծողս. ամէն:*

2. *125ա (Ներսէս գրչի) ԻՆՁ՝ Ներսիսի գծողի, Տեառն պաշտօնէի, լե՛ր բարեխօս, ով սրբասնեալ Կոյս տիրուհի:*

126բ Այլ եւ լե՛ր բարեխօս այսմ տառիս վայելողիս:

135ա Եւ զայլ խրատս վասն քահանայից Ք. (2) տեղ կայ գրեալ, մի՛ ի չորրորդ գլուխ քարոզիս, զոր յառաջ քան զսա է, եւ երկրորդ՝ ի (քաց) Համար քարոզի վերջն է. գի՛տ եւ ասա՛ խրոխտ, եւ գիս յիշեա՛ զներսէս բանի սպասաւորս, զոր յաղագս յաւէտ հարկաւորութեան շտապմամբ գրեցի եւ ժամանակս իմ գնեցի, եւ ողջ լերուք ի Տէր:

178ա Ջ Ներսէս բանի պաշտօնեայն յիշեալ յիցի առաջի Աստուծոյ եւ պսակացաս իւր ջնջեացէ միջնորդութեամբ Սուրբ Աստուածածնին ամենակալն Աստուած:

3. *208բ (Ք. գրչի) Մ՛ վ հարք իմ նագելիք, ինդուխիւն արարէ՛ք սխալանաց եւ խոշորու|209ա|նաց գթոյս, զի կայր մեր այս էր, եւ օրինակս եւս կարի ստաբան էր:*

4. *122ա (Ալեանաս գրչի) Եւ՝ Աթանաս գրչ:*

ԿՆՔՈՒԴՐՈՇՈՒ *1բ, 126բ (յոյներշի) Քրիստոսի ծառայ Ովանէս վարդապետ. ՌՃՈԲ. (1706): 1բ, 235բ (վասպնման) Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Յովանէս վարդապետ Աստապատցի. 1155 (1706): 235բ (Հուաձեւ) Ովանէս վարդապետ: 239ա (Հուաձեւ, այլ) Ովանէս վարդապետ: 122ա, 148ա, 203ա, 204ա (յոյներշի) Քրիստոսի ծառայ Պետրոս վարդապետ. ՌՃՄԲ. (1706): 347բ (յոյներշի) Քրիստոսի ծառայ Մտեփան ապեդա՛յ: 203ա (Հուաձեւ, պատկեր՝ Գառն Աստուծոյ):*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ *128ա (Ալեանասի) Գրիչփորձ է, թէ գրե՛ս/// 202ա (Ք. գրչի) Տածողական գոյիդ կամ իսկ [ը]մայելով...*

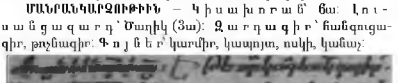
2171

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

Ժէ. դար

Թէրթ՝ 396-6 (տե՛ս Պահպանակ) չգրուած՝ Ա*ա*-2բ, 5բ, 393ա-6բ: **Պրակ՝** Ա-Լ¶x12 (ԹԸ, ԻԲ 10, ԻԷ, ԼԱ 11): **Նիւթ՝** թուղթ (3-357), մազադաթ (1-2, 358-396): **Մեծութիւն՝** 14,5x10,5: **Գրութիւն՝** միասիւն (10,3x5,5): **Գիր՝** բոլորգիր. ՏՈՂ՝ 23: **Կազմ՝** դղրդմզարդ շագանակագոյն կաշի՝ դրճակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ վարդագոյն կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր: **Պաշպանակ՝** 2 (թ. 1-2)+4 (թ. 393-396), մազադաթ:

Մանրանկարչութիւն — Կիսախորհ՝ 6ա: Լուսացուազարդ՝ Ծաղիկ (3ա): Զարդագիր՝ հանգուցագիր, թռչնագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, ոսկի, կանաչ:

Նժուշ 75ա

Վիճակ՝ բաւարար. վերջից պակասաւոր, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, փոխրուկ պատռուածքներ, ցեցակեր: Կազմի կապիչներն՝ ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— 3ա-392բ [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

— 3ա-5ա [Յանկ գոցս] — Ա. Առաքնորդեա՛ ինձ ի շահիդս պատուիրանաց քոց... ՄՀ. Նորին Քարոզ վասն ննջեցելոց...

Յանկում նշուած 58 քարոզներից վերջինը քափուած է. մնացած 57ից 4ր Քահանայ հատորից են, իսկ 53ը՝ Ամառան:

1. *80ա- 113բ* [Քարոզք յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Քահանայ հտ., տպ. 1740. Ա-ՃԽԵ/*յկբ: ՃԽԸ/80ա-6բ: ՃԽՁ-ՃՄԱ/յկբ: ՃՄԲ/86բ-93բ (սկ. ա հաճաւորեա»): ՃՄԳ/93բ-103բ: ՃՄԿ/103բ-13բ: ՃՄԹ-ՃԿԱ/յկբ:*

2. *6ա-80ա, 114ա-39բ* Գրիգորի՝ աշակերտի նոաւեցի Յովհաննու Որոտնեցւոյ Երկրորդ հատոր Քարոզգրոցս

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա/*6ա-12ա: Բ/12ա-23ա: Գ/23ա-43ա: Դ/43ա-53ա: Ե/53ա-62բ: Զ/62բ-8բ: Է/68բ-80ա (80ա-113բ տե՛ս 1): Ը/114ա-9ա: Թ/119ա -26բ: Ժ-ԺԹ/յկբ: ԻԱ/126բ-9բ: ԻԹ/129բ-32ա: ԼԶ/132ա-7բ: ԼԷ-ԼԸ/յկբ: ԼԹ/137բ-43բ: Խ/143բ-5բ: ԽԱ-ԽԲ/յկբ: ԽԳ/148բ -55բ: ԽԿ/155բ-64բ: ԽԹ-ԽԶ/յկբ: ԽԷ/164բ-72ա: ԽԸ-ԽՁ/յկբ: ԽՃ/172բ-9բ: ԽԷ/179բ-84ա: ԽՁ/184ա-6բ: Ծ/186բ -8բ: ԾԱ-ԾԳ/յկբ: ԾԴ/185բ-96ա: ԾԹ-ԾՁ/յկբ: ԾԸ/196ա-202ա: ԾԸ/յկբ: ԾՁ/202բ-4բ: Կ/յկբ: ԿԱ/204բ-10բ: ԿԲ/210բ-3բ: ԿԳ-ԿԴ/յկբ: ԿԵ/218բ-23ա: ԿԶ-Հ/յկբ: ՀԱ/223ա-9ա: ՀԲ/յկբ: ՀԴ/229ա-32բ: ՀԹ-ՀՁ/յկբ: ՀԸ/232բ-8ա: ՀԸ/238ա-44ա: ՀՁ/244ա-50ա: Ձ/յկբ: ՁԱ/250ա-6բ: ՁԲ-ՁԳ/յկբ: ՁԴ/256բ-61բ: ՁԵ ՁԶ/յկբ: ՁԸ/261բ-7բ: ՁԸ-ՁԿ/յկբ: ՂԴ/267բ-71ա: ՂԵ/271ա-5ա: ՂԶ/275ա-80բ: ՂԸ/281ա-8ա: ՂԸ/285ա-97բ: ՂՋ-ՃԴ/յկբ: ՃԵ/298ա-305բ: ՃԶ-ՃԸ/յկբ: ՃԸ/305բ-10ա: ՃՁ-ՃՃ/յկբ: ՃՃԳ/310բ-4ա: ՃՃԴ-ՃՃՁ/յկբ: ՃՃՁ/314բ-9բ: ՃՅ/յկբ: ՃԻԱ/319բ-26ա: ՃԻԶ/326ա-33ա: ՃԻԳ/յկբ: ՃԻԴ/333ա-40բ: ՃԻԵ-ՃԻՉ/յկբ: ՃԻԸ/340բ-9ա (սկ. «նախ ընդՀ՛ր»): ՃԻԸ-ՃԼԵ/յկբ: ՃԼՈ/349ա-53ա: ՃԼՁ-ՃԼԳ/յկբ: ՃԼԴ/353ա-9բ: ՃԼԵ/359բ-81ա: ՃԼԶ/381ա-8ա: ՃԼԷ/յկբ: ՃԼՈ/388ա-92բ (վրջ. «ուիքերոդ, Հուր բորբոքեալ գայնս»): ՃԼՈ-ՃԼՐ/յկբ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԱԻՈՐԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

202ա Ջանեալ մեռեալ գանպիտան ծառայս աղաչեմ միշել ի Տէր, եւ դուք յիշ[ել լիցիք]:

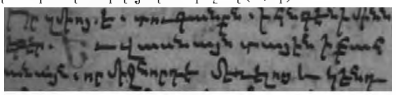
ԿՆՔՈՒԴՐՈՇՈՒ *6ա Քրիստոսի ծառայ Միքնաս վարդապետ Աստապատցի. ԻԽՀ ՌՃԼ. (1681): 2ա Քրիստոսի ծառայ Սմբա՞տ ՌՃԽԸ. (1699):*

2172

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ժէ. դար

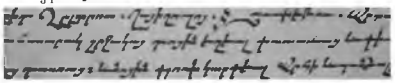
Թերք՝ 279-6 (տե՛ս Պաճպաճակ). չգրուած՝ 1ա-5բ, 279ար: Պրակ՝ Ա-Ի9x12 (Ա 11, Բ 10): Նիւթ՝ թուղթ, արեւելեան: Մեծութիւն՝ 12,8x9,5: Գրութիւն՝ միասիւն (10,5x7,3): Գիր՝ նուրբգիր: Տող՝ 16-20: Կազմ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ կապիչով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ (մասն պահպանական). լուսանցակողերը՝ կարմիր: Պաշպանակ՝ 5 (թ. 1-5) + 1 (թ. 279), լուսագծերով եւ եկեղեցու լուսադրոշմով (ԺԸ. դ.):

նմուշ 62ա

Մանրանկարազարդութիւն – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

Պանդիռքիկ-Պաշպանակ – Կռնգոյկ: ԺԸ դ.: 1 (Ա), սկզբից, եզրաճաստուած փորիկ բեկոր: Թուղթ, միասիւն (12x8,4), նուրբգիր, 11 տող: Կարդալ՝ Ա՚ա ՙՙՙ եւ տիրանկար, սովրբաճեմ եւ բռովքնա /// Մեծի ամենապայծառ Աթոռոյս Էջմիածնի /// Ճնորհի առաքեալն... ///րիդ Պղտուոյ, Պայիդոպոդ, Ջաւախէթու, Աւտա/// առիասարակ շրջակայ դոցին եղեալ գաւառաց... երամոցդ ամէն»:

նմուշ Ա՚ա

Վիճակ՝ բաւարար եզրաճաստուած, լուսանցքներում խոնաւութեան հետեր, զանազան բծեր, փորիկ պատռուածքներ: Կազմի կաշին՝ ճուճուած, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներից մէկն ընկած, ԺԸ. դ. նորոգուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 6ա-278բ [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգք լառաչին հատորէ]

Տե՛ս Զմեռաս հատ., տպ. 1740. Ա-ԺԸ/*չէք*: ԺԸ/*197ա-215բ*. ԺԹ-ՀՉ/*չէք*: ՀԵ/*253բ-65ա*: ՀԸ-ՀԳ/*չէք*: ՀԳ/*265բ-70բ*: ՀԸ-ՀԳ/*չէք*: ՀԲ/*230բ-41բ*: ՀԵ/*241բ-53բ*: ՀԶ-ՀԷ/*չէք*: ՀԷ/*215բ-30ա*: ՀԹ-ՃՒ/*չէք*: ՃԻ/*270բ-8բ*: ՃԼ-ՃԿԱ/*չէք*:

2. [Քառոգք լերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաս հատ., տպ. 1741. Ա/*106ա-14ա*: Ե/*6ա-18ա*: Գ/*18ա-41բ (բաժանուած 2 քարոգների)*: Դ/*չէք*: Ե/*41բ-55բ*: Զ-ՄԲ/*չէք*: ՄԳ/*183ա-97ա*: ՄԴ-ՀԴ/*չէք*: ՀԵ/*83ա-90ա*: ՀԶ-ՀԷ/*չէք*: ՀԷ/*55բ-64բ*: ՀՔ/*չէք*: Ջ/*65բ-83ա*: ՋԱ/*95բ-106ա*: ՋԲ-ՉԳ/*չէք* Ղե/*90ա-5բ*: ՉԶ/*136ա-45ա*: Ղէ/*չէք*: Ղէ/*145ա-61ա*: Ղթ-ՃԳ/*չէք*: ՃԴ/*122բ-36ա*: ՃԵ-ՃԿԵ/*չէք*: ՃԿՉ/*161ա-72բ*: ՃԿԷ/*172բ-87բ*: ՃԿԸ-ՃՉԸ/*չէք*:

Ա. [Քառոգք արտաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *114ա-22ա* Քառոգ ՃառուԹեան, ի բանն, որ ասէ, Ի գիշերի համբարձէ՞ – *Բէր նախ տեսցուք, թէ ընդհ՞ր ի գիշերի ասէ համբարձէ՞ք զձեռս ձեր...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

187բ Ջաղքատացեալս ի բարեաց գործոց եւ զհեռացեալս ի յոդորմութենէն Աստուծոյ, պակասեալ ի շնորհաց Սուրբ Հոգւոյն, ահ եւ երկիւղ լեալ ի գառասատանէն Աստուծոյ է մուտ գտեալ չարին գմեզուցեալ գրիչս յիշեցէ՛ք:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՆՑ

1. *6ա (ԺԸ-ԺԸ. դդ.) Ի վերայելումն* Սամուէլ վարդապետի:

2. *279ա (ԺԹ. դ.) Գնեցի 9 դռուշի.* Սիճաս վարդապետ մահտեսի Գէորգեան:

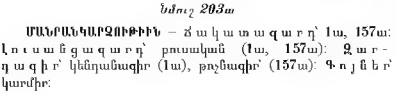
2173

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՐԶՆԿԱՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԺԳ. դար

ՍՏԱՑՈՂ՝ Սահեփանոս րաբուն՞:

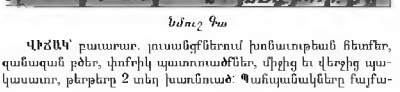
Թերք՝ 424+3 (կրկն.՝ 31, 283, 297). չգրուած՝ 291բ, 292բ: Պրակ՝ Ա-ԺԳx12 (Ա 11, ԺԳ 14) +Ա-ԺԶx12 (Ը, Թ, ԺԵ 10, ԺԸ 9, ԺԶ 11)+Ա-ՃՀ12 (Ը 4): Նիւթ՝ թուղթ: Մեծութիւն՝ 17x12: Գրութիւն՝ միասիւն (14x9,5): Գիր՝ բոլորգիր: Տող՝ 27-29: Կազմ՝ դրոշմազարդ սեւ կաշի՝ դոնակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ շագանակագոյն կտաւ:

նմուշ 203ա

Մանրանկարազարդութիւն – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 1ա, 157ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական (1ա, 157ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ կենդանագիր (1ա), թռչնագիր՝ (157ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՊԱՏԱՆԵԱԿ-ՊԱՇՊԱՆԱԿ – Մաշտոց (Քաճաճայաբան). ԺԳ-ԺԹ. դդ.: 3 (Ա-Գ) + 4 (Դ-Է), ստացուած եզրաճատուած 5 (Ա-Դ, Է) եւ ընդյայնակի եղեակատած 1 (Ե-Զ) թերթից: Թուղթ, երկսիւն (11,5x10,5), բոլորգիր, 19 տող: Կարդալ՝ Ա՚ա ՙՙՙ եւ տեսանագրեան գրին ամենայն ճաճաւայրն եւ իջուգաճեն ի գերեզմանն, ասելով Սաղմոս. Մերձեցար անձն իմ ի նոյ ///ն: Միւս էջերում աղօթք եւ ընթերցուածք: Էա՝ լուսաճխուս. «Բրիգքաղ»:

նմուշ Գա

Վիճակ՝ բաւարար, լուսանցքներում խոնաւութեան հետեր, զանազան բծեր, փորիկ պատռուածքներ, միջից եւ վերջից պակասաւոր, թերթերը 2 տեղ խառնուած: Պահպանակները հայ-

յուած: Կազմի կաշիե՝ ետեւծած, եզրերը՝ մաշուած: ԺԴ. դ. նուռգոյնած, պրակային մասերը կարկատուած ԺԹ–ԺԴ. դդ. Մաշտոցի մասուիճերով եւ ենթարկուած ընդհանուր պրակակազմած՝ Ա-ԼԵ, երեխնելով ԱՆ. պրակահիշը: 179ա էջը ԺԸ դ. կրկին ընդօրինակուած եւ սոսնձուած նախկինի վրայ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *1ա-17ա* Ի ձեռ Սաղմոսն, որ ասէ. ՏԷր, կարդացի առ ես: Յոհաննիսի եզնկայեցոյ ասացեալ յատեանն Դռազարկոյն, ի հոչակաւոր եւ ի մեծ [հանդիսիին, գնալով ասնի տեսլութեա՞ն] – *Անդուգական եւ անքաղդատելի սիրոյն Աստուծոյ…*

2. *17ա-31բ* Յաղագս Վարդավառի տօնիսն ի ՋԸ. Սաղմոսն, ի բանն մարգարէին, որ ասէ. Քո՛ ևն երկինք, եւ ի՛ն է երկիր՝ զաշխարհ լրիւ – *Ախար Աստուած զեկեղեցի՛ երկինք ի վերայ երկրի՛…*

3. *31բ-41ա* Ի մարգարէական բանն, զոր գոհացուցական խոստովանութեամբ երգեաց ամենասրբուհի կոյսն Մարիամ Աստուածածինն աւուհնութիւն եւ գովութիւն անհամեմատ պարգեւացն Աստուծոյ Հօր եւ միածնի Բանին իւրոյ, զոր եւ ասէ. Մեծացուսցէ անձն իմ զՏԷր: Յոհաննիսի եզնկա աշխատեալ ի շարադրութիւն բանիցս – *Հրաշալան իմն զարմացմամբ…*

4. *41ա-56ա* Նորին Յովհաննիսի արարեալ բան ինչ յարմարական ի ՄԹ. Սաղմոսն, որ ասէ. Աստուա՛ծ, մեռեցեր զմեզ եւ աւերեցեր… – *Գիտել արժան է, զի ոչ է այնքան յաշխարհի քաղցր…*

5. *56ա-62ա* Նորին Յոհաննէս վարդապետի եզնկայեցոյ ի ժամ Սուրբ պատարագին ասացեալ եւ ի բան Սաղմոսին, որ ասէ. Մատի՛ճ առ Տէր եւ առէ՛ր – *Չուարճանան բարգաւաճեալքն յանձնաւորականս…*

6. *62ա-5ա* Նորին Նախերգան յաղագս պատուելոյ զԲանն եւ կամ անպատուելոյ – *Ամենեցուն ժամանակ եւ ժամ ամենայն իրի ընդ երկնաւս…*

7. *65ա-6ա* Նորին այլ Նախերգան – *Ամենայնի ժամ եւ ժամանակ է ի ներքոյ երկնից…*

8. *66ա-86ա* Նորին Յոհաննէս վարդապետի եզնկայեցոյ ի ասելի Ծնընդեանն եւ Մկրտութեանն Քրիստոսի ասացեալ ի թագատրանիսա հաղարի ի Սիս, յատեան տօնախմբութեան – *Հաղումք լսոտ բազում պատճառաց…*

9. *86ա-101ա* Նորին Յոհաննէս վարդապետի ասացեալ, ի բանն առաքելոյ, որ ասէ. Ամենայն անձն, որ ընդ իշխանութեամբ է… Յաւուրն յորում աւհնեցան ձիաւորք արեայորդիքն մեր Հեթում եւ Թորոս եւ այլ մանկունք իշխանաց եւ որք յարհունական սպասաւորացն – *Յարաժամ բաղձանօք նորալուսն եւ նորատեսն…*

10. *101ա-31բ* Յոհաննէս վարդապետի եզնկայեցոյ ի բան մարգարէին Դաւթի. Սմանչելի եղեւ գիտութիւն հո յիս: ՅԱնասարզս խօսեցեալ առ ոմն Փրիգոր վարդապետ եւ եպիսկոպոս – *Զիմաստութիւն տեսականին եւ զգործնականին…*

11. *131բ-48բ* Նորին Յոհաննէս վարդապետի եզնկայեցոյ ի Մեծի ուրբաթին, ի խորհուրդ խաչելութեանն – *Ջբանին Աստուծոյ խորհուրդ փրկագործ…*

12. *148բ-50ա* Նորին Յոհաննէս վարդապետի եզնկայեցոյ Յորդորակ ասացուածի եկեղեցոյ, ի խնդրոյ Ստեփաննոս վարդապետի Կուիկոսցոյ – *Բայց զի՞նչ քեզ ընծայս արժանաւոր…*

13. *150ա-6բ* Յաղագս երկնեաին շարժմանն, նուաստ Յոհաննիսի եզնկայեցոյ շարադրեալ Յիմաստնոցն բանից, ի խնդրոյ բարեպաշտ եւ երկեղազարդ պատանւոյն պարոն Վախթանգա

Տե՛ս ձեռ. 421, 117ա-23բ. ա/*150ա-1ա*: բ/*151ա-2ա*: գ/*152աբ*: դ/*152բ-3ա*: ե/*153աբ*: զ/*153բ-4ա*: է/*154աբ*: ը/*154բ-5ա*: թ/*155բ*: ժ/*155բ-6ա*: ժա/*156բ (վրջ. ավի արեգական բարձրանա դէպի հիւսիսա)*: ժբ-իե/*չեք (թափուած)*:

14. *157ա-68ա (կարդալ՝ 157աբ, 162աբ, 160ա-1բ, 159աբ, 158աբ, 167աբ, 166աբ, 164ա-5բ, 163աբ, 168ա)* Յոհաննիսի եզնկայեցո ի ԺԷ. Սաղմոսն. Սիրեցից զքեզ, ՏԷր: Ի բանից ժողովել Սուրբ Գրոց – *Երանական եւ անսահման քնութեանն Աստուծոյ անկատար…*

15. *168ա-78բ* Նորին ի ԼԲ. Սաղմոսն. Դատեա՛, ՏԷր… Ի Սուրբ Գրոց զօրութենէ ընդարձակութիւն բանից – *Աստուածային երջանիկ եւ բարի բնութեանն…*

16. *178բ-86բ* Նորին Յոհաննիսի եզնկայեցոյ ի ՄՌ. Սաղմոսն, որ ի գլուխ կանոնին. Մի՛ նախանձնիր] եւ վասն զօրութեան իմաստութեանն եւ անգամ մասինն – *Որք մակացութեան բժշկական արհեստին…*

17. *186բ-98ա* Նորին Յոհաննիսի եզնկայեցոյ ի Հ.երորդ (70) Սաղմոսն, որ ի գլուխ կանոնին. Ողորմեա՛ եւ վասն զաւրութեան յուսոյն որ առ Աստուած – *Կերպարան եւ պատկեր եւ նմանութիւն Աստուծոյ եղեւ…*

18. *198ա-210ա* Նորին Յոհաննիսի եզնկայեցոյ ՋԸ. Սաղմոսին. Ջողորմութիւնս ո՛ն, ՏԷր, յափտեան աւհնեցից – *Անքննելի խորոցն Աստուծոյ տեսողն…*

19. *210ա-24ա* Նորին ի ձԷ. սաղմոսն. Խոստովան եղեր՛ւմ Տեառն, զի բաղցր է – *Սկիզբն եւ պատճառ ամենայն բարեաց՝ Աստուած է…*

20. *224ա-34բ* Նորին ՃԺԸ. Սաղմոսէն, ի բանն որ ասէ. Իշխաւմ հալածեցին զիս – *Սաղմոսս այս բազում դէմս իմաստութեան…*

21. *234բ-54բ* Նորին Յոհաննէս վարդապետ եզնկայեցոյ յերգս աւհնութեան Մովսիսի եւ ոդոցն Իսրայէլի – *Աստուածային գիրացիցն պատմութիւնք…*

22. *255ա-7ա* Նորին Յոհաննիսի վարդապետի եզնկայեցո Բան համառօտ հաղեալ յԱնանիայի վարդապետին գոցն, որ ընդդէմ Թոնմառակեցոցն – *Երկու են մեզ տեսակք եկեղեցս…*

23. *257ա-60բ* Սամման եւ կանոնք միաբանու-

թեան եղբարց, որ աստուածային սիրովն միաբանեցան յեղբայրութիւն միմեանց ի մայրաքաղաս որ կոչի եգնկայ, ի թուիս ՉԻԹ. (1280)։ Աստ հանդիպելով եւ ծերունի վարդապետն Գրիգոր Սանահնեցի, որ եւ գրեցաւ ի գլուխ եղբայրութեանս։ Եւ ես՝ նուաստ վարդապետս Յոհաննէս եգնկացի, գրեցի զնահանդ եւ զվարս եղբայրութեանս եւ զքահանէն ապուռնոյ որ ի սմանէ, առաջնորդութեամբ Սուրբ Հոգւոյն – *Բանն Աստուած, որ բանիւ գոյացոյց... որպէս արեգական լոյս եւ այլոց /// (շար. թափուած)։*

24. *261ա-9ա* Նորին Յոհաննիսի եգնկայեցոյ ի հՋ. Սաղմոսն Դաւթի, ի մեկնողաց բանից յատարեալ. Աւրհնեա՛, անձն իմ զՏէր – *Ամենայն արուեստք եւ մակաբոյծիւնք բանաւորացն...*

25. *269ա-91ա* Նորին Յոհաննիսի եգնկայեցո Ասացուածք բանի, ի բանս աղաւթից սրբոյնոյն Անանիայի, որ ասէ. Հաստատելցաւ սիրտ իմ ի Տէր] – *Որք յանդընդական խորս լայնատարած ծովու միոյն...*

26. *293ա-8ա* Նորին ի բան Սաղմոսին. Վասն այսորիկ յաղաւթս, եւ ի խորհուրդ պատարագին – *Անմարմին եւ անհասական բնութիւն է Աստուած...*

27. *298ա-319բ, 334ա-6բ, 320ա* Նորին Յոհաննու եգնկացոյ ասացուած բանի ի ձՀԱ. Սաղմոսէն. Քահանայք ի զգեցցին (խոռագիրք՝ ԺԲ. դ. ձեռով) – *Ձիսկական եւ բուն բարոյն բնաւորեալ են բարեացն...*

28. *320ա-33բ* Նորին Յոհաննիսի Վասն ննջեցելոց ի Քրիստոս, եւ խորհուրդ ստեղծման մարդոյն եւ մահու, ի բան իմաստնոյն, որ ասէ Աստուած հասատատեաց զմարդն յանեղծութիւն... – *Ամենայնի ժամ եւ ժամանակ է... աստ մրրկեցելոցս, անդ՝ փոխումն եւ փոխ/// (շար. թափուած)։*

29. *337ա-53ա* Ասացուածք ի բանն Տեառն, որ ասէ. Ես եմ հովիւն բաջ. Նորին Յոհաննիսի եգնկայեցոյ արարեալ ի խնդրոյ եւ ի հարցմանէ վարդապետին Ստեփաննոսի, որ ի դրանէ Սրբո Կ[ուսիկոսոցոյ] – *Միտքի վերնոյն եւ համայնից մօրն երամից սրբոցն...*

Խորագիրք գունաթափ եւ դաքիւ նշմարելի։ Սաեփաննոսը հաւանաբար Սաեփաննոս Կոռիկոսցին է, որ երկնկացուն 1281-ին հրատարել է Կիլիկիայի եկեղեցիներում ճառ խօսելու։

30. *353ա-5ա* Յոհաննիսի եգնկացոյ Յաղագս աղաւնոյն միամտութեան – *Որ ինչ յաղագս խորագիտութեան աւձին էր...*

31. *355ա-62ա* Ումեմն վարդապետի գիտնականի արարեալ՝ Ի խորամանկութիւն օձին. ասացուածք բանից. եւ աստ ըստ կարգի եղեալ եղեւ ըստ պատշաճի. Աճուսիսկ ես առաճել զձեզ իբրեւ զոչխարս ի մէջ գայլոց – *Ամենայն գիրք աստուածայինք ի խրատ եւ յոտմունս մեր գրեցան...*

32. *362ա-3բ* Նորին Յոհաննիսի եգնկացոյ Ի սուրբ առաճեալսն – *Եկեղեցոյ երկինի կենդանակերպք ճշմարիտք...*

33. *363բ-4բ* Նախերգան Առակացն Սողոմոնի – *Եկեսցուք ի վերնագիր առաջիկայ գրոց, որ ասէ...*

34. *364բ-80բ* Յոհաննիսի եգնկացոյ արարեալ Յարմարութիւն բանից ասացուածք ի Թագաւորութեան գոցս Յաղագս Դաւթի մարգարէի. եւ զղջացաւ Տէր զի թագաւորեցոյց զՍաւուղ – *Աստուածային բնութիւնն պարզ է եւ անյաւգական...*

35. *380բ-94բ* Ի մեկնութենէ սրբոց վարդապետաց Յարմարեալ Յոհաննիսի եգնկայեցոյ Սաղմոսն, ի բանն, որ ասէ. Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց – *Յերիս որոշեալ բաժանին հատուածք ժամանակաց...*

36. *395ա-401բ* Սրբոյն Գրիգորի Հայոց Լուսաւորչին պատմութիւնի համառատ եւ թիւ չարաչարացն եւ կարգ ի գոց Պատմողացն, կարճառատեալ Յոհաննիսի եգնկացոյ – *Ի յԱդամայ ԻԱ.երորդ (21) նահապետ է Աբրահամ...*

37. *401բ-4ա* Խորհուրդ Յարութեանն Քազարու, սրբոց Վարդանացն փոխ ինչ յաւելեալ նախերգամ՝ ի Յոհաննէս – *Արուեստք ամենայն յերիս որոշմունս բաժանեալ...*

38. *404ա-20բ, 423ա-4բ, 421ա-2բ* Մեծ ատուր եւ շարքի եւ թէ կամիս Ջատկին՝ յասացուածոց սուրբ ճօռն մերոյ Վարդանս վարդապետին եւ վարդապետին Վահրամայ Կիլիկիոցոյ, ի մի ածեալ յարմարութիւն նուաստ Յոհաննիսի եգնկացոյ։ Թէ կամիս Ջատկին՝ ի դէպ է, եւ թէ ե.շարքի. Խաւսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ – *Աստուածայինքն իւրք միայն են եւ ոչ ոք է նմա բաւական... Ճշմարտապէս հաւատամք եթէ /// (շար. թափուած)։*

ՅԱՌԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԺԲ. դ.

– *291ա* Դեղ ֆռանկ ց[ատոյ] – *Ուղի հապ, չօփու չինի...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

298ա Մ՛վ սուրբ եւ երջանիկ բաբունի Ստեփ[անոս], զվերափոխեալ եղբայրն իմ յիշեա՛ առաջի գէնամանն Քրիստոսի, եւ Քրիստոս զքեզ յիշէ յիւր զարհուրելի գալուստն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՁԻ

1. *Պտոկ-պհպ. էբ (ԺԲ. դ.)* Ես՝ Մադաթես գրեցի այս գիրս։ *Օվ որ գարդա, ասի՝ Ողորմի իւր հօրն, Աստուած իւր ծնողաց։*

2. *292ա (ԺՀ. դ.)* Յիշատակ է ճառըս Յօվանէս վարդապետին, էդարին, յիւրայնոց ծնողաց, որ եւտուն ի Հեռն Միտիչի որդի Համվարին։ *Տէր Յիսուս Քրիստո՛ս, քո անճառ գօրութեամբն եւ քո անարատ ծնողի բարեխօսութեամբն ջնեա՛յ Հեռայգիր [յ]անձանացն էդարին եւ գրեա՛յ զանուն նո[ր]այ ի գպրութիւնն կենաց, որ ասէ. Եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգեցէ՛ք*

անվպատ ուրախութիւեամբն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

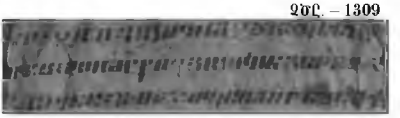
3. *Պտոհ-պշպ. Բբ (ԺՀ. դ.)* ||||: |. ||||::. ||||:: ||: ||||::. ||||::: ||||: ||||:: ||: ||||::. |. ||||::: ||||::: ||||:::. ||||:: ||||: |. |||:: |||: |::. |. ||||::: |::: |. |||:: ||||: |:. ||: *[||||::.]* ||||:::::. *(«Մատթիոս տիրացուն կազմեաց գայս գիր[բ]ս»):*

ԳՐԶԱՔՈՐԶ *Պտպ. Բբ գրչ գրչի գրչ փորձ Աստուծոյ քում երկիր պագեսցուք երկիր: Կա Այս օսն ճառուած ծագումն: 291բ գրչափորձ, արգդեզ:*

2174

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

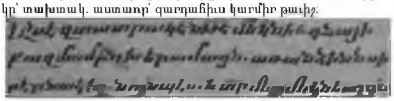
ՉՇԸ. – 1309

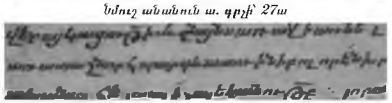
Նմուշ Գա

ԳԻԲՁ, ՍՏԱՑՈՂ Տէր Աւագ (109ա-236բ), Անանուն:

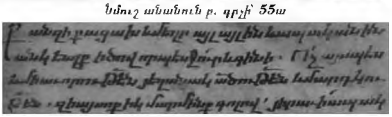
ԹԵՐԹ՝ 236+1 (կրկն՝ 149). չգրուած՝ 196բ, 227բ **ՊՐԱԿ՝** Ա-ե x12 (**Ա**. 10, ե 6)+Ա-եx12 (Ա, ե 10)+Ա-ժԲ (կրկնաճամարակալուած՝ կ-պ)x12 (Ա-Բ, Զ 8, Գ-Դ 10, Թ 11, ժԲ 9)+1x7 (է եւ Լ պրակների միջեւ): **ՆԻՒԹ՝** թուղթ: **ՄԵՐՈՒԹԻՒՆ՝** 16,5x12. **ԳԻՒՂԹԻՒՆ՝** միասիւն (11, 2x7,2, 12,5x8,5, 13,4x9,3, 13,2x8,5): **ԳԻՐ՝** բոլորգիր (Անանուն Ա՝ 1ա-52բ, Անանուն Բ՝ 53ա-108բ, Տէր Աւագ՝ 109ա-236բ): **ՏԱՂ՝** 20 (1ա-52բ), 17-20 (53ա-108բ), 22-24 (109ա-36բ): **ԿԱՋԻՐ՝** դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ. ատամնոր՝ զարդանիւս կարմիր թաւիջ.

Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 27ա

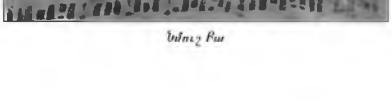
Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 55ա

Նմուշ տէր Աւագ գրչի՝ 124ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Զ ո ր գ ա ի ր՝ ճաճգուցագիր (ուրուագծային): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՊԱՏԱՒԻՒՆԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – 1. Ձաչոց: ԺԻ. դդ.: 2 (Ա-Բ), սկզբից, սառագուած **ընդլայնակի** ճատուած թերթի սառոյի կէսի ընդերկայնակի երկատկումով: **Մագաղաթ**, երկսիւն (**12,5x8,2**), բոլորզիծ երկաթգիր, տող՝ 11-14 (Ա-Բ), 18 (Գ-Դ): Կարդալ՝ Ա.ա «/// թէ կենդանի... աճատասիկ ես ///» (Եզեկ. Ա. 3-5), Ա.բ «/// Յամին... յաշխարհին ///» (Դան. Գ. 1), Բ.ա «/// լի փառաւ... Քանանացոց ///» (Ելք ԺԵ 11-14), Բ.բ «/// [հետաս]տանէ... Մա[դիամու] ///» (Եւս. կ. 4-6): 2. Մաղմոսի Դաւթի՝ ԺԻ. դդ.: 2 (Գ-Դ), վերջից սառագուած 2 ամբողջական թերթերից: Մագաղաթ, միասիւն, ուղղագիծ մանր երկաթգիր, 18 տող: Կարդալ՝ Գ.բ.բ «Թու Տէր...» (Ծ. 8-21), Դա «Ամենեցեան...» (Ծ**Բ** 4-7), Դբ «Աստուած» (Ծ**Գ**. 1-9):

Նմուշ Բա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից եւ վերջից պակասաւոր, լուսանցեռում խոնաւութեամբ հետքեր, փոխրիկ պատռուածքներ, ցեզակեր: **Պատատիկ-պահպանակներ** խուճացած: Կազմի կաշին ճեռնուած, եզրերը մաշուած, դռնակի ու կապիչների ընկած, ատաղը բայլայուած: *ԺԼ.* դ. նորոգուած, տեղ-տեղ կարկատուած եւ վերակազմուած:

ՆՇՈՒ. Բաղկացած է *ԺԹ.* դ. 3 տարբեր ձեռքով գրուած մասերից (տե՛ս Ա, Բ, Գ):

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *1ա-8բ* Յաղագս երկնային չարժմանն՝ նուաստ Յոհաննու վարդապետի Եզնկացոյ շարադրեալ յիմաստնոց, ի խնդոյ բարեպաշտ եւ երկեղազարդ պատանւոյն պարոն Վախթանկա

Տե՛ս ձեռ. 421, 117ա-23բ. ա/*1ա-2ա*: բ/*2ա (միայն խորագիրը)*. գ/*2բ-3բ (առանց խորագիրի)*: դ/*3բ-4ա*: ե-ժա/*չկան*: իզ/*4ար*: իզ/*4բ-5ա*: իդ/*5ա*: իե/*5ար*: իզ/*5բ*: իէ/*5բ*: իը/*6ա*: իթ/*6ար-7ա*: իա/*7ա*: իբ/*7ար*: իգ/*7բ-8բ*: իդ/*8բ*:

2. *8բ-10ա* Յաղագս գառնան եղանկի եւ ի կենդանակերպսն – *Հոյ, Յուլ, եկաւոր՝ գարնան եղանկ լինի, արմատք բոյս արձակին...*

3. *10ա-28ա* Խաւսք Եպիփանու Կիպրացոյ (Բառոյախօսս)

Տե՛ս ձեռ. 466, 192բ-204բ. ունի միայն թ-լբ, նոյն հերթականութեամբ:

4. *28ա-52բ* Ժամանակագիր է (ցամն 1297) – *Յորժամ յանցաւոր եղեւ Ադամ պատուիրանացն Աստուծոյ... ի թվին ՉԽՀ. (1297) սպանին զՊալթօն եւ զԲաբթն ի Թավրէժ... Ի սոյն ամի դարձաւ Սմբատ թագաւոր ի Խապա/// (չար. թափուած):*

– Մինչեւ եւս պակասաւոր:

Բ. *53ա-106ա* [Ի Պիտոյից Գոզ Մովսիսի Խորենացոյ]

Տե՛ս ձեռ. 1681, 1ա-233բ *Ալտեղ միայն 5, 6, 5 11 գրքերի օրինակները՝ առանց սահմանումների եւ խառն կարգով*. 8 ա/*53ա-5ա*: բ/*58ա-62բ*: գ/*62բ-5բ*: դ/*65բ-8բ*: ե/*68բ-73ա*: զ/*73ա-5ա*: 6. դ/*75ա-85ա*: բ/*85ա-94բ*: 5. ե/*94բ-102բ*: 11. բ/*103ա-6ա*:

Տե՛ս տպ. եր., 1993, D։

Ն. 1. *106բ–8բ* Առտասան հիւսկէն իմաստասիրական ի տէր Ստեփաննոս, ի Վարդանա վարդապետէ Կիլիկեցւո, որ ոճ ի վարդապետաց կամ յայլ իմաստից ոչ կարէ ուղիղ տարաբնեախուզաւ՝ առ իս առնէ զդարձն, եւ ես յաւ եւս առկից ի պամս բանին («Տէր Ստեփաննոս գլուխ եկեղեցւոյ») – *Տրաբու մասն բանիւ հանդէս հանդիպեալ դասի...*

2. *109ա–51ա* ԻԸ (= ԼԹ)։ [Յաղագս միաբանութեան հաւատոյ եւ կարգաց եկեղեցւոյ]

Տե՛ս նեո. 500, 66բ–191բ. ա/*109ա–11ա*։ բ/*111ա–26ա*։ գ/*126ա–7բ (սկ. «Պարտ է ամենեցունս»)*։ դ/*127բ–36ա*։ ե/*136ա–42բ*։ զ/*142բ–51ա*։ է–ժը/*յիբ*։

3. *151ա–5բ* ԼԴ. Դաւանութիւն զոր գրեաց Հայոց եկեղեցիսն եւ տէր Կոստանդինոս կաթուղիկոսն ի Կոստանդնուպաւլոյ ի պատրիարգն եւ ի ժողովն այսպէս – *Մեծի Աստուծոյ եկեղեցւոյդ պատուական գլխոյդ Մանուէլի...*

4. *156ա–80բ, 236աբ, 181ա–4բ* [Փոտա պատրիարքի առ Ջաճարիայ կաթողիկոս Հայոց Մեծոց Վասն յերկուս միաւորեալ բնութեանց... (նեո. 500, 240ա–1բ) – *Յաւէրժահրաշից արանց յոգնապատիւ... Վեւյոնեանց ծովսկիզբ... 236բ բայց մէք գծրիստոս /// համադոյ /// եւ Աստուած /// համաբնութիւն ///ոյն/// (շար. թափուած)։*

– *Միջին պակասաւոր։*

5. *185ա–96ա* ԽԲ. Անճճիայի Հայոց վարդապետի Լուծման եւ մաճառման երկաբնակացն, որ ի կարծիս ճշմարտութեանն անյարմար դաւանութեամբ... – *Ո՛ վէհդ ինձ եւ սրտի սիրեցեալ...*

6. *197ա–215բ* ԽԳ. Պաւղոսի երջանիկ վարդապետի Պատասխանի թղթոյն Թէոփիլոսի Հռոմի ճառատասանի – *Աստուածային եւ մեծն յառաքելոյն Պաւղոս, որ գրէ առ Կորնթացիսն...*

7. *216ա–27ա* ԽԴ. Սրբոց վարդապետացն ասացեալ Վասն հաւատոյ բնդդէմ հերձուածողաց – *Զոր աւրինակ ոք չհնուածս կամիցի հաստատել գհին...*

8. *228ա–35բ* Խե. Ի Մովսէս վարդապետէ Բան պատասխանատուութեան վասն ուղղափառ ճառատոյ բնդդէմ երկաբնակ[աց]... – *Հնուից բարեաց պարգեւատուն... Իսկ վասն շաբաթուն Զատկին, զոր յիշել ես, յերկայս գոմ ՅԷ գինչ /// (շար. թափուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹՒՄԱՆԱԿԻ

184բ Աղաչեմ անմեղադիր լինել վերջին ճառիս, զի աւրինակ տխմարագիր էր, եւ ես անարհեստ էի։ ՋՄՀ. (1309) թվիս գրեցաւ, յամսեանն ապռստոս, ձեռամբ մեղապարտ եւ անարժան իրիցու՝ տէր Աւագի, յիշատակ ինձ եւ իմոցն ամենայն։ Որք կարդայք կամ աւրինակէք, մեզազ թողութիւն խնդրեցէ՛ք, եւ գրիստոս զձերն թողու. ամէն։

227ա Ջմեղուցեալ եւ զանարժանս ի քահանայս՝ զտէր Աւագ գրողս յիշեցէ՛ք ազաւիւք, ո՛վ սուրբ հայրք եւ եղբայրք, եւ անմեղագիր լիցք խոշորութեանն գրոյս եւ սխալանաց, գի ծով աշխարհի տարակուսեալ ծփէի ի մէջ մեզաց, եւ գրիստոս, որ առաւն է ի տուրս բարեաց, մեզ եւ ձեզ ողորմեսցի՛ գրոդիս եւ կարգացողացդ եւ լսողացդ եւ աւրինակին շնորհաւղին. ամէն։

Տե՛ս ԺԳ, դ. յիշ-ք, էջ 63-64։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱԳԱՅԻ

Պատարիկ պահպանակ Գր (1657 թ., Նոտրգիր) Թվին ՌՃՉ. (1657) մայրս մեռաւ, նոյեմբերի Չ (6), օրն Ե.շաբթի։ Կարձեալ թվին ՌՃՀ. (1658) դեկտեմբերի Ը. (2), օրն Դ.շաբթի Ը.երորդ (8) ժամուն հայրս փոխեցաւ առ Աստուած։ Յետ է. (7) աւուր Ամբիծք ասել ու սկիզբն՝ Նահ.։

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «ՋՄՀ – 1309, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2175

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԵՐՆՋԱԿ

ԳԻՐՔ՝ ճմատն կր.։ ՈՏԱՅՈՂ՝ պառոնատ երնջակաչ Սուրբ Կարապետի։

ԹԵՐԹ՝ 224, չգրուած՝ 6բ, 8բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x6+Ա-Ա×12 (Ա-ժԹ չիր, ի 10, Ա 11) +1x5։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան (1-6, 220-224, լուսագծերով)։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18,5x12։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,5x 7,5–15x9,2)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (յաւելագրումները՝ նոտրգիր եւ չղացգիր)։ ՏՈՂ՝ 28 (յաւելագրումները՝ 16-29)։ ԿԱՋՄ՝ ճնշագծերով սեւ կաշի՝ դոմնակով, միջուկը՝ տախտակ. աստառ՝ սպիտակ զարդանախշերով կարմիր կտաւ յուսանգակոդերի՝ կարմիր։

Նմուշ 101ա

ՌՃԲ. – 1659

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա ս խ ո ր ա ծ՝ 29ա՝ Լ ու ս ա ճ գ ա գ ր ի՝ բուսակաճ։ Զ ա ր դ ագ ի ր՝ թուշագիր, հանգուցագիր։ Գ ոյ ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից գոագաչուր գունավխուած, վերին լուսաճգի մասերը բայիայուած, տեղ-տեղ թանաքի ճապաղում, ցեցակեր։ Պրականիշները տեղ-տեղ երից կրկնուած (նաեւ կարմրագիր), Կազմի կաշին՝ ճերծուած, ցեցակեր, եզերքը՝ մաշուած, կապիչներն րնկած։ ԺԸ. դ. նորոգուած, լուսաճգային մասերը կարկատուած եւ ուեցգուած՝ 1-6, 220-4։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *7ա–219ա* [Քառոգքիրմ Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *7ա–8ա* [Յանկ գրոյս –...] ԺԳ. Նորին Քառոգ խաչին... ԼՉ. Նորին... Վասն հիւրընկալութեանն...

Տե՛ս Զմեռան հտ., ապ. 1740. Ա/չիք: Բ/9ա-13ա: Գ/չիք: Դ/13ա-20բ: Ե/չիք: Զ/21ա-30բ: Է/չիք: Ը/30բ-6ա: Թ-ԺԳ/չիք: ԺԴ/36ա-41ա: ԺԵ-ԺԷ/չիք: ԺՀ/41բ-8ա: ԺԹ/չիք: Ի/48ա-52բ: ԻԱ/52բ-7բ (սխ. «Աեւնք նախ եթէ այն է հարկաւոր»): ԻԲ-ԻԷ/չիք: ԿԸ/208բ-13ա: ԿԹ-ՀԱ/չիք: ՀԲ/213ա-8բ: ՀԳ/104ա-9բ: ՀԵ-ՀԸ/չիք: ՀԹ/109բ -14բ: Ձ/114բ-20բ: ՁԱ/120բ-5բ: ՁԲ-ՁՎ/չիք: ՁԸ/125բ-31ա: ՁՑ/չիք: ՁԷ/131ա-6բ: ՁԸ/136բ 45ա: ՁԹ-Ղ/չիք: ՂԱ/145ա-50ա: ՂԲ/150բ 6ա: ՂԳ/156ա 60բ: ՂԴ/160բ-4բ: ՂԵ/164բ 9բ: ՂԶ/169բ-79ա: ՂԷ-ՃԴ/չիք: ՃԵ/179ա-86բ: ՃԶ-ՃՀ/չիք: ՃԹ/186բ-94բ: ՃՅ-ՃՔ/չիք: ՃՔԲ/194բ 202բ: ՃՔԳ/202բ-8բ: ՃՔԴ-ՃՔԹ/չիք: ՃՔ/62բ-9ա: ՃԻԱ-ՃԻԳ/չիք: ՃԻԴ/69ա-73ա: ՃԻԵ/73ա-8բ: ՃԻԶ-ՃԻԸ/չիք: ՃԻԹ/78բ-85բ: ՃԼ/85բ-91ա: ՃԼԱ-ՃԼԳ/չիք: ՃԼԴ/91ա 9ա: ՃԼԵ-ՃԼՁ/չիք: ՃԼԷ/99ա-104ա: ՃԼԸ-ՃԿՍ/չիք:

Բ. ՅԱՒԵԼՎԱԾՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. Դ.

ա. *1ա* [Քաղուածք զանազանի] – *Աւէ Աւակահասն. Տո՛ւր ինձ զքոյոց աթոռոց... Աւէ առաքեալն Պօղոս. Հակեցէ՛ք...* – *Ազաչեմ զձեզ եղբա՛յրք, գիտէք զՏուն Ստեփաննեայ...*

բ. *1բ-2բ* Ընթերցուած ի Գործոց Առաքելոց (Ա. 1-22) – *Իսկ Սողոս տակաւին յգեալ սպառնալեօք... թէ սա է Քրիստոսն:*

գ. *3ա* Սեղան օրհնելոյ – *Յառաջ օրհնեմք զտաճարսն, որ գմիոյ կոչեաց ի միասին...*

դ. *3բ-6ա* Պատմութիւն հարանց – *Պատմեաց մեզ ոմն հարանց, որ բնակեալ էր ի սո(ն)րոտ...*

ե. *219բ* Սրբոյն [Թադէոս]ի առաքելոյն ասացեալ Յաղագս հոգոցն հանգուցելոց եւ յարութիւն մեռելոց – *Արդ, հոգի ամենայն մարդոյ, որ ելանէ ի մարմնոյ...*

զ. *220ար* [Սրհնութիւմ յետ հարոգիյ] – *Այլ եւ գլուխն ճղ[մարտութեան], քահանայապետն ամենայնի Քրիստոս...*

է. *220բ* Վասն կերակրոյն անդամոյն առնել իւրոյ – *Այսպէս ստամոքսն եւ լերդն...*

ը. *221ա* Գործ առանց հաւատոյ դատարկ է, եւ հաւատ առանց գործոց դատարկ է եւ ունայն – *Արդ, եւս յայտ իսկ է եւ համաոտա...*

թ. *221բ* Յաղագս վանահոն մեծ եւ փոքր, սուտ եղծմանն, վասն շահիցն առնելոյ տայոյ – *Մանաւանդ քահանայից պարտ է այսպիսի բանէ հեռանալ...*

ժ. *221բ* [Մնունդի, ԽԱ. 45] – *Եւ կոչեաց փարաւօն դանուն Յօսեփայ Փառնիթոմիանէ...*

ժա. *222ա* [Վասն ողորմութեան] – *Որպէս ասէ մարգարէն Դանիէլ. Ջմեղս քո ողորմութեամբ քաւեսցես...*

ժբ. *222բ-3ա* [Կանոն վասն պահոց] – */// եւ այլոցն չորեքշաբթին եւ ուրբաթին յանկարծակի...*

ժգ. *223բ* [Վասն ողորմութեան] – */// Բայց գիտելի է՛ ողորմութիւն պարտ է տալ ազքատին...*

ժդ. *224ա* [Վասն ԺԲ. ննիապետաց] – *Շնաւոն, Ղեւի...*

ժե. *224բ* [Վասն Դաղմատացոց] – */// Վերջին ժամ[անակս] յարեւմտեան ազգն Դաղմատացոց յամենայն ընչից...*

ժզ. *221բ* [Մանումի] – */// Վարդապետ /// հերկէ /// սերմն է եւ քարոզն սերմանէ հոգեւոր... (8 տող):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԳՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԻ

219ա Մատոյդ եմ, պարոնա՛ր, թողութիւն շնորհեացես, ամեոն անկաւ, այլ չկարացի գրել. անմեղադիր լի՛ր, զի կար մեր աշտ էր: Գրեցաւ ձեռամբ՝ Նմատոն փծուն գրչի, թվին ՌՃԸ. (1659), անուամբ միայն կրօնաւորի: Երընջակայ Սուրբ Կարապետոմն գրեցաւ:

Տե՛ս ԺԷ. դ. յիշ-ք, Գ., էջ 865:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՅԻ

219ա (Շղագիր) Եւ էջմիածնի Մարտիրոս այս գրգիս պատճառ եւ սապաս, որ եւ կարթաք եւ յիշէք թվին ՌՃՁՒ. (1733) Ամէնեսիբեր ի Ըստամպոլ:

ԿՆՔՈՒԴՐՈՆԵՐ՝ *197բ Քրիստոսի ծառայ եփրեմ վարդապետ 1181 (1732): 201բ, 217բ, 218բ Քրիստոսի ծառայ եփրեմ վարդապետ:*

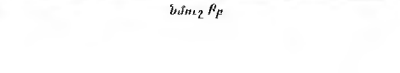
2176

ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

(Բաղկացած է 2 տաւթեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 95: ԿԱՉՄ՝ ճշդագծերով շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ աստառը՝ դոշմազգեստ կտաւ. լուսանցքակողերը՝ կաւմիր:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Յովհաննու: Ժ-ԺԱ. դդ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), ստացուած 1 թերի բնդայնակի հատուածով: Մազադաթ, երկսիւն (9,3x12), ուղղագիծ երկաթագիր, տող՝ 11 (Ա), 7 (Բ): Ստորին լուսանցքներում համարաթերթեր: Կարդալ՝ Աա-Բբ, Աբ-Բա «/// աշխար զեզ... ի պատե[ահս] ///» (ԺԷ. 25-ԺԸ. 11):

Նմուշ 69բ

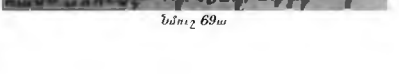
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին ճեռնուած, եզերքը մաշուած, միջոցը վնասուած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԹՎՔ. – 1617

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր:

ԹԵՐԹ՝ 70 (1-70). չգրուած 64ա, 70բ: ՓՈՒՆ՝ Ա-Ը x12 (Ա, 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,2x6,2): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՅՈՂ՝ 18:

Նմուշ 69ա

Վիճակ՝ բառարար լուսացնեւոում խանուութեան եեաեեր, փաեերիկ պատառաժիեեր, զանազան բներ, միքից պակասաւոր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *1ա-26ա* Քարոզ Յաղագս երկնային շարժմանցն՝ ունաստ Յոհաննէս վարդապետի շարադրեալ իմաստոնց բանից, Ի խնդրոյ բարեպաշտ եւ երկիւղազարդ պատանւոյն պարոն Վախթանգ[այ]

Տե՛ս ձեռ. 421, 117ա-23բ. Տ. ա/*1աբ (վրջ «մաղաքաքաղն Տփխիս Փարեակաւան» շար. թաւշուած)*: բ/*2ա-3բ (սկ «իմաստութեամբ, զի գեղեցիկ արուեստիւ յօրինեաց»)*: գ/*3բ-5բ (խոպագիրը նման է բ-ին)*: դ/*5բ-7ա*: ե/*7աբ*. զ/*7բ-9բ*. է/*9բ-11ա*. ը/*11ա-12բ*. թ/*12բ-13բ*. ժ/*13բ-15ա*. ժա/*22բ-6ա (ՃՃ իդ յեսող)*: ժբ/*15ա-6բ*. ժգ/*16բ*. ժդ/*16բ-7բ*. ժե/*17բ*. ժզ/*17բ-8ա*. ժէ/*18ա*. ժը/*18ա-9ա*. ժթ/*19աբ*. ի/*19բ*. ի*ա*/*20ա*. ի*բ*/*20ա-1ա*. ի*գ*/*21ա-2բ*. ԻԴ/*22բ (22բ-6ա տե՛ս ժա)*:

Տե՛ս տպ. նոր նախիջեւան, 1792.

2. ա. *26բ-8ա* Տեառն Ներսէսի Հայոց կաթուղիկոսի Կոյսեցոյ՝ եղբօր Գրիգորիսի կաթուղիկոսի Հայոց, ասացեալ այլաչափ տաղ ի խնդրոյ յանուանն նախագիծ տանց («Մխիթար բժիշկ րնկաւ ի Ներսէսէ զայս բան») – *Միշտ էիդ անեղ բնութիւն քնօրհեցան, / Անեղիդ անմահութիւն հետեւեցան…*

բ. *28ա-34ա* Նորին տեառն Ներսէսի Տաղաւոց երկնի եւ զարդուց նորա, բառռնաբար ի դիմաց նորին ի չափ երկոտասանեցն պարզեալ ոտից, ի խնդրոյ առն բժիշկապետի եւ աստղագիտի՝ Մխիթարայ. տումիճ Ճ. – *Իմ էզական գոլով բնութիւն եւ սկզբնական, / Ի յանեղէն ձգեալ կամար անգուգական…*

գ. *35բ-63բ* Նորին զարձեալ Տաղաւոց երկնի –*Այն որ առաջ քեզ ճառեցան բանք նախնական* / *Տաղաւոց երկուց տրամագծիցն անկիւնական…*

Տ. ա. *35բ-8բ* Սուրբ եւ իմաստուն վարդապետին Յովաննիսի Եզնկացոյ առաքեալ Ալաչատի տանս ի խնդրոյ բարեպաշտ իշխանին Ապոցի, ըստ նախագիծ տաղիս տանց («Յոհաննիսի բան Տաղաւոց երկնի, ի խնդրոյ իշխանի Հայոց Ապոց անուն») – *Յամենահարազ գործ Արարչին, որ գոյացան, / Մեծ եւ ահեղ բաքանչելիք ներգործեցան…*

բ. *34ա-5բ* Զօրուքիւն ոտանաւոր բանիս – *Նախ ըզսաղերացս գթութիւն եւ զկարգն ցուցանէ…*

4. *64բ-70ա* Ներատ եւ բաւիճ իմաստասիրաց՝ ասացած օգտակար ասեներայն մարդկան – *Աչենայն իրք ի չորից գոյացեալ… Զորք են լինելութեանն պատճառք… Դ. իրք պատ է պահել առ մարդն հանապազ… ասեղ, դերձան, ասնտր, քասկ:*

Բ. ՅԱՒԵԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ., նոտրգիր.

– *2ճա-5բ* [՝ԻեղՈ ստսաՀոճսի՛] – *Մինամէքքի չօփաուզ Ծ. գրամ…*

ՅԱՅՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱԼԱԿԻ

70ա ԶԳրիգոր մեղաւոր գրիչս յիշեա՛ ի Տէր, ով եղբայր, եւ որ գիս յիշէ առ Աստուած, յիշեցեալ լինի ի *միւսանգամ գալուստն Քրիստոսի. ամէն: Թվին ՌԿԶ. (1617), մարտի ԺԱ. (11):*

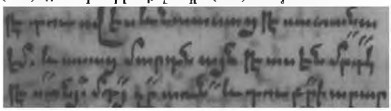
Տե՛ս Ժէ դ. յիշ-բ, Ա., էջ 607-606:

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

Ժէ. դար

ԹԵՐԹ՝ 25 (71-95): ՊՐԱԿ՝ 2 (է-Ը)×12 (է 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով. ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասեան (11,5×6,5): ԳԻՐ՝ նաստգիր ՏՈՂ՝ 18:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լ ու ս ա զ գ ա զ ա ր զ՝ բուսական (71ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր (71ա): Գ ա յ լ ե ր ա ե:

Նմուշ 86ա

Վիճակ՝ բառարար քանաիից գոագոյաբ խիստ գունաիոխուած, վերջից պակասաւոր, լուսացնեեուում փաեերիկ պատառաժիեեր

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *71ա-89բ* Գիրք առակաց, ասացեալ վարդապետին Վարդանայ ի պէտս ճոգւոյ եւ մարմնոյ, պիտանի՝ – *Ամենայն աստուածեղէն գիրք առակաւ եւ օրինակաւ ցուցանեն մեզ զբարին եւ զչարն…*

ա. *71աբ* Իմաստասէր մի կոչեցին ի սեղան թագաւորի… բ. *71բ-2ա* Իմաստասէր ոմն աղքատ ունէր ծոյլ որդիս… գ. *72աբ* Այր մի հոգագործ չինեաց ակառատս… դ. *72բ-3բ* Ասի յառակաց, թէ. Այր մի գնաց առ դատաւորս… ե. *73բ-6բ* Ասի յառակաց, թէ. Թագաւոր մի կամեցաւ աշտարակ շինել… զ. *76բ-7բ* Ասի յառակաց, թէ. Գիմ մի արատէր ոչխար… է. *77բ-9բ* Ասի յառակաց, թէ. Աբք երկու ընկերակից եղեալ… ը. *79բ-80ա* Գառ մի ցանկալի կայր ի փարախ մի… թ. *80աբ* Երկու աքլոյ կռուէին ի մէջ փողոցին… ժ. *80բ-1բ* Իմաստուն բժիշկ մի ի քաղաքի մի… ժա. *81բ-2բ* Ժողովեցան այծք ամենայնք… ժբ. *83աբ* Քահանայ մի գողացաւ գկով այրի կնոջ մոյ… ժգ. *83բ-4բ* Եկն վաճառական մի ի քաղաք մի… ժդ. *84բ-5բ* Այր մի ելեալ շրջէր յերկրէ յերկիր… ժե. *86ա-7ա* Այր մի գողութիւն առնէր… ժզ. *87ա-8ա* Ասի յառակաց, թէ. Այր մի ամէն տարի Ճ. (100) ծոխ հաց վաստակէր… ժէ. *88ա-9ա* Ասի յառակաց, թէ. Աղքատ երէց մի գնաց մօտիմետ գործն (=մօտ ի մաագործն)… ժը. *89ա* Եւ ասեն իմաստունքն, թէ. Կին ոմն մեծատուն եւ գեղեցիկ յղացաւ յառնէ իւրմէ… ժթ. *89աբ* Թագաւոր ոմն գիտէր զգինուորքն…

2. *90ա-5բ* Առակաւոր բաներ պիտանիք վասն Հոգւոյ եւ մարմնոյ

ա. *90ա-1ա* Երիտասարդ մի ուխդ եղեալ էր, գի ամէնեւին չարամբ չուտէր… բ. *91ա-2ա* Թագաւոր մի եւ թագուհի բազում խոստմունք արարին Աստուծոյ… գ. *92աբ* Թագաւոր մի եւ թագուհի կայր եւ Ա. (1) մի ունէր… դ. *92բ-3բ* Այր մի ելաներ ի դժար գար մի… ե.

93բ-4ա Միայնակեաց մի նստեալ ի վերայ վիմի... գ. 94բ-5ա Կրօնաւոր մի նստեալ դրամ կու հանիւէր... է. 95աբ Եղբայր ոմն գնաց առ հայր եւ խոստովանեցաւ զամենայն յանցանս... ը. 95բ Քաղաւոր ոմն մեռաւ եւ մնաց Ց. (3) որդի, եւ ունէր պատուական ակն մի... եւ իմացեալ /// (շար. թափուած)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

89բ Ո՛վ ընթերցողք, յիշեցէ՛ք զանիմաստ (այսքան)։

ՆՇՈՒՄ Աստառ Ա.ին փակցուած թուղթի «ՌԿԶ – 1617, Մ[եսրոպ] եպս.»։

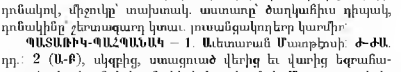
2177

ԺՈՂՈՎԱԾՈՑ

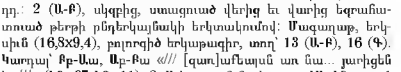
(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 455։ ԿԱԶՄ դոյզնագոյն շագանակագոյն կայի՝ դոնակով, միջուկը՝ տախտակ. աստառը՝ ծաղկաձիւս դիպակ, դոնակիցը՝ շերտագոյն կտաւ. լուսանցակոդերը կարմիր։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ-ՊԱԼՊԱՆԱԿ – 1. Աւետարան Մատթեոսի՝ Ծ-ԺԱ. դդ.՝ 2 (Ա-Բ), սկզբից, սաացուած վերից եւ վարից եզրահատուած թերթի ընդերայնակի երկտակումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (16,8x9,4), բոլորգիր երկաթագիր, տող՝ 13 (Ա-Բ), 16 (Գ)։ Կարդայ՝ Բբ-Ա.ա, Ա.բ-Բա «/// [զառ]ահասն առ նա... յարիցեն եւ ///» (ԻԳ. 37-ԻԳ. 11)։ 2 Աւետարան Ղուկասու. ԻԱ-ԻԲ. դդ.՝ 1 (Գ), վերջից, ստացուած եզրահատուած թերթի հառոտ մասից։ Մագաղաթ, այժմ միասիւն, բոլորգիր երկաթագիր։ Կարդայ՝ Գաբ «/// այդ ոչ առ ժամայնն... տագնապ ունեցաք[ոսաց] ///» (ԻԱ. 9-25)։

Նմուշ Բբ

Նմուշ Գա

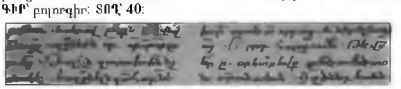
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կային թեթեակի ճեղծուած, եզրերը մաշուած, մէջի կային կարկատուած, կապիչներն ընկած։ Պահպանակները ցեցակեր։

ՔԵՒԱԳԻՐ Ա.

ՄԵՆՔՓԱՆՅ ՎԱՆՔ ՊԿ. – 1411

ԳՐԻՉ՝ Յովաննէս կր.։ ՊԱՏՈՒԻՐԱՏՈՒ՝ Թումա վ. Մեծոփեցի։

ԹԵՐԹ՝ 63 (301-63)։ ՓՈՒԱԿ՝ 5 (Ա-Ե)x12 (Ա-Ժ 15)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՂՈՒԹԻՒՆ՝ 18x13,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (15,1x11,2)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 40։

Նմուշ 323ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար, սկզբից պակասաւոր, գրաքաշոյը խոնաւութիւնից գունավոխուած, ցեցակեր, փոխրիկ պատառածքներ։ 1609ին եւ 1675ին նորոգուած եւ թերին լրացուած (տե՛ս ձեռ. Բ.)։

Բ ՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *301ա-60ա* [Քառոգմիր Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգմիր յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնամ հատ., տպ. 1740 Ա-ՃԽԲ/յիք (*թափուած*)։ ՃԽԱ/*301ա-3ա (սկ. ///՝ գի է որ չոյս ծագիկ...»*)։ ՃԽԲ/*303ա-7բ*։ ՃԽԳ/*307բ-9բ*։ ՃԽԴ/*309բ-10բ*։ ՃԽԵ/*314ա-8ա*։ ՃԽԶ/*318ա-22ա*։ ՃԽԷ-ՃԿՄ/*յիք*։

2. [Քառոգմ յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառնամ հատ., տպ. 1741. Ա-ՃԼԲ/*յիք*։ ՃԼԳ/*322ա-5բ*։ ՃԼԴ/*325բ-8բ*։ ՃԼԵ/*329բ-33բ*։ ՃԼԶ/*333բ-7ա*։ ՃԼԷ/*337ա-41ա*։ ՃԼԸ/*341ա-3բ*։ ՃԼԹ/*343բ-7ա*։ ՃԶ/*347ա-50ա*։ ՃԶԱ/*350ա-3բ*։ ՃԶԲ/*353բ-5բ*։ ՃԶԳ-ՃԶԴ/*յիք*։ ՃԶԵ/*355բ-60ա*։ ՃԶԶ-ՃԶԸ/*յիք*։

Բ. *361բ-3բ* [Պարզատումար]

ա. *361բ-2ա* Ադիւսակիս այս բանայիրէ Պարզատումարիս, որ կոչի խառնափնդոռ, որ միւս կողմն կայ, եւ է այբուբենն վերուստ ի վայր գրած... բ. *362ա* [Բանալի ադիւսակ]։ գ. *362բ-3ա* [Խառնափնդոռ ադիւսակ՝ Ա-Ք] դ. *363բ* Զուգաւորութիւն Մեծ Հայոց ընդ Հռոմայեցւոյ այսպէս առա՛յ. Կա՛լ զաւուրս հայ ամսոյ...

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

327ա ՋՈրիզոր սրբասէր կրօնաւորն աղաչեմ յիշել ի Տէր, որ յայս ժամուս եփած սեռեռն երբեր, որ կերայ։

360ա Փա՛ռք սկզբան եւ անսկզբանն, ընդ սկզբանն եւ սկզբնաւորին սկզբանց, անքնին, գերաբուն եւ համագոյ Տէրութեան, անորիշ բաժանմանն եւ միով Աստուածութեանն. Հոր՝ անսկիզբն եւ անձին անձնաւորութեան, եւ Որդւոյ՝ ծննդեանն անսկզբան, անեղապէս եւ անժամանակ, ինքնաբաւ իշխանութեան, եւ Հոգւոյն՝ ելօզութեան ի Հօրէ, անճառաբար բղխման յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Արդ, ի յաճի ծննդեան փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ հազարերորդի չորս հարիւրերորդի եւ չորեքտասան թիւ յաւելեալ ընդ նմին, եւ ի թուականս Հայկազեան տոհմիս տումարի՝ ըստ հոլովմանն ամաց Պկ. (1411), գրեցաւ գիրք Քարոզութեանս Առաջին հատորի, հաւաքեալ ձեռամբ սուրբ Հօրն մերոյ երկրորդ Լուսաւորչի, մեծ վարժապետի, քաջ հռետորի եւ անպարծ փիլիսոփայի արթուն անուն գերապատիւ սուրբ րաբունապետի Գրիգորի՝ աշակերտի Յոհաննու Որոտնեցւոյ, որ էր յերկրէս Քաչբերունի, ի կարգէ աստուածաբան վարդապետաց սրբոց՝ երանելոյն Գրիգորի Աստուածաբանի, Կիւրղի եւ Աթանասի՝ միաբնութիւն դաւանողաց զհանն Աստուած միացեալ ի

մարմնի, որոյ յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի եւ աղօթք սոցա ի վերայ ամենայն աշխարհի: Քեռամբ անարհեստ եւ անիմաստ, մեղսամած, մատնադեղեւ սխալագիր գրչի՝ Յովանէս անարժան կրօնաւորի, որ անուամբս միայն եմ ձեւացեալ եւ ո՛չ գործով, ըստ այնմ որ ասէ. Մարմնով արտաքուստ պճնիմ եւ անձամբս երփնիւ ճային ճանապհի. ի յիշատակ իմում անձին հիքակահի եւ ի յօգուտս խոնարհ եւ հեղ գրոց աշակերտեալ անձանց, մանաւանդ հոգեւոր հօր իմոյ եւ ուսուցչի՝ Դաւիթ կրօնաւորի եւ Թումա քահանայի՝ հանգուցելոցն ի Քրիստոս, մանաւանդ հարազատ եղբօրս իմ Վարդան խաչընդունս կրօնաւորի, որ բազում աշխատանաւք, երթեւեկութեամբ եգիտ գիւղիս այսմ աստուածային սուրբերի, եւ քրտնաջան աշխատութեամբ կոկնաց: |360բ| Այլ եւ հոգեւոր հօրս մերՔ Թումայի, եւ եղբօրս մերՔ Ղազար սարկաւագի, որ եւ սա օգնական եղեւ տուն տալով եւ ողորդելով, աղաչեմ յիշել ի Տէր՝ առ ի պահել զսա ըստ կամաց իւրոց: Դարձեալ աղաչեմ զամենեսեան սիրովն Քրիստոսի, որք հանդիպիք այսմ հոգիաբուխ պատգամացս, յիշել զիմս աղիաղուժութիւնս ի Տէր սրտի մտօք եւ զամենայն աշխատօղսն ի սմա: Նա եւ զհանդուցեալ յարունապետին մեր գՍարգիս վարդապետ՝ եւ գՅովհաննէս եւ գՎիրակոս աշխարհալոյս վարդապետքն եկեղեցւոյ, որոց յիշատակն աւրհնութեամբ եղիցի: Այլ եւ գմարմնաւոր ծնօղքն մեր վաղ ննջեցեալքն ի Քրիստոս՝ գՊօղոս եւ գՏուքիա, եւ զմօրաքեռն իմ՝ գՍիքլա, եւ զհօրեղբայրքն իմ՝ գՎարդան քահանայ, եւ զՊետրոս, եւ զՍաղաթէլ, եւ գՄաթէոս, եւ գեղեակիցն իւր՝ գՄարթայ՝ զհանգուցեալքն ի Քրիստոս, այլ եւ զքեռն իմ գԱննա եւ զայր իւր՝ գՄարտիրոս աղաչեմ յիշել ի Տէր եւ մեզաց թողութիւն խնդրել: Եւ որ լի սրտիւ Աստուած ողորմի ասէ, եւ ինքն ողորմութիւն գտցէ յողորմածէն Աստուծոյ, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Արդ, գրեցաւ սա յերկիրս Քաչբերունւոյ, ի Սուրբ ուխտս Մեծոփոյ, ի հրեշտակաբնակ կալարանս սրբոց վարդապետաց եւ ճգնաւորացն առաջնոց, ի գրուանս Տիրամօր Աստուածածնի եւ Սուրբ Յակոբայ հայրապետի, հրամանաւ գիտնական եւ արդիւնական հոգեւորի՝ Թումա վարդապետի, ի ծնունդ եւ ի սնունդ մաքրափայլ որդւոց մերոյ Սիոնի, որ եւ գլօժարամիսոն ծնանի երկոք բանիւն ճշմարտութեան, այլ եւ ի շահակ իւր եւ իւրոցն ամենայնի: Արդ, աղաչեմ զամենեսեան, որք հանդիպիք այսմ կենսապարգեւ կտակիս, յիշեսջիք գվերոյասացեալ վարժապետն՝ Թումա եւ զհարազատսն եւ զծնօղսն իւր, եւ զհոգեւոր հայրն իւր, եւ գուսուցիչն՝ գՄաթէոս սրբասէր կրօնաւորն, որք օգնական եղեն մեզ յօժար կամօք եւ անկեղծ սիրով, կերակրով, գգեստիւ, գօրինակն ընորհելով, քաջալերելով եւ այլ ամենայն պիտոյիւք, զոր հատուսցէ սոցա Տէր միոյն հարիւրապատիկ, Ռ.ապատիկ *(1000)* եւ բիւրապատիկ կրկին կենօք. ամէն: Ի ձեռնտուութենէ Հոգւոյն Աստուծոյ գրեցի մեծաւ տաժանմամբ եւ եռափաիաճ ըղձմամբ զտենչալիս ոգւոյ իմոյ եւ յոքունց՝ գդերարհրաշ իմաստութիւն եւ |361ա| գոգէչահ լուսաւոր վարդապետութիւն մեծ հռետորին Գրիգորի, ի գաւն եւ յանբարի ժամանակիս, յորմէ՝ ասաստկացեալ է սուրն իսմայէլացւոց ի վերայ մեր գալածանօք, ըստ յառաջատեսլեան սրբոյն Սահակայ: Որ եւ տատանեալ ծփիմք ամենաներակ արկածիւք ի ներքուստ եւ արտաքուստ, որ աւիշութիւն գործէր տեսականի եւ միջումն գործոյս: Եւ ընկալայ զսա սրտալիր ուրախութեամբ՝ իբրեւ գտանական նախամարգարէին մեծի: Եւ հայեցեմ յամենայնէ ներումն գտանել սխալանացս, որ աստ գտանի, քանզի կար մեր այս էր: Զի թէ օգուտ ումեք լիցի, շնորհակալութիւն Հոգւոյն շնորհաց եղիցի, եւ կամիլ աղօթից ձերոց ցօղնսցի ի տապան իմ գերեզմանի եւ սուրբ հօրն մերոյ՝ Յովանննէս ճգնաւորի, որ էր տեսականաւն եւ գործնականաւն գարդարեալ, եւ յետ Քրիստոսի երանեալ հարցն մեր՝ Մարգարէ վարդապետին եւ ամենայն արեան մերձաւորաց նորին. ամէն: Դարձեալ աղաչեմ զամենեսեան, որք օգտիք ի սմանէ, յիշեցէք յերկնաբացիկ եւ յաստուածամերձ յաղօթս ձեր գհայրապետ սուրբ ուխտիս՝ գՄկրտիչ կրօնաւորն եւ գՅովանէս եւ գարարագան իւր՝ գԿարապետ կրօնաւորն, այլ եւ գմիաբան եղբարքս՝ գՂազար խաչընդունս կրօնաւորն, գԿարապետ կրօնաւորն եւ գհարազատքն իւր, գՍարգիս փիլիտիպա Վարագեցի, եւ գԹումա Շուշանցին, եւ գՊետրոս, գՍտեփաննոս, եւ գՄեռուն, եւ գՅովանէս, եւ գՄկրտիչ Հիւսանորդին, եւ գԳրիգոր Սալնապատեցին, եւ գքաջ ամուքն՝ գՅոհաննէս եւ գՅակոբ, եւ գմիւս Յոհաննէսն, եւ գԼստեփաննոս, գԱրրահամ, գԹումա, գԳրիգոր տնտեսն եւ զայլ ամենայն գործաւորքս՝ զմեծ եւ զփոքր: Եւ որ սրտի մտօք յիշէ եւ լի սրտիւ Աստուած ողորմի ասէ վերոգրելոցս ի սմա, եւ գինքն յիշէ յանուանէ Քրիստոս Աստուած, թէ. Ագնի՛ւ ծառայ, քարի՛ եւ հաւատարիմ, մո՛ւտ յուրախութիւն Տեառն քո: Այլ եւ՝ գԱստուածատուր մադդասին, գՍարկոս հոգեւոր եղբայրն եւ գծնօղսն իւր, եւ գհարազատ եղբայրն իւր՝ գՅովանէս գհանգուցեալն ի Քրիստոս, որ խրատ լաւ կոկիչ եբեր ինդիմս, եւ կնկուղ՝ գլխիս, եւ մոմ լուսատու խաւար գիշերիս. փառատեսցէ Քրիստոս Աստուած գխաւար մեզաց եւ անգիտութեան նորին. ամէն: Այլ եւ /// (*Թերի, այլ Ձեռք, տե՛ս յիշ. ձեռագրի 361ա*):

Տե՛ս ժե. դ. յիշ-ք, և., էջ 126-7:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՈՒՅՑ

1. *362ա Ի թվին Հայոց ՋՁՀ. (1539)* տարին եղեւ Ծոագաւորիկն ալագգացն:

2. *361ա (գուեանթաւի եւ հագիւ նշմարելի)* /// զմեր անարժանութիւնս, զմեղաւոր հոգս եւ զապիկարս ի գործոց բարեաց՝ գմիութա ալպէղէս, |*361բ*| զչեռնեալ զամենայն բարեմասնութեանց յԱստուծոյ /// եւ զամառանեալ, եղկելի եւ զթշուառացեալս ազգի-ազգի եւ բազում եւ զանազան մեղօք, յանցանօք եւ յարատպար /// եւ զսեւ երեսօք եւ զմոլորեալ անձն իմ անօրէնութեամբ լցեալս եւ պարտականս բիւրոց բանբարաց, պատուիրանաց /// [վ]այ ինձ Ռ. (1000) վայ ի մեղսոր հոգոյս մարմնոյս, որ ես /// կամ եւ /// ութեամբ կորուսի /// ի մէջ աշխարհի/// ծովացեալ/// սեւերես եմ/// ես խաբեցա /// Միթուս /// ՌՀԶ. (1617) թվականիս /// այս դառն [եւ] դժար տարի:

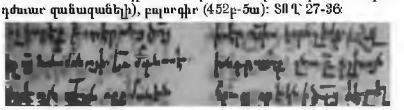
3. *363բ ի թվին Հայոց ՌԽԴ. (1595 տարին ծընօ մեր տէրն:* Ցակոբայ Ցոհաննէսեայ Բ. *(2 տարի ու կէս մեծ է:*

ՔՆԱՂԱՏՐ Բ.

ՎԱՐՊԱՊ Ռ.Ծ.Ը. – 1609
Ի.ՀԻՂԴ. – 1675

Գիրք՝ Թուռա (1609 թ.):

Թերթ՝ 392 (1-300, 364-455). չգրուած մաս, 253բ, 254ա, 284բ, 364ա: Գրված՝ 3 (18+12+11)+ա-ժէ×14 (Ա 13, Բ-Զ 12, ԺԸ 16)+1×16+7×14 (Ը 16, Թ 10, Ժ-Զ 12): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «S.», «E.» «G.C.» եւ բուսական լուսադրոշմներով (արեւելեան՝ 1, 3, 5, 14, 16, 18, 378, 392-393, 422-455) եւ 47 մագաղաթ): Մեծութիւն՝ 18×13,5: Գրութիւն՝ երկսիւն (13,8×9,5–13,7×10): Գիր՝ նաստղիր (2 տարբեր ձեռքով՝ 1609ից եւ 1675ին, դծուած գանազանելի), բայոգիր (452բ-5ա): Տե՛ս 27-36:

Նմուշ 149ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Գրիգոր Տաթեացի՝ 47բ (1675 թ.): Կ ա ա խ ա ռ ա ճ՝ 43ա: Լ ա ւ ա ն գ ա գ ա ր ք՝ բուսանկան: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանճացագիր: Գ ա յ ե ր՝ կաւիր, կապոյտ, դեղին, վարդագոյն, կանաչ, ճարեղի, մանուշակագոյն, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքից գրաւաշար տեղ-տեղ գունափոխուած, լուսագծերուն փաթիլի պատռուածքներ, խոնաւութեան հետեւեր, գեղագեղ:

ՕՆԻ. գրուած է յ յուցումն Ա. ձեռագրի, մատենի 1609ին եւ մասամբ 1675ին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա Քարոզգիրք [Գրիգորի Տաթեացւոյ]*

– *1ա-5բ* Այս իմ է ի Գիրք քարոզիդ Առաքին հատորն – *[Ա]ռաքի՛ն նախերգաբար Վասն տարեմտին... ՃՀԳ. Վասն օրինացն ժ. բանի առհասարակ:*

Յանկս, որ կազմուած է 2 ձեռագրերի միացումից յետոյ միատնական համարակալմամբ, ամփոփում է 87 անուն, 17բ՝Ա. ձեռագրից (տե՛ս), իսկ 70բ՝ Բ. ընդ որում 55բ՝ Զձեռան հատորից, 11բ՝ Ամատան եւ 4բ՝ արտաքոյ նոցունց:

1. *7ա-22ա* [Նախերգամբ եւ օրինութիւնք]

ա. *7ա-13բ* Նախերգամբ քարոզի – *[Տէր]*, տո՛ւր ինձ լեզու խրատու...

բ. *14ա-22ա* [Օրինութիւնք յետ քարոզից] – *Զոր օրհնութիւն աստուածային եւ առողջ սուրբ լուսաւորչին...*

2. [Քարոզ յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռաց ևտ., տպ. 1740. *Ա/46ա-55ա Բ/55ա-7ա Գ/64ա-8ա Դ/57բ-8բ Ե/58բ-64ա Զ/267բ-92ա Է/յիք Ը/65ա-72բ Թ/72բ-6ա Ժ-ԺԳ/յիք ԺԴ/76ա-85ա ԺԵ/յիք ԺԶ/85ա-6բ ԺԷ-ԺԸ/յիք ԺԹ/86բ-90բ Ի/91ա-4բ ԻԱ/285ա-6բ ԻԲ/յիք ԻԳ/135ա-9բ ԻԴ-ԻԵ/յիք ԻԶ/129բ-32ա ԻԷ/132ա-5ա ԻԸ/յիք ԻԹ/94բ-100բ Լ/յիք ԼԱ/105ա-7ա ԼԲ/յիք ԼԳ/107ա-10բ (բաժանուած 3 քարոզի՝ ԺԶ-ԺԸ)։ ՍԴ-ԻԷ/յիք ԻՀ/31ա-5բ ԻՒ-ԿԳ/յիք ԿԴ/152բ-4ա ԿԵ/111ա-5ա ԿԶ/115ա-20ա ԿԷ/120ա-5ա ԿԸ/յիք ԿԹ/125ա-9ա Հ-ՀԲ/յիք ՀԳ/147բ-52բ ՀԴ-ՀԵ/յիք ՀԶ/143բ-7բ ՀԷ-ՀԸ/յիք ՀԹ/139բ -43բ Ղ/40ա-4բ ՂԱ/154ա-5բ ՂԲ-ՂԳ/յիք ՂԴ/158բ-62բ ՂԵ/36ա-40ա ՂԶ/յիք ՂԷ/162բ-7բ ՂԸ/յիք ՂԹ/167բ-70բ Ը-ՂԱ/յիք ՂԲ/255ա-9ա ՂԳ/յիք ՂԴ/171ա-4ա ՂԵ/յիք ՂԶ/174ա-81ա ՂԷ/181ա-5ա ՂԸ/186բ-92ա ՂԹ-ՃԲ/յիք ՃԳ/192ա-4ա ՃԴ/194բ-7բ ՃԵ/197բ-203բ ՃԶ-ՃԷ/յիք ՃԸ/203բ-9ա ՃԹ-ՃԺ/յիք ՃԺԲ/209բ-14բ ՃԺԳ/214բ-5բ ՃԺԴ/218բ-22բ ՃԺԵ-ՃԺՉ/յիք ՃԺԷ/222բ-5բ ՃԺԸ/յիք ՃԺԹ/228բ-32բ ՃԻ-ՃԻԲ/յիք ՃԻԳ/250բ-3ա ՃԻԴ/յիք ՃԻԵ/232բ-7ա ՃԻՉ/237բ-9ա, ՃԻԷ ՃԻԸ/յիք ՃԻԹ/239ա-47բ (247բ «...նաեւ գԼրիմեցի Յակոբ վարդապետն, որ բազում աշխատութիւն կրեաց ի չինաստն որբից) ՃԼ/յիք ՃԼԱ/247բ-50ա ՃԼԲ-ՃԼԳ/յիք ՃԼԴ/22ա-5ա (շար. 273ա-գա, որպէս առանձին քարոզ գլխագրգուած՝ Մի). ՃԼԵ-ՃԼԶ/յիք ՃԼԷ/293ա-300բ (վրդ. «... Ջի Ժաուն Բ. ազգ է», շար. տե՛ս ձեռ. Ա, 301ա-3ա)։ ՃԼԸ-ՃԼԹ/յիք (տե՛ս ձեռ. Ա.)։ ՃԽԵ/245բ-54ա ՃԽԶ/235ա-45բ ՃԽԷ/254բ-62ա (սկ. «եւ յառաջ քան...»)։ ՃԽԸ-ՃԿԱ/յիք*

3. [Քարոզ յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամատան ևտ., տպ. 1741. *Ա/յիք Բ/439բ-44բ Գ/444բ-52ա Դ-ԺԱ/յիք ԺԲ/435ա-9ա ԺԳ-ԺԷ/յիք ԺԸ/25ա-30բ ԺԹ-ԽԸ/յիք ԽԹ/375բ-7ա Ծ-Զ/յիք ՁԱ/256բ-92ա ՁԲ-ՁԸ/յիք ՁԹ/430ա-5ա Ղ-ՃԻԱ/յիք ՃԻԲ/250ա-4ա ՃԻԳ/յիք ՃԻԴ/292-3ա ՃԻԵ-ՃԻՉ/յիք ՃԻԷ/259բ-66ա ՃԻԸ-ՃԻԱ/յիք ՃՍԲ/372բ-5բ ՃՍԳ-ՃՀԲ/յիք ՃՀԳ-ՃՁԵ/յիք (տե՛ս ձեռ. Ա.)։ ՃՁՉ-ՃՂԸ/յիք*

4. [Քարոզ ատաճոյ Ա. եւ Բ. հատորաց]

ա. *99բ-100բ* ԺԳ. Քարոզ վարդապետաց, ի բանն մարգարէին Դաւթի, որ ասէ Դատաւան զօրութեան... – *Թէ վասն է՞ր գաւազան գարդարեալ եկեղեցւոյն արտաքս բերէ...*

բ. *100բ-5ա* ԺԴ. Վասն աստիճանաց վարդապետութեան, թէ որո՞ւն է կամ որպէ՞ս ստանալի է գաստիճան վարդապետութեան: Ասէ աւետարանիչն Ղուկաս. եղեւ բան Տեառն ի վերայ Յովհաննու... – *Այս է տեսութիւն բանին, զի Աստուած անքնդմիջաբար ձեռնադրեաց եւ աւրհնեաց...*

գ. *266ա-72ա* ՁԴ. Քարոզ Վասն Փոխման Աստուածածնին, ի բանն, որ ասէ Սողոմոն. Բազում դստեր ստացան մեծութիւն – *Զնախատաւութիւն աստուածապատակ արքային Մոդոմովնի...* |*272ա*| Զնակոր

վարդապետ, արարող բանիս յիշեցէ՛ք ի Տէր Քրիստոս. ամէն։

դ. *274ա-9բ* Ծ՚Ջ. Քառոզ Սուրբ Խաչին, ի բանն, որ ասէ. Փայտ կենաց է ամենեցուն – *Գիտելի է, զի կեանք փայտին ի յԳ.իս (3) դէմս երեւեցաւ...*

Բ. [Բանիւ զանազանիւ]

1. *44բ-7ա* [Քաղուածիւ զանազանիւ]

ա. *44բ-5ա* Աւարչութիւն երկնայնոցն դասուց – *Նախ՝ հրեղէն, որ կոչի լուսեղէն եւ ասի արդի...*

բ. *45ա* Ընթացք եւթն մոլորականացն է – *Իսկ է. (7) մոլորականաց գօտիքն ի ներքոյ հաստատութեանս են...*

գ. *45ա* Ջորս դարերացն է – *Ի ներքոյ է. մոլորականացն է գուշն հրոյ, որ ասի եթեր...*

դ. *45աբ* Որմնութիւն բառերութեան է. մոլորականացն – *Ի յերկիրէ մինչեւ ի լուսինն են ԺԵՒ. եւ Ո. եւ ի Իե. (15,625) մղոն...*

ե. *45բ* Բնութիւնք չորս դարերաց – *Հուրն ջերմ է եւ չոր...*

զ. *45բ-6բ* Վասն մասանց հոգւոյ – *Հոգին Գ. (3) մասն ունի, այսինքն՝ զօրութիւն. ..*

է. *47ա* Բանիւ Սողոմոնի՝ ոռոյ Դաւթի – *[Բան. ի]բրեւ խնձոր, որ ի մէջ անտառաց: [Մէկ]. Անտառ նշանակէ գմարդկային բնութիւն...*

2. *365բ-3ա* Յանկս է մեկնիչացն Աստուածաշունչ գոց – *Հաւատարիմ գանձուցն Աստուծոյ... Պզոտս գոչէ մեծաձայն եւ ասէ. Հաւատովք իմանամք... (միայն նախերգանն)։*

3. *368ա-70բ* [Յանկ եւ բնաբաւճ հարոզից]

ա. *368աբ* Իսկ Դ. (4) գետքն, որ ծագեմայ բխին։ բ. *368բ Հաւակարգութիւնք հրեշտակացն եւ եկեղեցեացս աստիճանաւորաց է այսպէս։* գ. *368բ* Տասն բանք օրինացն Աստուծոյ։ դ. *368բ է. (7)* շնորքն Ադամայ։ բ. *368բ-9ա է. (7)* յանցանքն Ադամայ։ զ. *369ա* Եօթնարբեան շնորհք Հոգւոյն։ զ. *369ա* Եօթն առաքութեան։ է. *369ա* Եօթն խորհուրդ եկեղեցոյ։ ը. *369ա* Եօթ[ն] պահպանութ ալացն։ թ. *369ա* Եօթն կլխաւոր անդամքն։ ժ. *369ա* Եօթն մեղքն կայէնի։ ժա. *369ա* Եօթն պատիժն կայէնի։ ժբ. *369ա* Եօթն բան կուսին։ ժգ. *369ա* Եօթ են գգայարանք մարդոյ։ ժդ. *369աբ* Եօթն ուրախութիւն Աստուածածնին այս են։ ժե. *369բ* Եօթն բան խօսեցաւ Քրիստոս ի վերայ խաչին։ ժզ. *369բ* Եօթնաւի օրհնութիւն։ ժէ. *369բ* Ինն երանութեանց Տեառն։ ժը. *369բ* Եօթն մահացու մեղք են։ ի. *369բ-70ա* Քանի՞ք են մեղք ընդդէմ հոգւոյն։ ի. *370ա* Քանի՞ք են մեղք, որ միշտ խնդրեն զվրէժս յԱստուծոյ։ իա. *370ա* Դարձեալ է. *(7)* առաքինութիւնք։ իբ. *370ա* Քանի՞ք են ապացուցիչք մարդոյ։ իգ. *370ա* Եւ աւուրք պաշտամանն։ իդ. *370ա* Աւետարանական բանէն ասելով. Որ խնդրէ ի հարէ հաց։ իե. *370ա* Վասն քահանայական ըսկեսուրց։ *370բ* Վասն պատարագի։

4. *370բ-1բ* Յաղագս Սաղմոսացն զօրութեանց – *Երանեալ՝ վասն ծառի տնկելոյ լաւ է, ասալ...*

5. *377բ-94բ* [Պատմութիւնք առ սուրբ Աստուածածնին]

ա. *377բ-8ա* Պատմութիւնք առաջներոդ առ սուրբ Աստուածածինն – *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է գրաժտին...*

բ. *378աբ* Երկրորդ պատմութիւն առ կոյսն – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ալբիւրի...*

գ. *378բ-9ա* Երորդ պատմութիւն առ սուրբ Կոյսն – *Սուրբ Աստուածածինն վարդապետք նմանեցուցանեն լերինն...*

դ. *379բ-80ա* Ջորրորդ պատմութիւն [առ] սուրբ կոյսն Մարիամ – *Գրեալ է ի Հռութին, թէ. Կին մի էր անուն Նոյեմի...*

ե. *380աբ* Հինգերորդ պատմութիւն առ [սուրբ Կոյսն] – *Ասեն իմաստունքն, թէ գող մի առնէր...*

զ. *380բ-1ա* Վեցերորդ պատմութիւն առ կոյսն Մարիամ – *Ոմն կամեցաւ որսալ աղաւնի...*

է. *381աբ* Եօթներորդ պատմութիւն առ Կոյսն – *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է լերինն...*

ը. *381բ-2բ* Պատմութիւն ութերորդ ի սուրբ [Կոյսն] – *Էր թագաւոր ոմն, որ չինեաց դարապաս...*

թ. *382բ-3ա* Պատմութիւն իններորդ ի սուրբ Աստուածածինն – *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է հաւոյ մի...*

ժ. *383աբ* Պատմութիւն ժ.երորդ (10) ի սուրբ Աստուածածինն – *Վարդապետք ասեն, թէ. Միջնորդութեամբ սուրբ Աստուածածնին...*

ժա. *383բ-4ա* Պատմութիւն մեծասաներորդ. Գրեալ է ի Տեսիլն ի Ա. գլուխ. Ահասիկ խոռանն Աստուծոյ է ի մէջ մարդկան – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յորժամ արեգակըն հեռի է յերկրէ...*

ժբ. *384բ-5ա* Պատմութիւն երկոտասաներորդ. Եղիցի նշան առեգակն եւ ի լուսինն – *Ասեն վարդապետք, թէ. Հոգեւորապէս արեգակն գՔրիստոս նշանակէ...*

ժգ. *385աբ* Պատմութիւն երեքտասաներորդ – *Ասեն թէ. Մառ մի է ի Հնդիկս, որ կոչի ընկուզի...*

ժդ. *385բ-6ա* [Պատմութիւն չորեքտասաներորդ] – *Իմաստունք ասեն թէ. Աստուածածինն նման է ալմաս քարի վասն բազում պատճառի...*

ժե. *386աբ* [Պատմութիւն հինգետասաներորդ] – *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ալմաս քարի վասն Ք. պատճառի...*

ժզ. *386բ-7ա* Պատմութիւն վեշտասաներորդ – *Ոչխարի նմանեցուցանեն վարդապետք զսուրբ Աստուածածնինն…*

Ժէ. *387ա-3ա* Պատմութիւն եօթն եւ տասսաներորդ – *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ոչխարի վասն Ք. պատճառի…*

Ժը. *388աբ* Պատմութիւն ութ եւ ժ.ներորդ (18) ի սուրբ [Կոյսն] – *Վարդապետք ասեն թէ. Յայնմ հետէ, որ մարդն անիաւ…*

Ժթ. *388աբ* Պատմութիւն իննն եւ ժ.ներորդ ի սուրբ [կոյսն] *Եթէ լինէր երկիր մի, որ լցեալ լինէր հիւանդութեամբ…*

Ի. *389բ-90բ* Պատմութիւն Ի.երորդ (20) ի սուրբ Աստուածածնինն – *Յորժամ գնաց եղիայ առ կինն Սարէփթացի…*

Իա. *390բ-1բ* Պատմութիւն Ի եւ Ա.երորդ (21) ի սուրբ [կոյսն]: Սողոմոն ասէ ի դիմաց սուրբ Կուսին յԱռակաց Ը. (8) գլուխ. Եւ որ սիրեն զիս… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սէրն, որ հաստատ է…*

Իբ. *391բ-2ա* Պատմութիւն Ի.երորդ երկրորդ (22): Սողոմոն ասէ յերգ երգոցն… Տարաւ զիս արքայ ի սենեակ իւր… – *Սովորութիւն է թագաւորաց եւ իշխանաց, զի յորժամ ինքեանք անդորմ…*

Իգ. *392ա-3ա* Պատմութիւն Ի.երորդ երորդ (23) – *Ասեն վարդապետք, թէ. Հայելին Գ. (3) ազգ է…*

Իդ. *393աբ* Պատմութիւն Ի.երորդ չորրորդ (24) – *Գրեալ է ի Յուդիտն, թէ. Հոլեփեռնէս չար իշխանն…*

Իե. *394աբ* Պատմութիւն Ի. հինգերորդ (25) – *Գրեալ է, թէ. Թագաւոր ոմըն կամեցաւ շինել աշտարակ…*

Աստուածածնին նուիրուած այս պատմութիւնները համեմատելի են Բարթողիմէոս Մարաղացու գրեթէ նոյն սկզբնաւորութեամբ քարոզների հետ (տե՛ս ձեռ. 2184), այն տարբերութեամբ, որ այստեղ առկայ են միայն սկզբնամասերը: ա-ն համեմատելի է նաեւ Գրիգոր Տաթեւացու Ամառան ՃԼԲ. քարոզի հետ:

6. *395ա-417բ* Հաւաքեալ ի սուրբ Հարացնն վարուց

ա. *395ա* Վասն առաքինութեան – *Եւ ասէր երանելին Մակարի…*

բ. *395ա* Հնազանդութեան – *Ասաց հայրըն Մարկոս ցհայրն Աբսենիոս…*

գ. *395բ-7ա* Վասն զղջութեան – *Ասաց հայր Մակարիոս…*

դ. *397ա-9բ* Վասն պահոց – *Պատմէին մեզ զծերոյ ումեմնէ…*

ե. *399բ-406բ* Յաղագս համբերութեան – *Այլեւ հայրն Դանիել պատմէր մեզ…*

զ. *407ա-3ա* Պատմութիւն առ սուրբ Աստուածածինն – *Ամենօրհնեալ սրբուհի կոյսն Մարիամ…*

է. *408ա* Յաղագս վափաղոտութեան – *Սուրբն Ամբրոսիոս ասէ…*

ը. *408աբ* Վհատութեան – *Այր ոմն յոյժ հեշտասէր…*

թ. *408բ* Յաղագս մեղաւոր կնոջն – *Կին մի զղջացաւ…*

ժ. *408բ-10ա* Վասն ամաչելեացն, որ յԱնախիտ վանս – *Պատմեաց մեզ ոմն ի հարանցն, որ բնակեալ էր ի Տորոս…*

ժա. *410ա-2բ* Վարք Մարիամու, որ Մարիննոս կոչեցաւ – *Էր այր մի ի Բիւթանիայ…*

ժբ. *412բ-6բ* Վարք աղախնոյն Փիլոտոսի Թէոդորայի – *Յաւուրս Ջենոնի արքային ի քաղաքին Աղեկսանդրեայ…*

ժգ. *416բ-7բ* [Ի հարացնց վարուց] – *Երկուք ոմանք ի հարցն աղաչեցին զԱստուած՝ ցուցանել…*

7. 418ա-23ա Պատմութիւն առակաց

ա. *418ա* *Այր մի զիւր ժամանակս ի մեղս էր…* բ. *418աբ* *Թագաւորի միոյ որդի եհաս ի վերջին աղքատութիւն…* գ. *418բ* *Կին մի երթայր յերուսաղէմ բազում զօրօք…* դ. *418բ-9ա* *Ի պատմութենէ ժամանակի ասի, թէ, Ի Գալաթայն այր մի աղքատացաւ…* ե. *419ա* Աղեկսանդր *Հանդիպեցաւ յեզր աշխարհի…* զ. *419ա* *Մարդոյ մի բազրկանի զբեռներն տարան…* է. *419ա-20ա* *Թագաւոր մի կայր եւ չունէր ժառանգ…* ը. *420ա* *Այրի կին մի ունէր տղայ մի եւ սկսաւ տղայն գողանալ միրգ…* թ. *420ա* *Է գազան մի ի ծովն, յորժամ քաղցեհայ… Ժ. 420աբ* *Ոմն աղքատ երթայր ի գիւղ մի…* ժա. *420բ* *Կին մի այրի ունէր կով մի…* ժբ. *420բ* *Այր մի էհատ գլեզու հորդումն…* ժգ. *420բ-1ա* *Եկեալ բժշկապետ մի ի քաղաք մի…* ժդ. *421ա* *Է սպիտակ հաւ մի…* ժե. *421ա* *Է ծառ մի ի Հնդկաց աշխարհն…* ժզ. *421աբ* *Օձն յորժամ ելանէ ի ծակէն…* ժէ. *421բ* *Այր մի ցանեալ էր ընկուզի ծառի տակ պարտեզ մի…* ժը. *421ա-2ա* *Նոնենին ասէր ընդ Ձիմենին…* ժթ. *422ա* *Ջուկն յորժամ ի կեռն գայ…* ի. *422ա* *Ասի յԱռակաց, թէ. Ագքատ էրէց մի գընաց մօտ մսագործին…* իա. *422ա* *Ասի յԱռակաց, թէ. Կա կենդանի մի, որ լուանայ զորովայնն…* իբ. *422աբ* *Ասի յԱռակաց, թէ. Այր մի գնաց առ դատաւորն քաղաքին…* իգ. *422բ-3ա* *Այր մի գնալով ի ճանապարհի, հանդիպեցաւ արանց…*

8. *423ա-9բ* [Ի Հարացնց վարուց]

ա. *423աբ* *Երանելին Յոհան Աղեկսանդրու հայրապետն ողորմածն էր ի Կիպրոս…*

բ. *423բ* *Պատմեաց երանելին Ագաթոն հօրն Մակարա, զայսպիսի, եթէ. երթայր ի քաղաքն վաճառել…*

գ. *423բ-7ա* Ձառ անդորմ Պետրոսին – *ՅԱփրիկեցոց աշխարհին ոմն մեծատուն յոյժ…*

դ. *427աբ* *Ասէին եւ վասն Յոհաննու աշակերտին Պօղոսի, եթէ ունէր նա հնազանդութիւն մեծ…*

ե. *427բ-Ցա Ահդ, այր ոմն եղեւ կրօնաւոր...*

զ. *428ա Ասէր մայրն Թէոդորա, եթէ, Ուր ճգնութիւն...*

է. *428աբ Պատմէր մեզ հայրն Մակար վասն իւր...*

ը. *428բ-9բ Ալլ ոմն եղբայր էր, որ գնայր միշտ սպասաւորութիւնն...*

թ. *429բ Դարձեալ ասէ հայրն Իլակրէ. եթէ. Մեր ոմն...*

ժ. *429բ Մանուկ կրօնաւոր, թէպէտ եւ զերկիսին բանայ, մի՛ մտանէր...*

Ց. ա. *452բ-3ա* ՅԸՆ[դ]հանուական Թղթոյն Նեռէսի կաթուղիկոսի Հայոց Վասն խնամութեան – *Մի՛ ոք համագգեաց, որոց արեան մերձաւորութիւն իցէ...*

բ. *453ա-5ա* Վասն աստիճանաց ազգականութեան. յերորդ գրոցն, սիտդոս երրորդ – *Ազգականութիւն ծննդականութեան անուն է... որչափ ի վեր երդան պապք եւ մայրքն եւ /// (շար. թերի: Աստիճանք օրինաց աղիւսակեւ եւ խաչանմաճ՝ 454բ, բորաձեւ՝ 454բ):*

455ա Գրչից «Օրինակն եղծած էր, թողութիւն արարէք»:

Գ. [Մանուէլ] (գոչափոխութեամբ)

ա. *365ա* Ջ (6) օրէքի տուաւն Աստուծոյ...

բ. *372ա* (սկ. չհի) /// սիրտ հառաչանաց... ե. (5) զգայութիւն հոգոյն...

գ. *372ա* [Խրատ] – *Ջհրիստոս նա տեսանէ, որ զինչսն ատէ...*

դ. *372ա* Դանիէլ, թագաւորն Պաղտասար (Դանիել ե. 25-28) – *Մանէ, Թէկէլ Փարէս...*

ե. *372ա* Ռոճիկ – *ԺԲ, (12) արդա հաց, ի. (40) ոչխար, Ջ. (6) մար գինի, օրն սպասաւորք Հ. (70):*

զ. *372ա* [Վասն դիաց] – *Առաւօտուն ամբարշաւաճութեան եւ ցանկութեան դեւքն պատերազմեն ընդ մեզ...*

է. *372ա* [Դարագլուխ] – *Յհագամալ մինչեւ Ջրհեղեղն ԲՒՄՒՃ. (2242) ամ(...* Ի *ծննդենէն մինչեւ ասա՝ ՌՁԾԺԱ. (1611) ամ(:*

ը. *Աբ* Գիր գոզկապի – *Այսպէս ասա. Աթիա, աթլասիայ...*

Դ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ-ԺԸ. դդ.

ա. *365ա* [Ցանկ] – *Մեծահանդէս ասենից, որ նախ քան զծնունդն...*

բ. *254ա* [Գաղտաւոծ] (չդագիր) – *Ընդ զենման մահուն անասնոցն բարեբանեալ... Սիրամ Շարակցեալ գողորմութիւն քո... Տօրիք – Զի ողորմութիւնք փրկեն ի մահուանէ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

1. *90բ Ողորմեա՛ եւ ինձ, Տէր Յիսուս Քրիստո՛ս, քաղցր կամօք քոյին:*

181ա... Որ եւ ինձ՝ Թորոս գրչի ողորմեացի:

247բ... Եւ ինձ բազմամեղիս՝

[Թորոս] անարժանիս,

Գծող այսմ գրիս

Դուք միաբան տո՛ւք ողորմիս:

Եւ որք յիշէք գիս, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ. ամէն:

372ա Թվին ՌԺ (=Ծ)Ը. (1609) գրեցաւ ի Վարագ:

Ծնբ. Դրչութեան թուականը հաւանաբար պէտք է կարդալ ոչ թէ ՌԺԸ (1569), այլ ՌՇԸ (1609):

2. *47բ (Ծաղկոցի, Գրիգոր Տաթեւացու մանրանկարի շրջանակի ստորին ձողի վրայ՝ կարմրագիր) Սուրբ Գրիգոր Դառաւեացին. թվին ՌՃԻԴ. (1675):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *355բ (ԺԸ դ., շղագիր) Ես է Բաբերթեսցի Ղազարի որդի տիրացու Պալիս գիրեաց. այս է: Ողջ լերուք. ամէն:*

2178

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

[ՄԵԾՈՓԱՅ ՎԱՆՔ] ԺԴ. դար

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՁՈՂ՝ Յակոբ յերկրէն ըՆչտօճի (աչակերտ Յովճան Ոսոտնեցւոյ):

ԹԵՐԹ՝ 395. չգրուած՝ 1ար, 2բ, 4բ-18բ, 20ար, 114ա-5բ, 199ար, 372ա-95բ: ՊՐԱԿ՝ 1x6+1x12+Ա.-ԼԲ×12 (Ա, Լ Ւ, ե 11, ԻԶ-ԻԷ 14, ԼԱ չհի)+2x12: ՆՒՒԹ՝ թուղթ (ԺԸ. դ. յաւելում՝ 1-18, 20, 31-32, 114-115, 199, 372-395, լուսագծերով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,6x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (յաւելագրղի ճոռոգիր 2ա, 3ա-4ա, 31ա-2բ): ՏՈՂ՝ 27-28: ԿԱՋՄ՝ դրոշմազարդ մուգ կարմիր կաշի կապիչով, միջակը տախտակ աստառը՝ ծաղկաթուղթ (ԺԸ. դ. վերակազմութիւն). լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունաթափ), վերին լուսանցակողին՝ բուսական զարդ:

Նմուշ 45ա

Է. *372ա* [Դարագլուխ] – *Յհագամալ մինչեւ Ջրհեղեղն ԲՒՄՒՃ. (2242) ամ(... Ի ծննդենէն մինչեւ ասա՝ ՌՁԾԺԱ. (1611) ամ(:*

ը. *Աբ* Գիր գոզկապի – *Այսպէս ասա. Աթիա, աթլասիայ...*

Դ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ-ԺԸ. դդ.

ա. *365ա* [Ցանկ] – *Մեծահանդէս ասենից, որ նախ քան զծնունդն...*

բ. *254ա* [Գաղտաւոծ] (չդագիր) – *Ընդ զենման մահուն անասնոցն բարեբանեալ... Սիրամ Շարակցեալ գողորմութիւն քո... Տօրիք – Զի ողորմութիւնք փրկեն ի մահուանէ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

1. *90բ Ողորմեա՛ եւ ինձ, Տէր Յիսուս Քրիստո՛ս, քաղցր կամօք քոյին:*

181ա... Որ եւ ինձ՝ Թորոս գրչի ողորմեացի:

247բ... Եւ ինձ բազմամեղիս՝

[Թորոս] անարժանիս,

Գծող այսմ գրիս

Դուք միաբան տո՛ւք ողորմիս:

Եւ որք յիշէք գիս, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ. ամէն:

372ա Թվին ՌԺ (=Ծ)Ը. (1609) գրեցաւ ի Վարագ:

Ծնբ. Դրչութեան թուականը հաւանաբար պէտք է կարդալ ոչ թէ ՌԺԸ (1569), այլ ՌՇԸ (1609):

2. *47բ (Ծաղկոցի, Գրիգոր Տաթեւացու մանրանկարի շրջանակի ստորին ձողի վրայ՝ կարմրագիր) Սուրբ Գրիգոր Դառաւեացին. թվին ՌՃԻԴ. (1675):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *355բ (ԺԸ դ., շղագիր) Ես է Բաբերթեսցի Ղազարի որդի տիրացու Պալիս գիրեաց. այս է: Ողջ լերուք. ամէն:*

2178

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

[ՄԵԾՈՓԱՅ ՎԱՆՔ] ԺԴ. դար

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՁՈՂ՝ Յակոբ յերկրէն ըՆչտօճի (աչակերտ Յովճան Ոսոտնեցւոյ):

ԹԵՐԹ՝ 395. չգրուած՝ 1ար, 2բ, 4բ-18բ, 20ար, 114ա-5բ, 199ար, 372ա-95բ: ՊՐԱԿ՝ 1x6+1x12+Ա.-ԼԲ×12 (Ա, Լ Ւ, ե 11, ԻԶ-ԻԷ 14, ԼԱ չհի)+2x12: ՆՒՒԹ՝ թուղթ (ԺԸ. դ. յաւելում՝ 1-18, 20, 31-32, 114-115, 199, 372-395, լուսագծերով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,6x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (յաւելագրղի ճոռոգիր 2ա, 3ա-4ա, 31ա-2բ): ՏՈՂ՝ 27-28: ԿԱՋՄ՝ դրոշմազարդ մուգ կարմիր կաշի կապիչով, միջակը տախտակ աստառը՝ ծաղկաթուղթ (ԺԸ. դ. վերակազմութիւն). լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունաթափ), վերին լուսանցակողին՝ բուսական զարդ:

Նմուշ 45ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ – Լուսագազարդ՝ բուսական, յուշկապարիկ (243բ): Զարդագիր՝ ճանճուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր:

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ – 1 Մարգարէութիւն Սոփոնեայ (վրացերէն): Թ-Ժ. դդ.: 1 (Ա) սկզբից, ստացուած եզրաձաստառած հաւորդ թերթից: Մազաղաթ, նախապէս երկսիւն (11x12), այժմ միասիւն, տող՝ 11 (Ա), 8 (ԲԳ): Մշգլոված: Կարդալ..... (Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի). (Գ 14) (վերծանեց Պ. Մուրադեանը):

2. Աւետարան Մարկոսի: Թ-Ժ. դդ.: 2 (Բ-Գ), վերջից, ստացուած 1 թերթի վերին կէսի ընդերկայնական երկտակումով: Մազաղաթ, երկսիւն (14x9,7), բոլորգիծ երկաթագիր, տող՝ 11 (Ա), 8 (Բ-Գ): Կաղայ՝ Բբ-Գա, Գբ-Բա «/// [ասի]գես, այղ երթ... այղ զի գիտասջ[իք] ///» (Ա. 44-Բ. 10):

Նմուշ Ա։

Նմուշ Բ։

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից, միջից եւ վերջից պակսաստար, մի շարք թերթեր խառնուած, յուսանցներում խոնաւութեան թեթեւ հետքեր, փոքրիկ պատռուածքներ, ցեցակեր։ Կազմի կաշին հեռուած, ետեւը՝ մաշուած, թուակը, փականները ու կապիչները մէկը՝ ընկած։ ԺԸ դ. նորոգուած, յուսանցային մասերը կարկատուած, աւելացուած չգոյած թերթեր եւ յետգրած՝ 31ա-2բ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Ձառք եւ Քարոզք]

– 3ա-4ա [Յանկ գրոցս] *– Ա. Ջորս եղ Աստուած յեկեղեցիջ այս եւ. նախ՝ զառաքեալս եւ որ ի կարգին – Ջաստուածայինն ճառել զբան եւ զգործս...*

Միջից պակասաւոր։

2. *30բ-40ա, 41բ-8բ* Յոհաննու Որոտնեցոյ տիեզերալոյս ոքրուճապետի արարեալ ի բան Աւետարանին ըստ Յոհաննու, որ ասէ. Ի սկզբանէ էր Բանն... *– Կամաւորիմ, ո՛վ կամաւոք լուսերամից...*

Տպ. Ս. Էջմիածին, 2009, էջ 35-68, Ա։

41բ Միտքս շփոթեալ էր, զի կսկիծ հասաւ այսօր, եւ քունն բանձրացեալ էր եւ սխալեցաք ի գրելս եւ ի մէջ մնաց թուղթս առանց գրի։

40բ-1ա տե՛ս Բ. 1։

3. *48բ-9բ* Յոհաննու օրինութիւմ հետ Քարոզից] *– Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն Թարգմանութեան առաջի արկեալ աւետարանական բանիս...*

4. *49բ-64բ* Դ. Յոհաննու Որոտնեցոյ, Քաջ հռետորի եւ արդիւնաբան ոքրուճապետի արարեալ ի բան մարգարէիցն, որ ասէ. Առաքրութիւն Տեառն ոտիղ է... *– Թէր չէտ ելանելոյ գագաթս լերանցս...*

Տպ. Ս. Էջմիածին, 2009, էջ 203-236, Ա։

5. *65ա-90բ* Ե. Եռամեծի եւ երիցս երջանկի, վարժապետին իմոյ՝ Յովհաննու Որոտնեցոյ ասացեալ ի Յայտնութիւն նորակերտ շինուածոյ տաճարին եւ զանգակատանն առաքելականն Աթոռոյ վանիցն Ստաթկի, որ է գլուխ եւ Աթոռ Սիւնեաց վիճակին, ի բանն, որ ասէ. Տէր ի տաճար սուրբ իւրում *– [Մ]կիզքն ամենայն գոյացութեանց՝ Աստուած...*

Տպ. Ս. Էջմիածին, 2009, էջ 237-251, Ա։

6. *90բ-1բ* [Յակոբայ Ոշտունցւոյ՝ Ներբողեան ի Յովհան Որոտնեցի *– Ա[յսո]ւհետեւ գլուխ եւ պակ արասցուք...*

7. *92ա-104բ* Ջ. Յովհաննու վարդապետի Եկեղեաց գաւառի յեզնկա բաղաքէ Ասացուած յաւուր Ծննդեան եւ Մկրտութեան Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, եւ ի խորհուրդ միաւորութեան ածիցն ի սրբոցն, ժողովեալ բանից ի մի յարմարութիւն... *– Յաղագս Աստուծոյ եւ աստուածային իրագործութենէն խօսել բաղձալի է...*

8. *105ա-12բ* Է. Եռամեծի եւ անյաղթ սոփեստոսի՝ Վարդան Հայոց վարդապետի, աննին աշխատասիրի ասացեալ ի բանն, որ ասէ. Գոհանամ զԱստուածոյ վասն ամենեցուն ձեր... *– Արարչագործն Աստուած Հոգին ճշմարիտ, որ է (=ի) Հօրէ ելանէ...*

9. *112բ-37բ* Ը. Դասաւորիւն Գրիգոր վարդապետի Սկիտացոյ ասացեալ *– Տէրունեանն հաւանեալ խրատու...*

Միջից պակասաւոր։

10. *138ա-41բ* Թ. Բան դրուատեաց յերջանիկ եւ փառաւորեալ դասս առաքելոց *– Յիշատակ յաւիտենից եղիցի արդար... եկեսցուք ուսոի արժան է։*

11. *141բ-4բ* Ժ. [Ի բանն]. Իմաստութիւն ինեաց իւր տուն... *– Հարց. Ջի՞նչ է իմաստասէրն եւ զի՞նչ է իմաստակն... Պատասխանի. Իմաստասէր կոչին, որ բնական կրթութեամբ զրնութիւն էից քննեցին...*

12. *144բ-54բ* ԺԱ. Ի Փոխումն Տիրամաւրն։ Նախադիր բանի *– Ըստ բարուցն բուսոյ բնաւորեալ անձն բանական...*

13. *155ա-9ա* ԺԲ. Փոխման Աստուածածնին, Ի բանն։ Նչան երեւեցաւ յերկինգ, եւ տեսի կին մի, որ զգեցեալ է զարեգակ... *– Զօգաւ Դաւիթ եւ եհան գաւազանն... Դաւիթ, որ Թարգմանի՝ Բառականաձեռն...*

14. *159ա-64ա* ԺԳ. Վարդանայ աշխարհալոյս վարդապետի արարեալ Մեկնութիւն ի բանն, որ ասի. Հայր մեր, որ յերկինս... *– Յէս եղականաց, զոր արար Աստուած, խոտան եւ անպտուղ... եւ ընդեայ գձեռագիր պարտուցն զԱստուծի եւ զՅովանիսիսն ի քո յահեղ հրապարակին...*

15. *164ա-71ա* ԺԴ. Վարդանայ վարդապետի ասացեալ ի խորհուրդ վեց աւուր արարչութեանն *– Անդրանիկ օրս միաշաբաթուս եւ անդրանիկ սուրբ եկեղեցիս...*

16. *171ա-81ա* ԺԵ. Տիրատուր վարդապետի Տեսութիւն ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա ամպ մի լուսաւոր ետուանի եղեւ... *– եկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փառացն...*

17. *181բ-8ա* ԺԶ. Խորհուրդս արեան ծածկել բարիոք է, իսկ զգործս Աստուծոյ յայտել՝ փառօք (այլ

ձեռ, ի լուսանցս «Տիրատուոյ վարդապետի») – *եթէ ոք ի մարդկանէ բնութենէ մաքրեցաւ…*

18. *188ա-96ա* Ժէ. Նորին ի բան մարգարէին, որ ասէ. եւ եղիցի յատուրս յետինս ելից յոգւո իմոյ ի վերայ ամենայն մարմնոյ… – *Բայց հանգանակեցէ՛ք տկարութեան իմո զպարգեւս աղօթից…*

19. *196ա-202ա* ԺԸ. [Մեծ վարդապետին Եսայեայ ի խնդրոյ Սարգսի, ձեռ. 735, 127ա] – *Որք յանդընդական խորս լայնատարած ծովու մխին..*

20. *202ա-4ա* [Գրառաւջ] – *Աստուածպետականին գլխո պսակ…*

21. *204բ-7ա* ԺԹ. Խրատ հոգեւոր Յոհաննէսի վարդապետի Պլուզ կոչեցեալ – *Ախաթ Աստուած գնայդն հոգի եւ մարմին եւ գարդարեաց ի յիւր պատկերն…*

22. *207բ-9ա* Ի. Նախերգան – *Սկիզ է Աստուած եւ սիրո աղբիւր…*

23. *209աբ* ԻԱ. Նախերգան – *Դողումն եւ սարսափումն ըմբռնել զիս հարկաւորապէս…*

24. *209բ-10բ* ԻԲ. Նախերգան – *Որք միշտ բաղձանս ունին առ ունակութիւնս բանի…*

25. *210բ* ԻԳ. Նախերգան – *Որպէս տունկ մի բազմատեսան…*

26. *211ա-7բ* ԻԴ. Մեծի ճոեւորի Տիրատուոյ. Ամէն ասեմ, զոր կապեցէք յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս… – *Զմի ունելով աղբեր շրոյ բնութիւն…*

27. *217բ-24բ* ԻԵ. Դարձեալ ասեմ ձեզ, թէ Բ. (2) ի ձէնջ միաբանեսցին ի վերայ երկրի (*շար. նախորդի*) – *Ակռ, ճշմիւ գիտեմք, զի նախ առաքելոցն խօսեցաւ…*

28. *224բ-9ա* ԻԶ. Տիրատուր վարդապետի. Տէր ի տաճարի սուրբ իւր… – *Աւաց ոմն իմաստուն, թէ. Յադպաս բանական արհեստից…*

29. *229բ-35բ* ԻԷ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ – *Որպէս օրէն հրոյ մշտաշարժ գոլով ջերմութեամբ…*

30. *236ա-43բ* ԻԸ. Ի բանն, որ ասէ. Մահ մարդոյ ճանգիպատ իւր – *Աստուածային անմահ դանձուցն հաղարապետն…*

31. *243բ-50ա* ԻԹ. [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 371, 85ա] Պատճառք Յարութեան. եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ… – *Ասէ ուրեմն ի բանս իւր ի Թուղթսն, որ առ Հռոմայեցիսն…*

32. *250ա-9բ* Լ. Որպէս զի մեծ եմ գործ fո, Տէր եւ յոյժ խոր եմ խորհուրդ fո – *Զխորս անճառելի իմաստից Հոգւոյն…*

33. *260ա-7ա* ԼԱ. Մարդ բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ բարիս – *Բայց նախ տեսցուք քան սովորութեանն խնդրոցաց…*

34. *267ա-75բ* ԼԲ. Զի որպէս փայլական, որ եւանէ յարեւելից… – *Աստուածայնոց առաքելոց եւ մարգարէից, որք Հոգւոյն ընկալեալ շնորհս…*

35. *275բ-86բ* ԼԳ. Ուրախ եղիցին երկինք ի վերուստ… – *Ակռ, որպէս ի գալ մեծի եւ տիեզերակալ թագաւորի…*

36. *286բ-92ա* ԼԴ. Տիէզերալոյս վարդապետին Տիրատուր Տեսութիւն ի բան Աւետարանին Մաթէոսի. Գիրք Ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի… – *Ակռ, տեսցուք նախ, թէ ամենայն աստուածաշունչ տարից ընդէ՞ր Աւետարանս միայն կոչեցաւ…*

37. *292ա-9ա* Լե. [Յաղագս Տեառնընդառաջին. ձեռ. 735, 106ա] եւ ահա այր մի անուն Սիմէոն… – *Աստուածպետական զօրութիւն, համագո մշտընչենաւոր եւ երեքանձնեա տէրութիւնն…*

38. *299ա-305բ* ԼԶ. Պատճառ գալստեան Տեառն յովանակաւ յԵրուսաղէմ – *Բայց այս ամենայն եղեւ, զի լցցի բան մարգարէին…*

39. *305բ-7ա* Լէ. Յաղագս անձին բան ինչ խօսիմ, [Յակոբ վարդապետի ի խնդրոյ պարոն Աչքի. ձեռ. 6031, 187ա] – *Ակռ, գիտել պարտ է, զի անձին գոյանալ անհատին էանայ… մի՛ տար տեղի բանբասելոյ, որ ասեն, թէ. Հայոց վարդապետք վասն անձին ոչ գիտեն ասել:*

40. *307ա-17բ* ԼԸ. Տիեզերալուր վարդապետին Տիրատուոյ արարեալ ի բան մարգարէին, որ ասէ. Երանեալ է այր, որ երկնչի ի Տեառնէ… – *Որպէս լուաք ուրեմն ի հոգիընկալ եւ յաստուածամերձ արանց…*

41. *317բ-25բ* ԼԹ. Յովաննու Սիւնեաց եպիսկոպոսի ի մարգարէն եզեկիէլ, որ ասէ. Եւ ասէ ցիս Տէր. Այդ դուռնդ փագեալ կացցէ… – *Աստուածային արարչագործ բանիւն կրկին իմն էութեամբ…*

42. *326ա-31ա* Խ. Գնացի գետոց ուրախ առնեն զվաղամն Աստուծոյ, եւ սուրբ արար – *Նայ եւ սովորութիւն է զիրին զօրութիւն յանուանէն բացայայտել…*

43. *331ա-3ա* ԽԱ. Թէ վասն Է՞ր փորձին առդարին – *Բարեբար է Աստուած եւ միայն իմաստուն…*

44. *333ա-42բ* ԽԲ. [Գրիգորի Նարեկացոյն. ձեռ. 639, 253ա] ի բանն, որ ասէ. Հայեա՛ց յանձն fո, գուցէ լինիցի բան ծածուկ… – *Գոյթ արարչական խնամոցն Աստուծոյ…*

45. *342բ-8բ* ԽԳ. Եռամեծին Եսայեա վարդապետին Յաղագս ներնադրութեան – *Սկիզբն ամենայն բարեաց է անժամանակն Աստուած…*

46. *348բ-50բ, 352ա-3ա* ԽԴ. Կիրակոս վարդապետի եզեկեցոյ ասացեալ Նախերգան ի բան Աւետարանին. Ի սկզբանէ էր Բանն – *Յամենայն դգալեացս, որք միանգամ ի գերադոյն գոյչն…*

47. *353աբ, 351աբ, 354ա-6բ* ԽԵ. Նախերգան է ի բան մարգարէին Դանիէլի, որ ասէ… Զի բարի կամ – *Հրամայէ Տէրն ի սուրբ յԱւետարանին, եթէ. Ամենայն որ խնդրէ ի քէն, տո՛ւր…*

48. *358ա-9բ* ԽԶ. [Վարդանայ ի Մկրտութիւն Տեառն] – *Հանդերձեալ մեր զբանս վասն Մկրտութեան*

Տեառն առնել... Գիտելի է, զի երեք յեղանակ մկրտութեան յԱստուծոյ աւանդեցան մարդկան... եւ ի հիւսիսակողմն սեղանն պղընձի ողջակիզ /// (շար. թափուած)։

49. *360աբ* [Խէ. Վասն գալստեա՞ն Քրիստոսի – ///] *այլայլեալ յայլոց ոմանց գգործօն Քրիստոսի, ուսուցանեն գձեզ, յորոց հարկաւորեալ՝ գերկրորդ թուղթս գրեաց... Իսկ նա ասէր. Որ հաւատայ յիս, գգործօն զոր ես /// (շար. թափուած)։*

50. *361ա-70բ* ԽԸ. [Յոհաննէս վարդապետի ասացեալ ի Փոխումն սուրբ Կուսին. ձեռ. 627, 37ա] – *եթէ ոք իմաստուն խորհրդով ներակրթել զինքն կամիցի...*

51. *370բ, 357աբ* ԽԹ. Յաղագս Համբարձմանն ի յերկինս – *Արդ, իրրեւ ուսան վերինքն, թէ. Սայ է Բանն Աստուած... եթէ նեւտ քո սրեալ են, սոյնպէս եւ աստ այնպէս /// (շար. թափուած)։*

52. *371աբ* [ի ԽԵ. Սաղմոսէն, որ ասէ. Գնացի զերազ ուրախ առնեն զվարսամն Աստուծոյ... ձեռ. 631, 89ա] *Անիմանալին յէիցս՝ էական քնութիւնն... արտաճառելով գգօրութիւնն սորա, որով այսպէս ասէ /// (շար. թափուած)։*

Համմ. ձեռ. 42, 326ա-31ա։

Բ. ՅԱԽԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԴ-ԺԸ. դդ.

1. (ԺԴ. դ.) *40բ-1ա* [Յովհաննու Երզնկացւոյ] Վասն պսակի խոստ եւ կարգ ամուսնութեան, թէ որ-[պէս] առացեն – *[Ա]րդ, պարտ է կտրիճ տղային ԺԵ. (15) տարոյ լինել...*

2. (ԺԴ. դ.) *181ա* [Վասն հաւատոյն] – *Հաւատոյն ի յանապատս տեղիս բնակէ...*

3. (ԺԴ. դ.) *204ա* [Նմանութիւն Աստուածածնի երկնային լուսատուոց] – *[Ջ]ի կոյսն Մարիամ նման է լուսնի...*

4. (1609 թ.) *204բ* [Վասն Յովսէփայ] – *Յովսէփ աստուածաճայրն Գ. (4) որդիս ունէր...*

5. (1609 թ.) *208բ* [Վասն ելիցէ Նոյի] – *Մայիս Իէ. (27) եւ Մարերի Ի. (20) եղեւ ելն Նոյի նահապետին ի տապանէն յետ ջրհեղեղին (այսքան)։*

6. (ԺԸ. դ.) *3ա* Օրհնս եւ արժան է – *Որպէս կերակրիմք յաւտնապէս յերկրաւոր կերակրոց, նոյնպէս վայելեսցուք յերկնաւոր խորտկացն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

91բ Ով սիրողք իմաստից՝ որդիք Սիոնի,
Որք փափաքիք այսմ բանի,
Որ է լցեալ յոյժ պիտանի՝
Աստուածաշունչ եւ արտաքի։
Թէ միտ դնէք դուք այսմ իրի
Սինիք հաղորդ այս իմաստի,
Ձի առ յիմարն ոչինչ արժի,
Ձի առ իմաստունն՝ գին աշխարհի։
Ձտառատիպ այսմ գծի
Յիշման առնէք դուք արժանի՝
Ձնկոր ծրյոյ մեռեալ ոգի,
Որ եմ յերկրէն ըՈչատնի
Եւ աշակերտ այս սուրբերի,
Առ ոտ ըսուրբ վարժապետի,
Որ մականուն՝ Կախսիկ կոչի։
188ա Ձլցեալ մեղօք՝ գՅակոբ աշակերտ բանի,
Որ ոչ ունիմ գործ պիտանի,
Յիշման առնել գիս արժանի,
Որք ճաշակիք յայս սոփորի,
Ձի քաղցր է սա յայն որ մտի,
Որ ի սմանէ ձճաշակն ունի։

224բ Ձանհունս ի չարիս, մեռեալ ոգիս՝ Յակոբ յիշել աղաչեմ վասն սիրոյն Քրիստոսի[։]

235բ Ջտառատիպ սորա՝ գտարտամ Յակոբ, *ո՛վ խոհեմ վերծանող, յիշեա՛ աղաչեմ, եւ խոշորութեան տառիս անմեղադիր լե՛ր, զի առաջին էր եւ գիշերով գրէի, զի փափաք մերն եղէր գմեզ վասն քաղցրաճաշակ բանիս, որով գմայլի քիմք հոգոյ սիրելցոյ գասայ։ Վասն այսր գոկարութիւնս ի բաց եդի եւ ես, ըստ կարեաց իմոց, գրեցի ի յօգուտ մեզ եւ այնոց, որ սիրեն գասայ։*

299ա Եւ գգծող սորին աղաչեմ յիշել առ բարեգութին Աստուած եւ խոշորութեան եւ սխալանաց անմեղադիր լերո՛ւք, զի օրինակն սխալ էր եւ միտքս տկար։

305բ Ջգծագիր սորին՝ գտարտամ Յակոբ յիշել աղաչեմ *(նման՝ 325բ)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *49բ (բոլորգիր) Ի ՌՄՀ. (1609) թվին եա՝* Ներսէս եպիսկոպոս, գրոց աշակերտս, ողորմութեամբ *Տեառն սերտեցի գայս մեծախորհուրդս սասցւածս ի պատճառս գասաւգանի առնելոյ աւուրն։*

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-բ, և., էջ 330։

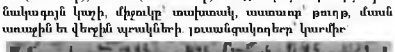
2. *Պատ-պհպ. Գա (ԺԷ. դ., բոլորգիր) Ով յիշէ՝ գանարժան* Գալուստս, *Աստուած իւրեանք անփորձ եւ անօսասն պահէ գձեզ, գպապ՝* Մուսատն եւ իւր *կենակիցն՝* Ոսկիհատ, *եւ իւր որդոյն՝* Խոջայդեղին, *եւ Նազմէլիին, Վաղդեեսին, Մուսատին, Խութլուին, Եղիասբեթին, Կիրակոսին, Գրիգորին, Թոռոսին. ամէն։*

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստուա Ա-ին փակցուած թուղթ «ԺԴ., Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2179
ԺՈՂՈՎԱՄՈՅ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՎԱՆՔ ՌԾՂԹ. – 1750

ԹՒՐԹ՝ 256+1 (կրկն՝ Ի). չգրուած՝ 1աբ, 34աբ, 45բ, 47աբ, 137ա-Յբ, 224ա-56բ ՊՐԱԿ 4x12 (Ա 11)+Ա-Ը×12 (Ա 8)+10×12 (Թ, ժ 11) ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ եեամաճկ լուսադրուածով՝ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x11՝ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x7,5)՝ ԳԻՐ՝ նուագիր՝ ՏՈՂ՝ 23 (1գ-136բ), 21-22 (139ա-73բ), 28 (174ա-5բ), 23-24 (176ա-223բ)՝ ԿԱՋՄ՝ դրամագլուխ տագնապների կարի, միջոցը՝ տախտակ, աստառ՝ թուղթ, մասն առաջին եւ վերջին պահպանուած լուսանցակողերը՝ կարմիր

Նմուշ 115ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *Ա մ ա ա ա գ ա ր դ՝ 48ա Զ ա բ ա գ ի ե՝ թղթագիր Գ ո յ ն ե ե՝ կարմիր, մուգ կապոյտ*

ՎԻՃԱԿ՝ բաւականաւ յաճախակի գոյատեւող գունափոխուած Կազմի կշիռն թեթեւակի ճեռնուած, տեղ-տեղ ցեցակեր, կապիչները ընկած

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1գ-33բ* Սրբոյն ճօռն մերոյ Յօհաննու Ոսկեբերանի ասացեալ ի ծնունդն Քրիստոսի – *Մ՛վ ազգիս կենդանութեան եւ արժան անմահութեան... (1բ)* Ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օծեալ Տէր ի քաղաք Դաւթի – *Այլ նախ քան ի մտանել ի մեկնութիւն բանիս՝ հայեացուք յայն...*

2. *35ա-43բ* Տիրատուր վարդապետի արարեալ Պատճառս յաղագս Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Բայց աստանօր պարտ վարկանիմ սակաւ ինչ յապաղումն առնել տեսութեանս...*

3. ա. *43բ* [Վերադրացոյց բոլորակ] – *Ջմուտ բոլորակիս այսպէս արա՛. Կա՛լ զաւուրս ամսոյն...*

բ. *44ա* [Կենդանակերպացոյց ադիւտակ] – *Եթէ կամիցիս գիտել, թէ լուսինն յորում կենդանակերպի է...*

44բ տե՛ս 4։

գ. *45ա* [Բոլորակ մասնաճոյ լուսնի] – *Ջմուտ մասնաց բոլորակիս այսր՝ ըակիզբն ի նշանաւոր կարմիր այբէն արա...*

դ. *46աբ* [Ադիւտակ գուշակութեան ի վերայ գոց անուան մարդոյ] – *Ջմուտ շնորհալի ադիւտակիս այսպէս արա՛. Կա՛լ զանուն մարդոյն...*

4. *44բ* [Ծառ Գոյացութեան] – *Գոյացութիւն բարժանի՝ մարմին, անմարմին...*

5. *48ա-131ա* Դաւթի փիլիսոփայի Ներգինացւոյ Վերլուծութիւն Ներածութեանն Պորփիւրի. Պօրֆիւրի (այսպէս)

Տե՛ս ձեռ. 1698, 1ա-151ա. ա-բ/48ա-131ա։

6. *131ա* [Նախերգան Ստորոգութեանն Արիստոտէլի] – Արիստոտել Ստագերացի *էր ի քաղիքիք գաւառէ... (4 տող)։*

7. *131բ-6բ* Արիստոտելի Յաղագս առաքինութեանց առ Աղէքսանդր թագաւորն – *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պայծառելի՝ գարշելիքն...*

8. *139ա-73բ* Արիստոտէլի Վերլուծական (=Դաւթի Անյաղթի Մեկնութիւն ի Վերլուծականն Արիստոտէլի)

Տե՛ս ձեռ. 464, 150բ-83բ ա/139ա-40բ. բ/140բ-3բ. գ/143բ-5բ. դ/145բ-8բ. ե/148բ-51ա. զ/151ա-2ա. է/152ա-4բ. ը/154բ-6ա. թ/156ա-8ի։ ժ/160ա-3ա. իա/163ա-5ա. իբ/165ա-8ա. իգ/169ա-71բ. իդ/171բ-3բ։

9. *174ա-204բ* Տեառն Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի Գովեստ բանի ներբողենի բազառագրութեամբ յաղագս տեառնի ճրեչտակաց եւ ճրեչտակապետացն Միխայելի եւ Գաբրիելի եւ ամենայն երկնաւոր զօրացն, եւ է նոյեմբերի ամսոյ ի յութ – *Այսօր երկրաւորս եկեղեցւոյ հանգիսաւորեալ քահանայապետութիւն...*

10. *204բ-16բ* Առաքաւորաց պանոցն ուրբաթի աւուրն: Երանելոյն Եփրեմի Խորհն Աւարտ աստուեալ եսսէ ի Յօհան եւ ի Նիկուդեմոս – *Ահա հրաման հասեալ առ մարգարէն Յօհան՝ քարոզել Նիկուէի...*

11. *217ա-23բ* [Անանիայի վարդապետի աստուեալ ի խորհուրդ Յովհաննու մարգարէի – *Յաղագս Յովհաննու հակիրճ. Ձեռ. 993, 194բ*] *եւ համառօտ բանիւ անցցուք... եւ նորոգեալ հոգով գիտութեան... ամէն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿ

173բ Եւ Քրիստոսի Աւետումոյ եւ յուսոյն մերոյ փառք յաւիտեանս. ամէն, որ էտ զօրութիւն մաշելոյս կորստականաւք՝ գրել զՎերլուծականս Արիստոտելի ի Ռճղթ. (1750) թուին, ի սիրասպառ ժամանակի, ի Սուրբ վանքս Լուսաւորչի։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՈՒԱԻ

256ա (ժԼ. գ.) Աւատուած իմ ողորմած ողորմեա՛ զբեքերցողիս։

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *47բ Գրչափորձ արարի։*

ԿՆՔԱԴՐՈՒՇՔ՝ *3բ (ժԼ. գ.)* Յօհաննէս *վարդապետ։*

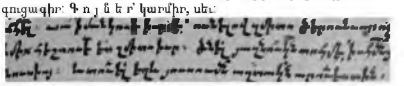
2180
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌՂԳ. – 1644

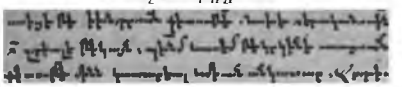
ԳՐԻՉ՝ Վարդան սրկ (53ա-124բ), Սամուել (2ա-52բ, 303ա-9բ, 322ա-539բ), Աբաւնաս սրկ. (310ա-417ա), Անանուն ա. (154ա-286բ), Անանուն բ. (287ա-302ա)։

ԹԵՐԹ՝ 540-1 (թուիչ՝ 166). չգրուած՝ 1աբ, 125ա-153բ, 236աբ, 246բ-9ա (գծուած, բայց չլրացուած ադիւսակներ), 271ա, 417բ-29բ, 477աբ։ **ՊՐԱԿ**՝ Ա-ԽԱx12 (Ա-Գ, ԺԱ-ԺԲ, ԽԲ 14, Դ, ԻԲ, ԻԶ 10, ԺԸ, ԻԴ ԼԲ 11, ԻԹ, ԻԷ-ԻԸ, Լ-ԼԴ, ԼԱ 16)+1x11։ **ՆԻՒԹ**՝ թուղթ, լուսագծերով։ **ՄԵՄՒԹԻՒՆՆ**՝ 14,7x11։ **ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ**՝ միասին (12,5x8)։ **ԳԻՐ**՝ նոտրգիր (2ա-124բ, 154ա-235բ, 249բ-70բ, 297ա-302ա, 303ա-417ա, 430ա-540բ), բոյորգիր (237ա-46ա, 271բ-96բ)։ **ՏՈՂ**՝ 24 (երբեմն՝ 19-26)։ **ԿԱՉԻ**՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը առխտակ, ասապարը վանդակազարդ կապւ., դռնակինը՝ նախշազարդ կարմիր թաւիշ. լուսանցակողերը՝ կարմիր։

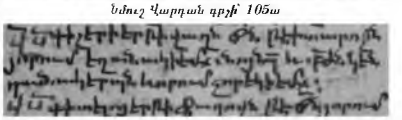
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ագ ի՛ր՝ թոչնագիր, հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ։

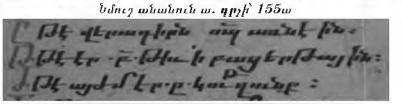
Նմուշ ՅՈհաննէս գրչի՝ 47ա

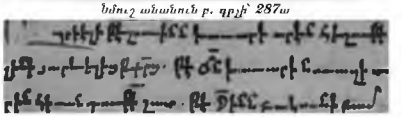
Նմուշ Վարդան գրչի՝ 105ա

Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 155ա

Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 287ա

Նմուշ Աթանաս գրչի՝ 311ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար, տեղ-տեղ խոճաւութեան թեթև հետքեր, զանազան բծեր, փոխրիկ պատռուածքներ, ջեղակեր. եզրաճաւուածից պրակներ մեծ մասամբ թափուած։ **Կազմի կաշին**՝ թեթեւակի ճեռնուած, **եզրերը**՝ մաշուած, մէկի կաշին՝ երկու տեղից ճեղքուած, դռնակի ասապարը՝ ճայճայուած, կապիչներն՝ ընկած։

ԾՆԴ. Տարբեր գրիչների ճաւաքածներն ի մի բերող-ամբողջացնողը եղել է Սաճակ գրիչը։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ի Ր Ի Ն

Ա. *2ա-9բ* [Ե]ռամեծի եւ երիցս երջանիկ Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Դեռւսաա բանի սովերական, պայծառատես եւ յոգեճաճանճար, ի բան մարգարէին, որ ասէ ի սկզբանէ, Տէր զերկինս հաստատեցեր, եւ գործ ձեռաց րոց երկինք են – *ի յուռանել բանիս նախերգաբար յարդարեսցուք: Բայց զի ասէ մարգարէն. Ոչքանչելի է գիտութիւն աստուածային... իսկ առաւել երկքանչիւրոցն ծայրիցն /// (շար. ներքի)։*

Բ. *10ա-52բ* Պատմութիւն եւ վկայաբանութիւն ճանօրէն սրբոց, յօրինակէ յաթիացւոց

ա. *10ա-2ա* Սրբոյն Սեդրեստրոսի խոստովանողի եւ պապի. Գեկտեմբեր ԼՈ. – *Սուրբն Սեդրեստրոս մինչդեռ մանուկ էր...*

բ. *12ա-3ա* Սրբոյն Յոհաննու աւետարանչին. Յունվար Գ. – *Առաքեալն եւ աւետարանիչն Յովհաննէս...*

գ. *13ա-4ա* Սրբոյն Իլարիոսի. Յունվարի ԺԳ. – *Տօնախմբութիւն սրբոյն Իլարիոսի...*

դ. *14ա-5ա* Սրբոյն Մաւրոսի՝ ճօրն խոստ[ո]վանողի. Յունվար ԺԵ. – *Երանելին Մաւրոս...*

ե. *15ա-6ա* Սրբոյն Մարսկի պապի եւ մարտիրոսի. Յունվար ԺԶ. – *Ի ժամանակին յորում դարձաւ ամբարիշտն Մաճսիմիանոս...*

զ. *16ա-7բ* Սրբոյն ճօրն Անտոնիոսի խոստովանողի. Յունվար ԺԷ. – *Երանելին Անտոնիոս էր Եգիպտացի...*

է. *17բ-8բ* Սրբուհւոյ կուսին Փիլակեայ. Յունվար ԺԸ. – *Երանուհին Փիլաճա էր...*

ը. *18բ-9բ* Սրբոյն Ֆելիխի Ճաճանչի – *Սուրբն Մաճսիմոս եպիսկոպոսն Ոլայ քաղաքին...*

թ. *19բ* Սրբոց մարտիրոսացն Ֆափիաճոսի փափի եւ Սեբաստիաճոսի – *Երանելին Ֆաբիանոս պապ...*

ժ. *19բ-22ա* Սրբոյն Սեբաստիաճոսի – *Սուրբն Սեբաստիաճոս քաջ զօրականն...*

ժա. *22բ-5ա* Երաճուհւոյն Ագաեխի կուսին եւ մարտիրոսին – *Երանուհին Ագնեզ էր ի քաղաքէն Կատիճիոյ...*

ժբ. *25ա-7բ* Սրբոյն Վիճսէնսիոսի մարտիրոսին – *Երանելին Վիճսէնսիոս էր յաշխարհէն Սպաճիոյ...*

ժգ. *27բ-8ա* Սրբոյն Երեմեճսիաճայ կուսին – *Սրբուհին Երեմեճսիաճա կոյսն... ի քաղաքմէն Հռոմայ...*

ժդ. *28աբ* Առաճելոյ սրբոյն Տիմոթէոսի եպիսկոպոսի եւ մարտիրոսի – *Սուրբ առաքեալն Քրիստոսի Տիմոթէոս...*

ժե. *28բ-9ա* Սրբոյն Պօղիկարպոսի ի Զմիւռնոյ եպիսկոպոսի. Յունվարի ԻԶ – *Ծնունդ սրբոյն Պօղիկարպոսի...*

ժզ. *29ա-30բ* Սրբոյն Յովհաննու Ոսկեբերանին – *Սուրբն* Յոհան Ոսկեբերան *էր որդի առն մեծատան…*

ԺԷ. *30բ-1ա* Սրբուհւոյն Անգնէսի եւ Կոստաեւեսեայ – *Յորժամ ծնօղք երանուհւոյն* Անգնէսի *հսկէին…*

ժը. *31ա-2ա* Սրբոյն Պօղոսի առաջին կրօնաւորի – *Սուրբն* Պօղոս *ճգնաւորն…*

ժթ. *32ա* Սրբոյն Յուլիաննոսի եպիսկոպոսի եւ մարտիրոսի – *Սուրբ եպիսկոպոսն* Յուլիաննոս *էր ի քաղաքէն* Յեմօսաենէս…

ի. *32ա-3ա* Սրբոյն Իգնատիոսի եպիսկոպոսի եւ մարտիրոսի – *Երանելին* Իգնատիոս *էր աշակերտ Յոհաննու աւետարանչին…*

իա. *33ա-5ա* Սրբոյն Վլասիոսի եպիսկոպոսին – *Երանելին* Վլասիոս *էր մաքուր…*

իբ. *35ա-7բ* Սրբուհւոյն Ագաթայ կուսի եւ մարտիրոսի – *Երանուհին* Ագաթա *գոլով յազնուական տոհմէ…*

իգ. *37բ-8ա* Սրբուհւոյ կուսին Դոռոթեայ – *Սրբուհի կոյսն* Դոռոթիա *վասն հաւատոյն…*

իդ. *38ա-9ա* Սրբոց եպիսկոպոսացն Վէդաստոսի եւ Ամանդոսի – *Սուրբ եպիսկոպոսի* Վէդաստոս *եւ* Ամանդոս…

իե. *39աբ* Սրբուհւոյն Ապօլօնեայ կուսին – *Սրբուհի կոյսն* Ապօլօնարիա, *որ էր դուստր* Անթիմու *եպարքոսին…*

իզ. *39բ-40ա* Սրբուհւոյն Սիօլաստիկայ կոսին – *Սրբուհին* Սիօլաստիճէ *կոյսն էր քոյր…*

իէ. *40ա-1ա* Սրբոյն Վալէնտինոսի մարտիրոսին – Քլօտիոս *կայսրն լուեալ զՎալեղեոտիանոս քահանայէ…*

իը. *41ա-2ա* Նստուցանելն Պետրոսի առաքելոյ յաթոռ – *Կացուցումն հանդիսութեանս այս…*

իթ. *42ա-5ա* Սրբոյն Թովմայի Աւուխնացւոյն ի կարգէ Քառզողաց – *Երանելին* Թումա Ամիճացին…

լ. *45ա-7ա* Սրբոյն Գրիգորի պապին – *Սուրբն* Գրիգորիոս *էր ազգաւ* Հռոմայեցի…

լա. *47ա-8բ* Սրբոյն Բենեդիկտոսի ճգնաւորին – *Էր ոմն վարուք գովելի…*

լբ. *48բ-50բ* Սրբոյն Ամբրոսիոսի եպիսկոպոսի եւ խոստովանողի – *Մինչդեռ մանուկ էր* Ամբրոզիոս…

լգ. *50բ-1ա* Սրբոց մարտիրոսացն Տիբուրսիոսի եւ Վալերիանոսի եւ Սիսիլիա կուսի եւ Մաքսիմոսի – Վալերիանոս *խօսեայր* Սիսիլիա *կուսին…*

լդ. *51աբ* Սրբոյն Գէորգեայ զօրավարին եւ մարտիրոսին – *Երանելին* Գէորգիոս *էր հռչակաւոր…*

լե. *52աբ* Սրբոյն Մարկոսի Աւետարանչին – *Արդ, զՀշգրիտ հնագոյն պատմութիւնն աւանդէ մեզ…*

52բ Գրչից՝ «Կեսոքիկ պատմութիւնք գրեցան ի լաթինացւոց օրինակաց»:

Գ. *53ա-80ա* Նոամեծի եւ երիցս երանեալ, բազմերջանիկ եւ տիեզերալոյս մեծ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Հայոց Մեծաց Յոհաննու Ոսկեբերանցւոյ արարեալ Մեկնութիւն բանին, որ ասէ մարգարէն. Ո՞ ստեղծ առաննին զսիրտս նոցա ի միտ առնով զամենայն գործս նոցայ – *Ներգործական իմն անխափան բնաւորեալ են միտք… |54ա| Ո՛ ստեղծ առանձին զսիրտս նոցա… Իսկ Ո՛ բառդ հիացական է…*

Դ. *80ա-103բ* Գրիգորի աշակերտի Նոամեծին Յոհաննու Ոսկեբերանցւոյ Տեսութիւն ի բան մարգարէին, որ ասէ. Հոգի Տեառն իմ վասն ոոոյ

ա. *80ա-90ա* [Նախերազան] – *Տեսանողն վեհերեւակ տեսութեամբ…*

բ. *90ա-103բ* [Դաւանութիւն ուղղափառ հրիատոնէութեան] – *Իսկ որովհետեւ ժամանեալ հասաք ի խորս իմանալեաց…*

Ե. *104ա-24բ* Համառօտ հաւաքումն եւ յոյժ օգտակար ի Դիալեքթիկայն, որ է Տրամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարթողիմէոսի եպիսկոպոսի… – *Եւ զի խաւսեցեալդ եմք ի դիալիքթիկայէն… ոմն մարդ ոչ քերթող /// (շար. թափուած: Հմմտ. Աեո. 69, 266ա-97ա, ա):*

Ջ. *154ա-234ա* [Ուսուցուցապ]

– *154ա-62ա* [Յանկ] – *Ա. Գնաց ներքոյ եւ արտաքոյ… ՃԿԲ. Վասն փորձելոյ գմտաուլապի եղած աստեղացն…*

1. *162բ-227բ* [Դուռն Ա.] Կայ ի վերայ ծորա արտաքոյ կամ ի ներոն, եւ վասն խաղեցոյն եւ զաւսերոյն, որ է բոլորակին – *Յաւտաւտայն այնոր ի ստուլապէն լետի կողէն… Դուռն Ճ. եւ Կզ.* Վասն փորձելոյ ըզղաւս ծագումն փաճերին եւ զմտաածելոյ շաֆաղիսն եւ յասահիաճս կենդանակերպիցն, այլ թէ ինի ի վերայ աստուլապին – *Եւ այն է դիր գմուրի յաստիճանաց ի վերայ խոպի յալախայինն… եւ թէ ոչ նա աղալ է:*

Անաւարտ. չիք ըստ ցանկի՝ ՃԿ-ՃԿԲ. դռներբ:

2. *227բ-34ա* [Վասն աստեղաց] – *Առաջին, Նախ հայն աստղն է, որ Բ. (2) աստեղին վերայ բարձրանայ… Քառասուն եւ մի՛սերորդ. ֆմայհուիքըլ ճընուպի, որ է բերան ձկանն… թէ լինի աստուլապն հեեգեհտնոյ, եւ զինչ որ գրեցաք աստեղացն բաւական է գիտողացն… ամէն:*

Է. [Բանիւ տումարականի]

1. ա. *234բ-5ա* [Յաղագս կենդանակերպից – Խ]ոյն, *Յուպն…*

բ. *235բ* [Վասն չափուց ժամանակաց] – *Ժամն լ. (30) մասն է… Գարին՝ ական թաւթով մի է:*

Գ. *237ա-46ա* [Լուսնացոյց աղիւսակի]

19 գոյգ աղիւսակներում սիւնակք «Ամիսք», «Ծնունդ լուսնին քանիք», «Լրումն լուսնին քանիք», «Տիւ եւ գիշեր», «Ժամք», «Մասունք», «Վերադիր», «Լրումն Զատկի»:

դ. *249բ* Ջ. (6) ազգի վերադիր է (Բոլորակ) – *Կա՛լ գմտրուկն, Բ. (9) թիւ ի բաց է՛րթ…*

ե. *250ա* է.երեկն տարոյն (Բոլորակ) – *կա՛լ գմարուին, Ա. (1) թիւ ի վերայ ա՛ծ...*

զ. *250ա* [Մոլորեալ ամիսք] – *Մոլորեալ ամիս այսպէս արա՛յ. կա՛լ հանապազ լ. (30)...*

2. *250բ-70բ* [Պատճէն հայոց տոմարի] – *// (251ա) Կրկնակ ամսոց այսպէս արա՛յ. կա՛լ գնաւասարդի ամիսն եւ երթ է-է. (7 7),... (250բ Ամսամուտ աղիւսակ)...*

Ունի՝ 255բ-9բ Ամիսք եւ տոմարք Հռոմայեցոց: *259բ-61ա* Ամիսք եւ տոմարք Ասորոց: *261բ-3բ* Ամիսք եւ տոմարք Եբրաեցոց: 264ա Ամիսք եւ տոմարք Աղաբացւոց: *264ա* Ամիսք եւ տոմարք Մակեդոնացւոց: *264բ* Ամիսք եգիպտացւոց: *264բ* Ամիսք եթովպացւոց: *265ա* Ամիսք Աբեւնացւոց: *265ա* Ամիսք Բիւթենացւոց: *265ա* Ամիսք Կապպադովկացւոց: *265բ* Ամիսք Վրաց: *265բ* Ամիսք Ալուանից: *265բ* Լոմումիք է. (7) ազգին: *266բ* Անշարժ եղանակ է. (7) ազգացդ, ը. (2) ազգի ամսով է. (7) գրած եգիպտացւոցն եւ Վրաց: *267ա* Ամիսք Պարսից, որ ասի Ջարալի: *267ա* Ամիսք Տաճկաց: *267բ* Ամիսք Սարգատաւին:

Հմմտ. ձեռ. 744, 17ա-39ա, 2-6:

3. *271բ-86բ* [Թ.ամեայ խոռանի] – *կա՛լ գՀոռոմի փոքր իվական, ԻՀ. (28) ի բաց է՛րթ...*

4. *287ա-302ա* [Խրատ Հայոց տօմարին]

Տե՛ս ձեռ. 744, 2ա-16բ. *Յանկ/287ա-8ա: 1/288բ-302ա:*

Ը. [Գուշակութիւնք]

1. *302ա-9բ* Ցաղագս նշանաց յարեգակն ի լուսնին, յաստեղս, եւ վասն շարժի եւ որոտման, յԱսորոց գրոց՝ ասացեալ երասեղոյն Դանիէլի – *Ա. Թշրինղտիի, որ է Հոկտեմբեր...*

2. *309բ-15ա* Վասն խաւարման արեգականն եւ լուսնին, ոմանէ յիմաստասիրի ասացեալ – *Յոմվար. թէ լուսինն խաւարի՝ վաստակն լաւ լինի...*

3. *315ա-8բ* Տաճուտեմ, որ ցուցանեն զգնացս տարոյն – *Յորժամ հոյն լինի՝ գարունն ազնիւ...*

4. *319աբ* Կաղանդացոյց – *Թէ կիրակի հանդիպի կաղանդամուտն, իշխանութիւն Ջրհոսին է...*

5. *319բ-20բ* Կաղանդացոյց այլ, սրբոյն Կիւրղի ասացեալ է – *եթէ կաղանդն ի կիրակի լինի՝ ձմեռն պինդ եւ ձիւն մեծ...*

Թ. 1. *321աբ* Տարաձայնութիւն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ընդդէմ ֆռանկաց – *Առաջին. զՔրիստոս մի բնութիւն ասեն... Ոմն եւ Ժ.երեքրդ (19). Ջերեխայս հաղորդէն:*

2. *321բ* Ցոհան Քոնեցին Մեծին եսայեայ աշակերտի էին, եւ այսչափ վարդապետով ի ֆռանգաց դաւանութիւն – Մարգիարէ վարդապետ ի գեղջէն Օծօպոյ... Սիմօն *վարդապետ ի Խաչեն գաւառէ (11 անուն):*

Ժ. *322ա-416ա* [Բաւիղ տօմարականի Յակոբայ Ղրիմեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 739, 58բ-178ա. *ա/322ա-411բ: բ/411բ-5բ: Յիշ./415բ-6ա:*

ԺԱ. 1. *416բ* Այս են անուանի Նիգ գաւառին, որ ասի Ապարաւիճ – *Ի վերայ Քասախ գետոյն ականցն ըստ անուան կոչի եւ գեօղն՝ Քասախ...*

2. *417ա* Ամենայն բերդոցաք, որ կան յայսկոյս եւ յայնկոյս Երասխայ մեծի գետոյն – *Ա. Ձերմաւիրճ, զոր Աւրամպիս չինեաց... [ԺԳ.] Ի վեր քան զնա Հասանաղալէ բերդն է: Միահամուռ ամենայն եղեւ ԺԳ. (13) բերդ:*

ԺԲ. *430ա-63բ* [Բաւիղ տոմարականի Յովհաննու Սարկաւագի]

ա. *430ա-2ա* Յովհաննու արարեալ Մեկնութիւն, որ մականուն Սարկաւագ կոչի: Ցաղագս Շ.ելիճ (532) – *Համարձակեցան ոմանք յանշնանից ստութեան պատճառս ինչ...*

բ. *432ա-6ա* Նորին Յովհաննու – *Ասացաք յառաջագոյն, թէ պիա՞րդ բաժանեալ են կարծիք երբեմն-ցոյն...*

գ. *436ա-41ա* Ցաղագս հռոմայեցոցն ամսոց եւ Դ.երորդն (14) լուսնոյն Ջատկաց եւ փոփոխմանց իրաց եւ յարակայից – *Ջիվականէն Հռոմա կարծեցին ոմանք ի մտաց իւրեանց...*

դ. *441ա-4բ* Ցաղագս երից ժամուցն – *Սա կոչի նահանջ, որով յառաջ խաղան եղանակք...*

ե. *444բ-6բ* Ցաղագս յարակայի – *Կարծեօք եւ առանց պատճառի գիտութեան ոչ ասի...*

զ. *446բ-7բ* Ցաղագս վերադրաց – *Ջորս ի լրմանցն պակասեցուցանեմք...*

է. *447բ-9բ* Ցաղագս ոոպվից – *Արդ, յորժամ բովանդակ ոոպվիքքն...*

ը. *448բ-52բ* Նորին առ Սարգիս – *Ջքո, ո՛վ պատուականդ, ինձ եւ փափագելի...*

թ. *452բ-3ա* Նորին Յոհաննու – *Ըստ երբայեցւոց հնագիտաց եւ մարգարէից ոմանց...*

ժ. *453ա-5ա* Նորին Յոհաննու Ցաղագս Թ.երեկ (19) ամացն – *Ի տգիտաց ոմանցք տարակուսեն յաղագս Թ.անեորդաց (14)...*

ժա. *455ա-6ա* Պատճառ խաղգաւման Ջատկին հռոմոց – *Ժողովէացն յԱղէքսանդրիայ՝ ի մայրաքաղաքն...*

ժբ. *456ա-61ա* Պատմութիւն սրբոյ Ջատկին – *Եթէ որպէս եւ կամ գիարդ հաստատեաց Տէր զսոն սրբոյ Ջատկին ի վերայ լուսնին...*

ժգ. *461աբ* Ցաղագս Շ.ելիճ (532) – *Այս բոլորակս Շ.ԼԲ. (532) ամաց ունի իշխանութիւն...*

ժդ. *461բ-3բ* Նորին Յոհաննու – *Ըստ շրջաբերութեան ժամանակաց առ մեաւք, յորում ամի եւ Թ.անեորդ (14) լուսնոյ գատկաց... 463բ-4ա Եւ գայս գիտասչիր, զի Թ.ան (12) աստեղոյ աստեղատուն է...*

ԺԳ. [Այլ բաւիղ տոմարականի]

1. *464ա-8ա* Ցաղագս աւուրց ննգից գիտելոյ ամէրումնականաց, զոր այլազգիք չանալով ոչ կարեն բե-

րել – *Արդ, յորժամ կամիցիս գիտել գինդ աւուրքս զայս...*

2. *468աբ* Եկեցուք եւ ասացուք ըստ երկրորդ կերպին, որպէս յառաջագոյն խոստացաք, թէ Շ.եակ շրջանն յորում խոբանի դիպեցաւ – *Արդ, ի յապրիլի չորիցն այսպէս գ՚ի...*

3. *468բ-71ա* Այլ ի կարեւ (ի) եղեռնագործ Աւիկս, սակս Ծռազականին որ զայս ըանի բանս գրեցի... – *Յորժամ եդաւ թվական Հայոց, ՔիՀ ՅԴ. (304) էր հռոմայեցոցն, որ է ԺՁ. (16) Թ.երեկ (19)...*

4. *471ա-5ա* Հաւրցումն եւսեբեա ժամանակագրի աւո Անատոլիա եպիսկոպոսն – *Ընդ՚ը տարին ՅԳե. (345) օր է: Այս ըստ կարդի կազմութեան մարդոյս է...*

5. *475ա-6բ* Յաղագս տօմարի, թէ ո՞մէ արարեալ – *Զերրայեցոցն եգրաս...*

ԺԳ. *478ա-532ա* Անանիայի Շիրակացոյ համառոտի Աւո խոստացեալսն

ա. *478ա-9ա* [Նախերգան] – *Զխոստացեալսն մեր հատուցսյուք...*

բ. *479ա-82բ* Բ. Յաղագս երկնի – *Ձըշմարտութիւն ինձ եւ ամենեցուն...*

գ. *482բ-5բ* Գ. Յաղագս երկրի – *Ջերկիր ոմանք յարտաքնոց...*

դ. *485բ-7բ* Դ. Յաղագս ծովու – *Զծովէ ասեն խեւլագարեալ...*

ե. *487բ-96բ* Ե. Յաղագս եղեգնային զարդուց – *Որ ինչ յաղագս երկնային զարդուդ...*

զ. *497ա-500ա* Զ. Յաղագս, որ ի մէջ երկնի եւ երկրի են շարժմունք եւ տեսութիւք – *Ամենեցուն արարածքս առ ի յաւգուտ մարդկան եղեն...*

է *500աբ* Է. Յաղագս Կաթին ծոյ – *Զկաթին ծիր որ անուանեցին...*

ը. *500բ-1ա* Ը. Յաղագս հիւսուսային սատեղացա – *Զասատեղաց, զոր կոչեն՝ բեւեռ երկնի...*

թ. *501ա-5ա* Թ. Յաղագս լուսնի – *Զերկրորդ լուսաւորէդ բիւր բանք ճառեալ են...*

ժ. *505ա-12ա* Ժ. Յաղագս արեգական – *Յոյժ սիրելի է ինձ ի միաւորութեանց նոցա բանից... ամէն:*

Յաջորդում են Անդրեասի Տոմարի մեկնութիւնը եւ այլ նիւթեր:

ԺԱ. *512բ-3ա* ԺԱ. Պատճառ Շ.եակ (532) աղիւսակի երրայեցոցն – *Յորժամ կատարի ՇԼԲ. (532) ամն...*

ԺԲ. *513ա-5բ* ԺԲ. Զի՞նչ է, որ բուն շրջագայդ ՇԼԲ. (532) ամաց կոչեմք – *Բուն շրջագակ ՇԼԲ. (532) ամաց վասն այնորիկ կոչեմք...*

ԺԳ. *515բ* ԺԳ. Զի՞նչ է ժամանակ եւ կամ զինչ ճոխով ժամանակաց – *Ժամանակ է անզգաւոր ընթացք...*

ԺԴ. *515բ* ԺԴ. Զի՞նչ է ողոմբիադան – *Ողոմբիադան քառամասնութիւնն ժամանակագրութեան...*

ԺԵ. *515բ-6ա* ԺԵ. Զի՞նչ է ընդիմտիոնն – *Ընդիմտիոն է երկակի շաբաթացեալ ժամանակաց...*

ԺԶ. *516ա* ԺԶ. Զի՞նչ է բեսեհիատոն – *Բեսեքիատոն է քառից շարաթումն ժամանակաց...*

ԺԷ. *516ա* ԺԷ. Զի՞նչ է յոբելեանն – *Յոբելեան է ժամանակ[ակ]ան շաբաթաց շաբաթումն...*

ԺԸ. *516աբ* ԺԸ. Զի՞նչ է թուական – *Թուական է ժամանակական շարումն...*

ԺԹ. *516բ-3ա* ԺԹ. Զի՞նչ է նահանջ – *Նահանջ է որոշումն ժամանակաց...*

Ի. *518ա* Ի. Զի՞նչ է ճահճանջից ճահճանջն – *Ի կիտէ ի կէտ նահանջ կոչի...*

իա. *518աբ* ԻԱ. Զի՞նչ է Թ եւ Ժ.երեակ– *Ինն եւ Ժ.երեակ (19) է կարգ ընթացից լուսնի...*

իբ. *518բ* ԻԲ. Զի՞նչ է ԻԲ.եակք – *ԻԲ.եակք է (28) կարգ ընթացից աւուրքն...*

իգ. *518բ* ԻԳ. Զի՞նչ է բլռումաղ – *Բլռումաղ է /// անուն ըստ գրոյ, զոր պատուեն քաղդէացիքն...*

իդ. *518բ* ԻԴ. Զի՞նչ է կաղանի[դ] եւ կաղանդիկոս – *Կաղանդն ամսամուտ է...*

իե. *519ա* ԻԵ. Զի՞նչ է Նոնոսն – *Նոնոսն թէպէտ եւ դիաղոնաս խումբ է...*

իզ. *519ա* ԻԶ. Զի՞նչ է Իդոսն – *Իդոսն թէպէտ եւ ստարտ ի արտոն է...*

իէ. *519ա* ԻԷ. Զի՞նչ է ճընճգեական – *Հընճգեական է հինգ աւր ևւելեացն...*

իը. *519ա* ԻԸ. Զի՞նչ է Ը.եակ (6) – *Վեցեակ է կէսք անուցն...*

իթ. *519աբ* ԻԹ. Զի՞նչ է վերադիր – *Վերադիրք են արեգակ նոյնիցն յաւելմանցն...*

ի. *519բ-20ա* Ի. Զի՞նչ է Է.երեակն (7) – *Նաւ՞ներեակքն ամաց շաբաթացելոց...*

իա. *520ա* ԻԱ. Զի՞նչ է միջոցն – *Միջոց կոչի հասարակաւորութիւն տուընչեաց եւ գիշերոյ...*

իբ. *520ա* ԻԲ. Զի՞նչ է լոյսն Ջատկի – *Լոյսն Զատկի է տարեկան պարագային լուսնի...*

իգ. *520ա* ԻԳ. Զի՞նչ է, որ ե. (5) թիւ ժամ կատարեալ – *Ջե. (5) թիւ ժամ յաղագս այնր կատարեմք...*

իդ. *520աբ* ԻԴ. Զի՞նչ է, որ զԿ. (60) թիւն աւր կատարեմ՞ – *ԶԿ. (60) թիւն վասն այնր աւր անգամբեմք (=կատարեմք)...*

իե. *520բ* ԻԵ. Զի՞նչ է, որ Դ. (4) կրկնեմ՞ զրաճիս լուսնին – *Վասն այնր չորեք կրկնեմք...*

իզ. *520բ* ԻԶ. Զի՞նչ է, որ ԲԺ.անապատեկեմ՞ (12) յորժամ ի կենդանատեսական զյորումս կամիցիմ գիտել – *ԲԺ.անապատիկ (12) յաղագս այնր...*

լէ. *520բ-1ա* Լէ. Ջի՞նչ է, որ զեկամուտն ի ննաճաչէն յատկիսն ասեն... – *Աւրն եկամուտ ոչ ևիւ յատկիսն յարդարի...*

լը. *521ա* ԼԸ. Ջի՞նչ է ԺԲ. (12) ամիս է տարին – *Այս ըստ աշխարհի մասանց...*

լթ. *521աբ* ԼԹ. Ջի՞նչ է, որ ՅԿԵ. (365) աւր է – *Տարին վասն մարդոյն կազմութեանն ՅԿ. ((360) յատուածոց եւ ե. (5) գզայութենէց...*

խ. *521բ* Խ. Ջի՞նչ է տարին եւ ամն – *Տեսանելով զարեգակն շրջանէ ի շրջան...*

խա. *521բ-2բ* ԽԱ. Ջի՞նչ է տումար – *Տումարն ժողով թարմանի...*

խբ. *521բ-3ա* ԽԲ. Ջի՞նչ է ամիսն – *Տեսանելով առաջնոցն գլուսինն լցեալ...*

խգ. *523բ* ԽԳ. Ջի՞նչ է կրկնակ ամացն – *Այն զի ասի նաւազարդի կրկնակ չկա...*

խդ. *523բ* ԽԴ. Ջի՞նչ է կիսակ – *Յաւելուածք ի լուսնէ...*

խե. *523բ-4ա* ԽԵ. Ջի՞նչ է շրջան – *Շրջանն ՇԼԲ. (532) ամ է...*

խզ. *524ա* ԽԶ. Ջի՞նչ է, որ երեամբ ԻՐ-ԻՐ., յորժամ է.երեակ առնեմք – *Վասն զի արեգակն ի ԻՐ. (28) ամին դառնայ...*

խէ. *524ա* ԽԷ. Ջի՞նչ է գնալ ԻՐ., ԻՐ. (28, 28) եւ գԴ. (4) մասն ի վերայ բերել – *Վասն զի նահանջել եաւինէրեակն չէ շարաթացեալ...*

խը. *524ա-5ա* ԽԸ. Ջի՞նչ է, որ երթամբ ԺԹ., ԺԹ. (19, 19) – *Զի լուսինն ԺԹ. (19) ամին դառնայ...*

խթ. *525ա* ԽԹ. Ջի՞նչ է, որ ի Ժ.երորդ (10) կրկնակին թիւ մի յաւելու – *Ինն եւ Ժ. (19) մասունն, որ ի ԺԹ. (19) ամին ՅԿԼ. (361) լինի...*

ծ. *525ա* Ծ. Ջի՞նչ է բազմապատկեալ... – *Յաղագս ժողովելոյ գմետասան աւելիսն...*

ծա. *525ա* ԾԱ. Ջի՞նչ է ըստ ննաճաչիցն պակասեցոյ – *Այս առ վերադրին պակասեցուցանելոյ...*

ծբ. *525բ* ԾԲ. Ջի՞նչ է ըստ ԺԹ.երակաց (19) յաւել Զյաւելեալսն յինն եւ Ժ.երեկի *(19)...*

ծգ. *525բ-6բ* ԾԳ. Ջի՞նչ է ըստ ննաճապազոդ երթն – *Յաոաջին թուականին ոչ նահանջ...*

ծդ. *526բ* ԾԴ. Ջի՞նչ է երէն Լ., Լ. (30, 30) – *Զի վերադրիսն թէ անցանէ ընդ Լ. (30)...*

ծե. *526բ* ԾԵ. Ջի՞նչ է Գ. (3) ի վերայ բե՛ր կամ Դ. (4) ի բաց ե՛ր – *Նախ քան գդնել թուականին է.երեակն (7)...*

ծզ. *526բ-7ա* ԾԶ. Ջի՞նչ է որ աւտ ԻԴ. (24) ժամ է – *Այս խորհուրդ ինն ունի հղուարդոյն...*

ծէ. *527աբ* ԾԷ. Ջի՞նչ է, որ ժամն Լ. (30) մասն է – *Այս ըստ այսմ բաղդատութեան է...*

ծը. *527բ* ԾԸ. Ջի՞նչ է որ թաւալմամբ գնա արեգակն – *Զայս վասն իմաստուն առնելոյ գմարդն...*

ծթ. *527բ* ԾԹ. Որպես գիտացին թէ թաւալի արեգակն – *Զգայարանք առաջնոցն սուր էին...*

կ. *527բ-8ա* Կ. Ջի՞նչ է Շ. (500) ասպարէս է Ա. (1) յառաջխոխացումն արեգական – *Զայս երկրաչափականաւն գիտացին...*

կա. *528ա* ԿԱ. Ջի՞նչ է թէ մինչ Ա. (1) թաւալի արեգակն, Ա. (1) մասն անցանէ յարէն եւ մինչ Լ. (30) թաւալի՝ ժամ մի – *Աստանաւր ուսոյց...*

կր. *528ա* ԿՐ. Ջի՞նչ է, որ գիշերի ընդ երկրաւ դառնա արեգակն – *Այս ի նուազութենէ ծովու է...*

կգ. *528ա* ԿԳ. Ջի՞նչ է որ ամսամտին ասէ մի թիւ մի – *Զառաջին աւուրս ամսոյն ասաց...*

կդ. *528աբ* ԿԴ. Ջի՞նչ է հանապազ Լ. (30) – *Զաւուրս ամսոյ լուսնի ասէ...*

կե. *528բ* ԿԵ. Ջի՞նչ է, որ ասէ կա՛լ հանապազ Հե. (45) նահանջ – *Լ. (30) աւուրք լուսնի եւ ԺԵ. (15) ի վերա...*

կզ. *528բ* ԿԶ. Ջի՞նչ է կա՛լ ԺԳ. (13) եւ զնահանջ – *Վասն զի առաջին ամի թուականին...*

կէ. *528բ* ԿԷ. Ջի՞նչ է, որ յայտնութեանն ոչ ասէ արկանել ի վերայ... – *Վասն զի չկրաց Լ. (30) դիպեցաւ...*

կը. *528բ* ԿԸ. Ջի՞նչ է, որ ասէ կալ Լ. (30) զվերադիր... – *Զի Աոաջաւորն աւագ լրմանն պատկեր է...*

կթ. *528բ* ԿԹ. Ջի՞նչ է՝ կա՛լ ՀԶ. (46) – *Զի տերունական լրումն...*

հ. *528բ-9ա* Ջի՞նչ է, որ ասէ թէ հան գիասարակածն աւելի է ի նոյն ամսեան է լրումն... – *Զի քան զհասարակածն...*

հա. *529ա* Հ. Ջի՞նչ է թուական Հռոմայեցոց – *Ամենայն թուականք ապագայ գյառաջադրութիւնս իւրեանց ցուցանեն...*

հբ. *529աբ* Ջի՞նչ է կա՛լ մինչեւ յԼԴ. (34) ամն Յուստիանոսի կայսեր եւ ցԻԴ. (24) Թոստովու Պարսից – *Վասն զի աստ եղեւ լրումն Մ. (300) ամի...*

հգ. *529բ* Ջի՞նչ է Ե. տեսաեել Ա. (1) թիւ, որ յաւելու է.երեակն (7) – *Գա գամենայն թիւ ժողովէ մինչեւ լԷ. (7)...*

հդ. *529բ* Ջի՞նչ է ԵՈպէն – *Մինչ աւուրն Բ. (2) մասն պակասէ ընթացք լուսնին...*

հե. *529բ* Ջի՞նչ է Ե.Երորդ (5) աւուրն տուեալ – *է.երեակ (7) է առաջելով տարոյն...*

հզ. *529բ* Ջի՞նչ է, որ ի Մարտի ի Ի. (20) է հաստատական միշտ – *Որպէս պատահեաց յհակզբանն...*

հէ. *529բ-32բ* Ջի՞նչ է լոյսն գետազանց – *Զի լուսոյն գոր կոչէք՝ թափանցիկ...*

հը. *532բ-3բ* Պատմութիւն յաղագս գետազոյ գաղմոսիւ եւ մեկնեղոյ – *Բազումք են, որ երազաց հաւատան...*

ՆԹ. *533բ-5բ* Ա.Ճանիայի Շիրակացոյ յաղագս կշռոյ եւ կշռոց եւ կշռոցդաց – *Տաղանդն եօ. (500) լիտր է...*

Գծագիր կշռի՝ 534ա։

Ն. *535բ-7ա* Յաղագս չափոյ չափուց: Յաղագս խեսսի – *Զայի առաջնորդ չափոց՝ քսեստ...*

Գծագիր կշռի՝ 535բ։

ՆԱ. *537ա-8ա* Ա.Ճանիայի Շիրակացոյ Թիւք ոչափութեան տանց Հին եւ Նոր կտակարանաց: Գիրք Մովսէսի աւրէնդրի – *Ընդնդոց՝ տունք 83է. (4307)...*

ՆԲ. *538աբ* Նորին Յաղագս չաղկապութեան արեգական եւ լուսնի – *Իսկ յորժամ կամիս գիտել, թէ գիարդ են ընթացք...*

ԺԴ. [Քաղուածոյ բաճ]

ա. *538բ* Իշխանի Հայոց – Յաբեղ Գամեր...

բ. *538բ* Թագաւորի Հայոց լագգէ – Պատոյր *թագաւոր...*

գ. *539ա* Թագաւորի Աւշակունեաց ագգէ – Վաղարշակ՝ *ԻԲ. (22)...*

դ. *539ա* Մարզպանի եւ իշխանի Հայոց –Վարդան *քաջ՝ ԺԷ. (17)...*

ե. *539ա* [Իշխանի Հայոց] – Թէդդուռս *ԻԲ. (25)...*

զ. *539աբ* Թագաւորի ի Բագրատունեաց ագգէ յԱնի – Աշոտ *թագաւոր՝ ԼԶ. (36)...*

Է *539բ* Իշխանի, որ տիրեցին ի Միջագետս եւ կիլիկեցւոց – Փիլիպոսեանն, Ռուբէն...

ը. *539բ* Թագաւորի, որ տիրեցին Սուրբ Երուսաղէմի ի Շ. (500) /// – [Կ]անդաւփրի, Մալմուն:

թ. *539բ-40բ* [Կաթողիկոսի Հայոց] – Գրիգոր՝ *Լ. (30)...* Միհէի՝ *ՌԽԲ. (1563)*:

ՅԻՇԵՑԷՔ ԳՐՈՒԻԹԵՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *103բ Մ՛ա էղբայր, անմեղադիր լերո՛ւք սխա[լ]ա-նաց եւ խոշորումիանց. յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ աղաւթս ձեր զեղկելի Վարդան սարկաւագս, եւ զոք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոս:*

2. *315ա Թողութիւն արէ՛ք տղալանաց գրիս՝ Աթանաս խէլաո սարկաւագիս:*

319բ Կարդա՛ եւ գիշուն գրիչս յիշեա՛:

3. *416ա Ա՛րդ, պատատիմ աղերսալի*
Եւ յաախանձեմ ըղձմամբ սրտի
Ըզհանդիպողսդ յայս մասենի,
Եւ զվերծանողսդ խուն այս բանի,
Անկեղծ մտօք սերտեալ սրտի
Յիշման առնէ՛ք զհէքս արժանի.
Զփոքրիկ մարմնովըս տաղտկալի,
Հայց ճոխ մեղօք յանցմամբ ի լի՝
Ցնոհակ համբակրս եղկելի,
Մաղր եւ ծանակ համայն ցեղի:
Նաեւ եղբարսն իմ նագելի,
Դոյզն ինչ օգտող յայսըմ ծըրի՛
Ցև.ահեալն ըղձալի,
Եւ զԳրիգորըն տեղալի,
Ակլեւ գհամօրէն ջոկքս երամի,
Որ կան ի կիրթ յայս դպրոցի:
Ակ՛ զամ կենացս ապիկարի՛
Զորեքտասան մու աւելի (15),
Ի թուականիս Հայոցս ազնի
ՌՂ. եղ եւ երկի (1644):

4. *245բ Ջսակաւ աշխատող ցուցակիս աղաչեմ |246ա| յիշել յաղաւթս ձեր, ո՛վ եղբարք:*

302ա Մղալանաց եւ խոշորութեան գրիս անմեղադիր լերուք, ո՛վ եղբարք, գի խիստ յշտապեցա գրելիս:

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Գ, էջ 142-143։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

270բ (ԺԷ-ԺՈ. դդ., շղագիր) Յոյժ քանք գոն ի գրքոյս իմաստնոց գիտելիք, եւ տեսի, գարմացայ, ոչ գիտել կարացի, քանզի քանք են երկար քննելիք:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *2ա, 465բ* Կարապետ:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա* Այն *յիշեսցուք, փառաւորեսցուք նորաստեղծեալ (տառեր)*:

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ժէ. Մ[եսրոպ] եպս.»*:

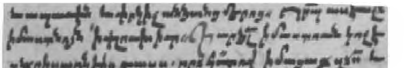
2181

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԷ. դար

ՔԵՐԹ՝ 131. չգրուած՝ 21բ-2ա, 120ա-31բ: ՓԱՐԱԿ Ա-ԺԱx12 (Դ. 2, է չիւ, է 10)+1x12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսազծերով, թագի, վեցթեւեան աստղի եւ մաճկիի լուսադրոշմով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 14x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9,8x6,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 17 (39ա-53բ), 22-23 (1ա-38բ, 54ա-119բ): ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, ասասար՝ վարդագոյն թուղթ (մասն պահպանակի). լուսանցակոտերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 3+3, վարդագոյն թուղթ:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուշագիր (39ա), հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

Նմուշ 61ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից եւ վերջից պակասաւոր, տեղ-տեղ գաճագած թերթ, լուսանցներում փորիկի պատառուածքներ: Կազմի կաշին՝ ճերճուած, եզերքը՝ ջինջ մաշուած: ԺԸ. դ. նուռգուած, աւելացուած 120-131 չգրուած թերթերը եւ վերակազմուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *Ia-23ա* Քարոզ յաղագս մարդեղութեան Քանին Աստուծոյ, ի Բանն Յոհաննու աւետարանչի, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ – *Հայրաբուխ նախալափտեան ծոցածին ծնունդ Բանն Աստուած, ի Հօրէ անմեկնելի /// |3ա| Ի սկզբանէ էր Բանն եւ Բանն էր առ Աստուած եւ Աստուած էր Բանն: եւ լիրաւի, մի՝թէ կարելի է ինչ գոյ իմաստնագոյն քան զաստուածս...*

2. *23ա-38բ* Յաղագս Հոգւոյն Սրբոյ. Գլուխ հինգերորդ – *Զհաւատս զոր ունիմք ի Հոգին Սուրբ, զոր եւ Հոգին Աստուծոյ խոստովանիմք...*

Բ. *39ա-109բ* [Քարոզք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք Առաջին հատորէ]

Տե՛ս Ջմեռան հտ., տպ. 1740. Ա-ԻԸ/*չիք*: ԻԹ/*79բ-84բ (սկ. «Հնեցելի եւ գասնելի է մեզ»)*: Լ-ԼԶ/*չիք*: Ա/*57բ-61բ (սկ. «Գեւ բարեաց իմաստուն Սողոմոն»)*: ԼՀ-ՄԶ/*չիք*: ԽԲ/52ա-7բ: ԽԸ-ՂԱ/*չիք*: ՂԲ/*39ա-46ա*: ՂԳ-ՃԿԱ/*չիք*:

2. [Քարոզք Յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա-Հ/*չիք*: ՀԱ/*66ա-71ա (սկ. «Ես արդ, գիտելի է, զի արարիչն»)*: ՀԲ-ՃԻԸ/*չիք*: ՃԻԶ/*105ա-9բ*: ՃԻԷ-ՃՄԱ/*չիք*: ՃՄԲ/*85ա-91բ (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի Զ. իբր տեսանելի է: Նախ՝ թէ ճիշտ սիրելին»)*: ՃՁԳ-ՃԿՈ/*չիք*: ՃԿՁ/*97բ-102բ (սկ. «Ի վերայ այսմ բանի Գ. ինչ ասելի էր»)*: ՃԿԸ/*102բ-5ա (հատուած, սկ. «Արդ, վասն աւուրն դատաստանի»)*: ՃԿԸ-ՃՁԱ/*չիք*:

3. [Քարոզք արտաքոյ **Ա.** եւ **Բ.** հատորոց]

ա. *46բ-52ա* [Քարոզք ի բանն]. Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս գերեվս դատարկ, երթայք այգին. Մաթեոս ի – *Ծրանելի բնութիւնն եւ յաւիտենական մշտնջենաւոր բարութիւնն Աստուած...*

բ. *72ա-9բ* Նորին Գրիգորի Քարոզ վասն ինն երանութեանցն, [ի բանն]. Եւ տեսեալ զժողովուրդսն, ել ի լեառն... եւ ասէ. Երանի՛ աղխատագ հոգւով – *[Ի] բանէս յայս Ժ. (10) ինչ հարցանելի է: Նախ, թէ. Վասն էր ել ի լեառն...*

գ. *91բ-7բ* Քարոզ վասն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան, ի բանն, որ ասէ. Ես եմ, ես եմ, որ ջնջեմ իքրեւ զամպ... – *[Ի] վերայ այսմ բանի Դ. (4) ինչ ասելի է: Նախ, թէ. Քանի՞ իրաց մեղքն...*

Գ. *110ա-9բ* [Քարոզք Վուկասու Լոռեցւոյ]

ա. *110ա-5բ* Քարոզ ի բան տուբ Աւետարանին, որ ասէ. Եղեւոյր խոտաբեխ իբրեւ զօձս... – *Նախ գիտելի է, զի մարդս հոգի է եւ մարմին...*

բ. *115բ-9բ* Քարոզ ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Որպէս իժի եւ խարիւ... – *Թէ վասն ինչ պատճառի մարգարէն առակաւ խօսի... եւ թէ թագաւորն եւ իշխանն չար լինի /// (շար. թափտած)*:

Տե՛ս «Քանքեր Մատենադարանի», հտ. 10, էջ 213-236:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

71բ Ի վայելումն տէր Յոհաննէսիւն Քանահեռցւոյ, եւ երբեմն էի սպասաւոր հանգուցեալ Աղէքսանդր կաթողիկոսին: Ի ՌՄԷ. (1758) յունվարի մէկն ստացայ գայս գրքուկս:

ԿՆՔԱԼԴՐՈՆՔ՝ *46բ, 69բ (բոլորչի) Հրիստոսի ծառայ տէր Վարդան. ՌՃՁ[Է]. (1758)*:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *71բ Անյոյս եղեալ մնացի...: Ոչդմպիաթն յորդորզ ամ է...: Ա-Ֆ: Պատահումն է որ լինի..., (տառեր)*:

ՆՇՈՒՄ՝ Պհպնկ ԱԱ *«ՌՄԷ. – 1759. Մ[եսրոպ] եպս.»*:

2182

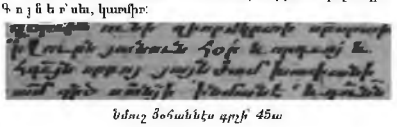
ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՌՃԻԳ. – 1674

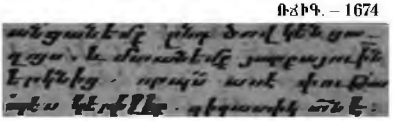
ԳՈՐԾ՝ Յօհաննէս (5ա-134բ, 351ա-2բ), Յովսէփ վրդ. (136ա-342բ):

ԹՈՒՔ՝ 354-4 (առ՚ս Պահպանակ), չգրուած՝ 1ա-4բ, 135ա, 202ա, 353ար, 354բ: ՊԻՆԱԿ՝ Ա-Ջ+ 24x12 (Բ 13, Գ 16, Ե 5, Զ 13, ԺԱ 8, ԻԳ 9, ԻԴ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առաւելաբար, մագաղաթ՝ 5-30, 43-44, 337, 339, 354: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 12,5x10: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիսն (9,2x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր, նաստրգիր (յաւելագրողի՝ 343ա-52բ): ՏՈՂ՝ 24-27: ԿԱԶՄ՝ գրչմամագաղ շագանակագոյն կամ դոնակով, միջակը՝ տափասակ, աստառը՝ ծաղկաթուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 4 (1-4), թուղթ (սկզբից):

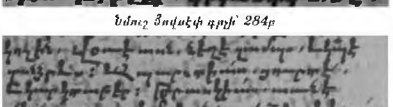
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ, կարմիր:

Նմուշ Յօհաննէս գրչի՝ 45ա

Նմուշ Յովսէփ գրչի՝ 284բ

Նմուշ յաւելագրողի՝ 343ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. միջից պահպանուած, յուսանցնեռում խոնաութեան հետքեր, գեղագիր (1-5): Կազմի կաշին՝ ևոռուած, եզերք՝ մսրուած, մէջի կտին վերից վար ճեղուած, դոնակը վնասուած, կապիչներն ընկած: 1731ին նորոգուած Յովանէս

աբեղայի ձեռքով յաւելագրուած, ներկայումս 1-696, բարոգները համարակալուած՝ Ա-ԽԳ. եւ պատրաստուած ցանկը՝ 351բ-2բ։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնահ. հտ., տպ. 1740. Ա/չ.բ: Բ/5ա-8բ: Գ/27ա-34բ: Դ/8բ-13ա: Ե/18ա-27ա: Զ-Ը/ չ.բ: Թ/34բ-46ա: Ժ/46բ-9բ: ԺԱ/չ.բ: ԺԲ/50ա-60ա: ԺԳ/չ.բ: ԺԴ/60ա-9բ: ԺԵ/69բ-78բ: ԺԶ. ԺԸ/չ.բ: ԺԹ/78բ-80բ *(վրջ. «Զորորոդ՝ վասն չնորհացն. եւ յորքեին»)*: Ի-ԿԶ/չ.բ: ԿԲ/81ա-91ա: ԿԸ/չ.բ: ԿԹ/91ա -100բ: Հ/չ.բ: ՀԱ/100բ-7բ: ՀԲ/չ.բ: ՀԳ/108ա -17ա: ՀԴ/195բ-201ա: ՀԵ/117բ-24բ: ՀԶ-ՀԷ/չ.բ: ՀԸ/125ա-34բ: ՀԹ/չ.բ: Ձ/136ա-45բ: ՁԱ/145բ -55ա: ՁԲ/չ.բ: ՁԳ/155ա-62ա: ՁԴ/162ա-71ա: ՁԵ/171ա-81ա: ՁԶ/չ.բ: ՁԷ/չ.բ: ՁԸ-Ղ/չ.բ: ՂԱ/190ա-8բ: ՂԲ-ՃԹ/չ.բ: ՃԺ/203ա-10բ: ՃԺ/210բ-7ա: ՃԺԶ-ՃԼԷ/չ.բ: ՃԼԸ/217ա-26բ: ՃԼԹ/չ.բ: ՃԽ/226բ-37բ: ՃԽԱ/չ.բ: ՃԽԲ/237բ -47ա: ՃԽԳ-ՃՀ/չ.բ: ՃՀԱ/247ա-52բ: ՃՀԲ/չ.բ: ՃՀԳ/252բ-60բ: ՃՀԴ/261ա-75բ: ՃՀե-ՃՀԶ/ չ.բ: ՃՀէ/275բ-84բ: ՃՀԸ/285ա-97բ *(297բ-306ա տե՛ս 3. ա)*: ՃՀԹ-ՃՁԳ/չ.բ: ՃՁԴ/302բ-6ա: ՃՁԵ/306բ-19ա: ՃՁԶ/չ.բ: ՃՁէ/319ա-30բ *(330բ-41ա տե՛ս 2: 341ա-2բ տե՛ս 3. բ)*: ՃՁԸ-ՃԿԱ/չ.բ:

2. [Քարոզ յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաւ հտ., տպ. 1741. Ա-ՃՀԲ/չ.բ: ՃՀԳ/330բ-41ա: ՃՀԴ-ՃՋԸ/չ.բ:

3. [Քարոզ առաւարոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *297բ-306ա* Լե. Գարձեալ Քարոզ Յարութեան, ի բանն. Յարիցէ Աստուած, եւ ցրուեցցեն – *Տեսցուք այսուհետեւ զերկրորդ հարցումն. Թէ. Ո՞րք են թշնամիք...*

բ. *341ա-2բ* [Ի վասն բարի եւ չար ճանապարհաց (ցանկից)] – *Ոմն բարի եւ ոմն չար, ոմն աջակողմեան եւ ոմն ձախակողմեան... իսկոյն անկաւ մեռեալ: [Ն]ոյնպէս ի նորս ուղիղ /// (3 Թերթ կտրած հանած)*:

Բ. *343ա-54ա* ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԲ դ.

ա. *343ա* ԽՍ. Վասն երկոյտասան հոդմոց – *Աբեւելեանքս հասարակ եւրոպք կոչին...*

բ. *343ա-6ա* ԽԲ. [Վասն հաղորմանց յատուկ իրաց (ցանկից)] – *Հարց. Լինէ՞ր կոյր Աստուած Աբրահամու: Պատասխանի. Վասն յոյժ հպատակութեան հրամանաց Նորա...*

գ. *346ա-բ* [Գրառաւք] – *[Ի] նուաստ ա[յս անուն] աւրհնութեամբ սիրով Հոգոյն...*

դ. *347ա-9բ* ԽԳ. Պատմութիւն նախահարցն մինչեւ զԱբրահամ եւ զամս նոցա – *Ա. Նախ ի մարդն Ադամ յԼանձոյն ի Դրախտէն... Ի. [Ա]բրահամ լեալ ամաց Հե. (75), երեւի նմայ Աստուած... Այս ըստ եօթանասնից թարգմանութեան:*

ե. *350ա-1ա* Քանի պարագեմ կին ի դրախտին – *եւ գիտելի է զի ԲԺ. (12)ան պարգեւք էին դրախտին...*

զ. *354ա* [Վասն առուեստաւորաց] – *Յորդոր. Նայ է հայր գուսանաց... զԻօբէլ... նայ է հայր դարբնութեանն... (միայն 2 անուն)*:

ա-բ, դ-է քաղուածք ի Հարցմանց Գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ:

է. *135բ* [Յաղագս ի միտ առնելոյ մեղաց] – *Յուր ձեռք բարձում են...*

ը. *202բ* Ի վերայ կնոջ չարաբարոյի՝ ճշան բարի – *Նախ եւայ է չարաբարոյ...*

– *351բ-2բ* Ցանկ գրոցս – Ա. Վասն Աւետեացն Աստուածածնայ... ԽԳ. Վասն նախահարցն եւ զԻիւ ամաց նոցա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՁԱՄԱՆԱԿԻ

1. *134բ [Ո՛]վ սուրբ հարք եւ եղբարք,*
Հայցեմ յիշել զիս յեղկելիս՝
զՅօհաննէսեան տառապեալ գերիս,
Յորժամ հանդիպիք սրբոյ տաճիս:
Զի եւ դուք յիշեալ լիշիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ, ամէն:

284բ Ո՛վ սուրբ հարք եւ հանդիպողք յայսմ տառիս,
Յիշել հայցեմ զիս եղկելիս՝
Ջոաոտապեալ Յովսէփ գերիս.
Գոլով ի կարգ վարդապետի,
Ձգործս ունելով ոչ յիշելի,
Սիրով զանունս ես ստացայ,
Ջանիւ ի գործս ոչ միեցայ,
Վա՛յ ինձ:

Գրեցաւ թուին Հայոց ՌՃՒ. եւ երեք յաւելուածոց (1674): Եւ Քրիստոսի փա՛ռք յաւիտեան:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՒՅ

1. *3բ (Ա՛յ. գ.), Նմանեալոյ Մովսէսի եւ Ահարոնի, յորժամ կայցես առաջի Սրբոյ սեղանոյն, յիշեսցես ի մէջ սուրբ պատարագին զՅոզիի Սահակ (եղծուած, հմմտ. կնքադրոշմ 4ա):*

2. *352բ Ցանկ գրգոյս գրեցաւ ի Թուականութեանս Հայոց ՌՁԶ. (1731) նամսեանն մարտի Ի՟Դ. (24), ներ ձմեռնացեալ ատորազուգեալ ամանակիս: Որ եւ ելեալ էր Թէհմազ շահն ի վերայ Օսմանցոց, ի քաղաքն Նախջուան: Եւ օսմանցիք ամրացեալք ի դղեակին Երեւանայ, պատերազմունս մղէին ընդ պարսկացն: Եւ բազում գօւղորայք ժողովեալք էին ի Սուրբ Գասիս էջմիածին: Եւ այսպիսի երկսայրի մէջ սուսերաց աւարտ եղեւ: Ի վայելումն Ջուղայեցի Մարտիրոս վարդապետին, ձեռամբ Յովանէս աբեղայէ: Բաւ է:*

3. *201բ (Ա՛յ. գ., շղագիր) Քաջ իմաստուն, յոյժ գիտնական՝*
Ղուկիաոնոս ինձ սիրական,
Եւ պետ անուամբ յոյժ պերճական,
Եւ ինձ գայս գիր իմաստութեան՝
Քարոզ բանին ճշմարտութեան
Յեղուկ հոգիս բանաւորաց,
Պողոսբերիկ գործով բարեաց:

ԿՆՔԱԿՐՈՆՇՄ *4ա, 46ա, 341ա, 346բ (եզրերը պատրաձեւ.) Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ* **Սանակ** *վարդապետ. Ռձմհ. (1693): 5ա, 201բ, 352բ (ութանկիւնի)* **Դաւնկիանոս** *վարդապետ. 1219 (1770): 181ա (բոլորշի, փոքր) Քրիստոսի ծառայ* **Դաւնկիանոս** *վարդապետ. 1220 (1771): 284բ, 341ա (ութանկիւնի, խոշոր. կենտրոնում) Քրիստոսի ծառայ* **Դաւնկիանոս** *վարդապետ. (շուրջը) Այս եւս նայն է. ՌՄԻ. (1771).*

ԳՐԱՆՓՈՐՔ *2ա Առաջին քարոզ... (տառեր):*

2183

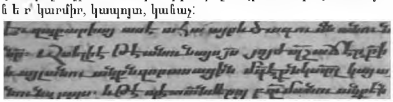
ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍ ՄԱՐԱՂԱՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՌՃԺԱ. – 1662

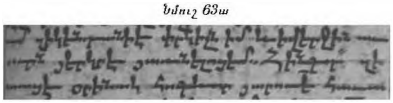
ԳՐԻՔ՝ Ոտտատակէս: ՄԱՂՈՒՈՐ՝ Հայրապետ: ՍՏԱՅՈՐ՝ Պրն. Վաթան:

ԹԵՐԹ՝ 478, չզրուաձ՝ 1աբ, 16աբ, 478աբ: ՓՐԱԿ՝ Ա–ԽԲ12 (է կրկն., ժ թուիչ, Լ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 20,2x13: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12,3x7,5): ԿԱՐ՝ բոլորգիր (2ա-60բ), նուռգիր (61ա-478ա): ՏՈՂ՝ 27: ԿԱՆՁ՝ դռդմագործ չափանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միթղթ տախտակ, աստառը կապոյտ կտաւ, դոնակի աստառը ծաղկադործ սպիտակ կտաւ. յուսանգյակդերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – *Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 10բ: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 4ա, 347ա, 409ա: Լ ո ւ ս ա ն ճ գ ա գ ա ր դ՝ բուսագիծ, թոչնային: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր, մարդագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ:*

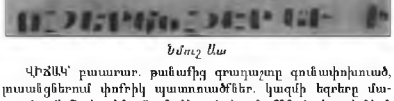

Նմուշ 63ա

Նմուշ 144ա

ՊԱՏՄԻՒԹԻՒՆ-ՊԱՏՄԱՆԱ – Աւետաբան Ղուկասու: Ծ-ԺԱ. դդ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սառցուած 1 թերթ ընդլայնական ճաոուվով եւ ճաոուած մասերի ընդերայնակի երկատկումով: Մագաղաթ, երկսիւն, բոլորգիծ երկաթագիր, տող՝ 9-10, ատոհին յուսանցնեոում ճամաոարաքաս: Կաոդայ՝ Գա-Եբ, Դբ-Եա, Դա-Բբ, Գբ-Եա «/// Ու որպէս եղեւ յատեան... եւ այրի ///» (Ժէ. 26-ԺՀ. 3):

Նմուշ Եա

Վիճակ՝ բաւարար. թանաքից զոաղաշաղ գումափոխուած, յուսանցներում փոոիկ պատոուածքներ. կազմի եզրերը մաշուած, մեքի կաշին մի ճանի տեղից ճաաճկուած, կապիչներն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. [Քարոզգիրք]

– 2ա-3բ **Յանկ լատինացոց քարոզաց՝ ի հայս թարգմանեալ** *– Ա. Նախերգանք քարոզի վասն վարդապետացս... Ձէ. Պատասխանիք ընդդէմ հրէից:*

ա. 4ա-10ա **Ա. Նախերգան քարոզի, [ի բանն]. Գնացէ՛ այսուհետեւ եւ ապահետեցէ՛ք...** *– Վասն բազում պատճառաց անպատեհ է զքանն Աստուծոյ ծածկել...*

բ. 10բ-3բ **Բ. Քարոզ ապօրհից. Հայր մեր որ յերկինս...** *– Վարդապետք ասեն, թէ. Ապօրքն է յօգուտ վասն երեք պատճառի...*

գ. 13բ-9բ **Գ. Այլ քարոզ ապօրհից. Հայր մեր յերկինսդ ես** *– Ի տունն Աստուծոյ պարտ է մեզ ապօրել վասն երեք պատճառի...*

դ. 19բ-22բ **Դ. Քարոզ խոստովանութեան. Երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ...** *– Մարդ որ ընթանայ ի ճանապարհ ինչ...*

զ. 25բ-32ա **Է. Դարձեալ ի նոյն Քարոզ. Երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ...** *– Ոմն թագաւոր ոչ կարէր ժԻ.աւս (10000) պատերազմել...*

է. 32ա-6ա **Ը. Դարձեալ ի նոյն բանն, Երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ** *– Ջանադանութիւն է ի մէջ ճանապարհի արքայութեան եւ գժոխոց...*

ը. 36ա-9ա **Թ. Այլ քարոզ խոստովանութեան. Խոստովան եղէց ձեզ Տէր...** *– Ապաշխարութիւն, զօրութիւն, մեծութիւն վասն բազում պատճառի...*

թ. 39ա-42բ **Ժ. Քարոզ Աւետեացն. Առարեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակն Աստուծոյ ի քաղաքն...** *– Սուրբ Աստուածածինն նման է սաղաֆի...*

ժ. 42բ-7ա **ԺԱ. Դարձեալ Քարոզ Աւետեացն, Ուրախ լեր, բեռկեաւ, Տէր քնդ ձեզ...** *– Ըստ Օգոստինոսի՝ առ այսպիսի պատուական խորհուրդս պարտ էր...*

ժա. 47ա-52ա **ԺԲ. Քարոզ Սնընդեան Քրիստոսի. Բանն մարմին եղեւ...** *– Ասի, թէ. Կայսր ոմն նստաւ յաթոռ...*

ժբ. 52ա-7բ **ԺԳ. Այլ Քարոզ Սնընդեանն. Բանն մարմին եղեւ...** *– Յորժամ գիտութիւն ինչ գժուարին է...*

ժգ. 57բ-62բ **ԺԴ. Քարոզ Թլփատութեանն. Երբեւ լցան աւուրք ութ...** *– Յորժամ բժիշկք յաշխարհն իւրեանց վաստակ ոչ ունենան...*

ժդ. 62բ-7ա **ԺԵ. Քարոզ Մկրտութեանն Քրիստոսի. Ի ինն է, Տէր, ապրեաւ կենդանութեան...** *– Երկիր ոչ տա պտուղ վասն Բ. (2) պատճառի...*

ժե. *67ա-71ա* ԺՋ. Քառոզ Յովաննու Մկրտչի, ես ձայն բարբառոյ յանապատի... – *Պատմի, թէ. Թագաւոր մի կայր [որ ունէր] Բ. (2) քաղաք...*

ժզ. *71ա-6ա* ԺԷ. Քառոզ Պետրոսի առաքելոյն. Դու ես վէմ... – *Պատշաճ է զի որ տայ բարի խրատ...*

ժէ. *76ա-81բ* ԺՀ. Քառոզ Տեառնընդառաջին. Իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան նորա... – *Աստուած խոստացաւ որդոյն Իսրայէղի զերկիրն պարգեւաց...*

ժը. *81բ-5բ* ԺԹ. Այլ Քառոզ Տէրընդառաջին. Իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան նորա – *Յորժամ ի կարգ ինչ մտանէ ոք...*

ժթ. *85բ-90ա* Ի. Քառոզ կիրակէի ութօրեկին. Անաւասիկ սայ կայ ի գլուխն... – *Աստուած ունի յաջ ձեռին իւրում զերանութիւնն...*

ի. *90ա-5ա* ԻՍ. Քառոզ ութօրէից յայտնութեան. Ոչ Հայր ես եւ ես տատապեաք... – *Սուրբ կոյսն ի Քրիստոսէ է. (7) մեծութիւն ընկալաւ...*

իա. *95ա-101ա* ԻԲ. Քառոզ հարսանեաց... Հարսանիք կին ի Կանայ... – *Գրեալ է ի Հռութ, թէ. կին ոմն անուն Նուէմի...*

իբ. *101ա-8ա* ԻԳ. Քառոզ սերման ազարակին. Տէր, ոչ սերմն բարի սերմանեցաք... – *Քաղում մարդիկ հարցանեն, թէ. Չարն եւ բարին ուստի՞ է...*

իգ. *108ա-12բ* ԻԴ. Դարձեալ Քառոզ սերման. Ել սերմանեան սերմանել... – *Արդ, վասն այսմ Բ. (2) իրս տեսանելի է...*

իդ. *112բ-5ա* ԻԵ. Այլ Քառոզ. Այնպէս ընթացարուք զի հասանիցէք... – *Սովորութիւն էր առաջնոցն, զի ի մեծամեծ տօներն...*

իե. *115ա-20ա* ԻՋ. Քառոզ Առաչատրի կիրակէին, որ կոչի ըստ հռոմայեցոց եօթանասունեառդ. Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ... – *Ամենայն ինչ որքան ազնուագոյն է...*

իզ. *120ա-5ա* ԻԷ. Զոհեմշաբաթին, որ է սկիզբն պահոցն. Հող ՚ի եւ ի հող դարձցիս... – *Ըստ Օգոստինոսի. Ընդ մեզանչելն Ադամայ, ա՛ւ երիս մեծամեծ պատիժս...*

իէ. *125ա-3բ* ԻԸ. Քառոզ պահոցն. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... – *Աւէ Յոր. Պատերազմ է կեանք մարդոյ...*

իը. *128բ-32բ* ԻԹ. Այլ Քառոզ պահոց. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ – *Հաւատացեալք որք կան պահօք եւ աղօթիւք...*

իթ. *132բ-5բ* Լ. Դարձեալ այլ Քառոզ պահոց. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ – *Ըստ [վարդապետաց] մեզն Ի. (4) աստիճանաւ առնու զկատարումն...*

լ. *135բ-3բ* ԼԱ. Քառոզ չորրորդ կիրակէի Քառասնորդաց. Եւ հաներ Յիսուս դեւ մի համր... – *Գրեալ է Յոհաննու ի Կաթուղիկեացն. Վասն այսորիկ յայտնեցաւ Որդին Աստուծոյ...*

լա. *138բ-42բ* ԼԲ. Քառոզ Ծաղկազարդին. Եւ ածին զէշն եւ զլաւանակն... – *Վասն Ադամայ մեղացն բազում պակասութիւն եղեւ մարդկային բնութեանս...*

լբ. *142բ-5ա* ԼԳ. Քառոզ Յարութեանն Քրիստոսի. Առդարեւ յարեաւ Տէր... – *Քրիստոս յորժամ էր յաշխարհիս...*

լգ. *145ա-50ա* ԼԴ. Այլ Քառոզ Յարութեանն Քրիստոսի. Երանի սրբոցն որ ունիցին բաժին ի Յարութեան... – *Սովորութիւն է, յորժամ մեծ ոք լինի...*

լդ. *150ա-3բ* ԼԵ. Քառոզ հովուացն. Ես եմ հովիւ բաւ... – *Սատանայն նման է գայլոյ...*

լե. *153բ-6ա* ԼԶ. Այլ Քառոզ վասն հովուաց. Ես եմ հովիւ բաւ – *Գիտելի է, զի Քրիստոս է բարի հովիւ...*

լզ. *156ա-9բ* ԼԷ. Երկրորդ կիրակէի Քառասնորդացն. Ահա կին մի Քանանացի աղաղակեաց... – *Կինս այս կալովն առ Քրիստոս...*

լէ. *159բ-63բ* ԼԸ. Քառոզ Համբարձմանն. Համբարձաւ Քրիստոս յերկինս... – *Ի Համբարձմանէս Քրիստոսի երիս իրս տեսանելի է...*

լը. *163բ-6բ* ԼԹ. Դարձեալ Քառոզ Համբարձմանն. Որ էջն նոյնն է, որ եկն ի վերոյ... – *Ամենակալն Աստուած Յիսուս Քրիստոս եկն յաշխարհս...*

լթ. *166բ-70բ* Խ. Քառոզ Հոգոյ գալստեանն. Երեւեցաւ նոցա բաժանեալ լեզուք... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Բ. (2) ապդ հուր կայ աշխարհիս...*

խ. *170բ-3բ* ԽԱ. Այլ Քառոզ Հոգոյ գալստեանն. Լցան ամենեքեան Հոգով Սրբով... – *Գիտելի է, զի որպէս հոգիս մեր առնէ մարմնոյս մերոյ...*

խա. *174ա-8ա* ԽԲ. Քառոզ մարմնոյն Քրիստոսի. Այս է մարմին իմ... – *Ըստ Օգոստինոսի. Սէրն է պատճառ միաւորութեանս...*

խբ. *178ա-81բ* ԽԳ. Այլ Քառոզ պատարագի եւ վասն մարմնոյն Քրիստոսի. Փոռնեսցէ մարդ զաննն իւր... – *Ըստ բժշկաց որիշ կերակուր պարտ է տալ...*

խգ. *181բ-5բ* ԽԴ. Քառոզ մեծատանն. Այր ոմն էր մեծատուն եւ ագահ – *Գրեալ է յԱկրաբաքն, թէ. Յովսէփ տարաւ զորդին իւր առ Յակոբ...*

խդ. *185բ-9բ* ԽԵ. Քառոզ ընթրեացն. Այր ոմն զործեաց ընթրիս մեծ... – *Ըստ իմաստասիրաց. Ոչ ինչ լաւագոյն է եւ պայծառագոյն...*

խե. *189բ-94ա* ԽՋ. Այլ Քառոզ ական. Եթէ ակն ես գայթակղեցուցանէ... – *Ըստ Օգոստինոսի. Երկու բարոյն պարտ է զմեծ բարին ընտրել...*

խզ. *194ա-6բ* ԽԷ. Այլ Քառոզ ի նոյն. Ձրագ մարմնոյ ակն է... – *Ըստ Գրիգորի. Յամենայն գործս Աստուծոյ ոչ գոյ պակասութիւն...*

խէ. *196բ-200ա* ԽԸ. Քառոզ ողորմութեան. Եդեռամ ողորմած... – *Յորժամ տեսանէ հայրն գորդին, թէ յոր արհեստ փոյթ ունի...*

խը. *200ա-2բ* ԽԹ. Քառոզ բամբասանաց. Մի՛ բամբասէք զմիմեանս... – *Ըստ Գրիգորիոսի. Հոգեւոր դողութիւնն ծանր է քան զմարմնաւորն...*

խթ. *202բ-5ա* Ծ. Քարոզ հին[գ]էտասաներորդ կիրակէի յետ տօնի երեորդութեան. Ո՛չ կարէ երկուց տէրանց ծառայել... – *Եթէ ասէ. Նեղ է մահիճքն...*

ծ. *205ա-8ա* ԾԱ. Քարոզ գողեացն ԺԴ. *(14)* կիրակէի յետ տօնի երեորդութեան. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս արդել... – *Ըստ բժշկաց մեծ ցաւն պարտ է խնդրել մեծ բժիշկ...*

ծա. *208բ-10ա* ԾԲ. Քարոզ. Զի ննջէք, արիք... – *Գիտելի է, զի Դ. (4) ազգ է քունն...*

ծբ. *210բ-2բ* ԾԳ. Քարոզ Բարդուղիմէ[ի]ոս առաքելոյն. Հրամայեաց թագաւորն Աղէքսանդր... – *Յոհաննէս ասէ. Ի տես եցոյց ինձ Տէր գետ ջրոյ...*

ծգ. *212բ-6բ* ԾԴ. Քարոզ Մաթեոսի աւետարանչին. Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց... – *Ողորմութիւնն Աստուծոյ ի վերայ մեղաւորաց...*

ծդ. *216բ-21ա* ԾԵ. Քարոզ Ը.ոդ (8) կիրակէին յետ տօնի երեորդութեան. Ըզգոյշ եղերուք ի սուտ մարգարէիցն... – *Ըստ Գրիգորիոսի. Ձգեալ նետ յանկարծակի դժուարաւ ոք զերծանի...*

ծե. *221ա-4բ* ԾԶ. Քարոզ ծառի. Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Մարդս է ծառ...*

ծզ. *224բ-8ա* ԾԷ. Այլ Քարոզ ծառի. Ծառ բարի պտուղ բարի առնէ... – *Որպէս մարմնաւոր ծառն ունի արմատ...*

ծէ. *228ա-32բ* ԾՐ. Քարոզ տանուտեառն, որ տնկեաց այգի. Եւ տնկեաց Նոյ այգի... – *Նոյ թարգմանի՝ Հանգիստ...*

ծը. *232բ-5ա* ԾԹ. Դարձեալ Քարոզ ի նոյնն վասն այգոյ. դատ առարէ ընդ իս... – *Արդ, վասն այսմ Գ. (3) իրս տեսանելի է...*

ծթ. *235ա-8բ* Կ. Քարոզ սիրոյ. Մի՛ ոմանք պատուասպան գտանիցիք... – *Ըստ Օգոստինոսի. Հնութիւն է սիրոյն միացուցանելն...*

կ. *238բ-42ա* ԿԱ. Այլ Քարոզ սիրոյ. Որ սիրէ զեղբայր իւր... – *Ըստ Արիստոտէլի. Ի յայնս որ կարգին առ վաղճանն...*

կա. *242ա-6բ* ԿԲ. Այլ Քարոզ սիրոյ. Իմն իսկ Հայր սիրէ զձեզ... – *Թէպէտ սիրէ Աստուած զամենայն որ են...*

կբ. *246բ-53ա* ԿԳ. Քարոզ Մեծի ուրբաթին սգոյ. Ո՛վ դուք ամենեքեան անցաւորք ճանապարհի... – *Մովրոյթիւն է վարդապետաց, զի յորժամ քարոզեն...*

կգ. *253ա-5ա* ԿԴ. Քարոզ Մեծի շաբաթին. եկն Մարիամ Մակդաղենացին եւ միւս Մարիամն... – *Մեծ է պատիւ աւուր շաբաթուն...*

255ա-67ա տե՛ս 2։

կդ. *267ա-9ա* ԿԶ. Քարոզ առաջի կիրակէի Գալստեանն. Աւրհնեալ որ եկն յանուն Տեառն... – *Սահման էր ի Հինն, զի հրեայքն, առնէին տօն տաղաւարահալացն...*

կե. *269ա-72ա* ԿԷ. Քարոզ վասն ննջեցելոց. Ողորմեցարո՛ւք ինձ, ողորմեցարո՛ւք գոնեայ դուք... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Վասն Գ. (3) պատճառի քարոզ տուեալ լինի...*

կզ. *272ա-4բ* ԿՀ. Այլ Քարոզ վասն ննջեցելոցն. Որպէս այսօր եղեւ ընդ իս, վաղն ընդ ձեզ լինելոց է... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած ոչ անփոյթ առնէ վասն փրկութեան մարդկան...*

կէ. *274բ-9ա* ԿԹ. Այլ Քարոզ վասն ննջեցելոցն. Սակաւ լաց ի վերայ մեռելոցն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Պարտ է սակաւ լալ...*

կը. *279ա-83ա* Հ. Քարոզ Աւետեաց Աստուածածնին. Մտի ի պարանէզ իմ, ոյր իմ, հարսն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յոյժ հարկաւոր է, զի յորժամ ոք մեծ իշխան...*

կթ. *283ա-7բ* ՀԱ. Քարոզ Փոխման Աստուածածնին. եւ ընդ նմա երեսեցաւ յերկինս, կին մի արեգակ զիւրեսս... – *Գրեալ է յերկրորդ Թագաւորութեանցն Ջ. (6). Ջոգաւ Դաւիթ...*

ի. *287բ-94ա* ՀԲ. Քար[ոզ] Աստուածածնի ծննդեանն. Եղեւ ճա իբրեւ զնաւ շահաբեր... – *Աստեն վարդապետք, թէ. Յորժամ թագաւոր ոք թշնամի է ընդ այլ երկիր...*

ια. *294ա-9ա* ՀԳ. Քարոզ Աստուածածնի ծննդեանն. Տագեսցէ աստղ ի ցակոբայ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստղս այս, որ անգաւ յերկինէ Սաւայէլ էր...*

ιբ. *299ա-302ա* ՀԴ. Քարոզ Սուրբ Խաչին. Այլ ինձ բաւ լիցի պարծիլ... – *Աստեն վարդապետք, թէ. Մարդիկ, որ կամին երթալ ուրեք...*

ιգ. *302ա-6բ* ՀԵ. Քարոզ հրեշտակապետացն. Ոչ ոք է որ օգնէ մեզ, բայց միայն հրեշտակապետն Միխայէլ... – *Աստեն վարդապետք, թէ. Որպէս մեզուք նստեալով ի վերայ ծովականց...*

ιդ. *306բ-10ա* ՀԶ. Այլ Քարոզ վասն հրեշտակացն. Հրեշտակ նոցա հաճապազ տեսանեն զերեսս յ (=Հ)որ իմոյ... – *Ըստ Դիոնէսիոսի. Երկնային քահանայապետութիւնն բաժանի յերիս...*

ιե. *310ա-7ա* ՀԷ. Քարոզ առաքելոյն Սիմոնի եւ Յուդայի. Ոդիք ոն որպէս նորատունկ ձիթենի... – *Աբրահամ, հայրն հաւատոյ, յորժամ կամէր բաշխել զինչս իւր...*

ιզ. *317ա-9բ* ՀԸ. Քարոզ Մեծի ուրբաթին. Տե՛ս եւ արա՛յ ընդ օրինակին, որ ցուցաւ ձեզ ի լերինն... – *Քրիստոս է որպէս գիրք օրինակի, եղեալ ի գրակալ խաչին...*

ιէ. *319բ-24բ* ՀՔ. Քարոզ ամենայն սրբոց. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տուն Տեառն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Գ. (3) դանադանութիւն կայ ի մէջ մարդոյս եւ այլ կենդանեաց...*

ՆԸ. *324բ-9բ* Ջ. Այլ Քառոզ ամենայն սրբոց. Ողջուն տան ձեզ ամենայն սուրբ... – *Արդ, տօն ամենայն սրբոց վասն Ֆ. (3) պատճառի կացուցեալ եղեւ...*

ՀԲ. *329բ-36ա* ՁԱ. Քառոզ վասն փառաց արքայութեանն. Մո՛ւտ յուսախութիւն Տեառն Բո... – *Ըստ առաքելոյն վարձ սրբոցն այնպիսի է, զոր ակն ոչ էտես...*

Ն. *336ա-9ա* ՁԲ. Քառոզ Պետրոսի եւ Պօղոսի առաքելոցն. Առար Աստուած երկուս լուսաւորս... – *Արեգակն եւ լուսին նշանակէ զառաքեալն Պետրոս եւ Պօղոս...*

ՆԱ. *339ա-42բ* ՁԳ. Քառոզ Յովանն[ու] Մկրտչին. Ես նայն բարբառոյ լանապատէ... – *Ի բնաբանս յայս Ֆ. (3) ինչ իմանի: Առաքին որ ասէ. Ես Ձայն...*

ՆԲ. *342բ-5ա* ՁԴ. Քառոզ վասն սխմոնականութեան. Զրի առէ՛ր եւ նրի տո՛ւ... – *Արդ, վասն այսմ Ֆ. (3) իրս տեսանելի է: Նախ՝ ի վաճառելոյ...*

Վերջաւորութեան՝ «Եւ գիտելի է, զի տապանակն» դասուածի մասն գրչից՝ 345ա «Կրկին է գրեալ աւելորդ»:

ՆԳ. *345բ-7ա* ՁԵ. Քառոզ Ալլակերպութեան. Եւ առնու ընդ իւր Յիսուս զՊետրոս, զՅակոբոս... – *Արդ, վասն այսմ Ֆ. (3) իրս տեսանելի է: Նախ թէ որոց յայտնեցաւ...*

ՆԴ. *347ա-9բ* ՁՁ. Քառոզ Յարութեանն Քրիստոսի. Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց... – *Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց. յաւուր երրորդի առնելով զմարմինն իւր...*

ՆԵ. *349բ-52ա* ՁԷ. Քառոզ Նոր կիրակէին. եկաց Յիսուս ի մէջ աշակերտացն, եւ ասէ. Խաղաղութիւն ընդ ձեզ... – *Ի բնաբանն յայս յուցանի երիս իրս: Առաջին զի ասէ. եկաց Յիսուս...*

ՆԶ. *352բ-4բ* ՁԸ. Քառոզ երկրորդ կիրակէի յետ Յարութեան Քրիստոսի. Ջանայ իմ դնեմ ի վերայ ոչխարաց... – *Ծառայքն Աստուծոյ, զորս գնեաց Քրիստոս...*

ՆԷ. *355ա-8ա* ՁԹ. Քառոզ երրորդ կիրակէի յետ Յարութեանն Քրիստոսի. Կինն յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա... – *Ըստ* Օգոստինոսի. *Թէպէտ ապաշխարութիւնն յոյժ դժուարին թ[ո]ւի...*

ՆԸ. *358ա-61ա* Ղ. Քառոզ չորրորդ կիրակէի յետ Յարութեանն. լաւ է ձեզ թէ ես երթամ... – *Ըստ* Ոսկեբերանին. Ֆ. *(3) են որ արդելուն...*

ՆԹ. *361ա-9բ* ՂՆ. Քառոզ հինգերորդ կիրակէի յետ Յարութեան. Ամէն ասեմ ձեզ, զի զոր ինչ խնդրիցէ՛ի Հօրէ իմմէ... – *Եթէ ոք ի յորդոյ թագաւորին եւ կամ գեղբայր...*

Ո. *364ա-7բ* ՂԲ. Դարձեալ [Քառոզ] չորրորդ կիրակէի յետ Յարութեան. Ջի իմին իսկ Հայր սիրէ զձեզ... – *Առաքեալքն Քրիստոսի Ֆ. (4) իրք բաղձային յոյժ...*

ՆԱ. *367բ-70բ* ՂԿ. Քառոզ կիրակէի ի մէջ Ը.օրվից (8) Համարձման. Յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն... – *Գիտացեալ գիած Տէրն, զի սիրտք առաքելոցն...*

ՆԲ. *370բ-4բ* ՂԴ. Քառոզ Սուրբ Երոորդութեանն կիրակէին. Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ – *Աստն վարդապետք, թէ. Որ կարօտանայ աչից...*

ՆԳ. *374բ-7բ* ՂԵ. Քառոզ մարմնոյն Քրիստոսի. Մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ամենայն կերակուր նախ մեռանի...*

ՆԴ. *377բ-82ա* ՂԶ. Քառոզ Առաջի կիրակի յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. Այր ոմն էր մեծատուն... – *Ասեն իմաստունք, թէ յերկիւրն Հնդկաց է անձաւ մի...*

ՆԵ. *382ա-5բ* ՂԷ. Դարձեալ Քառոզ ի նոյն կիրակիս. Այր մի էր մեծատուն... – *Բազում անգամ Տէրն մեր զոր ինչ ուսուցանէր բանիս...*

ՆԶ. *385բ-9ա* ՂԸ. Քառոզ երկրորդ կիրակի յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. Այր ոմն արար ընթրիս մեծ... – *Տէրն մեր իմանալ տա աստ մեզ գոյ այլ ընթրիս...*

ՆԷ. *389ա-93ա* ՂԹ. Դարձեալ այլ Քառոզ ի նոյն կիրակէի, Այր ոմն գործեաց ընթրիս մեծ... – *Ասեն վարդապետք, թէ. Զգայութիւնքն մարդոյս են դուռն...*

ՆԸ. *393ա-6բ* Ճ. Քառոզ Գ. (3) կիրակէին յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. եւ կին մերձ առ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ամենայն մախաւորմ... – *Աէ Ամբրոսիոս ի գիրս Կուսութեանն...*

ՆԹ. *396բ-9ա* ՃՍ. Դարձեալ այլ Քառոզ ի նոյն կիրակիս. Ով որ ի ձկե[ն]ջ մարդ, որոյ իցէ ճարիւր ոչխար... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յորժամ Աստուած նախասահմանէ...*

Ճ. *399ա-402բ* ՃԲ. Քառոզ Ջորորդ կիրակէիս յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. Եղեո՛ւ ողորմած որպէս Հայրն ձեր երկնաւոր... – *Ի մէջ աւրինացն Մովսէսի եւ Աւետարանին է զանազանութիւն...*

ՃԱ. *402բ-6ա* ՃԳ. Քառոզ Հինգերորդ կիրակէի յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. Վարդապետ զամենայն գիչերս... – *Քարոզօղքն Աստուծոյ կոչին ձկնորսք...*

ՃԲ. *406ա-9ա* ՃԴ. Քառոզ Վեցերորդ կիրակէին յետ տօնի Սուրբ Երոորդութեանն. Եթէ մատուցանիցես զպատարագն Իոյ ի վերայ սեղանոյ... – *Ըստ* Օգոստինոսի. *Ամենայն գործս մեր պարտ է նկատել երիս իրս...*

2. *255ա-67ա* ԿԲ. Գիրք վասն Բանին մարմնացելոյ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ... – *Արդ, ի յորից աւետարանչացն պատուականագոյն գտանի աւետարանին Յոհաննէս...*

3. *409ա-33բ* ՃԲ. Գիրք Յարութեանն. Ջի իմին Տէր հրամանաւ ի ձայն հրեշտակապետի եւ ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկնից... – *Սուրբն Գրիգորիոս ասէ, թէ. Գալուստ Որդոյն Աստուծոյ երկուս է...*

4. *433բ-61բ* ՃՁ. Գիրք դժոխոցն — *Հարցումն, Թէ հոգիք բաժանեալք ի մարմնոյն ի նմին ժամու կարե՞ն հասանել ի տեղիս իւրեանց: Պատասխանի ասեմ, Թէ. Ոչ... կատարելապէս ասէ ի Գիրս գատաստանաց: Կատարեցաւ Գիրք դժոխոցն ի փառս Քրիստոսի... ամէն:*

5. *461բ-77բ* ՃԼ. Գիրք վասն գայստեան Մեսիային, զոր ասեն անհաւատ հրէայքն, թէ Մեսիան ոչ է եկեալ, այլ գալոց է — *հնդրի, Թէ Մեսիային որ խոստացաւ յօրէնս եւ ի մարգարէս՝ եկեալ է... եւ վասն անօրէնութեանց ձերոց դարձոյց զերեսս իւր ի ձէնջ, զի մի՛ ողորմեսցի: Եւ Քրիստոսի յաւսոյն մեր փառք յաւիտեանս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌԱՒԻ

477բ Ըգձեզ աղաչեմ, օ՜վ հարք եւ եղբարք, կարդալով կամ օրինակելով զմի բերան յիշեցէ՛ք զնուռուտակեան եւ զծնօղսն իմ, եւ զհայրն իմ Գրիգորն, եւ զվարդապետն իմ զՆորաւանիցին տէր Ըստեփաննոսն եւ զծնօղն իւր, զորոք ուսեալ եմք ի գիրս: Դարձեալ յիշեցէ՛ք զծագկարար՝ Յայրպետին, որ բազում աշխատանք կայ ի վերայ սորայ: Դարձեալ յիշեցէ՛ք զնուռուտակեան, որ բազում աշխատեցաւ ի գրել սորայ, զմի բերան Յողուածիւն վասն իմ մեղացն, եւ Աստուած Յողու զձերմ (=ն): Թվին ՌՃԺԱ. *(1662)*:

478ա Յիշեցէ՛ք զստացող սուրբ գրոցս, որ կոյի Քարզգիրք, զբարեմիտ եւ զհաւատարիմ պարոն՝ Վաքանեմ եւ զծնօղսն իւր՝ հեգհոգի մահդասի խոջայ Բարսեղն եւ զկողակից հիւր՝ Մարիամն, եւ զորդիքն՝ զպարոն Միհասան, Գրիգորն, եւ զվերոյգրեալ՝ Վաքանեմ, եւ ամենայն արեան մերձաւորսն իւրեանց զկենդանին եւ զհանգուցեալսն. որք: Եւ զդստերքն իւր՝ Մասփուռն եւ զԼիայիլի, որք ըստացան զայ ի հալալ եւ ի յարդար յ[ր]նչից իւրեանց, ի չիշատակ հոգոց իւրեանց եւ ի վայելումն քաջ եւ բարուն՝ Մակուացի Սահակ հեգաղհոգի վարդապետին յիշեցէ՛ք եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք, եւ որք յիշէք՝ յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ եւ ի միւսանգամ գալստեան իւրոյ, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն: Հայր մեր որ յերկինս:

ԿՆՔԱՂՐՈՇՄ *380բ, 385բ, 405բ, 467բ (անընթեռնելի)*:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1բ (նոտրգիր, ԺԷ. դ.)* Նազարէն շատ բարեւ, Ռ. *(1000)* բարի իմ սիրելի աղաց:

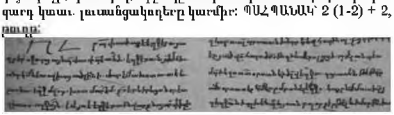
ՆՇՈՒՄ *1ա «ՌՃԺԱ. — 1662, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2184

ԲԱՐԹԱՂԱՄԷՈՍ ՄԱՐԱՂԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

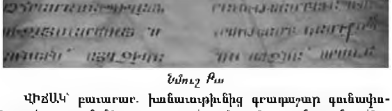
ԺԴ. դար

ԹՈՒՂԹ՝ 286-2 (աե՛ս Պաճպաճակ)-1 (թուխ՝ 62) + 1 (կրկն.՝ 182). չգրաւած՝ 1ա-2բ: ՊՐԱԿ Ա-ԻԳx12 (ԻԳ-Ց): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՍԻՒԹԻՒՆ՝ 19x14: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (միապիւն՝ 286բ) (16x11,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 35: ԿԱՆՁԻՐ դրօշմազարդ շագանակագոյն կռչի, դռնակով, միջուկը ապակապ. ատամնար վուիցակապարդ կաւա. լաւանցակաղերը կաւմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2) + 2, *թուղթ:*

Նմուշ 206ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – ձառ խոճ: Թ-ժ. դդ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), տառացած 1 թերթի ընդայնակի հատուածով, եզրաւատուած: Մագաղաթ, երեսին (17x11), ուղղագիծ երկաթագիր, տող՝ 10 (Ա), 7 (Բ): Կարգաւ՝ Աբ-Բբ, Աա-Բա ⁘///զի կաբեւարագայիբ եե առ ի գիտութիւն ճոցա, վասն որոյ եւ ատաց: Վասն մեղաց, զի ոչ հաւատան յիս... ճանէիճ ճորս ապրոսի: Ձայս գիճուորճ գործ ///ս:

Նմուշ 8ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խանաւթիւնից գեաղաչար գունափոխուած, լուսանցները թուլացած, տեղ-տեղ գանգաթած բծեր: Կարմիր կռչիճ՝ ներճուած, եզերեն ու մէջբ՝ մաշուած, դռնակի ատամնար հայհայուած, կապիչներճ ընճած: ԺԵ. դ. ճորգաճած, մի ճանի թերթ կաբկատուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզգիրք Բարթաղիմէոսի Մաւրաղացւոյ]

— *Յբ-4ա* [Յանկ գրոցս] — Ա. *Քարոզ Մաքէոսի աւետարանչին... ԺԳ. վասն աղօթիցն (անաւարտ, ԺԵ դ. յաւելում)*:

ա. *5ա-13ա* Ա. Նախերգաճի Քարոզգրոզ, զոր առաբեալ է Քարզօլիմէոս ֆռանկ եպիսկոպոս եւ թարգմանեալ ի Հայս... Երթայր Քարոզեցէ՛ք եւ ասկերտեցէ՛ք զամենայն ճեթաճոսս... — *[Վ]արդապետք ասեն, Թէ. Անպատշաճ է զգիտութիւնս խնաբել...*

բ. *13ա-6բ* Բ. Քարոզ պաճոց. Եւ պաճեալ զԽ. (40) տիւ եւ զԽ. (40) գիշեր... — *Թագաւոր ոմն կամեցաւ շինել աշտարակ...*

գ. *16բ-21ա* Գ. Այլ Քարոզ պաճոց. Ցայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ — *Դրեալ է Յուհդի, Թէ, Հոդմտանես չար իշխանն եկն զօրօք...*

դ. *21ա-5ա* Դ. Այլ Քարոզ պաճոց. Ցայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... — *Իմաստունք ասեն, Թէ. Գող ոմն առնէր բազում գողութիւն,..*

ե. *25ա-9բ* Ե. Քարոզ խոստովանութեան վասն. Ապա եթէ խոստովան լինիմ զմեղս մեր... — *Ոմն կամեցաւ որոալ աղանի...*

զ. *29բ-33բ* Զ. Այլ Քարոզ խոստովանութեան. Գրեալ է գիրս ելից... Երթիցուք երից աւուր զճանապարճ յանապատն... — *Ասպետք ասեն, Թէ, Սուրբ*

Աստուածածինն նման է լերինն վասն Բ. պատճառի։ Ա. պատճառ՝ զի լեառն հաստատ է յոյժ…

է. *33բ-9բ* Է. Այլ Քառոզ խոստովանութեան. Երթիցուք երից աւուր ճանապարհ… — *Եւ աստ պիտելի է, զի գրեալ է ի գիրս Երրորդ Թագաւորութեանցն Ժ. (10) գլուխս…*

ը. *39բ-46ա* Ը. Այլ Քարոզ խոստովանութեան. Երթիցուք երից աւուր յանապատս… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է լերինն վասն Բ. պատճառի։ Ա. պատճառ Է՝ զի որ ի լեառն բնակէ՝ խաղաղութեամբ մնա…*

թ. *46ա-9բ* Թ. Քարոզ հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց… Եղեւ պատերազմ ի յերկինս… — *Իմաստասէրքն ասեն, թէ. Ամենայն ինչ որ կա ի մէջ երկու հակառակաց…*

ժ. *49բ-53բ* Ժ. Եւ հարսանիք էին ի Կանա… — *Գրեալ է ի Հռութ Թ. (9) գլուխ. էր կին մի անուն Նոեմի…*

ժա. *53բ-6բ* ԺԱ. [Վասն հարսանեացն. (ցանկից)] — *Եւ աստ պիտելի է, թէ զողջախոհութիւնն ոչ թէ մարդիկ միայն սիրեն…*

Մասն է նախորդ քարոզի, առանձին գլխակարգուած։

ժբ. *56բ-60ա* ԺԲ. Գիրք վասն սիրոյ. Այս է պատուէր իմ զի սիրեսջիք զմիմեանս… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է դրախտին…*

ժգ. *60ա-5բ* ԺԳ. Այլ Քարոզ վասն սիրոյ — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբերի…*

ժդ. *65բ-70ա* ԺԴ. Քարոզ Գալատեաց Տեառն յերուսաղէմ. Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած ունի Բ. (2) աթոռս…*

ժե. *70ա-5ա* ԺԵ. Քարոզ Ծաղկազարդին, եւ ածին զէշն եւ զաւանակն… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած յոյժ մեծ է եւ բարձր…*

ժզ. *75ա-80ա* ԺԶ. Քարոզ եկեղեցոյ. Սրբեցի զտուճն, զոր շինեցէր… — *Ամենակարողն Աստուած, որո իմաստութեանն ոչ գո բաւ…*

ԺԷ. *80ա-5բ* ԺԷ. Այլ Քարոզ եկեղեցո. Սրբեցի զտուճն, զոր շինեցեր… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն է հարկ հոգեւոր…*

ժը. *85բ-8ա* ԺԸ. Քարոզ Մեծի ուրբաթուն. Ասէ Պօղոս. Կտակ յետ մահու հաստատուն կա… — *Սոփրութիւն է, յորժամ մեռանի ոք ի յայլ տեղիս…*

ժթ. *88ա-92բ* ԺԹ. Քարոզ Մեծի Յարութեան Տեառն. Առդարեւ յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմոնի… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է արծուի…*

ի. *92բ-9բ* Ի. Այլ Քարոզ Յարութեան. Երանի սրբոց որ ունիցին բաժին ի յարութեանն… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Որն Ծ. (3) յատկութիւն ունի…*

իա. *99բ-104բ* ԻԱ. Քարոզ Համբարձման. Եւ եղեւ յօրինելն զնոսա, մեկնեցաւ ի նոցանէ… — *Զկնի ջրհեղեղին, որ ամենայն մարդիկ մի լեզու էին…*

իբ. *104բ-8ա* ԻԲ. Այլ Քարոզ Համբարձման… Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ յերկինս եւ նստաւ ընդ աջմէ Հօր… — *Աղբիւրս այս է աղբիւր կենաց…*

իգ. *108ա-11բ* ԻԳ. Այլ Քարոզ Համբարձման. Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ յերկինս… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Այն իրքն որ ծանր է եւ մրուր ի խոնարհ…*

իդ. *111բ-5բ* ԻԴ. Վասն Գալատեացն Հոգւոյն Սրբոյ. Հուր եկի արկանել… — *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին…*

իե. *115բ-9ա* ԻԵ. Քարոզ վասն գալատեաց Հոգւոյն Սրբոյ. Հուր եկի արկանել… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Հալելին Ծ. (3) ազգ է…*

իզ. *119ա-24ա* ԻԶ. Քարոզ Հոգո գալատեաց. Եւ երեւեցաւ նոցա բաժանեալ լեզուք… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է կարմիր ոսկո…*

իէ. *124ա-6ա* ԻԷ. Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի հատանի… — *Որդին Աստուծոյ յոյժ սիրէ զպտուղս հոգեւորս…*

իը. *126ա-9ա* ԻԸ. Զգոյշ լերո՛ւք ի սուտ մարգարէից… — Գրիգոր պապն հրամայէ, թէ. Նեւս յարձակեալ չպղեղանէ…

իթ. *128ա-30բ* ԻԹ. Ծառ բարի պտուղ բարի առնէ… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Է ծառ ինչ, որ կոչի Անկնուս քաւթուս…*

լ. *130բ-3բ* Լ. Ո՛չ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առնել… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է պալասան ծառոյ…*

Յաջորդ քարոզը Ա-ի փոխարէն գլխակարգուած ԼԲ. եւ շարունակուած։

լա. *133բ-6ա* ԼԲ. Գրեալ է ի Մակաբեացոց Առաջին Գիրքն… Հրամայեաց թագաւորն հանել զգեստն Յովնաթանու… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Ի Հնդիկս ի ծառ ինչ, որ կոչի Փերքիքշօն…*

լբ. *136ա-8բ* ԼԳ. Եղեւ նա իբրեւ զնաւ շահաբեր… — *Ասեն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղեղանն…*

լգ. *138բ-40բ* ԼԴ. Եղեւ նա իբրեւ զնաւ շահաբեր… — *Ասեն իմաստասէրքն, թէ. Կա ձուկն մի ի ծովն…*

լդ. *140բ-3բ* ԼԵ. Քարոզ խաչի. Այլ ինձ հաւ լիցի պարծիլ… — *Վասն Դ.ս (4) պատճառի մոռանա ոք երախտիս ումեք…*

լե. *143բ-7ա* ԼԶ. Քարոզ հաճոյից. Քաճաճայք սուրբ լինիցին Աստուծոյ… — *Վարդապետք ասեն, թէ. Յայնմ օրէ, որ մարդն անկաւ ի ներքո անիծիս…*

լգ. *147ա-51ա* Լէ. Այլ Քառոզ բահանայից. Քահանայք ի զգեցցեն զարդարութիւն... – *Եթէ լինէր երկիր մի, որ լցեալ լինէր հիւանդութեամբ...*

լէ. *151ա-4բ* ԼՐ. Քառոզ այլ հինզշաբաթին. Առ Յիսուս հաց, օրհնեաց եւ երեկ... – *Նոյնպէս է եւ հոգեւոր բաւէս: Գ. (3) տարի եւ կէս անձրեւ...*

լը. *154բ-8բ* ԼԹ. Փոռնեցէ մարդ զանձն իւր... – *Ախգ, յետ մեղանչելոյն Ադամա լցաւ երկիրս հիւանդութեամբ մեղաց...*

լթ. *158բ-62ա* խ. Քառոզ օծման հիւանդաց. Հիւանդանայցէ ոք ի ձեզ... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. է. (7) ազգ է հիւանդութիւն մարմնաւոր...*

խ. *162ա-5բ* խԱ. Եւ եմ հովիւ բաջ... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Սուրբ Աստուածածին նման է ոչխարի...*

խա. *165բ-9ա* խԲ. Ես եմ հովիւն բաջ... – *Աստն վարդապետք, Թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ոչխարի, զի ոչխարն...*

խբ. *169ա-71բ* խԳ. Քառոզ Յովհաննու Մկրտչին. Ես նայն բարբառող յանապատի... – *Այսպէս է եւ հոգեւորապէս, զի Մաուղ...*

խգ. *171բ-6ա* խԴ. Քառոզ Պետրոսի առաքելոյն. Դու ես վէմ... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին եւ ասեն, Թէ. Կայր ծով մի...*

խդ. *176ա-7ա* խԵ. զՅիսուս խնդրէ զնա զօրաց ի խաչ ելեալն... – *Վասն Աստուածածնին ասէ Սողոմոն...*

խե. *177ա-81ա* խՋ. Տեսի ի ձեռին այնմ, որ նստեր ի վերայ աթոռոյն... – *Յայսմանէ յայտնի է, զի կրկին է գօրութիւն...*

խզ. *181ա-2գ* խէ. Յիշատակ ամենայն հաւատացեալ ննջեցելոց այսօր յեկեղեցո կարգեալ... – *Ասա ի կրկին իրաց տեսանել պարտ է...*

խէ. *182դ-4բ* խՀ. [Քառոզ վասն տօնի ամենայն սրբոց] – *Տօն ամենայն սրբոցն վասն Դ. (4) պատճառի եղեալ եղեւ...*

խը. *184բ-6ա* խԹ. Սրբութիւն կուսին Մարիամու ի. (40) աւուրբ յետ՝ Ծննդեան Տեառն եղեալ է – *Այլ սրբութիւն վասն այն ասի, զի Կոյսն սուրբ եկն ի տաճարն...*

խթ. *186աբ* Ի. Տո՛ւր ինձ ջուր ըմբելո – *Այս բանք ծառային Աբրահամու, որ ցանկութիւն ունէր ըմբել ջուր...*

ծ. *186բ-7բ* ԾԱ. Իրեւ լուաւ Յովհաննէս ի բանդին զգործսն Քրիստոսի... – *Ի յԱւետարանն այս յետ այնմ, որ աքանչելոք եւ վարդապետութեամբն Քրիստոսի...*

ծա. *187բ-8բ* ԾԲ. Առաքեցին հրեայքն յերուսաղեմ հաւանայս եւ Ղեւտացիս առ Յովհաննէս... – *Ա. Զի Յովհաննէս ոչ էր լոյսն ճշմարիտ...*

ծբ. *188բ-90բ* ԾԳ. Յորժամ յաղօթս կենայք, մի՛ շատախօս լինիք – Բեռնաւորս. *Միջնորդ է միայն յատուկ ապաւէն վիրաւոր հոգւոյն աղօթքն է...*

ծգ. *190բ-1ա* ԾԴ. Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անդի եւ եմուտ ի տուն Սիմոնի... – *Ելանելն Յիսուսի արտաքս ի ժողովարանէն հրէից...*

ծդ. *191աբ* ԾԵ. – *Բնականապէս տեսանելի է, զի յորժամ կամի ոք զերկիր ի քաջ եւ ի բարի պտղաբերութիւն ածել...*

ծե. *191բ-3բ* ԾԶ. – *Երկրորդապէս ճառիւք քարոզ տալք ննջեցելոց...*

ծզ. *193բ-5բ* ԾԷ. Ողորմեացո՛ւմ ինձ... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Յորժամ ոք արկեալ լինի ի բանդ...*

ծէ. *195բ-9ա* ԾՐ. Այլ որ հաստատեաց մեզ ձեօք հանդերձ ի Քրիստոս... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Սուրբ Աստուածածին նման է քարի մի...*

ծը. *199ա-202ա* ԾԹ. Կնոջեցից զծառայս Աստուծոյ իմոյ ի ճակատս նոցա – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Սուրբ Աստուածածին նման է ալմաս քարի...*

ծթ. *202ա-3բ* Կ. [Քառոզ երրորդ ննջեցելոցն] – *Երրորդ պատճառն է, զի քարոզ տանք ննջեցելոցն...*

կ. *203բ-4ա* ԿԱ. Կարէ՞ զրաժակն իմ ըմբել... – *Նախ՝ ի բանս այս տարակուսելի է...*

կա. *204ա-6ա* ԿԲ. Մի՛ բանպասէ զմիմեանս... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Միջնորդութեամբ սուրբ Աստուածածնին...*

կբ. *206ա* ԿԳ. Որպէս փափաքէ եղջերու յաղբերս ջուրց... – *Եղջերուն յորժամ հիւանդ կամ նետով խոցած լինի...*

կգ. *206աբ* ԿԴ. [Վասն պահոց] – *Պահք չորս եղանակացն ի Կալիստոսէ պապէն եղեալ եւ լինի յամին Դ. (4) անգամ...*

կդ. *206բ-9ա* ԿԵ. Այր ումն էր մեծատուն եւ ագահէր բեհէզս... – *Ասացեալ են իմաստունքն, Թէ. է ակն ինչ, որ կոչի տպագիոն...*

կե. *209բ-11ա* ԿԶ. Քառոզ մեծատանն (խորհր.՝ այլ ձեռով) – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբեր...*

կզ. *211ա-3բ* ԿԷ. Որպիսի ոք որպէս նոահատուկ նիթենո շուրջ զսեղանաւս ոք... – *Ամենապատն Աստուած, բազում ամաց, որոց ոչ գոյր գաւակ, ետ...*

կէ *213բ-6ա* ԿՐ. Եւ այր ումն գործեաց ընթրիս... – *Իմաստունք ասեն, Թէ. Ակն մի, որ կոչի ագաթէս...*

կը. *216ա-9ա* ԿԹ. Երէ ակն ոք գայթակղեցուցանէ զձեզ, խլեա՛ զնա... – *Վարդապետք ասեն, Թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է այգաստեղին, որ է Արուսեակն...*

կթ. *219ա-22ա* Հ. Հրեալ մարմնո ակն է... – *Գրեալ է ի Ցորդոր Թագաւորութեանց Դ. (4) գլուխ, Թէ. Կին մի աղաղակէր...*

ճ. *222ա-5ա* ՀԱ. Յորժամ յաղօթս կայցէմ, ասացէ՛ք Հայր մեր... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ հոյն նման է ծաղկի...*

հա. *225ա-8ա* ՀԲ. եղեւ օր մի եւ անց եղիսէ ի Սունմաս... — *Եղիսէ մարգարէն գնաստուած ցուցանէ...*

հբ. *228ա-30բ* ՀԳ. Ձի որպէս փայլական որ ելանէ յԱրեւելից... — *Սովորութիւն է թագաւորաց եւ իշխանաց, զի յորժամ ինքեանք անդորմք եւ ագահք լինին...*

հգ. *230բ-3բ* ՀԴ. Ձի որպէս փայլական, որ ելանէ յԱրեւելից... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ սէրն, որ հաստատ է, պարտի ունել ի. (2) ոսս...*

հդ. *233բ-7ա* ՀԵ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Յորժամ պատեբաղմ լինի ի մէջ մեծամեծաց...*

հե. *237ա-41ա* ՀԶ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ... — *Գրեալ է Արիստոսէ ի Գիրս չորս տարեբացն, թէ. էր ճանապարհ մի...*

Սա մասն է նախորդ Քարոզին, առանձին գլխակարգուած։

հզ. *241ա-5ա* ՀԷ. Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփատել զնա... — *Վարդապետք ասեն. Թէպէտ ունէին նահապետքն...*

հէ. *245ա-8բ* ՀԸ. Ի էն է, Տէր, աղբիւր կենդանութեան — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբեր վասն Գ. (3) պատճառի...*

հը. *248բ-52բ* ՀԹ. Եւ իբրեւ լցան աւուրք արբուքեան, ըստ օրինացն Մովսիսի, ածին զմանուկն Յերուսաղէմ... — *Էր Թագաւոր ոմն, որ չինեաց դարպաս... Թագաւորն՝ Աստուած եւ դարպաս՝ աշխարհս...*

հթ. *252բ-6ա* Ձ. Եւ իբրեւ ածին ծնօղքն զմանուկն Յիսուս առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է հաւի մի. որ կոչի ալիթիօն...*

ի. *256ա-60ա* ՁԱ. եւ առաւեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ Աստուծոյ ի քաղաք մի Գալիլեացոց... — *Սովորութիւն է աղքատաց եւ դիւրին է նոցա ողորմութիւն խնդրել...*

ին. *260ա-4բ* ՁԲ. Ոդջոյն, Մարիամ, լի շնորհօք... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Թագաւոր ոմն ունէր ակն մի յոյժ պատուական...*

իբ. *264բ-6բ* ՁԳ. եւ նշան երեւեցաւ յերկինս. կին մի արեալ զիւրեաւ զարեգակ... — *Գրեալ է յերկրորդ Թագաւորութեանց Ջ. (6) գլուխ. Ջոգաւ Դաւիթ եւ ելեան գնապանակն... Դաւիթ որ Թագաւորն՝ Քաւականն...*

իգ. *266բ-7ա* ՁԴ. Տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի — *Վարդապետք ասեն, թէ. Ի գպալի աշխարհս Գ. (4) ագգ տուն կա...*

իդ. *267ա-9ա* ՁԵ. Ոչ ոք կարէ երկուս տէրանց ծառայել... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած բարձրեալն ոչ այնպէս հանգչի...*

իե. *269ա-71բ* ՁԶ. Մի՛ նենչէք, արի՛կ եւ կացէ՛ք յաղօթս... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Գ. (4) յեղանակաւ ասի քուն...*

իզ. *271բ-6բ* ՁԷ. Տէր հան ի բանդէ զանձն իմ... — *Վարդապետք ասեն, թէ. է ակն մի երկնագոյն, որ կոչի՝ Սաֆիրոս...*

իէ. *276բ-9ա* ՀԸ. եթէ ոք եպիսկոպոսութեան ցանկա, բարիոք գործ ցանկա... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Արեգակն յորժամ հեռի է յերկրէ, ո՛չ ջերմացուցանէ զերկիր...*

իը. *279բ-81բ* ՁԹ. Մագեցէք աստղ ի ծակոբայ... — *Ասեն վարդապետք, թէ. Աստղ այս, որ անկաւ յերկնից...*

իթ. *281բ-4ա* Ղ. Նոստովանիմ զԵզ, Տէր, զի բարկացար ինձ եւ դարձուցեր զսրտմտութիւն Ձո յինէն... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Ապաշխարութիւնն մեծ զօրութիւն ունի...*

ի. *284ա-6ա* ՂԱ. Ոչ է պիտո բժիշկ ողջաց... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուծոյ ողորմութիւնն ի վերայ մեղաւորաց Տեառն լինի բազում կերպիւ... զի բժշկեսցուք։*

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ժե. դ.

1. *Յա* [Քաղուածոյ բանի]

ա. *Քրիստոս հ. (40) ամիւ քարոզեաց աշխարհս...*

բ. *Բ. (2) հետ ուտելն մարդո նման է, Գ. (3) հետ [ուտ]ելն անասնո նման է։*

գ. *Ինչ օգուտ է ինձ բանալի ոսկի, որ ոչ բանայ դուռն...*

2. *286բ* [Քարոզ /// — *Վարդապետ]ք ասեն, թէ[. Աստուածածինն] նման է ձիո[ան...*

Յաւելագրուած է միջատակագիր ձեռք Յովհանի ձեռքով 1412ին (տե՛ս 4բ)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՁԻ

1. *Յա (ժե. դ.) Կեծկոյ է, տէր* Բարդողէմէոսի բերած։

2. *4բ ես՝* Յոհան *վարդապետս վկայ եմ։ ես՝ ձեռ Ղուկաս վկա։ ես՝ ձեռ Ղուպա՞ր քարոզս վկա եմ։ ես՝ ձեռ Յոհաննս վկա եմ։ Թվին մարդեղութեան ՌՆԺԲ. (1412)։ Աստուած վայել տացէ։*

5ա ես՝ տէր Ջօսմ *(Ջերօնիմո՞ս) արհեպիսկ[ոպոս] ծախեցի զիմ Քարոզագիրքս ձեռ Կարապետին ՃՅՇ. (250) դեկան։*

Տե՛ս ժե. դ. միշտ, և., էջ 140։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ՝ *5ա, 286բ (լատինատառ, Ջերօնիմոս եպիսկոպոսի վերին մասում Աստուածամայրը մանկան հետ, ներքեւում Ջերօնիմոս եպիսկոպոսի նկարը)։*

ԳՐԱՉՓՈՐՉ՝ *3ա եղկելոյս վայ... 4բ Լաւ ի լաւս... 286բ Զայն ահեղ Գաբրիէլեան...։*

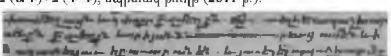
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺԴ., Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2185

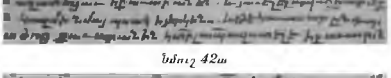
ԲԱՐԹՈՂԻՄԷՈՍ ՄԱՐԱՂԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 353+3 (կրկն.՝ 44, 118, 152): Պրակ՝ Ա-ԻԲ×16 (Ա, Ը չիմ, Ը, Թ 14, Ժ, Ի, Լ, Խ, ԺԸ 15, Ի 6, ԻԲ 11) +Ա-Դ (Դ-ե պրակների միջև) ×16 (Ա 15, Բ-Գ 14): Նիթ՝ թուղթ (ԺԸ. դ. յաւելում 55-56): Մեծութիւն՝ 18,8×13. Գրութիւն՝ միասիւն (15,7-16,2×10,1): Գիր՝ բոլորգիր (նուռգիր՝ 55ա-6բ): Տող՝ 35: Կազմ՝ մուգ շագանակագոյն կաշի՝ երկու կապիչներով, միջակր՝ տախտակ. աստառը՝ վաճդակաւոր կապոյտ կտաւ (2011 թ.): Պահպանակ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սպիտակ թուղթ (2011 թ.):

նմուշ 42ա

նմուշ 55ա

Վիճակ՝ բաւարար, սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, խոնաւութիւնից լոսանցքները գունաթափուած, թուղացած եւ բաբախկացած, անկիւնները՝ 1-5, 352-353՝ ջայլայուած, բնագիրը կիսով չափ վնասուած. ԺԸ. դ. նորոգուած եւ լրացուած՝ 55ա-6բ: Ի. դ. նոյնպէս նորոգուած:

Բովանդակութիւն

– 1ա-353բ **[Քարոզգիրք Բարթողիմէոսի Մարաղացւոյ]**

Տե՛ս նաեւ. 2184, 3բ-286ա. Ցանկ/յիք: ա/45ա-57ա: բ/57ա-62ա: գ/1ա-7ա *(սկ. «[ի] քաղաքին Բեդոպայ»)*: դ/7ա-14ա: ե/14ա-21բ: զ/21բ-3ա: է/28ա-37ա: ը/37ա-44դ *(վրդ. «Ո. ֆարսանկ ճանապարհ ոչ կարեմ վճարել»)*: թ/160բ-6բ: ժ/99ա-6բ: ժա/96բ-101բ: ժբ/101բ-7բ: ժգ/յիք: ժդ/279բ-85բ: ժե/285բ-93բ: ժզ-ժը/յիք: ժթ/293բ-5բ, 149ար, 296ա-9բ: ի/299բ-310բ: իա-իթ/յիք: լ/150ա-2ա *(սկ. «[Ք]է ոչ կարէ ձառ»)*: լա/յիք: լբ/185ա-90բ: լգ/152դ-5ա: լդ/152դ *(սկ. «[առաք]եցաւ առ մեզ»)*: լե/155ա-60բ: լզ/345ա-51ա: լէ/351ա-3բ *(վերջից քերի եւ եղծուած)*: լը/321ա-8ա: լթ/328ա-35ա: խ/126ա-34ա: խա/յիք: խբ/335ա-44բ: խգ/310բ-5ա: խդ/315ա-21ա: խե/յիք: խզ/177ա-85ա: խէ-ծե/յիք: ծզ/139ա-43բ: ծէ/134ա-9ա: ծը-ծթ/յիք: կ/143բ-7բ: կա/յիք: կբ/260ա-4ա: կգ/171ա-7ա: կդ-կզ/յիք: կէ/166բ-71ա: կը/152ար: կթ-ճ/յիք: մբ/107բ-15ա: մբ/62ա-9բ: մ/60բ-73բ: մա/74ա- 82ա: մբ/82ա-90ա: մգ/147բ-8բ *(վրդ. «զի ոչ միայն բաւական է, թէ ոք փրկի»)*: մդ/յիք: մե/190բ-5բ: մզ/202ա-7բ: մէ/225ա-36բ: մը/253բ-60ա: մթ/207բ-12ա: ն/236բ-41բ: նա/241բ-6բ: Որինակս թերի է եւ ունի 57 քարոզ՝ խառն դասաւորութեամբ. դրանցից 50-ը լրւում են *[Արտաքոյ Քարոզգրքից]*

ա. *195բ-202ա* Ամ. Դարձեալ Քարոզ վասն օքտի հոգոց. Մի՛ հոգայր վասն հոգոց ձերոց... *–Վարդապետք ասեն, թէ. Հոգիքն Ց. (3) կերպիւ է...*

բ. *212ա-8բ* Խ Դ. Քարոզ ամենայն սրբոց. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան Տեառն... *– Հրամայէ սուրբ առաքեալն Պօղոս, թէ. Գիտութիւն հպարտացուցանէ...*

գ. *218բ-25ա* Ամ. Երկրորդ Քարոզ ամենայն սրբոց. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան Տեառն... *– Կարասն յորժամ լի է գինով, յորժամ առաւել լնուն...*

դ. *246բ-53բ* Ամ. Քարոզ ի վերայ բանին, որ Քրիստոս սրբեաց զբորոտն. Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես... *– Հիւանդն յորժամ ծանր ունի զցաւն, ոչ է պարտ ի փոքր հաքիմ երթալ...*

ե. *264ա-8բ* ԾՒ. Քարոզ վասն Քրիստոսի մարդեղութեանն. Ահաւասիկ սա կայ ի գլխոմն եւ ի կանգնումն բազմաց... *– Վարդապետք ասեն. Հոգեւորապէս օրինակ գարեգային՝ Քրիստոսի եւ գլուխին՝ սուրբ Աստուածածնին...*

զ. *268բ-74ա* ԾԳ. Քարոզ վասն ողորմութեան. Եղերո՛ւք գթած... *– Վարդապետք ասեն, թէ. Ի հանդէս արքայութեանն երկնից դատաստանն...*

է. *274ա-9բ* ԾԴ. Այլ Քարոզ վասն ողորմութեան. Եղերո՛ւք գթած... *– Վարդապետք ասեն, թէ. Քազում պատճառաւ պարտ է մեզ ողջոյն տալ սուրբ Աստուածածնին...*

Յիշատակարան ցեղագիր

45ա (ԺԸ. դ.), Փառք համագոյ, անբաժանելի եւ միասնական սուրբ երրորդութեանն՝ Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշ եւ յորում եւ յորոյ ոք հանէ գերքս <հանէ> դռանէս, կապած լինի Հռոմայրու Սուրբ Նշան խաւար լուս տա ամենայնէն:

Գրչագիրք՝ *45ա քարոզ նախեր (կարմրագիր), Ջաստուած իմ Տէր սուրբ նշանս:*

2186

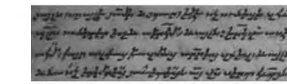
ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՌՄԺԷ. – 1768

Գրիչ՝ Ստեփաննոս արղ. Ճուղայեցի:

Թերթ՝ 232+1 (կրկն.՝ 4). Չգրուած՝ 1ա-2բ, 228ա-32բ: Պրակ՝ Ա-ԺԲ×12+1×5: Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով: Մեծութիւն՝ 18,7×14,7: Գրութիւն՝ միասիւն (15,5×11): Գիր՝ նուռգիր, չղազրանման: Տող՝ 26: Կազմ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջակր՝ տախտակ. աստառը՝ վանդակաւոր կապոյտ կտաւ, այժմ թղթապատ:

Նմուշ 84ա

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, խոնաւութիւնից թուղթը գունատխտաւած եւ տեւաւած, տեղ-տեղ թուլացած, յատուցմեռաւ փոշիկ պատռտուածքներ, գոնաւած թծեր, ցեցակեր, բնագիրը վնասուած՝ (207ա-216)։ Կազմի կաշին՝ ետեւաւած, ցեցակեր, եզերը՝ մաշուած։ Թ-ի. ն. ներդրուած, կազմը՝ կարկատուած եւ տեղացուած 1-2, 225-232 չգրուած թերթեր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— Յա-227ա [Քարոզի յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս ձեռ. 2212, 124ա-318ա. Ա.աջք/*3ա-4ա (սկ. «/// յատկացոյց նաեւ զիս ի հատարակ ժողովրդականսն...»)*։ ա/4բ-6ա։ բ/6ա-9բ։ գ/10ա-2ա։ դ/12ա-4ա։ ե/14ա-6բ։ զ/17ա-9ա։ է/19բ-21բ։ ը/21բ-4ա։ թ/24ա-9ա։ ժ/29ա-31բ։ ի/32ա-3բ։ լ/33բ-6բ։ խ/36բ-9ա։ ծ/39ա-42բ։ կ/43ա-3բ։ հ/45բ-8ա։ ձ/48ա-50ա։ ղ/50ա-2ա։ ճ/52բ-6ա։ մ/56ա-9ա։ յ/59ա-61բ։ ն/61բ-2բ։ շ/62բ-5ա։ ո/65ա-7բ։ չ/67բ-9բ։ պ/69բ-72ա։ ջ/72բ-5ա։ ռ/75ա-8բ։ ս/78բ-81ա։ վ/81ա-3ա։ տ/83բ-5բ։ ր/85բ-7բ։ ց/87բ-9բ։ ւ/89բ-91ա։ փ/91ա-3բ։ ք/95բ-7բ։ օ/97բ-9բ։ ֆ/99բ-101ա։ ա/101ա-4ա։ բա/104ա-7ա։ բէ/107ա։ բի/107ա-8ա։ բո/108ա-10ա։ բե/110ա-1բ։ բզ/111բ-3ա։ բէ/113ա-4ա։ բը/114ա։ բթ/114բ-6բ։ բժ/116բ-9բ։ բա/119բ-21ա։ բլ/121ա-31բ։ բգ/131բ-3բ։ բդ/134ա-8բ։ բե/135բ-7բ։ բզ/136ա-40ա։ բէ/140ա-2ա։ բը/142ա-4ա։ բթ/144ա-6բ։ կ/146բ-8բ։ կա/148բ-50բ։ կբ/150բ-2ա։ կգ/152ա-4ա։ կդ/154ա։ կե/154ա։ կզ/154ա-8բ։ կէ/155բ-7բ։ կը/157բ-60բ։ կթ/160բ-3բ։ ճ/163բ-5բ։ հա/165բ-7բ։ ձբ/168ա-9ա։ ձգ/169ա-71բ։ ձդ/171բ-4ա։ ձե/174բ-6ա։ ձզ/176ա-8բ։ ձէ/178բ-80բ։ ձը/180բ-2ա։ ձթ/182ա-5ա։ ղ/185ա-6բ։ ճա/186բ-8ա։ ճբ/188ա-90ա։ ճգ/190ա-1ա։ ճդ/191ա։ ճե/192ա-3բ։ ճզ/193բ-6ա։ ճէ/196բ-7ա։ ճը/197բ-9ա։ ճթ/199ա-200ա։ ղ/200ա-1բ։ ղա/201բ-2բ։ ղբ/202բ-3բ։ ղգ/205բ-7ա։ ղդ/207ա-8բ։ ղե/208բ-9բ։ ղզ/209բ-11ա։ ղէ/211ա-2բ։ ղը/212բ-3բ։ ղթ/213բ-4բ։ ճ/214բ-5բ։ ճա/216ա։ ճբ/216բ-7ա։ ճգ/217ա-8ա։ ճդ/218բ-9բ։ ճե/219բ-21ա։ ճզ/221ա-2ա։ Յաճն/224ա-7ա։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

197ա Ձկերգեւեալ յոգի, զանպիտան գծօղ սորին, զմխաբան Սրբոյ Աթոռոյս էջմիածնի՝ գՍտեփաննոս եւեթ աբեղայս Ճուղայեցի յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս կրկին ծնօղօքս, եւ ձեզ յիշողացդ ի բարի եւ մեզ յուսողացս ի հոգի ահաւասարակ Տէր ողորմեսցի։ Ի ՌՄԺԷ. (1768) եւ ի Սուրբ էջմիածին գրի։

222ա Փառք, պատիւ եւ իշխանութիւն Աստուծոյ՝ Հօր Ամենակալի եւ Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի եւ անճառելի բղխմանն իւրոյ Հոգւոյն Շնմարտի, ի ներկայս, յանցեկեցն եւ առաջիկայէն եւ ամենեսին յաւիտենից. ամէն։ Որ եհաս ի թիկունս տկարութեան իմոյ եւ հաւոյց ի վախճան եւ յաւարտ սորին բոլո իւրում անքանակ ողորմութեամբն եւ գթութեամբն։ Արդ, գձեցաւ սա ի թուականութեան Հայկեանս ցեղի ՌՄԺԷ. (1768) ամին, ի դուռն Սրբոյ էջմիածնի, եւ հայրապետութեան տեառն Սիմէոնի երջանիկ կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց՝ սոյն շարաճիւսողի գրչոյս։ Արդ, աղաչեմ զԱնդիպաղոգ, որք հանդիպիք ձմա, մի դանդաղիք զանարժան զՍտեփաննոս աբեղայս յիշել հանդերձ ծնողիւքս իմով միով Հայր մերիս, որ եմ ի քաղաքէն Նոր Ձուղայու, եւ դուք յիշողքդ յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերմէ. ամէն։ Հայր։ Նա եւ գրիս պակասութեանն խնդրեմ ներել, զի կարն մեր այս էր, մանաւանդ վասն իմ կարդալոյ աղագաս գրեցի կարի շեշտիւ եւ յոյժ նեղութեամբ, բաւ է ձերում վերանձնութեանն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

227բ (Մտեփաննոս գրչի) Թէկն ՌՄԼԳ. (1784) հոգելոյս հայր վարդապետն մեր փոխեցաւ առ Տէրն հաւատից, ի քաղաքն Աղիեռման, ի յուսկաւար ամսոյ վերջն, ի աւուրն յորեքշաբթի, եւ ի հինգշաբաթի օրն թաղեցաք զնա ի գերեզմանի, որ էր տօն Ասկէանց քահանայիցն, /// որոց ոսկեփայլ ազօթիւք նոցին ողորմածն Աստուած /// զհոգի հանդերձելոյն ի օրն վերջին եւ ///։

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա ՌՄԺԷ. — 1768, Մխսրոպ] եպս.»։*

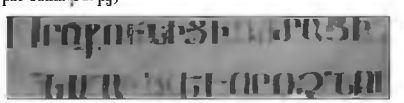
2187

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 298-1 (տե՛ս Պանպանակ)։ ԿԱՉՄ՝ շագանակագոյն սեպագոյ կաշի, միջուկը՝ տախտակ, տառատ՝ սեւ տառիճ։ ՊԱՀ-ՊԱՆԱԿ՝ 1 (թ. 298), թուղթ (վերջից)։

ՊԱՏՄԱԲԱՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — Աւետարան Մատթէոսի։ Թ-ի. գլխ.։ 2 (Ա-Բ), սկզբից, ապագրած վերից վարից եզրաձաւազած կէս թերթի ընդլայնակի երկտակումով։ Մագաղաթ, միասիռ (բաւական՝ երեսիռ) (20,5x10), բաւարգիծ երեսագծեր, 13 տող։ Կարդալ՝ Աա-Բբ, Ա.բ-Բա «Լսեմ[ճնացան... բառնցի ի նմանէ» (Դ. 20-25)։

Նմուշ 8ա

Վիճակ՝ բաւարար. կազմի կաշին՝ ետեւաւած, եզերը՝ մաշուած, ցեցակեր, կիսով չափ ձեռագրից անջատուած։

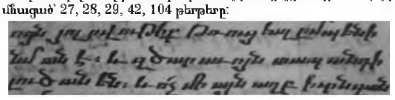
ՄՆԹ. Այս ձեռագրի առաջին մասը (տե՛ս ձեռ. Ա.) 1896 թ. Գպրատուն Տէր Մկրտչեանը անջատել է կազմից եւ պահել առանձին։ Յետագայում այն կրկին միացուել է։

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

Ժե. դար

ԹՂԻԹ՝ 104 (1-104). չգրուած՝ 16բ, 33բ, 104բ։ ՊՐԱԿ՝ 11x12 (Բ, Ե 4, Գ 10, Դ 3, Ջ 9, ԺԱ 14)։ ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ (կրվնգիր)։ ՄԵՇՄԻԹԻՒՆ՝ 15,5x11,5։ ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x8)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր՝ (ճիւը՝ մանր ուղղաձիգ նկարագրիր)։ ՏՈՂ՝ 21-24։

ՎԻՃԱԿ՝ քանաւոր. կազմմանան, յատանգներում խոնաւութեան հետեւեր, փորձով պատուանծներ։ Չեռագրից կտրուել հանուել են մի շարք չգրուած թերթեր. այդ են գոյց տալիս անգայգ մնացած՝ 27, 28, 29, 42, 104 թերթերը։

Նմուշ 34ա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1ա-15բ* Վանական վարդապետին ասացեալ Յաղագս տաբէմտի – *[Յ]որժամ Աստուած զՄովսէս ի լեառն եհան...*

2. *17ա-33ա* Նուաստ Տիրատուր Տեառութիւն ի բան Աւետարանին Մաթէոսի. [Գ]իբր Մնջնդհանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ որդոյ Դաւթի, որդոյ Աբրահամու – *Արդ, տեսցուք նախ, թէ յամենայն աստուածաշունչ տարբից...*

3. *34ա-82բ* [Տիրատուր]. ձեռ. 2178, 211ա] [Ա]մէն ասեմ ձեզ, զոր կապիցէ յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս... – *[Զ]մի ունելով ազգեր ըրոյ բնութիւն... 51ա-82բ* Դարձեալ ասեմ ձեզ, թէ երկու ի ձենջ միաբանեսցին յերկրի... – *[Ա]րդ, ճշմարտիւ գիտեմք, զի նախ ա-ռաքելոցն խոստացաւ...*

4. *82բ-104ա* Տիրատուր վարդապետի Տեառութիւն ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ մի ճոխանի եղու ի վերայ նոցա... – *[Ե]կեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փա-ռացն...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

16ա (ԺԸ. գ.) Ալս է. Ք. *(2) լիտր՝* Ալվազ, Ա. *(1) լիտր՝* Վաղդում, Ա. *(1) լիտր՝* աշուխ Աւուրթիւն, Ա. *(1)* կոդամ Աւուրթիւն, Ա. *(1) լիտր՝* Ասիպկիւ, Բ. *(2) լիտր՝* Յոհան, Ա. *(1) լիտր՝* Մարտիրոս, Գ. *(3) լիտր՝* Ասաք, Բ. *(2) լիտր՝* զուլկար Ալվազ, Ա. *(1)* Տէրտէրն, կէս *լիտր՝* Մոմել, կէս *լիտր՝* Սուլ[ի]ման, Ա. *(1) լիտր՝ մաճ-կալ* Աւուրթիւն, Ա. *(1)* Նուկի՛ չարչին, կէս *լիտ[ր]՝* Վաղ-վաղ։

16բ (նոյն ձեռք) Ալս է. Գ. *(3) լիտր՝* Փաւնոս, Ա. *(1) լիտր* կորդամ Աւուրթիւն, Բ. *(2) լիտր՝* Ասիկ, Ա. *(1) լիտր՝* Մահմատա *ազէն։*

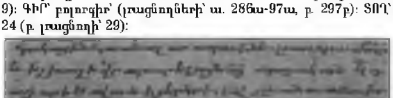
ԿՆՔԱՐՈՇՈՒՄ՝ *1ա (երիցս) Քրիստոսի ծառայ* Յոհաննէս. *ՌՃՁԲ. (1733)։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԶՂԵ. – 1346

ԳՐԻՉ՝ Թորոս Տարօնացի՛ ՍՏԱՑՈՂ՝ Մատիւոս Ռի. Սամաճնեցի։

ԹՂԻԹ՝ 193 (105-297)։ ՊՐԱԿ՝ Ա-Ջx12 (Ա 11)+Ա-ԺxԺ2 (Ը 14)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՇՄԻԹԻՒՆ՝ 15,7x11,7։ ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x9)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր՝ (յորացնողների՝ ա. 286ա-97ա, բ. 297բ)։ ՏՈՂ՝ 24 (բ. յորացնողի՝ 29)։

Նմուշ 175ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ՝ – ճակատագրեալ՝ 105ա։ Ջարդագիր՝ թղթաշարի (105ա)։ Գոյ եւ կարմիր, դէղիւն։

ՎԻՃԱԿ՝ քանաւոր. միջից եւ վերից պակասաւոր, յատանգներ խոնաւութիւնից գունափոխուած եւ յուռթանալի ցեցածներ (235-237 թերթերից մնացել է հազիւ կէսը)։ Նախկինում նորոգուած եւ յատանգները տեղ-տեղ կարկատուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. *105ա-218բ* Ի բանն, որ ասէ. Զայն Տեառն ի վերայ ջուրց եւ... Կիրակոս վարդապետի եգրնկեցոյ արարեալ։ Օգնեա՛ Հոգի Աստուծոյ – *Աբուեստուորք եւ մակացուք նախ եւ առաջին...*

2. *121բ-43բ* [Մեծ հռետորին Հայոց Եսայեայ. ձեռ. 2178, 19ա] Ի բանն, որ ասէ. Զարս եղ Աստուած յեկեղեցոջ այս ևն. Նախ՝ գառաքայս – *Զաստուածային ճառել զքան եւ զգործս...*

3. *143բ-62բ* [Քարոզ շարադրեալ մեծին Տիրատուր անարժան վարդապետի, ի բան Սաղմոսին, որ ասէ. ձեռ. 404, 289ա]. Երանեալ է այր, որ երկնչի ի Տեառնէ... – *Որպէս լուաք, ուրեմն, ի հոգիքնկալ եւ յաստուածամերձ արանց...*

4. *163ա-73բ* Պատճառք Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի բանիս, որ առ[ն]թեր. Եւ ահա շարժումն մեծ... – *Ասէ. ուրեմն, ի բանս իւր՝ ի Թուղթսն որ առ հռոմայեցիսն...*

5. *173բ-5բ* Նախերգան [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 2178, 224բ] – *Աւաց ոմն իմաստուն, թէ յաղագս բուսական արհեստիս վարժողական... եւ ստուգապէս ես/// (շար. թափուած)։*

6. *176ա-9ա* Նախերգան – *Աստուածն Բան հրամայէ ուրեք յիւրում վարդապետութիւնն...*

7. *179ա-90բ* Նախերգան բանիս. Մահ մարդոյ հանգիստ է իւր – *Աստուածային անմահ զանձուցն հազարապետն եւ մեծ խոստովանողն Քրիստոսի Պօ-ղոս...*

8. *190բ-3ա* Տեառն Յովաննիսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի, ի բան, որ ասէ. եւ ասէ ցիս Տէր. Այդ դուռնդ փակեալ կացցէ... – *Աստուածային արարչագործ բանին կրկին իմն էութեամբ...*

9. *198ա-213ա* Յոհաննէս վարդապետի ասացեալ ի Պայծառ այլակերպութիւն Տեառն ի Թաբոր լերինն – *Քէպէս եւ հրաման ի Տեառնէ ընկալաք՝ ոչ հոգալ...*

10. *213ա-20ա* Յորդորակ – *Արդ, այսոքիկ այսքան եւեթ բաւականացան ի յոքունցն գովեստից...*

11. *220ա-34բ* Ի բանն, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի [մեզ. Տիրատուոյ վարդապետի ասացեալ] — *Որպէս աւրէն է Տրոյ մշտաշարժ գոլով ջերմութեամբ...*

Խորագրի փակագծուած հատուածը քերուած։

12. *234բ-45ա* Եոամեծի վարդապետի Եսայեայ Սուղ ինչ պատճառս ձեռնադրութիւն ճանճայի — *Սկիզբն ամենայն բարեաց է անժամանակն Աստուած...*

13. *245ա-67ա* Նախերգան Տեառնընդառաջին՝ Կիրակոս վարդապետի արարեալ — *Հուր է սէրն Քրիստոսի / եւ յոգիս մաքուրս բորբոքէ...*

14. *267ա-86ա* Ի բանն, որ ասէ Ես եմ նովիւն բաջ, Յոհաննէս վարդապետ մականուն Պոզ — *Աւետ ոմն յիմաստնոցն. ՅԱստուածոյ...*

15. *286բ-96բ* Ի բանն, որ ասէ թէ ԵՒնա կասի չորի ելանէին ի մէջ երկուց — *Բազում ինչ առնեմք, զորս ոչ կարեմք...*

16. *296բ-7բ* [Հարցմունիւ եւ պատասխանիւի] — *Հարց. Ջի՞րդ բանն Աստուած ծնեալ ի Հաւրէ յառաջ քան զյաւիտեանս, անսկիզբ ասի: Պատասխանի. Ջիարդ տառ էղ[ա]կանքս է, որոց ապացոյց գոյ... ընդ որում դատաստանս վարի Դաւիթ ասելով /// (շար. թափուած)։*

Բ. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԵ-ԺԶ ԴԴ.

212բ [Գիր ջերման] — *կապեմ զամենայն ջերմ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՋՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

162բ Զծնօղ Թոռոսս յիշեա՛ եւ ասա՛ միշտ Տէր ողորմեա՛։ Ի թվին Հայոց ՉԸ. (1346)։

233ա (Քերծուած) /// Յիշ[եա՛ առ Տէր ///

245ա Զատացօղ սուրբ Աւացուածոցս՝ զՄաւտիւրոս քահանայ Սանաւնեցի եւ գծրօղ՝ Թոռոս Տարօնեցի, աղաչեմ գձեզ, յիշեցէք զմեզ մաքուր աղօթիւք։ Ի թուին Հայոց ՉԸ. (1346)։

Տե՛ս ԺԴ դ. յիշ-ք, էք 351։

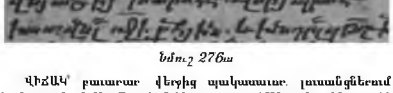
296բ (Այլ ձեռքով) զ գ ծ ի ժ գ է ի ժ է գ բ է զ բ ց թ ռ կ ո ծ բ գ բ է ռ լ (՞)։ Թէ գիտես, կարդա, թէ չէ՝ գձեռս յերեսիս դիր ու հայեաց։

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթի «ՉՂԸ – 1346, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2188
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԵ. դար

ԹՒՐԹ՝ 272. չգրուած՝ 42ա։ ՊՐԱԿ՝ Ա-Դ×12 (Ա, 11, Դ 8) + Ա-ԺԹ×12 (ԺԹ 10, ԺԹ 11)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ. ՄԵՇՈՒԹԻՒՆ՝ 14×9,2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5×11)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 24։ ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն կաշի եւ մետղէ գամերով, միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ կամաչ մետաքս։

Նմուշ 276ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար վերջիվ պակասաւոր. լուսանցներում խմոտութեան նեաներ, փաթրիկ պատռուածներ, ցեցակեր, թ 41-42ի միջեւ 4 չգրուած թերթ կտրած ճամուած։ Կազմի կաշին ճեռուած, եզերեզ մասած, մէջի կաշին հագեցուած, դունակն ու կապիչներն ընկած, աստառը խամնցած եւ ցեցակեր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— *1ա-3ա* Ցանկ է Առակացն Սողոմոնի — *Առաջին, Վասն առակաց եւ աւրինակաց... Քսան եւ ե. հատարն եզիպատոսի։*

Ա. *3ա-41բ* Գրիգորի աշակերտի Եոամեծին Յոհաննու Որոտմեցոյ եւ ասի դիտապետի Համառօտ ճառաբոմն յԱռակաց Գրոցն Սողոմոնի, ի լուսաւոր բանից Մեծին Ներսէսի... — *[Հարց. Ջի՞նչ է, որ Մովսովմոն եւ այլ մարգարէքն եւ Տէրն յԱւետարանին առակաւ խօսէր։ Պատասխանի. Վասն երից։ Նախ՝ զի առակն պիտանի է բանին... Եւ՞ներորդ՝ զի որպէս ճանապարհդ /// (շար. թերի)։*

Ընդհատուած է Ք. գլխի ժ հատուածում յունի ըստ ցանկի ԺԻԵ. գլուխներիս։

Բ. *42բ-242բ* [Քաղուածք ի ճառոցից եւ այլ գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

— *42բ-3բ* Այս ինչ կա՝ ի գիրս յայս ճաւաքեալ — *Ա. Քարոզ նոր տարու... ՄՁ. Նախերգանք միահամուռք...*

ա. *44ա-5ա* Ա. Փող ճարչէ ի գլուխս սմսոց... (Զմեռան Ա.) — *Զայս եւ նոյն ինքն Աստուած ի ձեռն օրինագիրս...*

բ. *45ա-55ա* Բ. Քարոզ Ցնրնդեան, ի բանն Տէր ասաց (Զմեռան Ե.) — *Ծնունդ Քրիստոսի կրկին ուսուցանէն գիրք...*

գ. *55ա-6բ* Գ. Ի բանն. Իբրեւ լցան օտրք Ը. (8)... (Զմեռան Զ) — *Հայկն հօատոյ եւ հանգիստն հոգոց...*

դ. *56բ-61բ* Դ. Ի բանն. ԵՒնա Գ. (3) ատրճ, եւ ո՛չ ես ինչ նկնիվ (Զմեռան ԻԸ.) — *Վասն պահոց նախ գիտելի է...*

ե. *61բ 7ա* Ե. Ի բանն. Պաճեմ երկիցս... (Զմեռան Իէ.) — *Պատճառ պահոցս, որպէս ասէ սուրբ Բարսեղ...*

գ. *67ա-3ա* Ջ. Ի բանն. Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք (Ձմեռան ՄԱ.) – *Բանս այս ունի բազում տեսութիւն...*

է. *68ա-9ա* Է. Ի բանն. Լուացարո՛ւրք, արեցարո՛ւմ (Ձմեռան ԿԹ.) – *Ջսրբութիւն ադտեղութեան...*

ը. *69ա-73բ* Ը. Ի բանն. Պահեալ զԽ. (40) տիւ... (Ձմեռան ՀԸ.) – *Յաղագս Քառասնորդաց պահոցս Գ. (3) ինչ հարցանելի է...*

թ. *73բ-7բ* Թ. Քառզ Բուն բարեկենդանի, ի բանն Դաւթի. Մարդ ի պատուի եր (Ձմեռան Կե.) – *Նախ տեսանելի է, զինչ էր պատիւ մարդոյն...*

ժ. *77բ-8բ* Ժ. Երանի աղխատաց հոգով – *Արդ, տեսցուք, թէ քանի՛ է աղքատութիւն...*

ժա. *78բ-85ա* ԺԱ. Որպէս կ՚ Յուսան ի վոր կիտին... (Ձմեռան ՁԼԹ.) – *Գիտելի է, զի Յուսան աւրինակ էր Քրիստոսի...*

ժբ. *85ա-90ա* ԺԲ. Քառզ վասն Նոր Կիրակկի, ի բանն. Եւ յետ Ը. (8) աւուր (Ձմեռան ՃԽԲ.) – *Աւրս այս երբեմն կոչի Նոր Կիրակի...*

ժգ. *90բ-4ա* ԺԳ. Քառզ Համբարձման, ի բանն. Հանէ զաշակերտս ի Բեթանիայ... (Ձմեռան ՃԽե.) – *Ամենայն տաւնք տնաւրէնութեան...*

ժդ. *94բ-6ա* ԺԴ. Ի բանն. Աւրհնեալ, որ գաս յաւնուն Տեառն... (Ձմեռան ՃՋ.) – *Պարտ է մեզ խոնարհութեամբ եւ սրբութեամբ մաքրել...*

ժե. *96ա-103բ* ԺԵ. Եւ գան յերիքով (Ձմեռան ՃՋ.) – *Արժան է գիտել, թէ ուստի գայ յերիքով...*

ժզ. *103բ-10ա* ԺԶ. Քառզ վասն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, ի բանն... Նմանող ինձ եղերուա... (Ձմեռան ՂՋ.) – *Առաքեալն Տեաոնաց եւ քարոզն աշխարհի...*

ժէ. *110ա-4ա* ԺԷ. Ի բանն. Ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ... (Ամառան ՃՀէ.) – *Ի վերայ այսմ բանի Գ. (3) ինչ քննելի է մեզ...*

ժը. *114ա-20բ* ԺԸ. Եւ յետ Ջ. (6) աւուր առնու ընդ իւր գՊետրոս եւ զՅոհաննէս եւ զՅակոբոս յանուն Աստուծոյ – *Արդ, աստանաւր պարտ վարկանիմ զառաջի եդեալ...*

ժթ. *120բ-3բ* ԺԹ. Քառզ Դաւթի եւ Յակոբայ – *Նախամեծար եւ աստուածահաճոյ արքայն Իսրայէլ...*

ի. *123բ-6ա* Ի. Ի բանն. Իբրեւ ճաշեցին... (Ամառան ՃՀԲ.) – *Ի վերայ այսմ բանի Գ. (3) ինչ ասելի լինի: Նախ վասն ճաշոյն...*

իա. *126ա-8բ* ԻԱ. Քառզ Յոհաննու եւ Յակոբա. Դարձաւ Պետրոս եւ ասէ իսկ զայ զի – *Նախ խնդրելի է, թէ վասն էր այնքան զինքն պատուէ աւետարանիչն...*

իբ. *128բ-33ա* ԻԲ. Քառզ տապանակին, ի բանն, որ ասէ Արի՛, Տէ՛ր, ի հանգիստ Ձո – *Գիտել պարտ է, զի հանկիլ ասի նմա...*

իգ. *133ա-6բ* ԻԳ. ՅԱստուածածնին Քառոզէն է – *Իսկ սուրբ առաքեալն Բարդողիմէոս ոչ ժամանեաց ընդ այլ աշակերտսն...*

իդ. *136բ-9ա* ԻԴ. Քառզ եկեղեցոյ. Ցեկեղեցիս, աւրհնեցէ՛ք զԱստուած (Ձմեռան ՃԽԳ.) – *Եկեղեցին հոմանուն է...*

իե. *139ա-41բ* ԻԵ. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց Քոց – *Ամովածինն Ձայն եւ աստուածարան մարգարէն Եսայի...*

իզ. *141բ-5ա* ԻԶ. [Վասն հաշգիւտի] – *Բայց սակաւ ինչ յադագս աւուրս խորհրդոյ յիշատակեացուք...*

իէ. *145ա-8ա* ԻԷ. Ի տօնի Հրեշտակապետաց – *Բայց Նախ տեսցուք զսահմանս նոցա...*

իը. *148ա-54ա* ԻԸ. Քառզ ձեռնադրութեան, ի բանն. Քահանայի սուրբ լիցին Աստուծոյ իւրեաց – *Եւ արդ, գիտելի է զի ամենակարողն Աստուած ոչ ինչ է ձողեալ...*

իթ. *154ա-5ա* ԻԹ. Նախերգաւն – *Աստուած գմահ ոչ արար...*

ի. *155ա-7ա* Ի. [Դաւանութիւն համառատ եւ հարկաւոր ամենայն Իրիստոնէից. ձեռ. 801, 236ա] – *Հաւատամ եւ խոստովանիմ, դաւանեմ եւ երկրպագեմ...*

լա. *157ա-9բ* ԼԱ. [Նախերգաւմ Քառոզից] – *Նայ եւ աստանօր պարտիմք ըղ[ձ]ամբք հայցել...*

լբ. *159բ-64ա* ԼԲ. [Քառոզ ի բանն. Ես եմ հովիւ բաջ] – *Եւ արդ, ի սկիզբն բանիս խնդրեսցուք, թէ է՞ր աղագաւ Տէրն հովիւ...*

լգ. *164բ-9ա* ԼԳ. Ման մեղօրին չար է, բայց որ ատէ – *Արդ, ի բանէս յայսմանէ ըզնդդիմակ սորա ճանաչեմք...*

լդ. *169ա-76բ* ԼԴ. Ջի՞նչ երկիր իցէ, յորում լոյսն ագանիցի – *Բայց քննելի է, թէ է՞ր վասն նախ երկիրն առականա...*

լե. *176բ-9բ* ԼԵ. Քառզ. Ա՛ր իրաւախոհ ընդ (Ձմեռան Զ.) – *Եւ ի վերայ այսմ բանի Գ. (3) իրս խնդրելի է: Նախ՝ թէ զի՞նչ է ճանապարհն...*

լզ. *180ա* ԼԶ. [Քառոզ] – *Երկիր, որ բարի է, տայ պտուղ Լ.նաւոր (30) եւ Կ.նաւոր (60) եւ Ճ.նաւոր (100)...*

լէ. *180բ-1բ* ԼԷ. Այր մի էր մեծատուն... (Ձմեռան ՁՐ.) – *Վասն այս մեծատանս եւ աղքատիս գիտելի է...*

լը. *181բ-2բ* ԼԸ. Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս (Ձմեռան ՃԳ.) – *Վարդապետք եկեղեցոյ ասեն, թէ. Ջ.երորդ (6) շաբաթիս այս...*

լթ. *182բ-4բ* ԼԹ. Ասէ առաքեալն. Փոռնեացէ մարդ զանձն իւր եւ ապա ի հացէ – *Սկսին՝ քահանայն որ պատարագէ...*

խ. *184բ-7բ* Խ. [Քառոզ ի բանն. Հայեա՛ց ի ճգացանկից]– *Բայց Մեծն ի հայրապետս սուրբն Բասիլիոս առեալ զբանս ի յօգուտ իւրոյ...*

խա. *187բ-90բ* ԽԱ. Եռուսաղէմի. Մտցուր ի յարկս ննոյ – *Այժմ տեսցուք, թէ վասն ընդ յամենայն ազգաց…*

խբ. *190բ-2ա* ԽԲ. Ի բանն. եւ առեալ զմշակ (Զմեռան ձԻԵ.) – *Բազմագոյ եւ մարդասէր է Աստուած…*

խգ. *192բ-4բ* ԽԳ. Ի շառաւեղէ ևերս, ոդեւս՛կ… – *Իսկ ասելն. Իբրեւ զառիւծ եւ զկորիւն առիւծոյ: Բազում ինչ է յատկութիւն առիւծուն…*

խդ. *195ա-6ա* ԽԴ. Նախերագան – *Եւ արդ, դիտելի է, զի նախախնամութիւնն Աստուծոյ…*

խե. *196ա-7ա* ԽԵ. [Վասն Աստուածածնի] – *Արդ, տեսցուք, թէ յորմէ ցեղէ էր…*

խզ. *197ա-9բ* ԽԶ. Նախերագան Վարդավառին – *Զի զոր օրինակ երեւելի արեգակս…*

խէ. *199բ-1բ* ԽԷ. Ի գիշերի հաւրաձիք զներս – *Այսինքն՝ գիշերապաշտօն առնել…*

201բ տե՛ս Գ, 4. ա:

խը. *202ա-5բ* ԽԸ. Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է արքայութիւն (Ամառան Հե.) – *Նախ տեսցուք, թէ զի՞նչ է ապաշխարութիւնն…*

խթ. *205բ-11բ* ԽԹ. Նախերագան – *Զաստուածայինն ահեղ բնութիւնն միայն բարիս ասաց գոլ…*

ծ. *211բ-5ա* Ծ. Քառզ գալատեանն Սուրբ Հոգոյն. եւ ի կատարել աւուրցն Պենտակոստիցն էին – *Նախ առաջին պարտ է գիտել, զի հոգիաւանդ հոմանուշնակի ասի…*

ծա. *215ա-9բ* ԾԱ. Համառատ տեսութեամբ ի խորհուրդ յարութեանն Ղազարու – *Արդ, յորդորական բանիւք եւ միմիթարական խօսիւք…*

ծբ. *220ա-5ա* ԾԲ. [Քառզ վասն պոռնկութեան] Անաւէնութեամբ յղացաւ – *Զի է. (7) ազգ մեղք գործէ պոռնկիւ…*

ծգ. *225ա-7բ* ԾԳ. Ասա՛ դու նախ զանօրէնութիւնս հո, զի արդարացիս – *Զայս Աստուած ասէ, բայց վերայբերի ի քահանայն…*

ծդ. *227բ-30բ* ԾԴ. Քառզ հաչի. Եաուր եհվիտաօոց հոց նշան զի – *Արդ, նախ եւ առաջին նշան իմանամք գպատուիրան նախաստեղծիցն…*

ծե. *230բ-1ա* ԾԵ. Նախերագան (եւ մանուկն) – *Ասէ իմաստունն Դիոնեսիոս Արեապագացին… Թէ քահանայութիւն է կարգ սրբազան… 231բ-2բ Ծածկոյթ բնականի զգեստ կենդանեաց… 232բ-3բ Տեսցուք, թէ զինչ է մարգարէութիւնն… 233բ-4ա Թէ զի՞նչ պատճառ էր, որ ի ծառայութիւն կացին որդիքն Իսրայելի յԵգիպտոս… 234աբ Թէ զի՞նչ պատճառ, որ Քրիստոս… Գ. (3) մեռել միայն յարուց… 234բ-5ա Վասն ե. (5) իրաց մարդն պիտի երթս դարձուցանէ յԱստուծոյ… 235ա Նշանք եւ սքանչելիք ի տաճարին էին… 235աբ Դարձեալ ծնունդք որ յերկիրի Ջ. (6) յեղանակաւ ասին… 235բ-7ա Ի բանն որ ասէ. Աստուածն այսպէս ասաց. է քում գլուխդ… 237աբ Ի բան մարգարէին, որ ասէ. Անօրէնութեամբ յղացաւ եւ ի մեղս ծնաւ…*

ծզ. *238ա-42բ* ԾԶ. Նախերագան[է] – *Մանիքէ վանմոթիւնդ ձեր եւ խոհեմական իմաստութիւնդ…*

Գ. *242բ-72բ* [Բաճի զանազաճի]

1. *242բ-3բ* Ցաղագս ԵԺ.ան (15) նշանացն, որ լինելոց է յետ ատակման ևեղինն նախ բան զգալուստ Քրիստոսի – *Զկնի սատակման ևեղինն, մնասցեն ևս. (40) աւուրք մինչեւ ի կատարած աշխարհի…*

2. *244ա-5բ* Վասն ժ. (10) հաւուանցն եգիպտացոցն (Գրիգորի Տաթեացւոյ Հարցման Գիրք, հատոր Ջ., պրակ ԻԶ.) – *Առաջինն՝ գետն ի յարիւն փոխել… 245բ-6ա է. (7) յանցանօք մեզաւ կային… (հատոր Ջ., պրակ Ա.)…*

3. *246ա-7ա* [Վասն գինւոյ] – *Գինին վասն ե. (5) պատճառի հրաման կայ խմելոյ… 247ա Գ. (3) իրք, որ գմարդն ի չարէն ի զատ կու պահէ… 247աբ Թագաւոր մի կայր եւ մեկ որդի ունէր, եւ հրաման արար նայիպնոյն…*

4. ա. *201բ* Ի Հարանց Վարուց – *Կայր մարդ մի յիշոցնատու…*

բ. *247բ-53բ* [Ի Հարանց Վարուց] – *Հայրն Արսէն թագաւորահայր էր… (17 հատուած):*

5. *253բ-63ա* Ի Հարանց Վարուց – *(տարբեր)*

ա. *253բ Գ. (4) ազգ մարդ կայ ի յաշխարհս… բ. 253բ-5ա Թագաւոր մի մեռաւ, եւ մնաց Գ. (3) որդի եւ պատւական ակ մի… գ. 255աբ Երիտասարդ մի ուխտ եդեալ էր, թէ ամենեւին հարամ չուտեմ… դ. 255բ Թագաւոր մի եւ թագուհին բազում խոստմունք արարին… ե. 255բ-6ա Երկու սիրուն սնոէկնոս կային… զ. 256ա Գրած է թէ. Մարդ որ ի յետ ծնրնդեանն.. է. 256ա Գրած է, թէ կին, որ զքահանայ ի կարգէն հանէ… ը. 256ա Ի յաշխարհս ե. (5) իրք կայ, որ անգիտելի է… թ. 256բ Ի Հարանց Վարուցն – Որ մի մեռել մի կու տանէին… ժ. 256բ Մարդ մի յերուսաղէմ կու երթայր… ժա. 257ա Մարդ մի յերուսաղէմ գնաց եւ ճԿ. (160) քաշ երկաթ ամանաթ եդիր… ժբ. 257ա Տանուտէր մի յամէն տարի ճՄ. (150) մոթ հաց կու լիներ… ժգ. 257բ Վարդապետ մի. Գ (3) օր եւ Գ. (3) գիշեր քաղցաւ… ժդ. 257բ Զհետս մի ի հորն էր անկալ… ժե. 257բ-8ա Ի բան Աւետարանին, որ ասէ, Տնտեսն. Գիտեմ զինչ արարից… ժգ. 258ա Ի բանն, զոր ասաց Քրիստոս, թէ. Ջամենայն գոր ինչ ունի Հայր իմ.. ժէ. 258աբ Յերբեմն ժամանակ ի յաշխարհն Կիլիկեցոց համբաւ բերին, թէ Շամբցին ժողովք արաբեաք… ժը. 258բ-9ա Մուտան ի Մանմուտան ծառայ մի գնեցի… ժթ. 259աբ Այր մի ունէր կին մի, որ խիստ անզգամ էր… ի. 259բ Եր այր մի ըմբռնեալ ի գողութեան… իա. 260ա Գ. (4) մարդ նստել էին եւ հաց կու ուտէին… իբ. 260աբ Ջթագաւորին որդին խմաստասէր ուսուցին… իգ. 260բ Պարոնի մի ճորտն հարբած… իդ. 260բ Պատիւարն է գինին*

տէրն,... իե. 260բ-1ա Մարդ մի գերեզմանակրկիտ... իգ. 261աբ Թագաւոր մի յիր խզխնան Ռ. (1000) ակն ունէր... իէ. 261բ ԽոՃա մի աղքատացաւ,... իր. 261բ-2ա Մարդ մի եւ անունն Եէր... իթ. 262աբ Ճ. (2) մարդ գաշխարհս շուրջ էկին... լ. 262բ Մարդ մի բաղերկան զբէտներէն տարան,... լա. 262բ Խանութպան մի մեղր կու կշռէր... լբ. 263ա Այսպէս ունի Այբն ի յինքն գոյութեամբ... լգ. 263ա Ի չորս ժ.էն (4) գԴ. (4) պահից եւ գայլն արար մեզ յէրեւան... (հանելուկ):

6. *263ա-4ա* Աղէկսանդրու

ա. *263ա* Աղէկսանդր թագաւորն յամենայն տեղին քնել չի... բ. *263աբ* Յորժամ մեռաւ Աղէկսանդր, անդարձ արար... գ. *263բ* Աղէկսանդր հանդիպեցաւ յանմարդոյ բնակտեղի մի... դ. *263բ-4ա* Հանդիպեալ Աղէկսանդրու ի տեղի մի հեծելովն... ե. *264ա* Աղէկսանդրու բազում գաւրաւք իջեալ ի կղզի մի... զ. *264ա* Աղէկսանդր բազում գաւրաւք պատահեցաւ ի տեղի մի...

7. *264ա-5ա* Ասացեալ են իմաստասէրն, թէ է. (7) տլիսմ կայ ի վերայ աչխարհիս – *Ի Սամբղոլ քարէ մարդ էր չինած եւ գանունն Ամբծախօս էն ղրեալ...*

8. *265ա-6բ* Առասպելեաց

ա. *265ա Իմաստնացեալն յԱստուծոյ Սողոմոն խնդրեաց յԱստուծոյ, թէ, Հրաման տո՛ւր ինձ, որ Գ. (3) ամիս գիմի որ կենդանի կայ ես կերակրեմ...* բ. *265աբ* Յորժամ նոյ ի տապանն էր... գ. *265բ-6ա* Յորժամ անկաւ սատանայ յերկնից... դ. *266աբ* Այր մի ճանապարհ կերթայր եւ տեսեալ գյուխ մի արեւաթաթախ...

9. *266բ-9բ* Ի Բարուխասւս գոցմն է

ա. *266բ* Վասն գառտան եւ ադվեսում – *Գորան գհատանն եւ գմէշամ...* բ. *266բ-7ա* Ագռաւուն եւ աղվեսուն – *Ագռաւ մի ի ծառն էր,...* գ. *267ա* Ճային եւ ճատուցն – *Առաքամատ յաստուածն ասաց,...* դ. *267աբ* Իշուն եւ առիւծուն – *Ել մի գտեալ ի ճանապարհն սատակած...* ե. *267բ* Առիւծուն եւ ճարսանեացն – *Առիւծն խնդրէր, թէ. Ռերէբ գձագ ձեր,...* զ. *267բ* Առիւծուն եւ աղվեսուն – *Մեկտանք է նոցա, որ գինչ որ կու տեսանեն,...* է. *267բ-8ա* Աղոռն եւ Աղուեսուն – *Առիւծն հիւանդացաւ...* ը. *268ա* Նապաստակացն եւ գորտուց – *Ժողովեցան նապաստակքն...* թ. *268աբ* Վասն կապկացն – *Սահմանք է նոցա, որ գինչ որ կու տեսանեն,...* ժ. *268բ Առիւծն տեսեալ գվայրի էրէքն,... ժա. 269ա Տեսեալ աղվեսուն հոր մի...* ժբ. *269ա Տեսեալ աղուեսուն մարդ մի...* ժգ. *269աբ Արուեսն եւ արագիլն եղբայրք եղան,...* ժդ. *269բ Մարդ մի Տուկն մի գնեց...*

10. *269բ* [Գիր] ջեռման – *[Ի]* սկզբանէ էր Բանն...

11. *270ա-2բ* [Գրառաջի]: Եպիսկոպոսաց. դարձ բանից – *Զարհիական գլխոյ եւ երջանիկ գիտապետի... գարշապարս քո սուրբ եւ /// (շար. Թափուած):*

Դ. ՅԱԽԷԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԶ դ.

– *43բ* [Առակ] – *Աղվէսն կերթար ու պօշ չկար...*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺԶ., Մ[ևսրով] եպս.»:*

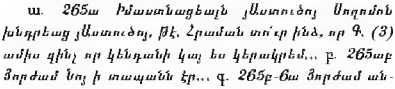
2189

ԺՈՂՈՎԱՆՄՈՅ

ԹԱՎՐԷՋ ԸՀ՝ 1394

Գիրք՝ Գիգաար:

ԹԵՐԹ՝ 442. չգրուած՝ 1ա-9բ, 364աբ, 435ա-42բ: ՊՐԱԿ՝ 1x8+ Ա-Ը8x12 (ի, իԹ 16, ԻԳ 11) +1x7: ՆԻՒԹ՝ թուղթ (1709 թ. յաւելում՝ 1-20, 433-442, յաւագծերով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14x9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (1709 թ. հնչասաւոր յուգնոլի՝ 10ա-20բ, 433ա-4բ): ՏՈՂ՝ 22-23: ԿԱԶՄ՝ գոչմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ գունակով եւ երկու կապիչներով, միջակը՝ տախտակ, ստասուր՝ ծակկապոցմ կնաս:

Նմուշ հաշատուր լուացնողի՝ 15ա

Նմուշ Գրիգոր գրչի՝ 57ա

ՄԱՆՐԱՆԱԿՈՑՈՒԹԻՒՆ – *Կիսատառագիր՝ 10ա: Լատառագրագրի՝ բուսական (10ա): Զարդագիր՝ թոչնագիր (10ա): Գոյներ՝ կարմիր, վարդագոյն:*

Վրձնկ՝ բուսաբար. յատանգային մասեր թուղացած, տեղ-տեղ խանութեան ճեաներ, փարիկ պատռուածներ, գանագան բծեր, ցեցակեր: Հետագայում ճոռոգուած, թերեւ լուացուած եւ վերակազմուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *10ա-114ա* [Քառոտգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոտ յԱռաջին ճատոռէ]

Տե՛ս Ձմեռուն ճուռ., տպ. 1740. Ա-Բ/*յԹբ*, Գ/*10ա-20ա* Դ-Ե/*յԹբ*, Զ/*20ա-30ա* Է/*յԹբ*, Ը/*30ա-7բ*, ԺԱ/*յԹբ* ԺԲ/*35ա-44բ*, ԺԳ-ՃԿԱ/*յԹբ*:

2. [Քառոտ յԵրկրորդ ճատոռէ]

Տե՛ս Ամառուն ճուռ., տպ. 1741. Ա-Բ/*յԹբ* Ը/*31ա-91ա (սկ. «Պարտ է գիտել զի առաքեալ պատ...»)*, Թ-ԼԶ/*յԹբ* ԼՁ/*45ա-51ա* ԼԹ-ՄԵ/*յԹբ*, ՄԶ/*91ա-100ա* ՄԹ-ՀԹ/*յԹբ* ՀԽ/*105ա-9ա* ՀԸ-ՊԵ/*յԹբ* ՊԶ/*57ա-64բ* ՊԹ/*69ա-80բ* Ճ-ՃՊ/*յԹբ* ՃԱ/*51ա-6բ* ՃԱ-ՃՁՈ/*յԹբ*

3. [Քառոտ Ուրտաճոյ Ա. եւ Բ. ճատոռոց]

ա. *65ա-7ա* Նոքին դարձեալ Վասն ողորմութեանն, ի բանն. Որ ողորմի ադհատին, փոխ տու [Աստուծոյ] – *Ձի՞նչ է դի ողորմութիւն աղքատին...*

բ. *100ա-3բ* Նորին վասն լեզւի, ի բանն. Լռեցո՛ զլեզու fո ի չարութենէ՝ – *Աւանն վարդապետք, թէ. Պարտ է լռեցուցանել զլեզուն…*

գ. *109ա-14ա* Նորին Քարոզ վասն հաւատոյ եւ բարի գործոց, ի բանն. Հաւատ առանց գործոց մեռեալ է – *Նախ պարտ է գիտել, թէ ուստի՛ լինի հաւատն…*

4. [Քաղուածք զանազանի]

ա. *67ա-3բ* [Հաւգմումն եւ պատասխանիի] – *Հարց. Ձի՞նչ է խորհուրդ Յինանցն կարգ աւետարանացն: Պատասխանի. Այս է, զի Ղուկաս արուեստիւ բժիշկ էր…*

բ. *104ա* [Վասն եռամեծի] – *Եռամեծ կոչի վասն ծ. (10) պատճառի…*

գ. *104բ* Այս ի Յորա վոհ՛ ինչ ի չատէ – *Եթէ կամիցի քեզ միեղբերուն ծառայել…*

Բ. *114ա-21ա* [Աբիոնիկի] Խրատ ի կանոնական սուրբ գրոց – *Արարիչ Տէր եւ Աստուածն մեր Յիսուս Քրիստոս այսպէս ասէ յԱւետարանին սուրբ, թէ՝ Ամենայն որ առնէ գմեղս… |120բ| Վասն որոյ ես՝* Աբիոնիկս *գառածեալ…*

Գ. *121ա-77բ* Նուաստ վարդապետի Յոհաննիսի եզբայկացոյ Խրատ հասարակաց հրիատոնէից, հաճաձայից եւ ժողովրդոց, ի կանոնական սահմանաց առաքելոց եւ հայրապետաց սրբոց եւ վարդապետաց, եւ սուրբ հօրն մերո Վարդան վարդապետին, յորմէ յամենայն ժողովեցի եւ գրեցի

Տե՛ս նաեւ. 228, 71ա-127ա 1. Նխբ./*121ա-3ա*: ա/*123ա-6ա*: բ/*126ա-7բ*: գ/*127բ-9բ*: դ/*129բ-32բ*: ե/*132բ-4ա*: զ/*134ա-5ա*: է/*135ա-6բ*: ը/*136բ-7ա*: թ/*137ա-9ա*: ժ/*139ա-41ա*: ժա/*141բ-3բ*: ժբ/*143բ-5ա*: ժգ/*145ա-6բ*: ժդ/*146բ-7ա*: ժե/*147բ-8ա*: ժզ/*148աբ*: ժէ/*145բ-9ա*: ժը/*149բ*: ժթ/*149բ-53ա*: 2. Նխբ./*153ա*: ա/*153աբ*: բ/*153բ-4ա*: գ/*154ա*: դ/*154աբ*: ե/*154բ*: զ/*154բ*: է/*154բ-5բ*: ը/*155բ*: թ/*155բ-6բ*: ժ/*156բ-7բ*: ժա/*157բ-9բ*: ժբ/*159բ-60ա*: ժգ/*160ա-2բ*: ժդ/*162բ-3բ*: ժե/*164ա*: ժզ/*164աբ*: ժէ/*165ա*: ժը/*165ա*: ժթ/*165աբ*: ի/*165բ*: իա/*165բ-6ա*: իբ/*166աբ*: իգ/*166բ*: իդ/*166բ-7ա*: իե/*167աբ*: իզ/*167բ-8ա*: իէ/*168աբ*: իը/*168բ*: *Ունի.*

ա. *168բ-71բ* Կանոն վասն զգուշութեան եկեղեցականաց – *Եթէ յեկեղեցդ սպաս…*

բ. *171բ-2ա* Վասն կրօնաւորաց – *Կրօնաւոր քահանա մի՛ իշխեսցէ մկրտութիւն առնել…*

գ. *172ա-3ա* [ՅԱռաքելական կանոնաց՝ ԻՁ., ԼԱ.] – *Կարգեցին առաքեալքն…*

դ. *173աբ* Սահակա Կանոնի – *Որ յառաջ ինչ ուսէ եւ հաղորդ առնու*

ե. *173բ-5ա* Խրատ կանոնական կրօնաւորաց – *Պարտ է քահանայից ահիւ եւ դողութեամբ կալ առաջի Աստուծոյ…*

զ. *175աբ* Կանոն Վասն մանկանցն եւ տղայոց – *Պարտ է մանկանն ճգնել…*

է. *175բ-7ա* Վասն հոսմանն, որ ի հունն լինի – *Սերմերքուիւն, որ ի քունն լինի…*

Տպ. տե՛ս է. Բաղդասարեան, «Յովհաննէս Երզնկացին եւ նրա խրատական արձակը», Երեւան, 1977, ուր ձեռագիրս օգտագործուած է Բ պայմանանիշով։

Դ. *177բ-223ա* [Խրատ եւ Բաճ պիտանիի]

1. *177բ-89ա* Խրատ յաղագս կրօնաւորաց, թէ որպէս կենցաղավարութեամբ կացցեն: Համառօտ հաւաոումն ի Հարանց Վարուցն (Ա.-ԺԲ.) – *Լո՛ւր, եղբա՛յր: եւ ունկն դիր բանիցս ասացելոց… |179ա| Առաջին խրատ այս է, զի պարտիս սովորեցուցանել…*

2. *189բ-92բ* [Խրատ ի բանն]. Սիրեսցես զՏէր Աստուած fո յամենայն աւանդէ – *Նախ սիրեցէ՛ք զԱստուած՝ զկարարիչ ձեր…*

3. *193ա-202ա* Բաճ պիտանիի եւ ոգեչահ, ժողովեալ ի սուրբ գոց առ ի խրատ մարդկան

ա. *193ա* Ա. *Աւանն ի պատմութենանց, թէ. Մարիամ Մագդաղենացին գնաց ի քարոզութիւն…* բ. *193բ* Բ. *Միակեց մի գնաց յԵրուսաղէմ, Սիմեոն անուն…* գ. *193բ* Գ. *Կին մի գնաց յԵրուսաղէմ…* դ. *193բ-4ա* Դ. *Տանուտէր մի կայր յոյժ հաւատաւոր…* ե. *194ա* Ե. *Տանուտէր մի յոյժ տօնասէր…* զ. *194բ* Զ. *Տանուտէր կայր յոյժ աղաւթասէր…* է. *194բ-5ա* Է. *Աւանն ի գրուցատրութենանց, թէ. Երէց մի պտոնկէր…* ը. *195բ* Ը. *Կին մի պատմեաց գրուցատրութեամբ…* թ. *195բ* Թ. *Իշխան մի կայր յոյժ չար…* ժ. *195բ-6ա* Ժ. *Դարձեալ մին կին այլ կայր…* ժա. *196աբ* ԺԱ. *Ասացեալ են վարդապետք, թէ. Կան մարդիկք, որ ողորմած են…* ժբ. *196բ* ԺԲ. *Կամէին իշխանքն սպանանել գԹագաւորն…* ժգ. *196բ-7ա* ԺԳ. *Շաքարբերդեցի՝ թէ Ը. (1000) գէշ ջուր աղբահամ լինի ի թաւարան…* ժդ. *197աբ* ԺԴ. *Թագաւոր մի ունէր գեղեցիկ այգի…* ժե. *197բ* ԺԵ. *Քանզի ընթերցեալ լինի ի տեղերահալ արքաէն Աղէկսանդրոս…* ժզ. *197բ-8ա* ԺԶ. *Դարձեալ անգոսնելի է աշխարհս – Որպէս սիրամարգ հաւն յորժամ տեսանէ զգեղեցկութիւնն իւրոց թեւոց…* ժէ. *198աբ* ԺԷ. *Որպէս ոմն գինւոր յոյժ ջերմացեալ…* ժը. *198բ-9ա* ԺԸ. *Աւանն գարձեալ, թէ. Թագաւոր ոմն եհարց առ անապատաւոր…* ժթ. *199ա* ԺԹ. *Թագաւոր ոմն գոմն սիրելեացն…* ի. *199բ* Ի. *Յերկիրն իշխանաց գաւազան մի կայր…* իա. *199բ-200ա* ԻԱ. *Դարձեալ Նեռիսի խաչ մի կայր…* իբ. *200աբ* ԻԲ. *Բաբելացոց թագաւորն բազմութեամբ զօրացն…* իգ. *200բ-1ա* ԻԳ. *Աւանն յառակս, թէ. Սողոմոն հիւանդացաւ…* իդ. *201ա* ԻԴ. Օրինակ վասն կուսին – *Աստիրա ակն հանց խաստաթ ունի…* իե. *201աբ* ԻԵ. Օրինակ վասն սուրբ Աստուածածնի – *Պիղծ ակն նշանակէ զսուրբ Աստուածածինն…* իզ. *201բ-2ա* ԻԶ. *Աւանն իմաստունք, թէ. Պիղծ ակն Գ. (3) խաստաթ ունի…*

4. *202ա-11ա* [Բաճ Բաղուածոյ]

ա. *202ա-3ա* – *Ջի՛ ասէ Սողոմոն. Սեաւ եմ ես եւ գեղեցիկ…*

բ. *203աբ – Գիտելի է, զի ժ. (10) են, որ խռովեցուցանեն զքաղաքս…*

գ. *203բ-5բ* Բան պլհաանի եւ ոգէշահ – *Մ՛վ մարմին ազնուական…*

դ. *205բ-3բ* Խոստ վասն կանանց – *Ջբարեգործ կինն Քրիստոս մայր եւ քոյր կոչէ…*

ե. *208բ-9ա – Վարդապետք Քրիստոսի ասեն Ք. (3) մարմին…*

զ. *209բ-10ա* – Պղատոն իմաստասէրն ասէ, թէ. է. *(7) կարգ են աշխարհի…*

է. *210բ-1ա – Ունայնութիւն ունայնութեանց, ասաց Սողոմոն…*

5. *211ա-2բ* Խնդիրէ Վահրամա իշխանի եւ Ջալալա Հայկեանոյ Գաւառի, եւ պատասխանի Վանական վարդապետի – *[Հարց]. Վասն ք՛ր արար Աստուած դինի: Պատասխանի. Որ ինչ աշխարհիս պիտոյ էր մարդոյն…*

6. *212բ* [Վասն հոգւոյ] – Պղատոն *գլխաւոր իմաստասէրն ասաց…*

7. *212բ* Ի նիսն գիրս գտաք – *Մարիամ Յովսեայ եւ Յակոբայ գնատուածոյինն ասէ…*

8. *213ա-5ա* Սուրբ Հօրն Յոհաննու Խոստ յաղագս պտոնկական խոռհրդոյ եւ փոխումն պատերազմի եւ փոռձութեանց – *Փառաւոր ճառագայթ, որ յայտնեցար մեզ ի Յոգոյ Հօր…*

9. *215բ-6բ* Եղիշէի վարդապետի ասացեալ Վասն հաղորդութեան – *Ջոր աներեւոյթն ասեն, ոչ ահա մի է Տէր…*

10. *216բ-7բ* Բանի խռատու սուրբ վարդապետին Սահակաւագին – *Ջկարգեալ աղ[օ]թիւն գՀաստարակաց…*

11. *217բ-8բ* Խոստ ի կանոնական սուրբ գրոց – *Եւ այս եւս գիտելի է, զի Տէր մեր եւ Աստուածն Քրիստոս…*

12. *218բ-9ա* Բան ինչ խռատու յՆաոհելական կանոնաց – *Աւէ առաքեալն Պօղոս, թէ. Մի՛ վասն կերակրոյ քակեր զօրէնս…*

13. *219ա-20ա* Կանոն Բասղի հայրապետի – *Զի որ կանոնեալ է ի սրբոցն եւ փակեալ…*

14. *220ա-2ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարցումն. Թէ յանիրաւութենէ ժողովեալ չընչից պարտ է առնել ողորմութիւն, թէ՛ ոչ: Պատասխանի. Աստ՛մ, թէ յանիրաւութենէ ժողովեալն…*

15. *222բ-3ա* [Վերջաբանութիւն Յովհաննու երգնկացւոյ Հասարակաց խոստուց] – *Ջկանոնական հրամանս սրբոցն ծայրաքաղ արարեալ… Ջնաստ ոգի աշխատող գործիս մի մոռանայք:*

Ծնելով այս Վերջաբանութիւնից, Ղ. 1-14 պետք է համարել Գ-ի շարունակութիւնը:

ե. *223բ-434բ* [Բանի զանազանի]

1. *223բ-4բ* [Ի Սաղմոսն] – *Աստուածատունկ այս հոգիաբողոջ բուրաստան…*

2. *225ա-36բ* Նորին Քառոզ մխիթարութեան, ի բանն. Մխիթարեցէ՛ք, մխիթարեցէ՛ք գժողովուրդ – *Գիտելի է, զի ամենայն ողբալի սգոյս եւ դառնագին ապեահս… եւ ես վերջինս ի ծնունդս եկեղեցւոյ… եւ ուսուցանել /// (ընդհատուած):*

3. *237ա-52բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարցումն. Ք՛նչ է չորքտասանին պատիւն կամ խորհուրդն: Պատասխանի. Նախ այս է, զի լուսինն լուսաբոլորէ չորքտասան աւուրք…*

– 239բ Գրչից. «Մեր վարդապետն չՀաւանէր» տողի դիմաց, լուսանցում «Վարդան է»:

4. *253ա-9ա* Քառոզ վասն Գալատեան Տեառն յերուսաղէմ, ի բանն. Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ, եկիմ ի Բեդբաէ – *Գիտելի է, զի Քրիստոս յորժամ գայր յերուսաղէմ…*

5. *259բ-61բ* Հարցումն եւ պատասխանի բառանաբար, զոր առաւել է ժողովմամբ Վարդապետին Վարդանա ի տաղից սրբոց վարդապետաց եւ յքմաստասիրաց – *Հարցումն. Ջհա՛րդ գիտեմք, թէ երեք անձինքն Սուրբ Երրորդութեան: Պատասխանի. Տէրն ասաց յետ Յարութեանն…*

6. *261բ-3ա* Վարդանա բան օգտակար ուսման (ի ժղլանաց) – *Յոհաննէս աւետարանիչն յետ՝ Ռճ. (52) ամի չարչարանաց Տեառն…*

7. *263ա-5բ* Վարդանա վարդապետի (ի ժղլանաց) – *Աւազակն, որ ընդ յաջմէն էր…*

8. *265ա-89բ* Հարցումն ընդդէմ երկաբնակացն եւ պատասխանիիք իւրաքանչիւր բանի – *Հաւատով խոստովանիմ եւ դաւանեմ զգուգափառ Սուրբ Երրորդութիւնն…*

9. *289բ-96բ* Ընդդէմ երկաբնակացն, որ ուրանան զբնութեամբ միաւորութիւնն եւ յԲ.ուս (2) բնութիւնս բաժանեն զՔրիստոս – *Հարց. Ջի՛ ասէ առաքեալն Պօղոս. Որք ի Քրիստոս մկրտեցարուք…*

10. *296բ-308բ* Դարձեալ վկայութիւնք Ի. (20) ի Սուրբ Գրոց յաղագս միաւորեալ մի բնութեանն Քրիստոսի – *Գրէ մարգարէն Եսայեաս, թէ. Մի՛ երկնչիք ի նախատանաց մարդկան…*

11. *308բ-15բ* [Գեղոգեայ երգնկացւոյ ձեռ. 573, 8բ-9բ. հատ. 6] Ընդդէմ երկաբնակացն, որ ասեն, թէ եկեղեցին Հռոմա միայն ունի իշխանութիւն ի վերայ երկրի կապելոյն եւ արձակելո – *Եւ արդ, պարտ է գիտել, զի կարծիքս այս սուտ է բազում կերպիւ…*

12. *316ա-44բ* [Վասն կարգի անուանց ի վերայ Քրիստոսի] – *Գիտելի է, զի երեք են կարգ անուանց առ ի Սուրբ Գրոց ի վերայ Տեառն մերոյ Քրիստոսի…*

13. *344բ-6բ* Փոռ ինչ տեսութիւն Յաղագս աստուածաբանութեան – *Հայր Աստուած անպատճառ է եւ պատճառ է բոլոր էից…*

14. *346բ-7բ* Բանի պիտանի յաղագս խոստու մարդկան – *եւ զօր օրինակ. եթէ ոք ունիցի ակն մի պատուական... /// (347ա)* Գիտելի է, զի կրկին է երկիւղ...

15. *347բ-9բ* [Բանի խոստականի]

ա. *347բ-5ա* Աւետն ի պատմութեանց, թէ. Վէպիանոս *կայսերն քրիստն ի ներս որդեկր...*բ. *348ա* Աւետաց Յակոբ վարդապետն, թէ. Ջմին Հայ տղայ լօղնորդ... գ. *348բ* Դարձեալ ասաց. Գ. *(3)* օր քարէ կարկուտ եկեր... դ. *348բ-9ա* Ջհայրն Իւարհոն *ի պատիւ կոչեաց սուրբ հայրապետն* եպիփան...ե. *349ա* Աւետն ի Գիրս հարանց, թէ. Գ. *(3)* դեւք կերպարանացն... զ. *349ա* Բանասարկուն սատանայ ուստ մի էր բարձեալ... է. *349աբ* Փանդուրա կենդանին Գ. *(3)* օր ի քուն կենա... ը. *349բ* է ակն մի, որ յոր տեղիք դնեն գնա... թ. *349բ* է հող մի յերկիր[րն] Ֆռանգաց, որ զոսկին նորա կաւսվն ծեփեն... ժ. *349բ* Գիտելի է, զի վեց պատերազմ եւ պատուհաս կայ աբեղաից... ժա. Աւետն յԳ. *(3)* տեղիք փորձել պիտի գմարդն...

16. *349բ-63բ* Վարդան (ի ծղլանաց) – Հարց. Մ՛ր է կերպարան ծառային եւ ո՞ր է գործն ծառային, զոր Տէրն յանձին կալաւ: Պատասխանի. Կերպարան ծառայի մարդանալն է...

17. *365ա-90բ* Յաղագս ամենայն պիտոյից Բանի իմաստասիրաց – Պղատոն ասէ. Որք մեծամեծաց առաջի կան...

Տե՛ս ձեռ. 464, 9ա-30ա. Նախ/չխբ: ա/*388բ-90բ (սկ. «Հռմեոսն նշանաւոր փիլիսոփան...»)*: բ/*365ա-6ա*: գ-դ/չխբ: ե/*366ա*: զ/*366բ*: է/*366բ-5ա*: ը/*368ա*: թ/*368բ-9ա*: ժ/*369ա*: ժա/չխբ: ժբ/*351ա-4բ (*«Յաղագս օրինաց – Հայրասանցն ձեռնասունեցի...»*)*: ժգ/*369ա-70ա*: ժդ/*370ա*: ժե/*370բ-1ա*: ժզ/*371ա-3բ*: ժէ/*354բ-8ա (*«Յաղագս կանանց»*)*: ժը/*373բ*: ժթ/*373բ-4բ*: ի/*374բ-5բ*: իա/*375բ*: իբ/*376ա*: իգ/*376բ-8ա*: իդ/*378ա*: իե/*378աբ*: իզ/*378ա-81ա (381ա-4բ տե՛ս* ժբ: *354բ-8ա տե՛ս* իէ: *388բ-90բ տե՛ս* ա)*:* իը-իթ/չխբ:

18. *390բ-2ա* Բան ինչ պիտանի ի վարդապետաց – Հարցումն. Ջի՞նչ է անյայտ նիշն, եւ ուստի բաղկանա գիծն եւ մակերեւոյթն եւ մարմին...

19. *392բ-4բ* Բան Վարդանա գերազանց սուրբ վարդապետի ասացեալ – Հարցումն. Քանի՞ են մասունք բանին: Պատասխանի. Ութ...

20. *394բ-6բ* [Անճիպաչի Շիրակացւոյ] Յաղագս ընթացից արեգական եւ հասարս շափուց – *եթէ կամիցես գիտել, թէ այսօր արեգակն քանի հոլովումն առնու...*

21. *396բ-8բ* Տեառն Կոստանդնա կաթողիկոսի Յիշատակ: Այլ եաշակ ճեզ ի վայրի մրգոց: Սամխամբ մասանց պէսպէս շարժմանց եւ կրից (ի ծղլանաց Վարդանայ) – *Բնութիւն է սկիզբն շարժման եւ դադարման...*

22. *398բ-413ա* Յոհաննու վարդապետի եզբնկացւոց, որ մականուն Պլուզն կոչի, Յաղագս երկնաին շարժմանց, շարադրեալ լիմաստոնոյն բանից

Տե՛ս ձեռ. 529, 149բ-66բ. Նախ/չխբ: ա/*398բ-400ա*: բ/*400ա-1ա*: գ/*401ա-2ա*: դ/*402ա*: ե/*402ա-3ա*: զ/*403ա-4ա*: է/*404ա-5ա*: ը/*405ա*: թ/*405բ-6բ*: ժ/*411ա-3ա*: ժա/*406բ-7բ*: ժբ/*407բ*: ժգ/*407բ-8ա*: ժդ/*408ա*: ժե/*405ա*: ժզ/*408բ*: ժէ/*408բ-9ա*: ժը/*409ա*: ժթ/*409ա*: ի/*409բ*: իա/*409բ-10ա*: իբ/*410ա-1ա*: իգ/*411ա (411ա-3ա տե՛ս ժ)*:

Տպ. Նոր Նախիջեւան, 1797:

23. *413աբ* [Վասն Բժ.ան (12) անդամոց մարդոյն] – *Մարդս ԺԲ. (12) անդամ է, սիրտն, լեարդն, թոքն...*

24. *413բ-23բ* Մեծին Վարդանա ճաշակ ինչ ի Սուրբ Գրոց (ծղլանաց) – *Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկինս եւ զերկիր...*

25. *424ա-34բ* Առակք ստեղծականաճ պիտանիք առնուլ ի զրուցատրութիւնս եւ յասացուածս, առարեալ Յոհաննու Ծործորեցւոյ

ա. *424աբ* Ա. Թագաւորին հնդկաց էր թուղտ ինչ... բ. *424բ-5ա* Բ. Որդի թագաւորին Յունաց խնդրէր կին... գ. *425ա* Գ. Իշխան ոմն էր չար... դ. *425աբ* Գ. Այր ոմն կտաւագործ... ե. *425բ-6ա* Դ. Ի թագաւորէն Աղվանացորէ մեծարեալ լիներ երկրագործ... զ. *426ա* Ե. Արքային Սողոմոնի հանդերձ ոմն կարէր... է. *426աբ* Զ. Պղընձագործ եւ երկաթագործ *ի խնամանայն արուեստին*... ը. *426ա-7ա* Է. Ի թագաւորելն ոսկի, խնդրէր երկրպագութիւն... թ. *427ա* Ը. Խոզաւորք ոմն էանց ընդ դուռն մորթկագործ... ժ. *427ա* Թ. Ի մէջ ծերոց քանք հին պատմէին... ժա. *427բ* Ժ. Այր ոմն դանկեալ գէշ եկեր *ի փողոցի*... ժբ. *427բ* ԺԱ. Յաւուր Զատկի տօնին եկին հաւատացեալք հաղորդիլ... ժգ. *427բ-8ա* ԺԲ. Այր ոմն յաւուրս Կալիաճոսի... ժդ. *428աբ* ԺԳ. Պատահեաց երբեմն Կալիաճոսի *քնահօսել*... ժե. *428բ* ԺԴ. Իմաստասէր ոմն եւս գտնկագործ... ժզ. *428բ-9ա* ԺԵ. Ջօրական ոմն քաջամարտիկ... ժէ. *429ա* ԺԶ. Գող եմուտ *ի տուն ճոխի*... ժը. *429աբ* ԺԷ. Ջքահանայ ոմն ըմբռնեալ աւազակ... ժթ. *429բ* ԺԸ. Յաղագս վայրապար շրջելոյ մանկանն... ի. *429բ-30ա* ԺԹ. Թագաւոր ոմն բազումս կոչէր ի զինուորութիւն... իա. *430աբ* Ի. Այր ոմն տնկաւէր տնկեաց *ի պարտէզ իւր*... իբ. *430բ-1ա* ԻԱ. *Այր* ոմն էր ի քաղաքին Ասորեստանեայ... իգ. *431ա* ԻԲ. Վաճառական ոմն ունէր մարգարիտ մի մեծ... իդ. *431բ* ԻԳ. Քաղաք մի կայր հեռի... իե. *432ա* ԻԴ. Լեառն մի էր լերինք... իզ. *432աբ* ԻԵ. Երկու այր ի միասին տնկեալ ծառք... իէ. *432բ-3բ* ԻԶ. Ծառ մի է յաշխարհի միում... իը. *433բ* ԻԷ. Մերմանօղ ոմն սերմանեաց յագարակի... իթ. *433բ-4ա* ԻԸ. Այր մի իջանէր *ի բարձրագոյն լեռնէ*...

– *434ա* [Յիշատակարան Յովհաննու Ծործորեցւոյ, 1709 թ. գրչութեամբ] *Եւ այս առակք աւարտե-*

ցան ստեղծականք ի փառս Քրիստոսի: Եւ արդ, մի՛ ոք ծաղր առնիցէ զմեզ, զի առնուլ ի սոցունց ի գրուացառութիւնս եւ ասացուածս ի դէպ համարեցաք քան աշխարհականացն վարիլ սովորութեամբ: Եթէ հաճոյ ոմանց թուեսցի՝ Տեառն շնորհ, ապա թէ ոչ՝ թողութիւն մեզ արասցէ սիրով Նորին: Եւ վերջացեալս ի բարեաց գործոց, գտարտամ գիրչո՝ գՅոհ[անննէս] ծանօթ բանի եւ տեղեաւ եզնկացի, իակ այժմ Ծործորեցի, աղաչեմ չմոռանալ ի բարիս զիս եւ զիմսն ամենայն: Ի թվականիս փրկչին ՌՅԺԶ. (1316):

Զ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԶ-ԺՐ. դդ.

222ա Այս են անուանք Թ. դասուց հրեշտակացն – Գաբրիէլ... Փաննուէլ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

37բ Զգծող սմին յիշել աղաչեմ (նման՝ 51ա, 56բ, 64բ):

76բ (յետագայ գրչութեամբ, բոլորգիր) Զնուաստ գծող սորին, զանպիտան ծառայս Աստուծոյ՝ գԿիրգոր սպասաւոր բանի յիշեցէ՛ք յաղօթս ձեր:

84բ Վա՛յ եւ եղուկ է մեզ, զի խապարս |85ա| դառն է եւ սարսռելի, որ ասեն, թէ չաղաթէն երեկ ոչ բարով (նման՝ 245բ):

103բ Զնուաստ ոգի պիտակ պետս Գրիգոր յիշել աղաչեմ ի բարի մասին, եւ Աստուած:

165ա Աւա՛խ անտանելի դառնութեանս, զոր [ասեն, թէ] չաղաթայն ի Թավրէզ ո/// (շար. թերի):

319բ Այսոր ի դուրս ելան մեր հայերս եւ բերդի թուրքերն, ժ. (10) չաղաթա սպանին եւ |320ա| է. (7) մարդ բռնեցին եւ բագում ասար առին:

323բ Վա՛, զի չաղաթին յարձն սասանեալ կամք եւ տարակուսեալ, եւ ոչ գիտեմք, թէ վերջն ինչ է լինելոց: Աւա՛խ անտանելի դառնութեանս:

434ա (յետագայի գրչութեամբ, նոտրգիր) Եւ զպիտակ պետս՝ Գրիգոր, վերջին գծող յիշեալ աղաչեմ: Իակ ըստ Հայոց ԷՅԽԹ. (1294) աւարտ եղեւ գիրքս:

ԷՅԽԹ. (1294) թուականը վստահաբար պետք է կարդալ ՀՅԽԹ (1394): Սխալը հաւանաբար գալիս է 1709 Թ. վերծանութիւնից:

434բ (յետագայի գրչութեամբ, բոլորգիր) [Փ]առք համագոյ եւ [միաո՞]նական Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ յա[յտնեանս]: Արդ, ի փափաճանաց բուռն է քան զօրութիւն քաջ արանցաց, վասն զի յորս թեւ[ա]կոխէ մտացն յօժարութիւն, մոռացումն առնէ դժուարագունակ կրից եկելոց: Ցայս տարփումն եռացեալ հոգիս, որ ի բոլոր բարեաց եմ ունայն եւ ցուրտ սառուցեալ, որ ըզգուարթականն առնուն ի[մ]բրութեան գործով ընդդէմ ինձ առբերեմ, համարձակեցայ յանդգնաբար եւ գրեցի զփոքրիկ ձեռագիրս: Ի սկզբն եղաւ գրոյս գրուակ մի քարող եւ գրուակ մի յնուաքելական եւ հայրապետադիր կանոնաց, եւ մասն ինչ վկայութեանց մուրբ Գրոց եւ յայլ օգտակար եւ պիտանի բանից վարդապետաց:

Յիշ-ք՝ 84բ-85ա, 165ա, 319բ-320ա, 323բ, 434բ՝ տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ-ք, էջ 609-10:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *434բ (Խաչատուր Նորգողի) Ապա քանի մի բանս եղծեալ կայր ի գրոյս (=10ա-20բ, 433ա-4բ). ըստ իմացմանբ բանիւք յայտ բերաք, նոր գրեցաք: Էնդերձո՛ղք գրոյս, յիշեսջիք զմեղօք տառապեալ Խաչատուր բանի սպասաւոր: ՌՅՄԸ. (1709) գրեցաւ:*

2. *365ա (ԺԸ. դ.)* |||:: |||::. |. ||::. ||: |. |::::. |:::. |||::: ||||: *(«Տէր Աստուած, Մաթխտս»):*

3. *442ա (ԺԸ. դ.) Յուլիս ԻԳ. (23) վանքի/// դուրս ելայ, օրն շաբաթի:*

ԿՆՔՈՒԴՐՈՆՇՄ՝ *9բ, 10ա «Գիրքս Սուրբ էչմիածնա է»:*

ԳՐՉՈՒՓՈՐՁ՝ *69բ, 166ա Թ. ՆԻՀԵ: 464ա (գումարման եւ բազմապատկման գործողութիւններ):*

2190

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 432: ԿԱԶՄ՝ ճնշագծերով շագանակագոյն կաշի՝ դունակով եւ մետաղէ գամերով, միջուկը տախտակ, աստառը բազմագունի շեւտաքարդ մետաքս. լուսանցակողերը կարմիր:

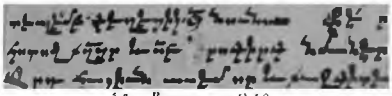
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին՝ ճեռծուած, եզրերը մաշուած, մէջից վերից վար ճաճած, գեցակեր, գունակի աստառը հայհոյուած, ճարմանդներն ու կապիչներն ընկած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

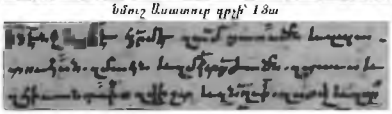
ՌՃԿԱ. – 1712

ԳՐԻՉ՝ Յէր Աստուածուր (13ա-4բ), Ականում Ա. (15ա-62ա), Ականում Բ. (63ա-70բ), Ականում Գ. (70բ-100ա), Ականում Դ. (101ա-24ա), Ականում Ե. (125ա-40ա), Ականում Զ. (141ա-52ա), Ականում Է. (153ա-63բ), Ականում Ը. (166ա-99ա): ՍՏԱՑՈՂ՝ Ներսէս վրդ.:

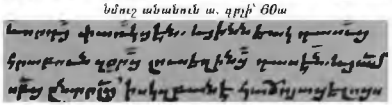
ԹԵՐԹ՝ 199 (1-199). չգրուած՝ 1ա-12բ, 14բ, 62բ, 87ա, 100բ, 140բ, 152բ, 164ա-5ա, 199բ: ՊՐԱԿ՝ 1x14+Ա-ԺԶx12 (Ա 13, է 14, ժ-ժԱ 8, ԺԴ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով, եռամաճիկ (1-14) եւ ողկուզանշան (15-199) լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (13ա-4ա, 16ա-62ա, 63ա-86բ, 101ա-32բ, 137բ-40ա), բոլորգիր (15աբ, 87բ-100ա, 133ա-7ա, 141ա-52ա, 153ա-63բ, 165բ-99ա): ՏՈՂ՝ 20-24 (13ա-163բ), 17 (165բ-99ա):

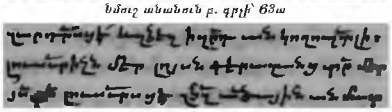
Նմուշ Ասատուր գրչի՝ 13ա

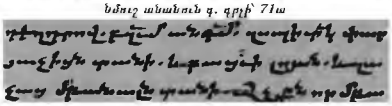
Նմուշ անանուն ա. գրչի՝ 60ա

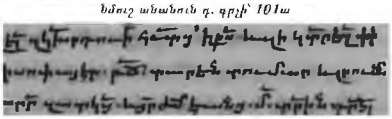
Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 63ա

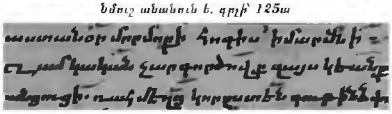
Նմուշ անանուն գ. գրչի՝ 71ա

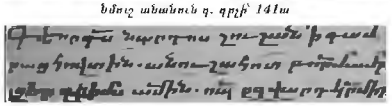
Նմուշ անանուն դ. գրչի՝ 101ա

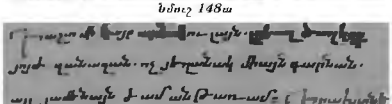
Նմուշ անանուն ե. գրչի՝ 125ա

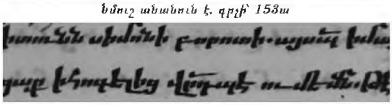
Նմուշ անանուն զ. գրչի՝ 141ա

Նմուշ 148ա

Նմուշ անանուն է. գրչի՝ 153ա

Նմուշ անանուն ը. գրչի՝ 166ա

Վրձնակ՝ բառարան. քանաքից գուռդաչոտը տեղ-տեղ գունափոխուած, յուսացնելուով խոնաութեան ենեան. փոքրիկ պատուածներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *13բ-14ա* [Լուսնացոյց. քանալի բոլորակ եւ աղիասակ] – *Ջմուտ բոլորակիս այսպէս արա՛յ. Կա՛լ գաւուրս ամսոյն եւ կիսակն, միաւորեա՛...*

Ծնթ. նկու ձեռագրերի միաւորման ժամանակի յաւելագրութիւն է:

2. *15ա-86բ* Աւրհնութիւն ի վերջ քառգի ասացեալ – *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան...*

ա. *46բ-7բ* [Աւրհնութիւն ի վերայ սեղան աւրհնելոյ] («Այս Աւաթեի վարդապետի») – *Աւրհնեացուք մեք միաբան զՀայր եւ զՈրդի եւ զՄուրբ Հոգին, / Որ նա բարեաց է պարգեւիչ, զոր վայելեն ազգ մարդկային...*

բ. *47բ-8ա* [Տաղ] – *Աստուած անեղ եւ անսկիզբն, անպարագիր եւ անվախճան, / Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգի՝ երրորդութիւն միաանական...*

գ. *61ա-2ա* Վասն հոսման ախտի, որ ըմդ բանն անցանի – *Են որ խոտելիք են...*

դ. *72ա-4ա* [Աւաթեի Սիմեոնայ Յիշատակարան Աստուածպշոնց գրոց]. – *Տէր Աւաթէ դիտող Սիմեաց, / Զուրկ եւ թափուր յամէն չնորհաց...*

3. *87բ* Անուանիւ հառաւում մանկանց, որ ի Սեբաստիայ – Դոմետիանոս... Թեոփիլոս:

4. *87բ* Անուիւ Բ֊ական (12) վարդապետաց – Դիոնեսիոս... Կիւրեղ Աղէքսանդրացին:

5. *88ա-100ա* Կտակ Մեծի ուրբաթի սգոյն, ի քան սուրբ առաքեալն, որ ասէ. Կտակ լեռ մահու հաստատուն է – *Սիմոր[ա]թիւն է մարդկան, յորժամ մեռանի ոք ի յայլ տեղիս եւ առնէ կտակ...*

6. *101ա-19ա* Հաճ[ի]մառան. Աչաց դէղ զայս առա՛ – *Զգահ աղաւնոյ...*

Ունի հետեւեալ դեղագրերը. Ականջացաւի, Ակռացաւի, Այրածի, Աչացաւի, Արծուի, Բաւախրի, Բերանացաւի, Բշտի, Բորի, Գինեհարի, Գիրուքեան, Դիպացաւի, Գոդի, Գազկացի, Դեղնացաւի, (Ախօքը՝ 106բ) Դիւահարի, Երեսի գունի, Փափաժի, Իջուածքի, Լեզուակապի, Լուծի, Խոխնձի, Ծոցի, Ծաղկահարի, Ծարաւի, Ծնգացաւի, Մկնացաւի, Կաթ չունեցողի, Կաւ ուտողի, Կնոջ արեան, Կապացաւի, Կրնկացաւի, Հազի, Հէգի, Ձայնի, Մազի, Միջացաւի, Միջմէջի, Մրսածի, Շան խածածի, Շաբերի, Ուռեցի, Պորտ կարելոյ, Սնամոքսի, Սրտացաւի, Վիրաց, Տղաբերի, Փայծաղի, Փորացաւի, Փորկապի, Փորն ուռածի, Ցեցի, Քամազ, Քնոյ, Քորի, Օձահարի (Ախօքը՝ 104բ), Օձիկ ցաւի:

7. *119ա-27ա* [Քաոմ զանազանի]

ա. *119աբ* Այս է մեկնութիւն Դեղնիխիոսի իմաստասիրի, որ ականատես եղեւ համասփիւռ ծաղկին, որ եւ բանալիք է ամենայն փական բանի... – *Տերեւն կանաչ եւ բոյոր է...*

բ. *120ա* Աւուրք պահպանութեան այս են – *Յունվար յերկուան...*

գ. *120ա* Վասն ԲԺ. (12) կենդանակերպիցն, թէ որպէս ունին զբնութիւն Դ. (4) տարերացն – *Կենդանակերպքն ամենեքեան զբնութիւն տարերացս այսպէս ունին…*

դ. *120բ* Սմանչելի եւ զարմանի է այս, թէ գիտես – *Ա՛ւ նոր կուր (=լ)պայ եւ լուայ հագիր…*

զ. *120գ-2բ* [Ի հարցմանց գրոց Դրիգորի Տաթեւացւոյ] – *Այս են է. (7) չնորհքն Ագամայ…*

է. *122բ-3բ* [Վասն եօթն մահացու մեղաց] Յաղագս հպարտութեան – *Ի հպարտութենէն ծնանի մեղք սիք…*

ը. *123բ* Այս են անուանի մարգարէից – *Մովսէս, Սամուէլ…*

թ. *123բ-4ա* Այլ պատմութիւն վասն խոզին ի պէտս մարդկան – *Արդ, խոզն է դեղ ամէն ցաւի, / եւ ինքն ի բաղում իր պիտանի…*

ժ. *124բ* [Թիւք առասաին գրեանց] – *Արտաքին գրեանք, զոր ի դաս մտանեն, այս են…*

ժա. *122բ-3բ* [Թիւք նուրբ գրեանց] – *Նրբերն լԳ. (33) գիրք է…*

ժբ. *125ա-6ա* Յաղագս տումարական արհեստին, թէ յումէք եղաւ եւ վասն ինչ պատճառի գրեցան եւ թէ յորում ժամանակի ասացաւ – *Յորժամ ծագեաց լոյս մարդասիրութեանն Քրիստոսի ընդ ամենայն երկիր…*

ժգ. *126ա-7ա* Յաղագս որմանութեան օծելոյն – *Նախ. Կոյի օծեալ, զի էջ Հոգին Սուրբ յորովայն Կուսին…*

8. *127ա-36ա* [Գանձ եւ գովասանք]

ա. *127ա* Գանձի գուներ Դրիգորի Ֆ. (3) վանկէն («Գեր») – *Գոյին անեղի, / Գոյին անմահի, / Գոյին անհասի…*

բ. *127բ-8ա* [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ Գովասանք Աստուածածնի] – *Արդ, եթէ այսպէս է, որպէս ասացաք, ապա ուրեմն՝ երանեալ է անձն Կուսին… |128ա| Այսքան բանս Յակոբ վարդապետի Ղրիմեցւոյ է:*

գ. *128ա-բ* [Գովասանք Աստուածածնի] – *Իսկ Տիրուհին սուրբ գերազանց գտաւ քան զամենայն դասս սրբոցն… Դրախտ աստուածատունկ…*

դ. *128բ-32բ* Գովասանք (Դրատաչէ) – *Ի պարս վեհից յօրինող զբանս ի գատաստանի…*

ե. *133ա-4բ* Գանձի գուներ Դրիգորի. Ֆ. վանկէն. «Երեւումեցի…» – *Երգս լաւք[բ]ժական, / Երգեմք բանական, / Երիցդ միական…*

զ. *134բ-6ա* Գանձ ի նաչատուր գունոյ. Բ. վանկէն («Թագաւոր…») – *Խորք անքննին, / Անճառ անհասին, / Հօր Արարչին եւ մարդասիրին…*

9. *136ա-7ա* Կաֆայի Դրիգորի ասացեալ

ա. *136ա* («Դրիգորի է») – *Գանձ եմ համով եւ գովելի…*

բ. *136բ* («Դրիգոր») – *Գանձ եմ համեղ եւ գովելի…*

գ. *136բ* («Դրիգորի է») – *Գանձ գեղեցիկ սուրբ Յարութեան…*

դ. *136բ-7ա* («Դրիգոր է֊ան») – *Գանձըս գրեցայ ես ի կարգի…*

ե. *137ա* («Դրիգոր») – *Գանձըս գրեցայ կիրակէի…*

10. *137ա* Կաֆայիս Կաւապետին է

ա. *137ա* («Կաւապետ ե») – *Կամիս ասել՝ գանձ եմ համով…*

բ. *137ա* («Կաւապետի է») – *Կամիս ասել՝ ասա՛ դու զիս…*

11. *137բ-40ա* Ջի՞նչ է սահման – *Սահման է բան կարճառօտ՝ յայտնիչ բնութեան ենթակայ իրին…*

12. *141ա-52ա* [Տաղ]

ա. *141ա-բ* [Տաղ «ՅԱռաքել վարդապետէ այս»] – *Յիշելով զօր մահուն, սիրտ իմ ասասին, / Յահագին ատենէն անձն իմ զարհուրի…*

բ. *141բ-3բ* Այլ տաղ ողբալի ի վերայ այր ու բեռնիս [ի Նաիսաչ վարդապետէ. ձեռ. 424, 373բ]. («Ա-Ք») – *Անցանէ մեծութիւն եւ փառք աշխարհիս, / Աւերի եւ քակտի շինուած տաճարիս…*

գ. *143բ-4ա* Տաղ Յարութեան – *Յարեաւ արքայն երկնային, / Ողեաւն ի գերեզմանին…*

դ. *144ա-բ* Այլ տաղ Յարութեան *Յարեաւ* – *Քրիստոս անմահ բնութեամբ անապական, / Եւ պահապանքն ի գոլմանէն զարհուրեցան…*

ե. *144բ-5ա* Տաղ Աստուածածնի յոյժ գեղեցիկ («Տէր եղիա») – *Տաճար եղեր անեղ Բանին, Մարիամ, Մարիամ, մայր, / Եւ բնակարան Մեսիային, Մարիամ…*

զ. *145ա-բ* Տաղ ի վերայ Աղամա ասացեալ (ի Սրիկ Կոստանդէ. ձեռ. 3595, 66բ) – *Ագամ նստեալ դուռըն դրախտին, / Լայր եւ ողբայր ողորմագին…*

է. *145բ-6ա* Տաղ Աստուածածնի («Ա-Ք») – *Անճառին խորան, / Բանին բնակարան…*

ը. *146ա-7բ* [Ողբ եւ կշտամբանք անձին, Առաքել վարդապետէ ասացեալ. ձեռ. 424, 350բ]. («Ա-Ք») – *Անթիւ չարեօք յանցեա ես, / Մեղօք աղտեղացա ես…*

թ. *147բ-9ա* Տաղ Գերզեկս – *Գերզեկս գովեալ անուն, զինուոր Քրիստոսին, / Քաջ եւ արի, անյաղթ, հզօր ի մարտ հանդիսին… / Ի թուականիս Հայկազունեաց Աբեթի զարմին, / ՌԺԴ. (1708) մերոյ տումարին, / Ի Ղարսոյ շարագրեցաւ վասն Գերզեկի…*

ժ. *149ա-բ* [Տաղ Աստուածածնի]. («Մթին Գրիգոր») – *Մայր երջանիկ լուսանըկար, / Ջրքնաղագեղ սուրբ Տիրամայր…*

ժա. *150ա-բ* Վասն երկոտասան հողմոց – *Հընչեալ հոգմունքըն զանազան, / Ի չորս կողմանց աշխարհիս գան…*

ժբ. *150բ-1ա* [Տաղ ծննդեան]. – *Երկինք երկնից իմաց արէք, / Եւ երկնայինք, դուք խոնարհեցէք…*

ժգ. *151աբ* Մեծացուցէ Աւազ ուրաթուն (Տաղ) – *Յահեղ աւուրն ուրբաթու. / Մահուան մեծի կոյս Որդւոյն...*

ժդ. *151բ-2ա* [Տաղ առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի] – *Պետրոս երազ էր [տեսեր], / Ելեալ պատմէր Պօղոսի...*

13. *153ա-63բ* Տեառն Ներսիսի Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ է Հաներուկս վասն ուրախութեան մանկանց Սիոնի

Տե՛ս Ձեռ. 1558, 370բ-87բ *Ջուխի §§* ը-թ, ժդ-ժե, ժը, ծբ, ծե, ծը, կբ-կգ, կդ, ճ-ճբ, ձա. ձգ, ձը, ղբ-ղդ, ղգ, զը-ճ, ճբ, ճը, ճժբ, ճժգ, ճիթ, ճլ-ճկ, ճլե-ճկգ, ճկդ-ճկե, ճծդ, ճծգ: *Ասի.*

ա. *153բ* Աշտարակն է – *Ամպանդման էր նա սատան...* բ. *157ա* Մաիին է – *Ի յԱստուած բանն է նըմանէր...* գ. *161ա* Կըրիեայ – *Ի յերկու սալի միջի...*

14. *165բ* Երանելոյն Ստեփաննոսի գիտական եւ աղդիւնական վարդապետի ոդոյ Յուսկանն Խրատ հատատացելոց վասն վերջին գալստեան Տեառն (միայն խորագիրը) /// *(1 թերթ կտրուած հանուած)*:

15. *166ա-3ա* Վասն Սուրբ խղոյն, որով օծաւ Քրիստոս ի տունն Սիմոնի Բոռոտի – *Այսպէս իմացեալ ի հոգելից վարդապետէ ումեմնէ, թէ, Յորժամ ծնաւ Քրիստոս...*

16. *168ա-87բ* [Բանի առակատուր]

ա. *168ա-70ա էր թագաւոր մի, եւ ոչ ունէր ժառանգ տանն...* բ. *170ա-2բ էր պատանի մի աղօթարար...* գ. *172բ-4բ էր թագաւոր մի, որ անհրաւոլթիւն առնէր...* դ. *174բ-6ա Աստ ի պատմութեանց, թէ. էին այր եւ կին մի բարի...* ե. *176ա-7բ Եւ ահա ժողովեցան ի մի տեղ ժ. (10) վաճառական...* զ. *178ա-80բ Իշխան ոմն սովորեալ ի գործս մեղաց...* է *181ա Եհարց ոմն ի հարանցն ընդ իմաստուն բժիշկ մի...* ը. *181բ-7բ* Պատմութիւն վասն ողորմութեան առնելոյ – *Գրեալ է ի պատմութեանց, թէ, է թագաւոր, որոյ աւուրք եւ ամք կենացն անցեալ էին...*

17. *187բ-99ա* [Բանի զանազանի դաղուածոյ]

ա. *187բ* [Թարգմանութիւն անուանց ԺԲ. (12) մարգարէից] – *Յովսէա՝ ընծայ Տեառն... Մաղաքիա՝ Հրեշտակ Տեառն...*

բ. *187բ* Անուանի ԺԲ. (12) ականց – *Առաջին՝ յասպիս... ԺԲ.րդ (12) ամեթիստ:*

գ. *188աբ* Գոյնի ականց եւ թէ ուր գտանին – *Սարդիոնն շէկագոյն, արիւնատեսիլ է եւ գտանի ի Բաբիլոն...*

դ. *189աբ* [Թարգմանութիւն անուանց նահապետաց եւ այլոց] – *Նահապետ՝ ցեղապետ կամ սկիզբն ազգի... Անդրէաս՝ քաջագոյն:*

ե. *190աբ* [Հարցմունք եւ պատասխանիի] – *Հարց. Քանի են գիրք, զոր ժողովեաց Պտղոմէոս Փիլադելփոս: Պատասխանի. Գ. (4) բիւր եւ Գ. (4) հազար եւ Ը. (8) հարիւր եւ ԼԲ. (72)...*

զ. *190բ* Դիր անուանց – *Ուղղական, հոլովական...*

է. *190բ* [Ոտանաւոր գաղտնագիր] – *Արդ, կամէիր ի մեմէ / Քաւի, յաւի, փէ՝ մինչեւ ի քէ... (3 տուն)*

ը. *191ա-2բ* [Նկարագիր դիմացն Քրիստոսի] – *Եւ գիտելի է, զի այնչափ գեղեցկութիւն ունէր Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս...*

թ. *192բ-7ա* [Մաղթանք առ սուրբ Աստուածածնին. «Ա-Ք»] – *Աստուածածնին ամէնօրհնեալ, / Ընդպաղատանըս մեր ընկալ...*

ժ. *197աբ* Ցաղագս ցուցաներոյ գալառաց – Դարանաղեաց *գաւառն՝* Կամախ... Գոգովիտ՝ Դարաւնս:

ժա. *197բ-9ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիի] – *Հարցումն. Ուստի՞ լինէր հացն Առաջաւորութեան: Պատասխանի. Աւրէն էր, որ ամենայն մարդ յիւր արտն ի տես երթայր...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

13ա Ովաղիկ մի տեսի, նա վարդագոյն էր,
Բայց տերեւըն վեց, որ գոյնզգոյն էր,
Տեսլեամբ գեղեցիկ, որպէս նուռնքէր,
Հոտով քաղցր եւ սուրբ Տոգիոզ (=Թիգոր) նման էր:

Արդ, հաշիւն ասեմ, որ եւ քաջ գիտես,
Խնդրողաց ըզսա ըստուգիւ յայտնես,
Վասն այն որոնեցի ժ.ն հազար ես,
*Առեալ Ո.ն, յԻնէն, Ջալիւն ինձ ասես (10626)**:
Գծեր Խմայիլ, երբ Թիւն էր հազար,
Առեր ձէ եւ կեն, դու Այբէն ուսար (=Ռձկ.՝ 1712),
Անարժան ես, ով պիկար եւ յոյժ ես յիմար
Կոչիս՝ տէր Աստուտուր, հայր քո է Ղազար:
Այլ եւ ստացող այս տուղ գըրի,
Իր վեց տառիւք անուն կոչի,
Նումՙ առաջին Մէնՙ է վերջին,
Իր համարով վերաբերին՝
Յինն հազար Թվով ի լի,
Այլ եւ Նու, ժէ, Քեն աւելի,
Այսքան Թիւս, որ շարաբարթի
Լինի անուն վարդապետի (=Ներսէս):

Տե՛ս Ա. Աբրահամյան, Հայկական ծածկագրություն, Երեւան, 1975, էջ 288:

**ո Գրիգորո անուան տառերի գումարը հաւասար է 10626-ի:*

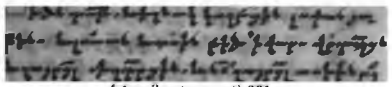
ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺՐ. դար

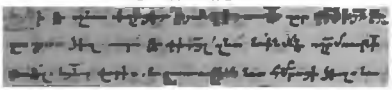
ԳՐԻՉ՝ Սուրիաս աբեղ. Վարսեցի, Ամասունի:

ԹԵՐԹ՝ 233 (200-432). չգրուած՝ 210բ, 274բ-82բ, 327ա-42բ, 386բ, 418բ-26բ, 431ա-2բ: ՓՐԱԿ՝ Ա-ԺԳ×12 (Ա չիք, Ը 11) +Ա-Դ×12 (Դ 8)+5×12 (Դ 8, ե 2): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16×11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12,5×7,5): ԳԻՐ՝ նոտագիր՝ (Սուրիաս գրչի՝ 200ա-326բ, ասմունի՝ 343ա-418ա, յատելագրողի՝ 427ա-30բ): ՏՈՂ՝ 24 (Սուրիաս գրչի), 21-22 (ասմունի):

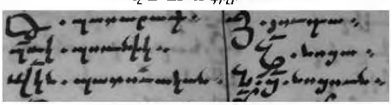
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԶԱՐԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, դեղին:

Նմուշ Սուքիաս գրչի՝ 201ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 355ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 427ա

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից պակասաւոր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *200ա-418ա* [Քանի զանազանի՛]

1. *200ա* [Նախերգան ///] – *եւ ձեռն արկեալ ի բանս առաջի եդեալ, որ ասէ. Վստահացեալ յուսա քաջութեամբ...*

2. *200բ-10ա* [Մեկնութիւն սահմանացն Դաւթի]

Տե՛ս ձեռ. 55, 396ա-405ա. ա/*200բ-1ա*: բ/*201ա*: գ/*201բ-10ա*:

3. *211ա-23բ* Գոյոսի իմաստասիրի Տարօնեցոյ վարդապետի հօսուք ընդդէմ չարաչար երկաբնակաց: Պատասխանի Հոռոմոց թղթոյն – *Մաստուածոյ անձինն եւ մեծն յառաքելոց սուրբն Գոյոս գրէ...*

4. *223բ-40բ* Նորին տէր Առաքելի Սիւնեաց եպիսկոպոսի ի տեսութիւն բանին, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի – *Զի՞նչ է որ ասէ Ամենայն չար տանջելի: Պատասխանի. ի վերայ այսր բանի ՀԳ. (33) ինչ խնդրելի է...*

5. *241ա-3բ* Դաւթի փիլիսոփայի Առածի ե...

Տե՛ս ձեռ. 464, 184ա-7բ. ա/*241ա-2ա*: բ/*242ա*: գ/*242բ*: դ/*242բ-3ա*: ե/*243ա-բ*:

6. *244ա-5ա* [Դաւթի Անյաղթի] Վասն բաժանման – *Ամենայն որ միանգամ բաժանեալ գոյ յայլոց գոյից...*

7. *245ա-9բ* Համառօտ վերլուծութիւն Պորփիւրի դժուարալուծիցն, ի յերկասիրութեան մեծ հռետորին Հայոց Յոհաննու Որոտնեցոյ Հարց. – *Զի՞նչ է սահման ընդհանրին: Պատասխանի. Ընդհանուր է մի թուով ըստ տեսակի բազմաց ընկալեալ...*

8. *250ա* Նախերգան սրբոյն Ստեփաննոսի... – *[Մ]այծառ եւ հրաշալի է խորհուրդ տօնիս...*

9. *250բ-70ա* Նախերգամբ արարեալ վարդապետաց սրբոց ի տօնս տէրունականս... հաւաքեալ նուաստ անձին Աւետիք բանի սիրոյդ: Եւ առաջինս. Յաղագս Մննդեան... – *[Մ]նակիցքն բանն ի սկզբանէ գոյին...*

10. *270աբ* [Նշխարաւ վանիցն Ինճակենաց] – *Ի Սուրբ Կարապետ, որ է Ինճակենաց տէզին, է եդեալ ձեռամբ սուրբ Լուսաւորչին՝ զաջ թիկն մինչեւ զարմունկն...*

11. *271ա-4ա* Երանելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսապետի Յաւուր Յայտնութեան եւ Մկրտութեան Տեառն մերոյ – *Յիսուսէ աշխարհի յայտնեցաւ եւ զանգարդ աշխարհս զարդարեաց...*

12. *283ա-307բ* [Օրհնութիւն յետ հարոգիչ] – *Այժմ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան...*

13. *308ա-26բ* Ի Գրոց պատճառաց Արիստոտելի կամ որպէս ոմնից (այսպէս) թվի՝ Պորկիի

Տե՛ս ձեռ. 110, 351բ-69բ. Նխբ/*326բ*: ա/*308ա-9ա*: բ/*309աբ*: գ/*309բ-10ա*: դ/*310աբ*: ե/*310բ-11ա*: զ/*311ա-2ա*: է/*312աբ*: ը/*312բ-3բ*: թ/*313բ-4ա*: ժ/*314ա-5ա*: ժա/*315ա*: ժբ/*315աբ*: ժգ/*315բ-6ա*: ժդ/*316աբ*: ժե/*316բ-7ա*: ժզ/*317աբ*: ժէ/*317բ-8ա*: ժը/*318աբ*: ժթ/*318բ 9ա*: ի/*319ա-20ա*: իա/*320ա*: իբ/*320աբ*: իգ/*320բ-1ա*: իդ/*321ա-2ա*: իե/*322աբ*: իզ/*322բ-3ա*: իէ/*323ա*: իը/*323աբ*: իթ/*323բ-4ա*: լ/*324ա-5ա*: լա/*325ա-6ա*: լբ/*326աբ*:

14. *343ա-4ա* Յիշատակ տաճիս գտողի տեառն Ներսէսի, գեհեռնչակ վարդապետի, զոր գտեալ ի Մեծն Անիոխ, գրեաց գսա ի լուսաւորութիւն հոգւոց (Յիշատակարան թարգմանութեան Մեկնութիւն Յայտնութեանն Յովհաննու, տե՛ս ձեռ. 1350, 322բ) – *Ես՝ Ներսէս նուաստս ի Քրիստոս... Թարգմանեցաւ... ի թվիս Հայոց ՌՃԻ. (1179)...*

15. *344ա-82ա* Տեսութիւն պատմութեան բանից ննջման սրբոյ աւետարանչին Յոհաննու Աստուածաբանի, առաքեալ սրբազան առեպիսկոպոսին Տարսոնի Ներսէսի, ի խնդրոյ եպրօ ուսմամբ

– *344ա-6ա* [Յառաջաբան] – *Գիր քոյոյ պատուականութեանդ միանգամ եւ երկիցս, Հա՛յր սուրբ, եհաս առ իս...*

– *346ա-82ա* [Մեկնութիւն] – *Բան, էր ընդ եղբարսն... Մեկնութիւն, Էր ասէ եւ թէ յորում տեղոջ կամ ի քաղաքի ոչ նշանակէ զյիշելն...*

16. *382բ-6ա* Ի խնդրոյ տեառն Համազասպայ եւ վարդապետին Գրիգորի, ի հաւաքումն մեկնութեան սրբոց առաց եղիչէի, Յոհաննու եւ զոր տեսանիք յանց իւրսն ի տառապելոյ Վարդանայ (սկիզբն Մեկնութեան ճգմամատենին) – *Հաւատարիմ գանձուցն Աստուծոյ... եւ գայսմանէ հրաշալին Մովսէս ճառէ, զոր յԱստուծոյ ուսեալ, ասաց. Ի սկզբանէ էր Բանն:*

17. *387ա-418ա* Յոհաննու Որոտնեցւոյ հայ հռետորի եւ արդիւնաբան բարուեպետի արարեալ ի բան մարգարէին, որ ասէ. Աղդարութիւն Տեառն ուղիղ են. եւ այլն – *Բէր յետ ելանելոյ ի գագաթն լերանց աստուածաբնակ Սիւնէք եւ Քորեքայ...*

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԹՂ. դ.

1. *430բ-427ա (վերջից առաջ)* [Մեկնութիւն նրա-նագրաց] — *Օո-աստպարէզ. Հօ-Ա՛բրահամ... գ-պատե-բազմ, ւգ-պատգամ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

270ա Ա՛հ, աղալէմ գեղկեզիս յիշել եւ մեղաց խոցուԹիւն խնդրել:

326բ Դուրնաքեայ բանս քարմանեալ ի յատինա-ցւոց բարբառոյ ի հայ լեզու, ձեռամբ Լեհցի Ստեփա-նոսի կրօնաւորի: Որ եւ չնչին, յետնեալ՝ աբեղայս Սու-րիաս, տեղեաւ Ղարսեցի, հանդիպեալ իմ իմաստահեղ բանիս, մեծաւ ըղձիւ ծրեցի ի փառս Քրիստոսի:

2191
ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

(Բաղկացած է 2 տաւարեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 193+1 (կրկն.՝ 65): ԿԱՋՄ՝ գրչվազարդ մուգ կարմիր կապի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակի, ատամնոր՝ գրչվազարդ կռաս:

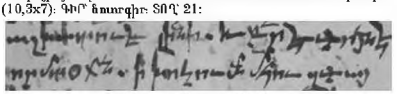
ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. կազմի կաթին թերեանի Ռեծուած, եզ-րերը՝ մաչուած, մեքենագործուած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

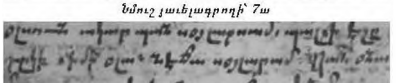
ՄԱՌՏԻՆ **ՌՃՂԶ. – 1687**

ԳՐԻՉ՝ Բգնատիոս դպիր (սրկ.):

ԹԵՐԹ՝ 115 (1-115)+1 (կրկն.՝ 65). չգրուած 1ա: ՊՐԱԿ՝ 1x10 +Ա-2x12 (Ա, Գ 11)+3x12 : ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով (1-10 յե-տագային յաւելեալ): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 16x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,3x7): ԳԻՐ՝ ճուտգիր: ՏՈՂ՝ 21:

Նմուշ յաւելագրողի՝ 7ա

Նմուշ Բգնատիոս գրչի՝ 22ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. խոնաւութենից գրաւչոտր գունագոյ-նուած, տեղ-տեղ թանաքի ճասպաղած եւ դժուարընթեռնելի, լու-սանցներում փաթրիկ պատռտուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *11ա-33բ* Կտակ Աւագ ուրբաթու, ի բանն, Կտակ յետ մահու հաստատուն է, թարգմանեալ տա-ճիկ բարբառ ումեմնէ /// — *Առաքի օլմիշտուր պու տու-նեանէն իւզրնտայ ինսանայ հայան քի...*

2. *34ա-47ա* Մեծի Աւագ ուրբաթին Ոդր ի վերայ խաչելութեանն Քրիստոսի — *Սովորութիւն է մարգկան յորժամ մեռանի ոք ի յայլ տեղիս եւ առնէ կտակ... //, 47ա «...նաեւ զԱրիմեցի Յակոբ վարդապետն, որ բա-զում աշխատութիւն կրեաց ի շինումն տղբիս...»:*

3. *47ա-57ա* [Քարոզ ի բանն]. Այր ոմ եթէ կամիցի աշտարակ շինել... — *[Դ]էմք առակիս այսպիսի տան կարծիս...*

4. *57ա-64ա* Այլ իմն հոգեւոր խրատ աշխարհա-կանաց եւ հաճանալից — *Ծանի՛ք, սիրեցեալ որդի՛ք մեր, զի գրեալ է առաքելն Յակոբոս...*

5. *64բ-71ա* Նորին [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] առա-ջին քարոզ Վասն հաւատոյ, ի բանն, որ ասէ Առա-քեալ յերեսկեցւոց. Հաւատալ պարտ է... (Ամառան ԺԲ.) — *[Հ]աստուածապաշտութեան օրինակ յերից իրաց ուսուցանէ...*

6. *71ա-9ա* Տեսին Աստուածածնայ — *[Ի] միում յաւուր երթեալ սուրբ Աստուածածնին ի լեառն Զիթե-նեաց...*

7. *79բ-80ա* [Խրատ] — *Ի յորից իրաց վերչին չար է...*

8. *80ա* [Հանելուկ հայատառ թուրերէն] — *Պիր կումիշտան սալայ կօրտում...*

9. *81ա-95ա* Այս է Աշխարհացոյց. Օգնեա՛ ինձ Սուրբ Հոգի [Վարդանայ վարդապետի]

Տե՛ս անդ. 20, 251ա-7ա. ա/81ա-2բ, բ/82բ-3բ: գ/83բ-9բ, դ/89բ-95ա:

10. *95ա-111ա* [Աշխարհացոյց Մովսիսի Խորե-նացւոյ]

ա. *95ա-8բ, 102ա-3բ* [Հատած Ա. — *Յաղագս աշ-խարհագրութեան յաստուածային գիրս ոչ ուրեք...*

բ. *103բ-6ա* Աշխարհագիր. հատոր Ե. — *Քանզի գլուխականաւն...*

գ. *106ա-7ա, 99ա-100բ* Աշխարհ Եւրոպիոյ Սպա-նիա է Գ. *(3)* անկիւն...

դ. *100բ-2ա, 96բ-7ա* Աշխարհ Լիբիայ — *Մաւրի-տանիա, որ տարածի ի Սեխտ...*

ե. *97ա-9ա, 107ա-11ա* [Աշխարհ ընդհանուր Ասիոյ] — *Բաժանի ընդ Եւրոպիա ի կողմանց կող-մանս... եւ յարքայանիստ Վաղարշապատ քաղաքի: Ահա կատարեցաւ ամենայն Հայի:*

Քաղուածող եւ խոտն ընդօրինակութիւնս Հմմտ. «Աշխար-հացոյց», Վենետիկ, 1881, էջ 5-34:

11. *112ա-3բ* [Պատմութիւն Մահմետի եւ ///] — Մահմետ *յաւուր միում կատարէր զառաւօտեան աղօթսն...*

Սկզբում Ծ տող եղծուած եւ անընթեռնելի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

33բ Ա՛վ ընթերցողք, յորժամ ընթեռնուք զսա, մի Տէր ողորմիայիւ զիս՝ մեղուցեալ Թգնատիոսս յիշեցէ՛ք առ Տէր, եւ զուսք յիշեալ լիցի ի Տեառնէ. ամէն:

64ա Որ եւ ազատեսցէ զմեզ Քրիստոս Աստուածն մեր յամենայն չարեաց, եւս առաւել՝ զմեղուցեալ Իգնատիոս. ամէն:

79ա Մանաւանդ զծօղ սակաւ գրիս՝ զմեղուցեալ Իգնատիոս սարկաւագս, որ անուն սարկաւագութեան ունիմ եւ գպործ՝ ոչ, եւ գհայրն իմ զվազար վարդապետեան, եւ զմայրն իմ զկալլին, եւ զայլ ամենայն ննջեցեալսն. ամէն: Արդ, գրեցաւ սայ ի թվականիս Հայոց ՌՃԼԶ. (1687) ի քաղաք Մատուին, ի վանքն Սուրբ Յովաննէս:

111ա Գրեցաւ Աշխարհացոյցս Ձեռամբ յամենամեղ Իգնատիոս գպրիս, ի թվականիս մերոյ ՌՃԼԶ. (1687), ի քաղաքն Մատուինու, ի վանքն Յովհաննու Մկրտչին եւ Սուրբ Աստուածածնին: Ով եղբա՛յրք, գիտեա՛, որ կու մեղադրէք վասն պակասութեան բանիս եւ սղալութեան գրիս, ապա կու ժտեմ ի յընդհարձողացդ ոչ անմեղադիր լինէք, զի օրինակն այսպէս էր... եւ ինձ մեղաւորիս ոչ գոյր շնորհք Հոգւոյն Սրբոյ, զի Հոգին |111բ| ընդ մաքուրսն բնակի եւ ընդ արդարսն հանգի, զի որպէս ի յիս եղկելիս հանգի, դու, որ մարդ ես հոգեղէն, զի որպէս թողու զլոյս տեղն եւ զմաքուր եւ երթաս բնակիս ի մէջ ագբի եւ ի խաւար տան, այլ ընդ լոյսն բնակիս: Եւ այսպէս եւ Հոգին Սուրբ լոյս է եւ ի լոյսն բնակի, մաքուր է եւ ընդ մաքուրսն հանգի, անեղ է եւ զամենեսս սիրէ, որ է արդար, որպէս մարգարէն Դաւիթ ասէ. Արդար է, որ գարդարութիւն սիրէ, ապա զի՛արդ ի յիս խաւարեալս բնակի, զի՛արդ ի յիս ժոհահոտեալս հանգի, որ բիւրապատիկ չարէօք գհոգիս աղտեղեր եմ: Զի որպէս ի յիս մեղաւորս բնակի, որ գհոգիս եւ զմարմինս ագգի-ագգի չարեօք լցեր եմ եւ կեր անքուն որդանցն եմ պատրաստեր: Արդ, աղաչեմ գձեզ, ով քահերձողք, փոխանակ մեղագրանացն, գիս ի ձեր յաղօթիսն յիշեցէ՛ք: Ինձի թէ Հոգին Աստուած եւ ամենեցուն առատ բաշխողն, որ հանգեաւ ի մարգարէսն եւ ի սուրբ առաքեալսն, հանգիցէ եւ ի յիս՝ մեղուցելոյս, եւ մաքրեսցէ գհոգի եւ գմարմին իմ: Եւ գհայրն իմ զվազար վարդապետն, որ է առաջնորդ քաղաքիս Մատուին, զի եւ Տէրն Աստուած տացէ իւրն լերկար կենօք եւ բարեաւ եւ խաղաղութեամբ վայելել տացէ իւրն եւ պահեսցէ զինքն անսասան մինչ ի օրն վաղճանի, եւ նորին սուրբ աղօթիւքն պահեսցէ եւ զիս. ամէն:

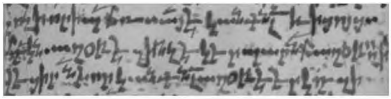
ՁԵՌԱԳԻՐ Բ

ԿՏՈՒՑ ԱՆԱՊԱՏ, ԱՄԻՐԴՈՎԼՈՒ ՎԱՆՔ

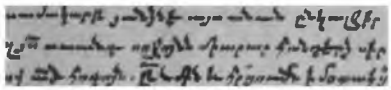
ՌՃԼԶ–ՌՃՁԸ. – 1696–1708

ԳՐԻՉ՝ Մատուրոս վրդ. Համթեցի:

ԹԵՐԹ՝ 78 (116-193, օգտագործուած է Ա. ձեռագրի նախապէս չգրուած թերթերը՝ 114բ-5բ). չգրուած՝ 193ա: ՓՈՒԼԿ՝ 12x6 (ծ 12): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 16x11: ԳՈՒՆԹԻՒՆ՝ միասիւն (12,5x8,2): ԳԻՐ՝ նուրգիր (գրչափոխութեամբ): ՏԱՂ՝ 17-28:

Նմուշ 127ա

Նմուշ 160ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. խոնաւութենից գրադարտ գունափոխուած, տեղ-տեղ թանաքը ճապաղած, լուսանցներում փորիկ պատռուածքներ:

ԾԱԹ. Ձեռագիրը հիմնականում գրուած է 1696ին Կարուց անապատում, ապա 1697-1708 թթ. լրացուած Ամրոցոյց, Երուսաղէմի եւ Ախտոյ վանքերում:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Բանիւ զանազանիւ]

1. *114բ* [Վասն ագի] – *Թէ Բ. նոկի աղ առնուս եւ Բ. նոկի ջուր...*

2. *114բ* [Վասն գարեան շաղի] – *Դարձեալ գարեան շաղն ոչ թէ յամպէն է...*

3. *114բ* Վաճական վարդապետի – *Հաւատն ի Հօրէ սկսեալ յՈրդի եւ ի Հոգի վերադերի...*

4. *115ա-6ա, 117բ, 118ա* [Շարականացոյց] – *Յորժամ Օրհնութիւն մարտիրոսաց ասեն, ԱՉ կցորդն այս է...*

5. *116բ-7բ* Պատմութիւն Հալպայ Բաճանային, որ ի ժամարարութեան ժամանակին հրաշագործեցաւ մէջ ատենին Հալպայ – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս հրամայէ իւր սուրբ Աւետարանն...*

6. *119ա* [Կարգ Աղուճացիոց շաբաթուն] – *Աղուհացից Դ. շաբթին սկսին Տէր ամենակալն...*

7. *119բ -20բ* Յանք եւ պատճէն համառօտ առ ի ցուցանել գնշանաւոր ճառերն վասն դիւրաւ գտանելոյ զոր պիտոյ Նարեկացոյ գրէն ինչ փոխ ոչ լիցի – *Առաջին ճառն քաղցր եւ բազմախորհուրդ է...*

8. *121ա* Առակատիր փակ բանի իմաստնոց առաւել – *Մարդ առանց մեզայ, ծով առանց կենդանութեան...*

9. *121աբ* Այս է պատմութիւն Փարէզ Բաղաճին, որ Ֆռանկստան է – *Ջոր լուաւ մեծ արքայն տաճկաց Խոնդքարն...*

10. *121բ* [Վասն ազգազ մոգուցն] – *Մելքոն պարսիկ...*

11. *121բ-2ա* Այլ կերպիւ բաղաճն, որ ոչ յայտնի են աշխարհաբար – Ակռակաճղ, Մծբին... Փիլիպոպօլիս *(19 անուն)*:

12. *122ա* Գիրն, որ գրեցաւ ի վերայ պատին... *Մանէ, Թէկէլ, Փարէզ...*

13. *122ա* Առակատրճն Դուկասու – *Ոմանք լեալ ասէին եւ կէսք՝ լինելոյ…*

14. *122ա* Յերուսաղեմացոց եկեղեցոյն – *Նախ ձեռնադրութիւն յառաքելոցն…*

15. *122աբ* Յիսուսի Քրիստոսի Ծննդեանն – *Ի Բեթղեհէմ ծնանի…*

16. *122բ* Յաղագս կշտոցն – *Տաղանդն անուն կոչի եւ է կշռով ՃԻԲ. (125) լիտր…*

17. *122բ-3ա* Հաւցմունք եւ պատասխանիք – *Հարց. Թէ ո՞րք են ԻԴ. (24) մարգարէքն: Պատասխանի. Մովսէս, Յոր…*

18. *123աբ* [ժամանակագրութիւն] – *Ի թվականին ՊԼԲ. (1386)* Լանկի-Թամուրն *եկաւ* Թավրէժ… *Թվականին Քրիստոսի ՉՄԱ. (751)* Փորւ Մահմէտ *էառ զՀայս…*

19. *123ա-41ա* Յաղագս երկնային շարժման, Յովաննէս վարդապետի Երզնկացոյ արարեալ ըստ խնդրոյ պարոն Վախթանկա

Տե՛ս նեռ. 529. 149ա-66բ. *Նխբ/125ա (հատուած)*: ա/*128ա-9ա*: բ/*129ա-30ա*: գ/*130աբ*: դ/*131ա*: ե/*131ա-2ա*: զ/*132աբ*: է/*132բ-3բ*: ը/*134աբ*: թ/*134բ-5ա*: ժ/*135ա-6բ*: ժա/*137ա*: ժբ/*137բ*: ժգ/*137բ*: ժդ/*137բ-8ա*: ժե/*138ա*: ժզ/*138ա*: ժէ/*138աբ*: ժը/*138բ-9ա*: ժթ/*139ա*: ի/*139ա*: իա/*139աբ*: իբ/*140աբ*: իգ/*141ա*:

Տե՛ս տպ. Նոր նախիջեւան, 1797:

20. *141ա-3ա* Անանիայի Շիրակացոյ ասացեալ Վասն արեգական. օրինեալ է Աստուած – *Արդ, ասացի եթէ նիւթ յամանոյ արեգականն…*

21. *143ա-5բ* Հարցումն Բարսեղի եւ Գրիգորի – Բարսեղ *ասէ. Յորժամ ոչ երկինք կայր եւ ոչ երկիր…*

22. *145բ* [Եղանակ վարդապետութեան] – *Եղանակի վարդապետութեան Դ. (4) է սահմանական…*

23. *146ա-50բ* Հարցմունք ընտիր եւ սիրատի Վանական վարդապետէ եւ եզնկ վարդապետէ եւ այլոց գրոց – *[Հարց]. Զի՞նչ է, որ ասէ. Որոնեալ է փայտն, որով լինի արդարութիւն: Պատասխանի. Փայտն նոյի տապան է…*

24. *151աբ* Ագադրոն անյաղթ փիլիսոփայն ասացեալ Վասն ժամանակին… – *Յետ այս ժամանակին թագաւորեցէ Կոստանդինաւոս…*

25. *152ա* Այս է նեւ վակասին Անառոնին եւ ականց անունն – *Սարդիոն… բիւրեղն:*

26. *152ա-3ա* [Գումաւորութիւն ականց] – Սարդիոնի՝ *չիկագոյն է եւ արիմնատեսիլ…*

27. *153ա* [Նմանութիւն մարգարէից ի Քրիստոս] – *Եւ արդ, Յովսէփ բազում կերպիւ նմանէ Քրիստոսի…*

28. *153բ-4բ* [Վասն Մովսէսի] – *Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ջի՛ գոյես առ իս…*

29. *155ա* Այս է գիր եւ մատենեհարն, զոր գրեաց Յիսուս եւ առաքեաց Աբգարու – *հ, ս, ք, է, վ, ի, բ…*

30. *155աբ* [Վասն Շուրբ իւտուզ աստեղան] – *Աստղ մի կայ՝ Շուբր իւտուզ ասեն…*

31. *155բ-6ա* [Վասն թանամի, ներկի եւ մագաղաթի] – *Ջնւի դեղնուցն յամէն թանաք խառնէ…*

32. *156բ* Վիճակ առաքելոցն, ի Կղեմա գիրն – *Ասացեալ է Պետրոս առաքեալն, թէ. Յետ վերացման Տեառն…*

33. *157աբ* [Դուշակութիւնք] – *Թէ կամիս գիտել վասն սերմանց, թէ որն բուսանի…*

34. *158ա-61բ* Բանի գովեստից: Պղտի յառաջ գրէ – *Ի գերապետական գլխոյն գերապատ լեալ…*

35. *162ա-3ա* [Վասն աստուածային օրհնութեանց] – *Աստուածային աւրհնութիւնն բազումք են, բայց գլխաւորքն Ը. (3) է,…*

36. *164ա-5ա* [Գրիգորի Նարեկացւոյ] Վերստին յաւելուած… (Բան Ղե.) – *Արեգական արդար…*

37. *165ա-6բ* Աղերս մաղթանաց… Գրիգորի վասն սուրբ Աստուածածնի (Բան ՁԱ.) – *Ընդ Աստուածածնին…*

38. *167ա-91բ* [Գարոզք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Տե՛ս Ամառաձ ետ. տպ. 1741. Ա-ԼԲ/*յիք*: ԼՐ/*167ա-9բ, 176ա-7ա (170ա-5բ տե՛ս 39)*: ԼԹ/*177բ-81ա*: Ձ/*181տբ, 190ա-1բ (վրջ. համառօտուած: 182ա-3բ տե՛ս 40)*: ՁԱ-ՃԽՁ/*յիք*: ՃԽԹ/*184ա-6ա*: ՃՄ/*186ա-7բ (188ա-9բ տե՛ս 41-42)*: ՃՄԱ-ՃՁԸ/*յիք*:

39. *170ա-5բ* Թագաւորք ապաշխարութեան – *Բշ. Թագաւոր յաւիտեան: Լո՛ւր մեզ, Տէր Աստուած, փրկի՛չ մեր…*

40. *182ա-3բ* Քարոզ ընտիր վասն ողորմութեան, գեղեցիկ եւ պատուական, [ի բանն]. Տո՛ւր ողորմութիւն եւ ամենայն ինչ ձեր սուրբ եղիցի – *Տէրն [մեր] Յիսուս Քրիստոս[ի] Աւետարանին լուիցաք մեք…*

41. *188ա* Քարոզի նախերգաճ – *Երանելի բնութիւն եւ անսահման էութիւն…*

42. *189աբ* Աղուեսացից միջիճերէն սկսին, օրն Ա. տուն ընդ արեւագալոյն ասեն: Բշ հրեշտակաց – *Հոյլք անմարմնականք…*

190ա-1բ տե՛ս 38:

43. *192ա* [Կանոն ննջեցելոց] – *Աստուած անճառ… Սարկաւագն ասէ. Ձհրեշտակ խաղաղութեան…*

44. *192բ* Ձաքարիայ ԺԴ. գլխովն, ԺԲ. համարն – *Եւ այս են հարուածք…*

Գրչից՝ «Այապես գրեցաք հոկտեմբերի ԻԲ.»:

45. *193բ* Յաղագս Յիւ (= Բեռակառնութիւն) – *Ամենայն հրամայական ոչ է պիտոյ յի…*

Բ. ՅԱԽԵԼԱՒՐԻՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

1. *1բ-2ա* [Հաւցմունք եւ պատասխանիք]: Վասն գողոց – *Ջի՞նչ է գողն: Պատասխանի. Զորիւք իմանի…*

Նոյն ձեռքը կայ. 5բ-14ա, 34ա, 80բ-3ա, 113բ-30ա, 161ա-5ա, 188բ յգրուած թերթերի կամ գրուած թերթերի տողին լուսանցքներում։

2. *2բ-5բ* Նորին [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] այլ Քարոզ առաւօտու, ի բանն... Ի գիւերացս... (Ամառան Զէ.) — *Արարիչն Աստուած զժամանակ կենաց մարդկան...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

133բ Յիշեցէ՛ք աղօթք ձեր զբազմամեղ եւ յոգնաբիծ, նուաստ ծառայ եւ Համթեցի Մարտիրոս վարդապետս, որ գրեցի թվին ՌՃԼԸ. (1696), Կոստւցայ անապատիս եւ ձեռամբ իմով։

136բ Եւ գիա՛ մեզաւոր Մարտիրոս վարդապետս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք. ամէն։ Թվին ՌՃԼԸ. (1696) Հոկտեմբերի Գ. (3), օրն շաբաթ։

139բ Գրեցաւ թվին հայոց ՌՃԼԸ. (1696) հոկտեմբերի Դ. (4), ձեռամբ մեղսամած եւ վրիպեալ, յոգնաբիծ Յամթեցի Մարտիրոս եււէթ անօսամբ վարդապետ, թէ օրինակէդ եւ թէ ընթեռնուք՝ յաղօթս ձեր յիշեցէ՛ք հանդերձ ծնօղօք իմովք։ Աստուածն յամենայնի ձեզ այլ արքայութիւնն պարգեւէ, մեզաց թողութիւն շնորհէ. ամէն։ Հայր մեր յերկինս (Նման՝ 140բ)։

143ա Գրեցաւ թվին ՌՃԼԸ. (1696), Կոստւցայ անապատիս, հոկտեմբերի։

166բ Գրեցաւ ձեռամբ յոգնաբիծ եւ վրիպեալ՝ Համթեցի Մարտիրոս եււէթ անօսամբ վարդապետ, թվին ՌՃԼԸ. (1696), Հոռի ամսոյն, Կոստւցայ յանապատն։

175բ Գրեցաւ ձեռամբ բծաւոր եւ մեղապարտ Մարտիրոս վարդապետէ. Թէ ողորմեա մի ասէք, Աստուած ձեզ եւ մեզ ողորմի ասէն. Թվին ՌՃԼԸ. (1696)։ Զի յոյժ մեզաւորիմ. լինի թէ բոլորով սրտիւ գոլ խնդէք եւ յիշէք ձեր մաքրափայլ աղօթքն՝ արարչագործ Աստուածն եւ Տէրն յամենայնի գոլ շարժի եւ ողորմի մեզաւորիս եւ յերկնից արքայութիւնն առհասարակ ամենեցուն ձեզ եւ մեզ. ամէն։ Հայր մեր յերկինս։

192ա Եւ զմեզաւոր գծոյս յիշեա՛ եւ թողութիւն մեզաց Աստուծոյ հայցեա՛ց։ Անմեղադիր կացե՛ր գրոյս, անպատշաճ ժամու գրեցաւ՝ ՌՃԼՋ. (1697), սեպտեմբերի ամսոյն եւ խալի պահոցս, ձեռամբ՝ Յամթեցի Մարտիրոս վարդապետէ, Ախիրդօղա վանքն։

117բ Գրեցաւ պատմութիւնս թվին ՌՃԽԷ. (1698), սեպտեմբեր ամսոյ ԻԳ. (23), ի վանքն Քարնոսիայեաց Սուրբ Աստուածածնին, ի Մարտիրոս գծողէ։

189բ Գրեցաւ թվին ՌՃԼԲ. (1699), մարտ ԺԶ., մենաստանին Սուրբ Աստուածածնայ։

120բ Յանկ նաբեկայ գրգին գրեցաւ ի թվին ՌՃԽԹ. (1700) մայիսի ԺԲ. (12), օրն կիրակի։ Նոյն կիրակիս վաղճանեցաւ տէր Ստեփանոս սուրբ քահանայն, աւագն Սուրբ Կիրակոսոյ քահանայիցն. որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի։ Տէր Աստուած մեզ ողորմեացի. ամէն։

192բ Դարձեալ ծանիք, եղբայրք իմ, այս գրգի վերայ շատ խօսք եղեւ. Բ. (2) աբեզայ կամէին գիրքս առնուլ, միոյն տվաք, վասն այն, որ հանապազ յիշէ զիս եւ զիմ ննջեցեալս ի սուրբ պատարագն, եւ ուրիղ սրտով յիշէ զիս եւ յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ. ամէն։ Գրեցաւ թվին ՌՃՁԶ. (1707), Սեպտեմբերի է. (7), օրն կիրակի, ձեռամբ՝ Տիգրանակերտացի Մարտիրոս վարդապետ, ի վայելումն յեռուսաղեմացի Սիմէոն վարդապետին։ Ախթալ վանքն եղեւ այդ։

191բ Թվին ՌՃԾԷ. (1708) թգբու (՞)։

117բ Գրեցաւ հոկտեմբեր Իե. (25), օրն շաբաթ, յերուսաղէմ։

2192
ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

ԹՒՐԹ՝ 252-2 (տե՛ս Պանդպանակ)։ ԿԱԶՄ՝ դեղտեաղաղ շաղաճանչագոյն կաշի, միջակը՝ տավտակ, աստառը՝ թուղթ. լուսանցազարդերը՝ կարմիր։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (թ. 1)+1 (թ. 252), թուղթ (մտան կազմաստառի)։

Վիճակ՝ բաւարար. կազմի եզրերը մաշուած։

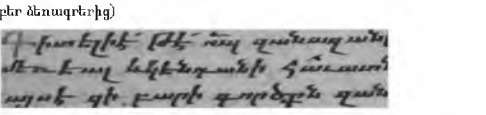
ՕՄԹ. Ձեռագրի 3 մասերի միասնորդ առաճեայն հաւանականութեամբ Գ. ձեռագրի գրիչ եւ ստացող Յովանէս ժամշարան է

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԲ. դար

ԹՒՐԹ՝ 132 (7-138)։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԱ+12։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 15,8x10,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x7)։ Գիր՝ բոլորգիր (7բ-133ա), նուռգիր (133բ-8բ)։ ՏՈՂ՝ 32։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — *Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ղ՝ 12ա Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, դէմ (58ա, 103ա), յուկսպարիկ (97ա)։ Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր։ Գ ո յ ն ե ր* կարմիր, կապոյտ։

Նմուշ 92ա

Վիճակ՝ բաւարար։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 7բ-9ա, 12ա-133բ // (12ա) Համառօտ ժողովածու վասն առ ի պատրաստ գոյոյ ի պէտս ի մտառութեան եւ տեսութեան բանասիրաց... հաւաք[եալ] ի նուաստ Մովսիսէ մեղսամած Զուղայեցւոյ, ի թվին ՌՃԽԹ. (1695) ի փառս Աստուծոյ։

Տե՛ս Ձեռ. 513, 4ա-74ա. *Յանկ/7բ-9բ: Վկայութիւնք/12ա-133բ: Զոյնի բ-է, թ, իսկ միւսները համաթակալուած Ա-Լ:*

Բ. [Բանիմ զանազանմամբ]

1. *9բ-11բ* Նախերգան բառոգիս – *Մկիզբն կենաց եւ կենդանութեան արարածոց.....*

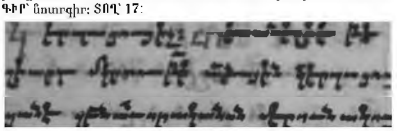
2. *133բ-7ա* Վասն կիրակուն ասացեալ է. Որ պահել զպասկ ժառանգէ – *Մերոք, երիտասարդք եւ կու-[ս]անք եւ ամենայնք, որք ակն ունիք յարութեան...*

3. *137ա-8բ* Յաղագս մկրտութեան է այս (ի հաստակաց խոստուց Յովհաննու Երզնկացւոյ) – *Արդ, քրիստոնէութեան սկիզբն եւ գլուխ մկրտութիւնն է...*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 24 (139-162): ՊՐԱԿ՝ 2 (2-3, ապա՝ ԺԲ-ԺԳ)x12: Նիւթ՝ թուղթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15,8x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12,3x7,3): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 17:

Նմուշ 148ա

Վիճակ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *139ա-62բ* [Լուծմունք Դիոնիսիոսի գոցցն, որ Յաղագս եկեղեցական հաճանայապետութեանց]

ա. *139ա-45ա* [Գլուխ առաջին. Զի՞ն է եկեղեցականիս հաճանայապետութեան աւանդութիւն եւ զի՞նչ այսորիկ դիտոմն – ///] *Արդ, ասէ. Վասն զի քահանայապետութիւն ասէ յաղագս ամենայն կարգի...*

բ. *145բ-62բ* Գլուխ երկրորդ. Յաղագս ի մկրտութիւն կատարմանց: Յանկ գլխոյ – *Ճառս յերիս մաս-ունս բաժանէ... [146ա] Արդ, ասացաւ ի մէն սրբագ-նաբար... եւ յաղթութեան մահու եւ ապա /// (շար. թափուած):*

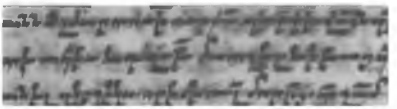
ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ՇՕՇ ՌՃՁԲ.–ՌՃՁԳ. – 1733–1735

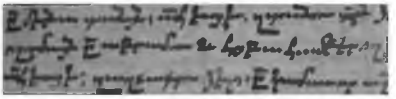
ԳՐԻՉ՝ Յովաննէս ժամարար, Աստուածատուր ՓԻ.. ՍՏԱՑՈՂ՝ Կարապետ արբ., Յովաննէս ժամարար:

Թերթ՝ 94 (2-6, 163-251) չգոյած՝ 2ա-3ա, 251ար: ՊՐԱԿ՝ 1x5+12 (ԺԴ-ԺԵ)x8 (ԺԴ, ԺԶ 4, ԺԵ, ԺԹ, ԽԴ-ԽԵ 10, ԺԸ 6, Ի 3): Նիւթ՝ թուղթ, լուսազծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15,8x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x8): ԳԻՐ՝ բոլորգիր՝ (Յովաննէս գրչի՝ 3բ-7ա, 163ա-6ա, 171բ-80բ, 216ա-41բ, Աստուածատուր գրչի՝ 182ա-6բ, 189ա-97բ, 199ա-207ա, 244ա-250ա), նոտրգիր (Ա.ամանուն Ա. 167-71ա, 208ա-15բ, Ա.ամանուն Բ. 242ա-3ա, Ա.ամանուն Գ. 181ա, Ա.ամանուն Դ. 198ա, Ա.ամանուն Ե. 181բ, 187ա-8ա, 188բ, 198բ, 207բ): ՏՈՂ՝ 18-24:

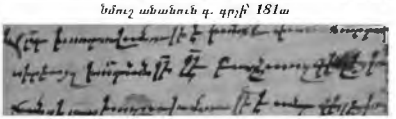
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա զ ի ր՝ թռչնագիր (171բ, 208ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

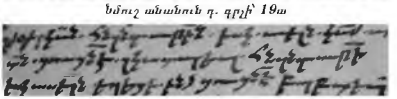
Նմուշ ա.ամանուն ա. գրչի՝ 168ա

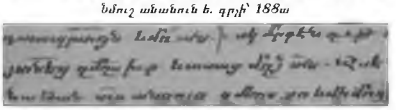
Նմուշ ա.ամանուն գ. գրչի՝ 181ա

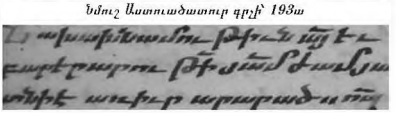
Նմուշ ա.ամանուն դ. գրչի՝ 19ա

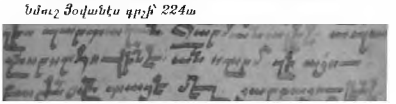
Նմուշ ա.ամանուն ե. գրչի՝ 188ա

Նմուշ Աստուածատուր գրչի՝ 193ա

Նմուշ Յովանէս գրչի՝ 224ա

Նմուշ ա.ամանուն բ. գրչի՝ 242ա

Վիճակ՝ բաւարար. թանաքից գոյադաշտը տեղ-տեղ գունափոխուած, 2-6 լուսացցային մասերը կարկատուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառոգի Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգի յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնտ հմ., տպ. 174բ, Ա/*195ա-7բ (վրդ. «Այսքան վասն փողոցն»)*: Բ-ԿԲ/*յիք*: ԿԲ/*189ա-94բ*: Հ-ՀՒ/*յիք*: ՀՑ/*244ա-50ա (վրդ. «Այս ճ-գ դէմք խնդրուածոցս»)*: ՀԿ/*յիք*: ՀԼ/*163ա-6ա (վրդ. «եւ հաւատով պրկին մեզքս»)*: ՀՉ-Ղ/*յիք*: ՂԱ/*224ա-33բ*: ՂԲ-ՂԳ/*յիք*: ՂԴ/*152ա-6բ*: ՂԹ-ՃԵԲ/*յիք*: ՃԵԴ/*241բ-3ա (վրդ. «ի պատարագս նորա»)*: ՃԵԹ-ՃԻԱ/*յիք*: ՃԻՒ/*199ա-207ա (կրկին՝ 167ա-71ա, թերի)*: ՃԻԳ-ՃԿԱ/*յիք*:

2. [Քառոգի յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց ճտ., տպ. 1741. Ա-ԺԱ/չիք: ԺԲ/208ա-15բ: ԺԳ/219բ-23բ (վրջ. «եւ մեռեալն սուտ մարգ»): ԺԹ-ԺՍ/չիք: ԺԶ/234ա-9ա: ԺԷ-ԻԸ/չիք: ԻԹ/216ա-9ա: Լ-ՃԻԹ/չիք: ՃԱ/239բ-41ա (վրջ. «զեա համբառնալոյն յերկինս ԺԸ. որ եղեւ»): ՃԼԱ-ՃՁԸ/չիք:

Բ. [Քանի զանազանի]

1. ա. *3բ-7ա* [Ատենութիւնի յետ Յարոզից] – *Աւրհնութիւն եւ նախախնամութիւն ամենայսոցիք Հոգոյն Սրբոյ միշտ եւ հանապազ եկեսցէ...*

բ. *171բ-2բ* [Նախերգանի] – *Տէ՛ր, տո՛ւր ինձ լեզու խրատու...*

գ. *173ա-9ա* Օրհնութիւն, որ զկնի Յարոզին ասայ – *Աւրհնութիւն Հօր եւ պարգեւանութիւն Որդոյ...*

դ. *179բ-80բ* Քարոզ վասն ապաքինիցոյ կարգելոյ, եւս նորընծայի ժամանելոյ ասա՛յ նախերգանի... – *Որպէս ասէ տուրբ եւ աստուածայքան եւ աստուածահայր մարգարէն Դաւիթ...*

ե. *181ա* [Օրհնութիւն յետ Յարոզի] – *Ալ եւ ժողովրդապետն ամենեցուն...*

զ. *198ա* [Յաղագս խոստովանութեան] – *Խոստովանութիւն վաղանջուց կանոն [է] քերթուածիդ...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ դ.

1. [Քաղուածք Յարոզից Գրիգորի Տաթեացւոյ]

ա. *181բ* [Ամեռան ԺԸ.] – *Ի բանս [յայս] չորս իրս տեսանելի է...*

բ. *187ա-8ա* [Ամեռան Բ.] – *Խակ աստանօր ողջոյնս այս...*

գ. *188բ* [Ամառաց ՃԻԵ.] – *Ի վերայ այսմ բանի հնգէտասան...*

դ. *198բ* [Ձմեռան ՂԱ.] – *Նախախնամութիւն յԱստուծոյ եւ բարերարութիւն...*

ե. *207բ* [Ձմեռան Բ.] – *Նախ տեսցուք զվեցերորդ ամիսն... (կրկն.՝ 166բ, 3 տող)*:

2. *243բ* [Գանձ առբոյ Խայիճ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ. ձեռ. 9053, 110բ] – *Գանձ անքնին ծածկեալ մեծութեան... / Ահա խնկեցին մաղթանք մեր:*

3. *250ա* [Տաղ ուրախութեան: Մուրատ Խիկար] – *Մարտըն կու գայր ծաղկընքերով/ Յերկ[ն]իցն /// (այսքան)*:

4. *250բ* [Քառեակ] – *Դիր պահապան շրթանց լեզուիս՝ / Ի բարբառել ի վնաս անձին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՒԱՆԱԿԻ

1. *233բ Քրիստոս Աստուած, ողորմեա՛ ըստացողիս գրոյս՝ մեղաւոր տէր Յովանէսիս. յիշէք՝ յիշեալ լիցէք առաջի Քրիստոսի. ամէն: Թիվ Փոքր ՌՃԾՀ. ումն (1733) գրվեցաւ, որ է Ըսպահան՝ Շօղ քաղաք:*

180բ Գարձեալ գրվեցաւ գիրք ի վայելումն՝ աբեղայ տէր Կարապետին, թիվն ՌՃՂԴ. (1735) եւ Փոքր թիվն ՃԻ. (1735), յամսեանն մայիսի եւ Ազաթի՝ Ի՛ն. (մայիս 16), ձեռամբ սուտանուն եւ անարժան Յովանէս ժամարարիս: Ով կարդայ, մին բերան իմ մեղացն թողութիւն խնդրէ, գրիս եւել-պակասն խոհեցէք: Եղեւ վերջ:

2. *197բ Եւ փծուն գրչօղս եմ անուամբ քահանայս՝ Աստուածատուր յիշեա՛ ի սուրբ յաղօթս քո մի Հայր մերիս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԱՅԻ

250բ Աստուծով, թվին ՌՒՃՀ. (1769), սեպտեմբերի Ը.ումն (4) Պատրոց վեր կացանք դիմի Քանկալայ: Աստուծովն ոյամաթէ գտայք դեկբերի (=դեկտեմբերի) ԻԲ. (24), մայումն գտայ օրն ե.շաբաթի:

ԳՐՁԱՔՈՒՂ *250բ Ես եմ մոլորեալ ոչխար..., Ասէ տուրբ Օգոստիանոս Քրիստոսի քերանով...:*

2193

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

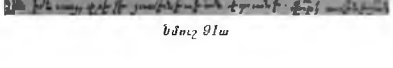
(Քաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 212: ԿԱՉՔ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջոցովը՝ տախտակ, ապատը մանուչակագոյն մետաքս. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ՌՄԼԴ. – 1785

Թերթ՝ 92 (1-92), չգրուած՝ 1ա-4բ: ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-ՃԼxՁ: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսազծերով: ՄԵՁԻՒԹԻՒՆ՝ 14,5x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիռ (12x8): ԳԻՐ՝ նոտագիր:

Նմուշ 91ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կապմի եզերք՝ ներեռած, մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *5ա-10ա* Մովսէսի Քերթ[ող]ահօր Մեկնութիւն ճարականնութեան...

1. ա. *5ա* [Յաղագս ճարականնութեան] – *Քերականութիւն ստուգաբանի՛ քերականութիւնդ...*

բ. *5ա* Յաղագս մասանց – *Մասն ի բոլոր է եւ տեսակն սեռ է...*

գ. *5ա* Յաղագս վերածանութեան – *Վերծանութիւն կարդացողութիւնն է...*

դ. *5ա-բ* Յաղագս զրուցատրութեան – *Զրուցել քերթողական յեղանակս...*

Ե. *5բ* Լեզուաց գիտութիւն – *Թէ գիտէ զսահմանակցացն լեզուն…*

զ. *5բ-6ա* [Յաղագս ստուգաբանութեան] – *Ստուգաբանութիւնս է պիտանացու, զի ի հնութենէ խօսից ℔իւրեալք եղեն անուանք…*

Է. *6ա* [Յաղագս նմանեմատութեան] – *Համեմատութիւն զբան առ բան եւ զբայ առ բայ համեմատել…*

ը. *6ա* [Յաղագս դատման ճերթածաց] – *Դատումն քերթածաց. զայս զոտիցն չափոյ ասէ…*

թ. *6ա* [Յաղագս ենթադատութեան] – *Խակ ենթա-[դա]տութիւն կոչի…*

Համմտ. ձեռ. 267, 326ա-3ա, ա-բ, ձեռ. 436, 300բ-1ա, ա-ե.:

2. *6ա-7ա* Բանիւ առ տղայս – *Շեղաք ձայնաւորք այս են՝ ա, է, ի, որ վերասաստ ասի…*

բ. *7ա* Մամբոխի վերծանողի [Յաղագս դատման ճերթածաց] – *Դատումն քերթածաց է, որ ի կատարման աշակերտութեանն…*

գ. *7ա-8ա* [Յաղագս մասանց բանի] – *Մասունք են բանի Ը. – Անուն, բայ…*

դ. *8ար* Բառոյի Կ[եսա]ու [Յաղագս զրագիտութեան] – *Գրագիտութիւն է վարժկրթական հմտութիւն…*

ե. *8բ* Յաղագս թեւոց (թուո՞ց) բ եւ ց (՞) – *Երկ փառ առ Դ. եւ երեք փաղ առ Ը…*

զ. *8բ-9ա* Յաղագս Դ. (4) իրաց բնութեան՝ բառք, բարք, բանք, բնութիւն – *Տեսակն, որ երեւի, կամ իր է ընդ[հ]անուր…*

Է. *9ա-10ա* [Թելադրութիւն խոնարհմունս բայի. ձեռ. 2365, 119ա] – *Յաղագս խոնարհմանց բայից, որպէս ուսաք ի բնաբանութեանց անդր…*

Մի խումբ ձեռագրերում է. միասորը կցուած է Յովհաննես Երզնկացու աշխատութեանը. հմմտ. ձեռ-ք՝ 2364, 102ա, 2365, 119ա, 2350, 316ա, 3883, 122ա, 6396, 42ա:

Ը. *10ա-92բ* Նուաստ վարդապետի Յօհաննիսի եզնկացոյ, որ եւ Մոռծոռեցի, արարեալ Համառօտ տեառնիւթի Քերականի

ա. *16ա-9ա* [Յաղագս վեցից մասանց Բեռականութեան] – *Միշտ բաղձանք բանին բնաւորեալ է յոգիս բանականաց…*

բ. *19ա-23ա* Յաղագս վերծանութեան – *Յետ ասելոյ, զվեց մասունս քերականութեան…*

գ. *23ա-4բ* Յաղագս ոյորակի – *Տակաւին վարդապետական յեղանակաւս…*

դ. *24բ-6բ* Կիտից վասն – *Աւասցեալ յառաջադոյն պատճառ նախադասութեան…*

ե. *27ար* Յաղագս հագմերգութեան –*Հագներգութիւնս ոչ է հարկաւոր մասանց արուեստիս…*

զ. *27բ-35բ* Յաղագս ստոյ – *Մինչեւ ցայս վայր ասացեալ քերդողիս…*

Է. *35բ-6ա* Յաղագս վանգի – *Յորժամ եգիտ արուեստաւորս զգիրս…*

ը. *36ա-8ա* Յաղագս երգար վանգի – *Նախ ծանոյց զբնութիւն վանգի…*

թ. *38ար* Յաղագս սուղ վանգի – *Ջծայրս քննեաց…*

ժ. *38բ-40ա* Յաղագս հասարակաց շաղաշարաց – *Ըստ կարգի զարուես[տ]ս աճեցուցանէ…*

ժա. *40բ* Յաղագս բառի – *Յառաջագոյն վանգ կոչեաց…*

ժբ. *41ա-3ա* Յաղագս բանի – *Ամենայն արուեստաւորի սովորութիւն է…*

ժգ. *43ա-59ա* Յաղագս անուան – *Նախ զբան ի մասունս ի յութ բաժանեաց…*

ժդ. *59ա-64բ* Յաղագս բայի – *Վասն նախադասութեան անուն ըստորադասութիւն բայի ասացաւ…*

ժե. *64բ-71ա* Յաղագս լծորդութեան – *Բազում ինչ ունիմք իմանալ…*

ժզ. *71ա-2ա* Յաղագս ընդունելութեան – *Սա ունելութիւն լսի…*

ժէ. *72ա-4բ* Յաղագս յօղի – *Յօդդ՝ յայլ լեզուս բազում ինչ ունի…*

ժը. *74բ-7բ* Յաղագս դերանունութեան – *Վասն դերանունութեան կարգիդ գիտելի է…*

ժթ. *77բ-8բ* Յաղագս նախադրութեան – *Նախադրութիւնդ անուն եւ տեղի…*

ի. *78բ-83բ* Յաղագս մակբայի – *Մակբայդ թէպէտ եւ մեծ է…*

իա. *83բ-7ա* Յաղագս շաղկապի – *Սա, զի ի վերջէ դասեցաւ…*

իբ. *87ա-90բ* Յաղագս առոգանութեան – *Ջմասունս բանի աւարտելով…*

իգ. *90բ-2բ* Յաղագս ոտին – *Ի լրումն քերականութեան, վասն ոտից խօսի արուեստաւորս… Յորմէ տեղեկացեալ քո ներհուն հմտութիւնդ կարէ ի սակաւ աշխատութենէս, բարձրդի արուեստիս, մի՛ անճաշակ եւ գմերն թողեալս փափագ, այլ յիշմամբ բարւոյն ի Տէր եւ մեզ մասնաւորեսցես յագեցումն ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի Տէր մեր, որ է օրհնեալ ընդ Հօր եւ արարչակից Սուրբ Հոգւոյն իւրոյ, որպէս էրն ի սկզբանէ յայժմ եւ յանբաւ յաւիտեանս. ամէն:*

Տպ. լոս Անջելես, 1984, Ք:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱԾԻՔՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

10ա եւ գնուատ աշխատող յիշեա՛:

92բ նզեւ զրաւ 1234 (1785), յունիսի մուտն:

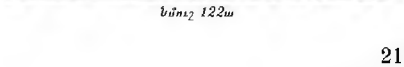
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (ԺԸ. դ.) Ի վա[ճ]լումն՝ տիրացու Օճաճէսին ի բարին. ամէն:

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԲ. դար

Թերթ՝ 120 (93-212. 93ա-188բ կակուղաւած՝ 1-192). չգրաւած՝ 189ա-212բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԳԽԸ (Ը 10, ԺԴ+1ԽԸ)+1Խ10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 14,2x10,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսեան (12x5,5): ԳԻՐ՝ հնադրիր: ՏՈՂ՝ 22-25:

Նմուշ 122ա

Վրձնաւ՝ բաւարար. 195-212 աւելացուած 2 մասերի միացման ժամանակ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

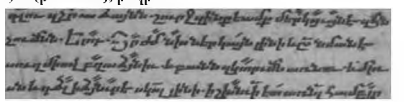
– 93ա-188բ Համառօտ հատառումն Դրամաբանութեան, արարեալ ի Սիմէոնէ ֆալ րարունապետէ Ջուղայեցւոյ

Տե՛ս անդ. 664, 101ա-58բ. Նախ./*93աբ։ ա/94ա-132ա։ բ/132ա-151ա։ գ/151ա-88բ (անաւարտ, վերջ. աւարտն մարիամ ոչ յերեսս, ապա եւ ոչ դիպանալ, ուստի ի Տետեւոցսն)։*

2194
ԺՈՂՈՎԱՆԾՈ

Ժ-ե. դար

Թերթ՝ 135-1 (թուիչ՝ 52) – 7 (աե՛ս Պանպանակ). չգրաւած՝ 2ա-4բ, 123բ, 132բ-5ա: ՊՐԱԿ՝ ՒԳ-ԼԳx12 (ՒԳ 5, ՒԸ, ԼԳ 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աւելեւեան: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 12,2x9,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսեան (8,3x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 21: ԿԱՊՄ՝ աղիասգոյն կաշի, միջնակը՝ սախտակ, սահարը՝ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 4 (ք. 1-4)+8 (ք. 133-135), թուղթ:

Նմուշ 21ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 5ա, 59բ: Հ ա տ ո ր ա ճ՝ 45բ: Լ ո ւ ս ա ճ գ ա ր գ՝ բաւականն, թղթակիցն: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճաճանչագիր, թղթագիր, մարգագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կաղապար:

Վրձնաւ՝ բաւարար. յաւանգներում խոնաւութեան թեթեւ ճեռներ, չգաճախագոյն բծեր, փոխրիկ պատառուածներ: կազմի կաշին ճեղուած, եզերքր թեթեւացի մաշուած Ա-ԻԲ. պահպանելը ճատճաբար տճշտուած են եւ առանձին կազմուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. *5ա-44ա* Մովսէսի Քերդողի Յաղագս ճեռականութեանցն

Տե՛ս անդ. 436, 280ա-300բ 1/*5ա-6բ*։ 2/*6բ-7ա*։ 3/*7ա-4/7բ-8ա*։ 5/*8ա-17բ*։ 6/*17բ-18բ*։ 7/*18բ-20ա*։ 8/*20ա-9/20բ-4բ (ՙՅարալի փիլիսոփայի Յաղագս հասակակաց չարաչարացն՚)*։ 10/*24բ-6բ (չար. տե՛ս 21)*։ 11/*26բ-7բ (սկ. տե՛ս 16)*։ 12/*27բ-9ա*։ 13/*29ա-14/29բ-30բ (ՙՄովսիսի Քերդողի Յաղագս բնդունելութեանն՚)*։ 15/*30բ-1ա*։ 16/*31ա-4ա (չար. տե՛ս 11)*։ 17/*34ա-8բ*։ 18/*38բ-9ա*։ 19/*39ա-20/39ա-40ա (ՙԱռեվտանեաւի մատենագրութեանն՚)*։ 21/*40ա-2բ (սկ. տե՛ս 10)*։ ա՝ 22/*42բ-3ա*։ 23/*43ա-4ա*։

2. *44ա-5բ* Մովսեսի Քերդողի հաւր Մեկնութիւն Քերականի

Տե՛ս անդ. 436, 300բ-1ա. ա-գ/*44ա-5բ*։

Բ. 1. *45բ-54բ* Նորին Գրիգորի՝ աշակերտի Յոհաննու մեծի Համառատ յուծումն Առաքինութեանցն Արիստոտէլի – *Զի յետ աշխարհացս գրոց: Լուծմունք. Աստ կարգէ վասն Դից (4)...*

– 54բ-5բ Այս ինչ է ի Լուծմունս Առաքինութեանցն

– Նախ կարգն յետ Աշխարհացս գրոց...

Ապ Հերոդոտ՝ 55բ «Մի՛ երթայր, գիտացիր, որ այս Առաքինութեան լուծմանց ծանկ էր գրացիրն ի տեղն էր թերեր, ես գրեցի, կար չի առաջըն պիտէր սա, եւ ապա ինքն այլ պատկեր պատահեցաւ, անմեղադիր լերուք»։

2. *56ա-73բ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ Համառօտ առաքինութիւն ի գիրս Պորփիւրի]

Տե՛ս անդ. 623, 189ա-206բ. *Յանկ. Ա/56աբ։ Յանկ. Բ/56բ-9ա։ ա/59բ-61բ։ բ/61բ-3ա։ գ/63ա-5ա։ դ/65ա-6ա։ ե/66ա-7բ։ զ/67բ-8բ։ է/68բ-70ա։ ը/70ա-3բ։*

3. *73բ-118բ* Նորին Գրիգորի Լուծումն համառօտ ի Տետրիսի Դաւթի

Տե՛ս անդ. 623, 206բ-47բ. *ա/73բ-4բ։ բ/74բ-6ա։ գ/76ա-7ա։ դ/77աբ։ ե/77բ-9ա։ զ/79բ-81ա։ է/81ա-2ա։ ը/82ա-բ/82բ-3բ։ թ/83բ-5ա։ ժ/85ա-6ա։ ի/86ա-7բ։ լ/87բ-8բ։ խ/88բ-9բ։ ծ/89բ-90բ։ կ/90բ-2ա։ հ/92ա-3բ։ ձ/93բ-5ա։ ղ/95ա-6բ։ ճ/96բ-8ա։ յ/98ա-9ա։ շ/99ա-100ա։ ո/100ա-1ա։ չ/101ա-3ա։ պ/103ա-4բ։ ջ/104բ-6ա։ ռ/106ա-7ա։ ս/107ա-9բ։ վ/109բ-113ա (չար. 113ա-8բ «Յաղագս դանրականաց սեռից եւ տարբերութիանցն»)։*

Գ. 1. *118բ-9բ* [Լուծմունի ի բանն]. եռեռ կինն, զի բարի էր ծառն ի կերակուր... (Ծննդ. Գ. 6) – *Փոխանակ այնմ կափոյց Տէրն ի մահուն դպոն...*

2. *119բ-20բ* Յաղագս Հոգոյն բդխման – *Պատասխանի. Ասէ առաքեալն Պօղոս ի Հռոմայեցոց թղթին, Որ զՀոգին Քրիստոսի ոչ ունի...*

3. *120բ-3ա* Վկայութիւնի վասն մարդեղութեան Տեառն – *Գիտելի է, զի Դ. (4) աւետարանիչքն...*

Դ. *124ա-5բ* Համառօտ վերլուծութիւն Պորփիւրի դժուարալուծիցն, ի յերկասիրութեան մեծ հռետորին Հայոց Յոհաննու Որոտնեցւոյն – *Զի՞նչ է սահման ընդհանրին: Պատասխանի. Ընդհանուր է մի թուով քան տեսակի ի բազմաց ընկալեալ...*

Ե. *128բ-9բ* Ներածութիւն Պորփիւրի գրոց նախեղամ – Պորփիւրիոս եւ Յամլիխոս եւ Քրիսաւորէ ընկերք եւ աշակերտակիցք էին Լթէնս...

2. *129բ-30ա* Մոտրոգութիւն Արիստոտելի Նա-

խերգան – *Արիստոտէլ Ստագիրացի էր ի Քամչիք գաւառէ...*

3. *130աբ* Նախերգան Յաղագս Պերի արմենիաս, Հռոմ լեզուէ եւ հայերէն Յաղագս մեկնութեան – *Թէ ուսուի՞ էր Արիստոտէլ կամ յորմէ՞ նահանգէ...*

4. *130բ-2ա* Արիստոտելի Յաղագս առաքինութեանց գրոց նախերգան – *Ի խնդրոյ Աղեքսանդր թագաւորի պատմութիւն արարեալ...*

5. *132ա* Թէ կամիցես գիտել գրաբագրվասն, որ եղեն ի սկզբանէ առաւածոց – *Յառաջին դարուն ենովք փոխեցաւ... եւ այս գարագրութեաքս, որ գրեցան, ոչ ելիէ ի մտանել /// (լուացուած)։*

Ջ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

135բ [Յաղագս Նաբուզոդոնոսորայ]. (վրացերէն)

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

44ա Զմեղաւոր գծողս յիշեա՛։

79ան Զմեղաւոր եւ զանպիտան գծողս յիշեցէ՛ք ի Տէր Աստուած։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԻՒ

1բ (ԺԸ. դ., յոլոգիր) Այս գիրքս տէր *[Աբրահամ]*-սին է, որ է խրղճալի, տրուպ եւ ապերախտ։

1բ (ԺԸ. դ., նոտրգիր) Ես, ||||։։ |։։։. |||։։. |։ ||։։. ||։ |։ |||։։։ ||||։։. ||։ |։։ |||։։. *(«տէր Գրիգորի էր»)։*

ooooo։։ o։։։. oooo։։. o. o։ oooo։։. o. o։։։. o. ooo։ «տէր Աբրահամ»-քս գրեցի։ Հանգիպողք գրոցս գծեզ յիշէ Հայր մեզապէտ եւ ասէ Աստուած ողորմի տէր։ 22 ոռ բգ 22 <և> նյ 22 ժժ (=ՌՄՒՌՔ) =«Աբրահամ»-ին եւ իւր հոգեւոր վարդապետին։

ԿՆՔԱԴՐՈՆՔ՝ *5ա Քրիստոսի ծառայ մահտեսի տէր Նիկողոս. ՌճՂԹ. (1750)։*

ԳՐՁԱՓՈՐՔ՝ *1ա (նոտրգիր) Գրչափորձ արաք գյս գրիչս։ Միտ մարգկային տկար գոլով, սղալի, գի անսղալ միոնն միայն գտանի... 1ա (բոլորգիր)... Ի տիգաւ խոցեալ գինաւորին տղդղիեալ ի սորք կողին*

Ջորն ի լվացումն ավազանին

Արիւնարբուն խորհրդին 1ա (վրացերէն)։

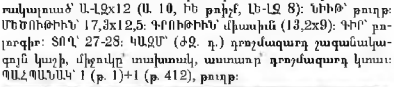
2195

ՏՕՆԱՊԱՏՃԱՌ

ԺԳ. դար

Գրիչ, ծալկոդ՝ Յովհաննէս։

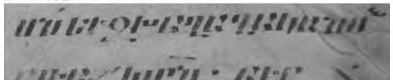
Թերթ՝ 412-2 (տե՛ս Պահպանակ)։ Պրակ՝ Ա-Վ, վերահամարակալուած Ա-Լ9x12 (Ա. 10, Իե թղիչէ, Լե-Լ9 8)։ Նիւթ՝ թուղթ։ Մեծութիւն՝ 17,3x12,5։ Գրութիւն՝ միասիան (13,2x9)։ Գիր՝ բոլորգիր։ Տող՝ 27-28։ Կանոն՝ (ժ9. դ.) դռոշմագարդ շղագնակագոյն կաշի, միջակը՝ տափատակ, աստառո՝ դռոշմագարդ կտաւ։ Պահպանակ՝ 1 (թ. 1)+1 (թ. 412), թուղթ։

Նմուշ 125ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա ա խ ո ւ ա՛ Յա։ Լ ո ւ ս ա ն գ ա զ ա ր գ՝ բուսական։ Ջ ո ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր։ Գ ա յ ն ե ր՝ կարմիր։

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ – Վերահաս։ Ծ-Ժ. դդ.։ 1 (Ա) +1 (Թ), սոացաած 1 թերթի ընդալնալի հատոմով։ Մազապաթ, եղեալուն (14,5x10), ուղղագիծ եղեալաթելիր, տող՝ 8 (Ա), 11 (Թ)։ Կարգալ՝ Բբ, Աա, Բա, Աբ ///։ [ե]թե մատուզանիցէ պատաւագ... լուսացեան չրով ///» (Ա. 2-13), տպ. Գիրք Վերոյգոյ, ՌՆՌ. քնագիր, Ամքիլիաս, 1993, Բ։

Նմուշ Ա4ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներէն թուլացած, տեղ-տեղ խաղնաւութեան հետեւեր, փոխրկի պատռուածքներ, ցեղակեր, թ. 337 կնաով չափ վերից վար պատռուած ընկած։ Պատաոիկ-պանպանակներէ գունաթափ, ցեղակեր. կազմի եզրերը մաշուած, կապիչներն ընկած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *Յա-411բ* Տօնապատճառ գիրք (ժէ. դ. յաւերում).

1. *Յա-13ա Ա.* [Ի տօնի Դաւթայ եւ Յակոբայ ասացեալ. ձեռ. 644, 61ա] – *Սկիզբն տաւնից եւ ամենայն հոգեւոր ուրախութեանց է տաւն Մեծի Հնդեան...*

2. *13ա-23ա Բ.* Ի տաւնի Ստեփաւնոսի Նախավկայի եւ յառաջին սարկաւագի – *Աստուածագարդաշուք տաւնիս լուսակամ երեւմամբ...*

3. *23ա-9բ Գ.* Ի տաւնի Պետրոսի եւ Պաւղոսի սուրբ առաքելոցն – *Յաստուածարար սքանչելեացն բազումք ևն, զոր իմանամք...*

4. *29բ-36բ Դ.* Յորդիսն Որոտման Յակոբա եւ Յոհաննու – *Աստուածաշրաման պատուէր ունէր...*

5. *36բ-44բ Ե.* Յաղագս Յայտնութեան Հրագալուցին. Աւգեաս՝ Հոգի Սուրբ – *Լսա աստուածագործ նորոյ արարչութեանս...*

6. *44բ-5ա Զ.* [Երկրորդ աւուրն] – *Երկրորդ աւուրն կանոնն ի մասրան կատարի...*

7. *45ա-6ա է.* [Երրորդ աւուրն] – *Երրորդ աւրն գարգարեցաւ երկիր...*

8. *46ա Ը.* [Չորրորդ աւուրն] – *Ի չորրորդում աւուրն եղեն լուսաւորք...*

9. *46ար* Թ. [Հինգերորդ աւուրն] – *Հինգ դարուն մկրտեաց Մուսէս գժոգովուրդն...*

10. *46բ-7ա* Ժ. [Վեցերորդ աւուրն] – *Ի վեցերորդում աւուրն ստեղծաւ Ադամ...*

11. *47ա* Ը. [Եօթներորդ աւուրն] – *Յեաւիներորդ աւուր հանգիւ Աստուած ի գործոց...*

12. *47աբ* ԺԱ. [Ութներորդին կանոն ի Յարութիւն կատարի...

13. *48ա-9բ* ԺԲ. Պատճառ Առաջատրաց պահոց – *Յոլովք են բանք վասն այսր պահոց...*

14. *49բ-58ա* ԺԳ. Խորհուրդ Տեառնընդառաջին – *Ի փետրուարի ամսոյ, որ աւր ԺԴ. (14) քառասներորդք Տեառն...*

15. *58ա-67ա* ԺԴ. Յաւուր Բարեկենդանին Պատրոսի եւ Սամուէլի, եւ Գրիգոր[ի] ասացեալ Վասն Աղուհացի[ց] – *Խորհուրդ եկեղեցոյ նման է գանձի ծածկելոյ...*

16. *67ա-72բ* ԺԵ. Պատճառ առաջնումն կիրակէին Բարեկենդանին Աղուհացիցն – *Է եւ այլ իմն պատճառ, զի յաւուր սգոյ եւ կրից ճգնութեանն...*

17. *72բ-7ա* ԺՋ. Պատճառ երկրորդ կիրակէին – *Յաւուր բարեկենդանին սկիսքն Խ.որդաց (40) շարադասեալ...*

18. *77ա-83բ* ԺԷ. Պատճառ երրորդ կիրակէին յԱղուհացիցն – *Յամենայն կարգ Խ.որդացս (40) ի պատճառ զոլման մեզուցելոց...*

19. *83բ-5ա* ԺԸ. Պատճառ չորրորդ կիրակէին – *Անընդհատ գոլով ճանապարհացն արգարութեանն...*

20. *85ա-90բ* ԺԹ. Պատճառ Ե.երորդ (5) կիրակէին – *Ահաւոր եւ մեծ է խորհրդոյն Աստուծոյ գաւրութիւն...*

21. *90բ-5բ* Ի. Վեցերորդ կիրակէին պատճառ – *Այն որ նախքան զայս Ե.երորդ (5) կարգք որպէս մաքրականք...*

22. *95բ-101ա* ԻԱ. Կարգ եւ խորհուրդ Ղազարու – *Այս տաւն, զոր կատարէ եկեղեցի...*

23. *101ա-16ա* ԻԲ. Ջխորհուրդ Գալստեան Տեառն յերուսաղէմ յաւուր զՈղոգումեան – *Ջսուրբ Արմաւենեացս աւր, զոր եւ աւրհնեալ անուանեմք...*

24. *116ա-8ա* ԻԳ. Կանոն Մեծի երկուշաբաթին – *Այսր շաբաթու պարզ ագաստար[ար] տէրունական Յարութեան...*

25. *118ա-21ա* ԻԴ. Կանոն Մեծի Գ.շաբաթի – *Ըստ կարգի առաջնոյն եւ այս եւս ի Մննդոց պատմութիւն երկրորդի...*

26. *121ա-2բ* ԻԵ. Կանոն Մեծի չորեքշաբաթի – *Եւ երեւեցաւ Աստուած Աբրահամու...*

27. *122բ-31ա* ԻՋ. Ի Մեծի հինգշաբաթին ասացեալ – *Այսմ աւուր սահմանեալ կանոնս մեծախորհուրդ...*

28. *131ա-47ա* ԻԷ. Յաւուր Մեծի ուրբաթուն – *Որպէս զի մեծ են գործք քո, Տէր...*

29. *147ա-52բ* ԻԸ. Յաղագս Ձրագալուցին խորհուրդ – *Ջի որպէս զգալի արարածքս յաւելելով հասին ի կատարելութիւն...*

30. *152բ-64ա* ԻԹ. Աւետարան ըստ Յոհաննու. Ցետ այսորիկ գՊիղատոս... – *Այս Յովսէփ մի էր ի նախարարացն հրէից...*

31. *164ա-71ա* Լ. Յոհաննու Ոսկեբերանի ի Մեկնութեան Գործոց – *Բագմաց անգիտելի է մատեանս...*

32. *171ա-9բ* ԼԱ. Պատճառ բանից Գրիգորոյ Աստուածաբանի, ասէ. Ի պահու իմ – *Ցետ համբառնալոյ Տեառն մերոյ...*

33. *179բ-82ա* ԼԲ. Պատճառ Յարութեանն... – *Արդ, որ յոտով է հաստատեալ, նա է մարդ...*

34. *182աբ-8ա* ԼԳ. Յաղագս Վերացման Տեառն... – *Ամենայն տաւ[ն]ք տնաւրինականք, զոր պաշտէ եկեղեցի...*

35. *188բ-91ա* ԼԴ. Յաղագս Երկրորդ գալստեան. Եղիցին գաւտիք ձեր պնդեալ... – *Շատ ինչ ունի եկեղեցի յաւանդութենէ անգիր աւրէնս...*

36. *191ա-6բ* ԼԵ. Յաղագս իջման Հոգւոյն Սուրբ – *Բարի է Աստուած եւ բարո ամենայնի Արարիչ...*

37. *196բ-8ա* ԼԶ. Յոհաննու Ոսկեբերանի... – *Հաւատամք ի մի Աստուած Հայր ամենակալ...*

38. *198ա-204ա* ԼԷ. Յաղագս տապանակին խորհուրդ. Եւ արար Բեսելիէլ զտապանակն յանփուտ փայտից – *Աստուծով լուսափայլեալ անձինք, որք մաքուր հոգով...*

39. *204բ-17ա* ԼԸ. Յաղագս տաւնի Վարդվառին – *Երեւելի արեգակն ի ծագելն իւրում...*

40. *217ա-26ա* ԼԹ. Ի ննջումն Աստուածամայր կուսին – *Ի գնալդանց լուսոյն պա[յ]ծառացան ամենայն արարածք...*

41. *226ա-32ա* Խ. Յաղագս Շողակաթին սակաւ ինչ պատճառ – *Անդրդուելի հիմն հաստատութեանն կաթողիկէ եկեղեցոյ...*

42. *232ա-7բ* ԽԱ. Վասն տաւնի <Վարդ> Սրբոյ Խաչին յԱռակացն Սողոմոնի – *Դարձեալ եթէ ի նաւ ոք ելիցէ եւ ընդ ամենի ալիսն ճանապարհորդել կամիցի...*

43. *237բ-44ա* ԽԲ. Յաղագս տաւնի Սրբոյ Խաչին եւ նորին եաւսկտեաց, որ ի ԴԽ. կատարի սեպտեմբերի (= Սեպտեմբեր) – *Ի ժամանակս Մեծին Կոստանդիանոսի, որ կոչի նա ամ խաղաղութեան մերոյ...*

44. *244ա-50բ* ԽԳ. Ի տաւնի Սրբոյ Խաչին ասացեալ վարդապետաց – *Աւրինեալ ես, աստուածազարդ եւ քրիստոսապսակեալ փայտ...*

45. *250բ-9բ* ԽԴ. Յաղագս խոհրդեան եկեղեցոյ – *Բարեաբանեցէ՛ք զամենայն յեկեղեցիս…*

46. *259բ-61ա* ԽԵ. Նախերգան – *Աստուածային եւ արարչական գաւրութենէն, որով բովանդակին գոյութիւն վերինք եւ ներքինք…*

47. *261ար* ԽՋ. Նախերգան – *Աւրհնէք եւ մարգարէքն Աւետարանն քարոզեցին զԳիրիստոս ծնեալ…*

48. *261բ-2ա* ԽԷ. Նախերգան Աւետարանին – *Յայտնապէս վերաձայնութիւն սրբոյ լուսաւոր հարց…*

49. *262ա-3ա* ԽՐ. Գրիգորի Սմբկեզագործի Յարութեանն. Նախերգան – *Լուսաւոր եմ, զի հասել է լոյս քո…*

50. *263ա-4ա* ԽԹ. Ներսիսի Նախերգան – *Բանն Աստուած ծնեալն յԱստուծոյ Հաւրէ…*

51. *264ար* Ծ. Մարութի ի Մկրտութիւն Տեառն Նախերգան – *Քանզի պարտ եւ արժան համարիմ հասուցանել հիմն դնել…*

52. *264բ* ԾԱ. Նախերգ[ան] – *Ախորժ է արեւ յետ ամպոյ…*

53. *264բ-6ա* ԾԲ. Նախերգ[ան] Ծննդեան – *Առաջին ծնունդ Բանին Աստուծոյ իւրականն…*

54. *266ա-7բ* ԾԳ. Նախերգ[ան] – *Յետ կարաւտութենէ եւ կարեաց…*

55. *267բ-8բ* ԾԴ. Նախերգ[ան] Սաղմոսի – *Հնութիւն է բաղձալ բարոյն եւ ական խնդալ…*

56. *268բ-9ա* ԾԵ. Նախերգան Եփրեմի, ի սուրբ տաւնի Ողոգոմեացն… – *Ի տաւնս տանիցդ լի ընտրութեամբ…*

57. *269ա* ԾԶ. Նախերգ[ան] Սիրոյ զաւրութիւն – *Որպէս տունկ մի բազմատեաս եւ յոքնապտուղ…*

58. *269ա-70ա* ԾԷ. Նախերգ[ան] – *Յաստուածուստ խոկութենէ…*

59. *270ար* ԾԸ. Նախերգ[ան] – *Տէրն մեր եւ Աւրարիչն ամենեցուն Յիսուս Քրիստոս…*

60. *270բ-1ա* ԾԹ. Նախերգան – *Ծագումն անճառելի լուսոյն…*

61. *271ա* Կ. Նախերգ[ան] – *Աւրեգակն ոչ է կարաւտ գովողին…*

62. *271ա-2ա* ԿԱ. Նախերգ[ան] – *Շնորհ խնամոցն Աստուծոյ…*

63. *272ա-3բ* ԿԲ. Նախերգ[ան] – *Ունակութիւն եւ պակասութիւն հակակաւք գոլով միմեանց…*

64. *273բ-4բ* ԿԳ. Նախերգ[ան] է – *ՅԱստուածոյ շնորհ իմն պարգեւեալ է,…*

65. *274բ-5ա* ԿԴ. Նախերգ[ան] է – *Բարձրագոյն եւ հրաշալի է տաւնս…*

66. *275ա-9բ* ԿԵ. Նախերգ[ան] է – *Ամենայն բանք մարգարէիցն մեզ ի սատարութիւն տուեալ են…*

67. *279բ-83բ* ԿԶ. Ի Սաղմոսն ճ. եւ Խ. (140), որ ասէ երգ աստիճանաց – *Համբարձի զաչս իմ ի լերինս…*

68. *283բ-91բ* ԿԷ. Ի ճԱ. (101) Սաղմոսն: Վասն բանանալից. Աւուրք իմ ստեպ անցին… – *Աստուածային շնորհացն արժանացեալք…*

69. *291բ-9ա* ԿՐ. [Յովհաննու Ոսկերերանի. ձեռ. 993, 215ա] Մեկնութիւն Առաջին թղթոյն Թեսաղոնիկեցոց – *Ոչ կամիմ, եղբա՛րք, եթէ տգէտք իցէք…*

70. *299ա-303բ* ԿԹ. Իգնաա[ի]ոսի[ի] ի Ղուկա Աւետարանին Մեկնութենէն. Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ Գաբրիէլ… – *Ամխս վեցերորդ զնիսան ասէ…*

71. *303բ-10բ* Հ. Պատճառ յաղագս եկեղեցոյ յԱռակացն Սողոմոնի – *Աստուածային իմաստութեամբ լցեալ առակախաւսն Սողոմո[ն]…*

72. *310բ-6բ* ՀԱ. Վարդանա վարդապետի արարեալ ի Հայր մեր որ յերկինս – *Յետս յեղանակացս զոր արար Աստուած…*

73. *316բ-21բ* ՀԲ. Վանական վարդապետի [ի] ճԳ. (103) Սաղմոսն, որ ասէ. Այս ծով մեծ… – *Արուեստ ամենայն, որ բաժանի յարարչական եւ յարարածականն…*

74. *321բ-34ա* ՀԳ. Ի ճԺԷ. (117) Սաղմոսն. [Հ]աւատացի, վասն որոյ եւ խաւսեցայ… – *Մեծ եւ աստուածընկալն Պաւղոս գրելով առ Հեբրաեցիսն ըստ հաւատոցն…*

75. *334ա-44ա* ՀԴ. Պատճառ Աւետարանին Յոհաննու – *Որք արտաքին հանդիսիցդ տեսողք են…*

76. *344բ-52բ* ՀԵ. Ի սկիսբն Առաւածոյ Մեկնութիւն… – *Ի սկիսբանէ յինելութեան գոյացութեանն արարածոց…*

77. *352բ-6ա* ՀԶ. Եւ ասաց Աստուած. Առաւցուք մարդ լսա պատկերի մերում… – *Հնութիւն է այս տնկել յողոջ…*

78. *356ա-9բ* ՀԷ. Պատճառ նաւակատեաց եկեղեցոյ, որ ի Տրէ <Տրէ> ամոյ, ի Դաւթէ ասացեալ – *Ի բազմաց զանազանից կարծեաց…*

79. *359բ-67ա* ՀԸ. Ի Սաղմոսն Բ. եւ Ժ. (18). Երկինք պատմեն… – *Այսուհետեւ ի սատարութիւն առեալ զմախթանս…*

80. *367ա-73ա* ՀԹ. [Տեառն Բարսղի Կապպադովկացոց ձեռ. 993, 356բ] Ի սուրբ Քառասունսն. Անցաք մեք ըմդ հուր… – *Մարտիրոսաց յիշատակ, զի՞րդ արդարեւք յագուրդ եղից…*

81. *373ա-81բ* Ջ. Նաեցարում երկինք եւ խաւսեցայց… – *Ճանապարհորդք որ գնան ընդ երկիր…*

82. *381բ-7ա* **ԶԱ.** Հուր բորբոհեսցի ի բարկութենէ իմմէ... – Գրեալ է ուրեք ի գիրս Աստուածաշունչս, եթէ ըստ առն...

83. *387ա-96ա* **ԶԲ.** [**Ի Մննդոց Մեկնութենէն**] – Բան. Յուդա, քեզ աւրհնեսցեն եղբարք քո..., ատամունք նոր իբրեւ զկաթն: [Մեկն.] Ասաց Տէր մարգարէին առաջնոյ եւ բարեկամին իւրոյ Մուսեի. Խորհուրդ իմ...

84. *396ա-401ա (այլ ձեռքով)* **ԶԳ. ՅԱւետարանէն Մաթեոսի.** Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլէ ի Յորդանան... – Աստուածայինքն ոչ ըստ մարգկայնոցս բերին ակամայ շարժումն...

85. *401ա-11բ* **ԶԴ.** եւ տեսեալ զծովուվարդս, եղ ի լեառն... – ՅԱստուծոյ շնորհ իմն ձրիգ պարգեւեալ է բանական բնութեանս... յոյժ շարժեն զտրտմութիւն: եւ Քրիստոսի [փառք] յաւիտեանս. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՂՈՒԽՔՆԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

299ա (Հուսանեցաւարզի մէջ, կարմրագիր) Յովանէս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *116ա (ԺԴ. դ.)* Քրիստոս Աստուա՛ծ, Բա՛ն Հօր եւ փառակից Սուրբ Հոգոյն, քո անճառ խոնարհութեամբ ոգորմե՛ալ ստացողի գրոցս ելիսաթունին եւ տա՛ն նմայ մասն եւ բաժին ընդ սուրբս ամենայն (նման՝ *118ա, 121ա, 122բ, 131ա, 147ա, 152բ, 164ա*):

2. *196բ* Իբրաւոս քահանային մահն, որ ի Քրիստոս փոխեցաւ ի թվականիս ՉՂՀ. (1349), Ախցացոն միջնանցն փոխեցաւ:

3. *219բ (ԺԴ. դ.)* Սուրբ հարք Կոճեռևաց բերթի անապատիդ, գանապատս ի բարեաց գնավագ վայդէպետ (=վարդապետ) յիշեցէք ի ժամ ընծերցման գգիրքս, Տօնապատճառ ի տօնս տէրունականս, եւ միով Տէր ողորմի ասելով օգնական լերո՛ւք ինձ մեզուցելոյս, թերեւս ողորմեսցի մեզուցելոյս, զի սովոր է ի ձեռն այլոյ այլոյ ողորմել, եւ որպէս յիշէք, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ. ամէնն:

Տե՛ս ԺԴ. դ. յիշ-ք, էջ 379-80:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՈՒ *196բ, 201բ, 211բ, 294բ, 324բ (բոլորշի, արաբատառ, անընթեռնելի):*

2196
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ռէյհ. – 1683

Հաւանաբար Ա-Կ. հիմքերը անջատուած են եւ առանձին կազմուած, իսկ մնացած հիմքերի համար կազմուած է նոր ցանկ:

– 4բ-5ա [Ցանկ գրոցս] – Ա. Սրբ երկուք ելին ի տաճարն... Հմ. [ԻՒ.] Քարոզ վասն թզենւոյ եւ այգոյ... Տէրն Քարոզ երկրորդ Ծաղկազարդին...

Ա. *6ա-72բ, 342ա-75բ* [**Ա.** եւ **Բ.** **Ա**ւ եւ **Իւ.** Քարոզ Գրիգորի Տաթեացւոյ]

Տե՛ս Ձեռնամ ձեռ., տպ. 1740. Ա/*յիշ.* Բ/*342ա-5բ (Ցուվհաննէս Որոտնեցի)*: Գ-Զ/*յիշ.* Է/*60ա-72բ*: Ը-Վ/*յիշ.* ՊԱ/*345բ-51ա*: ՊԲ/*351ա-6բ*: ՊԳ/*յիշ.*: ՊԴ/*356բ-60բ*: ՊԵ/*6ա-11բ*: ՊԶ/*յիշ.*: ՊԷ/*11բ-22բ*: ՊԸ-ՃԹ/*յիշ.*: ՃԺ/*360բ-9բ*: ՃԼ-ՃԻԸ/*յիշ.*: ՃԻԹ/*35բ-40բ (Յակոբ Ղրիմեցի)*: ՃԼ/*40բ-3ա*: ՃԼՍ/*43ա-52ա*: ՃԼՒ/*52ա-60ա*: ՃԼԳ-ՃԼԸ/*յիշ.*: ՃԼԹ/*23ա-35բ*: ՃԽ-ՃԽՍ/*յիշ.*: ՃԽԶ/*36Թբ-75բ*: ՃԽէ-ՃԿՍ/*յիշ.*:

Բ. [Քահճ գանազաճի]

1. *72բ-91բ* Թ. Պատմութիւն համառօտ եղիայ մարգարէին, որ գրեալ է – *Եղիայ էր Քէզբացի, յազգէ քահանայից...*

2. *92ա-129ա* Ժ. Գրիգորի աշակերտի Յովաննու Որոտնեցոյ ըաջ հռետորի՝ աշխատասիրեալ ի Լուծումն Պարապմանց սրբոյ Կիւրղի, ի խնդրոյ ումեմն քանասիրի Գէորգեայ Նոր[ին] հարապատի

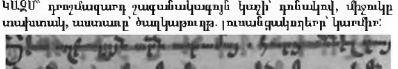
Տե՛ս ձեռ. 476, 368ա-450ա. *Ցանկ/յիշ.: 1/92ա-129ա (հատուածաւոր)*: 2/*յիշ.: Ճիշ/յիշ.*:

ՄԱՆՈՒԿՆԱՐՁՈՒՈՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանճարագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

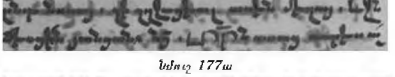
ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. լուսանցքերում խոնարհութեան թեթեւ հետքեր: Կարմի կաշիի՝ ճեռնամած, եզերքը՝ մաշած, դռնակի ասասառը՝ ճայթած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 4ա [Ցանկ գրոցս] – Կմ. Նորին Քարոզ սուրբ Լուսաւորչին... ՀԴ. Բան սուրբ վարդապետին Վարդանայ... **2.** Վասն կախարդութեան:

Նմուշ 177ա

Նմուշ 347ա

3. *130ա* ԺԱ. Այս հարցմունիս ի նոռաեէ ոչ է Ի Մեծացուցչէն – *Հարց. Վասն ե՞ր առաջինքն զՄեծացուցեալ ի կիրակէ ասէին եւ այնմ ամենայն աւուր: Պատասխանի. Նմանք ասեն թէ. կիրակին տէրունի է...*

4. *135ա-41ա* ԺԲ. [Թուղթ երկեառաք] – *Մեծ քաղաքն Հռոմ, որ է յարեւմտեան ի Ֆռանկս...*

5. [Կանոնք վասն կրօնաւորաց]

ա. *141ա-բ* ԺԳ. [Խռատ կրօնաւորաց] – *Կրօնաւոր իւր կամաւ ի հարսանիք գնայ...*

բ. *141բ-2բ* ԺԴ. Վասն հոսման ախահ, որ ընդ Ռանն անցանէ – *են որ խոտելի են եւ մեղադրելիք են...*

գ. *142բ-3բ* ԺԵ. Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի ասացեալ է – *Մանուկն, որ առանց մկրտութեան մեռանի...*

144ա-5բ տե՛ս բ, 6:

դ. *145բ-6ա* ԺԷ. [Վասն խոստովանադրամի] – *Եւ գիտելի է, զի չար է ամենեւիմբ կաշառքն, որ խոստովանադրամ կոչեն...*

6. *144ա-5բ* ԺԶ. [Տօնացոյց] – *Քաղոց ամսոյ Հայոց ի Ա. (1) եւ Դեկտեմբեր Հռոմայեցոց ի յինն Քաղոց եւ Եբրայեցոց ԻԲ. (23) Աւետիք է յԱնայի եւ Յովակիմայ...*

7. *146ա-9բ* [Քաղուածք ի Սուրբ Գրոց]

ա. *146ա-5ա* Աւ Կորնթացիս Առաջի թուխան, այլ վասն որոյ գրեցէմն առ իս – *Բարւոք է մարդոյ ի կին մարդ չմերձենալ...*

բ. *148ա* ԺԸ. Մարգարէութիւն եսայեայ – *Թէ մատուցանիցէք ինձ... //148բ* Մարգարէութիւն եսայեայ – *Այգի եղեւ սիրելոյն...*

գ. *148բ* եզեկիել ասաց զայս – *Որպի մարդոյ դէտ կացուցի...*

դ. *148բ-9ա* Պաւղոս առաքեալն ասէ – *Ի պէտս սրբոց հաղորդեցարուք...*

ե. *149ար* Գիրք Յորայ – *Լուարո՛ւք, լուարո՛ւք բանիդ իմոց...*

8. *149բ-217բ* ԺԹ. Տեառն Առաքիի Սիւնեաց ի վերայ Ջ (6). աւուր արարչութեան ասացեալ [Ի ՅՕդամգրոց Առաքելի Սիւնեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 83, 2ա-138բ. Ցանկ/չիք: 1. *ա/149բ-51բ*: բ/*151բ-3ա*: գ/*153ա-61բ*: դ/*161բ-2բ*: ե/*162բ-4բ*: զ/*164բ-6բ*: է/*166բ-9բ*: ը/*169բ-73բ*: թ/*173բ-5ա*: ժ/*175ա-7ա*: ժա/*177ա-8բ*: ժբ/*178բ-82բ*: ժգ/*182բ-6ա*: ժդ/*186ա-90ա*: ժե/*190ա-1բ*: ժզ/*191բ-3ա*: ժէ/*193ա-6բ*: ժը/*196բ-7ա (տունք 1 -6)*: ժթ/*յեր*: ի/*197ա-9ա (տունք 16-53)*: իա/*199ա-200բ*: իբ/*200բ-5բ*: իգ/*205բ-12բ*: իդ/*212բ-7բ (տունք 1-53)*: իե-իզ/*չիք*: ի/*չ.*/ *չիք*: *2-3/չիք*:

9. *217բ-9ա* – Այս Յոհաննու հաղվածուն միջէն է – *Ջոր ասեն, թէ. Զաքարու հայրն Հերովդէի թագաւորին ճէլատապաշի էր...*

10. *219ա-25բ* Ի. Քարոզ ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Որպէս յիծի եւ Բարիի... – *Թէ վասն պինչ պատճառի մարգարէն առակաւ խօսի...*

11. *226ա-61բ* Բանի սուրբ վարդապետին Վարդանայ Վասն ամենայն անձին փոկութեան Վասն Ժ. (10) վանաականացն եւ վասն Ը. (8) առակաւոր որոգայթիցն, Վասն հպարտութեան, Վասն ոխակալութեան, Վասն Լեզուանութեան, Վասն յորովայնամոլութեան, Վասն զրկանաց, Վասն շնութեան, Վասն կախարդութեան, Վասն անզղջութեան, Վասն ապաշխարութեան, Վասն անհոգ որդանցն եւ դժոխոց, զի ոչ են կարծիք, զոր յառաջ ժամանակաւ շնորհօվն Աստուծոյ յարմարեցի զսայ ի Սեաւ լեառն, ի Տօսիձոր եւ զԱպաշխարութեան ճառն

ա. *226ա-36ա* ԻՄ. [Վասն Ժ. (10) վանաականացն] – *Եւ արդ, բազում անգամ խորհեցա ողորմելիս Վարդան, որ ի Մարաթոյ...*

բ. *236ա-40ա* ԻԲ. Վասն ոխակալութեան – *Ահայ գազան դառնադէմ...*

գ. *240ա-3բ* ԻԳ. Վասն լեզուանութեան – *Ահայ, որդեա՛կք, եկայք հասաք եւ գտաք զգաղտամուտ օձն...*

դ. *243բ-7բ* ԻԴ. Վասն որովայնամոլութեան – *Ո՜հ, թէ քանի մեծ կորուստ է ախտ որովայնամոլութեան...*

ե. *247բ-54ա* ԻԵ. Վասն զրկանաց. – *Ո՜հ ժողովուրդք Աստուծոյ եւ խորհրդական ծնունդք...*

զ. *254ա-3ա* ԻԶ. Վասն շնութեան – *Վա՛յ ամենայն մարդկան, որք եկիք յայս աշխարհիս...*

է. *258ա-61բ* ԻԷ. Վասն կախարդութեան – *Ահայ խորխորատ կորստական...*

Այստեղ բացակայում են խորագրում նշուած «Վասն անգղջութեան», «Վասն ապաշխարութեան», «Վասն անբուն որդանցն» խրատները:

12. *262ա-76բ* ԻԸ. Մեծ ռաբունապետին Յոհաննու Որոտնեցոյ ասացեալ, ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Մարդով եղեւ մահ... – *Ասէ ոմն ի սրբազանիցն դասուց, թէ. Անկարօտն...*

Տպ. Ս. Էջմիածին, 2000, էջ 283-301, C:

13. *276բ-332բ* [Վարք եւ պատմութիւնք]

ա. *276բ-86ա* ԻԹ. Պատմութիւն վարուցն Յոհաննու Գրնեցոյն – *Յերկրէ Փիւնիկեցոց էր Յոհաննէս...*

բ. *286ա-8բ* Լ. Վարք եռանելոյն Սիմէոնի Սիւնակեցի ճգնաւորին – *Երանելին Սիմէոն էր ի քաղաքէն Անտիոքայ...*

գ. *288բ-92ա* ԼԱ. Վարք եռանելոյն Իլարիոնի կրօնաւորի – *Երանելի հայրն մեր Իլարիոն էր...*

դ. *292ա-4բ* ԼԲ. Վարք եռանելոյն Մակոսի Սալոնի, որ է յիմար – *Այլ սովորութիւն էր Սկիւթոյ լերինն...*

ե. 294բ-303բ ԼԳ. Վարք եռանելոյն Սիմէոնի, որ վասն Քրիստոսի աղուաշանայր եւ Յոհաննու անա-

պատակաւի – Սիմէոն եւ Ոհաննէս էին Ասորոց յեդեսիայ քաղաքէն...

զ. *303բ-12ա* ԼԻ. Պատմութիւն ոոդոյ թագաւորին Հռոմայ, որում անուն էր Նեռէն, որ թողեալ զամենայն կրօնաւորեացս ի վանս սուրբ ծնող Աստուծոյ – *Պատմել մեզ գվարս բարեպաշտից երկիւղ է...*

է. *312բ-32բ* Լե. Պատմութիւն եւ վարք երանելի կամաւոր ապրատացելոյն վասն Քրիստոսի ոոդոյ թագաւորին Հռոմայ – *Արք, եղբարք եւ հայրք, լուարո՛ւք զպատմութիւն առն Աստուծոյ որդոյ թագաւորին Հռոմայ...*

14. *332բ-41ա* ԼՁ. Սրբոյ Աթանասի եպիսկոպոսապետի Ալէքսանդրացւոց Գիր յԱնտիոքացւոցն եկեղեցի Յաղագս զանազան աստուածաբանութեան, եւ լուծման ճառից, զոր ասացեալ էր յանդիմամարտից Ասորին, հետեւողաց հերձուածոց ըստ իւրեանց մտաց – *Ամենեքեան ոչք յԱստուծոյ ի ձեռն Բանին Հոգւովն Սրբով ի քարոզութիւն առաքեալ... իսկ գայս ///... (շար. թերի)*:

342ա-75բ տե՛ս և.:

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ժէ. դ.

1. *1բ* Իմաստասիրաց սրբագոեած է: Հարցմունք վասն օգտութեան – *Աչք իմաստասէր բժիշկ. ԵՒս գշաքարն ապաշխարութեան...*

2. *375բ-7ա* Կատարում սրբոյն Պետրոսի եւ Պողոսի առաքելոցն – *Մեծ առաքեալն Քրիստոսի եւ վէմն հաւատոյ Պետրոս...*

3. *377ար* Յաղագս չար Յուդայի – *Արդ, հոգեկիր վարդապետացն այսպէս իմացաք եւ լուաք, թէ... |377բ|* Պատճառ արծաթոյ Յուդայի, թէ ուստի է – *Զայն արծաթն ի բաբելոնէ մոռ ընծա բերին Յիսուսի...*

4. *377բ-8ա* [Քարոզ վասն մեղաց] – *Մ՛ աստուածասէր սիրելիք եւ ցանկալիք եւ քան զակնս պատուականս...*

5. *378ար* Սուրբ Բառասիոցն, որ Սեբաստիայ կատարեցան ի Վիկիանոսէ կոսպաչտ ուրացէն ի ժամանակն Կոստանդիանոսի բարեպաշտ արեւին – *ի ժամանակս Վիկիանոսի կոսպաչտ արքային, որ էր Սեբաստեայ... Նահատակեցան սուրբ քառասունքն ի փառս Քրիստոսի...ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՁԱԼՄԱՆԱՒԻ

4ա Գրեցաւ գիրքս թվին ՌՃԼԲ. (1683), սեպտեմբեր ամսոյ ժե. (15), յաւուրըն շաբաթու:

91բ Ով փրկեսցէ զմեզ Քրիստոս եւ զամենայն հաւատացեալս անուանդ քում եւ գիս անարժանս ըզգծող սորին եւ գտացող սորին, որ եւս գրել յիշատակ իւր անձին իւրոյ, եւ Քրիստոսի մարդասիրին փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿՆՔՈՒԴՈՐՇՈՒ *6ա, 151բ, 375բ* Գիրքս Սուրբ էջմիածնա է:

ՆԿԱՐՉԱՔԱՐՁ՝ *1ա, 1բ (թռչնագիր)*:

ԳՐՉԱՔԱՐՁ՝ *1ա Իրավի մարթուխօսայ ավուրք, 2ա (տառեր)*:

2197

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

ԹՂԹ՝ 239: ԿԱՉՄ՝ դորմազարդ շագանակագոյն կաշի դռնակով եւ մետաղէ զամերով, միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ վարդագոյն, դռնակի աստառը՝ ղրջմազարդ կարմիր կտաւ. լուսանցակոդեղը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Գ-Դ)+1 (Ե), թուղթ, 2 (Ա-Բ)+2 (Զ-Է), թուղթ (Ի. դ.):

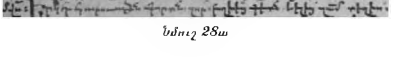
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին՝ հայկոյուած, Ի. դ. ներգրուած եւ այլ կաշուով կակաոտուած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԸ. դար

ԳՐԻՉ՝ Յաւոյթիւն:

ԹԵՐԹ՝ 86 (1-86). չգրուած՝ 4ա: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԷX12 (Ա 14): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ եռամաիիկ լուսաղոչմով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15,5x9,7): ԳԻՐ՝ նուոդիր (չափագրողի՝ 1բ-3բ): ՏՈՂ՝ 39:

Նմուշ 28ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ Նա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսակաւ: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճեմգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցեռում խոնաւութեան թեթեւ եեռներ, փոխրիկ պատռուածքներ:

ԳՐՉԱՔԱՐՁ՝ Պիսցին Գա. Կարապետ, մարգարէ, առաքեալ, մարտիրոս, եզնաոր, սեոովբէ, նոեչոտակ, բեռովբէ, Մարիամ Մագդաղենացի:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *1ա* Ցանկ բառոզից գրոցս – *Առաջին, Վասն տարէմտին... Քանեերորդ վեցերորդ. Քարոզ վասն Յարութեան Քաւչի... (1բ-3բ տե՛ս Ց.)*:

– *4բ (յետագայի գրչութեամբ)* Քարոզգիրս է յօրինեալ ի Տաթեւացւոյն

Նշուած 26 քարոզներից 9ը՝ Ձմեռան հատորից են, 9ը՝ Ամառան եւ 8ը՝ այլ:

Ա. [Քարոզ Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզ Յառաջին հատորէ]

Տե՛ս Զմեռան հտ., տպ. 1740. Ա/5ա-9բ: Բ-Զ/չխբ: Զ/34բ-7բ: ԶԶ-ԶԿ/չխբ: ԶՎ/60ա-4ա: Զ/64ա-7բ: ԶԶ-ԶԸ/չխբ: ԶՒ/67բ-71ա: ԶԺ-ԶԺԱ/չխբ: ԶԺՌ/71ա-4բ: ԶԺՎ/չխբ: ԶԺՒ/74բ-7ա: ԶԺԹ-ԶԻՒ/չխբ: ԶԻԲ/77ա-80ա: ԶԻԶ-ԶԻԸ/չխբ: ԶԻՒ/80ա-3բ (Յակոբ Զրխնցի): ԶԼ-ԶԿԱ/չխբ:

2. [Քառոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Սահատն հտ., տպ. 1740. Ա-Դ/չխբ: Ե/27բ-31ա: Զ-ԼՒ/չխբ: Զ/40ա-2բ: ԶԱ-ԶՒ/չխբ: ԶԺ/25ա-7բ: ԶԺԱ-ԶԻԶ/չխբ: ԶԻԲ/31ա-4բ: ԶԻԸ-ԶԼԲ/չխբ: ԶԼԳ/9բ-12բ: ԶԼԿ/չխբ: ԶԼԵ/12բ-6ա: ԶԼԶ/չխբ: ԶԼԷ/16ա-9ա: ԶԼԸ/չխբ: ԶԼՒ/19ա-22ա: ԶԶ/չխբ: ԶՁԱ/22ա-5ա: ԶՁՌ-ԶՁՔ/չխբ:

Բ. [Քառոզ զանազանի]

1. *37բ-40ա ԺԱ.* Քառոզ վասն աղօթից, ի բանն որ ասէ. Աւրտուն կացէք — *Ասեն վարդապետք եկեղեցւոյ, հոգին ունի զինքն առ Աստուած...*

2. *42բ-5ա ԺԳ.* Քառոզ նորին [Յովհաննէս վարդապետի. ձեռ. 2153, 132ա] վասն յիշողութեան, ի բանն. Որ արհամարհէ զհայր կամ մայր, մանու մեռանիցի — *Գիտելի է, զի որք յիշոցք ասեն, բազում մեզանիցեն...*

3. *45ա-7բ ԺԴ.* Նորին տէր Առաքելի Սիւնեաց վարդապետի Վասն պատուասիրաց, քառոզ ի բան մարգարէին Միքիայ, որ ասէ. Քարկուիթիւն Տեառն համբերեցաց, զի մեղա նմա — *Քարկուիթիւն Տեառն հաճբերելոյ... Բանական բնութեանս է գործ քննել...*

4. *47բ-8բ ԺԵ.* Նորին Մա[ր]թէոս վարդապետի Քառոզ վասն խոնարհութեան, ի բանն. Որ խոնարհեցուցանէ — *Արդ, ամենայն հին առաքինութեան...*

5. *48բ-50ա ԺԶ.* Քառոզ վասն մաուու, ի բանն... Մահ մեղատուին — *Արդ, ի բանէս յայսմանէ զընդիմակ սորա հանայնեք...*

6. *50ա-3ա ԺԷ.* Նորին [Մատթէոսէ վարդապետէ. ձեռ. 662, 158ա] Քառոզ ի բանն. Ահա մեղաւորք կորիցեն — *Բազմազան է խորհուրդ Աստուածաշունչ գրոց...*

7. *53ա-60ա ԺԸ.* Նորին Քառոզ ի բանն. Որ առաւել եղեն մեզի առատք — *Տեսանողն անճառից եւ բարձրացեալն ի բարձունս...*

8. *83բ-6բ ԻԶ.* Քառոզ վասն Յարութեանն, ի բանն Սողոմոնին, որ ասէ. Այս օր է զոր արար Տէր — *Մարգարէս նախատես հոգովն զուրախութիւնս գայս...*

Գ. ՅԱՒԵԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

— 1բ-3բ Այս է օգուտիւն ասագ թրիաին, թէ ճանի ցեղ գխացաւի — *եթէ անկանի շուտիկ տեղ մի, որ է մահ, եւ դու անդ պատահիս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

86բ Յարութիւն Ծառայ Քրիստոսի:

ԿՆՔՒԱԴՐՈՇԻՆ՝ *5ա, 86բ Քրիստոսի Ծառայ Դանիէլ վարդապետ. 1255 (1806): 5ա Մեսրոբ վարդապետ:*

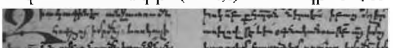
86բ Յիսուսի Քրիստոսի Ծառայ Խաչատուր վարդապետ. Թվին ՌՃՆԷ. (1698):

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

[ՊՐՈՒԱՍ.] ԺԸ. դար

ԳՐՔ՝ Նիկոդեմոս եւեց: ՍՏԱՁՈՂ՝ Աստուածատուր եւեց:

ԹՒՂԹ՝ 29 (121-149): ՊԱՒԱ՝ Ա-Գ, խառը (Ա 14, Բ 12, Գ 3): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ «S S» լուսադրոյմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21x q15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ևվսխմ (16x10,6): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 33:

Նմուշ 121ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցիերում խոնաւութեան հետեւեր: 149բ նախապէս ապատ թերթի օգտագործուած է Գ. ձեռագիրը գրելիս:

ՄՆԹ. Տեղը եւ ժամանակը հմնտ. ձեռ. Գ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *121ա-7ա ԺԹ.* Ի Պատմութենէ Մեծին Նեռսէսի [Հ]այոց հայրապետն, ասացեալ [ի Մեսրոպայ Վարդապետէ]

Տե՛ս ձեռ. 702, 4ա-126ա *Միայն՝ թ/121ա-4ա (սկ. «Զի ասացին է անշառուսն հոգոյ...»): Ժ/124ա-7ա (սկ. «Պապ թագաւորն յորժամ արբոյց գբաժակն մահու...»): Տարբեր խմբագրութիւն:*

2. *127ա-30բ ԺԱ.* Տեսիլ սուրբ վարդապետին Յոհաննիսի, որ մանկունն Կոգեոն կոչի բանս — *Ի ժամանակին յորում էր թվականն Հայոց ՆՀ. (1021), թագաւորն Հռոմայ Վասիլ եւ Քեւելգս...*

3. *130բ-48ա ԺԲ.* Երանելոյն Աթանասի արեգիպտոսպոսի Աղեքսանդրու հարցմունք վայելուչ եւ պատասխանիք կիւրղի հայրապետին Յաղագս մանկացութեան եւ հանճարոյ — *Հետեւումն համարիմ ընդ Աստուծոյ երիս բանս... Պատասխանի, Իսկ ի ոգի մարդոյ գոյութիւն է...*

4. *148ա* Նեղոսի սուրբ հօրն ասացեալ է — *Վա՛յ ամբարշտին, յորժամ ամենեքեան լուսաւորին, նա միայն խաւարի...*

Տե՛ս տպ. «Վարք սրբոց հարանց», Բ., էջ 690-692:

5. *148բ-9ա* [խոսաս] — *Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս կամեցաւ գփրկութիւն իմոյ...*

6. *149ա Հարցումն ի հարանց ընդ իմաստուն բժիշկ մի եւ ասէ. Ամենայն ցաւոց դեղ գիտե՞ս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

149ա Աղաչեմ յիշել ի Տէր գծողս՝ Նիկողայոս երէցս եւ գստացող սորին՝ գԱստուածատուր երէցն. ամէն: Հայր:

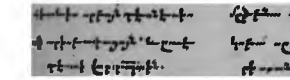
ԿՆՔՒԱԴՐՈՇԻՆ՝ *149ա Խաչատուր վարդապետ:*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

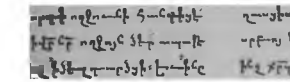
ՊՐՈՒՍԱ. ՌՀԾՋ-ՌՃՄԹ. — 1707-1710

ԳՐՔ՝ Միմոս երէց Կարմելցի (1707 թ.), Նիկողայոս երէց (1710 թ.): ՍՏԱՁՈՂ նախաառաւ վրդ.:

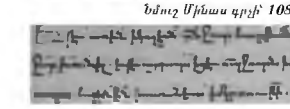
ԹԵՐԹ՝ 124 (87-120, 150-239) չգրուած՝ 88բ: ՊՐԱԿ՝ 10x12 (Գ 10, Դ 3, Ե-Զ 20, Ժ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (87ա-8ա, 89ա-120բ), միասիւն (150ա-239ա) (16x11,2–15,7x9,8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (Միմոս գրչի՝ 87ա-8ա, 101ա-20բ, 150ա-99բ, Նիկողայոս գրչի՝ 200ա-39ա, անանուն՝ 89ա-100բ): ՏՈՂ՝ 21-23.

Նմուշ անանուն գրչի՝ 91ա

Նմուշ Միմոս գրչի՝ 108ա

Նմուշ Նիկողայոս գրչի՝ 218ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — Գրիգոր Տաթեացիի աշակերտի հետ (Հեռամատութիւն) 149բ: Կ ի ս ա խ ո ր դ՝ 89ա, 150ա: Լ ո ւ ս ա ն ց գ ա գ ա ր ը՝ բուսական, գաւազան (89ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, մոխրագոյն, ոսկի, մարճագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան թեթև հետքեր, փոքրիկ պատռուածքներ: Օգտագործուած է նաեւ թ. ձեռագրից չգրուած 149բ թերթը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *87ա-8ա* Աւետմութիւն օմօֆորոնի հաճանայապետական զգեստի: Օմօֆորոն ուսոյ՝ զգեստ թարգմանի. օմօն՝ ուսին է եւ ֆորնն՝ զգեստոյ, եւ է նշանակ խաչին Քրիստոսի եւ առաքելական վերարկուի – *եւ եւս խաղաղութեան գՏէր: Տէր Աստուած, Արարիչ բոլորից...*

2. *89ա-117ա* Յոհաննու պիտակ աշակերտի Գրիգորի եռամեծի արարեալ. Շարադրութիւն կարգաց չորեքուսանաց աստիճանի վարդապետաց, ի լուսաւոր քանից մարգարիճ եսայեա, մեկնօղոյն իմն տեսութեամբ կարգաւորեալ Յաղագս գաւազան տալոյ աշակերտիճ...

Տե՛ս նեռ. 1055, 3բ-43բ. 1. ա/*89ա-95ա*: բ/*95ա-6բ*: գ/*96բ-9ա*: դ/*99ա-101բ*: ե/*101բ-4ա*: զ/*104ա 6ա*: է/*106ա-8ա*: ը/*108ա-11ա*: թ/*111ա-3բ*: ժ/*113բ-7ա*:

3. *117բ-9ա* [Օրինակ վկայականի ծայրագոյն իշխանութեան գաւազանի... շարադրեալ Յօճան արեւպիսկոպոսէ Համբերցւոյ... տպ. 1752, էջ 223] – *Ինքնագոյ իսկութիւն, երրեակ միութիւն, անքակ անձնաւորութիւն... սորին աշակերտ՝ Սիմէոն Գուտունացի:*

4. *119ա-20ա* [Միմասայ էտրէնէգւոյ Ոտանաւոր հայերէն եւ թուրերէն] – *Աւրհնեալ է Հայր անող, անծին, / Գովեալ է միածին Որդին... / Վարքն ճէննէթին իշինէ...*

Տե՛ս նաեւ լիշատակարան: *121ա-49ա տե՛ս* ձեռ. Բ:

ա. *150ա-6ա* Սահմանադրութիւն դաստիարակութեան նորածնելոց մանկանց, որ հրահրեալ եմ յաւտիճան հաճանայութեամբ: Խրատ հարկաւոր եւ պիտանիճ, արարեալ մեծ վարդապետին Գրիգորի հռետորի – *Արդ, քանս կարգի ժամանակին...*

բ. *156ա-62բ* Յետ այսորիկ մատիցէ առաջնոյդ սուրբ ուխտին, կալով առաջի եպիսկոպոսին եւ ասէ բարձր ձայնի – *Հա՛յր սուրբ, խնդրէ ի քէն մայրս մեր սուրբ եկեղեցի...*

գ. *162բ-72ա* Սկիզբն աստիճանաց կոնէիկոսաց, որ են սաղմոսերգուի եւ աւետմէուի եւ այլն ըստ իւրաքանչիւր կարգի – *Եւ յառաջն ծխեն խունկ սեղանոյն...-164բ Առաջին՝ կարգ դռնապանին: -165բ երկրորդ՝ կարգ ընթերցողութեան: -167ա Յորրորդ՝ կարգ աստիճանի ջահընկալութեան: -168ա Հինգերորդ՝ կարգ կիսաւարկաւագաց, որ է դպիր):*

դ. *172ա-81ա* Կանոն յոբժամ սարկաւագ ձեռնադրեն – *Զգենու եպիսկոպոսն եւ այլ քահանայք ըստ օրինին...*

ե. *181բ-97ա* Կանոն ձեռնադրութեան հաճանայի – *Եւ զնորընծայն բերեն ի տունն յեկեղեցւոյն... Եւ ասեն Շարական. Այսօր Աստուածութիւնն գուրաճանայ...*

զ. *197ա-200ա* Յետ այսորիկ գաղօթս գայս ի վերայ կուսանաց կարդայ – *Աստուած յաւիտենական... Աստուած գթասուցանէ գքեզ... Աւրհնեալ է Աստուած:*

Տե՛ս եւ հմմտ. նեռ 887, ա-զ, *3ա-53բ:*

5. *200ա-1բ* Համառօտ հաւաքումն սրբոց վարդապետաց Յաղագս դասանութեանն ամենասուրբ Երորդութեանն, ընդդէմ հերձուածողաց հակաճառութիւն – *Հաւատով խոստովանիմ գհամագոյ զամենասուրբ երրորդութիւն՝ անբաժանելի...*

6. *201բ-4ա* Վկայութիւնք յաղագս Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ եռանձնեա Աստուածութեանն եւ մի բնութեանն – *Դաւիթ ասէ. Եառաւ ի կերակուր ինձ լեղի...*

7. *204ա-39ա* Առ հրիստոսասէր եւ ուղղադաւան ժողովուրդսդ Հայկական Քրիստոսի եւ նոյնատ ծառայից ծառայ Աղէքսանդրէ պիտակ աճուամբ վարդապետէ Յայտարարութիւն ըստ կերպի հակաճառութեանն ընդդէմ ազգին Ֆռանկաց

Տե՛ս նեռ 673, 5ա-85բ *1/204ա-32բ*: Նխբ/*204ա-7ա*: ա/*205ա-7ա*: բ/*209ա-11բ*: գ/*211բ-5ա*: դ/*215ա-6ա*: ե/*216ա-7բ*:

գ/217բ-9բ: է/219բ-21բ: ը/221բ-3բ: թ/223բ-7ա: ժ/227ա-32բ: ի/232բ-7ա: յ/237ա-8բ (խորագիր՝ «Նորին»): կ/չբ: ձիշ./238բ-9ա (անխորագիր):

8. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺՐ. Դ.]

– 239բ [Դեղագիրք]: Սուտի ձեւարեցն տէֆ աներու – կէս օխա մեղր...

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *120ա (Մինասյ էտրէնէցւոյ)* Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ:

Զայս սակաւ բանս յինէն ընկալ,
Որ է քաղցրիկ եւ յոյժ գովեալ,
Ըզսա բերեալ մեզ մատուցեալ,
Եւ մեք քեզի արժան տեսեալ:
Թէ դառնացեալ ես ի վշտաց,
Որ դու կրես հերձուածողաց,
Դու ապաւէն ունիս Աստուած,
Նոքա իւրեանց չարըն փառաց:
Ի հասարակ յաւուր սօթոյ
Ննջես դու քաղցր եւ երեկոյ,
Ի յամենայն առաւօտոյ
Սակաւ զքիմսըդ քաղցրացոյ:
Գրրեցի սա անձս եղկելի,
|120բ| Զի որ ունիմ գործք մի բարի,
Բամեալ եւ ոչ արհեստ գրչի,
Այլ լոկ անուամբ կամ կենդանի:
Միեսս էրէց էտրէնեցի,
Դատարկ, յանցայն եմ մընացի,
Զըլինել հայցեմ մեղադրելի,
Թէեւ սղալ ինչ աստ գըտցի:
Ձիմ գրեալ գիրս աշխատելի,
Որ ոչ կա յիս իմաստ բանի,
Նա եւ գործովս յօժ եղկելի
Եւ անպիտան անարժանի:
Նաեւ սիրով ընթերցօղի
Եւ փափագմամբ հասկացողի,
Կամ ըէ ի պէտ քո ընկալցի,
Յիշել եւ զիս անպիտանի:
Այլեւ եղբայրք իմ սիրելի,
Եւ ծնօղքն իմ յամենայնի,
Զորքան յիշէք մտօք սրտի
Ձվերոյգրեալսն յիշատակի:
Դուք ընկալէքիք մատըն բարի
Ահեղ գալուստըն Քրիստոսի,
Իսկ մեք հանցուք փառսն Յիսուսի,
Ընդ Հօր Հոգւովըն ճըշմարտի:
Բամեալ յայժմուս եւ յապառնի
Եւ զապագայն յամենայնի,
Հազար հարիւր հատս վեցի (1707)
Եւ ի յամսեան սեպտեմբերի:
Աւա՛ղ ըէ քանի կացի կենդանի,
Աշխարհիս փառըըն վայելեցի,
Գործոց բարեացն յամենայնի,
Ես դատարկ, յանցայն մընացի:
Ահա, ժամ եհաս օրս իմ վաղճանի,
Քանի որ կենդանի էի՝ պարգեւք կու բաշխէի,
Նաեւ զիս անմահ կու կարծէի,
Ակն թօթափելոյն՝ եղէ սակաւ մի փոշի:

2. *239ա (Նիկողայոս գրչի)* Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեան՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Գրեցաւ գիրքս Հաճաճառութեանն, որ ընդդէմ Ֆռանկաց թվականիս Հայոց ՌՃՄԹ. (1710), յամսեանն յունիսի ԻՀ. (28), ի հայրապետութեան Սուրբ էչմիածնի տեառն Աղէքսանդր կաթողիկոսին եւ ի պատրիարգութեանն երկուց սուրբ աթոռոց մայրաքաղաքաց Սուրբ յԵրուսաղէմ եւ Կոստանդնուպոլսոյ տեառն Սահակայ աստուածաբանութեանն վարդապետին, յանկ եւեալ աւարտեցաւ ի Պրուսա քաղաք, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցոյն, ի խնդրոյ տեառն Խաչատուր աստուածաբան վարդապետին, որ եւտուր գրել զսա ի հալալ ընչից եւ արդար վաստակոցն՝ յիշատակ իւր եւ ծնօղացն իւրոց: Աստուած բարով վայելէ[լ] տացէ նմա մինչեւ ի խորին ծերութիւնն. ամէն: Դարձեալ, ով սիրելի հայրք եւ եղբարք, աղաչեմ, աղաչեմ յորժամ ընթեռնուցուք եւ բան ինչ օգտիք, միով Հայր մեզայիւ յիշեսջիք գստացօղ գրոյս, նաեւ եղկելի գրչիս՝ Նիկոդառս իրիցուիս, եւ դուք յիշեալ լիջիք ի միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

239ա (ԺՀ. դ., բոլորգիր) Անտոն է պանդուխտ կենցաղոյս այս ունայնական, / Տատանեալ կենօք շրջի մոլորեալ քաւիտական:

239ա (Նոյն ձեռքով) Յիշատակ է գայս գիրքս՝ Խաչատուր աստուածաբան վարդապետին, ի վայելումն անձին իւրոյ: Աստուած բարով վայելել տացէ:

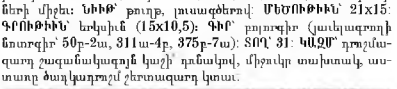
ԿՆՔԱԳՐՈՒՇՔ *105ա* Մեսրոպ վարդապետ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ *239բ յայս է գրչափորձութիւն գրչիս երկրորդ:*

2198

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԹԵՐԹ՝ 381 չգրուած՝ 1ա-2բ, 52բ, 377բ-81բ՝ ՊՐԱԿ՝ 32 նախաւոր՝ Ա-Դ+Ա-ԻԲ, ապա՝ Ա-ԼԲ×12 (ԼԲ 9)+1×2 (Դ եւ ե պրակների միջեւ: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 21×15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռվսիւն (15×10,5): ՓԻՆ՝ բոլորգիր (յանկապտոյի ճոտզիր՝ 50բ-2ա, 311ա-4բ, 375բ-7ա): ՏՈՂ՝ 31: ԿԱԶՄ՝ դռոյմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկր տախտակ, աստառը ծալկադրոյմ չերտագարդ կտաւ:

Նմուշ 136ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 3ա, 53ա: Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, տառեր: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ հաճգուցագիր, թռչնագիր, մարդագիր: Կ ո յ ն ե ր՝ կառոյր, կաճայ:

ՊԱՏԱՒՈՒԱԿ-ՊԱՀԱՊԱՆԱԿ – Ականատես Ղուկասու: Թ-ժ. դպ. 2 (Ա-Բ) +1 (Գ), տառագրուած 3 եզերահատուած թերթերից: Մագաղաթ, եռսիւն (18×11,5), քոյրգիր մանր եւ կախաքագիր, 32 տող: Լուսանցքներում համաբաղադրատ: Կարդալ՝ Աւետ. «/// գմանով եւ հայիցի յետս... ապաշխարեալ Եր ///» (Թ. 62-ժ. 13), Բաբ, Գաբ «/// եւ իբրեւ ոչ գտանէ.. զգեհերմանս նոցա ///» (ԺԱ. 24-48):

Նմուշ Ա բ

ՎԻՃԱԿ՝ բատառատ. լուսանցքներում փոխրիկ պատառուածքներ, զանազան թծեր, 36-41 թերթեր ճոռոգուած: Ա. եւ Բ. պատառիկ-պատրաստակների եզերք, Գ-ի մեծ մասր գեցգակեր: Կազմի կաշիե՝ թեքնական ճեղուած, եզերքր մաշուած, կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 3ա-377ա **[Քարոզի Գրիգորի Տաթեւացւոյ]**

1. [Քարոզի յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռամ հտ., տպ. 1740. Ա/յԿբ: Բ/3ա-6ա: Գ/6ա-11բ: Դ/19ա-26բ: Ե/11բ-8ա: Զ-Թ/յԿբ: Ժ/26բ-31բ: ԺԱ-ԺԲ/յԿբ: ԺԳ/31բ-9բ: ԺԴ/39բ-42բ: ԺԵ-ԻԲ/յԿբ: ԻԳ/68ա-73ա: ԻԴ-ԻԸ/յԿբ: ԻԹ/43ա-6բ: ԻԷ/46բ-50ա: ԻՀ/յԿբ: ԻՒ/353բ-59բ: Լ/321ա-7ա: ԼԱ-ԼԲ/334բ-9բ: ԼԳ/334բ-9բ: ԼԴ-ԼԵ/յԿբ: ԼԶ/327ա-34բ: ԼԷ-ԼԸ/յԿբ: ԽԶ/363ա-70ա: ԼԹ/յԿբ: ԼՀ/347բ-54ա: ԼՒ/370ա-5ա: Ծ-ԾԶ/յԿբ: ԾԷ/339բ-47բ: ԾԸ-ԿԲ/յԿբ: ԿԶ/53ա-8ա: ԿԳ/58ա-63բ: ԿՀ/73ա-6ա: ԿՒ/63բ-8ա: Հ/76բ-81բ: ՀԱ/յԿբ: ՀԲ/89բ-92ա: ՀԳ/յԿբ: ՀԴ/89բ-92ա: ՀԵ-ՀԸ/յԿբ: ՀԿ/96ա-101բ: ՀՒ/101բ-7ա: Ձ/107ա-12բ: ՁԱ/112բ-20ա: ՁԲ-ՁԳ/յԿբ: ՁԴ/120բ-5բ: ՁԵ/142ա-6բ: ՁԶ/յԿբ: ՁԷ/136բ-41բ: ՁԸ/128բ-36բ: ՁԹ-Ղ/յԿբ: ՂԱ/160բ-5բ: ՂԲ/յԿբ: ՂԳ/147ա-54բ: ՂԴ/յԿբ: ՂԵ/311ա-4բ (յաւելագրութիւն): ՂԶ/յԿբ: ՂԷ/154բ-60բ (տարբեր սկ. «Քարեբար եւ մարգաէր Փոկին մեր»): ՂԸ-ՂԹ/յԿբ: Ճ/81բ-9բ: ՃԱ-ՃԲ/յԿբ: ՃԳ/165բ-70բ: ՃԴ/յԿբ: ՃԵ/171ա-6ա:

ԺԷ. դար

ՃԶ/176ա-80բ (սկ. «Պարտ է մեզ»): ՃԷ/180բ-7ա (սկ. «Պարտ էր դիտել»): ՃԸ/յԿբ: ՃԹ/187ա-93ա: ՃՀ/193ա-8բ: ՃՒԱ/198բ-205ա: ՃՒԲ/205ա-11ա: ՃՒԳ/211ա-5բ: ՃՒԴ-ՃՒԷ/յԿբ: ՃՒԶ/215բ-21ա: ՃՒԹ/221ա-6ա: ՃՒՀ/226ա-31ա: ՃՒԱ-ՃԻԴ/յԿբ: ՃԻԵ-ՃԻԹ/յԿբ: ՃԼ/326բ-44բ: ՃԼԱ-ՃԼԳ/յԿբ: ՃԼԴ/244բ-53ա: ՃԼԵ-ՃԼՉ/յԿբ: ՃԼԿ/253ա-61բ: ՃԼԸ-ՃԽԱ/յԿբ: ՃԽԲ/261բ-8ա (հատուած, սկ. «Գիտելի է թէ զինչ ունի խորհուրդս»): ՃԽԳ-ՃԽԿ/յԿբ: ՃԽԼ/268ա-75ա: ՃԽՉ/275ա-80բ: ՃԽԸ-ՃՄԴ/յԿբ: ՃՄԵ/280բ-5բ: ՃՄՉ/285բ-90ա: ՃՄԸ-ՃԿԱ/յԿբ:

2. [Քարոզի յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Ա-ՃԻԿ/յԿբ: ՃԻԸ/283ա-8բ: ՃԻՓ-ՃԼԱ/յԿբ: ՃԼԲ/299բ-306բ: ՃԼԳ-ՃԼՉ/յԿբ: ՃԼԸ/306բ-10բ: ՃԼԹ-ՃԽԲ/յԿբ: ՃԽԼ/359բ-63ա:

3. [Քարոզի առաքելոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. 290ա-3ա ՄՔ. Քարոզ տապանակին Տեառն. ի բանն մարգարէին, որ ասէ. Ահի՛, Տէր, ի հանգիսի ձո... – *Գիտել պարտ է, զի հանգիստ ասի նմա, որ վտանգի կամ տեղեաւ ինձ (= չ) պարունակի...*

Ամառան ՃԻԲ.ից տարբեր:

բ. 315ա-21ա ՄՁ. Եւ տեսեալ զժողովուրդն, ել ի լեառն կալ – *Վասն Ժ. (10) պատճառաց ի խորհուրդ ասացին. նախ՝ զի ցուցցէ, ՅԷ որոց իցէ իմաստութիւն...*

Քարոզները գլխակարգուած են ԺՀ. դ. յաւելագրողի ձեռքով (Ա-ԿԲ.: Դրանցից 58ը՝ Հոժոդից հատորից են, 4ը՝ Ամառան, իսկ 2ը՝ արտաքոյ նոցունց:

Բ. ՅԱԼԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

ա. 50բ-1բ **[Քարոզ վասն զենման Գառինն]** – /// *քա: Զորրորդ. Դիտելի է վասն զենման Գառինն: Նախ, որ զգաուն զենուին...*

գ. 51բ-2ա **[Նախերգան]** – *Տէր, տո՛ւր ինձ լեզու խրատու, զի գիտացից խօսել գրանս ի ժամու...*

դ. 311ա-4բ (Տե՛ս Ա,. 1, Ղե.):

ե. 375բ-7ա **[Օրհնութիւնք լետ հարոգիզ]** – *Աւդ, որպէս աւրհնեաց զգաստս հրեշտակաց եւ կայանս անմարմնոց...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

76ա Ո՛վ ընթերցող, եղկելի գծողս յիշեա՛:

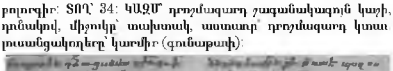
154բ Ջհնդգա ի բարին եւ գարագս ի չարին, ո՛վ ընթերցող, միշեա գծողս ի բարի մասին:

ԿՆՔՔԴՐՈՇՄ՝ *2բ (անընթեռնելի, հաւանաբար «Գրիգոր»):*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺՁ. - Մ[եսրոպ] եպս.»:*

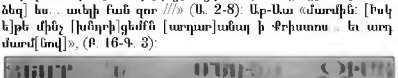
2199
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԹԵՐԹ՝ 223: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԹx12 (Ա, 10, ԺԹ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 25,3x20: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռկսիւն (21,5x15,5): ԳԻՐ՝ բոլորվիր: ՏՈՂ՝ 34: ԿԱԶՄ՝ դռոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, դռնմակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ դռոշմազարդ կոտոր լուսացնգակոդերը՝ կարմիր (գունաքարի):

Նմուշ 11ա

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ – Պօղոսի Թուղթ առ Գաղատացիս Ը-Ժ դդ.՝ 1 (Ա) + 1 (Բ), ստացուած եզրաստուած 3 թերթերի վերին (Ա) եւ ստորին (Բ) կէսերից: Մազատաք, երկսիւն (16,5x15,5), բոլորվիծ խոշոր երկաթագիր, տող՝ 8 (Ա), 6 (Բ): Կարդալ՝ Բա «[Գրուխք առ Գաղատասցիս Թղթոյն եւ...ազսլ]տութեան... ճոգով», Բաք «[/// եկե]ղեցեցդ Գաղատասցւոց]: Շնո[որհ... ձեզ] ես... առկի հաե գոռ ///» (Ա. 2-8): Աբ-Ա՝ «մարմին: [Իսկ ե]թե մինչ [խնդրի]ցիմին [աղաչ-]անալ ի Քրիստոս .. եւ առ մարմ[ին]», (Բ. 16-Գ. 3):

Նմուշ Ա,Բ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, լուսացցները ցեցակեր, իսկ 100-223 եւ պատառիկ-պահպանակները ստորին առտաղին անկեան կոպից մկնկեր: Կազմի կաշին ԲԵ-ծուած, եզրերը մաշուած, կաշին պատռուած, դռոնակն ու մէջը վնասուած, կապիչներն ջնկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1ա-6ա* [Քարոզք]

1. ա. *1ա-2բ /// (սկիզբը թափուած)* խաւար ընդ խաւարս այս պատճիմ երթար խոկմամբ, զի օգնութեամբն Աստուծոյ արտասե[ս]գուք գխաւարս զայս...

բ. *2բ-3բ* Ցորոդոդ Կիրակէի Գալստեանն. ես ձայն բարբառո յանապատի... – *Ի բանս յայսոսիկ նշանակին երկու իր, այսինքն՝ պատիւ...*

գ. *3բ-4բ* Վասն ծնընդեան Տեառն – *Մնունդն Տեառն քստ մարմնոյ, որ եղեւ յետ Ադամայ ՐՄԻՀ. (5228) ամ...*

դ. *4բ* Վասն ծն[ն]դեան Տեառն – *Այսոր ծագեցաւ մեզ արեգակ յերկնից ի յերկիրս...*

ե. *4բ-6ա* Քարոզ սուրբ Նիկոլաոսի – *Յաւուրս իւր համձոյացաւ Աստուծոյ մարդ վասն Դ. (4) պատճառի...*

– *6ար* [Յանկ Քարոզգրոցս] – *Ա. [Քարոզ] Առաջաւոր կիրակին... ՁԲ. [Քարոզ] Եօթն կնքուն:*

Ընդգրկում է 183ա-223բ քարոզները (միայն Ա-ին):

Տե՛ս նեռ. 2184, 3բ-286ա. *Յանկ/6ա-7ա (տարբեր): ա/յիք: բ/218ա-21բ: գ/214ա-6ա: դ-է/յիք: թ/137ա-41բ: ի/115բ-9բ: ժ/199ա-203ա: ժա/յիք: ժբ/168բ-71բ: ժգ/յիք: ժդ/44ա-7ա: ժե/յիք: ժզ/171բ-83ա: ժէ-իա/յիք: իբ/71ա-5բ: իգ/73բ-9բ: իդ/79բ-83ա: իե/83ա-4ա: իզ-լբ/յիք: լգ/134բ-7ա: լդ-խ/յիք: խա/157բ-61բ: խբ/յիք: խգ/88ա-91բ: խդ/93ա-8ա: խե-խէ/յիք: խի/124ա-5ա: խթ-ծզ/յիք: ծէ/141բ-5ա: ծը-կա/յիք: կբ/165բ: կգ-կզ/յիք: կէ/119բ-25ա: կը-ճբ/յիք: հգ/186ա-9ա: հդ/189ա 92ա: հե/7բ-12ա: ճգ/12ա-4բ: ճէ/16բ-20բ: ճբ/20բ-6ա: ճբ/26ա-30բ: ն/30բ-3ա: նա/35ա-9բ: նբ/39բ-44ա: նգ/101ա-4բ: նդ/47ա-50բ: նե-նէ/յիք: նի/161բ-5բ: նթ-ոա/յիք: Ունի քարոզներ, որոնք թէեւ խորագրերով եւ բնաբաններով համընկնում են 2187 եւ 2184 ձեռագրերի քարոզների հետ, բայց սկզբնաւորդերով խիստ տարբեր են:*

3. [Քարոզք]

ա. *14բ-5բ* Գ. Քարոզ սուրբ Ստեփաննոսի. Ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս... – *Բայց սովորութիւն է թագաւորաց, որ գԴ. (3) ազգ մարդ...*

բ. *15բ-6բ* Դ. Քարոզ Յոհաննու. Քանզի երեւեցաւ շնորհ[ի]ն Աստուծոյ Փրկիչ ամենայն մարդկան... – *Հինգ կերպիւ երեւեցաւ խորհուրդ փրկութեան...*

գ. *33ա-4բ* Թ. Քարոզ մոխրիճ. Այլ ես ոդղ եմ եւ սոխիր... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Որպէս դպարտուԹիւնն մարդ է ամենայն մոյութեանց...*

դ. *34բ* Ժ. Քարոզ Մաղաթիայի առաքելոյն. Փոխանակ աղրնչին մուտ եդիւ – *Աղինջն նշանակէ գմատնիչն Յուդա...*

ե. *34բ-5ա* ԺԱ. Քարոզ սուրբ Թոմայի Աքիննացո. Ասամուսիր ֆո ոոպէս գերամախս կատելոց, որ եղանեն ի վայելել – *Որոյ բոլորն գեղեցիկ լինի, պարտ է մասինն գեղեցիկ լինել...*

զ. *50բ-1բ* ԺԶ. Քարոզ Մեծի հինգշաբաթին. Առից սակաւ մի ջուր... – *Ասաց Տէրն. Գտանիջիք այր մի, որ բարձեալ ունիցի սափոր ջրոյ...*

է. *51բ-3ա* Ժ. Քարոզ Մեծի ե-շաբաթին. Փորձեացէ մարդ զանձն իւր... – *Որպէս յառնուկն մարդկան զգեղն ի հարկէ յառաջանալ...*

ը. *53ա-7բ* ԺԱ. Քարոզ վասն պատառագի խոսիողոյն. ԵՒո Քրիստոս ասց, օրինեաց, էրեկ ետ աշակերտացն... – *Եւ ասէ կինն ցնդիա. Կենդանի է Տէր Աստուած քո...*

թ. *57բ-61ա* ԺԲ. Քարոզ Մեծի ուրբաթին. Ասէ Պօղոս... Կտակ յետ մահու հաստատ է – *Էր տիկին ոմն, որ ունէր Դ. (3) որդիս...*

ժ. *61ա-5բ* Քառզ Մեծի շաբաթուն. եկն Մարիամ Մագդաղենացի եւ միւս Մարիամն... – *Մեծ է պատիւ աւուր շաբաթուն...*

ժա. *65բ-9բ* Քառզ նոր կիրակին. Գայ Յիսուս դրօճն փակելօք... եւ ասէ Խաղաղութիւն ընդ ձեզ – *Ի գիրս Աստուածաշունչ վասն գալստեանն Քրիստոսի ի բաղում տեղի ճառէ...*

ժբ. *69բ-70ա* ԻԳ. Քառզ սուրբ Մարկոսի աւետարանչի. Ողջոյն տա ձեզ Մարկոս... – *Սիրաք ասէ. Փառք որդոյն է ի պատականութենէ հօրն...*

ժգ. *70ա-1ա* Քառզ սուրբ Խաչին – *Ձի ճառ խաչին կորուսելոյն յիմարութեան է...*

ժդ. *84ա-5բ* Քառզ Սուրբ Երեռդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Երեմ են, որ վկայեն յերկինս՝ Հայր եւ Բան եւ Հոգին սուրբ... – *Վարդապետք ասեն՝ ի տվէ ոչ ոք կարէ զբոլորակութիւն արեգական տեսանել...*

ժե. *85բ-6բ* Գիրք Սուրբ Երեռդութեանն – *Աւրհնեալ է ամենասուրբ եւ փառաւորեալ Երրորդութիւնն...*

ժզ. *86բ-8ա* Քառզ վասն մարմնոյն Քրիստոսի. Հացն զոր ես տւայ, մարմին իմ է... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Պարտ է ունել բժիշկ ըստ հիւանդութեան...*

ժէ. *91բ-3ա* ԺՎ. Քառզ սուրբ առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի. Աւար Աստուած վերկուս լուսաւորս... – *Իմաստունք ասեն, թէ. Ոչ կայ գեղեցիկ ընկերակցութիւն...*

ժը. *93ա-9ա* Լե. Քառզ Մարիամու Մագդաղենացւոյ. եկ, հարսն ի Լիբանանէ... – *Գիտելի է, զի ամենայն հաւատացեալք, որ են առանց մեղաց...*

ժթ. *99ա-100ա* Քառզ Յակոբայ յառաքելոյն. Կարէ՞ ըմբռել զբաժակն զոր ըմբռնոց եմ – *Աստուածային ////որս բաժակս յայտնեն մեզ...*

ի. *100ա-1ա* Լէ. Քառզ երանելոյն Իսիմնիկոսի. Յիշատակն Յովսիա, որպէս հաւաճումն անուշահոտութեամբ... – *Աւետ իմաստունք, թէ. Ի մէջ այլ անդամոց, որ գարդարեն...*

իա. *104բ-8ա* ԼԹ. Քառզ Բարդողիմէ առաքելոյ. Հրամաեաց թագաւորն հաւել... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յայնմ հետէ, որ մարդն անկաւ ընդ անիծօք...*

իբ. *108ա* Ե. Քառզ Յովաննու Մկրտչին. Ես ձայն բարբառոյ անապատի... – *Աւէ Երգ. Ձայն տատրակի լսելի եղեւ յերկրի մերում...*

իգ. *108ա-12ա* ԽԱ. Քառզ սուրբ Խաչին. Այլ ինձ լիցի պարծիլ, բայց միայն ի Խաչն... – *Վասն Դ. (4) պատճառի մոռանայ զերախտիս...*

իդ. *112ա-5բ* ԽԲ. Քառզ Մաթէոս առաքելոյն եւ աւետարանչին. Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուծոյ ողորմութիւնն յայտնի լինի...*

իե. *125ա-9ա* Խե. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան Տեառն... – *Հրամայէ առաքեալն Պօղոս. Գիտութիւնն հպարտացուցանէ, այլ սէր շինէ...*

իզ. *129աբ* ԽՋ. Քառզ Կատարիճեա կուսին. Ե՛կ, ընտրեալ իմ, եւ եդից ի քեզ զաթոռ իմ... – *Բանաբանս մեզ Դ. (3) իրք ցուցանէ...*

իէ. *129բ-30ա* Քառզ Սուրբ Նիկոլաոսի. Տեսի ի մէջ երազանացն նման որդոյ մարդոյ – *Այս (=աւէ) սուրբն Բեռնարդոս. Աստուած այլ իրք չէ սիրել ի մարդն...*

իը. *130ա-1բ* ԽՐ. Քառզ Բէթլահեմու մանկանցն – *Հերովդէս բարկացեալ կոտորեաց զամենայն մանկունսն...*

իթ. *131բ-3բ* Քառզ մոգուցն. Յուր ծնանիցի արեայն – *Հրամայեաց Տէրն. Շատ է աշակերտին, թէ լինի ցի իբրեւ վարդապետ իւր...*

ի. *133բ-4բ* Ծ. Քառզ սուրբ Բառնաբա առաքելոյն. Բառնաբաս զի ունէր ագարակ... – *Ծանի՛ր, զի աստուածային գիրք չորս ագարակս ծանուցանէ մեզ...*

իա. *145ա-9ա* Քառզ Բաճանայից. Քաճանայ սուրբ լիցին... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ամենակարողն Աստուած ոչ է թողեալ ինչ...*

իբ. *149ա-52ա* Քառզ Խոստովանութեան. Խոստովանիմ զքեզ, Տէր, զի բարկացար ինձ... – *Գրեալ է յերկրորդ Թագաւորութեան Ե. գլուխ, թէ կալաւ թագաւորն Ամոնա...*

իգ. *152ա-5ա* Քառզ ննջեցելոց. Ի միս ա՛ծ զդատաստանս իմ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած ո՛չ անփոյթ արասցէ...*

իդ. *155ա-7բ* Քառզ ննջեցելոց. Սակաւ լա՛ց ի վերայ մեռելոցն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Պարտ է, որ կենդանիքն մխիթարին ի վերայ մեռելոցն...*

իե. *183ա-4բ* Ա. Առաջին կիրակին Զատկին. Զգեցարուք զՏէր Յիսուս Քրիստոս – *Ընդ բաց դնելն զբագմութիւն մոլութեանցն...*

իզ. *184բ-6ա* [Բ]ան՝ծրացուցի զզլուխ ձեր, զի մեռեալ է փրկութիւն ձեր... – *Ի բանս յայս նախ զարթուցանի թմրութիւն մեր...*

իէ. *192ա-3բ* Քառզ Երեռդ կիրակի Գալատեան. Ահաւասիկ, որ զփափուկսն զգեցեալ են... – *Աւէ յերկրորդ Կորնթացւոցս ԺԱ. Ոչ որ զինքն գովէ, նայ է ընտրեալ...*

իը. *193բ-5բ* Ջ. Կոյբ տեսանեն, կաղ գնան, բորոտ սրբին... – *Ամենայն ոք զոր ինչ կամի առնել, նախ խորհի...*

իթ. *195բ-7ա* Ը. Քառզ կիրակի, որ է ի մէջ Ը.օրէից (8). Մանուկն աճէր եւ զօրանայր... – *Բանք այս ասացան վասն Տեառն...*

խ. *197ա-8ա* Քառոգ կիրակէի ի մէջ Ը.օրէից (8) Յայտնութեան. Տառապելով խնդրեաք զԵզ... — *Ջբանս գալւս ասաց աւրը կոյս Մարիամ Աստուածածնինն...*

խա. 198ա-9ա Ա. (=Ժ). Քառոգ Ը.օրէից (8) մկրտութեան. Յայնժամ գա Յիսուս ի Գալիլիէ... — *Ինաքանս այս Գ. (4) յիրս յայտնէ...*

խբ. *203ա-4ա* Ը. Քառոգ Երրորդ կիրակէի յետ Ը.օրէից. Տէր, փրկեա՛ զմեզ, զի կորնչիմք... — *Ի բանս յայս երկու ինչ իմացեալ լինի...*

խգ. *204ա-5ա* ԺԳ. Քառոգ Չորրորդ կիրակէի յետ Ը.օրէից (8). Եւ ի հուն լինել մարդկան, եկն թշնամի նորա... — *Ի յառաջ եդեալ բանս Գ.ս (3) ինչ իմացեալ լինի...*

խդ. *205ա-6ա* [ԺԵ]. Քառոգ Առաջաւորի կիրակէի կոչի ըստ Հռոմոմոց Հ.րդ (70). Երթայք եւ դուք յայգի իս... — *Ի յորս վարդապետն մեր Քրիստոս հրաւիրէ զմեզ...*

խե. *206ա-7ա* ԺԶ. Այլ Քառոգ նոյն կիրակէի. Երթայք եւ դուք յայգին իմ... — *Աւէ փիլիսոփայն. Մարդս բնական, ապա ո՞ւ հանդերձ ունի եւ ո՞ւ կերակուր...*

խզ. *207ա-8ա* ԺԷ. Դառնեալ այլ կիրակէի. Շուրջ եղեն զինեւ երկուքիմ մաճու... — *Այս կիրակիս կոչի Առաջաւոր, որ ֆռանգերէն կոչի Մէկիմու ասէա...*

խէ. *208ա-9ա* ԺԸ. Քառոգ Երրորդ կիրակէի Առաջաւորին. Ել սերմնացան սերմանել... — *Աստուած ինքն միայն յետ խորհելոյ զոր եղեւ ի մէջ երրորդութեանն...*

խր. *209ա* ԺԹ. Այլ Քառոգ. եւ սերմնացան սերմանել... — *Յուցանէ զփառաւէրան...*

խթ. *209ա-11բ* Ի Քառոգ սերման. Տէր, ոչ սերմն բարի — *Վարդապետք ասեն, թէ. էր ոմն գօրագլուխ մեծ, եւ ննջեաց յապաթանս իւր...*

ի. *211բ-4ա* [ԻԱ]. Քառոգ կիրակէի Բուն բարիկենդանի. Կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհաւն... — *Աչենայն մեղաւոր վասն մեղաց իւրոց ունի Գ. (3) գրկումն...*

իա. 221բ-3ա ԻԲ. Քառոգ Երրորդ կիրակէի Աղուհացից. Ելեալ ամի Յիսուս գնաց ի կողմանս Տիրոսի եւ Սիդոնի... — *Կինս այս կամելով խնդրել զաւողջութիւն դստեր իւրոյ...*

իբ. *223աբ* [ԻԵ]. Այլ քառոգ Քանանացւոյն. Ահա կին — *Գրեալ է յԻմաստութիւն, թէ. Այլ մեծ Հարտարութիւն չկա, քան զկնոջն, որ աղադակի յաւելու եւ այլ բազումքս:*

Ակտեղ բացակայում են ցանկում նշուած ԻՋ. ԶՔ. քարոզները:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

Պատառիկ պահպանեակ Բբ (ԺԷ. դ., բոլորգիր) եօ՝ աէր Մովսէսս բառատացայ զսայ յիշատակ հոգ[ւոյ] իմոյ:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *Աաբ, (տառեր), Բա այսմաւուր (տառեր), Բբ այսաւր անճառ յոյս (տառեր): Ա յիշեցէ՛ք զգծու:*

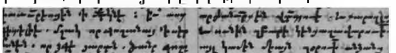
ՆՇՈՒՄ՝ *Ա «ԺԷ. դ., Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2200

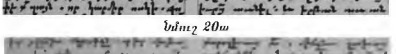
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԹՕԱՒԱՏ (ԵՒԴՈԿԻԱ) ԺԸ. դար, ՌՄՐ. – 1759

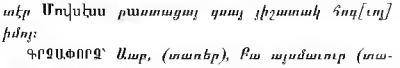
Թերթ՝ 236, կազմուղ էակապում 1-415, որ է 3ա-215ա չգրուած՝ 1ա-2բ, 205բ-8բ, 217ա-9բ, 235բ-6բ՝ ՊՐՈՒԿ՝ I-20x12 (Գ 2, Դ 10, ԺԱ 14, ԺԱ-ԺԲ, ԺԷ-ԺԸ 8, ԺԹ, ԽԵ-ԽՁ 16, ԽԳ 6, ԽԹ 18, Ի 5)+1x17: ՆԻՒԹ՝ բուղթ, լուսագծերով եւ թագանշան «A FABRE LANGDEDOC» լուսադրոշմներով (1-2, 19-23, 97-219): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20,7x15,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (3ա-18բ), միասիւն (209բ-35ա) (16x2,5–18,5x13,5–18,5x11,3): ԳԻՐ՝ նուագիր (1759-ից առաջ՝ 3ա-18բ, 24ա-96բ, 1759-ին՝ 3 տառեր գէղութեամբ՝ ա. 19ա-22ա, բ. 22ա-8բ, 97ա-216ա, գ. 220ա-35ա): ՏՈՂ՝ 35-39: ԿԱԶՄ՝ դրշմազարդ շղագնակագոյն կաշի՝ կապիչներով. միջակը՝ տախտակ. աստառ՝ թուղթ լուսանցակողերը՝ կոմիր. Վերին լուսանցահատ՝ գմբեթի պատկերով:

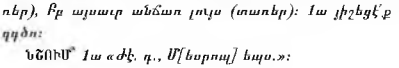
Նմուշ 20ա

Նմուշ 20ա

Նմուշ 100ա

Նմուշ 225ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – *ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* 3ա, 12ա: *լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝* բուսական: *Զ ա ր դ ա գ ի ր՝* թռչնագիր (1759ից առաջ): *Գ ո յ ն ե ր՝* կարմիր, կապոյտ, կանաչ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւ, փորիկ պատռուածքներ. բ. 69-70՝ սոռոճն եւ լուսանցային մասերին թանաք թափուած եւ չմրուած, կազմի եզրերը մաշուած:

ՇՆԹ. Զեռագրիս Ա. մասը (3ա-18բ, 24ա-96բ), անպայմանօրէն գրուած է եղել 1759ից առաջ, քանի որ այն նորագրուած, լրացուած եւ շարունակուած է 1759ին Թօխաթում:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

Ա. [Քառոզք Քարթուղիմէոսի Մարաղացւոյ]

Տե՛ս նեռ. 2184, 3բ-386ա. *Յանկ/209ա-16ա (տարբեր, տե՛ս)*: *ա/3ա-11բ (11բ «... եւ քաղցմանեցաւ գիրքս ի ժամանակին յորում էր ՃԻՒ մարգեղութեան... ՌԳՀԼ (1330) եւ ի հայոց ՉՀԼԹ ամին ի լերկիրս Նախիջեւանու եւ ի գաւառս Երնջակու»)*: *բ/12ա-բ*: *գ/13ա-4ա*: *դ/14ա-բ*: *եթ/չիք*: *ժ/115բ-20ա*: *ժա/չիք*: *ժբ/172բ-3ա*: *ժգ/55ա-բ*: *ժդ/15ա-բ*: *ժե/15բ-6ա*: *ժզ/չիք*: *ժէ/47ա-54ա*: *ժը/չիք*: *ժթ/164ա-բ*: *ի/չիք*: *իա/54ա-5ա*: *իբ/34բ-5ա*: *իգ/35ա-բ*: *իդ/35բ-6բ*: *իե/36բ-7բ*: *իզ/34ա-բ*: *իէ/123բ-6ա*: *իը/133ա-6*: *իթ/126ա-9բ*: *ի/129բ-33ա*: *իա/չիք*: *իբ/75ա-9ա*: *իգ/71ա-բ*: *իդ/71ա-բ*: *իե/71բ-2բ*: *իզ/29ա-բ*: *իէ/29բ-30բ*: *իը/27բ-9ա*: *իթ/չիք*: *ի/30բ-3բ*: *իա/չիք*: *իբ/28ա-9ա*: *իգ/16բ-20բ*: *իդ/20բ-6բ*: *իե/չիք*: *իզ/77ա-8ա*: *իէ-ձգ/չիք*: *ձէ/35բ-4ա*: *ձը-լգ/չիք*: *կե/73ա-7ա*: *կզ/174բ-8ա*: *կէ/67ա-71ա*: *կը/120ա-3բ*: *կթ/55բ-60բ*: *ճ/60բ-1ա*: *հա/37բ-8ա*: *հբ/38ա-բ*: *հգ/38բ-9ա*: *հդ/39ա-41ա*: *հզ/41ա-7ա*: *հէ/չիք*: *հը/61ա-2ա*: *հթ/154բ-7ա (երկրորդ մասն առանձին գլխակարգուած՝ ծթ/157ա-60բ)*: *ձ/62ա-7ա*: *ձա/97ա-103ա*: *ձբ-ձդ/չիք*: *ձե/79ա-82բ*: *ձզ/130բ-5բ*: *ձէ/193բ-4ա*: *ձը/94ա-բ*: *ձթ/36բ-9բ*: *Ամկալ քարոզներբ համարակալուած են Ա.ՀԱ. եւ ունեն խառն հերթականութիւն, դրանցից 54-ը չդտում են:*

Բ. [Քարոզ]

ա. *27աբ* Է. Քարոզ վասն Պատարագի խորհրդոյն, ի բանն. Ետո ՅԻսուս հաց... ԱՒԷՐ կեՒԷՀ, այս է մարմինն իմ... – *Եւ ասէ Կիւնն ցեղիայ. Կենդանի է Տէր Աստուած քոյ...*

բ. *73ա* ԼԲ. Քարոզ հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց. Եւ եղեւ պատերազմ յերկինս... – *Յորժամ ել Յակոբ ի տանէն հօր իւրոյ...*

գ. *82բ-6բ* ԼԷ. Քարոզ վասն օգտի Հոգւոց. Մի՛ հոգայք վասն հոգւոց ձերոց, զի՞նչ ուտիցէ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Հոգքն Ց. (3) կերպիւ է...*

դ. *89բ-94ա* ԼԹ. Քարոզ ամենայն սրբոց. Երանի ամենեցուն, որ բնակեալ են ի տան Տեառն... – *Կարասն յորժամ լի է գինով...*

ե. *94բ-6ա* ԽԱ. Քարոզ վասն օձելոց. ի բանն. Որպէս իւղ զի իջանէ ի գլուխ... – *Որինակ տայ զայս ի միասին եղբարց...*

զ. *96աբ* ԽԲ. Պատմութիւն – *Որպէս ասեն թէ.* Աթենացիքն *պատերազմէին ընդ* Դօրացւոցն...

է. *103ա-7բ* ԽԳ. Քարոզ Աւետեաց. Ուղղ՛ցն Մարիամ, լի շնորհօ՛, Տէր ընդ ԴՒզ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ոմն ունէր ախն մի յոյժ պատուական...*

ը. *108ա-11ա* ԽԵ. Քարոզ ի մէջ Ը.օրիցն (8). Անհասիկ սա կայ ի գլուխն եւ ի կանկնումն... – *Վարդապետք հոգեւորապէս գարեգային օրինակ ասեն Քրիստոսի...*

թ. *111ա-5բ* ԽՋ. Քարոզ Յայտնութեան Ը.օրիցն (8). Ոչ Հայր Ճո եւ ես տատապէամ... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սրբոյ Աստուածածնին...*

ժ. *136բ-9բ* ՃԹ. Քարոզ Պաճոց. Եւ հաճէր Յիսուս դեւ մի հարւ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ի մէջ աշխարհիս մեծ վիշապ մի երեւեցաւ...*

ժա. *139բ-42բ* ՄԹ. Աւ նոյն բան եւ բնաբան. Քարոզ ի վերայ պաճոց. Եւ հաճէր դեւ մի... – *Եւ գիտելի է, զի դեւքն ի մէջ իւրոց կարգաւորութիւն ունին...*

ժբ. *143ա-7ա* ՄԵ. Քարոզ [ի] վերայ մահուան ռաբունի վարդապետաց, ի Յակոբայ ի Դրմինցւոյ. Ծաղր ձեր ի սուգ դարձցի... – *Աւա՛ղ կարդացէք յար ի վերայ զազրացեալ աստերակերպիցս...*

ժգ. *147բ-8ա* եւ Էր անդ թագաւորացն մի, որոյ որդին հիւանդ կայր – *Ջամենայն գոր ինչ արար Աստուած քնութեամբ...*

ժդ. *148աբ* եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք – *Գ. (3) են կոչողք յայսմ աշխարհիս...*

ժե. *149ա-51բ* ՄՁ. Քարոզ բառոյական. Այր մի էր տանուտէր, որ տնկեաց այգի... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Այս է առաջին այգին...*

ժզ. *151բ-4բ* ՄԷ. Քարոզ դարձեալ առ նոյն բան եւ բնաբան... – *Բայց գիտելի է, զի որպէս Ը. (8) կերպիւ հոգեւորապէս այգին...*

ժէ. *160բ-3ա* Կ. Քարոզ Խաչի. Եւ օրիճօ օրիճացն մեռայց... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ եկեղեցին նման է քաղաքի...*

ժը. *163ա-4ա* ԿԱ. Քարոզ մեծի շաբաթու. եկն Մարիամ Մագդաղենացի... – *Մեծ է պատիւ աւուր շաբաթուն...*

ժթ. *165ա-9ա* ԿԳ. Քարոզ վասն պսակի. Հարսանիքի էին ի Կանայ Գալիլացւոց – *Գիտելի է, զի է ինչ ի խորհուրդս այս...*

ի. *169բ-70ա* ԿԴ. Էկէխաստիկեայ ԺՒ. գլուխ. Ցիշեա՛ զԱրարիչն Էոյ... – *Այս է մեկնութիւնն, զի մարդիկք ի մանկութեան ժամանակին...*

իա. *170աբ* ԿԵ. Քարոզ որոմնիին. Տէր ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակի... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին...*

իբ. *170բ-1բ* ԿԶ. Քարոզ ի վերայ արիութեան. Այնպէս ընթացարուք, զի հասանիցէ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Պարտ են որք յայլոց պաշտօն առնուն...*

իգ. *171բ-2բ* ԿԷ. Քարոզ ի վերայ սիրոյ. Այս է պատուէր, զի սիրեսջիք զմիմեանս – *Ասեն վարդապետք եկեղեցւոյ, թէ. Որպէս մարդն բաժանի...*

իդ. *173աբ* ԿՊ. Քարոզ վասն սերման. Ել սերմնացան սերմանել զսերմն... – *Գրեալ է ի կանօնս կայսերացս, թէ. Սերմն որ յերկիր սերմանեն...*

իե. *173բ-4ա* Հ. Քարոզ ի վերայ այգւոյ. Ընդէ՞ր կայծ զօրս ցուրեկ դատարկ... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Անցեալ աւուրքն մարդկային սեռս...*

իզ. *178աբ* ՀԲ. Քարոզ ողորմութեան. եղեռումբ գրածի... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Ի յերկնից արքայութենէն Աստուծոյ Բ. (2) դատաստան է...*

իէ. *178բ-80ա* ՀԳ. Քարոզ ողորմութեան. եղեռումբ գրածի... — *Վարդապետք [ասեն], թէ. Բազում պատճառաւ պարտ է մեզ ողջոյն տալ...*

իը. *180աբ* ՀԴ. Քարոզ վասն բանբասանաց. Մի բանբասէք... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Միջնորդութեամբ սուրբ Աստուածածնին ամենայն բարութիւնք իջանեն...*

իթ. *185բ-90ա* ՀԶ. Քարոզ վասն խոստովանութեան. Խոստովանիմ զԹեզ, Տէր... — *Վարդապետք ասեն, թէ. Ապաշխարութիւնն մեծ զօրութիւն ունի...*

լ. *190բ-3ա* ՀԷ. Թուղթ Դիոնէսիոսի Արիսպագացւոյն վասն նահատակութեան սրբոց առաքելոցն Պետրոսի եւ Պողոսի, առ Տիմոթէոս՝ աշակերտն Պօղոսի... — *Աշակերտ աստուածային եւ որդի հոգեւոր...*

լա. *194բ-7ա* ՀԹ. Քարոզ երիտասարդաց. Երէ ես, զոր ասի[ն]ւարիմ է ինձ իմանալ... — *Ջհնաս արծուոյ յօդս թռուցեալոյ ոչ իմանի...*

լբ. *197բ-8բ* Ձ. [Բաւ՛ առակատրէ] — *Վարդապետք օրինակ բերեն, թէ. Երկու մարդ երթային ի ճանապարհ... 198ք* Երկիւղի — *Չի օրինակ բերեն վարդապետք, եթէ. Ոք մտանէ ի տուն մի... 198բ* Ագահութեան — *Չի ասեն, որ. Չկապիկն կամին որսալ... 198բ-9ա Չի ասեն վարդապետք, թէ. է կենդանի մի, որ կոչի փաթերաս... 199ա Չի ասեն իմաստունքն, թէ. է գազան մի, որ կոչի տիգրիս... 199աբ* Չև. Խաբէութեան — *Չի ասեն իմաստունքն, թէ է գազան մի մեծ, որ կոչի կոկորդիլոս... 199բ Թագաւոր ոմն մեռեալ էր... 199բ Չի ասեն, թէ. Ձեւ մի փայտկութիւն առնէր Յովիաննսի... 199բ-200ա Այլեւ թագաւոր մի, որ ուներ բազում ճոխութիւն... 200ա Չի ետես զոմն հայր տեսիլ... 200ա Որպէս ոմն ևկն առ Աղէքսանդրէ, որ յոյժ առատ էր... 200աբ Չի ոմն ի մարտիրոսաց յոյժ չարչարէին... 200բ Գրեալ է ի գիրս Թագաւորութեանցն, թէ. Սբխոդոմ անկեալ եղեւ յերեսաց Դաւթի արքային... 200բ-1ա* Պատմութիւն հաւատոյ — *Այր ոմն Յովհաննէս անուն ոչ ունելով գգաւակ... 201ա* Պատմութիւն անհաւատութեան — *Հայր ոմն բնակէր յանապատի... 201ա Հեգգեսիոնն խրատէր զձագս... 201բ* Առաւաուրն է կենդանութիւն մեղօք մեռեալ հոգւոցն — *Քանզի ասեն իմաստասէրք, թէ. է ծառ ինչ, որ անկեցեալ է յեզր ջրոյ...*

լգ. *202-3ա* Քարոզ վասն եկեղեցւոյ — *Աստուծոյ իմաստութեանն ոչ գոյ բաւ, գի ամենայն ստեղծուածոց...*

— *209ա* [Յանկ ևիւթոց Քարոզգրոցս] — *Պահոց գլուխ Ա., Բ., Գ., ՄԳ., ՄԴ... Ննջեցելոցն ԺԳ., ՀԸ.:*

— *209բ-215բ* [Յանկ Քարոզիցն] — *Նախերգանք գրքոյս Քարոզութիւնքս... Չև. Որինակ խաբէութեան...*

— *216ա* Քարոզս այսորիկ ոչ գոն ի գրէոյս, որ են ի Քարոզութիւնքս չարադրեցեալ, այլ են արտաքոյ գրոյս — *Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն պատահեսցին՝ համար ԽԳ., գլուխ է... ևօթներորդ Վասն բրջախոհութեան՝ համար ՔՀԷ., [գլուխ] է.: Այսոքիկ, զվերոյգրեցեալ չորս քարոզից հետ, եդեալ կան ի մէջ փաքր գրքի, զոր շարադրեալ է ի Քարոզութիւնսէ եւ ի Պետրոսէ Առաքօնացւոյ եւ տպեալ ի Վենետիկ:*

Բազմաթիւ քարոզներից բերուած են միայն սկզբնամասերը, յղուած Ամառան հատորին, նմանատիպ նշումով. 71ա «Եւ զմնացեալ յիմաստուր քարոզն սորա՝ Ամառան հատորի մէջն ձԼԳ. գլ. եդեալ կայ» եւլն:

Գ. *220ա-35ա* [Սահմանագրութիւնք Աֆրիկայի եւ Ամերիկայի. թրգմ. Գուկասու խառերեդացւոյ]

Տե՛ս նեւ. 82, 160-75բ, ա/220ա-7բ, բ/227բ-34բ: Յիշ. թրգմնչի՝ 235ա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

164բ Ի ՌՄԸ. (1759) ի Թօխատ:

216ա Գրեցաւ ի ՌՄԸ. (1759) թուիս եւ ի սեպտեմբերի սկիզբն, ի Թօխատ:

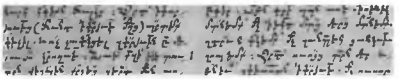
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ՌՄԸ – 1759, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2201

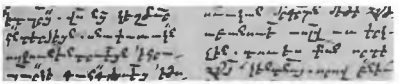
ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ ԵՒ ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺԸ. դար

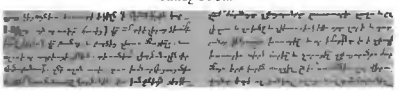
ԹԸՐԹ՝ 386 չքռուած՝ 1բ, 145բ-6բ, 367ա-73բ, 386աբ: ՊԱԿՏ՝ 1x8+Ա-ԺԱ+12 (Ա 10)+1-22x12 (Ա 8)+1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ (կապտաւուն՝ 2-4, 11, 14, 18, 171-182, 195-223, 226-229, 254-341, 346-361) լուսագծերով եւ «FFA» (1), «ALNASSO» (2), «GIORMAC NANI» (3, 4), «ՔՓԿԻ. 1828» (5), «ՔՓԿԻ. 1822. CEFAHC» (6-7), ադիծի, կիսադասի, թագի, խաչագլուխ գալխանի լուսադրոշմով: ՄԵՏԻԹԻՒՆ՝ 29,5x20,5: ԳՐԻԹԻՒՆ՝ երկսիւն, միասիւն (2ա-4բ) (26,5x15,6–22,6x14): Գիր նոտրգիր (խոշոր՝ 126բ-40ա, 360ա-5ա, մանր՝ 374ա-385բ, շղագրեալ է ի գիրս Թագաւորութեանցն, թէ. Սբխոդոմ անկեալ եղեւ յերեսաց Դաւթի արքային... *200բ-1ա* Պատմութիւն հաւատոյ — *Այր ոմն* Յովհաննէս *

Նմուշ 49ա

Նմուշ 130ա

Նմուշ 377ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղագիր Գ ո յ ն կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից եւ ջրից գրաքաշած գունաթափուած կազմի կաշին ճեղուած, ճզերէր մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Յակոբ Նալեան Քարոզգիրք կիւրակէից]

Տե՛ս ձեռ. 2311, Յա-430բ. *Ընծայում՝ կիր.* ա/5ա-15բ; բ/15բ-8բ; գ/18բ-23ա; դ/23ա-5ա; ե/25ա-9բ; զ/29բ-36բ; է/44բ-8բ; ը/36բ-42ա; թ/42ա-4բ; ժ/48բ-52բ; ժա/52բ-9բ; ժբ/59բ-63բ; ժգ/63բ-8ա; ժդ/68ա-71ա; ժե/71ա-5բ; ժզ/75բ-7բ; ժէ/77բ-83բ; ժը/83բ-9ա; ժթ/89ա-91ա (գրչից՝ 90ա. «Մանկիր, ով ընթերցող, սիրելի եղբայր իմ, այս մի էլեւս թղթոյս սխալմամբ յայլմէ տեղեաց գրեցեալ եղեւ, վասն այնորիկ գին քաշեցաւ ի գրչէս: Իմացեալ լեր»): ի/91ա-5ա; իա/95ա-8բ; իբ/98բ-104բ; իգ/104բ-7ա; իդ/107ա-12ա; իե/112ա-6ա; իզ/116ա-9բ; իէ/119բ-22ա; իը/122ա-5բ; իթ/125բ-9բ; ի/130ա-8բ; լա/138բ-45ա; լբ-կա/յեր: կբ/147ա-9ա; կգ/149ա-51ա; կդ/151ա-3ա; կե/153ա-6ա; կզ/156ա-9ա; կէ/159ա-63ա; կը/163ա-5բ; կթ/165բ-9բ; հ/169բ-72բ; հա/172բ-6ա; հբ/176ա-8բ; հգ/178բ-80բ; հդ/180բ-2բ; հե/182բ-6ա; հզ/186ա-90ա; հէ/190ա-4ա; հը/194ա-9ա; հթ/199ա-203ա; ձ/208ա-9բ; ձա/209բ-14բ; ձբ/214բ-21բ; ձգ/221բ-3բ; ձդ/223բ-6ա; ձե/226ա-7բ; ձզ/227բ-30ա; ձէ/230ա-4ա; ձը/234ա-6բ; ձթ/236բ-40ա; ղ/240ա-6բ; ղա/246բ-54ա; ղբ/254ա-8բ; ղգ/258բ-63բ; ղդ/263բ-4բ; ղե/264բ-9ա; ղզ/269ա-73ա; ղէ/273ա-8ա; ղը/278ա-82բ; ղթ/282բ-6ա; ճ/286ա-95բ; ճա/295բ-301բ; ճբ/301բ-4ա; ճգ/304ա-6ա; ճդ/308ա-13բ; ճե/313բ-8ա; ճզ/318ա-27բ; ճէ/327բ-31ա; ճը/331ա-2ա; ճթ/332ա-7ա; մ/337ա-42բ; մա/342բ-8բ; մբ/348բ-51բ; մգ/351բ-5բ; մդ/355բ-60ա; մե/360ա-6բ; մզ-մէ/յբ:

Բ. *2ա-4բ* [Քարոզ Սիմէօնի երեւանցւոյ]

1. Ձար Քարոզ առ Սուրբ Դուռն<ի> [ի Սուրբ Էջմիածին] եւ ի բանն Սողոմօնի, թէ. Ազրբիւր պարահզազ եւ ջրոյն կենդանւոյ, որ յարմարի ի յօրն բաշխման – *Խորհ[ր]դաբար արքայն Սողօմօն, այսինքն՝ Քրիստոս...*

2. *2բ-3բ* Քարոզ ողջոյնի. ի բանն, թէ. Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասասջիք. Ողջոյն տանս այսմիկ – *Մարգարէք ի հնումն եւ առաքեալք վարդապետք ի նորումս...*

Գ. *374ա-85բ* [Մանուէլ Քարոզիգ]

1. *374ա* Զի թէ այս զգալի լուսոյս եւ արարածոյս Աստուծոյ արեգակաս ասեմ... – *Ծածկոյթ է խաւար տգիտութեանն:*

2. *374ա* – [Յ]արկ Աստուծոյ եւ շուրջ զնովաւ զհրեշտակացն դասակարգութիւնն ասէ... որ անհասն է ի նոցանէ եւ ինքեանք միմեանց:

3. *374ա* – *[Ա]յսինքն, թէ միմեանս լսեմք եւ լօսդս է մեր հաւատո<ւ>ն եւ վերահասեցողութիւն... այն զի մարմնով ոչ է տեսեալ:*

4. *374ա* – *[Ա]մենեւին ընդ նուրբն տանի զառակս խորհրդոյս ճշգրտութեան... եւ ի կարկտէ փոթանացս տեղացմանէ:*

5. *374բ* – *[Ա]նդ առաջինն յարմարէ եւ զյաջորդ բանս... ծառայէք, որում հնազանդիք:*

6. *374բ* – *[Տ]է՛ս, զի փայլատակմամբք գհուր խոռվեցուցանէ... որ մեզ մարտակից է եւ նոցա ցրուիչ ///*

7. *374բ* – *Փայլատակումն ի մեր իմացականս յաճախեցոյց... եւ հոգւոյ նորա բնակարան ///*

8. *375ա* – *[Ա]յստ կարգի ի վերայ ածէ գառաջեալս... զհակառակ այսմիկ ալիք հեղեղացն:*

9. *375ա* – *[Տ]է՛ս, թէ գի՞նչ ասէ. քանզի Աստուծոյ լինի շնորհակալ... Հոգւովն Սրբով գրէ առաքեալ:*

10. *375ա* – *[Ե՛]րբ լուաք զԴաւիթ անկեալ ի զգալի ջուր... ամենեցուն լրութեամբն Աստուծոյ:*

11. *375բ* – *Արդ, այսպէս է հոգւոյն Քրիստոսի... ի մեզ առատացուցանէ:*

12. *375բ* – *[Յ]առաջ մատչելովս պարզէ դիտորդարար ասացեալսն... ի գիտութիւն շշմարտութեան:*

13. *375բ* – *[Պ]արգ է ասացեալս եւ անկարօտ քննութեան... եւ ի հեթանոսս դարձաւ:*

14. *375բ-6ա* – *[Տ]էս, թէ ո՞րպէս միշտ ընթացակից առնէ... արդարանալոյն եմք կարօտ:*

15. *376ա* – *[Ա]յսինքն՝ զճանապարհ լուսոյն եւ հաւատոյն... ես ոչ անարգեմ գշնորհս նորա:*

16. *376ա* – *[Մ]արդոյ, որ ի մեզ է մոլորեալ... Ի նմանէ է գալստեան նորա:*

17. *376ա* – *[Ա]յսինքն՝ առաջի առաքնորդական մտացս... խոստացաւ տալ զերկնից արքայութիւնն:*

18. *376ա-6բ* – *[Ա]նբիծ սրտիւ եւ հաւատով եւ գոյզ գործովք մարմնոյ...յանօրէնութենէն ուղղի:*

19. *376բ* – *[Յ]այտ է գարձեալ, թէ արդարութիւն հաւատոյն առ շնորհն Քրիստոսի անուանէ... յԱստուծոյ գտանել՝ կեղակարծ լիցի:*

20. *376բ-7ա – [Ք]անզի ի գլուխ աւաբտեաց զիւր յոյսն... եւ ամենայն մարդկան ատելիք եղեն:*

21. *377ա – [Զ]ի՛ց այլ խոնարհ ժողովուրդ տեսանել Աստուծոյ... խոստովանեցան ի բազմաց գպարտիլն:*

22. *377ա-7բ – [Տ]է՛ս զվայելչութիւն ասացելոյս, թէ որպէս զամենայն շնորհ առաքինութեան Աստուծոյ վերադրէ... այժմ կամօքս հրաժարեցի:*

23. *377բ – [Ա]մենայն ուրեք գկարգ ընթացիցն... գվարձ փոխարինին հատուցես:*

24. *377բ – [Վասն] այնորիկ է. ո՛չ թէ միայն զայն ասէ... որ խնդրեն ի նմանէ:*

25. *377բ-8ա – [Հ]ամեմատեաց զԱստուած վերադոյն բանիւն... աներեւոյթ արարածքս:*

26. *378ա – [Ք]անզի գարարչական անունն խոստովանեցաւ... Տեառն Աստուծոյ քո:*

27. *378ա – [Ա]րդարեւ ճշմարիտ խոստովանութիւն... խնդրեաց կարապետն մեր եւ փրկիչ:*

28. *378ա-8բ – [Զ]ի՛ք այլ ոք ի վերայ որոյ սահմանի նախաճառուիւնս... եւ միշտ գիւրութիւն կամեցօղ:*

29. *378բ – [Ի՞]վ, թէ որքան գառ մեզ միածնին անգուգական շնորհն երեւելապէս հրատարակէ... լուսաւորելոյ կարօտիմ:*

30. *378բ-9ա – [Հ]նթացք է մարմնական կեանս... լքանելոյ եւ թուլանալոյ:*

31. *379ա-9բ – [Դ]արձեալ եւ զայս Աստուծոյ զօրութեամբն ասէ... վասն որոյ ասէ:*

32. *379բ – [Ե]ւ ո՞ են նեղիչ սատանայի... ի պարծանս յաւուրն նորա:*

33. *379բ – [Ա]ւ Աստուած յաւելու զասացեալսս... զՀոգի հաւատոցն եւ գիտութեան:*

34. *379բ-80ա – [Մ]արմնապէս ձեւացուցանէ գմարդս... փառք յաւիտեանս. ամէն:*

35. *380ա – [Ե]ւս յառաջադիմութիւն հոգւոյն... այսպիսի նենգութեան ///*

36. *380ա – [Ա]յս է ճշմարիտ, եւ առանց նենգութեան... իմոց կամաց զընթացս իմ առնել:*

37. *380ա – [Գ]իշեր որպէս եւ սովոր է... զնոսին խորտակեաց:*

38. *380բ – [Տ]է՛ս, թէ որպէս զարմանալի հոգւոյն ցուցանէ... զինչ պարտ է ասել:*

39. *380բ-1ա – [Զ]ի խիստ եւ նուրբ է ճանապարհ օրինացն Աստուծոյ... կնքեցեր անստւա շրթանցդ բանիւ:*

40. *381ա – [Ա]յս է ասէ շաւիղ, որ ի ճշմարիտ ճանապարհն հանէ... ըստ որում ասէ:*

41. *381ա – [Հ]աստատեաւ զշաւիղս իմ... օթեւանացն պատրաստելոց արժանի մշակ:*

42. *381բ – [Կ]արդալ զառաջին պէսպէս խնդրուածքդ... խոնարհեցո գունդն քո եւ ///:*

43. *381բ – [Յ]որժամ խնդրեաց գունգնդրութիւն, ապա մեծացուցանէ զշնորհս պարգեւողին... կան յաշաղանօք հակառակ:*

44. *381բ-2ա – [Ա]յսինքն՝ զի աքանչելի է միշտ ողորմութիւն քո... զի մի՛ այլն եղեսցեն:*

45. *382ա – [Գ]արձեալ զպաշարիսն ՛ի ՅՇնամեացն նշանակէ... եւ ՅՇնամեացն պանծալն ի նոյն կարծելի:*

46. *382ա – [Զ]ի՞նչ է ասելն, թէ. Մերժեցիսն... յերկրային պատրանս փոխոխել:*

47. *382ա – [Մ]ի՛շտ եւ հանապազ զծածուկ մեքենայսն նոցա խաւտառակէ... յարուցեալ յաւիշտակեսցէ ի մեղացն վիրն:*

48. *382ա-2բ – [Ա]ռ ամենայն խնդիրս յառնել ասելովն Աստուծոյ... ի զօրութեան Աստուծոյ նկուն եղեալք պարտին:*

49. *382բ – [Զ]որ ուսանել ոչ թէ յերկրէ ասէ... զնոսա կործանեալ:*

50. *382բ-4ա – [Մ]իրեցիդ զքեզ Տէր զօրութիւն իմ... առ ինքն հաստւցանէ:*

51. *384ա – [Թ]է ո՞րպէս Աստուած օգնական է մեր... մերոյ մարմինն առ աստուածութիւն:*

52. *384ա – [Օ]րհնելովս աստւածաբանի պատմելով... այլ նովաւ, որ սիրեացն զմեզ:*

53. *384ա-4բ – [Զ]առաքին անցան ընդ որ էանց պատմէ... ո՞րքան էր ուղիքցն հեղեղելոյ:*

54. *384բ – [Որ]պէս գմահն իմացականին ծանեաք... էհաս առ բազձալին:*

55. *384բ – [Տ]է՛ս, թէ զի՞նչ ասէ... ստեղծիչ մեր, օգնեա՛ մեզ:*

56. *384բ – [Զ]փրկութիւն եւ զպերծանելն ի ՅՇնամեացն... դիւրընկալ լինիցի մարմնաւորացս:*

57. *384բ-5ա – [Ե]թէ աղաղակ նորա առ Աստուած յիւր նեղութենէն էր... եւ զայլ տեսակս չարեաց:*

58. *385ա – [Ծ]ուխ զասատ երկիւղին ասէ... զնա յէութիւն բնութեան իւր փոխէ:*

59. *385ա-5բ – [Ա]յրք իմացականին ներգործութեան գփորձ առին... յայտ է ի զանազան նորա ձեւակերպութեանցն:*

60. *385բ – [Ա]հաւասիկ ինքն յայտնէ զասացեալս... թեւովք գիտութեանն առ նա հզել մերձաւորապէս:*

61. *385բ – [Ո]վ մեծ եւ անհաս էութեան ճշգրիտ աստուածաբանութիւն... մտօք բերիցիս, զի թէ /// (շար. թերի):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (ԺՓ. դ. շղագիր, մատիտով, հագիւ ընթեռնելի) Գիրքս այս շնորհեցի Պօղոս նուշկիրին (՞) ես Գէորգ վարդապետս /// անընթեռնելի բառեր) եւ՝ Ալէքսի (՞) վկայ եմ, ուղիղ է:

ԳՐԱՓՈՐՁ՝ *1ա (գանազան տառեր, սլավոնատառ հայերէն գրութիւն՝ Каниусъ анкамъ хндрециі зеръ аркаудінъ шнпрганрелъ церо зарутуннъ христосиі мардиі: благодарую государ мои):*

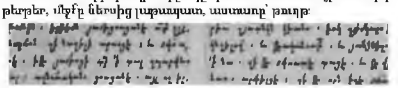
ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ ա-ին փակցուած թուղթ «ԺՓ. Մխեսրոպ եպս.»:*

2202

ՊԵՏՐՈՍ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆՑԻ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԻՐՔ

ԺԴ. դար

ԹԵՐԹ՝ 179. չգրուած՝ 1ար, 176ա-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+1-17x10 (ԺԹ 11, ԺԹ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «RMZR» (1), «Giovanni Battista ghigliottg» լուսադրոշմով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 30,5x21,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (25x15,7): ԿԻՐ՝ նուագիր: ՏՈՂ՝ 36: ԿԱՊՄ՝ ծալկաթաւոյթ, միչտակը՝ իրար սոսնձած այլ նոսրագոյն թերթեր, ներքին ներսից լաքապատ, աստառը՝ թուղթ:

Նմուշ 51ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ կենդանագիր, թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ, դեղին, կապոյտ, նաոճագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, կազմը պատռուած եւ ետնուած, եզրերը մաշած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— Քարոզի Պետրոսի Աղամալեան Նախիջեւանցւոյ

ա. *2ա-7բ* Քարոզ Ա. Մեծի պահոց Բարեկենդանի կիրակէին. նախ առ բանն եսյ. ՄՐ. Գոչեա՛ զօրութեամբ... — *Նախ պատուիրէ Աստուած քարոզչաց կոչել զժողովուրդս...*

բ. *7բ-11բ* Քարոզ Բ. Ի նոյն կիրակէին ի վերայ պահոց, ի բանն առաքելոյն. եւ զայս գիտել պարտ է... — *Յորմէ ուսանիմք, թէ ժամանակ նորոյ օրինաց...*

գ. *11բ-6բ* Քարոզ Գ. Մեծի Բարեկենդանին ի վերայ Մատթէի Ձ. Զգուշ լերո՛ մդորմութեան ձերում... — *Նախ ցուցանէ Տէրն, թէպէտ առնելի է զողորմութիւնն...*

դ. *16բ-24բ* Քարոզ Դ. երկրորդ կիրակէ Մեծի պահոց, ի բանն Մաթ. ե. 17. Մի՛ համարիմ, թէ եկի լուծանել զօրէնս... — *Յորմէ եւ ի հետեւեցելոցն ուսանիմք...*

ե. *24բ-33բ* Քարոզ ե. երրորդ կիրակէ Մեծի պահոց, ի վերայ Անառակին. Ղուկ. ԺԵ. եւ էին մերձ առ նա ամենայն... — *Յորոց ցուցանի նախ որպիսութիւն բժշկելի հիւանդացն...*

զ. *33բ-3ա* Քարոզ Զ. Զորրորդ կիրակէ Մեծի պահոց ի վերայ Տնտեսին. Այր ոմն էր մեծատուն... — *Ո՛վ է մեծատունն եւ տունն: Ո՛վ է տնտեսն...*

է. *3ա-4բ* Քարոզ է. երկրորդ քարոզ ի նոյն կիրակէին ի վերայ Մեծատանն ե Ղազարու. Այր ոմն էր մեծատուն... — *Յորում ցուցանի նախ, մեծատան յղութիւն ժամանակաւոր...*

ը. *4ա-6բ* Քարոզ Ը. Շաբաթի առաւոտ ի վերայ Ժ. (40) մանկանցն վկայիցն, որ ի Սեբաստիայ կատարեցան. եւ Ժ. (40) խարխիս արծաթիս արասցես... — *Ամենավայելչագեղն Աստուած, ի ստեղծանել գերկինս եւ գերկիր...*

թ. *4բ-5ւբ* Քարոզ Թ. ե.երորդ (5) կիրակէի Մեծի պահոց ի վերայ դատաւորին. Դատաւոր մի էր ի քաղաքի ոմոումն յԱստուծոյ... — *Յայսմ առակի բազումք են նկատելիք: Նախ միով է դատաւորն...*

ժ. *5ա-8բ* Քարոզ Ժ. Ա.ո նոյն կիրակին, ի վերայ փարիսեցոյն ե մաքսաւորին. Երկու էին ի տաճարն՝ կայ յաղօթս... — *Յորմէ ուսանիմք զբարի սկիզբն փարիսեցոյն, եւ զլաւ վախճանն...*

ժա. *58բ-64բ* Քարոզ ԺԱ. Ի վերայ չարչարանաց եւ Մտից Վիրապին սրբոյն Գր[ի]գորի մեր Լուսաւորչին, Ընձայի Աստուծոյ եւ մարդկան Մովսէս... — *Որպէս Աստուած գիւր պատկերն ե զնմանութիւնն...*

ժբ. *64բ-70ա* Քարոզ ԺԲ. Ձ.երորդ (6) կիրակէի Մեծի պահոց, ի վերայ Մտթ. ԻԲ. 34. Ձպատուիրանէ սիրոյն Աստուծոյ եւ ընկերին. Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լսան... — *Յորոց նախ ցուցանի խորամանկութիւնն փարիսեցւոցն...*

ժգ. *70ա-4բ* Քարոզ ԺԳ. Շաբաթ առաւօտ, ի վերայ Յարութեան Ղազարու. եւ էր ոմն հիւանդ, Ղազարոս... — *Յորում նախ ցուցանի արդիւնք սիրելութեանն Ղազարու...*

ժդ. *74բ-86ա* Քարոզ ԺԴ. Յաւուրս սրբոյ Մաղկազարդի, ի բանն Մատթէոսի Ի. 29. եւ յեալանէն նոցա յերիհովէ... — *Յորոց նախ ցուցանի, թէ Քրիստոս ելանելով յերիքովէ...*

ժե. *86ա-93ա* Քարոզ ԺԵ. Ա.ո նոյն կիրակէի երեկոյին ի խորհուրդ դռնաբացկէին. Մտ[թ]. ԻԶ. Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից... — *Յորմէ ուսիմք զանօրոշ ՅԻս ընտրելոց եւ զատապարտելոց...*

ժզ. *93ա-6բ* Քարոզ ԺԶ. Մեծի Աւագ Բ.շաբաթի (2)

աւուրն, ի բանն Մատ. ԻԱ. 18. եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն... — *Յորմէ երեւի, նախ, թէ զգալի քաղցումն Քրիստոսի*...

ժէ. *96բ-101ա* Քարոզ ԺԷ. Աւագ չորեքշաբաթին, ի խորհուրդ մատնութեան Քրիստոսի Մրկս. ԺԴ. եւ էր զատիկ բաղարջակաց յետ երկուց աւուրց... — *Յորոց նախ ցուցանի ապերախտութիւնն հրէից*...

ժը. *101ա-6բ* Քարոզ ԺԸ. Աւագ ե.շաբթի (5) աւուրն, ի խորհուրդ սրբոյ պատարագին՝ ի բանն Ա. Կորնթ. 23. էառ զհաց գոհացաւ, եբեկ եւ ասէ... — *Մինչ ծածկի հանաւ ի բանտէն, գերծան հերքն*...

ժթ. *107ա-12բ* Քարոզ ԺԹ. Ի նոյն աւագ ե.շաբաթին (5), ի խորհուրդ Ոտնլուայինն՝ ի բանն Յօհ. ԺԳ. 4. Յառնէ յընթերեաց ամտի... — *Յորոց, նախ ուսանիմք, թէ Քրիստոս որպէս տանուտէր աշխարհի*...

ի. *112բ-24ա* Քարոզ Ի. Կտակ չարչարանացն Քրիստոսի ըստ կարգի... — *Յաղագս նախաշարժման ի լաց եւ յողբումն*...

իա. *124ա-8ա* Քարոզ ԻԱ. Յաղագս Թաղմանն Քրիստոսի եւ փառաւոր գերեզմանին. Իբրեւ երեկոյ եղեւ... — *Յորոց բանից, նախ գոյի բարեպաշտութիւնն Յովսէփայ*...

իբ. *128ա-9բ* Քարոզ ԻԲ. Ի խորհուրդ Աւագ շաբաթին վասն աստուածընդունդագութեան երէիցն, վասն կնքելոյ գերեզմանի Տեառն եւ կարգելոյ պահապանացն. Ժողովեցան ֆաիսեցւայապետքն եւ փարիսեցիքն առ Պիղատոս... — *Որպէս որդիքն Իսրայէլի չկրեն եգիպտոսէ*...

իգ. *129բ-36ա* Քարոզ ԻԳ. Ըստ կարգի կիրակէից սրբոյ Յարութեանն Քրիստոսի. Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ... — *Յորոց բանից, նախ ուսանիմք, թէ հրեշտակքն են բարեաց աւետարարիչք*...

իդ. *136ա-42բ* Քարոզ ԻԴ. Երկրորդ հարց ի վերայ Յարութեանն Քրիստոսի եւ ի վերայ ոմանց պարագայից. Եւ իբրեւ էանց շաբաթն... — *Յորմէ ուսանիմք, նախ զխնկելի ջերմեռանդութիւն իւղաբերիցն*...

իե. *142բ-9բ* Քարոզ ԻԵ. Երկրորդ կիրակի այսինքն՝ ի վերայ Նոր կիրակէի. Եւ յաւուրն Ը.երորդի (8) դարձեալ էին ի ներս աշակերտքն... — *Յորոց նախ ցուցանի գթութիւնն Քրիստոսի առ Թովմաս*...

իզ. *149բ-53ա* Քարոզ ԻԶ. Երրորդ կիրակի գնին Ջատկին, ի վերայ Աչխարհամատարած տաճարի Սրբոյ Յարութեան. Եղիցի յաւուրս յետին... — *Յորմէ ցուցանի նախ, թէ Սուրբ Յարութեան տաճարն յայտնեցաւ*...

իէ. *153ա-7բ* Քարոզ ԻԷ. Զորորդ կիրակէի, ի բանն Յովհաննու. ե. 19... — *Նախ ցուցանի ամենակարողութիւնն Քրիստոսի ի բժշկելն*...

իը. *157բ-62բ* Քարոզ ԻԸ. ե.երորդ (5) կիրակէի գնին Յարութեան Ջատկին Յոհաննու. է. 14. Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ... — *Յորոց նախ ուսանիմք, թէ Քրիստոս տարաւար կազմեալ զէկեղեցի*...

իթ. *163ա-7բ* Քարոզ ԻԸ. (=ԻԹ.) Զ.երորդ (6) կիրակէի գնին Յարութեան Ջատկին, ի բանն Յօհ. Թ. 36. եւ ասէ Յիսուս, Ի դատաստան եկի յաշխարհս... — *Յորմէ նախ ուսանիմք, թէ Քրիստոս առողջ մտաց լուսաւոր է*...

լ. *167բ-71բ* Քարոզ Լ. Արտաքոյ կիրակէից վասն Համբարձմանն Քրիստոսի. Եւ յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն Աստուածպաշտութեան... — *Խորհուրդն անճառ մարդեղութեանն Քրիստոսի*...

լա. *171բ-5բ* Քարոզ ԼԱ. է.երորդ (7) կիրակէի գնին Սրբոյ Ջատկին, Երկրորդ Ծաղկազարդին, ի բանն Յօհ. ԺԲ. 12. Ի վաղիւ ամբոխ ժողովուրդ բազում... — *Այս կիրակիս կոչի ընդ մեզ երկրորդ Մաղկազարդ... զի որք առ իս անհրաւեցան օգնականաման, փրկութեան հասանիցին պօղոսանման:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺԸ, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2203

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԷԻՑ

ԺԸ. դար

ԹՈՒՂԹ՝ 323. չգրուած՝ 1աբ, 305ա-23բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-Իx12 (Գ 13, Ը, ԺԱ 10)+1-8x12 (Ա 8, Ջ 10, Ը 6)+1x1: ՍԻՒՆ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ մանիկի եւ «VI» լուսագրմամբ: ՄԵՏԻՒՆԻՆ՝ 25,3x21: ԳՐՈՒԻԹԻՒՆ՝ երկսիւն (21,5x15,2): ԳԻՐ՝ ճոռոգիւս ՏՈՂ 36 ԿԱՀՄ մուգ շագանակագոյն կաշի, ճճղագծերով, միջոցը՝ տախտակ, աւատաը՝ թուղթ. լուսանցակոդերը՝ կանաչ ցայտկեան:

Նմուշ 83ա

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութեան հետեւեր, տեղ-տեղ ջջուածներ եւ գանազան բծեր, գեղակեր, կարմիր մելանի նապաստակ 270բ, բեբերը տեղ-տեղ պակասած, կազմի կաշին՝ գեղակեր, եզերը եւ մէջը մաշած, կապիչներն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՀԱՏՈՒՆ

[Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից]

Տես նեւ. 2311, 3ա-430բ. *Ընդարձակ՝ 2ա (մրջ. «... եւ Հայոց ՌՄԾ. (1756), ի մարտի երեքևյ»)՝ ա/2ա-14ա՝ բ/14ա-8բ՝ գ/18բ-24բ՝ դ/24բ-7բ՝ ե/27բ-34ա՝ զ/34ա-44ա՝ է/55բ-61բ՝ ը/44ա-52ա՝ թ/52ա-5բ՝ ժ/61բ-7բ՝ ժա/67բ-70ա՝ ժբ/70ա-85բ՝ ժգ/85բ-92ա՝ ժդ/92ա-7ա՝ ժե/97ա-103բ՝ ժզ/104ա-6բ՝ ժէ/106բ-*

15բ։ ժբ/115բ-23բ։ ժբ/123բ-5բ։ ի/125բ-32ա։ իա/132ա-7բ։ իբ/137բ-46ա։ իգ/146ա-50ա։ իդ/150ա-8ա։ իե/158ա-64բ։ իզ/164բ-70բ։ իէ/170բ-4ա։ իբ/174ա-80ա։ իբ/180ա-4բ։ լ/184բ-92ա։ լա/192ա-8բ։ լբ/198բ-203բ։ լգ/203բ-7ա։ լդ/207բ-10ա։ լե/210ա-5ա։ լզ/215ա-20բ։ լէ/220բ-6բ։ լը/226բ-32բ։ լթ/232բ-8բ։ խ/238բ-43բ։ խա/243բ-7բ։ խբ/247բ-51բ։ խգ/251բ-6ա։ խդ/256ա-67բ։ խե/267բ-73ա։ խզ/273ա-80ա։ խէ/280ա-4բ։ խը/284բ-94ա։ խթ/294ա-300ա։ ծ/300ա-4բ։ ծա-ճէկ։ Դաաատրութիւնը խառն, քարոզների թուահամարները խախտուած։

ԿՆՔԱԴՐՈՆ՝ *2բ (ջնջուած, անընթեռնելի)։*

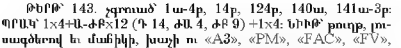
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2204

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԷՅՑ

ԺՀ. դար

ԹԵՐԹ՝ 143. չգրուած՝ 1ա-4բ, 14բ, 124բ, 140ա, 141ա-3բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-ԺԲx12 (Դ 14, ԺԱ 4, ԺԲ 9) +1x4։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ մաճիկի, խաչի ու «A3», «PM», «FAC», «FV», «P» լուսադրոշով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 23,5x18,6։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եվսխուն (19,3x14,4)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր։ ՏՈՂ՝ 26-28։ ԿԱՋՄ՝ դրչուհատող շաղանակագոյն կաշի, միջուկր՝ ստուարաթուղթ, աստառր՝ թուղթ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա), թուղթ (սկզբից)։

Նմուշ 30ա

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. քանաթից՝ գրաքարտ թեթեակի գունափոխուած (127ա-30բ)։ Տեղ-տեղ գանգատ բծեր, կարմիր մելանի նապաստակ (23բ), գեցակներ, կազմի կաշին գեցակներ, մէջէր փոորիկ պատռուածքով, եզրերը մաշուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

[Յակոբայ Նալեան Քառոզգիրք Կիւրակէից]

Տե՛ս նեւ. 2311, 3ա-430բ. *Ընդայմանք/չէք։* ա/*3բ-18բ։ բ/18բ-23բ։ գ/23բ-30բ։ դ/30բ-3ա։ ե/33ա-9բ։ զ/39բ-49ա։ է/66ա-72ա։ ը/55ա-62բ։ թ/62բ-6ա։ ժ/72ա-7բ։ ժա/77բ-89բ։ ժբ/89բ-96ա։ ժգ/96ա-102բ։ ժդ/102բ-7բ (գրչից՝ 107ա «Մինչեւ ցաւտ վերացուցանեն տեսրի վերջն. երեսի համար 190 պիտի լիներ»)։ ժե/107բ-14բ։ ժզ-իզ/չէք։ իզ/115ա-6բ (երրորդ մասը թերի վրդ. «եւ զի շաճիւղայն երկնագոյն է եւ ունէր, ասի, ի հնումն զա///»)։ իէ/չէք։ իզ/49ա-54բ։ իէ-իբ/չէք։ լ/117ա-124ա։ լա/125ա-30բ։ լբ/131ա-6բ։ լգ/չէք։ լդ/137ա-9բ։ լե-ճժէ/չէք։ Հաոն դասաւորութեամբ, թուահամարները խախտուած։*

ԳՐՁԱԿՈՐՁ՝ *Պիտիկ Աբ (շղագրանման նոտրգիր) ես եմ, որ ջնջեմ զարտասուբ աչաց քոց եւ զամենայն մեղս քո ոչ յիշեցից։ Յա՛ Զայս թուխս սկիզբն արարի։ 140բ՝ Հանդիսակից ձեր։*

ՆՇՈՒՄ՝ *Պիտիկ Աա. «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպիսկոպոս»։*

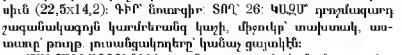
2205

ՊԵՏՐՈՍ ՆԱԽՃԻՋԵՒԱՆՑԻ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺՀ. դար

ԹԵՐԹ՝ 372. չգրուած՝ 1բ։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԲx12 (Ա, Բ, Գ, Ե, Ջ 10, ԺԶ 7, ԺԷ, ԺԸ, ԻԲ, ԻԳ 18, Ի 20, ԻԱ 18, ԻԲ 15, ԻԳ 16, ԻԴ 14, ԻԵ 17, ԻԷ 9, ԻԹ 2)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «VG», «JMC» բուսական լուսադրոշով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 29x20։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (22,5x14,2)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր։ ՏՈՂ՝ 26։ ԿԱՋՄ՝ դրչուհատող շաղանակագոյն կարմրեռանց կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառր՝ թուղթ, լուսանցակողերը՝ կանաչ ցայտկէն։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր։ Գ ր յ ն ե ր՝ կարմիր։

Նմուշ 27ա

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր եւ գանգատ բծեր, թ. 371՝ պոկուած, կազմաստառ Բ՝ գեցակներ, կազմի կաշին ճեռնուած, եզրերը մաշուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– [Քառոզ տարեկան, առաքեալ Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Աղամալեան]

Տե՛ս նեւ. 174, 38ա-197բ. ա/*չէք։ բ/2ա-3բ։ գ/3բ-8ա։ դ/8ա-9բ։ ե/9բ-26ա։ զ/26ա-41բ։ է/41բ-64բ։ ը/64բ-70բ։ թ/70բ-6բ։ ժ/77ա-88ա։ ժա/88ա-105բ։ ժբ/105բ-14բ։ ժգ/114բ-6բ։ ժդ/117ա-9բ։ ժե/118բ-31բ։ ժզ/132ա-58բ։ ժէ/158ա-85ա։ ժը/185բ-8բ։ ժթ/189ա-214բ։ ի/214բ-21ա։ իա/221բ-41ա։ իբ/241ա-6բ։ իգ/246բ-56ա։ իդ/256ա-61ա։ իե/261ա-6բ։ իզ/266բ-71բ։ իէ/271բ-80բ։ իը/280բ-301ա։ իթ/301բ-5բ։ լ/305բ-18ա։ լա/318ա-23ա։ լբ/323ա-7բ։ լգ/327բ-30ա։ լդ/330ա-2բ։ լե/332բ-7ա։ լզ/337բ-45բ։ լէ/346ա-52բ։ լը/353ա-67բ։ լթ/367բ-70բ։ Յանկ/371ա-2բ։*

Մեթ. ի լուսանցս սուրբգրային տեղիների նշումներ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻՒԹԵԱՆ ԱՄՄԱՆԱԿԻ

372բ. Մաատնեքս փրտէ եւ ի հող դառնալ,
Գիրս ձեզ յիշատակ մնա,
Ոհ, կը կարդա ինդ[բ]է մեղայ,
Ընդ արդարոցն արժանանալ /// (ջնջուած)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՅԻ

Աստառ Ա. (նոտրգիր, ԺԸ. դ.), Աստղիկըն եւս գնաց... Արապաճր Սարգիս 3 դրուշ։

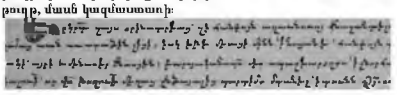
ԳՐՁԱԿՈՐՁ՝ *Աստառ Ա. անկուշեմ։ 1ա Ղուկ... (ինուեր)։*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2206
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ՁՄԻՒՆԻՒ.

Գիրք՝ Յովհան ՐճՃ. էջամէնիչու։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Մտեփաննոս սրբոյ։ ԹԵՒԲ՝ 431-1. (թուիչ 232). չգրուած՝ 1ա, 3ա-բ, 32ա-բ, 146ա-բ, 171ա-բ, 197ա-բ, 242ա-բ, 253ա-բ, 301ա, 305ա-52բ, 376ա-431բ։ ՓՈՍՆ՝ 1-39x12 (ե 14, զ, ժէ, ժԹ, ԺԳ 11, ԺԲ, ԺԴ, ԺԶ 13, ԺԸ, Իւ, ԻԲ, ԻՉ, ԻԴ, ԼՀ, ԼՔ, ՄՔ Տ, ԻԱ 9, ԻԳ 6, ԻԸ, ԻԹ, ԱՆ, ԼԲ, ԼՆ 10)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ (ճերկասէ կարմիր՝ 3ա, մանուածագոյն՝ 32բ, 171ա, 242ա, 252ա, կտաւ՝ 197ա-բ), յատագծերով եւ թագագիրան «PINE THOMAS 1812», «PROPATRIA», «C. IHONIG» եւ այլ յատագրութիւներով։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 27x19։ ԳԻՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (21,2x14,5)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր։ ՏՈՂ՝ 32։ ԿԱԶՄ՝ գոյնզոյնագոյ շագանակագոյն կազի, միջուկը սոսուտագոյնագոյ, սոսուտը կապտագոյն թուղթ. յատաճեղաղերը՝ ապեղագոյն։ ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ՝ 1 (Ա) +1 (Բ) թուղթ, մասն կազմաստառի։

նմուշ 76ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – (գրչանկար) Եկեղեցի՝ 2ա, (գրչանկար) Մովսէս մարգարէ եւ Պետրոս առաքեալ (սաաիսն մասսում «Եթե առաջեաց գմարգարէս օրհնիճ / եւ գառաքեալսն հաւոց բանին չնորճօք»)՝ 2բ, Թագաւորաց՝ 9բ (մատիսոանկար), Ծնունդ՝ 33ա (մատիսոանկար), Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Եիճոյանկ՝ 145բ, Յաւուրս Ղազարու՝ 166բ, Սկիզբն թագաւ՝ 170ա(գրչանկար), Մուսէ յԵգիսապիճ (սաաիճ մասսում. «Ու ի յերկինս ճանգչի փառօ ի բացեղեն ճեռվքէ. / Ալաբ յերկէի ի ճեզ ճասի ի յատանակ ճեռվքէն»)՝ 170բ, Յաւուրսիճ՝ 218բ(գրչանկար), Համբարձումճ՝ 241բ(գրչանկար), Հոգեգալուստ՝ 252բ (գրչանկար)։ Ճատատագրերը (գրչանկար)՝ 4ա, 254ա։ Ջարդագիր մարգ, կեճգանճագիր, վիշապագիր, թռչնագիր, ճանգազագիր (Յովճաճը յեռախ կիսի՝ 62ա, Հռեչտակ եւ Եսայի Մարգարէ՝ 109բ)։ Գոյներ՝ կարմիր, կանաչ, կապոյտ, դեղին, շագանակագոյն, մանուշակագոյն, ճարճքի, սեւ։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. զտագոյզոյ թեթեակի գունափոխուած, տեղ-տեղ գաճագոյն բծեր, 9-10, 205-206, 245-246, 300-301 թերթերի աջակճակ մէկական թերթ կորուած։ Կազմը՝ ցեղակեր, տեղ-տեղ վճասուած, եզերքը՝ մաշուած, Բ. փեղկի աջ սասկի մասը՝ պատառատուած, մչքիչ վճասուած, կապիչներ՝ բզկած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-267բ* Քառոգգիրճ. վանեական իմն ոճիւ շարադրեալ երկասիրութեամբ Պետրոսի արճեպիսկոպոսի, չնորճագ հոգւոյն օթարանի եւ հրաժարան աստուածաբան վարդապետի նախիթեանցդոյ՝ Ալաամալեան կոչեցեալոյ, բնիկ միաբանի Սուրբ Էջմիածնի, ի փառս սուրբ Աստուածածնի ամենօրհնեցելոյն

Տե՛ս նեռ. 174, 38ա-197բ. ա/*1բ*։ բ/*4ա-5ա*։ գ/*5ա-8բ*։ դ/*8բ-9բ*։ ե/*10ա-21բ*։ զ/*21բ-33ա*։ է/*33ա-47ա*։ ը/*47ա-50բ*։ թ/*50բ-4բ*։ ժ/*54բ-62ա*։ ժա/*63ա-73ա*։ ժբ/*73ա-9ա*։ ժգ/*79ա-80բ*։ ժդ/*80բ-2բ*։ ժե/*82բ-91ա*։ ժզ/*91ա-100ա*։ ժէ/*100բ-27ա*։ ժը/*127ա-8ա*։ ժթ/*129ա-45բ*։ ի/*145բ-52ա*։ իա/*152ա-66բ*։ իբ/*166բ-70ա*։ իգ/*170բ-5բ*։ իդ/*175բ-81բ*։ իե/*182ա-5բ*։ իզ/*186ա-9ե*։ իէ/*189բ-96ա*։ իը/*196բ-214բ*։ իթ/*214բ-7բ*։ լ/*217բ-26ա*։ լա/*226բ-9բ*։ լբ/*230ա-4ա*։ լգ/*234ա-6ա*։ լդ/*236ա-8ա*։ լե/*238ա-41բ*։ լզ/*241բ-3ա*։ լէ/*245բ-52ա*։ լը/*254ա-64բ*։ լթ/*265ա-7բ*։ (Գրչից՝ *267բ ակատարեցաւ առաջին գաւառ գործոյս ի փառս Հոգւոյն Սրբոյ, ի խնդրոյ Սրբոյ Աբոռոյս Էջմիածնի նորընծայից ոմանց բանասիրացս*)։ Յանկ/*299ա-300բ*։

Բ. *268ա-70բ* Այսոմիկ են մեզ գլխաւոր, որ եւ կոչեն մանուչափ եւ են հօթն – *Հաւատոյ ի՛ւն, Նահանձ, բարկութի՛ւն, ծուլութի՛ւն…*

Գ. *276ա-98բ* [Քառոգմ Պետրոսի վարդապետի Աղամալեան]

Տե՛ս նեռ. 174, 198ա-218բ. ա/*276ա-7ա*։ բ/*277ա-9ա*։ գ/*279ա-81բ*։ դ/*282ա-3բ*։ ե/*283բ-5ա*։ զ/*285բ-7ա*։ է/*287բ-90ա*։ ը/*290բ-2բ*։ թ/*293ա-5ա*։ ժ/*295ա-7ա*։ ժա/*297ա-8բ*։

Դ. [Քառոգ]

1. *270բ-1բ* [Սիմէոնի երեւանցւոյ] Քառոգ ողջոյնի ի բանն, թէ. *Յոր տուն մտանի[ցէ]՝ – Սողոմոնի՛ւն է երկրաւոր թագաւորաց, որ ի յառաքելի՛ն…*

2. *272ա-6ա* Քառոգ ի բանն Յայտնութեանն. *Յիշեա՛ ուստի անկար եւ այլն – Յորժամ բարեգութի՛ւ եւ մարդասէրն Աստուած կամեցաւ…*

3. *302ա-3ա* Քառոգ Սիմէօնի սրբագան կաթուղիկոսի Ամենայն Հայոց երեւանցւոյ, արաբեալ ի Յունաստան եւ ի Մնուանդ ամենօրհնեալ սրբոյ կուսին Մարիամու, ի բանն՝ թէ Եղիցի երկին նոր… – *Այս բան թէպէտ ի վերջնումն կատարի…*

4. *303բ-4բ* Քառոգ նորին Սիմէօնի ի Գիւտն ընչխարաց սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, ի բանն՝ թէ. Նման է արհայութիւնն երկնից գանձի ծածկեալ… – *Արքայութի՛ւնն երկնից ի Գիւտ Սուրբ եւ մանաւանդ ի յաւետարանական վարդապետութի՛ւնս…*

Ե. *353ա-75բ* Գիրս այս, որ կոչի Կշիռ արդարութեան, արաբեալ Պետրոսի վարդապետի Աղամալեան Նախիջեւանցւոյ. Երանեալ է այր, որ բնակիցի յիմաստութեան… Արդարութիւն արանց անարատից ուղղէ զճանապարճս. վերոյ երկու տումնի լինին քնաբան յառաքեալ բանիս. յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն։ Կշիռ արդարութեան։

Տե՛ս նեռ. 175, 189ա-211բ. ա/*353ա-բ*։ բ/*353բ-4բ*։ գ/*354բ-64ա*։ դ/*364ա-5բ*։ ե/*365բ-6բ*։ զ/*366բ-7բ*։ է/*367բ-9բ*։ ը/*369բ-70ա*։ թ/*370ա-1ա*։ ժ/*371ա*։ ժա/*372ա-5բ*։

ՅՈՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

301բ Փառք, պատիւ եւ երկրպագութի՛ւն երանելեալ տերութեանն եւ միասնական ամենասուրբ երրորդութե՛ան՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, որոյ իսկ նախախնամութե՛ամբն գաղափարեցաւ յուսաքան եւ հոգեկիցցոյց գիրքս Քարոզութե՛ան՝ արաբեալ Նախիջեանցի Պետրոսի գիտնական արճիեպիսկոպոսի եւ աստուածաբան վարդապետի Աղամալեան՝ Բեւդու-

մեան կոչեցեալոյ, որում ոսկեզէն եւ գոհարափայլ բանիւ կարի իմն խանդաղատանօք տաբիացեալ եսՍտեփաննոս նուաստ աբեղայս, Զմիւռնոյ գէտ Փիլիպպոս քաջաբարոզ արհիապանծ եպիսկոպոսեան եւտու օրինակել արգեամբ իմով ի վայելս անձին իմոյ, իբրու ձիր երկնաձիր եւ աստուածային գանձուց գանձարան համաարելով, որպէս եւ է ճշմարիտ: Ձամի Տեառն 1820 եւ ի թուին հայոց 1269, ի հայրապետութեան ամենայն Հայոց, որ ի լուսակերտ Մայր Աթոռն Սուրբ Էջմիածին, տեառն տեառն եփրեմի սբ[բ]ա[ա]գ-[ն]ագոյն կաթուղիկոսի:

Վասն որոյ յերեսս անկեալ մաղթեմ զկնի իմ ի վայելող եղբարցդ՝ յիշել արժանաւոր հայցուածովք զեբոգրեալ հոգեւոր եւ բազմերախտ ծնողն իմ՝ Փիլիպպոս արքեպիսկոպոսն Զմիւռնոյ, եւ զիս ինքն՝ հոգեծին որդեակս նորին՝ գԱստեփաննոս աբեղայս, հանդերձ մարմնաւոր ծնողօք իմովք եւ ազգականօք, եւս եւ զսորին բազմաշխատ գրիչն՝ զտէր Յովհան հանճարափայլ քահանայն Էօտէմիրոյ երեւելի թեմին Զմիւռնոյ Մեծի, որպէս զի եւ յիշողդ յիշեալ լիցիք ի բարեխնամ մերո փրկողի երջանիկ ձայնէ կոմանն արդարոց, որում փառք յանգրաւ յաւիտեանս. ամէն:

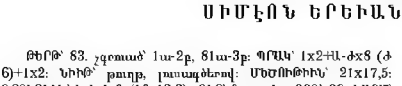
ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ 285ա մոլորեալ եմ, ընկա՛լ եւ զիս:

ՆՇՈՒԻՄ՝ 1ա «ՀՒՄԻԹ – 1820, Մ[եսրոպ] եպս.»:

2207
ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 83, չգրուած՝ 1ա-2բ, 81ա-3բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ժx8 (ժ 6)+1x2: Նիհի՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄեծՄհթհին՝ 21x17,5: ԳՐԻԻԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16x13,3): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 26: ԿԱՋՄ՝ ծաղկաքուղթ, մէջը՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, ստուարը՝ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ 18ա

Վիճակ՝ բաւարար. գլխատառիւ՝ բաց: Գրադարան թեթեւակի գունափոխուած, տեղ-տեղ զանազան թներ, թ. 81՝ ցեցակեր, կազմի եզերը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

[Քառգլ երկրորդ հատորէ]

Տե՛ս անդ. 2212, 124ա-318ա. ժա/3ա-4բ: ժբ/4բ-7ա: ժգ/7ա-9բ: ժդ/9բ-12ա: ժե/12ա-4բ: ժզ/14բ-6բ: ժէ/16բ-8ա: ժը/18ա-20ա: ժթ/20ա-2բ: ի/23ա-5ա: իա/25ա-7ա: իբ/27ա-8ա: իգ/28ա-30ա: իդ/30ա-1բ: իե/31բ-3բ: իզ/33բ-6ա: իէ/36ա-9ա: իը/39ա-42ա: իթ/42ա-4ա: լ/44ա-6ա: լա/46ա-8ա: լբ/48ա-9բ: լգ/49բ-51բ: լդ/51բ-3ա: լե/53ա-4բ: լզ/54բ-7ա: լէ/57ա-8բ: լը/58բ-60բ: լթ/60բ-1բ: խ/61բ-4բ: խա/64բ-7ա: խբ/67ա: խգ/67ա-8ա: խդ/68ա-70ա: խե/70ա-1բ: խզ/71բ-3ա: խէ/73ա-4բ: խը/74բ-6բ: խթ/76բ-9ա: ծ/79ա-80բ: ծա-ճգ/լիբ:

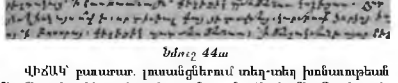
ՆԿԱՐԶԱՓՈՐՁ՝ 81բ:

2208
ՊԵՏՐՈՍ ՆԱԽՃԵՒԱՆՑԻ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶՔ

ՌՒԶԳ. – 1824

Գրիչ՝ Յոհաննէս Ղէմեցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Գէորգ վրդ. Տաթեւացի:

Թերթ՝ 250. չգրուած՝ 1ա-6ա 7ա-8բ, 26բ-33բ, 79ա-80բ, 121բ, 130ա-250բ: ՊՐԱԿ՝ 1-21x12 (Ա, ժ, ԺԹ, ԻԱ 11, ԺԳ 14): Նիհի՝ կռատյտ թուղթ, լուսագծերով եւ «ԼՄ», թագանմման լուսագրոմսեռով: ՄեծՄհթհին՝ 25x16: ԳՐԻԻԹԻՒՆ՝ վիմափոխ (19,2x12,6): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 39-44: ԿԱՋՄ՝ դղրմմագոյդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, ստուարը՝ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կանդուն:

Նմուշ 44ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւ, ցեցակեր, տեղ-տեղ զանազան թներ եւ հետեւ, կազմը հեռուած, եզերը մաշուած, կազմաւատուներ եւ մէջը ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

[Քառգ տարեկան, տարեբաղ Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Աղամալեան]

Ըստ ձեռ. 174, 36ա-197բ. ա-բ/լիբ. գ/9ա-12ա: դ/12բ-3բ: ե/13բ-24բ: զ/24բ-6ա (վերջ թերի «նախկին պատճառն Նեռանցուցանէ յամենայն էակս եւ մշտնջենաբար ///»: է/34ա-47ա: լ/47ա-50բ: թ/50բ-4ա: ժ/54բ-61ա: իա/61բ-72բ: իբ/72բ-8բ: իգ-իդ/լիբ: իե/81ա-9ա: իզ/89բ-106ա: իէ/106բ-21ա: իը/122ա-3բ: իթ/123բ-9բ (վերջ թերի: «առաքեալք եւ աշակերտք Քրիստոսի, վասն որով ասէ եւ հանից ///»): լ-լթ/լիբ: Թուահամարք լիբ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ըբ Յամի Տեառն 1824, յամսեանն յունիսի 26: Ընծայեցի զայս հոգւոյիդ Գիրքս քարոզից սբրական եղբօրն իմոյ՝ արժանապատիւ Գէորգ զգօնաւուր վարդապետին Տաթեւացւոյ, ի վայելումն իւր ինքեան՝ վասն իմոյ յիշատակի. որ եմ խոնարհ ծառայ Յոհաննէս նուաստ վարդապետ նոտար Ղրիմեցի:

ՆՇՈՒԻՄ՝ 1ա «ԺԹ. Մ[եսրոպ] եպս.»:

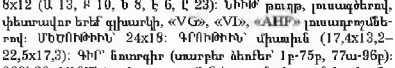
2209

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

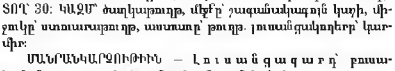
ԺԴ. դար

ԹՒՒԹ՝ 98. չգրուած՝ 2բ, 26բ, 76աբ, 97ա-8բ: ՊԱԿ՝ 1x+2-1-8x12 (Ա 13, Ջ 10, Ե 8, Է 6, Ը 23): ՆԻՒԹ թուղթ, լուսագծերով, փետրավար երեմ գլխարկի, «VG», «VI», «AHF» լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 24x18: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միսխալ (17,4x13,2–22,5x17,3): ԳԻՐ՝ ետուրգիր (տարբեր ձեռքեր՝ 1բ-75բ, 77ա-96բ): ՏՈՂ՝ 30: ԿԱԶՄ՝ ծաղկայարդար, մեջբ՝ չագաննագոյն կաշի, միջոցկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ լուսանցագրերով՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լուսանցագարդ՝ բուսակաձ: Ջարդագիր թանչագիր: Գոյներ սեւ:

Նմուշ 75ա

Նմուշ 80ա

Վիճակ՝ բառարար. խոնաւութեան հետեւ, տեղ-տեղ գանգաղան թթեր, թ. Ի՛ սանհնոյան կազմին, կազմի եզրերը մաշած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տես 2212, 124ա-324բ. Յոգք/յիք: ա/36բ-8ա: բ/38բ-40բ: գ/41ա-2ա: դ/յիք: ե/42բ-4ա: զ-է/յիք: ը/44ա-8ա: ժ/48ա-50ա: ժա-ժե/յիք: ժզ/66բ-71ա: ժէ/71ա-3ա: ի/73բ-30ա: ի/73բ-30ա: ի/73բ-30

2210

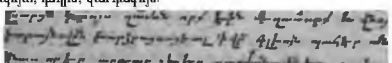
ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ **ՌՄԽԸ, – 1799**

Գիր՝ Մուրատ Վանցի։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Զաքարիայ վրդ.։

Թուղթ՝ 191. չգրուած 1բ-8բ, 28բ, 111աբ, 182ա-9բ, 191աբ պրակ՝ 1x8+Ա9-Ժ5x2+Ա-Ի9x8 (Թ, Ա9, Ի 7, Ժ9 4) +1x10։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ սահի, սեռգալի «BVC», «ECV», «AH» լուսադրոշմներով։ Մեծութիւն՝ 25,8x16,3։ Գրութիւն՝ միասիւն (17,5x11,22)։ Գիր՝ նուազիր։ Տող՝ 29։ Կանոն՝ դոյնզարդ մուգ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ սահմանակ, աւտուռը՝ թուղթ լուսանցակողերը կարմիր։

Անկանգնեալ զրութիւն – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 29աբ, Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթ։ Գ ա ր ե ր կարմիր, կանաչ, կապոյտ, դեղին, վարդագոյն։

Նմուշ 85ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր եւ զարնազան թծեր, պրակների հանդարակղմումի խանութած, ծջ պրակի վերջին թերթի հետեւը ժէ է, իսկ ՝ի ժէ պրակ։ Կազմի ետեւը մնացած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *9ա Գիրք հարոզից, առաբեալ տեառն Սիմէօն սրբազան կաթուղիկոսի Ամենայն Հայոց երեւուցեալ ի վարդապետութեան իւրում, ի յօգնութիւն բանասէր անձանց եւ ի դիւրութիւն ժողովն հարոզողաց զքանն կենաց։ Եւ բաժանեալ յերկուս հատորս, որոց առաջինն է ճառակերպ ասացուածծ, ի վերայ ոմանց-ոմանց ճառկատար մտաց, որ երբեմնիցէ ասել պատահաճի, իսկ երկրորդն է տարեկան հարոց, ի վերայ իւրաքանչիւր աւուրց տարւոյն, ի փառս Աստուծոյ եւ ի պահպանութիւն հաւատոյ սրբոց նորա եւ ի պայծառագործութիւն հոգեզարդ տօնից Տէրունականաց*

1. *13ա-23ա, 29ա-74բ, 112ա-34բ* [Քարոզք յԱռաջին հատորէ]

Տես նաեւ. 2212, 18բ-91ա. ա/29ա-39ա: բ/39բ-45բ: գ/45բ-ճա: դ/46ա-9ա: ե/49բ-51բ: զ/52ա-3բ: է/53բ-62ա: ը/62ա-74բ: թ-ժ/յիք: ժա/13ա-23ա: ժբ/112ա-117ա: ժգ/117ա-23ա: ժդ/123ա-6ա: ժե/128ա-34բ:

2. *10ա-2ա, 23ա-3ա, 77ա-181բ* [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տես նաեւ. 2212, 124ա-318ա *Յառաջաբանութիւն/10ա-2ա:* ա/*77ա-80ա:* բ/*80ա-4բ:* գ/*84բ-7ա:* դ/*87ա-9բ:* ե/*89բ-93ա:* զ/*93ա-6ա:* է/*96ա-9ա:* ը/*105ա-6ա:* թ/*99ա-105ա:* ժ/*108բ-10բ:* ժա-կ/*յիք:* կա/*135ա-7ա:* կբ/*137ա-8բ:* կգ/*139ա-41ա:* կդ/*141ա:* կե/*141ա:* կզ/*141բ-3բ:* կէ/*143բ-5բ:* կը/*145բ-9ա:* կթ/*149բ-55ա:* ճ/*153բ-6ա:* հա/*156ա-8բ:* հբ/*158բ-60բ:* հգ/*160բ-3բ:* հդ-հե/*յիք:* հզ/*164ա-7ա:* հէ/*յիք:* հը/*167բ-9բ:* հթ/*169բ-73ա:* ն/*173ա-4բ:* նա/*յիք:* նբ/*174բ-7բ:* նգ-նդ/*յիք:* նե/*177բ-9բ:* նզ-ղբ/*յիք:* ղգ/*180ա-1բ:* ղդ-ճզ/*յիք:* Ցանկ/*յիք:*

Նաեւ դաս.տրութիւնք՝ Քերականութիւնք յիք:

Բ. ՅԱՒԵԼՎԱԾՔԻՒՆՔ, ԺԲ-ԺԹ. ԴԴ.

1. *190ա* [Նշխարաւ հարոզից Գրիգորի Տաթեացւոյ]

ա. *190ա* (Ձմեռնան Ե.) – *Ի մաստնայիցիսն Աստուծոյ Սօղոմոն (այսքան):*

բ. *190ա* (Ձմեռնան Ը.) – *Աստուածեզէն հանճարով առլեցեալն... հրամայէ ի գիրս իւրում ասելով /// (շար. թերթ):*

2. *190բ, 191բ* [Դեղագիր] ա. *190բ* Մաճալ եւայի – *Ա. [եւ] կէս տրամ դանայ մագդակ...* բ. *191բ* Վասն ջրկապի – *Ա՛ռ զօվա սրմէզասի ճիլ քօքը...*

Ի լուսանցս տուրքարային քաղուածների նշումներ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՕՒԻԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

9ա (Գրչի) Որինակեցեալ ի հայրապետութեան տեառն Դաւիսատ սրբազան կաթուղիկոսին, Հեռամբ Վանցի Մուրատ մեղսամած գրչիս, ի վայելուսն Զաքարիայ հզնազգեաց վարդապետին, ի մայրաքաղաքն Կոստանդնուպօլիս, ի թուականիս մերում ՌՄԽՀ. (1799) ամի. ի մայիս ամսոյ ԻԹ. (15) օրին:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱԳԱՅԻ

190ա Յամի Տեառն 1816, մայիս ամսոյ 9 գնացաք:

Կազմատուտ Ք. Միտքս Մ[ա], որ գնանք էդրնէ մահտեսի Ըստեփան ամիրչային քովն նահապետաց կտակին կայ, գրէ՛ք, Աւրհնի սահմանաց:

ԳՐՉԱՔՈՐՉ՝ *Կազմատուտ Ա (հայատառ թուրքերէն) հէշրին դօղո իւլ իկիրմի իքի սայնայ /Շեյխանի յային իսան չանկարը դայըշդի չըհանաժմայ: 1ա Պէրճապատիւ: 163բ Ափրոդիսյ կոդոն վարդ մատուցանէ:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ՌՄԽ[–1799, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2211

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԲ. դար

Թուղթ՝ 98, չգրուած՝ 1ար, 2բ-3ա, 90բ-8բ: Պրակ՝ 1x2+Ա-Ը x12 (Ա 13, Ը 11)։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «RP», «RF» լուսադրոշմներով։ Մեծութիւն՝ 22,5x17։ Գրութիւն՝ միասիւն (14,5x11,8)։ Գիր՝ նուազիր։ Տող՝ 27։ Կանոն՝ մուգ շագանակագոյն կաշի ենդագծերով, միջակը՝ սահմանակ, աւտուռը՝ թուղթ լուսանցակողերը կանաչ։

Նմուշ 51ա

Վիճակ՝ բաւարար. թանաքից գոյդայարդ գունափոխուած, տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր եւ գանգաղ թծեր, թ. 1՝ գեղի անցքեր, կազմի Ա. փեղկը ցեցակեր եւ եզրամաշ, մէջբը փոխ պատռտուածով:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

[Քառոգիւ յԵկեղեցի հատուած]

Տե՛ս ձեռ. 2212, 124ա-324բ. **Յոտք/չէք**՝ ա-ժ/չէք՝ ժա/4ա-5բ՝ ժբ/5բ-8բ՝ ժգ/8բ-11ա՝ ժդ/11ա-4բ՝ ժե/14բ-20ա՝ ժզ/չէք՝ ժէ/20ա-24ա՝ ժը/22ա-4ա՝ ժթ/24բ-8ա՝ ի/28ա-31ա՝ իա/31ա-4ա՝ իբ/34ա-5ա՝ իգ/35ա-7բ՝ իդ/37բ-40ա՝ իե/40ա-2ա՝ իզ/չէք՝ իէ/42ա-3բ՝ իը-իթ/չէք՝ լ/43բ-6ա՝ լա/46ա-8բ՝ լբ/48բ-50բ՝ լգ/50բ-2բ՝ լդ/52բ-4բ՝ լե/54բ-7ա՝ լզ/57ա-60ա՝ լէ/60ա-2ա՝ լը/62ա-4ա՝ լթ/64բ-6ա՝ խ/66ա-9ա՝ խա/69բ-72բ՝ խբ/72բ-3ա՝ խգ/73ա-4ա՝ խդ/74ա-6ա՝ խե/76ա-8ա՝ խզ/78բ-80ա՝ խէ/80բ-1բ՝ (82ա «Յայտաբարութիւնք...»)՝ խը/82ա-4բ՝ խթ/85ա-8ա՝ ծ/88ա-90ա՝ ծա-ճե/չէք՝ Թուահատոք չէք:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ՅԵՏՍԱԳԱՅԻ

1. *Յբ ես՝* Յովսէփ *վարդապետս չորս աստիճանաց, ժամօր[հ]նող* Յովակիմ *արքեպիսկոպոսն ւտուցաք Ռմմէ. (1803) թուին:*

2. *Յբ Հրամանաւ ուրարս ի* Տիգրանակերտ, Սուրբ Կիրակոս *եկեղեցւոյն ստացայ մերս Նախկին աղայ վաքիլ եւ նու[խ]րակ* Գրիգոր *արքեպիսկոպոսէն, 1262 (1813) թու[խ]ին, Սուրբ Յակոբայ տունին:*

3. *Յբ Զի այս փոքր Քարոզգիրքս յատկապէս սրբազան կաթուղիկոսի սպասաւոր՝* Յովսէփ *վարդապետ Կարաբեցի Տէր Մարուքեանիս է, ստացեալ իմ ի յուսահոգի ժամօրհնող* Ալեքսան *արքեպիսկոպոսէն, զի [է]որժամ ի Սուրբ Գայեանէի հրաշալի վանգումն եղ ինձ վեց աստիճան, որ էինք 7 տիրացու, բայց 7 մեծն ես էի. առաւել սիրելոյն յիշատակ տուաւ նուաստիս 1816, որ զնորհուրդ ի կիրակին:*

4. *Յբ 1817 փետրվարի 18-ին* ձեռամբ Կարաբեցի *աւագ լուսարար սրբազան* Յոհաննէսեա *արքեպիսկոպոսին Գ. (3) ընկերօք՝ տիրացու* Գրիգոր, Յակոբ, Յովսէփս եւ Յոհաննէս *ի նոյն հրաշալի վանքումն եղան աբեղայ:*

5. *Յբ 1818 մարտի 18-ին* Եփրեմ *սրբազանակատար վեհապէս ի* Սրբոյ Աթոռոումս *եւս մեզ մասնա[յ]որ վարդապետութիւնն բազում հանդիսա[յ]որութեամբ, բայց՝* Գրիգոր, Յովսէփ *եւ* Յոհաննէսիս. Յակոբ *ընկերն մեր ոչ էր ընդ մեզ:*

Յբ Աստուած սիրողն, ում ձեռքն, որ ընկնի՝ խնապեալ բանացնէ, զի յատկապէս իմ հոգոյ պաշարն է. ձեզ եւս մասն լիցի:

Յբ Եփրեմ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Յա Գիրքս այս է շարագրեալ ի* Սիմէօնէ:

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «Ժ.Հ. Մ[ես]րոպ[ ]եպս.»:*

2212

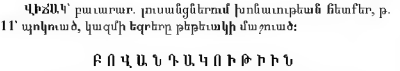
ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԷՋՄԻԱՆԻՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՌՃՂԷ–1748
ՌՄԴ–1755
ՌՄԷ.–ՌՄԸ. – 1758–1759

Գրիչ՝ Սիմէոն վրդ. Երեւանցի (ինքնագիր):

Թերթ՝ 333. չգրուած՝ Ա-13ա, 14բ, 18ա, 91բ-8բ, 102բ, 104բ, 168բ, 112բ, 115բ, 118ա, 120բ-3բ, 168բ-9բ, 230ա, 318բ-20բ, 325ա-33բ: **Գրվ.** 1x11+Ա,x4+Ա-Զ (Ա, Գ 18, Բ 15, Դ-Ե 16, Զ 24)+Ա-ժէx12 (ժԷ 7): **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով. «RG», «Pro patria» թաղակիր արիւծով եւ ռազմիկով, «AS» եւն: **Մեծութիւն**՝ 21,5x17: **Գրութիւն**՝ միասիւն (17,5x12): **Գիր**՝ նուռղիր: **Տող**՝ 30: **Կանոն** դրոշմագրոյ բաց-շագանակագոյն կաշի՝ միջուկը՝ տախտակ, ասառը՝ սպիտակ թուղթ:

Նմուշ 195ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսացնեւոտմ խոնաւութեան հետքեր, թ. 11՝ պոկոած, կազմի եզրերը թեքեակի մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *13բ* [Վասն խաչի-աղիւսակին] – *Ի վ ընթերցասէր եղբայր, եթէ կամիցիս մտանել ի խաչաձեւ բուրաստանդ... ի ՌՃՂէ. (1748) թուին, ի յումնմէ Ս. վ. Ե.*

Կարաբեցի Տէր Մարուքեանիս է, ստացեալ իմ ի յուսահոգի ժամօրհնող Ալեքսան *արքեպիսկոպոսէն, զի [է]որժամ ի Սուրբ Գայեանէի հրաշալի վանգումն եղ ինձ վեց աստիճան, որ էինք 7 տիրացու, բայց 7 մեծն ես էի. առաւել սիրելոյն յիշատակ տուաւ նուաստիս 1816, որ զնորհուրդ ի կիրակին:*

4. *Յբ 1817 փետրվարի 18-ին* ձեռամբ Կարաբեցի *աւագ լուսարար սրբազան* Յոհաննէսեա *արքեպիսկոպոսին Գ. (3) ընկերօք՝ տիրացու* Գրիգոր, Յակոբ, Յովսէփս եւ Յոհաննէս *ի նոյն հրաշալի վանքումն եղան աբեղայ:*

5. *Յբ 1818 մարտի 18-ին* Եփրեմ *սրբազանակատար վեհապէս ի* Սրբոյ Աթոռոումս *եւս մեզ մասնա[յ]որ վարդապետութիւնն բազում հանդիսա[յ]որութեամբ, բայց՝* Գրիգոր, Յովսէփ *եւ* Յոհաննէսիս. Յակոբ *ընկերն մեր ոչ էր ընդ մեզ:*

Յբ Աստուած սիրողն, ում ձեռքն, որ ընկնի՝ խնապեալ բանացնէ, զի յատկապէս իմ հոգոյ պաշարն է. ձեզ եւս մասն լիցի:

Յբ Եփրեմ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Յա Գիրքս այս է շարագրեալ ի* Սիմէոնէ:

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «Ժ.Հ. Մ[ես]րոպ[ ]եպս.»:*

Գրիչ՝ Սիմէոն վրդ. Երեւանցի (ինքնագիր):

Թերթ՝ 333. չգրուած՝ Ա-13ա, 14բ, 18ա, 91բ-8բ, 102բ, 104բ, 168բ, 112բ, 115բ, 118ա, 120բ-3բ, 168բ-9բ, 230ա, 318բ-20բ, 325ա-33բ: **Գրվ.** 1x11+Ա,x4+Ա-Զ (Ա, Գ 18, Բ 15, Դ-Ե 16, Զ 24)+Ա-ժէx12 (ժԷ 7): **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով. «RG», «Pro patria» թաղակիր արիւծով եւ ռազմիկով, «AS» եւն: **Մեծութիւն**՝ 21,5x17: **Գրութիւն**՝ միասիւն (17,5x12): **Գիր**՝ նուռղիր: **Տող**՝ 30: **Կանոն** դրոշմագրոյ բաց-շագանակագոյն կաշի՝ միջուկը՝ տախտակ, ասառը՝ սպիտակ թուղթ:

Նմուշ 195ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսացնեւոտմ խոնաւութեան հետքեր, թ. 11՝ պոկոած, կազմի եզրերը թեքեակի մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *13բ* [Վասն խաչի-աղիւսակին] – *Ի վ ընթերցասէր եղբայր, եթէ կամիցիս մտանել ի խաչաձեւ բուրաստանդ... ի ՌՃՂէ. (1748) թուին, ի յումնմէ Ս. վ. Ե.*

Կարաբեցի Տէր Մարուքեանիս է, ստացեալ իմ ի յուսահոգի ժամօրհնող Ալեքսան *արքեպիսկոպոսէն, զի [է]որժամ ի Սուրբ Գայեանէի հրաշալի վանգումն եղ ինձ վեց աստիճան, որ էինք 7 տիրացու, բայց 7 մեծն ես էի. առաւել սիրելոյն յիշատակ տուաւ նուաստիս 1816, որ զնորհուրդ ի կիրակին:*

4. *Յբ 1817 փետրվարի 18-ին* ձեռամբ Կարաբեցի *աւագ լուսարար սրբազան* Յոհաննէսեա *արքեպիսկոպոսին Գ. (3) ընկերօք՝ տիրացու* Գրիգոր, Յակոբ, Յովսէփս եւ Յոհաննէս *ի նոյն հրաշալի վանքումն եղան աբեղայ:*

5. *Յբ 1818 մարտի 18-ին* Եփրեմ *սրբազանակատար վեհապէս ի* Սրբոյ Աթոռոումս *եւս մեզ մասնա[յ]որ վարդապետութիւնն բազում հանդիսա[յ]որութեամբ, բայց՝* Գրիգոր, Յովսէփ *եւ* Յոհաննէսիս. Յակոբ *ընկերն մեր ոչ էր ընդ մեզ:*

Յբ Աստուած սիրողն, ում ձեռքն, որ ընկնի՝ խնապեալ բանացնէ, զի յատկապէս իմ հոգոյ պաշարն է. ձեզ եւս մասն լիցի:

Յբ Եփրեմ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Յա Գիրքս այս է շարագրեալ ի* Սիմէոնէ:

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «Ժ.Հ. Մ[ես]րոպ[ ]եպս.»:*

գտ[ա]ցիցի եւ կամ հրամայօղ իսկ հարոզչին, շարաւիսեալ ի Սիմէօն վարդապետէ երեւանցւոյ ի ՌՄԴ. (1755) թուոջս մեռոմ – *Յայտ լիցի հարց եւ եղբարցդ իմոց...*

– *16բ-7ա* Դարձեալ Նախերգան այլ իմնապէս մոսօ, ի նոյնոյ – *Յայտ իսկ է գերապատւելոցդ...*

– *17աբ* Դարձեալ Նախերգան ի Յօճան – *Եղեւ բան Տեառն եւ ասէ...*

1. *18բ-91ա* [Քարոզք յԱռաջին հատորի]

ա. *18բ-24բ* [Ա.] Քարոզ եւ ասացուած Սիմէօնի ի Վեցօրեայ գործոն Աստուծոյ, ի բանն Քրիստոսի՝ Ընկալաք, Աստուա՛ծ, զողորմութիւն Ո՛ր ի մէջ ժողովրդեան Ո՛յ – *Ըստ սրբազանից վարդապետաց եւ ըստ վճռոյ փիլիսոփայից...*

բ. *24բ-8բ* Բ. Քարոզ եւ ասացուած ի վեցերորդ աւուր գործ եւ յողորմութիւն Աստուծոյ, կնքատլով ի գերազանցութիւն մարդոյս... – *Տեսցուք այսուհետեւ եւ գվեցերորդ օրն...*

գ. *28բ-30ա* Գ. Քարոզ եւ ասացուած ի յերկրորդ տեսակ յողորմութիւն Աստուծոյ, որ ի ժամանակս Նոյի... – *Այսուհետեւ տեսցուք գերկրորդ ողորմութիւն Աստուծոյ...*

դ. *30բ-1ա* Դ. Քարոզ եւ ասացուած ի յերորդ տեսակ յողորմութիւն Աստուծոյ ի յիրաէլ, ի ժամանակս Մօսիսի մարգարէին... – *Եկեսցուք ի յերրորդ տեսակ ողորմութիւն Աստուծոյ...*

ե. *31ա-2բ* Ե. Նորին Սիմէօնի Քարոզ եւ ասացուած ի չորրորդ տեսակ ողորմութիւն Աստուծոյ, որ ցուցաւ յամենայն յազգս մարդկան մարդեղութեամբն Քրիստոսի... – *Եկեսցուք այսուհետեւ ի չորրորդ տեսակ ողորմութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ...*

զ. *33ա-4ա* [Զ.] Դարձեալ ի նոյն յարդարութիւն, ի նոյնոյ, ի յեղանակս ազատութեան Քրիստոսի զմարդս – *Արդ, որովհետեւ ճառեցաք ըստ կարողութեան...*

է. *34բ-40ա* [Է.] Քարոզ եւ ներբողեան ի Ե.որդի (5) տեսակ ողորմութիւն՝ ի սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչն մեր, զոր ընկալաւ յատկապէս ազգս Հայոց... ի նոյնոյ Սիմէօնէ – *Արդ, որպէս ասացաք յանցելումդ...*

ը. *40բ-54ա* [Ը.] Նորին Սիմէօնի Քարոզ եւ ասացուած եւ ներբողեան ի վեցերորդ տեսակ յողորմութիւն Աստուծոյ՝ ի Սուրբ Էջմիածին, զոր ընկալաւ ազգս Հայոց իբր զեզական եւ յատկապէս պարգեւ յԱստուծոյ՝ ձեռամբ սրբոյն Գրիգորի... – *Արդ, ամենաքաջարին Աստուած...*

թ. *54բ-62բ* [Ը.] (ալասէս) Նորին Սիմէօնի վարդապետի Քարոզ վասն արքայոյս եւ ասուածագործ Մեռոնին, առաքահանեալ ի սրբոյն Գիոնէսիոսէ եւ ի սրբոյն Գրիգորէ Նարեկացւոյ – *Անլցեալն աստուածեղէն Հոգւովն...*

ժ. *63ա-9բ* Թ. Նորին Սիմէօնի վարդապետի Քարոզ վասն եկեղեցականի հաճանայապետութեանս մերոյ՝ արտաքինեալ ի սրբոյն Գիոնէսիոսէ եւ յայլոց յաստուածմնոց գրեանց, ի բանն սրբոյն Պողոսի, թէ՝ Մի է միջնորդն Աստուծոյ եւ մարդկան, մարդն՝ Յիսուս Քրիստոս – *Արդ, ըստ սրբազանից վարդապետաց եւ ըստ բնազննին փիլիսոփայից...*

ժա. *70ա-6ա* Ժ. Նորին Սիէօն վարդապետի Քարոզ վասն ողջունի, ի բանն Քրիստոսի, որ ասէ, թէ. Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասասջիք ողջոյն տանս այսմիկ... – *Անճառաբարի բնութիւն...*

ժբ. *76բ-9բ* ԺԱ. Նորին Սիմէօն վարդապետի Քարոզ ի բանն, որ գրի ի Յելից... – *Ըստ աստուածաբանից եկեղեցւոյ...*

ժգ. *79բ-83բ* ԺԲ. Նորին Քարոզ այլ իմն ոճ՝ դասեալ ի սոյն ի բանն, թէ. Ես եմ Աստուած. որ էն... – *Դարձուսցուք ուրեմն ըստ խոստման մերում...*

ժդ. *83բ-6բ* ԺԳ. Դարձեալ այլ իմն ոճ, յարեալ ի սոյն, ի նոյնոյ շարադրողէ – *Ես եմ, որ էն...*

ժե. *86բ-91ա* ԺԴ. Դարձեալ յարեալ ի սոյն բնաբան, այլ իմնապէս մեկնաբանեալ ի նոյնոյ շարադրողէ – *Ասէ ուրեմն, թէ. Ես եմ, որ էն...*

2. *124ա-324բ* [Քարոզք յերկրորդ հատորի]

– *124ա-5ա* Ցառաջաբանութիւն եւ առազդեցութիւն ինչ, յաղագս առաջինկայ Քարոզգրոցս, ի հեղինակէն արարեցեալ – *Առաստապարգեւն Աստուած, որ ի լըստեղծանելն... ի* Սիմէօնէ *յապարդիսն վարդապետէ երեւանցւոյ եւ ի պաշտօնեայէ Սրբոյ Էջմիածնի, ի Մեծ քաղաքն Կոստանդնուպօլիս, ի գործս նուիրակութեան, ի ՌՄԷ. (1758) թուոջն մերում...*

– *125բ Ծգնեա՛ Սուրբ Հոգի Աստուած:*

Գիրք Քարոզից ժողովեցեալ ի զրոց աստուածայնոյ եւ ի լուսաւոր բանից սրբոց վարդապետաց, յումեմնէ Սիմէօնի յաճարդիսն վարդապետի՝ ի պաշտօնեայէ Սրբոյ Էջմիածնի, ի փառս Աստուծոյ եւ ի յօգուտ մանկանց եկեղեցւոյ:

ա. *125բ-7ա* Ա. Քարոզ ի յԱւետիքն հրեշտակապետին առ կոյսն Մարիամ, ի բան... եւ յամենեցուն վեցերորդի առաքեցա... – *Այս փրկագործ եւ հրաշալի խորհուրդ...*

բ. *127բ-9բ* Բ. [Ն]որին Սիէօն վարդապետի Քարոզ ի Ծնունդն Քրիստոսի... ի բանն... Յարդարութիւն եւ յիրաւունս հաստատեալ է... – *[Մ]աստուածաբան մարգարէս Դաւիթ յայտուր...*

գ. *130ա-1ա* Գ. Նորին Սիմէօն վարդապետի Քարոզ ի Մկրտութիւն եւ ի թլփատութիւն Քրիստոսի, ի բանն... Գետ ելանէր յեդեմայ... – *Ըստ սրբազան*

առաքելոյն Պաղոսի, Ամենայն արարածք Աստուծոյ բարիք են…

դ. *131բ-2բ* Դ. Նորին Սիմէօն վարդապետի Քառոց ի Քառասնօրեայ գալուստն Քրիստոսի ի տաճարն, ի բանն… Հուր եկի արկանել… — *Ըստ սրբոյն Դիոնէսիոսի, որ յաւիտեան հպի…*

ե. *133ա-4բ* Ե. Նորին Քառոց ի Քառասնօրեայ Քրիստոսի գալուստն ի տաճարն յԵրուսաղէմ, ի բանն. Իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան նորա… — *Աստուածային հրամանաւն Մովսէս գօրէնս եդ…*

զ. *135ա-6բ* Զ. Դարձեալ ի նոյնոյ Սիմէօն վարդապետէ, ի բանն… Եղեւ բան Տեառն առ Յօնան… — *Ըստ իմաստասիրաց. Գործ է արարչին խնամ տանիլ իւրոյ արարածոցն…*

է. *137ա-8ա* Է. Նորին Քառոց եւ Առաջաւորի պահոցն, ի բանն… Եղեւ բան Տեառն առ Յօնան… — *Եղեւ բան Տեառն առ Յօնան… Ըստ սրբապանիպ վարդապետաց. Մեղքն է յետս <յետս> դարձումն յԱստուծոյ…*

ը. *138բ-40ա* Ը. Քառոց նորին Սիմէօն վարդապետի ի նոյն բանն, թէ Եղեւ բան Տեառն առ Յօնան… — *Ասացաք, թէ Մեղքն է յետս դարձումն յԱստուծոյ…*

թ. *140բ-3բ* Թ. Քառոց նորին Սիմէօն վարդապետի ի Նինուէացիսն, ի բանն, թէ Եղեւ բան Տեառն առ Յօնան… — *Որպէս ամենայն առաքինութիւնք են արդարացուցիչք…*

ժ. *144ա-5բ* Ժ. Քառոց ի սրբոյն Սարգսի կիրակէին, ի նոյնոյ Սիմէօն վարդապետէ, ի բան… Առ նինուէացիսի յարիցեն… — *Նինուէ էր քաղաք կռապաշտից…*

ժա. *146ա-7ա* ԺԱ. Քառոց եւ շնորհաւորումն Մեծի պահոցն Աղուանցի, ի նոյնոյ Սիմէօն վարդապետէ, ի սկզբան Մեծի պահոցն ասելի — *Շնորհաւոր պահք, եւ շնորհաւոր աւուրք սրբութեան…*

ժբ. *147բ-9ա* ԺԲ. Քառոց նորին Սիմէօն վարդապետի յԱղուանցի յառաջին շաբաթն, ի բանն… Տէր զմօսէս, աւասցես զամենայն ըստ օրինակին, որ ցուցաւ ցեզ — *Ի յապատելն Աստուծոյ զիսրայէլ յնգիպտոսէ…*

ժգ. *149բ-1ա* ԺԳ. Նորին Սիմէօն վարդապետի Քառոց ի յառաջի շաբաթն Մեծի պահոցն, ի բանն… Գոչեաս զօրութեամբ… — *Ծկեսցուք ի բնաբանս մեր, զոր ասաց…*

ժդ. *151բ-3բ* ԺԴ. Նորին Սիմէօն վարդապետի Քառոց ի Մեծի պահոց առաջի շաբաթին ի Լուացարուքն, ի նոյն բնաբանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Ասաց Աստուած իսրայէլացւոցն, թէ. Ձվեց օր գործեսցես…*

ժե. *154ա-5բ* ԺԵ. Նորին Քառոց ի խորհուրդ առաջնոյ շաբաթի պահոցս, որ պատասխան է եւ առաջնոյ աւուր ստեղծագործութեան Աստուծոյ, ի բանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Աստուած յառաջնումն ստեղծագործութեան ի վեց աւուրս արար…*

ժզ. *156ա-7բ* ԺԶ. Նորին Սիմէօնի Քառոց Յառաջին շաբաթն Մեծի պահոցս, որ պատասխան է առաջնոյ դարուն կենցաղոյս, յորում ստեղծաւ Ադամ, ի բանն… Աւասցես ըստ օրինակի… — *Նախապէս զայս պարտիմք գիտել…*

ժէ. *158ա-9ա* ԺԷ. Նորին Քառոց ի նոյն Առաջին շաբաթս Մեծի պահոց… ի նոյն բնաբանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Եւ որպէս ասացաւ…*

ժը. *159բ-60բ* ԺԸ. Ն(=Ք)արոզ նորին Սիմէօնի ի յերկրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի բնաբանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Ասացաք ի յանցելումն, թէ, եօթնեկին շաբաթի…*

ժթ. *161ա-3ա* ԺԹ. Նորին Սիմէօնի Քառոց ի Մեծի պահոց երկրորդ կիւրակէն… ի նոյն բանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Ըստ խոստման մերում տեսցուք այժմ…*

ի. *163բ-5ա* Ի. Նորին Քառոց ի յերկրորդ շաբաթն Մեծի պահոց… ի նոյն բնաբանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Զի որպէս զինուորքն զզինուց եւ զպատերազմէ…*

իա. *165բ-7ա* ԻԱ. Քառոց նորին Սիմէօնի ի նոյն երկրորդ շաբաթն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Աւետ խնամութիւնք, թէ, Պատմութիւնքն հնոց…*

իբ. *167բ-8ա* ԻԲ. Քառոց նորին Սիմէօնի ի նոյն երկրորդ շաբաթն Մեծի պահոցն, ի նոյն բնաբանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Ըստ վարդապետաց ժամանակն ի յերիս բաժանի…*

իգ. *170ա-1բ* ԻԳ. Նորին Քառոց ի յերրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի բանն. Առն միոջ կին Բ. (2) որդիք — *Արդ, որովհետեւ ի մէջ բոլոր արարածոց գերկուս ցեղս…*

իդ. *172ա-3բ* ԻԴ. Քառոց նորին Սիմէօնի ի յերրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն… Աւասցես ըստ օրինակին… — *Արդ, որպէս ասացաք, թէ. Պահոցս է. (7) կիւրակէքն…*

իե. *174ա-5ա* ԻԵ. Քառոց նորին Սիմէօնի ի յերրորդ կիւրակէն Մեծի պահոցն… ի նոյն բանն. Աւասցես ըստ օրինակին… — *Ըստ խոստման մերում, տեսցուք այժմ…*

իզ. *175բ-7բ* ԻԶ. Նորին Սիմէօնի Առազդեցութիւն ինչ ի գովութիւն եւ ի պարծանս երկրիս եւ ազգիս Հայոց, զոր ունի ի վերայ այլոց ի ձեռն երկուց ծնողաց ըստ հոգւոյ եւ ըստ մարմնոյ, այսինքն Նոյիս

եւ Գրիգորիս – Սրբազանն Պաղոս, որ հազարապետն էր խորհրդոյն Աստուծոյ…

իէ. *173ա-0բ* Իէ. Քառով նորին Սիմէօնի ի նոյն երրորդ շաբաթն Մեծի պահոցն… ի նոյն բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Ասացաք, թէ. երրորդ շաբաթս այս զերրորդ դարուն…*

իը. *180ա-2ա* Իը. Նորին Սիմէօնի քառով ի չորրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Այլ մի էր մեծատուն, որոյ էր տնտես…*

իթ. *182բ-4ա* Իթ. Քառով նորին Սիմէօնի ի նոյն չորրորդ կիւրակէն ի մեծատունն եւ ի Ղազար, ի նոյն բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Սովորութիւն է թագաւորաց, որք ի պատուիրելն…*

լ. *184բ-5բ* Լ. Քառով նորին Սիմէօնի ի չորրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Ասաց Աստուած. Եղիցին լուսաւորք…*

լա. *186ա-7բ* ԼԱ. Քառով նորին Սիմէօնի ի չորրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Որովհետեւ չորրորդ կիւրակէս այս ունի…*

լբ. *188ա-9ա* ԼԲ. Քառով նորին Սիմէօնի ի չորրորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Ասացաք, թէ. Ի չորրորդում շաբաթոջս յիշէ վկայեսամ…*

լգ. *189բ-90բ* ԼԳ. Քառով նորին Սիմէօնի ի յԱբրահամ դարձեալ, ի նոյն բնաբանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Ասացաք, թէ. Աստուած զԱբրահամ կայցոյց գտնտես…*

լդ. *191ա-2ա* ԼԴ. Նորին Սիմէօնի քառով ի հինգերորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Կանօն է իմաստասիրաց եւ բնութեանց…*

լե. *192բ-3բ* Լե. Նորին Սիմէօնի ի հինգերորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Աւետն վարդապետք, թէ. Որպէս գրաւորական օրէնքն…*

լզ. *194ա-5բ* ԼԶ. Քառով նորին Սիմէօնի ի հինգերորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… Առացես ըստ օրինակին… – *Սրբ երկու եղիկ ի տաճարն՝ կալ յաղօթս…*

լէ. *196ա-7ա* Լէ. Քառով նորին Սիմէօնի ի ե. (5) կիւրակէն… ի բանն. Առացես ըստ օրինակին… – *Տեսցուք ըստ խոստմանն մերում այժմ, թէ կիւրակէս այս…*

լը. *197բ-9բ* ԼԸ. Քառով նորին Սիմէօնի ի հինգերորդ կիւրակէն Մեծի պահոց… ի բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Կիւրակէս այս որպէս ունէր զխորհուրդ հինգերորդի աւուրն…*

լթ. *199ա-200ա* ԼԹ. Քառով նորին Սիմէօնի ի հինգերորդի կիրակէն Մեծի պահոց… Առացես ըստ օրինակին… – *Աւէ Աստուած. Տեսանելով տեսի…*

խ. *200բ-2բ* Խ. Քառով նորին Սիմէօնի ի սուրբ Լուսաւորչն մեր Գրիգորիոս, ի բանն. Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդին իմոյ – *Արդ, կարգաւ ընթանան խորհուրդք քառասնորդաց պահոցս…*

խա. *203ա-5բ* ԽԱ. Նորին Քառով Սիմէօնի ի սուրբ Լուսաւորչն Գրիգորիոս, ի բանն. Տեսանելով տեսի… – *Արդ, որպէս ասացաք յանցելումն…*

խբ. *205բ* ԽԲ. Քառով նորին Սիմէօնի ի վեցերորդ կիրակէն Մեծի պահոց… ի նոյն… Տեսանելով տեսի… – *Աւէ գիրն ի վեցերորդ օրն…*

խգ. *205բ-6ա* ԽԳ. Քառով նորին Սիմէօնի ի նոյն կիւրակէն… ի նոյն… Տեսանելով տեսի… – *Ահեղեալ կիւրակէքն ամենայն, որք ունէին զխորհուրդս…*

խդ. *206բ-7բ* ԽԴ. Նորին Սիմէօնի քառով ի վեցերորդ շաբաթն Մեծի պահոց, ի նոյն բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Ասաց Աստուած Մովսիսի, թէ. Տեսանելով տեսի…*

խե. *208ա-9ա* ԽԵ. Քառով նորին Սիմէօնի ի վեցերորդ շաբաթն Մեծի պահոց… ի բանն… Տեսանելով տեսի… – *Աստուած յամենայն ժամ տեսանէ…*

խզ. *209բ-10բ* ԽԶ. Քառով նորին Սիմէօնի ի վեցերորդ շաբաթն Մեծի պահոց, ի նոյն… Առացես ըստ օրինակին… – *Գործք եօթնօրեայ պարկութեանն Աստուծոյ…*

խէ. *211ա-2ա* ԽԷ. Քառով նորին Սիմէօնի ի Յարութիւն Ղազարու, ի նոյն բանն… Առացես ըստ օրինակին… – *Ասացաք, թէ. է. (7) շաբաթք պահոցս…*

խը. *212ա* ԽԸ. [Յայտարարութիւմ վասն բնաբանիցն քառոզիցն Մեծի պահոցս (ցանկից)] – *Աստանօր եւ գայս գիտեա՛, սիրելի՛ դ իմ ընթերցող…*

խթ. *212բ-4ա* ԽԹ. Քառով նորին Սիմէօնի ի է.երորդ (7) կիւրակէն Մեծի պահոց ի Ծաղկազարդն, ի բանն… Առաքեաց Յիսուս զերկուս աշակերտացն – *Խորհուրդ աւուրս ի յերկուս. գլխաւոր յիրողութիւնս…*

ծ. *214բ-6բ* Ծ. Քառով նորին Սիմէօնի ի յերկրորդ գալուստն Քրիստոսի ի դատաստան, ի բանն… Յայնժամ ննաճեսցի արհայութիւն ժ. (10) կուսանաց – *Աւետարանչին ասէ, թէ. Այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա…*

ծա. *217ա-8ա* ԾԱ. Քառով նորին Սիմէօնի ի Մեծի պահոց Աւագ ե.շաբաթին (5), ի բանն… Պօղոսի. Փորձեսցէ մարդ զանձն իւր… – *Ասացաք ի Մեծի պահոցս, թէ. Աստուած վասն ամենահարուստ…*

ծբ. *218բ-27բ* ԾԲ. Նորին Սիմէօնի Կտակ եւ քառոզ ի Մեծի յուրաքին ի հաչելութիւն Քրիստոսի Աստուծոյն մերոյ – *Սարսափիմ եւ գայրուիմ, ո՛վ սիրելիք…*

ծգ. *228ա-9բ* ՇԳ. Նորին Սիմէօնի խառոզ ի Զատիկն եւ ի Յարութիւն Քրիստոսի, ի բան Աւետարանին... Մի՛ երկնչիր, երթայր ասացէք – *Ամենայն երգք, ընծերցմունք եւ արարողութիւնք աւուրս...*

ծդ. *230ա-2ա* ՇԴ. [Ք]ահոզ [ե]որին [Ս]իմէօնի ի Նոր կիւրակէն, ի բանն... [Ա]յդ, զի տեսէր զիս... – *[Հ]ստ վարդապետաց սրբոց. Հաւատն ո՛չ ունի գվարձս...*

ծե. *232բ-4ա* ՇԵ. [Ք]ահոզ ի յԱշխարհամատոան կիւրակէն ի նոյնոյ [Ս]իմէօն [վ]առդապետէ ասացեալ ի խոհուդդ եկեղեցւոյ – *[Ա]նուն աւուրս կոյի Աշխարհամատոան կիւրակէ...*

ծզ. *234բ-6բ* ՇԶ. [Ք]ահոզ [ե]որին [Ս]իմէօնի ի խոհուդդ չորրորդ կիւրակէին ձիճանց, ի բանն Պետրոսի... Իւրաքանչիւր ոք որպէս եւ ընկալաւ զշնորհս... – *[Կ]արգաւ ընծանան եւ խորհուրդ ձիճանց կիւրակէին...*

ծէ. *237ա-8բ* ՇԷ. [Ն]որին [Ս]իմէօնի [Ք]ահոզ ի հինգերորդ կիւրակէն ձիճանց ի յերեւումն Սրբոյ [խ]աչին – *[Ի] տարւոջն չորիցս անգամ տօնէ Սուրբ եկեղեցիս Հայոց...*

ծը. *239ա-40բ* ՇԸ. [Ն]որին [Ս]իմէօնի [Ք]ահոզ ի վեցերորդ կիւրակէն ձիճանց, ի բանն Յոհաննու՝ [Ա]մէն ասեմ, որ ոչ մտնէ ընդ դուռն... – *[Ա]յդ, մարդս, որքան էր ի պատուի...*

ծթ. *241ա-3ա* ՇԹ. [Ք]ահոզ [ե]որին [Ս]իմէօնի ի Համբարձումն [Ք]րիստոսի [Ա]ստուծոյ մերոյ յերկինս, ի բանն... [ե]ւ իմին Տէր ձիսուս յետ խօսելոյն... – *[Ա]սի ի վարդապետաց, թէ. Թէպէտ ամենայն խորհուրդք...*

կ. *243բ-5ա* Կ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի Մեծաճուշի կիւրակէն, ի բանն Պաղոսի... Խոհուդդն, որ ծածկեալ էր ի յափտեներից... – *Յառաջ, քան գմարմնանալ Բանին Աստուծոյ...*

կա. *245բ-7ա* ԿԱ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի Գալուստ Հոգւոյն Սրբոյ, ի բանն... Ելի ի Հօրէ եւ եկի յաշխարհս... – *Անուն աւուրս կոչի Պենտէկոստս...*

կբ. *247բ-8բ* ԿԲ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի յառաջի կիւրակէն զկնի Հոգւոյ Գալստեանն, ի բանն Յոհաննու... Ի վերջումն յատուր մեծի տօնին կայր Յիսուս... – *Քանի գլխատր տօնք գոյր հրէից...*

կգ. *249ա-50բ* ԿԳ. Նորին Հառոզ ի յելն սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ ի Վիրապէն, ի յերկրորդ կիւրակէն, ի բանն Եսայեայ... եւ կատարեացին աւուրք սգոյ հոյ... – *Ասէ գիրն աստուածային, թէ. Ետես Տէր...*

կդ. *251ա* ԿԴ. Նորին Հառոզ Սիմէօնի ի Սուրբ Էջմիածինն ի յերկրորդ կիւրակէն, ի բանն Զատիկայ... Ահա տեսանեմ աշտանակ ոսկի եւ այլն – *Զայս բնաբանս տե՛ս ի միւս հատորս, ուր յառաջս գտայես ի Սուրբ Էջմիածին...*

կե. *251ա* Կե. Նորին դարձեալ Հառոզ ի Շողակաթին, ի Տեսիլ սրբոյն Գրիգորի, որ տօնի ի Նաւակատիս Սրբոյ Աստուածածնին, ի բանն... Աստուած զհիմունս էարկ... – *Զայս եւս տե՛ս ի միւս հատորն, ուր յառաջս գտայես ի վերայ դոյն բնաբանիդ...*

կզ. *251ա-2բ* ԿԶ. Նորին Սիմէօնի դարձեալ Հառոզ ի Սուրբ Էջմիածին, ի բանն... Ո՛չ կարէ հաղաբ թագչիլ... – *Ըստ նկարագրին յայտնի է, որ քաղաքք ի յայտնի...*

կէ. *253ա-4բ* ԿԷ. Նորին դարձեալ ի Սուրբ Էջմիածին, ի բանն Յոհաննու ի տեսիլն... Ջնորհ երուսաղէմ զհաղաբն Սուրբ տեսի... – *Քրկագործ տնօրէնութիւնն Քրիստոսի երկրորդ եւ կրկին արարչագործութիւն կոչեն...*

կը. *255ա-7ա* ԿԸ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի յերորդ կիւրակէն, ի բանն Եսայեայ... Լու՛ր երկին եւ ունկն դի՛ր երկիր... – *Կարգաւ ընծանան խորհուրդք կիւրակէիցս...*

կթ. *257բ-60ա* ԿԹ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի Գիւտն նշխարաց սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, ի բանն... Նման է արեւայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ... – *Արքայութիւն երկնից ի Գիրս սուրբս...*

հ. *260բ-2ա* Հ. Նորին դարձեալ ի սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչն մեր, ի բանն... Սիրելին ի սեւնակս մեր... – *Ըստ Դիոնէսիոսի եւ ըստ Պոռկոի...*

հա. *262բ-4ա* ՀԱ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի հինգերորդ կիւրակէն, ի բանն Մատթէոսի... Այլ առակ էարկ, թէ. Նման է արեւայութիւն երկնի... – *Առացեալ եղեւ երբեմն, թէ. Մարդս որքան էր յանձեղութեան...*

հբ. *264բ-5բ* ՀԲ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի վեցերորդ կիւրակէն ի Բարեկենդանն Վարդավառին, ի բանն Պաղոսի... Առդ, տե՛ս զհաղցրութիւն եւ զսասկութիւն Աստուծոյ – *Ինական է խրաքանչիւր իրողութեան, ի վախճանն իւր Հգտին...*

հգ. *266ա-8ա* ՀԳ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի յԱյլակերպութիւն Քրիստոսի..., ի բանն... եւ յետ վեց աւուր առնու Յիսուս... – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս զիւր անճառելի եւ զանպարագրելի զօրութիւնն...*

հդ. *268բ-70բ* ՀԴ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի Վարդավառն, դարձեալ ի բան Աւետարանին... Եւ յետ վեց աւուր... – *Այլակերպութիւն Քրիստոսի, զոր այսօր...*

հե. *271ա-2ա* ՀԵ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի կիւրակէն զկնի Վարդավառին, ի բան Յոհաննու... Այս է վկայութիւն Աստուծոյ... – *Վկայութիւն Հօր Աստուծոյ այն է, զոր ցուցաք...*

հզ. *272բ-4բ* ՀԶ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի Վերափոխումն Սրբոյնուոյ Աստուածածնին, ի բանն Սողոմոնի... Մի է աղաւնի իմ... – *Գրեալ է ի պատմութիւնս, թէ. Երբեմն յԱքեղս ի մէջ համաստահրաց...*

հէ. *275ա-6բ* ՀԷ. Նորին Սիմէօնի Հառոզ ի յերկրորդ կիւրակէն Սրբոյ Աստուածածնին, ի բանն Սաղ-

մոսի... Կալար զաչոյ ձեռնէ իմմէ... – *Ասացաք յանցեյումն, թէ. Մուրք կոյսն Մարիամ...*

ին. *277ա-տա* ՀԸ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Յոհաննիս եւ ի Ծնունդն ամէնօրհնեալ սրբոյ կուսին Մարիամու, ի բանն... Եղիցի երկին նոր... – *Այս բան, թէ-պէտ ի վերնումն կատարի...*

ին. *278բ-80բ* ՀԹ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Սուրբ Խաչն..., ի բանն Պօղոսի... Զի ճառ խաչին կորուսեալոցն... – *Սովորութիւն է աշխարհի, յորժամ թագաւոր ոք յաղթէ...*

ն. *281ա-2ա* Ձ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Սուրբ Խաչն Վարագայ, ի բանն Սողոմոնի... Փայտ կենաց է ամենեցուն... – *Արեգակն միշտ անխնայօրէն ծագէ...*

նա. *282բ-3բ* ՁԱ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի չորեքոտի կիւրակէն, ի բանն Պօղոսի... Փառնեցէ՛ զանձինս... – *Եւ յայլմէտ ասէ սոյն առաքեալս, թէ. Հաւատարապետ եմք...*

նբ. *284ա-5բ* ՁԲ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի հինգերորդ կիւրակէն, ի բան Աւետարանին... Կայր Յիսուս ընդդէմ զանձանակին... – *Ըստ վարդապետացդ. Մարդս մանաւանդապէս այնու կոյի պատկեր Աստուծոյ...*

նգ. *286բ* ՁԳ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի վեցերորդ կիւրակէն ի սուրբ Մեռոնն, ի բանն... Հոգի Տեառն ի վերայ իմ... – *Տիրանենգ ապգն հրէից յամենայն ուրէք ջանային...*

նդ. *287բ* ՁԴ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Ը.երորդ (8) կիւրակէն, ի բանն... եկին առ նա մայրն եւ եղբարքն... – *Եւ թէ դիՙնչ է պատճառն, զի ի բոլոր Աստուածաշունչ գիրս...*

նե. *288ա-9ա* Ձե. Նորին Սիմէօնի հարազ ի յերից ամաց ընծայումն ի տաճարն, ի բանն... Քանզի զառուեր հանդերձելոց բարեացն ոչ[ՆԵՂԻ] – *Քանզի որքան տօնք, կարգք եւ արարողութիւնք...*

նզ. *289բ-92ա* ՁԶ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի /// (քաց) կիւրակէն, ի սուրբ առաքեալսն մեր ի Բարդուղիմէոս եւ ի Թադէոս, եւ ի Լուսաւորչն մեր, ի բանն եսայեայ... Կացուցից ձեզ իշխան զԴաւիթ... – *Ի ժամանակին, յորժամ լուաւ եզեկիա զսպառնալիսն...*

նէ. *292բ-3ա* Ձէ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի սուրբն Յակոբ հայրապետն – *Սովորութիւն է աստուածային գրոց եւ վարդապետաց սրբոց...*

նը. *293բ-5ա* ՁԸ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի չորս գլխաւոր Աւագ տօնսն, ի բանն... Այր ոմն գործեաց ընդարիս... – *Ով այնքան հրճուի եւ ուրախանայ արեգական ի ժողովէն...*

նթ. *295ա-6ա* ՁԹ. Դարձեալ ի նոյն յարադրութիւն – *Եւ սոքա են ծառայքն Քրիստոսի...*

ղ. *296բ-7բ* Ղ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի նոյն բանն. Այր ոմն գործեաց զընծարիս... – *Ասացաք, թէ. Ընծրիսս այս...*

ղա. *298աբ* ՂԱ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի սուրբն Դաւիթ, ի բանն... Գոհ գԴաւիթ այր ըստ սրտի իմում... – *Տօնք սրբոց վասն իսկ կարգեցան ի յիւեղեցիս...*

ղբ. *299ա-301բ* ՂԲ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի սուրբն Սահականոս, ի բանն... Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ... – *Հարազատ որդւոյ է յատկութիւն...*

ղգ. *302ա-3ա* ՂԳ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Տարեմուտն, ի բանն... Եղիցի ձեզ ամիսս այս սկիզբն ամաց... – *Ամիսս այս նիսան սկսանի ի Մարտի ԻԲ...*

ղդ. *303բ-4բ* ՂԴ. Նորին Սիմէօնի հարազ վասն աղօթից, ի բանն... Արթուն լեր՛ւ յամենայն ժամ... Աստի ի վայր ի կարգէ աւուրց արտաքոյ են, երբ պատշաճիցի ինձ, յայնժամ ասացցես- – *Ըստ վարդապետաց եւ ըստ իմաստասիրաց. Գոյծ է արարչին խնամ տանիլ արարածոց իւրոց...*

ղե. *305աբ* ՂԵ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի զրկողութիւն, ի բանն Յակոբայ... Անհաւասիկ վառՙէ մշակաց առ ձեզ են... – *[Ջ]ի յամենայն յուրեք գիրք դԱստուածոյ արդար գոլ...*

ղզ. *306ա-7բ* ՂԶ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի հանդիսին, որ եղեւ ի Պօլիս վասն ողեւծնութեան թագաւորին, ի բանն... Ամենայն անձն, որ ընդ իշխանութեամբ է... – *Զի որպէս ամենայն բարիք եւ պարգեւք, թէ՛ հոգեւորք եւ թէ՛ մարմնաւորք...*

ղէ. *308ա-9ա* ՂԷ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի բանն Պօղոսի... Եւ որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին... – *Աստուածաշունչ գիրն ի ճառէն զարարչագործութենէն Աստուծոյ...*

ղը. *309բ-10ա* ՂԸ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի յորպիսութիւն Սրբոյն Էջմիածնի, ի բանն... Սեաւ եմ ես եւ գեղեցիկ... – *Դաւիթ մարգարէն յառաջագոյն տեսեալ մարգարէական հոգւով...*

ղթ. *310բ-1ա* ՂԹ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Սուրբ Էջմիածին եւ ի սուրբ Մեռոնն, ի բանն Սողոմոնի... Աղբիւր պարտիզաց՝ ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ... – *Խորհրդաբար արքայն Սողոմօն, այսինքն՝ Քրիստոս...*

ճ. *311բ-2ա* ՃՀ. Նորին Սիմէօնի հարազ դարձեալ ի Սուրբ Էջմիածին եւ ի սուրբ Մեռոնն, ի բանն... Գովելի են գեղեցկիկն եւ պարաւելիՙ գաշելիքն... – *Ըստ վարդապետաց. Արդարութիւն է ընդաքոյս դաշն...*

ճա. *312բ* ՃԱ. Նորին Սիմէօնի ի սուրբ Մեռոնն, յորում աւուր պարտի բաշխել, ի բանն Պօղոսի. Գործակիցք եմ ձեզ.. – *Սրբազան առաքեալն Պօղոս, որովհետեւ հաւատացեալ եւ խորհրդակից էր...*

ճբ. *313աբ* ՃՔ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի յողոյնն, ի բանն Քրիստոսի... Յոր տուն մտանիցէք... — *Մարգաքէք ի հնումն, եւ առաքեալք եւ վարդապետք ի նորումս...*

ճգ. *314աբ* ՃԳ. Նորին Սիմէօնի դարձեալ վասն ողջոյնի, ի բանն... Յոր տուն մտանիցէք... — *Սովորութիւն է ծնողաց, զի ի գաստիարակէն զփոքրագոյն ստեղէալ մանկունս...*

ճդ. *315աբ* ՃԴ. Նորին դարձեալ վասն ողջունի, ի բանն... Յոր տուն մտանիցէք... — *Սովորութիւն է Քրիստոսի, որ ի առաքեալն իւրեանց գծառայս ի գործ ինչ...*

ճե. *316ա-7ա* ՃԵ. Նորին Սիմէօնի հարազ ի Պօլիս ասացեալ վասն անկմանն Իսահակայ վարդապետին ի հայրապետութենէն եւ յաջորդեցմանն Յակոբայ վարդապետին Շամախեցւոյ, ի 1208 (1759) թուին Հայոց — *Ասէ սուրբն Պօղոս, Քէ. Յոյ յաւետեաք է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ...*

ճզ. *317բ-8ա* ՃԶ. Նորին Սիմէօնի. Ի կացէ բարով ասելն ի լեզն ի լեկեղեցւոյն, ի յաւարտ գործոյն — *Քրիստոս՝ Տէրն մեր ի յառաքելն զառաքեալսն իւր առ ժողովուրդսն...*

— *321ա-4բ* Յանկ Քարոզգրոյս ի հեղինակէն — *Ա. Հառաջաբանութիւն Քարոզգրքոյս... ՃԶ. Քարոզ ի բարեւկացէքն...*

Դ. *99ա-120ա* Քանի պիտանիք եւ վկայութիւնք հարկաւորք, առձեռն պատրաստ կերակուրք քարոզչաց ի յԱստուածաշունչ գրոց եւ յայլոց եկեղեցական եւ յարտաքնոց, ժողովեցեալք ի մի վայր աշխատասիրութեամբ ուրումն Սիմէօնի վարդապետի Երեւանցւոյ ի Սուրբ Էջմիածին

ա. *99ա-100ա* Վասն հարկաւորութեան եւ օգտակարութեան հաւատոյ — *Աբրահամ եւ Սառայ ծերացեալք եւ ամուլ իսկ...*

բ. *100բ* Վասն յուսոյ եւ նորին օգտութեան — *Ծնօս նախապէս բուռն (այսպէս) բուռն էհար գյուսոյ...*

գ. *101ա-2ա* Վասն սիրոյն Աստուծոյ, նաեւ ընկերի եւ օգտութեան — *Ես, որք զիսն սիրեն, սիրեմ...*

դ. *103ա-4ա* Վասն պահպանութեան պատուիրանացն Աստուծոյ եւ նորին օգտութեան — *Եւ ասէ Տէր ցիմահակ...*

ե. *105ա-8ա* Վասն մեղաց եւ անմնազանդութեան պատուիրանացն Աստուծոյ եւ նորին վնասուցն — *Ահա յոյ պահէլն զպատուիրանս Աստուծոյ, մեղաւ...*

զ. *109ա-12ա* Վասն ապաշխարութեան եւ նորին օգտակարութեան — *Ահա ի մեղանչելն, յորժամ յուաւ գԱստուծոյ, Քէ, Ո՞ւր ես...*

է. *113ա-5ա* Վասն բարեարարութեան Աստուծոյ եւ ողորմութեան, որոց սակս երկայնամտեաւ նեռէ յանցաւորաց... — *Ոչ մերժեսցէ Տէր զժողովուրդ իւր...*

ը. *116ա-7բ* Վասն վերջնոյ դատաստանին Աստուծոյ եւ ահարկութիւն նորին առ յանզգեղսն — *Դատաստան Տեառն հիշտ է եւ արդար է...*

թ. *118բ-20ա* [Վասն մեղանչելոյն] — *Ի մեղանչելն նախկին ծնողացն մերոց...*

Ի յոլովանս տողբերգային տեղիների նշումներ.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՈՂԻՆԹՅԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

Տե՛ս Բովանդակութիւն, Ա., Բ.:

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ՃՀՂԷ — 1748 Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2213

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

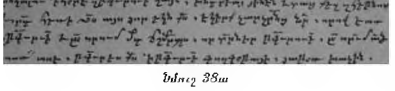
(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 65: ԿԱՋՄ՝ ստուարաթուղթ, աստառ՝ թուղթ, մաշ տպագիր թերթի (հնատպակ երեսից). յուսանշակադերը՝ կարմիր: Վիճակ՝ բաւարար. մջէ՛ր՝ մասամբ ջրավնաս:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԲ–ԺԹ. դարեր

Թերթ՝ 57 (1-57) չգրած՝ 1ա: ՊՐԱԿ՝ 1x1+1-7x12 (Ա. 4, Բ 6, Գ, Ե 9, Զ 4): ՆԻՒ՝ կապոյտ թուղթ, 1-ը՝ սպիտակ, յուսագծերով եւ «1809», «M 9», «R» յուսանշոյմներով: ՄԵՏԻԹԻՒՆ՝ 21,5x17,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (19x14,5-15,5): ԳԻՐ՝ նուրգիր: ՏՈՂ՝ 28:

Նմուշ 38ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ ջրաճաման թծեր

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *2աբ* [Քարոզ] Բնաբան. եկայք անցցուք յայնկոյս... — *Զայս գիտելով փրկիչն, Քէ. Մեզաւորն ոչ ինքեամբ կարէ անցանել...*

2. *3աբ* [Քարոզ] Բնաբան Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս եւ պատմեցին նմա... — *Որպէս ասէ Դաւիթ փիլիսոփայ ի մեկնութեան Պորփիւրի...*

3. *4ա-5բ* Քարոզ ի տօնի Դաւթի եւ Յակոբայ Տեառնեղբօրն: Բնաբան. Այսպէս ասացեալ ջծառայ իմ Դաւթի... — *Չի թեպէտ Դաւիթ ի մեզ եղբարցն փոքրագոյն էր...*

4. *6ա-7ա* Քառոզ ի վերայ սրբոյն Ստեփաննոսի. բնաբան. Ստեփաննոս այր լի շնորհօվ... – *Երկոտասան առաքեալքն ի նմանութիւն երկոտասան կենդանի նախերպից...*:

5. *7բ-8բ* Քառոզ ի վերայ գլխատր առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի. բնաբան. Եւ արար Աստուած զերկուս լուսատուսն մեծամեծս – *Աստուածէր լոյսն իմանալի Աստուած յոգւազեղումն բարութեամբ...*

6. *8բ-10ա* Քառոզ ի վերայ Որդւոցն Որոտման Յօհաննու Աւետարանչին եւ Յակոբայ Մեծի առաքելոյն. բնաբան. Եւ յաթոռոյ անտի ելանէին փայլատակումունք... – *Նախ աթոռովն Աստուծոյ իմանամք աստուածային փառքն...*

7. *10բ-11բ* Քառոզ ի վերայ սրբոյն Բարսեղի եպիսկոպոսին մեծին Կեսարու եօթեալոյս հայրապետին – *Գրեալ է, թէ, Ձկնի ելիցն Իսրայելի ի յեդիպատոսէ...*

8. *12ա-բ* [Յակոբայ Նալեանի երրորդ կիւրակէին զկնի Պէնտէկոստէին, ձեռ. 2311]. բնաբան. Աւդարեւ ասեմ ձեզ, զի բազումք էին այրիք... – *Որպէս ասէ սուրբ հայրն Եփրեմ...*

Միաւորք 4-8 ի Քարոզգրոց Կիւրակէից Յակոբայ Նալեան (Գ., Մե., Ղ., Մէ., Մ.) ձեռ. 2311, 14բ, 203բ, 208ա, 212բ, 219բ:

9. *13ա-5ա* [Քառոզ] բնաբան. Թէ հաղեցաւին աստուածային սուրբ զրոց... – *Նախ խորհրդականն է որով ներքոյ բոլոր խորհուրդն հաւատով պարունակի...*

10. *15ա-6ա* [Քառոզ] խորհրդականապէս ուսանիմ: Բնաբան. Երանի, որ կերից է ճաշ արքայութեան Աստուծոյ... – *Լսելով կոչնատէրն գանուն յարքայութեան արդարոց...*

11. *16բ-7ա* [Քառոզ] բնաբան. Թզենի մի էր տնկեա[լ] յայգւոջ ուրումն... – *Սուրբն Կիրեղ ի մեկնութիւնս եսայեայ ասէ...*

12. *17բ-8բ* [Քառոզ] բնաբան. ի վերայ համօրէն առաքելոցն Դանկ. Ջ, ԺԳ. (Ջ. 15) եւ իբրեւ այգ եղեւ, կոչեաց զաշակերտսն... – *Աւրեգաղն արդարութեանն Քրիստոս, որ այգ եւ առաւօտ եղեւ մեզ...*

13. *19ա-20ա* Քառոզ ի վերայ ամենայն սրբոց. բնաբան. Աստղ առաւել է[ան զաստղ... – *Ի մեջ [երկուց] ամենից ներհակութ բարերարութեանցն...*

Միաւորք 12-13 ի Քարոզգրոց Կիւրակէից Յակոբայ Նալեանի (Ծծ., Ի.). ձեռ. 2311, 151ա, 153ա (սկ. տարբեր):

14. *20ա-բ* [Քառոզ] բնաբան. Յորոց միւսի երեւեցիր իբրեւ լուսաւոր աշխարհի... – *Այսպէս զի որպէս լոյսն է տեսիլ ամենայն իրաց մարմնական...*

15. *21ա-բ* [Քառոզ] բնաբան. Աւթուն կացէ՛ք, զի մի՛ անկանիցիք ի փորձութիւն... – *Զի որպէս գինուորքն գինուց եւ պատերազմի...*

– *Ի Քարոզգրոց Սիմէոնի Երեւանցւոյ. (Ի.) ձեռ. 2212, 163բ:*

16. *21բ-2բ* [Քառոզ] Յղացումն սրբուհ[ւ]օյ Կուսին ի յԱննայէ. Գեղեցիկ ես մերձաւոր իմ... – *Գեղեցկութիւնն քան մարմնոյ յառաջ գայ ի բարէձեւութեան անդամոց...*

17. *23ա-բ* [Քառոզ] Նոյեմբերի ԻԱ. (21) ի ոտնի երից ամաց ընծայեցման ի տաճարն Սո[ո]մոնի: Բնաբան. Տարաւ զիս արեաւ ի սեղեակ իւր... – *Արդ, ամենաթագաւորն Քրիստոս Աստուած...*

Միաւորք 16-17 ի Քարոզգրոց Կիւրակէից Յակոբայ Նալեան (Ի., Եէ.), ձեռ. 2311, 172ա, 155բ:

18. *24ա-7ա* Վանական վարդապետին է [Համեմատութիւն Հին եւ Նոր կտակարանաց] – *Երկինք՝ եկեղեցի... Եօթանասուն քարտմանքն՝ Աստուածաբան վարդապետք:*

19. *27ա-8ա* Սիմէօնի Քառոզ ի վերայ Խաչին Վարագայ. բնաբան. Փայտ կենաց է ամենեցուն... – *Արեգական միշտ ներկայօրէն ծագէ զլոյս իւր...*

Ի Քարոզգրոց Սիմէոնի Երեւանցւոյ (Զ.) ձեռ. 2212, 281ա:

20. *28ա-32ա* Մարգարէութիւն Յոբայ. Պետրոս վարդապետին է. բնաբան. Ջօրութեամբ հանդարտեցոյց զծով... – *Վասն Քրիստոսի ասէ. Յորժամ ննջէր ի նաւին...*

21. *32բ-3բ* [Քառոզ] բնաբան. Սիմէօնի. Այր ոմն գործեաց ընթրիս... – *Աւասյաք, թէ ընթրիսս այս...*

– *Ի Քարոզգրոց Սիմէոնի Երեւանցւոյ (Ղ.) ձեռ. 2212, 296բ:*

22. *34ա-5ա* [Քառոզ] բնաբան. Նմանեցաւ արեայութիւն երկնից առն, որ սերմանիցէ զսերմն... Յակօբ պատրիարգին է – *Արքայութիւն երկնից, որ է եկեղեցի...*

23. *35ա-6բ* Յաղագս Գիւտի ճշխարաց սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին. Նման է արքայութիւն երկնից առն... – *Որպէս ասէ սուրբ Դիոնիսիոս...*

Միաւորք 22-23 ի Քարոզգրոց Կիւրակէից Յակոբայ Նալեանի (է., Ք.), ձեռ. 2311, 31բ, 40բ (սկ. տարբեր):

24. *36բ-7բ* [Քառոզ] բնաբան. Ագգ չար ընդն խնդրէ... – *Եւ կամ շնացողք եւ չար կռչին...*

25. *37բ-8բ* [Քառոզ] բնաբան Աւետեաց. Այր ոմն ազնուական գնաց աշխարհ հեռի... – *Արդ, նախ Աստուած կոչի գեղեցիկ...*

26. *38բ-9բ* [Քառոզ] բնաբան. Եւ դու մանուկ մարգարէ... – *Որպէս ասէ սուրբն Եփրեմ...*

27. *39բ-41ա* [Քառոզ] բնաբան. Եւ յետ վեց ատտ առնու Յիսուս զՊետրոս... – *Ձկնի գաւանութեան Պետրոսի զՔրիստոս գոլ որդի Աստուծոյ...*

28. *41բ-2բ* [Քառոզ] բնաբան. Ըստ վկայութեան առաքելոյն. Կայինի ի տապանակին չորք իրք... Խորհրդապէս նշանակեն զարքունի Աստուածա-

ծինն... Վերափոխման... – *Որ եթէ տապանակաւ իմա-նամբ գտուիր Աստուածածինն...*

29. *42բ-4ա* [Քառոզ] բնաբան. Յաղագս Մեծին Թեոդոսի... – *Մեծին Յիսուսի Քրիս-տոսի է գիրք իմն անճառից պատմող...*

30. *44ա-5ա* Յաղագս խաչի. բնաբան. Ջի ամե-նայն, որ հաւատայ ի նա... – *Նախ պաշչին Քրիստոսի արդար...*

31. *45ա* [Յակոբայ Նալեան] հարց Սրբոյ Եր-րորդութեան. [բնաբան] Երեք են, որ վկայեն յեր-կինս.. – *Ընդ սրբոյն Պիտիխիոս աստուածային անուանց ոչ է համարձակելի...*

– Քարոզիքիրք Կիւրակէից Յակոբայ Նալեան (ՀՀ.). ձեռ. 2311, 11ա (վկ. տարբեր).

32. *46ա-8ա* Նորին] հարց ի Սիմէոնի. Կացէք բարով ասելն ի յելն ի յեկ[ե]ղե[ե]ցւոյն ի յաւուրս գործոյն – *Քրիստոս Տէրն մեր ի յառաքելն զառա-քեալսն...*

33. *48ա-50ա* Քարոզ Նորին ի սրբոյն Ստեփաննոս Նախավկային. բնաբան. Եթէ ոք գիս պաշտեսցէ... – *Հարազատ որդւոյ է յատկութիւն դնմանութիւն հօրն...*

34. *50բ-1ա* Նորին հարց Սիմէոնի ի սրբոյն Յա-կոբ ի հայրապետին Մծբնայ – *Սովորութիւն է մեր գրոց եւ վարդապետաց սրբոց...*

Միաւորք 32-34 ի Քարոզգրոց Սիմէոնի Երեւանցւոյ. (Ձէ., ՂԲ., ՃՁ.) ձեռ. 2212, 292բ, 299ա, 317բ.

35. *51բ-3ա* [Քարոզ] բնաբան. Այսօր է զօր սուտ Տէր... – *Որպէս ասէն իմաստունք, թէ. Որն երեք յատ-կութիւն ունի...*

36. *53բ-5ա* Նորին հարց ի վերայ Թումայի առա-քելոյ. բնաբան. Եղիցին երկինք նոր եւ երկիր նոր... – *Ամենայն իր ունի սկիզբն...*

37. *55բ-7բ* Նորին հարց վասն Համբարձմանն Քրիստոսի. բնաբան. Ուր էցն ի յերկինդ ի ստորին կողմն երկրի... – *Ի վերայ այսմ քանի չորս ինչ տեսա-նելի է...*

Կան հատուածներ Գրիգոր Տաթեւացու Քնհանն հատոր ձեռ.-ձեռ. քարոզներից:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *1բ (վեցաթեւ աստղ՝ շրջանակի մէջ. երեւում է մի մասը):*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1բ Ագաչեմ...: 50բ Ի յուր ականջաց լսի-ցէ զքէն յառաջագոյն, բայց արդ եւ այն իմ ես էլ եւտես զքեզ վասն որոյ խորհեցի զանձն եւ հալեցայ եւ հաճիմ զանձն իմ հող եւ մոխիր:*

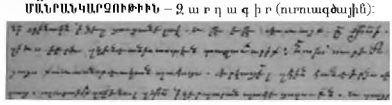
Ձեռագիր Բ.

ՌՄՀԶ. – 1827

ԳՐԻՉ՝ Յակոբ Կոնդեցի:

ԹՂԹ՝ 8 (58-65) չգրուած՝ 65բ: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «GFA» լուսաղոչմով: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (19x13): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 27:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *Ջ ա ր դ ա գ ի ր* (ուռուագծային):

Նմուշ 60ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, խոնաւու-թեան հետքեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *58ա-60բ* [Քարոզ] – *Ե[ւ] դայս գիտասջիք վասն ժամանակին... եւ ոչ ընկալնու զի մի արածել գիտգս /// (շար. թափուած):*

2. *61ա-2ա* [Քարոզ ի բանն] Այլ զտկարացեալն ի հաւատս ընկալարուք... – *Սուրբ առաքեալն հետեւե-լով անոխակալութեանն Աստուծոյ...*

3. *62բ-4բ* [Քարոզ] Այսուհետեւ մի՛ զմիմեանս դատեսցուք... – *Սատանա երիւք փորձեաց զմարդն ի դրախտին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

65ա Ձեռացադիր՝ ժամօրհնող Յակոբ *եպիսկոպոս Կոնդեցւոյ, գոր աշխատասիրեալ ի վայելս այնոցիկ, որք հետամուտ լինին աստուածայնոցն բանից, վան-որոյ 1827 յամի Տեառն, միով Հայր մերիւ յիշեսիք եւ ասել ողորմի ասացողացդ ողորմեսցի. ամէն:*

Յիշատակագրութիւն

24ա Անուն Հօր եւ Որդոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն այ[ծ]մ եւ միշտ եւ յաւիտե[ա]նս յաւիտենից:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *64բ (ստ. լս.) Քարոզ:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1բ «1827, Մ[ե]սրոպ] եպիսկոպոս»:*

2214

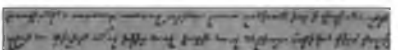
ՊԵՏՐՈՍ ՆԱԽԻՋԵՒԱՆՑԻ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺԹ. դար

ԹՂԹ՝ 302+1 (կրկ՝ 242), չգրուած՝ 1ա-9ա, 85բ-6բ, 294ա-302բ: ՊԱՐԱԿ՝ 1x7+1x2+Ա-Ք (Ղ)x8 (Ա 7)+1x7: ՆԻՒԹ՝ թուղթ կա-պույտ լուսագծերով եւ «NOI», «TMEП» «18», «17», «820», «19» եւ թագաձեւ լուսաղոչմներով: ՄԵԶՈՒԹԻՒՆ՝ 21x17,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15-16x11,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 23:

ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկր տախտակ, աստառը թուղթ:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Պետրոս Աղամալեան (մատիտա-կնար)՝ ՓԸ: *Ջ ա ր դ ա գ ի ր* թոշնագիր, հանգուցագիր: *Գ ո յ-ն ե ր* կաւիճ եւ շագանակագոյն:

Նմուշ 136ա

Վիճակ՝ բաւարար. ցեցակեր: Տեղ-տեղ գանազան բծեր, խոնաւութեան հետեւեր: Կազմի կաշին՝ ճեղուած, եզերքը՝ մաշուած: Ա. կազմաստառը՝ ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– [Քառոզ տարեկան, արարեալ Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Ադոմեանց]

Տե՛ս նաեւ. **174**, 38ա-197բ. ա/*չիք*: բ/*10ա-3բ*: գ/*14ա-9ա*: դ/*19բ-21ա*: ե/*21ա-37բ*: զ/*37բ-52ա*: է/*52ա-70ա*: ը/*70ա-6ա*: թ/*չիք*: ժ/*76բ-85ա*: ժա/*87ա-101ա*: ժբ/*101բ-9ա*: ժգ/*109բ-11բ*: ժդ/*111բ-4ա*: ժե/*114ա-25ա*: ժզ/*125ա-46բ*: ժէ/*147ա-65ա*: ժը/*165ա-71ա*: ժթ/*171ա-87բ*: ի/*187բ-93ա*: իա/*193ա-205ա*: իբ/*205ա-12ա*: իգ/*212ա-8բ*: իդ/*219ա-22բ*: իե/*222բ-6բ*: իզ/*227ա-30բ*: իէ/*231ա-7բ*: իը/*237բ-52ա*: իթ/*252բ-5բ*: լ/*256ա-64բ*: լա/*265ա-5բ*: լբ/*268բ-71բ*: լգ/*271բ-3բ*: լդ/*273բ-5բ*: լե/*276ա-9ա*: լզ/*279բ-84ա*: լէ/*284ա-7բ*: լը/*288ա-91բ*: լթ/*291բ-3բ*: Յանկ/*չիք*: Թուահամարք չկան: Մնաց. Ի լուսանցս սուրբգրային տեղիների նշումներ:

Նշումք՝ *Ա. կազմաստառին փակցուած թղթի վրայ՝ «ԺԲ. Մ[եսրոպ] եպիսկոպոս»*:

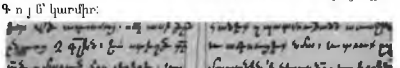
2215

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

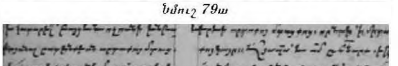
ԺԲ. դար

Թերթ՝ 114. չգրուած՝ 1ա-2բ, 59ա-78բ, 89աբ, 109ա-14բ: Պրակ՝ 1x2+Ա-9x8+1-9x8 (Գ-Զ 10, է գ11, Ը 12, Թ 3): Նիթք՝ թուղթ լուսագծերով, «GR», «GAVIAC», «MIVDOM», «LVG» եւ թագանման լուսադրոշմներով: Մեծութիւն՝ 21x16,5: Գրութիւն՝ միասիւն, եռսիւն՝ 79ա-108բ (19x12): Գիր՝ նոտագիր: Տող՝ 26-32: Կազմ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ շագանակագոյն կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր: Պահպանակ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), թուղթ (Ի. դ.):

Մանրանկարչութիւն – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր՝ Գ ո յ ն՝ կարմիր:

Նմուշ 79ա

Նմուշ 105ա

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից գոյացաշղ գունաթափուած, տեղ-տեղ գանազան բծեր: Նորոգուած Ի. դ. (տե՛ս Գբ):

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոզգիրք Սիմէոնի Երեւանցւոյ]

– *Յաք Նախերգանի եւ յառաջաբանութիւնի՛ր քառոզից, որ ասել պատշաճին յայնպիսի տեղիս, որ ման գասօղն մեծագոյն եւ գլխաւոր գոյանիցի եւ հրամայող իսկ քառոզչին, յարմարեալ տեառն Սիմէօնի յօգնիմաստ եւ գերեցաճիկ հայրապետին – Յայտնի իսկ է հարցդ եւ եղբարցդ իմոյ...*

– *3բ-4բ* Դառնեալ նախերգանճ այլիմնապէս (այսպէս) մտօ – [*Յայտ]իսկ է դերապատուելեացդ...*

– *4բ-5ա* Դառնեալ Նախերգան քառոզի – *Յայտ լիցի հարցդ եւ եղբարցդ... Նգեւ ըան Տեառն...*

[Քառոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս նաեւ. **2212**, 18բ-91ա. ա-զ/*չիք*: է/*5ա-13բ*: լ/*14ա-34բ*: թ/*չիք*: ժ/*35ա-44բ*: ժա/*51բ-8բ*: ժբ/*45ա-9բ*: ժգ/*49բ-55ա*: ժդ/*55բ-8բ (վրդ. «ուրեմն, ով Մօսէս ի հետաքրքրութենէդ եթող զայնպիսիսն նմա գիտել, որ գ////» չար. քաֆուած)*: ժե/*չիք*: *Հերքականութիւնը խախտուած*:

Բ. *79ա-81ա* [Բան վասն ողջոյնի] – *Եւ խրթեւ մտանիցէք ի տունս... Եւ արդ, գիտելի է, զի ողջունատրութիւնս այս...*

Գ. *90ա-108բ* [Համառօտ իմն Մեկնութիւն յաղագս Տրամաբանութեան՝ արարեալ ի Պաղտասար Դպրէ Կոստանդնուպօլսեցւոյ] (եմմս. ձեռ. 3351) – *Տրամաբանութիւնն յունարէն ասի դիալեքդիկէ, որ է ասել... առ ի զանազանիլ ի նախկին անհամէն*:

Ի լուսանցս սուրբգրային տեղիների նշումներ:

Նշումք՝ *1ա-ին փակցուած թուղթ «ԺԲ. Մ[եսրոպ] եպս.»*:

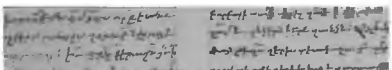
2216

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

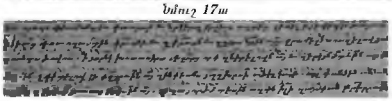
ՌՄԺե. – 1766

Գրիչ՝ Փիլիպպոս Ա[րմ]ենցի:

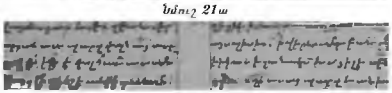
Թերթ՝ 221. չգրուած՝ 3բ, 140բ, 151բ: Պրակ՝ Ա-ԺԳ +Ա-Զx12 (Զ 10, Ը 7, ԺԳ 14, Ա, Զ 11): Նիթք՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: Մեծութիւն՝ 21x16,3: Գրութիւն՝ երկսիւն, (միասիւն 1ա-3ա, 4աբ, 21ա-4բ) (18,5x12–20x14,3): Գիր՝ նոտագիր (գրչափոխութեամբ): Տող՝ 31-32: Կազմ՝ շագանակագոյն կաշի ճնշագծերով, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ (Ի. դ.). լուսանցակողերը՝ կարմիր: Պահպանակ՝ թուղթ, 1 (Ա) +1 (Բ). (մասն կազմաստառի):

Նմուշ 17ա

Նմուշ 21ա

Նմուշ 111ա

ՎիճԱՒ՝ բաւարար գրաղաշրք խմնառութիւնից գումարխոսած, տեղ-տեղ գանազան թեր նորոգուած Ի դ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *1բ* Յանգ գրոյս այսորիկ, զոր գացես ի թղթահամարն. – *Նախ քարոզ ի վերայ Սրբոյ Էջմիածնայ ի ԹղԹահամարն... Զորեքասնեներորդ քարոզ եւ Ներբողեան ի վերայ Սուրբ Էջմիածնայ ի 200, 96:*

1բ Գրչից՝ «Ես վերջապէս քանի մի տետր Անալօճիայ գրքէն գրեցեայ, զոր մնաց անկատար, ուսահ, թէ լիցի դէպ Ձերում աստուածասիրութեանդ, գրեալիք զմնացեանն: Ո՛ղջ լերո՛ւք»:

Ա. [Քարոզգիրք Սիմէոնի Երեւանցւոյ]

– *2աբ* Նախերգանի Քարոզից, որ ասեղ պատշաճին յայնս տեղիս, ուր ճան գասօղն գլխաւոր գտանիցի, եւ ճրամայօղ իակ քարոզին – *Յայտ լիցի հարցդ եւ եղբարցդ իմոց...*

– *3ա* Դարձեալ Նախերգան ի Յօճան – *Եղեւ բան Տեառն առ Յօճան եւ ասէ. Արի՛ եւ գնա՛...*

1- [Քարոզի յԱռաջին ճատորէ]

Տե՛ս ձեռ. 2212, 18բ-91ա. ա/4ա-13ա: բ/13ա-15ա: գ/15ա-20ա: դ/20ա-21ա: ե/21ա-2բ: զ/23ա-4ա *(23-24 թերթերի եսեւաուաչութիւն: Այս մասին տե՛ս գրի՛ր ծանուցումը. 24բ Մ վ րիՒերդող սիրելի, գնեի այս երես թղթոյս այդ առաջիկայ երես թղթոյդ յետին տողն է, որ ասէ. Արդ, գի՞նչ ասացից եւ վասն երրորդիկ առնս, յետ այս երեսիս: Ողջ լեր):* է/24ա-54ա: ը/չբ: թ/64ա-77ա: ժ/77ա-88ա: ժա/54ա-64ա: ժբ/102ա-6ա: ժգ/106ա-11ա: ժդ/111ա-4բ: ժե/114բ-20ա: *Վերթականութիւնը խախտուած:*

2. [Քարոզի յերկրորդ ճատորէ]

Տե՛ս ձեռ. 2212, 124ա-324բ. ՅոգբՂչբ: ա-ծա/չբ: ծբ/85ա-96բ: ծգ-ձթ/չբ: ը/219-21ա: ղա/101ար: ղբ/122բ-5բ: ղգ-ղզ/չբ: ղէ/121ա-2բ: ղը-ճե/չբ: ճզ/120ա-1ա: *Յանեպ/չբ: Տեսեւաուաչութիւն:*

Բ. *97ա-100բ* [Բաւիճ զանազանի]

1. *97ա-8ա* Բան ոտնաչափ վասն սրբալոյս Մեռոնին, ասացեալ ի Թովմա այրի ճահանայէ – *Թրդեալ իւղ սուրբ անուն կենաց...*

2. *98ա-9բ* Այսուհետեւ օրհնութեամբ եւ խընդրուածովք գոհասգոյ – *Այն յառաջ նախ շրջիլ Հոգւոյդ...*

3. *100ար* Բան վասն ողջոյնի. Ողջոյն տանս այսմիկ – *Գիտելի է, զի ողջոյնքն, ոմանք են ըղձականք առողջութեան...*

Գ. *126ա-40ա* Համառօտ իմն Մեկնութիւն յաղագս տրամաբանութեան, առարեալ ի Պաղտասար Դպրէ Կոստանդնուպօլսեցւոյ – *[Տ]րամաբանութիւնն յունարէն ասի Դիալիքդիկէ... երկրորդ՝ առ ի զանազանել ի նախկին անհատէն:*

Գ. *141ա-51ա* Անանիայի Սանահ[ն]եցւոյ ասացեալ Ներբողեան ի վերայ Սրբոյ Էջմիածնայ – *Գեր երկնապանծն գահի եւ էաճարտարն խորանի...*

Որինակս տպ. Յ. Քէօսէեան, Աստուածաբանական բնագրեր, Ուստնասիրութիւններ, Ա. Անանիա Սանահնեցի, Վ. Էջմիածին, 2000, էջ 338-57:

Ե. *152ա-218ք* [Մարտիրոս Պկիանեան Անալօճիա]

Տե՛ս ձեռ. 87, 1ա-299բ. Յոգբ/152աբ: Յանկ/152բ-5բ: *Առ ազգեցութիւն ի թարգմանչէ/155բ:* 1-8/*156ա-218բ:*

Լուսանցներում աւերգրային տեղիների նշումներ եւ ցուցումներ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1ա Փառք եւ երկրպագութիւն միասնականի եւ անբաժանելւոյ Սրբոյ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն: Որոյ կարողութեամբ եւ օժանդակութեամբն եղէ սիրօղ եւ ցանկացօղ այսմ գեղեցկաշար եւ ցանկալի Քարոզգրքիս, ուստի եւ գրեցի իմովս ապաշնորհ ձեռօք, յորում գոյ պարունակեալ համեղաբան եւ գեղեցկայարմար քարոզք եւ գովասանութիւնք, եթէ՛ ի վերայ Սրբոյ եւ Մեծի Աթոռոյս Էջմիածնի, եւ թէ՛ այլ բանք եւ քարոզք ի վերայ այլ իրաց, ուստի եւ առագդեմ ուսումնասէր եւ նապաստակ հանդիպողացդ, զյարմարօղ եւ զարտահանօղ բանիցս ասացելոց, զի գայն քարոզ, որոյ քնաքանն է. Աստուած հիմունս էարկ, այլ եւ ներբողեան ի վերայ սրբոյն Գրիգորի հօրն եւ Լուսաւորչին մերոյ, այլ եւս Քարոզ ողջունատուութեան եւ այլ Քարոզ ի վերայ աստուածագործ եւ սրբալոյս իւղոյն Մեռոնի, այլ եւս Քարոզ վասն եկեղեցականի քահանայապետութեան, այլ եւս կտակ եւ Քարոզ ի Մեծի Ուրբաթու գիշերոյն, եւ այլ եւս Քարոզ ի յառաքումն Մովսիսի ի լեզիպտոս ի բանն այն, թէ. Ես կ առաքեցից զքեզ եւ..., այլ եւս այլ քարոզ ի յայն բանն, թէ. Ես եմ Աստուած որ էն, այլ եւս քարոզ ի Բարով կացէքն գնկի դործոյն նուիրակականի: Այսորիկ համանք են արարեալ եւ յարմարեալ տեառն Սիմէօնի յոգնիմատ եւ շնորհապերճ հայրապետին Ամենայն Հայոց, յորոյ ժամանակս իսկ գրեցաւ գայս, որ թուականն Հայոց էր ՌՄԺե. (1766):

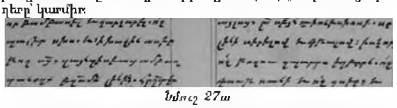
Եւ այլ եւս գոն ինչ գրեցեալ, որք ունին ի գլուխս իւրեանց գխորագիրս՝ գնոսա անտանդր ծանիցիք: Վասն որոյ չիշել մաղթեմ գգծօղ մատենիս աստուածայնոյ՝ զԱռրնչէցի Փիլիպպոս անարգիւն տարկաւագս, եւ գհամային Նոյեցեաւսն իմ, գի եւ գուք լիջիք չիշեցեալք յաւուր գալստեանն Քրիստոսի Աստուծոյն մերոյ. ամէն: Եւ վերջապէս առաջի արկանեմ գաղերսարկութիւն սիրելեացդ, գի գոր ինչ ոք օգտիք ի սմանէ՛ առ Աստուած վերաբերեսջիք փառս, իսկ գոր ինչ տապտկացումն ընկալեուցուք եւ կամ գտանիցի թիւրութիւն եւ սխալումն ինչ ի բանս, ի բառս, ի վանկս, ի տառս, ւ՛ ի կէտս՝ գայն վարկջիք ի յիմս տկարութեան, եւ գուք լերուք ողջ Յիսուսիւ Քրիստոսիւ. ամէն:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ. *Ւա Մեզր կաթեցուցանեն շրթունք քոյ, քոյր իմ հարսն (Երգ Դ. 11): 221բ Ը. (8) լիտր. է. (7) լիտր. Բ. (2) լիտր. Ը. (8) լիտր. Թ. (9) լիտր:*

2217
ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

ԺԸ. դար

Թերթ՝ 158. չգրուած՝ 1ա-3բ, 69աբ, 155աբ: ՊՐԱՆ՝ 1x3+Ա-ԺԱx12 (Ա 4, Բ 8, Դ 4, Ե 18, Ջ 18+2, ԺԱ 14) +1-4x8 (Գ 6, Դ 5): ՆԻՒԹ՝ թուղթ կապոյտ (սպիտակ՝ 1-3, 8-27, 32-69), լուսագծերով եւ թաղանման լուսապոյտով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21,3x16,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Երկսիւն (18,5-19x13,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 25-27: ԿԱՋՄ՝ չապառնախազոյն կապի ճնչագծերով, միջակր: ստուարաթուղթ, սաստառ՝ Ա. սպիտակ թուղթ, Բ՝ կապոյտ լուսանցգաղերը կարմիր:

Նմուշ 27ա

Վիճակ՝ բաւարար. զանազան հետեր, թ. 1-2՝ լուսանցգաղերը խոնաւութենից Բռնուած: Կազմի եզերր՝ մաշուած, մէջի վերին կողմր՝ փաթրիկ պատուածով:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-68բ* [Պետրոս Աղամալեան Քերդումեան Աղրիւր բացեալ]

Տես տեղ. 2, 12ա-90բ. *Բան առ բարեմիտ ընթերցօղս/4ա. 7ա: Յորդորակ/7աբ: ա/8բ-12ա: բ/8ա-9բ: գ/12ա-3ա: դ/13բ-15բ: ե/16ա-8բ: զ/18բ-19բ: է/19բ-20բ: ը/21ա-2ա: թ/22բ-3բ: ժ/23բ-4բ: ի/24բ-7բ: լ/27բ-30բ: խ/30բ-1ա: ծ/31ա-2բ: կ/32բ-4բ: հ/34բ-5ա: ձ/35ա-8բ: ղ/38բ-41բ: ճ/42ա-4ա: մ/44ա-5բ: յ/45բ-6ա: ն/46ա-7ա: շ/47ա-8ա: ո/48ա-53բ: չ/53բ-6ա: պ/56ա-9բ: ջ/59բ-61ա: ռ/61ա-2ա: ս/62ա-3բ: վ/63բ-7բ: Անկիւնաւոր առ ա-ռակոն/67բ: Տուեալ առջութիւն: Ունի.*

– *68ար* Յանկ եւ ցուցակ առակաւոր բանիցն Քրիստոսի յաւակութեամբ բզկոբանիցն, բնաբանիցն եւ թուցն – *Փրկիչն աշխարհի Յիսուս, մեր ողորմած*

եր բանողն 1: 9 երեսն... Այր ոմն ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի:

Բ. *70ա-157բ* [Քառոգգիրք Սիմէոնի Երեւանցւոյ]

1. *131ա-57ա* [Քառոգ Ա.ասփին հատորէ]

– Նորին Սիմէոնի Քառոգ եւ ասացուած եւ ներբողեան ի վեցերորդ տեսակ յոդուածութիւնն Աստուծոյ ի Սուրբ Էջմիածին, զոր բնկալաւ ազգս Հայոց իբր գեղական եւ յատկապէս պարգեւ յԱստուծոյ ձեռամբ սրբոյն Գրիգորի ի նմյն բանն, թէ Աստուած գինմունս էարկ... (*քարոզ Ը.*) – *Արդ, ամենաբարին Աստուած...*

2. *74բ-131ա* [Քառոգք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս տեղ. 2212, 124ա-324բ Յոգբ./չբք: ա-ե/չբք: զ/86բ-9ա: է/89բ-91բ: ը/91բ- 4ա: թ/94ա-9ա: ժ/չբք: ժա/99ա-101ա: ժբ-խբ/չբք: խթ/101ա-4ա: ծ/104ա-7բ: ծա-կե/չբք: կզ/109բ-12ա: կէ/112ա-5ա: կը/115ա-9ա: կթ-հր/չբք: հզ/119ա-22բ: հդ-հզ/չբք: հե/122բ-5ա: հը/չբք: հթ/125ա-8բ: ձ/107բ-9բ: ձա-ձե/չբք: ձը/126բ-31ա: ձթ-ղզ/չբք: ղէ/84բ-6բ: ղը/76բ-9բ: ղթ/79բ-81ա: ճ/81բ-3ա: ճա/81աբ: ճբ/74բ-5բ: ճզ/75բ-7ա: ճէ/77ա-8բ: ճէ/չբք: ճզ/83ա-4բ: Յանկ/157բ: Ունի.*

– *70ա-4բ* Յայլմէ Բառոգ վասն ողջունի ի բանն, թէ Յոր տուն մտանիցէ՛... – *Կերպագրութիւն ողջունիս բազմաւ եղանակաւ առեալ լինի...*

ՅԻՇԵԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՆՑԻ

Բ. *կազմաստառ (ԺԹ. դ.)* Այս գիրքս տիրացու Խաչատուրին ա, որ երկար ամօք վայելեսցէ:

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺԸ. Մ[ե]սրոպ[ ] եպիսկոպոս»:*

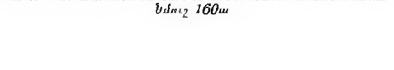
2218
ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

ԺԸ. դար

ԿԵՍԱՐԻԱ

ԳՐԻՉ՝ Օհաննէս ածկ.:

Թերթ՝ 243+2 (կրկն.՝ 18, 191 ետոդիր). չգրուած՝ 1բ-3բ, 243աբ: ՊՐԱՆ՝ 1x2+1-20x12 (ԺԲ, ԺՌ, ԺՓ, Ի 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով, «AM» (18գ), «VG», «CMR» (Ա. պահպանուկ) եւ այլ լուսադրոշմեեռով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x14,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասեան (16,5x11,5): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 31: ԿԱՋՄ՝ դոդմազարդ բազ շագանախազոյն կաշի, միջակր՝ տախտակ, սաստառ՝ կապոյտ թուղթ. լուսանցգակողերը՝ կարմիր ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա)+1 (Բ). (մասն կազմասաստառի):

Նմուշ 160ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր թ ագնագիր: Գ ա յ - ն ե ր կառիր, տե՛ս:

ՎԻՃԱԿ՝ քառատար. տեղ-տեղ գանազան թե՛ր եւ հետմեր: Ա. կազմատուտար՝ ցեցակեր: Կազմի եզրերը՝ մայատած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *4ա-225բ* [Քարոզգիրք Սիմէոնի Երեւանցւոյ]: [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս ձեռ. 2212, 124ա-324ա Յոզբ./*4ա-5բ (5բ Գրքից «Գիրք քարոզից ժողովեցեալ ի գրոց աստուածպնդ եւ ի լուսաւոր բանից սրբոյ վարդապետացդ. Յուսմնասէր Սիմէոնէ Երեւանեցւոյ յանվարդապետէ ի պաշտօնէէ Սրբոյ Էջմիածնի, ի փառս Աստուծոյ եւ ի յօգուտ մանկանց հետնեցւոց»):*

ա/*6ա-8ա*: բ/*8ա-10բ*: գ/*11ա-2բ*: դ/*12բ-4ա*: ե/*14ա-6ա*: զ/*16ա-8ա*: է/*18ա-20ա*: ը/*20ա-2ա*: թ/*22ա-6ա*: ժ/*26ա-8ա*: ի/*28ա-30ա*: ա/*32ա-4ա*: ի/*34ա-36բ*: ա/*37ա-39ա*: ժ/*39ա-41ա*: ա/*41ա-2բ*: ի/*42բ-4բ*: ա/*44բ-7ա*: ի/*47ա-9ա*: ա/*49ա-51ա*: ի/*51ա-2ա*: ա/*52ա-3բ*: ի/*53բ-5ա*: ա/*55ա-7ա*: ա/*57ա-9բ*: ա/*59բ-62ա*: ի/*62ա-5ա*: ի/*65ա-7ա*: ի/*67ա-9ա*: ա/*69ա-71բ*: ի/*71բ-3ա*: ա/*73ա-5ա*: ա/*75ա-6բ*: ա/*77ա-8բ*: ա/*78բ-81ա*: ե/*81ա-3ա*: ի/*83ա-4բ*: ի/*84բ-6ա*: ա/*86ա-9ա*: ա/*89ա-92ա*: ա/*յ*: ա/*94ա-3ա*: ա/*93ա-5ա*: ա/*95ա-6բ*: ա/*96բ-8բ*: ա/*98բ-9բ*: ա/*99բ-100ա*: ա/*100ա-2ա*: ի/*102ա-5ա*: ա/*105ա-7ա*: ի/*107ա-18բ*: ա/*118բ-21ա*: ա/*121ա-3ա*: ա/*123ա-5ա*: ա/*125ա-8ա*: ա/*128ա-30ա*: ի/*130ա-2ա*: ի/*132ա-4բ*: ա/*134բ-7ա*: ա/*137ա-9ա*: ի/*139ա-40բ*: ա/*141ա-3ա*: ա/*յ*: ա/*219բ-21բ*: ա/*219բ-21բ*: ա/*143ա-5ա*: ա/*145ա-8բ*: ա/*148բ-52ա*: ա/*152ա-4բ*: ա/*154բ-7ա*: ա/*157ա-8բ*: ա/*156բ-61ա*: ա/*161ա-4բ*: ա/*164բ-6բ*: ա/*166բ-9բ*: ա/*169բ-72ա*: ա/*172ա-4ա*: ի/*174ա-7ա*: ի/*177ա-9ա*: ա/*179ա-80բ*: ի/*180բ-3ա*: ա/*183ա-4բ*: ա/*184բ-5ա*: ա/*185ա-7ա*: ա/*187ա-91ա*: ա/*191ա-2ա*: ա/*192ա-4ա*: ի/*194ա-5բ*: ա/*195բ-7ա*: ա/*197ա-8ա*: ա/*198ա-201բ*: ա/*201բ-3ա*: ա/*203ա-4բ*: ա/*204բ-6ա*: ա/*206ա-8ա*: ա/*208ա-9բ*: ա/*209բ-10բ*: ա/*210բ-1բ*: ե/*211բ-2բ*: ա/*212բ-3ա*: ե/*213ա-4ա*: ա/*214ա-5բ*: ա/*215բ-6բ*: ա/*216բ-8բ*: ա/*218բ-9բ*: ձ/*222ա-5բ*:

Բ. *226ա-42բ* [Պետրոս Աղամալեան-Քեռդուման Աղբիւր բացեալ]

Տե՛ս ձեռ. 2, 12ա-90բ. *Քան առ բարեմիտ ընթերցողս/յ*: *Որդորակ/յ*: ա/*226ա-8ա*: բ/*228ա-30ա*: գ/*230ա-1ա*: դ/*231ա-3ա*: ե/*233բ-5բ*: զ/*235բ-6բ*: է/*236բ-7բ*: բ/*237բ-8բ*: բ/*238բ-40ա*: ժ/*240աբ*: *Ծա/240բ-2բ*: *Ծբ-լբ/յ*: Անկնեսաոր առ առակսն/յ:

Գ. ՆԵՐԴԻՐ-ՅԱԽԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ-ԺԹ. դդ.

1. *18զ* [Մասն բառոզի] – *Գեղեցիկն որդիս մարդկան՝ Յիսուս... վասն որոյ ասէ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս. Դատաւոր մի էր ի քաղաքի:*

2. ա. *191գ* [Յանկ երաշխից Յակոբայ Մծբնացւոյ] *(1-15)* – *Երեւեալ Քրիստոս սրբոյն Յակոբայ Մծբնացւոյ մխիթարէր... հող տապանին եւ Հկոյքին բժշկեցին աքանչելիք գերկիրն:*

բ. *191դ* [Բան գովաստանական ի վերայ Յակոբայ] – *Ի գիշերի կենցաղոյս հրեշտակական գօտեմարտութեամբ յաղթեաց... եւ ի մսապատ գեղ պատկերաւոր / Ըստ արփիաբնակ խմբին յուսաւորդ:*

գ. *191զ* [Մասն պատմութեան Յակոբայ Մծբնացւոյ] – *Էր սա հօրաքեռորդի սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին... վասն հաւատոյ եւ վարուց մաքրութեան, ըստ խնդրոյ սուրբ Լուսաւորչին:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

221բ Կատարեցաւ գիրս այս ի փառս Յիսուսի եւ ի պատիւ ամենօրհնեալ Սրբոյ Կուսին եւ ի պարծանս Օհաննու Մկրտչին, որոյ ի վանս, որ ի Կեսարիայ, գրեցի եա՛ մեղաւոր Օհաննես սարկաւագ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1ա ի Սպարթա էի, շարժ եղեւ ի հիմնէ.ին (1798) եւ մայիս ԻԳ.ին (23) եւ ոչ վնասեաց, այլ անվնաս էանց հրամանաւն Տեառն:*

2. *243բ* Գրքում դու ո՛՛մն ես. Վաճառեաց զիս սիրահարեալն իմ, ինձ, որ եւ անուամբ սեւագիր՝ Յօհաննէս կոչի: է բնիկ կամենաւն զաւակ մօրն իմոյ Սուրբ Էջմիածնի:

3. *243բ ի հիմ. (1801) թուոջն եւ նուեմբերի ԻԴ. (24) եա՛ Յօհաննէս ոչ աբեզայս առաքելական կարճ Դասիւք սրբազան վեհապետ, որ եւ Տէր տացէ գկեանս ընդ երկայն աւուր, Սուրբ Էջմիածնի գրի:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *243բ «է»:*

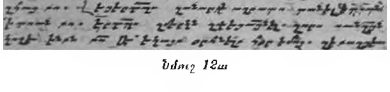
ՆՇՈՒՄ՝ *Գիւղակ Ա. «ՀՀ. Մ[ԷՍրոպ] էպս.»:*

2219

ԱԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺՀ. դար (1793 թ. առաջ)

ԹՒՂԹ՝ 169: ՊՐԱԿ՝ 1-14x12 + 1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեռով «AO» (10), «F. MANIOLE» (162), «VG» (169) լուսադրոշմներով: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 21,3x16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն եւ միասիւն՝ 1ա-12բ (17x12-12,5): ԳԻՐ նուտգիր: ՏՈՂ՝ 24-27: ԿԱՊՔ՝ ճերմակեռով շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ առուտաղաթղթ աստառը՝ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա), թուղթ, լուսագծեռով եւ թագանմանի լուսադրոշմով (սկզբից):

Նմոյշ 12ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — Լ ա ւ ա գ ա գ ի ր՝ բառասկան, թղչեայինն: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղչեագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանձրիկ գրադարտոր տեղ-տեղ գունատփոխուած, խոնաւութեան հետեւեր եւ տեղ-տեղ ցանգաթե բծեր, ցեցակեր, կազմը, կազմաւտարը եւ պահպանակը եւս ցեցակեր, եզրերը մաշուած, մէջը ևս ռեծուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգք երկրորդ հատորի]

Տե՛ս մեռ. 2212, 124ա-324բ. Յոգբ./յիբ: ա-բ/յիբ: ծ/1ա-2ա (սկ. թաւիուած. «/// գգաշեալի մաղեդ մեզաց խոստովանութեաբբ...»): ծա/2բ-5ա: ծբ/5ա-9ա: ծգ/9ա-12բ: ծդ/12բ-ճբ: ճե/16բ-9բ: ճզ/19բ-22բ: ճէ/22բ-4բ: ճը/24բ-6բ: ճթ/26բ-30բ: ի/30բ-3ա: իա/33բ-6ա: իբ/36ա-7ա: իգ/37ա-9բ: իդ/39բ-41բ: իե/41բ-4ա: իզ/44ա-7ա: իէ/47ա-50ա: իը/50ա-4ա: իթ/54ա-6բ: ի/56բ-9ա: ժ/59ա-61բ: ժբ/61բ-4ա: ժգ/64ա-6ա: ժդ/66ա-8բ: ժե/68բ-70բ: ժզ/70բ-3բ: ժէ/73բ-6ա: ժը/76ա-8ա: ժթ/78ա-80ա: ժ/80ա-3ա: ժա/83բ-7ա: ժբ/87ա: ժգ/87բ-8բ: ժդ/88բ-91ա: ժե/91ա-3ա: ժզ/93ա-5ա: ժէ/95ա-6բ: ժը/96բ-7ա: ժթ/97ա-100ա: ի/100ա-3բ: իա/103բ-5բ: իբ/105բ-19ա: իգ/119ա-22ա: իդ/122ա-4բ: իե/124բ-7ա: իզ/127ա-30ա: իէ/130ա-2բ: իը/132բ-4բ: իթ/134բ-8ա: լ/138ա-40բ: լա/140բ-3ա: լբ/143ա-5ա: լգ/145ա-7բ: լդ/147բ-8ա: լե/148ա: լզ/148ա-50բ: լէ/150բ-3ա: լը/153ա-7ա: լթ/157ա-60բ: խ/160բ-2բ: իա/162բ-5ա: իբ/165ա-6բ: իգ/166բ-168բ (վրջ. «...եթէ թողաւ զմեզս սոցա, թող. եւ թէ ոչ եւ ///» շար. թափուած): Թուահամարք՝ չիք:

Բ. ՅԱԿԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԴ-ԺԹ. դդ.

— *169ա Հապի որպիսութիւն է — 1 դրամ սիմեմանքի... ըմբեալ Գ. (3) օր եւ չոր պայ Աստուծոյ լաւանաս:*

ՅԻՇԵՑՈՒԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

169բ ի 1242 (1793) թուոջն եւ այս ի լրսկբսբէն եղեւ ձիւն սաստիկ մինչ մեք էաք ի Թամզարայ ընդ սիրելեաց ոմանց:

ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ *Կազմաստառ մ՝ զանազան տառեր եւ բառեր, զանազան հաշուումներ: 169ա Զանազան բառեր, չնչուումներ: 169բ ի բերանս ձկան, յորժամ թաս ինչ գինի լցնես, թիմրեալ ոչը մնայ ժամանակ ինչ: Անդիոոէ եւ այժմ ասի Անդթակիայ: Զինապատուան մնացեալ: (հայերէնի այբուրեն, զանազան բառեր եւ տուութեր): Կազմաստառ ի՝ ի Մաստառայ գրեալ աշխարհի պատուականագոյն... Իմաստասէրն Մարիամ պատուական (զանազան տառեր եւ թուեր):*

ՆՇՈՒՄ՝ *Գիտակ մ. «ԺԴ. Մէ եսբոպ» եպս.»:*

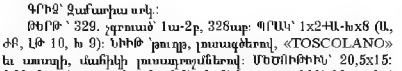
2220
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ւ

ԷՋՄԻԱՆԻՆ

ՌՄԼԸ-ՌՄԼԸ. — 1789-1790

Գ Ր Ի Ք՝ Ջամաճեան սեպ.:

Թ Ե Ր Ի՝ 329. չգրուած՝ 1ա-2բ, 328ա-բ: Գ Ր Ո Ւ Ա Ծ՝ 1x2+Ա-Ի×8 (Ա, ԺԹ, Լ՞ 10, Ի՞ 9): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծեալ, «TOSCOLANO» եւ աստղի, մահիկի լուսանկարմամբ: Մ Ե Ծ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ք՝ 20,5x15: Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝ միասիւն (16x10,3): Գ Ի Ր՝ նուագիր: Տ Ո Ղ Ք՝ 28: Կ Ա Զ Մ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառր՝ դեղին մեռառմ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ 29ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — Կ ի ս ախ ո ւ ա՛ 4ա ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 3ա, 85ա: Լ ա ւ ա գ ա գ ա ր դ՝ բառասկան: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղչեագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ, կապոյտ, գեղին, սեվի, նաոճկի:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ ցանգաթե բծեր եւ հետեւեր, կազմի եզրերը մաշուած, կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Գիրք ժողովածու, յորում գումարեցեալ գոն պէսպէս խմացուածք ի լցումն տենչից պիտանեաց աստուածասնոց եւ արուարձից՝ ի լցումն տենչից կարօտելոց, ի շան անձանց բանասիրաց եւ ի փառս ամենասուրբ Հոգւոյն, որում վայել է միշտ գոհութիւն եւ երկրպագութիւն, յանվախճան յաւիտեանս: Գրեցեալ ի վերուհետ հայրապետութեան տեառն Գրիգոսու գերընտիր կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց: Ի թուականին

Ռ Ե Մ Ր Ի՝ նուագիր: Տ Ո Ղ Ք՝ 28: Կ Ա Զ Մ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառր՝ դեղին մեռառմ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Մեռում ՌՄԼԸ (1789) եւ ի սեպտեմբեր ամսոյ ԺԵ. (15) ի լուսակերտ եւ ի շնորհաւոր Աթոռս Սուրբ Էջմիածին

— *Յե Աս ընթերցողդ բարեմիտ — Ի բազում ժամանակս ըղձալի ժուղովել ըստ տկար կարեաց իմոց գլանս զոմանս պիտանիս եւ օգտաւորս ի գրեանց ոմանց յաստուածաբնոց եւ յարտաքնոց, առ ի պատրաստ գոլոյ ի պէտս իմ ի ժամ հարկաւորութեան, եւ ո՛չ ձեռնհաս լինէի ըստ ըղձիցն իմոց: Իսկ այժմ շնորհիւ Տեառն եւ ընդունակ ազօթիւք ձերովք, ահա մատեալ ի ժողովումն այնց չիշեցեցոյ բանիցն ոմանց պիտանեացն եւ օգտաւորացն ի լրումն ըղձիցն իմոց բարեաց, որպէս զի չետ վայելման իմոյ վայելեսցեն բանասէրք եւ գիս չիշեսցեն: Ուստի, եթէ զօգուտս ինչ գտանիցէք ի սմանէ ըստ պիտոյից ձերոց, չիշեսջիք ի մաքուր յաղօթս ձեր գհամաքօղ բանիցս այց հոգեշահից գործոցդ վերահպետիս մերոյ չետին սպասաւոր Զամարիա անիմաստ սարկաւագս, եւ դուք չիշեալ լիջիք ի գթութիւնս Տեառն Աստուծոյ, որում գոհութիւն եւ պաշտօն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

Ա. *4ա-13բ Ի Սիմէօն արքազան հայրապետէն մերմէ մենկնալ Գիրս այս, որ կոչի Հինգ առածի*

Տե՛ս մեռ. 1818, 127բ-32բ. ա/4ա-7բ: բ/7բ-8ա: գ/8ա-9ա: դ/9ա-12ա: ե/12ա-3բ:

Բ. *14ա-6բ* Համառօտ լուծմունք գրոցն Դաւթի, որ կոչի Գոյից բաժանումն, սոյնոյ Տեառն Սիմէօնի արքապան հայրապետին Ամենայն Հայոց. Վասն բաժանման – *Ամենայն, որ միանգամ բաժանեալ գոյ յայլոց գոյից:*

Գ. *17ա-54բ* [Մեկնութիւն Վերլուծութեանցն Արիստոտէլի, արարեալ ի Սերոյ Էչմիածնի միաբան Պետրոս գիտական վարդապետի Նախիջեւանցոյ]

Տե՛ս ձեռ. 1826, 298ա-320ա. *Առապղեցութիւն/17աբ: [Ոսանաւորք] 17բ: 1/18ա-54բ: (54բ գրչից՝ «Այս լուծմունքս Վերլուծականաց, զորս օրինակեցի ասէէն Է՛ արարեալ ի Պետրոս պերճիմաստ վարդապետէն Բերդուենան Նախիջեւանցւոյ, որոյ գործին լուսաւորեցէ Փրկիչն մեր Յիսուս. ամէն»):* 2-3/*յեր:*

Դ. *55ա-63ա* Սահմանք ասացեալ ի Դաւթէ փիլիսոփայէ

Տե՛ս ձեռ. 55, 396ա-405ա. *ա/55ա: բ/55ա-6ա: գ/56ա-63ա:*

Ե. *63աբ* [Մեկնութիւն «Ամենայն չար տանջելի»] Ոմանք զչարն անեղ ասացին եւ բնութիւն ունողացն գրեցին... Վասն այսորիկ ճարկ եղեւ խիստասիրիս Դաւթի, որ ցուցանէ, թէ ոչ է անեղ... – *Ամենայն չար տանջելի, այսինքն՝ չար սատանայ է եւ չարին գործօքն...*

Զ. *64ա-76ա* Սահակայ սուրբ միայնակեցի եւ երանելի ճգնաւորի Դաւանութիւն ի Սուրբ Երրորդութիւնն եւ ընդդէմ չարափառացն, հարցումն եւ պատասխանի – *Հաւատով խոստովանիմք եւ դաւանեմք, պաշտեմք...*

– *76ա-7բ* Զաղջն բանիս յօրինողի յիշատակն է- *Զաշխատօղ սորին փիսահակ կրօնաւոր, քրտնաջան երկօք ի չանս...* Զվսահակ *միայնակեացս, որ գայս աստուածային գանձս պարգեւեաց, որպէս հայր, որ յոգւոյդ ժառանգութիւնն որդւոց իւրոց, ցիշեցէ՛ք աստուածասէր ընթերցողք լի բերանով ի քարին ի Քրիստոս եւ աղօթք սուրբ նորա ի վերայ ձեզ եւ մեզ հանգիցէ. ամէն: Ակո՛ եղիցի, եղիցի:*

– *77բ* [Աղօթք դաւանութեան] – *Հայր Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ, սրբեա՛ զմիտս իմ...*

Է. ա. *78ա-82ա* Ի Բերդուենան հանգուցեալ Պետրոս վարդապետէն (ի լուսանցս). Ի Նկատմանէն Արիստոտէլի արտահանմունք ինչ բաժանեալ յերկուս գլուխս, ապացուցական ձեռնարկութեամբ հաւաքաբանական ոճիւ շարակարգեալ առ ի դիւրութիւն հասկացուածոյ: Գլուխ առաջին. Ցաղագս եօթանց ձայնից, որ ամենայն կից պատկանին – Արիստոտէլ *ի քնաբանութիւնս, այսինքն՝ ի քնաբանութեան գեօթն ձայնս...*

բ. *82ա-3բ* Գլուխ երկրորդ. Ցաղագս, թէ է Աստուած, է՛ մի, է՛ ամենակարող, է՛ անմարմին, է՛ անեղ, է՛ անապական եւ Արարիչ – *Զայսոսիկ Սուրբգրութիւնս Արիստոտէլ այսպէս ցուցանէ ի գիրս նկատման...*

Ը. *84աբ* Վասն Եզեկիէլի տեսլեանն ի Վարդանայ – *Եզեկիէլի տեսիլն, որ տեսանէր յաշխարհին Քաղդէացւոց...*

Թ. *85ա-150բ* Համառօտ ժողովածու վասն առ ի պատարաստ գոլոյ ի պէտս մշտատութեան եւ սերտողութեան բանասիրաց, ո՛չ իմաստնոց եւ գիտնականաց, այլ նմանեցուց իմոց իմաստակաց եւ տգիտաց, տիւնա, թէ մոռացկոտաց, հաւաքեալ ի նուաստ Մովսիսէ մեղաւոյս Զաղայեցւոյ, ի փառս Աստուծոյ, ի թուին ՌՃՀԹ. (1695)

Տե՛ս ձեռ. 513, 6ա-74ա. *ա/85ա-3բ:* բ-է/*3բ:* է/*89ա-91բ:* թ/*3բ:* ժ/*92ա:* ժա/*92բ-3բ:* ժբ/*93բ-4ա:* ժգ/*94ա-5ա:* ժդ/*95բ:* ժե/*95բ-9ա:* ժզ/*99աբ:* ժէ/*99բ-101բ:* ժը/*101բ-2բ:* ժթ/*103աբ:* ի/*103բ-7բ:* իա/*107բ-8բ:* իբ/*108բ-12ա:* իգ/*112ա-5բ:* իդ/*115բ-7բ:* իե/*113ա-24ա:* իզ/*124ա-6բ:* իէ/*127ա-9բ:* իը/*129բ-31բ:* իթ/*132աբ:* լ/*132բ-5բ:* լա/*136աբ:* լբ/*137ա:* լգ/*137բ-9բ:* լդ/*140ա-3ա:* լե/*143ա-4բ:* լզ/*144բ-6ա:* լէ/*146բ-50բ:* *Ունի.*

ա. *151ա-2ա* Քարոզ վասն ննջեցելոց. Ով մահ, որպէս դառն է յիշատակ Ը – *Աւէ իմաստունն Արիստոտէլ, թէ. Վախճան ամենայն...*

բ. *152աբ* Բան վասն միսիթարութեան. Սակաւ լա՛ց ի վերայ մեռելոց եւ ապա միսիթարեա՛ց – *Ոչ կամիմք եղբարք, եթէ տգէտք իցէք վասն ննջեցելոցն...*

գ. *153աբ* Բան վասն դժոխոցն – *Դժոխքն է հրեղէն գոյացութիւն...*

դ. *154ա-7ա* Ցաղագս Պատուական խաչին Քրիստոսի – *Բարձրացուցէ՛ք զՏէր Աստուած մեր, գոչէ մարգարէն...*

ե. *157ա-61ա* Բան վասն հաճանայութեան – *Քահանայապետութիւն է քան իմում բանի կարգ սրբազան...*

Ժ. *161ա-6բ* Բանիւ հաւաքեալ յոյժ պիտանիի ի բանիցն Սողոմօնի – *Ոչ ոք կարէ գոլ ազատ ընդից...* Արիստոտէլ ասէ, *յիրէ վախճանաւորի առ իրն անվախճան, ոչինչ գոյ համեմատութիւն:*

ԺԱ. *167ա-73բ* Խոտ սուրբ հօրն Եւագրեայ ամմարմնոյն ի մարմնի, որ միտ եւ զարդ անապատի կոչի: Բանի ոգեշահի եւ պիտանիի – *Ձիշման Տեառն մերոյ մնալ ի մեզ յարակայ... Բազմութեան հաճոյ լինիլ մի յօժարիր:*

Ունի. [Ի բանից իմաստասիրաց] *174ա* Արիստոտէլ ասացեալ – *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պարսաւելի են... 174ա-բ* Ի պղատոնէ ասացեալ – *Որպէս յումեմն պահարանում եմք... 174բ-5ա* Ի հասարակ փիլիսոփայից ասացեալ – *Ձիմարտագոյն է, որ ընդ վեհագունին... 175բ* Յամբրոսիոսէ ասացեալ – *Որ անարժանութեամբ առնու գԳրիստոս... 175բ-7բ* Յօգոստինոսէ ասացեալ – *Աշխարհս այս է պանդխտութիւն... 177բ-*

Ցա Ի Ջերօնիմոսէ ասացեալ – *Միշտ գործեա՛ ինչ բարի… 178ա-9բ* Ի Գրիգորէ ասացեալ – *Ով ոք իցէ ի հաւատացելոց… 179բ-80ա* Ի Բեռնաւտոսէ ասացեալ – *Առաքինութիւնն աշխատութեամբ խնդրի… 180ա-բ* Ի Սենեքայ ասացեալ (ի լուսանցս) – *Սկիզբն փրկութեան է ճանաչումն…: 180բ-1ա* Ի Թուլիոսէ ասացեալ –*Հեշտութիւնն շիջուցանէ զամենայն լոյս…: 181ա* Յիզդիդոտոսէ ասացեալ – *Որ գահերիցութեան ցանկայ…*

ԺԲ. *181բ-97ա* Վկայութիւնք ի գոց սրբոյն Դիոնէսիոսի, իսկ ընդ[որ] լուսանց թղթոցս այսոցիկ գոն Բ. (2) տառս այսք Բեն եւ Մեն, որոց Բենն ցուցանէ, թէ Բանս այս, որ հանդէպ իմ եղեալ է է՛ ի բնաբանէն, և[ւ] Մենն՝ թէ Բանս այս է ի մեկնչէն – *Հայրենաւանդ լուսափայլութիւն, որպէս հասանելի է մեզ…*

ԺԳ. *197բ-201ա* ՅԱռաջս գոց ժողովեալ ի բանից սրբոյն Գրիգորի Աստուածաբանին – *Ջինչ է իմաստասիրելի եւ յորքա՞ն…*

ԺԴ. *201ա-2ա* Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի ասացեալ – *Եւ արդ, Տէր բարերար, որ եկիր եւ խոնարհեցար…*

ԺԵ. *202բ-6ա* Բաւիճ ժողովածու յԱեւտաւրաւի մեկնութենէն Մատթէոսի ի սրբոյն Նեռէսի Կլայեցւոյ Երկիրն իմիննի բերէ զպատուղն՝ նախ զխոտոն եւ ապա- – *Երկիրն նախ բուսուցանէ զխոտոն…*

ԺԶ. *206բ-10բ* Յոճաննու վարդապետի Ծործորեցւոյ յարաբեալ Մեկնութենէն Մատթէոսի աւետարանչին եղեւ ժողովեալ – *Որ կամիցի առնուլ զշապիկս, թող ի նա եւ զբաճկոն քո, [մեկնութ.] Այսինքն՝ եթէ ոք զնէրքին խորհուրդս…*

ԺԷ. *211ա-4բ* Մեկնութիւն այլաբանութեամբ տեսլեանն եսայեայ Ջ. (6) գլուխ Բ. (2) համար – *Եւ կային, ասէ, շուրջ սերովբէք սաւառնացեալ…*

ԺԸ. *215ա-8ա* [Եսայեայ վարդապետի… ձեռ. 2187, 234բ] Յաղագս ձեռնադրութեան հաճանալից եւ սարկաւագաց ժողովածու – *Սկիզբն ամենայն բարեաց է անժամանակն Աստուած…*

ԺԹ. *218ա-27բ* Հաւմեղաբան եւ բաղցրաճաշակ Մեկնութիւն Տեռուեական աղօթիցն, զոր ուսյց արքազան առաքեղոցն, ասել. Հայր մեր, որ յերկինսդ ես, այլովին հանդերձ ի Յովհաննու Ծործորեցւոյ եւ ի Նեռէսէ կամբռնացւոյ մեկնեալ գեղեցկապէս – *Ջի՞րդ վաղվաղակի գարթնացանէ գլսօղսն…*

Ի. *227բ-8ա* Ի Նեռէս հայրապետէն Կլայեցւոյ արարեալ զայս ոտանաւոր Հայր մերս – *Արդ, ըզգնութեամբ քո Հայրն յերկին, / Ջոր մեզ եւտուր չնորհիւ քոյին…*

ԻԱ. *228բ-42ա* [Նախերգաւմ բառոգիոց]

ա. *228բ-34բ* Նախերգաւմ բառոգի յոյժ գեղեցիկ եւ պիտանի, նաեւ վայելուչ – *Երանելի բնութիւնն եւ աննախանձ բարերարութիւնն…*

բ. *234բ-6բ* Նախերգան Փոխմանն Աստուածածնին – *Ջնախատեսութիւն աստուածաբան աւետարանչիս եւ սիրելի աշակերտի…*

գ. *236բ-7բ* Երաւելոյն Եփրեմի Խուրին Աստոյ ասացեալ – *Ի շաւիղս փառաց քոց, Տէ՛ր, ընթանան միտք իմ…*

դ. *237բ* Յակոբայ ասացեալ Վասն հանճարաց ի Մեծի երեքշաբթին – *Ի սկիզբն ճառի իմոյ առ քեզ կարդամ Հայր ողորմած…*

ե. *237բ-8ա* Մեծի Յաղութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, յԱռաքել վարդապետէ – *Իմաստութիւն Հօր՝ Որդի, տուր զգօրութիւն մտաց իմոց…*

զ. *238բ-41ա* Աւուրաբանութիւն վարդապետական բառոգի, որ պատշաճի ասել ի վերայ բազում բնաբանի – *Ջաստուածային անեղ բնութիւնն միայն բարի ասաց գոլ…*

է. *241ա-2ա* Նախերգան բառոգի յոյժ գեղեցիկ եւ պիտանի – *Որք միշտ զբաղձանս ունին առ ունակութիւնս բանի…*

ԻԲ. *242ա-7ա* Համեմատութիւն Հնոյն առ Նորս, արարեալ ի սրբոյն Վանականայ վարդապետի – *Արեգակն՝ Աւետարան: Երկինք՝ եկեղեցի:*

ԻԳ. *247բ-58ա* Գիւրվ վասն հաւատոյ խոստովանութեան Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, գրեալ ի Ներսէս Հայոց կաթուղիկոսէ, յեղբօրէ Գրիգորի Վկայասիրի, ի խնդրոյ գերապատիւ փեսային իմիննակալ թագաւորին Հոռոմոց՝ Ալէքսիոսի: Ցուրժամ եղ յարեւելս եւ էր ի Մամեստեա մայրաքաղաք Կիլիկեցւոց՝ անտաճօռ հետեւելով եւ նորին կոչմամբ, ի թուին Հայոց ՈՃԴ. (1165) – *Հանիւթ դուղնաքեայ իմն խօսելով ի լսելիս խոհեմագունիդ…*

ԻԴ. *258բ-69բ* Նշանակ յօգևկիկի է – *Նշանակ յԸգևկիէլի ասէ, այսինքն՝ Թէ. Ին ըստ կարգի…*

ԻԵ. *270ա-3ա* Յաղագս պատուոյ կիւրակէի եւ առ նա զգուշութեանն խրատ – *Սիրելիք իմ, պարտ է զգուշանալ խորհրդական միաշաբաթիցն…*

ԻԶ. *272ա-3ա* Սուրբ եւ հոգելից վարդապետին Գէորգեայ Սկեւռացւոյ ի հրատ վանականաց, ի խնդրոյ Սահեփան[նոսի] – *Ի հաւարակաց աղօթից արթուն եւ անզբաղ մտօք…*

ԻԷ. [Մնացորդք գրոցն նեագրեալ եւ թուղթք]

Տե՛ս ձեռ. 1735, 299ա-322բ. 1/*273բ*: 2/*274ա-բ*: 3/*274բ-5ա*: 4/*275ա-7բ*: 5/*277բ-88բ*: ա-Ֆ/*ֆբ*: ք/*277բ-8ա*: թ/*278ա*: ժ-ժա/*ֆբ*: ժբ/*279բ*: ժգ/*279բ-80ա*: ժդ/*280ա*: ժե/*280ա*: ժզ/*ֆբ*: ժէ/*278ա-բ*: ժը/*278բ-9ա*: ժթ/*280բ*: ի/*279ա*: իա/*279բ*: իբ/*280բ-1բ*: իգ/*282ա-բ*: իդ/*282բ-3բ*: իե/*283բ-4ա*: իզ/*284ա-5ա*: իէ/*285ա-6ա*: իը/*286ա-7ա*: իթ/*287ա-բ*: լ/*288ա-բ*:

ԻԸ. *288բ-91բ* Յաղագս, թէ ո՞յք են, որ առարին զմեկնութիւնս եւ զԱստուածչունչ եւ

արտաքին գրոց – *Հարց. Ո՛վ ոք են արարեալ զլուծմունս եւ զքաղուածոյս…*

ԻԹ. *291բ-3ա* Պատմագիրի Հայոց –*Պատմութիւնք սրբոց առաքելոցն, որք ի Հայս կատարեցան…*

Լ. *293ա-4բ* Այլ ևս գոն Պատմագիրի թարգմանեալ, որք են այսոքիկ – *Յովսեփոս ի յունաց լեզուէ թարգմանեալ եղեւ…*

ԼԱ. *294բ-5ա* Թուականի համառօտ – *Ադամայ ելանելոյն ի Դախտէն մինչեւ ի փոխումն…*

ԼԲ. *295բ-6բ* Թիւք եւ ամք ժամանակաց սրբոց վարդապետաց, սկսեալ յամի Տեառն ՃԼ. (41) – *Սուրբն Մատթէոս գրեաց զԱւետարանն յամի Տեառն ՃԼ. (41)…*

ԼԳ. *296բ-7ա* Վասն ամուանցն, որ պատկանին Աստուծոյ մերոյ – *Եւ գիտելի է, զի ասէ Դիոնէսիոս…*

ԼԴ. *297ա-3ա* Ընդդէմ այնոցիկ, որ լուծանեն զպասս նկամբ եւ ձիթով եւ գինեաւ եւ այլ հրաժարեցուցեալ կերակրոյ – *Որք զայնպիսիսն գործեն, բարբուս դնեն ասելով…*

Լե. *298ար* Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն եւ կանգնեաց ի նմա սիւնս եօթն եւ այլն – *Արդ զի՞նչ է իմաստասէրն եւ զի՞նչ իմաստակն…*

ԼՋ. *298բ-9ա* Վասն զղջման – *Հաւալասանն ի յանապատ տեղիս բնակէ…*

Լէ. *299ա-300ա* Վասն երից տիեզերագոմար սուրբ ժողովոցն – *Առաջին ժողովն ի Նիկիա…*

ԼԸ. *300ա-1բ* Յաղագս այլ ժողովոցն, որ զկնի երից սուրբ ժողովոցն եղեն – *Չորրորդ ժողովն զկնի ԺԸ. (18) ամի եղեւ ընդ Եփեսոս…*

Լթ. *301բ-3ա* Յաղագս ժողովոցն, որ եղեն ի Հայս յԱթոռ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին – *Առաջին ժողովն եղեւ ի Շահապիւան:*

Խ. *303ա-8ա* Քրիստոս, զեկեղեցական աստիճանս որպես եցոյց եւ յորո՛մ տեղւոջ, իմասցո՛ւ – *Ի ժամ մկրտութեանն եցոյց զբրիստոնէութեանս խորհուրդ…*

ԽԱ. *308ա-10բ* [Համարոտիւն թուականաց] – *Թիւն Քրիստին ՌՀՃՁԹ. (1789)…*

ԽԲ. [Յաղագս ազգականութեան]

1. *311ա-4բ* [Կանոնք վասն ամուսնութեան, արարեալ աեառն Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի] – *Աստիճանք հաւատոցս եւ օրինացս այս է…*

2. *314բ-5բ* Սրբոյն Գրիգորի Տաթեւացւոյ արարեալ վասն ազգականութեան հարցումն – *Մրան է ք. (7) ազգն, զոր եօթն պորտ կոչեմք…*

3. *316ա-22բ* Ի խնդրոյ Թօմայի վարդապետի հրեշտակաբնակ սուրբ ոտնտիս Մեծոփայ վանից եւ ծառայաբար կատարեալ Յակոբ վարդապետի Նրիմեցւոյ, աշակերտի Գէորգեայ վարդապետի Եգնկացւոյ. Յաղագս ազգաբանութեան բաժանմանց – *Գիտելի է, զի ազգականութիւն տարորոշեալ անձանցն է…*

4. *323ա-4բ* Յաղագս պսակի ամուսնացելոց, Յակոբ վարդապետի Նրիմեցւոյ արարեալ – *Գիտելի է, զի կանոն է այնոցիկ, որք սրբութեամբ սնանին… եւ Քրիստոսի յուսոյն մերոյ փառ[ս] յաւիտեանս. [ամէն]:*

– *325ա-7ա* Յանկ գլխատր բանիցն ի ժողովածու գիրս այս գրեցելոց – *Լուծմունք Հինգ առածիցն Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի… Վախճան Յանկի սրբոյ մատենիս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

327բ Յիշատակարան ժողովածու գրոյս – *Փառք, պատիւ, գոհութիւն եւ երկրպագութիւն վերընծայեսցի ամենասրբոց երրորդութեանն եւ միոյ տէրութեանն Աստուծոյ Հօրն ամենակալի, Որդւոյն միածնի եւ Սուրբ Հոգւոյն ճշմարտի, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս: Որ յաջողեաց յաւարտ հասանիլ գրուածոց ի սոյն մատենիս ի գանագան գրեանց ժողովեցեալոց ի պէտս բանասիրաց եղբարց: Եւ եղեւ աւարտ սորին ի թուականութեանս Հայոց 1239 (1790) ի լուսակերտ եւ ի շնորհատու Աթոռս Սուրբ Էջմիածնի, ի տաներորդում ամի հայրապետութեան տեառն Դուկասու աստուածարեալ եւ երջանիկ կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց ի Հեռն նոյնոյ սրբազան վեհապետին ի յետին սպասաւոր Ջաֆարիա ապիժաստ սարկաւագիս:*

Արդ, որք հանդիպիցիք այսմ հոգեշահ մատենիս եւ ընթերցեալ օգտիցիք ինչ ի սմանէ խնդրի ի պատուականութենէ Աերմէ յիշել ի Տէր գնուասա՝ Ջաֆարիա սարկաւագս գծող սորին եւ գհոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնօղսն իմ եւ գհօրեղբայրն իմ գպրապիր հանգուցեալ Երեմիա եպիսկոպոսն եւ գեղբայրն իմ գնծոտար Յոհաննէսն եւ գայլ ամենայն իմայինս՝ գկենդանիս եւ գննջեցեալս: Եւ որք յիշէքդգ, եղիցիք յիշեալք ի Քրիստոսէ ի միւսանգամ գալստեանն նորա, յանճառ ողորմութիւնս եւ ի գթութիւնս նորին. ամէն:

202ա Յընդհերցողացդ եւ զօգուտ ինչ գտանողացդ ի սմանէ խնդրեմ յիշել ի մաքուր եւ լրնդունական յաղօթս ձեր, զոր առ Աստուած մատուցանէք՝ զՋաֆարիա ապիժաստ սարկաւագս, գեղբօրորդի՛ Երեմիա պետին, գժողովոլ բանիցս այսց ոգեշահից, որ եւ յիշողգդ յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ ի միւսանգամ գալստեանն նորա. ամէն (նման՝ 77բ, 83բ, 197ա, 228ա, 269բ):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԻՏ

329ա Եւ՝ Ջաֆարիայս սարկաւագ եղէ ի ՌՄԶ. *(1785)* թուոջն եւ ի մարտի Ը. *(8)*: Աբեղայ եղէ ի ՌՄԽ. *(1791)* թուոջն եւ ի մարտի Բ. *(2)*: Վարդապետ եղէ ի ՌՄԽՀ. *(1792)* թուոջն եւ ի յունվարի ԺԳ. *(13)*: Նուէի-

րակի հետ գնացի ի Մեծն Պօլիս ի ՌՄԽԳ. (1794) եւ ի նոյեմբերի է. (7): Եպիսկոպոս եղէ ի Դանիել սրբազանէն ի ՌՄՄԶ. (1807) եւ ի սեպտեմբերի Ա. (1): Նուիրակ գնացի ի Եօ ի նոյն սրբազանէն ի նոյն թուոյ ի նոյեմբեր ը. (5):

329բ Հռիփսիմէին գուսար առաչին ծնունգ, զոր Մանցական որդի արասցէ Տէր ի ՌՄԿԱ. (1812) թուին եւ ի նոյեմբերի է. (7), օրն ԺԶ.շաբաթ (5), լուսնոյ 15 աւուրն: Նունի ազջկանն ծնունգ արու զաւակ ի ՌՄԿԱ. (1812) եւ ի գեկտեմբերի ժ. (10), օրն Գշաբաթ (3):

329ա Վերստին գնացի ի նոյն վիճակն ի եփրեմ սրբազանէն ի ՌՄԿՀ. (1813), ի նոյեմբերի ԻԹ (25):

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *329բ* Մովսէս:

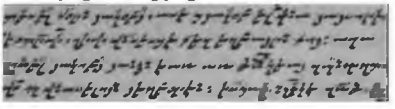
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա ՌՄՂԹ – 1790, Մ[եսրոպ] եպսկոպոս:*

2221

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

ԹՈՒՔ՝ 72. չգրուած՝ 36բ, 62ա-3ա, 64ա-71ա ՊՐԱԿ՝ 1-6x12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «A» լուսադրօմով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 20,8x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (17x11,5): ԳԻՐ՝ նաստրհ: ՏՈՂ՝ 23: ԿԱՋՄ՝ դրչմնազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը սառաւաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

Նմուշ 14ա

ՎիճԱԿ՝ բառասոս. տեղ-տեղ զանազան թներ, խոնարհութեան ճեռներ, գեղագիր, կազմի եզերք՝ մարտաւն, մերթ պատառուած, Բ. կազմաստառը գեղագիր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառոգմ յներկրորդ հատորէ]

Տե՛ս նոր. 2212, 124ա-324բ. Յոգբ/*յիւբ*: ա/*1ա-4բ*: բ-գ/*յիւբ*: դ/*4բ-7ա*: Ե/*յիւբ*: զ/*7ա-10բ*: Է-ժ/*յիւբ*: ժա/*10բ-3ա*: ժբ/*յիւբ*: ժգ/*13բ-7ա*: ժդ-լթ/*յիւբ*: խ/*17ա-22ա*: խա/*22ա-7ա*: խբ-խթ/*յիւբ*: ծ/*27ա-31բ*: ծա/*31բ-4ա*: ծբ-հբ/*յիւբ*: հգ/*57բ-61բ*: հդ-հզ/*յիւբ*: հէ/*54ա-7բ*: հը-ղգ/*յիւբ*: ղդ/*51ա-4ա*: ղե-ղզ/*յիւբ*: ղէ/*48ա-51ա*: ղը/*յիւբ*: ղթ/*34ա-36ա*: ճ/*40ա-2ա*: ճա/*42ա-3ա*: ճբ/*43ա-4ա*: ճգ/*յիւբ*: ճդ/*44բ-6ա*: ճե/*յիւբ*: ճզ/*46ա-8ա*: Յանկ/*յիւբ*: *Խորը դասաւորութեամբ: Ունի.*

Ա. *37ա-40ա* Նուիրեմ Սիմէօնի Ֆարոզ ասացեալ վասն Սրբոյ Էջմիածնի – *Դարձեալ զինչ ելիք տեսանել կամ իմանալ զմայրս մեր* Սուրբ Էջմիածին...

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ-ԺԹ. դդ.

1. *71բ* [Գեղագիր] – *Ելքն քուր իջանէլն վարքաթաֆ անէ, դարձեալ շազկամն եփես ուտես. խիստ շահ է ալաց, որ լուս կուտ[ա]յ (ալաքանը)*:

2. *71բ-2ա* [Ընթերցուածք ի Սուրբ Գրոց] – *Փարիսեցին կայր մեկուտի յաղօթս...*

Նուկ. ԺԸ. 11, Հռոմ. Ը. 31, Եսայ. Ի. 6, Մաղ. Է. 15, 16, եւ այլն:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ Ա. *կազմաստառ՝ Արդ անկեալ զքէ...*, *արարի: 36ա Եթէ կամիս գիս տիրել, / Նախ զի պարտիս հետեւել: 10ա, 63բ աբ Այսօր ցընծայ եկեղեցի դրախտն Աստուած դուք, որմէ տվաւ մեզ դուկն անմահ դարձ...*: Սահակ վարդապետ Կողբացի (*չնշուած*), *72բ Գծէալն ի սայ լեալ է գրուաւ, / Գրեալն ի գիծան լեալ է բրուաւ:*

ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ Բ. *կազմաստառ՝ Այծ:*

ՆՇՈՒՄ՝ Ա. *կազմաստառին փակցուած թղթին՝ «ԺԸ. Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2222

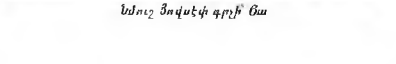
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԷՋՄԻԱՆԻՆ ՌՄԺԱ. (Ա)., ՌՄՂԶ. (Բ). – 1766, 1807

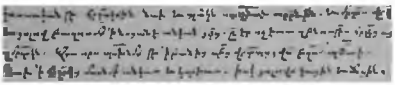
Գրիչ՝ Յովսէի սարկ. (4ա-21բ, 75ա-93բ, 110աբ, 113ա-117ա), Գրիգոր Սիւնեցի (30ա-48ա), Անանուն ա. (22ա-26ա), Անանուն բ. (49ա-74ա), Անանուն գ. (117բ-121ա, 122ա, 148ա-149բ): ՍՏՈՒՈՂ՝ Յովսէի եպս.:

ԹՈՒՔ՝ 151, չգրուած՝ 1բ-3բ, 4բ, 24բ, 26բ-9բ, 48բ, 74բ, 89բ, 94ա-109բ, 111ա-2բ, 121բ, 122բ-47բ, 148բ, 150ա-1բ: ՊՐԱԿ՝ 1-11x12 (Ա, ԺԱ 16, Գ 20, Ե, Ժ 14, Ը 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «GAVIAG», «A FAVGERE VANAN», «VAN LANGV GDOC, M 46» եւ թագամամի լուսադրօմներով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (երկսիւն 49ա-74ա) ((Ա) 16,2x12,2, (Բ) 14x12, (Գ) 17,7x12,2, (Դ) 15x11,5): ԳԻՐ՝ տարբեր (նաստրհ 1ա-74ա, 110աբ, 113ա-7բ, 122ա, 148ա-9բ, բոլորգիր՝ 75ա-93բ, շղագիր՝ 117բ-21ա): ՏՈՂ՝ 26: ԿԱՋՄ՝ շագանակագոյն դրչմնազարդ կաշի, աստառը՝ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա), թուղթ (վերջից):
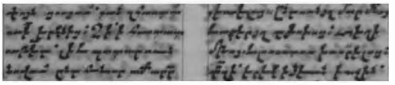
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *Խորան՝ 4ա: Ճանապարհորդ 49ա: Ջարդագիր՝ Գոյներ՝ կապոյտ, կարմիր, շագանակագոյն:*

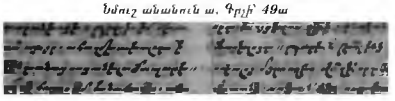
Նմուշ Յովսէփ գրչի՝ 6ա

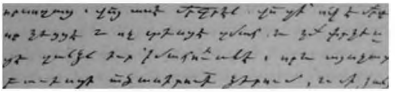
Նմուշ Գրիգոր Սիւնեցի գրչի՝ 32ա

Նմուշ անանուն ա. Գրչի՝ 49ա

Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 50ա

Նմուշ անանուն գ. գրչի՝ 121ա

Վիճակ՝ բաւարար գրադաչտք գումափոխուած (49ա-74), խոնաւութեան ենթարկ, թանաքի ճապաղում՝ 75ա, 123ա, տեղ-տեղ գանգատ բծեր, կազմի կաշին գեղակեր, եզրերը կտրտուած, միջուկը չիր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. Գիրք քառոգից, ժողովեցեալ ի Գրոց աստուածայնոց եւ ի յոսատար բանից սուրբ վարդապետաց, աշխատասիրութեամբ տեառն Սիմէօնի գիտնական կաթողիկոսին եւ ծայրագոյն պատրիարգին Ամենայն Հայոց եւ Սրբոյ Էրիստոսահիմն եւ յոսանձնեղոյս Աթոռոյս Էջմիածնի, ի վարդապետութեան եւ ի նուիրակութեան իւրում, ի փառս Աստուծոյ եւ ի յօգուտ մանկանց եկեղեցւոյ

[Քառոգիք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս նեռ. 2212, 124ա-324բ. Յոջրն./5աբ: ա-բ/չիք: ծ/6ա-8բ: ժա/8բ-10բ, 113ա-7ա (լրկն.): ժբ/10բ-յա: ժգ-ժը/չիք: ժթ/17ա-20ա: ի-ին/չիք: ին/122ա: Միայն սկ. «Վովոթութիւն է աշխարհի... ի յիմարութիւն եւ ի նախատինս»: ն-նը/չիք: ոթ/13բ-4բ: ճ/չիք: ճա/14բ-5բ: ճբ/15բ-6բ: ճգ-ճե/չիք: ճզ/20բ-1բ: Յանկ/չիք:

Բ. *22ա-4ա* Քառոգ վասն երկնային զօրացն անմարմնոց – *[Ի]սկական էութիւն եւ գերաբուն աստուածութիւնն...*

Գ. *25ա-6ա* [Ադերս առ հրեշտակսն] – *Ով անաբրատ պարզ հայելիք եւ վրճիտք / Յամէն դիմաց սուրբ յուսափայլ մարգարիտք...*

Դ. ա. *30ա-6բ* [Առաքեալի Սիւնեցւոյ. ձեռ. 662, 294ա] Քառոգ Ծննդեան ի բանն Յօհաննու. Բանն մարմին եղեւ... – *Արդ, ի չորից աւետարանչացն պատուականագոյն...*

Բ. *36բ-43բ* Տեառն Առաքելի Սիւնեցւոյ եպիսկոպոսի եւ ճոգեծոռոգ վարժապետի Քառոգ Ծննդեան, ի բանն Սողոմոնի ի յերգոց թթոցն ի ղեմս Աստուածածնին Կուսին այսպէս. Սրտագուգեր զմեզ Էյր իմ – *Հանդաղատմունք սիրոյ երկնայեացն, զոր ետ Աստուած...*

Գ. *43բ-8ա* Քառոգ [Առաքելի Սիւնեցւոյ ձեռ. 3527, 20ա] ի բան սրբոյ աւետարանչին Մա[թ]թէոսի, որ ասէ. Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ... – *Հիացեալ ընդ անհասութեան դատաստանացն Աստուծոյ...*

Ե. ա. *49ա-59բ* Ներբողեան Ձարարիայի Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ ի Յաւութեանն Քրիստոսի – *[Ն]որ երկին եւ նոր երկիր. Այսօր յերկրի հաստատեցաւ...*

Բ. *59բ-68ա* Ի Մեծի աւուր շաբաթուն Թաղմանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, երանելոյն Ձարարիայի Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ – *Յերեկեան ի գնացելումն աւուրն...*

Զ. *68ա-74ա* Սրբոյն եպիփանու Կիպրացւոյ եպիսկոպոսի [Սահմանումն Սիւնեցւոյ, ձեռ. 2042, 304բ] Գովեստ ի սուրբ Աստուածածինն եւ ի միջոց կոյսն Մարիամ – *Ջահաւորեալ աստուածային ճառագայթս...*

Է. *75ա-89ա* Բանի՛ ի նախատօնս ճրագալուցի Աստուածայայտնութեան եւ պատճառ տօնին զկամ-խաճառութենէն մարգարէիցն եւ խորհուրդ գտօնի Աւետեաց սրբոյ Կուսին, եւ յսկիզբն առնելոյ գտօնս ի գիշերի եւ պ[ա]յտնեան իննօրեայ տօնախմբութեանցն եւ մեկնութիւն խորհրդաբար ժամակարգութեանց, համառօտեալ ի սրբոց վարդապետացն... Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ... – *Սկիզբն, հիմն եւ արմատ ամենայն տօնից...*

Ը. *90ա-3բ* Հառն ասէ ըն[տ]րեաց է – *Քանզի հրով յայտնելոց է Դատաւորն...*

Թ. *110աբ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ. Ձմեռան Կթ.] Վասն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան – *Ջարբութիւն աղտեղութեան ոչ միայն ի կենդանի մարդս... եւ ապա այլ բարեգործութիւնքն:*

Ժ. *117բ-9ա* Քրիստոսի առեամբ գնեցեալ աստուածասիրաւէր ժողովրդականացդ... – *Հոգէքնկալ աստուածախօս եւ արարածապաշտում մարգարէն Մովսէս...*

ԺԱ. *119ա-21ա* Նախերգանք քառոգի. Աստուածագուսմբ եւ երջանիկ հարգն սրբոց եւ մանրափայլ հաճանայիգդ դասուց եւ համօրէն ժողովրդականացդ խմբից յայտարարութիւն եղիցի: Քառոգ վասն մահուան ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Վասն զի՞ վ է մարդ... – *Ի յարարչական հրամանէն Աստուծոյ սահման եդաւ...*

ԺՔ. *148ա* [Օրհնութիւն] – *Օրհնութիւն Հօր, պահպանութիւն Որդւոյ եւ նախախնամութիւն ամենազօր Սուրբ Հոգւոյն…*

ԺԹ. *149աբ* [Քարոզ ի բան] – *Ը. երորդ (8) ողջոյն է Աւետեաց եւ շնորհաց… եւ ընդ ձեզ եղիցի մինչեւ յաւիտեանս. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *4ա Մեծասէնչ լուսեղիւ արտագրեցեալ եւ օրինակեցեալ ի բուն հեղինակէն, կարի գգուշութեամբ ի Յովսեփայ անպիտան աբեղայէ եւ յետնոյդ ծառայէ գերերջանիկ սոյն վեհին, յամի կենաբարին 1766 եւ ի [Հ]այոցս 1215 նոյեմբերի մեծասանին, ի գերագարդ եւ ի լուսանկար Աթոռս Սուրբ էջմիածին:*

16բ Ջնեղգեւեաւ ոգի՝ Յովսէփի անուն իբրու աբեղայս ի շահիլդ եւ ի յօգտիլդ ի սմանէ յիշեա՛ կրկնակի ծնողաքս եւ յիշողդ եւ յիշեցեալքս ի Մեծի աւուրն ի յողորմութիւնս եւ ի գթութիւնս Քրիստոսի յիշեալ լիցուք, ամէն:

2. *43ա Որպէս ուրախութիւն է նաւելոցն ի նաւահանգիս[տն], այնպէս եւ գրչին վե[ր]ջին կէտն, զոր տապէ Տէր, բարի վայելումն՝ Յովսէփ գերագոյն եպիսկոպոսին ի ՌՄՁՋ. (1807) թվոջ Հայաղնէիցս եւ փետրվար[ի ելն, ի Սուրբ զահն Աստուածածնի Սերոյ էջմիածնի, ձեռամբ Սիւնեցի սուտ գրչի Գրիգոր աբեղայի շեշտ գրչի:*

3. *89ա Ի շնորհս լուսափայլ տնօրէնութեանց քո պարգեւեա՛ Քրիստոս Աստուած մեր, գնաղադրութիւն ամենայն աշխարհի եւ գհաստատութիւն սուրբ եկեղեցւոյ: Եւ շնորհեա՛ սիրով ստացողի սուրբ գրոցս եւ յուսով ընթերցողի շնորհագարդ տառիցս եւ հաւատով ունկնդրողի երկնափայլ խորհրդոցս մեղաց թողութիւն եւ յոյս կենացն յաւիտենից. ամէն:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա պարծանք սրբութեան կաթուղիկէ եկեղեցւոյ են ամենայն գործք Քրիստոսի, առաւել պարծանք պարծանաց հայն, որոյ խորհուրդն հրաշապատում ի սրբոյ շաբաթովն, կարգաւ խորհրդածէ եկեղեցի սուրբ. Ահ, որ ի յերեկոյեան ի գնացելումն աւուր գհրաշափառ. Պարծանք սուրբ իկ. (այսպէս): Իսկ մեծասան աշարկերտա[ք] գնացին ի Գալիլեայ ի (Մտթ. ԻԸ 16): Այսօր անճառ լոյսն լոյսոյն ծագումն ի փրկ (այսպէս) փրկութեան մեր կատարումն (Ի ժամագրոց. տպ., Վաղարշապատ, 1902, էջ 49): Պարծանք սրբութեան կաթուղիկէ, Յովսէփս գրեցի, ասկ Աստուած, թէ որ, վասն գրչաց փորձութեան, սովորութիւն է աշխարհի, յորժամ թաղաւոր ոք յաղթէ: 135բ Պհպնկ Աբ գանապան տառեր:*

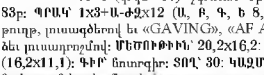
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ՌՄԺԵ – 1766, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2223

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 183+1 (կրկն.՝ 58). չգրուած՝ 1բ-3բ, 154բ-7բ, 175ա-83բ: ՓՐԱԿ՝ 1x3+ա-ժ2x12 (ա, ե, գ, ե ե, ջ, ը 10) +1x7: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «GAVING», «AF AVHERE» եւ թագաձեւ լուսադրոշմով: ՉԱՓՈՒԹԻՒՆ՝ 20,2x16,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիմ (16,2x11,1): ԾԻՐ՝ նուագիր: ՏՈՂ՝ 30: ԿԱԶՄ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջոցը ստուարաթուղթ, աստառը թուղթ:

Նմուշ 82ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 4ա: Ո ր յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի եզերը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *4ա-154ա* [Ճառընտիր]

Տե՛ս ձեռ. 2081, 1ա-188բ. *1/4ա-7բ*: *2/7բ-11բ*: *3/12ա-16ա*: *4/16ա-5բ*: *5/19ա-22բ*: *6/23ա-6բ*: *7/27ա-9ա*: *8/29բ-2բ*: *9/32բ-7ա*: *10/37ա-41ա*: *11/41ա-44բ*: *12/44բ-8ա*: *13/48ա-51ա*: *14/51ա-3բ*: *15/53բ-6բ*: *16/56բ-8ա*: *17/58բ-60բ*: *18/60բ-3բ*: *19/63բ-6բ*: *20/66բ-70բ*: *21/70բ-4ա*: *22/74բ-8ա*: *23/78ա-24/78բ-80ա*: *25/80ա-2ա*: *26/82ա-90ա*: *27/90բ-7ա*: *28/97բ-103ա*: *29/103ա-4բ*: *30/105ա-6բ*: *31/106բ-8բ*: *32/105բ-10ա*: *33/110ա-1ա*: *34/111բ-2ա*: *35/112ա-3ա*: *36/113բ-5ա*: *37/115բ-7բ*: *38/117բ-9բ*: *39/120ա-2բ*: *40/123բ-7ա*: *41/127ա-9բ*: *42/129բ-32բ*: *43/132բ-5բ*: *44/136ա-7բ*: *45/138ա-9բ*: *46/140ա-1ա*: *47/141բ-6ա*: *48/146ա-9ա*: *49/149ա-54ա*: *ցանկ/չիք:*

Բ. [Քարոզք]

1. *158ա-63ա* Քարոզ բարւոյ խոկացողութեան, ի բանն իմ[ա]ստնոյն ուր ասի ի գիրս էկլէսիաստիկէիցն 14. Գլուխ եւ 12 համ[ար]. Ձիշեա՛, զի մանճ ոչ յամեցայ եւ 17 համառն, թէ. Ցառաջ բան գելն բոյ… – *Եկեսցուք այժմ քննեսցուք գվերոյասացեալս, բան իմաստնոյն…*

2. *163բ-7բ* Քարոզ խաչի ի բանն Մօսէսի, ուր ասէ ի գիրս Ծննդոց ի բերաննոյ ճահապետին Յակոբայ. եւ եհես տեսիլ. Եւ ահա սանդուխա հաստեալ յերկրի… – *Տեսցուք այժմ, թէ զինչ էր տեսիլն այն եւ կամ զինչ էր..*

3. *168ա-74բ* Քարոզ եւ կտակ յաղագս Մեծի ուրբաթուն ի բանն մարգարէին Դաւթի, ուր ասէ ի միում Սաղմոսոջ, թէ. Պակասեցան ի ցաւոց կեանճ իմ… – *Եկեսցուք յայժմ մեք ըմբռնեալքս ի յուշս մեր եւ նա-*

տեսցուք... եւ կամ զորն սփոփեցից, ի խաչէն կախեալն եւ թէ պատուանդանին անկեալն:

ՅԻՇԵՑՈՒԱԿԱՐԱՆ ԴՐՈՒԻԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

18բ Տէր ողորմեա, տո՛ւր իմաստութիւն եւ հանճար ընթերցողաց եւ գծողաց սորին. ամէն:

26բ Քրիստո՛ս Որդի Աստուծոյ, տո՛ւր մեզ զքո ողորմութիւնդ եւ շնորհե՛ մեզ յողորմիլն, զի յուսամք ի քո մարդասիրութիւնդ. յոյժ աշխատեցայ:

37ա Ով սուրբ դասք քահանայից. աղաչեմ զձեզ, յորժամ կարդայք զհոգեշահ խրատս զայս, որ է ըղձալի իմաստնոց եւ ընդունելի հաւատացելոց, տերութեամբ եւ կարողութեամբն Աստուծոյ առ ի կատարել եւ խրատել եւ զիս՝ գծեզսամած գրիչս, յիշման ձերոյ արժանի վարկանիջիք միով Հայր մեր:

167բ եւս առաւել գծողի գրոյս ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեանն. ամէն:

ՆՇՈՒՄ Ա ԿազմաստառԱՒն փակցուած թղթի վրայ՝ «Հէ. Մ[եսրոպ] եպիսկոպոս»:

2224

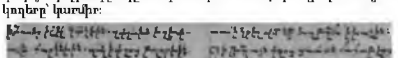
Ա Ո Ղ Ա Վ Ա Ն Ց Ո Ց

ԷՋՄԻԱՑԻՆ

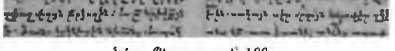
ՌՄԻ. – 1771

ԳՐԻՉ՝ Պետրոս կօսմատր:

ԹՂԹ՝ 331. չգրաւած՝ 1ա-2բ, 194բ-5բ, 204ա-59բ, 266բ-8բ, 285ա-9բ, 291բ, 298բ-331ա: ՊՐԱԿ՝ 1x3+11-ԻԷx12 (Ա-Ջ 13, ԻԸ 14) +1x1: ՍԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «A FAVGERE VANAN», «GAVIAG», «VAN LANGV GDOC, M 45» եւ թագաձեւ լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,8x16,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (203բ միասին) (16,6x12,1–16,2x12,3): ԳԻՐ՝ նուագիր (յաձկագրոյն՝ 196ա-203բ): ՏՈՂ՝ 29-30: ԿԱՋՄ դոյնմսագոյն շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ասատար՝ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կտաւիր:

Նմուշ Պետրոս գրչի՝ 196ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 196ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Աւետման՝ 3բ: ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 4ա: Ջ ա ր ագ ի ր՝ թուղթագիր: Գ ու ն ե ր՝ կարմիր, մանուշակագոյն, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաղ բծեր եւ հետքեր, գրադարձը թեթեւացի գունափոխուած, կազմի եզրերը մաշուած, մէջէր ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *3ա Գիրք, որ կոչի Քարոզ, այսինքն՝ լուսացոյց հոգւոց, հաւաքեցեալ ի յումեմնէ բանասիրէ, ամփառն վաստակողէ, լոկ ամուամբ Պետրոս կերպաւորեալ կօճաւորէ. ի ճնոց եւ ի նորոց գրոց սրբազնից վարդապետաց: Ի հայրապետութեան Սրբոյ գերագահ Ներսէսի տեառն Միսէոնի յօգնիմաստ եւ աշխատասէր կաթուղիկոսի Ամենայն Հայոց Երեւանեցւոյ: Եւ ի պատրիարգութեանն Սրբոյ Երուսաղէմի եւ Կոստանդնուպօլսի տեառն Պօղոսի եւ Գրիգորի երջանիկ վարդապետացն, ի թուականութեանս Հայոց ՌՄԻ.ին (1771), մարտի ամսոյ ԺԴ.*

(14) *րնդ հովանեաւ շնորհաբաշխ Աթոռոյն Սրբոյ էջմիածնի*

1. *4ա-5ա Ա. Նախ [Սիմէոնի երեւանցւոյ] բարոզ ողջոյնի ի բան Աւետարանին, որ ասէ Տէրն, յոր գիտէ, յոր գիւղ... – Եւ արդ գիտելի է, զի ողջոյնս առաւելութիւնս այս բազմաւ կերպիւ...*

2. *5ա-7ա Բ. Դարձեալ Քարոզ ողջոյնի [Սիմէոնի երեւանցւոյ]. ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Յոր գիտէ... – Ամենաբարի բնութիւնն, ամենաբաւական ողորմութիւնն...*

3. *7ա-10ա Գ. բարոզ Աւետեաց Աստուածածնի ի բանն, որ ասէ. Առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ... – Որհնեալ է ամենաբարին Աստուած, որ զծածկեալ խորհուրդն...*

4. *10ա-6բ Դ. Քարոզ եւ ճառ ասացեալ եփրեմի Խուրիս Ասորոյ յայլ[ա]զս Աւետեաց եւ Ծննդեանն սրբոյ կուսին Մարիամու ի բան Աւետարանին, որ ասէ. եւ յամսեամն Զ.երորդի (6) առաքեցաւ Գաբրիէլ եւ այլն, Ղուկ. I. 26 – Ահաւասիկ է Ծնունդ քո, Որդի Աստուծոյ, եւ գժուարին է...*

5. *17ա-9ա Ե. Քարոզ եւ ճառ գովեստի Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացեալ ի սուրբ Աստուածածինն. ի բանն, որ ասէ. Զի հայեցաւ ի խոնարհութիւն... – Բազմութիւնք քրիստոսասէր ժողովոյս արարէք զօրս գայս...*

6. *19ա-21բ Զ. Քարոզ եւ ճառ սրբոյն եպիփանու ասացեալ ի գովեստ սուրբ Աստուածածնի, ի բանն Եսայեայ, որ ասէ. Յարիցէ գաւազան... – [Զ]զարհուրեալ Աստուածածին, գճառագայթս տեսուր...*

7. *21բ-6ա Է. Քարոզ Աստուածածնի ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Եւ եդէ նա իբր գնավ շահաբեր. 31.14 Առակաց – Ամենապատճառ գեղեցկութիւն՝ սուրբ եւ մաքուր Աստուածածնի կուսին...*

8. *26ա-8բ Ը. Երանելոյն եփրեմի ասացեալ բարոզ եւ ճառ գովեստի վասն Մկրտութեանն Քրիստոսի, ի*

բանն, որ ասէ. Յայնժամ գայ Յիսուս... – *Որք պայծառասյաք առաջին ոտնիւն...*

9. *28բ-32բ* Թ. Քարոզ եւ ճառ գովեստի երանելոյն Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի, ասացեալ ի սուրբ Յուհաննէս Մկրտիչն, ի բանն, որ ասէ թէ Զէ յարուցեալ մեծ ի ծնունդս... – *[Ք]րիստոս լոյս փառաց, որ զամենայն տիեզերս պայծառացուցեր...*

10. *32բ-33ա* Ժ. Քարոզ աղօթից եւ պահոց ի բանն Յովելեայ, որ ասէ Փող հարէք ի Սիովն... – *[Փ]ոխական է մարդոյս բնութիւնն, երբեմն ի չարն, եւ երբեմն ի բարին...*

11. *33ա-41ա* ԺԱ. Քարոզ Յովհաննու ի վերայ նոյն բանիւն Յովելեայ, որ ասէ. Փող հարէ՛ք... – *[Մ]եծ թագաւորն Աստուածացեալ Նիկոս չինեաց քաղաք մի...*

12. *41ա-42բ* ԺԲ. Քարոզ եւ ճառ երանելւոյն Եփրեմի Խոյրու, ասացեալ ի Գալուստ Աստուածորդոյն Քառասնօրեայ ի տաճարն· ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Եւ ահա այր մի էր յԵրուսաղէմ... – *[Ո]ր անսկիզբն ես չէութեան անբաժանելի Բանդ Հօր...*

13. *44բ-6բ* ԺԳ. Քարոզ եւ ճառ երանելւոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ, վասն սկսբան Մեծի պահոց եւ վարուց առաքինութեան, օրինակաւ սրբոց պահողացն ի բանն Յովելեայ, թէ Սրբեցէ՛ք պահս եւ այլն, Ի. 14 – *Պահք ի սուրբ սրտէ եւ յանկեղծ հաւատոյ...*

14. *46բ-8բ* ԺԴ. Քարոզ եւ ճառ երանելոյն Եփրեմի Խուրոյն ասացեալ վասն զղջման եւ խոնարհութեան, ի բանն, որ ասէ. Դարձարո՛ւք առ Տէր Աստուած ձեր... – *Եւ արդ, ուլ զմեզ լացեցէ եւ ողբասցէ...*

15. *48բ-50բ* ԺԵ. Քարոզ եւ ճառ երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ, յաղագս ապարդեամն Ադամայ ի դրախտէն, ի բանն որ ասէ Զի է զի ասաց Աստուած... – *Եւ արդ, մի ոք Աստուծոյ ստեղծուածոյն մեղադիր լինիցի...*

16. *50բ-3բ* ԺՁ. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ Երկրորդ կիրակին, ի կոչումն Պետրոսի յառաքելութիւն Բանին Աստուծոյ, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Եւ եղեւ ի խոնիլ ժողովրդոյն... – *Յորժամ վարդապետն բարեփառ, յայնժամ աշակերտն դիւրահաւան...*

17. *53բ-5բ* ԺԷ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ, յաղագս Ողորմութեան, պահոց եւ խոստովանութեան, ի բանն Յովելեայ, որ ասէ. Եւ արդ, ասէ Տէր Աստուած... – *Ամենաբարի Փրկիչն տիեզերաց...*

18. *55բ-8բ* ԺԸ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ, ի յԱնառակ ոդին, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Առն միոջ էին... – *Դէմք առակիս առ ամենակալ քնութիւնն Աստուծոյ հայի...*

19. *58բ-61բ* ԺԹ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն Յոհաննու Մանդակուսեցւոյ, ասացեալ վասն ոչ բամբասելոյ զեաճեալս եւ զվարդապետս եւ ոչ զայլ ոմ, ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Մի՛ բամբասէք զմիմեանս... – *Մթերք սգոյ եւ աղջամուղջ տրտմութեան...*

Տպ. Մատենադիրք Հայոց, Ա., էջ 1202-7:

20. *61բ-5ա* Ի. Քարոզ եւ խրատ վասն ողորմութեան եւ աղհատսիրութեան, երանելոյն Յոհաննու Մանդակուսեցւոյ ասացեալ, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Առարէ՛ր ձեզ բարեկամս... – *[Մ]ի՛ ոք տղայական բարուք եւ անընտրողական մտօք ժպրհեսցի...*

Տպ. Մատենադիրք Հայոց, Ա., էջ 1177-83:

21. *65ա-3ա* ԻԱ. քարոզ Տնտեսին, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Այր մի էր մեծատուն... – *Նախ պարտ է դիտել, դի բազում իրօք զանազանի...*

22. *68բ-72բ* ԻԲ. Քարոզ եւ ճառ երանելոյ Յոհաննու Մանդակուսեցւոյ ասացեալ, յաղագս տեսչութեան հաճանչից ի վերայ ժողովրդեանն Աստուծոյ, որպէս ճովիւ զհօտս ոչխարաց, ի բանն որ ասէ. Դարձի՛ զեղբայրս իմ... – *[Մ]րդ, եա՛ լի ամենայն յանցանօք...*

Տպ. Մատենադիրք Հայոց, Ա., էջ 1196-1202:

23. *72բ-4բ* ԻԳ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն, Թէոփիլոսի ասացեալ ի Սուրբ Խ. (40) մանկունսն, որ ի Սեբաստիայ եւ ի խորհուրդ Խ.ճորդաց (40) պահոց. ի բանն Դաւթի, որ ասէ. Առդարձ, որպէս զարմանեցիմ... – *[Ի]ուրաստան ծաղկազարդ Խ.նաթիւ (40) ծառիւք զարդարեալ...*

Տպ. Մատենադիրք Հայոց, Բ., էջ 985-88:

24. *74բ-5բ* ԻԴ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ ի փարխեցին եւ ի մաֆսաւորն, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ, թէ Առ Բ. (2) ելին ի տաճարն... – *[Ե]ւ արդ, բազում է ճանապարհ ապաշխարութեան...*

25. *76ա-7բ* ԻԵ. Քարոզ երանելոյն Եղիշէի Հայոց վարդապետի ասացեալ ի բանն Եսայեայ, որ ասէ. Երանի տեղոյն յայնմիկ... Այս բառոզս Անողոքոմ մեծատանն եւս է – *Արդ, եթէ տեղոյն երանութիւն է, որպէս եւ առաքեալն վկայէ...*

26. *77բ-81բ* ԻԶ. Քարոզ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ եւ վասն չարչարանաց նորին, ի բան առաքելոյն որ ասէ. Նմանեցա՛ր ինձ եղերո՛ւմ... – *[Մ]առքեալն հեթանոսաց եւ քարոզողն ամենայն աշխարհի...*

27. *81բ-85ա* ԻԷ. երանելոյն Յոհաննու Ոսկէբերանի ասացեալ Գովեստ ի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչն մեր, ի բանն Ղուկասու, որ ասէ. Այր ոմն գործեաց ընթրիս... – *Հրաշափառ է տօնախմբութիւնս մեզ այսօր...*

28. *85բ-8ա* ԻՐ. Երաճելոյն Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացեալ ի Յարութիւնն Ղազարու. Յոհաննու 11. 1 – *[Մ]յսօր կենագործօղն ամենայնի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս...*

Տպ. Գիրք եւ ճառ հոգեշահ, կ. Պոլիս, 1722, էջ 126-143։

29. *88ա-90ա* ԻԹ. Քառոզ եւ ճառ մեկնօղին ասացեալ Մեծի առուր Ծաղկազարդի, վասն Գալստեանն Քրիստոսի յաւանգաւառ ի Սուրբ Քաղաքն Երուսաղէմ, ի բանն Մակոսի որ ասէ. Եւ գան Երիհով... – *[Ե]րիքովս այս օրինակ բերէ գաշխարհս...*

30. *90ա-2բ* Լ. Երաճելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի ասացեալ ի Մեծի Գ.շաբաթի (3) աւուրն ի ժ. (10) կուսանսն, ի բան Աւետարանին որ ասէ. Յայնժամ նմանեացի արմայութիւնն յերկնից... – *[Յ]որժամ գմուաւ ածեմ գդիւրածախ կենցաղոյս...*

31. *92բ-5բ* ԼՆ. Ի մեծի Ե.շաբաթի (5) աւուրն երաճելոյն Յոհաննու Մ[ա]նդակունեցւոյ ասացեալ վասն զգուշութեամբ եւ երկիւղիլ մերձենալ ի մարմին եւ արիւն Որդոյն Աստուծոյ, ի բանն Յոհաննու, որ ասէ Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք... – *Սոսկան ոսկերք իմ դողութեամբ...*

Տպ. Մաշտոցիք Հայոց, Ա., էջ 1247-52։

32. *95բ-103բ* ԼԲ. Կտակ Մեծի ուրբաթի գիշերուն վասն չարչարանաց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Ո՛հ ցաւոյս, ո՛հ լալի եւ մորմոքման գիշերիս 12.11 Ձաճարիայ – *Արբեալն ի Հոգւոյն Սրբոյ եւ արտայայ[ն]տող զխորհուրդս...*

33. *104ա-7ա* ԼԳ. Երաճելոյն եպիփանու Կիպրացւոյ ասացեալ ի Յարութիւն Տեառն մերոյ, ի բան մարգարէին, որ ասէ. Այս օր է, զոր արար Տէր... – *[Ջ]ինչ է այսօր ցնծութիւն քագում երկնի...*

34. *107ա-9բ* ԼԴ. Երաճելոյն Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացե[ա]լ Ներբողեան ի սուրբ Յարութիւնն Քրիստոսի, ի վերայ նոյնոյ Բանին մարգարէին, որ ասէ. Այս օր է զոր արար Տէր... – *[Մ]յսօր յուրախութիւնն մեծ, լի ընտրութիւնքեամբ...*

35. *110ա-2բ* Լե. Քառոզ [Գրիգորի Տաթեացւոյ Ձմեռան ՂԸ.] վասն առիութեան եւ բարի գործոյ, ի բանն Տեառն առակի, որ ասէ. Ընդէ՞ր կայք աստ... – *[Ա]սէն իմաստունքն, թէ. Ամենայն ինչ որքան առաւել պատուական է...*

36. *112բ-6բ* ԼՉ. Քառոզ [Գրիգորի Տաթեացւոյ Ձմեռան Ղ.] վասն բարեգործութեան եւ խղելոյ զորոմն մեղաց ի մէնջ. ի բանն, որ ասէ. Տէր ոչ սերմն բարի... – *Հարցանեն իմաստունքն, թէ. Ցարն եւ բարին ուստի՞ իցէ...*

37. *116բ-20ա* ԼԷ. Քառոզ [Գրիգորի Տաթեացւոյ Ձմեռան Ղ.] վասն թզենոյ եւ այգւոյ Ժողովրդեանն ի բանն, թէ. Թզենի մի էր... – *Ամենայն գիրք Աստուածաշունչք օգտակարք են...*

38. *120ա-2բ* ԼՀ. Քառոզ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին ելման ի Վիրապէն, ի բան Տեառն, որ ասէ. Դուք, որ ակիմդ գկնի իմ... – *[Ե]րբ որ Գեղեցիկն Յովսեփ քաջագործ...*

39. *123ա-5բ* ԼԹ. Դարձեալ Քառոզ Լուսաւորչին մերոյ սրբոյն Գրիգորի եւ Մտանելն նորա ի Վիրապն, ի բանն Դաւթի, որ ասէ. Եղիս գիս ի գբի ներհնում... – *Նախագիտութիւնն Աստուծոյ ընտրեաց զլանն...*

40. *125բ-31ա* Ս. Քառոզ եւ գովեստ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, ի բանն Դաւթի, որ ասէ. Ընկալաք Աստուած զողորմութիւն հո... – *Եւ արդ, ամենաբարի Հայրն երկնաւոր...*

41. *131ա-8բ* ՆԱ. Քառոզ [Սիմէոնի Երեւանցւոյ] դարձեալ ի վերայ նոյնոյ բնաբանին, որ ընկատէ ի գեղազանցութիւն յանճամեմատ գեղեցկութիւն եւ հրիստոսակերտի Աթոռոյն էչմիածնի եւ ողորմութեանն Աստուծոյ, որ յատկապէս առ ազգս Հայոց. Աստուած հիմունս էարկ... – *[Մ]րդ, ամենաբարին Աստուած, որ գայսպիսի յատկապէս գողորմութիւնս...*

42. *138բ-42ա* ՆԲ. Քառոզ վասն արքայոյս եւ աստուածգործ իղոյն Մեռոնի, առտահաւեալ ի սրբոյն Պիոնէսիոսէ եւ ի սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյն, ի նոյն բնաբանն – *Առլցեալն աստուածեղէն Հոգւովն եւ հարստացեալն աստուածայնով իմաստութեամբն...*

43. *142ա-4ա* ՆԳ. Քառոզ երաճելոյն եփրեմի Խոտին Ասորոյ, ասացեալ Յաղագս պաճոց. չորեքշաբթի եւ ուրբաթի, ի բանն Տեառն, որ ասէ. Զգուշ լերուք... – *[Մ]րդ, որք լուծանեն գչորեքշաբաթին եւ կամ գուրբաթին...*

44. *144ա-7բ* ՆԴ. Քառոզ [Գրիգորի Տաթեացւոյ. Ամառան ՂԸ.] վասն ողորմութեան, ի բան առակին, որ ասէ. Ողորմութեամբ եւ հաւատով սրբին մերոյ 15.27 – *[Ջ]ամենայն արարածս, զոր ստեղծ Աստուած...*

45. *148ա-51ա* ՆԵ. Քառոզ եւ ճառ երաճելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի, ասացեալ Մեկնութիւն առակատր բանին Տէրունի, որ ասէ. Այր մի իջաներ Երուսաղէմ... – *Բարի է Աստուած եւ ամենայն բարեաց պարգեւօղ...*

46. *151բ-3բ* ՆԶ. Քառոզ երաճելոյն Յոհաննու Ոսկեբերանի, ասացեալ ի բան Տեառն, որ ասէ. Առդ արթուն կացէ՛ք... – *Նախախնամութիւնն Աստուծոյ բարերարութիւն նուա...*

47. *153ք-3ա* ՆԷ. Քառոզ եւ խրատ ամենայն մարդկան, ի բանն Մովսիսի որ ասէ. Հայեա՛ց ի ԹեզՈ... – *[Ջ]որ օրէնսդիրն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս...*

48. *158բ-61բ* ԽՐ. Քարոզ Սրբոյ Խաչին ասացեալ ի Յակոբայ Դպիցւոյ, ի բանն Սողոմոնի որ ասէ. Փայտ կենաց է... – *[Աստուածʼայինն եւ նախնի մեծն ի մարգարէս...*

49. *161բ-5բ* ԽԹ. Ձառ Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի ասացեալ Ներքոդեան ի Սուրբ Խաչն Աստուածընկալ. – *[Ե]արձրացուցէ՛ք գՏէր Աստուած մեր, մարգարէն ձայնէ...*

50. *165բ-9բ* Ծ. երանելոյն Ներսէսի Շնորհալոյ ասացեալ Գովեստ տաղաչափ ի Սուրբ Խաչն Աստուածընկալ. Սաղմոս 98.5 – *Բարձրացուցէ՛ք գՏէր Աստուած մեր միաբան...*

51. *169բ-70բ* ԾԱ. Քարոզ սրբոց առաքելոցն Քրիստոսի, ի բանն որ ասէ Տէրն. Դուք չէք յաշխարհէ... – *[Ե]ւ արդ չիք ոք երանելի քան զառաքեալսն...*

52. *171ա-3ա* ԾԲ. Քարոզ երանելոյն Բարսղի Կեսարու հայրապետի՝ ասացեալ ի նախավկայն Քրիստոսի սուրբն Ստեփաննոս. ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ հաւատ ցուցանիդ... – *[Ա]մենեքեան, որք սիրելեացն ճաշ յօրինեսցեն...*

53. *173ա-5բ* ԾԳ. Քարոզ երանելոյն Յոհաննու Մանդակունեցւոյ՝ ասացեալ վասն ապաշխարութեան ի Ծննդեանն պահոց, ի բան Տեառն, որ ասէ. Ապաշխարեցէ՛ք... – *[Ա]րմատք դեղոց բժշկաց՝ պղտւս մարմնոց...*

54. *176ա-9բ* ԾԴ. Դարձեալ քարոզ եւ խրատ հոգէշահ՝ Ծննդեանն պահոց, ի վերայ ամենայն մեղաց, ի վերայ նոյնոյ բնաբանին, որ ասէ Ապաշխարեցէ՛ք... – *[Ա]ռաքեալն հեթանոսաց եւ քարոզողն ամենայն աշխարհի...*

55. *179բ-81ա* ԾԵ. քարոզ զղջման, խոստովանութեան եւ հաղորդութեան, ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Ւա՛ր իրաւախոհ... – *Հանապազ խրատէ գմեզ Որդին Աստուծոյ...*

56. *181ա-2բ* ԾԶ. ԲաՒ [Քարոզաձայ] վասն հաւատոյ, ի բանն Դաւթի, որ ասէ. Հաւատացի զոր եւ խօսեցայ... – *[Ն]ախ պարտ է իմանալ, եթէ զի՞նչ է քրիստոնէութիւնն...*

57. *182բ-3բ* ԾԷ. Քարոզ եւ խրատ յաղագս սիրոյ՝ ի բան Տեառն, որ ասէ. Պատւիրան նոր տամ... – *[Զ]ի առաջին պատւիրանն, զոր ետ Աստուած Մովսիսի...*

58. *184աբ* ԾԸ. Քարոզ եւ խրատ երանելոյն Յոհաննու Պլուզ վարդապետի ասացեալ՝ Վասն սիրոյ, ի բանն Յոհաննու առաքելոյն, որ ասէ. Աստուած սէր է... – *Եւ արդ, եղբարք լուարո՛ւք եւ ի միտ առէ՛ք զճառ սիրոյ...*

59. *184բ-5բ* ԾԹ. ԲաՒ ողբերգականՔ ասացեալ ի վերայ հանգուցեալ հոգեւոր երախտաւորաց, ի բանն, թէ. եւ յետ վախճանելոյն Մովսիսի... – *Եւ արդ, սովորութիւն էր Հնոցն՝ ի ժամանակս Մովսիսի...*

60. *185բ-6բ* Կ. [Սիմէոնի Երեւանցւոյ] Քարոզ հրաժարական ողջոյնի եւ բարեաւ մնալ ասել ժողովրդեանն, եւ մեկնիլ ի նոցանէ քարոզչին՝ յետ աւարտմ[ան գործոյն. Յոհաննու 14. 27 – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ի յառաքելն զաշակերտեալսն իւր...*

61. *186բ* Նախերգամ քարոզի – *Փառք անեղ էին, անսկիզբ գոյին եւ միշտ կենդան[ւ]ոյն...*

62. *187ա-9ա* ԿԱ. Քարոզ սրբոյ Լուսաւորչի Ելման ի Վիրապէն. Եսայի. Եւ կատարեսցին աւուրՔ... – *Գլուխ ի գլխոյ Ծննդոց, թէ իւրեւ ետես Աստուած...*

Ինաքանչ տե՛ս նաեւ 189ա:

63. *189ա-90ա* ԿԲ. [Սիմէոնի Երեւանցւոյ] Քարոզ Ողջոյնի ի բանն, թէ. Յոր տուն մտանիցէ՛ – *Սովորութիւն է երկրաւոր թագաւորաց, որ ի յառաքելն...*

64. *190բ-1բ* ԿԳ. Քարոզ վասն ողորմութեան, ի բանն, թէ Ողորմութեամբ եւ հաւատով սրբին մեղՔ. Առակաց – *Հանջարեղն ի գումարս ամենայն թագաւորաց...*

65. *192ա-3բ* Առաջին չարշարաՔ սրբոյ Լուսաւորչին – *Հրամայեաց կապել գձեռսն յետս...*

66. *194ա* Քարոզ դարձեալ հրաժարական *(միայն խորագիրը)*

67. *196ա-8ա* Քարոզ ի վերայ Գիւտի նշխարաց սրբոյն Գրիգորի, ի բանն. Ո տայր ինձ զքեզս... – *Սէգն Աստուծոյ, յորժամ վառի ի սիրտ մարդոյ...*

68. *198բ* ՁառաչաՔ առ աճապաղն հանդարտութեան – *Վարք սուրբ արանց տեսականնաց., որք զաշխարհէ ամբաստան / Յընդրաղանաց փախեալ դիմեն առ քեզ յանքոյթ մենաստան...*

69. *199ա-203ա* Քարոզ Վարդավառին ի բանն Մատթ. 16. 28. Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ, զի են ոմանՔ... – *Խակագոյն պատճառ ցուցանելոյն Քրիստոսի զփառս իւր...*

70. *203բ* [Քարոզ] – *Աստեն վարդապետք, թէ. Յաշխարհս երեւեցաւ վիշապ մի մեծ... եւ ոչ կարէր վնաս լինել նմա եւ ինք /// (շար. Թերի):*

– *290աբ* Յանկ սուրբ գրոյս-*1. Քարոզ ողջունի, ի սկզբան քարոզութեան... 62. Քարոզ ողջունի (ունի 2 մասն):*

71. *260ա-6ա* Առեալ զկնդանիս օրինակ յանդիմանութեան մարդկայնոյ բնութեանս

ա. *260ա* Վասն անզղջութեան գլուխ Ա. – *[Ա]ռաւութիւնն ի յաջողութեան արգելու զգալ...*

բ. *260ա* Բ. Յաղագս ծուլութեան եւ որկրամոլութեան – *Մոլքն եւ որկրամոլքն խստապէս պատժելիք են...*

գ. *260ա–բ* Գ. Ցաղագս ապաշխարութեան եւ զղջման – *Զերմութիւնն ապաշխարութեան նաեւ խոնարհութիւնն յարուցանեն…*

դ. *260բ* Դ. Դարձեալ յաղագս ապաշխարութեան – *Հողամաղ ինչունն յորժամ հալածեալ լինի…*

ե. *260բ* Ե. Դարձեալ ապաշխարութեան – *Ապաշխարհօդքն, որք գաղջապէս…*

զ. *260բ* Զ. Ցաղագս սիրոյ – *Պանդխտաց եւ ճանապարհորդաց գիշածագոյն սիրով…*

է. *260բ–1ա* Է. Դարձեալ վասն սիրոյ – *Զի արագիկն սիրէ զմարդկային ընկերակցութիւնն…*

ը. *261ա* Ը. Ցաղագս սիրոյ առաջնորդաց – *Առաջնորդն պարտի վասն ստորադրեցելոց իւրեանց…*

թ. *261աբ* Թ. Ցաղագս զղջման եւ աղօթից – *Այնպէս մարտնչելի է ընդդէմ սատանայի…*

ժ. *261բ* Ժ. Ցաղագս ապաշխարութեան – *Հոգեւոր բապէս վերանորոգի հոգին, որպէս արծուի…*

ժա. *261բ–2ա* ԺԱ. Ցաղագս վաշխ եւ տոկոս եւ կաշառոց – *Վաշխն եւ տոկոսն նմանի թեպորոց…*

ժբ. *262ա* ԺԲ. Ցաղագս պահոց – *Ժուժկալութիւնն ի բազում անձինս…*

ժգ. *262աբ* ԺԳ. Աղօթից, զղջման եւ խոստովանութեան – *Հոգեւոր պէնքն մարդկանց նմանին բնական զինուց…*

ժդ. *262բ–3ա* ԺԴ. Ցաղագս ագահութեան – *Ագահութիւնն նմանի տղրկի…*

ժե. *263ա* ԺԵ. Վասն շնորհակալութեան մարդոյ յՍտուածոյ – *Համահաճելի բարերարութեամբ մեղմացուցանի…*

ժզ. *263բ* ԺԶ. Ցաղագս պահոց – *Մարմին մեր նմանի եզին…*

ժէ. *263բ* ԺԷ. Զղջման եւ խոստովանութեան – *Ուսուցանեն մեզ մողէքն…*

ժը. *263բ* ԺԸ. Ա,յլ ևս զղջման եւ խոստովանութեան – *Շունք ուսուցանեն մեզ օրինակօքն իւրեանց…*

ժթ. *264ա* ԺԹ. Զղջման եւ խոստովանութեան – *Ջցաւակցութիւն եւ զօգնութիւն ունիլ պարտին մարդիք…*

ի. *264ա* Ի. Դարձեալ վասն զղջման – *Խոնարհութիւնն զղջման ի բաց մերժէ…*

իա. *264բ* ԻԱ. Դարձեալ վասն զղջման – *Զղջումն խոնարհաց արտաքարշէ…*

իբ. *264բ* ԻԲ. Ցաղագս անզգութեան – *Անգութ մարդիք նմանին շանց…*

իգ. *264բ* ԻԳ. Ցաղագս ոչխարամոլութեան – *Ոչխարամոլն նմանի կոկորդիլոսի…*

իդ. *264բ–5ա* ԻԴ. Ցաղագս ամուսնութեան – *Ջպարկիշտութիւն եւ զհամեստութիւն պահել…*

իե. *265ա* ԻԵ. Խոնարհութեան եւ պարկեշտութեան – *Խորագոյն խոնարհութիւնն հոգւոյն եւ մտադիր լսումն…*

իզ. *265աբ* ԻԶ. Ցաղագս յազգապղծութեան – *Յազգապղծութենէ զարհուրիլ ձին ուսուցանէ մեզ…*

իէ. *265բ* ԻԷ. Ցաղագս ապաշխարութեան – *Մարմնական տկարութիւնն երբեմն է սպեղանի սրտի…*

իը. *265բ* ԻԸ. Հնար ազատութեան ի սատանայէ – *Հնարագիտութիւն երբեմն առաւել օգտակար է…*

իթ. *265բ–6ա* ԻԹ. Ցաղագս զղջման արտասուօք – *Մեղքն լուանիլ արտասուօք ապաշխարութեանն…*

լ. *266ա* Լ. Պաղատանաճ առ սուրբ Աստուածածինն – *Պարտին նաեւ մեղաւորք սիրել…*

լա. *266ա* ԼԱ. Սակս կաշառառու առաջնորդաց – *Հնծայքն եւ պարգեւքն զիջուցանեն եւ ցածուցանեն գհոգի դատաւորին…*

Բ. *269ա–84բ* Ի Հարանցն վարուց

ա. *269ա* Ա. Բանիւ վասն զղջութեան – *Եղբայր ոմն էհարց ցհայրն Ամոնայ…*

բ. *269ա* Բ. Դարձեալ բան վասն զղջութեան – *Եղբայր ոմն եհարց ցհայրն Պիմէն…*

գ. *269ա* Գ. Դարձեալ բան վասն զղջման – *Պատմէր մեզ հայրն Յոհաննէս Կիւլիկեցի…*

դ. *269բ* Դ. Ցաղագս գողութեան – *Ասաց հայրն Պափնուտի, որ էր աշակերտ…*

ե. *269բ* Ե. Վասն աղօթից – *Ասաց հայրն Մակարիոս. Եթէ երթայի երբեմն յանապատի…*

զ. *269բ* Զ. Վասն զղջման – *Երանելի սուրբ հայրն ՊաՓրոյ մինչ իջանէր ի լեռնէն…*

է. *269բ–70ա* Է. Վասն պահոց եւ զղջման – *Էր ոմն զինուոր ի Թիպօլիս…*

ը. *270ա* Ը. Վասն լալոյ եւ զղջութեան – *Կրօնաւոր ոմն լուաւ զհան Տեառն…*

թ. *270աբ* Թ. Վասն ապաշխարհութեան եւ արտասուաց – *Եղբայր ոմն կրօնաւոր եղեւ…*

ժ. *270բ–1ա* Ժ. Զղջումն եւ ապաշխարհութիւնն Տայասայ պոռնկին – *Արդ, երանելիս այս մայր ունէր…*

ժա. *271աբ* ԺԱ. Զղջումն եւ դարձ Մովկիմոսի խավիրիկ աւազակին – *Ջաւուրս բարեպաշտ արքային Մօրկայ…*

ժբ. *271բ–2ա* ԺԲ. Զղջութիւն բլուռ մոլորելոյ – *Գրի ի Վարս հարանց, թէ ի Թեսաղոնիկիէ էր վանք…*

ժգ. *272ա–3բ* ԺԳ. Զղջումն Պարասգեւեայ՝ Ֆեոն Կիրակոսի – *Ի քաղաքն Աղեմսանդրիայ էր այր ոմն…*

ժդ. *273բ–4ա* ԺԴ. Ցաղագս ջերմեռանդ զղջման եւ աղօթից – *Կրօնաւոր ոմն պատերազմեալ եղեւ ի դիւէն պոռնկութեան…*

ԺԵ. *274աբ* ԺԵ. Այլ իմն կերպ պատմութիւն – *Կրօնաւոր ոմն գրէ ի վարս հարանց, թէ. Ես որդի էի…*

Ժզ. *274բ-5ա* ԺԶ. Ցաղագս պտոնկական գոլման եւ լալոյ – *Կոյս ոմն աստուածապաշտ եւ սուրբ…*

ԺԷ. *275ա* ԺԷ. Ցաղագս պահոց պնաութեան – *Եղբայր ոմն գնաց առ մի ի ծերցն եւ ասաց…*

ԺԸ. *275աբ* ԺԸ. Վասն ողորմութեան եւ աղիատսիրութեան – *ՑԱվիթիկացւոց յաշխարհն էր ոմն մեծատուն յոյժ ստամբակ եւ անողորմ…*

ԺԹ. *275բ-6ա* ԺԹ. Միւոս ևս պատմութիւն վասն սոյն մաքսաւորիս – *Դէպ եղեւ, զի մաքսաւորն Պետրոս…*

Ի. *276ա* Ի. Վասն բարձրամիտ անապատականի եւ այլոցն – *Էր ոմն միայնակեաց, որոյ եղբօր որդի…*

Իա. *276բ* ԻԱ. Ջղջումն Թէոդորեայ աղախնոյն Աստուծոյ – *Յաւուրս Զենոնի արքային, ի քաղաքն Ադէսսանդրիա…*

Իբ. *276բ-7ա* ԻԲ. Ջղջումն եւ վարք Մարիամու եգիպտացւոյն – *Կին այս էր ի քաղաքէն Ադէսսանդրու…*

Իգ. *277բ* ԻԳ. Պատմութիւն յաղագս ագանութեան – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս հրամայէ ի փրկագործ Աւետարանին…*

Իդ. *277բ* ԻԴ. Ցաղագս պէսպէս մեղաց – *Ոմն կրօնաւոր գնաց ի քաղաք ինչ…*

Իե. *277բ-8ա* ԻԵ. Ցաղագս ամլիչաւարութեան – *Շինական ոմն եսպան մեծապէս եւ փախեաւ…*

Իզ. *278ա* ԻԶ. Ցաղագս վրէժառութեան – *Այր ոմն այնչափ էր բարկասիրտ մինչ զի…*

Իէ. *278ա* ԻԷ. Ցաղագս անբարշտութեան – *Երկու դրացիք մերձակայք միշտ ի բանակռութիւն…*

Իը. *278աբ* ԻԸ. Ցաղագս խոստովանութեան – *Կին ոմն այնչափ էր բարկասիրտ…*

Իթ. *278բ* ԻԹ. Ցաղագս զղջման – *Ագնուական ոմն փախչէր ի թշնամեաց իւրոց…*

Լ. *278բ-9ա* Լ. Ցաղագս զղջման – *Երկու կրօնաւորք ճանապարհորդք կամեցեալ սակաւիկ մի հանգչիլ…*

Լա. *279ա* ԼԱ. Ցաղագս բամբասանաց – *Էր ոմն կրօնաւոր զգեստիւք եւ ոչ վարուք…*

Լբ. *279աբ* ԼԲ. Ցաղագս պէսպէս մեղաց – *Ի Փարէզ քաղաքի էր ոմն իմաստութեամբ…*

Լգ. *279բ-80ա* ԼԳ. Ցաղագս ապաշխարհութեան – *Էր ոմն աւազակապէտ այնչափ չարագործ…*

Լդ. *280ա* ԼԴ. Ցաղագս զղջման – *Այր ոմն մեղաւոր բռնադատեալ գիւր դուստրն…*

Լե. *280աբ* ԼԵ. Ցաղագս զղջման – *Երիտասարդ ոմն յապդմանէ չարին…*

Լզ. *280բ-1ա* ԼԶ. Ցաղագս աղօթից – *Աքեղայ ոմն մեռաւ, եւ յառաջին հաւախօսէ…*

ԼԷ. *281ա* ԼԷ. Ցաղագս խոստովանութեան – *Քանզի կին ոմն խոստովանեալ զմեզս իւր…*

ԼԸ. *281աբ*. ԼԸ. Դարձեալ վասն խոստովանութեան – *Զի այր ոմն բարեպաշտօն ունէր կին ամուլ…*

Լթ. *281բ-2ա* ԼԹ. Ցաղագս աղօթից առ սուրբ Աստուածածինն – *Ոմն հրէայ քնակէր մերձ առ փոքրիկ մատուռ ինչ…*

Խ. *282աբ* Խ. Ցաղագս չար մեծատան եւ բարի աղիատի – *Էր ոմն քահանայ ընչավէտ…*

Խա. *283ա* ԽԱ. Ցաղագս յաջողութեան – *Զի գրեալ է ի վարս սրբոյն Ամբրոսիոսի…*

Խբ. *283ա* ԽԲ. Ցաղագս խոովութեան եւ նախանձու – *Այր ոմն յոյժ մեղասաէր…*

Խգ. *283աբ* ԽԳ. Ցաղագս աղօթից եւ Սրբոյ պատարագի – *Քանզի ք. (2) երիտասարդք յաւուր միում գնացին յորս…*

Խդ. *283բ* ԽԴ. Ցաղագս պատարագի զօրութեան – *Սրբ ոմանք փորէին գարծաթ ի լերինս…*

Խե. *283բ-4ա* ԽԵ. Ցաղագս անարժան պատարագողաց – *Քահանայ ոմն աշխարհասէր, յորժամ յաւուր միում պատարագ մատուցանէր…*

Խզ. *28 284ա* ԽԶ. Դարձեալ յաղագս անարժան պատարագողաց – *Եթէ ոք ի ժամ աստուածային խորհրդոյն…*

Խէ. *284ա* ԽԷ. Ցաղագս ծուլից – *Էր ոմն քարասիրտ եւ անգեղջ…*

Խը. *284բ* ԽԸ. Ցաղագս անարժան պատուոյ – *Ուրումն գաւառի թագաւորն վախճանեալ էր…*

Խթ. *284բ* ԽԹ. Ցաղագս պտոնկութեան եւ խոստովանութեան – *Ջօրական ոմն ունէր կին բարեպաշտ…*

– *290բ-1ա* Ցանկ պատմութեանց Քառոգմրիս – *1. Պատմութիւն յաղագս զղջման… 49. Պատմութիւն պտոնկութեան եւ խոստովանութեան…*

Գ. *292ա-8ա* [Մեկնութիւն երգոց երգոյն] – *Մինչ հարսն ի յօրիորդաց վերաձայնեցաւ ուղութիւն… աղբիւրն ջրոյ կենդան[ւ]ոյ (Յայտն. է. 14)։*

ԳՐՉԱՔՈՐՉ՝ *306ա Պատահման քառ։ 331բ Գրչափորձ (այբուբեն)։*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա. «ՌՄՀՀ – 1779, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

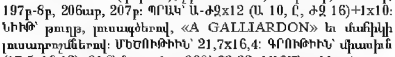
2225

ՊԵՏՐՈՍ ՀՌՈՄԿԼԱՅԵՑԻ, ՀԱՄԱՌՕՏ ՀԱԻԱՔՈՒՄՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԺԴ. դար

Գրիչ՝ Աստուածատուր։

Թերթ՝ 207 +1 (նրկ.՝ 1), չգրուած՝ 87ա, 179բ-81բ, 192ա.5բ, 197բ-8բ, 206ար, 207բ: Պրակ՝ Ա-ԻՉ x12 (Ա 10, Ը, ԻԶ 16)+1x10: Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով, «A GALLIARDON» եւ մանրկի լուսադրոշմներով: Մեծութիւնը՝ 21,7x16,4: Գրութիւնը՝ միասին (17,5x18,13): Գիր՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 22-23: Կազմ՝ ոսկեզօծ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստամոքսաթուղթ, առաստաք՝ թուղթ:

Նմուշ 59ա

Վիճակ՝ բաւարար. Լաճ սոսնձուած Ա. փեղկին: Մասամբ գոռգոռալը թանաքից գունաւոխուած (մասն երկրորդ): Տեղ-տեղ զանազան թծեր եւ հետքեր: Կազմի Ա. փեղկը ցեղակեր, իսկ մշկի ստորին մասն այրուած, եզերքը՝ մաշուած, ճեռուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. Առաբեալ է Քարոզս ի Քիւթիր Պետրոս վարդապետէ Կարնեցւոյ

Տե՛ս ձեռ. 129, 3բ-92բ. Յոյր., յանկ/լիք. ա/1բ-3ա: բ/3բ-15բ: գ/15բ-20բ: դ/20բ-9ա: ե/51ա-61բ: զ/61բ-5ա: է/65ա-121բ: ը/122ա-9ա: թ/129ա-35բ: ժ/135բ-40բ: ժա/140բ-79ա: Ռնխ.

1. *29բ-50բ* Յաղագս խաւարաւ ծածկութեան Աստուծոյ: Գլուխ հինգերորդ. Որպէս ասէ մարգարէն Դաւիթ. եղ զխաւար ի ծածկոյթ իւր... — *[Ք]անզի գիտելի է, զի ի ներքոյ բանին է գգալեացս տեսութիւն...*

2. *132ա-91բ* Յաղագս Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Որպէս ասէ սրբազան Աւետարանիչն Մատթէոս. Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլէէ.. — *Մ[ի մոլորեցուցիչ եւ ո՛չ անպարգ...*

3. *196ա-205ա* Վկայութիւնք Յաղագս ամենասուրբ Երրորդութեան. Հաւատեալ Աստուածոյ[ն] գրոց — *նախ Մովսէս ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկինս...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԿՈՒՄԻՒՆ, ԺԴ. դ.

1. *207ա* Մաթոն եւ Փիլիկսոն *փիլիսոփայք վկայեն երկրպաւական արուեստից, թէ... որ կանէ ՔՒ. ՌՃ. (99100) բիւր, քանզ. որ է մեծատրմ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏԻ

129ա (կարմրագիր) Աւգնեա՛յ, Սուրբ Հոգի՛ Աստուած Հ[այր եւ] Մեղուցեալ գրիչս Աստուածատուր:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՈՏԱԳԻՐ

205բ (ԺՀ. դ.) Քարոզգիրքս այս է արարեալ ի Քիւթիր Պետրոս վարդապետէ Կարնեցւոյ, որ հակառակ Ղազարու կաթողիկոսին Ճահկեցւոյ, թէ լիսոց կամաց եւ ի հարկելոյ ամանց, նստաւ կաթողիկոս ի Սուրբ էջմիածին ամիսս վեց· եւ յետոյ կալանաւորեալ՝ ի կապանս եւ ի բանտի բնկալաւ զվախճան կենաց իւրոց ի Նախիջեւան եւ ի Ջաճուկ գեղջն:

ՆՇՈՒՄ՝ *1բ-ին փակցուած [Թուղթ ԺԺՀ. Մ[էսրոպ] եպս.»:*

2226

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԺԶ. դար

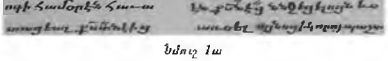
Թերթ՝ 250: Կազմ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ սպիտակ կտաւ, դռնակիկը՝ դրոշմազարդ կտաւ: Պրէպանակ՝ 2 (Ա-Բ), սնգապոյտ:

Վիճակ՝ կազմի կաշին ճեռուած, ցեցակեր, եզերքը մաշուած, մշկի պատռուած, կապիչներն քանդած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԵ-ԺԶ. դարեր

Թերթ՝ 2 (1ա-2բ): Պրակ՝ 1x1: Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ մանրկի լուսադրոշմով: Մեծութիւնը՝ 20,4x13,5: Գրութիւնը՝ երկսիւն (16,5x10,5): Գիր՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 22:

Նմուշ 1ա

Վիճակ՝ բաւարար. եզրահատուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— *1ա-2բ* [Աղերս եւ օրհնութիւն]

1. *1ա* Ձիշեսցէ բարեգութիւն եւ ողորմածն Աստուած գհոգի...

2. *1ա* Լուսաւորիչն ամենայնի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, լուսաւորէ...

3. *1բ* Պայծառացեալն ի Թափուր լերին Տէր մեր...

4. *1բ-2ա* Յոյսըն կենաց, քաւիչն մեղաց...

5. *2ա* Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ հրամայեցեր հրեշտակապետին...

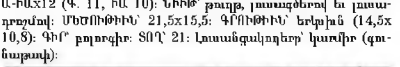
6. *2ար* Որ ողորմեցաւ մաքսաւորին...

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԸՀՂԹ. – 1450

ԳՒՒՂ՝ Մակար Եպիսկոպոս։ ՄԵԿՆՈՒԱՆ՝ Սարգիս Մեծոփեցի։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Աբիատակի։

ԹԵՐԹ՝ 248 (3-250)+1 (կրկն.՝ 68). չգրաած՝ 51բ-2աբ ՊՐԱՒ Ա-ԻԱxI2 (Գ. 11, ԻԱ 10)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւացծեռով եւ լաւաքրծմով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21,5x15,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14,5x10,8)։ Գիր՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 21։ Լուսանցազրողներ՝ կարմիր (գունաթաղի)։

Նմուշ 49ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Չ ա ր դ ա գ ի ՝ հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ՝ կարմիր, սեւ։

ՎԻՃԱԿ՝ հոմանութեան հետեւ, թանաքի նսպատում (3ա, 6բ), զանազան թեռ, տեղ-տեղ պատռուած, ջեղակեր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3բ-27բ* [Առակք]

1. ա. *3բ-10բ* ՃԿԱ. [Առակք ստեղծականի առնուլ ի զրուցատրութիւնս եւ յասացուածս առաբեալ Յոհաննու Մտրծոեցոյ. Նեռ. 2189, 424ա] (Մխիթարայ Գօշի) – *Թագաւորին Հնդկաց էր թռչուն ինչ... բ. 3բ-4ա* ՃԿՌ. *Որդի թագաւորին Յունաց խնդրէր կին... գ. 4ա* ՃԿԳ. *Իշխան ոմն էր յար եւ նեղեալ ի նմանէ... դ. 4աբ* ՃԿԴ. *Այր ոմն կոաւագործ բնակէր ի տան... ե. 4բ* ՃԿԵ. *Ի թագաւորէն Աղէքսանդրէ մեծարեալ լիներ երկրագործ... զ. 4բ-5ա* ՃԿԶ. *Արքային Սողոմոնի հանդերձ ոմն կարէր... է. 5ա* ՃԿԷ. *Պղընձագործ եւ երկաթագործ ի խնամենալն... ը. 5ա* ՃԿԸ. *Ի թագաւորէն ոսկի, խնդրէր երկրպագութիւն... թ. 5աբ* ՃԿԹ. *Խաղալիս որթ ոմն էանց Ը. (8) դուռն... ժ. 5բ* ՃՀ. *Ի մէջ ծերոց բանք հինի պատմէին... ժա. 5բ* ՃՀԱ. *Այր ոմն գանկեալ գՀ եկեր ի փողոցի... ժբ. 5բ-6ա* ՃՀԲ. *Յաւուր Զատկի տանւին եկին հաւատացեալք... ժգ. 6ա* ՃՀԳ. *Այր ոմն յաւուրս Գալիանոսի... ժդ. 6աբ* ՃՀԴ. *Պատահեաց երբեմն Գալիանոսի քնախաւսել... ժե. 6բ* ՃՀԵ. *Իմաստասէր ոմն եռես ըզպնկագործ... ժզ. 6բ-7ա* ՃՀԶ. *Զաւրական ոմն քաջամարտիկ ի թագաւորէ... ժէ. 7ա* ՃՀԷ. *Գող եմուտ ի տուն խռճայի՝ առնուլ ինչ... ժը. 7աբ* ՃՀԸ. *Զքահանա ոմն ըմբռնեալ աւազակ... ժթ. 7բ* ՃՀԹ. *Յաղագս վայրապար շրջելոյ մանկանն... ի. 7բ* ՃՁ. *Թագաւոր ոմն զրագումս կոչէր ի գինուորութիւն... իա. 7բ-8ա* ՃՁԱ. *Այր ոմն տնկաւէր տնկեաց ի պարտէզ իւր... իբ. 8աբ* ՃՁԲ. *Արք հանապարհորդելին ի քաղաք ուրէք... իգ. 8բ* ՃՁԳ. *Վաճառական ոմն ունէր մարգարիտ մի մեծ... իդ. 8բ-9ա* ՃՁԴ. *Քաղաք էր հեռի թագաւորէ ումեմն յոյժ հռչակեալ... իե. 9ա* ՃՁԵ. *Լեառն մի էր յերկրէ յոյժ ամբարձեալ... իզ. 9աբ* ՃՁԶ. *Երկու ի միաւսին տնկեալ ծառք լի պտղովք... իէ. 9բ* ՃՁԷ. *Ծառ մի է յաշխարհի միում, բարձր հասակաւ... իը. 9բ-10ա* ՃՁԸ. *Իբրեւ յուան ագռք ամենայն, կամեցան վայելել... իթ. 10ա* ՃՁԹ. *Սերմանող ոմն սերմանեաց յագարակ իւրում... լ. 10աբ* ՃՂ. *Այր մի իշանէր ի բարձրագոյն լեռնէ... Առակս այս յայտնի է. Յայս առակք աւարտեցան Սաեղծականք ի փառս Քրիստոսի. եւ արգ մի՛ ոք ծագր առնիցէ զմեզ, զի առնուլ ի սոցունց ի գրուցատրութիւնս եւ ասացուածս ի գէպ համարեցաք քան աշխարհականաց վարիլ սովորութեամբ. եթէ հաճոյ ոմանց թուեսցի ի Տեառն շնորհ, ապա թէ ոչ, թողութիւն մեզ արասցէ սիրով նորին։*

2. *10բ-27բ* Ոդիմպիանու [եւ Վաւդանայ] առակք

ա. *10բ* ա. *Ստընտուն ցմանկան վասն զի լայր... բ. 10բ* բ. *Կրայ ջմի ի հանդէս ընթացից կոչէր... գ. 10բ-11ա* գ. Առիւծու – *Ընդ կուսի գեղեցկութեան առիւծ զարմացեալ... դ. 11ա* դ. Ակռայ – *Տափացաւ աքիս ի պատանւոջ... ե. 11աբ* ե. Առիւծու – *Զառիւծէ ծերութիւն հատանէր զզաւրութիւն... զ. 11բ* զ. Եղեերուի – *Մայր գեղջերու ասէ, եթէ. Դու եւ մեծութեամբ յաղթես... է. 11բ-12ա* է. Ձայի – *Քարոզ ի հաւ հասանէր Յիսմգրէ արքայէ... ը. 12ա* ը. Նապաստակ – *Նապաստակք ի մի վայր եկեալք... թ. 12աբ* թ. Ագռաւ – *Ագռաւ զիւր բնութիւն պարսաւէր... ժ. 12բ* ժ. Էշ – *Էշ էր, եւ առիւծ թուէր... ժա. 12բ-3ա* ժա. Գորտն – *Գորտ մեծաձայնէր միանգամայն... ժբ. 13ա* ժբ. Գայլոյն – *Գայլք առ ոչխարս հրեշտակագնաց եղեալ, ասեն... ժգ. 13աբ* ժգ. Ջուառակ – *Ջուառակք ի միասին արաձէին... ժդ. 13բ* ժդ. Ագռաւ – *Ագռաւ պանիր ունէր ի բերանն... ժե. 13բ-14ա* ժե. Կապիկ – *Կապիկք մեծ իմն խորհեցան... ժզ. 14ա* ժզ. *Արծիւ հայածէր գկաքաւ... ժէ. 14ա* ժէ. Մրջիւն եւ աղուսիկ – *Աղուսիկն սերեւ էտ մրջմանն... ժը. 14ա* ժը. *Որսորդն կալաւ կաքաւ մի... ժթ. 14աբ* ժթ. *Ագուռս մի քաղցեաւ եւ եգիտ սառն... ի. 14բ* ի. *Հարցին ընդ ագուռն, թէ. Քանի կէ եւ արուեստ գիտես... իա. 14բ-5ա* իա. *Այրի կին մի ունէր տղայ մի... իբ. 15ա* իբ. *Ագուռն եւ խեցգետինն եղեն եղբայրք... իգ. 15աբ* իգ. *Առիւծն կալաւ իւր սպասաւոր գաղուեսն... իդ. 15բ-6բ* ա. *Վաճառական ոմն մի ունէր Գ. (3) բեռն գանձ... իե. 16բ-7ա* բ. *Մսեն իմաստունքն, թէ. Էր տանուտէր մի... իզ. 17աբ* գ. *Մսեն թէ. Այր մի ունէր Ե. (2) որդիս... իէ. 17բ-8բ* դ. *Թագաւոր մի ունէր Գ. (3) որդիս եւ եկեալ... իը. 18բ է (=ե) Սովորութիւն է որսորդաց, որ յորժամ կամին... իթ. 18բ-9ա* զ. *Աստեղաւ են ոմանք ի սբբոցն, թէ. Պարտ է... ի. 19ա-20ա* է. *Մսեն թէ. Եպիսկոպոս մի ուտէ հաց... իա. 20ա.* ը. *Գիտելի է, զի որք կամին կապիկ որսալ... իբ. 20աբ* թ. *Յորժամ կամեցի ձկնորսն ձուկն (այսպէս) որսալ... իգ. 20բ* ժ. *Մսեն թէ. Ջուն ուսուցանեն կուրաքաղութիւնս... իդ. 20բ-1ա* ժա. *Դարձեալ գիտելի է, զի ալք, որ քնով*

թանձրացեալ լինի… իե. *21ա* ծր. *Սովորութիւն է իմաստուն վաճառականաց…* իզ. *21աբ* ժզ. *Հայր ոմն ետես զոմն նստեալ ի վերայ աշտարակի…* իէ. *21բ-2բ* ժդ. *Զոր աւրինակ թագաւոր ոք զաղքատ ոմն կոչէ…* իը. *22բ-3բ* ժե. *Գիտելի է, զի Ք. (2) ծառ կայր…* իթ. *23բ-4ա* ժզ. *Թագաւոր ոմն կամեցաւ աշտարակ շինել…* լ. *24աբ* ժէ. *Յոր աստր. Կեանք մարդոյս պատերազմ է…* լա. *24բ-5բ* ժը. *Գիտելի է, զի զող ոմն առնէր բազում գողութիւն…* լբ. *25բ-6ա* ժթ. *Աստեն իմաստունք, թէ, Ակն տպագիոն…* լգ. *26աբ* ի. *Աստեն իմաստունքն թէ. Ի մէջ բազալի…* լդ. *26բ-7ա* իա. *Վարդապետք օրինակ բերեն, թէ. Բազէն յորժամ փախչի…* լե. *27ա* իբ. *Թագաւոր մի ունէր գեղեցիկ ալտի…* լզ. *27ա* իգ. *Շաքարեղեգն թէ. Ք. (1000) գէշ ջուր աղբով լինի…* լէ. *27աբ* իդ. *Կամէին իշխանքն սպան<ե>ել զթագաւորն իւրեանց…*

Բ. *27բ-40ա* [Քարոզք]

1. *27բ-3ա* [Քարոզ ի բանն.] Ողորմա՛ ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես – *Գիտելի է, զի ժ. ազգ հիւանդութիւն կայ…*

2. *28ա-9ա* Վասն յարութեան – *Գիտելի է, զի ժ. (10) են վկայք…*

3. *29ա-30ա* [Յաղագս է. (7) մահացու մեղաց] – *Եւթնեկին մոլութիւնքն մեղաց համեմատին է. (7) գազանացն…*

4. *30աբ* [Քարոզ ի բանն.] Ապարէն դուի տաճար Աստուծոյ կենդանոյ էր – *Վարդապետք ասեն Քէ. Աստուած ի ժ. (10) տեղիս…*

5. *30բ-4ա* [Քարոզ ի բանն.] Աբեգտոր զարհայութիւն Աստուծոյ ոչ ժառանգեն – *Փողն Տարսոնացի եւ տեսողն վհհերեակ տեսութեամբ…*

6. *34ա-5բ* Աւետաւոր ձայն մեղաւորաց յԱստուածաշունչ զրոց, զի մի՛ յուսահատեցին – *Առաջին այս է, զոր ասաց Եսայի…*

7. *35բ-7բ* [Քարոզ ի բանն.] Ջամենայն, զոր ինչ խնդրիցիմ հաւատով, առնիցիմ – *Գիտելի է, զի որ հաւատով խնդրէ, առնու…*

8. *37բ-8բ* [Քարոզ ի բանն.] Ցեկեղեցիս ասրճնեցէմ զԱստուած – *Գիտելի է, զի կրկին է եկեղեցի…*

9. *38բ-40ա* [Քարոզ] – *Գիտելի է, զի մարդն, որ ի հեռաւոր եւ յերկար…*

Գ. *40ա-1ա* Թուաւ կրճատաւոց վաճականաց, թէ որպէս պարտ է կալ աբեղայից, եթէ ոք կամիցի – *Ո՛վ աստուածասէր եղբա՛յր, Քէ կամիս Աստուծոյ ծառայել…*

Դ. *41ա-2ա* [Քարոզ ի բանն.] Աղաչեմ զձեզ ես, որ կապեալս եմ ի Տէր արժանի գնալ կոչմանն յոր կոչեցարուք – *Պարտ է քահանային սուրբ եւ անարատ լինել…*

Ե. *42աբ* [Խրատ] – *Երկարց ոմն ի յեղբարցն ընդ իմաստուն ծեր մի եւ ասաց…*

Զ. *42բ-3ա* [Մանուկ Խարոզից եւ բանի զանազանի]

1. *42բ-3ա* [Քարոզ] – *Գիտելի է, զի տունն յամենայն կողմանց պարսպեալ է…*

2. *43ա* [Քարոզ] – *Դարձեալ եւ այս գիտելի է, զի սկզբնական մեղքն Ադամայ…*

3. *43բ* [Քարոզ ի բանն.] Աստցից եւ պատմեցից ինձ – *Գիտելի է, զի Զ. (6) կերպիւ կարէ մեղաւորն արդարանալ…*

4. *43բ* [Քարոզ] – *Հարցում. Ջի՞նչ է փականք արքայութեան. Նախ միկոութիւն է…*

5. *43բ* Վասն այսորիկ աղօթս կալ ի ժամ ընդունելոյ – *Նախ՝ երբ անմեղ լինին…*

6. *43ա-4բ* [Քարոզ ի բանն.] Տէ՛ր, ի ձեղոբեաց յիշեցար զքեզ – *Գիտելի է, զի բազում եւ անփաչ (այսպէս) օգուտ[քյ] է…*

7. *44բ-8ա* [Քարոզ ի բանն.] Ջի՞ բարի կամ չի՞ վայելուչ, զի բնակեալն եղբայրք ի միասին – *Է բարի, զի չէ վայելուչ…*

Է. *48ա-9բ* Վասն գօտոյն, թէ որճան է գօտին եւ գինչ խորհուրդ ունի – *Գիտելի է, զի առաջի գօտին քրիստոնէական է…*

Ը. *49բ-54ա* [Քարոզք]

1. *49բ-50ա* [Քարոզ ի բանն.] Սողոմոնի. Երկիւղ Տեառն խորշի ամենայն ոք ի չարէ – *Երկիւղն Աստուծոյ մերժէ զամենայն չարութիւնս…*

2. *50ա-4ա* Այգեվազացին [Քարոզ] ի բանն. Ընդ երեկոյս հանգիցես [յալիք] – *Բանս այս ունի բազում տեսութիւն. Նախ յելանելն…*

Թ. *54ա-6բ* [Բանի խնաստնոց] Ցաղագս կանանց – Պիթագորաս ասէ. *Ի հուր եւ ի կին անկանիլն մի է…*

Ժ. *56բ-7բ* [Դարագլուխ] – *ՅԱդամայ մինչեւ ի յերեզեկն ամք ՍՄՆԲ. (2242)…*

ԺԱ. *57բ-8ա* [Այբուբենք]

ա. *57բ* Հոռոմ այբուբենն – *Ալֆա, վիտա, դամա…*

բ. *57բ* Երաենցոց – *Ալիֆ ուսումն նշանագրաց…*

գ. *57բ-8ա* Տաճիկ այբուբենն – *Ալիֆ, բէ, թէ, սէ…*

ԺԲ. *58ա* ԺԲ.ամի (12) ատիճացն – *Լուր Իսրայէլ. Տէր Աստուած քո մի է…*

ԺԳ. *58ա-9բ* [Պատմութիւնք առակատոր]

1. *58աբ* ա. *Թագաւոր ոմն մի ի սիրեցեալ իւրոց առաքեաց…*

2. *58բ-9ա* բ. *Յերկիրն իշխանաց Ներսես Հայրապետին մին խաչ…*

3. *59ա* գ. Բաբիլացւոց *Թագաւորն բազմութեամբ զօրացն գայր…*

4. *59ար դ. Վարդապետ[ք] մին գովեցին մօտ պարոն Բուրթելն...*

5. *59բ ե. Ասեն յԱռակաց. Սողոմոն հիվանդացաւ...*

6. *59բ զ. ՅՏիրատուր վարդապետն ի պաշտօն տաբան...*

7. *59բ է. Երեկ գեւք կերպարանեցան ի կերպարանս Գ. (3)։*

ԺԴ. *59բ-68բ* [Հարց եւ պատասխանի]

1. *59բ-67ա* Հարցումն երիտասարդին ընդ ծերոյն. Վասն հաւատոյ եւ վասն մեղաց եւ վասն դատաստանին եւ խոստովանութեան – *Ասէ երիտասարդն ընդ ծերն...*

2. *67ա-8դ* Խրատականի սուրբ հարցն եւ հարցումն եւ պատասխանիի Արձանագ եւ Եզնկայ – *Արձան ասէ. Ջի՞նչ է կրօնաւորութիւն կարգն...*

ԺԵ. *68դ-250ա* [Քարոզք]

1. *68դ-74բ* [Ւրիգորի Տաթեացւոյ] Վեցերորդ կիւրակէին Քարոզ վասն մահու եւ կատարածի աշխարհի, ի բանն. Առթուն կացէ՛ք (Ձմեռան ՂԱ.) – *Նախնամութիւնն Աստուծոյ եւ բարերարութիւնն ամենայն ժամ...*

2. *74բ-81բ* Քարոզ ի բանն Աւետարանին, որ ասէ թէ. Եղերո՛ւմ խորագէտ իրրեւ զառն եւ միամիտ իրրեւ զաղաւնի – *Նախ գիտելի է, զի որպէս մարդս հոգի է...*

3. *81բ-9ա* Քարոզ ի բանն մարգարէին, որ ասէ. Որպէս իժի եւ բարքի, զի խցեալ է ականջս իւր... – *[Թ]է վասն ինչ պատճառի մարդարէն առակաւ խաւսի...*

4. *89ա-97բ* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ, որ զանձն ի գործս իւր ոչ բժշկէ... – *[Ա]նձն՝ զբանական հոգին ասէ...*

5. *98ա-105բ* Քարոզ ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուի է... – *[Ա]ռաջին խրատ վասն մարմնաւոր կենացս է...*

6. *105բ-19բ* Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Մի՛ տայք զարբութիւն շանց... – *Առաջին սրբութիւն անուանի Հաղորդութիւնն...*

7. *119բ-30բ* Քարոզ ի բան Աւետարանին Յովհաննու, որ ասէ. Ամենայն, որ առէ զեղբայր իւր մարդասպան է... – *[Յ]այն հրամայէ, թէ. Ամենայն, որ առէ...*

8. *131ա-45բ* Քար[ոզ] ի բան Յորայ ճանապարկին, որ ասէ. Աղաւթք իմ սուրբ էին... – *Եւ նախ, զայս պարտ է գիտել, թէ քան զամենայն առաքինութիւն...*

9. *145բ-59բ* Քարոզ ի բան թ Սողոմոնի, որ ասէ. Որ ողորմի աղքատին, փոխ տայ Աստուծոյ... – *Այսպէս հրամ[այ]են վարդապետք եկեղեցւոյ...*

10. *159բ-67բ* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Ձիշեա՛ զԱբարիչն fո օուր մանկութեան fո... – *Եւ ասեն իմաստունք, թէ. Գ. (4) բան առանց մեր կամաց լինի...*

11. *167բ-74ա* Քարոզ ի բան Սողոմոնի (= եղիշէի), որ ասէ. Լաւ է կուր աչամ, քան թէ կոյր մտաամ... – *[Ա]ւէ իմաստունն եւ՝ Անաղթ փիլիսոփան Դափթ, թէ. Իմաստութիւնն բաժանի...*

12. *174ա-85ա* Վասն մահու Քարոզ ի բան Սողոմոն[ի], որ ասէ. Լաւ է աւր մահու, քան զաւր ծննդեան... – *Եւ պարտ է գիտել, զի հեթանոսք գաւր ծնընդեանն պատուեն...*

13. *185ա-6ա* [Քարոզ] – *Եւ պարտ է գիտել, զի Գ. (3) տեղ է լաց...*

14. *186ա-93ա* [Քարոզ] – *Եւ գիտելի է, զի այս բանս աստուածայդիր պատգամաց է...*

15. *193ա-4բ* [Քարոզ] – *Եւ պարտ է գիտել, թէ Բ. (2) ազգ ոչ ունի կշտումն...*

16. *194բ-210ա* Քարոզ վասն հպարտութեան ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ... – *Եւ գիտելի է, զի Աստուած քնութեամբ բարի է...*

17. *210ա-6բ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ ասացեալ] Քարոզ ի բանն իմաստասիրին Արիստոտելի, որ ասէ. Գովելի են գեղեցիկն եւ պարսաւելի են գարշելիքն... (Ամառան ԺՀ.) – *Եւ զի Պղատոնի հոգին եռեւսմասնեալ է...*

18. *216բ-20ա* Քարոզ ի բան Աւրինացն, որ ասէ. Պատուեա՛յ զհայր fո եւ զմայր... – *Եւ պարտ է գիտել, զի Գ. (4) բան զաւագին ծնաւղին է պարտական...*

19. *220ա-3ա* [Քարոզ] վասն թաս եւ սեղան աւրհնելոյ ի բանն մարգարէ[ի]ն, որ ասէ. Երկիր ետ զպտուղ իւր... – *Առաջին՝ երկիր կոչի հողն եւ ջուրն...*

20. *223բ-4ա* Դարձեալ [Քարոզ] վասն սեղան եւ գինի աւրհնելոյ, ի բանն Մովսէսի աստուածախաւս մարգարէին, որ ասէ. Աւրհնութիւն Տեառն ի վերայ լերանց մշտընջենաւտաց – *Նախ մշտընջենաւտ լերինք անուանին դասք հրեշտակացն...*

21. *224բ-7բ* Քարոզ վասն կատարած աւուր, ի բանն առաքելոյն, որ ասէ. Քանզի փող հարկանէ – *Նախ պարտ է գիտել, զի զմահու օրն...*

22. *227բ-8բ* Քարոզ վասն Սողոմայեցոյցն, ի բանն, որ ասէ. Աղաղակ Սողոմաեցոցն եւ Գոմոռացոցն եղ առաջի իմ – *[Յ]որժամ եւ նոյ ի տապանէն եւ բաժանեաց...*

23. *229ա-41բ* Քարոզ վասն ջրհեղեղին, ի բանն աստուածայիւաւս մարգարէին Մովսէսի, որ ասէ. Նոյ էր ամաց ՃՀ.ից (600)... – *Յորժամ սպան կայեն զԱբէլ եղբայրն իւր...*

24. *241բ-7բ* Դարձեալ [Քարոզ] վասն սեղան եւ գինի աւրհնելոյ, ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Աւրհ-

նեսցի զպսակ ֆպղցրութեամն fn – *նախ, պարտէ գիտել զսկիզբն տարոյն...*

25. *247բ-50ա* Քարոզ վասն ապաշխարութեամն – *Տէր մեր Յիսուս ասէ. Այնպէս ուրախութիւն եղիցի... եւ Քրիստոսի մարդասիրին փառք յաւիտեանս. ամէն:*

ԺՋ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՋ-ԺԷ. դդ.

1. *Պհպնկ Աա, Բբ* [Աղեաոսք]

ա. *Աա. Յարիացո՛յ եւ քալացո՛յ եւ տո՛ւր հոգւոյս փրկութիւն...*

բ. *Բբ Ազաչեմ, Տէր, ի յամենայնի թագաւորն ծիածան...*

2. *250բ* [Ոտանաւորք]

ա. *250բ (բոլորգիր) Յով յանձն իմ եզկեցի,*
Զկայ ի քեզ գործ քարի,
Կապ բերան դու լինիս,
Ի յատէն յահեղի (այսքան):

բ. *250բ (նոտրգիր) Ի յանցանս յաշխարհի,*
Մի՛ խափիր յամենայնի,
Մաքրեացես մարմի[ն]դ,
Ի հնոյ յաղտեղի,
Եւ յ[ա]դ[ե]ալ [զ]Տիրոջի
Բարէխաւս յամենայնի (այսքան):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

159բ (Գրչի) Որոց փրկեսցէ զմեզ Քրիստոս Աստուածն մեր զմեզաւոք մեռեալ գծոյս. ամէն (Նման՝ 159բ, 186ա):

250բ Այս քարոզներս ասացեալ է ի Ղուկաս Կեղեցի սուրբ վարդապետէ, գիւրալուր, հեշտիմաց քան աշխարհականաց ճանապարհաւ, եւ յառաջն եղաւ գեղեցիկ պատմութիւնք անձանօթք՝ վասն օրինակի, ի հնոց սրբոց վարդապետաց ասացեալ եւ գալափարաւ առ մեզ հասեալ: Գրեցաք ի վայելումն մեծի բարուն ապետին տեառն Սարգսի վարդապետին Մեծոփեցւոյ, աշակերտին Գրիգորի Տաթեւացւոյն: Գրեցաւ ձեռամբ Բակամ (= Մակար) գրչիս էլիկեցւոյ, թվին ՃՂԹ. (1450):

89ա (Ծատացողի) Որոց փրկեսցէ Քրիստոս զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, եւս առաւել զստացող գրոցս՝ զտէր յԱրիսթաքէսէն, եւ Քրիստոսի[ի] փառք յաւիտեանս. ամէն (Նման՝ 97բ, 113բ, 130բ, 167բ եւ այլուր):

190ա (ի ստորին լուսանցս)
<Ա> *Այս է տէր Յակոբ, տէր Աբիստակէս:*

224ա Նոյն աստուածային աւրհնութիւն յիշանէ տէր Աբիսթագէսին (անունը եղծուած) եւ իւր նորաբոյս որդոյն. ամէն:

247բ Որոց եւ արժանի արասցէ Տէր Աստուած ողորմութեան եւ մեղաց թողութիւն՝ զտէր Աբիսթագէսին եւ նորայբուս՝ Յովսեփին. ամէն:

250բ տե՛ս ԺԵ. միշ. Ա., էջ 649.50:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԱՅԻ

Պհպնկ Աա (ԺՋ-ԺԷ. դդ.) Վագիկին՝ Յէրկեն գեղին յառաջ խանտին, եւ Ամիրզատին փայատէրն՝ գաւառեր Մարխատափ, Բասենոտ վերի գլուխ, Զորայրուն ներքի յոսկանք յասոնի տակ, վերն յարմաջային Մամաշկօճան քօրին յառաջ եւ ազբերին մօտով, Յէրնակջուրն, ներքի գիւղին Մուռ[ա՞]նին՝ հետ յարտին, մեծայաւին (՞) վերն Ջերնակջուրով մեծ յարտին վեր դինն, կունուպու նեղ[ք]ին դինն:

250բ (ԺԸ դ.) Տիրացու Մանուկ վարճապետ:

ԿՆՔՎԱԴՐՈՇՈՒ *4ա, 247աբ Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է:*

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՉ՝ *3ա՝ ձեռագ. գիրք:*

ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ *3ա Զգործս ձեռագ մերոց ուղիղ արա՛յ ի մեզ... (Նաղ. ԶՔ. 17), սակայն ըզքեզ ո՛չ թողից ի ձեռագ, Տէր իմ եւ Աստուած իմ Յիսո՛ւս Քրիստոս. ամէն (արաբական թուանշաններ, զանազան տառեր, նշաններ): 204բ (սխալակների մէջտեղում) «1316 (ի ստորին լուսանցս, շղագիր) Նորան վիրացս ողջացո Տէր Յիսո՛ւս, / Շնորհիւ գրկին գայստեանգ, Տէր Յիսո՛ւս: 207բ (ի ստորին լուսանցս արաբատառ կամ ասորատառ նշում): Պհպնկ 1ա՝ տախտակ:*

ՆՇՈՒՄ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «ՊՂԲ. – 1450 [Մեսրոպ եպիսկոպոս]»:*

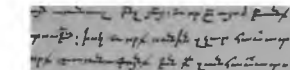
2227

ՄԻՆԱՍ ՎԱՂԱՐՇԱԿԵՐՏՑԻ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺԷ. դար

Թերթ 130, չգրուած 1ար, 128ա-30բ: Պրակ՝ 1x1+Ա-ԺԷx8 (Ա չիֆ)+1x1: Նիւթ՝ թուղթ, լուսապծերով, «GCS» եւ ահպաղի, թարգանեա լուսադրոշմներով: Մեծ ՄԻԹԻՒՆ՝ 21,2x15,5: Գրութիւն՝ միասիռ (14x9,5): Գիր՝ նոտրգիր: ՏՈՂ 22: ԿԱՋՔ՝ դեղնավարդ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

Նմուշ 17ա

Նմուշ 73ա

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերի եզերք մաշուած, զանազան հետքեր եւ թծեր, խոնաւութեան ու բորբոսի հետքեր. կազմը եւ մէջբ՝ ցեցակեր, եզերք մաշուած, պատռուածքներով:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

[Միհնասյ Վաղարշակերտցւոյ վարդապետի հարոգմ]

Տե՛ս անդ. 2808, 5ա-456բ. *Ժանուցումն եւ Քան առ բարեմիտ ընթերցողս՝ յիջ.* 1/2ա-16ա: 2/16բ-7ա: 3/17բ-27բ: 4/28ա-35ա: 5/35բ-49ա: 6/49բ-55բ: 7/59ա-69բ: 8/70ա-8բ: 9/79ա-89բ: 10/90ա-9բ: 11/100ա-6բ: 12/107ա-16բ: 13/116բ-27ա: 13-58/յիջ:

Մեր. կս. ում Մոտքգրային տեղիների նշումներ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ *127բ Նորին* Միհնասյ *վարդապետի Քարոզ գարձեալ ի նոյն բան առաքելոյն, զի ասէ. Քանզի ակն ուներ հիմամբք...*

ՆՇՈՒՄ՝ *ի՝ «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

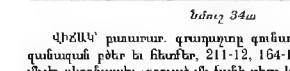
2228

ՄԻՆԱՍ ՎԱՂԱՐՇԱԿԵՐՏՑԻ, ԳԻՐՔ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆ ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ — **ՌՄԽԲ. – 1799**

ԳԻՒՂ, ՍՏԱՅՈՂ Գ[եղ]ս նպս.:

ԹԵՐԹ՝ 300. չգրուած՝ 1բ-5ա, 207ա, 276բ, 296ա-300բ: ՊՐԱԿ՝ 1x5+Լ9 (=Ա)-Կէ (=Լ9)x8 (Ը9 (=Ե) 9, Ը9 (=Ե9) 6, Ը10 (=Ե10) 9) +1-3x6 (Բ 6): ՆԻՒԹ՝ կապտաւուն թուղթ, լուսագիերով եւ «CR», «HLW PROPATRIA», «D. CBLAUW», «PROPATRIA ELUSQUE LIBERTATE» լուսադրոշմով: ՄԵՏԻՒՒՒՆ՝ 23x19: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եկսիւն (18x13,5): ԳԻՐ՝ նուագիր: ՏՈՂ՝ 27: ԿԱՉՄ՝ դրոշմազարդ կաժմերացեզ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ երբահիւս, բազմագոյն մետաքս լուսանցակողերը՝ կաժմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1, թուղթ՝ լուսագծերով եւ Սբ. Գեղով Ջառապետի լուսադրոշմով (սկզբից):

Նմուշ 34ա

Վիճակ՝ բաւարար. գրադաչուը գունաթափուած, տեղ-տեղ զանազան թծեր եւ հետքեր, 211-12, 164-168, 188-89 թերթերի միջեւ սկզբնապէս չգրուած մի հսկի թերթ կտրուած. կազմի կաշին՝ ճեղուած եւ եզերքը՝ մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

5բ-294ա [Միհնասյ Վաղարշակերտցւոյ Գիրք քարոզութեան, հատոր երկրորդ]

— *5բ [Ծանուցումն] Գիտութիւն լիցի բարեմիտ ընթերցողացդ, զի հատորիս ի սկզբէն մինչեւ ցայս վայր եղեալ բանքն ի յայլ տուփ մտին եւ կամեցեալ՝ յապագս փոքրագիր լինելոյ տետրիցս, զի եթէ ի միասին կազմեալ լինէին, դրութիւն գրքոյս ըստ թանձրութեան անյարմար լինելոց էր: Ուստի, եթէ ոք կամիցի օրինակել գպիրքս՝ պարտի ի վերայ մեծագիր տետրից գրել, զի չափաւոր լիցի դրութիւն գրքոյս ըստ երկայնութեան եւ լայնութեան եւ թանձրութիւնն, եւ ի մի տուփ մտցեն յերկոսին տուփսն եղեալ տետրից բանքն: Զի յերկոսին տուփսն եղեալ բանքն անքաւ ի միմեանց, ի միասին մի գիրք են եւ մի հատոր՝ որպէս բանքն ինքեանն յայտ առնեն մեզ ըստ բաժանման գլխոցն եւ ըստ տետրաթուոց եւ թղթահամարից եւ ըստ ցանկին:*

ա. *6ա* [Ճառ ննգեհասասանեւորդ. եթէ մարդն սեդամն լինի Աստուծոյ եւ մարդկան եւ հրեշտակաց արդց... *ի* բանն, որ ասէ. եւ պատրաստեաց զսեղան... (ցանկից)] – /// *(ակ. թաթուած) Խոստման իւրում բարի կամօք հաճեալ...*

բ. *6բ-21ա* Նորին տեառնս մեծի՝ Քարոզ վասն տածողական տանն, որ է եկեղեցի սուրբ. *ի* նոյն բան իմաստնոյն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... Գրուխ երրորդ, ճառ առաջին – *Համապար մտաց եւ լոյս երեսաց հոգւոց մերոց...*

գ. *21բ-31բ* Նորին տեառնս մեծի՝ ճառ երկրորդ. առ երկրորդ եւ երրորդ հատուածս գլխոցն, դարձեալ ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... – *Մանրալոյզ քննութեամբ գհետ եղեալ մեր բանիցն...*

դ. *32ա-42ա* Նորին տեառնս մեծի՝ ճառ երրորդ, առ չորրորդ հատուած գլխոցն, որ ասէ. եւ կամգնեաց սիւնս եօթն... – *Որք գաւազք միտս ունին՝ նոքա կարեն գիտել...*

ե. *42բ-51բ* Նորին տեառնս մեծի՝ ճառ չորրորդ դարձեալ առ նոյն չորրորդ հատուած գլխոցն եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. եւ կանգնեաց սիւնս է... – *Պայծառ չարն սրբոյ եկեղեցւոյ եւ քարոզն ապաշխարութեան...*

զ. *51բ-8ա* Նորին տեառնս մեծի՝ ճառ հինգերորդ. յաղագս առաջին պատմուճանին եւ այլոցն, ի բանն Աստ, զի ասէ. Հանէէր զպատմուճանսն առաջին... – *Զբանն Հոր առնուլ աստէն ասել չէր ի գէպ...*

է *58ա-67բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ վեցերորդ, դարձեալ առ նոյն չորրորդ հատուած գլխոցն եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. եւ կանգնեաց սիւնս եօթն... – *Որչինք են բարուց աշակերտասէր վարդապետաց...*

ը. *67բ-77ա* Նորին տեառնս մեծի ձառ եօթներորդ, դարձեալ ի նոյն հատուած գլխոցն եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. եւ կանգնեաց սիւնս եօթն... – *Սկսող է բարեմիտ ասողաց եւ ամենեցուն...*

թ. *77բ-89ա* Նորին տեառնս մեծի ձառ ութներորդ, դարձեալ ի նոյն հատուած գլխոցն եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. եւ կանգնեաց սիւնս եօթն... – *Ջարթի՛ք փառք իմ զարթի՛ք... ասաց մարգարէն առ մարգարէութեանն...*

ժ. *89բ-101բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ իններորդ, դարձեալ ի նոյն հատուած գլխոցն յաղագս գործական առաքինութեանց, որ են սիւնք սրբոյ եկեղեցւոյ ի նոյն բանն, որ ասէ. եւ կանգնեաց սիւնս եօթն... – *Գործնական սեանցն սրբոյ եկեղեցւոյ տեսակք...*

ժա. *102ա-15ա* Նորին Մինասայ հաղցրուայց վարդապետիս մեծի ձառ տասներորդ, առ հինգերորդ հատուած գլխոցն, որ է Քառոց գինւոյ, զեման, խառնարանի եւ սեղանոյ, ի բանն, որ ասէ. չգնե զգենլիս իւր... – *Ձարտար գրիչն անճառ իմաստիցն Աստուծոյ...*

ժբ. *115բ-22ա* Նորին Մինասայ գործակալից վարդապետիս մեծի ձառ մեասասներորդ, առ նոյն հինգերորդ հատուած գլխոցն, որ է Համառօտութիւն բանից յաղագս խնդրոց ոմանց մնացելոց ի ճառէդ, որ վերաբերին առ խորհրդակատարութիւնն – *խորհրդակատարութիւնն սրբազան խորհրդոյ Սրբոյ պատարագին...*

ժգ. *122բ-41բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ եվոտասաներորդ. առ նոյն հինգերորդ հատուած գլխոցն, որ է Քառոց եւ աւարտաբանութիւն ի տեսութիւնս մնացելոց բանից իմաստնոյն, որ ասէ. եւ առաքեաց զծառայս իւր... – *Համածագօղ արեգական աշխարհի...*

ժդ. *142ա-50ա* Նորին տեառնս մեծի ձառ երեքտասաներորդ առ վեցերորդ հատուած գլխոցն, որ է Քառոց Սրբոյ եւ Մեծի աստուածեան Աթոռոյն էջմիածնի, ի բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... – *Ջգերազանցութեան լուսեղէն յարկին եւ երկնային տաճարին...*

ժե. *150ա-8բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ չորեքտասաներորդ, դարձեալ ի նոյն վեցերորդ հատուած գլխոցն, եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... – *Քարոզն եկեղեցւոյ սրբոյ եւ դաստիարակն կաթնասուն մանկանցն...*

ժզ. *159ա-65ա* Նորին տեառնս մեծի ձառ ենգեհտասաներորդ, դարձեալ ի նոյն վեցերորդ հատուած գլխոցն, եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... – *Հաստուածք ճառիցս վմեզ առ ուղիղ տեսութիւնն տանին...*

ժէ. *165ա-75բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ վեչտասաներորդ, առ տեսիլն եզեկիէլի եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց... – *Տեսիլն, զոր ետես մեծախորհուրդ սուրբ մարգարէն...*

ժը. *176ա-88բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ եօթնետասաներորդ, ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց... – *Գիչ ուրեմն աստուածարեալն Դաւիթ, եթէ...*

ժթ. *189ա-213բ* Նորին տեառնս մեծի ձառ ութնետասաներորդ, առ եօթներորդ հատուած գլխոցն, որ է Յաղագս առաւորդութեան հիմնաւոր Սրբոյ եկեղեցւոյ, ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց... – *Ժամանեցին պահուց աչք իմ... Ահ որ սաղմոս զբաղումս ունի ասել սուրբն Գրիգոր Տաթեացին...*

– 207բ Կարմիր մելանով եկեղեցու յատակագիծ. գլխաւոր խորանում գրուած չորս աւետարանիչների, եզրային հինաւաքարերի վրայ՝ 12 առաքեալների անուններ. Տե՛ս տպ. Մաշտոց, Կ. Պոլիս, 1807, էջ 154 (=160):

ի. *214ա-76ա* Նորին տեառնս մեծի ձառ իննետասաներորդ, Յաղագս առաւորդութեան նաւակատեաց Սրբոյ եկեղեցւոյ. դարձեալ ի նոյն եօթներորդ հատուած գլխոցն, եւ ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց... – *Շինօղն Սրբոյ եկեղեցւոյ եւ Արարիչն երկնից...*

Ժը, ժթ հմմտ. Մաշտոց, Կ. Պոլիս, 1807, էջ 155-189 (= 161-195): Սուրբգրական ընթերցուածները բաց են թողուած: Նկատելի են նաեւ այլ տարբերութիւններ:

– 277ա-8բ Յանկ գլխոց սրբոյ մատենիս – *Ա. Քառոց եկեղեցւոյ, ի բան իմաստնոյն... ԻՀ. Ճառ ինն եւ տասներորդ յաղագս արարողութեան նաւակատեաց սրբոյ եկեղեցւոյ... ի նոյն բանն, որ ասէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն:*

– 279ա-94ա Յանկ սրբոյ մատենիս նշանաւոր իրաց ի վերայ այրուրենից – *Ահիւ եւ խնդութեամբ բազմաւ պարտ է... Վախճան ցանկիս:*

Մեծ. Ի ա «Ի սմին գտանի բացատրութիւն հիմնարկութեան, օրհնութեան եւ օծման նորաշէնից եկեղեցւոյ, արարեալ նոյնպէս Մինաս արհիեպիսկոպոսի. երես 885: Այս մատեան բացատրութիւն գոյ եւ առանձին գրքուկաւ, (տե՛ս N. 1087 ձեռագիր), գործ ցուցակագրող գրիչը գրին «Քիւն եւ անուն գրին անյայտ»: Ի մատենէ աստի մասն առ մասն տպագրեալ է ի «Մեծ Մաշտոցի» յամի 1807 ի հայրապետութիւն տեառնն Դանիելի ի Կ. Պոլիս ի ձեռն գպիր Գալուստի» (տե՛ս Հիմնարկէք եկեղեցւոյ):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

294ա-5բ Յիշատակարան սրբոյ մատենիս — Փա՛ռք, պատիւ, պաշտօն, գոհութիւն եւ երկրպագութիւն անեղին եւ միշտ գոյին, անսկզբնաբար եւ անվախճան թագաւորութեանն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, որ մշտածաւալ իւրով բարեբարութեամբն խնամէ ընդ հնազանդութեամբ իւրոյ ինքեան անգուսպ իշխանութեան գամենայն գոյս: Որով եւ ամենիցն տայ ըստ իւրն կամացս, ըստ իւրաքանչիւր չափու շարժիլ ի գործնականն՝ տեսականին առաջնորդութեամբ. եւս առաւել զայնս, որք անկիրթքն են նորին ներհունապէս շնչմանն տեսութեան: Որոյ առատաձիր շնորհօքն եւ անհուն ողորմութեամբն եւ օգնականութեամբ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ի լրումն եկեալ կատարեցաւ գրեցումն նորափայլ գրքոյս, որ կոչի Գիրք քարոզութեան, եւ հատոր երկրորդ: Քանզի հեղինակի գրքոյս, տեառնս իմոյ՝ տեառն Միհնասայ աստուածաբան արքեպիսկոպոսին հոգեւոր որդիս եւ սխալտ ծառայս մինչ էրն նա ի գործ ծայրագոյն նուիրակութեան Սրբոյ աստուածեան Աթոռոյս Էջմիածնի ի մայրաքաղաքն Կոստանդնուպօլիս, գոլով ի սպաս նորին, վասն անկիրթ գոլոյս ի քարոզութիւն ժողովրդեանն. յիւրաքանչիւր ժամանակս թախանձէի գնա, առնել ըստ աստուածատուր շնորհացն իւրոց գՔարոզս ի կրթութիւն եւ ի լուսաւորութիւն մտացս, եւ ի շահ եւ ի օգուտ աստուածասէր ժողովրդոց: Որ եւ ըստ հայրական գթոյն եւ բարեսէր կամացն իւրոց, բացասելով բազմադիմի զբաղանաց մեծի գործոյն եւ անկարութեան ծերութեանն իւրոյ, կատարէր գհայցուածս եւ գրէր անխափան զցայգ եւ զցերեկ զբարոզս իւրաքանչիւր ժամանակի զպաւտաճաճելս ի փառս միոյն Աստուծոյ: Եւ մինչ ըստ գրելոցն կարգի սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ի Վիրապէն ելման տօնին առաջիկայ կիւրակէին գՔարոզն սկսաւ գրել, որ էր կաթուղիկէ եկեղեցւոյ Սրբոյ Աթոռոյս Էջմիածնի օծման եւ նաւակատեաց աւուր քարոզն ի բանն իմաստնոյն, քէ. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն..., այլովքն հանդերձ, լայնացաւ, մեծացաւ եւ բազմացաւ յոյժ գրուածն այն ըստ յաջողելոյն Աստուծոյ: Եւ բաժանեցաւ յերից գլխոյս եւ յոմանս հատուածս, եւ ի բազում քարոզս եւ ի ճառս եւ եղեւ Գիրքս այս աստուածաբանութեան: Որոյ ընդ այլ քարոզիցն դնիլն անկարելի լինելով սակս ընդարձակութեան բանիցն եւ մեծութեան դրիցն, եւ առանձին մնալով կոչեցաւ Հատոր երկրորդ: Իսկ այլ ամենայն քարոզքն եւ որք յառաջմէ եղեալ աստուածիմքն ի մի տուփ ժողովեցեալ եղեն յատուկ մի Գիրք քարոզութեան, որ կոչեցաւ Հատոր առաջին: Եւ այս ամենայն կամեցողութեամբ եւ հրամանաւ տեառնս իմոյ եւ Հօր ըստ հոգւոյ՝ հեղինակի գրուածոցս: Որք, քէ այս երկրորդ հատորս, եւ քէ այն առաջին հատորն ի ներկայութեան տեառնս գրեցան ի նախկին գրուածոցն եւ առաջի նորին վերհանելոմենութեանն ընթերցեալ եղեն եւ սրբագրեցան եւ եղեն սոյնքս հեղինակ գրուածոցն: Որոց երկոցունց հատորիցս գրեցումն եւս ի միասին ի լրումն եկեալ կատարեցաւ ի հայրապետութեան Սրբոյ եւ Մեծի տերութեան Աթոռոյս Էջմիածնի տեառն Ղուկասու սրբազան կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց, ի թուոջ Փրկչին մերոյ 1799 եւ ի թուոջն մերում ՌՄՔՀ., ընդ հովանեաւ շնորհածաւալ Սրբոյ Աթոռոյս Էջմիածնի, ի մարտի մէկն: Արդ, ուրեմն, որք հանդիպիք, թէ՛ սոյն երկրորդ հատորիս եւ թէ՛ այն Առաջին հատորին՝ կարդալով կամ օրինակելով եւ կամ միայն տեսանելով, նախապէս տո՛ւք փառս Աստուծոյ յաջողողին եւ տնօրինողին ամենայնի: Եւ ապա յիշեսջիք ջերմեռանդ ըղձիւ ի մաքուր եւ սուրբ յաղօթս ձեր գհոգեւոր հայրն իմ եւ գտէր, եւ մանաւանդ գգլխովին գաստիարակն իմ եւ գուսուցիչ՝ գտէր Միհնաս արժանապատիւ արքեպիսկոպոսն եւ գաստուածաբան գերապայծ վարդապետն՝ գհեղինակն հատորիցս, որոյ յիշատակն եղիցի ընդ տէրունիսն ի բարին, հանդերձ ծնողօքն իւրովք եւ համայն գարմիւք հոգեւորօք եւ մարմնաւորօք. ամէն: Նաեւ յիշեսջիք ի Քրիստոս գհոգեւոր որդեակն Նոյնոյ իմոյ՝ վարդապետիս Միհնասայ, գհարազատ եղբայրն իմ՝ շնորհաիայ զտիրացու Իգնատիոսն, ընդ այլ աշակերտսդ եւ հոգեւոր որդւոց Նոյնոյ տեառնս իմոյ՝ տեառն Միհնասայ մեծի բազմաշխատ աստուածաբան եւ գերիմաստ արհեպիսկոպոսին: Ընդ որս յիշեսջիք ի սուրբ ազօթս ձեր գնորին, այսինքն՝ զվարդապետիս մեծին Միհնասայ զաշակերտս եւ մանաւանդ գհոգեւոր որդիս, զսիալոտ եւ զյետին միաբանս Սրբոյ եւ Մեծի լուսանկար եւ աստուածակերտ Աթոռոյս Էջմիածնի, եւ բժամիս պաշտօնեայս ի գործ բանի սպասաւորութեան՝ գՔերտզ եպիսկոպոսս, որ լեալ ցանկացօղ աստուածային բանիցս, գրեցի ըստ իմում կարի գերկոսին իսկ գհատորսն ի վայելս իմումս նուաստութեան, եւ ի յիշատակ տեառնս իմոյ գորովագութի ծնօղ հոգեւոր եւ վարժիչ անձանձիր՝ տեր Միհնաս բազմարդիւն եւ աստուածաբան արքեպիսկոպոսին, որում Տէր տացէ գկեանս երկար եւ խաղաղ՝ ի գուարճութիւն եւ ի փառս նուաստ ծառայիցս: Եւ գթալով յիշեսցէ եւ գամենեսին զվերոյգրեալսդ, եւ զձեզ զյիշօղսդ միով Հայր մերիւ, եւ զմեզ, եւ զծնօղսն մեր, եւ զամենայն վաստակաւորս՝ գհոգեւորս եւ գմարմնաւորս, ի միւսանգամ գալստեան իւրում լսել տալով գերանելս գձայնն, որ ասէ. Եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ... եւ այլն: Վերջապէս եւ այս է տեառնս իմոյ հեղինակի հատորիցս պատուէր եւ իմ ազաչանք առ ձեզ, գի. Թէ կամիցիք օրինակել գհատորսս զայսոսիկ, զգուշութեամբ եւ հարազատու-

թեամբ օրինակեսջիք, թարց աւելացուցման բանից եւ քառից եւ առանց պակասեցուցման: Ընդ որս գրեսջիք եւ զայս ձիշտատակարանս առանց զանցառման ի յիշատակ մեղսաներիկ անձին իմոյ ըստ ներքնոյն եւ արտաքնոյն սեւագզեցի, զի վարձատրեսջիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ փրկչէն ծերմէ, որում քեզ Հօր եւ Հոգւոյն Սրբոյ փառք եւ երկրպագութիւն, հանդերձ շնորհակալութեամբ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

2229

ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

Ռճ(Լ). – 1689

ԳՒՏՔ, ՍԱՂԿՈՂ Միքեա էտվէնցիի ՍՏԱՑՈՂ եփեամ վրդ.:

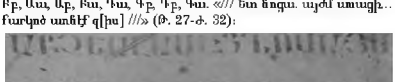
ԹԵՒԲ՝ 355+1 (կրկն.՝ 161). չգրած՝ 1աբ, 351բ-5բ: ՊՐԱԿ Ա-1x12 (Ա. 10, Բ, Թ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծեալ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21,3x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (7բ-12ա, 94ա, 345ա-51ա միասիւն) (15,7x10,1): ԳԻՐ ճուտգիր: ՏՈՂ 30: ԿԱՊՈՒ ճեղագծերով եւ ճեղատրոյմով շագանակագոյն կաշի՝ դոճակով եւ մեռուսէ գաւմերով, միջակը տախտակ, սաստառ մնացած կռատ. յաստեցակողերը կարմիր:

Նմուշ 153ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կիսախոռաձ՝ 12ա, 94ա ձակատագրի՝ 2ա, 262ա, 344ա: Լուսագծագրի՝ բուսական, թռչնային, կենդանական: Զարդագիր՝ թռչնագիր, մարդագիր: Գոյներ՝ կարմիր (մուգ, բաց), վարդագոյն, ճաճանչագոյն, կապոյտ, կանաչ, սեւ:

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ – Աւետարան Յովհաննու: Թ-ժ. դպ: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սուացուած 1 թերթի բնագրկայնական հատուած մատեռի ընդլայնական երկտառմով, մագաղաթ, երկսիւն (18x14,5), բաղարձած երկաթագիր, տող՝ 10 (Ա, Գ-Դ), 12 (Բ): Կարդաց՝ Բբ, Աա, Ււ, Ճճ, Դդ, Գգ, Դդ, Գգ. ⁄⁄⁄ Եւ նոքա. այժմ սուացի... Հարկած սուճէ զ[իս] ⁄⁄⁄ա (Թ. 27-ժ. 32):

Նմուշ Աբ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքի հագադում՝ 274բ, տեղ-տեղ զահագած բծեր եւ ճեռեր, պատռուածի-պատկսպանակի՝ ցեղակներ, պատռուածքներով: Կազմի եզերը մաչած, մէջբը եւ դռնակը պատռուած, կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-260բ* [Քառոզգիրք]

– *2ա-7ա* Այս ինչ է ի գիրս Քառոզի գոցս – *Ա. Ա՛ռաջինն՝ Վասն տաբեմտին... Ի՛ր համարն. Տէր Աստուած մեր... աչ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ:*

1. *7բ-11ա* Եւ զի յայսմ աւուր մեռոն աւրինի եւ ոտից լուացումն, վասն այսպէս եսային խորհրդածի: Նորին Քառոզ վասն աւրհնութեան մեռոնին ի բանն. Իւղ թափեալ է անուն Ո՛ո (Ջմեռան ձԻԴ.) – *Գիտելի է, զի առաքինութիւն եւ սրբութիւն է աստուածատեսակ նմանութիւն...*

բ. *11աբ* [Քառոզ իմն] – *Եւ պարտ է գիտել վասն փայտի խաչին...*

2. *12ա-260բ* [Քառոզի զանազանի]

ա. *12ա-5ա* Ա. Տէր Առաքելի Սիւնեաց եպիսկոպոսի եւ հոգենորոգ վարժապետի Քառոզ Տարէմտին. ի բանն որ ասէ. Աւրհնեցէ՛ք զՏէր... – *Մքանչելի է Աստուած եւ սքանչելի են ամենայն գործք նորա...*

բ. *15ա-9բ* Բ. Նորին տէր Առաքելի Քառոզ Մննդեան. ի բանն որ ասէ. Սիրեղիկ ի սեռեակ մեր... – *Ասէ ուրեմն հոգէբուղխն եւ մեծն իմաստունս...*

գ. *19բ-25բ* Գ. Նորին առ նոյն Քառոզ Մննդեան. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Յերգսն ի դէմս Աստուածածին կուսին այսպէս. Մուտգոյցէր զմիզ – *Հանդգոյժմունք սիրոյ երկնային քաղձանացն...*

դ. *25բ-33ա* Դ. Նորին առ նոյն Քառոզ Մննդեանն Տեառն ի Կուսէն. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Ես ծաղիկ դաշտացդ... – *Ասէ ուրեմն յերգս երգոցն...*

ե. *33ա-50բ* Ե. Նորին Տէր Առաքելոյ ի նոյն բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Գեղեցիկ ես, մերձաւո՛ր իմ – *Անեղական բնութիւնն եւ անճառիք թագաւորն...*

զ. *50բ-7բ* Զ. Նորին Քառոզ Մննդեանն Տեառն ի Կուսէն. ի բանն եսայեա մարգարէի, որ ասէ. Եւ յաւել Տէր խօսել... – *Ահա մեծ եւ անճառելի քաղցրութիւն անճառելոյն Աստուծոյ...*

է. *57բ-65բ* Է. Նորին Քառոզ Մննդեանն Տեառն ի Կուսէն. ի բանն, որ ասէ. Գտեայ գիեզ... – *Զքաղճումն անճառարար սիրոյն, զոր առ ի նախատպէն...*

ը. *65բ-75բ* Ը. Քառոզ ի բանն. Ուրախ եղիցին... – *Արդ, որպէս ի գալ մեծի եւ տիեզերակալ թագաւորի...*

թ. *75բ-85ա* Թ. Քառոզ Մննդեանն Տեառն ի Կուսէն. ի բանն, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ... – *Արդ, ի յորից աւետարանչացն պատմականագոյն...*

ժ. *85ա-90ա* Ժ. Տիրատուր վարդապետի արարեալ Քառոզ յաղագս Մննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Բայց անտանօր պարտ վարկանիմ սակաւ ինչ...*

ժա. *90ա-3բ* ԺԱ. Պարձեալ Քառոզ ի բանն. Ի սկզբանէ էր Բանն... – *Արդ, ասասցուք, ի՛նչ Զի՛նչ է սկիզբն...*

ժբ. *94ա-9բ* ԺԲ. Մատթէոս վարդապետի Վասն հարցմանց աճօրինաց զանազան պատասխանիի, զոր խնդրեալ բարեպաշտն Աբխազողոմ մեծ տանուէրն Շիրխանայ. Օգնեա՛ Յիսուս – *Յաստուածային գիրսն գրեալ է, թէ. Պատրաստ իցէք տալ...*

ժգ. *99բ-105ա* ԺԹ. Այս է պատճառ պահոցն բովանդակ – *Հարց. Ջի՞նչ ունի խորհուրդ հուն բարեկեցդանին...*

ժդ. *105ա-11ա* ԺՌ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ. Մարդ ի պատուի էր... – *Աստուածային զօրութիւնն, որ ապարն գմեզ...*

ժե. *111ա-3բ* ԺԵ. Մատթէոս վարդապետի Քարոզ վասն Աղտեցեալին առաջին ատեն. ի բանն՝ Լուացարո՛ւմ, սրբեցարո՛ւմ... – *Աչէ ոմն ի սրբոց, թէ. Աստուած բարեացն բարէգոյն է...*

ժզ. *113բ-6ա* ԺԶ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ պահոց Վասն առաջին Գ.շաբաթին (3) ի բանն. Աղաղութիւնն աղաղոյն... – *Նիւթական բնութիւնս մեր կրկին փոփոխումն ունի...*

ժէ. *116ա-8բ* ԺԷ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ պահոց յառաջին Դ.շաբաթին. (4) ի բան ընթերցուած յեղից – *Աստուածային գիրք, ոմանք մեզ ի խրատ գրեցան...*

ժը. *118բ-23բ* ԺԸ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ սպանաներ... – *Ուղեւորք ի ճանապարհս ընթանան...*

ժթ. *123բ-31ա* ԺԹ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ սուտ վկայեր – *Գիտելի է, զի կրկին է դէմք ամենայն օրինացն...*

ի. *131ա-2ա* Ի. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ շնար... – *Գիտելի է, զի երեւելի արարածքս...*

իա. *132ա-6ա* ԻԱ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Մի՛ գողանար – *Գողութիւնն յերկուս բաժանի...*

իբ. *136ա-8բ* ԻԲ. Նորին Մատթէոս վարդապետի ի բան. Եթէ կոյրի Էիմ... – *Խնդրելի է, թէ կուրութիւն մտացն պատճառ է...*

իգ. *138բ-9բ* ԻԳ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ եւ խրատ վասն խոնարհութեանն. ի բանն՝ Որ խոնարհեցուցանէ – *Արդ, հիմն ամենայն առաքինութեանն է խոնարհութիւնն...*

իդ. *139բ-42ա* ԻԴ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բան. Առթուն կացէ՞ր... – *Գիտելի է, զի ի Գիր սուրբս չորս ապգ...*

իե. *142ա-52բ* ԻԵ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Տէ՛ր, սիրեցի... – *Ով որդիանազելի վերնոյն Սիոնի...*

իզ. *152բ-8բ* ԻԶ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ սուրբ առաքելոցն. Դո՛ւք էք լոյս – *Ի վերայ բանիս այսորիկ քազում ինչ...*

իէ. *158բ-61բ* ԻԷ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ մաճու. Իմաստութիւն յեղս – *Նախ զիմաստութիւնն գիտասցուք եւ ապա թէ զի՞նչ է...*

իը. *161բ-8ա* ԻԸ. Քարոզ վասն մաճու. ի բանն Ցոբայ, որ ասէ. Մանն մարդոյ հանգիստ – *Արդ, կամիմ այժմ, որպէս եւ...*

իթ. *168ա-72բ* ԻԹ. Քարոզ վասն մաճու ի բանն. Մանն մեղաւորի չար է – *Արդ, ի բանէս յայսմանէ զընդդիմակ սորա ճանաչեմք...*

լ. *172բ-5ա* Լ. Նորին Քարոզ Յովհաննէից վարդապետի Վասն աղօթից. ի բանն. Հոգի է Աստուած... – *Եւ համամատութիւնն համագոյ եւ նմանութիւնն...*

լա. *175ա-8ա* ԼԱ. Նորին Յովհաննէից վարդապետի Քարոզ վասն յիշողութեացդ. ի բանն՝ Որ արհամարէ... – *Գիտելի է, զի որք յիշողք տան...*

լբ. *178ա-83բ* ԼԲ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Վասն աղ աւրհնութեանն Քարոզ. ի բանն՝ Պատուեա՛ զՏէր... – *Նախ գիտելի է, թէ վասն էր այսպիսի օրէնք...*

լգ. *183բ-5բ* ԼԳ. Քարոզ Վարդավառին նախերգաբար – *Երեւի արեգական ի ծագելն իւրում...*

լդ. *185բ-90բ* ԼԴ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Յարիցեն սուտ մարգարէ... – *Գիտելի է, զի ստութիւնն հոմանուն ինքեան բազումս ունի...*

լե. *190բ-8ա* ԼԵ. Քարոզ վասն Յարութեան, զի իմիննին Տէր հրամանաւ ի ձայն հրեշտակի – *Աստ գիտելի է, զի Գ. (3) իրս ցուցանէ...*

լզ. *198ա-201բ* ԼԶ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ Երկրորդ Գալստեանն. ի բանն՝ Եղիցին զօտիք պնդեալ... – *Աւրս այս կոչի երկրորդ Գալուստս...*

լէ. *201բ-5ա* ԼԷ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ խաչի. ի բան՝ Բարձր արարէ՛ զՏէր...– *Ի վերայ այսմ բանի տեսանելի է մեզ գլուխս Ժ. (10)ն...*

լը. *205ա-11ա* ԼԸ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բան. Ես եմ հովիւն բաջ – *Գերազանց բարւոյն Գ. (3) են յատկութիւնք...*

լթ. *211ա-3ա* ԼԹ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ վասն հաւատոյ յատկութեանց. ի բան՝ Նման է առն... – *Գիտելի է, զի Տէր մեր գհաւատոցն ի Ժե. (15) իրս նմանեցուցանէ...*

խ. *213ա-21բ* Խ. Նորին Մատթէոս վարդապետի Քարոզ ի բանն. Ես առ Աստուած կարդացի – *Գիտելի է, զի երեկոյի նմանի մահն մեր...*

խա. *221բ-3բ* ԽԱ. Նորին Մատթէոս վարդապետի ի բան. Մագեցից երկիւղածաց իմոց... – *Եւ զի Տեառն մերոյ նմանի արեգակն...*

խբ. *223բ-9ա* ԽԲ. Քարոզ վասն Հաղորդութեան. ի բան՝ Փորձեսցէ մարդ զանձն... — *Եւ արդ, վասն հաղորդելոյն...*

խգ. *229ա-31ա* ԽԳ. Քարոզ վասն աղօթից. ի բան՝ Ե՛ղբարս աղօթից ուսուցանէ մարգարէս...

խդ. *231ա-3ա* ԽԴ. Քարոզ ի բան մարգարէին, որ ասէ. Ես առ Աստուած կարդացի... — *Եւ այս վասն բազում պատճառի...*

խե. *233ա-40ա* ԽԵ. Վասն աղօթից եւ վասն առաքելոցն՝ Տիրատուր վարդապետի, Քարոզ ի բան. Դարձեալ ասեմ ձեզ... — *Արդ, ճշմարտիւ գիտեմք, զի նախ առաքելոցն...*

խզ. *240ա-4ա* ԽԶ. Քարոզ ի բան առաքելոյն յԱռաջին Տիմոթէոս թղթոյն. Աղաչեմ նախ բան — *Ասի ի սրբոցն, թէ. Հոգին ունի զինքն առ Աստուած...*

խէ. *244ա-7ա* ԽԷ. Քարոզ ապաշխարութեան. ի բանն Աւետարանին, որ ասէ. Ապաշխարեցէ՛ք... — *Նախ տեսցուք, թէ զի՞նչ է ապաշխարութիւն...*

խը. *247ա-50ա* ԽԸ. Քարոզ ցասման ի բան. Այս ամենայն ևկն... — *Ասէ ուրեմն մարգարէն սպրմոսերգուն Դաւիթ...*

խթ. *250ա-2բ* ԽԹ. Քարոզ վասն ցասման ի բանն. Տէր Աստուած մեր... — *Ասէ ուրեմն ի մարգարէս Ֆիրն Աստուածաշունչս...*

ծ. *252բ-5բ* Ծ. Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Եւ թէ աչ ակն ի՛ն... — *Արդ, զոր օրինակ, որ կամիցի ի նաւարկութիւն...*

ծա. *255բ-8ա* ԾԱ. Վասն որպիսութեան գործոյ խոստովանաւորն առ խոստովանողին — *Նախ եւ առաջին, զի խոստովանահայրն, որ է հոգեւոր բժիշկ...*

ծբ. *258ա-60բ* ԾԲ. Քարոզ վասն զղջման եւ ապաշխարութեան. ի բան Աւետարանին, որ ասէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ոչ է պիտոյ բժիշկ (Ձեռ. 2114, *305բ-8ա*)... — *Արդ, պարտ է մեզ առ այս ամենայնի՛ն ևեալ բժիշկս...*

Բ. *261ա-336ա* [Մատթէոսի Ջուղայեցւոյ Մեկնութիւն Վեցօրեայ]

Տե՛ս Ձեռ. 774, 282ա-377բ. *Յանկ/261ա-2ա*: Նախերգանի/*262ա-3ա*: ա/*263ա-80բ*: բ/*280բ-6բ*: գ/*286բ-300ա*: դ/*300ա-13ա*: ե/*313ա-20ա*: զ/*320բ-4ա*: է/*324ա-36ա*: Ունի.

— *343բ-4ա* [Յիշատակարան աշխատողին] — *Արդ ես խոցոտեալ յոգի...*

Տե՛ս Ձեռ. 1660, *137բ-8ա*:

344ա Գրչից՝. «Եւ զիս, զանարժան գրիչս յիշեսջիք ի մաքրափայլ ազօթս ձեր, ո՛վ սուրբ ընթերցողք եւ օրինակողք, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ լաւատուծոյ մերոյս»:

Գ. [Բանի զանազանի]

ա. *336ա-43բ* Յարարածոցն հաւատոյ — *Արար Աստուած զմարդն ի պատկեր իւր ըստ պատկերի Աստուծոյ...*

բ. *345ա-50ա* Նախերգամի վասն ամենայն գոց, սաւմանեալ եւ արարեալ տեառն Սիմէոնի աստուածարանութեան վարդապետի, ի Ռձ. եւ ե. (1656) թուականին — *Փառք, պատիւ եւ գոհութիւն եղակի տէրութեանն...*

գ. *350ա-1ա* [Վարդանայ Արեւելցւոյ] Սահմանի մասանց, պէսպէս շարժմանց եւ կրից — *Բնութիւն է սկիզբն շարժման եւ դադարման... Նորոգումն է, արծարծումն հնացելոյն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

— *344ա Փառք Ամենասուրբ երրորդութեանն եւ մի աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Եւ արդ, ի թուականութեանս մերում Հայկազեան սեռի ՌՃԼԸ. (1689) ամի, ես՝ նուաստ ամենից եփրեմ վարդապետս, որ եմ յաշակերտ Սուրբ Էջմիածնայ արքայական հայրապետին տեառն Յակովբայ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին՝ վերսահոկեցելոյն առ Քրիստոս ի յոյն ամենեցուն, իսկ արդ, նարդենիս, որ եմ շնորհօքն Քրիստոսի կարգեալ վերատեսուչ եւ առաջնորդ մայրաքաղաքիս Ամդրիանապօլսոյ, զոր եւ կարի ըղձմամբ եւ փափագանօք գրեալ եւտու զայս ժողովածու Քարոզգիրքս զայս Կարկնեցի տէր Միհեաս քաջ քարտուղարին, նոյնպէս եւ ոսկեայ ծագկեայ երփն-երփին եւ գոյնս զանազան-զանազան, զոր Տէր տացէ իւրն այլ առաւել իմաստութիւն եւ հմտութիւն, որք են կարգեալ եւ սահմանեալ ի մեծի սրբազան րաբունապետացն՝ ի տէր Առաբեալ Սիւնեաց եպիսկոպոսէն եւ ի Մատթէոս հաշիրակէ նորին: Ուր եւ ես՝ վերոյգրեալ թարմատար եփրեմ փաղերայս ըստացայ զայս Քարոզգիրքս ի հալալ արդեանց իմոց, առ ի վայելումն անձինս եւ յիշատակ հոգւոյ իմոյ: Յաղագս որոյ |344բ| խնդրեմ հարցդ սրբազանից եւ յեղբարցդ մաքրագունից, զի յորում աւուր եւ ժամու որք պատահիք զայս ժողովածու Քարոզգրքիս՝ առ ի տեսութեամբ եւ կամ ընթեռնելով եւ կամ գաղափարելով, յիշեսջիք զիս՝ վերոյգրեալ եփրեմ բեմբասացս միով Հայր մեզալիւ: Նոյնպէս եւ յիշեսջիք գմարմնաւոր ծնօղսն իմ եւ առհասարակ յազգայինս իմ եւ հոգեւոր երկամբք ծնուեցեալ գուսուցիչսն իմ, գկենդանիքն եւ զննջեցեալսն: Եւ՝ որ առատն է ի տուրս բարեաց Քրիստոս Աստուածն մեր, ձեզ յիշողացդ եւ մեզ յիշեցելոցս ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ եւ արժանիս առասցէ զիւր երանաւէտ քաղցր բարբառոյն, որ ասէ առ յաջակողմեան դասն վասն արդարոցն. Եկա՛յք աւրհ-

նեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զանսպառ յարքայութիւնն երկնից, որ է աւրհնեալ անպաւս. յաւիտեանս. յաւիտենից. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս (վերջին բառերը խազագրուած)։

ՁՆՇԱԴՐՈՇՄ՝ *(կազմի Ա. եւ Բ. փեղկերին) «ΤΟΝ ΗΒΙΡΟΝ ΕΓΡΑΙΖ ΜΕΝΗΖ ΚΙΙΙΒΑΖΙΑΙΚΗΖ ΜΩΝΗΖ».*

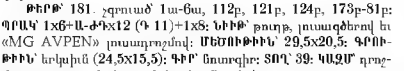
ՆՇՈՒՄ՝ *Ա. կազմաստառին փակցուած թղթի վրայ՝ «ՌՃՀԸ. – 1689 [Մեսրոպ եպիսկոպոս]»։*

2230
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

ՄԵԿԵՆԱՒ՝ Աբրահամ վրդ. Աստապատցի: **ՍՏԱՑՈՂ՝** Յովսեփ վրդ.:

ԹԵՐԹ՝ 181. չգրուած՝ 1ա-6ա, 112բ, 121բ, 124բ, 173բ-81բ: **ՊԱՐԱԿ՝** 1x6+ա-ժ*1x12 (Դ 11)+1x8: **ՆԻՒԹ՝** թուղթ, լուսագծերով եւ «MG AVPEN» լուսադրոշմով: **ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝** 29,5x20,5: **ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝** երկսիւն (24,5x15,5): **ԳԻՐ՝** նուռգիր: **ՏՈՂ՝** 39: **ԿԱՉՄ՝** դրոշմագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ատուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

Նժուշ 65ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ ցեցակեր, զանազան բծեր, վր. յս-ներին խոնաւութեան հետեւեր, կազմի կաշին ցեցակեր, բեռծուած, մէջերը ցեցակեր եւ պատռուած, եզրերը՝ մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ա. *7ա-8ա* Բան առաջին յաւուր Մխիթոց, յորում յորդորի մեղաւորին ի յապաշխարութիւն, մնածելով զմահուանէ եւ զդժմաճէ մեղաց. Դուստր ժողովրդեան իմոյ... – *Թէպէտ Քառասնորդական հանդէսն սկսանի...*

բ. *8ա-9ա* Ի նոյն աւուր Մխիթոց բան երկրորդ. զեղկելութեան մարդոյ, որպէս, այսինքն՝ եղկելի է ի կողմանէ սկզբան, ի կողմանէ միջնոյ եւ ի կողմանէ վերջնոյ, Նմանեալ կուսոյ եւ նմանեալ վիշտոյ... – *Ջեղկութիւն մարդկային որպիսութեան գրէ ետնելին Յոբ...*

գ. *9բ-10բ* Յաւուր հինգշաբաթի գկնի աւուր Մխիթոց. բան առաջին, յորում գերից լինի յիշումն գառաջեալ ծառայէ, որ նշանակէ գմեղաւորն. զաղաչող հարիւրապետէ, որ գովի եւ Քրիստոսէ, որ ասպնջական է. Իբրեւ եմուտ Յիսուս ի Կափառնայում... – *Յայնմ ժամանակի Հրէաստան էր հարկատու...*

դ. *11աբ* Ի նոյն հինգշաբաթի, գկնի Մխիթոց բան երկրորդ. Յաղագս նոյն ելիցոյ, որպէս ի նախը[ն]թաց բաճ ասացաւ. մատեաւ առ նա... – *Ախդ, բոլոր դիտաւորութիւն ակնհեցւոյ է...*

ե. *12ա-3ա* Ի յուրաքանչ գկնի Մխիթոց բան յառաջին. Յաղագս սիրոյ, յորում ցուցանի, թէ պարտ է արտահանիլ ի u<u>ակաւ, նուազ եւ անկարգ սիրոյ եւ զմեծ կատարեալ եւ գվայելուչ սէրն բնդգրկել. Լուարո՛մ, զի ասացաւ... – *Այսպէս է սէր սրտի, որպէս է ի բնական ջերմութիւն...*

զ. *13ա-4ա* Ի նոյն ուրբաթու գկնի Մխիթոց. բան երկրորդ. Յաղագս հրիտոնէական առդաւութեան, յորում եռապատիկ գոլ երեի առդաւութիւն, այսինքն՝ կատարողական, գործողական եւ հայեցողական եւ յորում իւրաքանչիւրն կայանա. Զգուշ լեր՛մ առնել զաղաւթիւն... – *Ի մէջ հաւատացելոց, որք կեան...*

է. *14ա-5բ* Յաւուր շաբաթու գկնի Մխիթոց. բան առաջին. Յաղագս ապաշխարողաց, յորում ծանուցանէ, թէ նաւս իմանիցի յապաշխարութիւնն ոյ, որոյ վտանգն սոյոր են հանդիպիլ ապաշխարողաց. մինն օգնականութեամբ առ ամենեսեան. Իբրեւ երեկոյ եղեւ... – *Որպէս ասի Յովհաննու 6. Յետոյ Քրիստոս...*

ը. *15բ-6ր* Ի նոյն աւուր շաբաթու գկնի Մխիթոց. բան երկրորդ. Յաղագս եռանուիոյ Կուսին, յորում արժանապատուութիւն եւ բարեպաշտութիւն նորա ցուցանի. էր նաւ ի մէջ ծովու... – *Որպէս կիրակի օրն նուիրեալ է Յարութեան...*

թ. *17ա-8բ* Առաջին կիրակի Քառասնորդաց. բան առաջին, որում ցուցանի կերպն, որով սատանայ փորձեց զՔրիստոս եւ որով կերպիւ յաղթեցաւ – *Արդ, գրեալ է, թէ. Յիսուս վերացաւ ի Հոգւոյն յանապատ...*

ժ. *18բ-20բ* Ի նոյն առաջին կիրակի Քառասնորդականաց. բան երկրորդ. Յաղագս նոյն ելիցոյ, որպէս ի վերոյ. եւ մինչ պահեաց գհաւասուն տիս... – *Կերպն եւ կարգն փորձութեան Քրիստոսի եղեւ այսպէս...*

ժա. *20բ-1բ* Յերկուշաբաթիւ նախկին շաբաթու. բան առաջին. Յաղագս դատաստանի, յորում բանի ցուցանի, թէ որում յրեղհանուր դատաստանի գտանիլ, որ իւրաքանչիւր դատաստանի պահանջեն. եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ... – *Որպէս ասէ երանելին Իղիտարոս ի Գիրն Ծայրագոյն...*

ժբ. *21բ-3ա* Յաւուր երկուշաբաթի առաջին շաբաթու. բան երկրորդ. Զնոյն ելիցոց որպիսի կերպիւ գայ Տէրն ի դատաստան. Քաղցեալ եւ ոչ եւտուի ինձ ուտել... – *Որպէս ասէ երանելին Օգոստինոս. Եթէ ոք իցէ...*

ժգ. *23ա-4ա* Յաւուր 3 շաբաթի առաջին շաբաթու. բան առաջին. Յաղագս հոգեւոր մարմնաւորմանն

Քրիստոսի ի հոգիս մեր, եւ որպէս արժան է ընկալնուլն. եւ ի մտաճեղն ննրա յերուսաղէմ... – *Որպէս յայտ է ի մեծաւորս...*

Ժդ. *24ա-5բ* Յաւուր երեքշաբաթի առաջին շաբաթու. բան երկրորդ, յորում ցուցանի, թէ եկեղեցին շինի Աստուծոյ առ ի բնակիլ եւ աղօթարան մարդոյ. Տուն իմ Տուն աղօթից կոչեսցի... – *Յորժամ երթայր Տէրն երուսաղէմ փութով...*

Ժե. *25բ-7ա* Ի չորեքշաբաթի առաջի շաբաթու բան առաջին. Յաղագս չարատոհմ մարդկանց, որպէս ոմանք հեռաւորիւրիւ եւ ոմանք խստասիրաւք, այլք են դիւրասաւիր. Մատեան առ Յիսուս... – *Եւս, միշտ ի սկզբանէ աշխարհի...*

Ժզ. *27ա-8ա* Ի չորեքշաբաթի առաջին շաբաթու. բան երկրորդ. Յաղագս բարետոհմ արանց, որով առ արքունիսն եւ որով առ արժանապատուութիւնն. Եւ որ արասցէ զկամս... – *Վերնային Տէրն արար զբանս ի տոհմէ չարաց...*

Ժէ. *28ա-9բ* Ի հինգշաբաթի առաջին շաբաթու. բան առաջին, յորում Տէրն ցուցանէ հրէից զկամակորութիւն նոցա եւ ծանուցանէ, թէ ոչ կերպիւ իւիւ ապատիկ կարեն. Եւ ասէր Յիսուս առ հրեայսն... – *Մինչ քարոզէր Տէրն ի միանգամին...*

Ժը. *29բ-30բ* Ի նոյն հինգշաբաթի առաջին շաբաթու. բան երկրորդ. Յաղագս Բանին Աստուծոյ պահպանութեան եւ նորին պաշտօնէից. Եւ թէ կացցէք ի բանի իւրում ճշմարիտ... – *Մինչ ոմանք ի հրէից հաւատացեալ էին ի Քրիստոս...*

Ժթ. *31ա-2բ* Յուրբաթի առաջին շաբաթու, յորում զանազանութիւն եղ ծանրութիւն հիւանդի եւ բժշկութիւն ծանուցանի. Էր տօն հրէից... – *Յորժամ էր Պենտեկոստէի Տէրն գնաց ի տաճարն...*

Ի. *32բ-3բ* Ի նոյն ուրբաթի առաջին շաբաթու. բան երկրորդ. Յաղագս չոր սպեղանեաց հոգեւորաց, որ յԱստուծոյ ցուցանին մեղաւորաց. Արի՛, ա՛ռ զմահիճս ro... – *Արդ, գիտուն բժիշկն ի գործ ածէ զսպեղանիս...*

Իա. *33բ-4բ* Յաւուր շաբաթի առաջին շաբաթու. բան առաջին. Յաղագս փառաց արբոց զապաւինվութեան անտի, զհանդիսավեհութենէն Աստուծոյ զզուարճութեան վիճակակցութեան եւ զփառատուրութեան յատուկ ենթակայի գրի. Էառ Յիսուս զՊետրոս... – *Ակնկերպութիւնս այս նշանակէ զփառս երանելեացս...*

Իբ. *34բ-5բ* Ի նոյն շաբաթի առաջին շաբաթու բանասնորդականի. բան 2. Յաղագս երանելի Կուսին, որպէս ծնաւ Քրիստոս սիրեաց եւ յամենայնի հաճելի եղեւ ննա. Դա է Որդի իմ սիրելի... – *Քրիստոս ունի զՀայր յերկինս առանց մօր...*

Իգ. *35բ-7ա* Յերկրորդ կիրակէի ի Քառասնորդականի. բան զգաճանացի կնոջէ 1, որպէս Քրիստոսականն է զյօժարութիւն եւ ցուցանէ զեկեղեցութիւն եւ խնդրէ զողորմութիւն 3. զխստութեանց, զորս ցուցանէ նմա Քրիստոս եւ Գ. (3) զընկերաց, զորս էած ընդ իւր, զի արժանի լինիցէր լսիլ. Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց... – *Կինս այս կամէր բժշկեց իւր դուստր իւր...*

Իդ. *37բ-9ա* Յաղագս նոյն երկրորդ կիրակէի Քառասնորդականաց. բան 2, յորում նախ ցուցանի մեծ ողորմութիւն Քրիստոսի, երկրորդ՝ սակաւ խնդրումն, երորդ՝ տառապանքն եւ տանջանքն դատեր նորա եւ չորրորդ մեծ ցաւակցութիւն աշակերտաց. Ահա կին մի հանանացի... – *Եթէ ոմանց առաջադրեցին յօրինակ...*

Իե. *39ա-40բ* Յերկուշաբաթի երկրորդ շաբաթու. բան 1, յորում 1. պարզաբանի իր ինչ. պատկանի առ Քրիստոս, ըստ որում Որդի Աստուծոյ է. 2. իր ինչ ըստ այնմ Որդի մարդոյ է եւ 3. իր ինչ, որ պատկանի առ հրէայս, որ նշանակեն զմեղատուս. Ես երթամ եւ խնդրիցէք... – *Յայսմ Աւետարանի Տէրն դնէ...*

Իզ. *40բ-1բ* Ի նոյն երկուշաբաթի երկրորդ շաբաթու. բան 2. յորում յայտ է, թէ Քրիստոս կամեցաւ բարձրանալ ի խաչին, զի զմեզ ուսուցանիցէր, 2. զի պահեցէր ի թշնամեաց, 3. ուստի զմեզ յեսս կոչիցէր եւ 4. ուստի վերաստանայցէր. Որժամ բարձացուցանիցէք զՈրդի մարդոյ... – *Զի մարդն անկեալ կայր յերկրի...*

Իէ. *41բ-3բ* Յերեքշաբաթի երկրորդ շաբաթու. բան, յորում նախ դնին 3 կանոնք առաջնորդաց եւ 2. երեք կանոնք ստորադրելոց ի Քրիստոսէ տուեալ. Յաթոռն Մովսէսի նստան դպիրքն... – *Ի ներկայ կեանս կամեցաւ Տէրն, զի լինիցին ոմանք...*

Իը. *43բ-5ա* Ի նոյն երեքշաբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2, Յաղագս լայնարձակ եւ վայելուչ ճանապարհի հպատուութեան, 2. զանձուկ եւ զնեղ ճանապարհէ խոնարհութեան. Ուր բարձացուցանէ զանձն՝ խոնարհեսցի... – *Յետոյ Տէրն յանդիմանէ զդպիրս...*

Իթ. *45ա-6ա* Ի չորեքշաբաթի երկրորդ շաբաթու. բան 1, յորում Քրիստոս նախագուշակեաց զիւր չարչարանս, անխոհեմաբար խնդրողս արհամարհեալ յանդիմանեաց եւ զայրացեալ աշակերտս ի խաղաղութիւն կոչէ Իբրեւ իջանէր Յիսուս... – *Տէրն բազմից զչարչարանս եւ զյարութիւն իւր քարոզէր...*

Լ. *46ա-7բ* Ի նոյն չորեքշաբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդականաց. բան 2, յորում ցուցանի, 1. թէ յայսմ կենի են 3. բաժակ, նոյնպէս եւ ի միւսումն եւ 2. որ խմիցեն ի նոցանէ. Կարէ խմել զբաժակն... – *Սոքա երկու առաքեալքս յայսմ խնդրուածոջ...*

լա. *47բ-9ա* ի հինգշաբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդական. բան 1. Յաղագս երեք կացութեան մարդոյ ի կեանս, այսինքն՝ ի մանուկն եւ յետ մանուկն. Այր ոմն էր մեծատուն... – *Հստ սրբոյն Օգոստինոսի կացութիւն մարդոյ...*

լբ. *49ա-50ա* Ի նոյն հինգշաբաթի երկրորդ շաբաթու. բան 2, յորում ցուցանի սակս հինգ պատճառաց ի բազմապատիկ պատժէն մեծատան. Աւղ մեռաւ մեծատունն... – *Յետոյ եցոյց Տէրն զկնաս մեծատան...*

լգ. *50ա-1ա* Յուրբաթու երկրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1, յորում բարոյախաճապէս ևս խորհրդապէս մեկնի Աւետարանն. Այր մի էր տանուտէր... – *Արդ, մեկնելով զԱւետարանս գայս...*

լդ. *51ա-2ա* Ի նոյն ուրբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2, յորում եօթն տարակուսանաւ ի վերայ Աւետարանին պարզաբանին. Այր մի էր տանուտէր... – *Այսինքն՝ գհաւատացեալ հոգի իմն...*

լե. *52ա-3բ* Յաւուր շաբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան առաջին 1. գիշաժամանէ մեղաւորին եւ զղարձմանէ նորին 3. եւ զընկալեալ բարեարարութենէն Աստուծոյ. Առն միոջ էին երկու որդիք... – *Յայսմ Աւետարանի յիշատակի հրաժարեալ անառակ որդին...*

լզ. *53բ-5ա* Ի նոյն շաբաթի երկրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս երանուելի Կուսին, յորում 1. ցուցանի մայրական սէր նորա առ Որդին, 2. անանձնասիրելի բնակութիւնն Քրիստոսի ընդ մօրն 3. եւ յերկմանձիւր կողմանէ հաղորդակցութիւն ամենայն բարեաց. Որդեակ, դու հանապազ ընդ իս ես... – *Քանզի ասաց գայս բանս Հայրն ցՔրիստն...*

լէ. *55ա-6ա* Յերրորդ կիւրակէի Քառասնորդաց. բան 1, որպէս յայտն լինի կարողութիւնն, իմաստութիւնն եւ բարութիւնն Քրիստոսի ի բժշկութեան հիւանդաց. եւ հաներ դու մի համր – *Կասն զի սատանայ ի Քառասնորդական ժամանակի...*

լը. *56ա-7բ* Ի նոյն երրորդ կիւրակէի Քառասնորդաց. բան 2, յորում ցուցանի, թէ ոյք են իշխաճք դիւաց եւ 2. որպէս ելանեն. Բեհեզեքիտղա իշխանացն դիւաց... – *Հրէաքք զրկէին զՔրիստոս ի հրաշից...*

լթ. *57բ-9ա* Յաւուր եռաշաբաթի, երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. Յաղագս պատմութեան եղիայի եւ եղիսէի եւ երկրորդ յերկմանձիւրոցն, որովք ուսուցանէ զմեզ. Որճան լուաք, զոր առարեր... – *ԵՒս ի յիմանալ զպատմութիւն այսր Աւետարանի...*

խ. *59ա-60ա* Ի նոյն երկուշաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2, զի՞նչ նշանակէ ցաւն բոտոտութեան. Բազում բորոտ էին յիսրայէլի... – *Արդ, ի մէջ ամենայն հիւանդաց է...*

խա. *60ա-1բ* Յաւուր երեքշաբաթի երրորդ շաբաթու. բան 1. Յաղագս 5 խոստաց, որ ածեն զմեզ ի փրկութիւն. Եթէ մեղիցէ ինձ... – *Երբեմն Տէրն մեր յուցանէր գհրաշս...*

խբ. *61բ-3ա* Ի նոյն աւուր երեքշաբաթի երրորդ շաբաթու. բան 2. Յաղագս եղբայրական յանդիմանութեան, որպէս ամենից պարտի վարժել եւ որպէս մեծ լինի արժան է յանդիմանութիւն առաչնորդաց. Եթէ մեղիցէ ինձ եղբայրն իմ... – *Չի բազմիցս լինի գործումն մեղաց...*

խգ. *63ա-4բ* Ի չորեքշաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. Յաղագս աւելորդ պաշտութեան փարիսեցւոց. հերհման Քրիստոսի եւ յաղագս աւանդութեան ճշմարիտ վարդապետութեան նորա. Յայնժամ մատեան յերուսաղէմ... – *ԵՒս ի յիմանալ զԱւետարանս...*

խդ. *64բ-6ա* Ի նոյն չորեքշաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. զեռապատիկ տմկոյ եւ ուր իւրաքանչիւրն իցէ տնկեալ ըստ երեակի տարբերութեան. Ամենայն տունկ, զոր ոչ տնկեաց Հայրն իմ խլեսցի – *Մարդն ասի տունկ...*

խե. *66ա-7բ* Ի հինգշաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. Յաղագս երից մեծամեծ գործոցն Քրիստոսի ի ջերմացեալն, այսինքն՝ զգործոյ մեծ կարողութեան, մեծ ողորմութեան եւ մեծ իմաստութեան. Յարուցեալ Յիսուս ի ժողովրդենէ եմուտ ի տուն... – *Այսօրեակ Աւետարանի յուցանի...*

խզ. *67բ-8բ* Ի նոյն հինգշաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս զանազան տեսակաց մարմնաւոր ևս հոգեւոր ջերմութեանց. Եւ զոհանչ Սիմոնի... – *Ջերմութեամբ եղանակի մահացու մեղքն...*

խէ. *68բ-9բ* Ի յուրբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան առաջին. Սնոյ զկնոջէ, որ խօսեցաւ ընդ Քրիստոսի. բ. որպէս զայն կինն եւ զմեզ ի սիրոյ աշխարհի յետս չոգեցուցանել նկրահ, զի ածիցէ ի սէր եւ ի ճանաչումն իւր. Եւ Յիսուս վաստակեալ ի ճանապարհին նստէր... – *Մինչ Տէրն մեր առ ի քարոզել...*

խը. *69բ-71ա* Ի նոյն ուրբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս երեակ զանազանութեան ջրոց, որոց միսն ծարաւեցուցանէ, միսն շիջուցանէ զծարաւն, երրորդ, որ ճոսէ[լ]. Ամենայն, որ ըմպէ... – *Աստ դնէ Տէրն դերեք տարբերութիւնս ջրոց...*

խթ. *71ա-2բ* Ի շաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան առաջին, յորում 1. շարութիւն փարիսեցւոց, 2. ողորմութիւնն Քրիստոսի, եւնաւ արդարութիւնն եւ 3. մեղին շնացող կնոջ խնգեալ լինի. Ածին

ֆաճանապատեամ եւ փարիսեցիք... – *Ակտքիկ քահանայապետք եւ փարիսեցիք բազմաց կամեցան...*

ծ. *72բ-4ա* Ի նոյն աւուր շաբաթի երրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. 1. զխոնարհութենէն Քրիստոսի, 2. զգերազանցութիւն Կուսին եւ զհաստատութեան. Իսկ Յիսուս ի խոնարհ ճայելով... – *Ի խոնարհ նայեցումն Քրիստոսի...*

ծա. *74ա-5բ* Ի չորրորդ կիւրակի Քառասնորդաց. բան 1, յորում մեծ գթութիւնն եւ ճախախնամութիւնն Քրիստոսի, 2. 3 տարբերութիւնք աշակերտաց, 3. ամբոխից խոնարհ ճատուն լի յագումն եւ ջերմեռանդ գովութիւն նշանակի. Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս... – *Յայսօրեայ Աւետարանի յիշատակի գ. (3) սեռից անձանց...*

ծբ. *75բ-7ա* Ի նոյն չորրորդ կիւրակի Քառասնորդաց. բան 2. 1. Յաղագս անուան այսր կիւրակի եւ 2. զի՞նչ նշանակի իւրաքանչիւրսն. եւ էառ զհացն Յիսուս եւ գոհացաւ... – *Աւետարանս այս ի տարւոջ երկիցս ընթեռնուանի...*

ծգ. *77ա-8բ* Յերկուշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1, յորում 1. մեծ ճախանձատուրութիւն Քրիստոսի պատժին 2. մեծ կառոյութիւնն յարուցման իւրոյ 3. մեծ իմաստութիւնն ի ճանաչման խորհրդոյ գուցանի. Եւ եգիտ Յիսուս ի տաճարին... – *Յորժամ Յիսուս գայր յերուսաղէմ փութով մտանէր...*

ծդ. *78բ-9բ* Ի նոյն աւուր երկուշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2, յորում ագահութիւն ճանճայից, 2. աղտաւորութիւն Քրիստոսի եւ Գ (3) յարգումն տաճարի ցուցանի. Եւ եգիտ Յիսուս... – *Քանզի Քրիստոս հանապազ արհամարհէր զագահութիւնն...*

ծե. *79բ-80բ* Յերեքշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. որպէս հրեայք այլապէս իմացան զՔրիստոսէ. Իբրեւ տօնն ընդմիջացաւ... – *Եւ ի մէջ հրէից էին գանազան...*

ծզ. *80բ-2ա* Ի նոյն երեքշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. յորում 1. բազում պատճառք հիւանդութեան, 2. սպեղանիք բժշկութեան, 3. ճշան առողջութեան ցուցանի. Ջի զողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի... – *Մեծ է բժշկէն դմարդ...*

ծէ. *82ա-3ա* Ի չորեքշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. յորում 1. սեռն հիւանդութեան այսր կատարի, 2. կապն եւ գործն ցուցանի. Եւ մինչդեռ անցանէր Յիսուս... – *Տէրն մեր բժշկելով ի մարդս...*

ծը. *83ա-4բ* Ի նոյն չորեքշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս երից նշանաց հոգեւորապէս իւրաքանչիւրոյ լուսաւորելոյ. Ասդ չոգաւ լուացաւ... – *Յորժամ կոյր ոք, այսինքն՝ մեղաւոր...*

ծթ. *84բ-5բ* Ի հինգշաբաթի չորրորդ շաբաթու. բան 1. Յաղագս կացութեան. 1. մեղաւորի, թէ որպէս մեռեալ է 2. հանեալ արաճոյ ասն ի գերեզման տարեալ լինի եւ 3. բազումք աշխարեն. Եւ եղեւ ի վաղիւն երթայր... – *Արդ, պատմութիւն այսր Աւետարանի...*

կ. *85բ-7բ* Ի նոյն հինգշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2, վասն արիութեան. Եւ նա էր այրի... – *Այրի կինս այս յոյժ լայր...*

կա. *87բ-9ա* Յուրբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. վասն յարուցման Ղազարու. 1. որպէս ոմանք իրէ յետս չոհեցուցանէին, 2. ոմանք յորդորէին, 3. ոմանք առ ի կատարեալ զհաչս համբերութեանն. Եւ էր ոմն հիւանդ... – *Յորժամ քարոզէր Քրիստոս յաւուր միում յերուսաղէմ...*

կբ. *89ա-90ա* Ի նոյն ուրբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. յորում 1. թէ արդարք ուրախանան, 2. եւ մեղաւորք երկնչին եւ յուսան, 3. իսկ նեղեալք մխիթարին. Սիրէր Յիսուս զՄարթայ... – *ՅԱւետարանի աստ գրին, թէ. Ոմանք...*

կգ. *90ա-1բ* Ի շաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1, 1. որպէս լոյս է Քրիստոս, 2. Յաղագս ոմանց ներեակ գործոց լուսոյ. Ես եմ լոյս աշխարհի... – *Ի վերայ այսր տեղւոյ ասէ Օգոստինոս...*

կդ. *91բ-3բ* Ի նոյն շաբաթի չորրորդ շաբաթու 40. բան 2. Յաղագս երանութի Կուսին, որպէս զանազան սեռ անձանց է մշ[ա]ալոյս՝ լուսին, արեգակն եւ որպէս հիացումն կարգեալ. Ես եմ լոյս աշխարհի – *Ըստ սրբոյն Օգոստինոսի այնքան է միութիւն գլխոյն...*

կե. *93բ-5ա* Յաւուր կիւրակի շարչարանաց. բան 1. Յաղագս չորից ճշմարտութեանց, որոց երկուքն առ մեզ Բ. (2) առ Քրիստոս պատկանին. Ո՞վ ի ձէնջ յանդիմանեսցէ զիս... – *Ահա մի մեծ պատճառն այս...*

կզ. *95ա-6բ* Ի նոյն կիւրակի շարչարանաց. բան 2, յորում կին. 1. մեծ չարութիւն հրէից, 2. մեծ համբերութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ երեվի, Վկաս առին հրէայք... – *Ջամենայն, զոր Քրիստոս առնէր...*

կէ. *96բ-8ա* Յերկուշաբաթի չորրորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1, յորում չարութիւն հրէից, խոհեմ պատասխանատուութիւնն Քրիստոսի նոցին յիմարական հարցումն եւ Քրիստոսի հաղորդաբար յորդորումն յայտ լինի, առաքեցին իշխանք եւ փարիսեցիք... – *Որպէս ասէ Յոհաննէս, ի վերայ անմիջապէս բազումք...*

կը. *98ա-9բ* Ի նոյն երկուշաբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 2. Յաղագս շնորհաց. 1. որպէս իւրաքանչիւր ոք կարէ ընդունիլ զայն եւ որպէս Աստուած խոստանայ ոչ միայն ճաշակ շնորհաց, այլեւ զլիութիւն եւ զյարատեւութիւն խոստանայ տալ. Եթէ ոք

ծառաի իցէ... – *Այս կենդանի չուրս, զոր Քրիստոս կամի տալ...*

կթ. *100ա-1բ* Ցերեկաբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 1, որպէս ոմանք ի հրվից կն չարաբարոյ, ոմանք սնափառ եւ ոմանք վեհերոմ եւ այլ. Յետ այսորիկ շրջիւր Յիսուս... – *Որպէս յայտ է յայսօրեայ Աւետարանի. արդ, ի մէջ հրէից...*

հ. *101բ-2բ* Ի նոյն երեկաբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 2. Յաղագս երեակ տօնախմբութեան. մինն ոչ երբեմ հոչակելի, միսն ծածկաբար, իսկ երրորդն յայտնապես. Դուք երթայք ի տօնն այն... – *Աւետարանիչն Յոհաննէս ցուցանէ մեզ զերիս տօնս...*

հու. *102բ-4ա* Ի չորեկաբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 1. յորում ցուցանի, թէ որպէս ընդդէմ իւրաքանչիւր դարանակալութեան հրվից եկաց Քրիստոս. Եղեն յայնժամ նաւակատիս... – *Նաւակատիքն էր տօն տեառնագրութեան տաճարի...*

հբ. *104ա-5ա* Ի նոյն չորեկաբաթի հինգերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս կրկին զանազանութեան ոչխարաց եւ որպէս ճանաչին. Ձգործս զոր ես գործեմ... – *Արդ, Տէրն մեր, որ է ճշմարիտ հովիւ...*

հգ. *105ա-6բ* Ի հինգերորդ շաբաթի աւտուն հինգ շաբաթու. բան 1. Յաղագս պատմութեան Մագդալինացւոյն, որման յերից սեռս եւ տեսակս հիւանդաց. Աղաչէր զնա ոմն ի փարիսեցւոցն... – *Եկէդեցին ասէ հասարակապէս, թէ. Կինս այս մեղաւոր էր...*

հդ. *106բ-3բ* Ի նոյն աւուր հինգշաբաթի հինգերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 2. Յաղագս նոյն նիւթոյ, որման առ Գ. (3) կացութիւն աշխարհի. եւ ասա կին մի էր ի Հաղաիին... – *Արդ, կացութիւնն այսր աշխարհի ցուցանի...*

հե. *108բ-10ա* Յաւտր ուրբաթու հինգերորդ կիրակէի Քառասնորդական. Յաղագս ժողովոյն հրվից ընդդէմ Քրիստոսի. ժողովեցան Բանաձայապետք... – *Արդ, յորժամ վերակացու քաղաքի լսէ...*

հզ. *110ա-1բ* Ի նոյն ուրբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 2 որպէս արժան էր Քրիստոսի մեռանիլն. Բաւուր է ձեզ, զի մի ոք մեռանիցի... – *Հոգին Սուրբ ի ջանագան մաքրէնս...*

հէ. *111բ-3բ* Ի շաբաթի հինգերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան առաջին. Յաղագս փառատուրութեան, որպէս փառատուրեն Հայր զՈրդի եւ Որդին զՀայր, Որդին զնաւատացեալս եւ հաւատացեալին զՔրիստոս. Ամբարձ Յիսուս զաչս իւր... – *Քանզի յայսօրեայ Աւետարանի բազմիցս յիշատակի...*

հը. *113բ-5ա* Ի նոյն շաբաթի հինգերորդ շաբաթու. բան 2. Յաղագս երանուին Կուսին, որպէս որ են Քրիստոսի են եւ մօրն եւ հակառաձնապէս. Ամենայն, որ իմ է, ոյ է. եւ ամենայն որ ոյ է... – *Թէպէտ ասաց Քրիստոս առ Հայր իւր զայս բանս...*

հթ. *115ա-7ա* Ի Ծաղկազարդ կիրակէի. բան 1. Յաղագս չորից պատուոց, որով պատուեցաւ Քրիստոս եւ որպէս ի Քրիստոսէ մերմէ ցուցանելի են այնպիսիք. Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ... – *Արդ, բոլոր եւ համայն նիւթն...*

ի. *117ա-9ա* Ի նոյն աւուր Ծաղկազարդի. բան 2. Յաղագս երկու հանդիսաց. մինն ի լեռնէ Ձիթենեաց մինչեւ յերուսաղէմ ոստովէ, միսն՝ յերուսաղէմէ մինչեւ ի լիեառն Գողգոթայ. եւ բազումք տարածեցին... – *Այսօր մայրն մեր սուրբ եկեղեցի...*

նա. *119ա-20բ* Ցերկուշաբաթի վեցերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1. Յաղագս կերպի շարշարանաց Քրիստոսի եւ պատոյ նորա. Յորժամ բարձրացայց յերկրէ... – *Աստ զբարձրացումն իւր կոչէ...*

նբ. *120բ-2ա* Ի նոյն երկուշաբաթի վեցերորդ շաբաթու Քառասնորդական. բան 2. որպէս Քրիստոս կալով ի խաչին, ձգեաց առ ինքն զմեղաւորս ջ. (6) կերպիւ. Յորժամ բարձրացայց... – *Քրիստոս չարշարանօք իւրովք ձգեաց...*

նգ. *122ա-3բ* Ցերեքշաբաթի վեցերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան 1 որպէս Քրիստոս կոչի գառն եւ անմեղ եւ գառն գեներ. եւ իբրեւ զգառն անմեղ... – *Բազում անգամ ի Սուրբ Գիրքս Քրիստոս կոչի Գառն...*

նդ. *123բ-5բ* Ի նոյն երեքշաբաթի վեցերորդ շաբաթու. բան 2. Յաղագս ութն կակաց, զորս եթող Քրիստոս ի մահուան. Այս է ասիւ իմ... – *Արդ, ամենայն կտակ հաստատի մահուամբ...*

նե. *125բ-6բ* Ի չորեքշաբաթի վեցերորդ շաբաթու Քառասնորդաց. բան առաջին. Վասն չարշարանաց Քրիստոսի, 1. որպէս եղեւ յոյժ վնասակար, կամ պատժողական, 2. կարի իսկ պաղատէր. Բայց նա վիրավորեցաս... – *Որպէս ասէ Հերոնիմոս. Եթէպի ոչ միայն մարգարէ...*

նզ. *126բ-8ա* Ի նոյն չորեքշաբաթի վեցերորդ շաբաթու. բան 2, յորում եռապատիկ պատճառաւ ցուցանի, թէ ասիւնն Քրիստոսի հեղաւ վասն ամենեցուն. Այս բաժակ է Նոր ուխտ իմով... – *Արդ, ասիւն Քրիստոսի, որ հաստատեաց զՆոր ուխտ...*

նէ. *128ա-9բ* Յաւտր ընթրիսի Տեառն, բան առաջին. Յաղագս պատրաստութեան արքայնասուրբ հաղորդութեան, զոր ընկալեցոյ որման պատի զգուշանալ. Նախ փորձեցէ մարդ զանձն իւր... – *Եթէ որ կամի ուտել զկերակուր...*

նը. *129բ-31ա* Ի նոյն ընթրիսի Տեառն. բան 2, յորում ցուցանի, որպէս ընկալեցոյ Քրիստոս յընթրիսի զանձն բարեկամի ծառայի եւ եպիսկոպոսի. Եւ ի ի-

նիլ ընթերաց – *Յառնէ լրնկերեաց անտի եւ գնէ զհանդերձեան…*

ծր. *131ա-3ա* Յաւուր ուրբաթու բան 1. յոբոմ յայտնի լինի սէրն, ճշմարտութիւնն եւ գթութիւնն, 2. խստաւորութիւնն հրէից – *Յետ այսորիկ գիտաց Յիսուս, եթէ ամենայն ինչ կատարեալ է…*

ղ. *133ա-4բ* Ի նոյն աւուր ուրբաթու բան 2. Յաղագս տասն խորհրդոց, որ լինին յուրբաթու, 2. զինչ նշանակէ իւրաքանչիւրն. Աւասցես ինձ բան ամենայնի… – *Արդ, Քրիստոս է որպէս ազատ օրինակ…*

ղա. *134բ-6բ* Յաւուր շարաթու Զատկի. բան առաջին. Յաղագս գեթեզմանին Քրիստոսի, եւ երկու որպէս արժան է քաղել զմեզ ընդ նմա. ելն Մարիամ Մագդաղենացի… – *Արժանապատուութիւն է աւուրն ելթներորդի…*

ղբ. *136բ-7բ* Ի նոյն աւուր շարաթու Զատկի. բան 2. զգերագանց ցաւոյ Կուսին. Յաղագս չարչարանաց Որդւոյ իւրոյ. զանչափ խնդութեամն Յարութեամն նորա – *Ծիրան ստաշխին եղրօրորդին իմ… Երանուհի Կոյսն վասն չարչարանացն Քրիստոսի…*

ղգ. *137բ-9բ* Յաւուր Սուրբ Զատկի. բան առաջին. 1. Յաղագս ուրախալի Յարութեան, 2. յիշատակի ծերմեռանդութիւնն սուրբ կանանց, 3. Յաղագս հրեշտակային երեւմանն. Մարիամ Մագդաղենացի եւ Մարիամ Յակորայ… – *Արդ, թէպէտ բազում կանայք գնացին գՔեզ նոցա…*

ղդ. *139բ-41ա* Ի նոյն աւուր շաբաթու Զատկի. բան 2. Յաղագս նիւթոյ որպէս ի վերոյ. Յիսուս խնդրէ զնազօրեցի… – *Արդ, Տէրն մինչ էր յաշխարհի…*

ղե. *141ա-2ա* Յերկրորդում աւուր զկնի Զատկին բան առաջին, որպէս Քրիստոս եղեւ պանդխտ. Թու միայն կաս յԵրուսաղէմ… – *Որ է պանդխտ ես, թէպէտ Քրիստոս…*

ղզ. *142ա-3բ* Ի նոյն աւուր երկրորդի զկնի Զատկին. բան 2. Որպէս Քրիստոս կարողապէս յարեաւ ճշմարտապէս եւ գթութեամբ երեւեցաւ աշակերտացն. Յարեաւ Տէր ճշմարտապէս… – *Ուր կամ յորժամ Տէրն երեւեցաւ Սիմոնի…*

ղէ. *143բ-5ա* Յերրորդ աւուր Զատկի. բան 1. վասն երից, զորս միշտ կիր էառ Քրիստոս կալով ի միջի, տալով գնաղադութիւն, մխիթարելով զտարամեալսն. եկաց Յիսուս ի մէջ աշակերտաց… – *Արդ, Տէրն մեր յատկապէս ի կիր էառ…*

ղը. *145բ-6բ* Ի նոյն երեքշաբթի յետ Զատկին. բան 2, որպէս Քրիստոս ամենայն հինգ զգայարանօք եցոյց զՅարութիւնն իւր. եկաց Յիսուս ի մէջ աշակերտաց իւրոց… – *Այս նոյն երեւումս լիապէս գրի ուր ասի…*

ղթ. *146բ-63ա* Ահդ, ըսկսանի բան. Յաղագս չարչարանաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Ո՞ր գնաց եղբօրորդին իմ… – *Յամենայն ժամանակի եւ մանաւանդ սուրբ քարոզութեան…*

ճ. *163ա-71ա* Ըսկիզբն բանի. Յաղագս ողբման երանուհի Մարիամու կուսին. Կայր առ խաչին… – *Արդ, այնքան է գթութիւն այսր կուսի… Վերջ եւ աւարտն է սորա:*

– *171ա-3ա* Զգանկն գրոյս. *այսպէս վարեա՛, ո՛վ եղբայր, եւ յորժամ որոնես գիր ինչ գտանել, բան համարաթուոյն գրոյոր երեսն թղթի ընթերցի՛ր, երկու եղն ի միասին, որ գտանի խնդիրն քո, վասն զի ոչ ունի գյատուկ գխաւորութիւն* Աբրահամ գերիս գխաւոր իրս արար, տե՛ս եւ գայլն… *Քրիստոսի ազգականքն ըստիպէին գնալ յԵրուսաղէմ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌԱԿԻ

Օք Ես՝ Աստապացի Աբրահամ վարդապետս, միաբան Սուրբ Աթոռոյս Էջմիածնի, զգիրքս այս, զոր ես արդեամբ իմով գրեցուցեալ էի, եւտու հոգեւոր որդւոյ իմոյ եւ աշակերտի՛ Յովսէփ վարդապետին, զի ընթերցմամբ վայելեալ գասս, յիշեսցէ գիս առաքի անմահ Գահին Քրիստոսի: Ի ՌՄԻՒ. (1773) հասարակաց ամենայն:

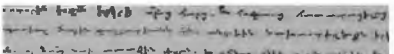
ԿՆՔԱԶՐՈՇԻ՝ *Օք Քրիստոսի ծառայ Աբրահամ վարդապետ:*

2231
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

ԳՐԻՉ՝ Մատթէոս սարկ:

ԹՒՐ՝ 398. գթուած՝ 1ա-4բ, 5բ-6ա, 9բ, 394ա-8բ: ՊՐԱԿ՝ 1-41x10 (Ա, Բ 9, Ք 4, Գ 5, Դ 6, Ժ, ԺԱ, ԺՔ, ԺԴ, ԻԹ 12, ԻԹ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ «GBT» և թագանման լուսապատմուճեով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 27,6x19,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն. 36ար՝ երկսիւն. (բ. 10-33՝ 20,5x14,5–23x16, բ. 5-9, 34-393՝ 24,5x15,5-16): ԿԻՐ՝ նաստրհիւ ՏՈՂ՝ 25-29: ԿԱԶՄ՝ դրչմագադաղ բազ շագանակագոյն կոպի, միջուկը ատուտարաթուղթ, ատտառը՝ թուղթ:

Նմուշ 243ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքի ճապաղում 192բ, 238ա, 329բ, 366ա, 377բ, 382բ. կարմիր մելանի ճապաղում՝ 144ա: Վերեից եզրահատուած, կապմի կոպին գեղակեր, եզրերը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *5ա-7բ (կրկն.՝ 10ա-2ա)* Ղուկասու Ա. գլուխ, ԻՉ. համար. եւ յամսեան վեցերո[ր]դի առաւեցաւ... – *Վասն որոյ առիթ պատճառութեան ըստ ժամանակի...*

2. *7բ-16բ* Յաղագս Ծննդեան Քրիստոսի [Մատթէոս] Բ. գլուխ. եւ ի ծնանիլն Յիսուսի – *Վասն ինչ պատճառի Քրիստոս ծնաւ ի Բեթղէմ... |9ա| անբանից մսուր բազմեալ է... (մինչեւ այստեղ կրկն.՝ 12ա-3բ) |14ա| Իբրեւ տեսին զաստղն...*

3. *17ա-20բ* [Մատթէոս] Ա. Գլուխ, ԺԸ. համար. ե[ւ] Յիսուսի Քրիստոսի... – *Այսինքն՝ յորժամ ոչ տեսեալ էին զմիմեանս...*

4. *20բ-1բ* Ծննդեան յերկրորդ յաւուր Քարոզ. Յոհ., ԺԲ. գլուխ, ԻԻ. համար. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ... – *Արդարեւ, յորժամ սերմանհան ի սերմանելն...*

5. *21բ-4բ* Ծն[ն]դեան եր[ր]որդ յաւուր Քարոզ Մտթ. Բ. գլուխ, 13 համար. եւ իբրեւ գնացին... – *Ահա, յորժամ մոգ[ք]ն գնացին գաշխարհն իւրեանց...*

6. *24բ* Ծննդեան չոր[ր]որդ աւուր առաւօտու քարոզ. Աւետարան Ղուկ. Գ. եւ յամսեանն Ա. գլուխ, ԻՉ. համար – *Սորին քարոզն զսկ[ի]սբն ի վերոյ բանին ասացաք (այսքան)։*

7. *24բ-6բ* Ծննդեան հինգերորդ աւուր Քարոզն Աւետարանն Ղուկաս Ա. գլուխ, ԼԹ. համար. Յարուցեալ Մարիամ... – *Նախ զի յորժամ ընկալաւ ի հերեհետակէն...*

8. *27ա-30ա* Վեցերորդ յաւուր առաւօտուն Ծննդեան Քարոզն. աւետարանիչն Յոհան ԺԱ. գլուխ, 1 համար. եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս – *Նախ, զի Ղազարու հիւանդութիւն նշանակէ...*

9. *30ա-1ա* Եօթներորդ աւուր առաւօտուն Ծննդեան քարոզ. եւ եղեւ ընդ աւուրսն... – *Ի ժամանակի Ծննդեան Տեառն մերոյ...*

10. *31բ-2ա* Ութերորդ աւուր առաւօտու Ծննդեան Քարոզ. եւ իբրեւ լցան աւուրք... – *Որպէս ասէ մարգարէն Մովսէս...*

11. *32ա-3ա* Ութօրէին յառաջի կիրակին Քարոզն. Յոհ. Բ. գլուխ, 1 համար. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիսի էին... – *Ոչ պատահմամբ Յիսուս կոչեցեալ գնաց ի հարսանիս...*

12. *33ա-4ա* Ներկրորդ կիրակին, Աւետարան Յոհ. Գ. գլուխ, 13 համար. Եւ ոչ ոք ել յերկինս... – *Նախ, զի իմանալի է բոլորովին հաւատալի է...*

13. *34ա-6ա* Հնկ[ն]ի Ը.օրէին (8) յերորդ կիրակին աւուր պատճառի Քարոզն Աւետարան Յոհ. Դ. գլուխ, ԽԳ. համար. Եւ յետ երկուց աւուր[ց] ել անտի... – *Զի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց, եթէ...*

14. *36ա-7բ* Չկ[ն]ի ութօրէից չոր[ր]որդ կիրակէին աւուր առաւօտու Քարոզն աւետարանիչն Յոհ. Չ գլուխ, 39 համար. Այս են կամք Հօր իմոյ... – *Չի ամենայն, որ տեսանէ զՈրդին...*

15. *37ա-9բ* Իսկ յԱռաջա[ւ]որի Բարեկենդանի կիրակին աւուր առաւօտու Քարոզն. Աւետարան Յոհ., Չ գլուխ, ԺԹ. համար – *Յիսուս իբրեւ գիտաց, եթէ գալոց...*

16. *39բ-43ա* Աւետարան Ղուկ. Բ. գլուխ, ԻԱ. համար Քառասնօրեայ գալստեան աւուր պատճչանի Քարոզն. եւ երթային ծնօղքն... – *Որպէս ասէ Մովսէս մարգարէն ելից ամենայն...*

17. *43ա-6ա* Ի շաբաթու Սրբոյն Սարգիսի զօրավարին աւուր, Քարոզ աւետարանիչ Ղուկ. ԻԱ. գլուխ, ԺԹ. համար. Յայնժամ ասէ ցնոսա... – *Յայնժամ հրէայքն աբաւասմբեալք ի ձեռն հպարտութեան իւրեանց...*

18. *46ա-8բ* Չկ[ն]ի Սուրբ Սարգիսի կիրակէի յաւուր Քարոզն Աւետարան Յոհ. Չ. գլուխ, ՃԲ. համար. Ի վաղիւ անդր... – *Նախ, զի իմանալի է, յորժամ տեսին զՏէրն...*

19. *49աբ* Երկուշաբաթի սրբոց Առավմանց Քարոզն Աւետարանի Յոհան[նու] ԺՉ. գլուխ. Ջայս խօսեցայ ընդ ձեզ... – *Որպէս ասէ երգ շարականին, Ազաչեմք զքեզ Տէր...*

20. *50ա-2բ* Աւետարան Ղուկ. ԺԲ. [գլուխ], Դ. համար. յերեկշաբաթի Սոմխասանց Էօշիցն աւուր Քարոզն. Բայց ձե՛զ ասեմ, սիրելեաց իմոց... – *Նախ, զի աստէն առ այսր առաքիել...*

21. *52բ-6բ* Իե. (25) շաբաթի Սրբոց Ոսկեանցն աւուր Քարոզն Աւետարան Մատթ. ե. գլուխ, ԺԲ. համար վերջ, ոոհ յառաջ բան զձեզ կիմ. եւ տեսեալ զծողովուրդսն... – *Այսինքն՝ յորժամ հասես ժողովեալ առ ինքն...*

22. *56բ-7բ* Աւուր ուրբաթու Քարոզ Աւետարանն Յոհ. Գ. գլուխ, ԺԳ. համար. Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ... – *Այսինքն՝ յորժամ տօնն կէս եղաւ...*

23. *57բ-9ա* Շաբաթու սրբոյն Իսահակայ Պարթեի Հայոց հայրապետին աւուր պատշաճի Քարոզն Աւետարան Յոհ. ԺԹ. գլուխ, ԺԱ. համար. Ես [եմ] հովիւն բաջ... – *Նախ, զի ինքն Տէրն մեր հովիւ...*

24. *59ա-61ա* Կիրակէի յաւուր Քարոզն Աւետարանն Յոհան. Է. գլուխ, Լէ. համար. Ի վերջնում աւուր... – *Նախ, զի ահա զառաջարկութիւն իմասչիք...*

25. *61ա-2բ* Երկուշաբաթի աւուր Քարոզն Աւետարան Յոհ. ե գլուխ, ԺՉ. [համար]. Ջայս պատուիրեմ... – *Աստէն կամի ասել, թէ. Դուք միմիանց հետ...*

26. *62բ-4ա* Երեքշաբաթի աւուր Քարոզն Աւետարան Ղուկ. ԺԲ. գլուխ Գ. [համար]. Բայց ձեզ ասեմ... – *Նախ, զի գիտելի է, ահա ասելոց եմ...*

27. *64ա-6ա* Քառոզ չորեքշաբաթի աւուրն Աւետարան Յօհ. Ը. գլուխ, ԺԲ. համար. Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսայ Յիսուս... – *Եւ լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւորէ...*

28. *66ա-7բ* Քառոզ հինգշաբաթի Վարդանաց զօրավարաց Աւետարան Դուկաս Ջ. գլուխ, Ի. համար. Եւ ՚ն ամբարձ զաչս... – *Նախ, զի նոքա են յակամայ աղքատ եղեալ...*

29. *67բ-9ա* Քառոզ ուրբաթու աւուրն Աւետարան Յօհ. Ը գլուխ, 21 հա[մար]. Ասէ դառձեալ ցնոսա Յիսուս... – *Նախ, զի որ արդարացուցանէ Աստուած...*

30. *69բ-71բ* Քառոզ շաբաթու Սրբոց ձՂ. (150) հայրապետացն Կոստանդնոյպօլս[ոյ] սուրբ ժողովոյն Աւետարան Մատթ. ԺԲ. գլուխ, ԻԲ. համար. Յայնժամ մատուցաւ առ նա... – *Նախ, զի ահա ասաց բանիւ...*

31. *72ա-3ա* Քառոզ ի բուն Բարեկենդանի կիրակէին. Աւետարան Մաթ. Ջ. գլուխ, Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում... – *Աստէն ասել առ այսր բանի խրտում...*

32. *78ա-81բ* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. Ջի ուր գանձ ձեր... – *Նախ, զի անողորմութեան կամք...*

33. *82ա-5բ* Քառոզ երկուշաբթի զսկի[ա]նբն պահոց, վասն խոստովանութեանն ի բանն. Լուացարո՛ւմ, արթեցարո՛ւմ... – *Ջսրբութիւնն. աղտեղութիւն ոչ մեայն...*

34. *86ա-7ա* Երեկշաբաթեայ Քառոզ եզկ[ի]ել ԺԸ. գլուխ, 20 համար. Առդարութիւն արդարոյն... – *Եւ զորդիսն նոցա ոչ սպան...*

35. *87բ-91ա* Քառոզ չորեքշաբաթի աւուրն Յովելեայ 2. Փող հարէ՛ի Սիովն... – *Սրբէցէ՛ք, պահս, քարոզեցէ՛ք...*

36. *91ա-4ա* Քառոզ հինգշաբաթի աւուրն Առաքեալ Հոմ. Ջ. գլուխ Գ. համար. Եթէ ոչ գիտէ... – *Պետք է գիտել, որ մկրտութիւնն երեք կերպիւ...*

37. *94աբ* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա. – *Նախ, զի բաժանումն մկրտութեան...*

38. *94բ-6ա* Քառոզ ուրբաթի աւուրն երկրորդ օրինաց Ջ. գլուխ, Դ. համար. Լո՛ւր Իսրա[յ]ել... – *Նախ ի կարճոյ ասէ միտքն...*

39. *96ա-9ա* Նորին դառձեալ Քառոզ վասն սիրոյն, որ առ Աստուած եւ առ ընկերն ասացեալ աստ. Սիրեացես զՏէր Աստուած հո... – *Առաջին պատուիրան գիտել պարտ է...*

40. *99աբ* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ – *Նախ, զի Մովսէս վասն սիրոյն...*

41. *100ա-3բ* Քառոզ շաբաթու, տօն է Թէոդոսի զօրավարին Մատթ. Ժ. գլուխ, 16 համար, Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ... – *Նախ, զի ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ յաշխարհ...*

42. *103բ-6ա* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա. եղեռո՛մ խոռագէտ իբրեւ զօձ... – *Խնդ արդ, այժմ ասել երկրորդ օրինակի...*

43. *106ա-8բ* Քառոզ երկրորդ կիրակի աւուրն Մատթ. Է. գլուխ, 17 համար]. Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել... – *Նախ, զի զօրէնս բարոյականս...*

44. *108բ-11բ* Ող օրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Երկինք եւ երկիր անցանեն եւ բանի իմ... – *Այս բանն Քրիստոսի որքան սաստկագոյն...*

45. *111բ-2բ* Քառոզ երկրորդ կիրակի երկուշաբթի աւուրն, որպէս ասէ Սաղմոս [Առակ. Ա. 7]. Սկ[ի]սբն իմաստութիւն... – *Նախ, զի սկ[ի]զբն երկիւղ Տեառն...*

46. *113ա-5բ* Քառոզ երկրորդի կիրակի երեքշաբթի աւուրն վեց. գլուխ 33 [Տե՛ս Առակ. Ա.7]. Նախ խնդրիցէ զարմայութիւն... – *Եւ գիտելի է, զի հոմանուն է...*

47. *115բ-7բ* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա, Ջ. գլուխ, 33 [համար]. բնաբան. Նախ խնդրիցէ զարմայութիւն... – *Խնդ զի՞րդ տ[ա]կաւին օրինակ տալով...*

48. *118ա-9բ* Քառոզ երկրորդ կիրակի չորեքշաբթի աւուրն Մարկ. ԺԳ. գլուխ, 24 համար. Այլ յաւուրսն յայնոսիկ... – *Նախ, զի որպէս էին յաւուրսն, որք...*

49. *119բ-21բ* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ [գրոց] Քառոզ Ա. Մարկ. ԺԳ, 24, բնաբան ասացաւ, թէ Այլ աւուրսն... – *Վասն որոյ եհաչք արկցուք վիճակս...*

50. *121բ-2բ* Քառոզ երկրորդ կիրակի հինգշաբաթի աւուրն Մատթ. Իե. 36. Ծառի էի եւ ժողովեցիմ զիս – *Նախ, զի Բանն Աստուած մարդ եղեւ...*

51. *122բ-5ա* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ, բնաբան Իե. 36 Մատթ. Ծառ էի եւ ոչ ժողովեցիք... – *Նախ, զի գիտելի է առ այս բանս...*

52. *125ա-8ա* Քառոզ երկրորդ կ[ի]րակի ուրբաթի աւուրն, որպէս ասէ Մատթ. ե. 7. երանի ողորմածաց... – *Նախ, զի երանութիւնս այս ի վերայ ժամանակի...*

53. *128ա-9ա* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ Ա. բնաբան – *Նախ, զի եղերութք գիւած...*

54. *129ա-32բ* Քառոզ երկրորդ կիրակի շաբաթի աւուրն Յօհ. ԺԱ. 11. Ես եմ հովիւն բաջ... – *Եւ ասա գիտելի է առաջի աչաց մերոց...*

55. *132բ-5ա* Ող յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ, բնաբան ԺԲ. 12. Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովիւ... – *Նախ, զի սատանան չար հովիւ...*

56. *135բ-3բ* Երրորդ կիրակի Քառոզ աւուր պատշաճի. բնաբան Ժե. 11 Ղուկ. Առն միոջ էին երկու որդիք... – *Նախ, զի Ադամ կրտսեր էր քան ըզհրեշտակս...*

57. *138բ-40ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ, բնաբան Ժե. 17. Եւ եկեալ ի միտս իւր... – *Եւ աստ Գ. (3) իրք ցուցանէ...*

58. *140ա-1ա* Երրորդ կիրակի երկուշաբաթի աւուր պատշաճի. Քառոզն բնաբանս մեր ի Մատթեոսեան Աւետարանին ասելով ԻԴ. 4. Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա... – *Նախ, խօսի զգուշութեան...*

59. *141բ-2ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ Մտթ. ԻԴ. 5. Ջգոյշ լերուք... – *Որպէս ասէ առաքեալն Պետրոս...*

60. *142բ-3ա* Երրորդ կիրակի երեքշաբթի յատ[ւ]ր պատշաճի Քառոզ. Մտթ. ԻԱ. 21. Ամէն ասաւ ձեզ... – *Իրաւի արդարապէս հաստատուն հաւատով...*

61. *143բ-4ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ. բնաբան Մտթ. ԻԱ. գլուխ 21 հաս[ար]. Ջոր ինչ խնդրեցէք... – *Նախ, զի ինչ են հաւատք...*

62. *144ա-5ա* Երրորդ կիրակի չորեքշաբթի յատուր պատշաճի. Քառոզ ԺԲ. 32 բնաբան Ղուկաս. Մի՛ երկնչիր, հօ՛տ փոքրիկ... – *Գիտել պարտ է, զի Ջ. (6) իմն երկիւղ կայ...*

63. *145բ-6բ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ բնաբան, Ղուկաս ԺԲ. 32. Մի՛ երկնչիր... – *Որպէս ասէ, Մովսէս մարգարէն...*

64. *147ա-3ա* Երրորդ կիրակի հինգշաբթի աւուր պատշ[ա]ճի Քառոզ. բնաբան Մտթ. Ե. 22. Ամենայն, որ բարկանայ... – *Նախ, զի է բարկութիւն գաղտնի...*

65. *148աբ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ Քառոզ. բնաբան Մտթ. Ե. 22. Ամենայն, որ բարկանայ... – *Ասացին, զի ասէ առաքեալն, Բարկութիւն մարդոյ...*

66. *149ա-50ա* Երրորդ կիրակի ուրբաթի յատուր պատշաճի, Քառոզ երկրորդ օրինաց Ը. 11. բնաբան. Մարգարէն Մովսէս ասել. Հայեա՛ց յանձն ոյ... – *Այլ ըզայսոյն ի Քրիստոս հաստատեա...*

67. *150ա-1բ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ. բնաբան Ը. 11, մարգարէն Մովսէս ասելով թէ. Հայեա՛ց յանձն ոյ... – *Թուոց ԻՋ. 64. եւ ընդ նոսա մի այր ոչ գոյր...*

68. *152ա-3ա* Երրորդ կիրակի շաբաթի աւուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան Յոհ. Թ. 39. Եւ ասէ Յիսուս... – *Նախ, զի մինչդեռ անցանէր...*

69. *153ա-4ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ. բնաբան Յոհ. Թ. 39. Եւ ասէ Յիսուս... – *Նախ, զի Կայէն անհաւատարմութեամբ իւրով...*

70. *156բ-7բ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ. բնաբան. Ջինչ գործեցից... – *Նախ, զի աստէն եւս ասել վասն պատճառութեան...*

71. *158-9ա* Հինգերորդ կիրակէի աւուր պատշաճի Քառոզ երկուշաբթի. բնաբան. Երեմ[իա]յ ԼԲ. 36. եւ արդ, այսպէս ասէ Տէր Աստուած... – *Նախ, զի սմն մարդոյ միամօր որդի գեղեցիկ...*

72. *159ա-60ա* Երեքշաբթի յատուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. վասն հպարտութեան. Ղուկ. ԺՋ. 15. Ուր առաջի մարդկան... – *Եւ որպէս արտաքս ընկենու ոք...*

73. *160ա-1ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ. բնաբան. վասն հպարտութեան. Ղուկ. ԺՋ. 15. Ուր առաջի մարդկան... – *Նախ, ցուցանէ ի փարաւոնէ...*

74. *161ա-2ա* Ջորեքշաբթի յատուր պատշաճի Քառոզ վասն արիութեան. բնաբան. Ղուկաս ԺՋ. 16. Օրէնի եւ մարգարէ... – *Եւ ամենայն ոք զնա բռնաբարէ...*

75. *162ա-3բ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ վասն արիութեան. բնաբան. Ղուկասու ԺՋ. 16. Օրէնի եւ մարգարէ... – *Որպէս ասէ Մովսէս մարգարէն ելից Գ. 1...*

76. *163բ-4բ* Քառոզ հինգշաբաթի պատշաճի յատուրն. բնաբան. Կորնթ. Առաջին Ը. 8. Այլ կերակուր զմեզ առաջի... – *Վասն առաջնոյն գիտելի է, զի նախ խաբեալ...*

77. *164բ-6ա* Քառոզ ուրբաթի պատշաճի աւուրն. բնաբան. մարգարէն Մովսէս երկրորդ օրինաց Թ. գլուխ 11 համ[ար]. եւ ասէ ցիս Տէր... – *Նախ, զի Ահարօնի բարկացաւ Տէր յոժ...*

78. *166աբ* Քառոզ շաբաթի Քառասունն մանկանց պատշաճի յատուրն. բնաբան. Մտթ. ԺԳ. 43. Յայնժամ արդարքն ծագեսցին... – *Լուսապսակ եւ արի զարդ մեծապայծառս...*

79. *167ա-5բ* Նորին Քառոզ շաբաթու վասն Քառասնից յատուր պատշաճի. բնաբան. Մտթ. ԺԳ. 43. Յայնժամ արդարքն ծագեսցին... – *Նախ, զի արդարք էին որպէս արեգականն...*

80. *168բ-71բ* Հինգերորդ կիրակի Քառոզ հոգւոյ եւ մարմնոյ ի բանն. բնաբան. Ղուկ. ԺԸ. 2. Դատաւոր մի էր ի քաղաքի... *Նախ զի դատաւոր միտքն է...*

81. *171բ-3ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա. բնաբան. Ղուկ ԺԸ. 5. Գոնէ վասն աշխատ առնելոյ... – *Նախ, զի խղճմտանք տանջելով...*

82. *173բ-4բ* Քառոզ երկուշաբաթի պատշաճի յատուրն. բնաբան. Երայեցիան Ա. գլուխ. Բազում մասամբ... – *Նախ, զի մարգարէքն խօսեցան...*

83. *174բ-5բ* Քառոզ երեքշաբթի պատշաճի յատուրն. բնաբան. Եսայ[ի] Ը. 7 – *Վեցերորդ վասն այնորիկ. Ահաւադիկ ածցէ...*

84. *176ա-7բ* Զորեքշաբթի Քառոզ պատշաճի յաւուրն. բնաբան. ելից Դ. 12. եւ առդ, երթ... – *Եւս ասէ Մովսէս ցՏէր. Ես ո՞վ եմ...*

85. *178ա-9բ* Քառոզ հինգշաբթի պատշաճի յաւուրն. բնաբան. եսայի ԾԳ. 4. Նա զմեզ[ղ]ս մեր բառնայ... – *Նախ, զի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս վիրաւորեցաւ...*

86. *179բ-84ա* Քառոզ ուրբաթի պատշաճի յաւուրն. բնաբան. Յօբայ կե[ն]դանի ճանաւակիճ. ԺԹ. 21. Ողորմեցարո՛մ ինձ... – *Միանգամայն հասին ի վերայ իմ հէնք նորա...*

87. *184ա-6ա* Շաբաթի Քառոզ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մեռ. բնաբան աւետարանին. ԺՋ. 24. Յայնժամ Յիսուս ասէ... – *Նախ այսու, զի այնու արդիւնաւորելոց էր...*

88. *186ա-90բ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա. բնաբան. ԺՋ. 24, Մտթ. Յայնժամ Յիսուս ասէ գաչակերտսն իւր... – *Նախ, զի առաքեալն ասէ. Նմանօրք ինձ եղերուք...*

89. *190բ-3ա* Վեցերորդ կիրակ<ակ>ի յաւուր պատշաճի Քառոզ Մտթ. ԻԲ. 31. Սիրեսցես զՏէր Աստուած fn... – *Իսկ ասէին եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած...*

90. *193ա-4բ* Նորին դարձեալ Քառոզ վասն սիրոյն, որ ասր Աստուած եւ ասր բնկերն. Սիրեսցես զՏէր Աստուած fn.. – *Ամենայնն՝ աստ զբովտրն նշանակէ...*

91. *194բ-6ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քառոզ Ա. բնաբան. Մտթ. Աւետարանին ԻԲ. 37. Սի[ր]եսցես զՏէր Աստուած fn... – *Առաջին Տիմոթ. Ա. 5. Գլուխ պատուիրանին սէր է...*

92. *196բ-8բ* Երկուշաբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ բնաբան առաքելոյն Պաղտոսի, որ ասէ ԺԲ. գլուխ, 1 հատար. Այլ վասն հոգետրացն... – *Մարկ. 9, 38. Որ ոչ հակառակ ընդ իս է...*

93. *198բ-200ա* Երեքշաբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ Ա. բնաբան. Կորնթ. ԺԲ. 13. Քանզի միով Հոգւով... – *Նախ շրով աւանդեաց Քրիստոս...*

94. *200ա-2ա* Զորեքշաբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ Ա. բնաբան. Եսայի 62 11. Ուրախ լե՛ր յոյժ... – *Նախ, զի աստանոր ինքն կամեցաւ...*

95. *202ա-4ա* Հինգշաբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ Ա. բնաբան. Պօղոսի առ Տիմոթ[էոս] Առաջին Գ. 16. Եւ յայտնի իսկ... – *Ելից ԼԴ. 6. Եւ էանց Տէր առաջի նորա...*

96. *204բ-6բ* Ուրբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ Ա. բնաբան. Եսայի ԽՉ. Դ. Մինչեւ ցծերութիւն թէ ես եմ.. – *Նախ եւ առաջին յայտ առնել գնոսա Եսայեայ մարգարէն...*

97. *213բ-6բ* Մեծի երկուշաբաթի յա[ո]ր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Մտթ. ԻԱ. 12, 22. եւ զամենայն ինչ... – *Վասն ի՞նչ պատճառի խնդրեաց գպատուղ...*

98. *216բ-9ա* Վեց գլուխ ի Ծննդոց 9, երեքշաբթի յաւուր պատշաճի Քառոզ Մովսէս մարգարէն, ի բանս իւր, ասելով, թէ, Նոյ՝ այր արդար... – *Այս վասն մեղուցեալոցն...*

99. *228ա-40բ* Ի մեծի Աւագ շաբաթիու ուրբաթի գիշերին հսկումն է այս է Կտակ յարշարանաց Տեառն մերոյ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, ասացեալ պատուիրաբ տեառն Յակոբայ աստուածարան կոչեցելոց գերիմաստ վարդապետի Կոստանդի[ն]ուպօլսոյ – *Ո՛վ օր դառնութեան եւ սգոյ, ո՛վ գիշեր...*

100. *240բ-2բ* Մեծի շաբաթի յաւուրն պատշաճի Քառոզ. բնաբան Եսայեայ մարգարէին եղաբ ըստ յարմարութեան իւրում. Եկայբ եղցուբ ի լեառն... – *Այլ գիտելի է, զի բաւական գովութիւն...*

101. *243ա-5բ* Քառոզ ի Սուրբ Զատկի պատշաճի աւուրն, ահա բնաբան Մաթթոսեան ԻՀ. 2 հատ[առ]. եւ ահա շարժմունն մեծ եղեւ... – *Եւ արդ, գիտելի է վասն Յարութեան...*

102. *245բ-7ա* Երկուշաբաթի աւուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Ղուկ. 24, 6. Չէ աստ, այլ յարեաւ... – *Եւ գիտելի է, զի [3]աթութիւն Քրիստոսի հաստատի...*

103. *247ա-9ա* Երեքշաբաթի պատշաճի աւուր Քառոզ. Ղուկ. Աւետարանին 24, 13. եւ ահա երկուբ ի նոցանէ... – *Նախ գիտելի է, յորժամ երկու աշակերտսն երթային...*

104. *249ա-50բ* Զորեքշաբաթի պատշաճի յաւուր Քառոզ. բնաբան. Ղուկ. 24. 36. Մինչդեռ զայն խօսէին... – *Վասն առաջնոյն ասելի է, թէ, Խաղաղութիւնն է...*

105. *250բ-3ա* Հինգշաբաթի պատշաճի յաւուր Քառոզ. Մտթ. ե 1. Եւ տեսեալ զժողովուրդսն... – *Նախ, զի ելումն նշանակէ բացարձակումն...*

106. *253ա-5ա* Ուրբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ ըստ Յօհաննու[ի]ու. բնաբան. ԻԱ. 1. Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց... – *Նախ, զի առաջնումն գնացին աշակերտքն...*

107. *255բ-7բ* Քառոզ շաբաթու պատշաճի յաւուրն եղաբ. բնաբան. Յօհ. ԻԱ. 15. Եւ իբրեւ ճաշեցին... – *Նախ, զի հարցանելն Տեառն մերոյ առ Պետրոս...*

108. *262բ-6ա* Երկուշաբաթի պատշաճի յաւուր Քառոզ. բնաբան. Յօհ. Ա. 19. Եւ այս է վկայութիւնն Յօհաննու[ի]ու... – *Իսկ եւ իսկ ասելով զքան ճշմարտութեան Յոհան[ն]ու...*

109. *266ա-9ա* Երեքշաբաթի պատշաճի յաւուր Քառոզ. բնաբան. Յօհ. Ա. 29. Ահաւասիկ գառն Աստուծոյ... – *Արդարեւ վկայեաց գտեսութիւն Աստուծոյ...*

110. *269ա-71ա* Զորեքշաբաթի յատ[ւ]ր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Յոհ. Ա. 38. Ասէ գնոսա Յիսուս... – *Յայնժամ ասէ գնոսա. Ջինչ կամիք...*

111. *271ա-4բ* Հինգշաբաթի յատուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Յոհ. Ա. 47. Ահա արդարեւ իսրայէլացի... – *Ապաւինեալ ի Հոգին Սուրբ Աստուած բարի...*

112. *274բ-6ա* Ուրբաթի յատուր պատշաճի Քառոզ Ա. բնաբան. Յոհ. Բ. 11. Զայս արար սկիզբն... – *Ոչ պատահմամ[բ] Յիսուս կոչեցեալ գնաց ի հարսանիս...*

113. *276ա-7բ* Շաբաթի յատ[ւ]ր պատշաճի Քառոզ եղամ այամիկ. բնաբան. Յոհ. Բ. 19. Ասէ ցնոսա Յիսուս... – *Նախ, պի Տէրն մեր ոչ ասաց...*

114. *277բ-9ա* Երրորդ կիրակի Աշխարհամատրեան է պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Յոհ. 4. 3. Եթէ ոմ ոչ ծնցի վերջստին... – *Արքայութիւնն Աստուծոյ դնի աստ...*

115. *279աբ* Երե[որ]դ կարգ Քառոզից, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Եթէ ոչ ոմ ծընցի... – *Նախ, ի հաւատալ, երկ[որ]դ ի օրէնս պահել...*

116. *283ա-4ա* Երկուշաբաթի պատշաճի յատ[ւ]ր Քառոզ առաջին կարգ Քարոզից, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան... Գ. գլուխ 15 համ[ար] սկսուած. Ահա արդարեւ բանն Աստուծոյ գ[ո]րծեալ է... – *Իսկ ըստ կե[ն]ցաղականաց մերոց...*

117. *284աբ* Երկրորդ կարգ Քարոզից, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Ջի ամենայն. որ հաւատայ... – *Ի սկզբանէ <հ>հաստատեալ է Աստուած զիանն իւր...*

118. *284բ-5բ* Երրորդ կարգ Քարոզից, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց Քառոզ. բնաբան. Ջի ամենայն, որ հաւատայ ի նա... – *Ինքնաբան բարի ամենեցուն տիրոջ...*

119. *286աբ* Երեքշաբաթի աւուրն պատշաճի Քառոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց խօսելոյ: Յաղագս առանց Աստուծոյ ոչ ինչ կարէ մարդ առնել զիանն. բնաբան. Ոչ կարէ մարդ առնուլ... – *Փառաւորեալ օրհնաբանելի գոյութիւն Աստուծոյ...*

120. *286բ-7ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ոչ կարէ մարդ առնուլ... – *Նախ տուաւ մեծութիւն նոյի, որ գկե[ն]ցաղական...*

121. *287աբ* Երրորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդատուր նշանաց Քառոզ է. բնաբան. Ոչ կարէ մարդ... – *Ահա արդարեւ պէսպէս գշնորհս...*

122. *287բ-8բ* Զորեքշաբաթի յատուր պատճաճի Քառոզ Ա., որ յաւետարանական բանիցն եւ յառակաց Քարոզից. բնաբան. Եթէ գիտէիր զպարգեւն Աստուծոյ... – *Եթէ գիտէիր զպարգեւն, այսինքն՝ ոմ կին դու...*

123. *288բ-9ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Եթէ գիտէիր... – *Ագբիւրն անմահութեան Հոգին Սուրբ բղխեցոյց...*

124. *289ա-90բ* Ուր ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց Քառոզ Ա. բնաբան. Եթէ գիտէիր... – *ՅԱւետարանի բնաբանիս Բանն Աստուծոյ համեմատի...*

125. *290բ-1ա* Հինգշաբաթի աւո[ւ]րն պատշաճի Քառոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց ասելոց եմ. բնաբան. Ահաւասիկ ես ասէմ... – *Եւ ասէ. Հունգք բագումք են...*

126. *191բ-2ա* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Ահաւասիկ ասեմ ձեզ ամբարձէ՛ զաչս ձեր եւ տեսէ՛ք զարտորայսն... – *Քանզի արտորայքս այսոքիկ աղբատութեամբ...*

127. *292ա-3ա* Ուր ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց Քառոզ Ա. Յոհ. Դ. 35. բնաբան. Ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ... – *Բայց մշակքս այսոքիկ պարտին գոլ...*

128. *293աբ* Ուրբաթի յատուր պատշաճի Քառոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց Քարոզից. բնաբան. Ասէ ցնա թագաւորազն... – *Արդարեւ, եթէ բանիւ քարոզիցէ ոք...*

129. *293բ-4ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Ասէ ցնա Յիսուս... – *Նախ, պի ի ժամանակս...*

130. *294ա-5ա* Երրորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց Քառոզ Ա. բնաբան. Ածդ էր թագաւորազն մի... – *Իսկ իցէն եւ ի հոյակապ ապարանս...*

131. *295ա-6ա* Շաբաթի յատուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց Յոհ. ե. 2. էր յերուսաղէմ ի Պոռբատիկէ... – *Այն աւազանն անուանիւր Պրոբատիկայ էր...*

132 *296աբ* Երկրորդ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ Ա. բնաբան. էր յերուսաղէմ ի Պոռբատիկէ... – *Փառաւորեալ եւ հնչակեալն, գիացեալ եւ մարդացեալն...*

133. *296բ-7բ* Երրորդ, ահա, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց Քառոզ Ա. բնաբան. էր յերուսաղէմ... – *Այն հիւանդն երեսուն եւ ութն ամ էր...*

134. *303ա-4ա* Երկուշաբաթի յատուր պատշաճի Քառոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց Քառոզ Ա. բնաբան. Եթէ ես վկայեմ վասն անձին իմոյ... – *Նախ, զի ինքնաբուխ բարի...*

135. *304աբ* Ուր յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Եթէ ես վկայեմ... – *Վասն որոյ առարկեսցուք զբանս Աստուածաշունչ գրոց...*

136. *304բ-5ա* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանէլաց բնաբան. Եթէ ես վկայեմ... – *Նախ, զի մարդեղութիւն Բանին Աստուծոյ...*

137. *305բ-7ա* Երեքշաբթի յատուր պատշաճի Քարոզ Ա, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Հաշխեաց բազմականացն... – *Որ գարմանայք սիրելիք ընդ սքանչելիսն...*

138. *307ա-8ա* Երկր[ո]րդ որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Չի տեսանէին զնշանն... – *Սակայ ընթեռնումք յԱւետարանի, թէ. Քրիստոսի...*

139. *308ա-9ա* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց բնաբան. Հաշխեաց բազմականացն... – *Քրիստոս Տէրն մեր բազմացոյց գնոսա...*

140. *309ա-10ա* Չորեքշաբթի յատուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Իբրեւ գիտաց Յիսուս... – *Աստի առաքէ գնոսա նաւու...*

141. *310աբ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Իբրեւ գիտաց, եթէ... – *Աստանօր գիտելի է ամենից Տէրն մեր...*

142. *310բ-2ա* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց բնաբան. Իբրեւ գիտաց Յիսուս... – *Եւ արդ, գիտելի է իմացման առնել...*

143. *312աբ* Հինգշաբթի յատուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց Ա. բնաբան. Երթա՛յր գործեցէ՛ր... – *Եւ արդ, գիտելի է օգտակարութիւն մերոյ...*

144. *312բ-3բ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Երթա՛յր գործեցէ՛ր – *Ահա, արդարեւ ըսկսաւ խնդրեսցուք...*

145. *313բ-4բ* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Երթա՛յր գործեցէ՛ր... – *Աասցաք, թէ. Բազումք ոչ ժամանեն...*

146. *314բ-6ա* Ուրբաթի յատուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Որ ուտէ զմարմին իմ... – *Ասէլովն մինդեռ ուտէին ոչ իմացեալ լինի...*

147. *316աբ* Երկրորդ՝ որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Որ ուտէ զմարմին իմ... – *Այսինքն՝ օրինակաւ հաստատեսցուք...*

148. *316բ-7բ* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Որ ուտէ... – *Արդ, աստանօր խօսիլ Բանին խորհրդոյ...*

149. *317բ-9ա* Շաբաթի յատուր պատշաճի Քարոզ Ա. որ եղայ, որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. Բնաբան. Դուք երթայք ի տօնն... – *Եւ յորժամ մերձ եղեալ Տաղաւարահարաց...*

150. *319աբ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց բնաբան. Դուք երթայք... – *Այլ գիտելի է, զի Ներելի մեզքն...*

151. *319բ-20ա* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհ[ր]դատուր նշանաց. բնաբան. Դուք երթայք... – *Եւ գիտելի է աստէն պուրակիս...*

152. *320ա-1բ* Հինգերորդ կիրակի յատուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Ո՞չ Մովսէս ետ ձեզ... – *Եւ Քրիստոս Տէրն մեր գոչ ինչ ելոյծ...*

153. *321բ-3բ* Երկրորդ որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Քարոզ. բնաբան. Իմ վարդապետութիւս չէ իմ... – *Ուստի իմանի զարարողութիւն բանս մեր...*

154. *323բ-4բ* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեան եւ ի խորհրդատուր նշնանաց. բնաբան. Իմ վարդապետութիւս... – *Տեսէ՛ք, զի իրաւամբք ասէ Քրիստոս...*

155. *324բ-5բ* Երկուշաբաթի յատո[ւ]ր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Մի՛ ըստ աչս դատէ՛ք... – *Սկսուած. Եւ սկսեն ինքն արդար է...*

156. *325բ-6ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Մի՛ ըստ աչս... – *Այսինքն՝ աստանօր ասել առանց երկիւղի...*

157. *326աբ* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Մի՛ ըստ... – *Ուստի իրաւամբք ասել զԲանն Աստուծոյ...*

158. *326բ-7բ* Երեքշաբաթի յատո[ւ]ր պատշաճի Քարոզ Ա. որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Ածին դպիրքն... – *Քահանայապետքն ձգելով ի բաց զքննութիւն...*

159. *327բ-8ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ածին ֆաճանայապետն... – *Վասն զի գխիմեանս ատելոյ...*

160. *328աբ* Երրորդ, որ ի պէսպէս ևմաևութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Ածին ֆաճանայապետն... – *Այսինքն՝ աստանօր ասել գորպիտութիւն...*

161. *328բ-9բ* Չորեքշաբաթի յատուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Ես եմ լոյս... – *Եւ աստ գիտելի է, զի Աստուած թէպէտ...*

162. *329բ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. Բնաբան. Ես եմ, որ վկայեմ... – *Ահա, արդարեւ վկայեցին մարգարէքն...*

163. *330աբ* Երորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Ես եմ լոյս աշխարհի... – *Այսինքն՝ աստէն լուսոյ...*

164. *330բ-1ա* Հինգշաբաթի յաւ[ւ]ր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Բազ[ո]ւմ ինչ ունիմ... – *Այսինքն՝ անստեղծ եւ ստեղծեալ...*

165. *331աբ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան <բնաբան>. Բազում ինչ ունիմ... – *Նախ, զի ամենայն ինչ, զոր արար Աստուած...*

166. *332ա* Երորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց. խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Բազում ինչ... – *Եւ արդ, ըակսբնաւորութիւն ըմբռման մտաց...*

167. *312բ-3ա* Ութաթի յաւ[ւ]ր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ... – *Բազում չարիս առնէ մեղքն մարդոյն...*

168. *333աբ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ամէն, ամէն... – *Այսինքն՝ առնէ մարդս անգգայ..*

169. *333բ-4բ* Երորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Ամէն, ամէն... – *Սկսուած. Աստէն եւս գիտելի է որպէսութեան...*

170. *334բ-5բ* Շաբաթի յաւ[ւ]ր պատշաճի Քարոզ. բնաբան, որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես... – *Բայց Տէրն մեր զամենայն պաստաժէտս...*

171. *335բ-7ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Եւ էր շաբաթ... – *Նախ, զի իմանալի է զգօրութիւն...*

172. *337աբ* Երր[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Զայս իրեւ ասաց... – *Աստանոր իմանալի է կուրութիւն...*

173. *342ա-3ա* Երկուշաբաթի յաւ[ւ]ր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Ես եմ հաչ հովիւ... – *Սկսուած այսօր բաղում ինչ զարմանալի...*

174. *343ա-4ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ես եմ Հովիւն հաչ... – *Զսոյն եւ Աստուած ի յինելութեան...*

175. *344ա-5ա* Երր[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութ<նու>թեանց եւ խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Ես եմ... – *Նախ, զի հեգութեամբ կոչեաց...*

176. *345բ-6բ* Երեքշաբաթի յաւ[ւ]ր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Եղեն յայնժ[ա]մ նաւակատիրն... – *Նաւակատիք կոչին ամենայն տօնախմբութիւնք...*

177. *346բ-7բ* Երկր[որ]դ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ես եւ Հայր իմ... – *Այս միւս յինէն Յիսուսի ընդ Հօր...*

178. *347բ-8ա* Երր[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Թէեւ ինձ ոչ հաւատայք... – *Այսինքն՝ աստէն ասել Արարչին գործոյն Աստուծոյ...*

179. *348ա-9ա* Զորեքշաբաթի յաւուր պատշաճի Քարոզ. Մարթայ եւ Մարիամ ընդ առաջ գաննացին... – *Ղազարոս յորեքօրեայ եդեալ ի գերեզմանի...*

180. *349ա-50բ* Երկր[որ]դ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Մարթայ եւ Մարիամ... – *Այս օրս նշանակէ արութեան մերոյ...*

181. *350բ-1ա* Երր[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդաւոր նշ[ա]նաց. բնաբան. Մարթայ եւ Մարիամ... – *Նախ, զի Մարթայ գնաց ընդ առաջ Յիսուսի...*

182. *356բ-7ա* Ո<ո>ւրբաթի յաւուր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Թէ լաւ է մեզ... – *Այսինքն՝ իսկ յետ որոյ գՅիսուս...*

183. *357ա-8ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. լաւ է մեզ... – *Աստանոր ասելի է Տէառն մերոյ Յիսուսի...*

184. *358ա-9ա* Երր[որ]դ, որ յօրինի ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհ[ր]դաւ[ո]ր նշանաց. բնաբան. թէ լաւ է մեզ զի... – *Նախ եւ առաջին ասել վասն սիրոյ...*

185. *359աբ* Շաբաթի յաւուր պատշաճի Քարոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Ընդէ՞ր ոչ իւղդ... – *Այսինքն՝ առաւել պատշաճ եւ պարտ էր, զի...*

186. *359բ-60բ* Երկրորդ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Ընդէ՞ր ոչ իւղդ... – *Նախ, զի որպէս ասէ առաքեալն. Զագահութիւն...*

187. *360բ-61բ* Երորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Ընդէ՞ր ոչ իւղդ այդ... – *Աստանօր, արդարեւ առելով հաւաստի...*

188. *366ա-7բ* Երկուշաբաթի յաւուր պատշաճի Քարոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ... – *Այսինքն՝ նա, որ մատնեցեալ լինի ի վիշտս...*

189. *367բ-8բ* Երկրորդ Քարոզից, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Եթէ ոք զիս... – *Աստանօր ասելի է սրբոց հանդիպեցեալ նեղութիւնն...*

190. *368բ-9բ* Երորդ Քարոզից, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդաւոր նշանաց. բնաբան. Եթէ ոք զիս... – *Այսինքն՝ կամի ասել. Ով ոք զինի իմ...*

191. *369բ-70բ* Երէ[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեան Քառոզ, որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Մինչդեռ գոյսն ընդ ձեզ ունիմ... – *Այսինքն՝ աստէն ասելոց է վասն յուսոյ...*

192. *370բ-1ա* Երկրորդ վկայութիւն, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Մինչդեռ գոյսն ընդ ձեզ ունիմ... – *Քանզի սկիզբն խօսիլ վասն յուսոյ...*

193. *371աբ* Երէ[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեան եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Մինչդեռ գ[<]ոյսն... – *Աստէն առնել զեզրակացութիւնս յուսոյ...*

194. *371բ-2բ* Զորեքշաբաթի յաւուր պատշաճի Քառոզ, որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Եւ Յիսուս աղաղակէ... – *Սկսուած. այսինքն՝ ով որ հաւատայ զիս...*

195. *372բ-3ա* Երկր[որ]դ, որ ի պէսպէս յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Եւ Յիսուս... – *Յէտ օրինակաց յուարտք...*

196. *373բ-4ա* Երէ[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեան եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Եւ Յիսուս... – *Եւ արդ, սկիզբն խօսել Տեառն...*

197. *374ա-5ա* Հինգշաբաթի յաւու[ր պատշաճի Քառոզ Ա. որ յաւետարանական բանից եւ առակաց բանի իւրոյ. բնաբան. Զի օրինակ մի եառու...– *Ըստ որոյ, որպէս երեւի ի բանից...*

198. *375բ-6բ* Երկր[որ]դ, որ յօրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Զի օրինակ... – *Բազում ազահութիւն, եւ մարդասէրն Աստուած...*

199. *376բ-7ա* Երէ[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խորհրդատուր նշան[ա]ց. բնաբան. Զի օրինակ... – *Այսինքն՝ առաջին օրինակն այս էր...*

200. *377ա-8ա* Ուրբաթի յաւու[ր պատշաճի Քառոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ առակաց. բնաբան. Ամէն, ամէն ասեմ... – *Ի չէռն այսոցիկ բանից քաշալերէ...*

201. *378ա-9ա* Երկր[որ]դ, որ օրինակաց Աստուածաշունչ գրոց՝ բնաբան. Ամէն, ամէն ասեմ... – *Աստուածոր ասելի է առաջարկութեան բանին մեր...*

202. *379ա-80բ* Երէ[որ]դ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Ամէն, ամէն, ասեմ ձեզ... – *Նախ, եզրակացութիւն բանիս առնել...*

203. *380բ-1բ* Շաբաթի յաւու[ր պատշաճի Քառոզ Ա., որ յաւետարանական բանից եւ յառակաց. բնաբան. Զոր ինչ խնդրիցէք... – *Ասելն. թէեւ ունիցիք հաւատս...*

204. *381բ-2բ* Երկրորդ, որ օրինակաց Աստուածաշունչ գրոց. բնաբան. Զոր ինչ խնդրիցէք... – *Եւ այս վասն բազում պատճառաց...*

205. *382բ-3բ* Երրորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ ի խորհրդատուր նշանաց. բնաբան. Զոր ինչ խնդրիցէք... – *Այսինքն՝ աստանօր ասելի է վասն հշմարտութեան...*

206. *388բ-90բ* Հոգեպզպաստեան կիրակէի յաւուր պատշաճի Քառոզ. բնաբան. Իսկ մխիթարիչն Հոգին Սուրբ... – *Այսինքն՝ աստանօր ասելի է վասն Հոգոյ գալստեան...*

207. *390բ-2ա* Երկրորդ, որ յօրինակաց եւ Աստուածաշունչ գրոց Քառոզ. բնաբան. Իսկ մխիթարիչն... – *Աստէն ասելի է յաղագս շնորհաց...*

208. *392ա-3բ* Երրորդ, որ ի պէսպէս նմանութեանց եւ խ[ո]րհրդատուր նշանաց. բնաբան. Իսկ մխիթարիչն Հոգին Սուրբ... – *Աստանօր ասելի է, թէ, վասն էր էջ Հոգին...*

Բ. [Քառոզք ի Զմեռան հատորէ Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Տպ. Զմեռան հտ., 1740. Ա-ԿԱ/չ֊թ: ԿԲ/*337բ-42ա*: ԿԳ-ՁՁ/չ֊թ: Ձ½/*154ա-6բ*: ՁԸ-ՁԲ/չ֊թ: ՁԳ/*206բ-8բ*: ՁԴ-ՁՁ/չ֊թ: Ձե/*205բ-13բ*: ՁԸ-ՃԺԳ/չ֊թ: ՃԺԴ/*219ա-22ա*: ՃԺե-ՃԻԱ/չ֊թ: ՃԻԲ/*222ա-6բ*: ՃԻԳ-ՃԻԿ/չ֊թ: ՃԻԸ/*226բ-8ա*: ՃԻՁ-ՃԼՐ/չ֊թ: ՃԼՓ/*295ա-303ա*: ՃԽ-ՃԽԱ/չ֊թ: ՃԽԲ/*256ա-62բ*: ՃԽԳ/*260ա-1բ*: ՃԽԴ/*261բ-3ա*: ՃԽԸ/*351ա-6բ*: ՃԽՁ/*361բ-6ա*: ՃԽե/*364ա-6բ*: ՃԽՀ-ՃԿԱ/չ֊թ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

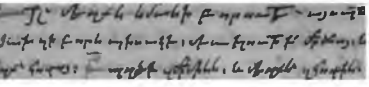
262բ ի մաքրափայլ աղօթս ձեր ժամեմ [չ]ի[շել] գահարժան Մարտիրոս սգաւոր աբեղաս՝ գծօղ սգոս, եւ աղաչեմ ներել տղայականս մերոց, քանզի կար մեր այս էր, եւ գոյք յիշեալ յիշիք Աստուծոյ:

2232

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԴ. դար

Թերթ 73. չգրաված 2ա-10ա, 73բ: ՊՐԱԿ 1-10x6 (Բ, Դ, Ը 10, Ջ 9, Ժ 4): Նոճի թուղթ լուսագծերով, «SIRHLIY» լուսադրոշմով: Մեծ(ի)թիւն՝ 29,2x21: Գրի(ր)ն՝ երկսիւն (24,5x17: Գիր նուռգիր: Տող՝ 45: Կանոն՝ ճեղագծերով չսգամախագոյն կաշի, միջուկը եւ տատասը՝ թուղթ:

Նմուշ 47ա

Վիճակ՝ բառարար. խոնաւութիւնից գոզաւշտը տեղ-տեղ գումավոխուած, մասամբ գնգակներ, թանաքի նապաղում՝ 27բ, 40բ-41ա, 52բ, թ. Ի՝ սոսնձուած կազմին, բայխայուած. կազմի Ա. փեղկը եւ մշրը պատռուածքներով, աստառը պատռատուտուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ի Թ Ի Ն

1. [Քառոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ. տպ. 1740. Ա-Ը/չիք: Թ/34ա-5բ: Ժ-ԼԳ/չիք: Լե/61բ-2բ: ԼԶ-ԼԷ/չիք: ԼԸ/50ա-1ա: ԼԹ-Խ/չիք: ԽԱ/53բ-4ա: ԽԲ-ՄԹ/չիք: Կ/54աբ: ԿԱ/52աբ: ԿԲ-ՃԳ/չիք: ՃԴ/44աբ: Ճե/23ա-5բ: ՃԶ-ՃԺ/չիք: ՃԺԱ/43ա-9ա: ՃԺԲ-ՃՔԳ/չիք: Ճժե/46բ-7բ: ՃԺԶ-ՃԺԷ/չիք: ՃՔԸ/55բ-6բ: ՃՔԹ-ՃՒՔ/չիք: ՃԼ/25բ-9ա: ՃԼԱ-ՃԼԳ/չիք: ՃԼե/32ա (սկ. «Ի՞ր եւ սյժմ հասեալ մեր ի տան Քառկիս...»): ՃԼԶ/չիք: ՃԼԹ/29ա-30բ: ՃԼՔ/չիք: ՃԼՔ/30բ-2ա (վրց. «...ի վերնատանն, որք ընկալան գՆոգին///): Ճհ/31բ (սկ. «Տէրն մեր յորժամ էր... ծուլասն նախորդինն): Ճհե-Ճհե/չիք: Ճհ9/32ա-3բ (կրկն.՝ 1աբ, սոսնձուած աստառին. (շար. Քերի) «...վաղվաղակի բացին նոցա ///»): Ճհե-ՃԿԱ/չիք: Մայրաքաղ, տեղ-տեղ տաբրեր:

2. [Քառոզի յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ. տպ. 1741. Ա-Ը/չիք: Թ/49ա-50ա: Ժ-ԺԸ/չիք: ԺԹ/51բ: Ի-ԻԿ/չիք: ԻԵ/56բ-7ա: ԻՁ/չիք: ԻԷ/54բ-5ա: ԻԸ-ԼՁ/չիք: ԼԷ/45ա-6բ: ԼԸ-ԶՁ/չիք: ԶԼ/57ա: ԶԸ-ՂՔ/չիք: Ճ/55աբ: ՃԱ-ՃՄ/չիք: ՃՄԱ/58ա: ՃՄԲ/58աբ: ՃՄԳ-ՃՁԸ/չիք: Մայրաքաղ, տեղ-տեղ տաբրեր:

2. [Քառոզի առաջին Ա. եւ Բ. հատորից]

ա. *10բ-1բ* [Քառոզ] – *Վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն, թէ. Ողջոյնս այս ..*

բ. *12աբ* [Քառոզ] – *Գիտելի է վասն սրբութեան Կուսին...*

գ. *13ա-5ա* [Քառոզ ի բանն.] Առաքեաց գԲան իւր... Սաղմոս... – *Ձի Բան կոչի Որդին...*

դ. *15ա-16բ* Իբրեւ լցան աւուրք Ը. (8)... – *Նախ, զի բանն մարդ եղեւ...*

ե. *17ա-8ա* [Քառոզ ի բանն.] Եւ եցոյց ինձ զմարմուր գետ, որ ելանէր... Յայտ. 22. 1 – *Նախ ծառ կեանաց՝ է սուրբ Կոյսն...*

զ. *18բ-22բ* [Քառոզ ի բանն.] Աւրասցուք մարդն ըստ պատկերի մերում. Ծննդոց – *Անօրինակ եւ առանց բաղդատութեան է...*

է. *33բ-4ա* [Քառոզ] – *Վասն էր խորհուրդք եկեղեցւոյ բանիւ...*

ը. *36բ-7ա* [Քառոզ ի բանն.] Եւ մինչ նոքա ուտէին... Մատթէոս 26. 26 – *Տէրն մեր զՄարմին եւ զԱրիւնն իւր՝ հացիւ...*

թ. *37ա* Քառոզ վասն Դ.ից (4) առաքինութեանց – *Աւետն վարդապետք, թէ. Սէրն պատճառ է միաւորութեան...*

Հմմտ. Ամառան լԱ.:

ժ. *37ա-39ա* [Քառոզ] – *Ձի՞նչ է էութիւն եւ արարդութիւն խորհրդոյս...*

Հմմտ. Ամառան լԲ.:

ժա. *39ա-40ա* Ամիս այս եղիցի ձեզ սկիզբ եւ ամոց. ելից. 12. 1 – *Ի խորհուրդ անմահ գառին անառաքատի...*

ժբ. *40ա-2ա* Ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինիլ, այլ... Ծննդոց. 2. 18 – *Աստուածային ձեռամբն կազմեալ զմարդն... (ի լուսանցս փակցուած թղթի վրայ, 41բ. «Ճակոբ պատրիարգ [ԻԶՎԲ. (1746»):*

Հմմտ. Ամառան ձԼԴ.:

ժգ. *42ա-3բ* Տեսի նշան յերկինս. կին մի արկեալ... Յայտ. 12. 1 – *Այս նշան փրկութեան եւ կենաց է...*

ժդ. *43բ-44ա* [Քառոզ ի բանն.] Սեաւ եմ ես... երգ երգոց 1. 4 – *Հրէից ասէր, այլ սուրբք բանս ի...*

ժե. *44բ-6ա* Դառնեալ զնոյնոյ [Քառոզ ի բանն.] Իբրեւ եկն Յիսուս ի տուն Սիմոնի բորոտի... Դնվ. 7.36 – *Աւետն վարդապետք Գ. (3) կերպիւ երթայ...*

ժզ. *52աբ* Կթեա՛ կաթն, զի լիցի իւղ, իսկ եթէ կարի... – *Քաղցր է եւ ի քիմս իմ բան քո...*

ժէ. *52բ-3ա* [Քառոզ ի բանն.] Մի՛ երկնչիր ոօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ... Ղուկ – *Նախ, թէ զի՞նչ է Հօտ փոքրիկ...*

ժը. *53աբ* [Քառոզ ի բանն.] Որոց ոչ գոյ առաջնորդութիւն, թօթափին իբրեւ զտերեւ. Առակի 11. 14 – *Աւէլ, որ հանճարեղն է՝ գառաջնորդ...*

Հմմտ. Ամառան ձՒ.:

ժթ. *57ա-8ա* Քառոզ վասն մաճու եւ ննջեցելոց: Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց – *Ի յամենայն արարածս Աստուծոյ...*

ի. *63ա-5ա* [Քառոզ ի բանն.] Հայր մեր, որ յերկինս ես... – *Զսկիզբն այսորիկ գտցես յաւետարանի...*

իա. *65ա-9ա* Յաղագս, թե այր են պատճառ կուրութեան աշաց, այսինքն՝ մարմնոյ եւ մտաց, որ է աշխ հաւատոց – *Ձի զօր օրինակ եօթն են պատճառ կուրութեան...*

իբ. *69ա* Յաղագս Ե. (5) զգայութեանց. [Քառոզ ի բանն.] Զգայութիւնք եւ խորհուրդ մարդկային առեալ դիտասահ են ի չարն... Ծննդոց 8. 21 – *Յանկութիւնք մարմնոյ գետեղանան...*

Հմմտ. Գիրք հարցմանց, Հատոր ե., պր. Զ.:

իգ. *69բ* Յաղագս, թէ զի՞նչ իցէ մեղքն եւ ուստի՞ ծնանի: [Քառոզ ի բանն.] Պատմեա՛ ժողովրդեան իմում զմեղս նոցա... ես. 58.1 – *Աստուածային արդարութիւնն ոչ առժամայն...*

իդ. *70ա* Յաղագս, թէ է. (7) մահացու մեղոյն որպէ՞ս ծնանին ի միմեանց. [Քառոզ ի բանն.] Սկիզբն ամենայն մեղաց հպարտութիւն. Սիրաք 10. 15 – *Ձի ընդ փիլիսոփային ենթադատիմք...*

իե. *70բ* [Քարոզ ի բանն.] Բաբիլօն մայր պոռնկութեանց եւ պղծութեանց երկրի... Յայտ. 18. 2 – *Բաբիլօն էր մայրաքաղաք* Քաղդէացւոց...

իզ. *70բ* [Քարոզ ի բանն.] Նախանձու բանսարկուին... Իմաստ. 2. 24 – *Հպարտութեանն հետեւի նախանձ...*

իէ. *70բ-1ա* [Քարոզ ի բանն.] Մի՛ բարկանայցէք ի ճանապարհիդ... Մնունդ 45. 24 – *Ջայս ասաց Յօսէփ, զի մի վասն անցելոց իրաց է...*

իը. *71ա* [Քարոզ ի բանն.] Մի՛ ծուլասցիս կապաճօք խնասուրեան... Սիրաք 6. 26 – *Մուլութիւնն ծնանի ի բարկութենէ...*

իթ. *71բ* [Քարոզ ի բանն.] Արմատ ամենայն չարեաց ագահութիւն է (= արծաթասիրութիւն է) Ա. Տիմ. 6. 10 – *Զոյին ծանրագոյն կարէ ոք...*

ի. *71բ-2բ* [Քարոզ ի բանն.] Ամենայն վաստակ (=չար) մարդոյ ի բերան նորա... Ժող. 6. 7 – *Յետ ասելոյ զագահութենէ...*

ια. *72բ-3ա* [Քարոզ, ի բանն.] Խոտկանաշ եղէմ ի վերայ երկրի... Ցակ. 5. 5 – *Խոտկաց եւ յագեցման՝ միշտ հետեւի բղջախորհութիւն,...*

4. [Քարոզի ի Հարցմանց գոց]

ա. *35բ-6բ* [Քարոզ ի բանն.] Սրբեա՛ դու ինձ զամենայն անդրանիկ նախանձին... ել. 13. 2 (Հատոր Ջ., պր. ԼԸ-ՄԹ.) – *Յաղագս ե. (5) պատճառի խնդրեաց Աստուած,...*

բ. *58բ-61ա* [Քարոզ] Ցաղ[ա]գս կարգի թաղման (Հատոր Ժ., պր. Դ-ԺԳ.) – *Զինչ է, զի ասեմք. Կարգ թաղման...*

գ. *61աբ* [Քարոզ ի բանն.] Կթեա՛ զխաղող եւ ա՛րկ ի ճնճան... Յայտ. 14. 18 (Հատոր Ժ., պր. ԼԸ.) – *Նախ, հնձան կոչի Աւագանն սուրբ...*

Մայրաքաղ. տեղ-տեղ տարբեր:

ԳՐՔԱՓՈՐՁ՝ *19ա, 20բ. Տէ՛ր, գտառապանս իմ...*, *21ա. Անդ ժողովեցից, 21բ. Անդ ժողովեցից զցորեան;*

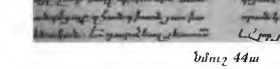
2233

ԲԱՐԹՂԻՄԷՈՍ ՄԱՐԱՂԱՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՄՐ ՊՂՒ-ՊԳ. – 1352-1354

ԳՐԻՔ՝ Մանուկ ճեյ: ՍՏԱՑՈՂ՝ Միխիթար կուսակրօն ճեյ:

ԹԵՐՔ՝ 337: ՊԱՉԿ Ա-ԻԹ×12 (Ա, 7, Գ, Ը, ԺԲ, ԺԳ 11, ԻԳ, ԻԸ 10, ԻԹ 14): ՆԻՒԹ՝ թուղթ առեւելեան: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 23,5x16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (18x12,5): ԴԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 29: ԿԱՋՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ յուսանցակողերը՝ կարմիր. գունապահ:

Նմուշ 44ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար խոնաւացած, թերթերը՝ թափուած, տեղ-տեղ զանազան բծեր: 147-8 թերթերի միջեւ մէկ թերթ կտրուած: Կազմը՝ ետնուած, եզրերը՝ մաշուած, կապիչներն՝ բնկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1ա-333բ* [Քարոզգիրք Բարթողիմէոսի Մարաղացւոյ]

264բ գրչից՝ «Մէ՛ գաւոցս. զի բազումք այսպէս առնեն. զի Ջատկին մեծաւ պատուով ընդունին, իսկ յետոյ անարգանօք արբեցութեամբ արտաքսի»:

ա. *1ա* [Ա. Քարոզ] – *(սկ. Յաթուած)* /// *խնդութիւն է: Վեցակի՝ յատկիս նման է գմբրսար...*

բ. *1ա-3ա* Բ. Տզրկի Գ. (3) դատերի էին՝ սիրով սիրեցեալի ի նմանէ, եւ երեխան սոխ ոչ յայգեցուցանէին զնա – *Գրեալ է ի Ղեւտացոց գլուխն, թէ. Ի յԱհարոնի պատմուճանն...*

գ. *3ա-5բ* Գ. ես եմ հովիւն քաջ... – *Ասեն վարդապետքն, թէ. Աստուածածինն նման է ոչխարի...*

դ. *5բ-11ա* Դ. Քարոզ. Բարդողիմէոսի առաքելոյն եւ գինաւորաց եւ հայրապետաց եւ այլ ոմ եւ կաիս՝ հարոզէ – *Հրամայեաց թագաւորն հանել զպզեստն Յովնաթանու...*

ե. *11ա-6ա* Ե. Քարոզ. Այր ոմն գործեաց րնթրիս եւ հրաւիրեաց զբազումս – *Ասեն իմաստունք, թէ. Կա ակն մի, որ կոչի ագաթէս...*

զ. *16ա-20ա* Զ. երէկ են զոս անհնարին է իմանալ եւ գչորորդն... – *Թագաւոր ոմն կամեցաւ ինել աշտարակ... վերակացուք եկեղեցւոյ որք հաստատեն /// (չար. թափ.)*

է. *20ա-5ա* Է. Այս ծով մեծ է եւ անդորր, ի սմանէ սողոմն, որ ոչ – *Վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն. Բարք են ատամն, զի գկերակուրն...*

ը. *25ա-8ա* Ը. Քարոզ հասարակաց. Հայր մեր, որ յերկինսդ ես... – *Գրեալ է ի գիրս Թագաւորութեանցն, թէ յորժամ Յովնաթան...*

թ. *28ա-38ա* Թ. Քարոզ եկեղեցւոյ. Սրբեցի զտունն, զոր ջինեցեր... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն է յարկ հոգեւոր...*

ժ. *38ա-2բ* Ժ. Քարոզ Փոխման Աստուածածնին. եւ նըսան երեւեցաւ յերկինս... – *Հաւիթ կու՛ թարմանի՝ ամենաբանականաձեռն...*

ժա. *42ա-52բ* ԺԱ. Քարոզ. Ել սեռմանահաճ սեռմանել սեռմն... – *Ասէ մարգարէն Դաւիթ. Տէր տացէ զքաղցրութիւն...* Գրեալ է ի կանոնական գիրս...

ժբ. *52բ-6ա* ԺԲ. Ալլ քարոզ. Ամենայն ծառ, որ ոչ առնէ պտուղ բարի... Սիրելի իմ եկի ի պարտէզ իւր... – *Որդին Աստուծոյ յոյժ սիրէ պտուղս հոգեւորս...*

ժգ. *56ա-60բ* ԺԳ. Ալլ քարոզ հասարակաց ի Մատթեոսի Աւետարանէն. Զգուշ լերո՛ւք ի սուտ մարգարէից... – *Գրեալ է սուրբ Գրիգոր պապն Հռոմա...*

ժդ. *60բ-4բ* [ԺԴ]. Ալլ քարոզ. Ծառ բարի պտուղ բարի... – *Է ծառ ինչ ի Ֆռանգս...*

ժե. *64բ-9բ* ԺԵ. (=ԺԵ.) Ալլ քարոզ. Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առնել... – *Աւետն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է պալասան ծառոյ...*

ժզ. *69բ-7ա* ԺԶ. Քարոզ Սրբոյն կուսին Աստուածածնին ծնընդեան. Եւ եղեւ ՚ի նա իբրեւ զնաւ... – *Աւետն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղեղանն երկնից...*

ժէ. *77բ-87ա* ԺԷ. Քարոզ Աւետեաց Աստուածածնին – *Վարդապետք ասեն, թէ. Թագաւոր ոմն ունէր ակն մի...*

ժը. *87ա-92բ* ԺԸ. Ալլ քարոզ. Տեառնընդառաջին – *Կամեցաւ սրբոյ գմեղաւորացն ապրիլակ...*

ժթ. *92բ-6բ* ԺԹ. Քարոզ Տեառնընդառաջին: Եւ իբրեւ ածին ծնողքն զմանուկն Յիսուս... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է հաւի մի...*

ի. *96բ-9բ* Ի. (=Ի.) Ալլ քարոզ սուրբ Աստուածածնին. Ծագեցէ աստղ ի Յակոբ: Ի տեսիլն ԺԴ. գրուխ է գրեալ: Տեսի, զի աստղ մի անկաւեր յերկինից... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Այս աստղս...*

իա. *99բ-5բ* Ի. (=ԻԱ.) Քարոզ պահոց, եւ փորձանին Քրիստոսի ի ճեռ սատանայի. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... – *Աւէ Յոբ, թէ. Կեանք մարդոյ պատերազմ է...*

105բ Գրչից՝ «Ընդ երկար գրածն է ի քարոզն Քաթողիկէոսի առաքելոյն ի հաւն գիտ»:

իբ. *105բ-13ա* ԻԱ. (=ԻԲ.) Ալլ քարոզ պահոց. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս... – *Գրեալ է ի Յուդիթ, թէ. Յողէփեան չար իշխանն...*

իգ. *113ա-21ա* ԻԲ. (=ԻԳ.) Ալլ քարոզ – *Խնամատունք ասեն, թէ. Գող ոմն առնէր բազում գողութիւն...*

իդ. *121ա-3բ* ԻԳ. (=ԻԴ.) Քարոզ ի մկրտութիւն Քրիստոսի. Ի ճեն է, Տէ՛ր, աղբիւր կենաց... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբեր...*

իե. *128ա-35բ* ԻԴ. (=ԻԵ.) Քարոզ վասն պսակի. Եւ յաւուրն երորդի հարսանիք... – *Գրեալ է ի Հռութ, Կին ոմն անուն Նոյեմի...*

իզ. *135բ-46բ* ԻԵ. (=ԻԶ.) Քարոզ վասն ոչ խնաեալո զուսումն – *Վարդապետք ասեն, թէ. Անպատշաճ է գպիտութիւնս...*

իէ. *146բ-52բ* ԻԶ. (=ԻԷ.) Քարոզ վասն կարգի հաճայութեան. Քահանայք սուրբ լինիցին... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յայնմ աւուրէ, որ մարդն անկաւ... 147բ եւ ի խորհուրդս այս /// (շար. թափ.)*

իը. *152բ-60բ* ԻԷ. (=ԻԸ.) Ալլ քարոզ վասն կարգի հաճանայութեան. Քահանայք ՚ի զգեցցին... – *Գրեալ է ի Սաղմոսին. Բաժակ փրկութեան...*

իթ. *160բ-3ա* ԻԸ. (=ԻԹ.) Քարոզ վասն պատարագի խորհրդոյն. Ան Յիսուս հաց, աւրհնեաց... – *Եւ աւէ կինն ցերկիա. Կենդանի է Տէր...*

լ. *168ա-75բ* ԻԹ. (=Լ.) Ալլ քարոզ պատարագին. Փորձեսցէ մարդ զանձն իւր... – *Կայր երկիր մի, որ լցեալ էր հրեանդութեամբ...*

լա. *175բ-82բ* Լ. (=ԼԱ.) Քարոզ յԱւետարանէն Մաթեոսի. Եթէ ակն ՚ի գայթագղեցուցանէ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է այգաստղին...*

լբ. *182բ-8բ* ԼԱ. (=ԼԲ) Քարոզ. Ձրագ մարմնոյ. Ձրագ մարմնո[յ] ակն է... – *Գրեալ է ի Զորորդ գիրս Թագաւորաց ի Դ. գլուխ, թէ. Կին մի աղաղակէր...*

լգ. *188բ-95ա* ԼԲ. (=ԼԳ.) Քարոզ. Հայր մեր, որ յերկինս. Յորժամ յաղաւթս կացէ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ կոյսն նման է ծաղկի...*

լդ. *195բ-200ա* ԼԳ. (=ԼԴ.) Ալլ քարոզ. Հայր մեր, որ յերկինս – *Եւ եղեւ աւր մի եւ անց եղիսէ ՚ի Սոմնա...*

լե. *200ա-3բ* ԼԴ. (=ԼԵ.) Քարոզ Տեառնընդառաջին. ՅԱւետարանէն Ղուկա. Եւ իբրեւ լցան աւուրք... – *Էր Թագաւոր ոմն չինեաց գեղեցիկ ապարանս...*

լզ. *203բ-8բ* ԼԵ. (=ԼԶ.) Քարոզ ննջեցելոցն. Ողորմեցարուք ողորմեցարուք ինձ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յորժամ ոք երթեալ իցէ ՚ի հեռագոյն ճանապարհ...*

լէ. *208բ-13ա* ԼԶ. (=ԼԷ.) Երկրորդ քարոզ Վասն ննջեցելոց. Ի միտ ա՛ր զդատաստանս իմ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աւտուած ո՛չ անփոյթ առնէ...*

լը. *213ա-19բ* ԼԷ. (=ԼԸ.) Քարոզ միասնագամ գալստեանն Քրիստոսի. Զի որպէս փայլակն, որ ելանէ... – *Սովորութիւն է թագաւորաց եւ իշխանաց...*

լթ. *219բ-26ա* ԼԸ. (=ԼԹ.) Քարոզ հրեշտակապետացն. Եղեւ պատերազմ յերկինս... – *Յորժամ Յակոբ էլ ի տանէ հարր իւրոյ...*

խ. *226ա-40բ* ԼԹ. (=Խ.) Քարոզ խոստովանութեան. Ապայ թէ խոստովան լինիմ զձեղս մեր... – *Ոմն կամեցաւ որսալ աղաւնի...*

խա. *240բ-6ա* Խ. (=ԽԱ.) Ալլ քարոզ խոստովա-[նութեան]. Երթիցում երից աւուց ճանապարհ... –

Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է լերին վասն երկու պատճառի…

խբ. *246բ-53բ* ԽԱ. (=ԽԲ.) Այլ հարոզ խոստովանութեան… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է լերին վասն Բ. պատճառի, առաջին պատճառն…*

խգ. *253բ-62ա* ԽԲ. (=ԽԳ.) Այլ հարոզ խոստովա[նութեան] – *Եւ աստ գիտելի է, զի ասէ ի գիրս Երկրորդ Թագաւորութեանցն, ԺԳ. գլուխն…*

խդ. *262ա-7ա* ԽԳ. (=ԽԴ.) Քարոզ գալատեաց Ծաղկազարդին. Իբրեւ մատա եղեն յերուսաղէմ եւ եկին ի Բեթփագէ.. – *Պաւղոս առաքեալն խրատէ զմեզ…*

խե. *267ա-75ա* ԽԴ. (=ԽԵ.) Քարոզ Ձատկին մեծի Յարութեան. Առդարեւ յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմոնի – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս յորժամ էր յաշխարհս…*

խզ. *275ա-82ա* ԽԵ. (=ԽԶ.) Այլ հարոզ Յարութեան. Երանի սրբոցն, որ ունին բաժին… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աւրն Ե. (3) յատկութիւն ունի…*

խէ. *282ա-99բ* ԽԶ. (=ԽԷ.) Այլ հարոզ Ծաղկազարդին. Եւ ածին զէշն եւ զասանակն… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած յոյժ մեծ է…*

խը. *299բ-305ա* ԽԷ. (=ԽԸ.) Քարոզ Յովաննու Մկրտչին. Ես նայն բարբառոյ յանապատի… – *Գրեալ է յԱռաջին Թագաւորութեանց ԺԹ. գլուխն…*

խթ. *305ա-13բ* ԽԸ. (=ԽԹ.) Քարոզ Համբարձմանն. Եւ եղեւ յաւուրինդն նոցա զնոսա մեկնեցաւ… – *Զկնի չորեքեղինն, որ ամենայն մարդիք ի միւս լեզու էին…*

ծ. *313բ-20ա* ԽԹ. (=Ծ.) Քարոզ Գալըատեան Սուրբ Հոգւոյն. Եւ երեւեցաւ նոցա լեզուի… – *Վարդապետք ասեն, թէ, Ք. (2) ազգ հուր կա…*

ծա. *320ա-30ա* Ծ. (=ԾԱ.) Քարոզ պատասխանի առաքելոյն Պետրոսի. [Դ]ու ես վէմ… – *Վարդապետք ասրիճակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին…*

ծբ. *330ա-3բ* ԾԱ. (=ԾԲ.) Քարոզ Խաչի. Այլ ինձ բաւ լիցի պարծել… – *Վասն Դ. (4) պատճառի մոռանա ոք զերախտիս…*

ծգ. *333բ* ԾԲ. (=ԾԳ) Քարոզ եկեղեցւոյ սրբոյ. Սրբեցի զառնն, զոր շինեցեր… – *Ամենակարողն Աստուած, որոյ իմաստութեան նորա ոչ գո բաւ… Առաջին ծածկոյթն էր ի /// (շար. թափուած. տե՛ս Հեռ. 2184, 75ա).*

2. *334ար* Վասն կատարածի աշխարհիս – *Ընթեռնումք ի ժամանակագիրս երբայեցոցն…*

3. *334բ* Գիրք Ջորոդոդ գրոցն Վասն մարմնաւոր Տեառն

– *334բ* [Յանկ Ջորոդոդ գրոցն Վասն մարմնաւորոյն Տեառն] – *ա. Վասն ողջունի հրեշտակին… ԻԳ. Վասն նստելոյն ընդ յաջմէ Հօր:*

ա. *334բ* Սկիւթքն Ջորոդոդ գրոցն Վասն մարմնաւորոյն Քրիստոսի… – *Որպէս Աստուած սկիզբն է ամենայն եղելոց իրաց…*

բ. *334բ-5բ* [Վասն ողջունի կուսին հրեշտակին] առ երանելի կոյսն – *Առաքեցաւ Գաբրիէլ ի դաստուց հրեշտակաց…*

գ. *335բ* Վասն պատասխանեաց կուսին եւ ետայի եւ ծորելոյն – *Ի գրոց Բ. հարցումն եւ պատասխանիս գիտեմք…*

դ. *335բ-6ա* Վասն սրբութեան մօր Տեառն – *Սրբութիւն է Գ. (3) օրինակաւ… իսկ առ ի հաստութիւն կատարեալ երից իրս պատուիրէ /// (շար. թերի):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

313բ Ով սուրբ ընթերցողք, բազմամեղ ծառայի Մանուէլ[4] յողորմութիւն շնորհեցէ՛ք սիրալանաց եւ անարհեստութեանս, զի չեմ հմուտ: Թվին ՊԳ. (1354) փետրուար ԻՉ. (26) գրի:

334բ ՔՄխիթար յիշեցէ՛ք, եւ Աստուած զձեզ յիշէ (նման՝ 335բ):

336ա Աստուածային իրագործութիւն, որ յամենայնի խնամարկեալ առատապէս լնու զամենայն պէտս պիտոյից մարդկային բնութեանս, ըստ կազմուածոյս մերոյ բազմադիմի յեղանակաւ, որք յայդի Տեառն գործեն ըստ իւրաքանչիւր սարսափ ոմանց զերկս աշխատանաց ընկալեալ իբր գնախակրթելոցն. ոմանց իբր գանազան կոչեցեալոցն, ոմանց՝ զողորմածութիւն շնորհելով առ աղքատս՝ զմերկան զգեցուցանելով, զքաղցեալսն կերակրելով եւ ոմանց որբոց եւ այրեաց խնամածու լինելով, իսկ ոմանց զեկեղեցի Աստուծոյ զարդարելով գպեսուռք եւ աստուածային կտակարանօք: Նաեւ ողջախոհ եւ ամենագովեալ կորով եւ քաջ բանի սպասաւոր՝ Մխիթար կուսակրօն քահանայս, փափագող եղեալ այնմ երանութեան, զոր աստուածային իմաստունն յառածն իւր բարձրաձայն գոչէ. Երանի որ եգիտ գիմաստութիւն. զի լաւագոյն է իմաստութիւն քան |336բ| գոսկի եւ քան գակնս պատուականս, եւ ամենեւին ոչ ինչ համեմատի նմա: Վասն զի իմաստութիւն մասն է աստուածային, եւ որք հետեւին նմա՝ բազում բարութեանց լինին արժանաւորք: Զի որ բարւոնիս մեր ոչ միայն յայս ինչ մատեան քարոզութեան սուրբ վարժապետաց միայն գտանի փափագող եւ սիրող, ոչ եզական վայելման կարօտ գտանիլ ինքեան աւուրց եւ ժամանակաց, այլ՝ ի պատիւ եւ ի փառս Սուրբ Երրորդութեան: Նա եւ մանկանց վարժարանաց, որք ներհմտական մակացութեամբ շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն հե-

տագօտեալով ի խորոցն Աստուծոյ զօգտակարն անձանց բանասիրաց երկաքի կապմուածոյ հոգոց եւ մարմնոց, այլեւ ի պայծառութիւն սուրբ եկեղեցոյ, որով պաշտի եւ փառաբանի գլուխ մեր ամենեցունն Քրիստոս, վասնզի Նա ինքն է իմաստութիւն եւ բազուկ Աստուծոյ ըստ առաքելոյ, որով հետեւողաց իմաստութեան ինքնին լինի պարգեւատու:

Արդ, ի մանկութենէ, նա եւ ի տիս տղայութեանն հետեւուղ գողով քննութեանց Գրոց եւ բանասիրաց իմաստնոց, եւ գայն ապա օգտի հոգւոց եւ տենչանաց երկնից արքայութեան, ջանս եւ աշխատութիւնս ոչ սակաւ տարեալ եղեւ եւ ի հաւաքել զբազում գրեանս եւ որ ինչ մարմնաւոր պիտոյից անկանէր ի փառս Աստուծոյ ի մատեանս աստուածայինս ծախեալ լինէր: Նոյնպէս եւ գՔարոզգիրքս ետ գրել ի վայելս անձին իւրոյ եւ ի մխիթարութիւն հոգւոյ, եւ յետ ատենացս յիշատակ իւր եւ ծնողաց իւրոց հօր իւրոյ՝ Անդրիասի եւ մօր իւրոյ՝ Վիրաճանայ եւ ամենայն արեան մերձաւորաց իւրոց: Արդ, որք օգտիք ի սմանէ կարդալով կամ օրինակելով, յիշման արժանի արարէք:

Արդ, գրեցաւ գիրքս այս ի հայրապետութեան տեառն Մխիթարայ եւ ի թագաւորութեան Հայոց Կոստանդեայ: Եւ որ եմք բնակեալքս ի Սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ սուրբ եւ արհեպիսկոպոսիս մերոյ վեհագոյն Աթոռոյ Սուրբ առաքելոյս Յակոբա: Նախ եւ առաջին սուրբ եպիսկոպոսի |337ա| այժմս յաջորդի եւ մեր վերադիտապետի հեզի եւ անարատի, շնորհօք ողորմութեան Աստուծոյ եւ առաքելական աջոյն արքեպիսկոպոսի Սուրբ քաղաքիս Երուսաղէմ տէր Բասիլիոսի, որով ծանիցի լսողաց զկնի սուղ ժամանակիս անցելոյ, զի յաւուրս սորա ոչ երբէք երեւիւր ի բնակիչքս սորա ամբարտաւան, զի ամբարտաւանք ի սորա կարի եւ անչափ խոնարհութիւն հայելով ամաչեցեալք լինէին եւ ստանային գհեզութիւն եւ զխոնարհութիւն եւ յամենայն տեսակս առաքինութեան զարդարեալ էին: Քանզի որպէս եւ վայել էր աստուածակոխ եւ աստուածաբնակ քաղաքիս այնպիսի տեսուչ ի առաջնորդ, զնոյնն աստուածային տեսչութեամբն շնորհեալ ի վայելս սուրբ, անարատ եւ անապական Սուրբ Գերեզմանիս եւ Սուրբ Գողգոթային եւ Սուրբ Համբարձմանն եւ Սուրբ Ժամադրութեան տեղի, նաեւ՝ Սուրբ Գերեզմանի Սրբուհոյ Աստուածածնին, զոր թէպետ եւ ժամանակս խիստ էր դառն, սակայն սորին քաղցրութիւն գամենայն քաղցրութեամբ անցուցանէր: Եւ ողորմած կամք սորին ոչ միայն յաղքատս, այլ եւ յայնոսիկ գորս յարկածից չարին յորս այս ճաղրից վնասակարին սահեալ եւ անկեալք նոցա տիրապէս գութ շարժեալ գիրկս արձակեալ ի ծոց իւր ժողովէր եւ սիրով հանդարտութեան զամենեսեան խրատէր քաղցելոց՝ հաց ծարաւեացն՝ ջուր, մերկիցն՝ զգեստ, օտարաց՝ ժողովօղ, հիւանդաց՝ այցելու, բանտարգելոցն՝ խնամածու: Եւ առհասարակ ամենեցուն տածօղ եւ վերակացու եւ ծաղիկ մխիթարութեան երեւեալ ի հիւծեալ եւ ի մաշեալ ժամանակիս, զոր Տէր Յիսուս ըստ վերոյգրելոցս շնորհեսցէ զտէր Բասիլիոս ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վերակացութեամբ պարագաց ամօթ, երկարեալ ժամանակաւ մեզ ամենեցունս եւ զցօղն օրհնութեան սրսկեսցէ ի հոգիս ննջեցելոց իւրոց: Եւ զտրիտուր փոխարինին հատուսցէ նմա աստ եւ ի հանդերձեալսն եւ օրհնեսցէ զնա հոգով եւ մարմնով կրկին կենօք եւ Ք. (2) աշխարհօք. ամէն:

|337բ| Այլ եւ զպատուելի եղբարքս մեր զերկոքինն Թորոս գիմակալ եւ գնոստովանահայր, որ վասն յոյժ խոնարհութեան եւ համեստութեան թէպէտ հասակաւ տղայ գոլով, սակայն [խելօք]ն կարի ուշիմն եւ հանճարեղ, զոր ամենեցունն հղու եւ հպատակ հրամանաց սիրեցեալ յամենեցունց կացուցեալ եղեւ ի վերայ երկուց մեծամեծ գործոց, զոր Տէր Յիսուս պահեսցէ անամաչելի ի գործս իւր. ամէն: Եւ գմիւս՝ Թորոս հայրապետ մեծաճանդէս մենաստանիս Սուրբ Յակոբայ, եւ զոր ի սորին համբերութիւն եւ յանբերելի խօսակարգութիւն նահեցեալ որ ոչ երբէք բարկացող եւ ոչ զոք անարգող եւ դառնացուցանող, այլ ամենայն չարի եւ բարոյ քաղցրութեամբ տանէր եւ ամենեցուն լինէր խնամօղ եւ գթած առ ամենեսեսան: Վասն որոյ Հայրն երկնաւոր յաչահեսցէ զնա անվեհեր ի գործս իւր եւ անարատ պահեսցէ հոգով եւ մարմնով ի կամս ողորմութեան իւր: Այլ եւ գհամաշխրակ եւ գհրեշտակերամ աստուածարեալ եղբարքս համահաւաքեալ յամենայն Հայաստան ազանց ի սահմանաց հեռաւորաց եւ մերձաւորաց անսասան պահեսցէ ի միաբանութիւն եւ յարաշարժ յամենայն առաքինութիւն՝ հանդերձ հովանաւորեալ մերով տէր Բասիլիոսիս, եւ գայն ի պարծանս ազգիս. բարեհամբուեալ եւ ի փառս եւ ի պատիւ Սրբոյ Երրորդութեան. ամէն:

Ջերախտաւոր մայր մեր եւ՝ գՄանուէլ քահանայ եւ զծնողսն իմ, որ զգիրքս գրեցի [ո՛վ ընթերց]օղ աղաչեմ յիշել ի Տէր, եւ՝ գՄամիք միայնակեաց երախտաւոր եղբայր մեր յիշել աղաչեմ, եւ Աստուած առհասարակ յիշողացդ եւ յիշեցելոցս ողորմսցի եւ նմա փառք յաւիտեան: Թվին Պ. եւ ի մին (1352) գրեցաւ ի քաղաքիս Մար կոչեցելոյ:

336ա-337բ: համառօտութիւնը տե՛ս ԺԴ. դ. յիշ-ք, էջ 395-7:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՒԶԻ

148ա (սա. լա.) Թվին ՌՒԿԲ. (1663) եղեւ վասն Ապրակումեաց *յոյժ գին անկեալ, ի պարտս վասն ան-*

հովվ/ութեան առաջնորդաց, զի ոչ կարացին հովվ/ել եկեղեցիս այս:

ԿՆՔԱԳՐՈՑՄ *1բ, 69բ, 175բ, 299բ, 337բ Քրիստոսի ծառայ տէր* **Սիմէոն.** *Ռձ(1719): 20բ, 219ա, 337ա Քրիստոսի ծառայ տէր* **Յակոբ** *վարդապետ:*

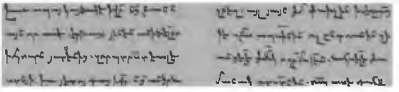
ԳՐՁԱՔԱՐՁ *3ա Ասաց անգամն, թէ ոչ գոյ Աստուած ո ասացի, որ տկարեւ եւ ոչ 32ա կամիս մկրտել: 116ա Գանձ Հոգւոյն Սրբոյ: 256ա Անուն Աստուծոյ: 265բ Օրէնք Տեառն անբիծքն դարձուցանէ գոհգիս: Պատուիրանք Տեառն հաւատ իմ են եւ իմաստուն առնեն զաղայս, Ճրագ են բանք ի փոյթ ոտից իմոց եւ լոյս տան աչաց իմոց (Սաղ. ԺՀ. 8.9): 291ա Բայց պլլագդ եւ ոչ կրեալ:*

2234
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌճՀԳ. – 1694

ԳՐԻՉ, ՄԱՂԱՌՈՂ Գրիգոր Երէց:

ԹԻՒ՝ 249. չգրուած. 1բ, 2բ-3բ, 20ար, 245ա-9ա: ՊՐԱԿ՝ 1x6 +Ա-ԻԲ12 (Ա, ժԱ 14, ժ 13, Ի 6)+1X4: Նիհ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ եռամասիկ եւ թագաձեւ լուսադրոշմով: ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 22,3x16,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (2ա, 249բ միասին) (16,5x10,6: ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 25: ԿԱՋՄ՝ դոչշմագրող չագանակագոյն կայի՝ դոնապով, միջուկը՝ տափասով, աստառ՝ նանաս մետաքս. լուսանցագրութիւններ՝ կարմիր:

նմոյշ 49ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – կ ի ս ա խ օ ր ա ճ՝ 7ա: Է ս ա ե ց ա ւ ա ր ի՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցափիր, թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, շագանակագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թ. 249՝ ցեղակիր. տեղ-տեղ զանազան բծեր եւ ճեաղեր: Կազմի եզերքը մաշուած, մերթ եզերից պատռուած, դռնակը ծռճռուած, փականներն րեկած: Լա-ին փակցուած թերթիկ-կարկատանի տակ գրութիւն:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *4ա-5բ* [ցանկ] /// (սկ. թափուած) – *ա. Նորին քարող վասն գործելոյ ի բան... դդ. Կանոնք կրօնաւորաց, որ ի հարսանիսն եւ ի խրախութիւն չերթան:*

1. *7աբ* Հարցումն աստիճանացն եւ խառամ եկեղեցոյ – *[Հարց.] Քանի դասք ծառայութիւն կայ ի մէջ եկեղեցոյ...*

2. [Քառոզ Գրիգորի Տաթեացւոյ]

Տե՛ս Ձեռնադ. ճուտ., 1740. Զ/*35բ-9ա*: ՂԻ/*39ա-41բ*: Ղե/*42ա-5ա*: *Այսքան:*

Տե՛ս Ամառաց ճուտ., 1741. ԻՓ/*3ա-9ա*: ԻԳ/*9բ-13ա*: ԻՓ/*13ա-4բ*: Իէ/*15ա-8բ*: ՄԲ/*18բ-9բ*: Զ/*53բ-6բ*: *Այսքան:*

3. *21ա-5ա* Զ. Քառոզ վասն ապաշխարութեան, ի բանն սուրբ Աւետարա<ւա>նին Մատթէոսի, որ ասէ. Եղերուի խոռագէսիմ... – *Նախ գիտելի է, զի որպէս մարդս հոգի է...*

4. *25ա-9ա* Է. Քառոզ ի բան մարգարէին Դաւթի, որ ասէ. Որպէս իժի եւ խարիւ... – *Թէ վասն զինչ պատճառի մարգարէն առակաւ խօսի...*

5. *29ա-35ա* Ը. Քառոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Օն, որիւ գնացու[ք] աստի... – *Հրամայէ մարգարէն Միքիայ, Արի եւ գնալ աստի...*

6. *45ա-9բ* ԺԲ. Ի Վարկաւու Աւետարանին մեկնութիւնէ, որպէս ասէ. Այր մի խնամէր յերուսաղէմայ... (Յոհաննու Ոսկեբերանի) – *Այր մի իջանէր... հատուցից քեզ զամենայն. [Մեկնութ.] Բարի է Աստուած եւ բարեաց տուող...*

7. *50ա-2ա* ԶԳ. Բանս այս աւետարանչին Յոհաննու է... – *Այսպէս հրամայէ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս...*

8. *52ա-3բ* [Բանիւ զանազանի]

ա. *52ա-3ա, 142աբ* ԺԴ. Թվականիս Հայոց ըստոյգ օրինակէ... – *Ռձհթ. եօթներորդական է, գիր տարոյն Պէն է...*

բ. *53աբ* Ամիսք հռոմայեցոց – *Յունվար ԼԱ. (31) կրկնակ չկայ կիսակն...*

9. *56բ-60բ* ԺԶ. Հոգեմորոզ վարդապետին Գէորգայ Քառոզ ի բան, որ ասէ. Խոնարհեցայ Տէր... – *Ամենայն բարեգործութեան սկիս<իս>պն պիտոյ են հաւատք...*

10. *61ա-6ա* ԺԷ. [Քառոզ ի բան] Անաւասիկ ես առաքեմ... – *Ամենայն գիրք, աստուածային խրատ եւ ուսումն մեզ գրեցին:...*

11. *66ա-9բ* ԺԸ. Պատմութիւն սուրբ Աստուածածնի յղանալոյն եւ Քարեղ աւետումըն տալըն. Զայս պատմութիւս լաւ ի միտ ա՛ռ... – *եւ լեւտ Զ (6) ամսոյ աւետեացն Զաքարիայ...*

12. *69բ-74բ* ԺԹ. Քառոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ, թէ Որ ողորմի աղիտաի... – *Այսպէս հրամայեն վարդապետք<ետք> եկ[ե]ղեցոյ...*

13. *74բ-6բ* Ի. Յատկութիւն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան... – *Նախ, որ պարզ եւ առանց խարդախութեան...*

14. *76բ-80ա* ԻԱ. Ողբ վասն մեռելի չոբեք[շաբթին] [ի Գրիգոր վարդապետէ]... – *Արդ, առան ի մէնջ սուրբքն եւ առ Աստուած գնացին...*

15. *80ա-1բ* ԻԲ. Եփրեմի ասացեալ է Վասն խոստովանութեան... – *Յորժամ երիտասարդն էր, պարտ էր քեզ խոնարհել...*

16. *81բ-4ա* ԻԳ. Երանելոյն եղիշէի ասացեալ է Վասն աւազակին... – *Ով հաւատացեալք հայրք իմ եւ եղբայրք իմ...*

17. *84բ-8ա* ԻԴ. Երանելոյն Ալիփասեոսի՝ կամաւոր աղետի... – *Այր մի էր ի Կոստանդինուպօլիս, որում անուն էր Եփրեմիանոս...*

18. *88ա-90բ* ԻԵ. Ի վերուստ իջեալ պատմուճան Տեառն եւ պատմութիւն թագաւորին Հայոց... – *Ի ժամանակս Աբկարու թագաւորին եղեւ աւետիսն սուրբ կուսին...*

19. *90բ-2ա* ԻԶ. [Անանիա Նարեկացւոյ հռասք ոգեշունչ] Օգնեա՛յ Աստուած առ ընթեցողսն... – *Ով աստուածասէր սիրելիք եւ ցանկալիք...*

20. *92ա-4բ* ԻԷ. Այլ եւ վարդապետի ասեն, թէ. Տեսաք ի գիրս հրէիցն, որ լինելոց է ժե. (15) նշան ի ննկէասասն աւուրս, յառաջ քան զդատաստան... – *Առաջին աւուրն բարձրացի ծովն ե. (40) կանգունս...*

21. *94բ-5բ* ԻԸ. Վասն գալստեան Տեառն Ց. (6) փառս հարցանելի է... – *Առաջին գբանս առաք[ելոյն], որ ասէ. Եկեսցէ ապստամբն...*

22. *95բ-7ա* ԻԹ. Քառոց վասն պահոց ի բան Յովհաննու, որ ասէ. Աւրհնեա՛յ երեմ աւուրբ... – *Նախ պիտելի է, զի մարդն հոգի է...*

23. *97ա-100ա* Լ. Երանելոյն Եփրեմի հառիճ Աստուոյ ասացեալ է Վասն ողորմութեան... – *Ասկի, որչափ ի տան իցէ...*

24. *100ա-3բ* ԼԱ. Սրբոյն Յոհաննու Մանդակուենցոյ ասացեալ է Վասն զգուշութեամբ մերձենալ ի մարմին եւ յարիւն Որդոյն Աստուծոյ... – *Մոսկան ոսկերք իմ դողութեամբ...*

25. *103բ-6բ* ԼԲ. Զորոդոյ ուրաքանւն կարդա՛յ զՄեկնութիւն Աւետարանին, որ ասէ. Արթուն կացէ՛ք... – *Արթուն կացէ՛ք... ամենեցուն ասեմ արթուն կացէ՛ք [Մեկնութ.] Եթէ գիտէր տանուտէրն, գի յորում պահու գող գայ...*

26. *106բ-9ա* ԼԳ. Երանելոյն Եփրեմի հառիճ Աստուոյ ասացեալ է Վասն ոչ լուծանելոյ զպասս չորեքշաբաթի եւ [ուրբաթի]... – *Արդ, որք լուծանեն զչորեքշաբաթին...*

27. *109ա-11բ* ԼԴ. Սուրբ հօրն Թէոփիլոսի ասացեալ է Վասն արուաստաց եւ վասն խոստովանութեան մեղաց. ուրբաթի կարդա՛յ... – *Յորժամ միտքս զբաղեալ լինի հետ մեղաց...*

– 111բ գրչից՝ «Մանաւանդ զսացող գրոցս»:

28. *111բ-4ա* ԼԵ. Գեղարդայ վարդապետի ասացեալ է Վասն հաղորդութեան Սուրբ պատարագին... – *Արեամբն Քրիստոսի եւ ազատեալ եղբայրք իմ ի Քրիստոս...*

29. *114բ-5բ* ԼԶ. [Յոհաննու երգնկացւոյ] Յաղագս շնութեան եւ պոռնկութեան ասացեալ է... – *Քրիստոնեայք մի՛ անկցին յախտ շնութեան...*

30. *115բ-6ա* ԼԷ. [Յովհաննու երգնկացւոյ] Յաղագս գողութեան ասացեալ է... – *Զի գողն Աստուծոյ հակառակ է եւ սրբոցն անճնազանդ...*

31. *116ա-3բ* ԼԸ. Երանելոյն Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ է Վասն աղաւտիրութեան – *Փառաւորեսցուք զրպտմմողորմ Աստուած...*

32. *118բ-21բ* ԼԹ. Երանելոյն Յոհաննու Մանդակուենցոյ Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ է Վասն երդմանց ի չար սովորութենից... – *Յոյժ չար են ամենայն սովորութիւնք չարին...*

33. *122ա-4ա* Խ. Երանելոյն եղիշէի Հայոց վարդապետի ասացեալ է բան Եսայեայ մարգարէին, որ ասէ. Երանի տեղւոյն... – *Արդ, եթէ տեղւոյն երանութիւն է...*

34. *124ա-7ա* ԽԱ. Երանելոյն Յոհաննու Մանդակուենցոյ Վասն աղաւտաց միսիթարութեան... – *Զի՞նչ ասացիք եւ կամ զի՞նչ խօսեցայք...*

35. *127ա-8ա* ԽԲ. [Յովհաննու երգնկացւոյ]. Վասն բարսաւ սնուցանել զաղտյսն ասացեալ է... – *Սրբութեամբ եւ անարատութեամբ պարտ է սնուցանել...*

36. *128ա-9բ* ԽԳ. [Յովհաննու երգնկացւոյ]. Վասն ատելութեանն, որ առեն զմիմեանս. տասներորդ կանոն – *Արդ, ոչ է պարտ քրիստոնէիցն, որ առեն զիրար...*

129բ գրչից ի ստորին լուսանցս. «Այս տեսրս ԺԳ. (14) թուխա է»:

37. *129բ-2ա* ԽԵ. [Յովհաննու երգնկացւոյ]. Յաղագս պսակի եւ խոստ վասն ամուսնութեան – *Զորրորդ գրեմք կանոն այնոցիկ, որք սրբութեամբ սնանին...*

38. *132ա-3բ* ԽԶ. [Յովհաննու երգնկացւոյ]. Կանոն եւ խոստ վասն սիրոյ ասացեալ է այս – *Եւ է առաջին պատուիրանն սէրն...*

39. *133բ-5ա* ԽԷ. [Յովհաննու երգնկացւոյ]. Կանոն վասն խոստովանութեան – *Գրեմք կանոն վասն խոստովանութեան...*

40. *135ա-3բ* ԽԸ. Պատմութիւն վասն ամրուն որդանցն եւ վասն խստութեան նոցա, ասացեալ Վարդան վարդապետէ – *Արդ, եկա՛ք, ժողովո՛ւրդք Աստուծոյ եւ մաքրափայլ աղօթիւք ձերոյ...*

135բ գրչից՝ «Եւ ըստացող եւ կարդացող գրոցս. ամէն»:

41. *138ար-42ա* ԽԹ. Սրբոյն Յովհաննու Մանդակուենցոյ աս<աս>ացեալ է Վասն չբամպասելոյ

գխահանայ եւ զվարդապետ... – *Մեծերք սգոյ եւ աղջամուղջ տրտմութեան...*

42. *143աբ* [Յովհաննու Երզնկացւոյ Յաղագս հաղորդ տալոյ] – *Պարտ է քրիստոնէին, որ ամէն ե. (40) օրն անդամ մի հաղորդին...*

43. *144ա-6բ* Ծ. Պատճառ Առաջաւորաց պահոցն ասացեալ է սուրբ եւ ուղղափառ վարդապետացն – *Վասն այսորիկ ասէ Առաջաւորաց քանզի արարիչն Աստուած...*

44. *146բ-9ա* ՃԱ. Տեառն Յոհաննու Մանդակունեցւոյ Հայոց կաթուղիկոսի ասացեալ Վասն պահոց պնաութեան – *Ագդոյ եւ օգտակար եւ որ են պնաութիւնն...*

149ա Գրչի՝ «Մանաւանդ զստացող կրոցս. ամէն»։

45. *149ա-53բ* ՃԲ. Մոգի յարեւելից եկին յերկրպագութիւն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Ահաւ մոգք յարեւելից եկին հասին յերուսաղէմ...*

46. *153բ-5ա* ՃԳ. Վկայաբանութիւն Փիլիպոսի առաքելոյն եւ Բարդուղիմէոսի եւ Մարիամու. նոյեմբերի – *Ի ժամանակս ամբարիշտ արքային Տրայիանոսի...*

47. *155ա-7բ* ՃԴ. Պատմութիւն Մատթէոսի աւետարանչին ասացեալ է – *Եւ մինչ էր սուրբ առաքեալն եւ աւետարանիչն...*

48. *157բ-9ա* ՃԵ. Տեսիլ սրբոյն Աղէքսանդրու հայրապետին – *Ամենեցունց Աստուած աքանչելի տեսիլ երեւեցոյց...*

49. *159բ-66բ* ՃԶ. Բանի եսայեայ մարգարէին, որ ասէ. Եւ շոռեմասան ամի – Սեմեռիով *կոազաշտ քաղաւոր էր...*

50. *167ա* ՃԷ. Աստուածածնայ Աւագ ուրբաթի գիշերն, որ ի դէմ իաչելութեանն ասացան – *Մօրս միայն որդեակ իմ, վա՛յ, / Իմ միայծին որդեակ իմ, վա՛յ...*

51. *167աբ* ՃԸ. Վասն բաժանման հոգոյն ասացեալ է – *Հարց. Յետ մարմնոյ կատարմանց հարցանեմ...*

52. *168ա-73բ* ՃԹ. Քարոզ վասն երից մանկանցն, որ ասէ. Եւ նոոա երեեանն... – *Եւ զի յառաջ քան ըզգերութիւնն հաբելացոց...*

53. *174ա-8բ* Կ. Քարոզ ի բան Դանիէլի մարգարէին, որ փոխեցաւ... – *Եւ զի թագաւորն Նաբուգոդոնոսոր, յորժամ ետես զդիրաշս...*

54. *178բ-85ա* ԿԱ. Քարոզ պատմութիւն Գոզայ եւ Մագոգայ... – *Յետ դարձի գերութեանըն Բաբելացւոց...*

55. *185ա-92ա* ԿԲ. Քարոզ եւ պատմութիւն վասըն գերութեանըն Բաբելացոց ասացեալ է, զայս կարդա՛ եւ ի միտ ա՛ո... – *Եւ զի յառաջ, քան զգՀալուստն Քրիստոսի...*

56. *192ա-7ա* ԿԳ. Ի բան Յովելիայի, որ ասէ Սրբեցէ՛ք պանս... – *Խորհուրդս պահոց, որպէս ասէ սուրբն Բարսեղ...*

57. *197ա-202բ* ԿԴ. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Որ զանձն իւր... – *Անձն զրաճական հոգին ասէ մարգարէն...*

58. *202բ-3ա* Կե. Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ, թէ Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուի է... – *Առաջին խրատն վասն մարմնաւոր կենացն է...*

59. *208ա-21ա* ԿԶ. Պատմութիւն Յովսէփա Գեղեցկին եւ ողջախոհին... – *Այս* Յակորոս *Բ.ժան (12) որդիս ունէր...*

60. *221ա-8ա* Կէ. Պատմութիւն Գեղոզայ զաւակավարին ասացեալ է... – *Յամս թագաւորութեանն Դիոկղէտիաննոսի...*

61. *228ա-33ա* ԿԸ. Պատմութիւն Միխայէլի գրեացն գրեացոյ... – *Ի Գամիրացւոց աշխարհն Հնդկաց...*

62. *233ա-5բ* ԿԹ. Կատարածի աշխարհի ասացեալ է... – *Այլ վարդապետք ասեն, թէ. Տեսաք ի գիրս հրէից...*

63. *235բ-9ա* Հ. Վասն Պետրոսի մաՀասպետին, որ կամաւ աղաւացաւ... – ՅԱթրիկեցոց *յաշխարհէն ոմն մեծատուն...*

64. *239ա-43ա* ՀԱ. Յաղագս սուրբ հօրն Դանիէլի եւ Լոռի բառահատի... – *Գնացեալ երբեմն <երբեմն> սուրբ հայրն Դանիէլ քահանայն...*

65. *243ա-4բ* Խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան – *Եւ արդ, քան զամենայն երախտիս, զոր արար Աստուած է մեծ... վասն որոյ պարտ է խոստովանիլ եւ Մեղա ասել։*

ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ դ.

1. *Յա Օրհնութիւն* – *Դարձեալ երկրորդ լեառն է նախնին մեր Ադամ...*

2. *249բ* [Քարոզ իմն] *Տաղտակըն քարեղէն եւ գաւազանն Ահարոնի... աւանդեաց մինչեւ ի ժամանակս նեռինն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

143բ Թվին Ռ.ՃԽԳ.ն (1694), սեպտեմբեր ամսոյ Ժ. եւ Ը.ին (18)։ Ով ոք, որ կարդայ կամ օրինակ դնէ, եւ մեղաւոր եւ անարժան Գրիգոր իրիցու մէկ Հայր մեղայի որ արժանի առնէ, եւ ինքն աւրհ[ն]եալ եղիցի. ամէն. Հայր մեր, որ յերկինս է։

127ա Ոդորմած եւ մարդասէր Աստուած ողո[ր]մեա՛յ ստացողի գրոցս այս անուն (Նմանիք՝ 106բ, 109ա, 111բ, 118բ, 135ա, 138բ եւ այլուր)։

228ա Տէր Աստուած, վասն քո մարդասիրութեանդ եւ այլ սուրբ սքանչելեացն ոդորմեա՛յ գիրքս գրոցիս

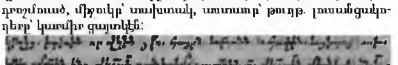
Գրիգոր իրիցուն եւ ջնջեա՛յ զձեռագիր անցանաց եւ գրեա՛յ ի դպրութիւն կենաց, որ է աւրհնեալ, ամէն:

2235
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

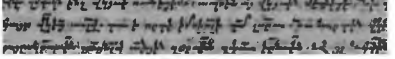
[ՇԱՊԻՆ ՂԱՐԱՀԻՍԱՐ] Ժէ. դար

Գրիչ՝ ՍՏԱՑՈՂ Պետրոս վրդ.:

Թերթ՝ 208. չգրատած. Լա-4բ, 196ա-208բ: ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-ԺԷX 12 (Ժէ 4, ԺԸ 6)+1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ «ՀՄՇՅ», թաղանթ լուսագրմներով: ՄԵՄՒԻԹԻՒՆ՝ 21,8x15,6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15,5x10,5-11): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 21-25: ԿՈՉՄ՝ դռդմագաղ մուգ շագանակագոյն կաշի, Ա. փեղկի անկիւններում ատամնաւոր եռանկիւնիներ՝ ներդրոշմուած, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ. լուսանցդաներ՝ կարմիր ցայտկէն:

Նմուշ 12ա

Նմուշ 136ա

Վիճակ՝ բաւարար. թ. 5՝ ստորին կողմից եզրահատուած, տեղ-տեղ ցանազան բծեր եւ հետեր: զեցակեր. կազմի կաշին տեղ-տեղ ճեղուած եւ ցեցակեր, կազմաստառը եւս ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոզի ինչ]

– *Յաբ Նախերգան Սուրբ գրոց – Արդ, ով սիրելի, պիտոյ են մեզ հաւատոք ճշմարիտ...*

1. ա. *6ա-8ա* [Քառոզ ինչ ի վերայ հաւատոյն] – *Աստուածային եւ մեծ առաքեալն Պողոս ասէ...*

բ. *8ա-9բ* Հարց Յաղագս սահմանի հաւատոյն ասելի է – *Ինչ են հաւատոք. Պատասխան. Հաւատն բազում կերպիւ...*

գ. *9բ-10բ* Յաղագս միութեան հաւատոյ – *[Մ]սէ առաքեալն Պողոս. Մի է Արքայիւ, մի է հաւատ...*

դ. *10բ-2ա* Յաղագս հաւատոյն հաստատութեան եւ վասն սահմանելոյ՝ վկայութեամբ եւ յայտնութեամբ Սուրբ գրոց հաստատեցաւ վկայեալ յԱստուծոյ նշանօք եւ արուեստիւք եւ պէսպէս զօրութեամբ եւ մասամբք Հոգւոյն Սրբոյ, ասէ յԵբրայեցոց – *[Գ]իտէ՛ք է, զի հաւատս որպէս սկսաւ ի սկզբանէ...*

ե. *12ա-5ա* Յաղագս վկայութեան հաւատոյ – *[Մա]րգարէն Դաւիթ ասէ. Վկայութիւն Տեառն հաւատարիմ են յոյժ...*

զ. *15ա-6բ* Յաղագս գովութեան հաւատոյ. Հանոյ է Աստուծոյ հաւատն... – *Գիտելի է, զի բնական է, որ սիրէ մարդն զինքն...*

է. *16բ-9բ* Յաղագս օգտութեան հաւատոյ – *Պողոս առաքեալն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ ասէ...*

ը. *19բ-21ա* Դարձեալ վասն հաւատոյ բան ի վարդապետաց սրբոց – *Գիտելի է, զի ոմն ի պետաց մերայինն...*

թ. *21աբ* Յաղագս անձին բան ինչ խօսիմ՞ – *Արդ, գիտելի է, զի անձն գոյանալ անհատին էանա...*

ժ. *21բ-2ա* Յաղագս յուսոյ. ի բան Պետրոսի. [Ա]ւրհնեալ է Աստուած... – *Գիտելի է, զի որ կարպին առ գործ իմն ցանկալի...*

ժա. *22ա-3ա* [Յ]աղագս սահմանի յուսոյ – *[Հ]արցումն. Ջինչ է յոյս: Պատասխանին վարդապետք...*

ժբ. *23ա-5ա* Յաղագս հարկաւորութեան յուսոյն. Յուսա՛ ի Տէր, որպէս յառաւ Սիօն... – *Խմաստունք ասեն, թէ. Ամենայն որ են...*

ժգ. *25ա-7բ* Յաղագս գործոյ յուսոյն ի բան Պողոսի, որ ասէ. Յուսով ապրեցաք – *[Մ]սէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ամենայն ծառ ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի...*

ժդ. *27բ-9ա* Յաղագս յայնցանէ, որ օգնեն յոյսոյ ի բանն, որ ասէ. Օգնական իմ եւ ես յուսամ... – *Ասեն բժիշկք, թէ. Դեղն ոչ ինչ է օգուտ...*

2. ա. *29ա-30ա* Յաղագս երկրորդ գլխոյն, թէ զի՞նչ բարի գործեցաք ի փառս Աստուծոյ եւ յորոց նեղութեանց ճարեցեալ. [Մ]աստուցէ՛ պատարագ արդարութեան... – *Ասէ առաքեալն Պողոս, Այլ գործակից եմք ի փրկութիւն...*

բ. *30ա-1ա* Յաղագս բարերարութեանն Աստուծոյ, զոր վասն մեր ի բանն, որ ասէ. Ձիշեա՛ զքան ծառայի – *[Մ]սէ առաքեալն Պողոս, թէ. Ոչ գործեցաւ ի մեր...*

գ. *31ա-3բ* Քառոզ վասն յուսոյ ի բան. Համբառնի զաչս իմ ի լերինս... – *[Գ]իտելի է, զի որպէս Աստուած երկնային...*

դ. *33բ-7ա* Քառոզ եւ գովասանութիւն վասն սուրբ Աստուածածնի. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Որ արար զիհզ... – *[Վա]րդապետք ասեն, թէ. Որպէս համեմատելով...*

ե. *37ա-9ա* Քարոզ վասն հրեշտակաց. ի բան Դաւթի, որ ասէ. Հրեշտակաց իւրոց... – *[Մ]ասն իմաստասէրքն, թէ. Կարգ աշխարհի խնդրէ...*

զ. *39ա-40բ* Քարոզ վասն առաքելոցն. ի բան Յոբայ. Կարդա՛ զոր ի սրբոցն... – *[Գ]իտելի է, զի որպէս անծանօթքն...*

է. *40բ-1բ* Քարոզ վասն մարտիրոսաց. ի բանն Յորա. Ցոր ծառայ իմ արասցէ... – *[Գ]իտելի է, զի բարկացեալ Թագաւորն կամ իշխանն...*

ը. *41բ-2բ* Քարոզ վասն խոստովանող վկայիցն Քրիստոսի. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ յերզն. Ջամենայն խնծորս զնորս... – *[Մ]սէ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ոչ ոք կարէ գալ առ իս...*

թ. *42բ-4ա* Քարոզ վասն կուսութեան. ի բան Դաւթի, որ ասէ. Տացին թագաւորի կուսանմ... – *Գիտելի է, զի նախքան գայս դարձեալ ասէ Դաւիթ...*

ժ. *44ա-5բ* Քարոզ եւ խրատ վասն յուսահատեալ ոգւոյ. ի բանն Երեմիայի, որ ասէ. Անիծեալ մարդ, որ առասցէ զյոյս իւր ի մարդ... – *[Գ]իտելի է, զի որպէս ծանր հիւանդն որչափ կենդանի է...*

ժա. *45բ-8բ* Քարոզ վասն խոստացեալ պարգեւացն Քրիստոսի. ի բանն Եսայեա մարգարէին. Աչք ոչ ետես Աստուած... – *Ասեն իմաստունքն, թէ. Որպէս մարմնականքն եւ անմարմինքն...*

ժբ. *48բ-9բ* Դարձեալ յառաջին բանն մեր երթիցուք, որ էր ծառն կենաց ի մէջ դրախտին, եւ թէ գինչ է ծառն կենաց եւ զպտուղն Բ.ժ.ն (12), որ ի վերոյ ասացաւ, որպէս ասէ Յովհաննէս ի տեսլեան... – *[Ն]ախ, ծառ կենաց են հաւատացելոց անձինք տնկեալ ի դնացս...*

ժգ. *50ա-2բ* Քարոզ վասն ուրախութեան սրբոցն. ի բանն Աւետարանին Մատթէոսի. Մո՛ւտ յուրախութիւն տուն Ռո... – *[Մ]սէ անօթն ընտրութեան Հոգւոյն, որ կրէ յինքեան գկրօղն էից...*

ժդ. *52բ-3բ* Քարոզ վասն յուսոյ. ի բանն Յակոբայ առաքելոյն, որ ասէ. Մշակ երկայնամտեալ սպասէ... – *Առաքեալն Պաւղոս համեմատէ զկեանս մեր սերմանողի...*

ժե. *53բ-5բ* Քարոզ վասն սիրոյ. ի բանն Պաղոսի. Գլուխ պատուիրանին սէրն է – *[Գ]իտելի է, զի դիտատորութիւն աստուածային օրինացն...*

ժզ. *55բ-8ա* Քարոզ վասն զովութեան սիրոյն. ի բանն Պաղոսի. Մեծ ճան զսուա՝ սէրն է – *[Վ]արդապետք ասեն, թէպէտ բազում պարգեւօք պատուեաց գեհեղեցի...*

ժէ. *58ա-60ա* Դարձեալ վասն սիրոյ. ի բանն Պաղոսի. Ի վերայ ամենայնի ունիցի՛ զսէրն – *[Մ]սէն իմաստասէրքն, թէ. Վաղճան մարդկային կենացս է երանութիւն...*

ժը. *60ա-2բ* Դարձեալ Քարոզ վասն սիրոյ. ի բանն Պաղոսի. Այլ ես առաւել եւս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ – *[Գ]իտելի է քաջ Աբրահատէյի, զի իր ինչ որ կարգի...*

ժթ. *62բ-4բ* Դարձեալ վասն սիրոյ. ի բանն Պաղոսի, որ ասէ. Նախ բան զամենայն... – *[Մ]սէ Ոսկէբերանն Յովհան, թէ. Որպէս հիւանդութիւնն պատրաստէ...*

ի. *65ա-7բ* Քարոզ վասն սիրոյն, որ առ Աստուած. ի բանն, որ ասէ. Սիրեացես զՏէր Աստուած ձո... – *[Վ]արդապետք ասեն, թէ. Ո՞ւ այլ ինչ է սէրն...*

իա. *67բ-70ա* Քարոզ վասն սիրելոյ զԱստուած. ի բանն Յովհաննու, որ ասէ. Սի[իրեացուք զԱստուած... – *[Գի]տելի է ըստ Արիստոտելի, զի. Ուրաքանչիւր ումեք...*

իբ. *70ա-2բ* Քարոզ դարձեալ սիրոյ. ի բանն Յովհաննու. Վասն այսորիկ սիրէ զիս Հայր... – *[Գ]իտելի է, զի թէպէտ սիրէ Աստուած զամենայն որ են...*

իգ. *72բ-6բ* Քարոզ դարձեալ վասն սիրելոյն զԱստուած ի բանն, որ ասէ Սիրաք. Ցամենայն կենաց Ռոց... – *[Վա]րդապետք ասեն, թէպէտ մի է պատճառ հասարակաց...*

իդ. *76բ-8ա* Քարոզ դարձեալ վասն նշանաց սիրոյն Աստուծոյ. ի բանն, որ ասէ. Արա՛ առ իս նշան բարութեան... – *Ասէ իմաստնացեալն յԱստուծոյ Սողոմոն, թէ. Են արդարք...*

իե. *78ա-80բ* Քարոզ վասն սիրոյ, որ առ ընկերն ի բանն Դաւիթայ. Սիրեացես զընկերն Ռո... – *[Վա]րդապետք ասեն, թէ. Յորժամ պատուիրեաց Աստուած սիրել...*

իզ. *80բ-3բ* Քարոզ դարձեալ վասն սիրոյ ընկերին. ի նոյն բանն Քրիստոսի. Սիրեացես զընկեր Ռո... – *[Հ]արցանելի է, թէ. Ոք պարտի սիրել զընկերն առաւել...*

իէ. *84ա-5բ* Դարձեալ խրատ վասն սիրոյ ընկերացն. ի բանն. Ջոր մի անգամ կամիմ... – *[Ի]մաստունք ասեն, թէ. Ոչ ինչ են հարկաւոր...*

իը. *85բ-7ա* Խրատ վասն սիրոյ զծնօղին. ի բանն Պաղոսի. Որ իւրոց չընտանեացն խնամս ոչ ունի... – *[Վա]րդապետք ասեն, թէ. Սկզբն է կատարումն բնութեան...*

իթ. *87ա-8բ* Խրատ եւ քարոզ վասն սիրոյ առն եւ կնոջ. ի բանն Պաղոսի, որ ասէ. Ա՛րէ, սիրեցէ՛ք զկանայս... – *[Մ]սէ Արիստոտել, թէ. Ամենայն կենդանի ցանկա մնալ մշտնջենաւոր...*

լ. *89ա-93ա* Յաղագս անառաժան պատասպազողաց. Փոռնեացէ մարդ զանձն իւր... – *Քանզի սիմոնականութիւնն եւ այլ մեղք...*

լա. *93ա-7ա* [Քարոզ իմն]. Ո՞վ իգէ ի ձէնջ... — *[Ա]յս առակ եւ դառատուրիւն միապէս խրատէն...*

լբ. *97ա-100բ* Քարոզ վասն գովութեան խոհեմութեանն. ի բանն, որ ասէ Սողոմոն. Սո[ա]ցիր զիմաստութիւն, զի լաւագոյն է հան գոսկի... — *[Ա]մէն մեծ իմաստասէրն Արիստոտել, թէ, խոհեմութիւնն ի մէջ...*

լգ. *100բ* Վասն յաղկութեան ոչխարին. ի բանն. Անհաւասիկ ես առաքեմ... — *Հարցուումն, թէ. Վասն էր նմանեցուցանէ ոչխարի...*

Գ. 1. [Քարոզք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Տե՛ս Ձեռնամատեան հատ., տպ. 1740. Կ9/*101ա-6ա*: Հ8/*106ա-8բ*: Հ9/*108բ-12բ (վրջ. «...ապագայիսն են մեր ըստ մարմնոյ եւ թէ ///»* (շար. թափուած)): Ղ8/*138ա-43ա*: Ղ9/*134ա-7բ*: Ճ09/*115բ-26բ*: Ճ10/*126բ-32ա (այլսպէս)*:

Տե՛ս Ամառնոց հատ., տպ. 1741. Ճ88/*113ա-8բ (այլսպէս)*:

2. *132ա-4ա* Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Տէր, հաւն ի բանեսէ... — *Գիտելի է, զի բազում իրս նշանակէ բանսն...*

Դ. *143ա-95բ* [Հայկի վարուց]

Տե՛ս ձեռ. 789 Ը, 6թ-411բ. *Յանկ սկսուելիք/լիք*: ա/*143ա*: բ/*143բ-5ա*: գ/*լիք*: դ/*145բ*ա*: ե/*լիք*: զ/*145բ-6ա*: է/*146ա*: ը/*146բ-7բ*: ը-ժ/*լիք*: ժա/*147բ-8ա*: ժբ/*148ա*: ժգ/*լիք*: ժդ/*148բ-50ա*: ժե/*150ա*: ժզ/*150բ-1բ*: ժէ-ժթ/*լիք*: ի/*152ա*: իա/*լիք*: իբ/*153ա*: իգ/*153բ-4ա*: իդ/*154ա*: իե/*154բ-5բ*: իզ-իթ/*լիք*: իը/*155բ-6ա*: ի/*156ա*: լա/*156ա*: լբ/*լիք*: լգ/*157ա-8ա*: լդ-լէ/*լիք*: լը/*158ա-60բ*: լթ/*160բ-1բ*: խ/*161բ-4ա*: խա/*164ա (Ցաղագս տեսութեան ճիւանոյց. գլուխ հասնելոյ<ե-ռոյ> — երկու լրօնաւորք երբեմն ի ճանապարհ...)*: խբ/*164բ-5բ*: խգ/*165բ-6բ*: խդ/*166բ-7ա («Զգիւրահաւ ոմն ածին ի վանս»)*: խե/*167ա (Սուրբն Յովհան Ոսկեբերանն ընդ բանիւ արարեալ էր...)*: խզ/*լիք*: խէ/*167բ («Ոմն քրիստոնեա ճանապարհորդակից լեալ»)*: խը/*167բ-78ա*: խթ/*178ա-9բ*: ծ/*179բ-80ա*: ծա/*լիք*: ծբ/*180ա-3բ («Ի վանս ուրեք երեք աբեղայք»)*: ծգ/*184ա-6ա*: ծդ/*186ա-8ա*: ծե/*188ա* (Իսկ եթէ ճշմարտապէս ոիով քրիստոսի վառեալ է...): ծզ-ծէ/*լիք*: ծը/*188բ-91բ* (Յառաւս տօնից սէրուսալեմացոց, եւաե սրբոց եանհառակաց...): ծթ/*191բ-5բ* (Յայլազս սուրբ Աստուածածնին փոյթ եռախտասնհատոյց լինելոյն գլուխ Ա.) — *Եւ ոմն աղջիկ ծանօթ ամաց... քարոզէր զբանն կենաց ի փրկութիւն հոգւոց մարդկան /// (շար. թափուած)*:

Տարբեր գլուխներից կան առանձին ցրուցներ: Գլուխների համարակալութիւնը նոր: Որիենակս նկատի է առնուած, բայց օգտագործուած չէ վերջին հրատ. մէջ: տպ. Եր., 1994:

ՅԻՇԱԿԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

52բ Որում արժանի արասցէ զմեզ Քրիստոս Աստուած յաւիտենական կենացն եւ անտրտում ուրախութեանցն գամենայն հաւատացեալս անտան իւրոյ, մանաւանդ զստացող եւ զգծող սուրբ գրոցս՝ զՊետրոս սուս վարդապետս Ձեխին Վարաճիսացի, հանդերձ ամենայն ազգայնօք, եւ զեզ՝ ընթերցօղդ սուրբ գրոյս. ամէն:

58ա Ձեղեռնաթշուառ Պետրոսս յիշեսջիք ի Քրիստոս:

ԳՐՁԱՔՈՒՐՁ *5բ Աստուածածին կոյս Մարիամ դու ես: 18ա Ով օր նմանեցիմ քեզ կուսիդ Մարիմար Աստուածածին ազաչեմք զքեզ Ղեորմեայ մի կորուսանել:*

2236
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

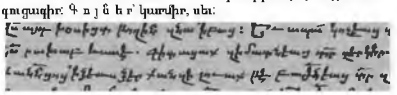
Ա. *3ա-13բ* [Մեկնութիւն Մաղմոսաց]. Ալեքսիայ երանեալ եւ ամբիծի ի ճանապարհի... — *Առաջի կալ մեզ առ ի քննութիւն...*

Բ. 1. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Տե՛ս Ձեռնամատեան հատ., տպ. 1740. Հ9/*19բ-21ա (տարբեր, այլսպէս)*:

Տե՛ս Ամառնոց հատ., տպ. 1741. Ժ9/*14ա-6բ*: ԺՀ/*51բ-3ա*: ԺԹ/*53ա-5բ*: ԻԱ/*55բ-7բ*: ԻԳ/*55ա-63բ*: ՄԳ/*72ա-3բ*: ՀԸ/*66բ-72ա*: Ղ/*76բ-83բ*: Ջ8/*16բ-9բ*: Ջ9/*21ա-4ա*: Ջ9/*24ա-7ա*: Ջ8/*27ա-9բ*: Ջ8/*29բ-32ա*: Վ/*32ա-4բ*: ՎԱ/*34բ-7ա*: ՎՁ/*37ա-43ա*: ՎՂ/*43ա-51ա (այսքան). որոշ քարոզների սկսուածքները տարբեր:*

2. ա. *63բ-6բ* [Աւուրոյ Ա. եւ Բ. հաւատոց] Նուրիւ Քարոզ վասն նայայ ամուսնութեան. ի բանն. Պատուական է ամուսնութիւն, եւ սուրբ է անկողինն նոցա... — *Իսկ ամուսնութիւնն թէպէտ եւ հալալ է...*

Նմուշ 249ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գրասկատ գունաթափուած, խոնաութեան հետեւեր. ցեղակներ (174-5 թերթերի միջեւ կտրուած սկզբնապես չգրուած մէկ թերթ): Կազմի եզրերը, սաւառնը եւ մէջերը մաշուած, ցեղակներ, կապիչները ընկած:

բ. *73բ-6ր* Քառոզ վասն լեզուի. Լռեցոյց զլեզու ֆո... – *Ասէ իմաստունն յԱատուծոյ Սողոմոն, թէ. Մահ եւ կեանք ի ձեռն լեզուի...*

Գ. ա. *83բ* [Խոտամ] Վասն լսելեաց – *Դիտելի է, զի բազում իրաց պարտ է խնուլ զականջս...*

բ. *83բ-4ա* Բանի վասն կնոջ – *Ի կնոջ բարէբարոյ միրաք ասէ. Կին բարէբարոյ երանելի է...*

Դ. [Վաւերի հատուց]

Տե՛ս ձեռ. 789. 2ա-533բ. *1/85ա-բ: 2/86ա-98բ: 3/99ա-102բ: 4/103ա-10ր: 5/111ա-6ա: 6/116բ-22բ: 7/123ա-7ա: 8/127ա-33բ: 9/134ա-5ա:* 10/*138բ-43ա:* 11/*143ա-50ա:* 12/*չէք:* 13/*159բ-60բ (*«Գիւուխ երեխտասան. Վասն անդադար ազօթելոյ – *Ասէին վասն Տօրն Աստղիկոսի, եթէ յերկոսի շաբաթսն...»):* 14/*161ա-5բ:* 15/*165բ-8ա:* 16/*168ա-70ա (*«Գիւուխ վեցուասան. վասն խոնարհութեան – *Ասաց Տէրն եսայիաս. Ումէր երկրաւոր...»):* 17/*չէք:* 18/*176բ-7ա («Էր ումն կրօնաւոր, որոյ էր ընկեր Տեր...»):* 19/*177բ-81բ («Ի վանուց սրբոյն Սաբայի հեռացոյն խրեւ մոլոս...»):* 20-21/*չէք:* 22/*170բ-3բ:* 23/*174ա-6բ:* 24/*չէք:* 25/*181բ-6ա:* 26/*186ար: Որոշ ենթագլուխներ չէք:*

Ե. *187ա-224բ* [Բանի զանազաննի]

1. ա. *187ա-90ա* Յովհաննու Մանդակունեցւոյ խրատ ճգնաւորի կրօնաւորաց եւ յանդիմանութիւն ծուլից եւ արհամարհողաց. զպատուիրանս Տեառն – *ԵՒս մնոզոնի ուսանելոյ եւ իմաստնոյ...*

2. *190բ-1բ* Ամոնի հաւր խրատ ոգեշահ – *Սիրեւիք իմ ի Տէր, գիտէք եւ դուք, թէ յորմէ...*

3. *191բ-4բ* Խրատ միանձանց ի արքոյն Եւագրեա գրոցն – *Արդ, պարտ եւ պատշաճ է միանձանց...*

4. *194բ-6ա* Սրբոյն Եփրեմի ասացեալ վասն ծուլից – *Ջինչ պատասխանի ունիցիմք արդեօք, եթէ ծուլանալցեմք...*

5. *196ա-3ա* Սրբոյ հաւրն Բեսեդիմոսի Սահմանն առաջին ընթացից կրօնաւորացն – *Ունկն դի՛ք, որդեա՛կք, խրատուս հաւր ձերոյ...*

6. *198բ-201ա* Սուրբ Հաւրն Դանիելի. Յաղագս խոհեմդոյ զգուշութեան – *Արդ, յառաջ քան դամենայն ինչ զխորհրդոյ...*

7. *201ա-5բ* Նեղոսի ճգնաւորի սուրբ հաւրն ասացեալ – *Որ չինել սկսանի, պարտ է կատարել...*

8. *205բ-6բ* Նորին սուրբ հօրն Նեղոսի. Պատուէր առ մանկունսն... – *Պարտ է մանկանց ճգնել եւ կրթել զմարմինս իւրեանց...*

9. *206բ-10ա* Ճառ վասն բարւոյ խոնարհութեան – *Առաջին աստիճանն այս է, որպէս զի կրօնաւորն...*

10. *210աբ* Եւ դարձեալ բանի վասն խոնարհութեան – *Տեսաք եւ եղարք, Ֆիրք Սուրբք ձայնեն եւ ասեն...*

11. *211ա-2ա* Մեկնութիւն վասն խաչին Քրիստոսի եւ վասն է. (7) բանիցն, զոր խօսեցաւ Քրիստոս ի վերայ խաչին – *Եւ գիտելի է, զի Ղ. (4) ազգ փայտ էր խաչն Քրիստոսի...*

12. *212ա-5բ* Պատմութիւն անկար պատմուճանին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, եւ երէ ուսի՞ է կամ ո՞վ առաւեաց զնա Քրիստոսի, Յոհաննու Ոսկեբերանի ասացեալ վասն պատմուճանին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Ագուստոս թագաւորեաց Հռոմայեցոց, ի սորա ժամանակն...*

13. *215բ-7բ* Սրբոյն Անաճիա[յ]ի վարդապետի ասացեալ Վասն անցաւոր աշխարհիս, որ սուտ է եւ խաբէ զմարդ եւ որպէս վերազ ի նմանիր անցանէ – *Արդ, թէ կամիս, որ յաղթես աշխարհի...*

14. *217բ-8բ* Յաղագս եղծմանն [Յովհաննու Երզնկացւոյ] – *Արդ, ոչ է պարտ քրիստոնէին երդնուլ սուտ...*

15. *219ա* [Յովհաննու Երզնկացւոյ] Յաղագս սուտ վկայից – *Գիտեմք վասն այնոցիկ, որք անաստուածաբար սուտ վկայութիւն տան...*

16. *219բ-21ա* [Յովհաննու Երզնկացւոյ] Յաղագս յիշոցնատուաց, որ է հայհոյութիւն – *Վասն ահեղ եւ մեծ եւ գառն եւ զարհուրելի մեզոյն...*

17. *221ա-3ա* Յաղագս ապաշխարանութեան – *Եւ արդ, ո՞վ դիս լացցէ...*

18. *223ա-4բ* Աղաւթք Քերթողին Մովսէսի Հայոց սուրբ վարդապետի – *Աղաչեմ զքեզ, Տէր, մի՛ թողուր դիս ի սիրոյ...*

Ջ. 1. *225ա-320ր* [Քառոզգիրք Ղուկասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503. 187ա-295բ. 1-2/*չէք: 3/247ա-53բ: 4/269բ-75ա:* 5/*չէք:* 6/*305բ-11ա:* 7/*311ա-7բ:* 8-14/*չէք:* 15/*278ա-83բ:*

2. [Առաքոյ հառոգգոց Ղուկասու Լօռեցւոյ]

ա. *225ա-35բ* Քառոզ վասն ջրհեղեղին. ի բան աստուածախօս մարգարէին Մովսէսի, որ ասէ. Նոյ էր ամաց... Առաքեալ սուրբ վարդապետի Ղուկաս Գեղեցիկ կոչիւր – *Յորժամ եապան Կայէն զԱբէլ՝ զեղբայրն իւր...*

բ. *235բ-47ա* Քառոզ վասն Սողոմա[յ]եցոցն. ի բանն, որ ասէ. Աղաղակ սողոմա[յ]եցոցն եւ գոմորայեցոցն եղ առաջի իմ – *Եւ յորժամ եղ Նոյ ի տապանէն եւ բաժանեաց...*

գ. *258բ-61բ* Քառոզ ի բան, որ ասէ. Եւ հրայմայեաց Դաւիթ... – *Եւ զի նահապետքն վասն այն յերկար ապրէին...*

դ. *262ա-9բ* Քառոզ ի բան Յունաննու մարգարէին, որ ասէ. Աճա Գ. (3) աւուրս... – Նինուէ էր քաղաք մեծ Աստուածայ, զոր շինեաց Նինոս...

ե. *283բ-90բ* Քառոզ վասն գալըստեանն Քրիստոսի եւ յաւուրն դատաստանի... – *Եւ վասն միոյ անդամ գալըստեանն Քրիստոսի...*

զ. *290բ-2բ* Քառոզ վասն հիւրընկալութեան ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Օասար էի եւ ժողովեցիք... – *Եւ գիտելի է օրինակաց, զի ի մէջ ամենայն կենդանեաց...*

է. *292բ-3բ* Քառոզ ի բան Սողոմոնի (= Եղիշէի), որ ասէ. Լաւ է կոյր աչօք... – *Ասէ իմաստուն եւ յանյաղթ փիլիսոփայն Դաւիդ...*

ը. *299ա-305ա* Քառոզ վասն երից մանկանցն, որ ասէ. Եւ նոքա երեեցանն... – *Ջի յառաջ քան զգնդութիւնն Բաբելացոց ազգն...*

թ. *317բ-20բ* Քառոզ ի բան օրինացն, որ ասէ. Պատուեսյ զհայր ոո... – *Եւ պարտ է գիտել զի Դ. (4) բան գաւանին ծնօղին է պարտական...*

ժ. *321ա-80բ* [Հայելի վարուց]

Տե՛ս ձեռ. 789. Բ, 6բ-411բ. *Յանկ այբուբենիցդ/յիք: ա/321ա-2բ: բ/322բ-4ա: գ/324ա-5ա: դ/325բ: ե/յիք: զ/325բ-6բ: է/326բ-8ա: ը/յիք: թ/328ա-32ա: ժ-ժդ/յիք: ժե/332ա-3բ: ժզ-ժթ/յիք: ի/333բ-5բ: ia/335բ-6ա: iր/336ա-8բ: iգ/338բ-9բ: iդ/339բ-40բ: iե/340բ-2բ: iզ/342բ-3բ: iէ/343բ-4ա: iը/յիք: iթ/344բ: ժ-ժբ/յիք: իգ/345ա-6բ («երկու կուսակրօն քահանայք մոլորեալ...»): իդ/346բ-8ա: իե/348ա-9ա: իզ/յիք: իէ/349ա: իը/349բ-50ա: իթ/350ա-2ա: ի/352ա-3ա («կին ոմն ունէր բազում մեղուս...»): ia/353բ-4բ: iբ/355բ-6բ: iգ-iդ/յիք: iե/354բ-5բ (Դուսակրօն քահանայ ոմն յաւուր միում պիրկական խորհուրդն): iզ-iէ/յիք: iը/356բ-64բ: iթ-ի/յիք: ծա/365ա-7ա: ծբ/յիք: ծգ/367բ-8ա («Քաջագաւոր ոմն խրատու եպիսկոպոսի...»): ծդ/յիք: ծե/363բ-9բ: ծզ/յիք: ծէ/369բ-71բ: ծը/371բ-3բ («Աշխարհական ոմն աղօքասէր...»): ծթ/373բ-4ա: կ-կա/յիք: կբ/374ա-6բ («Էր ոմն երիտասարդ աշխարհական...»): կգ/377ա-8բ: կդ/378բ-9ա: կե/379ա-80բ («Կրօնաւոր ոմն առաքինի հիւանդացաւ...»): կգ-ճա/յիք: Քնաթիւր քարոզուածոց: Նկատի է առնուած, սակայն օգտագործուած չէ վերջին հրատ. մէջ՝ տպ. Եր., 1994:*

Ր. *381ա-460ա* [Բաճի զանազանք]

1. *381ա-3ա* Ցառակաց Սողոմոնի ժողովեալ բան խրատու – *Իսկ որ հանճարեալն իցէ գառաջնորդութիւն ստասցի...*

2. *383ա-5բ* Ելեկիաստես. Ժողովողն է ընտրեալ – *Ունայնութիւն ունայնութիւնից...*

3. *385բ-9ա* Ժողովեալ ի մի վարդապետաց արբոց – *Առանց բարկութեան ո՛չ վարդապետութիւն յառաջանայ...*

4. *389ա-416բ* Երանելոյն Աթանասի Աղեկսանդրոյ հայրապետի Հարցմունք եւ պատասխանի Կիւրղի Երուսաղէմայ հայրապետին – *Հարցողաց, Ջի՞նչ իցէ գոյութիւն հերետիկացն...*

5. *417ա-9բ* Տեառն Ներսէսի Կայեցւոյ ասացեալ է ցաղագս կատարածի աշխարհիս եւ յաւուր դատաստանին – *Յորժամ գըրեալքըն կատարին / Որ գայմ աւուր մեզ պատմեցին...*

417ա (տտ. լս.) գրչից. «Յիսուս Որդոյ գոյն էս»:

6. *420ա-1բ* Վասն անկեղոյն Աղուամայ ի դրախտէն եւ ագռոյն եւ առտաստեղոյն եւ վասն հոգեվարին եւ ճանապարհի հոգոցն եւ պատերազմի դիւացն եւ կայանի հոգոցն. ասացեալ է Առաքել վարդապետն[է] – *Վա՛յ այն աւուրն, որ ես ստեղծայ / Վա՛յ այն ժամուն, որ խաբեցայ...*

420ա (տտ. լս.) գրչից. «Ողբք հոգեւոր»:

7. *422ա-3ա* Վասն բաժանման արդարոցն ի մեղաւորացն եւ ասնջանացն ղյժդխոց՝ Առաքել վարդապետէ – *Յեա քըննութեանց դատաստանին / Երբ ամենայն բանք վըճարին...*

8. *423ա-4բ* Խոստական բանս՝ Առաքել վարդապետէ ասացեալ – *Ամենայն փառք մարդոյ դատարկ եւ ունայն / Սողոմոն գայս ասէ շնորհօք Տիրական...*

423ա (տտ. լս.) գրչից. «Դիահի արքայի որդիս: 424ա «Ոտանաւոր գեղեցիկս», տպ. Ա. Ղազիկեան, Առաքել Բաղիշեցի, Եր., 1971, էջ 188-94, ձեռ. F:

9. *424բ-5ա* Որքէ գեղեցիկ Առաքել վարդապետէ Վասն ասնանձն – *Յիշելով գաւր մահուն սիրտ իմ սաստի / Յայսդիկն ատենին անձն իմ զարհուրի...*

425ա գրչից՝ (Ի ստորին յուսանցս) «Ոտանաւորս: Տպ. Ա. Ղազիկեան, Առաքել Բաղիշեցի, Եր., 1971, էջ 181-83, ձեռ. K:

10. *425բ* Որք դատաստանին եւ դժոխոցն Առաքել վարդապետէ – *Յորժամ Կարքիէլ գոչէ, եւ յաոնեն մեռեալքն ի հողոյն / Կէսքընն լուսափայլ յաոնեն ատենդաց նըման գոյնըզգոյն...*

11. *425բ-7ա* Գովասանութիւն վասն խոստովանութեան եւ խրատ ապաշխարութեան՝ ասացեալ Առաքել վարդապետէ – *Եղբա՛յր, ինձ միտք դի՛ր եւ լըսէ ե / Եւ գհոգոյ ալքդ ի բաց պահէ՛... |427ա| Ով որ լըսող լինի բանիս եւ ՋԱռաքել երգողս յիշէ...*

12. *427ա-8ա* Եղբատասական բաներս ի Գրիգոր վարդապետէ – *Աւրհնեալ է Հայրըն լուսոյ / Որ ստեղծ ըզմեզ ի հողոյ...*

427ա (տտ. լս.) գրչից՝ «Քրիստոս փառաց Թագաւորն»: 427բ «Հերձուիծք այսպիսք: 427գ «Յիսուս Որդու ձայնէն»:

13. *428ա-9ա* Խոստովանութիւն գաղտնեցաց եւ խայտառակութիւն մեղաւոր անձին. ասացեալ է վարդապետաց – *Մեղայ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ, / Տէ՛ր, մեղայ. Աստուած զիս քաւեա՛յ...*

428ա (տտ. լս.) գրչից. «Վասն գաղտնեաց մտաց»:

14. *429ա-30բ* Խրատ սիրեանիք Յովհաննէս [Նաղաշ] վարդապետէ – *Ձամենայն մեղաց ի գաս, ասէ. Դու կացի՛ր / Եւ յաւրէնս Աստուածայինըս միշտ մօտեցի՛ր...*

15. *430բ-1բ* Խրատ խոով չի կենալոյ եւ ոխ չի պահելու. ասացեալ ի Նաղաշ վարդապետէ – *Անձն իմ, քեզ վա՛յ հազար բերան / Թէ խոով կենաս կամ ոխ պահես... |431բ| Նաղաշ հազար վայ քո հոգուտ, որ անամօթ ես ւ՝ աներես...*

16. *431բ-2ա* Խրատ վասն հպարտութեան եւ նախատ[ի]ն — *Քան զամենայն գործըն չարի / Հըպարտութիւնն է գազրալի... |432ա| Ով Առաքել անմիտ հիմար...*

Տպ. Ա. Ղազինեան, Առաքել Բաղիշեցի, եր 1971, էջ 170-1, ձեռ. I:

17. *432ա-4ա* Խրատական բաներս ազաւութեան եւ անընչութեան ի Նախաշ վարդապետէ ասացեալ — *Սոդոմոն մայրն իմաստութեան / Ա՛ռ մեզ խօսի բան խրատական... |434ա| Գերի Նախաշ ողորմելի ի քեզ նայեա՛ց դու յարաժամ...*

18. *434ա-5բ* Խրատ եւ կըշտամբաճի անձին ի Նախաշ վարդապետէ — *Անձն իմ արի ազօթէ դէմ արարչին / Ով անձն իմ արտասուօք պաղատէ ի մէջ գիշերին...*

19. *435բ-6բ* Խրատական բաներս ի Նախաշ վարդապետէ ասացեալ — *Անցանէ մեծութիւնն ու փառք աշխարհիս / Աւերի եւ քակտի շինուած տաճարի... |436բ| Ով Նախաշ, դու լըսէ զինչ որ քարոզես...*

20. *436բ-8ա* Նոռին Նախաշ վարդապետի ասացեալ Տաղ — *Երազ է եւ սուտ, եղբա՛յրք, աշխարհիս բաներն ի լըման / Ուր են թագաւորք, ւ՛ իշխանք, պարոնայք ու սուլթան ու խան... |438ա| Ի քեզ ըէ՛ նայիս Նախաշ, զան զամէնն ես դու խելագար...*

21. *438ա-9ա* Ողր եւ մաղթանք ի հաչատուր վարդապետէ — *Ես եմ կորուսեալ ոչխար / Մոլորեալ ի սուրբ քո հօտէն...*

22. *439ա-40ա* Տաղ հոգեւոր Նոռին հաչատուր Կեչառացի վարդապետին ասացեալ — *Այս կեանքս է յերազ նըման / Եւ խաբող անգերծ յանդիման...*

23. *440ա-1ա* Խրատ վասն խաղաղութեան մարդկան — *Խրատ մի տամ սիրով քեզ / Թէ միտ դընես եւ լըսես...*

24. *441բ-2բ* Ողր եւ նախատինք անձին եւ ի վերայ մեղաց — *Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս կենդանի եւ կենդանարար / Զիս կենդանացո՛յ, հոգով մեռեալ եմ մեռօք չարաչար...*

25. *442բ-3ա* Ողբս աղիողորմ — *Եղբա՛յրք, ինձ եհաս երեմիային / Ես զամայութիւնս իմ լամ, որպէս նա զհինն Իսրայէլին...*

26. *443բ-4ա* Ողր ապաշխարութեան գեղեցիկ ոտանաւոր — *Անձն իմ ընդէ՞ր ես ծուլացեր / ւ՛ ի մահուանէ անդիտացեր...*

27. *444աբ* Տաղ եւ ողր ապաշխարութեան. գեղեցիկ է — *Կամ առաչի քո ամօթով / Գործեալ եմ շատ չար եւ յոյով...*

28. *444բ-6բ* Ողր եւ նախատինք եւ պարսաւանք անձին եւ աճ դըժոխոցն — *Անհուն գետոց առեալ եմ / Ալն չափաւ աւազ կուտեալ եմ...*

29. *446բ-7բ* Խրատական բաներս Առաքել վարդապետէ — *Ա՛րեկ ասեմ բան հրաշական / Զպատճառ մեղացըն գանագան...*

30. *447բ-8բ* Ողր ննջեցելոց ասացեալ է — *Յառաջն, որ յաշխարհս եկի / Հանց յիատակ էի պինչ գհայ[ե]լի...*

31. *448բ-9ա* Տաղ խոստովանութեան. լաւն է — *Հաւատամք ի Քրիստոս Որդին միածին / Եցոյց մեզ ճանապարհ եւ ճըշմարտութիւն...*

32. *449ա-50բ* Ոտանաւոր ասացեալ է Առաքել վարդապետէ Վասն հոգվվարի եւ եկեղային դիւացն եւ յատուր դատաստանին եւ [յ]ան[դիսվացըն] — *Ա՛յք իմ ծովացեալ / Գետք լինէն հոսեալ... |450բ| Թիւ Հայոց Մեծի / Ութհարիւր տարի / Եւ յիսուն ւ՛ երէք էր մըտեալ (1404) / Որ զբանս ասացի:*

33. *450բ-2ա* Տաղ եւ ողր Վասն մեռելի. խիստ գեղեցիկ — *Ի միտ առ՛ք զողրս բանիս / Զոր ծանուցանեմ ես՝ եղկելիս... |452ա| Ով Առաքել մեղաւոր խաւար...*

34. *452աբ* Այլ տաղ Վասն ննջեցելոց. լաւն է — *Ի մահ քան զքեզ յիշեմ / Կու դողամ եւ կու սարսափեմ... |452բ| Յովանննէս Թոլգուրանցի / Զուր կասես զայլ ոք խըրատես...*

Տպ. եր. 1960, էջ 173-77, ձեռ. V_1:

35. *452բ-3բ* Տաղ անուշ եւ գեղեցիկ. Վասն մեռելոյ — *Ես գիտէի զաշխարհս, թէ ինձ մուլք է տըւած / Ուտէի, խըմէի հետ իմ սիրելեաց...*

453ա Գրչի՝ (կարմրով) «Փոխէ գըաղցրիկ ձայնգ, ո՛վ սիրելի»:

36. *453բ-4ա* Այլ տաղ ոտիշ եւ է ողր ի մեռելի բերանոյն — *Լուարո՛ւք ըզբարբառս բերանոյս / Ով եղբարք սիրելիք իմ հոգւոյս...*

37. *454բ-5բ* Այլ ողր ոտիշ ձայնիւ. խիստ է գեղեցիկ — *Յերեկ հոդվերաւքն անցայ, / Հոտ առի, զբիմըս կաթուցի...*

38. *455բ-7ա* Տաղ ի վերայ դարիպի՝ ասացեալ ի Նաղաշ եպիսկոպոսէ — *Աստուծոյ մարդասիրին փառք յաւիտեան / Որ ստեղծեր է զարարածս զարմանադան... |456բ| Նաղաշն ասայ, թէ. Զարիպին կեանքն է հարամ...*

39. *457աբ* Մեղեդի խիստ ազնիւ — *Մեզս քեզ Քրիստոս Աստուած, ապաւէն յոյս ըզքեզ ունիմ / Լալագին պաղատանօք հառաչմամբ առ քեզ անկանիմ...*

40. *458ա-60ա* Առաքել վարդապետէ ասացեալ Գովեստ ոտանաւոր ի Սուրբ Աստուածածնին — *Աստուածածին կոյս պատուական / Հաւր Աստուծոյ խորհրդարան...*

460ա Գոյից՝ «Այս մէկ տապն չետ կապելոյն գրվեցաւ: Յիշողքն զմեզ յիշեալ լիցի առաջի Քրիստոսի, որ է արհնեալ: (Տապերը խազագրուած են):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌԱՒԻ

84ա Որոց փրկեսցես, Քրիստոս Աստուա՛ծ, գալստեացս զանարժանս եւ անարհեստ գծողի՝ զտէր Աբրահամ աբեղայս եւ փրկեսցես ի կանանց զպիր ախտից եւ բեւեռեսցես ի սէր սրբութեան քո Քրիստոս Աստուած մեր, եւ քեզ փառք յաւիտեանս:

110ր Ով սուրբ ընթերցօղք, յիշեսջիք յարժանաւոր աղօթս ձեր զստացողս եւ զգծօղս այս ժողովեալ հոգէլի Հարանց վարքս, զտէր Աբրահամն եւ իւր ծնօղք եւս: Յիշօղքն գմեզ յիշեալ լիցի առաջի Քրիստոսի. ամէն:

160բ Ով սուրբ ընթերցօղք, յիշեսջիք ի մաքրափայլ աղօթս ձեր զստացօղ սուրբ Հարանց վարս: Յայտափոս որ բազում աշխատութիւեամբ ժողովեցի ի Մեծ Հարանց վարքէն եւ ծրեցի անվարժ ձեռամբ ես՝ անարժան տէր Աբրահամս, յիշատակ ինձ եւ իմ ծնօղացն:

165բ Բազում Հարանց գիրս ընթերցեալ եմ եւ այդպիսի ինչ չեմ գտեալ եւ աւ (ր)հնեալ գնոսա արձակեաց յիւրաքանչիւր տեղիս:

170ա Ով սուրբք հանդիպօղք, մէկ բերան Աղօթմի ասացէ՛ք, եւ Տէր ձեզ եւ մեզ ողորմեսցի:

173բ Ով սուրբ ընթերցաւղք, թողութիւն մեզաց հայցեցէ՛ք ըստացօղ սրբոց ժողովարան գրոյս՝ մահտեսի տէր Աբրահամին եւ իւր ծնօղաց՝ տէր Յովհ[հաննէսին եւ ամենայն արեան մերձաւո[ոց, յիշօղք զմեզ յիշեալ լիցի առաջի Քրիստոսի. ամէն:

186ր Ով սուրբ ընթերցօղք, յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ աղօթս ձեր զստացօղ եւ կնօղի սուրբ Հարց ժողովածո՝ զտէր Աբրա[հ]ամ կրօնաւորս եւ զծնօղքն իմ զտէր Յովհ[հաննէսն եւ մայրն իմ Վարդխաթունն եւ զայլսն. յիշօղքն զմեզ յիշեալք լիցին առաջի Քրիստոսի. ամէն:

198ա Ով սուրբ ընթերցողք, ազաւեմ զձեզ, յիշեցէ՛ք սրտի մտաւք զստացող գրոցս զզտէր Աբրահամն եւ իմ ծնօղքն՝ զտէր Յովհ[հաննէսն եւ Վարդխաթունն, եւ եղբարքս եւ յամենեայն ազգակ[ց]իսն իմ, յիշողք զմեզ յիշեալ լիցի առաջի աթոռոյն Քրիստոսի, որ է օրհնեալ: Զարձեալ թողութիւն շնորհեցէ՛ք ինձ, սիրելի՛ք, որ ոչ եմ ուսեալ վարդապետէ, այլ ի Հոգւոյն Սրբոյ այսպիս շարադրեցաք:

215բ Որոյ սուրբ թագաւորիս բարեխօսութեամբն ողորմեա՛ Քրիստոս Աստուած ստացողի սուրբ գրոյս տէր Աբրահամին եւ ծնօղացն տէր Յովհ[հաննէսին եւ Վարդէրին, կարդացողաց եւ լսողաց, եւ որք զՈղորմին ասեն, ամէն:

224բ Եւ ծրողի անվայրժան տէր Աբրահամիս Աստուած ողորմի ասացէ՛ք:

305ա Որ իբեր ի հնացն, միաձին Որդի՛, եւ փրկեցեր զերիս մանկունսն ի բորբոքեալ բոցոյն, փրկեա՛յ եւ հա՛ս օգնութիւն Աբրահամ աբեղայիս, պահեա՛յ ի բոց ցանկութեանց եւ ի գէճ ցերմ յաղթէ եւ բեւեռեա՛յ ի սէր սրբութեան քո՛ առնել զկամս քո յամենայն ժամ ի տուէ եւ ի գիշերի, որպէս զի արժանաւորք եղիցուք՝ գոհութեամբ փառաւորեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ զՍուրբ Հոգին, յաւիտեանս. ամէն: Ով հանդիպողք սուրբք եւ բարի, յիշէ՛ք աղօթս ձեր նագելի, յիշատքն առ Տէր յիշեալ լիցի, յորժամ յայցէ կրկին յերկրի, որ է:

457բ Ով սուրբ ընթերցօղք, յիշեսջիք ի մաքրափայլ աղօթս ձեր զստացօղս, որ բազում աշխատութեամբ ժողովեցի զայս հոգէլի աղօթից եւ ողորմութեան խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան եւ մեռելո[լ] եւ յարութեան տաղերն ի մէջ Սուրբ Յարութեան գանձարանէն, եւ՝ անարժան տէր Աբրահամիս անարհեստ իմով ձեռամբս գրեցի, խընդրեմ ի ձեզնէ թողութիւն շնորհել մեզ:

334ա (Կազմողի) Յիշեա՛ եւ զկազմող սորա՝ զՀալաթցի տէր Պետրոս, աղաւեմ, աղաւեմ զձեզ, յիշեցէ՛ք զիս, եւ զուտ յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ. ամէն:

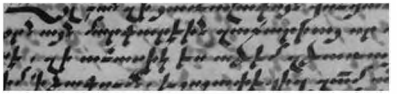
ԿՆՔՎԱԴՐՈՇՈՒ՝ *3ա, 198բ, 460բ Գիրքս Սուրբ Եչմիածնայ է:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Պիպկէ Ամ Հաստատեցաւ սիրտ իմ եւ բարձրացաւ զեղջիւր յԱստուած փըրկիչ իմ. հաստատ վճ (այբուբեն):*

2237
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 165. չգրուած. 1ար-2բ, 162ար, 163բ, 165բ. ՊՐԱԿ՝ Ա-հ×4 (Ա. 5, Չ եւ է-ի միչեւ 2 թերթ չպրակակազուած) +1×2: Նիւթ՝ թուղթ (164 կազմոյն) լաւազծեալ եւ լաւապրոյմով: ՄԵՄԻՄԵԹԻՆ՝ 21x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (16x11,2): ԳԻՐ՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 25: ԿԱՋՄ՝ սեւ կոյն, միջակի տախտակ, աւտաւոր՝ (նոտագրած Ի. ղ.): ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), թուղթ:

Նմոյշ 91ա

Վիճակ՝ բաւարար. գրագծուոր խիստ գունագեղոնուած: Նորոգուած Ի. ղ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. *3ա-4ա* Բաւմ ի կարճոյ խոռհրդապէս առ Մեծ բարեկեցան կիրակին – *Աստուածային եկեղեցւոյս մերոյ սրբոյ հարկաւոր է...*

2. *4ա-7բ* Քարոզ եւ խրատ Մեծի պահոց առաջնոյ շաբաթու՝ աւուրս երկուշաբաթի – *Աստուածային ընթերցուածն, որ ընթեռնուի այսօր...*

3. *7բ-9բ* Առաջնոյ շաբաթու երեշաբաթի ընթերցուածն եզեկիէլի, որ ասէ. Առդարութիւն առդարոյն – *Անհատատ ապրն հրէից ընդդէմ եկեալ...*

4. *9բ-11ա* Հետեւեալ չորեքշաբաթի գիրքն առաջնոյ շաբաթուն... – *Աստուածային ընթերցուածն ըստ նկարագրի...*

5. *11ա-3ա* Հետեւեալ հինգշաբաթի գիրքն առաջնոյ շաբաթուն – *Աստուածային ընթերցուածն առաքելական ծանուցանէ մեզ...*

6. *13ա-5բ* Վասն խոռհրդոյ ընթերցուածոյն առաջնոյ ուրբաթուն – *Աստուած Սուրբ Հոգին յառաջագոյն խօսեցաւ ի ձեռն Մովսէսի...*

7. *15բ-6ա* Բաւմ առ Օրինաց կիրակին առաջնոյ... – *Եւ Օրինաց կիրակիս այս գնմանութիւն առաջին աւուր...*

8. *16ա-7ա* Երկրորդ երկուշաբաթի աւուր գիրքն – *Աստուածային ընթերցուածն Թագաւորութեանց պատմութիւնն մարմնաւորապէս է...*

9. *17բ-3բ* Երկրորդումն շաբաթու երեշաբաթի նոյն գիրքն, որ ասէ. Նստաւ կինն... – *Աստուածային սուրբ եկեղեցւոյս մերոյ տիպ գոլով Աննա...*

10. *18բ-20ա* Հետեւեալ չորեշաբաթի Գիրքն ելից... – *Աստուածային ընթերցուածն խօսի վասն գործոյ օրինակին Մովսէսի...*

11. *20ա-1բ* Հետեւեալ հինգշաբաթի Գիրքն. 1. (=Առաջին) թագաւորութեանց – *Աստուածային ընթերցուածն ըստ ճառին յայտնի է...*

12. *21բ-3ա* Հետեւեալ 2. (=Երկրորդ) օրինաց գիրքն ուրբաթու – *Աստուծոյ եւ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի...*

13. *23ա-4ա* Բաւմ առ երկրորդ կիրակին, որ կոչի Անառակի... – *Եւ երկրորդ կիրակիս, որ կոչի Անառակի...*

14. *24աբ* Երորդ շաբաթու յերկուշաբաթի ընթերցուածն առաքելական... – *Յիսուսի Քրիստոսի սուրբ առաքեալն Պողոս ասէ...*

15. *25աբ* Հետեւեալ երեքշաբաթի գիրքն – *Աստուածային ընթերցուածն յայսմ աւուր խօսի...*

16. *25բ-7ա* Հետեւեալ չորեքշաբաթի Գիրքն ելից... – *Աստուածային ընթերցուածն ոչ միայն ըստ ճառին...*

17. *27աբ* Հետեւեալ հինգշաբաթի Գիրքն եաւթեայ – *Աստուած կամի, զի ամենայն մարդ կեցցէ...*

18. *27բ-9ա* Հետեւեալ ուրբաթու երկրորդ օրինաց գիրքն – *Աստուածային ընթերցուածն ըստ մտաց եւ ըստ խորհրդոյն...*

19. *29ա-31բ* Քարոզ առ Տնտեսի (՞) կիրակին... – *Աստուածային եկեղեցւոյս (՞) մերոյ սրբոյ յառաջադոյն...*

20. *31բ-2բ* Չորրորդ շաբաթու յերկուշաբաթի գիրքն, երեմիայ, որ ասէ. Աստուած ամենակալ... – *Այլ քանզի մարգարէն զչափ մեծութիւնն Աստուծոյ...*

21. *32բ-4ա* Հետեւեալ երեքշաբաթի գիրքն Յոբայ, որ ասէ. Ով է դա – *Աստուած խօսի ըստ Յոբայ կշտամբելով...*

22. *34ա-5ա* Հետեւեալ երեքշաբաթի գիրքն ելից. ասէ – *Աստուածային ընթերցուածն ըստ խորհրդոյն հ[ո]գեւորական ի փրկութիւնն...*

23. *35ա-6ա* Հետեւեալ հինգշաբաթի (՞) Գիրքն առաւելական – *Աստուածային է ընթերցուածն, որ ասէ. Այլ մեզ մի է Աստուած Հայր...*

24. *36ա-7բ* Հետեւեալ ուրբաթու երկրորդ օրինաց գիրքն, որ ասէ – *Աստուածային ընթերցուածն ըստ խորհրդոյն հոգեւորականի կրկին...*

25. *37բ-3բ* Ի կարճոյ բաւմ առ չո[ր]որդ [կ]րակին պահոցս Մեծի, որ կոչի կիրակի Պաւփրաւի – *Աստուածն ամենազօր յաւուրն չորրորդի ասաց. Եղիցին լուսաւորք...*

26. *38բ-9ա* Հինգերորդումն շաբաթու երկուշաբաթի գիրքն առաջնական ասէ Աստուած Սուրբ, Հոգին Սուրբ... – *Ի վախճան աւուրցս այսոսիկ...*

27. *39ա-40ա* Հետեւեալ երե[ք]շաբաթի գիրքն /// (մի բառ անընթեռնելի) փառացս – *Աստուած ի ձեռս մարգարէին եաւյեայ խօսեցաւ...*

28. *40ա-1ա* Հետեւեալ չորեքշաբաթի խօսի գիրքն յելից – *Աստուածային ընթերցուածն կրկին կերպիւ ունի զսեւսութիւնս...*

29. *41ա-2ա* Հետեւեալ հինգշաբաթի գիրքն /// (մեկ բառ եղծուած) – *Աստուածային ընթերցուածն խօսի վասն անհատատ հրէից...*

30. *42բ-3ա* Հետեւեալ ուրբաթու երկրորդ օրինաց գիրքն – *Աստուածային ընթերցուածն ունի զխորհուրդս յոյժ խորագոյնս...*

31. *43բ-9ա* Քարոզ վասն չարչարանաց սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին – *Աստուածն ամենազօր բնութեանց (՞)...*

32. *49աբ* Ի կարճոյ բան առ հինգերորդ կիրակին – *Աստուածն ամենազօր [յաւուրն] հինգերորդի ասաց...*

33. *49բ-51ա* Վեցերորդ շաբաթու երկուշաբաթի գիրքն Դանիէլի – *Աստուածային ընթերցուածն ի ձեռս մարմնաւորի եւ անցաւորի...*

34. *51ա-2ա* Հետեւեալ երեքշաբաթի գիրքն առաքեալական – *Աստուածային ընթերցուածն խօսի վասն շնորհաց Հոգւոյն սրբոյ...*

35. *52ա-3ա* Հետեւեալ չորեքշաբաթի գիրքն ելից – *Տէր Աստուած ասէ ցՄովսէս. ես խօսացուցից...*

36. *53աբ* Հետեւեալ հինգշաբաթի գիրքն – *Աստուած Սուրբ Հոգին ի հետս սրբոյ մարգարէին եղեկիէլի...*

37. *53բ-5բ* Հետեւեալ վերջի ուրբաթու գիրքն երկրորդ օրինաց – *Աստուածային ընթերցուածն լի է յուսով աւետեաց...*

38. *55բ-7ա* Ի կարճոյ բանի առ վեցերորդ կիրակին – *Աստուած յաւուրն վեցերորդի արար գմարդն...*

39. *57ա-64ա* Քարոզ վասն Մեծի ուրբաթուն կտակ եւ ողբ – *Աստուած Հայր իւրով անչափ մարդասիրութեամբն...*

40. *64բ-6բ* Քարոզ առ աւագակսն ասացեալ ի սրբոց վարդապետաց – *Աստուծոյ եւ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի աւետարանիչն Մարկոս ասէ...*

41. *66բ-9ա* Քարոզ ի թաղումն Տեառն՝ ի Յովսէի եւ ի Նիկոդիմոս – *Աստուածն ամենազօր յետ վեց աւուր արարչագործութեանն...*

42. *69ա-70բ* Քարոզ վասն Մեծի միաշաբաթի Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Արարիչն մեր եւ Փրկիչն Յիսուս Քրիստոս...*

43. *70բ-2բ* Դարձեալ Քարոզ վասն Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Քրիստոս Աստուած սակաւ մի ննջեաց...*

44. *72բ-4ա* Դարձեալ Քարոզ վասն Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ, թէ յետ Յարութեանն որոց երեւեցաւ – *Աստուած Սուրբ Հոգին վասն Յարութեան էակիցին...*

45. *74ա-6բ* Դարձեալ Քարոզ վասն Յարութեանն Քրիստոսի – *Աստուածային գիրք յաճախապէս խօսի...*

46. *76բ-8բ* Քարոզ վասն Նոր կիրակիին, որ կոչի Կրկնազատիկ – *Յիսուս Քրիստոս արարիչն մեր եւ փրկիչն...*

47. *78բ-81բ* Քարոզ վասն Համբարձման Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Յիսուս Քրիստոս արարիչն մեր եւ փրկիչն յետ սքանչելի Յարութեանն...*

48. *81բ-5բ* Քարոզ յաղագս Գալստեան Հոգւոյն Սրբոյ ի դասս առաքելոց – *Յիսուս Քրիստոս, արարիչն մեր եւ փրկիչն աւուր Համբարձմանն իւրոյ...*

49. *85բ-9ա* Քարոզ վասն ելանելոյ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին ի Վիրապէն – *Աստուծոյ մարդասիրին եւ բարեխնամ Արարչին...*

50. *89ա-92ա* Քարոզ վասն տօնախմբութեան եկեղեցւոյս մերոյ, որ կարգեցաւ ի սուրբ Լուսաւորչէն մերմէ զկնի ելանելոյն ի Վիրապէն. Տէր Աստուած երեւեցաւ մեզ... – *Ալլ արդ, մարգարէն հրաւիրէ զմեզ...*

51. *92ա-4բ* Դարձեալ Քարոզ առ նոյն ի վերայ բանի առաքելոյն, որ ասէ. Աղաչեմ զձեզ եղբարք... – *Ալլ արդ, գիտելի է, զի իբր առնչաբար...*

52. *94բ-9բ* Քարոզ վասն Գիւտի եշխարաց Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ... – *Աստուծոյ եւ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի սուրբ առաքեալն Պողոս ասէ...*

53. *99բ-102ա* Քարոզ վասն Պայծառակերպութեանն Քրիստոսի... – *Յիսուս Քրիստոս, արարիչն մեր եւ փրկիչն յետ վեց աւուր ի տիպ սրբոց...*

54. *102ա-5բ* Քարոզ վասն Մկրտչին Յովհաննու – *Աստուծոյ եւ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի սուրբ աւետարան[ի]չն Ղուկաս գրէ...*

55. *105բ-8ա* Քարոզ վասն Վերափոխման տօնի Աստուածածնին Մարիամու – *Աստուած Սուրբ Հոգին վասն Աստուածածին կուսին...*

56. *108ա-10ա* Դարձեալ Քարոզ վասն սրբոյ Աստուածածնին կուսին Մարիամու – *Աստուած Սուրբ Հոգին վասն Աստուածածին կուսին խօսեցաւ...*

57. *110ա-4բ* Դարձեալ Քարոզ վասն Աստուածածնին կուսին Մարիամու |*110բ*| – *Աստուած Սուրբ Հոգին, որ ընդ Հօր եւ Որդւոյ ի պատիւ փառաց...*

58. *114բ-7ա* Քարոզ վասն Սրբոյ Խաչին Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Աստուծոյ եւ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալն Պօղոս ասէ...*

59. *117ա-9ա* Դարձեալ Քարոզ վասն Խաչին Քրիստոսի – *Եւ նոյն առաքեալն ասէ. Ալլ խօսիմք զԱստուծոյ...*

60. *119ա-22բ* Դարձեալ Քարոզ վասն Սրբոյ Խաչին – *Աստուած Սուրբ Հոգին վասն Խաչին Քրիստոսի...*

61. *122բ-5բ* Քարոզ յաղագս սրբոյ Աւետարանին եւ աւետարանչացն սրբոց – *Յիսուս Քրիստոս Արարիչն մեր եւ Փրկիչն վասն...*

62. *126ա-32ա* Քարոզ վասն Բաճանայապետութեանց հրեշտակաց եւ նոցին շարժմանց – *Աստուածն հոգւոց եւ Արարիչն մարմնոց...*

63. *132ա-4բ* Քարոզ վասն չորից գլխաւորաց տօնից – *Աստուածային եկեղեցիս մեր յառաջ քան զտօն Մինդեանն...*

64. *134ա-9բ* Քարոզ յաղագս աննեռնելոյ Ծննդեան Բանին Աստուծոյ, որ ի Հօրէ – *Աստուած Սուրբ Հոգին ի հետս սրբոյ աւետարանին Մատթէոսի...*

65. *139բ-42բ* Քարոզ վասն մարդեղութեան Բանին Աստուծոյ, ըստ այմ. Բանն մարմին եղեւ... – *Ալլ արդ, յայտնի է, զի ասի. Բան...*

66. *142բ-6ա* Քարոզ վասն Ծննդեանն Յիսուսի Քրիստոսի, որ ի մօրէ եւ ի ժամանակի, ըստ այմ. եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր... – *Ալլ արդ, յայտնի է, զի աւետիք |143ա| անսերմ յղութեան...*

67. *142բ-6բ* [Քարոզ] վասն աստեղիին, որ երեւեցաւ մոգուցն — *Յիսուս Քրիստոս իսկապէս Աստուած եւ մարդ օրհնեալ անի,...*

68. *148ա-50ա* Քարոզ յաղագս համեմատութեան առաջնոյ եւ երկրորդի արարչութեանն Աստուծոյ — *Աստուած արարչագո[ր]ծօղն համայնից էակաց...*

69. *150ա-1բ* Քարոզ վասն Միւռոնալեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ — *Յիսուս Քրիստոս Փրկիչն մեր եւ իբրեւ մկրտեցաւ ասէ,...*

70. *151բ-7ա* Քարոզ յաղագս խոյակին Նիճուին, որ է Մուսուլ — *ՅԱստուածպետականէն հրաման եղեւ առ Ձօնան մարգարէն...*

71. *157ա-61բ* Քարոզ վասն Քառասնօրեայ գալստեանն Քրիստոսի ի տաճարն — *Յիսուս Քրիստոս արարչագո[ր]ծ միածին Բանն Աստուած..., օրհնեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

Բ. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

164աբ (շղագիր) [Նամակ] — */// (կտրած) արքեպիսկոպոս Յակոբ օրբագնաւորբք ողորմած տէր եւ եղբայր... խնդրեմք յիշեացէք գմեզ եւ 1829 ամին հոգտեմբերի 22 ի Զալալ, ծառայ եւ աղախին եւ նվաստաք Երիմազ իբր տէր հայտնուր /// (կտրած):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. 165ա 1823ն, որ եառուն բանտ Կարապետին /// (երկու բառ եղծուած) Մանմատին 2 ռուբիայ, ապրելի 10ին 1823 Բաբաթի որդի Գայուստ եառու 2 թուման ապրել 19 մէկ Մանմատի 5 ռուբիայ:

2. 161բ Զհռացաւագիր Յակոբ եպիսկոպոս Կոնդեցւոյ՝ ժամօրհնողի Մեծի Մայր Աթոռոյս Սրբոյ Էջմիածնի ի չիշատակ հոգւոյ իւրոյ Յոզեալ զսա, որ եւ զկնի իւր վայելողացդ հայցէ միով Հայր մերիւ ողորմի ասել: 1800 յամի Տեառն ի ներս գրեալ. 1824:

ԳՐԱՔՓՈՐՁ *151բ Գրչափորձ (սա, լս.) 162բ գրչափորձ, 163ա Միտ բէր զաւուրս Քառասնօրեայ: / Լեզու ծերոյն Սիմէոնի, / Իբրեւ սուսեր սեաւ երկաթեայ / Հար եւ ի սիրտ քո մայրենի:*

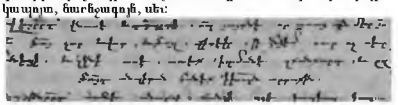
2238

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԸ. դար

ԹՏՐԻ՝ 267. չգրուած՝ 1բ-2բ, 101բ, 140աբ, 222բ-30բ, 233աբ, 237ա-44բ, 248աբ, 255ա-62բ, 265բ-7ա: ՓՐԱԿ՝ Ա-ԻԳ×12 (է 8, ժե, ժէ, ի, իԲ 10, իԱ 14, իԳ 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «FE» եւ թագանձ յուսոդոյնեերով (բ. 268-5՝ կապոյտ): ՄԵՐՄԻՒԹԻՒՆ՝ 22,5x16,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (17,5-18x10,8): ԿՈՐ՝ եռաւոր: ՏՈՂ 32-33: ԿԱԶՄ ղեռմնագրոց չագաճակագոյն կաշի, միջուկը՝ սախտակ. ասատաղ թաղր. լուսանցակողերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա), սկզբից:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — (տռ. թ-ներամ. ուուսագծայինի) երկսրագութիւն մոգուց՝ 130ա, Գերեզմանի Աստուածածնի՝ 135բ, Փաղիատ՝ 142ա, Տաճացոյ մեղսաւորաց՝ 196ա, Վերջին դատաստանի՝ 203ա: Խ ա ր ա ճ՝ Լա: Կ ի ս ա խ ո ւ ճ՝ Յա: Վ ե ր ջ ե ա գ ա ր դ՝ 120բ, 139բ, 222ա: Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բառասպառ, կենդանական, թռչնային, տաճառ, ծրեչուակ: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ա յ ն ե՛ ասկի, կանաչ, կարմիր, դեղին, կապոյտ, ծաղիկագոյն, սեւ:

նմուշ 25ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. տեղ-տեղ գեցակէտ, զանազան բծեր եւ ճեռներ. կազմի մէջին եւ եզերքի կաշին մասդասած եւ գեցակէտ, սատաղ ես գեցակէտ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. *3ա-4բ* Քարոզ չարաղրեցեալ յոմեմեէ բանասիրէ ի վերայ Յայտնութեան Յովհաննու գլուխ 12. Եւ երեւեցաւ այլ նշան.. — *Անմարմինք բնութիւնքն հեռի են,...*

2. *4բ-6ա* Երկրորդ մասն. դարաճակատութիւն եւ խորամանկութիւն սատանայի — *Սուրբն Կիպրիանոս ասէ, թէ. Մատանայի սասցաւ օձ...*

3. *6ա-7բ* Երրորդ մասն. դարաճակատութիւն ճորա է բազմապատիկ, որով ճշմարիտ որոգայթաւոր փորձութիւն ճորա — *Արդ, փորձութիւնն առաջինն է մտաց,...*

4. *7բ-9բ* Մասն չոր[ր]որդ. եօթն են սեռ փորձութեանց ասի — *Արդ, չարն սատանայ փորձէ զմարդիկ բազմապատկաբար,...*

5. *9բ-10բ* Հինգերորդ մասն. դարձեալ յատկութիւնն վիշապին եւ խայթումն — *Արդ, զի վիշապն ունի գլարագոյն Ջրումն,...*

6. *10բ-2բ* Եւ երեւեցաւ նշան մեծ... — *Արդ, վիշապս այս մեծ եւ հրեղէն,...*

7. *12բ-4բ* Մասն եօթներորդն. Եւ երեւեցաւ այլ նշան... — *Արդ, վիշապս այս մեծ եւ հրեղէն օձն առաջին,...*

Ունի՝ 14բ-7բ Առաջին գլուխն հրեղէն վիշապին է նախատութիւն: *15ա-9բ* Երկրորդ գլուխ այս հրեղէն վիշապին է նախանձ: *20ա-3բ* Երրորդ գլուխ այս հրեղէն եւ մեծ վիշապին է բարկութիւն, որ է բազձանք եւ վախճաբ վրէժխնդրութեան: *24ա-7բ* Զորրորդ գլուխ այս հրեղէն մեծ վիշապին է ծուլութիւն: *27բ-31ա* Հինգերորդ գլուխն այս հրեղէն վիշապին է ագահութիւն եւ հարիւր բազմատեսակ յաուչսաբ հերգործութիւն: *31ա-6բ* Վեցերորդ գլուխն սոյն հրեղէն մեծ եւ

տիեզերական վիշապիս, այսինքն՝ Քրիստոսի է ոսկրամոլութիւնն: *37ա-42բ* Եօթներորդ գլուխ այս հետեւեն եւ մեծ վիշապին է բղջախոհութիւնն, որ է ապլակ[լա]նիչ բոլոր բնութեանս:

8. *43ա-9բ* Քառով ողջունի, շարադրեցեալ յումեմն բանասիրէ ի վերայ բանին, որ ասէ. Որ տուն մտանիցէք... – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս, յորժամ գաշակէրտսն իւր առաքեաց...*

9. *49բ-52բ* Վասն գովասանութեան Սրբոյ Խաչին յերուսաղեմ՝ ըստ վկայութեան Սուրբ Գրոց... – *Հաստատուն աստուածաբան վարդապետքն ասեն, թէ. Բարերարն Աստուած...*

10. *52բ-4բ* Դարձեալ Քառով այլ իմն վասն գերազանցութիւն Սրբոյ Խաչին եռասաղէմի... – *Զի թէպէտ Աստուած է յամենայն ուրեք էութեամբ...*

11. *55ա-6ա* Դարձեալ Քառով այլ իմն ի վերայ Սրբոյ Խաչին եռասաղէմի... – *Զի թէպէտ Սուրբ քաղաքս երուսաղէմ է որպէս գրեալ է...*

12. *56ա-7բ* Դարձեալ Քառով այլ իմն եւս ի վերայ Սրբոյ Խաչին եռասաղէմի... – *Աստուածպետական բարերարութեան նախկին արարչութեան...*

13. *57բ-9ա* Դարձեալ Քառով այլ եւս ի վերայ Սրբոյ Խաչին եռասաղէմի... – *Զի թէպէտ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս յագաւտր է յագաւտրաց...*

14. *59ա-60բ* Դարձեալ Քառով այլ եւս վասն Սրբոյ Խաչին եռասաղէմի գերազանցութեան եւ նոփոխութեան... – *Բարերարն Աստուած ըստ ամենայնի ամենահարթ գոլով...*

15. *61ա-5ա* Քառով ողջունի շարադրեցեալ յումեմնէ բանասիրէ ի բանն, որ ասաց Տերն մեր Յիսուս Քրիստոս, թէ. Որ տուն մտանիցէք... – *Աստուած բարկացեալ Սօճնաս հանդերձապետին...*

16. *65ա-7ա* Դարձեալ յայլմէ Քառով եւս ի վերայ ողջունի, որ ասէ. Յոր տուն... – *Վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն, թէ ողջոյնս այս, զոր տամք...*

17. *67ա-9ա* [Քառով ի բանն]. Եթէ սիրէիր զիս... – *Նախնին պատուիրանն Քրիստոսի է հրաժարումն...*

18. *69ա-70բ* Ի վերայ Մարկոսի Գ. գլուխ եւ 35. Իբրեւ ընդ երեկո... – *Որպէս ներհակքն եդեալք առ իրեարս...*

19. *70բ-2ա* Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս տեսանելով զգեղութիւն մեղաց՝ ասաց. եկայք անցցուք յայնկոյս... – *Արդ, նախ մեղքն է ոչ ինչ եւ վերջին...*

20. *72ա-3բ* Յորում նաւակաւ իմանամք գապաշխարութիւնն, եւ ծովու՝ զաշխարհս. եկայք անցցուք յայնկոյս... – *Սուրբն Գրիգոր Նարեկացի 54 ճառին ցուցանէ...*

21. *73բ-4բ* Ոչ ինչ խոհուրդ եւ բան եւ գործ կարէ ծածկիլ եւ ոչ յայտնել. Զէ ինչ ծածուկ, որ ոչ յայտ լիցի... – *Նախ զի ամենայն ինչ յայտնի յԱստուծոյ...*

22. *74բ-6բ* [Քառով ի բանն]. Եւ միւնդեռ նա խօսէր... – *Որպէս իւրաքանչիւր ոք առաւել սիրէ...*

23. *76ա-7բ* Զար բօթատուն է սատանայ յուսահատեցուցիչ. Մեռաւ դուստրն Ո... – *Որպէս առ Յօբ դանապան բօթատուք եկին...*

24. *78աբ* Ամենակարող յարուցիչ է Յիսուս Քրիստոս. Մի՛ երկնչիր, բայց միայն հաւատայ... – *Հայր աղջկանն ի սատիկ կսկծանաց միամօր...*

25. *79աբ* Ի վերայ Մարկոսի 7, 32. Եւ բերին առաջի նորա... – *Սատանայ ասի կապիկ Աստուծոյ...*

26. *79բ-81ա* Իսկ եթէ այլս խրթիւնս եւ համրութիւնս ոչ էր ի բնական պատճառաց, այլ ի դիւէն, ասէ Մատթեոս [հմմտ. Թ. 33]. Ընդ ելանել դիւրին խօսեցաւ... – *Արդ, սատանայ ըստ օրինի բնութեան...*

27. *81ա-2բ* Դիպուածնն մեզաւորին յօգուտ հաճելոյն Աստուծոյ բժշկին. Հայեցաւ յերկինս... – *Մինչ արդ, նկատելով բարեգութի Որդին...*

28. *83ա-4ա* Ի վերայ Ղազարոս 17. եւ ասաց առ աշակերտսն... – *Արդ, գայթակղութիւնն նախ յառաջ գայ ի չար ընկերակցութենէ...*

29. *84ա-6բ* Գայթակղեցուցիչքն փոխրակաց զվայն յափտեմական ժառագեն. Բայց վա՛յ մարդոյն... – *Թէպէտ աստուածային գերազանցութիւնն...*

30. *86բ-8բ* Մասն երրորդ, թէ միշտ եւ որճանի՞ցս ներել պարտիմ մերոց յանցատաց. եթէ մեղիցէ... – *Որպէս ասէ սուրբն Բարսեղ Հարցողաց...*

Ունի 88բ-9բ Ի վերայ Ղազարոս. Առն ուրումն մեծատուն...: *89բ-90բ* Զառնարկողն ի յաւելորդն բան զԱստուծոյ տուեալսն յանդիմանի առակաւն այնորիկ, որ ասէր. Քակեցից զչտեմարանս ես...: *90բ-1բ* Յուցանի անկայութիւն եւ աննիւստատութիւն այսրելոյ եւ կենաց մարդոյն: *91բ-3ա* Անմիտ յայսմիկ գիջերիս...: *93ա-4ա* Յաղագս անզգուշութեան մարդկան, որ զմահն ճեռի կարծեն եւ անհոգ լինին: *94ա-7բ* Քառով յաղագս լիշատակի մահուանն եւ իւրոյ զօրութեան:

31. *98ա-101ա* Քառով շարադրեցեալ ումեմնէ բանասիրէ ի վերայ Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Ագգն իսրայէլացւոց ի գերութենէն...*

32. *102աբ* Դարձեալ այլ իմն Քառով եւս շարադրեցեալ ումեմնէ ի վերայ Սրբոյ Յարութեան տեառնին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Թէպէտ Աստուած իրր ի պարծանս իւր առեալ...*

Ունի 102բ-3բ Իսկ Յարութիւնն Քրիստոսի, թէ որպէս պատճառ է յարութեան մերոյ բազմօք ցուցանի: *104ա* Հռչոտակէ զանսխալելի ճշմարտութիւնն Քրիստոսի վկայէ միշ[չ] ասէ, որպէս ասացն. Եկայք եւ տեսէք... *104ա-5ա* Արդ, Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս զծարութիւն իւր ճշմարտեաց բազում կերպիւ: *105աբ* Քառով այլ եւս ի վերայ Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: *105բ-6բ* Արդ, հռետոական զրազում ինչ առար յաւետման Խղաթերիցն:

33. *106բ-9ա* Քարոզ ի վերայ սրբոյ մարտիրոսաց, շարադրեցեալ ումեմնէ բանասիրէ – *Բարեբարն Աստուած վասն փրկութեան մարդկան…*

34. *109ա-10ա* Քարոզ ի վերայ Աշխարհամատրան տաճարի Սրբոյ Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Սուրբ Յարութեան տաճարն յայտնեցաւ փոխանակ տաճարին Սողոմոնի…*

Ունի՝ 110ա Աւդ, կոչի այս եկեղեցիս լեառն Տեառն: *110բ-1բ* Աւդ. Սուրբ Յարութեան եկեղեցին ունի զրազում գեղագանցութիւնս ի վերայ չորից պատարհագալան եկեղեցեաց: *111բ-2բ* Սուրբ Յարութեան տաճարն ամենայն ազգաց ի ինքանունաց դարձելոց հաւատակէ եւ ամենայնիւ ժողովատեղիս:

35. *112բ-4ա* Քարոզ շարադրեցեալ ումեմնէ բանասիրէ ի վերայ սրբոյ Խոզոզթայի – *Յորժամ մարգարէն Միսէլս արդելաւ մտանելոյ յերիկիրն…*

36. *114ա-5ա* Քարոզ ի վերայ Յայտնութեան պահոց եւ Ծննդեան Տեառն մերոյ – *Որպէս ասէ սուրբն Եփրեմ, թէ. Մեղքն է, որպէս ասէ մարմնոյ…*

Ունի՝ 115բ-6բ եւ դու մանուկ մարգարէ…: *116բ-8ա* Պարտիմ առաքի երեսաց աստուածութեան նորա բառոյապէս ուղղել զմեզ: *118ա-9բ* Պատրիարքի ապաշխարութեամբ պատրաստել զմեզ առ ի ընդունիլ զծնեալն ի Մարիամայ Աստուածածնէն: *119բ-20բ* Պատրաստել զճանապարհս նորա:

37. *121ա-2բ* Ի վերայ գերամարմուր եւ գերաճառնչ Ծննդեան Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. Գիրք Ծննդեան… – *Յորոց իմանամք, թէ Մնունդն Յիսուսի Քրիստոսի է գիրք իմն…*

Ունի՝ 122բ-3ա Պատղեղութեանն Քրիստոսի երեւեցաւ անուն իմաստութիւնն բանին Աստուծոյ, զոր ցուցանէ այս Գիրս Ծննդեանն…: *123բ-4բ* Ծնունդն Քրիստոսի է գիրք իմն ճառից պատմող եւ գիրք իմն ի ամենայն բարութեամբ: *124բ-5բ* եւ Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդն է այսպէս…: *126ա-5ա* եւ ի ծնանիլն Յիսուսի…:

38. *128բ-30ա* Զգալատեն մոգուցն յերկրպագութիւն Յիսուսի Քրիստոսի. Ահա մոգ յԱրեւելից… – *Այսոքիկ երջանիկ մոգքս, երջանիկ եւ գաւառաւս…*

Ունի՝ 130ա-1ա եւ բացեալ զգանձս իւրեանց մատուցին…

39. *131ա-2բ* Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլէ ի Յորդանան առ Յովհաննէն՝ մկրտիլ ի նմանէ… – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս յորժամ եկն ի Յորդանան…*

40. *132բ-5բ* Քարոզ ի վերայ Քառասնօրեայ գալստեան Տեառն ի տաճարն… – *Բարեբարն Աստուած երեք տեղի եւ բնակարան շինեաց…*

41. *135բ-6բ* Քարոզ ի վերայ սուրբ Աստուածածնայ գերեզմանին… – *Աւետն վարդապետքն եկեղեցւոյ, թէ. Հոգին Սուրբ, որպէս նշոյլ արեգական…*

42. *137ա-8բ* Պատմութիւն եւ օրինակ, բայց յոյժ գեղեցիկ – *Վարդապետք ասեն եւ օրինակաւ հաստատեն, թէ. երկու մարդ…*

43. *138բ-9բ* Նախերգանք եկեղեցւոյ… – *Ամենակարող Աստուած, որոյ իմաստութեամբն ոչ գոյ բաւ…*

44. *141ա-2ա* Գոչեա՛ զօրութեամբ եւ մի խնայեր… – *Բարեբարն Աստուած հրամայեաց Մովսէս մարգարէի…*

Ունի՝ 142ա-3ա Աւդ, տեսցուք, թէ վասն էր ի սկզբան պահոց զհաստատութիւն փոխելի է .բազումք են պատճառք: *143ա-4ա* Խոտեի է ծոմապահութիւնն կեղծաւորաց: *144ա-5բ* Տայ գոլիլ կանոն պահոց. առ այն պահանջելի եւ զվախեանի պահոց: *145բ-7ա* Յորոց զգուշալիի է յաւուրս պահոց:

45. *147ա-3ա* Երկրորդ շաբաթ պահոց, որպիսութիւն բժշկելի ըստ հոգւոյ ինքնո մեղատարաց. Եւ կին մերձ առ նա… – *Ի հնգետն սրահս Պրօպատիկէ աւազանին անկեալ գնէին…*

Ունի՝ 148ա-9բ եւ կին մերձ…: *149բ-51ա* Հոգեշնաչաւն խեամախպութիւն երկնաւոր բժշկին եւ հովուին: *151ա-4բ* Ի դառնամն ամառայ մեղատարաց յապաշխարութիւն խնդութիւն լինի Աստուծոյ եւ հրեշտակաց:

46. *154բ-5բ* Քարոզ երրորդ շաբաթ տնտեսին. Այր ոմն էր մեծատուն… – *Նախ զի մեծատուն եւ ի բնութենէ միայն…*

Ունի՝ 155բ-7ա Երկրորդ քարոզ եւս ի վերայ Տնտեսին: *157ա-8բ* Գիտեմ զինչ արարից…: *158բ-60ա* եւ գովեաց Տէրն…: *160ա-1բ* Այր ոմն էր մեծատուն…: *161բ-3ա* Ներհակաբար հատուցումն եւ վախեան երկաճնչիւոցն…:

47. *163ա-4բ* Դատաւոր մի էր ի քաղաքի… – *Երբ որ կամեցաւ մեծն Աղէքսանդրոս զԱղէքսանդրիայ…*

Ունի՝ 164բ-5ա Յայսմ առակի բազումք են նկատելիք: *165ա-6ա* եւ այրի մի էր ի նմին… *166ա-7ա* եւ ոչ կամէր ի բազում ժամանակս…:

48. *167ա-8բ* Աւդ, տեսցուք, թէ որպէս պատ է զրկեցելոյն կալ յաղօթս – *Նախ, մեծաւ մտադիրութեամբ, զի եւ Տէրն մեր…*

49. *168բ-70ա* Եւ եղեւ ի տեղւոջ ուրեմ կալ յաղօթս եւ ի դադարիլն աղօթից… – *Սուրբն Իրենիոս աստուածային անուանց վէպ գլուխ…*

Ունի՝ 170ա-1ա եւ իբրեւ դադարեաց…: *171ա-2բ* Որպիսաբար ուսոյց փրկիչն զաշակերտսն իւր աղօթել: *172բ-3բ* Եղիցին կամ ոն…: *173բ-4բ* Ան չարորդն, որ ասէ. Զնաց մեր…: *174բ-5բ* Ան հինգերորդ, որ ասէ եւ թող մեզ…: *175բ-6բ* Վեցերորդ մասն աղօթից է Մի տար զմեզ…: *176բ-7բ* Ան եօթներորդ մասն, որ ասէ. Փրկեա՛ զմեզ ի չարէ…

50. *177բ-9ա* Արի, երկու եղիս ի տաճարն… – *Փարիսեցի անունս, որ թարգմանի՝ բաժանեալ…*

Ունի՝ 179ար Դարձեալ փարիսեցիս այլ պարտի լինիլ խթան եւ երկիւղ ամենից կեղծաւորաց: *179բ-80ա* Զար սկիզբն մաքսաւորին եւ բարի վախեանն ցուցանի օրինակ խոնարհաց: *180ա-1ա* Աւդ, մաքսաւորն այսոցիկ ասացեալս ոսկերներանին…: *181ար* Աւդ, բոլոր շարժմունք մաքսաւորին էին մեզ օրինակ խոնարհութեան: *181բ-2ա* Զորորդ՝

այս մասնաւորս ունէր օրինակ խոնարհ գոչման...: *182ա-3ա* Առդ. ամենայն բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեցի...:

51. *183բ-5բ* Քարով Ծաղկազարդի երեկոյին ի խորհուրդ Դռնաբացեաց. Յայնժամ նմանեսցի արարչութիւնն երկնից... – *Եկեղեցին է երկին ի վերայ երկրի կառուցեալ...*

Ունի՝ 185բ-6ա Պատրաստմն մտին ընդ նմա ի հարսնեաւն: *186ա-90բ* Ձդատապարտութիւն է արտասեղոցն ի հարսնահանէ երկնից արարչութեան: *190բ-202բ* Յաղագս զարհուրելի վճռոյն յաւուրն դատաստանին:

52. *203ա-4բ* Յաղագս սոսկալի զարհուրման, զոր ունելոց են մեղաւորքն յաւուրն վերջնոյ դատաստանին ի տեսանել զբարկացեալ դէմս Աստուծոյ բարկացելոյ դատաւորին... – *Պողոս առաքեալն կամելով միանդամայն խօսիլ...*

Ունի՝ 204բ-6ա Պարտ է յառաջ ման գմտանել ի դատաստանն...:

53. *206ա-7բ* Քարոզ, մասն երրորդ, վերջին դատաստանն լինի սոսկալի – *Սուրբն Յովհաննէս աւետարանիչն բարեպէս...*

Ունի՝ 207բ-9բ Յաղագս սոսկալի զարհուրման յաւուրն վերջնոյ դատաստանին: *209բ-11ա* Յաղագս սաստկագունի հնութեան, զոր Աստուած առնէ զգործոց մերոց...:

54. *211ա-2բ* Յաղագս գարշելի մեղացն բամբասանացն եւ ծանրագոյն վնասուցն, զոր պատճառել սովոր է – Պիանտոս Լաչէռէմօն *մինն ի յեօթանց իմաստասիրաց ի Յունաստան...*

Ունի՝ 212բ-4ա Յաղագս հոտաթեան մեղացն եւ բամբասանաց եւ վնասուց նորին: *214ա-5բ* Դարձեալ այլ եւս Քարոզ ի վերայ բամբասանաց: *216ա-7բ* Դարձեալ յայլ եւս Քարոզ ի վերայ բամբասանացն:

55. *217բ-8բ* Աւտ ֆանի օրինակ մի եղամ վասն հարկաւորութեան քարոզչաց – *Յաղագս, թէ որպէ՞ս պարտիմք մերձենալ...*

Ունի՝ 218բ-9ա Այլ օրինակ եւս ի վերայ խորհրդական խոստովանութեան եւ իւրոյ գօտութեանն: *219ա-20բ* Դարձեալ այլ օրինակ եւս ի վերայ խոստովանութեան եւ գօտութեան:

56. *220բ-2ա* Յաղագս հարկաւորութեան, զոր ունիմք յապաշխարութենէ, ուստի ոչ է պարտ յապաղել – *Հարիւաւորագունեղ խրատս միշտ եղեւ այն...*

57. *245ա-6բ* Յաղագս, թէ առաքինութիւնն է յատուկ բարին մարդոյ – *Արքայութիւնն Աստուծոյ ի ներքս ի ձեզ է ..*

Ունի՝ 246բ-7բ Յաղագս գործոց առաքինութեան եւ այլ:

58. *251բ-4բ* Յառաջաբանութիւն Քարոզին – *Բարբարոս Աստուած մինչ անխոսաբար գործէ...*

Բ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔ ՁԱՆԱԶԱՆՔ.

1. *231ա-2ա* Պատմութիւն զազիր եւ մահաշունչ վիշապին – *Ասեն վարդապետք, թէ. Յաշխարհս երեւեցաւ վիշապ...*

2. *232աբ* Երկրորդ այլ իմն պատմութիւն գեղեցիկ – *Վարդապետք օրինակ բերեն գոսյբ Աստուածածինն եւ ասեն...*

3. *232բ* Պատմութիւն եւս օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին – *Վ (այսքան):*

4. *234ա-6բ* Պատմութիւն – *Ասի, թէ. Ի վանս ինչ կամեցան ծերունի պառաւ մի առնուլ...*

5. *249ա-51ա* *Ոմն փիլիսոփայ հարցեալ եղեւ ումեմն փիլիսոփայի...*

Գ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԹ. դ.

– *263ա-5ա* Յանկ Քառոգգրոյս ի վերայ Յայտնութեանն Յօհաննու – *Վասն երեւելոյ նշանի յերկինս... Յաղագս հարկաւորութեան, զոր ունիմք յապաշխարութենէ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՑԻ

139բ *Քարոզգիրք ի վայելս Կարբեցի Նիկողոս վարդապետիս* Տէր Մարուխեան. 1816:

222ա *Սոյն Քարոզգիրքս իմ հալալ արդեամբ ըստացա ես՝ նորընծա Նիկողոս վարդապետս* Կարբեցի Տէր Մարուխեան *ի քաղ[ա]քս* Կարին, *որ այժմ կոչի* Էրզրում, *1816:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *46բ (լս.)* Նախ, *Այլ արդ որովհետեւ: 267բ* Դադիր տեսանդ գրեալ եւ տես, *թէ կարես ուղիղ գրել զբանն:*

2239

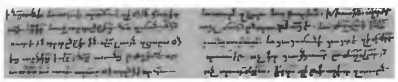
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԲ. դար

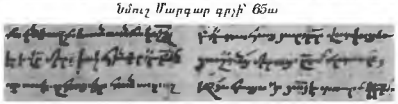
ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Մարգար աբեղ.:

ԹԵՐԹ՝ 211. չգրուած՝ 79բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+1-19x12 (ե, Չ 14, Ը 16, ժ, ԺԲ, ԺԵ 10, ԺԳ 9, ԺԷ 6, ԺԸ 8, ԺԹ 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսաղոյնով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 21,5x16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, միասիւն (80ա-172բ, 199ա, 208ա-11բ) (16,5-17,5x12-12,5: ԳԻՐ՝ նուռզիր՝ գոչափակութեամբ (յաւելագրոլի՝ 185ա-211բ), բոլորգիր՝ 150բ: ՏՈՂ՝ 22-38: ԿԱՉՄ՝ դոռշմագարդ չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ աստառը՝ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լուսանցազարդ՝ բուսական, թռչնային, յաւուրեան խորհրդապատակեով: Զարդագիր՝ թռչնագիր, ճանճուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, սեւ:

Նմուշ Մարգար գրչի՝ 65ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 191ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար տեղ-տեղ զանազան բծեր եւ ճեռքեր, գրաքաշտը զուճսփռոխուած, թերթեր պոկուած՝ 150 եւ 151 միջեւ 1 թերթ, 172 եւ 173 միջեւ 2 թերթ եւ վերջից մի բանի թերթ կտրուած. կազմի կռիլն՝ ճեղծուած, եզրերը՝ մաշուած, տեղ-տեղ ցեցակեր, կապիչներն բնկած.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ր Ի Ն

Ա. *1ա-5ա* [Մեկնութիւն Աւարածոց]. – *Ի սկզբանէ արար Աստուած... Ջ[ա]գմո[դիմ] լսի անուն. Ի սկզբանդ ար[ա]րչական...*

Բ. 1. [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ].

[Քարոզք Առաջին հատորէ]

Տե՛ս Զմեռան հա., տպ. 1740. Ա/16ա-20ա: Բ-Գ/չիք: Ե/20ա-3բ: Զ/չիք: Է/50բ-1բ (դոր եղ ճշմարտութիւն պատասխանի ետ /// (շար. չիք)). Ը/չիք: Թ/23բ-7բ: Ժ/չիք: ԺԱ/28ա-31ա: ԺԲ/31ա-5ա: ԺԳ/35բ-9բ: ԺԴ-ԺԲ/չիք: ԺԿ/40ա-3ա: ԻԳ/չիք: ԻԸ/43բ-6բ: ԻԶ-ԼԹ/չիք: Կ/47ա-50ա: ԿԱ-ԼԹ/չիք: Զ/163ա-7բ: ՁԱ/52ա-54ա: ՁԲ-ՃԸ/չիք: ՃԶ/168ա-72բ: ՃԷ-ՃԼԳ/չիք: ՃԼԴ/70ա-3բ: ՃԼԵ-ՃՆԱ/չիք: ՃՆԲ/76ա-9ա: ՃՆԳ-ՃՇ/չիք: ՃՇԱ/87բ-91բ: ՃՇԲ-ՃՇԴ/չիք: ՃՇԵ/92ա-5ա: ՃՇԶ/95ա-8ա: ՃՇԹ-ՀԿԱ/չիք.

[Քարոզք յետկրոդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հա., տպ. 1741. Ա-Բ/չիք: Գ/110բ-8ա: Դ/չիք: Ե/118ա-9բ: Զ-Ը/չիք: Թ/185ա-92բ: Ժ-ԻԲ/չիք: ԻԷ/83բ 7բ: ԻԸ-ԽԶ/չիք. ԽԷ/67ա 9բ: ԽԸ/3բ-11ա: ԽՅ/չիք: Ծ/11ա-2բ: ԾԱ/12ա-: ԾԲ/12բ 13բ: ԾԳ/14ա-5բ: ԾԴ/80ա-3բ: ԾԵ-ԾԶ/չիք: ԾԷ/151ա-3բ: ԾԸ/153բ-6բ: ԾԹ-Կ/չիք: ԿԱ/156բ-9բ: ԿԲ/չիք: ԿԳ/159բ-62բ: ԿԴ-ՀԳ/չիք: ՀԴ/62ա-3բ: ՀԵ-ՀՓ/չիք: Ջ/60ա 1բ: ՋԱ-ՋՉ/չիք: ՋԷ/5բ-8բ: ՋԸ-ՂՉ/չիք: ՂԷ/98բ 101բ: ՂԸ-ՃԻԲ/չիք: ՃԻՉ/122բ-5բ: ՃԻԷ/126ա-30ա: ՃԻԸ/130աբ (երրորդ, ըստ պատուոյ /// (շար. թափ.)): ՃԻՔ/չիք: ՃԼ/104ա-10ա: ՃԼԱ-ՃԼՉ/չիք: ՃԼԷ/101բ-3բ, 119բ-2ա (ի սորոյն լուսանցս) 103բ Գրչիդ՝ «Ք. (2) քարոզ անգիր մնացեալ տեղ, զոր[ը] կէս է»): 119բ «Քարոզ հասին կէս աստ գրեալ եւ կէսն է ի վեր քան զթողուածն Աստուածածնին. ԺՉ (16) թուիթ ի վեր գնա՛»): ՃԿԲ/192բ-8ա: ՃԿԸ-ՃՉԸ/չիք.

2. [Քարոզք արտաքոյ հատորոց].

ա. *54բ-57ա* Քարոզ վասն ողորմութեան, որ ասէ. Երանի՝.. – *Բարի գործք երեք են տեսակք...*

բ. *57ա-9բ* [Քարոզ ինչ] – *Ասեն վարդապետք եկեղեցոյ, թէ. Հոգին ունի գինքն առ Աստուած...*

գ. *64ա-6ա* Քարոզ, որ ասէ. Որով մեղանչէ, նովիմբ եւ տանջեսցի – *Չի, թէպէտ համառօտիւ կարծ[է]օք է բանս այս...*

դ. *66ա-7ա* Քարոզ վասն. Մարդ ի պատուի էր – *Նախ գիտելի է, թէ գի՞նչ է պատիւ մարդոյս...*

ե. *73բ-6ա* Քարոզ վասն Յարութեան. [Ա]յս աօր է զոր ասաւ... – *[Մ]արգարէս նախատես հոգոյն զուրախութիւնս գայս...*

զ. *200ա-3բ* [Քարոզ ի բանն, որ ասէ] Խաստովան եղերո՛ւ միմիանց... – *Գիտելի է, զի ընդ վարդապետասց սրբոց...*

– 202բ-3ա Ի խիթվայր ընդօրինակութեամբ:

է. *204բ-7ա* Նորին քարոզ ի բանն, որ ասէ. Ուր առաւել եղեն մեղք... – *Տեսանօղն անճառից եւ բարձրացեալն ի...*

3. *173ա-84բ* [Գիբ հարցմանց Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Վասն ԲԹ. պարզեւաց մարդոյն – *Երկոտասան պարգեւք էին ի դրախտին... երկրորդ նշանակ իմն գոյ առանձնակի /// (շար. թերի):*

Քաղուած է Հարցմանց գրքի ե.Ջ., Ը., ժ. հատորներից:

Գ. 1. *131ա-44բ* [Նեռէսի շնորհալւոյ Մեկնութիւն Աւետարանին, որ ըստ Մատթէոսի, ի բանն] Երանի աղքատաց հոգով... – *Նախ խնդրելի է մեզ զի՞նչ է...*

2. *145աբ* – *Յանապատն հանէր, զի առանց բազմում կարծեաց լիցին... բերցէ մի սակառաց անդր:*

3. *146ա-50ա* [Մեկնութիւն սակս տասն խոռաւացն] – *[Ի]սկ տասս խորտանց պատճառ նախ այն է, որ գրեալ է...*

Տե՛ս տպ. «Մեկնութիւն սուրբ Աւետարանին, որ ըստ Մատթէոսի արարեալ ի սրբոյն Ներսիսէ Շնորհալւոյ», ի Հասանփաշայ խանն, 1825, էջ 87-104, 6-11, 325-326:

Դ. *144բ* [Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Մատթէի Աւետարանին]. Եւ իբրեւ լուաւ... – *Տես, զի անդ ամենայն ուրէք ի հոգւոյ զրազմութիւնս... բժշկեր զրազումս եւ հաւատս ինչ ոչ պահանջէր, խնդրէր (այսքան):*

Տե՛ս տպ. «Յովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդիանուպոլսի եպիսկոպոսապետի յաւետարանագիրն Մատթէոս», Վենետիկ, 1826, էջ 698:

ե. [Բաներ զանազանի]

1. *150բ* Քանիք են շաւաւիղ մաղմոսաց – *Մարգարէութիւն, երանութիւն, աղաչանք...*

2. *150բ* Աւուրբ յոանի այսպէս առա՛ – *Կա՛լ զաւուրս անտի, գվերացիրն եւ գկիսակ...*

3. *197բ* [Մեկնողին Կաթուղիկէցին] – *Նախ եւ առաջին Թիւոդիոս (=Կիւրիմոս) մի, Յովհան Ոսկիբերան...*

4. *198աբ* [Վասն վերջին ԺԵ.օրեայ պատուհասից] – *Նախ առաջինն նեղութիւն է, զի երկինք եւ երկիր...*

5. *198բ* Քառոզ ի բանն, որ ասէ Մովսէս. Առնէ ողորմութիւնն – *Աստուած ազգս Ի.ըս (1000) (այսքան)։*

6. *199ա* [Յաղագս ԺԲ. կենդանակերպից] – *Խոյն, Առիւծն, Աղեղնաւորն գիտուն ունին...*

Կիսաթնդիր իմն՝ ընդ.ուած։

7. *199բ* [Ախտաւոր] – *Ջի յորժամ ձեռքն իւրք պահէ...*

Ունի բոլորակներ եւ գծեր։

8. *204ա* [Քառոզ իմն] – *Արարիչն արարածոցն ամենայնի է նախախնամող եւ պահապան...*

9. *204ա* Վասն օրինացն է – *Ջի՞նչ է սահմանք օրինացն...*

10. *207ա-10ա* Հարցումն ուսումնաչխութեան եւ պատասխանի սրբոց վարդապետաց – *Նախ ի քանի գործք են առաջինք. Պատասխանի, Արարած գիտէն...*

11. *210աբ* Վասն սուրբ խղոյն, որ օծաւ Քրիստոս ի տուն Սիմոնի բորոտի – *Այսպէս իմացաք ի հոգելից վարդապետէ ումեմն...*

12. *210աբ* [Հանելուկ] – *Կամ[ուղիս էր անդամ... Ադամա[յ]։ Վեր արեւելք կայր քաղաք մի... Դրախ[տ]։ Ջաւակ ծնաւ նա մեծագին... Դրախտ. Եկեղեցին բարձր էր եւ լայն... երկինք։ Մինչ հուրն գար մեծարէին... Աշխարհն։*

13. *211ա [Վերջնամասն Հայր մերի մեկնութեան] /// համարեալ լինի չարութիւն... նոյնպէս եւ փառքն անչափ։*

14. *211բ* [Ներսիսի Շնորհալւոյ Մեկնութիւն Մատթէի] եւ տ[ես]եալ Յիսուսի զժողովուրդս] բացումն, եւ ի լրեաոց – *Տե՛ս զանմեծարգութիւն նորա, զի ոչ ի քաղաքս... վասն որոյ ասէ, երանի (այսքան)։*

Տե՛ս տպ. «Մեկնութիւն սուրբ Աւետարանին, որ ըստ Մատթէոսի՝ արարեալ ի սրբոյն Ներսիսէ Շնորհալւոյ», կ. Պոլիս, 1825, էջ 86-87։

ՅԻՇԱԿԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

23բ Անարժան գծողս յիշեա՛յ։

40ա (առ. լս.) Վա՛յ ինձ, որ ամէն սխալ գրեցի։

61բ Ջմեղապարտ գրիչս յիշեա՛յ։

83բ Եւ զմեղաւոր Մարզար գծողս յիշեա՛յ։

113ա Ողորմեսցի աստուղի գրոցս. ամէն։

119բ Մանաւանդ սքանչացող գրոյս Մարզար աբեղայս։

125բ Ջմեղաւոր գծող գրիս Մարզար աբեղաս յիշեց[է՛ք] յաղօթս ձեր, մի՛ մեղադրէք վասն գծիս, քանզի կարն իմ այս էր։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳՈՒՅՑ

Ա. կազմաստառ (ԺՀ. դ.) ն՝ տէր Սարգիս, ես խէտ վարդապետին եկին յԱւանց։

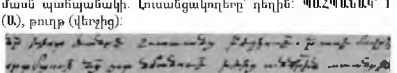
ԳՐՉԱԳՈՐԾ՝ *Ա. Կազմաստառ (Նշաններ եւ գծեր)։*

2240

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԲ. դար

Թ†Ր՝ 132. չգրուած՝ 8բ-9ա, 53ա-60բ, 77բ-84բ, 96բ, 100բ-30ա, 131ա-2ա։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԷx8 (Գ 4)։ Նիւթ՝ թուղթ լուսագծերով եւ թագաձեւ լուսադրոշմով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21,3x15,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (18,2-19x10,9-11,3)։ Գիր՝ նուրզիր։ ՏԱՂ՝ 26։ ԿԱԶՄ՝ դողշմագարդ սեւ կաշի, միջուկր՝ տախտակ. Աստառ՝ թուղթ, մասն պահպանակի. Կռնաճցակռղերը՝ դեղին։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա), թուղթ (վերջից)։

Նմուշ 29ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. Տեղ-տեղ կան խոնաւութեան հետեր, գրադաշտը՝ նարնջագոյնով ներկուած, 69բ՝ նարնջագոյն ներկի նապաստով, կազմի կաշին տեղ-տեղ գեցկակեր եւ ճեռնուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոզք Բարթուղիմէոսի Մաոաղացւոյ].

Ա. *1ա-5բ, 77ա (կրկն.)* [Քառոզ աւետեացն ի բանն. Առաւեցաւ Գաբրիէլ...] – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածին նման է Ձկան...*

բ. *5բ-8ա* Քառոզ ողջոյնին հրեշտակապետին. Ողջոյն ընդ Մարիամ... – *Վարդապետք ասեն թէ. Կայր թագաւոր մի եւ... առ կոյսն Մարիամ, յայնժամ Գաբրիէլ ասաց /// (շար. Թերի)։*

գ. *10ա-5ա* Քառոզ վասն խոստովանութեան. – *Գրեալ է ի գիրս երկրորդ թագաւորութեանց...*

դ. *15ա-9բ* Քառոզ խոստովանութեան. Երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ... – *Վարդապետք ասեն. Սուրբ Աստուածածինն նման է լերինն...*

ե. *19բ-23ա* Այլ քառոզ խոստովանութեան – *Գրեալ է գիրս ելից, թէ. Ասացին ժողովուրդն Աստուծոյ ցփարաւոնն...*

զ. *23ա-6բ* Քառոզ պահոց – *Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... Գրեալ է. Թագաւոր ոմն կամեցաւ աշտարակ շինել...*

է. *26բ-31բ* Այլ քառոզ պահոց – *Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս... Գրեալ է ի գիրս Յոթիթայ, թէ. Զար իշ[խ]անն...*

ը. *31բ-5ա* Ալլ բառոց խոստովանութեան. – *Ամն կամեցաւ աղաւնի որսալ...*

թ. *35ա-9ա* Ալլ բառոց Ծաղկակազարդին. Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ... – *Պօղոս առաքեալ խրատ[է] զմեզ, ասելով մասիցուք այսուհետ...*

ժ. *39ա-44բ* [Քառոց ի բաճն]. Աւղաւեւ յարեաւ Տէր... – *Վարդապետք ասեն. Սուրբ Աստուածածնին նման է արծուի...*

ժա. *44բ-50բ* Քառոց Յարութեան. Երանի սրբոցն որ ունիցին... – *Տեսիլն ասէ. Բ. (2). ասէ Դաւիթ, Այս օր է, զոր արար Տէր...*

ժբ. *50բ-2բ* Քառոց Յովհաննու Մկրտչին – *Որպէս ասէ յեսայեայ. Ձայն բարբառոյ անապատի... Հոդով կամ ջրով կամ այլ/// (շար. թերի)։*

ժգ. *73ա-5բ* Քառոց սուրբ առաքելոյն Պետրոսի. Դու ես վէմ... – *Վարդապետք ասեն. Թէ կայր ծով մի...*

ժդ. *76ա-7ա* Քառոց Աւետեացն սուրբ Աստուածածնայ. եւ յամսիայն վեցերորդի... – *Սովորութիւն է աղքատաց. դիւրին է նոցա ողորմութիւն խնդրել...*

ժե. *85ա-8բ* Քառոց Աւետարանին. Այր ոմն... – *Վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն. Ակ մի կայ, որ կոչի ագաթօն...*

ժզ. *89ա-94բ* Քառոց Աւետարանին, որ ասէ թէ. Ակն գայթակղ[եցուցանէ]... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածնին նման է այգաստեղն...*

ժէ. *94բ-9բ* Ալլ քառոց, որ ասէ Ճառագ մարմնոյ ակն է... – *Գրեալ է գիսս Զոր[բ]որդ թագաւորութեանց, թէ. կին մի աղաղակէր...*

Բ. *61ա-72բ* Սրբոյն Իգնատիոսի Հայոց վարդապետի ի Մչկնութեենէ Աւետարանին, որ ըստ Խուկասու – *Բազմադիմի առակօք զամենախնամս տեսչութեան սիրոյն...*

Գ. ա. *100ա* Ներբող ասացեալ Փոհր Յոհաննէս վարդապետէ ի վերայ լուսանկար Մայր Աթոռոյն Էջմիածնայ, եւ նորին փեսայեցեալ Յոհաննու սրբազանագոյն կաթողիկոսին եւ նորին թագուհեաց եւ յորհորդաց – *Մովսէս աստուածախօս մարգարէն իսօսի / ի մէջ Աստուածաշունչ գրքին, ասելով... անմոլար աստեղացն արշաւեաց /// (շար. թերի)։*

բ. *130բ* Եւ նորին Քառոց ի վերայ Յոհաննու սրբազնագոյն կաթողիկոսին, թագուհեաց եւ յորհորդաց. յորհնեալ Փոհր Յոհաննէս վարդապետէ Մանթակերցոյ, միաբան Բժ. (12) Առաքելոցն, որ է ի Մուշ – *Ի մէջ Աստուածաշունչ սուրբ գրոց գրեալ է...*

Դ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺՉ. դ.

Պհպնկ Ա. [Ոտանաւոր խմն] – Թագուհի թագ պանծալի / Սէրդ իմ սրտիս սէր սխրալի / էրի, որ հայիմ ի նազելիդ / Եւ խղճալի սիրտ իմ այրի (այսչափ)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

15ա եւ մանաւանդ զմեղապարտ գրչիս. ամէն (նմանք՝ 19բ, 23ա, 31բ, 39ա, 88բ եւ այլուր)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *132բ Թէ արարաք Մեծ պասեքին*
Աւուր տօնին մեծի կիւրակի
Արեգական չորեք կետին
Եօթ գար եւ երկհարիւրին
Հինգհակտասան է-իւ գուգուին
Բաժանեցաք գորթեակ կետէն
Եւ մնացեալ յաւելորդէն
Եօթանասուն եւ չորս ամէն
Կեամք ի մէջ սուղականէն
Մերս սեռիս թվականին
Հազար եւ երկու հարիւրին
Ուխտ եւ տասան այիք ի նմին (1769)
Եւ ի մարտի ամսոյ հնգին
Եղեւ ձեռամբ Յոհաննէսին
Եւ թարմատար յաբեղային

Եւ Փոհր անուն գնա կոչէին, որ է ծառայ Մեծ Յոհաննէսին

Որ այժմ է տեսուչ Սրբոյ գահին
Երկուտասան սրբոց գնդին
Որ կազմեալ հայ Տօրոս լերին
է վարժարան սուրբ հռեւտորին
Մես[ր]օպ, Մամբրէ վերծանօղին
Դաւիթ Անյաղթ փիլիսոփային
Եղիշէ Մովսես քերթօղին,
Ասօղնէկի, Ղազար Պարփեցի,
Եզնակ, Խաչիկ, Գրիգոր Ձոնին-
Վարդան, Սարգիս եւ Եսային-
Իշխանք սրբոց Մամիկոնեի՝
Զօրսասան Տանուտայ ոռդին,
Սահակայ եւ Յամազասպին։

2. *(վերին լուսանցակողին)* Քարոզ, որ կոչի Քարթողիմոս 1835։

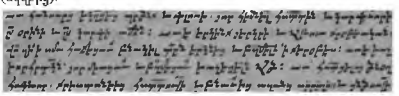
(ստորին լուսանցակողին) Յոհաննէս վարդապետ։

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Պհպնկ Ա[ա (Թուաբանական հաշուումներ)։ Ա[բ (այբուբեն)։*

2241
ՀՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԲ. դար

Թերթ՝ 111. չզրուած՝ 1բ, 7բ, 81բ-83բ, 106ա-111բ: **Գիրք՝** 1x7+ ե-ժԳx2 (ե 13, Ը 5, Թ 16, ժԱ, ժԲ 20): **Նիւթ՝** թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: **Մեծութիւն՝** 21x16: **Գրութիւն՝** միապիսի (18,5x11,5-13): **Գիր՝** նուազիր: **Տող՝** 34-35: **Կազմ՝** դոյզնազարով շագանակագոյն կաշի, միջոցը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր մետաքս. լուսանցակողերը՝ կարմիր: **Պաշպանակ՝** 1 (Ա), թուղթ (սկզբից):

Նմուշ 43ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գրադարտը գունաթափուած: Նորոգուած այլ ձեռագրի պատառիկներով (ԺԸ դ.), ԺԹ. պրակամատրը՝ չիր: **Պրակները** ճեռագրուում նորից գրուած (ե-ԺԹ=Ա-է): Կազմի կաշին ճերմուած, եզերքը մաշուած, ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *8ա-10բ* [Միխթարայ Սեբաստացոյ Ճարտասանութիւն].

Տե՛ս ձեռ. **2545**, 3ա-117ա. **1-3**/*չբ*: 4/ *(միայն ժ վրչ. Տա «/// ի ձեռն Ձեւոյ տրամալուծութեան...»)*: 5. ա/*8աբ*: բ/*8բ-9բ*: 6 ա/*9բ*: բ/*9բ-10բ*:

Բ. [Մաճուկի Ֆարոզից].

1. *11աբ Որպէս Ջաքէոս, որ էջ ի ժանդաթգենոյն...*

2. *11բ* [Քարոզ ի բան]. *Հուր եկի արկանել... – Ես վասն բազում պատճառի Հոգին Սուրբ արկաւ...*

3. *11բ* Վասն կուսին. *Եւ մեկնեաց Աստուած... – Կոյսն է յոյսն, որ մեկնեցաւ ի խաւարէն...*

Գ. *12ա-5ա* [Պատմութիւնք]

1. *12ա-4ա* Պատմութիւն եւ սմանչելագործութիւն սրբուհ[ւ]ոյն Մարիամու Մագդաղենացւոյն – *Եւ յետ համբառնալոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ գայստեանն,...*

2. *14ա-5ա* Պատմութիւն Զաքարաեանց Տեառն եւ վկայութեանն, զոր վկայեաց առաջի Պիղատոսի, որ է ստոյգ յօրինակէ մասն ինչ գրեալ – *Ի ժամանակս ութ եւ ժ.երորդի (18) ի թագաւորութեանն Տիբերեայ կայսեր,...*

Դ. [Քարոզք]

1. *15բ-7ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ (՞)] Քարոզ ի բան Աւետարանին, որ ասէ Եւ այգուցն... – *Բազում ունի տեսութիւն բանս, թէ վասն էր Քրիստոս...*

2. *17ա-101ա* [Քարոզգիրք Սիմէոնի Երեսանցւոյ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս ձեռ. **2212**, 15ա-**91ա**. *Բան ապերասանաց/չբ: Նախերգանք/17ա-8ա: Գարձեալ նախերգան/18աբ: Գարձեալ նախերգանք/18բ-19ա: ա/19ա-26ա: բ/26ա-9բ: գ/29բ-31ա: դ/31ա-2ա: ե/32ա-3բ: զ/չբ: է/33բ-41բ: ը/42ա-57ա: թ/64բ-73բ: ժ/73բ-81ա: ժա/57բ-64ա: ժբ/84ա-8ա: ժգ/85ա-92բ: ժդ/92բ-6ա: ժե/96ա-101ա: Որով միաւորք անխորագիր:*

3. *101ա-5բ* Քարոզ Ծնեղեան Տեառն ի Կուսէն. ի բանն իմաստնոյն Սողոմոնի, որ ասէ Ես ծաղիկ դաշտաց... Աւասիկ վարդապետէ Սիմեոնց եպիսկոպոսէ արարեալ – *Ասէ ուրեմն յերգս երգոյն անեղական բնութիւնն... եւ Քրիստոսի յուսոյն մերոյ, նմա փառք յաւիտեանս. ամէն: Եղիցի, եղիցի:*

ՅԻՇԱԿԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

10բ Ջոր տեսեալ այսքան օրինակս, եւ մեք օրինակեցաք ըստ կարելոյ մերոց, զոր ինչ կայր գրեալ, որ է Աբբահան Հարտասանութիւն:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա Ակսպէս կամեցաւ եւ արար:*

2242
ՀՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

Գիրք՝ Նեռսէս: **Ստացող՝** Մանուեսի Պետրոս:

Թերթ՝ 388+2 (կրկն՝ 144, 323), չզրուած՝ 1ա, 32ա-6բ, 361բ-5բ, 388ա: **Գիրք՝** Ա-ԼԳx12 (Ա 14, Գ, Է 10, Դ 9, ԻԹ 13, ԻԶ, ԼԳ 11): **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: **Մեծութիւն՝** 20,7x15,5: **Գրութիւն՝** երկսիւն (14,5x8,8): **Գիր՝** նուազիր: **Տող՝** 23: **Կազմ՝** դոյզնազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով եւ մետաղէ զամերով, միջոցը տախտակ, աստառը կապոյտ կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր: **Պաշպանակ՝** 1 (Ա), թուղթ (սկզբից):

Նմուշ 16ա

Նմուշ 150ա

Մանրանկարզութիւն – Ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 4ա, 37ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ մարդագիր, թռչնագիր, ճանճագլուխ: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապտագոյն, սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանգազած բծեր եւ ճեղքեր. թ 388՝ ցեցակեր, 13-14, 45-46, 258-259, 295-296 թերթերի միջեւ սկզբնապէս չզրուած, մէկական թերթ կտրուած. Կազմի կաշին

ցեցակեր, եզրերը մաշուած, աստառը ցեցակեր, վերին կապիչն ընկած, ստորին կապիչի ծայրը պոկուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

– 2ա-3բ Յանկ գոցս, որ կայ ի սմայ – Ա. *Քարոզ վասն ջրհեղեղին...* Կր. *Քարոզ ի քան Որինացն, որ ասէ. Պատուեցէ՛ք զհայր ձեր եւ զմայր, զի բարի լինիցի՛ ձեր։*

Ա. 1. [Քարոզգիրք Ղուկասու Լսողեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503, 187ա-295բ. *1/113ա-25բ: 2/125բ-41բ: 3/37ա-53ա: 4/74բ-87ա: 5/53ա-74բ: 6/97բ-107բ: 7/319բ-25բ: 8/152ա-66բ: 9/166բ-77ա: 10/177ա-82բ: 11/183ա-91բ: 12/191բ-201բ: 13/202ա-11բ: 14/211բ -20ա: 15/220ա-7ա:*

2. [Առաքմոյ]

ա. *4ա-18ա* Քարոզ վասն Ջրհեղեղին ի բանն աստուածախօսս մարգարէին, որ ասէ. Նոյ էր ամաց... – *Յորժամ եսայան Կայէն զԱբէլ...*

բ. *18ա-31բ* Քարոզ վասն սոդոմայեցոցն, որ ասէ. Աղաղակ սոդոմայեցոցն... – *Յորժամ եւ Նոյ ի տապանէն...*

գ. *87ա-97բ* Քարոզ վասն Երից մանկանցն, որ ասէ. Նոհա երեքեանն գնային... – *Եւ զի յառաջ, քան գգերութիւնն բաբելացւոց...*

դ. *107բ-12բ* Քարոզ բան, որ ասէ. Եւ հրամայեաց Դաւիթ... – *Եւ զի նահապետքն երկար ապրէին...*

ե. *141բ-52ա* Քարոզ բան Յօնան<Ն>ու, որ ասէ. Ահա երեք աւուրց... – *Ջի Նինուէ էր քաղաք մեծ յԱսորեստան...*

զ. *243ա-53բ* Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած... – *Անդրանիկ օր միաշաբաթուս եւ սուրբ յեկեղեցիս...*

է. *326ա-9բ* Քարոզ վասն աւուր եւ կատարածի ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Քանզի փող հարկանէ... – *Նախ, պարտ է գիտել զի դմահու օրն...*

ը. *366ա-81բ* Քարոզ ի բանն Յորայ նահատակին, որ ասէ. Աղօթք իմ սուրբ կին... – *Եւ նախ, զայս պարտ է գիտել, թէ քան զամենայն առաքինութիւնսն...*

Տե՛ս «Բանբեր Մատենադարանի», հմր. 10, էջ 213-235:

Բ. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. *227բ-34բ* Քարոզ մեծի Ե.շաբաթի, ի խորհուրդ պատարագին... – *Խրատ եւտուն նախնի ծնօղքն... (Ջմեռան, ՃԻԸ.):*

2. *254ա-63ա* Քարոզ վասն գալստեանն Քրիստոսի եւ յաւուրն դատաստանին – *Եւ վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի... (Ամառան, ՃԿԶ.):*

3. *263ա-5բ* Նորին քարոզ վասն հիւրընկալութեան. ի բան Աւետարանին, ուր ասէ. Օտար էի, եւ ժողովեցէ՛ք... – *Եւ գիտելի է յաւրինակաց... (Ջմեռան, ՀԳ.):*

Գ. *296բ-316ա* [Յովհաննիսի Երզնկացւոյ Խրատ հաւատակաց]

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-108բ. *ա-ւ/չիք: Ե/295բ-300ա: զ/300ա-1ա: Է/301ա-2ա: Ը/302ար: Թ/302բ-4ա: Ժ/304ա-5բ: ժա/305բ-7ա: ժբ/307ա-8ա: ժգ/308ա-9ա: ժդ/309ար: ժե/309բ-10ա: ժզ/310ար: ժէ/310բ-1ա: ժը/չիք: ժթ/311ա-2ա:*

Ունի հետեւեալ կանոնները.

– 296բ-8բ Կանոնի սուրբ հայրապետաց – *Եթէ ազգականք ամուսնացին զին արասցուք քակել...*

– 312ա Սրբոյն Սահակայ վասն նուիրանաց հաճանչից ի ժողովրդենէն – *Խորհրդականք են նուէրքն ամենայն եւ ընծայքն...*

– 312ար Սրբոյն Բարսեղի կանոնի – *Եթէ ոք արգելցէ զպատուղս քահանային...*

– 312բ-6ա Այլ կանոնի – *Ջսուրբ Մեհրոն մի՛ իշխեսցէ ոք...*

Դ. [Բանի զանազանի]

1. *234բ-43ա* Այս բանիս Ներսէսի Կլայեցոյն է միննչեւ գԱհարոնութեան ե. (5) Քարոզ զգուշութեան հաճանչից ի բանն, ուր ասէ. Երէ սիրեցէ զիս... – *Դարձուսցուք այսուհետեւ զկարգ բանիս...*

Տե՛ս ձեռ. 500, 33ա-43բ:

2. *265բ-8ա* Եւ այս կարգս Ողր հոգեկանց է. Վա՛յ ինձ Ի. (1000)բերաւ – *Եւ մեղաւոր հոգիքն զարհուրեալ դողան...*

3. *268բ-96բ* Հաւոցումն է վասն հրեշտակաց – *Ջի՞նչ պատճառ է, որ հրեշտակ մեղանչեցին...*

4. *316բ* Յատկութիւն խոստովանութեան... – *Նախ, որ պարզ առանց խարդախութեան...*

5. *316բ-9բ* Վասն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան... – *Եւ արդ, քան զամենայն երախտիս...*

6. *330ա-49բ* Երորդ պատմութիւն. Յովսէի Գեղեցկին է եւ ողջախոհին – *Այս Յակոբ Բժ.ան (12) որդիս ունէր...*

31բ կրկն.՝ միայն խորագիրը եւ սկիզբը:

7. *349բ-50բ* Քարոզ աստի կենացս երազոյն. ի բան մարգարէին Դաւթի. Յանկարծակի սատակեցան... – *Երապ է կեանքս այս բաղդատեալ...*

8. *350ա-4բ* Դարձալ Քարոզ ի բանն Յովբայ. Պատեցին զիս տիգօք... – *Ով աստուածային եւ սրբագան կատարողութիւն...*

9. *355ա-6ա* Յաղագս Սուրբ Աստուածծնին – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ամն մի, որոյ կոչի ագաթէս...*

10. *356ա-7բ* Վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գնալոյն յԵգիպտոս. այս ինչ եղեւ սմանչելիք... – *Քանզի յորժամ Հերովդէս կամեցաւ սպանանել...*

11. *358ար* Քարոզ ի բանն մարգարէին Յեսայեա. Եւ զի փառ մարդոյն... – *Եւ այս բան բազում յեզուանակի...*

12. *358բ-9ա* Շարժումն ըստ իմաստասիրացն բաժանի ի չորս... – *Նախ, շարժումն բնական, որպէս հրոյ...*

13. *359բ-61ա* Հարցմունք... – *Ո՞րն է Դ. (4) ագայականքն. Պատասխանի. Նախ, ականջն...*

14. *359բ-60ա* Խոստ վասն Մեռոնի ծաղկունեացն անուանին – *Պայասանի փայտ ու հունդ...*

15. *260աբ* Հարցումն աստիճանագան – *Քանի՞ դաս ծառայութիւն կայ...*

16. *260բ* Ցաղագս ճոճչտակազ թվոյն եւ դասուցն բաժանմանցն – *Բայց մեք վերջացեալքս ի թվոց նոցա...*

17. *260բ* Եւ պարտ է գիտել, զի փայտ խաչին Դ (4) փայտ է – *Քուն կիպարի, խոտորնակ բազուկն...*

18. *260բ-1ա* Հարցումն է – *Զմարդոյ հոգին որպէս իմանալ մարթի: Պատասխանի. Հոգին պատկեր է ևստուածոյ...*

19. *387աբ* Պատմութիւն վասն ծննդեան Յուդայի եւ կոտտեանն Նորա – *Յորժամ ծնաւ զտղայս զայս... ժ. (10) ամի եւ ապայ պատմեաց /// (շար. թերի):*

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

97բ Նոյն ողորմութեամբն փրկեա՛ զընտացող գրոյս գմահտեսի՛ Պետրոսն եւ գյանդուցեալք ծնողքն /// (մի քանի բառ անընթեռնելի) եւ որդիքն իմ՝ հաճի Աւետիք, գՈհանեսեան, գՄանիկ եւ /// (մի քառ անընթեռնելի) նաթուն:

Սոացողի այս եւ մեացեալ յիշատակարանք ջնջուած, տե՛ս 74բ, 87ա, 107բ, 112բ, 128բ, 152ա, 177ա, 182բ, 191բ, 201բ, 211բ, 220ա, 268ա:

107բ եւ մեղօք լի գրչիս՝ Գասպար ե[րէ]ցու որդի Ներսէսիս (նման՝ 253բ):

128բ եւս առաւել զընտացող գրոյս (մի քանի բառ ջնջուած) Ապա յետնեալ ծառա[յ] Աստուծոյ մեղօք լի գրչիս՝ Ներսէսիս եւ որք գիոգորմիան ասէք, ամէն (նման՝ 227ա):

263ա Յորոց ողորմի Քրիստոս Աստուած ընտացողի գրոյս յահագին դժոխոցն եւ դատաստին տանջանացն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՏ

1. *1բ* Գրեցաւ *ի ՌՀԶԹ (1746), Յունվարի Զ. (6) Յիշատակ է գիրքս վերակացու՝ Յոհաննէ վարդապետին:*

2. *3բ* [Զաք]արիա *ասրկաւագի ասացեալ գայս Գիրք քարոզի, ի վայելումն անձին իւրոյ բազմամեղի ի ՌՄՀԸ. (1789) թուականի, Սեպտեմբեր ամսոյ տասնըեօրդին:*

ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐՔ՝ *154բ:*

ԳՐԱԶԱՓՈՐՔ՝ *72ա Ապաստոչ: 159ա Քակար, որ է գդկուր: 215ա (զանազան բառեր): 254ա Վասն աւուրն այնորիկ: 388բ (թուաբանական հաշուումներ):*

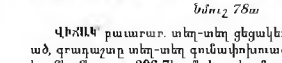
2243

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՋՄԻԽԻՆԻՆ Ռճ[ա]հէ – 1698

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր երէց Կոստանդնուպօլսեցի:

ԹԵՐԹ՝ 215. չգրուած՝ 1ար, 214ա-5ա: ՊԱՐԿ՝ Ա-Ի×12+1×9 (Ա, Ժ չիմ, Բ 6, Ի՛Ա, 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: ԻՐԵՒՈՒԹԻՒՆ՝ 21,3×15,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16×10,6): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 26: ԿԱԶՄ՝ ղողմագաղղ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր գաղգանիւս մետաքս: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ I (Ա), թուղթ (սկզբից):

Նմուշ 78ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ ցեցակեր, թ. 212՝ եզրից այրուած, գրաքաշուր տեղ-տեղ գունափոխուած, կան զանազան թծեր եւ հետքեր, թ. 206-7ի միջեւ սկզբնապես չգրուած 3 թերթ կտրուած, թ. 76-77ի միջեւ 4 թերթ կտրուած: Կազմի կաշին տեղ-տեղ խազրուած, եզրերը մաշուած, Բ. փեղկը եւ աստառը ցեցակեր, գամերից երկուսն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *4ա-5բ* Ցանկ է – *Ա. Ի Վարս հարանց ասա[ս]ցեալ է... ՄՀ. Սողոմոնի ասացեալ է առ:*

Ց՛ոյ Գրչից՝ «Գիրգ սրբագրութիւ է»:

Ա. [Հայելի վարուց]

ա. *6ա* Գ. – */// (սկ. թափուած) զորս ունէին հռոմայեցիք կալեալս ի պատճառս պատերազմի...*

բ. *6ար* Դ. – *Ընթեռնումք ընդ գիրս Աստուածաշունչ, թէ. Մերք երկուս տափացեալք...*

գ. *6բ, 2ա* Ե. – *Ընթեռնումք ըն[դ] Վարս հարցն սրբոց, թէ. Այր ոմն մեծագիտ...*

դ. *2ա* Զ. – *Ընթեռնումք ըն[դ] պատմութիւնս հռոմայեցւոց, թէ. Փառազնեալ դուստր Անաստասի...*

Տե՛ս տպ. Հայելի վարուց, 1994, էջ 318-9:

ե. *2ար* Է. – *Ընթեռնումք ըն[դ] պատմութիւնս հռոմայեցւոց, թէ. Արքայն Դիոնէսիոս գոլով...*

զ. *2բ-3ա* Ը. – *Ընթեռնումք ըն[դ] Վարս հարցն սրբոց թէ. Աւազակ ոմն...*

է. *3ար* Թ. – *Ընթեռնումք ըն[դ] պատմութիւնս հռոմայեցւոց, թէ. Կայսրն ոմն...*

– 3բ Գրչից՝ «Աւարտեցաւ գրքոյկս շահաւէտ եւ օգտակար տպագրելոյ ի պետս եւ ի հրճուանս Հայկազունեաց»:

Բ. [Բանիմ զանազանի]

1. *7ա-8բ* [Քարոզ իմն] – /// *(սկ. թափուած) սուրբ բերանով կապեն սոքայ...:*

2. *8բ-10բ* Ը. Եփրեմ[ի] ասացեալ է վասն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան – *Յորժամ երիտասարդ էիր, պարտ էր քեզ խորհել...*

3. *10բ-3ա* Թ. [Գրիգորի հլաթեցւոյ ասացեալ] Գալոց է դատել [զ]մեռեալս[ն]... – *Իսկ ի ժամանակի իւրում եկեսցէ այն, որ գալոցն է...*

4. [Քարոզք Վռկասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503, 187ա-295բ. 1/*83ա-90բ*: 2-10/*յիք*: 11/*144բ-9ա*: 12/*13ա-8ա*: 13-14/*յիք*: 15/*139բ-44ա*:

[Առաջմոյ]

ա. *159ա-68բ* Քարոզ ի բանն Սողոմոնի վասն մանուց, որ ասէ. Լաւ է օր ծննդեանն... – *Եւ պարտ է դիտել, զի հեթանոսք գօր ծնընդեանն պատուեն...*

բ. *183ա-205ա* Գիրս այս Յոբ ան[ո]ւանիս – *Այր ոմն էր յԱւստր աշխարհի...*

Գ. [Քարոզք եւ ճառք]

1. *18ա-20ա* Իմաստնացեալ ոմն ասացեալ է – *Ով աստուածասէր սիրելիք եւ ցանկալիք...*

2. *20ա-1բ* Եւ դարձեալ այլ իմն բան. Լուար՛ւք յաղագս կերակուր ուտել, որ է հոգոյ եւ մարմնոյ – *Վասն բազում պատճառի յաղագս...*

3. *21բ-4բ* Ի գիրս Տաթեացոյն գրեալ կայ ասելով, թէ. Երբ մարդոյ հոգին... – *Այսպէս հրամայէ մարգարէն ասելով, թէ...*

4. *24բ-3ա* Բան յաղագս Ծընընդեանն Քրիստոսի. Դարձեալ բան եւ ճառ յաղագս Քրիստոսի Ծընընդեանն. Եւ լցան ատուր... – *Զարմանալի եւ գհրաշալի Ծնընդեալ Տեառն...*

23ա Գրչից՝ «Այս քառոտ օրինակ է եաւաւատւր վարդապետէս»:

5. *28ա-34ա* Դարձեալ բան եւ ճառ Յաղագս Ծընընդեանն Քրիստոսի. Զի ծնաւ ձեզ այսօր... – *Զատոյգ եւ զշնարհաւք Ծնունդն Տեառն մերոյ...*

6. *34ա-3ա* Դարձեալ բան եւ ճառ Յաղագս Ծընընդեանն Քրիստոսի. Բանն մարմին եւ եղեւ... – *Խորհուրդ Ծնընդեանն Տեառն մերոյ...*

7. *38ա-44ա* Դարձեալ բան եւ ճառ Յաղագս Ծընընդեան Քրիստոսի. Զի անաւասիկ աւետարանեմ ձեզ... – *Այսօր յայրն Բեթղէհեմի եղեալ է աթոռ...*

8. *44ա-9բ* Դարձեալ բան եւ ճառ Յաղագս Ծընընդեան. Անաւասիկ աւետարանեմ ձեզ... – *Այսօր նահապետական բանն կամելով...*

Դ. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

Ձեռնաս ճաս. ԽԲ/*155ա-3բ*: Կ/*207ա-13բ (210բ ի լուսանցս, գրչից՝ «Այս տեղս Բ. (2) թուխտ. [մեր]ձաւորապէս»* պտանես [ոյղպէն»): Կե/*213 (միայն խորագիրը եւ սկիզբը)*: Հ/*111ա-6ա*: ՀԳ/*66ա-71ա*: ՀՑ/*79ա-82բ*: ՊՔ/*49բ-54բ*: ՊԿ/*149ա-52բ*: ՊՔ/*123ա-5ա*:

Ամառաս Է/*77բ-8բ*: ԻԲ/*116ա-8բ*: ԼՄ/*152բ-4բ*: ՁՄ/*71ա-7ա*:

Բ. [Բանիմ զանազանի]

1. *55ա-65ա* Քարոզ ելից Ժողովրդեանն յԵգիպտոսէ ի բանն, որ ասէ. Տէր ցՄովսէս. Ե՛կ առաքեցից զքեզ... – *Յայնժամ, յորժամ ծնաւ Մովսէս...*

2. *65ա-6ա* Յաղագս հարցանելոյ զԸ. (7) մանուց մեղրն եւ նախ բղջախոհու[թիւն] – *Վասն բղջախոհութեան հարցիւր...*

3. *83ա* Գրիգորի ասացեալ է Վասն դատաստանի – *Իսկ ի ժամանակի իւրում եկեսցէ այն, որ գալոց է Տէրն Տէրանց... Գաբրիէլ աստուած գոչէ /// (շար. թերի):*

4. *91ա-2բ* Խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան – *Եւ արդ, քան զամենայն երախտիս...*

5. *92բ-6բ* Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ է Այր մի իջանէր... – *Այր զԱդամ ասէ՝ վասն կատարեալ հասակին...*

6. *96բ-7ա* Երանելոյն Ալիխսանոսի կամաւոր աղհատին ասացեալ – *Այր մի էր ի Կոստանդնուպօլիս... Այր ընդդէմ Աստուծոյ, իսկ այրն նորայ /// (4 թերթ կտրած) |97ա| զամենուին մինչեւ լուաւ թագաւորն եկն առ նայ...*

Տե՛ս ձեռ. 1633, 163բ-90ա:

7. *97ա-100ա* Երանելոյն Եղիշէի ասացեալ է Վասն ապազակին եւ խոստովանութեան – *Ով հաւատացեալ հա՛յրք իմ եւ եղբա՛յրք...*

8. *100ա-4ա* [Թէոփիլոսի ասացեալ (ձեռ. 1521, 335ա-7ա)] Վասն թաղման եւ Յարութեան Քրիստոսի – *Ով ոք ոչ հիանայ ընդ արարչութիւն հրաշափառին...*

9. *104ա-7ա* [Նիկոդիմոսի ասացեալ (ձեռ. 1521, 355ա-7ա)] Վասն թաղման եւ Յարութեան Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. Յովսէիի բաղաֆապետի արդարոյ – *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, երկի այր մի, որում անունն էր Յովսէփ...*

10. *107բ-11ա* Երանելոյն Յոհաննու Ոսկիբերանին. Առն միոջ Կին Բ. (2) որդիք – *Ձմբ առակի առ ամենակալ բնութիւնն հայի...*

11. *118բ-21ա* Սուրբ հօրն Թէոփիլոսի ասացեալ է Վասն առտաստաց եւ վասն խոստովանութեան – *Յորժամ միաբդ զբաղեալ լինի հետ մեզաց...*

12. *121ա-2բ* Ողորմութիւն առնել աղքատաց եւ կարաւտելոյ – *Ողորմութիւն արարէ՛ք աղքատաց եւ կարօտելոյց...*

13. *128ա-9բ* [Յովհաննու երզնկացւոյ (ձեռ. 228, 104ա-5բ)] Վասն պահոց ասացեալ է. Որ արու-

թեամբ եւ ծոմով... – *Ջպահս սուրբ եւ անարատ արժան է պահել...*

14. *129բ-32ա* Ցորորդ կիրակի կարդայ. զՄեկնութիւն Աւետարանին, որ ասէ. Արթուն – *Արթուն կացէ՛ք, զի ոչ գիտէք, թէ երբ Տէր տանն գայցէ...*

15. *132բ-4բ* Եռամեծի Յոհաննու Որոտեցւոյն ի քան աւետարանչացն, որ ասէ. Եւ յամսեանն վեցերորդի... – *Նախ տեսցուք զվէց Դ. (4) ամիսն, թէ զինչ պատճառի յիշէ...*

16. *135աբ* Քարոզ վասն բարի հովուացդ ի բանն, որ ասէ. Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. Ես եմ հովիւն... – *Եւ գիտելի է, զի վասն Ժ. (10) պատճառի...*

17. *136ա-7ա* Քարոզ Մատթէոս վարդապետի. ի քան մարգարէին Դաւթայ, որ ասէ. Ես առ Աստուած կարդացի... – *Եւ գիտելի է, զի մեծ մեր...*

18. *137ա-9բ* Յաղագս խոստովանութեան չորրորդ գլխոյն, թէ որպէս պարտ է խոստովանիլ... – *Նախ, պարտ է գտեղիքն խոստովանիլ...*

19. *168բ-70բ* Մարգարէութիւն Դանիէլի [Թովմա վարդապետի] ասացեալ է – *Եւ էր այր մի բնակեալ ի Բաբելոն...*

20. *171ա-6ա* [Բարդուխիմէոսի Մարադացւոյ (Ձեռ. 2233, 62բ)] Այլ քարոզ, որ ասէ. Ոչ կարէ ծառ բարի... – *Մեծն վարդապետք, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է պալատան ծառի...*

21. *176ա-80ա* Այլ Քարոզ [Բարդուխիմէոսի Մարադացւոյ. Ձեռ. 2233, 66բ], որ ասէ. Ծառ բարի... – *Է ծառ ինչ ի Ֆռանկս...*

22. *180ա-2ա* Մեկնութիւն Հայր մերին առաւեալ է. Հայր մեր. որ յերկինս է. – *Աստուած մեզ Հայր կոչէ, վասն երից պատճառաց...*

23. *182աբ* Վասն Աղտամայ որդւոյն Սեթայ ասացեալ է – *Սէթ որդին Աղտամայ [ո]րժամ ծանեաւ զկուրութիւն...*

24. *205ա-6բ* Գիրք առակաց ասաց – *Լաւ է պատառ մի հեշտութեամբ եւ խաղաղութեամբ...*

25. *207ա* [Քարոզ ինչ] /// *(սկ. թերի) կուսութեամբ եւ առանց սերման կատարեալ մարդ ի բնութենէն... (երեք թերթ կտրուած).*

26. *207ա* Ի Վեստական գրոցն է ասացեալ Վասն իրաւանց հաճախայիցն – *Հարց. Հաս եւ իրաւունք քահանային մե՞ղք է թէ ոչ... ի վերայ մեղաց նոցա, այսքան առ այս:*

Ուշ. լս., գրչից՝ «Այս քարոզ էս»:

ՅԱԽԵԼԱԳՈՒԹԻՒՆ, ԺԲ. դ.

Գ. 1. *78բ-9ա* [Քարոզ իմն] Կու մեռանի ենօվք, եղիայ. – *Մահն վարդապետք, թէ. Վասն Ժ. (10) պատճառի...*

2. *159ա (լս.)* [Քարոզ իմն– Քար երբեր նմայ: *եւ աստ գիտելի է, զի... եւ ոչ կամեցաւ ըմպել:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄՄԱՆԱՒԻ

121ա Որոյ եւ զմեզ արժանի արասցէ Յիսուս Քրիստոս խաչեալ թագաւորն մեր, մանաւանդ բստացող գրոցս. ամէն:

165բ Որում եւ զմեզ արժանի արասցէ՝ զգծող գրիս, այսպիսի փառաց եւ ուրախութեանց եւ զստացող գրքիս, կարգացողացն. ամէն:

206բ Գրեցաւ ժողովածու գիրքս /// (մի բան ջնջուած) ձեռամբ անարժան եւ ապիկար գրչիս՝ մահտեսի Գրիգոր Իրիցուս, որ է ինքն Կոստանդինուպոլսոյ ի Սուրբ Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ, եւ սալ կատարեցաւ ի Իզմիտին քաղ[աք]ի, ի գուռն Սուրբ ըՍտեփ[ա]նոսի, թվին Ռմխե. (1698) եւ ի յամսեանն յունվարի ԻԸ. (18), յաւուր իրեքշաբաթի: Ով որ օրի[ն]ակ առնէ եւ մեզ մի[ղ] Հայր մեզաւի արժանի առնէ, ինքն ողորմութիւն գտցէ Տեառնէ մերմէ. ամէն:

213բ Ողորմի մեղաւոր գծողիս՝ Գրիգոր Իրիցուն եւ ծնողացն եւ Հայր մեր ասողացն. ամէն:

ԳՐԶԱՓՈՐՁ *215բ (արաբատառ բառեր, գումարքի դժուարընթեռնելի):*

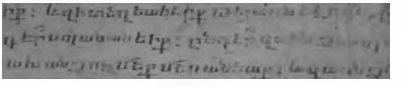
2244

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 196+1 (կրկն.՝ 104): ԿԱՋՄ՝ գոյմագաղդ բաց շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ աստառաթուղթ, աստառը՝ ձեռագրի պատռուածկի (տեւս Պատռուածկ-պահպանակ). յատուցվածքները՝ կարմիր. գունաքանդ:

ՊԱՏՃԱՌԸ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Հռոմայեցոց թղթոյն Պօղոսի: ԺԱ-ԺԲ. դդ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), ստացուած մէկ ամբողջական թերթի բնդունվածնակի եզրահատուածով եւ ընդլայնական հատուածով (սոսնձուած կազմատատրոնի): Թուղթ, նկարեալ, խոշոր բոլորգիր, տող՝ 12 (Ա), 13 (Բ): Կատարյալ ԱՔ. «/// [առգելլան եւ եղբոյր] եթէ ոչ պատ... անգամ ևնեւաց յ նա: «Եւ ասդ հատարիմ///» (բ. սխալեալ. ան ս ապ. Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն թղթոցն Պաւղոսի, հատ. 2, Վենետիկ, 1862, եջ 31-32):»

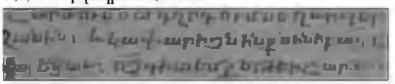
Նմուշ մա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի կաշին գեղաձեր, եզրերը մնդուած, Բ. փեղկի կաշին պատռատուած, մեջքը ետծուած:

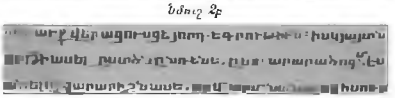
ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 38 (1-2, 161-96): Պրակ՝ Ա-Ϟx12 (Ա. 11, Գ 6, Դ 7): Նիթ՝ թուղթ: Մեծութիւն՝ 21,7x15,5: Գրութիւն՝ միասիւն (19x11,6): Գիր՝ բոլորգիր: Տող՝ 23-25:

Նմուշ 2բ

Նմուշ 171ա

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերը ճիպ խամրացած եւ օգտագործումից մաշուած, 1-2-ը ներեւից եզրաւնատուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *161ա-75բ* Յոհաննու Մայրագոմեցւոյ Վերլուծութիւն կաթողիկէ եկեղեցւոյ եւ որ ի նմա կարգաց – *Քանզի հարկաւորեալ ի գերագոյն իմաստից հանճարոյ...*

2. *175բ-96բ, 1ա-2բ* [Յոհաննու Մայրագոմեցւոյ] Յաղագս ձրագալուցին – *Զերկու գլխատր տաւնն եդին հիմունս եւ կատարումն... յանձիս ունելոյ [մա]նաւանդ[ը] |1ա| գարհուրեալ գվա/// (մի քանի բառ անընթեռնելի)... Թէ յերկիւղէ չեաք երկուց եա/// (շար. թափուած):*

ՅՈՀԱՆՆԱԿՈՒԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅ

2բ Ձիշատակ է այս գիրքս՝ Յարգիս *վարդապետին: Ով ոք կարդայ, ՅողորմՒ ասէ. Աստուած իւրան ողորմի. Թվին ՌՀՎԲ. (1713): Ես՝* Սիմոնս *գրեցի ի դրանն Հռոմոմայրու Սուրբ Նշանին. ամէն (Նոյն ձեռք 1բ եվ երէվան):*

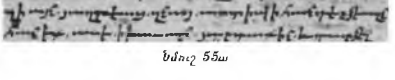
ԳՐՈՒՔՓՈՐՁ *1բ Ձիշատակ է այս Գ. (զանազան տառեր):*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ

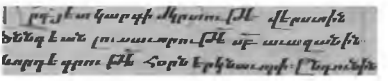
ՄԱՐԱՆԵ (ԳԵՐՄԱՆԻԿ) ՌՃՂԵ-ՌՃՂԸ. – 1708-1709

Գիր՝ Սարգիս արդ.: ՆԱԿՈՂՔ Սողոմոն գրիչ:

Թերթ՝ 148+1 (կրկն.՝ 104, 3 -150): Պրակ՝ 1-16x8 (Ա. 14, Գ 16, Թ, ԺԳ 13, Ժ 4, ԺՐ 15, ԺԹ 2): Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսաղծուվով: Մեծութիւն՝ 21,5x16: Գրութիւն՝ միասիւն (16,19,2x12,2-13,5): Գիր՝ նոտրգիր (82ա-4ա բոլորգիր):

Նմուշ 55ա

Նմուշ 82ա

ՄԱՆՐԱԳՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ա ո ր ա՝ Գրիգոր Տաթեացի՝ ՃԼ թ. Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բաւական՝ ՃԱա: Զ ա ր դ ա գ ի ր ճանգուցագիր: Դ ա յ ն ե ր՝ կաթիր, դեղին, կանաչ, կապոյտ, սեւ եւ մանուշակագոյն:

Վիճակ՝ բաւարար. թ. *32* սեռնձուած գլխվայր, թանաքի ճապաղում՝ 134ա, տեղ-տեղ գոյապոյտ գոյնափոխուած, զանազան թծեր, 23-24 թերթերի միջեւ 2 թերթ, 24-25 եւ 97-98 թերթերի միջեւ պակրնայնց չգրուած մկնական թերթ կորուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Հարցմունիք եւ պատասխանիք ի Հարցմանց գրոց Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

Քաղուած են Դ. (3աբ), Ժ. (4ա-6բ, 8բ-17բ), Ը. (49ա) հատորներից:

Բ. [Հարցմունիք եւ պատասխանիք]

1. *7աբ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ. ձեռ. 402, 273բ-4բ] Մեռեալսանեռորդ մոյորութիւն այլազգեացն, որ գինին ճարաւ ասեն – *Արդ, նախ զայս ասեմք. ամենայն մարգարէքն...*

2. *7բ-8բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ. ձեռ. 402, 278ա-9ա] Հնգետասանեռորդ մոյորութիւն տանկաց, ոչ գիայոյ գեան ոչ ուտեն – *Նախ, գիտելի է, զի Գ. (3) իր ոչ պղծի...*

3. *29ա-31բ* Հարցմունիք Թաթեւացւոյն Գրիգորի, որ ասաց. Ի վերայ խաչափայտին, որ Քրիստոս խաչուեցաւ – *Հարց. Որպէ՞ս բերաւ փայտ Կենաց ի դրախտէն...*

4. *32աբ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ. ձեռ. 402, 272բ-3բ] Տասներորդ մոյորութիւնն այլազգեացն, որ մոյորեալ են Վասն Մանմեռեի, որ գայիդ կենդանիս ոչ ընտրեն... – *Զանազան սուրբ եւ անսուրբ կենդանեաց եդ Աստուած...*

5. *31բ* Գրիգորի յաշակերտի եռեայմեծի ասացեալ Յոհաննոյ Ոսկ[ե]եցոյ – *Առաջ հարցանելի է՝ վասն է՞ր Քրիստոս գխարմին իւր ետ ծածկել...*

6. *34բ* Հարցանեմք վասն Ոչրունիս – *Հարց. վասն է՞ր ասէ. Նախ ողչոյն տո՛ւք...*

7. *35ա-ծա* Հարց վասն ապաշխարութեան, որ ասաց արքազան մարգարէն Յովաննէս Միւռիչն. Ապաշխարեցէ՛ք... – *Յայժմ ասէ, Արարէ՛ք պտուղ ապաշխարութեան...*

8. *36աբ* Հարցմունիք վասն ճրագին... – *Խմանալին ճրագ մարմնոյ յակն է...*

9. *36բ-7ա* Հարց վասն յաղխաւութիւնն, որ ասէ. Երանի աղխաւացս... – *Ձի՞նչ է աղքատութիւնն: Պատասխանի. Ջորս կերպիւ է...*

10. *47ա* Վասն փոշի թաւթափելոյ – *Հարց. Վասն էՙր ասէ. Թօթափեսջիք...*

11. *47ա-Տա* Վասն սոդօմայեցւոցն – *Հարց. Վասն էՙր ասէ. Դուրին լիցի...*

12. *48բ* – *Հարց. Ի՞նչ է միամտութիւնն յաղանոյն. Պատասխանի. Ասեմք...*

13. *48բ* – *Հարց. Վասն էՙր ասէ. Ոչ եկի արկանել դիաղաղութիւն...*

14. *49աբ* Վասն Իդաբեր կանանցն – *Հարց. Ջի՞նչ է Մա[տ]թէոս, [որ] ասէ. Կայիմ...*

15. *49բ-51ա* – *Հարց. Վասն էՙր սերմն մի, եւ արդիւնքն չորս...*

16. *56բ* – *Հարց. Վասն էՙր ասէ. Թագաւորեաց մահ...*

17. *75ա-6ա* – *Հարց. Ջի՞նչ է միայմտութիւն յաղաւնոյն. Պատասխանի. Ասեն...*

Համ. 48բ:

18. *78ա-9ա* Վասն Քրիստոսի գերեզմանին – *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ. Կռածոյ փորեալ...*

19. *79ա-80բ* Վասն Իւդաբերիցն – *Հարց. Աւետարանն ընդ արշալոյսն ասէ...*

Գ. [Բանիմ զանազանիմ]

1. *18ա-21ա* Քարոզ ի բանն սուրբ առաքելոյն Պաղոսի, որ ասէ. Ջի ոչ եթէ որ լսողՙ... – *Այս է Յոհաննոյ առաքելոյն, որ ասէ...*

2. *21բ-3ա* Սրբոյ Յոհաննոյ աւետաւարչի Մեկնութիւն. Ասէ Մագաղաի[ինացոյն. Մի՛ մերձենար [յ]ինա... – *Յայս հայեցուցանէ եւ առ սայ ասացեալս...*

3. *23բ-4ա* [Տաղ Սարգսի Գեղամեցւոյ] – *Ի թիվ հազար հարուր վաթսուն / Երկոյ (1713) ուել ի հետ ի նոյն... Ես տէր Սարգիս Գեղամեցի / Յոտա[նա]լուրքս գրեցի...*

4. *24աբ* [Կանոն Մայրագոյն իշխանութիւն տալոյ վարդապետացն] – *Ընդերձուաց նլից. Մովսէսի ասաց. Պատասխանի յետ Մովսէս... եւ ապայ Աւետարան Ղուկաս[ու]. եւ կոչեալ երկոտասան:*

Հմմտ. տպ. Գիրք Մեծ Մաշտոց կոչեցեալ. Կ. Պոլիս, 1807, էջ 294-334:

5. *25աբ* [Քարոզ] աւուրնեալն, գավեալն եւ փառաւորեալն Տեառն մերոյ Յիսուս Քրիստոս իւր յաւրհնեալ բերանովն կհրամայէ ասելով. եկա՛[յ]ք յամենայն... – *Տեսէ՛ք եղբարք, թէ Քրիստոս իւր յաւրհնեալ բերանովն...*

6. *26աբ* Քարոզ ի բանն ի սուրբ Աւետարանին, որ ասէՙ իւր յաւրհնեալ բերանովն. թէ. Պարտ է յամենայն ժամ... – *Տեսէ՛ք, եղբա՛րք, թէ ինչ կասի Տէրն մեր...*

7. *27ա-8բ* Քարոզ ի բանն սուրբ յԱւետարանին, որ իւր յաւրհնեալ բերանովն կհրամայէ ասելով, թէ Պարտ է [յ]ուրժամ գայցես յաղօթս... – *Տեսէ՛ք, եղբա՛րք, թէ ինչ կասի Տէրն մեր...*

8. *33ա-4ա* [Քարոզ] ի բանն սուրբ Աւետարանին, որ ասէ խառատական հրիատունէից. եկա՛յՙ առ [յ]իս... – *Ինչպէ՞ս իմանա՛[մ]ք, որ ասաց. եկա՛ք...*

9. *37բ* Քարոզ ի բանն սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. [Յ]ուրժամ գայցես յաղօթս... – *Յուզանէ ի ժամ յաղօթիցն...*

10. *38ա-40ա* Քարոզ ի բանն սուրբ յԱւետարանին, որ ասէ. Եկայՙ առ իս... – *Վեց է բեռինք վաստակաւորք...*

11. *40ա-2ա* Քարոզ ի բանն սուրբ յԱւետարանին, որ ասէ. Ճարազ մարմնոյ յակն է... (Ձմեռան ԿԶ.) – *Երկրորդ գլուխն՝ ձրագ կոչի ողորմութիւնն, ըստ այնմ...*

12. *42ա-6ա* Նորին Քարոզ ի բանն սուրբ մարգարէին, որ ասէ. Լուացարուք, արբացարուք... (Ձմեռան ԿԹ.) – *Ջսրբութիւնն ազատեղութեանն ոչ միայն ի կենդանի...*

13. *46բ* Քարոզ ի բանն սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Ոչ է պէտ բ/ժիշկ[կ... – *Սակ մարդին ինչ պետքայ հեքիմ...*

14. *47ա* [Քարոզ Ողջոյնի] – */// (սկ. թերի) ի յարգանդ կուսին, նոյնպէս այսմհետէ միաւորեալ է...*

15. *51բ-6ա* Քարոզ – *Հինգերորդի միտքն բանիս այն է, որ ասէ սուրբն Գիրիգոր Թաթեացին...*

16. *55բ-6ա* Այս է Մեկնութիւնն սրբոյն Գ/րիգորի Թաթեացոյ, որ ասէ. Ագաճեա՛յ ինձ Հոգիդ Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ – *Մրբազան առաքեալն Պաղոս ասէ Կորնթացոց Թ[ո]ղթին...*

17. *57ա* [Վարՙ ճարացՙ] – *Ի սմին աւուր յաղօթէր սուրբ Գալն Ս.նաոն...*

18. *57ա* Այս է սրբոյն [Յ]ակովբայ առաքելոյն, որ ասաց ի գլխատմանն – *Խնդրեաց ի Քրիստոսէ, թէ. Ով ա՛ք...*

19. *58բ* *Այս է պատմութիւն Պուդախին, որ ասաց Շեխէդին, թէ իւրայ Մուհամադն...*

20. *59ա-60բ* [Պատմութիւն ինչ] – *Վկայաբանութեամբ սրբոյն Գիլիպպոսի յառաքելոյն, որ գկայեաց...*

21. *60բ-1ա* *Այս է պատմութիւն Այարեն ճ[գ]նա[յ]ւորին, որ եղեւ ի Ըսանամբօլ...*

22. *61բ* *Այս է պատմութիւն մեծ իշխանին, որ ունէր Դ. (4) սիրելի...*

23. *62ա* *Այս է պատմութիւն մեղա[ւ]որ կնոջն [ի] Կեսարիայ...*

24. *62բ-3ա* Քարոզ ի սուրբ յառաքելոյն Յակովբայ, թէ. Սիրեսցո՛ւմ զմիմիանս... – *Տեսէ՛ք, եղբա՛րք, կասի. Սիրեսցուք...*

25. *63ար* Քառոզ ի բանն սուրբ յԱւետարանիւն, որ իւր յատրնեալ բերաճովն քիւամ[այլէ ասելով, թէ. Ձրագ մարմնոյ յակն է... – *Աստուած փրկէ, Տէրն ազատէ*

26. *64ա* Քառոզ ի բանն սուրբ մարգարէին, որ [ասէ], թէ. Լուացարո՛ւմ... – *Այսինքն՝ ինչո՞վ պիտի լուանամք զմեզ...*

27. *64բ* Քառոզ ի բանն սրբոյն Յոհաննոյ, որ ասէ. Որ ի ծով այս յաշխարհի... – *Տեսէ՛ք, եղբա՛րք, յաշխարհս, որ կայ՝ մեղաց ծով է...*

28. *65ա-7ա* [Դուկասու Լուսեցւոյ, ձեռ. 503, 290բ-3բ] Քառոզ վասն յապաշխարութիւնն, որ ասէ ի սուրբ յԱւետարանն. Եղեռո՛ւմ խոռգեստ... – *[Նախ], գիտելի է, դի որպէս մարդս...*

29. *67ա-8բ* [Գրիգորի Տաթեացւոյ (Ամառան ԺԸ.)] Քառոզ ի բանն խնաստնաչսիրացն Քրիստոսեղի, որ ասէ. Գովելի են գեղեցիկն... – *Եւ դի ըմդ Պղատոնի. Հոգին եռամասնեալ է...:*

30. *69ա-72ա* [Դուկասու Լուսեցւոյ] Քառոզ ի բանն Յունանոյ, որ ասէ. Անիայ եռեմ աւուրք... – *Նիմիւէ էր քաղաք մեծ* յԱսորեստան...

31. *72բ (կարմրով) Այս է Յամուլ տղայի պատմութիւնն, որ եղեւ Հո[ո]մանց երկիրն...*

32. *73ա Այս է պատմութիւնն ըստուգիւ Քրիստոս[ի] [ղ]երեզմանինց...*

33. *73բ-4բ* Քառոզ վասն պահոց ի բանն, որ ասէ Յովելիայ <nr ասէ>. Սրբեցէ՛ զպանս... – *Այս խորհուրդս պահոց մեծ է...*

34. *76ա-7բ* Բանն սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Մի՛ երկի[ն]չիք... – *Բազում է սորայ տեսութիւնն, զոր ասեն վարդապետք...*

Դ. *82ա-144ա* [Մաշտոց ձեռնադրութեան]

1. *82ա-96բ* Սահմանադրութիւն դաստիարակութեան ծնրածնելոց մանկանց, որ հրատիրեալ իցեն յաստիճան հաճանայութեան. Խոստ հարկաւորՙ եւ պիտանիՙ արարեալ մեծ վարդապետին Գրիգորի հռետորի – *Արդ, ըստ կարգի ժամանակին վարժել զմանկունս...*

2. *96բ-8ա* Խոստ ձեռնադրութեան – *Ասի. Նախ նստի եպիսկոպոսն յաթոռ առաջի Սուրբ սեղանոյն...*

3. *98ա-103բ* Կանոն առաջին յաստիճանաց մանկաց – *Եւ այսորիկ մատիցէ յառաջ...*

4. *104ա-10բ* Սկիզբն աստիճանաց կղերիկոսաց... – *Միայնոյն աղաչեսցուք յամենեքեան զմարգասէրն...*

5. *110բ-7բ* Կանոն յորժամ սարկաւագ ձեռնադրեն – *Զգենու եպիսկոպոսն եւ այլ քահանայք ըստ օրինին...*

6. *117բ-34ա* Կանօն ձեռնադրութ<ութ>եան եպհանայի... – *Զգենոյ եպիսկոպոսն ըստ օրինի ի սրբայտունն եկեղեցւոյն...*

7. *134բ-44ա* Կանոն թագաւորՙ ձեռ[ն]ադրել – *Եւ զգենոյն զպագաւորական հանդերե[ր]ձն...*

8. *144բ-50բ* Այս է Աստուածածն[ն]ի<ն> գովասա[ն]ին, գրեցիՙ – *Աստուածածնին կուս պատուական / Հօր Աստուծոյ խորհրդարան... յայժմ եւ յաւիտեանս. ամէն:*

Ե. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԹ. դ.

ա. *17բ* Բանն, որ եղեւ առ երեմիայ ի Տեառնէ... *այգպէս եք ի ձեռս իմ, տունդ յիսրայէլի:*

բ. *57բ* [Տաղ Սարգսի Գեղամեցւոյ] *Հազար հարուր վաթսուն թվին / եօթ աւելի ի հետ [ի նոյն] (այսքան. տե՛ս 23բ-4ա):*

գ. *58ա* Եւ թագաւորեաց Դաւիթ յամս ԽՈ... որ է Նման դ*ժոխոց, որ խոր է տեղիքն:*

դ. *58ա* Պատմութիւնս է Յղկիդայ, որ է կին Մանա*սէ[յ]...*

ե. *81ա* [Բանի յԱստուածաշունչ գրոց] – *Ձերգս եւ գքնարս: Եւ Սելլայ ծնաւ... Յօբալ նայ շինեաց:*

զ. *97բ* Պատմութիւն սրբոյն Տօբիթայ, որ արար... *գլուխ յաչաց Նոյայ եւ տեսանիցէ գնայ:*

է. *97բ Այս է պատմութիւն եզեկիայ թագաւորին... եւ գտին ընդ ա[ռա]ւօտն մեռեալ:*

ը. *97բ Այս է Ես[ա]իայ մարգարէութիւնն, որ ասաց... եւ տաց զքեզ յիշխանս քո խաղաղութիւնն արդարութեան:*

թ. *99բ Բանս այս, որ եղեւ առ Սեդեկիայ... եւ ապայ աւերեցին զքաղաքն:*

ժ. *99բ Աւետարանս Ղուկաս Դ. շապաթի... կեցանել եւ էանց գնաց:*

ժա. *99բ Աւետարանս Մա[տ]թէոս Ջ. (6) շապաթի... օվ չար եւ վատ. ոչ որդոմեցայ տուրս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

134ա Գրեցաւ Ձեռնադրութեան գիրքս ի Գեղամնիկ քաղաքն, որ է Մարաշ անունն, ՌՃՄԷ. (1708) թվին, նոյեմբեր ամսոյ Ջ. (6): Եւ՝ մեզաւոր Սարգիս յապեղայ գրեցի այս Ձեռնադրութիւնս ինձ համար, *յաթաքիր արի վասն շուտութեան խաթերն համար, որ օրինակն իւրիշ մարդի էր՝ չիողին մօտս կենայ: Այդ, պատճառիդ այգպէս գրեցի թվին ՌՃՄԷ.ին (1708), յշինեցի Սուրբ Ստեփանոս եկեղեցին խիստ շատ պարտկընա, վասն այն պատճառին գնացի Հռոմանց տունն, ին ժողովք անեմ, բերէմ պարտքս տամ: Թվին ՌՃՄԳ.ին (1704) Դալոյ Ղարդալայ կարմունճն չշինեցի Աստուծոյ գօրութեամբն:*

150բ Գրեցաւ գիրս ի մայրաքաղաքն Գերմանիկ, որ է Մարաշ ՌՃՄԷ.ին (1708)։

31բ (Մաղկոզի) Նկարեցաւ պատկերս Ձեռամբ Սողոմոն դպրի ԹՎին ՌՃՄԷ.ին (1708), ի դուռն Սուրբ Կարապետին, ի Հրեշտակապետացն շաբաթուն, ի յարբաթ աւուրն ի յետինսն։

46ա Գրեցաւ սալ ի մայրաքաղաքն Ղարահասար, ԹՎին ՌՃՄԸ.ին (1709)։

ՅՈՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՈՏԱԳԱՅԻ

Կազմաստառ Բ. (ԺԸ. դ.) Սարքիս, Մարքար, Ղազար։

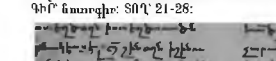
ԿՆՔԱՂՐՈՆԵՆ՝ *46բ (անընթեռնելի)։*

ԳՐՉԱՒՈՐՔ՝ *24ա Համարն ՀԲ։ 56բ Արարիչն, վարդապետ։ 56ա, <աա>արալ։ 104բգ (զանազան տառեր)։ 134ա արար։ 150բ Արարիչն։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԷ. դար

ԹՂԹՔ՝ 10 (151-160)։ ՊՐԱԿ՝ 1x10։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով։ ՄԵԶՄԻԹԻՒՆ՝ 20,6x15։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եղկեան (15,2x10,5)։ ԳԻՐ ՆուագԻր։ ՏՈՂ՝ 21-26։

Նմուշ 153ա

ՎիճԱԿ՝ բառարար. թերթերն ամրացուած նոյն դարձի մի այլ ձեռագրի մնացուածքների սոսնձումով, թերթերը խառնուած, կարգով՝ 156բ-155ա, 152բ-159ա։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 1. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]։

Քաղուած են Ժ. (151աբ /// հանգիստ սրբոյն Յովհաննու ասէ... որով երանութիւնքն տեսանի։ Երրորդ ///), Ի. (152աբ /// կաթողիկոսն ոչ կարէ կաթողիկոս ձեռնադրել... մի՛ նստցի ի հայս ///, 159աբ /// եւ թագաւոր մի ինքնակալ... թէ ոչ է պարտ միոյն ///), Ը. (160աբ /// կարասցեն ընդունել գհոգով... յանկիմանութիւն խաղողացն, զի լուսաւորքն տեսլեայ ///) հատորներից։

2. *153ա-Յբ* [Ընդդէմ կորուսեալ ազգին տաճկաց, որ կարապետ են Նոր հեթանոսիւ հետնուածով Արիոսի եւ Կեդինթոսի]

Տե՛ս նաեւ. 402, 256բ-80ա ա. *154աբ (« //// եւ գոյացութիւն ծնեցոյն ե. ծնեցոյն...») (ակ. թերի)։ բ. 154բ (միայն խորագիրը)։ գ. 157աբ («Զորրորդ ուղացուն է... գործէին, որպէս Մովսէս առաջի փարաւոնի» /// (շար. թափուած)։ դ-Ժ չէք։ Ժա/156ա (ա/// (ակ. թերի) եւ թէ ասեն զփոքրսն...»։ Ժթ/156աբ, 155աբ։ Ի/155բ (միայն սկիզբը)։*

3. *154բ, 153աբ, 158ար, 157ա* [Աւետաւոյ գրոց] Երրորդ գլուխն, որ ուրաման գմարդեղութիւն Քանին — *Առարկեն նախ սոսա, եթէ Աստուած ոչ է մարմին եւ ոչ զօրութիւն... որ ասաց Աստուծոյ Որդի եմ, օրհնեալ է Աստուած։*

Տե՛ս տպ. Բարգէն եպս. Կիւլէսէրեան, Խալամը հայ մատենագրութեան մէջ, Վիեննա, 1930, էջ 88-99։

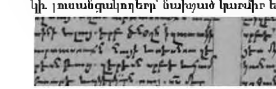
2245

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ (՞) ՌՃԼԸ. – 1689

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Եվթեամ վրդ.։

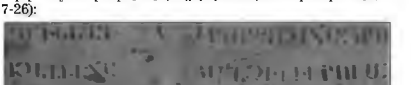
ԹՂԹՔ՝ 284. չգրուած՝ 1բ-2բ, 244բ, 283բ։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԸx12 (Ա, Ժ 11, ԻԱ 6, ԻԸ 4)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսագոյնով։ ՄԵԶՄԻԹԻՒՆ՝ 21x15,6։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եղկեան (16,2x10,6)։ ԳԻՐ ՆուագԻր։ ՏՈՂ՝ 35։ ՆԱՋՈՒ՝ դժուարադէպ չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ սպիտակ. Բ. ստացող՝ ՀԱՄԱ պատառոյն պահպանեալ լուսանցակողերը՝ նախկին կարմիր եւ սեւ թանաքով։

Նմուշ 221ա

ՄՆԱՑԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* ՏԱ։ *Լ ու սա ն ց ա գ ա ր դ՝* բոլոր գոյնային, թոյնային, խայ։ *Ջ ա ր դ ա գ իր՝* թոյնագիր, հանգուցագիր, մարդագիր։ *Գ ոյ ն ե ր՝* կարմիր։

ՊԱՏԱՒԻՒՂ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Յովհաննու։ Ժ-ԺԱ. դդ.։ 2 (Ա-Ը) + 2 (Գ-Դ), ստացուած երկու ամբողջական թերթերի ընդհատվածքի եզրահատումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (20,5x13), բոլորգիծ երկաքարիր, տող՝ 12 (Ա), 9 (Ը), 21 (Գ-Դ)։ Կարդալ՝ Աբ, Ոա, Ասա, Ոբ «[յաւուրն] յայն[միկ]... յառաքիւն ղառաքուածսն։ Եւ ի [ն]ոցանէ ոմանք ի Հրեաստանեայց /// (ե. 9-29), Գբ, Դա, Գա (Դդ-ն՝ փակցուած կազմին) «[/// երթ յաւա յառաքանին]... [եթաց գայս ես պատառիկանի ///»] (Թ. 7-26)։

Նմուշ Աբ

ՎիճԱԿ՝ բառարար. պատառիկի պահպանման եւ ձեռագրի սկզբի ու վերջի թերթերը ցեղակիր, խոնաւութեան հետեւ, տեղ-տեղ՝ զանազան թռներ եւ հետեւ։ Կազմի կաշին փոխիկ հետազաւոթներով, եզերքը՝ մետաւած, մերթ՝ ցեղակիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *Յա-4բ* Յանկ եւ ցուցակ համառօտ եւ ժողովածու Քարոզգրգիս այսորիկ – *Ա. նախ եւ առաջին քարոզ ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ... 4Ի.* Պատմութիւն նախահարցն Ադամայ եւ որդւոց եւ թոռանց նորա։

Ա. [Քառոգգիրք Ղուկասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503, 187ա-96ա. *1/5ա-11բ*: 2/*11բ-7ա*: 3/*17բ-24բ*: 4/*42ա-7բ*: 5/*24բ-34բ*: 6/*52բ-6բ*: 7/*56բ-61ա*: 8/*61ա-6բ*: 9/*67ա-71ա*: 10/*71ա-3բ*: 11/*73բ-7ա*: 12/*77ա-81ա*: 13/*81ա-5ա*: 14/*85ա-9ա*: 15/*89ա-92բ*:

Բ. [Առտաճոյ Քառոգգրի Ղուկասու Լօռեցւոյ].

1. *34բ-6բ* Քառոգ [ի] բան, որ ասէ. Դատաւ թվել զժողովուրդն – *Եւ զի նահապետքն յերկար ապրէին…*

2. *37ա-42ա* Քառոգ ի բան Յունանու, որ ասէ. Ահաւ երեմ աւուրք… – *Ձի Նինուէ էր քաղաք մեծ յԱստրեստան…*

3. *47բ-52բ* Քառոգ վասն երից մանկանցն, որ ասէ. Եւ նոքա երեքեանն… – *Եւ զի յառաջ քան գպկրութիւնն Բաբելացոց…*

4. *101ա-7ա* Քառոգ ի բան որ ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած զերկինս եւ զերկիր… Եւ այս է խորհուրդ վեցօրեա արարչութեան – *Ադրանիկ օր միաշաբաթիւս…*

5. *163բ-71ա* Քառոգ ի բանն Յոբայ նահատակին, որ ասէ. Աղօթ իմ սուրբ էին… – *Եւ նախ զայս պարտ է գիտել, թէ քան զամենայն առաքինութիւնսն…*

6. *171ա-3բ* Քառոգ ի բան օրինացն, որ ասէ. Պատուեցէ զհայր ձեր… – *Եւ պարտ է գիտել, զի Դ. (4) բան զաւակին…*

7. *179ա-86ա* Քառոգ վասն չրեղեղին ի բանն աստուածախօս մարգարէին Մովսէսի, որ ասէ. Նոյ էր ամաց… – *Յորժամ սպան Կայէն զԱբէլ…*

8. *186բ-93բ* Քառոգ վասն սողոմայեցոցն, որ ասէ. Աղաղակ սողոմայեցոցն… – *Յորժամ եկ Նոյ ի տապանէն…*

9. *193բ-5բ* Քառոգ վասն աւուր կատարածի ի բան առաքելոյն Պաղտոսի, որ ասէ. Քանզի փող հարկանի… – *Նախ, պարտ է գիտել զմահու օրն…*

10. *196ր-200բ* Քառոգ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Ձիշեա՛ զԱարոնին… – *Աւեն իմաստունքն, թէ. Դ. (4) բան առանց մեր կամացն…*

11. *201ա-5ա* Քառոգ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Լաւ է կոյր աչօք… – *Աւէ իմաստուն եւ Անյաղթ փիլիսոփայն Դաւիթ…*

12. *205ա-11ա* Քառոգ ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Մի՛ տայր զարթութիւն… – *Առաջին սրբութիւնն անուանի Հաղորդութիւնն…*

13. *216բ-24ա* Քառոգ վասն մաճու. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Լաւ է զօր մաճու… – *Պարտ է գիտել, զի հեթանոսք…*

14. *224ա-8բ* Քառոգ ի բան օրինացն Մովսէսի… – *Եւ գիտելի է, զի այս բանս Աստուածադիր պատգամացն է…*

15. *245ա-58բ* Քառոգ վասն հպարտութեանն. ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Տէր ամբարտաւանից հակառակ… – *Եւ գիտելի է, զի Աստուած բնութեամբ բարի է…*

16. *258բ-64ա* Քառոգ ի բանն իմաստասիրին Արիստոտէլի, որ ասէ. Գովելի են գեղեցիկ[ք]ն… – *Եւ զի ըստ* Պղատոնի *հոգին եռամասնեայ է…*

17. *264ա-5բ* Վասն սեղան եւ գինի աւուրնեղոյ. ի բանն Սաղմոսին, որ ասէ. Աստուած մեր… – *Հրամա[յ]են վարդապետք եկեղեցոյ, թէ. Աստուածային…*

18. *265բ-71ա* Դարձեալ վասն սեղան աւուրնեղոյ եւ գինի. ի բանն Մովսէսի աստուածախօս մարգարէին, որ ասէ. Աւուրնութիւնն Տեառն… – *Նախ, մշտնջենաւոր լերինք անուանին…*

Գ. *129բ-37ա* [Յովհաննիսի Երզնկացւոյ Խրատ հասարակաց հրիատոնէից]

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-108բ. *Նախադրութիւն/չիք*: ա-գ/*չիք*: դ/*128բ-9բ (միայն կանոնք սուրբ հայրապետացն – եթէ ոք առնու կին ի մեհեանտրէ իրմէ…)*: ե/*129բ-30բ*: զ/*130բ-1ա*: է/*131ար*: ը/*131բ*: թ/*131բ-2բ*: ժ/*132բ-3ա*: ժա/*133ա-4ա*: ժբ/*134ար*: ժգ/*134բ-5ա*: ժդ/*135ա*: ժե/*135ա*: ժզ/*135բ-6ա*: ժէ/*135բ-6ա*: ժը/*136ա*: ժթ/*136ա*:

Ունի հետեւեալ 3 կանոնները.

136ար Սրբոյն Սահակայ վասն նուիրաց հաճանչից ի ժողովրդենէն – *Խորհրդականք են նրուիրքըն ամենայն…*: *136ր* Սրբոյն Բարսեղի կանոնի – *Եթէ ոք արգելցէ պատուղըս քահանայից…*: *136բ-7ա* Ալլ կանոնի – *Ջսուրբ մեռոնն մի՛ իշխեսցէ ոք ի պէտս…*:

Դ. [Բանի զանազանի]

1. *92բ-6բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ. Ձմեռան ձԺԸ.] Քառոգ Մեծի Ե.շաբաթի (5), խորհուրդ պատարագի ի բանն, որ ասէ. Հայեցաւ ի Աբել… – *Խրատ եւտուն նախնի ծնօղքն Ադամ եւ Եւայ…*

2. *96բ-101ա* [Թուղթ ընդհանրական Ներսէսի կաթողիկոսի. ձեռ. 500, 4ա] Այս բանս Ներսէսի Կայեցւոյն է միչեւ Աւարչութեան Ե. (5) քառոգն, դառնալ քառոգ զզուշութիւն հաճանչից ի բանն, որ ասէ. Եթէ սիրիցէ գիս… – *Ղարձուցուք այսուհետեւ զկարգ բանիս…*

3. *107բ-12ա* Քառոգ վասն Գալատեացն Քրիստոսի ի յատն Դատաստանի – *Եւ վասն միւսանգամ գալըստեանն Քրիստոսի…*

4. *112ա-3ա* Նորին Քառոգ վասն ճ[յ]ուրըճկալութեան. ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Ծառայ էի, եւ ժողովեցէք… – *Եւ գիտելի է յօրինակաց, զի ի մէջ ամենայն կենդանեաց…*

5. *113ա-4բ* Վա՛յ ինձ Ռ. (1000) բերան. Ողբ – *Եւ մեղաւոր հոգիքն զարհուրեալ գոռան…*

6. *114բ-28ա* Հայցումն վասն հրեշտակաց – *Ձի՞նչ պատճառ է, որ հրեշտակ մեղանչեցին…*

7. *128ար* Բայց եւ զայս գիտել արժան է, զի Դ. (4) իրմ Տէրն յաննն էաս, վասն հաստատելոյ զՅարութիւնն, զոր մեզ յետ մեր յարութեանն չէ խոստացեալ – *Նախ որ հանդերձիւ երեւէր առաքելոցն...*

8. *137ա-9ա* Վասն, թէ ինչի են ետնառաւօտեայ յաշխարհս – *Առաջին հերձուածողքն հեթանոսք...*

9. *139բ* Յատկութիւն խոստովանութեան – *Նախ որ պարզ, առանց խարդախութեան...*

10. *139բ-41ա* Վասն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան – *Եւ արդ, քան զամենայն երախտիս...*

11. *141ա-3բ* [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ Յաղագս ամուսնացելոց. ձեռ. 654, 275բ] – *Գիտելի է, զի կանոն է այնոցիկ, որք սրբութեամբ...*

Ունի – 146բ Հարցումն է – *Ջմարդոյ հոգին որպէս իմանալ...*

– *146բ-8ա* Կանոնք – *Արուագիտաց եւ անասնագիտաց...*

– *148ա* Խոստ վասն Մեռոնի ծաղկանցն – *Պալատանի փայտ ու հունտ...*

– *148* Հարցումն աստիճանացն – *Քանի՞ դաս ծառայութիւնն կայ...*

– *148ար* Յաղագս հրեշտակաց թվոյն եւ դասուց բաժանմանցն – *Բայց մեք վերջացեալքս ի յիւուց...*

– *148բ* Եւ պատա է գիտել զվայտ Խաչին չորս փայտ է – *Բունն՝ կիպարիւ, խոտորնակ բազուկն՝ արմաւենի...*

12. *148բ-58ա* Երորդ պատմութիւն Յովսէփ Գեղեցկին է եւ ողչախոհին – *Այս Յակոբ երկոտասան որդիս ունէր...*

13. *158ա-63բ* Նախերգաւիթ վարդապետաց – *Երանելի բնութիւն եւ աննախանձ բարերարութիւն...*

14. *173բ-7ա* Քարոզ վասն Յարութեան ի. բան մարգարէին Դաւթի. Այս օր է, զոր արար Տէր... – *Մարգարէն Դաւիթ նախատես հոգւովն...*

15. *177ա-8բ* Վկայութիւնք Աստուածաշունչ գրոց, որ ցուցանէ, թէ Քրիստոս Աստուած է ճշմարիտ եւ Որդի Աստուծոյ, որ էջ յաշխարհս – *Մարգարէն Դաւիթ ասէ. Յառաջ քան զարեւ է...*

16. *178բ-9ա* Յաղագս Սուրբ Աստուածածնին, աւրհնակաւոր բանիւք – *Վարդապետք եկեղեցւոյ ասեն, թէ. է ակն մի, որոյ կոյն Ագաթէոս...*

Ունի՝ 179ա – Շարժուն ըստ իմաստասիրացն բաժանի ի չորս...

17. *195բ-6բ* Քարոզ ի բան մարգարէին Դաւթա, որ ասէ. Եղից զարտասուս իմ... – *Ջոր օրինակ զերկիր սերմանեալ...*

18. *196բ* Վասն Յարութեանն Քրիստոսի խորհրդոյ, զոր ասէ մարգարէն Դաւիթ. Այս օր է, զոր արար... – *Այսօր կատարեսցուք զամենայն ասացեալսն...*

19. *211ա-6բ* Քարոզ ի բան աւետարանչին Յոհաննու, որ ասէ. Ամենայն մարդ... – *Եւ զայն հրամայէ, թէ. Ամենայն մարդ...*

20. *229ա-31ա* Քարոզ վասն խոստովանութեան. ի բանն, որ ասէ. *Ապա թէ խոստովանիմք...* – *Վարդապետք եկեղոցոյ ասեն, թէ. խոստովանութիւնն...*

21. *231ա-3ա* Դարձեալ Քարոզ ի բանն Յորայ. Պատեցին զիս սիգօք... – *Ով աստվածային եւ սրբազան կառարողութիւն...*

22. *233ա-4ա* Վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գնալն յեգիպտոս, որ ինչ սմանչելիք եղեւ – *Քանզի յորժամ Հերովդէս կամեցաւ սպանանել...*

23. *234ա-5ա* Ներսէսի Կլայեցոյ ասացեալ Յաղագս մարդեղութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ Համառօտաբար... – *Հաւատամք եւ ներգործութեանն նմանպէս...*

24. *235ա-8բ* Հարցմունք սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին եւ պատմութիւն հրեշտակապետին Միխայէլի վասն հոգոց մարդկան – *Սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչն Հայոց ի. (40)...*

25. *238բ-41ա* Վարդապետութիւնէն սրբոյն Գրիգորի եւ Բարսղի ասացեալ – Բարսեղ *ասէ. Յորժամ ոչ էր երկինք...*

26. *241ա-4ա* Մարեռի Դ. (4) եւ մայիսի ԺԱ. (11) Յիշատակ է սրբոյն Թէոդորոսի – *Յայսմ աւուր սրբոյն Թէոդորոսի...*

Հմմտ. տպ. Յայսմաւուրք, Կ. Պոլիս, 1834, էջ 211-2։

27. *244ա* [Ի պատմութենէ Կիրակոսի Գանձակեցւոյ. գլ. ԽԹ.] Վասն դիպին, որ ի կերպարանս կնոջ լեալ խաոնակէր ընդ այր մի՛ – *Պատմեաց ինձ Կիրակոսի վարդապետիս...*

28. *271ա-2ա* Ազգաճամար սկսեալ յԱդամայ մինչեւ ի Քրիստոս – *Ադամ Ջկ. (930) ամ...*

29. *272աբ* Յաղագս կշռոց – *Տաղանդն, կշռոյ անուն կոչի...*

30. *272բ-5ա* Քարոզ վասն գովութեան սիրոյն. ի բանն Պօղոսի. Մեծ ման զսուսա... – *Վարդապետք ասեն, Թէպէտ բազում պարգեւօք...*

31. *275բ-8ա* Անանիայի [Սանահնեցւոյ ձեռ. 567, 55ա-6բ] Հայոց վարդապետի. սակս անխտիր հաղորդելոյն յումնց – *Արդ, եթէ զմահն մարդոյ հաստարիք...*

32. *278ա-9ա* Նախադրութիւնք խոստովանիմ աղօթիցն, զոր արարեալ է Տեառն Ներսէսի եղբօր Գրիգորիսի Հայոց վերադիտողի – *Ազօթք հաստարակաց քրիստոնէից...*

33. *279ա-81բ* Պատմութիւն նախահաւրցն Ադամայ եւ որդւոց եւ թոռանց նոցա — *Եւ յետ ելանելոյն Ադամայ ի դրախտէն... ի փառս Քրիստոսի յուսոյն մերոյ:*

Ե. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՐ. դ.

1. *282բ* [Հանելուկք]

ա. [Ներսիսի Շնորհալւոյ] *Է կենդանի չորս ոտեւք / Ոչ Դ. (4) գլօվ կու անուանի / Ուչ հայրն, ուչ մայրն կու նմանի / Ուչ յԱստուծոյ կու ստեղծանի:* բ. — *Փոքր աման լի է ջրով / Կու անուանի Դ. (4) գլօվ / Խորագոյն է քան գծով / Ձորն այր՝ իբրեւ զբօվ...*

2. *284ա* [ժամանակագրութիւն] *Ովքն ՌՃԶԳ. (1724) օսմանլուն էրեւան առաւ... Ովքն ՌՄՀ. (1759) նոյեմբերի ԺԳ. (13) մեծ շարժ եկաւ Նախաչվան էրկիր[ն]:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

11բ Եւս առաւել գանարժան գծօղ գրիս:

34բ Որոյ փրկեսցէ զմեզ Քրիստոս եւ գամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, եւս առաւել զստացօղ գրոյս՝ Եփրեմ վարդապետն եւ զգծող սորին, եւ Հայր մեզա մի աւոդին. ամէն (նման՝ *36բ, 56բ, 112ա*):

47բ Յորոյ փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած գամենայն հաւատացեալս յայսպիսի մեղաց, եւս առաւել զստացողս (նման՝ *52բ, 71ա, 77ա* եւ այլուր):

96բ Քրիստոս Աստուա՛ծ փրկիչ մեր, ազատեա՛ ի յայնմ աւուր ահեղ ատենին զգծօղ եւ զստացօղ սորայ:

158ա Որ ողորմի Քրիստոս Աստուած ըստացողի գրոյս՝ զեփրեմ վարդապետն եւ իւր ծնօղսն. ամէն:

241ա Որ եւ զգաւ եղեւ բանիս / Քարտուղ կոչի այսըմ գրիս / Զքիշտաակ եղեալ վարդապետիս / Քաշ բաբունի տեառն Եփրեմիս / Եմ առաջնորդ Անդրիպօլիս / Ուվ հանդիպի այսմ տառիս / Ջմեզ յիշեսցի եւ զգծօղ սորիս / Էր ի թվականն Հայոց մեծիս / Սայ աւարտեցաւ ԼՍՀՅՒԸ (*8+200+20+300+600+10=1138+551=1689*) տարիս:

281բ Զայս ճառս, որ գրեցաք վասն օրինակի, է մարտի ամսոյ ի ԺԴ. (*14*):

282ա Փա՛ռք Ամենասուրբ Երրորդութեան եւ մի աստուածութեան, Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Եւ արդ, ի թուականութեանս մերում հայկագեան սեռի ՌՃԼՀ. (*1689*) ամի եա՝ նուաստս ամենից Եփրեմ վարդապետս, որ եմ յաշակերտ Սուրբ Էջմիածնայ սրբազան հայրապետին տեառն Յակոբայ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին, վերափոխեցելոյն առ Քրիստոս, իսկ այժմուս, որ եմ շնորհօքն Քրիստոսի վերատեսուչ մայրաքաղաքիս Անդրիանուպօլսոյ, գոր եւ կարի աշխատանօք ըստացա՛ զայս ժողովածու քարոզգիրքս, առ ի վայելումն անձինս եւ յիշատակ հոգւոյս իմոյ: Յաղագս որոյ խնդրեմ ի հարցդ սրբազանից եւ յեղբարդ մաքրագործից, զի յորում աւուր եւ ժամու որք պատահիք զայս ժողովածու քարոզգիրքիս ի տեսութեամբ կամ ընթեռնելով եւ կամ գաղափարելով, յիշեսջիք զիս՝ Եփրեմ վարդապետս, միով Հայր մեզայիս: Նաեւ ծնօղսն իմ եւ առհասարակ յազգատոհմն իմ, եւ հոգեւոր երկամբք ծնեալ զուսուցիչսն իմ զկենդանիսն եւ զննջեցեալսն. եւ որ առատն է ի տուրս բարեաց՝ Քրիստոս Աստուած մեր, Ձեզ՝ յիշողագիւ եւ մեզ՝ յիշելոցս ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ, եւ արժանիս արասցէ զիւր երանաւէտ բարբառոյն, որ ասէ արդարոցն. եկա՛ք աւրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զանապատ յարքայութիւնն երկնից, որ է աւրհնեալ անդրաւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս: Ձեռքըս երթեալ ի հող դառնայ / Գիրըս գըրեալ անջինջ մընայ / Ուվ որ ասէ Տէր ողորմեայ / Տէրն ողորմի ինձ եւ նորայ. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՑ

1. *282բ* Թվին ՌՄՀ.ին (*1759*) Դափթ աստիճան առաւ Աստուծով ի տէր Մարկոս աստուածաչաքան վարդապետն եւ առաջնորդ Սուրբ աթոռոն Խոտաչտուն Սուրբ Նշանին դուռն. ամէն:

2. *283ա* (Գլխիվայր) Թուին ՌՄԿ.ին (*1814*) յո[ւ]նիս մուտին Աստուած փրկեցէ ենովք, մահ անկաւ չինը լսաց, լուսնի ԻԶ.ին (*26*) գնացինք Յունիսի Դ.ին (*4*) հասչերըն բէրինք, ծա[ռա]յ եմ Սուրբ Գեղարդին, Հ. (*3*) օր պահ[և]ցինք Աստուծով, փրկեց. ամէն: Որ եա՝ տիրացու մեղա[ւ]որ անՄար[ժան Ս[ա]ֆիակն երկու աճուկումբս հանցի յու/// (մի քանի տատ ցեցակեր), զի տե[ւ]էչ իե. (*25*) օր մնացի:

3. *4բ* (ԺԲ. դ.) Ի վայելս՝ տիրացու Գէորգին յԱշտարակեցւոյ:

ԿՆՔԱՓՈՐՔ՝ *4բ* Քրիստոսի ծառայ տիրացու Գէորգ *1247 (1798)*: *167ա* Քրիստոսի ծառայ Աբրահամ (՞) վարդապետ Ռ///5 (մնացեալը՝ անընթեռնելի): *167բ* Քրիստոսի ծառայ Փանոս:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ Կազմատտառ Ա. *(Պատառիկ պահպանակ Ա.ա) գկ: Բա լիտր քաշն 3 լիտր ցորեն/// (մի տատ ցեցակեր) լիտր ոսպ, շատ: Բբ (գանագան տառեր): 1ա Այս է, ես Տէր ի հոգէ[ւ]որ (գանագան տառեր): 46ա (ջնջուած երեք բառ): 144ա Մարմնաւոր ծնօղացն տուին ես եւ ես ի վանն հոգեւորին չորս: Ես գիրս: 148բ Հայց եւ տար եղբարց քոց ի գաշտին եւ ունէբ: 281բ Թվին ես՝ ընդ Աստուած Պա: 282ա Թվին ՌՃ. (1100): Ջիվան: 283ա Ձեռքըս երթեալ ի հող դառնա / Գիրս գրեալ անջինջ մնանայ / Ուվ որ ասէ Տէր ողորմեայ, / Տէրն ողորմի ինձ եւ նորա. ամէն: Մեծի եւ հոգէ[ւ]որի հօրդ իմոյ տեառնդ, որ աստուածաբան վարդապետիդ*

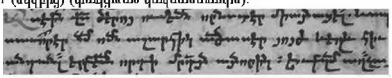
եւ ծայրագոյն եպիսկոպոսիտ, որոյ զգաւշապար մեծի տերութեանդ որպիական խոնարհութեամբ համբուրեմ (նոմր՝ 284բ): 284բ Առաստաշնորհ երանեալ երիցս: Ազերսանօք մօր քո ծնողին եւ Յոհաննու Կարապետին, Մտեփանոսին մեծ վկային եւ Գրիգորի Լուսաւորչին: Պաղատանօք Աստուածածնին / եւ Յոհաննու Կարապետին, / Տէր Յիսուս Քրիստոս քաց զկապեալ բերան իմ. Որ սուրբ բանիտ տեղեակ լինիմ / եւ կոչղոտիմ առ Սուրբ Հոգին / եւ գիս լցոյ շնորհիւ քոյին (կրկն.): Պատարիկ պահպանակ Գա այս է: Գք Քեւ ԿԳ. յուխիս մուտին ելաւ մահ նոր /// (մի տաս ցեցակեր) յուսնի ԻՀ. (26) խալերըն բերեք, յուսնիս Դ.ին (4):

2246
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

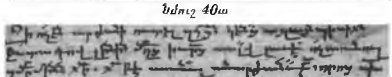
ԵՐԻՒՍԱՂԷՄ Ռճ[ևև-Ռճևք — 1692-1693

ԳՒՒՂ, ՍՏԱՑՈՂ Պօղոս Մեսրէճեան

ԹՒՐՔ՝ 273. չգրաւած՝ 1ա-2բ, 273ա: ՊԻԱԿ՝ 1x3+Ա.-Ի.Ա.x12+1x1 (Ի.Ա 6): Նիհի՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրօմով: ՄԵՐԻՒԹԻՒՆ՝ 20,5x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (16-16,5x11,5-2): Գիր՝ նոտագիր (255ա-71ա՝ բոլորգիր): ԿԱԶՄ՝ սեւ կաշի, դոմեռվով, միջուկր տախտակ, ատտառը կապոյտ կոռատ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (սկզբից) (փակցուած կազմատտառին):

նմուշ 40ա

նմուշ 255ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Չ ա ր դ ա գ ի ր՝ 1 թղթագիր (ութաւորի) 5ա:

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերը խոնացած, գոյնդ տեղ գոյնփոխուած. ցեղակներ, կամ խոնաւութեան, բորբոսի հետեւեր, լուսնցքային մասերին թանաք թափուած, Ա. պրակը կրկնուած է (Ա. 11+Ա. 12): 146բ՝ (ոտք հաւասած գլխիվայր գոյած): 208-ը՝ կտրող գործիքով հանուած: Կազմի կաշին, միջոր եւ ատտառը ցեցակեր, եզրերը մաշուած, կապիչները՝ բնկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— Տաբ Յանկ Քաւոզզրիս — Ա. Յաղագս Աւագ ուրբաթին ի բանն, որ ասէ... լէ. Յաղագս վերջի Քարոզն, որ ասէ Տէրն. Ո՛ւ արիք:

Ա. [Մաղթանք]

1. *3ա-4բ*

3ա Քրիստոսի տնօրինականացն ի խորհուրդ Նազարեթի — Ջքո վայր իշմանդ վայր վեր առեալ...: 3ա Վասն Մննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի — Ջքո Մննդեան վայր վեր առեալ...: 3ա Վասն մարիի — ի մսուրն յանբանից բազմեցար...: 3ա Վասն Յորդանանու — Ջքո տնօրինութեան վայր վեր առեալ...: 3ար Վասն փոռձութեանն — Ջքո վայր անլ[ա]պատին վեր առեալ առ քեզ...: 3բ ի Թաբօրական լեառն — Ջքո երեւմանդ վայր վեր առեալ...: 3բ Վասն այլակերպութեանն — Ջպայծառակերպութեան նախ ընդառաջեցուք...: 3բ Վասն Խարնկեցն — Ջքո տագ-

նապելոյդ վայր վեր առեալ...: 3բ Վասն Գեղգեթսիին — Ջքոյ չարչարանացդ վայր վեր առեալ առ քեզ...: 4ա Վասն Սուրբ գեհեզմանին Տեառն — Ջքո Գերեզմանդ աստուածընկալ...: 4ա Վասն վիմին — Ջվէմն կնքեալ հրէիցն...: 4ա Վասն Յարութեան — Ջձարութիւն Քրիստոսի տեսանելով...: 4ար Համբարձ[մ]ան Ջքո Համբարձմանդ վայր վեր առեալ...: 4բ Վասն իջման Հոգւոյն Սրբոյ Ջքո վայր իշմանդ վայր վեր առեալ: 4բ Վասն Թլպատութեանն Քրիստոսի Որ քնութեամբ աներեւոյթ գոլով...

2. *272ար — Ի սուրբ եւ փառաւորեալ աստուածածարդ եւ մեծապայծառ... ժողովեց զցրուեալ /// (շար. թափուած):*

Բ. *6ա-7ա* [Պատմութիւն իմն՝ յաղագս Մարիամայ Մագդաղենացւոյ] *— Ի ժամանակին Պետրոսի առաքելոյն Մարիամ Մագդաղենացին...*

Գ. *15ա-61բ* [Ի Հարանց վարուց]

1. *15ա-7ա* Հրատմ գեղեցկայարմարմ սուրբ եւ երանելի հարցն մերոց կրօնաւորաց: Յաղագս կատարեալ առաքինութեանց. գլուխ երկրորդ *— Ծհարց ցհայրն Անտոնիոս եւ ասէ. Ջի՞նչ պահեցից...*

ա. *17ա-8բ* Յայլուսոն Հրատմ ոգեշաճի *— Պահեա զթիրտ քո եւ զայս, որ ոչ տեսցեն...*

2. *18բ-20բ* Յաղագս հանդարտութեան *— Նստէր երբ[եմն] հայրն Անտոնիոս յանապատին...*

3. *20բ-4բ* Յաղագս գոյութեան *— Ասաց հայրն Անտոնիէ. Առաջի այաց կայցես...*

4. *24բ-6ա* Վասն պահոց *— Հիվանդացաւ երբեմն մի ոմն ի Ծերոցն...*

5. *26ա-30ա* Վասն պողնկութեան *— Ասաց հայրն Անտոնիոս. Եթէ ունին մարմինք...*

6. *30ա-2բ* Վասն անրնչութեան *— Հրաժարեալ ոմն յաշխարհէ եղբայր...*

7. *32բ-9բ* Վասն համբերութեան *— Գնացին երբեմն եղբարք առ հայրն Անտոնիոս...*

8. *39բ-41ա* Գլուխ Թ.երորդ (9), Վասն ոչ է պարտ առնել ի ցոյցս մարդկան *— Լուաւ հայրն Անտոնիոս, վասն մանուկ կրօնաւորի...*

9. *41ա-2բ* Գլուխ ԺԴ. Վասն ոչ դատելոյ զեղբայրն – *Պատահեաց երբեմն փոքրմիթին եղբօր ումեւէ…*

10. *42բ-3բ* Գլուխ ԺՁ. Վասն աստուածային [դատաստանաց] – *Էր ոմն յանապատական այր որսորդ…*

11. *43բ-4ա* Գլուխ երկոտասաներորդ. Վասն սգաստ լինելոյ – *Ասաց հայրն Անտոնիոս, եթէ. Տեսի ես կրօնաւորք…*

12. *44ար* Գլուխ երեքտասաներորդ. Վասն յամենայն ժամ աղօթելոյ – *Եղբայր ոմն հարց ցհայրն Անտոն եւ ասէ. Ինչ է բանն Աւետացոյցն…*

13. *44բ-3ա* Գլուխ չորեքտասաներորդ. Վասն օտարասիրութեան – *Ասաց հայրն Ապոլոն Վասն ընդունելութեան զեղբարսն…*

14. *43ա-51բ* Գլուխ ԺԵ. եւ Ե. (15) վասն ճնազանդութեան – *Ասաց հայրն Անտոն, եթէ. Հնազանդութիւն եւ պահք…*

15. *51բ-2բ* Գլուխ ԺՁ. Վասն խոնարհութեան – *Հայեցաւ երբեմն հայրն Անտոնիոս ի դատաստանս…*

16. *52բ* Գլուխ ԺԷ. Վասն անյիշաչարութեան – *Ասաց հայրն Անտոնիոս. Յորժամ ոք ծածկեսցէ զյանցանս…*

17. *52բ-3ա* Գլուխ ԺԸ. Վասն սիրելոյ զԱստուած եւ զընկերն – *Ասաց հայրն Անտոնիոս. Ես ոչ երկնչիմ յԱստուծոյ…*

18. *53բ-8բ* Գլուխ ԺԹ. Վասն հոգետես հարցն եւ աստուածաստ մտաց նոցա… – *Անտոնիոսի հօրն յայտնեցաւ…*

19. *58բ-9բ* Վասն սաճնելագործ հարցն. Գլուխ Ի. – *Ասէին վասն հօրն Ամմոնայի. եթէ գնայր յանապատին…*

20. *59բ-61ա* Գլուխ ԻԱ. Վասն հաղաւավարութեան սուրբ հարցն – *Աղօթէր երբեմն հայրն Անտոնիոս ի խցի իւրում…*

21. *61աբ* [Աւռաւոյ Վարք սրբոցի] Վասն, որ զդրախտին գլեառն գտին – *Ի ժամանակս տեառն Ներսէսի Կաւ[ղեցւոյ – Հայոց լուսաւոր վարդապետին… եւ գայս գրեաց սուրբն Ներսէս ի մէջ Մեկնութեան Աւրարածոց եւ քարոզէր ամենեցուն:*

Դ. [Քառոգքիրէ Երիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քառոգք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձեռնած հնդ., տպ. 1740. Ա-Բ/*չխբ*: Գ/*117բ-23բ*: Դ/*չխբ*: Ե/*123բ-30բ*: Զ-Է/*չխբ*: Ը/*131ա-5ա*: Ժ-ԺԲ/*չխբ*: ԺԳ/*135ա-43բ*: ԺԴ-ԻԳ/*չխբ*: ԻԴ/*144ա-53ա*: ԻԵ/*153ա-60ա*: ԻՁ/*չխբ*: ԻԷ/*7ա-14բ*: ԻԸ-ԿԸ/*չխբ*: ԿԹ/*167ա-73ա*: Հ-ՀԳ/*չխբ*: ՀԴ/*173ա-5ա*: ՀԵ-ՀԷ/*չխբ*: ՀԸ/*196բ-203ա*: ՀԹ-Զ/*չխբ*: ՁԱ/*235բ-40ա*: ՁԲ-ՁԴ/*չխբ*: ՁԵ/*175ա-81ա*: ՁՁ-ՁԷ/*չխբ*: ՁԸ/*181ա-90ա*: ՁԹ-Վ/*չխբ*: ՎԱ/*190բ-6ա*: ՎԲ-ՎԳ/*չխբ*: ՎԴ/*203բ-7ա*: ՎԵ/*207բ-12բ*: ՎՁ-ՃԲ/*չխբ*: ՃԳ/*212բ-5բ (215բ գրչից՝ «Սերեցէք դիմ սխալանացս»)*: ՃԴ/*չխբ*: ՃԵ/*215բ-22բ*: ՃՁ-ՃԻԱ/*չխբ*: ՃԻԲ/*222բ-9ա*: ՃԻԳ-ՃԻԸ/*չխբ*: ՃԻԹ/*229ա-31բ*: ՃԻԹ-ՃԻԸ/*չխբ*: ՃԻԹ/*62ա-9ա*: ՃԼ-ՃԼԲ/*չխբ*: ՃԼԳ/*113բ-7բ*: ՃԼԴ/*69ա-74բ*: ՃԼԵ-ՃԼԸ/*չխբ*: ՃԼԹ/*80ա-5ա (85ա «Զձակոյ վարդապետ Ղրիմ[է]ցի արարող քանիցիս յիշեցէք առ Տէր ի միասս բարիս»)*: ՃԽԳ-ՃԽԸ/*չխբ*: ՃԽԹ/*85ա-9բ*: ՃՄ-ՃՄՁ/*չխբ*: ՃՄԸ/*89բ-96ա (95բ գրչից՝ Քարոզ Հոգ[ւ]ոյն Գալեստեան վերջացաւ)*: ՃՄՔ-ՃԿՍ/*չխբ*:

2. [Քառոգք յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան, տպ. 1741. *Մխայն*՝ ՃԺԲ/*240բ-6ա*: ՃԻԲ/*96ա-104բ*: ՃԼ/*104բ-13բ*: ՃԼԸ/*160ա-4բ*: ՃԼԹ/*163բ-7ա (163բ-4ա գրչից՝ «Վասն սիրոյն Քրիստոսի |164ա| յիշեա՛ զանկեալս, ով ասաց լոյս»)*:

3. [Քառոգք Առաջոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *74բ-80ա* Քարոզ վասն Յարութեան ի բանն Սաղմոսին, որ ասէ. Այս օր է, զոր արար Տէր… – *Մարգարէս նախատեսս Հոգւովն…*

79բ-80ա Ման. լս., գրչից. «Թողութիւն արարէ՛ք, օրինակն առանց կարմիր գրի էր: Իսկ դու էութիւնն իմացի՛ր եւ ուրախացի՛ր»:

բ. *232ա-4բ* Յաղագս արտասո[ա]ց – *Զոր օրինակ զերկիր սերմանեալ…*

գ. *234բ-5բ* Քարոզ վասն հրեշտակապետացն ի բանն, որ ասէ. Տեսէեանն. եղեւ պատերազմ… – *Քարի է Աստուած ի բարերար կամաց նորա…*

ե. *246ա-51ա* Երանելոյ Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ [Ղուկասու] յԱետարանի Մեկնութենէ. Այր մի իջաներ… – *Այրն՝ Ադամ, վասն կատարեալ հաւանիկն…*

զ. *251բ-4բ* Հանգիստ սրբոյ առաքելոյն Յոհաննու Աւետարանչին – *Էր ընդ եղբարս երանելին Յոհաննէս…*

է. *255ա-71ա* [Քառոգք Ղուկասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503, 187ա-295բ. 1/*255ա-62ա*: 2/*262ա-71ա*: 3-15/*չխբ*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

4բ Ստացող գրոյս երեսս անկեալ աղաչեմ եւ մեծաւ պաղատանօք աղերսեմ զիմ տղայանացս Թողութիւն անէք վասն սիրոյն Քրիստոսի: Դարձեալք այլ եւ կողկղտակին հայցեմ եւ խնդրեմ առ արբութիւնդ ձեր, անպիտանս եւ հոդս ոտից ձեր, յիշեցէ՛ք ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, եւ գուք յիշեալք լիցիք յաւուրն մեծի. ամէն:

7ա Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս Աստուա՛ծ, բարեխօսութիւնք սուրբ Աստուածածնին՝ մօր քո եւ սուրբ կոյսի Մարիամու, նաեւ աղօթիւք Մագդաղենացւոյն՝ ողորմեա՛յ ամենայն հաւատացելոց, յաւէտ գտացող գիրգիս՝ սէր Պողոսին եւ գիւր ծնօղացն, այլ եւ ամենայն ընդունելեաց նորին. ամէն:

14բ Գրեցաւ ի Սուրբ քաղաքն Յերուսաղէմ ժողովածի գիրքս անպիտան եւ ձեր ոտից հող եւ մոխիր սուտանուն կրօնաւոր եւ տառապեալ Պողոս եւ անարժան քահանայ, վասն որոյ գերեսս անկեալ աղաչեմ եւ պաղատիմ առ ընթերնօղդ՝ ներել եւ Թողութիւն շնորհել զիմ սըղայանացս վասն սիրոյն Քրիստոսի, դար-

ձեալք այլ եւ խնդրեմ ի ձենջ, երբ որ ընծերցուք գվերոյգրեալ սեւերեան յիշեցէ՛ք եւ դուք յիշեալք լիցիք ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. ամէն:

61բ Յիշատակ է գիրքս ժողովածու Պօղոս աբեղայի եւ անպիտան կրօնաւորի, որ է յերկրէն Սիւնեաց, ի գաւառէն Մեղոու, եւ գեղջէն Մենաքիւռ, իսկ ով որ ընթեռնուցու՛ զմի ողորմեա՛յ ասիցէ գվերոյգրեալ սեւերեսին, զի եւ Տէր Քրիստոս ողորմեա՛[գ]է զիւրն յաւուրն Մեծի. թվին ՌՃՌԱ. (1692):

143բ Վա՛յ, վա՛յ անկելոյս՝ սուտ անուան գրգիս գրոգիս, ամենքդ ասացէ՛ք բերան մի ողորմիս:

251ա Տէր Աստուած զքո աւրհնեալ եւ փառաւորեալ խային եւ յարութեանն շնորհօքն եւ բարեխօսութեամբն սուրբ Աստուածածնին, ամենայն քրիստոնէից, ողորմեա՛յ յաւէտ սեւերես գծօղ սորին. ամէն:

254բ Արդ, գերեսս ի գետին եդեալ աղաչեմ զամենեսեանդ, որք հանդիպիք ժողովածու մատենւոյս, յիշեսջիք զանպիտան եւ սեւերես՝ ձեր ոտից հող եւ մոխիր Պօղոս անարժան աբեղայ, որ է յերկրէն Սիւնեաց եւ ի գաւառէն Մեղոու, իսկ գեղջէն Մենաքիւռ: Եւ գուք՝ սիրելիք եւ պանծալիք, յիշեալ լիցիք ի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս, ամէն. աստ եւ ի հանդերձելումն: Գարձեալք թողութիւն արարէք տղայութիւն գրգիս, քանզի զի կար մեր այս էր, գրեցաւ ի Սուրբ քաղաքն Յերուսաղէմ եւ ի գրանն Սրբոյ Առաքելոյն Յակովբայ, թվին ՌՃՆ. եւ Բ. (1693):

262ա Որ ող[ո]բմի ստացողի գրոցիս գրոգաց, կարդացողաց եւ լսողաց եւ որք գողորմիս ասեն. ամէն:

271ար Փառք ամենայնսուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, որ պարգեւատու է եւ առատ ողորմութեամբ, ով որ սուրբ սրտիւ խնդրէ՝ առնու: Իսկ գայս է խնդիրքս առ հոգեւոր հարցդ եւ եղբարցդ, որ միշտ եւ հանապազ խնդրեցէ՛ք եւ հայցեցէ՛ք ի բարերար Տեառնէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ բարեխօսութեամբ մօր իւրոյ եւ սուրբ կուսի եւ այլ ամենայն սրբոցն տացէ ամենայն հաւատացեալ քրիստոնէից գարքայութիւն: Գարձեալ նոցունց ողորմութեամբ եւս տացէ գրգիս ընծերցօղ[ա]ցդ առատ ողորմութիւն եւ գարքայութիւն, այլ եւս աղաչեմ եւ պաղատիմ առ ի սրբութիւն ձեր, որ առ միածին Որդին խնդրէք, թերեւս տացէ անարժանիս ողորմութիւն. ամէն: |271բ| Գարձեալք նա եւս աղաչեմ եւ լալագին ձայնիւ հայցեմ եւ գիմ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնօղքն յիշեցէ՛ք ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եւ գիւր բարերարութիւնն: Իսկ արդ, եւ գուք հանդերձ մարմնաւոր եւ հոգեւոր ծնօղօք յիշեալ լինիցիք ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: Գարձեալք այլ նա եւս խնդրեմ ի ձենջ զիմ մարմնաւոր եւ հոգեւոր եղբարքն եւ հարազատ քվերքն եւ ընդանիքն եւ սիրելի բարեկամքն եւ ողորմութիւն եւ գյիշատակ տուօքն յիշեսջի՛ք ի Տէր Աստուած մեր: Այլեւ ես գուք եւ գձեր հանդերձ մարմնաւոր եւ հոգեւոր եղբարքք եւ հարազատ քերքք եւ սիրելովք եւ ընդանովք եւ բարեկամովք յիշեալ լինեսջիք ի Տէր Աստուածն ամենայնի, որ ասացէ. Եկայք օրհնեալք... ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

Գրեցաւ ի Սուրբ եւ աստուածակոփ յԵրուսաղէմ քաղաքն եւ ի գրանն Սրբոյն Յակովբայ, թվին Հայոց ՌՃԽ. եւ Բ. (1693), մայիս է. (7), ի գաւաջնորդութիւն Սուրբ աթոռիս [Տ]իրայրենէս եւ Միհնաս իմաստունք եւ քաջք հայրապետացն, եւ գնուրբ էջմիածնա[յ] կաթողիկոսութիւնն Նահա[յ]պետ կաթողիկոսն Ուրհայեցւոյ, Տէր Աստուած իւրն օգնական եւ պահապան լինի. ամէն: Եւ Քրիստոսի մարդասիրին փառք յաւիտեանս. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

203բ ԱՄԻԼԱԽՆԹ. (1728), որ է այսմ ամի թվականին:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *3ա, 4ա Տէր Պաղոս:*

ԳՐՁԱՆՔՈՐԴ՝ *Պահպանք Աք փակցուած կազմաստառին (այրուբենն): 5ա Առաջի տետր: Մի <մի> երկնչիր հօտ: 56բ-7ա, 192բ (չնչուած): 81ա (զանազան բառեր, չնչուած): 160ա (գլխիվայր) Տէրն ամենայնի իւր բերանով անիծանէ գքեզ աստ եւ ի հանդերձելումն Աւտուարհ: 193ա (գլխիվայր) յոր տուն գիրքս: 221բ Քանքն կատարացի, Քէ ի բերանաց մեկնաց: 273բ (անընթեռնելի որոշ բառեր):*

2247

ՂՈՒԿԱՍ ԼՕՌԵՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԱՍՊԱՀԱՆ

ՌՉԹ. – 1640

ԳՐԻՉ՝ Աստուածատուր Երեց: ՍՏԱՑՈՂ՝ Ագի:

ԹՒԵՐ՝ 200· ՊԱՐԱԿ՝ Ա-ժէ×12 (Ա, ժէ 11, Դ 10)· ՆՅՈՒԹ՝ թուղթ, լուսազծերով եւ լուսաղոչմով· ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 20,2×15· ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ միասիւն (13,2-14,3×8,3-9,5)· ԳԻՐ՝ նուռգիր· ՏՈՂ՝ 19· ԿԱԶՄ՝ դռնշմագարդ չագանակագոյն կաշի՝ դումակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կարմիր մեռոմս. լուսանցակողերը եւ մէջիճ առընթեր մասերը՝ նախշազարդ:

Նմուշ 70ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 1ա: Լ ու ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանճուցագիր: Գ ոյ ն ե՛ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, շագանակագոյն, դեղին:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գրաղաշտը գունավոխուած, գեցցկեր, զանազան բծեր եւ հետքեր, մեկնի ճապաղում՝ 87բ, 90ա, 105բ. կազմի կաշիճ եւ ատտառը գեցկեր, եզրերը բիչ մաշուած, փականներուն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզգիրք Ղուկասու Լսոեցւոյ]

Տե՛ս անդ. 503, 187ա-295բ. 1-10/չիք: 11/14բ-27ա: 12/27բ-40ա: 13/40ա-50ա *(50ա գրչից՝ «Յայս տեղս ասրինաւկէն թուղթ էր ընկած, ինձ մեղք մի՛ դէպք, եղա՛րք, եւ այլ ասրինակ չկայ այսպէս»)*: 14/85ա-106ա: 15/1ա-14բ:

Բ. [Ասրտաոոյ Քարոզգրի Ղուկասու Լսոեցւոյ]

1. *50բ-67բ* Քարոզ ի բան Յովանաւ, որ ասէ. Ամենայն որ ատէ զեղբայր... – *Ջայն հրամայէ, թէ. Ամենայն մարդ...*

2. *67բ-85ա* Քարոզ ի բան Յորբայ, որ ասէ. Աղօթք իմ սուրբ Ի՛ն... – *Եւ նախ զայս պարտ է գիտել, քան զամենայն առաքինութիւնս...*

3. *106բ-17բ* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ Յիշեա՛յ զԱրարիչն ոո... – *Ասեն իմաստունքն, թէ Դ. (4) բան...*

4. *117բ-31ա* Քարոզ ի բանն Սողոմոնի, որ ասէ. Լաւ է կուր աչաք... – *Ասէ իմաստուն եւ յԱնյաղթ փիլիսոփայն Դաւիթ...*

5. *131ա-44ա* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Լաւ է ատ մահուն... – *Եւ պարտ է գիտել, զի հեթեանոսքն...*

6. *144ա-54բ* Քարոզ ի բան ատիճացն Աստուծոյ Մովսէսի, որ ասէ Մի՛ գողանայր... – *Եւ զի այս բանս գիտելի է...*

7. *154բ-72բ* Քարոզ ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Տէ՛ր, ամբարտաւանից ճակատակ է... – *Եւ գիտելի է, զի Աստուած բնութեամբ բարի է...*

8. *172բ-82բ* Քարոզ ի բան իմաստնասիրացն Ասիստոտէլի, որ ասէ. Գովելի են գեղեցիկն... – *Եւ զի քսան Պղատոնի հոգին եռայմանեայ է...*

9. *182բ-5բ* Քարոզ ի բան ատիճացն, որ ասէ. Պատուեա՛յ զհայր ոո... – *Եւ գիտելի է, զի չորս բան գաւանին...*

10. *188բ-200ա* Քարոզ վասն ատուն կատարածի. ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Փոխ ճարկանի... – *Նախ պարտ է գիտել, զի մահու ասրն... եւ գտցուք զողորմութիւն ի դէպ ժամանակի:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

14բ Որոց աղաւթիւք եւ ողորմութիւն փրկեսցէ եւ ապատեսցէ ամենայն մեղաց ըստացող գրոցս՝ զԿնի եւ զծննաւղս իւր. ամէն (նման՝ 106ա, 130բ-1ա, 154բ, 188բ):

27ա Որոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած զամենայն հաւատացեալ անուան իւրոյ, եւս առաւել ստացող գրոցս՝ զԿնին եւ զծննաւղսն զԱսղիսն եւ զիմիխսանն. ամէն (նման՝ 117բ, 144ա, 200ա):

39բ Որոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած զամենայն հաւատացեալս, եւս առաւել ստացող գրոցս զԿնին եւ զհայրն՝ Աստուն եւ զմայրն՝ Յիմիխանն եւ մեղայպարտ գրիչս Աստուածայտուր Երէցն:

40ա Որոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած զամենայն հաւատացեալս, եւս առաւել ստացող գրոցս՝ զԿնին եւ զհայրն՝ Աստուն եւ զմայրն՝ Յիմիխանն եւ մեղայպարտ գրիչս՝ Աստուածայտուր Էրէցն:

67բ Որոց փրկեսցէ զմեզ Քրիստոս Աստուած յայսպիսի ոխակալութենէ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, եւս առաւել ստացող գրոցս՝ զԿնին, զքոյնն՝ Մուրհասան եւ զեղբայրն Խաչատուրն. ամէն (նման՝ 172բ):

85ա Որ եւ կատարեսցէ Տէր Աստուած զամենայն խնդրուածս ըստացողի գրոցս՝ զԿնին եւ զծննաւղսն եւ զքոյնն՝ Մուրհասէն եւ ինձ՝ մեղաւոր գրչիս՝ Աստուածայտուր իրիցուս:

182բ Որոց եւ արժանի արասցէ Քրիստոս Աստուած ըստացող սուրբ գրոցս զԿնին եւ ծնաւղացն Աստուրին, էմիխանին եւ ինձ՝ Աստուածայտուր մեղաւոր գրչիս, որ անուանս միայն քահանայ:

200բ Փառք Ամենայսոյրք Երրորդութեան: Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգուն Սրբոյ. ամէն: Գրեցաւ Քարոզգիրս ի Ձեռամբս սուտանուն եւ անարժան՝ Աստուածայտուր իրիցոյ, որ անուամբս միայն քահանայի, եւ գործք ոչ ունելով, այլ հոդ եւ մոխիր եմ: Ամէն քահանայի թողութիւն արարէ՛ք, եղբա՛յրք, զի կարս մեր այս էր: Ով ոք հանդիպիք կարդալով կամ ասրինակելով, զպակասն լցէ՛ք, զասելորդն հանէ՛ք, որ բազում վարձք ունին այնպիսին, այլ ոչ տրտմնչալով, եղբա՛ր, զի կարս մեր այս է: Գրեցաւ ի թվականիս Հայոց ՌՁՔ. (1640), ի հայրապետութիւն Սուրբ Աթոռոյն Էջմիածնայ զՓիլիպպոս բարոյնայպետն: Գրեցաւ ի քաղաքն Ասպահան, ի մահլայն Շղշայպահանյ, որ է Թովասան, ի եպիսկոպոսութիւնն Ջուղայոյ գնաչատուր արքեպարտնապետին եւ թագաւորութիւն շահ Սեֆէ Պարսից արքային ի խնդրոյ (այսքանը):

900բ, 39բ, 40ա, 67բ, 182բ էչերինք տե՛ս Ժէ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 805:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՏ

1. *104բ* Վասն իմանալու քարոզութիւնս վարդապետաց եւ առաքելոցն պարտ է գիտել եւ սովորել եւ քարոզել: Թիվն ՌՃԽԹ. (1700), յունվարի ԺԵ.ումն (15):

2. *200բ Զվերջին ստացօղ սորին՝ զՇավախեցի Յակոբ բարեմեղկ վարդապետս յիշեսջիք ի բարին, ո՛վ հանդիպօղք եկեղեցական մանկակիցք իմ, զի եւ դուք ի Քրիստոսէ յիշիջիք. ամէն: Գրեցաւ ի ՌՀԶ. եւ Ա. (1732) թուին:*

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *2բ, 84բ, 199բ Քրիստոսի ծառայ Յակոբ վարդապետ ՌՀԶԴ. (1735)*:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *72ա, 200բ (դանազան տառեր)*:

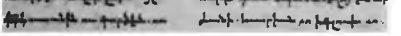
2248

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

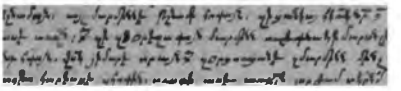
ՌՃԽԴ., ՌՃՁԸ. – 1695, 1739

ԳԻՒՂ՝ Աստուածատուր (12ա-45ա, 124ա-222ա), Մելքոմ (9ա, 10ա-11բ, 46ա-122ա, 223ա-237ա, 244ա-294ա)։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Աբրաամ վրդ.։

ԹԵՐԹ՝ 309-2 (137, 166 չիմ), չզրուած՝ 1բ, 2բ-8բ, 9բ, 45բ, 56բ-7բ, 61ա, 63ա, 79ա, 101բ, 102բ, 122բ-3բ, 127բ-34բ, 135բ, 222բ, 223ա-37ա, 227ա-8ա, 230ա-1ա, 237բ-42բ, 243բ, 295ա-308բ։ ԳԻՒԿ՝ Ա-ժx12 (Ա 11, ե 10, է 13, Ը, ժ 16, Թ 20)+1x18+Ա-Ըx12 (Ա 11, Ը 4)+1x1+Ա-Ըx12+1x7։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ թաղանեւ մաճիկի լուսադրօշմներով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20,7x14,7։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (10ա-1բ, 46ա-98բ, 102ա-22ա, 223ա-37ա՝ միասիւն) (13,-9-17x9,6-11,5)։ ԳԻՐ՝ նուռզիր։ ՏՈՂ՝ 22-35։ ԿԱԶՄ՝ դրօշմագրող շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ մասն պրակի։ լուսանցակտրեր՝ կարմիր (գունաթափ)։

Նմուշ Աատուածատուր գրչի՝ 44ա

Նմուշ Մելքոն գրչի՝ 46ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. ՆՇՈՒ՝ ցեցակեր, խոնաւութեան հետեւ, զանազան թեր ու հետեւ, 47-48 թերթերի միջեւ 2 թերթ եւ 81-82 թերթերի միջեւ 1 թերթ կտրուած։ Կազմի կաշին ցեցակեր, եզրերը մաշուած, փականները ընկած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգք յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռամ հտ., տպ. 1740. *Մխայն՝ ՁՍ/72ա-7ա: ՃԽՁ/27ա-31բ:*

2. [Քառոգք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառամ հտ., տպ. 1741. *Ա/չիք: Ի/41ա-5ա (... վասն հաւատոյ կամ արեան փրկութեան /// (ձշար. քերի): Գ-ԺԿ/չիք: ԺԸ/13բ-7բ: ԺԹ-Ի/չիք: ԻԱ/17բ-21բ: ԻՒ-ՁԱ/չիք: ՁՒ/21բ-7ա: ՁԳ-ՃԺՆ/չիք: ՃԺԵ/85ա-9ա: ՃԺՁ-ՃԻՁ/չիք: ՃԻԲ/31բ-6բ: ՃԻԸ-ՃՎ/չիք: ՃԼՍ/71ար (սկիզբը տարրեր): ՃԼՒ/չիք: ՃԼԳ/69բ-71ա: ՃԼԹ-ՃՓՍ/չիք: ՃՓԹ/37ա-40բ: ՃՓԳ-ՃՁՁ/չիք:*

Բ. [Բաճիճ զանազանիւ]

1. *46ա-7բ* Մոյութեան ծննդեան հպատռութեան Բ. տեսակ. Ապրեցո՛յ զիս ի կատյ... – *Որ առողջ է մարմնով եւ հիւանդ հոգով, նման է խնծորոյ...*

2. *48ա-60բ* [Բաճիճ յաղագս սիրոյ]

ա. *48ար* Մեծ հան զսոսա սէրն է. յԼևոաչին Կորնթացոց ԺԳ. – *Ասէ Օգոստինոս. Թէպէտ ատուածն...*: բ. *49ա-51բ* Յաղագս յորդորոց սիրոյ, որ առ Աստուած. Սիրեացես զՏէր Աստուած բոյ... – *Ոչ այլ ինչ է սէրն, եթէ ոչ հանգիստ...*: գ. *51բ-3ա* Յաղագս նշանաց սիրոյն. Աւա առ իս նշան... – *Ասէ Ժողովող. Թ. (9) են արտարք...*: դ. *53ա-60բ* Յաղագս յորդորոց սիրոյն որ առ րնկերս. Սիրեացես զրնկեր բոյ... – *Խնդրի, թէ յորժամ պատուիրեաց Աստուած յերեսաց առնէին, զի վասն /// (շար. քերի)*:

3. *61բ-2բ* [Կանոն հաճաւոյիգ] – *Երկրորդ՝ կամ Քրիստոս, զի քահանայն լիցի անարատ...*

4. *63բ-4բ* [Բառդոդիմէոսի Մարաղացւոյ Քառոգ յաղագս մեծատան] – *Իմաստունք ասեն, թէ. Ակն ինչ, որ կոյր տպագիոն...*

5. *65ա-7բ* [Քառոգ յերաճութեան] – *Երանի մարդոյ, զոր խր[ա]տես դու Տէր... սիրտ իմաստնոյ ի տան սգոյ եւ սիրտ ան/// (շար. քերի)*:

6. *67բ-8բ* Յաղագս գինոյն եւ արբեցութեան – *Հարց. Չի՛նչ շահ գինոյն եւ կամ գի՛նչ վնաս...*

7. *69ա* Յաղագս գործոյ գգաստութեան, առաքինութեանց, ոդյախոհութեան է. Զգուշ լեռ՛ւ... – *Որպէս ասէ Գրիգոր. Որկրամոլութիւն է որոգայթ...*

8. *77ա-8բ* [Համաոօտ հաւաքումն Աստուածաբանութեան Պետրոսի Հռոմկլայեցւոյ] – *Նախերգանք երանելին եւ միայն հզօրն թագաւորն թագաւորաց եւ Տէրն տէրանց...*

9. *79բ-81բ* [Քառոգ ի բան]. Լաւ է օր մահուն քան զօր ծնրդեան – *Եւ զայս պարտ է գիտել, զի վասն Գ. (3) իրաց սուգ առնու...*

10. *82ա* [Քառոգ ի բան] – Գրիգոր ասէ, ոչ ոք պատարագ ընդունելի է Աստուծոյ...

11. *83ա-4բ* Դարձեալ յաղագս ի գովութեան հաւատոյն. Թ. Հաւատացէ՛ Տեառն ձերոյ... – *Ասէ Դամասկացին. երկիւղ է ակնկալութիւն չարի...*

12. *85ա* [Մաղթանք] – *Տէ՛ր, տո՛ւր ինձ լեզու խրատու...*:

13. *89բ-92բ* Յաղագս գովութեան աղօթից. Խնդրեցէ՛ք, եւ տացի ձեզ. Դադաւ ԺԱ. – *Որպէս ասէ Օգոստինոս. Ձոյ ոք հաւատամք...*

14. *93ա-5ա* [Ալբերտի Մեծի Համառօտ հաւաքումն աստուածաբանական նշմարտութեան] Ալբերթ գիրճ հինգերորդ Յաղագս խրատուց հաւատարկաբար – *Խրատն ըստ այնմ, որ բաժանի ընդդէմ հրամանին...*

15. *99աբ* [Քարոզ ի բան] Ի նմանէ եւ բժշկէր... – *Քանզի շանք իմաստնոցն պարտ է լինել վասն օգտութեանց...*

16. *100ա-1ա* [Քարոզ ի բան] Աստուած օգնական իմ... – *Աւետ բժիշկք. դեղն ոչ ինչ է օգուտ...*

17. ա. *102բ* Յաղագս յուսոյ չորերորդ տեսակին. Համբարձի զաչս իմ... – *Որպէս երկնային մարմնոք կառավարէ Տէր...*

բ. *103ա-6ա* Յաղագս երկրո[ո]րդ տեսակին, որ ի Սուրբ Աստուածածնէն. Ես մայր սուրբ... – *Աւէ Ջերենիմոս, թէ. Որպէս համեմատելով...*

գ. *106ա-7բ* Յաղագս երորդ տեսակին. Հրեշտակաց խոյց պատուիրեալ է... – *Որպէս ասեն փիլիսոփոսք, թէ. Կարգ աշխարհիս...*

18. *109աբ* [Քարոզ վասն Յարութեան] Աւդարեւ յարեաւ Տէր – *Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս, յորժամ երեւեցաւ...*

19. *108ա* [Քարոզ վասն հիւրընկալութեան] – *Հիւրընկալութիւնն բազում կերպիւ գովելի է, նախ, զի պատրաստ գոհացին...*

20. *110ա-2ա* [Մասն ինչ Քարոզի] – *Ցորրորդ պատճառ՝ Քրիստոս բարի հովիւ է...*

21. *112բ-4բ* [Ընդդէմ] Արիոսի ԺԳ. Յաղագս կերպի մարմնոչեղոյ փոխոյիճ. Արթուն լերո՛ւք... – *Ամենայն վերագոյն բնութիւն բնականապէս պարփակէ...*

22. *115ա-7ա* [Քարոզ] ի բանն Բագրամ դատաւ... – *Գովելի են գեղեցիկք եւ պարսաւելի են գարշելիք, ասէ Արիստոտէ...*

23. ա. *117բ-9ա* Յաղագս զանազանութեան համբերութեան ԺԲ. Համբերութեամբ բազմաս... – *Բօսիոս (՞) ասէ. Որպէս ոչ վայել է...*

բ. *119աբ* Յաղագս գովութեան համբերութեան. գլուխ է. Պիտոյ է ձեզ համբերութիւն... – *Որպէս ի քնական իրս կատարի ամենայն ինչ...*

24. ա. *120ա-1ա* Ուսանասուր Կարապետ [Բաղիշեցւոյ] վարդապետի ասացեալ ի վերայ արարածոց. Բաժինն է Քամայ – *Ելա՛ք, Ա՛դամայ որդի՛ք, արարածք ամէն միաբան / Աւրհնեմք զԱրարիչն Աստուած, որ ստեղծեաց զձեզս ամենայն...*

բ. *121աբ* Վճարեցաւ աշխարհն Քամայ, յայսմ հետէ վիճակն է Սեմայ. Օրհնեալ է Աստուած – *Անէծ անընդհատ անընդհատ անընդհատ

2. *84բ* [Ի գրոց] Առակաց 30. 5 – *Ամենայն բանք Աստուծոյ ընտիրք…*

3. *96բ-7ա* [Ցաղագս երդման] – *Պարտ է երդնուլ ճշմարտութիւնեմբ…*

4. *97ա* – *Ջի իցեմք ժրաջան իբրեւ մեղու…*

5. *97բ* [Բանի հաւատոյ եւ սիրոյ] – *Հաւատացէք Տեառն Աերուժ…*

6. *98ա* Ջմ[ե]ռան հատոռն. եւ իբրեւ ճաշեցին – *Արդ, Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս Դ. (4) յատկութիւն ունի…*

7. *98բ* [Խրատ իմն] – *Ձանապարհի դիպի գժուարութիւն…*

8. *102ա* [Քառոց ի բանն]. ել Յիսուս… – *Նախ հարցնելի է, թէ ուստի՛ գայր…*

9. *121բ-2ա* [Բացատրութիւնի բառից] – *Բլրակ, որ է ակիղն կամ գաւազան…*

10. *223ա* [Քառոց աղխատսիրութեան] – *Լստ ժամանակիս, ոմանք վէպք եւ ինքնահաւանք…*

11. *228բ* [Կանոն] – *ՃՀՐ. (178) հարց հետեւողաց ԺԴ. Որ գհետ միմեանց մեռանին…*

12. *244ա-62ա* [Առաքելի Սիւնեցւոյ ոտանաւոր] – *Այբեն Աստուծոյ է օրինակ / Ուսուցանէ զքեզ համարձակ… |261ա| Եւ ասացես Տէրն ողորմի / Ինձ Առաքել վարդապետի…*

13. *294ար* /// *սիրէ եւ լաւ սիրելոյն: Յօժարութեամբ խօսի դնմանէ… միածին աստուածա[ց]ինին ներուէց* /// *(սկ. եւ վերջ թերի)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ցա Հովվութեան Հայոց Լուսաւորչայ ազգին, ըստ ժամանակի կաթողիկոսութեանն Հայոց տեառն Ղազարու, էտրճնու առաջնորդ Տերունի Աբրահամ վարդապետն իմաստուն, երկայնամիտ գոլով, երեսուն եւ ինն ամ հանդարտութեամբ հով[վ]ապետեաց ժողովրդեանն իւրոյ: Եւ գովացուցանէր պատքեալ սիրտս նոցա հանապազ աստուածային գրեանց, մանաւանդ՝ հակմանց սաղմոսից եւ օրհնութեանց ո՛չ դադարէր ժամ մի: Հասեալ ի խորին Տերութեանն հանդեաւ խաղաղութեամբ ի Քրիստոս [Թվին ՌՃՀՀ. (1739), օգոստոսի ԺԹ. (19)՝ Աստուածածնայ ուիթրէից կիրակի երկոյին է. (7) ժամուն: Եւ եա՛ ամենեցունց փոշի ոտաց նուաստ Ծառայ Մեկրոնս՝ վասն դի առ նայ գոլով մինչեւ ի հանդիսան գրեցի գիրս գայս, իբր թէ ոչ հանիկ գերանելիս գայս ի մտաց իմոյ՝ յիշելով ամենայն ժամ ողբալ եւ ակալ մինչ ի մահն՝ վասն Քրիստոսի: Տր[ու]եցաւ գրգուկս առ Աբրահամ վարդապետի՝ բարեաւ գինքն կատավարեսցէ (վր. յս-ում գրչից՝ «Աբրահամ վարդապետս»):

95բ Ով իմ եղբա՛յր, գարմ [3]աբեդեան, / Թէ ընթերցող ես խիստ աննման, / Հանճարեղ միտ տե՛ս գիտնական, / Ներքին գրոց եւ արտաքեան / Ընթերցի՛ր տե՛ս ըզգիրս գայ[ս]քան, / Եւ ինձ գրէ, քարտէզով հա՛ն / Ով գրոյս գծող եւ ջան / Դնող բանիս եւ անպիտան / Կամիս զանունս իմ անեա պէչան / Գլուխ գրոյս վեց յոբելեան / Ջայբն ունի առաջին ընդ ինքեան / Եւ գմիս գիրն հինգ տէրունեան / Այլ արա զոյգ վեց յոբելեան / Եւ յետ նորա դար կենցաղեան / Եւ յերիթ եւ գիրն ինն աստիճան / Է յետ գրոյս սպառեցան / Արի եկ մօտ իմ շուրջ եկման / Տես զթիւ երեսուն երկոքեան / Պարնպ եմ բոլորեր արձան / Ութ տակ շինած անդամադեան / Յամենայն ժամ գայս բան բերան / Ունիմ ապերս Յիսուս աբքայն / Ինձ ողորմի անէ արժան / Եւ իւր փառացն աբքայութեան:

Որ մի դ[ա]րուս անես նագար / Բէ՛ր հետ միաւորեա՛ հագար / Ի դաս գլուխ գիր հետ շար / Գիր մի անցի՛ր ասկից ի վար / Խորհուրդ եկեղեցոյ միա տա՛ր, / Տելօք կազմէ բեր արա՛ դար / Յիմար մտացդ անշարժ այս քար / Այտ յետ երեք գիրտ հետ քեզ տա՛ր / Յետ ի երկուս չէ օգտակար / Զոյգ տասն արա՛ դիր կարգաւ շար / Ջայբն հետեւակ առ[ա]ջին տարար / Յայնժամ լինի միշտկիւլիտ ճար / Յօժար կամաւ բէ՛ր արա՛ պար / Միաւորէ՛ հետ զոյգ հագար / Միա գնորդիս է անգին քար / Անմեղադիր լե՛ր իմ եղբայր / Ով ընթեռնու զայս անխափան / Գրէ՛ յայտնէ սըմին նման / Թէ՛ աշխարհի, թէ՛ վանական / Տէրն իւր լին ապրնճնական / Ներողութեամբ շնորհաց փրկչին / Քանիք նորին մակաբարդին / Եւ յոբելեան երկ եւթնեկին / Հայկապետիս թիւ վճարին:

(Հայատառ թուրքերէն) Պիր մուսանայ հէմ մուդէձէէ / Հանի գայիմ խօշ պինայ / Եէք տէրու եէք փէնճէրէ / Գայէթ լաթիֆ ճան ֆեզա / Փենճէրէսի կիւն տէ եէգ / Այը լր գափուսրկ պէշ / Էէմ տախի պէշ մէվլէվի / Թուիմիշ օնին իչինէ ճայ / Պիր գարէ իւլլի արէպօլ / Թէքենին շէյխի օլուպ / Սիհրիլէն տէվրիշ լէրի թէհ / Սիր խտուպար տայիմայ / Վէչդի կէլիր մէգբեանրնայ / Սղմազօլուր օլշէյիս եարէպ / Փայու սէր պէնտ գատուհամ / Մէճլունի էշխտր կեօյա՛ / Հէրգբիմ իտէր սէ պուռնն ֆէյթրնի՛ / Ելիսրն ադա գատէ օնրն մէկրնի:

222ա Ընորհօք Սուրբ Հոգւոյն ասարտեցաւ գիրքս, որ ասի Հայելի, այսինքն՝ Հարանց վարք, ձեռամբ՝ Աստուածատուր իրիցւոյ, ի խնդրոյ Աբրահամ վարդապետի, թվին ՌՃՆԴ. (1695), փետրվար ամսոյ Թ. (9), օրն շարաթի: Որք հանդիպիք, աստցէ՛ք Աստուած ողորմի, եւ դուք վարձս ի Քրիստոսէ ընկալցիք. Հայր մեր, ոյ յեր[կինս]:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՑ

98բ (ԺՀ. դ.) Բժ.[ա]ն (12) մարգարէից Մեկնիչ Ջնբաժութիւն, Յօհաննու, Նրգ երգոց լուծմունք

(չնջուած) մեկնիչ, եսայեա Քաղուած, իմոյ գրեալ Ժողովածու այս Գ. (4) գիրքն է։

Մղտեսի պարոն Փիլիպպոս՝ կինն մայր /// (մի քանի տող չնջուած) եսի Տարսն /// (անընթեռնելի)։

ԿՆՔԱԳՈՐՇՈՒ *127ա Սարկաւագ Մելիոն 1101 (1652)։*

ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ *1ա երկ եր երկաթեա գրիչ, երկաթեա չէչէպի. ալէլուիա ալէ ալէլուիա. Այսօր անճառ լուսոյն ծա (գանազան տառեր)։ 2ա Միայն Տարամակալ ալա-*

րիչն երկի եւ երկի եւ խա[ղ]աղութի[ւ]ն երկի միաձայնին (այբուբեն)։ Ցա Գրեցաւ։

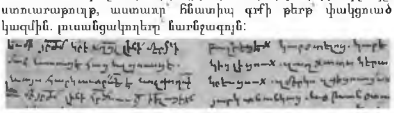
68բ Ցօք եէն չօք սօյլէկէն օյուր հէլէք ազե էն ազսօյլէկէն օյուր մէլէք։ 69ա Ոչ ըէ կեամք վասն ուսելոյ, այլ ուսեմք վասն կելոյ։ Ուսեմք վասն քարոզելոյ եւ ոչ քարոզեմք վասն ուսելոյ։ 82բ Սուրբ Գողգոթայ ///։ 121բ Նիկոմիդեա, Իգնիմիա։ 243ա օգնա։ 309ա խ...., գ... ք... բ.... ճ..... յ.. (Մելիոն)։ 309բ գրչափորձ է։

2249

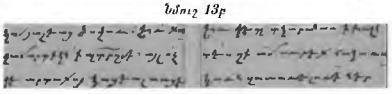
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

Թերթ՝ 246. չգրուած՝ 1ա-3բ, 165բ-221բ, 231ա-46բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x3+1-26x8 (Ա, Գ-Զ, Ը, Թ, Ժ-12, Բ, ԻԳ 9, ԻՁ 7, ԻԹ, ԻԿ 9)։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրշմով։ Մեծութիւն՝ 20,1x14,7։ Գրութիւն՝ եվգլիճ (17,8-19x11,7-12,8)։ Գիր՝ նուռզիր։ Տող՝ 26-39։ Կազմ՝ դրոշմազարդ բազ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ ճնճաղիսկ գոհի թերթ՝ փակցուած կազմին. լուսանցազարդեր՝ ճառնջագոյն։

Նմուշ 13բ

Նմուշ 118ա

Վիճակ՝ քաւարար. սկզբի թերթեր գեղակեր, խոնաւութեան հետեւեր, գանազան թծեր, 223-224 թերթերի միջեւ կորուած մէկ թերթ՝ նախաչէն չգրուած։ Կազմի կաշին, միջուկը, աստառը գեղակեր, կաշին ճեռնուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Գ.ձեռնաց հտ., տպ. 1740. *մեկն՝ ձԼԳ/131ա-33բ։*

2. [Քառոգք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց հտ., տպ. 1741. *Ա/1բ։ Բ/4ա-5բ։ Գ/5բ-18ա։ Դ/18ա-21բ։ Ե/21բ-5բ։ Զ/1բ։ Է/25բ-30բ։ Ը/1բ։ Թ/30բ-3բ։ Ժ/33բ-5ա։ ԺԱ/35ա-9ա։ ԺԲ/39ա-42բ։ ԺԳ-ԺԿ/1բ։ ԺՀ/78ա-81բ։ ԺԹ-Ի/1բ։ ԻԱ/54բ-7ա։ ԻԲ/57ա-8ա։ ԻԳ/58ա-61բ։ ԻԴ-ԼՔ/1բ։ Լ/61բ-5բ։ ԼԱ-Կ/1բ։ ԿԱ/72բ-5բ։ ԿԲ-ԿԹ/1բ։ ԿՁ/75բ-8ա։ ԿԿ/65բ-9բ։ ԿՂ-Հ/1բ։ ՀԱ/42բ-5ա։ ՀԲ/45բ-8բ։ ՀԳ/1բ։ ՀԹ/49ա-54բ։ Հե-ՁԻ/1բ։ ՁԻՁ/147բ-50բ։ ՁԻԷ-ՁԼՁ/1բ։ ՁԼԷ/114ա-7բ։ ՁԼՁ/117բ-21բ։ ՁԼԹ/121բ-3բ։ ՁԼԺ/123բ-7ա։ ՁԼԺԱ-ՁԿԹ/1բ։ ՁԿԺ/69բ-72բ։ ՁԿԹ-ՁՁՁ/1բ։*

2. *127ա-31ա* **[Քառոգ Աւտարոյ հատորոյ] Մեկնութիւն Օրհնեցէք մանկունքին, որ ասէ Օրհնեցէ՛ք մանկունք... –** *Տէրն՝ զէյութիւն եւ զանուն գործոյն է նշանակ...*

Բ. [Քանի զանազանի]

1. *81բ* Բ֊ան (12) առաքեցոն Քրիստոսի. Վասն ականցն, որ ի վակասուն Աճառոնի – *Մարդիկն ակն չիկագոյն է եւ արիւնատեսիլ...*

81բ ստ. լա., գրչից՝ /// (մի քան կտրուած) զարդ քահանայապետին, զոր գտեցոյց Մովսէս Աճարոնի են որդոց նորա»։

2. *82ա-7բ* Որ ուրացի գիս առաջի մարդկան. Երանելոյն եփրեմի, Վասն ուրացողաց եւ յիշոցնատ-վաց եւ զԹ.շարաթի (4) եւ Ջ.շարաթի (6) լուծանողացն – *Ո՛վ եղբարք իմ սիրելիք...*

3. *88ա-113բ* Երանելոյն Եպիփանեու Կիպրացոյն ասացեալ Ծննդոց առաւածոց եւ բնդ Աւետարանին Ղուկասու. Աւետեաց – *Աստանօր սկիզբն պատացուք...*

4. *133բ-7ա* Ներբողեան ասացեալ սրբոց վարդապետաց ի պատիւ Ամենայն սրբոց ննոց [եւ ննոց, զոր խնդրեաց... առ՛այն Հայոց Հեթում ի Քրիգորէ կաթողիկոսէ... ձեռ. 1520, 23ա] – *Կաթուղիկէ եկեղեցի սուրբ՝ երկին ի յերկրի հաստատեցաւ...*

5. *150բ-4բ* Մեծի եաեքի պատմագրի ասացեալ ի Համբարձումն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Վայելուչ է մեզ ճառել...*

6. *154բ-5ա* Սրբազան առաքեալն այսպէս գրէ, թէ Փորձեսցէ մարդ զանձն եւ ապա ուտիցէ ի հացէ աննի – *Ամեն ինչ օրինակաւ իմանի, որպէս գրեալ է...*

7. *155բ-65ա* Յառակ [ի Հարանց վարուց]

155բ – Կայր ոմն մեծատուն եւ ունէր այգի...: 155բ-6բ – Կայր թագաւոր մի եւ ունէր որդի մի...: 157աբ – Կայր ոմն ճգնաւոր, հարիւր տարի աղօթեալ էր...: 157բ-8ա – Էր վանք մի եւ հայր վանացն...: 158աբ – Այր ոմն խիստ կատակախօս...: 158բ-9ա – Կայր ի քաղաքին երիտասարդ մի...: 159ա – Կայր ծեր մի ի վանքն եւ աղօթէր...: 159աբ – Կայր ոմն ճգնաւոր եւ հանապազ աստանայ ի մեղքն կու ձգէր...: 159բ-60ա – Կայր ծեր վարդապետ մի եւ ունէր աշակերտ մի... 160ա – Կայր ոմն աշակերտ ճգնաւորի...: 160ա-1ա –

Կայր ոմն ճգնաւոր, աղօթեաց Ի. (20) ամ...: 161ա — Կայր քրիստոնեայ մի բազում ժամանակ ի մէջ մեղաց...: 161բ — Հայրն Մակար աղօթէր վասն մեղաւորաց... (տե՛ս տպ. Վարք սրբոց հարանց..., հտ. Ա., Վենետիկ, 1855, էջ 555-6): 161բ-2ա — Աստուածամիւնն Ց. (3) տեղ կու հանգչի...: 162ա-3բ — Կայր ծեր մի իմաստուն անապատին...: 163բ — Կայր իմաստուն մի նստած...: 163բ — Կայր կոյս մի, եւ էր ի ժուռտաս նորա...: 163բ-4ա — Կայր քրիստոնեայ մի եւ ունէր...: 164աբ — Կայր մեծատուն մի անդորմ եւ ծոյլ...: 164բ-5ա Պատճառն արծաթոյ յուզալի — Զայն արծաթն ի բաբելացւոյն...: 165ա — Կայր ծեր մի ի վերայ ճանապարհին...:

8. *222ա-30բ* [Մեկնութիւն Աւարածոգ] — *Ես՝* Յովաննէս *նուաստ ոգի / Որ մականուն Թուկուրացի... Տեսեալ գնակոքայ գլուսոփ՝ խաւարեալ աչքըն լուսացան / [Ա]էր, մեռանիմ այժմիկ, ոչ է մահ, այլ օր խընդութեան /// (շար. թափուած):*

Տե՛ս տպ. *(եաւ) Յովհաննէս Քկուրացի. Տաղագիրք, հրատ. Ն. եպս. Ծովական, Երուսաղէմ, 1958, էջ 75-105:*

Գ. *137բ-47բ* [Քարոզք Գրւակասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 503, 187ա-295բ. *Միայն՝ 11/140բ-3բ: 15/137բ-40բ:*

Դ. *143բ-7բ* Քարոզ վասն աղօթից. ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Աղաչեմ զձեզ... — *Նախ պարտ է դիտել, զի երեք են տեսակք բարի գործոց... որ եւ գմեղ արժանի արասցէ[ք] Քրիստոս Աստուած մեր եւ նմա փառք. [ամէն]:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹՒՄԱՆԱԿԻ

113բ Զաշխատողակս ի գիշերի դեմերեսայս չիշել մաղթեմ:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *4բ, 114բ* Խաչատուր *վարդապետ ԻՄԲ. (1771):*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *Ա. կազմատատ. «Գրիչս փորձեցի»:*

2250

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

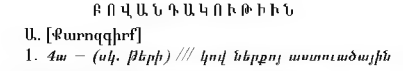
ԹԵՐԹ՝ 95: ԿԱԶՄ դրոշմագարդ սեւ կապի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ. լուսացնկողերը՝ կարմիր: ԳԱՀԳԱՆԱԿ՝ 1 (Ա)+1 (Բ), թուղթ:

ՎԻՃԱԿ՝ Կազմի կաշին՝ ճեղծուած, ցեղակեր, եզրերը մաշուած, մէջը ճաքած:

ՔԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԸ. դար

ԹԵՐԹ՝ 83 (1-83), չգրուած՝ 1ա-3բ, 57բ-9բ: ՓՈՒԼ՝ 1x3+1-9x11 (Ա 9, Բ 12, Գ, է 8, ե 10, Զ 6, Թ 4)՝ ՆԻՒԹ՝ թուղթ՝ լուսագծերով եւ ափսեակերով լուսադրոշմով (թ. 1-3՝ առանց լուսագծերի): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 21x15,5: ԳԻՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (16x11,2-115): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 44-47:

Նմուշ 68ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոնաւութիւնից գրադաչը գունափոխուած

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզգիրք]

1. *4ա — (սկ. Թէրի) /// կուլ ներքոյ աստուածային սեղանին եւ սիրովն եւ արտաքոյ ընկերին...:*

2. *4ա-5բ* Քարոզ վասն Տէրունական բանին, որ ասէ. Ահէ՛ կեհէ՛... — *Վասն խորհրդոյ այսորիկ ասելի է, Թէ. Հացն եւ գինին...*

3. *5բ-6բ* Քարոզ վասն մարմնոյ եւ արե[ե]ան Տեառն, որ ասէ. Փորձեց — *Արդ, այնքանիկ, որ մատուցանեն պապատարագ կամ Հաղորդութիւնն...*

4. *6բ-8բ* Քարոզ սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Եւ... — *Եւ վասն պսակիս բազում <ինչ> ինչ գիտելի է...*

5. *9ա-10ա* Քարոզ վասն Յոբոյ. Երկիր, եւ ի նմանէ... — *Վերագոյն ասաց, Թէ. նիւթք պատուականք յերկրէ...*

6. *10աբ* Քարոզ վասն մարդեղութեան Քրիստոսի Աստուածութեան — *Քանզի Թէ չղացաւ որպէս գմարդ...*

7. *10բ-3բ* Քարոզ վասն Յայտնութեան Յօհաննու աւետարանչին — *Բազում ինչ առնեմք, զոր ոչ կարեմք...*

8. *13բ-4բ* Նորին Քարոզ. Քանզի փող հարկանի... — *Գիտելի է, զի անօրէնք բազում հարցումն առնեն...*

9. *14բ-5ա* Նորին Քարոզ ըստ Աւետարանին, որ ասէ. Ձի ոչ ոք... — *Սքանչելին Գրիգորիոս ասէ, Թէ. Այգիս այս է եկեղեցի...*

10. *15ար* Նորին Քարոզ վասն Գալստեանն Հոգւոյն Սրբոյ — *Սովորութիւն է Թագաւորացն Հռոմայ, որ ի տարին...*

11. *15բ-6բ* Նորին Քարոզ — *Հարցումն, Քրիստոս յորժամ զբորոտն բժշկեաց...*

12. *16բ-7բ* Նորին Քարոզ, որ ասէ. Իմաստութիւն չինեաց իւր — *Խորհուրդ փրկագործ անօրէնութեան Քրիստոսի...*

13. *17բ-Ցբ* Նորին Քառոզ վասն եկեղեցւոյ խոռերոյն է – *Եւ արդ, եթէ յԱստուծոյ ինեցաւ եկեղեցի…*

14. *18բ-9բ* Նորին Քառոզ Սուրբ եկեղեցւոյ – *Դարձեալ, որպէս զերկնայինսն հրեղինաւ…*

15. *19բ-20բ* Նորին Քառոզ, որ ասէ. Ի պղտոյ… – *Ջի՞նչ է արդարութեան սահմանն. Արդարութիւն է հաւասար բաշխութիւն…*

16. *20բ-1ա* Նորին Քառոզ վասն ապաշխարութեան… – *Վասն ապաշխարութեան երից իրս տեսանի…*

17. *21ա* Նորին Քառոզ յաղագս սերմանցն. Ել սերմնացան… – *Սերմն անկաւ ի ճանապարհի սիրտ պոռնկացն է…*

18. *21աբ* Քառոզ. Ճրագ մարմնոյ՝ ակն է… – *Յառաջ քան գայս խրատեաց Տէրն, թէ. Զողորմութիւն…*

19. *21բ-2ա* Քառոզ. Եւ ասէ Տէր… – *Նախ, զի ցուցցէ, թէ չէ փարաւոն…*

20. *22ա-3ա* Քառոզ երկրատասան օրինացն յԵլիցի գրոց. Ես եմ Տէր Աստուած… – *Ջառանձին երախտիսն յուշ առնէ նոցա…*

21. *23աբ* Յայլմէ Քառոզ վասն ոռոմանց եւ սերմանց. ի բանն, որ ասէ. Տէրն, ոչ սերմն… – *Արդ, ուստի ունիցէ զսերմն, որ է մեղքն…*

22. *23բ* Քառոզ վասն ողորմութեան, որ ասէ Տէրն. Ձգուշ լերուք… – *Երեք են գործնական առաքինութիւնք՝ աղօթք եւ պահք…*

Ը. 1. Ի սէր Աւտաճի հոգիներոզ հայրապետի ասացեալ Վասն Սահմանացն Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի հաղուածո[յ]

Տե՛ս ձեռ. 1234, 8ա-116ա. *Միայն՝ – 24ա-6բ: Ը/31բ-3ա: Ը/33ա-4բ: Ժ/37աբ:*

2. [Աւտաճոյ Լուծմանց Սահմանաց գրոց Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփային]

ա. *26բ* Այլ Քառոզ Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփային – *Ըստ քանի՞ կերպիս ասի… Լուծմունք. Նախ ոմանք կարող են ըստ մարմնոյ…*

բ. *26բ-7բ* Նորին Քառոզ – *Քան. Զի սահմանս հակաիրք. Լուծմունք. Հակառակ խորհուրդ ազդէ…*

գ. *27բ* Նորին իսկ Քառոզ – *Քան. Զի եւ ի տոկ[ո]սիսն… [Լուծմունք] Անկիւթիւն է, որպէս պարտկ…*

դ. *27բ-Ցբ* Նորին Քառոզ – *Քան. Եւ զի կատարեալ… Լուծմունք. Այսինքն՝ զի Ժ. (10) կերպիս ասի…*

ե. *28բ-9ա* Նորին Քառոզ – *Հարց. Իսկ վասն Ը՛ր սոյնպէս տիրացաւ բնութիւնս: Պատասխանի. Վասն Ժ. (10) պատճառի…*

զ. *29ա-30ա* Նորին Քառոզ – *Ջի՞նչ է խոհումն մահու: [Պատասխանի]. Զայս Պղատոն ուսուցանէ…*

է. *30աբ* Նորին Քառոզ – *Քան. Ջի՞նչ է, որ ասէ. Ոչ այլ ինչ խոհալ… Պատասխանի. Վասն Ժ. (10) պատճառի…*

ը. *30բ-1բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Ջի՞նչ խորհուրդ ցուցանէ ասելն, թէ. եկեսցուք… Պատասխանի. Այս գմեծ խորհուրդ…*

թ. *34բ-6ա* Նորին Քառոզ – *Քան. Պղատոն զիմաստասիրութիւն խոհումն… Լուծմունք. Ժ. (10) կերպիս ասի խոհումն…*

ժ. *36ա-7ա* Նորին Քառոզ – *Քան. Ըստ չերորդ չէդանակի… Լուծմունք. Այսինքն՝ կոչնաւէրն հիւանդանայ…*

ժա. *37բ-8բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Հեռի կատարումն ի հուպ կատարմանէն… Լուծմունք. Նախ ըստ առ[ա]ջին…*

ժբ. *38բ-9բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Հուպ եւ հեռի կատարումն զի՞նչ է, որ ասէ Պղատոն Վասն կատարմանն…*

ժգ. *39բ-40բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Արդ, ասէ Դաւիթ գՍահմանս իմաստասիրութեան…*

ժդ. *40բ-1բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Զի՞ ասէ. Բայց ոմանք տարակուսին…*

ժե. *41բ-2բ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Զինչ են, որ ասէ. Քանզի բազում աստիճանք…*

ժզ. *42բ-3ա* Նորին Քառոզ – *Հարց. Արդ, զի՞նչ է, որ ասէ խորագիրն, թէ. Կատարեցաւ…*

ժէ. *43աբ* Նորին Քառոզ – *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ. Իսկ Աստուածային գիրգ…*

Ժ. *44ա-50ա* [Մեկնութիւն բանիցն Սողոմոնի, Ներսիսի Լամբրոնացւոյ (հմմտ. ձեռ. 1141, 2բ-305բ)]

1. *44ա-6բ* Ներսէսի եպիսկոպոսի Մեկնեալ ի յԱռակսցն է բանն – *Քան. Ողորմութիւն եւ հաւատք ի քէն… Մեկնութիւն. Յողորմութիւն շարժիլք…*

2. *46բ-8ա* Ի ժողովողէն. Ո՛ր ինչ եղեւ՝ այն անայ կայ… – *Հնութիւնն մարգկան, որ եղեւն յԱստուծոյ կայ…*

3. *48ա-50ա* Երգ երգոցէն – *Քան. Հարսն օրիորդացն պատմէ. Տարաւ զիս արքայ…: Մեկնութիւն. Նախ, զի տարաւ ի պատիւ…*

Ժ. *50ա-7ա* [Յովհաննու Որոտնեցւոյ Մեկնութիւն Ջոռեմետասան Թղթոցն Պօղոսի (հմմտ. ձեռ. 57, 173ա-310բ)]

ա. *50ա-1ա* Երանելոյն սրբոյ հօրն մերոյ Եռամեծի իմաստասիրի եւ տիեզերաճոխակ ռարուսեպետի Յովհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Քաղուածոյ առաքելոյն Պօղոսի, համառօտ – *Քան. Խաղաղութիւն կալցուք առ Աստուած: Մեկնութիւն. Նախ տեսցուք, թէ զի՞նչ է խաղաղութիւն…*

բ. *51ա* Նորին Քառոց – *Բան. Իսկ որ ասէ ծառայել: Մեկնութիւն. Ջ[ին] [է] ծառայութիւն...*

գ. *51աբ* Նորին Քառոց – *Բան. Զի այսուհետեւ... Մեկնութիւն. Մի եւ զայն նշանակէ...*

դ. *51բ* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է, որ ասէ առաքեալն Հոմօայեցոց. Անձն...*

ե. *51բ-2ա* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է, որ ասէ ի կորնթացոց Ա. թուղթն Դ. գլուխն. Վասն կանանց...*

զ. *52աբ* Նորին Քառոց – *Զի որ ուսէ եւ ըմբէ անարժանութեամբ...*

է. *52բ* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է, որ ասէ. Նախանձաձայորք լերուք չնորհացն...*

ը. *52բ-3ա* Նորին Քառոց – *Բան. Այլ ի մէջ եկեղեցւոյ կամիմ բանս...*

թ. *53աբ* Նորին Քառոց – *Եւ վասն Գ. (3) պատճառի գհաւատն...*

ժ. *53բ* Նորին Քառոց – *[Բան]. Զի եղիցի Աստուած... Մեկնութիւն. Լսատ երից մտաց իմացին...*

ժա. *53բ-4ա* Նորին Քառոց – *[Բան]. Այլ փառք արեգականն...: Մեկնութիւն. Որպէս երկիրս...*

ժբ. *54ա* Համառօտ տեսութիւն երկրորդ թղթոյն Կորնթացւոց. Նորին Քառոց – *Հայր գթութենէնց եւ Աստուած միխիթարութենէնց...*

ժգ. *54աբ* Նորին Քառոց – *Բան. Արտաքին մարդս մեր... Մեկնութիւն. Զարչարանօք կամ ընչիւք...*

ժդ. *54բ* Նորին Քառոց – *Բան. Ահաւ ժամանակ ընդունելի... Մեկնութիւն. Փութացուք այժմ...*

ժե. *54բ-5ա* Նորին Քառոց – *[Բան]. Որ սերմանէ... Մեկնութիւն. Սերմն կոչէ գյօժարութիւնն...*

ժզ. *55ա* Նորին Քառոց – *[Բան]. Խօսեցայց զձեզ... Մեկնութիւն. Խօսիմ, ասէ...*

ժէ. *55ա-7ա* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է, որ ասէ. Լուայ բանս անճառս... կրթեա՛ զանձն քո Աստուածպաշտութիւն եւ իմաստպհտութեան/// (չար. թերի):*

ե. 1. *60ա* Մեկնութիւն Սաղմոսացն Դաւթի՝ արարեալ երանելոյն Գրիգորի Երամեծի ըստ ճոռոտորի. Օգնեա՛յ Հոգի Սուրբ – *Հարց. Վասն ք՛ր մեղաւորաց մեծութեին տայ Աստուած [Պատասխանի]. Նախ վասն ողորմութեան...*

2. *60աբ* Նորին Քառոց – *Եւ գիտելի է, զի երբեմն Լեզու կոչէ գբարոգօղս...*

3. *60բ-1բ* Նորին Քառոց – *Ողորմութեան ի բան Սաղմոսին, որ ասէ. Երանի, որ... – Բարեգործք Գ. (3) են տեսակ, այսինքն՝ պահք...*

4. *61բ* Նորին Քառոց – *Զի արտասուքն նման է աղբերաց ջուրց...*

5. *61բ-2ա* Նորին Քառոց վասն ողորմութեան. Ողորմեա՛ ինձ, Աստուա՛ծ... – *Մեծ է ողորմութիւն Աստուծոյ...*

6. *62ա* Նորին Քառոց վասն արտասուացն է. եղիցի զարտասուս... – *Ջ. (6) օգտութիւնս ցուցանէ արտասուացն...*

7. *62ա* Նորին Քառոց վասն Սաղմոսին. Յանկարծակի սատակեցաս... – *Երագ է կեանքս այս...*

8. *62աբ* Նորին Քառոց. Աստուած իմ արա՛յ զնաս... – *Անիւ է կեանք մեր...*

9. *62բ* Նորին Քառոց. Առդարմն որպէս զառմաւենիս... – *Արդարքն բարձրացին յարմաւենի...*

10. *62բ* Նորին Քառոց. Որ խօսէր գաղտ... – *Նախ, խօսեցաւ սատանայ առ ընկերս...*

11. *62բ-3ա* Նորին Քառոց. Սպառեցան որպէս ծուխ – *Ջկեանքս մեր ի ծուխ առակէ...*

12. *63ա* Նորին Քառոց. եւ աւուրք իմ... – *Վասն բազում պատճառի զկեանքն Ադամայ...*

13. *63ա-4ա* Նորին Քառոց վասն Մօվսէսի. ի բանն, որ ասէ. Մարդոյ, որպէս խոտոյ... – *Մահկանացու կեանք մարդոյս Գ. (3) յատկութիւն ունի...*

14. *64ա* Նորին Քառոց վասն Ողորմութեան. Ողորմութի՛ւն սփռեայ... – *Սփռեալ` ցանելն է...*

15. *64աբ* Նորին Քառոց վասն Սաղմոսին. Մածեաւ որպէս կապն – *Բնութիւնս մեր եւ հոգիս...*

16. *64բ* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է նեաք հրկօրի: Պատասխանի. Հզօր Աստուած է...*

17. *64բ-5ա* Նորին Քառոց – *Հարց. Ջ[ին] է ասելն վա՛յ ինձ: Պատասխանի. Վայն իրս նշանակէ...*

18. *65աբ* Նորին Քառոց. Ի գիշերի համբարձի – *Իսկ թէ գինչն է համբառնալն...*

19. *65բ-6ա* Նորին Քառոց. Վասն բանդից. Տէր, հա՛ւն ի բանդէ... – *Գիտելի է, զի բաղում իրս նշանակէ բանդն..*

20. *66աբ* Նորին Քառոց. Բանաս զձեռն Ո – *Բացումն ձեռաց մեր առ աղքատս...*

21. *66բ* Նորին Քառոց Սաղմոս օրհնութեան. Հանի՛ր զնաց... – *Նախ հաց գմարմին եւ գինի գհոգին...*

22. *66բ-7բ* Նորին Քառոց վասն Սաղմոսացն. Որպէս իւղ իջանէ... – *Որինակ տայ գայս ի միասին բնակելոյ...*

23. *67բ* Նորին Քառոց ի բան Սաղմոսին, որ ասէ. Երանի... – *Առաջին շարժումն մեզաց...*

Ձմմ. Ձեռ. 1020, 3տ-373բ:

Ջ. 1. *168ա-9ա* Քաղուածու Կաթուղիկեաց Յակոբայ Թղթոյն առաքեալ սրբոյն Սարգսի Շնորհալւոյն Հայոց վարդապետի – *[Բան] Պարծեսցի եղբայր... [Մեկնութիւն]. եւ զոր ասէս այս է...*

2. *69աբ* Նորին Քառոց – *Եւ արդ, տեսցուք, թէ, որ է գովելի բարկութիւն...*

3. *69բ-70ա* Նորին Քառոզ. Ջօրէնսն զամենայն... – *Զի որպէս օրէնքն ինքնին ազատ է...*

4. *70ա-1ա* Նորին Քառոզ վասն անկարզ ցանկութեանն. Ցանկանայ՛ ասէ. եւ ոչ ունիմ՛ – *եւ է՞ր վասն ոչ ունին...*

5. *71ա-2ա* Նորին Քառոզ Աւետարանին՝ Սաստն եւ անողորմ դատաստանն. Զի անողորմ դատաստան... – *Ամենայն գիրք ամենուրեք զողորմածութիւն...*

6. *72ա-3ա* Նորին Քառոզ վասն ճատառոց. Զոր օրինակ ասէ. Մարմին առանց հոգոյ մեռեալ է... – *Այսօրիկ օրինակք յայտնի են...*

7. *73ա-4ա* Նորին Քառոզ վասն Վերին իմաստութեանն. Իսկ վերին իմաստութիւն նախ զի սուրբ է, ապա խաղաղարար... – *Ասաց. Զերկրաւոր իմաստութիւն, որ զնաճախն...*

8. *74ա-5ա* Նորին Քառոզ վասն մեծատանցն. Արդ, այսուհետեւ... – *Այսուհետեւն ասելով, թվի ինձ...*

9. *75աբ* Նորին Քառոզ, որ ասէ Նդեռ՛ւմ սուրբ... – *Տեսանես զօր օրինակ զիջանելոյն Աստուծոյ...*

10. *75բ-6ա* Նորին Քառոզ. Ամենայն մարմին... – *Տեսանե՞ս որքան փոքր կացոյց...*

11. *76ա* Նորին Քառոզ վասն խոնարհութեան – *Մէր երկայնամիտ է...*

12. *76աբ* Նորին Քառոզ վասն փառաւորելոյ զԱստուած – *Զի դու տե՛ս նմայ գխոխն...*

13. *76բ-7ա* Նորին Քառոզ վասն. Աւթուն կալ եւ աղոթել. Աւթուն լեռ՛ւմ... – *Ըստ որում իմաստութեան զբանն...*

14. *77ա-8բ* Նորին Քառոզ վասն ցանկութեանց. Զի սօֆօ՛ ասէ Աստուածեղէն բնութեան... – *Զայսօրիկ հանդերձեալ էր ասել...*

15. *78բ-9բ* Նորին Քառոզ. Յորդորակ. Ակլ եկեսցէ օր Տեառն իբրեւ զգող... – *Երկիւղիւ լուիցուք զբանս Տեառն...*

16. *79բ-81բ* Նորին Քառոզ. Յորդորակ. Սիրելի՛ր, ոչ է ձեր ինչ պատուիրան... – *Քաղում ինչ է, որ քրիստոնէին նկարագրէ...*

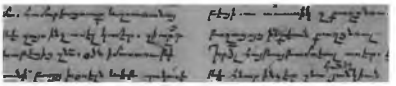
Հմմտ. Ածո. 1318, 1ա-327բ։

– *82ա-3բ* Ցանկ գրոյս բոլոր անմահարուն տե՛ս Քարոզ հաղորդութեան... Քարոզ սիրոյ եւ խաղաղութեան, Ոլ երէկ նոր ինչ պատուիրան տամ ձեզ:

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ժէ. դար

ԹՈՐԹ՝ 12 (84-95). չգրուած՝ 94ա-5բ: ՊՐԱԿ՝ 1x10+1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսագրոյով (բ. 94- 95՝ առանց լուսագծերի): ՄԵՏՆԻՒԹԻՒՆ՝ 20,3x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (15,5x 10,5): ԳԻՐ՝ նաստալիք: ՏՈՂ 28:

Նմուշ 86ա

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերը՝ ինչ խուճապած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Մաղթանք, ողջոյն եւ կեղծ թղթով]

ա. *84ա – /// (սկ. թափուած) մարտին գծովսէփ յեգիպտոս եւ ըզԴաւիթ...*

բ. *84ա Ալլ եւ նեցեցեալքն ձեր, որ ի ձէնջ...*

գ. *84ա Արդ, արարիչն Աստուած, որ հատուցանող է...*

դ. *84աբ Ալլ եւ աւրհնեսցէ Տէր Աստուած զքարհնայոդ...*

ե. *84բ [Ա]լլ եւ աւրհնեսցէ Տէր Աստուած զմիաբան ժողովուրդոդ...*

զ. *84բ [Ա]լլեւ աւրհնեսցէ Տէր Աստուած զձեզ եւ տացէ եկեղեցեացդ ձերոց...*

է. *84բ [Աւրհն]եալ է Աստուած, աւրհնէ Հոգւով...*

ը. *84բ [Աստուած]ային աջոյն տնկեալք...*

թ. *84բ Աստուած տայ ձեզ Ռ. (1000) բարի...*

ժ. *84բ Գուք արժանի էք ամէն բարոյ...*

ժա. *84բ եւ ձեր սեղանն Աբրահամու...*

ժբ. *84բ-5ա Զինչ որ սուրբք աշխարհի կան / Ձեզ եւ որդւոց ձերոց եւ տան...*

ժգ. *85ա Նախ անմարմնոց գօրքն վերնական / Որ Աստուծոյ կան փառաբան...*

ժդ. *85ա Նահապետքն, որ ադամեան / եւ մարգարէքն խորագէղեան...*

ժե. *85ա Հոգին, որ էջ ի վերնատան / Հոգւով լցան ամենեքեան...*

ժէ. *85ա եւ յետ աստեացս վճարման / Յորժամ նշան սէրուենական...*

ժը. *85ա Տեսնուք զԱստուած դէմ յանդիման / Յորժամ գայցէ ի դատաստան...*

ժթ. *85ա Աստուածազարդ եւ սրբասնեալ բարեխ[օ]ոյդ...*

ի. *85ա Տէ՛ր, տե՛ր ինձ լեզու խրատու, զի... (կրկն.՝ 91ա)։*

իա. *91ա /// (սկ. Թերի) [ա]պաւինեալ մարդասիրութիւն կարդալով...*

իբ. *91ա Ալ ժամանեալ մեր յաւարտ եւ ի կատարումն...*

իգ. *91բ եւ արդ, ի գրաւ բանիս պարտիմք...*

իդ. *91բ Ալլ եւ յԱրդին միածնին անսկզբնաբաւ...*

իե. *91բ-2ա Արդ, աւրհնեալ...*

իզ. *92ա Հայցեսցուք յամենագութ եւ յամենախնամ...*

իէ. *92ա Նոր նորոգեալ նորոգեսցէ...*

իբ. *92ա [Ա]յլ եւ աւրհնեալ սուրբ կոյս Տիրամայր...*

իգ. *92աբ Այլ եւ աւրհնեալ է սուրբ խաչն փրկական...*

իդ. *92բ [Ա]յլ եւ գկամարակապ խորանս...*

իե. *92բ [Ա]յլ եւ իզձք մաղթանաց, հոսմունք արտասուած...*

իզ. *92բ [Ա]յլ եւ շինող սուրբ եկեղեցւոյս...*

իդ. *92բ [Ա]յլ եւ ուխտաւորք եւ պտղաբերք...*

իե. *92բ-3ա [Ա]յլ եւ քահանայապետն ամենայնի Տերն մեր...*

իզ. *93ա [Ա]յլ եւ զարհիեպիսկոպոս գաւառիս...*

իէ. *93ա [Ա]յլ եւ ք[ահանայք եւ փակակալք եւ սպասաւորք...*

իը. *93ար [Ա]յլ եւ ժողովրդապետն ամենայնի Տէրն մեր...*

իթ. *93բ Այլ եւ պատճառն բոլորից՝ անեղն Աստուած... գիսահակ ի գենման խոչին, զձակոյճ ի գօտէ /// (շար. թափուած)։*

Բ. *85բ-8բ* [Քարոզ ի քանն. ե]ւ օձն էր... — *Իմաստուն քան զազանն, բայց ոչ եթէ բանաւոր...*

Ունի՝ 88բ ևԱնուն սուրբ Հօրս Փիլիպեանոսէ, իակ վասն յորդառատ բանիցն մանանունադրեցաւ յանուն գեղոյն Նեղոսի»։

Գ. *89ա-90բ* Երանելոյն եփրեմի Յաղագս ապաշխարութեան — *Ով մեղաւոր, ճկ առ իս... չտազտկամ յաղքատութենէդ, չխոտեմ զա/// (շար. թափուած)։*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *85ա Տես տեսանուք զԱստուած։*

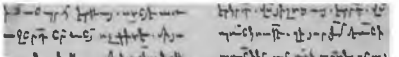
2251

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԿՈՒՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ — **ՌՃՆԳ. – 1694**

Գրիչ՝ Գրիգոր հէգ: ՍՏԱՁՈՂ՝ Յոհան վրդ.:

Թղթ՝ 272. չգրուած՝ 1բ, 3ա, 272աբ: ՓՐԱԿ՝ 1x3+Ա-ԻԲx12 (ժ 16)+1x3: ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրմով (թ. 1 եւ 272՝ կապոյտ): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20x14,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (2աբ, 271բ՝ միասիւն) (16,5x11): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ 24-25: ԿԱՆՄ՝ մուզ շագանակագոյն կաշի՝ ճշագծերով եւ մէկ ամբողջական, մէյ կիսատ կապիչներով, միջուկր՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ (Բ-ն՝ կապոյտ). լուսանցակողերը՝ կաշիւ:

նմուշ 177ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ — Սղոմոն՝ 3բ, 17ա, 63բ, նեռ՝ 22բ, կղեմէն հայրապետ՝ 25բ, Աբգարմեն՝ 27ա, Գիւտաւոսն Յովհաննու Միւրոնչին՝ 32ա, Գրիգոր Լուսաւորիչ՝ 39բ, Գրիգոր Մարաղեցի՝ 51բ, Քրիստոսի Թադոսի եւ Յարութիւնն՝ 87բ, Հայն Հաղուածոց՝ 99բ, Պատկեր Վարդանայ՝ 127ա, Աթոռ Աստուածոյեանն՝ 175ա, Թզենի՝ 204բ, Հաղորդութիւն՝ 211բ, Ստեփաննոս Նախաւկայ՝ 223բ, գիշք՝ 239բ. ՃԱԿԱՏԱԳՐԻ՝ 10ա, 43բ, 45ա: Լուսանցագրի՝ բուսական: Ձարդագիր՝ թղթոպիր, հաճգուցագիր: Գոյներ՝ կապոյտ, նարնջի, շագանակագոյն:

Վիճակ՝ բաւարար. նոորգուած կապոյտ թղթով, թ. 139՝ պատռուած, թանաքի հետքերով 204բ: Կազմի կտին ետեւում, ակռերը եւ Բ. վերկր ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզք Ղուկասու Լօտեցւոյ]

Տե՛ս նեռ. 503, 187ար-295բ. *Միայն 13/4աս-9բ: 14/9բ-15բ: 15/240աս-4բ.*

Բ. [Բանք զանազանք]

1. *16ա-9բ* Յաղագս ութիւն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան — *Նախ, որ պարտ եւ առանց խարդախութեան...*

2. *21ա-2բ* Վասն նեռինն գայստեղամն վեց իրս հարցանելի է յայս, թէ վասն ոյր իցէ այժմ — *Առաջին զբանս առաք, որ ասէ...*

3. *22բ-5բ* Կատարածի ախտարհի — *Այլ եւ վարդապետք ասեն, թէ, Տեսաք ի գիրս...*

4. *25բ-7ա* Կղեմէն հայրապետն, որ էր ի Հռոմ եղեմն առաջնորդ, որո[յ] է գերեզման յատակս ծովուն — *Սուրբն Կղեմէն էր ի քաղաքն Հռոմայ...*

5. *27ա-32ա* Աբգարմեանի, որ նաճատակեցաւ ի հաւրէն իւրմէ — *Ամենեքեան, որք հաւատացեալ են...*

6. *32բ-8ա* Յովհաննու գլխատմանըն — *Հրաւիրեալով կոչեցաւ լեզու իմ ուրախարար...*

7. *38ա-9բ* Հարցումն Գրիգորի Լուսաւորչին — *Ասէ սուրբն Գրիգոր ընդ հրեշտակըս...*

8. *40ա-3բ* [Երանելոյն Թեոփիլոսի ասացեալ. ձեռ. 992, 449բ] Վասն թաղման եւ յարութեան — *Ով ոք ոչ հաճայ ընդ արարչութեան...*

9. *43բ-7բ* [Նորին Թէոփիլոսի. ձեռ. 992, 452բ] Վասն թաղման եւ յարութեան — *Աստուած՝ Բանն Հօր եւ համագոյակից...*

10. *48ա-51ա* Յովսեփայ հաղարապետի արգարոյն — *Եւ իբրեւ երեկո[յ] եղեւ, եկն այր մի...*

11. *52ա-4բ* Երանելոյն Գրիգորի [Մարաշեցւոյ] ճգնազգեաց ամենասոփի Յեսուսեցւոյ ասացեալ է — *Վա՛յ քեզ անձն իմ մեղաւոր...*

12. *54բ-6բ* Սուրբ հօրն Յովհաննէսի Գաւնեցւոյ ասասուածատես արացըրն — *Սուրբ հայրն Յովհաննէս Գաւնեցի պատուեաց...*

13. *56բ-7ա* Նորին Քառզ ի բանն սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. Ա՛ւր իրապահոն... – *Պատարագն յերից բաժանի, նախ իսպասելացոց...*

14. *57ա-8բ* Բանի խրատականի ասացեալ է իմաստնոց – *Զորս ցեղ մեղք առաւել դատախազ լինին...*

15. *66բ-71ա* Առաջի աւուր արարչութեան, որ է օր առաջի աւուր արարչութեան. Ի սկսբանէ արար... – *Իսկ Հայրնէ Բան...*

16. *71ա-4ա* Աւագ Բ.շաբաթի (2) Վասն արարչութեան Աստուծոյ. եւ ասաց Աստուած... – *Յերկրորդ աւուր արարչութեան փեռեկտեալ...*

17. *74ա-6ա* Աւագ Գ.շաբաթի (3) արարչութեան, որ յիշատակ է Քրքրիորէն. եւ ասաց Աստուած... – *Գիտելի է, զի ցամաքն, ոչ է անուն երկրի...*

18. *76ա-8բ* Աւագ չորեքշաբաթի արարչութեան. եւ ասաց Աստուած... – *Լոյսն համասփիւռ, որ խզումն էր...*

19. *79ա-81բ* Հինկերորդ աւուր արարչութեան ասացեալ է. եւ ասաց Աստուած... – *Յետ գարդարելոյն Աստուծոյ զերկիր...*

20. *81բ-3բ* Աւագ ուրբաթի խրատ արարչութեան. Աւուր ուրբաթու ասաց... – *Տե՛ս, եղբա՛յր, գգործս Աստուծոյ...*

21. *83բ-7բ* Երանելոյն Թէոփիլոսի ասացեալ է Աւագ շաբաթի օր. Վասն թաղման – *Նոր երկինք այսօր ի յերկրի...*

22. *88ա-91բ* Ի Մեծի երկուշաբաթի Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ է ի Զ.օրեայ (6) գրոց Մեկնութենէն. եւ էին երկոհանն... – *Եկա՛յք, ով սիրելի՛ք, եւ տեսո՛ք աստ մեծաղանչ...*

23. *91բ-5ա* Նորին Յոհաննու Ոսկիբերանին ասացեալ է ի Մատթեոսի Աւետարանին Մեկնութենէն. Միհչդեռ ուսին... – *Բարե՛, քանի՛ կուսութիւն էր մատնչին...*

24. *97ա-8ա* [Ի թղթոյ Կիրակոսի Երզնկացւոյ]: Այսուհետեւ եկեսցուք ի չորորդ գլուխն... – *Եթէ զբիրկաթուն ոչ Տէրն...*

25. *98բ* (կրկն.՝ 189բ-90ա) [Ի ժղլանաց Վարդանայ Առեւելցւոյ] Այլ բանի ճոգալուցին ասացեալ է – *Ջի՞նչ է Տիւգալոյցն, որ լուծանեմք...*

26. *98բ-9ա* (կրկն.՝ 189բ-9ա) Յաղագս եկեղեցւոյ ասաիճանի – *Քրիստոս զեկեղեցական աստիճանս որպէ՞ս եցոյց...*

27. *99աբ* [Յաղագս մկրտութեան] – *ԵՒս այդ պատասխանի՛ ասացեալ է. Նախ, առաջին՝ զայս...*

28. *100ա-10բ* Պատմութիւն սուրբ հաչին, որ Հացունեաց կոչի, թէ որպէս դարձաւ յաշխարհիէն Պարսից եւ տվեալ եղեւ տիկնոչն Սիւնեաց վասն ինչ – *Եւ եղեւ յետ թագաւորելոյն Մաւրկայ այրքայիս...*

29. *110բ-4ա* Պատմութիւն վասն Գիւտ հաչին, որ ի ձեռն Պատրոնիկէ – *Եւ արդ, պատմեցից Ձեզ վասն հաչին...*

30. *114ա-7բ* Տեսիլ արբոյն Կոստանդիանոսի Յաղագս հաչին Քրիստոսի – *Սրբոյն Կոստանդիանոսի Մեծի թագաւորի ամենայն յԱրեաց...*

31. *134բ-8ա* Եւսեբեայ պատմութիւն ասացեալ է Վասն Համարձման – *Վայելուչ է մեզ փոքր ինչ վասն վերանալոյն...*

32. *138ա-9ա* Պատմութիւն Տայասայ պռոնկին – *Եղբա՛յրք իմ եւ մտերքի՛մ (=մտերիմք), կամիմ պատմել...*

33. *157բ-61բ* Հարցմունք[ի] զանազան. Բառնեղի եւ Գրիգորի ասացեալ է – *Բարեչդ ասէ. Յորժամ ոչ երկինք էր...*

34. *172բ-5ա* Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ է. Վասն որ ազիատացաւ – *Վասն զի անհասն հրեշտակաց...*

35. *175ա-80բ* Թուխտ վասն զգուշութեան օրհնացն եւ պատուհասնացն Աստուծոյ – *Ջբանս աստուածային կամիմ պատմել ձեզ...*

178ա Գրչից՝ «Վասն քահանայի»: 179ա «Վասն Ադամայ եւ Սեթայ»:

36. *180բ-7բ* Երանելոյն Եպիփանու (=Եփրեմ) Խորհուրդ Աստուոյ ասացեալ է վասն անաւէն յիշոցնաւացս եւ պահիւ լուծանողացն. ամէն – *Ովք եղբայրք սիրելիք...*

37. *190ա-1բ* Իսկ երորդ առարկութիւնիւ, թէ վասն է՞ր ջուր արկանեն ի Սուրբ խորհուրդ – *ԵՒս այս պատասխանի, եթէ. Ջպատարագն...*

38. *191բ-4ա* ԵՒս Ե.երորդ (5) բանն, որ ասեն, թէ Հայք չունին զէ. (7) խորհուրդ եկեղեցոյ եւ ոչ զէ. (7) մանուչափ մեղրն – *ԵՒս այդ պատասխանի նախ, եթէ. Ոչ է պարտ...*

39. *224ա-9բ* Սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային – *Նախավկայն Քրիստոսի Սուրբն Ստեփաննոս...*

40. *229բ-34ա* Սրբոց Հռեփսիմեանց կուսանացն – *Սրբուհի կոյսն Հռիփսիմէ էր ի Թագաւորական տոհմէ...*

41. *234ա-5բ* Վկայութիւնիւ ի Հռովմայեցւոցն թղտոյն Պօղոսի. Վասն մաճուանն Քրիստոսի. Ջի թէ մինչ թշնամիքն... – *Իսկ արդ, զի՞նչ ասեմք առ այս...*

42. *260ա-9բ* Հարցմունք[ի] եւ պատասխանիիւ Յաղագս ներակր[ե]ութեան մանկանց – *[Հարց] Քանի՞ է Աստուած: [Պատասխանի]. Մէկ է:*

43. *209բ-11բ* Բանս այս աւետարանչին Յոհաննու է – *Այսպէս հրամայէ Տէրն մեր...*

Գ. *58բ-66բ* [Յովհաննէսի երզնկացւոյ խրատ հաւատակաց հրիատոնէից]

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-108բ. *Միայն՝ գ/58բ-9բ: Է/59բ-60բ: Ը/60բ-1բ: Ժ/61բ-3բ: Ժգ/64ա-5ա: Ժբ/65ա-6բ:*

Դ. [Խրատ Վարդանայ Այգեկցւոյ]

ա. *95ա-7ա* Խրատ Վարդանայ աստուածպաշտութեան — *Աստուածութիւն անքննելի…*

բ. *117բ-21ա* Խրատ ննրին Վասն ուղղափառ հաւատոյ ասացեալ է — *Նախ պարտ է իմանալ, թէ զի՛նչ է հաւատս… |121ա| եւ զուք յողորմիւն մեղաց խնդրեցէ՛ք ինձ ողորմելոյս.* Վարդան *վարդապետի…*

գ. *121ա-3ա* [Վասն զրկանաց] — *Դարձեալ պատրաստ եղերո՛ւք եւ սգաստ…*

դ. *123ա-բ* [Յաղագս հպարտութեան եւ ոխակալութեան] — *Յետ այսորիկ փախերո՛ւք ի հպարտութենէ…*

ե. *123բ-4բ* [Վասն սիրոյ] — *Յետ այսորիկ եւ զսէրն կալարո՛ւք…*

զ. *124բ-5ա* [Յաղագս ողորմութեան] — *Ուր որ ողորմութիւնք լինին առանց սիրոյ…*

է. *125ա-6ա* Յաղագս կախարդութիւն առնել[ոյ] — *Յետ այսորիկ փախերո՛ւք ի կախարդութենէ…*

ը. *126աբ* Լեզուաց սանձելն — *Յետ այսորիկ սանձեալ կապեցէ՛ք, որդեա՛կք իմ…*

թ. *126բ-7ա* Հայհոյողն — *Եւ որ զհայհոյական եւ պչար լիշոյն…*

ժ. *127բ-30ա* Վարդանայ վարդապետի ասացեալ խրատ հաճանայից ժող[ովոյն] — *Ապա գիտասջիք եւ գայս…*

ժա. *130ա-2ա* Այլ խրատ Վարդանայ յոգնչահ — *Դարձեալ այլ օրէնք եւ պատուիրանք քրիստոնէից…*

ժբ. *132ա-4բ* Վասն արհայութեան անճառ փառացն ասացեալ է — *Ով քնարեալ քահանայք…*

ժգ. *140ա-5ա* Այլ խրատ վասն վարուց առաքինութեան — *Աստուած բարի է եւ լոյս…*

ժդ. *145ա-9ա* Վասն աճիւն որդանցն եւ խոստովանութեան նոցա, թէ ուստի լինին եւ կամ թէ ի՞նչ են. զայս Քարոզս կարդա՛ եւ ընդ միտ ա՛ո — *Եւ արդ, եկա՛ք ժողովեցարուք ի միասին…*

ժե. *149ա-55ա* Պատմութիւն վասն դժոխոցն — *Եւ արդ, եկայք ամենայն դասք մեղաւորացդ…*

ժզ. *155բ-7բ* Խրատ յոգեվարացն, յարժամ հոգին հակի ի մարմնոյ — *Արդ, պարտ է յամենայն մարդոյ գայս գիտաւ…,*

ժէ. *162ա-6ա* Խրատ յոգեչահ Վարդան վարդապետի, վասն դարձի մեղաւորաց — *Եւ արդ, պարտ է յիշել գջօր մահուն…*

ժը. *166ա-72բ* Նորին Վարդանայ ասացեալ Վասն աղօթից — *Ի հարիւր եւ ի ՄԵ. (155) համար Սաղմոսին…*

ժթ. *188ա-9բ* Վարդան վարդապետի Վասն Թաքէոսի — *Կենսաբուխ Սուրբ Աւետարանն զԹաքէոս զմեր առաքեալն…*

Ե. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք յԱռաջին հատորոյ]

Տե՛ս Զմմռան հտ., տպ. 1740. *Միայն՝ ԻԵ/217բ-22ա: ՂԱ/200բ-4բ: ՂԲ/204բ-9ա: ՂԵ/236ա-9բ:* ՃԻԲ/212ա-7ա:

2. [Քարոզք յԵրկրորդ հատորոյ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. *Միայն՝* ՆՓ/255ա-9բ; ՋԲ/244բ-9ա; ՋԳ/248ա-51բ; ՋԴ/251բ-4ա; ՋԸ/222բ-3բ *(կրկն՝ 19բ-21բ):* ՃԱՂ/194ա-200ա: ՃՁԸ/254աբ: ՃՁԹ/254բ-5բ: ՃԿ/255բ-7ա: ՃԿԱ/257ա-8ա:

— *270ա-1ա* [Յանկ գրոց] — Ա. *Քարոզ ի բան Սոգոմոնի… Էջ. Հարցմունք եւ պատասխանիք յաղագս նեբակրթութեան մանկանց…*

ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ ԺԸ. դ.

1. *2ա* Վասն աստղը ցայսմանոյ — *Յորժամ յարեամտից յարեւել ցուսանայ աստղն…*

2. *2բ* — *[Լո]ւսինի Ա. (10), ԺԱ. (11), ԻԸ. (28) արեւելք է… Նոյեմբեր ցերեկն Թ. (9), գիշերն ժե. (15):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

15բ Քրիստոս Աստուա՛ծ, ողորմեա՛յ ամենայն հաւատացելոցդս, ԹՒին հազար ՃԽԳ. (1694), յունվարի ամսոյն:

139ա Ի թըւականիս Հայոց Աքեղական հազար ու հարիւր քառասուն եւ Գ.ն (1694), մայիս ամսոյ երկուսն, յաւուր չորեքշաբաթի:

209ա Փա՛ռք համագոյ, միաղօր, միափառ եւ [հ]աւասար, ամենազաւր Սուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն, այժմ եւ յաւիտեանս. ամէն: Արդ, ես՝ տկար ամենայնի / եւ ծոյլս ի գործս բարի, / արագ եւ փոյթս գործել չարի, / մեղաւոր եւ անարժան եւ աղտեղի / որ միայն անունս է իմ քահանայի, / բայց գործովս եմ հեռացեալ մեկուսի, / վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ եւ եղուկ ինձ ասացեալ անձին իմոյ, / թէ զինչ տալոյ եմ պատասխանի / առաջի ատենին Քրիստոսի, / զի գբաբերան արարիչս իմ բարկացուցի, / եւ ուստի՛ է ինձ փրկութիւն, / եթէ ոչ մեղաքաւիչ զԳրիստոս պատարագող սուրբ քահանայիցդ, / զոր երես անկեալ մոխրամած դիմօք / եւ արտասուաթոր աչօք աղաչեմ |209բ| յիշել / ի սուրբ եւ արժանաւոր յաղօթս ձեր, / ո՛վ ընթերցողդ նագելի, / նաեւ եօտաքերդ բաղձալի, / որք հանդիպիք այս սուրբ կտակի, / յիշման առնէք գիս արժանի, / բերան մի ասէք. Տէր ողորմի / ինձ՝ Գրիգոր էրէց մեղաւորի, / նայ եւ ծնողացս իմոյ բարի՝ / Պողոս

էրէց որ անուանի, / եւ ամենայն ազգաւորմի՛ / փոխեցեալոյ եւ կենդանի: / Եւ որք ուղիղ մտով յիշեն / եւ լի սրտով Հայր մեր ասեն, / վարձս բարի Տեառնէ առցեն, / զնկեալք աւրհնեալքն՝ լուիցեն: / Բայց ես՝ տկարս ամենայնի, / այս սակաւ գիրս ի յանկ հանի / ի Կոստաւաղինի հին քաղաքի, / ի դուռն Սուրբ Հրեշտակապետի, / արքայութեան Իլախի / ի երրորդում Ջիկլմունդի, / ի ժամանակս Նահապետ մեծի Յարեթի / ՌՃԽԳ.ին (1694), ի յունիսի աւուրն ութի: / Բայց թէ սմայ տղայեցի / կամ յաւելի պակաս գրեցի, / անմեղադիր լերո՛ւք ինձի. / զի գերութեանս զսայ նօտբեցի, / իակ ի կատարն այսր սուրբ կտակի / փա՛ռք եւ պատիւ Տեառն արարչի՛ / զօր հանապազ անդուլի / Ամէն, շրթանց նմայ տացի:

271բ Ես՝ Ովաննէս վարդապետս ըստացա զայս գիրքս, ոչ թէ իմոց ձեռաց վաստակի, այլ ի բերանոյ իմոյ, որ ամրթալի քարոզէի եկեղեցիկն ի Ստանպօլ, որ է Պուզանտիա, մինչտեռ նոր էի առեալ գաւազան վարդապետական, այնու նոցա տալով ինձ ողորմութիւն: Գնեցի ինձ յիշատակ ի թվի Հայոց ՌՃԽԴ. (1695) ապրելի ի մէկ :

Նդեւ գալն այսմ Յոհաննու վարդապետի յերկիրս մեր, զոր այսմ ամի առեալ էր գաւազան ի Մատթէոսէ պատրիարգէն Կոստանդնեայ, զոր էր թվականն ՌՃԽԴ. (1695) եւ յոյժ-յոյժ ուրախութիւն եղեւ մեզ ի տեսանել զիրեարս, որ նոյն Տէրն մեր պահեսցէ զսայ վարդապետական ճոխութեամբ եւ այլ գերամեծար իշխանութեան արժանացուսցէ: Գրեցաւ Ջ. Յ. Վ. Կ. Ո. Գ. Ք. |139բ| թվի 1147 է (1698), ծայր եւ աւարտ եւ այս գործիս / գործ գծեալ ժամանակիս, / մեր նեղութեանն Հա[յ]ոց ազինս, / դժուարաբար գեծդեղանիս, / այս գաղնացեալ յեսնոց թվիս՝ / հազար հարիւր կատար ելիցս, / քառասնեւեօթն աւելորդիս (1698): / Որք հանդիպիք այսմու թվոյիս՝ / յիշէք մեղօք լի եղկելիս. / չեմ արժի այս անուանիս, / որ՝ Յով[ճ]անննէս կոչեն առ գիս. / ևաբեղութիւնս ի Գրիգորէ / առաջնորդին Կարմիր վանիէ, / իշխանութիւնս առի ումէ / Յունաց աշխարն, ի Ստամբուլէ / պատր[ի]արքիչն Մա[տ]թեոսէ / որ գիս բերան մի [յ]իշեսցէ՛ / վարցս նայ Աստուածոյ առցէ, / Հոգովն Սուրբ գնայ տեսցէ. ամէն:

Է [յ]աւետեանն մեղ յիշատակ, / եւ է որդի՝ անմեռ գաւակ, / որ յիշատակ գայս մնալով, / ձեզ ազաչեմ արտասուելով / գիս [յ]իշեցէ՛ք Հայր մեզայով, / օրհնեալ էք դուք Տեառն Աստուծով:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. Կազմաւտառ Ա. (ԺՀ. դ., նոտրգիր) Մ՛վ Տէր իմ եւ [Աստուած] իմ Յիսուս Քրիստոս, որպէս գոհացայց զքէն, ոչ կարեմ ճառել զերախտիս քո, որ առանց չարչարանաց կատարեցեր զխորհուրդ իմոյ, զի՛նչ տաց տիտուր Տեառնդ իմում ընդ ամենայն, զոր ետ ինձ եթէ ոչ զաղ/// (մի քանի տառ ջնջուած)յոս ջերմեռանդ գոհութիւնս եւ ճշմարտապէս երկրպագութիւնս տաց քեզ, անկարօտ Աստուա՛ծ, որմէ միայն աստուածութիւնդ գիտէր, թէ որպէս որոնէիր զայս Քարոզգիրքս, վասն որոյ ետուր ցիս. գոհանամ զքէն, Աստուա՛ծ, յամենայն ժամ: Մ՛վ օրհնեալ ընծէրցող, ես քանի անարժանութեամբ/// (մի քանի տառ անընծեռնելի) արաքեմ մատուցեր առաչ զայս սուրբ գրիս գրողին եւ աշխատողին եմ յիշել եւ /// (մի քանի բառ սոսնձուած այլ թղթով)ող գիր շատ եմ /// օք /// ւշ քաղցր չեմ տես/// մատնէսս պուղում պուղում /// Յատութիւն աբեղայս յիշեսչիք /// Ձեզ յիշեսցէ իւր գալստեանն եւ անդ տեսցուք գմիմեանս. ամէն:

2. Ջր եւ ես անարժան ծառայս յիշեցէ՛ք <էք> Բարսեղ *(սիւնակէտգիր՝ ծածկագիր, տրուած է նաեւ բանալին)*:

ԿՆՔԱԶԴՐՈՇՔ՝ *1ա (վր. լս.՝ խաչաձեւ՝ զարդակող)* Յովհաննէս *1213 (1764)*: (Ներքեւում երկու շրջանաձեւ կնքադրոշմ) *1302 (1853)*: *98բ, 111բ, 115բ (ութանկիւն) Քրիստոսի ծառայ Գրիգոր վարդապետ ՌՄՀԳ. (1794)*: *3բ, 99բ (քառանկիւն ծաղկաձեւ) Քրիստոսի ծառայ Նիկողոս վարդապետ 1236 (1787)*:

ՆԿԱՐԶԱԶՈՒՐՔ՝ *139բ (անաւարտ մարդկային դէմք)*: *259բ (սեղանի առջեւ կանգնած մարդ)*:

ԳՐԶԱՁՈՒՐՔ՝ *1ա (այբուբէն)*: *2բ Յուցակ ամսոյ, զոր վայելէս ուտելեաց եւ կերակրոց օգուտից: 125ա Անծնունդ արծաթի զշահ ծնցնել կու տան: 139բ Վասն միոյ մեղա[ւ]որի: 139բ (վրացերէն) «Հայր մեր... որպէս յերկինս եւ երկրի»: 162բ Լուսացարուբ սրբե[ցարոք]: 167բ Թարմանութիւն Հայր մերին: 271բ (գանազան տառեր եւ գծեր)*:

2252

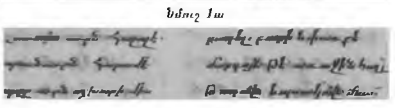
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԴ. դար

ԳՐՔՔ՝ Անուտիաս: ՍՏԱՑՈՂ՝ Յոհան աբեղ.:

ԹԵՐԹ՝ 336, չգրուած՝ 332բ-6բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԲԸ×12 (ԽԸ-ն առանց պրակաճամարի): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսազծերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,7x14,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (325ա-29բ՝ միասիւն) (15x10): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (1ա-4բ՝ նոտրգիր): ՏՈՂ՝ 21: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շաղաճակազոյն կաշի, երեմ կապիչներով, միջուկը տախտակ, աստառը գորշ կտաւ. լուսացնկատները՝ կարմիր:

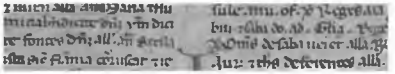
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ ֆ ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ մատենագիր 257բ, յոչնագիր, հանգուցագիր Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, գեղին, սեւ:

Նմուշ 1ա

Նմուշ 13ա

ՊԱՏԱՒՈՒՀ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Breviarium = Պատարագամատոյց (սառնիճերի ԺԹ. դ., Խոպիա), սաւառնած թաղուածի ընդլայնական եւ ընդհակայնական հատուածից, (19,5x9), մազագոյն, երկսիւն. տե՛ս Л. Киселева, Латынские рукописи Матенадарана, Ереван 1980, стр. 81 (N 87):

Նմուշ 8բ

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. տեղ-տեղ զանազան թներ եւ հետեր, գրադարձը թերեւսկի գանուհիսնաւած, 313ա՝ կարմիր մելանի նապաստակ. կապի եզերեալ եւ մկրճ մատնած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– Յր-4բ Յանիկ զոգս այս *– Քարոզ ի բան Մտզոմնկի, Ջի որք սրբութեամբ... Յաղագս պակի ամուսնացելոց, եւ որ հասուկ եւ չհասուկ սորին:*

Ա. [Բանմ զանազանիք]

1. *1ա* [Տաղ յումմանէ] *– Ի աւուր աներեկին / Լինիմ ես անդ ողորմելի...*

2. *1ա-3ա* [Հարց եւ պատասխանիիք] Յաղագս զանազանութեան մելոցն – [Հարց]. *Ջինչ է գանազանութիւն մեզաց: Պատասխանի. Մեղք անուն մի է...*

3. *208բ-17ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ (Զմնուան հատոր ՃԾԲ.)] Քարոզ մեծի եշաբթի (3) ի խորհուրդ Սուրբ պատարագին եւ ի բանն, որ ասէ. Հայեցայ ի Հաբկ... *– Երբա՛ս եւուն նախնի ծնօղքն Ադամ եւ յծեայ...*

4. *217ա-27ա* Քարոզ զգուշութեան հաճախոյից ի բանն, որ ասէ. Եթէ սիրէ՛ զիս... *– Դարձուցեալ այսոհետեւ զկարգ բանիս...*

5. *240բ-51բ* Քարոզ վասն Գալատեացն Քրիստոսի եւ յաւուրն դատաստանի *– Եւ զի վասն մեւս անգամ գալստեանն...*

6. *251բ-4բ* Քարոզ նորին Վասն հուրընկալութեան. ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Օտար էի, եւ ժողովեցէ՛ք... *– Եւ գիտելի է յաւրինակաց, զի ի ծէզ...*

7. *254բ-7բ* Վայ ինձ հագար բերան... *– Ջի մեզաւորք գարհուրեալ դողան եւ ասեն...*

8. *257բ-91բ* Հարցմունք վասն հրեշտակաց – [Հարց]. *Ջինչ պատճառ, որ հրեշտակք |258ա| մեզան չեցին...*

9. *291բ-3ա* Քայլ եւ գայս գիտել արժան է, զի Գ. (3) իրք Տէրն անձն էառ վասն հատուցելոյ գաւլուրութիւն, զոր մեզ յետ մեր յարութեան չէ խոստացեալ... *– Նախ, որ հանդերձիւ երեւէր առաքելոցն...*

10. *293ա-5բ* Կանոնի սուրբ հայրապետացն *– Եթէ ոք առնու կին ի մերձաւորէ իրմէ...*

11. *312ա-7բ* Վասն, թէ ընդ ան ես հետևանօղը յաշխարհս *– Առաջին հերձուածողք հեթանոսք...*

12. *317բ-8ա* Յաղագս թուղթ խոստովանութեան այսմահ է *– Նախ որ պարզ, առանց խարդախութեան...*

13. *318ա-21ա* Վասն խոստովանութեան եւ սպաշխարութեան *– Եւ արդ, քան զամենայն երախսիս...*

14. *321ա-4ա* [Յակովբայ Վրիմեցւոյ] *Յաղագս պակի ամուսնութեան – Գիտելի է, զի կանոն է այնոցիկ...*

15. *324ա-32ա* [Նորին] Յաղագս ազգականացց բաժանման *– Գիտելի է ազգականութիւն տարօրոշեալ...*

325ա, 327ա-8ա, 329ար Տուփք եւ ապիտակք:

Բ. [Քարոզգիրք Ղուկասու Լօռեցւոյ]

Տե՛ս նեռ. 503, 187ա-295բ. *1/5ա-20ա: 2/20ա-34բ (23ա Գրչից՝ «Մարգարտի խաչաթին խաչքրա»): 3/34բ-53ա: 4/91ա-103բ: 5/53ա-75բ: 6/114ա-23ա: 7/123ա-34ա: 8/134ա-47բ: 9/147բ-55ա: 10/158ա-63բ: 11/163բ-72բ (163ա Գրչից՝ «Ես է պատմութիւն Աբգարի օձին»): 12/173ա-82ա: 13/182ա-91բ: 14/191բ-200բ: 15/200բ-8բ:*

Գ. [Աւտառոյ Քարոզգրի Ղուկասու Լօռեցւոյ]

ա. *75բ-80բ* Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Եւ հրամա[յ]եաց Դաւիթ... *– Եւ զի նահապետք յերկար ապրէին...*

բ. *80բ-91ա* Քարոզ ի բանն Յունաւոյ, որ ասէ. Անա երեք աւուրք... *– Ջի սիրուէ էր քաղաք մեծ...*

գ. *103բ-14ա* Քարոզ վասն երից մանկանցն, որ ասէ. Եւ նոքա երեխեանն... *– Եւ զի յառաջ, քան զգերթութիւն Բաբելացոցն...*

դ. *227ա-40բ* Քարոզ ի բան, որ ասէ. Ի սկզբանէ արար Աստուած... *– Անդրանիկ օր միաշաբաթուս...*

237ա Գրչից՝ «Ես բաժանմունք սիայ են, տե՛ս գկարմիր ուղիզս:

Հմմտ. Նեռ. 2151, Ը., ժը., ժԹ., խա., խե.:

Դ. [Յովհաննու Երզնկացւոյ Խոստ հասարակաց Հրիատոնէից]

Տե՛ս նեռ. 228, 71ա-108բ. *ար/յիբ: ե/295բ-7ա: զ/297ա-8ա: է/298ա-9ա: ը/299ար: թ/299բ-301բ: ժ/301բ-3բ: ժա/303բ-*

5ա: ժբ/305ա-6բ: ժգ/306բ-7բ: ժդ/307բ-8ա: ժե/308աբ: ժզ/308բ-9բ: ժէ-ժը/չէբ: ժթ/309բ-10բ:

Ունի 2 կանոններ.

– 310բ-1ա Սրբոյն Սահակայ Վասն նուիրաց բահանայից ի ժողովողենէն – *տորհրդականք են նուէրք ամենայն եւ ընծայքն...*

– 311ա-2ա Սրբոյն Բարսեղի կանոնք – *եթէ ոք արգելցէ զպատուս քահանայից... յաւելցէ եւ պակասեցէ ի կարգն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

20ա Որոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած գամենայն հաւատացեալս անուան իւրո[յ], մանաւանդ զստացող գրոցս՝ Յոհան *աբեղայն եւ գեղկեցի, անարժան Ամատիաս գրիչս. ամէն (նման՝ 182ա, 200բ, 208բ):*

75բ Որ եւ փրկեսցէ գմեզ Քրիստոս Աստուած գամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, եւս առաւել՝ զՅոհան աբեղայն եւ գծնաւղսն իւր, մանաւանդ գեղկեցի գծողս. ամէն (նման՝ 103բ, 217ա, 251բ, 257բ):

80բ Որ ողորմի ստացողի գրոցս՝ Յոհան *աբեղայն եւ գծնաւղսն իւր եւ գամարժան գրիչս. ամէն:*

91ա Որ ողորմեցար, Տէր Աստուա՛ծ Յիսուս Քրիստոս, Նիմոտ՝ քաղաքին, նոյն ողորմութեամբդ ողորմեա՛ ստացող տաճիս՝ Յոհան *աբեղա[յ]ին եւ ծնօղաց նորա, եւ մեղաւոր գծողիս:*

114ա Որ իջեր ի մէջ հնոցին, Տէր Աստուա՛ծ Յիսուս Քրիստոս, եւ փրկեցեր զերիս մանկունս, նոյն ներող ողորմութեամբդ քո փրկեա՛յ եւ ազատեա՛ զՅոհան աբեղայն եւ գծնաւղսն սորա ի յաւիտենական հրոյն, եւս առաւել գեղկեցի գրիչս. ամէն:

123ա Որ ողորմի ստացողի գրոցս Յոհան *աբեղայ[ին] եւ ծնօղաց նորա. ամէն:*

158ա Որոց եւ մեզ ողորմեացիս Քրիստոս Աստուած եւ արժանի արասցես ազաւթիւք եւ պահաւք սրբոյ ի մեղաց եւ արժանանալ ի տեսլեան աստուածութեան քո, մանաւանդ՝ զՅոհան աբեղայն եւ ծ[ն]օղսն նորա. ամէն:

240բ Զոր Տէր Աստուած եւ պարգեւատուն Քրիստոս ողորմեսցի ստացողի գրոցս՝ Յոհան *աբեղա[յ]ին եւ ծնօղաց իւրոց եւ զանարժան գծողիս եւ գմեզ յիշողացդ եւ թողութիւն խնդրողացդ լի սրտիւ թողութիւն առնու ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն:*

291բ Զաւակս գրիս գծողն յիշելոյ արժանի արարէ՛ք զանարժանս եւ Աստուած ողորմալիս հրամա[յ]եցէ՛ք. ամէն:

ԿՆՔՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ *5ա, 331բ Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնա *է: 205բ, 206ա Տիրացու* Մկրտիչ *(՞) 1841 (՞):*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Պտուկ-սիպ. Ար. Թեր: 13ա; 88բ Թ.Թէ; 332ա Բի: Պտուկ-սիպ. Բա. Պունունու եաղանչն էլլէրէ քըրալն (Ուրա գրողի ձեռքերը կոտրուեն):*

2253

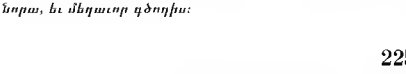
ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԷՅ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ ՌՄԻԿ. – 1775

Գրիք՝ Յակոբ դպիր:

Թերթ՝ 617+2 (կիսկն՝ 3, 24). չզրուած՝ 1ար, 382բ, 399բ, 614բ-7բ: Պրակ՝ 1x1+Ա-Ը՝x12 (Ա, Գ, Թ, ԺԷ, ԻԲ, ԻԹ, ԽԲ, ԼԵ 11, ԼԸ 13, ԼԹ 10, Ը 4)+1x8+1x27: Ներք՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «W BROUWER» լուսագրոշմով: Մեծութիւնն՝ 21x16: Գրութիւնն՝ երկսիւն (12,5x18): Գիր՝ նոտագիր: Տող՝ 37: Կազմ՝ դրօշմազարդ շագանակագոյն կաշի, մէջը սեւ կապոյտով պատճառած, միջուկը՝ տախտակ, ասասարը՝ թուղթ լուսանկարչողերը՝ կանաչ.

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Լուսանցազարդ՝ բուսական: Գոյներ՝ կապոյտ:

Նմուշ 13ա

Վիճակ՝ բաւարար թանմից գոյատեւած գումարիսխուած: Տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր եւ գանագան բծեր: Կազմի կաշին՝ ցեցակեր, եզրերը՝ մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Յակոբայ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից]

Տե՛ս նեռ. 2311, 3ա-430բ. *Ընծայումն՝ չէբ: ա/2ա-9ա: բ/9բ-12ա: գ/12ա-7ա: դ/17ա-9բ: ե/19բ-24գ: զ/24գ-32բ: է/42ա-6ա: ը/32բ-9ա: թ/39ա-42ա: ժ/46բ-51ա: ժա/51ա-9բ: ժբ/59բ-64բ: ժգ/65ա-70բ: ժդ/70բ-5ա: ժե/75ա-81ա: ժզ/81ա-3բ: ժէ/83բ-91բ: ժը/91բ-8ա: ժթ/98բ-100ա: ի/100բ-6ա: իա/106ա-10բ: իբ/111ա-8ա: իգ/118ա-21բ: իդ/121բ-8ա: իե/128ա-33ա: իզ/133բ-8ա: իէ/138բ-41ա: իը/141բ-6ա: իթ/146բ-50ա: լ/150ա-6բ: լա/156բ-61ա: լբ/161բ-5բ: լգ/166ա-8բ: լդ/169ա-70բ: լե/171ա-5ա: լզ/175ա-8բ: լէ/179ա-83ա: լը/183բ-8բ: լթ/188բ-93ա: խ/193ա-7բ: խա/198ա-201ա: խբ/201բ-4բ: խգ/204բ-8ա: խդ/208բ-15բ: խե/218բ-23բ: խզ/224ա-30ա: խէ/230ա-4ա: խը/234բ-43ա: խթ/243ա-7բ: ծ/248ա-52ա: ծա/252ա-7բ: ծբ/257բ-62ա: ծգ/262ա-8ա: ծդ/268բ-75բ: ծե/275բ-81ա: ծզ/281ա-7ա: ծէ/287ա-90ա: ծը/290ա-6բ: ծթ/297ա-300բ: կ/300բ-5ա: կա/305ա-10ա: կբ/310ա-3ա: կգ/313բ-5բ: կդ/316ա-8ա: կե/318բ-22ա: կզ/322ա-5բ: կէ/326ա-9բ: կը/330ա-2բ: կթ/333ա-7բ: կ/337բ-41ա: հա/341բ-5բ: հբ/346ա-8բ: հգ/348բ-50բ: հդ/351ա-3բ: հե/354ա-7բ: հզ/358ա-63ա: հէ/363ա-7բ: հը/368ա-73ա: հթ/373բ-83ա: ձ/383բ-5ա: ձա/385բ-9բ: ձբ/390բ-8բ: ձգ/398բ-400բ: ձդ/401ա-3ա: ձե/403բ-5ա: ձզ/405բ-7ա: ձէ/407բ-13ա: ձը/413բ-7բ: ձթ/417բ-22ա: ղ/422բ-30ա: ղա/430բ-40ա: ղբ/440ա-5ա: ղգ/445բ-51ա: ղդ/451ա-2բ: ղե/452բ-7բ: ղզ/458ա-64բ: ղէ/464բ-70ա: ղը/470բ-5բ: ղթ/475բ-9բ: ճ/480ա-90բ: ճա/491ա-8ա: ճբ/498ա-501բ: ճգ/501բ-6ա: ճդ/506ա-12ա: ճե/512ա-8ա: ճզ/518ա-30բ: ճէ/530բ-4բ:*

ՆԸ/535ա-6բ: ՆԲ/536բ-43ա: ՃԺ/543ա-9բ: ՃԾա/550ա-6բ: ՃԺ/556բ-9բ: ՃԻԶ/559բ-63բ: ՃԺ/564ա-8բ: ՃԺ/565բ-73ա: ՃԻԶ/573բ-7ա: ՃԺ/577ա-81բ: ՅԻՉ/581բ-2ա: Քարոզների թուահամարները խախտուած: Ունի.

– *583ա-99ա* Յանկ գրոյս – *Քարոզ 1. Պէնտէկոստէի... Քարոզ 116 (=117) է.երորդ (7) կիրակէի...:*

Բոլոր քարոզները համատոտուած:

– *600ա-14ա* Յանկ եւ ցուցակ այբբենական նշանաւոր դիտաւորութեանց. Քարոզագիրքս ի փառս Աստուծոյ – *Աբիմէլիք թարգմանի՝ Եղբայր իմ արքա... Քսենիֆօն վասն Ը՛ր աթենական մեզր կոչեցաւ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

582ա Եւ արդ, գծագրեցաւ Քարոզգիրքս այս կարգուութեամբն Աստուծոյ ի Կոստանդնուպոլիս, ի շուկայն, որ մականուամբ Իմամալի կոչեցեալ խանն, եւ ձեռամբ ծառայ ծառայիցդ Աստուծոյ՝ Յակոբ պարտաւոր գպիր, որ մականուամբ Քարեան Ողլու կոչեցեալ, ի թուին Հայոց ՌՄԻԴ. (1775) եւ մարտի ԻԲ. (29). ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

582ա Այս գիրք քարոզից ի գորովագութ եւ բազմախնամ հոգեւոր ծնողէն իմմէ՛ ի տէր Ղուկաս երանելոյնորհ եւ երջանկակրօն արհիեպիսկոպոսէն շնորհեցաւ ամենաճոխաւոր որդւոյս իւրոյ՝ Աստուածատուր ապիմաստ սարկաւագիս, ի վայելումն ինձ, ի յիշատակ բարեաց նորա. ի ՌՄԻԸ. (1779) թուին:

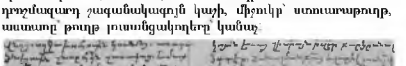
2254

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԷԻՑ

ՌՄԺ. – 1761

ԳՐԻՉ՝ Բադրասար:

ԹՂԹ՝ 290+2 (կիսկն՝ 107, 177), չգրուած՝ 3բ, 266ա-84ա, 285ա-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-ԻԱx12 (Թ, ԺԸ 16)+1x8+1x2+1xՁ: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ մաճկի ու «FC» (267), «PF» լուսադրոշմով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x16,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, միաչիւն 110բ-1ա (18,5x13,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 31-38: ԿՈՁՄ՝ դրչմագրաղ շագանակագոյն կապի, միջուկր՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ լուսանցակողերը՝ կանաչ:

Նմուշ 114ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 4ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ թուասկսուն՝ 40ա: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճանցագիր, թոյնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, դեղին, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքից եւ խոնաւութենից գոյացեալ գունաթափուած, գեցպակեր, թանաքի ճապաղում՝ 51ա, 95ա, 117բ, 138ա, 141բ, 148ա, 205ա, 248բ. կպած գեցպակեր, եզրերը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Յակոբայ Նալեան, Քարոզգիրք կիրակէից]

Տե՛ս նոր. 2311, 3ա-430բ. *Ընձայումն՝ չիք:* ա/4ա-15բ: բ/15բ-9բ: գ/19բ-25ա: դ/25ա-7ա: ե/27ա-32ա: զ/32ա-9բ: է/48բ-52բ: ը/40ա-5բ: թ/45բ-8բ: ժ/52բ-7ա: ժա/57ա-65բ: ժբ/65բ-70ա: ժգ/70ա-4բ: ժդ/74բ-7բ: ժե/77բ-82ա: ժզ/82ա-4բ: ժէ/84բ-91բ: ժը/91բ-7ա: ժթ/97ա-8բ: ի/98բ-103ա: իա/103ա-7ա: իբ/107ա-12ա: իգ/112ա-4բ: իդ/115ա-21ա: իե/121ա-6ա: իզ/126ա-31ա: իէ/131ա-4ա: իը/134ա-7բ: իթ/137բ-40բ: ի/140բ-5բ: ա/145բ-9ա: ա/149ա-52բ: ա/152բ-4բ: ա/154բ-6բ: ա/156բ-9բ: ա/159բ-62բ: ա/162բ-6բ: ա/166բ-70բ: ա/170բ-4բ: ա/174բ-7ա: ա/177ա-9բ: ա/179բ-82ա: ա/182ա-5բ: ա/185բ-93ա: ա/193ա-6բ: ա/196բ-201ա: ա/201ա-3բ: ա/203բ-10ա: ա/210ա-3բ: ա/213բ-6բ: ա/216բ-21ա: ա/221ա-4ա: ա/224ա-9ա: ա/229ա-35բ: ա/235բ-9բ: ա/239բ-44բ: ա/244բ -7ա: ա/247ա-52ա: ա/252ա-4բ: ա/254բ-5ա: ա/255բ-62ա (վրջ. «... վերջ եղեալ. ամէն: Առաջին հատորիս»): կբ-ճԺ/չիք: Ունի.

– *262բ-5բ* [Յանկ գրոյս] – *Առաջին քարոզ. Առաջին կիրակէի... Քարոզ (ԿՄ.). Յաղագս նախապատրաստութեան...*

Բոլոր քարոզները համատոտուած են:

Բ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ՝ ԺԸ. դ.

1. *Կազմատուռ Ա. [Ուտանաւոր]* – *Ի տարանճատ վայրէս ահա առքնծ[ալ]եմ քեզ ողջոյն, / Իմ ան[ո]յման եւ անարատ սիրտ սնունդ սիրելոյդ / Փափաքանօք միշտ ցանկանամ* Միանձնէ Սուրբ տեղուտ *(այսքան):*

2. *1բ [Մասն բառոզի ինչ]* – *Չի Քրիստոս յերկրաւոր գործոց գամենայն ինեւուր կենդանիս յերկրատորաց...*

3. *2ա [Իմաստախօսութիւն]* – *Չի ՔՀ ո՞չ աշխատի մշտական ի գործեալ ժամանակին...*

4. *2բ, 3ա [Ընթերցուածք յԱստուածաշունչ գրոց]* ա. *2բ Առաքեաց ԻՀ. գլուխն. Որպէս ցօղ ամարայնի... (Առակ. ԻՀ. 1-4) Որպէս սահանք ջրոյ... (Առակ. ԻԱ. 1):* բ. *Որպէս ասէ Եսայի (Ես. Ժ. 15): 3ա գ. [Առակաց] ԺԷ. գլուխն, լաւ է պատառ մի հնչտուելիասք... (Առակ. ԺԷ. 1):* դ. *Եկլեսիաստիկեայ. երեք բարեհաճութեան հոգոյ իմոյ... (Սիրաք ԽԵ. 1-6):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

134ա Քրիստոս Աստուա՛ծ, քո սուրբ եւ ամենայաղթ պատուական խաչիւդ եւ նորին անբարբառ բարէխօսութեամբն ողորմեա՛ ամենայն աշխարհի, եւ մանաւանդ սուտառնուն, անարհեստ ԲաղդասարԳրչիս եւ

ծնողացս իմոց՝ տէր Մելիոնին եւ Մարգարտին. ամէն: ՌՄԺ. (1761), նոյեմբերի ԺԶ. (16):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՍԱԳԱՅԻ

1. *290ք Յիշատակ է քարոզգիրքս Էջմիածնի Բաղատասար վարդապետի որդի տէր Մարտիրոսին, որ ի թուին ՌՄԺԳ.ին (1764) ետ ինձ՝ մեղապարտ Պետրոս վարդապետիս, քանզի յայնմ ամի նուիրակ էի Սրբոյ Էջմիածնի անդ եւ գնին այս թուականիս Գ. (3) տարէն յետ առ Աստուած փոխեցան այս վերոյգրեալքն, որոց հոգոց նոցա Տէր ողորմեսցի. ամէն:*

2. *Ձա Գերամեծար, գերապատիւ սրբազան հօրդ իմոյ մաքուր աջոյն համբոյր նուէրի եւ գողջ կեալդ ի Տեառնէ խնդր[է] միշտ: Յայտ լիցի սրբութեանդդ, զի զոր ինչ խնդրեալ էիր ընդ մահին յղեցի, եւ ուղութիւն մեր ապահինալ է ի տէրութեանդդ: Աղօթքն ու քաղաքիս իշխանքն եւ համայն ժողովուրդքն եւս ապահինեալ կան ի աղօթք տէրութեանդդ, եւ լիցի տէրութեանդդ ողջ ի պարծանս ծառայի քոյ, որ եւ ի ՌՄԺԹ. (1770) եւ ի յունիսի Ա. (1), իմով ձեռամբ, ի Իւզմիւղին (=Զմիւռնիա?) գրեցի:*

3. *Ի թուին ՌՄԺԹ. (1770), ի Թօխատ, նուէրիկ (=նուիրակ) եկի:*

Կազմաստառ Բ. (նոյն ձեռքով) Զի լալու մաւի, որ է խոյումչի քուրքճի կոժկար (՞) /// Ղազարն եւս յոյժ բարեւ կանչէ:

5. *(ԺՀ. դ.) 290ք Սիրով այլ եւ աստուածային օրհնութեամբն ծանո՛ր, սիրելի որդեակս իմ եւ հարազատ սրբոյ Աթոռոյս տ[է]ր<է> Սահեփանոս. ահա մեր՝ ծոէս Սիմոնն ուղարկեցի, տեպտ եղեալ հացերն բառնաս ուղարկես, գայ քիրայքն գրես տէզս տան, հալբաթի, հալբաթի:*

6. *(ԺՀ. դ.) 1ա Մահտեսի Խաթամի որդի պարօն Աբրահամ, տէր Ղազարի որդի պարօն Սիմէօն եւ տէր Գէորգի որդի պարօն Պապ. առքս են Կաստամօնի:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Կազմաստառ Ա. Յիսուսի Քրիստոսի ծառա[յ] սիրով եւ Աստուածա[յ]ին օրհն... սիրով ադա... Սիմոն ֆար... (նկարչափորձ անվարժ ձեռքով), 1ա ա սիրով, սիրով: 284ք Օգոստինոս ասեր է, թէ. Կա՛լ զսէրն եւ արա՛ զինչ եւ կամիս գըարիս: 290ք Զի գհիմն այլ ոք ո՛չ կարէ դնել, քան գեգեայն՝ որ է Յիսուս Քրիստոս (կրկն.՝ կազմաստառ Ա.) ի տարանճատ...: Կազմաստառ Բ. ՃԷ. մեծ եւ փոմ պղնիձ լուսարին պահեստ տվինք: Զի ասէ Աստուածաբանն ԹԷ... ի գլխին, ի մէջ էրքին (տե՛ս 101բ): (Ալբբուբէն, գանագան տառեր ու բառեր):*

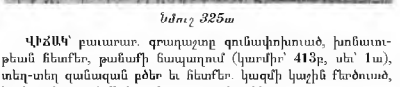
2255

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԻՑ

ԿՈՒՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ ՌՄԴ.–ՌՄԺԸ. – 1755–1769

ԳԻՐՔ՝ Հաչատուր Կոստանդնուպոլսեցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Սարգիս եպս. (՞), Վարդան արդ.:

ԹԵՐԹ՝ 631+1 (կրկն.՝ 213), չզոտած՝ 1ա, 614ա, 629ա, 630ա-1ա: ՊԱԱԿ՝ 1x3+Ա.-ԻԹx12+Ա.-ԻԹx12 (ԻԹ 5): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,7x16,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսն (17,5x12,5): ԳԻՐ՝ նուռոգիր: ՏՈՂ՝ 30: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստտարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ լուսանցկագոյներ՝ կարմիր:

Նմուշ 325ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գրադաշտը գունափոխուած, խոնաւութեան հետեւեր, թաճաի ճապաղում (կարմիր՝ 413բ, տե՛ս՝ 1ա), տեղ-տեղ զանագան բծեր եւ հետեր. կազմի կաշին ճաթուած, եզերը մաշուած. Ա. կազմաստառը ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *Յա* քարոզի յարմարական պիտանիի, ասելոցեալ ի յաղոթսյ Մեծի պատրիարգէ ի Կոստանդնոյպօլսոյ կոչեցելոյ աստուածաբաշէ վարդապետէ, եւ են ի բոլոր տարւոյ քարոզին ճԺԸ. գլուխ, եւ բովանդակէ մասունսն ՅԿՉ. աւուրս մի:

Կազմաստառ Բ. (նոյն ձեռքով) Զի լալու մաւի, որ է խոյումչի քուրքճի կոժկար (՞) /// Ղազարն եւս յոյժ բարեւ կանչէ:

5. *(ԺՀ. դ.) 290ք Սիրով այլ եւ աստուածային օրհնութեամբն ծանո՛ր, սիրելի որդեակս իմ եւ հարազատ սրբոյ Աթոռոյս տ[է]ր<է> Սահեփանոս. ահա մեր՝ ծոէս Սիմոնն ուղարկեցի, տեպտ եղեալ հացերն բառնաս ուղարկես, գայ քիրայքն գրես տէզս տան, հալբաթի, հալբաթի:*

6. *(ԺՀ. դ.) 1ա Մահտեսի Խաթամի որդի պարօն Աբրահամ, տէր Ղազարի որդի պարօն Սիմէօն եւ տէր Գէորգի որդի պարօն Պապ. առքս են Կաստամօնի:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Կազմաստառ Ա. Յիսուսի Քրիստոսի ծառա[յ] սիրով եւ Աստուածա[յ]ին օրհն... սիրով ադա... Սիմոն ֆար... (նկարչափորձ անվարժ ձեռքով), 1ա ա սիրով, սիրով: 284ք Օգոստինոս ասեր է, թէ. Կա՛լ զսէրն եւ արա՛ զինչ եւ կամիս գըարիս: 290ք Զի գհիմն այլ ոք ո՛չ կարէ դնել, քան գեգեայն՝ որ է Յիսուս Քրիստոս (կրկն.՝ կազմաստառ Ա.) ի տարանճատ...: Կազմաստառ Բ. ՃԷ. մեծ եւ փոմ պղնիձ լուսարին պահեստ տվինք: Զի ասէ Աստուածաբանն ԹԷ... ի գլխին, ի մէջ էրքին (տե՛ս 101բ): (Ալբբուբէն, գանագան տառեր ու բառեր):*

2255

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿԻՑ

ԿՈՒՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ ՌՄԴ.–ՌՄԺԸ. – 1755–1769

ԳԻՐՔ՝ Հաչատուր Կոստանդնուպոլսեցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Սարգիս եպս. (՞), Վարդան արդ.:

ԹԵՐԹ՝ 631+1 (կրկն.՝ 213), չզոտած՝ 1ա, 614ա, 629ա, 630ա-1ա: ՊԱԱԿ՝ 1x3+Ա.-ԻԹx12+Ա.-ԻԹx12 (ԻԹ 5): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,7x16,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսն (17,5x12,5): ԳԻՐ՝ նուռոգիր: ՏՈՂ՝ 30: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստտարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ լուսանցկագոյներ՝ կարմիր:

Նմուշ 325ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գրադաշտը գունափոխուած, խոնաւութեան հետեւեր, թաճաի ճապաղում (կարմիր՝ 413բ, տե՛ս՝ 1ա), տեղ-տեղ զանագան բծեր եւ հետեր. կազմի կաշին ճաթուած, եզերը մաշուած. Ա. կազմաստառը ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *Յա* քարոզի յարմարական պիտանիի, ասելոցեալ ի յաղոթսյ Մեծի պատրիարգէ ի Կոստանդնոյպօլսոյ կոչեցելոյ աստուածաբաշէ վարդապետէ, եւ են ի բոլոր տարւոյ քարոզին ճԺԸ. գլուխ, եւ բովանդակէ մասունսն ՅԿՉ. աւուրս մի:

Տե՛ս ձեռ. 2311, 3ա-430բ. *[Ընդայումն]/5աբ: ա/6ա-16բ: բ/16բ-20բ: գ/20բ-6ա: դ/26ա-3բ: ե/28բ-34բ: զ/34բ-43բ: է/54բ-*

60բ: ե/43բ-51ա: ֆ/51ա-4բ: ժ/60բ-6ա: ժա/66ա-77ա: ժբ/77ա-83ա: ժգ/83ա-9ա: ժդ/89բ-94ա: ժե/94ա-100բ: ժզ/100բ-3ա: ժէ/103ա-12ա: ժը/112ա-5բ: ժթ/115բ-26բ: ի/127ա-32ա: իա/լիբ: իբ/132ա-9բ: իգ/139բ-43բ: իդ/143բ-51ա: իե/151ա-6բ: իզ/156բ-61բ: իէ/161բ-5ա: իը/165ա-70ա: իթ/170ա-4ա: լ/174ա-80ա: լա/180ա-5ա: լբ/185ա-9բ: լգ/189բ-92ա: լդ/192բ-4բ: լե/194բ-8բ: լզ/198բ-202բ: լէ/202բ-7բ: լը/207բ-13ա: լթ/213ա-7բ: խ/217բ-22ա: խա/222ա-6ա: խբ/226ա-9բ: խգ/229բ-33ա: խդ/233բ-44ա: խե/244ա-5բ: խզ/248բ-54ա: խէ/254բ-5ա: խը/255ա-65բ: խթ/265բ-70ա: ծ/270ա-4ա: ծա/274ա-9ա: ծբ/279ա-83ա: ծգ/283բ-9բ: ծդ/291ա-9բ (« Գիրք երկրորդ հատոր, որ կոչի Յարմարական պիտանիք Քարոզք կիրակէից...»): ծե/300ա-5ա: ծզ/305ա-11բ: ծէ/311բ-4բ: ծը/314բ-21ա: ծթ/321ա-4բ: կ/324բ-9ա: կա/329ա-33բ: կբ/333բ-6բ: կգ/336բ-9բ: կդ/339բ-42բ: կե/342բ-6բ: կզ/346բ-50բ: կէ/350բ-5բ: կը/355բ-8ա: կթ/355բ-63բ: հ/363բ-6բ: հա/366բ-71ա: հբ/371ա-3բ: հգ/373բ-5բ: հդ/375բ-5բ: հե/375բ-82բ: հզ/382բ-7բ: հէ/387բ-92բ: հը/392բ-8ա: հթ/398ա-407բ: ձ/407բ-9բ: ձա/409բ-15ա: ձբ/415ա-22բ: ձգ/422բ-4բ: ձդ/424բ-7ա: ձե/427ա-9ա: ձզ/429ա-31բ: ձէ/431բ-7ա: ձը/437ա-41բ: ձթ/441բ-6բ: ղ/446բ-54բ: ղա/454բ-64բ: ղբ/464բ-70ա: ղգ/470ա-6ա: ղդ/476ա-8ա: ղե/478ա-83ա: ղզ/483ա-9բ: ղէ/489բ-95բ: ղը/495բ-501ա: ղթ/501ա-5բ: ճ/505բ-17ա: ճա/517ա-24բ: ճբ/524բ-7բ: ճգ/527բ-32բ: ճդ/532բ-8ա: ճե/538ա-44ա: ճզ/544ա-56բ: ճէ/556բ-61ա: ճը/561ա-2բ: ճթ/562բ-9ա: մ/569բ-76բ: մա/576բ-83ա: մբ/583ա-6բ: մգ/586բ-91բ: մդ/591բ-7ա: մե/597ա-602բ: մզ/602բ-7ա: մէ/607ա-13ա: յ/613ա: Յանվ/614բ-25ա:

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՐ. Դ.

ա. *1բ-2բ* Նախերգանգ այս է բառոզի / Յոյժ գեղեցիկ եւ պիտանի – *Խակական էութիւնն եւ անեղանելի գոյութիւնն...*

բ. *613բ* [Դեղագիր] – *Յորժամ վարդապետք քարոզ ասեն, գիճուիթիւնն կու պակասի...*

գ. *629բ* Սուփոփ շինելու թեռիմ է այս – *Տարւին 2 տրամ, գարաֆիլ 2 տրամ...*

դ. *629բ* Ցաղագս տեմրեկի բժշկելոյ դեղ – *Ա՛ո եր-կու լիմօն եւ մէկ շուշայի մէջ քամէ՛ ջուրն... քանիցս անգամ. Աստուծով լաւանայ:*

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *628բ* Յիշատակարան գծողիս. *Փա՛ռք ամենասուբբ երրորդութիւնն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբով Հոգւոյն: Աւարտեցաւ Քարոզգիրքս, որ կոչի Յարմարական պիտանիք ի բոլոր տարւոյն, քաղցր ոճիւ շարադրեալ վասն պիտոյից ոմանց քարոզողաց, ի հայրապետու-թեան Սրբոյն էջմիածնի տեառն Սիմէոնի կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց, ի վայլումն Սարգսի եպիսկոպոսի (՞) (ջնջած, վրան աւելացուած՝ Բարսղէ աբեղայի) եւ մաքրակենցաղ վարդապետի (ջնջած, վրան թուղթ փակցրած) եւ գրչիս՝ անարժան հաւատաւոր իբրեւ վար-դապետի Կոստանդնուպօլսեցի, ի թուին ՌՄԺԸ. (1766), յօգոստոսի Ի. (20) եղեւ գրաւ:*

2. *Յա Տէ՛ս խորագիրը:*

Յբ երիվնագարդ գունով սա գունաւորեալ, եւ բազմակամբ շաւիւղային է յօտեալ՝
հաչատուր Պօղոսեցի վարդապետ գրեալ՝
եւ Վարդան իբրու աբեղայի շնորհեալ:
Ի ԹՒին ՌՄԺԸ. (1769), Նոյեմբերի Ժ. (10):

290բ եա՝ Սրբոյ Աթոռոյս յետին ծառայ իբրու տի-բացու Վարդանս, գայս Քարոզգիրքս ծերունազարդ հաչատուր վարդապետէն առի ի. (40) դուռուշ: Ոչ թէ գին սորա է այսքան, այլ շնորհ[հ]եաց ինձ, եւ ես վա-րանմամբ աստի եւ անտի հաւիւ գտի ստակն, յաւելլով տակոս ի վերայ, պատճառ տպիտութեան իմոյ, զի թե-րեւս ի ձեռն համեղաշար գրքոյս, ժամանակս կարացից ելանել յատեան: Սրդ, ով որ բանասարկութեան աղագաւ առցէ զայս եւ խլեսցէ յինէն եւ կամ գողացի, անիծեալ լիցի Աւետածոյ եւ ամենայն սրբոց Նորա եւ ի Սրբոյ Աթոռոյս եւ ի սրբազան, հայրապետէս մերմէ, որ է Սի-մէօն սրբազանն, եւ Տէր տացէ սմա գկեանս յերկարս. ամէն:

613բ Թվին ՌՄԺԸ. (1769) եա՝ Սրբոյ եւ Քրիստոսա-հիմն Աթոռոյս յետին միաբան իբրու տիրացու Վար-դանս ստացայ ողորմութեամբն Աստուծոյ գՔարոզ-գիրքս գայս, ի վայելս անձին իմոյ, ի ժամանակս տե-առն Սիմէօն սրբազան կաթողիկոսի, որ Սուրբ Աթոռ Մայրս մեր հիմամբ պարծապովն Նորոգեցաւ ձեռամբ եւ ջանիւ սրբազան. Տէր տացէ սմա գկեանս յերկարս մինչ ի խորին ծերութիւն ամենայն եւ մեզ ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում:

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *4բ* Ես՝ Յարութիւն սարկաւագս մինչ էի ընդ բազ-մաչարչար նահատակ Դանիել կաթողիկոսին՝ ի բերդն Երեւանու, գայս Քարոզգիրքս ի միոյ գօրացն պարսից առի մէկ ըռեալի, ընդ սմին եւ այլ քանի մի կտոր գիրք կարի յոյժ գիւրագին գնոջ գնեցի ի վայելս իմ եւ սիրելի եղբարց իմոց, ՌՄՄԵ. (1806), Հոգտեմբերի 11:

2. *3բ* Հատոր առաջին. Ի վայելումն տեառն Բարսղի իմաստասիրի վարդապետին Կեսարացւոյ, յամի Տեառն 1813, ի 17 մայիսի (վերեւում երկտող՝ *ջնջուած*):

3. *290ա (ԺՀ. դ., շղագիր)* Քանզի յայսմիկ գրքոյս աշխատող Յակոբ պատրիարգս էր Ջամառացի, սա[հ]մանացն Ակնայ եւ Տիրիկոյ:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ *631բ* Աւտամ օլանըն օլմասայ փուլու սօգումեպանայ էշեկ օլանըն կիւմիշտեն օլսայ չուլու:

2256

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

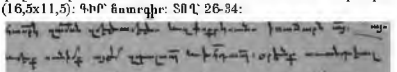
Թերթ՝ 208: ԿԱԶՄ՝ գոյշագրագ չագաճակագոյն կաշի, դոճակով, միջոցը՝ ոսկետակ, ատամոր՝ կոաւ. լուսանցակողեր՝ կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերը խուճապած, գոգոպոգա թերեւակի գունափոխուած, կամ զանազան բծեր եւ ճեաճեր, վերին լուսանցքին խոճաուրեաճ ճեաճեր, ցեցակեր. կազմի կոչիկ մաշուած, եզերը ճերծուած, սէջի վերին մասը պատռուած:

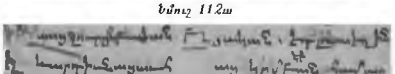
ՁՆՈՒԱԴԻՐ Ա.

ԺԷ. դար

Թերթ՝ 157 (1-157). չգրուած՝ 3աբ, 5աբ, 98բ, 136աբ, 155ա-7բ: ՊՐԱԿ Ա-Ա գԽ 12 (Ա 17, ե, է 10, Ը 13, ժ 14, ԺԳ 9): Նիհիթ՝ թուղթ. լուսագծերով եւ բազաճգած, ատաղաձեայ, խոչաձեւ լուսադրաշմճերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20x14.5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (16,5x11,5): ԳԻՐ՝ ճաոտգիր: ՏՈՂ՝ 26-34:

Նմուշ 112ա

Նմուշ 160ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճգուագիր: Գ ա յ ե ր՝ կարմիր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

[Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

– *4աբ* Ցանկն է ժողովածուի՝ քառոգգրոցս – *Վասն կարգաց աղօթից, ի բանն... Նորին գարձեալ ԺՀ (10) բան Ցրինացն:*

1. [Քառոգի յԱռաջին ճատոռէ]

Տե՛ս Ձաճեան ճո., տպ. 1740. *Միալն՝ Ա/112ա-20բ; ՁԺ/120բ-4բ; ՁՄԵ/99ա-104ա:*

2. [Քառոգի յԵրկրորդ ճատոռէ]

Տե՛ս Ախտան ճո., տպ. 1741. *Ա/42բ-5ա; Բ/125ա-31ա; Գ/յիբ; Դ/131ա-5բ; Ե/45ա-9բ; Զ/104բ-8բ; Է/49բ; Ը-ԺԹ/յիբ; Ի/103բ-11բ; ԻԱ-ԻԳ/յիբ; ԻԴ/95բ-8ա; ԻԵ-ՄԹ/յիբ; Կ/104աբ; ԿԱ-ՁԳ/յիբ; ՁԴ/6ա-5ա; ՁԵ/8ա-10բ; ՁՁ/10բ-2ա; ՁԷ/12ա-4բ; ՁԸ/14բ-6ա; ՁԹ-ՂԲ/յիբ; ՂԳ/16ա-7ա; ՂԴ/17ա-8բ; ՂԵ/18բ-20բ; ՂԶ/յիբ; ՂԷ/151բ-4բ; ՂԸ-ՃԺ/յիբ; ՃԺԱ/59բ-62բ; ՃԺԲ/յիբ; ՃԺԳ/62բ-4ա; ՃԺԴ/64ա-6ա; ՃԺԵ/66ա-8բ; ՃԺԶ/65բ-73ա; ՃԺԷ/73ա-5ա; ՃԺԸ/76բ-8բ; ՃԺԹ/79ա-81ա; ՃԻ/81ա-4ա; ՃԻԱ/20բ-3ա; ՃԻԲ/23ա-6ա; ՃԻԳ/26ա-8ա; ՃԻԴ/28ա-31ա; ՃԻԵ/31ա-3բ; ՃԻԶ-ՃԻԷ/յիբ; ՃԻԸ/33բ-5ա; ՃԻԹ/38ա-42բ; ՃԼ-ՃԼՄ/յիբ; ՃԼԲ/49բ-53բ; ՃԼԳ/53բ-5բ; ՃԼԴ/յիբ; ՃԼՆ/56ա-9բ; ՃԼԶ/84ա-7ա; ՃԼԷ/87ա-90ա; ՃԼԸ/յիբ; ՃԼՓ/92բ-4ա; ՃՆ/94ա-5բ; ՃՆԱ-ՃՀՓ/յիբ; ՃՋ/90ա-2բ; ՃՋԱ-ՃՋՐ/յիբ:*

3. [Քառոգի արտաքոյ ճատոռոց]

ա. *75ա-6բ* [Քառոգ] – *Տէրն մեր հրամայէ, Մի՛ գատիք...*

բ. *137ա-8ա* Նորին քառոգ Գրիգորի Եռամեծի ճաք ճռեռաորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի Յոճաննու Որոտնեցւոյ, արարեալ քանս խրատական ոգեչաճս եւ ճանճաւեղս եւ իմաստայեղս ի մեկնութիւն եւ ի գովեստ Յաղագս գատագանի վարդապետացդ. ի բանն մարգարէին Դաւթի, որ ասէ Գատագան զօրութեամբ... – *Հարցումն, թէ վասն է՞ր չետ գատագանն զարգարելոյն չեկեղեցին...*

գ. *138ա-42բ* Վասն աստիճանացդ վարդապետութեանն, թէ որճան է կամ որպէս ստանալի է գասաճնան վարդապետութեանն – *Աւե աւետարանչին Ղուկաս, թէ. Եղեւ քան Տեառն...*

դ. *143ա-8բ* Նորին քառոգ վասն եկեղեցւոյ ժողովրդեանն. ի բանն. Սկաւ եմ գեղեցիկ... – *Նախ գիտելի է[է], զի սուրբ եկեղեցի, որք են ժողովուրդ...*

ե. *149ա-51բ* Նորին քառոգ վասն ադամատաց. ի բանն Դաւթի. Երանի, որ խոռիի գաղհատն... – *Նախ պարտ է գիտել, թէ զի՞նչ է գանագանութիւն աղքատին... եւ մշտաւէտ ցնծութիւն ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր:*

ՑԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԺԸ. դ. (Բ. ձեռ.-ի յաւելագրողի ձեռքով)]

1. *1ա* Նեռէս, Յովհա[ն]ճէս: *Ե*ս Նեսայ *(նաեւ՝ սիմակյէտագիր)*:

2. *2ա Այս է Արտահանու եղեալ քահանայից անուանքն՝ աւագէրէցն՝ տէր Մարկոսն, տէր Գաբրիէլն, տէր Միխթարն, Ինջիկ ոզլի խոճայ Միքտիչէն, մահտեսի Նահապետն, մահտեսի Եղյագարն, իրիցգիսխան տիրացու Միլիտոնն:*

3. *2բ Այս էհնի շէն գեղեանք՝ Խագուխ Ղօփաւան, Թեզէճի, Խարճուխտէն, Խարավանք, Ջուչին, Նախճըվան, Պաճալու, Ծպէի, Սօսխուկու, Ախոռակ, Տիկօո, Խարապաղ (այսքան)*:

4. *154բ* [Տօճացոյց] – *Հոկտե[մ]բերի ԻԴ-ին [ծ]այտմատուն եփեռոսի է. մանկանցն է,...*

ԳՐԱՔՓՈՐՁ՝ *1ա (այբուբէն, զանազան տառեր եւ բառեր): 1բ Յիսուս փրկիչ աշխարհի / Մեռեալ եւ միշտ կենդանի / Գոյեմք առ քեզ բերկրալի: Գոյափորդ է այս ով (այբուբէն):* Թաքէոս առաքեալն վանից, Փշնու վանից, Նախապատ վանից, Գրիգորի Տաթեւացւոյ վանից: *2ա Բագդան տուգկէչուտ մէվէկ տամլուճա, շապան ճալալ, տաշնկ ալամ տալլ արն գուտճուխլ, գա-*

բայզալայ շամշին։ Այսօր յա, Թաթիկս առաք[ել], ծառայ Աստուծոյ։ Այս է աւէր գեղիան (զանազան տառեր ու բառակապակցութիւնք)։ 2բ Այսօր Յարեաւ, Ազարիեա (այբուբէն)։ 84ա Երգքն պւաւն յոժ։

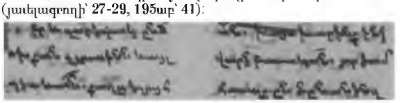
ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *4բ, 135բ Քրիստոսի ծառայ Աւետիք վարդապետ [118]4 (1735)։ 6բ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Աւետիք վարդապետ ՌՃՂԴ. (1735)։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

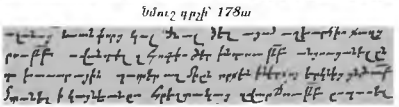
ԺԴ. դար

ԹԵՐԹ՝ 51 (158-208)։ 158աբ, 189աբ, 194ա, 206ա, 208ա

ՊԱՐԱԿ՝ ԺԳ-ԺԷx12 (ԺԳ. 9, ԺԷ 13, ԺԷ 14)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՉԱՓՈՒԹԻՒՆ՝ 20x14.5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (183բ-193բ, 194բ միասիւն) (14x9,5)։ ԳԻՐ՝ նուռզիր (յաւելագրողի՝ 183բ-195բ)։ ՏՈՂ՝ 21 (յաւելագրողի՝ 27-29, 195աբ՝ 41)։

Նմուշ գրչի՝ 178ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 193ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթագիր, ճաճղագիրք։ Գ ո յ ն ե ր՝ մանուշակագոյն, սեւ, կարմիր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. *159ա-83ա* Եւ Յովանէս եուաստ ոգի, / Ուր մահկանուն Թուկարացեցի, / Կամաւ իւրով ի նոգ մտի՝ / Զքաւս ժողովել ինձ յիշելի / Աստ կարճաբան հաւաբեցի / ՅԱրարածոցըն Մովսէսի, / Մեկնեալ Վարդան վարդապետի, / Քաղեալ ի ճառցն ոգելի – Քսկըծոյն ըսկիզբն ըսկզբան / Յհրաշիչն Աստուած յաւիտեան...

2. *196ա-205ա* Երազաճան Դանիէլի մարգարէին – *Զհատուած ի տան քում տեսանես... Քար կոտել կամ կոտել, ոչ է բարի։*

ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

1. [Աղտաբակաճ]

Ուխ՝ 183բ Վասն տնկոց եւ ցանից։ 183բ ԵՒս ծագաւորս իշխանս եւ դատաւորս մտանես. ասա՛։ 183բ Յորժամ մատնեսցի ոք ի փորձութիւն կամ ինչոմիք պահարեն զքեզ. ասա՛։ 183բ Եթէ ոք տկարասցի ոք հիւանդութեամբ ասասցէ։ 183բ Յորժամ նեղի ոք ի խորհրդոց ասասցէ։ 183բ Զհագդոյն ի հնձան լնուս առ ի քանէկ ասա՛։ 183բ Վասն թողութեան մեղաց. ասա՛։ 183բ Ի վերայ խոցի կարդա՛յ, լա[մ]նայ։ 183բ Եթէ ոք ի խոր[հ]րդոց նեղի՝ ասցէ։ 183բ Վասն հարբած եւ չար մարդիկք տեսանես. ասա՛յ։ 183բ Եթէ ոք ի հաւատոց երկմտես ի ասա՛յ։ 184ա Վասն բանդրգելեաց ասասցէ։ 184ա Յորժամ մատնեսցի ոք ի փորձութեան՝ ասասցէ։ 184ա Թէ ոք չար կամ ունենա՝ ասասցէ։ 184ա Յորժամ նաւ մտանես ասա՛յ, որ խաղալ մնաք։ 184ա Թէ մարդ ի ներդութեան անկանի ասասցէ։ 184ա Ի հասանիս գնալն՝ ասա՛յ։ 184ա Գրէ՛ գայս եւ ոչխարի վիզն կապէ՛, գայլն չտանի եւ չխածանէ։ 184ա Գրէ՛ գայս եւ ի ներքս շէմին թաղէ՛։ 184ա Դարձեալ թէ ճանապարհ գնաս կամ եկեղեցուն դուրս ելանես, ասա՛յ եւ գնա՛ ի քանտ։ 184ա Կարդան ի վերայ ջրին եւ խմցնեն։ 184ա Յորժամ նեղիս ի խորհրդոց։ 184ա Վասն դատաստանաց։ 184ա Վասն գողոց որ դարձուցանեն ի Տէրն կարդայ։ 184ա Գրեն ի թուխտն եւ լլանան։ 184ա Գրեն Դ. թուխտս։ 184ա Եթէ այլազգ հակառակի ընդ քեզ, ասա՛յ, որ փրկիս ի նոցանէ։ 184ա Եթէ ոք խորխորատ փորել կամի եւ ընկղմեսցի զքեզ՝ ասա՛, որ փրկիս։ 184աբ Եթէ ոք ի մեղս անկանի՝ ասասցէ...։ 184բ Վասն տղայոց...։ 184բ Վասն արեան, որ դադարդի...։ 184բ Վասն գնալոյ ի դատաստան, ասա՛յ։ 184բ Վասն ջերմի։ 184բ Վասն չար կամաց...։ 184բ Եթէ ոք տկարութիւն ունի...։ 184բ Վասն ատեցվորի...։ 184բ Եթէ ոք խիստ տառապեսցի...։ 184բ Ի Գ. անգամ եւ կամ Ե. կարդա՛...։ 184բ Վասն փորացաւի...։ 184բ Վասն գնտանաւորի...։ 184բ Վերնոյն պէս...։ 184բ Վասն սրտացաւի։ 184բ Կարդա՛յ ի վերայ մարգին...։ 184բ Փախուցածի եւ հետաւորի կա[րդ]դա՛, որ գայ։ 184բ-5ա Վասն գողունի Ե. օր կարդայ...։ 185ա Կարդա՛ ի վերայ ապրանց...։ 185ա Եթէ ոք ի մեղս անկանի՝ ասա՛յ։ 185ա Վասն ճանճ...։ 185ա Ի դէմ չար մարդոյ, ասա՛[յ]։ 185ա Վասն գնալո[յ] ի դատաստան...։ 185ա Վասն մեծութեան հասանելո[յ] կարգա՛յ։ 185ա Վասն գլխացաւի...։ 185ա Թէ ոք նեղութեան անկնի...։ 185ա Վասն չարկամի...։ 185ա Թէ ոք ի նեղութիւն անկնի...։ 185ա Թէ կարկէ երկիւղ ունենա...։ 185ա Վասն խնդրուածոց...։ 185ա Վասն խնդրանաց...։ 185ա Վասն ճանապարհի։ 185ա Գրէ՛ ի ջուրն ձգէ՛...։ 185ա Վասն վաճառի ասա՛...։ 185ա Գրեն ի թուխտն...։ 185ա Վասն աղաւնո[յ] գրեն...։ 185ա Գրեն, որ յոյի կինն վրա պահ[յ]...։ 185ա Յորժամ ի նաւ մտնես ասա՛...։ 185բ Վասն նեղութեան...։ 185բ Վասն պարտնաց...։ 185բ Վասն գնալոյ ի դատաստան...։ 185բ Վասն զարհուրանաց...։ 185բ Զառաքի վաստակն...։ 185բ Յորժամ ի դատաստան գնաս՝ ասէ...։ 185բ Յորժամ ի տեղի ինչ խիստ գուժիւթ լինի...։ 185բ ԵՒ ո ձէթ եւ ասա՛ ի վրան...։ 185բ Վասն մահ տարաժամ...։ 185բ Վասն ուռեցվորի...։ 185բ Վասն տրտմութեան...։ 185բ Եւ Թէ գինի խմէս...։ 185բ Վասն ամենայն իրաց...։ 185բ Վասն ճանապարհի։ Քամած գինին որ ի կարասն...։ 185բ Վասն մահու...։ 185բ Վասն որ եափու շինես ասա։ 185բ Ի գիշերն...։ 185բ Ամենայն իրաց, որ առանաս...։

186բ Որ ամուլ լինի...: 186բ Վասն դիւաց հալածման...: 186բ Վասն կախարդութեան...: 186բ Վասն գազանաց...: 186բ Մռ ամ[ա]ն մի ջուր...: 186բ Վասն նոր փեսայի...: 186բ Յորժամ յանկարծ վռնջնա լինի...: 186ա Գրեն ի մագաղաթին...: 186ա Թագաւորի տիւան որ մտնուս՝ ասա՛յ: 186ա Յորժամ նոր հանդերջ ագանիս՝ ասա՛յ: 186ա Յորժամ, թէ զքեզ բանպատէն...: 186ա Յորժամ մարդ ի ջաւոց...: 186ա Յորժամ նոր բան ակսիս...: 186ա Որժամ ճամփայ ելանես...: 186ա Վասն միաւորութեան...: 186բ Ի դէմ չար մարդոյ ասա՛յ: 186բ Որպէս ի վերոյ...: 186բ Եթէ պարտաւէր նեղէ...: 186բ Կարդա՛յ, որ չարկամն կործանի: 186բ Տօլմաթէ ընկած մարդն առասցէ...: 186բ Աջողո[ո]ւած գա[լ] քեզ...: 186բ Օրն Գ. անգամ ասա՛յ...: 186բ Յորժամ խնամի խօս երթաս՝ ասա՛յ: 186բ Տանէ ի տուն կոչիս...: 186բ Կարդա՛ ի վերայ խելաոի՛ լաւ[ա]ն[լ]: 186բ Մէկ մուշկվարէ մի որ...: 186բ Վասն միաւորութեան...: 186բ Օրն Գ. անգամ ասա՛յ: 186բ Յորեան, թէ այլ ինչ...: 186բ Ի գիշերն ասա՛յ...: 186բ Յորժամ ուզես...: 186բ Որժամ նեղի ոք: 186բ Վասն գազանաց: 186բ Մէկ բանի մի...: 187ա Վասն ապարանաց...: 187ա Վասն գլխացաւի...: 187ա Վասն ապարանաց...: 187ա Յորժամ մանեսցի ոք...: 187ա եթէ ոք ի մեզս անկանի...: 187ա Վասն գլխացաւի...: 187ա Թէ կուգես, որ մեծամեծաց քօվ խօսքդ...: 187ա Վասն պատեբաղմի...: 187ա Յորժամ բարի բանի համար...: 187ա Անատեհ յօթ որ լինա...: 187ա Թէ նեղութիւն...: 187ա Յառաջ քան գաղօթս...: 187ա Յորժամ կարկտի ամպ ելնէ...: 187ա Վասն գնալո[լ] ի գատաստան: 187ա Յորժամ բարի[ա]նաս...: 187ա Որժամ ի բանտ տանին: 187ա Յորժամ ի ճամփայ գնաս...: 187ա Վասն յղոյն, որ ոչ անցուցանէ...: 187բ Վասն յղոյն...: 187բ Վասն յղո[յ]...: 187բ Յորժամ նո[ա]խատաց լինիս: 187բ Վասն աչաց ցաւի...: 187բ Յորժամ գործս առնես...: 187բ Վասն ճանապարհի...: 187բ Թէ գինի խմես...: 187բ Ջայս տունս ՁԼ. (31) հեղ կարդա՛...: 187բ Մատթէոս գլուխ. ՃՀՁ. գլխացաւի գրէ: 187բ ԼՒ. Վասն աչաց, որ ցաւ չտեսնու...: 187բ ԽԳ. Յորժամ ի բերանն բորբոսի...: 188ա Ջայս գրէ ի թուխտն...: 188ա Կին, որ դժար ծնանի...: 188ա Յորժամ ջեղն քաշվի կարդա՛յ...: 188ա Թէ ի տունն գնաւ կասած...: 188ա Դատաստան երթաս՝ կարդայ...: 188ա Եւ գրէ ի վրատ պահէ...: 188ա Յորժամ մարդոյ բերան եւ երեսն ծռի...:

2. *188աբ Յաւէ ևվաստակ Աւետիկ վաղդապետիմն հաւ[ա]կեալ ի Գիրչա Աստուածաշնչէն եղեալ պատմութիմն – Նախ ի Գիրս Մննդոց վեցերորդ գլուխն...*

3. *190աբ, 191ա-յբ* [Գիր պահպանութեան, Մաղթանք]

190ա Շնորհք ընդ ձեզ եւ երկնաւոր խաղաղութիւն...: 190ա Այլ եւ օրհնութիւն եւ պահպանութիւն...: 190ա Կագդուտումն յառողջութեան...: 190ա Այլ եւ օրհնեսցէ զձեզ Տէր...: 190բ Ջերիս մանկունն եւ գԴանիէլ...: 191աբ Այլ եւ ողորմածն Աստուած գամենայն ներհակս չարին (Քրքերէնախառն)...: 191բ-2բ Թուղու թուղու ջէմ օլտիլէր...: 192բ-3բ Ծրհնութիւն Հօր անեղականին...:

4. *190բ Յաս է Բառեւագիր. աստուածաբան վարդապետաց – Գերերջանկագոյն եւ յոգնահանճար եղբօրդ մերոյ սիրեցելոյդ...*

5. *194բ-5բ* [ՅԱստուածաշունչ գրոց]- *(194բ) Գործք. Ա. 1-7: // (195ա) Թիւք. գլ. ե. 11-31: Թիւք գլ. ժ. 33-37: // (195աբ) Թիւք գլ. ԺԱ. 1-34:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *183ա (յիշատակարան յաւելագրողի) Այս է գիրքս Թովսաթցի տէր վարդապետ Աւետիքին է:*

191ա (Նոյն ձեռքով) Գրեցաւ ի Սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ, ՌՃԿՀ. (1719) թուիս Հայոց եւ յապրիէլի Ը., (8) առ դրան տիեզերական սրբոց աթոռո[յ]ս ամենայն Հայոց կեամք մինչեւ ցնարդեանս ամբողջ եւ առողջ ի վեր քան զարժանն եւ ապագայն Տեառն Աստուծոյ մերոյ ապաստանեալ եմք:

2. *(ԺԲ. դ., նոտրգիր) 208բ Սարգիս օրհնութիւն Ժ. դուրուշ:*

ՆԿԱՐԱԳՈՐՔ *158բ Ջ (հանգուցագիր): 183բ Բ (Թուղագիր), Ի (հանգուցագիր):*

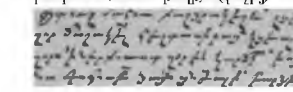
ԳՐՈՒԱԳՈՐՔ *194բ Մինի աստ յայսմիկ հաստուցանելոց իցէ ողո[ր]մութեամբ Քրիստոսի Իսրայէլի, այս է զնոսա ոչէնէ զդիտել դժամս եւ զժամանակս: 205բ Հոգի Քրիստոսի արբեա՛ / Ջիս, մարմին Քրիստոսի՛ փրկեա՛ / Ջիս, ջուր ի կողէն Քրիստոսի / Սրբեա՛ զիս, լա՛ զիս / Արիւն Քրիստոսի (կրկնուած): Տէր նայեա՛ց յիս եւ մի՛ անընթեռնելի) զիս հզօրիս, այս է (այբուբէն՝ վերջում) Աստուած իմ: 206բ Հոգի Քրիստոսի ոսե (զանազան նշաններ): 207ա Այս: 207բ Աստուած (այբուբէն, զանազան տառեր եւ արտայայտութիւնք): 208բ Ջայս իմայի՛ր: Հոգի Քրիստոսի արբեա՛ / Ջիս մարմին...: Այս է է Քրիստոսի, արբեա՛ զիս մարմին: Հայր, հայ, Հան (զանազան տառեր):*

2257
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ **ՌՄԲՔ – 1769**

ԳՐԻՉ՝ Առաքել Նախիջեւանցի՝

ԹՈՒՔ՝ 121. չգրուած՝ 1ար, 25բ, 48ար, 53ար, 59ար, 61բ, 66ա-7բ, 70բ, 81բ, 84բ, 88բ-9բ, 109բ-21բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+1-12x12 (9 20, է, Ը, Ը 4, ժ 5, ԺԱ 7, ԺԲ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսապճերով եւ «GR», «P.WDEVYFOE», «HENORIK» «VAN LIL», «PRO-PATRIA» եւ վիճուռի նշանով, լուսապոչով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 19,7x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ մխաւիւն (17,5x11,5): ԳԻՐ՝ նաստալիք: ՏՈՂ՝ 19-35: ԿԱՋՄ՝ ծաղկաթուղթ, մէջը բաց շագանակագոյն կապի, միջակը ստուարաթուղթ, առտառը թուղթ. լուսանցակողերը կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ թուղթ, 1 (վերջից):

Նմոյշ 25ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ – Ջաւդագիր՝ թոչնագիր (71ա ուրուագիծ):

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաւած բծեր եւ ճեմեր, 82ա-83ա, 90ա-109ա, գրադպուած խիտ գունաթխտած, թաւճաճի ետպադում 89բ. կազմի ետերը մշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Բանիւ զանազանի]

1. *2ա-7բ* Քարոզ ի դէմս Սուրբ եկեղեցւոյ. ի բանն Սողոմօնի, թէ. Գեղեցիկ ես մերձաւոր իմ... – *Հոգին Սուրբ կենդանացուցանէ...*

2. *8ա-10բ* Քարոզ վասն վնասուցն բանադրանաց. ի բանն Քրիստոսի, թէ. Զոր կապիցէք... – *Գիտելի է, զի վնասն բանադրանաց երեք... |10բ| Ի՛ւր սանդրի պղծոց, ւ՛ր չարագործոց ընտրեալ Սուրբ սրբոց / ի Դերկնայ (՞) վիմոց, ակունք ի շարժ, կոյս քեզ յանճանոց... Գեղեցկութիւն է յափ կցուիքն մասանց մարմնոյ, հանգերձ բարւոք գունով, քան Քրիստոսէլի:*

3. *25ա* [Տաղ] ասացեալ Պիտանեան Յարութիւն դպրէ – *Պտուղ մահու քաղցրակեղեւ լցեալ ի տան աշխարհի, / Զոր ճաշակեալ հեշտասիրեաց՝ կցեալ գտան յաշխարհի...*

4. *26ա-8ա* Քարոզ յումեմնէ մեղսակիր բանի սպասաւորէ վասն արդարութեան եւ մասանց նորին, ժողովեցեալ ի լուսաւոր բանից վարդապետաց. ի բանն Սիրաայ, թէ. Երանելոյ է այր... – *Ծանիցէ վսեմական հայրութիւն եւ եղբայրութիւն մեր...*

5. *28բ-32բ* Յաղագս ողորմութեան եւ գթութեան, որ ի յարդարութենէ ստակաւոր – *Ասացուք, թէ իմաստունն ի յորդիս...*

6. *37աբ* Բանի առ Աստուած (*«Մեղաւորի»*) – *Մաղթողական ձայն հեծութեան վերուզղեմ քեզ, արարիչ / Ձվեհիդ տիպար զհոգիս սրբել յախտէ մեղաց կորուսիչ...*

7. *38ա-42բ* [Քարոզ] Օգնեա՛ Սուրբ Հոգի Աստուած – *Ցուշ լիցի գերապաշտօն եւ քրիստոսագրոշմ...*

8. *43ա-7բ* [Քարոզ] – *Համբերութեամբ ընթացուք ի պատերազմն...*

9. *49ա-52բ* [Քարոզ] – *Իսկ թէ վասն էր ծո[նանի] ի նինուէ առաքեցաւ...*

10. *60ա-1ա* [Քարոզ իմն] – *Որպէս ասէ երանելին Յոբ, թէ. Մի քան...*

11. *62ա-3բ* [Քարոզ ի բանն]. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ... – *Ըստ Սիրաքայ խստասրտին պատահեցի չար...*

12. *63ա-70ա* [Քարոզ ի վերայ փորձութեանց] – *Գիտելի է, զի երեք են, որք փորձեն...*

13. *71ա-6բ* [Քարոզ] Ընդդէմ արբեցութեան. Յաղաջնում առուր Պենտկոստէին – *Ի բաց եդաք գպահոցն բեռն...*

14. *77ա-81ա* Քարոզ սրբոց առաքելոցն մերոց Թադէոսի եւ Բարթուղիմէոսի եւ սրբոյն Գրիգորի մերոյս Լուսաւորչի – *Զի որովհետեւ Տէր եւ Արարիչ...*

15. *82ա-4ա* [Քարոզ] Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս հրամայէ իւրոց աշակերտացն, թէ որ ի՞ղարմ կամ տուն... – *Այսմ իրականութեանց սկիզբն...*

16. *85ա-8ա* [Գրիգոր Տաթեացւոյ] Քարոզ վասն ննջեցելոց [Ամառան ՃԾԲ.]. Ի բանն Յոբայ. Ողորմեցարո՛ւ... – *Ասեն իմաստունք, յորժամ ոք երթայ ի ճանապարհ...*

17. *98ա-1բ* [Քարոզ] օրինակեալ յայլուսա. Յոր տուն մտանիցէ... – *Հոգւովն Աստուծոյ լցեալ պատգամաբար մարգարէքն...*

18. *91բ-4ա* [Միմէոնի երեւանցւոյ Քարոզ վասն ննջեցելոց. ձեռ. 828, 116ա-7ա]. Յոր տուն մտանիցէ... – *Սովորութիւն է ծնողաց, որ ի գաստիարակել...*

19. *94ա-6բ* Քարոզ ննջեցելոց. ի բանն Սիրաայ. Լաւ է երթալ ի տուն սգոյ... – *Ըստ այսմ աստուածեան Սիրաքայ...*

20. *96բ-9ա* Քարոզ վասն մաճուան – *Ի Սուրբ եկեղեցիս ժողովեալ յանուն Աստուծոյ...*

21. *99ա-101բ* [Քարոզ ննջոցի, Պետրոսի ասացեալ ձեռ. 608, 88բ-96ա] եւ իբրեւ մտանիցէ ի տունս... – *եւ արդ. գիտելի է, զի տղոյնատրութիւնս...*

22. *106բ* Նախաբանութիւն – *Ոսկեզէն պակ գլխոյ մերոյ Քաղ / Հովիւ գերափառ որդւոյս պարծանք...*

23. *107աբ* Ծանուցումն ի սեղանի վասն ննջեցելոյ ուրում – *Յայտնի իսկ է համայն բազմականացդ ի*

սեղանիս / Զի ի մեզ ամենայն գգայական անգամոց մարդկան սիրտն...

24. *108ա-9ա* Բան վասն ննջեցելոց – *Ո՞ւ անդէպ համարիմ, ով գումարեալ դասք...*

Բ. [Քարոզ Աբրահամու Աստապատեցւոյ]

ա. *11ա-24բ* Բանի պիտանիի ի վերայ սրբոյն յուդայի Մեռնի, ի բանից սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ եւ ի Մենծութենէ նորին եւ յայլ տեղեաց համեմատեալ եւ առնեռն եդեալ ի Աբրահամ աստուածաբան վարդապետէ Աստապատեցւոյ – *Գերահրաշ գագաթն աստուածաբանից, երանելին Դիոնէսիոս...*

բ. *54ա-3բ* Բան վասն Ողջոյն ասելոյ, վարդապետաց, հաւաքեալ յԱբրահամ վարդապետէ, համաոտոեցեալ եւ յղկեցեալ – *Բարմադութի եւ մարդասէր է Աստուած...*

Գ. [Քարոզ ասացեալ ի ենօթեան Սահփանոսէ]

ա. *33ա-5ա* Համառօտ բան Վասն Դրմաբացէ-ին՝ ի գալ ուխ[տ]աւորացն աստ ի Սուրբ Աթոռս, ասացեալ ի ենօթեան Սահփանոսս եպիսկոպոսէ Թիֆլիզեցւոյ – *Ուրախ լերո՛ւք եւ ցնծացէ՛ք, ո՛վ լուսածին...*

բ. *35ա-7ա* Ասացեալ ի նոյն ենօթեան Սահփանոս եպիսկոպոսէ Թիֆլիզեցւոյ, ընդարան. Խորհրդածումն խորոցն Աստուծոյ հրաշալին Պօղոս... – *Սկսուած Քարին ըստ ինքեան է ցանկալի...*

գ. *102ա-3բ* Քարոզ Ողջոյնի, ասացեալ ի ենօթեան Սահփանոսս եպիսկոպոսէ Թիֆլիզեցւոյ, ընդարան. Զի բարի... – *Հանգէս ճգնութեան Հնոյ եւ քարի կրօնաւորութեան...*

դ. *104ա-6բ* Քարոզ ասացեալ ի ենօթեան Սահփանոսս եպիսկոպոսէ Թիֆլիզեցւոյ – *Ամենամաքուր աղբիւրն խոնարհութեան Տէրն մեր...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՂՋՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

42բ 1769 եղեւ ասացեալ տիեզերահռչակ Սուրբ Աթոռն Էջմիածին ի գալ ուխտաւորացն:

101բ Ի Նախիջեւանցի Առաքել սարկաւագէ արտահանեալ աշխատութեամբ աստի եւ անտի:

ՁՆՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ *Ա. կազմաստառին փակցուած С. Ф. Н. В. СЕРРБЕВА:*

2258

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԴ. դար

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութեան ճեռներ, գանգաղ բծեր, գեղակեր, գրաքաղը գանգոփոխուած, կազմը գեղակեր, Ա. փեղկը սեւ կտաւով ետեռզուած, կապիչներից մէկն բնկած, միաը կիսատ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քանի գանազանի՛]

1. *2ա-6ա* Նախերգանի քարոզի – *Արդ, բացից զբերան մուսց...*

2. *6ա-16ա* Յորդորակ քարոզին – *Այժմ ժամ[ա]նեալ մեր յաւարտս...*

3. *29բ-39ա* Քարոզ չորորդ կիրակէի Աղուացիցցն, Վասն մեծատանն եւ Ղազարու. ի բանն որ ասէ. Այր մի էր մեծատուն... – *Ամենայն ինչ, որ են առակաւոր բանս...*

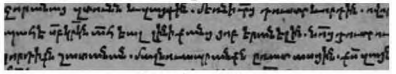
4. *39ա-44բ* Վասն խոստովանութեան քան խրատական հարկաւոր եւ յոյժ օգտակար – *Բայց նախ վասն խոստովանութեան խորհրդոյս...*

5. *79ա* [Մասն Քարոզի] – *Սուրբ կիրակին է գովելի գբօղոր տարին...*

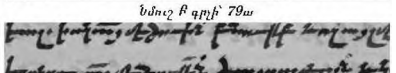
6. *79ա-80բ* Տէր Յոհաննու Ոսկիբերանի է ասացեալ Վասն պատմուճանին Քրիստոսի, թէ ուստի եկաւ... – Աւգոստոս *Թագաւորեաց Հռոմայեցոց ի սոքա ժամանակին...*

Բ. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

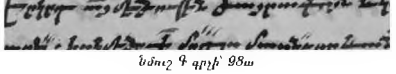
ԹԵՐԹ՝ 114-1 (տես Պահպանակ). չգռած՝ 1եր, 89եր, 114բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+1-9x12 (է 7, է 8, թ 26): Նիհ՝ թուղթ, յատագծեռով: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 18,2x12,5: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (բ. 27ա 12x8, բ. 79-80՝ 15x11, բ. 81-88՝ 15x8,5, 90-114՝ 14x8,5): Գիր՝ նուռգիր (Ա գրիչ՝ բ. 2-78, 81-88, Բ գրիչ՝ բ. 79-80, Գ. գրիչ՝ բ 90-114): ՏԻՐ՝ 19 (բ. 2-78), 27 (բ. 79-80), 26-27 (բ. 81-88), 16-17 (բ. 90-114): ԿՈՂՄ՝ դոշմագարդ շագանակագոյն կաշի, դռնատիպ, միջուկը տախտակ, աստառը Ա՝ թուղթ, Բ՝ սեւ կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ թուղթ, յատագծեռով եւ յատագոյնով, 3 (Ա-Բ, 1)+3 (Գ-Բ), (Ե-ն մասն ննջատիպ թերթի. «[Ա]դաւթի սաղ Աստուած վասն հոգեխնամութեանդ մերոց եւ վաստակաւորաց – Ներենեալ է Տէր Աստուած... եւ ի վերայ այսոցիկ///», տես անդ. 1848):

Նմուշ 37ա

Նմուշ Բ գրչի՝ 79ա

Նմուշ Գ գրչի՝ 98ա

1. [Քարոզք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Զմիւռն. հտ., տպ. 1740. Միայն՝ ՀԳ/*45ա-83ա*; ՀԲ/*23ա-9բ*; ՁԱ/*48ա-60բ*; ՁԳ/*90ա-7բ*; ՂԱ/*69բ-78բ*; ՂԲ/*81ա-6ա*; ՂԲ/*106բ-14ա*:

2. [Քարոզք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամստ. հտ., տպ. 1741. Միայն՝ ՀԹ/*16ա-23ա*; ՃԻԲ/*98ա-106բ*:

3. [Քարոզ Արտաֆոյ հատորոց]

86ա-8բ Նորին քարոզ ի նոյն խորհուրդ. Յարիցէ Աստուած – *Տեսցուք յայժմ զառաջին հարցումն... ամենայն տուրբս իւր աւետիսն*:

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *115ա է (զանազան գծեր)*:

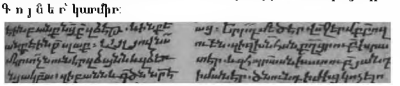
2259
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՄԱԿՈՒ Պլբ. – 1383

ԳՐԻՉ՝ Սարգիս վրդ.:

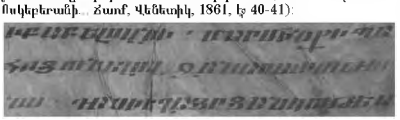
ԹԵՐԹ՝ 305-4 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած՝ 1ա-2բ, 305բ. ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա.ԽՁx12 (Ա, Ց, Բ, ԺՌ, Ի 11, ԽՁ 7)+1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ ՄԵՇՈՒՔԻՒՆ՝ 16,2x14: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14x11): ԳԻՐ՝ բազմագիր: ՏՈՂ՝ 32-33: ԿԱՁՄ՝ դրչվազարդ մուգ շագանակագոյն կաշի, դռնակով, միջուկր տախտակի, աստառր շերտազարդ կտաւ. լուսանցակալեղ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2)+2 (304-305):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր. Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

Նմուշ 217ա

ՊԱՏՄԱԻԹԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – [Հատ յաղագս Պահոց]: Ծ-ԾԱ. դդ., ստացուած մեկ ամբողջական թերթի բնագիրներուն եւ բնագրացուի հատուածով: Մագաղաթ, միասիւն (11x10,5 սկզբնապէս՝ երկսիւն), ուղղագիծ երկաթագիր, 11 տող: Կարդալ Աբ-Ա «/// անկան անպատեպատեալքարբ, Հանգի տնկեաց այգի նոյ եւ արբ ի պտղոյն եւ արբեցաւ. ոչ գիտեաք եր, այդ անկոծն չափոյ անբնդունելութեանն... Դանիէլ այր ցանկալեալոց, որ երից եռքնեռեակս հնգ ոչ եկեր եւ ջուրս ոչ եարբ եւ զառիւծսն պատճէրով... յանմտացեալի գուբն /// Կատար նիւթ///» (եմմս. Յովհաննու ոսկերբերանի. Ճառք, Վենետիկ, 1861, էջ 40-41):

Նմուշ Ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար թերթերը խուճացած, բ. Յ՝ ստորին աջ անկիւնը պատռուած, ցեցակեր, տեղ-տեղ խոնաւութիւնից գոյացած գունափոխուած լուսանցակողերը թուլացած, պարտէզի ճեմարիւ, ճոռոգուած ժէ դարում կոպիի դռնակը պատռուածքով. ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *Յա-303բ* [Քարոզգիրք]

ա. *Յաբ* Ա. Քարոզ Առաքաւոր կիրակէին, որ կոչի ըստ հոոմաեցոցն եօթանասնեւորդ. Երթայր եւ դուր յայգի իմ... *Յառաջ եդեալ բանքս այս գրեալ են Մթ. Ի. (20)... եւ գայգին ոչ /// (շար. եւ Բ. քարոզր ինգուած)*:

բ. *4աբ* [Գ. Քարոզ] – *(սկ. ինգուած) /// որդ անհնազանդութիւն ազգի նորա...*:

գ. *4բ-6ա* [Գ. Քարոզ] երկրորդ կիրակիէն Աղուհացիցն. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... – *Ի յառաջ եդեալ բանս աւետարանիչն ցուցանէ...*

դ. *6ա-7բ* Ե. [Քարոզ] գառնա[նալ]ի եղանակին շաբաթի աւուրն. Եւ առնու Յիսուս զՊետրոս... – *Յառաջ եդեալ բանքս գրեալ են Մթս. Ժէ. (17)...*

ե. *7բ-8բ* Զ. [Քարոզ] երրորդ կիրակէն Աղուհացիցն. Աճա կին մի բանանացի... – *Ի բանս յայտնիկ հոգեւորապէս իմացեալ լինի...*

զ. *8բ-10ա* է. [Քարոզ] չորրորդ կիրակէի Աղուհացիցն. Եւ ասէր Յիսուս դէւ մի համր... – *Ի յառաջ եդեալ բանս ցուցանի սքանչելի ինչ...*

է. *10ա-1բ* Ը. [Քարոզ] հինգերորդ կիրակէին. Եւ զհետ երթայր նմա ժողովուրդ բազում... – *Ի բանս յայտնիկ, որ գրեալ է Յհ. Զ. (6)... յետ այսորիկ ապա վաղվաղակեցին առ ի գործել զբարի...*

ը. *11բ* Թ. Քարոզ երկրորդ կիրակէին. Առաջաւորին, ոչ կոչի Վաթսնեւորդ Բ. (2). Եւ ի ժողովել բազում ժողովրդոց... – *Արդ, բանիւքս այս տա Քրիստոս օրինակ... զի ունի այնպիսի սովորութիւն, զի որքան է առաւել /// (շար. ինգուած եւ չիք քարոզ Ժ.)*:

թ. *12աբ* [Ժիւ. Քարոզ] – *(սկ. ինգուած) ///նել, ՅԷ զինչ նշանակեն ՅԻՔն, զոր անուանէ Աբրահամ...*

ժ. *12բ-3ա* [ԺԹ. Քարոզ] Մեծի հինգշաբաթին. Առնից սակաւ մի ջուր եւ լուասցին ոտք ձեր... – *Կամեցոյացն արժանապէս մատչել ի խորհուրդ...*

ժա. *13ա-6բ* [ԼԳ]. Մեծի ուրբաթին Քարոզ. Ասէ[լ] Պօղոս ի Ցեր. Թ. (9) Կտակ յետ մահուան հաստատ է... – *Մովսէսի է, յորժամ մեռանի ոք ի յայլ տեղիս...*

ժբ. *16բ-9ա* ԺԹ. Քարոզ Մեծի շաբաթին. Եկն Մարիամ Մագդաղենացի եւ միւս Մարիամ... – *Մեծ է պատիւ երրորդութեանն...*

ժգ. *19ա-21ա* ԺԵ. Քարոզ Մեծի Ձատկին. ՑՅիսուս խնդրէ՛ զնազարացին, գնայեալն... – *Տէրն ի կեանս յայս ունէր գպատուական քնկերականիցս...*

ժդ. *21ա-2ա* ԺՋ. [Քառոզ] Մեծի Ջատկին. Ջրազմաձեղս յիշեա՛. Արի՛, Տէ՛ր, ի հանգիստ հո... – *Հանքս այս կարէ լինել մոր եկեղեցո[յ]...*

ժե. *22ա-3բ* ԺԷ. [Քառոզ] Նոր կիրակին. Եկն Յիսուս, եկաց ի մէջ աշակերտաց... – *Ի յառաջ եդեալ բանքս, որ գրեալ են Յհ. Ի. (20), ի յորս ցուցանին...*

ժզ. *23բ-4բ* ԺԸ. [Քառոզ] Առաջի կիրակին յետ ութօրէից Յարութեան. Ես եմ հովիւ[ն] բաջ... – *Յառաջ եդեալ բանքս գրեալ են Յհ. Ժ. (10) եւ են փրկին մերոյ...*

ժէ. *24բ-6ա* ԺԹ. [Քառոզ] Երկրորդ կիրակին յետ Յարութեան. Լացջիք եւ ողբաջիք դուք... – *Հանքս այս գրեալ են Յհ. ԺՋ. (16), որովք կարեմք իմանալ...*

ժը. *26ա-7ա* Ի. [Քառոզ] Երորդ կիրակին Յարութեան. Յորժամ եկեսցէ Միսիթարիչն, յանդիմանեսցէ զաշխարհն... – *Հանքս այս են Պրդոյն Աստուծոյ կոչոդին...*

ժթ. *27ա-8բ* ԻԱ. [Քառոզ] Զորրորդ կիրակին յետ Յարութեանն. Խնդրեցէ՛ք եւ առնուցո՛ւք... – *Յառաջ եդեալ բանքս այսոքիկ գրեալ են Յհ. ԺՋ. (16), եւ են Տեառն մերոյ...*

ի. *28բ-31ա* ԻԲ. Քառոզ վասն Համբարձմանն. Տէր Յիսուս հանբարձաւ յերկինս... – *Վարդապետք ասեն. Իբր, որ ծանր է...*

իա. *31ա-2ա* ԻԳ. Այլ Քառոզ Համբարձմանն. Տէր Յիսուս համբարձաւ... – *Նոքիա նախ չոգաւ Քէդէլ...*

իբ. *32ա-3ա* ԻԴ. [Քառոզ] կիրակէին, որ ի մէջ ութաւրէից Համբարձմանն. Դուք վկա էք վասն իմ. Յհ. Գ. (3)... – *Ի բանս յայս երկու իրք ցուցանին. նախ հաւատաւորիւն...*

իգ. *33ա-4բ* ԻԵ. [Քառոզ] Գալստեան Հոգւոյն Սրբոյ. եւ լցան ամենիքեան Հոգով Սրբով... – *Հանդի որպէս վա[յ]էլ իշխանին...*

իդ. *34բ-9ա* ԻԶ. [Քառոզ] ի խորհուրդ ատուն Պենտեկոստէին... – *Հոգին Սուրբ այսօր ի գործս առաքելոցն...*

իե. *39ա-42բ* ԻԷ. Քառոզ Երրորդութեանն. Երեք են, որ վկա[յ]են յերկինս... – *Վարդապետք եկեղեցոյ ասեն. Յորժամ ի տուէ...*

իզ. *42բ-3բ* ԻԸ. Քառոզ մարմնոյն Տեառն. Հացն զոր ես տաց, մարմին իմ է... – *Ասէ ի Գիրս իմաստնոց. Հաց յերկինից...*

իէ. *44ա-5բ* ԻԹ. [Քառոզ] Առաջին կիրակէին յետ տօնի Երրորդութեանն. Ողեա՛կ յիշեա՛ զի ընկալար անդէն... – *Հանքս այս գրեալ են Ղուկասու ԺՋ., ի յորս...*

իը. *45բ-7ա* Լ. [Քառոզ] Երկրորդ կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Այր մի զորեւեց ընթերիս մեծ... – *Հանքս այս գրեալ են ի Ղուկասու ԺԴ. ի յորս Բ. (2)...*

իթ. *47ա-8բ* ԼԱ. [Քառոզ] Երրորդ կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Ուրախութիւն է հիշատակաց ի վերայ միո մեղաւորի... – *Հանքս այս գրեալ են ի Ղուկասու Ժե. ի յորս Բ. (2) իր ցուցանին...*

լ. *48բ-9ա* ԼԲ. [Քառոզ] Զորրորդ կիրակէին յետ տօնի [Երրորդութեան]. Եղեռո՛ւմ ողորմածմ... – *Յառաջ եդեալ բանքս գրեալ են Ղկասու Ջ. (6)...*

լա. *49ա-51ա* [ԼԳ. Քառոզ] Հինգերորդ կիրակէին՝ յետ տօնի [Երրորդութեանն]. Թողիմ զամենայն... – *Հանքս այս գրեալ են ի Ղկասու Ե. (5). ի յորս Բ. (2) իր ցուցանին մեզ...*

լբ. *51ա-2բ* ԼԴ. (=ԼԴ). [Քառոզ] Ջ.երորդ (6) կիրակէին յետ տօնի Երրորդութեան. Եթէ մատուցանես զպատարագ հո... – *Հանքս այս գրեալ են Մթս. Ե. (5). ի յորս երիս...*

լգ. *52բ-4ա* ԼԵ. (=ԼԵ.) [Քառոզ] Եւթներորդ կիրակէին, յետ տօնի Երրորդութեան. Գթամ ես ի վերայ ժողովրդեանդ... – *Հանքս այս գրեալ են Մարկոսի Ը. (8). ի յորս երիս ցուցանին...*

լդ. *54ա-5բ* ԼԶ. (=ԼԶ.) [Քառոզ] Ութներորդ կիրակէի՛ յետ տօնի Երրորդութեան. Ուր առնէ զկամս Հօր իմո[յ]... – *Հանքս այս գրեալ են Մթս. է. (7). ի յորս երկու իր ցուցանեն...*

լե. *55բ-7բ* ԼԶ. (=ԼԷ.) [Քառոզ] Թ.երորդ (9) կիրակէին՝յետ տօնի Երրորդութեան. Տո՛ր զհամար տմտեսութեան հո... – *Հանքս այս գրեալ են Ղկս. Ժե.(15). ի յորս Բ.(2) իրս ցուցանին...*

լզ. *57բ-9ա* ԼԷ. (=ԼԸ). [Քառոզ] Ժ.երորդ (10) իրակէին՝յետ տօնի Երրորդութեան. Տեսեալ Յիսուս զհարմն, ելաց ի վերայ նորա... – *Հանքս այս գրեալ են Ղկս. ԺԹ.(19). ի յորս երիս իրս ցուցանին...*

լէ. *59ա-60բ* [ԼԹ. Քառոզ] Մեսասաներորդ կի[ր]ակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեան. Ամենայն, որ բարձացուցանէ... – *Հանքս այս գրեալ են Ղկս. ԺԸ. (18). ի յորս Բ. (2) իրս...*

լը. *60բ-2բ* ԼՀ. (=Խ.) [Քառոզ] Երկոտասաներորդ կիրակէի՝ յետ տօնի Երրորդութեան. Լուծան կապանք լեզու նորա... – *Հանքս այս գրեալ են Մթ. է. (7). ի յորս Բ. (2) իր ցուցանին...*

լթ. *62բ-3ա* ԼՔ. (=ԽԱ.) [Քառոզ] Երեքտասաներորդ կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեան. Այր մի իշխաներ յերուսաղէմէ... – *Որպէս անգգոյշ վաճառականք...*

խ. *63ա-4բ* (=ԽԲ.) [Քառոզ] ԺԴ.երորդ կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Արի գնա՛, զի հաւատաւ Ես կեցուցին զքեզ... Պկսւ. Ժէ. – *Ուր ցուցանի, թէ, երիս իրս պարտ է առնել...*

խաս. *64բ-5բ* ԽՍ. (=ԽԳ.) [Քառոզ] Հինգ եւ ժ.երորդ (15) կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Նախ

խնդրեցէ՛ զար[ի]այութիւնն Աստուծոյ մթս. Ջ. (6)... *– Ուր երիս իրս իմացել լինի...*

խբ. *65բ-6բ* ԽԲ. (=ԽԴ.) [Քառոզ] ԺՋ.երորդ (16) կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Ահա ելանէր մեռեալ մի... *– Ուր երիս իրս իմացեալ լինի, որք պարտին...*

խգ. *66բ-3ա* ԽԳ. (=ԽԵ.) [Քառոզ] ԺԷ.երորդ (17) կիրակէի[ն]՝ յ[ե]տ տօնի Երրորդութեանն. Նա բուռն հարեալ բժշկեաց զնա. Ղկս. ԺԴ. (14) *– Ուր Բ. (2) իրս ցուցանէ, նախ՝ բարեգործութիւն...*

խդ. *68ա-9ա* ԽԴ. (=ԽՋ.) [Քառոզ] ԺԸ. կիրակէի[ն]՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Սիրեցես<ցես> զՏէր Աստուած հո... *– Ուր երիս իրս ցուցանէ. նախ, զի սիրեացուք...*

խե. *69ա-70ա* ԽԵ. (=ԽԷ.) [Քառոզ] ԺԹ. կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեան[ն]. Մտեալ Յիսուս ի նաւ... *– Ուր երիս իրս ցուցանի, զոր պարտի առնել...*

խզ. *70բ-1ա* [ԽԸ. Քառոզ] Ի. կիրակէի՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Եկայք ի հարսանիս. Մթս. ԻԲ. (22)... *– Ուր երկու իրս ցուցանի, նախ՝ առաստութիւն...*

խէ. *71ա-2ա* ԽՋ. (=ԽՒ.) [Քառոզ] ԻԱ. կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեան[ն]. Տէր էջ... Յոհ. Դ. (4) *– Ուր երկու իրս ցուցանի. նախ բարեգութ...*

խը. *72աբ* ԽԸ. (=Ը.) [Քառոզ] ԻԲ. կիրակէի[ն]՝ յետ տօնի Երրորդութեան[ն]. Բարկացեալ Տէրն մատնեաց... *– Ուր երիս ցուցանէ, նախ երկնաւոր...*

խթ. *72բ-3բ* ԽԹ. (=ԾԱ.) [Քառոզ] ԻԳ. կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Նմանեցաւ արեա[յ]նութիւնն երկնից... *– Որպէս թագաւոր ոք առնէ պատառատան...*

ծ. *73բ-4բ* Ծ. (=ԾԲ.) [Քառոզ] ԻԴ. կիրակէին յետ տօնի Երրորդութեանն. Վարդապետ գիտեմ... *– Ուր երկու իրս առաջ եդեալ լինի...*

ծա. *74բ-5բ* ԾԱ. (=ԾԳ.) [Քառոզ] ԻԵ. կիրակէին՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Տէր, դուսար իմ... *– Որպէս չարչարեալ հիւանդութեամբ...*

ծբ. *75բ-6ա* ԾԲ. (=ԾԴ.) [Քառոզ] Իե. կիրակէի՝ յետ տօնի Երրորդութեանն. Իսկ մարդիկն իբրեւ տեսին զնշանն... *– Գով գարուսատարն սղնպէս...*

ծգ. *76ա-7ա* ԾԳ. (=ԾԵ.) Քառոզ Գալատեաց Առաջի կիրակէին. եկեսցէ ցանկալին ամենայն ազգաց... *– Ուր երիս իրս իմացեալ լինի. որովք յորդորէ...*

ծդ. *77ա-3ա* ԾԴ. (=ԾՋ.) [Քառոզ] Երկրորդ կիրակէի[ն] Գալատեանն. Կոյր տեսանէէ՝ կաղ գնան... *– Յառաջ եդեալ բանքս յայտնէ՝ գեղակի բարերարութիւնս...*

ծե. *78ա-9ա* ԾՋ. (=ԾԷ.). [Քառոզ] Երրորդ կիրակէի[ն] Գալատեանն. Ես ձայն բարբառոյ անապատի Յոհու. Ա.. *– Ի յառաջ եդեալ բանքս երեւի երիս յատկութիւնս...*

ծզ. *79ա-80ա* ԾԷ. (=ԾԸ.) [Քառոզ] Զորորդ կիրակէի[ն] Գալատեանն. Տէր մեռա է <մեռած է>, մի՛ ինչ ճոգայր. Փիլ. Դ. (4). *– Աստ ցուցանէ առաքեալն յոյժ մեթձ գոլ...*

ծէ. *80ա-1ա* ԾԸ. (=ԾՓ.) Քառոզ Ծննդեան Տեառն. Այց արար մեզ Տէր... *– Ի միտ ածելով զբարերարութիւնն...*

ծը. *81ա-2բ* ԾՓ. (=Կ.) Քառոզ կիրակէի, որ ի մէջ Սուրբ Ծննդեանն. Մանուկն աճէր եւ զօրանայր... *– Բանքս այս ասացան վասն Տեառն...*

ծթ. *82բ-4ա* Կ. (=ԿԱ.) Քառոզ կիրակէի, որ ի մէջ Ը.օրէից Յայտնութեանն. Տառապելով խնդրէաք զԻզ Ղկս. Բ. (2) *– Ջրանս գայս ասաց սուրբ Կոյս...*

կ. *84ա-5բ* ԿԱ. (=ԿԲ.) Քառոզ Առաջի կիրակէի յետ Յայտնութեանն. Եւ կոչեցեալ եղեւ Յիսուս *– Ակսպէս իմացեալ լինի աստ, թէ...*

կա. *85բ-7ա* ԿԲ (=ԿԳ.). Քառոզ Երկրորդ կիրակէի, որ յետ Յայտնութեանն. Երթ ցո՛յց զանձն Ո հաճա[յ]ի... *– Ջրանս գայս ասաց Քրիստոս բորոտին...*

կբ. *87ա-8ա* ԿԳ. (=ԿԴ.) Քառոզ կիրակէի Երրորդ յետ Յայտնութեանն. Տէր, փրկեա՛ զմեզ... *– Ի բանս յայս երկու ինչ իմացեալ լինի...*

կգ. *88ա-9ա* ԿԴ. (=ԿԵ.) Քառոզ Զորորդ կիրակէի, որ յետ Յայտնութեանն. Եւ ի հուն լինել մարդկան... *– Ի յառաջ եդեալ բանս երիս ինչս իմացեալ լինի...*

կդ. *89ա-90բ* ԿԵ. (=ԿԶ.) Առաջին կիրակէին Գալատեան Քառոզ. Զգեցարուք զՏէր. Հռմ. ԺԳ. (14) *– Ընդ բաց դնէլն զբազմութիւնն...*

կե. *90բ-2բ* ԿԶ. (=ԿԷ.) Քառոզ Երկրորդ կիրակէին Գալատեան. Բառնացուցէ՛ զգլուխ ձեր... *– Ի բանս յայս նախ զարթուցանի...*

կզ. *92բ-5ա* ԿԷ. (=ԿԸ.) [Քառոզ] Երորդ կիրակէին Գալատեանն. Անաւասիկ, որ զփափուկսն զգեցեալ են... *– Որպէս ասէ յերկրորդ Կորնթա. Ժ.Ա. (11)...*

կէ *95ա-7ա* [ԿԹ. Քառոզ] Զորորդ կիրակէին Գալատեանն. Ես ձայն աղաղակողի յանապատի... *– Ի բանս յայսոսիկ նշանակին երկու իր...*

կը. *97ա-100ա* ԿԸ. (=Հ.) [Քառոզ] Ծննդեան Տեառն *– Մնունդ Տեառն ըստ մարմնո[յ]...*

կթ. *100աբ* [ՀԱ.] Քառոզ Ծննդեան *– Ակսօր ծագեցաւ մեզ արեգակ...*

ի. *100բ-2ա* ԿՒ. (=ՀԲ.) Քառոզ կիրակէին, որ ի մէջ Ը.օրէից Ծննդեան. Եւ էին Մարիամ եւ... *– Կարեմք ասել զբանն. ի [ե]սթերի ժԲ...*

հա. *102ա-3բ* Հ. (=ՀԳ.) Քառոզ Մկրտութեան. Եւ իբրեւ մկրտեցաւ... *– Աստն արք քաղաքին ցեղիսէէ. երկիրս բարի է...*

հբ. *103բ-9բ* ՀԱ. (=ՀԴ.). Քառոզ Մկրտութեան. Ի ինն է Տէր աղրիւս... *– Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբէր...*

ճգ. *109բ-15բ* ՀԲ. (=ՀԵ.) Քարոզ վասն Ը.օրեա (8) Թլփատութեան. եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ... – *Վարդապետք ասեն. Թէպէտ ունէին նահապետքն...*

ճդ. *115բ-22բ* ՀԳ. (=ՀՁ.) Քարոզ Տեառնընդառաջին. եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեանց... – *Էր թագաւոր ոմն, որ չինեաց...*

ճե. *122բ-3բ* ՀԴ. (=ՀԷ.) [Քարոզ] Առաջաւորի կիրակին. Շուրջ եղեն զիեւեւ... – *Այս կիրակիս կոչի Առաջաւորք...*

ճզ. *123բ-5ա* ՀԵ. (=ՀԸ.) [Քարոզ ի քաճն]. Այնպէս ընթացարուք, զի հասանիցէ... – *Ասէ առաքեալն Գ. (3) իրս պարտիմք ուսանիլ...*

ճէ. *125ա-7բ* ՀԶ. (=ՀԹ.) Քարոզ Բուն Բարեկենդանին. Ճաճանչաբեաւն մուրացիկ աղաղակեաց... – *Ամենայն մեղաւոր վասն մեղաց իւրոց ունի...*

ճը. *127բ-30ա* ՀԷ. (=Զ.) [Քարոզ] Ի (40)որդաց. – *Երրորդ՝ խոսիմք վասն քաղցոյն...*

ճթ. *130ա-4ա* ՀԸ. (=ՁԱ.) Քարոզ Երկրորդ կիրակէի Աղուհացից. եւ պահեալ Յիսուս զի տիւ. Մթս. Դ. գլուխ – *Գրեալ է. Թագաւոր ոմն կամեցաւ շինել աշտարակ... 133բ գիտնարհութիւն ցուցանէ ա /// (շար. թափուած) 134ա հրամանաց Աստուած իսրայէլացոցն մի անգամ...*

ի. *134ա-5բ* ՀԹ. (=ՁՐ.). Քարոզ Երկրորդ կիրակէին Աղուհացից. Ելեալ անտի Յիսուս գնաց... – *Կինս այս կամելով խնդրել զառողջութիւն...*

ժա. *135բ-6բ* (ՁԳ.) Այլ Քարոզ Բանաճացոյն. Ահա կիսի մի... – *Գրեալ է յիմաստութիւն, թէ. Մեծ ճարտա-[բ]ութիւն...*

ժբ. *136բ-9ա* Ձ. (=ՁԴ.) Քարոզ Ջորորդ կիրակէին Աղուհացից. Եւ ճաճէր դեւ համբ... – *Վարդապետքն ասեն, թէ. Աշխարհի մեծ վիշապ...*

ժգ. *139ա-43ա* ՁԱ. (=ՁԵ.) Քարոզ ապաշխարութեան. Որդեակ փախիր մեղաց... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին...*

ժդ. *143ա-6ա* ՁԲ. (=ՁՁ.) Քարոզ կիրակէի Ձաչարացաց Տեառն. Որչափ արիւնն Քրիստոսի, որ ի ձեռն Հոգւոյն յափեռնեակաի... – *Գրեալ է, թէ. Աղքատ մի մուրացիկ...*

ժե. *146ա-9բ* ՁԳ. (=ՁԷ.) Քարոզ Ծաղկազարդին. Իբրեւ մօտ եղ<եղ>են յԵրուսաղէմ... – *Վարդապետքն ասեն. Թէ սուրբ Աստուածածինն նման է լերին...*

ժզ. *149ա-52բ* (ՁԸ.) Քարոզ Ծառազարդին. Ծառ բարի պտուղ բարի առնէ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. է ծառ ինչ-որ...*

ժէ. *152բ-4ա* ՁԹ. (=ՁՄ.) [Քարոզ] Աւետեաց Աստուածածնին. եկեսցէ սիրելին իմ ի պարտեզ իւր... – *Աղեկսանդր չինեաց դարապաս...*

ժը. *154ա-60բ* (Ղ.) Քարոզ Աւետեաց. Ողջոյն Մարիա՛մ, լի շնորհօք... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Թագաւոր ոմն ունէր անդ...*

ժթ. *160բ-6ա* Ձե. (=ՂԱ.) Քարոզ խոստովանութեան. Ապա թէ խոստովան լինիմ, զմեղս մեր... – *Ոմն կամեցաւ որսալ աղաւնի...*

ի. *166ա-70ա* (ՂԲ.) Քարոզ վասն խոստովանութեան. Խոստովանիմ զքեզ, Տէր... – *Վարդապետքն ասեն, թէ. Ապաշխարութիւնն զօրաւոր...*

իա. *170ա-9ա* ՁԶ. (=ՂԳ.) Քարոզ վասն Յարութեան Տեառն – *Մանուկանեմ եւ ասեմ, թէ ի հարցումն այս...*

իբ. *179ա-84բ* ՂԴ. Քարոզ Ջատկի. Առդարի. եւ Յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմոնի – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է արծուի...*

իգ. *184բ-8բ* Ձէ. (=ՂԵ.) Քարոզ Նոր կիրակէին. Գա Յիսուս դրօմն փակեալօք... – *Գիրք Աստուածաշունչ վասն գալստեան Քրիստոսի...*

իդ. *188բ-93բ* ՁԸ. (=ՂԶ.) Քարոզ Հովուաց. Ես եմ հովիւն բաջ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ոչխարի...*

իե. *193բ-7բ* ՁԹ. (=ՂԷ.) Քարոզ եպիսկոպոսաց. Եթէ ոք եպիսկոպոսութեան ցանկա... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Արեգակն, յորժամ հեռի է...*

իզ. *197բ-202ա* Ղ. (=ՂԸ.) Քարոզ Համբարձմանն Քրիստոսի. Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ... – *Գրեալ է գիրս Մննդոց Բ. գլուխս. Աղբիւր ելանէր...*

իէ. *202ա-4բ* ՂԱ. (=ՂԹ.) Քարոզ Համբարձման. եւ յօրինելոյն նորա գնոսա... – *Գրեալ է գիրս Մննդոց ԺԱ. գլուխ. եկա՛յք շինեսցուք...*

իը. *204բ-9բ* ՂԲ. (=Ճ.) Քարոզ Հոգւոյն Սրբո[յ] Գալստեան. Հուր եկի արկանել... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Հաելին...*

իթ. *209բ-11ա* ՂԳ. (=ՃԱ.) Գիրք Սուրբ Երորդութեանն – *Ծրհնեալ է ամենասուրբ եւ փառաւորեալ Երրորդութիւնն...*

ի. *211ա-3ա* ՂԴ. (=ՃԲ.) Քարոզ մարմնոյն Քրիստոսի – *Ջ. (6) աքանչելիք են մարմինն Քրիստոսի...*

իա. *213ա-7բ* ՂԵ. (=ՃԳ.) Քարոզ Յովաննու Մկրտչին. Ես նայն բարբառո յանապատի... – *Գրեալ է յԱւետարանն Մարկոսի...*

իբ. *217բ-8բ* ՂԶ. (=ՃԴ.) Քարոզ սուրբ առաքելոցն Պետրոսի եւ Պօղոսի. Ահաւ Աստուած վերկուս լուսաւորս... – *Խնամուն ասեն, թէ. Ո՞վ կա գեղեցիկ...*

իգ. *218բ-25բ* Ղէ. (=ՃԵ.) [Բարդուղէմիոսի Մատաղացոյ. ձեռ. 2184, 17բ-6ա] Քարոզ Պետրոսի առաքելոյն. Դու ես վեմ... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն սուրբ Աստուածածնին...*

իդ. *225բ-9ա* ՂԸ. (=ՃԶ.) [Բարդուղէմիոսի Մատաղացոյ. ձեռ. 2184, 209բ-11ա] Քարոզ Մեծատան-

ց<աանց>. Այր ոմն էր մեծատուն... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է աղբեր...*

ճե. *229ա-32բ* Ղ. (=ՃԷ.) Քարոզ ընթրեացն. Այր ոմն գործեաց ընթրիս... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Որ ինչ լաւագոյն եւ պայծառագոյն է...*

ճզ. *232բ-6բ* Ա. (=ՃԸ.) Քարոզ Ձորոդոյ կիրակիէն յետ սօնի երրորդութեանն. Եղեռոմ գթած... – *Վարդապետք ասեն, թէ ի հանդէս արքային... ոչ գոցէ /// (շար. թափուած)։*

ճէ. *237ա-40ա* [ՃԱ. (=ՃՒ.) Քարոզ] (սկ. թափուած) /// *թարմանի երուսադէմ հաղագութիւն...։*

ճը. *240ա-2ա* ՃԲ. (=ՃԺ.) [Քարոզ] վասն Փոխման սուրբ Աստուածածնին – *Սուրբ Աստուածածինն ԺԴ. (14) տարեկան էր...*

ճթ. *242ա-5ա* (ՃԺԱ.) Քարոզ Փոխման Աստուածածնին. Նշան երեւեցաւ յերկինս... – *Գրեալ է յերկրորդ Թագաւորութեան Ջ. գլուխ. Զորաւ Դաւիթ...*

ճժ. *245ա-6բ* ՃԳ. (=ՃԺԲ.) Քարոզ Խաչին. Ջի ճառ խաչին... – *Զորս պատճառաւ մարդն յաշխարհս եմուտ...*

ճժա. *246բ-52բ* (=ՃԺԳ.) Քարոզ Խաչի. Եւ ընդ Քրիստոսի ի խաչ ելից. – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ եկեղեցի նման է քաղաքի...*

ճժբ. *252բ-4ա* ՃԴ. (=ՃԺԴ.) Քարոզ աճիւնի. Ալ ես հող եմ եւ մոխիր... – *Սրդ, ասեն վարդապետք, թէ. Հայրաւութիւնն...*

ճժզ. *254ա-5բ* ՃԵ. (=ՃԺԵ.) Քարոզ դարձման Պօղոսի. Դու երբեմն դարձիս... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Ակն մի կա, որ ելիփսօթիա կոչի...*

ճժդ. *255բ-7բ* ՃԶ. (=ՃԺԶ.) Քարոզ Տնտեսին. Այր մի էր մեծատուն... – *Այրս այս ցուցանէ զԱստուած...*

ճժե. *257բ-70ա* ՃԷ. (=ՃԺԷ.) [Քարոզ]. – *Երիս եղբարք ըստ մարմնո[յ]...*

Ոնի ՃԲ. առաք։

ճզ. *270ա-2բ* ՃԸ. (=ՃԺԸ.) [Քարոզ] – *Վարդապետք ասեն, թէ. Վասն սիրո արքայութեանն պարտ է համբերել...*

ճժէ. *272բ-5բ* ՃԹ. (=ՃԺԹ.) [Քարոզ] Տօն ամենաարդոցն – *Վասն չորք պատճառի եդեալ եղեւ...*

ճը. *275բ-7ա* ՃԺ. (=ՃԻ.) [Քարոզ ի բանն]. Ջգուշ լերո՛ւք... – *Բանս, զոր խոսելոց եմք բաժանի...*

ճժթ. *277ա-8ա* ՃԺԱ. (=ՃԻԱ.) [Քարոզ ի բանն]. Կոյրք տեսանեն, կաղք գնան... – *Ամենայն ոք, զոր ինչ կամի առնել...*

ճի. *278ա-80բ* ՃԺԲ. (=ՃԻԲ.) Քարոզ բամբասանաց. Մի՛ բամբասէք զմիմեանս... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Միջնորդութեամբ սուրբ Աստուածածնին...*

ճիա. *280բ-6ա* ՃԺԳ. (=ՃԻԳ.) Քարոզ վասն ննջեցելոց. Ողորմեցարո՛ւք ինձ, ողորմեցարո՛ւք ինձ... Գրեալ է Յոբ ԺԲ. գլուխ – *Վարդապետք ասեն, թէ. Յորժամ ոք արկեալ իցէ ի բանդ...*

ճիբ. *286ա-91բ* Ձ[Ժ]Զ. (=ՃԻԴ.) Քարոզ վասն վերջին դատաստա[ան]ին. Ջի որպէս փայլակն... – *Ասէ Սողոմոն յերգ երգոց ի դիմաց Աստուածածնին...*

ճիգ. *291բ-6ա* (=ՃԻԵ.) Դարձեալ այլ քարոզ վերջին դատաստանին. Ջի որպէս փայլակն... – *Սողոմոն ասէ ի դիմաց սուրբ Աստուածածնին...*

ճիդ. *296ա-8ա* ՃԺԷ. (=ՃԻԶ.) Քարոզ դրոշմի. Կնքեցից զծառայս Աստուծոյ իմո... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է ալմաս քարի... - 296բ ի վերայ նոցա գհոդմատն կնք /// (շար. թափուած) | 297ա| ի ձեւ խաչի...*

ճիե. *297բ* (ՃԻԷ.) [Քարոզ] Վասն սուրբ Աստուածածնին. Երկիր. եւ ի նմանէ ելցէ հաց... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է բարի երկրի...*

ճիզ. *298ա* ՃԺԸ. (=ՃԻԸ.) *(սկ. թափուած) ///ուիսինս, եւ են, որք այնպիսի յինքեանս ախտից սիրեն...*

ճիէ. *298բ* ՃԻ. (=ՃԻԹ.) [Քարոզ] Զաչշարանաց Քրիստոսի Աստուծոյն իմո. Ո՞վ յանդիմանեցէ զիս վասն մեղաց... – *Երիս իրս տեսանելի է աստ, նախ թէ զի՞նչ...*

ճիբ. *298բ-9ա* ՃԻԱ. (=ՃԻԼ.) Քարոզ Առաջին կիրակիէն՝ յետ սօնի Յայտնութեան. Հաւաանիւ կին ի Կանա... – *Երիս իրս պիտո է առ ի պատուեալ...*

ճիթ. *299ա-302բ* ՃԻԲ. (=ՃԼԱ.) Քարոզ Մեծատանն. Այր ոմն մեծատուն... – *Իմաստունք ասեն, թէ. է ակն ինչ, որ կոչի տպազիոն...*

ճլ. *302բ* ՃԻԳ. (=ՃԼԲ.) [Քարոզ] Պատասխանիք վասն քնութեանն. վասն գլխատութեանն Պետրոսի – *Աստուածային Հոգովն լցեալ... եւ այլք բազում զոր /// (շար. թափուած)։*

ճլա. *303բ* (ՃԼԳ.). [Քարոզ] – *(սկ. թափուած) /// զորմանէ յարիցեն: Գ. զի մի՛ յանչափ անկիցի... եւ ընդրեալ եղբարց իշխան դառնան, եւ սոքա ընդ իշխան ///(շար. թափուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

297բ Փա՜ռք Վեհի, ամենակարողի, անհասի, բազմի եւ եզակի: Ջի բազում ըստ անձանց եւ եզակի ըստ բնութեան, ըստ աստուածութեան, ըստ ամենակարողութեան, ըստ ներգործութեան, Հօր անսկզբնէն եւ Որդոյ անսկիզբն սկզբանն եւ Հոգւոյն Սրբո[յ] բխեցելոյն ի նոցունց մշտընջե[ան]աւոր գոհութիւն, երկրպագութիւն եւ պատիւ յիմանեացն ի հրաբուն զօրացն եւ ի քառատարր գոյիցս. ա[յ] ժմ եւ յապագայն եւ յամենայն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Արդ, գրեցաւ Քարոզգի<եց>ըս այս ի մենաստանիս ի Մակու, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնի, նա եւ առ ոտն կացեալ մեր իմաստուն հռետորի Կարապետ բաբունապետի, ձեռամբ նուաստ եւ տրտում Սարգսի սպասաւոր բանի,

ի նեղ եւ դառն ժամանակի, զի սաստկացեալ էր մահ-տարաժամն վասն ծովացեալ եւ բազում մեղաց մերոց, ի թվականին Հայոց ՊՀԲ. (1383), այլ գրաւ եղեւ ի միւս ամն [1384]: Արդ, որոց եւ հանդիպիցի սա գնելով կամ օրինակելով, յիշեսցիք ի մեղաաքաւիչ եւ ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զիս՝ զգծողս զԱարգիս վարդապետ, որ բազում եւ դառն աշխատանօք գրեցի զսս, մի՛ զի անվարձ էի գրոյս, եւ միւս՝ զի ժամանակս ձեռք չէր ի տալ, այլեւ զծնողսն իմ՝ զծովհանէս եւ զելիսաբեան, եւ զեղբարսն իմ զԹումայաճ եւ զԱարդաշահ. եւ զամենայն արեան մերձ[ա]որքն իմ, այլ եւ՝ զմաքէոս վարդապետն, որ զօրինակն անխնա կու շնորհէր. եւ զբիստոս Աստուած ցլիշողքն յիշէ իւր յարքայութիւնն. ամէն: Եղիցի, եղիցի:

Համառօտութիւնը տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ.ք, էջ 545:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

1. *304ա (Նորոգողի) Ձվերջին նորոգել տուօղ սուրբ տաճիս՝ զքարեմիտ եւ աստուածասէր եւ բարեմիտ այրն Դիլանցին, որ արար լաւ բարութիւն եւ եռ նորոգել՝ յիշատակ իւրն եւ իւր ծնօղացն, հօր[ն]՝* Պաւրսեղն *եւ մօրն՝* Գուլայիճ, *կողակցին՝* Ուղիդին *եւ որդուն՝* Վաղուանին, *եւ դատերաց՝* Մաթիանին, Թառղումանին *եւ* Գօզալին, *եւ եղբարն՝* Ազարէ[ի]ն: *Ձկենդանիս եւ զմեռեալս յիշեցէք ի Քրիստոս եւ Աստուած ողորմի ասացէք, եւ Աստուած ձեզ ողորմեսցի իւր միւսանգամ<ս> գամ<ս> գալըստեան. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս... Թվականիս մերում ՌՃԺԸ. (1669):*

2. *305ա (ԺԸ. դ., նոտրգիր) Գիրքս այս է Սուրբ Կարապետցի Աբրահամ վարդապետին, զոր Դարապտու ըռէս աւրհնեալ Քօչօն մէկ եղն ետ ի սորա գինն, տուաք յիշատակ իւր հոգւոյն, ետ ի ձեռս իմ: Աստուածն ամենայնի իւրն վարձահատույց լիցի եւ զինքն աւրհնեսցէ, եւ յաւուրն արդար դատաստանին միոյն հարիւրապատիկ եւ լիր հոգին եւ ի լիր ծնօղաց հոգին վճարէ. եւ ինքն ձիսուս Քրիստոս աւրհնեալ լիցի ի յաւիտեանս. ամէն:*

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ *4ք Գիրքս Սուրբ Էջմիածնայ է:*

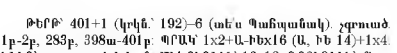
ԳՐՔԱՓՈՐՁ *57ա Ղողոմեա՛ ինձ Աստուած: 202ա Զանազան տաուեր: 279բ, 290բ, 292ա (յս-ներում) զանազան տաուեր եւ նշաններ: 304բ Զի Քրիստոս ոչ հանգչի ի հոգի յագահին, վասն լինելոյ փչային, / եւ ոչ ի հոգի բղջախոհին, վասն լինելոյ ողորմելից, / եւ ոչ ի հպարտին, վասն լինելոյ հոդմալից, / Այլ ի հոգի արդարոյն, վասն գոլոյն ծադկալից:*

2260

ԲԱՐԹՈՒԻՄԷՈՍ ՄԱՐԱԳԱՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԺԴ. դար

Թերթ՝ 401+1 (կրկն.՝ 192)–6 (տե՛ս Պահպանակ). չգրուած 1բ-2բ, 283բ, 398ա-401բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-Իթx16 (Ա, Իթ 14)+1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, տեսելեան: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14x10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 29-38: ԿԱԶՄ՝ դեղմնազարդ շագանակագոյն կաշի, միջնկր՝ սախտակ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2)+4 (398-401), թուղթ լուսագծերով. (ԺԵ-ԺԸ. դդ.):

Նմուշ 377ա

ՊԱՏՄԱՐԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ա. Թուղթ առ Կորնթացիս: Թ-ժ. դդ. 1 (Ա)+1 (Բ), սուացուած կէս թերթի ընդերկայնական եւ ընդլայնական հատուածով: Մագաղաթ, միասիւն (սկզբնապէս՝ երկսիւն) (Ա-Բ՝ 23x15), բոլորգիր երկաթագիր, 7-9 տող՝ Կարգայ՝ Բբ, Աբ, Բա, Աա «/// թէ ոչ մեռանիցի». եւ այլ փառ[ք] երկրատուրգ///» (ԺԵ. 37-41):

Նմուշ Աբ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գանազան թծեր եւ ճեաղեր, օտագործումից Ա ա եւ 397բ էջերը մաշուած, գրեթէ աներեւութանալի, խնամուած, պատառիկ-պահպանակը ցեզակեր. կազմի կաշին ճեղծուած, եզերքը մաշուած, մէջերը ցեզակեր.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառոգմիրմ Բարթողիմէոսի Մատաղացւոյ]

Տե՛ս նեա. 2184. Յբ-286ա. *ա/3ա-16բ: բ/41ա-7բ: գ/47բ-53բ: դ/53բ-9բ: ե/60ա-6ա: զ/66ա-71ա: է/71ա-9բ: ը/79բ-87բ: թ/չէք: ժ/17ա-25ա: իա/չէք: իբ/27բ-34ա: իգ/34ա-41ա: իդ/87բ-93բ: իե/93բ-100բ: իզ/100բ-7բ: իէ/108ա-16ա: իը/չէք: իթ/309բ-16ա: ի/316ա-25բ: իա/116բ-23ա: իբ/125ա-8բ: իգ/129ա-34ա: իդ/134ա-9բ: իե/139բ-44բ: իզ/145ա-53բ: իէ-լե/չէք: լզ/365բ-71ա: լէ/371ա-7բ: լը/344բ-56ա: լթ/չէք: խ/377բ-83ա: խա/351ա-61ա: խբ/361ա-5բ: խգ/153բ-9բ: խդ/336բ-44բ: խե-ծե/չէք: նգ/387բ-91ա: ծէ/383ա-7բ: ծը/325բ-31բ: ծթ/331բ-6բ: կ/391ա-4ա: կա-կգ/չէք: կե/165բ-75բ: կզ/173բ-9ա: կէ/179ա-83բ: կը/184ա-8ա: կթ/188բ-95ա: հ/195ա-204ա: հա/204ա-5ա: հբ/205բ-14ա: հգ/214ա-9բ: հդ/219բ-26ա: հե/226ա-33ա: հզ/233ա-9բ: հէ/239բ-47բ: հը/245ա-55բ: հթ/280բ-9բ: ձ/289բ-96ա: ձա/296ա-303ա: ձբ/303ա-9բ: ձգ-ղա/չէք: Թուահամարները խախտուած, ինձի.*

1. *23ա-7բ* Այլ բառոգ. Հառասիիճ էին ի Կանա – *Գիտելի է, զի է ինչ ի խորհուրդս այս...*

2. *158բ-65բ* ԻՐ. Քառոգ Պաճոց. Աճա ել ընդ յառայ նառա... – *Վասն այն քնաբանս այս երիս իրս...*

3. *394ա-7բ* ԿԸ. Քարոզ վասն խաւարաճին. Տէր հաս ի բանէդ զանձն իմ... – *Վարդապետք ասեն, թէ. Աստուած ունի չորս ագգ բանտ...*

Բ. *256ա-68բ* ՄԲ. (=ԽԷ.) [Գիրք Յաղութեան Քրիստոսի, Յ. Ա. Ամասեաց, Հայկական մատենագիտութիւն, Բ., էջ 1314] – *Խնդրի, թէ պատշաճ էր Քրիստոսի յառնել ի մեռելոց...*

Գ. *268բ-80բ* Ծ. (=ԽԸ.) [Գիրք վասն Քանին մարմնացելոյ. Ձեռ. 2183, 255ա]. Քանն մարմին եղեւ... – *Արդ, ի չորից աւետարանչացն պատուականագոյն գտանի աւետարանիչն Յոհաննէս... Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ:*

Դ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ-ԺԸ. դդ.

– *1ա* [Յանկ Քարոզգրիվ] – ա. *Քարոզ վասն վարդապետաց...* ժբ. *Քարոզ Համբարձման. Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ յերկինս:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *160բ Ծնաւ յառաջին տետրն:*

2261

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

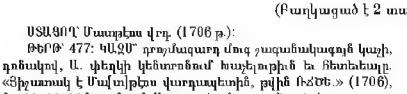
(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ՍՏԱՑՈՂ՝ Մատթէոս վրդ. (1706 թ.):

ԹՒՐԹ՝ 477: ԿԱՉՄ՝ դրոյմագաղր մուգ շագանակագոյն կաշի, դոմնակով, Ա. փեղկի կենտրոնում հաչելութիւն եւ հետեւեալը. «Յիշատակ է Մա[տ]թէոս վարդապետին, թվին ՌՃԾԵ.» (1706), Բ. փեղկի կենտրոնում ատտաւածմայրը. միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստաղը՝ զոլաւոր կտաւ. լուսանցասկոցերը՝ կարմիր:

նմուշ 14ա

նմուշ 253ա

Պիճակ՝ կազմի կաշիի ցեցակեր:

Ծն. երկու ձեռագրերը միացրել եւ կազմել է հատանաքար Մատթէոս վրդ.-ը, 1706 թ., ըստ ամենայնի Նոր Ջուղայում. տե՛ս յիշ. յետագրի:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱ. ԺԷ. դար

ԹՒՐԹ՝ 299 (1-299). չգրուած՝ 1ա, 7բ-12բ, 299աբ: ՊՐԱԿ՝ 1x12+Ա-Թ×12+1-15×12 (Ա 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յատագծերով եւ ծալկանաձեւ լուսադրչով: ՄԵՆՄԻՒԹԻՒՆ՝ 16x11: ԳՐՈՒՄԹԻՒՆ՝ միասիճի (12,5x7): ԳԻՐ՝ բղարգիր (Ա. 13ա-120բ), ճոռոգիր (Բ. 2ա-7ա, 121ա-298բ): ՏՈՂ՝ 21:

ԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Լ ո ւ ս ա ն ց գ ա զ ա ր ի՝ բռւսական: Ջ ա ր ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ դեղին, կարմիր, սեւ:

Պիճակ՝ բաւարար. գոյազրած՝ գունափոխուած, 158բ՝ ճոռոգաած, կամ զանազան թռներ եւ ճեռներ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզք յԱռաջին հաւատոյ]

Տես Ձեռեան հաս. հատոր, տպ. 1740. *Միայն՝ ԿԴ/24ա-36բ. Կ2/36բ-51ա. Կ5/96բ-120բ. Զ4/51ա-63բ. Զ5/225ա-34բ. Զ6/13ա-24ա. Զ7/209բ-25ա. Զ8/63բ-76ա. Զ9/264ա-85ա. Ը/76ա-85բ. Ը0/85բ-96բ. Ըե/234բ-48ա. Ըէ/248ա-63բ.*

2. [Քարոզք յերկրորդ հաւատոյ]

Տես Ամասեաց հաս., տպ. 1741. *Միայն՝ Ը9/186բ-9բ. Թ/189բ-98բ. Թ/196բ-202ա. Թ0/202ա-6ա. Թ/206ա-9ա.*

3. *2ա-7ա* [Քարոզք արտաքոյ Ա. եւ Բ հաւատոյ] Քարոզ ի բանն եսայեայ, որ ասէ. Անօրէնք իբրեւ գծով... – *Բանս այս ի վերայ ամենայն անօրինաց...*

Բ. *121ա-43բ* Ներսէսեան Պորփիւրի [Սաղոմոնեանցն Արիստոտելի]

Տես ձեռ. 718. 138ա-70բ. Նխբ./*121բ*: ա/*121բ-4ա*: բ/*124ա-6բ*: գ/*126բ-33ա*: դ/*133աբ*: ե/*133բ-4ա*: զ/*134աբ*: է/*134բ-5բ*: ը/*135բ-6բ*: թ/*136բ*: ժ/*136բ-7ա*: ժա/*137ա*: ժբ/*137բ*: ժգ/*138ա*: ժդ/*138ա-9բ*: ժե/*139բ*: ժզ/*139բ-40բ*: ժէ/*140բ*: ժը/*140բ-1ա*: ժթ/*141ա*: ի/*141աբ*: իա/*141բ-2ա*: իբ/*142ա*: իգ/*142բ*: իդ/*142բ-3ա*: իե/*143ա*: իզ/*143աբ*:

Գ. *144ա-86ա* Ստորոգութիւնքն Արիստոտելի

Տես ձեռ. 926. 191ա-201բ. Նխբ./*144ա-7ա*: ա/*147ա-53ա*: բ/*153բ-6ա*: գ/*156ա-65ա*: դ/*165ա-73ա*: ե/*173աբ*: զ/*173բ-81ա*: է/*181բ-2բ*: ը/*182բ-4ա*: թ/*184ա-5բ*: ժ/*185բ-6ա*: *Արիստոտելի ծառք՝ 144ա:*

Դ. *285ա-8բ* [Քարոզ Մեծի ուրբաթին. [Ո]վ դուք, ամենեքեան... – *Մովրպիմն է վարդապետաց, զի յորժամ քարկեն, նախ խօսին...*

բ. *293ա-8բ* Քարոզ Փրկման Տեառ Աստուածածնին գեղեցիկ. [Ե]ւ ընդ նմա երեւեցաւ... – *Գրէ յերկրորդ թագաւորութեանցն Ջ. Զոգաւ Դաւիթ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

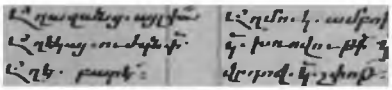
120բ Ջառասապեալ գծով ստրա չիշել, ազաչէ[լ]ի ի Տէր Աստուածծ:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *154ա քանզի: 299բ Պահանա թուղթն:*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱ. ԺԷ. դար

ԹՒՐԹ՝ 178 (300-477). չգրուած՝ 470ա-7բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԹ×12 (ԺԹ 14)+1x8: ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՆՄԻՒԹԻՒՆ՝ 16x11 (բ. 348-359՝ 15.2x10.5): ԳՐՄԻՒԹԻՒՆ՝ երկսիճի (11x7): ԳԻՐ՝ բղարգիր: ՏՈՂ՝ 22:

Նմուշ 312ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գրադաշտը՝ գունափոխուած, կան գանագան բծեր եւ ճեռոքեր, թ. 470-477 կցուած են յետագայում, որպէս պահպանուկներ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *300թ-9թ* Մեկնութիւն ամուանց յերբայեցոց լեզուէ ի Հայ բարբառ – *Աբբա՝ հայր, աստրոցէ բառ...*

Բ. *310ա-469թ* [Երեմիայի Մեղրեցւոյ Բառգիրք] – *[Ա]բբանայ՝ քար, որ Աստուծոյ երկրպագէին կամ կռոց տուն... Ոյոմպիաք Դ. (4) ամացն ասի, որ նահանջ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՆՏԱԳԱՅԻ

300ա (1706 թ., նոտրգիր) Յիշատակ է Մատթէոս աստուածաբան վարդապետին /// (շար. անընթեռնելի):

Մեթ. Տե՛ս նաեւ կազմի յիշատակարան:

2262
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ԺԴ. դար

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. նորոգուած ի դ., թերթերի դասաւորութիւնը՝ խախտուած, պատառիկ-պատճաճներ գեղակեր. կազմի դռնակն ու կապիչները՝ նորոգման ժամանակի:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Ճառք եւ Նախերգաւթ Քառոգիկ]

1. *1ա-3ա* [Նախերգան. Ման մարդոյ՝ հանգիստ է. ձեռ. 610, 122բ-31բ] – *(սկ. թախուած) /// իսկ եթէ գիարդ լինի հանք...*

2. *8ա-9ա (կրկն.՝ 15ա-7ա)* [Կիրակոսի Երզնկացւոյ. ձեռ. 2178, 348բ] Նախերգան – *Յամենայն սգալեացս որք միանգամ...*

3. *9բ-11բ* Նախերգան – *Մէր է Աստուած եւ սիրոյ աղբեր...*

4. *11բ-5ա* Նախերգան – *Յաստուածպետական գլխոյն իմաստիցն հեղեալ...*

5. *17ա-9ա* [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 1147, 485բ-9ա] Նախերգան – *Ասաց ոմն իմաստուն, թէ. Յաղագս բանական...*

6. *19ա-21բ* [Յաղագս մարգարէութեան] Նախերգան – *Քանզի սովորութիւն է ներակրթեալ անձանց...*

7. *21բ-5բ* Նախերգան. Հայեաց Տէր ի ծառայս Իւր եւ ի գործս ձեռաց Իւոց... – *Ասէ ազգմամբ Հոգւոյն շարժեցեալ լեգեաւս...*

8. *25բ-35ա* [Թոմաս գովեստի վասն սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավկային Քրիստոսի]. Անհայ տեսանեմ զերկինս բացեալ... – *Սուէպ արթնութեան եւ բազում գգուշութեամբ...*

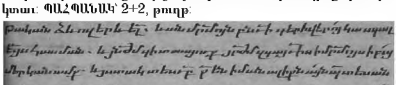
9. *35բ-7ա* [Օրհնութիւն] – *Արդ, օրհնեսցէ Թագաւորն Թագաւորաց...*

10. *37բ-46ա* [Քարոզ ի բանն]. Բանն մարմին եղեալ... – *Որպէս օրէն է հրոյ մշտաշարժ գոյ...*

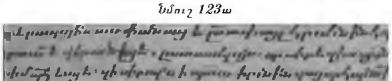
11. *46ա-9ա* Նախերգան – *Արդ, քննեսցուք նախ, եթէ գի՞նչ են պատուիրանք...*

Գ Ր Ի Չ Շմաւոն, էմանուէլ, Դանիէլ (294ա-84բ):

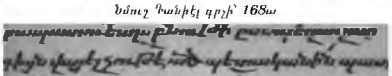
Թ Ե Ր Թ 306· ՊՐԱԿ Բ-ԺԲx16 (Բ 13, Գ, ԺԱ 12, ԺԲ 14, ԺԳ 10, ԺԴ 11)+Ա-Գx12+1x12+4x10 (թերթերի դասաւորութիւնը խառն): ՆԻՒԹ՝ թուղթ· ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,3x12· ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x9)· ԳԻՐ՝ բոլորգիր· ՏՈՂ՝ 25· ԿԱԶՄ՝ գոյժագործ շագանակագոյն կաշի. դունակով, եղէւ կապիչներով եւ գամերով, միջակը տախտակ, ստացաւ նոյնչոգաղ մեռոմա, դռնակիցը՝ կտրիճ կտաւ· ՊԱՀՊԱՆԱՆ՝ 2+2, թուղթ·

Նմուշ 123ա

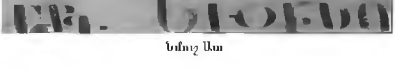

Նմուշ Դանիէլ գրչի՝ 168ա

Նմուշ Դանիէլ գրչի՝ 25ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Յովհաննու· Ը-Ի. դդ. 1 (վերջից), սաացուած 1 թերթի ընդլայնակի եւ ընդերկայնակի ճատուածով· Մագաղաթ, եղեսիւն (15x9), բոլորգիր եղկաբագիր, 9 տող· Կարգ՝ Աա -ԵՒբ. «/// [Բայց է ձեր սովորութիւն] գի [մի ոք աւրհա[կեցից ձեզ ի... Իբր[եա] աեսին զՆ[ա] ///» (ԺՀ. 39, ԺԹ 1-6):

Նմուշ Աա

12. *49բ-51ա* [Նախերգան] – *Վատահացեալդ, քաջութեամբ յա՛յն, որ տայն…*

13. *51բ-62բ* [Բնաբան Քարոզի]. Ո՛ւր Իսրայէլ, Տէր Աստուած Ո…. – *Յաղագս գլխաւորագոյն առաքինութեանց…*

14. *63ա-89ա* [Եսայեայ Նչեցւոյ Քարոզ ի խորհուրդ Յարութեան Քրիստոսի. ձեռ. 735, 127ա-35բ] – *Որք յանդգնական խորս…*

15. *89բ-105ա* [Քարոզ ի բանն]. Կապեսցէ զՀ իւր… – *Արդ, Է՛կ, ով բանասէր անձն, քաղդաստեացուք…*

16. *95բ-101բ* [Նախերգան] – *Արդ, տան մեծի՛ մեծի լուսոյ պէտք են…*

17. *101բ-3ա, կրկին՝ 128ա-9ա* [Յովհաննու երգնկացւոյ ասացեալ ի Փոխումն սուրբ Կուսին. ձեռ. 627, 37ա-40բ] – *Եթէ ոք կամիցի իմաստուն խորհրդով ներակրթել զինքն…:*

18. *103ա-4ա* Նախերգան – *Արդ, որպէս ժողովեալ հաւատացեալքս ցնծութեամբ…*

19. *104աբ, 107ա-8ա* [Յովհաննու Ոսկէբերանի Ներբողեան ի Սուրբ Աստուածածինն. ձեռ. 993, 49ա-50ա]. Նախերգան – *Ամենայն տօնախմբութիւնք վկայիցի հրաշալիք…*

20. *108ա* Նախերգան – *Օրէնքն եւ մարգարէքն եւ յԱւետարանն քարոզեցին…*

21. *108բ-9ա* Նախերգան – *Յայտնապէս վերածայնութիւն սրբոց…*

22. *109աբ* Նախերգան [Ներսիսի. ձեռ. 2195, 263ա-4ա] – *Բանն Աստուած ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ…*

23. *109բ-12բ* Նախերգան – *Որպէս յաստեղս արեգակն…*

24. *112բ-5ա* [Նախերգան] – *Աստուածային հրամանացն պատուիրանք…*

25. *115ա-8բ* [Նախերգան]. Ջինջ երկիր իցէ յորում լոյսն – *Բայց քննելի է, թէ վասն է՞ր…*

26. *118բ-22բ, 105ա-6բ, 123ա* [Քարոզ ի բան]. Որպէս ջուր ցուր[ա]… – *Բռնագատիմ եւ յոյժ վարանիմ…*

27. *123ա-7բ* Նախերգան – *Էական բնութիւնք արարածոց յերկուս մասունս բաժանեալ են…*

28. *129ա-36բ* [Տիրատուր վարդապետի Պատեառոմ Յարութեան. ձեռ. 371, 85ա-7բ]. Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ… – *Ասէր ուրեմն ի բանս…*

29. *137ա-45ա* [Յաղագս Տեառնընդառաջին] – *Աստուածպետական գօրութիւն համագոյ…*

30. *145ա-53բ* [Քարոզ ի բան]. Բայց այս ամենայն եղեւ… – *Յայնժամ պատմեաց աւետարանիչս…*

31. *153բ-67բ* Եսայի վարդապետի ասացեալ – *Խրատէ զմեզ ոմն իմաստուն…*

32. *168ա-80ա* ի Փոխումն Տիրամօրն. Նախդիր բանի – *Լատ բարւոյն բուսոյ բնաւորեալ…*

33. *180ա-5ա* [Քարոզ ի բան. ես ծաղիկ դաշտացս…] – *Բայց, նախ քան զայսոսիկ քննութիւն…*

34. *185բ-96բ* ի բանն, որ ասէ. Հայեաց յանձն Ո… – *Գութ արարչական ինամոցն Աստուծոյ…*

35. *196բ-200բ* [Նախերգանի] – *Բայց աստանօր պարտ [է] վարկանիմ…*

36. *201ա-3ա* [Քարոզ Մննդեան] – *Արդ, գայամ Մննդեանէ պատմէ աւետ[արան]իչս, ասելով…*

37. *203ա-17բ* [Տիրատուր վարդապետի ասացեալ. ձեռ. 1147, 503բ-10բ]. Ամէն ասեմ ձեզ… – *Ջմի ունելով աղբիւր ջրոյ…*

38. *213ա-27ա* [Քարոզ ի բան]. Տէ՛ր, սիրեցի զվայելչութիւն տանն Ո… – *Ձկատարեալ սէրն Դաւթի…*

39. *227ա-38բ* [Ի] բանն Աւետարանին, որ ասէ. Ձի որպէս փայլակն… – *Աստուածայնոց արանց առաքելոց եւ մարգարէից…*

40. *238ա-43ա* [Տիրատուր վարդապետի ասացեալ. ձեռ. 404, 289ա-92բ] – *Որպէս լուսաւ ուրեմն ի հոգիքնկալ…*

41. *343բ-5ա* [Քարոզ ի բան]. Եթէ ոՀ կամիցի զկնի [իմ] գալ… – *Տէս, զի՞րդ ոչ ի հարկէ…*

42. *245ա-6ա* [Քարոզ ի բան]. Զգոջ լերուա… – *Քանզի վնասակը բազմապատիկ են…*

43. *246աբ* [Քարոզ ի բան]. Ցանկարծակի հասանիցէ… – *Զայս ոչ միայն կատարածի աշխարհիս…*

44. *246բ-8բ* [Քարոզ ի բան]. Ասէ. Ո՞վ իցէ ի ձէնջ… – *Այս առակ եւ դատաւորին հաւասարապէս… ի գալ պահանջողին մաղթէ հոգին առ միտս /// (վրջ. թերի)։*

45. *249ա-84բ* Գովեստ բանի ներբողական բացասացութիւն Տեառն Ներսէսի Հայոց կաթուղիկոսի Յաղագս գերագունից Էրեսեանց հռչակակապետացն սրբոց Միհէլեի եւ Գաբրէլի եւ ամենայն երկնային զօրացն, զոր աւանեն եկեղեցիք Քրիստոսի ընդ տիեզերս, համախմբեալ ուրախութեամբ, ի նոյեմբեր յութն – *Այս ասրս երկրաւորս եկեղեցւոյ… Ասացաւ եւ գրեցաւ ի Ներսէսէ եպիսկոպոսէ յեղբարէ կաթողիկոսի Հայոց Գրիգորիսի, ի Կայս Հռոմայական, ի թվին ՈԺԱ. (1162)։*

46. *285ա-90ա* [Յոանիմէ ասացեալ] – *Ասէ ոմն. Մի է սկիզբն…*

47. *290ա-7ա* Նորին վարդապետի ասացեալ. Տէր, Տէր տայ ինձ լեզու խրատու – *Սովորական բան է ազինս մարդկայնոյ…*

48. *297ա-306բ* [Քարոզ ի բան]. Սիրեցեր զարդարութիւն եւ ատեցեր… – *[Ի]անգի բարի է բնութեամբ Աստուած եւ անքաւ… եւ գիարդ առաւել է ա/// (շար. թափուած)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *21բ* Ջնմաւոնս յիշեա՛, տէր իմ Յով[հաննէս]։
25բ Ջնմաւոն յիշեա՛։

62բ Զանբաժս ի բարեաց եւ զշտեմարանս լարեաց, զեղկելի ոգիս՝ Նմաւոնս աղաւեմ յիշել ի Տէր իմ Յիսուս, ով պարծանաց պարո՛ն իմ, եւ սիրով հոգոյն յեռեալ ի սիրտ իմ եւ ճշմարտութեամբ նորին տրամակացեալ ի հոգի իմ մաքրամիտ եւ սրբասնեալ, տէր իմ Յով[հ]աննէս, զքո տառապեալ ոգիս Նմաւոնս յիշ[եա՛], ընդ նմին եւ գՄաննուէլ եղբայրս։

89ա Տէր Յովաննէս քո հաւրն որդի, / Որ գուն էիր բարեաց աւելի / Ջքո Նմաւոն տառապեա[լ] ոգի / Ազաչեմ յիշել ի քուն բարի։

2. *167բ* Ջնուաստ եւ գնչին, գտրուպ եւ գփանաքի

գրիչ էմաուել յիշեցէք ի մաքրափայլ յաղօթս <ձեր>, ձեր ո՛վ սուրբ բանի սպասաւորք, եւ Աստուած գձեզ յիշէ յիւր արքայութիւնն. եղիցի, եղիցի։ Իմ պարոնտէր Յովհաննէս մաքրամիտ եւ սրբասնեալ քահանա՛[յ], խոշորութեանն անմեզապիր լե՛ր, զի ձմեռն էր, եւ տուս ցուրտ։

3. *284բ* Ո՛վ ընթերցող սուրբ Հաւիս, վասն որոյ յերես անկեալ աղաչեմ գիս զքաղմաշարաւ, զպզերայի եւ զմեղօք գատապարտեալ՝ զԴանիել անարժան գրիչ ասացէք ի խորոց սրտէ, ի՛է. Տէր Աստուած ողորմեա՛ նորա։

62բ, 167բ, 284բ՝ տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ.-բ, էջ 654-5։

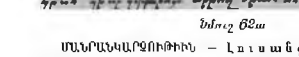
ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *136բ* եւ ահա այր մի էր անուն Սիմօն, որոյ եաս։

2263
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ռ-ՃՂԵ. – 1748

ՍՏԱՁՈՂ Յակոբ Շամախեցի։

Թերթ՝ 357. չգրուած 1բ-3բ, 147ա-58բ, 182աբ, 225ա-30բ, 237բ-8բ, 319բ-22բ, 335աբ, 354ա-7բ։ ՊՐԱԿ 1x3+և-1x12 (և 11, ի, Լ 8)+1x3։ Նեխե՛ թուղթ, լուսագծեռով։ ՄԵՏԻԹԻՒՆ՝ 16x10,5։ ԳՐԻԹԻՒՆ՝ միապոյն (13,5x8)։ ԳԻՐ՝ նաստուրիկ։ ՏՈՂ 20-21։ ԿԱԶՄ՝ դռոյմագարդ սեւ կապի, հոկտեբէ փակագնեռով, մշուակը տափատակի, աստառը՝ թուղթ լուսանցակողերը կարմիր։

Նմուշ 62ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լ ա ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ բուսական։ Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ մարդագիր (253բ), թոյնագիր, կենդանագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կապոյտ, կարմիր, դեղին։

ՎԻՃԱԿ՝ բառատար. գեցկակը, տեղ-տեղ գանազան թեթ եւ ճեահեա, թանաքի հետպետում 298բ, թ. 14-ից յետոյ 1 թերթ կորուած հաւհատած. կազմի կաշին հեռուած, եզրերը թեթեւացի մնացած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Քառոգգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգք յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. Միայն՝ Դ/16ա-24ա։ Ե/24ա-30բ։ Զ/30բ-42ա։ Իե/4ա-12ա։ Ղե/160բ-7ա։ Ղէ/12ա-6ա։ Ճ/77բ-83ա։ ՃԲ/76ա-7բ։ ՃԺԹ/111ա-7ա։ ՃԿԳ/86բ-106ա *(կից՝ ուխի ալ Քարոզք, տես Բ. 2)։*

2. [Քառոգք յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Միայն՝ ԺՁ/56բ-64բ։ ԺԿ/64բ-76ա։ ՃԿԷ/131ա-9բ։

Բ. [Քանի զանազանի]

1. *83ա-6բ* Դարձեալ ասէ. Սիրեացես զՏէր Աստուած հո... – *Ամենայնս՝ աստ գբոլորն նշանակէ...*

2. *106ա-10բ* Յայմէ Քարոզ վասն ապօթից. ի

քանն. Դատաւոր մի էր... – *Աւեն վարգապետք եկեղեցւոյ, ի՛է. Միտք...*

3. *139բ-45բ* Քարոզ վասն մարմնոյ եւ արեան Տեառն մերոյ... – *Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս հրամայէ ի քրկալգործ...*

4. *159ա-60բ* [Քարոզ իմն] – *(սկ. թերի) /// յուներն եւ ապրցն աւէին. Չի իւնդրէք զկենդանին...։*

5. *183ա-8ա* Քարոզ Ամենասուրբ Երորդութեանն, որ ասէ. Տուաւ ինն... – *Ոչ երբէք կարող է գտանիլ...*

6. *188ա-94բ* Քարոզ Թլփատութեան Քրիստոսի, որ ասէ Ղուկաս. եւ կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս – *Անուն Յիսուսի փրկչին մերոյ է անուն փառաւորեալ...*

7. *195ա-221բ* [Աղեքսանդրի Ջրտյայեցւոյ]. Վկայութիւնի պիտանիի եւ ճարկաւորի առ ի պատրաստ գոլոյ քարոզութեան – *Կաշառ կուտացուցանէ զաչս...*

8. *222ա-4բ* Քարոզ Մկրտութեանն Քրիստոսի. Ի ճն է Տէր, այրիւր կենդանութեան Սաղմոս – *երկիր ոչ տայ պտուղ վասն ք. (2) պատճառի... Հինգերորդ, զի տղայոց /// (շար. թերի)։*

9. *239ա-46ա* Նախերգամի քարոզից վարդապետականաց – *Ո՛վ աղբիւր կենդանութեան...*

10. *246ա-53ա* Նախերգամի քարոզի[ց] – *Ներանելի բնութիւն եւ աննեախանձ բարութիւն...*

11. *253բ-5ա* Սկիզբն քարոզի – *Որհնեալ է Հայրն երկնաւոր...*

12. *255բ-6ա* Յորդորակ, որ յաւարտումն քարոզի – *Աչժմ ժամանեալ մեր յաւարտ...*

13. *258բ-94ա* [Մաղթանք] – *Նաեւ աստանօր պարտիմք ըղձմամբ հայցել...*

14. *294ա-7բ* Օրհնութիւն սեղանի եւ կթխայի – *Օրհնեալ է Աստուած Հայր Տեառն մերոյ…*

15. *297բ-314ա* Օրհնութիւն վարդապետաց եւ սպասաւորաց բանի – *Աղբիւրն ամենայն գիտութեանց…*

16. *314ա-8ա* Գովասանք ի յԱռաքել վարդապետէ («Փ յԱռաքել վարդապետէ») – *Ի յայս անուն վարդապետէ / Միթով նամակ առ քեզ հասեալ…*

17. *323ա-34բ* [Ոտանաւոր Կիրակոսի Թալենեցւոյ]. Ի ՌձխՌ. (1693) թվին – *Ես՝ Կի[ր]ակոս Թալենեցի / Պիտակ անուամբ վարդապետի… փառք յաւիտեանս. ամէն։*

Գ. [Քառօրմ Բարդուղիմէոսի Մարաղացւո՞յ]

ա. *42ա-56բ* Յայլմէ Քառոց վասն Աւետեաց, որ ասէ, Առաքեցաւ Գաբրիէլ… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածնին նման է ձկան…*

բ. *117ա-24ա* Յայլմէ Քառոց, որ ասէ. Ոչ ոք կարէ… – *Եսայի մարգարէն ԻՋ. գլուխն ասէ. Նեղ են…*

գ. *124ա-31ա* Յայլմէ Քառոց. Ջի որպէս փայլակն… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Սուրբ Աստուածածինն նման է այգաստղին…*

դ. *145բ-6բ* Քառոց չորեքշաբաթի, որ է սկիզբն պահոցն. Հող կիր… – *Ըստ Օգոստինոսի, Հնդ մեղանչելն Ադամայ… որպէս ասէ Եսայի /// (շար. բաժուած)։*

ե. *167ա-74բ* Քառոց ի բանն, որ ասէ Քրիստոս. Ամենայն ծառ… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Մարդս է ծառ…*

զ. *175ա-81բ* Քառոց խոստովանութեան ի բան, որ ասէ, <Երդիցուք> երթիցուք երից ատուց… – *Ոմն թագաւոր ոչ կարէ…*

Դ. *231ա-7ա* [Առակի Վարդանայ Այգեկեցւոյ]

ա. *231ա-2ա* – *Սկք երկու ընկերք եղեն…* բ. *232ա* – *Իմաստասէր մի սահմանեաց, զի յորժամ…* գ. *232ար* – *Իսկ ոմն իմաստասէր սահմանեաց, որ ցանկին…* դ. *232բ* – *Վեհ ճարտար իմաստուն մի գնաց…* ե. *232բ-3ա* – *Իմաստասէր մի լուաւ, թէ այս անուն…* զ. *233բ* – *Ասաց իմաստուն մի, թէ. Ունի խելք…* է. *233բ* – *Իմաստուն մի ասաց, թէ. Ով շրջի…* ը. *233բ* – *Իմաստուն ոմն ասաց, թէ. Այն է իմաստութիւն…* թ. *233բ-4ա* – *Իմաստասէր մի ասաց. Ես գնա ոչ առեմ…* ժ. *234ար* – *Այր ոմն իմաստասէր ասաց, թէ. Նայ է…* ժա. *234բ* – *Իմաստուն մի ասաց. Թէպէտ փուճան…* ժբ. *234բ* – *Շինական. Իմաստասէրք կոչին նման…* ժգ. *234բ* – *Կոյք իմաստասէրք էին աշխարհի…* ժդ. *234բ-5ա* – *Ձարտարք իմաստասէր[ք] բնակեալ էին…* ժե. *235ա* – *Ասացեալ է իմաստնոց, թէ. Ջոք խոցեն…* ժզ. *235ար* – *Երեալ է (=Երանելի) ոմն ի սրբոց…* ժէ *235բ* – *Դարձեալ իմաստասէր մի ասաց…* ժը. *235բ* – *Ասաց իմաստասէր մի, թէ…* ժթ. *235բ-6ա* – *Իսկ այլ իմաստասէր մի ասաց, թէ.* Կռան… ի. *236ա* – *Վասն դժոխոց դառնութեան գրեալ է…* իա. *236ա-7ա* – *Էշ մի կայ ի աշխարհն Հնդկաց…*

Ե. *336ա-53բ* [Ոտանաւոր Յարութիւն Էխէճեանի]

ա. *336ա* Խոխանճական գովասանութիւն եւ շնորհակալութիւն Սուրբ Աստուածածնին ի վերայ սեղանոյ ճոգեէր հարց եւ եղբարց, ասացեալ յումն[մնէ] Բիւզանդացի էխէչեան Յարութիւն սարկաւագէ, ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի, որ եւ աշակերտ նորին հայրապետ տեառն մեծին Միհնասայ Յամրեցւոյն – *Յաղթական մայր՝ գովեալ ի կոյսս, պարծանք կուսանաց / Աստուածածնին ամէնօրհնեալ պատճառ մեր կենաց…*

բ. *336բ-7ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի ի գովութիւն եւ ողջունատուութիւն Սուրբ Աստուածածնի, չճնաղ եւ ախորժ գունով, եթէ ուսանիցես – *Յամենայն լեզուէ երանեալ չոխ-չոխ երամ-երամ / Խոնարհեալ քեզ ողջոյն տան միշտ Աստուածածին Մարիամ…*

գ. *337բ-8ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի ի գոյն վերասացեալ տաղիդ տաճիկ լեզուաւ, ի գովութիւն Սուրբ Աստուածածնի, աղերս եւ ողջունատուութիւն նմին, ըստ խնդրոյ եղբարց, ոմանց գաղատացուց, որ ոչ գիտեն գնայ լեզու, ներել աղաչեմ – *Ազիմարգու թէչնէ իլէ էշկինէ մոնթազիրէմ / եա՛ տէվլէթլի մատէրուլլահ, իսմի շիրին Մէրիէմ…*

դ. *338ար* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի նոր եւ ախորժ գունով ի Գովեստ Սուրբ Աստուածածնի, եւ տաճիկ լեզուաւ, ըստ խնդրոյ վերասացեալ գաղատացի եղբարց երգասիրաց – *Յագիզ փաք Մէրիէմ՝ տիտալէր նուրի / Մէխլուլքէր մօմթազի, պէհրիան հօրրի…*

ե. *338բ-9ա* Այս տաղ եւ աղերս առ Սուրբ Աստուածածինն, նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի, իբրու արգիմն եւ գանգատ ի սատանայէ, հաւնող եւ ախորժ եղանակաւ եւ առանց շրթանց փապամբելոյ, զոր այլազգիին լեզ ակնմէզ ասեն, եւ սա ի մերս լեզու ոտպէս եւ ներգործի յասելն – *Ի քեզ յոյս անկեալ այս ծառայ կուսիդ / Յորդորէ զաղերսս առ քեզ ընծայեալ…*

զ. *339բ* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի, երգ առ Աստուածածին սուրբ կոյսն, զգուշ եւ պարկեշտ բերանով, առանց այլ գոյն ազնիւ եղանակաւ – *Յիսուսին ես դու ծընօղ / Խնդուհի եւ միշտ սրբուհի…*

է. *340ար* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի Տաղ եւ աղերս առ Քրիստոս, սա ես առանց այլ գոյ, ոտպէս եւ տեսաճի նովին գու-

նով, որ առ սուրբ կոյսն – *Յոյս դու նեղելոյ Յիսուս / Եւ Քրիստոս Տէր Քրիստոս…*

ը. *340բ-1ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի. Աղերս առ Քրիստոս՝ ֆարսի եւ տաճիկ լեզուաւ, բայց արապի գունով – *Ագիապէն տէհրի / Հէր տէմ րուգ տէվրի…*

թ. *341ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի ի դէմս միաւանգամ գալստեանն Քրիստոսի, ի գոյն Անաւատ սոսկալոյն, բայց ի տաճիկ լեզու – *Այէթի ինճիլտէ մահշէրտէ տուրան / Ալէքմին շէյմինէն եէտտի գատ նուրան…*

ժ. *341բ-2բ* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի, Ազգուսալեամբ շէյթան եւ տիւնեա հետ թէն ղլէրինտէն – *Ալիմէլէրէ արզուհալիտ նաբէ օլսուն / Քիմ էսիր օլուպ տուր, ճանըմ զալիմէ…*

ժա. *342բ-3ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ, որ ի Ռձնէ. (1698) թ/ին մինչ ընդ վեհին իւրոյ տեառն մեծին Միհնասայ հայրապետին արդոյ Երուսաղէմի, եղեալ ի Սուրբ Էջմիածնին, երգէ զսոյն ոտոր եւ ողբագոյն ձայնիւ ի կարօտ սուրբ Երուսաղէմի – *Անդադար ի խորոց հառաչեմ կուլամ / Ահ ի տուպ աղէրէմ պի՛ չարէ գուլէմ…*

ժբ. *343բ-4բ* Պին իւզ ալթմըշօշ սէնէմիզտէ իշպու ճուզի մեզի էնկիւրիտէ Սուրբ Աստուածածնին Կերմիրճամ վանքըն, վէ հալիէ տիտէպանը օլան Կարապետ վարդապետին վէ ֆիլ ճիւմէ էնկիւրէլի մուճապէթինէ տէճիլտի արապիտէ, Քրիստոսի Սուրբ Երուսաղէմ պէճտէսի գրյամէ ճամ Յարութիւն սարկաւագ տէճ ճաղմէի փիւրթ պայրամ թօրօսինին ճաւասընտա – *Անկիւրի սաղընտա ա՛հ ուլու քէլիւա / Կէրմիր թէկճօ. էտէ ա՛հ ալ Մէլկէմ անա…*

ժգ. *344բ-5ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի երգ ու աղերս առ սուրբ կոյսն Մարիամ, ըսչ եւ ախոռժ նոր եղանակաւ ըստ խնդրոյ վերասացեալ Գաղատացի երգասէր եղբարց – *Ալէմին նուրի Մէրիէմ / Տիլլեր սօրօրի Մէրիէմ…*

ժդ. *345ա-6ա* Նորին Յարութիւն սարկաւագ ծառայէ Սրբոյ Երուսաղէմի երգեալ գկրից աննին իւրոյ՝ յերեսաց պօլպօլին եւ վարդին աճչաղրախօբ սառուգութեամբ, որպէս եւ պատահի նոցա, պատկան եղանակօք ի հայ եւ ի տաճիկ լեզու – *Ձինէն կամիմ երգել պօլպօլին առած / Թէ[ինչ պատահի նմա այս ամէն տարի…*

ժե. *346աբ* Նորին Յարութենէն Յորդորակ վերնոյդ – *Նէֆիրեալ իսէրսին նէչէրպիր պու եաշ / Հաքտան գօռքմագմրսին, հալքտան առէտուն…*

ժզ. *346բ-7բ* Հէմ ասիկ մէկպուռ էնկիւրիտէ Սուրբ Աստուածածին վանքըն մեքենիճէ Յարութիւն գրյամէ ճամ սարկաւագ Սուրբ Երուսաղէմ պէճտէսինճէն – *Յարկ դու գրախտին սարաս պողոսակերտեալ / Ծոլոբաշէն պայծառ լուսին լրացեալ…*

ժէ. *347բ-8բ* Ներբողագովութեան սուրբ Աստուածածնին, ասուչ եղանակաւ, պարերգութեամբ ձայնաւորաց խաղցրացեալ, նորին Յարութիւն սարկաւագէ Սրբոյ Երուսաղէմի եւ Սուրբ Կուսին, յեսին ծառայէ, ըստ խնդրոյ Իգնատիոս վարդապետի Գաղատացի – *Աստուածածնի՝ աստղ ծովային, կոյս անբիծ կոյս / Հարձրագումեղ բազմակ բանին երանելի մայր, ամէնօրհնեալ մայր…*

ժը. *348բ-50ա* Դուկաս գլուխ. Եւ յամսեանն վեցերորդի, թօրճել ուռանաւոր մուրատ իսէրսէն տաղ կիպլի սեռաս տէնէկէ. Յամենայն լեզուէ երանեալ գուճունտա սայէ կրկնէէ սիզ եանէմ պիր մոռայը իճի էեէ տէնէ – *Խանումլյար կէլմէկտէն էգէլ կօլլէրտէն պուճհանէ / Ալթըա՛յ սապիգաիտի, անա ուհմինէ հաննէ…*

ժթ. *350բ-1բ* [Տաղ կենաց եւ մահու] – *Մկ իմ սիրելի եղբա՛յր եղիցուք ընդ քեզ մի տեղ / Խորհիցուք զուղղին կենաց եւ մի՛ լիցուք մտայեղ…*

ի. *351բ-2բ* [Ի վերայ մեռելոյն] – *Յորդորեալ խղճիւ յար ի մահ ածիմ, / Խղճիւ յանցանացս մատնիմ եւ կոծիմ…*

իա. *352բ-3բ* [Ի վերայ Սուրբ Աստուածածնին] – *Իսկական կո՛յս, դուստր Եւայի՝ անստանելոյն տաճարուհի / Դուստր Եւայի եռախորհուրդ՝ մայր կուսական անճառուհի… Քեղ յանձնացեալ թէեւ չնչին՝ քո միշտ ծառայ Յարութենէն / Մերութենէ քերութենէ՝ Յարութենէն յանարդենէ:*

ՅՈՀԱՆՆԵՍ ԿՈՒՐԱՑԻ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

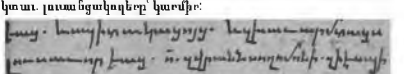
31ԾԲ Ձիշատակարան մատենիս – *Ձիշեա՛, բազումողորմ եւ բարեգութ Տէ՛ր, յողորմութիւնս եւ ի գթութիւնս քո՝ զձնկոր եպիսկոպոսն Շամախեցի, զմիաբանն Սրբոյ Աթոռոյ Էջմիածնի, որ ստացեալ է զսա կամեցողութեամբ քո, առ ի վայելումն անձին իւրոյ ի կեանս իւրում, իսկ յետ վախճանին իւրոյ առ մեզ՝ յիշել ի բարի իւրոյ ինքեան, նա եւ հոգւոյս եւ մարմնաւոր ծնողացն եւ երախտաւորացն եւ ամենից արիւնակցացն իւրոց: Արդ, զսոսա, զնա եւ զմեզ, որք խնդրեցաք, ահա կրկին աղաչեմք զմարդասէր Աստուածդ մեր յիշել եւ մեզայս մերոց գթութիւնն շնորհել յաւուր Մեծի գալստեանդ քում եւ հրաւիրել յանտրտում ուրախութիւնսն քոյս, յորում օրհնեսցուք զքեզ հանդերձ Հարբ եւ |319ա| Հոգւովդ Սրբով ի յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն: Արդ, կազմեցաւ Գիրքս եւ գրեցաւ յիշատակարանս ի Ռձ[Ա. (1748) թուականի մերում եւ յաւուրս տեառն (անունը ջնջուած) հայրապետի Սրբոյ Էջմիածնի եւ ընդ հովանեաւ սորին: Որ վասն մեր գթութիւնն բանիւ հայցէ նա ընկալցի արդեամբ զնոյն ի Քրիստոսէ:*

Մեթ. 1748 թ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը Ղազար Ա. Ջահկեցին էր:

2264
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

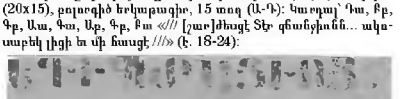
ՍՏԱՁՈՂ՝ Յակոբ վրդ.։

ԹԵՐԹ՝ 330+2 (կրկն.՝ 268). չգրաված՝ 1ա, 94բ-7ա, 157ա-60ա, 163բ-72բ, 296բ, 301ա, 330ա: ՊՐԱԿ՝ 1-27x12 (Թ, ԺԱ, ԺԲ 16, Ժ 15, ԺԳ, ԻԶ 10, ԺԴ, ԺԶ, ԻԷ 11, Ի 13, ԻԱ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լաւագծեռով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12x8-13x9): ԳԻՐ՝ նաւրգիր (գրչափախութեամբ): ՏՈՂ՝ 19-24: ԿԱԶՄ՝ բաց շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ատամար՝ կապոյտ կտաւ. լաւանցպահզերը՝ կաշիե:

Նմուշ 84ա

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՆԱՊԱՏԱՆԿ – Մաշգաւէթիւն Եսայեայ՝ Ը-Ժ. դդ.։ 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), առաջուան մէկ թերթ րնդայնակի հատմամբ եւ ընդհակայնակի եռկատկամով: Մագաղաթ, եռսիւն (20x15), բոլոգիծ եռխաթագիր, 15 տող (Ա-Դ): Կաւոդայ՝ Դա, Քբ, Գբ, Նա, Գա, Աբ, Գբ, Քա «/// [շար]ժեցէ Տէր զճանչիանն... ակաոսարեկ լիցի եւ մի հասցէ ///» (է. 18-24):

Նմուշ Դա

ՎԻՃԱԿ՝ քաւտաւռ. թանաքի ճապաղում՝ 184ա, 295բ, գոյաղաշաղ գունափախուած, գեշագեր, 156բ-ին՝ փակցուած թուղթ. կազմի կաշիի ճաճճուած, Ա. վերկին սեւ մեռանի ճապաղում, մեջերը վերից վար պատռուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քառոգգիրք Դրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քառոգք յԱռաքին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռոյն ճռ., տպ. 1740. Միայն՝ Բ/*205ա-9ա*: Գ/*263ա-8դ*: ԺԶ/*212ա* («... *յայտնել զքան մարգարէութեան նորա, որ ասէ՝* ///» (վրդ. *թերի*): ԽԲ/*302ա-7ա*: ԿԶ/*199ա-204բ*: ԼԳ/*215բ-22ա*: ԼԳ/*323ա-9բ*: ՁԳ/*254բ, 259ար, 256ա-7բ, 260ա*: ՁԲ/*129ա-34ա*: ՁԸ/*134բ-41բ*: ՂԱ/*141բ-52ա*: ՃՄ/*212բ-5ա*: ՃԸ/*249բ-54բ*: ՃԺԱ/*153ա-6բ*: ՃԺԲ/*194բ-9ա*: ՃԺԵ/*188ա-94ա*: ՃԽԲ/*309ա-16բ*: ՃՄԲ/*316բ-23ա*: ՃՄԸ/*260ա-1բ, 258ար*:

2. [Քառոգք յԵրկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառաց ճռ., տպ. 1741. Միայն՝ Է/*61ա-71բ*: ԺԵ/*209ա-11բ (կրկն.՝ 258բ)*: ԻԳ/*50բ-8բ*: ՄԷ/*43բ-50բ*: ԼԱ/*34բ-43ա*: ԼԲ/*71բ-82բ*: ԼԷ/*1բ-3ա*: ՂԶ/*3բ-12բ*: ՂԷ/*12բ-22բ*: ՂԸ/*22բ-6բ*: ՂԹ/*28բ-34բ*: ՃԳ/*83բ-94ա*: ՃԼԸ/*222ա-7ա*: ՃԽԲ/*59ա-61ա (հմմտ.)*:

3. [Քառոգք Աւտաճոյ հատորոց]

ա. *271ա-2բ* [Քառոգ] – *Վարդապետք եկեղեցոյ ասեն, թէ. Մուգն յերկուս բաժանի...*

Ժէ. դար

բ. *273ա-7բ* [Քառոգ ի բան]. *Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն... – Ինչ է իմաստասէրն եւ զինչ իմաստակն...*

գ. *277բ-91բ* [Քառոգ ի բան]. *Վեցից վշտաց... – Հայրն համբերութեան եւ քաջ...*

դ. *291բ-5բ* Քառոգ Մեծի երեկոյ Բ.շաբաթի (2), որ թզենին չորացուց – *Բազում տեսութիւն ունի բանս...*

Բ. [Բանիճ զանազանի]

1. *97բ-9ա* [Քառոգ ինչ] – *Վարդապետք կու հրամայէ՞ն, Մուրբ Աստուածածինն նման է կարմիր ոսկոյ...*

2. *99ա-107բ* [Մասն ինչ Քառոգից]

ա. *99ա-104բ* [Քառոգ ինչ] – *Որպէս կու հրամայէ մարգարէն Դաւիթ. Այս ծով...*

բ. *104բ-7բ* [Քառոգ ապաշխարութեան] – *Ապա մեզ ամէնոյս պարտ է ապաշխարել...*

3. *107բ-16ա* Քառոգ վասն ուրբաթուն Մեծի. ասացեալ վարդապետաց. Աւգո՛ւեա՛ Հոգիտ ճշմարիտ Աստուած – *Տիկին մի ունէր՝ Գ. (3) որդի...*

4. *116բ-27բ* [Քառոգ Բարդուխմէոսի Մարաղացւոյ]. *Այր մի էր մեծատուն... – Յիմաստունքն ասեն, թէ. Ակ մի կայ...*

5. *160բ-6ա* Պատմութիւն սրբոն Երեմի հառին – *Տե՛ս, Տէ՛ր, զտառապեանս իմ...*

6. *173ա-80բ* Խոտա Խիկարա, զոր յուսու Նադան [ձեռ. 464, 40ա-56ա] – *Որդեակ, թէ լսես բան ինչ ի դրան արքունի...*

7. *181ա* Վասն չարչարանացն Քրիստոսի – *Յորժամ Քրիստոս եկն յերուսաղէմ...*

8. *181բ-7բ* Վան Մեծի ուրբաթին – *Ահ զ դուք ամենեքեան անցաւորք...*

9. *227բ-8բ* [Մաճուխ]

ա. *227բ-8ա* [Մեկնողի եւ ճամառօտողի Աստուածաշունչ եւ արտաքին գրոց] – *Զարարածքն եւ մաղմոսն եւ գիրզ երգոցն...*

բ. *228բ* [Մարմնակազմական] – *Գ. (3) զաւրութիւն՝ քարշողական, հալողական, վտարական...*

գ. *228բ* [Նամակ մաղթանի] – *Մեծի սրբոյ աշխարհալոյս եւ տիեզերալուր վարդապետի...*

10. *229ա-32ա* Քառոգ [Մատթէոս վարդապետի. ձեռ. 814, 358ա-9բ]. Ի բանն, որ ասէ Քանաց[ա]ռո՛մ մտանել... – *Զայլս ասելով ուսուցանէ...*

11. *232ա-3բ* **Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Հուր եկի արկանել... – Ջաւրութիւն Աւետարանին պէսպէս օրինակօք...**

12. *233բ-4բ* [**Քարոզ**] – *Հարց. Ջինչ է, որ ասէ. Ծորժամ տեսանիցէք ամպ... Ամպ գինքն կոչէ եւ զառաքեալսն...*

13. *234բ-6բ* [**Քարոզ ի բան**]. **Այր ոմ, եթէ կամիցի... – Դէմք առակիս սոյնպիսի տան կարծիս...**

14. *236բ-40ա* [**Քարոզ ի բան**]. **Որ թագաւոր պատերազմ տացէ... – Եւ զայս խորհելն ի վերայ քահանայական կարգի...**

15. *240ա-2ա* **Յաղագս այսոցիկ ի սուն առաբեալ ասաց. Քարի է աղ... – Ոչ թէ բարիոք է քահանայութիւնն...**

16. *242ա-6ա* [**Քարոզ ինչ**] – *Իսկ արգ, ըստ այսմ յարայցուցի...*

17. *246ա-8ա* [**Քարոզ ի բան**]. **Աղայէր գնա ոմն ի փարխեցոյցն, զի կերիցէ ճաշ... – Ջկատարեալ հաւատն ի կնոջէս...**

18. *248բ-9ա* [**Քարոզ ի բան**]. **Այր մի իջաներ յԵրուսաղէմ... – Գիտելի է, զի սքանչանալ պարտ [է]...**

19. *258բ* **– Ապաքէն, որպէս ի պատկի գանձէ եւ ոչ կերպարան...**

20. *259ա* [**Քարոզ**] – *(սկ. թափուած) /// եւ միտք մարդոյն ի վեր ելանէր...*

21. *262ար* [**Մասն ինչ քարոզի**] – **Իմաստութեան անուն ի բազում տեսակս...**

22. *262բ* [**Ծննդաբանութիւն**] – **Ադամ ծնաւ զՍէթ...**

23. *268եգ* [**Քարոզ**] – */// ծրրորդ, զի թէ հոգին էր մարմնացեալ լինէին Ք. (2) որդիք... (սկ. եւ վերջ. թափուած)*:

24. *269ա-70բ* [**Հաւուռն քարոզի**] – *(սկ. թափուած) /// քայց միայն ազգին բրիստոնէից, որք միշտ ի տանջանս...*

25. *296ա* [**Գոհաբանութիւն**] – **Ուրախութեամբ գոհացարուք գՀորէ...**

26. *297ա-300բ* **Քարոզ միաբանից – Ջինչ բարի եւ գինչ վայելուչ...**

27. *301բ* [**Մանուկ**]

ա. Նախ անմարմին է, եւ Ք. (2) անմահ է...

բ. Քաղքանեն, բստաչին, եղեգնախոտ], կնգրուկ...

28. *307բ* [**Թամանակագրութիւն**] – **Յագամայ մինչեւ ի Քրիստեղն ՌՄԽԲ. (1242) ամ է...**

29. *307բ* – **Ազդեցութեամբ դիւացն բարբանջեն մարդիկ զծովացուլ...**

30. *308աբ* [**Ի վերայ գգեստին Հաճանայի**] – **Քահանայն հայր է աշխարհի... բնակութիւն մեր դու էիր:**

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

71բ Որոց եւ բարէխոսութեամբ ամենայն սրբոցն ողորմեաւ բստացողի գրոյս զանարժանի **Յակոբ** *[վարդապետէ:*

94ա Որով փրկեսցէ գհոգիս մեղաւոր եւ անարժան **Յակոբ** *վարդապետիս անյիշելիս, Աստուած զձեզ յիշէ իւր սուրբ արքայութեան յերկնից. ամէն:*

ԿՆՔԱԼԱՐՈՇՈՒ *1բ Գիրքս* **Սուրբ Էջմիածնայ** *է:*

128բ Քրիստոսի ծառայ **Յովանէս վարդապետ, Թվին ՌՀԽԲ. (1673):** **Յակոբ վարդապետ՝ ծառայ Յիսուսի:**

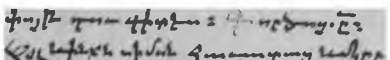
ԳՐՁԱՓՈՐՁ *128աբ (տառակապակցութիւն): 230բ մատաց մերոց (տարբեր տառեր): 237բ Աա անոս Զգործս Ա[ե]ոաց իմոց ուղիղ արա՛ ի մեզ, զգործս Ձո: 238բ ման: 241բ մա ա մանու: 262բ զարտակ: 278բ Զգործ իմանո: 279ա Գործս Ա[ե]ոաց իմոց ուղիղ արա՛ ի մեզ: 330բ Ա. Տէր. Այսօր զգեղարդն պատուական եդ մեզ նշան պահպանութիւնն ներկեալ արեամբ կենարարին, որով փրկիմք եւ ազիրանամք որոգայթէ կրկին որսողին, ապ[ա]էն եւ յուս հաստացելոց: Մանուկ դու լո՛ւր մոտագ յատակ / Ջեն բազում տա քարոզ խրատ, / Թէ ի մեզաց փախի՛ր ի զատ, զարմանք մի մեծ այս մեզ գուզ կացան ա[լ]ս աւետեաւք. աւետիս զաւրութեա. (գանագան տառեր եւ նշաններ):*

2265

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Ռ.ձ[ես]. – **1696**

Գիրք՝ Պետրոս սրկ. Պաղչասարայցի: ՍՏԱՑՈՂ՝ Տէր Մուխայիլ յուսուար: Թիւք՝ 375. չգրուած՝ 4ա, 5բ, 335բ, 336բ-9բ, 346ա - 7բ, 372ա-5բ: ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա.-ԻՀx12 (Ա-Ե 10, ԻՁ 14, ԻԸ 11)+1x8+1x24+1x4: ՆԻՒԹ՝ յատուր յուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x7): ԳԻՐ՝ ճատրգիր: ՏՈՂ՝ 19: ԿԱՋՄ՝ ճերագծերով շագանակագոյն կաւի, դոնակով եւ երկու կապիչներով, միջակը տախտակ, աստառը կապտայտ կոտա. լուսանցագոդերը կարմիր:

Նմուշ 88ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԶՈՒԹԻՒՆ – Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական (ճա)։ Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր, թղչնագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, նարնջագոյն։

ՎիճԱՆ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր եւ ետնեռ, գրադաչտը գունափախուած, թանաքի ճապաղում 363բ, 336ա. կազմի ՞. փեղկը ցեցակեր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– 1բ-3բ, 4բ-5ա [Յանկ] – *Ա. Վասն ագահութեան... ՈՒԹ. Վասն գալատեանն Քրիստոսի։*

Մնթ. Յանկում համարակալումներում կան թռիչքներ։

1. *1ա* [Հարց եւ պատասխանիք] – *[Հարց]. Գիրգ ո՞ւմ ես. [Պատասխանի]. Մանուկին եմ...*

Գրչից՝ «երկու Քարոզ Յորայ, ըսկիզբն տես»։

2. *6ա-20բ* [Երիգորի Տաթեացւոյ] Քարոզ վասն փոռձութեանց մեղաց. ի բաճն Յորայ, որ Վեցից վշտացն փրկեսցէ... – *Հայրն համբերութեան եւ քաջ նահատակն ճգնութեան...*

3. *20բ-37բ* Նորին Քարոզ վասն փոռձութեան եւ չարութեան կանանց. ի բաճն Յորայ. Իբրեւ զմի ի կանանց... – *Քաջ զօրավարն հաւատոց...*

3. *38ա-179բ* [Վկայութիւնք ի Գոց Սրբոց]

ա. *38ա-40ա Նախ վասն ագահութեան ասացեալ է ի սրբոց հարցն – Յեսու է... բ. 40ա-2ա երկրորդ՝ աղօթից, թէ որպէս կերպիւ կամ ուր պարտ է առնել կամ զինչ խնդրել – Թիւք ԺԱ... գ. 42ա-5ա երրորդ՝ աղօթք, որպիսի կերպիւ պարտ է առնել, որ լսէ Աստուած – Արարածոց ԺՉ... դ. 45ա-7ա Չորրորդ՝ աղօթից ոմանց ընդէր ոչ լսէ Աստուած – երկրորդ յՕրինաց Ա... ե. 47ա-9ա Հինգերորդ՝ աղօթք սրբոց յօրինակն – Արարածոց ԼՒ... զ. 49ա Վեցերորդ՝ ամբարշտաց յաջողումն – Յոբ ԻԱ... է. 49բ-50բ եւթներորդ՝ ամպարիշտք անկանին, զոր հպատակաց պատրեցան – Առաջին թագաւորաց ԺԷ... ը. 50բ-2բ Ութերորդ՝ յամբարշտաց յանկարծակի պատ[ուի]հաս գրոումն եւ կարծանումն խրատ – Արարածոց Է... թ. 52բ-3բ Ինններորդ՝ ամբծութիւն զիւրաքանչիւրսն փրկեսցէ եւ չար իմացումն բարձցի – Յեսու ԻԲ... ժ. 53բ Տասներորդ՝ ամուսնութիւնն արձակելի – Արարածոց Բ... ժա. 53բ-4բ Մեծասասներորդ՝ այրեաց բարի առնել – յԵսթ. ԻԲ... ժբ. 54բ-5ա երիտասասներորդ՝ անողորմութեան եւ իւր խրատն – Ելք Ա... ժգ. 55աբ Եւ երեքտասաներորդ՝ |55բ| անհամբերութեան եւ իւր խրատն Ելք ԺԱ... ժդ. 55բ-7բ Չորեքտասաներորդ՝ անհնազանդութեան եւ իւր խրատն – Արարածոց Գ... ժե. 57բ-9ա Հնկետասասներորդ՝ ասաց պահպանութիւն պիտոյ է առ ի զգուշութիւն մեղաց – Արարածոց Գ... ժզ. 59աբ Վեշտասաներորդ՝ ապաշխարութիւն բանական մեղաց – Սաղմոս. Վաստակեցայ... ԺԷ. 59բ-60ա Եւթն եւ տասներորդ՝ Ապաշխարութեան քարոզ – Երեմիայ է... ժբ. 60ա-1բ ԺԸ.երորդ՝ ապաշխարութիւն ճշմարիտ եւ ոչ առաչօք խոստացեալ է Քրոյ – Երկրորդ Դ. Օրինաց... ժթ. 61բ-4բ ԺԹ.եր<բ>որդ՝ արբեցութիւն եւ որկրամոլութիւն – Արարածոց Թ... ի. 64բ Ի.երորդ (20)՝ Ապեմբեն Քրիատոսի գնեալ եմք – Առաջին Կորնթացւոց... իա. 64բ-5բ երկու՝ բարկութիւն որչափ չարիս գործեսցէ – Արարածոց Դ... իբ. 65բ-6բ Գ.՝ Նախ գնել կամ ծա|66ա|խել որպէս պարտ է – Արարածոց ԻԳ... իգ. 66բ-7բ Երկրորդ՝ գողութեան արգելումն եւ խրատ նորին – Ելից Ի... իդ. 67բ-8բ Դժոխոց Դ. (4) տանջանքն է զանազան եւ զարհուրելի – Յոբ ԼԳ... իե. 68բ-71ա Ե. Նախ երանութիւն կամ երանելեաց ուրախութիւն եւ կեանք յաւիտենից – Իմաստութիւն Գ... իզ. 71ա-3ա երկրորդ՝ երկնչել յԱստուծոյ եւ առաջի այաց ունել – Արարածոց ԻԲ... իէ. 73աբ Թ. Թղուել ընկերին գյանձանս իւր – Միրաք ԻՀ... իը. 73բ-6ա Ն. Առաջին՝ լեզու է չարէ զգուշանալ – Ղեւտացւոց ԺԲ... իթ. 76ա-7բ երկրորդ՝ լեզու խնայել ի չարախօսութենէ, բայց միայն զչափաւորն խօսել – Առակ Ժ... լ. 77բ-9ա Նախ խաչ եւ նեղութիւն Ե. (40) ամենայն հոյ կացելոցն – Արարածոց ԻԸ... լա. 79ա-80բ երկրորդ՝ ձեռամբ խաչի եւ հակառակ իրաց հասանելոք գիտութեանցն Աստուածոյ եւ յաւիտենական փառացն – Ելից մէկ... լբ. 80բ-1բ երրորդ՝ խաչի համբերել եւ տանել զնա հոգով ուրախութեամբ – Մատթէոս ԻԹ... լգ. 81բ-2բ Չորրորդ՝ խաչի եւ նեղութեան մխիթարութեան – Յոբ ԵՒ... լդ. 82բ-5բ Հինգերորդ՝ խոնարհութիւն ճշմարիտ ու խոստանալ Քրոյ – Երկրորդ յՕրինաց Դ... լե. 85բ-6բ Վեցերորդ՝ խոնարհութեան ստոյգ յօրինակն – Դատաւորաց Ժ... լզ. 86բ-3ա եւթներորդ՝ խոնարհութեան տուտ յօրինակն – Արարածոց Դ... լէ. 88ա-90բ Ութերորդ՝ խոնարհութիւն Աստուծոյ է հաճելի – Արարածոց ԺԸ... լը. 90ա-1ա Իններորդ՝ խոտոյ եւ ծաղկի նման է ամենայն մարդ – Սաղմոս ՃԻԸ... լթ. 91ա-2ա Տասներորդ՝ խոստովանութեան գգուշանալ – Առակաց Զ... խ. 92ա-3բ Մետասաներորդ՝ գիտորհուրդս չար ցրուէ Տէր – Արարածոց ԺԱ... խա. 93բ-4ա Ծ. Նախ թէ ծախել զշնորհսն Աստուծոյ ոչ պարտ է – Երրորդ Թագաւորութեանց Ե... խբ. 94բ-5բ երկրորդ՝ ծնօղաց պատուականութիւնն – Արարածոց ԻԱ... խգ. 95բ-6բ երրորդ՝ ծուլութիւն եւ իւր խրատն ունի – Առակ Զ... խդ. 96բ-7ա Կ. Նախ կամք փոխանակ գործոյ առնու Աստուած – Արարածոց Ի... խե. 97ա-8ա երկրորդ՝ գկամս Աստուծոյ պարտ է կատարել – Մատթէոս ՃԻ... խզ. 98աբ Երրորդ՝ կամքն Աստուծոյ է որ ոչ ոք մի կորնչի – Եզեկիէլ ԺԸ... խէ. 98բ-100բ Չորրորդ՝ կեանք մարդկան կարճ եւ ունայն – Արարածոց Գ... խը. 100բ-3ա Հինգերորդ՝ կեղծաւորութեան – Երրորդ Թագաւորութեանց Ա... խթ. 103ա-5բ Վեցերորդ՝ կուրութիւն

հոդոց եւ մարմնոց – Արարածոց ԺԹ... ծ. 105բ-6բ Նախ համբերող եւ երկայնամիտ է Աստուած – Արարածոց Ջ... ծա. 106բ-10ա Երկրորդ՝ համբերութիւն եւ երկայնամտութիւն հաւատացելոց է պէսպէս չարչարաք – Արարածոց ԺԹ... ծր. 110աբ Երրորդ՝ անհամբերութեան եւ իւր խրատն – Ելից ԺԹ... զգ. 110բ-1ա Չորրորդ՝ համարս տալոց է Աստուծոյ իւրաքանչիւր վասն իւր – Մատթէոս ՃԻԶ... դդ. 111ա Հինգերորդ՝ հարկ եւ հասկն պարտ է իշխանաց տալ – Մատթէոս ՃՀԷ... ծե. 111աբ Վեցերորդ՝ հաւատք առանց գործ|111բ|ոց դատարկ են – Մատթէոս ԺԹ... զգ. 111բ-3ա Եւթներորդ՝ հաւ|112ա|տոյ կենդանութիւնն տա արդարութիւն եւ փրկութիւն – Արարածոց ԺԵ... ծէ. 113աբ Ութերորդ՝ հաւատոց հնձանոսաց հաւանեցաւ – Երեմիայ ԼՀ... ծը. 113բ-5ա Իններորդ՝ հաւատացեալս փրկէ Աստուած ի հաւասրակ կորստանէ եւ ի մահուանէ յամբարշտաց – Արարածոց Ջ., է., Ը... ծթ. 115ա-6բ Ժ.երորդ՝ Անհաւատք եւ անհաւանք խրատին – Արարածոց ԺԹ... կ. 116բ-7բ Յաղագս հեգութեան – Յեսու Ն... կա. 117բ-9ա Երկոտասաներորդ՝ հերձուածողաց զգուշանալ – Երկրորդ յՕրինաց ԺԳ... կբ. 119աբ Երեկտասաներորդ՝ հիւրընկալութիւն գովի – Եսայի ՄԸ... կգ. 119բ-21ա Չորեքտասաներորդ՝ հիւրընկալութեան օրինակն – Արարածոց ԺԸ... կդ. 121աբ Հնգետասաներորդ՝ որ հիւրընկալութիւն – Դատաւորաց Ը... կե. 121բ-3բ Վեշտասաներորդ՝ հնազանդ լինել Աստուծոյ եւ պատուիրանաց նորա եւ հնազանդելոցն այնոցիկ – Արարածոց ԺԷ... կզ. 123բ-5ա Եւթն եւ տասաներորդ՝ Հովիւք եւ վարդապետք եւ այլ կարգաւորք որպիսի հոգաւոցեն եւ չնաք արաացեն, վասն այնոցիկ զորս ունին ցհաւատարմութեամբ տուեալ նոցա – Առակաց ԻԷ... կէ. 125ա-8բ Ութնտասաներորդ՝ Հայրատութեան արգելումն եւ թոյլ տալն եւ խրատն – Արարածոց Գ... կը. 128բ-9բ Նախ ճանապարհ, որ գնան արդարք, որք են կամ որպիսի – Ճ. Սաղմոս... կթ. 129բ-30բ Երկրորդ՝ ճանապարհք արդարոց յԱստուծոյ ուղիղ են – Տուբիդ Գ... ճ. 130բ-1ա Երրորդ՝ ճանապարհ յամբարշտաց որպիսի է – Սաղմոս... ճա. 131աբ Չորրորդ՝ ճանապարհաց ամբարշտացեալքն եւ կատարումն – Յոբ Ջ... ճբ. 131բ-2ա Նախ մահուան ժամն անգիտելի է – Ժողովող Թ... ճգ. 132ա-3ա Երկրորդ՝ մահ մարմնոց արտարոց որպէս քուն եւ ննջումն է – Երկրորդ Օրինաց ԼԱ... ճդ. 133աբ Երրորդ՝ մահուն մեր յաղթեաց Քրիստոս իւր մահուամբն – Եսայի ԽԵ... ճե. 133բ-4բ Չորրորդ՝ Մատնութեան եւ իւր խրատն – Արարածոց ԼԷ... ճզ. 134բ-6ա Հինգերորդ՝ մարդոյ վերստին ծնունդ – Մատթէոս ՃՀԶ... ճէ. 136ա-8ա Վեցերորդ՝ մարդասպանութիւն, աւազակութիւն եւ արիւնհեղութիւն – Արարածոց Գ... ճը. 138ա-9ա Եւթներորդ՝ Մարիամ կոյս նախագուշակեալ է – Արարածոց Գ... ճթ. 139ա-41ա Ութերորդ՝ Մեծատանց որպիսի կերպիւ պարտ է լինել ընդդէմ աղքատաց – Երկրորդ յՕրինաց ԺԸ... ի. 141ա-3ա Իններորդ՝ Մեծատանց ունայնութիւնն ոչ ինչ ընբռնել կամ որպիսի կերպիւ ոչ յուսալ ի նոսա – Սաղմոս ԼՀ... ճա. 143ա Տասներորդ՝ Մեղաց ծնունդ – Արարածոց Բ... ճր. 143աբ Մեսասաներորդ՝ Մեղք սկզբնական – Յոբ ԺԴ... ճզ. 143բ-4բ Երկոտասաներորդ՝ Մեղք սովորութիւն եղեալ – Արարածոց Ը... ճդ. 144բ-5բ Երեքտասաներորդ՝ Մեղքն միայն Աստուած իւր գօրութեամբն կարէ թողուլ – Ելից Գ... ճե. 145բ Չորեքտասաներորդ՝ Մեղքն քահանայն թողու գօրութեամբն Աստուծոյ – Մա[մ]թէոս ՃՁ... ճզ. 145բ-7ա Հնգետասաներորդ՝ Միջոցութիւն բառնալ զամենայն մեղս – Արարածոց ԺԷ... ճէ. 147ա-8բ Նախ յաղթութիւն Աստուծոյ եղեալ ի ձեռն Աստուծոյ – Արարածոց ԺԳ... ճը. 148բ-50ա Երկրորդ՝ Յաղթութիւն մեռելոց եւ փառաւորութիւն մարմնոյ, որ լինելոց է – Ելից Գ... ճթ. 150աբ Երրորդ՝ Յիմարութիւն – Առակաց ԺԲ... ի. 150բ-2բ Չորրորդ՝ Յոյս արդարոց ոչ ժամանակաւոր իրաց, այլ յԱստուծոյ եւ իւր խոստմանց հիմնադրի – Դատաւորաց է... իա. 152բ-3ա Հինգերորդ՝ Յոյս ամբարշտաց ոչ ինչ է եւ գոյս յուսանն ամենայն յունայն է – Յոբ Ը... իբ. 153ա-5ա Նախ նախանձ եւ ատելութիւնն – Արարածոց Գ... իգ. 155ա-6ա Ընդրկել եղբարց որ առ մեզ մեղանչեն – Սիրաք ԻԸ... իդ. 156ա-60ա Ողորմութիւն աղքատաց տալ – Ելից ԻԲ... իե. 160աբ Նախ չար ընկերաց գգուշանալ – Սաղմոս Ա... իզ. 160բ-1բ Երկրորդ՝ Զարեաց ոչ հաւատացանել չար – Առակաց Ի... իէ. 161բ-2բ Երրորդ՝ Զարիով, որով մեք չափեմք, նոյն չափեսցի ձեզ – Ելից ԻԱ... իը. 162բ-4բ Նախ՝ սաստանայ յորժամ ջանայ գկորուստ մարդկան – Արարածոց Գ... իթ. 164բ-6ա Երկրորդ՝ սէր եղբայրական – Արարածոց ԺԳ... լ. 166ա-7ա Երրորդ՝ սիրել զթշնամիս – Ելից ԻԳ... ճա. 167ա-8բ Չորրորդ՝ սիրելի է Աստուած ի վերայ ամենայնի – Արարածոց ԻԲ... ճբ. 168բ-9բ Հինգերորդ՝ սիրտ սրբի եւ գոսւրբ լինի ի ձեռն Քրիստոսի – Սաղմոս Ծ... ճգ. 169բ-70բ Վեցերորդ՝ սրբութիւն կուսութեան առաւել է քան զորբերութիւն ամուսնութեան – Սաղմոս ԽԳ... ճդ. 170բ-2ա Եւթերորդ՝ սրբութիւն գովութիւն – Առաջին Թագաւորութեանց... ճե. 172ա-3ա Նախ տրտմել անչափ վասն ժամանակաւոր իրաց ոչ պարտ է – Առակաց ԺԵ... ղզ. 173ա-5ա Նախ՝ ջանկութեան արգելումն եւ խրատն իւր – Ելից Ի... ճէ. 175ա-6ա Երկրորդ՝ ցաւք եւ վաստակք հասարակ ամենայն մարդոյ – Արարածոց Գ... ճը. 176ա-7ա Երրորդ՝ վաստակաւորաց վարձս պարտ է տալ – Ղեւտացւոց ԺԹ... ճթ. 177ա-8ա Նախ փրկել գիտէ Աստուած զիւրսն բառնալ յօրինակօք նեղութեանց – Արարածոց ԺԹ... ճժ.

178ա-9բ երկրորդ՝ փորձէ եւ ընտրէ Աստուած զիւրն զանազան կերպիւ – Արարածոց իմ... Փառք յաւիտեանս. ամէն։

5. *180ա-213ա* Յիշատակարաւիճ, որ եղեն վասն Քրիստոսի առաջի Պաճառգոյ Պիղատոսի՝ իշխան Հրէաստանի – *Յամս ութեւտասներորդի իշխանութեանն կայսեր...*

6. *213բ-45բ* Ցանկ ի վերայ այբուբենիգ Յայ[ն]սմաւուրաց բովանդակեալ է – Աբբա եփեսի խոհն Աստուծ՝ *յունվարի ԻՀ. (28)...*

7. *246ա-60ա* Վասն աւետաւուր հրեշտակին եւ հաւգելոյ գլուխին Սրբոյ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին – *Յայնժամ եղեւ առ նա բարբառ...*

8. *260բ-335ա* Այս բան Աստուածդաւոյ Գրոց սկսեալ յԱւարածոց գոց մի[ն]չեւ ի Աւետարանն Քրիստոսի ԶԲ. (72) գոց ժողովեալ եւ շարագրեալ ի մի՝ վասն պիւրեան գտանելոյ խնդրոյացն ի Նպոմոսն եւ այլն – *Աբբա՝ հայր Աբբենան՝ բարձախս... Ֆրէր՝ եղբայր...*

9. *336ա* Վասն Աբգարու ընծայս առաքելոյ առ Յիսուս – *Իբեւ հրամայեաց կերպասագործին իւրոյ պատրաստել ընծայս... թէ ուստի առաք/// (վիրք թերի)։*

10. *340ա-5բ* Վասն գալստեանն Քրիստոսի – *եւ էլ ի հեքեանիոյ դէպ յերուսաղէմ...*

11. *348ա-71բ* Պատմութիւն եւ իիշատակարաւիճ, որ եղեն վասն Քրիստոսի առաջի Պոնտացւոյ[ն] Պիղատոսի իիշխանութեան Հրէից եւ հանճայապետութեան Անճայի եւ Կայիափայի, երանելոյն Յակոբայ եղբօր Տեառն առաջեալ, որդւոյ Յովսեփայ – *Ի թագաւորութեանն Հերովդէի Գալիլեացոց հանն Աստուած... եւ էլ արտաքոյ առ գրէայսն եւ ասէ/// (վիրք թերի)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԱԾՔԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

3բ Ո՛վ հայրք եւ եղբարք իմ, վասն տկարութեանն գծոդիս մոռացեալ եմ թղթիս մինն, անմեղադիր լինիցիք, եւս նայիք առաջեւն գտանէքդ։

245բ Կատարեցաւ Ցանկ [Յ]այ[ն]սմաւուրգ ձեռամբ անարժան՝ Պետրոս սարկաւագի, որ եմ Պաղչասարայցի, ի Սուրբ քաղաքն յԵրուսաղէմ, ի հոյն Սուրբ Յակոբայ, ի թվականիս Հայոց ՌՀԵ. (1696), յունվարի ամսոյ ԻԹ. (28), ի վայելումն լուսաւոր տէր Մովսէսիկի. եւ Աստուած վայելել տացէ եւ զինքն յերկարակեացս արասցէ, Աստուած իւրն կարողութիւն տայ եւ զինքն ամենայն փորձանաց ազատէ, յերեսելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, եւս առաւել ի մարմնաւոր ցանկութեանցն ազատեսցէ եւ զինքն պարգեւես կացուցանէ առաջի Քրիստոսի. ամէն։

ԳՐՉԱԿՈՐՔ՝ *Յա Գինն ՀԳՒ. դիան երկու քարով Յոբայ, ըսկիզբն տե՛ս 372ա ֆեներ, սուք, ոո[բ]։*

2266

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՋՈՒՂԱ Ռ-ՃԽԲ. – 1693

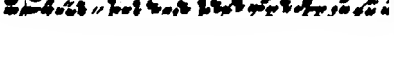
նմուշ 177ա

Վիճակ՝ բաւականաւոր գոյացեալ գումարփոխանակ, խոնաւութեան հետեւեր, ցեղացնելոյ, տեղ-տեղ գոյնգոյն բծեր եւ հետեւեր, թանաքի ցայտ դէմ 70ա, 176ա, 187բ կայծիկն կարմիր եւ ասաւորացեալ, մեքենաբնաւ։

Գրիչ՝ Միքայէլ վրդ. Անանուն (5-28)։

Թուիր՝ 353. չգրուած՝ 296բ-9ա։ **Պրակ՝** 1x4+2x12+Ա-Ի9x12 (Ա. 15, Բ. ԻԳ. ԻԴ-16, Գ. ԻԹ. Ի. ԻՁ 10, Դ. Ե. Ը. Թ 14, ԺԱ.16, Ձ Ի8 Ը)։ **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծեալ՝ 260-279, դեղին՝ 333-335)։ **Մեծութիւն՝** 15x11 (բ. 5-28՝ 14x10)։ **Գրութիւն՝** միասիւն (11x7,5, բ. 5-28՝ 10x3,5)։ **Գիր՝** նուազիր (առ ընդհ. 5ա-28բ)։ **Տող՝** 21։ **Կազմ՝** դերմատոր շագանակագոյն կաշի՝ դոմնակով, Ա. փեղկի կենտռամասի՝ խաչելութիւն եւ հետեւեալ ստացագրութիւնը. «Ձեիշատակ է սորա զան Միքայէլ վարդապետին եւ ձնորհացն իւրոյ՝ թվին ՌՃԽԲ (1693)», մնացեալը՝ առանակ ստատուր՝ ծալկատոր կտաւ. լաւասեղակոլորը՝ կարմիր։ **Պանդուխտ՝** 2 (Ա-Բ), թուղթ, դեղին (վերջից)։

Մանրանկարչութիւն – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոխագիր, հանգամանագիր։ Գ ո յ ն ե՛ կարմիր, կապոյտ։

նմուշ 5ա

Ա. [Բաճի զանազանի]

1. *1բ* [Քարոզ] – *Քանզի խոհեմութիւնն ուղղէ ընթանականն...*

2. *2ա-4բ* [Քարոզ իմն] – *Տեսցուք ի վերայ այսմ բանիս, թէ քանի մասնիկք...*

3. *5ա-27բ* Ցանկն է Յայնմանաւրիս, ըստ այբուբենից՝ վասն դիւրեան գտանելոյ զպատմութիւն եւ զվկայութիւն սրբոց մարտիրոսաց, զոր եւ կամեցիս – Աբուդիմոսի վկային, *օգոստոսի ԻԸ... մարդասիրին փառք յաւիտեանս. ամէն։*

4. *27բ-8բ* Գանձ՝ յոտս վանկէն («Ծաչաստուր») – *Խընութեան Հայն բարբառք աւետեաց / Ալսօր Ծագաց աշխարհի հնչեաց...*

5. *28բ* Գաճձ Գ. վանկէն («Բաճբ աւ») – *Բարձրեալ անքնին բնաւից լըյութիւն, բաւականութիւն / Որ ես պարգեւիւն լուսափայլութիւն եւ անմահութիւն…*

– *29աբ* [Յանկ] – *Վասն Ռոնալդայի. ի բանն, որ ասէ. Ա՛րի ջուր ի կոնք… Վասն խոնարհութեան եւ ամբարտաւանութեան. ի բանն. Տէր ամբարեաց (Յանկը ներառում է թ. 29-279-ի քարտզները)։*

6. *90բ-4բ* Բառդուղիմէոսի Մարաղացւոյ Քարոզ ջոյ, վասն մարմնոյն Քրիստոսի. Այս է մարմին իմ Մտթ. Իէ. – *Ըստ Օգոստինոսի. Սկիզբ է պատճառ միաւորութեան…*

7. *94բ-107բ* [Բառդուղիմէոսի Մարաղացւո՞յ] Քարոզ վասն Բանին մարմնացեալ. Բանն մարմ[ի]ն եղեւ… – *Արդ, ի չորից Աւետարանչացն պատուականացոյնս…*

8. *107բ-12ա* Քարոզ աւետեաց Աստուածածնի. Մտի ի պարտէզ… – *Վարդապետք ասեն, թէ, Յոյժ հարկաւոր է, զի յորժամ ոք մեծ իշխան…*

9. *131ա-2բ* Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Հուր եկի արկանել… – *Զօրութիւն Աւետարանին պէսպէս օրինակօք…*

10. *132բ-6բ* [Մատթէոս վարդապետի. ձեռ. 814, 358ա-9բ] Քարոզ ի բանն, որ ասէ. Ջանացարո՛ւմ մտանել… – *Զայս ասելով ուսուցանէ…*

11. *136բ-9ա* [Քարոզ ի բանն]. Բառուտ է աղն… – *Իբր թէ, բար[ուլ]ոք է քահանայութիւն…*

12. *267ա-79բ* [Վարժ Հաւանց]

ա. *267ա-9ա* Գրուխ առաքինութեան – *Գրեալ է ի Վարս հարանց, եթէ. Եպիսկոպոս ոմն…*

բ. *269ա-71բ* Գրուխ վասն զղջման – *Պատմէր մեզ հայրն Յովհաննէս Կիլիկեցին…*

գ. *271բ-3ա* Գրուխ պահոց –*Բերեալ եղեւ երբեմն խաղող Մակարաւ հօրն…*

դ. *273ա-7ա* Գիրք պոռնկական պատերազմաց – *Էր ոմն աշակերտ ծերոյ…*

ե. *277ա-8բ* Գրուխ համբերութեան – *Էր ծեր ոմն, նստէր յանապատ…*

զ. *279աբ* Գլուխ, որ ի ցոյցս մարդկան ոչ է պարտ լինել – *Էր ոմն առ[ա]ջնորդ հասարակաց վանից…*

13. *315ա-32բ, 336ա-53բ* [Հայելի վարուց (բառուածոյ)]

Տե՛ս ձեռ. 789 Բ, 56բ-411բ. Միայն՝ լգ/*341ա-6բ*: լզ/*352բ-3բ*: լթ/*346բ-9բ*: խ/*349բ-52ա*: խը/*329բ-41ա*: ծբ/*315ա-6բ*: ծդ/*324ա-7ա*: ծէ/*316բ-8ա*: ծը/*318ա-9բ*: կա/*327ա-8ա*: կգ/*328ա-9բ*: Ունի.

ա. *320ա-1բ* Գլուխ. Վասն ոչ դատելոյ – *Եղեւ երբեմն ժողով մեծ…*

բ. *321բ-3բ* Վասն աստուածական դատաստանաց. գլուխ – *Ինացին ոմանք երբեմն առ հայրն Ագաթոն… (Հմմտ. ձեռ. 789, Բ, գլ. ի)։*

գ. *323բ-4ա* Յաղագս աղօթից – *Ինաց երբեմն եղբայր ոմն գի առեալ… (Հմմտ. ձեռ. 789, Բ, գլ. բ)։*

դ. *353բ* Վասն մեծատանց – *Ոմն ծեր գնաց ի քաղաք վաճառել զգործս… (Հմմտ. ձեռ. 789, Բ, գլ. խթ)։*

14. *333ա-4ա* [Տաղ ամոլը] – *Անճառելի բանն ի Հօրէ, թ[է] ինչի նըման էր / Լոյս ծագեաց մեզի համար խոստ գեղեցիկ էր…*

15. *334բ-5բ* Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացո[յ] ասացեալ. Գլ. ԺՁ. – *Ին որդի հաւթի անուանեմք, այլ ծնունդ էիդ…*

1. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քարոզք յԱսացին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հտ., տպ. 1740. *Միայն՝* Գ/*280ա-91ա*: Զ/*291ա-305բ*: ԻԳ/*220ա-7բ*: ԼԳ/*193բ-202ա*: Լե/*183բ-93ա*: ԽԳ/*176ա-83բ*: ԽԹ/*73բ-6ա*: Կ/*149ա-57բ*: ՁԹ/*310ա-4բ*: ՂՀ/*60ա-5բ*: ՂԹ/*65բ-73ա*: ՃԻԲ/*36ա-44բ*: ՃԻՁ/*30ա-3բ*: ՃԻԹ/*168բ-76ա*: ՃԼԳ/*305բ-10ա*: ՃԽԳ/*33բ-6ա*:

2. [Քարոզք յԵրեմիայ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հտ., տպ. 1741. Միայն՝ Ե/*51ա-60ա*: Ե/*112ա-24ա*: ԺՁ/*202ա-7բ*: ԺՀ/*124ա-31ա*: ԻՍ/*240բ-5բ*: ԻԵ/*139ա-49ա*: Լե/*255բ-60բ*: ԿԱ/*260բ-4բ*: ՀՁ/*87բ-90բ*: ՀՀ/*31ա-7բ*: ՂԱ/*245բ-55ա*: ՃԳ/*208ա-13ա*: ՃԼ/*264բ-7ա*: ՃԼԱ/*158ա-68բ*: ՃԽԹ/*213բ-6բ*: ՃՄ/*216բ-20ա*: ՃՄԵ/*225ա-38ա*: ՃՄՁ/*238ա-40բ*։

3. [Քարոզք Առաքաբոյ հատորոց]

ա. *44բ-51ա* Քարոզ եւ գովաս[ա]նութիւն վասն Սուրբ Աստուածածնին. ի բան Սողոմոնի, որ ասէ. Տէր արար զիս… – *Վարդապետք ասեն, թէ. Որպէս համեմատելով…*

բ. *76ա-81ա* Նորին Քարոզ վասն երիասարդաց, որ եւ արքոց Վարդանանցն պատշաճի. ի բանն առակի. Ուրախ լե՛ր երիասարդ… – *Պարտ է գիտել, զի լուսնակ… եւ նմա փառք յաւիտեանս, ամէն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

73ա Յորոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած փրկիչն ամենայնի զմեզ եւ զամենայն հաւատացեալս իւր ի դառն եւ ի գալարելի [տ]անջանաց դժոխոյցն, մանաւանդ գգրող սորին զՄիխայել վարդապետս։

76ա Միխայէս *յիշեա՛ (նման՝ 107բ)։*

124ա Տէր Միխայէլ *մեղօք լցեալս յիշեցէ՛ք։*

131ա Զգծող սորին՝ մեղօք առաձեալ Միխայէս *յիշեցէ՛ք։*

*135բ Զ*Միխայէլ *գծող սորին |136ա| յիշել ազաչեմ (նման՝ 314բ)։*

139ա Վա՛յ վա՛յ ինձ, Միխայէլիս։

157բ Ով սուրբ ընթերցող, զտառապեալ Միխայէս *յիշեա՛ յաղօթս քո։*

169բ-70ա Աւա՛ղ դիս, եղուկ եմ ես:

227բ Մեղաւոր **Միխայէլ** *գրիչս յիշման արժանի առնեցէք:*

277ա Զգործով ուրացեալս յիշել ազաչեմ:

319բ Զանպիտան եւ մեղսամած **Միխայէլ** *եւեթ անուամբ միայն վարդապետ եւ ոչ գործով, միշտ ձեզ աղաչեմ, սիրելիք՛ք, զի յիշեսջիք ի սուրբ յաղօթս ձեր:*

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *5ա, 156բ, 352բ Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է: 30ա, 202ա Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ* **Միխայէլ** *վարդապետ Ռձ[թ]. (1690):*

ԳՐՔԱՓՈՐՁ՝ *1ա [ե]ր ոմն եղբայր, որ բն[ա]կէր յեզր գետոյն:*

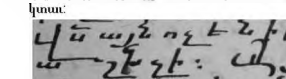
2267

ԺՈՂՎԱԾՈՅ

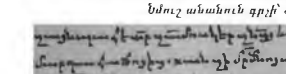
ԻԼՈՂ ԺԴ. դար

ԳՐԻՉ՝ Լուսիկ սրկ. (43ա-64բ, 112ա-4ա, 127բ-30բ, 131բ-2ա), Վաղրան (7ա-18ա, 65ա-70ա, 131ա), տէր Միրոնիչ (71ա-92բ), անանուն:

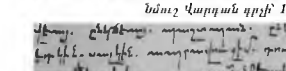
ԹԵՐԹ՝ 189. չզոյուած՝ 116բ-7բ, 127ա, 128բ, 132բ, 187ա-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1-24x4 (Ա, Է, ԺԶ 6, Ե, Ժե, ԺԷ 10, Զ, ԺՒ 14, Թ, ԻԱ, ԻԲ 12, ԺԳ, ԻԳ 8, ԺԴ 9, ԺԱ 2, ԺՓ 11, Ի 8, ԻԴ 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, տարբեր: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,5x16: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (16x12-20x15): ԳԻՐ՝ նուագիր (այլ ձեռք Ա. 114բ-6ա, 118ա-26բ, Բ. 29ա-42բ, 133ա-42բ), բոլորգիր (Ա. 1ա-6բ, 93ա-114ա, Բ. 19ա-28բ, Գ 143ա-79ա): ՏՈՂ՝ 19-30: ԿԱԶՄ՝ դրօշմազարդ բազ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ ատլտտուկ, ատամոր՝ կարմիր շերտեռով կտաւ:

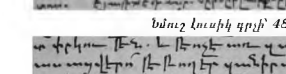
Նմուշ անանուն գրչի՝ 3ա

Նմուշ Վարդան գրչի՝ 10ա

Նմուշ Լուսիկ գրչի՝ 45ա

Նմուշ Միքռաիլ գրչի՝ 72ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 1ա, 19ա: Լ ո ւ ս ա ճ ա գ ա գ ա ր դ՝ բուսական (19ա): Զ ա ր դ ա գ լ ի՛ մաղտաչէ, թուշագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կանաչ, կարմիր, սեւ:

ՊԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ – Աւետարան բուռ ծավճաճու. ժ. դ.: 2 (Ա-Բ) +2 (Գ-Դ), ասագուած երկու թերթերի բնոյսնկի ծալումով եւ եզրաձուռումով: Մազաղաթ, երկսիւն (23x17,5), բոլորգիծ երկաթագիր, 14 տող: Ունի համեմատաբար: Մանրանկարչութիւն – Բա Զ ա ր դ ա գ ի՛ հանգուցագիր: Կարդալ՝ Դր, Գա, Դա, Գր «///արբեցեան զանձինս իւրեանց... Ապէ ձիսուս Քրիստոս ասու զմա զի ///» (ԺՍ. 55-56, ԺԲ 1-7): Աբ, Բա, Աա, Բբ «[պա]ճեցէ՛ եւ ոչ դատիմ զնա... սկսա յուսնալ զոտս աչակերտացն» (ԺԲ 47-50, ԺԳ 1-5):

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան թծեր եւ ճեռմեր, գրադաչտը գուճախոտուած, խոնաւութեան ճեռմեր, թ. 111 պատռուած, նորոգուած ԺԶ. դարում՝ կազմի կաշին ետեռուած, Բ. փեղկը՝ շարուած, աստառը՝ գեզակեր, Բ աստառը պատռուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Հարցմունք եւ պատասխանիք]

1. *1ա-6բ* Հարցմունք խիստ գեղեցիկ եւ պիտանացում, ով կարդա՝ աղէկ ի միտ առնու – *[Հարց]. Զի՞նչ է թէ աւրինեալ է փայտն, որով լինի...*

2. *130բ* [Հարցմունք վասն պաղոյն, զոր կեաւ Աղամ] – *Հարց. Զի՞նչ էր պաղուդն, որ կերաւ Ադամ: Պատասխանի. Ոմանք թուզ ասեն...*

3. *136բ-7ա* Կայնայք հոգւոց – *Հարց. Որ են կայնանք հոգւոց եւ ապա հետո: Պատասխանին վարդապետք սուրբք...*

4. *137ա-8ա* Թէ րնդէ՞ր ոչ հաղորդի զծողովուդն – *Հարց. Ա՛ժմ հարցանեմ զձեզ ապ ֆռանկաց...*

5. *138աբ* Վասն Մեծի շաբաթուն – *Հարց. Վասն էր յեր[ե]կոյի շաբաթուն լուծանեմք...*

6. *138բ-40բ* Վասն ճաւակատեաց – *Հարց. Վասն էր ի ճաւակատիս ձուկն ուտի եւ միս՝ ոչ: Պատասխանի. Նաւակատիս նորոգումն...*

7. *140բ-2բ* Վասն հաւարանին, է, թէ ոչ կա հաւարան հոդ – *[Հարց]. Մ՛րք են, որ ասեն. Քաւարան հրոյ եւ զի՞նչ է պատճառն: Պատասխանին ընդհանուր ամենայն վարդապետք...*

8. *127բ-8ա* Հարցումն ֆռանկաց եւ պատասխանի Հայոց վասն Պողոսի եւ Պետրոսի – *Նախ հարց. Թէ րնդէ՞ր ոչ երկրպագանէք Պետրոսի եւ Պօղոսի իրըս Քրիստոսի...*

Բ. 1. *7ա-18ա* [Մեկնութիւն] ի կատարած Սաղմոսի Դաւիթ Ջ – *Տէր մի սրամտութեամբ քով.../Մեկն.] Որ նախքան զՄաղմոսն խնդրուածք էր...*

2. *70բ-111ա* – *Դարձեալ մեզ Աստուած Փրկիչ մեր եւ դարձոյ զբարմտութիւն...*

Գ. *19ա-28բ* Վասն իրաւանց եւ արդար դատաստանի (= Աւրէնք յաղթող թագաւորաց)... – Լեռն *թագաւորն ի ժամանակս իւր պատուեաց...*

Քաղուածոյ 39 կանոն։ Համմ. Ձեռ. 488, 87ա-103ա։

Դ. [Բանիւ հայատառ դիչաղերէն]

1. 29ա-42բ [Քերականութիւն եւ բացատրական բառարան] - Մէջք օղն, արդիըընկիմչախը, պել, շէլիմ։

2. 43ա-52բ Պատմութիւն հայի եւ խըրչախ լեզուի մեկնեալ ի Լուսիկէ (չնշուած) - *Երանեալ է այր որ ոչ գնաց, Սանկըտը էր խօյսիքի պարմատը...*

Տողընդմէջ հայերէն-դիչաղերէն։

3. 112ար [Վասն Ծննդեան Քրիստոսի] - /// օղխաճնի տախաչաճդ արսանկրզ... *պէրնալարը պիլա Լուսիկնի անկին (սկ. թերի)։*

4. 113բ [Յաղագս Դ աւետարանչաց] - *Մա[տ]քէոս աւետարանիչեազ տը Աւետարանըն քէնտիկ երուսաղէմ...*

5. 129ա [Ոտանաւոր ինչ] - *Քէրն եօլլարընկզկա խայտընկզդ / Սա աշակէրսլարկա խապար է դինկիդ... (բադկացած ութ տողից)։*

6. 131ա Վանական վարդապետ ճիվճից այդմաճը - *Նէսիր մանի սը խրդմ քէչասի քի սարուեաղ...*

7. *131բ* Վասն Յարութեան Քրիստոսի - *Պուկուն սովունուլուխ ֆրիշտալար պիլա / Սա ֆարաշնիչիխ պայ է ուրա ի մեղ պիլա...*

Ե. *53ա-64բ* [Քարոզք]

1. *53ա-60ա* Քարոզ Վարդավառին ի բան մարգարէին, որ ասէ. Քո են երկինք... – *Աւէ բերանն աստուածային եւ քնարն...*

2. *60բ-4բ* Քարոզ ընծայաճն Սուրբ Աստուածածնին ի բանն. Տեսի թագուհի մի... – *Նկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային... Աստուածային գիդյոն Մարիամ եւ արդ գիտ/// (շար. թափուած)։*

Զ. *65ա-70ա* Աղաւթ Վարդավարին ասացեալ Ովհան Ոսկիբերանո[յ] – *Աւրհնեալ ես Տէր Աստուած...*

է. *70բ* Oratio – *Cum* Alexander *may nus Rex... 1626, Januari 23*։ Ալէքսանտրու է բանս։

Ը. *113բ-4ա* Վասն Աստուածաշունչ գրոց – *Հարց. Որքա՞ն են եւ ո՞րք [են] Գիրք Սուրբք...*

Թ. *114բ-26բ* [Դաւանութիւն հաւատոյ]

1. *114բ-6ա* Այս է Դաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ Հայաստանեաց ըստ կաթուղիկէ եկեղեցոյ, զոր խնդրեաց Պօղոս աստուածաբան *տօքտրոն* եկեալ դեպեան ի մեծափառ պապէն – *Հաւատամբ ըստ սրբազան հարցն յերկրպագելի եւ պաշտելի... Ես՝ Փիլիպպոս կաֆոլիկոս իմով ձեռամբ գրեցի։*

2. *118ա-24ա* Այս է Հաւատոյ դաւանութիւն, զոր գրեաց մեծ վարդապետն Յոհան[ն]ես Որոտնեցի, որ մականուն կոչի Հրամանաւ պարոն Խութլուճաչին ի հայս, առ կաթուդիկոսն ի տէր Կոստանդին ի թվին Հայոց ՊԻԴ. (1375) – *Յանեղ եւ յանպարագիր լուսոյն կնքեալ լոյս համասփիւռ...*

3. *124բ-6բ* Խոստովանութիւն ճշմարիտ հաւատոյ խսսք ի խորոց սրտէ, զոր տեղեկացեալ է ծառայն Աստուծոյ Վարդան վարդապետն – *Մեղա՛, մեղա՛, մեղա՛ Աստուծոյ, մեղա՛ Ամենասուրբ Երրորդութեանն...*

Ժ. *126բ* Այս են ամ կենաց նախահաւոց – *Ադամ լեալ ամաց Ջ. (700) ծնաւ զՍէթ։*

ԺԱ. *129բ* [Ջիկմունդ Ավկուստ Ստեֆաճուսի Թուղթ առ հայս Իղովայ] – Ջիկմունդ Ավկուստ Ստեֆաճուս *ողորմութեամբ Աստուծոյ թագաւոր Բօլոնիային մեծ տուքս...*

ԺԲ. *130ա* [Դեղագիր] – *Այս դեղբանքս օվ կամի արասցէ միաչափով գամէնն, թէ կամիս...*

ԺԳ. *130բ* Վասն շարականաց, թէ ով ասաց – *Առաջին մեծ* Մեսրովբ *գկարգ ապաշխարութեան ասայ...*

ԺԴ. *132ա* Աղաւթք վասն եռաչուի – *Տէր Աստուած մեր, որ յաղագս առ քեզ...*

ԺԵ. *133ա-5բ* Զէ պարտ ի խորհուրդն ջուր արկանել կամ խառնել – *Այլ գիտելի է, զի ոմանք հետեւողք չար աղանդոյն Քաղկեդոնի...*

ԺԶ. *135բ-6բ* Դարձեալ միաբանութեան եւ բաժանման եկեղեցեացն – *Ազգ առ ազգս բաժանեալ լինին գաւառաւ...*

ԺԷ. *143ա-86բ* [Աւռակ] Սողոմոնի[ի] – *Ճանաչել գիմաստութիւն եւ գխրատ. ամէն։ Սողոմոնի վերջքն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *1ա (խորագրից յետոյ) եւ գԼուսիկա յիշէ։*

18ա Գրեցաւ կիրս թվին Ռհէ. (1598)։

43ա Թվին Ռհ. (1581), ապրիլ ԻԲ. (12) ձեռամբ՝ Լուսիկ *սարկաւագի. խօլու այլրա* Լուսիկ *dyakomus arminus։*

2. *70ա Ջեղաւոր՝* Վարդանս *յիշեսցի գիր։*

3. *77ա Յիս՝ մեզաւոր տէր* Մկրտիչ *գրեցի այս գիր։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

18բ Anno Domini 1625. Excatalogo Librum Nuolanj Jalintomis Anno Dni. 1625 (՞)։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ՝ *1ա, 91բ, 136բ Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնայ է։

ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ *16բ (Ձեռ. լս. գրութիւն ինչ՝ կորուած)։ 18բ (լատինատառ գրութիւն՝ ջնջուած)։ 27բ, 136բ (զանազան բառեր եւ տառեր)։ 53ա Ջահնա։ 60բ Ջայ։*

70ա Micola: *111բ ին եւ զանազանութիւն մարդոյ, մահ նորա: Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորայ զիարն եւ զառջաւն եւ զամենայն ինչ: Եւ եւս առաւել զեպիսկոպոսապետն մեր զպատուական հայրապետն Հայոց տեառն-տեառն եւ գարհի: 112բ Յարազ[ո]ւարճութիւն տրտմեցեալ իրաւունք սրբոց սրբութիւն երանելեաց, ուղղութիւն յոյսերելոց եւ իւր անուշ խնդրոյագ գիրկութիւն, սանտուխտ ելօգացն յերկինս: Յովսեփ քիւֆատեաց գիրիստոս, բայց Զարաքրիա (այսպէս) Յովաննու հա[յ]րն: 144ա Salomon:*

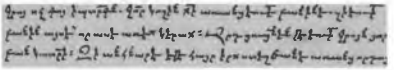
2268

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

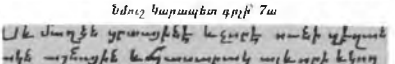
ԱՏԱՆԱ — **ՌԺԼԲ. – 1683**

ԳՒԻՉ՝ Կատապետ Ոհ. (3ար-134բ), Գաղթ Եւդոկսի (135ա-176ա): ՍՏԱՑՈՂ՝ Գաղթ Եւդոկսի:

ԲԹՐԻ՝ 185. չգրաած 1ա-2բ, 138բ, 176բ-7ա, 178ա-83ա, 184ա-5բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԹ×12 (Ա 13, Ռ 11, Ջ, Է, Ը, Թ 14, ԺԱ, ԺԲ 10, ԺԵ 5, ԺԶ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծեռով եւ թագաձեւ լուսադրոշմով: ՄԵՏՐԻՒՆՆ՝ 21,2x15,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (16,5x12): ԳԻՐ՝ նուագիր: ՏՈՂ 22-25: ԿԱԶՄ՝ չագաճանագոյն գոյնագարդ կաշի, դոնակով, միջակը տախտակ, աստառը թաղմագուն կտաւ.. լուսանցկագոյները կարմիր:

Նմուշ կարապետ գրչի՝ 7ա

Նմուշ Գաղթի գրչի՝ 140ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. քանաի նապատում՝ 14ա, 17ա, 23ա, 24բ, 65ա, 74բ, ցեցակոիւ. կազմի կայքի եւ աստառը ցեցակեր, եզերքը թեքնական մնչուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *3ա-4ա* [Յանկ] Յառաքեալ գրոցս, թէ զինչ կայ գրեալ ի սմա – *Ա. Վասն մկրտութեան եւ խորհրդոց նորին... ԿԴ. Վասն ի անձնիշխան կամաց մարդոյս:*

Ա. 1. *4ա-14բ* [Կիրակոս վարդապետի հերետ առ ուղղափառ հաւատացեալսն].

Տե՛ս ձեռ. 573, 103բ-18բ. Նամակ՝ *4ա*: ա/*4բ-6ա*: բ/*6ա*: գ/*6բ-8ա*: դ/*8ա-9ա*: ե/*9ա-13ա*: զ/*13բ*: է/*13ա-4բ*: ը/*14բ*:

2. *95ա* Կիրակոս վարդապետի եղնկացոյ վասն Մնձնդեանն, որ յունվարի Ջ. (6) – *Իսկ վասն Մնձնդեանն գոր նոքա ի դէկտէքերի Իե. (25)*...

3. *95բ-7ա* Պատասխանի սուրբ վարդապետին Հայոց Կիրակոսի եզրնկացոյ – *Արդ, հազարապետն խորոյն Աստուծոյ...*

Բ. [Քաւիր զանազաւիր]

1. *14բ-23ա* Թուղթ սիրոյ եւ միաբանութեան Մեծի կայսերն Կոստանդիանոսի եւ սուրբ պապուն Սեդեստրոսի եւ Տէտաթայ Հայոց արքայի եւ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին – *Կամօք եւ կարողութեամբ համագոյ...*

2. *23ա-36բ* Մխիթար Հաճանայի Պատասխանիք յաղագս հոմապատմութեան երկոտասան առաքելոյն քննդէմ այնոցիկ, որ նուագ ասեն զմեռասանսն իշխանութեամբ ման գՊետրոս

Տես ձեռ. 570, 3ար-64բ. 1/*23ա-4ա*: 2/*24ա-7ա*: ա/*27աբ*: բ/*27բ-9ա*: գ/*29ա-30բ (30բ-1ա)* Վասն Պետրոսի, որ ասեն. Գնաց հռովմայեցիքն – *Ասեն. Վասն Պետրոսի ասէ ասել տարանգելին (=աւետարանագիրն)... (սոյն հատուած յղուող ձեռագրում 37ա-9ա, ց. Դ, սակայն ձեռագրի նկարագրութեան մէջ բաց է թողուած, ուստի յաջորդող համարները խախտուած են, պէտք է լինի ա-թ)*: դ/*31ա-2ա*: ե/*32աբ*: 4ա: զ/*32բ-4բ*: է/*34բ-5բ*: բ/*35բ-6բ*:

3. *37ա-49ա* Մխիթար վարդապետի ասացեալ Յաղագս միութեան եւ բնութեան եւ ներգործութեան կրից մարդացելոյ Քանին Աստուծոյ Յիսուսի, ուղղափառ դաւանութեամբ րստ սրբոց հարցն ասացեալ եւ թէ ոչ է Բ. (2) բնութեամն կամ երկուս ներգործութեան կրից ոռոչեալ րստ երկաքնակաց ոմանց – *Ամենայն ումեք պարտ էր տղբակից...*

4. *49ա-57բ* Պօղոսի իմաստասիրի Տարաւնացոյ Պատասխանի բնդդէմ ժողովոյն Քաղկեդոնի – *Աստուածային եւ մեծ առաքեալն Պաւղոս գրէ...*

5. *59ա-61բ* Կոստանդեա գոր գրեաց յԱստուածապան դղեակն Հռովմկոյ առ թագաւոր Հեթում ի մայրաքաղաքն Սիս, պատասխանի թղթոյն, որ ի պապէն բերաւ առ թագաւորն Հեթում ի Նիւն ծաթ լիկաթին, որ կոչեր Տիմանք լիկաթ, թվին Հայոց ՈՂԷ. (1248), գրեցաւ ի ձեռն առաքեալական վարդապետի Վարդանայ յարմարեալ – *Քրիստոսապատակեալ թագաւորի ամենայն Հայոց Հեթմոյ...*

6. *61բ-2բ* Վասն Կոստանդինուպօլսի առանձինն, որ էյատուկ Յունաց – *Արդ, վասն Կոստանդնուպօլսի հարցանեմք...*

7. *64աբ* Քաւիր բնդդիմադրականիճ առ մահմետականիճ, որ եւ կարծիս տան, թէ եւ գիտեն զԱստուած եւ զօրէնս նորա – *Արդ, մեք երիս Աստուածս օտարս...*

8. *64բ-5ա* Ի բան սրբոյն Աւետարանին, որ ասէ. Հա՛յր, գոհանամ... – *Ամաչեսցէ Թէոդորիտոն եւ նմանք նոցա...*

9. *65բ-7բ* Հարցումն ուսումնասիրացի՝ պատասխանիի սրբոց վարդապետաց – *Հարցումն. Քանի՞ գործք են առաջի աւուրն…*

10. *67բ-70ա* Յաղագս երից սուրբ ժողովոյն ուղղափառ հաւատոյ դաւանութիւն, տեսութիւնի ՀԲ. (72) տեսլեաց սրբասնեալ հարց սրբոց եւ հոգեւորաց եւ աստուածաբանեալ վկայութիւնի յԱստուծոյ ի հաստատութիւն ուղղափառաց, յանգումն եւ ի կոթողումն եւ յանէծս կորստեանն որդոցն սատանայի ի մար[դա]դաւան երկաբնակացն եւ չարափառ հերձուածողացն – *Իսկ յետ արձակման սուրբ ժողովոյն* եփեսոսի…

11. *70ա-3ա* Տեառն Ներսէսի [Լամբրոնացւոյ] սուրբ եպիսկոպոսի Տարսոնի Կիլիկեցոց յորժամ չոգաւ դեսպանութեամբ ի թագաւորէն մեծաց Լեւոնէ [ի] Կոստանդինուպոլսի, Հարցում պատրիարգին, Պատասխանի արդոյն Ներսէսի – *Իբրեւ յառաջեաց սուրբն* Ներսէս *առաջին Յագաւորին…*

12. *73ա-4բ* [Յաղագս Նիկիոյ ժողովոյն] – *Սուրբ հայրապետքն [3.] ուխտատասանք ժողովեցան ի* Նիկիոյ Բիւթանացոց…

13. *74բ-7բ* Գրիգորի [Անեաւարզեցւոյ] կաթողիկոսի Հայոց ջողի, երկաբնակի, ուրացողի, ո՛ն որոց թողեալ զուսումն մանկութեան եւ մոռացեալ զուխտն աստուածեղեն – *Վասն ջրոյն, թէ պարտ չէ խառնել…*

14. *77բ-9ա* Ընդդիմադրութիւն սակս ջրոյն խառնման ի Սուրբ խորհուրդն ի թիւն Հայոց ՉՕԸ. (1309) պատշաճաբար շարադրութեամբ յառմարեալ մեծի ռաբունապետին Մովսէսի [Երզնկացւոյ] – *Որդիք մարդկան, մինչեւ յե՞րբ էք խստասիրտք… Եւ արդ, եդից յայսմ վայրի առաջի լաստիրացն սեղան լի հոգեւոր խորհիւք, գրեալից բանս սրբոյ դիտապետ<եւտ>ին Գրիգորի Վկայասիրի։*

15. *79ա-84բ* Գրիգորիոս Վկայասիրէ Հայոց վերադիտողի վասն Ջատկի – *Ի թվականութեանն Հայոց ՇԼԱ. (1082) ի սուրբ Ջատկէն մոլորեցան ժ. ազգ…*

16. *84բ-94ա* Սահակայ Միայնակեցի առարեալ Յաղագս դաւանութեան հաւատոյ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ – *Հաւատոյ խոստովանիմք եւ դաւանեմք…*

17. *94ա-5ա* Ներսէսի [Շնորհալւոյ] Դաւանութիւն – *Հաւատով խոստովանիմ զքեզ, ամենասուրբ Երրորդութիւ՛ն…*

18. *97ա-8ա* Ջեմոն եւ Անաստաս եւ Յուստիանոս կապտեր Հռոմոց եւ Ակակ եւ Մաքսիմոս Կոստանդինուպոլսի հայրապետին – *Մոքա ամենեքեան յիւրաքանչիւր ժամանակս նզովեցին…*

19. *98աբ* Գրէ սրբոյն Կղեմայ հայրապետին Հռոմայ Վասն ներձուածողացն, որ ասեն, թէ. Յետ մահուն չէ օգուտ պատարագն ննջեցելոց – *Սուրբն եւ մեծն Կղեմէս հռոմմայեցի էր ազգաւ…*

20. *98բ-101ա* Հարցումն Վահրամայ վարդապետին եւ պատասխանի վարդապետին Վանականայ – *[Հարց] Առաքեալքն որպէս մկրտեցան։ Պատասխանի. Մկրտեալ էին ի Յովաննէ…*

21. *62բ-4ա, 101բ-11ա* [Սրբոյն Ստեփաննոսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի, տիեզերալոյս եւ իմաստուն վարդապետի ասացեալ ի դիմաց հերետիկոսաց եւ հերձուածողաց]

Տե՛ս 573, 55ա-95բ. Միայն՝ 1. ա/*108բ-9ա*։ բ/*109ա-111ա*։ գ/*101բ-5բ*։ դ/*105բ-8բ*։ ե/*62բ-4ա*։

22. *111ա-5ա* Ընդդէմ այնոցիկ, որ երկու ասեն բնութիւն – *Արդ, տեսցուք որ երկու բնութիւնս այլաւէրս…*

23. *115ա-7բ* Ընդդէմ այնոցիկ, որ զմարմինն Քրիստոսի ապականացու ասեն հերձուածողին – *Արդ, եթէ Քրիստոսի մարմինն ապականացու կարծէք…*

24. *117բ-8բ* Պատմութիւն անօրէնութեանն Քրիստոսի – *Այսպէս ոսկի գրով ի պատմագրի թագաւորութեան քաղաքին ի Կոստանդինուպոլիս… եւ օրինակս թարմանեցաւ ի հռոմ գրով ի հայ գիր ի թվին ՈՀ. (1221)։*

25. *118բ-20բ* Վասն Ծնընդեանն Տեառն յունվարի Ջ. (6) եւ պապանձման Ջաճարիայ՝ ի Տօնապատճառն, բանի համառատ Կիւրղի – *Զի՞նչ ծայրագոյն է պատիւ քան զԱստուած…*

26. *120բ-1ա* Փետրվարի ԺԴ. (14) զոր տօնեն հայք սմանչելիք, որ եղեն ի Տեառնընդառաջին տօնին – *Արդար ուղղադատաւն հաւատոյս մերոյ…*

27. *121ա-4բ* Վասն այլազգեաց, որ ապականեն զսուրբ Խ.օրեայ (40) պահս ազգի-ազգի խծբծանօք եւ զպահողին թամբասեն զհայբ – *Սուրբ վարդապետքն մեր եդին հիմն…*

28. *124բ-8ա* Թուղթ Պիղատոսի դատաւորի, զոր գրեաց յաղագս Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ առաքեաց առ Տիբերոս կայսերն ի Հռովմ – *Ի ժամանակին յայնմիկ յետ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ առ Պոնդացով Պիղատոսիս, այն որ ունէր գպատաւորական իշխանութիւնն…*

29. [Ի ժղլաճաց Վարդանայ Արեւելցւոյ]

Տե՛ս 341, 1ա-141ա. Միայն՝ 6/*57բ-9ա*։ 22. ա/*128ա-9բ*։ բ/*129բ-32ա*։ գ/*չկ*։ դ/*132աբ*։ 23/*132բ-3ա*։ 24/*133աբ*։ 25/*133բ-4բ*։

30. *135ա-7բ* Եւ յետոյ գտաւ այս արուեստաւոր բառս – *Հարց. Զի՞նչ է, որ գՏէրունական անունս պատ[ուո]վ եւ գրեմք…*

31. *138ա* [Նշանագիրք] – *Որդի, Դաւիթ… Եւ Քրիստոսի փառք յաւիտեանս. ամէն։*

32. *139ա-41ա* Բժշկական տումարի Մեկնութիւն Դ.ից տուրեւաց նմանութիւն չորից եղանակաց տարոյն – *Վասն այն յառնածք (՛) են մարմնոյ Դ.…*

33. *141ա-63ա* [Աբուսալիխայ] Վասն մարդոյ կազմութիւն ամենայն անդամոցն եւ բոլոր մարմնոյն կամօրն Աստուծոյ

Տե՛ս 464, 56ա-72բ. Նխբ./*141ա-3բ*: ա/*143բ-5բ*: բ/*145բ-6ա*: գ/*146ա-8ա*: դ/*148ա-50բ*: ե/*150բ-1ա*: զ/*151ա-2ա*: է/*152աբ*: ը/*152բ-3ա*: թ/*153ա*: ժ/*153ա-4բ*: ժա/*154բ-5ա*: ժբ/*155ար*: ժգ/*155բ*: ժդ/*155բ-6ա*: ժե/*156ար*: ժզ/*156բ-9ա*: ժէ/*162բ-3ա*: ժը/*159ա-60բ*: ժթ/*160բ-2բ*:

34. *163ա-70բ, 175բ* Վասն բնութեան մարդոյն թէ Դ.ից (4) գոյացեալ եան – *Զի չորք պատճառ են լինելութեան մարդուն…*

35. *170բ-4բ* Եւ հարցումն իմաստնոց Քերապատ որդոյն ընդ բժշկապե[ղ]ացն հռոմոց եւ ի ճնդկացն, [յ]որժամ ժողովեցան զամենայն ճե[նե]ցին զնչմարիտն – *Ասէ. Պատմեցէ՛ ինձ գպուացութիւն, որ ի մարմինն տպաւորեալ է… տվողէն Աստուծոյ. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *73աբ (Կարապետ գրչի)* Սուրբ Երրորդութի՛ւն, ողորմեա՛ մեզուցելոյս եւ ի՛շատակաւոր սուտ անուն գրչի՛ անարժան քահանայի Կարապետի անուամբ մի՛այն եւ ոչ գործով, ո՛Հ թէ արժանի առնէ՛ք զիս յիշել ի բարի մասին, եւ Աստուած գձեզ. ամէն:

2. *170ա (Դաւիթ գրչի)* Տացէ Հոգի իմաստութեան եւ ագաստութեան հանճարեղութիւն Քանին Աստուծոյ եւ եղկելի անարժան գրչիս, որ չեմ կոչեր անուն իմ՝ Դաւիթս, եւ խնդրեմ ի բարերար Քրիստոսէ գարտարեսցէ Հոգով Սրբոյ իմաստութեամբ, ծաւալեսցէ զմիտս իմ, բայցէ եւ վառեսցէ սիրոյն աստուածութեանն սիրտս իմ, Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որպէս ընտրեցիր ընտրեալք ի յորովա[յ]նէ մոր իւրեանց, ընտրե՛ զիս անարժանս այսմիսի հետէ մինչեւ յաւիտեան: Տէր իմ Յիսուս Քրիստո՛ս, կարե՛ա՛յ զիս կարգ իմաստնոց, որ տյուսպ եմ մեղոք լցեալ անարժանութեամբ, մի՛ հայիր իմ անքաւելի մեղաց, որ լցեալ եմ զագրալի |*170բ*| ախտիւք, հայցեմ ի քէնէ՝ Յոգուածիւն ընդրե՛ա՛յ ինձ մեղաւորիս հայրական զըմուիեամբդ եւ ի նախախնամութեամբդ Հան Աստուած, որ խոնարհեցար ի Հայրական ծոցոյ, առեր մարմին, որ ի խաչին կառուցեր սուրբ բազուկն քո, փրկեցեր զմարդն գժոխոց բանսարկվէն, փրկեա՛ զիս սատանայական հնարալգործութենէ խաբա՛մ[մ]վ չարէն, քաւեա՛յ գնեղս իմ, Տէր իմ Յիսուս Քրիստո՛ս, որ ի ձգնորսաց եւ ի հով[ու]աց տգետաց ընտրեցեր զառաքեալս եւ ԻՋ. մարգարէս, զվարդապետս, որ տիմիր փչումն աստուածային գարդարեցեր Հոգով Սրբով, նոյն Հոգով գարդարեսցես գմեղաւոր անարժանս ընդ հանը[ն]տական իմաստութեամբ լցես զմիտս իմ գհաճութիւդ աստուածութեանդ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն, եղիցի[ի], եղ[ի]ցի, եղ[ի]ցի:

174բ Ովոդ բարեաց, իմաստութեան, առատաբաշխ ի տուվողին / Հոգով Սրբով եւ ի լուսին գարդարեցեր խոստման քո[յ]ին / զիս գարդարեա քո հաճոյին / առաքինութեամբ սրբոց նախնին / ինձ պարգեւեա՛յ քո շնորհին / աստուածական փառաց քոյին / Եւ ի նման եմ անառակին / մեղօք լցեալ եմ ի գպղալին, / եթէ բարի գործ հետեւիմ / եւ յանդրնեք գիս որսային: / Արդ, ազաչեմ, Աստուածածնի՛ն, / բարեխօսել առ միայծին / եւ հոգեղէն քերովբէին, ի տ[ի]րամայր սրբոյ կուսին, / բարեխօսես պարգեւ տվողին, |*175ա*| իմաստութիւն ինձ պարգեւին / խոստման քո[յ]ին / արժանացո՛յ, վերարկեացես Թ.եաց (9) դասին, / զոր մերկացանք խաբա[մ]մի չարին, / գպատմուճան սեփականին / պարգեւեսցես մեզ լուսեղէն եւ գանազանեաց արբին՝ / Հայր իմ ննջեա՛ ի Մարգարիե, / կենդանի ծնող իմ՝ Զմրուխին, / եղբա[յ]ր իմ՝ Միխայիլին / եւ քոյր իմ եղիսաբեթին / եւ իմ յարեան մերձա[յ]որին / եւ իմ է.ից ազգատոհմին, / Եւ Դաւիթս իմ եղկելին, / եւ հանապազ արտասվալին, / եւ ես չունիմ բարի գործ մի, / որ այն բարին ապա ունիմ, / եւ թէ քնե[ն]է գատաւորն՝ եւ պինչ տացեմ պատասխանին, / միջնորդ ունիմ Աստուածածնին / եւ Թ. (9) դաս հրեշտակին, / առաքեալք եւ հայրապետք ամենեքեան բարեխօսին, / Տէր իմ Աստուած ամենայնին, / արժանացո՛յ կոչման քոյին / եւ դասեւցես աջակողմին / պասկ սրբոց եւ ի լուսին / եւ գիրս իմ եղկելին, / ցանկացող եմ գիրք աստուածային / եւ գիր[է]ի Ռ.արին / ձէ. եւ Բ.ին (1683) / եւ ի Կիլիկեցոց երկրին / ի քաղաքն Ատայնային, / ի կազմութի[ւն]ս մայրպային / եւ ի տուփս այս ցանկալին. փառս համագոյ երրորդութեան՝ Հոր եւ Որդոյ [եւ] Սուրբ Հոգոյ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

183բ Վերսին կազմեցաւ ժողոմածոս գիրքս, թվին ՌձԼԲ. (1683), վայելումն տիրացու Դաւթին:

175բ Փա՛ռք համագո՛ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգուն Սրբոյ: Եւ ե՛ս մեղսամած Դաւիթ սարկաւագս, որ եմ յերկրէն Եւդուկիոյ |*176ա*| առ ոտս Բաղէշեցի Վարդան վարդապետին կեամ, աստա[մ]ը Սուրբ Հոգոյն ելա եկայ երկրպագութիւն միածնի Որդոյն Աստուծոյ մերոյ Իյսուն տեղին Սուրբ աթոռն Լուսաւորչին Հայկազունեաց սուրբ կուսանացն Հռեխիսիս եւ Գայիեանե՛ք, այնուչեւեւ եկա վանքս Նախավկան Սուրբ Սբտ[ե]փան[ե]ոսի, յիշատակ տվի կասկս այս մաքառամա[ն]գ գիրք, որ է Հակ[ա]ճառութիւն, գուռն Նախավկային Սուրբ Սբտ[ե]փան[ե]ոսին հայրապետութիւնն տեառն եղիազարոյ, առաջնորդութիւնն Յոհան վարդապետին եւ Պետրոս վարդապետին: Եւ ես՝

Թողաթից Դաւիթ աւագ սարկաւագս տվի գիրքս այս յիշ[ա]տակ հոգոյ իմոյ, Տայրն իմ հանգեալ Մարգարին, կենդանի մայրն իմ Զմրութին, եղբա[ւ]րն իմ Միխայէլին, քեռն իմ եղիալա[բ]եթին եւ արեան ննջեցեալոց իմոց եւ է. (7) ապգի իմոյ գուռն Նախավկա[յ] Սուրբ Սրտեփաննոսին: Ով ոք ընդեռնու կամ օրինակէ, չունի հր[ա]ման ի Տեառնէ մէրմէ ձիստսէ Քրիստոսէ, Նախավկա[յ] սուրբ Սրտ[ե]փանն[ո]սէ ուրէք տանել կամ արտ[ա]քս հանել. ի մէջ վանիցս ընդեռնուն եւ օրինակեն, յիշեն դեզերեալ մեզսամածս, յիշոդն՝ յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ միտւանգամ գալիստեան, բարեխոսութիւամբ Սուրբ Աստուածածնին, սուրբ առաքելոց, Նախավկա[յ] Սուրբ Սրտ[ե]փանոսի, անտես չանէ մեզասոյս թվականութեան ՌՃԼՀ-ին (1689), նոյեմբեր ամսեան ժ. (10), ով ոք որ Հայր մեր լերկինս ասէ, իւր մեզաց գիրն ջնջէի. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. (Նոտրգիր) 183բ եւ թիւն ՌՄԹ. (1809), եւ՝ ամենից նուաւս Սարգիսըս վեր կալամ Աստուծով լինի, թէ կարդամք բարեխօսութեամբ ամենայն սրբոցն նշխարացն. եւ օվ ոք հանդիպի, մէկ բերան Հայր մեզաւիւ ըմեզ յիշէ: Իսկ ով ընդերցողք, այս գրքուս իմացէ՛ք, որ աշխարհս սնոտի աշխար[հ] է. այսօր կամք, վաղիւն Աստուած կիտէ: Մի՛ք թշնամանել միմեանց, որ թշնամին աստանալ է, բայց գալըղեանն Քրիստոսի անյայտ լինին եւ երթան ի կորուստ Աստուծով:

2. 177բ (Նոտրգիր) ի թվին Հայոց, որ էր ՌՄԿ. (1811) ևկն որդի Պարսից թագա[ւ]որին ի յերկիրն Նախի[ջ]ուան, որ էր անուն Ապաս Միրզա, եւ կնաց ի Դաթեւ բազում զօրօք ՌՃ.օք (100.000), էին զորք նոցա եւ կային ի մէջ Դաթեւու ի. (40) կամ Ծ. (50) տուն եւ անդ պատերազմեաց աւուրս Ի. (20) եւ ոչինչ կարացին վնաս հասուցանել եւ դարձեալ ևկն Նախջաւան եւ անդ եւս նստաւ մէկ ամիս Ղուլուզեզ երկրէն եՃ. (500) ամէնն փախրաղական եղեն Ի.ամեակն (20) եւ ոչ կարացին գնդեանիկ ի Ձեռանէ նորա, սրբոնեալ բերին ամէնն եւ մեր Չին Ջուղայու Զ. (6) մարդ ուզգին, որքան ջահել կային քաջուկ բրչամներն ինաշ արեցին եւ մուրուս թողեցին եւ դարձեալ Ծ. (50) թուման ըղըզվաթ դրուեցին՝ անջախ որ բրձան, իսկ ի դառնալն նորա Նախջաւան, Ղարաբաղ որքան մնծամնծք կային՝ ևկին ի մօտ շահզատային՝ ի կալ նոցա խիստ հաշոյ թվեցան շահզատային օր ըստ (շար. այլ ձեռք): Եւս ես՝ Յարութիւս էլ փախրատական եյա կնացի, Ե. (2) ամիս ևոյ մինացի, Աստուած կեանք տացէ ադա Խրահիմին, բրծուցուց Հառուց ազկն:

ԳՐՉԱՔՈՐԶ՝ 1ա (ա, բ, գ, դ, ա, բ): 183բ այս է ✠ այս է նշան Տէրունական տեսանող լիցի օվկեական եւ պահապան. ամէն: 184բ 33:

ՆՇՈՒՄ՝ 1ա «ՌՃԼԲ. – 1693, Մ[եսրոպ] եպս.»:

2269
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԴ. դար

Գ ի ր՝ բոչոգիր, մատղագիր, կենդանագիր: Գ ո յ ե ն՝ կարմիր, մանուշակագոյն, կապտյա, կանաչ, դեղին, ոսկի:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար գանգատ բներ եւ հետիեր, տեղ-տեղ գրագաշտը գունափոխուած: Կազմի կաշին՝ ճեռոգտած Ի. դ.:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 4ա-10ա Յաղագս Տարեմտին, ի Վանական վարդապետէն ասացեալ է – [Ո]վ իմաստնացեալն Սողոմոն...

Բ. 10ա-34բ Գրիգորի Երուսաղէմացւոյ Սահմանի զանգամանի արտորոշեալի իստ սրբոց ի ծայրագուն վարդապետաց, յաղագս տարբերական եւ այլ եւ այլ անուանց

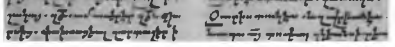
Տե՛ս նեռ. 464, 189ա-224ա. ա/10ա-բ: բ/10բ-3բ: գ/13բ: դ/13բ-6բ: ե/16բ-8ա (առանց խորագրի): զ/18ա-բ: է/18բ-23բ: ը/23բ 1բ: թ/25ա-բ: ժ/25բ 7ա: ժա/27ա-բ: ժբ/27բ 8ա: ժգ/28ա: ժդ/28ա 34բ:

Գ. 34բ-52բ [Ըանի Անանիայի Շիրակացւոյ]

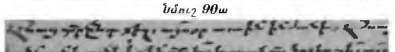
Տե՛ս նեռ. 464, 224ա-49ա. 1. ա-ժբ/34բ-7ա: 2. ա-բ/37ա-51բ 3. ա/51բ-2բ: բ/յիք:

ԳՐՉԱՔ ՄԱՆԿՈՒՐ Տէր Յարութիւն:

ԹՂԹ՝ 117-4 (սեւ Պանպանակ) չգրուած 1ա-3բ, 97բ, 115ա-7բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+ա-թx12 (Ը 11, Թ 18)+1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ. լուսագծերով եւ լուսադրոշմով (98-115՝ դեղին թուղթ, լուսագծերով): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20,8x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, 9ա-114բ՝ միասիւն (16,5x11, բ. 98-114՝ 16x12): ԳՒՐ՝ նուագիր: ՏՈՂ՝ 31-32 (98-114՝ 22): ԿԱԶՄ՝ գոշմագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, ասատուր՝ թուղթ լուսանցակոտներ՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (1-2)+2 (116-117), թուղթ.

Նմուշ 90ա

Նմուշ 111ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 53ա, 72բ: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, կենդանական: Ջ ա ր դ ա -

50բ Գրչից՝ «Աւրհնեալ է Աստուած. ամէն»: 51ա «Մեղայ խաչելոյդ Աստուծոյ, մեղայ եւ հաւո՛յ զսկսեալս ի յաւարա»:

Դ. ա. *53ա* Ցաղագս հերականութեան – *Քերականութիւն է արուեստ ուղղապէս խօսելոյ...*

բ. *53բ* Ցեղանակ յաղագս յեղանակաց գրութեան – *Կերպ գրութեան է բացայայտօղ...*

գ. *53բ* Ցաղագս վերծանութեան – *Վերծանութիւն է մասն քերականութեան...*

դ. *53բ-4ա* Ցաղագս վանգի – *Վանգ է մի ոլորակ հնչման...*

ե. *54ա* Ցաղագս ոլորակի – *Ոլորակք են բացահնչումն յօդաւոր...*

զ. *54ա* Ցաղագս կէտից – *Կէտք են, որ զտրամ[ա]բանութիւն տարրորշեն...*

է. *54ա* Ցաղագս ստուգաբանութեան – *Ստուգաբանութիւն է մասն քերականութեան...*

ը. *54ա* Ցաղագս բառի – *Բառ է նուազ մասն բանի...*

թ. *54բ* Ցաղագս շարադրութեան – *Շարադրութիւն է, որ ուսուցանէ...*

ժ. *54բ* Ցաղագս բանի – *Իսկ բան է կարգաւորաբար բառից...*

ժա. *54բ-6բ* Ցաղագս անուանց – *Անուն է մասն բանի...*

ժբ. *56բ-8բ* Ցաղագս դերանուան – *Դերանուն է բառ հոլովական...*

ժգ. *58բ-64ա* Ցաղագս բայի – *Բայ է մասն բանի...*

ժդ. *64ա-5ա* Ցաղագս առբայի – *Առբայ է մասն բանի...*

ժե. *65աբ* Ցաղագս շաղկապի – *Շաղկապ է, որ զմասունս բանին...*

ժզ. *65բ-7բ* Ցաղագս շարադրութեան – *Ասացեալ գերից մասանց քերականութեան...*

ժէ. *67բ-8ա* Ցաղագս շարադրութեան դերանուան – *Շարադրութիւն դերանուան բազում...*

ժը. *68ա-70ա* Ցաղագս շարադրութեան բայից – *Վասն զի չորք են տրամադրութիւնք...*

ժթ. *70աբ* Ցաղագս շարադրութեան անհետեալ բայիցն – *Բայք անհետեալք զնոյն հոլովս...*

ի. *70բ-1ա* Ցաղագս շարադրութեան ընդունելութեանց. Առաջին կանոն – *Ընդունելութիւնք եւ արարողականք...*

իա. *71ա* Ցաղագս շարադրութեան յօդին – *Ջշարադրութեանէն յօդին ոչինչ առաւել...*

իբ. *71աբ* Ցաղագս շարադրութեան առբայից – *Առբայք առադրին բայից...*

իգ. *71բ* Ցաղագս շարադրութեան շաղկապին – *Շաղկապք բաղդիւսականք...*

իդ. *71բ-2բ* Ցաղագս շարադրութեան նախադրութեանց – *Բազում բայք կատարեալք ոչ կարօտեալք...*

ե. [Բանի զանազանք]

1. *72բ-80ա* [Բառդուլիմէոսի Մարաղացո՞յ] Ցաղագս ինգից ընդհանրից – *Եւ արդ, զի վասն հնգից ընդհանրիցն...*

2. *80ա-3ա* [Սիմէոնի Ջուղայեցո՞յ] Համառօտ հաւաքումն վասն մարմնոյ եւ հոգւոյ եւ յոռոց բաղկանայ մարմինն – *Հասարակաց մտաց ընձալի ճշմարտութիւն...*

3. *83բ-4ա* Ցաղագս բաժանման գոյացութեան – *Գոյացութիւն բաժանի երկակի՝ ի անսահման եւ սահմանեալ...*

4. *84ա-5բ* Ցաղագս բաժանման որակութեանց – *Որակութիւն նախ բաժանի երկակի՝ ներքոյական...*

5. *85բ-6բ* Բառք ներականի – *Վերծանութիւն, ընթերցողութիւն, ներկուս...*

6. *87ա-8ա* Հերմես Եռամեծի Առ Ասկլիպիա՝ Սահմանք – *Աստուած իմանալի աշխարհ...*

Տպ. Բանբեր Մատենադարանի, հտ. 3, էջ 287-314, ձեռ. զ:

7. *88ա-9ա* [Յովհաննիսի Երզնկացւոյ] Ի տաճկաց իմաստասիրաց գրոց. Ցաղագս փորւ աշխարհի – *Եւ այսպէս նմանութիւն մեծ աշխարհի եւ փոքրին...*

Սա երկի մասն է. տե՛ս Բանբեր Մատենադարանի, հտ. 4, էջ 312-13:

8. *89ա-95ա* Ճառ ներբողեան պատմագրաբար տիեզերալոյս վարդապետի Վարդանայ [Արեւելցւոյ] յերից ելանել Պարթեան Գրիգորիոս Լուսաւորիչն Հայաստան աշխարհի – *Աւրհնեալ Տէր Աստուած հարցն մերոց...*

9. *95բ-6բ* Ցաղագս Սահմանի – *Հարց. Ջի՞նչ է սահման: [Պատասխանի]. Սահման է բան կարճառօտ...*

10. *96բ-7ա* Վասն Բժ.ան (12) կենդանակերպացն եւ Բժ.ան (12) ազգաց եւ Բժ.ան (12) անդամոց – *Աշխարհս ունի զձեւ մարդոյ...*

11. *98ա-114բ* [Աղեքսանդրի Ջուղայեցւոյ] Կտակ Մեծի ուրպաիսի յոյժ գեղեցիկ. ի բանն առաքելոյն Պետրոսի՝ Քրիստոսի շարաւիղն մարմնով վասն մեր, եւ դրմ ի նոյն միաս վաուկցարում – *Կանխաճառութիւնք մարգարէիցն, որ վասն կամաւոր... եւ Սուրբ Հոգւոյն յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

Հմմտ. ձեռ. 1103, 165բ-93ա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

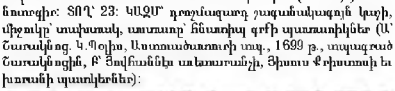
18ա Պետրոս մեղապար[տ] աշխատող յիշեսցի աղօթից մասամբ աղաչեմ: Դարձեալ վերջին գրոցս եւ գծագրողս, մեղապարտ եւ անարժան՝ տէր Յաւուրթիւս յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր:

2270
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌՃՁԲ. – 1733

ԳիրՁ՝ Սարգիս դպիր:

ԹԵՐԹ՝ 243+1 (կղկն.՝ 208)-1 (38՝ չքվ): ՊՐԱԿ Ա-Ժ×12 (Ա. 10, Թ, ԺԸ, ԺԹ 14, Ի 11): ՆԻՒ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լաւագործ-ուով: ՄԵՏԻԼՈՒՒՆ՝ 20x15: ԳՐԻՆԻՒՆ՝ միասին (15x11,5): ԳԻՐ՝ նաւոզիր: ՏՈՂ՝ 23: ԿԱՋՄ՝ դոզմսազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տափասակ, սատաւոր ճնճուղիով գրի պատառուիկներ (Ա՝ Շարականց. Կ. Պոլիս, Աստուածձառուի տպ., 1699 թ., տպագրած Շարականցին, Բ՝ Յովհաննէս աւետարանչի, Յիսուս Քրիստոսի եւ իւառեան պատկերներ):

Նմուշ 72ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒՒՆ՝ Լուսանգագարդ՝ բազմա-կան, կենդանական, հրեշտակ, մարդ: Զարդագիր՝ թոշնա-գիր, հանգուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թանաքի ճեպտղում՝ 126բ, գոպտղտը թեթեւակի գոնտոխոտած, տեղ-տեղ՝ գանգած թծեր եւ ճեղ-քեր, կազմի Ա. փեղկը ցեցակեր, մջրը տեղ-տեղ պատռտուտա-ած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *1ա-10ա* [Ղուկասու Լսուեցոյ. ձեռ. 746, 28ա] Քարոզ ի բան Սղոմոնի, որ ասէ. Մահ եւ կեանք... – *Առաջին խրատն վասն մարմնաւոր կենացս է...*

2. *10ա-14ա* Երանելոյն Եբրեմի Խորին Ասորոյն ասացեալ Յաւուր սուրբ Կիրակէին, որ սուրբ պաՀեն – *Պատուեցէք զաւր սուրբ կիրակէին...*

3. *14բ-17ա* Սահակայ հայրապետի ասացեալ է Խրատ հոգեշահ – *Եւ չորրորդ, որք այսպէս սրբու-թեամբ սնանին...*

4. ա. *17բ-25բ* Վարդան վարդապետի ասացեալ է Խրատ յԱստուածշունչ գրոց – *Որպէս՛կք, վերջին ժամանակս...*

բ. *25բ-30ա* Վարդան վարդապետի ասացեալ է Վասն պանոց՝ որման բարի է յառաջի յԱստուծոյ – *Եւ արդ, ոչ է իմաստուն ի մարդկանէ...*

գ. *30ա-5ա* Վասն խոստովանութեան գործման եւ ապաշխարութեան – *Եւ քանզի հասեալ ժամանեցաք...*

դ. *120ա-2բ* Վարդան վարդապետի ասացեալ է – *Լուարո՛ւք, Քրիստոսի Աստուծոյ փրկեալ ժողովո՛ւրդք...*

5. *35ա-42բ* Պատմութիւն աղաւթից եւ պատարա-գաց Տեառն, վասն աղաւթից ժամու, զի մեծ առ Աս-տուած – *Արդ, աղաւթքն է անբաւ բարութիւն...*

6. *42բ-3ա* Խրատ հոգեշահ եւ պիտանի, ասա-ցեալ է Յոհաննէս Քաոմնեցոյ – *Ծառայակիցս ձեր ի Քրիստոս Յիսուս*, Յոհաննէս Քաոմնեցի...

7. *48ա-51բ* Վասն Դասպետաւն Քրիստոսի յԵրու-սաղէմ հաղաքն – *Եւ ի բէթանիա դէպ յԵրուսաղէմ...*

8. *51բ-114ա* Պատմութիւն եւ կտակ չարչարա-նացն Քրիստոսի, որ եղեւ վասն Քրիստոսի առաջի Պոնտացոյ Պիղատոսի յիշխանութիւն Հրէաստանի եւ հաճանայապետութեանն յԱննայի եւ Կայիաքայի, երանելոյն Յակոբայ Տեառնեղբարւոն եւ որդւոյն Յով-սեփայ ասացեալ է – *Ի յերրորդ յիշխանութեան* Տիբե-րիայ *կայսերն...*

9. *114ա-5ա* [Պատմութիւն ինչ] – *Յաւուր միում Ք. (2) վարդապետք կերթային* յԵրուսաղէմ...

10. *115ա-6բ* [Տաղ Յովհաննու Թլկուռացւոյ] – *Գեղ մի կայր Նաւեզացի, / Իւր աթոռն էր վարդապե-տի... Բաներս* Յոհաննէսն *ասայ, Յոհաննէս ու Թուլ-կուռացի...*

11. *116բ-20ա* Պատմութիւն անդորոմ Պետրոսին – *Այր մի էր մաքսապետ եւ մեծատուն յոյժ...*

12. *123ա-32ա* Տեսիլ սրբոյն Յոհաննու աւետա-րանչի եւ աստուածաբանի [3]աղազս գալստեան Տեառն, թէ որպէս լինելոց է – *Յետ Յարութեան եւ Համբարձման...*

13. *132բ-40ա* Պատմութիւնըս ասացեալ է երի-տասարդաց եւ ծերոց Վասն խրատելոյ զմարդն – *Որիտասարդն ասէ. Մվ է, որ երկնչի Աստուծոյ...*

14. *140ա-69ա* Անուն Աստուծոյ Յիսուսի Քրիստո-սի ակն ունիմ զասացեալ բանս Դանիէլի եւ սմանչելիսն, զոր արար ի պատմել եւ թարգմանել Յակո-բայ հայրապետէ Սբրուճեցոյ – *Աւրհնեալ է Աստուած յամենայն ժամ...*

15. *169ա-85բ* Այս է յաղթութիւն Հրիստոսնէից <է>, առաջին թագաւորն առիւծն է, այս ոչ է անուն սորայ, զի գանուն սորա ոչ ոք գիտէ զառաջ դիմին, այլ գործով իւր[ո]ց դրոշմեցին – *Յայնժամ փութանակի յարիցէ ի վերս...*

Ունի. 171բ-2ա Թագաւոր է, որ դրոշմել է զբ: 172ա Այս մանկաւ թագաւորն է: 172ա Այս ևըն թագաւոր[ն] է: 172աբ Այս մէկ թագաւորն է: 172բ Այս բարէմիտ թագաւորն է: 172բ-3բ Վասն պետի կրնորըն: 173բ Այս բարի թագաւորն է: 173բ-4բ Այս զաւրաւորն է: 174բ-9բ Վասն պիղծ ևեռին ասացեալ է: 179բ-85բ Պատմութիւն վասն զաւրանալոյն Հայոց ազգին եւ թագաւորել ի զարմից նոցա յերկ[ի]րն Հռոմայ, որ կոստան-դիանոս անուանի, յորոյ ձեռն փրկութեան լիցի ամենայն քր-իստոնէից արծիւն է:

16. *185բ-218ա* Փրիգոյի աշակերտի եւ եռանձեռի Յոհաննու Որոտնեցոյ տեսութիւն Յունաց մարգա-րէին, որ ասէ. Հոգի Տեառն ի վերայ իմ... – *Տեսանողն վերհրեւակ տեսութեամբ...*

17. *218ա-38բ* Մեկնութիւն սուրբ հաւատոցն, որ ընդհանրական եկեղեցիս միշտ ասի, զոր կարգեցին սուրբ հայրքն մեր ի Նիկիացոց ժողովումն. ամէն – *Հաւատամք ի մի Աստուած Հայր ամենակալ... եւ ի գրապան գրեստու քումդ /// (վրջ. թերի)*:

18. *239ա-42բ* Տեսիլ մեծի եւ փառաւորեալ զօրավարին Գեւորգեա եւ վկային Քրիստոսի, զոր տեսեալ է յերինն Ախաւնոյ – *Ամբարձէք զաչս մտաց ձեր... ընդ յաջմէ Հօր տեսեալ իսկ (այսչափ)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌԱՏ

10ա Ով հայրք իմ եւ եղբայրք, երես յանկեալ առաւելմ գձեզ, յորժամ յընթերցնուք, մէկ Հայր մեզայով իշեցէք անարժան Սարգիսն եւ գծնողքն Տաճատագն եւ Զքմորութքն, եւ որք ողորմիսն ասէք, ամէն, Քրիստոս Աստուած գձեր մեղքն լսիցէ ի միւսանգամ գալստեանդ. ամէն (նման՝ 14ա, 17ա, 25բ, 30ա)

51բ Որպէս ողորմեցաւ թագաւորին Աբգարու, նոյն ողորմութեամբն ողորմի Քրիստոս Աստուած բստացողի. ամէն:

199բ (տա. լս.) Թվին ՌՃՁՔ.ին *(1733)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԾՏԱԳԱՅԻ

1. *243ա (ՀՐ. դ., նոտրգիր)* Գրեցաւ Հովագիմս, *եկիմ, կայ, էի փետրվարի ե.ումն (5)*:

2. *243ա (բոլորգիր)* Ի յերկրէն Արեւելեան, որ է գործով վաչառական, որ մահտեսի Ոհան, մահտեսի Նիկողոսն, *1742 դեկտեմբեր] 24*:

Զեռքս փթի ի հող գաւնայ, / Գիրս չիշատակ առ Աեռ մնայ, / Ով ոք ասի մէկ Հայր մեղա, / Կէսն ինձի, կէսն՝ նորաց:

3. *243բ (ՀՐ. դ., բոլորգիր)* Օվանէս եկարդող վարդապետ:

ԿՆՔԱԶՈՐՈՑՆ *1բ Քրիստոսի ծառայ Զաքարիա վարդապետ*:

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՉ՝ *243բ (զարդագիր՝ թռչնագիր, բուսական խորան)*: Յիսուսի, կաթողիկոս:

ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ *1բ hnai araciur. hnai, hnai: Ձա hadzi* Johan di *Nuclay armenia Cosdantinabol. Anno 1772 Juni Dieig. 242բ խ, խ ալի, խալի: 243ա ի յերկրէն Արեւելեան, որ է գործով վաքառական: 243բ Սուրբն կաթողիկոս (լատիներէն բառակապակցութիւններ, կապգրեր)*:

2271

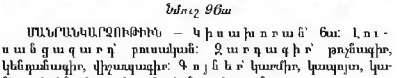
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

Ա Ս Պ Ա Հ Ա Ն

ՌՃՀԳ. – 1724

ԳՈՒՀ, ՄԱՂՈՒՆ՝ Աւետիս եռէց: ՍՏԱՑՈՂ՝ Մովսես աոեպս. Չաղայեցի:

ԹՒՐԹ՝ 283. չգրուած՝ 220ա, 237բ, 241բ-3բ, 247ա-8բ, 250բ-82բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻՍx12 (Ա՛ 14, Ժ՛ 9, Ա՛Ծ 16, Ի, ԻԱ, 6)+1-5, խառն (Ա, 5, Ճ 11, Գ 8, Դ 12, Ե 4): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 20x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,5x9,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ 25: ԿԱՋՄ՝ դռոյնագոյն կաշի (Ա. եւ Բ. փեղկերի կեռտոններում խաչերաթել. յուշատետի ունի ճնշատրոյմ ճեռնեւագր Ա. փեղկին. «Ձիշատառակ է Զաղայցի Մովսէս վարդապետին, ի դուռն Սուրբ Ամենափրկչ», Բ. փեղկին՝ «Վանիին, ի թուին ՌՃՀԳ.ին (1724), յամենայն նոյեմբերի ԻԱ. (21): Վեռ»), միջուկ՝ տոմսատոկ, ատտառք՝ մանուշակագոյն մետաքս՝ ոսկեզօծ ծաղիկներով. լուսանցազարդեր՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 + 2, թուղթ (Ի. դ.):

Նմուշ 96ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա ս ի ր ա կ ա ն՝ 6ա: Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, կենդանագիր, վիշապագիր: Գ ո յ ն ե՛ կարմիր, կապոյտ, կարմիր, դեղին, սեւ, սպիտակ, մանուշակագոյն:

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանգազած բծեր եւ հետեր. կազմի եզրերը մաշուած, մէկը ցեցակեր, ճուռոգուած ի. դ.:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *1ա-2բ* Ցանկն է ժողովածու գրոյս – Ա. *նախ եւ առաջին վասն մարմնոյ... Մրմ. Անուանք քազաքաց եւ աշխարհաց ի վերայ այրուբենիցդ*:

Ա. 1. *Յաբ Նախերգանի հարոգի[ց]* – *Սկիզբն կենաց եւ կենդանութեան արարածոց...*

2. *4ա-5բ* Օրինութիւմ, զոր գկնի Քարոգին ասի – *Օրհնութիւն Հօրն անեզականի, սիրով խալեցելոյն...*

Բ. *10ա-94բ* Համառօտ ժողովածու վասն առ ի պատրաստ գոյոյ ի պէտս մտառութեան եւ սերտողութեան քանասիրաց, ոչ իմաստնոց եւ գիտնականաց, այլ նմանեաց իմոց իմաստակաց եւ տգիտաց, տինա թէ մոռացկոտաց, նաւաճեալ ի նուաստ Մովսիսէ մեղսամած Չուղայեցւոյ

ա. *6ա-10ա* Ա. [Նախ եւ առաջ վասն մարմնոյ, թէ որպէս պաճելի է... (ցանկից)] – *Խորհուրդ մարմնոյ մահ է, եւ խորհուրդ հոգւոյն կեանք...*

բ. *10ա-3բ* Բ. Բան վասն մեղաց – *Որպէս ի միջօ մարդոյ մեզք յաշխարհ մտին...*

գ. *13բ-4ա* Գ. Մեղ գործոյն սրտի – *Ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք...*

դ. *14ա-5ա* Դ. Մեղմ բերանոյն – *Մեղք բերանոյն են այսոքիկ. յաճախ երդումն…*

ե. *15ա-6ա* Ե. Վասն ձախատանաց – *Հարուած գանին առնէ կապուտակս…*

զ. *16ա-7բ* Զ. Վասն բամբասանաց – *Դարձեալ մեղք լեզուի բամբասանքն…*

է. *17բ-8ա* Է. Ցաղագս դատարկաբանութեան բանից – *Ընդ ամենայն դատարկ բանից…*

ը. *18ա-22ա* Ը. Ցաղագս բարկութեան – *Մեղք լեգուին բարկութիւն է…*

թ. *22ար* Թ. Այժմ ասելի է Վասն մեղաց, որ ի զործոցն լինի – *Այլ մեղք գործոյն են այսոքիկ. Որկրամոլութիւնն…*

ժ. *22բ-4բ* Ժ. Մեղմ, որ ի ծուլութենէ լինի – *Ծուլութիւն է յամրութիւն հոգւոյ…*

ժա. *24բ-6ա* ԺԱ. Ցաղագս դատարկութեան – *Ընդէ՞ր կայք աստ, զօրս ցերեկ դատարկ…*

ժբ. *26ա-7ա* ԺԲ. Ցաղագս յուսահատութեան – *Յուսահատութիւն է խորտակումն յուսոյն…*

ժգ. *27ա-32ա* ԺԳ. Վասն ապաշխարութեան – *Ապաշխարութիւն է զանցեալ մեղսն լալ…*

ժդ. *32ա-33բ* ԺԴ. Ցաղագս զղջման – *Ապաշխարութեան երեք են մասունք…*

ժե. *33բ-7բ* ԺԵ. Վասն խոստովանութեան – *Խոստովանութիւն է, որով թաքուցեալ հիւանդութիւնն յայտնի…*

ժզ. *37բ-41բ* ԺԶ. Ցաղագս հաղորդութեան – *Եթէ ոչ կերիցէք զմարմին Որդւոյ մարդոյ…*

ժէ. *42ա-4ա* ԺԷ. Վասն առաքինութեան – *Ասա՛ցուք յիմէն, զի հեղ եմ եւ խոնարհ սրտիւ: Որպէս իւրքանչիւր սեռ…*

ժը. *44ա-9բ* ԺԸ. Ցաղագս հասարակ առաքինութեանց – *Սկիզբն առաքինութեան նեղ է եւ դժուար…*

ժթ. *49բ-50ա* ԺԹ. Բան վասն արհութեան – *Անհոգութիւնն՝ ոչ ի յերկինս եւ ոչ ի գրավխոին գտեալ եղեւ…*

ի. *50բ-1բ* Ի. Բան վասն ողջախոհութեան – *Մի՛ յինիր ապաստան ի յանցեալ ողջախոհութեան…*

իա. *51բ-3ա* ԻԱ. Բան վասն արդարութեան – *Երանի, որ քաղցեալք եւ ծարաւիք իցեն…*

իբ. *53ա-4բ* ԻԲ. Բան վասն արդարութեան – *Պատիւ թագաւորի զիրաւունս սիրէ…*

իգ. *54բ-7ա* ԻԳ. Ցաղագս հաւատոյ – *Հաւատն է յուսացելոց իրաց հաստատութիւն…*

իդ. *57ա-8ա* ԻԴ. Վասն կենդանի եւ մեռեալ հաւատոյ – *Հաւատք առանց գործոց մեռեալ են…*

իե. *58ա-60բ* ԻԵ. Բան վասն յուսոյ – *Երանեալ է այր, որոյ անուն Տեառն յոյս է…*

իզ. *60բ-1բ* ԻԶ. Ցաղագս յուսահատութեան, թէ ոչ է պարտ յուսահատիլ – *Որպէս ծանր հիւանդն որչափ կենդանի է, միշտ ի կիր առնու զբժշկական դեղն…*

իէ. *61բ-5բ* ԻԷ. Բան վասն սիրոյ – *Գլուխ պատուիրանին սէր է…*

իը. *65բ-6բ* ԻԸ. Ցաղագս սիրոյ ընկերին – *Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քոյ…*

իթ. *66բ-7ա* ԻԹ. Ցաղագս սիրոյ թշնամեաց – *Այլ ես ասեմ Ձեզ. Սիրեցէ՛ք զթշնամիս…*

լ. *67բ-70բ* Լ. Բան յաղագս խոնարհութեան – *Ուսարո՛ւք յիմէն, զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ: Խոնարհութիւն է առաքինութիւն…*

լա. *70բ-4ա* ԼԱ. Բան յաղագս աղօթից – *Պարտ է յամենայն ժամ յաղօթս կալ…*

լբ. *74ա-5բ* ԼԲ. Վասն արգելմանց աղօթից – *Մի՛ արգելցեսս աղօթել միշտ…*

լգ. *76ա-8ա* ԼԳ. Բան յաղագս պահոց – *Եւ պահեալ գիս. (40) տիս եւ գիս. (40) գիշեր…*

լդ. *78ա-82բ* ԼԴ. Բան վասն ողորմութեան – *Երանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն գտցեն: Ողորմութիւն է առաքինութիւն…*

լե. *82բ-3բ* ԼԵ. Բան վասն ողորմութեան – *Թէ ծանրաբեռնեալ երթաս…*

լզ. *83բ-4բ* ԼԶ. Քառով վասն ննջեցելոց – *Ո՛վ մահ, դառն է յիշատակ քո. Սիրաք: Ասէ իմաստունն Առիստոտել…*

լէ. *85ար* ԼԷ. Բան վասն մխիթարութեան – *Սակաւ յաց ի վերայ մեռելոց…*

լը. *85բ-6բ* ԼԸ. Բան վասն դժոխոցն – *Գլժոխքն է հրեղէն դոյացութիւն…*

լթ. *86բ-90ա* ԼԹ. Ցաղագս պատուական խաչին Քրիստոսի – *Բարձրացուցէ՛ք զՏէր Աստուած մեր, գոչէ մարգարէն. եւ այլն: Խաչս այս է…*

խ. *90բ-4բ* Խ. Բան վասն Քահանայութեան – *Քահանայապետութիւն է ըստ միում բանի կարգ սրբազան…*

Հմմտ. Ձեռ. 513, 6ա-74ա:

Գ. [Բանիբ զանազանի]

1. *95ա-100ա* ՆԱ. Ցաղագս վիպաբանութեան հաց եւ պատասխանի, վասն միութեան եւ երկուութեան եւ այլ բանիբ մեկնողականիբ աստի եւ անտի ժողովեալ ի նոյն Մօվսէս մեղսամածէ – *Աստուածբանութիւն է գիտութիւն եւ մակացութիւն էից…*

ա. *100ա-3ա* Համառօտ պատասխանի երկարբնակաց – *Քանզի Ք. բնութեան ամենայն ինչ…*

2. *103ա-3ա* ՆԲ. Մեկնութիւն այլաբանութեամբ տեսլեանն Եսայեայ Ջ. գլուխ – *Եւ կայ՛ին, ասէ, շուրջ սերովբէքն սաւառնացեալ…*

3. *105բ-10ա* ԽԳ. Երանելոյն սրբոյն Գրիգորի Աստուածաբանի ասացեալ՝ Առ որս գոցն եղեւ հաւաքեալ – *Լսես ծնունդ, գորպէսն մի՛ քններ…*

4. *110ա-21բ* ՀԴ. Վկայութիւնք ի սրբոյն Կիւղէ՛ ի Պարապմանց գոց եղեւ հաւաքեալ ընդդէմ երկաբնակաց – *Այլ մի յերկուց կատարեալ ասեմք, որպէս Աստուած մարդացեալ…*

ա. *121բ-2ա* Մեծի Աթանասի է բանս – *Խոստովանիմ զնա մրպի Աստուծոյ եւ Աստուած…*

5. *122ա-6բ* Խե. Բանք Ժողովածու յԱետարանի Մեկնութենէն՛ ի սրբոյն Ներսէսի Կլայեցւոյ – *Երկիրն ինքնին բերէ զպտուղն…*

ա. *126բ-32ա* Յոհաննու վարդապետի Ծործորեցւոյ արարեալ Մեկնութենէն եղեւ ժողովեալ ի նոյն մեղսապարտ Մովսիսէ, ժողովեալ եղեւ աստի եւ անտի – *Որ կամիցի առնուլ գշապիկս…*

բ. *132բ-4բ* Սրբոյն Ներսէսի ի յՃն[ճ]աւորական գոց – *Մի՛ ոք կարծիցէ զմէնջ, թէ իբրեւ առողջս…*

գ. *135ա-8ա* Թիւր առոարին գոց, թէ ո՞վ են ասացեալ – *Նախ Պորփիւրն արար զիւր գիրքն…*

135ա Գրչէ՝ «Վա՛յ ամբոխեալ լեռնեցուկ մասացս, որ գՒ. (2) տուն մի անգամ եմ տղալեալս։

6. *138բ-41բ* Խզ. Վարք եւ Պատմութիւն սրբուհոյ Մարիամու Մագդաղենացւոյն – *Սուրբ ագախինն Քրիստոսի Մարիամ էր ի սահմանացն Մագդաղինեա ասորոց…*

7. *142ա-8բ* Խէ. [Բանք իմաստնոց] – *Ոչ ոք կարէ զոյ ագահ ընչից…*

8. *148բ* Վասն զղչման – *Հաւատասանն ի յանապատ տեղիս բնակէ եւ ինքն զձագս իւր…*

9. *149ա-52ա* ԽՀ. [Քարոզ ի բան] Զի՞նչ ոչ կարէ յորում կոյսն ագանիցի – *Այս է վասն զի ի սկզբանն…*

11. *155ա-8բ* Ը. Բան յաղագս յաւուր Ծննդեան եւ Մկրտութեան Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ եւ ի խորհուրդ մի աւուր ուսնիցն ժողովել – *Գիտել արժան է, թէ զի՞նչ է անուանադրութիւն…*

12. *158բ-61բ* ՃԱ. Ի Վարդանայ Հայոց վարդապետի արարեալ Մեկնութենէն եղեւ ժողովեալ ի բանս, որ ասէ. Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ… – *Պատճառ բանիս այսպիսի ինչ է, մինչդեռ սկիզբն…*

ա. *161բ-2բ* Ընդդէմ այնոցիկ, որ լուծանեն զպահս ձկամբ… – *Որք զայնպիսիսն գործեն, բարուրս դնեն…*

բ. *162բ-3ա* [Քարոզ ի բան]. Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն… – *Արդ, զի՞նչ է իմաստութիւն եւ զի՞նչ իմաստակն…*

13. *163ա-6բ* ՃԲ. [Քարոզ ի բան]. Ամէն ասեմ ձեզ, զոր կապիցէ յերկրի… – *Զմի ունելով ապրեր ջրոյ բնութիւն…*

ա. *166բ-9բ* [Քարոզ ի բան]. Մահ մարդոյն հանգիստ, ասէ երանելին Յոր – *Աստանօր եւ մեք եղբարք ժողովեալքս…*

14. 170ա-3բ ՃԳ. [Եսայեայ Նչեցւոյ. ձեռ. 2187, 234բ]. Յաղագս ձեռնադրութեան հաճախացից եւ սարկաւագաց՝ ժողովածու – *Սկիզբն ամենայն բարեաց է անժամանակն Աստուած…*

15. *174ա-81ա* ՃԴ. Յոհաննու Որոտնեցւոյ ի բանն. Տէր ի տանեար… ժողովածու – *Եւ արդ, ստեղծ Աստուած զմարդն ամենայնիւ նման ինքեան…*

ա. *181աբ* Գահն Աստուծոյ - *Գահն Աստուծոյ կոչէ գմիածին որդին Աստուծոյ…*

16. *181բ-3բ* ՃԵ. Մեծին հռետորին Հայոց եսայեայ ի բանն, որ ասէ. Ջորս եղ Աստուած… – *Զաստուածայինն ճառել զքան եւ զդործս յԱստուած վստահանալ…*

17. *183բ-91ա* ՃԶ. Ի բանն. Ի սկզբանէ էր Բանն… – *Զի՞րդ երեւելի արարածովքս՝ աներեւոյթն Աստուած…*

18. *191ա-3բ* ՃԷ. Արիստոտէլի Յաղագս առաքինութեանց. ի բնաբանէն եւ ի լուծմանցն առեալ եւ ի միասին եղեալ վասն մբսաորութեան ի մեղսսամած Մովսիսէ – *Կրկին է առաքինութիւն, այսինքն՝ աստուածային եւ մարդկային…*

ա. *194ա-5բ* Յաղագս երկրի եւ աշխարհաց – *Երկրագիծք գտիեղերագրութեանցն աշխատանաց իմաստասիրեալք աշխարհաս…*

19. *196ա-210բ* ՃԸ. Ի վերայ Աչբբենից անուամբ Եաղաց – Ագաթափարթ, *որ է Մծրին եւ այժմ* Նէսպին *կոչի…* Ֆիանդրայ Անվերս Բուրէ եւ *Քրիստոսի Աստուծոյն մերոյ, փառք յաւիտեանս. ամէն։*

20. *210բ-1ա* [Ժամանակագրութիւն] – *Ադամայ ելանելոյն ի դրախտէն մինչեւ ի փոխումն Նեռվքայ, ամք ՌՆՁ. (1487)…*

21. *211բ-2բ* Թիւ եւ ամ ժամանակաց սրբոց վարդապետաց, սկսեալ յամի Տեառն ԽԱ. – *Սուրբն Մատթէոս գրեաց գԱետարանն…*

22. *213ա-5բ* Պատմագիրք Հայոց – *Պատմութիւնք սրբոց առաքելոցն, որք ի Հայս կատարեցան…*

Տե՛ս տպ. Յ. Ս. Անասեան, *Հայկական մատենագիտութիւն, հ. Ա., Երեւան, 1959, էջ LIII-LVII։*

23. *216ա-9բ* [Համադրութիւն թուականաց]

24. *216-7ա Գրչից՝ «Թիւն ՌՃՀԳ. (1724) բանալի առաջին գիրն...»:*

25. *220բ-36բ* Ցանկն է Յայսմաւուրին, ըստ այբուբենից, Վասն դիտելու գտանելոյ զպատմութիւն մատիրոսաց, զոր եւ կամեցիս – Աբդիմոսի վկային օգոստոսի ԻԸ...

26. *237ա* Վասն զարուց – *Առաջին դարն՝ ննովք փոխեցաւ...*

27. *238ա-4ա* [Ցաղագս ժողովոցն]

ա. *238աբ* Ցաղագս երից տիեզերագումար սուրբ ժողովոցն – *Առաջին ժողովն՝ ի Նիկիայ բիթաւնացւոց...*

բ. *238բ-40ա* Ցաղագս այլ ժողովոցն, որ զկնի երից Սուրբ ժողովոցն եղեն – *Չորրորդ ժողովն զկնի ԺՀ. ամի եղեւ...*

գ. *240ա-1ա* Ցաղագս ժողովոցն, որ եղեւ ի Հայս յաթոռ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին – *Առաջին ժողովն եղեւ ի Շահապիւան գկնի Ե. (7) ամի...*

28. *246բ* Այս են ամիսք հուսմ[ա]կեցոց եւ յատուր ուրեանց – *Վհ. յունվար, յունվարի Ա...*

29. *249աբ* Հաւաքեցաւ Կոտակս ձեռամբ Աբրահամու վաղապետի Աստապատեցւոյ ի բանից Ցակոբայ Վռիմեցոյ, Յօհաննիսի Ջուղայեցւոյ եւ յայլ մեկնչաց ի ՈՄԺԸ. (1769) թուէ, յումիս ամսոյ ԻԱ.ին (21): Կտակ Մեծի ուրբաթու, վասն շաբաթացոց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. ի բան առաքելոյն Պողոսի, թէ. Կտակ յետ մահուն հաստատուն է. Օգնեա՛ Հոգիդ Սուրբ Աստուած ճշմարիտ (տե՛ս Գրիգոր Տաթեւացի, Ձմեռան հատոր ՃԻԹ.) – *Սովորութիւն է մարգկան, յորժամ մեռանի ոք...*

30. *250ա* [Քարոզ Սիմեոնի Երեւանցւոյ՝ ի յՈղջոյնն. 2212, 313աբ] – *Մարգարէք ի հնումն եւ առաքեալք եւ վարդապետք ի նորումս... Աստուած որպէս բարի գոլոյն իւրոյ (շար. թերի):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՒԱԳԱՂԱՓԱՐ ՕՐԻՆԱԿԻ

244ա Փա՛ռք, պատիւ եւ երկրպագութիւն եռանձնեա եւ համագոյ սուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն. ամէն: Արդ, եա՛ անարժանս եւ տրուփս ի բանասիրաց եւ դատարկագեաւս ի բարեաց, Մօվսէս աուտանուն բանի վասնօղս, ժողովելցի փոքրիկ գրկոկս յաղագս Բ. (2) պատճառի. Նախ՝ վասն սաստիկ մոռացկ[ոտ]ութեան մըտացս ժողովել ի միասին եղի, զի դիւրընկալ լիցի ի սերտելն, երկրորդ՝ զի ուր եւ երթիցեմ, զսա ընդ իս պահիցեմ վասն փոքրկութեան եւ թեթեւութեան, քանզի գմեծամեծ գրեանսն ոչ լինի այր եւ անդր շրջելցուցանել: Աղաչեմ, վասն Աստուծոյ, ներել յանդգնութեանս, քանզի ոչ էր արժանի ինձ ձեռնարկել այսպիսի բան, այլ վասն պատուիրանս իմոյ արարի, շնորհեցէ՛ք ինձ զայս, աղաչեմ զգաղափարօղսդ գրել եւ զայս փոքր միշատակարանս: Արդ, առ ոտսդ անկեալ աղաչեմ գհանդիպօղսդ յայսմ ծաղկենոջ բուրաստանիս, յիշեսջիք զանարժանս եւ մեծագոյն եղբայրն իմ հարազատ՝ գՍիմէոն հեզահոգի վարդապետն, որ եմք ի միում յարգանդի ծնեալք, եւ զայլ եղբարսն իմ գՀայրապետն, գՅոհաննէսն եւ զքորսն իմ, նա եւ գհանգուցեալ ծնօղսդ իմ գՄարգիսն եւ գՅուղիդայն: Ով գմեզ յիշէ, ինքն յիշեալ լիցի առաջի Քրիստոսի. ամէն: Նոյնպէս եւ գիս անարժանս, յետինս ի կարգաւորսդ, գծերօղ ծաղկենոցիս՝ գՍտեփաննոս քահանայս յիշել աղաչեմ: Գրեցաւ ի թիւն ՌՃԼՀ. (1696), ի յամսեանն մարտի Ե.ումն (5), ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

138ա Ջատագով գեղեցկայարմար յօրին[ու]ածուոյ աստուածային սուրբ մատենոյս՝ գտէր Մովսէս արքեպիսկոպոսն՝ յոքնաշխատ հաւաքօղ բանիցս, յիշեցէ՛ք ի յերկնահրաւէր յաղօթս ձեր, ով սրբազան սուրբ հա՛յրք եւ պատուական եղբա՛յրք, եւ դուք յիշեալ լ[իցիք]. ՌՃԼԳ. (1724) թուոջ:

148բ Ջսիրող բանիցս եւ գհաւաքօղ սորա՝ գՄովսէս արեդայս աղաչեմ յիշել առ Տէր:

154բ... եւ ինձ՝ ժողովողի բանիս՝ / Մովսէս բանի վատնողիս, / տեղեաւ գոլով լ[ՍպահանեցիՀս, / որ անուանի Ջուղայեցիս:

244բ Այս առաջին փոքրիկ ժողովածու գրքին Յիշատակարանն էր, եւ թիւն եւ գանուն գծողին, զոր յայնկոյս թղթոյս գրեցաւ: Վերջ: Իսկ ի յերկրորդի վերսէն փոխարկութեան գաղափարելոյ մատենիս, զոր սակս յաւելումն զանագան բանից պիտոյից օգտակարաց սրբոց վարդապետաց ասացելոց եղեւ ժողովեալ եւ ի ներս ածեալ յոննաշխատ երկօք՝ ի նոյն Մօվսիսէ յաջորդէ կորովաբան սրբազան վարդապետէ, որ եղեւ ի գրաւ գրչութեանս ի թուականիս Հայոց ՌՃԼԳ. (1724) ամին եւ ի յամսեանն հոկտեմբերի ԺԴ. (14), ի դառն եւ ի գժնեայ, վշտալիր ժամանակիս, յորում եկին զօրքն Աղուանից յերկիրս Ասպահան եւ կալան զաթոռն թագաւորութեան Պարսից. եւ թէ որպէ՛ս սակաւ մի համաոօտ ասացից կարճ ի կարճոյ: Քանզի իշխանն Ղանդահարու, որոյ անունն կոչիւր Հաճի Ամիրխան, կրկին կոչիւր մականուամբ Փիրքուխս, որ էր ազգաւ աղուան եւ էր ընդ հնազանդութեամբ թագաւորին Պարսից շահնուլթան Հուսէն արքային: Սա ԺԸ. (15) ամաւ յառաջ քան զայս ապստամբ եղեալ ի թագաւորէն եւ միշտ պատերազմէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեօղս, զորս մերձ առ իւրով քաղաքին էր, որպէս թէ տիրեսցէ

նոցա: Զկնի վաղճանի սորա կալաւ գոռեղի եղբայրն իւր սուղ ինչ ժամանակ, իսկ որդի Հաճի Ամիրխանին, որ էր ամաց իբրեւ ԻՀ.ից (28), որոյ անունն կոչիւր Մահմուդ. սա եսպան զհօրեղբայրն իւր եւ իսկոյն էառ զիշխանութիւնն հօրն իւրոյ եւ տիրեաց երկրին Ղանդահարու, յետ որոյ սակաւ զօրաժողով լինել, ելեալ ի Ղանդահարու եւ եկն ի վերայ քաղաքին Քըրմանու |245ա| եւ պատերազմեցաւ ընդ նմա եւ էառ զքաղաքն, ընդ նմին էառ եւ զքաղաքն Եզա: Իսկ ի յաւուրսն յայնմիկ էր թագաւորն շահնուլթան Հուսէն ի քաղաքն Ղազբին, զոր վասն պատերազմի ազգագա էր գնացեալ: Եւ զի կամէր գնալ ի քաղաքն Հրաթ եւ առնուլ գնա: Եւ յորժամ ոչ գնաց թագաւորն ի Հրաթ, այլ դարձաւ յետս ի քաղաքն Ասպահան, գայս լուեալ Մահմուդ խանին, որ մինչդեռ ի սահմանս քաղաքին իւրոյ շրջէր այսր եւ անդր եւ պատերազմէր ընդ բնակիչս տեղւոյն, սկսաւ սոյնպէս առնելով զքաղաքս եւ զգեօղս՝ մինչեւ եկն եհաս ի վերայ թագաւորանիստ քաղաքիս Ասպահանու՝ ի գեղ մի կիսոյ աւուր ճանապարհ արտաքոյ քաղաքին, որ ասի Վարզանապ, որ է յարեւելս քաղաքին: Իսկ թագաւորն շահնուլթան Հուսէնն, ո[ր] կոչեաց զեպարքոսն իւր, որ է վէպիր ագամն եւ ժողովեաց զամենայն իշխանսն եւ մեծամեծս, հանդերձ զօրօք բազմօք, որ էր թիւ զօրացն կին. (60.000), եւ մեծաւ պատերազմողական պատրաստութեամբ առաքեց ընդդէմ նորա: Եւ պատերազմեցան ընդ միմեանս յաւուրն յայնմիկ, որ էր ի Քառասնորդաց պահոց, ի Տնտեսի կիւրակէն: Ըստ որում պարտեան ազգքն պարսից, փախեան եւ մտին ի քաղաքն եւ ամրացան ի մէջ քաղաքին մեծամեծ պատնիշօք եւ ամրոցօք եւ զօրացն աղուանից ակն ունելով, թէ միւսանգամ դառնան ի պատերազմ զօրքն պարսից եւ ոչ ելին ի քաղաքէ, այլ մեծաւ երկիւղիւ ամրանային զկնի պատերազմին: Ձետ գաւուրս ինն առաքեաց Մահմուդ խանն սուլտանս երեք զօրօք բազմօք, որք եկեալք ի գիշերի յեղակարծուց ժամու եւ հասին ի շէն մի քարահատաց, որ կոչի Քօչէր, որ է եզր Ջուղայու: Քակեցին զամուրս նորա եւ մտին ի նա եւ իսկոյն այրեցին զտունս նոցա, եւ անտի իջանելով մտին ի Ջուղայ, եւ ի Ջուղայու ելին ի վերս |245բ| գետոյն, որ կոչի Զանդարիւմ եւ պատերազմեցան ընդ պարսից յաւուրն յայնմիկ, որ էր պատկեր աւուրն Գ.շաբթի (3), իսկ ի հինգշաբթին ի հասարակեաց աւուրն, եկն Մահ[ի]մուդ խանն մեծաւ զօրօք եւ եմուտ ի Ֆարհապատ, որ է արտաքոյ հարաւոյ քաղաքին, եւ բնակեցաւ ի տեւողն յայնմիկ եւ իսկոյն վաղվաղակի առաքեաց զգօրս բազումս ընդ բոլոր քաղաքին եւ շրջապատեալ պաշարեաց զքաղաքն ամենայն ընդ շուրջանակաւն իւրով եւ պատերազմեցաւ զամիս վեց եւ կիսոյ: Ըստ որում, յոյժ զօրացաւ սովն եւ մահն ի մէջ քաղաքին, զորոց ազգացն պարսից յոլովք մեռանէին ի սովոյն: Եւ զի թէպէտ բագմիցս անգամ նախարարք թագաւորին խօսեցան առանձնակի առ զիշխանս Մամոդ խանին, որպէս թէ համոզեսցեն գնա ընդ թագաւորին, եւ թագաւորին տացէ նմա բազում պարգեւս եւ քաղաքս, եթէ դարձցի յետս: Ոչ ոք հաւանեցաւ Մահմուդ խանին, այլ արիական քաջութեամբ պատերազմէր եւ սաստկաբար հատանէր գկերակուրս քաղաքին: Իսկ թագաւորն, յաղթահարեալ ի սովոյն եւ երկոցեալ ի մահուանէն, ել ի քաղաքէն գիւրովի՛ հանդերձ եպարքոսին եւ զիշխանօք, գնաց ի Ֆարհապատ՝ ի հնազանդութիւն Մամոդ խանին եւ եդ զթագ ի գլուխ նորա եւ անուանեաց շահ Մահմուդ, որ էր աւուր պատկերին ուրբաթ: Էանց շաբաթն եւ ի կիւրակէն, որ է Թուականիս Հայոց ՌՀՀԲ. (1723), յամսեանն հոկտեմբերի ԺԴ. (14), որ ի Քառակերպեան հարցի կիւրակէն, թագաւորն շահնուլթան Հուսէն առեալ զշահ Մահմուդն, տարաւ ի քաղաքն եւ նստոյց ի գահ աթոռոյն իւրոյ եւ զամենայն ինչս իւր ետ ի ձեռս նորա եւ յանձնեաց նմա զքաղաքն: Իսկ ի գրաւ մատենիս երկու ամ է, որ վարէ զիշխանութիւն թագաւորութեան իւրոյ: Եւ թագաւորն |246ա| շահնուլթան Հուսէն ունի ի պահեստի առանց նեղութեան եւ վշտի: Ի սոյն ամի եկին զօրքն բագումք օսմանցւոց ի Բաղդատ քաղաքէ եւ հասին յերկրատանս Հայոց Ամատունեաց եւ պատերազմեցան ընդ Ամատունիս եւ առին զքաղաքն գԱմատուն: Դարձեալ ելին զօրք բազումք ուռումք եւ կայան գՇորաւան, Շամախի եւ Ըռշտաւիսին ամենայն: Ըստ այսմ պատճառէ յամենայն սահմանս Ասպահանու քաղաքիս մեծ պատերազմ է յարուցեալ ի վերայ միմեանց, որք միշտ ընդ միմեանս մարտնչին, յորոց փրկեսցէ գմեզ փրկիչն ամենայնի, յամենայն պատահմանց, ի ներկայս եւ առ յապա[գա]յն. ամէն:

Ընդ այս ժամանակիս եւ ի ներկայ ժուռս եղեւ ծրեալ գիրքս այս աշխատութեամբ տեառն իմոյ՝ սրբազան Մօվսէս վարդապետին: Գոյիւք եւ ընչիւք իւրովք ստացեալ եղեւ գայս ի վայելումն անձին իւրոյ, որ եւ ուրախութեամբ վայելեսցէ եւ երկար ամօք պահեսցէ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս. ամէն: Եւ ի վերջ բանիս աղաչեմ գարբազան հարցդ եւ սրբասնեալ եղբարցդ. եւ մինչ ճաշակէք գհամեղաբուխ քաղցրութենէն աստուածային մատենիս, միով Տէր ողորմայիւ բաւականասջիք յիշել զանյիշելի անուն իմոյ՝ Աւետիս պարտաւոր իրիցիս, գծողի եւ ծաղկողի սուրբ մատենոյս, զի եւ դուք յիշեալ լիջիք միշտ առաջի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի օրհնելոյն յաւիտեանս. ամէն:

283ր Յիշատակ է՝ սրբոյն Մօվսէսի առաջնորդին, որ է ի վանենս Սուրբ Ամե[ե]այփրկչին, որ է ժողովոդ ի թվին ՌԽԲ (?): Վերջ:

ԳՐՉԱՔՈՒՂՔ՝ *41բ Գրչափորձ (ընդուած)։ 214ա (այբուբէնն, կարմիր մելանով)։ 283ա Վասն մրայփորձութեան, վասն գրչայփորձութեան։ 283բ Զայն հառաչանաց կրկին հեծութեանէ, ի խորոց սրտէ խո[ս]ք ընդ Աստուծոյ։*

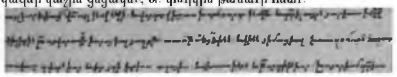
2272
ԺՈՂՎԱԾՈՅ

ՌՃԽԵ–ՌՃՇԸ. – 1696–1698

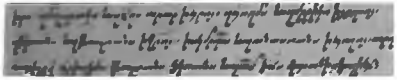
ԳԻՐՔ՝ Յակոբ Մշախբերցի։

ԹԵՐԹ՝ 252. չգրուած 1ա, 5բ, 7ա, 35բ, 120բ, 122բ, 127ա, 135ա, 142ա-3ա, 165ա, 185ա, 236բ, 252բ։ ՊԱՏԿ՝ Ա.-ՈՒա×12 (Ա. 17, Գ, ԺԱ 13, Զ 18, Է, ԺԸ 20, Թ 30, ԺԲ, ԺԳ 6, ԺԴ, ԺԵ 10, ԺԶ 9, ԺԷ 8, ԺԸ, ԺԹ, ԽԱ 4)։ ՍԽՒԹ՝ թուղթ։ ԻՐԵՈՒՄԻՒՆ՝ 19,5x13,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x8,8-17x12)։ ԳԻՐ՝ նուագիր (բոլորգիր 167ա-70բ, 177ա-8բ)։ ՏՈՂ՝ 22-37։ ԿԱՉՈՒ՝ դրոջմագարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ասխատակ, աստառը՝ զոլաւոր ծաղկագարդ կտաւ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (1)+3 (Ա.-Գ)։

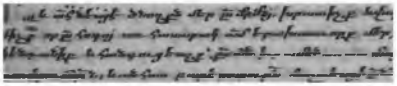
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. զանազան բծեր եւ խոնաւութեան ճեռներ, ցեցակեր, թաճոյից գրադաշտը տեղ-տեղ զունափոխուած. կազմի կաշին ցեցակեր, Ա. վերնին թանաքի հետք։

Նմուշ 86ա

Նմուշ 123ա

Նմուշ 178ա

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. ա. *2բ* [Մասն բառոզի] – *Գովելին է ի գումարս փիլիսոփայից...*

բ. *3ա-61բ* Նախերգան (Ա.-ՃԳ.) – *Արուիսական լոյս անշիջանելի ճառագայթ կենդանութեան...*

Գրեթէ բոլոր էջերի յատանցներում կան գրչի քաշում լրացումներ ու յաւելուածներ։ 55ա-6ա [ի Հարանց Վարուց] – Գրեալ է ձեւ էր սուրբն Պողոս...

գ. *177ա-8բ* [Նախերգանի եւ օրհնութիւնի Քառոզից] – *Երանելի եւ միայն հզօրն քաղաւորն...*

2. *62ա-3ա* [Յոհաննու Որոտնեցւոյ] Յաղագս ճշմարիտ ուղղափառ դաւանութեան, ըստ վկայութեան գրոց – *Որ քակէ զցանկ հայրենաց, հարցէ...*

62ա կ. գրչից՝ «Ակս են Հաւատոյ դաւանութիւնք, որ գ[րեաց] մեծ վարդապետն Յոհան Որոտնեցին հրամմանաւ Պարխուի շու (ալսպէս) ի հաս առ կաթողիկոսն Գեւոնեանց պոլսի]...»։

3. *63աբ* Վասն ներհն – *[Հարց]. Նեռն ուստի՞ լինի։ Պատասխանի.* Աւբօմաս *կին եգիպտոսէ ի գալ լինի...*

4. *63բ-5բ* Վասն Գալստեան Որդւոյն Աստուծոյ եւ ի կատարածի աշխարհիս ըստ հրամանին Տեառն, թէ Ո՛րման ոչաճ լինին – *Նախ, առաջին օրն բարձրացի Ծովն...*

5. ա. *67ա-73բ* [Բաճի եւ խրատ իմաստնոյ] – *Քանզի ծնեալքն լիւրեանց գոլոյն...*

Ունի. 69ա Յաղագս չէ՛ նից (7) մանացելոց մեղաց Նախ նպատուութեանն, որ է ընդդէմ Աստուծոյ – *Որ խոնարհեցուցանէ...։ 69ա* Յաղագս նախանձոյ, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *69ա* Յաղագս բարկութեան, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *69ա* Յաղագս ծուլութեան, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *69բ* Յաղագս յագահութեան, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *70ա* Յաղագս որկրամոլութեանն, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *70ա* Յաղագս բղչախտութեանն, որ է ընդդէմ Աստուծոյ։ *71ա-2ա* [Խրատ ճաճանչայից] – *Երիտունք քահանայիցն զգուշացիք... 72բ* [Խիստ առաքինութեանէ] – *Սուրբ Հայրն Թէոփիլոս ասէ...։ 73ա* – Վասն այտորիկ ասեմ ձեզ...։ *73բ* Յաղագս հաւատոյ – *Ասէ Սիրաք...*

6. *74ա* Եւ պարտ է գիտել յաղագս Հոգոյն Սրբոյ – *Հոգին Սուրբ ի Հօրէ եւ ի յՈրդւոյ...*

7. *74բ* Յաղագս ժ. (10) բանից զգուշութեան ի ժամ աղօթից – *Նախ չէ պարտ խօսել ի ժամ աղօթիցն...*

8. *75աբ* [Քարոզ ի բան]. Ի բաց մերկացարուք... – *Ասեն վարդապետք, թէ. Ոձն յորժամ...*

9. *75բ* [Այլաբանօրէն ի վերայ պոռնկութեան] – *Կենդանի մի կայ ի ծովն, որ ի միջացն...*

10. *76ա-7բ* [Բաճի Սուրբ գրոց եւ իմաստասիրաց] – *Եւ որ արասցէ եւ ուսուսցէ...*

11. *78ա* [Ի վերայ առաքեցոյ] – *Յոհաննէս եւ Յակոբոս եղբարք իւր եւ Թօմաս կոյսք էին...*

12. *78բ* Աւմ կենաց ճանապետացն – *Ամք Ադամայ ՓՅԼ. (930)...*

13. *79ա* Այս են անուանք երկուտասան վարդապետաց – Պետրոսիոս Առիսպագացին, Յեռուբեռս Նոր ի վարդապետաց...

14. *79բ-80բ* [Բաճի իմաստնոյ] – *Լաւագոյն է մահ, քան զկեանս դարխոս...*

15. *81ա* Վասն, թէ բաճի հեռնուածի – *Ալլք ոմանք, որք Ամինոտք կոչին...*

Բ. 1. *85ա-112ա, 143բ, 146ա-7բ, 150բ-1ա, 171ա-6բ* [Առակիք Վարդանայ եւ պատմութիւնք ի Վարուց Հարանց եւ ի Հայելի վարուց]

ա. *85ա* — Մեհաւուր ոմն ի ժամ հիւանդութեան...: բ. *85ա* — Վաճառական ոմն եւ ամուսինն...: գ. *85ա* — Կին մի պոռնիկ, որ բազում ժամանակաց...: դ. *85բ* — Ի յիտալիա կայր կուսանաց վանք մի...: ե. *85բ-6ա* — Այր մի էր մեծատուն յոյժ...: զ. *86ա* — Եւ էր ոմն մեծատուն այր...: է. *86բ-7ա* — Ճգնաւոր մի կայր ի լեառն...: ը. *87ա* — Գրեալ է թէ. Այրի կին մի էր...: թ. *87բ-8ա* — Գրեալ է, թէ. Թագաւոր մի ոչ ունէր որդի...: ժ. *88ա* — Ագբարաք բազում ժողովեալ էին...: ժա. *88աբ* — Յեղբայր ոմն պատերազմեալ ի դիւէ...: ժբ. *88բ-9ա* — Եղբայր ոմն աղաչէր միշտ զԱստուած...: ժգ. *89աբ* — Ասէր ոմն ծերոցն, եթէ ես որդի էի...: ժդ. *89բ* — Պատմէին մեզ գայս աշակերտքն հօրն...: ժե. *90ա* — Ասէ հայրն Սիւնեաց, եթէ. Մինչ էի...: ժզ. *90աբ* Ասէր ոմն ի միաբեւեայսն. եդի ի մտի...: ժէ. *90բ-1բ* — Ի վանս Միջագետո[յ] Աւտոդ...: ժը. *91բ-2ա* — Հե. պատմութիւնն այլ ասաց — Պատմութիւն սուրբ հօրն Եւսեբիոսի...: ժթ. *92բ* — Ասեն թէ. Ի վանս...: ի. *92բ-3ա* — Էր ոմն մեծատուն յոյժ ի յիտալիա...: իա. *93բ* — Այր ոմն էր յոյժ մեծատուն, վասն չարեաց...: իբ. *93բ* — Ոմն մանուկ փոքր հասակաւ...: իգ. *94ա* — Երեց կուսանք եկեղեցին աղօթէին...: իդ. *94աբ* — Աւազ սարկաւագ ոմն ցանկայր աւծռոյ...: իե. *94բ* — Յաւուրս պահոց Քառասնորդացն...: իզ. *94բ-5ա* — Պատմէր մեզ հայրն Ննորիոս...: իէ. *95աբ* Ընդհանրական տեսիլ Աթանաս Աղէքսանդրացւոյ] — Արդ, իբրեւ կայի ի ժամ Մուրբ պատարագին...: իը. *96աբ* Պատմութիւն տուն Աստուծոյ՝ սրբոյն ըՌուսինոսի — Եւ էր տնտես վանացն...: իթ. *96ա-7ա* [Հայելի Վարուց] — Էր ոմն պատկերահան...: լ. *97ա* — Գրեալ է, թէ. Այր ոմն մեծազգի...: լա. *97բ* — Ասեն պատմութեանս հոսմայեցւոց...: լբ. *98ա* — Մագիստիանոս ոմն առաքեցաւ ի թագաւորէն...: լգ. *98բ* — Եկն երբեմն արբայ ի քաղաքն...: լդ. *98բ* — Ասէ արբայն. եթէ կամեսցի թագաւորն...: լե. *98բ* — Եղբայր ոմն եղող զաշխարհ[ի]...: լզ. *98բ* — Եղբայր ոմն եհարց զսուրբն Անտոն...: լէ. *99ա* — Այր մի գնացեալ ի սպանտանոցն...: լը. *99ա* — Գրեալ է, թէ. Իշխանի որդի մի մեռաւ...: լթ. *99ա* — Գրեալ է, թէ. Որ մի մեռեալ մի տանէին ի թաղումն...: խ. *99ա* — Որպէս ասեն, թէ. Կապիկ մի ունէր...: խա. *99բ* — Այր ոմն փառաւոր, եւ որդի նորա...: խբ. *99բ* — Կին մի գնաց այգին իւր...: խգ. *99բ* Առակ Վարդանա — Քահանա մի գողացաւ կով մի...: խդ. *99բ* — Այր մի մարդապան փախեաւ...: խե. *99բ-100ա* — Մրծին երեքայր յերկինս...: խզ. *100ա* — Կին մի այրի ունէր կով մի...: խէ. *100ա* — Թաթաւորն Հը[ն]դկաց եւ ի գրօսանս...: խը. *100ա* — Փայթահատքն առին զփայթատն...: խթ. *100ա* — Այր մի տնկեալ էր ընկուզ...: ծ. *100բ* — Այր մի գողոշիւն առնէր...: ծա. *100բ* — Մէրմնուն հալեցաւ ի հալելին...: ծբ. *100բ* — Այր մի երթար ի քաղաք...: ծգ. *100բ* — Այր մի երթար ի դիւղ մի...: ծդ. *101ա* — Ի քաղագի միոյ կայր ծեր...: ծե. *101ա* — Կապիկն ետես ծառէն...: ծզ. *101ա* — Թագաւոր մի եհաս ի վերջին...: ծէ *101աբ* — Միա[յ]նակէց մի եկեալ ի գիւղ մի...: ծը. *101բ* — Երիս եղբ[ա]րք երթային ի վաճառ...: ծթ. *101բ* — Վաճառական մի գնաց քաղաք մի...: կ. *101բ-2ա* — Ասեն, թէ. աբեղա մի եւ սատանայ...: կա. *102ա* — Ասեն, թէ. Մարդ մի ոմն...: կբ. *102ա* — Գրեալ է, թէ. Արք երկու...: կգ. *102աբ* — Էր պատանի մի աղօթարար յոյժ..: կդ. *102բ-3ա* — Դանիէլ սուրբ հայրն աղօթէր...: կե. *103ա* — Սուրբ հայրն Անտոնիոս նայեցաւ...: կզ. *103բ* Աստուածաշունչ — Փորձեաց Աստուած զԱբրահ[ա]մ եւ ասէ ցնա...: կէ. *103բ-4ա* Համեմատութիւն Սահակայ եւ Քրիստոսի — Փորձեաց զԱստուած զԱբրահ[ա]մ ասելօվ...: կը. *104ա* — Կին մի զղջացաւ ընդ չար գործս իւր...: կթ. *104աբ* Ընթ[ե]ռնական — *Ի թուականիս Հայոց ՀՃՀ. (1021) թագաւորն Հռոմոց...* |*104բ*| [Տօնացոյց] — Հեկտեմբեր լԱ Աբգար թագաւորին, որ բժշկեաց Քրիստոս...): ճ. *105ա* — Եւ ասէին, սուրբ հօրն Պաճոմէ...: հա. *105աբ* — Մեր ոմն բնակեալ ի Սկեաե...: հբ. *105բ-6ա* — Պատմեաց ծեր ոմն...: հգ. *106ա* — Ասաց հայրն Մակարիոս...: հդ. *106բ* — Ոմն եղբայր գնաց առ սուրբն եւ ասէ...: հե. *106բ* — Եւ ծեր ոմն բնակէր լեզր Ցորդանանոս...: [հզ.] *106բ-107ա* — Այր մի ամէն տարի...: [հէ]. *107ա* — Ե՛րթ առ մրջուն...: [հը] *107բ* — Յայսում ժամու բերին առ նա գիւահար մի...: [հթ]. *107բ* — Յեղբայր ոմն եգիպտ փայտ ի ճանապարհի...: [ձ]. *108ա* — Յեղբայրս ոմանք գնացին ի ճանապարհի...: [ձա]. *108ա* — Այր ոմն ծեր առաքեաց գաշակերտս իւր...: [ձբ]. *108ա* — Դարձեալ յայլում ժամու տարաւ այլ ոմն ծեր...: [ձգ]. *108ա* — Գնաց եղբայր ոմն ի վանս...: ձդ. *108ա* — Ասաց սուրբ հայրն Մակար...: ձե. *108բ* — Յեղբայր ոմն գնաց առ ի չար...: ձզ. *108բ* — Էր ծեր ոմն բնակեալ ի յանապատի...: ձէ *109ա* — Այր ոմն ընդ կնոջն երթայր...: ձը. *109ա* — Պառաւ ոմն երթայր ի ճանապարհ...: ձթ. *109աբ* — Աբեղայ ոմն ցանկանայր առաջնորդութեան...: ղ. *109բ-10ա* — Կին ոմն անչար էր մեղասէր...: ղա. *110ա* — Եւ առագին ասէր կուսակրօն ոմն...: ղբ. *110բ* — Այր մի երթայր յԵրուսաղէմ...: ղգ. *110բ* — Ոմն քրիստոնեա պարտ էր հրէի միոյ...: ղդ. *110բ-1ա* — Այր մի ելանէր ի դժվար դար մի...: ղե. *111աբ* — Միաբնակեաց ոմն յոյժ անուանի...: [ղզ.] *111բ* Մեր ոմն գնալ ճանապարհին... ղզ. [ղէ.] *112ա* — Արարեալ է պատմութիւնս աշխարհակալին Աղէքսանդրի...: [ղը]. *143բ* — Ի պատմութենէ ժամանակի ասի,

թէ. ի Ղալաթայն...: [ղթ]. *146ա – Այր ոմն մեղաւոր միշտ սօվոր էր...:* [6]. *146ա – Յաւուրս տօնի լսել զսուրբ պատարագն...:* [ճա]. *146ա – Յոյնպէս եւ այր ոմն քարա...:* [ճբ]. *147բ – էր ոմն քահանայ անմաքուր վարուք...:* [ճգ]. *147բ – Ոմն մեղաւոր հիւանդացաւ մերձ ի մահ...:* [ճդ]. *146բ – էր ոմն կին, ընդ որում ապգի-ապգի...:* [ճե]. *146բ-7ա – Ոմն քրիստոնեայ ճանապարհորդակից լեալ...:* [ճզ]. *147ա – Այր ոմն էր յոյժ աղքատ, ծոյլ...:* [ճէ]. *147բ – Եւ եղեւ բան Տեառն առ Յովնան...:* [ճը]. *150բ – Եղբայր ոմն գնաց առ սուրբն Նարեկ...:* [ճթ]. *151ա – Ոմն ճգնաւոր սուրբ եւ առաքինի...:* ղէ [ճժ]. *171ա – Եւ ելեալէր երբեմն հայրն Մակարիոս...:* ղը. [ճժա]. *171ա – Աւետն թէ. Հայր ոմն տեսեալ...:* ղթ. [ճժբ]. *171ա – Ասի ի վարս հարանց, թէ. Դեւ մի (զրկից՝ «եւ» Յակոբ յաբեղայս եմ եւ ոչ թէ այլ ոք»):* ճ. [ճժգ]. *171ա – Ասեն Առակաց, թէ. Այր մի խիստ...:* ճա. [ճժդ]. *171աբ – Այր մի աղքատ խորովէր յանդաստանն...:* ճբ. [ճժե]. *171բ – Թագաւոր մի նստեալ էր եզր գետոյն...:* ճը. [ճժզ]. *172ա – Մեր ոմն ընթեռնուլն ի գիշերի...:* [ճժէ]. *172ա Եղբարք երկու ըստ մարմնոյ...* ճթ. [ճժը]. *172բ – Տանուտէր ոմն ընդ գեղջ իւր...:* [ճժթ. *172բ-4ա Վարժ ճանապայից – Ջեզ աշխարհականացդ չէ պարտ...:* [ճի]. *174ա – Ասեն պատմութեանց, թէ. Առաքինասէր ճգնաւոր ոմն...:* [ճիա]. *174բ – Պատմեաց սուրբ հայրապետն Աթանասս...:* ճժ. [ճիբ]. *175ա – Խոտովանաւոյր ոմն ունէր...:* ճժա. [ճիգ]. *175ա – Ասեն պատմութեանց, թէ. Թագաւոր ոմն էր ողորմած...:* [ճիդ]. *175բ – Ասեն պատմութեանց. Մեր ոմն առեալ չոր փայթ...:* [ճիե]. *175բ – Ոմն քահանա[յ] երթայր ճանապարհ...:* [ճիզ]. *176ա – Ոմն մարդ էր նոր փեսաս, գնաց ի տուն...:* [ճիէ]. *176ա Մէկ լօռ, մէկ բապլանի...:* [ճիը]. *176բ* Նոյ էր այր արդար եւ կատարեալ – *Որպէս այնմ ժամանակին կամաւ կարողութեամբ...:*

Գ. [Բանիճ զանազանիճ]

1. *112բ – Դասիթ ասէր. Ահաւասիկ ես բնակեալ եմ ի տան...*

2. *113աբ* Խոտա օգուտ [Խիկարայ] – *Որդեա՛կ, ուր չկոչեն զքեզ, մի՛ երթայր...*

3. *114ա-5բ* [Բանիճ ի Սուրբ գրոց եւ իմաստնոց] – *Երբեմն գործեցէ՛ք մի գկողընտական...*

4. *116ա* Դեւին տարակուսին – *Պատասխանեալք դեւըն առ մեզ ասելով, Մի՛ վայրապար զիս նախատէք / Պատճառ չ[ա]րեաց գուք զիս ասէք...*

5. *116բ* [Բառարան] – *Խազրանեալ՝ զանազանել... Ռասմամբ՝ տե՛ս Սաիբ:*

6. *117ա-9բ* Աստուած ոչ արար զմեղս – *Օտար է ի մէնջ որ քան ինչ մեղս...*

7. *121աբ* Աստուած ոչ արար զմեզ չարիս – *Ամենայն ինչ նոփալ եղեւ...*

8. *122ա* Աւետիս Ադամայ – *Պարտ է գիտել վասն փայտի խաչին...*

9. *123ա-32ա* [Խրատ իմաստասիրաց եւ մարգարէից] – *Խոնարհութիւն քո ի միջի քում է...*

Ունի՛ ա. 123բ5բ Քրիստոսի խոստացեալ պարգեւս ամենայն մարդկան: բ. 125բ-6ա Դատաստանին Քրիստոսի: գ. 126բ-32ա է. (7) մահացեալոց մեղօք:

10. *132բ-4բ* Մեծ ռաբուճապետին Յոհաննու Որոտնեցոյ ասացեալ ի բան առաքելոյն, որ ասէ. Մարդով եղեւ մահ... – *Ասէ ոմն ի սրբազանիցն դասուց, թէ. Անկարօտն...*

11. *135բ-6բ* [Վասն հրեշտակաց] – *Հրեշտակ է գոյացութիւն անմարմին...*

12. *137ա-8բ* [Վասն] Հրեշտակապետացն – *Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո...*

13. *205ա-14բ* [Մասն յաղագս հրեշտակաց գոց] – /// *եղբարկացութիւն. Իշխեցողութիւն նախնմաբար Աստուծոյ յարմարի... զի գործ խորհրդական զօրութեանն /// (սկ. եւ վրջ. թափուած):*

Դ. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. [Քարոզ յԱռաջին հատորէ]

Տե՛ս Ձմեռան հա., տպ. 1740. Միայն՝ ԺԹ/155բ-6բ: ԶԲ/161ա: ԶԸ/160բ: ԱԸ/138բ-9բ: ԶԺԲ/158բ-60բ (160ա Գրչից՝ «Վայ ի. բերան [3]ալոր արեգայիս, թէ զինչ պատասխանի տալ պարտիմ»): ԶԺԸ/156բ-8ա: ՃԼԹ/145աբ:

2. [Քարոզ յերկրորդ հատորէ]

Տե՛ս Ամառան հա., տպ. 1741. Միայն՝ ՃՒ/81բ-4բ:

3. [Քարոզ Առտոմոյ հատորոց]

ա. *140ա-1բ* Քարոզ Մեծի Բշաբաթին ի բան Աւետարանին. եւ այգուցն դարձաւ... – *Այլ բազում ունի տեսութիւն բանս, թէ վասն էր Քրիստոս...*

Ե. [Բանի զանազանի]

1. *144աբ* [Քարոզ ի բան]. Առասցուի մարդ ըստ պատկերի մերում – *Յամօթ լիցին, որք ոչ ասեն Գ. (3) անձինք...*

2. *148ա-50բ – Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ. Մի՛ արիք գնասցուք...*

3. *151բ-5ա* [Ի վերայ Յովհաննու Մկրտչին եւ գլխատման նորա] – *Եկն Հերովդէս թագաւորն չորրորդապետն մկրտիլ...*

4. *161բ-4ա* Ե. (5) զգայարանացն – *Դարձեալ իւրաքանչիւր զգայարանաց գիւր պտուղն խնդրէ...*

5. *164բ-6բ* Համբարձմանն Քրիստոսի եւ վերանալ յերկինս – *Հանդերձեալ ես լինանիլ բարեաւ...*

6. *167ա-70բ* [Յանկ] երկրորդ գլխոյն, որ է Կատարեալ առաքինութիւն, եւ պատմութիւն Ժ. եւ Բ. (12) գլուխ բանին գոյ նշանս այս – *Ա. Վասն, որք*

զմարմնոյն հետեւին ի Քրիստոսէ հեռանան... Իմ. Վասն բժշկին եւ դ[է]դոյն եւ խորհրդոյն:

7. *179ա-84բ* [Գուշակութիւն ամսոց]. Ի մայիս ամսոյն վասն երակ առնելոյ եւ հաճամաթ եւ Պանդ[է]կոստէ շիշայ ընդ աւուրս լուսնի – *Առաջին օրն՝ ոչ է բարի...*

8. *186ա-93ա* [Գրիգոր վարդապետի] Մեկնութիւն վասն գրոց Հայկազանց սեռից – *[Ա]մենայն գիր Լ.Ջ. (36) է յԱբէլն մինչեւ ցՔրէն...*

9. *193բ-200ա* [Մովսիսի Քերթողի] Վեղուծութիւնք Արիստոտելի ժ. (10) բանից – *[Ա]տորգութիւնք ներքին աստիճանք...*

10. *200ա-3ա* Երանելոյն Կիւրղի եպիսկոպոսի Երուսաղէմացւոյն ի բանէն բազում մասամբ[ը]ք – *Արդ, Աստուած ճշմարիտ Որդի յանձին իւրում...*

11. *203բ-4բ* Յովհաննու Մայրագումեցւոյ – *Եւ արդ, այսպէս հաւատամք եւ խոստովանիմք... բնութիւնն Քրիստոսի միացաւ անմիջապէս ընդ /// (շար. թափուած):*

Ունի՝ ա. 215ա-36ա Թուղթ Սիրոյ եւ միաբանութեան, տպ. ի Վէնէտիկ, 1683 թ. (հայերէն եւ իտալերէն): բ. 237ա-51ա Դաւանութիւն ճշմարիտ եւ ուղ[ղ]աբեր հաւատոյ, տպ. Հռոմ, M.DC.XLII – 1642 (հայերէն եւ լատիներէն):

13. *252ա* [Տաղ պարսկերէն] – *Դարձլուն քու դօսաղու դուն ադաթ ասբալէ...*

Գրեթէ ամբողջ ձեռագրի լուսանցներում կան մանրատառ բագում յաւելումներ եւ յաւելագրութիւններ:

ՅՈՀԱՆՆԱՊԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Զա ես եւս եմ զանպիտան ծառայ, եւ ստացիող՝ իմ հոգոյ հ[այր] Յակոբ աստուածաբան վարդապետ, որ չեմ արժան կոչել զանունս ը[Ստեփան[ն]ոս Շահբուլացի, թիւն ՌՃԽԷ.ին (1698) գրեցի:

Զա ես գհոգու հաւասարս, փ[անա]քիս մօրք՝ գՅակոբս ի ծունկս [անկ]եալ ասէ. Մարդ է կենդանի բա/// (մի քանի տառ կորած) մահկանացու մտայ եւ հան/// (մի քանի տառ կորած) ընդունայն, ապա եղեն ա/// (մի քանի տառ անընթեռնելի) անքակտելիք եւ թշնամի քա[կ]տելիք:

Զա ես՝ եւս եմ զանպիտա[ն] ծառայ սուտ եւ անուս ստացիող իմ հոգոյս աստուածաբան վարդապետ ես չեմ արժան կոչել [սու]տեւեանուն Միհնաս Կրէց Բուլուղեցի թվին ՌՃԽԷ. (1698), գրեցի, ով որ կա[ր]գա. որ միտ լնաւտած ի միւսա[նդ]ամ գալտեեան իւր /// (մի քանի տառ անընթեռնելի). ամէն:

Ճճա Փա՛ռք ամենազօր քո տէրութեան, երեքանձնեա աստուածութեան՝ Հօր եւ Որդոյ անճառ բնութեան եւ Սուրբ Հոգոյն անհասական: Թագաւոր Տէր բարերար / որով աւրհնեն զքեզ անդադար / զօրք երկնայինքըն հաւասար / եւ մանկունքն անթիւ համար: / Դասին ի դասս մարտիրոսաց, / գովեն երգօվ գՏէրն փառաց. / բայց ես յեղէ յոյժ յեղկելի, / զի Աստուծոյ ասպն ելի: / Հայց գործով եմ նմանեալ շան, / չարօք լցեալ, բարեացն յունայն, / ես գիշակեր խոզի նման, / ի մէջ տղմի կամ ծաւալման: / Դերանն ի չաչս որպէս հեծան, / ի հետ շիւղից շիջիմ մարդկան, / ոչ զարհուրիմ չահէ մահուան / եւ ոչ յիշեմ զդատաստան: / Հայց դո՛ւ, Տէր իմ գթացական, / խնա[յ]եա՛յ գին քո սուրբ արեան՝ / յորժամ գայցես ի դատաստան, / քո սուրբ տեսոյդ արա՛ արժան: / Դատաստանին եւ հատուցման / իւրաքանչիւր գործոց մարդկան, / մեղաւորաց՝ անլուծ կապան / եւ արդարոց՝ կեանք անվախճան: / Այլ եւ սակաւ բանս անբան / ի ցակոբէ ժողովեցայ՝ / որ վարդապետ անուամբ միայն / կոյիմ ի մէջ յոսիկ մարդկան: / Որ ոք անհաս փառաց ցանկայ, / առանց պտղոյ որպէս ենայ, / նա եւ ի փառս գերակայ, / ես յեղկելի եմ քան զնա. / գիրս մնա, ձեռս հողանա, / եւ Քրիստոսի գալն նորոգանա:

Վկայութիւնք պիտանիք եւ հարկաւորք վասն առ ի պատրաստ գոյոյ ի ձեռս խնդրողաց բանի, եթէ՛ ի պէտս քարոզութեան եւ եթէ՛ ի պէտս վիճաբանութեան. մանաւանդ ի պէտս գիտութեան. Թիւն ՌՃԽԵ. (1696), մարտի ԺԴ. (14). գայս ընտրագ գրեցի, որ եւ գիւղն Մշախբրցի, զրա Դաւրուղ էր գնացի, զի մի՛ չար ինչ բան դիպեցի: |66բ| Աւրհնութիւն Հօր, պահպանութիւն Որդոյ եւ նախախնամութիւն Սուրբ Հոգոյն միշտ եւ հանապազ եկեսցէ եւ հանգչիցէ ի վերայ ձեր եւ օրըստօրէ լցուսցէ զձեզ փառք եւ պատիւք եւ արգասաւիր ճոխութեամբ, իբրեւ գորթս եւ գոստս սաղարթախիթ եւ պղպզից գրախտ տնկեալ ի գնացս Հոգոյն վտակաց՝ կալ մնալ ձեզ խաղաղական կենօք եւ պարագայց ամօք, մինչ ի խորին ծերութիւն. ամէն: Այլ եւ օրհնեսցէ զձեզ Տէր Աստուած մեր եւ զարդարեսցէ հոգով եւ մարմնով, տամբ եւ տեղեաւք, զարմօք եւ գաւակօք, սիրելեաւք եւ բարեկամօք, ընչիւք եւ ապրանօք, այգեստանեաւք եւ բուրաստանեա[ւ]ք, գոյիւք եւ գոյեղինեա[ւ]ք. ամէն: Այլ եւ աւրհնեսցէ զձեզ Տէր Աստուած մեր՝ աչս արտաստաց, լեզուս պաղատանաց, սիրտ հառաչանաց եւ անիորձ կեալ ձեզ յայսմ աշխարհի, քաղցրութեամբ աւանդել գհոգիս ձեր, խնդութեամբ անցուցանել ընդ խաւարային զպատերազմն, որ ի ներքոյ յերկնից, ցնծութեամբ մտանել ի կայեանս հրեշտակաց, զուարճութեամբ սպասել Մեծի աւուրն հանգիպի, յորմէ սարսեն դասք հրեշտակաց, անդ լսելի լիցին ձեզ ձայն աստուածային աւրհնութեանց, որ ասէ արդարոցն. Եկա՛յք, օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանկեցէ՛ք եւ զանտրտում գիեանն մշտաղուարթ բե[ր]կրանօք, անդ պարիլ ի փառս ամենասուրբ երրորդութեանդ, որում փառք յաւիտեանս. ամէն:

68ա Ով եղբայրք, թէպէտ ես լիմար եւ տգէտս բանքանի համեմատ չեմ դրել սագս անգիտութեան, խնդրեմ սիրելեացդ, թէ որ կամիք նոր օրինակեցէ՛ք, վասն առ ի պատրաստ գոյոյ քարոզութեան. լինի թէ ոմանց պիտոյանան, եւ մեղաւոր Յակոբս յիշեա՛. աղաչեմ:

84բ Աղաչեմ<չեմ> զձէզ, ո՛վ եղբայրք, պաղատիմ զձեզ, ո՛վ ընթերցօղք, վասն Աստուծոյ սիրոյն եւ վասն սուրբ Աստուածածնին մի՛ մոռանայք զ[Յ]ակոբ զայնպիսան ծառայս ձեր, քանզի յոյժ աշխատութեամբ ժողովեցի բստ կարի տկարութեան իմում, թէպէտ ոչ է բան զրանին համեմատ, այլ զուք աստուածաբանքդ կարող էք ոչնչ առնել, թէպէտ այս կու գրէի, այլ ոչ ունէի ձեռ, կամ խելս, որ վերաբերէր, զրա էր Քիւն Ռձ'ՆՋ. (1697), մարտի Թ. (9). շահատւոյան Հուսէն Թագաւորիցն խոստացոյն հրաման եղեւ, բօվանդակ գա-ւ[ա]ռ[ն]երն բոնութեամբ տաճկացուցին, յետ այնորիկ ձեռն կամէր ձգել առ հայս /// (մի քանի բառ ջնջուած) մի այլ իշխանքն եւ մեծամեծքն քանի մանաւանդ քոանկած էլ չի կայր փրթիկել թագաւորէն ամենեքեանն /// (մի քանի բառ ջնջուած) գրա օրս նաւրուզ էր եւ դուրուզ:

115բ Քիւն Ռձ'ՀՐ. (1698), յունվարի Ի. (20), Բարեկենդան յետին Ե.շաբաթ[ի] գիշերն՝ լոյս ուրբաթ գիշերն, իմ լուսահոգի մայր՝ Վարդիկն առ [Աստուած] փոխեցաւ: Հնդրեմք բարերարէն յԱստուծոյ, իւր սուրբ տեսոյն արժանի առնէ՝ սուրբ Աստուածածնին բարեխոսութեամբն եւ ամենայն սրբոց: Այս թվոյս հայոս եւ մայրս Կատանն, տէր Պարսամն, տէր Վարդանն, պիտէն Յոհաննէս վարդապետ առ Աստուած փոխեցան:

115բ Քիւն Ռձ'ՀՐ. (1698), մարտի Ջ.ումն (6) Աղուհայց Բ. (2) շաբաթ անցաց, մեր տան հասարակաց ժամ լոյս կիրակի իմ հայր՝ լուսահոգի Յոհաննէսն առ Աստուած փոխեցաւ, Քրիստոս Աստուածն իւրն հանգիստ եւ արքայութիւն տա, իւր Սուրբ տեսոյն արժան առնէ՝ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին. ամէն: Նոյն Աղուհացիս մարտի ԻՋ.ումն (26), որ գիտորդուդ կիրակի օրն մեր Կատանն առ Աստուած փոխեցաւ: Ես գնացի պաշտօն բերի մեծ հանգիստն. Աստուած իւրն արքայութեանն արժանի առ[ն]ի. ամէն: /// (մի քանի բառ կտրած) առ Աստուած փոխեցաւ, Աստուած իւրն հանգիստ արքայութիւն տայ. ամէն:

116բ Քիւն Ռձ'ՆՋ.(1698), մարտի ԻՀ.(28), օրն Մաղկազարդ. եւ՝ Յոհաննն վարդապետէն գուրս եւած, զրա՛ Ը. (8) օր էր տեղն եւած էի /// (երեք-չորս տող ջնջուած) ծառ փոփոխական արմատ ոչ առնէ, չորացեալ լինի ի նիւթ հրոյ /// այլեւ ասեն, թէ. Փոխոխումն տեղեաց կամ տերանց ոչ գիտեւ վերաբերէ եւ ոչ զլիմարութիւնս բառնա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳՈՒՅՑ

1. *(ԺՀ. դար, Նոտրգիր) Ձա Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Աստուածատուրի որդի Գրիգորս գրեցի յիշատակ: Գիրս մնայ, ձեռս հող դառնայ, ով ոք որ կարդայ, բերան մի Հայր մեզայ ասի, մեղաւորս յիշեա՛յ, Աստուած իւր յանցանքն բաշխէ. ամէն:*

2. *(Նոտրգիր) Ձա Գրեցայ Քիւն Ռձ'ՄԲ. (1706), Ջուբարխնեաց պաս, Յոհաննու եւ Յակոբայ տօն օրն, որ մեր աստուածատուրք վարդապետքն Իսուամպոլ նվիրակ գնացին, գրա այս անցեալ Սուրբ Խաչին Իսպահան դուրս ելանք: Ջուբարխնաց իսնէքի Բարեկենդանն Թարվէզ արարիք Յակոբայ հայրապետի Բարեկենդան շաբաթ օրն Աղեկսանդրն կաթողիկոս աւրհնեցաք: Սուրբ Յակոբ շաբաթ օրն մեր Սիմոն եւ Եսա[յ]ին եւ Բ. (2) Աստուածատուրն եպիսկոպոս պարտիրցն խոստացոյն հրաման եղեւ, բօվանդակ գա-ւ[ա]ռ[ն]երն բոնութեամբ տաճկացուցին, յետ այնորիկ ձեռն կամէր ձգել առ հայս /// (մի քանի բառ ջնջուած) մի այլ իշխանքն եւ մեծամեծքն քանի մանաւանդ քոանկած էլ չի կայր փրթիկել թագաւորէն ամենեքեանն /// (մի քանի բառ ջնջուած) գրա օրս նաւրուզ էր եւ դուրուզ:*

115բ Քիւն Ռձ'ՀՐ. (1698), յունվարի Ի. (20), Բարեկենդան յետին Ե.շաբաթ[ի] գիշերն՝ լոյս ուրբաթ գիշերն, իմ լուսահոգի մայր՝ Վարդիկն առ [Աստուած] փոխեցաւ: Հնդրեմք բարերարէն յԱստուծոյ, իւր սուրբ տեսոյն արժանի առնէ՝ սուրբ Աստուածածնին բարեխոսութեամբն եւ ամենայն սրբոց: Այս թվոյս հայոս եւ մայրս Կատանն, տէր Պարսամն, տէր Վարդանն, պիտէն Յոհաննէս վարդապետ առ Աստուած փոխեցան:

115բ Քիւն Ռձ'ՀՐ. (1698), մարտի Ջ.ումն (6) Աղուհայց Բ. (2) շաբաթ անցաց, մեր տան հասարակաց ժամ լոյս կիրակի իմ հայր՝ լուսահոգի Յոհաննէսն առ Աստուած փոխեցաւ, Քրիստոս Աստուածն իւրն հանգիստ եւ արքայութիւն տա, իւր Սուրբ տեսոյն արժան առնէ՝ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին. ամէն: Նոյն Աղուհացիս մարտի ԻՋ.ումն (26), որ գիտորդուդ կիրակի օրն մեր Կատանն առ Աստուած փոխեցաւ: Ես գնացի պաշտօն բերի մեծ հանգիստն. Աստուած իւրն արքայութեանն արժանի առ[ն]ի. ամէն: /// (մի քանի բառ կտրած) առ Աստուած փոխեցաւ, Աստուած իւրն հանգիստ արքայութիւն տայ. ամէն:

116բ Քիւն Ռձ'ՆՋ.(1698), մարտի ԻՀ.(28), օրն Մաղկազարդ. եւ՝ Յոհաննն վարդապետէն գուրս եւած, զրա՛ Ը. (8) օր էր տեղն եւած էի /// (երեք-չորս տող ջնջուած) ծառ փոփոխական արմատ ոչ առնէ, չորացեալ լինի ի նիւթ հրոյ /// այլեւ ասեն, թէ. Փոխոխումն տեղեաց կամ տերանց ոչ գիտեւ վերաբերէ եւ ոչ զլիմարութիւնս բառնա:

175բ Գրեցայ ապրիլի Ը. (8) Ջատիկ շաբաթ օրն, որ կասէին, թէ. Մ[ո]ակօվու թագաւորն Ջ'ձ'ՆՈ. (640) նաւ է ձգել ծովն, անթիւ բազմութիւն մարդկամբ, որ գայ Սպահանայ վրա կռիւ: Ճ'շմարիտն ճշմարտին է գիտող, թէ որպէ՞ս կամ պիա՞րդ լինի այս անհնարինս հնարաւոր, եթէ ոչ Աստուծոյ ամենակալին կամօքն լինի, որ տառապեցոյցն, նոյն ողորմեացի, Աստուած մերձ է, մի՛ ինչ հոգայք ճշմարիտն, թէ որ եղեւ աւետարոք բանս, բարձեալ կու լինի չարն ի միջոց մերոց. ամէն:

179բ Գրեցաւ թիւն Ռձ՛Մե. (1706) կարմիր կիրակի Գ-շ (3), կտ տան ԲՁՈ, ձե, ծծ (այսպէս), այնչաք գութ եւ սէր կամք ունէին, վերջումն չփոթ եւ վրդովմունքն անչափ էր, վերջումն որպէս լինի այսօր ե. (5) օր է, որ ազմունքն կայր, տղայքն գնացել էին որց վերջն որպէս լինի, թէ քանի օր քաշի նոյն հաւատաւոյթեանն լինի, մի տիչն այլգն որպէս լսեն, դարձեալ այս գրեցաւ տոբա միտս շաբաթն անցաց Գ. (3) շաբաթ երեկոյ կա. բ չպ ձո ծծ ձո քչ (այսպէս) անչափ յուրախութիւն եղեւ վերջ պինտ հաստատութիւն էր: Այս որ ե.շաբաթ (5) կէսօրն, որ ես դեղ էի խմում կերակուր կտ միրգ դուրս արէն Մօսէսէ արել վերջն որպէս լինի կտ երթ էլեան եւ թէ ոչ կոր օրն տեսնեն կտ կամ գալ գնալ, որպէս լինէ սորա յետն մինչի ժ. (10) օր կտ երեք գան կօ խօսք լինի, տեղս գրեն:

185բ Թիւն Ռձ՛Մե. (1706), ապրելի Զ. (6) հին Աւետաւոյ քալանթար Դանիէլն:

3. 150բ Թիւն փրկչին Ռէ՛Ա. (1711) տարի է:

4. 184ա Թիւն Ռձ՛Հ. (1721), դեկտեմբերի Իե. (25) լուսինն <եռ> ես <բան> բանս գրեցի, նէեցաւ այս<բա>բանս գրեցի այս (գրչափորձով):

5. Պհպանկ Գր. (ԺՀ. դար, նոտրգիր) ես՝ Պողոսբս ծառայ եմ Սուրբ Լուսաւվչչի ազին. ամէն:

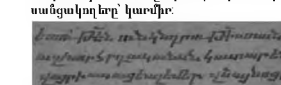
ԳՐՉԱՔՈՐՁ՝ *Ձա եր կամ տբսիմ կամքս իմ, խրճիթ, կո սենեակ, խուց, III իչն՝ ատտարանիչն, քաղաց մարտի ժ (10) (տարբեր նշաններ ու տառեր): 116բ՝ գրուեցաւ: 161բ մարզդ: 162 յուս: 179ա թվ /// (մնացածը՝ ջնջուած): 185բ սիրօվ ծան, ինու: 204բ յաղագս: 205ա կտ [որպէս յի] այլ նոյն որպէս յառաջ, թէ այլափոխի կամ չերր տես ի գրեցաւ ուրբաթ օրն: 215* JNVEN. ԱՐՐՇԵm O MI: *252բ (գանազան բառեր եւ բառակապակցութիւններ): Պհպանկ Գր. կս դպիրննայ:*

2273
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

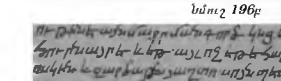
ՀՈՐԱՆԱՇԱՏ ՁԱ. – 1252

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր ՀՀյ: ՍՏԱՁՈՂ՝ Ստեփաննոս ՀՀյ:

ԹԵՐԹ՝ 364. չգրուած՝ 363ար: ՊԱՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ԽԳx8 (ԽԳ, Իե 12)+1x3: ՆԻՒԹ՝ թուղթ ասեպկեան (մագաղաթ՝ 210, 217, թ 1, 362-364՝ յետագային): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (14,5x9,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (տարբեր եւ խառն): ՏՈՂ՝ 26-28: ԿԱԶՄ՝ դուշմագրող շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակ, ատտառը՝ կարմիր կտաւ, դռնակիներ՝ կարմիր լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ 196բ

Նմուշ 228բ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՀԱՏԻՒԹԻՒՆ – *ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ* 2ա: *Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ* բուսական, խառը (250ա): *Ջ ա ր դ ա գ ի ր* ճանգուցագիր, մարդագիր: *Գ ոյ ն ե ր՝* կարմիր, շագանակագոյն:

ՊԱՏՌԱԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: ԺՀ. դդ.: 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), ստացուած 2 ամբողջական թերթերի եզրաճատուռով եւ ընդլայնակի երկակուռով: Մագաղաթ, երկսիւն (Ա-Բ՝ 21,5x16), ուղղագիծ երկաթագիր, 21 տող: Մանրանկարչութիւն – *Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ* բուսական (Բբ, Դա): *Գ ոյ ն ե ր՝* կարմիր, կանաչ, դեղին: Կարդալ՝ Դա-Դբ-Գբ-Դա «///նոցի ի խոս ծովս... եվիցի ձեզ իբրեւ գ///» (ԺՀ. 6-17), Աա-Բբ-Աբ-Բա «/// իցէ ընդ այր եւ ընդ կին... բան մեծատան յարեարութեան ///» (ԺԹ 10-24):

Նմուշ Ձա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խուճապած, գեղակեր, փոփրիկ պատռուածքներ, ճոռոգուած եւ թերթակպուած ԺԹ. դ.: Կազմը՝ թերեւակի մաշուած, կապիչներն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *Ա-9բ* Վանականի... Նախերգան [ատենակա՞ն]... եդող եւ զի էր ձա յայսմ ժամանակի պայծառ բան զարեգակն – *Բաղձանք բանի բնաւորեալ յոգի բանականն...*

2. *9բ-14ա* Վաղապետի Վանականի Յարմարումն ի Սաղմոսաց մեկնութենէ. Ինձ յոյժ մեծաւո[ւ] եղեն բաւեկամք ես, Աստուած... – *Ախորժումն եղբարց խնդիր արկեալ խորհուրդ...*

3. *14բ-9ա* Վասն Մաւկիոն մոլար մեկնելոյ զբանն Պատրոսի, որ ասէ. Քրիստոս գենեաց գսեզ յանիծ[ից] – *Իսկ մոլորեայն Մաւկիոն բնակարանն...*

4. *19բ-23ա* Եփրեմի յայն բանն, թէ. Անդրանիկ է ամենայն առաջնոց – *Եւ արդ, զի իմաստութիւն Աստուծոյ ի վեր է...*

5. *23ա-7ա* [Եփրեմի] Աւ այն, որ ասէ առաքեալ, թէ. Որպէս գլուխ կնոջ այր... – *Եւ արդ, ուսցուք զայտնի զհաւատին...*

Հեղինակի անունն ըստ լուսանցային «եփ» նշման։

6. 27ա-34ա Ի յոթսներորդ չորորդ Սաղմոսէն. Հաճեցար, Տէր, ընդ երկիր հո... – *Այս նուագ մարգարէական երգատրութիւն է...*

7. *34ա-7ա* Ի չորորդ Սաղմոսէն. Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց հոց... – *Ազաւթս առ Աստուած մատուցանէ մարգարէս...*

8. *37բ* Ձինչ է, որ զբանն առաջինն Ջատկին եւ Համարձմանն կատարամ – *Ձի որպէս կրկինն երանելն Քրիստոսի կրկին...*

9. *37բ-49բ* Յոհաննու Ոսկէբերանի Մեկնութիւն Գործոց – *Բազմաց անգիտելի է մատեանս...*

10. *50ա-4ա* Վաճական վարդապետի Վասն Սաղմոսիս, Քահանայի հո զգեացեն զարդարութիւն – *Նախահաւլին Ադամ յանցանել պատուիրանին...*

11. *54ա-60բ* Վաճական վարդապետի ասացեալ ի ՃԳ. Սաղմոսն, որ ասէ Այս ծով մեծ է... – *Արուեստ է ամենայն, որ բարժանի յարարչականն...*

12. *60բ-81ա* Պատճառ սուրբ Աւետարանին Յովհաննու, ասացեալ սուրբ Վարդապետին – *Ոիք արտաքին հանդիսիցն լինին տեսողք...*

Ի լուսանցս «Մտեփ» (=Մտեփանոս), «եփ» (=եփրեմ), «Յոհ» (=Յոհան) համառօտագրութիւններ։

13. *81ա-9ա* [Մեկնութիւն Մարգարէութեանն Երեմիայ]

– *81ա-4ա* Երեմիա մարգարէ (=Նախադրութիւն Երեմիայ մարգարէութեան) – *Մարգարէացաւ Երեմիայ յաւուրս բարեպաշտ թագաւորին Յոսիայ...*

– *84ա-9ա* Պատգամն Աստուծոյ, որ եղեւ ի վերայ Երեմիայի – *Նախ ի մարդարէն եղեւ պատգամն Աստուծոյ Հոդոմին...*

Ունի միայն մեկնութիւն Ա. 1-19ի. ձեռ. ձեռ. 1270, 26ա-30բ։

14. *89ա-148բ* Մեկնութիւն Յորայ – *Բազում բանս մեզ Աստուած արձանս...*

Ի լուսանցս «Մտ» (=Մտեփանոս) «Հոփ» (=Հոփքիո՛ս), «եփ» (=եփրեմ), «Վն» (=Վանական) համառօտագրութիւններ։

15. *149ա-61բ* Աւետարան ի Յոհաննէ [Մեկնութեանէն]. Յայնժամ ետ զնայ ի ձեռս նոցա... – *Բարեգործութիւն անմոռաց չար թուի...*

Ի լուսանցս «եփ» (=եփրեմ) համառօտագրութիւն։

16. *162ա-73ա* Ի Մաթէոսի Աւետարանէն [Մեկնութենէն]. Ձի որպէս փայլական, որ ելանէ յարեւելից... – *Մարդարէքն եւ առաքեալքն Հոդոմն Աստուծոյ խաւսեցան...*

17. *173ա-6ա* Վասն Աւետարանային խորանացն – *Յաստուածագործ արարածս հաստածք են Բ. (2)...*

18. *176ա-82բ* Բանիմ իմաստասիրաց աթենացոց – Պղտւսարհս *ասէ. Յամաթեա՛ ի խորհուրդս...*

19. *182բ* Տնահամարք Աւետարանին – *Մաթէոս՝ ՅՃէ., Մարկոս՝ ՌԼԲ., Ղուկաս՝ ՅԽԲ., Յոհան՝ ՄԼԲ. (այսքան)։*

20. *182բ-8բ* Գիտութիւն երգոյն Դաւթի – *Երանեալ վասն հաւատոյդ եւ գործոց...*

21. *188բ-91բ* Եփրեմի յայն բանն թէ. Անդրանիկ էի ամենայն արարածոց – *Եւ արդ, զի իմաստութիւն Աստուծոյ ի վեր է քան...*

22. *191բ* [Եփրեմի] առ այն, որ ասէ առաքեալն, թէ. Որպէս զլուխ կնոջ այր... – *Եւ արդ, ուսցուք զյայտնի դիաւաստին...*

23. *191բ-233ա* Քարոզ զկնի Աւետարանին եւ զՀաւատոյն ասելոյն (Ի Բացայայտութենէ կարգաց եկեղեցւոյ Քարոզութեանց եւ աղօթից... Խոստովայ Անձնացեաց եպիսկոպոսի. ձեռ. 1447, 126բ) – *Եւ ես հաւատով աղաչեցուք...*

Գրչից՝ 233ա «Ընդորին Աստուծոյ եղեւ մեկնութիւն այսմ սուրբ գրոցս ի ձեռն Խորովա Անձնաւոցեաց եպիսկոպոսի յոյժ հնութեամբ սուրբ պատուիրանաց Աստուծոյ, զոր մեզ ի գովասացութիւն ոչ պատշաճի, զի մի՛ գայթակղեսցիք լսաւղդ ունայն համարել զինէն ասացեալսս վասն գոլոյ Հայր իմ քան մարմնոյ, զոր ոչ եմ արժանի կոչիլ որդի, նա եւ՝ ոչ վարձկան ըստ գրեցելումն, այլ եթէ կամեցի ոք ճշմարիտ գիտել գրոյդ, ի նմանէ ճշգրտութեամբ ունկնդրութիւն արարեալ կարասցէ իմանալ զատկին վասն նորայ, զոր եւ գուք լվնալ լոյժ |233բ| փառաւորել ունիք զԱստուած վասն շնորհացի մեզ գայսպիսի վարդապետ եւ լուսաւորիչ, ի յեղծելումէ ժամանակիս եւ ի թագաւորելոյ ի վերայ մեր խարիսխ իշխանին ի վերջին դարուս, զոր առել փափաքանաւք ընձերեցիք գշնորհաւորս ուսումնս, զի արիւ յոյժ պիտանի եւ բազձալի ամենայն եկեղեցական կարգաց մանաւանդ, որք զբահանայապետութեան ունիցին շնորհ, զի ուսուցանէ գմտաւորութիւն եւ գճանաչումն հանճարոյ, եւ խելամտացուցանէ զժողովրդականս առնել զունկնդրութիւնս եւ առիւ եւ դողութեամբ լսել զբարոգեալսն ի ժողովրդապետացն»։

24. *234ա-50ա* Սուրբ հայրապետացն Աթանասի, Յոհաննու Ոսկէբերանի, Պոռղի, Նեմեսեի, Եփրեմի ասացեալ ի Սուրբ Նախավկայն – *Երեւելի արեգակնս ընդ երկրաւս ծագելով...*

25. *250ա-7բ* Պատճառք ընթերցուածոց Սամուելի եւ Պաւղոսի եւ այլ սրբոց վարդապետաց ասացեալ – *Սրտ, սկիզբն եւ գլուխ ամենայն տաւնից...*

26. *253ա-9ա* Եւագրեալ լուծումն ե. (5) կարգացն – *Յուշ լիցին քեզ ե. (5) կարգացն...*

27. *259ա-61ա* [Հարցեալ ատասխանի] – *Հարցումն. Մր գետ է Գեհոն: Պատասխանի. Նեղոս... // |260բ|... Հարցումն. Մ՛վ է Ոխտաւեոսն, որ գկայսերքն եւ զՊատմութիւն արարեալ է: Պատասխանի. Նարիկեցոյն վարդապետին Անանիայի աշակերտ է, եպիսկոպոս Սեւաստիոյ...*

28. *261ա-4ա* [Վաճառ Նիկիոյ եպիսկոպոսի բանի] – *Յերեք հարցոյր եւ ի ՍՄ. (862. «Հանդէս ամսօրեայ», 1968, էջ 257) Թուականին առաքեաց Փոյտիանոս Կոստանդնիուպալսի պատրիարգն գՎաճառ...*

29. *264ա-5բ* Արիստոտելի սակաւ լուծմունք եւ Պորփիւռի – *Հարց. Ջի՞նչ է ի մարդումն մասն: Պատասխանի. Ոմն մարդ...*

30. *266ա-360բ* Բացայայտութիւն կարգաց եկեղեցոյ Քարոզութեանց եւ աղաւթից, ըստ իւրաքանչիւր ժամուց՝ Խոսարովայ Անձեւացեաց եպիսկոպոսի – *Ընդ Աստուծոյ եւ վասն Աստուծոյ խաւսելով...*

Տպ. Մաշտոցի Հայոց, հա. ժ., էջ 35-175, հին:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿԱՆ

148բ Ջստացող գրոցս գ[Ս]տեփաննոս յիշեսջիք ի Քրիստոս, ընդ նմին եւ գծրողս, աղաչեմ:

153բ (ստ. լա.) Ի խաչ ելեալդ Քրիստոս, տո՛ւր ինձ իմաստութիւն եւ համբերութիւն:

173ա Ո՛վ սուրբ ընթերցողք, որք ասկոտիք ի սուրբ եւ յաստուածընկալ բանիցս, յիշեցէ՛ք յաղաւթս ձեր գՍտեփաննոս եւ գծնողս իւր, ընդ նմին եւ գգծող սոքա՝ գՎրիգոր անարժան քահանայ, եւ բարեաց տուողն Քրիստոս զձեզ յիշէ յիւր գալուստն. ամէն:

233բ Փա՛ռք համագոյ Երրորդութեանն, որ արժանի արար զիս զատակոյս տեսանել զվերջին գիծս: Արդ, գրեցաւ՝ գի[ր]ս Ստեփաննոսի գրոց աշակերտի, գաւառաւս Բաբէդեցի, գեղջաւ Խփացի, ի վանացն Տարաւնցի: Արդ, ապաչեմ զսուրբ ընթերցող գրոյս ասացիք, թէ. Քրիստո՛ս, քո սուրբ մարմնով եւ արեանդ ողորմե՛ զՍտեփաննոսի եւ հաւն իմ Հայրապետ քահանաի եւ մայրն իմ Թկվղ կոչեցեալ, եւ եղբարն իմ Կիրակոս քա[հա]նաի, եւ միւս եղբարն՝ Աբրահամ[և]: Քրիստոս իւր սուրբ մեղսքաւիչ մարմնով եւ արեանն բարէխաւսութեամբ տայց նոցա խաղաղական կեանս մինչ ի խորին ծերութիւն, եւ ի փոխեալ կենցաղոս սիրով ընկալցի գնոսա Քրիստոս ընդ սիրելիս անուանն իւրոյ, վասն զի յոյժ սիրէի գնոսա եւ զփրկեցեալն ի Քրիստոս տղա հասակաւ եւ զքարւն Ջարելն եւ ծիծմարն: Որ մեզ յիշէ, յիշեալ եւ աւրհնեալ լիցին յԱստուծոյ. ամէն:

250ա Քրիստոս, քո սուրբ եւ ընտրեալ նահատակ ծառային եւ յառաջընթաց վկայի սրբոյն Ստեփաննոսի ողորմե՛ զՍտեփաննոսի եւ ծնողաց իւրոց՝ բարեխաւսութեամբ հեղման արեան նորայ, ընդ նմին եւ գծողս. ամէն:

251ա (ստ. լա.) Քրիստոս, որ ես քննող խորհրդոցդ, աջողե՛ զի բարի վխորհուրդս իմ:

257բ Ո՛վ ոմանց մաքրիցն անձկալիք սուրբդ՝ Ստեփաննոս անբժշկելիս թողութիւն հայցեա՛զ Աստուծոյ. աղաչեմ, եւ Աստուած զձեզ յիշէ:

291ա Տէր Աստուած, ողորմեա՛զ Ստեփաննոսի. ամէն:

319ա Քրիստո՛ս, քո սուրբ Երից մանկանցն բարէխաւսութեամբ ողորմեա՛ Ստեփաննոսի եւ ծնողաց իւրոց ի քում գալստեանդ, ընդ նմին եւ մեղապարտ գրչիս:

343ա Տէր Աստուած, քո սրբոցդ բարէխաւսութեամբ, ողորմեա՛ Աւետարերին եւ իւր ծնողացն եւ գծողիս. ամէն:

353բ (ստ. լա.) Ստեփաննոս *յաղօթս յիշեցէ՛ք, եւ գծգող:*

*361ա Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ անբաժանելի. Հաւր անսկզբան եւ Որդոյ միածնի եւ Հոգւոյն ճշմարտի, յաւիտեանս. ամէն: Գրեցաւ լուսաշաւեղ եւ աստուածաշունչ գիրքս այս ի թուաբեր ամանակաց հայկազեանս ի Ջ. եւ ի Ա. (1252) համարին, ի նեղ եւ դառն ժամանակիս այսմիկ եւ ի գարուս հետեւման, եւ այս վասն մեղաց մերոց, զի բազմացաւ անհնարին վիշտք եւ նեղութիւնք ի վերայ ամենայն աշխարհի ի ձեռն անաւրէն եւ այլակերպ գաւրսն նետողաց, որով բազմացեալ են քան զաստեղս եւ քան զաւազ ծովու: Իսկ գրեցաւ տառս աստուածաշունչ ի վանս վարդապետի Վանականի Խորանաշատ կոչեցեալ, ընդ հովանեաւ Սրբոհոյ Աստուածածնին, որ է յոյս եւ բարեբար աշխարհի: Արդ, եա՛ Ստեփաննոս քահանայ սիրող եղեալ բանին սպասաւորութեան վասն պատուհիրատնացն Աստուծոյ մերոյ՝ սիրել յամենայն սրտէ եւ ի գաւրութենէ ըստ կամաց իւրոց, ի փառս գրել եւաւ գհոգեշահ բանս լուսաւորութիւն հոգւոյ եւ մտաց իմոց ի յիշատակ եւ ի բարէխաւսութիւն ինձ եւ ծնողաց իմոց: Արդ, գրեցաւ երկակ բաներս առաքելական եւ մարգարէա[կա]ն ի տանս Աղուանից, ի գաւառիս Երզեանայ կոչեցեալ, ի վանս Խորանաշատ Սուրբ Աստուածածնին, ի գլուխ իշխանութեան երկրիս այսմ պարոն Աղպղուղային եւ որդոյ իւրոց՝ Վահրամ եւ Ջահարէ եւ Իսահէ |*361բ*| եւ ի հայրապետութեան տեառն Ներսէս Աղուանից կաթողիկոսի: Արդ, ո՛վ սուրբ մանկո՛ն[ք] եկեղեցւոյ եւ կոչեցեալք յորդեգրութիւն Հաւրն երկնաւորին, որք յաւժար կամաւք եւ շնորհիւք Հոգւոյն Սրբոյ ավտիք եւ կամ աւրինակ առնոյք գլուսաւոր գիրքս գայս, յիշեցէ՛ք նախ եւ առաջին գփառաւոր վարդապետն եւ գհաւասարակաց հայրն՝ զտէր Վանական, որ լուսաւոր եւ բաշխիչ եղեւ ամենառատ շնորհացն Աստուծոյ, ընդ [նմ]ին եւ գձեռասուն գաւակ իւր՝ գՎրիգորէս վարդապետն, որ այժմիկ յաջորդէ զաթոռ վարդապետին իւրոյ՝ լցեալ բանիւ եւ գիտութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ, ընդ ամին գՍտեփաննոս եւ գկիրակոս քահանայք եւ զծնողսն իւրեանց՝ հանդերձ ամենայն բարեկամաւք եւ ընկերակցաւք, որ են գաւառաւս Բե-

բեղեցի, *ի գեղջէն, որ կոչի Խուրբ, եւ սնեալ ի հռչակաւոր ուխտն, որ կոչի Տարաւնկիմ, որ կան առ ոտս եկեղեցւոյն Ամենափրկիչ կոչեցեալ եւ Սուրբ Աստուածածնին Մարիամու, եւ ի վերայ այսր ամենայնի զանարժան եւ զտառապեալ գրիչս՝ զԳրիգոր եւ զծնողսն իմ եւ զանուցողսն եւ զամենայն հոգեւոր եղբարբս, որ կան շուրջ գմեզ եւ խնամեն գմեզ հոգեւոր սիրով իւրեանց, գի թէպէտ եւ խոշոր էր գիրս, բազում աշխատեցայ եւ ի հաւատով գրեցի, եւ այս էր պատճառն, որ չէաք հմուտ այսմ արուեստի: Եւ յիշողքս եւ յիշեալքս աւրհնին Քրիստոսէ Աստուծոյ մեծոյ, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:*

148բ, 153բ, 173ա, 361աբ էջերի յիշ-ները տե՛ս ԺԹ. դ. յիշ-ք, էջ 264-265:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *2բ (ԺԹ. դ., լս.)* Յիշատակ է գիրգս սուրբ դպրաւսերց Կափայեցի Անտոն իրիցուն, ի վայելումն Բաղիշու Պօղոս կրօնաւորին... վայելեն. ամէն:

2. *115բ (ԺԸ. դ., ատ. լս.)* Գիրքս յիշատակ է Վարդան *արեղին:*

3. (Սահակ վրդ. Ամատունու ձեռքով. ԺԹ. դ. վջ.) *1աբ Յանկ մատենիս» եւ «Յիշատակարան պատուական մատենիս գրեալ ի թուին Հայոց ՉԱ. (1252)», ուր կրճատումներով բերւում է նաեւ գրչութեան ժամանակի յիշատակարանը՝ 361աբ:*

362աբ «Արտագրեցի վասն անեղն պահելոյ եւ եւս ցյիշատակարանս. Սահակ *վարդապետ* Ամատունի Օշականցի»:

364ա «Թէ՛ւ դրի, կարդացի, կարկատեցի եւ քաղուածք արի, Մատենադարանապետ Սահակ *վարդապետ* Ամատունի. *27 փետր., 1895»:*

364բ «Քաղուածք արի պատուական գրքիցս եւ կարկատեցի յիշատա[կարանս] եւ այլ տեղ էր. Մատենադարանապետ Սահակ *վարդապետ»:*

ԿՆՔԱԴՐՈՆԻՄ *11բ, 176բ, Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնա *է:*

ԳՐՔԱՔՈՐՔ *Պառկ-պհպ. Բա Ադուպին է: Բբ Գիրս այս ժողովածու է: 153բ (ի ստորին լուսանցս) Ի խաչ ելեալդ Քրիստոս, տուր ինձ իմաստութիւն եւ համբերութիւն: 182ա Ասաց անաւր: 251ա Քրիստոս, որ ես քննող խորհրդոց, աչդոնեալ ի բարի գխորհուրդս իմ:*

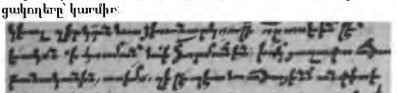
2274

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

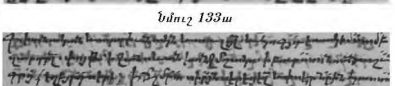
ՈՒՇԻ ՎԱՆԱՔ ՌՃԷ–ՌՃԺԳ. – 1658–1665

ԳՐԻՔ՝ Մկրտիչ Աշտարակեցի:

ԹԵՐԹ՝ 331. չգրուած՝ 262աբ, 292ա-3բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-2x12 (Ա. 10)+Ա-ԻԱ.x12 (ԺԸ. 16)+1x2: Նիթ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսագրչով: ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 19,8x14,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, եղկսիւն՝ 294ա-323բ (15x10-18x12): ԳԻՐ՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 25-32: ԿԱՋՄ՝ դռոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագունի դերձառոր մետաքս. լուսանցադիրները՝ կարմիր:

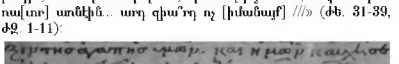
Նմուշ 133ա

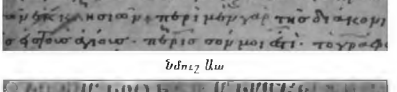
Նմուշ 329ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 4ա, 75ա, 90ա, 114ա, 128ա: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուղթիր, համգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ, կապոյտ, սեւ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ-ՊԱՏՊԱՆԱՆ – 1 (լուսարէն): Ճաշոց: ԺԹ. դ: Ստացուած մէկ թերթից (Ա), թուղթ, միասիւն, 24 տող: Պատուեակում է ընթերցուած Ա. Կոռնք. Ը. 11-22, տե՛ս V. Chétanian, catalogue des fragments et manuscrits Grecs du Matenadaran d'Erevan, p. 84-85. 2. Աւետարան Մատթէոսի: Թ-ժ. դդ.: 1 (Ը.), ստացուած մէկ թերթի ընդերկայնակի եւ ընդլայնակի ճատուռով: Մազաղաթ, եղկսիւն (14,5x19, 19,5x13,5), բոլորգիր երկսիւն, 17 տող: Կարգաղ՝ Բա, Բբ «/// [կոյր տես]անեցին եւ փառա[ւոր] առնէին... աղ զիա՞ղ ոչ [իմանայք] ///» (ժե. 31-39, ԺԶ. 1-11):

Նմուշ Ա.ա

Նմուշ Բա

Վիճակ՝ բաւարար. զանազան թծեր եւ ճեռներ, տեղ-տեղ գոռգոռտը խիստ գունափոխուած: Կազմի Բ. փեղկին թանաքի ճապաղում, եզերք մաշուած, կապիչներն րնկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-72ա* Քերականութեանց գիրք առաջին, առարեալ մեծի հռետորիս Թումայի խրազատց, արտադրեալ ի հայս Ոսկանի երեւանցւոյ բանի սպասաւորի

Տե՛ս ձեռ. 2275. 10ա-94ա. 1. *ա/4ա-8բ*: բ/*8բ-50բ*: գ/*50բ-2ա*: 2. *Նախ/52ա*: ա/*52ա-3բ*: բ/*53բ-4ա*: գ/*54ապ*: դ/*55ա-72ա*:

Բ. *75ա-90ա* Պորփիւրի Նեռածութիւն [Ստորոգութեանցն Արիստոտելի]

Տե՛ս ձեռ. 718 (Ա.), 138ա-70բ. *Նախ/75ապ*: ա/*75բ-7ա*: բ/*77ա-80բ*: գ/*81ա-3բ*: դ/*83բ-4ա*: ե/*84ապ*: գ/*84բ*: է/*84բ-5ա*: ը/*85ապ*: թ/*85բ-6ա*: ժ/*86ա*: ժա/*86ապ*: ժբ/*86բ*: ժգ/*86բ*: ժդ/*86բ-7բ*: ժե/*87բ*: ժզ/*88ա*: ժէ/*88ապ*: ժը/*88բ*: ժթ/*88բ*: ի/*88բ-9ա*: իա/*89ա*: իբ/*89ապ*: իգ/*89բ*: իդ/*89բ*: իե/*89բ-90ա*: իզ/*90ա*:

Գ. *90ա-127բ* [Բաւիք Արիստոտէլի]

1. *90ա-114ա* Սառորգութիւնք Արիստոտելի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. *Նախ/90ա-2ա*: ա/*92ա-6ա*: բ/*96ա-9ա*: գ/*99ա-103ա*: դ/*103ա-7ա*: ե/*107ա*: գ/*107ա-11բ*: է/*111բ-2ա*: ը/*112ապ*: թ/*112բ-3բ*: ժ/*113բ-4ա*:

2. *114ա-27բ* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի ըստ յունացն Պէրիարմէնիաս, եւ հայերէն ցաղկագս մեկնութեան, առտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտելէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. *Նախ/114ապ*: ա/*114բ-5ա*: բ/*115ապ*: գ/*115բ-27բ*:

Դ. [Բաւիք Դաւթի փիլիսոփային]

1. *125ա-91բ* Դաւթի փիլիսոփայի Ներգիծացոյց ցաղկագս սահմանաց իմաստասիրութեան

Տե՛ս ձեռ. 464, 95ա-149բ. Նախերգան/*128ա-9բ*: ա/*129բ-34բ*: բ/*134բ-7ա*: գ/*137ա-41ա*: դ/*141ա-6ա*: ե/*146ա-8բ*: գ/*148բ-51բ*: է/*151բ-2բ*: ը/*152բ-5բ*: թ/*155բ-7բ*: ժ/*157բ-62ա*: ժա/*162ա-5ա*: ժբ/*165ա-8ա*: ժգ/*168բ-71ա*: ժդ/*171ա-2ա*: ժե/*172ա-4բ*: ժզ/*174բ-6բ*: ժէ/*176բ-81ա*: ժը/*181ա-3ա*: ժթ/*183ա-6բ*: ի/*186բ-8բ*: իա/*188բ-91բ*:

2. *191բ-2ա* Ընդ այնոսիկ եւ առաջիկայ բան ի-մասասնոյս – *Ամենայն չար տանջելի, ոչ ոք տանջելոյ…*

3. *192բ-6ա* Դաւթի փիլիսոփայի առածի Ե. (5) զի՞ն<*ո*>չ արդեօք է Սահման կամ զինչ բնաւորական Սահման, Ստորոգութիւն եւ ստորադրական սահման եւ կամ այի ի սոցանէ զոյս ոմանս վիճակեցան ի գոյիցն

Տե՛ս ձեռ. 464, 134ա-7բ. ա/*192բ-3բ*: բ/*193բ*: գ/*193բ-4ա*: դ/*194ա-5բ*: ե/*195բ-6ա*:

4. *196ա-7ա* Նորին Վասն բաժանման – *Ամենայն, որ մի անգամ ո՛չ բաժանեալ գոյ…*

Ե. *197ա-211ա* [Մասն ինչ բանի Վասն անձի եւ բնութեան]

ա. *197ա-200բ* Խնդրելի է թէ զի՞նչ է անձն – *Ասելի է, թէ. Անձն հասարակաց առեալ…*

բ. *200բ-4բ* Խնդրելի է թէ որով յեղանակաւ զանազանի անձն յոյ ածնացս յայտցանէ – *Ի մասնաւորէն եւ յանհատէն…*

գ. *204բ-6ա* Խնդրելի է թէ զի՞նչ է բնութիւն եւ բանի՞ յեղանակաւ ասի – *Ասելի է. Անունս այս բնութիւնն…*

դ. *206ա-11ա* Խնդրելի է, թէ որո՛վ յեղանակաւ տարբերի բնութիւնն եւ անձն – *Աւեմ պչորս գոյատսիկ ի վերայ քննութեանս…*

Զ. *211բ-5բ* Բանի պիտանիի յԲ.ան (12) մարգարէիցն – *Յովսէ. Սկիզբն բանից Տեառն առ Յովսէէ…*

է. *216ա-8բ* [Գիր օրհնութեան եւ նամակ պահպանութեան] – *Ի գթութեանցն Աստուծոյ եւ ամենայն սրբոց նորա…*

Ը. [Քարոզգիրք Գրիգորի Տաթեւացւոյ]

1. [Քարոզ յԱսաչին հատուած]

Տե՛ս Ձմեռան հւտ., տպ. 1740. *Միայն՝ ԶԻԲ/266ա-71բ*:

2. [Քարոզ յերկրորդ հատուած]

Տե՛ս Ամառան հւտ., տպ. 1741. *Միայն՝ ԺԲ/219ա-22բ*: ԼԷ/*222բ-5ա*: ՕԵ/*225ա-7ա*: ՕԷ/*227ա-9բ*: ՀՍ/*229բ-32ա*: ՀՑ/*232ա-5բ*: ՀՔ/*235բ-8բ*: Ց/*238բ-42ա*: ՁՍ/*242ա-5ա*: ՃԹ/*265բ*: ՃԺ/*245ա-9ա*: ՃԼ/*276ա-82ա*: ՃԼՑ/*249ա-52ա*: ՃԼԸ/*290բ-1բ*: ՃԽ/*257բ-90ա*: ՃԾ/*252ա-7բ*: ՃՄ/*252ա-4բ*: ՃԿՑ/*254բ-7ա*: ՃԿՂ/*257ա-61բ*:

3. [Քարոզի Առտաւոյ հատուոց]

ա. *271բ-5բ* Քարոզ վասն Ծնդեանն. եւ ի ծնաղեն… – *Երիս իրս տեսանելի է մեզ յայսմ վայրի…*

Թ. *263ապ* [Յովհաննու Երզնկացւոյ ցաղկագս երկայնի շարժմանն]

Տե՛ս ձեռ. 529. 149ա-66բ. *Միայն՝ ա/263ապ*: բ/*263բ («…պի յուրն կերեսս երկրի ծածկեալ ունէր. հրա: Մրդ» (չար բերի))*:

Ժ. *294ա-305ա* [Կատղանայ Արեւելցւոյ] Այս է Աշխարհացոյց

Տե՛ս ձեռ. 20, 251ա-7ա. ա/*294ապ*: բ/*294բ-5ա*: գ/*295ա-9բ*: դ/*299բ-305ա*: *Ունի 302բ* Այս են թագաւորաց ամոանաւ Պարթեւաց Հայոց – *Հրաչէ, Տիգրան…*:

ԺԱ. *305բ* [Կարգ վարդապետաց] – Թող *վարդապետն է ամենայն Հայոց վարդապետաց վարդապետն…*

ԺԲ. *306ա-23բ* [Խորհրդատետր]

Տե՛ս ձեռ. 444, 2ա-19ա. 1/*306ա-7բ*: 2/*307բ-10բ*: 3/*310բ-4ա*: 4/*314ա-5ա*: 5/*315ա-23բ*:

ԺԳ. *324ա-9բ* [Քաղուածոյ ի թղթոց Պօղոսի]

– 324ապ Թուղթ Պօղոսի առ Հռոմեայսդոց – *Պօղոս ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի…*: *324բ-5բ* Թուղթ Պօղոսի երկրորդ Կորնթացւոց առաջին – *Պօղոս կոչեցեալ առաքեալ…*: *325բ-6բ* Թուղթ Պօղոսի Գ. Կորնթացւոց երկրորդ – *Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի…*: *326ապ* Թուղթ Պօղոսի Դ. առ Գաղատացիս – *Պօղոս առաքեալ ոչ ի մարդկանէ…*: *327բ-8ա* Թուղթ Ե. Պօղ[ո]սի առ Եփեսեցիս – *Բազում մասամբ եւ բազում օրինակօք…*: *328ապ* Թուղթ Պօղոսի ԺԱ.ան առ Տիմոթէոս – *Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի…*: *328բ-9բ* Թուղթ ԲԺ.ան Պօղոսի առ Տիմոթէոս երկրորդ – *Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի…*:

ԺԴ. [Մանուսք]

1. ա. *1ա-2բ* [Ի Հարաւից վարուց] – *Որպէս եւ գրեալ է, թէ, Ոմն ճգնաւոր եկն առ Մակար...*

բ. *74ա* – *Թէ փորձութիւն կնոջ վառի ի քեզ...*

գ. *264ա* – *Պատերազմեալ եղեւ աշակերտ ծեր յումեմն...*

2. *3ա* [Օրհնութիւն] – *Վարգապետէ յիսուսաւանդ ողջոյն հասցէ ի յառաքելական օրհնութենէն...*

3. *3ա* [Աղթարթ] – *Բանիւ աւտաւն աւանման միանութիւն եւ աեաւան... (այսպէս)։*

4. *3բ* Գիր գողկապի – *Թէ մարդի, թէ անասնոյ...*

– Բոլորակ աղիւսակ – *Հուր, օդ, ջուր, երկիր (ծայրերին) Յիսուս (կենտրոնում)։*

5. *72բ-3բ* [Քերականական]

ա. *72բ* – *Նախադրութիւնք են այսոքիկ՝ ներ, արտ...*

բ. *72բ-3բ* – *Մակաբայք են այսոքիկ՝ մարտան, երանէ...*

գ. *73բ* Ցաղագս առոգանութեանն – *Առոգանութիւն է սրութիւն եւ բթութիւնն...*

6. *265ա* – Խօսեցաւ Աստուած ընդ Ադամայ է. (7) անգամ...

7. *265ա* [Հաճելուկ Ներսիսի Շնորհալոյ] – *Հայր իմ ծնաւ զիս ի մօրէ իմմէ / Եւ դուստր իմ ծնաւ զմայր հօր իմոյ ի կնոջէ իմմէ... Մի այս ունի բազմոտանի...*

8. *330աբ* [Դարագլուխ] – *ՅԱդամայ մինչեւ ի ջրհեղեղն մեծ առ նոյիս են...*

9. *330բ-1ա* [Տաղ Բառաւի (հայատառ թուրքերէն)] – *Դրվա էաալուտ, այլա թալատան / Գոգալ այս անուն հարգունի բին օլսուն / Ումրի ու գօլվաթ, գի աուօլսուն... |331ա| Գոգալ այս անուն քարամի վաշալա ֆաղաթի... Հայր մեր, որ յե[րկինս]։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

72ա Գրեցաւ ի թվին Փըր[կ]չի Ռ.երորդի Զճ.երորդի Ծ. եւ Ը.երորդի (1658) եւ յամսեանն Նոյեմբերի երկաւկի եւ ի Հայոց թվին Ռ.երորդի Ճ.երորդի եւ է.երորդի (1658) եւ յամսեանն Նաւասարդոյ Ի.երորդի եւ հրնակաւի աւելակի (25), ի աւուրս շաբաթի աւարտեցաւ տառս, ձեռամբ՝ անպիտան Մկրտիչ կըրօնաւորի յԱշտարակեցւոյ, ի յարմաւուղն Գոլոշեան, որդի Աւտաճեան ի յերկրին Աւարատեան եւ ի նահանգին Կարբւոյ, ի վանայ Ուշտոյ Սուրբ Սարգսայ, նաեւ որպուղն հարագաստի՝ Մարախրոսի, եւ յառաջնորդութեան քաղ հռետորապետին Ոսկանի քարքմանողի գրամատիկոսի, այլեւ աշակերտին ևն(՞) վեհագունի՝ Կաւապետի բանի սպասաւորի, նաեւ փոքու եւ ի տրտաս հոճծամիտ գոլ գրօղ գ[ա]յա տառի աղաչէ[մ] յիշել ի Տէր։

113բ Աղաչէ[մ] յիշել զեղկելի գրիչն՝ իբր թէ լիցի յիշման արժանի։

192ա Գրեցաւ ձեռամբ յոթնամեղի եւ փանաքի՝ տէր Մկրտչի կրօնաւորի, զառաձեալն եւ զասացեալն Դաւթեայ, եւ որք հանդիպիք ընթեռն[ե]լով կամ օրինակելով յիշեղչիք զառամեալս պակասութեանցս եւ զնեբուսն առե[ա]լ։

275բ Ո վ Տէր, եւ զաքսորեալս ի վայրս նշդե[հ]ութեան յիշեա՛։

290ա Փա<փա>ոք Քրիստոսի, որ ետ կարողութիւն գծագրել այս աստուածազարդ բուրաստանս, որ հաւաքեալ կայ ի սմա զանազան եղեմական ծաղկունք, ժողովելով աստի եւ անդի բազում աշխատութեամբ, բայց դուք, ով սիրելիք, եւ որք հանդիպիք ի սմա, յիշեսջիք ի Քրիստոս՝ գտէր Մկրտիչ աբեղայս, որ ծնաւ զսա երկամբ մասանցս յայլ եւ յայլ տեղիս, բայց դուք մի՛ ելանէք ի բնական տեղուոջէ, քանզի բազում նեղութիւնք դիպեսցի, յորս Տէր Յիսուս փրկեսցէ /// (մի բառ ջնջուած), նաեւ գծնողն իմ յիշեսջիք ի Քրիստոս, եւ դուք յիշեալ լիջիք ի նմանէ. ամէն։ <Գ>Աւարտ եւ գրաւումն եղեւ գրոյս վթին ՌՃԺԱ. (1662)։ Ի յամյմ ամի մահ կայր ոչ սահաւ, եւ քրիստոնեայք ի մէջ նեղութեանց էին ի ձեռնէ անօրինաց։

323բ Գրեցաւ թուին ՌՃԹ. (1660), ձեռամբ յոգնամեղ Մկրտչի, ի սեպտեմբերի ամսում Ի.ին (21), պատկեր աւուրն ուրփաթ, ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ է օրհնեալ ընդ Հօր եւ Սրբոյ Հոգւոյն անկիտիւ յաւիտեանս. ամէն։

330բ Իսկ ի Քրիստոսէ մինչեւ այժմ, որ զթուղթս գրեցի, լինի ամք ՌՉՀԿԵ. (1665), իսկ Հայոց թվինն էր ՌՃԺԴ. (1665), ի սոյն ամի եղէ վարդապետ։

ԿՆՔՈՒԴՈՐՈՇՔ՝ *4ա, 127բ, 329բ* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է։

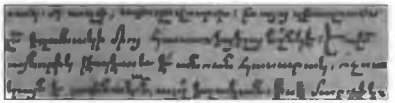
ԳՐԱՉՓՈՐՔ՝ *331բ* Այլ մճակ։

2275

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌՃԺԵ. – 1666

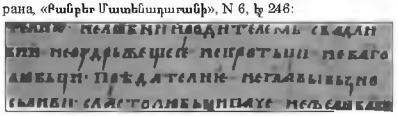
Թերթ՝ 224+1 (կրկն.՝ 165). չգրուած՝ 1ա-9բ, 94բ-105բ, 154բ-223բ։ Գրված՝ 1x8+ա-ժբx12 (ժբ 11)։ Նիւթ՝ թուղթ։ Մեծութիւն՝ 19x12,5։ Գրութիւն՝ միասիւն (14,5x8,5)։ Գիր՝ նուագիր։ Տող՝ 26։ Կազմ՝ դրոջմազարդ շագանակագոյն կաշի (կենտրոնում Դաւիթ արաճ սաղմոսարանով), մետաղէ զամերով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ։ Պահպանակ՝ 2+2, թուղթ։

Նմուշ 20ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա ա զ ա ր դ՝ 106ա: Զ ա ր դ ա գ ի՛ թղչնագիր, հանգուցագիր: Գ ոյ ն ե՛ կարմիր, կապոյտ, նաւթագոյն:

ՊԱՏԱՒԻՒՂ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Апостол (սերբական տարբերակ) (ձիւն պատուճէնէն): ԺԶ-ԺԸ. դդ.: 1 (Ա)+1 (Բ), ստացուած երկու թերթերի ընդհակայնակի հատուածով: Մագաղաթ, միասիւն (14,5x9), կանոնագրուած, 26 տող: Կարդալ՝ Բար, Աար: Տե՛ս М. Н. Тихомиров, Отрывки словянских рукописей Матенадарана, «Բաներ Մատենադարանի», N 6, էջ 246:

Նմուշ 9ա

Վիճակ բաւաբար. գոյապղտը զանափախուած. կազմի եզերը մաշուած, մէկի վերին աջ եզրը պակսած, աստառ Ա՝ ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *10ա-94ա* [Թովմայ Իտալացւոյ Քերականութիւն]

1. *10ա-69բ* Յաղագս հաւօրինի Քերականութեան: Քերականութեանց գիրք առաջին, արարեալ մեծի հռետորին Թոմային Իտալացւոյ, առւտրեալ ի հայս Ոսկանի Երեւանցւոյ բանի սպասաւորի

ա. *10ա-5բ* Յաղագս Քերականութեանն հասարակաւ: Գլուխ առաջնոյ

1. *10ա-1բ* Սահման Քերականութեան – *Քերականութիւն է արհեստ գործական...*

2. *11բ* Յաղագս մասանց Ռերականութեան եւ ենթակայի: Գլուխ երկրորդ – *Եւ զի քերականութիւն զպատշաճաւորութիւն...: 11բ-2ա* Յաղագս տառի առաջնոյ մասին Ռերականութեան. հատոր Ա. Սահման տառի – *Գիր է յօդաւոր ձայնի մասն նուաստ...: 12ապ* Յաղագս Թուց զրոց – *Գիրք են Լ. եւ Հ...: 12բ-3բ* Յաղագս գործեաց բնականաց – *Գործիք ձայն են լեզուն...: 13բ* Յաղագս երբարբառութեան – *Սովոր են շարակցել գձայնաւորս...: 13բ-4բ* Յաղագս երկրորդի մասին Ռերականութեան, հատոր երրորդ – *Վանկ է նախորդ շարակրումն գրոց...: 14բ-5բ* Յաղագս մասին երրորդի Ռերականութեան. հատոր չոր[ր]որդ. Սահման – *Բառ է հնչումն...:*

բ. *15բ- 67բ* Յաղագս բանի: Գլուխ երկրորդ

1. *15բ-6ա* Հատոր նախնոյդ. [Ս]ահման – *Բան է բառից շարամանութիւն...: 16ա-7ա* Յաղագս մասանց բանի տարայուծաբար ասացումն – *Ոմն մասունք բանի եւ...:*

2. *17ա-8ա* Յաղագս Անուան. հատոր երկրորդ. Սահման անուան – *Անուն է մասն բանի հոլովական...: 18ա-25ա* Յաղագս անուանց բաժանման. հատոր երկրորդ. նախադրութիւն – *Քրաժանումն ընդունին անուանք...: 25ա-27ա* Յաղագս թուոյ հոլովոց – *Եւ են խոնարհմունք անուանց տասն...: 27ա-30բ* Կարգ հոլովոց համօրինաց անուանց եւ ըստ բանիւոնութեան եղանակաց – *Կարգ առաջնորդ, որոյ սեռական է...:*

3. *31ա-5ա* Յաղագս Դերանուան. հատոր երորդ. Սահման – *Դերանուն է մասն բանի հոլովական...: 35ա-8ա* Նախադրութիւն. Յաղագս պատահմանց – *Հոլովք դերանունց են ինունք...: 38ա-40ա* Յաղագս վերաբերական պատահման – *Վերաբերական պատահման է...:*

4. *40ա-54բ* Յաղագս բայի. հատոր չորորդ. Սահման բայի – *Բայ է մասն բանի հոլովական...: 55ա-6բ* Յաղագս ընդունելութեան մասին հինգերորդի. սահման – *Ընդունելութիւն է մասն բանի հոլովական...: 58բ-60ա* Յաղագս Նախադրութեան – *Նախադրութիւն է մասն բանի...: 60ա-63բ* Յաղագս Արբայի – *Մակբայ է մասն բանի...: 63բ-7բ* Յաղագս շաղկապի եթեներորդի բանի մասին. սահման – *Շաղկապ է մասն բանի անհոլովական...:*

գ. *67բ-8բ* Յաղագս բանի բաղադրելոյ: Գլուխ երրորդ. հատոր առաջին – *Բան բաղադրեալ է ցուցակութիւն...: 68բ* Յաղագս արտաբերութեանց կրից – *Չեր լեզուս լատինականս...: 68բ-9ա* Յաղագս արտաբերութեան ծանօթութեանց – *Ծանօթութիւնք ձառնչելոյ...: 69ապ* Յաղագս արտաբերութեանց ախտից – *Ախտք նշանակին ի ձեռն նշանաց...:*

2. *70ա- 94ա* Քերականութեանց գիրք երկրորդ, որ ինչ պարունակի ընդ գրուա երկրորդում

– *70ա* Նախադրութիւն – *Զկնի որոյ գմասունս քերականութեան...*

ա. *70ա-1բ* Յաղագս համաձայնութեան մասանց ներակարգութեան բանի: Գլուխ առաջին: Նախադրութիւն – *Ներբանում տարալուծեցեալ...*

բ. *71բ-2ա* Յաղագս համաձայնութեան ածականին ընդ գոյականի: Մասն երորդ (=երկրորդ) – *Ոչ կերպիւ իրականութեան...*

գ. *72բ-3ա* Յաղագս համաձայնութեան ներբերականի, որ եւ արդնչականի ընդ առաջարկեալ, զոր արդնչէ: Մասն երորդ – *Քանզի գնոյն իր դէպ լինի...*

դ. *73ա- 94ա* Յաղագս շարագութեան բանի: Գլուխ չորորդ

1. *73աբ* Աւո ի շարաղրութենէ իրաց եւ տարաբնութենէ, ի ձեռն իրակութեան գշաւտիղեալ լեալ զշաւզուգութիւն. մասն առաջնոյդ – *Քանզի էութիւնք իրաց...:*

2. *73բ-5ա* Յաղագս կարգի բայից էականնաց զնախադոյ կարգ շարադ[ր]ութեան բանից առաջնոյդոյին. մասն երկրորդ – *Զառաջնորդ կարգ շարադրութեան բանից...:*

3. *75աբ* Յաղագս կարգի բայից կայականաց երկրորդի կարգի շարադրութեան ներբողիւ. հատոր երրորդ – *Զերկրորդ կարգ շարադրութեան...: 76ա* Յաղագս բայից կայականաց բնաւորապէս – *Բայք կայականք են...: 76ա* Յաղագս շար նշանակողաց գկայութիւն – *Վասն այսորիկ ամենայն բայ...: 76աբ* Յաղագս կայականաց յուժամ նշանակէ բեռակնաբար – *Են իսկ բայք, որք միայն քերականաբար...*

4. *76բ-9ա* Կարգ բայից ներգործականաց գերադրոյ կանօն շարագուգութեան վերաբերողաց – *Զերրորդ կանօն շարագուգէն բայք...*

5. *79ա-82ա* Կարգ յաղագս արտագործականաց՝ գչորրորդ կանօն շարադրութեան առադրողաց. հատոր հինգերորդ – *Արտագործականք բայք են...: 82ա-3ա* Յաղագս կրաւորականաց բայից կարգ 5 – *Ամենեքեան բայք ունօղք գտատ...: 83աբ* Յաղագս բայից կոչեցելոց չեգոհականաւ կրաւորականաց կարգ – *Են բայք ոմանք առ լատինս...: 83բ-5ա* Յաղագս բայից կոչեցելոց չեգոհականաց – *Բայք ասին չէզոքականք...: 85աբ* Յաղագս բայից նշանակողաց գշարժութիւն – *Բայք նշանակօղք զշարժութիւն...: 86ա* Յաղագս բայից կոչեցելոց հասարակաց – *Կոչեն գրամատիկոսք զբայս...: 86ա-7ա* Յաղագս վերադրողաց բայից – *Ասին առ լատինս դէպօնէնցիա...: 87ա-8ա* Պատճառ կարգաց շարադրութեան բայից անդիմատրաց – *Անդիմատրաց արտագծականի ձայնի...: 88ա* Յաղագս երկրորդի կարգի անդիմատրաց – *Նեբերկրորդում կարգում դնին...: 88աբ* Յաղագս երրորդի կարգի անդիմատրաց – *Երրորդ կարգ անդիմատրաց...: 88բ* Յաղագս չորրորդ կարգի անդիմատրաց – *Քորրորդ կարգ անդիմատրաց...: 88բ-9ա* Յաղագս հինգերորդի կարգի անդիմատրաց – *Հինգերորդ կարգ շարադրին...: 89աբ* Յաղագս անդիմատրաց կրաւորականաց – *Անդիմատրք կրաւորականի ձայնի...: 89բ* Յաղագս անդիմատրաց չեգոհականաց – *Բարեպէս լինի...: 89բ-90ա* Յաղագս բայից ծառայականաց – *Իսկ ծառայականք բայք ոչ են դիմատրք...: 90աբ* Յաղագս աներեւութից – *Վասն այնորիկ աներեւոյթք կամին...: 90բ* Յաղագս ֆերունդիից, որ են սեռականաւ – *Ֆերունդիայք կառավարին...: 90բ* Յաղագս սուպինի, որ է առադրական – *Առադրականք եւս են...: 90բ-1բ* Յաղագս րնդունելութեանց – *Վեց են ընդունելութիւնք բոլ իրի...: 91բ-2ա* Յաղագս պատճառի բաղդատականաց եւ գերադրականաց – *Բաղդատականք վասն այնորիկ պահանջեն...: 92աբ* Յաղագս պատճառի մասնականաց, հասարակաց մասնկաց եւ ճայր անուանականաց – *Զոր ինչ գրամատիկոսք ասեն...: 92բ-4ա* Յաղագս ձեւոց – *Ձեւոց ոմանք շարադրութեան, ոմանք բայից... իսկ գրանս ի տառաչափութենէ յուզեսցի:* Վերջ:

Հմմտ. Քերականութեան գիրք, *Ամստերդամ, 1666:* Հայ գիրքը *1512-1800* թվականներին, *Երեւան, 1988, էջ 57:*

Բ. *106ա-38բ* Համառօտ հաւաքումն եւ յոյժ օգտակար ի Դիալեքթիկայէն, որ է Տրամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարդուղիմէոսի եպիսկոպոսի – *Եւ գի խօսելոց նմա ի Դիալէքթիկայէն... Նմանապէս եւ երկրորդի երրորդին:*

Գ. *139ա-54ա* [Յաղագս հաւաքաբանութեան] – *Ըստ Արիստոտելի գիտելն է՛ ճանաչել զպատճառ իրին... եւ վասն Հաւաքաբանութեան այսքան բաւականացոյցի:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

Կազմատառ Բ. Թուին Ռձժի. (1666), յուլիսի միջնորդութեամբ Յիսուսի եւ մօրն՝ Մարիամու հսկողի սկսա գՏրամաբանութիւնն: Յ/// (շար. պատառուած):

ԳՐՁԱՆԹՈՐՔ՝ Գիշնկ Բք Գրչափորձ: Պառկ-պշպ. Աաբ, Բաբ (յատիկատառ բառակապակցութիւնք եւ տարբեր նշանններ): Ցա Սկիզբ գայս գիր (ջնջուած):

2276

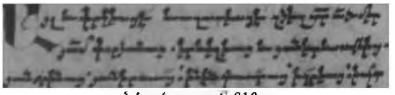
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար (1688ից առաջ)

ՍՏԱՑՈՂ՝ Դափթ վրդ.:

ԹԵՐԹ՝ 326. չգրուած՝ 1ա-2բ, 326բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԷ×12: ԻԶ-ի եւ ԻԷ-ի միջեւ 1×2 (թ. 313-314): ՆԻՒԹ՝ թուայ լուսագծերով: ՄԵԾՄԻՆԻՆ՝ 12,8x9,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9,5x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (նոտրգիր՝ 309ա-14բ): ՏՈՂ՝ 19: ԿԱՋՄ՝ խաչազարդ եւ դրօշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագոյն կտաւ. լուսանցկադրերը՝ կարմիր: ՊԱԼՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Ը)+2 (ե-Ջ):

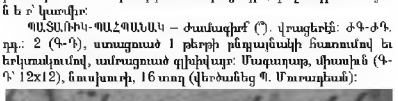
Նմուշ Դափթ գրչի՝ 85ա

Նմուշ նորագրի 310ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Ս ի ա խ ո ր ա ն՝ 3ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր ի՝ 139ա, 197ա, 221ա, 240բ: Լ ա ւ ա ն գ ա գ ա ր ի՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ եանզուցպիր, թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կաոմիր:

ՊԱՏՈՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ժամագիրք (՞). վրացերէն: ԺԳ-ԺԴ. դպ.: 2 (Գ-Դ), ստացուած 1 թերթի ընդլայնակի հատումով եւ երկտակմամբ, ամբացուած գլխիվայր: Մագաղաթ, միասիւն (Գ-Դ՝ 12x12), նուսխուրի, 16 տող (վերծանեց Պ. Մուրադեան):

Նմուշ Ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. ունի խանգուրեան հետքեր, ցեղակեր: Կազմաստառը ցեղակեր, նորոգուած Ի. դ.:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-138բ* Քերականութեանց գիրք առաջին, արարեալ մեծի հռետորին Թումայի Իտալացւոյ, արտադրեալ ի հայս Ոսկանի երեւանցւոյ

Տե՛ս մեռ. 2275. 10ա-94ա. 1. *3ա-102բ*: ա/*3ա-13բ*: բ/*13բ-100ա*: գ/*100ա-2բ*: 2. *102բ-38բ*: Նախադրութիւն/*102բ-3ա*: ա/*103ա-6ա*: բ/*106ա-7ա*: գ/*107ա-6ա*: դ/*105ա-35բ*:

Բ. ա. *139ա* Յաղագս հերականութեան – *Քերականութիւն է արուեստ ուղղապէս խօսելոյ...*

բ. *139ա-41ա* Յաղագս յեղանակաց գրութեան – *Կերպ գրութեան է բացայայտօր...*

գ. *141ա* Յաղագս վերծանութեան – *Վերծանութիւն է մասն քերականութեան...*

դ. *141աբ* Յաղագս վանկի – *Վանգ է մի ոյորակ...*

ե. *141բ-2ա* Յաղագս ոյորակի – *Ոյորակք են բացայհնութիւն...*

զ. *142աբ* Յաղագս կիսից – *Կէտք են, որ զտրամաբանութիւն տարորոշեն...*

է. *142բ-3ա* Յաղագս ստուգաբանութեան – *Ստուգաբանութիւն է մասն քերականութեան...*

ը. *143ա* Յաղագս բառի – *Բառ է նուազ մասն բանի...*

թ. *143ա* Յաղագս շարադրութեան – *Շարադրութիւն է, որ ուսուցանէ...*

ժ. *143աբ* Յաղագս բանի – *Իսկ բան է կարգաւորեալ...*

ժա. *143բ-50ա* Յաղագս անուան – *Անուն է մասն բանի հոլովական...*

ժբ. *150ա-4բ* Յաղագս դերանուան – *Դերանուն է բառ հոլովական...*

ժգ. *154բ-68բ* Յաղագս բայի – *Բայ է մասն բանի, անհոլով...*

ժդ. *168բ-71բ* Յաղագս էական բայից – *Սահմանակաի ներկայի...*

ժե. *171բ-4բ* Յաղագս առբայի – *Առբայ է մասն բանի...*

ժզ. *174բ-5բ* Յաղագս շաղկապի – *Շաղկապ է, որ մասունս բանին...*

ժէ. *175բ-83ա* Յաղագս շարադրութեան – *Ասացեալ զերից մասանց քերականութեան...*

ժը. *183ա-9բ* Յաղագս շարադրութեան բայից – *Վասն գի չորք են սրամագրութիւնք...*

ժթ. *189բ-90բ* Յաղագս շարադրութեան անեղեալ բայից – *Բայք անեղեւոյթք զնոյն հոլովս ընդունին...*

ի. *191ա-2ա* Յաղագս շարադրութեան ընդունելութեանց. առաջին կանոն – *Ընդունելութիւնք եւ արարողականք...*

իա. *192ա* Յաղագս շարադրութեան յօդին – *Ջշարադրութենէն յօդին ոչ ինչ առաւել...*

իբ. *192ա-3ա* Յաղագս շարադրութեան առբայիցն – *Առբայք առաջին բայից...*

իգ. *193ա-4ա* Յաղագս շարադրութեան շաղկապին – *Շաղկապք բաղհիւսականք...*

իդ. *194ա-6բ* Յաղագս շարադրութեան նախադրութեանց – *Բազում բարք կատարեալք ոչ կարօտեալք...*

Գ. *197ա-220բ* [Քարգսիմէոսի Մարաղացւոյ] Յաղագս ճնգից ընդհանրից – *Եւ արդ, զի վասն Հնգից ընհանրիցն հանդերձեալ...*

Դ. *221ա-40ա* [Զիլբերտոսի Պօռեռացւոյ] Գիրք վեց սկզբանց

Տե՛ս մեռ. 873, 255ա-70բ. ա/*221ա-4ա (ձեռագրում երկու ենթագլխով)*: բ/*224ա-6բ*: գ/*226բ-7ա*: դ/*227ա-30ա*: ե/*230ա-2բ*: զ/*232բ-4բ*: է/*234բ-6ա*: ը/*236բ-40ա*:

Ե. *240բ-300* [Պետրոսի Աւագանացւոյ] Համառօտ հաւաքումն վերլուծութեան Վեց սկզբանցն գրոց

Տե՛ս մեռ. 926. 85ա-123բ. *Միայն* գ/*240բ-300բ*:

Զ. *301ա-3բ, 310ա-2բ* [Օրենութիւմ Բարոգից] – *Ամենասուրբ Հոգին, որ գարդարեաց զտիեզերս...*

Է. ա. *313ա-4բ* Եօթն մանու չափ մեղմն եւ անիծեալ դատերմն իւր, յորոց փրկեսցէ Քրիստոս Աստուած զամենեսեան հաւատացեալս իւր. ամէն (աղիւսակ-նիւ) – *Աւաքին հպարտութեամբ, անհնազանդութիւն...*

Ը. *315ա-25ա* [Բանիճ Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ]

ա. *315աբ* Համառօտ հաւաքումն վասն մարմնոյ եւ հոգւոյ եւ յորոց բաղկանայ մարմինն – *Համառաքայ մտաց ըղձալի... Հշմարտութիւն...*

բ. *315բ-25ա* Յաղագս զանազան նշանակութեանց բառից – *Գոյութիւն եւ էութիւն մի են, որ հասարակաբար ասին...*

Հմմտ. ձեռ. 1157 (Գ.), *193ա-3ա:*

Թ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԴ. դ.

1. *309ա (քարտեզ-շրջանակ)*

2. *309բ* [Հրաժարումն] – *Հրաժարիմք ի սատանայէ...*

3. *325ա-6ա* [Մաղթանք] – *Զի դու ես դշխոյ պանծալի... քաւութիւնն ննջեցելոց հանգստութեան.* Փառնս...

Տե՛ս ձեռ. 2275, 10ա-94ա. 1. ա/*1ա-12ա:* բ/*12ա-103ա:* գ/*103ա-6բ:* 2. *Նիւդր./106բ-7ա:* ա/*107ա-10ա:* բ/*110ա-1բ:* գ/*111բ-3ա:* դ/*113ա-53բ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱՊԱՊԱՓԱՌ ՕՐԻՆԱԿԻ

300բ Ջստացող սորին՝ գոհեցերայոյս մեծ վարդապետն Հայոց Յովհաննէս Ոսոտնեցի եւ գիս՝ սակաւ աշխատողս Գրիգոր սպասաւոր Նմին, աղաչէմք յիշել ի Տէր. ամէն: Թվին ՊՃԲ. (1403) գրեցաւ վերջին գիծս, ընդ հովանեաւ Սուրբ Առաքելոցս միաբանից ուխտի Տաթեւոյ (տե՛ս Ձեռ. 2382. 454ա):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *240ա Թուին ՌՃԼԷ. (1688) եկն գիրքս յԱմասիա:*

2. *300բ Ի թուին ՌՃԽՉ.ԼուորդԻն (1697) եւ՝ Գասիր վարդապետս եկի յԱմասիա:*

ԿՆՔԱԶԱՐՈՑՈՒ՝ *Յա Քրիստոսի ծառայ Եփրեմ վարդապետ ՌՄՃՔ. (1770):*

ՆԿԱՐՉԱՔՓՈՐՉ՝ *90ա (դէմք):*

ԳՐՉԱՔՓՈՐՉ՝ *37ա Կեանք խնդրեաց ի քէն, եւ ետուր:*

2277

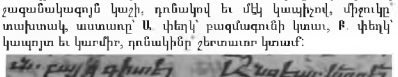
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԳԱՆՁԱՍԱՐ

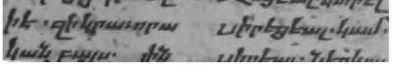
ՌՃԼ. – 1659

ԳՐԻՉ՝ Յոհաննէս երէց:

ՔԵՐԹ՝ 235. չգրուած՝ 114ա, 154բ, 165բ-6բ, 235աբ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԵՏ12 (9 13, Ժ 4, ԺԱ չիմ, ԺԲ, ԺԳ 11, Ժե 7)+Բ-ԺՏ12 (Բ, Գ 6, Ը 2, Ժ 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսադրոշմով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 13x9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (1ա-154ա), նոտրգիր (155ա-234բ): ՏՈՂ՝ 17-20: ԿԱՋՄ՝ դրոշմազարդ մուզ շագանակագոյն կաշի, դոնակով եւ մէկ կապիչով, միջուկը տախտակ, աստառը՝ Ա. փեղկ՝ բազմագունի կտաւ, Բ. փեղկ՝ կապոյտ եւ կարմիր, դոնակիներ՝ շեւտաւոր կտաւ:

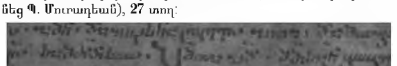

Նմուշ 74ա

Նմուշ 168ա

ԳԼԱՒԱՒԻԿ-ԳԼԱՀԱՊԱՆԱԿ – Մեկնութիւն Հին կտակարանի (՞) (վրացերէն): ԺԴ-ԺԵ. դդ.: 2 թերթ (Ա-Բ) սկզբում, ստացուած 1 թերթի ընդայնակի երկտակումով եւ ընդերկայնական եզրահատումով: Մագաղաթ, միասիւն (Ա-Բ՝ 15x11), նուսխուրի (վերծանեց Գ. Մուրադեան), 27 տող:

Նմուշ Ա՝ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաթ բծեր եւ ճեւտեր, թ. 125՝ վերին աջ անկիւնը պատռուած, գեղակեր. կազմի Ա. փեղկի կաշին վերին ձախ կողմում պատռուած, մէջը եւ աստառը գեղակեր, եզերը մաշուած, կապիչներից մէկն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-153բ* Յաղագս համարին ի բեռականութեան: Քեռականութեանց գիրք Առաջին, արարեալ մեծի հռետորի Թումայի Իտալացւոյ, արտադրեալ ի հայս Ոսկանի երեւանցւոյ

Տե՛ս ձեռ. 2275. 10ա-94ա. 1. ա/*1ա-12ա:* բ/12ա-103ա: գ/*103ա-6բ:* 2. *Նիւդր./106բ-7ա:* ա/*107ա-10ա:* բ/*110ա-1բ:* գ/*111բ-3ա:* դ/*113ա-53բ:*

Բ. *155ա-234բ* [Յաղագս բեռականութեան]

ա. *155ա-65ա* [Յաղագս անուան] – */// (սկ. թերի):* Գործիական՝ *աստղբ, աստեղբք: Հայցական՝ գաստ...*

բ. *167ա-88ա* Յաղագս բայի – *Բայ է բառ հոլովական...*

գ. *188ա-90բ* Յաղագս բնդունելութեան – *Ընդունելութիւն է բառ հոլովական...*

դ. *191ա-3բ* Յաղագս դերանուան – *Դերանուն է բառ հոլովական...*

ե. *194ա-6ա* Յաղագս յօդի – *Յօդ է մասն բանի հոլովական, դիմաւոր...*

զ. *196ա-7ա* Յաղագս նախադրի – *[Ն]ախադիր է բառ անհոլով...*

է. *197ա-201բ* Յաղագս մակբայի – *Մակբայ է բառ անհոլով, որ առաքելով բայի... է.*

ը. *201բ-4բ* Ցաղագս շաղկապի – *Շաղկապ է մասն բանի անհոլով...*

թ. *204բ-9բ* Ցաղագս կիրառութեան, որ է հատոր երկրորդ – *Քանզի կիրառութիւնք են կիրառնլեաց...*

ժ. *209բ-10ա* Ցաղագս պատուադրութեան – *Պատիւ է փոխանակ տօհից...*

ժա. *210ա-1բ* Ցաղագս ստուգաբանութեան – *Ստուգաբանութիւնն ըստ երից լինի...*

ժբ. *211բ-2ա* Ցաղագս շարադրութեան – *Ի կիր առնով գլխոց ըստ...*

ժգ. *212ա-5ա* Ցաղագս համաձայնութեան անուան ընդ մակադրական անուան – *Ամենայն մակադրական վիճդաւասեալ...*

ժդ. *215ա-27ա* Ցաղագս հոլովառութեան – *Հոլովառութիւնն կրկին է եզաւական եւ յոգնաւական...*

ժե. *227ա-9բ* Ցաղագս զանգագան շարադրութեան միով դիտաւորութեան – *Առաջին Քրիստոս եկն յաշխարհ...*

ժզ. *229բ-30բ* Ցաղագս պարզ ոտից – *Ոտք են պարզք երիոտասանք...*

ժէ. *230բ-1ա* Ցաղագս բարդ ոտից – *Ոտք են՝ տողք, տողք են երկոտասանք, որոց չորքն են...*

ժը. *231բ-2բ* Ցաղագս տաղի – *Տաղն բաղկանայ ի չափեալ տողից...*

ժթ. *232բ-3ա* Ցաղագս վերածանութեան – *Վերծանութիւն է շարագածոցն...*

ի. *233ա-4բ* Ցաղագս կիտի – *Կէտ է տրոհօղ խառնակման տրամախոհութեան... վերջս կատարեալ բանից վերջակետն է. եւ Քրիստոսի տուռին ամենայն կարողութեանց. փառք յաւիտեանս. ամէն:*

Բացում յուցակներ ի յուսացս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

154ա Ի թուականութեանս Հայոց Ռ.երորդի, Ճ.երորդի եւ Ը.երորդի (1659) ես՝ պիտակ եւ տխմար, սուտ անուամբ Յոհաննէս իրիցուկս, որ եմ ի գեղչէն Ապահինու, եկի ի Սուրբ Աթոռս Կաճնասար, ի պատրիարգութեան Աղուանից տեառն մեծին Պետրոսի (ընդգծուածը՝ խազուած), եւ այս սուտ ինչ Քերականութեան արհեստս ծրագրեցի ՅԷ կամբ (՝) իմով, բայց աղերսեմ գձեզ, ով ոք. որ հանդիպիք սմա վերծանելով կամ օրինակելով, Յողուքիւն շնորհեցէք սակս վրիպմանացս կամ խոշոր եւ վատ գրոյս, քանզի կար մեր այս էր. տխուա յոյժ վարանեալ եւ տարակուսեալ կայի մտօքս վասն գրադմանց աշխարհիս, կրկին մաղթեմ յիշել մու (միո՞ւ) Հայր մեզա[յ]իս գառածեալս մեզօք:

234բ Հայցեմ յիշել զիս եղկելիս / Յտառապեալ Յոճան գերիս / Գոլով ի կարգ քարոզ բանի / Գործս ունելով ոչ յիշելի / Միրով գանուն ես ստացայ / Քանիս ի գործն ոչ մխեցայ / Բայց յոյս ունիմ ես յարեալ / Մաղթել զեղբարսդ իմ գերեալ / Ունել զհալացուածս վասն իմ առ նա / Որ համայնից է Տէր արքայ / Զի մաքրեսցէ զյանցանս իմ նա / Առնել սրբեալ եւ մերձակայ:

154ա, 234բ տե՛ս Ժ. դ. յիշ.-ք, Գ., էջ 865:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *1ա Քրիստոսի ծառայ Առաքել. 1763:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Ցա Ադամ: 25ա (աբբուբեն): 154բ (գրութիւն ինչ ջնջուած): 166ա...օգուտս... գաղափարք (եւս մի քանի բառք՝ վրան խազուած): 234բ Զի մաքր: 235ա (այբուբեն):*

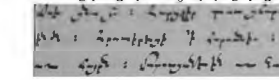
2278

ՅՈՎՍԷՓ ՄԱԼԵԶԵԱՆՑ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՊՈԼԻՍ ՌՄՂԶ. – 1837

ԳԻՐՔ՝ Մկրտիչ Միքայէլեան:

ԹԵՐԹ՝ 102. շգրուած՝ 1բ, 56բ, 102բ: ՊՐԱԿ՝ 1-18ա6 (Գ, Դ, Թ, ԺԳ, ԺԹ 4, Զ, ԺԶ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ՝ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,3x15,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (16x12): ԳԻՐ՝ նուրբգիր: ՏՈՂ՝ 19: ԿԱԶՄ՝ ոսկերիզ մուգ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ լուսնցկագոյներ՝ դեղին:

Նմուշ 92ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանգագան բծեր եւ հետքեր. 99բ՝ թանաքի ճապաղում. կազմի մէջից ներքինից պատռուած, Բ. փեղկի աստառի վերին շերտը ևս պատռուած, հետաւած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1ա–102բ Քերականութիւն հայերէն լեզուին, ռամկական ոճով պատրաստեալ ի դիւրութիւն ուսանողաց, աշխատասիրութեամբ Յովսէփ վարժապետի Մալեզեանց՝ դաստատուն սրբոյն Յովհաննու Աւետարանչի դպրատան, ի պէսս աշակերտաց իւրոց: Օրինակեալ ըստ ճշգրիտ գաղափարին յետին աշակերտաց նորին Մկրտչի Միքայելեան. յամի Տեառն 1837, յունուարի 28, ի Կոստանդնուպոլիս, ի նոյն վարժարանի

– *2ա-3ա* Յառաջաբան – *Ինչպես որ օտար լեզու մը սովորողը պէտք է...*

– *3բ* Ձանաչել գիմաւորութիւն եւ գերբաստ իմանալ գբանս հանճարոյ. Առակ. Ա. 2:

– *4ա Քերականութիւն հայերէն լեզուին – Քերականութիւնը արհեստ մըն է, որ կը սորվեցընէ...*

1. *4բ-56ա* Մասն առաջին. Բառերուն սերտողութիւնը – *Անուններուն հոլովմունքը. օրինակ Ա. Եզական...*

2. *57ա-83ա* Մասն երկրորդ. Բառերուն բնութիւնը – *Քերականութիւնը արհեստ մըն է, որ կը սորվեցընէ...*

3. *83բ-100ա* Մասն երրորդ. Բառերուն կապակցութիւնը – *Բառերը կամ մասունք բանիներբ...*

– *100բ-2ա* Յանկ բովանդակելոց ի ներականութեանս – *Մասն Ա. Անուններու հոլովմունքը... Յարատեղող յարաբերեալ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

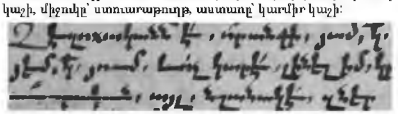
Տե՛ս տիտղ.

2279

ԿՂԵՄԷՍ ԳԱԼԱՆՈՍ. ՔԵՐԹՈՂՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 103. չգրուած՝ 1ա-2բ, 101ա, 103աբ: ՊԱՐԿ՝ 1x2+1-9x12 (Դ 11, Թ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ չչափանձեւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17,4x12,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միաչիւն (13x9): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 18: ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն ճճչագծերով կաշի, միջակը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ կարմիր կաշի:

նմուշ 36ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. զանազան թեր եւ ետոներ, ցեցակեր: Կազմի կաշին եւ աստառը՝ ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-100բ* [Հ]ամառօտ ներդողութիւն ներականութեան, շարակարգեալ ի կարզէ Թեաթիոնաց Կղեմէս վարդապետէ: Ներում կատարելապէս պարունակին առնեսոմ չորմ, այսինքն՝ ուղղագրութիւն, բանաստեղծութիւն, արտաբերութիւն եւ շարադրութիւն, արտահանեալ ի ներկանութեանցն հայոց, յուսաց եւ լաթինացուց, ի խնդրոյ Յոհաննէս յեդեսացւոյ քաջ րաբունապետի եւ աստուածաբան արեհպիսկոպոսի Միջագետաց աշխարհի

Տե՛ս նեո. 841, 132ա-242ա. *[Սահման քերականութեան]/3աբ: 1/3բ-5բ: 2/5բ-6բ (բ, գ/չէք): 3/6բ-7ա (ա, բ/չէք): 4/7ա-84ա: 5/84ա-100բ:*

Բ. ա. *101բ-2բ* Համառօտ կանոնի բոլորոյ ներականութեան. Յաղագս հոլովմանց Պրակի Ա. – *Հինգ հոլովմամբք անուանց ընդ հոլովք հոլովին...*

բ. *102բ* Յաղագս այլոց հոլովիցն, որք յոլղականէ եւ սեռականէ բխեն. Պրակի Բ. – *Այնպէս անցուցեալ արմէ (՛) սեռականին... իսկ բաւելով սեռն բազմացնաւոր:*

2280

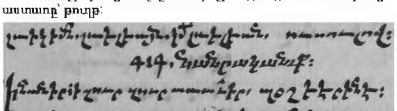
ՅՕՀԱՆՆԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, ԾԱՂԿՈՑ՝ ՈՐ Է ՀԱՒԱՔՈՒՄՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԻՑ

ՊՐՈՒՍԱՅ

ՌՄԿՁ. – 1817

ԳՐԻՉ՝ Յօհաննէս Յարութիւնեան (ճեղինակը):

ԹԵՐԹ՝ 81. չգրուած՝ 1բ, 8բ-9բ, 21բ, 25աբ, 35բ, 38բ, 40ա-1բ, 49բ, 51բ, 54ա-7բ, 65բ, 72բ-3բ, 79բ, 81աբ: ՊԱՐԿ՝ 1x1+1-10x8: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, «NICCOLO» լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20,4x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (17x10,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 27: ԿԱԶՄ՝ ծաղկաթուղթ, միջակը՝ սեւ կաշի, միջակը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

նմուշ 34ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թուչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան թեր, գոտաչուրջ թեքեակի գումախոխած. մկրի կաշին՝ ետծուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1ա Ծաղկոց, որ է համառօտ հաւաքումն ներականական բարից, հաւաքեալ աշխատութեամբ ուրումն բանասիրի Յարո[թ]իւնեան Յօհաննէս դպրի, յամի Տեառն 1817, սեպտեմբերի 28 եւ մեր 1266, ի գեղեցկաշէն դպրոցս Պոլսոյ, որ ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնի մայր եկեղեցւոյ Մեծաւրաշ կոչեցելոց – *2ա-3ա* Նախեսկանաւ – *Իսրայէլացի՛ Յակոբ նահապետի սօյէն...*

1. *10ա-21ա* Բառք ներականական ստոյգ տաճկերէնիւ, նախեսկան ըստ Զամչեանին հայրանուանականաւ... – *Իսայէլի՛ պէնի Իսրայիլ...*

2. *22աբ* Նախդիրւ ռուովեվիֆ – *Ակաո՝ պէչկաուէ, քնիկ՝ գաթը...*

3. *23ա-4բ* Բնական անդէմ – *Օրինակ Ա. արժան է...*

4. *26ա-7բ* Նախդիր տեղական – *Ի վերայ՝ իւպիւնաէ, ի վերոյ՝ եօքարտաայ...*

5. *28ա-35ա* Մակբայ ժամանակականաճ – *Այսօր՝ պուկիւն, այժմ՝ շիմտի...*

6. *36ա-8ա* Շաղկապ բաղնիսական – *Եւ՝ վէ, իսկ՝ ղօ...*

7. *39աբ* Միջարկութիւն առաղական – *Աւա՜ղ, ափսո՜ս հայիֆ...*

8. *42ա-9ա* – *Ումանք բայք ներգործական առնուն գրուն խնդիրն ի հոլովն ուղղական...*

9. *50ա-1ա* Ներգործական բայ անխնդիրւ – *Կ՚լլա գունեմ պաշկայ բունկէ չէվիրմէք...*

10. *52ա-3բ* Չեզոռ բայ անխնդիրւ – *Ազոխանամ կօտուքլանմաք...*

11. *58ա-65ա* Չեզոռ բայ գործական – *Ազնուանամ գեղեցկանամ, կիւզէլ(ի)մաք:*

12. *66ա-72ա* Ո. Ս. Հ. Ա. – *Քերականութիւն՝ սարֆ կամ նահվ... Կոչական՝ ով խրճուք:*

13. *74ա-8բ* Ո. Ս. Հ. Ա. – *Եզակի. ուղղական. այդի՝ յոդնակի. այդիք...*

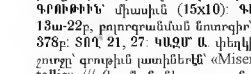
ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ Ա. *կագմաստաո. Մայր մանր (այբուբեն, գանագան տառեր):*

2281
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

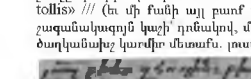
Թէ. դար (1668ից առաջ)

ԳՐԻՉ՝ Յովանէս (13ա-145բ), Սիմէոն դպիր (150ա-378բ): ՍՏԱՅՈՂ՝ Նախաս եպս.:

ԹԵՐԹ՝ 402+1 (կրկն՝ 34)-1 (չիւ՝ 232), չգրուած՝ 1բ-12բ, 143աբ, 146ա-9բ, 251ա-6բ, 321բ-9բ, 339բ-42բ, 365ա-8ա, 379բ-98բ, 399բ-401ա: ՊՐԱԿ 1x12+Ա-ԺԲx12 (ժ, ե 10, Բ 8) +Ա-ՔՀ12 (Ա 16, ե 15, է 18, Ը 11)+Ա-ԺԲx12 (Դ 11, ե 14, է 13): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսացծերով եւ լուսաչրջլով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 20x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15x10): ԳԻՐ՝ շղագրանման բոլորգիր՝ 13ա-22բ, բոլորգրանման նուռգիր՝ 23ա-145բ, նուռգիր՝ 150ա-378բ: ՏՈՂ՝ 21, 27: ԿԱԶՄ Ա. փեղկի կենտրոնում գառը դրոշով, շուրջ՝ գրութիւն լատիներէն՝ «Miserere Nobis [Agnus Dei. Qui tollis» /// (եւ մի բանի այլ բառ անրնթեռնելի), դրօշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դոճակով, միջուկի՝ տախտակ, աստառը՝ ծաղկանախշ կարմիր մետաս. լուսանգակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ Յովանէս գրչի՝ 22ա

Նմուշ Սիմէոն գրչի՝ 311ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լուսանգազարդ՝ բուսական: Զարդագիր՝ թոշնագիր, ճանճուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գոյացուցած գունափոխուած, տեղ-տեղ զանազան բծեր եւ ճեռճեր, 257 եւ 259՝ ստ. յս. փորիկ պատռուածքներ: Կազմի Ա. փեղկը ճերմակած, եզերը մաշուած, Բ. աստառը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *13ա-115բ* [Քառոգի Յովհաննու Որոտնեցւոյ]

ա. *13ա-43ա* Յոհաննու Որոտնեցոյ տիեզերալոյս վարդապետի բաբունապետի արարեալ ի բան Աւետարանին ըստ Յոհաննու, որ ասէ. Ի սկզբանէ էր Բանն... – *Կահաւորիմ, ով կամեսդ լուսերամփոփ...*

բ. *43բ-94բ* Նորին Յոհաննի[ու] Որոտնեցոյ տիեզերալոյս վարդապետի ի բանն, որ ասէ. Ի սկզբանէ Տէր զերկիր... – *Ով Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս՝ Բան Հաւր...*

Տե՛ս տպ. Ս. Էջմիածին, 2008, էջ 119-131, D:

գ. *95ա-102ա* Նորին Քարոզ Ծնունդեան. ի բանն որ ասէ. Տէր ասա ցիս՝ որդի իմ... – *Մնունդն Քրիստոսի կրկին ուսուցանեն...*

դ. *102ա-12բ* Նորին Քարոզ Ծնունդեան՝ ի բանն. Բանն մարմին եղեւ – *Անհասանելի է խորհուրդն Աստուծոյ...*

ե. *112բ-5բ* Նոյնմեծին Յոհաննու Որոտնեցոյ ի բան[ն] Աւետարանչի, որ ասէ. Եւ յամենեսին վեցերորդ – *Նախ տեսցուք զվեցերորդ ամիսն...*

բ. *116ա* [Մասն բնագրի իմն] – /// *էրն լի որպէս զԱստուած: Եռնարհի վասն մարմնոյն, որ եւ աստուածայնւոյն գերունականութեան բարձրութեամբ լցեալ, քանզի յամեռս ունի վերագոյնն, եղեւ ի նմանութեան մարդկան, որ եւ կերպարանս* // (սկ. եւ վրջ. թերի այսչափ):

Գ. *116ա-9բ* Համառատ ժողովումն Մեկնութեան սուրբ մարգարէին Եսայեայ, ի լուսատուս մեկնչացն անուանի, Եփրեմի Սուրիւ, Յոհաննու Ոսկեբերանի, Կիւրղի Աղեքսանդրացւոյ, Եւսեբեայ Կեսարացւոյ Հայոց Հեթմոյ արարեալ՝ լուսաւոր վարդապետին Գէորգայ. Ագաթեա Աստուած՝ Հոգիդ Սուրբ – *Ծածուկ միշտ եւ անյայտ են բանք աւրինացն...*

Դ. [Բանճ զանազանի]

1. *120ա-2բ* [Բանճ Անանիայի Շիրակացւոյ. ձեռ. 503, 174բ]

ա. *120ա-1ա* Համարճ Հին եւ Նոր կտակարանացն. Հին կտակարանին – *Մնունդքն տումս ունի ՏՅՀ. (4308)*...

բ. *121աբ* Ութն զաւուրիւն կա յեկեղեցւոջ ի Սուրբ Հոգւոյն՝ ըստ Եսայեայ – *Հոգի իմաստութեան*...

գ. *121բ* Ծ. պատուիրանի, զոր ետ Աստուած ի ձեռն Մովսէսի, այս է գրեալն – *Ա. Մի՛ ունիցիս աստուածս օտար*...

դ. *121բ-2ա* Երեմ կարգն եկեղեցին – *Ա. Մաքրողականն*...

ե. *122ա* Երեմ են երկնային զաւուրիւնքն – *Առաջինն՝ Աթոռք*...

զ. *122աբ* Յերկրէս մինչեւ յերկինս է. (7) պարունակ են – *Ա. ամպամաղացն*...

է. *122բ* Հոլովք անուանց – *Աստուած՝ ուղղական*...

2. *122բ-31աբ* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուանաբար ստորոգիլ նորավարժիցն սակս – *Պարտ, պատշաճ, ի դէպ, ի ճահ*...

3. *131բ* Արխատուկի ծ. (10) ստորոգութիւնք – *Ունիմ ես անձն, որ է գոյացութիւն*...

4. *131բ* Վեց են սահմանք իմաստութեան – *Գիտութիւն էակաց ըստ որում էակք են*...

5. *131բ-3բ* Մեկնութիւն հետականի – *Վերծանութիւն, ընթերցողութիւն*...

6. *133բ-4ա* Թարգմանութիւն պարսի բառի Վարդան գրոց – *Ջրադաշտական՝ գբուն բան, գկարեւոր ուխտ*...

7. *134ա-6ա* Այս բառ գեղջուկ, որ կարի պիտոյ է վարժասիրաց ներխոհեմից – *Անկումն, վճարումն, հանդիստ ելք, վախճան*...

8. *136բ-41բ* Արիստոտելի իմաստասիրի յաղագս Առաքինութեան՝ առ Աղեքսանդրոս թագաւորն – *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պարսաւելի գարշելիքն*...

9. *141բ-2բ* [Դարագլուխք] – *Յառաջին դարձ՝ ենովք փոխեցաւ*...

10. *144ա-5ա* [Խրատք իմաստասիրաց] – *Իմաստասիրութիւնն կենդանութիւն է հոգւոյ*...

11. *145բ* Ի բանից Նօշրօվանա[յ] – *Ամենայն մարդ գիտէ գչափս անձին իւրոյ*...

ե. *150ա-250բ* [Վարք]

1. ա. *150ա-69ա* Վարք եւ պատմութիւն ամենագով սուրբ առաքելոյն Յուհաննու աւետարանիչին, յորում տարածմամբ ամենասուրբ բազումն ի վերա[յ] խաչին ասաց գփառաւորեալ Աստուծոյ իւր. Ահա Որդին քո. եւ դարձեալ ցՅուհաննէս, թէ Ահա մայր քո: Յաղագս որոյ ասի Յուհաննէս թէ եղբայր Աստուծոյ: Եւ արդ, սկիզբն արասցուք – *Յետ համբառնալոյն Յիսուսի Քրիստոսի յերկինս*...

բ. *169ա-76ա* Յաղագս ախտաբանաց սրբոյն Յուհաննու աւետարանչի – *Իսկ ի միւսումն աւուր երեւեալ նմա ամենատէրն*...

գ. *176ա-85բ* Յաղագս մեռոնի եւ ամենայն տաճ նորա եւ եղելոցն ի ձեռն Յուհաննու – *Քանզի այր մի էր ի քաղաքին յայնմիկ*...

դ. *185բ-8ա* Վասն Վասլի եւ կնոջ նորա, թէ որպէս լուսաւորեցաւ Յուհաննու – *Քանզի այր ոմն էր ի քաղաքին*...

ե. *188ա-93բ* Յաղագս Խոռոսի եւ կնոջ նորա եւ թէ որպէս լուսաւորեցան ի Յուհաննէ – *Քանզի էր ոմն ի քաղաքին այնմիկ*...

զ. *193բ-207ա* Յաղագս Կենոպապասյ կախարդին եւ չար արվեստից նորա եւ կախադրութեանն, զոր արար առաջի Յուհաննու – *Քանզի էր ոմն ի Բատմայի կղզոջն*...

է. *207ա-12բ* Յաղագս դիւին, որ ելանէր ի կերպարանս գայլուն եւ երեւէր ի բաղարին այնմիկ – *Եւ ի մտանելն մեզ անդ ոչ ոք ճանաչէր*...

ը. *212բ-6ա* Յաղագս Սմոսիանոսի, թէ որպէս հաւատաց Քրիստոսի ի ձեռն Յուհաննու առաքելոյն – *Քանզի էր ոմն ի քաղաքին այնմիկ Զմիռիանոս*...

թ. *216ա-23բ* Վասն Սոսիպապատոսի եւ մօր նորա Պատրողկիանէ եւ եղելոցն ի ձեռն Յուհաննու – *Եւ անկանել դատաւորին կղզոջն Բատմայի*...

ժ. *223բ-30ա* Յաղագս սրբոյն Աւետարանին Յուհաննու, թէ որպէս պատմեցաւ կամ ուր ընկալաւ – *Յետ հաւատալոյ ամենայն կղզոյն Բատմա[յ]ի*...

2. *230ա-43ա* Պատմութիւն սուրբ առաքելոյն Յակոբայ եղբօրն Յուհաննու, թէ որպէս գնաց Իսպանիայ եւ դարձեալ եկն յԵրուսաղէմ – *Առաքեալն Քրիստոսի սուրբն Յակոբոս շրջէր*...

3. *244ա-8բ* Վկայութիւն սրբոյն Կիրակոսի եւ մօր նորա Ուլիտա առ մեծ եպիսկոպոսն Ջուսիմոս – *Սովորութիւն է չար թշնամոյն մարդկան*...

4. *248բ-50բ* Վկայաբանութիւն սրբոյն Յակոբայ առաքելոյն, յեկեղեցական պատմութենէն – *Յայն ժամանակի ասէ. Յայտնի իսկ է, եթէ յամս Կղավդիայ կայսեր*...

Ջ. ա. *257ա-60բ* Վասն Բեռականիի – *[Հարց]. Ջի՞նչ է քերականութիւն: [Պատասխանի]. Քերականութիւն է հմտութիւն*...

բ. *260բ-70ա* Յաղագս տարի – *Անաա՛ փոքր մի, քանզի մինչեւ ցայս վա[յ]ր քննեցաք*...

գ. *270ա-1ա* [Յաղագս բանի] – *[Հարց]. Ջի՞նչ է բան: [Պատասխանի]. Բան է հետեւակ բառի*...

դ. *271ա-87ա* [Յաղագս անուան]– *[Հարց.] զի՞նչ է անուն: [Պատասխանի]. Անուն է մասն բանի հոլովական…*

ե. *287ա-Յբ* [Յաղագս բայի] – *Կրկին մեկնութիւն քեզ ընձեռեցից…*

զ. *288բ-93բ* Յաղագս լծորդութեան – *Բազում ինչ ունիմք իմանալ պիտանացու…*

է. *293բ-7ա* [Յաղագս ընդունելութեան] – *Սկսանիմք այսուհետեւ օգնականութեամբ Աստուծոյ… եթէ զի՞նչ է ընդունելութիւն…*

ը. *297ա-Յա* [Յաղագս դերանուան] – *Հարց. թեբանուանութիւն: [Պատասխանի]. Դերանունութիւն է բառ փոխանակ…*

թ. *298ա-300բ* [Յաղագս նախադրութեան] – *Հարց. Զի՞նչ է նախադրութիւն: Պատասխանի. Որպէս ուսաք ի քնաքանն քերականին…*

ժ. *300ա-4ա* [Յաղագս մակբայի] – *Հարց. Զի՞նչ է մակբայ: [Պատասխանի]. Օժանդակութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ. մակբայ է մասն բանի…*

ժա. *304ա-7ա* [Յաղագս շաղկապի] – *Հարց. Զի՞նչ է շաղկապ: Պատասխանի. Շաղկապ է մասն բանի…*

Ե. ա. *307բ-10ա* [Յաղագս Քերականութեան] – *Հարց. Զի՞նչ է քերականութիւն: [Պատասխանի]. Քերականութիւն է հմտութիւն…*

ը. *310ա-Յբ* Յաղագս անուան – *Անուն է մասն բանի. հոլովական…*

գ. *318բ-21ա* Յաղագս դերանուան – *Հարց. Զի՞նչ է դերանուն: Պատասխանի. Դերանուն է մասն բանի…*

Ղ. *330ա-9ա* Ներբողեան ի Դաւթ փիլիսոփայէ. տեառն Ներսէսի ճոռոգաձ ճոռ ոտանաւոր – *Բարձրացուցէք զՏէր Աստուած մեր միաբան / Մարգարէն յառաջ ձայնեալ տա ձեզ հրաման…*

– *334ա լս., գրւից «Փոխէ գձայն «Յիսուս Որդոյս:*

Թ. *339ա* Սուրբ եւ իմաստուն վարդապետի Յովաննիսի եզնկացւոյն առարեալ այլաբեպ Ցաղս, ի խնդրոյ[վ] բարեպաշտ իշխանին Ապլոցի, ըստ նախագիծ տալին տանց – *Յամենահրաշ գործ Աբրահմին, որ գոյացան / Մեծ եւ ահեղ ընքանչելիք ներգործեցան / Ոմանք ի տես գարմանալեացդ օրհնեցան / եւ այլք ի պէտս վայելչութեան (այլշափ):*

Ժ. *343ա-56բ* Գերազա վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներիցացոց Կայծառուցւոյ

Տե՛ս նեւ. 267, 399ա-417բ. *[Նախերգան]/343ա-բ: ա/343բ-9ա: բ/349ա-55ա: գ/355ա-6բ: Ի ստորին լուսանցս. 349ա «Ո՞վ, վա՛յ ինձ մեղաւորիա», 351ա «Ո՞ գրիչս ի յաջողիս» (խազագիր):*

ԺԱ. 1. *356բ-64բ* [Գեղարգայ վարդապետի Խոսա գրչութեան]

Տե՛ս նեւ. 267, 418ա-28ա. *Յոգբ/356բ-8ա: ա/358ա-60ա: բ/360ա-1բ: գ/361բ-2ա: դ/362ա-3բ: ե/363բ: զ/363բ-4ա:*

2. *364ա* [Աւտամոյ խրատուց] – *Յառագանութիւնն, պատառիկս, զոր գտի: Ընչա ոյորն…*

ԺԲ. ա. *368բ-77ա* Թուխտ տեառն Գրիգորիսի կաթողիկոսի Հայոց, գրեալ եղբօր ճորին Ներսէսի եպիսկոպոսի, հրամանաւ ճորոցն՝ ի Միջագետս Ասորոց Ցամայէ կոչեցեալ ճահաճգին: Ցաղագս որ անդ մերոյ ազգին Ցահանայից հակառակաբանելոյ անմտաբար ընդ միմեանս. Ոմանց ասել զաստուածութեան բնութիւն չարչարեալ եւ մեռեալ ընդ մարմնոյն, եւ ոմանց՝ զմարմինն միայն, եւ յոմանց դարձեալ՝ ընդունելի զմատաղ, եւ ոմանց՝ արհամարելի. եւ այլք, թէ Դրախտն խմանալի է եւ միայն ծովեակաւ ասացեալ, այլ ոչ ճշմարիտ էութիւն եւ այլ եւս յայսպիսեացդ, ի խնդրոյ ոմանէն աստուածասիրի Ահիճ կոչեչելոյ իշխանի Թուկուրան ճահանգի – *Թէպէտ եւ տէրունական հրամանըն յորդորէ…*

բ. *377ա-Յբ* Լուաք դարձեալ եւ յաղագս անբանից կենդանեացն զեմեան – *Ցոր ի տէրունական Յարութեան եւ յիշատակ… այսքան ապինս գարձուցանելով յերկրպագութիւն նորա: Բայց /// (շար. Թափուած):*

ԺԳ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ., բոլորգիր

379ա Քրիստոսատուին *հոգոյն* Թուրվանդային *մի մի տուին յիշատակ Ռեձ. (1500) ըստակի* Սուրբ Երուսաղէմայ. *Աստուած ընդունելի առնէ. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԹՒՄԱՆԱԿԻ

1. *122բ* Որում եւ հասցէ յաշխատութեանց աստիճ(՞) աւետել սուղ յիշման գաշխատող՝ գծիչս գՅովանէս. *արժանի արարէ՛ք, բարեսէրք, ի բարեացապարտն Աստուած, զԲողոքիչն հայցել մեզ եւ ձեզ. ամէն:*

229բ Կատարեցաւ Պատմութիւնս սուրբ եւ երջանիկ ընտրեալ առաքելոյն Յոհաննու, որ անկաւ զլանջօք Յիսուսի եւ սիրելի կոչեցաւ նմա: Արդ, սուրբ առաքեալ եւ աւետարանի՛չ Որդոյն Աստուծոյ, բարեխօս լե՛ր վասն մեր առ միածին Բանն Աստուած եւ հայցեա՛ զԲողոքութիւն ստացողի սուրբ Պատմութեանս, կուսակրօն եւ հեզահոգի տէր Ղուկաս եպիսկոպոսին Սուրբ Երուսաղէմայ. *որ բազում յոգիս եւ մեծաւ փափագմամբ եւս զսա գրել ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ հոգւոյ, զոր Տէր Աստուած բարով վայելել |230ա| տացէ նմա, եւ ընդ երկայն աւուրս. ամէն. եղիցի:*

Դարձեալ երես անկեալ աղաչեմ զհանդիպողսդ, զընթերցողսդ եւ զգաղափարողսդ յիշել ի Տէր միով Հայր մեղայիւ եւ բազմամեղ անձինս Բողոքիչն խնդրող լինել եւ տղայանաց եւ անվ[յ]արմարութեանն գրոյս անմեղադիր լինել, զի յոյժ շտապով գրեցի եւ որ զմեզ յիշեն, այս է զվերոյգրեալ գտէր Ղուկաս եպիսկոպոսն եւ զանարժան Սիմէոնս դպիր լիցին յիշեալ

օրն աներեկի ի Քրիստոս Աստուած, որ է աւրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

2. *243բ Բարեխօսութեամբ սրբոյն Յակոբայ եւ եղբօր նորին Յոհաննու ողորմեա՛, Տէր Աստուա՛ծ, ստացողի գրոցս՝ տէր Դուկաս եպիսկոպոսին եւ ինձ՝ Սիմէոն մեղապարտ գրչիս:*

248ա Բարեխօսութեամբ սրբոյն Յուլիտա եւ դեռաբոսիկ |248բ| մատաղատունկ Կիրակոսիցն՝ նահատակին Քրիստոսին, ողորմեա՛, Տէր Աստուա՛ծ, եւ թողութիւն յնորհեա՛ ստացողի սուրբ գրոցս տէր Դուկաս եպիսկոպոսին Սուրբ Երուսաղէմ եւ ինձ՝ քազմամեղ եւ ապիրատ Սիմէոն գրչիս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *402ա Ի թվականութեանս Հռոմոց ՌՀ. եւ ԺԷ. (1665) ամին եւ յամսեանն յունվարի Դ. (4), եւ օրն էր շաբաթ, ի տօնի Սրբոյ Բարսեղի հայրապետին, ի ժամս ԲԺ.ան (12), զի մինչդեռ կատարէաք զաղօթս առաւօտեան, յանկարծակի եղեւ շարժ մեծ, որ յահէ բազումք ահաբեկք եւ կիսամահք եղեն, նա եւ ի բազումք ի կանանց վիժեցին զզաւակս իւրեանց, բայց աղօթիւք Սուրբ Իշման տեղոյս ոչ ինչ վնաս եղեւ ի յերկիրս Աւարատեան, այլ սակայն ի Տփխիս քաղաքի բազում եկեղեցիք եւ բուրիք եւ պատուարք ի վայր կործանեցան, եւ քէպէտ վնաս ամրողջ եւ ապարանից յոլով եղեւ, սակայն ումեք վնաս չի դիպեցաւ երբէք, յորմէ երկուցեալք խանն եւ կաթողիկոսն Վրաց բազում նուէրս եւ պատարագս մատուցին եւ վաճառումն Վրաց ի բաց բարձին բնաւ յերկրէն իւրեանց երդմամբ: եւ ինքեանք ելեալ ի քաղաքէն, արտաքոյ բնակիչին ամենայն տամբքն իւրեանց վրանօք, քանզի յերերմանէն երբէք ոչ դադարիւր քաղաքն: Յաղագս որոյ երկուցեալք ոմանք ի փախստեայ գընային եւ ոմանք յանգիման քաղաքին լինէին: Իսկ զնաւախոյ Գ. (3) բաժինն կործանեցաւ յերկիր, նա եւ ՁԷ յանդունդս սուզեցաւ, մինչ զի նշմարանք քաղաքին բնաւ ոչ երեւէր, եւ ի քնակչացն ՌՒ. (40.000) ոգիս կորընչէր, քող զօտարօտիս, իսկ որք ի յեկեղեցիս էին գերծան, եւ որք |402բ| արտաքոյ՝ ոմանք կործանեցան միանգամ, եւ ոմանք կիսամահ եւ երկնեախոցք եղեն: Յորոց փրկեսցէ զմեզ կործանմանէ Քրիստոս Աստուած մեր, ամէն:*

2. *1ա Թվին ՌՃԻԴ. (1675), յունվարի Զ. (6) վաղճանեցաւ Մղուեսի Պետրոս եւ Օրսուսեանցն մեռաւ փետրվարի ԻԴ. (24) օրն չորեքշաբթի:*

3. *ԺԸ. դար) 401բ* եղեր է որդին ա Ղազարեճաս:

ԿՆՔԱԳՐՈՒՆՔ՝ *13ա, 307բ Գիրքս* Սուրբ Էջմիածնա է:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *1ա Յոհաննու Աւետարանին Լուծմունք արարեալ Յովհաննու Որոտնեցւոյն ի վայելս: 121բ յարէ: 399ա Ղուկէուտիսի մինաբանդի տեղն տարի բարութ եւ կամ շես խմցոտր:*

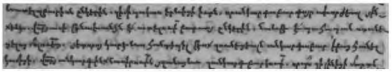
2282

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

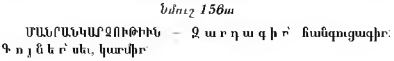
ԺԸ. դար

ՍՏԱՑՈՂ Աբրահամ տիրացու:

ԹԵՐԹ՝ 248 չգրուած՝ 1ա-5բ, 16բ-7ա, 30ա-1բ, 86բ, 89բ-91բ, 133բ-5բ, 142բ-3բ, 240բ-8ա: ՊՐԱԿ՝ 1-22x12 (Ա. 7, ԺԲ, ԺԳ 8, ԻԱ 21, ԻԲ 7) (խառն հատւարակալմամբ): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսաղոյնով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 20,6x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (18x11,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր (գրչափոխութեամբ): ՏՈՂ՝ 28-34: ԿԱԶՄ՝ գրչմազադ սեւ կաշի, միջուկր՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ, մասն պրակի լուսանցակոդերր՝ կարմիր:

Նմուշ 45ա

Նմուշ 158ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ագ իր՝ հանգուցագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ սեւ, կարմիր

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար գրաղաչրք գունավորուած, տեղ-տեղ գանագան բծեր եւ ներմներ, գեղագիր կազմի Ա. փեղկը եւ Ա. աստառը գեղագիր, եզրերը մնրուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *6ա-7բ* Քերականութիւն *շարադրեցեալ չափաւ-փանութեամբ – Քերականութիւնն է արհեստ / Ուղիղ խօսելոյ եւ հաճեստ...*

Բ. *8ա-29բ* [Քերականութիւն]

ա. *8ա* Առագնեցութիւնք ոմանք սակս յարմարագրութեան, արտաբերութեան եւ վերծանութեան: Գլուխ առաջին. Յաղագս յարմարագրութեան, այսինքն՝ ուղղագրութեան հասարակապէս – *Յարմարագրութիւն է արհեստ իսկականաւ գրովն...*

բ. *8ա-9ա* Գլուխ երկրորդ. Յաղագս գրակազմութեան – *Գրակազմութիւն է արհեստ միակերպելոյ...*

գ. *9բ* Գլուխ եր[ր]որդ. Յաղագս առոգանութեան – *Առոգանութիւնն է ձայն յարմարական...*

դ. *10ա* Գլուխ չորրորդ. Յաղագս յատկութեանց հինչանց տառից – *Տառն է հնչումն հեբէլի...*

ե. *11ա-5ա* Գլուխ ե.երորդ (5). Յաղագս կիրառութեան տաւիղ – *Կիրառութիւն տաւիղին է գիտել զորութիւն…*

զ. *15բ-6ա* Յաղագս փոխադրութեանց տաւիղ. Գլուխ վեցերորդ – *Փոխոխեցմունք տաւիղ ներքոհիլ լինին…*

է. *17բ-8բ* Յաղագս պատուադրութեան. Գլուխ եօթներորդ – *Պատուադրութիւնն է փոխանակ տալոյ…*

ը. *19ա* Յաղագս երկրորդի մասի ընձեռուածոյս, այսինքն՝ Յաղագս արուարեստեան. Գլուխ ութերորդ – *Արուարեստիւնն է յառաջաբերումն վանկից…*

թ. *19ա-20ա* Յաղագս յառաջերեցման վանկից ըստ ճիշմանց տաւիղ. Գլուխ իններորդ – *Յառաջերեցումն վանկից ըստ հնչմանց…*

ժ. *20ա-2բ* Յաղագս արուարեստեան բաղից. Գլուխ տասներորդ – *Արուարեստիւն բառիցն է յառաջերել…*

ժա. *23աբ* Յաղագս երրորդի մասի ընձեռուածոյս, այսինքն՝ Յաղագս վերծանութեան եւ վերծանելեաց: Եւ նախ վասն վերծանութեան. Գլուխ մեռասաներորդ – *Վերծանութիւն է անվթար արուարեստ…*

ժբ. *23բ-5ա* Յաղագս առոնականի ենթադասման. Գլուխ երկոտասաներորդ – *Ենթադասումն ըստ տրոհմանն է շնչառեցմամբ…*

ժգ. *25ա-6բ* Յաղագս լծորդ առոգականի ենթադասման. Գլուխ երեխոտասաներորդ – *Ենթադասումն ըստ լծորդ առոգմանն է…*

ժդ. *27ա-9ա* Յաղագս բան ոլորակի ենթադասման. Գլուխ չորեխոտասաներորդ – *Ենթադասումն է ըստ բան ոլորակմանն է…*

ժե. *29աբ* Յաղագս եղանակապահման ենթադասման. Գլուխ ճնգետասաներորդ – *Ենթադասումն ըստ եղանակապահմանն…*

Գ. *32ա-89ա* [Յաղագս ճարտասանութեան]

ա. *32ա-44ա* [Մասն առաջին] Յաղագս արհեստի ճարտասանութեան եւ սահմանի նորին. Գլուխ առաջին (ա-ժբ.) – *Ճարտասանութիւնն է արհեստ բարւոք ասելոյ…*

բ. *44բ-53ա* Յաղագս երկրորդի մասի ճարտասանութեան, այսինքն՝ յաղագս Տրամադրութեան (ժգ-իա.) – *Երկրորդ մասն ճարտասանութեան, որ է տրամադրութիւն…*

գ. *53ա-82ա* Յաղագս երրորդ մասի ճարտասանութեան, այսինքն՝ ձոխաբանութեան. Գլուխ առաջին (ա-ժզ.=իբ-լթ.) – *Ձոխաբանութիւնն է յարմարից դիտաւորութեանց…*

դ. *82ա-3ա* Յաղագս չորրորդի մասի ճարտասանութեան, այսինքն՝ յաղագս Ձիշողութեան. Գլուխ եօթն եւ տասներորդ, յաղագս բաժանման եւ օգտի յիշողութեան (ժէ.=իս.) – *Ձիշողութիւնն բաժանի յերկուս…*

ե. *83ա-6ա* Յաղագս հինկերորդի մասի ճարտասանութեան, այսինքն՝ յաղագս Արտաբերման եւ մասանց նորին. Գլուխ ութ եւ տասներորդ (ժը.-իա.=իա.-իդ.) – *Արտաբերութեան մասունք են Ը. (2)…*

զ. *87ա-9ա* Յաղագս խնդրոց ճարտասանականաց – *Խնդիրք ճարտասանականք են կրկին…*

Դ. *92ա-142ա* [Մատենագրութիւն Կղեմայ Գալանոսի]

Ի. *92ա-133ա* [Կղեմայ Գալանոսի] Դրումի փիլիսոփայութեան, ասացեալ ըստ յունաց եւ ըստ լաթինացւոց յօճիգայ, իսկ ի մերս բառբառս ասի Տրամաբանութիւն…

– *92ա* [Նախաբան] – *Ջհամառօտ սոյնս գայս, որ է ներածիկ…*

1. ա. *92բ* Յաղագս առաջնոյ ներգործութեան մտաց, այսինքն՝ յաղագս եզերաց: Յաղագս առաջնոյ մասին եւ թէ զինչ իցէ առաջին մտացն ներգործութիւնն. պրակ Ա. – *Առաջին մտաց ներգործութիւնն է՛ պարզումն…*

բ. *92բ-3ա* Յաղագս եզեր, թէ զինչ իցէ եզրն եւ ըստ բանի եղանակաց առնանի. պրակ երկու – *Նախ գիտելի է, զի եզրն ընդհանուր…*

գ. *93աբ* Յաղագս մտաւորականի եզեր եւ անջատեցման նորին. պրակ Գ. – *Մտաւորական եզրն բաժանի յանձայր…*

դ. *94ա-5բ* Յաղագս նայմատոի եզեր եւ թէ զի՞նչ իցէ բան նշանակութեան. պրակ Դ. – *Եզրն նայմատոր, զորմէն այսմ մասի…*

– 95ա Քառանկիւն տրամանկեան:

ե. *96ա-102ա* Յաղագս անջատեցման նայմատոի եզերն, պրակ հինգերորդ – *Առաջին անջատումն եզերացս…*

– 98բ Ընդհանուր եւ մասնակի տրամանկիւն:

զ. *102ա-5բ* Յաղագս նախահայեաց եւ երկրորդահայեաց եզերաց, թէ որ իցեն եւ որպիսաբար առնանիցեն. պրակ վեցերորդ – *Մտորոգական եզրն բաժանի ի նախահայեաց…*

է. *105բ-7բ* Յաղագս տրամադրութեան եւ յատկութեան եզերաց եւ ենթադրութեան. պրակ եօթներորդ – *Մինչեւ ցատա դանջատեցմանէ եզերաց…*

ը. *108ա-11ա* Յաղագս թէ զի՞նչ իցէ սահմանն եւ որպանաբար անջատի. պրակ ութերորդ – *Սահմանն է բան նշանակիչ…*

2. *111ա* Մասն երկրորդ. Յաղագս երկրորդի մտաց ներգործութեան, այսինքն՝ յաղագս նախադա-

սութեան – *երկրորդ մտաց ներգործութիւնն ոչ այլ ինչ է...*

ա. *111բ-2ա* Յաղագս, թէ զինչ իցէ նախադասութիւնն եւ բացերեւութիւնն եւ որմանաբար անջատի. պրակ առաջին – *Նախադասութիւնն է բան կատարեալ...*

բ. *112ա-3ա* Յաղագս զանազանութեան տեսակաց ստորոգականի բացերեւութեան ի զոյն, պրակ երկրորդ – *Նախ բացերեւութեանց ոմն է երկրորդ առկային...*

գ. *113ա-4ա* Յաղագս ներքոյ որակութեան եւ բանակութեան ստորոգական նախադասութեան. պրակ երրորդ – *Ընդ[դ] իւրաքանչիւրում ստորոգական նախադասութեան...*

դ. *114ա-5ա* Յաղագս հակադրութեան բացարձակաց նախադասութեանց. պրակ չորրորդ – *Մինչեւ ցայս վայր ասացաք զտրամադրութեան...*

– *114բ Քառանկիւն հակադրութեանց*

ե. *115ա-7ա* Յաղագս հանգիստութեանց նախադասութեանց. պրակ հինգերորդ – *Հանգիստութիւնն է զօրութիւն...*

զ. *117ա-9ա* Յաղագս անդրադարձութեան բացարձակի բացերեւութեան. պրակ վեցերորդ – *Անդրադարձութիւնն է փոխադրութիւն ստորոգելոյն...*

է. *119ա-20բ* Յաղագս, եղանակաւորի նախադասութեան. պրակ եօթներորդ – *Եղանակաւոր նախադասութիւնն է նորում...*

ը. *120բ-2ա* Յաղագս ստորադրականի նախադասութեան. պրակ ութերորդ – *Ստորադրական բացերեւութիւնն է...*

թ. *122ա-3բ* Յաղագս բաժանման. պրակ իններորդ – *Բաժանումն է բան, նորում...*

Ժ. *124ա* Մասն երրորդ. Յաղագս երրորդի մտաց ներգործութեան – *Երրորդ մտաց ներգործութիւնն է տրամաբանութիւն...*

ա. *124ա-5ա* Յաղագս, թէ զինչ իցէ ձեռնարկութիւն. պրակ առաջին – *Ձեռնարկութիւնն է բան, նորում...*

բ. *125ա-3բ* Յաղագս սահմանի հաւաբաւնութեան եւ նիւթոյ եւ կերպի նորին. պրակ երկրորդ – *Հաւաքաբանութիւնն է բան ըստ Արիստոտելի...*

գ. *129ա-30բ* Յաղագս կանոնաց, զոր պարտիմ պահել յամենայն եղանակս ձեւոց. պրակ չորրորդ (=երրորդ) – *Առաջին հասարակ կանոն ի սոսկ բացասականաց...*

դ. *130բ-1բ* Յաղագս տարածութեան անկատար հաւաբաւնութեանց առ կատարեալս. պրակ չորրորդ – *Նախ գիտելի է, զի կատարեալ հաւաքաբանութիւնքն...*

ե. *132ա-3ա* Յաղագս անջատմանց հաւաբաւնութեանց. պրակ հինգերորդ – *Հաւաքաբանութեանց ինն գոն տեսակք...*

Ի. ա. *136ա-7ա* Յաղագս էակին, որ ըստիմեեան, այսիմիմ՝ յաղագս գոյացութեան – *Ըստինքեան էակ ասի...*

բ. *137բ-42ա* Յաղագս էակին, որ յայլում. այսիմիմ՝ յաղագս պատահմանց – *Էակք ի յայլում են նոքա, որք...*

ե. ա. *144ա* Յաղագս սահմանի բաոյականի եւ վարականի գիտութեան. գլուխ առաջին – *Բաոյականութիւն կամ բարոյաբանութիւն...*

բ. *144աբ* Յաղագս մարդկային ներգործութեանց եւ սահմանի նորին. գլուխ երկրորդ – *Մարդկային ներգործութիւնն է քնական...*

գ. *144բ* Յաղագս անջատմանց մարդկային ներգործութեանց. գլուխ երրորդ – *Մարդկային ներգործութիւնն լինի եռակի...*

դ. *145ա-6ա* Յաղագս կամաւորաց եւ յակամայից. գլուխ չորրորդ – *Կամաւոր ներգործութիւնն է...*

ե. *146աբ* Յաղագս, թէ որ են բարիք մարդոյն եւ զինչ են չարիք նորին. գլուխ հինգերորդ – *Բարիք մարդոյն են համեստ...*

զ. *146բ* Յաղագս, թէ զի՞նչ իցէ չարութիւն եւ որպէս ենթադրեսի ի բանէ. գլուխ վեցերորդ – *Չարութիւն է պակասութիւն բանի...*

է. *146բ-7ա* Յաղագս, թէ զի՞նչ իցէ ընդհանուր բանն եւ մասնաւորն եւ որպէս ձեռնարկի ի սոցանէ. գլուխ եօթներորդ – *Ընդհանուր բանն է այն, որ խորհի...*

ը. *147ա-8ա* Յաղագս, թէ որպէս ենթադրեսէ բանն զբարին եւ թէ զի՞նչ իցէ երջանկութիւն եւ վերջին բարին. գլուխ ութներորդ – *Բանն որպէս ենթադրեսէ զչարն գոյ առեալի...*

թ. *148ա-9ա* Յաղագս, թէ երջանկոթիւնն ոչ կարէ կայանալ ի յառաջին բարիսն մեր. գլուխ իններորդ – *Երջանկութիւն գոլով վայելչութիւն մնացական...*

ժ. *149աբ* Յաղագս, թէ երջանկութիւն ոչ կայանայ եւ ի յոմանս ներինն բարիս մեր. գլուխ տասներորդ – *Երջանկութիւն գոլով ծայրագոյն...*

ժա. *149բ-50ա* Յաղագս, թէ երջանկութիւնն ոչ կայանայ եւ ի զօրութիւնս առաջինականս. գլուխ մեւասաներորդ – *Տեսականապէս խօսելով երջանկութիւն ոչ կայանայ...*

ժբ. *150ա-1ա* Յաղագս, թէ երջանկութիւն ոչ կայանայ եւ ի գոյութեան հոգւոյ կամ մարմնոյ նաեւ ոչ ի կարողութիւնս եւ կամ յումնակութիւնս այլ միայն ի ներգործութիւնս վերին զօրութեանց Հոգւոյն. գլուխ

երկոտասաներորդ – *Տեսականապէս խօսելով ոչ կայանայ...*

ժգ. *151աբ* Ցաղագս անկատարութեան քնականի երջանկութեան եւ թէ զորպիսի կատարելութիւնս ունի գերբնական երջանկութիւն. գլուխ երեքտասաներորդ – *Երջանկութիւն, զորմէ ճառէն իմաստասէրք...*

ժդ. *151բ-2բ* Ցաղագս բնականի երջանկութեան ըստ որում յիմաստասիրաց ճառի եւ ասի լիակատար. գլուխ չորեքտասաներորդ – *Քերջանկութիւն, զորմէ ճառէն իմաստասէրք պահանջէ...*

ժե. *152բ-3ա* Ցաղագս վնասուդաց եւ արգելչաց երանութեան եւ վասն տգիտութեան, որ է չարիք իմացականին. գլուխ հնգետասաներորդ – *Համայնք մոլութիւն եւ չարագործութիւնք...*

ժզ. *153ա-4ա* Ցաղագս յիմարութեան որով լինի սխալումն շուրջ զվախեաճօք եւ շուրջ զառաքինութեամբ եւ մոլութեամբ. գլուխ վեցտասաներորդ – *Յիմարութիւն որ եւ ասի անմտութիւն է...*

ժէ. *154ա* Ցաղագս անուղղութեան եւ չարասիրութեան, որ են չարիք կամաց. գլուխ եօթնետասաներորդ – *Անուղղութիւն եւ չարասիրութիւն են չարիք...*

ժը. *154աբ* Ցաղագս անկարգի իմբնասիրութեան, յորմէ բղխին հաւասիք չարագործութիւնք. գլուխ ութետասաներորդ – *Անկարգ ինքնասիրութիւն է...*

ժթ. *154բ-6ա* Ցաղագս եօթեանց գլխաւորաց չարեաց հասարակապէս, որ ծնանին յանկարգ իմբնասիրութենէ. գլուխ իննետասաներորդ – *Յանկարգ ինքնասիրութենէ ծնանին...*

ի. *156աբ* Ցաղագս գլխաւորաց մոլութեանց յատկապէս եւ նախ վասն հպարտութեան. գլուխ քսաներորդ – *Հպարտութիւն, որ է նախկին ծնունդ...*

իա. *156բ-7ա* Ցաղագս ագահութեան. գլուխ քսաներեքերորդ – *Ագահութիւն, որ ծնանի յինքնասիրութենէ...*

իբ. *157աբ* Ցաղագս նախանձու. գլուխ քսաներեքերկուերորդ – *Նախանձ, որ ծնանի ինքնասիրութենէ...*

իգ. *157բ-8ա* Ցաղագս բարկութեան. գլուխ քսաներեքերեքերորդ – *Բարկութիւն, որ ծնանի ինքնասիրութենէ...*

իդ. *158աբ* Ցաղագս ծուլութեան. գլուխ քսաներչորեքերորդ – *Ծուլութիւն, որ ծնանի յանկարգ ինքնասիրութենէ...*

իե. *158բ-9ա* Ցաղագս որկրամոլութեան. գլուխ քսաներեքերեքերորդ (քսաներեքհնգերորդ) – *Որկրամոլութիւն, որ ծնանի յինքնասիրութենէ, է անկարգ...*

իզ. *159աբ* Ցաղագս բղչախոհութեան. գլուխ քսաներեքերեքերորդ – *Բղչախոհութիւն, որ ծնանի յինքնասիրութենէ, է տափողական...*

իէ. *159բ-60ա* Ցաղագս թշութեանց, որ ծանրացուցաւեն եւ կամ թեթեւացուցաւեն զմեղս. գլուխ քսաներեքերեքերորդ – *Ծօրն թէութիւնք թէին ասէն...*

իը. *160ա-2բ* Ցաղագս հնարից եւ դեղոց ընդդէմ վերոյասացեալ գազանաց. գլուխ քսաներեքերեքերորդ – *Ամենայն մարդիկ գինուորին ընդդէմ գազանաց...*

իթ. *163աբ* Ցաղագս անպարկեշտութեան. գլուխ քսաներեքիններորդ – *Անպարկեշտութիւն է անվայելուչ արարք...*

լ. *163բ* Ցաղագս ախտից ախորժականաց. գլուխ երեսուներորդ – *Միտքս զաստ խօսելոյս զարգելչաց...*

լա. *163բ-4ա* Ցաղագս թոտց ախտից եւ անուանց նոցին. գլուխ երեսուներեքերորդ – *Ցանկական զօրութիւն ունելով...*

լբ. *164ա-5բ* Ցաղագս վեցից ներգործութեանց ցանկականին, թէ որպէս կառավարիլ պարտին ի բանէ. գլուխ երեսուներեքերկուերորդ – *Մէրն է, որով ախորժի մարդն...*

լգ. *165բ-7ա* Ցաղագս հնգից ներգործութեանց ցասումնականին, թէ որպէս պարտին կառավարիլ ի բանէ. գլուխ երեսուներեքերեքերորդ – *Յոյսն որ հայի առ ապագայ...*

լդ. *167ա-8ա* Ցաղագս առաքինութեանց հասարակապէս. գլուխ երեսուներչորեքերորդ – *Առաքինութիւնք գոլով բարի...*

լե. *168բ-9ա* Ցաղագս խոհեմութեանն. գլուխ երեսուներհինգերորդ – *Խոհեմութիւն է ուղղութիւն բանի...*

լզ. *169ա-70ա* Ցաղագս գործոց խոհեմութեան. գլուխ երեսուներվեցերորդ – *Բազումք են գործք խոհեմութեան...*

լէ. *170աբ* Ցաղագս պահանջելոցն առ խոհեմութիւնն. գլուխ երեսուներեւթներորդ – *Թէպէտ բազումք պահանջին...*

լը. *170բ-1ա* Ցաղագս ներգործութեան եւ օգտի խոհեմութեան. գլուխ երեսուներութերորդ – *Խոհեմութիւն է գրկելի...*

լթ. *171աբ* Ցաղագս արդարութեան. գլուխ երեսուներիններորդ – *Արդարութիւնն, որ է ազնիւ առաքինութիւն...*

խ. *171բ-3ա* Ցաղագս գործոց արդարութեան. գլուխ քառասուներորդ – *Արդ, որպէս սահմանեցաւ...*

խա. *173աբ* Ցաղագս յատկութեան արդարութեան. գլուխ քառասուներեքերորդ – *Ընդհանրապէս խօսելով արդարն...*

խբ. *173բ-4ա* Ցաղագս մասանց արդարութեան. գլուխ քառասուներկուերորդ – *Յարդարութեանն պարտականին բազումք...*

իգ. *174ա-5ա* Յաղագս ներհակաց արդարութեան. գլուխ խառասունեւերեքերորդ – *Արդ, որպէս արդարութիւն է սիրելի…*

իդ. *175աբ* Յաղագս պարունակեցելոց չարեացն ի յանօրէնութեան. գլուխ խառասուներկուերորդ – *Ի վեր անդր ասացելոցս…*

իե. *175բ-6բ* Յաղագս արիութեան առհասարակ. գլուխ խառասունեւհինգերորդ – *Արդ, գիտելի է, զի երեք կերպիւ առեալ…*

իզ. *176բ-7ա* Յաղագս պարունակեցելոյն ի յարիութեան. գլուխ խառասունեվեցերորդ – *Յարիութեան պարունակին բազումք…*

իէ. *177աբ* Յաղագս ներհակաց արիութեան. գլուխ խառասուն եւ է.երորդ (47) – *Ընդդէմ արիութեան հակադիր…*

իը. *177բ-8ա* Յաղագս բարեխառնութեան. գլուխ խառասուն եւ Ը.երորդ (48) – *Բարեխառնութիւնն, որ է ուղղութիւն ցանկականին…*

իթ. *178ա-9բ* Յաղագս մասանց բարեխառնութեանն. գլուխ խառասունեւհիններորդ – *Լսա Թուլիսի մասունք բարեխառնութեան…*

ի. *179բ-80ա* Յաղագս ներհակաց բարեխառնութեանն եւ ներգործութեանց նոցին. գլուխ յիսուներորդ – *Ասեբարեխառնութիւն գոլով պակասութիւն…*

իա. *180աբ* Յաղագս կապակցութեանց վերոյասացելոց չորից առաքինութեանց. գլուխ յիսուներեքերորդ – *Նախասացեալ չորք առաքինութիւնքն…*

իբ. *180բ-1բ* Յաղագս բարեկամութեան եւ բանաւոր սիրելութեան. գլուխ յիսուներեքերկուերորդ – *Մինչեւ ցարդ ճառեցաք զայնց…*

իգ. *181բ-2բ* Յաղագս հասեստական սիրելութեան եւ բարեկամութեան. գլուխ յիսուներեքերեքերորդ – *Համեստական բարեկամութիւն է սիրելական…*

իդ. *182բ-3բ* Յաղագս թշնամութիւն. գլուխ յիսուներչորսերորդ – *Թշնամութիւնն եւ ատելութիւնն…*

իե. *183բ-4բ* Յաղագս մարդավարութեան, որ եւ հաղաւավարութեան ասի. գլուխ յիսուներեքհինգերորդ – *Մարդավարութիւն է բարեկեցութիւն…*

Ջ. ա. *185ա* Յաղագս հաղաւականութեան, այսինքն՝ հաղաւականի գիտութեան. գլուխ առաջին – *Քաղաքականութիւնն, որ եւ ասի Քաղաքական գիտութիւն…*

բ. *185աբ* Յաղագս տնտեսականի գիտութեան եւ թէ զի՞նչ է առնն. գլուխ երկուերորդ – *Տունն կրկնակի առեալ լինի…*

գ. *185բ-6ա* Յաղագս ամուսնութեան, թէ որպէս պարտի գոլ. գլուխ երեքերորդ – *Ի վեր անդր ասացեալ, թէ…*

դ. *186աբ* Յաղագս տանուտեառն եւ տիրուհւոյն, թէ որպէս պարտին ունել զիմեանս. գլուխ չորեքերորդ – *Տանուտէրն գոլով մեծաւոր տանն…*

ե. *186բ-7բ* Յաղագս զաւակաց եւ ծառայից, թէ որպէս պարտին ունել զիմեանս. գլուխ հինգերորդ – *Զաւակքն պարտին կեալ օրինօք…*

զ. *187բ-8ա* Յաղագս հաղաւական գիտութեան եւ յաղագս, թէ որոց սկսի եւ որպէ՞ս} բաղադրի հաղաւն. գլուխ վեցերորդ – *Ի հաւաստոց աւանդի մեզ…*

է. *188ա-90ա* Յաղագս զինչ է հաղաւ եւ որ՞ձանաբար առնաճի. գլուխ եօթներորդ – *Քաղաքն է, յորում բազմութիւնք մարդկանց…*

ը. *190աբ* Յաղագս տեսականի հաղաւի եւ մասանց նորին. գլուխ ութերորդ – *Տեսական քաղաքն են մարդիկն…*

թ. *190բ-1բ* Յաղագս պետաց, թէ առ ինչ կացուցեալ են եւ առ ինչ պիտոյս. գլուխ իններորդ – *Ընդհանրապէս առեալ պետք նոքա են…*

ժ. *191բ-2ա* Յաղագս յատկութեանց բարեսիրաց պետաց եւ յատկութեանց չարասիրաց. գլուխ տասներորդ – *Մեծաւորք եւ պետք, որք են բարիք…*

ժա. *192ա-3բ* Յաղագս հաճաւոյից, թէ զինչ իցեն եւ առ ինչ պէտս կացուցեալ են որպիսի զոլ պարտին. գլուխ մետասաներորդ – *Քահանայք են նոքա, որք գնքերին…*

ժբ. *193բ-4ա* Յաղագս դատաւորաց. գլուխ երկուտասաներորդ – *Դատաւորք են նոքա, յորոց իրակին…*

ժգ. *194ա-5ա* Յաղագս ազնուաց. գլուխ երեքուասաներորդ – |*194բ*| *Ազնիւքն են նոքա, որք գտանին անձինք ընտիրք…*

ժդ. *195աբ* Յաղագս զինուորաց. գլուխ չորեքուասաներորդ – *Զինուորք են նոքա, որք զինուորին…*

ժե. *195բ-6բ* Յաղագս կրօնաւորաց. գլուխ Ե.տասաներորդ (15) – *Կրօնաւորք են նոքա, որք հրաժարեալք…*

ժզ. *197ա-8ա* Յաղագս իմաստասիրաց. գլուխ վեցտասաներորդ – *Իմաստասէրք են նոքա, որք պարապին…*

ժէ. *198ա-9ա* Յաղագս առհեստից. գլուխ է.եւտասաներորդ (17) – *Արհեստաւորք են նոքա, որք պարապին արհեստից…*

ժը. *199ա* Յաղագս վաճառականաց եւ յաղագս սպասաւորաց. գլուխ Ը.եւտասաներորդ (18) – *Վաճառականք նոքա են, յորոց իրակին…*

ժթ. *199բ-200ա* Յաղագս ձկնորսաց. հողագործաց, որսորդաց, նստորդաց եւ պատրաստողաց կերակրոց. գլուխ իննեւտասաներորդ – *Ձկնորսք, հողագործք եւ որսորդք…*

ի. *200աբ* Յաղագս մասանց տեսակաի հաղարի, որոց կացութեանց զանազանութիւնն բղխեն ի բնութենէ եւ նախ յաղագս արւոց եւ իգաց. գլուխ *Բանեւորդ – Ի մարդկանց գոյով ոմանք արու եւ ոմանք էգք...*

իա. *200բ-1բ* Յաղագս ծերոց, տղայոց, մանկանց, երիտասարդաց եւ կատարեալ արանց. գլուխ *Բանեւմիներորդ – Մեռք են նոքա, որք գլաւի հասակին անցուցեալ...*

իբ. *202ա* Յաղագս, թէ որպէս եւ որճանաբար փոփոխի ճիւթական եւ տեսական հաղարճ. գլուխ *Բանեւեւերկուերորդ – Քաղաքն նիւթական փոփոխի ըստ երից...*

իգ. *202բ-3բ* Յաղագս արմայական գիտութեանն, նա եւ վասն գաւառաց եւ որպէս(նոյ)թեանց նոցին, յորոց բաղկանայ թագաւորութիւն. գլուխ *Բանեւերեւորդ – Գաւառն բաղկանայ ի բազմաց քաղաքաց...*

իդ. *203բ-4ա* Յաղագս կայսրութեանն եւ որպիսութեան նորին. գլուխ *Բանեւչորսերեորդ – Կայսրութիւն է, որ բազմահիւսի...*

իե. *204ա-5բ* Յաղագս եղանակաց պետութեանց. գլուխ *Բանեւիինգերորդ – Ի վեր անդր բազմիցս յիշեցան...*

իզ. *205բ-7ա* Յաղագս որպէս ծնանին վերոյասացեալ պետութիւնքն. գլուխ *Բանեւվեցերորդ – Նախ, գիտելի է վասն թագաւորութեան...*

իէ. *207ա-8ա* Յաղագս կայունութեան ընտիր պետութեանց. գլուխ *Բանեւեօթներորդ – Հնտիր պետութիւնքն են կայունք...*

իը. *208ա-9ա* Յաղագս օրինական գիտութեան եւ թէ գինչ իցէ օրէնն եւ որպէս անջատի. գլուխ *Բանեւութերորդ – Օրէնն ընդհանրապէս առեալ...*

իթ. *209ա* Յաղագս տարբերութեանն, որ լինի ի մէջ օրինի եւ պատուիրանի, ի մէջ սովորութեան եւ կացուցման. գլուխ *Բանեւինիներորդ – Օրէնն, որ է կանոն կայուն...*

լ. *209ա-10ա* Յաղագս օրինաց, թէ որպէս կացուցանին. գլուխ *Երեսուներորդ – Օրէնն սահմանեցեալ լինի...*

լա. *210ա* Յաղագս սովորութեան, թէ որպէս սկզբնատուի եւ որպիսի գոլ պարտի. գլուխ *Երեսունեւմիներորդ – Սովորութիւնն, որ է իբրեւ զօրէն...*

լբ. *210ա-1ա* Յաղագս պատուիրանի եւ որպիսութեան նորին. գլուխ *Երեսունեւերկուերորդ – Պատուիրանն լինի յայնմանէ, որ ունի...*

լգ. *211աբ* Յաղագս կացուցման, թէ յորմէ լինին եւ որպէս. գլուխ *Երեսունեւերեքերորդ – Կացուցում լինի յայնմանէ, որ ունի...*

լդ. *211բ-2ա* Յաղագս օրինաց ըստ որում կանոն է զայնս, առ որս վերաճային եւ որճանութեանց եւ կանոնեցելոցն. գլուխ *Երեսունեչորսերորդ – Օրէնն քաղաքական մտածէ զրազմայ...*

լե. *212աբ* Յաղագս օրինաւոր կայսերաց եւ պետացց. գլուխ *Երեսունեհինգերորդ – Կայսրութիւնն է Նորում իշխօղն դնի կայսր...*

լզ. *213ա-4բ* Յաղագս իրաւանց. գլուխ *Երեսունեվեցերորդ – Իրաւունք որ եւ դատաի արդարութիւնն...*

լէ. *214բ-5ա* Յաղագս դատաստանաց. գլուխ *Երեսունեեօթներորդ – Դատաստանն է, որով դատի...*

լը. *215ա-6ա* Յաղագս ոսոխաց. գլուխ *Երեսունեութներորդ – Ոսոխք, որ եւ կոչին դատախազք...*

լթ. *216աբ* Յաղագս վիճի. գլուխ *Երեսունեհինգերորդ – Վէճն, որ եւ կոչի դատախազութիւն...*

խ. *216բ* Յաղագս մեղապարտի. գլուխ *Հարասուներորդ – Մեղապարտն է գործէ լինի ամբաստանութիւն...*

խա. *216բ-7բ* Յաղագս վճռոյ. գլուխ *Հարասունեմիներորդ – Վճիռն է դատողութիւն բացորոշեցեալ...*

խբ. *217բ* Յաղագս վկայից. գլուխ *Հարասունեերկուերորդ – Վկայք են նոքա՛, որք վկայեն...*

խգ. *217բ-8ա* Յաղագս գանից եւ կապանաց. գլուխ *Հարասունեեւերեքերորդ – Գանք են նոքա, որով դատանին...*

խդ. *218ա-9բ* Յաղագս հայհոյից, մոլորեցուցչաց եւ կախարդաց. գլուխ *Հարասունեչորսերորդ – Հայհոյիչք են նոքա, յորոց եղանին...*

խե. *219բ-20բ* Յաղագս ապստամբաց, մատնչաց եւ ծնողասպարզաց. գլուխ *Հարասունեհինգերորդ – Ապստամբք են նոքա, որ խզեն...*

խզ. *220բ-1բ* Յաղագս ամբարշտաց, վիրաւորչաց եւ մարդասպանաց. գլուխ *Հարասունեվեցերորդ – Ամբարիշտք են նոքա, որք ոչ ունելով...*

խէ. *221բ-3բ* Յաղագս անասնականութեան, առուագիտութեան, շնութեան, կուսապղծութեան, արբապղծութեան եւ պոռնկութեան. գլուխ *Հարասունեեօթներորդ – Անասնականութիւնն, որ եւ կոչի անասնապիտութիւն...*

խը. *224աբ* Յաղագս գողութեան, աւազակութեան եւ ասպատակութեան. գլուխ *Հարասունեութերորդ – Գողութիւն է, որով իրն օտարական...*

խթ. *224բ-6բ* Յաղագս սուտ դրամահատութեան, զրկողութեան, յափշտակութեան, կեղեքութեան եւ տոկոսառութեան. գլուխ *Յուտ գրամբ են նոքա...*

ծ. *226բ-8ա* Յաղագս կռվոյ, աղմկի, վոռոլման եւ արբեցութեան. գլուխ *Յհսուներորդ – Կռիւն է, որով ոք ընդ այլում կռուի...*

ծա. *228ա-9բ* Ցաղագս վտանգաւոր խաղից, սուտ վկայութեան, խաբէութեան եւ վնասակարութեան. գլուխ յիսունեւմիերորդ — |*228բ*| *Վտանգաւոր խաղն է, նորում կ'ելցուքիւնն վտանգի...*

ծբ. *229բ-32ա* Ցաղագս պատերազմի, խաղաղութեան, դաշանց, գիմանց, վաճառմանց եւ գինկտութեանց. գլուխ յիսունեւերկուերորդ — *Պատերազմն է, որով յինի մարտ...*

ծգ. *232ա-3ա* Ցաղագս խոստացութեան, պարգեւի, շնորհակալութեան եւ թեթութեան. գլուխ յիսունեւերեքերորդ — *Խոստացութիւն է, որով ոք կամաւորաբար...*

ծդ. *233ա-5բ* Ցաղագս գրաւից, աւանդից, ընկերութեան եւ հատուցման. գլուխ յիսունեչորսերորդ — *Գրաւն որ եւ ասի սիման է...*

ծե. *235բ-7ա* Ցաղագս փոխառութեան, օգտաւորութեանց, պատուհաս եւ երաշխաւորութեանց. գլուխ յիսունեհինգերորդ — *Փոխատուիւնն է, որով յումեքէ...*

ծզ. *237ա-8ա* Ցաղագս վաճառման եւ ժառանգութեանց. գլուխ յիսունեվեցերորդ — *Վարձումն է, որով իր ինչ առնանի...*

ծէ. *238ա-40ա* Ցաղագս խնամութեանց, ամուսնութեանց եւ արդարութեանց. գլուխ յիսունեւեօթներորդ — *Խնամուիւն է, որով օգտակարքն եւ հեռաւորքն յինին մերձաւորք... եւ այս բաւ է յաղագս օրինական գիտութեանց, զորոյ զմասունս համայնս համառօտապէս ճառեցաք. վախճան:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

Ա. կազմաւտաւ. (ԺԳ. դար, շղագիր) Այս գր[բ]ոցս տիրացու Աբրիճամին, ի վա[յ]ելումն ինքեան իւրին:

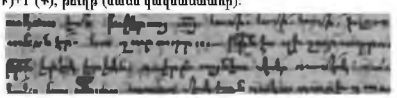
ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *248բ (այբուբէն):*

2283

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԲ. դար (1690ից առաջ)

ԹԵՐԹ՝ 147. չգրուած՝ 1բ, 2բ-3բ, 143բ-7բ: ՁՐԱԿ՝ 1x3+Ա-ԺԲx 12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսագրչով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,3x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,5x10): ԳԻՐ՝ ճաուզիր: ՏՈՂ՝ 25: ԿԱՉՄ՝ դրօշմադրոշ մագաղաթ ապատանդիճ, կեծտրոնում խաչելութիւն, INRI մակագրութեամբ, միջակը՝ նատուտութուղթ, աւտառը՝ թուղթ լուսանցակոդերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Ը)+1 (Ց), թուղթ (մասն կազմատառի):

Նմոյշ 35ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր: Գ ո յ ե ր՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր եւ ճեռներ, գոպգոշոր՝ գուծափախուած, ճորգուած Ի. գ., կազմի կաշին՝ տեղ-տեղ պատռուած, Ի. գ. ճորգուած՝ վարդագոյն մանրաթել:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

2ա Ցաղագս հերակութեան եւ մեկնութիւն հերակաճութեան եւ այլ եւս բանիւ

1. *4ա-52բ* [Թիոնեսիոսի Թրակացւոյ] Ցաղագս հերակաճութեան

Տես մեռ. 267, 229ա-42բ. ա/*4ա-5ա*, բ/*5ա-6ա*, գ/*6ա-7ա*, դ/*7ա*, ե/*7բ-8ա*, զ/*8ա-12բ*, է/*12բ-13ա*, ը/*13ա-14բ*, թ/*14բ-15ա*, ժ/*15ա-16բ*, ի/*16բ*, իա/*16բ-17բ*, իբ/*17բ-18բ*, իգ/*18բ-31բ*, իդ/*31բ-32բ*, իե/*32բ-33ա*, իզ/*33ա-34ա*, իէ/*34ա-35ա*, իը/*35ա-37բ*, իթ/*37բ-39ա*, ի/*39ա-42բ*, իա/*42բ-47ա*, իբ/*47ա-48բ*, իգ/*48ա-49ա*, իդ/*49ա-50բ*, իե/*50բ-52բ*

2. *53ա-4բ* [Դաւթի Հարեցւոյ] Նկատումն Արիստոտէլի — *Ուսուցանել մեզ ի բնալսողութենէ...*

3. *54բ-61բ* [Մովսիսի Քերթողի. մեռ. 1980, 286ա] Վերլուծութիւն Արիստոտելի Տասն բանիցն — *Ստորոգութիւնք ներքին ասութիւնք...*

4. *61բ-78բ* Վարդանայ վարդապետի ի Տասն բան պատգամացն — *Հոգի երեսաց մերոց, Տէր...*

5. *78բ-84ա* Սկիզբն եւ պատճառ ընթերցուածին ի ձակորայ ասացեալ — *Զ[ե]նետ համբառնալոյ Տեառն մերոյ...*

6. *84աբ* [Հարցմունք վասն Աղուհացիցն] — *Հարցումն. Ք'ր ոմանք յաուրս Աղուհացիցն ուտեն ի Հայոց, եւ ոմանք ոչ: Պատասխանի. Զի թագաւորն Յունաց Հերակլ ի կարնոյ քաղաք ժողովք արար...*

7. *84բ-7ա* Սարկաւագ վարդապետի — *Որք մոլորեալ են ի թուոյն, բացում...*

8. *87ա-110բ* [Կիրակոսի Երզնկացւոյ Թուոյ առ Կարուեցիս] Խոստ առ ուղղափառ հաւատացեալսն

Տե՛ս մեռ. 573, 103բ-18բ. [Նախ.]/*87ա-91բ*, ա/*91բ-94ա*, բ/*94ա-95ա*, գ/*95ա-97բ*, դ/*97բ-99բ*, ե/*99բ-103բ*, զ/*103բ-106բ*, է/*106բ-109բ*, ը/*110ա*...

9. *110բ-5բ* Դաւանութիւն եւ խոստավանութիւն ի Սուրբ Երրորդութիւն, ասացեալ Եսայի վարդապետի ի յեզր Վիպիի (=Վիրապին). հաստատութիւն ուղղափառաց եւ յանդիմանութիւն չարափառաց — *Աստուածային բնութիւն Սուրբ Երրորդութիւն երանելի...*

10. *115բ-32ա* Այս է սկիզբ դաւանութեան Սուրբ Երրորդութեան, զոր խոստավանի եւ փառաւորէ ընդհանուր կաթոլիկէ եկեղեցիէ, որպէս աւանդիցին մեզ ականատեսքն Քանին Ճմարտութեանն՝ առաք-

եայք եւ մարգարէք եւ ուղղափառ վարդապետք եկեղեցւոյ – *Հաւատամք եւ խոստովանիմք զքեզ, Հա՛յր…*

11. *132ա-43ա* Ցաղագս ննջման մաւր Տեառն եւ Կուսի Աստուածածին – *Գերազանց լուսոյն պայծառացան ամենայն արարածք… կատարեն զաւր յիշատակի մօր քո եւ հեզութիւն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱԳԱՊԱՔԱՐ ՕՐԻՆԱԿԻ

126աբ – Ի թվին ՊԴ. (1355) գրեցաւ, յունիս ամսոյ ի Ը. (9):

Յակոբակս *ողորմելի,*
Որ եմ մեղաւք գարշ աղտեղի
Անուամբն գգաւն եւ պանծալի,
Բայց եմ ունակ հակառակի:
Զձեզ աղաչեմ մանկունք վեհի,
Եւ ծնունդք լուսոյ աւազանի,
Յիշման արէ՛ք գիս արժանի,
Առաջի Հաւրն երկնաւորի,
Որ ինձ շնորհէ թղպարտ քանքարի,
Զոր ի խոր ես թաքուցի,
Որ ոչ լը՛սեմ գձայն սոսկալի,
Թէ. «Ծառայ չար եւ աղտեղի,
Մ՛ւր է արծաթն, որ քեզ տուի,
Թէ շահեցո՛յ լսա արժանի»:
Ես գի՛նդ առնեմ պատասխանի,
Երբ ամաւթով կամ առաջի,
Ձի յայս կենցաղս ոչ չպաղատի,
Առաջի Տեառն պապանձի:
Մ՛հ գերի ու ողորմելի,
Որ գայս բանս ես չյիշեցի,
Վասն մեղաց ոչ արգացի,
Ակն անհոգ ես ննջեցի.
Ի խաւար մեղաց մի|126բ|ւոի
Եւ գայս ոգւոյս կուրացուցի:
Բայց դուք, ով եղբա՛րք բարի,
Որք հանդիպիք այսքմ տառի,
Յորում չիշմանն գիս արժանի
Համարեսցիք սիրով սըրտի,
Ձի թողութիւն ինձ պարգեւի,
Յառաւաձիր Տէ[ա]ռնէն Հրի,
Նա եւ ծնողաց մերոց բարի,
Որք ի ժողովն են այժմ կրկնի,
Մաղթեմ չիշմամբ աղաւթեի.
Յարտասուելոյն ժամանակի,
Թուղուլ գանցանսն, որ ի մարմնի,
Կարգել ի դասս հրեշտակի,
Նաեւ հարուց ամենայնի,
Մերձակայից եւ որ հեռի
Եւ նմա փառք յեկեղեցի,
Ընդ Հաւր Հոգւով Ճշմարտի
Յաւէտ յայժմ[ա]ոս եւ միշտ էի
Եւ յաւիտեանս. յաւիտենից:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

52բ Զձեզաւտրս՝ հողիկս յիշեա՛ ի Տէր, ո՛վ ընթերցաւղ, եւ Աստուա՛ծ զքեզ. ամէն, ամէն:

115բ Որք լուսաւորիք ի յաստուածային գաւանութիւնէս, ուղիղ սրտիւ եւ բոլոր հաւատով թողութիւն մեղաց հայցէք մեղաւք շարաւագեալ եւ ապտեղեալ գործողիս, եւ ինքն, որ առաւն է ի տուրս բարեաց, թողցէ ձեզ գյանցանս ձեր. ամէն:

ՆԵՐՔԻՆ՝ *(143 եւ 144 թերթերի միջեւ, արաբատառ թերթիկ):*

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *4ա, 97բ, 143ա Գիրքս Սուրբ Էջմիածնայ է:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա (տարբեր բառեր եւ տառակապակցութիւններ) Մեկնիչ գոլով քերականին / եւ սասն բանեան ապրինացն հին / Ընդ սայց եւ այս շարագրի / Զքաւանութիւն երիցն անձին: Մեկնիչ գոլով քերականին եւ տա:*

Սիրտս փափաք ի տես քուին / Որպէս մեհեդեր ի տապ ջրին / Այնպէս եւ դու իմ սենեկին / Ձիշդոդական մտացս միջին: Բայ է բան հոդովական, որ զգոյ ինչ առնել եւ կրել նշանակի հանդերձ ամանակաւ եւ դիմօք:

Զձեզ աղաչեմ մանկունք վեհի / Ծնունդս լուսոյ աւազանի / Ձիշման արէ՛ք գիս արժանի / Առաջի Հօրն երկաւորի: 132ա Դիոնիսիոս Արիսպագ[ա]ցիս Տօնապատճառ:

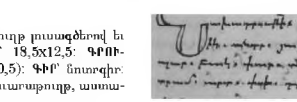
2284

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԺԷ. դար

ՍՏԱՑՈՂ՝ Գաւիկիաճոս Ջահրնկեան:

ԹԵՐԵ՝ 52: ՓՐԱԿ՝ Ա-էx8 (է 4): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ զանգակաձեւ լուսադրոշմով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 18,5x12,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն, միասիւն՝ 1ա-11բ (13,5x10,5): ԳԻՐ՝ նուռզիր: ՏՈՂ՝ 23-27: ԿԱԶՄ՝ մագաղաթ, միջուկը՝ սուուարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

Նմուշ 19ա

Վիճակ՝ բաւարար. գրագաչտը՝ թեթեւակի գումափոխուած: 1-ը ստորին մասից պատռուած, տեղ-տեղ ջանգամ բծեր եւ հետքեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1բ-52բ Նորակերթից ի հայախօսութիւն / Գիւր եւ համառօտ նախաւարժութիւն / Ներում տարազտեսիլ եզերմ հայկազհիմ / Իւրայնօք պատահմամբք հանդերձ աւանդին, / Իսկ եւ համակերտումնի եզերաց նոյնոց / Մի՛ ընդ այլոց մանաւանդ եայց մեկնեալ զետեղին

1. *2ա-16ա* Գիրք Առաջին

ա. *2ա-7բ* Հոլովմունք անուանց – *Առաջին հոլովումն անուանց...*

բ. *8ա-10բ* Հոլովմունք դերանուանց – *Հոլովումն դերանուանն...*

գ. *11ա-14ա* Լծորդութիւնք բայից – *Լծորդութիւն բայի...*

դ. *14բ* Նախադրութիւնք – *Յար, անդր, փար...*

ե. *14բ-15բ* Մակբայ – *Երանելոյն կամ ըղձականք...*

զ. *15բ* Միջարկութիւնք – *Ի, եհ, բաբէ...*

է. *15բ-16ա* Շաղկապ – *Բաղակեալականք. եւ, եւս...*

2. *16ա-35ա* Գիրք Երկրորդ

ա. *16ա-19ա* Յաղագս շարադրութեան – *Շարադրութիւն է կիրառութիւն...*

բ. *19աբ* Յաղագս հոլովառութեան նախադրութեան – *Նախադրութիւնք այսոքիկ. անդր...*

գ. *19բ-23բ* Յաղագս հոլովառութեան բայից, որ է կրկին եզակնի եւ յոքնակաձի – *Քաջ այսոքիկ, նմ, լինիմ...*

դ. *23բ-35ա* Առազդեցութիւնք ունաճ առ ի դիւրապէս գտանել զենթակայս արտադրութեան – *Նախ, դիտելի է, զի ամենայն ինչ...*

3. *35ա-52բ* Գիրք Երրորդ

ա. *35ա-6ա* Սահմանք եւ բաժանմունք բեռակառութեան եւ եզերաց բանին – *Քերականութիւն է արհեստ յարմարապէս...*

բ. *36աբ* Յաղագս, թէ զինչ է Գիր եւ յորս բաժանի – *Գիրք կամ տառք են եզերք...*

գ. *36բ-3ա* Յաղագս, թէ զինչ է վանկ եւ յորս բաժանի – *Վանկ են եզերք բանի...*

դ. *38ա-9ա* Յաղագս ոսից, թէ զինչ իցեն եւ թէ որպէս բաժանիցին – *Ոսք են մասունկ տառից...*

ե. *39ա-40բ* Յաղագս, թէ զինչ է տաղ եւ յորս բաժանի – *Տաղ է բան հաւաստեաւ...*

զ. *40բ-1ա* Յաղագս բառի, թէ զինչ է եւ յորս բաժանի – *Բառ է եզր բանի...*

է. *41աբ* Յաղագս, թէ զինչ է բան կամ յորս բաժանի – *Բան է շարամանութիւն բառից...*

ը. *41բ-5բ* Յաղագս բաղադրականաց մասանց բանի եւ նախ յաղագս անուան, թէ զինչ իցէ եւ կամ յորս բաժանի – *Անուն է եզր բանի իրիք...*

թ. *45բ-6բ* Յաղագս, թէ զինչ է դերանուն կամ յորս բաժանի – *Դերանուն է եզր բանի իրիք...*

ժ. *46բ-9բ* Յաղագս, թէ զինչ է բայ եւ յորս բաժանի – *Բայ է եզր բանի իրիք...*

ժա. *50աբ* Յաղագս, թէ զինչ է ընդունելութիւն եւ յորս բաժանի – *Ընդունելութիւն է եզր բանի իրիք...*

ժբ. *50բ-1ա* Յաղագս, թէ զինչ է նախադրութիւն եւ յորս բաժանի – *Նախադրութիւն է եզր բանի...*

ժգ. *51աբ* Յաղագս, թէ զինչ է մակբայ եւ յորս բաժանի – *Մակբայ է եզր բանի իրիք...*

ժդ. *51բ* Յաղագս, թէ զինչ է միջարկութիւն – *Միջարկութիւն է եզր բանի իրիք...*

ժե. *51բ-2ա* Յաղագս, թէ զինչ է շաղկապ – *Շաղկապ է եզր բանի իրիք...*

ժզ. *52աբ* Յաղագս, թէ զինչ է առոգանութիւն – *Առոգանութիւնք են նշանագիրք... արկեալ էր Ձեռն իմ: Վերջ ի փառս գերագանցողի կուսիկ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

10բ Ի վայելուման չարչնկալ Ղուկիմաճոսիս, որոյ Տէր տացէ վայելս լերկարս ժամանակս. ամէն: Ծիսէլի Աստուծ. եղիցի, եղիցի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Ե. կազմաստառ. Թուին ՌՃԼՔ. (1690), յունիս ամսոյ ի Թիֆլիզ քաղաքն էաք, է՛ Նսպիկ, Նսպիկ է՛:*

2. *1ա Ղազարչն, որ էլու՝ էր Բիւրն ՌՃՁՔ. (1733) մարտի Ը. (9), օրըն ուրփաթ առայվօտն:*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *1ա մոլէմած, յորժամ գրեալքն կատարին, որ: 1բ նորայկրտել ի հայախօսութիւն: 19բ յաղագս հոլովառութեան բայից, որ է կրկին: Ե. կազմաստառ. Բուին: Կազմի Ե. փեղկին՝ (այբուբեն):*

2285

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

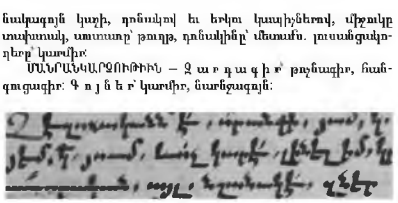
ՌՃՀԴ. – 1725

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Մարտիրոս աբեղ.:

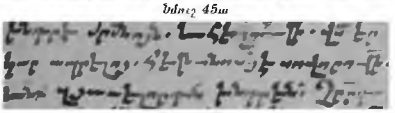
ԹԵՐԹ՝ 350. չգրուած՝ 1բ-2բ, 86աբ, 187բ-9ա, 190ա, 257բ, 287ա-350բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-Խ12 (Ա, 11)+Ա-ԺՏ12 (Ա, Զ, Է 10, Դ 13, ԺԱ 7, ԺԸ 8)+1x6x12 (Ե 8, Զ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ լուսագծերով եւ լուսագրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,5x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x8-14x9): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 17-22: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շագա-

նախագոյն կաշի, դոճապով եւ երկու կապիչներով, միջակը տախտակով, առտառը՝ թուղթ, դոճապիճիը՝ մետաքս. լուսանցագրոները՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ռ ա գ ի ր՝ թղճապիր, հաճգամցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, նարնջագոյն:

Նմուշ 45ա

Նմուշ 265ա

Վիճակ՝ բաւարար. թերթերը խումնցած, գրադաչտը գունափոխուած, ծա այրուածի հետքեր, ցեղակեր. կազմի կաշին ցեցակեր, եզերը մաշուած, դոճապի առտառը մնացուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա* [Դեղագիր] – *Դեղ ոշլի, ձիւաչ, հինայ...; վասն աջուց, թէ որ կարմրի կամ ջուր ձգէ...*

Բ. *3ա-85բ* [Սիմէոնի Ջոտյայեցւոյ Քեռականութիւն]

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նախ.]/3ա: 1. *3ա-50բ*: ա/*3ա-4բ*: բ/*4բ*: գ/*4բ-5ա*: դ/*5բ*: ե/*5բ-6բ*: զ/*6բ*: է/*6բ-7ա*: բ/*7ա-22ա*: բ/*22ա-37ա*: ժ/*37ա-8բ*: ժա/*39ա-41ա*: ժբ/*41ա-3բ*: ժգ/*43բ-4բ*: ժդ/*44բ-8ա*: ժե/*45ա-50բ*: 2. *51ա-85բ*: ա/*51ա-4ա*: բ/*54ա-5ա*: գ/*55ա*: դ/*55բ-78բ*: ե/*78բ-85բ*:

Գ. *87ա-187ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ գՏրամաբանութեան հաւաքմունս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. ա/*87ա-125ա*: բ/*125ա-41բ*: գ/*141բ-57ա*:

Դ. [Բոլորակի]

ա. *189բ – Ընդհանուր գոյացութիւն. Ջնեթակայէ...*

բ. *190բ – Մարմին, գոյացութիւն, անմարմին...*

ե. *191ա-208բ* Պորփիւրի Ներածութիւն [Մատենագրութեանցն Աւետարակի]

Տե՛ս ձեռ. 718 (Ա), 138ա-70բ. Նախ./*191ա*: ա/*191բ-3բ*: բ/*193բ-7ա*: գ/*197ա-200բ*: դ/*200բ*: ե/*200բ-1ա*: զ/*201ա*: է/*201բ-2ա*: ը/*202ա*: բ/*202բ-3ա*: ժ/*203ա*: ժա/*203ա*: ժբ/*203բ-4ա*: ժգ/*204ա*: ժդ/*204ա-5ա*: ժե/*205ա*: ժզ/*205ա-6ա*: ժէ/*206ա*: ժը/*206ա*: ժթ/*206ա*: ի/*206բ*: իա/*206բ-7ա*: իբ/*207ա*: իգ/*207բ*: իդ/*207բ-5ա*: իե/*208ա*: իզ/*208ա*:

Զ. [Քանի զանազանի]

1. *209ա-55ա* [Հաւաքումն վկայութեանց ի պէս բառոգչաց] – *Երկինք յաթոռ իմ են...*

2. *255ա-6բ* [Ի] պատմութեանց

ա. *255ա* – *Ոմն քահանայ երթայր զհանապարհս...*

բ. *255բ-6ա* – *Խոստավանիմ[ա]հար ոմն ունէր խոստավանաւորդի...*

բ. *256ա* – *Կին մի զղջացաւ ընդ չար գործս...*

դ. *256բ* – *Այր մի մարդասպան փախեաւ...*

3. *257ա* Օրինութիւն վեղարի – *Ազաւեմք զքեզ Տէր ծիսուս Քրիստոս...*

4. *258ա-76բ* [Քառոզի]

ա. *258ա-68ա* [Քառոզ վասն արժայութեան]. Խնդրեցէք նախ զարժայութիւն Աստուծոյ... – *Ի ձեռնտուութենէ Հոգւոյն Սրբոյ...*

բ. *268բ-76բ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ]. Քառոզ վասն խոստովանութեան ի բան. Լուացարուէ սրբեցարուէ (Ջմեռան ԿԹ.) – *Սրբութիւն աղտեղութեան ոչ միայն...*

5. *276բ* [Ի թղթոյ Պօղոսի Ա. Կորնթացիս ԺԱ. 27-31] – *Այսուհետեւ, որ ուտիցէ զհացս...*

6. *277ա-86բ* [Քառոյախօս] Խրատ իմաստասիրաց վասն գազանաց եւ սողնց. յաղագս արդարոց եւ մեղաւորաց օրինակի

ա. *277աբ* Քարուխասն ասէ թէ. Ցակոբ նահապետն... բ. *277բ-8ա* է Էրէ մի մեծ... գ. *278աբ* է եւ ֆարիսն ինչ ի լերինս... դ. *278բ-9ա* է եւ հաւ մի, որ կոչի ֆարադրոս... ե. *279ա-80ա* Քարուխասն ասէ վասն հաւալասան հաւին... զ. *280աբ* Եւ դարձեալ ասէ վասն հաւուն, որ կոչի արմաւ... է. *280բ-1ա* Քարուխասն ասէ վասն ճային... ը. *281աբ* Քարուխասն ասէ վասն իժին... թ. *281բ-2ա* Քարուխասն ասէ վասն արջոյն... ժ. *282ա* Քարուխասն ասէ այուէսն... ժա. *282բ* է եւ հաւ մի, որ կոչի ժռահաւ... ժբ. *282բ-3ա* Քարուխասն ասէ, թէ Գ. (3) բարէ... ժգ. *283ա* Քարուխասն ասէ յուրկպարան մահաքեռ եմ... ժդ. *283բ* Քարուխասն ասէ վասն ոզնոյ... ժե. *284ա* Քարուխասն ասէ է՛ գազան ինչ ի ծով... ժզ. *284աբ* Քարուխասն ասէ վասն մուղգի... ժէ. *284բ* Քարուխասն ասէ, թէ. Կայ գազան ինչ ի ծով... ժը. *284բ-5ա* Քարուխասն ասէ վասն կամ[ւ]ման... ժթ. *285ա* Քարուխասն ասէ վասն ծիծառն... ի. *285աբ* Քարուխասն ասէ. է կենդանի ինչ ի ծովն... իա. *285բ-6ա* Քարուխասն ասէ վասն միչեղբեռուին... իբ. *286աբ* Քարուխասն ասէ, թէ. է վիշապ մի ի Հնդիկս... իգ. *286բ* է ծառ մի աշխարհն արեւմտից... իդ. *286բ* Ասիդն եւ Նեսայն ծնան գիրարս... իե. *286բ* Քարուխասն ասէ. է կենդանի մի, որ կոչի փիլսոր... իզ. *286բ* Քարուխասն ասէ եւ գայս դարձեալ... որ է նշան ագահութեանն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԻ

205բ Փա՛ռք եւանձնեայ եւ միակամ տէրութեան՝ Հօր եւ յիրգւոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն, այժմ եւ առ յապայն անդրաւ [յ]աւիտեանս. ամէն: Սրդ, եա՝ տրուպս ամենից եւ յետնեալս համայնից եւ զփանաքիս բնաւից

Մաւրիւոս անեւամբ եւեթ յաբեզայս, ըստացայ զմո-

փերս ներհմտութեան տրամաբանական եւ Պորփիւրիս բանական մակացութեան՝ ի վայելումն անձին իմոյ, եւ յետ իմոյ ով ոք վայելէ միով յիշմամբ գմածեալս մեզօք յիշեսցէ, եւ ինքն յիշեալ լիցի առաջի անմահ Գաւիթն յԱստուծոյ։ Իսկ որք հանդիպիք յայսմ հոգեւոր խրախճանիս, յիշէիջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զհայրն իմ Մուսատն եւ զմայրն իմ զՈսկիթանն եւ ամենայն արեանառու մերձաւորս իմ, եւ զձեզ յիշեսցէ Տէրն մեր, ամէն։

Արդ, գրեցաւ ի թուականութեանս մերում ՌՃՀԴ. (1725) ամին, ի հայրապետութեան տեառն Աստուածատուրի կաթողիկոսի Սուրբ Էջմիածնայ, ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ յաւտոյն մերոյ յաւիտեանս. ամէն։ Հայր մեր, որ յերկինս։ Աւարտեցաւ ի յամսեանն յունվարի ի. եւ ե. (25)։

256բ Գծող մեղաւոր՝ Մարտիրոս աբեղայս յիշեցէք։

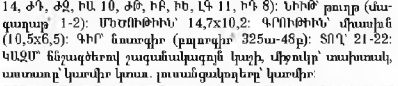
ԳՐՉԱՓՈՐՁ *268ա ի հրէից հնկիցս քառասուն միով պակաս արբի հրէից գատաստանն այն էր, որ քառասուն փայտ տային գայն մարդն մահապարտ էր, եթէ քառասնից պակաս տային, գայն մարդն կազատէին։ 276բ Զի մի գրկիցիմք ի սատանայի, քանզի չեմք ինչ անտեղեակ խորհրտոցն նորա։ 286բ Անպիտան յոյժ։*

2286
ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

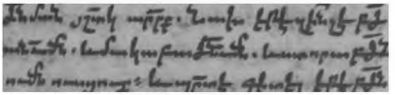
ԷՋՄԻԱՆԻՆ — **ՌՋՁ. – 1637**

ԳՒՔՋ՝ Սամեակ (188բ-227բ, 325ա-348բ), Առաքել աբղ. (3ա-188ա, 231ա-321բ, 350ա-410բ)։

ԹԻՒՔ՝ 410-1 (թղթիք 77)։ *Ցգուտած՝ 72աք, 98բ, 137բ, 158ա-62բ, 164ա-5բ, 186ա, 187ա, 228ա-9բ, 230բ, 262ա-5բ, 322ա, 323ա-4բ։* ՊՐԱԿ՝ 1x2+ե-ԽԱՀ,x12 (Ա-Դ, ԺԱ, ԼԶ՝ յիւ, ժ 9, ԺԳ, ԽԱ 14, ԺԴ, ԶՁ, ԻԱ 10, ԺԹ, ԻԲ, ԻԵ, ԼԳ 11, ԻԹ 8)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ (մանգաղաբ՝ 1-2)։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 14,7x10,2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x6,5)։ ԳԻՐ՝ նոտգիր (բոլաբգիր՝ 325ա-48բ)։ ՏՈՂ՝ 21-22։ ԿՆՔՈ՝ ճնշագծերով շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակի, աստառը՝ կարմիր կոտ. լուսանցքներէրը՝ կարմիր։

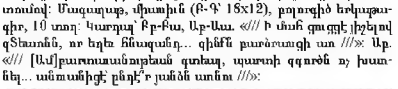
Նմուշ Առաքել գրչի՝ 27ա

Նմուշ Սահակ գրչի՝ 338ա

ՄԱՆՐԱՆԱԶՈՒՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 73ա, 166ա, 267ա՝ Լ ո ւ ս ա ն գ ա ր դ՝ քուսական, կենդանական։ Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ կենդանագիր, թռչնագիր, հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր։

ՊԱՏԱՒՈՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – ձառ։ Ժ. դդ.։ 2 (Ա-Բ), առագաստ ի ամբողջական թերթի ընդայնակի եւ ընդերկայնակի եզրանշուտումով։ Մագաղաթ, միասիւն (Բ-Գ 18x12), բոլորգիծ եռկաթագիր, 10 տող։ Կարդալ՝ Բր-Ճա, Ա,բ-Ամ. «/// Ի սնոմ գուցէ յիշելով զՏեառնն, որ եդեւ ճնապանդ... զինեն քաւութագի առ ///»։ Ա,բ. «/// [Ա,մ]բաւութեան գտեալ, պատուի զգուեծն ոչ խատնել... աճուսիցէ ընդէ՞ր յանձն առնու ///»։

Նմուշ Բ.ա

Վիճակ՝ բառարատ. գոյգպտղո խռնուածիցնիզ գումարխռնած, գեցկեր, պրոտածի հետեւո՝ 354-357, թամամի ճապաղոսմ՝ 134բ-5ա, 349բ, 360բ. կազմի եզերթ մաշած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Մատենագրութիւն Դաւթի Անյաղթի]

1. *3ա-49բ* [Սահմամբ իմաստասիրութեան Դաւթի Անյաղթի]

Տե՛ս ձեռ. 464, 95ա-149բ. *(սկ. թագուած)ա-ը/յիբ. ը/3ա-5ա «///ատ ի ընդունելոյ զանձնատրական ազդմունս...»։ ժ/5ա-12բ։ ժա/13ա-6բ։ ժբ/16բ-21բ։ ժզ/21բ-5ա։ ժէ/25ա-6բ։ ԺԱ/26բ-9ա։ ժզ/29ա-31բ։ ԺԷ/31բ-6ա։ ժբ/36ա-8բ։ ժգ/38բ-43ա։ ի/43ա-5բ (43ա ատ. լ՛՝ կարմրով. «Կատարեցաւ բաժանումն տեառն իմաստութեանն»)։ իա/45բ-9բ։*

2. *49բ-50բ* Դաւթի եռամեծի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Ընդդէմ չորից առաւկութեանցն Պիհռոնի իմաստակի եւ սահմամբ եւ տրամատութիւն իմաստութեան միջնեղ ցայս վայր։ Ընդ այնոսիկ եւ առաջիկայ իմաստնոց (ձեռ. 464, 149բ-50ա) – *Ամենայն չար տանջելի ոչ ոք տանջեալ...*

50բ Ատ. լ՛., գրչէ՝ «Աւրհնեալ է Աստուած, որ աւարտեցաւս։

3. *51ա-71բ* Սահմամբ իմաստասիրին Դաւթի, Սահմամբ իմաստասիրական իբր հարցմամբ. Ջի՞նչ է Աստուած (ձեռ. 267, 152ա-76ա) – *Աստուած վսեմական եւ ինքնաբուն գոյութիւն... Տնաւրինական մակացութիւն է կարգաւորք /// (թերթ)։*

Բ. *73ա-92ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւռնեստ հետականութեան]

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ. ա/73ա։ բ/73աբ։ գ/73բ։ դ/73բ-4ա։ ե/74ա։ զ/74ա-6ա։ է/76ա։ ը/76աբ։ թ/76բ։ ժ/76բ-8ա։ ժա/78ա։ ժբ/78ա։ ժգ/78ա-82ա։ ժդ/82ա-3ա։ ժե/83աբ։ ժզ/83բ։ ժէ/83բ-4ա։ ժը/84ա-5ա։ ժթ/85ա։ ի/85բ-6բ։ իա/86բ-7բ։ իբ/87բ-8ա։ իգ/88աբ։ իդ/88բ-92ա։

Գ. *92բ-7ա* Մեկնութիւն բառից բառական թեան – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն: Ներկուտ...*

Դ. *97ա-3ա* Մովսէսի խորենացւոյ Բան իմաստութեան – *ՅԱստուծոյ խ[ո]րհրդով եւ իմաստութեամբ...*

Ե. *99ա-137ա* Քերականութիւն է Ը. (8) մասանց բանի

Տե՛ս ձեռ. 1782, 76բ-99ա. ա/*99ա-105բ*: բ/*105բ-15բ*: գ/*115բ-23ա (120բ սա. լս. գրիչն՝ «Վա՛ ինձ, վա՛ ինձ, վա՛ է ինձ»)*: դ/*123ա-5ա*: ե/*125ա-7ա*: զ/*127ա-9ա*: է/*129բ-31ա*: ը/*131ա-5բ*: թ/*135բ-7ա*:

Ջ. *138ա-57ա* Յաղագս բառականութեան

ա. *138ա* Սահման – *Քերական է գործնական արուեստ...*

բ. *138ա* Սահման [Գրի] – *Գիր է առաջագոյն տառը...*

գ. *138ար* Սահման վանգի – *Վանգ է կատարեալ ձայնի մասն...*

դ. *138բ* Սահման բառի – *Բառ է ձայն շնչաւոր...*

ե. *138բ-9բ* Վասն բանին չորրորդ մասին բերականի – *Բան է բառից շարադրութիւն...*

զ. *139բ-44բ* Վասն անուան սահման – *Անուն է մասն բանի հոլովական...*

է. *144բ-9ա* Վասն փոխանուան սահման – *Փոխանուն է մասն բանի...*

ը. *149ա-54ա* Վասն բայի սահման – *Բայ է մասն բանի հոլովական...*

թ. *154ա-6ա* Վասն ընդունելութեան – *Ընդունելութիւն է մասն բանի հոլովական...*

ժ. *156ա-7ա* Վասն նախդրի – *Նախդիր է մասն բանի անհոլով...*

Է. *166ա-83բ* Սահման բերականութեան

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա-30բ. ա/*166ա*: բ/*166ա-7ա*: գ/*167ար*: դ/*167բ*: ե/*167բ*: զ/*167բ-71ա*: է/*171ա-5բ*: ը/*175բ-6բ*: թ/*176բ*: ժ/*176բ-9ա*: ժա/*179ար*: ժբ/*179բ-82ա*: ժգ/*182ա-3բ*:

Ը. *183բ-5ա* Խոսած ի բերականութենն

Տե՛ս ձեռ. 841, 183բ-5ա. ա/*183ա-4բ*: բ/*184բ-5ա*: գ/*185ա*:

Թ. [Բանիճ տոմարական]

1. ա. *188ա* [Բոլորակ] – *Ջմոլար շարժումն մոլորակացն...*

բ. *188բ* [Բոլորակ] – *Ամենայն ագռաց վերադիր է...*

գ. *189ա* [Բոլորակ] – *Ամենայն ագռաց է.երեկն է...*

դ. *189բ* [Աղիւսակ] – *Ամսովն եւ է.երկովն (7)...*

2. *190ա-4բ* [Պատճէն տոմարի] – *Կրկնակ ամսոց այսպէս արա՝ կալ գնաւասարդի ամիսն...*

3. *195ա-204ա* [Պատճէն տոմարիւն Ազարիայի] – *Թվական այսպէս՝ զՀայոց մեծ թվականն ՅԴ...*

4. *204ա-7բ* Յաղագս յարակային երեայեցոց – *Մարտ ամսոյ ԻԲ. (22) մուտ է Նիսան ամսոյ...*

5. *207բ-27բ* Անշարժ եղանակ է. (7) ազգացդ, Ը. (2) ազգի ամսով է գրած՝ եգիպտացւոցն եւ վրաց – *Պեմնովքի եգիպտացոց, Նիկիրանի՝ վրաց...*

Ժ. 1. *231ա-61բ* Եռամեծի եւ երիցս եռաճեալ բազմերջանիկ եւ տիեզերալոյս մեծ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփա[յ]ի Հայոց մեծաց Յոհաննու Որոտնեցւոյ արարեալ Մեկնութիւն ի բանին, որ ասէ մարգարէն. Ո՞ ստեղծ առ]աննին... – *Ներգործական իմն անհապական բնաւորեալ են... /// |232ա| Ո՞ ստեղծ առաննին... – Իսկ Ո բառդ հիացական է...*

2. *267ա-318ա* Եռամեծի եւ երիցս երջանիկ Յոհաննու Որոտնեցոյ արարեալ Դրուատ բանի սոփերական պայծառատես եւ յոգեահաճեաց, ի բան մարգարէին որ ասէ. Ի սկզ[զ]բանէ Տէր, զերկիր հաստատեցեր... – *Այդ, նախքան ի մտանել բանիս...*

ԺԱ. *325ա-48բ* Գրիգորի աշակերտի եռամեծին Յոհաննու Որոտնեցոյ Տեսութիւն ի բան մարգարէին, որ ասէ. Հոգի Տեառն ի վերայ իմ... – *Տեսանողն վեհերեակ տեսութեամբ...*

ԺԲ. *350ա-409ա* Համառօտ հաւաքումն եւ յոյժ օգտակար ի դիալէկ[ի]թիկայն, որ է տրամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարդօղիմէոսի եպիսկոպոսի (Կրկն.՝ 349ա) – *Եւ զի խօսելոց եմք ի դիալէկ[կ]թիկայէն...*

Խորագիրը կրկն.՝ 349ա: 397բ սա. լս. գրչից. «Յօրինակէն թուղթ մի անկեալ էր»:

ԺԳ. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. ԺԷ-ԺԸ. դդ.

1. *186բ* [Մաղթանք] – *Ջբարի, զի մի՛ ամբարտաւանք զգուեսցին...*

2. *187բ* [Ոտանաւոր ինչ] – *Մեր Տէրն արեւելից գայ ի դատաստան / Նատի Աթոռ փառաց՝ կուէլ պատասխան / Մեզի խրատ կու տայ Աւետարան / Երանի արդարոց, վայ ի մեղաւորաց (այսքան)*:

3. *318բ-21բ* Հաւցմունք Հռոմի ընդ Դաւթի Անյաղթ փիլի[սո]փ[ա]յին – *[Հարց]. Եա՛կք են երկու բնութեանն Քրիստոսի, թէ՛ անէակք: Պատասխանի. Էակք են եւ ոչ անէակք... ի վեր քանս մահ եւ զապականութեան: Հարց /// (շար. թերի)*:

4. *321բ* Աժանագին բժշկական դեղոցայ վասն հազի – *1. Ջսխտորն խորովեալ եւ զգճեղն... 2. Մեղրով զսխտորն եփեալ կե՛ր: 3. Խորոված բողկն տաք տաք մեղրով կե՛ր... Ա. (1) Ա. (1) դգալ կեր մինչեւ Գ. (3) օր*:

5. [Վրացերէն գրութիւններ] – *Պհպնկ բբ, 2բ, 157բ, 163ա, 266ա, 270ա, 322բ, 325ա էջերում կան մխեդրալի եւ նուսխուրի գրչութեամբ վրացերէն գրութիւններ. 2բ ու տէր Աբութիխնա[ն] [եմ] եւ վկայ եմ: 157բ Գիրք Յիսուսի Քրիստոսի ծննդ[եան] եղել է մէկ մայդ Սիոնի՝ Յիսուս Քրիստոս, որք (sic) կարող եղեն*

փառաւորա[պէս]...: 163ա Գիրք Յիսուսի Քրիստոսի: 266ա (նուսխայի գլուխներաբ) Գիտգիի կողմից Յարգմանուած է սուն Յիսուս Քրիստոսի գիրքը՝ հոգեշահ եւ [...]: Օրերի երկարութիւնը: 270ա Մեր Տէրը: 322բ Ք. Մեր հրամանն է, Մելիք Աւետիք եւ ապա այս խնդրանքի տիրոջը հրամայում է ամենայն դատ անել որ արդար լինի: Մայիսի 20:

1. Այս Աւետիքը Թիֆլիսի յայտնի քաղաքապետն է: 2. Յիշատակուած Գիտգին ԺԱ. գարի խմբագիր-թարգմանիչ Աթոսացին է (=Սուրբաբերացին), որի ձեռքով է կատարված նոր Կտակարանի վրացերէն ազգային ընկալեալ խմբագրութիւնը: 3. Վրացերէն մակագրութիւնների գրողը վրացի չէ, բացատութեամբ նուսխայի գրչութեամբ եղածի եւ վերջին գրութեան (325ա) ու Պահպանակի (Բբ) վրայ եղածի, Մաո[քէտա] եւ գրավարժութիւնս ա բ գ ե գ: - Վերծանութիւնը եւ ծանօթութիւնը Պ. Մուրադեանի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *261բ Փա՜ռք քեզ Աստուած, աւրհնեալ ես Աստուա՛ծ, յաղագս ամենայնի փառք քեզ: Զսակաւ աշխատողս՝ զմոլար Սահակ գիրիչ աղաչեմ յիշել ի Տէր:*

2. *409բ Փա՜ռք ամենաբանիչ, հրաշագործ, ամենաբարի երեք անձին եւ միոյ բնութեան՝ համագոյ սուրբ երրորդութեանն յամենայն արարածոց իւրոց անլռելի արտաքոյութեամբ. ամէն: Ընդորին եւ օգնականութեամբ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի ծրեալ եղեւ գիրքս Ժողովածու, որ ունի յինքն զմահմանքն Դաւթի փիլիսոփային, ընդ նմին եւ զմիս Սահմանքն, որ Պիտոյից եւս յորջորջի, ապա զԲերականն, եւ գայլ եւս ընդ նմին գինի գԲուն ոսմարն ազգիս Հայոց, եւ ընդ նմա հնգետասան ազգաց, ապա գասացուածն սուրբ վարդա[պե]տացն մեր մեծին Յովհաննու Որոտնեցւոյն. վերկուսն զի՞ ասեղծն եւ Ի սկզբանէն, ընդ նմին եւ գԿոհզգորի Տաթեացւոյն. Ջհոգի Տեառն ի վերայ իմ, հուսկ յետոյ գԴիալէ[կ]թիկայն, որ է Ճարտասանութիւն: Արդ, եղեւ սկիզբն եւ կատարումն սորա ի Թուականութեանս Հայոց հազար ութսուն եւ վեց (1637), յերկիրս Այրարատեան, ընդ հովանեաւ հրաշափառ եւ հռչակաւոր աթոռոյս Աթոռոյս Սուրբ Էջմիածնի, ի կաթուղիկոսութեան [410ա] տեառն Փիլիպպոսի ասատուածազարդ հայրապետիս, զոր Տէր Աստուած անսասանելի կենօք պահեսցէ ընդ երկայն աւուրս, ի թագաւորութեան Պարսից Շահ Սաֆոյն եւ ի տեղապահութեան կողմանցս Քալբալի խանին: Արդ, վերջինս ի ծնունդս ժամանակի եւ անարժանս ի մանկունս եկեղեցւոյ Առաքեալ արեղայ ախտաժեւս կրկին մարդովս հոգացի գգիրս ի գբօսանս տառապեալ անձին իմոյ, զորս գրեցի փծուն մատամբ իմ, եւ զորս եղբարքն իմ գրելով օժանդակ եղեն իմոյ տկարութեանս, ցորքան եմ պանդուխտ ի յարկս տառապեալի միսիթարութիւն եւ ի սփոփութիւն ինձ եւ զկնի գնապոյն իմ առ յոյսն Քրիստոս լիցի յիշելի առ վայելօղոդ բարեպաշտօն: Եւ աղաչեմ զամենեսեանդ՝ որք հանդիպիք սմա, եթէ վայելելով եւ եթէ կարդալով եւ եթէ օրինակելով եւ թէ զինչ եւ իցէ իրօք, յիշեսջիք սրտի մտօք զմեզ եւ գաշխատօղսս ի սմա ըստ իւրաքանչիւր երախտեաց ի Քրիստոս, եւ զուր առնուցուք ի Քրիստոսէ, զոր մեզ շնորհէք: Թարձեալ կրկին անգամ կողկողագին պաղատանօք աղ|410բ|երսեմ առ վայելօղսդ սորա, եթէ իցես պատարագիչ, յիշեա՛ զիս ի պատարագս քո եւ մեղացն իմ թողութիւն խնդրեա՛: Եւ թէ իցես աղօթաւոր՝ յաղօթս քո յիշեա՛, եւ թէ այլ զինչ եւ իցես՝ յիշեա՛ զիս բարի մտօք ի Քրիստոս: Զայս մեծաւ աղաչանօք հայցեմ եւ ոչ հրաման տալով, եւ զու որպէս տայցես ինձ՝ եւ քեզ լիցի: Թարձեալ թախանձանօք խնդրեմ ի ձէնջ՝ մի՛ առնէք զայր սովորութիւն, որք հատանեն գյիշատակարանս գրոց, որպէս թէ գիւրեանցն գրեցեն, այլ թէ կամիք զձերն գրել, թողեալ եմ ի բազում տեղիս սատակ (=յատակ) թուղթ, եթէ կամիցիք, անդ գրեսջիք զձերն եւ զմերն թողջիք, զի աստ կայցէ գրեալ, եւ ի պատահողացդ յիշեցեալ լիցուք ի Քրիստոս. եւ ձերդ յիշատակ գրեացի ի գպրութիւն կենաց եւ յիշեալ լիջիք յողորմութիւնն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ աւրհնելոյն յաւիտեանս. ամէն:*

261բ եւ 409բ համառօտութիւնը տե՛ս Ժ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 701-2:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Պտուկ-պշպ.՝ Աբ (ԺՀ. գար) Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ տէր Յակոբ:*

2. *163բ (Ժ. դ.) Ամենացանկալի եւ գուեղի եւ օր ըստ օրէ շքեղացեալ եւ պայծառացեալ խոնարհաբարող եւ խոնարհ[ե]ալ հոգեւոր հօրդ իմոյ՝ տէր Պետրոս քաղցրաբարոյ եւ (այսքան):*

3. *2բ (ԺՀ. դ.) Եւ՝ [Թի]ֆլեզեցի Ղաղաշեանց Ովսէփ վարժապետ (՞) գրեցի իմ [յ]իշատակ, կարդաք ի եւ օղորմի ասէք ինձի:*

4. *349ա Բաղդասարն, որ մօրէն ծնաւ, էր Թիւն Հայոց ՌՄԼԳ-ին (1784), յամսեանն հոգաւոմբերի ԻՀ-ին (28), որ ի երեքշաբթէն լուսանայր, տանուտէր տարօ[ն]ն հեռգիսինը էր, արեգական կենդանակե[ր]պն Աղեղնաւորն էր առաջին աստիճանին:*

Ստեփանն, որ մօրէն ծնաւ, էր Թիւն Հայոց ՌՄԼ-ն (1788), յամս այս էր նահանջ, գիր տարուն էր Ջէն, եւ Պէն, եօթներ[ե]ակն Ջան եւ էն, Վերադիրն Բ. օրն, կիւրակի փետրվար ամսո[յ] վեցն, որ էր քարեկենդան Առաջաւորի պահոց:

Նկարագիրք՝ *Պտուկ-պշպ. Աա-Բբ (մարգագեմ):*

Գրագիրք՝ *Պտուկ-պշպ. Աա-Բբ (զանազան բառեր, տառեր), Ւա-Շբ (զանազան բառեր, տառեր եւ բոլորակներ): Պտուկ-պշպ. Բբ, Շբ, 157բ, 163ա, 266ա,*

270ա, 322բ, 325ա (գրութիւններ վայրկերէն)։ 158ա (տառեր)։ 165բ Ա. (կարմրով)։ 185բ Թէոդորոս թագաւոր։ 190բ-2ա (զանազան տառեր, բառեր եւ նախշեր)։ 195բ (զանազան բառեր, որոնցից երկուսը՝ ջնջուած)։ 198ա-9ա ծորժամ առջուն (զանազան տառեր, բառեր, նշաններ, թուեր)։ 230ա Աստ, աստց աստցն, ցուցաւ։ 9679, 721, 319, 319679 (արաբական թուեր)։ 266ա Աստուածածին՝ խորան լուսոյ բերկրալի / կայդ բերկրալի / ի քեզ իջեալ Բանն Աստուծոյ ի մարմնի։ 266բ Բանն անեղաշէն, որ ի Հօրէ ծագեցար անեղ, բանկատարած խաչին քո Տէր մեր Յիսուս։ Արարչական, արարչական, անսաւթ։ 305բ մարդ։ 314բ Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ, գիծած երկայնամիտ, լսող աղօթից։ Ով կենալ մի (մի քանի բառ անընթեռնելի)։ 320բ Аракел (մի բառ ջնջուած)։ 349ա Համառօտ ցուցումն լուսնի։ 349բ Աստուածածին խոր, անուամբ կառուցեալ գօրութ։

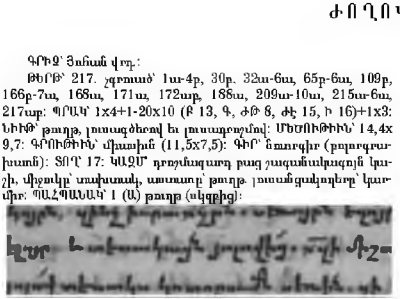
2287

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

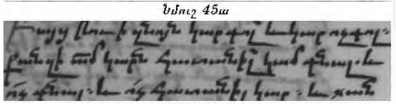
ՌԺԱ. – 1562

Գիր՝ Յոհան վրդ.։

Թուղթ՝ 217. չգրուած՝ 1ա-4բ, 30բ. 32ա-6ա, 65բ-6ա, 109բ, 166բ-7ա, 168ա, 171ա, 172աբ, 188ա, 209ա-10ա, 215ա-6ա, 217աբ։ ՊՐԱԿ 1x4+1-20x10 (Թ 13, Գ, ԺԹ 8, ԱԼ 15, Ի 16)+1x3։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալ եւ լուսագործուած։ ՄԵՄՈՒԻԹԻՒՆ՝ 14,4x9,7։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միաձայն (11,5x7,5)։ ԳԻՐ՝ նուռգիր (բղոտգրախառն)։ ՏՈՂ 17։ ԿԱՋՄ դրօշմադաղ բազ չագանակագոյն կաշի, միջոցը՝ տափասակ, աստառը՝ թուղթ լուսանցագործուած՝ կարմիր։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա) թուղթ (սկզբից)։

Նմուշ 45ա

Նմուշ 146ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան թներ եւ հետներ, գրադարձ գոնաձիոյսած։ Կազմի կռնի՝ ետծուած, եզերք՝ մնչուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *5ա-26բ* [Թիոնիսիոսի Թրակացւոյ Արուեստ հերականութեան]

Տե՛ս նեռ. 267, 229ա-42բ. ա/*1բ*։ բ/*5ա (...ըստ սոցայցն լինին խոսուածնաց (ակ. թերի)*։ գ/*5ա*։ դ/*5աբ*։ ե/*5բ*։ զ/*5բ-6բ*։ է/*6բ*։ ը/*6բ-9ա*։ թ/*9բ*։ ժ/*9բ-10ա*։ ժա/*10ա*։ ժբ/*10բ*։ ժգ/*10բ-6բ*։ ժդ/*16բ-8ա*։ ժե/*18ա-9ա*։ ժզ/*19ա*։ ժէ/*19աբ*։ ժը/*19բ-21ա*։ ժթ/*21ա-3ա*։ ի/*21բ-3ա*։ իա/*23բ-4բ*։ իբ/*24բ-5բ*։ իգ/*25բ-6բ*։ իդ/*ջնջ ինչ*։

ա. *26բ-8բ «Խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային տեսակս»*։

բ. *28բ-30ա* [Տեսութիւն խագից] – *Էշտալօրն Գ. (3) տեղի ունի, որ յանգին՝ Աստուած...*

գ. *31աբ* [Գոյակութիւն եղանակաց] – *Գարուն՝ ազնիւ, անձրեւ գայ...*

դ. *36բ-64ա* Նեռածութիւն Պորփիւրի [Մատրոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս նեռ. 718 (Ա), 138ա-70բ. Նիւթ./*37աբ*։ ա/*37բ-40բ*։ բ/*40բ-6բ*։ գ/*46բ-51բ*։ դ/*52աբ*։ ե/*52բ-3ա*։ զ/*53աբ*։ է/*53բ-4բ*։ ը/*54բ-5բ*։ թ/*55բ-6ա*։ ժ/*56աբ*։ ժա/*56բ*։ ժբ/*56բ-7ա*։ ժգ/*57բ*։ ժդ/*57բ 9ա*։ ժե/*59ա*։ ժզ/*59բ-60բ*։ ժէ/*60բ*։ ժը/*60բ-1ա*։ ժթ/*61ա*։ ի/*61աբ*։ իա/*61բ-2ա*։ իբ/*62աբ*։ իգ/*62բ*։ իդ/*62բ-3բ*։ իե/*63բ*։ իզ/*63բ-4ա*։ *(36բ* [Աղիքասկ] – *Այս է Պորփիւրի իմաստասիրութեան ծառն...)*

ե. *65ա* [Եղանակագուշակ] – *Թէ կազանդն ի կիրակի հանդիպի...*

զ. *66բ* [Բոլորակ] – *Ի բոլոր գիրքդ ամենայն ուրէք...*

է. [Բանիւ Արիստոտելի]

1. *67ա-102ա, 110ա-23բ* Մատրոգութիւնն Արիստոտելի, որ կոչի յունարէն Կատիգորիայ

Տե՛ս նեռ. 926, 191ա-286ա. Նիւթ./*67ա 70բ*։ ա/*70բ 8բ*։ բ/*79ա-84բ*։ գ/*85ա-92բ*։ դ/*93ա-101բ*։ ե/*101բ-2ա*։ զ/*110ա-8բ*։ է/*115բ-20ա*։ ը/*120ա-1ա*։ թ/*121ա-2բ*։ ժ/*122բ-3բ*։

2. *124ա-57ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոց, որ ասի բան յունաց Պերի արմենիաս, եւ հայրերէն՝ Յադագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ հելենացոց իմաստասիրէն Արիստոտէլէ եւ թարմմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ փիլիսոփայէ

Տե՛ս նեռ. 926, 201բ-7ա. Նիւթ./*124աբ*։ ա/*125աբ*։ բ/*125բ-6*։ գ/*126բ-57ա*։

Բ. *102բ-9ա* Մովսէսի Քերթողի Յադագս Մատրոգութեան Արիստոտելի վերլուծութիւն – *Մատրոգութիւնք՝ ներբեւասութիւնք...*

Թ. *157բ-62բ* Սաղմոսին վինակն է այս – *Փոխն Գ. (3). Տէր զի բազում...*

Ժ. *163ա* [Լուսնացոյց] – *Ապրիլ, թէ լուսին բակ առնուսք...*

ԺԱ. *163ա-6ա* Վասն մարմնախաղաց, թէ զինչ լինի – *Թէ բակաւառակն խաղաղ՝ մեծութիւն է...*

ԺԲ. *167բ-214բ* [Բանիւ տոմարականի, աղիսակի եւ բոլորակ]

167բ Ամիսք ՌԼԵ՛ Հայոց...: *167բ* Ամիսք Հռոմայեցոց...: *169ա* Ջմուտ ժամացուցող աղիւսակիս...: *169բ* ե. երեւակն (7) է...: *170ա* Նոմոս ե. (5) ընդդիմսոիոնն... – *170բ* Եթէ կամիցիս գիտել, թէ լուսին...: *171բ* Պատճէն տումարի ըստ հայերէն թվականի, զոր կարգեալ է Անանիայի Շիրակացոլ] վարդապետի – *Տես գ.երրեակ (7) գկարմքագիր...*

1. *173ա-87բ* Պատճէ տումարին Հայոց – *Զկրկնակ ամսոցդ՝ այսպէս արա՛յ...*

2. *188բ-90ա* Թվականք – *Յադամայ մինչեւ ի Քրիստոս ՍՄեՌ. (2242)...*

ԺԳ. *191ա-4ա* Պատճէն տումարին հռոմա[]եցոց – *Կրկնակ ամսոցն այսպէս արա՛...*

ԺԳ. *194ա-214ա* Այս են անփոխ եղանակ[ն]երս – *Յունվար Ա. (1) Կաղանդն է, եւ ի Ջ. (6) Յայտնութիւն...*

196բ Սո՛ւտ յա. հնոտդգիրն ներքոյ, որ է գիր փիլիսոփա[յու]կան, շատ պիտոյ է...ս: Ունի. բոլորակք եւ աղիւսակք:

ԺԹ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. ԺԸ դ.

1. *200բ* Յաղագս ամսոց եանաչելոյ գլաւի եւ զչար. փոռձեալ Աստուծով – *Յունվար Ռ. (2) եւ ԺԳ. (14) փետրվար... եւ մի՛ առեւտուր առ:*

2. *214բ* [Աղիւսակ] – *Աղիւսակ շնորհալի այսպէս արա՛...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՁԱՄԱՆԱԿԻ

64բ Վայելօգք սմին, յիշեսջիք՝ գՅոհաան վարդապետ:

198ա Եւ յիշեա՛ զգծողն:

206ա Թվին Հայոց ՌՀԱ. (1562) էր. եւաք ի վերայ ՐՂՀՀ.ին (5976) եղա՛ւ լսան ՅՂՀ. (6987) անօղալ: Ըզ ՅՂՀ.ն (6987) ՅԿԹ.ական (365) գնացաք, մնաց լսան ՃՒ. (52) անօղալ: Գարնանային եղանակն լսյսոմ ամի ՃՒ. (52) ամ էր, որ էր Հայոց թվին ՌՀԱ. (1562):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՏԱԿԱՑԻ

1. *166ա* Թվին Հայոց ՌՃԺ. եւ Ռ. (1663):

2. *(ԺՀ. Դա, Նոտրգիր) 216բ* Յիշատակ է յԱշտարակացի Գալուստին, որ ետ յեղբօրն յուր Գաւնկիսոնոսի՝ վասն սերոյ նշանի:

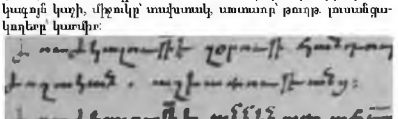
ԿՆՔԱԴՐՈՇԻ՝ *30ա, 190ա* Ղուկաս վարդապետ: *64բ (երկիցս)* Քրիստոսի ծառայ Ղուկաս վարդապետ ՌՃՂԿ. *(1718) (աշխց)*: *Յիշատակ Քրիստոսի ծառայ Յոհաան վարդապետ Տաթեացի. Թվին ՌՃՒ. (1656): 123բ Քրիստոսի ծառայ Ղուկաս վարդապետ ՌՃՄՃ. (1708):*

2288

ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

ԺԷ. դար

ԹՒՐ՝ 65. չգրուած՝ 1ա-2բ, 27աբ, 61ա-5բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+1-5, խսան (Ա. 12, Բ 14, Գ 11, Դ, Ե 13)+1x1: Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծեռով եւ լուսաթղթով: ՄԵՁԻՒԹԻՒՆ՝ 15x10: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասին (12x7): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 19: ԿԱՋՄ՝ դրոյնագրող չագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տափտակ, աստառը՝ թուղթ. լուսանցքակաղերը՝ կարմիր:

Նմուշ 39ա

Վիճակ՝ բաւարար. գոպաչրտը՝ թեթեւակի գունափոխուած: Կազմի Ա. փեղկը՝ ցեղակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-26բ* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ հերականութեանն]

Բ. *28ա-55բ* Սահմանիմ իմաստասիրականութեան փիլիսոփայի – *Աստուած վսեմական ինքնաբուն գոյութիւն...*

Գ. *55բ-60բ* [Քառի հերականի] – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն: Ներկուս... ենթակեալ՝ ի ներքոյ անկեալ:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *63բ Մուրբ Փարթամ (՞) (ծածկագիր):*

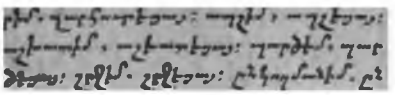
2289

ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

ԷՋՄԻԱՆԻՆ ՌՄԺ. – 1761

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Ղանկիանոս գպիր:

ԹՒՐ՝ 220. չգրուած՝ 1աբ, 56աբ, 155բ-9բ, 215բ-6ա, 219ա, 220աբ: ՊՐԱԿ՝ 1x2-1+13 (Ա-Շ)x12+1-5 (Ա-Ը)x12+1x2: Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծեռով: ՄԵՁԻՒԹԻՒՆ՝ 15x10: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասին (11x7): ԳԻՐ՝ նուռգիր: ՏՈՂ՝ 20: ԿԱՋՄ՝ սեւ կաշի, միջակը՝ ստաւաքարուղ, աստառը՝ թուղթ (1+220):

Նմուշ 50ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ ցամաքած բծեր եւ խոնաւութեան հետքեր: Կազմն եզրերը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *4ա-155ա* [Յովհաննու Հոլովի] Ջառաքիւն հայկաբանութեան կամ բառականութիւն հայկական

— *4աբ* [Նախաբան] — *Հայկական բարբառ գերիս պարտնակէ գտեսակս...*

ա. *4բ-85բ* Հատոր առաջին. Յաղագս եզերաց (պրակ 1-33): Պրակ առաջին. Յաղագս հասարակաց հոլովմանց անուանց— *Հոլովմունք հասարակք անուանց են ութ...*

բ. *87ա-123բ* Հատոր երկրորդ. Յաղագս սահմանաց, եզերաց, տեսակաց եւ պարագային նոցին (պրակ 1-18): Պրակ առաջին. Յաղագս սահմանի բառականութեան եւ պարագային նորին— *Քերականութիւն է արհեստ ուղղապէս խօսելոյ...*

գ. *124ա-55ա* Հատոր երրորդ. Յաղագս շարամանութեան եզերաց (պրակ 1-15): Պրակ առաջին. Յաղագս համանայնութեան բային ընդ անուան — *Համանայնութիւնք են չորք, այսինքն՝ բային ընդ անուան,...*

Տե՛ս Հայ գիրքը 1512-1800 թուականներին, Երեւան, 1988, էջ 87:

Բ. *160ա-215ա* [Յովհաննու Հոլովի] Համառօտութիւն ճարտասանականի արհեստի

Տե՛ս նեռ. 34 (Ն.), 277ար-332բ. *Նախերգութիւն/չիք: ա/160ա-3բ: բ/163բ-77ա: գ/177բ-85բ: դ/185բ-212ա: ե/212ա-3ա: զ/213բ-5ա: Յանկ/չիք:*

Տե՛ս Հայ գիրքը 1512-1800 թուականներին, Երեւան, 1988, էջ 89:

ՄԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

215ա Ստացեալ եղէ ես Գիրքս քերականութեան, որ եւ կոչեմ Ջառաքիւն հայկաբանական ի Կիլիկիա ոսպիկար գպրէ, ի վայելումն իւրոյ ինքեան եւ եղբօր նորին ի ՌՄԺ. (1761) թուին, ի յունիսի Ի. ումն (20), ի Սուրբ Էջմիածնի: Ես անքաւս եւ անշունչս խնդրեմ ի հանգիպողացդ չքշել գերկոքին հարազատքն եւ որոց գկրկնակի ծնօղսն եւ որոց մեզաց գիշողութիւնս ի Քրիստոսէ խնդրել. Աստուած ողորմած եւ Տէրըդ գիշած, որոց ողորմեա՛ եւ ի հոգիս գիշա՛, ընդ սուրբսն դասե՛, փառօք պսակեա՛:

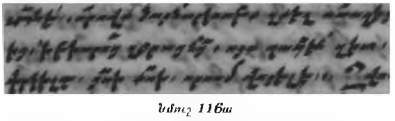
ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *4ա, 215ա (բոլորաձեւ): Քրիստոսի ծառա տիրացու Ղուկիկիանոս 1200 (1751): 155ա (ութանկիւն) Ղուկիանոս վարդապետ 1210 (1761):*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *2ա-3բ Այս է գրչագիրն, այսօր ան, գա Գալուստն, օնա Օվնաթանն: Այսօր անճառ լուսոյն ծագումն եւ իւր փրկութեան մեր, Աստուած, այս է գրչագիրս, այս է դաւթարն այգուցն Մա[ն]գասար, ա այգոց այգոյն թաղորն Միհնասն, Կօրկին, Մարգարայն, Աբա (զանազան բոլորակներ, տառեր, այբուբեն): 218բ Այս է, այս է Մակասարի այգոյն թաղորն այսպէս, ծառայ, ծառայ ես ասացի (այբուբեն, նշանք զանազանք): 219բ աա Գալուստն, Օվնաթանն (այբուբեն):*

2290
ՃՈՂՈՎԱՑՈՑ

ԺԲ. դար

Թերթ՝ 163, չգրուած՝ 1աբ, 106բ-7բ, 129ա, 131ար-63բ: Պրակ՝ 1x1+Ա-էx12(բ 8, ե, է 11)+Ա-էx12 (Զ 10, է 14): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով: Մեծութիւնը՝ 15,6x13,3: Գրութիւն՝ միասիւն (13x7): Գիր՝ նուռգիր: Տող՝ 22: Կազմ՝ գեղյարգարդ բազշագունակոպգոյն կաշի, միջակը՝ տափատակ, աստառը՝ թուղթ լուսանցազրերը կարմիր:

Նմուշ 116ա

Մանրանկարչութիւն — *Ճակատագիր՝ 2ա, 49ա, 80ար Զարդագիր՝ թռչնագիր: Գայեան՝ սեւ, կարմիր:*

Վիճակ՝ բաւարար. գրադարտ՝ խիստ գանազանխոնաւած, այրուածքի հետք 80: Ա. մասի Զ եւ է պրակները դրուած եռանդ, քան այլք՝ կարդալ 69-79, ապա՝ 57-68: Կազմի եզրերը փոքր ինչ մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-79բ* Ոսկի բանալի հերթողական դպրութեան

— *2ա-5ա* Յառաջաբանութիւն — *Քերթողական դպրութիւնն, որ քերթէ զբառս...*

ա. *5ա-9ա* Պրակ Ա. — *Ուղղագրութիւն, որ ընդ ինքեամբ ունի զուղիղ տեղեկութիւն գրոց...*

բ. *9ա-18ա* Պրակ Բ. Պարագայք — *Առողանութիւնն, որ ընդ ինքեամբ ունի. զուղիղ տեղեկութիւն վանգից...*

գ. *18ա-56բ, 69ա-79բ, 57ա-67ա* Պրակ Գ. — *Մատենագրանութիւնն, որ ընդ ինքեամբ ունի գուղիղ տեղեկութիւն բառից...*

53բ Թեպգրի մէջ. «Եւ արդ, ըստ որում չեղեալ է համառօտական ի մէնջդ գրոջ, որ անուանի Ոսկեայ գուռն գպրաբան, յԱմատեդաց, յամի Տեառն 1699 տպեցեալ»:

դ. *67ա-8բ* Պրակ Դ. — *Շարադրութիւն կամ շարադարդութիւն, որ ընդ ինքեամբ ունի գուղիղ տեղեկութիւն բանիւ... փառաց քոց, քոց փառաց եւ այլ:*

Բ. 1. *80ա-1ա* Նեռածութիւն եւ դուռն տրամաբանութեան յումմանէ Ա. Դ Վ.— *Տրամաբանութիւն է արհեստ բանական անվրէպ ուղղելոյ...*

ա. *81ա-9ա* Առաջին պրակ. Ցաղագս տեսութիւն պարզ եգերացն — *Առաջին պրակ ունի զմեկնութեան պարզ եգերացն... (ունի՝ 81բ-2ա ծօդ Ա. Ջի՞նչ է եգր: 82ա-6ա ծօդ Բ. Քանի՞ պատիկ իցէ եգրն: 86ա-8ա ծօդ Գ. Ցաղագս բաստորագրութեան եգերաց: 88ա-9ա ծօդի Դ. Ցաղագս յատկութեանց ոմանց եգերն):*

բ. *89ա-97ա* Պրակ Բ. Ցաղագս երկրորդ ներգործութեան մտաց — *Պատկանի առ երկրորդ ներգործութեան մտաց դատումն... (ունի՝ 89բ ծօդ Ա. Ցաղագս մասանցն բացերեւութեան որք են՝ անուն, բայ եւ արտաբերութիւն: 89բ-90բ ծօդ Բ. Ջի՞նչ եւ քանապատիկ իցէ բացերեւութիւն: 90բ-1բ ծօդ Գ. Ցաղագս եղանակական բացերեւութեանցն: 91բ-2բ ծօդ Դ. Ցաղագս մեկնելի բացերեւութեանց: 92բ-3ա ծօդ Ե. Ցաղագս բացերեւութեան նիւթոյն, կերպին, քանակութեան եւ որակութեան: 93ա-4բ ծօդ Զ. Ցաղագս հակակայութեան նախադասութեանցն: 95աբ [3օդ է]. Ցաղագս համազօրութեան նախադասութեանցն: 95բ-6բ ծօդ Ը. Ցաղագս շրջման կամ հակադարձութեան նախադասութեանցն: 96բ-7ա ծօդ Թ. Ցաղագս սահմանի եւ բաժանման):*

գ. *97ա-130բ* Պրակ Գ. Ցաղագս երորդ ներգործութեան մտաց, որ շարաբանութիւն եւ հաւաքաբանութիւն ասին *(ունի՝ 97բ-9ա ծօդ Ա. Ջի՞նչ եւ քանապատիկ տեսակ է երրորդ ներգործութեան մտաց: 99ա-101ա ծօդ Բ. Ցաղագս ձեւոց եւ եղանակացն հաւաքաբանութեան: 101ա-2բ ծօդ Գ. Կանոնք վերոգրեալ երից ձեւոցն: 102բ-6ա ծօդ Դ. Ցաղագս պատրոգական հաւաքաբանութեանցն: 108ա-30բ ծօդ Ե եւ վերջին. Ցաղագս ստորոգելեացն եւ ստորոգութեանցն... տատ ձ է բարդ, իսկ տատ զ է անբարդ:*

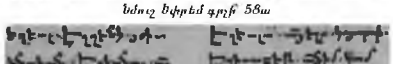
2291

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

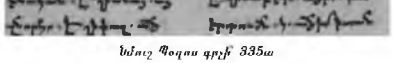
ԿԵՍԱՐԻԱ **ՌՃԺԲ. — 1665**

ԳՐԻՉ՝ Սիրեմ կր. Տաթեւացի (2ա-226բ, 271ա-81ա), Պօղոս երէց Մարգուսեցի (227ա-371ա): ՍՏԱՑՈՂ՝ Սիրեմ կր. Տաթեւացի:

ԹՒՐԹ՝ 381+1 (կրկն.՝ 313). չքուսած՝ 1ար, 381բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԼԲՀ 12 (Գ 10): ՆԻՒԹ՝ թղթոյ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՄԻԹԻՆ՝ 14,5x10,4: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասին, եռվսիս (143ա-204ա, 226բ-381ա) (10,5x7): ԳԻՐ՝ եռասիւն: ՏՈՂ՝ 17-21: ԿԱՋՄ՝ գրոմազարդ շագանակագոյն կաշի, դոճակով, միջուկը տախտակ, աստառը բազմագունի զոլաձեւ մետաքս, դոճակիներ՝ բաց կարմիր, լուսանցազարդերը՝ կարմիր:

Նմուշ Սիրեմ գրչի՝ 56ա

Նմուշ Պօղոս գրչի՝ 335ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Կ ի ս ա խ ա ռ ա ն՝ 2ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 24ա, 142բ: Լ ո ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ քուսական, կենդանական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, հանգուցագիր, մարդագիր (142ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, շագանակագոյն, կապոյտ:

ՊԱՏԱՒԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱՆ — 1. Աւետարան եւ Ճառընտիր: 2 (Ա-Բ), Ը. դ., ստացուած մեկ թերթի ընդերկայնակի ու ընդլայնակի եզրահատոմով եւ ընդերկայնակի եռկտակումով: Մագաղաթ, նախկինում եռվսիս, այժմ միասիւն (19x9,5), բոլորգիծ եռվսթագիր, 12 տող: Կառոյց՝ Բր-Նաս. «/// ե սկզբաւեի էր Բանին... եւ կեանին էր լոյս մարդկան, եւ լոյսն ///» (Յովհ. Ա. 1-15): Բա-Ա «/// առաքեաց եւ ետ ի ձեռս նոցա... փրկութեանն ամենայն արարածոց, յառիւծանիս. ամէն ///» (Աւարտ Մեկնութեան յանն): Լ ո ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ հատասարաթե խաչ՝ Բր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, դեղին:

2. Աւետարան Ղուկասու: 2 (Գ-Դ), ժ. դ., ստացուած մեկ թերթի ընդերկայնակի ու լրնդլայնակի եզրահատոմով եւ ընդերկայնակի եռկտակումով: Մագաղաթ, եռվսիս (16,5x10,5), ոսկրագիծ եռվսթագիր, 8 տող: Կառոյց՝ Գբ-Դա, Դբ-Գա «/// [սկիզբը լրելոյ լուիցէ... առէ զնոսա. Ուրախ լերուր ///» (Ղուկ. ԺԹ.35 - ԺԹ.6) «/// [որոյ ի]ցեն դուամ տասն... բաժանեաց նոցա զկնասն եւ ///» (Ղուկ. ԺԹ. 8-13): Լ ո ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ վառեալ՝ Դա: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ եւ կարմիր:

Նմուշ Ասա

նմուշ Գա

Վիճակ՝ բաւարար տեղ-տեղ գանգաղ բծեր եւ եեսիեր, թանաքի ճապաղում 161ա. Կազմի մէջը՝ մաղտած, կապիչներ՝ բնիկ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-23բ* Սաղմոս ճեռակաւուրեան

Տե՛ս նեո. 841, 120ա-30բ 1. ա/2ա. բ/2ա-3բ. գ/3բ. գ/3բ-4ա. ե/4ա. գ/4ա-7բ. է/7բ-12բ բ/12բ-3բ թ/13բ. ժ/13բ-6ա. ծա/16բ-7ա. ծբ/17ա-9բ ժգ/19բ-21բ 2. ա/21բ-2ա բ/22ա-3ա (*«Յաղագս խակաղ անուանց»*). գ/23աբ.

Բ. *24ա-41բ* Վարդան վարդապետէ ասացեալ. Այս է Աշխարճացոյց աշխարճաց

Տե՛ս նեո. 20, 251ա-7ա. ա/24ա-6ա. բ/26ա-7ա. գ/27ա-34ա գ/34ա-41բ.

Գ. ա. *41բ-7բ* Յաղագս բանադրանաց թղթի օրինակ – *Հրամանաւ եւ իշխանութեամբ յաւաջնորդի…*

բ. *45ա-51ա* Դարձեալ գաղափար Յաղագս բանադրանաց – *Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ այս անուն կանխագիկոս… Նենգաւոր բարեկամդ Հելիոս:*

Դ. *51բ-74բ* 4աբ [Խրատ]

1. *51բ-4բ* Խրատ Նոշրվան թագաւորի, ասացեալ շան եւ օգուտ ի միտ առնողաց. յոյժ անճման բան է, երբ սիրէ – *Ամենայն մարդ, որ գիտէ զշափ անձին իւրոյ…*

2. *55ա-7ա* Խրատ իմաստասիրաց ասացեալ – *Զորս իրք ամենայն մարդկան վատ է…*

3. *57ա-65ա* Զայս ի պարսից գտի եւ գրեցի – *Զորս ցեղ պատճառաւ կործանի թագաւորութիւնն…*

4. *65ա-6բ* [Յաղագս ճիւրընկալութեան – *Հարց*]. *Քո՞նչ է հիւրընկալութիւն: Պատասխանի. Նախ Աբրամէ ուսցուք…*

5. *67ա-74բ* Այս են Ե. (40) խրատք, օգուտք եւ շահի ճոգոյ եւ մարմնոյ, ասացեալ մեծի իմաստնոյն Արիստոտէլի – *Առն անմտին եւ անգթամիտ…*

Ե. *75ա-8բ* Այս է թիւ ճասարակ մարդկան – *Աաեն իմաստութեն, թէ. կենդանակերպքն…*

Զ. *79ա-105ա* Աշխարճացոյց Մովսէսի Խորենացւոյն

ա. *79ա-82բ* [Աշխարճագիր ճատուած Ա.] – *Յաղագս աշխարհագրութեան յատուածային գիրս գրէ, ոչ ուրեք գտանեմք…*

բ. *82բ-6ա* Աշխարճագիր ճատուած երկրորդ – *Քանզի գոնեական եւ գիտարհականան մերոց իսկ արանց պահեալ շուրջ անցեալ…*

գ. *86ա-9բ* Աշխարճի Եւրոպիայ – *Ա. Սպանիայ է Գ.անկունի իմն ձեւով…*

դ. *89բ-91բ* Աշխարճ Լիբիայ – *Ա. Մաւրտանիա, որ տարածի…*

ե. *91բ-105ա* Աշխարճ ընդճանուր Ասիոյ առաջին – *Բաժին ընդհանուր Ասիոյ ի կողմանս կողմանս… վիշապատուութիւք, կիսատուք, կիսանդամք, անգլուխք: (Հայք՝ 96բ-100ա. «Մեծ Հայք յելից կալով կապուտակիոյ եւ Փոքր Հայք…»՝ 96բ-7ա, Բարձր Հայք՝ 97ա, Զորրորդ Հայք՝ 97աբ, Աղձնիք՝ 97բ, Տուրուբերան՝ 97բ, Մոկք՝ 97բ-8ա, Կորճայք՝ 98ա, Պարսկայհայք՝ 98ա, Վասպուրական՝ 98աբ, Սիւնիք՝ 98բ-9ա, Արցախ՝ 9ա, Փայտակարան՝ 99ա, Ուտի՝ 99աբ, Գուգարք՝ 99բ, Տայք՝ 99բ, Այրարատ՝ 99բ-100ա):*

է. [Մանուէլ]

1. *105ա-6ա* [Մղոնաչափ] – *Եւ կամիմ գաւթ[լա]դիր համառօտել…*

2. *106ա-11ա* Այս է բաղադաց անուանիցն, զոր կան ի վերայ աշխարճի – *Աւետաց երկիրն երուսաղէմ…*

3. *111ա* [Չափ եւ կշիռ] – *Կղկղանս տրուպ կամ յետնորդ…*

4. *111բ-2բ* Վասն ճամառօտագոյն Սուրբ գրոց – *ԶԱրարածքն եւ գԱաղմոսն, գերգ երգոցն եւ գԴանիէլն՝* Վարդան վարդապետն…

5. *113ա-22բ* [Նախերգաճիք բառոգի]

ա. *113ա-5ա* Նախերգաճիք բառոգի, առաջեալ աստուածաբան վարդապետացն մերոց – *Անծախելի շնորհացն Աստուծոյ…*

բ. *115աբ* Եւ դարձեալ գԳԺ.ան նախերգանս մի մի ասայ, եւ ոճ է ի ետեւ՝ արդ աւրինեալ – *Արդ, աւրհնեալ, գովեալ…*

գ. *115բ-6ա* Նախերգաճիք բառոգի, յայլ աստուածաբան վարդապետաց ասացեալ – *Աստուած Աբրահամոյ…*

դ. *116աբ* Սրբոյն Յակոբայ Սրճոյ եպիսկոպոսի ասացեալ Ի սուրբ արմատնենացն եւ ի գալուստ Տեառն մերոյ յԵրուսաղէմ – *Աղբիւր կենաց Քրիստոս…*

ե. *116բ-7ա* Նորին սրբոյն Յակոբայ Սրճեցոյ ասացեալ Ի խորճուրդ կիրակէի – *Ամենաքարբ[խ] իշխեցող, ամ՛ր ինձ իշխանութիւն քարոզել…*

զ. *117աբ* Նորին ասացեալ Յաղագս յայլակերպութեան Տեառն մերոյ Քրիստոսի – *Ամենագօր Որդի Աստուծոյ…*

է. *117բ-8ա* Նորին ասացեալ Ի Մեծի Բ.շաբաթին յԱետարանին Մեկնութենէն – *Ձա՛ց գշրճունս իմ…*

ը. *118ա-9ա* Ի Մեծի Գ.շաբաթին (3) Յակոբայ Սրճեցոյ ասացեալ Վասն ճանճարաց – *Ի սկիզբն ճառի իմոյ առ քեզ…*

թ. *119աբ* Ի Մեծի ուրբաթին եւ ի կոծանումն դժոխոց – *Լուսաւոու սիեգերաց Քրիստոս...*

ժ. *119բ-20ա* Նորին սրբոյն Յակոբայ ասացեալ ի Սուրբ Ջաւկին Յաւոթեանն Փրիստոսի – *Յարութիւն քո Քրիստոս...*

ժա. *120ա-1ա* Նախերգան Փոխման Աստուածածնին – *Քնախատեսութիւն աստուածաբան աւետարանչիս...*

ժբ. *121աբ* Գովեստ ներբողական վասն Յովհաննու Կարապետին – *Յիսուս միածինդ Հօր...*

ժգ. *121բ-2ա* Նորին Յակոբայ Սրճոյ. Յաղագս ննիւէացուցն – *Յիսուս լոյս իմաստութեան Հօր...*

ժդ. *122աբ* Նորին Յակոբայ ասացեալ Յաղագս Անտիոխս բաղաքին, թէ որպէս մտին աշակերտել գնա առաքեալին – *Լուսով բանիւ գամ առ քեզ...*

ժե. *122բ-3բ* Նորին Յակոբայ ասացեալ Յաղագս աստեղն եկատուրեանէ – *Մագուսն մեծի, որ լցեր...*

ժզ. *123բ-31բ* Աւրհնութիւն հարոզից նոխ եւ յարմարաւոր բանիւ – *Այժմ ժամանեալ յաւարտ...*

ԺԷ. *131բ-7ա* Այլ ցեղ աւրհնութիւն ազնիւ եւ գեղեցիկ Վասն աչխարհի – *Արդ, աւրհնեալ Հայրն անեղ...*

ժը. *137ա-3բ* Նախերգանի հարոզից. ընտիր եւ պատուական – *Աբրհիական լոյս, անշիջանելի ճառագայթ...*

ժթ. *139ա-42ա* Նախերգանի ի վերայ յաղագս ասացուածոցի – *Ո՛վ Տէր Աստուած իմ...*

ի. *142ա* Նախերգանի ի վերջ դասի աւարտմանն ասելոյ – *Ջայդքան բանքդ եւ այլ բազում...*

Ը. *142բ-204ա* [Երեմիայի Մեղրեցւոյ] Այս բառ Աստուածաշունչ գրոց, սկսեալ յԱրարածոց գրոց մինչեւ ի Աւետարանն Փրիստոսի Հբ. (72) գրոց, ժողովեալ եւ շարագրեալ ի մի, վասն դիւրաւ գտանելոյ խնդրողացն ի Սաղմոսն եւ յայլն – *Աբբա՝ Հայր... Ֆրէր՝ եղբայր:*

Ձեւագիրս օգտագործուած չէ քննական բնագրում. տե՛ս Բառգիրք հայոց, Երեւան, 1975:

Թ. *204բ-48ա* Վերլուծութիւն բացերեւապէս բազմազան բայից եւ բառից. յոմնախումբ շարադրութեամբ արարեալ զսա Արիստակիսի գրչի, ի խնդոյ բազմաց. Աւրհնեա գչութեան

Տե՛ս նաեւ. 267, 348ա-98ա. *Նախերգան/204բ-7ա: ա/207բ-9բ: բ/209բ-13բ: գ/213բ-6ա: դ/216ա-7բ: ե/217բ-20բ: զ/220բ-4ա: է/224աբ: ը/224բ-5բ: թ/225բ-6բ: ժ/227ա-48ա:*

Ժ. *248բ-62բ* Գնորգեա [վարդապետի (Սկեւռացւոյ) արարեալ՝ ի խնդոյ Ստեփաննոս մականուն Գոյներիցուն Կայթառցւոյ մեղսաւոր անձին]

Տե՛ս նաեւ. 267, 399ա-417բ. *Նախերգան/248բ-9ա: ա/249ա-55ա: բ/255ա-61ա: գ/261ա-2բ:*

ԺԱ. [Մաճուճ]

1. *262բ-3ա, կրկին՝ 329բ-30ա* Այս բառ բաղաձայնիւ հոմանուանց բազձանեալ զամենայն, զոր ինչ միանգամ եւ անուանի ներբայեցի՝ յՈրէնս եւ ի Մարգարէս եւ ի Նոր կտակարանս, թարգմանեալ եւ մեկնեալ յերբայեցւոյն ի յոյնս եւ ի յումէն ի հայ, կարգաւ ըստ նշնագրոց ալփաբետից երբայեցւոց, թէ զի՞նչ միաբանութիւն անուանց ունիցին – *Ալէֆ՝ ուսումն նշանագրաց...*

2. *263աբ* Եւ նշանագիր Դ. (4), որ է Որոգիննէսիդ եւ է այսպէս եւ կոչի աստղաճաշ ի վերայ կրկնաբանիցն, զոր յերթասասումնէն թողին – *Եւ յորելեան, որ կոչի տէգ...*

3. *264ա-315բ* Այս բառ են ներբողականի վասն շափոյ Հոմերական տաղիցն, վասն զի ներբողական արհեստին շափաբերականի են եւ շափով վարին, եւ են՝ որ գեղջուկի են, որով ճարտասանին վարին, զի յաճախապէս փոխաբերին սակս զարդու ճարտասանից, եւ ճարկ է յորճանամար ելանիլ – *Աստուածագան, Աստուածազարդ...*

4. *316ա* Հոլովի անուանց – *Աստուած է ուղղական, Աստուծոյ՝ սեռական...*

5. *316ա-25ա* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուանաբար ստորգիլ նորալարժիցն սակս աւարտ սորին ի փառս եւ ի գոհութիւն Աստուծոյ. ամէն – *Պարտ, պատշաճ, ի դէպ...*

6. *325աբ* Արիստոտէլի ժ. (10) ստորոգութիւնի – *Ունիմ ես անձն, որ է գոյացութիւն...*

7. *325բ* Վեց են Սահմանի իմաստութեան – *Գիտութիւն էակաց ըստ որում...*

8. *325բ-9ա* Մեկնութիւն ներականի – |*326ա*| *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն...*

9. *329աբ* Թարգմանութիւն պարսիկ բառի. Վարդան վարդապետի ասացեալ – *Ջրադաշտական գրուն բան...*

10. *329բ-30ա* Այս բառ յեռահիւսական, բաղաձայնի հոմանուանց, բազձանեալ զամենայն ինչ, որ են անուանի ներբայեցի յԱրեւն եւ ի Մարգարէս եւ ի Նոր Կտակարանս, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի յերբայեցոցն ի յոյն եւ ի յումէն ի հայ, կարգաւ ըստ նշանագրաց ալփաբետից երբայեցւոյն, թէ զինչ միաբանութիւն անուանց ունիցին – *Ագիւի՝ ուսումն բանագրաց... Յաւ՝ նշան կամ կոչումն:*

11. *330ա-44ա* Բառք եր[ր]այեցւոց – *Ագամ երկիր կամ կոյս...*

12. *344ա-7ա* Այս բառ գեղջուկի, որ կաւի պիտոյ է վարժասիրաց ներկոռեմից – *Անկումն, վճռումն...*

13. *347բ-54ա* Արիստոտէլի իմաստասիրի յաղագս առաքինութեան առ Ադէկսանդրոս թագաւորն – *Փոխելի են գեղեցիկքն...*

14. *354ա-67բ* [Կանոնք]

ա. *354ա-6ա* — Թէ ո՛յք են գոտւոքք Ջ. (6) սահմանացն...

բ. *356ա-3ա* — Թէ ո՛վ եդիտ ըզքաժանումն...

գ. *358ար* — Թէ ո՞ր վեասի: [Պատասխանի]. Որպէս ասէին պիւթագորականքն...

դ. *358բ-60բ* — Թէ զի՞նչ գիտութիւն գոյին...

ե. *360բ-1ա* — Թէ ո՛յք են գոտւոքք յորից ժամանակաց...

զ. *361ա-2ա* — Թէ քանի բաժանման չեզանակք...

է. *362ա-3ա* — Թէ ո՛յք ի տեսական կամ ի գործ[ն]ականն...

ը. *363ա-4բ* — Թէ է՞ իմաստութիւն հաւաստի...

թ. *364բ-6բ* — Թէ ո՞րպէս նման Աստուծոյ իմաստասէրն...

ժ. *366բ-7բ* — Թէ քանիք են տեսակք թուականի...

15. *368ա-71ա* [Անանիայի Շիրակացւոյ] Համարք Հին եւ Նոր կտակարանացն — Հին կտակարանքն. Մնուանքըն տուես ունի Տ3Ը. (4308)...

371ա «Թվին Զղէ (1348) մեծ մահն երեկ: Ի թվին ՋԺ. (1361) ի մայիս Ժէ. (11) յորէքշաբթի աւր, ի վեց ժամն եղեւ խաւարումն արեգականն ի Ծուխ կենդանակերպի ԻԴ. (24) աստիճանն:

16. *371ա-4ա* Նշանագիր — Աբրահամ՝ 3: Աբիսդոմ՝ է...

17. *374ա-80բ* Գրիգորի եռամեծի [Տաթեւացւոյ] Լուծումն համառօտ խոստ գրչութեան Գէորգեայ վարդապետի, զոր նա խնդրեալ էր ի նմանէ Կոստանդնեայ գրչի եւ ապա Գոնեռիցանց Ստեփաննոսի — *Անպարապ անձամբ լուծմունք նախ յիրս... եւ ամենասուրբ Հոգւոյն, այժմ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

Հմմտ. Ձեռ. 267, 429ա-44ա:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

204ա Աւարտեցաւ Բառգիրքս Ձեռամբ յոգնամեղ եւ անարհեստ, փծուն գրչի՝ Եփրեմ անուամբ եւեթ կրօնաւորի, թվին ՌՃԺԴ. (1665) ամի:

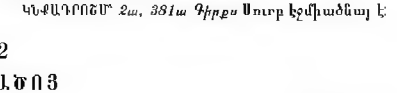
226բ Ա՛վ գասք իմաստասիրաց, մինչեւ ցայս վայր գրեալ եղեւ Եփրեմ կրօնաւորէ:

350բ Փառք ամենասուրբ Երրորդութեան Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ յաւիտեանս. ամէն: Արդ, գրեցաւ ժողովածու գիրքս Ձեռամբ յոգնամեղ եւ անիմաստ Եփրեմ կրօնաւորէ Տաթեւացւոյ, ի վայելուչն իմոյ անձին եւ յիշատակ հոգւոյ իմոյ՝ որոյ Տէր կամեսցի զկնի մահուան իմոյ: Գրեալ եղեւ գայս գիրք Ձեռամբ իմով ՃՁ. (19) տեառ, եւ ԺԳ. (13) տեառ գրեալ եղեւ Պօղոս իրիցէ Մարգուանցոյ, ի թուս|381ա|երեքհարիւրեւհայկազեան տումարի ՌՃԺԴ. (1665) թուի, յուլիս ամսոյ ի ԻՐ. (28). յաւուր ուրբաթու յանդ ելեալ ի քաղաքն Կեսարիայ, եւ ի հայրապետութեանն Սուրբ էջմիածնայ տեառն Յակոբ սրբազան ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, որ դիմեալ երթայր ի տեղի տնօրինականաց փրկ[չ]ին մերոյ, եւ մեր անարժանութիւնս ընդ իւր գնալով: Յայսմ ամի բազում չարաճճիկ սեւագլխաց ապստամբեալ եղեն ի Սուրբ էջմիածնայ եւ սրբազան հայրապետէն՝ դիմեալ գնացին առ ազգն մահմետականաց. մինչեւ Տէրն Քրիստոս գիւրեանքն փութանակի պատուհասեալեւ առնիցէ եւ զխորհուրդն զոր խորհին չար՝ խափանէ Տէր: Բայց, ով չարք եւ եղբարք, իսկ յորժամ պատահիք ընթերցմանդ ու կամ օրնակիւ, մխով Հայր մեզաւոր խնդրեցէք յԱստուծոյ առ ի թողութիւն մեզաց մերոց, եւ որ առատ է ի տուրս բարեաց՝ Քրիստոս Աստուած, ձեզ չիշեցելոցդ եւ մեզ չիշեցելոցս ողորմեսցի ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

ԿՆՔԱԴՐՈՆՔ՝ *2ա, 381ա* Գիրքս Սուրբ էջմիածնայ է

2292
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ռ2Գ. — 1624

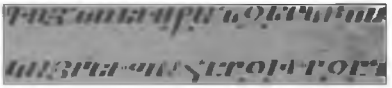
նմուշ 105ա

ԳՐԻՉ՝ Մատաթեայ արդ.:

ԹԻՐԹ՝ 350. չգրուած՝ 3բ-4ա, 69աբ, 93աբ, 138ա-9բ, 212աբ, 266աբ ՊՐԱԿ՝ 1x4-Ա-Ի0x12 (Ե 17, ԺԱ 10, Ի 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալ: ՄԵՋԻՒԹԻՒՆ՝ 14x10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (10,5x 7), միասիւն (164ա-350բ): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 19-21: ԿԱՋՄ՝ դրոշմազարդ մաղ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, աստառր՝ դեղին մետաքս:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 5ա, 94ա, 102ա, 111ա, 117ա, 127բ, 213ա, 221ա, 225բ, 231ա, 234բ, 236ա: Լ ա ւ ս ն ց գ ա ր դ՝ թուսկան, կենդանական: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր: Գ ա յ ե ր կաժիր, կանաչ:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱՍ — Ճառընտիր: ԺԲ-ԺԳ. դդ.: 2 (Ա, Բ) + 2 (Գ. Դ), սուազուած երկու թերթերի եզրանառոտումով եւ թղթյայնակի երկոտակումով: Մագաղաթ, երկոթև (Ա-Բ՝ 19x14, Գ-Դ՝ 17x 6), երկսթաչափաւոր չոլորգիր, 17 տող: Կառդալ՝ Բր-Ան, Բաւ-Ար. «/// եթէ եւ ճոխս շնորհսմբ ///, իսկ եթէ շնորհ///են, որ վասո///ս ի վասս ///», Դա-Գբ, Դբ-Դա. «///գ զոհացզոյ /// ի վերկելոյ սմտի ոչ կարացաք... փոխիզոյ, ուստի... /// վասն որոյ յերկիւղ [լաւ]առարիչդ եղեր... սխանձելի եւ մաճոր ///»:

Նմուշ Ա֊բ

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. տեղ֊տեղ գրադաչտր գումնափոխուած, խուճացած եւ մելանը թափուած, կարմիր մելանի ճապաղում 339թ, ձեռագրի հիմերը եւ պատառիկ֊պահպանակը գեցակեր: Կազմի կաշին եւ ատաղը գեցակեր, եզրերը մաշուած եւ պատռուած, մէջերը պատռուած.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

– 1ա֊3ա [Տունկ] *– Վասն քերականութեան... Թիւք, որ յԱդամայ մինչեւ յաս[յ]ժմ:*

Յա գրչից՝ «Ե՛ւ այլ բազում բանք կան ի գիրքս, զոր ոչ արկի ի թիւ: Ողոքեմ նարեկի շատ կա՛[յ] ի վերջնս»:

1. *5ա֊30բ* Սահման հերակաճութեան

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա֊30բ. 1. ա/5ա: բ/5ա֊6բ: գ/6բ: դ/6բ֊7ա: ե/7ա: զ/7ա֊11բ: է/14բ֊20բ: ը/20բ֊2ա: թ/22ա: ժ/11բ֊4բ: ժա/22ա֊3ա: ժբ/23ա֊6ա: ժգ/26ա֊3ա: 2. ա/28ա֊բ: բ/29ա֊30ա: գ/30ա֊բ:

Բ. *31ա֊65բ* [Համառատ գումարումն եւ լուծումն բաոից յԱստուածոյ ունչ գոլոց յումեմնէ յերեմիայէ բաասիոէ Մեղրեցւոյ. ձեռ. 528, 112ա]: Բաո [ի] Մաղմոսաց մարգարէին Դաւթի *– Դաւիթ [բաւ]ական֊նա[ձեռ]ն կամ սիրել[իւ]...*

Գ. *70ա֊92բ* Ալա է աշխարհագոյց [Վաղագնաչ Ա֊րեւելցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 20, 251ա֊7ա. ա/70ա֊2բ: բ/72բ֊3բ: գ/74ա֊83բ: դ/83բ֊92բ:

Տե՛ս տպ. *Փարիզ, 1960:*

Դ. 1. *94ա֊131բ* [Թուղթ Կաթողիկէից]

ա. [Թղթ. Յակոբայ] *– Յոչբ., Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 94ա֊102ա:*

բ. [Թղթ. Պետրոսի Ա] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 102ա֊11ա:*

գ. [Թղթ. Պետրոսի Բ] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 111ա֊7ա:*

դ. [Թղթ. Յովհաննու Ա] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 117ա֊25ա:*

ե. [Թղթ. Յովհաննու Բ] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 125բ֊6բ:*

զ. [Թղթ. Յովհաննու Գ] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 126բ֊7բ:*

է [Թղթ. Յուդայի] *– Գլ. Նախբ.՝ չիք: Թղթ. 127բ֊30բ:*

2. *130բ֊1բ* – Աղեաս եւթաղեայ

– 131բ գրչից՝ «Տունք ԽԷ., միահամուռ ամենայն Կաթուղիկէից քխոտցն ընդերցուածք Ա. գլուխք ԼԱ. վկայութիւն ԻԴ. տունք ՌԻԴ. միանգամայն տունք ՈՒՐ.»:

3. *132ա֊7բ* – Հաճգիսա երաեելոյն Յովհաննու աւետարանչին

- 140ա֊196բ [Գոտիսք Գրեանց սրբոց]

4. Գլուխք Մնբեդոց՝ *140ա֊4բ:*

5. Գլուխք Ելիցս՝ *144բ֊56ա:*

6. Գլուխք Վետականին՝ *156բ֊64ա:*

7. Ցանկ, որ բսկիգբն Թուցն՝ *164բ֊9բ:*

8. Գլուխ[ք] Երկրոդ Օրինաց՝ *169բ֊75բ:*

9. Գլուխք գրոց Յեսւայ ոդոյ Նաեայ՝ *176ա֊9ա:*

10. Գլուխք գրոց Դատաւորաց՝ *179ա֊80բ:*

11. Գլուխք Առաչին Թագաւորութեանն՝ *181ա֊4ա:*

12. Գլուխք Երկրոդ Թագաւորութեանց՝ *184բ֊7բ:*

13. Գլուխք Երրոդ Թագաւորութեանց՝ *188ա֊91բ:*

14. Գլուխք Չորրոդ Թագաւորութեանց՝ *192ա֊6բ:*

Ե. *197ա֊350բ* [Բաւիճ տումարականճ եւ գուչակութիւնք]

1. *177ա* Անուանճ ամսոցն ԳԹ.ան ազգաց *– Նաւասարդ, Հոռի... 197ա* Ամիսք հռոմայեցւոց *– Յունվար, փետրվար... 197ա* Ամիսք ասորոց *– Թշրոտիմ, Թշրիհն... 197ա* Ամիսք յունաց *– Ապրիլիոս, Դաիոս... 197աբ* Ամիսք երայեցւոց *– Նիսան, Իար, Միւան... 197բ* Ամիսք երայ<բա>եցւոց *– Նիսան, Իար, Ագագ֊իիրայ... 197բ* Ամիսք մակեդոնացւոց *– Գեմեդիոն... 197բ* Ամիսք <ւսա>եգիպտացւոց *– Թովք, Թոպիւ... 198ա* Ամիսք եթովպացոց *– Մակքաւն, դեկեեմէբ... 198ա* Ամիսք աթենացւոց *– Եկատոմբիոն, Մետագիտն... 198ա* Ամիսք բիւթանացւոց *– Գեսիոս, Երակլեոս... 198ա* Ամիսք կապադովկացւոց *– Արտանաս, Աբուտայ... 198բ* Ամիսք վրաց *– Ախծէբ... 198բ* Ամիսք աղվանից *– Նաւասարդուն, տուլէն... 198բ* Ամիսք պարսից, որ է Ջուլալի *– Փարվարդին... 198բ* Ամիսք տանկած *– Մուհառամ...*

2. *199ա֊202ա* [Ասան կ]ենդաանակերպի]ց գիտելոյ, թէ ի՞նչ նչանակէ վ[ասն] որոյ գրած է *– Յորժամ հոյն լինի տանուտէր...*

3. 202ա֊8ա Երանելոյն Դաւիթի մարգարէին ասացեալ Վասն նչանաց, որ լինին վասն զգուչութեան մարդկան, որ կան յերկիւղն Աստուծոյ *– Նաւասարդի, թէ լուսինն...*

4. *208բ֊10բ* Կաղանդագոյց միոյ֊միոյ աւուր *– Եթէ ի կիրակի հանդիպի կաղանդամուտն...*

5. *211աբ* Կաղանդագոյց տարոյն, թէ զինչ օր լինի *– Թէ կիրակի լինի կաղանդ...*

6. *213ա֊20բ* [Կաղանդագոյց տարոյն] *– Պատճառք բարէխառնութեանն...*

220բ գրչից՝ «Կաղանդագոյց տարոյն, թէ զինչ լինի, թէ կիրակի լինի կաղանդ. բանքս այս գրեցան գարձեանն»:

7. *221ա֊5ա* Լուսնագոյց վասն բարո եւ չարի *– Առաչին օրն քարի է...*

8. *225բ֊8ա* Վասն հոռոմին հարցումն *– Հնդէ՞ր երթեաս ԺԲ., ԺԲ...*

9. *228ա-9բ* Բայց զհայոցս ասացից – *Հայոց ամ-սոցդ անվանք...*

10. *229բ-30ա* Ամիսք հոռոմին – *Յապրիլի յառաջի օրն...*

11. *230աբ* Յաղագս խաւարման լուսնին – *Յապրիլի, թէ խաւարի լուսինն...*

12. *231ա-4ա* Յաղագս լուսնոյ – *Թէ կամիցիս դիտ, թէ լուսինն...*

13. *234բ-5բ* Պատճառ Շ.եակ (500) աղիւսակի եբր[ա]կեցոց – *Յորժամ կատարեսցի Շևբ. (532) ամն...*

14. *236ա-9ա* Ջի՞նչ է, որ բուն շրջագայդ Շևբ. (532) ամաց կոչեմք – *Բուն շրջագայ Շևբ. (532)...*

15. *239ա-63բ* Ջի՞նչ ժամանակ եւ կամ ջի՞նչ հոլով ժամանակաց – *Ժամանակ է անգուգաւոր ըն-թացք...*

16. *263բ* Պատմութիւն յաղագս զերազս գիտելոյ սաղմոսիւք եւ մեկնելոյ – *Բազումք են, որ հաւատան երազոց... (Թերի)։*

17. *264ա-5բ* [Տաղ] – *Անձինք ասեմ հազներգա-կան / Ստորադաստ առնէ զանազան...*

18. *267ա-5ա* Անանիայի Շիրակուանցոյն Թիւ որչափութեան ասից Հին եւ Նոր կտակարանաց – *Գիրք Մովսէսի օրէնսդրի...*

19. *268բ-9բ* Վասն հաղարացն, թէ ո՞վ շինեաց – *Ամասիա թագաւոր զՄասիս շինեաց...*

20. *270ա-3ա* Վասն Դ. (4) գետոցն – *Փիսոն ի հնդկաց եւ յերթովպիայ Գանգէս կոչի...*

21. *273բ-7բ* Մեկնութիւն տօմարի, զոր արարել է Յովաննիսի վարդապետի, զոր մականուն Կոզեռն կոչեցեալ – *Այդ, վասն յԱրաց ամսոյ...*

22. *277բ-8բ* [Դարազլուխ] – *Յհադամայ մինչեւ ի Ջրհեղեղն ամք ՍՄհԲ. (2242...)*

9. *279ա-350բ* [Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան]

Տե՛ս ձեռ. 1568, 5բ-341ա. ա-Ե/չխք: ը/*279ա-80բ*: թ/*280բ-3ա (283բ գրչից՝ «Ընկալ քաղցրութեամբն ԺԸ.] համարն է»)*: ժ-ժզ/չխք: ժդ/*283բ-6ա*: ժէ-ժզ/չխք: ժէ/*286ա-9ա*: ժթ/*289ա-92բ*: ի-իբ/չխք: իգ/*292բ-6ա*: իդ/*296ա-9ա*: իե/չխք: իզ/*299ա-302ա*: իէ/*302բ-7ա*: իը/*307ա-10բ (310բ գրչից՝ «Ի համարս է եւ ա-ղօթք չեղմանն»)*: իթ/*310բ-4բ*: ի/*315ա-8բ*: ա/*315բ-22ա*: ա/*322բ-6բ*: ի/*339ա-44բ (342ա գրչից՝ «Ընթացս շարադրան-քի. «Ի՞ղթք, որ նախքան ըզպատարագն մատուցանիս»)*: ա/*345ա-6բ*: ե/չխք: ի/*346բ-5բ*: է/չխք: ը/*348բ-50բ*: ը/*327ա-8բ*: ա/*328բ-30բ (330բ գրչից՝ «Որդի Աստուծոյ ի Եա. համարն է»)*: ասա/չխք: ա/*330բ-1բ*: ասգ-ծն/չխք: ծզ/*332ա-4բ*: ծէ/*334բ-6բ*: ծը/*337ա-38բ*: ծբ-ղե/չխք:

ՅԻՇԵՑԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

68բ Մեղսամաքարդ Մատաթեայի / Անուամբ եւԷ՛բ քահանայի / Ձեռամբ գրեցաւ յայս մատենի / Քառք Նոր եւ Հին Կտակարանի:

175բ Աւգնութեամբն Աստուծոյ (՞) Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, Ձեռամբ Մատաթեա եղեռնագործ քա-հանայի:

187բ Յ[ի]շեց[է՛ք] ի Քրիստոս, ո՛վ սուրբ ընթեր-ցօղք, [յաստուածՅ[ն]ուէր յաղօթս Ձեր գծել /// (մի քանի տառ վնասուած) Ճառ Մատաթեա անուամբ եւԷ՛բ [քահանՅայս, եւ դուք յիշէք ի Քրիստոսէ. ամէն:

211բ Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն, որ մի են ի բնութեան եւ Գ. (3) յանձնաւորութեան, որ եր-կրպագեալ խոստովանին կերտեալքս ամենայն: Գրե-ցաւ գիրքս այս Հաւաքարան Ձեռամբ եղեռն Մատա-թիայն աբեղայի ողբոց արժան սրիկայիդ, քան զէքս համայն:

273ա Վասն խաւարման լուսնի եւ արեգականն – *Թուականն ՌՀԳ. (1624) էր, որ ի մարտի ԻԴ. (24) լու-սինն խաւարեցաւ՝ երեկունն առաջին ժամն, որ է խա-ւարակն, օրն Աւագ չորեքշաբթի եւ անտի յառաջ եկն ճՀէ. (177) օր, որ սեպտեմբերի ԺԷ. (17) էր, խաւարե-ցաւ արեգակն, օրն ուրբաթ, եւ անտի յառաջ համա-րեա՛ ճՀէ.՝ (177) միւսանգամ կու խաւարի:*

65բ, 211բ, 273ա տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ը, ԺԲ, էջ 130։

ՅԻՇԵՑԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՑԱԳԻՏ

1. *278բ* Ներողութեամբ չնորհաց փրկչին / քանիք նորին մանաւանդիւին (այսպէս) / եռ[յ]ոբելեան երկե-աւին եկին / հայկազնէիս թիւ վճարին, որ է *1144 (1696)*։

2. Պետրո-պիսպ. Դբ – Ես՝ Սիմոնս *գրեցի* թվին ՌՃԿԲ. *(1713)*։

3. *266բ (ԺԸ-ԺԹ. դդ.)* Ես՝ տիրացու Ոհաննէս Նվաստ ոդի աղաղակիմ:

4. (ԺԹ. դ.) Պետրո-պիսպ. Բա – Ես անարժան գի-րած մեղաւոր, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ /// (մի բառ ջնջուած)... Յովան, *որ կարդայ* քանի Ը.) յիշիկ, Աս-տուած *կարդացօղ պահէ:*

Պետրո-պիսպ. Բր. Մատաթի *վարդապետն է գրել այս գիրքս, Աստուած ողորմի Հոգուն: /// (ջնջուած)։*

212բ Ես՝ Միսիթարէս *շատ (այսքան)։*

326բ Գլուխ պահէ. անուն Հօր եւ Որդ[ոյ] եւ Սուրբ Հոգոյ, անունն սուրբ հրեշտակաց Անանձայ, Ագարյայ. Մոքէլէ, անուն Հօր եւ Որդոյ եւ Սուրբ Հոգուն եղիցի բժշկութիւն ծառայ Աստուծոյ. ամէ[ն]: Գլուխս ցաւու գիրս այս է: Ես՝ *մեղաւոր* Միսիթարս *գրեցի:*

Պետրո-պիսպ. Գր *ի մեղաւոր գիրած անարժան հո-գաւոր՝* Միսիթարս, *որ գիրեցի, յոմ կարդայ, ինձի ողորմայ ասի, Աստուած շատ ո[մ]բր տայ [ոմ] որ կարդայ, որ է զարիբ /// (մի քանի տառ անընթեռնելի) րօղ* Միսիթար *այս դէր /// (մի քանի տառ ջնջուած) օղ այսօր, բերան բացի կարօտով:*

Պտակ-պհպ. Դա (չնջուած)։

ՆԿԱՐԱԶՄՈՐԴ՝ *Պտակ-պհպ. Բա, 266բ, 350բ։*

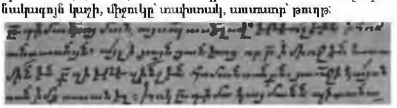
ԳՐԱԶՄՈՐԴ՝ *Պտակ-պհպ. Ա՛ա, Ա՛բ, Բ՛բ, Ւա (զանազան տառեր, այբուբէն) շարժահիմն։ 4բ (զանազան նշաններ, գծեր)։ 196բ, 254բ, Յ։ 235բ (զանազան նշաններ)։ 263բ Պատմութիւն յաղագս գերազոյն սաղմոսիւիր եւ մեկնելոյ – [ճ]ազուժք են, որ հաւատան երազոց եւ վարին նոքօք, եւ ոմանք առ ոչինչ համարին երազսն, բայց ես այս... 266բ Մս։ 350բ (այբուբէն)։ Պտակ-պհպ. Գա Առաջին՝ Հա՛յր, Քո՛ղ սոցայ։ Ք Այսօր ընդ իս իցես։ Գ կին դու ահա որդի քոյ։ Ծ ծարաւի եմ։ Ե՛ էլի էլէ։ Զ Հայր ի ձեռս քո աւանդեմ։ Է ամենայն ինչ կատարեալ է (այբուբէն)։ Պտակ-պհպ. Գբ Ծ՞։ Պտակ-պհպ. վասն, գրոյ։ Կազմաստառ Բ. Գ՚ՃԽ (327) Քուխա է։*

2293

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԽ. դար

Թերթ՝ 76. չգրուած՝ 68աբ, 72բ, 76բ։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԹxԱ (Գ 14, Ե 5)+Ւx9։ ՆԻՒ՝ թուղթ լուսագծերով եւ թ. 68՝ թաղանթե լուսադրոշմով։ ՄԵՄԻՒԹԻՒՆ՝ 15,5x10,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (երկսիւն՝ 73ա-5) (12x8,5)։ ԳԻՐ՝ նաստալիք։ ՏՈՂ՝ 24-25։ ԿԱՋՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տափտակ, աստառ՝ թուղթ։

Նմուշ 17ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա կ ա տ ա գ ա ր ի՝ 15ա։ Լ ու ս ա ն գ ա գ ա ր ի՝ բուսական։ Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանագան թերթ եւ հետեւեր, ցեղակեր։ Կազմի կաշին հերծուած, եզերք մաշուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-14բ* Սաւմանի բերականութեան

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա-30բ. 1. ա/2ա։ բ/2բ։ գ/2բ։ դ/2բ։ ե/2բ-3ա։ զ/3ա-5ա։ է/5ա-5ա։ ը/5ա։ թ/8բ։ ժ/8բ-10ա։ ժա/10ա։ ժբ/10բ-2ա։ ժգ/12ա-3ա։ 2. ա/13ա։ բ/13բ-4ա։ գ/14ա։

ԺԱ. դար

Բ. *15ա-67բ* [Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի Սահմամբ իմաստասիրութեան]

Տե՛ս ձեռ. 464, 95ա-149բ. *[Նախերգան]/15ա-6բ։ ա/16բ-20ա։ բ/20ա-2ա։ գ/22ա-5բ։ դ/25բ-30ա։ ե/30ա-2ա։ զ/32ա-4բ։ է/34բ-5բ։ ը/35բ-5բ։ թ/35բ-40ա։ ժ/40բ-4բ։ ժա/44բ-7ա։ ժբ/47ա-9բ։ ժգ/49բ-51բ։ ժդ/51բ-2ա։ ժե/52ա-4ա։ ժզ/54ա-5բ։ ժէ/55բ-9ա։ ժը/59ա-60բ։ ժթ/60բ-3բ։ ի/63բ-5ա։ իա/65ա-7բ։*

Գ. *67բ* Ընդ այսոսիկ հանդերձ Աստուծով եւ առաջիկայ բան իմաստնոյս – *Ամենայն լար տանջելի...*

Բ. *69ա-72ա* Դաւթի փիլիսոփա[յ]ի Ներգինացո[յ] Վերլուծութիւն նեռածութեանն Պորփիւրի

Տե՛ս ձեռ. 1688, 1ա-151ա. *ա/69ա-70բ։ բ/70բ-2ա։ գ-ի/լիք։*

ե. *73ա-5բ* Իշխանի՛ Հայոց – *Յաբէրդ, Գամեր, Թիբրաս, Թորգոմ... Մինչ այել ինձ. (1012)։*

ՅԱՒԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԺԲ. դ.

Զ. *76ա 1726 Եբրեւարն Ջրհոլ[ան լինի... 1730 Մարիարն ի խոյն լինի։*

ԳՐԱԶՄՈՐԴ՝ *Ւա գրչափորձ։ 76բ Հեղեւցոց ցորեն ԺԶ. (16) սօմար է մին ամբար, խամի։*

2294

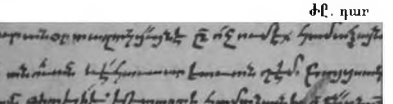
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԲ. դար

Թերթ՝ 322։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԱxԱ (Ա 9)+Ա-ԺԶxԱ (ԺԵ 14, ԺԶ 11)։ ՆԻՒ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով։ ՄԵՄԻՒԹԻՒՆ՝ 14,5x10։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, երկսիւն (64ա-8բ, 130ա-322բ) (բ. 3-Ա 9՝ 11,5x7, բ. 130-132՝ 11,5x8)։ ԳԻՐ՝ նաստալիք։ ՏՈՂ՝ 18-19։ ԿԱՋՄ՝ սեւ կաշի, միջակը՝ տափտակ, աստառ՝ Ա՝ թուղթ, Բ՝ նախապատրաստուած կտաւ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1+1, թաղիք։

Նմուշ 9ա

Նմուշ 93ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գեղակեր, թերթերը խոնճացած, տեղ-տեղ գանագան թերթ եւ հետեւեր, թ. 225՝ եզրը կտրուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-127ա* [Թովմայ Խոտալացւոյ Քերականութիւն]

Տե՛ս ձեռ. 2275, 10ա-94ա։ *1/3ա-91բ։ ա/3ա-9ա (սկ. թափսած. «/// սերմանք գիտութեանց, զի ձայնք...»)։ բ/9ա-85բ (9բ... ոմն տարաւածաբար /// (շար. թափսած), 10ա ակէ կամ նշանակէ...)։ գ/85բ-91բ։ 2/91բ-127ա։ Նախադրութիւն՝ 91բ. ա/91բ-4ա։ բ/94ա-5ա։ գ/95ա-6ա։ դ/96ա-127ա։*

Բ. *127աբ Յաղագս ամուսնոց ստորոգութեանց – Սոքայ են ստորոգութիւն՝ գոյացութիւն...*

Գ. *127բ-9բ [Նախեփագիմ բառոգիդ] – Տէր, տո՛ւր ինձ լեզու խրատու, զի գիտացից խօսել զբանս...*

Դ. *130ա-314ա [Երեմիայի Մեղրեցւոյ Բառգիրք] – Աւարտեալ անշէն։ Արանայ՝ հօր աւրհնութիւն... օգտող՝ քերճօղ։*

Ե. ա. *314բ-17ա [Աստիճանք բառից] – Բա, բե, բէ...*

բ. *317ա-9ա երկրորդ աստիճան բառից, որ լինի յերկուց վանկից – Աբբա, արմաւ, Աբգար...*

գ. *319ա-22ա երորդ աստիճան բառից, որ լինին յերից վանկից – |319բ| Աբգիու, Աբենէր, Աբիուգ... Փանուէլ, փարաւոն /// (շար. ջնջուած)։*

Զ. *322բ [Մասն բառոգի իմն] – Աստուածն աստուածոյ... երանի այնոցիկ, որք սուրբք են սրտիւք։*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *174բ Եփփաթա՝ բացե[ի]ր (զանազան բառեր)։ 179բ Տէր, Պետրոս (զանազան տառեր)։ 270բ (զանազան տառեր)։ 322բ (այբուբեն)։*

2295

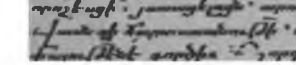
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԳԱՂԱՏԻԱ **Ռճլթ. – 1683**

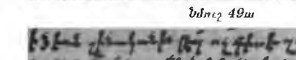
Թերթ՝ 160. չգրուած՝ 22բ-3բ, 48ար, 89բ-90ա, 91բ-3ա, 94ար, 107բ-10բ, 158բ-9ա։ Պրակ՝ ա-ժ4x12 (Ա, ե 11, Թ 16) +1x2։ Նիհ՝ թուղթ, լաւագնեաով եւ լաւագրչով։ Մեծմինիին՝ 13x9,3։ Գրմինիին՝ միասին (10x6)։ Գիր՝ նաստալիք (111ա-58ա՝ տարբեր), բոլորգիր (թերթ 49-58, եւ 59ա-ի վերին 4 տողերը)։ Տող՝ 18-22։ Կանգ՝ դռոյնագաղղ բուզ շագանակագոյն կաշի, երկու կապիչով եւ մետաղէ գամերով, միջակ տախտակ, աստառ երեմայ կտաւ. լուսանցագծուած կարմիր։

Նմուշ 11ա

Նմուշ 49ա

Նմուշ 143ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր, կեն-դանագիր, ճանճագրագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կառոյր, կապոյտ։

Վիճակ՝ բառարար. գրադարտ գունափոխուած, եզրերը խուճապած, տեղ-տեղ գանգագած բծեր եւ հետիներ, ցեցակեր։ Կազմի կտիլն ճեղուած, եզրերը մաշած, Ա. եւ Բ. փեղկերին մեզաճի ճապաղում։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1բ-18բ Քերականութիւն Հռոմերոսի*

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ. 1. ա/2ա։ բ/2ար։ գ/2բ։ դ/3ա։ ե/3ա։ զ/3ա-5բ։ է/5բ։ ը/5բ-6ա։ թ/6ա։ ժ/6բ։ ժա/6բ։ ժբ/6բ-7ա։ ժգ/7ա-11բ։ ժդ/11բ-2ա։ ժե/12ա-3ա։ ժզ/13ա։ ժէ/13ար։ ժը/13բ-4բ։ ժթ/14բ։ ի/15ա-6ա։ իա/16ա-7ա։ իբ/17ար։ իգ/17բ-8բ։ իդ/18բ։

Բ. *18բ-22ա, կրկն.՝ 122բ-7ա Մեկնութիւն բառից բերականութեան – Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն, ներկուա...*

Գ. *25ա-47ա Սահմանն բերականութեան*

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա-30բ. 1. ա/25ա։ բ/25ա-6ա։ գ/26ա։ դ/26բ։ ե/26բ։ զ/27ա-30ա։ է/30բ-5ա։ թ/35ա-6ա։ ը/36բ։ ժ/36բ-9բ։ ժա/39բ-40ա։ ժբ/40ա-2բ։ ժգ/42բ-4ա։ 2. ա/44բ-5ա։ բ/45բ-6ա։ գ/46բ-7ա։

Դ. *48ա-107ա Քերականութեանց գիրք առաջաւոր*

1. ա. *48աբ Վասն բերականի հասարակապէս. գլուխ Ա. սահման բերականի – Քերական է քաղաքականութեան ժարդկայոյ... Մեկնութ. Գործքական՝ արուեստ ասի ի սեռէ...*

բ. *50աբ Վասն վանգի, որ է երկրորդ մասն բերականի. սահման վանգի – Վանգն է կատարեալ ձայնի մասն...*

գ. *50բ-1բ Վասն բառի, որ է բերականի երորդ մասն. սահման – Բառ է հնչումն, շնչաւորի... Մեկնութ. Ձնի՛, հնչումն իբրեւ զսեռն...*

դ. *51բ-3բ Վասն բանի – Բան է բառից շարադրութիւն... Մեկնութ. Մին բան զբան ոչ առնէ...*

ե. *53բ-60բ Վասն անուան – Անուն է մասն բանի... Մեկնութ. Ջանուանէ իբրեւ զրան մտանէ...*

զ. *60բ-5բ Վասն փոխանուան. գլուխ – Փոխանուն է մասն բանի... Մեկն. Փոխանուն ասի, զի ի տեղւոջ...*

է. *66ա-72ա Վասն բայի գլուխ. սահման – Բայ է մասն բանի... Մեկն. Բայ հոլովական... Աւրինակք բայից բաղադրութեանց ընդ նախդրովք /// (թերի)։*

ը. *72բ-4բ Վասն ընդունակի, զոր ը[ն]ումեիութիւն կոչեն գլուխ. սահման – Ընդունակ է մասն բանի... Մեկն. Ջմասն բանի հոլովական...*

թ. *74բ-7ա* Վասն նախդրի. սահման – *Նախդիր է մասն բանի անհոլով... Մեկն. Ասի մասն բանի...*

ժ. *77ա-80ա* Վասն առբայի. սահման – *Առբայ է մասն բանի... Մեկն. Առբայ ասի վասն գի...*

ժա. *80ա-2բ* Յաղագս շաղկապի, որ է եօթեներորդ բանի **մասն** գրուխ. սահման – *Շաղկապ է մասն բանի... Մեկն. Ձեի մասն բանի անհոլով...*

ժբ. *83ա-5ա* Վասն անյայտ բանի. սահման – *Անյայտ բան է ցուցումն... Մեկն. Ասի ցուցումն, դի ամենայն...*

2. ա. *85ա* Գիրք երկրորդ. Զի՞նչ ասելոց եմ ի գիրս այս – *Յորժամ զքերականի մասունս ասացինք եւ զբանի մասիկս համարեցիքն...*

բ. *85ա-7բ* Վասն մասացց միաբանութեան ի բանի շինուածի – *Ի յայտնական եւ կատար...*

գ. *87բ-9բ, 95ա-107ա* Վասն բանի կազմութեան. գլուխ Դ. – *Ի միաւորութենէ եւ բաժանմանէ իրաց...*

ե. *111ա-27ա* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուանաբար **ստորոգիլ** նորավարժից – *Պարտ՝ պատշաճ է, ի դէպ՝ ի ճահ...*

Զ. *127ա-30ա* Աւիստոտելի տասն ստորագրութիւնք (=**Ստորոգութիւնք**) – *Դոյացութիւն, որակ, քանակ...*

է. *130բ-1ա* Դիոնէսիոսէ ասացեալ – *Առաջին դասք հրեշտակաց...*

Ը. *131ա-4բ* Սրբոյն Եպիփանու ասացեալ Յաղագս **ակռանց** – *Առաջին ակն՝ սարդիոն...*

Թ. *135ա-58ա* [Քարոզ Գրիգորի Տաթեացւոյ]

1. Յառաջին հատորէ.

Տե՛ս Ձմեռաց հատ., տպ. **1740**. *ՀԹ/135ա-43բ*: **ՁԿ/143բ-8բ**: *ՃԽՊ/155բ-8ա*:

2. Քարոզք արտաքոյ հատորոց.

ա. *145բ-53բ* Վասն ողորմութեան. Երանի **ողորմածաց**... – *Ջիք ինչ առաքինութիւնք, որ այնպէս...*

բ. *153բ-5բ* Վասն խոստովանութեան **քարոզ. Ասա դու նախ...** – *Ջայս Աստուած ասէ մարգարէին... արժանի լիցուք, եւ նմա փառք յաւիտեանս, ամէն:*

ժ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. ԺԸ. դ.

1. *24ա* Այս են նիւթք սրբալոյս մեռոնին – *Պալատանի փայտն եւ հունդ...*

2. *24բ* [Դեղագիր] – *Որ ամէն ակռէն ցաւի՝ զբոդկի կեղեւն չորացո՛յ եւ մանրէ՛...*

3. *47աբ* Վասն Կարճ տօմարի – *Առաջաւորաց Քարեկենդանն այսպէս արա՛յ...*

4. *90բ-1ա, 93բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *[Հարց]. Նախ թէ Աստուած յառաջ քան զաեւիծումն ո՛ւր էր...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

134բ Գրեցաւ թվին ՌՃԼԲ. (1683), կատարեցաւ ի Գաղատիեայ:

ԳՐՁՈՒՓՈՐՁ· *1ա Մատղն եւ է. երեկնովն ի ներս մնաւ: 61ա Subsistena: 91ա Վասն գի ոչ ունի զպատահումն, վասն գի ամենայն, որ օրինակել է, գաղափարին է օրինակ եւ գաղափար: 160բ Ըստ իշխանի քաղաքի եւ պաշտօնեայք նորա:*

2296
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո՛ **10ա**. Լ ու ս ա ճ ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ **թռչնագիր, ճանճագացագիր**, կենդանագիր: Գ ո յ ն ի ր սեւ, **կարմիր**.

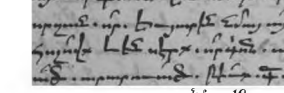
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գրադաշար թեքեակի **գունափոխուած, տեղ-տեղ** զանգազան բծեր եւ ճեռներ, ցեցակեր: **Կազմի կաշին ճեռծուած**, եզրերը մկրտուած, ատաղը ցեցակեր, **դրմակը երկու կողմերից** պոկուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

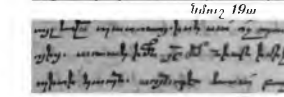
Ա. *10ա-26ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ ճեռակաուութեան]

Տե՛ս ձեռ. **267**, **229ա-42բ**. ա/*10ա*: բ/**10բ**: գ/*10բ-1ա*: դ/*11ա*: ե/*11ա*: զ/*11ա-2բ*: է/*12բ-3ա*: ը/*13ա*: թ/*13ա*: ժ/*13բ*: ժա/*13բ*: ժբ/*13բ-4ա*: ժգ/*14ա-7բ*: ժդ/*17բ-8ա*: **ժե/18ա**բ: ժզ/*18բ-9ա*: ժէ/*19ա*: ժը/*19ա-20ա*: ժթ/*20ա*: **ի/20ա-1ա**: իա/*21ա-2ա*: իբ/*22ա*բ: իգ/*22բ-3ա*: իդ/*23ա-6ա*:

Բ. *26ա-9ա* Բառք ճեռականին – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն, ներկուա...*

նմուշ 19ա

նմուշ180ա

Գ. *29բ-199ա* [Յովաննու երգնկացւոյ Հաւաքումն Մեկնութեան հերձուածի]

Տե՛ս անդ. 2325, 10ա-207ա. *Նախ/29բ-34ա*: 1/*34ա-45ա*: 2/*45ա-63ա*: 3/*63ա-82ա*: 4/*82ա-6ա*: 5/*86ա-8բ*: 6/*88բ-91ա*: 7/*91ա-102բ*: 8/*102բ-10բ*: 9/*110բ-1բ*: 10/*111բ-5ա*: 11/*115ա-39բ*: 12/*139բ-46բ*: 13/*146բ-56ա*: 14/*156ա-7բ*: 15/*157բ-61բ*: 16/*161բ-4ա*: 17/*164ա-7բ*: 18/*167բ-80ա*: 19/*180ա-6բ*: 20/*186բ-92ա*: 21/*192-5ա*: *Յիշ. գրոցս/195ա-9ա*:

ՅԱԿՆԿԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ԺԸ. դ.

Դ. *1ա* [Բառգիրք յանն] — *Անգգեցելոյ, աւարտելոյ կամ յանդգնան... անհաս կնատ. պակաս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

199բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ անգուտական ամենեսին իւրականն, էացելոց յորմէ շարժեալ մրշտաշարժքն կայականքն սահմանեցան եւ կայուն եւ անկայուն բնութիւն եղելոց փառաբանիչք անտուն նորա ի փառս անճառելիս եւ ի կեանս անեղրականս փառաւորեալ անգուգական գոյեղինացս բնութեանց, յորմէ չէ եկեալ կայիւն եւ չէ եկեալ չէզ եւ յոչէէ էյացեալքս ամենայն սահմանեցան ըստ կարգի դրութեան նորա, որում փառք յաւիտեանս. ամէն:

Արդ, յիշատակ է Քերական գիրքս տիրացու Իվաշո սարկաւագին: Ծարձեալ հայցեմ ի Աենէ, ով կարդացողդ եւ յօրինակողդ տրին, յիշեսջիք զիս՝ զանարժան Իվաշօ ոգիոս ի մաքրափայլ յաղօթս Աեր ի Տէր եւ իմ ամենայն արեան մերձաւորքն եւ մեր ննջեցեալքն, եւ որ յիշէ զմեզ, յիշեալ լիցցի ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ ամէն. Հայր մ[եր]:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1ա (ԺՀ. դ.)* Բւրագանչիւր ով ոք եւ իցէ՝ կարդալով շահեսցի եւ գգրոցս յիշեսցի:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՈՒ *10ա, 199բ* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնայ է:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ *1ա 5 եուղ, զանապակա, այ, զանապական: 206բ* Սահեպաեոս *անմիտ, որ ոչ գիտեսս:*

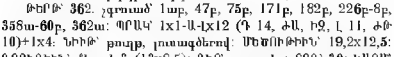
2297

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

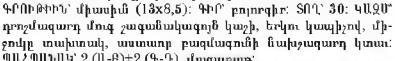
ԺԷ. դար

Գիրք՝ Սահակ դպիր, Գրիգոր՝ ՄԱՂԿՈՂ՝ Յովհաննէս:

Թուիթ՝ 362. չգրուած՝ 1աբ, 47բ, 75բ, 171բ, 182բ, 226բ-8բ, 358ա-60բ, 362ա: Պարկ՝ 1x1-ա-1x12 (Ը 14, ծա, իջ, լ 11, ծթ 10)+1x4: Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով: Մեծութիւն՝ 19,2x12,5: Գրութիւն՝ միասիւն (13x8,5): Գիր՝ բոլորգիր: Տող՝ 30: Կանգնի դռոշմագարդ մուգ շագանակագոյն կաշի, եղյու կապիչով, միջոցը տափատակ, աստառը բազմագոյն նախշազարդ կտաւ: Պաշպանակ՝ 2 (ա-բ)+2 (գ-դ), մագաղաթ:

նմուշ 30ա

նմուշ 175բ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — Կ ի ս ա խ ո ր ո ւ ն՝ 2ա, 84բ, 183ա: Ճ ա կ ա տ ագ ր ո ւ թ՝ 49ա, 76ա, 88բ, 124ա, 138ա, 159բ, 172ա, 232ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ագ ա ւ ո ր՝ լուսակիս, կենդանական: Ջ ա ր դ ագ իր՝ թղթագիր, կենդանագիր, ճաճգուցագիր: Ծ ո յ ն ե ր՝ կաոմիր, կանաչ, սեւ, վարդագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. գոյացաչալ գումախտուած, թերթերը ինչ խումացած, տեղ-տեղ գանագան թծեր եւ ճեռներ, բաւական ճապաղում՝ 238ա, 324բ: թ 112՝ պատռուած, թ. 359՝ կտրած, ցեցակեր: Կազմի Բ. փեղկեր ցեցակեր եւ պատռուած, եզերբ մաշուած, եւեմ կապիչներց մինչ ցնկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-47ա* ի Սիմէօնի վարդապետի Ջուղա[յե]ցւոյ առարեալ Քերականութիւն [ըստ] [յե]զուի մեռումն հայկազանց

Տե՛ս անդ. 1984, 115ա-62բ. Նախ./*2ա*: 1/*2ա-27բ*: ա/*2ա-3ա*: բ/*3ա*: գ/*3ա*: դ/*3ա-բ*: ե/*3բ*: զ/*3բ-4ա*: է/*4ա*: ը/*4ա-12ա*: թ/*12ա-20բ*: ժ/*20բ-1բ*: ժա/*21բ-3ա*: ժբ/*23ա-4ա*: ժգ/*24ա-բ*: ժդ/*24բ-6բ*: ժե/*26բ-7բ*: 2/*27բ-47ա*: ա/*27բ-9բ*: բ/*29բ-30ա*: գ/*30ա*: դ/*30ա-43ա*: ե/*43ա-7ա*:

Բ. *48ա-122ա* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղա[յե]ցւոյ առարեալ գՏրամաբանութեան հաւաքմունս

Տե՛ս անդ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*48ա*: ա/*48բ-75ա*: բ/*76ա-86բ*: գ/*86բ-122ա*:

Գ. *123բ-36բ* Պոռվիւրի Ներածութիւն [Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս անդ. 718 (Ա), 138ա-70բ. Նախ./*124ա*: ա/*124բ-5բ*: բ/*125բ-8բ*: գ/*128բ-31ա*: դ/*131ա*: ե/*131ա-բ*: զ/*131բ*: է/*131բ-2ա*: բ/*132ա-բ*: գ/*132բ*: դ/*132բ-3ա*: ժա/*133ա*: ժբ/*133ա-բ*: ժգ/*133բ-4բ*: ժե/*134բ*: ժզ/*134բ-5ա*: ժէ/*135ա*: ժը/*135ա*: ժթ/*135ա*: ի/*135ա-բ*: իա/*135բ*: իբ/*135բ-6ա*: իգ/*136ա*: իդ/*136ա*: իե/*136ա-բ*: իզ/*136բ*: (*123բ՝ Աղիւսակ*):

Դ. *137ա* Քանակիճ Բ.եռոդ (9) պրակիճ լուծումիճ է — *Աչխարհ, յերկինէ եւ յերկրէ եւ այլ տարերցդ եղեալ ըստ* Պղատոնի՝...

Ե. *138ա-59ա* Ստորոգութիւնն Արիստոտելի

Տե՛ս անդ. 926, 191ա-201բ. Նախ./*138ա-9բ*: ա/*139բ-42բ*: բ/*143բ-6ա*: գ/*146ա-9բ*: դ/*149բ-53ա*: ե/*153ա-բ*: զ/*153բ-7ա*: է/*157ա-բ*: ը/*157բ-8ա*: թ/*158ա-9ա*: ժ/*159ա*:

159ա գրչէ, «կատարեցաւ ժ. (10) Ստորոգութիւնսն ասացեալ յեռամեծէն Արիստոտելէ, որ ասի ըստ յունարէն ձայնի

Կասիլօրիա, գյոգնամեղ անձն՝ Դաւիթս, որ ձեռնաւորութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ աւարտեցաք գպարփակօղս ընդհանուր էակաց, աղաչեմ յիշել ի Տէր»։

9. *159բ-71ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի ըստ յունարէն Պերիարմենիաս, եւ հայերէն Յաղագս մեկնութեան, առտաղրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլի, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. Նախադրութիւն/*159բ-60ա*։ ա/*160ա*։ բ/*160աբ*։ գ/*160բ-71ա*։

է. *172ա-5բ* Արիստոտելի Յաղագս առաքինութեանց առ Աղէքսանդր թագաւոր – *Գովելի են գեղեցիկքն…*

Ը. *176ա-7ա* [Յակոբոյ վարդապետի] Յաղագս անձին բան ինչ խօսիմ – *Արդ, գիտել պարտ է, զի անձին…*

Թ. *177ա-82ա, կրկին՝ 353ա-7բ* [Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ] Յաղագս զանազան նշանակութեանց բառից – *Գոյութիւն եւ էութիւն մի են…*

Ժ. *182ա, կրկին՝ 352բ* [Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ] Համառօտ հաւաքումն վասն մարմնոյ եւ հոգւոյ եւ յորոց բաղկանայ մարմինն – *Հասարակաց մտաց ըղձալի ճշմարտութիւն…*

ԺԱ. *183ա-225բ* [Յովհաննու Անգելոսի] Համառօտ հաւաքումն Յաղագս հոգւոյ եւ զօրութեանց նորին (հին թրգմ.)

Տե՛ս ձեռ. 868, 193ա-244ա. Նախ./*183ա*։ ա-ծ/*183բ-225բ*։

ԺԲ. *229ա-352ա* [Պոռկոյի Շարկապի աստուածաբանական]

Տե՛ս ձեռ. 874, 10ա-118ա. Սիմէոնի Գառնոյ Մեկնութիւն/*229ա-30ա*։ *Յանկ գրոց/230բ-1բ*։ ա/*232ա-7բ*։ բ/*238ա-9ա*։ գ/*239ա-44բ*։ դ/*244բ-50ա*։ ե/*250ա-62ա*։ զ/*262ա-6բ*։ է/*266բ-70ա*։ ը/*270ա-4բ*։ թ/*274բ-80ա*։ ժ/*280ա-1ա*։ ժա/*281բ-3բ*։ ժբ/*283բ-5ա*։ ժգ/*285ա-6ա*։ ժդ/*286ա-7բ*։ ժե/*287բ-8բ*։ ժզ/*288բ-92բ*։ ժէ/*292բ-6բ*։ ժը/*296բ-8ա*։ ժթ/*298աբ*։ ի/*298բ-9ա*։ իա/*299ա-304ա*։ իբ/*304ա-6բ*։ իգ/*306բ-11ա*։ իդ/*311ա-2բ*։ իե/*312բ-5ա*։ իզ/*315ա-23բ*։ իէ/*323բ-33ա*։ իը/*333ա-47բ*։ իթ/*347բ-351բ*։ Յիշ. յուծողի գրոցս/*351բ-2ա*։ Յիշ. թաղմանոյի գրոցս/*352ա*։

ԺԳ. ՅԱԽԱՂԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. ԺԷ-ԺԸ. դդ., նոտգիր

1. *Պհպնկ Գա* [Քառգ ի վերայ մկրտութեան, ԺԷ. դ.] – *Եւ գիտելի է, զի Դ. (4) արարողութիւն է…*

2. *Պհպնկ Գք* [Բաւիճ ի վերայ խաչին, ԺԷ. դ.] – *Իսկ չորք ԹԵւ խաչին ծաղկէ… եւ զբարեգործութեան պտուղս։*

3. *122բ* [Օրենութիւն, ԺՐ. դ.] – *Այլ եւ զգլուխն ճշմարիտ եւ քահանայապետն Քրիստոս Աստուած օրհնեցէ…*

4. *123ա* [Ներսիսի Շնորհալւոյ Երգ յաղագս Մեծի ուրբաթուն, ԺԸ. դ.] – *Այսօր անճառ լուսոյն [ծագումն] / Ի փրկութեան մեր կատարումն…*

5. *361ա* [Տաղ ի վերայ օր մահուան, ԺՐ. դ.] – *Ի ժամ հասման իմ օր մահուան / Ի լինել յԱստուծոյ հրաման…*

6. *361բ* [Մաղթանք, ԺԸ. դ.] – *Ըստ Պաղտսի որդիական իմ…*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

1. *137բ Ջմեղապարտ գրչաՙ Սահակս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս։*

159ա Ո՛վ սուրբ մանկունք եկեղեցւոյ, յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զմեղապարտ գպիր Սահակս, որ անունս ունիմ, գործա՛ ոչ, եւ գծօղսն իմ՝ գԱրեաիամ քահանայն։

175բ փաւրագաղօք (մէկ բառ ծածկագիր) գրօք ի գարիւղրուկ (մէկ բառ ծածկագիր) աւարտեցի աղաչեմ յիշել զիս ի Տէր։

2. *357բ Ով ընթերցող սուրբ տառիս, զԳիրգոր գրիչս յիշեա՛յ։*

3. *122ա Ջանարժանՙ տնագլխոյս յիշել աղաչեմ լոկ Ովանէսս, Տէր Յիսուս, Քողութիւն շնորհեա՛ մեղաց սոցա։ Ջանարժան տնագլխոյս գրիչս յիշել աղաչեմ։*

226ա Մաղթեմ յիշել զիս ի մտի, որ զգլուխս գրեաց տառեալ ծրեցի՝ ըզՅոհաննէսիս ծառայ փրկչին Տեառն Յիսուսի Հօր միածնի, ի մանկութեան լեալ հասակի եւ աշակերտ տեառն Դաւթի։ Ո՛վ եղբայրք, յորժամ ընթեռնուցուք յայս գիրքս, մէկ Տէր ողորմայիս առատանուն կրօնաւոր Ովհաննէս յիշատակեցէ՛ք, Աստուած գձեզ յիշէ յիւր մեծի միւսանգամ գալստեանն, ամէն։

4. *226ա Ջստւտանուն գՄտեվհաննոսս՝ սրբագրող սորա, յիշեցէ՛ք, եւ Աստուած գձեզ յիշէ. ամէն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Պհպնկ Բա Ի Թվին ՌՃԺ. եւ Ջ.ին (1667)։*

2. *122ա (ԺՐ. դ.)* Ջճարութիւնՙ յետեւողիս սորին, յիշել ժտեմ։

159ա Արգար։

362բ Ի նիվաստ ծառաՙ էր Մակառիչ վարչապետին Ը՛)։

Մարտի ԺՀ. եւ Ը.ն (18) վաղջանեցաւ պատահմամբ։

Մարտի ԻՀ.ն (28), իսկ լուսինն ԺԵ.ն (15) թագաւորն, որ է տեսիլ։

363բ Նոյեմբերի ԻԵ.ումն (25) տէր Աստուածաբաշն առի ի Մեարոպ վարդապետէն։

Այս ա Արգար եզերեց գիրս։

3. *226ա (ԺԷ. դ.) Ընդ լուսաւորել մաքսաւորին / Լուսա[ւ]որեալ զիս ընդ նոսին։*

4. *361ա (ԺՐ. դ.) Ի Թեւկանիս Հայկա զարմի է ստուգիւ, որ շարադրի կոյսն Թէիկ հարմարոզի, ոյսմպիակի նմին կից ունոզի, ագաւտարան վերադրողի, ընդիքդիոնն եւս գուգողի, Ծայն Փառվիւրին, զոր մեզ լսի, հինկապատակս նայամ ԹԵրի, միակն այն զոր ոչ*

այլայլի, նայն եւս աստ յարատոցի, Յորմէ գուցես թիւն անթերի, փառք Եռանձնեա մի բնութիւնի:

5. *357բ Յիշատակ է Քերականութիւնս Յովսէփի հանգուցեալ կաթողիկոսին, զոր ետ Դաւիթ սրբազան կաթողիկոսն ի վայելս նորակերտ վարժարանին՝ ի ՌՄԾ. (1801) թուականիս:*

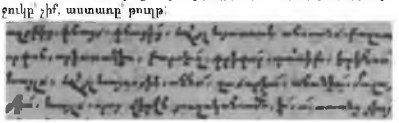
ԿՆՔԱԴՐՈՆՔ՝ *Զա Քրիստոսի Ծառայ Յովսէփ վարդապետ 1215 (1766): 22ա Դաւիթ կաթողիկոս ՌՄԾ. (1801): 47ա, 122ա, 225բ, 357բ Յաւուրիւն:*

ԳՐՉԱՔՈՐՉ՝ *Կազմաստառ Ա. Ծ: Պհպնկ Աա Յովան մինչեւ սերոյ միայն հայր է, ազատ Յարս, Յորժ, որ զհօրհուրդ քո գալըս, մարդի Ծ. եւ Ն.ն (14) յղեցի (զանազան տառեր եւ բառակապակցութիւններ): Պհպնկ Աբ Յարաժամ կամ դեկերեալ միշտ մտացս վասն չարութեան, զոր ընկւեցայ ի փառացս աստ կատարեաց բան ի յումեմն հարանց: Սրբութիւնն սրբոց թագաւորն: Ակսօր անհաս եւ անսկիզբն անեղ Ծնունդ հայրական Հոլեալ մարմնով Աստուածային: Յորժամ գաս: Աբզա[ր] թա[գաւոր]: Ալ եկեալ: Պհպնկ Բր Ամենայն առաքինի ոչ է առաքինութիւնն, օրհնեցէ՛ք զՏէր: Ակսոյ իմ: Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուած, Աստուած ճշմարիտ, զայն շնորհն, որ ետուր, մի, ագար, Ծա, ագա: 75բ Աստուածածնին կոյս Մարիամմն: 122բ Ակսուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ սաժժ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յա. փառք ամենազօրին միշտ անգրաւ: Ոչ մի ինչ բաժանումն բանին եւ մարմնոյն յաստուածային գիրս: 123ա Ակսօր երկնայինք, ակսօր երնայինք: 226ա Մաղթեմ յիշել գիս ի մըտի, որ գգլուխս գրոց տառեալ Ծրեցի: 362բ Թագ պարծանաց Աւշակուհեաց յայտնեալ առեա շնորհ[ս] Տէր գիրս Ունիմք զբանն մարգարէական: Երիշիտէս իմաստասէրն իւրաքանչիւր կերպից տեսակ ան[ո]ւանեաց: Պհպնկ Գր Ակսոյ անհաս եւ անսկիզբն անեղ Ծնունդ հայրական Հոլեալ մարմնով Աստուածային: Յորժամ գաս: Աբզա[ր] թա[գաւոր]: Ալ եկեալ: Պհպնկ Բր Ամենայն առաքինի ոչ է առաքինութիւնն, օրհնեցէ՛ք զՏէր: Ալյոր

2299
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ժէ. դար

Թերթ՝ 59+1 (կրկն.՝ 1): **Պրակ՝ 1-5x12** (Ա. 11, ի. 13): **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծերով եւ թագանշան լուսադրոշմով. **Մեծութիւնը՝ 20,8x14,2**: **Գրութիւնն՝** միասիւն (15x9-19x3): **Գիր՝** նուրբգիր: **Տող՝ 25-28**: **Կանգ՝** դռոշմազարդ բաց շագանակագոյն կայի, միջուկը չիր, աստառը՝ թուղթ:

Նմուշ 9ա

Մանրանկարչութիւնն – ճակատագիրդ՝ 1գ. 29ա. Լուսանցագրերդ՝ բուսական, յուկապարիկ: Ցարդար-գիրդ՝ թռչնագիր, կենդանագիր: Գոյներդ՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ:

Վիճակ՝ բաւարար. հիմիր ցեցակեր, տեղ-տեղ զանազան թծեր եւ հետքեր, գրադաշտը գունափոխուած. կազմի կաշին մաշուած, ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1գ-49բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս նաեւ. 1984, 115ա-62բ. նխբ.՝ *1գ*: 1/*1գ-26բ*: ա/*1գ-2ա*: բ/*2ա*: գ/*2ա*: դ/*2բ*: ե/*2բ-3ա*: զ/*3ա*: է/*3ա*: ը/*3բ-12բ*: թ/*15ա-24ա*: ժ/*24ապ*: իա/*12բ-5ա*: իբ/*15ա*: իգ/*24բ-5ա*: իդ/*25ա-7բ*: իե/*27բ-8բ*: 2/*29ա-49բ*: ա/*29ա-30բ*: բ/*30բ-1բ*: գ/*31բ*: դ/*31բ-46ա*: ե/*46ա-9բ*: Ունի հետագայի լրացումներ:

Բ. *51ա-9բ* [Պետրոսի Աւագրնացւոյ] Գիրք յարդաս առաքինութեանց

Տե՛ս նաեւ. 46, 2ա-335ա, *3ոչբ. (խորագիրը՝ լիք) /51ա-2ա: 1/52ա-9բ («...այս թղթի ետն, թէ ի վերայ վարդից քալեմ յանուն Տեառն ///» հշար. թափուած):*

Գ. *50ա-9բ* [(Ի ստորին լուսանցս) Քարոզ ինչ ի վերայ հրեշտակաց] – *(սկ. թերի) /// Զ. (6) զի էր ի բանտի, այսինքն՝ ի խաչին եւ ամենեքեան թողին զնա...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՑԱԳԱՅԻ

1ա Վաթիանըմ դան պանի գիշէր ցերեկ կամ երբեմանի քանդ, եա՝ մեղաւոր եւ անարժան Մարգարէս գր[եցի] թապիպ թվին ՌՀԶԶ.ին (1717), ի վայելումն տէր Օվաննէս, Մարգարէս գրեցի, արարեալ ի Մելիոնէ երիւէ:

3բ Յիսուսի Քրիստոսի Ծառայ Մարգարայ:

ԳՐՁԱՆՇՈՐԴ՝ *1ա, 35ա (զանազան արտայայտութիւններ եւ այբուբեն): 2ա (այբուբեն՝ չնչուած): 4ա Յիշագս անուան: 49բ ամարամբ:*

2300
ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԺԸ. դար (*1738ից առաջ*)

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. Գիրք Քերականութեան, արարեալ Սիմէոնի մեծի վարդապետի Ջուղայեցւոյ

Տե՛ս նաեւ. 1984, 115ա-62բ. [նխբ.]/*1ա*: 1/*1ա-31ա*: ա/*1ա-2ա*: բ/*2ա*: գ/*2ապ*: դ/*2բ*: ե/*2բ-3ա*: զ/*3ա*: է/*3ապ*: ը/*3բ-13ա*: թ/*13ա-22բ*: ժ/*23ա-4ա*: իա/*24ա-5բ*: իբ/*25բ-6բ*: իգ/*26բ-7ա*: իդ/*27ա-9բ*: իե/*29բ-31ա*: 2/*31ա-53բ*: ա/*31ա-3ա*: բ/*33ապ*: գ/*33բ-49ա*: ե/*49ա-53բ*:

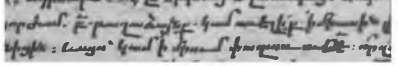
Բ. Յիսէվլիգորիթիւիք, ժԸ դ.

1. *54ա* [Տաղ հայատառ թուրերէն] – *Քարաթ գէչաստանդայ այտում մուրազում... (9 տող)*

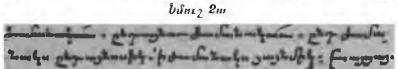
2. *54-6ա* [Աղօթք զղջման] – *Մեղայ Աստուծոյ, մեղայ Աստուծոյ, Հայր սուրբ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՑԱԳԱՅԻ

1. *1ա ի վայելումն Սամուէլ վարդապետի, թվ[ին] ՌՀԶԸ. (1738):*

Նմուշ 2ա

Նմուշ 50ա

Վիճակ՝ բաւարար. զանազան թծեր եւ հետքեր, ջնջումներ, տեղ-տեղ ցեցակեր, կազմը նորոգուած Ի. դ.:

ԿՆՔԱԳՐՈՇՄ՝ *1ա Քրիստոսի ծառայ Սամուէլ վարդապետ 1187 (1738)։*

ԳՐԱՁՈՒՐՔ՝ *56բ ես եմ մոլորեալ ոչխար. գյտիտտ Հ։ Ուրախացուցիչ բաժակ, բրկեալ հաց կէթանի երկնից իչեալ Տէր ողորմեա, [Տէր ողորմեա։*

2301

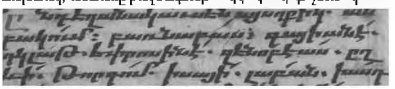
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԴ. դար, Ռձ/ԹՐ. – 1699

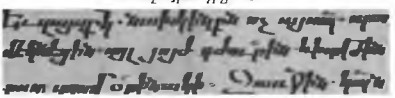
ՀԱՄԱՏԱՆ

ԳՐԻՉ՝ Տէրոն (10ա-73բ), Աբէստակէս Երէց Համատանցի (77ա-172բ), Անտեման (8բ-9ա, 74ա-5բ)։

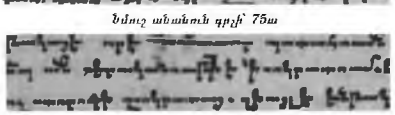
ԹԻՒԲ՝ 180. չգրուած՝ 1բ-7բ, 9բ, 44բ-5ա, 76աբ, 173ա-8ա, 179ա-80ա։ ՊՐԱԿ՝ 1x7+Ա-Ջx12 (Դ 13, Ջ 6)+Ա-Ըx12+1x8։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան (8ա-76բ), լուսագծերով եւ լուսադրոշմներով (1ա-7բ, 77ա-180բ)։ մանրկանձեր, խաչ եւ սուտառներ նշան, միջին մասում «ՀՄ» տառեր, շրջապատուած պսակով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 19x13։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (եղկային՝ 167բ-72բ) (12,2x 7,2/ 13,3x7/14,5x8,5)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (8ա-75բ), նոտրգիր (77ա-172բ)։ ՏՈՂ 30 (10ա-73բ), 23 (74ա-5ա), 25-32 (77ա-172բ)։ ԿԱՋՔ՝ ճնշագծերով շղագանակագոյն կաշի, գոնակով, միչուկը տախտակ, ստասառը բազմագոյն ծաղկագործ գոյներով կազմուած։

Նմուշ Տէրոն գրչի՝ 20ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 75ա

Նմուշ Աբրահամեան գրչի՝ 89ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խանգարեալ հետքեր եւ թծեր, փոխրիկ պատռուածքներ, կոպտի կոյին խանդագած, մեջը եւ եզերք մաշած. թ. 1-7, 173-180՝ յետագայ յաւելում։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *10ա-73բ* [Ս]իմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նխբ.]/*10ա: 1/10ա-45բ: ա/10ա-1ա: բ/11ա: գ/11ագբ: դ/11բ: ե/12ա: զ/12ագբ: է/12բ: ը/12բ-22բ: թ/23ա-35ա: ժ/35ա-6բ: ի/36ա-8ա: լբ/38ա-9բ: խգ/39բ-40ա: ծգ/40ա-3ա: մե/43ա-5բ: յ/45բ-73բ: ա/46ա-8ա: բ/48ագբ: գ/48բ-9ա: դ/49ա-67բ: ե/67բ-73բ:*

Բ. *74ա-5բ, կրկն.՝ 8բ-9ա* [Տրամաբանականք] – *[Հ]րճուին անձինք քանակ[անց...*

Գ. *77ա-167ա* Արարեալ ի Սիմէոնի ֆաթ րաբունապետի Ջուղայեցւոյ Յաղագս տրամաբանութեան

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ./*77ա-8ա: ա/78ա-114բ: բ/114բ-27բ: գ/128ա-67ա:*

Դ. *167բ-72բ* [Աբէստակիսի Համատանցւոյ Աստիճանք բառից]

ա. *167բ-9ա* [Ա.] Առաջներորդ աստիճան բառից, որ լինին ի միոյ վանգէ – *Այբ, ագգ...*

բ. *169ա-70բ* [Բ.] Երկրորդ աստիճան բառից, որ լինին ի յերկուց վանկից – *Աաբա, Աբկար...*

գ. *170բ-1բ* [Գ.] Երորդ աստիճան բառից, որ լինին ի յերից վանգից – *Աբգեաւ, Աբեւեր...*

դ. *171բ-2ա* Դ. Չորորդ աստիճան բառից, որ լինին ի չորից վանգից – *Աբեւելէր, Աբիմելիք...*

ե. *172ար* Ե. Հինգերորդ աստիճան բառից, որ լինին ի հնգից վանգից – *Արտասահմանեցաբար, բիւրապատկօրէն...*

զ. *172բ* Զ. Վեցերորդ աստիճան բառից, որ լինին ի վեցից վանգից – *Աստեղաբաչխական, բաղտաւականանպէս... Այս նորեկ մանկանց ուսոյ եւ գեղեցիկ Արհստակէս էրէցս յիշեա՛։*

ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

ե. *178բ Ամէն չորքոտանի կենդանի է...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԻՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿ

1. *73բ Ջմեղապարտ եւ գազրալի եւ ամենայն մեղօք լի՝ տրուպ Տէրոն գրիչս յիշման արժան առնէ՛ք ի ձուրբ յաղօթս ձեր, հա՛յրք եւ եղբա՛յրք։*

2. *75բ Աւա՛գ, վասն բթուեթեան մտացս ի (թերի)։*

3. *114բ Ջմեղաւար՝ Արհստակէս էրէցս յիշեցէք եւ գուք յիշեալ լիցիք Աստուծոյ։*

127բ Եւ եւս՝ յիշեցէքէք ի մաղթափայլ յաղօթս ձեր գմեղապարտ եւ եղկելի Արհստակէս էրէցս, որ լոկ անուամբ կոչիմ քահանայ եւ ոչ գործով, որ եմ Համատանցի քաղաքէ, ի Համատան գրեցաւ [թվին փրկչին ՌՁՂԹ. (1699), իսկ Հայոց՝ Ռձ/ԹՐ. (1699), օգոստո[ս]սի ամսոյ ԻԳ. (13), պատկէր օրն Վերափոխման սուրբ Աստուածածնին, ի հայրապետութեան տեառն Նահապետի կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց, եւ առաջնորդ նահանգիս՝ Յովճաննէս Ղազվինիցեցւոյ վարդապետիս։

167ա Փա՛ռք Քրիստոսի յուսոյն հաւատացելոց, որ տայ ճշմարտութիւնն ճշմարտաբան տրամաբանողաց։ Վերջ եղեւ Տրամաբանութիւնս՝ արարեալ ի Սիմէոն վարդապետէ Ջուղայեցւոյ քաջ րաբունապետէ, գրեցաւ ձեռամբ Արհստակէս իրիցէ Համատանցւոյ, որ անուամբ եմ եւ ոչ գործով, ի [թուահաշուի[ով]ճեան

փրկչին ՌՈՂԹ. (1699), ի թվականութեանս հայոց ՌՃԽՀ., ի հայրապետութեան տեառն Նահապետի, որ ի Սուրբ Էջմիածին, եւ առաջնորդութեան նահանգացս Յովհաննէս սրբազան վարդապետիս Կազվինեցւոյ, եւ իշխանութեան Ռուստամ խանիս:

172բ Վերջ եղեւ Տրամաբանութիւնս թվին փրկչին ՌՈՂԹ. (1699), իսկ Հայոց թվին ՌՃԽՀ., սեպտեմբ[ե]րի առջի օրն. ձեռամբ՝ Աւրիստակես իրիցիս գրեցաւ:

Ծա (բոլորգիր, նոտրգիր) Մրջիկի /// (չնչուած) Մրջիկի ոտն կոտրեցաւ սեպտեմբերի Ջ. (6), թվին ՌՃԽՀ. (1699): Մովսէսն հիւանդացաւ, իմ մեղացն էր շարական:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՐՅԻ

1. *(ԺԸ. դ., նոտրգիր) 1ա* Տանակերտցի Յաւուրիւն *որդի Գրիգորս գրեցի:*

2. *(ԺԸ. դ., նոտրգիր) Ծա* Ծիսատի նուաստ ծառայ՝ Յովհաննէս:

3. *(ԺԸ. դ., նոտրգիր) 180բ Ծ՛. (400) դիան* Աղամիրի տղի Թաղմելէն: *Ծ՛. (400) դիան այս կիրակէի եւ միւս կիրակէին խաչահամրոյն: Բ՛. (200) դիան* Մանուկի ժամուցն: *Ը՛. (800) դիան* Մարգարիտի Թաղմելէն եւ գանձառն (՞): *Բաթ Ծ՛. (300) դիան* Գրիգորի աղջկայ Թաղմելէն: *Բաթ Ծ՛. (300) դիան* Բարեկենդանի կիրակէի խաչահամրոյն: *Բաթ ճ՛. (100) դիան* Յովանէսի ժամուցն: *Բաթ ճ՛. (100) դիան* Գրիգորի աղջկայ գանձառին (՞):

ԳՐՉԱՓՈՐՁ *1ա Աստուծով պարոն Խալիֆայ դու էս դիս իմ ապասիս տալիս: 178ա Վասն ի վերուստ խաղաղութեանն ի փրկութեան անձաց մերոց գՏէր աղաչեացուք.., 179բ (նոտրգիր) Մի՛ լինիլ անյոյս եւ թերի, / Ալլ յուսա[յ] ի Տէր եւ արա՛ գբարիս:*

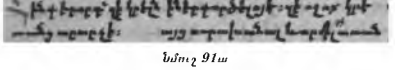
180բ Ջայնիկ իմով ես Տէր:

2302

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԺԷ. դար (1694ից առաջ)

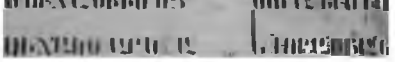
ԹԵՐԹ՝ 155. չքուած 1ար, 154բ-5բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Չ×12 (Զ. 9)+Ա-Ը×12 (Ա. 10, Ը. 4): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ բուսական լուսադրոշմով: ՄԵՆՇԻՒԹԻՒՆ՝ 19×13,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (15×9,5): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 24: ԿԱԶՄ՝ դուռլսգարդ շագանակագոյն կաշի, դոնկով, միջոցը տախտակ, աստառը բազմագունի դուռլսգարդ կտաւ լուսանցակոդերը կարմիր:

Նմուշ 91ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ Ջա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, մոխրագոյն:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: Ը-ժ. դդ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), ստացուած 2 ամբողջական թերթերի բնոյթնակի հատուածով եւ երկտակումով: Մագաղաթ, երկսիւն (24×17), բաւարիճ երկաթագիր, 14 տող: Կաղապ՝ Բր, Ա՛ա, Բր, Ա՛ա, Բա, Ա՛բ. «/// եւ ի վերայ պատմուճանի իմոյ... էղի՛, էղի՛, դամս սաբաք[թանի] ///» (Ի՛ղ. 35-46): Դբ, Գա, Դբ, Գա, Դա, Գբ. «/// [Բաճա]նայապետիցն եւ ի ծերոց... այլ այս ամե[նայն] ///» (Ի՛Ջ. 47-56):

Նմուշ Բա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար լուսանցներով խոնաւութեան հետեւեր. 69՛ լրացուած 1731 թ., պատառիկ-պանիպատկներ խուճացած, կազմի եզերք մաշուած, կաշին փոխրի պատռուածքներով եւ խուճացած, մէջի կաշին թեքեակի վնասուած, դոնակը մաշուած, վերին եզրը պոկուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-69ա* Սէմէօնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում հայկազանց

Տես նեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նխբ՝]*2ա*: 1/*2ա-39բ*: ա/*2ա-3ա*. բ/*3ա*: գ/*3բ-4ա*: ե/*4ա-բ*: զ/*4բ*: է/*4բ*: թ/*4բ-16բ*: ը/*16բ-29ա*: ժ/*29ա-30բ*: ի/*30բ-2ա*: ձր/*32բ-3բ*: ճգ/*34ա*: ծկ/*34բ-7բ*: ձ/*35ա-9բ*: 2/*40ա-69ա*: ա/*40ա-2ա*: բ/*42բ-3ա*: գ/*43ա*բ: գ/*43բ-62բ*: ե/*62բ-9ա*:

Բ. *70ա-154ա* Սիմէօնի Երեւանու եպիսկոպոսի գՏրամաբանութեան հատարմուն

Տես նեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ՝/*70ա*բ ա/*71ա-100ա*: բ/*100ա-13բ*: գ/*114ա-54ա*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳՐՅԻ

1. *154ա [Ծածկագիր, նոտրգիր, ԺԸ. դ. (1694 Թ.՞)] ԴՒԴԻԼԻՀ (կրկն՝ =*Գաբրիել*), ծառայ Տեառն:*

2. *69ա (բոլորգիր) Փա՛ռք ամենագօրին Աստուծոյ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեան: Ի թուականին Հայոց ՌՃԶ-ին (1731), եւ յամսեանն հոկտեմբերի ժ. (10) եւ ի հայրապետութեան տեառն Աբրահամու տօնասէր կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց, արդ, ես՝ մեղօք մածեալ տէր /// (եղծուած), [ա]տացայ այս Տրամաբանութեան եւ Քերականութեան գիրքս իմ ոտլայ վաստակէն, ի վայելումն անձին իմոյ, եւ յիշատակ իմ ծնողացն, եւ յետ յեւնեւլոյն իմոյ յաշխարհէս, աղա|69բ|չեմ, գձեզ, ո՛վ եղբարք, եթէ հանդիմ(=պ)իք սմա՝ մի՛ ընթեռնլով եւ մի՛ յարեւանցի գբօանլով, միով Հայր մեղայիւ գմեզ յիշեցէ՛ք, եւ դուք*

յիշեալ լիշիք առաջի անմահ Գառին Աստուծոյ. ամէն: Հայր մեր:

ԿՆՔԱԼՈՐՈՆԵՄ *70բ (ութանկիւն, դրոշմագարդ, կենտրոնում՝ խալ, (կրկն. երիցս): 70բ (վարդակաձեւ, անթև, քեռնկի): 154ա (վարդեկաձեւ, գժուարքնքեռնկի). Քրիստոսի ծառայ Գաբրիէլ՝: Ռ/ՀԳ (1694):*

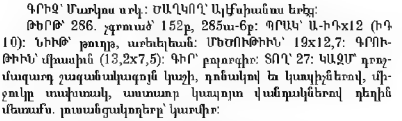
ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *1բ, 155բ (Թզուններ):*

2303
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ռ/ՀԱ. – 1652

ԳՐԻՉ՝ Մարկոս սրկ: ՍԱՂՄՈՂ՝ Ալէքսիանոս եռեղ:

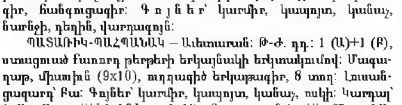
ԹԻՒԲ՝ 286. չգրուած՝ 152բ, 285ա-6բ: ՊԱՏԱՌ՝ Ա-ԻԳ-ից12 (ԻԳ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աբեւիւեան: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19x12,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (13,2x7,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 27: ԿԱՋՈՒՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, դոմնակով եւ կապիչներով, միջոցին տափակաձեւ, աստառը կապոյտ վանդակներով դեղին մետաքս. լուսանցազդողը՝ կարմիր:

Նմուշ 132ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒՄԻՒՆՔ – Կիսադրական՝ 59ա: Ճակատագրով՝ 93ա, 107բ, 153ա: Լուսագրով՝ բուսական, թռչնային: Զարդագիր՝ թոյնագիր, կեռազոնագիր, հանգուցագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, նարնջի, դեղին, վարդագոյն:

ՊԱՏԱՒԻՒՆ-ՊԱՀՊԱՆԱԿՆ – Աւետարան: Թ-Ժ. դդ.: 1 (Ա)+1 (Բ), ստացուած հատոր թերթերի եղկամակի եղկամակումով: Մագաղաթ, միասիան (9x10), ուղղագիծ եղկաթագիր, 8 տող: Լուսագրագարդ՝ Բա: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, ոսկի: Կարդալ՝ 1. Աբ, Աա. «/// [ետինն]դ առիցի՛... հատառայ նմա ///» (Մտթ. ԻԱ. 21-23, 32): 2. Բա, Բբ. «/// [ասաց իւն]ն Հայրն... զտուս աշակերտացն եւ սրբէրդ ///» (Յովհ. ԺԲ. 50-ԺԳ. 1, 4-5): Ունի լուսանցային հատնաբարան:

Նմուշ Աբ

ՎԻՃԱԿ՝ բառատար. լուսանցներում խոնատութեան հետքեր եւ թծեր, տեղ-տեղ ցեղակեր, Բա՝ կիսախտոռան կտրած. պատառոիկ-պահպանակներ խուճացած, գիրը տեղ-տեղ վնասուած, Բ. պատառոիկ-պահպանակը ցեղակեր, կազմի եզերը մաշուած, կաշին տեղ-տեղ հետնուած, դոմնակը եւ ատառաը վնասուած. Ի դ եռեռգուած, կապիչներ եւ դոմնակի եզրերը նոր կաշի:

ՔՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-58բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ Քառականութիւն ըստ լեզուի մեռեալ հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նախ.]/*2ա: 1/2ա-34բ:* ա/*2բ-3ա:* բ/*3ա:* գ/*3աբ:* դ/*3բ:* ե/*3բ-4ա:* զ/*4ա:* է/*4բ:* ը/*4բ-14բ:* թ/*14բ-25ա:* ժ/*25ա-6բ:* ի/*26բ-8ա:* լ/*28ա-9բ:* խ/*29բ-30ա:* ծ/*30ա-2բ:* հ/*32բ-4բ:* ձ/*34բ-58բ:* ա/*34բ-6բ:* բ/*36բ-7ա:* գ/*37աբ:* դ/*37բ-53բ:* ե/*53բ-8բ:*

Բ. *59ա-149ա* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ գՏոմարաքանութեան հատորմունս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*59ա-60ա:* ա/*60ա-92բ:* բ/*93ա-107ա:* գ/*107բ-49ա:*

Գ. *149բ-273բ* Սիմէօնի Գառնւոյ եպիսկոպոսի (=Ջուղայեցւոյ) արարեալ Մեկնութիւն գրոցն Պռովղի

Տե՛ս ձեռ. 874, 11ա-116ա. Յոբ./*149բ-51ա:* Ցանի/*151ա-2ա:* ա/*153ա-9ա:* բ/*159ա-60բ:* գ/*160բ-5բ:* դ/*165բ-71ա:* ե/*171ա-83ա:* զ/*183ա-7ա:* է/*187ա-90բ:* ը/*190բ-5բ:* թ/*195բ-201ա:* ժ/*201բ-2բ:* ի/*202բ-4բ:* լ/*204բ-6բ:* խ/*206բ-7բ:* ծ/*207բ-9ա:* հ/*209ա-10ա:* ձ/*210ա-4բ:* ղ/*214բ-8բ:* ճ/*218բ-9բ:* մ/*219բ-20ա:* յ/*220ա-1ա:* ն/*221ա-6ա:* շ/*226ա-8բ:* ո/*226բ-33ա:* չ/*233ա-4բ:* պ/*234բ-6բ:* ջ/*236բ-45ա:* ռ/*245ա-53բ:* ս/*253բ-65բ:* վ/*265բ-73ա:* տ/ր. լուծոլի/*273ա:* յ/ր. թոզմ./*273բ:*

Դ. *274ա-80ա* [Սիմէօնի Ջուղայեցւոյ] Համառօտ հատորումն Վասն մարմնոյ եւ հոգւոյ եւ որոց բաղկանայ մարմինն

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նախ./*274ա: 1/274ա-80ա:* 2/յիւ:

Ե. *280ա-4բ* Հերմիսի իմաստասիրի ասացեալ (=Հերմեայ Եռամեծի ատ Ասկղիպեոս Սամոսաքի) – *Աստուածիմանալի աշխարհ... մահկանացուք ըստ անմահին /// (շար. յգրուած):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

1. *(գրչի) 1բ Շնորհաքաշխ Հոգի Սուրբ Աստուած Հրմարիս, որ հասանիմք ի յաւարտն:*

149ա եւ ես, երեսանկեալ ազալեմք գձեզ, ո՛վ եղբայրք, անմեղադիր լերուք տղայանացս եւ գրի խոշորութեանս, զի կարս մեր այս էր, զի զանարժան սուտանուն Մարկոս սարկաւագս եւ գվարպետն իմ գտէր քԱստուածատուրն, եւ զիւր ննջեցեալսն յիշեցէ՛ք, եւ գձեզ Աստուած յիշէ ի միւսանգամ գալստեանն: Թվին ՌՃ. եւ մէկին (1652):

2. *92բ (Ծազկոցի, կարմրագիր նոտրգիր) Ջծազկող սորին Ալէքսիանոս երէցս եւ ոչ ի գործոց, յիշեսջիք ի Քրիստոս, եւ գծնեալսն իմ ազալեմ, ո՛վ եղբայր իմ:*

149ա, 92բ տես ԺԷ դ. յիշ-ք, Գ, էջ 490-491:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՒ

1. *1բ (ԺՀ. գ., նոտրգիր) Յիշատակ է գայս Պռովղի եւ Քերականութեան գիրքս Ագուլեցի Թոմայ վարդապետին, որ եւտու յիշատակ ինձ եւ ծնողաց իմոց ի*

վանս Սրբոյն Թոմայի Առաքելոյն: Ով որ հանդիպիցի ընդերցմամբ, յիշեսցէ զմիով Հայր մեզայիւ զվերջոյդրեալ զանուանսն:

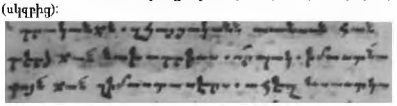
2. *Ա (ԺԴ. դ., նոտրգիր)* Գասպար Մնացականեան:

2304
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԴ. դար

Գ՚ՐԻՁ՝ Առտուածառուր:

ԹՒՐԹ՚ 344. չգրուած՝ 314բ-5բ, 340ա-4բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ւx12 (Ա, ԻԲ 11, Ջ 8, ԻԸ, ԻԷ 10, ԺԸ 13, Լ 5): ՆՒԻԹ՚ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԻԹԻՒՆ՝ 17,4x12,5: ԳՐՈՒԻԹԻՒՆ՝ միասիւն (12x8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 23-24: ԿԱՋՄ՝ դռոմմագարդ ճնշագծերով շագանակագոյն կաշի, դռնակով, Ա. եւ Բ. վեղկերի կենտրոնում զարդապռոմ, միջակը տախտակ, աստառը սպիտակ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ), թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադռոմով (սկզբից):

Նմուշ 47ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթական, հանգուցագիր: Գ ա յ ե ն՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. վերջից պակասաւոր, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, թեր, փաթրիկ պատռուածքներ, գրադաչտը տեղ-տեղ թաւշից գանապախուած, վերջին թերթերը խոնաւուած. կազմի եզերքը մաշուած, Բ. վեղկը ետծուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *Ւա-67բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացւոյ առարեալ քերականութիւն րստ լեզուի մերում հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նախ.]/*1ա: 1/1ա-36բ*: ա/*1ա-2ա*: բ/*2ա*: գ/*2բ-3ա*: դ/*3ա*: ե/*3ա-բ*: զ/*3բ-4ա*: է/*4ա*: ը/*4ա-15ա*: թ/*15ա-26բ*: ժ/*26բ-7բ*: ի/*27բ-9ա*: լ/*29ա-30բ*: խ/*30բ-1բ*: ծ/*31բ-4բ*: հ/*34բ-6բ*: ձ/*37ա-67բ*: ա/*37ա-9բ*: բ/*39բ-40բ*: գ/*40բ-1ա*: դ/*41ա-62ա*: ե/*62ա-7բ*:

Բ. *63ա-162ա* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացւոյ առարեալ զՏրամաբանութեան հաւոմումն

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*63ա-9ա*: ա/*69ա-104բ*: բ/*105ա-19բ*: գ/*119բ-62ա*:

Գ. *162բ-314ա* Սիմէօնի Գառնեցի (=Ջուղաեցւոյ) եպիսկոպոսի առարեալ Մեկնութիւն գրոցն Պռոկղի

Տե՛ս ձեռ. 874, 11ա-116ա. Յոթբ./*162բ-4ա*: Յանկ/*164ա-5բ*: ա/*166ա-74ա*: բ/*174ա-6ա*: գ/*176ա-82բ*: դ/*182բ-90ա*: ե/*190ա-205բ*: զ/*205բ-11ա*: է/*211ա-5բ*: թ/*215բ-21ա*: ժ/*221ա-8ա*: ի/*228ա-9բ*: ժա/*229բ-32ա*: ծբ/*232բ-4բ*: ծգ/*234բ-6ա*: ժդ/*236ա-7բ*: ժե/*237բ-9ա*: ժզ/*239ա-45ա*: ժէ/*245ա-9բ*: ժը/*249բ-51ա*: ժթ/*251աբ*: խ/*251բ-2բ*: խա/*252բ-5բ*: խբ/*258բ-61բ*: խգ/*261բ-7ա*: խդ/*267ա-9ա*: խե/*269ա-71բ*: խզ/*271բ-82ա*: խէ/*282ա-93ա*: խը/*293ա-310ա*: խթ/*310ա-4ա*: Յիշ. լուծողի/*314ա*: Յիշ. թղմ./*յիք*:

Դ. *316ա-39բ* Ի Սիմէօնէ Ջուղացւոյ Հայոց վարդապետէ առաւադրութիւն Վասն անձին մարդոյ

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նախեզան/*316աբ*: *1/316բ-8բ, 320ա-1բ, 319աբ, 324աբ, 322ա: 2/322ա-3բ, 325ա-39բ (վրչ՝ «բստ պատուականութեան ներ[գործական] ///»)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

165բ եւ զԱստուածատուր գրիչս յիշեա՛ ի Տէր, եւ դու յիշեալ լիցիս ի Տէր:

ԿՆՔԼՒՐՐՈՇ՝ *1ա, 105ա, 339բ.* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է:

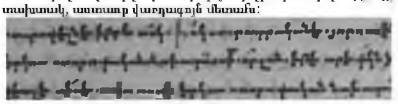
ԳՐԶԱՓՈՐՁ՝ *339բ, 344բ (գանազան տառեր), աստառ բ. փեղկ.* Մարսիւոս:

2305
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՇՕՇ ՌՃԻ. – 1671

Գ՚ՐԻՁ՝ Մալխաս:

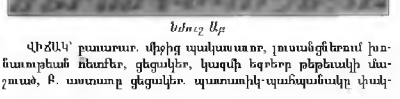
ԹՒՐԹ՚ 288. չգրուած՝ 1ար, 30բ, 284ա, 285ա-8բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-Ւ0x12 (Ա 11, ԻԲ 5, Ի0 7): ՆՒԻԹ՚ թուղթ: ՄԵՏՈՒԻԹԻՒՆ՝ 18x12: ԳՐՈՒԻԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 23: ԿԱՋՄ՝ դռոմմագարդ շագանակագոյն կաշի, դռնակով, միջակը տախտակ, աստառը վարդագոյն մետաքս:

Նմուշ 85ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա՝ 2ա, 31ա, 54ա, 133ա, 245ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 82բ, 94բ: Լ ա ւ ա ն ց ա գ ա ր դ՝ թուական, թղթային: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր, հանգուցագիր, կենդանագիր: Գ ա յ ե ն՝ կարմիր, կանաչ, վարդագոյն:

ՊԱՏԱՒԻԽ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ճառ: Ժա. դ.: 1 (Ա), սկզբից, ստացած հատոր թերթից: Մագաղաթ, միասիւն (13x7), բոլորգիր եղկաթագիր, 12 տող: Կարգալ՝ Աբ, Աա. «/// հարեալ յաուժեալ... կա[ր]ծռութիւն ///»:

Նմուշ Աբ

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. միջից պակասաւոր, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, գեղակեր, կազմի եզերքը թեթեակի մաշուած, Բ. աստառը ցեցակեր. պատռուիկ-պահպանուկը փակ-

ցուած գլխվայր, ետեւեն ոչ անկիւնը պատռուած-ընկած, Աա էջը դժուարընթեռնելի:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-53բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղա[յ]եցւոյ առաքեալ Քեռականութիւն ըստ լեզուի մեռում հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. [Նախ.]/*2ա-բ*: *1/2բ-30ա*: ա/*2բ-3ա*: բ/*3ա*: գ/*3ա-բ*: դ/*3բ*: ե/*3բ-4ա*: զ/*4ա*: է/*4ա-բ*: ը/*4բ-14բ*: թ/*14բ-23ա*: ժ/*23ա-4ա*: ժա/*24ա-5ա*: ժբ/*25ա-6բ*: ժգ/*26բ-7ա*: ժդ/*27ա-9ա*: ժե/*29ա-30ա*: *2/31ա-53բ*: ա/*31ա-3ա*: բ/*33ա-բ*: գ/*33բ-4ա*: դ/*34ա-49բ*: ե/*49բ-53բ*:

Բ. *54ա-129բ* Սիմէօվնի վարդապետի Ջուղա[յ]եցւոյ առաքեալ գՏրամաբանութեան հաւաքումն

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*54ա-բ*: ա/*54բ-82ա*: բ/*82բ-94ա*: գ/*94բ-129բ*:

Գ. *129բ-244բ* Սիմէովնի Գառնոյ (=Ջուղաեցւոյ) եպիսկոպոսի առաքեալ Մեկնութիւն գրոցն Պօղոսի

Տե՛ս ձեռ. 874, 11ա-116ա. Յոբբ./*129բ-31ա*: Ցաննի/*131ա-2բ*: ա/*133ա-9բ*: բ/*139բ-41ա*: գ/*141ա-6բ*: դ/*146բ-52բ*: ե/*152բ-65ա*: զ/*165ա-9ա*: է/*169ա-73ա*: ը/*173ա-7բ*: թ/*177բ-83ա*: ժ/*183ա-4ա*: ժա/*184ա-6ա*: ժբ/*186ա-7բ*: ժգ/*187բ-8բ*: ժդ/*188բ-9բ*: ժե/*189բ-90բ*: ժզ/*190բ-4բ*: ժէ/*194բ-8ա*: ժը/*198ա-9ա*: ժթ/*199ա-բ*: ի/*199բ-200ա*: իա/*200ա-5ա*: իբ/*205ա-7ա*: իգ/*207ա-10բ*: իդ/*210բ-2ա*: իե/*212ա-4ա*: իզ/*214ա-21ա*: իէ/*221ա-9բ*: իը/*228բ-41ա*: իթ/*241ա-4ա*: Յիշ. լուծողի/*244ա-բ*: Յիշ. թղգմ./*244բ*:

Դ. *245ա-65ա* Ի Սիմէօվնէ Ջուղա[յ]եցւոյ Հայոց վարդապետէ առաքաբութիւն Վասն աւնձին մարդոյ

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նախերգան/*245ա-բ*: *1/245բ-9բ*: *2/249բ-65ա*:

Ե. *265ա-81բ* [Մտեփաննոսի Լեհացւոյ] Ի գրոց պատճառաց Արիստոտէլի կամ որպէս ոմանց թուի՝ Պրոկղի

Տե՛ս ձեռ. 110, 351բ-69բ. ա/*265ա-6ա*: բ/*266ա-բ*: գ/*266բ-7ա*: դ/*267ա-բ*: ե/*267բ-8ա*: զ/*268ա-9ա*: է/*269ա-բ*: ը/*269բ-70ա*: թ/*270ա-1ա*: ժ/*271ա-բ*: ժա/*271բ-2ա*: ժբ/*272ա-ժգ/272բ-ժե/273ա-ժզ/273ա-բ*: ժէ/*273բ-4ա*: ժը/*274ա-բ*: ժթ/*274բ-5ա*: ի/*275ա-բ*: իա/*275բ-6ա*: իբ/*276ա-բ*: իգ/*276ա-բ*: իդ/*276բ-7ա*: իե/*277ա-բ*: իզ/*277բ-8ա*: իէ/*278ա-բ*: իը/*278ա-բ*: իթ/*278բ-*: ի/*278բ-80ա*: ի/*280ա-բ*: ի/*280բ-1բ*:

Զ. *282ա-3բ* [Գրիգորի Կեսարացւոյ Անուանիմ բառգաց] — *Ա. Աւետեաց երկիրն՝ եռուսաղէմ է...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

244բ Զմեղօք դատապարտեալ եւ տառապեալ, զանխմաստ եւ գտատանեալ, գտրտուն եւ գախմար, անպիտան եւ փծուն՝ Մալխաս գծողս, եւ ուսուցիչն իմ Աստուածատուր քաջ քարտօղար քահանայն յիշել աղաչեմ, եւ զոլ յիշողդ յիշեալ լիցիս։ Թիւն ՌՃՒ. (1671)։

283բ Գրեցաւ գիրքս յաշխարհն Պարսից եւ ի Շօղ քաղաքի։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

284բ (Նուտգիր) ես՝ Մեխոն վարդապետս, զգիրքս գայս ինքնայօժար կամօք եւտու Հօղեցի տիրացու Մովսէսին, որ է բազասաւոր ի Ղազարու սրբազան վեհապետին, յիրատակ ըստ հոգւոյ։ Ի ՌՃՂԴ. թուին (1744), ւ՝ ի ձամսեանն հոգւտեմբերի մեռասանին։

Ձեռամբ իմով գայս գրեցի,
Ձի տեսողաց հաճոյ եւտեցի։

ԿՆՔԱՂՐՈՆՔ՝ *133ա, 284բ (ալեհակիւն, փակագիր). Մեխոն վարդապետ. ՌՃՂԶ. (1727)։*

2306
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ՌՃՄԷ. – 1668

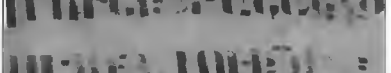
Ծնր. Իւրամանչիար նիւթից յետոյ գրիչներն սկսել են պոպոլների ճոռ հատուածում, որը, սակայն, երբահատուած ետեռաձեռով սկսած ԺԱ-ից, հիմնականում չի պահպանուել: Յետագայում ԺԱ-ԻԸ պոպոլներ վերահատուածում են. ետեռներ եւ այս ճոռ հատուածներն:

ՊԱՏԱՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: Ժ-ԺԱ. դդ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), տուգրած 2 կէս թերթերի ընդարձակի հատուածով եւ երկսիւնակի երկատկամով: Այս-Բ-ի վավերացուած գլխվայր: Մագաղաթ, միասին, բոլորգիծ երկսթագիր, տող՝ 12 (Ա-Բ), 8 (Գ-Դ) տող՝ 12 (Ա-Բ), 8 (Գ-Դ): Կարգով՝ Աա, Գբ, Բգ, Դա, Բա, Դբ, Ա.բ, Գա. «/// եւ այդն անկատ յաղագաւժի... եւ լսել, զոր լսէիդ ///» (ՃԳ. 5-18):

Նմուշ 153ա

ՍԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 1ա, 37ա, 70ա, 194ա, 363ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ ի՝ 117ա, 133բ: Լ ո ւ ս ա ն զ ա գ ա ր դ՝ յուսական, թղչնային: Ջ ա ր դ ա գ ի ր թղչնագիր, հանգուցագիր, կենդանագիր (311ա, 320ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, նարնջի, վարդագոյն:

Նմուշ Բբ

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. յուսանգիներում խոնաւութեան հետեւեր, փոխրիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ եզրահատուած. կապի եզ-

ոեղը մաշուած, մէջի կաշին վնասուած, Բ. փեղկի ետեւին նախ անկիւնից մի կտոր պակասած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-65ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ Քերականութիւն րստ լեզուի մերում հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ։ [Նախ.]/*1ա*։ 1/*1բ-36բ*։ ա/*1բ-2ա*։ բ/*2բ*։ գ/*2բ-3ա*։ դ/*3ա*։ ե/*3բ-4ա*։ զ/*4ա*։ է/*4ա*։ ը/*4ա-15բ*։ թ/*15բ-27ա*։ ժ/*27ա/5ա*։ ժա/*28ա-9բ*։ ժբ/*29բ-31ա*։ ժգ/*31ա-2ա*։ ժդ/*32ա-4բ*։ ժե/*34բ-6բ*։ 2/*37ա-65ա*։ ա/*37ա-9բ*։ բ/*39բ-40բ*։ գ/*40բ*։ դ/*40բ-60ա*։ ե/*60ա-5ա*։

Բ. *70ա-185ա* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ զՏրամաբանութեան հաւաքումն

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*70ա-1ա*։ ա/*71ա-116բ*։ բ/*117ա-33բ*։ գ/*133բ-85ա*։

Գ. *189ա-359ա* Սիմէօնի Գառնւոյ (=Ջուղեցւոյ) եպիսկոպոսի արարեալ Մեկնութիւն գրոցն Պռոկղի

Տե՛ս ձեռ. 874, 11ա-116ա. Յոբ./*189բ-91բ*։ Յաճն/*191բ-3ա*։ ա/*194ա-204բ*։ բ/*204բ-7ա*։ գ/*207ա-16ա*։ դ/*216բ-26ա*։ ե/*226ա-45բ*։ զ/*245բ-52ա*։ է/*252ա-7բ*։ ը/*257բ-65ա*։ թ/*265ա-74ա*։ ժ/*274ա-6ա*։ ժա/*276ա-9ա*։ ժբ/*279ա-82ա*։ ժգ/*282ա-3բ*։ ժդ/*283բ-6ա*։ ժե/*286ա-7բ*։ ժզ/*287բ-94բ*։ ժէ/*294բ-9բ*։ ժը/*299բ-301ա*։ ժթ/*301ա*։ ի/*301բ-2ա*։ իա/*302ա-3ա*։ իբ/*305բ-11ա*։ իգ/*311ա-6ա*։ իդ/*316ա-7բ*։ իե/*317բ-20ա*։ իզ/*320ա-8բ*։ իէ/*328բ-37բ*։ իը/*337բ-53բ*։ իթ/*353բ-5բ*։ Յիշ. լուծագլխ/*358բ*։ Յիշ. բոգմ./*359ա*։

Դ. *363ա-96բ* Ի Սիմէօնէ Ջուղացւոյ Հայոց վարդապետէ արտադրութիւն Վասն աճման մարդոյ

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նախաբան/*363ա*։ 1/*363բ-71ա*։ 2/*371ա-96բ*։

Ե. *397ա-9ա* [Գրիգորի Կեսարացւոյ Ամուսնի բաղմաց] – *Ա. [Ա]հեւետաց երկիրն* երուսաղէմ է...

Զ. *399ա* [Դեղագիր] – *Այս է դեղ քաւմայի, որ յաղիան... եւ օր մի-մի ուտեր, օգուի Աստուծով։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *396բ* Մինչեւ ցայս վայր բանք եռամեծին Սիմէօնի վարդապետին Ջուղացւոյ եգերեալ, կային կիսակատար հոգեաց Համաոստ հաւաքումն, եւ ինքն առ Աստուած փոխեցաւ յեւտիկիա քաղաքն։ Այլ Քերականութիւնն եւ Տրամաբանութիւնն եւ Հաւաքաբանութիւնն եւ տեղացն եւ պատրանացն ըստ աստուածատուր առատ իմաստութեան իւրում պարզաբանեաց եւ ճշմարտաբանեաց համաոստիւք ըստ լեզուի մերում հայկազեան եւ եթող մեզ յիշատակ բարի։ Նա եւ զմեկնութիւն գրոցն Պռոկղի արար լուսաւոր տեսութեամբ եւ բազում օգտութեամբ յի՛ ի գուարճութիւն մանկանց Սիոնի, ի փառս Քրիստոսի։

Իսկ եա՛ Աւետիս Թիֆլիզցի, պաշտօնեայ բանի, փափա՛սօք գրել եւաւ, եւ ես մասն ինչ գրեցի, եւ չեւ ևս հասեալ ըղձից իմոց՝ ցկեանս վճարեցի, ի թվին ՌԺԺէ. *(1665)*։ Որք վայելէք յիշեսջի՛ք յաղօին ձեր, եւ դո՛ք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ։

2. *399ա* Զարագս ի չարին եւ գծոյս ի բարին եւ գմեղաւորՙ Բաւսեղ աբեղայս յիշեա՛, եւ դու յիշեալ լիցիս ի Քրիստոսէ Աստուծոյ։

ԿՆՔԱԴՐՈՆՔ՝ *12ա, 194ա, 363ա (կարմիր), Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է։*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Պտրիկ-պշպնկ Աա, Ռաբ, 44բ, 362ա Ձգործս Հնոաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ, 411աբ՝ գանագան տառեր եւ բառեր։*

2307

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 269։ ԿԱՉՄ՝ դրոշմագրով եւ ճերմակներով քաղշապաճակագոյն կաշի, միջոցը տախտակի, աստառը սպիտակ թուղթ (Ա. փեղկ), բազմագունի դաջուած կտաւ (Բ. փեղկ)։

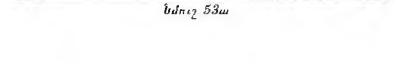
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի եզրերը թեթեւակի մաշուած, Ա. եւ Բ. փեղկերի կռնիկն հեռուից, ցեցակեր։

Ծնք. 18րդ թերթը աւելցուած է յետագայում։

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա

ԺԿ. դար

ԹԵՐԹ՝ 106 (1-106). չգրուած՝ 1ա-4բ, 86բ-8բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-ԺԳx6 (Ա, 5, Գ 7)+Ա-Գx6։ Նիհար թուղթ, լուսագծերով եւ մաճիկաձեւ լուսանցոյցով։ ՄԵՆՄԻԹԻՆ՝ 16,3x11,8։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսեան (էք. 5-86՝ 12x7,8), (թ. 89-106՝ 13x8,5)։ ԿԻՐ՝ նեստոփր։ ՏՈՂ՝ 18 (5ա-86ա), 19 (89ա-106բ)։

նժուշ 53ա

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լուսագիր՝ բաւսական, թռչնային (38ա)։ Զարդագիր՝ կենդանագիր, հանգուցագիր՝ Գոյներ՝ կարմիր։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, թծեր, տեղ-տեղ կարկատած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *5ա-83ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղա[ն]եցւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ։ [Նախ.]/*5ա*։ 1/*5բ-49բ*։ ա/*5բ-6բ*։ բ/*6բ*։ գ/*7աբ*։ դ/*7բ-8ա*։ ե/*8ա*։ զ/*8բ*։ է/*8բ-9ա*։ ը/*9ա-19ա... կոչ. ով ծուղի, ով ծուղիի // 18ա ընդ սովաւ են այտքիկ... // 18բ ձաղագս իննեորդ եղանակին... // 19ա-23ա Ընդ սովաւ են այտքիկ. առեւծ...*։ թ/*23բ-35ա*։ ժ/*35ա-9բ*։ ժա/*36բ-41բ*։ ժբ/*42ա-3բ*։ ժգ/*43բ-4բ*։ ժդ/*44բ-7բ*։ ժե/*47բ-9բ*։ 2/*50ա-83ա*։ ա/*50ա-2բ*։ բ/*52բ-4ա*։ գ/*54ա*։ դ/*54ա-76բ*։ ե/*76բ-83ա*։

Բ. *83բ-5ա* [Հաղորդութիւն Քրիստոսական] – *Հաթց. Գրիգոր ըստ քերականութեան գիրնը է...*

Գ. *85բ-6ա* Բառք Քրիստոսական – *Քայ՝ քան կամ մասն քանի...*

Դ *89ա-106բ* Ներածութիւն Պորփիւրի [Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

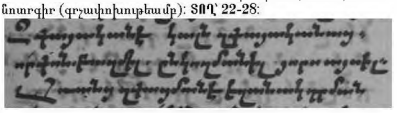
Տե՛ս նաեւ. 718, 1386ա-70բ. Նախ./*89ա-բ*: ա/*89բ-91ա*: բ/*91ա-5ա*: գ/*95ա-8բ*: դ/*98բ-9ա*: ե/*99ա-բ*: զ/*99բ*: է/*99բ-100ա*: ը/*100ա-բ*: թ/*101ա*: ժ/*101բ*: ժա/*101բ-2ա*: ժգ/*102ա*: ժդ/*102ա-3ա*: ժե/*103ա-բ*: ժզ/*103բ-4ա*: ժէ/*104ա*: ժը/*104ա*: ժթ/*104ա-բ*: ի/*104բ*: իա/*104բ-5ա*: իբ/*105ա*: իգ/*105բ*: իդ/*105բ-6ա*: իե/*106ա*: իզ/*106ա-բ*:

Ջ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ք Բ.

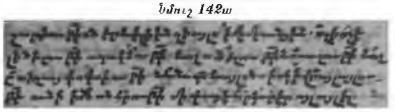
ՌՃԼԹ. – 1694

ՍՏԱՅՈՂ Ովանես:

Թ Ե Ր Թ՝ 163 (107-269). չգրուած՝ 107ա, 215բ-8ա, 241ա-69բ: **Պ Ա Տ Կ Ե՝** Ա-Թ×12 (Ա, Գ 11, Ը 14, Թ 13)+Ի-Ա (Ի 12, Ա 13)+Ի×12+1×11+1×4: **Ն Ի Ւ Թ՝** թուղթ, առեւելեան (107ա-215բ, 219ա-40բ, յուսագծերով (216ա-8բ, 241ա-65բ, մաճիկաձեւ՝ 266ա-9բ): **Մ Ե Ծ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝** 16,5x11,8: **Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝** միասին (13x7,5): **Գ Ի Ր՝** նոտրգիր (գրչափոխութեամբ): **Տ Ո Ղ՝** 22-28:

Նմուշ 142ա

Նմուշ 240ա

Մ Ա Ն Ր Ա Ն Կ Ա Ր Գ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝ – ձ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ՝ 108ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ր ո ւ՝ բուսական (108ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր (108ա, 109ա), թռչնագիր (108ա): Գ ո յ ն ե ր՝ շագանակագոյն, կարմիր:

Վ Ի Ճ Ա Կ՝ բաւարար յուսանշուներում խոնաւութեան հետեւեր, փորիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ կարկատուած, թ. 248-265՝ ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *108ա-215ա* **Սիմէոնի երեսունու եպիսկոպոսի արարեալ գՏրամաբանութեան հատուածոց**

Տե՛ս նաեւ. 664, 1013-57բ. Նախ./*108ա-9ա*: ա/*109ա-51բ*: բ/*152ա-69ա*: գ/*169ա-215ա*:

Բ. *218բ-40բ* **Ստորոգութիւնք Արիստոտէլի**

Տե՛ս նաեւ. 926, 1913-201բ. Նախ./*219ա-20բ*: ա/*220բ-4բ*: բ/*224բ-7բ*: գ/*227բ-31ա*: դ/*231ա-4բ*: ե/*234բ-5ա*: զ/*235ա-8բ*: է/*238բ-9ա*: ը/*239ա-բ*: թ/*239բ-40բ*: ժ/*240բ*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԻԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

240բ Թուին ՌՃԼԹ. (1694), ապրիլի Իե. (25), ի վայելումն Ովանիսին:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՐ

107բ (նոտրգիր) Յիշատակ է գիրքս Աստապատեցի Կիրակոս վարդապետին: Թվին ՌՃ[ՀԺ. (՞) *(1727):*

Կ Ն Ք Ա Ղ Ր Ո Ն Ը Մ՝ *5ա, 118ա. Քրիստոսի Ծառայ Կիրակոս վարդապետ. ՌՃՀԷ. (1728): 5ա Կիրակոս վարդապետ: 169ա (բոլորշի, փակագիր, թուականն անընթեռնելի). Քրիստոսի Ծառայ Պետրոս վարդապետ: 240բ (դժուարընթեռնելի, 2 հատ). Քրիստոսի Ծառայ Յովհաննէս. ՌՃՀԲ (1733):*

Գ Ր Ա Ւ Ճ Ի Ո Ւ Ր Ք՝ *269ա Ըստ սահմանին, ըստ ստուգաբանութեան, ըստ նշանակութեան, եւ ըստ մասանց բանի:*

2308

Ս Ի Մ Է Ո Ն Ջ Ո Ւ Ղ Ա Յ Ե Ց Ի, Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն, Տ Ր Ա Մ Ա Բ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ՔԱՐԹՄԱՆ

ՌՃԾԸ. – 1658

Գրիչ՝ Թումաճ. ՍՏԱՅՈՂ Բարսեղ վրդ.:

Թ Ե Ր Թ՝ 209. չգրուած՝ 1ա-3բ, 144բ, 208ա-9բ: **Պ Ա Տ Կ Ե՝** 1x2+Ա-ԺԸx12 (Ա, 11, ԺԸ 4): **Ն Ի Ւ Թ՝** թուղթ, առեւելեան: **Մ Ե Ծ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝** 16,8x11,5: **Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝** միասին (12,3x7): **Գ Ի Ր՝** բոլորգիր: **Տ Ո Ղ՝** 21 (4բ-200բ), 25 (201ա-3ա): **Կ Ա Զ Մ՝** սեւ ճիշագծերով կաշի, միջուկը չիմ, աստառը՝ թուղթ:

Մ Ա Ն Ր Ա Ն Կ Ա Ր Գ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն – Սիմէոն Ջուղայեցին եւ ստացող Քաղեղ վարդապետը՝ իր ազգականներով՝ 84բ. Կ ի ս ա խ ո ր ա Ն՝ 4ա, 85ա: ձ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ՝ 137ա, 159ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա գ ր ո ւ՝ թռչնային, բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանգուցագիր, կենդանագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, վարդագոյն, կապոյտ, կանաչ, դեղին, ճաւնջագոյն:

Նմուշ 73ա

Վ Ի Ճ Ա Կ՝ բաւարար. յուսանշներում խոնաւութեան հետեւեր, թծեր, թ. 26 վերին հատուածը պատռուած. գրատպարը տեղ-տեղ գունափոխուած, նիւրբ՝ յուցուած (15բ, 37բ-8ա, 121ա եւ այլն, ԺԸ դ., նոտրգիր, ճաւնջ՝ թոյոգիր): Թերթերը եզրահատուած, որից որոշ գլխատառեր վնասուած, 203-209 ցեցակեր: Կազմի կաշին մաշուած, Բ. փեղկը ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *4ա-84ա* [Ս]իմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում հայկազնեաց

Տե՛ս նաեւ. 1984, 1153-62բ: [Նախ.]/4ա: 1/*4բ-48ա*: ա/*4բ-5բ*: բ/*5բ*: գ/*5բ-6ա*: դ/*6ա*: ե/*6բ-7ա*: զ/*7ա*: է/*7բ*: ը/*7բ-21բ*: թ/*21բ-36ա*: ժ/*36ա-7բ*: ժա/*37բ-9բ*: ժբ/*39բ-41բ*: ժգ/*41բ-2ա*: ժդ/*42ա-5բ*: ժե/*45բ-8ա*: 2/*48ա-84ա*: ա/*48ա-51ա*: բ/*51ա-2ա*: գ/*52ա*: դ/*52ա-76բ*: ե/*76բ-84ա*:

Բ. *85ա-208ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ առաքեալ գՏրամմաքանութեան հաւաքմուս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ.՝ *85ա-6ա*: ա՛/*86բ-136բ*: բ՛/*137ա-55բ*: գ՛/*159ա-206ա*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

84ա Ջրատացօղ տառիս յիշեսջիք ի մաքրափայլ լաւդաւմս ձեր, ո՛վ եղբարք՝ գՔառսեղ վարդապետն, հաճեցեր՛ հոգեւոր եւ մարմ[ի]նաւոր ծնօղիւք, եւ ազգայնօք, եւ գհոգեւոր հարազատն իւր՝ գնաճակ բարուքնաբեռն, եւ դուք յիշեալ յիշիք ի գրիւատակ. ամէն: Թվին Ռձէ (*1658*) ծրեցաւ ի երկիրն Պարսից, ի գիւղն Քարթման:

*Մ՛վ ընթերցօղք սուրբ գրոցս, որք հանդիպիք սմա կարդալով կամ օրինակելով, յիշեսջիք սուտանուն Թուման եւ գց (*այապէս*):*

Տե՛ս ԺԷ դ. յիշ.-ք, Գ., էջ 814:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՈՒ՛ *1ա (Հատաձեւ, կենտրոնում առաւաքելական թռչուն, նման՝ 2ա, 209բ): 4ա (ութթանկիւն), Քրիստոսի ծառայ տէր Յոհան, Ռձ(ԽԲ. (1663):*

ՆԿԱՐԶԱՓՈՐՁ. *1բ՝ բուսապատկեր:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ. *7բ, 8բ, 9աբ, 10ա, 15բ, 89ա՝ զանազան տառեր եւ բառեր:*

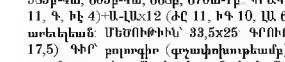
2309

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ԳՐԻՔՋ՝ Ղազար ՍՏԱՑՈՂ Գրիգորիոս վոյ.:

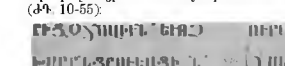
ԹԵՐԹ՝ 671. չքուած՝ 1աբ, 306ա-8ա, 460ա, 513բ, 523բ, 583բ-4ա, 603բ-4ա, 668բ, 670ա-1բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ԼԷx12 (Ա, ԺԸ 11, Գ, Իե 4)+Ա-ԼԱx12 (ԺԸ 11, ԻԳ 10, Ա 6) +1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աոեւելեան: ՄԵՆԻՒԹԻՒՆ՝ 33,5x25 ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (26,5x17,5) գԻՒ՛ բոլոգիր (գոչափոխութեամբ): ՏՈՂ՝ 40-44 ԿՈՂՄ՝ դոշմագաղց կաոմիր կաշի, դոճակով, միջուկր ատխատկ, աստառը բուզ մաճուչակագոյն մեռաոիս. լուսանցկագոյներ կաոմիր:

Նմուշ 80ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս խ ո ր ա ն՝ 2ա, 313ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա ր ա կ՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանգուցագիր, կենդանագիր (2ա, 313ա): Գ ու ն ե ր՝ կաոմիր, կապոյտ, կանաչ, նաոնջագոյն, վառագոյն:

ՊԱՏՄԻՒԹԻՒՆ-ԶԱՊԱՆԱԿ – Ա՛ւետարան Մաոկոսի (ուի լուսանցային համաբաոբառ): Ժ-ԺԱ. դդ.: 2 (Ա-Բ)+2 (9-Գ), ատաղցած 4 սմբողջական թերթից: Մագաղաթ (33x23,5), եոկսիւն (26,5x20), բոլորված եոկաթագիր, 16 տող: Նուսանկատող Դա: Գոյներ՝ մուգ-շագանակագոյն, մոխրագոյն: Կաոոյ՝ Դա, Գբ, Ա՛ա, Աբ, Բա, Բբ, Գա, Գբ. «/// [յիշատակի] դոոիւ. եւ ՅուԹա Սկաոխովացի... հաճանյայսկեոոն եւ ամենայն ատեանն ///» (ԺԹ. 10-55):

Նմուշ 8բ

ՎիՃԱԿ՝ բաւաոաւոր. լուսանցներում փոոիկ պատոոակծներ, խոնաոութեան նեաոներ, բծեր, տեղ-տեղ ցեցակեր, թ. 24-25ի միջեւ սկզբնապէս չգոուած 2 թերթ կատած, կազմի եզրերր եւ դոճակի կաշին մաշուած, ատաոոր խուճացած, պատառիկ-պատկոնակների լուսանցներում պատոոակծներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 2ա-669ա [Քառգգիրՙ Գրիգորի Տարեւագոյ]

1. *2ա* Գրիգոր եոամեծի հայ նեոեետորի եւ ամյաղթ փիլիսոփայի, աշակեոտի Յոհաննու Ոոոտնեցւոյ ատաոեալ Բանս խաոատակաս... ի մեկնութիւն եւ գովեստ փառաց տօնից տեոումնակաոաց...

ՌՂԹ. – 1650

[Քառգգիր յԱռաջին հատառէ]

Տե՛ս Ջ.Մեռոս հատ. տպ. 1740. Ա/*2ա-5ա*: Բ/*5ա-6բ*: Գ/*18ա-20ա*: Դ/*6բ-8բ*: Ե/*8բ-11ա* (վրջ՝ «հանապազ մաքրիւք եւ մտաներւմք ի տաճարն երկնաւորս»): Զ/*11ա-4բ* (սկ.՝ «եկեսցուք յառաջ պատն եւ աասպուսք...»): Է/*14բ-8ա* (*13ա-20ա, տե՛ս* 1. Գ.): Ը/*20ա-2բ*: Թ/*22բ-5ա*: Ժ/*25ա-6բ*: ԺԱ/*26բ-8բ*: ԺԲ/*29ա-31ա*: ԺԳ/*31ա-4բ*: ԺԴ/*34բ-7ա*: ԺԵ/*37ա-9ա*: ԺԶ/*39բ-41ա*: ԺԷ/*41ա-4ա*: ԺԸ/*44ա-7բ*. ԺԹ/*47բ-9բ*, Ի/*49բ-51բ*: ԻԱ/*52ա-5ա*: ԻԲ/*55ա-7ա*: ԻԳ/*57ա-9բ*, ԻԴ/*59բ-63ա*: ԻԵ/*63ա-5բ*: ԻԶ/*65բ-7ա*: ԻԷ/*67ա-8բ*: ԻԸ/*68բ-71ա*: Լ/*71ա-3բ*: ԼԱ/*73բ-4բ*: ԼԲ/*74բ-6բ*: ԼԳ/*76բ 8բ*: ԼԴ/*75բ-80բ*: ԼԵ/*80բ 3բ*: ԼԶ/*83բ-6բ*: ԼԷ/*86բ 8բ*: ԼԸ/*88բ-91ա*: ԼԹ/*91բ-2բ*: Խ/*93ա-5ա*: ԽԱ/*95ա-7բ*: ԽԲ/*97բ-9ա*: ԽԳ/*99ա-101բ*: ԽԴ/*101բ-4ա*: ԽԵ/*104ա-6ա*: ԽԶ/*106ա-8բ*. ԽԷ/*105բ-10բ*: ԽԸ/*110բ-2բ*: ԽԹ/*112բ-4բ*: Ծ/*114բ-7բ*: ԾԱ/*117բ-9ա*: ԾԲ/*119ա-20բ*: ԾԳ/*120բ-1ա*: ԾԴ/*121ա-2բ*: ԾԵ/*121բ-2ա*: ԾԶ/*122ա-3բ*: ԾԷ/*123բ-4բ*: ԾԸ/*125ա-6բ*: ԾԹ/*125բ-7բ*, Կ/*127բ-30ա*, ԿԱ/*130ա-2ա*, ԿԲ/*132ա-4ա*: ԿԳ/*134ա-6բ*: ԿԴ/*136բ-8ա*: ԿԵ/*138ա-9բ*: ԿԶ/*139բ-41բ*: ԿԷ/*141բ-3բ*: ԿԸ/*143բ-5ա*: ԿԹ/*145ա-6բ*: Հ/*146բ-8բ*: ՀԱ/*148բ-50ա*: ՀԲ/*150ա-1ա*: ՀԳ/*151ա-3ա*: ՀԴ/*153ա-բ*: ՀԵ/*153բ-5ա*: ՀԶ/*155ա-6բ*: ՀԷ/*156բ-8ա*: ՀԸ/*158ա-60ա*: ՀԹ/*160ա-2ա*: Ձ/*162ա-4ա*: ՁԱ/*164ա-5բ*: ՁԲ/*165բ-6բ*: ՁԳ/*166բ 8ա*: ՁԴ/*168ա-9բ*: ՁԵ/*169բ-71ա*: ՁԶ/*171ա-3ա*: ՁԷ/*173ա-4բ*: ՁԸ/*174բ-7բ*: ՁԹ/*177բ-8բ*: Ղ/*178բ 9բ*: ՂԱ/*179բ-81ա*: ՂԲ/*181ա-2բ*: ՂԳ/*182բ-4ա*: ՂԴ/*184ա-5ա*: ՂԵ/*185ա-6բ*: ՂԶ/*186բ 9բ*: ՂԷ/*189բ-92բ* (*192բ-4ա, տե՛ս* 2. ձե՛ւ): ՂԸ/*194ա-5բ*: ՂԹ/*195բ-7ա*: Ճ/*197բ-8բ*: ՃԱ/*198բ-9բ*: ՃԲ/*199բ-200ա*: ՃԳ/*200ա-1բ*: ՃԴ/*201բ 2բ*: ՃԵ/*202բ 5ա*: ՃԶ/*205ա-7բ*: ՃԷ/*207բ-9բ*: ՃԸ/*209բ-12բ*: ՃԹ/*212բ-4բ*: Մ/*214բ-6ա*: ՄԱ/*216ա-8բ*: ՄԲ/*218բ-20ա*: ՄԳ/*220ա-1բ*: ՄԴ/*221բ-3ա*: ՄԵ/*223ա-4ա* (*224ա-6ա, տե՛ս* 3.): ՄԶ/*226ա-7բ*: ՄԷ/*227բ-9բ*: ՄԸ/*229բ-31ա*: ՄԹ/*231ա-3ա*: Ց/*233ա-5ա*: ՑԱ/*235ա-6ա*: ՑԲ/*236ա-8ա*: ՑԳ/*238ա-9բ*: ՑԴ/*239բ-41ա*: ՑԵ/*241ա-2բ*: ՑԶ/*242բ-3բ*: ՑԷ/*243բ-5բ*: ՑԸ/*245բ 6ա*: ՑԹ/*246ա-7ա*: Ձ/*247բ-9ա*: ՁԱ/*249ա-50ա*: ՁԲ/*250ա-2ա*: ՁԳ/*252ա-3բ*: ՁԴ/*253բ-6ա*: ՁԵ/*256ա-7բ*: ՁԶ/*257բ-8բ*: ՁԷ/*258բ-60ա*: ՁԸ/*260ա-2ա*: ՁԹ/*262ա-5բ*: Ճ/*265բ-7բ*: ՃԱ/*267բ 71բ*: ՃԲ/*271բ-4ա*: ՃԳ/*274ա-6ա*: ՃԴ/*275բ-6ա* (*276ա-6ա, տե՛ս* 1. ՃԶ.): ՃԵ/*275ա-80ա*: ՃԶ/*276ա-8ա*: ՃԷ/*280ա-2բ* (*282բ-305բ, տե՛ս* 2.): ՃԸ/*338ա-40ա*: ՃԹ/*340ա-3բ*: Յ/*343բ-6բ*: ՅԱ/*346բ-9ա*: ՅԲ/*349ա-51ա*: ՅԳ/*351ա-4ա*: ՅԴ/*254ա-7ա*: ՅԵ/*357ա-9ա*: ՅԶ/*359ա-61ա*: ՅԷ/*361բ 3ա*: ՅԸ/*363բ-5ա*: ՅԹ/*365ա-6բ*: ՇԿ/*366բ 9ա*: ՇԿԱ/*չբ*:

2. *313ա* Գրիգորի աշակերտի եռամեծի Յոհաննու Ոսոտնեցոյ Երկրորդ հատոր Քարոզգրոցս...

– *308բ-12բ* Յանկն է երկրորդ հատորի Քարոզիս – *Առաջին՝ Նախերգաբար վասն ապրելոյ...* Հարիւր եւ *ՁՁ. Նորին ներբողեան ի բարեյաղթ նահատակն... Յովաննու Կաթողիկոսին:*

Ամէնայն ձեռագրաց 171ը Ամատան հատորից են, 13ը՝ Քմհեան, 2ը՝ արտաքոյ նոցին:

Տե՛ս Ամատան հտ. տպ. 1741. Ա/313ա-4բ: Բ/315ա-8բ: Գ/315բ-25բ: Դ/325բ-8բ: Ե/328բ-32ա: Զ/332ա-4ա: Է/334ա-8ա (338ա-69ա, տե՛ս 1.): Ը/369ա-70բ: Թ/370բ-3ա: Ժ/373ա-4ա: ԺԱ/374ա-6բ: ԺԲ/377ա-9ա: ԺԳ/379ա-83ա: ԺԴ/383ա-4ա (վրջ. «զժուարաւ ուղղի եւ պատուհասին Աստուծոյ»): ԺԵ/384աբ (վրջ. «յար գործն՝ գերկիւղ տանջանացն»): ԺԶ/384բ-8ա: ԺԷ/386ա-8ա: ԺԸ/388ա-90ա: ԺԹ/390ա-2ա: Ի/392ա-3բ: ԻԱ/393բ-5ա: ԻԲ/395ա-6ա: ԻԳ/396ա-8ա: ԻԴ/398ա-401ա: ԻԵ/401ա-2բ: ԻԶ/402բ-4բ: ԻԷ/404բ-7ա: ԻԸ/407ա-9ա: ԻԹ/409ա-10ա: Լ/410ա-1բ: ԼԱ/411բ-3ա: ԼԲ/413ա-5բ: ԼԳ/415բ-7բ: ԼԴ/417բ-9ա: ԼԵ/419ա-21ա: ԼԶ/421ա-3բ: ԼԷ/423բ-5բ: ԼԸ/425բ-8բ: ԼԹ/428բ-30ա: Խ/430ա-2բ: ԽԱ/432բ-4ա: ԽԲ-ԽԳ/յիք: ԽԴ/434ա-6ա: ԽԵ/436ա-7բ: ԽԶ/437բ-40բ: ԽԷ/440բ-3ա: ԽԸ/443ա-4բ: ԽԹ/444բ-5բ: Ծ/445բ-6ա: ԾԱ/446աբ: ԾԲ/446բ-7բ: ԾԳ/447բ-9ա: ԾԴ/449ա-51բ: ԾԵ/451բ-3ա: ԾԶ/453ա-4ա: ԾԷ/454ա-6ա: ԾԸ/456ա-8բ: ԾԹ/458բ-9ա: Կ/459աբ (վրջ. «այսպէս սահմանեն ծաղրն ///»): ԿԱ/460բ-2բ: ԿԲ/462բ-5ա: ԿԳ/465ա-8բ: ԿԴ/465բ-71բ: ԿԵ/471բ-3բ: ԿԶ/473բ-5ա: ԿԷ/475ա-7բ: ԿԸ/477բ-9ա: ԿԹ/479ա-80բ: Հ/480բ-2ա: ՀԱ/482ա-4ա: ՀԲ/484ա-6բ: ՀԳ/486բ-7բ: ՀԴ/487բ-92ա: ՀԵ/492ա-3բ: ՀԶ/493բ-6ա: ՀԷ/496ա-7բ: ՀԸ/497բ-9բ: ՀԹ/500ա-2ա: Ձ/502ա-5բ: ՁԱ/505բ-7բ: ՁԲ/507բ-10ա: ՁԳ/510ա-1բ: ՁԴ/511բ-3ա (վրջ. «...էջ ի գաւս առաքելոցն»): ՁԵ/514ա-5բ: ՁԶ/515բ-6բ: ՁԷ/516բ-8բ: ՁԸ/518բ-9ա: ՁԹ/519ա-20ա: Ղ/520ա-1ա: ՂԱ/521աբ: ՂԲ/521բ-2ա: ՂԳ/522բ-3ա (523ա, տե՛ս 3): ՂԴ/524ա-5ա: ՂԵ/525ա-6բ: ՂԶ/526բ-8բ: ՂԷ/528բ-31ա: ՂԸ/531ա-4ա: ՂԹ/534ա-6բ: Ճ/536բ-9ա: ՃԱ/539աբ: ՃԲ/539բ-42ա: ՃԳ/542ա-3բ: ՃԴ/543բ-6ա: ՃԵ/546ա-8ա: ՃԶ/548բ-9բ: ՃԷ/549բ-53ա: ՃԸ/553ա-4բ: ՃԹ/554բ-6բ: Ճժ/556բ-8բ (կրկն.՝ 192բ-4ա): Ճժ/559ա-60բ: Ճժ/560բ-2ա: Ճժ/562ա-3ա: Ճժ/563ա-4ա: Ճժ/564բ-5բ: ՃԺԶ/565բ-8ա: ՃԺԷ/565բ-70ա: ՃԺԸ/570բ-1բ: ՃԺԹ/571բ-2բ: ՃԻ/572բ-4բ: ՃԻԱ/574բ-6ա: ՃԻԲ/576ա-8ա: ՃԻԳ/578ա-9բ: ՃԻԴ/579բ-81բ: ՃԻԵ/581բ-3ա: ՃԻԶ/584բ-6ա: ՃԻԷ/586ա-8ա: ՃԻԸ/588բ-91ա: ՃԻԹ/591ա-3բ: ՃԼ/294ա-7ա: ՃԼԱ/597ա-9բ: ՃԼԲ/599բ-602ա: ՃԼԳ/602ա-3ա (վրջ. «անգամ գործօք բարեաց տալոյ յերկինս... ամէն»): ՃԼԴ/604բ-6բ: ՃԼԵ/606բ-9ա: ՃԼԶ/609ա-11ա: ՃԼԷ/611ա-2բ: ՃԼԸ/613ա-4բ: ՃԼԹ/614բ-5բ: ՃԽ/615բ-6բ: ՃԽԱ/616բ-9ա: ՃԽԲ/616բ-21ա: ՃԽԳ/621ա-3ա: ՃԽԴ/623ա-4բ: ՃԽԵ/624բ-7բ: ՃԽԶ/627բ-32ա: ՃԽԷ/632ա-3ա: ՃԽԸ/633բ-4բ: ՃԽԹ/634բ-5բ: ՃԾ/635բ-6ա: ՃԾԱ/636բ-7ա: ՃԾԲ/637ա-8բ: ՃԾԳ/638բ-40ա: ՃԾԴ/640ա-1ա: ՃԾԵ/641աբ: ՃԾԶ/641բ-2ա: ՃԾԷ/642աբ: ՃԾԸ/642բ: ՃԾԹ/642բ-3ա: ՃԿ/643աբ: ՃԿԱ/643բ-4ա: ՃԿԲ/644աբ: ՃԿԳ/644բ-5ա: ՃԿԴ/645աբ: ՃԿԵ/645բ-7ա: ՃԿԶ/647ա-52ա: ՃԿԷ/652ա-4ա: ՃԿԸ/654ա-6ա: ՃԿԹ/656ա-8բ: ՃՀ/658բ-9բ (վրջ. «արտաքուստ բոլորգրութիւն աշխարհի»): ՃՀԱ/660ա-1բ (սկ. «Զորս գանազանութիւն կա ի մէջ այլ կենդանեաց եւ մարդոյս»): ՃՀԲ/661բ-3բ (663բ-3ա, տե՛ս 3: Կրկն. 669ա): ՃՀԳ/յիք: ՃՀԴ/283բ-4բ: ՃՀԵ/284բ-6բ: ՃՀԶ/286բ-9ա: ՃՀԷ/289ա-91բ: ՃՀԸ/291բ-3բ: ՃՀԹ/294ա-5բ: ՃՂ/295բ-7բ: ՃՂԱ/697բ-9բ: ՃՂԲ/299բ-301բ: ՃՂԳ/301բ-3ա: ՃՂԴ-ՃՂԵ/յիք: ՃՂԶ/303ա-5բ: ՃՂԷ-ՃՂԸ/յիք: ՃՂԹ/668ա (վրջ. «կարգաւ յարութիւնն Տեառն կատարեալ». շար. թերի: (668ա թերթը նոյնութեամբ կրկն.՝ 669ա):

3. [Քառօրեայ Արտոմոյ հատորոց]

ա. *224ա-6ա* ՃԺԸ. Դարձեալ Վասն սգաւորաց, ի բան Աւետարանին. Երանի սգաւորաց... – *Վարդապետք եկեղեցոյ յերկուս բաժանեն զսուրբ...*

բ. *523ա* ՃԸ. Նորին Վասն արտասուաց, ի բանն. Ողից առաջի էր զարտասուս – *Արտասուքն վասն մեղաց բազում...*

գ. *663բ-8ա* Նորին Գրիգորի աշակերտի Ներբողեան [ողբերգաբար ի բարեյաղթ նահատակն եւ կաթողիկոս սուրբ Թէոդորոս – *Ջհանգիսասիրացն նահատակութիւն տաւնախմբելի է...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

34բ Դարձեալ եա՛ անարժանս ի մէջ ընկերաց եւ որոշեալս յամենայն մասանց բարեաց՝ Ղազար գրիչս կոչեա՛ ի քարէ[խաստութեան]:

37ա Սիրոյդ տօնողաց աղօթիւքն ողորմեա՛ գառաձեալ մեղաց գրչիս:

39ա Եւ ես նովին ձայնիւ գոչեմ բարեխաստութեամբ եւ հաճութեամբ սուրբ Աստուածածնին ողորմե՛յ Ղազար գրիչս:

41ա Որում եւ ապիկար գրիչս արժանի արասցէ գոչման եւ ապաշխարութեան, աղօթիւք սրբոյն Յովհաննու, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս:

44ա Շեղտամեղտ գրիչս աղաչեմ ընկա՛լ զաղաչանս իմ եւ լե՛ր բարեխօս մոլորեալ ոչխարս:

47բ Եւ ես՝ ապաղաչանաւս ի մէջ ընկերաց աղաչեմ գոչումն չնորհել ինձ գրչի[ս] (նմա՛ն 51բ, 73բ եւ այլուր):

85ա Ո՛հ, ո՛հ, մէջս խիստ ցաւեցաւ:

616բ Ո՛վ Տէր Աստուած իմ, Յիսո՛ւս Քրիստոս, վասն հասի քո եւ բեւեռեաց եւ գեղարդեան եւ ամենայն չարչարանաց եւ անապական թաղման քո եւ կենաստու յարութեան եւ գերամբարձ վերացման քո եւ լուսապայծառ գալստեանն քո, գաւրացո՛յ եւ կարողացո՛յ զմեծ վարդապետն Գրիգորիոս, գառնօր եւ գիրկին ստացօղ գրոյս, այժմ եւ ի մշտնջենաւորսդ ընդ ամենայն սուրբս քո, եւ ողորմեա՛ ինձ՝ բազմամեղ գրչի, եւ ծնողաց իմոց, եւ ամենայն հաւատացելոց. ամէն:

669ա Ընդ որոյ եւ առատ գթութեամբ մարդասիրին Աստուծոյ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այն որ վասն կամելոյ գկեանս ամենեցուն ընդարձակեալ աճեցոյց զօրինակս եւ զճանապարհս փրկութեան ըստ այլեւայլ բարոյից հասակաց եւ արուեստից մարդկան, այլ եւ այլ ձեւս եւ արուեստս փրկականս, բարձրագոյնս եւ խոնարհագոյնս, նրբաշարժս եւ անդորրութեացս, յոլովազանս եւ թեթեւախոնջս, նախապատիս եւ երկրորդականս, զի բոտ կարի կամ չօժարութեան

այսմ կամ այլում հետեւելով ոք՝ մի՛ յուսահատ եղեալ ի դժուարութենէն, վերջոտնեալ անհաղորդ մնացցէ յօժարութեան ընդմիկ կամ ընդ յոլովս ի ճանապարհաց հետեւեալ ժամանեցցէ փրկութեան: Յայս ամենառատ գթութիւնս Աստուծոյ հայեցեալք բազմերջանիկք հարքն սրբազանք եւ իսկագոյն արժանիքն յիշատակելոյ՝ տէր Մովսէս եւ տէր Փիլիպպոս կաթողիկոսք Հայոց, բայց զի՛նչ, եթէ ոչ նոր արեգակութք, որոց հրամանաւ գրեցաւ գիրքս Քարոզութեան, լի եւ կատարուն երկոքին հատորք: Ահ որ եղեւ սկիզբն եւ աւարտ երկրորդ հատորին բանիւ տեառն Մովսէսի հայրապետի, ի տեղի իջման Միածնի, ի բարձրաբերձ Աթոռն ամենայն հայկազնի, իսկ Առաջին հատորն հրամանաւ տեառն Փիլիպպոսի ամենափայլ հայրապետի, եւս ի սուղ տեառնակառոյց Կաթուղիկէն, որ եւ կատարեցաւ իսկ ի Թուին ՌՂԹ. (1650), մնալով աստ յիշատակ անջնջելի բարերջանիկ հայրապետացս, որոց վարուց վասն եւ հանդիսապատում երախտեացն յիշատակեմ սեռօրէն ի ձեռն սակաւու տեսութեան, բայց նախ առաջ նոյն Մովսէսի: Արդ, գովով սա ի գաւառէն Սիւնեաց, լեալ աշակերտ Սրապիոն կաթողիկոսին, եւ շրջեալ ժամանակս ինչ ի Տուին Յուսաց՝ առաքելաշնորհ քարոզութեամբ, եւ անտի եկեալ յԱրեւելս, ի գաւառ իւր՝ արար զսկիզբն քարոզութեան եւ նորաձեւ վարդապետութեան, քանզի ընդ այս ժամանակս բնաւին բարձեալ էր վարդապետ անուն յԱրեւելեան աշխարհէ, բայց թէ կային եպիսկոպոսունք՝ էին արձանի բամբասանաց, գնալով արտաքոյ կրօնից իւրեանց, վասն որով բնաւին խոպանացեալ էին մարդիկ ի գիտութենէ եւ ի գործոց: Իսկ առաքելաշնորհ այրս այս Մովսէս վարդապետ իբրեւ էարկ զսերմն կենաց ի Տուին Աւետեաեան, իսկոյն արմատացաւ, աճեաց եւ ետ պտուղ բազմապատիկ, զի շինեցաւ եկեղեցիք ի գեղաստանս, զարդարեցան վանորայք պարկեշտ կրօնիւք, եւ առաքինացան միաբանակեացք ի յանապատս: Եւ զի՛ է քեզ. գրեթէ ամենեւին առաքելականն էր շնորհաց տարածումն, զի կարի նեղագոյն է յառաջարկութիւնս, որոյ պատճառէ փութով յեզերումն տամ բանիս:

Արդ, թէպէտ սորա այսպիսի լուսաւորելոյ զաշխարհս, այլ Աթոռս Մեծ տունս տէրունեան Սուրբ էջմիածինն էր ամենեւիմբ այրի եւ ամայի ի զարդուց եւ ի շինութեանց, եւ մանաւանդ թէ անկեալ ի ձեռս սեպեհաց: Եւ եդեալ զձեռս իւր ի ծնօտի, կայր ի տարակուսի գրեթէ միայնակ եկեղեցին՝ մնացեալ ի մէջ լայնածաւալ դաշտին, որոյ լուսնացոյցքն եղեալ էին ժուտ եւ ելք թիկնոց, եւ դրունքն անառնոց: Այդ, զայս իբրեւ այսպէս տեսանէր մեծ վարդապետն Մովսէս, վաղվաղակի եւ ի միտս իւր երկունս անհնարինս քաշէր՝ գոնեայ զի տեսցէ ի զարդարանս գկողպտեալ հարսն Քրիստոսի:

Արդ, իբրեւ ետես ամենագթութեն Աստուած զսորա այսպիսի խորովակէզ իղձն իրաւաբար ի վերայ իւրոյ հարսին՝ հանգոյն Մովսէսի առ Իսրայէլ եւ, կամ Մեծին Ներսէսի եւս առ մեր, յայնժամ քաղցրացաւ, ի կամս իւր, անտես առնելով զյանցանս մեր, երեւեցոյց զսա պատճառաւ ինչ արքային Պարսից ի Շահ Աբասին, եւ ետ Աստուած սր//// (շար. թագուած):

34բ, 616բ, 669բ՝ տե՛ս ժբ. դ. Գ էջ 389-90։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՐ

Պտակ-պհպ. Քա (ժէ. դ., բոլորգիր) Ֆիլիպպոս կաթողիկոս։

ԿՆՔԱՐՔՈՇՄ՝ *2ա, 669ա Գիրքս Սուրբ էջմիածնա է։*

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՁ՝ *594ա (ձեռք)։*

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *203ա Միտք գրողի՝ հագուստ իրանաց է գնեցեալ, եւ քիւքիր է արարեալ Քրիստոսի՝ իրանաց տալ գպատիւ։ 670ա Այսօր նոր արի հարեալ ի նորահրաշ, 671ա հալերէնի այբուբենը, 668ա այսն կանխաւ գուծակեաց զանսեբմն։*

2310

ԲԵՌՆԱՐՏՈՍ, ՔԱՐՈԶՔ, ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՄՈՍԻՆ. ՈՐ ԲՆԱԿԱՆԱԼՆ Է

ԺԸ. դար

Նմուշ 93ա

ԳՒՐՔ՝ Ղավաս վրդ. Խաբէերգպի։

ԹԵՐԹ՝ 346 (գրչի ձեռագրամ՝ 1-678). չգրուած՝ 1ա-3բ, 343ա-6բ։ ՓՐԱԿ՝ 1ա3+Ա-ՒԲ×12 (Գ 10, ԻԹ 6)+1ա3։ ՆՒՒԹ՝ թուղթ, լաւագծերով եւ ուիւծի լուսագրոյով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 32,2×21,3։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (23-23,5×16-16,5)։ ԳԻՐ՝ նաստրկիր։ ՏՈՂ՝ 31-35, 36-39։ ԿԱՊՄ՝ գրչմագրող շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ առուսարաթղթ, առաջաւոր թուղթ։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներուն խոնաւութեան հետեւեր, պատռուածներ, բծեր, գրաղաչող տեղ-տեղ ճապաղած, կազմի եզերքը մաշուած, կաշիէ ճերմուած, մէկի ճերմեւի մասը գեցուկեր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-292բ* Սրբոյն Բեռնարտոսի մեղրածորան վարդապետի եւ առաջնոյ աբբայի Քլաւավալէնսիոյ

վանացն գործ յերկուս հատորս բաժանեալ: Ընդ որոց առակցեցաք զգործսն նոյնոյ ճեղինակի, որ զի այլ նորին գրեանքն զերկնային եւ զաստուածային պարունակեն վարդապետութիւնս եւ զխրատս: Այժմ նորապէս ետպիլով, նրբապէս վերաճանաչեալ, եւ սրբագրեալ, եւ վճիտ բաղդատմամբ եւ շարակարգութեամբ ըստ հաւատարմութեան ճնագոյն օրինակաց առ բծածին ամբողջութիւնս կացուցաս, յայնատարած եւ առաւել յանեալ ցանկիսք, որ ծառայեն երկուց հատորաց

1. *4ա-292բ* Առաջին հատոր. պարունակելով զայնս, որ ետնետեալ երեսին ցուցանեն

ա. *4ա-14ա* [Քարոզ Ա.] Զգալատենէ Տեառն, եւ զվեց պարագային նորին. Բան առաջին – *Այսօր, եղբա՛րք, հոչակեցուք զգալուստն...*

բ. *14ա-32բ* [Քարոզ Բ.] Սկսի յառաջաբանութիւն երանելոյն Բեռնարտոսի աբբային՝ զգովութեանց մօրն Կուսին – *Գրել զինչ, եւ չբմեռանդութիւնն ինձ հրամայէ...*

գ. *32բ-3ա* Անմեղադրութիւն նորին, որ զայս առաւարանական տեղիս, որ զկնի այլոց մեկնչաց մեկնել կամեցաւ – *Ջաւետարանական ընթերցումն մեկնեցի՝ որպէս կարացի, ոչ տգիտանամ, թէ ամենից ոչ է հաճոյ: Այլ գիտեմ գիս սակս այսր իրի ենթադրիլ զայրացման բազմաց: Կամ ենթադասիմ աւելորդաբան, կամ յանդուգն, զի այսինքն զկնի հարց, որք զայս տեղիս լիապէս մեկնեցին, վերստին ի նոյնում նոր մեկնիչ համարձակեցայ միտել գձեռս, այլ եթէ ինչ ասացեալ է զկնի հարց, որ ոչ է ընդդէմ հարց, համարիմ ոչ հարց, եւ ոչ |33ա| ումեք տհաճել պարտի, բայց ուր ասացի, զոր ի հարց ընկալայ, մինչ այսպէս հետի լիցի տիպն յանդգնութեան, զի մի՛ պակաս լիցի պատուն չբմեռանդութեան, համբերութեամբ լուիցեն զպատճառեալն ի հետաքրքրութենէ, սակայն գիտասցեն, որք զիս իբրեւ դատարկ եւ ոչ զհարկաւոր մեկնեալ բամբասեն, թէ ոչ այնքան գիտեալ մեկնել զԱւետարանն, որքան յԱւետարանէն առեալ զառիթ մեկնելոյ եւ խօսելոյ, որ այս խօսակցութիւնս հնշտացուցանէր, իսկ եթէ մեզայ, զի առաւել յայսմանէ զարթուցանիցիւր չբմեռանդութիւնն իմ, քան խնդրեալ զհաճարակ օգտութիւնն, հզօր եղիցի գթած կոյսն առաջի ողորմած Որդւոյ իւրոյ՝ անմեղադիր առնել գայս իմ մեղս, որում գայս իմ եւ իւրաքանչիւր մատանս չբմեռանդապէս նուիրեցի:*

դ. *33ա-50ա* [Քարոզ Գ.] Ի հսկման Մննդեան Տեառն, I, բան զգուշակմանէ, թէ Յիսուս Քրիստոս, Որդին Աստուծոյ ծնաւ ի Բեթղէհեմ Հրէաստանի – *Հնչեաց ձայն ցնծութեան յերկրի մերում...*

ե. *50ա-60ա* [Քարոզ Դ.] Յաւուր Մննդեան Տեառն, զաղթերացն Ամենափրկչին. Բան առաջին – *Արդ, թէպէտ սիրելիք այս աւուր...*

զ. *60ա-1ա* [Քարոզ Ե.] Ի ծննդեան սրբոց մանկանց, զչորից շաւունակ հանդիսից, այսինքն Մննդեան Տեառն, եւ սրբոյն Ստեփաննոսի, Յոհաննու, եւ ամենեղ մանկանցն. Բան առաջին – *Որ՛հնեալ, որ գալ յանուն Տեառն...*

է. *61ա-7բ* [Քարոզ Զ.] Ի Թլփատութեան Տեառն, զթլփատութենէ մերոյ, եւ զերեակէ վշկայութեան, զոր պարտիմ ունի. Բան առաջին – *Զկնի որոյ մինչ լցան աւուրք ութն...*

ը. *67բ-76բ* [Քարոզ Է.] Ի Յայտնութեան Տեառն, զբանիցն առաքելոյն երեւեցաւ հաղորդութիւն: Եւ զերից երեւմանցն. Բան առաջին – *Երեւեցաւ քաղցրութիւն եւ մարդասիրութիւն...*

թ. *76բ-81բ* [Քարոզ Ը.] Յառաջնում կիւրակէի զկնի ութօրէից Յայտնութեան, զառաքեալ սաձնելոյ ի հաւատնիս... – *Յընթերցման սրբոյ Աւետարանին, եղբա՛րք, այսօր լուաք...*

ժ. *82ա-5բ* [Քարոզ Թ.] Ի դառնման սրբոյն Պօղոսի, որպէս օրինակաւ նորին պատուիրի դասնալ. Բան առաջին – *Իրաւամբ, սիրելի՛ք, դարձումն վարդապետին հեթանոսաց...*

ժա. *85բ-9ա* [Քարոզ Ժ.] Ի մարդութեան երանելւոյ Մարիամու, զերեակ ողորմութենէ. Բան առաջին – *Այսօր գՏէրն տաճարին...*

ժբ. *89ա-92ա* [Քարոզ ԺԱ.] Յեօթանասնումներորդում. Բան առաջին – *Մեծ մխիթարութիւն է ինձ, եղբա՛րք իմ...*

ժգ. *92ա-103բ* [Քարոզ ԺԲ.] Ի գլուխս պահոց, որպէս պատուիրի օծանել զգլուխս մեր, եւ զերեսս մեր լուանալ. Բան առաջին – *Այսօր, սիրելի՛ք, ի սրբազան ժամանակս քառասնորդաց մտանեմք...*

ժդ. *104ա-8ա* [Քարոզ ԺԳ.] Ջսրբոյ Պէնեդիկտոս աբբայէ բան – *Ի ժողովին ձեզ ի մի առ ի լսել զբանն փրկութեան...*

ժե. *108ա-19բ* [Քարոզ ԺԴ.] ՅԱւետման երանելւոյ Կուսին, զբանիցն Սաղմոսի. Ջի բնակիցի փառն... – *Զի բնակիցի փառքն յերկրի մերում, ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն...*

ժզ. *119բ-25ա* [Քարոզ ԺԵ.] Ի կիւրակէի Ծաղկազարդի, զերից կարգաց հետեւողացն Քրիստոսի. Բան առաջին – *Որ առանց պատճառի զոդին փեսային ի միասին...*

ժէ. *125ա-30բ* [Քարոզ ԺԶ.] Ջորորդ լուր օր պատժական շաբաթու, զՇաշարաթաց Տեառն – *Հսկեցէ՛ք մտօք, եղբա՛րք, զի մի՛ անպտղապէս...*

ժը. *130բ-3ա* [Քարոզ ԺԷ.] Յընթերիս ի Տեառն, զմկրտութենէ, եւ զխորհրդոյ սեղանոյ, եւ զլուացմանէ ոտից – *Այսդիքիկն աւուրք, զորս պահել պարտիմք...*

ժթ. *133ա-46ա* [Քարոզ ԺԸ.] Յաւուր սրբոյ Ջատկին զեօթն կնհոցն, զորս ելոյծ Գառն – *Յաղթեաց առիւծն յազգէն Յուդայ...*

ի. *146ա-50բ* [Քառոզ ԺԹ.] Ութնօրեմնում Զատկի, զերից վկայութեանցն ի յերկինս եւ ի յերկրի. Բան առաջին – *Ամենայն, որ յԱստուծոյ ծնեալ է…*

իա. *150բ-1ա* [Քառոզ Ի.] Ձխնդրոջացց զերիս հացս – *Մ՛վ ի ձէնջ ունիցի զբարեկամ…*

իբ. *151ա-67ա* [Քառոզ ԻԱ.] Ի Համբարձման Տեառն, յաւետարանական ընթերցմանէ. Բան առաջին – *Ընկողմանողաց մետասան աշակերտաց…*

իգ. *167ա-73բ* [Քառոզ ԻԲ.] Ի տօնի Պենտկոստէի. Բան առաջին – *Միբանի՛ք, այսօր հռչակեցուբ…*

իդ. *173բ-7բ* [Քառոզ ԻԳ.] Ի Ծննդեան սրբոյ Յոհաննու Մկրտչին, զվառեալ եւ լուսաւորողէ – *Հեռի լիցի յայսոցիկ ժողովոց…*

իե. *177բ-84բ* [Քառոզ ԻԴ.] Ի հակման սրբոց առաքելոց Պետրոսի եւ Պօղոսի – *Ի հակման սրբոց հարկաւոր է հոգեւոր մարդոյն…*

իզ. *184բ-6բ* [Քառոզ Իե.] ԶԴաւթայ եւ զԳողիադու եւ հինգ բառացն – *Լուաք ի գրոցն Թագաւորաց, թէ Գողիադ…*

իէ. *186բ-91ա* [Քառոզ ԻՁ.] Զաւետաւրանական ընթերցմանէ, ուր կերակրելով Տէրն եօթն հացիւ զամբոխն յագեցուցանէ. Նախկին բան – *Գիշամ ի վերայ ամբոխին…*

իը. *191ա-4բ* [Քառոզ ԻԷ.] Ի ծննդեան սրբոյ Վիքթորիոսի մարտիրոսի, թաղեցելոյ ի վանս Առէմարէսբինոյ, ճահճազի Դոէչենսիոյ, որ մեռաւ [ի] չորրորդ աւուրն մարտի – Վիքթորիոսի *վարքն, եւ յատկական փառքն…*

իթ. *194բ-8բ* [Քառոզ ԻԸ.] Ի տօնի երանեմուսոյ Մարիամու Մագդաղենացւոյն – *Այսօր ողորմութիւնն եւ ճշմարտութիւնն հանդիպեցան…*

լ. *198բ-212բ* [Քառոզ ԻԹ.] Ի Վերափոխման երանեմուսոյ Մարիամու – *Այսօր փառաւորուհի կոյսն…*

լա. *212բ-5բ* [Քառոզ Լ.] Զերանեմուսոյ կուսէն Մարիամու – *Ոչդոյն լի շնորհիւ, ոչ միայն ի կուսութիեանն կայանալ…*

լբ. *219ա-25ա* [Քառոզ ԼԱ.] Ի ծննդեան երանեմուսոյ Մարիամու զշրմունդ – *Ձներկայութիւնն զպտղաբերութիեանն կուսին գրիչ…*

լգ. *225ա-9ա* [Քառոզ ԼԲ.] Ի տօնի սրբոյ Միխայէլի հրեշտապետին – *Այսօր հրեշտակաց յիշատակն…*

լդ. *229ա-46ա* [Քառոզ ԼԳ.] Ի տօնի Ամենայն սրբոց. զաւետաւրանական ընթերցմանէ. Բան առաջին – *Այսօր տօնախմբութիւնն ամենից սրբոց…*

լե. *246բ-50բ* [Քառոզ ԼԴ.] Զանցմանէ սրբոյ Մաղաքեայ եպիսկոպոսին. միակ բան – *Յերկինից ձեզ այսօր…*

լզ. *251ա-61ա* [Քառոզ Լե.] Ի նոյեմբերի ամսոջ, զբանիցն եսայեայ. Տեսի զՏէր նստեալ… – *Տեսի զՏէր նստեալ ի վերայ բարձր աթոռոյ…*

լէ. *261ա-7բ* [Քառոզ ԼԶ.] Ի տօնի սրբոյն Մարթինոսի, եւ զօրաւակացն ճնազանդութեան ամենից սրբոց – *Վարկեմ, թէ զբանն ի մէնջ խնդրէ…*

լը. *267բ-9բ* [Քառոզ Լէ.] Զսրբոյ Կղեմէս պապէ եւ մարտիրոսէ, զերից ջոց բան – *Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց…*

լթ. *269բ-77ա* [Քառոզ ԼԸ.] Ի հակման սրբոյ Անդրէային առաքելոյն բան – *Գլխաւորք ժօնքն սրբոց հեղինակութիւնն…*

խ. *277ա-80ա* [Քառոզ ԼԹ.] Զննջմանէ ջերմեռանդ Հիմպերթոս կրօնաւորէ – Հիմպերթոս *սպասաւոր Տեառն մեռաւ…*

խա. *280ա-92բ* [Քառոզ Խ.] Ի տեառնագրութեանն եկեղեցւոյ. Բան առաջին – *Այսորիկ աւուր տօնախմբութիւնս, եղբարք… Վերջն քարոզութեանց սրբոյն* Բեռնարտոսի, *թարգմանեցեալ ի Դուվասու վարդապետէ* Խարբերթացւոյ:

Բ. *292բ-342բ* [Բեռնարտոսի Մեկնութիւն Սաղմոսին. Ուր բնակեալն է]

— *292բ-3բ* Յառաջաբանութիւն Մեկնութեան Սաղմոսին. Ուր բնակեալն է (Սաղմ. Ղ.) – *Նկատեմ յաշխատանս ձեր, եղբարք…*

ա. *293բ-5ա* Մեկնութիւնն նախկին համարոյ Սաղմոսին. Ուր բնակեալն է. Բան առաջին – *Որ բնակեալն է յօգնութիւն Բարձրելոյն…*

բ. *295ա-6ա* Տակաւին զառաջին համարոյ. Բան երկրորդ, ուստի ի վերոյ – *Որ բնակի յօգնութեանն բարձրելոյն…*

գ. *296ա-8ա* Զերրորդ համարոյ երրորդ Բան. Ուստի ի վերոյ – *Աստուած իմ յուսացայց ի նա…*

դ. *298ա-300ա* Չչորրորդ համարոյ. Բան չորրորդ. Ուստի ի վերոյ – *Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ…*

ե. *300ա-1ա* Զառաջնոյ մաս է հինգերորդ համարոյ. Բան 5. Ուստի ի վերոյ – *Վահանաւ շրջապատեսցէ զքեզ ճշմարտութիւնն նորա…*

զ. *301ա-3ա* Զերկրորդ մասն է հինգերորդ համարոյ եւ զվեցերորդ համարոյ. Բան վեց. Ուստի ի վերոյ – *Սոփոր է յաստուածային Սուրբ գիրսն…*

է. *303բ-9բ* Զեօթներորդ համարոյ. եօթներորդ Բան. Ուստի ի վերոյ – *Յուսով կեամք, եղբա՛րք, մի՛ լքանիցիմք…*

ը. *310ա-5ա* Զութներորդ համարոյ. ութներորդ Բան. Ուստի ի վերոյ – *Թէպէտ համառօտապէս երբեմն ձեզ սիրելիք խօսեցաք…*

թ. *315ա-8ա* Զինիներորդ համարոյ. իններորդ Բան. Ուստի ի վերոյ – *Եւս, եղբա՛րք, այսօր լուիցուք…*

ժ. *318ա-21ա* Զտասներորդ համարոյ. Բան տասն. Ուստի ի վերոյ – *Ո՛չ մեր է, եւ ո՛չ նոր մեզ…*

ժա. *321ա-5բ* Զմետասան համարոյ. Բան մետասան. Ուստի ի վերոյ – *Գրեալ է եւ ճշմարտապէս գրեալ…*

ժբ. *325բ-9ա* Զերկուտասան համարով. երկուտասան Բաւ. Ուստի ի վերոյ – *եթէ յիշէք, բանիս երեսկեան աւուր…*

ժգ. *329ա-31բ* Զերեքտասան համարով. Բաւ երեքտասան. Ուստի ի վերոյ – *Կարեմք զայս համարս, որ ի ձեռս է…*

ժդ. *331բ-5բ* Չորեքտասաներորդ համարով. Բաւ չորեքտասան. Ուստի ի վերոյ – *Դոհասցուք, եղբա՛րք, զարարչէն մերոյ…*

ժե. *335բ-8ա* Զհինգտասաներորդ համարով. Բաւ հինգետասան. Ուստի ի վերոյ – *Ակայք առ իս ամենայնքն, որք…*

ժզ. *338ա-9բ* Զվեցտասան համարով. վեցտասան Բաւ. Ուստի ի վերոյ – *Ազաղակեացէ առ իս, եւ ես լսայց նմա…*

ժէ. *339բ-42բ* Զվերջնոյ համարով. Բաւ 17. Ուստի ի վերոյ – *Բարեպէս զմէնջ ընձեռիլ, եղբա՛րք… որ է ի վեր, քան զամենայն Աստուած օրհնեալ յաւիտեան. ամէն: Վերջ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

Տե՛ս Ա. հմ.՝ 292բ:

ԳՐՈՂԱԿԻՐՔ *1ա եկա՛ք, որդեա՛կք իմ, եւ լսարո՛ւք ինձ, եւ զերկիւղ Տեառն ուսուցից ձեզ:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺԸ. Մի հարցուիլ եպս.»:*

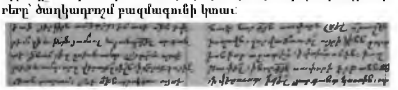
2311

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՒՐԱԿԷՅ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, ՌՄԽԶ. – 1797

ԳՐԻՉ ՍՏԱՁՈՂ՝ Միմոս արեյ. Բիւգաճդեցի:

ԹԵՐԹ՝ 432 (գոյի էջակալում՝ 1–869, որ է՝ 3ա–430բ). չգրուած՝ 1ա–2բ, 431ա–բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-Ի̃x12 (Ա 1, Դ 14, ԺԳ 10, ԼԶ 11, Իէ 8)+1x2: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ առանց, «VC» լուսադրոշմով: ՄԵՂՄԻՒԹԻՒՆ՝ 32,2x21,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (28,3x17,7): ԳԻՐ՝ նոտագիր: ՏՈՂ՝ 44: ԿԱՋՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջակք՝ տախտակ, ատաղձոր՝ դոշմազարդ ասկիզօծ թուղթ, եզերերք՝ ծաղկաքրոշմ բազմագունի կռատ:

Նմուշ 97ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ի լուսանցս – Գրիգոր Լուսաւորիչ՝ 32ա, Վերափոխումն Աստուածածնին՝ 71բ, Խաչելութիւն՝ 98բ, Ծնունդ՝ 231բ, Յովհաննէս Մկրտիչ՝ 252ա, Յովհան յեսխն կիսի՝ 276բ, Մուտ յերուսաղէմ՝ 351ա, Յարութիւն՝ 389բ, Տաճառ՝ 403ա, Ծաղկազարդ (խորհրդանիշ)՝ 417բ: Կ ս ա խ ո ր ա ն՝ 3ա: Լ ո ւ ս ա ն ց գ ա զ ա ր դ՝ բուսական, խաչ (377բ): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ բոյնագիր, կենդանագիր, ճանգուցագիր (96ա, 148ա), յոշկապարիկ, մոդղալեմ: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին, վարդագոյն, սեւ, շագանակագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան ճեռներ, թ. 37 մի փոերիկ հատուած կտրած եւ ապա կրկին փակցուած, որոշ գլխատառեր վնասուած. կազմի կաշին տեղ-տեղ ճերծուած, եզերերք մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-430բ* [Քարոզգիրք կիւրակէից]

– *3ա* [Ընծայումն] – *Զբոլոր գործս զայս նուիրեմ քեզ, Հոգի՛դ Սուրբ Աստուած… Վասն որոյ եւ հիմն ամենից բարեաց եւ արմատ սկիզբն քնափց պարգեւաց դաւանելով, գնանխախոյս զայս քարոզ ի պատիւ աստուածութեանդ նուիրելով, զօգնութիւն քոյ հայցեմ նուաւստս ի բանասիրաց՝ Յակոբ Լեհի անարժան պատրիարք Կոստանդնուպօլսի, որպէսզի որ յամենայնի նուազեալ եմ գիս քեզ Համայն ըստանալով, զգոյն իմ եւ զբարուք գոլն խնամեալ դարմանիցես եւ անուանդ քում փառս տացես: Եւ զի դու եղեր պարգեւ չարչարա-*

նաց էակցիդ եւ փառակցիդ, նմին իրի յուրբաթ աւուրն վերջնոյ Մեծի Բարեկենդանին սկսայ ի փառս քո, յամի մարդեղութեան քո, ոծեցեալոյ Տեառն իմոյ Յիսուսի Քրիստոսի 1755 եւ Հայոց՝ ՌՄԽ:

ա. *3ա-11ա* Առաջին քառոզ. Պենտեկոստէի Հոգւոյն Սրբոյ Գալստեան, ի վերայ բանին Յոհաննու 14. 15, որ ասէ Տէրն. Եթէ սիրէք զիս… – *Ինաբանս այս ունի զորս մասունս…*

բ. *11ա-4բ* Երկրորդ քարոզ. Սրբոյ Երրորդութեան, ի վերայ բանին Յոհաննու 5. 7. Երեի են, որ վկայեն յերկինս… – *Զայս քարոզս ի պատիւ Սրբոյ Երրորդութեան…*

գ. *14բ-8բ* Քարոզ երրորդ. կիւրակէին գնձի Պենտէկոստէին, ի վերայ բանին Ղուկասու 4. 25, որ ասէ. Արդարեւ ասեմ ձեզ… – *Որպէս ասէ սուրբ Հայրն եփրեմ ի Մեկնութեան Եսայեայ…*

դ. *18բ-20բ* Քարոզ չորրորդ. Ի վերայ ելման ի Վիրապէն Սրբոյն Գրիգորի մեր Լուսաւորչին: Մատթէոս 19. 17. Դուք, որ եկիք գկնի իմ… – *Երբ որ Գեղեցիկն Յովսէփ քաջագործն գտաւ…*

ե. *20բ-5ա* Քարոզ հինգերորդ. Ի վերայ տօնի եկեղեցւոյ՝ կարգեալ ի Սրբոյ Գրիգորէ Լուսաւորչէն, յետ ելման ի Վիրապէն: Յոհաննէս 10. 22. Եղեն յայնժամ նաւակատիք… – *Նաւակատիքն է տօն օրհնութեան տաճարի…*

զ. *25ա-31բ* Քարոզ Զ.երորդ. Երորդ կիւրակէի գկնի Հոգւոյն Սրբոյ Գալստեան, ի վերա[յ] Աւետարանին Մատթէոսի 12. 1. Յայ[ն]ժամ գնաց Յիսուս… – *Մինչ Աստուած անախտաբար գործէ…*

է. *31բ-5բ* Քարոզ է.երորդ. Յաղագս Գիւտի պատուական ճշխարաց Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին, որ ի վերայ Աւետարանին Մատթէոսի 13. 45 եւ ուր ասէ. Նման է արքայութիւն. եւ այլն – *Նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի…*

ը. *35բ-40բ* Քարոզ Ը.երորդ. Զորորդ կիւրակի զկնի Պենտեկոստէին, ի վերայ Աւետարանին Մատթէոսի 12. 38, ուր յառնդիմանէ – *Նախ, ուրացութիւն դպրաց եւ փարիսեցւոց...*

թ. *40բ-3ա* Քարոզ Թ.երորդ. Հինգերորդ կիւրակի զկնի Պենտեկոստէին, ի վերայ Աւետարանին Մատթէոսի 13. 24, յորմէ երեք առակաճանին – *Նախ, թէ ո՞րն է ագարակն...*

ժ. *43ա-7ա* Քարոզ Ժ.երորդ. Վեցերորդ կիւրակի զկնի Պենտեկոստէին, ի վերայ Աւետարանին Մատթէոսի 14. 12. եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս... – *Յորմէ նախ ուսուցանիմք, թէ ոչ պարտիմք...*

ժա. *47ա-54ա* Քարոզ ԺԱ.երորդ. Ի վերայ Այլակերպութեան Տեառն Վարդավառի կիւրակէին, ի վերայ Մատթէոսի ԺՉ. 13 – *Ուր նախ եղոյց, բացայայտին...*

ժբ. *54ա-3ա* Քարոզ ԺԲ. Երկրորդ կիւրակի զկնի Վարդավառին, ի վերայ Մատթէոսի ԺԸ. 10. Զգո՛ւշ լերուք... – *Յորում եւ ի հետեւեալսն նախ ցուցանէ...*

ժգ. *58ա-62ա* Քարոզ ԺԳ. Երրորդ կիւրակի զկնի Վարդավառին, ի վերայ Մատթէոսի 19. 3 – *Նախ, հարցումն փարիսեցւոց վասն արձակման կնոջ...*

ժդ. *62ա-5բ* Քարոզ ԺԴ. Զորորդ կիւրակի զկնի[ի] Վարդավառին, ի վերայ Մարկոսի 1. 14. եւ յետ մատնելոյն Յոհաննու... – *Յորոց երեք արտահանին. նախ, թէ վասն էր...*

ժե. *65բ-9բ* Քարոզ ԺԵ. Հինգերորդ կիւրակէին զկնի Վարդավառին, ի վերայ Մարկոսի 2. 1 մինչ ցծիթ. եւամարի վերջն – *Յորում, նախ ցուցանի շնորհալի վարդապետութիւն...*

ժզ. *69բ-71բ* Քարոզ ԺԶ. Շողակաթի Աստուածածնին Իջման Բանին Աստուծոյ ի Վաղարշապատ բաղաքի, ի շաբաթի աւուրն Վերափոխման ճաճանաեաց. ելից 25. 9. Զգուշ լե՛ր... – *Որպէս ասէ մեծ վարդապետն Որոգինէս...*

ժէ. *71բ-7բ* Քարոզ ԺԷ. Յաղագս Վերափոխման ամէնօրհնեալ սրբոյնոյ Աստուածածնի..., ի վերայ 2 Թագաւորաց 7. 1. եւ եղեւ յորժամ նստաւ Դաւիթ... – *Դաւիթ թարգմանի՝ Սիրելեալ...*

ժը. *77բ-82ա* Քարոզ ԺԸ. Զկնի Երկրորդ կիւրակի Վերափոխման, ի վերայ Աւետարանին Ղուկասու 1. 39. Յարուցեալ Մարիամ... – *Խորհրդապէս այսու բնաբանիւ նախ, իմանամք...*

ժթ. *82բ-3բ* Քարոզ ԺԹ. Ի վերայ Յովակիմայ եւ Աննայի՝ ծնողաց սուրբ Աստուածածնին եւ կանանց Իդաբերից. եսթեր 20. 6. Փորիկ աղբիւրն եղեւ գետ մեծ... – *Սուրբ եկեղեցի գնկարագրականն որ եւ առ նմաթեր թագուհին...*

ի. *83բ-7բ* Քարոզ Ի.երորդ. Երրորդ կիւրակի զկնի Վերափոխման սուրբ Աստուածածնին, ի վերայ Մարկոսի Դ. 15. Իբրեւ ընդ երեկս... – *Յորում, նախ, ցուցանի երեկոյին տգեղութիւն մեզ...*

իա. *87բ-91ա* Քարոզ ԻԱ. Զորորդ կիւրակի զկնի Վերափոխման Սուրբ Աստուածածնին, ի վերայ Մարկոսի 6. 30. Ժողովեցան առաքեալքն... – *Յորմէ ի յետագայիցն նախ, ուսանիմք...*

իբ. *91ա-6ա* Քարոզ ԻԲ. Հինգերորդ կիւրակի զկնի Վերափոխման Աստուածածնին, ի վերայ Մարկոսի 7. 33 – *Ուր նախ՝ գխոսն եւ զհամն բժշկեաց Քրիստոս...*

իգ. *96ա-8բ* Քարոզ ԻԳ. Առտեմոյ կիւրակէից սեպտեմբերի Ը. (8), ի վերայ Ծննդեան Սուրբ Աստուածածնին ի Յովակիմայ եւ Աննայէ. եսայի 61. 9. Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա... – *Այս բանս ըստ գրոյն վերաբերի առ հոգեւոր ծնունդս...*

իդ. *98բ-104ա* Քարոզ ԻԴ. Խաչվերացի կիւրակէին, ի պատիւ Սրբոյ Խաչին, ի վերայ Աւետարանին Յոհաննու 3. 14. Որպէս բարձրացոյց... – *Յորոյ բանից երեք հաւաքին. նախ թէ սուրբ խաչն բազմօք գուշակեցաւ...*

իե. *104ա-7ա* Քարոզ ԻԵ. Երկրորդ կիւրակի զկնի Խաչվերացին, ի վերայ Աւետարանին, որ ըստ Մարկոսի գլուխ 10. եւ ամեաի յարուցեալ... – *Իսկ աստ երեք կարեն շօշափիլ...*

իզ. *107բ-10բ* Քարոզ ԻԶ. Ի շաբաթի աւուրն, ի վերայ սրբոյն Գէորգեայ մեծի վկային Քրիստոսի... – *Նախ, թէ սուրբն Գէորգ որպիսի՛ կերպիւ սպառազինեալ էր...*

իէ. *110բ-2բ* Քարոզ ԻԷ. Երրորդ կիւրակի Վարագայ Սուրբ Խաչին, ի բան առաքելոյն Պօղոսի. Գալատացիս 6, 14. Այլ ինձ բաւ լիցի պարծիլ... – *Յորում նկատին երեք. նախ, թէ խաչն որպէս պարծանք է...*

իը. *112բ-6ա* Քարոզ ԻԸ. Ի պատիւ սրբոց եօթանասնեւերկու աշակերտացն Քրիստոսի. Ղուկասու 10. 1. Յետ այսորիկ երեսեցոյց Տէր... – *Յորոց բանից երեք արտահանին, նախ, թէ ուստի՞ երեսեցոյց...*

իթ. *116ա-5բ* Քարոզ ԻԹ. Զորորդ կիւրակի զկնի Վերացման Սրբոյ Խաչին, ի վերայ Մարկոսի 11. 27. Գան միւսանգամ յԵրուսաղէմ... – *Յորմէ երեք արտահանին. նախ, յանդգնական հարցումն...*

լ. *118բ-22բ* Քարոզ Լ. Հինգերորդ Կիւրակի զկնի Վերացման Խաչին, ի վերայ Մարկոսի 12. 35. Պատասխանի ետ Յիսուս... – *Յորմէ նախ, կրթիմք, թէ ի տաճարի...*

լա. *122բ-5բ* Քարոզ ԼԱ. Ի վերայ չորից աւետարանչացն, ի բանն եսայեայ 40. 9. Բ՛ի վերայ լերինդ... – *Յորոց բանից նախ, ուսանիմք, թէ չորք աւետարանիչքն...*

լբ. *125բ-8բ* Քարոզ ԼԲ. Վեցերորդ կիւրակի զկնի Սրբոյ Խաչին. Ղուկաս 3. 16 (=4. 14). Եւ դարձաւ Յիսուս... – *Յորմէ եւ ի հետեւեալոցն երեք ինչ ուսանիմք...*

լգ. *128բ-30բ* Քառոզ ԼԳ. Ի վերայ Յօսէփայ աստուածաճօռն, եւ Յօսէփայ Արեմաթացւոյն, եւ բարեկամին Քրիստոսի Ղազարու, եւ հուերցն նոցա Մարիամու եւ Մարթային, ի վերայ Աւետարանին Մատթէոսի 4.16 (=1.16). Յակոբ ծնաւ զՅօսէփ... – *Յորմէ երեւի նոահի պատիւ...*

լդ. *130բ-2ա* Քառոզ ԼԴ. Երքեորդ կիւրակէի Խաչգիւտին, ի վերայ Մատթէոսի 23. 30 (=24. 30). Եւ ապա երեւեսցի նշան... – *Յորմէ ուսանիմք, թէ մեր֊ձ կատարածին...*

լե. *132ա-4բ* Քառոզ Լե. Ը.երորդ կիւրակէին, ի վերայ Ղուկասու 8. 17. Ջիւ ինչ ծածուկ... – *Յորոց բանից մինչեւ ի 21 համարն ուսանիմք...*

լզ. *134բ-7բ* Քառոզ ԼԶ. Ի վերայ սրբոց հրեշտակապետացն Գաբրիէլի եւ Միխայէլի եւ ամենայն երկնային զօրացն, ի վերայ Մատթէոսի 18. 10. Զգո՛ւշ լերուք... – *Նախ, զպահպանութենէ եւ զգործոց...*

լէ. *137բ-40բ* Քառոզ ԼԷ. Իններորդ կիւրակէի, ի վերայ Ղուկասու 8. 48. եւ միշտդեռ նա զայն խօսէր... – *Բարոյականապէս, նախ, դուստր ծննդաբեր առաքինութենից է հոդին...*

լը. *140բ-4բ* Քառոզ ԼԸ. Հասարակ սրբոց վարդապետաց եկեղեցւոյ յատուր տօնի Սրբոյն Յօհաննու Ոսկէբերանին, ի վերայ բանին, որ ասէ. Ուր առասցէ եւ ուսուցէ... – *Յորմէ երեք ինչ իմանամք. նախ, զառաքինութենէ...*

լթ. *144բ-7բ* Քառոզ ԼԹ. Տասներորդ կիւրակէի, ի վերայ բանին Ղուկասու 9. 44. եւ զառմանային ամենեցեսեան... – *Յորմէ ուսանիմք, նախ, թէ բոլոր գործքն Քրիստոսի զարմանալիք էին...*

խ. *148ա-51ա* Քառոզ Խ. Առաջին կիւրակէից ի տօնի ամենայն սրբոց մարգարէից, յերեշաբթի աւուրն, զկնի տօնի Հրեշտակապետաց, ի վերայ բանին սրբոյն Սահեփաննոսի. Ջո՞ ի մարգարէից ոչ հաւատեցիքն... – *Յորմէ երեք ցուցանի. նախ, թէ զի՞նչ է մարգարէութիւն...*

խա. *151ա-3ա* Քառոզ ԽԱ. Ի վերայ հաւատոյն առաքելոց. Ղուկաս 6. 15. եւ իբրեւ այգ եղեւ... – *Առեգակն արդարութեան Քրիստոս...*

խբ. *153բ-5բ* Քառոզ ԽԲ. Ի շաբաթի աւուր, ի վերայ ամենայն սրբոց ինոց եւ նոոց, յայտից եւ անյայտից, ի բան առաքելոյն Բ. Կորնթ. 14. 12 (= Ա. Կորնթ. 16. 20). Ողջոյն տան ձեզ սուրբ ամենեցեսեան – *Յորմէ գերկուս իմանամք. նախ զհաւուց նոցա...*

խգ. *155բ-8ա* Քառոզ ԽԳ. Նոյեմբերի ԻԱ. ի տօնի երից ամաց ընծայեցման սուրբ կուսին ի տաճարն Սողոմօնի. Տարաւ զիս արագ... – *Յորոց բանից երկուս յարտահանին. նախ, թէ ո՞րն է այս սենեակս...*

խդ. *158ա-65ա* Քառոզ ԽԴ. Առաջին կիւրակէի Յիսնակամի Ծննդեան պահոցն, ի վերայ բանին Ղուկասու 11. 1. Եւ եղեւ ի տեղւոջ... – *Յորոց նախ, ուսանիմք, թէ որպէս փրկիչն գործնական կենօքն...*

խե. *165ա-8ա* Քառոզ ԽԵ. Երկրորդ կիւրակէի Ծննդեան Յիսնակաց, ի վերայ Ղուկասու 12. 13. Ասէ մի ի ժո[ղ]ովրդեանէ... – *Յորմէ նախ, ցուցանի ազատաց...*

խզ. *168ա-72ա* Քառոզ ԽԶ. Երրորդ կիւրակէի Յիսնակաց, ի վերայ բանին Ղուկասու ԺԳ. 1. եկին ոմանք ի նմին... – *Յորոց բանից ուսանիմք զերիս. նախ, զհարկատուութենէ...*

խէ. *172ա-4բ* Քառոզ ԽԷ. Յոթներեան սուրբ Աստուածածնին, որ կատարի ի դէկտեմբերի ինն, ի վերայ երգոց երգոյն 6. 3. Գեղեցիկ ես, մերձաւոր իմ... – *Յորոց զերիս ուսանիմք. նախ, թէ սրբուհի կոյսն յղացաւ...*

խը. *174բ-80ա* Քառոզ ԽԸ. Չորրորդ կիւրակէի, ի վերայ Ղուկասու 14. 12. եւ ասէ զկոչնատէրն... – *Յորոց բանից նախ, ուսանիմք բան գրոյն զմարմնաւոր ընդունելութենէն...*

խթ. *180ա-3բ* Քառոզ ԽԹ. Ի մէջ պահոց սրբոյն Յակոբայ յերեշաբաթին ի վերայ առաքելոցն մերոյ Թաթէոսի եւ Բարթուղիմէոսի, ի վերայ Սիրաիայ 44. 1, ուր ասէ. վասն նահապետաց. Գովեսցո՛մ... – *Յորոց բանից իմանամք, թէ սուրբ առաքեալքն մեր էին արք գովելիք...*

ծ. *183բ-6ա* Քառոզ Ծ. Ի շաբաթի աւուր՝ ի վերայ սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ հայրապետին, ի բան Եսայեայ 44. 1. Բայց արդ լո՛ւր Յակոբ... – *Եւ նախ, զգերազանցութենէն նորին ծննդեանն...*

ծա. *186ա-9բ* Քառոզ ԾԱ. Հինգերորդ կիւրակէին, ի վերայ բանին Ղուկասու 17. 1. Եւ ասաց առ աշակերտսն իւր... – *Յորոց բանից գերիս ուսանիմք. նախ՝ թէ հարկ է գալ գայթակղութեան...*

ծբ. *190ա-3ա* Քառոզ ԾԲ. Ի վերայ Սրբոյն Իգնատիոսի Աստուածազգեաց հայրապետի Անտիոքայ, ի վերայ բանին Մարկոսի 9. 35. եւ առեալ մանուկ մի... – *Յորոց ուսանիմք նախ, թէ խոնարհքն միշտ առաջի Աստուծոյ կանգուն կան...*

ծգ. *193ա-7բ* Քառոզ ԾԳ. Չ.երորդ կիւրակէի, ի բանն Ղուկասու 18. 9. Ասէ եւիւս եւին... – *Յորոց ցուցանի նախ, փարիսեցւոյն բարի...*

ծդ. *197բ-203բ* Քառոզ ԾԴ. Առաջին կիւրակէից ի տօնի Դաւթի մարգարէին եւ Յակոբայ Տեառնեղբօրն – *Նախ զմարգարէն բերանովն Աստուծոյ ասաց... |203բ| [Տաղ] – Դաւիթ արքայ այսահլած մարգարէ, / Քնարի հարմամբ նա գայլոս չարըս վարէ...*

ծե. *203բ-7բ* Քառոզ ԾԵ. Ի վերայ սրբոյն Ստեփաննոսի Նախաստվկաւագին եւ առաջին մեծի եւ անյաղթ վկային. Կոչեցին երկոտասանսն... Գործ 6. 8, 6. 13 – *Երկոտասան առաքեալքն ի նմանութիւն երկոտասան կենդանակերպից...*

ծզ. *208ա-12բ* Քառզ ՃՁ. Ի վերայ գլխատր առաքելոցն Պետրոսի եւ Պաւղոսի, ի բանն Ծննդոց (1. 16). եւ առար Աստուած... – *Յորոց բանից զերիս իմանամք, նախ, թէ Պետրոս...*

ծէ. *212բ-4բ* Քառզ ՃԷ. Ի վերայ Ուրբաց Առաքեալ՝ Յոհաննու Աւետարանչին եւ Յակոբայ մեծի առաքելոյն. Յայտնութիւն 4. 5. եւ յաթոռոյ աթոռ ելանէին... – *Նախ, աճառովն Աստուծոյ իմանամք գաստուածային փառքն...*

ծը. *215ա-9բ* Քառզ ՃԸ. Եօթներորդ կիւրակէի ի մէջ պահոց Յայտնութեան, ի վերայ Աւետարանին, որ ըստ Ղուկասու 19. 12. Ասէ այր ոմն... – *Յորոց զերիս ուսանիմք, նախ՝ զանազանութիւն Քրիստոսի...*

ծթ. *219բ-22բ* Քառզ ՃԹ. Ի վերայ սրբոյն Բարսղի հայրապետին Կեսարու՝ մեծի եպիսկոպոսապետին եւ եօթնալոյս հայրապետին. Ելից 13. 21 – *Գրեալ է, թէ. Զկնի ելից Խրայէլի ի յՀգիպտոսէ...*

կ. *222բ-5բ* Քառզ Կ. Ութերորդ կիւրակէին ի մէջ Յայտնութեան պահոց. Ղուկաս 22. 24. եւ եղեւ հակառակութիւն... – *Յորմէ ուսանիմք զերիս. նախ, թէ ախտն փառամոլութեան անգդոյշ է...*

կա. *225բ-9ա* Քառզ ԿԱ. Յաղագս նախապատրաստութեան առ ի բառեպէս ընդունիլ զծնեալ էմմանուէլն Յիսուս. Ղուկաս 1. 16 (= 1. 76). եւ դո՛ւ, մանուկ մարգարէ... – *Յորոց բարոյականապէս ուսանիմք նախ, թէ պարտիմք անմեղանալ...*

կբ. *229բ-31բ* Քառզ ԿԲ. Ութան առաւօտուն, ի նախատօնակ Ծննդեանն Քրիստոսի, ի չիշատակ Աւետմանն. Ղուկաս 1. 26 եւ յամսեանն վեցերորդի... – *Որովհետեւ հանդերձեալ է եկեղեցի սուրբ...*

կգ. *231բ-4ա* Քառզ ԿԳ. Ի գերաւմահոս եւ գերասանաչ Ծննդեանն Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: Գիրք եւ բառզ նախկին, ի վերայ Մատթէոսի. Գիրք ծննդեանն... – *Յորոց երեք ինչ իմանամք. նախ՝ թէ Ծնունդն Քրիստոսի...*

կդ. *234ա-6ա* Քառզ ԿԴ. Երկրորդ բառզ Ծննդեանն Յիսուսի Քրիստոսի, ի վերայ Մատթէոսի. եւ Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդն էր այսպէս... – *Յորոց նախ, ուսանիմք, թէ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս...*

կե. *236ա-8բ* Քառզ ԿԵ. Երրորդ բառզ ի վերայ Ծննդեան Քրիստոսի, առ բանն Եսայեայ 7. 14 Ահա՛ կոյս յղասցի... – *Յորմէ նախ, ուսանիմք զգերազանցութենէ կուսութեանն Մարիամու...*

կզ. *238բ-41բ* Քառզ ԿԶ. Չորրորդ բառզ ի վերայ Ծննդեանն Յիսուսի Քրիստոսի. Մատթէոս 2. 1. եւ ի ծնանիլն Յիսուսի... – *Յորմէ երեք բացայայտին. նախ՝ ծնանիլն...*

կէ. *241բ-4բ* Քառզ ԿԷ. Ե.երորդ բառզ ի վերայ Ծննդեանն Քրիստոսի, յԱետոմոն հրեշտակին. Աւետարանեմ ձեզ... – *Յորոց ուսանիմք նախ, թէ ծնունդն Քրիստոսի էր ուրախութիւն...*

կը. *244բ-6բ* Քառզ ԿԸ. Ի վերայ Թլփատութեանն Քրիստոսի. եւ յաւուրն ութերորդի... – *Յորմէ երկու ինչ իմանամք. նախ՝ զթլփատութենէն...*

կթ. *246բ-50ա* Քառզ ԿԹ. Ի վերայ Սկրտութեանն Քրիստոսի. Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլէ... – *Յորմէ երեք գործանալիք երեւին. նախ՝ խոնարհութիւն վարդապետին Յիսուսի...*

հ. *250ա-2ա* Քառզ Հ. Ի վերայ Յոհաննու 2 գլուխ. Առաջին Կիւրակէի զկնի Աստուածայայտութեան. եւ յաւուրն երրորդի... – *Յորոց զբազումս ուսանիմք. նախ, թէ ո՞րն էր երրորդ օրն...*

հա. *252ա-5ա* Քառզ ՀԱ. Ի վերայ Ծննդեանն Յոհաննու Մկրտչին, ի բանն Եսայեայ 40. 3. ես ձայն բարբառոյ յանապատի... – *Յորոց երեք ինչ իմանամք. նախ՝ թէ սուրբն Յոհաննէս էր ձայն բանին Աստուծոյ...*

հբ. *255բ-7ա* Քառզ ՀԲ. Ի վերայ սրբոյն Պետրոսի հայրապետին Աղէմաանդրու. ես եմ հովիւն բաջ... – *Յորոց ուսանիմք, թէ սուրբ վարդապետք եկեղեցւոյ...*

հգ. *257ա-8բ* Քառզ ՀԳ. Ի վերայ սրբոց կրօնաւորաց, եւ յատկապէս՝ ի վերայ Մեծին սրբոյն Անտօնիոսի, [ի բանն] Մատթէոսի 10. 37. Որ սիրէ զհայր... – *Ի հնումն հրամայեցաւ աղքատաց...*

հդ. *258բ-60ա* Քառզ ՀԴ. Ի վերայ Մեծին Թէոդոսի եւ այլոց բարեպաշտ թագաւորաց. Իմաստութիւն Սողոմոնի 6. 2. Լուարո՛ւմ, թագաւո՛րք... – *Ի հնումն նախ քան զօրէնս փայլեցաւ...*

հե. *260ա-3ա* Քառզ ՀԵ. Երկրորդ կիւրակէի զկնի Ծննդեանն Քրիստոսի, ի վերայ բանին Յոհաննու 3. 13. եւ ոչ ոք ել յերկինս... – *Յորմէ նախ, ուսանիմք, թէ ոչ ոք ելանել կարէ...*

հզ. *263ա-6բ* Քառզ ՀԶ. Երրորդ կիւրակէի զկնի Ծննդեանն Քրիստոսի, ի վերայ Յոհաննու 4. 43. եւ յետ երկուց աւուրց... – *Յորոց նախ, ուսանիմք, թէ Քրիստոս զկնի երկուց օրինաց...*

հէ. *266բ-70ա* Քառզ ՀԷ. Զորրորդ կիւրակէի զկնի Ծննդեանն Քրիստոսի, ի վերայ Յոհաննու 6. 39. Այս են կամք Հօր իմոյ... – *Յորոց ուսանիմք նախ, թէ Հայր Աստուած...*

հը. *270ա-4ա* Քառզ ՀԸ. Առաջաւորաց պահոց կիւրակէի Բարեկենդանին, ի վերայ Յոհաննու 6. 15. Յիսուս իբրեւ գիտաց... – *Յորոց ուսանիմք նախ, փախչիլ ի ժամանակաւոր փառաց...*

հթ. *274ա-81ա* Քառզ ՀԹ. Առաջաւորի պահոցն, ի բանն Քրիստոսի Մատթէոսի 12. 11 (= 12. 41). Արք Նինուէացիք... – *Յորժամ Աբիմէլէք, անողորմ որդին Գեդէոնայ...*

ձ. *281ա-2բ* Քառզ Ձ. Աւուրս կիւրակէից ի վերայ սրբոյ Սարգսի զօրավարին եւ առյոյ նորա Մար-

տիրոսին, ի վերայ Եսայեայ 41. 20 (= 41. 2). Ո՞ զարթոյց յարեւելից... – *Այս մարգարէական բանս նախ առնանի ի վերայ Կիւրոսի...*

Նա. *282բ-6ա* Քարոզ ՁԱ. Առաջաւորաց կիւրակէին, ի վերայ բանին Յոհաննու 6. 22. Ի վաղիւ անդր... – *Յորմէ ուսանիմք նախ, թէ յետ Քրիստոսի գալստեանն...*

Նբ. *286ա-91բ* Քարոզ ՁԲ. Ի վերայ Քառասնօրեայ գալստեանն Տեառն ի տաճարն. Ղուկաս 9. 22 (= 2. 22). Եւ իբրեւ լցան... – *Յորոց նախ ուսանիմք, թէ Յիսուս անմեղ Դաւն Աստուծոյ...*

Նգ. *291բ-3ա* Քարոզ ՁԳ. Երկրորդ կիւրակէի զկնի Առաջաւորաց, ի բանն Յոհաննու 7. 37. Ի վերջնում աւուր... – *Այս Աւետարանս երիցս անգամ ընթեռնանի...*

Նդ. *293ա-5ա* Քարոզ ՁԴ. Ի վերայ թարգմանչացն մերոց Սրբոյն Իսահակայ հայրապետին եւ Մեսրոպայ վարդապետին, ի բանն Պօղոսի Ա. Կորնթ. 12. 4, թէ. Թէպէտ եւ բաժինք... – *Եկեղեցին Քրիստոսի է որպէս հիացական բանակ Աստուծոյ...*

Նե. *295ա-6բ* Քարոզ ՁԵ. Ի վերայ սրբոց Վարդանանց զօրաւորացն Հայոց եւագար երեսուն եւ վեց վկայիցն, որ կատարեցան ի մեծ պատերազմին. Իմաստութիւն Սողոմոնի 3. 1. Բայց հոգիք արդարոց... – *Եթէ առ անմահութեամբ իմացական հոգւոյն...*

Նզ. *296բ-8ա* Քարոզ ՁԶ. Ի վերայ Երից սուրբ ժողովոյն եւ ի տօնի Կոստանդնուպօլսոյ սուրբ ժողովոյն, առ բանն Իմաստութեան Սողոմոնի 6. 26. Բազմութիւն իմաստնոց... – Արիստոտէլ *ասէ, թէ. Այն դեղն առաւել ընտրելի է...*

Նէ. *298ա-302բ* Քարոզ ՁԷ. Մեծի պահոց Բարեկենդանի կիւրակէին – *Նախ, առ բանն. Գոչեա՛ զօրութեամբ...*

Նը. *302բ-5բ* Քարոզ ՁԸ. Ի նոյն կիւրակէին ի վերայ պահոց, ի բանն առաքելոյն. Եւ զայս գիտել պարտ է մեզ. Հռոմայեցիս 13. 11... – *Յորմէ ուսանիմք, թէ ժամանակ Նորոյ օրինաց...*

Նթ. *305բ-8բ* Քարոզ ՁԹ. Մեծի Բարեկենդանին, [ի բանն] Մատթէոսի 6. Զգո՛ւշ լերուք... – *Նախ, ցուցանէ Տէրն, թէ որպէս առնելի է...*

ո. *308բ-14բ* Քարոզ Ձ. Երկրորդ կիւրակէի Մեծի պահոց, ի բանն Մատթէոսի 5. 17. Մի՛ համարիք, թէ... – *Յորմէ եւ ի հետեւեցելոցն ուսանիմք...*

ոա. *314բ-21բ* Քարոզ ՁԱ. Երրորդ կիւրակէի Մեծի պահոց ի վերայ Աննաւակին. Ղուկաս 17. 1 (= 15. 1). Եւ էին մերձ առ նա... – *Յորոց ցուցանի նախ, որպիսութիւն բժշկելի հիւանդացն...*

ոբ. *322ա-5բ* Քարոզ ՁԲ. Զորրորդ կիւրակէի Մեծի պահոց, ի վերայ Տնտեսին. Այր մի էր մեծատուն... – *Յորմէ բազում ինչ ուսանիմք՝ ո՛վ է մեծատունն...*

ոգ. *325բ-30ա* Քարոզ ՁԳ. Երկրորդ շարաթ ի նոյն կիւրակէի, ի վերայ մեծատանն եւ Ղազարու. Այր ոմն էր մեծատուն... – *Յորում ցուցանի նախ մեծատան չղրութիւնն...*

ող. *330ա-1ա* Քարոզ ՁԴ. Շաբաթի աւուրն, ի վերայ Քառասուն մանկանցն վկայից, որ ի Սեբաստիայ կատարեցան. Ելից 26. 19. Եւ Ե. (40) խարիսխս... – *Ամենայայելչագեղն Աստուած ի ստեղծանել զերկինս...*

ոե. *331բ-5ա* Քարոզ ՁԵ. ե.երորդ կիւրակէի Մեծի պահոց, ի վերայ Դատաւորին. Դատաւոր մի էր... – *Յայսմ առակի բազում են նկատելիք...*

ոզ. *335ա-40ա* Քարոզ ՁԶ. Առ նոյն կիւրակէին, ի վերայ փարիսեցւոյն եւ մաքսաւորին. Ուր երկու ելին ի տաճարն... – *Յորմէ նախ, ուսանիմք զբարի սկիզբն...*

ոէ. *340ա-4ա* Քարոզ ՁԷ. Ի վերայ Զաքարանաց եւ մլտից Վիրապին սրբոյն Գրիգորի մեր Լուսաւորչին. Սիրաք 45. Ըղձալի Աստուծոյ... – *Որպէս Աստուած զիւր պատկերն եւ զնմանութիւնն...*

ոը. *344ա-8ա* Քարոզ ՁԸ. Ջ.երորդ կիւրակէի Մեծի պահոց, ի վերայ Մատթէոսի [ԻԲ. 34] զպատուիրանէ սիրոյն Աստուծոյ եւ ընկերին. Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան... – *Յորոց նախ, ցուցանի խորամանկութիւն փարիսեցւոցն...*

ոթ. *348ա-51ա* Քարոզ ՁԹ. Շաբաթի աւուրն, ի վերայ յարութեան Ղազարու. Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս... – *Յորում նախ, ցուցանի արդիւնք սիրելութեանն...*

ն. *351ա-8բ* Քարոզ Ճ. Յաւուր սրբոյ Մաղկազարդին, ի բանն Մատթէոսի 20. 29. Եւ յելանէին նոցա յԵրիքովէ... – *Յորոց նախ ցուցանի, թէ Քրիստոս ելանելով...*

նա. *359ա-64ա* Քարոզ ՃԱ. Առ նոյն կիւրակէի երեկոյին, ի խորհուրդ Դռնաբացեցին. [ի բանն] Մատթէոսի 21. 1 (= 25. 1). Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւնն... – *Յորմէ ուսանիմք զանորոշ թիւ ընտրելոց...*

նբ. *364ա-6ա* Քարոզ ՃԲ. Մեծի Աւագ երկուշաբաթի աւուրն, ի բանն Մատթէոսի 21. 18. Եւ այգուցն իբրեւ... – *Յորմէ երեւի նախ, թէ գգալի քաղցումն Քրիստոսի...*

նգ. *366բ-9բ* Քարոզ ՃԳ. Աւագ չորեքշաբաթին, ի խորհուրդ մատնութեան Քրիստոսի, ի բանն Մարկոսի ԺԴ. եւ էր Զատիկն... – *Յորոց նախ ցուցանիապերախտութիւնն հրէից...*

նդ. *369բ-73բ* Քարոզ ՃԴ. Աւագ հինգշաբաթի աւուրն, ի խորհուրդ սրբոյ պատարագին, ի բանն Ա. Կորնթացիս 11. 23. Էառ զնաց, գոհացաւ... – *Մինչ Յովսէփ հանաւ ի բանտէն...*

ՃԵ. *373բ-7բ* Քառոզ ձԲ. Ի նոյն ատուր Աւագ հինգշաբաթին, ի խոհուրդ Ոտնլուային, ի բանն Յոհաննու 13. 4. Յառնէ յընթեռաց աճառ... – *Յորոց նախ, ուսանիմք, թէ Քրիստոս որպէս տանուտէր...*

ՃԶ. *377բ-85բ* Քառոզ ձՁ. Կոսակ չարչարանացն Քրիստոսի. Ջմարիաս 12. 11. Յաւուր այնմիկ ասաստկացայ կոծ մեծ յԵրուսաղէմ... – *Ասաց կերպերեալ ձայնիւ մարգարէն...: 385բ Երգ ի դիմաց Աստուածածնին առ խալեցեալ միակ Որդին – Ալ իմ ամպ թեթեւ Յիսուս / Ծողեցեր յալացդ արտասուս...*

ՃԷ. *385բ-8ա* Քառոզ ձԷ. Յաղագս Թադմանն Քրիստոսի եւ փառաւոր գերեզմանին. Իբրեւ երեկոյ եղեւ... – *Յորոց բանից նախ գոլի բարեպաշտութիւնն Յովսէփայ...*

ՃԸ. *388բ-9բ* Քառոզ ձԸ. Ի խոհուրդ Աւագ շաբաթին, վասն ապառածուրացութեան Երկիցն, վասն կնքելոյ գերեզմանի Տեառն եւ կարգելոյ պահպանացն. Մատթէոս 27. 62. Ժողովեցան հաճախապետքն... – *Որպէս որդիքն Իսրայէլի յեւն յեգիպտոսէ...*

ՃԹ. *389բ-93բ* Քառոզ ձԹ. Ըստ կարգի կիւրակէից սրբոյ Յարութեանն Քրիստոսի. Մատթէոս 28. 5. Պատասխանի ետ հրեշտակն... – *Յորոց բանից Նախ, ուսանիմք, թէ հրեշտակքն են...*

ՃԺ. *393բ-3ա* Քառոզ ձԺ. Երկրորդ քառոզ ի վերայ Յարութեանն Քրիստոսի եւ ի վերայ ոմանց պատուիրակաց. եւ իբրեւ էանց շաբաթն... – *Յորմէ ուսանիմք նախ զինակիւթ չերմեռանդութիւն...*

ՃԺա. *398ա-402բ* Քառոզ ձԺԱ. Երկրորդ կիւրակէի. ի վերայ Նոր կիւրակէին. եւ [յետ] յաւուրն ութերորդի... (Յոհաննէս 20.26) – *Յորոց Նախ, ցուցանի գթութիւն Քրիստոսի...*

ՃԺբ. *402բ-5ա* Քառոզ ձԺԲ. Երորդ կիւրակէի զկնի Զատկին, ի վերայ Աշխարհամատոան տաճարին Սրբոյ Յարութեան. Եղիցի յաւուրս յետինս. (Եսայի 2)... – *Յորմէ ցուցանի Նախ, թէ Սուրբ Յարութեան տաճարն...*

ՃԺգ. *405ա-8ա* Քառոզ ձԺԳ. Չորրորդ կիւրակէի, ի բանն Յոհաննու 5. 19. Պատասխանի ետ Յիսուս... – *Նախ ցուցանի ամենակարողութիւնն Քրիստոսի...*

ՃԺդ. *408ա-11բ* Քառոզ ձԺԴ. Հինգերորդ կիւրակէի. զկնի Յարութեան սրբոյ Զատկին, [ի բանն] Յոհաննու 7. 14. Իբրեւ ւոօնն ընդմիջեցաւ... – *Յորոց Նախ, ուսանիմք, թէ Քրիստոս տաղաւար կազմեալ...*

ՃԺԵ. *411բ-5ա* Քառոզ ձԺԵ. Ջ.երորդ կիւրակէի. զկնի Յարութեան Սրբոյ Զատկին, ի բանն Յոհաննու 9. 39. եւ ասէ Յիսուս... – *Յորմէ Նախ, ուսանիմք, թէ Քրիստոս առողջ մտաց...*

ՃԺզ. *415ա-7բ* Քառոզ ձԺՋ. Աւտաոոյ կիւրակէից վասն Համբարձմանն Քրիստոսի. Ա. Տիմոթէոս 3. 16. Եւ յայտնի իսկ մեծ է... – *Խորհուրդն անճառ մարդեղութեան...*

ՃԺէ. *417բ-20բ* Քառոզ ձԺԷ. Եօթներորդ կիւրակէի զկնի սրբոյ Զատկին Երկրորդ Ծաղկազարդին. Յոհաննէս 12. 12. Ի վաղիւ անդր... – *Այս կիրակիս կոչի ընդ մեզ Երկրորդ Ծաղկազարդ... Զի որք առ իս անիրաւեցան սօղոսանման, / Փրկութեան հասանիցին պօղոսանըման:*

– *420բ* [Ձիշատակարան] – *Ի պարպեաց Հոգւոյն Սրբոյ աւարտեցաւ կիւրակէից քարոզագիր[բ]ըս յամի Տեառն 1758 եւ Հայոց ՌՄՀ., յունիս ամսոյ ԻԹ. (19), ի տօնի սրբոյն Յօհաննու Մկրտչի եւ Ա[մ]ենագիւնեայ եպիսկոպոսի, ի փառս եռանձնեայ եւ միոյ աստուածութեան՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, եւ պատիւ ամենօրհնեալ մօրն Յիսուսի եւ Աստուածածնին կուսի՛ իմոյ յատկական այցելուի եւ բարեխօսի, եւ սրբոյն Յօհաննու Մկրտչին եւ ամենայն սրբոց:*

– *421ա-2բ* Յանկ գլխոց, հանդերձ եւ թղթահատոռովք – *Ա. Առաջին քարոզ Հոգւոյն Սրբոյ գալստեան... 422բ Վրտակ գրքոյս է սրբագան, / Ի մեզ հեզու մեղրածորան...*

Քեռագրում խառն կայզով ընդգրկուած են կիւրակէից եւ Աւտաոոյ կիւրակէից Քարոզագրքերի քարոզները. հմմտ. «Ճուցակ ձեռագրաց Ղալաթիոյ...», էջ 139-176:

– *423ա-30բ* Յանկ գլխատոր մտաց Տարեկան քարոզգրոյս ըստ այբուբենից – *Արկայ թագաւորի նմանութիւն ընդ Մեկքիսեդեկի...*

– *430բ* [Օրհնութիւն] – *Ալլ եւ օրհնեսցէ Տէր Աստուած մեր եւ պահպանեսցէ...*

Ըստ երեւոյթին այս «Օրհնութեան» հեղինակը Միհնա արեղան է. տե՛ս 430բ էջի յիշատակարանը:

Բ. ՅԱԽԵԼԱՏՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ-ԺԹ. դդ., նոատգիր

ա. *432բ* Մալեցի կտրածի համար – *Ա՛ռ 2 կամ 3 փարայի թիրէմէնիի անաղ կարագ...*

բ. *432բ* [Բանի Դաւթի Անյաղթի] – *Եւ Դավիթ Անյաղթ փիլիսոփայն ասէ...*

գ. *432բ* Դեղ նեխազիլի համար, որ ներոյ տողիս գրեալ կայ – *Ֆինճան մի քիսկուն իրախի որ լինի...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Յա Օգնեա՛ Հոգիդ Սուրբ Աստուած, գու հասո՛ զսկսեալս աւարտ: Ջգործս Ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛ ի մեզ Տէր եւ զգործս Ձեռաց մերոց յաջողեա՛ մեզ:

31բ Յիշեա՛, Տէր Յիսո՛ւս, եւ օգնեա՛ գործողիս:

420բ Աստուածով վայելչուն Ծառայ[բ] Տեառն՝ Միհնաս յաբեղայի:

422բ Փա՛ռք ամենազօր, մեծապայծառ եւ ամենայաղթ տէրութեան Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, որ ետ կարողութիւն տկար հիքոյս. միջնորդութեամբ եւ ընդ հովանեաւ երկնահանգէտ տաճարի Սրբոյ եւ մեծի արեգակնափայլ Նշանի Տեառն, որ ի

Սեբաստիա, եղեւ օրինակեցեալ լաւ եւ ընտիր օրինակէ գայս մեղրածորան Տարեւից քարոզագիրքս լուսահոգւոյ Յակոբայ աստուածաբան վարդապետի եւ պատրիարգի Կոստանդնուպօլսոյ, որ ի ՌՄԽԶ. (1797) եւ յունիսի ԺԴ-ին (14) էհաս ի կատարն, եւ գրաւ եւս անխոնջ աշխատեցմանէս յեռանեալ միաբան կենսատու Նշանի Տեառն գծօղ եւ Աստուծով վայելօղ սորին ի Տէր Միհաս եւեթ արեղայի.

Որ եմ տրուակ եւ մեղսակի,
Ի քաղաքէն Բիւզանդեցի,
Եւ անդ ի յՅաղն Պէկօղլի՝
Որդի գողով Աբրահամի:

Տեղ-տեղ ինչ-որ մէկը փորձել է ջնջել, յատկապէս՝ անունը:

430թ Թէպէտ եղեւ ցանկիս վախճան,
Բայց յոյժ դժուար եւ անագան,
Մանաւն այսու եմ պարտական
Տալ Աստուծոյ փառս գոհութեան.
Զի զսկսեալն իմ ի կատար
Հասոյց յաւարտ եւ գրաւ արար:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *Յա (ԺԲ. դ., նոտրգիր, լս.)* Յեա՝ Ջեկլելըս (= Եզեկիէլըս՞), *իմ կամօքս տվի. մ[ա՞յդ [դուշ]մանի՞ չիմի:*

2. *430թ (ԺԲ. դ., նոտրգիր)* Ջրաւ Օրհնութեանս յաւարտ եւ յիշեցէ՛ք գծօղ սորին ի վերայիցեալ աբեղայս, որ եմ սպասաւոր /// *(2-3 բառ ջնջուած)*: Ապքանս բաւ:

3. *432թ (ԺԲ. դ., նոտրգիր)* Քուշնայ գիւղն՝ 25 դուրուշ ու կէս:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *3ա (ութանկիւն, կապգիր).* ملكون *(Մելքոն),* Գասպարի՞ որդի՝ Մելիոն *(١٢١٨ 1218 Հիջրայի = 1803-1804): 422թ (ութանկիւն, եղծուած):*

Երկրորդ կնքագրութիւնը գետեղուած է Մինաս աբեղայի յիշատակարանից անմիջապէս յետոյ:

ԳՐՔԱՓՈՐՁ՝ *2ա «(վօ տուռ)», «(օվ տուռ)», 432ա* Ընտասիրիք ձեզ կրիս ապդարութեան եւ չափ առանց ակնառութեան, կրիս կրտեսիք արդար իրաւամբ եւ չափեսիք զանձինս ձեր ի՛արց ենդութեան, զի մի՛ ընկալցիք զդապարտակ ի հոգիս ձեր: *432թ* Յիսուն եւ ութը տրամ արծաթ ենեալ եղեւ *(տարբեր բառեր):* Ես յորժամ ըրձայց յերկրէ գամ ձգեցից:

ՆՇՈՒՄ՝ *Աստառ Ա-ին փակցուած թուղթ «Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2312

ՅԱԿՈԲ ՆԱԼԵԱՆ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ ԿԻՐԱԿՈՍԻ

ՌՄԿԵ. – 1816

ՎԻՃԱԿ՝ քաահարար սկզբից պակասաւոր, լուսանցներում խնայուածեան ճետեր, փոփրիկ պատռուածներ, զրպարտը տեղ-տեղ խուճապած, բծեր, ցեցակեր, թ. 296-7՝ վերին աջ անկիւնները պոկուած, ընկած կազմի եզրերը մաշուած, կաշին ճեռծուած, ցեցակեր, միջուկը ցեցակեր, սկզբից պակասաւոր՝ Ա-ԻԸ պրակներն ընկած:

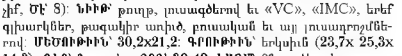
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 3ա–337բ [Յակոբ Նալեեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից]

Տե՛ս ձեռ. 2311, 3ա–430բ. Ընծ./յիբ: ա-ծե/յիբ: զզ/3ա *(սկ. /// [պա]տուիրէր, Թէ մխիթարիցէք...)*: ծէ/3ա–6ա: ծը/6ա–13բ: ծթ/13բ–7բ: կ/17բ–23ա: կա/23ա–5բ: կը/25բ–32ա: կգ/32ա–5բ: կդ/35բ–8բ: կե/38բ–43բ: կզ/43բ–7բ: կէ/47բ–52բ: կը/52բ–6ա: կթ/56ա–61բ: ճ/61բ–5բ: ճա/65բ–70ա: ճբ/70ա–3ա: ճգ/73ա–5ա: ճդ/75ա–8ա: ճե/78ա–82բ: ճզ/82բ–7բ: ճէ/87բ–93բ: ճը/93բ–9բ: ճթ/99բ–110բ: ձ/111ա–3ա: ձա/113ա–9ա: ձբ/119ա–27բ: ձգ/127բ–30ա: ձդ/130ա–2բ: ձե/132բ–5ա: ձզ/135ա–7ա: ձէ/137ա–44ա: ձը/144ա–9ա: ձթ/149ա–54բ: ղ/154բ–64ա: ղա/164ա–76ա: ղբ/176ա–82ա: ղգ/182ա–8բ: ղդ/188բ–90բ: ղե/190բ–7ա: ղզ/197ա–205ա: ղէ/205ա–12ա: ղը/212ա–8բ: ղթ/218բ–23բ: ճ/223բ–37ա: ճա/237ա–45ա: ճբ/245ա–9ա: ճգ/249ա–54բ: ճդ/254բ–61ա: ճե/261ա–7բ: ճզ/267բ–80բ: ճէ/280բ–5ա: ճը/285ա–7ա: ճթ/287ա–94ա: ճմ/294ա–302ա: ճհ/302ա–9բ: ճծ/309բ–13ա: ճձ/313ա–8ա: ճղ/318ա–23բ: ճճ/323բ–8բ: ճմ/328բ–32բ: ճհ/332բ–7բ: ձի/337բ:

ԳՐԻՔ՝ Գրիգոր տիրացու:

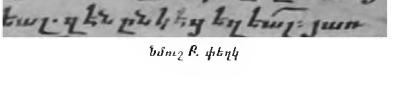
ԹԷՐԹ՝ 346 (գոշի էջակալում՝ 667-1336, որ է 3ա-337բ). չգրուած՝ Ա-2բ, 41բ, 338ա-46բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+ԻԹ-ՄԷx12 (Ա-ԻԸ՝ չիմ, ՄԷ՝ 8): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «VC», «IMC», երեմ գլխարկներ, թագակիր առիւծ, բուսական եւ այլ լուսաղոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30,2x21,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (23,7x 25,3x 14,3): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 39-42: ԿԱՋՄ՝ ճնշագծերով բաց շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ատուաւաթուղթ, աստառը՝ տե՛ս «Պատառիկ-պահպանակ»:

Նմուշ 114ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոյնագիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ռ՝ ոսկի, կարմիր:

ՊԱՏՐԱՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Գանձարան (Գրիգոր Խլաթեցու խմբագրութիւն): *Ժե. դ.*: 1(Ա)+1(Ը), ստացուած է մէկ ամբողջական ձեռագրի թերթերի սեղմում-սոսնձումով. այժմ կազմի միջուկն է Թուղթ, միասին (14x10), բոլորգիր, 17 տող:

Նմուշ Բ. փեղկ

ՆԱԽԱԲԱՆ՝ Ա-ին փակցուած թուղթ «Մ[եսրոպ] եպս.»:

Ներդիր 340-341 թերթերի միջեւ. 340գ [Նամակ, 1824 թ.] – /// Յովակիմ *աղօթիս միջոցով ողջոյն մատուցանիմ…*

340դ [Ֆիլատակարան, ԺԹ. դ.] – *Երկու օգտակարի անօթի անձինքս եկէք ոչ քունէ, նա ոչ այ ուղելիք, առանց քուֆդէ քարոզ չէր լիներ։*

340ղ [Թուաբանական հաշուարկ]

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

337բ Որ ի ՌՄկե. (1816) ամի, ձեռամբ՝ կեսարիու *գիւղէն յեւեռացի, հանգուցեալ աէր* Յակոբի *որգի սիրացու եւեթ* Գրիգորիս։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԱՏՈՒԱԾԻ

2բ (նոարգիր, ԺԸ. դ., ջնջուած եւ դժուարընթեռնլի) Գիրքս այս Դապիգոմն քաղաքիս դպրատանն է (նման՝ 337բ)։

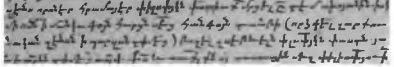
ՆՇՈՒՄ՝ *1ա էջին փակցուած թուղթի «ՌՄկե-1816, Մ[եսրոպ] եպս.»։*

2313

ՊԵՏՐՈՍ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ-ԲԵՐԴՈՒՄԵԱՆ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺԹ. դար (1891ից յետոյ)

ԹԵՐԹ՝ 147 (գրչի ջնակատում՝ 1-318, որ է 2ա-145բ). չգրուած՝ 1սբ, 23բ, 146ա-7բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ԺԲx12+1x2: ՆԻՒԹ՝ կապոյտ թուղթ, լուսագծերով եւ բազակիր սիմն, «ÄÖNO 1861», տախճանաձեւ, «ÖÖ 11» եւ այլ լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 33x20,7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (26-27x15,5-16): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 31-39: ԿԱՋՄ՝ ծաղկաթուղթ, մէջէն շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառ՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցկողերը կաւմիր.

Նմուշ 69ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, լուսանցներում տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր, բծեր, կազմի եզրերը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *2ա-145բ* [Քարոզ Տարեական, ստարեալ Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Աղամալեան…]

Տես ձեռ. 174, 3Ա-197բ ա/չխբ. բ/2ա-3ա. գ/3ա-6բ. դ/6բ-7բ. ե/8ա-20ա. զ/20ա-30բ. է/30բ-42բ. ը/43ա-5բ. թ/չխբ. ժ/46բ-52ա. ի/52բ-62ա. լ/62ա-6բ. խ/66բ-8ա. ծ/65ա-9բ. կ/69բ-76բ. հ/76բ-91բ. ձ/91բ-106ա. ղ/106ա-8ա. ճ/105ա-23բ. մ/123բ-9ա. յ/129ա-43բ. ն/145բ-5բ [վրջ. «եւ ապա հնգիկ արուօր ցօղեաց» /// (շար. թափուած]. շ/չխբ. Յանկ/չխբ.

Ունի՝ 45բ-46բ ցաղագս ծանուրթեան մեղաց… – *Աստէն բարւոք վարկաց խօսիլ համառօտ պրակ մի…*

ՆՇՈՒՄ՝ *1բ ԺԹ. Մ[եսրոպ] եպս.»։*

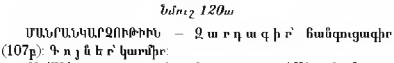
2314

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԺԲ. դար

ԳՐՔԶ՝ Սարգիս Պետ. ՍՏԱՑՈՂ Քաղեաս վրդ.։

ԹԵՐԹ՝ 407+1 (վրկն՝ 72). չգրուած՝ 1սբ. ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-Լx12 (Ա. 10)+1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ բազակիր օձի. տախճի եւ այլ լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 33,5x23: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (28,3x18,7): ԳԻՐ՝ նոտրգիր. ՏՈՂ՝ 43-48: ԿԱՋՄ՝ դողմնագոյն կաւմրեւագոյն շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերը՝ ճախրագոյն.

Նմուշ 120ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր (107բ): Գ ո յ ն ե ր՝ կաւմիր.

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ պատռուածքներ, խոնաւութեան հետքեր, բծեր, թերթեր պոկուած, եզրերը պատռուած, կազմը խուճացած, փեղկերը ձերծուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Քարոզ Սիմէօնի երեսաճգւոյ, յերկրորդ հատորէ]

Տես ձեռ. 2212, 124ա-324բ. Յոգբ/չխբ: ա-ժդ/չխբ. ժե/358ա-90ա: ժզ-ժէ/չխբ. ժը/390ա-1ա: ժթ/391ա-2բ: ի-իա/չխբ: իբ/392բ-3ա: իգ/393ա-4ա: իդ/չխբ. իե/394ա-5ա: իզ-իէ/չխբ. իը/395ա-6բ: իթ/396բ-7բ: Լ1Ա/չխբ: լե/397բ-8բ: լզ-խբ/չխբ: խգ/398բ 9ա: խդ-խթ/չխբ: ծ/399բ-401ա: ծա/401ա-բ: ծթ/402ա-7ա: ծգ-ծէ/չխբ: ծթ/2բ-3բ: կ/4ա-բ: կա-ձէ/չխբ: ձբ/177ա-բ: ձթ/177բ-8բ: ղ-ղբ/չխբ: ղգ/2ա-բ: ղդ-ճգ/չխբ: Յանկ/չխբ:

Բ. *407ա-բ* [Տաղ] – *Աբդ, առաւել քան զամենայն / Յորդ արտասուէ Մարիամ…*

Գ. *6ա-387ա* [Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից]

Տես ձեռ. 2311, 3ա-430բ. Ընծ./6ա: ա/6ա-12բ. բ/12բ-4բ. գ/14բ-8ա. դ/18ա-9բ. ե/19բ-23ա. զ/23ա-8բ. է/35ա-8ա. ը/28բ-33ա. թ/33ա-5ա. ժ/35ա-41ա. ժա/41ա-7բ. ժբ/47բ-51ա.

ժզ/51ա-4բ. ժդ/54բ-7ա. ժե/57ա-61ա. ժզ/61ա-2բ. ժէ/62բ-5ա. ժը/63ա-72բ. ժթ/72բ-3բ. ի/73բ-6բ. իա/76բ-9բ. իբ/79բ-84ա. իգ/84ա-6բ. իդ/86բ-90բ. իե/90բ-4ա. իզ/94ա-7ա. իէ/97ա-9ա. իը/99ա-102ա. իթ/102ա-4բ. ի/104բ-5բ. իա/108բ-11բ. իբ/111ա-4ա. իգ/114ա-5բ. իդ/115բ-7ա. իե/117ա-9բ. իզ/119բ-22ա. իէ/122ա-5ա. իը/125ա-5ա. իթ/125ա-31ա. լ/131ա-3բ. լա/133բ-5բ. լբ/135բ-7բ. լգ/137բ-40ա. լդ/140ա-6ա. լե/146ա-9ա. լզ/149ա-52բ. լէ/152բ-5ա. լը/155ա-60ա. լթ/160ա-3ա. խ/163ա-5բ. խա/165բ-8բ. խբ/165բ-71ա. խգ/171ա-5ա. խդ/179ա-83բ. խե/183բ-6բ. խզ/186բ-90բ. խէ/190բ-2բ. խը/192բ-6բ. խթ/196բ-9ա. կ/199ա-202ա. կա/202ա-5ա. կբ/205ա-7ա. կգ/207ա-8բ. կդ/208բ-10ա. կե/210ա-3ա. կզ/213ա-5ա. կէ/215ա-8ա. կը/218ա-20ա. կթ/220ա-3ա. հ/223ա-5ա. հա/225ա-5ա. հբ/228ա-9բ. հգ/229բ-31ա. հդ/231ա-2բ. հե/232բ-5ա. հզ/235ա-8բ. հէ/238բ-41բ. հը/241բ-5ա. հթ/245ա-51ա. ձ/251ա-2բ. ձա/252բ-6ա. ձբ/256ա-60բ. ձգ/260բ-2ա. ձդ/262ա-3բ. ձե/263բ-5ա. ձզ/265ա-6ա. ձէ/266ա-70ա. ձը/270ա-2բ. ձթ/272բ-5բ. ղ/275բ-80բ. ղա/280բ-6բ. ղբ/286բ-9բ. ղգ/289բ-93ա. ղդ/293բ-4բ. ղե/294բ-7բ. ղզ/297բ-301բ. ղէ/301բ-5ա. ղը/305ա-8բ. ղթ/305բ-11ա. ճ/311ա-5ա. ճա/315ա-22բ. ճբ/322բ-4բ. ճգ/324բ-7ա. ճդ/327ա-31ա. ճե/331ա-4բ. ճզ/334բ-42ա. ճէ/342ա-4բ. ճը/344բ-5բ. ճթ/345բ-9բ. մ/349բ-54ա. մա/354ա-8ա. մբ/358ա-60ա. մգ/360ա-3ա. մդ/363ա-6ա. մե/366ա-9ա. մզ/369ա-71բ. մէ/371բ-4ա. յ/374բ. յա/374բ. յբ/375ա-8բ. յգ/379ա-87ա.

Ունի. –175ա-6բ Յաղագս Սրբոյ Եռասաւդեմի, ասացեալ ի յակոբ պատրիարգէ Կոստանդնուպօլսոյ – *Յ(ովաննէ)ս աւետարանին մեր(ձ) ննչման խլրդ չկարելով...*

ՅԻՇԵՑՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵՒՆ ՀԱՄԱՐԱՆԱԿԻ

1. *387ա Թէպէտ ցանկիս եղեւ վախճան,*
Բայց յոյժ դժուար եւ անագան,
Սակայն այսու եմ պարտական
Տալ Աստուծոյ զփառս գոհութեան,
Զի զսկսեալն իմ անկատար
Հասոյց յաւարտ լիակատար
Զեռամբ՝ Սարգիս Պետիս տէր,
Որ եմ կարի ծերակատար:

2. *374բ* Մեծին Մխիթարայ վարդապետի Գող կոչեցեալոյ Սուրբ Աստուածածնայ վանից *[ծ]*եծի իբր առաջնորդ՝ Թադէոս ամենասեղ վարդապետս ըստացեալ զայս Գիրապկէից քարոզդիրքս *Ջ. (6)* դրամով, ի յարդար ընչից, ի վայելումն ինձ ի կենդանութեանս եւ յիշատակ իմ եւ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողացն իմոց: Որ ոք ընծերնդէ եւ չահեսցի ինչ ի սմանէ, ժիով Հայր մերու յիշեսցէ, եւ ինքն յիշեսցի յիցի. ամէն:

3. *374բ (1775 թ.)* Ի Սուրբ Եռասաւդեմի Նուիրակ Աբրահամ վարդապետէն առի զայս գիրք, որ երբեմն Հախպատայ առաջնորդ, ի ՌՄԻԴ. *(1775)* թվին, ի Թիֆլիզ քաղաք:

Ծնթ. Նոյն Անդրով գրչափոխութեամբ գրուած, հաւանաբար՝ գրչութեան ժամանակ:

ԿՆՔԱԴՐՈՇԻՆ *6բ* Քրիստոսի ծառայ Թադէոս վարդապետս:

374բ Քրիստոսի ծառայ Թադէոս վարդապետս, *1781:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2315

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍԻՄԷՈՆԻ ԵՐԵԱՆՑԻՈՅ

ԹՒՖԼԻՉ ՌՄԾԹ. – 1810

ԳՐԻՉ, ԾԱՂԿԱՊՂ՝ Յօհաննէս աբեղ.: ՍՏԱՑՈՂ՝ Գրիգոր վրդ. Տէր-Առաքելեան Գանձեցի:

ԹԵՐԹ՝ *314+1* (նրկ՝ 279). չգրուած *1ա-2բ, 4բ, 8ա, 216բ-7բ, 313ա-4բ.* ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-Իէx12 (Ա, ժԹ 6, ժԹ 11, Իե 14, ԻՁ 10)+1x2: ՆԻՒԹ՝ կապոյտ թուղթ, լուսագծերով եւ «RMJ 1806, 1807», նուագիր պսակաւոր շրջանակով՝ մէջտեղում սակրաւոր աղ լուսադրոշմներով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 32x21,6: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիմ (25x13,8): ԳԻՐ՝ նոսրգիր: ՏՈՂ՝ 38: ԿԱԶՄ՝ դրծվածագործ չագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ասասարդ՝ կարմիր թուղթներից դրօշմներով թուղթ:

ՄԱՆՐԱԼՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Սուրբ Էջմիածին՝ 8բ: Ա ո ր ա ս ն՝ 3ա: Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 9ա: Լ ու ս ա ւ ո ր չ ն ա գ ա ւ ո ր՝ թղթակիր (9ա), բուսական (27ա): Ջ ա ր ղ ա զ ի ր՝ թղթագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, մարգագոյն, դեղին, կանաչ, կապոյտ, մանուշակագոյն, ոսկի, սեւ:

Նմուշ 250ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր եւ բծեր, 175-176 թերթերի միջեւ սկզբնապէս չգրուած 1 թերթ կարուած. կազմի եզրերը թեթեւակի մաշուած:

Բայց յոյժ դժուար եւ անագան,
Սակայն այսու եմ պարտական
Տալ Աստուծոյ զփառս գոհութեան,
Զի զսկսեալն իմ անկատար
Հասոյց յաւարտ լիակատար
Զեռամբ՝ Սարգիս Պետիս տէր,
Որ եմ կարի ծերակատար:

2. *374բ* Մեծին Մխիթարայ վարդապետի Գող կոչեցեալոյ Սուրբ Աստուածածնայ վանից *[ծ]*եծի իբր առաջնորդ՝ Թադէոս ամենասեղ վարդապետս ըստացեալ զայս գիրապկէից քարոզդիրքս *Ջ. (6)* դրամով, ի յարդար ընչից, ի վայելումն ինձ ի կենդանութեանս եւ յիշատակ իմ եւ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողացն իմոց: Որ ոք ընծերնդէ եւ չահեսցի ինչ ի սմանէ, ժիով Հայր մերու յիշեսցէ, եւ ինքն յիշեսցի յիցի. ամէն:

3. *374բ (1775 թ.)* Ի Սուրբ Եռասաւդեմի Նուիրակ Աբրահամ վարդապետէն առի զայս գիրք, որ երբեմն Հախպատայ առաջնորդ, ի ՌՄԻԴ. *(1775)* թվին, ի Թիֆլիզ քաղաք:

Ծնթ. Նոյն Անդրով գրչափոխութեամբ գրուած, հաւանաբար՝ գրչութեան ժամանակ:

ԿՆՔԱԴՐՈՇԻՆ *6բ* Քրիստոսի ծառայ Թադէոս վարդապետս:

374բ Քրիստոսի ծառայ Թադէոս վարդապետս, *1781:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ԺՀ, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

ՏԵՂ ԱՆՑ. *2212, 13բ. 3բ-5բ:*

Բ. 1. *5ա-87ա* [Քարոզք Լուսաւորչի հատորէ]

Ք. Տե՛ս անց. *2212, 15ա-91ա, 124ա-324բ. Ան սակբսա-նաց/5ա-բ: Նախերգանք/6ա-բ: Գարձեալ նախ./6բ-7ա: Գարձեալ նախ. ի յօնան/7ա-ը: ա/9ա-18ա: բ/18ա-22բ: գ/22բ-4ա: դ/24ա-5ա: ե/25ա-6բ: զ/27ա-3ա: է/28ա-34ա: ը/34ա-48բ: թ/48բ-57բ: ժ/57բ-65բ: ի/66ա-72բ: լ/73ա-6ա: խ/76բ-80ա: ծ/80բ-3ա: կ/83բ-7ա:*

2. *Յ(ոհ)ն./105ա-6ա: ա/106բ-8ա: բ/108բ-10բ: գ/111ա-2ա: դ/112բ-3բ: ե/114ա-5բ: զ/116ա-7բ: է/117բ-9բ: ը/119բ-21բ: թ/121բ-5ա: ժ/125բ-7ա: ի/127բ-8բ: լ/129ա-31ա: խ/131բ-3բ: ծ/133բ-6ա: կ/136բ-8բ: հ/139ա-41ա: ձ/141բ-2բ: ղ/143ա-4բ: ճ/144բ-7բ: մ/147բ-50ա: յ/150բ-2բ: ն/152բ-*

3ա։ իգ/153բ-5ա։ իդ/155բ-7ա։ իե/157բ-9ա։ իզ/159ա-61բ։ իէ/162ա-4ա։ իը/164ա-7ա։ իթ/167ա-9ա։ ի/169բ-71ա։ իա/171ա-3բ։ իբ/173բ-5ա։ իգ/175ա-6բ։ իդ/177ա-8բ։ իե/178բ-80ա։ իզ/180բ-2բ։ իէ/182բ-4բ։ իը/184բ-6ա։ իթ/186ա-7բ։ իժ/187բ-90բ։ լսս/190բ-3ա։ լսբ/193աբ։ լսզ/193բ-4բ։ լսդ/194բ-6ա։ լսե/196ա-7բ։ լսզ/198ա-9բ։ լսէ/199բ-200բ։ լսբ/200բ։ լսթ/201ա-2բ։ ձ/203ա-5բ։ ծա/205բ-7ա։ ծբ/207ա-16ա։ ձգ/218ա-9բ։ ծդ/220ա-1բ։ ձե/221բ-3բ։ ծզ/223բ-5բ։ ձէ/226ա-7բ։ ձը/227բ-9բ։ ծթ/229բ-31բ։ կ/232ա-4ա։ կա/234ա-6ա։ կբ/236ա-7բ։ կգ/237բ-9բ։ կդ/239բ։ կե/239բ։ կզ/239բ-41ա։ կէ/241բ-3ա։ կը/243ա-6ա։ կթ/246ա-9ա։ ճ/249ա-51ա։ ճա/251բ-3բ։ ճբ/253բ-5ա։ ճգ/255ա-7բ։ ճդ/257բ-60ա։ ճե/260բ 2ա։ ճզ/262ա-4բ։ ճէ/265ա-6բ։ ճը/267ա-8բ։ ճթ/268բ 71բ։ ձ/271բ-3ա։ ձա/273ա-5ա։ ձբ/275ա-7բ։ ձգ/278աբ։ ձդ/279ա։ ձե/279բ-80ա։ ձզ/280ա-3ա։ ձէ/283ա-4ա։ ձը/284բ-6ա։ ձթ/286ա-7ա։ ղ/287բ-8բ։ ղա/289աբ։ ղբ/290ա-2բ։ ղգ/293ա-4ա։ ղդ/294բ-6ա։ ղե/296ա-7ա։ ղզ/297ա-9ա։ ղէ/299ա-300բ։ ղը/300բ-1բ։ ղթ/301բ-2բ։ ճ/303աբ։ ճա/304ա։ ճբ/304բ 5ա։ ճգ/305ա-6ա։ ճդ/306ա-7ա։ ճե/307ա-8բ։ ճզ/308բ-9բ։ ցանկ/310ա-2բ։

Գ. Տիս ձեռ. 2212, 99ա-120ա. *ա/87բ-8ա։ բ/88բ։ գ/88բ 9բ։ դ/89բ-91ա։ ե/91ա-4բ։ զ/94բ-5ա։ է/98բ-101ա։ ը/101ա-2բ։ թ/103ա-4բ։*

Օրինակուած է նախագաղափար օրինակից (տե՛ս ձեռ. 2212)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Յա եւ այժմոյս ի թագաւորութեան ինքնակալ կայսերն Ամենայն Ռուսուաց Ալէքսանդր Պաւլովիչի, եւ ի հայրապետութեան տեառն Եփրեմեան սրբազնակատար վեհապետի Ամենայն Հայոց օրինակեցեալ Նորոգ եւ քան կարի իրր սրբագրեցեալ, արդեամբք եւ ծախիւք ի Նորին Սուրբ էջմիածնի միաբան Գրիգոր Նուաստ աբեղայիւ Տէր-Առաքելեան Գանձեցւոյ, ի վայելս իւր եւ այլ սիրակից եղբարց, յամի Տեառն 1810. եւ յօրում ամսեանն, ի կայսերաքնեամ քաղաքս Թիֆլիզ։

309բ 1810, յուլիսի 29, ի Թիֆլիզ, ձեռամբ նորընծայ Յոհաննէսի աբեղայիս, գրեալ աւարտեցաւ Սիմէօնի Քարոզգիրքս այս։

312բ Ամենաուսաւտ Յոհաննէս աբեղայս գայս Քարոզգիրքս գրեցի եւ զգլխագիր[ն] ձաղկեցի ի վայելս Գրիգոր վարդապետին։ Բայց ի տեսողացդ զբարի յիշումն գիս խնդրեմ, զի եւ դուք ի Քրիստոսէ յիշեսջիք։ 1810, յուլիսի 29, ի Թիֆլիզ։

ԳՐՁԱՔՈՐԶ՝ *1ա (տարբեր տառեր)։*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «1810 - Մ[եսրոպ] եպս.»։*

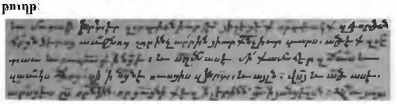
2316

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ. ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ՏՓԽԻՍ

ԳՐԻՉ ՍՏԱՑՈՂ՝ Սուխփանեան վրդ. Ջուղայեցի։

ԹԵՐԹ՝ 185. չքուած 1ա-2բ, 3բ, 4բ, 183բ-5բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ԺԶx12 (ԺԹ 8 (կրկն.), Գ 13, ԺԳ 10, ԺԸ 8, ԺԶ 6)+1x2։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, կապոյտ (1ա-2բ, 184ա-5բ՝ սպիտակ), լուսագծերով եւ լուսաձողիով։ «RMJR 1807», ծուածիր պսակաւոր յրչանակով, մէջտեղում՝ սակրաւոր աղջ. «FR 1816», թագաւիր առիւծ (սպիտակ թուղթը)։ ՄԵՆՄԻՒԹԻՒՆ՝ 33,5x22։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (25,7-27,4x15,6-16)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր։ ՏՈՂ՝ 39։ ԿԱՆՄ՝ տպագիր թղթէ օրացոյց, մէջը՝ շագանակագոյն կաւ, միկուր՝ ատուարաթուղթ։

Նմուշ 46ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, կազմը ծալծլուած, մէջից կտաւը խուճապուած, թեթեւակի վնասուած, Բ. փեղկի վերին մասը՝ ճեղքուած

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *5ա-145բ, 148ա-83ա* [Քարոզգիրք Սիմէոնի երեւանցւոյ]

[Քարոզ յերկրորդ հատորէ]

Տիս ձեռ. 2212, 124ա-324բ. *Յոցբ/5ա-6ա։ ա/6բ-8ա։ բ/8ա-10ա։ գ/10ա-1ա։ դ/11ա-2բ։ ե/12բ-4բ։ զ/14բ-6բ (15ա թերթի նիւթը՝ նաեւ 3ա)։ է/16բ-8ա։ ը/18ա-20ա։ թ/20ա-3ա։ ժ/23բ-5բ։ իա/25բ-6բ։ իբ/26բ-8բ։ իգ/28բ-30բ։ իդ/30բ-2բ։ իե/32բ-4բ։ իզ/34բ-6ա։ իէ/36ա-7բ։ իը/37բ-9ա։ իթ/39ա-41բ։ լ/41բ-3բ։ լա/43բ-5բ։ լբ/45բ-6ա։ լգ/155ա-6բ։ լդ/46ա-8ա։ լե/48ա-9ա։ լզ/49ա-51ա։ լէ/51ա-3ա։ լը/53ա-5բ։ լթ/55բ-7ա։ խ/57ա-8բ։ խա/58բ-60ա։ խբ/60ա-1բ։ խգ/61բ-3ա։ խդ/63ա-4ա։ խե/64ա-5բ։ խզ/65բ-7բ։ խէ/67բ-8բ։ խը/68բ-70ա։ խթ/70ա-1ա։ խա/149բ-52ա (կրկն.՝ 178ա 80բ)։ ծա/152ա-5ա (կրկն.՝ 180բ 1բ)։ ծբ/168բ։ ծգ/71աբ։ ծդ՝ 71բ 3ա։ ծե/75ա-4ա։ ծզ/74ա 5ա։ ծէ/75ա-6ա։ ծը/76աբ։ ծթ/156բ-7բ։ ձ/158ա-60բ։ ձա/139ա-41ա (կրկն.՝ 160բ-2ա)։ ձբ/162ա-5բ, 169ա-72բ։ ձգ/172բ-4բ։ ձդ/174բ-6բ։ ձե/76բ-7բ։ ձզ/77բ-9ա։ ձէ/79ա-80բ։ ձը/80բ-2ա։ ձթ/82ա 4ա։ կ/84ա-5բ։ կա/148ա-9բ։ կբ/85բ-6բ։ կգ/86բ-8ա։ կդ/88բ։ կե/88բ։ կզ/88բ-9բ։ կէ/89բ-91ա։ կը/91ա-4ա։ կթ/94ա-6բ։ ճ/96բ-8ա։ ճա/98ա-100ա։ ճբ/100ա-1ա։ ճգ/101ա-3ա։ ճդ/103ա-5բ։ ճե/105բ-6բ։ ճզ/106բ-9ա։ ճէ/109ա 10բ։ ճը/110բ-1բ (կրկն.՝ 181բ-3ա)։ ճթ/111բ-3բ։ ձ/113բ-4բ։ ձա/141ա-2ա։ ձբ/114բ-6ա։ ձգ/116ա-7ա։ ձդ/117աբ։ ձե/117բ-8բ։ ձզ/118բ-21ա։ ձէ/121ա-2ա։ ձը/122ա-3բ։ ձթ/123բ-4ա։ ղ/124բ-5բ։ ղա/125բ-6ա։ ղբ/126ա-8բ։ ղգ/128բ-9բ։ ղդ/130ա-1ա։ ղե/131ա-2ա։ ղզ/132ա-3բ։ ղէ/133բ-5ա։ ղը/135աբ (կրկն.՝ 176բ-7բ)։ ղթ/135բ-6բ։ ճ/136բ-7ա։ ճա/137աբ։ ճբ/142աբ։ ճգ/143աբ։ ճդ/143բ-4բ։ ճե/137բ-9ա։ Ցանկ/յբ։*

Բ. *88ա, 177բ* [Տապանագիրք]

1. *88ա* Տապանագիր

Աստուածաբանից իշխանին այս է տապան,
Եւ անօթոյն Հոգւոյն Սրբոյ այս օթարան,
Տէր Յոհաննէս պատրիարքին Ռուզանդիոյ (=Կոլոյս),
Որ թագ փառաց էր դպրատան Աւետարոյ։
Ջհմաստութեամբ սուրբ մարգարէին, որ էր թարգման,

Ի յոյս էած այս գերարփիս խորին գիտուն,
Քանհնդեակ ամաց միջի գեր քան զիմաց
Ցճ. (600) ամաց գործ կատարեաց այս յուսագ-
դեաց,
Սուրբ Յակոբայ պարտուց բարձման սա է պատ-
ճառ
Եւ յուսացման ազգիս ախտի սա սուրբ օճառ,
Վկայասէր, իմաստասէր, ոսկեբերան,
Ջոր արք տգէտք չէն գովելոյ երբէք արժան:

2. *177բ* Տապանագիր գերեզմանի Սահլիայ Գրի-
գոր պատրիարգի (=Նղոյակիր) –

Կամօք փրկչին արթուն անունս յանձկացեալ,
Ջպակասութիւն վշտաց սորին ներանցեալ,
Ջութին ՃՀ (800) քսան պարտուց վճարեալ,
Սուրբ Յակոբայ սիւն ամրութեան կ'աց/ուցեալ,
Վեհ աշակերտ մեծ վարժօղին Վարդանայ,
Հրեշտակական վարուք ճգնեալ անխնայ,
Սրօբէավար քաղաքավար յարակայ,
Յօդէնս էին միշտ ակն ի բաց աներկայ.
Ուխտն ամօք միշտ կուսութեամբ պարապեալ,
Մարմնոյն հանգիստ խուն մի երբէք ոչ տուեալ,
Յասպարիզի մարտին յաղթօղ ներգտեալ,
Գնաց առնուլ անեղծ պսակն պատրաստեալ,
Ննջէ մարմնով Գրիգորիոսն, որ արթուն
Հոգւովն հսկէ առ միշտ բարին, որ անհուն,
Յորում եւ գործքն պսակէ զիւր անուն,
Ջի հաւատով եւ սուրբ գործովն էր տքուն:

Գ. *145բ-7բ* Հայցուածծ առ Քրիստոս եւ Նախե-
գաճի վասն խառոզից ի Սուրբ Հոգին – *Արփիական*
լոյս, անշիջանելի ճառագայթ...

Դ. *177բ* [Յակոբայ երգ] – *Ի վ խղճալի Յակոբ դու*
պետ, / վասն է՞ր գնաս անարգին հետ...

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱԽԱԴԱՂԱՓԱՐ ՕՐԻՆԱԿԻ

140բ (Պետրոսի՞) Ջկենդանակերպս երկոտասան
Ճէիւ պատկեայ, դի՛ր եւ քանն,
Ի քսանէ զերկուսն հա՛ն (1218+551 = 1769)
Գտցես գթիւ գրքոյս լրման:
Ասա թէ նաեւ կամիս
Առ ի գիտել զամսոյս քանի՞ս,
Կատարեալ թիւն կրկնեայ յերիս (6x3=18)
Լրումն եղեւ ի հապմ (=Նոյեմբեր) ամիս:
(«Պետրոս») Պայծառ արփի արդարութեան,
Ծագող մեզ լոյս իմաստութեան,
Երգեմք քեզ փառս լաբերեան
Յաւարտ գործոյս բնաւանցեական:
Տո՛ւր ինձ լինիլ վեհիդ նման,
Ըստ որում ազդ է այս հանգամայն
Համեա՛ նաեւ պատկերոդ համայն
Բերել ըստ այս քոյդ կերպարան,
Որով եղեալ աստուածանման
Լիցին արժան քոյդ տեսութեան,
Սուրբ հոգեպարապետիդ բան գոհութեան
Տալով ըստ մեզ ի յաւիտեան:
(«Պետրոս») Պատիւ եւ փառք քոյդ տէրութեան
Եւ գոհութիւն վայել է,
Տալ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեան
Բամից ի քէն, որ ելայ է (=եղեալ է՞),
Ուստի եւ մեք մատուցանեմք
Սուրբ անուանդ, քում որ ել է,
Շնորհելդ զայդ քոյդ գիտութիւն
Էիս առ գոլ նմանակ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԴՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

4ա Ի փառս Աստուծոյ եւ ի յօգուտ մանկանց եկե-
ղեցւոյ մեծատունչ ըղձիւ օրինակեցեալ ի Սահեփանոս
անարդիւն վարդապետէ Ջուղայեցւոյ, եւ յետին մաս-
բան Սրբոյ Էջմիածնի եւ ընդ հովանեաւ սորին, յա-
ւուրս գերիշխանական հայրապետութեան հզօրւոյ
ծնողին իմոյ տեառն Սիմէօնի սրբազան կաթողիկոսին
եւ հեղինակի սոյն գրքոյս, յամի կենարարին 1768 եւ
Հայոց 1217: Կրկին մեծատունչ ըղձիւ օրինակեցաւ սա
ահաւասիկ ի հայրապետութեան Սրբոյ հանրատունչ
Աթոռոյն Էջմիածնի տեառն Եփրեմայ սրբազան կաթո-
ղիկոսին Ամենայն Հայոց, ձեռամբ չնչին բանասիրի՛
Սահեփանոս *ապարդիւն վարդապետիս Ջուղայեցւոյ,*
սրուպ միաբան Սրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի, ընդ հո-
վանեաւ Սուրբ Աստուածածնի եկեղեցւոյս, ի քաղաքս
Տփխիս, *ի 1265 (1816) թուոջս, ի 14 հոկտեմբերի, ի*
յօգուտ մեզապարտ անձինս իմոյ, ի վայելս սիրելի եղ-
բարց ընթերցասիրաց եւ լիշատակ ողորմելի հոգւոյս
իմոյ բազմամեղի: Ձիշդոյց աշխատողի սմին եւ զմեզ ի
Քրիստոս՝ լիցին լիշեալ ի նմանէ. ամէն:

6ա Ջվերջին կրկին օրինակօղս սորին (յամի կե-
նարարին ի 1816 եւ ի 14 հոկտեմբերի) գլխին միա-
բան Սուրբ Էջմիածնի, անկիրճ գրիչ գաղափարօղս
սմին՝ զՍահեփանոս *ապարդիւն վարդապետս Ջու-*
ղայեցի, ընթերցօղք, օրինակօղք եւ ի սմանէ շահեցօղք
եւ զմեղապարտս լիշօղք ի Քրիստոս, լիշիք եւ դուք
լիշեալք ի նմանէ միշտ:

8Ճա Ջապարդիւն զգրքոյս գաղափարօղ փցուն
գրիչս՝ զՋուղայեցի *տրուպ աբեղայս, պսակ*
անուն<ն>ս Սահեփանոս *լիշօղք լիշեալք լիցիք ի*
Տէր. ամէն:

140ք Ջ*Ջուղայեցի* Սահեփանոս *աբարդիւն աբե-*
ղայս՝ գչնչին գրիչս սորին, լիշօղք առ Քրիստոս լիշեալ
լիցիք ի նմանէ, որ եւ գրեցաւ սա ի Տփխիս, ի ՌՄԿէ.
(1815) թուոջս եւ ի մուտն ապրիլի, ընդ հովանեաւ
Սուրբ Աստուածածնի *եկեղեցւոյն, առ Կուր գետովն, ի*
ժամանակս Ըռուսաց:

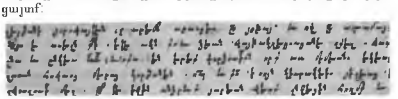
ՆՇՈՒՄ՝ *Ձա «ՌՄԿե – 1816, Մ[ատոսով] եպս.»:*

2317

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵԻԱՆՑԻ, ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ժԸ. դար

Թուղթ՝ 194. չգրուած՝ 1ա-2բ, 4բ, 193ա-4բ: ՊԱՐԱԿ՝ 1x2+ Ա-ԺՓx10 (Ա, Ահ 9, Գ, Ե, ԺԸ 12, ԺԷ, ԺՓ 8)+1x2: **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով եւ առիւծի լուսադրոշմով: **Մեծութիւն**՝ 31x22,2: **Գրութիւն**՝ միասիճ (23,2x15,7): **Գիր**՝ նոտրգիր: **Տող**՝ 37: **Կազմ** դրոշմազարդեալ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, ատաուռ՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կապոյտ ցայտք:

Նմուշ 43ա

Մանրանկարչութիւն – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր: Գ ր չ ե ր՝ կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութեան հետեւ, տեղ-տեղ պատռուածքներ, 147-148 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կտրուած. կազմի կաշին ճեղուած, եզերքը եւ մկրճը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

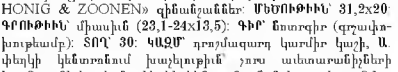
– *3ա-192բ* [Քարոզի յերկրորդ հատորէ]

2318

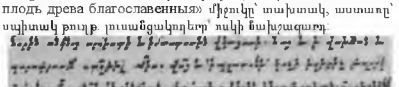
ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ժԸ. դար

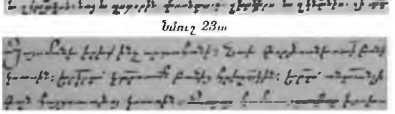
Թուղթ՝ 409-1 (թուիչ՝ 313). չգրուած՝ 1ա-5բ, 6բ-7ա, 8բ, 48ա-53բ, 54բ, 401բ, 408ա-9բ: ՊԱՐԱԿ՝ Ա-Ի×12 (Ա, 11)+ԱԱ-ԼՀ12+1x1: **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով «Pro Patria», «J. HONIG & ZOONEN» գիմնիշումներ: **Մեծութիւն**՝ 31,2x20: **Գրութիւն**՝ միասիճ (23,1-24x13,5): **Գիր**՝ նոտրգիր (զրպարտութեամբ): **Տող**՝ 30: **Կազմ** դրոշմազարդ կարմիր կաշի, Ա. փեղկի կենտրոնում խաչելութիւն՝ շուռ ատաուռաճիների խորհրդանիշերով, Բ. փեղկի կենտրոնում՝ Քրիստոսի տոմմածառը, ռուսերէն հետեւեալ մակագրութեամբ. «Благославенъ плодъ древа благословенныя» միջուկը՝ սախտակ, աստառը՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերը՝ ոսկի ներկաքաղ:

Նմուշ 23ա

Նմուշ 133ա

Նմուշ 348ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցքներում խոնաւութեան հետեւ, փոքրիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ կարկատուած, որոյ մասերում գրադարտ խիստ գունափոխուած, ցեցակեր, 351-352 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 3 թերթ կտրուած. կազմի եզերքը մաշուած, ցեցակեր, փականներ պակուած: Թերթերի համարակալումը՝ գրչիւ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *6ա, 7բ-8ա, 9ա-47բ* Գիրք Քառոզից, Հատոր Առաջին, *ժողովեցեալ ի զոյց ատաուածաբնոյ եւ ի լուսաւոր բանից սուրբ վարդապետաց, աշխատասիրութեամբ տեառն Սիմէօնի գիտնական կաթողիկոսին եւ ծարագոյն պատրիարքին Ամենայն Հայոց եւ Սրբոյ Էրիստոսանիմն ու լուսահեղոյս Աթոռոյս էջմիածնի, ի վարդապետութեան եւ ի նուիրակութեան իւրում...*

Տե՛ս նաեւ 2212. 13, 15ա-91ա: **Ա**/*7բ-8ա*: Ը. *Բան աղերսանաց/9ա-10ա: Նախերգանք Քարոզից/10ա*բ: *«Դարձեալ նախերգան այլ իմն մտօք.../10բ-1ա: Դարձեալ Նախերգանք ի Յօնան/11բ*: 1. ա/*12ա-21ա*: բ/*21ա-6բ*: գ/*26բ-8ա*: դ/*29ա-30ա*: ե/*30ա-2բ*: զ/*32բ-4ա*: է/*34ա-42բ*: ը/*42բ-7բ [վրց. «եւ աստուածադրօն մեռոնին վասն որոյ» /// (չար, թերի)]*: Ը-ԺԸ/*չբ*:

բացեալ, ժողովեցեալ ի գրոց աստուածաբնոց եւ ի լուսաւոր բանից սուրբ վարդապետաց. աշխատասիրութեամբ Սրբոյ Էջմիածնի միաբան Պետրոս գիտնական եւ աստուածաբան վարդապետին Նախիջեւանցւոյ, ի փառս Աստծոյ եւ ի յօգուտ մանկանց եկեղեցւոյ, ի հայրապետութեան լուսաւեղոյս գահոյն Սրբոյ Էջմիածնի տեառն Սիմէօն արքագնակատար կաթուղիկոսին Ամենայն Հայոց

Տե՛ս նեղ. 2. 12ա–90բ. *Բան առ բարեմիտ ընթերցօղ/55ա. 8ա: Յորդորակ/58բ–9ա: ա–լբ/59ա–117ա: Անկիւնաւոր առ առաջին/117ա:*

Գ. *117բ–407բ* [Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Ադամպահանի Քարոզ Տարեկան]

Տե՛ս նեղ. 174, 38ա–195ա. *ա/402ա–7բ: բ/117բ–9ա: գ/119ա–23ա: դ/123բ–4բ: ե/125ա–38բ: զ/138բ–51ա: է/151ա–68բ: ը/168բ–72բ: թ/173ա–7բ: ժ/177բ–86բ: ի/ա/186բ–200ա: իբ/200ա–7ա: իգ/207ա–8բ: իդ/208բ–10բ: իե/210բ–20ա: իզ/220ա–40ա: իէ/240ա–61բ: իը/261բ–4ա: իթ/264բ–82բ: ի/283ա–9ա: ի ա/289ա–305ա: ի բ/305ա–9ա: ի գ/309ա–16բ: ի դ/317ա–20ա: ի ե/320բ–4ա: ի զ/324բ–8ա: ի է/328բ–35ա: ի ը/335բ–51բ: ի թ/352ա–5ա: ի ժ/355ա–64ա: ի ի/364ա–7բ: ի լ/367բ–70բ: ի ա/371ա–2բ: ի բ/373ա–4բ: ի գ/375ա–8ա: ի դ/378բ–83բ: ի ե/383բ–8ա: ի զ/388ա–95բ: ի է/399ա–401ա:* Յանկ՛յիք:

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «Ծ՛Ծ, Մ՛ելսրոպ՝ եպս.»:*

2319

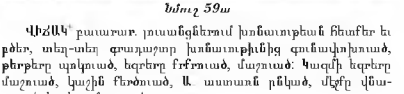
ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍԻՄԷՈՆԻ ԵՐԵՒԱՆՑԻՈՅ

ԷՋՄԻԱՆԻՆ — **ՌՄԻԿ. – 1778**

ԳՐԻՉՔ՝ Գաւիթ: ՍՏԱՑՈՂ՝ Նեռէն վրդ. եղեգաձորեցի:

ԹԵՐԹ՝ 217. չորուած՝ 1ա, 2բ–3ա, 50բ–1բ, 81ա–5բ, 147բ, 159բ, 213բ–7բ: **ՊԱՐԿ՝** 1x2+ա–ի×12 (թ 13, ի 5)+1x5+ա–ժ×12 (թ 10, ժթ 1)+1x1: **ՆԻՒԹ՝** թուղթ, լուսագծերով եւ կարմրագիծ, առիւծ, «FC», «BGT», եռամանիկ լուսաքրոմներով: **ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝** 29,5x21: **ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝** երկսիւն (28,8–24,5x15,5): **ԳԻՐ՝** նուռգիր (գրչափսխութեամբ): **ՏՈՂ՝** 38–42: **ԿԱԶՄ՝** դռոյմագաղց չագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ սպիտակ թուղթ. լուսաճգեղեցիր կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 88ա–լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային (88ա): Զ ա ր դ ա զ ի ր՝ թռչնագիր, հաճգուցագիր (44ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

Նմուշ 59ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսաճգեցուած խոնաւութեան հետեւեր եւ թծեր, տեղ-տեղ գրադաչուր խոնաւութիւնից գունափսխուած, թերթեր պակսած, եզերերը բրէուած, մաշուած: Կազմի եզերերը մաշուած, կաշին ճեռնուած, ետ. աստառն րնկած, մէջը վնասուած, եզերը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— *3բ–250ա* [Մատենագրութիւմ Սիմէոնի Երեւանցւոյ]

Ա. Տե՛ս նեղ. 2212, 13բ. *3բ–4բ:*

Բ. Տե՛ս նեղ. 2212, 15ա–91ա, 124ա–324բ. *Բան աղերսանաց/4բ–5ա: Նախերգ/87ա: Խորհեալ նախ/87ա: Խորհեալ նախ/87բ–8ա: 1. ա/5բ–11ա: բ/11ա–14ա: գ/14բ–5բ: դ/15բ–6բ: ե/16բ–8ա: զ/18ա–9ա: է/19ա–24ա: ը/24ա–36բ (գոյից՝ 27ա «Եթէ կամիս ասա եւ կամ ի վերջաւորութեան այլոց տանց վերջացուցանելոյ»): թ/36բ–44ա: ժ/44ա–50ա: ի/ա/52ա–6բ: իբ/56բ–9ա: իգ/59ա–61բ: իդ/62ա–4ա: իե/64ա–7ա:*

Մնք. *Նախերգանքները դրուած են Ք. հատորի սկզբում:*

2. Յորդ./86ա–բ: *ա/88ա–9ա: բ/89ա–90բ: գ/90բ–1բ: դ/91բ–2բ: ե/92բ–93բ: զ/93բ–4բ: է/94բ–5բ: ը/95բ–96բ: թ/96բ–98բ: ժ/98բ–100ա: ի ա/100ա–բ: իբ/101ա–2ա: իգ/102ա–3ա: իդ/103բ–5ա: իե/105ա–6ա: իզ/106ա–7բ: իէ/107բ–8ա: իը/108բ–9բ: իթ/109բ–111ա: ի/111ա–2բ: ի ա/112բ–3բ: ի բ/113բ–4ա: ի գ/114ա–5ա: ի դ/115ա–6բ: ի ե/116բ–7ա: ի զ/117բ–9ա: ի է/119ա–20ա: ի ը/120ա–2ա: ի թ/122ա–3ա: ի ի/123ա–4ա: ի ա/124բ–5բ: ի բ/125բ–6բ: ի գ/126բ–8բ: ի դ/128բ–9բ: ի ե/129բ–30բ: ի զ/130բ–2ա: ի է/132ա–3ա: ի ը/133ա–4ա: ի թ/134ա–5ա: ի ժ/135ա–6բ: ի ի ա/136բ–8ա: ի բ/135բ: ի գ/138բ–9ա: ի դ/139ա–40ա: ի ե/140ա–41ա: ի զ/141ա–2ա: ի է/142ա–3ա: ի ը/143ա–4բ: ի թ/144բ–6ա: ի ի ա/146ա–7ա: ի բ/148ա–54ա: ի գ/154ա–5բ: ի դ/155բ–6բ: ի ե/156բ–8ա: ի զ/158ա–9ա: ի է/160ա–1ա: ի ը/161ա–2ա: ի թ/162ա–3բ: ի ժ/163բ–4բ: ի ի/165ա–56ա: ի լ/166ա–7ա: ի խ/167ա–8ա: ի ծ/168ա: ի կ/168բ: ի հ/168բ: ի ձ/168բ–9բ: ի ղ/169բ–70բ: ի ճ/170բ–2ա: ի մ/172ա–4ա: ի յ/174ա–5բ: ի ն/175բ–6բ: ի շ/176բ–7բ: ի ո/177բ–9ա: ի չ/178ա–80բ: ի պ/181ա–2ա: ի ջ/182ա–3բ: ի ռ/183բ–4բ: ի ս/184բ–5բ: ի վ/185բ–7ա: ի տ/187ա–8ա: ի ր/188ա–9բ: ի ց/189բ–91ա: ի ւ/191ա–2ա: ի փ/192ա: ի ք/192բ–3բ: ի օ/193բ–6ա: ի ֆ/196ա: ի ի ա/196բ–8ա: ի բ/198ա: ի գ/198բ–9բ: ի դ/199բ–200ա: ի ե/200ա–2ա: ի զ/202ա: ի է/202բ–3բ: ի ը/203բ–4ա: ի թ/204բ–5բ: ի ժ/205բ–6բ: ի ի/206բ–7ա: ի լ/207ա: ի խ/208ա: ի ծ/208բ–9ա: ի կ/209ա: ի հ/209բ–10ա: ի ձ/210ա–11ա: ի ղ/211ա–2ա: ի ճ/212ա–3ա:* Յանկ՛յիք:

Գ. Տե՛ս նեղ. 2212, 99ա–120ա. *ա/67բ–68ա: բ/68ա: գ/68բ–9ա: դ/69ա–70ա: ե/70ա–3ա: զ/73ա–5բ: է/75բ–7ա: ը/77բ–8բ: թ/78բ–80բ:*

Ջուէր «Յանկս եւ հայ-աղիւսակի մէջի լուծումը:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ամ Գիրք Քարոզից... արտագրեցեալ ի քուն հեղինակէն, ի վայելս ամենանուաստ Ծառայի նոյնոյ սրբազան վեհապետի Տէրսիսի մեղապանդիկ վարդապետի եղեգաձորեցւոյ, ի Սուրբ Աթոռս Էջմիածնի, ի Ռ. ճաթն հարիւր չէ. ամի փրկչին (1777), եւ ի ՌՄԻ. եւ է. (1778) թուականութիւնս մերում հայկազնոյ:

162ա Մ վ վաւիլօղ այսմ գրոյս,
Աւրա արժան լիցիմն Դաւթիս
Աշխատանօք գծագրողիս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՏ

1. *1բ (շղագիր) Շնորհիւն Աստուծոյ, ի ՌՄՄԶ. (1807) թվին, հոգւոյեմբեր ամսոյ իէ.ին (27) մեր եղբայր Գէորգին արու մանուկ մնաւ, ի նոյեմբերի երե-*

քին մկրտեցաւ ի մէջ Աստուածածէջ Աքիոյն եւ գանուն եդաւ Ներսէս, զոր Տէր Քրիստոս պահեսցէ ի խնամս իւր: Յամի Տեառն 1807, հոգտեմբերի 27:

2. *Ի բ (նոյն ձեռքով) Մեր՝ տէր* Պետրոս Յակոբեանի էջմիածնեցւոյ *որդի* Յովակիմ *պատանին ծնեալ է յամի Տեառն 1808 եւ թվականութեան Հայոց ՌՄՄԷ., իսկ գկրտսեր որդի նորին՝ գփոքրիկ* Յակոբն, *ծնեալ եղեւ յԱստրախան քաղաքի, յամի Տեառն 1821 եւ ի թվին Հայոց ՌՄՀ-ին, է. (7) փետրվարի:*

3. *2ա (նոյն ձեռքով) Ազատ* Պողոս Լալայովի *որդի պարոն* Արտէմ Իւանիչին *ծնաւ արու գաւակ 1825 թուականութեան, ի 27 հոգտեմբերի, յոյս երեքշաբթի, եւ մկրտեցաք ի նոյեմբերի ի. (30), աւուր կիրակէ՝ անուանեալ* Գրիգորակ, *որոյ կնքահայրն էր ազատ* Սիմոն Սերգէիչ Իւանովն, *զոր Տէր Քրիստոս պահեսցէ ընդ թեւեւօք խնամոց:*

Գրիչ թուանշաններով ցոյց է տուել «անուանեալ» եւ «աւտր» բառերի տեղափոխումը:

2. *Աստաո Բ. (ծԹ. գ., Նոտրգիր) Այս է գրգռվքն* Ներսիսին, *զոր /// (թերի):*

ԳՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ *148ա (ի ստ. լուս.) Կտակ սոսկալի փրկագործ չարչարանաց եւ խաչելութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ բացայայտութեան գերաազնիւ խորհրդոյ սարսափելի աւուր մեծի յարքայութիւն: Աստաո Բ: Առակ. 29.4-ն. «Թագաւոր արդար կանգնէ զաշխարհն եւ այր անօրէն կործանէ»:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա՝ «ՄՄԷ – 1778, Մէնթոպ] եպս.»:*

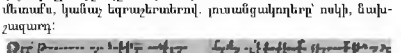
2320

ԷԼԻԿՈՍ ԷՕԴՕՆԱՅԻ,
ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ ՕՐԻՆԱԿԱՅ ԵՒ ԻՐԱՅ ՆՄԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԺԸ. դար (1717ից յետոյ)

Գրիչ՝ Գեղց դպիր:

Թերթ՝ 508+1 (265 կրկն.) (գրչի ֆակսիմիլ՝ 1-948, որ է 8ա-483բ). չգրուած՝ 1ա-3բ, 4բ-7բ, 123բ, 154աբ, 214աբ, 251աբ, 361աբ, 401աբ, 424աբ, 465աբ, 484աբ, 495բ-505բ: Պրկ՝ 1x3+1-79x6 (Ա, ԺԹ, ԽԷ, ԿԸ 4, ԺԲ, ԿԴ, ՀՉ 5, ԻԱ, ԻԷ, ԼԷ, ԼԹ, ՄԲ, ՀԹ 7, ԿԹ 10, Կ-ԿԹ, ՀԲ, ՀԴ, ՀԸ 12, ՀԷ 2): Նիւթ՝ թուղթ լուսագծերով, ծալիկ, եռամաճիկ, ողկոյզ եւ «A DREUETON», «CF DREVE TOND» լուսադրոշմներով (3, 123, 154, 214, 251, 361, 401, 424, 465, 484) կարմիր թուղթ լուսագծերով եւ լուսադրոշմով): Մեծութիւն՝ 35,5x22: Գրութիւն՝ երկսիւն (26x13,7): Գիր նոտրգիր: Տող՝ 41: Կազմ՝ ոսկեզօծ դրոմազարդ չազանակագոյն կաշի, միջոցը՝ ոսկեայ, ասեղաւոր՝ զարդանախ կարմիր մետաղ, կանաչ եզրաչրանարով. լուսանցադրերը՝ ոսկի, նախշազարդ:

Նմուշ 164ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներ տեղ-տեղ կարկատուած, բծեր, փոխրուն պատառածոներ: 71-72 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կորուած: Գլխատառերը չգրուած եւ մեծ մասամբ յետագայում աւելացուած մատիտով: 130 եւ 131 թերթերի միջեւ ներդիր՝ լուսագծերով: Կազմի եզերեր եւ մէջի կաշին՝ թեթեւակի մաշուած, 2 փեղկերը պաճուղ մետաղէ կապիչը՝ չարդուած, կապիչներից 2ն ջնջուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 4ա Համառօտութիւն օրինակաց եւ իրաց նմանութեանց, յաճախապէս ասացեալ բանին Աստուծոյ հարազրաց, ամենից ես ուսումնասիրաց մեծապէս օգտակար եւ հարկաւոր, շարադրեցեալ յէլիկոսէ էօդօնացւոյ հեղինակէ, ի կարգէ քարոզողաց, նորում ընձեռին գիրք տասն...: Եւ այժմ վերստին գկնի այլոց տպագրութեանց ծայրագոյն քաջիւ եւ հոգաբարձութեամբ գրեթէ յամենի սխալանաց արբազրցեալ, ուղղեցեալ եւ ի լոյս ածեցեալ եղեւ ի ֆրէ Յօհաննու Սանճեմիանեցւոյ, ի նոյն կարգէ քարոզողաց: Թարգմանեցեալ ի յատինականէ ի հայկական բարբառ ի Ղուկաս վարդապետէ Խարերդացւոյ, յամի կենաարարին մերոյ ՌՃԺէ. եւ Հայոց ՌՃԿԶ. (1717), ի փառս ամենամեծին Աստուծոյ եւ ի պարծանս սրբոյ եկեղեցւոյ

1. *8ա-122ա* [Գիրք Առաջին]

– *5ա-7ա* [Յառաջաբանութիւն] Գիրք կամ գործ Յօհաննու Սանճէմիանեցւոյ, ի կարգէ քարոզողաց պայծառագունեղի աստուածաբանութեան վարդապետի, յորում ընձեռի գօրինակաց եւ գնմանութիւն իրաց: Գիրք առաջին, Յաղագս երկնից եւ տարերաց, յորում դնին օրինակք ի պարզ մարմնոց ներշտահաց, մոլորականաց, կենդանակերպից, աստեղաց, տարերաց եւ ես յայլոց ոմանց, որ յատկական կարգաւ ի սոսա առածին – *[Ա]րասգէս գամենայն ըստ օրինակին, որ ցուցաւ քեզ...*

ա. *8ա-11ա* [Ա.] Խրաճանչիւր տարերաց երկնային եւս մարմնոց բնութեամբն գուցանի եւ բացում պատճառանօք եւ ներհնակութեամբ, թէ ո՞րք իցէ հարկաւոր մարդկան խոհեմ ժուժկալութիւնն ի կերակրոց բացայայտի

բ. *11ա-2բ* Բ. Մուտիւնն ներ երեակին, յօդոյ, եաեւ եզեամն (այսպէս), իստ գանգաան ներգործութեան բաղդատի, որ եւս գարշելի մուտիւն իցէ բացայայտի եւ գամենայն ընթացից երեւակա մի առ մի ընձեռի

Մնթ. Գլուխների խորագրերը գրուած են այս կարգով, այսուհետեւս նշելու ենք գ., գ., եւ խորագիր սկզբունքով:

գ. *12բ-4ա* Գ. Լուսոյ յատկութիւնն, գանգաան եւս անմուռնն բլրոց, եաեւ լեառնցն...

դ. *14ա-7բ* Դ. Զքազմապատկութիւն է սիրոյ նորին եւս յատկութեանցն եւ զաճազանութեանցն...

ե. *17բ-22բ* Ե. Հրեշտակաց զանազան բնութիւն գերազանցութիւնն ապակեղէն...

զ. *22բ-4ա* Զ. Ձփփոխելի բնութեան մարդկային հոգւոյ, որ երակի փոփոխումն յօդոյ...

է *24ա* Է. Մարդկանց ի մոլութիւնս կամ ի յառաջինութիւնս եւ ի յարհեստս բնական հակումն...

ը. *24ա-բ* Ը. Ձեօքն ներգործութեանց ստուերի, որոյ ագաճութեան գարշելի մոլութիւն...

թ. *24բ-5բ* Թ. Ոսկի օղամաճակին, որ մարտիրոսաց, կուսանաց եւ վարդապետաց կամ սրբոց գրոց բառոզողաց պարտին...

ժ. *25բ-6ա* Ժ. Աղբերբ Յորդանան գետոյ եւս մկրտութեան խորհուրդն...

ժա. *26ա-7ա* ԺԱ. եօթներորդ երանութիւնն մի ըստ միոջէ համաճաչութիւն...

ժբ. *27ա-8ա* ԺԲ. Թէ որպէս մարդկային կեանքն իբրեւ երկիր եւ ջուր...

ժգ. *28ա-30ա* ԺԳ. Սիրոյ, որ ամենայնից առաջինութեանց պսակ եւ կատարելութիւն...

ժդ. *30ա-բ* ԺԴ. Ուր եւ թէ որպէս մարմինն հոգւոյ, փոխաբեր որպէս եւս ճոգին մարմնոյ...

ժե. *30բ-1ա* ԺԵ. Այլ եօթն մոլութիւնբ, այսինքն՝ սպանութիւնբ, համաճաչութիւն միգի...

ժզ. *31ա-բ* ԺԶ. Սուտի մերոյ զըղջմունքն ի յԱստուծոյ եւ ի կամաց մերոց...

ԺԷ. *31բ-2ա* ԺԷ. Դարձման ումանց մարմնոց վաղեալ եւս ածուխոց...

ժը. *32ա* ԺԸ. Ամպոյ եւ հողմոյ կամ փոշոյ յատկութիւնն ասա դնին...

ժթ. *32ա-բ* ԺԹ. Մթագոյն ձորոց, նա եւ երկրի շարժման, որ զյօդն խաւարեցուցանէ...

ի. *32բ-3բ* Ի. Թէ յորժամ պատճառի կարկտան եւ ինիզեռոր յատկութիւնբ...

իա. *33բ-4ա* ԻԱ. Ձհիփեոպօոմից լերանց ի հիսիսային կողմն զետեղելոց...

իբ. *34ա-5ա* Իբ. Ձեօքն աստեղաց ցլու, որ յումարեն սայլ աստեղ կոչիլ սովոր են...

իգ. *35ա-բ* ԻԳ. Ձումանց վարդապետութեան Քրիստոսի նմանութեանց ի զանազան ջրոց...

իդ. *35բ-6ա* ԻԴ. Ձեօքն մոլորակաց ի մարդկային մարմնոջ բնական ներգործութեանցն...

իե. *36ա-7բ* ԻԵ. Զանազան յատկութեանց Սիօն լերին եւ հաստատութեան եւ շարժմանց...

իզ. *37բ-8ա* ԻԶ. եօթն աստեղաց պատուական Հայկին. առաջի ծնկաց ցլու...

իէ. *38ա* ԻԷ. Տուր ողորմութեան օգտակարութիւնբ եւ կատարելութիւնն...

իը. *38ա-9ա* ԻԸ. Մոլորակաց ընթացման կացութիւն, զանազան եւս ներգործութիւնն եւ յատկութիւնն...

իթ. *39ա-40ա* ԻԹ. Սատանայի փորձութիւնն, յորժամ հաւատացեալ ապաշխարութեամբն զղջման, եւս ջերմութեամբն յաւելանայ...

լ. *40ա* Լ. Առուոյ յաղբերէ կամ ի գետոյ հոսեցելոյ...

լա. *40ա-3ա* ԼԱ. Որ եւ որ իցեն պտուղքն Ոգւոյն Սրբոյ՝ բացայայտի...

լբ. *43ա-4ա* ԼԲ. Ջի՞նչ եւ ո՞ւր իցէ յաւիտենական երանութիւն եւ փառն...

լգ. *44ա-6բ* ԼԳ. Ջանե[ա]զան ներգործութեանց հաճոյարար շնորհաց, որ առաջին շարժելոյ...

լդ. *46բ-9ա* ԼԴ. Ձրի տուեալ շնորհաց զանազան ներգոր<գոր>ութիւնքն համահաչութիւն..

լե. *49ա-բ* ԼԵ. Հերետիկոսաց յանդգնութիւն եւ ստութիւն վարդապետութեան նոցին...

լզ. *49բ-50բ* ԼԶ. Նոնաարհութեան երեմ աստիճանին համագրին, որ կենդանակերպից շրջանաց նմանի գոլ տեսանին...

լէ. *50բ-1ա* ԼԷ. Թէ Որդին Աստուծոյ մարմնացեալ իցէ բացայայտի...

լը. *51ա* ԼԸ. Անճաստատ մարդոյն բնութիւնն, թէ որպէս իցէ...

լթ. *51ա-բ* ԼԹ. Տգիտութիւն բանականութեան, նմանութեամբ արեգակնա խաւարմամբ...

խ. *51բ-2ա* Խ. Բարկութիւնն Աստուծոյ, որ իցէ ի վերայ մեղաւորաց...

խա. *52ա-3ա* ԽԱ. Ձկրկին բարկութեան մարդկայնոյ աստ ընծեռի...

խբ. *53ա-բ* ԽԲ. Թէ զի՞նչ իցէ արդարութիւնն, նորին եւս կերպն կամ տեսակն...

խգ. *54ա-6ա* ԽԳ. Աւձարեաւ, ջոյ կարմիր ծովու, նաեւ ումանց կենդանականց...

խդ. *56ա-բ* ԽԴ. Դաշտային հրապարակին բնութիւնն բացայայտի...

խե. *56բ* ԽԵ. Ձբարտյ եւ զչարէ լեռոյ ասող է զանազան ներգործութեանց...

խզ. *56բ-7ա* ԽԶ. Օրինակաւ զանազան կենդանակերպից միաւորանց ի զանազան նշանս...

խէ. *57ա-բ* ԽԷ. Ձումանց մանաբեր ներգործութեան, բոլշախոհութեան ընձեռի...

խը. *57բ-66բ* ԽԸ. Ձբազում կատարելութեանց եւ գերազանցութեան սրբազնագունեղի Կուսին ընձեռին...

խթ. *66բ-7ա* ԽԹ. Ումանց ջոց յատկութեամբն, որ ներկայ կենի տառապանին ընծռելոցն...

ծ. *67ա* Ծ. Երեմ նմանութիւնն աճեան զմեզ ի յիշատակի մաճուան...

ծա. *67ա-8բ* ԾԱ. Աշխարհին իբր ծովու, անապատի, այրի եւս բաղդատի...

ծբ. *68բ-9բ* ԾԲ. Թէ որպէս հոգեւոր մարդն զանազանապէս փոփոխի ի վեց տեսակս...

ծգ. *69բ* ՃԳ. Երեմ մանաւանդակ<ակ>ան չարիք (ըստ վարդապետութեան սրբոյն Պօղոսի)...

ծդ. *69բ-70ա* ՃԴ. Մեծագունից հպատակօրէն հաւանձայնելի գոլն մոլորակաց օրինակաւն...

ծե. *70ա-1ա* ՃԵ. Վիբանաւու լերին կատարելութիւնն համահաւշուին...

ծզ. *71աբ* ՃԶ. Ձլեառնէ յիրուսագւոց Մօրիան կոչեցեալ ըստ լաթինացւոց...

ծէ. *71բ-2ա* ՃԷ. Երկրի հաստատութիւն, ճորին եւս ծայրագոյն կառոյութիւնն...

ծը. *72ա-4բ* ՃԸ. Ւօթն գլխաւոր մոլութիւնքն հաւագրին, ոոր հոդ, ամպոյ, ոոտւման...

ծթ. *74բ-6բ* ՃԹ. Մեղատուրն, ոոր եւ սահմանի երկրի կոչին...

կ. *76բ-81ա* Կ. Ապաշխարութեան կատարելութեանն բացայայտի, որ ոոտւման ձեան, ծովու...

կա. *81աբ* ԿԱ. Ապաշխարողին մաճուումն, որ մաճութեան ծովու նման եղանի կենդանակերպից...

կբ. *81բ-2ա* ԿԲ. Երկու աստեղաց հաստատութեան հետեւողաց շարժման...

կգ. *82աբ* ԿԳ. Առաջնոդաց պաշտօնն լուսնթագին եւ լերանց...

կդ. *82բ-3բ* ԿԴ. Թէ ոոով պայմանաւ հոգին ի մեղաց փոտութեան նախապահիցի...

կե. *83բ-4բ* ԿԵ. Ձզանազան նմանութեամբ եւ օրինակօք գիշերավար աստեղ...

կզ. *84բ-5ա* ԿԶ. Ծխոյ բազմապատիկ յատկութիւնն համահաւշուին...

կէ. *85աբ* ԿԷ. Ոյր իցեն խոհեմութեան մասունքն...

կը. *85բ-9ա* ԿԸ. Երկնից թիւն եւ կարգն աստեղաց եւս կատարելութիւնն եւ բնութիւնն ստոոգի...

կթ. *89ա-90ա* ԿԹ. Կատարելութիւն կրօնաւորութեան, որ նմանի ծերպի...

հ. *90ա-1բ* Հ. Ոոր բազում լուսոյ, ջրոյ եւ հոդ յատկութիւնն համահաւշուին...

հա. *91բ-2ա* ՀԱ. Անապատական կամ առաքննական կենի կատարելութիւնն զանազան օրինակօնն...

հբ. *92աբ* ՀԲ. Հիւսիսային եւ հարաւային հողմոց ներգործութիւնն...

հգ. *92բ-6բ* ՀԳ. Ոոր բազում հոդ եւ ամպոյ, նաեւ ամենայնից հողմոց ներգործութիւնն...

հդ. *96բ-3բ* ՀԴ. Ամի եւ տարւոյ մասանց, յոոս մարդոյն մաոմնաւոր կեանին փոփոխի...

հե. *98բ-101բ* ՀԵ. Հալարտոյ բազմապատիկ ներգործութիւնն հաւագրին...

հզ. *101բ-2բ* ՀԶ. Հալարտաց բնութիւնն լերանց, բլրոց եւս պլեաց ծովու...

հէ. *102բ-3ա* ՀԷ. Երիւ յատկութեամբն փայլածուի բաոեխառնութեան կատարելութիւնն բացայայտին...

հը. *103աբ* ՀԸ. Փոռնել զօրեղապէս ճողմոյ, ժամանակի, եւս ոմանբ նմանութեամբն զօրեղապէս...

հթ. *103բ* ՀԹ. Սակս երից պատճառաց երկիւղն ի սուրբ առան յարամնալ պատուի...

ն. *103բ-4բ* Ձ. Տառապանին բաոեկամացն Աստուծոյ յոյժ օգտակար գոլ երկրի...

նա. *104բ-7բ* ՁԱ. Իւրաքանչիւր ստեղծուածոյ մասմնեղինի թէ անմասմնեղինի...

նբ. *108ա-9բ* ՁԲ. Բանին Աստուծոյ զանազան նմանութիւնն եւ օգտակարութիւնն...

նգ. *109բ-10ա* ՁԳ. Կուսանաց կացութիւն եւս գեղեցկութիւն կամ վայելչութիւնն եւ կատարելութիւնն...

նդ. *110ա-2ա* ՁԴ. Բազմաստեղի յատկութեանց, ճորին եւս աստեղաց թուոց եւ գնօթն մոլորակաց...

նե. *112աբ* Ձե. Առաքինաց կատարելութիւնն ո՞յ իցեն աստեղաց բազում կատարելագոյն նմանութեամբն բացայայտին...

նզ. *112բ-6ա* ՁԶ. Մարդոյ մասմնաւոր կենի կարճութիւնն եւ անկայունութիւնն, ոոր բազում աստուերի...

նէ. *116աբ* Ձէ. Մարդկային բաոյական կեանին ոմանբ նմանութեամբ բուռ կերպի ջոյ...

նը. *116բ-7բ* ՁԸ. Թէ գործնական, թէ տեսական կենաց հոգետոր մարդոյն ընձեռի...

նթ. *117բ-8բ* ՁԹ. Ւօթն գլխաւոր մոլութիւնքն ճոցին եւս թիւր պակասութիւնքն համահաւշուին...

ղ. *118բ-9ա* Ղ. Փափկասիրութիւնն կամ ճեշտասիրութիւնն, յոոմէ կազմի ոոոգայթ եւ գործիք սատանայի...

ղա. *119ա-22ա* ՂԱ. Պայծառագոյն նմանութեամբ եւ օրինակօք Քրիստոսի Աստուծոյ...

ղբ. *122ա* ՂԲ. Նախաանձն Աստուծոյ ինչ իցէ եւ ոոպէս զի գոլ պարտ...

2. *122բ - 53ա* [Գիրք Երկոոդ]

— *122բ, 124ա* Գիրք Երկոոդ. Յաղագս հանճաց, այսինքն հոսանալելեաց եւ բառանց: Յատաչաբանութիւն, յոոում զհանճաց, նաեւ զանազան բառանց զանազանապէս ասելիք յատաչադրին

ա. *124ա-5ա* Ա. Քառանց ոութեոոդ յատկութեան, ոոոյ ընտոելիքն Աստուծոյ...

բ. *125աբ* Բ. Բանական հոգւոյն կատարելութիւնն, ոոր եւ ոոպիսիք գոլ պարտ իցեն...

գ. *125բ-6ա* Գ. Ոոր եւ ոորանք մոլութիւնք յազանոգիւն ծնանիցի...

դ. *126ա-7ա* Դ. Ձանազան կենալոյ յատկութիւնն ստոոգրին...

ե. *127ա-8ա* Ե. Սիոոյ գեազանցութիւնն եւ կատարելութիւնն ո՞որ իցէ...

զ. *128աբ* Զ. Շափիղայի, ցիմէք եւս բնական ներգործութեամբն տեսական կենի...

Է *128բ-9բ* է. Մարգարտոյ, նաեւ հալեպի բնական յատկութիւնն, որոց ժուժկալօղին եւ կուսաբնին բաղդատին...

ը. *129բ-30ա* Ը. Յիկնիդոս հար ի ուղղիչն եսանահարի ուղղութեանն...

թ. *130աբ* Թ. Ձշմարիտ սիրոյ բարեկամութեան եւս ներգործութեան...

ժ. *130բ-1բ* Ժ. Պղինձոյ բնութիւնն, նաեւ բաժանումն, որում զանազան նմանութեամբ...

ժա. *131բ-2ա* ԺԱ. Սրբազան հաղորդութեան ոմանք նմանութիւնն, որ զանազան Տիալէթէ...

ժբ. *132աբ* ԺԲ. Փրիստոնէական հաւատոյն կատարելութիւնն, եա եւ արժանաւորութիւնն...

ժգ. *132բ-4բ* ԺԳ. Աստուծոյ շնորհաց կատարելութիւնն, որ զանազան յասպիսոյ...

ժդ. *134բ-5ա* ԺԴ. Ձշմարիտ խոնարհութեան օրինակն, որ մագնիս եւ ալէբօնէ...

ժե. *135աբ* ԺԵ. Զէչէտօնիաս հարանց զանազանութիւնն, զաղափարն, զօրութիւնն...

ժզ. *135բ* ԺԶ. Դժոխային հուրն, թէ որպէս անշիջանելի մնայ...

ժէ. *135բ-6ա* ԺԷ. Կեղծաւորաց անօրէնութիւնն, որպիսի արտակայնայ, ոսկեպղծնի...

ժը. *136ա-7ա* ԺԸ. Առդարութեան կատարելութիւնն, նաեւ հարկատուութիւնն...

ժթ. *137աբ* ԺԹ. Աղդարոց երեմ սերմն, որ եւս երից սերից բազմագունի...

ի. *137բ-8ա* Ի. Գարշութիւն բղչախոհութեան, ումանց ծծմբոյ յատկութեամբն եւ ներգործութեամբն...

իա. *138ա-9բ* ԻԱ. Աստուածածնոյ կուսին գերագանցութիւնն, եա եւ կատարելութիւնն...

իբ. *139բ* ԻԲ. Թէ գի՞նչ մեզ բարի գործ ողորմութեան բերեն ծիածան հարի բնութեամբն...

իգ. *139բ-40ա* ԻԳ. Ջօրութիւն ալապատիճէ ական, զկատարելութիւն բարոյ...

իդ. *140աբ* ԻԴ. Ոսկոյ, հրիսօպրայի, եւս հարի բնական ներգործութիւնն ստորագրին...

իե. *140բ-2բ* ԻԵ. Շափիղայն, գոճազմի, ապակւոյ, բորակի կամ վիրոյ...

իզ. *142բ-3ա* ԻԶ. Ապաշխարողն, թէ որպիսի գոլ պարտիցի աճդամանեալ, ապդինի հարի...

իէ. *143աբ* ԻԷ. Աւծաթոյ եւ ական, որ ասթռիօն կոչի, բազում կատարելութիւնք...

իը. *143բ-4ա* ԻԸ. Ցակինդոսի ական զանազան բնական ներգործութիւնն...

իթ. *144ա-5ա* ԻԹ. Մարճամի յատկութիւնն բացայայտին, որոց սուի մարոումն նմանի...

լ. *145ա-6ա* Լ. Տպազոնի բնութիւնն, գեղեցկութիւնն եւ կատարելութիւնն...

լա. *146ա-7ա* ԼԱ. Ականց զանազանութիւնն, ծագումն եւ կատարելութիւնն...

լբ. *147աբ* ԼԲ. Ոսկւոյ ծնունդն, զօրութիւնն եւ կատարելութիւնն...

լգ. *147բ-8ա* ԼԳ. Ակատի ական եռակի տարածայնութիւն եւ զանազանութիւն...

լդ. *148աբ* ԼԴ. Արբեցութեան գարշելութիւնն գինւոյ եւս զգաստութեան կատարելութիւն ստորագրի...

լե. *148բ-9բ* ԼԵ. Ո՞րք իցէ հպարտութեան մոլութիւնն գարշելի, որոց բազում կենդանի արծաթոյ...

լզ. *149բ-50բ* ԼԶ. Անագի բաղդատութիւնն, ամէթօսի եւ զանազանութիւնն համանաչոփն...

լէ. *150բ* ԼԷ. Երկիւղալի զանազանութիւն, առն եւս յԱստուծոյ երկնչողի...

լը. *151աբ* ԼԸ. Կապարոյ ծնունդն, զօրութիւնն եւ կատարելութիւնն ստորագրի...

լթ. *151բ-2ա* ԼԹ. Կուսութեան յատկութիւնն եւ կատարելութիւնն այն հարի, որ ասթէրիթոս կոչի...

խ. *152աբ* Խ. Ամենից հաճոյ, այսինքն հրահալեցաց համառօտ ստորագրութիւն...

խա. *152բ-3ա* ԽԱ. Բազում կատարելութիւն Փրիստոսի նմանութեամբ, յատկութեամբ եւ օգտակարութեամբ հարանց...

Յ. *153բ-213ա* [Գիրք Երրորդ]

— *153բ, 155ա* Գիրք երրորդ. Յաղագս բուսոյ եւ տնկոց: Յառաջաբանութիւն Երրորդ քրի, յորում զառողականաց, այսինքն զբուսականաց եւ տնկականաց, այսինքն զտնկոց, առակօ ընձեռիլ յառաջդրի

ա. *155աբ* Ա. Այր հոգեառ ի ժամանակաւորաց հրաժարեալ...

բ. *155բ* Բ. Օրինակաւ նախկնոյ ծաղկոյ ընկերցեալին յաշխարհէ...

գ. *155բ-6ա* Գ. Ժուժկալութեան կատարելութիւնն եւ օգտակարութիւնն ողջախոհ գառն...

դ. *156աբ* Դ. Ումանց ծաղկանց տանձի եւս օրինակօվն նախորդութիւնք...

ե. *156բ-7ա* Ե. Բեւեկնի, տանձի, ցիննիպէրի, փէոնօսօլիճի...

զ. *157ա* Զ. Ագահութիւնն յոյժ գարշելի գոլ, սոխի<ի>տուիսամի եւս օրինակօվն...

է. *157ա-8բ* Է. Բարի ծառոյ բարի ներգործութիւնն զանազան...

ը. *158բ-61ա* Ը. Զոր օրինակ, որ առ սերմն ծաղիկ տեղերն, պտուղն...

թ. *161ա-3բ* Թ. Սիրոյ գերազանցութիւնն, կատարելութիւնն, նա եւ օգտակարութիւնն արմատոյ...

ժ. *163բ-4ա* Ժ. Բնկաճելութիւն մարդկայնոյ, նորին եւս մոլեկան բնութեան թիւրութիւնն...

ժա. *164ա-5բ* ԺԱ. Ողջախոհութեան կուսութեան, այրութեան եւս կատարելութեանն մեկնի...

ժբ. *165բ-6բ* ԺԲ. Հոգին յարատեւոյ ի խոկման եւ ի յաղօթս բազում...

ժգ. *166բ* ԺԳ. Սիրտ առն հոգեւորի, թէ որպիսի՞ գոյ պարտ իցէ առմատոյ, սերման…

ժդ. *166բ-7ա* ԺԴ. Թէ որպէս պարտ իցէ եղանիլ երկբայական յանդիմանութիւնն…

ժե. *167աբ* ԺԵ. Ագաւութիւնն կամ ընչասիրութիւնն առմատ գոյ…

ժզ. *167բ-8ա* ԺԶ. Ջերմեռանդութեան պտուղն իւղոյ բազում յատկութեանց օրինակօրն…

ժէ. *168ա* ԺԷ. Որոմ ցանկալ աւրժանապատուութեանց, ի նոյն եւս յարամնալ…

ժը. *168աբ* ԺԸ. Ոչ է դնելի զսիրան հարստութեան…

ժթ. *168բ-9ա* ԺԹ. Սուրբ գրոց վարդապետութիւնն որոմ հարկաւոր է…

ի. *169ա-70ա* Ի. Որով պայմանաւ ողորմութիւնն աղքատաց իցէ բաշխելի…

իա. *170աբ* ԻԱ. Ձշմարտի, սնոտւոյ, եւս ճոխաբանութեան զանազանութիւն եւ երիս…

իբ. *170բ-1ա* ԻԲ. Աւռ բարին գործելոյ, զչարն եւ թ[ո]ղլոյ յորդորումն…

իգ. *171ա* ԻԳ. Օրինակաւ թեղօշի, թէ որպէս ապառաժանոյ սիրոյ ջերմեռանդութիւնն…

իդ. *171ա-2բ* ԻԴ. Հաւատոյ գերազանցութիւնն, նաեւ կատարելութիւնն նշենւոյ, կասթանայի, մանաւանդ…

իե. *172բ* ԻԵ. Աւրդ, թէ որպէս որդիքն ոչ պարտին ետեւելոյ հարց…

իզ. *172բ-3ա* ԻԶ. Բախտի եւ յաջողութեան, թէ որո՞ն իցէ անկայունութիւնն…

իէ. *173ա-4բ* ԻԷ. Թէ որպէս շնորհն Աստուծոյ ի մեզ պահի…

իը. *174բ-5ա* ԻԸ. Բեւեկնոյ, գնոյ եւս նմանութեամբն ոկսրոյ…

իթ. *175ա-6բ* ԻԹ. Խոնարհութեան կատարելութիւնն, որով փիացեալ եւ խստացեալ մարդն…

լ. *176բ-7ա* Լ. Ո՛չ յարատեւօրէն յ*ոկսկեցեալ* բարիս ժանտաթքնելոյ…

լա. *177ա* ԼԱ. Դիտաւորութիւնն զգործսն, իբր արմատոն՝ զպտուղն…

լբ. *177աբ* ԼԲ. Կեղծաւորաց դատաճանութիւնն եղեգանց բազում յատկութեամբն…

լգ. *177բ* ԼԳ. Առմաւենի ծառոյ զանազան ներգործութեամբն առդարոց…

լդ. *177բ-8բ* ԼԴ. Աւռասուաց զօրութիւնն, որ ի նշմարիտ ապաշխարողսն առատայանայ…

լե. *178բ-9ա* ԼԵ. Ամենայն գլխաւոր յանցանքն, որոց միջնորդութեամբն կեղծաւորն…

լզ. *179ա* ԼԶ. Հեզ մարդն, թէ որով պայմանաւ յաւիրաւութիւնս իմեան առբերել…

լէ. *179ա-82ա* ԼԷ. Աստուածածնի կուսին Մարիամու զարմանալի կերպիւ մարմնոյ…

լը. *182աբ* ԼԸ. Մարտիրոսաց գերազանցութիւնն, թէ որպիսի եւս մարտիրոսութեան կատարելութիւնն…

լթ. *182բ-3ա* ԼԹ. Ողորմութեան զօրութիւնն, նորին եւս գործն, թէ որպիսի գոլ…

խ. *183աբ* Խ. Մահուան մեռանողին եւս զանազան ներգործութիւնն…

խա. *183բ* ԽԱ. Աշխարհի մեռեալին եւ ի խոնարհութեան հիմնեալին ի տառապանաց…

խբ. *183բ-5բ* ԽԲ. Թէ որպէս բարի գործն իցեն առնելիք, զի զարդիւս ընդունիցին…

խգ. *185բ-6բ* ԽԳ. Թէ որ ապաշխարութեան գործն օրինապէս…

խդ. *186բ-7ա* ԽԴ. Ջանազան պտղոց ձեւոց, մանաւանդ սալորոյ…

խե. *187աբ* ԽԵ. Տեսականաց ի տեսականութեան եւս յարատեղոյց կատարելութիւնն…

խզ. *187բ* ԽԶ. Պտղոց գետեղմամբն, նոցին եւս նմանութեամբն…

խէ. *187բ-9ա* ԽԷ. Աղօթելոյ կերպն, աղօթից եւս կատարելութեանն տաշխի…

խը. *189աբ* ԽԸ. Ամենայն գլխաւոր աննաց բազմապատիկ թիւր ներգործութիւնն…

խթ. *189բ-90ա* ԽԹ. Թէ որա՞ն Քրիստոսի չարչարանաց մտածումն մեզ առ բերէ զօգտակարութիւն…

ծ. *190ա-1ա* Ծ. Համբերութիւնն զի՞նչ եւ ո՞ւր իցէ, որ առ կրթութիւնն եւ վարձն առաքինութեան…

ծա. *191ա* ԾԱ. Թէ որով պայմանաւ աղխատն հոգւով ճանչի, նոնի բազում նմանութեամբն ցուցանի…

ծբ. *191աբ* ԾԲ. Մեղաւորն ոչ բնութեամբ, այլ մոլութիւն բնութեան չար գոյ…

ծգ. *191բ-3ա* ԾԳ. Որա՞ն ի մեղաց, մանաւանդ ի գլխատուց չարիք ծնանին…

ծդ. *193ա* ԾԴ. Դժխոց պատիժն՝ թէ որոն խոռագոյն առատայանայ…

ծե. *193աբ* ԾԵ. Ապաշխարողաց կատարելութիւնն՝ թէ առ որ գործս կայանայ…

ծզ. *193բ-7բ* ԾԶ. Թէ զի՞նչ առ դարձումն մեղաւորին պահանջին…

ծէ. *197բ-8ա* ԾԷ. Թէ որպէս իւրն ապաշխարութիւնն կատարի ոմանց ծառոց յատկութեամբն…

ծը. *198ա* ԾԸ. Թէ ապաշխարութեան գործն որպիսի գոյ պարտ իցին սալորի օրինակօրն…

ծթ. *198աբ* ԾԹ. Աւաչնորդութիւն բարեգործութեան դիւրապէս ի կոծաւորութեան…

կ. *198բ-9ա* Կ. Ընտրելոցն Աստուծոյ կատարելութիւնն անջնդեղի (=արջնտեղի) կասկիական ընկղոյ…

կա. *199ա* ԿԱ. Առաքինութիւն յարատեւութեան, որ բերէ մեզ պարգեւս լաւուրի օրինակաւն…

կբ. *199աբ* ԿԲ. Թէ որպէս իցէ պաշտօնն եւ արժանապատուութիւնն խնծորինոյ...

կգ. *199բ-200բ* ԿԳ. Եթէ անկատար մարդն աւուրբ յառաջանալ եւ զարգանալ կամիցի...

կդ. *200բ* ԿԴ. Ներգործութիւնք իրաց ժամանակատուրց յաջողութեան բազում...

կե. *200բ-1բ* ԿԵ. Գեղեցկութիւնն մարդկայնոյ հոգւոյ եւ կատարելութիւն ոմանց մարդկանց...

կզ. *201բ-2ա* ԿԶ. Կրօնաւորութեան, կրօնաւորի եւ կատարելութիւնն...

կէ. *202ա-3ա* ԿԷ. Թէ կրօնաւորն որպիսի գոյ պարտիցի եւ թէ որպէս յաշխարհականէն զանազանի...

կը. *203ա* ԿԸ. Թէ որով պայմանաւ առնելի իցէ եղբայրական յանդիմանութիւնն...

կթ. *203ա-4ա* ԿԹ. Զարշարանաց Քրիստոսի, արեան եւս նորին զօրութիւնն...

հ. *204ա-5բ* Հ. Սուրբ արանց նմանութիւնն եւ կատարելութիւնն համառօտապէս վիպասանին...

հա. *205բ-6բ* ՀԱ. Առն իմաստնոյ եւս զօրութիւնն եւ Սուրբ գրոց գերազանցութիւնն...

հբ. *206բ* ՀԲ. Այն խոտոյ ծնունդն եւ զօրութիւնն, որ կոչի ծուխ երկրի...

հգ. *206բ-7ա* ՀԳ. Սուրբ գրեանց գերազանցութիւնն, եւանւ օգտակարութիւնն...

հդ. *207աբ* ՀԴ. Վայրենի ձիթենւոյ օրինակաւ, թէ որ սուրբ արանց ընկերութիւնն օգնէ...

հե. *207բ* ՀԵ. Հոգեւոր մարդն, զի ի դատարկութենէ փախիցի...

հզ. *207բ-8ա* ՀԶ. Ճոշափումն եւ համբոյրն, թէ յորժամ զմեղն պատճառեն ի հոգին...

հէ. *208ա* ՀԷ. Թէ երկիւղն Աստուծոյ որման շնորհս մեզ պարգեւէ...

հը. *208ա-9ա* ՀԸ. Տառապանքն եւ նեղութիւնքն այս աշխարհի առդարոց մեծ շահաւէտութիւն ընծայեալ...

հթ. *209ա* ՀԹ. Կատարելութիւնքն Աստուծոյ բանին աստ զանազան նմանութեամբն...

ձ. *209բ-10բ* Ձ. Թէ որ կուսութիւնն գերազանցէ եան զայլ առաքինութիւնսն...

ձա. *210բ-1ա* ՁԱ. Գերազանցագոյն առաքինութիւնքն աստ համահաւշուին...

ձբ. *211ա-2ա* ՁԲ. Տնկոց արական եւ իգական զանազանութիւնն չորս կերպիւ ճանաչի...

ձգ. *212ա* ՁԳ. Խոտորաց եօթն վնասին դնին ի մարդկային մարմինսն...

ձդ. *212աբ* ՁԴ. Զանազան ծաղկանց բնական ներգործութեանց...

ձե. *212բ-3ա* ՁԵ. Քրիստոս, թէ որով պատճառաւ բաղդատիցի վիշապ կոչեցեալ խոտոյ...

ձզ. *213ա* ՁԶ. Ամուսնացելոց ճշմարիտ նախանձն, թէ որպիսի զոլ պարտ իցէ...

4. *213բ-50ա* [Գիրք Ձորոդոյ]

– *213բ, 215ա* Գիրք չորրորդ. յաղագս թռչնոց եւ լողակաց: Յառաջաբանութիւն Ձորոդոյ գրոյ, յորում լողականաց եւ թռչնոց բազում օրինակին եւ նմանութիւնն ասիլ սկսին եւ յառաջադրին

ա. *215աբ* Ա. Ձագուց արծուեաց օրինակօրն յաշխարհիկ արհամարհեալ...

բ. *215բ-6ա* Բ. Ընդէ՞ր բարի գործն արարեալ ի մարդկանէ իցեն...

գ. *216ա* Գ. Զափաւոր եւ բարեխառն ժուժկալութիւն ի կերակրոց...

դ. *216ա* Դ. Առատութիւն ի յիրս ժամանակատուրս եւ ի բազում յաջողութիւնս մեղաւորաց...

ե. *216աբ* Ե. Գեղեցկագոյն ոմանց ձկանց օրինակօք ծուլութիւնն ցանկութեան եւս տալսն...

զ. *216բ-7բ* Զ. Ոյր գործնականի եւ տեսականի կեանի կատարելութիւնն...

է. *217բ-8ա* Է. Հերետիկոսին, որ կերպիւ շողոմոքողոց խօսիցի...

ը. *218ա* Ը. Երրեակ բարեկամութեան օգտակարութեան աղագաւ ընկալեալ...

թ. *218աբ* Թ. Ագահութեան պակասութիւնն ազահին եւս խաստութիւնն...

ժ. *218բ-9ա* Ժ. Հայհոյութիւնն յորժամ ներելի կամ մանացու մեղ իցէ սամանի...

ժա. *219ա-20ա* ԺԱ. Մեղուաց կատարելութիւնն բնական նոցին եւս խոհեմութիւն...

ժբ. *220աբ* ԺԲ. Աստուածայնոյ գովութեան երգն առին ըղձացեալ եւ ասացեալ...

ժգ. *220բ-1ա* ԺԳ. Մարմնասէր մարդիկն յունաց, այսինքն՝ ուռուց...

ժդ. *221ա* ԺԴ. Մարդիկն առաւելեալ մարմնաւոր եան հոգետր մտածմամբ...

ժե. *221ա-2բ* ԺԵ. Զամուսնոմին, թէ որով պայմանաւ իցէ խնդրելի զամուսնոյ...

ժզ. *222բ-3ա* ԺԶ. Խիստ ժուժկալութիւն եւ կեանն տեսական, թէ որով ընտանկի...

ժէ. *223աբ* ԺԷ. Տգեղութիւն բղչախոհութեան, ի նմանէ եւ պատճառաւ նորին վնասք...

ժը. *223բ-4ա* ԺԸ. Երկարութիւն դարձման մեծ իրապէս յԱստուծոյ գոյ նուաճելի է...

ժթ. *224ա* ԺԹ. Թէ որով պայմանաւ իցէ սիրտ մարդոյն պատրաստելի...

ի. *224աբ* Ի. Ամորդոմ եւ խստացեալ մարդիկն յնուց, այսինքն՝ ուռուց...

իա. *224բ* ԻԱ. Աստուծոյ խորհրդոց հետաքրքիր խուզողին, թէ որպիսի պատիժս...

իբ. *224բ-5ա* ԻԲ. Սատանայի զօրութիւնն, նորին եւս հնարագիտութիւնն...

իգ. *225աբ* ԻԳ. Աստուծոյ ծայրագունեղ սիրոյզաց ամենայն նախորդութիւն...

իդ. *225բ-6ա* ԻԴ. Զորիւ պատճառաւ բանին Աստուծոյ հարոզօղն աճաղաղի նմանի...

իե. *226ա* Իե. Ողորմութիւնն ադամատաց, մանաւանդ ի յեկեղեցւոյն բարեաց...

իզ. *226բ* ԻԶ. Թէ ընդէ՛ր սատանայն երբեմն զմարդն (Աստուծոյ թոյլատուութենէն) բարձրացուցանէ...

իէ. *226բ* Իէ. Թէ որպէս հաւատացեալն ի ձախորդութեան հաստատուն եւ կայուն...

իը. *226բ-7ա* ԻԸ. Առաչնորդին չար օրինակօք զստորադրելոց հոգիսն ապականեն...

իթ. *227ա* ԻԹ. Թէ որ՞ն ժեմեռանդ մարի երանդն ի փորձութիւնս կաէ...

լ. *227աբ* Լ. Որդիքն առ ծնօղսն գոլ ի յամենայն ժամանակս գթած...

լա. *227բ* ԼԱ. Նեղութիւնքն եւ անձկութիւնքն երբեմն զչարսն առ հոգեւոր կեանն ներածել...

լբ. *227բ-8ա* ԼԲ. Դիւաց, հերետիկոսաց եւս նաեւ կեղծաւորաց խորամանկութիւնն...

լգ. *228աբ* ԼԳ. Կարկաչօղ մարդիկին միշտ առատանան ունայն բանիւ...

լդ. *228բ-9ա* ԼԴ. Ցորժամ հոգի շնորհիւ նորոգի աստուածայնօ...

լե. *229աբ* ԼԵ. Որկրամոլին, որ միշտ յորովայնի ներել...

լզ. *229բ* ԼԶ. Թէ որո՞վ ճանապարհաւ հերետիկոսին, նա եւ կեղծաւորն...

լէ. *229բ-30ա* ԼԷ. Խոնարհութիւնն մանաւանդ ի մտածմանէ մեղաց եւ յիշեցմանէ...

լը. *230ա* ԼԸ. Մարդիկին առ բարին գործելոյ անհաստատ եւ անկայուճ...

լթ. *230աբ* ԼԹ. Ապերախտութեան մեղին զորդիան եւս անժառանգեցուցանել պերճագունի...

խ. *230բ* Խ. Եզական մեղուաց օրինակին որկրամոլ դատարկութեան...

խա. *230բ* ԽԱ. Ծովայնոց խոզի յայտնագոյն օրինական ամենեաց...

խբ. *231ա* ԽԲ. Անհնազանդութեան զանազանութիւնն, նորին եւս յանցանաց ծանրութիւնն...

խգ. *231ա* ԽԳ. Նախանձաւ թիւրութիւնն նախասնձոտին եւս բնութիւնն ստորագրի...

խդ. *231աբ* ԽԴ. Կեղծաւորն չայլասաւ, բաջահաւս, այլոց եւս ոմանց կենդանեաց բաղդատի...

խե. *231բ* ԽԵ. Ընկերին ատելութիւն զխոյթոցն մաճուան ի հոգին բեւեռել մեղուի օրինակաւ...

խզ. *231բ-2ա* ԽԶ. Զմարդն արատաւապէս ոչ երբէք իցէ դատելի...

խէ. *232ա* ԽԷ. Փորձութեան պարզումն, որ ի զոլմանէ արասաւացն բազմիցս ծնանիլ...

խը. *232աբ* ԽԸ. Թէ յորժամ գովութիւնն աստուածային պայծառագոյն եւ գովելագոյն...

խթ. *232բ* ԽԹ. Զանազան Սուրբ գրոց օրինակօրն ծովայնոյ եւս խոզի նմանութեամբն...

ծ. *232բ* Ծ. Բղջախոհին զաւակի յղացման արգելման բեռոյ ի կանայս բաղդատին...

ծա. *232բ-3ա* ԾԱ. Զար մարդկանց դարանակալութիւնն աղաւնեաց զանազան նմանութեամբն...

ծբ. *233ա* ԾԲ. Միանձնական կեանն կրօնաւորաց գոլ հարկաւոր նկան...

ծգ. *233աբ* ԾԳ. Թէ որա՞ն մահուան վերջնոյ եւս դատաստանի յիշումն մեզ օժանդակէ...

ծդ. *233բ* ԾԴ. Մահրութիւնն մտաց յարաժամ գոլ պահպանելի ի մարդկանէ...

ծե. *233բ-4ա* ԾԵ. Քրիստոս երբեմն ձաղմամբ գանիցն, երբեմն եւս իրաց ժամանակատուց...

ծզ. *234աբ* ԾԶ. Զի՞նչ կրօնաւորն, զի Աստուծոյ իցէ հաճոյ ստեղծողին իւոյ մատուցանել...

ծէ. *234բ-5ա* ԾԷ. Ի դատաւորութենէ, մանաւանդ ի մարդկանց առ չարն բորբոքելոյ ի գործել...

ծը. *235ա* ԾԸ. Արծուոյ գեղեցկագունի օրինակաւն հաւատքն եւ սէրն...

ծթ. *235ա* ԾԹ. Թէ որո՞վ պայմանաւ ոմանց գործքն անպտուղ մնան...

կ. *235աբ* Կ. Դավից եւ խոտվութեանց ի մէջ ընդունեաց բեռոյնն...

կա. *235բ* ԿԱ. Թէ որո՞վ պայմանաւ ոմանց գործքն անպտուղ մնան...

կբ. *235բ* ԿԲ. Մեղաց աղտար եւ բնութեան մոլութիւնն արատակայանայ թիւրութիւնն...

կգ. *235բ-7ա* ԿԳ. Մեղանչողաց եւ մեղատրաց նմա գլխատր զանազանութիւնն եւ չարութիւնն...

կդ. *237աբ* ԿԴ. Ի ճշմարիտ ապաշխարութենէն, յորմէ բազում բարիք հաւաքին...

կե. *237բ-9ա* ԿԵ. Ապաշխարօղին ի ճշմարիտ իւրեանց ապաշխարութեան, թէ որպէս պարտ իցին...

կզ. *239բ* ԿԶ. Անքան կենդանիին, որ զպատաժար սիրոյն ոչ գիտեն զօրէնս...

կէ. *239բ-40ա* ԿԷ. Կատարեալ արհն, թէ զի՞նչ իցեն եւ զինչ եւս առնիցեն...

կը. *240ա* ԿԸ. Յարատեւութիւնն ի գործս բարիս մեղուի օրինակաւն...

կթ. *240բ* ԿԹ. Թէ որո՞վ պայմանաւ հոգեւորապէս նոյն իմացական հոգին գիրանայ...

հ. *240բ-1ա* Հ. Քարոզչաց պարտն կամ բաժինն ո՛յ իցեն...

հա. *241ա* ՀԱ. Թէ զի՞նչ կողոպտողացն այլոց երբեմն պատահիցի ոմանց նկանց օրինակօրն...

հբ. *241աբ* ՀԲ. Առաչնորդաց բաժինն, թէ որպէս պարտին գոլ ի սատարելոցն...

հգ. *241բ* ՀԳ. Թէ որա՞ն հպարտն, որ բազկից ի խոնարհաց, որ մուսիարտա կոչեցեալ թռչնոյ...

հդ. *241բ* ՀԴ. Մեղաւոր մարդոյ յաջողութիւնն նշան իւն գոլ...

հե. *242ա* ՀԵ. Խոհեմ մարդն, թէ զինչ առնել պարտ իցէ, զի զժամանակն ամօրինիցէ...

ՃԶ. *242ա* ՀՉ. Թէ որպէս ընդ[ղ]ելէմ սատանայի իցէ մարտնչելի կէտ նկան...

ՃԷ. *242բ* Հէ. Ի կրօնս մտանել ի նմա ես գովելապէս յարամնալ խնդրօղին...

ՃԸ. *242բ-3ա* ՀԸ. Աւրծուոյ բազում նմանութեամբն բազէի ես հմտացեալ...

ՃԹ. *243ա-4ա* ՀԹ. Սուրբ արանց կատարելութիւնին, զոր բազում աղաւնոյ, բազէի, ցնոյ...

Ն. *244ա* Ղ. Միով օրինակաւ մեղուի Աստուծոյ իմաստութիւնն միայն ի յարդարոյ...

ՆԱ. *244բ* ՂԱ. Միամիտ աղաւնոյ բնական յատկութիւնին եթէ ո՞յր պատճառաւ...

ՆԲ. *244բ-5ա* ՂԲ. Բաղդատմամբ նկանց ի զանազան տեղիս բնակողաց...

ՆԳ. *245ա* ՂԳ. Մեծատոհմ ընտրութիւնն, թէ որո՞վ պայմանաւ իցէ առնելի...

ՆԴ. *245բ* ՂԴ. Հպարտաց գործն ոմանց մարախոց նմանութեամբն...

ՆԵ. *245բ* Ղե. Մուճկիլիս կոչեցեալ նկան օրինակաւն...

ՆԶ. *245բ-6ա* ՂՋ. Բռնաւորաց թիւրութիւնն եւ խստութիւնն, թէ որա՞ն իցէ...

ՆԷ. *246ա* Ղէ. Նեղութիւնին ընտրելոցն Աստուծոյ մեծ իրապէս օժանդակել...

ՆԸ. *246ա* ՂԸ. Կերակուր հոգւոյն բան Աստուծոյ գոլ...

ՆԹ. *246ա-բ* ՂԹ. Ումանց ծերուն կանանց չարութիւնն, որ ոսկւոյէն վհուկ կոչին...

Ո. *246բ* Ղ. Բագում տատրակաց յատկութիւնն, թէ որպիսի իցէ այրեաց...

ՈԱ. *247ա* ՂԱ. Ձանապարհիմ մեղատոաց թռչնոց ճանապարհաց ի թաղիլն նմանին...

ՈԲ. *247ա-բ* ՂԲ. Կռապութիւնն կացութիւնն զամենայն այլոց կանանց գերազանցիլ...

ՈԳ. *247բ-8ա* ՂԳ. Զոռս կարտինալական, այսինքն՝ ծղխնական առաքինութիւնքն...

ՈԴ. *248ա-բ* ՂԴ. Մարդկային հոգեւոր կեանն, եթէ որով ճանապարհաւ կատարի...

ՈԵ. *248բ-9ա* ՂԵ. Ջանազան թռչնոց տեսակին համաթուին նշանակիչ զանազան մեղուաց...

ՈԶ. *249ա-բ* ՂԶ. Փափկութիւն կենի, որ արծուոյն երդոյ ձուովն նշանակին...

ՈԷ. *249բ* ՂԷ. Տոկոսն կամ վաշխն, որ եւ թեպետ արծուոյն...

ՈԸ. *249բ-50ա* ՂԸ. Բռոտսն յորժամ ի Հին օրէնս սրբեալ ասէին...

5. *250բ-97բ* [Գիրք Հինգերորդ]

– *250բ, 252ա* Գիրք հինգերորդ. Յաղագս երկրային կենդանեաց: Յառաջաբանութիւն Հինգերորդ գրի, յորում բազմաց կենդանեաց երկրի, այսինքն գազանաց, սողնոց եւ չորհոտանեաց օրինակօրն ներածել, նոյնման ես բառուն յարմարիլ յառաջադրին

ա. *252ա-բ* Ա. Ժուժկալութիւնն կամ պահեցողութիւնն յոյժ օգնէ մարդկանց...

բ. *252բ* Բ. Այնորիկ, որ ի կատաղեալ շանէ խածանին, ուլից եւ ծոլից...

գ. *252բ-3ա* Գ. Բնական նմանութեամբ մսից կենդանեաց նախորդութիւնն մարդկանց...

դ. *253ա* Դ. Մարմնոյն սաստիկ տկարութեամբն օրինակաւ կենդանւոյն...

ե. *253ա-բ* Ե. Փառասիրութիւնն ոչ սակաւ եւ չափաւորապէս զմարդն ի յորոգայթս կալնու...

զ. *253բ* Զ. Ամբարշտաց բարեկամաց կիրառումն է...

է. *253բ-4ա* Է. Հոգեւորականի եւ մարմնականի սիրոյ զանազանութիւնն կամ բացատրութիւնն...

ը. *254ա-բ* Ը. Հոգին բանական, որման առաւել խորհիցի...

թ. *254բ-5ա* Թ. Թէ որովք զինուք հոգեւորականք ընդ[ղ]էմ թշնամեաց...

ժ. *255ա-բ* Ժ. Ագահութեան վնասն: Ագահին թիւր արճն տզրկին, մեղուին...

ժա. *255բ* ԺԱ. Միով փղի օրինակաւ գազանական խաղաղիլ միտն...

ժբ. *255բ-6ա* ԺԲ. Կարճաց բնութիւնն սատրագրին, որ շողոքորթ մարդկանց նմանին...

ժգ. *256ա-բ* ԺԳ. Բարութիւն, նաեւ չարութիւն մարդկանց ի յերից ածիլ...

ժդ. *256բ-7ա* ԺԴ. Եղբայրական սիրոյ օրէնն, թէ որպէս իցէ...

ժե. *257ա* ԺԵ. Մարմնասէր մարդոյն, որ հերիսի կոչեցեալ օձի բաղդատի...

ժզ. *257ա-բ* ԺԶ. Մարմինն մարդկային եզին եւ ցանկութիւն նորին...

ժէ. *257բ-8ա* ԺԷ. Ողջախոհութեան պահօրն զբաղումս ստանան զբարիս...

ժը. *258ա* ԺԸ. Սուրբ արանց խոհեմութիւնն, թէ որման իցէ բորենւոյ...

ժթ. *258ա-բ* ԺԹ. Կուռութիւն մտաց խայտ խլեզի գեղեցիկ օրինակաւ...

ի. *258բ* Ի. Ուղտոյ միով օրինակաւ բան Աստուծոյ, որ արդարեւ կերակուր հոգւոյ...

իա. *258բ* ԻԱ. Կեանին վանականի գովի, որ եւ կրիայի ոչ արդիւնապէս նմանին...

իբ. *258բ-9ա* ԻԲ. Մեղրն առժամայն խոստովանի շան օրինակաւ...

իգ. *259ա* ԻԳ. Սրբոց յանձնապաստանութիւնն առիւծու օրինակաւ հոգեւորապէս...

իդ. *259ա-բ* ԻԴ. Թէ որպէս զղջացեալ մեղաւորն ոսկաբ դիպուածովի...

իե. *259բ* ԻԵ. Փորձութեանց նետոն միով եւեթ այծեղջեր օրինակաւն...

իզ. *259բ* ԻԶ. Նեռին տունն մարդոյ որ իցէ զորս ես խոհեմաբար...

իէ. *259բ-60ա* Իէ. Մանաւանդական աղօթից կամ համախոհական տեղին...

իը. *260ա* ԻԸ. Ճշմարիտ զղջման զօրութիւնն, որ է մեղաց թոյն...

իթ. *260ա-բ* ԻԹ. Սատանայ, որ խոզի նմանի զթիւր դիտատուութիւն մարդոյ սրտի...

լ. *260բ* Լ. Թէ որոյն իցէ անգութ մարդոյն թիւր բնութիւնն...

լա. *260բ-1ա* ԼԱ. Քրիստոսի, որ խաչիւն իւրով կարմրագոյն մարդկութեան զգեցեալ...

լբ. *261ա* ԼԲ. Ընծու միայնոյ օրինական ցանկութիւն ագահութեան կերպիւ...

լգ. *261ա* ԼԳ. Ձանկար իրաց ժամանակաւորաց զբազում պօմպիկի, այսինքն՝ մեռամսագործ...

լդ. *261ա-բ* ԼԴ. Ի մարդոյ ետաբերութենէ սատանայն զանթուելի հոգիս ապականել...

լե. *261բ* ԼԵ. Մեղաց հեշտութիւնն մահաբերել մտաց միով միակ...

լզ. *261բ* ԼԶ. Թէ սէրն ըստ բարւոյ սրտի լղձի միշտ պարտ իցէ միաւորիւ...

լէ. *261բ* ԼԷ. Բամբասողի բնութիւնն համառօտապէս բացայայտի, որ երիւք պատճառօք...

լը. *262ա* ԼԸ. Մարդոյ ջերմեռանդութիւնն, եթէ որով պայմանաւ կատարելագործի...

լթ. *262ա-4ա* ԼԹ. Բազում բնական յատկութեամբ վիշապ օձի, իժի, գայլի...

խ. *264ա* Խ. Մարդն ամենայնից կենդանեաց առաջնորդ եւ գլուխ գոլ...

խա. *264ա* ԽԱ. Բարեձոյ միայնով օրինական, թէ զինչ մարդ առել եւ սիրել պարտ իցէ...

խբ. *264ա-բ* ԽԲ. Հաւարակ կամ յատկեւնական աստուածաբան վարդապետի մասն, այսինքն՝ պաշտօնն...

խգ. *264բ-5ա* ԽԳ. Նենգատր մարդոյն եւ մատնողի չարութիւնն կեղծաւորաց եւս ապականեալ...

խդ. *265ա* ԽԴ. Որով պայմանաւ տունն մտաց, որոց եւս առաքինութեամբ իցէ...

խե. *265ա* ԽԵ. Խստացել սիրտն, կարծրացեալ միտն fofտորիլաս կոչեցեալ կենդանւոյն բադդատի...

խզ. *265բ-գ* ԽԶ. Ընտրելոյն Աստուծոյ կատարելութիւնն, նոցին եւս ճշմարիտ անմեղութիւնն...

խէ. *265գ* ԽԷ. Աւետարանչաց արժանապատուութիւնն եւ պաշտօնն երիվարաց...

խը. *265գ-դ* ԽԸ. Ամենեւեան ընդ նզովեալս ի պատահումս ոչ շնորհեալս կենցաղավարողք...

խթ. *265դ* ԽԹ. Սրբոյն օրինակօրն, որ երեմն ի յԱստուծոյ շնորհեցան...

ծ. *265դ-6ա* Ծ. Ընդէ՞ր յիմարն ոչ իցէ իմաստնոյն ընկերակցելի պատճառաւ...

ծա. *266ա* ԾԱ. Մարմնոյ ցանկութիւնն հալի եւ սպառի ջերմեռանդութեամբ հոգւոյն...

ծբ. *266ա* ԾԲ. Դաւաճանաբար խոստովանողի, որ զկեանն ի բարին երեմն փոխել տեսանի...

ծգ. *266ա* ԾԳ. Ջի՞նչ մեզ հաւատոն պարգեւէ հաւատացելոց...

ծդ. *266ա* ԾԴ. Որդիքն աո ծնօղս իւրեանց լինելոց գթածք...

ծե. *266բ* ԾԵ. Ներգործութիւն Աստուծոյ շնորհացն նոյնոյ սրսի զանազան նմանութեամբ...

ծզ. *266բ* ԾԶ. Բորենւոյ գեղեցկագունիւ օրինակաւն երախտագէտ միշտ...

ծէ. *266բ-7ա* ԾԷ. Որկրամոլութեան վնասն պատմին շատակերս եւս բնութիւնն առջոյ...

ծը. *267ա* ԾԸ. Ժամանակաւորաց իրաց առատութիւնն, որ մարդկանց փարթամութեամբ...

ծթ. *267բ-8ա* ԾԹ. Ջանազանից կենդանեաց զանազան բնութիւնքն, նոցին եւս բնական յատկութիւնքն...

կ. *268ա* Կ. Փղի ի զուգաւորութեան զարմանալի բնութիւնն զամուսնացեալ...

կա. *268ա-բ* ԿԱ. Խոնարհ մարդոյ բնութիւնն, որ վայրենի այծեման ումբք օրինակօք...

կբ. *268բ-9ա* ԿԲ. Դժոխոց հուրն զարմանալի սալամանդրի կենդանւոյն օրինական...

կգ. *269ա* ԿԳ. Զիոյ, ոտտու եւս օրինակօրն աստ եղեալ...

կդ. *269ա* ԿԴ. Հիէնայի ի ցեղս կամ ի սեռս զանազանութիւն...

կե. *269ա-բ* ԿԵ. Որո՞ւն խոչելի եւ խոստրելի իցէ ամուսնական անճուժկալութեան...

կզ. *269բ* ԿԶ. Տկարութիւն մարմնական յոյժ երբեմն մարդոյն ի մոլութեան արգիլել օժանդակէ...

կէ *269բ* ԿԷ. Հանճարեղութիւնն երբեմն առաւել օգուտ է եւ կարօղ է ման ուժն...

կը. *269բ-70ա* ԿԸ. Անճամբեր եւ բարկացօղն, թէ որպէս իցէ նուաճելի...

կթ. *270ա* ԿԹ. Ջրարիւն ոչ գործել ոչ յարատեւօրն ճիւաղ խառնածի...

հ. *270ա* Հ. Գեռնարիւծու բնութիւնն ստորագրի, որոմ բնատրապէս անհաստատ...

հա. *270ա-1ա* ՀԱ. Նախանձու զարթոյնն (այսպէս) նախանձողաց եւս բնութիւնն բազմօ հնդկաց օձից...

հբ. *271ա-բ* ՀԲ. Կեղծաւորաց պակասութիւն, նոցին եւս ստութիւն եւ խաբէութիւնն...

հգ. *271բ-2բ* ՀԳ. Բարկութեան վնասն բարկացոդաց եւս թիւր բնութիւնն...

հդ. *272բ* ՀԴ. Մարդն ըստ արտաքնոյ ոչ է գոլ ոչ ի բարին եւ ոչ ի չարն...

հե. *272բ-3ա* ՀԵ. Մեղին մոլութեանց եւս կեռացողութիւնն եւ մարմաջողութիւնն...

հզ. *273ա* ՀԶ. Ջմարդկային օրինական մեծամեծ եւ հզօր արին դիւրապէս անցանեն...

ՃԷ. *273ա* Հէ. Յիտոն ի ծառաւս իտեանց համբերօրդ, համբերաբար...

ՃԸ. *273ա-4ա* ՀԸ. Բոչախոհութեան վնասն բղչախոհաց եւս բնութիւնն...

ՃԹ. *274ա* ՀԹ. Թէ որպէ՞ս զմայր Տեառն սիրել եւ պատուել պարտ իցեն մեղաւորքն...

Ճ. *274բ-5ա* Ջ. Հիեճայի դժնդակ բնութիւնն փոփոխական եւ այլանդակ...

ՃԱ. *275ա* ՋԱ. Ջկենդանիսն առ ուտումն չնորհեցեալ, նա եւ արգելեալ...

ՃԲ. *275ա-բ* ՋԲ. Ընծայիմ եւ պարգեւօք ցանգ դաւաւտորն կամ իշխանքն...

ՃԳ. *275բ* ՋԳ. Ուղտու անուանադրութեամբ, նորին եւս օրինական յօժարապէս...

ՃԴ. *275բ-6ա* ՋԴ. Երիս սեռս զոհից ի Հին օրէնս նա եւ կենդանիքն...

ՃԵ. *276ա-բ* ՋԵ. Աւիթքն մեղաց գոլ ի մէնջ հեռացուցանչի եւ մերժելի...

ՃԶ. *276բ* ՋԶ. Ընդէ՞ր բարեգործութիւնն իցեն ի հաւատացելոց ծածկաբար առնելիք...

ՃԷ. *276բ-7ա* ՋԷ. Թէ որպէ՞ս աստուածային ժամակարգութիւնքն իցեն ասելիք ի կոօնատուրաց...

ՃԸ. *277ա-բ* ՋԸ. Սչիթալի եւ օֆիթի կոչեցեալ խայտսխառ օձից...

ՃԹ. *277բ* ՋԹ. Ջատկականի գառինն Քրիստոսի չարչարանացն նախածեռ ցուցչի...

Ճ. *277բ* Ղ. Աստուած մեղմ գթած եւս գոլ ի համբերելն, եւ ապա խիստ գոլ...

ՃԱ. *277բ* ՂԱ. Գեղեցկագոյն գոյ օրինակաւ համբերութիւնն եւ յարատեղծութիւնն...

ՃԲ. *278ա-9ա* ՂԲ. Մեղատուրն սաթիւի եւ ֆասանի, այսինքն՝ այլանդակ ճիաղ...

ՃԳ. *279ա-81ա* ՂԳ. Մեղաց ծանրութիւնն եւ չարութիւնն ամենայնից եւս յանցանաց զանազանութիւնն...

ՃԴ. *281ա-բ* ՂԴ. Վնաւորղականի ապաշխարութեան կերպն եւ մասն նորին...

ՃԵ. *281բ-2բ* ՂԵ. Ումանց կենդանեաց, այսինքն՝ մրջնի, առիւծուց յատկութիւնքն...

ՃԶ. *282բ* ՂԶ. Ջարմանալի առդարեւ փղի, կարճի օրինական զպանդուխտս...

ՃԷ. *282բ* ՂԷ. Բնական անշարժութեամբ ունկան մարդկանց մեծ հաստատապէս ի բարի...

ՃԸ. *282բ-3բ* ՂԸ Շան բնական սովորութիւնն զանազան եւ զարմանալի...

ՃԹ. *283բ-4բ* ՂԹ. Աշխարհս առաջնորդի կամ վերակացութեան մանաւանդական գործն նորին...

Ճ. *284բ* Ճ. Մարդ որման կենդանի է, անդորապէս ի յառաքինութիւնս...

ՃԱ. *285ա-6ա* ՃԱ. Առաքինութիւնն խոհեմութեան որմա՞ն մեզ իցէ օգուտ...

ՃԲ. *286ա* ՃԲ. Ցորժա՛մ եւ թէ որո՛վ ճանապարհաւ որդիին իցեն ի ծնողաց սնուցանելիք...

ՃԳ. *286ա* ՃԳ. Որա՞ն մտաց մարութիւնն իցէ ի հաւատացելոց պահպանելի եւ սիրելի...

ՃԴ. *286ա-բ* ՃԴ. Ջորիւ ուղտ երամակաց կամ ուղտավարաց...

ՃԵ. *286բ-9բ* ՃԵ. Սուրբ արանց գերազանց առաքինութիւնքն հոգւոյն եւս օժիտքն...

ՃԶ. *289բ* ՃԶ. Թէ զինչ իմաստունն առնել պարտ իցէ...

ՃԷ. *289բ* ՃԷ. Ծնէլնթասարիս եւ հիփօլէնթասարիս, այսինքն՝ յուշկապարկաց նման...

ՃԸ. *289բ-90ա* ՃԸ. Հերետիկոսաց, հերձուածողաց եւս թիւտութիւնն եւ ժանտութիւնն...

ՃԹ. *290ա-բ* ՃԹ. Խոկացողքն բազում օրինակօքն վայրենի այծեմանց բաղդատին...

ՃԺ. *290բ* ՃԺ. Ի ճանապարհն Աստուծոյ կամեցողն յառաջանալ ի յնկերակցութենէ չարեաց փախչիլ...

ՃԺա. *290բ-1ա* ՃԺԱ. Որով պայմանաւ արբազան գոեանն ուսանիլ եւ լիմանիլ...

ՃԺբ. *291ա-2ա* ՃԺԲ. Հպարտաց չար բարքն, գազանական եւս մոլութիւնքն գլուց, վիշապաց...

ՃԺգ. *292ա-3բ* ՃԺԳ. Դեմն զանազան մեղօք դառնակալին դաւանանօղ եւ ճենգաւոր...

ՃԺդ. *293բ-4ա* ՃԺԴ. Երկնչօղքն ի սկսելոյ զապաշխարանս իշոյ ի ջուրս...

ՃԺե. *294ա-բ* ՃԺԵ. Բռնաւորն, որ խստութեամբ իշխանութեանն զօրութեամբն...

ՃԺզ. *294բ-5ա* ՃԺԶ. Սիրտ մեղաւորի, թէ որով պայմանաւ բանիցի ոգնոյ նմանութեամբն...

ՃԺէ. *295ա* ՃԺէ. Ուանի՞ սնափառութիւնն զսկիզբն ունիցի, թէ որոնն եւս ի հաւատացելոց...

ՃԺը. *295ա-բ* ՃԺԸ. Աշխարհս հաւատն, թէ զի՞նչ ի մեզ ներգործէ...

ՃԺթ. *295բ* ՃԺԹ. Թէ որպէս կեանքն հոգեւոր տածի...

ՃԻ. *295բ-6բ* ՃԻ. Ի միոյ գլխաւոր մեղաց բազում ի միասին մոլութիւնն ծնանիլ...

ՃԻա. *296բ* ՃԻԱ. Փափկութեան եւ հեշտութեան մասունքն, որ բղչախոհութիւնն...

ՃԻբ. *296բ* ՃԻԲ. Վաչխառութիւն կեանքն նորին եւս դրամոյ կարճութիւնն...

ՃԻգ *297ա-բ* ՃԻԳ. Միեղբերուի շառագունի կոմս հաւատեան եւս կենդանեացդ...

ՃԻդ. *297բ* ՃԻԴ. Ջնախանձաւորութիւն ամուսնոյ կրել ի յարանց է միշտ փախչելի...

Ճ. *298ա - 362ա* [Գիրք Վեցերորդ]

— *298ա-9բ* Գիրք վեցերորդ. Յաղագս մարդոց եւ անդամաց նորին: Յառաջաբանութիւն Վեցերորդ գրոյ, յորում զմարդկայնոյ մարմնոյ եւ զնորին, թէ՛

առտաճնոց թէ՛ եւս ներհնայնոց մասանց եւ պատահմանց ընձեռուկ հեղինակն յառաջադրէ

ա. *299բ-300ա* Ա. Ծուլութեան չարութիւնն, ծուլից եւս պակասութիւնն, մանաւանդ բացայայտին...

բ. *300ա-բ* Բ. Գեղեցկագոյն օրինակօք, թէ՛ գործնականի, թէ՛ եւս տեսականի...

գ. *300բ-1բ* Գ. Աշխարհս ապաշխարութեան մասնումն (զի Աստուծոյ հաճելիք արտակայանաւյգեն)...

դ. *301բ-2ա* Դ. Զսիրոյ Աստուծոյ եւ զընկերին գերազանցապէ[ս] ընծեռի...

ե. *302բ-3ա* Ե. Զրգողութեան երեք տեսակք հակառակութիւն...

զ. *303ա-բ* Զ. Հրեշտակի բազում պատճառօք մարմնական անդամօք հին սովորութեամբ...

է. *303բ-4բ* Է. Սուրբ հոգւոց կատարելութիւնքն, որ աղչկանց, նաեւ հոգւոց մեղուցկոց...

ը. *304բ-6ա* Ը. Հոգեւոր ախորժակն հոգւոյ ի բազում պատճառաց...

թ. *306ա-բ* Թ. Առաքելոց, նոցին եւս հետեւողաց կատարելութիւնն համահաւասիկ...

ժ. *306բ-7ա* Ժ. Ագահութեան գարշութիւնն, նորին եւս վնասքն...

ժա. *307ա-Տբ* ԺԱ. Այնք, որ առտաճոյ լսելեաց ի մարդն պատկանին...

ժբ. *308բ-10ա* ԺԲ. Երանելեաց ծայրագոյն երջանկութիւնն յաւիտենականի...

ժգ. *310ա-1բ* ԺԳ. Սիրոյ կատարելութիւնքն եւ մարդոյ թիկամբքն զգայութեան...

ժդ. *311բ-3ա* ԺԴ. Թէ որով պայմանաւ հոգեւոր կերակրով, որ ճշմարիտ բանն Աստուծոյ է...

ժե. *313ա-4ա* ԺԵ. Զանազան բնական յատկութիւնքն մերոց եւս խորհրդոց զանազանութիւնքն...

ժզ. *314ա-6ա* ԺԶ. Քնոյ բնականի ներգործութիւնքն, բնական եւս տեսութեան...

ժէ. *316ա-բ* ԺԷ. Երախայի նորապէս ծնելոյ կերպն պահպանելոյ...

ժը. *316բ-7բ* ԺԸ. Իրանքն կամ ծամելիքն, որ ի մասունս գլխոյ զետեղեալ են...

ժթ. *317բ-Տբ* ԺԹ. Հովուաց պաշտօնն ի հոգեբարութեան նոցին, թէ որպիսի...

ի. *318բ* Ի. Հետաքրքրութիւն մտաց բաղդատի ցաւոյ գազաթանց...

իա. *318բ-9ա* ԻԱ. Ճարպոյ զանազանութիւնն եւ բնութիւնն ստորագրի...

իբ. *319ա* ԻԲ. Մինչ Աստուծոյ անդրափոխութեամբ ի սուրբ գիրս...

իգ. *319ա-բ* ԻԳ. Աշխարհս սիրոյ պաշտօնն, հարկատուրիւնն, նա եւ կատարելութիւնն...

իդ. *319բ-20ա* ԻԴ. Զորմ պատճառաւ հաստատութիւնքն բաղդատին ներաց...

իե. *320ա-1բ* ԻԵ. Հոգեւոր վարդապետութիւնն ըստ կերպի կերակրոյ մատակարարելի է...

իզ. *321բ-2ա* ԻԶ. Սուրբ վարդապետին երիկամանց հինգ բնական յատկութեանցն...

իէ. *322ա-բ* ԻԷ. Թէ զոր բաժինս Տէրն ունիլ պարտ իցէ...

իը. *322բ-3ա* ԻԸ. Եկեղեցւոյ հաւատն հինգ պատճառօք մորթոց նմանի...

իթ. *323ա-բ* ԻԹ. Թէ յորս հոգեւոր արանց մանաւանդական զօրութիւնն հոգւոյ կայանայ...

լ. *323բ-4ա* Լ. Զի շնորհն Աստուծոյ մանաւանդ խոնարհաց է պարտատել...

լա. *324ա-բ* ԼԱ. Որկրամոլութիւնն, որոյ մարդկանց վնասիչ է...

լբ. *324բ-5ա* ԼԲ. Խոնարհութեան առաքինութիւնն, որ ծնգաց բաղդատի...

լգ. *325ա* ԼԳ. Անուղղելի մեղաւորն գոլ աւետելիս յընկերութենէ բարեաց մերձելիք...

լդ. *325ա-բ* ԼԴ. Միով մանկանց օրինակաւ մարմնոյ տկարութիւնն...

լե. *325բ* ԼԵ. Զանազանութիւն մարմնական անմարութեան, եթէ ոյր ի Հին օրէնս...

լզ. *325բ* ԼԶ. Մուկից եւ հնչասխալ անհամբերութիւնն մանաւանդ պատահի...

լէ. *325բ-6ա* ԼԷ. Նախանձու չարութիւնն, նախանձոտաց եւս վատութիւնն...

լը. *326ա-բ* ԼԸ. Առդարեւ կատարեալ արճ՝ թէ որպէս յարդարութեան պահին...

լթ. *326բ* ԼԹ. Միով օրինակաւ անկման ախտին հաստատի մոլութիւնն...

խ. *326բ-7ա* Խ. Հինգ թերութեանց մարմնականաց աշխատանաց եւ կրթութեանց...

խա. *327ա-բ* ԽԱ. Շրթանց վեց բնական ներգործութիւնքն թարգմանին...

խբ. *327բ* ԽԲ. Բազում նոյն որովայնի անուանցն եւ տարամարութեանցն...

խգ. *327բ-8բ* ԽԳ. Զորմ բնական յատկութիւնքն մարդկային գործոց, որ զառաջին տեղիս ունին...

խդ. *328բ* ԽԴ. Բառուց եւ արտաքին շարժմանց մարմնոյ կարգատուումն...

խե. *328բ-9ա* ԽԵ. Երեմ յատկութիւնք ինոյ արտաքին, որ արդարեւ զնմանութիւն խմն...

խզ. *329ա* ԽԶ. Թէ որպէս մեծաւորաց յորժամ իցէ յօժարապէս ենազանդելի...

խէ. *329ա-բ* ԽԷ. Զորմ առիթքն մեղաց բռնելոյ հարկատոր մեծ իրապէս արտակայանալ...

խը. *329բ-30բ* ԽԸ. Զերաց կազմողութիւնն, զարդարանքն եւ պաշտօնքն, մատանց եւս...

խթ. *330բ-1ա* ԽԹ. Աստուծոյ միշտ շնորհակալութիւն ի մէնջ գոլ առնելի...

ծ. *331ա-2ա* Ծ. Ի դատարկութենէ մեծ իրապէս գոլ փախչիլի...

ծա. *332ա* ՄԱ. Համբերութեան առաքինութեան բարիքն, որ եւ որճանիք իցեն...

ծբ. *332բ-7ա* ՄԲ. Մեղաց թշուառութիւնն բազմապատիկ, որ բախտաւոր թշուառութեան...

ծգ. *337ա-9բ* ՄԳ. Մեղաւորն, որ եւ սատանայի ծառայ իրաւամբ կոչի...

ծդ. *339բ-42բ* ՄԴ. Ձշմարիտ ապաշխարութեան, թէ՛ ներոյ եւ թէ՛ արտաքոյ մասնաւորն եւ առդիւրն...

ծե. *342բ* ՄԵ. Դատարկութիւնն հոգեւոր արանց մեծ իրապես կրճիւն եւ վնաս է...

ծզ. *342բ-3ա* ՄԶ. Իշխանն, թէ որովք առաքինութեամբ զարդարիլ պարտ իցեն...

ծէ. *343ա-4ա* ՄԷ. Բազկաց թիւն, մասնաւորն, բնական եւս զանազան պաշտօնն...

ծը. *344ա* ՄԸ. Եռակ ըմպումն մարմնոյ եռակի ի միասին ըմպման հոգւոյ...

ծթ. *344ա-6ա* ՄԹ. Բանին Աստուծոյ բարձրացեալ արժանապատուութիւնն...

կ. *346ա-9ա* Կ. Գլխոյ կացութիւնն, զգայութեանց եւս՝ թէ՛ ներինոց եւ թէ՛ արտաքնոց...

կա. *349բ-50ա* ԿԱ. Մարդկային խոհեմութիւնն, թէ՛ գինոյ եւ թէ՛ որպիսի գոլ պարտ իցէ...

կբ. *350ա-1ա* ԿԲ. Առաջնորդաց կառավարութիւնն, որ սակս արտայայտութեան...

կգ. *351ա-2ա* ԿԳ. Առաքանց սակս նոցա զանազան բնական ներգործութեանցն...

կդ. *352ա-3ա* ԿԴ. Սրտի զօրութիւնն կերպարութիւնն կամ կազմողութիւնն...

կե. *353ա-4ա* ԿԵ. Ձշմարիտ իմաստութեան արժանաւորութիւնն, տեղիւ, սկիզբն եւ պաշտօնն...

կզ. *354աբ* ԿԶ. Հոտոտելեաց, այսինքն՝ ոընգան հինգ յատկութիւնն...

կէ. *354բ-5ա* ԿԷ. Ծառայն Աստուծոյ, որ եւ բարի ծառայից մարդկան...

կը. *355աբ* ԿԸ. Թէ որոց օրինապէս հակումն կամ արթնութիւնն պատկանին...

կթ. *355բ-6ա* ԿԹ. Երեսակ ոգի ի մարդկային մարմնոյ ենթագոյանալ...

Հ. *356ա* Հ. Ոմանք նոյն հարսին մարդոյ բարեգոյն բաժինն թուին...

հա. *356աբ* ՀԱ. Թէ զորհան ախան անկման, գաւն եւս սատմոմին ներգործէ չարս...

հբ. *356բ-7ա* ՀԲ. Իմիոպուսն ինչ, որոյ եւս իրի նշան արտակայանայ...

հգ. *357ա* ՀԳ. Հպարտութիւնն յարատեւ տառապանօք նուաճիլ միով երկարագոյն...

հդ. *357ա-8ա* ՀԴ. Սեաւ մաղձի որակութիւնն, սկիզբն, տէրութիւնն...

հե. *358ա-9ա* ՀԵ. Բարեաց եւ չար մարդկանց բաւինն...

հզ. *359ա* ՀԶ. Կուսանաց կատարելութիւնն երանեաց կամ միշտ բաղդատիլ...

հէ. *359ա-60ա* ՀԷ. Հոգին մարդկային հինգ մանաւանդական առաքինութեամբ...

հը. *360աբ* ՀԸ. Հաւատացելոց միութիւնն յօդիւ սիրոյ կարգատրել...

հթ. *360բ, 362ա* ՀԹ. Սկզբն հաց ի յորդիսն, արանց առ ամուսինս...

7. *362ա-400ա* [Գիրք Եօթներորդ]

— *362ա-3բ* Գիրք Եօթներորդ. Յաղագս տեսլեանց եւ երազոց: Յառաջաբանութիւն Եօթներորդ գրոյ, յորում երեւակայական տեսութեանց եւ երազոց ժողովել ի Սուրբ գրոց ճեղինակն ընձեռել դիտէ, եւ զանազան համանմանս երազոց նշանակութեանց զօրինակս ներածել եւ ո՛չ երբէք հաստատելոյ, որ ոչ մանաւանդ զբաժանմունս վիպասանելով, զոր յոյժ գիտելոյ արժանի պատուաստել խոստանայ

ա. *363բ-4բ* Ա. Հրեշտակաց, որ հաստատութեան եւ ապակոյ բաղդատին...

բ. *364բ-5բ* Բ. Սուտ հրիստոնեայն մարախոց, ձիոց եւս առ պատերազմ պատրաստելոց...

գ. *365բ* Գ. Նախկին հիանալի տեսիլն Զաքարիայի...

դ. *365բ-7ա* Դ. Աստուածածին կուսին գերազանցութիւնն եւ չնորհաց լիութիւնն...

ե. *367աբ* Ե. Ագաճի անզգամութիւնն, ագահութեան, եւս չարութիւնն...

զ. *367բ-8ա* Զ. Ձիոց առն Աստուծոյ Յոհաննու տեսլեան ստորագրութեամբն...

է. *368ա-9ա* Է. Վարձ արժանի գործողաց պատրաստել...

ը. *369ա-70բ* Ը. Պանդուխտն Յակոբայ ճահապետին, որում խոկումն...

թ. *370բ* Թ. Մարմինն Քրիստոսի ի արբազանութեանն...

ժ. *370բ-1բ* Ժ. Դիւաց (որ իրաւամբ մարախոյ ի տեսլեան առն Աստուծոյ Յոհաննու)...

ժա. *371բ-5ա* ԺԱ. Ձշմարիտ եւ տեսական վարդապետին եկեղեցւոյն Քրիստոսի...

ժբ. *375ա-6ա* ԺԲ. Եօթն պարգեւքն Հգւոյն Սրբոյ, նոցին եւս գլխաւոր ներհակ մոլութիւնն...

ժգ. *376աբ* ԺԳ. Զորից աւետարանչաց ոմանք ձեռ ի հասակուսի թիւս...

ժդ. *376բ-7ա* ԺԴ. Քրիստոսի հաւատն առաջնոյ հրեշտակին ձեւացեալ...

ժե. *377ա* ԺԵ. Ուղխից ջուրն արբնթեր տեսլեան եզեկիելի երանելեաց խնդութիւնն...

ժզ. *377աբ* ԺԶ. Հերետիկոսութիւնն զսկիզբն ունեցեալ, մանաւանդ ի սատանայէն...

ժէ. *377բ-8ա* ԺԷ. Ջերազն Յովսեփու, զայլ եւս ոմանս արժանի գիտութեան...

ժը. *378աբ* ԺԸ. Առարկի կեղծաւորութեան տեսակին ըստ բարիոց կացութեանց...

ժբ. *378բ-80ա* ԺԹ. Նեղչնչումն Աստուծոյ յիւր տեսակն ընտրեալսն...

ի. *380ա-3ա* Ի. Ասա պերճապէս բազում տեսութիւնք սրբոց մեկնին...

իա. *383աբ* ԻԱ. Ծովն ապականէն Յոհաննու նախատեսեալ զկեանս այս...

իբ. *383բ* ԻԲ. Քրիստոսի չարչարանքն Յովսէփու որ Աստուծովն նշանակել...

իգ. *383բ-4ա* ԻԳ. Իշխանին մատակարարաց փառատնի երազն թարգմանի...

իդ. *384ա-5ա* ԻԴ. Ապաշխարութիւնն զմարդն ի մեղաց բաժնէն զերծուցանել...

իե. *385ա-6բ* ԻԵ. Բռնաւորաց խստութիւնն, ընկերութիւնն, կարողութիւնն եւ հպածումն...

իզ. *386բ-8ա* ԻԶ. Ջահարիայի տեսութիւնքն չորից կառաց վերաբերի...

իէ. *388աբ* ԻԷ. Առաջնորդաց, կրօնաւորաց, կղերիկոսաց եւս կացութիւնն...

իը. *388բ-9ա* ԻԸ. Թէ որպէս մեղաւորին յԱստուծոյ յայս կենի եւ ի միւսում...

իթ. *389աբ* ԻԹ. Թէ որով պայմանաւ սուրբ արհն խոնարհութեամբ եւ մաճացուցմամբ...

լ. *389բ-91բ* Լ. Սուրբ գիրն Աստուածաշնչի գրի անուոյ մատենի եւս բաղդատի...

լա. *391բ* ԼԱ. Յոյսն, որ երկրորդէ աստուածաբանական առաքինութիւն...

լբ. *391բ-2բ* ԼԲ. Հոգեւոր առանց թերութիւնն հինգ համաճաշուին...

լգ. *392բ-5ա* ԼԳ. Ջանազան սեռք վհրձութեանց, ոմանց եւս մեղաց վնասուն, նոցին եւս սպեղանիին...

լդ. *395ա-8բ* ԼԴ. Երկու երագին Նաբուգոդոնոսորայ, միմն ի պատկերէ...

լե. *398բ-9բ* ԼԵ. Գլխաւոր առաքինութիւնք, մոլութիւնքն եւս ներհակքն՝ նոցին երազովք...

լզ. *399բ-400ա* ԼԶ. Երկու տեսիլքն երանելւոյն Յոհաննու ի միասին մեկնին...

8. *400բ-23բ* [Գիրք Ութերորդ]

– *400բ, 402աբ* Գիրք ութերորդ. Յաղագս կանոնաց եւ օրինաց: Յառաջաբանութիւն ութերորդ գրի, յորում օրինակք զօրինաց, այսինքն՝ զկանոնեալ եւ զգրաւոր եւ համագրին

ա. *403ա* Ա. Իրաւունն, թէ ո՞յր աղագաւ զումանս առնայնէ կողոպտիչս...

բ. *403ա* Բ. Թէ որով պատճառա՛վ պատժելի իցէ շողոքորթն...

գ. *403աբ* Գ. Սէրն Աստուծոյ մինչ որհան ժամանակէ ի մեզ գործէ...

դ. *403բ-4ա* Դ. Յորո՛ց, յորմանե՛ց եւս բարեաց մարդկային հոգին...

ե. *404ա* Ե. Մեծատաց կարողութիւնն եւ տնօրինումն, թէ որպէս առբաւէ զանձանց ստոհագուհից...

զ. *404ա* Զ. Բարին ի մէջ սիրոյ, այսինքն՝ ի մէջ շնորհաց, արարեալ յումեքէ հաւատացելոյ...

է. *404աբ* Է. Հոգեւորին արժանատրագոյն, մեծագոյն եւ հզօրագոյն գոլ...

ը. *404բ-5ա* Ը. Թէ յորժամ չար պատահումն ի յումեմէ սակս իւր մեղացն իցէ...

թ. *405ա* Թ. Որ խաբէութեանց եւ ծախից եկեղեցեաց իցեն զգուշանալիք...

ժ. *405ա* Ժ. Թէ չար խորհուրդն յորժամ ներելի, կամ մահացու մեզ արտակայանայ...

ժա. *405աբ* ԺԱ. Մեղաց խոստովանութիւնն խղճմտանաց եւս ննջութիւնն...

ժբ. *405բ* ԺԲ. Երկարապէս մեղրն ի խղճմտանս ոչ է կրելի...

ժգ. *405բ* ԺԳ. Թէ որպէս հոգեւոր արհն եւ որոց անցաւորն իցեն...

ժդ. *405բ* ԺԴ. Սրբոց մարմինն զկնի վերջին աւուրն դատաստանի գոլ...

ժե. *405բ-6ա* ԺԵ. Դատապարտեալցն, որ արդէն են ի դժոխս, օժանդակութեան ի մեծ...

ժզ. *406ա* ԺԶ. Թէ[է] յորժամ յանցանքն վնասու բերողին առբաւրելի արտակայանայ...

ժէ. *406աբ* ԺԷ. Եթէ ազդման պատճառ հրաժարողի ի հոգաբարձութենէ եկեղեցւոյ...

ժը. *406բ* ԺԸ. Ջոր օրինակ ի հաւատացելոց միութենէ, յեկեղեցւոյ եւս արդեանց...

ժթ. *406բ-7բ* ԺԹ. Յանդգնութիւն, որ նախահամարումն կամ նախամեկնումն...

ի. *407բ* Ի. Ողորմութեան եւ սիրոյ եւս գործն իբր եւս յեկեղեցական ընտրութեան...

իա. *407բ-8ա* ԻԱ. Մոլորութեան իրաւամբ տանելի, որ իցէ յայտնի մեղանչողաց...

իբ. *408աբ* ԻԲ. Որոց որհանիցն եւս պատժից եմբարկէ զինքն ծզոյելացն...

իգ. *408բ-9ա* ԻԳ. Սառութիւն գրով, ասացմամբ կամ բանիւ, արարմամբ կամ գործով...

իդ. *409ա* ԻԴ. Այն ասի գոլ չատագով եւ պաշտպան չարին...

իե. *409ա* ԻԵ. Հաւատոյ տասն նշանակութիւնք առագրին, որովք առաչի իրագիտաց...

իզ. *409աբ* ԻԶ. Թէ ո՞վ ճշմարիտ որդեակ Աստուծոյ գոլ կարէ բանիւ խոստովանութեան...

իէ. *409բ* ԻԷ. Որպէս հաղարական օրհնմն չորս կերպիւ խաբեալ դաւաճանի...

իը. *409բ-10ա* ԻԸ. Սովորութիւն, որ ի տեղի այլոց օրինի երբեմն դնի...

իթ. *410ա* ԻԹ. Աստուծոյ շնորհն միշտ մեղօք ի հոգւոյն հեռանալ...

լ. *410ա* Լ. Ոյք են կոչելիք հերետիկոսք, որով եւս պատժով իցեն ընտանելիք...

լա. *410աբ* ԼԱ. Քաղաքական կամ կանոնական իրաւանաց անգիտութիւնն...

լբ. *410բ* ԼԲ. Անճնազանդութեան ծանրութիւնն, անզգաւմութեան եւս չարութիւնն...

լգ. *410բ-1ա* ՅԱստուծոյ մարդկանց ներչնչելին, որոնք հեղինակութեան արտակարգանան...

լդ. *411ա-բ* ԼԴ. Որոնք կերպիւ անիրաւութիւն առնի, որով եւս ճանապարհաւ...

լե. *411բ* Լե. Անպատշաճ գործն, թէպէտ բարի դիտաւորութեամբ իցէ...

լզ. *411բ-2ա* ԼԶ. Թէ զի՞նչ իցէ ատ իրաւագէտսն դատաստանն...

լէ. *412ա-բ* ԼԷ. Ի յանդուգն դատողութենէ գոլ զգուշանալի, ուղիղն եւս ի փոխրագունէ...

լը. *412բ-3ա* ԼԸ. Եղեալն, որովք պատահմամբ խափտիլ եւ որովք ոչ խափտիլ...

լթ. *413ա* ԼԹ. Թէ որով պայմանաւ սակաւ արդարոն իրաւամբք գերազանցին...

խ. *413ա-բ* Խ. Թէ որոն Աստուծոյ արդարագունեղ օրէնին յապաշխարողական...

խա. *413բ* ԽԱ. Մարդոյն սրբացութիւնն ո՛չ ի տեղւոյ, այլ ի Ոգւոյն Սրբոյ...

խբ. *413բ* ԽԲ. Ողորմին կամ անառակօղին, այսիրճն կաւատն, զայն պատիժս...

խգ. *413բ-4բ* ԽԳ. Ամուսնութեան զանազանութիւնն եւ այլազանութիւնն, կատարելութիւնն...

խդ. *414բ* ԽԴ. Թէ մարդն ի համարժանաւորութենէ, թէ արդիօք...

խե. *414բ* ԽԵ. Սխալնելիին եւ հրաշագործութիւնին նախձճաբար յԱստուծոյ...

խզ. *414բ* ԽԶ. Մեղաւորութիւն իմն ոչ է դնելի ի յԱստուած, եթէ զոմ ի յափտենական...

խէ. *414բ-5ա* ԽԷ. Մարդն չար տրամադրութեամբ մոռանալով ամենայն նախաանցեալ բարիին...

խը. *415ա* ԽԸ. Ապաշխարութեան դառնումն, եւս յապաշումն եւ զբարին գործելոյ...

խթ. *415ա-բ* ԽԹ. Առարկայ ճնազանդութեան, որն է եւ յարժամ մարդոյն իցէ...

ծ. *415բ* Ծ. Ի բարի դիտաւորութիւնն Աստուծոյ մանաւանդ ճայի բանի ի գործն...

ծա. *416ա* ԾԱ. Խոնարհութեամբ եւ սիրով ի մարդկանց, ի շնորհաց...

ծբ. *416ա* ԾԲ. Քօղն կամ ծածկոցն բազմապատիկ գոլ համագրի...

ծգ. *416ա* ԾԳ. Որա՞ն իցէ ողւոց պարտաւորութիւն ատ ծնօղսն...

ծդ. *416ա* ԾԴ. Թէ արդեօք բնածին կամ բնաւորեալ ախտ իմն...

ծե. *416ա-7ա* ԾԵ. Մահացու մեղին որա՞ն վճռս բերէ մարդկային հոգւոյ...

ծզ. *417ա-ՏՈ* ԾԶ. Մեղաւորն յայտնեաց բնից աղճկորդեաց եւ ծառայից...

ծէ. *418ա-9ա* ԾԷ. Թէ՛ հոգեւոր թէ՛ եւս մարմնոյ պատժոյ բաժանումն...

ծը. *419ա-բ* ԾԸ. Ճշմարիտ ապաշխարութեան պտուղն եւ օգտութիւնն որոնք եւ իցէ...

ծթ. *419բ* ԾԹ. Յարատեւութիւն բարի կենաց կամ վարուց...

կ. *419բ-20ա* Կ. Պապին ծայրագոյն կարողութիւնն շուրջ գիտգետրօ...

կա. *420ա-բ* ԿԱ. Առաջնորդաց ի ստորադրեալն կարողութիւն կամ իշխանութիւն եւ կառավարութիւն...

կբ. *420բ-1ա* ԿԲ. Ի եաւարաճումն եղեալին ոչ կարեն գիմեանս կապել...

կգ. *421ա* ԿԳ. Բանակաճութեանն զօրութիւն, որ հաղորդութիւն կամ մասնակցութիւն...

կդ. *421ա* ԿԴ. Որ եւ յարժամ կրօնաւորի մարմնոյ սփոփութիւն կամ զբօսանի պատկանի...

կե. *421ա-բ* ԿԵ. Իրաւանց օրինակաւն, նորին եւս հեղինակութեամբն...

կզ. *421բ* ԿԶ. Թէ հատուցումն առնելի իցէ, զի արդարութիւն լինիցի...

կէ. *421բ-2ա* ԿԷ. Ամենայն խորհուրդ նոր օրինացս գկայացուցումն...

կը. *422ա* ԿԸ. Կուսին ողջոյնն, որպէս մարդկային բնութիւնն նախաանիծեալ Ադամայ...

կթ. *422ա* ԿԹ. Թէ որով պայմանաւ՝ դրամոյ կամ այլոյ իրի հատուցումն...

հ. *422ա-բ* Հ. Կաճոն ըստ հաճարական դնի, որով Սուրբ գոց բազում տեղիս իմանալ...

հա. *422բ* ՀԱ. Պարզամտութիւնն երբեմն կամ պարզութիւնն առասրէ զուտ յանգաման...

հբ. *422բ* ՀԲ. Եկեղեցականին, արդեօք թէ աշխարհականին Աստուծոյ շնորհացն...

հգ. *422բ-3ա* ՀԳ. Փորձութեան միշտ գոլ ի սկիզբն ընդդիմանալի է օրինակաւ...

հդ. *423ա* ՀԴ. Թէ որպէս բարին առնելի իցէ ի մէնջ, որով եւս պայմանաւ...

հե. *423ա* ՀԵ. Աշխարհի նեղութիւնն եւ անձկութիւնն, որ ընտիր իրաւամբ...

հզ. *423ա-բ* ՀԶ. Փոխի, վարձատրութեան եւս դնի եռակի զանազանութիւն...

հէ. *423բ* ՀԷ. Որպէս առաջնորդն մինչ է կապեալ ըստ միոյ եկեղեցւոյ լինի...

հը. *423բ* ՀԸ. Որ բազում ժամանակեայ մոլութիւնն ի հոգւոջ արտակայանայ...

9. *425ա-64բ* [Գիրք Իննեւորդ]

— *425ա-7բ* Գիրք իննեւորդ. Յաղագս արուեստատուաց եւ իրաց արուեստականաց: Յառաջաբանութիւն Իննեւորդ գրի, յորում զարուեստական իրաց, զորս մարդկային բանականութիւնն ի յարտաին բնական նիւթս ունակութեամբ արուեստի ուղղապէս յառաջ ածէ երբեմն զգործ արուեստից, երբեմն ճարտարաց, այսիրճն՝ արուեստաւորաց, երբեմն եւս զգործեաց արուեստից, օրինակապէս ընծեռել ի գոլ յառաջադրի

ա. *427բ-9ա* Ա. Գործնական եւ տեսական կեանքն, որ սիրով եւ երկիւղիւն Աստուծոյ...

բ. *429ա-բ* Բ. Աստուծոյ սէրն, թէ որճան բարիս ի մեզ բերէ...

գ. *429բ-1ա* Գ. Բանական հոգին, թէ որով պայմանաւ իցէ վաեղի...

դ. *431ա-բ* Դ. Տուսն մանաւանդական զէմ գոյ հարկաւոր ի զինուորս...

ե. *432ա* Ե. Ագահութեան ոմանք վնասն աստ առադրին...

զ. *432ա-3ա* Զ. Բարի արն, թէ որով ճանապարհաւ զսիրտս իւրեանց ի յաղտից մեղաց...

է. *433ա-4բ* Է. Սիրոյ հարկաւորութիւնն, օգտակարութիւնն, կատարելութիւնն եւ կարգն...

ը. *434բ-5ա* Ը. Մարդկային մարմինն ոչ երբէք փափկութեամբ իցէ սնուցանելի...

թ. *435ա-բ* Թ. Հրէից սպասաւորն ի հնումն՝ թէ որով զգեստիւ զաղարէին...

ժ. *436ա* Ժ. Մեղաց խոստովանութիւն՝ թէ որճան հարկաւոր իցէ մեղաւոր հոգոյ...

ժա. *436ա-բ* ԺԱ. Սրտի զղջումն, որ գինւոյ եւ բացախոյ եւ ոմանց օրինակացն բաղդատի...

ժբ. *436բ* ԺԲ. Մխիթարութեան կարգն՝ թէ որպիսի գոյ պարտ իցէ...

ժգ. *436բ* ԺԳ. Մեղանչելոյ սովորութիւնն զկնի կոչտանալոյ, այսինքն՝ խստանալոյ...

ժդ. *436բ-7բ* ԺԴ. Նոյեայ տապանի կացուցումն եւ մասանց նորին զետեղումն...

ժե. *437բ-8ա* ԺԵ. Թէ որպէս սիրտն Աստուծոյ շնորհօք լնանի, պահպանի...

ժզ. *438ա-բ* ԺԶ. Մարմնոյ հնչտութեան յօժարութեամբ ծառայել...

ժէ. *438բ-9ա* ԺԷ. Բարի եւ չար առաջնորդաց յանդիմանութիւնն կամ կշտամբութիւնն...

ժը. *439ա-բ* ԺԸ. Թէ որով ճանապարհօք դեմն մերժեն, նոցին եւս կարողութիւնն...

ժթ. *439բ* ԺԹ. Աղերոյ յատկութիւնն եւ զանազանութիւնն հարստին...

ի. *439բ-40ա* Ի. Առաջնորդն, որ մշակի, այսինքն՝ երկրագործ առդիւնապէս կոչին...

իա. *440ա-բ* ԻԱ. Ողորմութիւնն, որ վառեալ ճրագի նմանի...

իբ. *440բ* ԻԲ. Մոմի, ոտաց, եա եւ այլոյ իրաց քնական օրինակօքն...

իգ. *440բ-1ա* ԻԳ. Սուրբ արանց սիրտն՝ թէ զոր կատարելութիւնս ունիլ...

իդ. *441ա* ԻԴ. Մարդն ոչ թարց պատճառի երբեմն բարձրացուցանել...

իե. *441ա* ԻԵ. Մովսեսի տապանակին կացուցումն, նորին եւս ամենայնից մասանց...

իզ. *441բ* ԻԶ. Աստուածային արդարութեան ձաղանքն, որ նեսի բաղդատին...

իէ. *441բ-2ա* ԻԷ. Շնորհացն Աստուծոյ բաժանումն, ներգործութիւնն եւ կատարելութիւնն...

իը. *442ա* ԻԸ. Թէ որո՞վ պայմանաւ խոնարհութիւնն ի յուժի կամ ի թափումն փորձութեանց...

իթ. *442ա-բ* ԻԹ. Ընդդէմ բնութեան անճաստատ մարդոյն եւ ընդդէմ դիւրասահութեան...

լ. *442բ* Լ. Մուտն դժոխից, որ տանտալէիտան եւ ուկպանի բաղդատի...

լա. *443ա* ԼԱ. Բազումք ի յՕրէնս Մովսէսի իրաւամբք համարիմն անմահուրհ...

լբ. *443ա* ԼԲ. Անճամբեր մարդոյն տրանջական բնութիւնն ոմանց անբան կենդանեաց...

լգ. *443ա-բ* ԼԳ. Ուստի ասիցի նախանձն, նախանձոտ եւս մարդոյն բնութիւնն...

լդ. *443բ* ԼԴ. Կեղծաւորին սուտ գրեանց բաղդատին, զի ի յայտ կեանս դժտարաւ...

լե. *443բ-4ա* ԼԵ. Բարկացօղ մարդն փայտեղէն տան բաղդատիլ...

լզ. *444ա* ԼԶ. Օրն դատաստանի, յորում արդարապէս ընտրեալք Աստուծոյ...

լէ. *444ա-բ* ԼԷ. Բազում բնական եւ գեղեցիկ օրինակօք...

լը. *444բ* ԼԸ. Ջղչման արատսուն բժշկել զմտաց հիւանդութիւնն...

լթ. *444բ* ԼԹ. Ընդէ՞ր սատանայն մշտնջենաւոր թշնամի մարդոյն հաճապազ...

խ. *445ա* Խ. Հեզութիւնն, որ զհոգին, որպէս պարիսպ պահէ ի յորոգայթից...

խա. *445ա* ԽԱ. Սուութիւնն, որ թունոյ եւ սուտ դրամոց զանազան պատճառօք նմանի...

խբ. *445ա* ԽԲ. Մտածումն մահուան, թէ որպէս իցէ կառավարումն հոգեւոր կենի...

խգ. *445բ-6բ* ԽԳ. Մովսեսի տապանակին՝ որճան նորին իւրահանչիւր մասունհն...

խդ. *446բ* ԽԴ. Ուսօղին տրտնջանաց կամ էրթմնջանաց մոլութեան թափուր գոլ...

խե. *446բ* ԽԵ. Նորընծայիւ կամ սկսօղին միշեւ սակաւ ինչ զարգանայցեն...

խզ. *446բ* ԽԶ. Աշխարհիս հնազանդութիւն պատուիրանացն Աստուծոյ բանակի...

խէ *446բ-7բ* ԽԷ. Բարի գործն, որ պարտի ի բարոյ դիտաւորութենէ կախիլ...

խը. *447բ* ԽԸ. Աղօթին զղջական, թէ որճան զհոգին պարարտացուցանէ...

խթ. *447բ-8ա* ԽԹ. Կնոջ պանուճանին, որ արդիւնաւորապէս սատանայի ցանց...

ծ. *448ա-բ* Ծ. Քրիստոսի արբոյ եւս չարչարանին վայելչացուցանել զմեր տառապանին...

ծա. *448բ* ԾԱ. Աշխարհիս համբերութիւնն, որ վարդոյ արդիւնապէս նմանի...

ծբ. *448բ-9ա* ԾԲ. Սիրտն մարդոյն, որ բանակի բաղդատի...

ծգ. *449աբ* ԾԻ. Մեղմե, որ հոգւոյ տկարութիւն յորջորջի...

ծդ. *450ա-1ա* ԾԻ. Դառն ապաշխարութիւնն, որ երկիսպիւռ, յուսով, խոհեմութեամբ...

ծե. *451ա* ԾԵ. Յարատեւութիւնն ի բարւոջ, թէ որպիսի գոլ պարտ իցէ...

ծզ. *451ա-2ա* ԾԶ. Քարոզն, որ չորիւր պատճառօք սերմանողի բաղդասի...

ծէ. *452աբ* ԾԷ. Թէ որով պայմանաւ հոգեւոր մարդն ի ճանապարհի Աստուծոյ զարգանայցէ...

ծը. *452բ* ԾԸ. Յայտնագոյն օրինակօք եւ հեղինակութեամբ ժամանակատր իրաց...

ծթ. *452բ* ԾԹ. Մարմնոյ զգեստուց եւս ունայն գեղեցկութիւնն ոռմոյ...

կ. *452բ* Կ. Մեղաւորաց պատիժն երբեմն կրկնոցի բաղդատիւ...

կա. *452բ-3ա* ԿԱ. Մարդ, որ ունի զբաճկանութիւն եւ ոչ նովաւ վարի...

կբ. *453ա* ԿԲ. Կրկին անկումն ի մեղս, թէ որա՞ն հոգւոյն վնասէ...

կգ. *453ա* ԿԳ. Մարդկային մարմնոյ յարութիւնն ի Քրիստոսէ յական թօթափելն...

կդ. *453ա* ԿԴ. Հաստուցումն կամ վճառումն մեղաց, ըստ չափոյ յանցանաց գոլ...

կե. *453աբ* ԿԵ. Աւտարին զզայութիւնն, որ իբր դրամբ սուի վիմեանց ունին...

կզ. *453բ-4բ* ԿԶ. Սուրբ գիրքն, որ հայելոյ եւ հացի ի Տեառնէ ի յանապատի ժողովրդեան...

կէ. *454բ* ԿԷ. Մարդն բացաճարշմամբ կամ սաչմամբ առադրութեամբ...

կը. *454բ-5ա* ԿԸ. Պարզութիւն արդարոյն աստ ոչ թարց պատճառի...

կթ. *455ա* ԿԹ. Հոգն այսորիկ կենցաղոյս բաղդատի երկանի...

հ. *455աբ* Հ. Յոյսն խարսխի եւ ցպոյ կամ գաւազանի նման գոլ...

հա. *455բ* ՀԱ. Մեծաւորն ի ստորադրելոյ (եթէ ոչ մեծագոյն հարկատրութիւնն ստիպեսցէ)...

հբ. *455բ-6բ* ՀԲ. Աչտարական Բաբիլօնի ընդէ՞ր, յորժա՞մ, ո՞ւր, որպէ՞ս եւ որոց չիներգեալ...

հգ. *456բ-7ա* ՀԳ. Բեռան մարդոյն որ ոչ անպատշաճ դրան Խաղաի...

հդ. *457ա-9ա* ՀԴ. Ինն նշանի առողջութեան, ապատնոյ եւս մաճուան նշանակիչ...

հե. *459ա* ՀԵ. Ի յայս կեանս միայն ժամանակ գոլ արդիւնաւորելոյ...

հզ. *459ա* ՀԶ. Թէ որպէս երկիւղն Աստուծոյ զմիտն մարդոյն զօրացուցանէ...

հէ. *459աբ* ՀԷ. Թէ ընդէ՞ր Աստուած զընտրեալսն իւր, որա՞ն իմեռանիմ կրել կարիցեն անձկանալ եւ նեղիլ...

հը. *460ա* ՀԸ. Սնափառութիւն, որ չաղացի, գեռնաուիծու եւ նաւի նմանի...

հթ. *460աբ* ՀԹ. Բանն Աստուծոյ, որոյ բազում պտուղ աստ համահաչուին...

ձ. *460բ* Ձ. Մեղաւորաց բանին, նոցին եւս չարաբարոն զարմանալի կերպիւ...

ձա. *460բ-1ա* ՁԱ. Կատարելութիւն կուսութեան, որ վառեալ դամբարին նմանի...

ձբ. *461ա* ՁԲ. Սրբոց առաքինութիւնն օծանելեաց կամ իտրոց բուռոյց...

ձգ. *461ա* ՁԳ. Նեղկայ եւ ապառնի կեանին պատճառաւ փոփոխականութեան...

ձդ. *461աբ* ՁԴ. Երեք զարմանալի ոստայնոյ կամ կաւայ նմանութեամբն մարդկայնոյ կենի...

ձե. *461բ-3ա* ՁԵ. Թէ՛ մարմնաւոր, թէ՛ հոգեւոր կեանին մարդոյն սակս մարտի հարկաւորութեան...

ձզ. *463ա* ՁԶ. Առաքինութիւնն ի հոգւոջ իբր ի յերկրի սերմանին գոլ...

ձէ. *463աբ* ՁԷ. Հոգեւոր միութիւն, որ երեկին մարմնական միութեանցն նմանի...

ձը. *463բ-4ա* ՁԸ. Շնորհն Աստուծոյ ի սուի ոտոմ կայանալ չորմ պատճառագոյն նշանօք...

ձթ. *464ա* ՁԹ. Խորամանկին, ներգաւնի եւս ուշիմութեան ուսօղին յեներս...

ղ. *464ա* Ղ. Վաշխառուին, որ մինչ զօտարացն արգելեալ պահեն ի սատանայէն...

ղա. *464բ* ՂԱ. Քրիստոս, որ աստ ճշմարիտ իրաւամբ կշռոյ բաղդատի...

10. *466ա - 83բ* [Գիրք Տաճեռոդ]

— *466ա* Գիրք տաճեռոդ. Յաղագս գործոց եւ բարուց մարդկանց: Յառաջաբանութիւն Տաճեռոդ գրոի, յորում ճոխապէս զմնացեալ մարդկային գործոցն, որ առ հարկատրութիւն կենի բանատր պատճառաւ բաց ի յօրինաց մարդկային վճռոյ մարդիկն գործեն, նաեւ զբարուց եւ սովորութեանց, որ բանատր պատճառօք ի մէջ մարդկանց պահին, որոնք բազում օրինակիւ եւ նմանութիւնիւ առ բարոյական ներկրթումն համոզել եւ շարժել յառաջադրի

ա. *466աբ* Ա. Գարշութեամբ մեղաց ընկեցեալին յաշխարհէ. Քրիստոս բազմիցս ընդունիլ...

բ. *466բ* Բ. Մինչ Աստուած իցէ բաշխիչ ամենայնից բարեաց...

գ. *466բ* Գ. Մոլութիւնին չողոմորթելոց, որ բազում իբրեւ գործիք սատանայի...

դ. *466բ* Դ. Իւրոյ իմեռան անկարգ սէրն առ աշխարհի, որ պատճառ կորստեանն...

ե. *466բ-7ա* Ե. Ագաճն, որ ընկղմեցելոյ ի ջուրն նմանիլ տեսանի, որ զվնաս հոգւոյ...

զ. *467աբ* Զ. Մի բեռան, երկու ունկ մարդոյն ի բնութենէ գոլ...

է. *467բ* Է. Յատկական կամ սեռիական տօնախմբութիւնին կամ հանդիսաւորութիւնին...

ը. *467բ* Ը. Բարին միշտ ի խառնմաճէ չարի ապահանի...

թ. *467բ-8ա* Թ. Մարմին, որ միշտ ընդդէմ հոգւոյն հակառակի...

ժ. *468ա-բ* Ժ. Ջուր օրինակ դեւտացիին ի Հին օրինոմն մարմնատրապէս մաբէիին...

ժա. *468բ* ԺԱ. Ջաւ խորհուրդն իբրեւ աւաղակ եւ դեսպաճ զառն սատանայի...

ժբ. *468բ* ԺԲ. Յորժամ մեղաւորն խոստովանիլ զմեղին եւ թէ զի՞նչ նախ հան զխոստովանութիւնն...

ժգ. *468բ-9ա* ԺԳ. Արտասուաց զղջմոն ի լըղձէ վերնայնոյ հայրեենաց...

ժդ. *469ա* ԺԴ. Խոնարհաց եւ տառապէցելոց, իսկ ոչ մեղաւորաց մարմնոյ...

ժե. *469ա-բ* ԺԵ. Տեսական արճն, որ ընչողաց նմանին...

ժզ. *469բ* ԺԶ. Թէ որով պայմանաւ ժուժկալութիւնն իցէ պահելի...

ժէ. *469բ* ԺԷ. Սիրոն մեր ի յԱստուած զոյ զետեղելի...

ժը. *469բ-70ա* ԺԸ. Խաչին Քրիստոսի զօրութիւնն եւ ընդդէմ սատանայի...

ժթ. *470ա* ԺԹ. Թէ որ՞ն զօրութեամբ, այսինքն՝ առաքինութեամբ մուտն մտաց իցէ ամրացուցանելի...

ի. *470ա* Ի. Ուր որ ներկայ կենի հեշտութեամբն առածի զթթու խաղող ուտել...

իա. *470ա-բ* ԻԱ. Սատանայն, որ կնոջ՝ կամեցողի ըմբռնել զճաճե...

իր. *470բ* ԻՐ. Հաւատութեանց, սոփատութեան եւս զանազան ներգործութիւնն...

իգ. *470բ* ԻԳ. Միտն, որ փխգմամբ իբր ի բռնադատութիւն պայթուցանի...

իդ. *470բ-1ա* ԻԴ. Երեք պատճառաւ ընտրեալքն Աստուծոյ ծառայից ի յայս կենի...

իե. *471ա* Իե. Ջի՞նչ առնել պարտ իցեն հրիստոնեայքն, զի մի բարեգործելն յիմարաբար...

իզ. *471ա-բ* ԻԶ. Սրբազան պատարագին խորհուրդն, որ առ իննն գլխաւոր ուղղապէս ենթադատօղ...

իէ. *471բ-2ա* ԻԷ. Թէ որման իցէ ի կենցաղավարութենէ կանանց...

իը. *472ա* ԻԸ. Հաւատն, որ լոյս աչալուրմեան եւս աչք հոգւոյ կոչի...

իթ. *472ա* ԻԹ. Ջաղանքն ներդութեանց եւ տառապանաց, թէ որ՞ն բարի...

լ. *472ա* Լ. Այնց միայն, որ մաճուրք են սուիճ, Աստուած զիւր շնորհն ներհեղուլ...

լա. *742ա* ԼԱ. Մտաց խնդութիւնն կղկղանաց բաղդատի, այն ես առն Աստուծոյ Գրիգորի...

լբ. *472ա-բ* ԼԲ. Թէ որով պայմանաւ սկսանօղին ի ճանապարհի Աստուծոյ իցեն...

լգ. *472բ-3ա* ԼԳ. Մինչ մարդկային հոգին ի յայնս, յորում ստեղծեալ եղեւ...

լդ. *473ա* ԼԴ. Անճուժկալքն կամ ի յառաջադրութեան գործելոյ զբարին ոչ յարատեւօղքն...

լե. *473ա-բ* ԼԵ. Դժոխային պատժոյ խոկումն, որման առ արհամարհումն աշխարհի...

լզ. *473բ* ԼԶ. Կեղծաւորն, որ ոչ պատճառաւ Աստուծոյ, այլ աշխարհի...

լէ. *473բ* ԼԷ. Բարցօղն չոր փայտից նմանին, որոց աստ չորս տեսակք...

լը. *473բ* ԼԸ. Աստուածային դատաստանն, թէ որպէս առնաճի մարդկայնոյ կացութեան...

լթ. *473բ* ԼԹ. Ի յաւուր վերջնոյ դատաստանի, թէ որման ներգործք պատասխանի...

խ. *473բ-4ա* Խ. Ուր այլոց մոլորութիւնն ի դատել դիտէ, որպիսի զոլ պարտ իցէ...

խա. *474ա* ԽԱ. Լեզուն իրաւամբ ձաղանց բաղդատի...

խբ. *474ա* ԽԲ. Թէ որպիսի իցէ խօսելի, զի մի՛ խօսին յանդիմանութեան իցէ...

խգ. *474ա* ԽԳ. Ջի՞նչ առնէ սատանայն, զի ըստ մեզ գիտուն բոլշախոհութեան բորբոքիցէ...

խդ. *474ա-բ* ԽԴ. Ընդէ՞ր պատուիրանին օրինաց, ի ճակատս, ի ձեռս եւ ի յանկիւնս...

խե. *474բ* ԽԵ. Մարդկային կենի թշուառութիւնն՝ թէ որման իցէ...

խզ. *474բ* ԽԶ. Մաճն հարկաւոր է գոյ զմանկունսն՝ նախ հան զծերսն...

խէ. *474բ-5ա* ԽԷ. Որ ճանապարհս յաշխարհէ մնեալք են, նոցա ի միասին աշխարհն մնեալ գոյ...

խը. *475ա* ԽԸ. Հետեւօղն աշխարհի, որ գայլ ինչ խոստանայ եւ գայլ ինչ տայ...

խթ. *475ա-բ* ԽԹ. Դատաւորն ամենայն ընծայից որդի, բերանոյ եւ գործոյ...

ծ. *475բ* Ծ. Այնմ, որ ի գործս ճնազանդութեան սովորեալ ամենայն բեռիներն...

ծա. *475բ-6ա* ԾԱ. Ջի բարի գործն ի մէջ ամենայնից Աստուած իբր տէր իւր...

ծբ. *476ա* ԾԲ. Մեծ իրապէս կանայքն ի զարդուց մարմնոց իցեն զգուշաճալիք...

ծգ. *476ա* ԾԳ. Դատաւոր մարդն իբր ընչան առաջի սատանայի ճեռի գոյ...

ծդ. *476ա-բ* ԾԴ. Խոկումն չարչարանաց Քրիստոսի որման զմեզ առ սէրն նորին բորբոքի...

ծե. *476բ* ԾԵ. Աստուծոյ համբերութիւնն մեղաւորին երկարապէս առ ապաշխարութիւնն...

ծզ. *476բ* ԾԶ. Ո՞վ արդիւնապէս համբերօղ մարդ պարտի կոչիլ...

ծէ. *476բ-7բ* ԾԷ. Ի մեղաց մեծ իրապէս իցէ փախչելի, որ ման ես ծանրագոյն բեռն...

ծր. *477բ* ՄԸ. Դժոխազ տանջաւոցն չիւռամանչիւռ դատապարտեալսն ոչ երբէք գոյ հատասար...

ծթ. *477բ-8ա* ՄԹ. Ապաշխարօղն՝ թէ որպէս զի ճշմարտապէս ապաշխարիցէ...

կ. *478ա* Կ. Կատարեալ արհն, զի ի սէրն Աստուծոյ ջերմեռանդագոյն լինիցին...

կա. *478ա* ԿԱ. Առ բարին միմչեւ ի վախճանն ստեպ զոյ յարատեւելի...

կբ. *478ա-բ* ԿԲ. Թոյլ մարդոյն բնութիւնն բանակի բազում սեաղ...

կգ. *478բ* ԿԳ. Քարոզիչին գբարին ուսուցանելով եւ զնա իմիեանիմ ոչ առնելով...

կդ. *478բ* ԿԴ. Որոն աշխատելի իցէ զի զաստուածային արդիւնս յաւելուցումբ սերմանողին...

կե. *478բ* Կե. Ի յայս կենի աջողօք եմ ի մէջս, որ խելագարաց եւ խելացնորաժէտից նմանիմ...

կզ. *478բ-9ա* ԿԶ. Բանականութեան զօրութիւնն, որո՞ն իցէ եւ որով ճանապարհաւ...

կէ *479ա* Կէ. կրօնաւորաց կեանին որպիսի գոյ պարտ իցէ ..

կը. *479ա* ԿԸ. Քահանայից նին օրինաց մարմնական կատարելութիւնին...

կթ. *479ա-բ* ԿԹ. Սուրբ արհն վարձկանաց յորս պատճառօք, նա եւ այնոցին, որ մարմնաւորապէս կախին...

ճ. *479բ* Հ. Խոհեղական իմացումն Սուրբ գրոց հանապազորդ նորին ընթերցմամբն ունիլ...

հա. *479բ-80ա* ՀԱ. Լուսեաւն օգտութիւնն որոն իցէ, լեզուի եւ սանձնումն...

հբ. *480ա* ՀԲ. Սիմօնականն առիւծոյ եւ աւազակի բաղդատի...

հգ. *480ա* ՀԳ. Որ հան բազում յայտնագոյն եւ օրինակաց Սուրբ գրոց վկայութեամբն...

հդ. *480ա-բ* ՀԴ. Թէ որոն բարեգթութեամբ ժամանակաւոր բարեօք զարսն ճոգետուր...

հե. *480բ* Հե. Թէ որով պայմանաւ յոյսն անկասկած եւ ապահով լինի...

հզ. *480բ* ՀԶ. Ծոյժ ցուցանի գոյ հպարտանալ ի չնորհացն Աստուծոյ...

հէ *480բ-1բ* ՀԷ. Սատանայի փորձութիւնն, յորում մանաւանդ լինի մեղ...

հը. *481բ* ՀԸ. Անկումն ի մեղս կարճագուցանէ զկեանն մարդոյն...

հթ. *481բ* ՀԹ. ԵՒս ի գործելոյ գբարին գաղջութիւն մարդոյն որոն անհանոյ է Աստուծոյ...

ձ. *481բ-2ա* Ձ. Ճշմարիտ երկիւղն աստ դոնապահ ճոգւոյ կոչի...

ձա. *482ա* ՁԱ. Տառապանաց եւ ձաղանց եւ ջրոյ բրգոյն իրաւամբէ նմանի...

ձբ. *482ա-բ* ՁԲ. Ջրկեալն ի բանէն Աստուծոյ ճոգետարապէս եւ ծանրապես ֆաղցեալ...

ձգ. *482բ* ՁԳ. Կեանին յատկեանական, որ կայանալ ի տեսութեան Աստուծոյ...

ձդ. *482բ-3ա* ՁԴ. Որո՞ն կերպիւ կոչէ զմեզ Աստուած, որո՞վ կերպիւ...

ձե. *483ա* ՁԵ. Մարդոյն կամքն առ ի գործել գբարին այլ այլոց՝ որո՞ւմ բաղդատի...

ձզ. *483ա-բ* ՁԶ. Երեմ մանաւանդ, այսիմքն՝ բանի, խոտի եւ խարիճ...

ձէ. *483բ* ՁԷ. Հոգեւոր նախանձն, որպիսի իցէ եւ թէ որպէս եղբայրական յանդիմանութիւնն իցէ...

— *485ա-95ա* [Ալբբենական] Ցանկ եւ ցուցակ բոլոր գրոյս — *Ագահութիւն նմանի արմատ... Որն դատաստանի մինչ գայցէ...*

Գլուխների սկզբնատողերը եւ թերթահամարները

Բ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, *ԺԸ. դ., նոտրգիր*

Ներդիր 130-131 թերթերի միջեւ. [Նամակ առ Աւետիք վարդապետ] — *Գերաբգոյ եւ մեծապատիւ հօրդ մերոյ, տեառնդ Աւետիք իմաստասատ վարդապետիդ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

213ա Գծող գրոյս անարդիւն Գեւորգ դպիրս յիշիլ մաղթեմ:

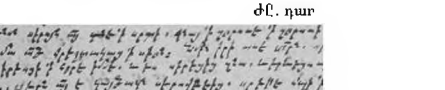
ՆՇՈՒՄ *Ւա էջին փակցուած թուղթ «Ռճկզ. — 1717, Մ[եսրոպ] եպս.»:*

2321

ՊԵՏՐՈՍ ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ-ԲԵՐԴՈՒՄԵԱՆ, ՔԱՐՈԶՔ

ԺԸ. դար

ԹԵՐԹ՝ 318. չքուած՝ Ւա-4բ, 245բ, 314բ-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1x4 +Ա-ԻԿx12 (Ա, ՒԴ, ՒԷ 9, Զ 10, Է, Ժ, ԺԳ 11)+1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ Ո.Ո. լուսագրչվավ: ՄԵՄՒՒԹԻՒՆ՝ 28x19,8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (20x12,2): ԳԻՐ՝ ճաճգիր: ՏՈՂ՝ 35: ԿԱՉՄ՝ գոչմագարդ կաճաչ կաշի, մաշեալ փորագրուած «Քարոզգիրք», միջակք՝ տառատաքար, տառատուր՝ ծաղկաթուղթ. լուսանցակողերն՝ չագաճախագոյն գալաթ: ՊԱՀՊԱՆՄՆ՝ 1+1, ծաղկաթուղթ (մասն կազմատառի), «183 года по секретной части hachnuchnio? Ковказской области Грузи» լուսագրչվավ:

Նմուշ 164ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ թուղթգիր (5ա), ճանգուցագիր (118ա): Գ ա յ ե ե՛ կարմիր, սեւ:

Վիճմն՝ բառարար. լուսանցնեւում տեղ-տեղ գանազան բծեր, խոնաւութիւնից գիւղ առատացած ճանճկիպակաց էն-

րին. թ. 115-6ի, 144-5ի միջեւ նախապէս չգրուած մէկական թերթ կտրած ճանած. կազմի եզերը մաշուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

– *5ա-281ա* [Քարոզ Տարեկան, արարեալ Պետրոսի վարդապետի Նախիջեւանցւոյ Ադամպեան...]

Ա. Տե՛ս ձեռ. 174, 38ա-195ա. *ա/յիք*: *բ/5ա-6բ*: *գ/6բ-10ա*: *դ/10ա-1ա*: *ե/11ա-23ա*: *զ/23ա-33ա*: *է/33ա-48ա*: *ը/48բ-52ա*: *թ/52ա-6ա*: *ժ/81բ-90բ*: *ժա/63բ-77ա*: *ժբ/56բ-63բ*: *ժգ/79բ-81ա*: *ժդ/77բ-9ա*: *ժե/90բ-101ա*: *ժզ/101բ-23ա*: *ժէ/123ա-44ա*: *ժը/144ա-6բ*: *ժթ/147ա-64բ*: *ի/164բ-70բ*: *իա/171ա-86ա*: *իբ/186բ-90բ*: *իգ/190բ-8ա*: *իդ/198ա-201բ*: *իե/201բ-5բ*: *իզ/205բ-9ա*: *իէ/209ա-15բ*: *իը/216ա-32բ*: *իթ/232բ-5բ*: *լ/235բ-44բ*: *լա/244բ-8բ*: *լբ/248բ-51բ*: *լգ/252ա-3բ*: *լդ/253բ-5ա*: *լե/255բ-8բ*: *լզ/258բ-63ա*: *լէ/263բ-7բ*: *լը/267բ-78բ*: *լթ/278բ-81ա*: Ցանկ/*յիք*։

Մեր մի քանի քարոզների վերնագրութիւնը խառն։

Բ. *281ա-314ա* [Ալ քարոզք Պետրոսի վարդապետի Ադամպեան]

ա. *281ա-7բ* Քարոզ ի բանն Յակոբեթեան, որ ասէ Ձիշեա՛ ուստի անկարճ... – *[Յ]որժամ քարեգործ եւ մարդասէրն Աստուած...*

բ. *287բ-9բ* Քարոզ ի վերայ սրբոյ Հռիփսիմեանց. Տացին թագաւորի կուսանք... – *[Մ]ադմոսերգուն Դաւիթ ՃԷպէտ առ եղանակ...*

գ. *290ա-3բ* Քարոզ ելիցն ի Վիրապէն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մեռ, ի բանն Ջաճարիա... Եւ ճանից զվէմ... – *[Հ]շմարտութիւն յաւիտենական խոստացեալ եղեւ...*

դ. *293բ-5ա* Քարոզ ի տօնի եկեղեցւոյ, զոր կանգնեաց սուրբն Գրիգոր յԵրէ ի Վիրապէն. Ծափս ճարէք... – *[Ե]կեղեցին երկուս նշանակութիւն ունի...*

ե. *295բ-7բ* Քարոզ ի Գիւտի նշխարաց սրբոյն Գրիգորի, ի բանն. Ո՛ տայր ինձ... – *[Մ]էրն Աստուծոյ յորժամ վառի...*

զ. *297բ-9բ* Քարոզ ի Վարդավառի շաբաթուն, ի վերայ տապանակին. Առացէն տապանակ... – *[Ի]ւ միայն աստուածային բանքն...*

է. *300ա-3բ* Քարոզ ի վերայ Վարդավառիճ, ի բանն... Ամէն ասեմ ձեզ... – *[Ի]սկագոյն պատճառ գուցանելոյն Քրիստոսի գիտաս իւր...*

ը. *303բ-6ա* Քարոզ ի վերայ Շողակաթի Սրբոյ Էջմիածնի... Եւ զիաւոն Սուրբ զնորն Երուսաղէմ... – *[Ն]իւթական եկեղեցին հրամայեցեալ եղեւ յԱստուծոյ կապմել...*

թ. *306ա-8բ* Քարոզ ի վերայ Վերափոխման Սուրբ Աստուածածնի, ի բանն. Ո՞վ է սա, որ ելանէ... – *[Յ]որժամ համբառնալոց էր Տէրն մեր...*

ժ. *309ա-11ա* Քարոզ ի վերայ եկեղեցւոյ, ի բանն. Լցցուք մեք ի բարութեան... – *[Ի]արութիւն տանն Աստուծոյ անհուն է...*

ժա. *311ա-3ա* Քարոզ ի հաչվերացին, ի բանն... Յորժամ բարձրացայց յերկրէ... – *[Մ]քանչելի է խորհուրդս փրկագործ տնօրէնութեան...*

ժբ. *313աբ* Առ Հաղորդութիւն – *Օձն չամբեաց դմահարեր պատերազմն...*

ժգ. *313բ-4ա* Քարոզ ճաւաոտս, ի բանն, թէ Բանն մարմին եղեւ... – *[Մ]եծ է գօրութիւն սիրոյն...*

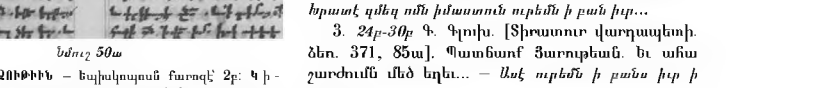
Համմ. ձեռ. 174, 198ա-218բ։

2322
ՔԱՐՈԶԻՐՔ

ԺԷ. դար

Գ Ր Ի Ք՝ Մաճասէ դպիր։

Թ ե ր թ՝ 275, չգրուած՝ 1ա-2ա, 251ա-2բ, 275աբ։ Պ Ր Ա Կ՝ 1x2+ա-ԻԳxւ2 (Ա, ԹԴ, ԻԳ 11)։ **Ն Ի Ւ Թ՝** թուղթ, լուսագծերով եւ «JETON» եւ բուսական լուսադրոշմներով։ **Մ Ե Ծ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն՝** 24x17,5։ **Գ Ր Ո Ի Ր Ի Ն՝** երկսիւն (15,7x11,8)։ **Գ Ի Ր՝** ճոպարիր։ **Տ Ո Ղ՝** 28։ **Կ Ա Զ Մ՝** դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ լուսանցակողքերը՝ կապոյտ ցայտոտ։

Նմուշ 50ա

Մ Ո Ւ Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն – եպիսկոպոսի քարոզ՝ 2բ։ Կ ի ս ա խ ո ր ա՝ 3ա։ Լ ո ւ ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ 3ա։ Զ ա ր դ ա զ ի ր՝ թռչնազիր, ճանգուցազիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին, ճարճատագոյն, մանուշակագոյն, ոսկի, սեւ։

Վ Ի Ճ Ա Կ՝ քաւարար լուսանցներում խոնաւութեան հետեւներ, փոխրիկ պատուածոիներ, 167-8 թերթերի միջեւ սկզբնապէս չգրուած 1 թերթ կտրուած, գոյն 274բ կշի յիշատակարանը ջնջուած. կազմի մէջը եւ եզերը թեթեւակի մաշուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. [Ճառք եւ Քարոզք]

1. *3ա-13բ* Ա. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի]. Երանեալ է այր, որ երկնչի ի Տեառնէ... – *Որպէս լուաք ուրեմն ի հոգիրնկայ եւ յաստուածամերձ...*

2. *13բ-24բ* Բ. Գլուխ. Ի բանն Յովբայ. Չի օրհնեաց Աստուած զվերջինն նոռա, եան զառաջինն – *Արդեւ գմեզ ոմն խմաստուն ուրեմն ի բան իւր...*

3. *24բ-30բ* Գ. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 371, 85ա]. Պատճառաւ Յարուցեան. Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ... – *Աչ ուրեմն ի բանս իւր ի թուղթեան...*

4. *30բ-8ա* Դ. Գլուխ. Եւ ահա այր մի անուն Սիմէոն, եւ էր այրն այն արդար... – *Աստուածապետական գօրութիւնն համագոյ, միտնջենաւոր...*

5. *38ա-43ա* Ն Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի արարեալ. ձեռ. 969, 98ա] Պատճառ յաղագս Ծննդեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Բայց աստանօր պարտ վարկանիմ սակաւ…*

6. *43ա-9բ* Զ Գլուխ. եկեղեցւոյ ի բանն. ՏԷր, սիրեցի զվայելչութիւն տան Ո… – *Զկատարեալ սէրն Հաւթի եւ զմիամտութիւն կամացն…*

7. *50ա-7ա* Է Գլուխ. Պատճառ Գալստեան Տեառն յաւանական յԵրուսաղէմ. Բայց այս ամենայն եղեւ… – *Յորժամ պատմեաց աւետարանիչն զհրամանսն…*

8. *57ա-8բ* Ը Գլուխ. Յաղագս միաշաբաթու – *Աստուածային հրամանացն պատուիրանք օրինաց…*

9. *58բ-60բ* Թ Գլուխ. Յաղագս մարգարէութեան – *Քանզի սովորութիւն է ներկրթեալ անձանց…*

10. *60բ-72բ* Ժ Գլուխ. [Մեծ հռետորին Հայոց Եսայեայ. ձեռ. 2178, 19ա] Ի թուղթ, որ ասէ. Ջոր եղ Աստուած յեկեղեցւոյ՝ այս են… – *Յաստուածայինն ճառել զբան եւ զգործս…*

11. *73ա-80բ* ԺԱ. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 20, 351ա]՝ Դարձեալ ասեմ ձեզ, եթէ երկու ի ձէնջ միաբանեսցին… – *Արդ, ճշմարտիւ գիտեմք, զի նախ առաքելոցն խոստացաւ Տէրն…*

12. *80բ-90ա* ԺԲ. Գլուխ. [Վահրամայ վարդապետի, ձեռ. 734, 28ա]. Ուռա՛խ լեր յոյժ, դո՛ւստր Սիոնի… – *Պայծառ եւ հրաշալի է մեզ տօնս այս, ո՛վ եղբարք…*

13. *90բ-101բ* ԺԳ. Գլուխ. [Մեծի վարդապետին Եսայեայ ի խնդրոյ Սարգսի. ձեռ. 735, 127ա]. Ի բան մարգարէին, որ ասէ. Եւ ողջացուսցէ զմեզ յետ երկուց աւուրց… – *Ոչք յանդնական խորս լայնատարած ծովու…*

14. *102ա-15ա* ԺԴ. Գլուխ. Ի բան մարգարէին, որ ասէ. Առդարութիւն Տեառն ողիդ է եւ ուրախ առնէ զսիրտս… – *Բայց պատշաճ վարկանիմ նախ քան ի քննութիւն մտանել իւրաքանչիւր բանիցդ…*

15. *115ա-25ա* ԺԵ. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի Տեսութիւն. ձեռ. 1130, 410բ] Ի բան Աւետարանին. Մ՚ի համարիմ, եթէ եկի լուծանել զօրէնս, այլ լնով – *Ջմարդն ի հոգւոյ իմանալոյ եւ ի մարմնոյ գեղեցիկ կազմեալ…*

16. *125ա-31ա* ԺԶ. Գլուխ. [Մեծի հռետորի Տիրատրոյ. ձեռ. 2178, 211ա]՝ Ի բան Աւետարանին. Ամէն ասեմ ձեզ, զոր կապիցէ յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս – *Ջմի ունելով աղբիւր ջրոյ բնութիւն…*

17. *131ա-6ա* ԺԷ. Գլուխ. [Տիրատրոյ վարդապետի ասացեալ. ձեռ. 2187, 220ա]՝ Ի բան Աւետարանին, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեաց ի մեզ – *Որպէս օրէն հրոյ մշտաշարժ գոյով…*

18. *136բ-42ա* ԺԸ. Գլուխ. Ի բան մարգարէին Ամբակումայ. Տէր, զքոյ Ո լսայ եւ երկեայ – *Ջոր օրինակ մշակ ոք գնուտ…*

19. *142ա-4բ* ԺԹ. Գլուխ. Բան յաղագս մանու – *[Զ]լոյս երկրորդ յետ առաջնոյն եւ երկրորդին…*

20. *144բ-53ա* Ի. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի Տեսութիւն ի բան սուրբ Աւետարանին, որ ասէ. ձեռ. 2178, 171ա]. Եւ միւնչեռ ես խօսէր, ահա ամպ մի լուսաւոր ճովանի եղեւ… – *Եկեղեցի սուրբ պատկեր է աստուածային փառացն…*

21. *153ա-7ա* ԻԱ. Գլուխ. [Տիրատուր վարդապետի. ձեռ. 2178, 224բ]. Տէր ի տաճար սուրբ իւրում… – *Ասաց ոմն իմաստուն, թէ. Յաղագս բանական արհեստիս…*

22. *157բ-63բ* ԻԲ. Գլուխ. Մարդ բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարիս, եւ մարդ չար ի չարու գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զչարիս – *Բայց նախ տեսցուք ըստ սովորութեան խնդրոցդ…*

23. *164աբ* ԻԳ. Ջխորհուրդս արհայի, բայց զգործ Աստուծոյ – *Ջարմանալի եւ աստուածագործ աշխարհիս այսորիկ…*

24. *164բ-70բ* ԻԴ. Գլուխ. [Տիրատրոյ վարդապետի. ձեռ. 2187, 181ա]. Քարոզ Յարութեան, ի բան մարգարէին. Ջխորհուրդս արհայի ծածկել բարւոք է… – *Եթէ ոք ի մարդկային բնութենէ մաքրեցաւ…*

25. *170բ-82բ* ԻԵ. Գլուխ. Քարոզ Յայտնութեան եւ Սկզբնութեան Քրիստոսի, ի բան մարգարէին, որ ասէ. Ուրախ եղիցին երկինք ի վերուստ… – *Արդ, որպէս ի գալ մեծի եւ տիեզերակալ թագաւորի…*

26. *182բ-7բ* ԻԶ. Գլուխ. [Եռամեծի վարդապետի եսայեայ. ձեռ. 2187, 234բ]՝ Քարոզ հաճոյական կարգաց, ի բան Սողոմոնին. Ջայր շուտ եւ փոյթ ի գործս իւր առաջի թագաւորաց պարտ է կացուցանել… – *Սկիզբն ամենայն բարեաց է անժամանակն Աստուած…*

27. *187բ-200ա* ԻԷ. Գլուխ. [Յովհաննու վարդապետի եկեղեցաց գաւառի լեզնկա հաղարէ. ձեռ. 2187, 92ա]՝ Ի տօնի Ծննդեանն եւ Մկրտութեան – *Յաղագս Աստուծոյ եւ աստուածային իրագործութեան…*

28. *200բ-13ա* ԻԸ. Գլուխ. Ի բան մարգարէին, որ ասէ. ՏԷր, ի կամս Ո եռուր գեղոյ իմոյ զօրութիւն… – *Արդ, հրաման է աստուածային, եւ օրէնք են առհասարակ…*

29. *213բ-21ա* ԻԹ. Գլուխ. Քարոզ ի բան մարգարէին, որ ասէ. Եւ եղիցի յետ այսորիկ ռեզից հոգւոյ… – *Բայց հանգանակեցէ՛ք տկարութեան իմոյ զպարտեւս…*

30. *221ա-7բ* Լ. Գլուխ. Քարոզ ի բանն Յոբայ, որ ասէ. Մահ մարդոյ հանգիստ է… – *Աստուածային անմահ գանձուցն հազարապետն…*

31. *228ա-36ա* ԼԱ. Գլուխ. Ի բանն սաղմոսին, որ ասէ. Որպէս զի մեծ են գործք Ո, ՏԷր… – *Ջխորս անճառելի իմաստից հոգւոյն…*

32. *236բ-7բ* ԼԲ. Գլուխ. Պատճառ Յարութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Բայց քննել արժան է եւ գայն...*

33. *237բ-44ա* ԼԳ. Գլուխ. Դրուատ գովեստի վասն սրբոյն Սահակայ Սահակեանոսի Նախավկային Քրիստոսի – *Մտէպ արքունեաց եւ բազում գործոցեան...*

34. *244բ-50բ* ԼԴ. Գլուխ. [Քրիգորի Սկեւռացւոյ. ձեռ. 2622, 268ա]՝ Դրուատ գովեստի ծննդեան կուսին Մարիամու – *Հատ բարուցն բուսոյ... եւ որ գիկեի ամենայն /// (շար. թերի)*:

35. *253ա-64բ* Լե. Գլուխ. Վաճառական վարդապետի, որ եւ Գրիգորիս կոչեցեալ, ասացեալ Յաղագս սրբոյ Երրորդութեան... – *Հաւատամք եւ խոստովանիմք մի աստուածութիւն յերիս անձնաւորութիւնս՝ ոչ ըստ անձանց բաժանեալ...*

36. *264բ-72բ* ԼԶ. Գլուխ. Յաղագս մարմնաւորիկ տնօրէնութեանն Քրիստոսի – *Ջկնի ճառիդ յանճառելի տնօրէնութիւնն...*

37. *272բ-3բ* ԼԷ. գլուխ. [Յակոբ վարդապետին ի խնդրոյ պարոն Օշնի. ձեռ. 573, 288ա]. Յաղագս անձին բան ինչ խօսեցեալ – *Արդ, գիտել պարտ է, զի անձն ի գոյանալ...*

– *274աբ* Յանկ գրգոյս – *Ա. Երանեալ է այր, որ երկնչի ի Տեառնէ... ԼԹ. Յաղագս անձին բան ինչ խօսեցեալ*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

273բ Զգծօղ գրոյս՝ գՄաճասէ, չնչին գպիրս յիշեսջիք ի Քրիստոս Յիսուս. ամէն:

ԿՆՔԱԳՐՈՇՄ *3ա (բաղորշի, քնջուած)*:

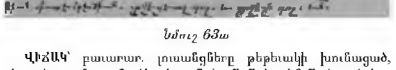
2323

ՄԱՐԳԱՐ ԽՕՃԷՆՑ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱԲԱՑԻՈՑ

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ ՌՄԻԹ. – 1810

ԳՐԻՉ՝ Մարգար Խօճենց (ձեղինակը)։

ԹԵՐԹ՝ 105 (գրչի էջակալում 1-186, որ է 2ա-97բ). չգրուած՝ 1բ, 98աբ, 104ա-5բ։ ՊՐԱԿ Ա-Թ×12 (Թ 9)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսաթծերով եւ «Pro patria», խաչանձուած խարխիներ, կենտրոնում գայիսն, «CANTSCHAROF 1809, 1810» եւ այլ լուսադրոշմներով։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 30,5x19,3։ ԳԻՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (16,7x15)։ ԳԻՐ՝ նուռոզիր։ ՏՈՂ՝ 26։ ԿԱԶՄ՝ գրչմագրող կաճաչ կաչուով պատուած ստուարաթուղթ, աստառ՝ կապոյտ թուղթ. լուսաճգակողերը՝ ոսկի։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ I (Ա)+I (Բ), կապոյտ թուղթ (մասն կազմաստառի)։

Նմուշ 63ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսաճգները թեթեւակի խումացած, տեղ-տեղ զանազան բծեր, կազմի եւ մէջի կաշիէ ճեռնուած, եզրերը մաշուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

2ա-103բ كتاب النحو العربى مفسّر بالسان الارمنى

Քիթապիւն նահվիյաէկի միֆէսսիոու պիյսանի էրմէնի։ Գիրք Քերականութեան արաբացւոց, մեկնեալ ի հայկական լեզու։ Ընծայեալ յամենափառաւոր անուն իւրոյ՝ Առաջներդոյդ Ալէքսանդր Պավլովիչ օգոստափառ կայսերական մեծութեան, առ կայսերական Բարձր կալչկն պանախտականաց իրակութեանց, ի յոյս ածեալ ի վաղնջուց ճոռոգ աշխատութեամբ եւ զգոյ սրբագրութեամբ ի գրեանց ընտիրոնիար ճեղինակաց ի Դեղամեան Մարգար Ջաճարեայ Խօճենց երեւացւոյ, ի փառս Աստուծոյ եւ յօգուտ ուսումնասէր հայկազուն բանասիրաց, յամի Տեառն 1810, սեպտեմբերի Ա.., ի Սանկտ Պետերբուրգ

– *2բ-3ա* Ընծայումն – *Օգոստափառ կայսերական մեծութի՛ւն, գերագոյն հանճար եւ անհամեմատ ունակութիւն սիրոյ առ իմաստութիւն Ձերոյ օգոստափառ կայսերական մեծութեան, իրրեւ ամենազդեցիկ զօրութեան ճառագայթից արեւու, թափանցեալ ի սիրտ հասմայն ստորադրեալ ծառայից Ձերոյ մեծութեան, արծարծէ զամենեսին ընձիւղել իւրաքանչիւրոց ըստ կարեաց զարմանս ունակութեան իւրեանց առ ի նուէրս յոյժ պատարուն շռեմարան բազմազան ծաղկացութեանց Ձերոյ կայսերական մեծութեան։ Նոյն ջերմաջերմ ներգործութիւն Ձերոյ արփիափայլ ճառագայթից, ազգեալ եւ ի սիրտ ստորագրեալ ամենախոնարհ ծառայի, որ անդր, քան ի քառասուն ամաց հետէ ունեալ է պատիւս լինելոյ ի պաշտօնի կայսերական Բարձր կալչկի պանտխդականաց, պատճառեաց վստահութիւն ընծայել յամենափառաւոր անուն Ձերոյ օգոստափառ կայսերական մեծութեան զմիմն ի բազմամեայ աշխատակիր արգասեաց իւրոյ, որ է սոյն ներկայ համառօտ եւ լիակատար Արաբական քերականութիւն՝ Քարգմանեալ ի |3ա| հայ բարբառ, նորաձեւ իմն բաղդատութեամբն համեմատեալ ի շարադասութիւնս եւրոպէականացն քերականութեանց բայիցն խոնարհեցմունս, սակս մեծագոյն օգտի եւ յոյժ դիւրութեան դասատուաց եւ նորակիրթ ուսանօղաց։ Որ համարձակի ասել, թէ մինչեւ ցայսօր չէ տեսանելեալ յոմէնէ յազգս եւրոպէականաց այսու ոճիւ ի շարադարգութիւն մուծեալ բայիցն արաբականաց, թէեւ յոլովք գտանին քարգմանեցեալ ի զանազան լեզուս։ Զոր եւ ահա, խոնարհաբար մատուցանէ զգրքոյկն առ յիշեալ Բարձր կալչկն կայսերական այսու գիտմամբ, որ եթէ բարեհաճիցի մեծութիւն Ձերդ՝ քարձրագոյն հրամանաւ քարգմանեցուցանել ի ռուսաց բարբառ, եղիցի ի նմին կալչկի յարատեւ նշան պար-*

տավճար մտերիմ ջերմեռանդութեան սոյնոյ յետնեալ ծառայի, որ համարձակեցաւ կաթիլ մի ջրոյ ի փոքու առուէ տկարագոյն մտաց իւրոց ուղերձել առ անհնութիւն օվկիանոսի, թէեւ լուծանի ի նորին տարածութեան:

Գերամբարձ կայսերական մեծութի՛ւն, խնդրի խոնարհաբար ունիլ բարեհաճութիւն ընկալեալոյ գիրքրիկ ընծայս այս, ո՛չ թէ վասն արժանաւորութեան գրքոյն, այլ վասն մեծի ջերմեռանդութեան սրտի այնորիկ, որ խոնարհական երկրպագութեամբ նուիրելով, մնայ ձերոյ օգոստափառ կայսերական մեծութեանդ՝ ամենախոնարհ նուաստ ծառայ, նաստիօրնի սօվէդնիք՝ Մարգար Ջամարեայ Տօճկնց Գեղամեան, ի Սանկտ Պ[ե]տերբուրգ, յամի Տեառն 1810, սեպտեմբերի 1:

– 4բ-5բ Եւ բանասէր ընթերցօղս – Տեսանելով գերշնորհութիւն համայն բարեծաղկեալ երեսպեսական ազգաց, որք անձանձիր աշխատանօք մուծեալ են յազգս իւրեանց գանազան գիտութիւնս եւ գերազոյն մակացութիւնս այնքան իմաստնական ազատ արհեստից, որք ո՛չ այլով իւիք կարացին տիրել, քայց եթէ տեղեկութեամբ, թարգմանութեամբ եւ ընթերցմամբ գրեանց գանազան ազգացն լեզուաց: Եւ ըստ որում հմտութիւն լեզուի իմիք անհնարին է, զի թարց քերականութեան լինիցի, որ է դուռն եւ բանալի գիտութեանց, բաղձայի անյագ տենչանօք, զի եւ ազգ մեր ունիցի լրապէս հմտութիւն ընթերցմանց այսպեսե ազգացն գրեանց, ընդ որոց եւ արաբականի քերականութեան, քանզի մեծագոյն մասն եւ գրեթէ բոլորն ազգի մերոյ ցրուեալ գոլով յԱրեւելս, ի տարակայ ծագս երկրի, այսինքն՝ ի Հնդիկս, ի Պարսիկս, ի Թուրքաստան, յԱսորեստան եւ յեգիպտոսն Ափրիկէի, եւ յայլ գանազան տեղիս ի մասին Ասիոյ, ուր գնաքն վարին իբր թէ արաբական լեզուաւ, նաեւ նովին իսկ գրով, որով սակս յոյժ հարկաւոր համարէի վասն ազգի մերոյ ունիլ հմտութիւն եւ նոյնոյ լեզուի քերականութեան, որ ո՛չ սակաւ օգուտ լինէր իբրեւ հմտութեան եւրոպէականացն լեզուաց, մանաւանդ, զի սակաւք են, որք գտանին յՏէտպիայ եւ հարկաւորին նոցին լեզուաց, քան զայնոսիկ, որք կարի խուռն բազմութեամբ գտանին ի մէջ ասիականաց եւ կարօտին արաբականին: Եւս առաւել, զի բազումք են, որք դիւրաւ կարեն ներածել ի մեզ գեւրոպէականս ընթերցականութիւն, ըստ որում գտանին յոլով ներհուն գիտունք, որք օր ըստ օրէ յառաջանան ի ծանօթութիւն եւ ի մեզ ներածութիւն այնց լեզուաց, իսկ արաբականին հազիւ, եւ գրեթէ ո՛չ ոք մինչեւ ցարդ հոգացեալ է եւ գնոյն հարկաւոր եւ իմաստնալի լեզուի գիտութիւն ներածել յազգս մեր |5ա|, վասն որոյ եւ կարի ըղձագին տենչանօք բաղձայի պաշտօն իմն մատուցանել ազնուական ազգիկ իմոյ: Սակայն խոկալով զանտանելի դժուարութիւն աշխատանաց եւ զծանրութիւն եւ երկարութիւն տաժանելի կրից ամենափարթամ լեզուին արաբականի, իւրով բոլոր կանոնաւորեալ սահմանօք, ուղղապէս ածել առ մերս ծանօթութիւն խրտնուի, զի չէ երբէք դիւրին համակերպել գնոսին ի բաղդատութիւն ընդ մերոց քերականութեանց դասակարգութիւն, որ թէեւ դիմէի երբեմն առ եւրոպէականաց թարգմանութիւնս ի գտանել դիւրութիւն ինչ, բայց նոքին եւս, որքան որ անձերի եւ անվրէպ փոխաբերեալ էին ի լեզուս իւրեանց, սակայն ի խոնարհմունս բայից հետեւեալ էին նոցունց դասակարգութեանց, որք են ըստ ամենայնի անհամաձայնք մերոց եւ իւրեանց եւրոպէացւոց քերականական ոճից, այսինքն՝ փառնափնիոր եւ շփոթեալ գոլով յեղանակս եւ ի ժամանակս, ի դէմս եւ ի սեռս արականաց եւ իգականաց, նաեւ յեզականս, յերկաւորականս եւ յոմնականս, ի կրաւորականս եւ ի ներգործականս, եւ գրեթէ ի բոլոր խոնարհեցմունս նոցին (որպէս եւ տեսանելոց էք յառաջիկայս գրեցեալ յիւրում տեղւոջ՝ հանդերձ պատճառաւն), որք եւ առերեսին կարի մեծ իմն դժուարութիւն եւ ժամանակի տեւողութիւն նորակիրթ ուսանօղաց: Յաղագս որոյ եւ կրէի անբմբերելի աշխատանս ի համեմատել գնոսին առ խոնարհեցմունս մերոց բայից: Եւ մինչ մեծաւ ճգաճբք դեգերէի ի նոյնս, գիմէիքն Տեառն ժամանեալ՝ գտի ի խորշս յանկեան ուրէք, ի վաղ ժամանակաց հետէ ի մէջ փոշւոց մնացեալ վեր ի վերոյ համառօտ գրութիւն ինչ ումեմն անծանօթի՝ Յոհաննու վարդապետի Կոստա[ն]ընդնուպոլսեցի կոչեցելոյ, որ թէեւ կարի աղաւաղեալ յանհմտութենէն գրչաց, բայց գերագոյն հմտութիւն հեղինակին մեծապէս օգնութիւն եղեւ ինձ դիւրաւ համեմատելոյ հայկականին եւ յանկ հասուցանելոյ զսկսուածս իմս՝ լցուցանելով գիներին եւ գսխալանս ի նոցունց իակ արաբացւոց: Եւ սակայն այսու ամենայնիւ դիտելով անհոգ գանցառութիւն մերայնոց ի վերծանութիւն այսպիսեաց, վհատեալ յուլանայի, խոկալով, թէ ե՛ւ իմս |5բ| աշխատանք իբրեւ զնախնեացն ի փոշիս թաղեցեալ անյիշատակս գասիցի: Սակայն օրինակ բարեբարոյ արանց, որք ի տնկարկելն գյամրաբոյրսդ պտղատու ծառս, որպէս են ձիթենիք, թզենիք, արմաւք եւ այլք, ոչ միայն ի վայելել զարդիւնս անձանց եւեթ նկատեն, այլ եւ վասն յետագայից թողլոյ յիշատակ բարեաց ո՛չ խնայեն զաշխատանս, ըստ խրատու Ժողովողին. Առաքեա՛ զհաց քո ի վերայ երեսաց ջրոց, զի գինի բազմութեան առցուք գտցես գնա: Սոյնս այս խթեալ քաջալերեաց զիս ի կատար հասուցանել զաշխատանս իմ՝ առ ի լինել յիշատակ ըստ մասին իմոյ ստրկութեան, որ անդուլ ճգամբ դեգերեցայ ի լոյս ածութիւն սոյնոյ հազուագիւտ թարգմանութեան յամի Տեառն 1766, ՅՄիւրին քաղաքի, ի վայելումն ազնուական ազգի իմոյ ուսումնասէր հանճարեղաց, որոց եւ միամ պատրաստական ամենախոնարհ ծառայ՝ Գեղամեան Մարգար Ջամարեայ Յո-

ենէնց երեւանցւոյ, *որ ի ներկայիս Քննէլիէր տը քոր ասոհճանաւ գտանիմ ի պաշտօնի Պանդխտականաց Բարձր քօլճճի մեծի կայսերութեան ընդհանուր Հուսաց, ի* Սանկտ Պէտերպուրգ:

– *5աբ* العربى النحو: էլ նահվիկ յարէպիեուն: Քերականութիւն արաբական: النحو բառը էլ Ճլլամի: Նախերգամ բանի – *Լեգում արաբական գոլով կարի ընդարձակ...*

1. *5բ-85բ* Սկսանի մասն Առաջին: Յաղագս կանոնաւորանց մասանց բանին եւ նախ. Յաղագս սահմանի ճերականնութեան

ա. *5բ* النحو النحْ: էլ հատուիւ նահվի: Սահման ճերականնութեան – النحو هو صناعت التكلم فصيحا էլ նահվիս հիւ սէկոյսէթիւմ թէքէլլիմէ ֆասիհէն: Քերականութիւն է արհեստ բարւոք կամ ուղիղ խօսելոյ...

բ. *5բ-7ա* حروف ֆի հրուֆի: Յաղագս տառից – *Տառն եւ գիրն առ արաբացիս...*

Ծար՝ արաբական այբուբէնը, տառերի գրման ձեւերով:

գ. *7ա-9ա* الحروف تقلط ֆի թալաֆֆուզ իլ հրուֆի: Յաղագս արտաբերութեան տառից – *Տառն* (I) *էլիֆ:*

դ. *9ա-10բ* التقاطيين ֆիլ թէֆազիեաթի: Յաղագս նայնատրաց – *Արաբացիք ո՛չ ունին գլաստուկ ձայնատոր...*

ե. *10բ-2բ* خطّات مختلفات ֆի խաթթաթին միւսթէլիֆաթին: Յաղագս գծից զանազանից կամ առգանութեանց – *Ա. Գիծք առոգանութեանց առ արաբացիս...*

զ. *12բ* الون على احامر حروف ֆի հրուֆի ահամիրէ էալէն նուն: Յաղագս տառից կարմրոց մակագրոյց ի վերայ Նունի – *Ն Նուն տառն մինչ գյանկումն...*

է. *13ա* مختلفين رسوم ֆի ռէսումին միւսթէլիֆէյին: Յաղագս ձեւոց զանազանից – *ԵՒս ի որոշել գտառս...*

ը. *13աբ* يتهذ ֆի թէհզիպի: Յաղագս համառատութեան կամ նշանագրից – *Սովորութիւն է արաբացւոց դնել երբեմն գնշանագիր[ք]ն...*

թ. *13բ-4ա* هجاية ֆի հէճաեէթիւ: Յաղագս վանկի – الهفوظ صوت هى الهجاية էլ հիճաեէթիւ հի սօլիթ էլ մէֆֆուզի, *այսինքն՝ վանկն է մի հնչումն արտաբերեցեալ...*

ժ. *14աբ* كليمة: Ֆի էլլիմէթի: Յաղագս բառի – الكلمة صوت الموضوع էլ քէլիմէթիւ սավթիւ մանէվիհէ, *այսինքն՝ բառն է ձայն նշանական...*

ժա. *15ա* كلام ֆի: Ֆի էլամի: Յաղագս բառի – الكلام هو القصاد الا لفاظ الذى يظهر التفكر النفس էլ քէլամիւ հիւէթթիճասափիւլ էյֆագի էլլէզի էիւզհէդիրիլ թէֆէքքիւր էն նէֆսի՝ *ճանն է շարամանութիւն բառից, որ յայտնէ գտրամախոհութիւն անձին...*

ժբ. *15աբ* الكلام قسمات ֆի: Ֆի գլըամաթ իլ էլամի: Յաղագս մասանց բանի – *Մասունք բանի են ութ...*

ժգ. *15բ-6ա* اسم ֆի: Ֆի իսմի: Յաղագս անուան – ه الاشيا الذوات يدل الذى الكلام قسم هو اسم՝ էլ *իսմիւ հիւէէ գըսմիւլ քէլամի էլլէզի եէտէլլիուզ զէվաթ իլ էշեաի, այսինքն՝ Անունն է մասն բանի, որ զէուրիթիւս իրաց նշանակէ...*

ժդ. *16ա-7բ* تغليب ֆի: Ֆի իսմ էլ մէկտաէ իսմ էլ թաֆտիլէ վէ իսմ էլ թաղլիպի: Յաղագս անուանց դրական, բաղդատական եւ գերադրական, այսիմեն՝ պարզ, բարդ եւ յարաբարդ – *Անուանք դրականք...*

ժե. *17բ-9ա* المشتقة اسامى ֆի: Ֆի էսամիէ էլ միշթէզզաթի: Յաղագս անուանց ածանցականաց – *Անուանք ածանցականք...*

ժզ. *19ա-20ա* الالة و المكان و الزمان اسم ֆի: Ֆի իսմի զէման վ էլ մկնեաի վ էլ ալաթի: Յաղագս անուան ժամանակական, տեղական եւ գործիքական – *Անուանք ժամանակականք եւ տեղականք...*

ժէ. *20բ* الاثنية و اسم المرة اسم ֆի: Ֆի իսմի մէռէքեի իսմի էթթիրեթի վ էլ իսմէ ենիեթի: Յաղագս անուան միոյ նուագի, բազմութեան եւ անօթոյ – *Անունն միոյ նուագի...*

ժը. *21ա-2ա* المصغر اسم ֆի: Ֆի իսմի մսաղիրէ: Յաղագս անուան նուազականի – *Անունն նուազական...*

ժթ. *22ա-3ա* اسماء جنس ֆի: Ֆի ճինս իլ էսմաի: Յաղագս սեռի անուանց – *Երկու են սեռք...*

ի. *23ա-4ա* اسماء خاصيات ֆի: Ֆի իսասիեաթ իլ էսմաթի: Յաղագս յատկութեան անուանց – *Յատկութիւնք կամ նշանք անուանց...*

իա. *24ա-5ա* اسماء كيفية و كمية ֆի: Ֆի էյհիեէթի վէ էյֆիեէթ իլ էսմաի: Յաղագս բանակութեան եւ որակութեան անուանց – *Քանակութիւնք անուանց են...*

իբ. *25ա-7ա* اسماء عدد ֆի: Ֆի յաէէտ իլ էսմաի: Յաղագս թուոյ անուանց – *Թիւք անուանց են...*

իգ. *27ա* اسماء حلة ֆի: Ֆի հալիթ էլ էսմաի: Յաղագս հոլովից անուանց – *Հոլովք անուանց...*

իդ. *27աբ* اسماء اعراب ֆի: Ֆի իրաապ իլ էսմաի: Յաղագս հոլովմանց անուանց – *Նախ քան զդարաբրութիւնս հոլովմանց...*

իե. *27բ-30ա* لازا اعراب ֆի: Ֆի իրաապ իլ եվվէլի: Յաղագս առաջնոյ հոլովման – *Առաջին հոլովման պարունակէ...*

իզ. *30ա-2բ* الثانى اعراب ֆի: Ֆի իրապէս սանի: Յաղագս երկրորդի հոլովման – *Երկրորդ հոլովման պարունակէ...*

իէ. *32բ-3ա* الثالث اعراب ֆի: Ֆի իրապիհ սալիսի: Յաղագս երորդի հոլովման – *Երորդ հոլովման պարունակէ...*

իը. *33բ-4ա* ربع اعراب ֆի: Ֆի իրապիհ ռապիյի: Յաղագս չորրորդի հոլովման – *Չորրորդ հոլովման պարունակէ...*

իթ. *34բ* حاسَ عرِيَ ից: Ֆի լիրապին խամիսին: Յաղագս հինգերորդի հոլովման – *Հինգերորդ հոլովումն պարունակէ...*

լ. *34բ-5բ* التحاصُل: էլ ճասաճաթիւ: Առազդեցութիւմբ – *Ձննի այսոցիկ հնդից հոլովմանց...*

լա. *35բ-7ա* الاسداء ից: Ֆի էսմա իլ յատատի: Յաղագս անուանց թոտց – *Թուական անուանք են...*

լբ. *37ա-8ա* المَسْمَى الاسماء ից: Ֆի էսմա իլ մէգասփիի: Յաղագս անուանց մասնականաց – *Անուանք մասնականք...*

լգ. *38բ-9ա* الاسم ի ից ընդ ի ից: Ֆի զամիռի էլ ֆի պէտէ էլ իսմի: Յաղագս դիտուածոյ կամ դերսնուան – *Դերանունն է այն որ ի տեղի անուան կամ գոյականի կայ...*

լդ. *39ա-43բ* اضمار عرِيَ ից: Ֆի լիրպիլ զեմիրի: Յաղագս հոլովմանց դերանուանց – *Ա. Հոլովմունք դերանուանց են...*

լե. *43բ-4ա* فعل ից: Ֆի ֆէալի: Յաղագս բայի – *Ֆէալ է որ ցուցանէ զգործողութիւն կամ զդէպս ի ժամանակի...*

լզ. *44աբ* الافعل اجنَسَ ից: Ֆի էննաս իլ էֆյալի: Յաղագս սեռից բայից – *Երեք են սեռք բայից...*

լէ. *44բ-5ա* الافعل اصناف ից: Ֆի էսնաֆ իլէֆյալի: Յաղագս տեսակաց բայից – *Բայից ոմանք են...*

լը. *45ա-6ա* الافعل حوازَات ից: Ֆի հավազաթ իլէֆյալի: Յաղագս պարագայից բայից – *Պարագայք բայից...*

լթ. *46ա-9բ* التصاريف الافعالى ից: Ֆի թէսաուիֆ էլէֆյալի: Յաղագս խոնարհմանց կամ ծորդութեանց բայից – *Բայց յառաջ քան զշարադրութիւնէն...*

խ. *49բ-52ա* الفعل الجوهرى ից: Ֆի թաուրիֆ իլ ֆէյալ իլ ճելճելիի: Յաղագս ծորդութեան բայիցն էականի – *Վասն այնորիկ նախակարգի...*

խա. *52բ-6բ* التصاريف الافعال الاول ից: Ֆի թաուրիֆ իլ էվվել իլ էֆյալ իլ մուարիֆի: Յաղագս առաջնոյ ծորդութեան բայից ներգործականաց...

խբ. *57ա-9ա* التصاريف الفعل الثّانى ից: Ֆի թաուրիֆ էս սանի իլ էֆյալ իլ մուարիֆի: Յաղագս երկրորդի ծորդութեան բայից ներգործականաց

խգ. *59ա-61ա* التصاريف الافعال المجاهل ից: Ֆի թաուրիֆ էլ էֆյալ իլ մէճաճիլի: Կատարական ծորդութիւն նոյնոյ բայի...

խդ. *61բ-3բ* التحيصات: Նասիհաթիւն: Խրատ կամ ծանուցմունք – *Ա. Ձննի շարադրութեանց ծորդութեանցն բայից...*

խե. *63բ-5բ* اصل الافعال التصاريف ից: Ֆի թաուրիֆ իլ էֆյալ իլ էասի: Յաղագս ծորդութեան բայից իսկից – *Եւ թէ ոյք բայք են...*

խզ. *65բ-75բ* المثلّ الافعال التصاريف ից: Ֆի թաուրիֆ իլ էֆյալ իլ մասթէլի: Յաղագս ծորդութեանց բայից իսկից (որոց վասն գրեցաք ի ծանօթութեան, որ Յաղագս տեսակաց բայից) – *Ա. Առաջին օրինակն բայից իսկից պարունակէ...*

խէ. *75բ-9ա* المعمال الافعال ից: Ֆիլ էֆյալ իլ մէմուզի: Յաղագս բայից ճէմզեցուածակաց – *Ա. Առաջին օրինակն է այնոցիկ...*

խը. *79ա* Ծանուցմունք – *Գիտելի է աստանօր զգօնամիտ ուսումնասիրեաց...*

խթ. *79բ-81բ* المشارك ից: Ֆիլմէշարիքի: Յաղագս ընդունելութեան – *Բաւականապէս նշանակեցաք զընդունելութիւնս...*

ծ. *81բ-2ա* تقدمة ից: Ֆի թէգտէմմէ: Յաղագս նախադրութեան – *Նախադրութիւն է որ ցուցանէ զկապ երկուց բառից, որ ոչ ունին ինքեանց կապ ընդ միմեանս, եւ ոչ ունին զդիրս ինքեանց ընդ միմեանս...*

ծա. *82ա-4բ* المضاف الى الفعل ից: Ֆիլ մուտաֆիլ իլ էֆյալի: Յաղագս մակբայի: Յաղագս մակբայի – *Մակբայ է որ ցուցանէ զկերպ կամ զչափ գործոց եւ գործողութեանց...*

ծբ. *84բ-5ա* الملقى بين الكلام ից: Ֆի էլ մլգի պէյն էլ քէլամի: Յաղագս միջակութեան – *Միջակութիւն է որ ցուցանէ զկերպ կամ զչափ գործոց եւ գործողութեանց...*

ծգ. *85ա* العطف ից: Ֆի էլ յաթֆի: Յաղագս շաղկապի – *Շաղկապ է որ միացուցանէ զանջատ եւ զանջատս...*

ծդ. *85բ* Ծանուցմունք – *Բաւական համարեցաք մեզ այսքան շարադրութիւն...*

2. *86ա-103բ* الاسماء المبنية ից: Ֆի էլ թէգիտ էլ ագսամ էլ ճլամի: Յաղագս շարամանութեանց մասանց բանի – *Ձեւ շարադրելոյ...*

բ. *86ա-7ա* تسمية عند مطابقتها للالفاظ ից: Ֆի թէսմի եւէք իլ կֆազի յինտի միթպիգազիհա: Յաղագս անուանակոչութեան բառից ի շարակցութեան իրեանց – *Մասունք բանի ի մէջ շարադրութեան...*

գ. *87ա-8ա* اسم و الفعل في مطابقة: Ի մէպիգաթ իւ ֆէլլի վէ էամի: Յաղագ[ս] համաձայնութեան բայի ընդ անուան – *Ամենայն բայ պարտ է համաձայնիլ…*

դ. *88ա-9ա* الصفة و الموصوف في مطابقة: Ի մէպիգաթ իւ սէֆէքի վէ մէկտուֆի: Յաղագս համաձայնութեան ածականին ընդ գոյականի – *Ածականն համաձայնի ընդ գոյականին…*

ե. *89աբ* الموصول والموصول في مطابقة: Ի մէպիգաթ իւ մէկսուլի վէկ մէկսուլի իլէյհի: Յաղագս համաձայնութեան յարաբերականին ընդ յարաբերեցեալն, այսինքն՝ նախ[ը]նթացի իւոյ – *Յարաբերականն միշտ պարտ է…*

զ. *89բ* السؤال والجواب في مطابقة: Ի մէթապիգաթ իլ ճեվապի վէսուիալի: Յաղագս համաձայնութեան պատասխանւոյն ընդ հարցման – *Պատասխանին համաձայնի ընդ հարցմանն…*

է. *90ա* "جميع الحرف والفعل والاسم في مطابقة: Ի մէթապիգաթ իլ խամի վէլ ֆէալի վէկ ֆէալի եէմիյէն: Յաղագս համաձայնութեան բայի ընդ անուան եւ այլոց համայն մասանց բանի ի միասին – *Մասունք բանի համաձայնին…*

ը. *90ա-2ա* اعراب الافعال المضارعة في : Ի յիրապ իլ էֆյալ իլ մէճարիհ: Յաղագս կիրառութեան բայից չէզոր[ա]կանաց – *Բայք չէզոքականք առ պրաբացիա…*

թ. *92ա-4բ* اعراب الافعال المعارف في: Ի յիրապ իլ էֆյալ իլ մույարիֆի: Յաղագս կիրառութեանց բայից ներգործականաց – *Բայք ներգործականք գգանագան հոլովս…*

ժ. *94բ-5բ* اعراب الافعال الذاتية والقصاة في: Ի յիրապ իլ էֆյալ իլ զաթիեէթի վէլ նագսաթի: Յաղագս կիրառութեան բայից գոյականաց եւ պակասաւորաց, այսինքն՝ անկատարից – *Բայք գոյականք կամ էականք…*

ժա. *95բ-6ա* اعراب الافعال المقارنة في: Ի պի պիճա իլ էֆյալ իլ մէգարիպէթի: Յաղագս կերտման, այսինքն՝ Համաձա[յ]նութեան բայից մերձակաց

ժբ. *96ա* فرق المدح والذم في: Էֆյալիվ մէտհի վէկ զէմմի: Բայ գովութեան եւ պարսաւանաց – *ոչ նիյմէ. բարի է…*

ժգ. *96ա* فرق القلة في: Էֆյալիւն էլ գուլուպի: Բայ սոտից…

ժդ. *96բ* فرق التعجب في: Էֆյալիւն էլ թեճճիպի: Բայ զարմացականի – *Որք կիր առնանին այսու եղանակաւ…*

ժե. *96բ* اسماء الافعال في: Ի պի պիճա իլ էամի: Յաղագս շարակցութեան անուանց – *Անուն կոչեմք աստէն…*

ժզ. *96բ-7ա* فرق المصدر في: Ի յամէ իլ մաստարի: Յաղագս կիրառութեան անուան անեղեւութի – *Անուանք, որք յանեւրեւութիից բայից…*

ժէ. *97ա* فرق اسم الفاعل والمشارك في: Ի յամէ իլ մէշարիֆ էլ ֆայիլի: Յաղագս կիրառութեան ընդունելութեանց ներգործականաց – *Ընդունելութիւնք ներգործականք…*

ժը. *97բ* فرق المفعول في: Ի յամէ իլ մէֆյուլի: Յաղագս կիրառութեան ընդունելութեանց կրաորականաց

ժթ. *97բ* فرق اسم الآلة والصفة المشبهة في : Ի յամէ իլ սաֆէթ իլ մէշպիհէթի: Յաղագս ածականաց ծնիցելոց ի չէզոր[ա]կանաց բայից

ի. *97բ, 9ա* فرق التفضيل في: Ի յամէթի իամ իլ թաֆսիլի: Յաղագս կիրառութեան բաղդատականի եւ գերադրականի անուանց – *Բաղդատական եւ գերադրական անուանք…*

իա. *99ա* فرق الاسماء المنقوصة في: Ի յամէ իլ էամ իլ մէնի[գ]զասաթի: Յաղագս կիրառութեան անուանց նուազականաց եւ այլոց մասանց… – *Իսկ վասն մասցելոց այլոց մասանց բանի կիրառութեանց, այսինքն՝ նախադրութեանց, մակբայից, շաղկապից եւ միջարկութեանց, ըստ բաւականին նշանակեալ եմք յԱռաջնում մասին՝ ի տեղիս իւրեանց, որովք կարեն ուշիմամիտ հետեւողք ի լոյս ածել զհամաձայնութիւնս նոցին ըստ կերպի, զոր ունիմ գրեալ, յորոց եւ խնդրոյ ներել սխալանացս: Վերջ:*

– *99բ-100ա* Վերջաբանութիւն – *Արդարեւ աստանօր կարի համառօտ տեսանի…*

– *100բ-1բ* Ցանկ գրոյս, որ Առաջնոյ մասին – *1. Յաղագս սահմանի քերականութեան… 89. Յաղագս շաղկապի: 101բ-2ա* Բ. ցանկ, որ վասն երկր[որ]դի մասին – *1. Յաղագս շարամանութեան մասանց բանի առաւիւնք… 21. Յաղագս կիրառութեանց անուանց նուազականաց…*

3. *102բ-3բ* Յաւելուած – *Յայտ իսկ է ամենեցուն, որ լեզուն օսմանցւոց… դժուարաւ ընթեռնանի, թէեւ ի կիր առցեն զնշանագիծս: Եւ այսքան առ այս բաւ եղիցի:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Տե՛ս 2ա

Տե՛ս 3ա

102ա (Թուրքերէն)

اوستامزك آدى حضر

اليمزدن كلن بودر

(Ուսթամզն ադը Հդըր / էլիմզդէն կէլէն պու տըր. - Վարպետիս անունը Հդըր է, / Ձեռքիցս եկածն էլ սա է):

كيم بو كتابى اوقور علم اولور آكا قولاي

(Քիմ բու քիթաբի օգուր, էլմ օլուր օնա կօլայ. - Ում այս գիրքը կարդա, նրա համար գիտութիւնը դիւրին կլինի):

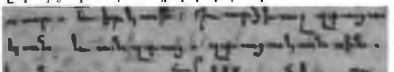
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (ռուսերէն, մատիտով) Арабская грамматика на армянскомъ языке, пер[еводъ] кол[лежского] со[етника] Хоченца, для павещения Е[го] И[мператорскаго Величества]):

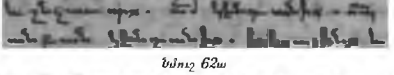
2324
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ժէ. դար

Թերթ՝ 121. չգրուած՝ 1ա-6բ, 26բ, 116բ-21բ: Պրակ՝ 1x6 +Ա-Ը x12+Ա-Ժ x8 (Ը-ի 12, Ժ 11): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ վարագ (1-6), գիծաճշտ «VBTS» լուսադրոշմով: Մեծութիւն՝ 19,6x15,5: Գրութիւն՝ միասիւն (13,2-14x9-9,7): Գիր՝ նուագիր (գրչավնասութեամբ): Տող՝ 22 (7բ-30բ), 19 (31ա-115բ): Կազմ՝ ճեղագծերով չափաբակագոյն կաշի, միջակը՝ սախտակ, ատաղը՝ կապոյտ կտաւ. լուսանցակոզեր կարմիր:

Նմուշ 62ա

Նմուշ 79ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցքներում խոնաւութեան հետեւ, ցանցաձև բծեր, 1-74 թերթերի վերին անկիւնները խանգարած, փոխրիկ սպառուածքներ. կազմի եզերք եւ միչիր մաշուած, դռնակը վնասուած, փակաճեներ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *7ա-23ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ Քերականութեան]

Տե՛ս անդ. 267, 229ա-42բ. ա/*7ա*, բ/*7ա*, գ/*7բ*, դ/*7բ-8ա*, ե/*8ա*, զ/*8ա-10ա*, է/*10ա*, ը/*10ա*, թ/*10բ*, ժ/*10բ-11ա*, ի/*11ա*, լ/*11ա*, խ/*11ա-բ*, ծ/*14բ-15բ*, կ/*15բ-16ա*, հ/*16ա*, ձ/*16ա*, ղ/*16բ-17ա*, ճ/*17ա*, մ/*17բ-18բ*, յ/*18բ-19բ*, ն/*19բ-20ա*, շ/*20ա*, ո/*20բ-21ա*:

– *23ա-4ա* Աւրհնեմք Հոգեառ Աստուածութիւն Հօրն եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, Երրորդութիւն Միասնական, Արարիչ ամենայնի, Ստեղծող երկնի եւ երկրի, տեսանելեաց եւ անտեսանելեաց, Որ ի սկզբանէ ոչ էր, եւ ոչ ունի վախճան, Որ միշտ նոյնն է, եւ ոչ ունի փոփոխութիւն, Որ ամենայնի պատճառ է, եւ ինքն ոչ ունի պատճառ, Որ ամենայնի կեանք է, եւ ինքն ոչ ունի մահ, Որ ամենայնի լոյս է, եւ ինքն ոչ ունի խաւար, Որ ամենայնի ճշմարտութիւն է, եւ ինքն ոչ ունի սուտ, Որ ամենայնի ճանապարհ է, եւ ինքն ոչ ունի շեղում, Որ ամենայնի ճշմարիտ կեանք է, եւ ինքն ոչ ունի մահ, Որ ամենայնի ճշմարիտ լոյս է, եւ ինքն ոչ ունի խաւար, Որ ամենայնի ճշմարիտ

Տե՛ս Յովհաննէս Երզնկացի, «Հաւաքումն մեկնութեան քերականի», հրս Անթիլիաս, 1983, էջ 81-6։

1. ա. *15ա-24ա* Ի խնդրոյ տեառն Յակոբայ Հայոց կաթողիկոսի եւ վարդապետաց մերոց եղբարց արարեալ Հաւաքումն մեկնութեան Յոհաննիսի եզնկացոյ ուսումնակա[ան]ի ի գրոց – *Յաղագս բանական արհեստիս վարժողական հմտութեան...*

բ. *24ա-3ա* [Ք. Գլուխ երկրորդ] – *Սկեսցուք եւ երկրորդ գլուխն, եթէ ՚ի՞ր ազգաւ...*

գ. *2ա-30բ* Գ. [Գլուխ երրորդ] – *Զի որպէս բժիշկն դիտաւորութիւն ունի...*

դ. *30բ-2ա* Դ. [Գլուխ Զորրորդ] – *Տեսցուք եւ զչորրորդ գլուխն, եթէ առ որում արուեստիցն ունի ջհամեմատութիւն...*

ե. *32աբ* Ե. [Գլուխ Հինգերորդ] – *ԵՒս որովք նախ քան ի սոյն արուեստ մտանել...*

2. *32բ-49ա* [Յաղագս Բերականութեան]. Քերականութիւն է հմտութիւն – *Եւ արդ, ստուգաբանեալ լինի քերականութիւնս...*

3. ա. *49ա-61ա* Յաղագս վերծանութեան – *Յետ ասելոյ զվեց մասանց քերականութեանն...*

բ. *61աբ* Եւ այս են գլուխք վերծանութեան – *Նախերգան, պարգ. շարադրեալ...*

գ. *61բ-4ա* Մեկնութիւն գլխոց վերծանութեան – *Նախերգան. Քանզի բազումք յա[ւ]ժարեցին...*

դ. *64ա-7բ* Դարձեալ կրկին մեկնութիւն վերծանութեան գլխոցս, իբրեւ ի միոյ դէմս ճառիցն ընթերցողութեամբ երեւեցուցանել զզօրութիւն, ի որոց ձայնիւ պարզի, իմացմունի՝ բաղադրեալի, նախերգան – *Նախերգան. ՅԱստուածն Բան...*

ե. *67բ-72ա* Յետ Մեկնութեան գլխոց վերծանութեանս սակաւ ինչ դիցուք ատիճակս խրատուս սակս առուեստի ոյորակաց եւ կեսից, զոր պարտ է պահել յընթա[ե]ռնուլն գրիչելոցն – *Արդ, պարտ է գրամատիկոսաց...*

4. *72բ-7բ* Յաղագս ոյորակի – *ԵՒղբե[ւ]ր արուեստից՝ միտք են...*

5. *77բ-80բ* Յաղագս կիսի – *Կէտ է պատճառ գծի...*

6. *80բ-4ա* Յաղագս հագմերգութեան – *Յետ որոյ դհագմերգութիւն ասելի է...*

7. *84ա-93ա* Յաղագս տառի– *Արդ, մինչեւ ցայս վայր սկիզբն արարեալ...*

8. ա. *93ա-9բ* Յաղագս վանգի – *Արդ, իբրեւ եգիտ արուեստաւորս գնութիւն...*

բ. *99բ-101ա* Յաղագս երկար վանգի – *Երկար փառաւորութիւն լինի...*

գ. *101աբ* Յաղագս սուղ վանգի – *Իբրեւ զծայրսն քննեաց...*

դ. *101բ-5ա* Յաղագս հասարակաց շաղաշարաց – *Յետ ուսուցանելոյ զվանգ եւ զփաղառութիւն...*

ե. *105ա-9ա* Դարձեալ միահամուռ յաղագս վանգի եւ փաղառութեան եւ հեգի եւ հասարակ շաղաշարաց եւ բառի ասացեալ եւ խրատ կէսիւ բաժանման հեգիցն – *Երեսուն եւ վեց գիրս բովանդակ նիւթ է...*

9. *109ա-10ա* Յաղագս բառի – *Բառ է մասն դուզնաքեա[լ]...*

10. *110ա-4ա* Յաղագս բանի – *Պարտ է խմանալ զայն, զի...*

11. *114ա-41բ* Յաղագս անուան – *Անուն է մասն բանի հոլովական...*

12. *141բ-9ա* Յաղագս բայի – *Նախադասեալ եղեւ անուն քան զբայ...*

13. *149ա-59ա* Յաղագս յօրդութեան – *[3]աղագս յօրդութեան բազում ինչ...*

14. *159բ-60բ* Յաղագս ընդու[ն]ելութեան – *[Ը]ընդունելութիւն ասի, զի հասարակ ասի...*

15. *160բ-4ա* Յաղագս յատկի – *[3]աւդ է մասն բանի հոլովական...*

16. *164ա-6բ* Յաղագս դերանունութեան – *Դերանունդ գիտելի է, զի որպէս անուն...*

166բ գրչից. «Գրեա՛ գլիշաաակիկս. Դերանունս խիստ անլայտ եւ խառնակ էր ի մեկնչացն, այլ եւ զոր ՚ինձ էր՝ ըստ կարի մերում պարզեալ եղեւ։ Ի հմտանալն քում իմասցիս, ո՛վ ուսումնասէրդ, ազաւեւ լիշել զսակաւ աշխատօղս ի սմա՝ գծոհանձին վարդապետս։

17. *166բ-70բ* Յաղագս նախադրութեան – *[Ի]սկ նախադրութեան անուն ի (=եւ) տեղի...*

18. ա. *170բ-2բ* Յաղագս մակբայի – *Իսկ մակբայդ թէպէտ եւ մեծ է...*

բ. *172բ-84ա* Մակերեսութիւն վերծանութեանս գլխոց, որ ի մակբայէ գլխակարգեալին այս են – *Պ[ա]րգն, իբրու թէ վազ, քաջ...*

19. *184ա-92բ* Յաղագս շաղկապի – *Վասն շաղկապիդ. Զի՛ ի վերջէ դասեցաս...*

20. *192բ-9ա* Յաղագս առոգաձութեան – *[Ա]ոդանութիւնդ առասպիւն ասի...*

21. *199ա-202ա* Յաղագս ոտից – *Ոտք յայն սակս ասին...*

– *202ա-7ա* Յիշատակարան գրոցս – *[Մ]եծասքանչ եւ զարմանահրաշ բանաւոր կենդանիս այս մարդ միեւնոյն կազմած եռակի տարորոշմամբ զանազանի. միտք՝ գոլով իմանալի, եւ եռամասնեա[լ] հոգի, եւ մարմին սգալի, վասն որոյ եւ բարեացն սորա փարիսամութիւն յերիս զանազանի՝ հոգեկան եւ մարմնական եւ որ շուրջ զմարմնովն։ Եւ հոգեկանք են իմաստութիւն եւ հանճար աստուածային ուսմանցն գիտութեան, առաքինութիւնք անկեղծ եւ հաւատք ուղիղ։ Իսկ մարմնականք են քաջագործութիւն եւ առողջութիւն, գեղեցկութիւն եւ զօրութիւն։ Իսկ որ շուրջ մարմնովն՝ իշխանական ճոխութիւն, բարեհմտութիւն |202բ| ագգի, ստա-*

ցուածոց փարթամութիւն եւ տոհմաւոր սիրելիք: Արդ, որ գկարգ կազմածին իւր տեսանէ, անտի եւ գիմաստագործ կարգ արարչութեան Աստուծոյ ծանիցէ եւ գվերինսն ազգակից միտս սկզբնապահ բարութեամբն կերպարանեսցէ: Իսկ որք գվերինն առ ներքինն գարձուցանեն, նոքա գհոգւոյ անմարմնութիւն ի մարմնոյ ցանձրութիւն յեղափոխել շրջեն: Իսկ որք գվերինն խորհին քան գաշտոսի եւ էլս ի սուտի գնեն քան Դաւթի, եւ յոտն (այսպէս) կան եւ գնան աստի քան Միքիա: Եւ յան յարուցեալ երթիցեն ընդ Յիսուսի, կատարելոյն բազձան բարութեան, եւ գմարմին(ս) կան բարիսն, եւ որ շուրջ գմարմնովն են պանծալիք, յանմարմին հոգւոյն փոխեն յազնականութիւն եւ գմարմնոյ ծանրութիւն հոգեացուցեալ գարարչական ճշմարտեն պատկերագծութեան նմանութիւն: Արդ, վերնական եւ աստուածային բարեացն ի կերպ կազմածին ստուգապէ[ս] պատկերագրաւեն, բարեպաշտութեան եւ ի|203ա|մաստութեան տիրապէս տարփաւորն՝ աստուածասէր թագաւորն Հայոց Հեթում, որդի Լեւոնի Բարեպաշտի, որդւոյ իմաստուն արքային Հեթմոյ հաւր եւ մաւր՝ Ջապելի սրբոյ թագուհոյ, գստեր առաջին պսակաւորին Լեւոնի, որդւոյ Ստեփաննեա[յ], որդւոյ Լեւոնի, որդւոյ Կոստանդեա[յ], որդ[ւ]օյ Ռուբենի Մեծի իշխանին, յերկուց թագաւորական ցեղին սերեալ գարմի՛ ի Բագրատունւոյն եւ յԱրծրունւոյն, յայսոսիկ թագնգալեաց եւ իշխանաց բարձրագահից բողբոջ բարեպաշտութեան բուսեալ եւ ծաղիկ գարնանոյ ի ձմեռնացեալ ժամանակիս երեւեալ սաղարթաւոր եւ բազմոստեան, արքայական տնկւոյն պտուղ քաղցրաճաշակ ի համս եւ I հոտս հասեալ Հայկական սեռին եւ Արամեանս ազգին, բեկելոց եւ խոցոտելոց յայլազգեաց ազանց, սպեղանի եւ դեղ դիւրացուցիչ բարեգարդութեան կարգաց եւ կրօնից եղեղեցոյ եւ մանւ|203բ|կանց նորին դաստուրութեան պայծառացուցիչ, վարժ աստուածային գրոց սրբոց եւ պատուական ուսումնականաց եւ գիտութեան հմտականաց, բարեգութ առ ամենեսեան եւ խնամածու, յորմէ եւ ես՝ նուազստ Յոհաննէս Սգճկայեցի, բազում խնամ սիրոյ եւ առատութիւն գիոյ վայելեցի: Եւ զի յոյժ գիաձէր եւ ուսումնասէր ունէր բարս բարեմիտ թագաւորն, որ եւ ի դասն ժամանակիս, յորում աշխարհ ամենայն իբրեւ զծով անդնդական խորովք խռովեալ եւ ամխոխեալ ծփէր, եւ աւազանմամն որդիքն Աբրահամու անաւրէն ազգն Իսմայէլի, եւ աղախնածին որդիքն Հագարու ծանրացեալ ի վայր քարշեալ ծածկէին զաստեղացեալ որդիսն Հաւրն հաւատոց՝ վասն պայծառ լուսոյ առաքինութիւնն ի նոսա նուազելոյ, բանացեալ նեղէին մաշել սրով եւ գերութեամբ: Իսկ բարեսէր թագաւորն Հեթում իբրեւ գաստղ նշանաւոր լուսանշոյլ փայլէր եւ գաղքատութիւնն ե|204ա|կեղեցոյ մաւր զարգարեալ ծածկէր: Եւ ոչ դադարէր ի գիրս ստանալոյ եւ յեղեղեցոյ գանձս յաւելումն առնելոյ: Վասն որոյ եւ ես՝ նուաստ Յոհաննէս Եզնկայեցի, բիւր բարեաց պատճառանս խոհեմամիտ եւ իմաստութիւն պատուոյ արքային, ընծայեցի գիտոքր գայս գրվուձ, որ կոյի Քերական՝ առ ի քերել եւ սրբել, պարզել եւ գտել գամենայն բանախօսութեան իրագործութիւնն վեցեակ կատարելութիւն, սորին մասամբքն կատարելագործել զբնաւորութիւնն ի վեցերեակ աւուր ստեղծեալ մարդոյն. գվերծանութիւն առոգանութեանցն ընթեռնուլ արուեստիւ, զզրուցատրութիւնսն իմաստապէս եւ ո՛չ ռամկականացն սովորութեամբ, լեզուաց գաւառաց եւ պատմութեանց ազանց համառատ համեղպաւսութեամբ, համեմատութեանցն լծակօք, զրայիցն եւ զրանիցն ուղղել մէտս կշռոց, զդատաստան քննդութեան առնել ի տաղիցն չափոդութեամբ եւ ի ճառիցն ուղ|204բ|ղամիտ հարազատութեան. տեղեկանալ եւ տաղիցն զանազանութեան եւ բառիցն ի բանսն շինողութեան. վերահասու լինել վանգիցն եւ փաղաւութեանցն փոխայեղութեանց բանալի ունել բանին գՀ.ևակ (8) մասունս քերթողութեան. առնուլ զիմաստս անուանցն, հաստարակաց եւ մասնականաց եւ ընդ նորումբք անկեալ տեսականացն եւ ի խոնարհմունս բայիցն յաւելոյ եւ շաղկապելոյ եւ այլով մասանցն արուեստիւ անդամոց մարմնոյ:

Արդ, ի յայսմ ժամանակի, որ էր թուականիս Հայկազնեան տումարի ՉԽԲ. (1293), գրեցայ գիկունէս, որ եւ այսոսիկ աւուրս ժամանակաց բազում եղեւ աղէտս ողորմանաց եւ զգայական սուգ եւ կսկիծ ազդողական քրիստոնէից ազգի յանօրէն սուլտանայն Եգիպտոսի, զոր պարտ է յիշել կարճառօտ բանիւ: Զի ՉԼՀ. (1289) թուականին սուլտանն Եգիպտոսի Ալֆի անուն առ գՏրապօլիս գերբքա|205ա|րսպեան ամրութեամբ պատեան գեղեցկաշէն քաղաք, անցեալ զօրօքն ընդ մուտս ծովուն, յաւարի առեալ զանչափ գանձսն, որ ամբարեալ կայր առ բարթամացեալ բնակիչսն, աւերեալ յատակեցին գպարիսպ քաղաքին եւ քակեցին գհրաշագարդ եկեղեցիսն: Իսկ Ջհ. (1291) թուին որդին Ալֆէ՝ Մելիք Աշրաֆ անուն, խակամիտ եւ գազանաբարոյ, առ գմեծամտիլակ եւ բազմամբոխ քաղաքն գԱքռայ, զոր ունէին ազգ Ֆրեռացն, տունն Դամբրւնն եւ Ոսպիթալին, անարի եւ թո[ւ]լ գտեալ ազգն արիական առաջի անօրինացն մատնեցաւ քաղաքն ի պաշարումն, եւ առաւ, եւ սպառեցան սպանմամբ սրով եւ գերութեամբ, զի սուրբ անօրինացն գառապանծին տունկն բանաւոր թաւթափէին զգլուխսն ի մարմնոց իրենց գետնեաւս ծառոց, եւ այլքն վարեցան ի գերութիւն իրենց գազան հաւուց ի բունոյ բնա|205բ|կութեանցն իւրեանց, եւ ազնուականքն եւ ազատածինք ճողքն եւ փառաւորք գնացին ի սարկութիւն, եւ մնաց քաղաքն բազմորդի իբրեւ գմայր սեւազգեստ ի վերայ մանկանց իւրոց: Իսկ

ի թուականին Ջհաւ. (1292) յաւելաւ ահ եւ երկեր[ւղ], դողումն եւ սաստուածութիւն յերկիրն Հայոց ի Կիլիկիայ, զի վիշապագլուխն այն, որ առ գԼեւոյ, դիմեաց ի դարանէ իւրմէ ահագին շնչմամբ եւ դղրդելով անհուն զօրօք՝ հեծելօք եւ հետեւակօք, ըստ երեսիայի գուժմանն բօթի. Եւ առիւծն ի մորոյ իւրմէ սաստկել զագգս, խաղաց եւ ել ի տեղւոջէ իւրմէ՝ առնել զերկիր աւերեակ, եւ քաղաքաք քակտեսցին առ ի չգոյէ բնակչաց ի նոսա, որոյ սակր ի վերա[յ] ազգորիվ քրձազ[գեա]դասէր թագաւորին: Կայաք եւ մնացաք մինչեւ ի թիւս թվականին ՋհՌ. (1293) եւ վա[տ]ահանայաք յողորմութիւն Աստուծոյ պարգեւ լինել շ[խ]նութիւն աշխարհի յուսոյ եւ սիրոյ թագաւորին, որ յԱստուած եւ ի սուրբս նորա: Իսկ Աստուած, որ ոչ ամայեցուցանէ զյուսացեալն իւր, ըստ հայցմանն Դաւթի եւ երաշխաւորութեան Պօղոսի, եւ որպէս փորձի ի |206ա| թուիս ոսկի եւ արծաթի, նոյնպէս ընտրէ զսիրտս Աստուած ըստ Սողոմոնի հայեցեալ ի համբերատար ժուժկալութիւն թագաւորին մերոյ, եւ ի նեղութիւնս, զոր կրէր երկիրս Հայոց, եւ որ ի ձեռին ունի սիրտս թագաւորաց, որպէս սահման ջուրց եւ ընդ նորին կոյս կամի նայեցուցանել դարձուցանէ զնա, եւ որ մինչեւ ցայս վայր դեռյլ (=թոյլ) ետ գոռոզաբարու սուլտանին սրտմտական բարկութեամբ իբրեւ զհոսանս գետոց գոռալ հեղեղատաւ, յարձակմամբ գերել եւ գերփել եւ գաղանային ցասմամբ զսպառումն սպառեալ ընդ նաբուգոդոնոսորայն ի վերայ երուսաղէմի, դարձոյց զաահանս սրտմտութեանն նորա եւ նայեցոյց խոհականին վարել ընտրութեամբ եւ գթալ, որպէս Կիւրոս առ գերեալսն յերուսաղէմէ [ի] Բաբելոն: Զի ի նոյն թուիս ՋհՌ. (1293), ի մուտս յունիս ամսոյ եկին դեսպանք պատուա[վ]որք ի սուլտանէն եւ բերին օժիտս մեծագին եւ պատուական գգեստուց զգալաթ եւ դրյա[լ] անձին թագաւորին եւ Զ. (6) եղբօր նորա: Ետին եւ թուղթս երդմանն զսուլտանին եւ զմեծամեծ ամիրայսեաց նորա եւ հաստատեցին դա|206բ|շինս սիրո[յ] եւ խաղաղութեան ընդ թագաւորն Հեթում առն. եւ ի նմանէ երդումն հաստատութեան, ընկալան եւ պատմուճան զարդուց ամենայն եկեալքն ի սուլտանէն: Առաքեաց եւ առատամիտ թագաւորն մեր բազում բեռինս արծաթուց եւ զանագան կտաւս ոսկեհեակ մետաքսից, եւ բազմութիւն ձիոց եւ ջորւոց եւ այլ իրս նորագիւտս՝ աղերս եւ հարկ սուլտանի[ն]: Եւ եղեւ այս սիրոյ եւ խաղաղութեան հաստատութիւն եւ խնդութիւն մեծ երկրիս Հայոց: Եր եւ աղերս գթութեան Աստուծոյ ի մեզ բարերարելոյ յոյս եւ հաստ եւ սէր եւ ողորմութիւն թագաւորին, զի որ գդաւն ջուրն Մեռելի ապար ըմպելի, անուշահամ հնոյն Իսրայէլի, զդաւնութիւն բարուց սուլտանին քաղցրացոյց ընդդէմ թագաւորին մերոյ եւ եկեղեցոյ Քրիստոսի: Արդ, որք ընթեռնոյք զայսքան յիշատակի եւ ուշադիր յարուեստական գրոյս իմաստութեանէ, յիշեսջիք բարի յիշմամբ զպերճապաշտ թագաւորն Հեթում, հայցել ի Քրիստոսէ թողութիւն մեզոց եւ խնդրել արքայութիւն անմահական կենաց, յիշել ընդ նմին եւ զօրաբնակն |207ա| եւ զբարեբարու եղբարս նորա, զոր սնուցանէր երկիւղիւ Տեառն եւ ուսմամբ իմաստութեամբ եւ զբարիարմատ ծնօղք աւրհնութեան զօրացս, զի եւ դուք գթութեամբ յիշեալ լիջիք. յամէն: Աւրհնեալ յիշումն Աստուծոյ ամէն եղիցի:

Տե՛ս Ծովհաննէս Երզնկացի, էջ 81-303, Եր. Ե:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԱՄԱՆԱՆԱԿ

166բ Ընդ նմին եւ զմեղսոբ անձնս, զգրող սորին՝ գԳրիգոր Իլովցին, եւ որք յիշէք՝ յիշեալ լիջիք ի Քրիստոսէ. ամէն:

207ա Աւարտեցս Գիրքս այս ի վայելումն՝ Գրիգոր աբեղայի, Օգսենտիոսի որդին Իլովցին, ի թվականին ՌԽԲ. (1613), Հօկտեմբերի Իէ. (27), ի փառս Աստուծոյ. ամէն: Հա[լ]ր մեր:

Տե՛ս Ժէ. դ. յիշ-ք, Ա., էջ 461-2ւ

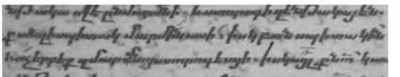
ԿՆՔԱԴՐՈՇՈՒՄ *10ա, 113բ, 206բ* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնայ է:

ԳՐԱՓՈՐՁ *1ա «Մեկնութիւն քերականի»* Ցոհաննու Մործարեցւոյ: *208բ Դարձեալ ասեմ, համարիք, եթէ յոդոք անկեալ ինչ՝ աղերսիցեմք զձեզ: Իսկ այս արհեստ գծեալս ի սմա քերթողական (Պիտանացու բանականիս խօսից առման: Հաւատայ, որ ասացեր ի նուակատաս ծագումն հրաշալի, որ ասացեր սաղմոս ասել պատարագս մատուցան, սաղմոս ասացից եւ ի մի տառից եւ ապ... (զանազան բառեր եւ արտայայտութիւններ):*

2326

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԹ. դար

Նմուշ 248ա

ԳՐԻՉ՝ Յակոբ:

ԹԵՐԹ 422-I (թղթ՝ 288), չգրաւած՝ Iբ, 160ա, 380բ-1ա: ՊՐԱԿ Ա-9x16 (Ա, ե 15, ջ 11) + Ա-ԻԹx16 (Ա, Ի 14, ե 17, ր 13, ԻԹ 2): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 18,2x12,8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսեան (13,3x8): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 25-26: ԿԱՋՄ՝ ճնշագծերով շրջանակագոյն կաշի՝ գոճեակով, միջուկը՝ սախտակ, առաջաւը՝ բազմագոյն գոշմանիկս մետաքս. յատուցգսկոդերը՝ կաւմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Դաւիթ Անյաղթ՝ 91բ, Պորփիւռոս՝ 160բ: Ճառ ստացողաց՝ 2ա, 14ա, 92ա, 150ա, 161ա, 240բ, 334ա, 401բ: Նուսուցողաց՝ բուսական, թռչնային: Ձարդագիր՝ ճանճուցագիր, թռչնագիր: Դոյներ՝ կարմիր, վարդագոյն, ճարճի, դեղին, կանաչ, չագանակագոյն, մոխրագոյն, կապոյտ, սպիտակ, սեւ:

ՊԱՏԱՒԻԿ-ԳԱԶՊԱՆԱԿ – ճառընտիր: Թ-ժ դդ.: 2 (Ա-Ե) + 2 (Գ-Դ), ստացուած մէկ ամբողջական թերթի ընդլայնման հատուածով եւ հատուած մասերի ընդերկայնական եռկտակումով, եզրաճատուած. Մազագաթ, երկսիւն (12x10,3, 16,4x10), բոլորգիծ երկաթագիր, տող՝ 11 (Ա-Ե), 15 (Գ-Դ): Ունի՝ լուսանցազարդ՝ վարդեակ: Գոյներ՝ կանաչ, կարմիր, սեւ: 1. Ագաթանգեղոս, Պատմութիւն Հայոց (Ծաղկեփաղ). Կարգաւ՝ Ա ա, Գ գ, Բ բ, Դ դ, Ե ե, Զ զ, Է է, Ը ը, Թ թ, Ժ ժ, Ի ի, Լ լ, Խ խ, Ծ ծ, Կ կ, Հ հ, Ձ ձ, Ղ ղ, Ճ ճ, Մ մ, Յ յ, Ն ն, Շ շ, Ո ո, Չ չ, Պ պ, Ջ ջ, Ռ ռ, Ս ս, Վ վ, Տ տ, Ր ր, Ց ց, Ւ ւ, Փ փ, Ք ք, Օ օ, Ֆ ֆ, Եւ եւ, Ու ու, Ա ա, Ի ի, Ո ո, Ե ե, Ա ա, Ո ո, Ե ե, Ի ի, Ա ա, Ո ո, Ե ե, Ի ի, Ա ա, Ո ո, Ե ե, Ի ի

Տե՛ս ձեռ. 1690, 209բ-305ա. Նախ./ *334ա-9ա*: ա/*339ա-43ա*: բ/*343ա-5բ*: գ/*345բ-401ա*:

Ժ. 401բ-18ա Արիստոտելի իմաստասիրի Թուխթ առ Աղէքսանդրոս թագաւորն. Պատմութիւն յաղագս աշխարհի — *Իսկ բազում անգամ ինձ աստուածա[յ]ին ինչ... տարան, թաղեցին ի տեղոջն* Արիստոտելի *կոմի (այապէս)*:

ԺԱ. 418բ-22բ Արիստոտելի Յաղագս առաքինութեանց առ Աղեկսանդր թագաւորն — *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պարսաւելի գարշելիքն...*

ԺԲ. 422բ [Գաղուածի ի բանից իմաստասիրաց] — *Սա ասաց սկիզբն աշխարհի... արդեա՛ւք սիրելոյ այլոք ես քան թէ ինքն*:

ԺԳ. ՅԱԿՈԲԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *(գրչի) 1բ* Ձակոբ *ծ[առայ Աստուծոյ]*:

173բ Ջմեղաւորս յիշեա՛ (նման՝ 304բ, 326ա):

240ա Աւրհնեալ է Աստուած, որ եւս զաւրութիւն տառապեալս անձինս իմոյ, որ մինչեւ աստ հասա խաղաղութեամբ: *Եւ զարձեալ յանձին եմ ի նա, որ յապագան խաղաղութեամբ ի յաւարտ հասուցանէ. եւ նմա փա՛ռք յաւիտեանս*:

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *89բ (ժե. դ. բոլորգիր) Մ՛ա եղբայր, յիշեա՛ գգծող գրիս, զի յոյժ տաղտկացա ի գրէն. եւ Աստուած գքեզ յիշէ*:

2. *(ստացողի) 87ա Յիշատակ է Փիլիսոփայական մատենաս Բարեղոգի Միհնաս վարդապետին, որ ստացաւ զսա ի վայելուն անձին իւրոց եւ հանդերձ աշակերտաց իւրոյ եւ մանկանց Սիոնին: Արդ, [յ]երեսս անկեալ աղաչեմ զձեզ, ո՛վ սուրբ ընթերձօղք, որք հանդիպիք տոյս, յիշման արժանի արարէ՛ք զմիով ՊղորմայիՒ, խնդրելով առ Տէր Յողութիւն ինձ՝ սրուպ Սիհնաս վարդապետին եւ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնօղաց իմոց եւ այլ ամենայն մերձաւորաց մերոց: Զի թերեւս գտցուք գ[ող]որմութիւն ի բարերարէն Աստուծոյ ազօթիւք ձերովք, եւ գուք առցէք միոյն հարիւրապատիկ ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն:*

422բ (նոտրգիր) Յիշատակ է արտաքին փիլիսոփա[յա]կան ե. (5) դիրքս Բարեղոգի Սիհնաս վարդապետին եւ իւր ամէն արեանառու մերձաւորացն եւ ծնօղացն եւ ազգ[ա]կանացն ամենեցուն. ամէն: Աստուած բարով վայել տացէ իւրն հաստատ աստիճան վարդապետական գօտեպնոն: Թուին ՌՂ (1641): Խնամով, Բ. Գ. (2-3) լաթով պահօղն Աստուած աւրհնեսցէ:

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ.-բ, Գ., էջ 14:

ԿՆՔՈՒԳՐՈՇՄ *2ա, 92ա, 422բ (ութանկիւն). Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է*:

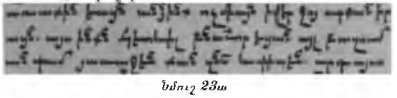
ԳՐՈՒՆՔՈՐՔ *1ա Ջվերգիլ[ի]ոսին իմաստասիրին, եւ զԱստղիպոսին, եւ զՀիպոկրիտեացն, զԱբրոդիտեացն: Ջի այս իմաստասէր սուրբ կոյսս Կատարինէ [է]ր [ի] քաղաքէ Աղէքսանդրոս, դուստր էր Կոստա[ս] [ա]րքա[յ]ին, Քոտ էր Մեծին Կոստանդիանո[ս] արքա[յ]ին (տեղ-տեղ ջնջուած): Բա, Գա (զանազան բառեր)*:

2327
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ժէ. դար

Գրիչ՝ Նիկողայոս:

Թերթ՝ 190. չգրուած՝ 2ա-5բ, 99բ-101ա, 175բ, 188ա-90բ, 190բ: Գրված՝ 1չ+ա-ժ2չ12 (ա. 14, ը 10, ժե 6): Ներք՝ թուղթ: Մեծութիւն՝ 19,3չ13: Գրութիւն՝ միասիւն, երկսիւն՝ 1ար (14-14,5չ8,1-8,5): Գիր՝ նոտրգիր: Տող՝ 25: Կազմ՝ կարմրաւուն դրոշմազարդ կաշի, դռնակով, միջովը՝ տախտակ, աստառը՝ շերտազարդ մետաքս. լուսանցակողերը՝ կարմիր: Պահպանակ՝ 2 (ա-ը)+2 (գ-զ), մագաղաթ:

Նմուշ 23ա

Մանրանկարչութիւն՝ ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 102ա, 153բ: Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ագ ի ր՝ ճաճանչագիր, թռչնագիր, յոլկապարիկ (117բ): Գ ո լ ե ր՝ կանաչ, կապոյտ, վարդագոյն, կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. զանազան թերթ եւ ճեռներ, տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր, ցեցակեր, կազմի կապիչներն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ար* Մեկնութիւն բառից Գերակաճին — *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... [յ]անկ՝ հեգ, որ ի միոչէ կողմանէ առնու գձայնաւորն կամ գբաղաձայնն /// (շար. թերի): Ունի.*

— *6ար* Նոքին դարձեալ յարգաց խակավարժից, թէ բանիք են արծարծմունք անուանց, ընդ նմին եւ գմեկնութիւն ետս եւ վասն առասականացն, թէ ոյք են, որ մեմեանց համեմատին եւ ոչ զանազանին — *Հոյովք անուանց Թ...*

Բ. *7ա-18բ* [Իոհնիսիոսի Թրակացւոյ Առուեստ Ներականութեան]

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ: ա/*7ա*: բ/*7ար*: գ/*7բ*: դ/*7բ*: ե/*7բ*: զ/*7բ-9ա*: է/*9ա*: ը/*9ա*: թ/*9ար*: ժ/*9բ*: ժա/*9բ*: ժբ/*9բ*: ժգ/*9բ-12ա*:

ժդ/12աբ։ ժե/12բ։ ժզ/12բ-3ա։ ժէ/13ա։ ժր/13աբ։ ժթ/13բ-4ա։ ի/14ա-5ա։ իա/15աբ։ իբ/15բ։ իգ/15բ-6ա։ իդ/16բ-8բ։

Ունի որոշակի տարբերություններ տպագրից. տե՛ս Ն. Ագոնց, «Հրատ. Հիսնհսեալ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 1-56 (ռուսերէն)։

Գ. *19ա-82բ* [Բաւիղ Դաւթի Անյաղթի]

1. *19ա-77ա* [Սահմանիճ իմաստասիրութեան Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի]

Տե՛ս նեռ. 464, 95ա-149բ. Նխբ./19ա-21ա։ ա/21ա-5բ։ բ/25բ-8բ։ գ/28բ-32ա։ դ/32ա-7ա։ ե/37ա-9ա։ զ/39ա-41բ։ է/41բ-2բ։ ը/42բ-5ա։ թ/45ա-7ա։ ժ/47ա-51ա։ ժա/51ա-3ա։ ժբ/53ա-6ա։ ժգ/56ա-7բ։ ժդ/57բ-8բ։ ժե/58բ-60ա։ ժզ/60ա-2բ։ ժէ/62բ-6բ։ ժը/66բ-8բ։ ժթ/68բ-72բ։ ի/72բ-4ա։ իա/74ա-7ա։

Ձեռագրծուած չէ քննական բնագրում Դաւիթ Անյաղթ, Սահմանք իմաստասիրութեան, աշխ. Ս. Ալթունտալեան, Երեւան, 1960։

2. *77աբ* Ընդ այնոսիկ եւ առաջիկայ բան իմաստնոյս – *Ամենայն լար տանջելի ոչ ոք տանջեալ... Այս գծածք...Դաւթէ եռամեծէ ընդհատեցաւ։*

3. *77բ-81բ* Դաւթի փիլիսոփայի Առածի հինգ

Տե՛ս նեռ. 464, 184ա-7բ. ա/77բ-9ա։ բ/79ա։ գ/79աբ։ դ/79բ-80բ։ ե/80բ-1բ։

4. *81բ-2բ* Նորին Վասն բաժանման – *Ամենայն, որ մի անգամ բաժանեալ գոյ...*

Դ. *82բ-5ա* [Դաւթի Հարցացոյ] Նկատումն Արիստոտէլի – *Ուսուցանէ մեզ ի բնալսոդութեանցն այնոցիկ...*

Ե. *85բ-99ա* [Յաղագս բնութեան եւ անձին]

Տե՛ս նեռ. 1690, 328ա-45բ. ա/85բ-6բ։ բ/86բ-90ա։ գ/90ա-3բ։ դ/93բ-5ա։ *Ունի՝*

– *96բ-9ա* Եւ այս եւս ուսանելի է թէ որով զանազանի տեսութիւն մտաց...

Զ. *102ա-15բ* Պորփիւրի Ներածութիւն [Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս նեռ. 718, 135ա-70բ։ Նխբ./*102աբ։* ա/*102բ-4ա։* բ/*104ա-7ա։* գ/*107ա-10ա։* դ/*110ա։* ե/*110աբ։* զ/*110բ-1ա։* է/*111ա։* ը/*111աբ։* թ/*111բ-2ա։* ժ/*112ա։* ժա/*112աբ։* ժբ/*112բ։* ժգ/*112բ։* ժդ/*112բ-3բ։* ժե/*113բ։* ժզ/*113բ-4ա։* ժէ/*114ա։* ժը/*114աբ։* ժթ/*114բ։* ի/*114բ։* իա/*114բ-5ա։* իբ/*115ա։* իգ/*115ա։* իդ/*115աբ։* իե/*115բ։* իզ/*115բ։* Ունի.

– *101բ* [Ծառ գոյացութեան] – *Գոյացութիւն. բազմանակաւ մարմին-անմարմին...*

է. *116ա-75ա* [Բաւիճ Արիստոտէլի]

1. *116ա-39բ* Ստորոգութիւնի Արիստոտելի

Տե՛ս նեռ. 926, 191ա-201բ. Նխբ./*116ա-7բ։* ա/*117բ-21բ։* բ/*121բ-4բ։* գ/*124բ-5բ։* դ/*125բ-32բ։* ե/*132բ-3ա։* զ/*133ա-7ա։* է/*137ա-8ա։* ը/*138աբ։* թ/*138բ-9ա։* ժ/*139աբ։*

2. *140ա-53ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի րստ յուսացն Պերի արմենիաս, եւ ցոյներէն՝ Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտելէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս նեռ. 926, 201բ-7ա. Նխբ./*140աբ։* ա/*140բ-1ա։* բ/*141ա։* գ/*141բ-53ա։*

3. *153բ-6ա* [Արիստոտէլի Յաղագս առաքինութեանց] [ա]ն Աղէքսանդր թագաւոր – *Գովելի են գեղեցիկքն եւ պարսաւելի գարշելիքն...*

4. *158բ-75ա* [Արիստոտէլի իմաստասիրի Թուղթ առ Աղէքսանդր թագաւոր։ Պատմութիւն յաղագս այսխարհի] – *[Ի]սկ բազում անգամ ինձ աստուածային...*

Ը. *176ա-187բ* Սահման հերակաճութեան

Տե՛ս նեռ. 841, 120ա-30բ. 1. ա/*176ա։* բ/*176աբ։* գ/*176բ։* դ/*176բ։* ե/*176բ-7ա։* զ/*177ա-9ա։* է/*179ա-82ա։* թ/*182բ։* ժ/*182բ-4ա։* ժա/*184աբ։* ժբ/*184բ-6ա։* ժգ/*186աբ։* 2. ա/*187ա։* բ/*187աբ։* գ/*187բ։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

139բ Զանարժան նոտրոյ՝ գնիկոդայոսս, յիշեցէ՛ք ի Տէր։

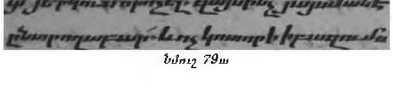
ԳՐՉԱՔՈՐՉ՝ *190ա Զէդեալեան որ ի սմայ։*

2328

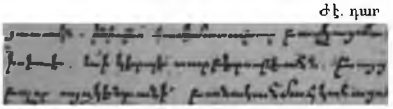
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

Ժէ. դար

Թերթ՝ 188, չգրուած՝ 1աբ, 16ա-8բ, 104ա, 179բ, 181բ-2ա, 183ա-8բ։ Պրակ՝ 1x18+ա.-ժ9x12 (ա, բ 11, գ, ե, է, ը 13, ժ9 8)+ 1x5։ Նիւթ՝ թուղթ, աբեղեայեան։ Մեծութիւն՝ 19,4x12,5։ Գրութիւն՝ միաչափ (13-14x8-9-13x8)։ Գիր՝ նուագիր, բոլորգիր (6ա-106ա)։ Տող՝ 21։ Կանգ չգանձակագոյն կայի գանգակով եւ կապիչներով, միջակը տախտակ, ստասար պատած կտաւ. յատաճգակալերը՝ կարմիր գանագաթի։ Պահպանակ՝ 2 (ա-բ)+2 (գ-դ), մագաղաթ։

Նմուշ 79ա

Նմուշ 115ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր եւ գանագան բծեր, բ. 185ի եւ գ. պահպանակի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կտրուած. կազմը խանգագած, մասնաւ, ետեւոյ կապիչի մի մասր պակասած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-15բ* Սահմանիճ հետակաճութեան

Տե՛ս նեռ. 841. 120ա-30բ. 1. ա/2ատ բ/2ատ գ/2ատ դ/2ատբ ե/2բ զ/2բ-5ատ է/5ա-8ատ ը/8ատբ թ/8բ ժ/8բ-11ատ ժա/11ատբ մբ/11բ-3բ գգ/13բ-4բ 2/14բ-5բ ա/14բ-5ատ բ/15ատբ գ/15բ:

Բ. *19ա-103բ* [Սահմանիմ իմաստասիրութեան Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփային]

Տե՛ս նեռ. 464, 95ա-149բ. Նխբ./*19ա-21բ*: ա/*21բ-8բ*: բ/*28բ-32ատ* գ/*32ա-7ատ* դ/*37ա-44ատ* ե/*44ա-7բ* զ/*47բ-51բ*: է/*51բ-3բ* ը/*53բ-7ատ* թ/*57ա-60ատ* ժ/*60ա-6ատ* ժա/*66ա-9բ*: մբ/*69բ-73բ* մգ/*73բ-6բ* մգ/*76բ-7բ* մե/*78ա-81ատ* մզ/*81ա-4բ*: մէ/*84բ-90ատ* մը/*90ա-3ատ* մթ/*93ա-8ատ* յ/*98ա-100ատ* յա/*100բ-3բ*:

Գ. *105ա-24ա* Պոտփիւռի Ներաձութիւն

Տե՛ս նեռ. 718, 138ա-70բ. Նխբ./*105ա-6ատ* ա/*106ա-8ատ* բ/*108ա-12ատ* գ/*112ա-5բ* դ/*115բ-6ատ* ե/*116ատբ* զ/*116բ-7ատ* է/*117ատբ* ը/*117բ-8բ* թ/*118բ* ժ/*118բ-9ատ* ժա/*119ատբ* մբ/*119ա* մգ/*119բ* մգ/*119բ-21ա* մե/*121ատ* մզ/*121ատբ* մէ/*121բ-2ատ* մը/*122ատ* մթ/*122ատ* յ/*122բ* յա/*122բ-3ատ* յբ/*123ատ* յգ/*123ատ* յդ/*123բ* յե/*123բ-4ատ* յզ/*124ատ* ՈՒնի՛ *104բ* Ադիւտակ։

Դ. *124բ-59ա* Ստորոգութիւնն Արիստոտէլի

Տե՛ս նեռ. 926, 191ա-201բ. Նխբ./*124բ-7ատ* ա/*127ա-33ատ* բ/*133ա-7ատ* գ/*137ա-43ատ* դ/*143ա-9ատ* ե/*149ատբ* զ/*149բ-55բ*: է/*155բ-6բ* ը/*156բ-7բ* թ/*157բ-8բ*: ժ/*158բ-9ատ*

ե. *159բ-79ա* Սկիզբն եւ Նախադրութիւն գրոցն, որ ասի յատ ձուսացն Պերի արմենիաս. եւ հայերէն ձեռագս մեկնութեան, ար[տ]ադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս նեռ. 926, 201բ-7ա. Նխբ./159բ-60ա: ա/*160ատբ* բ/*160բ-1ատ* գ/*161բ-79ատ* ՈՒնի՛ *180ա-1ա, 182բ* Ադիւտակ։

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՊ ՅԵՏԱԳԻՆ

Պհպնկ Գբ Թուին ՌՃՀԶ. (1727), յուլիսի ե. (5) շարժ եղեւ ի Սուրբ էջմիածնի, մինչեւ զանկակքն հնչեաց. էր կէս աւուրն։

ԿՆՔԱԿՐՈՆՔ՝ *179ա* Գիրքս Սուրբ էջմիածնայ է։

ԳՐՉԱՔՈՒՐՉ՝ 159ա է ամէն ոչ մարդ ոչ արդար /// ոչ ոք ամէն ոչ մարդ արդար

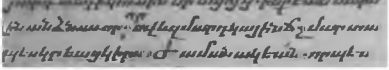
2329
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԳԻՐԻՑՄԱՆ

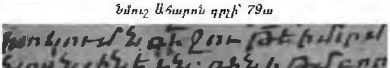
Զհ. – 1291

ՄՏԱՑՈՂ՝ Աճառն ոսբուձի՝ Գրիգոր կոչեցեալ։

ԹԵՐԹ՝ 303. չգրուած 1ա, 303բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ի՝Կ×12 (Ա 15, Ե 14, Զ 13, Ժէ 16, ԺԷ 11, ԻԴ 18)։ ՆԻՒԹ՝ ԹուղԹ: ՄԵՆԱԽՑԻՆ՝ 17x13: ԳՐՈՒԽՔԻՆ՝ միապաղ (13,7x9,8-13x9,2): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (յաւելագրոցի՝ 280բ-7բ, 303ա)։ ՏՈՂ՝ 20: ԿԱԶՄ՝ մուգ շագանակագոյն կաշի, գոյշ պատռուած ղռնակով, միջակ տախտակ, ատաղձ կաճապ եւ կապոյտ կտաւ:

Նմուշ Ահարոն գրչի՝ 79ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 284ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յատաճցներում խճճուածքեան նեաներ եւ զանազան բծեր, առաջ թերթեր՝ բամբակագործ, փոխիրկ պատռուածքներով, ցեցակեր, 223-224 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կորուած: 68-70 թերթեր յետագայում ճոռոգուած. կազմի եզերեր մաշուած, կազմի վերկերի կաշին ամբողջուած յետագա ճոռոգմամբ ժամանակ եւ եղեւ կոլմից կտրատուած մէջի կաշուին եւ ձիւ եմ մէջի եւ գոճակի կաշիներ, փականներն ըզնուած: ԺԹ դարում ճոռոգուած՝ թ. 1:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-21ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Առուեստ ճեռականութեան]

Տե՛ս նեռ. 267, 229ա-42բ. ա/2ատ բ/2ագր գ/3բ դ/3ատ ե/3ատ զ/3ա-5ատ է/5ագր ը/5բ թ/6ատ ժ/6ագբ ժա/6բ ի/6բ-ժգ/6բ-10բ ժդ/10բ-1բ ժե/11բ-2ա ժզ/12ագբ ժէ/12բ գր/13բ-3բ գթ/13բ-4ատ ի/14ա-5ատ իա/15ա-6ատ իբ/16ագբ իգ/16բ-7ատ իդ/17բ-21ատ

Ե. *21ա-4բ* Բառք ճեռականի – Վերծանութիւն՝ ըմբերցողութիւն... Հոյովք անուան – *Աստուած՝ ուղղական... է Աստուած՝ հոգւական:*

Ա.Ի. տե՛ս Ե. Ագոնց, «Քրուեան Դիոնիսեայ Քերականի... », Պետրոգրադ 1915, էջ 1-66 (ռուսերէն)։

Գ. *25ա-209ա* [Յովհաննու Երզնկացւոյ Հաւատոմն Մեկնութեան ճեռականին]

Տե՛ս նեռ. 2325, 10ա-207ա. Նխբ./*25ա-30ատ* 1. ա/*30ա-35ատ* բ/*35ա-42ատ* գ/*42ա-4ատ* դ/*44ա-5ատ* ե/*45ատբ* 2/*45բ-63ատ* 3. ա/*63ա-75բ* բ/*75բ-6ատ* գ/*76ա-8բ* դ/*78բ-82ատ* Ե/*82ա-6բ* 4/*86բ-91բ*: 5/*91բ-4ատ* 6/*94ա-7բ*: 7/*97բ-111բ* 8. ա/*111բ-3ատ* բ/*113ա-4ատ* գ/*114բ-5ատ* դ/*115ա-8ատ* Ե/յիճբ՝ 9/*118ա-9բ*: 10/*119բ-23բ* 11/*123բ-51բ* 12/*151բ-9ատ* 13/*159ա-70ատ* 14/*170ա-1բ* 15/*171բ-6բ*: 16/*176բ-9ա* [Վրդ. Գրչից՝ *179ա. «Երկանուն խիստ անչափ եւ խառնակ էր ի մեկնչացն, այլ զոր եւ նախն էր, կարծեմ [*179բ*] թէ պարզեալ եղեւ. եթէ ծանեցեալ լիշեսցիր պաշխատող սորա (այլ Անգր՝ զմեռանեցն վարդապետ (Գնձնտ. Անս. *2325, 166բ*)]։* 17/*178բ-80բ* (Վրդ՝ *«...ի հետեւեալսն եւ այլ այսպիսիքս»*)։ 18. ա/*180բ-2ատ* բ/*182ա-95ատ* 19/*195ա-203բ* 20/*203բ-6ատ* 21/*206ա-9բ* Յիշ./յիճբ՝

Վրդ. ունի՝ 209բ. «Բայ որ վասն խոնարհման բային է, զոր իբրեւ անշահ ու անուղղակի ցամաքելով կորուել են ոմանք եւ ոչ եգեալ ի բնաբանին, պատեցեալն բառական ցամաքեցաս բոլոր կարգի ուղղել եւ դնել քան կարգի ընդ բնաբանին. Ջի որք ոչն ձանձրանան, բազում գտանեն ազատութիւն եւ գայն, զոր ակնթե[ղ]ս է եգած, որով վարժեսցին ի խոնար[հ]մունս ազգեալս աստաջին կամ ոչինեալս, կամ ոչ բառ, որ ցածոյ ձուի քեզ, եւ դիս յիշեա՛ ի բարի պաշխատողսն։

Դ. *209բ-23բ* Եւսուս վասն ճանկամանաց ճեքիցս, որ եւ պատճառն իսկ է գրաչդարձին յարուեստ գրչութեան, արարեալ զսա պատուելի եւ մեծ վարդապե-

տին Գէտրեա, ի խնդրոյ Սահականոսի Գոյնե-
ր<եր>իցացց Կայծառաուցւոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. Նախ./ յիք: ա/ 209բ-16ա: բ/216ա-22ա: գ/222ա-3բ:

ե. *224ա-81բ* Նուաստ վարդապետի Յոհաննիսի եզնկայեցոյ Խրատ հաւատոյ հրիատոնէից...

Տե՛ս ձեռ. 228, 71ա-127ա. 1. Նախ./224ա-6բ: ա/226բ-30ա: բ/230ա-2բ: գ/232բ-5ա: դ/235ա: Ունի՝ 235բ՝ «Կանոն սուրբ Հարցն...», 235բ-8ա՝ «Կանոն սուրբ հայրապետացս»: ե/238ա-41ա: զ/241ա-2բ: է/242բ-4ա: ը/244ա: թ/244բ-7ա: ժ/247ա-9բ: ժա/249բ-52ա: ժբ/252ա-3բ: ժգ/253բ-5բ: ժդ/255բ-6ա: ժե/256ա: ժզ/256բ-7բ: ժէ/257բ-9բ: ժը/258ա: ժթ/258բ-60ա (Ունի՝ 260ա՝ «Մահակա կանոնք», 260բ-1ա «Սիրոյն Սահակա վասն քահանայից», 261ա՝ «Սիրոյն Բարսղի կանոնք»): 2. Նախ./261բ: ա/261բ-2ա: բ/262ա-3ա: գ/263ա: դ/263ա՝ Ե/263բ: զ/263բ-4ա: է/264ա-5ա: ը/265ա: թ/265ա-6բ: ժ/266բ-7ա: ժա/267ա-9բ: ժբ/269բ-70ա: ժգ/270ա-2ա: ժդ/272ա-3բ: ժե/273բ-4ա: ժզ/274ա: ժէ/274բ: ժը/274բ-5ա: ժթ/275ա: ի/275ա: իա/275բ: իբ/275բ-6բ: իգ/276բ: իդ/276բ-7ա: իե/277բ: իզ/277բ-8բ: իէ/278բ: իը/278բ-80ա: Ունի.

– *280ա-1բ* Խրատ կանոնական հաւատոյ – *Յաղագս հաւատոյ. Ա... Որք վերակոչին յեպիսկոպոսու-թիւն. Մ:*

Տե՛ս տպ. է. Մ. Բաղդասարեան, Յովհաննէս Երզնկացին եւ նրա խրատական արձակը, Երեւան, 1977, էջ 143-203:

Զ. *287բ-95ա* Սահման եւ կանոնք միաբանութեան եղբարց, որ աստուածային սիրովն միաբանեցան յեղբայրութիւն միաեանց ի մայրախաղաս մեծ յեզնկայս ի թվլիս[ի] ՉԻԹ. (1280): Աստ հաւնդիպելով եւ ծերոյն վարդապետն Գրիգոր Սանահնեցի, որ եւ գրեցաւ Ի. գլուխ եղբայ[ր]ութեանս, եւ ևս՝ ննաւստ վարդապետ Յովհաննէս եզնկեցի, գրեցի զնահման եւ զխրատ եղբայ[ր]ութեանս եւ զշահաւետ ուզուտն, որ ի սահմէ առաջնորդութեամբ Սուրբ Հոգւոյն – *Բանն Աստուած, որ բանիւ գոյացոյց զամենայն արա-րածս...*

Տե՛ս «Բանբեր Մատենադարանի», հտ. 6, էջ 371-376: տպ. է. Մ. Բաղդասարեան, նշ. հրատ., էջ 221-228:

է. *295ա-302բ* [Աղօթք]

ա. *295ա-6ա* Կիրակի հսկմանն աղաւթի, գրեալ ըստ խորհրդոյ Գիշերային պաշտամանն... [Յովհաննու Օձնեցւոյ] – *Գոհացարուք զամենառատ բարերար-թութիւնէ Տեառն...*

բ. *296ա-7ա* Աղաւթ – *Գոհանամք զքէն, Քրիստոս Աստուա՛ծ մեր...*

գ. *297աբ* – *Նա[յ]եա՛, Տէ՛ր, ի ժողովուրդս քո...*

դ. *297բ-300ա* Խրատ խոստովանութեան հրիա-տոնէից... – *Հաւատով խոստովանիմ զամենասուրբ երրորդութիւնն...*

ե. *300աբ* – *Աղաչեսցուք զարարիչն Աստուած...*

զ. *300բ-1բ* Աղաւթք, զոր ասէ խոստովանաւորն ի վերայ ժողովրդեանն խոստովանողացն – *Յամե-նայնի աւրհնեալ եւ երկրպագեալ...*

է. *301բ-2բ* – *Գիաձն եւ մարդասէրն Քրիստոս...*

Ը. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԲ-ԺԵ. ԴԴ.

– *283բ-7բ, 303ա* Սուրբ Լուսաւորչին խոստ վասն պահոց – *Պահքս անցք է ստահակաց...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *(գրչի) 24բ Մ՛ով սուրբ ընթերցողք, յիշեա՛ զեղկե-լի գծողս ի գերամաքուր աղաւթս ձեր, եւ գուք յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերմէ:*

111բ Յիշեա՛ զեղկելիս:

2. *(ստացողի) 223բ զձառհամարք կանոնացս ի վերջըն տե՛ս եւ զստացող գրոցս՝ զՀաւրո[ռն], զսպա-սաւոր բանի, եւ զծնողսն իւր յիշա՛ ի Տէր, որ է ապրե-նեալ յաւիտեանս:*

*281բ Ի թուի[ն] ԶԽ. (1291), ի հայրապետութեան տեառն Սահակ[անոսի], եւ ի թագաւոր[ութեան] բա-րեպաշտին Հեթմոյ եղեւ կատարումն գրոյս ի գուռն Սուրբ Լուսաւորչիս գերեզմանին: Արդ, որք աւգտիք ի սմանէ, ասացէ՛ք, եթէ. Աստուած ողորմի ստացողի գրոյս եւ ծնողաց իւրոց, Սուրբ Լուսաւորչիս բարեխաւ-սութեամբն. ամէն: |282ա| Նուաստ եւ անարժան սպա-սաւորս բանի՝ Ահարոն, մականուն Գրիգոր կոչեցեալ, ստացա զգիրքս զայս, որ է Քերական եւ Արուեստ գրա-գարձի, եւ Համառատ կանոնք, երկու դիւտարու-թեամբ. մի՝ զի ընթերցեալ աւգտեցայց ի սմանէ, վասն որոյ եւ խոշորագիծ եւտու գրել ի ծերութեան ժամա-նակի, եւ երկրորդ՝ զի յիշելոյ պատճառ լիցի մեզ յետ վճարելոյ մեզ ի մարմնաւոր կենացս: Արդ, աղաչեմ զբարեմիտ եւ զողորմած հարքըս եւ զեղբարքս, որք աւգտիք ի սմանէ ընթերցմամբ կամ աւրինակ առնելով գրելոյ աղագաւ, աննախա|282բ|նձ բարութ եւ բարե-միտ կամաւք յիշեցէ՛ք զմեզ աղաւթիւք առաջի Աստու-ծոյ եւ մեղաց մերոց թողութիւն խնդրեցէ՛ք, եւ ծնողաց մերոց, եւ եղբարց, եւ քերց, եւ ամենայն ազգատոհ-[մ]իցն՝ կենդանե[ա]ց եւ հանգուցելոց, եւ մարդասէրն Աստուած, որ առատն է ի տուրս պարգեւաց, ձեզ՝ յիշո-ղացս, եւ մեզ՝ յիշեցելոցս, եւ ամենայն հաւատացելոց առհասարակ ողորմեսցի եւ մեղաց թողութիւն շնոր-հեսցէ, եւ ի գէհենէ հրոյն փրկեսցէ եւ երկնից արքայու-թեան արժանի արասցէ ընդ ամենայն սուրբս փառաւո-րել զամե|283ա|նասուրբ երրորդութիւն այժմ, եւ միշտ, եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ա<մ>էն:

Տե՛ս ժԲ. գ. յիշ-ք, էջ 664-5:

ՅՈՀՆԱՆԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱՊԱՅԻ

1. *(բոլորգիր) 1բ Ի թվ[ին] Ջկե. (1316), յաւգոս-տոս ԺՀ. (18), որ է վերջաւոն Փոխման Տիրամօրն եւ յիշատակ Լօրոսի եւ Փլօրոսի, յայսմ աւուր եղեւ վախ-ճան Ահարոն վարդապետին, եւ եգաւ ի լերինն Սե-պուճ, ընդ հովանեաւ Սուրբ Լուսաւորչին, մերձ ի Մա-*

նէ այլն։ *Զոր Տէր Աստուած նոցին մանանեխից եւ գաւակից արասցէ, նմա փա՛ռք, յաւիտեան։*

283ա (նոյն ձեռքով) Ի թվ[ին] 2կԸ. (1316), յամսեանն ոգոստոս, որ աւր ԺԸ. (18) էր, վճարեաց գմարմնաւոր կեանսս եւ փոխեցաւ առ Քրիստոս երջանիկ եւ ճշնաւոր րաբունին՝ Աճառոն, զոր Տէր Աստուած ընդ սրբոց եւ ուղ<ղ>ափառ վարդապետացն գասեսցէ եւ կարգեսցէ գհոգի նորա ընդ[դ] աստուածաբանին Գրի[գորի], եւ համանմանեսց նորին, եւ ընդ մեծին Ս. հարոնի, եւ հանդուսցէ ի լոյս երեսաց իւրոց. ամէն եղիցի։

2. *(բոլորգիր) 302բ Ի թվին ՉՀԴ. (1324), եա՝ Կիւրակոս վարդապետս, բնակեցա ի լերինս Սուրբ Լուսաւորչիս։ Ազաչեմ զվիերջոյ եկեալսդ յիշել զմեզ ի Քրիստոս, եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն (կրկն.)։*

3. *(բոլորգիր, ժե-ԺԶ. դդ.) 302բ Մէնձ։ Կանո՛ղդրզս յիշատակ է խոճայպարոն Գորգին, Նուրիճանին։ Աստուած ի կատարո՛ն անի։*

ՆՇՔԱԴՐՈՇ՝ *25բ, 137բ, 300բ 302բ Գիրքս Սուրբ Էջմիածնայ է։*

ԳՐԶԱՓՈՐՁ՝ *51ա, 302բ, 303բ (զանազան բառեր եւ տառեր)։*

2330

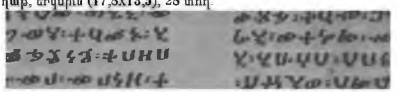
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

ԿԱԶՄՈՂ Մ՝հնաս վրդ. Քաբերթացի։

ԹԷՐԹ՝ 231։ ԿԱԶՄ՝ դրոշմագրող շագանակագոյն կաշի՝ դոճակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ սեւ կտաւ. լուսանցազոդերը՝ կարմիր։

ՊԱՏԱՒԻՃԻ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – երամպարեէն, ԺԶ. Դ. 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սահցուած 2 թերթերի ընդերկայնակի ճաղումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (17,5x13,5), 28 տող։

Նմուշ Ա֊ի

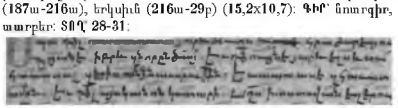
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմը թեքեակի մաշուած եւ ճերմուած, կապիչներն ընկած։

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

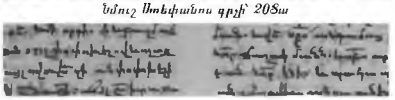
ԺԵ. Դ. (1633 թ. առաջ)

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Սաեփաննոս Մշեցի (187ա-210բ), Անանուն Ա. (210բ-225ա), Անանուն Բ. (225բ-9բ)։

ԹԷՐԹ՝ 45 (186-231). չգրուած՝ 186ա, 230ա-1բ. ՊՐԱԿ՝ Ա-Գ×12 (Ա 10, Գ 13, Դ 8)+1x2։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «LA» լուսադրոշմով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 19,2x15։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիսն (187ա-216ա), երկսիւն (216ա-29բ) (15,2x10,7)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր, տարբեր։ ՏՈՂ 28-31։

Նմուշ Սեեփանոս գրչի՝ 208ա

Նմուշ անանուն բ. գրչի՝ 229ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լուսագրուածք՝ թղթային (222բ), բուսական։ Զարդագիր՝ նաճգուցագիր, թղթագիր։ Գոյներ՝ կարմիր, սեւ։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոնաւութեան ենթարկուած եւ քծնած, թ. 196՝ պոկուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *187ա-95բ Կիպրիանոսի ապաշխարութիւն – Որք Քրիստոսի խորհրդովքն յառաջ գայք...*

Բ. *195բ-204բ* Երանելոյն Հիպոլիտոս եպիսկոպոսի եւ վկայի Վասն կատարածի աֆխարհի եւ վասն Նեռինն եւ յերկրորդ գալուստն մերոյ (այսպէս) – *Քանգի երանելի մարգարէքն աչք մեր եղեն...*

Գ. *204բ-5ա* [Ի Վարուց Հարանց Եգիպտացւոց] – *204բ-5ա Յորժամ կոտպաշտքն հալածեցին զքրիստոնեայսն, Մամիամայ քաղաքին... – 205ար եւ եպիսկոպոս մի ի քաղաքացն Եգիպտոսի շնայր... – 206ա Քահանայ մի յեպի[ս]կոպոսէն իւրմէ կապեցաւ...,*

Դ. *206բ-10բ* Կանոն միայնակեաց եւ ապաշխարող առնել – *Տանին ի դուռն եկեղեցոյն եւ կացուցանեն հանդէպ դրանն...*

Ե. *210բ-14ա* Յայսմ աւուր յիշատակ է մայ հոետորին եւ տիեզերապոյս վարդապետին մեծին Գրիգորի, աշակերտին Յոհաննու Որոտնեցոյ է կոչեցեալ – *[Ո]րպիսական լոյս, անշիջանելի ճառագայթ...*

Զ. *214ա-6ա* Ողբաճի վասն բառնալոյ թագաւորութեանն Հայոց ազգէն Աշոակոմեանց եւ հաճանաչապետութիւն ի գեղէն սրբոյն Գրիգորի, ասացեալ Մովսէս Քերթողին – *Ողբամ զքեզ, Հայոց աշխարհ...*

է. *216ա-24ա* Սահման հեռականութեան

Տե՛ս նոր. 841, 120ա-30բ. 1. ա/*216ա*։ բ/*216ա*։ գ/*216բ*։ դ/*216բ*։ ե/*216բ-7ա*։ զ/*217ա-8բ*։ է/*218բ-20բ*։ ը/*220բ-1ա*։ թ/*221ա*։ ժ/*221ա-2ա*։ ժա/*222ա*։ ժբ/*222բ-3բ*։ ժգ/*223բ-4ա*։ ԺԱ/*224ա-5ա*։ ԺԲ/*224ա*։ ԺԳ/*224բ-5ա*։ ԺԴ/*225ա*։

Ը. ՅԱԽՃԱՆԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, 1633 թ.

ա. *225բ-9բ* Սրբոյն Յոհաննու Ոսկեբերան սուրբ հայրապետին Կոստանդնուպօլսի պատրիարգին [սա ի բաճն Ամբակումայ մարգարէութենէն, որ առաջ. ձեռ. 9007, 13ա] – *Տ՛էր, գլուր քո լուա եւ երկեա...*

բ. *186բ* Տեսիլ Դանիէլի մարգարէի գազանացն – *Որ առիծոմն՝ գիշատչութիւն Քաբէլացոցն... Աստ է Է.թանասուն է.եբրորդքն (77րդ) եւ այլն ըստ կարգին։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

195բ Գաթաւուցիչ մոյորելոց Տէր Յիսուս Քրիստո՛ս, Թողութիւն մեզաց շնորհեա՛ ստացողի տառիս Մշկոցի *եւ անպէտ գրչիս* Ստեփաննոսի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

229բ Թվին ՌՁՐ. (1633) փետրվար Ը. (8):

Տե՛ս ԺԷ դ. յիշ-ք, Ր., էջ 501:

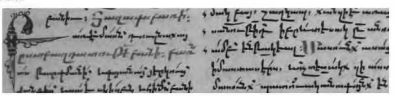
ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԿԱՖԱ. ՌԴՂ. – 1642

ԳԻՐՔ՝ վոդանեա դպիր ՍՏԱՅՈՂ Միհաս վրդ. Քաբերացի:

ԹԵՐԹ՝ 102 (1-102). չգրուած՝ 1ա-2բ: ՓԱՆԿ՝ 1x2+Ա-Թx12 (Ժ, ե, Թ 10, Զ, է 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ բուսական լուսադրոջմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,2x15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14,9x10): ԳԻՐ՝ նուռգիր. տառերու: ՏՈՂ՝ 29-30:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ճակատագիր՝ 3ա, 8ա: Լուսնի գլագիր՝ բուսական: Զարդագիր՝ հանգուցագիր, թռչնագիր: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, մոխրագոյն, սեւ:

Նմուշ 15ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաթե բծեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-4բ* [Առաքելի Սիւնեցւոյ Վասն Բժ-ան (12) կենդանակերպիցն... Հոմերապէս ոտանաւոր. ձեռ. 35, 122բ] – *[Վասն] երկոտասան հոգմոց. Հընչեալ հոգմունքն զանազան / ի չորս կողմանց աշխարհի գան...*

Հմմտ. ձեռ. 35, նաեւ՝ Յ. Աճառեան. Հայկական մատենագիտութիւն, հ. Ր., էջ 6:

Բ. *4բ-6ա* Ոտանաւոր տումարի, Ղուկաս վարդապետի [Կեղեցւոյ] ասացեալ – *Պատճէն Հռոմայ մեծ տումարի, / Պարզեալ հարանցըն մեր նախկին, / Բայց, արդ, Ղուկասըս Գեղեցի...*

Գ. *6ա-Ցա* Մեկնութիւն բառից բեւեռականի – *Վերծանութի՛ւն քննիչդ ողորմութեան...*

Տե՛ս տպ. Ն. Ադոնց, «Աբուհետ Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 62-66 (ռուսերէն):

Դ. *Ցա-34ա* Յաղագս բեւեռականութեան մեկնիչ, զոր արարեալ է մեծ վարդապետին Վարդանայ, յաւարիեալ է ի խնդրոյ թագաւորին Հայոց Հեթմոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 247ա-311բ. ա/8ա-բ: բ/8բ-9բ: գ/9բ-10ա: դ/10ա: ե/10ա-բ: զ/10բ-3ա: է/13ա: ը/13ա-4ա: թ/14ա: ժ/14ա-5ա: ի/15ա-բ: լ/15բ-21ա: խ/21ա-2բ: ծ/22բ-3բ: կ/23բ-4ա: հ/24ա-բ: ձ/24բ-5բ: ղ/25բ-6ա: ճ/26ա-8բ: մ/28բ-30բ: յ/30բ-2ա: ն/32ա-3ա: շ/33ա-4ա:

Տպ. Երեւան, 1972, ձեռ. J:

Ե. *34ա* Յաղագս թռչնոց պատառիկս – *Շեշտոյրն երիք տեղի ունի...*

Տե՛ս տպ. Ն. Ադոնց, «Աբուհետ Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 39-41 (ռուսերէն):

Զ. *34բ-35բ* [Գեորգեա վարդապետի Սկեւռացւոյ] արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոս մականուն Գոյնեւրիցացոյ Կայթաքցւոյ մեղսաձեռ անձին]

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. *Նխբ. եւ ա/յիք: բ/34բ-7բ: գ/37բ-8բ:*

Ա. *35բ-40բ* Խոսք գոյութեան, զոր արարեալ էր գաս յառաջագոյն Գեորգայ վարդապետի, ի խնդրոյ ոմանմ, զոորոյ գայական ի ճամաճէ յետոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ, եղեալ յառաջ զնախատակիսի արարեալն եւ զթերիսն ի ճամաճէ կատարեաց իմին, ինձ՝ ճուսատիս Ստեփա[նոսի] Գոյներիցացոց, որոց ողորմեսցի Տէր՝ արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. *Նխբ./38բ-9բ: ա/39բ-40բ: բ-գ/յիք:*

Ը. *40բ-51ա* Բառք եբրայեցւոց (Ա-Ց) – *Ադամ երկիր, կամ կոյս... Յբի, որ յաւէ եւ ի ցորենոյ...*

Թ. *51բ-97ա* Այս բառք են բերթողականի վասն չափոյ հոմերական ստոիցն, վասն գի բերթողական արուեստին չափաբերականի են եւ չափով վարին: Եւ են, որ գեղջուկի են, որով ճառտասաճին վարին, զի յաճախապէս փոխաբերին սակս գաղտու ճառտասանիցն, եւ հարկ է յորինաճառ եւ լսանի (Ա-Ք) – *Աստուածազան՝ աստուածազարդ... Քրեկ՝ թշնամանել:*

Ժ. *97ա-102բ* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուճաբար ստոգիի ճորավարժիցն սակս: Բառ է գեղջուկ – *Պարտ՝ պատշաճ... Գիծք՝ տառք, գծատրք:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

102բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբո[յ] այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Աստանաւոր յանգ եղեալ կատարեցաւ տառս այս իմաստասպատում, որ կոչի Քերական, որաբեալ եւ մեկնեալ զոա Մեծ վարդապետին Հայոց Վարդանա Կիղիկեցւոյ, ի խնդրոյ բերաբաշտ թագաւորին Հեթմոյ: Նա եւ նրատք ոտանաւորաբար, ասացեալ Ասոաել վարդապետի: Ալ եւս ոտանաւոր պատճէն տումարի յաղագս Ղուկաս վարդապետի: Ալ եւս հրատ գրչութեան Մեծն Գեորգ վարդապետի, այլ եւս կա[յ] ի սմա բառս ամենայն գրոց:

Յիշատակ է սուրբ տառս՝ Միհաս վարդապետին Քաբերացու եւ հարազատ հօրն նորա՝ Ամիր Օղլիին, եւ մօրն նորա՝ Խաթունիկին, եւ քրւերն նորա՝ Նուրխասինին, եւ ամենայն արեան մերձաւորաց նորա: Ի թուականիս Հայոց ՌՂԱ. (1642) ձեռամբ մեղապարտ, անիմաստ, փձուն, վտիտ, փանաքի Վրդանէս դպրի:

Վասն զի սա է քանոն եւ գաղափար ամենայն արհեստից: Զի որպէս անհնար է թռչնոց ի լուծ լծել եւ ակաւ պատառել եւ կամ եզանց լօգս վարել, նոյնպէս

առանց աշխատելոյ ի սմա ոչ ոք կարէ հասու լինել արուեստին մեծի գրչութեան:

Բայց գրեցաւ սա յաշխարհն Կաֆայ, ի դուռն Քաշօտու, որ անուանեն Սուրբ Գէորգ, ի հայրապետութեանն Հայոց տեառն տէր Փիլիպոս կաթուղիկոսին:

Արդ, աղաչեմ զամենեսեան, որք հանդիպիք սմա ուսմամբ կամ աւրինակաւ, լիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր զանարժան Աւդանէս գրիչս եւ ամենայն արեանառուսն՝ զկնդանիսն եւ զհանգուցեալսն, թողութիւն մեզաց հայցեցէ՛ք, աղաչեմ, դի եւ ձերն թողցի:

Ի վայելումն քաջ բարուեսպետին Միհսա վարդապետին՝ Աստուած բարով վայել տացէ. ամէն Հայր մեր:

Համառօտութիւնը տե՛ս ժէ. դ. ից-ք, Գ., էջ 67:

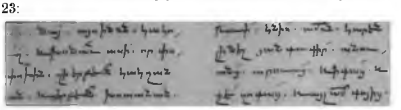
ԳՐՁԱՖՈՐՔ՝ *Հա երկէմէնից եւ ի խոնարհ, որ է Գ. տարի եւ կէս:*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ժէ. դար

ՍՏԱՑՈՂ՝ Միհսա Բաբերթացի:

ԹԵՐԹ՝ 83 (103-185). չգրուած՝ 185աբ: ԳՐԱՎ Ա-ի×12 (ի 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսազծերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 19,2×15: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (14×10,5): ԳԻՐ՝ նուռզիր: ՏՈՂ՝ 23:

Նմուշ 116ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ – Լ ու սա ց ղ ա ր ե ղ՝ թոչնային (103ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. թուղթը խուճացած, խոնաւութեան հետեւերով, 184-185 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կորուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

Ա. *103ա-83բ* Մեկնութիւն հեռականի, արարեալ է Ջէյթունցի տէր Դաւիթ Խաճանցի

Տե՛ս ձեռ. 2380, 318ա-89բ: ա/*103ա-112ա*: բ/*112ա-6բ*: գ/*116բ-7ա*: դ/*117ա-9ա*: ե/*119աբ*: զ/*119բ-22ա*: է/*122ա-5ա*: ը/*125ա-8ա*: թ/*128ա-50բ*: ժ/*150բ-4ա*: ժա/*154ա-60բ*: ժբ/*160բ-1բ*: ժգ/*161բ-2ա*: ժդ/*162ա-4ա*: ժե/*164ա-6բ*: ժզ/*166բ-72բ*: ժէ/*172բ-6ա*: ժը/*176ա-9բ*: ժթ/*179բ-83ա*: ՅԻՀ, հեգ./*183աբ*:

Տե՛ս տպ. «Դաւիթ Ջէյթունցի, Մեկնութիւն քերականի», Երեւան, 1951, 4եր. Գ.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

183բ Յիշատակ է հոգեւոր գանձարանս, այսինքն՝ Գ. (3) քերականի մեկնիչս հետ Բ. (2) բառգրովս եւ այլ սուրբ դրերովս, Բաբերթացի Միհսա վարդապետին եւ իւր համօրէն ապրկականացն եւ ծնօղացն, հարապատ հաւրն՝ խոճա Ամիր Գօլվաթին եւ մօրն՝ մայրատիկին խաթունիկին եւ քերն՝ Նուրիխանին եւ ամենայն արեանառու մերձաւորացն. ամէն: Հայր:

Աստուած բարով վայել տացէ իւրն, ի յամերամ ժամանակաւք թվին ՌՀԲ. (1643):

Ինձեակ դասուց սուրբ հրեշտակաց,
Է՛ք պահպանող ազգս մարդկաց,
Համաձայնեալք ի միասին,
Մեզ բարեխաւս յայնմ աւուրին:
Գարբրիէլ եւ Միքաէլ,
Է՛ք գլխապատ դուք միհամուռ սրբո եւ մէլ,
Ինձեակ դասուց սպասաւորաց
Է՛ք առաջի սուրբ երակի կամարարաց:
Դուք բարեխաւս առ մեծ արքային,
Միչնորդք մարդոյս առ հոգէկան,
Ընդ մեզ բերող ւ՛ ուրախ |184ա| առնող
Ջաստուածային ողորմութեան:
Զի որք որ տան ողորմութիւն առ ազքատին,
Յադաչս գսէրս աստուածային,
Դարձեալ բերէք սուրբ երրորդութեան
Ըզշնորհս եւ գողորմութիւնս գանազան:
Ըստ սահմանի Տեառն Աստուծոյ,
Որք առաքքիք Հաւրէն լուսո
Եւ պահպանէք զազգս մարդո
Մինչ ի կատար կէտ կոչմանս:
Երկուք լինիք ի մի հոգւո,
Ի հրամանէ Տեառն մերո.
Մինն ծնրնգեան յորովայնո
Եւ միւսն՝ սուրբ աւագանո:
Իրրեւ զծառոսս ի դրախտո
Անփորձ պահէք ի չար հոգո,
Սակս պտուղ բարի տալո,
Որում պարտիմք Տեառն մերոյ:
Զի անձնիշխան մեր ըստ հոգո
Եւ բանականն հանճարո,
Որ եմք պատկեր Տեառն մերո,
Բարիս առնել մեր ըստ հոգո:
Անմահական մեր ըստ հոգո
Եւ անձնիշխան կամս առնելո,
Որ եմք պատկեր Տեառն մերո
Աւռ ի բարիս մեզ գործելո:
Զի բանականն հանճարո
Լուսոյն հեղեալ մեր ըստ նախնո,
Բաժին փառս առնելո
Փառակենցաղն դրախտո:
Նախ թագաւոր յամենայնո
Եւ քահանա աստիճանո,
Զի մարգարէ |184բ| ի Սուրբ Հոգո
Եւ ևաթնարքեան շնորհաց լիո:
Նախանձեցեալ ի բանսարկո
Աւռ ի պատրել անցանելո
Զպատուիրանս աստուածայնո
Եւ ի փառացն զրկուելո:

Որ մերկացաւ Հոգոյն շնորհո
Տաւիճնարքեանն ծարաւելո,
Որպէս պաակեալ ի յագելո,
Զի ի փառացն յամէնայո:
Նախ պատրեցաւ կիներն յծւայո
Ու ի պտղոյն ցանկանալո,
Ըստ առաքելո վկաելո,
Որպէս առ գիրն Եառելո:
Որ կոչեցօ անուամբ յծւա,
Ջոր ի գործոյն յորջորջի նա,
Նկեր գպստուղն մահակաւ
Արար զորգիքն պարտական:
Փոխան եղեւ գուստր Մարիամ
Էբեր գլոյսն անմահ արքային,
Լուսորեաց զամենեսեան

Պտուղ կենացն, որ ի յծեայն:
Միևաս անուամբս փանաքի
Հոգ եւ մխիթ անուանոցի
Տրհաս հասակ տարտամ լեզուի,
Յոյժ մոլորեալ մեղօք է լի:
Քեզ աղերսեմ, սուրբ տիրուհի,
Բարեխօսեա քո միածնի,
Հոգիս իմ ի քեզ զէնէ հարի
Ահեղ աւուրն ատենի:
Թվին [ՌՂՐ. (1643): Մինաս:

Համառօտութիւնը տե՛ս Ժէ. դ. յիշ-ք, Գ., էջ 106:

Այս յիշատակարանը վերաբերում է նաեւ Ք. Ձեռագրին: Ըստ երեւոյթին ժողովածուն 1643 թուականին կազմել է ինքը Մինաս Բաբերթացին:

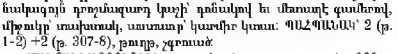
2331
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

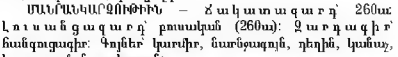
Գ(ՐՔ)՝ Գրիգոր (149ա-305բ), Անանուն (3ա-140ա):

ԹԻՒ՝ 308-4 (տե՛ս Պանպանեան). չգրուած՝ 1բ-2բ, 5բ, 22ա-8բ, 81բ-6բ, 140բ-8բ, 258ա-9բ, 306ա-8բ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+2x12+Ա-ժx12+Ա-ժx12 (ժ 4)+Ա-Գx12+1x2: ՆԻՒ՝ թուղթ, առեղեակն: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 17x12: ԳՈՒԹԻՒՆ՝ երկփին, միասին (8բ-21բ) (12x7,5-8-11x7-10,5x7-12,4x7,5): ԳԻՐ՝ նուագիր՝ 3ա-7բ, 20ա-140ա, բոլորգիր՝ 8ա-19բ, 149ա-305բ: ՏԻՂ՝ 23-25: ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն դրոշմազարդ կաշի՝ դոմնակով եւ մեռաղէ գամեռով, միջակը տափակակ, սատառը՝ կարմիր կառա: ՊԱՀՊԱՆԱՆ՝ 2 (թ. 1-2) +2 (թ. 307-8), թուղթ, չգրուած:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – ծանկատագիր՝ 260ա: Լուսանցագրող՝ բուսական (260ա): Զարդագիր՝ հանգուցազիր: Գոյներ կարմիր, նարնջագոյն, դեղին, կանաչ, կապոյտ, մանուշակագոյն:

Նմուշ անանուն գրչի՝ 14ա

Նմուշ Գրիգոր գրչի՝ 228ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խանգուածեան հետեւեր եւ զանազան թեր եւ պատառուածքներ, տեղ-տեղ գիգակներ. կազմը խանգուած, փեղկերը մաղուած, ետեւուած, մէջը եւ դոմնակը վնասուած, կարպիչներն լրկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. 3ա-5ա Մահմամի իմաստասիրին: Մահմամի իմաստասիրականի[ք] իբր հարցմամբ – *Ձի՞նչ է Աստուած: [Աստուածի վսեմական եւ ինքնաբուն գոյութիւն,...*

Բ. *6ա-21բ* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուետաց Քերականութեան]

Տե՛ս նեռ. 267, 229ա-42բ. ա/6ա: բ/6ա-բ: գ/6բ-դ: ե/6բ-7ա: զ/7ա-5ա: է/8ա-բ: թ/8բ-գ: ժ/8գ-9ա: ժա/9ա: ժբ/9ա-12ա: ժգ/12ա-բ: ժե/12բ-3բ: ժզ/13բ: ժէ/13բ: ժը/13բ-4բ: ժթ/14բ: ի/14բ-5բ: իա/15բ-6բ: իբ/16բ: իգ/16բ-7ա: իդ/17ա-9ա *(վրդ. «ստորադասականի կրաւորական նոյնպէս է ըստ այլոց եղանակադիր»)*: Ունի՛ր.

– *19բ* [Ածարծմունիւ խոնարհմանց բայից յաղագս աղօթից] – *Աղաւթական ներգործական... Ներքսակայ ամանակի միաւորական:*

– *20ա-1բ* Խոնարհմունիւ բայից – *Բայ սահմանական ներգործական պարզ յընթորդութեան...*

Բ. *29ա-32բ* Մեկնութիւն բառից եբականնի – *Վերծանութիւնք՝ ընթերցողութիւն... 32աբ (Յաւելեալ 22 բառ).*

Բ.Գ տե՛ս Ն. Ադոնց, «Արուեստ Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 1-66 (ռուսերէն):

Գ. *33ա-76ա* Յաղագս մեկնութեան Քերականին, զոր արարեալ է մեծ վարդապետին Վարդանայ, ի խնդրոյ թուգատրին Հայոց Հեթմոյ

Տե՛ս նեռ. 267, 247ա-311բ. ա/33ա-4ա: բ/34ա-5բ: գ/35բ-6ա: դ/36ա-7ա: ե/37աբ: զ/37բ-41բ: է/41բ-2ա: թ/42ա-3ա: ժ/43բ-4բ: ժա/44բ-5բ: ժբ/45բ-55ա: ժգ/55ա-7բ: ժդ/57բ-9ա: ժե/59ա: ժզ/59ա-60ա: ժէ/60ա-2ա: ժը/62ա-3բ: ժթ/63բ-7ա: ի/67ա-70բ: իա/70բ-3ա: իբ/73ա-4բ: իգ/74բ-6ա:

Տպ. Վարդան Արեւելցի, Մեկն. քերականի, Եր. 1972, 4եռ. Շ:

Դ. *76բ-7ա* Յառոգանութիւնսն պատառիկս զոր գտի – *Շեշտոլորն երեք տեղ ունի...*

Տպ. Լ. Խալեբեան, Գրաբարի արուեստի լեզուա-քերականական տեսութիւնը..., Եր. 1962, էջ 378-9, 4եռ. Բ:

– *77ա* Շաղկապ է – *եթէ, զի, ոչ, մինչ, քան...*

– *77ա* Հոլովի անուանց – *Աստուած՝ ուղղական...*

Տե՛ս Ն. *Ադոնց, «Արուեստ Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 39-41 (առանձին)։*

Զ. *77բ-8ա* Մովսէսի Խորենացւոյ Բան իմաստութեան – *ՅԱստուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային տեսակ...*

Է. *78ա-80ա* Նշանագիրք անուանց կարճաբանութիւն Ա-Ք. ձեռ. 341, 105բ] – *Աբբահամ Զ... քաղցր ի*։

Ը. *80բ-1ա* [Հերոնիմոսի Լուռենցիոսի] Սուղ ինչ վասն Հին կտակարանացն – *Արդ, թուեն երբայեցիքն զդիրս զայս ձեւ օրինակի...*

Թ. *87ա-117բ* [Վէրածանութիւնի բացերեւապէս բազմազան բայից եւ բառից՝ յորնախումբ շարադրութեամբ, արարեալ զսա Ա.հիստակէսի գոչի, ի խնդրոյ բազմաց. յԼոհեսու գոչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. Նխբ. */87ա-8բ*: ա/*88բ-9բ*: բ/*89բ-91բ*: գ/*92ա-3բ*: դ/*93բ-4ա*: ե/*94ա-6բ (96բ «Վասն կատարեալ վերայիցդ»)*: զ/*96բ (97ա-8ա* Վասն նոյն կատարեալ բառերով *– Որոց անմոլոր եւ անսարակոյս...)*: է/*98աբ*: ը/*98բ-9ա*: թ/*99աբ*: ժ/*99բ-117ա*։

Ժ. *117բ-28բ* Գեորգեայ վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներիցացոց Կայթաոնցոյ մեղսանեղ անձին

Տե՛ս ձեռ. 267, 398ա-417բ. Նխբ. */117բ-8ա*: ա/*118ա-23ա*: բ/*123ա-7բ*: գ/*127բ-8բ*։

ԺԱ. *128բ-34բ* Եթէ արարած գոչութեան, զոր արարեալ էր զսա յառաջագոյն Գեորգեայ վարդապետի, ի խնդրոյ ուրեմն. գոռոյ զպակասն ի նմանէ յետոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ. եդեալ յառաջ զԱ.հիստակէսի արարեալն, եւ զթերին ի նմանէ կատարեաց ինքն: Ինձ՝ նուաստիս Ստեփաննոսի Գոյներիցացց, որոց ողորմեացի Տէր, արարողին եւ խնդ[ր]ողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա Նխբ./*128բ-30ա*: ա/*130ա-1բ*: բ/*131բ-2բ*: գ/*132բ-3ա*: դ/*133ա-4ա*: ե/*134ա*: զ/*134աբ*։

ԺԲ. *135ա-6ա* [Հարցմունք բեռակաճականի] – *Հարց. Զի՞նչ է կէտ, գիծ, մակերեւոյթ եւ մարմին: Պատասխանի. կէտ.*

ԺԳ. *136ա* Բանի իմաստասիրազ – *Ամենայն, որ ճշմարիտ է, նաեւ բարի է... եւ էր կլեմբորոտոս անուն նորա:*

ԺԴ. *136բ-40ա* Սուղ ինչ Մեկնութիւն արարեալ ի ներգութենէն Պորփիրի – *Վարդապետական եղանակ ի Դ. (4) բաժանի... 140ա Շնորհն Գ. (3) ազգ է բնական, բուտացական...*

ԺԵ. *149ա-64ա* [Բառք երբայեցւոց (Ա-Ք) – *[Ադամ]՝ երկիր կամ երկիր կոյս...*

ԺԶ. *164ա-70ա* [Այս բառ ի յունականէն ի մէս յատնեալ (Ա-Ք) – *[Ա]ոդանութիւն՝ առաստաց[ութիւն...*

ԺԷ. *170ա-226ա* Այս բառք են հերթողականաւ վասն չափոյ Հաւերական տաղիցն, վասն զի հերքթողական արհեստ չափաբերականաւ են եւ չափով վարին: Եւ են, որ գեղչուկք են, որով ճարտարասանեն վարին: Ջի յանձնապէս փոխաբերին սակս զարդու ճարտասանից եւ հարկ ի յորնահամար եղանիլ (Ա-Ք) – *[Աստուած]՝ ազաւ՝ աստուծազարդ... քեղին սամին է:*

ԺԸ. *226ա-34ա* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանունաբար ստորոգիլ նախավարժիցն սակս: Բառ է գեղջուկ – *[Գ]արտ՝ պատշաճ, ի դէպ ի ճահ...*

ԺԹ. *234ա-41բ* Բառ Գաղիանոսի բժշկապետի – *[Ա.]թխար՝ վաղամեռուկ...*

Ի. *241բ-57բ* Բառք, որ ինչ ի խորանն եւ այլոց անյայտից (Ա-Ք+Ա-Ք) – *[Ա]նկուած՝ հանած... քայլն Զ. (6) ոտն... 57բ Տաղանդն քան Ռ. (1000) դահեկան է...*

ԻԱ. *260ա-305բ* Բառ է Հաղց լեզուէ պարզ եւ իսկական – *Արարիչ կամ անտես... Քսեստ՝ չափ է, կշիռ՝ անուն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

147բ Աւգնեա՛, Հոգի՛ Սուրբ: Գրիգոր:

255ա Այս տետրս Դ. (4) թուղթ է, ո՛վ կարմիր:

305բ Գիրս գնաս, մեծաւոր ձեռս մնայ. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (ԺԸ. դ.) ես՝ Ովանէսս, որդի Խաչատուրին, Աստուած վկայ:

2332

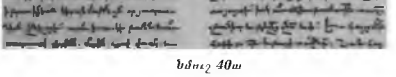
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

ՍՏԱՑՈՂ եսալի արդ. Վաճեցի:

ԹԵՐԹ՝ 280-2 (տե՛ս Պահպանակ). չգոյած՝ 1բ-2ա, 69ա, 132բ, 189բ-91բ, 271ա, 278բ-80բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ԻԳx12 (Գ, ժե 11, ԻԳ 16): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «GB», «FA», մաճիկի, բուսական լուսադրոյմներով: ՄԻՒՏՈՒԹԻՒՆ՝ 23,5x17,2: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (18,5x11,5): ԳԻՐ՝ ճնտրգիր (80բ-2բ, 169բ, 273ա-8ա՝ գրագիտութեամբ): ՏՈՂ՝ 37: ԿԱԶՄ՝ չագանակագոյն կաշի, եզրերն ու մէջքը ոսկեզարդ. միջուկր ստուարաթուղթ, աստառը ծաղկաթուղթ. լուսանցկադերը ցայտկէն կապոյտ մեղանով

ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (բ 1-2) + 1 (բ 279-80), թուղթ, լուսագծերով եւ առիւծադրոշմով:

Նմուշ 40ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 3ա, 71ա; ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 133բ, 192ա; Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային; Զ ա ր դ ա գ իր՝ թռչնագիր, հաճգուցագիր; Գ ր չ ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան ենթարեր, խոշոր բծեր, պատռուածքներ, կարկատաններ: 44-45 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ պատռուած. կազմի եզրերը մաշուած, մէջերը վնասուած: էջակալուած ԺԸ. դ.:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-31ա* Ցաղագս ճեռակաւութեան Համառաւտ լուծմունք, ի սէր Առաքելէ Սիւնեաց եպիսկոպոսէ ի Մեկնութիւն ճեռակաւութեանս պէսպէս յատկութեամբ պատզեալ, վասն դիւրալուր հասկանալոյ զխոռութիւն բանից Ճեռականին

Տե՛ս նեռ. 35, 406ա-66ա ա/*3ա-5ա*: բ/*5ա-8ա*: գ/*8ա-10ա*: դ/*10ա-3ա*: ե/*13ա-4ա*: զ/*14ա*բ: է/*14բ-5ա*: ը/*15ա*բ: թ/*15բ-6ա*: ժ/*16ա*բ: ժա/*16բ-7ա*: ժբ/*17ա*: ժգ/*17ա*բ: ժդ/*17բ-9բ*: ժե/*19բ-21ա* ժզ/*21ա-2բ*: ժէ/*22բ*: ժը/*22բ-3ա*: ժթ/*23ա-4ա*: ի/*24ա*բ: իա/*24բ-6ա*: իբ/*26ա-7բ* (*վրջ. «...ապինքն՝ ի ներսոյ ամպրոսայ ///»* (*շար. թերթ*): իգ/*28ա-9ա* (*սկ. թերթ. «/// որպէս կենդանի ոմն է»*): իդ/*29ա-30ա*: իե/*30ա-1ա*:

Բ. *31ա-47ա* Մովսէսի Քերդողի Ցաղագս ճեռականութեանց

Տե՛ս նեռ. 436, 280ա-300բ. 1. ա/*31ա*: բ/*31ա*: գ/*31ա*: դ/*31ա*բ: 2. ա/*31բ*: բ/*31բ-2ա*: 3/*32ա*: 4/*32ա*: 5. ա/*32ա*բ: բ/*32բ*: գ/*32բ-3ա*: դ/*33ա*բ: ե/*33բ*: զ/*33բ-4ա*: է/*34ա*բ: ը/*34բ*: թ/*34բ-5ա*: ժ/*35ա*: ժա/*35ա*բ: ժբ/*35բ-6ա*: ժգ/*36ա*բ: ի/*36բ*: 7/*36բ-7բ*: 8/*37բ*: ի/*37բ-9ա*: 10/*39ա-40ա*: 11/*40ա*բ: 12. ա/*40բ*: բ/*40բ*: գ/*40բ*: դ/*40բ*: ե/*41ա*: 13/*41ա*: 14/*41ա*բ: 15/*41բ-2ա*: 16.ա/*42ա*: բ/*42ա*բ: գ/*42բ*: դ/*42բ-3ա*: ե/*43ա*: 17. ա/*43ա*բ: բ/*43բ-4բ*: 18/*44բ-5ա*: 19/*45ա*: 20/*45ա*: 21/*25բ-6բ*: 22/*46բ*: 23/*46բ-7ա*:

Գ. *47ա*բ Մովսէսի Քերդողի ճօր եւ Մեկնութիւն ճեռականի

Տե՛ս նեռ. 436, 300բ-1ա. ա/*47ա*: բ/*47ա*: գ/*47ա*: դ/*47ա*: ե/*47ա*բ: գ/*47բ*:

Դ. [Խմաստասիրականք]

1. *47բ-9բ* Համաոտ վերլուծութիւն Պորփիւրի դժուարալուծիցն, ի յերկասիրութենէ մեծ հռետորի Յոհաննու – *Հարց. Ջի՞նչ է սահման ընդհանրին: Պատասխանի. Ընդհանուր է մի իւոյ...*

2. *49բ-51բ* Լուծմունք ստորոգութեանցն [Վահրամայ, նեռ. 1683, 99բ] – *Բան. Յասիցելոցս: Լուծումն. Ի խաւսիցդ զինչ խաւսի ոք...*

3. *51բ-3բ* Մեկնութեան լուծմունք կարճ ուներոյ [Վահրամայ, նեռ. 1683, 116ա] – *Պէրի արմէնիաս՝ Յաղագս մեկնութեան: Անալօտիկէ՝ վերլուծական... Ձառեցաւ մեզ երբ[եմն]ի Պորփիւրն ի ԺԲ. (19) ճառն տե՛ս...*

4. *53բ-5ա* Յաչխատեացն լուծմունք ճաճանչի ասացեալ – *Ալաոքիկ ի պարզոյ լինին յարթիոյն...*

5. *55ա* Ի Սառորոգութիւնս: Յայլուսա [արարեալ Վահրամայ, նեռ. 4132, 30բ] – *Առաջադրեալ իրողութիւնս բաժանի եռակի...*

6. *55աբ* Յաղագս աստուածաբանութեան: Իմաստասիրացն բանի ասացեալ – *Թերեւս՝ նշանաւոր փիլիսոփայ ասէ. Ց. (3) զօրութիւնք...*

7. *55բ-60ա* Յաղագս էութեան եւ պատահման, թարգմանեալ Բագարատ Մամիկոնեան յումարէն գրոց [սրբոյն Յոհաննու Դամասկացւոյն ասացեալ]

ա. *55բ* [Յաղագս էութեան եւ պատահման] – *Գոյ հասարակ անուն ամենայն գոյից...*

բ. *55բ-6ա* Վասն սեռի, տեսակի, տեսակաւի եւ միմեանց – *Սեռ եռակի ասի, ըստ միոյ ազգի...*

գ. *56ա* Յաղագս անհատի – *Անհատն եռակի ասի. անհատ է որ ոչ բաժանի...*

դ. *56ա* Վասն տարբերութեան – *Տարբերութիւն երկակի ասի՝ հասարակ եւ յատուկ...*

ե. *56ա* Յաղագս պատահման – *Պատահումն է, որ լինի եւ բացա լինի առանց ենթակային...*

զ. *56ա* Յաղագս յատկի – *Յատուկն երկակի ասի. առաչին, որ միոյ տեսակի է, որպէս երկրաչափութիւն...*

է. *56բ* [Յաղագս] ստորոգի – *Ամենայն ստորոգութիւն ի վերայ բազմայ ասի...*

ը. *56բ* Յաղագս փաղանուան եւ հոմանուան ստորոգութեան – *Փաղանուն ստորոգութիւն է, յորժամ գանուն եւ գսահման իւրոյ անուանն ընդունի...*

թ. *56բ* Թէ զինչ է ստորոգութիւն եւ զինչ է ոռակութիւն ստորոգութեան – *Ստորոգութիւն յորժամ հարցանեմք զի՞նչ է մարդ...*

ժ. *56բ-7ա* Յաղագս անձնաւորութեան եւ որ յանձնաւորութեան եւ անձնաւորութեան – *Անձնաւորութեան անուն Բ. (2) իր նշանակէ...*

ժա. *57ա* Յաղագս էութեան եւ բնութեան եւ կերպի անհատիւ ի մի անձնաւորութեան – *Առաչին իմաստասէրքն էութիւն ասացին ի պարզ լինելն...*

ժբ. *57ա* Յաղագս բաժանմանց – *Բաժանմանց յեղանակ Ը. (8) են...*

ժգ. *57ա* Յաղագս բնութեան կանխագունի – *Բնութիւն կանխագոյն է, որ արտաքերի...*

ժդ. *57ա* Յաղագս հոմանուանց – *Հոմանունք են, որ անուանց հաղորդին...*

ժե. *57ա* Յաղագս փաղանուանց – *Փաղանուն է, որ հասարակաց հաղորդին կամ ստորոգութեան...*

ժզ *57ա* Յաղագս բազմանուանց – *Բազմանունք են, որ սահմանաց կցորդին...*

ժէ. *57ա* Յաղագս այլեւայլ անուանց – *Որ ենթակայ ունին մի եւ ասին այլեւայլ անուամբ...*

ժը. *57աբ* Յաղագս գերադրականաց – *Որ ի մէջ հոմանուանց եւ փաղանուանցն հաղորդին...*

ժթ. *57բ* Յաղագս ժ. (10) սեռականից սեռականութեան – *Պարզ ասացեալն շարամանութեան էութիւն է...*

ի. *57բ* Յաղագս համասեռից եւ այլասեռից համատեսակաց եւ այլատեսակաց եւ թուոց եւ տարերութեանց — *Համասեռք են, որ ըստ իմոյ ստորոգութեանց հնազանդին…*

իա. *57բ-3ա* Անանձնաւորութիւն երկակի ասի, երբեմն ոչ բնաւ…

իբ. *58ա* Յաղագս առնչի — *Առինչ է իբր թէ առինքն կամ յինքենէ…*

իգ. *58ա* Յաղագս, որ առինչ — *Որ առինչ ժ. (10) է որպէս սեռ ի տեսակ…*

իդ. *58ա* Յաղագս բնութեան — *Հնութիւն է սկիզբն իւրաքանչիւր գոյից…*

իե. *58ա* Յաղագս անձնաւորութեան — *Անձնաւորութիւնն անուն բ. (2) նշանակէ…*

իզ. *58ա* Յաղագս դիմի — *Դէմ է, որ վասն յատկութեան ներգործութեան եւ տեսակացն…*

իէ. *58աբ* Յաղագս որակի եւ որակութեան — *Որակութիւն է, որ առանձին եւ է որ առ այլսն…*

իը. *58բ* Յաղագս առնելոյ եւ կրելոյ — *Առնելն եւ կրելն որակական զօրութիւն…*

իթ. *58բ* Յաղագս կալոյ — *Կալն, զի միմիդն է առ այլոյ իբր մարմին…*

լ. *58բ* Յաղագս, որ առ ուր — *Ուրն տեղի նշանակէ…*

լա. *58բ* Յաղագս ներհակի — *Ներհակ որպէս իր հակառակ իւր բան…*

լբ. *58բ-59ա* Վասն ածոց — *Քաղցրախառն աւգ որպէս տապախառն շնչմունք…*

լգ. *59աբ* Յաղագս բնութեան — *Հարց. Ջի՞նչ է բնութիւն եւ քանի յեղանակաւ ասի: Պատասխան. Ասեմք, թէ անուն…*

լդ. *59բ* Յաղագս բնութեան. Յայլմէ — *Ջբնութիւնն ոմանք ասացին սահմանելով…*

լե. *59բ* Յաղագս անձին — *Ոմանք սոյնպէս ասեն զանձն անձնէ գոյացութիւն…*

լզ. *59բ-60ա* Դարձեալ յայլմէ Յաղագս բնութեան — *Ամենայն բնութիւն պատճառ եւ սկիզբն ինքեան…*

լէ. *60ա* Յայլմէ — *Տեղի, որ է բովանդակութիւն եռաբար ասի…*

8. *60ա-6ա* Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի Յաղագս էակաց — *Քանի՞ բաժանի էակն եւ յո՞րս: Երկակի՞ ի գոյացութիւն…*

9. *66ա-8բ* Ներածութիւն Պորփիւրի, [Լուծմունք]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-9ա. Նխբ. *66ա-7բ (ակ. տարբեր «Վարդապետութիւն Պորփիւրի իմաստասիրի, գիտել կի՞նչ սեռ…»)*: ա/*66ա*: բ/*66ա-7ա*: գ/*67բ*: դ/*67բ*: ե/*67բ*: զ/*67բ-8ա*: է/*68ա*: ը/*68աբ*: թ/*68բ*: ժ/*68բ*: ժա-իգ/*կբ*:

10. *69բ-70բ* Այս ինչ է ի բնաբանն Պորփիւրի — *Նախ ելոյսն, թէ տեսակն միայն սահմանի… Այսքան ի բնաբան Պորփիւրի: Իսկ ի մեկնիչն Դաւթի փիլիսոփայ Անյաղթ — Վերլուծութիւն, շարադրութիւն, էութեան… Այսքան ի մեկնութիւն Պորփիւրի լուծմանի:*

11. *71ա-6բ* Նորին Գրիգորի աշակերտի Համաոօտ տեսութիւն ի գիրս Պորփիւրի

Տե՛ս ձեռ. 623, 192բ-206բ. ա/*71աբ*: բ/*71բ-2ա*: գ/*72ա-3ա*: դ/*73աբ*: ե/*73բ-4բ*: զ/*74բ*: է/*74բ-5ա*: ը/*75ա-6բ*:

12. *76բ-95բ* Նորին Գրիգորի Լուծմունք համառօտ ի տեսութիւն Դաւթի

Տե՛ս ձեռ. 623, 206բ-47բ. ա/*76բ-7բ*: բ/*77բ*: գ/*77բ-8բ*: դ/*78բ*: ե/*78բ-9ա*: զ/*79ա-80ա*: է/*80աբ*: ը/*80բ*: թ/*80բ-1ա*: ժ/*81աբ*: ժա/*81բ-2ա*: ժբ/*82աբ*: ժգ/*82բ-3ա*: ժդ/*83աբ*: ժե/*83բ-4ա*: ժզ/*84աբ*: ժէ/*84բ-5ա*: ժը/*85աբ*: ժթ/*85բ-6բ*: ի/*86բ-7ա*: իա/*87աբ*: իբ/*87բ*: իգ/*87բ-8ա*: իդ/*88ա-9ա*: իե/*89աբ*: իզ/*89բ-90ա*: իէ/*90աբ*: իը/*90բ-2ա*: իթ/*92ա5բ*: *(95բ լս. գրից. «Գրիգորի աշակերտի հանգերձ ծնօղօք իւր կրկնակի եւ այլ վաստակելոց նմին յիշատակ բարի ի Տէր եղիցի. ամէն»)*:

13. *95բ 6բ* Դաւթի փիլիսոփայի Առաձի ե. (5)

Տե՛ս ձեռ. 464, 184ա-7բ. ա/*95բ-6ա*: բ/*96ա*: գ/*96ա*: դ/*96աբ*: ե/*96բ*:

14. *96բ-7ա* Նորին Վասն բաժանման [Դաւթի Աթենականի Հայոց փիլիսոփայի, ձեռ. 464, 187բ] — *Ամենայն, որ մի անդամ բաժանեալ գոյ…*

15. *97ա-132բ* [Յովհաննու Որոտնեցւոյ Վերլուծութիւն Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 1648, 4ա-85բ. *Այս ինչ է ի գիրս 97ա-8ա: Բաղկացութիւն 98ա*: Նխբ. *98բ-101բ: Յաղագս ստորոգութեան 101բ-2ա*: ա/*102ա-6բ*: բ/*106բ-11ա*: գ/*111ա-4բ*: դ/*114բ-20ա*: ե/*120աբ*: զ/*120բ-7ա*: է/*127ա-8բ*: ը/*129ա-30ա*: թ/*130ա-1ա*: ժ/*131ա-2ա*:

16. *133ա-67բ* Նորին Յովհաննու Որոտնեցւոյ Համառօտ լուծմունք Պերի արմէնիաս գրոցն, ի Գրիգորէ աշակերտէ

Տե՛ս ձեռ. 1648, 85բ-179բ. Այս ինչ է /133աբ: Նխբ./*133բ-6բ*: ա/*136բ-8ա*: բ/*138ա-9ա*: գ/*139ա-67ա*: *Յիշ./167աբ: (167բ լս. գրից. «Յոր գիրք այս անկիւնս է գրած, այն ուղղակի օրինակեցէք, աղաչեմ զհանդիպողաց: Զայն օրինակն, որ այս նշանած անկիւնս կայ, յայս օրինակես ուղղեցէք»)*:

17. *167բ* Այս ինչ է ի լուծմունս առաքինութեանց — *Նախ կարգն…*

18. *167բ-9բ* Նորին Գրիգորի աշակերտի Յովհաննու Մեծի Համառօտ լուծումն Առաքինութեանց Արիստոտելի — *[Բան.] Ջի հետ Աշխարհաց գրոց: Լուծումն. Աստ կարգ է վասն Դ. (4)ից… խօսել եւ անվճաբան: (Գրոց. տարբեր, հմմտ. ձեռ. 58, 297ա-306ա: Յանկ 167բ)*:

19. *170ա-2ա* (Բոլորակ աղիւսակ)

ե. *172բ-6բ* Անուամբն Աստուծոյ: Գիրք ի վերայ բնութեան հաւասկան եւ մասնական, հաճոյի ումեմն աշխատեալ Իշոխ անի[ոն]

Տե՛ս ձեռ. 745, 153ա-70բ. 1/*172բ-6ա*: 2. ա/*176ա*: բ/*176աբ*: գ/*176բ*: դ-ե/*չկբ*:

Ջ. *176բ-7ա* Նիւթ եւ նիշան շարապի, որ օգտէ լերդի եւ ստամոքաց եւ գլխոյ — *Ա[ռ] ծոր ժ. (10) դրամ,*

գաղձնի ունդ Ժ. (10) դրամ... 177ա Ալ դեղ մաղձի — Ճռ Ր. (2) դրամ մանիշակ չոր...

Է. *177ա-9բ* Բուսալիդայ իմաստնոյ հաղուածոյ Ցաղագս կազմութեան մարդոյ

Տե՛ս ձեռ. 1713, 390բ-4բ. Նխբ./*177ա*: ա/*177աբ*: բ/*177բ*: գ/*177բ-8ա*: դ/*178ա*: ե/*178ա*: զ/*178ա*: է/*178աբ*: ը/*178բ*: թ/*178բ*: ժ/*178բ*: ժա/*178բ*: ժբ/*178բ-9ա*: ժգ/*179ա*: ժդ/*179ա*: ժե/*179աբ*: ժզ/*179բ*:

Ը. *179բ-82բ* Նորին Գրիգորի աշակերտի Յոճաննու Որոտնեցւոյ Լուծմունք համառօտ դժուարիմաց բանից ի Գիրս գոյութեան Արիստակիսէ հռչտորէ

Տե՛ս ձեռ. *267*, *444ա-55ա*, ա/*179բ-80բ*: բ/*180բ*: գ/*180բ*: դ/*180բ-1ա*: ե/*181ա*: զ/*181ա*: է/*181ա*: ը/*181աբ*: թ/*181բ*: ժ/*181բ*: ժա/*181բ-2բ*:

Տպ. լ. հայերեան, Դպրութեան պատմութ...., էջ 321-65, ձեռ. Ց:

Թ. *182բ-6ա* Նորին Գրիգորի Լուծմամն համառօտ ի հառաս գշոյութեան Գևորգեա վարդապետի, զոր նախ խնդրեալ էր Կոստանդեա գոյի եւ ապա Գոյներ-ցացց Սահմանոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 429ա-44ա. ա/*182բ*: բ/*182բ-5ա*: գ/*185աբ*: դ/*185բ*: ե/*185բ-6ա*: զ/*186ա*:

Ժ. *186ա* [Վասն Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփային] — *Դաւիթ փիլիսոփայն է ի Հայք գաւառէ՝ ի Հերեթիէ գեղջէ...*

ԺԱ. *186ա-9ա* Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփային Ներ-գինացւոյ [Հակաց գիրք. ձեռ. 1744, 383ա] — *ի քանի՞ս բաժանի էակն եւ յո՞րս: Երկակի՞ ի գոյացու-թիւն եւ ի պատահումն...*

ԺԲ. *192ա-269բ* Տէր Առաքելի Եռամեծի եւ բայ ճր-ռեսորի եւ յանյաղթ փիլիսոփայի աշակերտի երից Երաւելոյն Գրիգորի տիեզերալոյս վարդապետի առաքեալ Քան խրատական ոգեշահս եւ հանճարս, իմաստասէից ի Մեկնութիւն սահմանաց գոգց, ի յիղձ մխթարեանց ոմանց եղբարց հարազատաց, նորին աշակերտացն

Տե՛ս ձեռ. 1234, 8ա-116ա. Նխբ./*192*: *Վասն Սահ-մանաց*/*195բ-9բ*: ա/*199բ-204բ*: բ/*204բ-9ա*: գ/*209ա-11բ*: դ/*211բ-7ա*: ե/*217ա-8բ*: զ/*218բ-27բ*: է/*227բ-30ա*: ը/*230ա-4բ*: թ/*234բ-7բ*: ժ/*237բ-45բ*: ժա/*245բ-52բ*: ժբ/*252բ-8ա*: ժգ/*258ա-60ա*: ժդ/*260ա-1ա*: ժե/*261աբ*: ժզ/*261բ*: ժէ/*261բ-5բ*: ժը/*265բ-7բ*: ժթ/*267բ-70բ*: ի/*270բ*:

ԺԳ. *271բ-8ա* Նորին տէր Առաքելի Սիւնեաց Եպիսկոպոսի Ի տեսութիւն բանսն, որ ասէ Ամենայն չար տանջելի է — *[Հարց.] Ջինչ է, որ ասէ ամենայն չար տանջելի: Պատասխան. Ի վերայ այսր բանի ԼԳ. (33) ինչ խնդրելի է... այսքան պատճառացս ասաց. թէ ամենայն չար տանջելի:*

ԺԴ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԲ. դ.

ա. *2բ (չղագրանման նոտրգիր)* Այնման բանի ի սոյն գրգիրում — *Թղթատամարք Ա. (1) Մեկնութիւն քե-րականութեան ի տէր Առաքելի Սիւնեայ... ՇԼԲ. (18) տեսութիւն ամենայն չար տանջելիին, ի նոյն տէր Առա-քելի:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ

70բ եւ զայս յանգս դիւրագիւտ արարեալ աշխոյժ ընթերցողաց եւ յիշատակ աշխատողաց ի սմայ, որով եւ դուք յիշեսջիք ի Տէր:

98ա եւ զիս յիշեա՛:

82բ (Ստացողի) Յիշատակ է գիրքս այս Աստուծով եսայի ջնջի[ն] աբէղային, ի վայելումն անձին իմոյ, որ երկ[ր]այ Պասէրցի, ի գեղջէն Վանի գեղու, եւ որդի Աբրահամ քահանայի: Եւ հանդիպաւղ եւ վայելողք սմին յիշել աղաչեմ զպապն իմ Պաղինի եւ մամն իմ Ղևմաթքն եւ ծնօղս իմ տէր Աբրահամն եւ մայրն իմ Սոպքանն, ի Քրիստոս հանգուցեալ յեղբար[ց]ս իմ գՍահակն եւ գՄկորքն եւ զքնաւս ի սմին, եւ քոյրն իմ Մարիամն եւ եղբօր զրստրիկն Ղևմաթրն, զի բազում չանիւ աշխատեցա մինչ ի յասի, որ կայ ի սմայ բարու-նակեալ գմիք[կ]նութիւն քերականութեան Ր. (2) եւ գՏրամադրութիւն Գ. (3), Ե. (5) Հայնք Պորփիւրի, Գ. (3) Ըստորոգութիւնք, Ե. (5) եւ Պերի արմէնն, Զ. (6) գՄահմանքն եւ այլն:

278ա Որոց եւ զնեզ փրկեսցէ մարդասէրն Քրիստոս ի գառն դժոխոց եւ տանջանաց. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

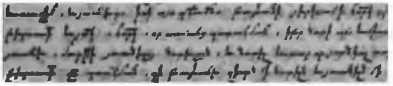
1ա (ԺԲ. դ. Շղագիր) Ի վայելումն տիրացու Կարա-պետի Մօսկովացւի:

ԳՐԱՉՓՈՐՁ *1ա, 195ա, 206բ Բառեր եւ տառեր (Հա-յերէն եւ ռուսերէն):*

2333

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԵ. դար

Նմուշ 57ա

Թերթ՝ 417+1 (կրկն.՝ 47). չբռած՝ 1բ-2բ, 46բ, 55բ, 78բ, 191բ, 243ա-4բ, 251բ, 266ա-76բ, 416աբ, 417բ. Պարակ՝ 1x2+1-9x12 (Ը, Ը 11, Թ 13) +Ա-Ժx12 (Ա-Գ 16)+1-15x12+1x2: Նիթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «PZ», բուսական եւ այլ լուսադրոշմներով: Մետմութիւն՝ 20,5x16: Գրութիւն՝ միասիւն (17,5x11): Գիր՝ նուռգիր: Տող՝ 29: Կազմ՝ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ ստռւարաթուղթ, մշրի՝ դոյնմագարդ, աստառ՝ կարմրեռակ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, պատռուածքներ, գրադաչտը զուանփոխուած, 90-91 եւ 415-416 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած մէկական թերթ կտրուած. կազմը մաշուած, ցեցակեր, եզերեզ վնասուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա–46ա* Յաղագս Քերականութեան համառօտ լուծմունք ի տէր Առաքել Սիւնեաց եպիսկոպոսէ ի Մեկնութիւն բերականութեանս պէսպէս յատկութեամբ պարզեալ վասն դիւրաւոր հասկանալոյ զվսորութիւն բանից բերականիս

Տե՛ս ձեռ. 55, 406ա-66ա. ա/3ա-5բ: բ/6ա-9բ: գ/9բ-13ա: դ/13ա-Տա: ե/18ա-9բ: զ/19բ-20ա: է/20բ: ը/20բ-2ա: թ/22ապ: ժ/22բ-3ա: ի/23ա-4ա: լ/24ա-5ա: խ/25բ-Տա: ծ/25ա-30բ: կ/30բ-2բ: հ/32բ-3ա: ձ/33ապ: ղ/33բ-5բ: ճ/35բ-6ա: ի/36բ-Տբ: ի/38բ-40բ (վրջ. թերի՝ «...այսինքն՝ ի ներսոյա՛ապրեա՛///»): ի/41ա-3բ (սկ. թերի՝ «///որպէս կենդանի ոմն է,...»): ի/43բ-4բ: ի/44բ-6ա:

Տե՛ս տպ. «Ասողել Սիւնեցի. Յաղագս քերականութեան համառատ լուծմունք», Լոս Անջելոս, 1982, էջ 67-195, ձրս. Գ:

Բ. *47ա–8բ* Համառօտ վերլուծութիւն Պորփիւրի դժուարալուծիցն ի յերկասիրութենէ մեծ հռետորի Յօհաննու [Որոտնեցւոյ] – *Հարցումն. Զի՞նչ է սահման ընդհանրին: Պատասխանի. Ընդհանուր է մի թուով...*

Գ. *49ա–52բ* Լուծմունք Ստորոգութեանցն Ղևաւրատ. ձեռ. 1683, 99բ] – *Բան. Յասիցելոցս: Լուծումն. Ի խօսից զինչ խօսի...*

Դ. *52բ–5ա* Մեկնութեան լուծմունք կարճ ուեղով – *Պէրիարմէնիան՝ յաղագս մեկնութեան: Անալօտիիք վերլուծական...*

Ե. *56ա–61բ* [Յովհաննու Դամասկացւոյ ասացեալ] Յաղագս էութեան եւ պատահման, թարգմանեալ Բագարատ Մամիկոնեան յունարէն գրոց

Տե՛ս ձեռ. 2332, 55բ-60ա. ա/56ա: բ/56ապ: գ/56բ: դ/56բ-7ա: ե/57ա: զ/57ա: է/57ապ: ը/57բ: թ/57բ-8ա: ժ/58ա: ի/58ապ: լ/58ա: խ/58բ: ծ/58ա: կ/58ա: հ/58բ: ձ/58բ: ղ/58բ: ճ/59ա: մ/59ա: յ/59ա: ն/59ա: շ/59ա: ո/59ա: չ/59ա: պ/59ա: ջ/59ա: ռ/59ա: ս/59ա: վ/59ա: տ/59ա: ր/59ա: ց/59ա: ու/59ա-60ա: փ/60ա: ք/60ա: օ/60ա: ֆ/60ա: ա/60ա: բ/60ա: գ/60ա: դ/60ա: ե/60բ: զ/60բ: է/60բ: ը/60բ: թ/60բ: ժ/60բ: ի/60բ: լ/60բ: խ/60բ: ծ/60բ: կ/60բ: հ/60բ: ձ/60բ: ղ/60բ: ճ/60բ: մ/60բ: յ/60բ: ն/60բ: շ/60բ: ո/60բ: չ/60բ: պ/60բ: ջ/60բ: ռ/60բ: ս/60բ: վ/60բ: տ/60բ: ր/60բ: ց/60բ: ու/60բ: փ/60բ: ք/60բ: օ/60բ: ֆ/60բ-1ա: ա/61ա: բ/61ա: գ/61ա: դ/61ա: ե/61ա: զ/61ա: է/61ա: ը/61ա: թ/61ա: ժ/61ա: ի/61ա: լ/61ա: խ/61ա: ծ/61ա: կ/61ա: հ/61ա: ձ/61ա: ղ/61ա: ճ/61ա: մ/61ա: յ/61ա: ն/61ա: շ/61ա: ո/61ա: չ/61ա: պ/61ա: ջ/61ա: ռ/61ա: ս/61ա: վ/61ա: տ/61ա: ր/61ա: ց/61ա: ու/61ա: փ/61ա: ք/61ա: օ/61ա: ֆ/61ա-2ա: ա/62ապ: բ/62բ-3ա: գ/63ա: դ/63ա: ե/63ապ:

Զ. *63բ–8բ* Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի Յաղագս էակաց – *Քանի՞ բաժանի էակն եւ ո՞րպս: Երկակի՞ է գոյացութիւն եւ ի պատահումն...*

Է. *69ա–76բ* Գիրք յաղագս վեց սկզբանց, արարեալ Գիլբերթոսի Պոռիտացւոց եպիսկանի եւ թարգմանեցեալ ի յունաճէն բաճասիրէ: Յաղագս տեսակի ներգործութեան. առնելոյ, կրելոյ, երթի, ուրի, դրութեան, ունակութեան եւ յաղագս այնորիկ, թէ զի՞նչ է ընդունել զառաւելն եւ զնուազն

Տե՛ս ձեռ. 873, 255ա-70բ. ա/69ա-70ա: բ/70ա-1ա: գ/71ապ: դ/71բ-2ա: ե/72բ-3բ: զ/73բ-4բ: է/74բ-5ա: ը/75ա-6բ:

Ը. *77ա–8ա* Նկատումն Արիստոտէի – *Ուսուցանէ մեզ ի բնաւսողութեանցն այնոցիկ... (Յաւելեալ՝ 19 տող, ձեռ. 47, 105ա-6ա)*

Թ. *79ա–90բ* Ի Գրոց պատճառաց Արիստոտէի եւ կամ որպէս ոմանց թուի՝ Պոռկի: |90բ| Դուզնաճեայ բանս թարգմանեցեալ ի լա/ինացւոց բարբառոյ ի հայոց լեզու ի ձեռն ուսումն Լ/ինացի Ստեփաննոս կոսնատորի, ի վսաս Քրիստոսի Աստուծոյն

Տե՛ս ձեռ. 110, 351բ-69բ. ա/79ապ: բ/79բ-80ա: գ/80ա: դ/80բ: ե/81ա: զ/81ապ: է/81բ-2ա: ը/82ապ: թ/82բ-3ա: ժ/83ապ: ի/83ա: լ/83բ: խ/84ա: ծ/84ա: կ/84բ: հ/84բ-5ա: ձ/85ապ: ղ/85բ: ճ/85բ-6ա: մ/86ա: յ/86ա: ն/86ա-7ա: շ/87ա: ո/87ապ: չ/87բ: պ/87բ-Տա: ջ/88ա: ռ/88ապ: ս/88ա: վ/88ապ: տ/88բ: ր/88բ-9ա: ց/89ա: ու/89ա-90ա: փ/90ապ: ք/90բ:

Ժ. *91ա–105բ* Արուեստորիսն վասն աճնի մարդոյ, ի սիմնօճէ Ջուղայեցւոյ Հայոց վարդապետէ...

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նիւթ./91ա: 1/91ա-5բ: (95ապ «Յաղագս զօրութեանն»): 2/95բ-108բ: (106բ «Վասն ցանկականին»):

ԺԱ. *109ա–41բ* Համառօտ տեսութիւն ի Գիրս Պորփիւրի՝ Գրիգորի աշակերտի Երամեծին Յօհաննու Որոտնեցւոյ

Տե՛ս ձեռ. 623, 189ա-206բ. *Յանկ Ա/109ա: Յանկ Բ/109ա-10բ:* ա/111ա-2ա: բ/112ապ: գ/112բ-4ա: դ/114ապ: ե/114բ-5ա: զ/115ապ: է/115բ-6բ: ը/116բ-Տա: (գրչից՝ «գրէ անմեղապրելի լինել. նախ՝ զի են եւ այլ բաղդաւորութիւնք: երկրորդ՝ բանական են ներածութեամբ ասէ: Այսքան առ այսս»): (110բ՝ ցանկից յետոյ, գրչից. «Այսքան ի մեկնութիւն Պորփիւրի լուծանի: Եւ գայս ցանկս դիւրագիւտ արարեալ աշխոյժ ընթերցողաց եւ լիշատակ աշխատողաց ի սմայ, որով եւ դուք յիշեսջիք ի Տէր»):

ԺԲ. *118բ–41բ* Նորին Գրիգորի համառօտ լուծմունք ի Տեսութիւնն Դաւթի

Տե՛ս ձեռ. 623, 206բ-47բ. ա/118բ-9ա: բ/119ապ: գ/119բ-20բ: դ/120բ: ե/120բ-1բ: զ/121ա-2բ: է/122բ-3ա: ը/123ա: թ/123ապ: ժ/123բ-4բ: ի/124ա-5ա: լ/125ապ: խ/125ա-6ա: ծ/126ապ: կ/126բ-7ա: հ/127ա-Տա: ձ/128ապ: ղ/128բ-9բ: ճ/129բ-30ա: մ/130ա-1ա: յ/131ապ: ն/131բ-2ա: շ/132ապ: ո/132բ-3բ: չ/133բ-4բ: պ/134բ-Տա: ջ/135ա-6ա: ռ/136ա-7ա: ս/137ա-41բ:

ԺԳ. *142ա–91ա* Երամեծին Յօհաննու Հայոց փիլիսոփայի եւ վարդապետի Հաւաքումն համառօտ վերլուծութեան ատորոգութեանց Արիստոտէլի ի Գրիգորէ աշակերտէ

Տե՛ս ձեռ. 1648, 4ա-85բ. *Յանկ/142ա-3ա:* Նիւթ./*143բ-7բ: Յաղագս ատորոգութեան/145ապ:* ա/149ա-55բ: բ/155բ-61բ: գ/161բ-6բ: դ/166բ-75ա: ե/յիւ: զ/175ա-84բ: է/184բ-6բ: ը/186բ-Տա: թ/188ա-9բ: ժ/189բ-91ա:

ԺԴ. *192ա–243բ* Նորին Յօհաննու Որոտնեցւոյ համառօտ լուծմունք Պէրիաւմէնիաս գրոյն ի Գրիգորէ աշակերտէ

Տե՛ս ձեռ. 1648, 85բ-179բ. *Յանկ/192ապ:* Նիւթ./*193ա-7ա:* ա/197ա-9բ: բ/199բ-201ա: գ/201բ-42ա: Յիշ/242բ:

ԺԵ. *245ա–65բ* Բոլորակ-աղիւսակիք իմաստասիրականաւք

ա. *245ա* Ուսման տարամաքանութիւն – *Ւկսինքն՝ պարզառութիւն, շարամանութիւն...*

բ. *245բ* Սեռ ե. (5) նախնեաց – *Յոյնք, Հայք, Արշակունիք...*

գ. *246ա-7ա* Յաղագս տեսակի – *Մարմին-գոյացութիւն-անմարմին...*

դ. *247բ-8ա* Ստորոգութիւնի – *Հոմանուան... Սեռ... Տեսակ...*

ե. *248բ* Հինգ նշանն Պորփիւրի – *Սեռ-տեսակ-պատահում...*

զ. *249ա* Անդրադաման նշանի զատ Արիստոտելի են ժ (10) – *Գոյացութիւն-որակ-քանակ...*

է. *249բ* Շարժութեան տեսակի են վեց – *Ինկուլութիւն, ապականութիւն, աճելութիւն...*

ը. *250ա-1ա* Յաղագս չարամանութեան – *Շարամանութիւն է պարզ նշանից, ներտրամադրեալ...*

թ. *252ա* Նախադասութեան բաժանումն 3 – *Ըստ գոյացութեան, ըստ որակին...*

ժ. *253ա* Յաղագս նախասութեան ճշմարտելոյ եւ ստելոյ – *Հարկաւոր, կարելի, անկարելի...*

ժա. *253բ-4ա* Նախադասութիւնի – *Անէն մարդ-ոչ ոք մարդ:*

ժբ. *254բ* Անդառնալի բացասութիւնի – *Ըստորասական-բացասական...*

ժգ. *255ա* Եղանակատոր նախադասութիւն – *Եղանակք երեք...*

ժդ. *255բ* Չուղղակի հետեւմունս – *Առաջին-երկրորդ-երրորդ...*

ժե. *256ա* Ստորադասական նախադրութեանց – *Առաջին-թէական-բաղհիւսական...*

ժզ *256բ-7բ* Յաղագս չարաբանութեան – *Շարաբանութիւնք-արարչական-տեսական...*

ժէ. *258ա-60բ* Հինգ նշանն Պորփիւրի – *Ա-Բ-Գ...*

ժը. *261ա-2բ* Հաւագաբանութիւն – *Լա-ւա-բար...*

ժթ. *263ա-5ա* Յաղագս վերաբերութեան եղանակաց – *Դ. (4) եղանակք...*

ի. 265բ Յաղագս պատրանաց – *Որք են այսքիկ-հոմանունս...*

ԺԶ *277ա-404բ* Տէր Առաքելի Եռամեծի եւ Բայ հեղեռոի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի երիցս երանելոյն Գրիգորի տիեզերապոյս վարդապետի արարեալ Բանս խրատական, ոգեշունչ եւ համառաս, իմաստասէրս ի Մեկնութիւն Սահմանաց գրոց, ի լիոյն մաղթանաց ոմանց բանասիրաց, եղբարց հարազատաց, նորին աշակերտացն: Օգնեա՛, Յիսուս, եւ հատո՛ ի յաւարտ, շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն:

Տե՛ս նեռ. 1234, Ցա-116ա. Նախ./*277ա-83ա:* Վասն Սահմանաց/*283ա-9ա:* ա/*289-97ա:* բ/*297ա-304ա:* գ/*304ա-8բ:* դ/*306բ-17բ:* ե/*317բ-20ա:* զ/*320ա-34ա:* է/*334ա-8ա:* ը/*338ա-45բ:* թ/*345բ-50բ:* ժ/*350բ-64ա:* ժա/*364ա-74ա:* ժբ/*374ա-83ա:* ժգ/*383բ-7ա:* ժդ/*387ա-8բ:* ժե/*389ա:* ժզ/*389ա-90ա:* ժէ/*390ա-6բ:* ժը/*396բ-9բ:* ժթ/*400ա-4ա:* ի/*404ար:*

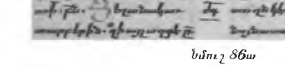
ԺԷ *405ա-15բ* Նորին տէր Առաքելի Սիւնեաց եպիսկոպոսի ի տեսութիւն բանիւն, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի է – *Հարցումն. Ջի՞նչ է, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի է: Պատասխանի. Վասն այսր բանի... եւ վասն այսքան պատճառաց ասաց, թէ ամենայն չար տանջելի է: Վերջ:*

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *1ա Ճարից լծորդք շա՛ր միայար,*
Ըստ իմաստնոյն խօսեալ տօմար,
Ջի դու երկիցս բաբբառեցար,
Անծիծղ վհկոյ (՞) տացէ քեզ հար:

Թէպէտ եւ ոչ է իմաստասիրելի՝ իմաստասիրելի է: Եւ եթէ իմաստասիրելի՝ իմաստասիրելի է, ապա ամենայն իրօք իմաստասիրելի է: 415բ, 417ա՝ Թուեր եւ տառեր:

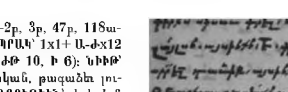
2334
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԹԵՐԹ՝ 369+1 (կրկն՝ 289). չգրուած՝ 1ա-2բ, 3բ, 47բ, 118ա-21ա, 122աբ, 326ա-9բ, 343բ-5բ, 361ա-9բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+ Ա-ԺԲ12 (Ժ 10) + Ա-ԽԲx12 (Ա, 11, Բ 8, ԺԲ 8+1x4, ԺԲ 10, Խ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ եռամաճիկի, բուսական, թագաձեւ լուսադոյմներով: ՄԵՄՄԻԹԻՒՆ՝ 20,2x14,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (15x9,8-16,5x10,5-17x10,5-18-10,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (4ա-117բ), նոտրգիր (123ա-360բ, տարբեր): ՏՈՂ՝ 30 (4ա-117բ), 24-29 (123ա-360բ): ԿԱԶՄ՝ դրոշմագարդ մուգ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագոյն դաջուած կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

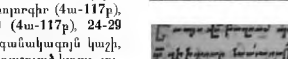

Նմուշ 86ա

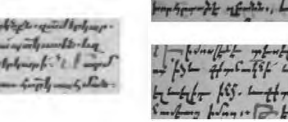
ժէ. դար

Նմուշ 130ա

Նմուշ 212ա

Նմուշ 357ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր ո ւ՝ 123ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա ր ո ւ՝ բուսական (346ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ վարագոյն, սեւ:

ՎԻՃԱԿ բաւարար. տեղ-տեղ բծեր, պատռուածքներ, գրադաշտը գունափոխուած, ցեցակեր, 12-13, 119-120, 121-122 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած մէկական թերթ կայուած. կազմը խուճացած, մաշուած, ցեցակեր, մէջը պատռուած, փականներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ի Թ Ի Ն

Ա. *4ա-53բ* Ցաղագս Քեռականութեան համառօտ լուծմունք ի տէր Աւառնէլէ Սիւնեաց եպիսկոպոսէ ի մեկնութիւն հեռականութեանս պէսպէս յատկութեամբ պարզեալ վասն դիւրալուր հասկանալոյ զխոռութիւն բանից հեռականին

Տե՛ս նեռ. 55, 406ա-66ա. ա/*4ա-7բ*: բ/*7բ-12ա*: գ/*12ա-6բ*: դ/*16բ-21բ*: ե/*21բ-3բ*: զ/*23բ-4ա*: է/*24ա-բ*: ը/*25ա-6ա*: թ/*26ա-բ*: ժ/*26բ-7բ*: ի/*27բ-8բ*: լ/*28բ-ժ*: խ/*28բ-30ա*: ծ/*30ա-3ա*: կ/*33ա-6ա*: հ/*36ա-8ա*: ձ/*38ա-բ*: ղ/*38բ-9բ*: ճ/*39բ-41բ*: մ/*41բ-2ա*: յ/*42ա-5ա*: ն/*45ա-7ա* (*վրց. թերի՝ «...այսինքն՝ ի ներտրամադրեալ///»*): շ/*48ա-50ա* (*սկ. թերի՝ «///քիւնն որպէս կենդանի ոմն է...»*): ո/*50ա-1բ*: չ/*51բ-3բ*:

Բ. *53բ-81ա* Մովսէսի Քեռդողի Ցաղագս հեռականութեանց

Տե՛ս նեռ. 436, 280ա-300բ. 1/*53բ-4բ*: 2/*54բ-5ա*: 3/*55ա-բ*: 4/*55բ-6ա*: 5/*56ա-63ա*: 6/*63ա-4ա*: 7/*64ա-5ա*: 8/*65ա-բ*: 9/*65բ-8ա*: 10/*68ա-9բ*: 11/*69բ-70բ*: 12/*70բ-1բ*: 13/*71բ*: 14/*71բ-2բ*: 15/*72բ*: 16/*72բ-4բ*: 17/*74բ-7բ*: 18/*77բ*: 19/*77բ-8ա*: 20/*78ա-բ*: 21/*78բ-80ա*: 22/*80ա-բ*: 23/*80բ-1ա*:

Գ. *81ա-2ա* Մովսէսի Քեռդողի ճօր Մեկնութիւն հեռականի

Տե՛ս նեռ. 436, 300բ-1ա. ա/*81ա-բ*: բ/*81բ*: գ/*81բ*: դ/*81բ*: ե/*81բ*: զ/*81բ-2ա*:

Դ. *82ա-5ա* Համառօտ վերլուծութիւն Պորփիւրի դժուարալուծիցն ի յերկասիրութենէ մեծ հռետորի Յոհաննու [Որոտնեցւոյ] – *Հարցումն. Զի՞նչ է սահման ընթհանրին: Պատասխանի. Ընդհանուր է մի...*

Ե. *85բ-9ա* Լուծմունք Ստորոգութեանցն [Վահրամայ. նեռ. 1683, 99բ] – *Բան. Յասիցելոցս: Լուծումն. Ի խօսից պի՞նչ խօսի ոք...*

Զ. *89ա-92ա* Մեկնութեան լուծմունք կարճ – *Պէրիարմէնիաս՝ Յաղագս մեկնութեան: Անալօտիկէ՝ վերլուծականն...*

Է. *92ա-4բ* Յաչխարհացն լուծմունք – *Ճաճանչք ասացեալ, այսոքիկ ի պարզոյ լինին...*

Ը. *94բ-5ա* Ի Սառորգութիւնս յայլուստ – *Առաջադրեալ իրողութիւնս բաժանի եռակի...*

Թ. *95ար* Ցաղագս աստուածաբանութեան իմաստասիրացն բաւի ասացեալ – *Թերեւս նշանաւոր փիլիսոփայ ասէ...*

Ժ. *95բ-103բ* Ցաղագս էութեան եւ պատահման, թարգմանեալ Բագարատ Մամիկոնեան յումեմէն գրոց...

Տե՛ս նեռ. 2332, 55բ-60ա. ա/*95բ*: բ/*95բ-6բ*: գ/*56բ*: դ/*96բ*: ե/*96բ-7ա*: զ/*97ա*: է/*97ա*: ը/*97բ*: թ/*97բ-8ա*: ժ/*98ա*: ի/*98ա*: լ/*98ա*: խ/*98ա*: ծ/*98ա*: կ/*98բ*: հ/*98բ*: ձ/*98բ*: ղ/*98բ*: ճ/*98բ*: մ/*98բ-9ա*: յ/*99ա*: ն/*99ա-100ա*: շ/*100ա*: ո/*100ա*: չ/*100բ*: պ/*100բ*: ջ/*100բ*: ռ/*100բ*: ս/*100բ*: վ/*100բ*: տ/*100բ-1ա*: ր/*101ա*: ց/*101ար*: ւ/*101ա*: փ/*101բ*: ք/*101բ-2բ*: օ/*102ա*: ֆ/*102բ-3ա*: և/*103ա*: ՙ/*103ար*:

Ժ.Ա. *104ա-9բ* Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի Ցաղագս էակաց – *[ի] քանի՞ բաժանի էակն եւ յո՞րս: Երկակի՛ ի գոյացութիւն եւ ի պատահումն...*

Ժ.Բ. *109ա-12ա* [Արիստոտէլի. նեռ. 464, 194բ] – *Արդ, գոլ զէակն, յորժամ...*

Ժ.Գ. *112ա-3ա* [Դաւթի փիլիսոփայի Ցաղագս հարկատուին եւ կարեւոյն] – *Հարցողին. Քանի յեղանակօք դանագանին...: Ասողին. Երկակի, զի հարկատուին...*

Ժ.Դ. *113ա* Ցաղագս ստորոգութեանցն – *Թէ վասն Հ՛բ Ժ. (10) են սեռքն...*

Ժ.Ե. *113բ-7բ* Նեռածութիւն Պորփիւրի [Լուծմունք]

Տե՛ս նեռ. 718, 138ա-70բ. ա/*113բ* (*սկ. տարբեր «Գիտելի է, զի՛նչ է սեռ»*): բ/*113բ-5ա* (*սկ. տարբեր. «Սահմանի տեսակ եռակի»*): գ/*115ար*: դ/*115բ-6ա*: ե/*116ա*: զ/*116ար*: է/*116բ*: ը/*116բ-7ա*: թ/*117ա*: ժ/*117ար* (*վրց. թերի «զանգի յառաջ է, քան գմարդ ///*): ժա-ի/*ջբ*:

Ժ.Զ. *123ա-325բ* Տէր Աւառնէլի՝ եռամեծի եւ ֆաբ հռետորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի, աշակերտի երկցս երանելւոյն Գրիգորի տի[ե]զերալոյս վարդապետի արարեալ Բանս խրատականս, ոգեշահս եւ հանճարս, իմաստալեղս ի մեկնութիւն սահմանաց գրոցն, ի լիղն մաղթանաց ոմանց բանասիրաց, եղբարց հարազատաց նորին աշակերտացն: Օգնեա՛յ եւ հասո՛յ ի աւարտ շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն:

Տե՛ս նեռ. 1234, 9ա-116ա. Նխբ./*123ա-33բ*: Սահմանաց/*133բ-44ա*: ա/*144ա-57բ*: բ/*157բ-70բ*: գ/*170բ-8ա*: դ/*178ա-94ա*: ե/*194ա-9ա*: զ/*199ա-222ա*: է/*222ա-9բ*: ը/*229բ-41ա*: թ/*241ա-7բ*: ժ/*247բ-67բ*: ի/*267բ-83ա*: լ/*283ա-94ա*: խ/*294ա-9բ*: ծ/*299բ-301բ*: կ/*301բ-2ա*: հ/*302ա*: ձ/*302ա*: ղ/*303ա-13ա*: ճ/*313ա-7բ*: մ/*317բ-25ա*: յ/*325ար*:

Ժէ. *330ա-43ա* Նորին տէր Աւառնէլ Սիւնեաց եպիսկոպոսի ի տեսութիւն բանին, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի. Օգնեա՛, Յիսուս – *[Հարցողին]. Զի՞նչ է, որ ասէ. Ամենայն չար տանջելի: Պատասխանի. Վասն այսր բանի...*

Ժը. *346ա-60բ* [Խրատ]

1. *346ա-50բ* Խրատ իմաստասիրական առ ծառայս եւ մերձաւորս եւ թագաւորս, զի յուսացին սակաւ եւ իմաստնասցին – *Որդեա՛կ, նախ ի լեզուէ քումմէ զդուշացի՛ր...*

2. *350բ-1բ* Աստուածաբանութիւնք իմաստասիրացն եւ այլ առակաւոր խօսք – *Հերմէս նշանաւոր փիլիսոփայ ասաց՝ Ժ. (3) գօրութիւն կայ...*

3. *351բ-2բ* Վասն խնգաց – *Կղիտաւրոս ասաց. Ճանապարհորդք ի տունս իւրեանց փութան...*

4. *352բ-3ա* Վասն բարեկամաց – *Եւրոպիդէս ասաց. Մեծամեծաց բաղում բարեկամք եւ աղքատք ի բուն բարեկամաց քակտին...*

5. *353աբ* Վասն իշխանաց – Աւրիստոտել *ասաց. Որք ի վերայ բազմաց ահեղք իցեն…*

6. *353բ-4ա* Վասն աչակերտաց – Աւրիստոտել *ասաց. Աշակերտաց իւրոց այնպիսի ինչս ստանալ…*

7. *354աբ* Վասն չարկամաց – Պիթագորոս *ասէ. Ի հուր եւ ի կին մերձենալ միապէս է…*

8. *354բ-5ա* Վասն ածաթոյ – Կղիտարոս *ասէ. Ճաւուր պատերազմի երկաթ լաւ է քան զոսկի…*

9. *355ա* Վասն գինոյ – Կղիտարոս *ասաց. Ապահանի յաշխարհս ջրով եւ հրով…*

10. *355աբ* Վասն ոդոյ – Աւրիստոտել *ասէ. Պարտ է որդոյ հնազանդ լինել հօր…*

11. *355բ* Վասն աղբերաց – Դիմոսթենէս *ասէ. Ջցորեանն ոչ եթէ ի գեղեցիկ դաշտէն ընտրեալք…*

12. *355բ-6ա* Վասն լռելոյ – Պղատոն *ասէ. Որ ոչ գիտէ լռել, լռել նայ եւ ոչ խօսել…*

13. *356ա-7ա* Վասն մաճուան – Աւրիստոտել *ասէ. Ի կենաց յաշխարհիս <յաշխարհիս> որպէս ի սեղանոյ…*

14. *357ա* Վասն դատաստանաց – *Վեց իրք պիտոյ են դատաւորաց…*

15. *357ա* Վասն բարեկամաց – *Ճշմարիտ բարեկամն գսէրն քաղցրագոյն առնէ…*

16. *357աբ* Վասն երդման – Սոկրատէս *ասէ. Պարտ է մարդոյ զբանս իւր երդման վերագոյն առնել…*

17. *357բ-8ա* Վասն կանանց – Դիմոկրատես *ասէ. Ընդ իշխանութեամբ կանանց գրաւել մեծ նախատինք են…*

18. *358աբ* Վասն ածաբասիրաց – *Ոչ խօսք ի մեռելոյ եւ ոչ ընդորձ արծաթասիրաց…*

19. *358բ-9ա* Վասն ղոզմոզաց – Կղիտարոս *ասէ. Փայտ ի հրոյ մաշի եւ տուն ի ղոզմոզաց…*

20. *359ա-60բ* Վասն մահուան – *Որք ի ժամ մահու կտակս գրեն, նման են այնոցիկ, որ ի ժամանակի նաւակոծութեան… Որ է օրհնեալ յափտեանս. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

113ա եւ գիս յիշեա՛:

121բ Ողեա՛յ, Յիսուս եւ հաւատ յաւարտ շնորհագ Սուրբ Հոգւոյն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՅԻ

Յա Թուին ՌՃԼԴ. (1685) գնացաք ի Սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ եւ երկիրպագութիւն առնեայն տնօրինականացն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ արարաք:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Յա Քերականութիւն է հմտութիւն, արհեստ եւ մակացութիւն: Մակացութիւն է ներկուս գիտութիւն:*

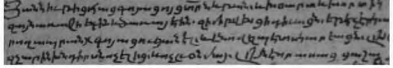
2335
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՁԻԽ. – 1476, ԺԵ. ԴԱՐ

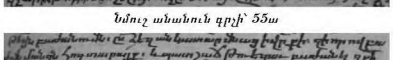
Գրիչ Անանուն, Կարապետ ։

Թերթ 311, չբուած 107բ-8ա՝ ՊՐԱՆ Ա-ԺԳ×12 (Ա, ԺԳ 16, Գ, Ե 11, Ջ 14, Թ-Ժ 20) + Ա-ԺԱ×12 (Է 11)։ Նիւթ՝ թուղթ։ Մեծութիւնն՝ 17,2x12,5։ Գրութիւնն՝ միասիւն (2բ-182բ, 264ա-310բ), երկսիւն (181ա, 183ա-263բ) (13,8x9,8-15x10)։ Գիր՝ բոլորգիր (Անանուն՝ 2ա-57ա, Կարապետ ։՝ 57ա-310բ. գրչափոխութեամբ)։ Տող՝ 25-35։ Կազմ՝ դերձմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դրամակով, միջոցը՝ տախտակ, աստառ՝ բազմագունի դերձմազարդ կտաւ. թուաթզկեղերք՝ կարմիր (գունաթափ)։

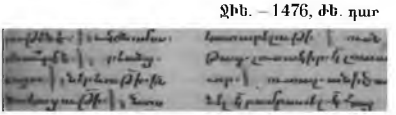
Մանրանկարչութիւն – Ն ո ր ա մ՝ 6բ-7ա, 12բ-13ա, 14բ-15ա։ Ճ ա կ ա տ ագ ա ր դ՝ 2բ, 7բ, 16բ։ Լ ո ւ ս ա ն ց ագ ա ր դ՝ թռչնային (2բ, 7բ), բուսական (16բ)։ Ջ ա ր դ ագ ի ր՝ նաճգուցագիր, թռչնագիր (16բ, 221բ)։ Գ ոյ ն ե՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, մանուշակագոյն։

Նմուշ անանուն գրչի՝ 55ա

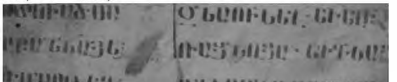

Նմուշ Կարապետ գրչի՝ 64ա

Նմուշ Կարապետ գրչի՝ 213ա

ՊԱՏԱՒԻՒԿ-ՊԱԶՊԱՆԱԿ – Աւետարան ծոմհանելու։ Ժ-ԺԱ դդ.։ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ, յուսցուած եւ անթերեցին)։ Ա-Բ ստացուած մէկ ամբողջական թերթի երկսակումով եւ եզրահատումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (13x10,5), բոլորգիր երկաքագիր, տող՝ 20 (Ա-Բ), 12 (Գ-Դ)։ Կարգաւ՝ Բբ, Աա, Բա, Ար. «/// |գրեա՝|ց է. [ես ասացի թէ աստուածի՛ |]ցիք... [ոչ գայթ]ագին, գի [լոյս] ///» (Ժ. 34-ԺԱ. 10)։

Նմուշ Բբ

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, զանազան թներ տեղ-տեղ կարկատուած. կազմի եզրերը մաշուած, Բ. փեղկը ցեցակեր, դրմակր թերեակի վնասուած, Ա. կապիչն ընկած, Բ. կապիչը կտրուած, զամերն ընկած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ն

Ա. *2ա* [Յաղագս ականցն Անահտնի] – *Ա՛ջ թիկանցն լանճանցն է բոլորս: Ջմրուխտ՝ Շմաւորն…*

12 բոլորականների մէջ նշուած են գանագան թանկագին քարերի խորհրդանշական յատկութիւնները:

Բ. *2բ-4ա* Բառի ճեռակաձին – Վերլուծութիւն՝ *մեկնութիւն… 4ա* Հոլուէ անուանց – *Աստուած՝ ուղղական… 4բ-5ա* [Վիճակի ճեռակաձակաձ (ծառ)] – *Յաւաջաբանել, բան, անուն…*

Գ. *4ա, 5բ* Թարգմանութիւն պարսիկ բառի ի Վաղդան գրոց – *Ջրադաշ[տ]ական՝ գրուն բան կամ գիարեւոր ուիտ…*

Դ. *5բ* [Յաղագս չորից տարերաց (բոլորակ-աղիւսակ)]

Ե. *6ա* (կրկն.՝ 29ա) Այս բառիս յեռաճիւսակ անբաղնածայիճ համանուանց բակն ածեալ զամենայն ինչ, որ են անուանի ճերբայեցի (=ճերբայեցի) յօրէնս եւ ի մարգարէս եւ ի Նոր կտակարանս թարգմանել եւ մեկնել ի յերբայեցոցն ի յոյնս եւ ի յունէն ի ճայ կարգօ ըստ նշանագրացն եւ զմեկնութիւն նշանագրացն ալփափբեսիցն երբայեցոցն, թէ զի՞նչ միաբանութիւն անուանց ունիցին: Այս է ալֆապէմն երբայեցոցն – *Ալիփ, ալիֆ՝ ուսումն բանագրաց կամ նշանագրաց… Թա՝ նշան կամ կոչումն:*

Զ. *6ա* Այլ բառ ճարկօոր – *Հաւասար՝ հանգոյն…*

Է. *6բ-7ա, 8բ-9ա, 10բ-11ա* [Վիճակ ճեռականակաձի] – *Գիր լՋ՝ ա, բ, գ…*

Ը. *7բ* Անուանի ճաղաձաց – Ապաճունեաց *երկիրն, որ այժմն կոչի* Մանազկերտ…

Թ. *7բ-8ա* Վասն ասպարիզաց – *Քաջ երկրաչափ[ք]ն եւ ներհուն իմաստնասէրքն…*

Ժ. *8ա, 9բ* Տասն ստորոգութիւնքն Արիստոտէլի (համառօտ լուծմունք) – *Ա. Բ. Գ. Ասկիմ ես անձն, որ է գոյացութիւն…*

ԺԱ. *9բ* Վեց են Սահմանի իմաստութեան – *Ա. Գիտութիւն էակաց, ըստ որում էակք են…*

ԺԲ. *9բ-10ա* Վասն շարականաց է, թ[է] ով զոռն է ասացեալ – *Ջոր նախիմացն՝ մեծ հոգելից վարդապետն* Վարդան Արեւելցին *է ասացեալ…*

ԺԳ. *10ա* [Վասն տոհմարանութեանն Եռեից] – *Ռուբէնի ցեղն ՀՋՈՀ. (46.500)…*

ԺԴ. *10ա, 11բ* Վասն համարոյ Հինն եւ Նոր կտակարանացն – *Մա[նդ]ոց գիրքն՝ տոմսք ՏՅԷ. (4307)…*

ԺԵ. *11բ-2ա* Յաղագս վերծանութեան նախերգան [Մեկնութեան Ղուկասու յԿզնատիոսէ եպիսկոպոսէ. ձեռ. 1426, 98բ] – *Քանզի բազումք յօժարեցին…*

ԺԶ. *12բ-3ա* [Յաղագս չորից տարերաց (բոլորակի-աղիւսակի)]

ԺԷ. *13բ-5բ* [Յաղագս ազգականութեան եւ պսակի]

1. *13բ, 14բ-5ա* Այս են աստիճանի ատիճացն կանոնաց՝ տեառն Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի առաջեալ – *Ընդեռնելով իմ զխրատս աստիճանաց ազգականութեան…*

14բ-5ա՝ Ազիւսակք:

2. *13բ-4ա* Այլ խոստ վասն պսակի եւ ա[մուսնութեան] – *Եւ արդ, որք, այսինքն՝ որպէս (այսպէս) սրբութեամբ սնանին…*

3. *15բ* [Վասն արեան մերձաւորութեան] – *Մի՛ ոք արեան մերձաւոր ազգակցաց պսակ օրհնութեան դիցէ…*

ԺԸ. *15բ* Այս են անուանի ժամուց ի հասարակութեան օտոն գաոնանոյ, զոր առնէ զսկիսբն – *Նախ ի գիշերոյն այս թիւ ի կարգս…*

ԺԹ. *15բ* [Տեսիլ] Դանիէլի – *Առաջին գազանն՝ Բաբելացոց թագաւորն Նաբոգոնոսոր…*

Ի. *16աբ* [Նաոնափնթոր ճեռականական] – *Ուրացական՝ Յայգեալ եմ ողգակիզօքն հերօք…*

ԻԱ. *16բ-26ա* Սահմանի իմաստասիրականի իբր հարցմամբ (Ա-Ք): Զի՞նչ է Աստուած – *Աստուած վսեմական եւ ինքնաբուն…*

ԻԲ. *26ա-9ա* Բանի իմաստասիրաց – Եղօտաոոս *ասէ, Յաճախեալ ի խորհուրդս…*

ԻԳ. *29աբ* Նշանագիր անուամբ այբուբենիկ (Ա Ք) – *Աբգիսողոմ Է:*

ԻԴ. *29բ-32ա* Բառի զովասանականի ոգեալ յորուն (Ա-Ք) – *Անեղ[ա]նելի. անաբատապէս…*

Իե. *32աբ* Վասն Հայոց թագաւորացն, զոր ի նախնեացն ծնան, կարգօ – *Յաբեթի ի Նոյէ, եւ Յաբեթէ՛ Գամէր…*

ԻՁ. *32բ-3բ* Յաոաջաբանութիւն Յովոսի, զոր Եւաթաղի<ղի> ցանկ է առաբեալ – *Ի բէ գացիքն հերձա[ած] ասէին…*

Իէ. *33բ-6բ* Վասն ժողովոցն, որ եղեն յԻւրաճիւր ժամանակս – *Ա. Առաջին ժողովն Յեռասաղէմ փարիսեցիքն առ սագուկեցիսն…*

ԻՀ. *36բ-9բ* Յաղագս Պիտոյից. [Մովսիսի, օգնեա՛յ Հոյգի Աստուած Քերթողի]

Տե՛ս նեռ. 1681, 1ա-233բ. *1/36բ-7ա:* 2/*37աբ:* 3/*37բ:* 4/*37բ-8ա:* 5/*38ա:* 6/*38ա:* 7/*38բ:* 8/*38բ-9ա:* 9/*39ա:* 10/*39բ:*

ԻԹ. *39բ* [Տոամարաանական] – *Աշխարհ է բուրաստան եւ ցանկ նորին…*

Լ. *40ա-2բ* Տուամար հանդերձ օրագիտով եւ է.երեակով (7)… – *Արդ, յորժամ կամիցիս գի[տել]…*

ԼԱ. *42բ-3ա* Նախադրութիւնք Աւետարանին, որ ըստ Մաթէոսի – *Մուրբ[ն] [Մա]թէոս, որ նախ մաքսաւոր էր…*

ԼԲ. *43աբ* Առ Ամոն հանանաչ հարցումն Քոնոստ Կեսարոսի – *Հարց. յիջանել Բանին Աստուծոյ Յիսուսի*

ի դժոխս ամենեցուն հոգւոցն արձակեցան կապանքն: Պատասխանի, Այո՛...

ԼԳ. *43բ-44ա* Վասն աստիճանաց եկեղեցւոյ – *Առաջին աստիճան եկեղեցւոյ է պատրիարգ...*

ԼԴ. *44ա-6ա* Յաղագս գօտւոյն, թէ ևանի՞ էն գօտիք եւ թէ որպէ՞ս տեսել լինին եւ կամ զի՞նչ [է] խորհուրդ նոցա եւ զօրութիւն – *Առաջին գօտի է քրիստոնէականն է...*

ԼԵ. *46ա-8ա* Յաղագս, թէ ևանի՞ են հետեւուածոյ յաշխատութիւն – *Առաջին հերձուածողքն՝ հեթանոսք...*

ԼԶ. *48ա-9ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Ջիւային բեւեռքն ո՞վ եւս...*

ԼԷ. *49աբ* Յաղագս Լ. (30) արծաթին – *Արծաթն, զոր առ Յուդայ ի քահանայիցն...*

ԼԸ. *50ա-7ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Ջի՞նչ է ծանր, քան զամենայն ինչ... - 50բ-1ա* Հաւաբումն բանից ի ծաղկօնդ յաստուածա[յ]ին բուրաստանէն Աստուածին ի պսակ եւ ի պարծանս լսողաց – *Բայց Ջեքոնիայ միջին չորեքտասաներին... - 51աբ* Յաղագս մոգուցն – *Մոգքն Բ. (2) տարով յառաջ գուշակեցին...*

ԼԹ. *57ա-77ա* [Բանի դասւանաբանականի]

ա. *57ա-8բ* Վասն արբունի կանանցն եղաբերից – Յովհաննէնէ Ոսկեբերանէ եւ Կիւրեղ Աղէքսանդրու *հայրապետ Դ. (4) Մարիամ ասէն...*

բ. *58բ-9ա* Ասացից եւ սուղ բան վասն Սուրբ Պատարագին, զոր կանոնադիրքն ասացին, թէ. Պարտ է ջերմն հաց ևանել ի սեղանն – *Եւ նշխար կաթմի Հին կտակարանաւ...*

գ. *59ա-60բ* Վանական վարդապետի ասացեալ բան հաւատոյ. Ւագնեա՛, Հոգիդ Սուրբ Աստուած – *Կենսաբուխն սուրբ Աւետարանն գԻադէոս գՀայոց առաքեալն...*

դ. *60բ-1ա* Այլ բան Վանականի ասացեալ Ի լոյս մտաց եւ հոգւոց – *Ջի՞նչ է ճրագալուցին լուծանել, զոր հայք առնեն...*

ե. *61ա-2բ* Վասն խմորոյ հացին եւ անջուր բաժակին սուրբ խորհրդ[ո]յ – *Սուրբն* Եփրեմ Խորին Ասորին՝ *վարդապետն տիեզերաց ասէ...*

զ. *62բ* Երանելոյն Աթանասի հայրապետի Աղէքսանդրի առաբեալ Դաւանութիւն – *Խոստովանիմք զՈրդին Աստուծոյ...*

Բերուած են վկայութիւններ նրա տարբեր գործերից:

է. *62բ* Երանելոյն Յովհաննու եպիսկոպոսի Կոստանդնուպաւլսի – *Այսաւր, որ էրն՝ ծնանի...*

ը. *62բ-3բ* Երանելոյն Տիմոթէոսի հայրապետի Աղէքսանդրի ի Հակաճառականաւէ խոտեալ տումարի ժանդին Լեւոնի – *Քանզի, որ էրն ի սկզբանէ, ասէ Երանելի աւետարանիչն Յովհաննէս...*

թ. *63բ* Արբոյն Աթանասի հայրապետի Աղէքսանդրու – *Իսկ եթէ ոք, քան զայս...*

Բերուած են վկայութիւններ նրա «Ծանականս», «Ճառագս հաչին», «Ծանականի երկրորդում Ջիւղկիպտաճոսի (այսպէս)» գործերից:

ժ. *63բ-6բ* Թէ որպէ՞ս պատասխանի տացուք այնոցիկ, որ Բ. (2) բնութիւնս եւ Բ. (2) կիրս եւ Բ. (2) ներգործութիւնս ասեն ի վերայ Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի – *Արդ, հարցցուք գնոսա այսպէս...*

ժա. *66բ-70բ* [Ծօմ յիշատակի Գրիգորի Լուսաւորչի] – *Եւ արդ, գիտել պարտ է, զի ստուգիւ աւուրք...*

ժբ. *70բ-7ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք յաղագս միոյ բնութեան] – *Հարց. Եթէ հերձուածողն ասէցիս, Թէ. Պարտ է գԱւետիս... -74ա Քանի ժողովք են, որ պարտ է ընդունել ուղղափառաց...*

ժ. *77ա* Վասն կարգաց եկեղեցւոյ – *Սուրբն* Գրիգոր Աստուածաբանն *արարեալ...*

ԺԱ. *77աբ* Վասն ժամանակաց – *Բանք կանխատեսութեանց եւ վասն կատարածի...*

ԺԲ. *77բ* Ամուսնի ականցն – *Ջմրուխտ՝ կանայ է եւ դեղնագոյն...*

ԺԳ. *77բ-80ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ Պօղոս. Դուք Քրիստոսի...*

ԺԴ. *80ա-3բ* [Կիրակոսի Երզնկացւոյ՝ ի Թղթոյն առ Կարեցեցիս]

ա. *80ա-1ա* Կիրակոսի վարդապետի Յաղագս մկրտութեան ընդդէմ ազգին Լատինացոց, որ ասեն, թէ չէ պարտ յորժամ մկրտեն զոք մերոնել կամ հաղորդել... Ասեմք առ այս այսպէս, թէ – *Ջմկրտութեան խորհուրդն... 80բ-1ա* Նոյնի Կիրակոս վարդապետի ասացեալ վասն բանին, զոր ասեն, թէ Պարտ է ասել, թէ ես մկրտեմ զԵզ... Առ այս պատասխանեմք – *Եթէ Տէրն հրամայեաց առաքելոցն...*

բ. *81աբ* Նոյնի Կիրակոսի վարդապետի, թէ պարտ է նախ մկրտել զմարմին արեանէն եւ ապա՝ ճաշակել... Պատասխանեմք առ այս նախ եւ առաջին զայս, թէ – *Ջձուապին ի ջուրն եթաց եւ եւս ոչ ի գինին...*

գ. *81բ-2բ* Վասն էութեան պատարագին, զի ասեն նոքա, թէ այս բանս կատարի... ասաց Տէրն, թէ. Առէ՛ք կերայք... – *Արդ, ցուցանեն մեզ...*

դ. *82բ-3բ* Յաղագս, թէ Հայք զէ. (7) խորհուրդ եկեղեցւոյ ոչ գիտեն եւ ո՛չ զէ. (7) մաճու չափ մերին մենկել գիտեն: Առ այդ պատասխանի – *Եւ բազումք յաշխարհականաց ուղիղ խաւսին...*

ԺԵ. *83բ-4բ* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Եւ թէ ըստ քանի՞ յեղանակի ասի միաւորութիւն բանին ընդ մարմնոյն...*

ԺԶ. *84բ-5ա* Սուրբ հայրապետացն է արարեալ զկարզ արհնութենաբեր ցուցակիս եւ թէ ով երեր ի

Հայաստան աշխարհս. կարգաւ ճառեցից – *երանեւյն* Մովսէսի խորենացոյ *յաւրքմանցին, որ է գրիչ սրբոյն* Սահակայ...

Խէ. *85ա* Վասն անապականութեան մարմնոցն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ – *Խակ որ ի մարդեղութիւն Բանին Աստուծոյ...*

ԽԸ. *85բ-94բ* [Բանիմ հակառակամբ]

1. *85բ-91ա* Գէորգեա վարդապետի արարեալ ներա վասն հանգամանաց հեգից, որ եւ պատճառն իսկ է գրադարձին յուսումն գոչութեան. Աւգնեա՛, Հոգի Աստուած:

Տե՛ս նաեւ. 267, 399ա-417բ. Նխբ./չիք: ա/*85բ-3ա*: բ/*88ա-90բ*: գ/*90բ-1ա*:

2. *91ա-3բ, 94բ* [Գէորգեայ Սկեւռացւոյ ներա գոչութեան]

Տե՛ս նաեւ. 267, 418ա-428ա. Յոչբ./*91ար*: ա/*91բ-2ա*: բ/*92ար*: գ/*92բ-3ա*: դ/*93ար*: ե/*93բ*: զ/*94բ*:

3. *94ար* Առիստակիսի է բանիս – *Գիտասցէ եւ գայլ եղբայրութիւնդ քո... (94բ՝ տե՛ս 2)*:

Բերուած են հատուածներ ձեռագրէն գրչի «Վերլուծութիւնք բացերեւապէս բազմազան բառից եւ բայից» աշխատութեան 3րդ, 4րդ, 5րդ, (նաեւ՝ «Վասն վերայից» հատուածն՝ ամբողջութեամբ), 10րդ կանոններից (տե՛ս Լ.Գ. Խաչերեան, Գրաբարեան արեւտահ լեզուական-քերականական տեսութիւնը միջնադարեան Հայաստանում, եր. 1962, էջ 239-240, 241, 243, 245, 266, 279):

4. *94ար* Յառոգաբութիւնսն պատարիկս, զոր գտի – *Շնչաւորին Գ. տեղի ունի... առ-ն՝ նախդիր*:

Տե՛ս Լ.Գ. Խաչերեան, նշ. աշխ., էջ 378-9:

ԽԹ. *95ա, կրկին՝ 261բ-2ա* Լուծումն Դաթի Անյաղթ փիլիսոփայի – Սաւղոն Աթենացի՝ *Մի ինչ յայժ... Թագաւոր Կղէպուղոս Վիճոգացի՝ Զաքաւոր եւ անբաւ (Նոյնք)*:

Ծ. *95ա-163ա* [Ի Հարանց վարուց]

1. *95ա-6բ* Յառաջաբան սուրբ գոցն ի Հարանց վարուցն. Աւգնեա՛, Հոգիդ Սուրբ Աստուած – *Ալսոցիկ ամենայն առաքինութեանցս...*

2. *96բ-102բ* Բ. Գլուխ երկրորդ: Վասն կատարեալ առաքինութեան – *Եհարց [ց]հայրն Անտոնիոս եւ ասէ...*

3. *102բ-3ա* Գ. Գլուխ երրորդ: [Վասն հանգստութեան] – *Նստէր երբեմն հայրն Անտոնիոս յանապատին...*

Տե՛ս «Վարք Հարանց», Ա., էջ 507:

4. *103ա-5ա* [Դ.] Գլուխ չորրորդ: Վասն զղջութեան եւ ապաշաւանաց եւ խոցոր արտասուաց – *Ասաց* Թէոփիլէ *եպիսկոպոսն, եթէ որպիսի ահ եւ դողումն կան...*

5. *105ա-6բ* Ե. Գլուխ հինգերորդ: Վասն պահոց – *Ասաց հայրն* Աբրահամ, *թէ. Յորժամ եկաք...*

Տե՛ս «Վարք Հարանց», Ա., էջ 568 (Նոյն պատմութիւնը՝ *հայր Բենիամինի մասին*):

6. *106բ-13ա* [Զ.] Գլուխ վեցերորդ: Վասն պոռնկական խորհրդոց – *Եղբայր ոմն հարց ցհայրն* Դանիէլ *եւ ասէ...*

7. *113ա-4բ* [Է.] Գլուխ եւթներորդ: Վասն անքնչութեան – *Հրաժարեալ ոմն եղբայր ոմն (այսպէս) յաշխարհէ...*

ա. *113ա* [Ոտանաւոր] – *Փրկեա՛ եւ վիս, Տէր ընդ նոսին, / Յարեցեալսն չար խորհրդին...*

8. *114բ-6բ* [Ը.] Գլուխ ութերորդ: Վասն արիութեան եւ համբերութեան – *Գային երբեմն եղբարք առ հայրն* Անտոնիոս...

9. *116բ-8ա* [Թ.] Գլուխ իններորդ: Վասն ոչ առնելոյ ինչ է ցոլ[ց]ս մարդկան] – *Լուաւ հայրն* Անտոնիոս *վասն մանուկ կրաւնաւորի...*

10. *118ար* [Ժ.] Գլուխ տասներորդ, թէ պարտ է զգուշանալ մեզ յամենայն զաւրութենէ մեռմէ ի դատելոյ եւ բանսքրասելոյ զեղբայրն – *Պատահեաց երբեմն փորձութիւն եղբաւր ումեմն...*

11. *119ա-22ա* [ԺԱ.] Գլուխ մետասաներորդ: Վասն աստուածային դատաստանաց եւ ընտրելոյ գբարին ի չարէն եւ ոչ ակնառութիւն ինչ առնել – *Ասաց հայրն* Անտոնիոս. *Բազումք ճնշեցին...*

ա. *122ա* Նեղոսի սուրբ հաւրն երաս վերակացուաց – *[ն]աւավար տգէտ պատրաստ է ի կորուստ...*

բ. *122ար* [Սորին Նեղոսի սուրբ հօրն Պաւռուէր առ մանկունսն. ձեռ. 789, 217ա] – *Պարտ է մանկանց ճգնել եւ կրթել...*

գ. *122բ* [Ոտանաւոր] – *Այլ որ փրկիչ եղեր նոցին, / Ետուր յաղթել հակառակին...*

12. *122բ-3ա* [ԺԲ.] Գլուխ երկոտասաներորդ: Իրրեւ թէ պարտ է մեզ միշտ արթուն եւ զգաստ լինել – *Ասաց հայրն* Անտոնիոս, *թէ. Տեսի ես կրաւնաւորդ...*

ա. *123ա* Սուրբ հաւրն Նեղոսի Վասն աղաւթից – *Աղաւթք խաւսք են մեսց առ Աստուած...*

13. *123բ-4ա* ԺԳ. Գլուխ երեքտասան. Եթէ պարտ է մեզ անդադար եւ արթուն աղաւթել յամենայնի – *[Ի]սկ վասն հաւրն Աւսեսի ասէին...*

14. *124ա-5ա* ԺԴ. Գլուխ չորեքտասաներորդ: Եթէ պարտ է մեզ ատաւրասէր լինել եւ ողորմութիւն առնել խնդրութեամբ եւ լջմտութեամբ – *Ասաց հայրն* Ապոլոն *վասն ընդ[ուն]եղութեան գեղբարսն...*

15. *125ա-6բ* [ԺԵ.] Գլուխ հնգետասաներորդ: Եթէ պարտ իցէ առ ճոգեւոր հաւս եւ վարդապետս ատաւել հնազանդութիւն – *Ասաց հայրն* Անտոն, *եթէ. Հնազանդութիւն եւ պատճ...*

16. *126բ-32բ* ԺՋ. Գլուխ վեչտասաներորդ: Վասն բարիոք խոնարհութեան եւ որ նոհաւ լսաւորեալ են – *Ասաց հայրն* Անտոն *ցհայրն* Պիմէն, *եթէ...*

ա. *132բ-3ա* [Բան վասն խոնարհութեան. ձեռ. 789, 319բ] – Տեա՛ռ եւ եղբա՛ռ, Գիրք սուրբ ձայնեն եւ ասեն... *133ա* [Ոտանաւոր] – *Որք եւ հպարտ փառամոլին / Ձաղիծող գտան յասպարիսին...*

17. *133ա-5բ* ԺԷ. Գլուխ երեսեւտասաներորդ: Վասն անյիշաչարութեան, որ է նմանութիւն Աստուծոյ – *Ասաց հայրն* Անտոնիոս. *Յորժամ ոք ծածկեսցէ...*

18. *135բ-9ա* ԺԸ. Գլուխ ութեւտասաներորդ: Վասն սիրելոյ զնստուած եւ զընկերն – *Ասաց հայրն* Անտոնիոս. *Ես ո՛չ երկնչիմ յԱստուծոյ...*

ա. *139ա* [Ոտանաւոր] – *Որք ի բոլոր սրտէ անձին / Մաքուր սիրով զքեզ սիրեցին...*

19. *139ա-47բ* ԺԹ. Գլուխ իննեւտասներորդ: Վասն հոգեստ[ես] հարցն եւ աստուածասաս մտաց նոցա – Անտոնիոսի *հարցն յայտնեցաւ երբեմն...*

ա. *147բ-8ա* [Ոտանաւոր] – *Արդ, պաղատիմ հայցմամբ նոցին, / Որք մաքրեցան հոգւով քոյին...*

բ. *148ա* [Ամենայն ցաւոց դեղ. ձեռ. 789, 368ա] – *Եհարց ոմն ի հարանց ընդ իմաստուն բժիշկ մի...*

20. *148ա-51բ* [Ի.] Գլուխ հասներորդ: Վասն նշանագզեաց եւ սմանչելագործ հարցն. Ասգնեա՛ Հոգի Սուրբ Աստուած – *Ասէին վասն հարցն* Ամոնայի, *եթէ գնայր...*

ա. *151բ* [Ոտանաւոր] – *Ազանչելագործ վարուք նոցին / Բուժեա՛ զցաւս իմոյ անձին...*

21. *151բ-5բ* ԻՆ. Գլուխ հասներեսմիներորդ: Վասն հաղաւվարութեան նոցին, որ զամենայն վարս ուղղեցին առաքինութեամբ – *Ազաւթէր երբեմն հայրն* Անտոնիոս *ի խցի իւրում...*

ա. *155բ* [Ոտանաւոր] – *Որք զամենայն վարս ուղղեցին, / Մարմնով եղեն իբր անմարմին...*

155բ Զնոյնպիսի եւ գիրս սուրբ պատմութեանս զոհէր Գրիգոր Հայոց կաթողիկոս յիշեսցիք ի գրիստոս: Եւ թարգմանեցաւ ի Յունականութեանս Հայոց ՆՈԲ. (1110) ամի, յաշխարհիս եգիպտացւոց, ի փառս Ամենասուրբ Երրորդութեանն:

Հաւանաբար Ծ գլխի ենթագլուխների վերջերում գտնուող ոտանաւորները կարապետ գրչին են:

22. *155բ-7ա* [ԻԲ.] Գլուխ հասն եւ երկու: Խոսւք եւ մտածութիւնք եւ խորհուրդ երկոտասան միայն[ա]կեցաց – *Ժողովեալ ի միասին միայնակեացք սուրբ լերինն...*

23. *157ա-8ա* ԻԳ. Գլուխ հասն եւ երեք: Վասն հաղաւվարութեան առաքինութեան զաղտարելոցն – *Խորհեալ ուխտեցին առ միմեանս երբեմն երկու եղբարք...*

24. *158ա* [ԻԴ.] Գլուխ հասն եւ չորս: Քաճ ճոգեւորէ սուրբ հարցն, որ ի ճգնութիւնս ծերացեալ էին: Համառաւտ պատմութիւն ցուցումն առաքինութեան – *Հարցին ոմանք ի հարցն ցսուրբն* Աթանասիոս Աղէքսանդրու *եպիսկոպոսն...*

25. *158բ-60բ* Իե. Գլուխ հասն եւ ճինգ: Քաճ խոստուց հարցումն, համառաւտ առ սուրբն Մակարիոս հարցումն – *Որպէս պարտ է կրաւնաւորի[ն] կեալ...*

26. *161աբ* ԻՋ. Գլուխ հասներեվեցերորդ: Պատմութիւն վասն Պաւղոսի Լուսաւորցոյ – Պաւղոս *ոմն ի Լուստրիոյ...*

ա. *161բ-2ա* Վասն բարձրամիտ անապատականին – *Պատմեաց մեծն եւ սուրբ հայրն* Անտոնիոս...

բ. *162աբ* [Վասն որ զդրախտին լեառն գտին եւ զստորոտ լերինն հասեալ տեսին. ձեռ. 789, 465ա] – *Ի ժամանակին տեառն* Ներսէսի Կլայեցոյ...

գ. *162բ-3ա* [Ի հաղաւվարութենէ հարցն] – *Եկն աբբայ* Ամովս յերուսաղէմ...

Տե՛ս «Վարք Հարանց», Բ., էջ 472-473:

դ. *163ա* [Վասն սիրելոյ զնստուած եւ զընկեր. ձեռ. 789, Ա] – *Ասաց հայրն* Պափնոտիոս. *Մեծ քան...*

Տե՛ս «Վարք Հարանց», Բ., էջ 353:

ՕԱ. *163ա-4բ* Երիցս երանեալ սիեգերալոյս վարդապետի եւ բաջ հռետորին Գէորգեա [Երզնկացւոյ] մեծ վարդապետին առաբեալ խոստ վասն պսակի – *Հարցումն, թէ զի՞նչ է պսակն...*

ՕԲ. *165աբ* [Գրիգորի Լուսաւորչի. ձեռ. 581, 176ա] Եթէ ո՞րչափ մասուիճ են, որ մարդն կատարեալ խոնարհութիւն սբտաանայ– *Արդ, որպէս ասէ առաքեալն... Արդ, է նախ առաջին խոնարհութիւնն...*

ՕԳ. *165բ* Սուրբ հարն Նեղոսի – *Երկիւղն Աստուծոյ մերժէ զամենայն չարութիւնս...*

ՕԴ. *166ա-78բ* Սկսանի խօսք արբոյն Թովմայի վեմական վարդապետի յԼնգիծոյ, կարգին եղբարցն Քարոզողաց Յաղագս զաւդաւածոյ եւ խորհրդածութեանց եկեղեցւոյ

– *166ա, կրկն.՝ 95ա* [Նախաբան] – *[Ի]նդրեաց յինէն Քէրդ սիրելութիւն...*

1. *166ա-73ա* [Յաղագս զօդուածոց]

ա. *166աբ* Ա. Առաջին զաւդաւածն է – *Իսկ առաջին զօդուածն է. Ջի հաւատացուք զէութեան Աստուծոյ...*

բ. *166բ-7ա* Բ. Երկրորդ զօդուածն է – *Երկրորդ զաւդաւածն է. Ջի երեք են աստուածային անձինքն...*

գ. *167աբ* Գ. Երրորդ զաւդաւածն – *Իսկ այլ չորս զաւդաւածքն հաւատով փոյթ ունին...*

դ. *167բ-9բ* Դ. Զորրորդ զաւդաւածն – *Զորրորդ զօդ[ուածն] փոյթ ունի առ ներգործութիւն շնորհացն...*

ե. *169բ-70ա* Ե. Հինգերորդ զօդուածն – *Ե.երորդ (5) զօդուածն. Յաղագս յարութեան մեռելոցն...*

զ. *170աբ* Զ. Վեցերորդ զօդուածն – *Վեցերորդ զաւդաւածն փոյթ ունի առ վերջին ներգործութիւն...*

է. *170բ-1ա* Է. Եւթներորդ զաւդաւածն – *Իսկ այլք, որք է. (7) զօդուածն առ հաւատս...*

ը. *171ա-2ա* Ը. Ը.երորդ (8) զատրուած – *Այժմ վերջոյ կայ տեսանել զդատուածսն…*

թ. *172ա* Թ. Ինն[երորդ զատրուած է – *Երիրորդ զօդուած է յաղագս չարչարանացն եւ մահուանն Քրիստոսի…*

ժ. *172ա* Ժ. Ժ.երորդ (10) զօդուածն – *Երրորդ գաւդ[ուած] է յաղագս իջմանն ի դժոխս…*

ժա. *172աբ* ԺԱ. ԺԱ.երորդ (11) զօդւածն – *Զորրորդ գաւդուած է յաղագս Յարութեանն…*

ժբ. *172բ* ԺԲ. ԺԲ.երորդ (12) զօդ[ուածն] – *Հինգերորդ գաւդուած. յաղագս Համբարձմանն…*

ժգ. *172բ* ԺԳ. ԺԳ.երորդ (13) զատրուած – *Վեցերորդ գաւդուած է յաղագս Գալըստեանն…*

ժդ. *172բ-3ա* ԺԴ. ԺԴ.երորդ (14) զատր[ա]ծ – *Իսկ այնոքիկ, որք է զատրուածս դնեն մարդեղութեան…*

2. *173ա* Յաղագս Խ. (40) խորհրդածութեանց եկեղեցւոյ – *Այժմ վերջոյ կայ նկատել յաղագս եկեղեցւոյ…*

– *173ա-4բ* Յաղագս խորհրդածութեանց ի հասարակացն – *Բայց են խորհրդածութիւնք նորոյ…*

ա. *174բ-5ա* Ա. Յաղագս խորհրդածութեան մկրտութեանն – *Այսոցիկ տեսութեամբքս ի հասարակացն…*

բ. *175աբ* Բ. Յաղագս հաստատութեան – *Երկրորդ խորհրդածութիւն է հաստատութիւնն…*

գ. *175բ-6բ* Գ. Յաղագս խորհրդածութեան պատարագին – *Երրորդն խորհրդածութիւն պատարագին [է]…*

դ. *176բ* Դ. Յաղագս խորհրդածութեան ապաշխարութեան – *Չորրորդ խորհրդածութիւն է ապաշխարութիւն…*

ե. *176բ-7ա* Ե. Յաղագս խորհրդածութեան վերջին աւծութեանն – *Հինգերորդ խորհրդածութիւնն է վերջին աւծութիւնն…*

զ. *177աբ* Զ. Յաղագս խորհրդածութեան կարգին – *Վեցերորդ խորհրդածութիւն [է] կարգին…*

է. *177բ-8ա* Է. Յաղագս խորհրդածութեան հարսնածութեանն – *Եւթներորդ խորհրդածութիւնն է հարսնածութիւն… որ կեայ եւ թագաւորէ Աստուած: Ընդ ամենայն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:*

– *Յիշատակարան Թարգմանչին, զոր Թարգմանեաց ի ֆռանկաց ի հայս*

Ի Քրիստոս Յիսուս հարցդ անտրտաարիից (այսպէս),
Տերանց եւ եղբարց իմ համատոհմից,
Տրուպըս Թադէոս, եպիսկոպոսաց
Նոքաքո իսկ կարգին, որ Քարոզողաց,
Մտերմականաւ հոգով ըղձացեալ,
Ձեզ միշտ կեանս բարի եւ էյս երանեալ,

Զոր դասել կարէք սոյն <սոյն> Թարգմանութեամբս
Ի լաղին լեզուէն ի հայս առ գրութեամբս,
Զի եթէ լուսով բնականն օրինաց
Նախնի հարցն ասեմ նովիմբ վարողաց,
Քանն եւ կրթութիւնն ի նոյն պարփակէր,
Որ ինչ ի քնութեանս յաւգուտն առ լինէր:
Որչափ ապերախտ ապա գտանիցի,
Որ իւրն համազգեաց ոչ արդիւնացի
Ըստ գիտելութեան իւրում եւ կարի,
Որքան եւ փոքրիկ անդամ լինիցի,
Յաղագս որոյ իմս Թերակարժութիւն
Տեսեալ զսուրբ բանիցս աւգտակարութիւն
Կատարելոցդ եւ ծայրակարժից
Պատճառ առատրեմ խորին իմաստից
Զքաւսս Թոմայի՝ հարւր երանելոյ,
Ի վերասացեալ կարգէն փայլելոյ,
Վսեմականի նորոգ բարունկն,
Ի կաթաղտոն սըրբոցն եդելոյն,
Որք են աստիճանք իմն հոգևւոր,
Ջմեզ վերածնաւղք ի փառսն երկնաւոր,
Նախ՝ Ը.ան (12) Ջաւդուածքն հաւատոյ
Եւ եւթն խորհուրդ սուրբ եկեղեցւոյ,
Աւանդեալքն մեզ առ ի Քրիստոսէ
Եւ յառաքելոցն հանկանակէ,
Թարց որոց մարդիկ ո՛չ մուծանին
Ընդ դուռն Քրիստոս, որով ներգործին:
Թէ ուղղամտաց հաճոյ լինիցի՝
Շնորհակալութիւն Տեառն մատուսցի,
Եւ թէ տհաճից Թուիցի անհաճոյ՝
Վարձն իմ անվրէպ ատցի յԱստուծոյ:
Զգրաւղսդ աղաչեմ սիրովն Յիսուսի,
Բանքս այս ընդ այլոցն աւրինակեսցի,
Յիշաւղքն եւ |178բ| առնաւղքն իմոյս հայցուածոց
Գրեսցին յերկինս ի գունդն սրբոց. ամէն:

ՈԵ. *178բ* Ի տաւնի Ծաղկազարդին, յորժամ կամիցին Դռնաբացք առնել յետ Աւետարանացն եւ Համբարձւոյն – *Յորժամ ելանեն ի Թաբաւր…*

ՈԶ. *179աբ* Խոստ կանոնացք – *Եւ զոր հրամայեցեր մեզ սակաւ… մեծ հերձուած է քնկել գմանուկն մեռեալ:*

ՈԷ. *179բ-80ա* Վասն պատարագի, թէ մասն ընկնի – *Թէ մասն ընկնի ի վերայ սեղանոյն…*

ՈԸ. *180աբ* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ Գաւանութիւն հաւատոյ չորեքտասան աստիճանաւ. ձեռ. 5586, 224ա] – *Խոստովանիմք եւ հաւատամք ամենակատար սրտիւ…*

ՈԹ. *180բ* [Խոստովանութիւն հաւատոյ Վարդան վարդապետի. ձեռ. 8030, 421բ] – *Հաւատով խոստովանիմ զքեզ, ամենատուրբ Երրորդութիւն…*

Կ. *181աբ* [Մաղթանք] – *Նուաստոյ Գրիգոր խնդրոյէ բանին, ծառայ ծառայից Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ…*

ԿԱ. *181բ-2բ* [Օրինակ յիշատակարանի] – *[Փ]ա՛ռք… Արդ, յանգ էլեալ աւարտեցաւ հոգիաբուխ մատեանս, որ կոչի Մանրուսումն…*

ԿԲ. *180ա-261բ* [Բառգիրք]

1. *180ա-98բ* [Բառ Երեայեցւոց Ա-Ք] – *[Ա]դամ երկիր կամ երկիր կոյս… կրկին. 181ա՝ [Ղ]ազար՝ աղքատ կամ ապականեալ… Քերբոն՝ լծակցութիւն կանանց կամ ընկերք:*

2. *198բ-238ա* Այս բառ են հեդրդական վասն չափոյ հոմերական տաղիցն, վասն զի հեդրդական արճեւասիր չափաբերականի են եւ չափով վարին, եւ են, որ գեղջուկի են, որով ճարտասանի վարին, զի յանախապէս փոխաբերին սակս զարդու ճարտասանից (Ա-Ք)… – *[Աստուածշ]ազան՝ աստուածաբեալ… Քրքեալ՝ թշնամանալ:*

3. *235բ-43ա* Բառ, որ ինչ ի խոռանն եւ այլոց անյայտից (Ա-Ք)… – *[Ա]նգուած՝ հանած… Քայլն Ջ. (6) ոտն…*

4. *243ա-7բ* Բառ Գալիանոսի բժշկապետի (Ա-Ս) – *[Ա]լխար՝ վաղամեռուկ… Միրոն՝ նոան ծաղիկ:*

5. *247բ-51ա* Այս բառ ի յունականն ան մերս յայտ[ն]եալ (Ա-Ք)… – *[Ա]ռոգանութիւն՝ առասացութիւն… Քրուել՝ վոզել:*

6. *251բ-61բ* Հանդէս բանաստեղծաց վաղանուն նաբաս ատորգիի, ճորավարժից սակս բառ գեղջուկ. Ագաճա՛, Յիսուս:

ա. *251բ-6ա* [Այբբենական՝ Ա-Ք] – *[Ա]պարանք՝ աշտարակ կամ յանքառեղիք… Քրիստափոր՝ Քրիստոսազգեաց:*

բ. *257բ-61բ* [Այբբենական՝ Բ-Ք] – *[Բ]ամա՝ բլուր…*

7. *256ա-7բ* [Բնթներորդ գլուխ գրոցս, որ կոչի Բառգիրք, զոր այժմ մեկնէ զմնացուածն. ձեռ. 530, 71ա] – *[Ա]ռանցեալ՝ խելագարեալ… Բելիար՝ դիւաց գլուխ:*

257բ սա. լա., կարմրով, գրչից. «Կատարեցաւ բառք Երրայական. եւ գծեղատրոս չիշեա՛»:

8. *261բ* [Բացատրութիւնք բառից ֆիզիկայի, էթիկայի եւ լօճիկայի] – Ֆիզիկայն, որ է բանական գիտութիւն, էթիկայ, որ է գիտութիւն զատութեանց, լաւիկայ, որ է հաւաբաւնութիւն:

ԿԳ. *262ա-3բ* Հարցմունք ղշխոյին եւ պատասխանի Սողոմոնի որդոյ Դաւթի թագաւորի – *Դշխոյն ասէ. Ջի՞նչ է Աստուածն քո… /// (շար. յաւի.)*

ԿԴ. *264ա* [Այս են ամուսինք հայրապետացն Հայոց, որ ծառեալ են յՔրոո սուրբ Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի] – *Սուրբն Գրիգոր՝ ամք ՄԿԷ. (267)…*

ԿԵ. *264ա-3ա* [ՅԱդամգրոց Աւաճելի Սիւնեցւոյ. ձեռ. 83, 2ա-138բ]: Վասն աճեղ դատաստանին ընթութեանց. տուին լ. (30) – *Յորժամ գրունք երկնից բացցին, / Ջիցին հնչմունք ահագնագին…*

Այստեղ՝ Ա. հատորիկ 4 գլուխ՝ խառն դասաւորութեամբ. զ/264ա-5բ: ե/265բ-7բ: դ/268ա: ը/268ա: նախավերջին գլուխն անխորագիր:

ԿԶ. *268ա-303բ* [Խոսամ եւ ճառք]

1. *268ա-79ա* Երանելոյն Եփրեմի ասացեալ յաղագս ապաշխարութեան. Ագնեա՛, Հոգի սուրբ Աստուած ճշմարիտ – *Ահէ երանելի մարգարէն Եզեկիէլ…*

2. *279ա-82բ* [Յովհաննու Կաստնեցւոյ խոսամ ոգէշահ] – *Մատւայակիցս ձեր ի Քրիստոս Յովհաննէս Կաստնեցի…*

3. ա. *283ա-4ա* Անանիայի Հայոց վարդապետի ասացեալ խոսամ վասն համբերութեան եւ խաղաղութեան – *Արդ, յորժամ մարդն չնորհս առնու յԱստուծոյ…*

բ. *284աբ* Նորին Բանի աղաւթից – *Ջկարդեալ ազաւթիւն հասարակաց…*

գ. *284բ-6ա* Այլ եւ զայդ հարցեր, թէ Ջիա՞րդ կարէ մարդ զերկրաւորս արհամարհել, որ անցանէ [Անանիայի վարդապետի] – *Արդ, եթէ կամիս, որ յաղթիս աշխարհի…*

4. *286ա-7ա* Յաղագս խոռհրդոց զգուշութեան [Նեղոսի. ձեռ. 40, 69բ] – *Արդ, նախ յառաջ, քան զանձնայն խորհրդոց…*

5. ա. *287ա-9բ* Եզնակ վարդապետի Կողբացոյ խոսամ ոգէշաւիճ – *Աստուածասէրն իւր կամացն որպէս թշնամոյ զգուշանայ…*

բ. *289բ-90բ* Հարց Առնաճա[յ] եւ պատասխանի Եզնկա Կողբացո[յ] Հայոց վարդապետի – Առնաճ *ասէ. Ջի՞նչ է կրաւնաւորութիւն…*

6. *290բ-1ա* Խոսամ ոգէշահի եղիշէի վարդապետի – *Ի ձեռն կերակրոց մտանեն…*

7. *291աբ* Տեառն Յոհաննու Ոսկէբէրանի ի Կողոսացոց թղթոյն Յովդրակ – *Այսուհետեւ գոհացողք լիցուք…*

8. *291բ-3ա* Երանելոյն սրբոյն Գրիգորի [Լուսաւորչի] խոսամ ճգնաւորաց եւ ցոյցի հանդիսից առաքինութեան – *Ամենայն, որ ոք հրաժ[արւ]եցան յաշխարհէս…*

9. *293ա-4ա* [Վայք Գրիգորի Ցեսուացւոյ. ձեռ. 38, 61բ] – *Վա՛յ քեզ, անձն իմ, անաւթ փայտեղէն…*

10. *294ա-6բ* Վասն բանբասանաց – *Մի՛ բամբասէք զմիմեանս, եղբա՛րք…*

11. *296բ-302ա* Սրբոյն Ան<ա>նիայի ասացեալ խոսամ ոգէշահի – *Ջանն, վասն որով աղաչեցեր գիս…*

Տողատակերում գրուած նաեւ՝ «Յաղագս խաղաղութեանն», «Յաղագս արտասուաց» եւ «Յաղագս զգուշութեանն»:

12. *302բ-3բ* Խոստ վասն խոստովանութեան, զոր արարեալ է Կիրակոս վարդապետի Եզնկացոյ – *Պարտ է քրիստոնէիկն, որ յամէն կիրակիմտի խոստովանի…*

13. *303բ-8ա* Խոստովանութիւմ մեղանաց, ցուցմունք գաղտնեաց, սարսածմունք ծածկելոցն, յանդիմանութիւմ թագուցելոցն, զոր բազում հառաչանաւք ի խորոց սրտէ բազում արտասուաւք ասացէ առաջի նոցա եւ հաճանային այսպէս – *Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ ամենակալին…*

Կէ. *308բ-10բ* Վերըսաին յաւելուած կրկին հեծութեան ճորին Հսկայական առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի: Ի խորոց սրտից խաւսէ ընդ Աստուծոյ – *Տէ՛ր, Տէ՛ր գթութեանց եւ Աստուած ողորմութեանց… «Մատեան ողբերգութեան», Գ. ՂԱ.:*

ԿՀ. ՅԱԽԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ. դ.

ա. *1ա* (բոլորգիր) [Վասն Հոգւոյն Աստուծոյ] – *Ջի՞նչ է ստեղծեալ ի հոգո[յն]…*

ՅԾԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *5բ (Անանուն գրչի)* Ըզմեղօք զառածեալս յիշեա՛յ:

15բ Ջասիս գծոցս յիշեա՛յ (նման՝ 39բ, 49ա):

50բ… եւ զմեղասթօալ գրիչս յիշեա՛յ ի Տէր, ո՛վ սուրբ ընթերցող:

2. *(Ծաղկողի) 6բ* Ըզնկարող խորանիս յիշեա՛ (նման՝ 7ա, 9ա, 10բ-1ա, 12բ-3ա, 14բ):

3. *60բ* Ջմեղաւորս յիշեա՛ ի Տէր, աղաչեմ, միով Աստուած ողորմայիւ, զի եւ ձեզ յիցի (նման՝ 66բ, 158բ-9ա, 257բ):

85ա Ջմեղաւոր՝ Կարապետս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս (նման՝ 66բ, 160բ, 182բ, 282բ, 294ա, 305ա, 310բ):

94բ ՋԿարապետ սուտանուն քահանայս, մեղաւք սեռիւ լցեալ, է. (7) գլխով զանազանեալ եւ տեսականցն շաղաշարեալ, բայց անհատիցն թիւ ոչ գտեալ, զոր խորհրդով, բանիւ եւ գործով անպակաս հաւասարեալ, աղաչեմ զսրբելի եղբայրդ. Աստուած ողորմի ասել եւ յիշել առ Քրիստոս՝ յոյն ամենեցուն եւ մեղաց թողութիւն խնդրել. եւ Աստուած զձեզ յիշէ. ամէն:

113ա Մ՛ով սուրբ ընթերցողք, յիշեսջիք ի մաքրափայլ յաղաւթս ձեր զեղկելի գծոցն՝ Կարապետ քահանայ եւ սուտանուն կրաւնաւոր, եւ զծնաւղսն իմ, եւ թողութիւն մեղաց հայցեցէ՛ք, զի եւ ձեզ թողցի. ամէն (նմանիք՝ 151բ, 155բ, 279ա):

135բ Գիրքս գրեցաւ ի Սաղիմին՝
Ձերուսաղէմ Սուրբ քաղաքին,
Ջեւամբ անմիտ կրաւնաւորիս՝
Մեղաւք լցեալ Կարապետին:
Որք կարդայք ու աւրինակէք
Կամ տեսութեան լոկ հանդիպիք,
Յիշման առ Տէր արժան առնէք
Եւ թողութիւն մեղաց խնդրէք,
Զի եւ ձեզ թողեալ լիցի:

178բ Ջձե՛զ աղաչեմ, սիրելի՛ք եւ անձկալիք հա՛րք իմ եւ եղբա՛րք, դասք սրբազան քահանայից կուսանաց եւ գուգակիցք ամուսնութեան, մանաւանդ խնդրողացդ բանի, յիշել եղբայրական սիրով եւ բոլոր հաւատով առ Քրիստոս Աստուած յոյն ամենայնի՛ կԿարապետ քահանայս, եւ սոսկ անուամբ կրաւնաւոր, զմեռեալս ի յարէնս աստուածային եւ զկենդանիս առ հակառակն նմին, եւ մեղաց թողութիւն խնդրել ի Քրիստոսէ մեղսասէր եւ եղկելի գրողիս՝ Կարապետի եւ ամենայն արեան մերձաւորաց իմոց, հայր իմոյ՝ Յոհաննիսի, եւ մայր իմոյ՝ Եղիսաբեթի, եղբարցն՝ Յովաննիսի եւ Գրիգորի, եւ լծակցաց նոցին՝ Ալամշիկ եւ Դավլաթիկ, այլ եւ զաւակացն կենդանեաց եւ հանգուցեցելոցն ի Քրիստոս Աստուած. ամէն: Յիշել ի Տէր սրտի մտաւք եւ Աստուած ողորմի ասել, մանաւանդ որք ընթերցմամբ սոքա ապաւիք:

Այլ եւ աղաչեմ կրկին եւ երեքկին զընտրեալք եւ զսիրելի եղբարդ մեր ի Քրիստոս ըստ առաքելոյն բանի, մանաւանդ եւ զի յիշման արժանի՛ք առնէք զայնոսիկ, որք ի Սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ սպասաւորեալ են մեզ ողորմութեամբ քահանայիւք, արք եւ թէ կանայք, յանուն ննջեցելոց եւ թէ կենդանեաց, ընդ միոյն Ճ.պատիկ (100) հաստուցանէ Աստուած հայցմամբ Հերով. ամէն եւ Հեզ:

302ա Մ՛ով սուրբ ընթերցուղք, մաքուր մտաւք եւ սուրբ վարուք եւ ճգնաղգեաց կրաւնաւորք եւ զարդարեալ ամենայն առաքինութեամբ նմանեալ՝ Թէոդորեա ճգնաւորին, յորժամ զարտասուաց ողբս ընծեւնուս եւ սրտի մտաւք արտասուես եւ զԱստուած աղաչես եւ մեղաց թողութիւն խնդրես ի Քրիստոսէ եւ Աստուծոյ ամենայնի, զի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում եւ բազում գթութեան թողցէ քեզ որպէս եւ կամիս, եւ պարգեւեսցէ զաւգուտն քո ըստ ամենայնի հոգւոյ եւ մարմնոյ. նոյնպէս եւ ինձ անարժանիս՝ Կարապետ քահանայի, եւ սոսկ անուամբ կրաւնաւորի, սրտի մտաւք աղաչելով զԱստուած եւ միջնորդութեամբ ամենայն սրբոց, թողութիւն խնդրելով մեզաւոր գծոդիս եւ իմոցն ամենայնի, հարց իմ Յոհաննիսի, եւ մայր իմոյ՝ Եղիսաբեթի, եղբարցն իմ Գրիգորի եւ Յովաննիսի, եւ կողակցին՝ Ալամշայի, եւ Դավլաթի՝ կենակցին Գրիգորի, նաեւ զաւակացն հանգուցեալոցն ի Քրիստոս. ամէն: Եւ գնաւրդս տղայոց նոցին բարւոք կենցաղավարութիւն եւ աստուածահաճոյ վարուք ծառայել Քրիստի Յիսուսի, բարեխաւսութեամբ սուրբ Աստուածածնին եւ ամենայն սրբոց Աստուծոյ եւ անթարթառ սուրբ տնաւրէնութեանցս Քրիստոսի եւ Աստուածընկալ սուրբ գերհզմանին. ամէն: Մաղթանաւք սոցին, Աստուա՛ծ իմ Յիսուս Քրիստոս, ընկա՛լ զպատա-

տանն գծողի գրիս եւ կատարեա՛ ի կամս ողորմութեան քո. ամէն։

Գրեցաւ ի Սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ, ընդ հովանեաւ Սուրբ առաքելոյս Յակովբայ որդոյ Զեբեդեայ։ Խոշորութեան եւ սխալանաց խնամով լերուք, զի կար մեր բազում աշխատութեամբ գրեցաւ, հոգեկան եւ մարմնական ցաւուք մեզաց վարանել։

308ա Գրեցաւ Հաւատոյ դաւանութիւնս ի թվիս Հայոց յԽ. եւ Ի. (1476), ձեռամբ մեղապարտ Կարապետ քահանայի եւ սուտանուն կրանաւորի, եւ յիշատակ հոգոյ իմոյ եւ ամենայն պարտ մերձաւորաց իմոց, հարսն իմոյ՝ Յոհաննիսի, եւ մայր իմոյ՝ Եղիսաբեթի, եւ եղբարց իմոց՝ Յովանիսի եւ Գրիգորի, եւ կենակցաց նոցին՝ Ալաւշայի եւ Դուվլաթի, եւ դեռահասս զաւակացն նոցա, զոր Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս յոյսն ամենեցուն, շառաւիղ բարի պահեսցէ նոցա, թէ արու եւ կամ էգ, յապգէ մինչեւ յապգ. ամէն։

Գրեցաւ ի Սուրբ քաղաքս Երուսաղէմ, ընդ հովանեաւ Սրբոյս Յակոբայ որդոյ Զեբեդեա, եւ այս է Աթոռ եղբաւրն Ստեփան Յակոբայ։ Ազաչեմ զհանդիպողդ, զի թողութիւն մեզաց խնդրէք յԱստուծոյ ինձ՝ Կարապետի եւ իմոցն ամենայնի եւ որք մարմնաւոր պիտոյից աւգնական եղեալ են մեզ ի սուրբ տնաւրէնութեան տեղիքս, խնդրեցէ՛ք ի Քրիստոսէ, զի ի ժամ սոսկալի դատաստանին Քրիստոսի ողորմութիւն լիցի նոցա եւ աւգնութիւն ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ եւ ամենայնի. ամէն։ Եւ զձեզ ողորմութեան արժանի արասցէ. ամէն։

Յերես անկեալ աղաչեմ զքեզ, հա՛յր հոգեւոր, որ ունիս իշխանութիւն կապելոյ եւ արձակելոյ. արձակեա՛ եւ զիս ի կապանաց մեղաց իմոց եւ աղաչեա՛ զԱստուած, զի ներեսցէ ինձ բազմամեղիս։

308ա՝ համառօտութիւնը տե՛ս ժե. դ. յիշ-ք. Բ., էջ 412։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՑՏԱԳԱՅԻ

1. 308ա *(ժէ. դ., նոտրգիր, տեղ-տեղ թեթեւակի եղծուած)* ե՛ս Իսրայել էրէցս ծախեցի Հարանց վարքս *տէր Յակոբին Դ. (4) մարտիկի։* Յովսենէս եպիսկոպոսն վկայ, *տէր* Դաւիթն վկայ, *տէր* Իքնատիոսն վկա. *ընդ երկայն աւուրս վայելէ։*

2. *308ա (նոտրգիր)* Վերջի՛ն[ս] *ստացող՝* Առիստակէս վարդապետս յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս ձեր վասն Աստուծոյ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ։ Թվին ՌՀԲ. *(1623)*։

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 91։

3. *311ա (ժէ-ժԸ. գր., նոտրգիր)* Իրիցայմէջ (՞), Ռեձ. *(1500)* Ազարիե՛ ախջրկանն, Ռ-Ռձ. *(1400)* Աւաբին *մեծ ախջրկան*, ՌԽձ. *(1200)* Խալիկին, Ռ-Ռձ. *(1400)* Ղուկասիե ախջրկանն, տղինն էլ իմացէք։

4. *Բա (ԺԸ. գ., նոտրգիր)* Ջնեղատւոր Ալէքսան յիշեցէ՛ք *(կրկին՝ այլ ձեռք՝ «Ալէքսանոս»)*։

Եր Ալէքէքսանոս, ծառա[յ] Աստուծոյն։

5. *1ա (ԺԸ. գ., նոտրգիր)* Շիրազի խենքն այսպէ[ս]. յառաջի՛ Ա. *(1)* կարմիր, յետոյ՝ Ա. *(1)* սեաւ, յետոյ՝ Ա. *(1)* սպիտակ, Ա. *(1)՝ այլ սեաւ*, Ա. *(1)՝ այլ կարմիր։*

6. *5բ (ԺԸ. գ., նոտրգիր, թեթեւակի եղծուած)* Մեղաւոր՝ եղիսաբեթ յ[ի]շեցէ՛ք եւ եղելի ըշնաւոական՝ Ախզպիլճն հազար քերան Տէր Աստուած, սուրբ Կուս արժան արա՛յ, իմ հայր, մայր ոչ (՞) յ[ի]շեց[էք] մեղքն։

7. *311բ (ԺԸ. գ., նոտրգիր)* Գիրս Գրիգորին է։

8. *311բ (ԺԸ. գ., նոտրգիր)* Կիրակոսն՝ մէկ գօլաթա, Փանոսն՝ մէկ գօլաթայ, մէկ, Ալաւնու՝ Բ. *(2)* գուլաթա։

9. Պտուկ-պտպ. Գա *(ԺԸ. գ., նոտրգիր)* Քաւագիրք Եսայու *[է]*։

ԿՆՔԱԿՈՐԾՈՒ *1բ (եղծուած եւ անընթեռնլի)*։ *15բ, 135բ, 272բ* Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է։

ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ Պտուկ-պհպ. Ասբ, Քաբ, Գբ, Դբ *1բ* եւ այլն *(դանազան բառեր, տառեր)*։ *311բ* Ջի ի լրութենէ առաք գշնորհս եւ ճշմարտութեան, այսպէս ասէ աւետարանիչն Յոհաննէս։

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «Ջիե – 1476, Մ[եսրոպ] եպս.»*։

2336

ԳԻՐՔ ՈՐ ԿՈՉԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

ԺԷ. դար

ԱԵՐՔ՝ 256. չգրուած՝ 2բ, 255ա։ ՓՈՒԱ՝ 1x2+Ա-ԻԱx12+ 1x2։ **Ն**ԻՒԹ՝ թուղթ, լուսգծերով եւ եռամիկիլի, բուսական լուսազդոյմներով։ ՄԵՏՈՒԹՒՒՆ՝ 21x16։ ԳՐՈՒԹՒՒՆ՝ միասիւն (16,2x 10,5)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր։ ՏՈՂ՝ 23։ ԿԱՋՄ՝ շագանակագոյն կաշի՝ ճնշագծերով, միջքուլը՝ ստուարաթոլթ։

Նժուշ 131ա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 3ա-254բ, [Գիրք, որ կոչի ճանապարհ ճշմարտութեան]

– 3ա-35բ Գիրք հրիատոնէական վարդապետութեան, որ է Հաւատոյ ներածութիւն ի բանից աստուածայնոց որոց արբոյ առ յուսումն ճանապարհին ճշմարտութեան եւ մտից անձկացեալ դրանն

արմայութեան երկնից, որպէս ասաց Տէրն մեր Քրիստոս, եթէ. Մուէր ընդ նեղ դռնոյ, յորմէ հեռէ մտցէ տանուտէրն եւ փակեսցէ զդուռն եւ ըսկսանիցիք կալ արտաքոյ եւ ասել. Տէր, տէր, բա՛ց մեզ: Եւ նայ ի ներհուած պատասխանի տայցէ եւ ասիցէ, եթէ Ոչ գիտեմ զձեզ, ի բաց կացէ՛ք յիւէն, ամենայն մշակդ անիրաւութեան – *Հարցումն. Ջինչ է նեղ դուռն: Պատասխանի. Նեղ դուռն կոչ նշանակէ զհաւատն,...*

ա. *36ա-67բ* Առաջին բան հաւատոյ, թէ գինչ է միութիւն Երրորդութեան: Պարկ Ա. – *Նախկին եւ առաջին մասն բանի հաւատոյ,...*

բ. *67բ-118ա* Ցաղագս երկրորդ մասի բանին հաւատոյ, թէ գինչ է խորհուրդ մարդեղութեանն բանին Աստուծոյ առաջին հաւատի: Պարկ Բ. – *Երկրորդ բան հաւատոյ է մարդեղութիւն Քանին,...*

գ. *118ա-58բ* Ցաղագս երրորդ մասի բանին հաւատոյ, թէ գինչ է խորհուրդ չարչարանաց Բանին Աստուծոյ, որ մարդացաւ եւ չարչարեցաւ: [Պարկ Գ.] – *Երրորդ բան հաւատոյ է չարչարանքն Քրիստոսի,...*

դ. *159ա-83ա* Ցաղագս չորրորդ մասի բանին <բանին> հաւատոյ, թէ գինչ իցէ յուծումն մանուկ որ Տէրն մեր Քրիստոս ելոյծ: Պարկ Դ. – *Եւ գիտելի է, զի Տէրն մեր Քրիստոս իւր,...*

ե. *183ա-203ա* Ցաղագս հինգերորդ մասի բանին հաւատոյ, թէ գինչ է խորհուրդ Յարութեան Քրիստոսի Որդոյն Աստուծոյ Բանին Հօր: [Պարկ Ե.] – *Եւ գիտելի է, թէ գինչ էր խորհուրդ Յարութեան,...*

զ. *203ա-18բ* Ցաղագս վեցերորդ մասի բանին հաւատոյ. Համբարձմանն Քրիստոսի, թէ որպէս նոյն թանձրացեալ մարմնովն համբարձաւ յերկինս: Պարկ Զ. – *Եւ գիտելի է վասն Համբարձմանն Քրիստոսի,...*

է. *219ա-42բ* Օրթերորդ մասն բանի հաւատոյ, եթէ Տէրն մեր Քրիստոս միւսանգամ գայոց է յայնկարճ ի դատել զաշխարհս: [Պրակ է.] – *Եւ գիտելի է վասն ահեղ աւուրն եւ ահագին դատաստանին...*

ը. *243ա-6բ* Ութերորդ մասն հաւատոյ բանի, եթէ Հոգին Սուրբ երեմ գիրք խօսեցաւ ճշմարտապէս: [Պրակ Ը.] – *Եւ գիտելի է, զի Սուրբ Հոգին Աստուած երեք գիրք խօսեցաւ,...*

թ. *247ա-8ա* Իններորդ մասն բանի հաւատոյ, եթէ մի է ընդհանրական եւ առաքելական եկեղեցի մի եւ նոյն: Պրակ Թ. – *Եւ գիտելի է, զի մի է ընդհանուր սուրբ եկեղեցի,...*

ժ. *248բ-52ա* Տասներորդ մասն բանի հաւատոյ, եթէ զդցագեղոցն թողութիւն խոստացեալ է ի ձեռն ապաշխարութեան: Պրակ Ժ. – *Եւ գիտելի է, զի Տէրն մեր Քրիստոս խոստացեալ է,...*

ժա. *252ա-4բ* Մեւնասանեւորդ մասն բանի հաւատոյ, եթէ գոյ ճշմարիտ յարութիւն հաւատակաց արդարոց եւ մեղաւորաց: Պրակ ԺԱ. – *Եւ գիտելի է վասն յարութեան հաւատքակաց, արդարոց...*

ժբ. *254բ* Երկոտասաներորդ մասն բանի հաւատոյ, եթէ գոյ հատուցումն իսկ իւրաքանչիւր գործոց արդարոց եւ մեղաւորաց, հատուցումն յաւիտենական: Պրակ ԺԲ. – *Եւ գիտելի է, զի գոյ հատուցումն յաւիտենական... արժանիս արասցէ Քրիստոս Աստուած մեր անճառ փառաց ընդ սուրբս իւր. ամէն:*

ՆԿԱՐԱԶՈՒՐՔ *255բ, 256բ* Թղչնագրեր, հանգուցագրեր:

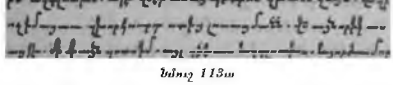
ԳՐԱՆՈՒՐՔ *1ա* Գրիստոնէութեան վարդապետութիւն համառօտ: Քրիստոնէական վարդապետութիւն, որ է համառօտ նէ[ր]ածութիւն բանիկ Աստուծոյ: Ազսոր արհաւր ձայնք որոտմանց: *1բ, 255բ-6բ (գանազան տառեր, բառեր)*: Ձա՝ Սէր ծառ[այէ գրչափորձ եւ մ<մ>րափորձ:

2337

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՌՈՎԱՆ. – 1684

Թերթ՝ 236-4 (առ՝ն Պանյանեան), չգրած՝ 1ա-2բ, 10բ-4բ, 22բ, 235ա-6բ: ՊՐԱԿ Ա-Ը×12+Ա-ԺԸ×12 (Ա 7, Դ 8, ԺԶ 14, ԺԷ 10) +1×1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ թագանձեւ լուսագրչովք: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 21×15: ԴԻՒԹԻՒՆ՝ միապին (17,7-18,5×11-12): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 29-34: ԿԱԶՄ՝ դրչովազարդ դարչնագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ատաղար՝ կարմիր մետաղաւ լուսանցագծոցներ՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (բ. 1-2) + 2 (բ. 235-6), թուղթ:

Նմուշ 113ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, խոնաւութեան ճեռճեր. լուսանցակոցերը վնասուած, նախապէս չգրուած կտրուած թերթեր 30-31ի՝ 3 թերթ, 33-34ի՝ 3 թերթ, 65-66ի՝ 4 թերթ, 221-2ի՝ 1 թերթ. կազմը խոնաւցած, եզերեղ. մկրճի ու գոնակը մնացուած, փականաճեներից մէկն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-10ա* Համառօտ հաւատումն տիեզերական ժողովոյց եւ Սահմանադրութիւն նոցին յաղագս ուղղափառ հաւատոյ: Դասանուիրեալ առաքելական հաւատոյ, զոր առաքեալքն նախ քան զսփոիին ի վիճակս իւրեանց ի միասին գումարեալք հաստատեցին, որպէս զի ամենեքեան միապէս քարոզեսցեն, եւ հաւատացեալքն ուսցին եւ հաւատասցեն. եւ է այս – *Հաւատամ յՄստուած Հայր ամենակարող, արարօղ...*

Ունի հետեւեալ բաժիններըը եւ ենթաբաժիններըը.

1. *3ա* Յաղագս սիեզերական սուրբ ժողովոյն Նիկիա, որ եղեւ ընդդէմ Արիոսի, ի ժամանակի սրբոյն Սեղբեստրոսի Հռոմայ հայրապետի եւ Մեծին Կոստանդիանոսի, յամի ներմարդութեան Բանին Աստուծոյ ՅԻԸ. (325)

ա. *3ա* Պատճառ Նիկիոյ սուրբ ժողովոյն – Արիոս *երէց* Աղէքսանդրացւոյ *հկեղեցւոյ*...

բ. *3բ* Դաւանութիւն եւ սահմանադրութիւն հաւատոյ Նիկիական սուրբ ժողովոյն – *Հաւատամք ի մի Աստուած*...

գ. *3բ* Առադրութիւն առ ժողովն Նիկիա – *Այսինքն՝ ժողովն Սարսիկու դումարեալ*...

2. *3բ-4ա* Երկրորդ սիեզերական սուրբ ժողովն Կոստանդնուպօլսի, ի հայրապետութեան Դամասոսի Հռոմայ հայրապետի եւ յիշխանակալութեան Մեծին Թէոդոսի, ի թուականութեան փրկչին ՅՂԱ. (381), ձՄ. (150) հայրապետաց ընդդէմ աղանդոյն Մակեդոնի եւ Ասպոլինարի

ա. *4ա* Պատճառ սուրբ ժողովոյն – Մակեդոն *պատրիարգ* Կոստանդնուպօլսի...

բ. *4աբ* Սիմբոլոն սուրբ ժողովոյն, այսինքն՝ սահմանադրութիւն հաւատոյ – *Հաւատամք ի մի Աստուած*...

գ. *4բ-6ա* Դաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ, զոր Դամասոս Հռոմայ հայրապետ... – *Վասն զի գնի Նիկիական ժողովոյն*...

3. *6ա-10ա* Երրորդ ժողով Տիեզերական, այսինքն՝ եփեսոսի, առաջին հայրապետութեան տեառն Կելեստինոսի Հռոմայ հայրապետի եւ Կիւրղի Աղէքսանդրացւոյ, ի կայսերութեան Փոքու Թէոդոսի, գումարեալ ընդդէմ Նեստորի եւ այլոց հետեւիկոսաց ի թուականութեան փրկչին ՆկԼ. (431)

ա. *6աբ* Պատճառ սուրբ ժողովոյս – Նեստոր *ազգաւ* Գերմանիկեցի *չափաւորապէս*...

բ. *6բ* Նզովք Նեստորի – *Սուրբ ժողովն ասաց*...

գ. *6բ-7ա* Սրբազան ժողովս ըստ գրեցելումն... – *Մանիր զքեզ վասն ամպարիշտ*...

դ. *7ա-8ա* Հայհոյութիւնք Նեստորի ընդդէմ Աստուծոյ եւ Կիւրղի Աղէքսանդրա[գւոյն] – *Եթէ ոք զեմմանուէլ Աստուած ճշմարիտ*...

ե. *8աբ* Երկրաւասն կանոնք Կիւրղի ուղղափառ դաւանութեան – *Եթէ ոք ոչ խոստովանիցի*...

զ. *8բ-10ա* Սահմանադրութիւն հաւատոյ եփեսոսի սուրբ ժողովոյն – *Եւ արդ, մեծահանդէս սուրբ ժողովս*...

Բ. *15ա-234ա* [Քրիստոնէական վարդապետութիւն]

1. *15ա-7բ* Քրիստոնէական վարդապետութեան յառաջաբանութիւն: Յաղագս հարկաւորութեան, գերազանցութեան, որպիսութեան եւ գլխաւորութեան օրինադրութեան հրիստոնեական վարդապետութեան... – *Հաւատած առաջին. Մարդն գգածեալ*...

2. *17բ-65բ* Քրիստոնէական վարդապետութեան մասն առաջին. Յաղագս հաւատոյ եւ առաքելական դաւանութեան

ա. *17բ-8բ* Գլուխ առաջին – *Հաւատած Ա. Թէ գի՞նչ է հաւատ*...

բ. *19ա-25բ* Յաղագս առաջնոյն մասին Առաքելական դաւանութեան. Գլուխ երկրորդ – *Առաջին աստիճան դաւանութեան սրբոյն Պետրոսի*...

գ. *25բ-9ա* Յաղագս երկրորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ երրորդ – *Երկրորդ աստիճան դաւանութեան*...

դ. *29ա-30բ* Յաղագս երրորդ մասին դաւանութեան. Գլուխ չորրորդ – *Երրորդ աստիճան դաւանութեանս սրբոյն Յոհաննու*...

ե. *30բ-4բ* Նոմոս հայրապետական սրբազան տեառն մերոյ Պիոսի՝ աստուածային նախախնամութեամբ Հռոմայ չորրորդ հայրապետի, ի վերայ դաւանութեան հաւատոյ, երկամբ հանդերձ – Պիոս *եպիսկոպոս ծառայ ծառայիցն*...

զ. *34բ-8բ* Յաղագս չորրորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ հինգերորդ: Զորորդ աստիճան դաւանութեան՝ յակորայ առաքելոյն ասացեալ – *Ջարչարեցաւ ի ներքոյ Պոնտացոյն*...

է. *38բ-42ա* Յաղագս հինգերորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ վեցերորդ – *Հինգերորդ աստիճան դաւանութեան սրբոյն Թոմայի*...

ը. *42ա-4ա* Յաղագս վեցերորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ եօթներորդ – *Վեցերորդ աստիճան դաւանութեան Յակոբայ առաքելոյն*...

թ. *44ա-6բ* Յաղագս եօթներորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ ութերորդ – *Եօթներորդ աստիճան դաւանութեան Փիլիպպոսի*...

ժ. *46բ-8բ* Յաղագս ութերորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ իններորդ – *Ութերորդ աստիճան դաւանութեան Բարդուղիմէոսի*...

ժա. *48բ-55բ* Յաղագս իններորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ տասներորդ – *Իններորդ աստիճան դաւանութեան Թադէոսի*...

ժբ. *55բ-7բ* Յաղագս տասներորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ մեւասաներորդ – *Տասներորդ աստիճան դաւանութեան սրբոյն Սիմոնի*...

ժգ. *57բ-62ա* Յաղագս մեւասաներորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ տասն եւ երկու – *Մեւասաներորդ աստիճան դաւանութեան Մաթէոսի*...

ժդ. *62ա-5բ* Յաղագս երկոտասաներորդ մասին առաքելական դաւանութեան. Գլուխ երեսուասներորդ – *Երկոտասաներորդ աստիճան դաւանութեան Մատթէոսի*...

3. *66ա-144ա* Քրիստոնէական վարդապետութեան. Մասն երկրորդ

ա. *66ա-72բ* Յաղագս խորհրդոյն եկեղեցոյ ըստ ինեեան. Գլուխ առաջին – *Հատուած Ա. Զվարդապետութիւն խորհրդոցն ուսուցանել…*

բ. *72բ-86ա* Յաղագս խորհրդոյ Միւռոնութեան. Գլուխ երկրորդ – *Հատուած Ա. Վասն էՙր հարկաւոր է…*

գ. *86բ-91ա* Յաղագս խորհրդոյ Դրօշմի. Գլուխ երրորդ – *Հատուած Ա. Վասն էՙր այժմ մանաւանդ զօրութիւն…*

դ. *91ա-109ա* Յաղագս խորհրդոյ հաղորդութեան. Գլուխ չորրորդ – *Հատուած Ա. Զիա՞րդ պիտոյիւրդ Հաղորդութեան…*

ե. *109ա-27ա* Յաղագս խորհրդոյ Ապաշխարութեան. Գլուխ հինգերորդ – *Հատուած Ա. Բազում անգամ գթուշութեամբ…*

զ. *127ա-30բ* Յաղագս խորհրդոյ Վերջին օծման. Գլուխ վեցերորդ – *Հատուած Ա. Զիա՞րդ հոգեւոր հովիւք բազում…*

է. *130բ-7բ* Յաղագս խորհրդոյ հաճանայական կարգի. Գլուխ եօթներորդ – *Հատուած մէկ. Զիա՞րդ հովիւք բազում գթուշութեամբ…*

ը. *138ա-44ա* Յաղագս խորհրդոյ Պսակի. Գլուխ ութներորդ – *Հատուած Ա. Զիա՞րդ հովիւք միշտ պարտին ջանալ…*

4. *144բ-89ա* Քրիստոնեական վարդապետութեան Մասն երրորդ

ա. *144բ-7բ* Յաղագս տասն պատուիրանաց եւ աստուածային օրինաց. Գլուխ առաջին – *Հատուած Ա. Տասնեակ բանեակ օրէնք է…*

բ. *147բ-53ա* Յաղագս առաջնոյն պատուիրանին. Գլուխ երկրորդ – *Ես եմ Տէր Աստուած քո…*

գ. *153ա-8բ* Յաղագս երկրորդ պատուիրանին. Գլուխ երրորդ – *Մի՛ առնուցուս զանուն Տեառն…*

դ. *158բ-63բ* Յաղագս երրորդ պատուիրանի. Գլուխ չորրորդ – *Յիշեսջիր զօրն շաբաթուց սրբել…*

ե. *163բ-8բ* Յաղագս չորրորդ պատուիրանի. Գլուխ հինգերորդ – *Պատուեա՛յ զհայր քո եւ զմայր քո…*

զ. *168բ-72բ* Յաղագս հինգերորդ պատուիրանի. Գլուխ վեցերորդ – *Մի՛ սպանանիր: Հատուած Ա. Թէ զի՞նչ իցէ…*

է. *172բ-5բ* Յաղագս վեցերորդ պատուիրանի. Գլուխ եօթներորդ – *Մի՛ շնար: Հատուած Ա. ԵՒս իՙնչ վերաբերի…*

ը. *175բ-80բ* Յաղագս եօթներորդ պատուիրանի. Գլուխ ութերորդ – *Մի՛ գողանար: Հատուած Ա. Թէ որքա՞ն իցէ…*

թ. *180բ-4բ* Յաղագս ութերորդ պատուիրանի. Գլուխ իններորդ – *Մի՛ սուտ վկայութիւն վկայեր…*

ժ. *184բ-9ա* Յաղագս իններորդ եւ տասներորդ պատուիրանի. Գլուխ տասներորդ – *Մի՛ ցանկանար տան ընկերի քոյ…*

5. *189ա-234բ* Քրիստոնէական վարդապետութեան. Մասն չորրորդ

ա. *189ա-բ* Յաղագս Տէրունական աղօթից եւ նոցին հարկաւորութեան. Գլուխ առաջին – *Հատուած Ա. Թէ գի՞րդ Աստուած…*

բ. *189բ-91ա* Յաղագս օգտակարութեան աղօթից. Գլուխ երկրորդ – *Հատուած Ա. Թէ զի՞նչ իցէ առաջին…*

գ. *191ա-2բ* Յաղագս մասանց եւ աստիճանաց Տէրունական աղօթից. Գլուխ երրորդ – *Հատուած Ա. Թէ որքա՞ն մասունս ունի…*

դ. *192բ-3բ* Յաղագս այնոցիկ, զորս պարտ է խնդրել. Գլուխ չորրորդ – *Հատուած Ա. Թէ զի՞նչ արդեօք յԱստուծոյ…*

ե. *193բ-4բ* Յաղագս որոց արդեօք պարտ է աղօթել. Գլուխ հինգերորդ – *Հատուած Ա. Ոչ ինչ ապգ գոյ յաշխարհիս…*

զ. *194բ-5ա* Ան որն պարտ իցէ աղօթս առնել. Գլուխ վեցերորդ – *Հատուած Ա. Թէ առ ո՛րն մանաւանդ…*

է. *195ա-6բ* Յաղագս եկեղեցական ժամուց եւ վասն աղօթելոյ. Գլուխ եօթներորդ – *Հատուած Ա. Թէ որովք մանաւանդ առաքինութեամբք…*

ը. *197ա-8բ* Զիա՞րդ պարտ է աղօթել. Գլուխ ութներորդ – *Հատուած Ա. Յաղագս բարւոք աղօթելոյ…*

թ. *198բ-204բ* Յաղագս յառաջաբանութեան Տէրունական աղօթից. Գլուխ իններորդ, Հայր մեր, որ յերկինս ես – *Հատուած Ա. Զիա՞րդ Քրիստոս ի սկիզբն…*

ժ. *204բ-7ա* Յաղագս առաջին խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ տասներորդ. Սուրբ եղիցի անուն քո– *Հատուած Ա. Թէ գի՞րդ ի սրբութենէ…*

ժա. *207ա-10բ* Յաղագս երկրորդ խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ մեսասաներորդ. եկեսցէ արքայութիւն քո – *Հատուած Ա. Արքայութիւնն երկնից ի մուրբ Գիրս…*

ժբ. *210բ-4բ* Յաղագս երրորդ խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ երկոտասաներորդ. եղիցին կամք քո – *Հատուած Ա. Զիա՞րդ ըստ խնդրելն…*

ժգ. *214բ-9բ* Յաղագս չորրորդ խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ երեքտասաներորդ. Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր – *Հատուած Ա. Թէ զի՞ր արդեօք կարգ աղօթիս…*

ժդ. *219բ-25ա* Յաղագս հինգերորդ խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ չորեքտասաներորդ. եւ թո՛ղ մեզ զպարտս մեր, որպէս եւ մեք թողումՙ մերոց պարտապանաց – *Հատուած Ա. Ի չարչարանացն Քրիստոսի Թողութիւն…*

ԺԱ. *225ա-30ա* Յաղագս վեցերորդ խնդրուածոյն. Գլուխ ճնգհատասաներորդ. Ու մի՛ տամիր գմեզ ի փորձութիւն – *Հատուած Ա. Թէ որքա՛ն վտանգ իցէ…*

ԺԳ. *230ա-3բ* Յաղագս եօթներորդ խնդրուածոյն Տէրունական աղօթից. Գլուխ վեցտասաներորդ. Այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէն – *Հատուած Ա. Ի՞նչ է ինչ ի վերնագոյն խնդրուածս…*

ԺԵ. *233բ-4բ* Յաղագս աստուածանութեան Տէրունական աղօթից, որ է Ամէն. Գլուխ տասն եւ եօթներորդ – *Հատուած Ա. Քի՞նչ է գործ եւ պտուղ այս բառիս… Գրեցաւ ի Հռոմ, ի հայրապետական պալատի Սրբոյն Պետրոսի, յամի ներմարդութեան Տեառն հազար հինգ հարիւր վաթսուն եւ չորս (1564), նոյեմբերի ամսոյ ԺԳ. (13), յամի հինգերորդի հայրապետութեան մերոյ:*

Լուսանցքներում աւրբգրական տեղիների նշումներ.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՔՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

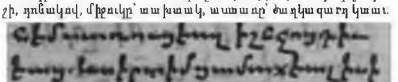
65բ Աւարտեցաւ առաջին մասն քրիստոնէական վարդապետութեանս յամի ներմարդութեան Բանին Աստուծոյ ՌՈՁԴ. (1684), յունվարի ԻԱ. (21), ի Սուրբ Էջմիածին:

2338
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՆՈՐ ՋՈՒՂԱ 16Դ. – 1631

ԳՐՔՋ՝ Մատեան խրատ երեց:

ԹԵՐԹ՝ 338. չգրուած՝ 13ճա, 280ա: ՊՐԱԿ Ա-ԻԲ×12 (Ա 10, ԺԸ 14, ԻԲ 13, ԻԲ 1): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսաթերով եւ լուսադրոշմով: ՄԵՏՈՔԻՒՆ՝ 15x10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9,2x4,5): Գիր՝ նաստալիք: ՏՈՂ՝ 13-19: ԿԱՊՔ՝ գոյշմատեղ չագանակագոյն կաշի, ղոնակով, մէջտեղը՝ ատխատակ, ատամնաւոր ծալկապատ կաւատ.

Նմուշ 174ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ ի ւն, 175ա, 20ձա: Լ ու ս ա ն ց գ ա գ ր ո ւ թ ի ւն՝ թուականն: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթնագիր, ճանաչագիր: Գ ո լ ե ռ՝ կարմիր, մանուշակագոյն, կապոյտ, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետքեր, գանգաղ թներ, պատռտած ծալքեր, կարկատանիներ, ցեցակեր, թանաքի ճնապաղում՝ 55բ, 9ա թերթը պակասած, 83ա-ը՝ պատռտած. կազմի մէջից ու եզերքներից ջնջուած, մաշուած, չամակը վնասուած, փականներն ու գամերն ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-120ա* [Տօնագրոյց]

Տե՛ս նաեւ 435, 279ա-310ա 1/1ա-5ա: 2 ա/5բ-9բ: բ/9բ-18բ: գ/18բ-23բ: դ/24ա-9ա: ե/29ա-53բ: զ/53բ-61բ: է/61բ-64ա: ը/64բ-5բ: թ/65բ-8բ: ժ/68բ-85ա: ժա/85ա-94ա: ժբ/94ա-100ա: ժգ/100ա-1ա: ժդ/101ա-6բ: ժե/106բ-11բ: ժզ/111բ-20ա:

Բ. *120ա-1ա* [Թուխախի Մեծոփեցւոյ, տես. 435, 311ա] Խոսո Իւդարեից առեւտրականացն – *Խո՛ւ կի՛րակիքն գիշաբերից ևւտարանքներն այսպէս…*

Գ. *121ա-295ա* [Ժամագիրք]

Տե՛ս տես 435, 9ա-156բ 1/*170ա-4բ (մեկայն՝ «2ղջուման»)*: 2/121ա: ա/121բ-8ա: բ/128ա-բ: գ/129ա-33ա: դ/133ա-5ա: ե/135ա-7ա, 8բ: ձ/յիքբ: (*139ա-48ա՝ տե՛ս 4. զ: 148բ-9բ՝ տե՛ս §§ 4. զ եւ 4. է*): 4. ա/175ա-85բ: բ/185բ-203ա: գ/203ա-6բ: դ/207ա-10ա: ե/210ա-3բ: զ/213բ-70ա: է/270ա-83ա: ը/283բ-90ա: թ/290ա-3ա: ևևն.

Դ. *295ա-329բ* [Աղօթամատոյց]

1. *295ա-8ա* Նախապատրաստիւն խոստանալոյ Յաղագս աղաւթից, զոր արաբեալ է տեառն Ներսէյի, եղբարւր Գրիգորիոսի Հայոց վերադիտողի – *Աղաւթք հաստարակաց քրիստոնէից, մեծաց եւ փոքունց…*

2. *298բ-303բ* [Սերախի Շնորհալւոյ] Աղաւթք իւսամանչիւր անձին հանատագեաց ի Քրիստոս առ սուրբ Երրորդութիւն եւ մի առանձնութիւն – *Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ քեզ, Հա՛յր…*

3. *303բ-8ա* Նորին աղօթք եուսմեծի եւ էաք վարդապետի Մխիթարայ Գոշի, խոստակոսն եգիսատոի եւ բանիբուն հետեւողի առագեալ գաղթս ի ժամ Սուրբ պատարագին – *Ամենակալ ամենախնամ Աստուած, յամենայնի աւրհնեալ…*

4. *308ա-10բ* [Խոստովանութիւն հանանայից, զոր արաբեալ է վարդապետաց. տես. 706, 166բ] – *Մեղայ*

ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ...

5. *310բ-1ա* [Աղօթք] Առնակման մեղաց [արատեալ մեծին բաբունապետին Գրիգորի. ձեռ. 789, 518ա] – *Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն Աստուած եւ թողութիւն շնորհեսցէ...*

6. *312ա-3ա* Աղաւթք Յովհաննէս Գառնեցոյ, ասացեալ պատշաճաւոր ըստ է. (7) աւուրց արարչութեան, յամենայն աւուր միոյ-միոյ ըստ պատշաճի աղօթել

ա. *312ա-3ա* Ի կիրակէի ասա՛ զայս – *Յաւիտենից Աստուած եւ արարիչ բոլորից...*

բ. *313ա-4ա* Ցերկուշաբթի ասա – *Ո՛վ ամենակալ եւ ամենակարող Տէր իմ...*

գ. *314աբ* Աղաւթք երեքշաբթի ասա՛ – *Վերին վայելչութեանցն վերանորոգող...*

դ. *314բ-5բ* Աղօթք չորեքշաբթի ասւոր – *Անկանիմ առաջի քո եւ աղաչեմ զքեզ...*

ե. *315բ-6բ* Աղաւթք հինգշաբթի ասւոր ասա՛ – *Նեղրող եւ ներդրծող բարեաց բազմագութ...*

զ. *316բ-7բ* Աղաւթք ուրբաթի ասւոր – *Է բնութեամբ բարի...*

է. *317բ-8ա* Շաբաթ ասւոր – *Սուրբ երրորդութիւն անբաժանելի, որ յայլմէ ասւոր...*

7. *318ա-9ա* Աղաւթք Յովանննէս Գառնեցոյ ասացեալ ի ժամ ննջման առանձին – *Աղաչեմ զքեզ, Տէր եւ գոհանամ զանհաս մարդասիրութենէդ...*

8. *319ա-25ա* Աղօթք առանձնական – *Տէր Յիսո՛ւս, դու ես իմ աւգնական, ի ձեռս քոյ եմ...*

9. *325ա-7ա* Տեառն Ներսէսի ասացեալ Ողբաւճ անձին ամենայն ոսկեբ – *Աշխարհ ամենայն / առ իս նայեցեալ, / նախատիպ լերուք...*

10. *327բ-9բ* Նորին տեառն Ներսէսի ասացեալ ի միխթարութիւն մտաց ի տղայից. խօսք ընդ Աստուծոյ – *Առաւաւտ լուսոյ, / արեգական արդար, / առ իս յոյս ծագեա՛...*

ե. *329բ-31բ* [Տաղ Աստուածածնին Ա-Ք] – *Աստուածածնին մայր Քրիստոսի, / Իմ յոյսն դու յաւուր մեծի...*

Ջ. *332ա-3բ* [Պատճէ տուամարին հայոց] – *Կրկնակ ամօղջ այսպէս արա՛. Կալ գնաւասարդի...*

332ա կրկնակացոյց ազիւսակ:

է. ՅԱԽՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ-ԺԸ. դդ.

ա. *137բ* Վասն բաբայսլի – *Ջուղոի մէկն Ք. (3) անգամ անօթից խմեա՛ յ լաւանաս Աստուծով:*

բ. *185բ* Գողի – *Այիմ աղիայ ալտուլայ աֆի՛...*

գ. *206բ* – *Եկեսցէ ժամանակ, յորում կամիցիս զըղջալ եւ ոչ կարասցես: Քանզի յորժամ կարացեր, ոչ կամեցար: Ձիշեա՛ գնազարեթս:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԶՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

43բ Եւ դու, որ վայելողդ ես տահիս եւ գլխաւոր ի հանդիսի, որպէս հաճոյ է կամաց քոց, այնպէս արա՛: Եւ զմեղաւոր գծոյդ՝ աուտանուն Մարտիրոս Երէցս յիշեա՛, որ միայն գանուն ունիմ եւ ոչ գգործս, եւ Աստուած ողորմի ասա՛ եղկելոյս:

210ա Զանպիտան եւ զմեղօք մեռեալ գրչիկս յիշեա՛, ո՛վ սուրբ քահանայք, ձեզանէ թողութիւն կու խնդրեմ, եւ դուք վարձս առնուք ի Քրիստոսէ աւուր ահեղին:

213ա Զանպիտան եւ զմեղաւք մեռեալ գրչիկս յիշեսջիք, ո՛վ սուրբ պատարագաւղ:

236բ Զեզկելի եւ զանարժան, աուտանուն Մարտիրոս յիշեսջիք, ո՛վ սուրբ պատարագաւղ:

293ա Ո՛վ սուրբ եղբայր: Յորժամ սրտի մտաւք աղաւթեա՛ զմեղաւոր գծաւղս աուտանո|293բ|ւն Մարտիրոսս յիշեսջիք, որ միայն գանուն ունիմ եւ գործս ոչ, ի յաղաւթս քո յիշես: Եւ թէ գրես, բանիցն զգո՛յշ լեր, որ չփոփոխես: Եւ Աստուած ողորմի մեր ծնաւղացն հրամայես եւ ի Տեառնէ ողորմութիւն գտանես, յորժամ գաղօթս կատարես:

311ա Ձիշատակարան գրոց – Փառք ամենասուրբ երրորդութեան՝ Հաւր եւ Որդւոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն, համագոյ, գուգապատիւ, յաւտկապէմ, միասնական եւ անբաժանելի երից անձանցն եւ միոյ բնութեանն եւ միոյ աստուածութեան. ամէն: Արդ, գրեցաւ Տանացոյցս եւ Աւետարանացոյցս, այլ եւ կայ ի մէջի Աղաւթմատոյցս, ի յերկիրս Պարսստա|311բ|ն, ի թուականութեանս Հայոց ՌՋ. (1631), ի Շնաշ քաղաքն Սպահան, ի Նոր Ջուղայ, ձեռամբ բազմամեղ եւ անարհեստ գրչի, նուաստ եւ անարժան Մարտիրոս իրիցի, որ միայն գանունս ունիմ եւ ոչ գգործ: Արդ, աղաչեմ գձեզ, ո՛վ տաւնասէր եղբարք քահանայք եւ կրաւնաւորք, մանկունք սուրբ եկեղեցոյ, յորժամ կատարէք զտաւնս տէրունական եւ գարեմբ ներկեալ մարտիրոսացն եւ զայլ սրբոցն, որ գրեալ կան ի գիրքս, յիշեսջիք գվարպետն իմ գպաւտաւական ծնաւղն՝ գտէր Գրիգոր եպիսկոպոսն, եւ գմարմնոյ ծնաւղսն իմ գՅակոբն, գմայրն իմ Սալիպսալթաւնն, եւ գեղբարսն իմ հանգուցեալ ի Քրիստոս՝ զՊար|312ա|սամբ եւ զԱղաբաբէն եւ զուգակիցն իմ հանգուցեալ ի Քրիստոս՝ զՈւռանն, եւ զորդիսն իմ Աւետիկն, Սահակն, Ղազարն, դուստրն՝ զՄափոռն, եւ գհանգուցեալ ի Քրիստոս որդիսն եւ գդստերս իմ եփրեանոսն, յակոբն, Գրիգորն, Սալիպն, Բզտիկսաւտիկն՝ գկենդանիսն. Տէր Աստուած գիւրեանք յերկար ամաւք պահէ ի կրաւնս աստուածապաշտութեամբ, խաղաղական կենաւք մինչեւ ի խորին ծերութեան եւ բարի քաղաքավարութեամբ. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

293ար, 311ա-312ա՝ համառօտութիւնը տե՛ս ԺՀ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 423:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՍԳԱՅԻ

1. *137բ* *Եւ՝* Մարզար *ժամարարս Ձեռնայդրեցայ Ջուղայ, Ձեռամբ Դաւիթ վարդապետ, հրամանաւ սրբազան Ստեփաննոս վարդապետին, ի գուռն Սուրբ Յոհաննիսին եկեղեցուն, որ է Շահվալիճց, Թիվն ՌՃԽ.ումն (1691), Նիբրհան Ջ.ումն (6)։*

2. *218ա Աստուածով Թիվն ՌՃԿԹ. (1716) եւ Թիվն մին Ճ. մին (1716) Դամայ ԻԷ.ումն (27), օրն Ը.շաբթի եկինք բոլորվեցանք ողորմած հոգի Դիլսոփի որդի Ոհաճջումնի տնէրն, Տէր Աստուած, բարին կատարէս. ամէն։*

3. *279բ Թիվն ՌՃԼԳ.ումն (1724)։*

4. *29ա Եւ՝ մեղաւոր Թաթոսրս, գնացի գրեցի Թիվն ՌՃՁԴ.ումն (1735), սեկդեմբերի ԺԴ.ումն (14), օրն ուրբաթի։*

134ա Այս է գիրքըս ժամալկարգութեան, գայս եկեղեցու լիշատակ է։

140ա Եւ՝ մեղաւոր եւ անարժան Թաթոս գրեցի, որ ինչ տեսի եւ լսեցի եւ լիմացայք։ Ես, մեղաւոր եւ անարժան ժամարարս գրեցի։

174բ Թաթոս *գրեցի Իե. (25) Յուման ժամանակի, որ ինչ նեղութիւն քաշեցինք։*

228բ կարգաս, լիմանաս, մին բերան լ[ի]շես, դուք լ[ի]շեայ լ[ի]նիք առաջի Քրիստոսի այեղ ատենին. ամէն։

252բ Եւ՝ մեղաւոր Թաթէոս *սարգաւարս գրեցի Թիվն ՌՃՁՆ.ումն (1736) չար (՛) է.ում օրն Շ (՛) չորեքշաբթի։*

275բ է Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս ամա (՛)։ Եւ՝ մեղաւոր Թաթոսդ *գրեցի Թվին ՌՃԶԴ.ումն (1735)։*

5. 206բ Եթէ հաճիս ի գայս բանես,
Դու բնաւին չմոլորիս,
Գանգի գրէ օրինաց,
Ակամդ բա ց. լէր իմաց,
Մ վ տառապեալդ Ստեփաննոս,
Մոի պահեա միշտ զՔրիստոս։ Եղիցի։

211բ Եւ՝ մեղաւոր եւ զանարժան Ստեփաննոս *գրեցի, ով որ հանդիպի, լիշման արժան առնի։*

299բ Թվին ՌՃՁՄ. (1781), փետրվարի է. (7) նուաստ հոգիքնկալ Ստեփաննոսէ գրեցեալ, որ եմ որդի Սարգսի, հայեցեմ ի ջնջ լիշեալ, ե[ւ] դուք եղէք արժանի արքայութեան Քրիստոսի. ամէն։

311բ Ի թատրոյդոյն պատրեալ ի մեղաց Տէր զօրութեանց Աստուած ի մերմէալ ի չարեաց՝ տիրացու Ստեփաննոսիս առնել արժանի տւոդին շնո[ղ]ց։ Փառս ընդ Հօր վերառաքողի եւ ընդ Որդւոյն միածնի եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտենի։

6. *338բ (ԺԴ. դ.)* Յիշատակ է գայս գրքուկն տէր Առաքել որդի տիրացու Կարապետին եւ իւր եղբօր՝ տէր Դուկասու, որ եղ ի ձեռն նորընծայեցելոյ՝ տիրացու Աբրահամի։

ՆԿԱՐՁԱԳՈՐՁ՝ *53բ մարգակերպ, 128բ-9ա։*

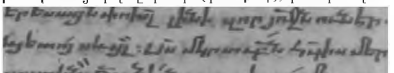
ԳՐՁԱԳՈՐՁ՝ *1ա, 34բ, 139բ, 273բ (գանազան բառեր ու տառեր), 229ր (այրուբէն), 89ր (ցուցակ է), 197բ Արի, Տէր, եւ մի մեր, 303բ-4ա Տէր Յիսուս Քրիստոս, սուրբ արեանդ եմ գին, / Մի՛ տար դիս դերի չարին։*

2339
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺՐ. դար

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր։

ԹԵՐԹ՝ 297. չգոյած՝ 1բ-2բ, 297բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x2 (մասն կազմատտային)+Ա-ԲԵx12 (Իե 8)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեռով. ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x11։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապիսի (11x6,7)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 21-22։ ԿԱՊՄ՝ դրուշմազարդ չագանակագոյն կաշի՝ դունագով, միջոցը՝ սախտակ, Ա. փեղկի աստառ՝ թուղթ, Բ. փեղկիը՝ կապոյտ կտաւ, դունակիը՝ սպիտակ չեռնեռով կարմիր կտաւ. լուսացկաղողները՝ կարմիր (գունաթափ), դունագոտով։

Նմուշ 171ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁԱԲԵՐԻՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ 4ա. ձ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 49ա, 131բ, 222բ. Լ ո ւ ս ա ն զ ա զ ա ր դ՝ բուսականն, թռչնային, խաչ։ Զ ա ր դ ա զ ի ր՝ ճանճուցազգիր, թռչնագիր։ Գ ո յ ն ե ռ՝ կանաչ, կապոյտ, մանուշակագոյն, նարնջի։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ զանազան բծեր, պատռուածքներ. կազմը խուճապած, մէջին ու դունակը վնասուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *4ա-109բ* [Տօնացոյց]

– Տօնացոյց եւ Հարցնացոյց, եւ Աւետարանացոյց, եւ Հռահանգ տեղումնական տօնից եւ վրկայից մարտիրոսաց եւ ամենայն սրբոց, արարեալ վարդապետացն մերոց։ Յուիվար ի Ե. (5) ճրագալոյց է եւ ի վեցն՝ Յայտնութիւն եւ Ջրատուիքէ, եւ Քրիստոսի փառ յաւիտեանս. ամէն։ Ջգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛յ ի մեզ, Տէր, եւ զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛յ մեզ։ Օգնեա՛, Հոգիա Սուրբ Աստուած ճշմարիտ, եւ զսկսեալս առ ի մէնջ առ ի յաւարտ ա՛ծ։

Տե՛ս ձեռ. 435, 279ա-310բ. 1/յիբ։ 2. ա/4ա-9ա։ բ/9ա-18բ։ գ/18բ-24բ։ դ/24բ-9ա։ ե/29ա-45բ (32ա-45բ ակրատք դ[ո]ն ապացի գկնի Հայր գիծին... Ջգեցուցանէն գհայրապետն կամ գմի ի...)։ զ/49ա-56ա։ է/56ա-6ա։ ը/58ա-61ա։ թ/61ա-3բ։ ժ/64ա-77ա։ ժա/77ա-84ա։ ժբ/84ա-9բ։ ժգ/89բ-91ա։ ժդ/91ա-5բ։ ժե/95բ-9ա։ ժզ/99ա-109բ (վրջ. տարբեր՝ «...Իր յաճեա կերպ յաճոռ, որ ի Մեծ բարեկենդանին ամէն վճարիս»)։

Բ. *109ա-13բ* [Աւարեալ եւ սահմանեալ սուրբ վաղդապետին Թումայի Մեծոփեցւոյ...] – *խրատք պաշտաման եկեղեցւոյ Հայաստանեայց ազգացդ*

Տե՛ս ձեռ. 435, 310բ-3ա. ա/*110ա*: բ/*110բ-1ա*: *(111ա-3բ «Զկնի երիկնք պատմենին... որպի սատանայի հպարտութեամբ եւ լրբութեամբ»)*: գ/*109ա-10ա*: դ-ե/*չիք*: *Ներաւառաջութիւն*:

Գ. *113բ-45ա* [Ժամագիրք Հայաստանեայց Սուրբ եկեղեցւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 435, 4ա-156բ. 1/*չիք*: 2. ա/*131բ-7ա*: բ/*137ա*: գ/*137բ-41ա*: դ/*141ա-2բ*: ե/*142բ-5ա*: 3/*113ա-4ա, (114ա-6ա «Ներաւոտ ժամատեղացդ Բ. (2) դաս ասեմ – *Յորժամ սէրուն-նական ոտն հանդիպի...»*:) 4/*չիք*: *Ներաւառաջութիւն*:

Դ. *116ա-31ա, 222բ-43ա* [Մաներուսումիք]

Տե՛ս ձեռ. 755, 4ա-317բ. 1. ա/*222բ-4ա*: բ/*224ա-5ա*: գ/*225ա-9ա*: դ/*229ա-31բ*: 2. ա/*231բ-4բ*: բ-գ/*չիք*: դ/*234բ-5բ*: ե/*235բ-9ա*: 3/*չիք*: 4. ա/*122ա-31ա*: բ/*118բ*: գ/*118բ-9ա*: դ/*չիք*: 5. ա/*119ա-22ա*: բ/*238ա-9բ*: գ/*239բ-41ա*: դ/*241ա*: ե/*241բ-2ա*: գ/*242ա (242բ-3ա «Լոյս զբաթի սուրբ փառաց... եկեալք ի մըտանել արեգականն...»)*: 6. ա-բ/*չիք*: գ/*118ա*: դ-7/*չիք*: 8. ա/*116բ*: բ/*116բ-7ա*: գ/*117ա*: դ/*117բ-8ա*: 9. ա-դ/*չիք*: ե/*116ա*: 10/*չիք*: *Խաղ գաւառութիւնք*:

Ե. *145ա-50բ* [Ի Մաշտոց գրոց]. Կանոն հաղորդ տալոյ – *Առնու քահանան զսուրբ խորհուրդն եւ խաչ...*

Զ. *150բ-73ա* [Մասն ժամագրոց]

ա. *150բ-2ա* Իւղաբերից Աւետարան ըստ Մատթէոսի – *Եւ յերեկոյի շաբաթուն, յորում...*

բ. *152ա-5ա* Բժշկութեան Աւետարան ըստ Մատթէոսի – *Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս...*

գ. *155ա-6ա* Հանգստեան Աւետարան Մա[տ]թէոս[ի] – *Յայնժամ յորժեալ Յիսուս ի գժտութիւնդն...*

դ. *156ա-7բ* Իւղաբերից Աւետարան Մարկոս[ի] – *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ...*

ե. *157բ-8ա* Աւետարան Յարութեան եւ Համբարձման Տեառն ըստ Մարկոսի – *Յարուցեալ Յիսուս առաւօտուն...*

զ. *158աբ* Աւետարան Բժշկութեան ըստ Մարկոսի – *Եւ ելեալ միւսանգամ ի սահմանացն...*

է. *158բ-60ա* Աւետարան Մարկոսի – *Եւ նոյնժամայն մտեալ...*

ը. *160աբ* Պաշտաման Աւետարան ըստ Մարկոսի – *Եւ ասէր այսպէս. է արքայութիւնն...*

թ. *160բ-1բ* Իւղաբերից Աւետարան ըստ Ղուկասու – *Եւ ահա այր մի՛ անուն Յովսէփ...*

ժ. *161բ-3բ* Աւետարան Բժշկութեան ըստ Ղուկասու – *Եւ եղեւ ի վաղիւն երթալոյ...*

ժա. *163բ-5ա* Աւետարան ըստ Ղուկասու – *Եւ հանէր դեւ մի համր...*

ժբ. *165ա-6բ* Աւետարան ըստ Ղուկասու Պաշտաման – *Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ...*

ժգ. *166բ-8բ* Աւետարան Իւղաբերից Յոհաննու – *Յետ այսորիկ աղաչեաց...*

ժդ. *168բ-9բ* Աւետարան Յոհաննու Բժշկութեան – *Յետ այսորիկ ոտն էր հրէիցն...*

ժե. *169բ-72ա* Աւետարան բժշկութեան ըստ Յոհաննու – *Եւ մինչդեռ անցանէր, հասս այր մի կոյր...*

ժզ. *172ա-3ա* Աւետարան ըստ Յոհաննու Հանգստեան – *Պատասխանի եւ Յիսուս եւ ասէ...*

է. *173ա-217բ* [Ճաշոց]

ա. *173ա-4բ* Յայտնութեան Ճրագալուցին երեկոյի ճաշու եւ Առաւտեան ճաշու կարգ՝ – *Սաղմոս. Տէր ասաց ցիս: Փողոսի առաքելոյ ի Տիտոսի թղթոյն. Քանզի երեւեցաւ շնորհքն...*

բ. *174բ-5ա* Տօն գլխոյ աւուրն ճաշու – *Սաղմոս. Տեսին ամենայն ծագք: Աւրհնեցէ՛ք: Փողոսի առաքելոյ ի Կողոսացիս թղթոյն. Ջո՛յզ լերո՛ւք...*

գ. *175բ-7ա* Պետրվարի ԺԹ. (14). Տեառնընդառաջ է եւ երեկոյին ժամու եւանեն ի դուրս – *Սաղմոս. Տեսին ամենայն ծագք: Աւրհնեցէ՛ք զՏէր: Ընթերցուածս ի Մաղաքիա մարգարէէ. Այսպէս ասէ Տէր...*

դ. *177ա-9բ* Մաղկազարդին կիրակէին ճաշու – *Սաղմոս. Լերինք ցնծասցեն: Փոխ: Աւրհնեցէ՛ք զՏէր: Ընթերցուածս ի Զաքարիա մարգարէէ. Ուրախ լե՛ր յոյժ...*

ե. *179բ-82բ* Սուրբ Զատկի երեկոյի ճաշու – *Սաղմոս, կցուրդ. Քեզ վայել է աւրհնութիւն: Փոխում ի առաքելոյ ի Կորնթացւոց. Յուցանեմ ձեզ...*

զ. *182բ-4բ* Մեծի Յարութեան եւ Համբարձման ճաշու զայս կարգ՝ – *Սաղմոս. Համբարձաւ Աստուած: Ընթերցուածս ի Գործոց առաքելոց. Զբանն առաջին...*

է. *184բ-7ա* Հոգւոյն Սրբոյ գալստեան. Առաւօտուն եւ ճաշու – *Սաղմոս. Հոգի քո Սուրբ եւ բանական: Ընթերցուածս ի Գործոց [առաքելոց]. Եւ ի կատարել աւուրցն...*

ը. *187ա-91ա* Մեծի Վարդավառի Առաւօտուն եւ երեկուն եւ ճաշու կարգայ – *Սաղմոս, կցուրդ. Լերինք ցնծասցեն: Ընթերցուածս յԱմոսէ. Ուրախ լե՛ր, երիտասարդ...*

թ. *191ա-3բ* Հոգեմբեր (=Աւգոստոս) ԺԵ. (15) Փոխումն է սուրբ Աստուածածնին, կիրակի առաւօտուն – *Սաղմոս. Արի՛, Տէր, ի հանգիստ: Յիշեա՛: Ընթերցուածս յԱմոսէ. Սրտացուցեր զմեզ...*

ժ. *193բ-5բ* Սեպտեմբեր ԺԵ. (15) տօն է սրբոյ խաչին, Առաւօտուն եւ ճաշու – *Սաղմոս. Նշանեցաւ: Փոխ. Ի կարդալ իմում: Ընթերցուածս յԱմոսէ. Դարձեալ եթէ ի նաւոք ելանիցէ...*

ժա. *195բ-7ա* Վարագայ Սուրբ խաչին – *Սաղմոս, կցուրդ. Նշանեցաւ: Փոխ. Ի կարդալ իմում: Ընթերցուածս յԱմոսէ. Թայտ կենաց է ամենեցուն...*

ժբ. *197ա-200ա* Գիրք կիրակէից – *Սաղմոս. Քեզ վայել է աւրհնութիւն: Ընթերցուածս Յեսայեա մարգարէէ. Ուրախ լե՛ր, ամուլ...*

ժգ. *200ա-2բ* Համօրէն առաքելոցն – *Սաղմոս. Ընդ ամենայն: Ընթերցուածս յերեմիայ մարգարէէ. Այսպէս ասէ Տէր...*

ժդ. *202բ-4բ* Համօրէն մարգարէիցն – *Սաղմոս, կցուրդ. Յեկեղեցիս աւրհնէ: Յարեաւ Աստուած: Ընթերցուածս ի Զաքարիայ մարգարէէ. Այսպէս ասէ Տէր...*

ժե. *204բ-5բ* Հայրապետացն է – *Սաղմոս. Քահանայք քո: Յիշեա՛, Տէր: Ընթերցուածս յհնայեա մարգարէէ. եւ կոչեսցին նոքա...*

ժզ. *205բ-7ա* Գիրք մարտիրոսաց – *Սաղմոս. Պատուական է: Հաւատացի զոր: Ընթերցուածս յհնայեա մարգարէէ. Նորոգեցարուք առ իս...*

ժէ. *207ա-8բ* Գիրք եգնատրաց – *Սաղմոս. Որպէս սիրելի են: Ընթերցուածս յհնայեա մարգարէէ. Յաւուր յայնմիկ եղիցի...*

ժը. *208բ-10բ* Գիրք սրբոց կուսանացն – *Սաղմոս. Տարցին թագաւորի: Ընթերցուածս յՈռակաց. Փախի՛ր, եղբօրորդեա՛կ իմ...*

ժթ. *210բ-2ա* Գիրք թագաւորաց – *Սաղմոս. Տէր, ի զօրութեան քում: Ընթերցուածս յԱռակաց. Միւռ առն խորհեցի...*

ի. *212ա-4բ* Գիրք Նաւակատեաց եկեղեցւոյ – *Սաղմոս, կցուրդ. Այս օր է, զոր: Ընթերցուածս յԱռակաց. Իմաստութիւն շինեաց...*

իա. *214բ-6ա* Զորեհշաբթի – *Սաղմոս. Կեցո՛ զծառայս: Ողորմեա՛ ինձ, Աստուած: Զողոսի առաքելոյ ի Հռոմայեցոց ԹղԹոյն. Եթէ ոչ գիտէք, եղբա՛րք...*

իբ. *216ա-7բ* Ուրբաթ – *Սաղմոս. Տեսին ամենայն ծագք երկրի: Զողոսի առաքելոյ ի Կորնթացւոց. Արդ, համաքաձկիմք...*

իգ. *217բ-22ա* Հանգիստ Յովհաննու Աւետարանչի – *Էր ընդ եղբարս...*

Հմմտ. ձեռ. 982:

Ը. *243ա-97ա* [Տաղարան]

1. *243ա-4ա* Տաղ աւետեացն («Ա-Ջ») – *Աւետի՛ս քեզ, Մարիամ, զոր Գաբրիէլ սկզբնաւորեաց: / Աւետի՛ս, աւետի՛ս, աւետի՛ս, քեզ, Մարիամ, աւետի՛ս...*

2. *244ա-5ա* Տաղ Ծննդեան – *Հրճուիմք այսօր մեք հոգեպէս / Տօնիւս մաքուր սուրբ կուսական...*

3. *245ա* Տաղ Ծննդեան – *Մաղիկ պայծառ ծովային / եւ մարգարիտ մեծագին...*

4. *245բ-6բ* Տաղ Քառասնօրեայ գալստեան – *Քրիստոս փառաց Թագաւոր այսօր եկեալ յերնծայումն, / Կատարելով նա զօրէնս Քառասնօրեա գալստեամբն...*

5. *246բ-7ա* Տաղ Մաղկազարդի – *Այսօր ց[ն]ծան արարածք խրախճանապէս աւրհնութեամբ: / Երկինք, երկիր՝ պար առեալ, ծափս ծափի հարկանեն...*

6. *247ա* Տաղ Յարութեան – *Եկեալ Մարիամ Մագդաղենացին / Յայն առաւօտին միաշաբաթին...*

7. *247բ-8ա* Տաղ Յարութեան («Գրիգոր») – *Գուշեր հրեշտակն առ վիմին / Վասն Յարութեան Յիսուսի...*

8. *248աբ* Տաղ Նոր կիրակին – *Այսօր նոր արեւ յարեաւ / Ի նորահրաշ արեգակնէն...*

9. *248բ-9ա* Տաղ Համբարձման – *Այսօր անդրանիկ Հօր միածին Որդին / Յերկինս սրբանայ Ադամային կերպիւ...*

10. *249ա* Տաղ Հոգւոյ գալստեանն – *Այսօր Սուրբ Հոգին Աստուած եկեալ յաշխարհ, / Յաշխարհս հընչեաց ըզձայն որոտման մեծի...*

11. *249ա-51ա* Տաղ Վարդավառին – *Այսօր ցընծայ լեառն Թաբոր / Եւ գուարճանայ մեծն Ահեղմոն...*

12. *251աբ* Տաղ Փոխման Աստուածածնի – *Այսօր Գաբրիէլ հրեշտակապետն եկեալ, / Բերեալ զբարիոն պլուակ յաղիղ կուսին...*

13. *251բ-2ա* Տաղ Աստուածածնին – *Խնկի ծառին նըման ես, / Պըտուղ դու քաղցրահամ ես...*

14. *252ա-3ա* Տաղ Խաչի – *Խաչն ի նախնումն երեւեցաւ, / Մաղկեալ ի դրախտն աստուածատունկ...*

15. *253աբ* Տաղ առաճելոց – *Ցնծան տիեզերք խընդութեամբ / Եւ հրճուին երկինք գովութեամբ...*

16. *253բ-4ա* Տաղ մարտիրոսաց սրբոց – *Անմահ արքայիդ նահատակաց, / Բախտ եւ պըսակըդ պինուրաց...*

17. *254աբ* [Տաղ] հայրապետաց – *Հայրապետաց հանուրց ապգին, / Վարդապետաց ուղիղ բանին...*

18. *254բ-5ա* Տաղ եգնատրաց – *Ճգնաւորքն անապատին, / Հետեւողաց կենաց Քոյին...*

19. *255աբ* Տաղ կուսանաց – *Կոյսքն մաքուր թագիւ պճնին, / Որք փեսայիդ սպասեցին...*

20. *255բ-7ա* Տաղ Սուրբ Աստուածածնի ի Գրիգոր Շերաւնցոյ վարդապետի ասացեալ յոյժ գեղեցիկ («Վոհան Գրիգորիկ») – *Ազգաս հոգով ունայնացեալ, / Մեղօք ի լի ժահահոտեալ... / Գրիգոր նուաստ վարդապետի...*

21. *257աբ* Տաղ ամոլք Սուրբ Աստուածածնի, ի նոյն Գրիգոր վարդապետէ («ՅԱրթոնեն») – *Յիմանալի զօրաց գովեցեալ / Մ՛ վ մայրդ մաքրեալ... / Խեղճ գերի՛ Գրիգորիկն...*

22. *257բ-8բ* Ի նոյն Գրիգոր վարդապետէ ասացեալ («Արթունի է») – *Արփիահրաշ եւ լուսազարդ / Աթոռ Տիրական փառօք պատուեալ... / Գրիգոր ծառայդ ի քեզ յանձին...*

23. *258բ-9ա* Այլ տաղ սուրբ Աստուածածնի, ի յայլմէ (հայախառն թուրեերէն) – *Աստուածածնին կոյս Մարիամ / Սանսան աֆանտըմ տօզուրան...*

24. *259աբ* Այլ տաղ Աստուածածնի, Ասապովի ասացեալ («Ասապովիխ») – *Արքայաշէն տաճար բանին / Խորան կազմեալ... [Ի]աւարեալ Ասապովիս...*

25. *259բ-60ա* Ա.Յ տաղ ծննդեան Աստուածածնի [Նարեկացոյ է. ձեռ. 5521, 31ա] – *Մեաւ եմ գեղեցիկ դուստր նայի երուսաղէմ. / Ահա նա, հարան իմ ցանկալի...*

Տպ. տե՛ս Ա. Քէշիշեանի, «Գրիգոր Նարեկացի. Տաղեր եւ գանձեր», Երեւան, 1951, էջ 94:

26. *260ա-1ա* Ա.Յ տաղ Սուրբ Աստուածածնի, ի Մխիթար վարդապետէ («Մխիթար ծառայ») – *Մաքուր տաճար եւ բնակարան անմահին, անմահին, / Որ մայր եղեր անվաճառ Բանին միածնին, միածնին...*

27. *261աբ* Տաղ Մարիամու, [Ա.Նդրէաս ռաբունդ ասացեալ] – *Մարիամ, մայր Աստուծոյ, հաւատամ, հաւատամ, / Մայր, բարէխօս լինել վասն իմ հաւատոյդ... / Անուամբ Տեառնէ րաբունի... Ա.Նդրէ...*

28. *261բ-2բ* Ա.Յ տաղ Սուրբ Աստուածածնի, ի Գրիգորէ («Ա-Ջ, Ի») – *Անարատ տաճար / Բարձրելոյն անճառ...*

29. *262բ-3բ* Ա.ո Սուրբ Աստուածածնին, ասացեալ ի նմյն Գրիգոր վարդապետէ – *Ողջոյն քեզ, Մարիամ, ամէնաւրհնեալ տիրուհի: / Գովեալ ես դու յամէն լեզուէ, իսկուհի Մարիամ... / Եւ՝ Գրիգորիս եղկելի...*

30. *263բ-4բ* Տաղ Սուրբ Աստուածածնի, ի տէր Աբբահամ պիտակ բանասիրէ («Աբբահամ fn ծառա է») – *Աւրհւ պայծառ եւ երկնային, / Կոյս Մարիամ Աստուածածնին... / Եւ՝ Աբբահամ նուաստ ոգի...*

Ջի գետեղուած տպագրուած, տե՛ս Ուշ միջնադարի հայ բանաստեղծութիւնը, II, աշխ. Հ. Սահակեանի, Երեւան, 1987, էջ 806:

31. *264բ-5բ* Տաղ Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Այսօր ոտն է Ընծդեան, աւետ՛ս, / Տեառն մերոյ եւ Յայտնութեան, աւետ՛ս...*

32. *265բ-6ա* Տաղ վասն տեսլլեան Պետրոսի առաքելոյն – *Պետրոս երազ էր տեսեր, / Ելեալ պատմեր Պաղոսի...*

33. *266ա-7ա* Տաղ հոգեւոր, ի Գրիգոր վարդապետէ ասացեալ Շերաւնցոյ («Երգ ի Գրիգորէ») – *Ողկեի մըտօք յիմարեալ, / Աւաղելի կենօք տոչորեալ... / Է Գրիգորիս ողորմելի...*

34. *267աբ* Ա.Յ տաղ, նոյնոյ Գրիգոր վարդապետէ («Ողբ ի Գրիգորէ») – *Ո՛վ իմ թագաւոր փրկիչ, / Խընամոդ եւ միշտ բարերար... / Մեղուցեալ Գրիգորոճ գոչէ...*

35. *267բ-9բ* Ա.Յ տաղ հոգեւոր, ի Քօթանէ ասացեալ – *Աստուծոյ Տէր տերանց, մեղայ քեզ, / Քան զայլ ծառայ չեղայ քեզ... / Քօթան, հերիք գու լացեր... Կարէ, Քօթան, թաթ մամէ...*

36. *269բ-71բ* Ա.Յ տաղ աձուղ եւ գեղեցիկ հոգեւոր – *Անձն իմ, ընդէ՞ր ծուլացար / Եւ ի մաճուանէ անհոգացար...*

37. *271բ-2ա* Տաղ գեղեցիկ յոյժ, Ջաճարիայի ասացեալ – *Ջառածեալ մեղօք եղկելի, / Թշուառական մարմնով գերի...*

38. *272աբ* Տաղ ղարիպի, ասացեալ յԱ.Նդ[ր]իաս պարոնտիրէ («Ա.Նդրէաս») – *Աւա՛ղ, անձն իմ յոյժ տրտմեալ է, / Ղարիպութիւն գիս նեղեալ է... / Ա.Նդրէաս նեղեալ է...*

39. *272բ-3բ* Տաղ վարդի եւ պլպուլի, յԱ.Նդրէասէ ասացեալ («Ա.Նդրէասի երգ է») – *Ահա եղեւ այլւի գարուն, / Վերացաւ փոքրով սաստիկ ձնուն...*

40. *273բ-4ա* Տաղ ղարիպի, ասացեալ ի Վանեցի Սահակ դպրէ (թուրախատուն հայերէն) – *Սրտաբեկեալ կամ երերո՞ւն ես, անճար, / Զանի խուտամ սանէյլաբայեալ՝ Նազար...*

41. *274աբ* Տաղ կոչնկի – *Կանչէ՛, կընտունկ, կանչէ՛, / Ջայնիկդ ի հոգիս...*

42. *274բ-5բ* Տաղ աճոյ եւ գեղեցիկ տեսլեան մարգարէին Ովարեայի – *Մայրն իջանէին ի լեռնէն ի Մասեաց / Եւ ի վերայ նորա աթոռ են արկեալ...*

43. *275բ-6բ* Տաղ ի վերայ Սուրբ Երուսաղէմի ասացեալ Թուրի աճոյ – *Դուքսի (=ու) շարիֆ գօրք դափուսի, / Ալիուն սուտան տուր եափուսի...*

44. *276բ-7ա* Տաղ Խսահակ վարդապետէ ասացեալ («Խսահակ») – *Ձիսկական լուսոյն ծագեալ, / Քանն Աստուած ճառագայթեալ...*

45. *277բ-8ա* Ա.Յ տաղ հոգեւոր, ի Շերաւնցի Գրիգորէ ասացեալ («Ծա[ղ] ի Գրիգորէ») – *Տարաշխարհիկ եղեալ ես, / Ի հայրենեաց գրկեալ ես... զԳրիգորն ի հրոյն փրկեսցես:*

46. *278աբ* Տաղ վարդի եւ պլպուլի («Ձախազ») – *Ձեւտ գընալոյ վարդին եկ բլպուլն յայգին, / Ետես թաւիւր ըզպարգն՝ քաղեցաւ հոգին...*

47. *278բ-9ա* Տաղ բլպուլի եւ վարդի – *Արեգ, որ մտնումնք բաղչէն ու վարդ քաղենք. ծաղկեցաւ այգին: / Բլպուլն ու տուտի դումբրն...*

48. *279աբ* Տաղ Ծննդեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի – *Երկինք երկնից իմաց արարչ՛ք, / Եւ երկնայինք դուք խոնարհեցէ՛ք...*

49. *280աբ* Տաղ սուրբ Ստեփաննոսի, ի Գրիգոր վարդապետէ («Գրիգորի Ք») – *Գեղեցիկ զարմանացան գունով փայլական, / Քան զարեգակն եւս գերազոյն լուսով աննըման... / Գրիգորոճ ի քեզ է միշտ ապաւտան:*

50. *280բ-1ա* Տաղ Յաւութեան, ի յԱբբահամ վարդապետէ («Վարդաւառիհայամմ») – *Աւրքայ եւ Տէր, գքեզ բոլորիդ հաւատամ, հաւատամ: / Հայր երկնի եւ երկրի, ստեղծօղ գոյից, հաւատամ...*

Ջի գետեղուած տպագրում, տե՛ս Ուշ միջնադարի հայ բանաստեղծութիւնը, II, աշխ. Հ. Սահակեանի, Երեւան, 1987, էջ 806:

51. *281աբ* Տաղ ծովու – *Մաստիկ հողմոյ հանդիպեցայ, / Յոյժ գընչեաց: Աա՛ մեզ, ծով!...*

52. *281բ-2բ* Տաղ Աղամայ եւ Եւայի – *Ադամայ*

ստեղծօղն եկեալ յիւր պատկերն ի տես, / Ադամայ էր ձայն տուեալ. Ադա՛մ, դուն ո՞ւր ես...

53. *282բ-3ա* Տաղ հոգեւոր Ամառակ ոոդւոյն («Այս բանս») – *Ամո Հայրդ ազաղակեմ. / Ամառակի որդւոյս ողորմեա՛...*

54. *283աբ* Տաղ հոգեւոր, ի Սուրիաս վարդապետէ («Փ Սուրիասէ») – *Ի հոգի խոցեալ եմ գոլով, / Անընգդուժ վիրօք շրջելով...*

55. *283բ-4ա* Այլ տաղ հոգեւոր, ի Յովաննիսէ ասացեալ – *Հոգով, մըտով կարգամ առ քեզ, Տէ՛ր, Տէ՛ր, / Ձի խոնարհ ես եւ հեզ, Տէր, Տէր... / Յովաննէս զքեզ ազալէ...*

56. *284ա-5ա* Տաղ ծաղկի պալասանի – *Մաղիկ էն ծաղկին աաեմ, հէ՛, ի մտուն, հէ՛, / Որ յօձու բերնին կ բուսեր, հէ՛, հէ՛, հէ՛...*

57. *285ա-6ա* Տաղ եւ ողբ հոգեւոր («Յոհաննիզծ վարդ») – *Յամենայն մեղաց ի զատ կացի՛ր / Եւ յօրէնս Աստուածայինըս միշտ մերձեցի՛ր...*

58. *286աբ* Տաղ Յարութեան – *Ահա գարուն եւ բարութիւն / Եւ ամենայնի լիութիւն...*

59. *286բ-7ա* Այլ տաղ յոյժ գեղեցիկ եւ լաւ եւ պիտանի հոգեւոր – *Մեղայ քեզ, Քրիստոս, ապաչէն, յոյս զքեզ ունիմ, / Լալագին պաղատանօք, հառաչմամբ առ քեզ անկանիմ...*

60. *287ա-ցա* Տաղ սուրբ Ստեփաննոսի, ի Գրիգորէ («Ա-Ք, Գրիգոր է») – *Անմահ անեղին, / Տեղի բանին հրպօրի...*

61. *288աբ* Վարդի եւ պլպոլի ասացեալ [տաղ], ի Գրիգոր վարդապետէ («Գրիգորիսի է<է>») – *Գեղեցկագան հաւիկն պլպուլ տոլորէր, տոլորէր, / Եկեալ յայգին գվարդն քաղցրիկ որոնէր, որոնէր... / Էգորիս ողորմելի խելագար... Ի թիւ Ռձհ. եւ երեքեան (1694), երեքեան: / Ա՛յ սիրելի, ա՛յ նազելի, զմեզ յիշեցէ՛ք:*

62. *288բ-9բ* Տաղ սուրբ Ստեփաննոսի ասացեալ («Փ Յովհաիս») – *Իսկական բանին վրկայ դու վաղահաս, / Պտուղ սխրալի, արժանի ես գովեստի, սուրբ Ստեփաննոս...*

63. *289բ-90ա* Տաղ վարդի եւ պլպուլի աներ («Փ Սուրի[ա՞ս]») – *Իմ սիրուն պլպուլ պատուական, / Քաղ[ց]րաձայն թռչուն աննըման...*

64. *290աբ* Տաղ Սողոմոնի ասացեալ («Ա-Լ») – *Ամենայն փառք մարդոյ դատարկ եւ ունայն, / Սողոմոն զայս ասէ շնորհիւ տիրական...*

65. *290բ-2բ* Ողբ Աստուածածնի ընդդէմ խաչին – *Աստուածածին կոյսըն Մարիամ / Կացեալ առ խաչն իւրոյ միածնին... Ողորմեա՛ երգողի բանիս՝ մեղաւորիս եւ յանցաւորիս:*

66. *293ա* Այլ տաղ Սուրբ Աստուածածնի, ի տէր Յովհաննիսէ – *Սրբուհի Մարիամ անապական կոյս, / Աւրհնեալդ ի կանայս, սուրբ մայր իսկուհի... Ողորմեա՛ դու գոյս մեռեալ ծառայիս, մայր:*

Թ.. ՅԱԽՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺՀ. դ., նոտրգիր

ա. *293բ-5բ* Յանկ գոյս այսմիկ – *Ա. Նախ եւ առաջին՝ Տօնացոյց...*

բ. *296ա* [Տաղ Յարութեան. ձեռ. 5394, 10բ] («Գալուստս») – *Գըչխոյ պըտակ գարմանալի, / Թագ ոսկէհուռ եւ հրաշալի...*

գ. *296բ* [Տաղ] («Պետրոս») – *Պըղերգութեամբ գանցաւոր կեանքս անցուցի, վա՛յ ինձ, անցուցի, / Մարմինս ուրախ, գհոգիս իմ միշտ լացուցի, վա՛յ ինձ, լացուցի...*

դ. *297ա* [Տաղ] («Փ Սուի») – *Իմ աչացըս լոյս որգի, / Աբեւուս հոգի... / Մարտիրոս ջանքմ, ջանըմ, գիա՞րդ կորուսի...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

18բ եւ զգրիչս յիշեա՛ (նման՝ 72ա):

25բ եւ զմեղաւոր՝ Գրիգոր գրիչ յիշեա՛:

ՅԻՇԵՑԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՆԱԳԻՐ

3ա (ԺՀ. դ., նոտրգիր) Արդ, պատվիրեմ կարդա՛յ եւ ասե՛ս,

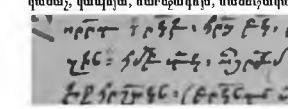
եւ խրատեմ, թէ միտ դնես,
Սրտի մտօք գԱստուած սիրես
Եւ զպատվիրանս նորա առնես,
ՁՏօնացոյցս լաւ պահես
Եւ զամենայն տօն տեսանես,
Ձժամատեղն ժիր պահես
Ջօրն սրբոց տօնիւ պատվես,
Ջնահատական յիշատակես
Եւ Սաղմոսիւք միշտ աղօթես,
Շարականաւ աւրհնաբանես
Եւ զպատմութիւնն նոցա պատմես,
Եւ խունկ անուշ մատուցանես,
Եւ ի տաճարն նոցա մտցես,
Ջահ լուցանես եւ մոմ վառես,
Եկեղեցոյ աւել ածես:
Այս բաւական է, թէ լսես
Եւ Աստուծոյ միշտ ծառայես,
Եւ անհատիան զայս կատարես
Ջսուրբսն Աստուծոյ ուրախ առնես,
Յորժամ զկենցաղս վճարես,
Նոցին փառացն հասանիս
Ջարքայութիւն ժառանգես,
գԱստուած նոքօք փառաւորես:
Արդ, պաղատիմ լալագին ես,
Ձի զդառածեալ գծողս յիշես
Եւ դու յիշեալ ի Տէր լիցիս,
Յորժամ տեսցես փառօք յերկրիս:

2340

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ, ՏՕՆԱՑՈՅՑ. ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ

Թերթ՝ 144-2 (1 եւ 144՝ մասն կազմատառի). չգրաւած 1աբ, 2բ, 136բ-7բ, 141ա-4բ: Պրակ՝ 1x1+ա-ժԹx8 (Գ-Դ թուիչ, ժԹ 7): Ներփ՝ թուղթ, լաւագծերով եւ բաւական յաւարտուածով: Մեծութիւն՝ 16x10,5: Գրութիւն՝ միապիսի (13,3x7,5): Գիր՝ նաստրգիր: Տող՝ 21-22: Կնձմ դասմագարդ դարչնագոյն կաշի, միջակը՝ առձեւարարագր, ատամար թուղթ:

Մանրանկարչութիւն – *հ ո ր ա ս ճ 2ա: ձ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ ղ՝ 6ա: Լ ա ւ ա ց ի գ ա գ ր ո ւ ղ՝* բաւական (3ա, 6ա): *Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝* թռչնագիր (3ա): *Գ ո յ ն ե ր՝* կարմիր, գեղին, կանաչ, կապոյտ, ճաճանչագոյն, մանուշակագոյն, սեւ:

Նմուշ 66ա

Վիճակ՝ բաւարար. կազմը խուճացած, եզերեն ու մէջէն մաշած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *3ա-140բ* Տօնացոյց, երկրորդ հատոր, որ է քաւօսն եւ կառավարիչ Առաջնոյ հատորին, յօրինեցեալ ԼՋ. (36) խորանօք ի վերայ ԼՋ. (36) գրոցն մերոց այբուբենականց, որոց յիւրաքանչիւր տարեգրոյ խորան ըստ բերմամ իւրոյ տարւոյն զամենայն շարժական եւ տեղափոխ տօնսն կանօնաւորեալ տեղաւորէ. Ջմարտիրոսաց, Պաճոյ եւ Յարութեան հարցիցն եւ կիւրակիէ համբարձեացն, ամսաթուոց եւ աւուր նայնից կարգսն պաճեալով՝ անտարակոյս զուգանէ հանդերձ շարժական միջոցիցդ որճանութեամբքն, մշտնջենաւորապէս եւ դիւրին ճանաչարհաւ: Ի փառս Աստուծոյ եւ ի զուարճութիւն մանկանց եկեղեցւոյ

– *3ա-5բ* Սակաւ ինչ յառաջաբանութիւն վասն երկրորդ հատորի Տօնացուցիս – *Գիտեա՛ սատանօր նախապես, զի երկրորդ հատորս այս...*

ա. *6ա-10ա* Գիր տարւոյն Ալբ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 4 – *Ջայն աւուրն ԻԿ, Յունվար 6, երեքշաբաթ, Մնունդ եւ Յայտնութիւն Քրիստոսի...*

բ. *10բ-2բ* Գիր տարւոյն Բեն: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 3 – *Ջայն ԻՋ, Յունվար 6, երկուշաբաթ, տօն Մննդեան եւ Յայտնութեան...*

գ. *13ա-5բ* Գիր տարւոյն [Գիմ]: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 2 – *Ջայն ԼԹ, Յունվար 6, Կիւրակէ, տօն Մննդեան եւ Յայտնութեան...*

դ. *16ա-9բ* Գիր տարւոյն Դայ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 1 – *Ջայն, Յունվար 6, Շաբաթ, տօն Մննդեան եւ Յայտնութեան...*

ե. *20ա-3ա* Գիր տարւոյն Եչ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 7 – *Ջայն, Յունվար 6, Ուրբաթ, տօն Մննդեան...*

զ. *23բ-7ա* Գիր տարւոյն Զայ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 6 – *Ջայն, Յունվար 6, Հինգշաբաթ, տօն Մննդեան...*

է. *27բ-30բ* Գիր տարւոյն Է: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 5 – *Ջայն, Յունվար 6, Չորեքշաբաթ, Մնունդ եւ Յայտնութիւն...*

ը. *31ա-4բ* Գիր տարւոյն Եր: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 4 – *Ջայն, Յունվար 6, երեքշաբաթ, տօն Մննդեան...*

թ. *35ա-8ա* Գիր տարւոյն Թոյ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 3 – *Ջայն, Յունվար 6, երկուշաբթի, տօն Մննդեան...*

ժ. *38բ-41բ* Գիր տարւոյն ԺԷ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 2 – *Ջայն, Յունվար 6, Կիւրակէ, տօն Մննդեան եւ Յայտնութիւն...*

ժա. *42ա-5ա* Գիր տարւոյն Իին: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 1 – *Ջայն, Յունվար 6, Շաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժբ. *45բ-8ա* Գիր տարւոյն Լիւն: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 7 – *Ջայն, Յունվար 6, Ուրբաթ, տօն Մննդեան...*

ժգ. *48բ-51բ* Գիր տարւոյն Խէ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 6 – *Ջայն, Յունվար 6, Հինգշաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժդ. *52ա-4ա* Գիր տարւոյն Ծայ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 5 – *Ջայն, Յունվար 6, Չորեքշաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժե. *54բ-7բ* Գիր տարւոյն Կեն: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 4 – *Ջայն, Յունվար 6, երեքշաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժզ. *58ա-60բ* Գիր տարւոյն Հոյ: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 3 – *Ջայն, Յունվար 6, երկուշաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժէ. *61ա-4բ* Գիր տարւոյն [Ջայ]: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 2 – *Ջայն, Յունվար 6, Կիւրակէ, Մնունդ եւ Յայտնութիւն...*

ժը. *65ա-8ա* Գիր տարւոյն [Ղատ]: Տօթներեակ [Հոմայեցւոց] 1 – *Ջայն, Յունվար 6, Շաբաթ, տօն Մննդեան...*

ժթ. *68բ-71ա* Գիր տարւոյն [Ձէ]: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 7 – *Ջայն, Յունվար 6, Ուրբաթ, Մնունդ եւ Յայտնութիւն...*

ի. *71բ-4բ* Գիր տարւոյն [Մեն]: Տօթներեակ Հոմայեցւոց 6 – *Ջայն, Յունվար 6, Հինգշաբաթ, տօն Մննդեան...*

իա. *75ա-7բ* Գիր տարւոյն Յի: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 5 – *Ձայն, Յունվար 6, Չորեքշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իբ. *75ա-81բ* [Գիր տարւոյն Նու]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 4 – *Ձայն, Յունվար 6, Երեքշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իգ. *82ա-4բ* [Գիր տարւոյն Շայ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 3 – *Ձայն, Յունվար 6, Երկուշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իդ. *85ա-8ա* [Գիր տարւոյն Ո]: Եօթներեակ [Հոօմայեցւոց] 2 – *Ձայն, Յունվար 6, Կիւրակէ, տօն Մննդեան…*

իե. *85բ-92ա* [Գիր տարւոյն Զայ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 1 – *Ձայն, Յունվար 6, Շաբաթ, տօն Մննդեան…*

իզ. *92բ-5բ* [Գիր տարւոյն Պէ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 7 – *Ձայն, Յունվար 6, Ուրբաթ, տօն Մննդեան…*

իէ. *96ա-9բ* [Գիր տարւոյն Ջէ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 6 – *Ձայն ԳԶ, Յունվար 6, Հինգշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իը. *100ա-3ա* [Գիր տարւոյն Ռայ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 5 – *Ձայն, Յունվար 6, Չորեքշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իթ. *103բ-7բ* [Գիր տարւոյն Սէ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 4 – *Ձայն, Յունվար 6, Երեքշաբաթ, տօն Մննդեան…*

ի. *108ա-11ա* [Գիր տարւոյն Վեւ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 3 – *Ձայն ԱԿ, Յունվար 6, Երկուշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իա. *111բ-5ա* [Գիր տարւոյն Տիւն]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 2 – *Ձայն ԱԶ, Յունվար 6, Կիւրակէ, տօն Մննդեան…*

իբ. *115բ-20ա* [Գիր տարւոյն Րէ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 1 – *Ձայն ԴԿ, Յունվար 6, Շաբաթ, տօն Մննդեան…*

իգ. *120բ-4ա* [Գիր տարւոյն Ցոյ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 7 – *Ձայն ԳԶ, Յունվար 6, Ուրբաթ, Մնունդ եւ Յայտնութիւն…*

իդ. *124բ-9ա* [Գիր տարւոյն Իհւն]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 6 – *Ձայն ԳԿ, Յունվար 6, Հինգշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իե. *129ա-33բ* [Գիր տարւոյն Փիւր]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 5 – *Ձայն ԳԶ, Յունվար 6, Չորեքշաբաթ, տօն Մննդեան…*

իզ. *134ա-6ա* [Գիր տարւոյն Քէ]: Եօթներեակ Հոօմայեցւոց 4 – *Ձայն ԲԿ, Յունվար 6, Երեքշաբաթ, տօն Մննդեան… Զի սա միշտ նահանջ լինի եւ մինչեւ ի մարտն բանի:*

Տպ տե՛ս «Ազետարան Ճաշոց», Սանկտ Պետերբուրգ, 1786, էջ 259 -338:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱԽԱԳԱՂԱՓԱՐ ՕՐԻՆԱԿ

138ա Փառք եւ գոհութիւն անդադար ամենասքանչելի երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, որոյ առատաձիր շնորհօքն եւ ողորմութեամբն, եւ օգնականութեամբ բազմերախտի եւ հոգեծնի հօրն մերոյ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, ի լրումն եկեալ կատարեցաւ տպեցումն նորափայլ գրքոյս, որ կոչի Տօնացոյց: Աշխատասիրութեամբ եւ հոգաբարձութեամբ սրբազնակատար հայրապետիս մերոյ տեառն Սիմէօնի յօգնաշխատ եւ գերիմաստ կաթուղիկոսիս Ամենայն Հայոց, ի վերատեսչութեան սրբոյ տնօրինականաց տեղեացն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ՝ տեառն Պողոսի քաջաջան վարդապետին Վանեցւոյ: Եւ ի գիտողութեան արքայասէրճ մայրաքաղաքին Կոստանդնուպօլսոյ |138բ| միանգամայն ծայրագունի նուիրակին Սրբոյ Էջմիածնի եւ փոխանորդին վերոյիշեալ սրբազան հայրապետիս մերոյ՝ տեառն Ջաւարիայ համեմատիայլ վարդապետին:

Ի թուոջ Քրիստի մերոյ ՌՁՀԵ. (1775) եւ ի թուոջն մերում ՌՄԻԴ. (1775), յամսեանն ապրիլի եօթն եւ ի Սուրբ Էջմիածին:

Ուրեմն, որք վայելէքդ զսա, նախապէս տո՛ւք փառս Աստուծոյ՝ յաջողողին եւ տնօրինողին ամենայնի, եւ ապա յիշեսջիք ջերմեռանդ ըղձիւ զվերոյիշեալ բարեմիտ եւ յոգնաքան հայրապետս մեր, հանդերձ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողօքն եւ համայնիւք իւրայնովքն՝ կենդանեօք եւ ննջեցեալովք: Որ գոլով պաշարեցեալ եւ որպէս թէ կաշկանդեցեալ ի յամենատւտ կուսէ, ի յամենատեակ մրրիկս եւ ի բազմակերպ ալէկոծութիւնս |139ա| ընդ չարաշունչ բերմանց ժամանակիս ոչ թուլանալ երբէք յայսպիսեաց աշոռաշահ եւ ապաւգտաւետ գործառութեանց, թէպէտ յոգնատաժան աշխատութեամբ եւ չափազանց դրամավատնութեամբ, որպէս ինքն ի կարճոյ ծանուցեալ է ի վերջին կտակոջն իւրում:

Յետ որոյ յիշեսջիք զհոգեծին որդեակն սրբազնիս մերոյ՝ գԽսահակ եպիսկոպոսն Գեղամացի, որ յամենայնի կարգաւորիչ եւ տնօրինիչ է գործոյս եւ գործավարացն սորին անձանձիր աշխատեցմամբ: Ընդ սմին եւ զտիրացու՝ Յարութիւն Էջմիածնեցի, որ է փորագրօղ եւ քանդակօղ բոլորից գրեանց, պատկերաց, խորանաց, կանօնաց եւ այլոց ծաղկանշից, նաեւ տպօղ գրքոյս:

Ընդ սոսին յիշեսջիք՝ եւ զտիրացու Միխայէլն եւ զտիրացու Վարդանն, զշարօգոն |139բ| եւ զգրուօգոն գրոցս:

Արժանի ի յիշման եւ Շօռոթեցի Մկրտիչ արքեպիսկոպոսն, որ իբրու նախկին հեղինակ եղեւ գործոյս այսորիկ, որքան առ փորագրութիւն ի պղովաւոյ այս:

Նաեւ յիշեսջիք զհոգեծին եւ զհարազատ բնական զաւակն մեծի հայրապետիս մերոյ՝ զՄկրտիչ արքեպիսկոպոսն, որ յամենայնի որպէս զմայր հոգածու եւ խնամատար լինի գործակարացն սուրին՝ հոգւոյով զկարիս եւ զպիտոյսն յամենայնի: Ընդ սմին եւ յիշեսջիք զհարազատ միաբան եւ զանձանձիր գրագիրն Սրբոյ եւ Մեծի Աթոռոյս՝ զԻուլիկիանոս վարդապետն Աղտատարակցի, որ բաց ի հասարակ պաշտօնէն իւրմէ, քանիցս վերակրկնելով պարզագրեաց զգիրքս զայս մեծաւ աշխատութեամբ ի շաղագրեցմանէ հեղինակին: Ընդ սոսին եւ զայլ հարազատ ծառայս եւ սպասաւորս եւ զձեռնասուն աշակերտս մեծի հայրապետիս յիշեսջիք ի քրիստոս, որք բոլո կարեաց իւրեանց աշխատեցան ի գործս այս:

|140ա| Եւ վերջապէս յիշեսջիք զարժանին յիշեցման, զծնունդն օրհնութեան եւ զտունկն բարեբեր, զվաեռեալն Աստուածային սիրով եւ զսիրահարեցեալն ի յամենայնի օգուտ եւ ի պայծառութիւն ազգիս եւ եկեղեցեացս մերոց, զմեծահռչակ յիշատակուն իշխան՝ Գրիգոր աղուկ Զուռւպեցի, ի Հինդ բնակեալ, որ ընդ օրհնեալ ազգատոհմութեան Տօթիկեանց Ջաֆրիկեանց կոչի: Ընդ նմին յիշեսջիք եւ զնորին օրհնեալ եւ ի քրիստոս հանգուցեալ օրհնաժառանգ ծնօղսն, զ/// (շար. թերի) եւ զայլսն: Քանզի գործս այս բոլորո-|140բ|վին ամենեքիս պարագայիւքն եւ բնակիւք ծախիւքն՝ վերոյիշեալ յԱստուծոյ օրհնեցեալոյ, բարեպաշտի արդար եւ տեառնասուր արդեամբն կարգաւորի եւ յառաջանայ հրիապէս: Որ եւ սիրաւառ ջանացողութեամբ միշտ կամի եւ հետեւի եւ զայլս այսպիսիս, եւ քան զայս առաւել արձանագրելի յիշատակս յառաջացուցանել եւ հաստատել ի Սուրբ Աթոռոջս, ի յիշատակ յաւիտենական ինքեան եւ իւրայնոցն: Որոյ զսրտի բարի խորհուրդսն Տէր կատարեսցէ եւ զուխտս նորին ի փառս իւր ընկալցի: Զիյիշատակս նորին օրհնութեամբ պահեսցէ եւ զփոխարէնն հատուսցէ բազմապատկապէս իւրեան եւ իւրայնոցն, ի հոգիս եւ ի մարմինս, աստ եւ ի հանդերձեալումն: Եւ դուք յիշողքդ յիշիցիք ի քրիստոսէ Աստուծոյ մերմէ. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԱՄԱՆԱԿԻ

5ք Որք վասըն մեր զողորմութիւն բանիւ հայցեն, նոքա ըզնոյնս ի Քրիստոսէ արդեամբք առցեն:

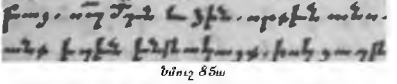
ԿՆՔՈՒԴՐՈՇՄ *5ք Քրիստոսի ծառայ Ղուկիկիանոս վարդապետս, 1220 (1771): 64բ, 136ա Ղուկիկիանոս վարդապետս, 1219 (1770):*

ԳՐՉԱՓՈՒՐՁ *Ա. փեղկ յախըր:*

2341
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԸ. դար

ԹԵՐԻ՝ 486-1 (աե՛ս. Պաճպաճակ). չգրուած՝ 2աք, 48բ, 81ա, 82ա, 83աք, 215բ-6ա, 283աք, 416բ, 485ա-6բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ի×12 (ֆ, ի 11) +Ա-Լ9×12 (Գ, ե, Զ, ԺԱ 12+3, ԺԲ, ԺԸ-Բ, ԻԱ, ԻԲ 11, ԻԳ, ԻԴ, Լ, ԼԳ 9, ԼԴ 10, ԼԶ 3): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 16,3x11,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (10,8x6,1): Գիր՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 20-21: ԿԱԶՄ՝ գոշմազարդ շագանակագոյն կոշիկ, գոնակով, միջնադր տոպրակաձեւ, աստառուր ասկեզօդ թուղթ, դռնակիները կապարդ կնոպ. յուսագծակոլոներ: կարմիր (գանաթափ) գրուագազարդ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (բ. 1) + 2 (Ա-Ե), կապարդ թուղթ, յուսագծերով:

Նմուշ 85ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁԱԲԵՐՈՒՆ – Դասիք վարդապետ՝ նոա առքեւ կենդանագոր մէկը ծնողիր՝ (գուցէ Սիմէօն Զուղայեցին), երբոր մէկը գիրք եւ վարդապետական գանազան ձեռիքն (ուսին ճեռեւեալ յիշատակարանը՝ «Խնդիր վարդապետս օրգնել[ե]» 2,5 տող ջնջուած)՝ 81բ, Սիմէօն Զուղայեցի՝ 82բ: Կ ի ս ա խ ո ս ե՝ 84ա: Ճ ա կ ա տ ագ ր ի՝ 3ա, 284ա, 310ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ագ ր ո ղ բուսական: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ թոյնագիր, նոսկագոյգիր (19բ): Գ ա լ ե ե՛ կարմիր, սեւ, սպի:

Վիշնի՝ բաւարար. տեղ-տեղ խաճաւորեան ճեռիներ, գանազան բեռ, պատռուածներ, 22-23, 51-52, 212-213, 217-218 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած մէկական թերթ կտրուած. կազմը մոշուած, մէջբը, գոնակը եւ կապիչներ Ի. գ. ճոտգուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-80բ* Սիմէօնի վարդապետի Զուղայեցւոյ արարեալ ֆեռակաճութիւն ըստ մեռուշ լեզուի

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. *1/3ա-4ա՝ ա/3ա-4ա՝ բ/4աբ՝ գ/4բ-5ա՝ դ/5ա՝ ե/5բ-6ա՝ զ/6ա՝ է/6ա՝ ը/6ա-19բ՝ թ/19բ-35բ՝ ժ/35բ-7ա՝ ժա/37ա-9բ՝ ժբ/39բ-41բ՝ ժգ/42աբ՝ ժդ/42բ-6ա՝ ժե/46ա-8ա՝ ժզ/48ա-50բ՝ ա/49բ-50ա (ուրի՝ ձեղոգա ձիոյ – Հասարակ անուանք, Էէ ուղղականք ...)՝ բ/յէբ՝ գ/53ա՝ դ/53ա-73ա՝ ե/74ա-80բ՝*

Բ. *84ա-215ա* Սիմէօնի վարդապետի արարեալ Զուղայեցւոյ Հաւաճումն տասմաբանութեան

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. *Նխբ./84ա-5բ (աղիւսակ՝ 85ա)՝ ա/85բ-135ա՝ բ/135ա-55ա՝ գ/155ա-215ա՝*

Գ. *217ա-39բ* Նեռածութիւն Պոռփիւրի իմաստասիրի [Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. *Նխբ./217աբ՝ ա/217բ-20ա՝ բ/220ա-5ա՝ գ/225ա-9բ՝ դ/229բ-30ա՝ ե/230աբ՝ զ/230բ-1ա՝ է/231աբ՝ ը/231բ-2բ՝ թ/232բ-3ա՝ ժ/233ա՝ ժա/233աբ՝ ժբ/233բ-4ա՝ ժգ/234ա՝ ժդ/234ա-5բ՝ ժե/235բ՝ ժզ/235բ-6բ՝ ժէ/236բ՝ ժը/236բ-7ա՝ ժթ/237ա՝ ի/237աբ՝ իա/237բ՝ իբ/237բ-8ա՝ իգ/238ա՝ իդ/238աբ՝ իե/239ա՝ իզ/239աբ՝ (216ֆ աղիւսակ)*

Դ. *240ա-82բ* [Ստորոգութիւն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. Նախ./*240ա-2բ*։ ա/*242բ-9բ*։ բ/*250ա-5ա*։ գ/*255ա-62ա*։ դ/*262բ-70ա*։ ե/*270ա*։ զ/*270բ-8ա*։ է/*278ա-9բ*։ ը/*279բ-80բ*։ թ/*280բ-2ա*։ ժ/*282ա*։

Ե. *284ա-308բ* Սկիզբն եւ ձախադրութիւն գրոցն, որ առի քան յումարէն Պերի արմենիաս եւ հայերէն՝ ճարպագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ Անյաղթէ..

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. Նախ./*264ա*։ ա/*265ա*։ բ/*285բ-6բ*։ գ/*286բ-308բ*։

Զ. *308բ-416ա* Համառօտ ժողովածու վասն առ ի պատասխան գոյոյ ի պէտս մտաւորութեան եւ սերտողութեան բանասիրաց, ոչ իմաստնոց եւ գիտնականաց, այլ ճմանեաց իմոց իմաստակաց եւ տգիտաց, տիմն թէ մոռացկոտաց, ճաւաբեալ ի նուաստ մովսիսէ մեղսամածէ Զուղայեցւոյ, ԻՃՀԴ. (1695) թուին, ի փառս Աստուծոյ մերոյ. ամէն

Տե՛ս ձեռ. 513, 4ա-74ա. *Ցանկ/308բ-9բ*։ ա/*310ա-6ա*։ բ-է/*316ա-22ա*։ թ/*1ին*։ ժ/*322ա*։ ժա/*322բ-4բ*։ ժբ/*324բ-6ա*։ ժգ/*326ա-8բ*։ ժդ/*328ա-9ա*։ ժե/*329բ-35բ*։ ժզ/*335բ-6ա*։ ժէ/*336ա-40ա*։ ժը/*340ա-2ա*։ ժթ/*342բ-4ա*։ ի/*344ա-50ա*։ իա/*350ա-3բ*։ իբ/*352բ-9ա*։ իգ/*359ա-65բ*։ իդ/*365բ-8բ*։ իե/*368բ-75բ*։ իզ/*375բ-8ա*։ իէ/*378ա-82բ*։ իը/*382ա-6ա*։ իթ/*386ա-7ա*։ ի/*387բ-91ա*։ լա/*391ա-2բ*։ լբ/*392բ-3բ*։ լգ/*394ա-6ա*։ լդ/*398բ-403բ*։ լե/*404ա-6բ*։ լզ/*406բ-9բ*։ լէ/*409բ-16ա*։

է. *417ա-84բ* Վկայութիւմ պիտանիէ եւ ճարկատոր ճաղագս առ ի պատասխան գոյոյ ի ձեռս խնդրողաց բանի, ի պէտս բառոգութեան, եւ թէ ի պէտս վիճաբանութեան, մանաւանդ ի պէտս գիտութեան. ճաղկաքաղ առաքեալ յաստուածպնոյց գրոց ապիտասիրութեամբս ոմեմն Աղէքսանդրի թղուաւ ոգոյ. — *Յերկրորդ օրինաց. Կարձա կուրացուցանէ զաչս իմաստնոց*...

Հմմտ. Ձեռ. 1963, 7ա-60բ։

ԳՐԱԼՓԻՐՋ՝ *2ա Որ զանճառելի ծոծ: 2բ է էին քերականութիւն: 486բ, Պիպնկ Բբ (բառեր, տառեր)։*

2342
ԺՈՂՈՎԱՆՄՈՅ

Ժէ. դար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-62ա* [Սիմէօնի Զուղայեցւոյ Քերականութիւն]

Տե՛ս ձեռ. 1934, 115ա-62բ. 1/*3ա-37ա* ա/*3բ-4ա*։ բ/*4ա*։ գ/*4ա*։ դ/*4բ-5ա*։ ե/*5ա*։ զ/*5բ-6ա*։ է/*6ա-16բ*։ ը/*16բ-27բ*։ թ/*27բ-9ա*։ ժ/*29ա-30բ*։ ի/*31ա-2ա*։ ժգ/*32ա*։ ժդ/*32բ-5բ*։ ժե/*35բ-7ա*։ 2/*37ա-62ա*։ ա/*37ա-9ա*։ բ/*39ա-40ա*։ գ/*40ա*։ դ/*40ա-57ա*։ ե/*57ա-62ա*։

Բ. *63ա-5բ* Բառք բերականին (Ա-Ֆ) — *Առաջեւն՝ ձեռն ի ձեռն*...

Գ. *70ա-174ա* [Սիմէօնի Զուղայեցւոյ Հաւաքումն որամարաութեան]

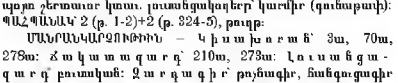
Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ./*70ա-1բ*։ ա/*71բ-115բ*։ բ/*116ա-31բ*։ գ/*132ա-74ա*

Դ. *177ա-97բ* Ներածութիւն Պորփիւրի [Առոգութեանցն Արիստոտէլի (ադիսան՝ 176բ)]

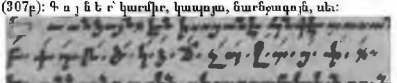
Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. Նախ./*177ա*։ ա/*177բ-80բ*։ բ/*180բ-7ա*։ գ/*187ա-90բ*։ դ/*190բ*։ ե/*190բ-1ա*։ զ/*191ա*։ է/*191բ-2ա*։ ը/*192ա*։ թ/*192բ-3ա*։ ժ/*193ա*։ ժա/*193ա*։ ժբ/*193բ*։ ժգ/*193բ-4ա*։ ժդ/*194ա-5ա*։ ժե/*195ա*։ ժզ/*195ա*։ ժէ/*195բ*։ ժը/*195բ-6ա*։ ժթ/*196ա*։ ի/*196ա*։ իա/*196ա*։ իբ/*196բ*։ իգ/*196բ-7ա*։ իդ/*197ա*։ իե/*197ա*։ իզ/*197բ*։ Ունի.

ա. *198ա-բ* Գանակին Թ.երորդ (9) պրակին լուծմունք է — *Աշխարհ է յերկինէ եւ յերկրէ*... *209բ կրկն՝ վրջ. [ին]այց մի՛ խռովեցուցէ*...)։

Ե. *210ա-54բ* Ստորոգութիւնին Արիստոտէլի

Նմուշ 4ա

Նմուշ 178ա

Պիճնկ՝ բաւարար. լուսանցներում խոճուտութեան հետքեր, փոքրիկ պրտուռուածմներ, որոշ թերթեր ներքինից եզրամաուռուած, տեղ-տեղ գեղակեր, 312ա-7բ թերթերի գոգադաթը թանմխոցեր եւ ճապաղած, 228-229 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կարուած։ Վերջին պահպանակներըՙ գեղակեր. կազմի եզրերը մաշուած, կաշին ճերծուած եւ գեղակեր, ճ. գոմն ու կապիչն ընկած, մէջի թերթակի վնասուած. պահպանակներըՙ Ժէ-ԺԸ դդ.։

Զ. *255ա-72ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ սաի բան յունաբէն Պեռի առաքինիա, եւ հայերէն՝ ծաղկաց մեկնութեան, առատրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, քարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս նձռ. 926, 201բ-7ա. Նիւթ./*255ա-բ*: ա/*255բ-6ա*: բ/*256ա-բ*: գ/*256բ-72ա*:

է *273ա-7բ* Արիստոտէլի ծաղկաց առաքինութեանց առ Աղէքսանդր թագաւոր – *Գովելի են գեղեցկիքն, եւ պարտաւելի են գարշելիքն...*

Ը. *278ա-89ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Առուեստ հերականութեան]

Տե՛ս նձռ. 267, 229ա-42բ. ա/*278ա*: բ/*278ա-բ*: գ/*278բ-դ/279բ-9ա*: ե/*279ա*: զ/*279ա-80բ*: է/*280բ*: ը/*280բ*: թ/*280բ-ժ/280բ-1ա*: ժա/*281ա*: ժբ/*281ա*: ժգ/*281ա-4ա*: ժդ/*284ա-ժե/284բ-5ա*: ժզ/*285ա*: ժէ/*285ա*: ժը/*285ա-6ա*: ժթ/*286ա-բ/286բ-7բ*: իա/*287բ-8ա*: իբ/*288ա-բ*: իգ/*288ա-9ա*: իդ/*289ա [վրջ՝ «...սիրելեցիք, սիրեցին: Գերագասարին եւական ///» (շար. թերթ)]*:

Թ. *292ա-303բ* [Յաղագս բնութեան եւ անձին]

Տե՛ս նձռ. 1690, 328ա-45բ. ա/*292ա-3ա*: բ/*293ա-6ա*: գ/*296ա-9բ*: դ/*299բ-303բ* (*գրչից՝ «Այս գծածք յոյժ ցանկալի աշխոյժ ծագ իրքանոսագ եւ կարի պիտանի հնաւտոյ»*):

Ժ. *304ա-17բ* Գրիգորի Եռամեծի ասք հռետորի եւ անկատար փիլիսոփայի իմաստասէր անձինն, աշակերտի Յոհաննու Ոսոմնեցւոյն, Համառօտ տեսութիւն եւ լուծումն դժուարինագ բանից Պորփիւրի...

Տե՛ս նձռ. 623, 189ա-206բ. *Յանկ Ա/304ա-բ (304բ՝ տրամաբանական ծառ)*: Յանկ Բ/*դիմբ*: ա/*305ա-6բ*: բ/*306բ-7բ*: գ/*307բ-9բ*: դ/*309բ-10բ*: ե/*310բ-2ա*: զ/*312ա-բ*: է/*312բ-4ա*: ը/*314ա-7բ*:

ԺԱ. ՅԱՀԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ. դ.

ա. *318բ-21բ* Այս է Արիստոտէլի իմաստասիրութեան ծառն – *Իմաստնասիրութիւն՝ գիծնական, տեսական...*

Բոլորակերի մէջ ցոյց են տրուած ստորոգութիւնների բազկացուցիչ մասերն ու նրանց կապերը: Յանելագրութեան հեղինակը Մարտիրոսն է (տե՛ս «Յիշատակարան գիրոց»):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՑԻՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

254բ Ջոգնամեղ անձն՝ Սիմէոնս, որ ձեռնտուութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ աւարտեցաւ գՊարպակօղս ընդհանուր էակաց, աղաչեմ կիրել ի Տէր:

317բ Յիշեցէ՛ք գՍիմէոնս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

322ա (ԺԷ. դ., նոտրգիր) են՝ մեղաւոր Մարդիրոս:

ԿՆՔՔԱԴՐՈՆՔ՝ 3ա, 37ա, 62ա, 70ա, 177ա, 255ա (ութանկիւն). Քրիստոսի ծառայ Միքեալ վարդապետ:

ԳՐՉԱՓՈՐՔ՝ *1ա (պատկառանք, վրացերէն) «Քի է խա ցնուտի է» (՞): 1ա, 177բ, 295բ (զանազան բառեր, տառեր)*:

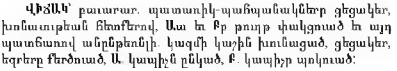
2343

ԺՈՂՈՎԱԾՈ 3

(Բաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 356+1 (կրկն.՝ 3): ԿԱԶՄ՝ դաղնագոյն գոլոմագաղ կաշի, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ մագաղաթ, մասն պատառիկ-պատճանակի, վրայից սոսնձուած սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունաթափ):

ՊԱՏՃԱՆԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Ա՛ետառաւն Յովհաննու, Թ-Ժ. դդ.: 1 (Ա)+1 (Բ), մասն աստառի, սահագուած երկու տարբեր թերթերի ընդերկայնակի երկատկումով եւ եզրաճատումով: Մագաղաթ, երկսիան (13x7,5), բոլորգի երկաթագիր, 8 տող: Կարդալ՝ Ա՛ր, Քա. «/// [Զամենայն զար տալ] ինն Հայր՝ առ իս եկեսցէ... [Քրիստոսի յոտիսն գայցէ... ///» (Զ. 37-է. 27):

Նմուշ 4ա

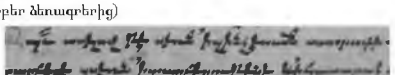
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. պատառիկ-պահպանակներ ցեցակեր, խոնաւութեան հետեւերով. Ա՛ա եւ Բ՛ր թուղթ փակցուած են այդ պատճառով ամրացնելի. կազմի կաշին խոնաւացած, ցեցակեր, եզրերը մեռծուած, Ա. կապիչն ընկած, Բ. կապիչր պոկուած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԷ. դար

ԳՐԻՉ՝ Աստուածատուր արդ.: ՍՏԱՑՈՂ՝ Գրիգորիս:

ԹԵՐԹ՝ 176+1 (կրկն.՝ 3), չգրուած՝ 1ար, 81բ, 176ար: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԲx6 (Ա-ե 8, զ-Ժ 5)+Ա-Ըx12: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆՆ՝ 15,3x11,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ միասիւն (12,7x8): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 16-20:

Նմուշ 84ա

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի՛ր՝ թռչնագիր (2ա, 82ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր եւ զանազան բծեր, ցեցակեր, 83-84 թերթերի միջեւ նախապես չգրուած 1 թերթ կտրուած, Ա. պրակն առանձնացած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-81ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղա[յե]ցւոյ արարեալ քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս նձռ. 1984, 115ա-62բ. *1/2ա-47ա*: ա/*2ա-3ա*: բ/*3ա*: գ/*3ար*: դ/*3գ*: ե/*3դ-4ա*: զ/*4ա*: է/*4ա*: բ/*4ա-15բ*: թ/*18բ-34բ*: ժ/*34բ-6ա*: ժա/*36ա-9բ*: ժբ/*38բ-40ա*: ժգ/*40բ-4բ*: ժդ/*44բ-7ա*: 2/*47բ-81ա*: ա/*47բ-50բ*: բ/*50բ-1բ*: գ/*51բ-2ա*: դ/*52ա-74բ*: ե/*74բ-81ա*:

Բ. *82ա-175ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ զՏեառնմարանութեան հաւատոյն

Տե՛ս նեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ./82աբ, ա/82բ-117բ, բ/118ա-31բ, գ/132ա-75ա (175ը Տրամաբանական ադիտակ)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵՆՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

117բ Ջ<ք>անպիտան եւ գմեդաւսէր, թէբաւարժ Աստուածատուր ճաբեղայ յիշել ազաչեմ, եւ դուք եւս յիշեալ յիշիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մէբմէ. ամէն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՏԱԳԱՅԻ

81ա (Ժէ. դ.) Գրիգորիս է գիրքս։

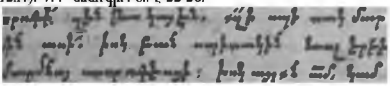
ԿՆՔԱԴՐՈՆԻՆ՝ *13ա, 83ա* Քրիստոսի ծառայ Գրիգոր *վարդապետ։ 164ա՝ լուացուած։*

ԳՐՁԱՔՈՒՐՁ՝ *1ա Ջանազան տառեր եւ բառեր։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԸ. դար

Թերթ՝ 52 (177-228)։ Պրակ՝ Ա-եx12 (Ա 4)։ Նիոթ՝ թուղթ, աւեւելեան։ Մեծութիւն՝ 15,3x11,5։ Գրութիւն՝ միասիւն (11,5-12x7)։ Գիր՝ նաստալիք։ Տող՝ 22-26։

Նմուշ 150ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լ ու ս ա ճ գ ա զ ա ր ք՝ բուսակաճ 205ա։ Ջ ա ր դ ա գ ի՛ ճանճացուգիր։ Գ ա յ ե ր՝ կարմիր։

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *177ա–204բ* Ստորոգութիւնն Արիստոտելի

Տե՛ս նեռ. 926, 191ա-201բ. Նխբ./177ա-9ա ա/179ա-84բ, բ/184բ-7բ, գ/187բ-92ա, դ/192ա-7ա, ե/197ա, զ/197ա-202ա, է/202ա-3ա, ը/203ա-բ, թ/203բ-4բ, ժ/204բ։

Բ. *205ա–24ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գոցն, որ ասի ըստ յունաց Պերի արմենիաս եւ հայերէն՝ Ցաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ ճեղեճացուց իմաստասէրն Արիստոտէլէ եւ թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւիթ փիլիսոփայէ

Տե՛ս նեռ. 926, 201բ-7ա. Նխբ./205ա-6ա ա/206աբ, բ/206բ-7ա գ/207ա-24ա։

Գ. *224բ-8բ* [Ա]րիստոտելի Ցաղագս առաքինութեանց, գրեալ առ Ալեքսանդր թագաւոր – *[Գ]ովելի են գեղեցկիքն եւ պարսաւելի գարշելիքն... ասացելոցդ ներհակքն, որք են ի պարսաւելեացն։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵՆՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

224ա Ջմեդուցեալս յիշեա՛ ի Տէր։

ԿՆՔԱԴՐՈՆԻՆ՝ *205բ* Գրիգոր *վարդապետ, Ռհ՛ՀԸ. (1729)։*

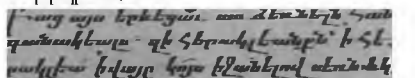
ԳՐՁԱՔՈՒՐՁ՝ *193բ Մեղրն է արարչական քաղցր կերբ։ 194ա Ծնունդն է։*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

Ժէ. դար

Գրիչ՝ Յովհաննէս։

Թերթ՝ 128 (229-356). չգրուած՝ 229ա-30բ, 275աբ։ Պրակ՝ Ը (Ա)-թԱ (Դ)x12 (Ը 10)+Ա-էx12 (Ե 10)։ Նիոթ՝ թուղթ, լաւագնեւոյ։ Մեծութիւն՝ 15,3x11,5։ Գրութիւն՝ միասիւն (11,1x 7,3)։ Գիր՝ բոլորգիր։ Տող՝ 22-23։

Նմուշ 232ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր հ՝ 231ա, 276ա։ Լ ու ս ա ճ գ ա զ ա ր ք՝ բուսակաճ՝ 231ա, 276ա, թուշագին՝ 249բ։ Ջ ա ր գ ա գ ի՛ ր՝ թուշագիր, ճանճացուգիր՝ 256ա, կեղտոճագիր՝ 249բ, 315բ։ Գ ա յ ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, մանուշակագոյն, սեւ։

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաթն բծեր, խոնաւութեան հետքեր, թ. 274՝ կարկատուած, լուսանցներում՝ տեղ-տեղ լրացամներ, 229-230 եւ 235-236 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած մկնական թերթ կոտրուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *231ա–49ա* Պորփիւրի Ներածութիւն

Տե՛ս նեռ. 718, 138ա-70բ. Նխբ./231ա-2ա ա/232ա-3բ, բ/233բ-7բ, գ/237բ-41ա դ/241աբ, ե/241բ-2ա, զ/242ա, է/242բ-3ա, ը/243աբ, թ/243բ, ժ/243բ-4ա, իա/244ա, իբ/244աբ, իգ/244բ, իդ/244բ-6ա, իե/246ա, իզ/246աբ, իէ/246բ, իը/247ա, իթ/247ա, ի/247աբ, իա/247բ, իբ/247բ-8ա, իգ/248ա, իդ/248աբ, իե/248բ, իզ/248բ-9ա։

Բ. *249բ–74բ* Դաւթի փիլիսոփայի Ներգինացոյ Վերլուծութիւն Ներածութեան Պորփիւրի[ն]

Տե՛ս նեռ. 1688, 1ա-151ա. ա/249բ-51բ, բ/251բ-4ա, գ/254ա-6ա, դ/256բ-60ա, ե/260ա-3ա, զ/263ա-7բ, է/267բ-9բ, ը/269բ-71ա, թ/271բ-3ա, ժ/273ա, *[վրչ. ա...ւական այսորիկ յիշեաց/// (չար. թափուած)]։*

Գ. *276ա–356ա* Դաւթի փիլիսոփայի Ներգինացոյ Ցաղագս սահմանաց իմաստասիրութեան

Տե՛ս նեռ. 464, 95ա-149բ. Նխբ./276ա-8բ, ա/278բ-85ա, բ/285բ-9ա, գ/289ա-93բ, դ/293բ-300բ, ե/300բ-3բ, զ/303բ-7ա, է/307ա-9ա, ը/309ա-13ա, թ/313ա-5բ, ժ/315բ-22ա, իա/322բ-6ա, իբ/326ա-30ա, իգ/330ա-3բ, իդ/333բ-4բ, իե/334բ-7ա, իզ/337ա-9բ, է/339բ-44ա, իը/344ա-6բ, իթ/346բ-50բ, ի/350բ-2բ, իա/352բ-6ա։

Դ. *356աբ* Ընդ այսոսիկ եւ առաքինա բան իմաստնոյս – *Ամենայն չար տաճբելի ոչ ոք տանջեալ անապական... Այս գծածք հանդիսաւորիբ խմբեից առաքնոցն տաճից տրամախոհ իմաստասէր մակացու ապանց ներբողեալ ի Դաւիթ եռամեծէ ընծաղրեցաւ։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵՆՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱԿ

322ա Մ՛ զ ընծերցո՛ղ՝ զկոր գրոյս, յիշեցէ՛ք ի սուրբ յաղօթս ձեր զեուասատ Յոհաննս, եւ զհայրն իմ Գրիգորն, եւ զմայրն իմ Ջօրիկն, եւ դուք յիշեալ յիշիք ի Քրիստոսէ։

ԳՐՁԱՔՈՒՐՁ՝ *275ա Նոցա որդիքն, որք են քաջք՝ Մանիդոն եւ Աստղիկ, որք են յաւերժահատոնք։*

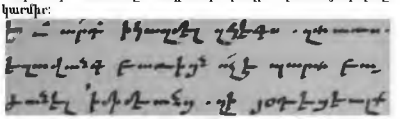
2344

ՍԻՄԷՈՆ ՁՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ռ՟Ձ՟Ը. – 1701

ԳՐԻՉ՝ Անեխաճենաս երէց:

ԹՒՐԹ՝ 113. չգրուած. 1ա-6բ, 94բ-5ա, 101ա, 104ա-13բ: ՊՐԱԿ՝ 1x4+Ա-Թx12 (Ձ 13, Թ 8) +1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեր ով (ձԹ. դ. յաւելում՝ թ. 1-4, 110-113, լուսագրոյմով): ՄԵՑՈՒԹԻՒՆ՝ 17x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13x7): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր: ՏՈՂ՝ 21: ԿԱՁՄ՝ գոջամազոր շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, առատը՝ ապիտակ թուղթ. լուսացնգկողերը՝ կարմիր:

Նմոյշ 65ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսացնգեւրում՝ խոճուսութեան ճեռներ. կազմի եզերը մաղուած, մէջի եւ երեսի կաշին ճերծուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

– *7ա-100բ* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցոյ առաբեալ Քեռականութիւն լսա լեզուի մեռում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. 1/7ա-60ա՝ ա/7ա-8բ՝ բ/8բ՝ գ/8բ-9ա՝ դ/9ա բ՝ Ե/9բ-10ա՝ զ/10բ՝ Է/10բ՝ Ը/10բ-27բ՝ թ/27բ-46ա՝ ժ/46ա-Յա՝ ժա/48ա-50բ՝ ժբ/50բ-Յա՝ ժգ/53ա-4ա՝ ժդ/54ա-Յա՝ ժե/56ա-60ա՝ 2/60բ-100բ՝ ա/60բ-4բ՝ բ/64բ-6ա՝ գ/66ա-7ա՝ դ/67ա-92ա Ե/92ա-100բ՝

ՅՈՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՌԱԿ

101բ Ամենայնի իրի չափ եւ քանակութիւն կոպր եւ սահման բնաւորեցաւ լինիլ, զի ոչ ի ստեղծականացս առանց սահմանի կայացաւ ինչ չէէն, ուստի եւ ոչ թարց չափոյ. վասն որոյ ի չափակցութիւն անդամոցն գեղեցկութիւն կենդանւոյն առկայանայ՝ ի փիլիսոփայէն ասացաւ, քանզի արդարեւ զառելեալսն ի վայելուչ չափոյն անհեթեթս եւ անճոռնիս անուանեմք, եւ զոյ ժամանեցեալսն ի տոյն՝ անկատարս եւ թերիս, իսկ զրստ պատշաճին զչափակիրսն կատարեալս եւ ախորժս զգացմանցս վարկանիմք: Իսկ ի բանականաց խօսուածոյն զառաջնատիպսն՝ անկարգազորոյց, եւ զերկրորդատեսականն՝ տրգէտս, իսկ զերրորդակերպսն՝ յարմարախօսս եւ քերականս ասեմք լինիլ, որպէս թէ գուղդութիւն եւ զչափ բանին կարգա|*102ա*|ւորապէս առ պահեալ՝ ըստ կանոնին արտաբերեաց:

Այլ քանզի զանազանք են կայք, ուստի տարաբերք են եւ չափք եւ ուղղութիւնք իւրաքանչիւրոցն, զի այլ է իմանալեաց, եւ այլ՝ զգալեաց, այլ՝ մարմնոց, եւ այլ՝ մարմնականաց, այլ՝ զետեղականաց, եւ այլ՝ ապադրեաց, այլ՝ իրաց, եւ այլ՝ իրակութեանց, այլ՝ մակացեչեաց, եւ այլ՝ մակացութեանց, եւ այլոցն սոյնպէս:

Արդ, ի յոլովից եւ ի զանազանից ուղղչաց եւ չափոց մի եւ այս գրգռուկ օրինակեցեալ, որ է եւ ասի Քերականութիւն, իսկ թէ որո՞ ի յէից իցէ՝ ուղղիչ ահա տալից եւ ասիցջ: Քանզի թարց սորին նպաստութեան ոչ ոք յայսոսիկ բանապէս կարէ մխիլ բանիլիսոփոսացն բանց, որք հանրից իմաստ[աս]իրութեանց իբր ասնց, զորս բանիւ |*102բ*| յաւէտ, քան թէ գործով մատակարարել, զսա ենթակալ իսկ եւ բանալի բացայայտեցին գոլ: Քանզի որպէս վայելուչն դպրատանի իմիք ազխիւք եւ դրամբ փակեցելոյ փոքր իմն անպատուելոյ բանալւոյ երկաթէ ի պէտս ունի, այսպէս եւ մանաւանդ արհեստ գիրութեան եւ ընթերցման քան թէ այլքն, այսորիկ փոքեր եւ նուաստի հմտութեանս կարօտի, առանց որոյ ոք հմտօրէն ընթերցօղ՝ ո՛չ ոք ըստ բաւականին բանագէտ, ուստի եւ՝ ո՛չ ոք յարմարապէս գրիչ: Այլ իցէ թէրեալ, որպէս վարկանիմ յոմանց յառաչս երեւեցելոյց ծաղրիլ եւ նշկահիլ պիտանացուիս այսորիկ, յորում չիք հիացուածն, զի որք ի յաւէտ ախտս իցեն ըմբռնեցեալք ցաւոց զվիշտսն ինքեանս կրեցեալս զգալ ո՛չ զօրեն, այսպէս եւ ո՛չ յիմոցս նմանեցաց, իւրեանցրն յանդիմանի չիմարութիւն: |*103ա*| Այլ ցարդ արհեստի եւ կրթութեան չընկեռնուլ եւ ի գրել առ փութան, որք ո՛չ գրեն, այլ եղծեն, ո՛չ գրեն, այլ խանգարեն, որպէս փեղ՝ յերկրաչափութիւն ձկտեցեալ, եւ գումշ՝ յերաժշտութիւն, ուստի առակ, կատակ, ծանակ եւ քամահանաց նպատակ նշաւակի յաւէտ առլինին եւ առաջի հրմտաց, ե՛ւ իրագիտաց իբրեւ զիս հեգնելի եւ ծիծաղելի երեւիմ, որ ահա՛ անվարժ եւ անկիրթ գոլով մատանց բանի եւ կառատարութեան նոցին, այլ եւ առոգանութեանց պիտոյից մանաւանդ, եւ ո՛չ զգիրս ըստ պատշաճ ձեռոյն երկարել զօրելով, անուսումնաբար եւ տգիտապէս զայս գրգռուկս այսպիսակս եւ արատատիպս զգրոցն կերպագրութիւնսըն քարշելով: Վասն որոյ նեբել իմումս տգիտութեան, խակութեան եւ չիմարութեան ժտեմ ի խոհեմամիտ |*103բ*| եւ ի հմտավարժ վերծանողացդ, զի եւ Քրիստոս ներեսցէ սխալանաց եւ չանգանաց ձերոց գլխութեամբն իւրով:

Թիւ գրգռուկիս աւարտեցաւմն՝
Ձոյգ շրջանիկ եզ չորելեան
Եւ մակ եռակ քառապատկեան,
Քառիկ դարձեալ եւ մու քրեան:

Թուականք՝ Ջ:5321064 501224=1150+551 =1701 թ.:

Մուկ չիշատակարանի վերծանութիւնը տե՛ս Ա.Գ. Աբրահամեան, Հայոց գիր եւ գրչութիւն, Երեւան, 1973, էջ 165-6 կարծամ

ենք, որ ձեռագրիս հեղինակին է մտեփանոս երէցը, որի ձեռքով են գրուած նաեւ ձեռ. 2346, 2355 եւ 2357: Ուշագրաւ է, որ բոլորն էլ ունեն վերը գրուած յիշատակարանը:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

103բ (ԺՀ. դ. շղագիր) Խրթնութիւն թուոցս է ՌՃՄ (1701):

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *4բ՝ Յա Եմաւուս Գղօպաս: 5բ՝ Մարսիմ ի քո գատաստանէն: 108 Սիրուն ես դու, վարդ ես գովելի եւ նազելի: 111բ՝ Մարսիմ ի քո գատաստանէն, երգնիմ ի քո արգարադատին յարէն: Հայր սուրբ Միւնաս, հայր սուրբ: 113բ՝ Խաչտալ, խնդալ կամ ցնծալ:*

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՁ՝ *5բ:*

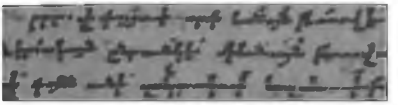
2345

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՃՄԴ. – 1705

ԳՐԻՉ՝ Գագաւառ տվարագաւ.:

ԹՂԹ՝ 187+1 (կոկն՝ 42). չգրուած՝ 1ա-3բ, 50բ, 84աբ, 182ա-7բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-ԺԲx12 (Գ 14, է, ԺԳ, ԺԹ 11)+1x6: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով (ներազգալի յատկերով՝ 1-3, 182-187, լուսագծերով եւ թափի ու առիւծի լուսադրոշմներով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,2x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (12-14x7): ԳԻՐ՝ եռասրգիր (լրացման՝ 26աբ): ՏՈՂ՝ 19-24: ԿԱԶՄ՝ դրչմնագաղց շղագծակազգի կաշի՝ դունակով, միջուկը՝ տափատուն, սատուրը՝ ծալկադրոյմ կտաւ, դունակներ՝ կապոյտ շերտերով մեռոտիս. լուսանցակողերը՝ կապոյտ (ծալկազարդ): ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), թուղթ:

Նմուշ 101ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութիւն նետեր, զանազան բծեր, փոքրիկ պատռուածքներ, ցեցակեր, թ. 5՝ դիրք խախտուած, կազմն եզերք մնչուած, ակռի եւ եռեակ կային խոնաւած, ցեցակեր, փոքրիկ ետծուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *5ա-83բ, 5աբ* Սիմէոն վ[ա]րդապետի Ջուղացւո[ո]յ առաբեալ Քեռականութիւն ըստ լեզուի մեռոյ Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. *1/5ա-50ա*: ա/*5բ-6բ*: բ/*6բ*: գ/*7աբ*: դ/*7բ-8ա*: ե/*8աբ*: զ/*9ա*: է/*9ա*: ը/*9ա-24բ*: թ/*25ա-39ա*: ժ/*39ա-40բ*: ժա/*41ա-2գ*: ժբ/*42գ-3բ*: ժգ/*43բ-4բ*: ժդ/*44բ-8ա*: ժե/*48ա-50ա*: 2. *51ա-83բ*: ա/*51ա-3բ*: բ/*53բ-4բ*: գ/*54բ-5ա*: դ/*55ա-77ա*: ե/*77ա-83բ*:

Բ. *85ա-181ա* [Ս]իմէոն վարդապետի Ջուղաեցոյ առաբեալ զՏամամաբանութիւն հաւատմունս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նիւթ./*85ա-6ա*: ա/*86ա-124ա*: բ/*124բ-39ա*: գ/*139բ-81ա*:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *4բ՝ Յա Եմաւուս Գղօպաս: 5բ՝ Մարսիմ ի քո գատաստանէն: 108 Սիրուն ես դու, վարդ ես գովելի եւ նազելի: 111բ՝ Մարսիմ ի քո գատաստանէն, երգնիմ ի քո արգարադատին յարէն: Հայր սուրբ Միւնաս, հայր սուրբ: 113բ՝ Խաչտալ, խնդալ կամ ցնծալ:*

ՆԿԱՐՉԱՓՈՐՁ՝ *5բ:*

2345

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՃՄԴ. – 1705

ԳՐԻՉ՝ Գագաւառ տվարագաւ.:

ԹՂԹ՝ 187+1 (կոկն՝ 42). չգրուած՝ 1ա-3բ, 50բ, 84աբ, 182ա-7բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-ԺԲx12 (Գ 14, է, ԺԳ, ԺԹ 11)+1x6: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով (ներազգալի յատկերով՝ 1-3, 182-187, լուսագծերով եւ թափի ու առիւծի լուսադրոշմներով): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,2x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (12-14x7): ԳԻՐ՝ եռասրգիր (լրացման՝ 26աբ): ՏՈՂ՝ 19-24: ԿԱԶՄ՝ դրչմնագաղց շղագծակազգի կաշի՝ դունակով, միջուկը՝ տափատուն, սատուրը՝ ծալկադրոյմ կտաւ, դունակներ՝ կապոյտ շերտերով մեռոտիս. լուսանցակողերը՝ կապոյտ (ծալկազարդ): ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), թուղթ:

Նմուշ 101ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութիւն նետեր, զանազան բծեր, փոքրիկ պատռուածքներ, ցեցակեր, թ. 5՝ դիրք խախտուած, կազմն եզերք մնչուած, ակռի եւ եռեակ կային խոնաւած, ցեցակեր, փոքրիկ հետծուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *5ա-83բ, 5աբ* Սիմէոն վ[ա]րդապետի Ջուղացւո[ո]յ առաբեալ Քեռականութիւն ըստ լեզուի մեռոյ Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. *1/5ա-50ա*: ա/*5բ-6բ*: բ/*6բ*: գ/*7աբ*: դ/*7բ-8ա*: ե/*8աբ*: զ/*9ա*: է/*9ա*: ը/*9ա-24բ*: թ/*25ա-39ա*: ժ/*39ա-40բ*: ժա/*41ա-2գ*: ժբ/*42գ-3բ*: ժգ/*43բ-4բ*: ժդ/*44բ-8ա*: ժե/*48ա-50ա*: 2. *51ա-83բ*: ա/*51ա-3բ*: բ/*53բ-4բ*: գ/*54բ-5ա*: դ/*55ա-77ա*: ե/*77ա-83բ*:

Բ. *85ա-181ա* [Ս]իմէոն վարդապետի Ջուղաեցոյ առաբեալ զՏամամաբանութիւն հաւատմունս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նիւթ./*85ա-6ա*: ա/*86ա-124ա*: բ/*124բ-39ա*: գ/*139բ-81ա*:

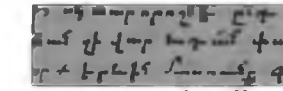
2346

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ՌՃՀ. – 1721

ԳՐԻՉ՝ Սանվանենս Նկ§

ԹՂԹ՝ 326. չգրուած՝ 1ա-3բ, 25բ, 58բ-9բ, 96աբ, 99ա-100բ, 233բ-4բ, 299ա-300բ, 322բ-325բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ըx12 (Ե 12+1)+Ա-ԺԲx12 (Ա 8, ԺԲ 3+1)+Ա-Ըx12 (Ը, Գ 10, Զ 12+1, Ը 7)+1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով (13, 59, 100, 234, 300, 323-5՝ դեղին թուղթ, լուսագծերով եւ 3 օղակներ՝ տարբեր խոռիդոնչանների, վերևում խաչ, յետ ներևում «ՀՀ» լուսադրոշմով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16,4x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (10,3-11x6,3): ԳԻՐ՝ եռասրգիր: ՏՈՂ՝ 22: ԿԱԶՄ՝ դրչմնագաղց եւ ճնշագծերով շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տափատուն, սատուրը՝ դեղին թուղթ. լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունաթափ):

Նմուշ 122ա

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցքներում խոնաւութեան հետքեր եւ զանազան բծեր, տեղ-տեղ՝ յատպագրուած, թերթերը եզրաճաւատած, պրակներիերը տեղ-տեղ վնասուած. կազմը՝ ԺԴ. դարի, փեղկերի եւ մէջի կաշին թերթակի մնացուած, խոնաւութիւնից կազմի կաշին՝ առաւատրուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-97բ* Սիմէոնի վարդապետի առաւելագոյն քերականութիւն բան լեզուի մեռում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ: *1/4ա-5հա ա/4ա-5բ։ բ/5բ։ գ/5բ-6ա։ դ/6ա։ ե/6բ-7ա։ զ/7ա։ է/7բ։ ը/7բ-25ա։ թ/26ա-43բ։ ժ/43բ-5բ։ ժա/45բ-8ա։ ժբ/48ա-50բ։ ժգ/50բ-1ա։ ժդ/51բ-5բ։ ժե/55բ-8ա։ 2/60ա-96բ։ ա/60ա-3ա։ բ/63ա-4ա։ գ/64ա։ գ/64բ-66բ։ ե/66բ-96բ։*

Բ. *101ա-233ա* [Ս]իմէոնի վարդապետի ջուղայեցւոյ առաւելագոյն գՏրամաբանութեան ճառաոումն

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ՝ */101ա-2ա։ ա/103ա-50բ։ բ/150բ-72ա։ գ/172ա-232բ։*

233ա տրամաբանական աղիւսակ, գրից. «Ոգնեա՛ ինձ, ո՛վ Յիսուս»:

Գ. *235ա-56ա* Նեռածութիւն Պորփիւրի [Սոռոզոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. Նախ՝ */235ա։ ա/235բ-7բ։ բ/238ա-42բ։ գ/242բ-6բ։ դ/246բ։ ե/247ա։ զ/247բ-8ա։ է/248ա։ ը/248բ-9բ։ թ/249բ։ ժ/249բ-50ա։ ժա/250ա։ ժբ/250ա։ ժգ/250բ։ ժդ/251ա-2ա։ ժե/252ա։ ժզ/252բ-3ա։ ժէ/253ա։ ժը/253բ։ ժթ/253բ։ ի/253բ-4ա։ իա/254ա։ իբ/254բ։ իգ/255ա։ իդ/255ա։ իե/255բ։ իզ/255բ-6ա։*

Ի լուսանցս՝ յուծմունք։

Դ. *256բ-98բ* Սոռոզոգութիւմ Արիստոտելի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. Նախ՝ */256բ-9բ։ ա/259բ-67ա։ բ/267ա-72ա։ գ/272ա-8ա։ դ/279ա-86բ։ ե/286բ-7ա։ զ/287ա-94բ։ է/294բ-5բ։ ը/295բ-6բ։ թ/296բ-8ա։ ժ/298ա։*

Ի լուսանցս՝ յուծմունք։

ե. *301ա-22ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի բան յուսոյ Պէրի արմէնիաս, եւ հայերէն՝ Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտիլէ թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. Նախ՝ */301աբ։ ա/301բ-2ա։ բ/302բ-3ա։ գ/303ա-22ա։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՒԱԳԱՂԱՓԱՐ ՕՐԻՆԱԿ

— *97ա-8բ* Ամենայնի իրի չափ եւ բանակութիւն կոպր...

Տե՛ս ձեռ. 2344, 101բ-3բ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

98բ Գրեցաւ վայելչատիպ գրգուկս ձեռամբ՝ Ստեփաննոս երիցու, ի թուականիս Հայոց ՌՃՀ. (1721), ի Փետրվար ամսոյ, եւ խնդրեմ ի վայելողացդ, զի ներեսջիք սխալանաց իմոց:

322ա Գրեցաւ ձեռամբ՝ Ստեփաննոս] երիցու, ի թվականիս Հայոց ՌՃՀ. (1721), մարտի ամսոյ ասարտեցաւ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՁԵՏԱԳԻՐ

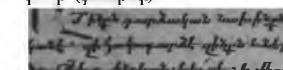
326բ (ԺԲ. դ., նոտրգիր) Լուսանցք գիր կար, վասն որոյ նշան դր[իչ]: Լա՛ւ կազմէս: Այս կիրակի կուգէ, քօսէյէով լինի, Հայոց շիրազով դամպուր Սերգիսին է: Տրամաբանութենէն մի այլ կար, վասն ուղարկեմ զայն:

2347

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԺԷ. դար

Թերթ՝ 348. չգրուած՝ 57բ-58ա, 98բ, 116ա, 163աբ, 348աբ: Պրակ՝ Ա-ԼՍ*12 (Ա չի, Զ 9, է 10, ԼԱ 5): Նիւթ՝ թուղթ: Մեծութիւն՝ 14,8*10,5: Գրութիւն՝ միասիան (13*8-12,2*7,7): Գիր՝ նաստղիր, բոլորգիր (164ա-322բ): Տիպ՝ 23-25: Կնքի՝ դաշխարհագրական կաշի, միասիր տախտակ. լուսանցկագրեր՝ կասիր (գունաթափ):

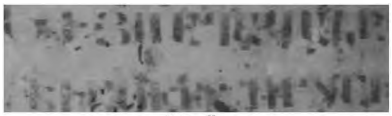
Նմուշ 188ա

Նմուշ 332ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Սիմէոն Ջուղայեցի՝ 58բ (գծանկար), 167բ: Կ ի ս ա խ ա ր ա ճ՝ 59ա, 165ա: Հ ա կ ա ս ա զ ա ր դ՝ 99ա, 116բ, 323ա: Լ ա ւ ս ա ն գ ա զ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճոճգուցագիր, կենագագիր: Գ ա յ ե ր՝ կաւիր, ճառնջի, վարպագոյն, դեղիճ, կանաչ, կապոյտ, մանուշակագոյն, մոխրագոյն, չագանակագոյն, սեւ:

ՊԱՏՄԱԽՕՍ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան ձեվխոճոս: Թ-ած. դդ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), ստացուած 2 տարբեր թերթերի րեգկայեցնի ճատամով եւ րեգերկայեցնի երկատկամով, եզրաճատուած, Դ. թերթը տասնամած կազմի Բ. փեղկին: Մագաղաթ, երկսիւն (19,7*8), բոլորգիր երկաթագիր, տող՝ 10 (Ա-Բ), 8 (Գ-Դ): Բա, Բբ եւ Գբ էջերը անընթեռնելի: Կարդալ՝ Աա, Աբ, Դա, Գա. «///ախչեցայց գսխոտս ճոցա... զառ յսէ, ոչ է [իմ] ///» (ԺԲ. 40-44, ԺԴ. 19-23):

Նմուշ Ա

Վիճակ բաւարար. սկզբից պակասատու. Խոնաւութեան հետեւ., գանազան բծեր, ցեցակեր, եզրաճատուկից լուսանցազարդերը վնասուած, որոշ պահպանիչներ հետագայում փոխուած պատուոյտ-պահպանակը ցեցակեր. կազմի փեղկերը հեռծուած, խուճացած, ցեցակեր, մէջից հեռծուած եւ պատռուած, կապիչներն ու գամերն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-57ա* [Սիմէօնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց]

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. *1/1ա-28ա*: ա-է/*1ի*բ: ը/*1ա-4բ (սկ. Յաւուրսն ա/// սուրբ, սուրբ, քանն եւ այլք...)*: բ/*5ա-17ա*: ժ/*17բ-9ա*: ժա/*19ա-21ա*: ժբ/*21ա-2բ*: ժգ/*22բ-3ա*: ժդ/*23ա-6ա*: ժե/*26ա-8ա*: 2/*28բ-57ա*: ա/*28բ-31ա*: բ/*31ա*բ: գ/*32ա*: դ/*32ա-51ա*: ե/*51ա-7ա*:

Բ. *59ա-162բ* Համառօտ հաւաքումն Տրամաբանութեանս, արարեալ ի Սիմէօնէ բազ ռաբունապետէ Ջուղա[յե]ցւոյ

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ /*59ա-60ա*: ա/*60ա-98ա*: բ/*99ա-115բ*: գ/*116բ-62բ*:

Գ. *164ա-322բ* Սիմէօնի Գառնւոյ եպիսկոպոսի արարեալ Մեկնութիւն գոցցն Պորկղի

Տե՛ս ձեռ. 874, 10ա-116ա. Նխբ./*164ա-5բ*: Յանկ/*166ա-7ա*: ա/*168ա-75բ*: բ/*175բ-7ա*: գ/*177ա-83բ*: դ/*183բ-90ա*: ե/*190ա-204բ*: զ/*204բ-9բ*: է/*209բ-14ա*: ը/*214ա-9բ*: թ/*220ա-7ա*: ժ/*227ա-8բ*: ժա/*228բ-31ա*: ժբ/*231ա-3բ*: ժգ/*233բ-5ա*: ժդ/*235ա-6բ*: ժե/*236բ-8ա*: ժզ/*238ա-43բ*: ժէ/*243բ-5բ*: ժը/*249ա-50բ*: ժթ/*250բ-1ա*: ի/*251ա-2բ*. իա/*252բ-9ա*: իբ/*259ա-62բ*. իգ/*262բ-8ա*: իդ/*268ա-70բ*: իե/*270բ-3ա*: իզ/*273ա-84ա*: իէ/*284ա-96բ*: իը/*296բ-316բ*: իթ/*316բ-22ա*: Յիշ. լուծող/*322ա*. Յիշ. թղմ./*322ա-բ*:

Դ. *323ա-47բ* Ի Սիմէօնէ Ջուղա[յե]ցւոյ հայոց վարդապետէ Առաւադրութիւն վասն սահմնի մարդոյ

Տե՛ս ձեռ. 119, 83բ-102բ. Նխբ /*323ա-բ*: 1/*323բ-9բ*: բ/*329բ-47բ*:

Ե. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ-ԺԸ. դդ.

ա. *162բ* Վասն կատարածի – *Իսկ գիտելի է, զի ի տարեցն...*

բ. Պտուկ-պիպնկ *Ա*ք Սուրբ վարդապետաց – *Առաքինութիւն զանցեալ չարն ի բաց...*

գ. *Դա* [Դեղգիր] – *Աչք որ ձնով անկանի: Ա՛ռ ձաերկի կլեան, այրէ՛ եւ այն մոխիրն դեղդրով աչքն քաշէ՛:*

դ. Պտուկ-պիպնկ *Դա* Յաւետարանէ Ղուկասու – *Նոյնպէս եւ դուք, յորժամ առնիցէք...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

116ա (կարմրագիր) Աւգնեա՛, Տէր Յիսո՛ւս, որբիկ եթէումիս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *(ԺՀ. դ., Նոտրգիր) Բա Ռձ՛ԻՀ. (1679) յունիսի Դ. Դ.շաբթին (4) յետ Համբարձման Դ. (4) ժամուն երեւանում[1] սաստիկ շարժմ եղեւ:*

*Պտուկ-պիպնկ Ա*ք *Ռձ՛ՎԱ. (1682) թվին Եզիազար կաթողիկոսն է եկել:*

Պտուկ-պիպնկ Բա Ռձ՛ԿԴ. (1715) Աբգարն մարտի Դ. (4) մեռաւ:

Պտուկ-պիպնկ Գա Հազար ՃԿՀ. (1718) թվին օգոստոսի ԻԴ. (24) օրն կիր[ակի] /// եւ Սուրբ Լուսաւորչի կենդանի ///... (անընթեռնլի):

Պտուկ-պիպնկ Դա Հազար ՃԿՀ. (1719) օգոստոսի ԻԲ. (22) օրն Բ-շաբթի ծայրագոյն գաւազան ետ ինձ՝ Դանիէլ վարդապետիս եւ Պետրոս վարդապետին, ընդ հովանեաւ Սուրբ էջմիածնին:

Պտուկ-պիպնկ Դա Ռձ՛ԼԴ. (1725) հոկտեմբերի ԺԵ.երորդ (15) կիրակին լոյս Բ.շաբթի գիշերն Աստուածատուր վէրն վայրջանեցաւ:

Պտուկ-պիպնկ Դա Ռձ՛ԼԵ. (1726) մարտի Ջ. (6) Կարապետ վարդապետին կաթողիկոս օրհնեցին, որ էր Աճառակի կիրակին:

Պտուկ-պիպնկ Դա Ռձ՛ԼՀ. (1729) հոկտեմբերի Բ. (2) օրն Ե.շաբթի կարապետ կաթողիկոսն վաղճանեցաւ:

Պտուկ-պիպնկ Բա Ռձ՛ԼՀ. (1729) դեկտեմբերի Բ. (2) օրն Գ.շաբթի յետ եկեցցին Գրիգոր վարդապետի խապարն եկաւ կաթողիկոսութեան:

Պտուկ-պիպնկ Դա Ռձ՛ՉԲ. (1730) թվին յունիսի Դ. (4) օրն Ե.շաբթի Աբրահամ կաթողիկոսն Սուրբ էջմիածին մտաւ եւ յունիսի է. (7) օրն կիրակի օծաւ:

2. (*այլ ձեռք*) *Պտուկ-պիպնկ Դա Ռձ՛ԿԳ. (1714) թվին Նոյեմբերի ԻԲ. (22) սրբազան Աղէքսանդր կաթողիկոսն առ Աստուած փոխեցաւ:*

ԿՆՔԱԳՐՈՒՇՔ *59ա, 168ա Քրիստոսի ծառայ Յակոբ վարդապետս, Ռձ՛Գ. (1746):*

ԳՐՁԱՔՈՐՔ *Պտուկ-պիպնկ Բա Թուրքն արտաքին գրոցն մանթիով կամ իշմ գիրեապի կասեն:*

Պտուկ-պիպնկ Դա Ջի փուխաս կրեկ քեզ պատուկ անհաս, սակաւ մի համբերեր եւ ապա կիեա՛, զի հաստատուն լիցի:

ՆԿԱՐՁԱՔՈՐՁ *Պտուկ-պիպնկ Բա՝ թռչնագիր:*

2348

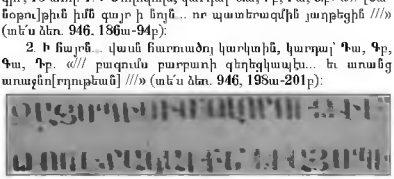
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Քաղկացած է 3 տարբեր ձեռագրեից)

Թէրթ՝ 362: **ԿԱՋՈՒ** դրոշմազարդ չագանակագոյն կաշի, միջուկը տախտակ, աստառը՝ դաջուած կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր (գունաթափ)՝ դրուագմով:

ՊԱՏԱՒՈՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Գրիգոր Նագիաճգագի, Քրիստոս ծնեալ: Թ-ժ դդ.: 2 (Ա-Բ) +2 (Գ-Զ), ստացուած մէկ թերթի ընդլայնակի ճաւռումով եւ ընդերկայնական երկապակումով, եզրաճաւռուած: Մագաղաթ, երկսիւն (14,8x8,5), բոլորգիծ երկաթագիր, 13 տող: 1. Ի ժողովողն, կարդալ՝ Աա, Բբ, Քա, Ա.բ. «/// [մաճօթովթիւն իմն գայր ի նոյն... որ պատեռագմին յաղթեցին ///» (տե՛ս ձեռ. 946, 186ա-94բ):

2. Ի ճայոն... վասն ճաւռուածոյ կարկինն, կարդալ՝ Գա, Գբ, Գա, Գբ. «/// բագումս բարբառի գեղեցկապես... եւ առաջց առաջնո[դրութեան] ///» (տե՛ս ձեռ. 946, 198ա-201բ):

Նմուշ ՔԲ

Վիճակ՝ բաւարար. կազմը խունացած, մաշուած, Ք. փեղկը ճեղծուած, գամերն ու կապիչները ընկած:

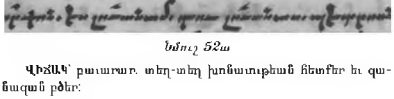
ՁԵՌԱԳԻՐ Ա

ՌՃԽԸ. – 1699

Գիրք՝ Դաւիթ վրդ.:

Թէրթ՝ 83 (1-83): չգրուած՝ 78ա-83բ: **ՊՐԱԿ՝ Ա-Է**x12 (Ա, 11): **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով: **Մեծութիւնն՝ 15,5x11**: **ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ միասիւն (11,7x7,1)**: **Գիր՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 20**:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր, ճաճգուագիր (77բ): Գ ո յ ն ե ր՝ ճարճըագոյն, կանաչ, մանուշակագոյն, կարմիր:

Նմուշ 52ա

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր եւ զանազան բծեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *1ա-77ա* **Սիմէօն վարդապետի Ջուղա[յե]ցւոյ առաքեալ Քեռականութիւն ըստ լեզուի մեռում Հայկազանց**

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. *1/1ա-44ա*: *ա/1բ-2բ*: *բ/2բ-գ/2բ-3ա*: *դ/3ա-բ*: *ե/3բ-4ա*: *զ/4ա*: *է/4ա*: *ը/4բ-18ա*: *թ/18բ-32ա*: *ժ/32ա-3բ*: *ի/33բ-6ա*: *լ/36ա-7բ*: *խ/37ա-8բ*: *ծ/38բ-42ա*: *կ/42ա-4ա*: *հ/44բ-77ա*: *ա/44բ-7ա*: *բ/47բ-8բ*: *գ/8բ*: *դ/48բ-70բ*: *ե/70բ-77ա*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁԱԻԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

77բ (ստացողի) Փառք նոանձնեալ եւ միակամ տէրութիւնն՝ Հօր եւ յԻրոյդ եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ եւ առյապոյն անգրաւ յաւիտեանս. ամէն: Արդ, եա՛ տրուպս ամենից եւ յեանենալս համայնից եւ գիմանաքիս բնաւից Դաւիթ անուամբ եւեթ վարդապետս ըստացա զ[ա]գիրս ներհմտութեան Տրամաբանական մանագրութեան ի վայելուն անձին իմոյ. եւ հետ իմոյ՝ ով ոք վայելէ, միով յիշմամբ գմածեալս մեղոք յիշեսցէ եւ ինքն յիշեալ լիցի առաքի անմահ Գառինն յԱստուծոյ, իսկ որք հանդիպիք յայսմ հոգեւոր խրախճանիս, յիշեղիք ի մաքրափայլ յաղօթս Աեր գհայրն իմ գկարապետն եւ գմայրն իմ գՀռիփսիմէ եւ ամենայն արեանառու մերձաւորս իմ, եւ գձեզ յիշեսցէ Տէրն մեր: Եւ որք սրտի մտօք գմեզ յիշեսջիք, յիշեալ լիցիք առաքի Քրիստոսի եւ <եւ> փոխարէն ի Տեառնէ ընկալջիք:

Արդ, գրեցաւ ի թուականութիւնս մերում ՌՃԽԸ. (1699) ամին, ի հայրապետութեան տեառն Նահապետի կաթուղիկոսի Սուրբ էջմիածնայ, ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ յուսոյն մեր, յաւիտեանս. ամէն: Հայր մեր: Աւարտեցաւ ի յամսեանն Նոյեմբերի Ի. եւ Ա. (24):

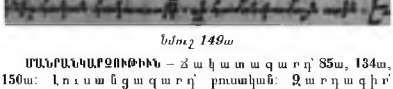
ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *78բ Այս թիւրն է: Երանելի է այր, որ ոչ գնաց ի խորհուրդս ամբարշտաց:*

Պատիւք-պհպնի Աա, Բա (տառեր եւ բառեր):

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԺԷ դար

Թէրթ՝ 114 (84-197). չգրուած՝ 84ա: **ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԱ**x12 (Ա, Գ 10, ե 5, ԺԱ 4): **Նիւթ**՝ թուղթ, լուսագծերով, աւելեկաճ (134-193): **Մեծութիւնն՝ 15,5x11**: **ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ միասիւն (11,3-12,3-7)**: **Գիր՝ նոտրգիր, տարբեր (85ա-132բ, 133ա-96բ)**: **ՏՈՂ՝ 20-21**:

Նմուշ 149ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 85ա, 134ա, 150ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր, ճաճգուագիր (103բ): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, դեղին, կապոյտ, մարիլի:

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաճ բծեր, պատռուածքներ, թանաքի ճապաղում (86բ, 87ա, 139բ), 145-146 թերթերի միչեւ նախապէս չգրուած 5 թերթ կարուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *85ա-197ա* **Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ առաքեալ գՏրամաբանութեան հանսիմուս**

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նիւթ: *85ա-6ա*: *ա/86ա-133բ*: *բ/134ա-49բ*: *գ/150ա-97բ*:

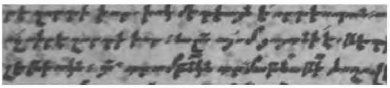
ԳՐՁԱՓՈՐՁ՝ *197բ Սուրբ Հոգին Աստուած ի ժամու, յորում էջ ի դաս:*

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԷ դար

Թէրթ՝ 165 (198-362). չգրուած՝ 198աբ, 250բ-1ա, 263ա-4բ, 310բ: **ՊՐԱԿ՝ Ա-Լ**x12 (Ա-Ի՝ չի՛: Իբ 8, Իէ, Իթ 11, Լա 14): **Նիւթ՝**

թուղթ, աբեղեական, առանձին թերթեր՝ յուսագծերով: Մեծութիւն՝ 15,5x11: Գրութիւն՝ միասիւն (11x7): Գիր՝ նաստուղիր: Տող՝ 21-22:

Նմուշ 314ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 199ա, 265ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ագ իր՝ թղչնագիր: Գ ա յ ն ե ր՝ մանուշակագոյն, սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. սկիզբը թերի, տեղ-տեղ գանազան բծեր, պատռուածքներ, 262-263 թերթերի միջեւ նախապէս չգրուած 1 թերթ կորուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *199ա-362բ* Համառօտ հաւաքումն եւ յոյժ օգտակար ի Դիալեքթիկայն, որ է Դրամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարդուղիմէոսի եպիսկոպոսի

Տե՛ս նեւ. 69, 266ա-337բ. *ա/199ա-240ա; բ/240ա-62բ; գ/311ա-62բ; դ/265ա-310ա;*

Տե՛ք. Հերքականութիւնները խառն:

ՏԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՏԵՏԱԳԱՅԻ

Պատիկ-պ՞ապնի Դա՞ (բոլորգիր) Հայոց մեծ թիւական ՌՀՀԳ. (1724), իսկ Փոքրն Ձ. եւ Ը. (1191), Հոռոմոյեցոց Փոքրիմն Նժ. եւ Գ. (1193):

2349

ՊԵՏՐՈՍ ԱՍՏԱՊԱՏՑԻ, ՀԱՄԱՌՕՏ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՆ ՍԻՄԷՈՆԻ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻՈՅ

Ռճլ. – 1681

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– *6ա-242բ* Համառօտ մեկնութիւն Եւաւկաւիճ Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ Առաջին հատորին, երկասիրեալ յումեմնէ Պետրոս ստորակ վարդապետէ Ագուլեցւոյ, որ խնդրով ուսումնասէր գրամարտիկոսաց...

– *6ա-13ա* Գլուխ Ա. – *Արդ, խնդրելի է մեզ նախկնաբար, թէ յումմէ՞ գուեալ...*

– *13բ-9ա* Յորդորումն առ ուսումնասէր մանկունդ – *Տե՛ս դու, եղբա՛յր, եւ ի միտ ա՛ռ, / Ի յումմանէ մի՛ լինիր սառ...*

Ա. *19ա-30ա* Ըսկիզբն Բերականութեանս. Օգնեա՛ Սուրբ Հոգի Աստուած եւ հաստ՛ ի թիկունս իմ, զի առանց fո ամենայն բանի անպիտանի եմ

ա. *19աբ* Գլուխ Բ. – *Հարց. Ջի՞նչ է քերականութիւն: Պատասխանի. Քերականութիւնն բացակայ առնուն է...*

բ. *19բ-21բ* Գլուխ Գ. – *Հարց. Քերականութիւն որպէ՞ս ասի գմարդոյ: Պատասխանի. Տե՛ս, օ՛վ մտաւարժ մանուկ...*

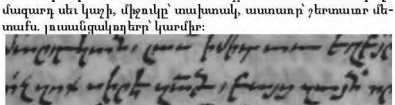
գ. *21բ-3ա* Գլուխ Դ. – *Հարց. Ջի՞նչ է քերականութիւնն եւ զի՞նչ քերականն եւ զի՞նչ քերթողն: Պատասխանի. Քերականութիւնն ընդհանուր արուեստն է...*

դ. *23ա-4բ* Գլուխ Ե. – *Հարց. Քերականութիւնն ըստ Արիստոտելի Տասանց ըստորոգութեանցն յորո՞ց սէրեցն է դասեալ: Պատասխանի. Զի եթէ քերականութիւնն նոյն ինքն...*

ե. *24բ-5բ* Գլուխ Զ. – *Հարց. Քերականութիւնն որո՞ց մակացութեանց ունի համեմատութիւն: Պատասխանի. ԵՒս Բարսաստանականն ունի սա...*

Գրիչ՝ Պետրոս Աստապատցի՞:

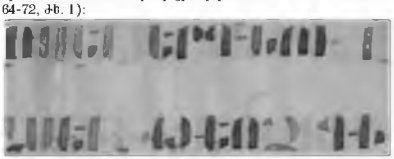
Թերթ՝ 264 չգրուած 1ա-4բ, 5բ, 244բ, 257բ-64բ: Պրակ՝ 1x5+Ա-ԻԲx12 (Ա. 11, Գ, Ե, ԻԱ. 10, Ի 14): Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ բուսական լուսադրոշմով: Մեծութիւն՝ 16x10,5: Գրութիւն՝ միասիւն (11,5x7): Գիր՝ նաստուղիր: Տող՝ 16: Կազմ՝ դրոշմազարդ սեւ կաշի, միջակը՝ սափտակ, աստառ՝ դեռատուր մետաղ. լուսանցակալներ՝ կարմիր:

Նմուշ 50ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ ցա: Ջ ա ր դ ագ իր՝ թղչնագիր (ցա): Գ ա յ ն ե ր՝ կարմիր, նարնջագոյն, կանաչ, սեւ:

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ – Աւետարան Մարկոսի: Բ-ժ. դդ.: 2 (Ա-Բ) + 2 (Գ-Դ), առաջնում մէկ ամբողջական թերթի ընդլայնակի ճատոռմով եւ ընդերկայնակի երկատկրումով, եզրաճատոռած: Թուղթ, երկսիւն (15,2x7,7), բոլորգիծ երկաթգիր, տող՝ 10 (Ա-Բ), 8 (Գ), 7 (Դ): Մանրանկարչութիւն – Ջ ա ր դ ագ իր՝ նաճգուցագիր: Գ ա յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին, ոսկի: Կաղապարդ՝ Դր, ԵՒբ, Գա, Բա, Գբ, Բբ, Դա, ԵՒա. «/// թէ մանաւանդ ե՛ւ ոմանք... կապեցին զՅիսուս եւ [տարան] ///» (Մկ. 64-72, Ժե. 1):

Նմուշ Բբ

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր, գրադարձը գունափոխուած, պատառիկ-պատռսկանկր խոնաւութենէ դեղնած. կազմի կապիչներն ընկած, եզրերն ու մէջը մաշուած:

գ. *25բ-6բ* Գլուխ է. – *Հարց. Նոյն ինքն քերականութեան անունս ի յիսէ՞ն է եղեալ, թէ՞ ի Ձայնէն: Պատասխանի. Տե՛ս, ուրեմն, օ՛վ ուշիմ վարժասէր...*

է. *26բ-7բ* Գլուխ Ը. – *Հարց. Քերականութիւնն յո՞ր մակացութենէ ունի զիւր ըսկիզբն: Պատասխանի. Յերաժշտականէն ունի զիւր ըսկիզբն...*

ը. *27բ-30ա* Գլուխ Թ. – *Հարց. Վասն է՞ր յառաջագոյն զքերականութիւնն ուսանիմք եւ ապա զայլ մակացութիւնս: Պատասխանի. Զի ամենայն գիտութեան եւ իմաստասիրութեան...*

– *30աբ* Յորդորումն առ հասկացողութիւն մանկտւոյ – *Մվ վարժասէր մանուկ եւ գրասիրտիկոս դու, / Մի՛ հեղգ լինիցիս եւ ծուլասցիս դու...*

Բ. *30բ-68ա* Մուտ հետականութեանս

– *30բ-2ա* Գլուխ ժ. – *Հարց. Ջի՞նչ է Սահման քերականութեան: Պատասխանի. Քարտք խնդրեցեր զսահման բանիս...*

1. *32ա-3բ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *32աբ* Գլուխ ԺԱ. – *Հարց. Ջի՞նչ է Սահման քերականութեան: Պատասխանի. Քերականութիւն է գիտութիւն տարից...*

բ. *32բ-3ա* Գլուխ ԺԲ. – *Հարց. Ընդ իրբէն սահմանաց յումմէ՞ եղեւ գտեալ... Պատասխանի. Ի գոնէիկ եւ ի շինական մարդկանց եղեւ...*

գ. *33աբ* Գլուխ ԺԳ. – *Հարց. Ջի՞նչ գործ սահմանականին: Պատասխանի. Գործ սահմանականին է, որ...*

2. *33բ-6ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրորդ մասինն, որ է բաժանականն

ա. *33բ* Գլուխ ԺԴ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի քերականութիւնն: Պատասխանի. Եւ բաժանի յերկուս...*

բ. *33բ-5ա* Գլուխ ԺԵ. – *Հարց. Յումմէ՞ եղեւ գտեալ բաժանողական հնարս գայս: Պատասխանի. Բաժանողական հնարս Պոիմէդէս եգիտ...*

գ. *35ա-6ա* Գլուխ ԺԶ. – *Հարց. Ջի՞նչ է գործ բաժանականին: Պատասխանի. Զի գործ բաժանականին է ընդդէմ...*

3. *36ա-9ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասինն, որ է ապացուցականն

ա. *36ա-9ա* Գլուխ ԺԷ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց քերականութեանն: Պատասխանի. Ապացոյց քերականութեան...*

բ. *39ա* Գլուխ ԺԸ. – *Հարց. Ջի՞նչ է գործ ապացուցականին: Պատասխանի. Գործ ապացուցականին է, որ գործարար...*

4. *39ա-43ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *39ա-40բ* Գլուխ ԺԹ. – *Հարց. Ջի՞նչ է վերլուծումն քերականութեան: Պատասխանի. Վերլուծականն կրկին է, այսինքն՝ բնական...*

բ. *40բ-1ա* Գլուխ Ի. – *Հարց. Վասն է՞ր քերականութիւնն գրականութիւն կոչի ըստ Թարմանչացն մերոց: Պատասխանի. Քերականութիւնն վասն այնորիկ գրականութիւն կոչի...*

գ. *41ա* Գլուխ Ի. – *Հարց. Ջի՞նչ է գործ վերլուծականին: Պատասխանի. Գործ վերլուծականին է, որ գործարիմաց...*

դ. *41ա-3ա* Գլուխ ԻԱ. Յաղագս էին – *Հարց. Ջի՞նչ է ասելն է՛, զոր ի սահմանի... Պատասխանի. Կրկին կերպիւ իմանի էն...*

Ե. *43ա-55ա* Յաղագս գիտութեան

ա. *43աբ* Գլուխ ԻԲ. – *Հարց. Ջի՞նչ է ասելն գիտութիւնն, որ ի սահմանի... Պատասխանի. Գիտութիւնն աստ ի տեղի սեռի է...*

բ. *43բ* Գլուխ ԻԳ. – *Հարց. Գիտութիւնն ի քանի՞ս բաժանի: Պատասխանի. Եւ բաժանի չորս, այսինքն...*

գ. *43բ-4ա* Գլուխ ԻԴ. – *Հարց. Ջի՞նչ է հմտութիւն: Պատասխանի. Հմտութիւն է միոյ իրի անպատճառ գիտութիւն...*

դ. *44ա* Գլուխ ԻԵ. – *Հարց. Ջի՞նչ է ներհմտութիւն: Պատասխանի. Ներհմտութիւն է ընդհանուր իրաց...*

ե. *44աբ* Գլուխ ԻԶ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց գորին: Պատասխանի. Ապացոյց սորին. զոր օրինակ...*

զ. *44բ-5ա* Գլուխ ԻԷ. – *Հարց. Ջի՞նչ է արհեստ: Պատասխանի. Արհեստ է ընդհանուր իրաց գիտութիւն...*

է. *45աբ* Գլուխ ԻԸ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց գորին: Պատասխանի. Ապացոյց սորին. որպէս զոր օրինակ...*

ը. *45բ* Գլուխ ԻԹ. – *Հարց. Ջի՞նչ է մակացութիւն: Պատասխանի. Մակացութիւն է գիտութիւն իւրոյ ենթակային...*

թ. *45բ-7ա* Գլուխ Լ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց դորին: Պատասխանի. Քանզի անսխալաբար գիտէ զգիտելիսն...*

ժ. *47աբ* Գլուխ ԼԱ. – *Հարց. Գիտութեան ըսկիզբն յումմէ՞ է: Պատասխանի. Անսկիզբն ըսկզբն եւ անեղ էակէն...*

ժա. *47բ-8բ* Գլուխ ԼԲ. – *Հարց. Առ օվ ժողովի գիտութիւնն: Պատասխանի. Առ ցանկացօղս եւ փափակօղս...*

ժբ. *48բ-50ա* Գլուխ ԼԳ. – *Հարց. Ի մէջ էակաց գիտութիւնն ո՛ւմ համեմատի: Պատասխանի. Ոչ ոք էակաց համեմատի գիտութիւնն...*

ժգ. *50աբ* Գլուխ ԼԴ. – *Հարց. Գիտութիւնն յո՞ր նուագի: Պատասխանի. Ա՛յ նոցունց նուագի, որք միշտ գոհետ...*

ժդ. *50բ* Գլուխ Լե. – *Հարց. Առ ո՞րս յաւելու գիտութիւն: Պատասխանի. Որք միշտ երթեկեն առ նա...*

ժե. *50բ-1ա* Գլուխ ԼՁ. – *Հարց. Մ՛ք են նիւթապէս ենթակայ գիտութեան: Պատասխանի. Ամենայն արհեստից ունին ենթակայք...*

ժզ. *51աբ* Գլուխ ԼԷ. – *Հարց. Դիտութիւնն առ ո՞րս ունի գկատարումն իւր: Պատասխանի. Իւրաքանչիւր գիտութիւն իւրաքանչիւր ենթակայս...*

ԺԷ. *51բ-3բ* Գլուխ ԼՐ. – *Հարց. Վասն էր Հոմերու, որ նախնին գտողն է... Պատասխանի. Տե՛ս, մտառութեամբ ընթերցիր, որ լաւ...*

ԺԹ. *54ա-5ա* Գլուխ ԼՓ. – *Հարց. Վասն էր Թարմանիչքն մեր զարհեաս... Պատասխանի. Արդար եւ իրաւ քերականութիւնն...*

6. *55ա-68ա* Յաղագս տառի

ա. *55աբ* Գլուխ Խ. – *Հարց. Ջի՞նչ է ասելն տառից, զոր ի սահմանին... Պատասխանի. Տառն առաջին դուռն է գրոց...*

բ. *55բ* Գլուխ ԽԱ. – *Հարց. Մ՚ք են: Պատասխանի. Այսինքն՝ առաջինն տառ, երկրորդն՝ գիր...*

գ. *55բ-6բ* Գլուխ ԽԲ. – *Հարց. Մ՚ք են ապացոյց դոցին: Պատասխանի. Ապացոյց սոցին տառն է...*

դ. *56ա-7ա* Գլուխ ԽԳ. – *Հարց. Վասն էր բազմատրակի դնէ տառիցն...: Պատասխանի. Վասն զի յոլովք են տառք...*

ե. *57ա-8ա* Գլուխ ԽԴ. – *Հարց. Կարէ՞ս բօվանդակին մի ըստ միոջէ... Պատասխանի. Ասացից, զի եթէ ըստ օրինի...*

զ. *58ա* Գլուխ ԽԵ. – *Հարց. Ջի՞նչ է ասելն եւ ասութեանց... Պատասխանի. Բազումք են տեսակ ասութեանց...*

է. *58ա-62ա* Գլուխ ԽԶ. – *Հարց. Մ՚ք են դոքա, ասա՛ զի տեսից: Պատասխանի. Այսինքն՝ ապացուցական, քերթողական...*

ը. *62ա-3ա* Գլուխ ԽԷ. – *Հարց. Վասն էր Դաւիթ փիլիսոփայն... Պատասխանի. Զի ամենայն առասպելաբանութիւն գրօվ...*

թ. *63ա-4ա* Գլուխ ԽԸ. – *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ կիրառութեանց սոցին... Պատասխանի. Տե՛ս, ո՛վ սիրելի վարժասէր...*

ժ. *64բ-5բ* Գլուխ ԽԹ. – *Հարց. Վասն էր ասէ ըստ շարագրութեան քերթողացն: Պատասխանի. Տե՛ս, այս օրինակ եւ ըզգուշութիւն է...*

ժա. *65բ-8ա* Գլուխ Ծ. – *Հարց. Կամիմ, զի վերստին ապացուցի... Պատասխանի. Տե՛ս, ուրեմն, ո՛վ գրամարտիկոս դու...*

Դ. *68ա-71ա* Յաղագս բաժանման

ա. *68աբ* Գլուխ ԾԱ. – *Հարց. Վասն էր ասէ եւ բաժանի յերկուս... Պատասխանի. Այս առաջին բաժանումն է...*

բ. *68բ-71ա* Գլուխ ԾԲ. – *Հարց. Բաժանումն գրոց քանի՞ք են: Պատասխանի. Եւ ակի շնորհօք լցեալ Դաւիթ Անյաղթ...*

Դ. *71ա-242բ* Յաղագս կիրառելոց, որ է հատոր առաջին

ա. *71աբ* Գլուխ ԾԴ. – *Հարց.* Վասն է՞ր ասէ. հատոր առաջին: Պատասխանի. Առաջին ասելով երկրորդն հաստատեաց...

1. *71բ-3բ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *72ա-3բ* Գլուխ ԾԴ. – *Հարց. Ջի՞նչ է սահման կիրառելոց: Պատասխանի. Նուրբ մտածեա, ո՛վ մտավարժ...*

2. *74ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրորդ մասինն, որ է բաժանականն

ա. *74ա* Գլուխ ԾԵ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի կիրառելիսն: Պատասխանի. Եւ բաժանի չորս...*

3. *74ա-5ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասին, որ է ապացուցականն

ա. *74ա-5ա* Գլուխ ԾԶ. – *Հարց. Մ՚ք են ապացոյց կիրառելեացն: Պատասխանի. Ապացոյց կիրառելեացն են ամենայն նիւթք...*

4. *75աբ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *75աբ* Գլուխ ԾԷ. – *Հարց. Ջի՞նչ է վերլուծումն կիրառելեաց: Պատասխանի. Վերլուծումն կիրառելեաց այն էր, զոր...*

I. *75բ-8ա* Յաղագ[ս] տառի

ա. *75բ-6ա* Գլուխ ԾԸ. – *Հարց. Ջի՞նչ է սահման տառին: Պատասխանի. Բարւոք ի միտ ա՛ռ...*

բ. *76բ* Գլուխ ԾԹ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի տառն: Պատասխանի. Որպէ՞ս ի վերն ասացաք...*

գ. *76բ-7ա* Գլուխ Կ. – *Հարց. Մ՚ք են ապացոյց տառին: Պատասխանի. Ապացոյց տառին է նե[ր]տրամատրեալ բանն...*

դ. *77ա* Գլուխ ԿԱ. – *Հարց. Ջի՞նչ է վերլուծումն տառին: Պատասխանի. Տառն է ըստուգաբանի տարրն...*

ե. *77ա-8ա* Գլուխ ԿԲ. – *Հարց. Վասն էր, սկիզբն արարեալ գտաւէ, պատմէ գգրոց: Պատասխանի. Յայտ բանիս պատասխանի տայ...*

II. *78ա-145ա* Յաղագս գրոյ

1. *78ա-95բ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *78ա-9ա* Գլուխ ԿԳ. – *Հարց. Ջի՞նչ է սահման գրոյն: Պատասխանի. Գիր է, որով ձեւանայ ձայն...*

բ. *79ա-82ա* Գլուխ ԿԴ. – *Հարց. Վասն էր գիրն կոչի, որպէս ասաց...: Պատասխանի. Բազումն պատճառի, գիրն տառ կոչի...*

գ. *82ա-3բ* Գլուխ ԿԵ. – *Հարց. Ըսկիզբն յումմէ՞ եղեւ գտեալ...: Պատասխանի. Ըսկիզբն եղեւ գտեալ գիր...*

դ. *83բ* Գլուխ ԿԶ. – *Հարց. Քանիք են գիրք, զոր գտան...: Պատասխանի. Են թուով երեսուն եւ ութ...*

ե. *83բ-5ա* Գլուխ ԿԷ. – *Հարց. Ապա Ֆէն եւ Մն յումմէ՞ եղեւ գոեալ: Պատասխանի. Դոքա յետոյ սահմանեցին վարժապետք...*

զ. *85ա* Գլուխ ԿՐ. – *Հարց. Վասն է՞ր Հայոց գիրն յոլով է... Պատասխանի. Ջի մեր լեզուս ընդարձակ է, քան զայլ...*

է. *86ա* Գլուխ ԿԹ. – *Հարց. Քանի՞ ազգք են, որք գրօվ վարին... Պատասխանի. Երկոտասան ազգ են, որք գրօվ վարին...*

ը. *86բ* Գլուխ Հ. – *Հարց. Քանի՞ք են գործիք գրոյն... Պատասխանի. Մինչդեռ գիրն ոչ լինի արտաբերեալ ձայնիս...*

թ. *86բ-7ա* Գլուխ ՀԱ. – *Հարց. Վասն է՞ր մարդն կարօտացաւ գրոյ: Պատասխանի. Ըստ երանելւոյն Երիգնոի, զի գիրն...*

ժ. *87ա-8ա* Գլուխ ՀԲ. – *Հարց. Վասն է՞ր գիրն սեաւ ունեմք եւ թուղթն սպիտակ: Պատասխանի. Եւ այս յոյժ բարւոք առնեմք...*

ժա. *88ա-9ա* Գլուխ ՀԳ. – *Հարց. Վասն է՞ր ենթակայն գրի թուղթ... Պատասխանի. Եւ վասն չորս պատճառի...*

ժբ. *89աբ* Գլուխ ՀԴ. – *Հարց. Վասն է՞ր թղթի չորս կողմունքն բացատ թողումք... Պատասխանի. Եւ այս յոյժ բարւոք առնեմք...*

ժգ. *89բ-95բ* Գլուխ ՀԵ. – *Հարց. Վասն է՞ր երեսուն եւ վեց են գիրն... Պատասխանի. Եւ այս կարի իմն խորհրդաւոր եւ վայելուչ...*

2. *95բ-143բ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրոդ մասինն, որ է բաժանական

ա. *95բ* Գլուխ ՀՋ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի գիրն: Պատասխանի. Եւ բաժանի յերկուս՝ ի ձայնաւորս եւ ի բաղաձայնս...*

բ. *96ա* Գլուխ ՀԷ. – *Հարց. Քանի՞ք են ձայնաւորք: Պատասխանի. Ութն, այսինքն՝ ա, է, է...*

գ. *96աբ* Գլուխ ՀԸ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի ձայնաւորն: Պատասխանի. Եւ բաժանի յերիս, այսինքն՝ ի յերկարն...*

դ. *96բ-106բ* Գլուխ ՀԹ. – *Հարց. Վասն է՞ր կն բնութեամբ երկար է: Պատասխանի. Եւ այս ըստ երից պատճառանաց...*

ե. *106բ-11բ* Գլուխ Ջ. – *Հարց. Ո՛ն վասն է՞ր է բնութեամբ երկար: Պատասխանի. Եւ այս եւս ըստ երից եղանակաց...*

զ. *111բ-2ա* Գլուխ ՋԱ. – *Հարց. Քանի՞ք են բնութեամբ սուղք: Պատասխանի. Երկու են բնութեամբ սուղք...*

է. *112ա* Գլուխ ՋԲ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակէն: Պատասխանի. Սուղքս այսոքիկ են եւ ի...*

ը. *112բ-5բ* Գլուխ ՋԳ. – *Հարց. Մ՞րպէս նշանակութիւն ունին գոքա... Պատասխանի. Նախ ասացեալ է, որ...*

թ. *116ա-21ա* Գլուխ ՋԴ. – *Հարց. Ո՛րպէս ունի նշանակութիւն մարգարէիցն: Պատասխանի. Ո՛ն ըստ խորհրդոյն նշանակէ...*

ժ. *121ա-4ա* Գլուխ ՋԵ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն Իւնն զի՞նչ նշանակէ: Պատասխանի. Դիտելի է, զի տառս այս...*

ժա. *124ա* Գլուխ ՋԶ. – *Հարց. Քանի՞ք են երկամանակք տառքն: Պատասխանի. Երեք են երկամանակքն, այսինքն՝ ա, ը, ի:*

ժբ. *124ա-30բ* Գլուխ ՋԷ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն երկամանակքն: Պատասխանի. Խորհուրդ սոցա վերաբերի առ Տէր մեր...*

ժգ. *130բ* Գլուխ ՋԸ. – *Հարց. Քանի՞ք են երկբարբառքն: Պատասխանի. Հինգ են, այսինքն՝ աի, եա, եօ, իւն, ոյ:*

ժդ. *130բ-1ա* Գլուխ ՋԹ. – *Հարց. Մ՞ք են ապացոյց դոցին: Պատասխանի. Որպէս հայր, կեանք, եօթն...*

ժե. *131աբ* Գլուխ Ի. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակէն երկբարբառքն: Պատասխանի. Խորհուրդ սոցա վերաբերի առ Տէր մեր...*

ժզ. *131բ-2բ* Գլուխ ԻԱ. – *Հարց. Վասն է՞ր են ութ ձայնաւորք... Պատասխանի. Եւ այս բազում պատճառի, նաեւ ութ են...*

ժէ. *132բ-3ա* Գլուխ ԻԲ. – *Հարց. Ութ ձայնաւորդ այդոքիկ բնութի՞մբ ունին... Պատասխանի. Ոչ թէ ստացմամբ ունին զձայնն...*

ժը. *133աբ* Գլուխ ԻԳ. Յաղագս բաղաձայն գրոց – *Հարց. Քանի՞ք են բաղաձայնք տառն: Պատասխանի. Են ԹռւօՀ Ի. եւ Ֆ., որք են այսոքիկ...*

ժթ. *133բ* Գլուխ ԻԴ. – *Հարց. Ի դոցանէ քանի՞քն են թաւք: Պատասխանի. Ինն են թաւք, որք են այսոքիկ...*

ի. *133բ-4ա* Գլուխ ԻԵ. – *Հարց. Վասն է՞ր ասին թաւք: Պատասխանի. Ջի ի յարտաբերիլն առաւել...*

իա. *134ա* Գլուխ ԻԶ. – *Հարց. Քանի՞ք են լերկք: Պատասխանի. Մեհատասնք, որք են այսոքիկ՝ պ, մ, կ...*

իբ. *134ա* Գլուխ ԻԷ. – *Հարց. Վասն է՞ր ասին լերկք: Պատասխանի. Ջի ի յարտաբերիլն մեր ի նուաղ բախէ...*

իգ. *134աբ* Գլուխ ԻԸ. – *Հարց. Քանի՞ք են միջակք: Պատասխանի. Վեց, այսինքն՝ ր, գ, դ...*

իդ. *134բ-7ա* Գլուխ ԻԹ. – *Հարց. Վասն է՞ր ասին լծորդութիւն: Պատասխանի. Վասն այն ասին լծորդութիւնք...*

իե. *137ա-8ա* Գլուխ Ճ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն թաւքն, միջակքն եւ լերկքն: Պատասխանի. Տէ՛ս, երեք են դոքա...*

իզ. *138ա* Գլուխ ՃԱ. – *Հարց. Քանի՞ք են անձայնք: Պատասխանի. Հնգէտասանք, որք են այսոքիկ...*

իէ. *138աբ* Գլուխ ՃԲ. – *Հարց. Վասն էր ասին անձայնք: Պատասխանի. Վասն զի ի յարտաբերիլն շունչն արգելանի...*

իը. *138բ* Գլուխ ՃԳ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն անձայնն զի՞նչ նշանակէ: Պատասխանի. Ըստ խորհրդոյն անձայնն նշանակէ...*

իթ. *139ա* Գլուխ ՃԴ. – *Հարց. Քանի՞ք են կիսաձայնք: Պատասխանի. Կիսաձայնքն եւս են հնգետասանք...*

ի. *139աբ* Գլուխ ՃԵ. – *Հարց. Վասն էր կիսաձայնք ասին: Պատասխանի. Տե՛ս, կիսաձայն ասէ...*

իա. *139բ-140ա* Գլուխ ՃԶ. – *Հարց. Կիսաձայնքն ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն: Պատասխանի. Խորհուրդ սոցա վերաբերի առ մարդիկք...*

իբ. *140բ* Գլուխ ՃԷ. – *Հարց. Քանի՞ք են կրկնակք: Պատասխանի. Ութ են կրկնակք, այսոքի՛ք ψ, ξ, խ...*

իգ. *140բ-1բ* Գլուխ ՃԸ. – *Հարց. ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն կրկնակքն: Պատասխանի. Խորհուրդ կրկնակացն վերաբերի առ Տէր...*

իդ. *141բ-2ա* Գլուխ ՃԹ. – *Հարց. Քանի՞ք են նայք: Պատասխանի. Ջորս են, որք են այսոքիկ...*

իե. *142ա-3բ* Գլուխ ՃԺ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն նայքն: Պատասխանի. Խորհուրդ սոցա վերաբերի առ մարդկային բնութիւնս...*

3. *143բ-4ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասին, որ է ապացուցականն

ա. *143բ-4ա* Գլուխ ՃԺԱ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց գրոյն: Պատասխանի. Ըստ Փիլիմոնի իմաստասիրին...*

4. *144բ-5ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *144բ-5ա* Գլուխ ՃԺԲ. – *Հարց. Զի՞նչ է վերլուծումն գրոյն: Պատասխանի. Վերլուծումն գրոյն այս է...*

III. *145բ-66բ* Ցաղագս վանկի

1. *145բ-8ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *145բ-8ա* Գլուխ ՃԺԳ. – *Հարց. Զի՞նչ է սահման վանկին: Պատասխանի. Վանկառութիւն է հնչումն...*

2. *148ա-53բ* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրորդ մասին, որ է բաժանականն

ա. *148ա-52ա* Գլուխ ՃԺԴ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի վանկն: Պատասխանի. Ե՛ւ բաժանի վանկն յերկու...*

բ. *152ա-3բ* Գլուխ ՃԺԵ. – *Հարց. Սուղ փաղառութիւնն քանի՞ կերպիւ լինի: Պատասխանի. Սուղ փաղառութիւնն կրկին եղանակաւ...*

3. *153բ-4բ* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասին, որ է ապացուցականն

ա. *153բ-4բ* Գլուխ ՃԺԶ. – *Հարց. Մ՛ք կամ որպիսի՛ք են ապացոյց վանկին... Պատասխանի. Ապացոյց վանկին են սոքի՛ն՝ տօթ, քար...*

4. *154բ-66բ* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *154բ* Գլուխ ՃԺԷ. – *Հարց. Զի՞նչ է վերլուծումն վանկին: Պատասխանի. Վանկ ասել պարառումն...*

բ. *154բ-6ա* Գլուխ ՃԺԸ. – *Հարց. Զի՞նչ է վանկն եւ զի՞նչ փաղառութիւնն... Պատասխանի. Վանկն այն է, որ ձայնաւորն...*

գ. *156աբ* Գլուխ ՃԺԹ. – *Հարց. Յորժամ մէկ բաղաձայն դիր... Պատասխանի. Ի փաղառութեանցն է դա...*

դ. *156բ-63ա* Գլուխ ՃԻ. – *Հարց. Ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակեն վանկն եւ փաղառութիւնն: Պատասխանի. Վանկն եւ փաղառութիւնն համեմատին առ սուրբ երրորդութիւնն...*

ե. *163ա-4ա* Գլուխ ՃԻԱ. – *Հարց. Սուղ փաղառութիւնն ըստ խորհրդոյն զի՞նչ նշանակէ: Պատասխանի. Զի որպէս երկար փաղառութիւնքն...*

զ. *164ա-6բ* Գլուխ ՃԻԲ. – *Հարց. Զի՞նչ է հասարակ շաղաշարութիւն: Պատասխանի. Հասարակ շաղաշարութիւնն...*

IV. *166բ-72բ* Ցաղագս բառի

1. *166բ-9ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *166բ-9ա* Գլուխ ՃԻԳ. – *Հարց<րդ>. Զի՞նչ է սահման բառին: Պատասխանի. Բառ է ձայն յօդաւոր...*

2. *169բ-76բ* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրորդ մասին, որ է բաժանականն

ա. *169բ-76բ* Գլուխ ՃԻԴ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի բառն: Պատասխանի. Եւ բաժանի բառն յերիս...*

3. *176բ-7ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասին, որ է ապացուցականն

ա. *176բ-7ա* Գլուխ ՃԻԵ. – *Հարց. Մ՛ք են ապացոյց բառին: Ապացոյց բառին են ամենայն բառք...*

4. *177աբ* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *177բ* Գլուխ ՃԻԶ. – *Հարց. Զի՞նչ է վերլուծումն բառին: Պատասխանի. Բառ ասել իբր բարբառ իմն...*

V. *178ա-242բ* Ցաղագս բանի – *Յեւս ասելոյ զգրոյ, գվանկէ եւ գբառէ...*

1. *178ա-86ա* Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան առաջին մասին, որ է սահմանականն

ա. *178ա-86ա* Գլուխ ՃԻԷ. – *Հարց. Զի՞նչ է սահման բանին: Պատասխանի. Տե՛ս եւ գգուշ լե՛ր...*

2. 186ա-91բ Ցաղագս յեղանակի վարդապետութեան երկրորդ մասին, որ է բաժանականն

ա. *186ա-91բ* Գլուխ ՃԻՀ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի բանն։ Պատասխանի. Նախ բաժանի բանն Գ. (3)...*

3. *191բ-2ա* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան երրորդ մասին, որ է ապացուցականն

ա. *191բ-2ա* Գլուխ ՃԻԹ. – *Հարց. Ո՞ք են ապացոյց բանին։ Պատասխանի. Ապացոյց բանին մտածին...*

4. *192բ-242բ* Յաղագս յեղանակի վարդապետութեան չորրորդ մասին, որ է վերլուծականն

ա. *192բ* Գլուխ ՃԼ. – *Հարց. Ի՞նչ է վերլուծումն բանին։ Պատասխանի. Վերլուծումն բանին այն էր...*

բ. *193ա* Գլուխ ՃԼԱ. – *Հարց. Քանի՞ք են հակակայք բանին։ Պատասխանի. Զորս են հակակայք բանին...*

գ. *193աբ* Գլուխ ՃԼԲ. – *Հարց. Քանի՞ք են դրունք բանին։ Պատասխանի. Ըստ երանելւոյն Դիվգորի յեօթն են դրունք...*

դ. *193բ-4բ* Գլուխ ՃԼԳ. – *Հարց. Քանի՞ կերպիւ ասի բանն։ Պատասխանի. Ըստ վարդապետաց եկեղեցւոյ երեքկին...*

ե. *194բ-5բ* Գլուխ ՃԼԴ. – *Հարց. Ջի՞նչ է պատճառն, որ արտաբերեալ...։ Պատասխանի. Այլ է բանն եւ այլ է ձայնն...*

զ. *195բ-7բ* Գլուխ ՃԼԵ. – *Հարց. Քանի՞ք են մասունք բանին։ Պատասխանի. Ջանազանք ասեն արտաքին փիլիսոփայքն...*

է. *197բ-200ա* Գլուխ ՃԼԶ. – *Հարց. Վասն է՞ր մասն ասէ եւ ոչ տեսակ։ Պատասխանի. Եւ այս ասեմք վասն բազում պատճառի...*

ը. *200ա-2ա* Գլուխ ՃԼԷ. – *Հարց. Ջի՞նչ է առաջին մասին բանին։ Պատասխանի. Առաջին մասն բանին անունն է...*

թ. *202բ* Գլուխ ՃԼԸ. – *Հարց. Ձի՞նչ պէտս եդաւ անուն ամենայն իրաց։ Պատասխանի. Ջի որպէս ամենայն ինչ նիւթ է...*

ժ. *202բ-3ա* Գլուխ ՃԼԹ. – *Հարց. Ուստի՞ լինի անունն։ Պատասխանի. Որպէս յառաջն ասացաք...*

ժա. *203աբ* Գլուխ ՃԽ. – *Հարց. Հնութեամբ է անուն, թէ դրութեամբ։ Պատասխանի. Ամենայն անուանք դրութեամբ են...*

ժբ. *203բ-4ա* Գլուխ ՃԽԱ. – *Հարց. Գոյացակա՞ն է անուն, թէ պատահական։ Պատասխանի. Պատահական է անուն...*

ժգ. *204աբ* Գլուխ ՃԽԲ. – *Հարց. Ամենայն տեսակի միապէ՞ս է անուն, թէ այլապէս։ Պատասխանի. Ջի այլապէս է...*

ժդ. *204բ-5ա* Գլուխ ՃԽԳ. – *Հարց. Անունն մա՞սն է, թէ՞ բոլոր։ Պատասխանի. Յայտ է, զի անունն մասն է...*

ժե. *205ա* Գլուխ ՃԽԴ. – *Հարց. Ջի՞նչ է գործ անուանն։ Պատասխանի. Ջի գործ անուանն է...*

ժզ. *205աբ* Գլուխ ՃԽԵ. – *Հարց. Ի քանի՞ս բաժանի անունն։ Պատասխանի. Ջի բնախօսն Արիստոտէլէս՝ չորս բաժանի...*

ժէ. *205բ-6ա* Գլուխ ՃԽԶ. – *Հարց. Ջի՞նչ կամ ո՞րպէս մտածին ենթակայական անուանքն։ Պատասխանի. Մտածին որքան առ այս...*

ժը. *206բ-7բ* Գլուխ ՃԽԷ. – *Հարց. Որպէ՞ս կամ զի՞արդ մտածին մակադրական անուանքն։ Պատասխանի. Մակադրական անուանքն մտածին...*

ժթ. *207բ-9ա* Գլուխ ՃԽԸ. – *Հարց. Անհատից անուանք, զոր դնեն ի վերայ... Պատասխանի. Թուի ինչ, թէ այսպիսի անուանքս...*

ի. *209աբ* Գլուխ ՃԽԹ. – *Հարց. Քանի՞ք են հետեւմունք անուանց։ Պատասխանի. Հետեւմունք անուանց վեց են...*

իա. *209բ-11բ* Գլուխ ՃՄ. – *Հարց. Ի քանի՞ս տրոհի քանակքն։ Քանակքն տրոհի երեք...*

իբ. *211բ-3բ* Գլուխ ՃՄԱ. – *Հարց. Քանի՞ք են սեռք գոյական անուանց։ Պատասխանի. Սեփականապէս սեռք գոյական անուանց չորք են...*

իգ. *213բ-4բ* Գլուխ ՃՄԲ. – *Հարց. Ջեւք անուանց ո՞րքան են մտածին։ Պատասխանի. Ջեւք անուանց մտածին երեք...*

իդ. *214բ-6ա* Գլուխ ՃՄԳ. – *Հարց. Քանի՞ք են տեսակք անուանց։ Պատասխանի. Տեսակք անուանց նախապետական երկու են...*

իե. *216ա-7ա* Գլուխ ՃՄԴ. – *Հարց. Քանի՞ք են թիւք անուանց։ Պատասխանի. Թիւք անուանց երկու են...*

իզ. *217աբ* Գլուխ ՃՄԵ. – *Հարց. Քանի՞ք են հոլովք անուանց։ Պատասխանի. Հոլովք անուանց ըստ բնաբանին Սիմէօնի տասն են...*

իէ. *217բ-8բ* Գլուխ ՃՄԶ. – *Հարց. Վասն է՞ր դոքա հոլովք կոչին... Պատասխանի. Հոլով ասել ի մերս լեզուս...*

իը. *219ա* Գլուխ ՃՄԷ. – *Հարց. Ջիա՞րդ կամ որպէ՞ս մտածի ուղղական անունն։ Պատասխանի. Ուղղական անունն մտածի որքան առ այս...*

իթ. *219բ-20ա* Գլուխ ՃՄԸ. – *Հարց. Ջի՞նչ ցուցանէ սեռական անունն։ Պատասխանի. Հոլովս այս սեռական ի սեռէն...*

լ. *220բ-1ա* Գլուխ ՃՄԹ. – *Հարց. Տրական անունն որպէ՞ս կարեմք իմանալ։ Պատասխանի. Իմանամք որքան առ այս, զի անունս...*

լա. *221աբ* Գլուխ ՃԿ. – *Հարց. Ջի՞նչ նշանակութիւն ունի գործական անունն։ Պատասխանի. Գործական անունս այս Քրիստոսիս...*

լբ. *221բ-2ա* Գլուխ ՃԿԱ. – *Հարց. Հայցական անունն որպէ՞ս կարեմք իմանալ։ Պատասխանի. Մտածի հայցական անունն որքան...*

Լգ. *232բ-3ա* Գլուխ ՃԿԲ. – *Հարց. Սկզբնական անունն որպէ՞ս կարեմք իմանալ: Պատասխանի. Իմանամք որքան առ այս…*

Լդ. *223աբ* Գլուխ ՃԿԳ. – *Հարց. Ջի՞րդ իմացեալ լինի պատմական անունն: Պատասխանի. Պատմական անունն իմացեալ լինի…*

Լե. *223բ-4ա* Գլուխ ՃԿԴ. – *Հարց. Ներգոյական անունն ո՞րպէս պարտիմք իմանալ: Պատասխանի. Ներգոյական անունն իմացեալ լինի…*

Լզ. *224աբ* Գլուխ ՃԿԵ. – *Հարց. Որպէս մտածի արտագոյական անունն: Պատասխանի. Մտածի որքան առ այս…*

Լէ. *224բ-5բ* Գլուխ ՃԿԶ. – *Հարց. Կոչական անունն որպէ՞ս կարեմք իմանալ: Պատասխանի. Իմացեալ լինի կոչական անունն որքան…*

Լը. *225բ-32բ* Գլուխ ՃԿԷ. – *Եւ աստէն գիտելի է, զի մինչ մտածեմք…*

Լթ. *233ա-42բ* Գլուխ ՃԿԸ. – *Հարց. Ինչումս այս Յիսուս ըստ քերականութեան կո՞չ է: Պատասխանի. Յիսուս ըստ քերականութեան ի կիրառնլիս… եւ այլք յոլովք սոցին նմանք, եւ այսքանս բաւականասցի յաղագս անուան, որ է առաջին մասն բանին:*

– 243ա [Յիշատակարան]

Ոչ ունելով իմն գիմաստ
Կալեալ ունիմ մտացս փաստ,
Ոչ ջանամ ես լինիլ գգաստ,
Ծոլաբար շրջիմ անդ եւ աստ:
Տարակացեալ ի հրահանգաց
Եւ խելագար լեալ ի մըտաց,
Մոլորեալ գիմաստից շաւղաց,
Ինակեալ յերկրում օտարաց:
Աւաղ կենաց քոց, ո՛վ գերի,
Փոխարկող լաւն ընդ վատթարի,
Ոչ նախանձիս ընդ ընկերի
Ջնախանձ Տեառն, որ է բարի:
Ջի այնք առեալքն ի գործ ածեն
Եւ հանապազ զնոյն մտածեն,
Այլոց գիմաստ ուսուցանեն
Եւ գիտութեամբ զինքեանս կրթեն:
|*243բ*| *Իսկ դու աստ խոզից ծառայես*
Ջոր եւ բարւոք գոլ զայն կարծես:
Ջբանս իմաստնոյն է՞ր ոչ մտածես
Եւ հանճարով զքեզ կրթես,
Այլ միշտ շրջիս աստ ծուլացեալ,
Տգիտութեան գուբն ընկճեալ,
Թէ եւ զայլս քո ոչ յառաջեալ,
Գոնեա գառեալն է իր պահեալ:
Հանգստարան լե՛ր իմաստնոց
Եւ մի՛ խառայ դու ընդ տղայոց,
Այլ հետեւեա՛ Գրոց սրբոց,
Ջի լիցիս վաո իբրեւ գրոց:
Ջծուլութիւն ի քէն ի բաց մերժեա՛,
Արիութեամբ զքեզ հաստատեա՛,
Գրոց սրբոց միշտ հետեւեա՛
Եւ գշընորհս յԱստուծոյ հայցեա՛:
|*244ա*| *Ջի տացէ քեզ գիմաստութիւն,*
Եւ անձին քոյ պարկեշտութիւն,
Գործեցեալոյն քոյ զիողութիւն
Եւ ապառնոյն՝ զգուշութիւն:
Ի Պետրոսէ մտօք տկար
Այսքան գիծքս անկեալ ի շար,
Շարադրեալս էր ինձ յոյժ յարմար,
Ջնոյն առնէի գործով կատար:
Որք ընթեռնոյք սրտիւ յօժար
Ձիշեցէ՛ք զանձն իմ ապիկար,
Ինակեալ յայսմ յերկրի օտար,
Թողեալ պլան, եղեալ վատթար:
Ջմեզ յիշեցէ՛ք միշտ ի բարին
Եւ ասացէ՛ք Տէր զողորմին,
Յաւուր Մեծի դատաստանին
Արժան լինիլ կենաց Հայնին:

– 245ա-56ա Յանկ գլխատր բանից, զոր ինչ գտանի ներ գրոցս – *Գլուխ Ա. Յաղագս, թէ ընկիզբն յումմէ՞ եղեւ գտեալ գԱրհեստ քերականութեանս… Գլուխ ՃԿԸ. Յաղագս թէ, Յիսուս ըստ քերականութեան գի՞նչ է:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

5ա (կրկն.՝ 256բ) Թիւս այս Շապի սկզբնաւորի,
Հինգ հարիւրեակ՝ սա անուանի
Եւ նոյն տառըս կրկնապատկի,
Հազար թիւն լըրման բերի:
Երկյորելեան առ այս լըծի,
Դասք թագուհեացն ի ներս ածի,
Թիւք Հռիփսիմեանցն որքան մտածի
Ընդ այսու թուով շարաբարդի:
Յորմէ կոյս թիւն արտաքս ձըգի,
Յայնժամ թիւ (1681) մատենիս գըտցի:
Շարադրողո այսմ բանի՝
Պետրոս անուամբ աբեղայի,
Ըսկիզբն առեալ դեկտեմբերի
Աւարտ եղեալ ի մայիսի:
Փառք եւ պատիւ յամենայնի
Փրկչին մերոյ ազատողի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

256բ-7ա (վր. լս., շղագիր) Ա՛Հ ո՛Հ աբեղայամիտ իմաստակութիւնս: Խրիմեանի Թուականութեանս ՌՃՀ. (1681) Ս. Յ. Սիամենաց:

2350
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

(Բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 389։ ԿԱԶՄ՝ գրոչմազարդ սեւ կաշի, կապիչներով եւ մետաղէ գամերով, միջովը՝ տախտակ, աստառո՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերը կարմիր։

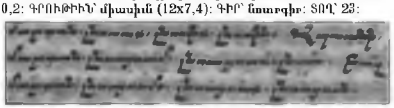
ՎիճԱԿ՝ բաւարար. կազմեզրերը եւ մկրճի թեքեակի մաշուած։

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ՀԱՄԱՅՆԱՂ ԺԴ. դար (1733ից առաջ)

ՍՏԱՑՈՂ՝ տէր Յովաննէս։

Թերթ՝ 76 (1-76). չգրուած՝ 1ա-5բ, 75ա-6ա։ ՊՐԱԿ՝ 1x5 +Ա-2x12 (Ա. 11)։ Նիհի՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15,8x10,2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12x7,4)։ ԳԻՐ՝ նուագրիւր։ ՏՈՂ՝ 23։

Նմուշ 30ա

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* ճա։ *Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝* բուսական, թռչնային։ *Ջ ա ր դ ա գ ի՛ թռչնագիծ*։ *Գ ո յ ն ե ո՛* կարմիր, վարդագոյն, սեւ։

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներուն խոնաւութեան հետեւ, զանազան թծեր, տեղ-տեղ կարկատուած, գոգաւորը գունափոխուած, փաթիլ պատռուածքներ. եզրանառումէ եակատագարդն ու լուսանցագարդերը վնասուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 6ա-74բ ի Սիմէոնի վարդապետի Ջուղացոյ արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս նեռ. 1984, 115բ-62բ. *1/6ա-44բ; ա/6ա-7ա; բ/7ա-գ/7բ-8ա; ե/8ա; զ/8բ; է/8բ-9ա; բ/9ա-21բ; թ/21բ-33բ; ժ/33բ-5ա; ժա/35բ-7ա; ժբ/37ա-8բ; ժգ/38բ-9ա; ժդ/39բ-42բ; ժե/42բ-4բ; 2/ 45ա-74բ; ա/45ա-7ա; բ/47բ-8ա; գ/48ա-բ/48բ-68ա; ե/68ա-74բ;*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

76բ (ԺԸ. գ.) Տէր Յովանէսին է այս Քերականս, որ մնաց Համալսրտան Ը (8) գրքօվ։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ *6ա (բոլորշի). Քրիստոսի ծառայ Ա-ննաինա վարդապետս։ ՌՃՁՔ. (1733)։*

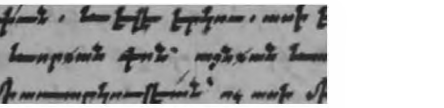
ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ԷՋՄԻԱՅԻՆ ՌՃՂԸ-ՌՃՂԷ. – 1746-1748

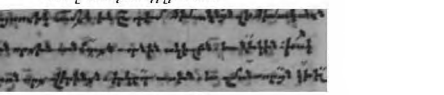
ԳՐԻՉ, ՄԱՂԱԿԱՊ՝ Ստեփան, Անանուն։ ՍՏԱՑՈՂ՝ Յակոբ վրդ. Շամախեցի (82ա-245բ)։

Թերթ՝ 313 (77-389). չգրուած՝ 77ա-81բ, 246ա-52բ, 383ա-9բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x4 Ա-ԺԸx12 (Գ, ԺԹ Տ+Ա-ԺՀxՏ (Ա. 6, Թ 5, ԺԹ, ԺՀ 7)։ Նիհի՝ թուղթ, լուսագծերով։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15,8x10,2։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,7x5,8-10,7x6,5)։ ԳԻՐ՝ նուագրիւր (Ստեփան գրչի՝ 82ա-245բ, Անանուն՝ 253ա-382ա)։ ՏՈՂ՝ 20-21։

ՄԱՆՐԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – *ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* 82ա, 257ա։ *Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝* բուսական։ *Ջ ա ր դ ա գ ի՛* թռչնագիր, ճանճագազաթիր։ *Գ ո յ ն ե ո՛* կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին, վարդագոյն, մանուշակագոյն, ոսկի։

Նմուշ Մտեփան գրչի՝ 185ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 288ա

ՎիճԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներուն փաթիլով պատռուածքներ, զանազան թծեր, խոնաւութեան հետեւ, գոգաւորը գունափոխուած, եզրանառումէ վնասուած. կազմուած ցնկոր Շամախեցու կազմից։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *82ա-229ա* ի Սիմէոնէ վարդապետէ Ջուղայեցւոյ արարեալ գՏրամաբանութեան հատուածս

Տե՛ս նեռ. 664, 101ա-57բ. Նկբ./*82ա-3ա; ա/83ա-133ա; բ/133բ-57ա; գ/157ա-229ա;*

Բ. *229բ-36բ* Յաղագս զանազան նշանակութեանց գլխաւոր բառից տրամաբանականաց, ի նոյնոյ Սիմէոնէ հնտագոյն վարդապետէ արտադրեալ. եւ բառ ասելիք են այսորիկ՝ գոյութիւն, էութիւն, էակ, գոյացութիւն, ենթադրութիւն, տեսակ, բնութիւն, բուն, անհատ, անձն, բան, իմանալի, կենդանի, ճոգի, շնչաւոր, զօրութիւն, մարմին...

Տե՛ս նեռ. 119, 83բ-102բ. Նկգ./*չխ*ք: *1/229բ-36բ: Ունի 236ա Յաղագս գօրութեան։ 2/չխ*ք:

Գ. *236բ-41բ* Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի Ներգինացոյ Գիրք էակաց, որոց բնաւին են հարցմունք եւ պատասխանիք ի վերայ տրամաբանական ուսմանց *– Հարցմունք. Ասան էակին. Ի քանի՞ս բաժանի էակն։ Պատասխանի. Երկակի՛ ի գոյացութիւն։*

Դ. *241բ-4բ* Վիճումնական հարցաբանութիւնք Մելիտոսի յունաց փիլիսոփային ընդ Աբենեականն Մովսէս փիլիսոփայն Հայոց տրամաբանական ոճիւ ըստ այսմ օրինակի *– Հարցմունք ի վերայ դիմի. Դէմ ի բնութեան է։*

– 244բ Այսքան վիճմունք Մելիտոսի

Տրամաբանեալ ընդ Մովսէսի,
Ջորս Մելիտոս հարցաբանէր,
Արին Մովսէս պատասխանէր,
Եւ տըւուղին իմաստ բանի՛ Բանին,
Կենաց անընկղմբան,
Ընդ Հօր իւրոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն
Փա՛ռք եւ պատիւ անեզրական։

6. *253ա-382բ* Նորին Ջուղայեցւոյ Սիմէոնի, Գառնւոյ եպիսկոպոսի առաբեալ Մեկնութիւն գրոցն Պռոկղի

Տե՛ս ձեռ. 874, 11ա-116ա. Յոջբ./*253ա-5ա*: Յանկ/*255ա-6բ*: ա/*257ա-64ա*: բ/*264ա-6ա*: գ/*266ա-72բ*: դ/*272բ-9բ*: ե/*279բ-93բ*: զ/*293բ-8ա*: է/*298ա-302ա*: ը/*302ա-7ա*: թ/*307ա-13ա*: ժ/*313ա-4ա*: ժա/*314ա-6ա*: ժբ/*316ա-8ա*: ժգ/*318ա-9ա*: ժդ/*319ա-20բ*: ժե/*320բ-2ա*: ժզ/*322ա-6բ*: ժէ/*326բ-30բ*: ժը/*330բ-2ա*: ժթ/*332ա-բ*: ի/*332բ-3ա*: իա/*333ա-8բ*: իբ/*338բ-40բ*: իգ/*340բ-5ա*: իդ/*345ա-6բ*: իե/*346բ-8բ*: իզ/*348բ-56ա*: իէ/*356ա-65ա*: իը/*365ա-73բ*: իթ/*373բ-82ա*: Յիր. լուծողի/*382ա*: Յիղ. թգմ./*382բ*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

1. *82ա* (*Մտեփան գրչի, ճակատագրերի վերին եւ ներքին կողերին, կապատաւոր*) *Ի վայելումն Շամախեցի Յակոբ վարդապետին, ՌՃՂԲ. (1746). (Նոյնի աջ եւ ձախ կողերին, կարմրատառ*) *Ձեռամբ*[*] Մտեփ[ա]նի:

2. *245ա* (*ստացող Յակոբ Շամախեցին*) *Յիշատակարան մատենիս – Յիշեա*[*], *բազումողորմ եւ բարեգութ Տէր, յողորմութիւնս եւ ի գթութիւնս քո զՅակոբ ևպիսկոպոսն Շամախեցի, գմիաբանն Սրբոյ Աթոռոյ էջմիածնի, որ ստացեալ է զսա կամեցողութեամբդ քով, առ ի վայելումն անձին իւրոյ ի կեանս իւրում, իսկ յետ վախճանին իւրոյ*[*] *առ մեզ, յիշել ի բարի իւրոյ ինքեանն: Նաեւ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնօղացն եւ ընթացառուրացն եւ ամենից արիւնակցացն իւրոց:*

Արդ, զսոսա, զնա եւ զմեզ, որք խնդրեցաք, ահա կրկին ազաչեմք զմարգասէր Աստուածդ մեր յիշել եւ մեզս մերոց գթութիւն չնորհել յաւուր մեծի գալստեանդ քում եւ հրաւիրել յանտրտում ուրախութիւնսն քոյ, յորում օրհնեսցուք զքեզ, հանդերձ Հարբ եւ Հոգւովդ Սրբով յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

Արդ, կազմեցաւ գիրքս եւ գրեցաւ յիշատակարանս ի ՌՃՂ. եւ է. (1748) թուականի մեռոմ, եւ յաւուրս տեառն Պետրոսի հայրապետի Սրբոյ |245բ| էջմիածնի, եւ ընդ հովանեաւ սորին, որ վասն մեր գթութիւնն բանիւ հայեցէ, նա՛ ընկալցի արդեամբք գնոյն ի Քրիստոսէ:

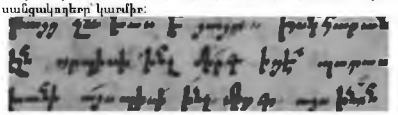
3. *256բ* (*Անանունի*). *Աւգնեա՛յ, Հոգիտ Սուրբ Աստուած ճշմարիտ:*

2351
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

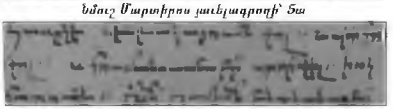
ԵՒԴՈԿԻԱ

Գրիա՛ Եղիա գպիր Մարսքանցի:

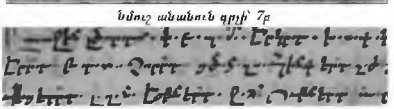
Թերթ՝ 181. չգրուած 1ա-4բ, 8բ, 70ար, 176ա, 178ա-81բ: Պրակ՝ 1x8 + ա-bx16 (ա 12, բ 14, ե 3) + ա-bx16 (ա 15, է 13)+1x4: Նիւթ՝ թուղթ, լաւագծուով: Մեծութիւնը՝ 16,3x11: Գրութիւնն՝ միասիւն: Գիր՝ նուազիր (Մատենիս վարպետի՝ 5ա-6ա, անանունից՝ 6բ-8ա, 176բ-7բ: Տող՝ 22: Կնքա՛ր գեղարուեստ բաց շագանակագոյն կապի, մեռուկէ գամերով, միջուկը տախտակ, ասառարդ բազմագոյնի շերտագարդ մետակա. լուսանցագոյներ կարմիր:

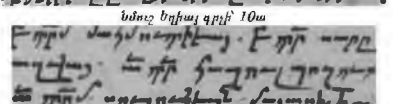
Նմուշ Մարտիրոս յաւելագրողի՝ 5ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 7բ

Նմուշ նոյնպէս գրչի՝ 10ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 176բ

ՆՈՃԻՐ. – 1701

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ Յա: ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 71ա, 110բ, 127ա: Լ ա ւ ա ն ա ց ա գ ա ր դ՝ բաւական, թանշային (127ա): Զ ա ր դ ա գ լ ի՛ թանշագիր, ճանգուցագիր (35ա), կենդանագիր (127ա): Գ ե յ ե ր կարմիր:

Վիճակ՝ բաւարար. լաւանորոգեալ խանութեան ճեռներ, զանազան թեր, տեղ-տեղ կարկատուած, գոգադաւոր գունապատ խոտած, եզերատուած. կազմի եզերք եւ կային մաղուած ու ճեռնուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. Ա. *9ա-69բ* Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ արաբեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. Նիւթ./*9ա*: *1/9ա-44ա*: ա/*9ա-10ա*: բ/*10ա*: գ/*10բ*: դ/*10բ-1ա*: ե/*11ար*: զ/*11բ*: է/*11բ-2ա*: ը/*12ա-23բ*: թ/*23բ-35ա*: ժ/*35ա-6ա*: ժա/*36ա-7բ*: ժբ/*37բ-9ա*: ժգ/*39ար*: ժդ/*39բ-42ա*: ժե/*42ա-4ա*: 2/*44ա-69բ*: ա/*44ա-6ա*: բ/*46ա-7ա*: գ/*47ա*: դ/*47ա-64ա*: ե/*64ա-9բ*:

Բ. *71ա-175բ* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ զՏրամաբանութեան հաւաքումն

Տե՛ս ձեռ. 864, 101ա-57բ. Նիւթ./*71ար*: ա/*72ա-110ա*: բ/*110բ-26բ*: գ/*127ա-75բ*:

– 5ա-6ա Մարտիրոս վարդապետի ձեռքով կրկին գրուած է Տրամաբանութեան սկիզբը (ձախարարանը):

2. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

Ա. *6բ* [Յաղագս հոգւոյ բանականի] – *Որպէս ձէթ դուզմայիկ գջերմ...*

Բ. *6բ* [Տաղ] – *Որ վասն անշափ սիրոյ քոյին, / Բանդ ի կոխ[ա]էն առար մարմին...*

Գ. *7ա-8ա* Դաւթի փիլիսոփայի էլակաց Գիրք բո-

վանդակի — *ի քանի՞ս բաժանի էլակի կամ յո՞րս: երկակի՝ ի գոյացութիւն եւ ի պատահումն...*

Դ. *176բ-7ա* [Դեղգիրք] — *ի. (20) տրամ թաթարակիր, ի. (20) տրամ...*

Ե. *177բ* Վասն առն եւ կնոճճ, թէ ո՞րն փութով մեռանի — *կա՛յ գանուն երկոցունց...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

69բ Ո՛վ եղբայր, յորժամ ընթեռնուս զայս բանս եւ օգտիս, յայնժամ յիշման առնես արժանի զգրիչս եղկելի, հանդերձ ծնօղօքս ամենայնի:

175բ Ես՝ մեղապարտ Մարսրաւանցի, եկեալ, մնացի [ես]դպիպ, ի Սուրբ Պարասամպ եկեղեցի Տրամաբանութիւնս աւարտեցի: Եւ վատ ձեռամբս՝ նղիայ դպրի, ի թվին ՆՈՀՒ. (1701), ամսոյն Տրէի, Ապխալ գրոցս եմ ամօթալի, Ձեր ոտից հող եւ փոշի, Ձմեզ յիշէ՛ք Հայր մեղայիւ,

Տէրն Քրիստոս զձեզ ողորմի:

Հայր մեր:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՍԱԳԱՅԻ

175բ (ԺԸ. դ., նոտրգիր) Ես՝ Մարտիրոս վարդապետս, որ եմ տեղեաւ Մեղրցի, ստացա զայս գիրքս, որ է Քերականութիւն եւ Տրամաբանութիւն, ի աշխատանաց իմոց եւ ի վայելումն ինձ մինչ ի մահ: Եւ յետ մահուան իմոյ ո՛վ ոք վայելեսցէ, միով Հայր մեղայիւ զիս յիշեսցէ, եւ ինք յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ յԱատուծոյ մերմէ. ամէն:

ԿՆՔՎԱԾՈՒՐՔ՝ *8բ (ութանկիւն, ջնջուած եւ դժուարընթեռնելի). Քրիստոսի ծառայ Նէրսէ՛ս վարդապետ: 9ա, 127ա (բոլորշի, ջնջուած եւ անընթեռնելի): 15բ, 19բ, 69բ (բոլորշի, ջնջուած եւ անընթեռնելի): 69բ, 175բ (ուղղանկիւն, ջնջուած եւ դժուարընթեռնելի). Քրիստոսի ծառայ տէր Աստուածատուս///:*

ՆԿԱՐԶԱԶՈՒՐՔ՝ *8բ Ձեր:*

ԳՐՉԱՔՈՒՐՔ՝ *177բ Վասն մոլամբ..., զանազան տաեր եւ բառեր:*

2352

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

(Բաղկացած է 4 տարբեր ձեռագրերից)

Թերթ՝ 360: ԿԱՉՄ՝ գոշմագարգ բազ շագանակագոյն կաշի՝ դռճակով, Ա. փեղկի կենտրոնում՝ հայելաթեան, Բ. փեղկի կենտրոնում՝ Աստուածածնի պատկերը, միջակը՝ տախտակ, տատասը՝ գոշտած կարմիր կտաւ:

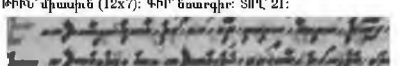
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի եզերը թեթեակի մաշուած, կապիչները ըզկած:

ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԷ. դար

ԳՐԻՉ՝ Աեռս գրչիր: ՄՏԱՑՈՂ՝ Տէր Պետրոս:

Թերթ՝ 81 (1-81). չգրուած. 1աբ, 2բ-5բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա-էx12 (է 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապաղ (12x7): ԳԻՐ՝ ճաոգիր: ՏՈՂ՝ 21:

Նմուշ 40

ՄԱՆՐԱԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — *ձ ա կ ա տ ա գ ա ր ի՝ ճա: Լ ու ս ա ճ գ ա գ ա ր ի՝ բառական: Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ թռչնագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կաոմիր, կապոյտ, վարդագոյն, ճաոիցագոյն:*

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսագծերում խեզուտութեան հետքեր, զանազան բծեր, փոթրիկ պատռուածքներ, եզրանաոումից ճակատագրգռի ու լուսանցագարդերը վնասուած, թ. 26՝ այրուածքի հետք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

— 6ա-81բ Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ Յաղագս բերականութեան քան լեզուի մերում Հայկազանց]

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. Սխբ՝ *6ա* 1/*6ա-49բ*, ա/*6ա-7ա*, բ/*7աբ*, գ/*7բ-8ա*, դ/*8աբ*, ե/*8բ-9ա*, զ/*9ա*, է/*9աբ*, ը/*9բ-23ա*, թ/*23ա-37բ*, ժ/*37բ-39բ*, ժա/*39բ-40բ*, ժբ/*41բ-3ա*, ժգ/*43բ-4ա*, ժդ/*44ա-7բ*, ժե/*47բ-9բ*, 2/*50ա-51բ*, ա/*50ա-2բ*, բ/*52բ-3բ*, գ/*53բ*, դ/*53բ-76ա*, ե/*76ա-81բ*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

81բ Գրեցաւ անարժան Ձեռամբ՝ յոգնամեղ Աւետ դպրի մեղուցելոյ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՍԱԳԱՅԻ

1. *81բ Ի վայելումն ամէնիմաստ, հեպահոգի, օրբակրօն /// (յաջորդ բառը ջնջուած եւ գրուած՝ «աբեղայ») տէր Պետրոսիճ. (այլ Ձեռքով) թվին ՌՃՆԱ. (1712):*

Նկ՛բ. Յաւելագրողը տէր Պետրոս աբեղան է, որն քսան երեւոյթին, սոսկ այս 4 տարբեր Ձեռագրերն ի մի կազմողն է: Տե՛ս մնացեալ Ձեռագրերի յետագայի յիշատակարանները:

2. *2ա Թվին ՌՃՁԸ. (1739), հունուար ամսոյ ԺԷ.ին (17), որ ես Քերականութիւն դաս առա:*

ԿՆՔՎԱԾՈՒՐՔ՝ *6ա (ութանկիւն, անընթեռնելի):*

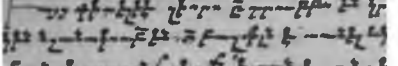
ԳՐՉԱՔՈՒՐՔ՝ *1ա Փետուր:*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

ՍՈՒՐԲ ԹՈՒՄԱ *ԺԷ. դար*

ԳՐԻՉ՝ Աստուածատուր Երէց: ՄՏԱՑՈՂ՝ Յոհաննէս Քիլ.:

Թերթ՝ 136 (82-217). չգրուած. 86բ, 215բ-7բ: ՊՐԱԿ՝ 1x5 +Ա-ձէx12 (Ա 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15x 10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապաղ (10x6,5): ԳԻՐ՝ ճաոգիր: ՏՈՂ՝ 20:

Նմուշ 122ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 87ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ՝ 132բ, 153բ: Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ր ո ւ թ՝ բուսական: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր, ձկնագիր (109բ, 124ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, վարդագոյն:

Վիճակ՝ բաւարար. յուսանցքներում խոնաւութեան հետեւր եւ ցանգսած բծեր:

Մի՛թ. Դ-ից բացի, միւս 3 ձեռագրերն ունեն առանձին պրակներ: Ընդամէնը դրան, տէր Պետրոսը (Ք.), սկսած 82-րդ թերթից, ինքն էլ է ըստ կարգի դասաւորակալել պրակները: Այդ պրակներից մի մասը յետագայ եզրահատման հետեւանքով թափուել է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

– 87ա-215ա Սիմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ ասարեալ գՏոմարաբամութեան հաւաքումն

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ.՝ *87ա-8ա*: ա/*88ա-132ա* բ/*132բ-53ա* գ/*153բ-215ա (82ա-ճ Ադիւսակը)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՌԱԿ

132ա Զս[ո]ացօղ սուրս՝ Ոճանձէն սրբակարգ եւ յարացոյց սրբազանից հեգմոգի քահանայն յիշեցիք ի Քրիստոս, ամէն: Նաեւ գԱստուածատուր Երէց յոգնամեղսամատ քարտուղար ընդ Նմին յիշել արաչեմ:

153ա Ոչք հանդիպիք ներ յայսմ տուէիս,
Որք ընթերցօղք էք Տրամաբանիս,
Լիօվ սրտիւ յիշել զարժան[ի]ս՝
Տէր Յոհաննէն զատացօղ տառիս:
Սայս սպասաւոր Սուրբ Թումայի,
Յար հարաւակ կայ անդ կարգի,
Վեցեակ թվոյ պաշտօնի,
Մու-երրորդի, աս երկրորդի (այսպէս):

Նաեւ յոգնամեղսամատ՝ Աստուածատուր Երէցս յի-[շեցէք]:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՁԱԳԻՐ

215ա (նոտրգիր, կրկն.) Ի վայելումն՝ տէր Պետրոսին, թվին Ռձ՘ՈՒ. *(1712)*: Ո՛վ սուրբ ընթերցօղք յիշեցէ՛ք վերոյգրեալ տէր Պետրոսն եւ հայր՝ Հայրապետ, եւ մայր իմ Ծօլվաթն, եւ դուք յիշեալ լինիդ առ Քրիստոս:

215ա (ծէ. դ., նոտրգիր) Ի վայելումն՝ Պետրոս եռալմեծ եւ քաղ վարդապետին:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄ՝ *143բ (ուխանկին, անքնթեռնելի)*:

ԳՐՁԱՓՈՒՐՁ՝ *217բ* Եւ ես այլ ասէ, թէ. Ջոհեն գպարտէզս իւրեանց եւ ուտէն զմիս խոզենի:

ՁԵՌԱԳԻՐ Գ.

ԺԷ. դար (1699ից առաջ)

ԹԵՐԹ՝ 110 (218-327): ՊՐԱԿ՝ Ա-Ը×12 (Ը 14): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, աբեղեաճ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (10x6,5): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր: ՏՈՂ 16:

Նմուշ 220ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 219ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ՝ 247բ, 300ա: Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ր ո ւ թ՝ բուսական: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, վարդագոյն, ճաճանչագոյն:

Վիճակ՝ բաւարար. յուսանցքներում խոնաւութեան հետեւր, եզրահատումից տէր Պետրոսի (Ք.) պրակներ վնասուած. մոնոգրամկարները տեղ-տեղ խուճապած, գունաթափուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *219ա-47ա* Ներածութիւն Պորփիւրի [Աստրոգրութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. Նախ.՝ *219ա-20ա* ա/*220ա-3ա* բ/*223ա-9ա* գ/*229ա-34բ* դ/*234բ-5ա* ե/*235ա-բ* զ/*235բ-6բ* է/*236բ-7ա* ը/*237ա-8բ* թ/*238բ-ա* ժ/*238բ-ժ* ի/*239բ-40ա* լ/*240ա-բ* խ/*240բ-2բ* ծ/*242բ* կ/*242բ-3բ* հ/*243բ* ձ/*243բ-4ա* ղ/*244ա* ճ/*244ա-բ* մ/*244բ-5ա* յ/*245ա-բ* ն/*245բ* շ/*245բ-6բ* ո/*246բ* չ/*246բ-7ա* (*218բ Ադիւսակ՝ ի լուսանցս՝ լուծմունք*)։

Բ. *247բ-99բ* Աստղագուշակութիւն Արիստոտէլի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. Նախ.՝ *247բ-51բ* ա/*251բ-60ա* բ/*260ա-6ա* գ/*266ա-75ա* դ/*275ա-84ա* ե/*284ա-5ա* զ/*285ա-94ա* է/*294ա-5բ* ը/*295բ-7ա* թ/*297ա-8բ* ժ/*298բ-9բ*։

Գ. *299բ-327բ* Սիմզրե եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի ըստ յունացն Պերի արմենիաս եւ ճայեռէն Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտելէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. Նախ.՝ *299բ-301ա* ա/*301աբ* բ/*301բ-3բ* գ/*303բ-27բ*։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՁԱԳԻՐ

1. *218բ (նոտրգիր) Քրիստոսի Ծառայ Տէր Միքայէլս. թիւն փոքր 29. (1699), Նիր[հան] ԺՍ.:*

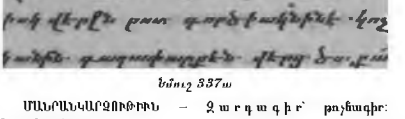
2. *327բ (ԺԷ. դ.)* Ի վայելումն արեղա[յ] տէր Պետրոսին եւ յիշատակ եւ ծնողացն, հօրն իմ Հայրապետին եւ մօր իմ Ծօլվաթին, վերոյիշոցդն յիշեա[յ] [լիչ]ին առաջի Քրիստոս[ի]. ամէն:

ՁԵՌԱԳԻՐ Դ.

Ռձ՘ՈԲ. – 1693

ԳՐԻՉ՝ Յովհաննէս վրգ. Իսպահանցի:

ԹԵՐԹ՝ 33 (328-360). չգրուած՝ 328բ, 353ա-60բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Գ×12 (Գ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յուսագծերով եւ յուսագրօղով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (13x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 20:

Նմուշ 337ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. յուսանցքներում խոնաւութեան հետեւր, թ. 360՝ աջ անկիւնը պակասած, կազմի կռասյիների հետեւեն տուսառպուած որոշ թերթերի վրայ:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *329ա-52բ* Թվին Հայոց մեծաց Ռ<u>ճ</u>ԽԲ. (1693), յամսեանն դեկտեմբերի Ի<u>Զ</u>. (26), աճառժան յամենայնի Յով[ի]ան<u>ն</u>ու վարդապետի, յորդւոյ Ջամարիայէ Իպահանցւոյ առաւեալ Քեռականութիւն, ժողովեալ ի Բերթողաց: Օգնեա՛ Սուրբ Հոգի Աստուած

– *329ա* [Նախաբան] – *Քերականութիւն է արհեստ իմն հմտութեան...*

ա. *329ա* Ցաղագս նիւթոյ *(այլ ձեռք)* – *Նիւթ է երիմն, յորոց շաղաշարութենէ...*

բ. *329ա-30բ* [Ցաղագս գրի] – *Գիր է, որով ձեւաւնայ ձայն...*

գ. *330բ-1ա* Ցաղագս վանգի – *Վանգ է, որ ի տառէ բառկանայ...*

դ. *331աբ* Ցաղագս բառի – *Բառ է, որ ի տառէ եւ ի վանգէ բառկանայ...*

ե. *331բ-2ա* Ցաղագս քանի – *Քան է, որ ի նիւթոյ եւ ի տեսակաւորութենէ...*

զ. *332ա-7ա* Ցաղագս անուան – *Անուն է մասն բանի հոլովական յայտնութեան ենթակայի...*

է. *337ա-41բ* Ցաղագս բայի – *Բայ է մասն բանի հոլովական դիմատար...*

ը. *341բ-3ա* Ցաղագս ընդունելութեան – *Ընդունելութիւն է բառ իմն հոլովական, յառաջ եկեալ...*

թ. *343ա-4բ* Ցաղագս դերանուան – *Դերանուն է բառ իմն հոլովական, փոխանակ անուան...*

ժ. *344բ-5ա* Ցաղագս յօդի – *Յօդ է նշանակիչ դիմաց...*

ժա. *345աբ* Ցաղագս նախդրի – *Նախգիր է բառ իմն, որ նախդրի բառից...*

ժբ. *345բ-8բ* Ցաղագս մակրայի – *Մակբայ է բառ իմն անհոլով, առադրեալ բայի...*

ժգ. *348բ-9ա* Ցաղագս շաղկապի – *Շաղկապ է բառ իմն անհոլով, որ շաղկապէ զբառս...*

ժդ. *349ա-50ա* Ցաղագս առգանութեան – *[Ա]առգանութիւն է, որ գիւթ արուեստի...*

ժե. *350ա* Ցաղագս յարմարութեան տառից – *Փոխարկութիւն է, որ ինչ եւ իցէ...*

ժէ. *350բ-1ա* Ցաղագս ձիախնդրութեան բառից – *Ուղղականն եւ սեռականն ձի առնուն...*

ժը. *351ա-2ա* Ցաղագս բաղադրութեան անուան ընդ բայի – *Ի շարադրութիւնս ուղղականն...*

ժթ. *352աբ* Ցաղագս կիտից – *[Կ]էտ է, որ զբառս, զբանս...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԻ

*352բ [Կ]աստարեցաւ դուռնաքեալ Քերականութեանս արհեստ յօհնամեղ իմաստակէ Յովհաննէից յանարժան վարդապետէ Իպահանցւոյ, ի գեղջէ Ջուղայոյ, ի թվաբերութեան Հայոց մեծաց Ռ<u>ճ</u>ԽԲ. (1693), յամսեանն յունվարի Ի<u>Դ</u>. (24): Եթէ հաճոյ թուեսցի սրբազանիցդ, մեզ Հայս մերով յիշեսջիք, զի եւ զուք յիշեալ լիջիք ի գիրն կենաց, ապա թէ ոչ՝ ներումն շնորհեսջիք, զի այսքան էր ապիկարիս կար: Նաեւ զծնօղսն իմ զԶաքարիայն եւ զեղիսաբեթն, եւ զհարապատ եղբայրն իմ զԳիրակոս Երէցն, եւ զցանկալի զորդիսն իւր՝ զԱստեփաննոսն, զԴիոնէսիոսն եւ զՅիմոթէոսն եւ զդստերսն՝ զԿատարինէն, զԱղովմէն եւ զեղիսաբեթն, եւ զամուսինն իւր՝ զԹամարն, զի եւ զուք ծնօղօք եւ հարապատօք յիշեալ լիջիք այժմ եւ յանվաղնան կեանսն պատր (*այլ՝* տէր Պետրոսի (Ր.) ձեռքով) աստէղոցն սրբոց. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *328ա Ի վայելուն աբեղայ տէր Պետրոսին, եւ յիշատակ ծնողաց իմ, հօր՝ Հայրապետին, եւ մօր իմ Թօլվաթին, վերոյյիշոցդն յիշեալ լինին առաջի Քրիստոսի[յ]. ամէն: Եղեւ թիվն Ռ<u>ճ</u>ԿԱ. (1712). վերջ:*

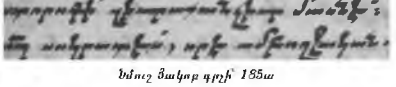
ԳՐԱՖՈՐՔ *360բ (զանազան բառեր եւ տառեր):*

2353
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

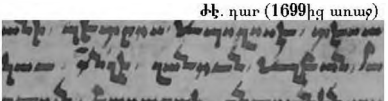
Ժէ. դար (1699ից առաջ)

ԳՐԻՉ՝ Յակոբ հեյ.:

ԹՈՐԹ՝ 322. չգրուած. Ա<u>ա</u>-2բ, 45բ, 84ա, 173բ, 318բ, 319բ-22բ: ՓՐԱԿ՝ 1x2+Ա-Ի<u>Ը</u>x12 (Իէ Ը): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ «AG» լուսադրոշմով: (186-189՝ յառեցագրողի): ՄԵՇՄԻՄԻՆԳ՝ 15,5x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (13,5x7): ԳԻՐ՝ նաստալիր (յաւելագրողի՝ 186ա-9բ, 244ա-բ): ՏՈՂ 21: ԿԱԶՄ՝ գոյնմագարդ շագանակագոյն կաշի՝ դրնակով, միջուկր՝ սոսխտակ, աստառը՝ դրոյնագարդ կարմիր կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1, թուղթ (սկզբից):

Նմուշ Յակոբ գրչի՝ 195ա

Նմուշ յաւելագրողի՝ 186ա

ՄԱՍՆԱԿՈՒԹԻՒՆ – *ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝* 3ա, 85ա, 168բ, 150բ, 174ա, 229ա, 252բ: *Լ ու ս ա ն ա գ ա ր դ՝* բուսական, թռչնային: *Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝* թռչնագիր, անկագիր: *Գ ոյ ն ի ր՝* կարմիր, վարդագոյն, դեղին, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բառատար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, տեղ-տեղ յաւելագրութիւններ, փոխիկ պատռուածներ, եզրահատածից պրակահիւերը վնասուած կամ ջեղակեր. կազմի եզերքը, Ա. փեղկի դրոյնագարդերն ու լիքառակապատը զգալիօրէն

մաշուած, իսկ Բ. փեղկը, աստառը, մեջի կաշին եւ պանդանակը ցեցակեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-83բ* Սիմէոնի վարդապետ Ջուղացւոյ առարեալ քերականութիւն րստ լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս նեռ. 1984, 115ա-62բ. Նխբ./*3ա*: 1/*3ա-4ա*: ա/*3ա-4ա*: բ/*4ա*: գ/*4ա-5ա*: դ/*5ա*: ե/*5ա-բ*: զ/*5բ-6ա*: է/*6ա*: ը/*6ա-19ա*: թ/*19ա-33ա*: ժ/*33բ-5ա*: ի/*35ա-7ա*: լ/*37ա-9ա*: խ/*39ա-բ*: ծ/*39ա-43ա*: կ/*43ա-5ա*: հ/*46ա-83բ*: ա/*46ա-9ա*: բ/*49ա-50բ*: գ/*50բ*: դ/*50բ-75բ*: ե/*75բ-83բ*:

Բ. *84բ-105ա* [Նեռածութիւն Պորփիւրի Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս նեռ. 718, 138ա-70բ. Նխբ./*85ա*: ա/*85բ-5ա*: բ/*88ա-93բ*: գ/*93բ-8ա*: դ/*98ա*: ե/*98բ-9ա*: զ/*99ա*: է/*99բ-100ա*: ը/*100ա-1ա*: թ/*101ա*: ժ/*101բ-2ա*: ի/*102ա*: լ/*102ա*: խ/*102ա*: ծ/*102բ*: կ/*102բ-4բ*: հ/*104բ*: ձ/*104բ-5ա*: ղ/*105ա*: ճ/*105ա*: մ/*105բ-6ա*: յ/*106ա*: ն/*106բ*: շ/*106բ-7ա*: ո/*107ա*: չ/*107ա*: պ/*107ա-8ա*: ջ/*108ա* (*84բ Ագիւսակ*):

Գ. *108բ-50ա* Ստորոգութիւնն Արիստոտէլի

Տե՛ս նեռ. 926, 191ա-201բ. Նխբ./*105բ-11բ*: ա/*111բ-8բ*: բ/*119ա-24ա*: գ/*124ա-30բ*: դ/*130բ-5ա*: ե/*133ա-բ*: զ/*135բ-45բ*: է/*145բ-7ա*: ը/*147ա-8ա*: թ/*148ա-9ա*: ժ/*149ա-50ա*:

Դ. *150ա-73ա* Սկիզբն [եւ] նախադրութիւն գրոցն, որ ասի րստ յունացն Պերի արմենիաս եւ հայերէն ծաղագս մեկնութեան, առաւադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ *(համաոստ)*

Տե՛ս նեռ. 926, 201բ-7ա. Նխբ./*150բ-1ա*: ա/*151ա-2ա*: բ/*152ա-բ*: գ/*152բ-73ա*:

Ե. *174ա-315ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ արարեալ զՏրամաբանութեան հաւաքմունս

Տե՛ս նեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ./*174ա-5ա*: ա/*175ա-228բ*: բ/*229ա-52ա*: գ/*252բ-313ա*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿ

173ա ...եւ եղկելի փծուս գրչի՛ Յակոբ քահանայի, յիշել աղաչեմ, ո՛վ ընթերցող:

318ա Փա՛ռք Քրիստոսի յուսոյն հաւատացելոց, որ տալ ճարտարութիւն հմմարտաբան տրամաբանողաց: Ո՛վ ընթերցօղ աստուածասէր, յորժամ ընթեռնուս այսմ տառիս, եւ զանպիտան գրչի՛ Յակոբ քահանային յիշել աղաչեմ, եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Տեառնէ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱՆԻ

1. *Կազմի Ա. փեղկ (դժուարընթեռնելի) ի վաւերումն խօջայ Ոսկանի որդի պարոն Մարգարիե: Թվին [ՌՀ]ճնե. (1699):*

2. *319ա (ժԸ. դ., նոտրգիր) Ո՛վ ընթերցօղ, յիշեա՛յ եղկելի Հոյհաննէս աբեղէս. վերջ:*

3. *319ա (ժԸ. դ., նոտրգիր) Ո՛վ ընթերցօղ, յիշեա՛յ եղկելի Յակոբ աբեղէս. վերջ:*

ԿՆՔԱԳՐՈՒԹԻՒՆ *320բ (բոլորշի). Քրիստոսի ծառայ Ստեփանոս. ՌՀՂԲ. (1743):*

ԳՐՁԱՓՈՒՐՁ *1ա, 321բ (զանազան տառեր):*

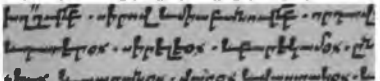
2354

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

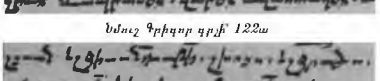
ԲՋՆՈՒՆԵՆՔ ԳԻՒՂ Ռճկի. – 1688

ԳՐԻՉ՝ Գրիգոր երէց (3ա-123ա, 250ա-83բ): ՍՏԱՑՈՂ՝ Սիմէոն աբեղայս:

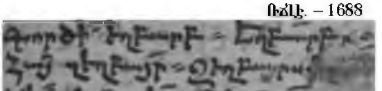
Թերթ՝ **290**. չգրուած. 1ա, 130աբ, **220ա-5բ, 290բ**: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ժ Ա x12 (Դ 10, Ը 11)+Ա-Ը x12+Բ-Գ x12 (Ա. չի՛)+Ա-Դ x12 (Ա 10, Դ 7): Նիւթ՝ թուղթ, լուսազծերով եւ լուսադրոյվով (առեւելեան՝ 284ա-**290**): ՄԵՑՈՒԹԻՒՆՆ՝ 15,5x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12x7. 131ա-249բ 10,5x6,5): Գիր՝ նոտրգիր (Ալեքսոմեմ. Ա՝ 123բ-6ա, Բ՝ 131ա-219բ, Գ՝ 226ա-49բ, Դ՝ 284ա-90ա): ՏՈՂ՝ 19-21 (226ա-49բ), 17-21 (284ա-90ա): ԿԱՊՔ՝ դոդմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով եւ երկու կապիւով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ թուղթ, դռնակինը՝ կապոյտ կտաւ:

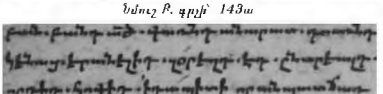
Նմուշ Գրիգոր գրչի՛ 122ա

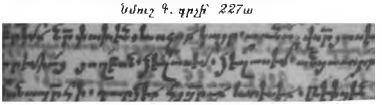
Նմուշ Ա. գրչի՛ 126ա

Նմուշ Բ. գրչի՛ 143ա

Նմուշ Գ. գրչի՛ 227ա

Նմուշ Դ. գրչի՛ 285ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Լ ո ւ ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բոլոգական, թոչնային (39ա): Ջ ա ր դ ագ ի ր՝ թոչնագիր, ճանճրուցագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. միջից պակասաւոր, լուսանցներում խոնաւութեան հետեր, փոբրիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ կարկատուած. կազմի եզերը մաշուած, կաշին՝ ցեցակեր, խումացած.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

1. [Քարոզ]

Ա. *3ա-91ա* [Քարոզ Գրիգորի Տաթեւացւոյ. Առաաքոյ Ա. եւ Բ. հատորոց]

ա. *3ա-24բ* Գրիգորի եռամեծի հաչ հնեռատորի եւ անյաղթ փիլիսոփայ[յ]ի, աշակերտի Յոհաննու Ոսոսնեցո[յ] Քարոզ եւ խրատ կրօնատրաց, ի բանն. Եռ ներհինիբ... – *Ա[յդ, ի վերայ այսմ բանիս Ղ. (8) իրա...*

բ. *24բ-38բ* Քարոզ ի բանն. Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... – *Գիտելի է, զի բանս այս վեց միտս ունի...*

գ. *39ա-48ա* Նորին Գրիգորի եռամեծի եւ հաչ հնեռատորի Քարոզ ի բանն Յոքայ. Փորձութիւն են կեանք մարդկան... – *Բանս այս երեք միտք ունի...*

դ. *48ա-54բ* Նորին Գրիգորի եռամեծի հաչ հռեռատորի եւ գերահռչակ փիլիսոփա[յ]ի Քարոզ ի բանն. Պաեհ[ ]երկիցս ի շաբաթու... – *Ջբանս զայս չդոս վկայիս տեսցուք...*

ե. *54բ-68բ* Նորին Գրիգորի եռամեծի եւ հաչ հռեռատորի ասացեալ Վասն գոց աշակերտաց եւ վարդապետաց, ի բանն. Աչի իմաստնոյն ի գլուխ իւր, Սողոմոն ասէ – *Բան առակախօսիս Դ. (4) միտս ունի...*

զ. *68բ-78ա* Նորին Գրիգորի եռամեծի եւ հաչ հնեռատորի. Քարոզ վասն մանգաց եւ երիտասարդաց, ի ժողովողէն. Ցիշեա՛ զարարիչն Ո... – *Ի վերայ այս բանիս Դ. (4) ինչ ասելի է...*

է. *78բ-91ա* Նորին Գրիգորի եռամեծի եւ հաչ [հռեռատորի] Քարոզ վասն մանգաց եւ երիտասարդաց... ի բանն իմաստնոյն Սողոմոնի, որ ասէ. Երեք են, զորս անհնար է ինձ իմանալ... – *Յայս բանիս վերայ ե. (5) միտս տեսանելի է...*

Բ. ա. *91բ-105բ* Նախերգան Քարոզի... – *Երանելի բնութիւն եւ աննախանձ բարերարութիւն...*

բ. *105բ-23ա* Յորդորակ աւուրնութեան – *Ա[յժմ ժամանեալ մեր յաւարտ...*

գ. *123բ-6ա* [Աւուրնութիւնք վասն ժողովրդեան] – *Ա[յ]րնեալ է Հայր [Աստուած] անեղն, անծին...*

դ. *284ա-90ա* Յայլմէ Քարոզ Մեծի Ուրբաթին սուգ յառաջելոյ բանին. Կտակ յետ մաճու հաւատատուն է [Յակոբայ Ղրիմեցւոյ]... – *Մովորութիւն է մարդկան, յորժամ մեռանի...*

2. *131ա-219բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ ասարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում հայկազանց

Տե՛ս նեռ. 1984, 115ա-62բ. Նախ/*131ա*: 1/*131ա-154ա*: ա/*131ա-2բ*: բ/*132բ*: գ/*132բ-3բ*: դ/*133բ*: ե/*134ապ*: զ/*134բ*: է/*135ա*: ը/*135ա-53ա*: թ/*153ա-69բ*: ժ/*169բ-71բ*: ժա/*171բ-4ա*: ժբ/*174ա-6ա*: ժգ/*176ա-7ա*: ժդ/*177ա-81բ*: ժե/*181բ-4ա*: 2/*184ա-219բ*: ա/*184ա-7ա*: բ/*187ա-8ա*: գ/*188ապ*: դ/*188բ-212ա*: ե/*212ա-9բ*:

3. *226ա-49բ* [Արիստակիսի զոչի Վերլուծութիւնք բացերեւապէս բայից եւ բառից]

Տե՛ս նեռ. 267, 348ա-98ա. Նախ/*յիք*: ա-դ/*յիք*: ե/*226ա-5ա (սկ.՝ «եւ զարհուրեցուցեալ, զարհուրել...»: 225ա «Վասն վերայից»)*: գ/*228ա-30բ*: է/*230բ-1ա*: ը/*231ա-2ա*: թ/*232ա-3բ*: ժ/*233բ-49բ (վրչ.՝ «մանգամարպացն, մերկացին ///» (շար. թափուած))*:

4. *250ա-83բ* Պատմութիւն Պլղնձէ Բաղաքին, զոր օրինակ է անցաւոր աշխարհիս – *Կայր ի քաղաքին Պաղտատ խալիֆա մի, յորում անուն էր Աբդլ Մէլիք...*

(284ա-90ա տե՛ս 1, Դ.):

5. ՅԱԽԷԼՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ., նոտրգիր

ա. *126բ* [Խաչատուրի Տաղ վարդին եւ պիլպիպիլին Բ. (2) ազգ լեզուէ. ձեռ. 1682, 90ա (հայերէն եւ թուրերէն)] – *Յորժամ եղեւ գարուն, եկ բուլբուլն յա[յ]դին...:*

ա. *129բ* [Տաղ Աստուածածնի] – *[Ի]րաւմանաբար քեզ յանձն առեր սուրբ աւազանին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՒԹԵԱՆ ԱՒԱՆԱԿԻՑ

2բ Աւգնեա՛ ինձ, Տէ՛ր Յիսուս, եւ հասո՛յ զսկսեալս ի յաւարտ:

24բ Ջսիմէօն *արհեպիսկոպոսն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, որ եւս գրել փափաքանօք գՔարոզգիրքդս յիշատակ հոգւոյ իւրոյ: եւ գանաբաժանս՝ գԳրիգոր սուտ Երկնս ընդ նմին յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, եւ յիշողացդ Աստուած ողորմեսցի. ամէն (համ՝ 38բ, 48ա, 78բ, 91ա)*:

54բ Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս՝ զՍիմէօն եպիսկոպոսն, որ եւս գրել զՔարոզգիրքդս յիշատակ հոգւոյ իւրոյ, եւ զյետնեալս ի մանկունս եկեղեցւոյ՝ զԳրիգոր գծող տաախս, աղաչեմ գձեզ յիշել առ Տէր:

68բ Ջսիմէօն *բարեւնկն եւ գհոգեւոր իշխանն մեր եւ գտէր գաւառիս Բզնունեաց զտրբասէր եպիսկոպոսն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, որ եւս գրել զհոգէշահ բանս՝ յիշման հոգւոյ իւրոյ, եւ գանաբաժան գԳրիգոր Երէցս խնդրեմ արժան առնէք յիշման ի յաղօթս ձեր, եւ դուք յիշեալ լիջիք [յ]Աստուծոյ:*

283բ Գրեցաւ Պատմութիւնս Պղնձէ քաղաքին ձեռամբ Գրիգոր *սուտ* իրիցւոյ: Թվին Ռձ[Է. (1688)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1բ* (ՀՀ. դ., նոտրգիր) ՌՃԴ. (1655) թուին արեգակ խաւարեցաւ յուլիս ամսոյ: Ութ (1636) սուլթան Մուռատ եկն եւ գնաց:

2. *128բ (ԺԲ. դ., նոտրգիր) Գիրք այս, որ Ուչ-[իսա] (=Քագաւան) վանիցն է, որ կոչի Քերակա-[ն(ութիւն)]:*

3. *129ա (ԺԲ. դ., նոտրգիր) Ես՝ տէր Ղազարս, գրչափոխ արարի:*

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴ՝ *121բ, 130բ (կենդանագրեր):*

ԳՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *աստառ Ա. (երբայական ամսանուններ). Սբաթ, Ագար, Նիսան, Հայիրան, Թամուզ... (զանազան բառեր): 1ա (տառեր եւ բառեր): 1բ (Աղօթք) Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր... (Աղօթք). Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ... (խաչագրուած): 2ա (Աղօթք) Յիշեսցուք ի կիշերի գանուն քո, տէր... (խաչագրուած): (Տաղ) Ագամ ասաց, թէ. ես գիս անմահ գիտէի...: Գրչափոխն թանաքի: 2բ (բառեր): 95ա, 101բ, 126բ, 127աբ, 128բ, 130բ, 172ա, 219բ, 223բ, 290ա (տառեր եւ բառեր): 127ա (տաղ) Թագուհի բարեաց բուրաստանի, / Ծառդ կեանց եդեմական... (զանազան բառեր): 127բ Սիրելի հաւատոյ Աւետնէ պանտուխդ կենցաղոյս...: 128ա Ըստեղծեաց գմարմինն յատաց եւ ապա՝ գհոգին...: 129ա (տաղ) Ա[յ]րիմնատուրք չէին յատակք, / Օրինադիրք եղեն մատակք, / Այլ են գրկօգք եւ են վատթարք, / Են ատելիք (ատելիք) չարեաց գումարք... (տէր Ղուկասի ձեռքով):*

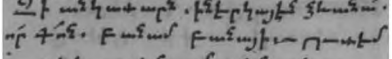
2355

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՃՀ. – 1721

ԳՐԻՉ՝ Սահականնեան երէց:

ԹԵՐԹ՝ 108. չգրուած՝ 1աբ, 26բ, 104աբ, 107բ-Տբ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Թx12 (Ա. 13, Թ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լոյսագծերով (Ձաք տպ.): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15,2x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11x7): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 18-20: ԿԱԶՄ՝ ճերագծերով գոյնզգայուղ չագանակագոյն կաշի. միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ ասկեզօծ գոյնզգայուղ կարմիր թուղթ:

Նմուշ 45ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լոյսագծերում խոնաւութեան հետեւ. կազմի կաշին հեռծուած, եզրերը թեթեւակի մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-103բ* Սիմէոնի վարդապետի արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազնեաց

քո, տէր... (խաչագրուած): (Տաղ) Ագամ ասաց, թէ. ես գիս անմահ գիտէի...: Գրչափոխն թանաքի: 2բ (բառեր): 95ա, 101բ, 126բ, 127աբ, 128բ, 130բ, 172ա, 219բ, 223բ, 290ա (տառեր եւ բառեր): 127ա (տաղ) Թագուհի բարեաց բուրաստանի, / Ծառդ կեանց եդեմական... (զանազան բառեր): 127բ Սիրելի հաւատոյ Աւետնէ պանտուխդ կենցաղոյս...: 128ա Ըստեղծեաց գմարմինն յատաց եւ ապա՝ գհոգին...: 129ա (տաղ) Ա[յ]րիմնատուրք չէին յատակք, / Օրինադիրք եղեն մատակք, / Այլ են գրկօգք եւ են վատթարք, / Են ատելիք (ատելիք) չարեաց գումարք... (տէր Ղուկասի ձեռքով):

2355

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՃՀ. – 1721

ԳՐԻՉ՝ Սահականնեան երէց:

ԹԵՐԹ՝ 108. չգրուած՝ 1աբ, 26բ, 104աբ, 107բ-Տբ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Թx12 (Ա. 13, Թ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լոյսագծերով (Ձաք տպ.): ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15,2x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11x7): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 18-20: ԿԱԶՄ՝ ճերագծերով գոյնզգայուղ չագանակագոյն կաշի. միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ ասկեզօծ գոյնզգայուղ կարմիր թուղթ:

Նմուշ 45ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լոյսագծերում խոնաւութեան հետեւ. կազմի կաշին հեռծուած, եզրերը թեթեւակի մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-103բ* Սիմէոնի վարդապետի արարեալ Քերականութիւն ըստ լեզուի մերում Հայկազանց

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱՊԱՊԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿԻ

105ա-7ա: Տե՛ս ձեռ. 2344, 101բ-3բ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԻՒՆԵՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

107ա Գրեցաւ վայելչատիպ գրչուկս ձեռամբ Ստեփաննո[ս] երիցու, ի թուականիս Հայոց ՌՃՀ. (1721), Նոյեմբերի, եւ խնդրեմ ի վայելուցաւդ, զի ներեսոչիք սխալանաց իմոց:

ԳՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *108բ հաւատիւք:*

2356

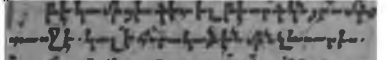
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԷՋՄԻԱՆԻՆ

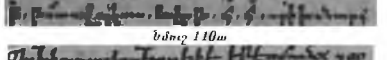
ՌՃԺԴ. – 1664

ԳՐԻՉ՝ Ներսէս սարկ.:

ԹԵՐԹ՝ 362. չգրուած. 99ա, 112բ, 362բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Լx12 (Թ 16, Լ 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 14,5x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն: ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 19: ԿԱԶՄ՝ գոյնզգայուղ չագանակագոյն կաշի՝ դունակով, միջակը՝ տախտակ, աստառը մագաղաթ (մաս պատառիկ-պահպանակի), դունակինը՝ կարմիր կտաւ:

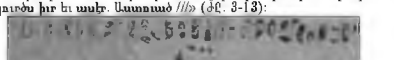
Նմուշ 110ա

Նմուշ 257ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ Լ ա ։ Զ ա ր դ ա գ ի ո ւ ճանճագրագիր, թռչնագիր: Գ ա յ ն ե ր ա կարմիր:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Դավթատ. Թ. դ.: Աստաւ Ա+ 1 (Ա)+1 (Թ) + աստաւ Թ, աստացած 1 թերի ընդլայնակի հատած 2 կէսերի եվրոպայումով: Մագաղաթ, միասիւն (Ա-Դ՝ 24,5x17,5), բոլորգիծ եռկարգիր, 17 տող: Կարդալ՝ Գա, Աա, Դր, Թբ, Դա, Բա, Գր, Ա.բ. «/// [այի] մի էր ի նմին հարսին... գկարծս իւր եւ ասէր. Աստաւած ///» (ԺԲ. 3-13):

Նմուշ Ա.ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լոյսանցներում խոնաւութեան հետեւ, փոխրուն պատառուածներ, ցեղակեր, եզրաճաւոտմից ձախ պահպանիչները (սկսած ժ.-ից) վնասուած, պատառիկ-պահպանակները ցեղակեր. կազմը խոնաւացած, ցեղակեր, դունակի անկիւնները վնասուած, կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-88բ* Սիմէոն վարդապետի առարեալ Յաղագս Եռակառուցեան

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-22բ. Նախ.՝ *1ա*: 1/*1ա-51բ*: ա/*1ա-2բ*: բ/*2բ*: գ/*2բ-3բ*: դ/*3բ-4ա*: ե/*4ա-5ա*: զ/*5ար*: է/*5բ*: ը/*6ա-23ա*: թ/*23ա-39ա*: ժ/*39ա-40բ*: ժա/*41ա-3ա*: ժբ/*43ար*: ժգ/*45ար*: ժդ/*45բ-9բ*: ժե/*49բ-51բ*: 2/*52ա-88բ*: ա/*52ա-4բ*: բ/*54բ-6ա*: գ/*56ա*: դ/*56ա-81բ*: ե/*81բ-8բ*:

Բ. *89ա-112ա* [Բանի տունարականի]

ա. *89ա-97բ* [Յակոբայ Ջուղայեցւոյ Տումար Հայոց] – *Ես՝ Ջուղայեցի Յակոբ վաճառականս, որ անպիտան ծառա եմ Յիսուսի Քրիստոսի... Յոգեժամ ըսկիզբն արարի Տումարիս, թուականն էր Հայոց ՌԺԹ. (1661)... 92ա [Ա]յս Տումարիս նոր տարեմուտն Քաւարենէք օրն է... այնպէս առնես, որ չտկլես:*

– *97բ* [Ցիշատակարան] – *Ձվաստակող Տումարիս՝ գՋուղայեցի մահդեսի Յակոբ վաճառականս, յիշեսջիր, որ բաղում աշխատանաք Տումարս յայտնեցի, ո՛չ թէ ես, այլ ողորմութեամբ Տեառն իմոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Եթէ ոք օրինակ առցէ ի սմանէ, աղաչեմ առ նայ, որ գլիշատակս իմ գրեսցէ, նայ գիրն կենաց յիշեալ լիցի. ամէն:*

Դարձեալ աղաչեմ գձեզ, եղբա՛րք, որ գհան-|98ա|գուցեալ ծնօղսն իմ յիշեցէ՛ք գԱւազն, եղիսաբեթն, եւ գեղբայրն իմ Ոհանն: Եթէ[է] ոք գննջեցեալսն իմ յիշէ, նայ արքայութեանն արժան լիցի. ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

Ի թվականիս Հայոց հազար հարիւր եւ Ը. (1659) էր, որ Տումարս գրեցի նեղգածորի անապա[տ]ումն, որ Շաուելեամ կոչի: Տումարիս թիւն Հայոց ՌԺԹ. (1661) ըսկիզբն կարգեցի վասն այն պատճառի, որ խորանին կենդանակերպքն յառաջն կոյն եւ Յուլն լինի, որ ուղիղ գայ, խորանն ձախ չլինի: Թէ ոք գվաստակող Տումարիս՝ գՅակոբ վաճառականս, մի բերան յիշէ, նայ անփորձ կենայ յայսմ աշխարհի: Յետ այս կենացս ելանելոյ՝ արքայութեանն ժառանգ լինի: Հայր մեր, որ յերկինս, սուրբ եղիցի:

Ի թուականիս Հայոց ազգի
Հազար հարիւր ժ. աւելի (1661)
Գեղեցկիկ Տումարս յայտնեցի,
Ով ոք կարդայ՝ հաճոյ լինի,
Սայ է Մեկնիչ Տումարի, |98բ|
Մի ըստ միոջէ քեզ ցուցանի
Տարին որչա՜փ շարժմունք ունի,
Կամ պասէրին, թէ՛ ի մէջ Ջատկի,
Այլ եւ եղանակն գարնանայի,
Ամառն, աշնան, ձմեռնայի,
Թէ՛ ըսկիզբն տարուն եւ կամ վերջի,
Շարժմունքն գամէն եղանակի
Ջորն որ կամես, զայն քեզ յայտնի:
Ով ոք սորա կու հետեւի,
Տարուն շարժմունքն հմուտ լինի,
Տայ ի փառս Քրիստոսի,
Մարդասիրին յաւիտենի:

բ. *100բ-6բ* [Վասն կրկնակ ամսոց] – *Զկրկնակ ամսոց այսպէս արա՛. Կա՛լ գնաւասարդի ամիսն... (99բ-100ա, 106բ բանալի-ապիւսակք):*

գ. *107ա-11բ* [Աւետիւի Վասն թուականի] – *Թուական այսպէս արա՛. կա՛լ գՀայոց մեծ թուականն...*

դ. *112ա* [Աւետիւի երեսնեկ բոլորակ-աղիւսակ] – *Ջմուտ երեսնեկի բոլոր[ակ]իս այսպէս արա՛յ. կա՛լ... եւ գանարժան Աւետիւս յիշեսջիք, հա՛յրք իմ:*

Գ. *113ա-241ա* [Հ]ամառօտ հաւաքումն Տումարաքնութեանս, առարեալ ի Սիմէոն ֆաջ ռաբունապետէ Ջուղայեցւոյ. Յաղագս Տումարաքնութեան

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ.՝ *113ա-4ա*: ա/*114ա-60ա*: բ/*160բ-82ա*: գ/*182ա-241ա*:

Դ. *242ա-314բ* Համառօտ հաւաքումն Յաղագս հոգոյ եւ զօրութեանց նորին (ճիւ թրգմ.)

Տե՛ս ձեռ. 868, 193ա-244ա. *Նախ.՝ 242ար*: ա/*242բ-3բ*: բ/*243բ-4բ*: գ/*244բ-5բ*: դ/*245բ-6ա*: ե/*246ա-7բ*: զ/*247բ-8ա*: է/*248ա-9բ*: ը/*249բ-50բ*: թ/*250բ-2ա*: ժ/*252ա-3ա*: ժա/*253ա-4ա*: ժբ/*254ա-5ա*: ժգ/*255ար*: ժդ/*255բ-7ա*: ժե/*257բ-8բ*: ժզ/*258բ-9ա*: ժէ/*259ա-60ա*: ժը/*260ա-1բ*: ժթ/*261բ-2ա*: ի/*262ա-3բ*: իա/*263բ-7բ*: իբ/*267բ-9բ*: իգ/*269բ-72բ*: իդ/*272բ-6ա*: իե/*276ա-9բ*: իզ/*279բ-82բ*: իէ/*282բ-3ա*: իը/*283ա-4ա*: իթ/*284ա-5ա*: լ/*285ար*: լա/*285բ-7բ*: լբ/*287բ-8բ*: լգ/*288բ-9բ*: լդ/*289բ-90բ*: լե/*290բ-1ա*: լզ/*291ա-2բ*: լէ/*292բ-3բ*: լը/*293բ-6ա*: լթ/*296բ-7բ*: խ/*297բ-9ա*: խա/*299ա-300ա*: խբ/*300ա-2բ*: խգ/*302բ-5ա*: խդ/*305ա-6ա*: խե/*306ար*: խզ/*306բ-7բ*: խէ/*307բ-9բ*: խը/*309բ-11բ*: խթ/*311բ-3բ*: ծ/*313բ-4բ*:

Ե. *314բ-61բ* Յաղագս առաքինութեանց հոգոյն (ճիւ թրգմ.)

Տե՛ս ձեռ. 930, 256բ-76ա. *Նախ.՝ 314բ-6ա*: ա/*316ա-7ա*: բ/*317ա-8ա*: գ/*318ա-9բ*: դ/*319բ-21ա*: ե/*321ա-2ա*: զ/*322ա-4բ*: է/*324բ-7ա*: ը/*327ա-30բ*: թ/*330բ-2ա*: ժ/*332ա-3ա*: ժա/*333ա-5բ*: ժբ/*335բ-8ա*: ժգ/*335ա-40ա*: ժդ/*340ա-1ա*: ժե/*341ա-4բ*: ժզ/*344բ-7ա*: ժէ/*347ա-9բ*: ժը/*348բ-50բ*: ժթ/*350բ-2ա*: ի/*352բ-4ա*: իա/*354ա-8ա*: իբ/*358ա-60բ*: իգ/*361ար*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

241բ [ե]ւ այսքան բանականացի Յաղագս քերականութեան եւ Տրամաբանութեան ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, որ է աւրհնեալ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյն Սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Կատարեցաւ գիրքս, որ Յաղագս քերականութեան եւ Տրամաբանութեան,

Ի թըւականութեանս Հայոց ՌԺԹ.ի (1664),

Ի նահանգի Սեաձ Աթորիս,

Ընդ հովանեաւ էշմիածնիս,

Ի հայրապետութեան տեառն Յակոբայ կաթուղիկոսի:

Մրագրեցաւ ի քարտիսխս,

Մեղամկարթ եւ եղկելիս

Ձեռամբ անարժան սարկաւագի՝

Ներսէս անուն վերաբերի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

362ա (նոտրգիր) Առի գիրգս ՌՃԿԶ. (1717) Ռ. (1000) տեվան։

ԳՐՉԱՓՈՐՉ՝ *1ա աբգ։ 71բ Ջերմարար։ Ջնձեռեմ։ 98բ մարդ։ 112բ ձիշատակ է։ 361բ բաես։ 362բ (այբուբեն)։ Պհպնկ Աբ աէեզէբբՓժ։*

2357

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՃԿԳ. – 1714

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

105ա Գրեցաւ վայէլչատիպ գրգռւկս ձեռամբ Ստեփաննոսի երիցու, ի թուականութեանս Հայոց ՌՃԿԳ. (1714), ի նոյեմբեր ամսոյ ԺԸ.ին (18), ի խնդրեմ ի վայելուզացս, զի ներեսջիք սխալանաց իմոց։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻՑ

1. *Ջա (ԺՀ. գ., նոտրգիր) Որ եմ զառածեալ մեղօք եղկելի.*

Որ միշտ, ո՛վ Տէր իմ, զքեզ ունիմ ի մտի։

Բայց ապաշգայն գնաստս տիրացաւ Գեղոքս առի, խնդրեմ իմոյ պատուական տէրացդ, որ սա գուսն իմաստութիւն, գեռալբուսիկ կ.(՞) գրգռւմս, որ զոյի Քերականութիւն։ Ով սա դիմեսցի, առ ինքն ծաւալեսցի հոգւոյն, որպէս որ կամեցաւ առաքելոցն սրբոց եւ մարքարէիցն նախալգռուշակօք եւ վերջալպէս մատակարար սորին, որ եւ խնդրեմ գմեզ յիշեսջէ եւ ինքն յիշեալ լիցի ի Քրիստոսէն մերմէ. ամէն։

2. *109ա (ԺՀ. գ., եղծուած, աներնթեռնելի) Ի վայելումն ///։ Աստուած վերչ բարի անէ. ամէն։*

ԿՆՔՒՔՐՈՆԻՆ՝ *1բ, 110բ (ուիանկիան). Քրիստոսի ծառայ Սարգիս։ 1196 (1747)։*

ԳՐՁԱՓՈՐՉ՝ *1ա Հայր սուրբ։ 105բ Յաղագս առաման։*

2358

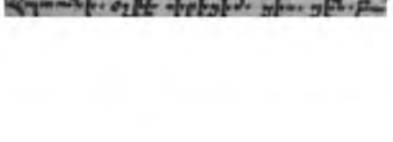
ԺՈՂՈՎԱՑՈՑ

ԻՍՊԱՀԱՆ-ՋՈՒՂԱ ՌՃԲ -ՌՃԺՎ. – 1659-1662

ԳՐԻՉ՝ Յոհաննէս սրկ.։ ՏԱՆՂՈՂ տէր Յակոբ։

ԹՒՐԹ՝ 363. չգռուած Ա.ա-3բ, 31ար, 126բ, 151ար, 362ա-3բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա.ՎԱ 12 (Ա 8, ԺԲ 16, ԼԱ 10, թռիչք ՁԳ)+1x2։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով (բ. 1-3, 362-363՝ ԺՀ. դ. յաւելում)։ ՄԵԶՈՒԹԻՒՆ՝ 13,5x9։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10x6-11,5x6,5)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր (4ա-126ա), բոլորգիր (127ա-361բ)։ ՏՈՂ 17-22։ ԿԱՋՄ՝ դռոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տափանակ, սաստառը՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցազարդերը՝ կապոյտ։

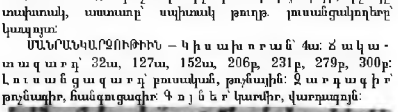
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – *Կիսախոշոր ա։ Ճակատազարդ։* 32ա, 127ա, 152ա, 206բ, 231բ, 279բ, 300բ։ *Լուսանցազարդ՝* բուսական, թռչնային։ *Ջուրդպիր՝* թռչնագիր, հանգուցագիր։ *Գոյներ՝* կարմիր, վարդագոյն։

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր, գանազան թծեր, գեղակիր, 35բ, 36ա՝ թանաքի ճապաղում. եզրահատումից լուսանցազարդերը վնասուած. կազմի եզրերը մաշած եւ գեղակեր, կաշին խամրացած. թ. 1-3 եւ 362-363՝ աւելացուած ԺՀ. դ., հին թերթերը տեղ-տեղ ճոռոգուած եւ կարկատուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-30բ* Սահմանի հերակամութեան

Նմուշ 39ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – *Ջարդագիր*՝ թռչնագիր Յա (ուռագիր)։ *Գոյներ՝* կարմիր

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր, գանազան թծեր. կազմի կաշին խամրացած, եզրերը թեքեալի մնացած, մէջբը վերից եւ վարից վնասուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-105ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ (այլ ձեռով)՝ արարեալ Քերականութիւն բուս լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. Նխբ./3ա՝ 1/3ա-63բ։ ա/3ա-4բ։ բ/4բ։ գ/4բ-6բ։ դ/5բ-6ա։ ե/6ար։ զ/7ա։ է/7ա։ ը/7բ-26ա։ թ/27ա-47ա։ ժ/47ա-9բ։ ժա/49բ-52ա։ ժբ/52բ-5ա։ ժգ/55ա-6ա։ ժդ/56ա-60բ։ ժե/60բ-3բ։ 2/64ա-105բ։ ա/64ա-7ա։ բ/67բ-8բ։ գ/68բ-9ա։ դ/69ա-97ա։ ե/97ա-105ա։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱՊԱՏԱՐ ՕՐՈՆԱԿԻ

106ա-8ա։ Տե՛ս ձեռ. 2344, 101բ-3բ։

2359

ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՌՃԻԲ – ՌՃԻԹ. – 1663-1664

ԳՐԻՉ՝ Սարգիս Սարգսեան։ ՏԱՆՂՈՂ տէր Յակոբ։

ԹՒՐԹ՝ 362. չգռուած Ա.ա-3բ, 31ար, 126բ, 151ար, 362ա-3բ։ ՊՐԱԿ՝ 1x3+Ա.ՎԱ 12 (Ա 8, ԺԲ 16, ԼԱ 10, թռիչք ՁԳ)+1x2։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով (բ. 1-3, 362-363՝ ԺՀ. դ. յաւելում)։ ՄԵԶՈՒԹԻՒՆ՝ 13,5x9։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10x6-11,5x6,5)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր (4ա-126ա), բոլորգիր (127ա-361բ)։ ՏՈՂ 17-22։ ԿԱՋՄ՝ դռոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկը՝ տափանակ, սաստառը՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցազարդերը՝ կապոյտ։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – *Կիսախոշոր ա։ Ճակատազարդ։* 32ա, 127ա, 152ա, 206բ, 231բ, 279բ, 300բ։ *Լուսանցազարդ՝* բուսական, թռչնային։ *Ջուրդպիր՝* թռչնագիր, հանգուցագիր։ *Գոյներ՝* կարմիր, վարդագոյն։

Նմուշ 134ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր, գանազան թծեր, գեղակեր, 35բ, 36ա՝ թանաքի ճապաղում. եզրահատումից լուսանցազարդերը վնասուած. կազմի եզրերը մաշած եւ գեղակեր, կաշին խամրացած. թ. 1-3 եւ 362-363՝ աւելացուած ԺՀ. դ., հին թերթերը տեղ-տեղ ճոռոգուած եւ կարկատուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *4ա-30բ* Սահման հերակամութեան

Նմուշ 39ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ – *Ջարդագիր*՝ թռչնագիր Յա (ուռագիր)։ *Գոյներ՝* կարմիր

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետքեր, գանազան թծեր, կազմի կաշին խամրացած, եզրերը թեքեալի մնացած, մէջբը վերից եւ վարից վնասուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-105ա* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ (այլ ձեռով)՝ արարեալ Քերականութիւն բուս լեզուի մերում Հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. Նխբ./3ա՝ 1/3ա-63բ։ ա/3ա-4բ։ բ/4բ։ գ/4բ-6բ։ դ/5բ-6ա։ ե/6ար։ զ/7ա։ է/7ա։ ը/7բ-26ա։ թ/27ա-47ա։ ժ/47ա-9բ։ ժա/49բ-52ա։ ժբ/52բ-5ա։ ժգ/55ա-6ա։ ժդ/56ա-60բ։ ժե/60բ-3բ։ 2/64ա-105բ։ ա/64ա-7ա։ բ/67բ-8բ։ գ/68բ-9ա։ դ/69ա-97ա։ ե/97ա-105ա։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱՊԱՏԱՐ ՕՐՈՆԱԿԻ

106ա-8ա։ Տե՛ս ձեռ. 2344, 101բ-3բ։

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա-30բ. 1/4ա-25ա: ա/4ա: բ/4ա-5ա: գ/5աբ: դ/5բ-6ա: ե/6ա: զ/6ա-9բ: է/9բ-16ա: ը/16ա-8ա: թ/18ա: ժ/18ա-22ա: ժա/22աբ: ժբ/22բ-5բ: ժգ/25բ-8ա: 2/28ա-30բ: ա/28ա-9ա: բ/29ա-30ա: գ/30աբ:

Ը. *32ա-126ա* [Ս]իմեոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ առաւել Փեռակաւութիւն ըստ լեզուի մեռուկ հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1934, 115ա-62բ. Նխբ./32ա: 1/32ա-33ա: ա/32բ-3բ: բ/33բ: գ/33բ-4բ: դ/34բ-5ա: ե/5աբ: զ/36ա: Ը/36ա: ը/36ա-51բ: թ/52ա-65բ: ժ/65բ-70բ: ժա/70բ-3բ: ժբ/73բ-5բ: ժգ/75բ-6բ: ժդ/76բ-81բ: ժե/80բ-3ա: 2/83բ-126ա: ա/83բ-7ա: բ/87ա-9ա: գ/88աբ: դ/88բ-117ա: ե/117ա-26ա:

Գ. *127ա-50բ* Պոռփիրի ներածութիւն [Ստորոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-9ա. Նխբ./127աբ: ա/127բ-30ա: բ/130ա-5ա: գ/135ա-9բ: դ/139բ-40ա: ե/140աբ: զ/140բ-1բ: է/141բ-2ա: ը/142ա-3ա: թ/143ա: ժ/143աբ: ժա/143բ-4ա: ժբ/144աբ: ժգ/144բ: ժդ/144բ-6ա: ժե/146աբ: ժզ/146բ-7ա: ժէ/147աբ: ժը/147բ: ժթ/147բ: ի/147բ-5ա: իա/148ա: իբ/148բ-9ա: իգ/149ա: իդ/149աբ: իե/149բ-50ա: իզ/150աբ:

Դ. *152ա-205բ* Ստորոգութիւնքն Արիստոտէլի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. Նխբ./152ա-5ա: ա/155ա-64ա: բ/164ա-70բ: գ/170բ-9ա: դ/179ա-89ա: ե/189աբ: զ/190ա-9բ: է/199բ-201բ: ը/201բ-3ա: թ/203ա-4բ: ժ/204բ-5բ:

Ե. *206ա-31ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոց, որ ասի ըստ յունարէն Պերի արմենիաս, եւ հայերէն՝ Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. Նխբ./206բ-7բ: ա/207բ-8բ: բ/208բ-9բ: գ/209բ-31ա:

Զ. *231ա-359բ* [Ս]իմեոնի վարդապետի Ջուղայեցւոյ առաւել գՏրամաբանութեան հաւաքումս

Տե՛ս ձեռ. 664, 101ա-57բ. Նխբ./231ա-2բ: ա/232բ-79ա: բ/279բ-300բ: գ/300բ-59բ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

30բ (նոտրգիր) Ձեւամբն իմում թերավարժ Յոհաննիսի, աղաչե՛մ զքեզ, եղբա՛յր, միով Տէր ողորմածիւ յիշատակեա՛ց, ի թվականիս Հայոց ՌՃՀ. *(1659)*:

205բ (բոլորգիր) Ջյոգնամեղ անձն՝ Յոհաննէսս, որ ձեռնատուիեամբ Հոգոյն Սրբոյ աւարտեցաք գպարփակօղս ընդհանուր էակաց, աղաչեմ յիշել ի Տէր:

360ա (բոլորգիր) Փա՛ռք անբաժանելի եւ միասնական սուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ: Օգնականութեամբ ամենայն բարեաց տոհո Հոգւոյն Սրբոյ աւարտեցաւ տառս ի գեղեցկաշէն եւ ի հռչակաւոր քաղաքիս Պարսից Իսպա|հան եւ ի գեօղաքաղաքս Ջուղայ, ի դուռն վանիցս Սուրբ Ամենափրկչիս, ի կաթողիկոսութեան Հայոց տեառն Յակոբայ Ջուղայեցւոյ, եւ ի վանից Սուրբ Ամենափրկչիս յարքայանիստ գեօղաքաղաքիս Ջուղայոյ տեառն Դաւթի Ջուղայեցւոյ, զոր բարի վարուք եւ հշմարիտ առաքինութեամբ կենցաղավարէր ի մէջ գոռոզ ազգիս ջուղայեցւոցն: Եւ ժողովեալ բազում եղբարս, զոր բարի խրատս ուսուցանէր եւ մեծաւ ջանիւ յընթերցմունս ուսուցանէր՝ օրինակ առնելով գհայրապետին Սահակ եւ գՄեսրոպ, եւ յամենայն զօրութենէ ջանն դնելով ի վերայ եղբարց դաս ասելով գիրսն Պորփիրի, Արիստոտէլի եւ այլոց իմաստասիրացն յոյժ քերթողաբանութեամբ, ունելով աշակերտս հնգետասան քաղաքավարէր յոյժ հեզութեամբ, քաղցրութեամբ եւ առաքինութեամբ: Ընդհօրաջ Քրիստոսի ելեալ ի յայս հնգետասան եղբարցս վարդապետս Ը. *(2)*, եւ ձեռնադրեալ աբեղայս ԺԻ. *(13)*, եւ սարգաւագունս Գ. *(3)*, զոր յայսմ ամի ձեռնադրեաց զՍիսան|*360բ*|եկաս, վասն զի իսկ եմ տրտում աշակերտացս: Ի թագաւորութեանս Պարսից Փոր Շահ-Ապասիս, եւ ի մարմնաւոր առաջնորդութեան Հեզոպին, զոր Աստուած անփորձ պահեսցէ:

Ձիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեզ գծրագրող տառիս՝ զՍիսանցն, եւ գծնօղսն իմ գՋամասպն եւ գեղիսաբեթն, եւ գհարապատ եղբարքն իմ գՍաֆարն, եւ գկողակիցն իւր՝ գՄարիամն, եւ գորդիքն՝ գՅաւութիւն եւ զԱւետիսն, զոր Աստուած անփորձ պահեսցէ, եւ զպատուականագոյն միւս եղբայրն իմ գտէր Կիրակոսն, զոր աստուածահաճոյ վարուք կայր ի քահանայութեան իւրում, եւ գկողակիցն՝ գՄարիամն, զոր յայսմ ամի վաղճանեալ ի հասակ մանկութեան իւրում, եւ գ[Հ]ոգեւոր եղբայրն մեր՝ գտէր Յակոբն՝ ծրագրող ծաղկացս:

(Ծայրակապ՝ «Ծոհականիսի է բանս այս»)
Յաղթեալ խաբէմամբ ի բանսարկուին,
Վերաւորեալ նետից նորին,
Ո՛հ եղկելոյս, որով ապրիմ
Ի յանեաւտ գաւտաւտանին,
Հայիմ ի յիս՝ ճար մի չունեմ,
Դարձեալ յուսամ ի կենդանին:
Արդ, խնդրեցէ՛ք վասն եղկելոյս,
Վասն յանցանաց իմոյ գործելոյս
|*361ա*| *Ներել մեզացս իմ ներգործեալ*
Ի Քրիստոսէ հայցմամբ յուզեալ,
Ներող գթածն եմ յուսացեալ,
Որ չիշէ մեզըս իմ չար գործեալ,
Ի յուսալով Աստուածն բան՝
Ջառնել ինձ դատ արդարութեան,
Սիրտ բաղձանաց պարգեւեսցէ
Եւ արասցուօք գծեղս սրբեսցէ,
Իբր ըզպողնիկըն քաւեսցէ,
Անձին յանցանքըս ջնջեսցէ:
Է իմ յանցանքս անասնական,
Որ քան զաւազ ծովու շատ կան,
Բանամ ըզգանձըս իմ խոտան,
Զոր գործեցի մեղքն անարժան,

Այլ աղաչեմ ընդառգմագութ՝
Ջառնալ ընդայս իմ տրտմութեան,
Նոր նորոգել գիս վերատին,
Որպէս շնորհօք աւազանին,
Սիրով լցեալ տեսլեամբ նորին
Ի յայնմ արեղ դասաստանին,
Աղաչանօք մօրն անճառին
Եւ Յովհաննու բարբառ ձայնին
Նեցեալ ի սուրբսն անտրտմական
|361բ| Յարդարուարճ արքայութեան,
Սիրով լլցեալ տեսլեամբ նորին,
Ընդ[դ]միշտ փառացն յաւիտենին:
Թվինն հազար հարիւր տասն եւ մէկի (1662)

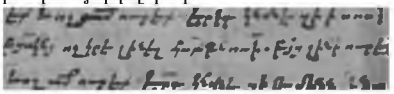
Աւարտեցաւ տաւն նազելիս,
Ձեռամբ իմով Թէոլավարժիս՝
Յոհաննիսի կրօնաւորիս:
Ախչեցէ՛ք վասն եղկելոյս,
Թէրեւս գըտայց ներողութիւն
Ի մարդասէր փրկչէն մերմէ,
Վասն իւր արեան ճաշակմանէ,
Զոր ճաշակեմք՝ սրբիմք մեղաց,
Յաղագս իւրոյ աւացուածոց,
Թէ որ ուտէ իմ գմարմին,
Ունի կեանս յաւիտենին:
Վասն այս խոստմանց յուսամ ի Տէր,
Թէպէտ մեղօք լցեալս եմ ի գէշ:

2359

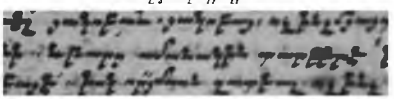
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՍՏԱՑՈՂ՝ Սուգիա եւ Դանիէլ վեպք.:

Թերթ 287, չգրուած՝ 2բ, 5ա–10բ, 30բ–2բ, 258աբ, 279բ–86բ: ՊՐԱԿ՝ 1x10+Ա-ԺԲx6+ԺԳ-ԻԹx12 (Իէ 8)+1x5: ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ (11-82), թուղթ, յատագծերով եւ յատագրոյով (83-282), խոտգայի յատկամբ՝ 1-10, 283-287): ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13,7x10: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x6,5): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր (յատկագրի՝ Ա–4բ, 287աբ): ՏՈՂ՝ 21-22: ԿԱՑՄ՝ գոյմագրուղ շագանակագոյն կաշի՝ դոճակով, միջակը՝ տախտակ, ատաղար՝ մանուշակագոյն կտաւ. յատագծակոթերը՝ կարմիր:

Նմոյշ յատկագրոյի՝ 1ա

Նմոյշ գրչագ՝ 130ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԱՁՈՒԹԻՒՆ – ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ ի ւ՝ 11ա, 83ա: Լ ա ւ ա գ ո ւ ա գ ր ո ւ թ ի ւ՝ բաւականաճ (11ա, 83ա): Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ բաշնագիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յատագծերում խոճուութեան հետքեր, փոխրիկ պատռուածքներ, թանաքի բծեր, տեղ-տեղ գոյագոյնը խամճացած. կազմի եզերքն մաշուած, երեսի եւ մէջի կաշին խամճացած, դոճակի ատաղոճ ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Բ. *11ա–80ա* [Սիմէօնի Ջուղայեցւոյ Գեւակաւութիւն]

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա–62բ. *Նիւթ/11ա («Նախադրութեանն պիտիքն առելացուած է ԺԲ դարում, Դաւնաբաղ մատենադարանապետ Մաշոյ վ. Ամատունու Ձեռքով»): 1/11ա–40բ: ա/11ա–2ա: բ/12ա: գ/12ա–բ/13ա: ե/13ա–բ/13բ: է/13բ–վ/14ա: բ/14ա–26ա: թ/26ա–35բ: ժ/39ա–40բ: ժա/40բ–2բ: ժբ/42բ–4ա: ժգ/44ա–բ: ժդ/45ա–7բ: ժե/48ա–9բ: 2/50ա–50ա: ա/50ա–2բ: բ/52բ–3բ: գ/53բ: դ/53բ–74ա: ե/74ա–80ա*

ԺԸ. դար (1709ից յետո՞)

Բ. *83ա–219բ* Սիմէօնի վարդապետի Ջուղացոյ արարեալ զՏամաբանութեան ճառամոմն

Տե՛ս ձեռ. *664. 101ա–57բ. Նիւթ/83ա–4ա: ա/84ա–128ա: բ/128բ–48ա: գ/148բ–203ա:*

Գ. *203բ–22բ* Ներածութիւն Պորփիւրի [Աստրոգութեանցն Արիստոտէլի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա–9ա. *Նիւթ/204աբ: ա/204բ–6բ: բ/206բ–10բ: գ/210բ–4ա: դ/214աբ: ե/214բ–5ա: զ/215ա: է/215աբ: ը/216աբ: թ/216բ: ժ/216բ–7ա: ժա/217աբ: ժբ/217բ–8ա: ժգ/218ա: ժդ/218ա–9ա: ժե/219աբ: ժզ/219բ–20ա: ժէ/220ա: ժը/220աբ: ժթ/220բ: ի/220բ–1ա: իա/221ա: իբ/221աբ: իգ/221բ: իդ/221բ–2ա: իե/222ա: իզ/222աբ: (203բ ևդիւսակ):*

Դ. *223ա–57բ* Աստրոգութիւնի Արիստոտէլի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա–201բ. *Նիւթ/223ա–5ա: ա/225բ–31ա: բ/231ա–5ա: գ/235ա–40բ: դ/240բ–7ա: ե/247աբ: զ/247բ–54ա: է/254ա–5ա: ը/255ա–6ա: թ/256ա–7ա: ժ/257աբ:*

Ե. *259ա–79ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն գրոցն, որ ասի բան յունաց Պերի արմէնիաս, եւ հայերէն՝ Յաղագս մեկնութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստասէն Արիստոտելէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ–7ա. *Նիւթ/259աբ: ա/259բ–60ա: բ/260աբ: գ/260բ–79ա:*

Զ. ՅԱԽԼԱԲՐԻՒՆՔ, ԺԸ. դ.

1. *1աբ* [Մասն Տրամաբանութեան] – *Գիտելի է, զի*
ե. (5) եղանակս...

2. *2ա* [Վասն իմաստասիրութեան] – *Իմաստասիրութիւն բաժանի ի տեսականն...*

3. *3ա–4բ* Սահմանիք Բեւակաւութեան եւ իւրոմանչիւր մասանց, յայլմէ արտադրեալ

ա. *3ա* [Նախաբան] – *Քերականութիւն է մի՛ արհեստ, որ ուսուցանէ...*

բ. *3ա* [Յաղագս տաղի] – *Գիր է նախկին եւ նուաւատագոյն...*

գ. *3բ* [Յաղագս վանգի] – *Վանգ է, որ այլով անուամբ փաղաւուիչն...*

դ. *3բ* [Յաղագս բառի] – *Բառն է բացակատար ձայն...*

ե. *4աբ* [Յաղագս բանի] – *Բանն է շարամանութիւն բառից...*

4. ա. *287բ* [Մանուկ] – *Ակօթք է աղերսել ինչ...*

բ. *287բ* [Տաղ Յովհաննու Մկրտչին] – *Սուրբն Յովհաննէս Քրիստոսի յառաջեցաւ, / Որ նոցա մարգարէից լրումն եդաւ, / Բայց փրկիչն յորժամ զնոր օրէնս ակաւաւ, / Հին օրէնքն բոլ Յովհաննու գլխատեցաւ:*

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՊԻ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

203բ Ծգնեա՛ ինձ, ո՛վ Յիսուս:

225ա Ո՛վ անսպառածաւալ, մշտաշարժ եւ մշտաբուղխ Սուրբ Հոգի Աստուած, շնչեա՛ ի յիս եւ հասո՛ զսկսեալս գծագրելով եւ ուսմամբ ի յաւարտ:

279ա Գրեցաւ ի վայելումն Սարգիս եւ Դանիէլ վարդապետացն:

ԿՆՔԱԼԴՐՈՆԻՄ *128ա (ութանկիւն, կարմրագոյն). Դանիէլ վարդապետ: 218բ (բոլորշի) Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Սարգիս վարդապետ Ալգուեցի: Թվին ՌՃՄԸ. (1709): 278ա (բոլորշի, ջնջուած, կենտրոնում կնքատիպով դիմանկարը՝ վարդապետական գաւազանով) Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Ներսէս վարդապետ: ՌՃՄ. /// (1711///):*

ՆԿԱՐԶԱԶԱՐՔ *2ա, 10բ (գարդագրեր՝ Ա, Բ, Ի, Ե, նաեւ՝ նախշեր):*

ԳՐՉԱՓՈՐՔ *287աբ (զանազան տառեր, տրամաբանական լուծումներ, այլաբանական թուերով հաշուարկ եւ այլն):*

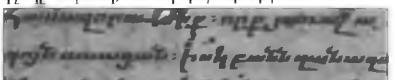
2360

ՍԻՄԷՈՆ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ, ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՈՂԲ. – 1650

ԳՐԻՉ՝ Յովհաննէս գպիր:

ԹԵՐԹ՝ 268. չգրուած՝ 1աբ, 268բ: ՓՈՒԼ՝ Ա-ԻԳ×12 (ժէ 10, ԻԳ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 13,4x9,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11x6,3): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ 18-19: ԿԱՉՔ՝ գոյներ՝ մագաղաթ չգաճաճակագոյն կաշի՝ գոճակով եւ երկու կապիչներով, միջուկը՝ սահառատ, առատաւոր գոյնմագաղ կաւ:

Նմուշ 97ա

ՄԱՆՐԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա ա խ ո ր ա ճ՝ 2ա: Հ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ 105բ, 174բ, 200բ: Լ ո ւ ս ա ն ց գ ա գ ր ո ւ թ բուսական, թռչնային, յատկապարիկ (55բ): Ջ ա ր դ ա գ ի՛ թռչնագիր, ճաճգուգագիր, կենդանագիր (105բ): Գ ո յ ն ե՛ կարմիր, կապոյտ, վարդագոյն, գեղին, ճաճգագոյն, ոսկի:

ՊԱՏԱՒԻԿ-ՊԱՀԱՐԱՆԱԿ – Աւետարան Պոլսոյս: ԹՒ. դ.: 4 (Ա-Դ)+4 (Ե-Է), սեռագուած 2 կէս թերթերի ոչնչացնելի ճաուածած եւ երասկաւած մասերից: Մագաղաթ, երկսիւն (22,5x16), բոլորգիծ երկաթագիր, 17 տող (Ա-Դ, Ե-Է): Կատեայ՝ Ա՛բ, Գբ, Դա, Բա, Դբ, Բբ, Ա՛ա, Գա. «/// զարհիւճն Պիղատոս] իսուեցաւ ըճ[ղ զո]ճս նոցա... արձակեաւ ե[ս ի յիւ]ուդգութե՛ն Բուսի՛ն /// » (ԺԳ. 1-12), Ը՛բ, Ը՛բ, Ե՛ա, Ձա, Է՛բ, Ձբ, Ե՛ա, Է՛ա «/// [զմ]արգարէս եւ [Ւսուկ]ած առնեիր... ի վեր մա[տիր] յայժամ [եպիցին] /// » (ԺԳ. 34-ԺԴ. 10):

Նմուշ Դա

Վիճակ՝ բաւարար. յատանցեներում եւ գրագրաւում խոնաւութեան հետեւեր եւ զանազան բծեր, գոյներ խոնաւացած, եզրատրուած, պատռտուած, պատռուածքներ, ոչնչացած, ջրասկիզբ վնասուած, պատռուածքներ՝ վերանորոգուած, պատռուածքներ՝ կարուած, պատռուածքներ՝ մասամբ կորսուած, պատռուածքներ՝ մասամբ վերականգնուած, պատռուածքներ՝ մասամբ կորսուած եւ վերականգնուած, պատռուածքներ՝ կորսուած եւ վերականգնուած, պատռուածքներ՝ կորսուած, պատռուածքներ՝ կորսուած եւ վերականգնուած, պատռուածքներ՝ կորսուած եւ վերականգնուած, պատռուածքներ՝ կորսուած եւ վերականգն

ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐՁ *1ա (զարդագիր «Ջ»)։*

ԿՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *Պատառիկ պահպանակ մբ. «Ջորից իրաց վերջն վատ է նախ թէ որ։ Քերականութիւն է իմաստութիւն, այսինքն՝ գրոց գիտութիւն։ Ջի փայտիւն ծառայութիւն նոյնպէս փայտիւն փրկագործութիւն։ Ժամանակ աշխարհի, այսինքն՝ որպէս ասէ Պօղոս Պետրոս» Ասք, Բա, Գա, Դբ, Նա, Ըաթ՝ զանազան բաներ, տառեր, թուեր, նշումներ*

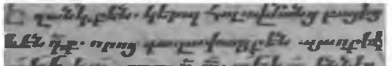
Ութ Անուն է /// գկնի գործ /// էին. 268բ ոհան (գանագան տառեր)։

2361
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

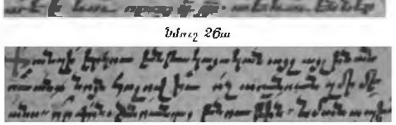
ԺԽ. դար

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Յակոբ սրբ.։

ԹՒՒԹ՝ 339. չգրուած՝ 1բ, 87բ-8ա, 201բ, 206ա-10բ, 233ա-9բ, 263ա, 278բ, 337բ, 338բ-9բ. ՊՐԱԿ Ա-ԷԽ12 (Է 14)+1Խ2+Ա-ԺԽ12 (Թ 14)+1-13Ա6 (Ա, Գ, Դ, Զ 12, Բ 16, Է, Ը 10, ԺԳ 5)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան (1-60, 113-24), լուսագծերով եւ մանրկանձ «ՏՏ»ո «RB» լուսագրչով։ ՄԵՄՒՈՒԹԻՒՆ՝ 13x10,5։ ԳՐՒԱԹԻՒՆ՝ միասիսն (9x6,5-12x8)։ ԳԻՐ՝ ճաւորգիր, բոլորգիր 2ա-27ա՝ ՏՈՂ 15-24 (խառն)։ ԿԱՋՄ՝ դղրմաքարէ շագանակագոյն կարի՝ դանդաղով, միջուկը՝ տափասակ, աստառի՝ ծակրկզարդ կտաւ։

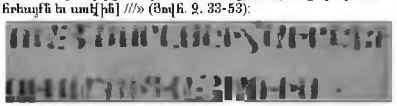
Նմուշ 26ա

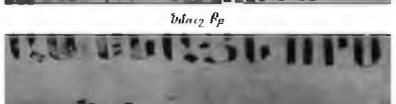
Նմուշ 62ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — *Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր՝ 116ատ Ջ ա ր դ ա գ իւ՝ հանգուցագիր, թուշագիր։ Գ ո յ ն ե՛ մանուշակագոյն, ճաոիջի։*

ՊԱՏՃԱՌԱԿ-ՊԱՀԱՊԱՆԱԿ — 1. *Անառարան Մատթեոսի։* Ծ. դ.։ 4 (Գ-Զ), տառգրուած մեկ հասասրուած թերթի ստորին մասերի ընդլայնակի երկտակումով։ Մագաղաթ, միասիսն (նախադրեալ երկսիսն) (Ասք 11x9), բոլորգիր երկսիւնագիր, 13 տող։ Կատդալ՝ Զբ, Գա, Եա, Դբ, Նբ, Դա, Զա, Գբ */// [յի]նեչ, զոր պաշտէն գիս... ի բերանոյ ի սուտ աճ[ախ գալ] ///»* (Մտթ. ԺԸ. 9-18)։ 2. *Անառարան Յովհաննու։* ԺԱ. դ.։ 2 (Ա-Ը), տառգրուած մեկ թերթի վերին մասի քղթերդայնակի երկտակումով։ Մագաղաթ, երկսիսն (10x8,5), բոլորգիր երկսիւնագիր, 9 տող։ Կատդալ՝ Ա բ, Բա, Բբ, Ակ */// [յ]երկինից եւ կեասս տա ախտոհի... ղեղ միանեսս հոեայիճ եւ առէ[ին] ///»* (Յով. Զ. 33-53)։

Նմուշ Բբ

Նմուշ Զա

ՎԻՃԱԿ՝ *բաւարար. տեղ-տեղ թանաքի նապաստներ, գաւազան բծեր, խոնաւութեան հետեւեր, ցեցակեր. կազմը խոնաւցած, վնասուած, մէջը պատռուած, եզերբ մաքուած։*

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-87ա* Ջուղացւոյ Սիմոնի վարդապետի առարեալ Քերականութիւն լեզուի մերում հայկազանց

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-62բ. Նախ./*2ա։ 1/2ա-52բ։ ա/2ա-3բ։ բ/3բ-4ա։ գ/4ա-բ։ դ/4բ-5ա։ ե/5ա-6ա։ զ/6ա։ է/6ա-բ։ ը/6բ-24բ։ թ/24բ-39ա։ ժ/39ա-40բ։ իա/40բ-3ա։ ւթ/43ա-5ա։ իգ/45ա-6ա։ իդ/46ա-50ա։ իե/50ա-2բ։ ի/52բ-37ա։ ա/52բ-5բ։ բ/55բ-6բ։ գ/56բ-7ա։ դ/57ա-79բ։ ե/79բ-87ա։*

Բ. *89ա-115ա* Ներածութիւն Պորփիւրի

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. Նախ./*89ա։ ա/89բ 92բ։ բ/92բ-3ա։ գ/93ա-103ա։ դ/103ա։ ե/103բ-4ա։ զ/104բ-5ա։ է/105ա։ ը/105բ-6բ։ թ/107ա։ ժ/107ա։ իա/107բ-8ա։ իբ/108ա։ իգ/106բ։ իդ/106բ-10բ։ իե/110բ։ իզ/110բ-1բ։ իէ/111բ։ իը/111բ-2ա։ իթ/112ա։ ի/112ա։ իա/112բ-3ա։ իբ/113ա։ իգ/113բ։ իդ/113բ-4բ։ իե/114բ։ իզ/114բ-5ա։*

Գ. *116ա-70բ* Սաոոոգութիւնք Արիստոտելի

Տե՛ս ձեռ. 926, 191ա-201բ. Նախ./*116ա-9ա։ ա/119ա-25ա։ բ/126ա-35ա։ գ/135ա-44բ։ դ/144բ-54ա։ ե/154ա-5ա։ զ/155ա-65ա։ է/65ա-6բ։ ը/166բ-8ա։ թ/168ա-70ա։ ժ/170ա։*

Դ. *171ա-201ա* Սկիզբն եւ նախադրութիւն Գրոցն, որ ասի բան յումացն Պերի արմենիաս եւ հայերէն Յաղագս մեկնութեան, աոտագրեալ ի մեծ իմաստնոյն Արիստոտէլէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ

Տե՛ս ձեռ. 926, 201բ-7ա. *ա/172ա-3ա։ բ/173ա-4ա։ գ/174ա-201ա։*

Ե. *202ա-7բ* [Նախերգանի գրոց իմաստասիրասկանաց]

ա. *202ա-3ա* Ներածութիւն Պորփիւրի գրոց. Նախերգան — *Պորփիւրոս եւ Յամղիխոս եւ Քրիսատոի է...*

բ. *203ա-4ա* Սաոոոգութիւնք Արիստոտէլի. Նախերգան — *Արիստոտէ Ստագիրացի էր ի Քամշիքն գաւառէ...*

գ. *204աբ* Նախերգան յաղագս Պերի արմենիաս ի հոոոմ լեզուէ եւ հայերէն. Յաղագս մեկնութեան — *Թէ ուստի՞ էր Արիստոտէլ, կամ յորմէ...*

դ. *204բ-7բ* Արիստոտէլի Յաղագս աոաջինութեանց գրոց. Նախերգան — *Ի խնդրոյ Աղէքսանդր թագաւորի պատմութիւն...*

Ջ. *211ա-32ա* Ի տօնի Աստուածընկալ Սուրբ Նշանին երկրորդ ատուն երանելոյն Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի ներբողեան ի Սուրբ խաչն, որ է Սեպտեմ-

բեր ամսոյ ի տասն եւ Դ. (14) – *Բարձրացուցէք զՏէր Աստուած մեր…*

է. *240ա-59բ* Աշխարհի եւ այլ մասնաւոր իրաց սակս սակաւահոգ բանի, առտադրեալ ի Սարգսէ ումեմնէ պիտակ աճուամբ բահանայէ սակս վարժման անձին իւրոյ

ա. *240ա-1բ* Ցաղագս, թէ զինչ է աշխարհ – *Աշխարհ հոմանուն է…*

բ. *241բ-2բ* Ցաղագս, թէ որպէս ձեւ ունին երկինք եւ երկիր, եւ կամ որպէս կայ անշարժապէս երկիրս ի միջին կէտն երկնից – *Իմաստասէրքդ գերկինս գնդաձեւ ասեն…*

գ. *242բ-6ա* Ցաղագս որթանութեան երկնից եւ ի դասուց նոցին, եւ բնութեանցն, եւ որթանութեան տարակցու<ցու>թեանցն – *Երկինքն հոմանուն է եւ ի վերա…*

դ. *246ա-8ա* Ցաղագս, թէ զինչ է լոյս – *Լոյսն հոմանուն է եւ առնանի…*

ե. *248ա-9ա* Ցաղագս, թէ զինչ է ժամանակ – *Ժամանակ է չափ շարժման…*

զ. *249ա-50ա* Ցաղագս խաւարման արեգական եւ լուսնի – *Արեգակն եւ լուսինն առ աչս…*

է. *250ա-1բ* Ցաղագս ամպոց եւ միգաց, եւ մառախլաց, եւ զանազան երեւմանցն, որ յերկինս – *Ամպ է գոլորշի ցանգբաւտեակ…*

ը. *251բ-2բ* Ցաղագս հողմոց իւրաքանչիւրոցն տեղեաց եւ այլ մասնաւոր իրաց պիտանացուաց – *Հողմն լինի ի չոր եւ ի ծխաւտեակ…*

թ. *252բ-3ա* Ցաղագս, թէ զինչ է անձն մարդոյ ըստ սահմանին – *Զի որպէս ոչ միեւնոյնպէս բնաւորեալ…*

ժ. *253ա-4ա* Ցաղագս, թէ զինչ է տնկական հոգին ըստ սահմանի իւրոյ եւ թէ որոնք են զօրութիւնք նորա – *Տնկական հոգին ե էութիւն իմանալի…*

ժա. *254ա-6բ* Ցաղագս, թէ զինչ է զգայական հոգին ըստ սահմանին եւ թէ որոնք են զօրութիւնք նորա – *Զգայական հոգին է էութիւն իմանալի…*

ժբ. *256բ-8ա* Ցաղագս սահմանի բանական հոգւոյն եւ որթանութեանց զօրութեանց նորին – *Բաւականապէս յառաջագոյն յաղագս սահմանի բանական…*

ժգ. *258ա-9բ* Ցաղագս ունակութեանց հոգւոյն, ո՞րք են որակութիւնք նորին – *Գիտել պարտ է, զի չորիք եղանակօք…*

Ը. *259բ-63բ* [Բանք զանազանք]

1. *259բ-62բ* Ի ճարտասանական գրոց մասուիք են

ա. *259ա-61ա* Ցաղագս պիտոյից – *Որք են բացայիշատակք համառօտք…*

բ. *261ար* Ցաղագս խրատու – *Խրատ է բանն բացայտութեամբ կլխաւորեալ…*

գ. *261բ-2ա* Վասն եղծման – *Եղծումն է ի բաց բարձումն…*

դ. *262ար* Սահման հաւատակաց տեղւոյ – *Հաւատակ տեղի բան աճեցական… զրանն կատարելական գլխովք իրաւացաւն եւ օգ/// (շար. թերի)։*

Հմմտ. տպ. «Մովսէս Խորենացի, Մատենագրութիւնք», Վենետիկ, 1865, էջ 341-412։

2. *263բ* Աճուամբ առաքելոցն եւ կանանց, եւ որդւոց, եւ դստերց – *Պետրոս եւ կին նորա՝ Մոխի… եւ որդի մի՝ Տիմիկոս։*

3. *265ա – Ըստ բնութեան երից Աստուած ասել է խոստելի…*

4. *265ար* Ցաւելումն եւ պակասումն իրակութեան, ըստ որում կիրճ եւ ներգործութիւն ի մարդն – *Ջորս է, որ զպիրան բանայ…*

5. *266ա* [Մասն Աւետարանի] – *Մի կոչէք զոք վարդապետ…*

6. *266ա* [Մասն Աւետարանի] – *Ի ճանապարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայիք…*

7. *266ար* [Մասն Աւետարանի] – *Երկոտասան պարգեւք, զոր ունէր մարդն…*

8. *266բ* Այլ բան շահաւէտ – *Ռաբբի Մովսէս ասէ, թէ, Աստուած…*

9. *266բ-7ա* Ցաղագս Աստուածային երեորդութեանն – *Գերապանցութիւն Քրիստոսի քան զհրեշտակաց…*

10. *267բ* [Տաղ] – *Ի յԱստուած գլուխ ոսկի է Աստուածութիւն, / Երեսք նորա է յաւիտենական պայծառութիւն…*

11. *267բ* Կատարելութիւնք Աստուծոյ են այսոքիկ – *Յաւիտենականութիւն, անհունութիւն…*

12. *268ար* Ասէ փեսայն. Ասացի. ելից ի վերա…

13. *268բ-9ա* Եղբօրորդին իմ սպիտակ է եւ կարմիր…

14. *269բ-70ա* Մանդուխք, զոր ետես. Նահապետն Յակոբ…

15. *271ա-2ա* [Քարոզ ի բան]. Եւ ետես կինն, զի բարի էր ծառն ի կերակուր… Եւ մեք ամենայն յարատ հայեցուածովք ապականեալս – *Փոխանակ այնմ կալփոյց…*

16. *272բ-4բ* Ցաղագս Հոգւոյն բղխման – *Պատասխանի. [Ա]սէ առաքեալն Պօղոս ի Հռոմայեցւոց…*

17. *275ա-8ա* Վկայութիւնք վասն մարդ<ն>եղութեան Տեառն – *Գիտելի է, զի Դ. (4) աւետարանիչքն ճշմարիտ են…*

18. *279ա-91բ* Ձի՞նչ է սահմանն Սահմանին։ Պատասխանի – *Բան կարճառօտ յայտնիչ բնութեան…*

Թ. *281բ-2բ* Ցհովհաննու Ոսկեբերանի Կոստանդնուպօլսի եպիսկոպոսպետի Ներբողեան, ասացեալ ի սուրբ Լուսաւորչի, մարտիրոսն եւ ի բահանայապետն Հայոց Մեծաց՝ Գրիգորիոս – *Բազում եւ այղ եւս է սորա առաքինութիւն… Ջնա պաշտեցէք, ասէ /// (շար. թերի)։*

Տե՛ս տպ.՝ «Յովհան Ոսկեբերան, Ճառք», հատ. 2, Վենետիկ, 1862, էջ 826-841։

Ժ. *283ա-337ա* [Բանի զանազանի]

1. *283ա-308բ* Ցանկ է Յայսմաւուրի ըստ այբուբենից վասն դիտեաւ գտանելոյ զպատմութիւն եւ զվկայութիւն սրբոց մարտիրոսաց, զոր եւ կամիցիս։ Այր – *Աբուդիմոսի վկային. օգոստոսի Իե. (25)...*

2. *308բ-10բ* Վասն ազգականութեան – *Հարց. Ո՞րն է ք. (7) ազգն, որ ք. (7) պորտ կոչեմք։ Պատասխանի. Դիտելի է, զի նախ եւ առաջին...*

3. *311ա-3բ* Ողբ եւ տաղ Աստուածածնի եւ ընդ[ղ]էմ խաչին Քրիստոսի – *Աստուածածին կոյսըն Մարիամ / Կայր առ խաչին իւրոյ միածնին...*

4. *313բ-4ա* Գիր գլխացաւի – *Յայնժամ դայ Յիսուս ի Գալիլիէ...*

5. *314աբ* Գիր խոցի եւ ծըծացաւի – *Ելեալ ի լեառն Ձիթենեաց տեսի...*

6. *314բ-5բ* ԵՒնուաճի եւ վկայութիւնք երկոտասան առաքելոցն – *Առաջին՝ Սիմոն Պետրոս էր ի ցեղէն Նեփթ[ա]դիմայ...*

7. *315բ-7ա* Եւթանասուն երկու առաքելոցն անուանք եւ ընթացք նոցին – *Ադդէ, որ կատարեցաւ յՈւռհայ...*

8. *317բ-8բ* Ալ ուտեի գաւաթ բանի կարեւոր – *Նախորսն եւ զարկիոն նախորաքն, տուեալ սուրբ առաքելոյն Շիրայի...*

9. *319ա-32բ* Տեառն Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ գՀաեղուկս ի Սուրբ գրոց – *Կաթուղիկոսն էր անդաստատ, / Իւր վիճակէն ինքն չէր ի գատ...*

Տե՛ս տպ.՝ Ա. Մնացականեան, «Հայ միջնադարեան հանելուկներ», (V-XVIII դդ.), Երեւան, 1980, էջ 201-344, 464։ ը։

10. *333աբ* Երգս գայս Բասեղի է [Արծրունւոց՞] ասացեալ Գովասանութիւն սուրբ հարանց յանապատի («Երգ ի Բար» – *Երգ սրբոյ Ephեան այս գովեստի դուրական / Վայելչաբար առ վայելուչն գրեցան...*

Տե՛ս Ն. Ակինեան, «Բարսեղ Արծրունի»։ Հանդէս Ամսօրեայ, 1956, էջ 417-51։

11. *334ա* – Ողբ, եթէ մի բնութիւն վասն անքակտելի...

12. *334ա* – *Յովհաննէս աւետարանիչն յորժամ աշակերտեցաւ...*

13. *334բ* – *Մինչեւ ցՏէր Աստուած զօրութեանց...*

14. *334բ* – *Եթէ կամիցիս իմանալ գձմեռն, թէ գՊժար գայ...*

15. *334բ* – *Լդիլ զարի՝ աւտմացաւի դեղ է...*

16. *334բ* – *Ջան բաշխի՝ դեղ է աւտամի...*

17. *335ա-7ա* [Յաղագս շարժի յերեսաւոյ] – *Եւ արդ, յիշատակաւ ճառելոյի գանցուած ժամանակիս... Իսկ ի թուականի մերում ՌՃԻՀ. (1679), յամսեանն յունիսի, ի չորրորդումն աւուր, յաւուր չորեքշաբթի... եւ եղիցի հոգոյն հանգուցելոյ Քրիստոս Աստուած։*

ԺԱ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ.

1. *263բ-4բ* Մատթէոսի Աւետարանի մեկնութենէն, ժողովեալ Ներսէսի Հայոց կաթողիկոսի ի խնդրոյ նորին եղբօր՝ Գրիգորիսի վերադիտող Հայոց – *Հարկաւորք՝ լոյս, օդ, երկիր, հաց... ի հասկին մարգարէք եւ նոր օրէնքն։*

2. *338ա (գրչից)* Նորին Գրիգորի եռամեծի, հաջ ճոեռորի եւ անյաղթ փիլիսոփայի Քարոզ ի բանն. Առաջնորդեա՛յ ինձ ի շաւիղս պատուիրանաց Քոց... – *Ի յայսմ բանիս Գ. (3) իրս տեսանելի է... Բարի ճանապարհն /// (շար. թերի)։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

170բ Ազաչէ յիշել զեզկելի գրիչս, իբր |*171ա*| թէ լիցի եւեթ յիշման արժանի։

232ա Քրիստոս Աստուած, վասն անբարբառ բարեխօսիս, կենագործօղ սրբոյ խաչիս, ողորմեա ամենայն հաւատացելոց, նաեւ ստացողի սուրբ |*232բ*| գրոցս, զծոխարմատ ծառոյս դառնութեան պտուղ, գրչիս՝ Յակոբ աբեղայիս, որ անձամբ անձին փակեցի առ ի յինէն ամենայն մասանց գկենացն հնար, ի փրկութիւն պատժապարտ հոգոյս եւ քեզ փառք յաւիտեանս. ամէն։

263բ Սուրբ առաքեալք երկոտասան,
Լերո՛ւք գծոցիս յոյս փրկութեան,
Յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

333բ Վա՛յ գիս, խիստ եմ մոլորած, գծորոս յիշեցէ՛ք. ամէն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *1ա* Թվին ՌՃՂԲ. (1743) հոգտեմբերի ամսոյ Թ. (9) Ղազար վարդապետն գնաց Օսմանցոց երկիրն, օրն կիրակի։

2. *88բ (Ժէ դ.)* Նոեմբերի Ժե.ին (15) դաս առի գՆերածութիւնն Պորփիւրի։

115ա Դեկտեմբերի Ժե. (15) աւարտեցի Աստուծով։

115բ Դեկտեմբերի Ժէ. (17) դաս առի Մտորգութիւնքն։

ՆԿԱՐԶԱՔՓՈՐՁ՝ Դր *(սուրբ)*։

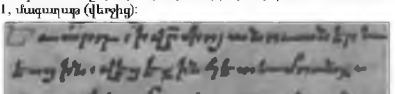
ԿՆՔԱՔԴՐՈՇՄ՝ *88ա (անընթեռնլի)*։

ԳՐՉԱՔՓՈՐՁ՝ Պատառիկ պահպանակ 1ա, Աբ, Գա Ջանազան բառեր եւ տառեր։

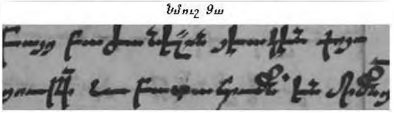
2362
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԴ. դար

ԹՂԹ՝ 343: ՊՐԱԿ Ա-ԻԹx12 (Ա 8, ԺԹ, ԺԹ 13, ԺԶ 11, Ի 10): Նիվ՝ թուղթ, լուսագծեռով: ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 13,5x9,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (10x6): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր (տառեր): ՏՈՂ՝ 13-17: ԿԱԶՄ՝ դոջոմագաղ շագանակագոյն կաշի, դռնակով, մեջտեղ՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագունի ծաղկագոգ կտաւ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1, մագաղաթ (վերջից):

Նմուշ 9ա

Նմուշ 141ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 117ա, 213ատ Լ ու ս ա ճ գ ա գ ա ր դ՝ բուասկան, թոչնային, ասպոր (248ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր, ճանգուցագիր, ձկնագիր (143բ): Գ ոյ ն ե՛ կառմիր, կապոյտ, շագանակագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. սկզբից եւ միջից պակասաար, լուսանցներում խոնաւութեան հետեւեր, փոքրիկ պատռուածքներ. կազմի եզրերը մաշուած, մէջը ցեցակեր, կաշին խոնաւրած. պահպանական խոնաւցած, փոքրիկ պատռուածքներով:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-108բ* [Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ Քերականութիւն]

Տե՛ս նեռ. 1984, 115ա-62բ. Նախ.՝ *1/1ա-63ա: ա/1ա-2ա (սկ. լիք. «/// եւ մի վա[ն]կը են Ր...»): բ/2ա. գ/2ա-3ա: դ/3բ-4ա: ե/4ա-5ա: զ/5ա: է/5ատ: ը/5բ-25բ: թ/25բ-45բ: ժ/45բ-ճ/45ա: ի/45ա-51ա: ձ/51ա-3բ: ղ/53բ-4բ: ճ/54բ-4բ: մ/60ա-3ա: յ/63ա-105բ: ա/63բ-7ա: բ/67ա-8բ: գ/68բ-9ա: դ/69ա-99բ: ե/99բ-108բ:*

Բ. *117ա-340բ* Սիմէոնի վարդապետի Ջուղացւոյ արարեալ գՏրամադրութեան հաւատոմեաս

Տե՛ս նեռ. 664, 101ա-57բ. Նախ.՝ *117ա-9ա (կրկն.՝ 109ա-10բ): ա/119բ-212բ (կրկն.՝ 110բ-6բ. վրջ. «բրդ՝ բարգեն այլապակ առ ոչ ճարի[դի] ///»): բ/213ա-45բ: գ/245բ-340բ:*

Գ. *341աբ* [Ի Գրոց Հարցղոյց Բարսղի կեսարացւոյ] – *Որպէս գրէ եւ սուրբն Բարսեղ ի Հարցղոյացս...*

Դ. ՅԱՒԵԼՎԱԾՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ., տէր Պետրոսի

ա. *343ա* [Աղօթք] – *Հոգի երեսաց մերոց, Տէր մեր, Յիսո՛ւս Քրիստոս,...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *342ա (Նոտրգիր) Ի թվին ՌՃԼ. եւ Դ. (1685) սկիզբն եղեւ վանիցս արտերն քաղելոյ: նախ եկն Լաւիճն այսքան՝ ցորեան 90 լիտր, իսկ գարի՝ 80 լիտր, եւ Գետի վրէն արտն՝ 60 լիտր:*

2. *117ա (ԺԸ. դ., նոտրգիր) Էս՝ Նախչայիվանցի Աղէքսանդիր որդի Փայլելին այ: Էս՝ Քերականութեան թուխտս ԱՀԺ. այ (1115): Ով որ հավատալ չի ԱՍ. (այսպէս) համբերի: Էս գիրեց Ջուղեցի Գիրիքորի որթի Պողոս: Գիրեցիմ, վկայ եմ, ամէն:*

3. *198ա (նոտրգիր) Էս Քերականութիւնն Նախչիվանցի Աղէքսանդրի որդի [Մ]ատթէոսի այ: Գրեցավ [ի] Քաշան, 119 (1735), յունըվարի 20ումն:*

4. *342բ (նոտրգիր) Ես՝ տիրացու Հաբրահամ: Թէ ԻՄԻՔ. (1779):*

5. *343ա (ԺԸ դ.) Տէր Պետրոս:*

ՆԿԱՐԱԶԱՐԴ *241բ, 247աբ, 248ա:*

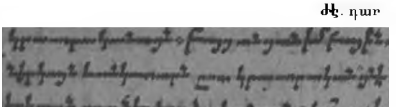
ԳՐԱՆՑՔ՝ *342ա-343բ, Փրկնկ մաթ (զանազան բառեր, տառեր, հաշուարկներ):*

2363
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԺԴ. դար

ԻԹՂԹ՝ 113. չթուած՝ 1բ, 42աբ, 91բ-2բ, 113բ: ՊՐԱԿ՝ 1x1+Ա-ԺxԺ (Ա 11, Ժ 6, Ը 13, Ի 22): Նիվ՝ թուղթ, աուեզեաս (1-36, 43-91), լուսագծեռով (37-42, 92-113): ՄԵՄՈՒԹԻՒՆ՝ 12x8,8: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասին (8,7x5,5): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր (տառեր): ՏՈՂ՝ 16-21: ԿԱԶՄ՝ դոջոմագաղ շագանակագոյն կաշի, եզրեա կապիչով, մէջտեղ՝ տախտակ, աստառը՝ գոտած թուղթ (աստառ Ա՝ թղթոգիր, երկսեան, ԺԵ. դ., մասն Պատարագամատուցի, Աղօթք հաղաւնման, աղօթք գոնաբանութեան «///իզէսպես հայցուածս սանձին իւրաց... մինչեւ յահիտեան: Ալէլոյիա] ///»: Աստառ Բ՝ ճոռոգիր, ԺԸ. դ., մասն Մաշտոցի, Նամեռն սպասի հանդերձ տարճնեղոյ. «/// սգաց նշան դոջմամբ... հանդերձ հաստատ...»):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ կառմիր

Նմուշ 25ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում թերթ, տեղ-տեղ կարկատուած, փոքրիկ պատռուածքներ. կազմի կաշին խոնաւցած, եզերքը թելեւսակի մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-91ա* [Սիմեոնի Ջուղայեցւոյ] Յաղագս ճեռակալութեան

Տե՛ս ձեռ. 1984, 115ա-22բ. Նխբ./*2ա*: 1/*2ա-47բ*: ա/*2ա-3բ*: բ/*3բ*: գ/*3բ-4բ*: դ/*4բ-5ա*: ե/*5ար*: զ/*5բ-6ա*: է/*6ա*: ը/*6բ-23ա*: թ/*23ա-38բ*: ժ/*38բ-40բ*: ժա/*41ար (41բ «... ոդօք, դօդոք, նոքո՛/՛՛» (շար. քաֆուած))*: ժբ, ժգ/*41բ*: ժդ/*43ա-5ա (սկ. թաֆուած «/// աստանօր, այդպանօր, աստէն...»)*: ժե/*45ա-7բ*: 2/*48ա-91ա*: ա/*48ա-51բ*: բ/*51բ-3ա*: գ/*53ար*: դ/*53բ-85բ*: ե/*82բ-91ա*:

Բ. *93ա-113ա* Սահման Քերականութեան

Տե՛ս ձեռ. 841, 120ա-30բ. 1. ա/*93ա*: բ/*93ա-4ա*: գ/*94ա*: դ/*94ար*: ե/*94բ*: զ/*94բ-5ա*: է/*98ա-103ա*: ը/*103ար*: թ/*104ա-ժ/104ա-6բ*: ժա/*106բ-7բ*: ժբ/*107բ-9բ*: ժգ/*110ա-1ա*: 2/*111ա*: ա/*111բ-2ա*: բ/*112ար*: գ/*112բ-3ա*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻԹԹԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

103բ Ջպանդուրամիտ տպագծողս յիշեսջիր:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ա (Ժէ. դ., նստրգիր) Յիսուսի Քրիստոսի ծառա տէր /// (կտրած):

ԿՆՔՊԴՐՈՒՇՔ՝ *2ա, ութանկիւն (չնջուած եւ անընթեռնելի)*:

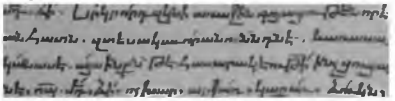
ԳՐՉԱՔՈՐԴ՝ *1ար, 91բ, 92բ, 93ա, 104ա, 113բ (գանագան բառեր եւ տառեր)*:

2364
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ՍՈՒՐԲ ԵԼՔԱՈՂԻՄԷՈՍ

ԳՐԻՉ՝ Տիրացու արղ.: ՇԱՂԿՈՂ՝ Պաղտա: ՍՏԱՑՈՂ՝ Յոհաննէս ռաբունի:

ԹՈՂԹ՝ 266. չգրաւած՝ 1ա-6բ, 7բ, 264բ-6բ: ՊՐԱԿ՝ 1x6+Ա-[ԼԶ]x12 (Ա, Ը 13 Ջ 11)+Ա-[ՀՀ]x12 (Ե 7): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՄԻՒԹԻՒՆ՝ 16x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միապես (12,5x9): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 21, 25: ԿԱՑՄ՝ գոչմնազարդ մուգ շագանակագոյն կապի, միջուր տափատակ, սաստառը՝ զարդարիւս կարմիր մեռաքոս (Ա. վերակ), թոմպը (Բ. վերակ. ներսագրի թերթերուց, փակցուած սատուռիին):

Նմուշ 61ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ ճա, 188ա: Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 104ա, 121ա: Լ ու ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային (45ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնային, համագոյացիր: Գ ո յ ն ե ր՝ սեւ, կարմիր, մանուշակագոյն, կապոյտ: Վիշնէն՝ բաւարար. զանազան բժեր, խոնաւութեան հետեւեր, ցեցակեր: Թ-ՅՁ. պրակաձեւները չկան: Կազմի կապին վերատառ, միջէր մաշուած, պատռուած, Բ. վերակի կաշին եւ սատառը ցեցակեր: ԺԹ. դ. նորոգուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *7ա* Նշանագիրք խմաստնոց – *Ոսկի... Աշխարհ*:

Բ. *8ա-103բ* Նուաստ Յոհաննէս վարդապետի եզնկացոյ, որ եւ Մարծրեցի արարեալ Համառատ տեսութիւն [Քերակա]նին

Տե՛ս ձեռ. 2193, 10ա-92բ. ա/*8ա-23ա*: բ/*23ա-8ա*: գ/*28ա-30ա*: դ/*30ա-2բ*: ե/*32բ-3բ*: զ/*33բ-42ա*: է/*42ար*: ը/*42բ-4բ*: թ/*44բ-5ա*: ժ/*45ա-7ա*: ժա/*47ար*: ժբ/*47բ-50ա*: ժգ/*50ա-66բ*: ժդ/*66բ-71բ*: ժե/*71բ-9ա*: ժզ/*79ար*: ժէ/*79բ-82ա*: ժը/*82ա-4բ*: ժթ/*84բ-5բ*: ի/*85բ-91ա*: իա/*91ա-4բ*: իբ/*94բ-8բ*: իգ/*98բ-102ա*: իդ/*102ա-3բ*:

Համեմատական քնագրում Համառատ տեսութիւն Քերականի, Լոս Անճելըս, 1954, ձեռ. D:

Գ. *104ա-121ա* Նեռածութիւն Պորփիւրի [Մտորոգութեանցն Արիստոտէլի]

ԺԴ. դար

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ար-70բ: Նխբ./*104ար*: ա/*104բ-6բ*: բ/*106բ-10ա*: գ/*110ա-3բ*: դ/*113բ*: ե/*113բ-4ա*: զ/*114ար*: է/*114բ-5ա*: ը/*115ար*: թ/*115բ-6ա*: ժ/*116ա*: ժա/*116ար*: ժբ/*116բ*: ժգ/*116բ-7ա*: ժդ/*117ա-8ա*: ժե/*118ա*: ժզ/*118ար*: ժէ/*118բ*: ժը/*118բ-9ա*: ժթ/*119ա*: ի/*119ար*: իա/*119բ*: իբ/*119բ-20ա*: իգ/*120ա*: իդ/*120ար*: իե/*120բ*: իզ/*120բ-1ա*:

Դ. *121ա-54ա* Դաւթի փիլիսոփայի Վերգիմացւոյ Վերլուծութիւն Նեռածութեանն Պորֆիւրի. Աւգնեա՛ Հոգիա՛ Սուրբ Աստուած

Տե՛ս ձեռ. 1658, 1ար-151ա: ա/*121ա-2բ*: բ/*122բ-4բ*: գ/*124բ-7բ*: դ/*127բ-9ա*: ե/*129ա-31ա*: զ/*131ա-4բ*: է/*134բ-6ա*: ը/*136ա-7ա*: թ/*137ա-8ա*: ժ/*138ա-9բ*: ժա/*139բ-41ա*: ժբ/*141ա-2բ*: ժգ/*142բ-3բ*: ժդ/*143բ-6ա*: ժե/*146ա-8ա*: ժզ/*148ա-9բ*: ժէ/*149բ-52ա*: ժը/*152ա-4ա*: ժթ/*154ա-6բ*: ի/*156բ-9ա*: իա/*159ա-61ա*: իբ/*161ա-2բ*: իգ/*162բ-3բ*: իդ/*163բ-6բ*: իե/*166բ-9ա*: իզ/*169ա-70ա*: իէ/*170ա-2բ*: իը/*172բ-5բ*: իթ/*175բ-8բ*: լ/*175բ-80ա*: լա/*180ա-1ա*: լբ/*181ա-2ա*: լգ/*182ար*: լդ/*182բ-3բ*: լե/*183բ*: լզ/*183բ-4ա*: լէ/*184ա*: լը/*184ա*: լթ/*184ա (լ-ին համարակալուած չէն)*:

Ե. ա. *184բ-7ա* Տեառն Աստուածն Հայոց կաթողիկոսի ասացեալ Յաղագս երկնի եւ գաւդուց նորա, բառարանաբար ի դիմաց նորա, ի չափ երկատասանից պարզեալ ոտից, ի խնդրոյ առն բժիշկապետի եւ աստղագիտի Մխիթար երկոտասան աստղիս – *Իմ եղական գոյով բնութիւն եւ սկզբնական, / Յանեղէն ձգել կամար անգամ գ[ական]...*

բ. *187ար* Յիշատակարան, Որ է ըստ նախադրութեան առնուածն եւ է այս. Մխիթար բժիշկ ընգալ ի Ներսիսէ զայս բան – *Միշտ էիգ անեղ բնութիւն բնաւորեցան, /անեղիդ անմահութիւն հետեւեցան... (ծայրակաց. տե՛ս խորագիրը)*

Տե՛ս տպ. «Բանբեր լսփաս», Վենետիկ, 1928, էջ 300-324:

գ. *187բ* Յիշատակարան նախագաղափար օրինակի.

Եւ խ[ն]գրողի այսմընն գրոյ,
Երիցագոյն եղբօր մերոյ.

Յոյժ խոհեմի քաջիմաստն՝
Ամիր-Հեդու *անուանելոյ։*
Սալ եղիցի պատճառ բարո,
Յիմաստութիւն կրթել հոգո,
Ի ստորնայնոցս ամբառնալոյ
Եւ յերկնայինսըն հպելո։
Տացէ Յիսուս պարգեւ [բարո],
Ալժմ եւ յաւուր իւրում վերջնոյ։
Ի փառս Հօր, պատիւ յՈրդոյ,
Ի [գո]հութիւն տվողին Հոգո,
Որ միշտ երգի յարարածոյ,
Յիմանալեաց եւ ի գգալո,
Սուրբ, համ[ադոյ] երրորդութեանն,
Մխով բնութեան Աստուածութեանն,
Անձեւի, անքանակի,
Փա՛ռք յաւիտեանս [յամեն]այնի։

Ջ. *187բ-263ա* [Բանիր Դաւթի Անյաղթի]

ա. *187բ-262բ* Դաւթի Եռամեծի եւ Անյաղթ Փիլիսոփայի Ընդդեմ չորից առաւկութեանց Պիւ[ռոն]ի իմաստակի եւ սահմանաց, եւ առա[մատ]ութիւն խաստութեան

Տե՛ս նեւ. 464, 95ա-149բ։ Նախ՝ *188ա-198բ*։ ա/*190բ-6բ*։ բ/*196բ-200ա*։ գ/*200ա-4ա*։ դ/*204ա-10բ*։ ե/*210բ-3բ*։ զ/*213բ-7ա*։ է/*217ա-8բ*։ ը/*218բ-22ա*։ թ/*222բ-4բ*։ ժ/*224բ-30բ*։ ժա/*230բ-4ա*։ ժբ/*234ա-7բ*։ ժգ/*237բ-40բ*։ ժդ/*240բ-1բ*։ ժե/*241բ-4ա*։ ժզ/*244ա-6բ*։ ժէ/*246բ-51ա*։ ժը/*251բ-3բ*։ ժթ/*253բ-7բ*։ ի/*257բ-9ա*։ իա/*259ա 62բ*։

– 187բ Գրչից (*խորագրին կից*). «Դաւթի փիլիսոփայի Նեռգիճացւոյ Յաղագս սահմանաց իմաստասիրութեան»։

բ. *262բ-3ա* Ընդ ալսոսիկ եւ առաջիկա բան իմաստնոյ – *Ամենայն չար տանջելի...*

Ի ստորին լուսանցս լուծմունք։ 263ա՝ գրչից. «Եւ այս գրքոյս սէջն կայ Դ. (4) բան. Առաջինն Քերականութեան մեկնիչ, երկրորդն՝ Պորփիւրի բնաբանն եւ մեկնիչն, երրորդն՝ Նեռսէս կոպիեցոյ. Իմ եղականն, չորրորդ՝ Դաւթի Սահմանեցն իմաստասիրութեան»։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *184ա Ջամէնաներհուն քաջ բաբունին եւ զարհիական գլուխն մեր՝ զսէր Յոհաննէս՝ գարժանապատիւ աթոռակալն Սիւրբ ուխտին Բաւթողիմէոսի առաքելոյն եւ զվերատեսուչ հոգոց այնմ նահանգին, գփափաքմամբ սիրոյ եւ ստացող այսմ իմաստասիրական եւ քերթողական տաճիցս, բարի մտօք եւ գուարթ սրտիւ յիշեցաքիք, զի եւ դուք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն։*

2. *263բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեան՝ Հաւր, եւ Որդոյ, եւ Հոգւոյն Սրբոյ։ Ես՝* Տիրացու այբեղայս, *իմ սրտի կամաւ գալս աստուածային տաճս Քերականի բաշխեցի Յոհաննէս վարդապետին՝ յիշատակ ինձ եւ ծնօղաց իմոց՝ Մեքաւրին, Թամիկին, Կոստանդին, Իշխանին եւ այլոց աշխատասուորաց, որք աշխատեալ են այսմ տաճիս. որքանի որ վարդապետն կարգալ ի դասատունն, ով որ օգտի գմեզ յիւրեանց յաղաւթքն յիշեն։ Եւ ով որք, կարդալով կամ օրինակելով՝ գՏիրացու[ու] արեղայս յիշման արժանի առնէ, եւ ինքն յիշեալ լիցի[ի] ի Քրիստոսէ Աստուծոյն մերոյ. ամէն։*

3. *121ա (Ճակատագրի մէջ, ծաղկոցի). Մեղապարտ Յիսուսի ծառայ* Պաւղոս Տեառնէ ո՛հ, ադաղակեմ (՞)։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

264ա (1687, նոտրգիր) Ապդ, վերստին ստացող եղեւ գայս Քերականութեան մեկնիչ եւ Արտաքին գիրքս Անդրիաճուպօլսոյ առաջնորդ եփրեմ վարդապետն, վասն վայելման իւրում անձին, զոր Տէր Աստուած բարեաւ վայելել տացէ. Ռճկջ. (1687) թուականին։

ԿՆՔՈՒԴՐՈՇՈՒ *8ա, 9բ, 117բ, 262բ. Գիրքս Սուրբ Էջմիածնա է։*

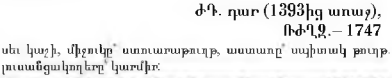
ԳՐՉԱՓՈՐՁ *1ա (նոտրգիր) Յարութիւն դպիր եւ վարդապետ, արդ, 6ա (չղագիր) գիրս այս, զոր գրեցի յոյժ լաւ է։ 159բ զանազան տաներ, 173բ իակ։ 183ա (նոտրգիր) վասն զի սեռ հանգիպաբար ստորգի, որոց ստորգի, իակ պատահումն ոչ հանգիպաբար, այլ ըստ առաւելումն եւ նուազելումն, եւ եւս զանազանի սեռ ի պատահմանէ։*

2365
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

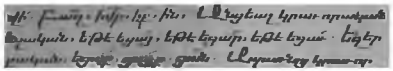
ԺԴ. դար (1393ից առաջ), ՌԻՀՉ.– 1747

ԳՐԻՉ՝ Յոհաննէս Րիկ. (ԺԴ. դ.)։ ԼՐԱՑՈՂ, ԿԱԶՄՈՂ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Յակոբ եպս. Շամախեցի (1747 թ.)։

ԹԵՐԹ՝ 125. չզրուած՝ 1ա-4բ, 22ա-5բ, 121բ-5բ։ ՊԱՐԱԿ՝ 1x4+ Ա-Բ (Ա 13, Բ 4)+Ա-Թx12 (է 13, Ը 11, Թ 4)+1x4։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ արեւելեան՝ (ԺԴ. դ.), լուսագծերով եւ թագաձեւ լուսադրոշմով՝ (ԺԸ դ.)։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 16x12։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն, երկսիւն (18բ-21բ) (13,5x9,5)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր (Յոհաննէսի՝ 26-32, 35-57, 59-68, 70-93, 95-104, 107-120, Յակոբ Շամախեցւոյ՝ 5-21, 33-34, 58, 69, 94, 105-106, 121)։ ՏՈՂ՝ 22-23։ ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ սեւ կաշի, միջուկը՝ ստուարաթուղթ, աստառը՝ սպիտակ քոլոթ լուսանցակողերը՝ կարմիր։

Նմուշ Յակոբ Շամախեցու՝ 16ա

Նմուշ Ցովհաննէս գրչի՝ 26ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 5ա: Լ ու ս ա ճ ե ց ա գ ա ր դ՝ թղչային (5ա), բուսական (27ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թղչագիր (5ա), ճանգուցագիր (27ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կանաչ, երկնագոյն:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար միջից պակասաւոր, յուսանցներում խոնաւութեան ճեռքեր, փոխրուկ պատռուածքներ, կարկատուած, կազմի կոշիկ խուճապած, եզերք մաշուած, նորոգուած, լրացուած եւ կազմուած Յակոբ Շամախեցու կողմից, եզրահատուած եւ պրակաւիշերն ամրացուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *5ա-18ա* Քերականութիւն Հմմերոսի (= Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ Քերականութեան)

Տե՛ս նեռ. 267, 229ա-42բ. ա/5ա: բ/5աբ. գ/5բ. դ/5բ-6ա: ե/6ա. զ/6ա-7բ. է/7բ. ը/7բ. ը/8ա. թ/8ա: ժ/8ա: ժա/8բ. ժբ/8բ. ժգ/8բ-12ա. ժդ/12ա-3ա. ժե/13աբ. ժզ/13բ. ժէ/13բ-4ա. ժը/14ա-5ա. ժթ/15ա. ի/15ա-6բ. իա/16բ-7ա. իբ/17աբ. իգ/17բ-8ա.

Բ. *18բ-21բ* Մեկնութիւն բառից Քերականութեանս – *վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... Փեռեկումն՝ բացումն: (Ունի յաւելեալ 6 բառ՝ 21բ)*

Ա. Բ, տե՛ս Ն. Ադոնց. «Արուեստ Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 1-66 (ռուսերէն):

Գ. *26աբ* [Մասն Քերական] – *(սկ. Թափուած) /// [եզա]կի՛ գովեցի, գովեց...*

Դ. *27ա-120բ* Վեհիմաստ վարդապետ Յոհաննու եզնկայեցոյ, որ եւ Մործոռեցի, Համառաւտ տեսութիւն Քերականին

Տե՛ս նեռ. 2193, 10ա-92բ. ա/27ա-41ա: բ/41ա-7ա: գ/47ա-9ա: դ/49ա-51բ. ե/51բ-2ա: զ/52ա-60ա: է/60աբ. ը/60բ-2բ: թ/62բ: ժ/63ա-4բ: ժա/64բ-5ա: ժբ/65ա-7ա: ժգ/67բ-82բ: ժդ/82բ-5ա: ժե/85ա-95ա: ժզ/95ա-6ա: ժէ/96ա-8ա: ժը/98ա-100բ: ժթ/100բ-1բ: ի/101բ-7ա: իա/107ա-10բ: իբ/110բ-5ա. իգ/115ա-8բ: իդ/118բ-20բ:

Տե՛ս ՀՅովհաննէս Մործոռեցի, Համառաւտ տեսութիւն քերականի», Լոս-Անճելըս, 1984, էջ 111-327:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁԻՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *26բ Զյիշանեալ ժամանակի ծնունդ՝ զՅոհաննէս անուամբ միայն քահանայ յիշեսջիք, ո՛վ սիրելիք, որք վայելէք զաւակս զձեզիս:*

120բ եւ նաւատ աշխատասիրս Յոհաննէս յաղաւթս յիշեա՛:

2. *121ա* Յիշատակարան ստացողի մատենիս – *Յիշե՛ա, բազումդողրմ եւ ամենագութ Տէր, յողորմութիւն եւ ի գթութիւնս քո զձակոբ եպիսկոպոսն Շամախեցի, զմիաբանն Սուրբ Աթոռոյ էջմիածնի, որ ստացեալ է զսա վերստին եւ նորոգեալ կամեցողութեամբդ քով, առ ի վայելումն անձին իւրոյ՝ ի կեանս իւրում, իսկ յետ վախճանին իւրոյ՝ առ մեզ յիշել ի բարի իւրոյ ինքեան, նա եւ ոգեւարք եւ մարմնաւոր ծնողացն եւ եղբայրացդ եւ ամենից արեւակեցեալ իւրոց: Արդ, զսոսա, զնա եւ զմեզ, որք խնդրեցաք, ա՛ռ կրկին աղաչեմք գմարդասէր Աստուածդ մեր յերկել եւ մեզդ մերոց գթողութիւն շնորհել յաւուր մեծի գալստեանդ քում եւ հրաւիրել յանդրտում ուրախութիւնսն քոյ: Յորում օրհնեացուք զքեզ, հանգերձ Հարբ եւ Հոգւովդ Սրբով ի յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:*

Արդ, վերստին նորոգեալ, կամեցաւ գիրքս եւ գրեցաւ յիշատակարանս ի Ռձ'Ղ. եւ Ջ. (1747) թուականի մերում, ի յաւուրս տեառն [Ղազարի] հայրապետի Սրբոյ էջմիածնի, եւ ընդ հովանեաւ սորին, որ վասն մեր գթողութիւն բանիւ հայցէ, նա ընկալցի արդեամբք գնոյն ի Քրիստոսէ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՅԻ

120բ (բոլորգիր) Արդ եւ՝ Յակոբ Ղրիմեցի, ապաւաւոր բանի, ուխտաւանս Աստուծոյ, եւտւ զձրտաքին իմաստասիրական գիրքս համշիրակ եղբարւ մեոյ՝ տէր Խաչատրի բանի ապաւաւորի, զոր Տէր Աստուած վայելել տացէ սմա հանդերդ արգիւնաւոր վարդապետութեամբ, զի ասէ Գիրն սուրբ, Թէ. Որ արասցէ եւ ուսուցէ, նա [մեծ կոչեսցօ յարքայութիւնն երկնից]: Ի Թվիս Հայոց ՊհԲ. (1393), մարտի ԻԳ. (23), աւրն շաբաթի Արդ, մեղուցեալս յամենայնի եւ սեւերեալս ի Քրիստոսէ, աղաչեմ յիշե[լ] յաղաւթս քո եւ զերախտաւորք գրոցս եւ Քրիստոսի փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:

2366

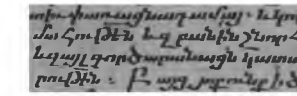
Ժ Ո Ղ Ո Վ Ա Ծ Ո Ց

ԺԹ–ԺԹ. դարեր

ԳՐԻՉ՝ Անանուն (ԺԹ. դ.), Յովհաննէս (Ժե. դ.): ԿԱԶՄՈՂ՝ Գրիգոր

ԹԵՐԹ՝ 126, չբուած՝ 1աբ, 16աբ: ՊՐԱԿ՝ 1x2 (Ա 12, Բ 3) +Ա-Ժx12 (Ա 8, Բ 13, Գ 11, Ը 10, Ժ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 15,5x12: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (12,5x8,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր (Յովհաննէսի՝ 2ա-15բ, Անանունի՝ 17ա-125բ): ՏՈՂ՝ 21-22: ԿԱԶՄ՝ դռոշմագարդ շագանակագոյն կաշի, գոնակով եւ երեսս կապիչներով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ կապոյտ գոլաւոր կոտն. բուսանգակոգեր՝ կարմիր:

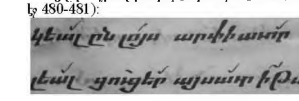
Նմուշ Յովհաննէս գրչի՝ 12ա

Նմուշ անանուն գրչի՝ 18ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր ք՝ 2ա, 17ա: Լ ու ս ա ն ց ա գ ա ր ք՝ բուսական (2ա, 17ա): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոչնագիր (2ա), հանգուցագիր (17ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՊԱՏԱՒԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Նեռէս շնորհալի, Գանձ սրբոյ Վարդավառին (խազագրուած): ԺԳ դ.: 2 (Ա-Բ), վերջից, ստացուած կէս թերի ընդհակայնակի հատոմով եւ եռկտակումով: Մագաղաթ, եռկիսի (այժմ՝ միասին) (Ա-Բ՝ 16,5x12), բոլորգիր, 12 տող: Կարդալ՝ Աա, Բբ, Քա, ԵՒր. «/// հատնին րդնատար... բուրմանց թզմայելով ի տիպ [տիրական] ///» (տես «Քանի չափաւ», էջ 480-481):

Նմուշ Ա-ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. միջից պակասաւոր, լուսանցքներում խոնաւութեան հետքեր, զանազան բծեր, փոխրի պատռուածքներ, տեղ-տեղ ցեցակեր, թերթերի բամբակազած, որոշ թերթեր կտրած, կազմի եզրերը մաշուած, ցեցակեր, մէջը թեթեակի վնասուած կազմուած ԺԵ դ.՝ Գրիգորի կոզմից լրացուել եւ սրբագրուել է:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-12ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ հերականութեան]

Տե՛ս նեռ. 267, 229ա-42բ. ա/2ա: բ/2ա-բ. գ/2բ. դ/2բ. է/2բ-3ա. զ/3ա-4ա. է/4ա: ը/4ա-բ. թ/4բ. ժ/4բ-5ա. ժա/5ա: ժբ/5ա. ժգ/5ա-7բ. ժդ/7բ ՃԱ. ժե/8ա-բ. ժզ/8բ. ժէ/9բ-9ա. ժը/9ա-բ. ժթ/9բ: ի/9բ-10բ: իա/10բ-1ա: իբ/11ա-բ. իգ/11բ-2ա: իդ/չի՛ն:

ա. *12ա-3ա* Թելադրութիւն ի խոնարհմունս բայից վերնագրոյն վարդապետի Յոհաննու Մործորեցոյն ասացեալ – *Յաղագս խոնարհմանց բայից, որպէս ուսաք ի բնաբանութիւն անդր... եւ գնուասւս աշխատողս* Յովհաննէս *յաղօթս յիշեա՛...*

Տե՛ս Յովհաննէս Մործորեցի, Համառատ տեսութիւն քերականի, աշխ. Լ. Գ. Խաչերեանի, Լոս Անճելըս, 1984, էջ 324-327:

Բ. *13ա-4բ* Հարցմունք եւ պատասխանիք – *Հարցումն. Ջի՞նչ է քերականութիւն...*

Գ. *14բ-5բ* Բառ հերականի – *Ոչ առ մու՛ մի առ մի...*

Դ. *18ա-125բ* Նուաստ վարդապետի Յոհաննիսի եզնկայեցոյ, որ եւ Մործորեցի, արարեալ Համառօտ տեսութիւն հերականին

Տե՛ս նեռ. 2193, 10ա-92բ. ա/18ա-34ա: բ/34ա-9բ: գ/39բ-42ա. դ/42ա-4բ. ե/44բ-5բ: զ/46ա-55բ: է/55բ-6ա: ը/56ա-8բ: թ/58բ-9ա: ժ/59ա-61ա: ժա/61աբ: ժբ/61բ-4բ: ժգ/64բ-83ա: ժդ/83ա-9բ (խորագրուած՝ «Յաղագս նախադրութեանն»): ժե/89բ-97բ: ժզ/97բ-8բ: ժէ/98բ-101ա: ժը/101ա-4ա. ժթ/104ա-5բ: ի/105բ-12ա: իա/112բ-6բ: իբ/116բ-22ա: իգ/122ա-5բ. [վրչ.՝ «Ադդ, սոքա են եռավանգն Լ /// շար. թափուած):

Տե՛ս «Յովհաննէս Մործորեցի, Համառատ տեսութիւն քերականի», էջ 111-324, հնո. Գ:

Ե. ՅԱՒԵԼՎԱԾՈՒՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ.

ա. *15բ (բոլորգիր)* [Գովասանք Սաղմոսին է. նեռ. 1177, 274բ] – *Քանք Սաղմոսին է պատուական, / Լցեալ հոգով սաստուածական... / Նայ Մուրբ Հոգոյն լինի տաճար /// (շար. կտրած):*

բ. *126աբ* [Յաղագս քարգմանութեանն Սուրբ գրոց եւ մեկնութեանց] – *Հերովդիանոս ոմն՝ որդի Ապոլինարի, խոյեմագոյն միանգամ[ա]յն...*

ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱԿԻ

13ա (գրչի, ստ. լս.) եւ գնուասւս աշխատողս՝ Յովաննէս *յաղօթս յիշեա՛ի, փառք յաւիտեանս:*

11բ-2ա (սրբագրողի, ստ. լս.) Ջեռին ստացաւղ գրոցս՝ զանարժանս Գրիգոր, աղաչեմ յիշել ի Տէր, զի բնաբանս շատ սխալ կայր, ուղղեցի, գաւեղրդն քէրեցի եւ գպակասն գրեցի եւ ի կապն, եւ ի կազմել գրոցս երկու տետր ծուռ է անկեալ. գնալ /// (ջնջուած), որ ընթերցողքն չմոյորին:

ՆԿԱՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *1ա (գարգադրեր):*

ԳՐԱԶԱՓՈՐՁ՝ *1աբ, 126բ (զանազան բառեր):* *Աա. Սաղմոսի մ[ե]կնիչ:*

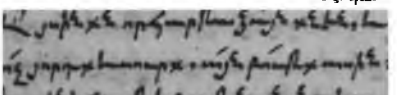
2367

Ա Ր Ո Վ Ա Ծ Ո Յ

ԺԷ. դար

ԹԵՐԹ՝ 324. չբուած՝ 1ա-4բ, 5ա-9ա, 317բ-24բ: ՊԱՏԱՌ՝ 1-2x 4+Ա-Լ8x8 (Ե 6, Լ8 10)+1x4: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսագործով: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 13,7x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10,5x7): Գիծ՝ ճոատրիր: ՏՈՂ՝ 15: ԿԱԶՄ՝ դոյզնագոյն կարշ՝ դոնակով, միջուկը՝ տոմխտակ, ասասառ՝ սրճագոյն մեռոտս լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

Նմուշ 134ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցքներում խոնաւութեան հետքեր, զանազան բծեր, ցեցակեր, եզրաճատուածից պրականիշերը վնա-

սեւած. կողմն խտեցած, եզերեն ու մէջէր մաշուած, դռնակը կոտրտուած եւ մնչուած, լուսանցքերուն յաջորդաբեր եւ սրբագրումներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *10ա-38ա* [Դիմնիխիոսի Թրակացւոյ Աւուրեան հետագաւութեան]

Տե՛ս անդ. 267, 229ա-42բ. ա/*10ա*։ բ/*10բ-1ա*։ գ/*11ա*։ դ/*11աբ*։ ե/*11բ*։ զ/*12ա-4բ*։ է/*14բ-5ա*։ ը/*15ա*։ թ/*15բ*։ ժ/*15բ-6բ*։ ժա/*16բ*։ ժբ/*16բ*։ ժգ/*16բ-22բ*։ ժդ/*22բ-3բ*։ ժե/*24ա-5ա*։ ժզ/*25ա*։ ժէ/*25աբ*։ ժը/*25բ-7ա*։ ժթ/*27ա*։ ի/*27բ-9բ*։ իա/*29բ-31ա*։ իբ/*31աբ*։ իգ/*31բ-2բ*։ իդ/*32բ-3ա* (*վրդ. «...Քաշմառրա-կան, թէ կոփեցինք, կոփեցիք, կոփեցին»*)։

Բ. *35ա-42բ* Բառք Քեռականին — *Վերծանութիւն ընթերցողութիւն... (43բ՝ յաւելեալ 9 բառ)... տարօրոշ բառանելոյ։ |43բ| Հոյովք անուանց — Աստուած՝ ուղղական... է Աստուած՝ հոդական։*

Ա, Բ, տե՛ս Ն. Ադոնց. «Աբուեան Դեռնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 11-66 (ռուսերէն)։

Գ. *44ա-317ա* Ի խնդրոյ տեառն Յակոբայ կաթուղիկոսի եւ վարդապետաց մերոց եղբարց արարեալ Հաւատոյն հետականին մեկնութեան Յոհաննիսի եզնկայցոյ ուսումնականի ի գրոց

Տե՛ս անդ. 2325, 10ա-207ա. Գրչից Նկսք./*44ա-51բ*։ 1. ա/*52ա-64ա* բ/*64ա-9բ*։ գ/*69բ-72բ*։ դ/*72բ-5ա*։ ե/*75աբ*։ 2/*75բ-96բ* (*95բ. «Թէ որպէ՞ս բաղդատութիւն առնէ Հրէից եւ հեթանոսաց՝ գոմն խոտէ, եւ գոմն ընտէ, եւ գայտճան յանհաւատութիւն յաւարտէ։ Կամ թէ զՔաբրահամ ընդ Մովսէս եւ զեղիս ընդ Յոհաննէս գիտէ բազդատել եւ հաւասարութիւն նոցին հաստատութեամբն Յոհաննեայ. լուսանցքում. «Գիտելի լիցի որք կամիցին, զի այսպիսի հերինակին ի յաւարին մեկնութենէն գրեցեալ եղեւոյ։ 3. ա/*99ա-116ա*։ բ/*116աբ*։ գ/*116բ-20բ*։ դ/*120բ-5ա*։ ե/*125ա-31ա*։ 4/*131բ-5ա*։ 5/*135բ-42ա*։ 6/*142ա-6բ*։ 7/*146բ-64ա*։ 8. ա/*164ա-6ա*։ բ/*166ա-7բ*։ գ/*167բ-8բ*։ դ/*168բ-72բ*։ ե/*172բ-5ա*։ 9/*178ա-9բ*։ 10/*179բ-85ա*։ 11/*185ա-223ա*։ 12/*223ա-34ա*։ 13/*234ա-49ա*։ 14/*249ա-51ա*։ 15/*251ա-7բ*։ 16/*257բ-61բ*։ 17/*262ա-7բ*։ 18. ա/*267բ-70ա*։ բ/*270ա-88ա*։ 19/*288ա-300ա*։ 20/*300ա-5բ*։ 21/*309ա-13ա*։ ձիշ./*313բ-7ա*։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՆԱՀԱԳԱՂԱԹԱՐ ՕՐԻՆԱԿ

51բ Ո՛հ, զաղքատս եւ պատահական գանձես յիշեա՛ ի Տէր։

261բ Գրեա՛ զիպատակիկս. *Դերքանուես խիստ անյայտ եւ խառնակ էր ի մեկնչացն, այլ եւ զոր հնար էր քան կարի մերում պարզեալ եղեւ։ Ի հմտանալն քում իմաստիցս, ո՛վ ուսումնասերդ, աղաչեմ յիշել զասկաւ աշխատառիս ի օմա՛ զծոռանեցիս վարդապետ։ Ընդ նմին եւ զմեռաւք զատածեալ անձնս զգրող սորին՝ զԹորոս Կայ[ենցի] եւ զաշակերտ վարդապետին՝ Յոհաննիսի։ Եւ որք յիշեք, յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ։*

220ա Որք հմուտ եւ տեղեակ իսկ էք առաջնոյ աւրինակին, որ Յաղագս անուանս Հաւր եւ այժմ տեսանեք միասար եւ քան կարգի, զորս երեք եւ չորք կրկին էր եղեալ։ Կարծեմ եւ յուսամ, թէ դիւաւորութեամբ եւ հեշտաբար յընթեռնուլն եւ յաւգտիլն յիշեք զասկաւ աշխատանս մեր։ Աւրինակո՛ղք գրոյս, գրեցո՛ք ըզչորս տող բանիս։ Ո՛հ, աղաչեմ, զգրող սորին յիշեա՛ս։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

5ա (Ժէ. դ.) Յիշեսի Քրիստոսի ծառայ՝ տէր Նահապետ։

9բ Ի վայ[ել]ելումն՝ Սամուէլ *վարդապետին. Թվին ՌՁՂԷ. (1738)։*

ԿՆՔՈՒԴՐՈՆՇՈՒՄ *10ա (ութանկարին) Քրիստոսի] ծառայ]* Սամուէլ *վարդապետ. 1157 (1738)։*

ԳՐՉԱՔՈՐԴ՝ *177ա Բագում է արհեստ գրչութեան։*

2368

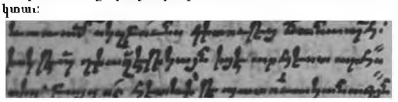
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՌՈՒԽԱՆ ԵՐԿԻՐ
ԷՋՄԻԱՇԻՆ

ՌՔՁ-ՌՂ. — 1640-1641

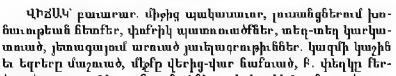
Գիրջ՝ Նախն վրդ.։

Թերթ՝ 502. չգրուած՝ 498բ-502բ։ Պրկ՝ Ա-ԽԲ×12+1Ը6 (Ա, ԽԷ, Լե 10, Բ 9, ԱԳ 14, ԼՂ 11)։ Նիւթ՝ թուղթ, լուսազծերով, աբեւելեան՝ 497-502։ Մեծութիւն՝ 15ա9,8։ Գրութիւն՝ միասիւն, երկսիւն (13ա-4բ) (12ա6,2)։ Գիր՝ ճաղատիր։ Տող՝ 22։ Կազմ՝ զոյշմազով շագանակագոյն կաշի, դռնակով, միջովը՝ տախտակ, ատաղձ՝ բազմագոյն մետաքս, դռնակիին՝ կարմիր կոտւ։

Նմոյշ 179ա

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ — Յովհաննու Սկսէքեւացի Մեկնութիւն Պօղոսի թղթոյն ոտ Հռոմեացիս։ ԺԼ. դ.։ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), ստացուած 1 թերի թղթայնոցի հատուածով, ընդերկայնակի երկատումով եւ եզրահատումով։ Մագաղաթ, երկսիւն (մէկ սիւնը՝ 15×10), բոլորգիր երկաթագիր, 12-14 տող։ Կարգա՝ Աբ, Բա, Գա, Աա, Բբ, Գբ, Դա, Դբ. «/// գայսն խնդրեն... թէ գիա՞ծ ծնաւ Ուրդ ///» (տե՛ս Migne, PG, t. 60, col. 410-12)։

Նմոյշ Ձա

Վիճակ՝ բաւարար. միջոց պակասաւոր, լուսանցքերում խոնաւութեան հետեւ, փրիչով պատռուածքներ, տեղ-տեղ կարկատուած, յետագայում առուած յաւելագրութիւններ. կազմի կաշին եւ եզերքը մաշուած, մէջը վերից-վար ճաքուած, պատռուիկ-պռնգաթանգներ թեթեւակի խուճապած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-12բ* Ցաղագս հեռականութեան [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ]

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ. ա/*1ա*: բ/*1ար*: գ/*1բ*: դ/*1բ*: ե/*1բ-2ա*: զ/*2ա-3բ*: է/*3բ*: ը/*3բ-4ա*: թ/*4ա*: ժ/*4ար*: ժա/*4բ*: ժբ/*4բ-5ա*: ժգ/*5ա-8բ*: ժդ/*9բ-9ա*: ժե/*9բ-10ա*: ժզ/*10ա*: ժէ/*10ար*: ժը/*10բ («... Հոլովք նախագաղափարացն ///» (շար. թափուած))*: ժթ/*յեր*: ի/*11ար (սկ. թափուած. «/// տրամախոհութիւն ոճով եւ զմիտութեան փեղկաւումն...»)*: իբ/*11բ-2ա*: իգ/*12ար*: իդ/*յեր*.

Բ. *12բ-4բ* Մեկնութիւն բարից Քերականին – *Վեր-ծանումիւն ընթերցողութիւն...*

Գ. *15ա-20բ* Արիստոտէղի Ցաղագս առաքինութեան առ Աղէքսանդր թագաւոր – *Հովելի են գեղեցկիքն եւ պարսաւելի գարշելիքն...*

Դ. *20բ-3բ* [Խաւթի Հարճացւոյ] Նկատումն Արիստոտէղի – *Ուսուցանէ գմեզ ի բնալսողութեանցն յայնոցիկ...*

Ե. *23բ-32ա* Պատասխանիւ Վասն երկու բնութեան, վասն ջրոյ եւ վասն գլխաւորութեան Պետրոսի – *Աստուածային Հոգւովն լցեալ...*

Ջաքարիա Օշականցին գրել է 25բ. «Ի բանիցս յայս[ո]ց գտուշացիր, եղբա՛յր, զի ի հերձուածողաց է գրեցեալ, որ ի տեղիս-տեղիս սուտ խօսին», 28ա. «Զգուշացի՛ր, եղբայր, յայսոսիկ, զի սուտ խօսի. կամի վկայութեամբ հաւաստի առնել զրանս իւր, որ ոչ է ճշմարիտ», 31բ. «Ո՞չ ես արդար, այլ ծուռ խօսիս»:

Զ. *32բ-3ա* Վասն տիեզերական սիւնհոդոսացն, թէ ե՞րբ եւ վասն որո՞յ եւ որո՞ամ տեղւոջ ժողովեցան եւ զո՞վ ոք նզովեցին – *Պարտ է գիտել, զի եւ[ե]ներորդ սուրբք ժողովք եղեն...*

Ջաքարիա Օշականցին գրել է 34բ. «Բաց ի յերից սուրբ ժողովոցն, այլքն ոչ են ընդունելիք մեզ, այլ խոտելի»:

Է. *33ա-42ա* Ցաղագս հայրապետացն Հայոց, թէ որ կացին հակառակ Սրբոյ եկեղեցւոյն Հռոմայ եւ կամ որ միաբան եւ հնազանդ ամենայնի – *Արդ, կացեալք յԱյծո հայրապետութեանն Հայոց...*

Ջաքարիա Օշականցին նշել է 38բ. «Ասա գերւոխ տաս ի քաղն, որ չախչախի: Գու ո՞վ ես, որ դատես զսորին Աստուծոյ: Ն՛ւտ լեր, մեղ[ա]ո՛ր, առաջի Տեառն», 41բ. «Գիտուն արբ է կերել Ղ. (90) անգամ»:

Ը. *42ա-3բ* Դաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ ասացեալ Մեծին Աթանասի գերազանց վարդապետի Աղէքսանդրու հայրապետի – *Ամենայն ոք, որ կամի փրկիլ...*

Թ. *45ա-61ա* Ներածութիւն Պոռփիւրի [Ստորոգութեանցն Արիստոտէղի]

Տե՛ս ձեռ. 718, 138ա-70բ. *(44ա՝ «Այս է Պորփիւրի իմաստասիրութեան ծառն»)*: Նիւթ./*45ա*: ա/*45բ-7ա*: բ/*47ա-50բ*: գ/*50բ-3բ*: դ/*53բ-4ա*: ե/*54ար*: զ/*54բ-5ա*: է/*55ար*: ը/*55բ-6ա*: թ/*56ա*: ժ/*56ար*: ժա/*56բ*: ժբ/*56բ-7ա*: ժգ/*57ա*: ժդ/*57ա-8բ*: ժե/*55բ*: ժզ/*58բ-9ա*: ժէ/*59ա*: ժը/*59ա*: ժթ/*59ար*: ի/*59բ*: իա/*59բ-60ա*: իբ/*60ա*: իգ/*60ար*: իդ/*60բ*: իե/*60բ-1ա*: իզ/*61ա*:

Ժ. *61բ-142բ* Դաւթի փիղիսոփայի Ներգինացւոյ Վերլուծութիւն Ներածութեան Պոռփիւրի: Օգնեա՛ Հոգիդ Սուրբ Աստուած:

Տե՛ս ձեռ. 1688, 1ա-151ա. ա/*61բ-3բ*: բ/*63բ-5բ*: գ/*65բ-9բ*: դ/*69բ-71ա*: ե/*71ա-3բ*: զ/*73բ-7բ*: է/*77բ-9ա*: ը/*79բ-81ա*: թ/*81ա-2ա*: ժ/*82ա-4ա*: ժա/*84ա-6ա*: ժբ/*86ա-7բ*: ժգ/*87բ-9ա*: ժդ/*89ա-92ա*: ժե/*92ա-4բ*: ժզ/*94բ-6բ*: ժէ/*96բ-9բ*: ժը/*99բ-102ա*: ժթ/*102ա-5ա*: ի/*105ա-8ա*: իա/*108ա-10բ*: իբ/*111ա-2բ*: իգ/*112բ-4ա*: իդ/*114ա-8ա*: իե/*118ա-21բ*: իզ/*121բ-3բ*: իէ/*123բ-7ա*: իը/*127ա-31ա*: իթ/*131բ-5ա*: լ/*135ա-7ա*: լա/*137ա-8բ*: լբ/*138բ-40ա*: լգ/*140ար*: լդ/*140բ-1բ*: լե/*141բ*: լզ/*141բ-2ա*: լէ/*142ա*: լը/*142ա*: լթ/*142ար*: խ/*142բ*:

ԺԱ. *142բ-78բ* Սահմանի իմաստասիրին Դաւթի: Սահման իմաստասիրական իբր հարցմամբ (Ա-Ք) – *Ջի՞նչ է Աստուած. Աստուած՝ վսեմական...*

ԺԲ. *179ա-236ա* Համառօտ հաւաքումն եւ յոյժ օգտակար ի Դիալեքթիկայն, որ է արամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարդուկիմէոսի եպիսկոպոսի

Տե՛ս ձեռ. 69, 266ա-346բ. ա/*179ա-219բ*: բ/*219բ-36ա*: գ-դ/*յեր*:

ԺԳ. *236ա* Ցոհաննու Աւետարանէն Մեկնութիւն ըստ այնմ, որ ասէ – *Ահա չորս ամիսք են եւ հասեալ են հունձք...*

ԺԴ. *238ա-347ա* Ստորոգութիւնի Արիստոտէղի [Դաւթի Անյաղթի Մեկնութիւն]

Տե՛ս ձեռ. 1687, 106բ-245բ. Նիւթ./*238ա-45բ*: ա/*245բ-66ա*: բ/*266ա-81բ*: գ/*282ա-301ա*: դ/*301ա-20բ*: ե/*320բ-2ա*: զ/*322ա-37բ*: է/*337բ-40ա*: ը/*340ա-2ա*: թ/*342ա-5բ*: ժ/*345բ-7ա*:

ԺԵ. *347ա-427ա* Ցաղագս մեկնութեան, որ ասի Պերի արմենիաս

Տե՛ս ձեռ. 1690, 209բ-305ա. Նիւթ./*347ա-53բ*: ա/*353բ-8բ*: բ/*358բ-61բ*: գ/*361բ-427ա*:

ԺԶ. *427ա-48ա* Արիստոտիղի իմաստասիրի Ցաղագս ամենայն աշխարհի առ Աղէքսանդրոս թագաւոր – *Իսկ բազում անգամ ինձ աստուածային ինչ...*

ԺԷ. *449ա-80ա* Սկիզբն եւ նախապատրաստիւն գրոց, որ ասի ըստ յունաց Անալօտիկի եւ հայերէն Ցաղագս վերլուծութեան, արտադրեալ ի մեծ իմաստասիրէն ճեղեցացւոց Արիստոտիղէ, թարգմանեալ եւ մեկնեալ ի Դաւթէ փիղիսոփայէ

Տե՛ս ձեռ. 464, 150բ-83բ. ա/*449ա-51բ*: բ/*451բ-4ա*: գ/*454ա-6ա*: դ/*456ա-8ա*: ե/*458ա-60բ*: զ/*460բ-1բ*: է/*461բ-3բ*: ը/*463բ-5ա*: թ/*465ա-8բ*: ժ/*468բ-71ա*: ժա/*471ա-3ա*: ժբ/*473ա-6բ*: ժգ/*476բ-8ա*: ժդ/*478ա-80ա*:

480ա. գրչից. «Այս ԺԴ. գլուխք, զոր մեկնեալ է Դաւիթ փիղիսոփային յԱրիստոտիղական Վերլուծականէն եւ առ լիւքմէ տրամաբանեալ գձեւս բանի, զոր ոչ է իմանալ ամենայն արհեստաւորի, ներգործեցաւ կասկ բազկացեալ մասանիկս, որ ի տասնից եւ ի քառից շարադասեալ եւ արտայայտեալ տրամաբանականին Պաւթի ի վարժս ուսումնասիրաց անձանց, ի փառս Աստուծոյ»:

ԺԸ. *480բ* [Ի գոց Աւդ գոլ զեակն] – *Արդ գոլ զեակն յորժամ է... զամենայն զեակն գոլ ի հարկէ:*

ԺԹ. *450բ-4ա* Դպրի փիղիսոփայի Առածք Ե...

Տե՛ս ձեռ. 464, 184ա-7բ. ա/*480բ-81բ*: բ/*481բ-2ա*: գ/*482ա*: դ/*482բ-3բ*: ե/*483բ-4ա*:

Ի. *484ա-5բ* Նորին վասն բաժանման – *Ամենայն, որ մի անգամ բաժանեալ գոյ յայլոց գոյից...*

ԻԱ. *485բ-91բ* Ի ճառասասանական գրոց մասունք են յաղագս պիտոյից [Ի Պիտոյից գրոց Մովսիսի Քերթողի]

Տե՛ս ձեռ. 1681, 1ա-233բ. ա/*485բ-6բ*: բ/*486բ-7ա*: գ/*487ա*: դ/*487բ-8ա*: ե/*488ա*: զ/*488բ*: է/*488բ-9բ*: ը/*489բ-90բ*: թ/*490բ*: ժ/*491ա*: Ունի.

ա. *491բ-2ա* Սահմանք մասանց մարմնոյ [հմմտ. ձեռ. 1714, 217աբ] – *Ուղիղ է մասն մարմնոյ գշղագկապ կենաց յինքեան ունելով*

ԻԲ. *492ա-4բ* Վասն ժողովոց, որ եղեն ի ժամանակս-ժամանակս, յորո՞ւմ ամի եղեն ժողովք եւ ո՞ւր եւ վասն է՞ր – *Առաջին ժողովն ի Նիկիայ սրբոց հարցն...*

Հմմտ. Ջ.:

ԻԳ. *494բ-6բ* Առանձնակի ժողովք Հայոց – *Եւ որպէս այսոսիկ ժողովք ընդդէմ հաւատոյ հերձուածողաց*:

ԻԴ. *498ա* [Բոլորակի աւամաբանականք] – *Ամապիսուս, էանկնոպի, իլիայէ, քուսբուէա*

ԻԵ. ՅԱԽԵԱՀՐԻՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ., Ջաճարիա վրդ. Օշականցի ձեռիվ

ա. *236բ-7բ* Սիմէօնի սրբազան կաթողիկոսի Լուծմունք Մեկնութեան Դաւթի Անյաղթին, որ առ ճոմաճուճութիւն – *Արդ, ասէ երանելի հայրապետս, թէ. Իսկ մեկնիչն...*

բ. *497աբ (այլ ձեռք)* Վերլուծական Ջ. (6) գլխումն առ անսահմանեցին, որ յիշէ ճոռա լուծումն այս է – *Արդ, նախադասութիւն է բան յայտնօղ...*

ՅԱԽՃԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՋՈՒԹԵՑՆ ՀԱՄԱՌԱՏ

448ք Ընդրէք եւ գոհութիւն Աստուծոյն իմոյ եւ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի, որ օժանդակեաց ինձ՝ մեզսամաւարդի եւ յուսալիրիպի Ոսկանի, ապիկարի եւ ապաշնորհի, եզր հասանել քարտիսացս շարածրութեան, սկզբնամբ ներթուում ՌՁ. եւ Թ.ում (*1640*), իսկ աւարտմամբ ներթուոջ ՌՀ.ումըն (*1641*), ամսեանն մեսրոպեան ներորդում, որք աւուրք երեք էին նոյեմբերի ամսոյ, ծայրաւորեալ յերկիրն Ռուսաց, վերջաւորեալ յերկիրս Հայոց, ընդ հովանեաւ Սրբոյ Աթոռոյս Էջմիածնի, մօրս լուսոյ Հայոց զարմի, ի ժամանակս յետնագունի, եւ յաւուրս Փիղիպպոսի՝ Հայոցս ապգի կաթողիկոսի:

Արդ, որք պատահիք այսմ մատենի իմաստասիրականս շարագծի, յիշեսջիք ի յարիւխապալ յաղօթս ձեր եւ յանուշահոտ մատուցմունս զվերոյգիշատակեալ անունն եւ զծողութիւն յանօրինութեանց եւ տղալանաց խնդրեցէ՛ք, զի եւ դուք գմասն բարի ի Քրիստոսէ ընկալցիք յաւուրն վարձատրութեան եւ հատուցման. ամէն:

*Նա եւ յիշեսջիք զհամօրէն դասս եղբայրականս, որք կան ի սպասու տաճարին արդեանս՝ գծակօր վարդապետն, որ է վերակացու, զծօհաննէս վարդապետն, զՍիմէօն վարդապետն, զծերունի տէր Բարսեղն, զսահակ եպիսկոպոսն, զտէր Մովսէսն, զտէր Յօհաննն, զտէր Սարգիսն, զտէր Կարապետն, զտէր Յօհաննէսն, զԱւագն, /// (*չնջուած*), զծօհաննն. Նաեւ ի փոքունցն՝ գՊօղոսն, /// (*չնջուած*), եւ զբարեմիտ մարանե[ա]պետն զծօհաննն, որոյ Տէր ձիսուս վարձահատոյց լիցի:*

148ջ համառօտութիւնը տե՛ս ԺԷ. դ. յիշ-ք, Գ., էջ 8:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *496ք (նոտրգիր)* Մեղաւոր եւ անարժան ծառայ Աստուծոյ՝ տէր Ներսէս, որդի Հօղուպվոյթի Կամեցի Հեռամբս իմով գրեցի, թվին ՌՁԸ. (*1639*), հոկտեմբեր ամսոյ ԺԹ. (*19*), օրն է. (=Ե.)շաբթի, բարեկամ տէր Ոսկան վարդապետին:

Քուականի մէջ երեւի անճշտութիւն կայ. պէտք է լինի ՌՁԹ. (1640):

2. *Պատառիկ պահպանակ Գա (նոտրգիր, խազուած) Ես՝ Դանիէլ վարդապետս, ըստացայ զայս գիրքս ՌՀՀԲ. (1723) թվին:*

3. *496ք (նոտրգիր)* Ջաճարիա վարդապետ Յօշականցի, *ստացեալ գայս ի ԻՄՂԴ. թվին (1785):*

Բա (ծածկագրուած) I::: I. IIII:::::. I. IIII::. II: I. II: I: IIII::. IIII::. I. IIII::. I:: I. III:::: I :: IIII:: Նօտրգրել է քրճբլրճվ լղտվբվլլ բյաբէր 45267 475 եւ 4145267 («Ջաճարիա իբր վարդապետ Յօշականցի, ի ժամանակս Ներսէսին, անբաղթ. տեսցէ Տէր եւ տանեսցէ»):

Ծածկագիրը վերծանեց Ս. Լալաֆարեանը:

ԿՆՔՈՒԴՐՈՇՄ՝ *14բ, 496բ (ութնկիւն).* Քրիստոսի ծառայ Ջաճարիա վարդապետ. *1240 (1791)*:

ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ *Պտոիկ-պհանկ Բբ. Ամենայն իր///ութիւն, ունի, այսինքն էութիւն, ողջութիւն, ներգործութիւն, մեկնաւիորձ, սեւաբոյր...: 52բ-3ա հմուտ եմն բարւոք է սորացս: 496բ ընդանուրն ոչ մի բաց ի բազմաց, այլ է մի ի քապումս:*

2369

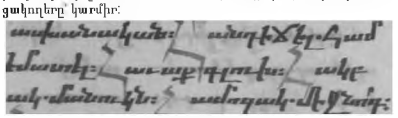
ԺՈՂՈՎԱԾՈ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՈՍ ՌԿԳ. – 1614

ԳՐԻՉՔ՝ Քորոս:

ՔԵՐԹՔ՝ 275. չգրուած՝ 1ար, 9բ, 17ա, 274բ-5բ: ՊԱԱԿ Ա-ԻԳՀ 12 (Ք 14, ԻԳ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 16,5x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (12x8): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 17: ԿԱՉՔ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝

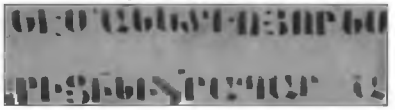
բազմագոյն չերաւտւոր մետաքս, դոմակիներ՝ կարմիր. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

Նմուշ 159ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ 10ա: Ճ ա կ ա տ զ ա ր դ՝ 121ա, 245ա, 254բ: Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, կենդանական (198ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանճագրագիր, մարդագիր (194բ): Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, վարդագոյն, ճարճագոյն:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՏՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: Թ. դ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սատկացած 2 կէս թերթերի ընդհատվածքի ճատուցմով, ընդլայնական եռկոտկումով եւ եզրաճատուցով: Մագաղաթ, եռկսիւն (Ա-Ը՝ 19x12), բոլորգիծ եռկաթագիր, 8 տող (Ա-Բ), 13 տող (Գ-Դ): ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ վարդեակ (Բբ): Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, դեղին, մանուշակագոյն. Կարդալ՝ Աբ, Բա, Բբ, Աա. ⁘⁘⁘ Աճատափիկ, որ գիպփուկսն... ոչ պապաշխա[ր]եցին: Վա՛յ ինձ՝ Քո[րացին] ⁘⁘⁘» (ԹՒ. 8-9, 11-12, 16-17, 19-21), Գա, Դբ, Գա, Գբ, Գբ, Դա. ⁘⁘⁘ [ոչ] ի աւուն նմա... եւ իրաւունս ինքանոսաց ⁘⁘⁘» (ԺԲ. 4-7, 9-18):

Նմուշ Բբ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան ձեռներ, բծեր, պատռոիլ-պաստպանակներ ծալծլուած, տեղ-տեղ խուացած. կազմի դոմակն ընկած, եզրերը թելեւակի մաշուած, աստառ Բ՝ գեցակիր, մէջի կաշին ճաճուած, կապիչներից մէկն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-9ա* Մեկնութիւն բառից Քերականին – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... Փեռեկումն՝ բացումն (9ա՝ յաւելեալ 6 բառ)*:

Բ. *10ա-117բ* [Վարդանայ Արեւելցւոյ Յաղագս Մեկնութեան Քերականին]

Տե՛ս նաեւ. 267, 247ա-311ա. ա/10ա-2բ: բ/12բ-6ա: գ/16ա-8բ: դ/18բ-20ա: ե/20ա-1բ: զ/21բ-31ա: է/31բ-2ա: ը/32ա-5ա: թ/35ա-6ա: ժ/36ա-8բ: ի/38բ 41ա: լ/41ա-64ա: խ/64ա-70բ: ծ/70բ-4բ: կ/74բ-5բ: հ/75բ-8ա: ձ/78ա-83բ: ղ/83բ-6ա: ճ/86ա-96ա: յ/96ա-104բ: ն/104բ-9բ: շ/109բ-13ա: ո/113ա-7բ:

Տպ. ներ., 1972, Բ:

Գ. *117բ-9բ* Մովսէսի խորենացւոյ Բան իմաստութեան – *Յիւստուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային տեսակ...*

Դ. *121ա-97բ* [Բառ ընթողականի (Ա-Ը)] – *Աստուածազա՛ն աստուածաշարժ...*

Ե. *198ա* Ո՛վ լուսերամից դասուց եւ կանոնի եր[կ]նակոմար ճանդիսից մեզուցեալ: Բառի, որ ինչ ի խոռանն եւ այլոց յօտից – *Անգու[ա]ծ՝ հանած, ախա՝ փակս... Աբբշիո՝ կերող եւ արբեցող:*

Զ. *198ա-209ա* Այս բառ Փիլոնի գոզն է, ո՛վ ընդերձողի (Ա-Ջ) – *Անքաժ անմասն, առևդծանի՝ մեկնել...*

Է. *209ա-33ա* Բառ[Բ] եբրայերց է (Ա-Ջ) – *Ագամ երկիր, կոյս...*

Ը. *233բ-41բ* [Բառ Գադիաճոսի բժշկապետի (Ա-Ս). ձեռ. 536, 98ա] – *Աթխար՝ վաղամեռակ, ակի՛ բոզկի տակ...*

Թ. *241բ-4բ* [Ութեներորդ գլուխ գոզս, որ կոչի Բառգիրք... ձեռ. 530, 71ա (Ա-Ջ)] – *Առանցեալ՝ [խ]ելագարեալ... // (244բ)* Կատարեցաւ Բառ Եբրայական:

Ժ. *244բ-54ա* Այս բառ ի յոնաս[կ]անն առ մեր յայտն (=յայտեալ. Ա-Ջ) – *Առոգանութիւն՝ սասցութիւն... Քրիսաոս՝ օծեալ:*

ԺԱ. *254բ-73բ* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուեաբար ստառոգին նոռավարժից սակս բառ գեղջուկ – *Պարտ, պա[տ]շաճ... Քուստի՛ քաշիկ:*

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՊ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

119բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.ամէն: Աստանօր յանկ եւեալ կատարեցաւ տառս այս իմաստասպատում, որ կոչի Քերական, արարեալ եւ մեկնեալ զսա մեծ վարդապետին Հայոց Վարդանայ Կիղիկեցւոյ, ի խնդրոյ բարեպաշտ Յաքսորիոն Հեթմոյ, ի թուին հայոց ՌԿԹ. (1614), ամիսս հայոց Մարերի Ի. (20), օրն Ե.շաբթի (5) աւարտումն եղեւ ձեռամբ մեղապարտ եւ յետին Թորոս |120ա| գրչի, ի մայրաքաղաքս Կոստանդինաւնուպոլիս, ի դուռն Սուրբ Նիկողայոսի Զմիւռնացւոյ հայրապետին եւ այղ սրբոցն, որ աստ կան հաւաքեալ, ի պատրիարգութեան Յովաննէս վարդապետին, ի խնդրոյ բարեսէր եւ հեզահոգի եւ ընթերցասէր (անունը չգրած), ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ հոգւոյ իւրոյ, վասն զի սա է բանոն եւ գաղափար ամենայն արհեստից, եւս առաւել՝ որք փութան ձեռնարկել յարհեստ գրչութեան: Զի որպէս անհնար է թռչնոց ի լուծ յծել եւ ակաւս պատառել, եւ կամ եզանց՝ յօդս վերանալ, նոյնպէս առանց աշխատելոյ |120բ| ի սմա ո՛չ կարէ հասու լինել արուեստին մեծի գրչութեան, եւ որ յանգգնի համարձակել, ո՛չ կարէ գրել զճշմարիտն, այլ եղծանէ զարուեստն եւ (չգրած) [աղաւ]աղէ զգրելին ըստ անիմ[ա]ստ խոհակերի, որ ոչ գիտէ զորոշումն յաւղուածին, այլ անհնարաւոր հանէ զանդամսն միսն ի միւս անդամն, եւ գմիւսոյն՝ ի միւս այլ: Բայց են ունակք, որ ծաղր առնեն զգիրս գայս, որպէս եւ է մեր ազգիս հպարտութիւն եւ բրաւգութիւն, զի որպէս մարգարիտ ի քիթս խոզի եւ մանեակ ոսկի ի պարանոց իշոյ, այնպէս եւ սա ի ձեռն ան-

իմաստ եւ անմիտ առնն, այլ, որ արբի ի |121ա| սիրոյ սորին, նա՛ միայն գիտէ զճաշակ քաղցրութեանն դորա:

Արդ, որք հանդիպիք սմա ուսմամբ կամ աւրինակաւ, յիշեցէ՛ք ի մաքրաւիայլ յաղօթս ձեր անարժան գծողս /// (լգրած):

244բ Մ՛վ տունկ հայկական եւ արմատք աւրհնութեանն, միջնորդ հաշտութեան Աստուծոյ ընդ մարդկան, յորժամ զիրթին բառ լուծել կամենայք, գիտեմք ի մասո ի գրկուընքս, պիտի խորհիք եւ զաք, յայնժամ գմեղաւոր գծողակրս լիշալով լինիք եւ Աստուած ողորմի ասէք, Աստուած գձեր մեղքն չյիշէ. ամէն:

Գրչի անուն՝ Քորոս, գրուած է այլ ձեռքով գրչութեան ժամանակից ոչ շատ ուշ: Տե՛ս Ա. դ. յիշ-ք, Ա., էջ 517-515:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՁԻ

273բ Արդ, եա՛ Սարգիս վարդապետ:

274ա (նոտրգիր) Արդ, եա՛ Սարգիս վարդապետ, առաջնորդ Սուրբ ուխտիս Յօհաննուվանից, ստացայ զայս Բառգիրքդս եւ եդի յիշատակ ի նոյն վանս, ի գուռն Սուրբ Կարապետիս, թուին ՌՃԼԶ. (1687): Վասն Աստուծոյ մի՛ հանէք զայ ի դրանէ Սուրբ Կարապետիս, աղաչեմ առ սիրելիսդ Աստուծոյ եւ ամենայն սրբոց, եւ դուք լերուք ողջ ամենայնի՛ն:

ԿՆՔԱԳՐՈՇՄ՝ *121ա (քառանկիւն). Քրիստոսի ծառայ Յարութիւն: 1210 (1761):*

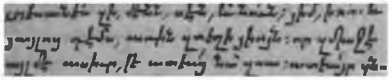
2370
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԲՈՒՔԱՆԴԱՅԻ
ՇՕՇ (ՍՊԱՀԱՆ)

ՌԽ.-ՌԼԳ. – 1621-1624

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Պօղոս սարկ. Տիւրիկցի:

ՓԵՐՔ՝ 310. չգրուած՝ 1բ-2ա, 61բ, 272ա-3բ: ՊՐԱԿ Ա-ԻԶ×12 (ԺԸ 10, ԻԱ 11, ԻԲ 13): **ՆԻՒԹ՝** թուղթ, լուսագծերով: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն՝ 2ա-122բ, 274ա-310բ, երկսիւն՝ 123ա-271բ (10x6): ԳԻՐ՝ նոտրգիր: ՏՈՂ՝ 24: ԿԱԶՄ՝ ոլորմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, երկու կապիչներով եւ մետաղէ գամերով, միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագունի շերտատոր մետաքս: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա.-Բ)+2 (Գ.-Դ), թուղթ:

Նմուշ 84ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա՛ Ցա՛ ձա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 66ա, 103ա, 123ա: Լ ո ւ ս ա ն ց զ ա զ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճաճղուզագիր, թռչնագիր (8ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. լուսանցներում զանազան բժիշ, փոխիրէն պատուհաններ, մկնկեր, պանպանակներ խուճացած, Բ-ի եւ Գ-ի մեծ մասը կտրած, ճաճած, թ.՝ 298ար թուղթ այլ ձեռագրից. կազմի եզրերը թեթեւակի մաշուած, Բ. փեղկը եւ միջակը մկնկեր:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա* [Նշանագիրք]

ա. *1ա* Ա՛յբուբենիս գաւազանագիր են, ո՛վ եղբայր...: *Ա՛յբուբենքս նշանագիր են, ծանի՛ր...: Ա՛յբուբենքս կենտագիր են, գիտացի՛ր... ///:*

– 1ա գրչից. «Ըստ Ա՛յբ, ժէ, ձէ, ԻԱ-ին ի Գ. բաժանին սոքա եւ գիւրեանց էութիւնն, կէսքն ցուցանէն»:

Բ. *2բ-3ա* [Հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Զի՞նչ է կէտ, գիծ /, մակերեւոյթ եւ մարմին: Պատասխանի. Կէ՛տ ., գի՛ծ՝, մակերեւոյթ Լ, մարմին - ...*

Գ. *3բ* Բանի՛ իմաստասիրաց – *Ամենայն, որ ճշմարիտ է, նաեւ բարի է...*

Դ. *4ա-7բ* Մեկնութիւն բառից հետականին – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... Փեռեկումն՝ բացումն:*

(7բ Յաւելեալ՝ 6 բառ. Արմաւենիք՝ քանդակագործ արարւած...):

Ե. *8ա-60ա* Յաղագս Մեկնութեան Քերականին, զոր արարեալ է մեծ վարդապետին Վարդանայ, ի խնդրոյ թագաւորին Հայոց Հեթմոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 247ա-311բ. ա/*8ա-9ա*: բ/*9ա-11ա*: գ/*11ար*: դ/*11բ-2բ*: ե/*12բ-3ա*: զ/*13ա-8ա*: է/*18ար*: ը/*18բ-20ա*: թ/*20ար*: ժ/*20բ-1բ*. ժա/*21բ-3ա*: ժբ/*23բ-34բ*: ժգ/*34բ-7բ*: ժդ/*37բ-9բ*. ժե/*39բ-40ա*: ժզ/*40ա-1ա*: ժէ/*41ա-3բ*: ժը/*43բ-5ա*: ժթ/*45ա-9ա*: ի/*49բ-53բ (53ա. «Ինչ մի մեկնութիւնէ շաղկապիս գրեցաւ ի մակբայն. գայն անդ ընկալ»)*: իա/*53բ-6ա*: իբ/*56ա-8ա*: իգ/*58ա-60ա*:

Ը. *60բ-1ա* Յառաջաբանութեանն պատառիկս, զոր գտի – *Շեշտոյորն երեք տեղ ունի... -61ա Շաղկապ է – եթէ, դի, ո՛չ... -61ա Հոլովի Անուանց – Աստուած՝ ուղղական... (այլ ձեռք) է Աստուած՝ հոդակատ...*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի..., էջ 378-9, ձեռ. D:

Է. *62ար* Մովսեսի Խորենացւոյ Բան իմաստութեան – *ՅԱստուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային տեսակ...*

Ը. *63ա-4բ* Նշանագիրն (Ա-Ք) – *Աքարհամ...*

Թ. *65ար* [Հերոնիմոսի Լուռնցիոսի] Սուղ ինչ վասն Հին կտակարանաց – *Արդ, թուն եբրայեցիքդ գգիրս... սրբագրացո՛ւ հնո՛ւն:*

Ժ. *66ա-102ա* Վերծանութիւն բացերեւապէս բազմազան բայից եւ բառից՝ յոմնախումբ շարադրութեամբ, արարեալ զաս Ա.հիսակեայի Գոշի, ի խնդրոյ բազմաց, յԱրհեստ գրչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. Նախ./*65ա-8ա*: ա/*68ա-9ա*: բ/*69ա-72ա*: գ/*72ա-4ա*: դ/*74ա-5ա*: ե/*75ա-7բ*: զ/*77բ-9բ*: է/*79բ-80ա*: ը/*80ար*: թ/*80բ-1բ*: ժ/*81բ-102ա*:

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի..., էջ 227-86, ձեռ. H:

ԺԱ. *103ա-15բ* Գեորգեայ վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականունն Գոյներ<եր>ի-ցացոց Կայքատուցոյ մեղսաձերվ անձին

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. Նախ./*102աբ*: ա/*103ա-5բ*: բ/*109ա-14ա*: գ/*114ա-5բ*:

ԺԲ. *115բ-22բ* Խոստ գրչութեան, զոր արարեալ էր զսա յառաջագոյն Գէորգեայ վարդապետի ի խնդրոյ ումեմն, զորոյ զպակասն ի նմաճէ յետոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ, եղեալ յառաջ զԱդիստակէսի ա-րարեալն եւ զթերին ի նմանէ կատարեց իմին ինձ նուաստիս՝ Ստեփաննոս Գոյներիցացոց, որոց ողոր-մեացի Տէր արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. Յոջր/*115բ-7բ*: ա/*117բ-9ա*: բ/*119ա-20բ*: գ/*120բ-2ա*: դ/*122աբ*:

Տպ. է. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի..., էջ 287-320, ձեռ. H:

ԺԳ. *123աբ* Այս բառք բաղանայիմ հոմանուանց, բազձանձեալ զամենայն, որ ինչ միանգամ են ա-նուանիմ ևերաչեցի յՕրէնս եւ ի Մարգարէս եւ Նոր Կտակարանս, թարգմանեալ եւ մեկնեալ յերաչեց-ւոյն ի յոյնս եւ ի յունէն ի հայ. կարգաւ՝ ըստ նշանա-գրաց ալփաբետիցն երաչեցւոց, թէ զի՞նչ միտբա-նութիւն անուանց իցեն – *Ալիֆ՝ ուսումն նշան-ագրաց... Թաւ՝ նշան կամ կանչումն:*

ԺԴ. *123բ-39բ* Բառք երաչեցոց (Ա-Ք) – *Ադամ՝ երկիր...*

Ժե. *140ա-204բ* ա. Այս բառք են ևերթողականք, վասն չափոյ հոմերական տաղից, վասն զի ևերթո-ղական առևետրին չափաբերականք են եւ չափով վարին, եւ են, որ գեղչուկ են, որով ճարտասանն վարին, զի յանախապէս փոխաբերին սակս զարդու ճարտասանից, եւ հարկ է յոգնահամար եղանիլ (Ա-Ք) – *Աստուածազան՝ աստուածազարդ...*

բ. *205ա-17ա* [(Ա-Ք)] – *Աստուածակերտ՝ աս-տուածատուն...*

ԺԶ. *217ա-24բ* Բառ[ր] Գալիաննոսի բժշկապետի արարեալ (Ա-Ք) – *Աղթար՝ վաղամեռուկ...*

Տեղ-տեղ լուսեպագրութիւնք, այլ ձեռք:

ԺԷ. *224բ-5բ* Թարգմանութիւն պարսիկ բառից ի Վարդան գրոց – *Զրադաշ[տ]ական՝ գբուն բան կամ գիարեւոր ուխտ...*

225բ «Զրադաշէն ճառն ընթերցեալ՝ գոի երիս բառս, զոր պարթեւն ո՛չ գիտաց, ասելով չէ պարսիկ, եւ այլն այս է բո-վանդակ»:

ԺԸ. *225բ* [Վասն շնորհին] – *Շնորհն Գ. (3) ապգ է...*

ԺԹ. *225բ-7բ* Անուանի ցատց տանկերէն – *Սֆոկ՝ սղկած, չոր դեղերն է...*

Ի. *228ա-9բ* [Անանիայի Շիրակացոյ] Յաղագս ընթացից արեգականն եւ համառոտ չափուցն– *Թէ կամիցիս գիտել, թէ այսօր Արեգական քանի՛ հոլովումն առնու...*

ԻԱ. *229բ-30բ* Թիւք նշանաւոր իրաց – *ՅԱդամայ ի փոխիլն Ենովքայ՝ ամք ՌՆՁէ. (1487)...*

ԻԲ. *230բ* [Մանուէլ]

ա. *230բ* [Յաղագս սերնդաբանութեանն նոքից] – *Աբրահամ ի Ա. (100) ամին ծնաւ զԻսահակ...*

բ. *230բ* Վասն դարուց – *Յառաջին դարն՝ Ենովք փոխեցաւ...*

ԻԳ. *231ա-63բ* [Աշխարհացոյցք]

ա. *231ա-44ա* Կարծեմ, թէ Մովսէսի Խորենացոյ է ասացեալ: [Վարդանայ Արեւելցւոյ Աշխարհացոյց (ընդարձակ խմբագրութիւն)]

Տե՛ս ձեռ. 20, 251ա-7ա. ա/*231ա-2ա*: բ/*232ա-3ա*: գ/*233ա-9ա*: դ/*239ա-44ա*:

բ. *244բ-63բ* [Մովսիսի Խորենացւոյ Յաղագս աշ-խարհագրութեան]

Տե՛ս ձեռ. 2291, 79ա-105ա. ա/*244բ-6բ*: բ/*246բ-9ա*: գ/*249ա-51ա*: դ/*251ա-2բ*: ե/*252բ-63բ (Հայք՝ 256ա-5ա)*:

ԻԴ. *263բ-4ա* Այսոքիկ են ՀԲ. (72) լեզուքն – *Երբա-յեցիք, ասորիք... Հնդիկք...*

264ա «Ի լեզուն պակաս էր օրինակն, վասն այն դատարկ է»:

Իե. *264աբ* [Յաղագս լեզուաց] – *Առաջին լեզուն՝ փաղեկայն... Արաբացին եւ այլքն:*

ԻՁ. *264բ* [Իսկ որ դպրութիւն գիտէ եւ գրով վար-ժի՝ ԺԲ. (12) ազգ. ձեռ. 268, 152բ] – *Իսկ որ դպրու-թիւն գիտեն եւ գրով վարին՝ ԺԲ. (12) ազգք են... Յուի թէ մարք աւելորդ է գրած:*

Իէ. *264բ-6բ* [Անանիայի Շիրակացւոյ] Այսոքիկ են ԽԲ. (42) գետ եւ գնացք նոցին – *Նարաճայ եւ Փար-փարաչ ի Դամասկոս ելանեն...*

ԻԸ. *266բ-7բ* ա. Յաղագս երկոտասանցին – *Վահ-մական Դորոթէոս յիշատակումն առնէ...*

բ. *267բ* Թէ յորո՞ց ազգէ էին երկոտասանքն – *Պետ-բոս եւ Անդրէաս՝ ի ցեղէն Նեփթաղիմի...*

գ. *267բ* Անուանի ԺԲ.ն (12) մարգարէից – *Ովսէ, Ամոս, Միքիայ...*

դ. *267բ* Անուանի ԺԲ.ն (12) ճանապետացն – *Յր-դիք Յակոբայ ազգաք՝ Ռուբէն, Շմաւոն... եւ աղախ-նացն որդիք – Դան, Նեփթաղիմ, Գադ եւ Ասէր: Աբրա-համ Գ (3) կին ունէր... ուստի սուրքն Գրիգոր Լուսա-ւորիչն:*

ԻԹ. *268ա-71ա* [Գրիգորի Կեսարացւոյ] Սուղ ինչ անուանի բաղաքաց (Ա-Ք) – *Աւետեաց երկիրն Երու-սաղէմ է... |271աբ|* Երինուպոլիս՝ Պաղտատ է, Խոամ *քաղաք՝ Տարաշամայ քով է... Կանգրայ:*

Լ. ա. *271բ* [Յաղագս երկրին Հայոց] – *Ի Կապա-դովկացոց Կեսարեան մինչեւ գՊոնտոսի կողմ ասեն*

Առաջին Հայ… *Իսկ սեպհական իւր աշխարհ* Մեծ Հայ։

բ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ժէ. դ.

271ար «Տոսփ՝ Վան է, Տմոռիս՝ Քարպան եւ Ալկի… Գոգովիտ՝ Դաւօնս»։

ԼՍ. *274ա-89բ* [Բառգիրք Հայոց (Ա-Ք)] – *Ապէնիազ՝ անկարօտ…*

Վերջին 4 բառերը այլ ձեռքով։

ԼՐ. *290ա-7բ* Հանդէս բանաստեղծաց, փաղանուանաբար ստորոգիլ նորավարժիցն՝ սակս բառէ գեղջուկ – *Պարտ՝ պատշաճ… Գիծք՝ տառք, գծաւորք…*

ԼԳ. *297բ-8բ* [Թարգմանութիւնք բառից զանազանից]

ա. 297ր Հոռմեերէն – *Վասիլիկոս՝ թագաւոր, կեսար՝ գլուխ թագաւորաց…*

բ. *297բ* Ֆռանկերէն – *Ռէ թագաւոր, ցիսար՝ գլուխ թագաւորաց…*

գ. *297բ* Եւ յոյնսն են Դ. (4) բառ – *Այսինքն՝ Ուլիա… Իսկ Հայս անուանին՝ էութիւն, գոյացութիւն, ենթադրութիւն եւ անձն։*

դ. *298ար* [Բառ զանազանի Կ-Ջ] – *Կիլի Հէքմայի՝ որ է կաւ իմաստասիրաց… տարհ արայ, թէ ի վրայն ձգէ։*

Այս թուղթն այլ ձեռագրից առնուած յաւելուած է։

ԼԴ. *299ա-300ա* Դասաւորութիւն զղչման, որ տան ի խոստովանութիւն – *Մեղա՛յ ամենասուրբ Երրորդութեան…*

Լե. *300բ-4ա Սուղ ինչ Վասն մահացու մեղաց* – Այսոհիկ եմ մեղ՛ գլխատուր…

ԼՋ. *304բ-8ա* ա. Սուղ ինչ Մեկնութիւն արարեալ ի Ներգործութենէն Պոտփիարի – *Վարդապետական եղանակի ի Դ. (4) բաժանի…*

բ. *308ա* [Սահմանի գիտութեան] – *Գիտելի է ըստ կանոնաց իմաստասիրաց, զի գիտութիւն…*

Լէ. *310բ* Թեկադրութիւն։ Գիրս ասէ – *Գլխաւոր եմ եւ աստուածեղէն լրօնիցն վարդապետ… ազնիւ օրինակ քո փոխանակ առիր։*

ԼԸ. *310բ* Ի Սարեկէն է – *Որպէս հոգի ընդ մարմին, եւ ոսկի ընդ գրոյ… կերպեցեալ գմերս ի մարմնի։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

60ա Զանմտութեամբ չանդրս աղաչեմ յիշել,
Եւ յոյժ անարժանիս Հայր մեղա՛յ ասել,
Եւ զնագելի մատենս խնամօք պահել,
Եւ ի փափագողացըն ո՛չ արգիլել։

300ա Գրեցաւ թվին Հայոց ՌՀ. (1621), մարտ ամսոյ Ի. (20), գարնան։

308ա Փա՛ռք եւ պատիւ եւ երկրպագութիւն անհասին, անճառին, անիմանալոյն, էիցս էացուցանողին, եզակ երրեակին, եւ երրեակ միակին՝ ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, անզրաւ յաւիտեանս. ամէն։

308բ Ցանկամ գոլով նիազ
Անեղբ եւ յարակս
Սահմանք ոգոյս բաղձալ
Ապենիագդ գայլես
Նքթեալ լաբոսագերք
Ըսփոփեալ պալաբեաս,
Սալարեալս բալիատրէն,
Որոնեալ տածեսցես
Ղաբանոսք ներհունի
Իիւնելոյս տո՛ւք երազ
Աւթոց ոգոց ծրած
Պենտագծիւ ի ծարի
Մասամբքս մանրախիտ,
Որակիդ բնաւի,
Նրքոդեալ ըղձի,
Ունայնիս խնդիր,
Զմիգացեալս հոգի
Որ բնաւից ես գոյակ,
Նրշդեհեալս ի կենաց
Տրրոհեալս յերամո,
Մատնուածիք ոգո,
Աւրիթ կենաց ձիր,
Բախարաթ տառիդ
Թրւաբերն Ամէնի։ (1611)։

Ծայրագագ. «Պատրոսըն ասաց գայս բանս ի գծի, / *Մոնոզոն տմարթ,* Տիւրիկցո *որդի*»։

Զարմանամ ընդ այսմ իր, որ պատահերտեալ,
Զի բան նիւթիւ ծածկեալ ՚ւ իմաստի գրծեալ,
Բայց մարդս, որ բանական լըսիմք ոչզորըեալ,
Պարտիմք քննել ըզգիրս՝ ըստ Տեառն ասացեալ։
Նաեւ ի նազելի սրբոցդ հանդիպի
Աղաչե՛մ ապիկարս մի՛ անգոսնեսցի,
Զի ես եմ պարտապան բիւր քանքարի,
Աղաչե՛մ գանցաւորքըս ճանապարհի,
Հնկա՛լ ըզսա, Տէ՛ր իմ, արքայդ երկնային,
Իբրեւ զլոմայան այրոյն ի գանձանակին,
Եւ որք ի քէն հայցեն վասն իմ գիզորմին,
Լըցո՛ կըրկին կենօք զհայցուածս նոցին։

|309ա| Շնորհիւ ամենազօրին Աստուծոյ եւ հովանաւորութեամբ Որդոյն միածնի եւ գործակցութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ, յանգեալ աւարտեցաւ ամենափարթամ գանձս եւ իմաստնոց վճռարանս, սոփերաց մարգարանս եւ պուեսիից ճեմարանս, խորոց բանալիս եւ անհասից ծանուցանողս, լաբուննեաց գնդից զուարճարանս եւ աշակերտաց բամից գերալրացուցանողս, տարակուսելոց սփոփոդս, եւ հանգոյն իմ բամբասմաց նրքացուցանողս, գաստուածպաշնան յայնտող եւ արտաքնոցն ծանուցանող, ի սրբազանից կաճառաց կազ-

մեալս եւ ի վերծանող յոգնահանճարիդ յարդարեալս, բարելի եւ հոգիազարդ տաւս, որ կոյի Քերական, այլ եւ Բառգիրք եւ Աշխարհացոյց եւ այլ սուղ ինչ դուն եւ խուն բանս:

Արդ, սկիզբն գրականութեան սորին եղեւ ի մայրաքաղաքն Բուզանդիայ, ի դուռն Սուրբ Նիկողայոսի Զմիւռնոյ հայրապետին, եւ ի պատահմանէ ոչ աշղոյութեան՝ յամրացաւ գծագրութիւն սորին, եւ յետ չորից ամաց, ապա աւարտեալ եղեւ ի ՌՀԳ. (1624) թվին, ի Ծօղ քաղաք, որ կոչի Ասպահան, առ ածին Սահապարու գետակն, ի դուռն մենաստանին, որ կոչի Սուրբ Փրկիչ, առ ոտսն գերեզմանիկ եւ երանաշնորհ, եռամեծ եւ հոգիազարդ, օրբասնունդ եւ հեզահոգի, գովեալ ի հազարաց եւ ընտրեալ ի բիւրուց, հոգով խոնարհ եւ ամենաբարի |309բ| արշիական պատուով ճոխացեալ սուրբ րաբունապետին հաչատուրի, ի վայելումն ինձ՝ անարժանիս եւ խոպանացելոյս ի համայն առաքինութեանց, աշակերտ նորին կոչեցեալ սուտ անուամբ՝ Պօղոս աբեղայիս, մանաւանդ ի վայելումն ուսումնասէր եղբարց մանկանց Մխոնի, որք տեսչան հասանել վերինն իմաստութեան:

Արդ, յետ դուզնաքեայ բանիցս, առ ոտս անկեալ արտասուալից հառաչմամբ, մեծաւ պաղատանօք աղաչեմ զհոգիազարդ եւ գլուսաւորգի սուրբ աւազանաւ ծնեալ եղբարսդ, որք հանդիպիք այսմ նագելի եւ լուսազարդ մատենիս՝ կարդալով կամ օրինակելով, չիշեսջիք ի մաքրաթախիծ աղօթս ձեր զիմաթրացեալս չամեծնայն բարեաց եւ զպատրաստական բիւրուց քանքարաց, զանարժան հղոյ եւ մոխրոյս, զլոկ անուամբ՝ Տիւրիկցի Պօղոս աբեղայս, եւ զհայրն իմ մանկանամբ զՄեղրիկանց Սահապետ, եւ զմայրն իմ զՆազապեկիճ, եւ զեղբարսն իմ, եւ զքրւերսն իմ զկենդանիսս եւ զհանգուցեալսն եւ զամենայն արեան մերձաւորսն իմ, եւ որք չիշէքդ միով Հա՛յր մեղայիւ, չիշեալ լիշիք ի Քրիստոսէ յանեաւոր աշեղ ատենին. ամէն:

Դարձեալ աղաչեմ, չիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զտէր Ղուկաս քահանայն, որ ինձ զշարականն դաս ետուր, եւ զտէր Նազարէթ քահանայն, որ վարժեաց զմեզ չուսումն գրչութեան ըստ կարեաց, եւ չարհետ քերականութեան, զոր Տէր Աստուած հատուցէ նմա. ամէն:

Դարձեա՛լ աղաչեմ չիշել ի Տէր զսբբահոգի վարդա|310ա|պետն մեր՝ զտէր Խաչատուր քաջ րաբունապետն, որ պատճառ եղեւ կրօնաւորութեան մերում եւ բազում աշխատանս կրեաց վասն իմ առ ի չուսումն աստուածաբանական իմաստից եւ չերգս ձայնաւորաց փոքր ի շատէ ըստ կարեաց իմոց եւ արժանացոյց զանարժանութիւնս իմ աստիճանի սարկաւագութեան, զոր Տէր Աստուած հատուցէ նմա ըստ վաստակոց իւրոց աստ եւ ի հանդերձեալն, որ է ապրենալ չաւիտեանս. ամէն:

Դարձեալ աղաչեմ, չիշեցէ՛ք ի Տէր զամենայն հոգեւոր եղբարսն իմ, որք ի չուսումն դպրութեան եւ գրչութեան, եւ որք ի կրօնս առաքինութեան եւ սրբութեան, զկենդանիսս եւ զհանգուցեալսն, եւ որք հանդիպիք այսմ տապիս՝ մի՛ զլ(ե)նբօստնուցուք ի վերայ անվարժ գրչութեան սորին, քանզի թէպէտ պրտուելէն է տապան սորին, սակայն լի է զանազան եւ պատուական ակամբք եւ մարգարտօք: Իսկ դարձեա՛լ աղաչեմ զքրիստոսասէր եղբարսդ, զի մի՛ վաճառեսցի գիրքս այս, այլ ի ձեռս իմաստնոյ եղիցի եւ չարաժամ ընթերցցի, եւ վերոյգրեալ անուանքն չիշեսցի, եւ որք չիշենն՝ չիշեալ լիցին ի Քրիստոսէ յանեաւոր աշեղ ատենին, որ հատուցանէ ըստ իւրաքանչիւր գործից, որ եւ մեզ չիշողացդ, եւ մեզ չիշեցելոցս, ողորմութիւն շնորհեսցէ ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ, որ է ապրենալ չաւիտեանս. ամէն: Հա՛յր մեր, որ յերկինս:

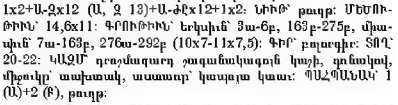
60, 300ա, 308ա՝ համառօտութիւնք տես ժէ դ. չիշ.ք. Բ, էջ 137-138:

2371
ԺՈՂՈՎԱԾՈՑ

ՍՈՒՐԽԱՆ — ՊՁ.– 1357

ԳՐԻՉ՝ Մանեվանեու ՍՏԱՑՈՂ՝ կարապետ ճեյ.:

ԹՂԹ՝ 294. չգրուած՝ 1աբ, 2բ, 72բ, 162բ, 293ա-4ա: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-Ձx12 (Ա, Ձ 13)+Ա-ԺԸx12+1x2: ՍԽԻՌ՝ թուր: ՄԵԾՄԻԽԻՆ՝ 14,6x11: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եկեսիճ՝ 3ա-6բ, 163բ-275բ, միապին՝ 7ա-163բ, 276ա-292բ (10x7-11x7,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 20-22: ԿԱՁՄ՝ դուռնմագարդ չագաւնակագոյն կաշի, ղոնճակով, միջուր՝ ապխտակ, ասասառ՝ կապոյտ կաւտ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա)+2 (Բ), թուղթ:

Նմուշ 112ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ — Կ ի ա ս ա խ ա ր ա ճ Ծա: ճ ա կ ա տ ա գ ա ր ք՝ 78ա, 132բ, 163ա, 276ա: Լ ա ւ ա գ ի ք ա ր ք՝ բոլորական, թաչեայիճ: Զ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր, թաչեագիր: Գ ա յ ե ր կատիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յատանգներում խանճարեան ճեռներ, տեղ-տեղ զանգան բծեր. կազմի եզերդ թերեւոյթ մաչուած, մէջերը վերից-վար ճասած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3ա-6բ* Մեկնութիւն բառից Գեաւկաճիւ — *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն...*

Բ. *Տա-71ա* Յաղագս Մեկնութեան Քերականին, զոր արարեալ է մեծ վարդապետին Վարդանայ, ի խնդրոյ թագաւորին Հայոց Հեթմոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 247ա-311բ. ա/*8ա-9բ*: բ/*9բ-11բ*: գ/*11բ-12ա*: դ/*12բ-13բ*: ե/*13բ-14ա*: զ/*14ա-20ա*: է/*20ա*: ը/*20բ-22ա*: թ/*22բ-23ա*: ժ/*23ա-24բ*: ի/*24բ-25բ*: լ/*25բ-40ա*: խ/*40ա-43բ*: ծ/*43բ-46ա*: կ/*46ա*: հ/*46ա-48ա*: ձ/*48ա-51ա*: ղ/*51ա-52բ*: ճ/*53ա-58բ*: մ/*58բ-63բ* (*59ա «Քիչ մի մեկնութենէ շաղկապիս գրեցայ ի մակդրոն, գայն անդ ընկալ»*): յ/*63բ-66բ*: ն/*66բ-68բ*: շ/*68բ-71ա*: Ունի.

ա. *7աբ* Վասն Բերականութեան եւ վեց մասանց նորին – *Ա. Վասն վերծանութեան...* ԻԳ. *Վասն խոնարհմուն բայի*:

Տպ. երս., 1972, A:

Գ. *71բ-2ա* Յառդագանութիւնսն պատառիկս, զոր գտի – *Շեշտադրոյն երեք տեղի ունի...*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի..., էջ 378-9, ձեռ. E:

Դ. *73ա-4ա* Մովսէսի Խորենացւոյ Բան խմաստութեան – *ՅԱստուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկայինս տեսակ...*

Ե. *74ա-6բ* Նշանագիրք[ի] (Ա-Ք) – *Աբբահամ...*

Զ. *77ա* Զայս որպէս թէ գիրճն խրատէ զատացաւղ – *Գխրատս եմ եւ աստուածային կրանիցդ վարդապետս... Պատասխանի. Գանձ ունիմ զքեզ հոգեւոր բարութիւնդ...*

Է. *78ա-131ա* Վերուծութիւնք բացերեւապէս բազմազան բայից եւ բառից՝ յոքնախումբ շարագրութեամբ արարեալ զսա Ա.հիստակիսի Գոչի, ի խնդրոյ բազմաց, յառիեստս գոչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. *Նախ./78ա-80բ*: ա/*80բ-82բ*: բ/*82բ-86բ*: գ/*86բ-90ա*: դ/*90ա-90բ*: ե/*90բ-94ա*: զ/*94ա-7բ*: է/*97բ-98ա*: ը/*98ա-99ա*: թ/*99ա-100ա*: ժ/*100ա-31ա*:

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի... էջ 227-86, ձեռ. A:

Ը. *132ա-51ա* Գեղոգեայ վարդապետի արարեալ, ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներ<եր>իցացն Կայքատաւուցյոյ մեղսաձերվ անձին

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. *Նախ./132ա*: ա/*132բ-41ա*: բ/*141ա-9ա*: գ/*149ա-51ա*:

Թ. *151ա-62ա* Խրատ գրչութեան, զոր արարեալ էր զսա յառաջագոյն Գեղոգեայ վարդապետի՝ ի խնդրոյ ուսեմն. զորոյ զպակասն ի նմանէ յեռոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ, եղեալ յառաջ զԱ.հիստակէսի արարեալն եւ զթերին ի նմանէ կատարեաց իմոն ինձ նուաստիս՝ Ստեփաննոս Գոյներ<եր>իցացն, որոց ողորմեսցի Տէր արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. Յոջ/*151ա-3բ*: ա/*153բ-6բ*: բ/*156բ-8ա*: գ/*158ա-9ա*: դ/*159բ-61ա*: ե/*161աբ*: զ/*161բ-2ա*:

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի... էջ 287-320, ձեռ. A:

Ժ. *163աբ* Այս բառ գաղանաբար հոմանուանց բագնանեալ զամենայն որ ինչ միանգամ են անուանի ճերբայելի յԱւրէնս եւ ի Մարգարէս եւ ի Նոր կտակարանս, թարգմանեալ եւ մեկնեալ յերբայեցւոյն ի յոյնս եւ ի յունկն՝ ի հայ. կարգաւ՝ ըստ նշանագրաց ալֆաբեթիցն երբայեցւոց, թէ զինչ միաբանութիւն անուանց ունիցին – *Ալֆ՝ ուսումն նշանագրաց...*

ԺԱ. *163բ-86ա* Բառ երբայեցւոց (Ա-Ք) – *Ադամ երկիր կամ հոյս կամ երկիր մարմնացեալ... |186աբ| Քանքար եւ տաղանդ՝ վեց հազար դահեկան...*

ԺԲ. *186բ-275բ* Այս բառ ևս ճերթողական, վասն չափոյ հոմերական տաղիցն, վասն զի ճերթողական արհեստին չափաբերականք են եւ չափով վարին: եւ են, որ գեղչուկ են, որով ճատասասանն վարին, զի յաճախապէս փոխաբերին սակս զարդու ճատասանից, եւ հարկ է յոմնեամբ եղանիլ (Ա-Ք) – *Աստուածազան՝ աստուածազարդ... Քրել՝ թշնամանել*:

ԺԳ. *276ա-88բ* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանումաբար ստորոգիլ ճորավարժիցն սակս բառէ գեղչուկ – *Պարտ՝ պաշտաճ...*

ԺԴ. *289աբ* Թարգմանութիւն պարսիկ բառից ի Վարդան գրոց – *Ջրագաշտական՝ գրուն բան կամ գկարեւոր ուխտ...*

290ա «Ջատագին ճառն ընթերցեալ, գտի երիս բառս, զոր պահ[ր]ելուն ոչ գիտաց, ասելով չէ պարսիկ, եւ պաղ. այս է բռվանդակս:

ԺԵ. *290ա* Ճաղկապ է – *Եթե, գի, ոչ միոյ... Հոլովի Անուանց – Աստուած՝ ուղղական...*

ԺԶ. *290ա-1բ* [Հերոնիմոսի Լրոնեցիոսի Սուղ ինչ վասն Հին կտակարանաց] – *Արդ, թուեն երբայեցիքն զգիրս գայս ձեւ աւրինակի... սրբագրացեր՝ ինն*:

ԺԷ. ՅԱԽԵԼԱԿՐՈՒԹԻՒՆՔ, ԺԷ. դ., ճոտգիր

ա. *294բ* [Անուանի ճաճապետաց] – Նոյ, Աբեդ... Թորգոմ, Հայկ:

բ. *294բ (նոյն ձեռքով)* [Յաղագս ժամաճակաց] – *Տարին ՍՒՀ. (52) է եւ օր մի... ՅՃԼՒ. (6132)՝ քիւր ժամք են (տե՛ս Յիշ. յետագրի 2)*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱԼՄԱՆԱԿԻ

71ա Ջոտեփաճոս *անիմաստ գրիչ աղաչեմ յիշեա՛ ի Տէր*:

186բ Ջծոյլս ի բարիս եւ գարագս ի չարիս՝ զՕտեփաճոս *անիմաստ գրիչ, աղաչեմ յիշել ի Տէր*:

291բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն՝ Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Աստանօր յանդ եղեալ կատարեցաւ տառս այս իմաստապատում, որ կոչի Քերական, արարեալ եւ մեկնեալ զսա մեծ վարդապետին Հայոց Վարդանայ Կիղիկեցւոյ, ի խնդրոյ բարեպաշտ թագաւորին Հեթմոյ, նաեւ հարազատ Գեղոգեայ վարդապետի, եւ

աներաս Գրչին Աւթիստակիսի մեծ հռետորի, ի քուխս Հայոց ՊՁ. (1357), Աեռամբ Ստեփաննոսի մեծապատիւ եւ յետին գրչի, ի խնդրոյ օրբամաքուր եւ ընծերցաւէր քահանային՝ Կարապետին, ի վայ|292ա|եղումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ հոգւոյ իւրոյ: Վասն զի սա է քահոն եւ գաղափար ամենայն արհեստից, եւս առաւել՝ որք փութան ձեռնարկել յարհեստ գիրութեան: Զի որպէս անհնար է թռչնոց ի լուծ յծել եւ ակաւս պատառել, եւ կամ եզանց յարդս վերառնալ, նոյնպէս առանց աշխատելոյ ի սմա ո՛չ ոք կարէ հասու լինել արուեստին մեծի գիչութեան, եւ որ յանդգնի համարձակել, ո՛չ կարէ գրել զճշմարիտն, այլ եղծանէ գարուեստն եւ աղաւաղէ զգրելին ըստ անիմաստ խոհակերի, այսպիսիքն՝ մսագործի, որ ոչ գիտէ զորոշումն յաւուածին, այլ անհմտաբար հանէ զանդամսն միսն ի միւս անդամն, եւ զմիւսոյն ի միւս այլն: Բայց են ոմանք, որ ծաղր առնեն զգիրս գալս, որպէս եւ է մեր ազգիս գպարտութիւն եւ բրտամզդութիւն, զի որպէս մարգարիտ ի քիթս խոզի եւ մանեակ ոսկի ի պարանոց իշոյ, այնպէս եւ սա ի ձեռն անիմաստ եւ անմիտ առնն, այլ |292բ| որ արբի սիրոյ սորին՝ նա՛ միայն գիտէ զճաշակ քաղցրութեան դորա:

Բայց գրեցաւ սա յաշխարհիս Հռնաց եւ ի յերկիր Խրիմի, ի հոյակապ եւ ի հռչակաւոր քաղաքին, որ կոչի Սուրխաթ, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնին, ի հայրապետութեան Հայոց տեառն Մխիթարայ, եւ յեպիսկոպոսութեան տէր Ստեփաննոսի աւրհնեալ քահանայապետի ամենայն Հիւսոիւսական կողմանց: Արդ, որք հանդիպիք սմա ուսմամբ կամ աւրինակաւ, յիշեցջիք ի մաքբափայլ աղօթս ձեր զԿարապետ օրբամաքուր քահանայ, եւ զծնաւղս իւր, զհայր իւր՝ զպարոն Աստուածատուրն, եւ զմայր իւր՝ զԱդոյր իւր՝ զՀալիլն՝ զփոխեցեալսն ած Քրիստոս, եւ զհամեստ ամուսին իւր՝ զԳոհարիսկին, եւ զնորաբողջ զաւակն իւր՝ զՀալիլն եւ զՎարդենին, ընդ նմին եւ զիս՝ զեղկելի գրիչս զՍտեփաննոս, եւ զծաւղս իմ, եւ զամենայն արեան մերձակայս իմ: Եւ Աստուած, որ առատն է ի տուրս բարեաց, ձեզ՝ յիշողացդդ, եւ մեզ՝ յիշելեացս, առհասարակ ողորմեացի. ամէն:

291բ՝ համառօտութիւնք տ՛ս ժԴ. յիշ-ք, էջ 426-7։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԱՏԱԿՆԵՐ

1. *77բ (նոտրգիր) Այս Բառգիրքս՝ Պետրոս վարդապետին [է], իւր արդեանցն բռնացեալ Թվին ՌՃԻՓ. (1680),* նարբերթցի տէր Պլսանէն:

Գիպակ Ք բ (նոյն ձեռքով) Թվին ՌՃԼԴ. (1685), մարտի ԺԷ. (17) օր, Դշաբթի (4), Պետրոս Ձեռամբ իմով գրեցի ի Սուլիմանաստուր եկեղեցի Կօստանտինուպոլսոյ, մարտի Գ. (3), օրն Դշաբթի (3) երագ տեսի ակռայս: ԺԷ. օրն, Գշաբթի երագ տեսի Կասպարն, որ Թոխաթ բերեց ինձ:

2. *294բ (ԺԷ. դ., նոտրգիր) Ասլիայ ու կումմուժայ խազի ասխասլի, մլուկ, խուպի, ալաճ, ալլահ, գանթուզի, գան զերթի. Անուանաբն Անեղին Աստուծոյ օգնեցէ՛ք մեզաւորո ծառայիս:*

3. *2ա (ԺԸ. դ., նոտրգիր) Ալ[յ]ս է տապան Անա[լաս]կի Պետրոսի որդի Տարգիրճանի:*

ԿՆՔՎԴՈՐՈՇՄ՝ *6բ, 63բ, 103բ, 256բ (վարդեակաձեւ, կապգիր). Պետրոս: Թվին ՌՃԻ. (1678): 77բ (բեղորշի). Տէր Պետրոս Քրիստոսի ծառայ:*

ԳՐԶԱՓՈՐՁ՝ *Գիպկի Աա, 2բ (զանազան բառեր): 289բ Շլոռոս, որ թա[ր]գմանի պոզլախ ձի:*

2372

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺՁ. դար

Վիճակ՝ բաւարար. յատանգիներում խոնաւութեան հետեւեր, տեղ-տեղ ցեցակեր, թ. 353-4՝ կարկատած, եզրագնատոմից պատկանիչերը վնասուած. կազմն ձեռնակ եւ մէջի տոորին մասն ընկած, եզրերը թեթեւակի մաշուած:

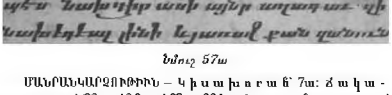
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *2ա-6բ* Մեկնութիւն բառից Հերակաձին — *Վերծանութիւն՝ ընծերցողութիւն...* Փեռեկում բացումն: *(6բ յաւելեալ 6բա. եւ թվակայ՝ բնութիւն):*

Բ. *7ա-78բ* (այլ ձեռով) Մեկնութիւն Քերականին ի Վարդան վարդապետէ արարեալ

Տե՛ս ձեռ. 267, 247ա-311բ. ա/7ա-8բ, բ/9ա-11ա, գ/11ա-12ա, դ/12ա-13ա, ե/13ա-14ա, զ/14ա-20բ, է/20բ-1ա, ը/21ա-23ա, թ/23ա-24ա, ժ/24ա-25բ, ժա/25բ-7ա, ժբ/27ա-44ա, ժգ/44ա-6ա, ժդ/45ա-50բ, ժե/51ա, ժզ/51բ-3ա, ժէ/53ա-6բ, ժը/56բ-8բ, ժթ/58բ-64բ, ի/64բ-70ա, իա/70ա-3ա, իբ/73բ-6ա, իգ/76ա-8բ:

Տպ երեւան, 1972, ձեռ. Է։

Նմուշ 57ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ա տ ա խ ա ր ճ՝ 7ա: ճ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 83ա, 136ա, 165ա, 331ա: Լ ու սա ն ճ գ ա զ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր, թռչնագիր: Գ ա յ ն ե ր՝ կարմիր:

Գ. *78բ-80ա* Յաւոգանութիւնսն պատառիկս, զոր գտի – *Շնչաւորսն երեք տեղի ունի…*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի…, էջ 378-9, ձեռ. E:

Դ. *80բ-1բ* Մովսէսի Խորենացւոյ Բան խմաստութեան – *Յիատուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային տեսակ…*

Ե. *83ա-134բ* [Վ]երլուծութիւնք բացերեւապէս բազմագան բայից՝ յոքնախումբ շարագրութեամբ առաբեալ զսա Աւրիստակիսի Գրչի, ի խնդրոյ բազմաց, յարհեստս գրչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. *Նխբ/83ա-5բ: ա/85բ-7բ: բ/87բ-91բ: գ/91բ-4ա: դ/94ա-5բ: ե/95բ-9ա: զ/99ա-102ա: է/102ա-3ա: ը/103ար: թ/103բ-5ա: ժ/105ա-84բ:*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի… էջ 227-86, ձեռ. F:

Ջ. *135ա-53բ* Գէորգեայ վարդապետի առաբեալ ի խնդրոյ Սահակաճոսի մականուն Գոլներիցացնց Կայթառացւոյ մեղսաներկ աճնին

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. *Նխբ./135ար: ա/136ա-44ա: բ/144ա-51բ: գ/151բ-3բ:*

Է. *153բ-64ա* Խոստ գրչութեան, զոր առաբեալ էր զսա յառաջագոյն Գէորգեայ վարդապետի, ի խնդրոյ ումեմն. զորոյ զպակասն ի նմանէ յեռոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ ես կատարեաց զխնդրուած իմ, եղեալ յառաջ զԱռիստակիսի առաբեալն եւ զթերին ի նմանէ կատարեաց ինեն ինձ նուաստիս՝ |154ա| Սահփանոս Գոյներիցացնց, որոց ողորմեսցի ի Տէր առաբողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. *Յոչբ./153բ-6ա: ա/156ա-8բ: բ/159ա-60բ: գ/160բ-1բ: դ/161բ-3ա: ե/163ար: զ/163բ-4ա:*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի… էջ 287-320, ձեռ. E:

Ը. *168աբ* Ա,ս բառ բաղաձայնի հոմանուանց, բազձանելալ զամենայն, որ ինչ միաճգամ են աւուանի ներաչելի յԱւրէնս եւ ի Մարգարէս եւ ի Նոր Կտակարանս, թարգմանեալ եւ մեկնեալ յերայեցւոյն ի յոյնս եւ ի յունէն ի հայ՝ կարգաւ բստ նչանագրաց այֆաբետիցն եբրայեցւոց, թէ զի՞նչ միաբանութիւն աւուանց ունիցի– *Այիֆ՝ ուսումն նշանագրաց…*

Թ. *168բ-200բ* Բառք եբրայեցւոց (Ա-Ք) – *Ադամ երկիր կամ կոյս… -200բ Քանքար եւ տաղանդ՝ վեց հազար դահեկան…*

Ժ. *201ա-330բ* Ա,ս բառք են ներթողականք. վասն չափոյ հոմաւական տաղիցն, վասն զի ներթողական արհեստին չափաբերականք են եւ չափով վարին, եւ են, որ գեղչուկք են, որով ճատասասանին վարին, զի յաճախապէս փոխաբերին սակս զարդու ճատասանից, եւ հարկ է յոգնաճամար եղանիլ (Ա-Ք) – *Աստուածազան՝ աստուածազարդ…*

ԺԱ. *331ա-49բ* Հանդէս բանասուեղծաց փաղանուանաբար ստորոգիլ ճորաւարժիցն սակս: Բառ է գեղչուկ – *Պարտ՝ պատշաճ, ի դէպ, ի ճաճ…*

ԺԲ. *350ա-1բ* Թարգմանութիւն պաւսիկ բառից ի Վարդան գրոց – *Ջրաղաշ[տ]ական՝ գբուն բան կամ գկարեւոր ուխտ…*

351բ աձաւագին ճառն ընթերգեալ, գոր երիս բառս, զոր պա[ր]ձեն ոչ գիտաց, ասելով Ձէ պարսիկ եւ ալն, այս է բովանդակս:

ԺԳ. *351բ* Շաղկապ է – *Եթե, դի, ո՛չ միոչ, քան… 351բ-2ա* Հոլոլf Անուանց – *Աստուած՝ ուղղական…*

ԺԴ. *352ա-3բ* [Հ]երոնիմոսի Լուսնցիոսի Սուղ ինչ վասն Հին կտակարանաց] – *Արդ, ծուեն եբրայեցիքն զգիրս զայս ձէւ աւրինակի… սրբագրացն՝ ինն:*

ԺԵ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԷ. ղ.

–164բ-5ա Ըստուգեցէ՛ք գդիտաւորութիւն, գպիտանացուն, պատճառն մականուութեան…

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

80ա Ձանդրիաս անիմաստ գրիչ աղաչեմ յիշել ի Տէր:

164ա Ձգծաւղ սորա՝ գանաւրժան ուէր Անդրիասս, աղաչեմ յիշել ի Տէր:

ՆԿԱՐԶԱՔԱՐՔ՝ *Պհպնկ ԱՔ-Քա, 355բ (Ծաղիկներ):*

ԳՐՁԱՔԱՐՔ՝ *Պհպնկ ԱՔ քերականն: 353բ տրամադրեալ, փոխադրեալ:*

2373

ԺԱՂՎԱԾՈՅ

(բաղկացած է 2 տարբեր ձեռագրերից)

ԹԵՐԹ՝ 240: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, դունակով, միջոկը՝ տախտակ, աստառը՝ դեղին մետաքս: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), մազաղաթ:

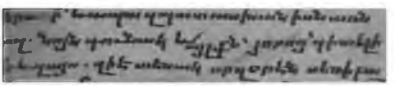
ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի եզրերը մաշուած, կաշին խոնաւացած, ք. փեղկը ցեցակեր, կապիչներն ընկած:

ՔՆՆԱԳԻՐ Ա.

ԺԴ. դար

ԳՐԻՉ՝ Սահմանոս:

ԹԵՐԹ՝ 158 (1-158), չգրուած՝ 23բ-4բ, 157բ-8բ: ՓՐԱԿ՝ 1-2x 12+Ա-ԺԱx12 (Ա 14): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 13x9: ԳԻՐՔԻՒՆ՝ միասին (10,5x6,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 19-23:

Նմուշ 74ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 1ա, 25ա, 34ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ա գ ա ր դ՝ բուսական: Ջ ա ր դ ագ ի՛ ճաճգոցագիր: Գ ոյ ն է՛ կարմիր:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. յուսանցներում խոնաւութեան հետքեր եւ գանազան բծեր. գրադաշտը տեղ-տեղ խոնաւացած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-20բ* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ հերականութեան]

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ. ա/1աբ. բ/1բ-2ա. գ/2ա. դ/2ա. ե/2աբ. զ/2բ-4ա. է/4աբ. ը/4բ-5ա. թ/5ա. ժ/5աբ. իա/5բ. իբ/5բ. իգ/5բ-10ա. իդ/10աբ. իե/10բ-1բ. իզ/11բ. իէ/11բ-2ա. իը/12ա-3ա. իթ/13ա. ի/13ա-4բ. իա/14բ-5բ. իբ/15բ-6ա. իգ. 16ա-7ա. իդ/17ա-20բ. Ունի

— *20բ-2բ* Ւրւծարծմուիթ խոնարհմանց բայի. Յաղագս աղօթից — *Աղաւթական, ներգործական, հերքական ասանգի...*

Բ. *25ա-154ա* Մեկնութիւն Քերականի, արարեալ Եսայեա վարդապետի

— *25ա-34ա* [Նախերգամ] — *Ի ձեռնատուութենէ Հոգւոյն հանդերձեալ եմք բուռըն հարկանել...*

ա. *34ա-43ա* Յաղագս բերականութեան — *Քերականութիւն է հմտութիւն...*

բ. *43ա-9ա* [Յաղագս վերծանութեան] — *Ձեռ ասելոյ գվեց մասանց քերականութենէն...*

գ. *49ա-53ա* Յաղագս ոյորակի — *Ոյորակ է բացագանչութիւն պատկանաւոր ձայնի...*

դ. *53ա-5ա* [Յաղագս կիտի] — *Կէտ է տրամախոհութեան չանկեցելոյ նշան...*

ե. *55ա-6բ* [Յաղագս ճգմներգութեան] — *Հնագ ներգութիւն է մասն քերդաձայն...*

զ. *56բ-66բ* Յաղագս տառի — *Գիր է ԼՋ.՝ զմիչբէ մինչեւ գՔէ: Ւրոյ, մինչեւ գայս վայր ասացեալ քերդողիս...*

է. *66բ-7ա* Յաղագս վանգի — *Փաղաւութիւն է հնկապէս պատաւութիւն ձայնորդաց...*

ը. *67ա-9ա* Յաղագս երկար վանգի — *Երկար փաղաւութիւն լինի ըստ յեղանակս ութ...*

թ. *69աբ* Յաղագս սուղ վանգի — *Սուղ փաղաւութիւն լինի ըստ երկուս յեղանակս...*

ժ. *69բ-72ա* [Յաղ]ագս նաւասարակ շաղա[շարաց] — *Հաւասարակ վանգ լինի ըստ յեղանակս երիս...*

ժա. *72աբ* Յաղագս բառի — *Բառ է մասն բանի...*

ժբ. *72բ-5ա* Յաղագս բանի — *Բան է հետեւակ բառի շարադրութիւն...*

ժգ. *75ա-97ա* Յաղագս անուան — *Անուն է մասն բանի հոլովական...*

ժդ. *97ա-104ա* Յաղագս բայի — *Բայ է բառ անհոլով...*

ժե. *104բ-14բ* Յաղագս յօդորդութեան — *Յօդորդութիւն է կարգաւոր խոնարհութիւն բայից...*

ժզ. *114բ-5բ* Յաղագս ընդունելութեան — *Ընդունելութիւն է բառ ընդունական բայից...*

ժէ. *115բ-9բ* Յաղագս յատդի — *Յատդ է մասն բանի հոլովական...*

ժը. *119բ-23բ* Յաղագս դերանունութեան — *Դերանունութիւն է բառ փոխանակ անուան առեալ...*

ժթ. *123բ-4բ* Յաղագս նախադրութեան — *Նախադրութիւն է բառ նախադրեալ...*

ի. *124բ-9բ* Յաղագս մակբայի — *Մակբայ[ի] է մասն բանի անհաղագս...*

իա. *130ա-4բ* Յաղագս շաղկա[պի] — *Շաղկապ զի՛ ի վերջ գասեցաւ...*

իբ. *134բ-42ա* Յաղագս առոգանութեան — *Առոգանութիւնք են տասն...*

իգ. *142ա-3բ* Յաղագս [գր]ադարձից — *Կամ եդեւ ինձ ընդ առոգանութեանցն կարգել...*

իդ. *148բ-54ա* Յաղագ[ս] ոտից — *Ապա եւ վասն ոտին առնու ասել արուեստաւորս...*

Տե՛ս եսայի նչեցի, Վերլուծութիւն քերականութեան, եր 1966, 55-136, ձեռ. Բ.

Գ. *154բ-7ա* [Դարձի Հարճագրոյ] Նկատոմամն Արիստոտէլի — *Ուսուցանէ գմեզ ի բնաւորութենացն այնոցիկ... ի ձեռն խորհրդաբերութեան մտաց եւ կրթութեան բանի ունի մարդս:*

Դ. ՅԱԻԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ա. *22բ-3ա* (ԹՋ. դ., նոտրգիր) [Հարցմունիք եւ պատասխանիք] — *[Հարց.] Ջի՞նչ է հնագանդ: Սահմանք. Հնագանդութիւն է բառնալ...*

բ. *157ա* (ԹՐ. դ., նոտրգիր) Արիստոտէլի Թ. ստորոգութիւնիցն — *Այսոքիքն՝ գոյացութիւն, որպ, քանակ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՈՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

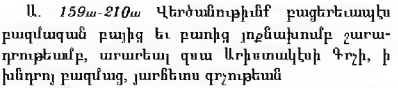
154ա Ջանպիտան հողւո՝ գՄտեիանոս գրիչ, ազաչեմ յիշել ի Տէր, եւ գուք յիշեալ լիջիք ի Քրիստոս Աստուած. ամէն:

ԳՐԱՆՓԻՐՔ՝ *Պհպնկ Բբ, 157բ (զանազան բառեր):*

ՁԵՌԱԳԻՐ Բ.

5006 (ՈՊԱՀԱՆ) ՌՁԲ. — **1633**

ԹԵՐԹ՝ 82 (159-240). *շգոտած՝ 240բ*: ՊՐԱԿ՝ 1-7x12 (և 10): ՆԻՒԹ՝ *բուղթ* ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 13x9. ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ վիասխան (10,5x6,5): ԳԻՐ՝ *բզարգիր* ՏՈՂ՝ 19.

Նմուշ 184ա

ՎԻՃԱԿ՝ *բառարար լասանցներաւմ տեղ-տեղ զանազան բեր*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *159ա-210ա* Վերծանութիւնիմ բացատրեւապէս բազմազան բայից եւ բառից յոքնախոսմբ շարադրութեամբ, արարեալ զոա Արիստակէսի Գրչի, ի խնդրոյ բազմաց, յարենոս գրչութեամն

Տե՛ս ձեռ 267, 348ա-98ա *նխբ/159ա-61բ. ա/161բ-3բ. բ/163բ-7բ. գ/167բ-70բ. դ/170բ-1բ. ե/171բ-5բ. զ/175բ-5բ. է/178բ-ձա. ը/179բ-80ա. թ/180ա-1ա. ժ/181ա-210ա.*

Տպ. Լ. Խաչերեան, Գրչութեան արուեստի ... էջ 227-86, ձեռ. H.

Բ. *210բ-29ա* Գէորգեայ վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներիցացոց Կայքառաւիցւոյ մեղսաձերկ աձնի

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. *Նխբ./210բ-1ա; ա/211ա-9բ; բ/219բ-27ա; գ/227ա-9ա:*

Գ. *229ա-40ա* Խոստ զրչութեան, զոր արարեալ զսա յառա|229բ|զագոյն Գէորգեայ վարդապետի, ի խնդրոյ ոմանց. զորոյ զպակասն ի նմանէ յետոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ, եդեալ յառաջագոյն զԱհիստակէսի արարեալն եւ զթերին ի նմանէ կատարեաց իմին ինն նուաստիս՝ Ստեփաննոս Գոյներիցացնց, որոց ողորմեացի ի Տէր արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. *Յոցք./229բ-32ա; ա/232ա-4բ; բ/234բ-6ա; գ/236ա-7բ; դ/237բ-9ա; ե/239բ; զ/240ա.*

Տպ. Լ. Հաչերեան, Գրչութեան արուեստի..., էջ 287-320, ձեռ. Գ:

ՅԵՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԻ

211ա Գրեցաւ ի Սպահան սա, որ ի յառաջն Շաղ կոչիւր, ի ՌՀՔ. (1633), յաթոռակալութեան Սրբոյ Լուսաւորչին մաքուրն վարուք տէր Մովսէս կաթողիկոսի, եւ մերս Տայրապետ զարմանալիս՝ Խաչատուր:

239ա Ջաստրամեանս մեղաւք եւ գնաւարեալս մեռաւք աղաչեմ յորժամ հանդիպիք սուրբդ, մի ողորմայիւ գթծողս յիշեցէ՛ք:

240ա Գրեցաւ սա յամին, որում շարժեցաւ արքայն Վրաց, բարեպաշտն Թամուրազ, պատերազմ ընդ մահմետականս: Տէր տացէ զաւրութիւն քրիստոնէից:

211ա, 240ա՝ տե՛ս ժէ դ. յիշ.-ք, ՙՙ., էջ 515:

ՅԵՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

236բ (լուսանցում, կարմրով, կապգիր) «Ակնէքէրիմ՝ վարդապետ՝»:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ *236բ, էջի, 240բ (տարբեր տառեր, բառեր):*

2374

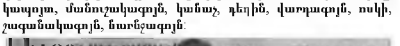
ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԷՋՄԻԱՆՆԻ (ՓՂՈՍԿՐԱԿԱՉՄ)

ՆՈՐՎԱՆՆԷ (մեռաւ ի ԲՂԷՆ) ՆԼՐ.– 989

ԳՐԻՉ՝ Յովհաննէս: ՍՏԱՑՈՂ՝ Ստեփաննոս ճեղ:

ԹԵՐԹ՝ 232+1 (կրկն՝ 156). չքուած 227բ: ՊՐԱԿ՝ 1x8+Ա-Ո (= Ա-ՒԸ)x8 [Ո-ԻԸ՝ 9]՝ ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ: ՄԵՆԻՒԹԻՒՆ՝ 35x28: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ եռսիւն (24x21, 23x20,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիծ եռկաթագիր: ՏՈՂ՝ 20-21: ԿԱՉՄ՝ ճաճանչագաղ փղոսկր փակցուած կաշուի վրայ (Ե-Ձ դդ.): Պահպանեալ. Ա. փեղկ 1 կնճռոտուած Աստուածամայր մանկան հետ, կողքին՝ եռկու հրեշտակներ: 2. Նախ կողմ, վերեւում Աւետումն (զանիկ եաոած Տիրամայր եւ Գաբրիէլ հրեշտակապետը): 3. Նախ կողմ, ներքեւում. Փոռնուքիսն ջրի (հաճանաչակերը, Յովսէփ եւ Տիրամայր սափորը ձեռքին. տե՛ս Յակոբոսի նախաւետարան, գլ. 15-16): 4. աջ կողմ, վերեւում՝ Սուրբ Ծննդեան (Տիրամայր, մանուկ փղկիքը մսուրում, մսուրի կողքին էշը եւ ցուլը): 5. աջ կողմ, ներքեւում՝ Փախուստ եգիպտոս (Տիրամայր էշի վրայ նստած, Յովսէփը, էշի միւս կողմում՝ Յովսէփի որդին, եաեւում՝ հրեշտակ. տե՛ս Յակոբոսի նախաւետարան, գլ. 17): 6. ստորին մասում՝ Երկրպագութիւն մոգուց (Տիրամայր մանկան հետ, եաեւում՝ Յովսէփը, երեք մոգերը, Տիրամօր կողքին եւ մոգերի եաեւում՝ հրեշտակներ): Բ. փեղկ 1. կնճռոտուում՝ Քրիստոս ընդ առաքեալսն Պօղոսի եւ Պետրոսի: 2. աջ կողմ, վերեւում՝ Անգամայոյծի բժշկումը (Մատթ. Ը. 1-8): 3. աջ կողմ, ներքեւում՝ Դերգեսացի դիմահարների բժշկումը (Մատթ. Ը. 28-34): 4. նախ կողմ, վերեւում՝ Չորգոյով հիւանդի բժշկումը (Ղուկ. ԺԴ. 1-6): 5. նախ կողմ, ներքեւում՝ Թեքեզպայի աւազանի անգամայոյծի բժշկումը (Յովճ. Ե. 1-15): 6. ստորին մասում, ընդայնակի՝ Մուտք յերուսաղէմ: Ա. եւ Բ. փեղկերին վերին մասում, ընդայնակի՝ երկու թեատուտած հրեշտակներ բռնած պսակաւոր հաստատութեան խաչ, հրեշտակների կողերին սուր եւ լուսին խորհրդանշող կեռաձեւեր: Կազմի մէջրի շագանակագոյն կաշի, աստառը՝ վարդագոյն սատաւաթուղթ (ԽԱ. դ.): ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ 1+1, մագաղաթ (ԽԱ. դ.):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Ջ. դ.- Աւետումն Ջաճարիայ՝ 228ա, Աւետումն Աստուածածնի՝ 228բ, Երկրպագութիւն մոգուց՝ 229ա, Մկրտութիւն՝ 229բ, 989 թ.- Տաղաւարիկ (tempietto)՝ 5բ, Քրիստոս ընդ առաքեցոն Պօղոսի եւ Պետրոսի՝ 6ա, Աստուածամայր մանկան հետ՝ 7բ, Հռոմբերտուիս Խաճակաչ՝ 8ա: Ի լուսանցս. Երկրպագութիւն մոգուց՝ 10ա, Մկրտութիւն (Աստուծոյ ձեռքի եւ Սուրբ Հոգւոյ խոտեղանշող պատմուճան պատկերով)՝ 12բ, 72բ, 119բ, Գլուխ Յովհաննու Մկրտչի՝ 35բ, Իւղաբեր կանայք եւ հրեշտակ՝ 110ա, Մարիամ Մագդաղենացի՝ 222բ: Նորագիւտ. Ա-5ա: Լուսանգագործ՝ քուսական, խաչ (հաւասարաթեւ, ծաղկած), խոռոմ (պարզ կամար)՝ 48բ, 70բ, 173բ (խոռոմն եւ վարդակներ)՝ 201ա, ծառ՝ 49, 96ա, 161ա, վարդակներ՝ Զ աւդագիր՝ «Զ» տառի բոլորակր մարգարէ՝ 211բ, 215բ, 221բ: Գոյներ՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, դեղին, սպիտակ, սեւ, շագանակագոյն, մանուշակագոյն, վարդագոյն, ոսկի, ճաճնջագոյն: Ջ. դ. մանրանկարներին՝ կապոյտ, մանուշակագոյն, կանաչ, դեղին, վարդագոյն, ոսկի, շագանակագոյն, ճաճնջագոյն:

Նմուշ 72ա

Վիճակ՝ բաւարար լուսանցներում պատռտուածներ, խոնաւութեան հետեւ եւ գանագան բծեր. թերթերը ծալծլուած, գիրը որոշ տեղերում խամրացած 228ա-9բ՝ Ջ. դ. մանրանկարներեր կարուած ձեռագրի վերջում. մանրանկարների գոյները տեղ-տեղ թափուած. 9բ՝ Աբրահամի դէմքը կտրուած. փղոսկրէ կռպճն ուեպացուած գրչութեան շրջանում, որոշ զարդամասնգակներ (Ա. եւ Բ. փեղկերի պսակաւոր խաչը պահոց գոյզ հրեշտակներին ու մոգուց երկրպագութիւնը պատկերող զրուագներր) թեքեակի վնասուած, մէջի կաշին մաշուած եւ կարկատուած. Մատենի նոուգուած, թերթերը տեղ-տեղ կտրուած, տեղացուած պահպանակներր, լուսանցային մասերր ժԹ դ. տեղ-տեղ կպցուած սպիտակ կտորով:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

– *1ար* [Թուղթ եւաերեայ]:

– *2ա-5ա* [Համաբարբառ Կանոնի Ա-Ժ.] (նաեւ՝ լուսանցային):

1. *9ա-71բ* Աւետարան Մաթէոսի:

2. *72ա-111բ* Աւետարան Մարկոսի *(ունի՝ «Յարուցեալ Յիսուս»՝ 110բ-1բ)*:

3. *111բ-76բ* Աւետարան Ղուկասու:

4. *177ա-227ա* Աւետարան Յովհաննու: *Ունի.*

ա. *231բ-2բ* [Աւետարանացոյց] — *Ի տասներորդ ժամու ելանեն ի հովանոցն եւ ընթեռնու Աւետարան ըստ Ղուկայ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

227ա Փա՛ռք սուրբ երրորդութեանն, յաւիտեանս, ամէն: Յովհաննէս գրեցի, աղաչեմ յիշել զիս:

230ա Յիշատակարան. Խնամալի լուսով արտափայլեալ աստուածընկալ սրբոյն միաք, գերախոհ միակերեւութեամբ արփիահրաշ եւ ծայրագոյն լուսոյն անճառ ճառագայթիւք գերափայլեալ ի ստորինսս եւ ի գերագոյնսն լիմանալիսն եւ ի զգալիս, զոր եւ իմն պսակաւոր եւ հարազատ մաքրութեամբ մարմնոյ եւ խաչակիր նահատակութեամբ ի՛ոգեալ գհայրենական շքեղաշքութիւնն, քանոն կրաւնից միանձանց եղեալ, յերկրի զանմարմնոյն բերեալ աւրինակ՝ նոցին եղեւ հաղորդ, ի՛ոգւով յերկրի իւրայոց աշակերտելոց, աւրինակ գնացից կենաց պողոտային եւ ծանդուղս ի վերինն Սիովն, զանուանեալ Նոր վանս՝ հիմնարկեալ ի սմա գվկայարան նոյնանուն իւր սրբոյ Նախավկային Ստեփաննոսի:

Իսկ ես՝ յեսին եւ ամենանուաստ Ստեփաննոս, մոլորական կրաւնաւոր եւ անարժան քահանայ, նորին աշակերտ եւ եղբաւրորդի, ոչ ըստ նորին [230բ] աւրինակի, այլ յոյժ մեղուցեալ, որ ինչպէս եւ ըստ սին եւ սնոտի խաբկանաց կենցաղոյս Հայկազնեա գոլ աշեին յիս, այլ եմ ըստ ճշմարտութեանն, որում են վկայեմ ինձ աննշան եւ վաթթար եւ յեսին, քան զամենայն մարդիկ՝ ըստ չար գործոց եւ անօրէնս գնացից իմոց, սակայն քրիստոնեա գոլ եւ գինք արեան մեծին Աստուծոյ Յիսուսի Քրիստոսի ոչ ուրանամ զիս:

Եւ արդ, մեծաւ տարփմամբ ցանկացայ գրել գվսամափայլ չորեքծագեան գհոգեբուղխ տասս սրբոց աւետարանչացս՝ ի գարդ գերարփի վայելչութեան եկեղեցւոյ, ի սմա պարելոյ մանկանց նոր Սիովնի, ազերս թախանձանաց առ ամենեսին հաւաչագին հայցմամբ պարտաւանաւք առաջի արկանելով զդումբ սիրոյն Քրիստոսի, որք ընթեռնուք զսա եւ ձեռնատաքած համբարձմամբ առաջի զեներոյն Քրիստոսի վայելիք ի սեզան անմահ արքային, ողորմագութ գորովմամբ յիշման արժանի արասջիք զոտար[231ա]ժանեալ մեղաւք գհոգի իմ:

Եւ արդ, մի՛ ոք իշխեսցէ ի ձանէն Աստուծոյ հեռա[ցու]ցանել զսա իւիք պատճառանաւք ի Նորավանից սուրբ եկեղեցւոյս. եւ թէ ոք յանդգնի որոշել զայս Աւետարանս ի սուրբ խորանէն՝ յափշտակողն ի փառաց Որդւոյն Աստուծոյ որոշեալ լիցի իբր սատանայ, նզովեալ յոգի եւ ի մարմին ընդ անհաւատ սեղանակողոպտան, եղիցի դատապարտեալ յՈրդւոյն Աստուծոյ:

Եւ զսա լիցին հանապազ ընթերցեալ ի սուրբ եկեղեցւոջս, զի յոտոյգ ի հին յաւրինակաց գրեցաւ: Նոյն անէծքդ կացցէ ի վերայ այնոցիկ, ոյք անիծոյթ առնեն կհրամայեալս առ յինէն:

Եւ գրեցաւ յամի թուոյ հայագանց ՆԼՀ. (989) եւ ըստ թուոյ Հռոմի ՉՈՀ., յիսմայէլական բռնակալութեանն ՅՀԹ.:

231ա Յովհաննէս գրեցի, յիշեցէ՛ք:

231ա (ոսկեգիր) Տեառն Ստեփաննոսի է Սուրբ Աւետարանս:

232բ Տեառն Ստեփաննոսի է Սուրբ Աւետարանս: Տացէ զսա Տէր ի վայելումն մանկանց Նոր Սիովնի:

Տե՛ս Յովս., յիշ-բ, էջ 155-6. Ե-ԺԲ. դդ., յիշ-բ, էջ 71-2:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՆ

1. *Յբ (բոլորգիր, Ժ. դ.)* Յանուն Աստուծոյ, ես՝ Տիրտիկին, ազախին Քրիստոսի, միաբանեցայ Սուրբ Նախավկիս, այլ զինչ եմ՝ Տիկնոց, ազախին Քրիստոսի, միաբանեցայ Նախավկային, յայս աւրէ ի հետ զինչ մեր կարողութիւն լինի՝ ծառայութիւն առնենք սրբոցս, գրեցաւ յիշատակ:

2. *Յբ (բոլորգիծ երկաթագիր)* Ի Յուսկանութեանս հայոց ՈՒՀ. *(1173)* եւ ի տէրութեան աթաբակ Ալսկզին, եւ ի հայրութեանս Գրիգո[րա]ց /// *(կտրած)*, ես՝ Գուրժի, որդի Վահրամայ, գնեցի յիմ հալալ ք[ր]նէից զսուրբ զԱւետարանս, եւ տվի ի մեծաճոխակ վանքս Մաղարդին, ի Սուրբ Նախավկայս, ի յիշատակ ինձ եւ ծնողաց իմոց, որդոց իմոց եւ ամուսնոյն իմոյ: Արդ, ազաչեմ զամենեսեան, ո՛վ աստուածասէր քահանայք, յորժամ ընթեռնոյք զսուրբ Աւետարանս առաջի սուրբ խորհրդոյն՝ զիս եւ զծնողս իմ, եւ զորդիս իմ, եւ զամուսին իմ յիշեսջիք առաջի զենմանն Քրիստոսի, եւ Տէր Աստուած յիշողացդ ողորմեսցի. ամէն: Եւ ես՝ ասէր Սահեփաննոս գրեցի: Եթէ ոք հեռացուցանէ զսուրբ զԱւետարանս ի սուրբ ուխտէս կամ գրաւ ա[ր]կանելով կամ ծախելով, այնպիսին նզովի ՅԺՀ. (318) հայրապետացն: Կատարիչք հրամանաց աւրհնեալ եղիցին:

Յա (երկաթագրանման բոլորգիր) Ես՝ Գուրջի, որդի Վահրամայ, հրաման առի հոչակաւոր եւ ի մեծ վանացն Մաղարդին Սուրբ Ստեփանոս Նախայվկայնէն վանից չինելոյ, ու չինեցի գՔիզաչպարակիս վանս: Ով որ վանիցն հայր լինի կամ գեղիս առաջնորդ, որ մեծ վանացն մտոց կամ հասի կամ գրաւից, մահոյ կամ կենաց նզովի Ֆ.ԺՀ. (318) հայրապետացն, յայս Աւետարանէս անիծած ու կապած կելնի. ամէն:

Տե՛ս նաեւ Յովս., յիշ-բ, էջ 157-8, 449-52. Ե-ԺԲ. դդ., յիշ-բ, էջ 213-4:

Քեռագրի մասին մանրամասն տե՛ս «Էջմիածնի Աւետարանը: Ուսումնասիրություն հայկական, ասորական եւ ասորա-

եգիպտական գեղարուեստի», գրեց Տր. Յովսէփ Մուհիթովսկի, Վիեննա 1892։ Ս. Տէր-Ներսէսեան, Հայ արուեստը միջնադարում, Երեւան 1975։ Ս. Բարխուդարեան, Նշխարների աւետարանի գրչութեան վայրը, հանքեր Մատենադարանի, 4, Երեւան, 1958, էջ 43-59։ Կազմի մասին աւելի մանրամասն տե՛ս Է. Կ. Родин, Диптих Эчмиадзинской библиотеки, С-Петербург, 1891. Н. Г. Котанджян, "Цвет раннесредневековой живописи Армении", Ер., 1978, стр. 27-41; "Codex Etschmiadzin", Heide and Helmut Buschhausen, Graz/Austria, 2001.

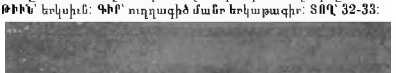
2375

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՄՈՍԱՅ

(Խառացած ձեռագիր)

Ժ. դար

Թերթ՝ 49. եւ խառացած մէկ մաս։ **Նիւթ՝** մազադուա։ **Մեծութիւնն՝** 31x30՝ պահպանուած թերթերի չափ, 27x26՝ խառացած մասը, 42x32՝ հաշուարկուած-վերականգնուած չափը։ **Գիրք՝** երկսիւն։ **Գիր՝** ուղղագիծ մանր եռկաթագիր։ **Տող՝** 32-33։

Առաջին էջը

Վիճակ՝ խառացած. ձեռագիրս 1873 թ. Հաղրատի ծորի մի խառնաւուռ գտել եւ հանել է պատմաբան-հնագետ Ադոնց. Երիցմանը։ Ձեռագրի ամբողջ վերին հատուածը խաթարուած է պահպանուել են միայն թերթերի ստորին կէսերը։ Խառացած գանգուածի կէսից մի փոհր աւելին 1975 թ. յուլ Աստաչէս Մաթեւոսեանն աննշատկ, առանձնացրել է եւ ստացել 49 թերթ, որոնք, սակայն, դժուարընթեռնելի են։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

[Թէոդորեանոս Կիւրացի, Մեկնութիւն Սաղմոսաց]

Ընդ. Անշատուած թերթերից հնարաւոր եղաւ կարդալ առանձին բառեր եւ նախադասութիւններ. պարզուեց, որ ձեռագիրս ոչ թէ Աւետարան է (ինչպէս գրուած է ի «Յուցակ ձեռագրաց Մաշտոցի անուան Մատենադարանի» հ. Ա.), այլ Թէոդորեանոս Կիւրացու «Մաղմոսաց մեկնութիւն»ը (բովանդակութեան ճշտումը ծանրէ արդ. Անանեանի, նուիրէ Թումանեանի)։ Մտորելու տալիս ենք տեսանելի հատուածներից մի քանիսը.

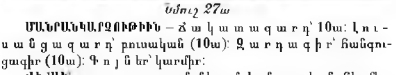
«Վասն անուան քո առաջնորդեցեր ինձ, եւ սնուցեր զիս» (Մազմ. ի. 4)։ «Քաջալերացարուցը [եւ զաւրացնիմ] սիրտս ձեր ամենեքեան որ յուսացեալ էք ի Տէր։ Ասէ ամենայն զԱստուծոյ խոստովանութիւնս ձեր գիտացեալ զառաքինութիւն եւ զաւրութիւն յաստիւ կեանս գործելոցէք եւ այլոր յուսով քաջալերեալք անվրէպ հասանէք պսակաց եւ անանց ուրախութեանն յաւիտենից» (Մազմ. ի. 25 եւ մեկնութիւն)։ «[Ես եւ ապաւէն իմ ի նեղութեի]է յայսմանէ, որ շահ[րջ եղեւ] զի[նեւ]։ Յնծութիւն իմ փրկեա զիս յայնցանէ, որք պաշարեցին զիս։ Քանզի վասն մեղացն իմոց պաղատանս եւ խնդրուածս առաուցաներ, զի լսեայց Աստուծոյ էիե Թո[զա]ն մեղք իմ» (Մազմ. լՀ. 7 եւ մեկնութիւն)։

2376

ԱՆԴՐԷԱՍ ԿԱՊԱԴՈՎԿԱՑԻ, ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԺԷ. դար

Թերթ՝ 135-3 (տե՛ս Պահպանակ)։ չգրուած՝ 4աթ, 134բ-5բ։ **Պրակ՝** Ա-ՔԱ.x12։ **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծերով։ **Մեծութիւնն՝** 14x9,8։ **Գրութիւն՝** միասիւն (10,5x7)։ **Գիր՝** նոտագիր։ **Տող՝** 20։ **Կազմ՝** դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի, միջուկր՝ տախտակ, ատաղաձ՝ սպիտակ թուղթ. լուսանցակողերր՝ կարմիր։ **Պանծանկ՝** 3 (թ. 1-3)+7 (Ա.-է.), սպիտակ թուղթ, լուսագծերով։

Տմուշ 27ա

Մանրանկարչութիւն – ճա կ ա տ ագ ր ի՝ 10ա։ Լ ու ս ա ն ց ագ ր ի՝ բուսական (10ա)։ Գ ա ր դ ագ ի ր՝ նաճարագծիր (10ա)։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր։

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում խոնաւութեան հետեւ, կազմի կաշին՝ խուճացած, դրոշմազարդերր վատ պահպանուած, եզրերը մաշուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

5ա-134ա ի տիեզերական ժողովոյն եւ ի վայելուչ եւ յաստուածապաճ հաղաքին Կոստանդինուպոլիս, ձայնութիւն ծովճաճնու բնկալեալ եղեւ, այլ եւ սուրբ բնութիւն, որ եղեւ եպիսկոպոսացն կեսարու, ձեռնարկ առար բնդունելութեամբ ի սկիզբն գոգս աստուածասէր արեգիսկոպոսն Կոստանդնուպոլսի Թեսալիոս կամօք հաճուր ժողովոյն գայս բանիս

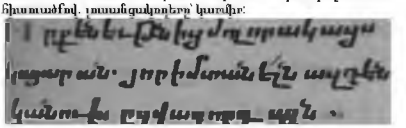
Տե՛ս նեռ. **1161, 80ա-168բ**. Յոգրն./*5ա-7ա*։ Յանկ/*7ա-9ա*։ 1/*10ա-4բ*։ 2/*14բ-132բ*։ ա/*14բ-8ա*։ բ/*18ա-21ա*։ գ/*21ա-3ա*։ դ/*23ա-4ա*։ ե/*24ա-5ա*։ զ/*25ա-7ա*։ է/*27բ-8ա*։ ը/*28բ-30ա*։ թ/*30ա-2բ*։ ժ/*32բ-6բ*։ ժա/*36բ-7բ*։ ժբ/*37բ-9ա*։ ժգ/*39ա-40բ*։ ժդ/*40բ-1ա*։ ժե/*41ա-2բ*։ ժզ/*42բ-3ա*։ ժէ/*43ա-4ա*։ ժը/*44ա-6ա*։ ժթ/*46ա-9ա*։ ի/*49ա-51ա*։ իա/*51բ-3ա*։ իբ/*53ա*։ իգ/*53բ-4ա*։ իդ/*54ա*։ իե/*54բ-5բ*։ իզ/*55բ-7բ*։ իէ/*57բ-60ա*։ իը/*60ա-1բ*։ իթ/*61բ-2բ*։ լ/*63ա-4բ*։ լա/*64բ-5բ*։ լբ/*65բ-6ա*։ լգ/*66բ-71ա*։ լդ/*71ա-7ա*։ լե/*77ա-8ա*։ լզ/*78ա-80ա*։ լէ/*80ա-2ա*։ լը/*82ա-83ա*։ խ/*84բ-5ա*։ խա/*85ա*։ խբ/*85բ-7ա*։ խգ/*87ա-8ա*։ խդ/*88ա-9ա*։ խե/*89ա-91ա*։ խզ/*91ա*։ խէ/*91բ-2ա*։ խը/*92ա-3ա*։ խթ/*93բ-4ա*։ ծ/*94ա*։ ծա/*94բ-6ա*։ ծբ/*96ա-7բ*։ ծգ/*97բ-9ա*։ ծդ/*99ա-103ա*։ ծե/*103ա-7ա*։ ծզ/*107բ-9բ*։ ծէ/*109բ-9բ*։ ծը/*109բ-11բ*։ ծթ/*111բ-3ա*։ կ/*113ա*։ կա/*114ա*։ կբ/*114բ-5ա*։ կգ/*115ա-7ա*։ կդ/*117ա-9ա*։ կե/*119ա-20ա*։ կզ/*120ա-1ա*։ կէ/*121ա-7ա*։ կը/*127ա-8բ*։ կթ/*128բ-9ա*։ հ/*129ա*։ հա/*129բ-30բ*։ հբ/*130բ-2բ*։ Յղակ/*132բ-4ա (խորագրուած՝ «նախագրութիւն սրբոյն Յովհաննու Յայտնութեան», տե՛ս Յովս., յիշ.-գ, էջ 475-6)։*

2377

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ, ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ

Ժ.Զ. դար

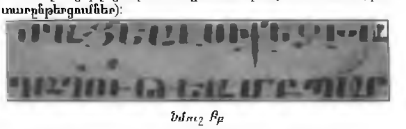
Թերթ 386. չգրաված 127բ: ՊՐԱԿ Ա-Լ9x12 (Ա, Բ, ԺԱ, ԺԲ 11, ԻԲ 14, Լ 10, Լ9 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 14x9: ԳՐԻՒԹԻՒՆ՝ միասիան (10,3x6): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ 16: ԿԱԶՄ՝ դրոշմազարդ շաղանակագոյն կաղի, դռնակով, կռասիչներով եւ մետաղէ զամերով, միջակը՝ տախտակի, առտառը՝ կաւմիր զարդանկիւս մետաքս, «Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս» կնիքագոչմանման ճնճուկներով, տասանգավթոներ՝ կաւմիր:

Նմուշ 205ա

ՄԱՆՈՒԱԿԱՐՋՈՒԹԻՒՆ – Նեռաես Շնորհալի՝ Ի: Կ ի ս ա խ ո ր ա ն՝ Հա, 126ա, 331ա: Ջ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 175բ, 221բ: Լ ա ւ ս ա ն գ ա գ ա ր դ՝ քաւսական, յուշկապարիկ (190ա), Ներսէս Շնորհալի (221բ): Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր: Գ ա յ ն ե ր՝ կարմիր, նարնջի, դեղին, կանաչ, կապոյտ, վարդագոյն, շաղանակագոյն, ոսկի:

ՊԱՏԱՒՒՐԻԿ-ՊԱՀ ՊԱՆԱԿ – Մաչառոց: ԺԱ. դ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), ստացուած 2 տարբեր թերթերի բնդլայնական հատումով եւ ընդերկայնական երկատկումով: Մագաղաթ, երկայն (Ա-Բ՝ 13,5x10), բոլորգիր եվրատգիր, 12-15 տող: Կարդալ՝ Բա, Աբ, Աա, Բբ, Գբ. «...բլճամին պատրաստաւ՝ խարխափ, զի դու միայն ես... Ընդ որում Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյդ վայել է փառաւ, իշխանութիւն եւ պատիւ», Դա, Դբ, Գա «...Գամ ժողովել զամենայն ազգս... թուլց գրիւ, որով զարթուցից ի յիշխատակ]...». տպ. տե՛ս «Գիրք Մեծ Մաչտոց կոչեցեալ», Կ. Պոլիս, 1807 թ., էջ 63-4, 407-8 (կամ տարբերակումներ):

Նմուշ Բբ

Վիճակ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւներ, բծեր, ցեցակեր. կազմի եզերեզ ու մկրճ վնասուած, դռնակը պատռուած եւ կարկատուած, կապիչներից մէկն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-221ա* [Քաւմբ ներսիսի Շնորհալոյ]

Տե՛ս մեր. 1450, 3ա-376ա. *1/2ա-127ա*: *2/126ա-75ա*: 3-6/*լիք*: *7/214բ-7բ*: *8/205ա-14բ*: *9/175բ-55ա*: 10/*185ա-90ա*: 11/*190ա-5ա*: 12/*217բ-21ա*: 13/*197բ-200ա*: 14/*200ա-2ա*: 15/*202ա-4ա*: 16/*204ա*բ: 17-21/*լիք*: 22/*195ա-7բ*: *հատն դասաւորութեամբ*:

Բ. *221բ-52բ* Գովեստն ներբողական պատմագրական բանիւ յաղագս վարուց մեծի հայրապետին՝ տեառն Ներսէսի Կլայեցոյ, Հայոց կաթողիկոսի եւ տիեզերալոյս վարդապետի: Ասացեալ է տեառն Ներսէսի Լամբրունւոյ՝ արեպիսկոպոսի Տարսոնի Կիլիկեցոյ եւ սուրբ հարազատի դստեր որդւոյ – *Շարժել ստիպէ հարկ սէրտի՛ / Զգաղարումն իմս բանի՛...*

Գ. *253ա-9ա* Նորին Ներսէսի Բան մադրաձագ առ հրեշտակապետն ի ներբողական ճառէն յորդորակ – *Այլ պաղատիմք առ հոգեբենսդ / Մեք՝ տկարքս եւ հոգնեչնքս...*

Դ. *259ա-60ա* Գրիգորիսի կաթողիկոսի ասացեալ [տաղ] – *է յիս գիտութիւն, բայց խամրեալ է, / Գոյ երկեզ բարեաց, այլ շիջեալ միշտ...*

Ե. *260ա-71ա* Նորին Յոհաննիսի վարդապետի եզկնացոյ ասացեալ ի խոստ աշխարհականաց բարառնաբար – *Աւրհնել Աստուծոյ անուն, միշտ կենդանոյն, / Որ երետ միաք եւ խելք ու խաւսք մարդոյն...*

Զ. *271ա-7բ* Նորին Յովհաննու Բան խոսականաւ առ մարդիկ աշխարհի – *Ազամայ որդիք ամէն եւ ծնունգք ի հողէն, / Եկէք տամ ձեզ խրատ յԱստուծոյ բանէն...*

Է. *277բ-321ա* Ի Յոհաննիսէ վարդապետէ եզկնեցոյ, ի խնդրոյ ուսումնասէր իշխանի ումեմն Ապյոց անուն կոչեցեալ՝ բան ինչ ի յիշատակ սիրոյ: Եւ նա գրեաց Յաղագս երկնի եւ գաղտուց նորա (Ծայրագրակապ՝ «Յոհաննիսի բան յաղագս երկնի, ի խնդրոյ իշխանի Հայոց Ապյոց անուն») – *Յամենահրաշ գործ արարչին, որ գոյացան, / Մեծ եւ ահեղ սքանչելիք ներգործեցան...*

Ը. *321բ-30բ* [Կ]արապետի մեծի վարդապետի ասացեալ հրատ պիտանիս մանկանց եկեղեցոյ ոսանաւոր տաւիտ (Ծայրագրակապ՝ «Ա-Ք + Կարապետն») – *Ամենայնի բսկիգբն ես եմ, / Թագ յուարտ՛ք, զոր ինչ ասեմ...*

Թ. *331ա-82բ* [Շարադրութիւնք հոմերական վիպասանութեամբ սակս Հայկագեան տեսի եւ Արշակունեաց գարմի ի սկզբանց մինչ ի վախճան, ասացեալ Ներսէսի սրբոյ կաթողիկոսի Հայոց] – *Պատմական է Հաւր որդի / Հաւուցանել վարձ ծընաւոի... Վիպասանութիւն քան Հոմերի, սկսեալ ի վերուստ. եւ այս է սկիզբն – Աստանաւր սկզբնաւորեալ / Բանն ի սկզբան բսկիգբն եգեալ...*

Ծագագործուած չէ քննական բնագրում ներբէս Շնորհալի, Վիպասանութիւն, աշխ. Մ. Վիրաբեանի, Երեւան, 1981: 352ա գրչից. «Տանս մեծ տող յաւրինակն չկայր, այլ աւրինակ չկայր:

Ժ. *382ա-3բ* Աղաւթք Գրիգորի Նարեկացոյ Հանգստեան, Զկնի եկեսցին ասա՛ եւ Ապաչխարութեան – *Մխեա՛, Տէր, գշնորհս Հոգոյդ Սրբո ի վերայ մասանց...*

ԺԱ. *383բ-6բ* [Գրիգոր Նարեկացի, Բան ԻԲ. (թերի)] Ընդդիմամարտս դիմաց այս նուագ պատւոքիչ: եւ դիւաց սաւսուռ ֆերման տագնապ ախտաւորու-

թեանց Աստուածով փարատեա՛ – *Արդ, այսքանեացս անքաւից հրաշից... զուգակշիռ հաւասարութեամբ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։*

Տպ տե՛ս «Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան», աշխ. Գ. Խալատեանի եւ Ա. Ղազինեանի, Երեւան, 1985, էջ 357։

ՅԻՇԵՑԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁԻՔԵՆՆ ՀԱՄԱՌԱՏ

1ա (ԺԶ. դ., բոլորգիր) Յիշատակ է Յիսուս որդիս ի դուռն Սուրբ Աստուածածնին եւ Սուրբ Նշաւորչին։ Ոչ ոք չունի՝ ո՛չ առաջնորդ, ո՛չ աբեղա, ո՛չ միայրանիցն չունին իշխանութիւն հանել սա ի դրանէս։ Թէ ոք անդէնի եւ հանէ մասն Յուդա[յ]ի առցէ եւ պատիժն կանխի, Ի. ժողովուն նզովեալ եղիցի։ Ի սկզբանէ ինչ որ անէծք եկեալ է Աստուծոյ բերանոյն կամ ի սրբոցն, ա[յ]ն մարդուն վրայ կատարի, որ գայս կու հանէ։

ԿՆՔԱԴՐՈՇՈՒ *128ա, 252բ Քրիստոսի ծառայ Օհանէս։*

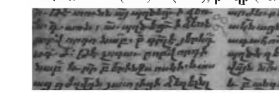
ԳՐՁԱՓՈՐՁ *386բ (խզրզոց)։*

ՆՇՈՒՄ՝ *2ա «ԺՉ. Մ.[եսրոպ] եպս.»։*

2378

ՔԱՐՈԶԳԻՐՔ

ԹԵՐԹ՝ 169։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԱ,Ա12 (Ա, ԺԹ, ԺԴ, ԺՉ 10, Բ, ԺԹ 8, Դ, ԺԸ 4, Ե 5, Զ, ԺԲ չԻԲ, ԺԱ 9, ԺԵ, ԺԷ, ԻԱ 7, Ի 6)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, սեւագիրան։ ՄԵՆԻՒԹԻՒՆ՝ 14,8x13։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (13,5x11)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 33։ ԿՆՔԻՄ մուգ շագանակագոյն կաշի, միջուկի՝ տախտակ, աստառի՝ բազմեռանգ ծաղկազարդ կտաւ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), թուղթ (ԻԱ. դ.)։

Նմուշ 98ա

ՎԻՃԱԿ՝ անբաւարար. թերթեր խոնաւութիւնից խիստ վնասուած, պատառոտուած, բազմաթիւ կարկատաններով, գիւղական, բանաքիր խոնաւութիւնից եղծուած թ. 1 եւ 169՝ ինչ պահպանական սկզբի եւ միջին ոռոշ թերթեր ընկած վերջին վերակազմութիւնը՝ Ի. դ.։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ա. *(Սկիզբ՝ թերի) 2ա /// պատասխանի /// ո՞վ է սայ, ինազաւոր փառաց... ի դժոխս գէշ պատառեցիկն դեւքն։*

բ. *2ա-6ա* Քառոզ Նոր Կիրակէին։ Գայ Յիսուս դրօշն փակելօք... – *Գիրք Աստուածաշունչ վասն գալըստեանն Քրիստոսի ի բազում տեղի ճառէ...*

գ. *6բ* Քառոզ սուրբ Մարկոսի աւետարանչի։ Ողջոյն տա ձեզ Մարկոս... – *Միթաք սաէ. Փառք /// (երկու բառ անընթեռնելի) ի պատուականութենէ Տօրն...*

դ. *6բ-10բ* Քառոզ Սուրբ Խաչին։ Զի ճառ խաչին կորուսելոցն յիմարութիւն է... – *Ցորս կերպիւ մարդն յաշխարհս եմ...*

ե. *16ա-20բ* Ջ. Այլ քառոզ համբարձմանն։ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս համբարձաւ... – *Վարդապետք ասեն, թէ այն իրքն, որ ծանր է...*

զ. *20բ-2բ* Է. Այլ քառոզ համբարձմանն։ Եւ ի յօրհնելն ընոա գնոսա... – *Գրեալ է ի գիրս Մննդոց, ԺԱ. գլուխն...*

է. *22բ, 14աբ* Ր. Քառոզ Հոգոյն Սրբոյ գալստեան։ Հուր եկի արկանել եւ զինչ կամիմ... – *Վարդապետք օրինակ բերեն վասն Սուրբ Աստուածածնին...*

ը. *14բ, 11աբ* Թ. Այլ քառոզ Հոգոյն Սրբոյ գալստեան։ Հուր եկի արկանել յերկիր... – *Վարդապետք ասեն, թէ հայելին Գ. ազգ է...*

թ. *11բ* Ժ. Քառոզ Սուրբ Երրորդութեանն։ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ։ Երեք են, որ վկայեն յերկինս... – *Վարդապետք ասեն. ի տուէ ոչ ոք կարող է գբոլորակութիւն...*

ժ. *12ա-3բ, 15աբ* [Քառոզ Յովհաննու Մկրտչի՞] – */// ասաց. Ահա Գառն Աստուծոյ...*

ժա. *23ա-28ա* [Քառոզ Պետրոսի առաքելոյն՞] – ... *Առաքեալն Պետրոս կացուցաւ գլուխ ամենայն եկեղեցոյ...*

ժբ. *28ա-9ա* ԺԸ. Քառոզ Մարիամ Մագդաղենացւոյ։ Եկ հարսն Իսրայէլի ի Լիբանանէ... – *Գիտելի է, որ ամենայն հաւատացեալք, որ են առանց մեղաց...*

ժ. *29բ-30բ* ԺԹ. Քառոզ Յակոբոս առաքելոյն։ Կարէ՞ ըմբեղ գբաժակն... – *Աստուածային գիրք չորս բաժակս յայտնեն...*

ժդ. *31աբ* Ի. Քառոզ Երաճելոյն Թոմիթիկոսի։ /// Յովսեպ, որպէս գհաւարիմն անուշահոտութեան... – *Ասեն իմաստունք, թէ /// (մէկ բառ անընթեռնելի) անգամոց...*

ժե. *32ա-4ա* ԻԱ. [Քառոզ Աստուած]ածնին փոխման։ ///Եւ ճշմն երեւ[եցաւ յերկինս], կին մի արկեալ գիւր[եաւ]... – *Գրեալ է յերկր[որդ Թագաւորութեանցն Ջ.] չորս Գաւիթ եւ էհա[ւ գտագա]նակն...*

ժզ. *34ա-5ա* ԻԲ. Քառոզ Բարթողիմէ առաքելոյ։ Հրամայեաց թագաւորն հանել զգեստն Յովնաթանու... – *Վարդապետք ասեն, թէ յայնմհետէ, որ մարդն...*

ժէ. *35աբ* ԻԳ. [Քառոզ Թովմայի առաքելոյ] – *Թոմայի առաքելոյ սակաւ ինչ հաւաքեալ։ [Զի առ ամենեսեան առ որս առա]քեցիկ զքեզ երթիցես...*

Ազատ մասամբ, սեւ թանաքով հաւանաբար գրչի ձեռքով արուած յետագային լրացում է։

ժբ. *36ա* ԻԲ. Քառոզ Յովհաննու Մկրտչին – */// [Ձայ]ն բարբառոյ յանապ[ատի]...*

ժգ. *36ա-40ա* ԻԳ. Քառոզ Սուրբ Խաչին: Այլ ինձ լիցի պարծիլ բայց միայն ի խաչն – *Ասէ Սողոմոն, թէ դերախտիս բարէկամի քո...*

ի. *40աբ* ԻԶ. Քառոզ Մատթէոս առաքելոյ եւ աւետարանչի: Ոչ է պիտոյ բժիշկ ողջաց... – *Վարդապետք ասեն, թէ Աստուծոյ ողորմութիւն յայտնի լինի...*

իա. *41ա-6ա* ԻԷ. Քառոզ հրեշտակապետ Միխայէլի եւ ամենայն զօրաց: Եղեւ պատերազմ յերկինս... – *Յորժամ էլ Ձակոբ ի տանէ հօր իւրոյ...*

իբ. *46ա-50բ* Քառոզ առաքելոցն Սիմոնի եւ Յուդայի: Որդիք էն որպէս նորատունկ... – *Ամենակալն Աստուած. բազում ամլոց ոչ գոյր գաւակ...*

իգ. *50բ* Քառոզ Կատարինեայ կուսին: Ե՛կ ընտրեալ իմ եւ եղից ի ճեզ... – *Ինքեանս մեզ Գ. իրք ցուցանէ վասն սրբուհոյն Կատարինեայ: Նախ կոչումն...*

իդ. *51աբ* Քառոզ Բեթլեհէմի մանկանց: Հերոդէս բարկացեալ կոտորեաց զամենայն մանկունս... – *Հերոդէս ասէ գաւրաց իւրոց. Գիտէ՞ք գԲեթլահէմ...*

իե. *52ա-4բ* ԼԳ. Քառոզ մոգուցն: Յուր ծնանիցի արեայն: Հրամանաց Տէրն. շատ է աշակերտին, եթէ լինիցի... – *Եւ այս ոչ իմացեալ լինի...*

իզ. *54բ* Քառոզ սրբոց/// *Ըստ այնմ գործոց ամենայն սայ... գազանաց առաքեց[իցն]/// (թափուած)*:

իէ. *55ա-8ա* [Քառոզ Սրբոյ կոյսին ծննդեան – */// Սուրբ կոյսն ի մէջ նոցա, այլ տրտմին եւ տխրին...*

իը. *58ա-62բ* Լե. Քառոզ խոստովանութեան: Արդ երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ... – *Վարդապետք ասեն, թէ Սուրբ Աստուածածինն նման է լերին վասն Բ. պատճառի...*

իթ. *62բ-6ա* ԼԶ. Քառոզ ննջեցելոց: Ողորմեցարո՛ւք ինձ, ո՛վ բարկամ... – *Վարդապետք ասեն, թէ ոք արկեալ իցէ ի բանդ...*

լ. *66ա-70ա* Քառոզ հաճանայից: Քահանայի սուրբ լիցին եւ մի՛ զարշեցուցանն զանուն Աստուծոյ... – *Վարդապետք ասեն, թէ ամենակարողն Աստուած ոչ է թողեալ ինչ յաշխարհի առանց կարգի...*

լա. *70ա-3բ* Քառոզ խոստովանութեան: Խոստովանիմ զեզ, Տէր, զի բարկացար ինձ... – *Գրեալ է յերկրորդ Թագաւորութեան Ե. գլուխ, թէ կալաւ Յազաւորն Ամմոնացոց զԴաւիթ...*

լբ. *73բ-6բ* Քառոզ ննջեցելոց: Ի միտ ա՛ծ զդաւասաւանս իմ... – *Վարդապետք ասեն, թէ Աստուած ոչ անփոյթ արասցէ վասն փրկութեան մարդկան...*

լգ. *76բ-9բ* Ս. Քառոզ ննջեցելոց: Սակաւ մի լաց ի վերայ մեռելոցն... – *Վարդապետք ասեն, թէ պարտ է, որ կենդանիքն միխիթարեն ի վերայ մեռելոցն...*

լդ. *79բ-83բ* ԽԱ. Քառոզ հովուաց: Ես եմ հովիւն բաջ... – *Վարդապետք ասեն, թէ Սուրբ Աստուածածինն նման է ոչխարի...*

լե. *83բ-5ա* ԽԲ. Քառոզ եպիսկոպոսաց: Եթէ ոք եպիսկոպոսութեան ցանկայ... – *Վարդապետք ասեն, թէ արեգակն յորժամ հեռի է...*

լզ. *85ա-91բ* ԽԳ. Քառոզ բամբասանաց: Մի բամբասէ զմիմեանս... – *Վարդապետք ասեն, թէ միջնորդութեամբ սուրբ Աստուածածնին...*

լէ. *91բ-5ա* ԽԴ. Քառոզ սիրոյ: Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս... – *Վարդապետք ասեն, թէ սուրբ Աստուածածինն նման է դրախտին վասն Բ. պատճառի...*

լը. *95ա-100բ* Խե. Քառոզ եկեղեցոյ: Սրբեցի զսուրն, զոր շինեցեր... – *Ամենակալն Աստուած, որո իմաստութեանն ոչ գո բաւ...*

լթ. *100բ-2ա* Խէ. Քառոզ երկրորդ Կիրակէի Գալստեան: Բարձացուցէր զզլուխ ձեր, զի մերձենալ է... – *Ի բանս յայս նախ զարթուցանի թմրութիւն մեր այնու, որ ասէ...*

խ. *102ա-5բ* Քառոզ վասն վերջի դատաստանին երկրորդ գալստեան: Ձի ոչխէս փայլակն, որ ելանէ... – *Սովորութիւն է թագաւորաց եւ իշխանաց, զի յորժամ ինքեանք...*

խա. *105բ-8բ* ԽԹ. Այլ քառոզ վերջին դատաստանին: Ձի ոչխէս փայլակն, որ ելանէ յարեւելից... – *Վարդապետք ասեն, թէ սուրբ սէրն, որ հաստատ է, պարտի ունել երկուս ոտս...*

խբ. *108բ-10բ* Քառոզ երրորդ Կիրակէի Գալստեան: Անաւասիկ, որ զփափուկսն զգեցեալ են, ի տունս... – *Ասէ յերկրորդ [Թուելոս իմ] Կորնթացւոց ԺԱ... Արդ, գովէ զերանելին Յովհաննէս, որպէս քահանայապետն գրէապանն իւր...*

խգ. *110բ-2ա* Ծ. Քառոզ Կիրակէի, որ է ի մէջ Ը.օրեա Մ[ե]ծին[եան]: Մանուկն աճեր եւ զօրանայր – *Քանք այս ասացան վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, բայց կարէ իմանիլ...*

խդ. *112ա-3բ* ՄԱ. Քառոզ Կիրակէի ի մէջ Ը.օրեա Յայտնութեան: Տառապելով՝ խնդրէաք զԵզ – *Ջքանս զայս ասաց սուրբ կոյս Մարիամ Աստուածածինն, որով եւ յայտնեաց զգաւս իւր...*

խե. *113բ-4բ* ՌԲ. Քառոզ Ը.օրեա Մկրտութեանն: Յայնժամ գա Յիսուս ի Գալիլիէ... – *Ինքեանս այս Գ. իրս յայտնի մեզ. նախ՝ խոնարհութիւն Քրիստոսի...*

խզ. *114բ-5բ* Քառոզ առաջի Կիրակէի յետ Յայտնութեան: Եւ հարաւանիւ կին ի Կանա Գալիլիական – *Գրեալ է ի Հռութ, թէ կին մի՝ անուն Նոէմի...*

խէ. *115բ-7ա* ՄՁ. Քառոզ առաջաւորի Կիրակէի, որ կոչի ըստ Հռոմայեցոց Եօթանասնամեռոր: Երթայր եւ դուէ յայգին իմ եւ զոր ինչ արժան իցէ... – *Ի յոր վարդապետն մեր հրաւիրէ գմեզ ի հոգեւոր...*

խը. *117ա-8ա* Այլ քառոզ նոյն Կիրակէի: Երթայր եւ դուէ յայգին իմ... – *Ասէ փիլիսոփա. Մարդս բնականա-*

պէս ոչ հանդերձ ունի եւ ոչ կերակուր եւ ոչ հարստութիւն...

խթ. *118ա-9ա* Դարձեալ այլ բառով նոյն Կիրակէի: Շուրջ եղեն զինեւ երկուքի մասին... – *Այս Կիրակիս կոչի Առաջաւոր, որ ֆռանկէրէն կոչի Մ(ա)էփթուաջէսիմա...*

ծ. *119ա-20ա* Քառով երկրորդ Կիրակէի Առաջաւորին: Եւ սերմնահան սերմանեալ... – *Աստուած ինքն միայն յետ խորհելոյ...*

ծա. *120աբ* Այլ բառով: Եւ սերմնացան սերմանել զսերմանիս իւր... – *Ճանապարհն ցուցանէ գիտաւէրան, զի որպէս ճանապարհն յայտնի է...*

ծբ. *120բ-3ա* ԿԱ. Քառով սերման: Տէր ոչ սերմն բարի... – *Վարդապետք ասեն, թէ էր [այր մի] զօրագլուխ մեծ...*

ծգ. *123բ-5բ* [Քառով] Կիրակէի բուն ԲարեյեՒդանի: Կոյր ոմն, ննասէր առ ճանապարհաւն, մուրացիկ աղաղակէր... – *Ամենայն մեղաւոր վասն մեղաց իւրոց ունի Գ. զրկումն...*

դդ. *125բ-30բ* ԿԳ. Քառով երկրորդ Կիրակէի Աղուհացին: Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ... – *Գրեալ Յուդիթ, թէ Հողէփեռնէս չար իշխանն...*

ծե. *131ա-2բ* Կե. Քառով երորդ Կիրակէի Աղուհացին: Ելեալ անդի Յիսուսի, գնաց ի կողմանս... – *Կինս այս՝ կամելով խնդրել զառողջութիւն գտեր իւրոյ...*

ծզ. *132բ-3բ* ԿԶ. Այլ բառով Քանանացւոյ: Անա կին... – *Գրեալ է յիմաստութիւն, թէ այլ մեծ ճարտարութիւն չկայ...*

ծէ. *133բ-5ա* Քառով չորրորդ Կիրակէի Աղուհացին: Եւ հանէր դեւ մի համր – *Վարդապետք ասեն, թէ յաշխարհի մեծ վիշապ մի երեւեցաւ...*

ծը. *135ա-8ա* ԿԸ. Այլ բառով նոյն [Կիրակէի]: Եւ հանէր դեւ մի – *Արդ, Դ. են ազգ մարդկան, զորս փորձէ սատանա, զոմանս փորձէ եւ յաղթէ...*

ծթ. *138աբ* Քառով շաշարանաց Կիրակէի: Ով յանդիմանեցէք զիս վասն մեղաց... – *Նրիա իրս տեսանելի է աստ. Նախ, թէ դինւ եւ քանիք են պատճառք մեղաց...*

կ. *138բ* Քառով Ծաղկազարդին – *Գի՛տ, տէ՛ս ի ծօնակարգն Կ (հիրակէիդ՛. այսչափ):*

կա. *138բ-9բ* ՀԹ. Քառով Յարութեան Քրիստոսի: ՋՅիսուս Նազովրացի զնաչեալսն խնդրէ... – *Ասէ էդեկիէլ, թէ տեսի բազում...*

կբ. *139բ-40ա* Հե. [Քառով] սուրբ Զատկին վասն: Շարժումն մեծ եղեւ, զի հրեշտակապետն էջ յերկնից... – *Ասէ սուրբն Օգոստինոս, թէ Աստուած միայն կարէ շարժել զամենայն կերպիս...*

կգ. *140աբ* ՀՋ. Քառով Նոր Կիրակէին: Եցոյց նոցա զձեռն եւ զկողն իւր... – *Ասէ փիլիսոփա. Որչափ բարի իմն հասարակ է, այնչափ բարի յատկութիւն...*

կդ. *140բ-4ա* Հէ. Քառով հովուաց: Ես եմ հովիւ բաջ... – *Վարդապետք ասեն, թէ Սուրբ Աստուածածինն նման է ոչխարի...*

կե. *144ա-5ա* Ջ. Այլ բառով: Յորժամ եկեսցէ Մխիթարիչն... – *Բանքս այս են Որդոյն Աստուծոյ, կոչողին...*

կզ. *145ա-6ա* ՁԱ. [Քառով] չորրորդ Կիրակէի յետ նորո: Խնդրեցէ՛ք եւ առնուցուք, զի ուրախութիւն ձեր... – *Ջքաղցրութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յայտ առնէ մեզ Գ. կերպիս...*

կէ. *146ա-7ա* ՁԲ. [Քառով] հինգերորդ Կիրակէի ետու Յա(ոտթեան): Դուք վկայ էք վասն իմ... – *Ի բանս այս երկու իրք ցուցանեն: Նախ հաստատութիւն արտքոցն...*

կը. *147ա-50բ* ՁԳ. Քառով Գալստեան Հոգւոյն Սրբոյ – *Երկու եղբարք ընդ մարմնոյ եւ ընդ հոգւո, լծակից ի վարս...*

կթ. *150բ-4ա* Ձե. Քառով ընթերացաւ: Այր ոմն գործեաց ընթերիս եւ հրաւիրեաց... – *Վարդապետք ասեն, թէ որ ինչ լաւագոյն եւ պայծառագոյն է՝ առաւել բաշխէ...*

ճ. *154բ-5բ* [Քառով] երորդ Կիրակէի յետ տօնի Երորդոտթեան: Ուրախութիւն է հրեշտակաց ի վերայ միոյ մեղաւորի... – *Ի յորս երկու իր ցուցանին մեզ: Նախ՝ օգտութիւն ապաշխարութեան...*

հա. *155բ-6ա* ՁԹ. [Քառով] չորրորդ Կիրակէի ետու տօնի Երորդոտթեան: Եղեռամ գթած, որպէս Հայրն ձեր... – *Գրեալ է յիսթեր... Ասաց Արտաշէս ցԻսթեր...*

հբ. *156ա-7բ* [Քառով] հինգերորդ Կիրակէի յետ տօնի [Երորդոտթեան]: Թողին զամենայն, եւ գնացին զետ նորա... – *Ի յորս Բ. իր ցուցանին մեզ. Նախ, թէ պարտիմք ի՛որդոյ զաշխարհ...*

հգ. *157բ-8բ* ՂԱ. [Քառով] վեցերորդ Կիրակէի ետու [տօնի Երորդոտթեան]: Եթէ մատուցանիցես զպատարագ հո... – *Ի յորս Բ. իրս ցուցանին: Նախ, թէ որք են արժանի մատուցանելո...*

հդ. *158բ-60ա* ՂԲ. [Քառով] եօթներորդ Կիրակէի յետ տօնի [Երորդոտթեան]: Գթամ ես ի վերայ ժողովրդեանդ... – *Ի յորս Գ. [իրս ցուցանին: Նախ ցուցանի առա(ւելութիւն՛) գթութեան Աստուծոյ...*

հե. *160ա-1ա* ՂԳ. [Քառով] ութներորդ Կիրակէի յետ տօնի [Երորդոտթեան]: [Ա]հաւէ զկամս Հօր իմոյ... – *Ի յորս Բ. [իրս ցուցանեն: Նախ գժուարութիւն [արդ]ժանաւորութեան...*

հզ. *161ա-2ա* [Քառով] իններորդ Կիրակէի յետ տօնի [Երորդոտթեան]: Տուր զհամար տնտեսութեան հո... – *Ի յորս Բ. իրս ցուցանին. Նախ ցուցանի խոստովանութիւն աստուածային արդարութեան...*

հէ. *162ա-3ա* ՂԷ. [Քառով] ԺԵ. կիրակէին յետ տօնի [Երորդոտթեան]: Խնդրեցէ՛ք նախ զարհայութիւն

Աստուծոյ — *Ուր երթս իրս իմացեալ լինի: Նախ զի պարտիմք խնդրել զարքայութիւն...*

ԻԲ. *163ա-4ա* Ա.Ը. [Քարոզ] ԺԶ. կիրակէին յետ տօնի Երորդութեան: Աճա ելանէր մեռեալ մի որդի... — *Ուր երթս իրս իմաց լինի, որք պարտին զարհուրեցուցանել զմեզ...*

ԻԹ. *164ա-5ա* Ճ. [Քարոզ ԺԷ.] Կիրակէին յետ տօնի [Երորդութեան]: [Եւ] բուռն ճարեալ [զմմանէ] բժշկեաց [զնա]... — *Ուր Բ. իրս ցուցանէ. Նախ՝ բարեգթութիւն...*

Ի. *165ա-6ա* [Քարոզ] ԺԸ. կիրակէին յետ տօնի Երորդութեան: Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո... — *Ուր երթս իրս ցուցանէ. Նախ՝ զի սիրեցուք...*

ՆԱ. *166ա-7ա* [Քարոզ ԺՔ. կիրակէին յետ տօնի [Երորդութեան]: [Զ]ի ճաւատ քո կեցոյցին [զքեզ]... — *Ուր ցուցանի, թէ /// (1 քառ անքնթեռնլի) պարտ է առնել ճշմարիտ գոչ[ումն՞]...*

ՆԲ. *167ա-8բ* [Քարոզ] — *Գիտելի է, զի Հերոդէսն որդի Անթիպատրոսի... եւ Պետրոսի գլխատուրի /// գնալ առ ինքն ի վերայ ծովուն: Եւ ասաց /// (թափուած. այս միաւորը հաւանաբար աւելացուած է յետագայում գրչի կողմից)։*

Միաւորների մեծ մասի հեղինակը, հաւանաբար, Բարթուղիմէոս Մաթադացին է. տմմս. Ձեռ. 2[րդ] 2183, 5375. Մխիթարեան Վիեննայի Ձեռ. 2[րդ] 312, Մխիթարեան Վենետիկի Ձեռ. 2[րդ] 397, 792, 1026, 1610։ Լուսանկարներում կան բազմաթիւ եւ տարատեսակ ընդարձակ լրացումներ եւ լուծմունքներ, որոնք եզրահանգման եւ ձեռագրի վիճաբանութեան հետեւանքով մնում են պարզաբանուել։

ՏԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԻՏ

1ա (շղագիր) Քարոզգիրքս, որ կոչի Սեղան սրբութեան խնկոց 1827 նոյեմբերի 4 ընծայեալ ի Աշտարխան քաղաքի քահանայի՝ տէր Մելիսեդեկի Օվսեփեանի Եուզպաշեովի, որ իմ նուաստս ուխտացու Մօսէս Յովակիմեան, լուսարար Պետրոս եւ Պողոս եկեղեցւոյ, Աստրախան, յետ ձերնադրեալ ի Յովհաննէս արքեպիսկոպոսէ աբեղայ եւ յետ վարդապետութեան կարգ տվեալ եւ 1828 ապրիլի 20, որոյ (՞) կոչեցայ Մկրտիչ, գնի անցանելոյ երեք ամսոյ. չտեալ (՞) ի յուլիս ամսոյ ի Նախիջեւան քաղաք, միաբանութիւնս Սուրբ Խաչ վանս։

1բ Քարոզգիրքս այս, որ կոչի Սեղան խնկոց, ընծայեալ ի Աստրախան նորընծեայ քահանայէ, որ կոչի Մելիսեդեկ Ուզպաշեան, նոյն քաղաքացի Մկրտիչ վարդապետի Յովակիմեան, 1827 ամի ի 4 նոյեմբերի։

130բ Պահոց աւուրն ասա. Մկրտիչ վարդապետ, 1843 ի 17 սեպտեմբերի, ի Սուրբ Խաչ վանս, վշտացեալ (՞) յոյժ չարեաց։

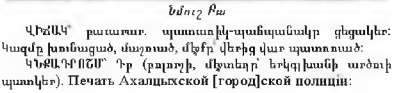
2379

ԺՈՂՈՎԱԾՈ

(Բաղկացած է 2 տաբեր ձեռագրերից)

ԹԻՐԹ՝ 298+1 (կվկն.՝ 1): ԿԱՉՄ՝ դեղմնազարդ շագանակագոյն կաշի, գոնակով, միջակը՝ ոսկեայ, աստառը՝ վարդագոյն զարդանախս մետաղս. յատանգակոցներ՝ կաղմիր:

ՊԱՏՏԱՒԻԹԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: Ծ. դ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), առաջացած մէկ ամբողջական թերթի ընկոյզանկի ճատռտմով եւ ընդերկայնակի եռկտակումով: Մագաղաթ, եռկսիսն (Ա-Դ՝ 22x16), բոլորգիծ եռկսթաշիր, 21 տող (Ա-Դ): Կարգադ. Գա, Աբ, Դբ, Բա, Դա, Բբ, Գբ, Ա.ա. «Ծւ եկեալ առաւոտ՝ եղեց գառանապաշտ... եթէ գծիսաւս զանաւանկն Քրիստոս» (ԻՁ. 75-ին. 17):

Նմուշ Քա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. պաստառիկ-պահպանակը ցեղակերտ: Կազմը խոնաւացած, մաշուած, մեջքը՝ վերից վար պատռուած:

ԿՆՔԱԼԱՐՈՒՇՄ՝ Դր (թղթոյ, մկտեղոյ՝ եղկղեանի ածուխի պատկեր). Печать Ахалцыхской городской полиціи։

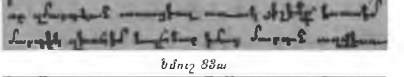
ՁԵՌԱԳԻՐ Ա.

ԺԷ. դար

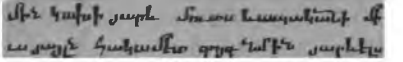
ՍՏԱՑՈՂ՝ Ստեփաննոս։

ԹԻՐԹ՝ 229+1 (կվկն.՝ 1). չգրաւած՝ 228աբ, 229բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Իչ 12 (ծ, ԺԱ, ԺԲ, ԺԶ, Ի 10): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յատագծերով եւ յատ-

դեղմով: ՄԵՁՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x7): ՏԻՐ՝ նուոցքիր, 99բ՝ տառեր: ՏՈՂ՝ 18:

Նմուշ 33ա

Նմուշ 99բ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լ ո ւ ս ա ն գ ա զ ա ր դ՝ քուսական (11բ, 12ա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան ճեռոեր, թծեր, պատռուածքներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1գ-225բ* [Լուծմունք գրոցն Փիլոնի Եբայեցւոյ]

1. *1գ-60բ* Քան վերոյիշեալ յաղագս նախախնամութեան: Այս չորս Փիլոնն է — *[3]որժամ գյաղագս նախախնամութեան բանգ կամեի: Լուծմունք. Վասն զի բացումբ ի հեթանոսացն...*

2. *60բ-97բ* Բան ունելոյ [եւ] անասուն կենդանեաց վերուածական բանիւ – *Փիլոն ասէ ընդ լուսիմաքոս. Յիշեալ երիկեան բանսն: Լուծմունք. Ոչ թէ վասն նախանձամոլեաին բանին...*

3. *98ա-142բ* Լուծմուիւ այլաբանութեան Փիլոնին – *Մոտց եւ գգայութեան: Լուծմունք. Տեսակի մտացն զերկին նշանակ... յայրենութեան պատկիր: (յաւելեալ 4 տող) եւ այս գեղեցիկ պատկ է... բազմայժդոյզ տաւնք եւ խնդութիւնք: Աւրհնեալ Հոգին Սուրբ Աստուած:*

4. *142բ-61ա* Բան վերուածական յաղագս Հեսեանցն – *Հեսեայցն սակս խաւսեցեալ: Լուծմունք. Ոմանք Հեգեայց ասեն...*

5. *161ա-225բ* [Լուծմուիւ Փիլոնի նահապետաց գրոց – *Տէրունեան օրինացն: Լուծմունք.*] *Աստուածն ասէ եւ գնաց. գիրն Մովսէսի աւրէնք կոչէ... թէ գայս ցեղ իրքս Աստուած կարէ հատուցանել, վճարել առնել: Ընդ նմա, ընդ միածնին, որդւո իւրո եւ ընդ կենդանարար Սուրբ Հոգւոյն... փառք եւ պատիւ... ամէն:*

Այլ օրինակների (Ձեռ. 59, 1053, 2059) համեմատ ունի զգալի տարբերութիւններ:

Բ. *225բ-6ա* Յառաչալբանութիւն Պաւղոսի, զոր ետթաղիցս խնդ[րել առաեալ իայ(՞) իմին հետնուած կին, թէ մարգարիցն բան ի վկայութիւն չէ ընդունելի, եւ դարձեալ ի բաց բառնային զբանս Աստուածաչունչ գրոց, եւ եր՝ որ յաւելուին – *Քան. Ընդ ուսումնասէր եւ ընդ փոյթ քոյոյ սիրոյդ... Լուծմունք. Մերոյնի պատուական միանակաց՝ անուն նմա Աթանաց... եւ խանութացաւ՝ նախանձէր կամ յաչաղէր: Հայր մեր:*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԺԸ. դ.

226բ-7բ Այս վիճակարան գրեալ եղեւ հրամանաւ սուրբ ժողովոյն Նիկիայ...:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

54ա Աստացողի սորա Տէր ողորմեացի:

58բ Աւռեիաանոսի՝ *աստացողի սորա, Տէր ձիսուս Քրիստո՛ս, ողորմեա՛:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1բ ՌճհԼ. (1672) Ապրէ *ընծայեցաւ:*

1բ Աւգուստա *առաջնոյդ Խաչատուր վարդապետին է, որք վայելէք, Աստուած ողորմի ասացէք: Թվին ՌՃՀԴ. (1725):*

ԿՆՔԱԳՐՈՑՄ՝ *39բ* Ապրէ *ծառայ Աստուածոյ: 40ա՝ անընմիեռնելի:*

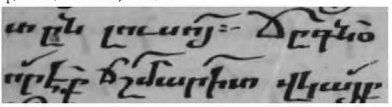
ՆԿԱՐԱԶԱՓՐՔ՝ *97բ* (խզբզոց):

ԳՐԱԶԱՓՐՔ՝ *1ա քանի՞ ա, քարի արեղծվէ, Փիլոնի աստուածաբանութիւն: 229ա (գանազան բառեր, տառեր, թուեր):*

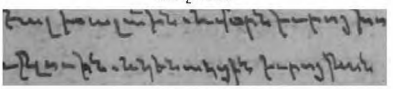
ՔԵՒԱԳԻՐ Բ.

ԺԷ. դար

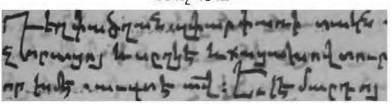
ԳՐԻՔ՝ Սաղմոս:
ԹԵՐԹ՝ 67 (230-96). չգրուած՝ 230ար, 231բ, 295ա: ՊՐԱԿ՝ ԻԱ-ԻԷ, խառն (ԻԱ 14, ԻԲ 13, ԻԳ 6, ԻԴ 13, ԻԵ 10, ԻԶ 5, ԻԷ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵՆԻՒԹԻՒՆ՝ 15x10,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (11,5x7): ԳԻՐ՝ նաստղիր (տարբեր՝ 287բ-80բ, 281ա-96բ), բոլորգիր (240ա-1բ, 263ա, 264ա-7ա): ՏՈՂ՝ 17-18:

Նմուշ 240ա

Նմուշ 262ա

Նմուշ 268ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ թեթ, ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *231ա* [Վիճակարան բոլորակ-աղիւսակ] – *Վիճակ. վասն ճանապարհի գնալու, թէ լինի...*

Բ. *232ա-5բ* [Ողբ եւ կշտամբանք անձին, Առաեել վարդապետէ ասացեալ, ձեռ. 424, 350բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք+Ռահելե») – *Անթիւ չարեաւք յանցեալ ես, մեղօք յաղտեղացալ ես...*

Գ. *236ա-9բ* [Ողբ վասն մեռելոց, Գեւորգ վարդապետէ ասացեալ. ձեռ, 3228, 11ա] (ծայրակապ՝ «Գեւորգ վարդապետի բան ի բերաննո մեռելոց) – *Գոչեմք առ ձեզ ողբերգական, / Զայնիւ մաղթեմ յոյժ լալական...*

Դ. *240ա-1բ* [Շարական] – *[Յ]արեւելից յարեւմուտս, մանկունք Սիոնի, / Հայցեցէ՛ք միշտ անգադար զծագաւղն լուսոյ...*

Ե. *241բ-3ա* [Տաղ] – *Հողոյ ուռչէ բոլսել իմ գաւազան, / Ի յամբոյն ցաղ չէ բմպել իմ գաւանն...*

Զ. *244ա-62բ* [Կենսագրութիւն Մկրտչի Նաղաշ] Յիշատակարան գրոցս պատմագրաբար, զոր չիմեալ է ինչ բառտուղարն, առաքելական եպիսկոպոսն եւ աստուածաբան վարդապետն տէր Աստուածատուր՝ բուէր ոոդի մեծ ռաբուպապետին Յակոբա Ովսաննա[ց]: Փա՛ռք Աւետնասուրբ երրորդութեանն՝ Հաւր, Որդոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն – *Աչխնեցւոյն Հարտարապետն Աստուած, յառաջ քան զլինելն ժամանակաց...*

Տե՛ս նաեւ Ձեռ. 2748, 364բ-7բ, Ձեռ. 9004, 1ա-6բ, տպ.՝ Ժե. դ.-յիշ-ք, Ա., էջ 622-31, Ձեռ. Ա:

Է. *263ա* [Ջերմաթափի հմայագիր] – *Սուրբ Սիկի եւ սուրբ Սիկոս ե սուրբն Սուքիանոս ի հանապարհ երթայիին...*

Ը. *264ա-7ա* [Հրաժարիմ եւ դասանութիւն] — *[Հ]րաժարիմ ի քէն, սատանա՛, եւ յամենայն խոբէութիւնէ քումմէ…*

Թ. *267բ-94բ* Բաներ պիտանիք ի բժշկական գործ

Ոմանք հետեւեալ խորհուրդները, նշուած ի լուսանցս, կնոջ կաթի, գոդի, Դատաստանի, հեղացի, Մատու հիւանդի, Փանդոան, Լեզուի, Ականջի, Աչիւ, Մաֆրայի, Հաիգ, Ատաց, Փորացաւի, Քամու, երակի, Քանչաւի, Ակռացաւի, Ստամոքսի եւ այլն։

Ժ. *295բ-6բ* [Մասն Տօնացոյցի] — *Շ. է. երրորդ Գ. յունվար, ԼՒ., չորէքշաբ[թ]ի. Յայտնութիւն… Յուլիս ԼՒ., հինգշաբ[թ]ի։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

235բ Իսկ գծողին այս տառի / եւ սուտանուն Սարգսի / խնդրէք սրտիւ ողորմի, / որ ինքն ձեզ քաղցրասցի, / արժան առնէ դրախտին։ / Հայր մեր յերկինս ընդ նմին. ամէն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՑԵՏԱԳԱՑԻ

263բ (ծածկագիրը) 18573. 1251712.
21462. 9131765.
81462. 41473.
475475. 672678.
71615. 4151-.

ԿՆՔԱԿՐՈՆՇՈՒ *285բ (2 հատ)* Խուպիաո *ծառա Յիսուսի։*

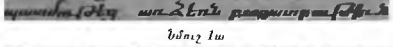
ԳՐՁԱՔՈՐՁ՝ *263ար (տասեր, Յուբր)։*

2380
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

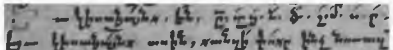
ԷՋՄԻԱՆԻՆ ՌՉԳ. — 1635

ԳՐԻՉ Եսայի վարդապետ (1ա-21ա, 390ա-446բ), Վարդերես Լեհրցի (23ա-389բ)

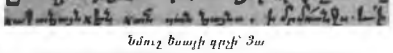
ԹԵՐԹ՝ 447. չգրուած 14բ, 16ա-7բ, 21բ-2բ, 238ար, 447ար. ՊՐԱԿ Ա-ԼԸ×12 (Ա, ԻԳ 10, ԺԹ 9, ԼԵ 14, ԼՀ 8), (ԻԱ պրակականշի մօտ գրի ծանուցում «21 հատիճ այլ լեհի գիր է՝ Գրեց եմ որ խաչատես ոչ հասպրումն»)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, արեւելեան, բ. 428-47 լուսագծերով եւ լուսադրչմով։ ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 19,7×13։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիռն, հոկտիռ (216բ-8բ) (14×8,5)։ ԳԻՐ՝ նոտրգիր (տուբեր), բոլորգիր՝ 1ա։ ՏՈՂ՝ 27։ ԿԱՋՄ՝ մուզ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ. ասատար՝ Ա. փեղկիներ՝ սպիտակ թուղթ, մասն պանկանակի, Բ. փեղկիներ՝ մազադաթ, մասն պատռոիկ-պահպանակի. լուսանցադրողեր՝ կարմիր։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1, թուղթ (սկզբից, մասն կազմաստառի)։

Նմուշ Ia

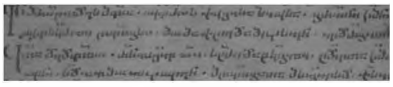
Նմուշ Եսայի գրչի՝ 3ա

Նմուշ Վարդերես գրչի՝ 139ա

ՄԱՆՐԱԼՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — Կ ի ա ա խ ո ր ա ճ՝ Ia։ ճ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 29ա։ Լ ո ւ ս ա ճ ց ա զ ա ր դ՝ բոլորակ Ջ ա ր դ ա գ ի ր՝ թաղնագիր, ճանգուցագիր։ Գ ա յ ե ե՛ կարմիր, սեւ, մանուշակագոյն։

ՊԱՏՈՒՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — Վարդերէն։ 1 (Ա) + 2 (Բ-Գ), Գ-ն սոսնձուած կազմի փեղկին։ Մազադաթ, միասիռն (Գ-Գ՝ 9,5×16), 34 տող։

*Նմուշ Ա*ե

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեւեր, գաճաճագոյ բծեր, թաւմաի նապաստակներ, ցեցակեր. կազմը ևրծուած, եզերեր մաշուած, մէջէր վնասուած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-14ա* [Դիոնիսիոսի Թրակացւոյ Աւուեստ բերականութեան]

Տե՛ս նաեւ. 267, 229ա-42բ. ա/*1ար*։ բ/*1բ*։ գ/*1բ*։ դ/*1բ-2ա*։ ե/*2ա*։ զ/*2ա-3բ*։ է/*3բ*։ ը/*3բ-4ա*։ թ/*4ա*։ ժ/*4ա*։ ժա/*4ա*։ ժբ/*4ար*։ ժգ/*4բ-7ա*։ ժդ/*7ար*։ ժե/*8ար*։ ժզ/*8բ*։ ժէ/*8բ*։ ժը/*8բ-9ա*։ ժթ/*9ար*։ ի/*9բ-10բ*։ իա/*10բ-1ա*։ իբ/*11ար*։ իգ/*11բ-2ա*։ իդ/*12ա-4ա*։

Տե՛ս տպ. Ն. Ադոնց, «Արուեստ Դիոնիսեայ Թրակացւոյ… Պետրոգրադ, 1915, 1ա-66 (ռուսերէն)։

Բ. *15բ* Մեկնութիւն բառից բերականին ի յառաջն գիտի բառգիրն, բայց տեղ էր այս է ստուգիւ։ Մովսէսի Խորենացւոյ Բան իմաստութեան — *Ձիմաստութեանդ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցար… եւ յամենայնի փառս Տեառն Աստուծոյ յաւիտեանս. ամէն։*

Գ. *18բ* Յառոգաննութիւնն պատահիկս, զոր գտի — *Շնշտոլորն Գ. տեղի ունի, որ յանգին… առնէ նախդիր։ Կատարեցաւ ի փառս… ամէն — 18բ Հոգւով աւուրանց — Աստուած ուղղական… է Աստուած հոշական։*

Դ. *19ա-21ա* Բառի բերականի — *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն… Փեռեկումն՝ բացումն (յաւելեալ 9 բառ՝ 21ա) ենթակայ՝ ընութիւն… երկայել՝ տրտհել։*

19ա ի սու. լս. գրչից. «Թղուխին այարէ՛ք. վերի լուսանցի Գ. բառ օրինակն չկայր (նոյն նիւքը Վարդերես գրչի ձեռքով կրկնուած 23ա-5բ)։

Ե. *26ա-159ա* Ի խնդրոյ տեառն Յակոբայ Հայոց կաթողիկոսի եւ վարդապետաց մերոց եղբարց արաւեալ գՀաւաքումն հեռականին մեկնութեան Յովհաննիսի եզնկացւոյ ուսումնական գրոց

Տե՛ս ձեռ. 2325, 10ա-207ա. Նիւթ./*26ա-8բ*: 1/*29ա-40ա*: 2/*40-50ա*: 3/*50ա-65բ*/ 4/*65բ-9ա*: 5/*69ա-70բ*: 6/*70բ-3ա*: 7/*73ա-82ա*: 8/*82ա-9ա*: 9/*89ա*: 10/*89բ-92ա*: 11/*92ա-112ա*: 12/*112ա-8ա*: 13/*118ա-26ա*: 14/*126ա-7բ*: 15/*127բ-30բ*: 16/*130բ-3ա*: 17/*133ա-6ա*: 18/*136ա-46բ*: 19/*1746բ-52բ*: 20/*152բ-5բ*: 21/*155բ-5ա*: *29բ սու. լս. գրչից. «Թղուխին այարէ՛ք, այս մէկ օրս չեմոյ ձգեցի, վասն որոյն ինչուան մնաց, կարգն չիտակ է, յոտարակուսիս»*: *3ին/158բ-9ա (անաւարտ. «...այլոց մասանցն արուեստիս անգամոց մարմոյ: Վերջ. ամէն: Յիշատակարանը, ինչպես նաեւ ընդարձակ լրացումները լուսանկարների մէջ, գրուած են Բ. Ձեռագրի գրչի ձեռքով)։*

Տե՛ս ոգ. Յովհ. եզնկացի, «Հաւաքումն մեկնութեան քերականի», աշխատ. լ. Խաչերեանի, Լոս Անճելըս, 1953, 31-303, ձեռ. C։

Զ. *159բ-216ա* [Մեկնութիւն հեռականութեան]

ա. *159բ-63բ* [Յաղագս մասանց հեռականութեան] – *Քերականութիւն է հմտութիւն ստոյգ վերծանութեան եւ անթերի գրչութեան: Հարցումն. քանի՞ են մասունք քերականութեան: Պատասխանի. Վեց...*

բ. *163բ-6բ* [Յաղագս տառիցն] – *Աշակերտն ասէ. Ասա՛ ինձ, եւ գիտացից: Վարդապետն ասէ. Գիտեա՛, զի ընդամէնն...*

գ. *166բ-7ա* [Յաղագս վանգի] – *Վարդապետն ասէ. Կամիմ այժմ ճառել քեզ, թէ վասն էր...*

դ. *167ա-8ա* [Յաղագս երկար վանգի] – *Աշակերտ ասէ. Մ՛րբ են բնութեամբ երկարք... Վարդապետ ասէ. Նախ բնութեամբ երկարքն...*

ե. *168աբ* Վասն սղոյ – *Աշակերտ ասէ. Արդ, յորժամ զերկարն զեկուցեր...*

զ. *168բ-70բ* Հասարակաց շաղաշարաց – *Աշակերտ ասէ. Ուսո՛ եւ յաղագս հասարակաց շաղաշարացդ...*

է. *170բ-4ա* [Յաղագս] զրադարձի – *Աստի ուսցես գարձեսոն եւ զրադարձին...*

ը. *174ա-5բ* Բան է հետեւակ բառի – *Ա՛կ այժմ բուռն հարցումք օգնականութեամբն Աստուծոյ զնոյն ինքն զբանէն...*

թ. *175բ-8ա* Ջի՞նչ է ածուն: Ածուն է մասն բանին – *Անուն մասն է բանին հոլովական, մարմին կամ իր...*

ժ. *188ա-96ա* Յաղագս բայի – *Հարց. Ջի՞նչ է բայ: Պատասխանի, Բայ է բառ անհոլով...*

ժա. *196ա-201ա* Յաղագս լծորդութեան – *Բազում ինչ ունիմք պիտանացու իմանալ ի սմանէ...*

ժբ. *201ա-4ա* [Յաղագս ընդունելութեան] – *Սկսանիմք այսուհետեւ օգնականութեամբն Աստուծոյ զերբորդ մասն բանին... Ընդունելութիւն է բառ...*

ժգ. *204ա-5ա* [Յաղագս յօդի] – *Ըստ կարգի յօդդ չորրորդումն մասն է բանի...*

ժդ. *205ա-7ա* Յաղագս դերանունութեան – *Հարց. Ջի՞նչ է դերանունութիւն: Պատասխանի. Դերանունութիւն է բառ փոխանակ... |206բ| Վասն որոյ խնդրեմ ի ձէնջ, զի սակաւ աշխատութիւնս ուղիղ սրտիւ ընդունիջիք եւ զթերին լցուսջիք, նա եւ միս առանց պարսաւանաց ֆողուցուք, քանզի մեր կարս այսչափ էր: Ողջ լեր՛ւք ի Տէր:*

ժե. *207ա-9բ* Յաղագս նախադրութեան – *Հարց. Ջի՞նչ է նախադրութիւն: Պատասխանի. Որպէս ուսաք ի քնաբանն քերականին... (209բ գրչից)՝ Աստուած ողորմի աշխատողի սորին Յովհաննէս վարդապետի եզնկացւոյ:*

ժզ. *209բ-13ա* Յաղագս մակրայի – *Հարց. Ջի՞նչ է մակբայ: Պատասխանի. մակբայ է մասն բանի անխոնջացս...*

ժէ. *213ա-6ա* [Յաղագս շաղկապի] – *Հարց. Ջի՞նչ է շաղկապ: Պատասխանի. Շաղկապ է մասն բանի, որ կապէ... ի փառս Աստուծոյ եւ ի յօգտութիւն ուսումնասիրաց. ամէն:*

Ը. *216բ-35բ* Քերականութիւն է Ր. մասանց բանի

Տե՛ս ձեռ. 1782, 76բ-99ա. ա/*216բ-20բ*: բ/*220բ-3բ*: գ/*223բ-7բ*: դ/*227բ-9ա*: ե/*229ա-30ա*: զ/*230-1ա*: է/*231ա-2ա*: ը/*232-5ա*: թ/*235ա-բ*:

Ը. *237ա-317բ* Նուաստ Յոհաննէս վարդապետի եզնկացոյ, որ եւ Մոռծոռեցի, արարեալ համաոտ տեսութիւն հեռականին

Տե՛ս ձեռ. 2193, 10ա-92բ. ա/*237ա-49ա*: բ/*249ա-53ա*: գ/*253ա-5ա*: դ/*255ա-7ա*: ե/*257ա-3ա*: զ/*255ա-65ա*: է/*265ա-բ*: ը/*265բ-7բ*: թ/*267բ-3ա*: ժ/*265ա-9բ*: ժա/*269բ-70ա*: ժբ/*270ա-2ա*: ժգ/*272ա-86բ*: ժդ/*286բ-90բ*: ժե/*290-6բ*: ժզ/*296բ-7ա*: ժէ/*297ա-9ա*: ժը/*299ա-301բ*: ժթ/*301բ-2ա*: ի/*302ա-6բ*: իա/*306բ-9բ*: իբ/*306բ-13ա*: իգ/*313ա-6ա*: Ինի.

ա. *316աբ* Թելադրութիւն ի խոնարհմունս բայի – *Յաղագս խոնարհմանց բայից, որպէս ուսաք ի քնաբանութիւն անդր...*

Որոշ ձեռագրերում սա Յովհաննէս Մորձորեցու աշխատութիւնից գուրս է:

Տե՛ս տպ. Մորձորեցի, «Համառօտ տեսութիւն քերականի», աշխ. Լ. Խաչերեանի, Լոս Անճելըս, 1954, 109-327, ձեռ. E:

Թ. *318ա-89բ* [Դասի Ձելթունցւոյ Մեկնութիւն հեռականի]

ա. *318ա-26բ* [Յաղագս հեռականութեան] – *Հարց. Ջի՞նչ է քերականութիւն: Պատասխանի. Հմտութիւն է...*

բ. *326բ-30բ* Յաղագս տառի, որ է գիր – *Հարց. Ջի՞նչ է, որ ասէ գիր է Լ՚Ձ... Պատասխանի. Ջհայոց գիրսն ասէ, որ...*

գ. *330բ-1ա* Յաղագս վանգի – *Հարց. Ձի՞նչ է, որ ասէ փաղառուիւին է... Պատասխանի. փաղառուիւին է ստու[յ]գ պարառուիւին...*

դ. *331ա-3ա* Յաղագս երկար վանգից – *Հարց. Երկար փաղառուիւին վասն է՞ր ասէ: Պատասխանի. Երկար փաղառուիւին, այսինքն՝ յորժամ...*

ե. *333աբ* Յաղագս սուղ վանգի– *Հարց. Ձի՞նչ է, որ ասէ սուղ փաղառուիւին... Պատասխանի. ըստ սղութեան եւ կարճութեան..*

զ. *333բ-5բ* Յաղագս հասարակաց շաղաշարաց – *Հարց. Է՞ր ասէ: Պատասխանի. Ընտ կարգի գարուեստ...*

է. *335բ-6ա* Յաղագս բառէ (ի) – *Հարց. Ձի՞նչ է, որ ասէ բառ է մասն բանի... Պատասխանի. Բառն խօսք լսի, որ լինի...*

ը. *336ա-9ա* Յաղագս բանի – *Հարց. Ձի՞նչ է, որ ասէ յաղագս բանի: Պատասխանի. Ամենայն արուեստաւորի սովորութիւն է... (336բ ստ. լս. գրչի՝ «Ձայս տեղս չգրեցի, գէտ լաւ չէր գալ»):*

թ. *339ա-58բ* Յաղագս անուան – *Հարց. Վասն է՞ր ասէ անուն է մասն բանի հոլովական: Պատասխանի. Կամի իմաստասէրս, որ զընութիւն...*

Խորագիրը սխալմամբ գրուած է վերջին պարբերութեան «Որք հմուտ եւ տեղեակ...» բառերից առաջ:

ժ. *358բ-62ա* Յաղագս բային – *Հարց. Վասն է՞ր ասէ՝ գրայն ի վերջ անուան եւ առաջոյ այլ... Պատասխանի. Վասն նախադասութեան անուան,...*

ժա. *362ա-9ա* Յաղագս լծորդութեան – *Հարց. Է՞ր ասէ լծորդութիւն է կարգաւոր խոնարհութիւն... Պատասխանի. Լծորդութիւն այն է, որ միմեանց...*

ժբ. *369աբ* Յաղագս ընդունելութեան – *Հարց. վասն է՞ր նախադասեաց զանուն եւ զբայ... Պատասխանի. Քանզի ընդունելութիւն ունի մասն...*

ժգ. *369բ-70բ* Յաղագս յաւդի – *Հարց. Է՞ր ասէ՝ յօդ է մասն բանի հոլովական... Պատասխանի. Յաւդէ՝ ձգել լսի, որ յարի եւ յօգի...*

ժդ. *370բ-2բ* Յաղագս դերանունութեան – *Հարց. Վասն է՞ր աստ կարգեցաւ դերանունութեան: Պատասխանի. Ձի որպէս անուն նախադասեցաւ...*

ժե. *372բ-4բ* Յաղագս նախադրութեան – *Հարց. Վասն է՞ր նախադրութեանդ անուն եւ տեղ... Պատասխանի. Նախադիր ասի, զի նախ եդեալ լինի...*

ժզ. *374բ-80ա* Յաղագս մակբայի – *Հարց. Ձի՞նչ է մակբայն: Պատասխանի. Կրկնաբայ կամ վերնաբայ լսի...*

ժէ. *380ա-3ա* Յաղագս շաղկապի – *Հարց. Վասն է՞ր ի վերջոյ դասեցաւ շաղկապս: Պատասխանի. Քանզի նախ պիտոյ է իրք...*

ժը. *383բ-6բ* Յաղագս առոգանութեան – *Հարց. Է՞ր յետ զկնի Լ. մասանց... Պատասխանի. Նախ ի սկիզբն քերականիս յիշեաց...*

ժթ. *387ա-9բ* [Յաղագս ոսկեցս – *Հարց. Վասն է՞ր քան զամենեսեան ի վերջոյ դասեցաւ] ոտն: Պատասխանի. Ձի թէպէտ ոչ է սա յոյժ մասանց... որ է աւրհնեալ ի կամս Հօր եւ արարչակից Հոգւոյն իւրոյ ու լանբաւ յաւիտեանս. ամէն:*

– 389բ [Յիշատակարան ձեռնիճակի] – *Յիշեցէ՛ք ի մաքրափայլ յաղօթս ձեր եւ գլեսոնեա[լ]ս յամենեցուցն գԴաւիթս, որ աշխատեցայ հետ բանական արհեստիս, այսինքն՝ Քերականիս, զայնս, որ յառաջին քերթողացն ասացեալ էր եւ մեկնեալ պարզ, զնա յերկուս բաժանեցի, այսինքն՝ ի հարցումն եւ ի պատասխանիս, ի վարժումն մանկանց նորագունից, զի ի հարցանել միոյն, հարկ լինիցի միւսոյն տալ պատասխանի, որ վասն այնորիկ յաւժարեացեալ ուսանել եւ մի՛ հեղգասցին: Իսկ ի տեղիս տեղիս զերկարն, որ ձանձերացուցանէր զ[ընթերցօղ, զնա կարճացուցի. եւ զկարճն, որ զմիտս բանին պարզ ոչ յայտներ, զայն երկարացուցի չափաւոր: Դարձեալ աղաչեմ զձեզ, եղբայրք, զի մի՛ մոռանայք յիշել ի Տէր. ամէն:*

Տպ տե՛ս «Դաւիթ Զքյժունցի, Մեկնութիւն քերականի», աշխ. Ե. Կ. Մելքոնեանի, Երեւան, 1981, 63-152, անթ. Բ:

ժ. *390ա-446բ* Յաղագս բերականութեան հաւմնոտա լուծմունք, ի տէր Ա.ռաճելէ Սիւնեաց եպիսկոպոսէ. ի մեկնութիւն բերականութեանս պէս պէս յատկութեամբ պարզեալ՝ վասն դիւրաւուր հասկանալոյ զխորութիւն բանին բերականին

Տե՛ս նաեւ 55, 406ա-66ա. ա/390ա-4ա: բ/394ա-8բ: գ/398բ-403բ: դ/403բ-9բ: ե/409բ-11բ: զ/411բ-2բ: է/412բ-3ա: ը/413ա-4բ: թ/414բ-5ա: ժ/415ա-6ա: ժա/416ա-7բ: ժբ/417բ: ժգ/417բ-9ա: ժդ/419բ-23ա: ժե/423ա-6բ: ժզ/426բ-9ա: ժէ/429աբ: ժը/429բ-30ա: ժթ/430ա-2բ: ի/432բ-3բ: իա/433բ-6բ: իբ/436բ-5ա: իգ/433ա-41բ: իդ/441բ-3ա: իե/443ա-6բ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *2ա Թվին ՌՉԴ. (1635):*

11բ Ջնսայիայ շարադրեալ:

21ա Ջնսայի վարդապետ՝ գծող Քերականի բնաբանին եւ բառին, յիշել աղաչեմ: Թվին ՌՉԴ. (1635), մայիսի Իբ. (27): Նա եւ Ա.ռաճել Սիւնեցոյ լուծմունքն, որ ի վերջ գրքիս, գրեցի իմով ձեռամբ իդուման Սուրբ Էջմիածնոյ, *տօնի սուրբ* Յովաննու եւ Աթանագինա, *աւուր Ե.շաբթի (5)* եղեւ աւարտ: *Աւա՜ղ կենացս սաթ հազար ալֆ, վա՛յ գիս, ո՜հ, ո՜հ:*

2. *25բ Մ՛հ, ո՜հ,* աղաչեմ գողորմելի գերիս յիշեա՛:

110ք Որինակուղք գրոյս, գրեցէ՛ք գչորս տող քանիս: *Մ՛հ,* աղաչեմ յիշել զանհնեթնէթ գրչողս ի բարի: Ձի թէպէտ եւ գիրս վատթար է եւ յոռի, սակայն աւրինակս ընդիր է եւ կարի պիտանի:

133ա ...եւ զմեղաւոր գրաւղս զՎաղդեհեաս Վեճըցի:

158ա Ձմեղաւոր գրչիս՝ սուտանուն Վաղդեհես Վեճըցիս յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս, աղաչեմ զձեզ:

216ա Ջմեղապարտ գրչիս՝ գՎաւդեեսպս Վեհըգիս յիշեցէ՛ք ի Տէր. Ա. գրիչով Լ. տետր եմ գրեր, օրն Ա. տետր։

317բ Ադաչեմ զձեզ, սիրելի՛ք, վասն Աստուծոյ համար, որ եթէ կարդալով, եթէ օրինակելով, թէ Ա. Ա. ոտղ գտանէք եւ գիրս նուաստութեան համար չի լինի թէ նեղանաք, որ իմ կարողութիւնս այսչափ էր։ Մեղապարտ գծողս սուտանուն ԳժենծՇՐԳՍ-ըս (փոխարինադրով՝ Վարդերեսրս) յիշեսցիք ի մաքրափայլ ադօթս ձեր, եւ յիշողն յիշեալ լիցի ի միւս անգամ գալուստն Քրիստոսի. ամէն։ Հայր մեր, որ յերկինս։

Տե՛ս ժէ. դ. յիշ-բ, Բ., էջ 594-ն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

Ա՛ք Թվին ՌՂԹ. (1650), մայիսի ԻՋ. (26) Գ. ապգի պատուան, (այսպէս), Գ. ապգի /// (1 բառ անընթեռնլի)։

ԳՐՕՂՔՓՈՐՁ՝ *50ա, 447բ։*

2381

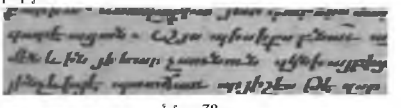
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՅՈՀԱՆՆԱՎԱՆՑ ՌՁ. – 1631

ԳՐԻՉ՝ Մտեփաննոս ճաճանայ (1ա-280ա), Մարտիրոս քաՀընկալ (280բ-325բ)։ ԾՈՂՈՂ՝ Միմեոն ասագ սարկաւագ։ ՍՏԱՏՈՂ՝ Մովսես կաթողիկոս։ ԹՈՒՂԹ ԿՈՂՈՂ՝ Մարտիրոս ընթերցող։

ԹԵՐԹ՝ 325։ ՊԱՐԱԿ՝ Ա-ԻՀ×12 (Ա 8, Գ 14, Ե 13, ԻԸ 2)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՇՈՒԹՅՈՒՆ՝ 15,5x10,4։ ԳԻՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ միասիւն (5ա-133ա, 226բ-38ա, 247ա-325բ), երկսիւն (1ա-4բ, 133բ-226ա, 238բ-46բ) (11,5x7)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 24-26։ ԿԱԶՄ՝ դոյլագաղդ շագանակագոյն կաշի՝ դունակով, միջուկը՝ սախտակ, աստառը՝ կտաւ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1, թուղթ (սկզբից)։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹՒՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ւ մ ն՝ 5ա։ Ձ ա կ ա տ ա գ ա ր դ՝ 68ա, 109բ, 133ա, 226բ, 264ա։ Լ ո ւ ս ա ն ի գ ա գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային։ Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճակատագիր, թռչնագիր։ Գ ո յ ն ե՛ ներսեգագոյն, դեղին, կապոյտ, մանուշակագոյն։

Նմուշ 72ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ գանգաման բծեր, ցեցակեր. կազմը խուճացած, մաշուած, ցեցակեր, վերից 2 թերթ պանդակեները կտրած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-4բ* Մեկնութիւն բառից բնականութիւն – *Վերծանութիւն՝ ընթերցողութիւն... Փեռեկումն՝ բացումն (յաւելեալ 6 բառ՝ 4բ) ենթակայ՝ բնութիւն... Ենթանկեալ՝ ի ներքոյ անկեալ։*

Տպ. տե՛ս Ե. Ագոնց, «Արուեստ Դիմնիսեայ Քերականի» Պետրոպարտ, 1915, Ա-66։

Բ. *5ա-63ա* Յաղագս մեկնութեան բերականին, զոր արարեալ է մեծ վարդապետին Վարդանայ ի խնդրոյ թագաւորին Հայոց Հեթմոյ

Տե՛ս ձեռ. 267, 247ա-311բ. ա/*5ա-6բ*։ բ/6բ-7բ *(վրչ. «... եթէ գոտով եւ եթէ ///ս շար. բափուած)*։ գ/8ա *(սկ. բափուած. «/// սառուկէտ։ Կէտն ու գիծն...»)*։ դ/*8ա-9ա*։ ե/*9ար*։ զ/*9բ-15ա*։ է/*15ար*։ ը/*15բ-7ա*։ թ/*17ար*։ ժ/*17բ-9ա*։ ժա/*19ա-20ա*։ ժբ/*20բ-33ա*։ ժգ/*33ա-6բ*։ ժդ/*36բ-9ա*։ ժե/*39ար*։ ժզ/*39բ-40բ*։ ժէ/*40բ-3բ*։ ժը/*43բ-5ա*։ ժթ/*45ա-50բ*։ ի/*50բ-5բ*։ իա/*55բ-8բ*։ իբ/ *58բ-60բ*։ իգ/*60բ-3ա*։

Ե. *63ա-4ա* Առոգանութիւն պատուիկս, զոր գտի – *Շնչառոյդն երեք տեղ ունի... Նախդիր։*

Դ. *64ա-5ա* Մովսէսի Խորենացւոյ Բան իմաստութեան – *ՅԱստուծոյ խորհրդով եւ իմաստութեամբ հաստատեցաւ մարդկային... Ըստ ամենայնի եւ յամենայնի փառք Տեառն Աստուծոյ յաւիտեանս. ամէն։*

Ե. *65ա-7բ* Նշանագիր (Ա-Ջ, հմմտ. ձեռ. 341, 105բ) – *Աբբահամ... Քաղդէ։*

Զ. *68ա-108բ* Վկայութիւնք բացերեւապէս բազմագան բայից եւ բառից յորինախումբ շարադրութեամբ, արարեալ գսա Անիստակիսի գոյն ի խնդրոյ բազմաց յարեւսս գոչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. Նախ/*68ա-70ա*։ ա/*70ա-1բ*։ բ/*71բ-5ա*։ գ/*75ա-7ա*։ դ/*77ա-8ա*։ ե/*78ա-81ա*։ զ/*81ա-3բ*։ է/*83բ-4ա*։ ը/*84ար*։ թ/*85ար*։ ժ/*85բ-108բ*։

Է. *108բ-24ա* Գերգեայ վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներիցացց Կայթառաւեցւոյ մեղսանեղ անձին

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. Նախ/*109ա*։ ա/*109բ-16ա*։ բ/*116ա-22բ*։ գ/*122ա-4ա*։

Ը. 124ա-32բ Խոստ գոչութեան, զոր արարեալ էր գսա յառաջագոյն Գեորգեայ վարդապետի՝ ի խնդրոյ ուսեալն. գոլով գպակասան ի ճանաչէ յետոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ ճայ կատարեաց գինդրուածս իմ, եղեալ յառաջ գԱրիստակեսի արարեալն եւ գթերին ի ճանաչէ կատարեաց իմին ինձն նուաստիս՝ Ստեփ[անոս] Գոյներ<եր>իցացց, որոց ողորմեցի՛ Տէր՝ արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. Յոգբ./*124բ-6բ*։ ա/*126բ-8բ*։ բ/*128բ-9բ*։ գ/*129բ-30բ*։ դ/*130բ-1բ*։ ե/*132ա*։ գ/*132ար*։

Թ. *133ա-246բ* [Բանի գանագանի]

ա. *133ար* Ախ բառի բաղադանելի ճոմանուանց բաղնանեալ գանեցայն, որ ինչ մի անգամ եւ անուանի ճերայեցի, յԱրեմն եւ ի Մարգարես եւ ի Նոր Կտակարանս թարգմանեալ եւ մեկնեալ յերայեցւոյն ի յոյնն, եւ ի յունէն՝ ի հայ կարգաւ ըստ նչանագրաց աղֆաբեթիցն երայեցւոց, թէ գինչ միաբանու-

թիւն անուանց ունիցին – *Ալիֆ՝ ուսումն նշանագրաց... Թա՝ նշան կամ կանչումն ո՛*:

բ. *133բ-52ա* Բառ երայեցւոց – *Ագամ երկիր կամ կոյս, կամ երկիր մարմնացեալ... Քայլն՝ վեց ոտն... Յքի, որ յաւ է եւ ի յորենոյ, եւ յամենայն սերմանց, որ է պաւպա ու կաչմա, եւ այլ ըմպելիք*:

գ. *152ա-226ա* Այս բառ են հերթողականի վասն չափոյ հոմերական ոտանիցն, վասն զի հերթողական արհեստն չափարերականի են եւ չափով վարին: Եւ են, որ գեղջուկի են, որով ճարտասանին վարին, զի յանախապէս փոխարերին սակս զարդու ճարտա<ա>սանիցն: Եւ հարկ է յոգնահատ եղանիլ – *Աստուածազան՝ աստուածազարդ... Քքել՝ թշնամանել: Քրիստոսի փառք յաւիտեանս. ամէն*:

դ. *226բ-35բ* Հանդէս բանաստեղծաց փաղանուեաբար, ատորոգիլ նորավարժիցն սակս. բառ է գեղջուկ – *Պարտ՝ պատշաճ, ի դէպ, ի ճահ... Գիծք՝ տառք, գծագործք*:

ե. *236բ* Թարգմանութիւն Պարսիկ բառից ի Վարդան գրոց – *Ջրադաշտական՝ զբոյն բան կամ գնարեւոր ուխտ... Սեպուհ՝ հարկեւոր կամ մեծարգոյ: Ջառաջին ճառն ընթերցեալ՝ զոի երիս բառս, զոր Պարթեւն ոչ գիտաց, ասելով՝ չէ պարսիկ, եւ այլն, այս է բովանդակ*:

զ. *237ա* Շաղկապ է – *երէ, գի, ոչ, մինչ... Այս է գրոց բանից կապ: Հոդովք անուանց – Աստուած՝ ուղղական... է Աստուած՝ հոգական*:

է. *237ա-8ա* Առդ, թուեն երայեցիին զգիրս գայս ձեւ ատիճական – *Ջառաջինն անուանեն Բրեսիթ, զոր մեք Արարածս կոչեմք...*

ը. *238ա-43բ* Բառ Գալիանոսի բժշկապետի – *Մխիթարա (այսպէս) վաղամեռուկ... Քսիղիկ դիպոն եղջիւր (այսպէս)*:

թ. *244ա-6բ* Թարգմանութիւն դեղոց, զոր ընտրեալ են իմաստուիմն եւ կարգեալ ճշմարտութեամբ ի յայլ լեզուից ի մերս – *Նեսխաւր՝ կարաւս... Ղօշիր՝ խիժ*:

ժ. *258աբ* Վասն բաժանման պարզեւաց մարդոյն – *երկոյտասան պարզեւք էին ի գրախտին...*

ժա. *263բ* Հարց. Ջի՞նչ է իմաստասիրութիւն: Պատասխանի. Նախ իմաստասիրութիւն է գիտութիւն գոյից...

ժբ. *305աբ* Ցաղագս Պղատոնի հարցմունն եւ պատասխանիւ – *Հարց. Պղատոն զԱրիստոտէլ որպէս ընդունէր...*

ժգ. *321բ-2ա* Դաւիթ փիլիսոփայն – *է ի Հայք գաւառէ, ի Հերէթն գեղջէ... գաւրութիւն իւր ի մարդկանէ, եւ Քրիստոսի մարդասիրին*:

ժդ. *259ա-63բ* Գալիանոսի [Վասն անդամոց մարմնի] – *Արար Աստուած զգլուխն Ք. մասն. տեսող եւ իմացող եւ լիշող...*

Ունի հետեւեալ ենթագլուխները. 259բ Վասն աչաց – Յաւրինեաց Աստուած զաչքն է. տասպաս... 259բ-60ա Վասն ականջից – Արար Աստուած զականջն... 260ա Վասն քթին – Երկու փողովք ստեղծ Աստուած... 260աբ Վասն բերանի – Բերանն ի պէտս բանի եւ կերակրոյ... 260բ Վասն ստին – Ստեղծ Աստուած գոխրան թագաւոր... 260բ-1ա Վասն լերդին – Ստեղծ Աստուած գլեարդն տանուտէր... 261աբ Վասն փայծաղանն – Արար Աստուած զփայծաղն որպէս ախոռ... 261բ Վասն երիկամին – Արար Աստուած զերիկամն տուն... 261բ-2ա Վասն լեղուն – Ստեղծ Տէր Աստուած զլեզին... 262ա Վասն ապեաց – Բազդատ ասէ. ստեղծ Աստուած զաղի... 262ա Վասն փաղաքշանին, յորմէն ջրեզն ի դուրս ի տապաղան – Ստեղծ գնա Աստուած աման ջրոյն... 262աբ Վասն էգականացն – Ստեղծ գնալ Աստուած... 262բ Վասն ստամոքի – Արար Աստուած զստամոքսն... 262բ-3ա Վասն ոսկերաց – Անհնարին նալն եւ ամենիմաստն Աստուած... 263աբ Վասն է. անդամոցն – Ա՛ ուղեղն, Բ սիրտն... Որպէս ղեզ չունչն անմոյար:

ԺԱ. *264ա-303բ* Մովսէսի Քերդողի Ցաղագս հերակաութեանց

Տե՛ս նեռ. 436, 280ա-300բ. 1/*264ա-5բ*: 2/*265բ-6ա*: 3/*266ա*: 4/*266ա-7ա*: 5/*267ա-76ա*: 6/*276ա-7ա*: 7/*267ա-8ա*: 8/*278բ-9ա*: 9/*279ա-83ա*: 10/*283ա-5ա*: 11/*285ա-6բ*: 12/*286բ-7բ*: 13/*287բ-8ա*: 14/*288ա-9ա*: 15/*289աբ*: 16/*289բ-93ա*: 17/*293ա-7բ*: 18/*297բ-8ա*: 19/*298ա*: 20/*298ա-9ա*: 21/*299ա-302ա*: 22/*302աբ*: 23/*302բ-3բ*:

ԺԲ. *303բ-5ա* Մովսէսի Քերդողի հաւր Մեկնութիւնք հերակաների

Տե՛ս նեռ. 436, 300բ-1ա. ա/*303բ-4ա*: բ/*304ա*: գ/*304ա*: դ/*304աբ*: ե/*304բ*: զ/*304բ-5ա*:

ԺԳ. *305աբ* [Ցաղագս Պղատոնի հարցմունք եւ պատասխանիք] – *Հարց. Պղատոն զԱրիստոտէլ որպէս ընդունէր...*

ԺԴ. *306ա-12բ* Նորին Քրիգորի աշակերտի Ցոհաննու Որոտնեցւոյ Լուծումն համառատ դժուարիմաց բանից ի Գիրս գոչութեան, որոյ Առիստակիսէ հռետորէ.

Տե՛ս նեռ. 267, 444ա-55ա. ա/*306ա-8ա*: բ/*308աբ*: գ/*308բ-9ա*: դ/*309աբ*: ե/*309բ*: զ/*309բ-10ա*: է/*310աբ*: ը/*310բ*: թ/*310բ*: ժ/*310բ-1ա*: ժա/*311ա-2բ*:

ԺԴ. *313ա-21բ* Նորին Քրիգորի Լուծումն հաւատոյ ի խոստ գրչութեան Գեորգեա վարդապետի, զոր նախ խնդրեալ էր Կոստանդեա գրչի եւ ապա Գոյներիցացց Ստեփանոսի

Տե՛ս նեռ. 267, 429ա-44ա. ա/*313ա*: բ/*313ա-9ա*: գ/*319բ-20բ*: դ/*320բ*: ե/*320բ-1ա*: զ/*321ա-2ա*:

ԺԵ. *322բ-5բ* Ցաշխարհացն լուծմունք ճանաչելոյ ասացեալ – *Այսոքիկ ի պարզոյ լինին յարփոյն... Անբաժանելի ի մէնջ, մարմինքն դիպակագործութիւնն է*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

67բ գՁմեղուցեալս յիշեցէ՛ք՝ Ստեփան անուն, որ յոյժ նեղացայ, բայց ատացողէն վախեցայ, Տէր Աստուած զինք ամրածածուկ պահէ մինչ ի խորին ծերութիւն. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՑՍ

247ա Փա՛ռք եւ պատիւ Հաւր անեղին,
Անպար, անհաս եւ անմահին,
Որ գոյացոյց զէքս բնաւին
Եւ հաստատեաց յանկերպ նիւթին:
Փա՛ռք եւ Հրդուոյ անքանակին,
Անճառ ծնընդեան Հաւր միածնին,
Որ գիացաւ յազգ մարդկային
Եւ ազատեաց մահու<մ>ամբ խաչին:
Փառք եւ Հոգւոյն՝ անբաւ էին,
Անհաս բղխմանն հայրենին,
Որ նորոգէ զմեզ վերըստին
Ի յարութեան վերջին ժամին:
Փառաւորեալ երրորդութեեան,
Եզ եւ միակ Աստուածութեան
Երիս երրեակ դասք վերնական
Կան անդադար աւրհներգութեամբ:
Քառեակ տարերք, որ գոյացան
Ջհետ իրերաց կարգաւ եդան,
Ինաւին ծնընդեամբ իւրեանց որ կան
Տածաւղն աւրհնէն համայնգամայն:
Բանս ոչեալ չէ անպատկան,
Ըստ երից մանկանցն արտաստութեան,
Եթէ եղեալք պարք գանազան,
Ջնէր գովեցո՛ք ի յաւիտեան:
|247բ| *Իսկ կենդանիս այս բանական*
Մտաւք հանճար կրէ յինքեան,
Որ հորդորդ առեալ զայս ամենայն
Փառս գոչէ անեղ բնութեեան:
Արդ, ես տկար անձն անարժան
Գծաւղ տառիս իմաստութեեան,
Հաստեալ ի կէտն աւարտման,
Հնչեմ ձայնիւ բան գոհութեեան:
Եթէ կամիս ըղձվականն
Կա՛ եւ հաշուեա՛ զքասն յորելեան,
Երկ եռակի տասն բե՛ր յայն,
Իդոսն ՌիւՀ ընդ երկոտասան (1631):

Յուսով անմահին Աստուծոյ ի ՌիւՀս շրջագայութեեան հայկազեան մեծ տումարի հազար եւ ութսուն (1631) գծագրեցաւ եւ յանկ ելեալ կատարեցաւ տառս իմաստասիրական զամէնիմաստ հանճարով ճոխացեալ գիրքս այս, որ ունի կաճառեալ բովանդակ ի յինքեան զմեկնութիւն քերականին, բացայայտեալ ի տրամաբան եւ իմաստասիրի մեծին Վարդանա[յ]: Այլ եւ հրատ եւ սահման գրչութեեան արհեստի, վերլուծեալ բազմազան ճոխութեամբ վեհագոյն մակագութիւնն |248ա| Անդրիստագիսի գրչի, եւ զիերին նորա լցեալ յաւելուածով մեծ վարդապետին Գէորգեայ: Այլ եւ գիտառագիրքն շարադրեալ գհետ միմեանց, ընդ նմին եւ ըզՊարփիւռն եւ Վերլուծութիւնք նորին արտադրեալ ներհուն հեռատրին Դաւթի Նեղգինացոյ անյաղթ փիլիսոփայէ, եւ զԱշխարհացոյցքն մեծ իմաստասիրին Արիստոտէլի եւ այլ սուղ ինչ զոր տեսանէք: Ընդ որս եւ զՄեկնութիւն քերականին աշխոյժ ախոյանին Մովսէսի Քերթողահաւրն: Եւ արդ, եղեւ սկիզբն եւ կատարումն այսմ գծագրութեանս ի յերկիրս Աւարատեան, ի յոտն Արագածոյ, ի սահմանս գիւղաքաղաքին Կարփոյ, ի հրեշտակաբնակ մենաստանս Սուրբ Կարապետի, ընդ հովանեաւ բարձրարերձ երկնահանգեալ Սուրբ Աստուածածնի տաճարիս, որ մակադրեալ յորջորջի Յոհաննավանքի, որ է այժմ գպրոց, եւ ժողովեալ կան յոլով համբակասիրաց մանկունք ի յուսումն եւ ի վերծանութիւն Աստուածաշունչ գրոց, հրամանաւ եւ ծախիք տեառն Մովսէսի սրբազան կաթուղիկոսի ընդհանուր հայկազեան սեռի, կրկին լուսաւորչի:

Եւ արդ, աստանաւր կամիմ |248բ| հակիրճ եւ համառաւտ բանիւ վիպել ի տառիս զկենցաղավարութիւն սորա, զի գկնի եկելոցդ առանց բարբառոյ յուշ առնիցէ: Եւամեծ եւ մեծապատ տէրս մեր էր ի նահանգէն Սիսական, ի մանկութեան իւրում սնեալ եւ վարժեալ ի յուսումն Աստուածաշունչ գրոց ի հրահանգս բարերջանիկ եւնակեղ մեծ վարդապետին Սրապիոնի, եւ առեալ ի նմանէ հրաման վարդապետական: Եւ յետ փոխելոյ նորա յաշխարհէս եւ սմա գաւազան իշխանութեան համշիրաքն իւր Գրիգոր վարդապետն Կեսարեան, զոր ի սոյն ժամանակս սայ է հռչակեալ եւ անուանի գիտնական, եւարտգոն արտաքին իմաստասիրական հանճարով, այլ եւ Աստուածաշունչ գրոց: Սայ րոտեալ եւ հաւանեալ յաւժար կամաւք մանաւանդ գոգոյս ՔէՀ ի իմնմոցն Աստուծոյ, ետ սմայ գաւազան վարդապետական ի տիեզերական քաղաքէն ի Կոստանդնուպօլիս, եւ իբրեւ էառ սուրբ հայրս մեր զեկկէսիաստական իշխանութիւն, սկսաւ քարոզել զբանն Աստուծոյ ընդ ամենայն տեղիս, եւ հաստել շրջագայութեամբ յարեւելս՝ ի բնիկ գաւառն իւր Սիսական, եւ անտի յերկիսս Աւարատեան, եւ տեսանէր խանգարեալ եւ եղծեալ զկարգս եւ զսահմանս եկեղեցոյ ի հերատուփ եւ ի մեղմեբ առաջնորդաց ժամանակիս: Եւ թաղծեալ տրտ|249ա|մեր եւ հոգայր, ՔէՀ գիա՞րդ լիցի հնար նորոգման եւ պայծառութեան սուրբ հաւատոյ կարգաց եւ կրօնից: Եւ սկսաւ մեծաւ աշխատութեեամբ եւ բազումն ջանիս խրատել եւ ուսուցանել զեկեղեցականս եւ զաշխարհականս, եւ արարեալ իւր քնակութիւն ի յիշխանանիստ քաղաքն Յերեւան, ի շիրիմ սուրբ առաքելոյն Անանիայ: Եւ ժողովեցան առ ոտս սորայ բազում կրաւնաւորք եւ գրոց աշակերտեալ մանկունք: Եւ սայ յոլով քան ՔէՀ սակաւ տքնութեեամբ գբանս օրինաց ուսուցանէր, մանաւանդ ՔէՀ եւ գործով կատարելով գանձն սայր օրինակ ամենեցուն՝ սրբութեան եւ առաքինութեան մարգէր եւ վարժէր զնոսա խորհել զօրէնս

Տեառն ի տուէ եւ ի գիշերի, ունելով ի մտի զքանքարտաշահ առակին տէրունի: Եւ այսպէս կատարէր գհրամանս Տեառն, թէ՝ «Որ արասցէ եւ ուսուսցէ՝ նա մեծ կոչեսցի» |*Մտթ. ե. 19*|*: Եւ համբաւ իմաստութեան եւ անբիծ քահանայապետութեան սորայ ելեալ տարածեցաւ եւ սերմռլուր եղեւ ընդ բոլոր սեռս հայկազեան տոհմի ըստ այնմ, թէ «Ոչ կարէ քաղաք թագչել, որ ի վերայ լերին կայցէ» [Մտթ. ե. 14]: Քանզի ամենայն ոք բաղձայր տեսուիեան նորա եւ լսել զքաղցրաբան վարդապետութեան նորա:*

Յետ այսորիկ ըստ խնամոցն Աստուծոյ խորհուրդ առեալ ի միասին ճշմարիտ վարդապետքն, |*249բ*| *որք նախանձ ունէին աւրինացն Աստուծոյ, ե՛ւ աշխարհականք մեծամեծք, ե՛ւ ռամիկք, հեռաւորք եւ մերձաւորք, գրով եւ բանիւ միաբանեալ ընդ միմեանս բնաւին ազգս ազգանազեան, կամէին դնել զչարն լուսապայծառ եւ ուղիաճեմ ի յաշտանակ բարձրաստիճան կաթողիկոսութեան, զի գլոյս աւրինացն տացէ ընթռնուր աշխարհի, գոր իմացեալ եւ ծանուցեալ գխորհուրդն վասշուէր եւ չարաբարոյ առաջնորդքն եւ անուանեալ կաթողիկոսքն, խանդացեալ եւ նախանձ չարութեան բորբոքեալ ոչ տային թոյլ: Սակայն եւ ինքն ոչ առնոյր յանձն գիաղիանձանքն բանգմաց, որք գրով եւ բանիւ ապաչէին գնա, թէ. «Լե՛ր մեզ առաջնորդ»: Այլ սա ոչ կամէր վասն ծանր հարկին արքունի, որ կայր ի վերայ կաթողիկոսարանին: Իսկ նոքա յոբնակի եւ բազմադիմի նեղութիւնս հասուցանէին սմա, գոր աստուածարեալ տայրս մեր համբերէր մեծաս յոլսով: Իսկ յամառեալ նոցա չարութեամբ գկաշառս այլազգեաց յաճախելով իւրեանց համախոհ եպիսկոպոսաւքն, մեծաս ջանիւ կամէին գհանուրց նպաստ գործն խափանել: Այլ խնամալք բարերարին Աստուծոյ նոքա որչափ ջանային ընկճել, ինքեանք լինէին այսպ կատականաց, ըստ այնմ, թէ՝ «Այր անմիտ բարձրացուցանէ զանարգանս» [Առակք Գ. 34]: Եւ թէ՝ «Երթայր տուն Սաուղ[յ] եւ սկարանայր եւ Դաւիթ գօրանայր» [Բ. Թագ. Գ. 1]:* |*250ա*| *Եւ ոչ յիշէին թշուառացեալ հէկքն եւ եղկելիքն գբանս փրկին, թէ՝ «Որ հարցի ընդ վիմիս այս՝ փշրեսցի»* [*Մտթ. Իհ. 34*]*: Զոր ոչ յերկարեցից աստ, զի յաուաջարկեալ գործն յանդ հասցեալ կատարեցաւ այսպիսի առիթիւ եւ պատճառաւ: Քանզի էր սովորութիւն սրբազան հօրս մեր, զի գտանս տէրունականս եւ գմեծամեծ սրբոց բազմահանդէս ժողովրդաբեր եւ շքեղազարդ պայծառութեամբ կատարէր, լի եւ պատարուն ցնծութեամբ, որպէս ընթերցեալ լինի ի վարս սուրբ հայրապետին Յոհաննու Օձնեցւոյն: Եւ գվառեալ մոմեղէնսն ոչ ըստ բնական որակին, այլ փոխակերպեալ սպիտակ եւ լուսաճեմ գունով լուցանէր, գոր տեսեալ եւ ուսեալ էր ի սուրբ քաղաքն յերուսաղէմ: Եւ սրբազան պետս մեր ձաւնեալ ընծայէր սպիտակագոյն մոմեղինացն տեղապահ իշխանին Ամիրգաւնս խան անուն, որ եւ նա բազում սիրով մեծարէր եւ պատուէր գհայոս մեր, եւ նայ էր պատճառ կելոյ եւ բնակութեան սորա ի քաղաքն Երեւան: Եւ զի կարճեցից զբանս, եւ նա եւս այլ մեծամեծաց, զոր տարեալ մատուցին յաշխարհակալ թագուրին Պարսից շահ Ապազ կոչեցեալ: Եւ նա գարմացեալ առնու ի ձեռն գմոմեղէնսն եւ հարցեալ, թէ՝ «Ուսի՞ է այս»: Եւ նոքա պեղուցին նմա վասն սուրբ հաւրս:*

Փա՛ռք հրաշագործողին Աստուծոյ, եւ զի՞նչ իցէ հիացումն թագաւորի ընդ սպիտակացեալ մոմ, եթէ ոչ սեւչութիւնն Աստուծոյ, այլ իմն իր կամի ներգործել: Եւ նոյնժամայն վաղվաղակի առաքէ հրովարտակ առ իշխանն Ամիրգօնայ, զի ճեպով առաքեսցէ առ նայ գայրն Աստուծոյ, եւ այսպիսի պատճառաւ գնացեալ եհաս սրբա|250բ|գան հեղինակս ի գուռն արքայի ի շրջագայութեան թվականիս ՌՀ. եւ ե. (1626) ամի: Եւ բազում պատուով մեծարեալ եղեւ առաջի նորա հիզան Դանիէլ ի Նաբուգոդոնոսորայ եւ ի Կիւրոսէ եւ սուրբն Իսահակ հայրապետն մեր առաջի Վռամշապհոյ Պարսից արքայի: Զի տարեալ գաս նստոյց մերձ յինքեան եւ յետ բազում խուսից եւ պատասխանատուութեանց զարմացաւ ընդ կորովութիւն բանից նորա: Եւ ապա յետ այսորիկ ետ յառաջակալ մանկանց իւրոց ի յուսումն արուեստից մոմին: Եւ յորժամ ուսոյց նոցա գարուեստն, յետ ութ ամսոյ դարձեալ եկաց առաջի արքային տիեզերահռչակ պարէտս մեր, մանաւանդ թէեւ այժմ եւս առաւել մեծարեցաւ: Եւ մինչդեռ անդէն կայր առ դրանն արքունի ի ծովահայեաց քաղաքն, որ ասի ըստ այժմու Ֆահրապատ, որ ըստ նախնեցան բուն Մազանդրան ասի, քանզի անդ կայր արքայն ի ձմերոցի: Եկն եհաս տաւն Մննդեան եւ Յայտնութեանն Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, եւ ի Ջրաւրհնէն ինքն իսկ արքա մեծամեծաւք իւրովք եկաց ի վերայ ջրոյն, եւ շնորհաւք սրբալոյս մեռոնին հարեալ արքայն յարտասուս առաւքի սուրբ հաւրս: Եւ յետ կատարման աւրհնութեանցն բազում սիրով եւ հեգաբար ասէ ցսայ. «Աղաւթք քո հանապազ մարտակից լիցի մեզ, այլ դու խնդրեա՛ յինէն զինչ եւ կամիս, զի ընձեռեցից քեզ»: Եւ սայ հայցեալ զշինութիւն եւ զնորոգութիւն մեծի կաթողիկէին Վաղարշապատու Սուրբ Էջմիածնին: |*251ա*| *Եւ առ ժամայն կինքեալ մատանեաւ ետ նմա հրաման նորոգութեան: Եւ այսպիսի վեհ հրամանաւ արքային եկեալ ի Վաղարշապատ եւ մեծահանդէս տաւն կատարեալ ուրախութեամբ: Եւ ձեռն ի գործ արկեալ, սկսաւ մեծապայծառ շքեղութեամբ նորոգել զեկեղեցին, այլ եւ շրջապատ պարսպօք եւ ամենայն զարդիւք ճոխացուցանել: [Ը]ակայն եւ այսու ոչ շատացաւ սրբազան հայրապետս: Տեսանելով զբարձրագոհ աթոռն ի ներքոյ ծանրալուծ հարկապահանջութեանն ըստ նախասացելոյն մեր. [ք]անզի յառաջ քան զենգետասան ամ*

տգէտ եւ անիմայ առաջնորդքն ընդ միմեանս խանդագեալ ի պատիւ կաթուղիկոսութեան եւ մասնէ կամաւք իւրեանց գինթուղիկոսարանն ի ներքոյ մեծ հարկի եւ դապալու, զի որ ոք տացէ առ յաճէ զհարկն ի դուռն արքունի, որ էր հարիւր թուման, նա լիցի կաթուղիկոս, որպէս շարագրեալ է ի Մակաբայեցիսն, վասն հին տաճարին քահանայապետութեան: Քանզի անկդիտացեալ ոչ ունէին ի մտի զառած մարգարէին. «Խոտեսցին այնոքիկ, որ ընտրեալ են արծաթով» [Սղմս. կէ. 31] եւ կամ թէ զրան առաքելոյն որ ասէ. «Զի ոչ եթէ որ գանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ նայ է ընտրեալ, այլ զոր Տէր ընծայեցուցանէ» [Ռ. Կրնթ. ժ. 18]:

|251բ| [Ա]յլ եւս առաւել վասն այս պատճառիս քահեալ եւ կործանեալ լինէր կարճ եւ սահմանք սուրբ օրինաց եւ կանոնք սուրբ հայրապետաց, զի առեալ զկաշառս, թոյլ տային ազգականաց ընդ իրեարս խառնիլ անարէն ամուսնութեամբ, եւս յանարժանս ձեռնադրելով ի պատիւ եպիսկոպոսութեան եւ աստիճան քահանայութեան: [ե]ւ այսպէս բազմազաստակ հայրս մեր տեսանելով զայսպիսի անուղղայեցուածս եւ զվրդովումն եկեղեցոյ, վարանէր ինքն ընդ ինքեան եւ անբաւ սուգ եւ տրտմութիւն կրէր յանձն իւր: Եւ զի այսպիսի անկարգութեանս առիթ եւ պատճառ առաւել քան զամենայն իր ծանր հարկապահանջութիւնն էր, զոր թափառական առաջնորդքն արարին իւրեանց անբմբոն գնացիքն: Ընդ որս մեծապէս եւ խոտգոյն տարակուսանաւք տիրէր է.պատիւ հովիւս վասն անտանելի աղետից: Սակայն մեծահոգի լեալ եւ քաչացեալ երրորդ անգամ գնաց առ թագաւորն ի հազար եւ Հ. եւ է. (1628) թվին, ի մայրաքաղաքն Ղազվին: Եւ մտեալ առաջի արքային, եւ ուռճալիր պատուով ընկալեալ եղեւ ի նմանէ: Եւ զի կամեցաւ ի սոյն ամանակի խնդրել յարքայէն, զի բարձցէ զծանրալուծ հարկն եւ ազատեսցէ զեկեղեցին, զոր նախարարքն ոչ էտուն թոյլ ասելով, թէ. |252ա| «Այժմ անճահ եւ անպատեհ է, սակս խուճապի յառաջակայ մարտիս», քանզի խստագոյն պատերազմ կայր ի կողմանս Բաբելոնի: «Այլ մեք, ասեն, ի դիպող ժամու զեկուցցուք արքային»: Եւ անտի դարձեալ եկն ի Վաղարշապատ՝ առ ի շինութիւն եկեղեցոյն ըստ առաջին նուագին: Եւ ապա ի յինքն ամփոփեալ զմիտս եւ եռափաթիլ տենչմամբ եւ ընձայի խնդրուածովք հայցէր ապէնիոզ Տեառնէն գնալ իրացն: Եւ ի նոյն ամի մահուամբ եղ յաշխարհէս արքայն Ապաս խոչեցեալ, թագաւորեալ ամս Ծ. (50) ընդ շատ եւ ընդ սակաւ, եւ էր յայր յաջողակ ի պատերազմի: Եւ նոտաւ յաթոռ թագաւորութեան նորա Թոռն նորին՝ շահ Սաֆի անուն, տղայական հասակաւ, ամաց իբրեւ եւթն եւ տասանց: Եւ յառաջնում ամի արքայութեանն գնացեալ ի տեսութիւն նորին երանեալ հաւակս, եւ ի նմանէ եւս մեծարեցաւ ըստ յուշ առնելոյն մեծամեծացն, թէ՝ «Ծանաւթ եւ մեծաշուք էր սայ առաջի հայրն քոյ»: Եւ ապա յուսալով ի մեծազաւրն յԱստուած, դեգերեալ ի դրանն արքունի, աշխատութեամբ գոն գործեալ ոգով չափ եւ մեծաջան լեալ, զի զերծեալ լիցի եկեղեցին ի ծանրալուծ հարկէն եւ ի դժուարակիր անբոյն: Քայս ածեալ գմտաւ, թէ գնախկին եւ զբարձրագահ |252բ| աթոռն ի մեծ հարկապահանջութենէն ազատեալ եւ զերծեալ լիցի: Զկնի այնորիկ, զոր Տէր ընտրեսցէ՝ նա լիցի մեզ հովիւ եւ առաջնորդ: Իսկ մեծ աւագանին եւ նախարարքն արքայի եւ մանաւանդ իշխանաց իշխան՝ քրիստոսասէր խաւճա Նազարն իրագգած արարեալ գարքայն խորհրդոյն, եւ ապա եմուտ առաջի արքային սրբազան հայրս, եւ մեծարեալ նստաւ ընդ արքային: Իսկ որ գկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ բարէբարին Աստուած, արկեալ խանդաղատական եւ գորովագութիւ սէր ի սիրտն նորա ի խաւսելն ընդ նմա ըստ գրեցելոյն, թէ՝ «Սիրտք թագաւորաց ի ձեռին Աստուծոյ են, ընդ որ կոյս կամի հայեցուցանել դարձուցանէ զնա» [Առկ. ԻԶ. 9]: Եւ թէ՝ «Մարգարէութիւն է ի շրթունս թագաւորի» [Առկ. ԺԶ. 10]: Եւ յետ բազում խաւսից հյու եւ հպատակ դիմաւք ասէ ցսայ. «Ա՛յրդ մեծաշուք եւ փառաւոր, ըստ խնդրոյ հայցման քո՝ շնորհեցի քեզ, ազատեալ լիցի զեկեղեցին ձեր ի յարքունի հարկաց մերոց, այլ դու ազաւթիւք նպաստ լեր մեզ ի պատերազմի գնշհամեաց»: Եւ այսպէս բազմայերկ աշխատութեամբ սուրբ հայրս եւ խնամօք եւ ողորմութեամբն Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ, բարձեալ եղեւ հարկն եւ ազատեալ եղեւ ի ծանր լծոյն սուրբ էջմիածնիցն՝ աթոռ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին:

|253ա| Յայսմ վայրի արձանագրեսցի, զի եւ ընթերցողք տառիս ոգեալ ասիցէ՛ք. Գոհութիւն եւ փառք բարերարիդ Աստուծոյ, որ բարձր գհարկն եւ ազատեցեր զեկեղեցիս մեր: Եւ եղեւ բազմազեղ ուրախութիւն ընթհանուր Հայաստանեաց, եւ լոռեք եւ տեսողք տային փառս Աստուծոյ:

Եւ զի յայսմ մասին համեմատ եւ հագիտապատիւ լեալ սրբազանս պետ տեառն Բաւորի սուրբ հայրապետին, որ եՃ. եւ Լ. (1090) թվին գնաց առ մեծ սուլտանն Խորասանացի] ի Մելիշահն անուն, որպէս ճառէ սուրբն Ներսէս: Եւ պատուեալ մեծարեցաւ ըստ արժանւոյն, եւ հայցեալ ի նմանէ՝ ազատեաց զամենայն եկեղեցիսն եւ գքահանայսն ի հարկապահանջութենէ: Ըստ այսմ սայսի ծանի՛ք եւ այս իրագործութիւնս կատարեալ ձեռամբ սուրբ հայրս: Եւ յետ այս ինձդալի յառաջարկեալ գործառնութեանս, ի յանկ ելանելոյ մատեաւ առաջի արքային իշխանաց իշխան, նախկի ասացեալ խոջա Նազարն, որ ունէր բազում համարձակութիւն առաջի թագաւորացն Պարսից, որ եւ յոյժ անգամ երթայր թագաւորն պատուասիրաբար մեծամե-

ծաւք ի տունս նոցա, որ էին բնակութեամբ ի յաշխարհն Պարսից ի Շաւղ քաղաք։ Քանզի արքայն շահ Աւպաղ |253բ| վերաձայն[է]ալ ի Ռ. եւ ի ՌԿ. (1604) եկեալ յաշխարհս Հայոց, ի յԱրարատեան տանէս եւ ի Գողթեւեաց գաւառէ, մանաւանդ թէ գՋուղայ իսկ բովանդակ տարեալ բնակեցոյց ի Շօղ քաղաք եւ ի շրջակա գաւառսն իւր՝ տունք իրրեւ ժ. (10) հազար։ Եւ էին պայծառացեալ քրիստոսական հաւատովն եւ սուրբ կրօնիւք, եւ ճոխացեալ քահանայիւք, եւ շքեղազարդեալ պայծառ եկեղեցեաւք, որոց գլխաւոր եւ վերակացու էր սա։ Ահ որ մատուցեալ առաջի արքայի եւ հրաման առեալ ի նմանէ, թէ այրս այս մեծաշուք եւ փառաւոր լիցի մեզ կաթողիկոս եւ խալիֆայ։ Եւ գայս հայցէր ոչ թէ միայն իւրն կամաւք եւ խորհրդու, այլ, քանզի ըստ նախ ի սկզբան վիպելոյն մեր, ճշմարտի ի վարդապետք արդեան ժամանակիս եւ մեծամեծք եւ իշխանաշուք արք եւ փառաւորք, որք կային ընդհանուր ազգս Հայոց՝ ի Կոստանդնուպոլսէ եւ ի Լովաս, եւ ի մայրաքաղաքէն Յամթոյ, եւ ի Վեսարիոյ, եւ ի Վասպուրականէ յերկրէն եւ այլք ամենեքեան, գրով եւ բանիւ եւ վկայական թղթով միաբանեալ էին ընդ սմայ սահս խնդրոյս այսորիկ, քանզի դրեթէ որպէս երբեմն ի խնամոցն Աստուծոյ յաղագս մեծին Ներսէսի էին թախանձանք, նոյն եւ այժմ։ Իսկ ի սոյն ժա|254ա|մս եւ սայ գխամս բնաւին ազգիս Հայոց ազգ արարեալ վեհ արքային, եւ առժամայն ոսկի մատանեաւ կնքեալ եւ հրաման, թէ «Սայ լիցի առաջնորդ ազգին Հայոց եւ որպէս կամեսցի, այնպէս վարեսցէ գհայրապետական իշխանութիւնն իւր»։ Եւ այսպիսի մեծաշուք հրամանաւ արձակեցաւ ի բռնակալ արքայէն, հինկն երբեմն Ջօրաբաբէլ ի Դարեհէ, սակս շինութեան եւ նորոգութեան նորա Սիոնի եւ Գրիգորաշէն լուսակառոյց սուրբ տաճարի։ Եւ եկեալ հասեալ ի Վաղարշապատ քաղաք եւ յոքնօրինակ եւ պէսպէս երանգօք զարդարեալ գՄիածնին իջման տեղին՝ գմայրն եկեղեցեաց Հայաստանեայց։ Եւ գկնի այսորիկ յոչ ածելով զպատուէր առաքելոյն, որ ասէ. «Մի՛ ոք զանձին եւեթ խնդրեսցէ օգուտ այլ եւ զընկերին» [Ա. Կորնթ. ժ. 24]։ Եւ որպէս կանխաւ ետուեցաք, առեալ յանձն զիսխանձանքն բազմաց ընկալաւ զպատիւ եւ զաստիճան հայրապետական եւ օծմամբ Հոգւոյն աւծեալ եղեւ կաթուղիկոս եւ հովուապետ ի շքերջագայութեան թվին Ռ. եւ ՀՀ. (1629), ի յունվար ամսոյ ԺԲ., յաւուր տնօրէնութեան Տեառն, եւ նստեալ պանծալի պայազատ յաթոռ նախնյոն մերոյ սրբոյն Գրիգորի։ Եւ քանզի ոչ եթէ շուք ինչ դը|254բ|նելով եւ կամ թէ փառս վարկանելով անձին իւրոյ, այլ խոկայր եւ նկրտէր ի փառս անուանն Քրիստոսի եւ ի յօգուտ ընդհանուր սեռից Հայոց։ Եւ սայ որ գառաքելականն ընկալաւ գաստիճան եւ գսրբազան կարգն հայրապետական ըստ արժանեաց իւրոց, ոչ թէ ծրարեալ ի վարշամակի ծուլութեան գանանդեալն յինքեան գտաղանդն, այլ արկանէր քարոզութեամբ գարծաթն Տեառն ի սեղանաւոր հոգիս հաւատացելոց, ոչխին ընդհատ քան զառաջին վճիռ պարէտսն։ Եւ այսպէս աստուածաշնորհ վարդապետութեամբն իւրով ուսուցանէր ամենեցուն զբանն կենաց։ Եւ էր անաչառ ի քարոզութիւն աստուածային բանին իւրոյ նելիգատուն հատուին, այլ եւ խրատէր եւ յանդիմանէր գյանցաւորսն եւ զոչ եկեալսն յուղղութիւն։ Եւ ընդ այսր ամենայնի բազմացոյց գմիայնակեացս եւ գկրօնաւորս ի սուրբ մենաստանս եւ ի վանորայս, այլ եւ գգոյց աշակերտեալ մանկունս, որ ցանկան ի փափաքեն անխարդախ կաթիհին։ Եւ գի այսպէս ի հոծ եւ ի յոլով տեղիս կաճառեաց եւ խըտացոյց գնոսա եւ ունի ընդ ձեռամբ յինքեան միաբանեալ եղբարս աւելի քան բզուի հարիւր, եւ զպէտս ամենեցուն լիով հոգալ եւ այսպէս խնամեալ պահէ զոսա կամ|255ա|օք բարերարին Աստուծոյ։ Այլ եւ որպէս առասպելաք, գնախագահ աթոռն գՍուրբ Էջմիածինն առաւել եւս նորոգեաց եւ պայծառացոյց։ Զի էր յառաջ իրրեւ զտաղաւար մրգապահաց, խաւարեալ եւ եղծեալ, եւ յամենայն գարգուց կողոպտեալ, այլ եւ թռչնոց երկնից եղեալ բոյն եւ դագաթք։ Եւ այսպէս, սրբազան հայրապետս ամենապայծառ շքեղութեամբ եւ բազմազան երանգս գարդարեալ յուսուցուրեաց, քանզի շրջապատ լայնանիստ պարսպօք եւ յոքնակի հրաշակերտ շինուածովք, մեծամեծ եւ կոփածոյ վիմօք, այլ եւ այրեալ աղիւսով եւ կրով եւ ծեփեալ բամբ որմով հաստահեղոյս եւ պերճագոյն ճոխացուեցեալ։ Այլ եւ գեկեղեցին փարթամացոյց զանազան եւ պատուական անօթով եւ քահանայական եւ հայրապետական գգեստիւ՝ ոտրեկ եւ ընտիր, յոսկոյ եւ արծաթոյ։ Քանզի էր սայ այր մեծախորհուրդ եւ շինարար, պահող, ճգնող եւ արտասուող, ողորմած եւ գթած ի վերայ աղքատաց՝ մանաւանդ թէ եւ գերելոց։ Արդարեւ գրեթէ յորմէ յետէ մտեալ է սայ յիշխանանիստ քաղաքն յերեւան՝ աւելի քան հազար գերի քրիստոնէից ազատեալ է ի ձեռաց այլազգաց։ Այլ եւ էր ահարկու |255բ| տեսլեամբ, զուարթերես եւ վայելուչ հասակաւ, որպէս ճառի յաղագս սուրբ հայրապետին՝ մականուն Տղայ ոտէր Գրիգորին, եղբօրորդւոյն սրբոյն Սերսէսի, որ եւ գկնի նորին յաջորդեաց յաթոռ հայրապետական ի ՋՃ. եւ ի ԻԳ. (1174) թվին։ Եւ մեծապանծ գեղով եւ ուռճալիր շինուածովք պայծառացոյց զսուրբ աթոռն։ Զոր եւ սայ հանգոյն նմին սպետապատ եւ գերապանծ փառաւք զարդարեաց գնախկի աթոռն հայրապետական գՍուրբ Էջմիածինն, որպէս եւ նայ գՀՀՈՒՄՎԱՅն։ Եւ ահա տեսանեմք նոր նորոգեալ զսուրբ աթոռն առաւել քան զառաջինն, եւ առ այլ բարբառի. «Փեսայն երկնաւոր հաշտեալ եմ ընդ քեզ տառապեալ եւ խախտեալդ» [Նոյ. ՈՒ. 11]. եւ թէ «Զարթի՛ր յերուսաղէմ եւ

զգեցի՛ր զզօրութիւն քո Սիոն» [Եսայ. ԾԼ. 9]: Եւ ահա սրբազան հայրապետս դեռեւս աւրբստաւրէ Նորոգէ եւ պայծառացուցանէ զսուրբ աթոռն, այլ եւ զխանգարեալ եւ եղծեալ կարգս եւ զսահմանս եկեղեցական կրօնից եւ կանոնաց հաստատէ եւ Նորոգէ ի մեծ թվականին հազար եւ Ջ. (1631), յորում ամի գրեցաւ տառս իմաստասիրական: Եւ ահա այժմ ի դէպ եւ պատշաճ է մեզ աշակերտեալ մանկանցս Նորին, այլ եւ բնաւին տոհմիս հայկազեան յարազատարճ սր|256ա|տիւ Հայսնել զմարդարէականն բառրառ. «Եթէ ոչ Տեառն գաւրութեանց թողեալ էր մեզ այս գաւակ՝ իբրեւ զՍոդոմ լինէաք եւ Գոմորոյ նմանէաք» [Եսյ. Ա. 9]: Զոր եւ սիրալիր մաղթանօք հայցեմք ապեներագ եւ յամենակալ Տեառնէն, զի զթացեալ ի մեզ արասցոյ եւ յաղթող պահեսցէ զեռամեծ եւ զերիցս երանեալ հայրապետս մեր, ընդ երկայն աւուրս անբիծ քաղաքավարութեամբ եւ խաղաղական կենօք, ի պարծանս եւ ի գովութիւն մեզ՝ ձեռնասուն որդեկացս Նորին եւ ի փառս անուան հաճագոյ Սուրբ Երրորդութեանն՝ Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ ամենայն յաւիտեանս. ամէն. եղիցի, եղիցի, Աստուծոյ, եւս եղիցի, եղիցի:

Սրդ, ո՛վ տարփողք իմաստութեան եւ վայելողք այսմ քերթողական արհեստիւ ճոխացեալ տաւխս, յիշեցէ՛ք յաւժար կամաւք ի մաքուր յաղօթս ձեր զամենաքաջանիկ եւ զպատուական հայրապետս մեր, յորոյ սակս յայսմ վայրի բանս ճառեաց, որոյ վեհ հրամանաւն գծագրեցաւ գիրքս այս իմաստասիրական՝ զտեսնելի խաղալիկս աշակերտաց ուսման սիրող մանկանց: Նա եւ ընդ բազմավաստակ սուրբ հօրս յիշեցէ՛ք զբազկակից եղբարքն եւ զաշ|256բ|կերտեալ մանկունք իւր՝ գյոգնահանճար եւ զբազմարուեստ վեսաչատուր վարդապետն Կեսարացի եւ զմաքրասնունդ զշահողն ամենայնի՝ զՓիլիպպոս վարդապետն, որ յոլով եւ բազմադիմի երկ եւ աշխատանք ունին ընդ անարժանութիւնս մեր՝ ուսմամբ եւ ոգեշահ իրատով, զոր տէրն Քրիստոս հատուսցէ վարձս բարեաց ընդ տրիստուն աշխատանաց աստ եւ կրկնակի գալստեանն. ամէն: Այլ եւ յիշեցէ՛ք ի սուրբ օրտի ձերում զաշակերտակից սոցա եւ գհամշիրամ վարդապետքն՝ զիաբոզնազգեացն զՈւմայ վարդապետն, եւ զԱրիստակէս վարդապետն, եւ զքաշ տելետինն զՄելիքիսէք վարդապետն, եւ Ջահարիա վարդապետն, եւ զմիւս նաչատուր վարդապետն, եւ գՅակոբ վարդապետն, եւ զկայծակնմանաքուրն գտէր Յեսային, որ յոլով աշխատի ի վերայ միաբանից եղբարցս, եւ զաղօթասէր եւ զբազձալին բնաւից գհամշիրամն իմ տէր Ղազարն, եւ զտէր Յակոբն, եւ զտէր Գրիգորն, եւ զտէր Սիմոնն, եւ զայլ համաշունչ եւ գմիախորհուրդ եղբարքս եւ զաշակերտեալ մանկունքս, որ կան կաճառեալ եւ ժողովեալ ի համալսարանի կաթողիկոսարանիս, զոր ամենա|257ա|գութիւն Աստուած Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս անվրդով եւ անսայթակ պահեսցէ զսոսա ի յարկածից եւ ի հաղրկից սատանայի այժմ արդեան ժամանակիս եւ ի հանդերձեալ յաւապառնին արժանի արասցէ մեզ մաքուր եւ վեհիտ աղօթիւքն մասին վիճակի ժառանգութեան սրբոցն ի լոյս. ամէն:

Այլ ես անարժանս եւ տարտորշեալս բացորոշաբար, ի յոքունց բազմավէր գոլով, յոգի եւ ի մարմին խոցեալ եւ վիրավորեալ ի ծուռալից ժանեաց բանսարկուին, որ կամակար մտօք հետեւիմ զրժանաց նորին, զոր եւ թախանձեմ գհանդի[ա]ողոմ տառիս, յիշել ի մաքրափայլ յաղաւթս մեր գիս՝ զատառապեալ մեռօք մեռեալ Ղուկաս, որ կամ ի կաճառ վերոյգրեալ հարցս եւ եղբարցս՝ իբրեւ սկիզբն ի ջուիրս խաշանց, եւ որպէս զթխատեսակ զագառս ի պարս աղաւնեաց: Քանզի եւ ես տրուպս եղէ խուն ինչ պատճառ գրութեան քերթողական տառիս այս՝ հրամանաւ սրբազան հայրապետիս մերոյ, վասն որոյ հայցեմ ի սուրբ հարցդ եւ եղբարացդ՝ յորժամ վայելէք եւ զմայլիք յայսմ իմաստութեան գինոյ, յիշ|257բ|ման արժան առնէք առաջի գնման անմահ գառինն Յիսուսի:

Որ հանապազ գենանի,
Ի քաւութիւն մեզ բաշխի,
Եւ միշտ մնայ կենդանի:
Ի յարտասուացն ժամի,
Երբէք մտաւք ի սրտի,
Թէ Տէր փրկիչ աշխարհի,
Ջնջեա՛ զյանցանս Ղուկասի:

Զի թէրեւս իբրեւ աղաւթք մաղթանաց ձեր եւ ողորմութիւն փրկչին ի շարաւելի յոսկերս մեռաւք մեռելոյս եւ յուսացէ զաւտ հնութենէ իմոյ եւ գթասցի ի պատժապարտս հոգի յաւրն, յորում դատելոց է գամենեսեան: Եւ սիրով կատարողքդ յայսմ հայցածոյ, գոցիք եւ զուք մեծ բարութիւն եւ ողորմութիւն ամենագութ Տեառնէն. ամէն:

Եւ զարձեալ կրկին անգամ աղաչեմ զձեզ, ո՛վ սուրբ ընթերցողք, զի յիշման արժանի առնէք առաջի Քրիստոսի սուրբ եւ մաքուր աղաւթիւք ձեր զմիաբանք սուրբ ուխտից Յոհաննավանից, որ է այժ գպարանոց, որպէս կանխաւ ճառեցաք, քանզի ասա՝ առ դրան Սուրբ Կարապետիս գրեցաւ եւ սրբագրեցաւ, եւ ծաղկեցաւ եւ կազմեցաւ իմաստապատում տառս այս ի մէջ բազմահոյլ եղբարցս: Եւ արդ, յիշեցէ՛ք գծերուսի տէր Բարսեղն, որ է հայր եւ խնամա|258ա|ծու մանկանցս, եւ գտէր Պետրոսն համախոհ նմին, եւ գՍիմէոն գաւագ սարկաւագն՝ գծագիղդ գրոցս, եւ գՍտեփաննոս քահանայն, որ մեծաւ աշխատութեամբ գրեաց գսայ ի վայելումն ուսումնասէր մանկանց, եւ գՄարտիրոս ջահընկայն, որ աշխատեցաւ ի սրբագրելն եւ ի վերջ գրոցս ե. տեառ գրեաց, այլ եւ գմիւս Մարտիրոսն ընթերցող, որ կոկեաց գթուղթն, եւ զայլ համախոհ եղբարքս արժանի

առնէք յիշման եւ ի՛ռդութիւն խնդրէք բազում յանցանաց մերոց, եւ ինքն առատա՛պագութ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ձեզ յիշողացդ եւ մեզ յիշելոցս առ հասարակ ողորմեսցի ի միւս անգամ գալստեանն, որ է աւրհնեալ ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ եւ անգրաւ յաւիտենից. ամէն:

247բ-3ա (ստ. լս.) Աղաչեմ գիանգիպողդ գոակաւ յիշատակարան ընծեռոցդիք:

248բ-9ա (ստ. լս.) Աղաչեմ գաւակաւ յիշատակարանս ընծեռնոյք:

263բ Մ՛վ պատուակոն խնասուն, գոկար Վռւկասս յիշեցէ՛ք յաղօթս ձեր:

247ա-53ա, 67բ, 265բ՝ տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 423-32:

ՅՈՀԱՆՆԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *(Ժէ. դ., բոլորգիր) 258ա Հվհրստին ըստացող քերականութեան եւ գրչութեան արվեստիս* Յոհան *վարդապետ մականուն եւ տեղեաւ Կարճեւանցի կոչեցեալ յիշեցնիս աղաչեմ, ո՛վ ընթերցօղք:*

253ա՝ տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Բ., էջ 432:

2. *132բ (Ժէ. գ., նոտրգիր) Յիշատակ է այս Բառգիրքս* Մրայտուրեցի Թաթէոսի որդի տէր Վռվասիին, *մօրն* Մայրեանիին: *Ընդդրեմ վայելողացդ սորին մէկ բերան Հայր մեղիւ գիս, ծրնողք իմ յիշեսցէ եւ դուք ի Քրիստոսէ յիշեալ լինիք: Հաւ պահողն այս գիրս Աստուած ինքն անսասան պահէ. ամէն: (Կարմրով) Յիշատակ է այս բառգիրքս* Մրբայտուրեցի Թաթէոսի տէր Վռվասիին, *մօրն* Մայրեանիին *եւ որդոյն իւրոյ* Սըմբաթիին: *Ընդդրեմ ընծեռծող սորին մէկ բերան Հայր գիս եւ ծնողքս իմ յիշին եւ ինքնեանք ի Քրիստոս յիշեալ լինին. ամէն: Հաւ պահողն այս գիրս Աստուած պահէ ինքն անսասան. ամէն:*

246բ (նոտրգիր) Յիշատակ է այս բառգիրքս Մրբատուրեցի Թաթէոսի *որդի տէր* Վռվասիին, *մօրն իւր* Մայրեանիին, *որդոյն* Սօսեաթիին. *ամէն:*

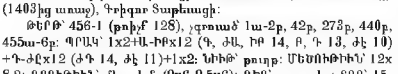
ԳՐՉԱՓՈՓՐՔ *ԵՒր անուն:*

2382
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ՏԱՓԵՐ ՊՄՔ. - 1403

Գրիչ՝ Գրիգոր Տաթեւացի: ՍՏԱՑՈՂ Յովհան Ոստանեցի (1403ից առաջ), Գրիգոր Տաթեւացի:

Թերթ՝ 456-1 (թղթ՝ 128), չգոյած՝ 1ա-2բ, 42բ, 273բ, 440բ, 455ա-6բ: Պրկ՝ 1x2+Ա-ԻԲxI2 (Գ, ԺԱ, ԻԲ 14, Ը, Դ 13, ԺԷ 10) +Դ-ԺԸxI2 (ԺԴ 14, ԺԷ 11)+1x2: Նիթ՝ թուղթ: Մեմնիթիին՝ 12x8,2: Գրութիւն՝ միասիւն (9x6-9,5x6): Գիր՝ բոլորգիր: Տող՝ 15-20 (3բ-260բ), 22-28 (261ա-453բ): Կազմ՝ գորշատաւտ շագանակագոյն կաշի, միջավայր՝ տավտակ, աստառը՝ կանաչ գարդաքաղ մետաքս. յասանգակոդեր՝ կամիթ:

Նմուշ 165ա

Մանրանկարչութիւն — Ա ա կ ա ա տ ա զ ա ր ի՝ 130ա, 274ա, 291ա, 338բ, 370բ, 389ա, 402ա: Լ ու ս ա ն ց ա զ ա ր ի՝ բուսական, թռչնային: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցազիր: Գ ոյ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ — Թ. դ.: 1 (Ա) + 1 (Բ), աոտացած մէկ թերթի վերին մասի ընձեռակայնակի հատուածով, եզաբանոտած: Մագաղաթ, նախկինում եռկոիճ, այժմ՝ միասիճ (9,5x6), բոլորգիծ եռկաթագիր, 4 տող: 1. Աւետարան Ղեվսաւան, կարգալ՝ Բա, Աա. «[յօրինոն] Մովսէսի եւ ի մարգարէսն... յաւհնեցեն նոսա» (ԻԻ. 44-45, 50-51): 2. Գոռմ Աւաքեղց, կարգալ՝ Ա՛ր, Բր. «[ի միանին: եւ եղեւ... եւ ասեն ցնո [միանոս]» (Բ. 1-2, 6-7):

Նմուշ Ա՛բ

Բ ՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *3բ-14բ, 4աբ, 15ա-42ա* [Դիոնիսեայ Թրակացւոյ] Յաղագս հեաւկանութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 229ա-42բ. ա/3բ-5ա: բ/5ար: գ/5բ-6ա: դ/6աբ: ե/6բ: զ/6բ-10բ: է/10բ-1ա: ը/11աբ: թ/12ա: ժ/12ա-3ա: ժա/13ա: ժբ/13աբ: ժգ/13բ-4բ, 4աբ, 15ա-9բ (19բ «...տեսակս կոտորի, որ գոն կենդանի, տունկ///» (շար. թափուած): ժդ/20ա-1ա (սկ. թերի «/// ներգործութիւն, կիր, միջին...»): ժե/21ա-2բ: ժզ/22բ-3ա: ժէ/23աբ: ժը/23բ-5բ: ժթ/25բ-6ա: ի/26ա-9ա: իա/29ա-30բ: իբ/30բ-1բ: իգ/31բ-2բ: իդ/32բ-9բ: Ետի.

ա. *39բ-42ա* Արձարծմունք խոնարհմանգ բայից. յաղագս աղաւթից — *Ձդաւթական, Ներգործական... մատն, մեծաստեղն, մեծատաւն:*

Տե՛ս տպ. Ն, Ա՛դուց, «Ա՛բուեսս Դիոնիսեայ Քերականի...», Պետրոգրադ, 1915, էջ 1-66 (ռուսերէն):

Բ. *43ա-120բ* Մովսիսի Քերդողի Յաղագս հեաւկանութեանցն

Տե՛ս ձեռ. 436, 280ա-300բ. 1/43ա-6ա: 2/46ա-7բ: 3/47բ-8բ: 4/48բ-9բ: 5/50ա-71ա: 6/71բ-3ա: 7/73ա-5բ: 8/76ա-7ա: 9/77ա-85ա: 10/85ա-9ա: 11/89ա-91բ: 12/91բ-4ա: 13/94ա-5բ: 14/95բ-7ա: 15/97ա-3ա: 16/98ա-104բ: 17/104բ-12բ: 18/112բ-3ա: 19/113աբ: 20/113բ-5ա: 21/115ա-8բ: 22/118բ-9բ: 23/119բ-20բ:

119բ ստ. լս. գրչից. «Ծածուկ կուգրեմ ու ի յարտորքս»:

Գ. *121ա-6բ* Մովսիսի Քերդողաձօր Մեկնութիւն Եւաւկաճի

Տե՛ս ձեռ. 267, 326ա-41բ. ա/*121աբ*: բ/*121բ*: գ/*121բ*: դ/*121բ-2ա*: ե/*122ա*: գ/*122աբ*: է/*122բ*: ը/*123ա*: *Մնացեալի փոխարէն ունի. 123աբ* Իսկ ենթադատութիւն – *Գոչի ներքսակայ խորհուրդ...*: *125բ-4բ՝ Ընդա ձայնատրոք այս են... Բայ է հարթին: Պարոյ՛ շրջաբերութիւն... Կէտն՝ սահման է... Առոգանութիւնք Աւոյասութիւնք...*: *124բ-5ա* Ստեփաննոսի – *Ասողականք Գ. ամանակ...*: *125աբ* Մամբրէի Վերծանողի Դատումն ետդրածաց – *Ասէ, որ ի կատարման աշակերտութեանն...*: *125բ-6ա* Գրքական բան- *Հարցանես այս իրք...* (տե՛ս ձեռ. 436, 301ա): *126բ* Այլ – *Առասական: Մակդիր: Առինչական... Քրիստոսի Աստուծոյ Յերոյ... ամէն եւ եղիցի:*

Դ. *130ա-219ա* Վերլուծութիւնի բացերեւապէս բազմագան բառից եւ բայից յոմնախումբ շարադրութեամբ, արարեալ զսա Առիստակիսի գրչի, ի խնդրոյ բազմաց յարենատ գրչութեան

Տե՛ս ձեռ. 267, 348ա-98ա. Նխբ./*130ա-4բ*: ա/*130բ-7բ*: բ/*137բ-44բ*: գ/*145ա-9բ*: դ/*149բ-51բ*: ե/*151բ-5ա*: զ/*158ա-63բ*: է/*163բ-4բ*: ը/*164բ-6բ*: թ/*166բ-7*: ժ/*167բ-219ա*:

ե. *219բ-47ա* Գէորգեայ վարդապետի արարեալ ի խնդրոյ Ստեփաննոսի մականուն Գոյներ<եր>իցացց Կայծառաւն

Տե՛ս ձեռ. 267, 399ա-417բ. Նխբ./*219բ-21ա*: ա/*221ա-32բ*: բ/*232բ-44ա*: գ/*244ա-7ա*:

Զ. *247բ-60բ* Խոստ գրչութեան, զոր արարեալ էր զսա յառաջագոյն Գէորգեայ վարդապետին, ի խնդրոյ ուսմանն, զորոյ զպակասն ի սմանէ յեռոյ իմ ի վարդապետէն խնդրեալ, եւ նա կատարեաց զխնդրուածս իմ, եղեալ յառաջ զԻըստակիսի արարեալն եւ զթերին ի նմանէ կատարեաց ինձ, ինձ նուաստիս՝ Ստեփաննոսի Գոյներ<եր>իցանց, որոց ողորմեսցի Տէր, արարողին եւ խնդրողին

Տե՛ս ձեռ. 267, 418ա-28ա. Յոգբ./*247բ-50բ*: ա/*250բ-4ա*: բ/*254բ-6բ*: գ/*256բ-8ա*: դ/*258ա-260բ*: ե-զ/*չեք*:

է. [Մանուկ]

ա. *261ա-7բ* Առըստակիսի բառագրոցն ի աղեալ եւ այս՝ Վասն լծորդութեան – *Եւ այս են առաջին լծորդութիւնք. էչն, մեն, պչ...*

բ. *267բ-71բ* Յաղագս վանկի եւ փաղառութեանց, եւ ճեգի եւ հասարակ շաղաշարաց, եւ բառի, ասացեալ սուրբ հօրն Գէորգեայ, եւ խոստ կէտիւք բաժանման ճեգիցն – *Երեսուն եւ վեց գիրս՝ բովանդակ նիւթ է խօսից...*

գ. *271բ-2ա* [«Նշանագիրք ասուաց կարճաբանութիւն», ձեռ. 341, 105բ (մասն)] – *Որդի... մարմին:*

Ը. *274ա-370ա* [Հաւաճումն հաւատոյ եւ յոյժ օգտակար ի Դիալեղիկէն, որ տրամաբանութիւն, կարգեալ եւ թարգմանեալ ձեռամբ Բարդուղիմէոսի Փռանկ եպիսկոպոսի]

Տե՛ս ձեռ. 69, 266ա-377բ. ա/*չեք*: բ/*274ա-90բ*: գ/*291ա-338բ*: դ/*338բ-70ա*:

Թ. *370բ-88բ* Յաղագս ննգից ընթեռնոյից – *Եւ արդ, զի վասն հընգից ընդհանրից հանդերձեալ եմք խօսել...*

Ժ. *389ա-401բ* Գիրք վեց սկզբանց [Ջիլբերտոսի Պորեթացւոյ] (հին թարգմանութիւն)

Տե՛ս ձեռ. 1713, 218ա-24բ. ա/*389ա-90ա*: բ/*390ա-1ա*: գ/*391ա-2բ*: դ/*392բ-3ա*: ե/*393ա-4բ*: զ/*394բ-6բ*: է/*396բ-8ա*: ը/*398ա-9ա*: թ/*399բ-401ա*: ժ/*401աբ*:

ԺԱ. *402ա-54ա* [Պետրոսի Աւագոնացւոյ] Հաւաստատուն հաւատոյն վերլուծութեան Վեց սկզբանցն գրոց

ա. *402ա-7ա* [Պրակ առաջին] – *Տեսակն է ներքնդունական բաղադրութեան: Մտորոգելեացն իրողութեանց...*

բ. *407ա-15ա* Պրակիկ երկրորդ – *Արդ, գոյացական է որ տա զդոյն, վերնագոյնդ բացորոշեաց...*

գ. *415ա-22բ* Յաղագս Աւարման – *Արարումն է ի նախասացեալսդ բացորոշեաց գվեցից սկզբանցն...*

դ. *422բ-5բ* Յաղագս կրման – *Կրումն է ներգործութիւն, ասացեալ զարարմանէն...*

ե. *425բ-34բ* Յաղագս երթիւ – *Իսկ երբն է որ մնայ ի նախասացեալսդ բացորոշեաց...*

զ. *434բ-9բ* Յաղագս ուրիւ – *Ուրն է ներպատառութիւն մարմնոյն...*

է. *439բ-44ա* Յաղագս դրման – *Դրումն է կայումն իմն: Վերնագոյնդ բացորոշեաց...*

ը. *444ա-7բ* Յաղագս Ունակութեան – *Իսկ ունակութիւնն, յետ որոյ բացորոշեաց...*

թ. *447բ-50բ* [Պրակ իններորդ] – *Արդ, ասի ընդունել եռակի յաւէտ: Վերնագոյնդ ճառեաց...*

ժ. *450բ-4ա* [Պրակ աասներորդ]- *Քանզի ըէ կարելի դիպի: Վերնագոյնդ ասաց, ըէ գերադրականքն են... եւ ի յայտ վայրի առեէ զաւետարանսն շարադրութիւն վերլուծութեան Վեց սկզբանցն ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. ամէն:*

ԺԲ. ՅԱԽԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ժէ դ., բովորգրամման նոտրգիր

ա. *126բ-30ա* Բառք բերականի – *Վերծանութիւն՝ ընթերցուածոյ[ի]ն... Փեռեկումն՝ բացումն (յաւելեալ՝ 4 բառ) Ննեթական՝ բնութիւն... Տարորոշել՝ բաժանել:*

Տե՛ս տպ. Ն. Ադոնց, «Մխոեւս Դիոնիսեայ...», Պետրոգրադ, 1915 (ռուսերէն):

բ. *273ա, 272բ* Հոլովի աննուանց – *Աստուած՝ ուղ[ղ]ղական... է Աստուած՝ հրաշական: Ջսահման իմաստասիրութեան – Ա՛ գիտութիւն էակաց... ջերմ, սուր, անգայտ:*

գ. *454բ*
Այսաւր եղեւ պայծառ գարուն,
Գան եւ թռչունքն պար առնուն,
Քաղցր եղանակն հաւերուն
Դիլբար բլբուլ գետ ծաղկընուն
Շատրւր կենէ ի վերայ վարդուն:

Ա՛խ, ա՛խ, ինչ եմ խիստ մեղաւոր եմ
Ես, վա՛յ է ինձ, վա՛յ է ինձ։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԻԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

260բ Ծա՛ռք փրկչին Յիսուսի եւ յիշատակ գրչիս Գրիգորի պիտականուն վարժապետի. ամէն։

454ա Զօտացող սորին՝ գտիեզերալոյս մեծ վարդապետն հայոց Յովհաննէ[ս] Որոտնեցի եւ գիս՝ սակաւ աշխատողս Գրիգոր, սպասաւոր նմին, աղաչեմ գձեզ յիշել ի Տէր, ամէն։

Թվին ՊՃԲ. *(1403)* գրեցաւ վերջին գիծս ընդ հովանեաւ Սուրբ Առաքելոցս միաբանից ուխտիս Տաթեւոյ։

Տե՛ս ժե. դ. յիշ.-ք, Ա., էջ 33, ժե. դ. յիշ.-ք, Գ., էջ 313։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻԱՅ

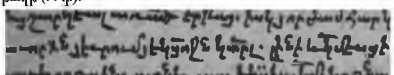
272բ (ԺԸ. դար, բոլորգիր) Սուրբ Կարապետ։ Սարգիս եպիսկոպոսս գինեցի զքրիստոսականս [յ]իշատակ ինձ եւ ծնաւղաց իմոց. հաւր իմոյ՝ Սիմա<մա>տնին եւ մարն իմոյ՝ Մարայմելիին, եւ իմ հաւրեղբարւր Մաթէոսին եպիսկոպոսին եւ իւր ծնաւղացն. ամէն։ Ով որ գճաճալամ ապաշխարողն [յ]իշէ Աստուած նորա մեղքն թողու։

ԳՐՉԱՓՈՐՔ Ա՛ր ///րի աղջկին գործութիւն///։

2383
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԸ. դար

Թերթ 165, չգրուած 65ա-9ա, 70ա։ ՊՐԱԿ 1-21x8 (ԻԱ 5)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ։ ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ՝ 15x10։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միաչափ (11,6x7)։ ԳԻՐ՝ ճոռոգիր։ ՏՈՂ 15-20։ ԿԱԶՄ գոյմազարդ շագանակագոյն կռիի. միջակը՝ տախտակ, աստառը՝ վաճղակազարդ կաւս. լուսանցազոյգեր՝ ոսկի, զարդանախչերով։ Ա. փեղկին՝ Գառն Աստուծոյ, շրջանակի եզերքին յատիեերեն «AGNUS DEI QUI TO[LL]IS PEGGATA MUNDI MISERERERE NOBIS», գառան գլոյի մէջ «IHS» տառաճարագրութեամբ, «IHS»-ր նաեւ Բ. փեղկի գլուխներուն։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2+2, գեղին, թուղթ (ի. դ.)։

Նմոյշ 57ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Թերթերի լուսանցակոգերին տպագիր շրջազարդեր։

ՎՆԱՍՆ՝ բառարար. թերթերին զանազան բծեր, եեռներ, սեղոտեղ գեղագիրեր. սկզբից եւ վերջից պակասաւոր, կազմը ճոռոգասած. «Վերակազմուած է ճիճ ու ճոռ կտրուով, ճոռ կազմաւոսո[ով]։ Գլխ. վերակոնգեին՝ Ա. Խաչատրեան։ Երեւան, 1974 թ.»։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-89բ* [Մխիթարայ Գօշի Գիրք Դատաստանաց]

Տե՛ս ձեռ. 485, 1ա-183բ։ Նախ./ 70բ-89բ (Սկ. «[յառաջ]ոցն այս [ինչ]», ՅանկՅ/չիք, ա-գ/չիմ (ճառաճաբառ թերթեր ընկած)։ գ/1ա-2բ (վրց. թերի «...գի մի՛ հիւանդք ծագի[ս]», եոր/չիք, հգ/2բ-3ա (Սկ. թերի, գ-ի վերջից յարունակած. «փոխանակ գողութեան իւրոց... քան այսմ պահնեցուք»), ճգ-մեղ/3ա-67բ (ճձը, ճձի տեղափոխուած, ձեզ՝ թերի. «...իբրու գի հանդերձեալ էք///»), մեծ-մնա/չիք։

Ձեռագրութեամբ է քննական բնագրում, Գիրք Դատաստանի, երեւան, 1975, Գ խմբագրութիւն, Ձեռ. ՈՒ։

Բ. *89բ-154ա* [Գիրք առակաց, ասացեալ սուրբ վարդապետին Վարդանայ... ձեռ. 519, 2բ]

ա. 89բ-90ա Գայլը առ ոչխարին հրեշտակապճնացք եղեալ... բ. 90ա Ագռաւն պանիր ունէր... գ. 90բ Արծիւն հալածէր գկաքաւն... դ. 90բ-1ա Որոտդն կայաւ կաքաւ մի... ե. 91ա Աղուես մի քաղցեցաւ...գ. 91ա Հարցին ընդ աղուեսն, թէ քանի՞ ցեղ այուեստ գիտես... է. 91աբ Այրի կին մի ունէր տղայ մի...բ. 91բ-2ա Աղուեսն եւ խեծգետին եղեն եղբարք... թ. 92ա-3ա Առիծն կալաւ իւր սպասաւոր գաղուեսն... ժ. 93ա Զաղուեսէ ասէ բամբ[ռ]ւայեսուն, թէ ամենեսին նենգաւոր է... ժա. 93ա-բ Կատուն հագաւ փիլոն... ժբ 93բ Կատուն եղեւ սուտ մեռեալ... ժգ. 93բ-4ա Դարձեալ զկատուն լուսակալ դրին թագաւորին... ժդ. 94ա երեք ուղտք եւ երեք աղուես եղբարք եղեն... ժե. 94ա-բ Կին մի գնայր ընդ դրախտն իւր... ժզ. 94բ-5ա Որոտդ մի կայր ի յարեւմուտս... ժէ. 95ա Թագաւոր մի ճաշ արարեալ... ժը. 95բ-6ա Հարս մի հնգ եւ համբերող... ժԹ. 96ա Ոմն ալեւոր երթայր ի գիւղ մի... ի. 96բ Աղուեսն եգիտ ուխտ մի մերձ ի մահ... իա. 96բ-7ա Միակեց մի եկաւ ի գիւղ մի քաղցեալ... իբ. 97աբ Քահանայ մի գոդացաւ այրի կնոջ մի կով... իգ. 97բ-8ա Այր մի ծարդասպան... իդ. 98ա Վարազն օրէ գատամունս իւր... իե. 98աբ Արծիւն յորժամ ծերանայ... իզ. 98բ-9ա Արծիւն երթայր ընդ երկինս... իէ. 99ա Քահանայ մի ծեր եմուտ յեկեղեցին պատարագել... իը. 99աբ Գայլն եւ աղուեսն եղեն եղբայրք... իԹ. 99բ-100ա Աղուեսն խաբեց զգայլն... լ. 100աբ Աղուեսն ետես զպանիր յորոգայթ... լա. 100բ-1ա Աքաղաղն, որ է խաւսուղն... լբ. 101ա Աղուեսն եմուտ առ սագերն... լգ. 101աբ Ձանիփորթ մի եկն ի գիւղ մի մեծ... լդ. 101բ-2ա Ւևձն բնակէր ի տուն թագաւորին... լե. 102աբ Ւևձն ատեկնոս եղաւ... լզ. 102բ-3ա Կին մի այրի ունէր կով մի... լէ. 103ա-բ Կին գուանային սկսաւ ծնանիլ... լը. 103բ-4ա Գայլն յափշտակեաց անասուն մի... լԹ. 104աբ Թագաւոր մի հաւաս ի վերջին աղքատութիւն... խ. 104բ-5ա Առիւծն հիւան-

դացաւ, երեք գային ի տես... խա. 105ա-բ Հողագործ մի կամեցաւ շինել եկեղեցի... խր. 105բ-6ա Ուղտն ու գայլն եւ աղուեսն եղան եղբայրք... խգ. 106ա-բ Ուղտն ու աղուեսն եղեն <եղեն> եղբայ[ր]ք... խդ. 106բ Կապիկին, որ է ապուպնայն... խե. 106բ-7ա Ագռօ ժողովեաց գձաց իւր... խզ. 107ա Պրագին եւ ճայեկն եւ օպօպն գծերացեալ հայրն իւրոց դարմանեն... խէ. 107ա Աղուես քաղցեաւ, եաես ի հոր մի... խը. 107աբ Աղուեսն ի գետն անգօ... խթ. 107բ-8ա Աղուեսն եղ[իա] զրիհ մի... ծ. 108աբ Էշ մի առ գօնակն եւ գնաց ի ցանկալի անմարդաբնակ տեղ մի... ծա. 108բ Աղուես մ[ի] տառապէին եւ նեղէին... ծբ. 108բ-9ա Էշ մի անկաւ ի գետն... ծգ. 109ա Այր մի կին ած որգոյ իւրոյ... ծդ. 109աբ Կին մի մեծաչհասակ, սաստիկ գեր մերկացօ ի տուն իւր... ծե. 109բ Էշն մեծարեցին եւ կոչեցին ի հարսանիս... ծզ. 109բ-10ա Էշուն օեւտք տուին, թէ ՑնծաՏ... ծէ. 110ա Այր մի յիմար եթող զսուրբ հացն... ծը. 110ա Այր մի խորհեցօ տնկել այգի... ծթ. 110ա Խոզն եւ բզեզն եւ կան այլ կենդանիք... կ. 110աբ [Բ]ուն եւ մաչկաթեւն եւ խլուրդն... կա. 110բ Թագօր մի մեծ եւ բարէմիտ ունէր խոզ մի... կբ. 110բ-1բ Այն մարդայրնակ լեռն մի կայր մրջին մի... կգ. 111բ-2ա Գազանք եւ երեք ամենայն ի մի վայր ժողովեցան... կդ. 112աբ [Մ]ւաղ իշխան մի գեղեցիկ էառ բագում ձկնորս եւ գուսկանս... կե. 112բ-3բ Վասն վաճառականի մի ի քաղաք մի... կզ. 113բ-4ա Այր մի հողագործ շինեաց... կէ. 114աբ Այր մի եհատ գլեզու հորթուն... կը. 114բ Այր մի աղքատ խորովէր միս սակաւ... կթ. 114բ-5բ Ժողովեցան թռչունքն եւ ընդդէմին գարտուսն... հ. 115բ Ժողովեցան թռչունքն եւ ընդդէմին զսիրամարգն... հա. 115բ-6բ Այր մեծատուն մի եւ ունէր ժառանգ տան իւրոյ... հբ. 116բ-7ա Ժողովեցան այծք ամենայն եւ առաքեցին առ ագգս գայլոց... հգ. 117ա-8ա Քաճանա մի Վերի խաչենոյ էր... հդ. 118ա-9ա Որ բնա[կ]եալ ի գուռն քաղաքի մծմոս մի, որ կոչի խաբաւղ... հե. 119աբ Ահալ Բ. սնդիկնոս երթան... հզ. 119բ-20ա Եմուտ այր մի առ թագաւոր մի... հէ. 120ա-1ա Առիւծն, գայլն եւ աղուեսն եղեն եղբարք. հը. 121ա Կին մի վաճառականի ի ժամ գնաց... հթ. 121աբ Աղուես էառ կաքօ մի... ձ. 121բ-2բ Աղուեսն գչխտն ի բերանն էառ... ձա. 122բ-3ա Էրէց մի ասուրի իմաստուն եւ բարի... ձբ. 123ա-4բ Առիւծն հիւանդացօ եւ յուղարկեաց բժշկեաց խնդիրս... ձգ. 124բ-5ա Եկեալ բժշկաշ պետ մի ի քաղաք մի... ձդ. 125ա-6ա Այր մի գնաց ի հողվաքրքն եւ Գ. գանգ էառ... ձե. 126աբ Առիւծ մի ի քարայր մի մտօ... ձզ. 126բ-7բ Այր ոմն հազար խոզ էած ի մին տեղի... ձէ. 127բ-8բ Թագաւոր մի ի սուրբ հայր մի ի տեսութիւն գնայր... ձը. 128բ-9ա Ի սպիտակ հաւ մի ի թագաւորաց տունն... ձթ. 129բ-30ա Այր ոմն մեծատուն ունէր բագում կաղ[ա]պար ոսկի եւ արծաթ... ղ. 130ա-1ա Թագաւոր մի ի վեր աշխարհին ի շուտ գայր... ղա. 131ար Կայր քաղաք մի, եւ բագում ճանապարհ կայր... ղբ.131բ-2բ Թագաւոր մի բարձր եւ ղորդուկ սիւն մի կանկնեաց...ղգ. 132բ-3ա Մկներն ասաց[ին] ընդ իրարս... ղդ. 133ա-4ա Աւձն յորժամ ելանէ ի ծակէն... ղե. 134աբ Աւձն երթայ ի գող գաշտ մի... ղզ. 134բ-5ա Գող մի ձմերուկ մի գողացաւ ի պարտիզէն... ղէ. 135աբ Նռնենին ասէր ընդ ձիթենին... ղը. 135բ Ձուկ յորժամ ի ջրէն ի դուրս ելանէ... ղթ. 135բ-6ա Ագռաւն գնաց առ հաքիմն... ճ. 136ա Ծառ մի կայր, եւ անդադար անցանէր ջուրն ընդ ծառատակն... ճա. 136ա-բ Հաւ մի կայ, որ Հողէմաղէ է իւր ձուն, եւ այլք Միլիլայ ասեն... ճբ. 136բ-7բ Ջուլհակ մի ասաց, թէ Աստուած գմարդն թագաւոր է ստեղծեր... ճգ. 137բ-8բ Ջոպասպն երկրպագող եւ խոնարհ հաւէ... ճդ. 138բ-9ա Այր ոմն ունէր որդի մի, եւ որդին այն եղեւ կրաւնաւոր... ճե. 139բ-40բ Առակաւ, որ բանք պիտանիք վասն զրուցօրութեան մարդկան: Երիտասարդ մի ուխտ էր եդեալ... ճզ. 141ա-2ա Թագօր մի եւ թագուհի բազում խոտմունք արարեալ Աստուծոյ եւ սրբոց... ճէ. 142ա-3ա Թագօր մի կայր եւ մէկ որդի ունէր... ճը. 143ա-4ա Ի տլըսմ է. կալ ի վերայ աշխարհի... ճԹ. 143բ Իշխան մի աղքատացօ եւ գնաց... ճժ. 144ա-7ա Թագօր մի մեռօ, եւ մնաց Գ. որդի, եւ պատուական ակն ունէր... ճժա. 147աբ Այր մի բմպոնեցին վասն գողութեան... ճժբ. 147բ-8բ Մարդ մի գերեզմանակիր էր, եւ աւր մի խաթուն մի թագեցին... ճժգ. 148բ-9ա Ի յաշխարհն է. իրք է, որ մարդ գմարդու խորհուրդն չգիտէ... ճժդ. 149բ Մարդ մի անյագ էր յարծաթսիրութիւն... ճժե. 149բ-50ա Վարդապետ մի Գ. օր եւ Գ. գիշեր քարոզեաց վասն խոստովանութեան... ճժզ. 150աբ Ջերմուտ մի ի հորն անկաւ... ճժէ. 150բ-2ա Ապ[ա]րանքն եւ օր մի թագօր յորս ելօ... ճժբ. 152ա, 153բ Աւր մ[ի] մեռեալ մի կուտանին ի թաղումն... ճժԹ. 153բ-4ա Թագաւոր մի յի[ւ]ր խիզինան Ի ակն ունէր խիստ պատուական... յամօթ շահառուացն:

Հմմտ. Ն. Մառ, Ժողովածոյք առակաց Վարդանայ, Բ., Ս. Պետերբուրգ, 1894:

Գ. *154բ-6բ* [Միխիթարայ Երզնկացւոյ Րախեճանականի]

154բ Ա. Որդեակ, մարդ մի մեռօ եւ ունէր լ. ոխար... 154բ-5ա Բ. Մարդ մ[ի] մեռօ, եւ իւրն գրամ մնաց... 155ա Գ. Գ. մարդ Գ. ֆարսանկ ճանապարհ գնացին... 155ա-բ Դ. Գ. մարդ բաղնիք գնացին... 155բ. Ե. Որդեակ, գգալն, ու գդառն, ու գետան... Զ. Մարդ մ[ի] Բ. ընկերք էգան... է. Որդեակ, լ. մարդ ի բաղնիսն գնացին... 156ա. Ը. Մարդ մի ի յոդին Ա. գրամ երեսս... [Թ]. Որդեակ, երամ մի հաւ կու գնային... 156ա-բ Ժ. Որդեակ, երամ մի հաս աստի եւ անտի ի միմեանց հանդիպեցան... 156բ ԺԱ. Մարդ մի երկու որդուն երեսս ամէն մէկի լ. նուռս... պակաս Ա. գրամն:

Դ. *157ա-65բ* [Քաճ զանազանք]

1. *157ա-բ* [Դեղագիր] Կին որ զօսակ չբերէ – *Զիոյ կաթի խրմեցոյ, որ ինքն չիմանայ...*

2. *157բ-9բ* Գիր առնակման կապածի – *Ի վերայ ձուի գրէ եւ գկատիճն դիր ի կրակն...*

3. *160ա-1ա* [Յաղագս զարմից սրբոյն Գրիգորի եւ տեսիլ սրբոյն Ներսէսի եւ բռվանդական ազգին Մամիկոնէից մինչեւ գտուրքն Վաղգան եւ մինչեւ գեղս արեւական ազգին ևռոմայեցւոց, որ իբրեւ զաբեգանն եւ լոյս եւ փրկութիւն ծագեցան տիեզերաց, առաքեալ Մեսրոպայ երիցուէ Վայոցձորեցոյ]

Տե՛ս ձեռ. 1458, 193բ-286բ. ա/160ա-1ա. բ-գ/չիթ.

4. *161ա-3ա* Այս են թվականիճ թագաւորաց տուեցկաց եւ այլ ազգաց – *Ի թվին Հայոցն Նկէ. (1018) գարձեալ աստուածասա[ս]տ բարկութիւնն... Թվին ՉՒԴ. (1476) առաւ գկաֆան սուլթան Մահմատոն:*

Հմմտ. Ժամանակագրութիւն Գրիգոր վարդապետի Կամախեցւոյ կամ Դարանաղցւոյ, Երուսաղէմ, 1915, էջ 3-7, 15, 11:

5. *163բ-5բ* Ողբ սիւտանի – *Ալլ են ոմանք մեղասաէր մարդիկք, որ ասեն... Յայնժամ երանի այնոցիկ, որք /// (չափուած):*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

12ա (ԺԹ. դ., շղագիր, ստ. լս.) Ն. Յովճաննեայ *ծայրագոյն վարդապետ* Գրիգորեանճ:

36բ Ի Ռաճաճոմ. *1332 սեպտեմբեր 14:* | *37ա|* Ն. Յովճաննեայ *ծայրագոյն վարդապետ* Գրիգորեանճ, *առաջնորդ հայոց* Պալկարիոյ:

ԳՐՉԱՔՈՒՂ *69բ (Գրչից, նոտրգիր) Խայն ի նախնում երեվեցաւ մարգարէնւք: Առաւօտ լուսոյ, / արեգական արդար, / առ իս լուս ծագեաւլ: 152բ ախաճան, երես, բերան, (գանազան տառեր): 153ա (բոլորգիր) Աստուածոյ Հօրի: 159բ ջրոջն, որ խէզ չ:*

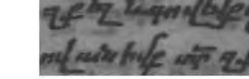
ՆԿԱՐԶԱՔՈՒՂ *68ա (խզբգոց):*

2384
ՀԱՄԱԳԻՐՔ, ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏ

ԺԶ. դար

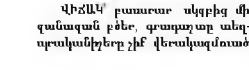
ԹԵՐԹ՝ 95: ՊԱՐԱԿ՝ Ա-Ը×12 (Ա, Բ 10, Դ 14, Է 7, Ը 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10,2x7: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (10x4): ԳԻՐ՝ մանր բոլորգիր (նմոյշ՝ 21ա): ՏՈՂ՝ 11-12: ԿԱԶՄ՝ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ատաղձ՝ նախշազարդ կոպատ (Ի՛Ա, գ.): ՊԱՀԱՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), դեղին թուղթ:

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ա ր ա ճ՝ Խա: Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ ճանգուցագիր (1ա): Գ ա յ ե ր՝ կաւմիր, սեւ:

Նմոյշ 21ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀԱՊԱՆԱԿ – Աւետարան Վաւկասա՝ ժ գ՝ 1 (Ա), տասգլուխ եսադրդ թեթի բնդայնակի եւ երկայնակի հատուածով: Մագտաթաթ, նախապես եղեսիճ, այժմ միասիճ, բոլորգիծ եղեսքագիր, 6 տող՝ Կատգայ՝ ևր, ևա «[բաբ]տոքե[ամբն]... եսոեա գ[Յիսուս]՝ [դիւս] գոյն է ա[սել]՝ թագեալ ի[գցին] (Ե 12-13, 22-23):

Նմոյշ ևա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար սկզբից միջից եւ վերջից պակասաւոր, զանազան բժեր, գոյգ-գոյգ անդ-անդ վնասաւած: Ա, Բ, Է, Թ պրականիշերը չիճ՝ վերակազմուած ԺԹ. դ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-39ա* [Թամագիրք]

*Տե՛ս ձեռ. 585, 1ա-64ա, 132ա-80ա. 1/1ա-15բ (սկ՝ «Քարեհաւեսքա...», միջից պակասաւոր՝ 10բ «... վասն առաջնորդ /// (շար. թափուած) 11ա վազակի ընդ ոտիւք ձերովք...»): 2/16ա-44բ (սկ՝ «Քարոզ գկնի հարցին. եկեալքս...», միջից պակասաւոր՝ 20բ «... խաղաղութեամբ անգուցանել եւ հաս/// (շար. թափուած) 21ա աւտու ի Կոստանդնուպօլսի...»): 3/44բ-50բ. 4/50բ-6բ. 5/56բ-63ա. 6/63ա-9բ (վերջից պակասաւոր՝ «... Քրիստոս Որպի Աստուծոյ անոխակալ եւ բարեգութ///»): 7/70ա-51ա (սկ՝ «/// [Լոյս գուարթ]... վասն որով եւ աշխարհս տուեալ...», միջից պակասաւոր՝ 77բ «... սարկաւագն քարոզէ /// (շար. թափուած) 78ա որ եւ գոհութեամբ փառաւորել...»): 8/51ա-7բ. 9/87բ-9ա (ծիսակարգ «Հրեշտակի խաղաղութեան») 10/չիթ.

Բ. *39ա-95բ* [Խոսբնդատետր]

Տե՛ս ձեռ. 2385, 69ա-156բ. 1/ *69ա-92բ.* ա/ *89ա-90ա (89բ «... եւ ասեն երկոցատան Տէր ողորմեայ, եւ քահանայ ասէ զաղաւթս/// (շար. թափուած) 90ա փեսայի եղ ինձ պսակ...»).* բ/*90ա-1ա* գ/*91ա-բ* դ/*91բ-92բ:* 2/ *92բ-3բ.* ա/ *92բ-3ա.* բ/*93ա-4ա.* գ/*94ա-5բ (ծիսակարգ «... Աստուած սուրբ, որ ի սուրբ հանգուցեալ ես... պահեա [գնեզ] քոյին քաղցր/// (շար. թափուած)* դ-գ/*չիթ.* 3-4/*չիթ.*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՆԱՆԱՒ

89բ Եւ զանսպիտանս չիշէ ի սուրբ պատարագն:

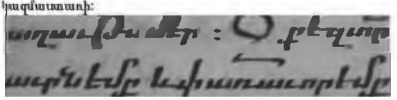
2385
ՀԱՄԱԳԻՐՔ, ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏ

ԺԶ. դար (1598ից առաջ)

ԳՐԻՉ՝ Կատապետ:

ԹԵՐԹ՝ 215 չգրաւած՝ 70բ, 214ա-5բ: ՊԱՐԱԿ՝ Ա-ՃՀ×12 (ՃՀ 11): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալ: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10,2x7,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (7,5x4,5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 13: ԿԱԶՄ՝ շագա-

ճակագրի ծաղկաթերթ, միթռկր՝ սառուարաթերթ, սառառր՝ սպիտակ թուղթ (մուտի պոմպոնակի)։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), սպիտակ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսադրոշմով, մուտի համմասառաի։

Նմուշ 25ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա ա խ ա ր ա ճ՝ 1ա։ Ձ ա կ ա տ ա զ ա ր ե ր՝ 59ա, 71ա, 157ա։ Լ ո ւ ս ա ն ճ գ ա զ ա ր ե ր՝ բուսական, թղթեայի (71ա), խալ (157ա)։ Ջ ա ր գ ա գ ի ր՝ ճանճագազգիր, թղթագիր (157ա)։ Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, չագանակագոյն, դեղին։

Վիճակ՝ բառարար. լուսանցներուն խնամութեան հետեւեր, բծեր, թ. 82-85 վնասուած, կապուի եզերեր եւ մկրտ մաշուած։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *1ա-69ա, 156բ-213ա* [ժամագիրք]

Տե՛ս նեւ. 585, 1ա-64ա, 132ա-80ա. *1/1ա-19ա։ 2/19ա-51ա։ 3/51ա-5բ։ 4/56բ-62ա։ 5/62ա-5բ։ 6/65բ-9ա (69ա-156բ, տե՛ս եւ Բ)։ 7/156բ-77ա։ 8/177ա-87ա։ 9/187ա-97բ։ 10. ա/197բ-213ա բ-ե/լիք։*

Բ. *69ա-156բ* [խոհրդատետր]

1. *69ա-86ա* [Պատարաստութիւն]

ա. *69ա-75ա* [Կանոն զգեստատրելոյ պատարագիչ բահանային] Աւելմր արկանելոյ սպաս եկեղեցւոյ – *Յորժամ կամենցի քահանայն պատարագ մատուցանել պարտ է այսպէս խորհրդաբար զգեստաւորիլ։.։ [Սաղմոս Հանդերձի] Աւետ ապաշ Սաղմոս – Քահանայք քո զգեցցին զարդ...։ Յիշեա՛, Տէր, զԴաւիթ...։ [Ազաւթք յատաք քան զգեստաւորելն]– Որ զգեցեալ ես զլոյս...։ [Ազաւթք ի վերայ հանդերձից] Եւ մատուցեալ սարկաւագունքն, զգեցուցանեն նմայ... եւ ասէ զաղաւթս – Դիր, Տէր, սաղաւարտ փրկութեան... (Ձեռագրում նշուած չէ «Շարական հանդերձի – խորհուրդ խորին...»-ը, որը երգում է դպրաց դասը)։*

բ. *75ա-6բ* [Լվացումն] Եւ յետ զգենոյ սրբութեան զգեստոյն... պատարագիչ բահանայն ասէ առաջի պյոց բահանայից... – *Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ...։*

գ. *77ա-84բ* [Նախամատոյց] – *Փոխ. Դատ արա՛ ինձ, Տէր...։ Իսկ թէ եպիսկոպոս յիցի խորհրդատուն... ասացէ զաղաւթս առ Սուրբ Հոգին՝ տեսուրինէդ գործոյն [Գրիգորի նարեկացւոյ] – Ամենակալ Աստուած, բարերար, մարդասէր Աստուած բոլորից...։*

դ. *84բ-6ա* [Աւետիսութիւն ձիխարի եւ գինւոյ] Ապայ յառուցեալ գայ առ ոմծայարան սեղանոյն... դնէ ի մաղըզման եւ ասելով – *Ճիշտապ Տեառն մերոյ...։ Եւ ասէ զաղաւթս ի ծածուկ Յոհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ – Աստուած, Աստուած մեր, որ զերկնաւոր հացդ...։ Խաչակնքէ երիցս ի վերայ նուիրանացն – Հոգին Սուրբ եկեսցէ ի քեզ եւ զաւրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի քեզ։*

2. *86ա-95ա* [Պատոնեն ճաշու]

ա. *86ա-բ* Եւ արկանէ խունկ ասելով – *Խունկ մատուցանեմ առաջի քո Քրիստոս...։*

բ. *86բ-9ա* [Սկիզբն երախայից պատարագի] Երիցս երկրպագէ բահանայն եւ ճամբուրէ զեղանն եւ սարկաւագն կազեալ ի մէջ տաճարին ձայնէ Աւրհնեալ ես, Տէր։ Եւ բահանայն ի ձայն ասէ – *Աւրհնեալ թագաւորութիւն...։ Եւ սկսանին յայլ եկեղեցիքն ժամամուտ ըստ պատշաճի աւուրն... եւ քարոզէ սարկաւագն։ Եւ եւս խաղաղութեան...։ Եւ քահանայն ասէ զաղաւթս – Տէր Աստուած մեր, որդի կարողութիւնդ անքննին է...։ Եւ քահանայն ասէ խորհրդաբար – Տէր Աստուած մեր, կեցոյ զժողովուրդս քո...։ Որ հաւատակեաց զգայս եւ միաձայն...։*

գ. *89ա-93բ* [Մուտք ճաշու] Եւ ապայ ասի շարականն ըստ պատշաճի աւուրն...։ Եւ բահանայն ասէ զաղօթս – *Տէր Աստուած մեր, որ կարգեցեր յերկինս...։ Եւ ասեն զերբեքսրբեանն ձայնիւ – Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզաւր...։ Եւ քահանայն զոյգ սմին ասէ ի ծածուկ զաղաւթս – Աստուած սուրբ, որ ի սուրբս հանգուցեալ ես...։ [Քարոզ Մեծ Ճաշոյ] Եւ սարկաւագն քարոզէ – Եւս խաղաղութեան... Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի...։ Եւ քահանայն բազկատարած ասէ ի ծածուկ զաղաւթս – Տէր Աստուած մեր, որ զբազկատարած զաղաւսնս ծառայից քոց վերընկալցիս...։*

դ. *93բ-4բ* [Ընթերցուածք ճաշու] – *Եւ քահանայն նստի յասոյիճանն, եւ սկսանին Սաղմոս, կցորդ, ըստ խորհրդոյ աւուրն, եւ ընթեռնուն զգիր մարգարէականս եւ առաքելականս...։ Եւ յաւարտն ասեն ամենեքեան Փա՛ռք քեզ, Տէր Աստուած մեր։*

ե. *94բ-8ա* [Հանգամանք Հաւատոյ] Եւ ասեն զՀաւատամմիւն – *Հաւատամք ի մի Աստուած, Հայր ամենակալ...։ [Նզովք] Իսկ որ ասենն էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Որդի...։ [Փառատրութիւն] Իսկ մեք փառաւորեսցուք...։*

զ. *98ա-101ա* [Քարոզ եւ աղաւթք գնի պնթերցուածոց] Եւ սարկաւագն քարոզէ ձայնիւ – *Եւ եւս խաղաղութեան...։ Եւ եւս հաւատով աղաչեսցուք եւ խնդրեսցուք...։ Քահանայն զաղաւթս ասէ ի ցած - Տէր մեր եւ փրկիչ Յիսուս Քրիստոս...։ Սարկաւագն Սաղմոս ասացէ՛ք Տեառն Աստուծոյ մերոյ...։ Սրբասացութիւն ըստ խորհրդոյն։*

3. *101ա-145բ* [Կանոն Սրբոյ Պատարագի]

ա. *101ա-7ա* [Վերաբերութիւն]։ *101ա-4ա* [Աւրհնկումն երախայից] Ձեռոյ սարկաւագն ձայնէ – *Մի՛ ոք յերախայից...։ [Երգ մեծի մտից] Դպիրք ելանակեն – Մարմին տէրունական եւ արիւն փրկական...։ Եւ սարկաւագն վերաբերէ զօրաբազան հացն եւ զաւրհնութեան բաժակն...։ [Աղօթք մեծի մտից] Քահանայն... խորհրդաբար աղաւթէ ի ծածուկ – Ի ոք արժան է յբմ-*

բռնելոցս մարմնաւոր ախտիւք...: 104ա-6բ [Մաաւոցումն ընծայիցն եւ ընծայիցն վերաբերին ի սեղանն սուրբ, եւ հաճոյին խնկարկելով ի վերայ սեղանոյն, եւ լուսնայ զնեռն ասելով — *Լուացայց սրբութեամբ: Եւ սարկաւագն քարոզէ. Եւ ես խաղաղութեան...: [Քարոզ մաաւոցման] Եւ ես հաւատով եւ սրբութեամբ կացցուք...: [Աղաւթք մաաւոցման] Քահանայ մի սարկաւագ կայ ի խորհրդեան... բազկատարած կայ առաջի սեղանոյն եւ ասէ ի ծածուկ զաղաւթս- Տէր Աստուած զօրութեանց եւ արարիչ ամենայն լինելութեանց...: 107ա* [Ողջոյն] *Քահանայ՝ հաղորդութիւն ընդ ամենեսեան...: Սարկաւագն՝ Ողջոյն տա՛ք ի միմեանց... եւ համբուրեն զեղեանն եւ զմիմեանս:*

բ. *107ա-33ա* [Գոհութիւն]: *107ա-9բ* Ձայնէ սարկաւագն — *Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք...: Քահանայն դառնայ եւ խաչայինքէ ի վերայ ժողովրդեան եւ ասէ — Շնորհք, սէր եւ աստուածային սրբարար զաւրութիւնն...: Եւ քահանայն ձեռնամած աղօթէ ի ծածուկ — Արժան է ստուգապէս եւ իրաւ...: 109բ-15ա* [Երգ սերովբէական] — *Սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, սո՛ւրբ, Տէր զաւրութեանց...: Քահանայն բազկատարած ի ծածուկ մինչ նոքայ երգեն — Սուրբ, սուրբ, սուրբ ես ճշմարտապէս...: [Քահանայն] Առեալ գԴացն ի սուրբ, աստուածային, յանմահ եւ յանապատ եւ յարարչագործ ի ձեռս իւր — Աւրհնեալ, գոհացաւ, եբեկ, եաո իւրեց... Առէք, կերայք. Այս է մարմին իմ...: Եւ առեալ գբնծայն ի ձեռան ասէ ցած — Եւ արդ, մեք, Տէր, ըստ այսմ հրամանատրութեանն...: Եւ դնէ զբնծայն ի վերայ սեղանոյն եւ ասէ ի ձայն - Եւ զքոյս քեզ մատուցանեմք...: Մինչ նոքայ երգեն, քահանայն բազկատարած աղաւթէ ի ծածուկ — Զքեզ, արդարեւ, Տէր Աստուած մեր, գովեմք...: 115բ-7ա* [Վերագոչումն]: Սարկաւագն ասէ — *Աստուծոյ երկիր պագեսցուք...: [Ողոթք Վերահոլման] Քահանայն խոնարհի եւ ասէ — երկիր պագանեմք եւ աղաչեմք եւ խնդրեմք...: Եւ կանկնեալ խաչակնքէ զբնծայն ասելով — Որով գԴացս օրհնեալ մարմին Քրիստոսիդ...: 117ա-27բ* [Ճիշտաւկութիւն]: Եւ հաճոյին այնուհետեւ... աղաւթէ ի ծածուկ — *Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ... սոփակ շնորհեա՛յ գսէր, գհաւատաւտութիւն...: Ի ձայն - Ընդ որս եւ մեզ այց արասցես, բարերար Աստուած...: Քահանայն ասէ - Աստուածածնին սրբոյ կուսին Մարիամու եւ Յովհաննու Մկրտչին, Ստեփաննոսի Նախավկային...: [Քարոզ Ընդհանուր յիշատակութեանց] Սարկաւագն յաչակողմ սեղանոյն ձեռնամած ասասցէ — Առաքելոց, սրբոց, մարգարէից, վարդապետաց, մարտիրոսաց...: [Ընդհանուր յիշատակութիւնք] Քահանայն զաղօթս սկսանի... — Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛ եւ աւրհնեա՛ զսուրբ կաթողիկէ...: [Քարոզ մասնաւոր յիշատակութեանց] Եւ ապա ի ձախակողմն սեղանոյն քարոզէ սարկաւագ... — Գոհութիւն եւ փառաբանութիւն մատուցանեմք քեզ, Տէր Աստուած մեր...: [Մասնաւոր յիշատակութիւնք] — Քահանայն զաղաւթս սկսանի... — Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա՛ եւ օրհնեա՛ զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս...: 127բ-30բ* [Քարոզ նախ հան զՏէրունականն] — *Ամենայսրբովք, զորս յիշատակեցաք, եւս առաւելապէս զՏէր աղաչեցուք...: Քահանայքն բազկատարած խորհրդարար աղաւթէին - Աստուա՛ծ ճշմարտութեան եւ Հա՛յր ողորմութեան...: Ի ձայն — Եւ տո՛ւր մեզ համարձակաձայն բարբառով...: [Աղաւթք տեղունական]: Եւ ժողովուրդն բազկատարած եղանակեն — Հայր մեր, որ յերկինս...: Եւ մինչ նոքայ երգեն, քահանայն ազաւթեսցէ ի ծածուկ — Տէր տեառնց, Աստուա՛ծ աստուածոց...: 130բ-1բ* [Աղաւթք խոնարհման] Քահանայն խոնարհի... աղաւթէ ի ծածուկ — *Որ աղթիւրդ ես կենաց եւ բղխումն ողորմութեան...: Ի ձայն — Քրիստոսիւ Յիսուսիւ Տէրամբ...: 131բ* եւ հաճոյին առնու զսուրբ ճաշն ի ձեռն... — *Ի սրբութիւն սրբոց...: Ժողովուրդն բարձր ձայնէ — Միայն սուրբ...: 132ա-3ա* [Սրհնութիւն Սուրբ Երրորդութեանն] — *Աւրհնեալ Հայր Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ...: Քահանայն խոնարհի եւ աղաւթէ ի ծածուկ — Նայեա՛, Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յերկնից...:*

գ. *133ա-6բ* [Լռումն: Աղաւթք Թաթախման] Եւ գայս ասացեալ, երկրպագէ եւ համբուրէ զսեղանն եւ առեալ զսուրբ մարմինն՝ ողջ թանայ յանապական արիւն եւ ասէ — *Տէր Աստուած մեր, որ կոչեցեր գմեզ...: [Յորդոր Հաղորդութեան] Եւ բարձրացուցանէ ակներեւէ ժողովուրդն եւ ասէ առ նոսա բարձր — Ի սուրբ, ի սուրբ, պատուական մարմնոյ եւ յարենէ Տեառն մերոյ...: [Քարոզ Սաղմոսելոյ] Սարկաւագն ձայնէ բարձր — Սաղմոս ասացէ՛ք Տեառն մերոյ...: [Երգ օրհնութեան] Դպիրք եղանակեն — Քրիստոս պատառաքաղ բաշխի ի միջի մերում...: [Աղաւթք բեկման] Մինչ նոքայ երգեն, քահանայն առնու գմարմինն ի ձեռանն... — Ջո՛ր օրհնութիւն, կամ գո՛ր գոհութիւն ի վերայ հացիս եւ բաժակիս...: Եւ եկեալ արիանէ ի բաժակն արեան ասելով. Լռումն Հոգւոյն Սրբոյ:*

դ. *136բ-45բ* [Հաղորդութիւն]: Եւ ապա առեալ զմի մասն ի ձեռն իւր, ասելով ի ծածուկ... — *Հա՛յր սուրբ, որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ...: [Աղաւթք] Յոհաննու Ոսկերբերանին — Քահանայ եւ մեծացուցանեմ եւ փառաւորեմ...: [Աղօթք ճաշակման] Եւ ապա տեառնապէտ զինքն... եւ արբեցէ ի բաժակէն, ասելով — Մարմին քո անապական լիցի...: Եւ թէ սարկաւագ կայ, հաղորդեսցի նախ նայ...: Ժողովուրդն ասէ բարձր ձայնիւ — Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ...: [Աղաւթք զկնի հաղորդութեան] Եւ յետ հաղորդելոյն խաչակնքէ գժողովուրդն եւ ասէ բարձր ձայնիւ - Կեցո՛ւ, Տէր, զժողովուրդս Քո...: [Երգ փառաւորութեան] Յետ հաղորդելոյն երգեն — Լցցաք ի բարութեանց Քոց, Տէր...: [Աղօթք գոհաբանութեան] Քահա-*

նայն ատէ – Գոհանամք զքէն, Հա՛յր ամենակալ… եւ սարկաւագն քարոզէ – Եւ եւս խաղաղութեան… Եւ եւս հաւատով ընկալեալք յաստուածային, սուրբ, յերկնայինն… եւ քահանայն ասացէ ի ծածուկ – Գոհանամք զքէն, Քրիստո՛ս Աստուած մեր… եւ երկրպագեալ համբուրէ զսեղանն։

4. *145բ-8ա* [Առնմութիւն եւ առնակամն]

ա. *145բ-7ա* [Աղտաքի ի մէջ եկեղեցւոյ] Եւ իջեալ ի մէջ եկեղեցւոյն, սպզէ զաղտաթս ի նմանէ – Որ աւրհնես կայնոսիկ, որք աւրհնեն զքեզ, Տէր… եւ ժողովուրդն ասեն երեք անգամ. Ողիցի, եղիցի անուն Տեառն աւրհնեալ…։

բ. *147ա* [Աղտաքի կատարումն] Եւ ի ճանապարհն դառնայ առ ժողովուրդն – Կատարումն աւրինաց եւ մարգարէից…։

գ. *147ա-8ա* [Առնմութիւն եւ առնակամն] Եւ ասեն սպզմա – Աւրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ… եւ քահանայն խաչակնքէ զժողովուրդն… Աւրհնեալ եղերուք… Երկրպագէ երիցս ասելով եւ երիցս խաղաղութեամբ։

Գ. ա. *148ա-50ա* Այլ աղտաքի, որ սուի նախ հան զճպտակէ խոճոդոյդ, ի բանից Թուփայի առաքելոյն – Մարմին քո անապական…

բ. *150ա-6բ* Տեառն Նեռաէսի Լամբռոնացոյ խոսամ եւ սանման ի վերադրե[ա]լ գաւծայն – Քանզի բազում ինչ եցոյց բանս հրահանգութեան…

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

70ա Զանպիտան ու գմեղսասէր **Կարապետ** *գրչակս յիշեա՛, ո՛վ սուրբ պատարագիչ քահանայ, ի ժամ սուրբ պատարագին։*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏՁԳԱՆՅԻ

1. *101բ* (բոլորգիր) *Աղաւթմատոյց տէր* **Անանիին** *է։ Թվին ՌՂԷ. (1598 նմանիք 26բ-7ա, 94բ, 136բ)։*

2. *213ա* (ժէ. դ., բոլորգիր) *Ի ողո[րմ]ի գրչիս* **Սիմա[վ]ոն** *վարդապե[տ]ին, իւր ձեռամբ, որ իւր ձեռամբն գրէ[ն]ալ է։*

213բ (նոյն ձեռքով) *Քրիստոս Աստուած ողորմ[ի]ի քաւութեամբ գրոյս տէր* **Վարդանի** *որդի Ոսկան քահանային, եւ ամենայն յայրեւոյն ժերցայորաց, ընդերցողաց եւ լսողաց, եւ որք լիայղերան ողո[րմ]ի ասէք ամէն։ Դարձեալ յիշեցէ՛ք տէր Ոսկանն, ամուսին իւր Փարին եւ ևւ վրդի Մատիւոսին։*

ՀՆՁԱՂԴՐՈՒԹԻՒՆ *ԵՒս (բոլորշի) կպփ.* Ахалцыхской градской полиции.

ԳՐՁԱՑՈՒՐԴ *83ա Աղաւթմատեաց։ 213բ Փոփխեաց, որ թարգմանի յուսեղ, Անտիոքա բրժշկին։ 48բ-9ա, 121բ-2ա, 187բ-8ա, 191բ-2ա (գանագան նախադասութիւններ, բառեր եւ տառեր)։*

2386

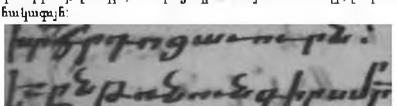
ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ

ԴՈՒՆԱՆ ՌՂԱ. – 1642

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Վահան Բաբեցացի։

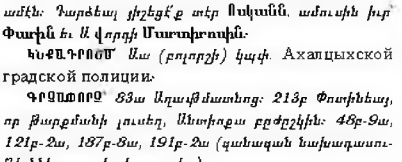
ԹԵՐԹ՝ 272. չքաւած 194բ-5ա, 266ա։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԲx12 (ԻԱ կով., ժէ 16, ԻԱ², ԻԱ² 14)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յուսագծեալ։ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ՝ 10,5x 7,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ մխասիճ (6,5x4,2)։ ԳԻՐ՝ բոլորգիր։ ՏՈՂ՝ 10։ ԿԱՆՈՆ՝ չագաճակատայն կարգի, դուճակով եւ մկ կապիչով միջակը՝ ասխասակ, աստառը՝ կաշմիր վանդակագոյն կաւս, դուճակիճը՝ սպիտակ կաւս։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կիսատ խոտան՝ 1ա, 148ա։ Ճակատագրօգ՝ 65ա, 74ա, 92ա, 102բ, 104ա։ Ցատղատագիր՝ թղճագիր, ճաճաւագիր։ Գոյճեր՝ ճարճեր, չագաճակատայն։

Նմոյշ 133ա

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետառաւն Մատթէոսի։ Ը. դ.՝ 2 (Ա-Բ, չքաւած) + 1 (Գ), սեաւագոյն մատոյդ թերթի ընդոյնեակի եւ երկոյնակի ճաճաւագիր։ Մագաղաթ, մխասիճ (ճախապէս՝ երկոյնի) (8,5x6,5), բոլորգիր երկոյնագիր, 5 տող։ Կատարյ՝ Գա, Գբ. «[սա]տաճաց [ճոգու զի] յոեցեն… այսպէ[ճօսՐ]ն եւ աւաւրհեն»(Ի. 31, ԻԱ. 5-6)։

Նմոյշ Գա

Վիճակ բաւարար. յուսեզծեւոյ հաճաւոյեան ձեռքեր, բծեր, փոխրիկ պատառածծեր, տեղ-տեղ ցեցակեր. կազմի եզրերը եւ մէջի կաշիե թերեւակի մաշառած, կապիչներից Ռիչ ընկած։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-102ա, 209ա-63բ* [ժամագիրք]

Տե՛ս ձեռ. 585, 1ա-64ա, 132ա-8ա. *1/1ա-22ա։ 2/22ա-64բ։ 3/64բ-7ա։ 4/73ա-82բ։ 5/82բ-91բ։ 6/91բ-102ա (102բ-208բ, տե՛ս Բ)։ 7/209ա-32ա։ 8/232ա-43ա։ 9/243ա-55ա։ 10. ա-գ/1բ-ղ/255բ-61բ։ ղ/261բ-3բ։*

Բ. *102բ-208բ* [Խորհրդատետր]

Տե՛ս ձեռ. 2385, 69ա-156բ. *1/102ա-23ա։ ա/102բ-9ա։ բ/109ա-11բ։ գ/111բ-21ա։ դ/121ա-3ա։ 2/123ա-42ա։*

ա/123աբ. բ/123բ-7ա. գ/127ա-33ա. դ/133ա-4ա. ե/134ա-8ա. զ/138ա-42ա. է/142ա-97ա. ը/142ա-150ա. թ/150ա-81բ. ժ/181բ-5բ. ի/185բ-97ա. լ/197ա-9բ. խ/197ա-8ա. ծ/196աբ. կ/198բ-9բ. ունի.

ա. *199բ-202ա* Ալլ աղօթք[f], որ ասի նախեմն զնաչակել խորհրդոյ, ի բանից Թովմայի առաքելոյն – *Մարմին քո անապական...*

բ. *202ա-8բ* Տեառն Ներսէսի Լամբրոնացոյ հրաւառ եւ սահման ի վերոյգրեալ գործոյս – *Քանզի բազում ինչ եցոյց բանս գրահանգութեան...*

Գ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ, ձէ. դ., բոլորգիր

1. *266բ-70բ, 272բ* [Մասն ժամագրոց] – *Ձիշեսուք ի գիշերի...*

2. *271ա* [Աղօթք] – *Ձիշատակ Տեառն մերոյ եւ փրկչին...*

3. *271բ-2ա* [Աղօթք] – *Հաւատով հաւատամ յամենասուրբ երրորդութիւնդ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕԹԱԿ

263ա Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութեանն, միասդոյ, յատկադէմ եւ զուգապատիւ, երից անձանցն եւ միոյ բնութեան եւ աստուածութեան՝ Հօր Աստուծոյ ան-հասի եւ Որդւոյն Աստուծոյ միածնի եւ Սուրբ Հոգւոյն հզմարտի, յամենայնիւ յաւիտեանս. ամէն: Արդ գրեցաւ |263բ| վարդապիտիք սուրբ տաուս, ոչ (=որ) կոչի Ադաւիճատոյց, ի թվականին Հայոց ՌՂԱ. (1642), [ի] հայիտ[ե]աց գաւառն, [ի] գիւղն, որ[ի] կոչի Դամնաս, ի դուռն Սուրբ Սաւրմս[ին], Սուրբ Մինասին, Սուրբ Աստուածածնին, Սուրբ Թարոսին, ի հայրապետութեանն տեառն Փիլիպպոսին կաթողիկոսին ամենիմաստ պատ|264ա|իարգի, եւ առաջնորդութեան սուրբ ուխտիս տէր Մակարիս արքեպիսկոպոսին, ձեռամբ անարհ-ժան եւ անիմաստ, մեղսասէր եւ բազմավէր ոգոյ, խո-շոր եւ սխալագիր գրչի Լիանոս Բաբեդացոյ, սուրբ տաուս ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յետ աստեաց ել|264բ|անելոյ[1] յիշատակ իւր եւ ծնողաց իւրոց: Դար-ձեալ երես անկեալ աղաչեմ զձեզ, յորժամ կարդայք կամ աւրինակէք կամ հարեւանցի տեսանէք[2] գաւելորդն բառնայք եւ սղալանաց մերոց անմեղադիր լերուք, զի կար մեր ալ[ս] էր: Զի լի սրտիւ եւ սերտ |265ա| հա-ւատով ողորմի ասացէք ինձ՝ անարժան Լիւսիմոսիս, եւ ծնողաց իմոց, եւ վարպետին իմոյ՝ Բաբերթացւոյն տէր Գր[ի]գ[որ]ին քաջ փիլիսոփային, եւ եղբօրն իմոյ՝ Սրապին, Սիրանին, եւ հաւրն իմոյ՝ Ն[ի]կողին, եւ մորն իմոյ՝ Հերիփին, եւ քուրերուն իմոյ՝ Նանա|265բ|-նին, Դոլաթին, Յեղսիկին, եւ դարձեալ մեզ յիշողացդ եւ մեզ յիշելոցդ ողորմեացի Քրիստոս Աստուած իւր միւսանգամ գալուստն, ամէն: Հայր մեր, որ յերկինս:

Համառօտութիւնք տե՛ս ԺԷ դ. յիշ.-ք, Գ., էջ 67-ՃԵ

ԿՆՔԱՒՈՐՈՒՇ՝ *Ր՛ք (բոլորգիր, դժուարընթեռնելի). կպկ.* Ахалцыхской градской полиции.

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *194բ-5ա, 196բ (զանազան տառեր եւ բառեր):*

ՆՇՈՒՄ՝ *Ր՛ք «ՌՂԱ. - 1642, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

2387

ՄԱՆՐՈՒՍՄՈՒՆՔ

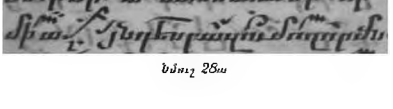
ՍՈՒՐԲ ԱՆՏՈՆԻ ՎԱՆՔ (մեռն առ ԿԱՖԱՅ)

ՊՁԱ. – 1432

ԳՐԻՉ. ՇԱՂԿՈՂ. ԿԱՉՄՈՂ՝ Քրիստոսառատ աբղ.: ՍՏԱՁՈՂ՝ Սաղիս ակ.:

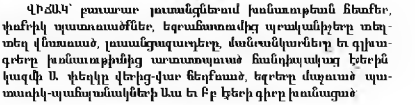
Թերթ՝ 254 չգոլատ՝ 107բ, 254բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-ԻԲ×12 (Ա 11, ԻԲ 3): ՆԻՒԹ՝ մազապաւք: ՄԵՏԻՒԹԻՒՆ՝ 12×8,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ վիճակաւոր (9×6): ԳԻՐ՝ բոլորգիր ՏՈՂ՝ 14: ԿԱՉՄ՝ կապոյտ թանր, մէջբ՝ կարմիր կոպի, միջակը՝ տոտասպոյտ, տետասը՝ սպիտակ թանր (ԺԲ դ յաւելում): ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա) + 1 (Բ) (մասն կազմատառոյն):

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Ի լուսանցս Բուժամն կարի (49բ), Սահեփանոս Նախավկայ (62ա), Նիքոմի Աստուածաւոր (230բ): Կիսախորհուրդ ներ, 108ա ճակատագիր, 32ա, 59ա, 168ա, 186բ, 205բ, 230բ: Լուսանցագիր բուսական, թռչնային. տառեր (56ա, 150բ): Ջարդագիր թռչնագիր, ճանճուզագիր Գոյներ՝ կարմիր, վարդագոյն, կապոյտ, կանաչ, սպիտակ, ոսկի

Նմուշ 28ա

ՊԱՏԱՒՈՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէի Ժ գ. 2 (Ա-Բ, սկզբից), սեպագրած կէս թերթի բնդայնակի հատուածով եւ եռկասկասով: Մագսպաք, երեսին (12×10), բոլորգիր եռկա-քանիր, 8 տող: Կատարյ՝ Բա, Աբ, Աա, Բբ. «/// եւ եղեղ աբ-ռաես.. սլիզիճ յարժամ ///» (Գ. 5-7, 9-11):

Նմուշ Բա

ՎԻՃԱԿ՝ բառաբար թատանգնեաւոյ խանգատթեան ճեռներ, փաթիթ պատառածիներ, եզերաձողաւոյ պարակաձիերը տեղ-տեղ վնասած, լատանգրագրչերը, մանրանկարներ եւ գլխա-գրերը խոնատթիւնից արատոպատած ճանդնպահոյ էջերին կազմի Ա. փեղկը վերից-վար ճեղճատած, եզրերը մաքատած պա-տատիկ-պահպանակներով Աա եւ Բբ էջերի գլուխ խանգատած

ՐՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-252ա* [Մանրատումունք]

Տե՛ս ձեռ. 755, 4ա-317ա. 1 ա/1ա-4բ. բ/4բ-12բ. գ/12բ-23ա. դ/23ա-31բ (միայն՝ Ա-ն եւ Գ-ն). 2 ա/32ա-47բ. բ/47բ-9ա

գ/49ա-բ: ղ/49բ-52բ: Ե/52բ-5բ: *(Ինչ՝ 56ա-6բ «Ման քում...»)*: 3/չբ: 4. ա/59ա-97ա: բ/97ա-9բ: գ/99բ-104բ: դ/104բ-107ա: 5. ա/108ա-150բ: բ/150բ-3բ: գ/153բ-8ա: դ/158ա-բ: Ե/158բ-62ա: զ/162ա-բ: 6. ա/չբ: բ/162բ-5բ: գ/չբ: դ/165բ-7բ: 7/165ա-86բ: 8. ա/186բ-9ա: բ/189ա-94ա: գ/189բ-200ա: դ/200ա-205բ: 9. ա/205բ-29բ: բ/229բ-30ա: գ-Ե/չբ: 10. ա/230բ-44ա: բ-գ/չբ: դ/244ա-Ե-է/չբ: ը/246ա-7ա: թ-ժ/չբ: *(Ինչ՝ 247բ-9ա (Ծարափան) – Ես ասացի ի վերահալ լինէն...»: 249-51բ «[Երզի ճանգուտեան] – Արարիչ եւ մարդասէր...»: 252ա «[Կզուտդ ճանգուտեան. տե՛ս նեո. 762, 213բ-6ա] – Հաւատ ունելով... (վերջինս շարունակուած այլ ձեռքով)*.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

31բ Զքաջմամեղս **գՔրիստոստուր** *մեղապարտ կրաւնաւորս եւ գամենայն արեան մերձաւորս իմ աղաչեմ յիշել ի Տէր:*

58բ Զսուացաւդ սորա՝ **գՊարոն** *սարկաւագն, եւ զփչուն գրիչս՝* **զՔրիստոստուր** *սուտանուն աքեղայս, աղաչեմ յիշել ի Տէր, եւ որ զմեզ յիշէ՝ յիշեալ եղիցի եւ նա:*

107բ Յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս Աստուած **զ[Ս]արգիս** *սարկաւագն ի բարի մասին, հանդերձ ծնողիւքն. ամէն:*

252բ Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն, որ եւս կարողութիւն տկարութեանս իմում յաւարտ ելանել գրոյս: Գրեցաւ հագստերս ի թվին Հայոց ՊՀԱ. (1432) ամի, ձեռամբ ապիկար եւ ախմար գրչի՝ **Քրիստոստուր** *մեղապարտ կրաւնաւորի, ի վայելումն շնորհապարգ* **Սարգիս** *սարկաւագին, որ բազում փափագանաւք ստացաւ զսա իւր հալալ արդեանցն՝ յիշատակ իւր եւ ծնողացն: Արդ, եդեւ սկիզբն եւ գրաւ հագստերիս յաւ եւ ընտիր աւրինակէ, որ կոյի Առաքելիցի, յաշխարհս Հռնաց, ի վանս, որ յանուն Սուրբ Ամենոյն, |253ա| որ առընթեր մեծի մայրաքաղաքի Կաֆայի, առաջնորդութեամբ վանացս եւ աթոռակալութեան մեծի վարդապետի, քաջ բաբունոյ տեառն* **Սարգսի**, *ի հայրապետութեան տեառն* **Կոստանդնեա** *եւ եպիսկոպոսութեան տէր* **Կարապետին**: *Արդ, որք հանդիպիք ի սմա ուսունելով կամ աւրինակելով, յիշեսջիք գվերոյգրեալն* **գՍարգիս** *սարկաւագն, եւ գհալն իւր՝* **գՆիկողա[յ]ոս**, *եւ գմայր իւր՝ գեօղիմէիքն, եւ գհանգուցեալ եղբայրն իւր՝ գհաչիկն, եւ զքուրսն իւր՝* **զԱդրւթիսթաթուն**, *եւ գՔաշաչաթունն, եւ գամենայն ազգայինսն, եւ գիս՝ զանպիտան եւ զփչուն գրիչս՝* **զՔրիստոստուր** *աքեղայս, զծաղկաւզս եւ զկազմաւզս, |253բ| եւ զաշակերտն իմ* **զԱւխսէնտ** *կրաւնաւոր քահանայն, եւ գծնաւզսն իմ յիշեցէ՛ք ի Տէր, եւ որք յիշէ՛ք յիշեալ լիցիք ի Քրիստոսէ յԱստուծոյ. ամէն:*

252բ՝ տե՛ս Ժե. գ. յիշ-ք, Ա, էչ 429.

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱՅԻՆ

254ա (բոլորգիր) Զվերջստին ըստացաւդ հազտեարիս՝ գպարոն **Վարդիկն** *յիշեսջիք, որ ըստացաւ զսայ ի հալալ արդեանց իւրոց, յիշատակ իւր եւ ծընաւղացն իւրոց, եւ ամենայն արեան մերձաւորաց՝ կենդանեացդ եւ ննջեցելոց, ի վայելումն որդոյ իւրոյ՝ գեղարդոյս պատանեկին* **Վասգօ** *սարկաւագին, զոր Տէր Աստուած վայելել տացէ նմա. ամէն: Գրեցաւ յիշատակարանս ձեռամբ իմով՝ Յովաննէս հաքեզակս, ի թվին ՉՀԴ. (1525), մայիս ամսոյն ԺԴ.:*

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ *1ա (ութանկիւն, փակագիր)* եփրեմ *վարդապետ, 1203 (1754)*:

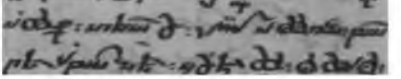
ՆՇՈՒՄ *1ա «ՌՂՐ. – 1643,* **Մ**.[եսրոպ] *եպս.»*:

2388
ՄԱՆՐՈՒՄՈՒՆՔ

ԳԱԶԱՆ ԱՆԱՊԱՏ — **ՉՀԴ. – 1325**

ԳՈՐԾ՝ Սիմէոն ՓԱ,: ՍՏԱՑՈՂ՝ Յովաննէս սրկ.:

ԹԵՐԹ՝ 217+1 (կրկն.՝ 1). չգրուած 1բ-գ: ՊՐԱԿ՝ 1x2+Ա-ԺՀx 12: ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 11,8x8,4: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9x5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 17: ԿԱՉՍ՝ դրոշմազարդ շագանակագոյն կաշի՝ դռնակով, միջուր՝ տափատակ, աւտառ՝ ոսկեկար բազմագոյն մետաքս (կազմ), կաճիր մետաքս (դռնակ):

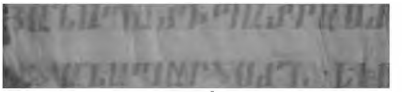
Նմուշ 103ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լս.՝ Դափք մարգարէ 43ա: Կ ի - ս ա խ ո ր ա ն՝ 3ա, 102բ: ճ ա կ ա տ ագ ր ո ղ՝ 25բ, 50ա, 68բ, 146բ, 175ա, 190ա: Լ ո ւ ս ա ն ց ագ ա ր դ՝ բուսական, թռչնային, տաճար (48ա, 136բ): Ջ ա ր դ ագ ի ր՝ թռչնագիր, նաճգուցագիր: Գ ոյ ն ե ր՝ կաւճիր, կապոյտ, կանաչ, դարչնագոյն, ոսկի:

ՊԱՏԱՌԱԽՊ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – 1. Աւետարան Յովհաննու: ժ. դ.: 1 (Ա|բ, չգրուած Ա|ա), ստացուած խառոդ թերթի ընդլայնակի եւ երկայնակի ճառոտով: Մագաղաթ, այժմ միասիւն (8x5), բոլորգիծ երկաթագիր, 4 տող (Ա|բ), 11 տող (Բ|ա): Կարգուկ. «/// եւ աստ Ամենայն... միւս անգամ ///» (Դ. 13): 2. Մարգարէութիւն եւսպեայ: ԺԱ. դ.: 1 (Բ|ա, չգրուած Բ|բ), ստացուած խառոդ թերթի ընդլայնակի եւ երկայնակի ճառոտով: Մագաղաթ, միասիւն (նախապէս՝ երկսիւն), ոտրագիծ երկաթագիր: Կարգադ. «/// [մի]թարեցէ՛ զդա, զի լի եղեւ... բուռ խոնարհեսցին ///» (Ես. 2-4):

Նմուշ 2Ա

Նմուշ ԲԱ

Վիճակ՝ բառարատ. թերթերը եզրամասուած, լուսագծերում խոնաւութեան հետքեր, փոխին պատռուածքներ, թերթերը ծալուած. պատռուվիկ-պատճաքանկները խուճացած, β-ի եզրերը վնասուած. կազմի մէջի կաշին վերից-վար ճաքած, դռնակի կապկիճները քանկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *3ա-216բ* [Մաճառուամուիմ՝]

Տե՛ս նաև. 755, 4ա-317ա. 1. ա/3ա-5բ: բ/5բ-11բ: գ/11բ-9ա: դ/19բ-25ա: 2. ա/25բ-41բ: բ/41բ-2բ: գ/42բ-3ա: դ/43ա-5ա: ե/45ա-7բ (ՌԼԻՀ՝ 48ա-50ա «Ճան քում...»). 3/50ա-68ա: 4. ա/68բ-95բ: բ/95բ-7ա: գ/97բ-102ա: 5. ա/102բ-36բ: բ/136բ-9ա: գ/139ա-43ա: դ/143ա-4ա: Ե/144ա-6ա: զ/146աբ: 6. ա/146բ-54ա: բ/158բ-61ա: գ/154ա-157բ: դ/157բ-3բ: 7/161ա-74բ: 8. ա/175ա-6բ: բ/176բ-80բ: գ/181ա-5ա: դ/185ա-9բ: 9. ա/190ա-216բ: բ-ե/լիք.: 10/լիք:

Բ. ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

1. *1ղ* [երգ, Վարդան կագմոդի ձեռմով, ԺԹ. Դ.] – *Գոհանամք բզքեն, Տէր...*

2. *1ա* (ԺՓ. դ., շղագիր) [Վասն սպեղանեաց բժշկաց] – *Ծանի՛ր, ո՛վ խոհեմ այր...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՌԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

25ա (սղագրուած) Զմեղուցեալ գրչակս՝ **զՍիմէոն**; *աղաչեմ յիշել ի Տէր: Ո՛վ սուրբ եղբարք, Յովանէս, եւ Աստուած գձեզ (ալաքսը):*

216բ (անձնանուններ մեծ մասամբ սղագրուած) Փա՛ռք Սրբոյ Երրորդութեանն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Ի թվին Հայոց ՉԼԴ. (1325), ի թագաւորութեանս Հայոց Լեւոնի աստուածասիրի եւ բարեպաշտի, որդւոյ ի Քրիստոս հանգուցեալ թագաւորի Աւշինի, եւ ի հայրապետութեան տեառն Կոստանդնի Կամբրոնացւոյ, գրեցաւ եղանակաւոր տառս Մանրուսման յաստուածաբեակ անա|217ա|պատս, որ կոչի Գալու, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնիս եւ այլ սրբոցս, ձեռամբ մեղապարտ եւ անարժան քահանայի Սիմէոնի՝ ի խնդրոյ սրբասէր եւ պատուական սարկաւագի եւ հոգեւոր եղբաւր մերոյ՝ Յովաննիսի գրակազմի, ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ հոգւոյ իւրոյ, եւ ծնողաց իւրոց եւ ամենայն գարմից: Արդ, աղաչեմ զամենեսեան, որք հանդիպիք սմա տեսութեամբ կամ ասրինակելով, յիշեսջիք զատացաւղ սորին՝ զՅովաննէս, եւ զծնաւղսն իւր: |217բ| Ընդ նմին աղաչեմ յիշել եւ զանարժան հոգս՝ զՍիմէոն գրիչ, եւ զծնաւղսն իմ, եւ զհոգեւոր եղբայրն իմ զՅակոբ քահանայ՝ զորդի Մեծպարոնի՝ հանգուցեալն ի Քրիստոս: Աղաչեմ յիշել եւ զհոգեւոր որդեակս եւ զեղբարս իմ ի Տէր՝ զԱպղոդ գպիր եւ զՓոռր Ստեփանոս գպիր, եւ որ յիշէ՝ յիշեալ լիցի յողորմութիւնն Աստուծոյ. ամէն:

Բայց գրեցաւ սա ի լաւ եւ ի ստոյգ աւրինակաց երկուից՝ Կոստանդնոյ եւ Վաւծրնցւոյ, զոր էր գրեալ Գրիգոր Զաւրակ, եւ Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:

Վերոյիշեալ գպիրներից առաջինի անունը հշտել ենք ըստ Ղ. Ալիշանի «Սիսուանս» գրքի (էջ 201): Լ. Խաչիկեանն «զԱպղոդոյ փոխարէն կարդացել է «Զաքարէ»»:

216բ՝ համառօտութիւնը տե՛ս ԺԴ. դ. յիշ.-ք, էջ 197-8:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1ղ (բոլորգիր) Փա՛ռք անսահման անուն եւ անգուրկան տէրութիւն՝ Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգի, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Արդ, աղաչեմ գձեզ, ո՛վ պատուական եղանակոզք, յիշել ի մեզաաքաւիչ աղաւթս ձեր զսրբասնեալ քահանայն Ստեփաննոս, որ ստացաւ զտետրս ի հալալ վաստակոց իւրոց ի վայելումն սրբասնեալ զաւակին իւրոյ՝ Աւտոմ քահանային, զոր Տէր Աստուած վայելել տացցէ նմա ընդ յերկայն ա|2ա|ւուրս. ամէն:

Յարձեալ ծանուցանեմ ձեզ զաղէտս կսկծանաց, գծաղիկն ձրմերային, մանուշակն գարնանային, զվարդն փթթեալ ի կոկոնին, զփիլիսոփան արին, զրմխիթերցող Հին եւ նոր Կտակարանին, զճարտարն ի պատասխանին, զնակաձեւն ի մանկտին, զգեղեցիկ տիպ պատկերին, զսիրող աստուածային պատուիրանին, զցանկալին ամենայն ագգաց՝ զՔոմա սարկաւագն, զի յայսմ ամի փոխեցաւ առ Քրիստոս եւ սուգ անմխիթար եթող ծնաւղաց իւրոց, հարցն իւրոյ՝ Ստեփաննոս քահանայն, եւ մարն իւրոյ (անունը չգրուած), եւ եղբարն իւրոյ՝ նորընծա քահանային Աւտոմին, զի ոչ միայն եղբայր գոլով, այլ սնորհակից եւ ուսումնակից միաբեանց, զոր մի|2բ|իթարիչ Հոգին Սուրբ Աստուած ճրշմարիտ միսիթարեսցէ զսուտ սրտի սոցա եւ զՔոմա սարկաւագն ընդ սրբոյն Ստեփաննոսի գասակից եւ պսակակից արասցէ. ամէն:

Կազմեցաւ թվին Հայոց ՊՀՔ. (1440), ի փառս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ, ձեռամբ մեղապարտ Վարդանի, զոր աղաչեմ յիշել միով Տէր ողորմայիւ:

Փա՛ռք Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ. եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն (վերջին պարբերութիւնը՝ խաղագրուած):

Համառօտութիւնը տե՛ս ԺԹ դ. յիշ.-ք, Ա., էջ 512:

ԿՆՔԱՂԴՐՈՆ՝ *1ք (բոլորշրջի, երկգլխանի արծուի պատկերով)* կպփ. Ахалцыхской градской полиции:

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Ամ (նոտագրով գրուած «ա» եւ «բ» տառերը):*

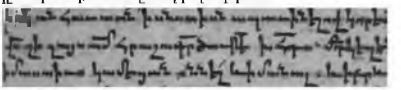
ՆՇՈՒՄ՝ *Ամ «ՉԼԴ. – 1325, Մ.[ԼսրուՀ] եպս.»:*

2389
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԹՂԹ. – 1643

ԳՐԻՉ, ՍՏԱՑՈՂ՝ Սկեւռիչ:

ԹԵՐԹ՝ 160, չգրուած՝ 1ա-3բ, 159բ-60բ: ՊՐԱԿ՝ 1x3+ ԺԹ-ԼԱx 12 (Լ 13, ԼԱ 11)+1x1: ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսագրշմով: ՄԵՐՈՒԹԻՒՆ՝ 13x9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9x6): ԳԻՐ՝ ճոռոգիր: ՏՈՂ՝ 21-20: ԿԱԶՄ՝ դրչմամագրով գաչոնագոյն կաշի, միջակը՝ տախտակ, ատամնաւոր ծողակազոյ կռնակ:

Նմոյշ 80ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Լ ա ւ ա ն ք զ ա զ ա ր ի բանական (38ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոճուռթեան նեռներ, զանազան բծեր, վերջին թերթերը վնասուած. Կազմի խոնուցած, եզերեն ու մէջը մաշուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. 1. *4ա-9բ* [Ներբող առ Աստուածածինն] – *(սկ. թերի) ///եթէ ինքն եկեսցէ եւ փրկեսցէ զմեզ: Ուրախ լե՛ր, Մարիամ,... Բարեխօսեա՛ անդադար առ Որդիդ քո միածին՝ կեցուցանել զանձինս մեր, որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից:*

2. *9բ-19բ* Սրբոյն Թէոդիտոսի Անկիւրիոյ եպիսկոպոսի ասացեալ ի Ծնունդն Քրիստոսի, զոր ընթերցան ի ժողովն Եփեսոսի – *Պայծառ առաջիկայ տօնիս օտորադրութիւն զհասարակաց փրկութիւնիս,...*

3. *19բ-30ա* Նորին սրբոյն Թէոդորոսի Անկիւրիոյ եպիսկոպոսի խօսք ի Ծնունդն Քրիստոսի – *Պայծառ եւ հրաշափառ է մերձակայ տօնիս խորհուրդ,...*

4. *30բ-7բ* Սրբոյն Գրիգորի Սմբատ Նեռկեսարոյ եպիսկոպոսի Ներբողեան ի Սուրբ Աստուածածինն եւ ի Ննրին աւետիսն – *Զամենայն տօնս եւ տաւնիս տէրունական պարտ է մեզ որպէս զողջակէզս ինչ,...*

5. *37ա-55ա* Սրբոյն աբբա Եփրեմի ասացեալ ի Ծնունդն Քրիստոսի եւ յոյժ յոյնն Մարիամու Աստուածածնին – *Մքանչելի է ծնունդ քո, Որդի Աստուածոյ, եւ դժուարին է բերանոյ,...*

6. *55ա-9բ* Սրբոյն Յովհաննու Ոսկիբերանի ի Մկրտութիւնն Քրիստոսի, ի Մատթէի Աւետարանին մեկնութիւն – *Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեէ ի Յորդանան, առ Յովհաննէս,... Լսիր Աստուա՛ծ Տէրն, լսիր պատժապարտս՝ դատաւորն ամենեցուն գայր ի մկրտութիւն,...*

7. *60ա-4բ* Սրբոյն Յովհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ ի խաչերութիւնն Քրիստոսի – *Այսօր Տէրն մեր խաչի, եւ մեք տօնս տօնեմք, զի ուսցիս,...*

8. *65ա-78բ* Ի հրաշափառ տօնի Սրբոյ Խաչին՝ երանելոյն Դաւթի Անյաղթ փիլիսոփայի ասացեալ – *Բարձրացուցէ՛ք զՏէր Աստուած մեր, յարգարէն Ձայնէ. Երկիր պագէ՛ք...*

9. *78բ-81բ* Սրբոյն Յովհաննու Ոսկիբերանի ի Կորնթացւոց թղթոյն մեկնութենէն – *Զի ճառ խաչին կորուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս... ԵՒս արտաքին իմաստութիւնն յարձակի ուժգնապէս...*

10. *81բ-4ա* Նորին ի Գաղատացւոց թղթոյն – *Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն,... Նա ատենիկ իրքն նախատանաց թուի,...*

11. *84ա-6ա* Նորին ի Տիմոթէոս թղթոյն մեկնութենէն – *Մի՛ ինչ այսուհետեւ ամօթ համարեսցես զվկայութիւն Տեռա... Զիք ինչ քան զայն յար...*

12. *86ա-91բ* Երանելոյն Սեւերիանոսի եպիսկոպոսի ասացեալ ի թլեթին, որ գամաճեցաւ – *Ակն տեսանելով ծառ ծաղկազեցդը եւ կամ ադբերս ջրաբուղխս...*

13. *91բ-5ա* Սրբոյն Յովհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ ի Մատթէի Աւետարանին մեկնութենէն – *Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից տասն կուսանաց... Այս առակ առաջնոցն նմանէ՛ հաւատարիմ ծառային եւ ստահակին...*

14. *95ա-9բ* Նորին սուրբ վարդապետին ի սոյն Աւետարանին մեկնութենէն – *Յորժամ գայցէ Որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ... Քաղցրութիւն ճառիս, զոր ստէպ ոչ կարեմք յեղեղուլ...*

15. *99բ-103ա* Նորին սուրբ վարդապետին Յովհաննու Ոսկիբերանի ասացեալ յանհաս գիրս իւր – *Յորժամ գմտաւ ածեմ գդիւրածախութիւն կենցաղոյս եւ զամաց գերկրավարեալ...*

16. *103բ-7բ* Սրբոյն Գրիգորի Նիւսացւոյ ԵՒո ի յորդորումն մանկանց սրբոյ Եկեղեցւոյ ի կուսութիւն – *Մտաւոր եւ բանական կենդանի այս մարդ աստուածային եւ անարատ...*

17. *107բ-17ա* [Գրիգորի Տաքեաւցւոյ] Քարոզ Ննդեան. ի բանն, որ ասէ Տէր ասաց գիս. Որդի, իմ ես դու, եւ ես այսօր... – *Ննունդն Քրիստոսի կրկին ուսուցանեն մեզ գիրք... հանապազ մաքրիմք եւ մտանեմք ի տաճարն երկնաւոր /// (թերի):*

18. *117բ-32ա* [Նորին] Քարոզ վասն Ննդեան Քրիստոսի, ի բանն, որ ասէ. Բանն մարմին եղեւ եւ բնակեցաւ ի մեզ... – */// (սկ. թերի) եկեսցուք յառաջին գլուխն եւ ասացուք, թէ որպէս...*

19. *132ա-9ա* Քարոզ վասն հաղորդութեան, ի բանն. Քանիցս անգամ եթէ ուտիցէ՛ եւ յմպիցէ՛,

զմաճ Տեառն – *Վարդապետք ասեն, եթէ հաղորդութիւն է [խորհուրդ] սիրոյ, որպէս...*

17-19 միաւորները տե՛ս Գ. Տաճեւացի. Քարոզգիրք, Ձմեռան հատոր, Կ. Պոլիս, 1740, ե-Ջ., Հէ-էչ 28-43, 544-9.

20. *139բ-44ա* [Գրիգորի Տաթեւացւոյ] Քարոզ [ի բանն]. Աւրի, Տէր, ի ճանգիստ Ռո... – *Գիտել պարտ է, զի հանգչիլ ասի նմա...*

Բ. *144բ-59ա* [ԱՂՔ]

1. *144բ-5ա* Տաղ ի Կաչատուրոյ Կեչառացւոյ – *Եւ եմ կորուսեալ ոչխար մոլորեալ ի սուրբ քո հօտէն, / Հովիւ քաջ ի վայր հայեաց բարեխօս քեզ երկիր ամէն... Մէվ Կեչառեցի մեղօք ընկղմեալ ի մեզաց ծովին...*

2. *145բ-6ա* [Երգ ի Մովսէս վարդապետէ արտադրեալ] (ծայրական՝ «Երգ ի Մովսիսէ») – *Եղեալ հարսն անմահին / Երկնաւոր արքային...*

3. *146ա* [«Տաղ ազնիւ եւ գեղեցիկ, ի Սիմէոն վարդապետէ Ջուղայեցւոյ երգեալ». ձեռ. 1721, 130բ] – *Ես էի ազատ ազգի, վա՛յ, աւաղ, վա՛յ / Եւ այժմ եմ ալլոց գերի, եկայք լացէ՛ք զիս եւ ողբացէ՛ք զիս...*

4. *146բ-7ա* [«Ի Սիմէոն վարդապետի Ջուղայեցւոյ երգեալ». ձեռ. 1721, 129բ] – *Անձամբ տրտմագին / Փղձկեալ սաստկագին...*

5. *147աբ* [Տաղ Յարութեան, Նարեկացոյ] – *Հաւիկ մի պայծառ տեսայ աննըմանն, / Ի յոյն քառաթեւին վերայ աննըմանն...*

6. *147բ-8ա* [Տաղ Յարութեան] – *Եկեալ Մարիամ Մագդաղենացին / Յայն առաւօտին միաշաբաթին...*

7. *148աբ* [Տաղ Սուրբ Աստուածածնին] – *Կենաց տապանակ, / Աստուածագիծ տախտակ...*

8. *148բ-9ա* [Տաղ Բուն Բարեկենդանին. յս-ում. «Բ.շաբթի»] – *Ձրագ ճըշմարիտ եւ երկնային, / Լոյս աշխարհի Հաւր միածին...*

9. *149աբ* [Տաղ վասն անառակ որդւոյն] (ծայրական՝ «Այս բանս») – *ԵՒս Հայրդ աղաղակես, / Անառակի որդւոյս ողորմեայ...* ա. *149բ-50բ* Յորդորակ – *Հեռեւեցայ անառակին / Ի հեռաբնակ տարաշխարհին...*

10. *150բ-1ա* [Տաղ] – *Մեղայ քեզ, Քրիստոս Աստուած, ապաւէն յոյսս քեզ ունիմ, / Հալածին պատասխանօք հառաչմամբ առ քեզ անկանիմ...*

12. *151աբ* [Տաղ ի Գրիգոր վարդապետէ ասացեալ] (ծայրական՝ «Գրիգորի է») – *Գանկատ ունիմ առեւ քեզ, / Թագաւոր իմ Յիսուս Քրիստոս...* ա. *151բ-2ա* Փոխ է - *Ի յիմ քաղաք մարմնոյս գընդին...* բ. *152ար* Յորդորակ - *Այլ դատաւորդ իմ երկնային...*

13. *152բ* [Տաղ. յս-ում. «Գ.շաբթի»] – *Քեզ, ո՛վ Տէր Յիսուս, Հայեմ, / Կոյսս յիմարութեամբ թըմբրեալս...* ա. *152բ-3ա* Փոխ է-*Վա՛յ իմ մեղուցեալ անձինս...*

14. *153աբ* [Տաղ. յս-ում. «Գ.շաբթի»] – *Քրիստոս փըրկիչ կենարար, / Որ մարդ լինել հաճեցար...* ա. *153բ-4ա* Փոխ է - *Մերձեալ Զատկին հրեականի...*

15. *154ա* [Տաղ. յս-ում. «Ե.շաբթի»] – *Յերեկոյի հինգ շաբաթին, / Ի Պաւեքի, սրբոյ Զատկին...*

16. *154բ-5ա* [Տաղ. յս-ում. «Ջ.շաբթի»] – *Աստուածածին սրբբուհին, / Ամէնօրհնեալ տիրուհին...* ա. *155աբ* Փոխ է - *Աչացըս լոյս իմ Որդի...*

17. *155բ-7ա* [«Տաղ ի տէր Ներսիսէ» ձեռ. 425, 219ա] (ծայրական՝ «Ա-Ք») – *Անեղ որդին Հօր միածին բազկատարած / Այսօր եկաց ի յատենին մեզաւորաց...*

18. *157բ-9ա* Տաղ վասն մեղաւորաց եւ հոգեվարութեան, եւ երկնային ճանապարհին, եւ դիւաց հանդիպման, եւ հոգւոց կալանին, եւ յաւուրն Դատաստանի, եւ դժոխոցն (ծայրական՝ «Ա-Ք + Տէր Աւտարեալ») – *Աչք իմ ծովացեալ, / Գետք յինէն հոսեալ... Անձամբ հառաչէ լալագին / Լայն հրապարակին:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԹԱՄԱՆԱԿԻ

144ա (բոլորգիր) Գրեցաւ Ձեռնթագիրս ի սուրբ մենաստանիս Էջմիածնի, ի հայրապետութեանն տեառն Փիլիպպոսի, ի վայելումն Մկրտչիս, ի թվին ՌՀԲ. (1643), յունիսի ԻԲ.:

Տե՛ս Ժ. գ. լիշ-ը, Գ., էչ 89:

Կազմի Ա. եւ Բ. փեղկերին ճնշագծուած՝ Տէր Միւնաս:

2390

ՆԵՐԱԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ, ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ

Ութ.Գ. – 1664

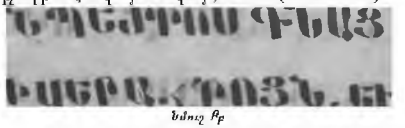
նմուշ 77ա

ԳՐԻՉ՝ Հոփսիմիէ ՍՏԱՅՈՒՂ՝ Սանդուխտ:

ԹԵՐԹ՝ 325-1 (թուխ՝ 138), չգրուած՝ 324բ-5բ: ՊԱՐԱԿ՝ Ա-ԻԷՀ 12: ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ. ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 12x8,5: ԳԼՈՒԽԹԻՒՆ՝ միասիւն (9x6): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 18: ԿԱԶՄ՝ դրուագառուդ շագանակագոյն կաշի, դրոմակով, միջուկը՝ տախտակ, աստառը՝ բազմագոյն թաղկազգաթղթի կտաւ. լուսանցակողերը՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ս ր ա ճ՝ 2ա, 117ա: ճ կ ա տ ա գ ր ո ւ թ՝ 161ա, 192բ, 205ա, 233ա: Լ ա ւ ա գ ո ւ ա գ ր ո ւ՝ բուսական: Ջ ե ր դ ա գ ի ր՝ թղթագիր, ճաճանչագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, վարդագոյն, կապոյտ:

ՊԱՏԱՒԱՒԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿ – Աւետարան Մատթէոսի: ծ. պ.: 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), տասնգաւած կէս թերթի ընդերկայնական ճաճանչով եւ ընդոյնկի ծալումով: Մագաղաթ, երկայնն (10x8,5), բոլորգիծ երկաքաշիր, 3 տող: Մաճանկարչութիւն – Լ ա ւ ա գ ո ւ ա գ ր ո ւ՝ բուսական (Գբ-Դա): Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, ճաճանչի: Նշանակութիւն՝ գծաչր fo եւ գմայր, եւ այլ «///» եւ թեքել ի ճաւէն... գծաչր fo եւ գմայր, եւ այլ «///» (ՅԴ. 29 – յե. 4):

Նմուշ 8բ

Վիճակ՝ բաւարար. լուսանցներում տեղ-տեղ խոնաւութեան հետեր. կազմի եւ մեջի եզերք թեքեակի մաշուած, գոնակի սոսրին մի փոքրիկ հատուածը եւ կապիչներն ընկած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-204ա, 233ա-80ա* [Ներսիսի Շնորհալոյ]

Բանիւ չափաւ]

Տե՛ս նեռ. 1540, 3ա-376ա. *1/2ա-116բ (սկ՝ նաեւ 1աբ)։ 2/116բ-60ա։ 3/233ա-80բ։* 4-6/*յիբ։ 7/201բ-4ա (204բ-32բ տե՛ս 8)։ 8/192ա-201բ։* 9/*160բ-9բ։* 10/*169բ-74ա։* 11/*174ա-8բ (175բ-80բ տե՛ս 22)։* 12/*180բ-4ա։* 13/*184ա-6ա (186բ տե՛ս 17։ 186բ-7ա տե՛ս 19։ 187աբ տե՛ս 16)։* 14/*188ա-9բ։* 15/*190ա-2ա (192ա-201բ տե՛ս 8)։* 16/*191բ-2ա։* 17/*186բ։* 18/*187աբ։* 19/*186բ-7ա։* 20-21/*յիբ։* 22/*175բ-80բ։* 23/*յիբ։*

Բ. *204բ-32բ* Գովեստ ներբողեական, պատմագրական բան յաղագս մեծի հայրապետիի՝ տեառն Ներսիսի սրբոյ վարդապետի, Հայոց կաթուղիկոսի, ասացեալ ի հարազատի որդոյ դստեր եղբաւր (=Ներսիսի Լամբրոնացւոյ) – *Վարժեալ ստիպէ հարկ տէրունի / Ըզդազարոսն իմաստ բան նիւթ (=Շարժեալ ստիպէ հարկ տէրունի / Ըզշարագրոսն իմըս բանիւ)... Ջեկեալք աւրհնեալքըն հայրենի:*

Միքին մասամբ տոդերք խառնուած. Տե՛ս՝ «Քուլիք ընդհանրական», էչմիածին 1865, էչ 461-497:

Գ. *281ա-323ա* Պատմութիւն ազգիս Հայոց, գրեալ բանիւ յոտին չափոյ (Վահրամայ Բաբունւոյ. նեռ. 663, 253ա) – *Քներսէսի յուսագարշեալ / Հայրապետին գայս բան գրեալ...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

323բ Փա՛ռք ամենասուրբ երրորդութիւնն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն: Որ ետ կարողութիւն փծուն եւ նուաստ ոգոյ Հռիփսիմիի հասանել ի յաւարտ սուրբ տաճիս, որ կոյր Յիսուս որդի, ի փառս Սուրբ Հոգւոյն հշմարտի եւ յիշատակ հոգոյ իմոյ, եւ ծնօղացն իմոց, ի խնդրոյ եւ յարդեանց հոգեւոր գստերն իմոյ Սանդուխտին, ի վայելումն անձին իւրոյ եւ յիշատակ ծնօղացն իւրոց՝ կիրակոսին, Լաբիխանին, եւ հոգեւոր քեռն՝ Մարիամին, եւ այլ ամենայն աշխատաւորաց գրոյս: Ազաչեմ զսուրբ հանդիպողսդ, որք կարդայք կամ օրինակէք, բոլոր |324ա| սրտիւ եւ յի բերանով յիշեցէք եւ Աստուած ողորմի ասացէք, եւ որ առաւն է ի տուրս բարեաց՝ մեզ եւ ձեզ ողորմեսցի ի միւս անգամ գալստեանն իւրում, ամէն: Գրեցաւ գիրքս ՔՒին ՌՃԺԹ-ին (1664):

ԿՆՔՈՒՐՈՇ՝ *Աա (բոլորչի, երկգլխանի արծուի պատկերով)* Ахалцыхской градской полиции:

ՆՇՈՒՄ՝ *Աա «ՌՃԺԹ. –1664, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

2391

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ, ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ

ԺԹ. դար

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութեան հետեր, պատռտուածքներ, գեցակեր: Կազմը խուճացած, մաշած, ետծուած:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ա. *2ա-107բ, 109բ-255բ* [Ներսիսի Շնորհալոյ]

Բանիւ չափաւ]

Տե՛ս նեռ. 1540, 3ա-376ա. *1/2ա-107բ։* 2/*109բ-49ա։* 3/*193ա-237ա։* 4-5/*յիբ։* 6/*237ա-55բ։* 7/*155բ-8ա։* 8/*177բ-85բ։* 9/*149բ-57բ։* 10/*157բ-66ա։* 11/*166ա-8ա։* 12/*168ա-71ա։* 13/*171բ-3բ։* 14/*173բ-5բ։* 15/*175բ-7ա։* 16/*177աբ։* 17-19/*յիբ։* 20/*190ա-2ա։* 21/*188ա-90ա։* 22/*յիբ։* 23/*192աբ։*

Բ. *107բ-9ա* [Քան Աւետիք Օգոստիննէայ ասացեալ] – *Զորս են կարգք գիտութեան գիտնականացն... Ոտանաւոր յաղագս վերոյասացեալ բանիցդ – Քան-*

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ս ր ա ճ՝ 2ա: ճ կ ա տ ա գ ր ո ւ թ՝ 109բ, 149բ, 193ա, 237ա: Լ ա ւ ա գ ո ւ ա գ ր ո ւ՝ բուսական, թռչնային: Ջ ե ր դ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ մանուշակագոյն, կապոյտ:

Նմուշ 120ա

զի գիտունն բնդ անգիտին / Ի միասին մարդիկք կոչին... Սայ Աւետիքն է Օգոստիճ...

Գ. *256ա-63բ* Կարապետի եռամեծի վարդապետի ասացեալ խրատս պիտանի մանկանց եկեղեցւոյ ոտանաւոր տոտիմ (ծայրակապ՝ «Ա-Ք, Կարապետէ») – *Ամենայնի սկիզբն ես եմ, / Ծուք յաւարն՛ք զոր ինչ ասեմ...*

Դ. *263բ-7բ* Խրատ մանկանց տղայոց յուսումնասիրաց, ասացեալ Առաքել վարդապետէ [Բաղիշեցւոյ. ձեռ. 1539, 379բ] ոտանաւոր տաղիւ չափ այբուբենից (ծայրակապ՝ «Ա-Ք + յԱռաքելէն») – *Այբն Աստուծոյ է օրինակ / Ուսուցանէ զքեզ համարձակ... Ինձ Առաքել վարդապետի...*

Ե. *268բ* [Երգ տեառն Ներսիսի Հայոց կաթողիկոսի յաղագս Մեծի ուրբաթուն. ձեռ. 2090, 292ա] – *Այսօր անճառ յուսոյն ծագումն, / Ի փրկութեան մեր կատարումն... Զոտըս յուանայր աշակերտացն /// (անաւարտ)*:

Զ. *274ա-301ա* Գովեստ ներբողական պատմագրական բաժին յաղագս վարուց մեծի հայրապետիս տեառն Ներսէսի Կլայեցւոյ Հայոց կաթուղիկոսի եւ տիեզերալոյս վարդապետի, ասացեալ տեառն Ներսէսէ Լամբրունոյ եպիսկոպոսի Տարսոնի Կիլիկեցւոյ, եւ սորին ճարտասի որդւոյ դպտեր եղբօր – *Շարշել ստիպէ հարկ տերունի / Լզարդարումն իմըս բանի...*

է. *301բ-3բ* [Ոտանաւոր Առաքել վարդապետէ ասացեալ. ձեռ. 424, 353բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք + Տէր Առաքեալ») – *Ակն իմ ծովացեալ, / Գետք յինէն հոսեալ... Անձամբ հառաչեն / Լալագին այն հրապարակին:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉԻՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌԱԿԻ

192բ Ջառածեալ մեղօք գերի,
Ես, անպիտան /// (մէկ բառ եղծուած),
Ջայս Յիշուս Որդիս որ գրեցի
Ջեռամբ իմով մեղսամածի,
է օրինակ յոյժ գովելի:
Յորժամ եղանակէք զայս ատենի,
Յիշել պարտիք տկար ոգիս:
Գր[իգո՞ր]/// *(շար. չիք, թերթը կտրած)*:

Ջա (ծաղկոցի) եւ գԳրիգոր ծաղկոցս չիշեա՛յ ի Տէր, ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՐ

1. *(Նոտգիր) Աբ է Քրիստոսի Աստուծոյ ծա-ա[ւայ]իս Ջաքարէս, գիրեցի ախբեր Փաւնոս, Առաքել, Ազիզ: Աչս ածեմ այս կոյս, յայն կուս՝ Ճանչու չեմ: Մովսէս, տէր Ահարոն, Աստուած:*

Գբ ես ասացի՝ Տէր, ողորմեայ ինձ, բժըշկայ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ<զ>: Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Փաւնոս գրեցի. ամէն: Ես ասացի Տէր, ողորմեայ ինձ, բժըշկայ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ: Յիսուս Քրիստոսի ծառայիս Աստուծոյ Ջաքարէս գիրեցի թվին ՌՃԻԷ. (1678), փետրվարի ԺԵ.:

Դա ես ասացի՝ Տէր ողորմեայ ինձն, բժըշկայ զանձ, ես մեղ[այ] քեզ: Յիսուս Քրիստոսի ծառայիս Աստուծոյ Ջահ<րը>րէս գիրեցի ախբեր<եր> Դիմաճի, Փաւնոս, Առաքել, Ազիզ, քուր Անթառաւես, Պողոս եւ Ազիզ:

304բ ես՝ Ջաքարէս:

2. *Աբ (Նոտգիր) Յ[ի]շատագ է տէր Բիլիպոսին, որդի տէր Աւետոճին, որդի Թաթոս[ին], թիվ ՌՃԽ. (1691)*:

ԿՆՔՈՒԴՐՈՒՇՄ՝ *1ա (բոլորշի, երկգլխանի արծուի պատկերով)* Печать Ахалцихской городской полиции.

ԳՐՉԱՓՈՐՁ՝ *Բա, 1ա (առանձին բառեր, տառեր)*:

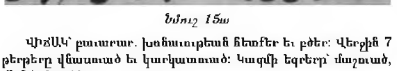
ՆՇՈՒՄ՝ *Աա ԺԶ, Մ[եսրոպ] եպս.»*:

2392

ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ ՔԱՐՈԶԻ

ԺԸ. դար

ԹԵՐԹ՝ 60: ՓՐԱԿ՝ Ա-Ջx10 (Բ 9)+1x1: ՆՈՒՅՔ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսագրոմով: ՄԵՇՄԱՐԻՒՆ՝ 13,2x8,4: ԿՈՒՄԱՐԻՒՆ՝ միասիւն (10x6): ԳԻՐ՝ ճուտգիր: ՏՈՂ՝ 14: ԿԱՉՈՒ՝ ծաղկաթուղթ, մէջը՝ ցաւեձագոյն կաշի, միջուկը՝ սուսուրաթուղթ, աստառը՝ սպիտակ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ), սկզբից, Ա՝ սպիտակ թուղթ (մասն կազմաստառի), Բ՝ ծաղկաթուղթ:

Նմուշ 15ա

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. խոնաւութեան ենթարկե եւ բծեր: Վերջին 7 թերթերը վնասուած եւ կարկատուած: Կազմի եզերքը՝ մաշուած, մէջը՝ ցեցակեր:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ջա-60ա Նախերգանք Ճառոգի – *Երանելի բնութիւն եւ աննախանձ բարերարութիւն, սկիզբն կեսաց եւ կենդանութիւն,... (55ա) Արդ, որպէս աւրհնեց զգաստ հրեշտակ[աց]... (մնացեալը՝ վնասուած)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՐ

1. *1ա Յիշեցէ՛ք Աւդրասի որդի Առաքել Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, Աստուծոյ Ճառութիւն. ամէն: Գրեցի ընտանիքով, մեծ Վեզիր Համուսի: Թվին ՌՃՁԲ. (1740), յամսեանն մարտի ԺԵ.ին, նահա[ն]ջ էր:*

2. *Ես Սոյն փոքրիկ գիրքս Մկրտիչ վարդապետիս Ասզեանց (՞), ով ոք որ վայելէ՝ մէկ Հայր մերիս կ՚իշէ, եւ որ կ՚իշէ՝ կ՚իշեալ լիցի առաջի աճեզ առենի Քրիստոսի. ամէն: 1831 եւ փետրվարի///:*

Ես 1834 եւ մայիսի 7ին երեկոյին ժամու չանկարծակի չահն թռթափեալ խորտակեցին զգուրն սենեկի իմոյ եւ մտեալ անդ եւս խորտակեցին զարկեղքն եւ առեալ հինգ հազար հինգ հարիւր կիսուն կինգ ռուբլի դրամ եւ այլ ինչ զարդք: Մկրտիչ վարդապետ Յովակիմեան, *1834 սեպտեմբերի 22ին, ի Սուրբ Խաչ վանս, Նախիջեւանու:*

3. *Ես* Ջլմիածին *բլանուն գողցին, 150 արծաթ կ՚ունէն եւ 500 արծաթ անտուկով, 1855 ի նոյեմբերի 21, եւ 1856, ի 18 փետրվարի:*

ՆՇՈՒՄ՝ *Աս «ժէ, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

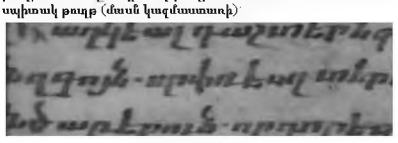
2393

ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԺԷ. դար

ԳՐԻՉ՝ Մաշտոց:

ԹԵՐԹ՝ 224+1 (գրկն՝ 89): ՊՐՈՒԿ՝ Ա-ԻԱ×12 (Ա 4, Բ, Է, ԺԹ 10, Զ, Ը, ԺԱ 11, ԺԹ 9, ԻԱ 5): ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ: ՄԵՏՈՒԹԻՒՆ՝ 8,5×6,3: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (7×4): ԳԻՐ՝ բալաղիր: ՏՈՂ՝ 13-15: ԿԱՋՄ՝ ծաղկաթուղթ, մեջը՝ կաւմիր կտիճ, միջակը՝ սոսափաթուղթ, ատասար՝ սպիտակ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա)+2 (Բ-Գ), սպիտակ թուղթ (մասն կազմաստառի)

Նմուշ 72ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Լուսանցազարդ՝ բուսական, թռչնային: Զարդագիր՝ ճանգուցագիր, թռչնագիր: Գոյներ՝ կաւմիր, կապարճ:

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. տեղ-տեղ պատռուածքներ, բծեր, աւազ թերթեր խոնաւութիւնից վնասուած եւ գծաւորնեթեների կազմը խուճացած, մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [ՏԱՂԸ]

1. *Ես-71բ* [Տաղ Յովասափու] – *(սկ. Թերի) /// [Որ որդոյ արքային ընկերակ]իցք էն, / Մ[ին այլ փոխան նորա] կացուցանէին, / [Զմեռեա]ղն յօտար աշխարհ գն[աց] եւ սաէին...*

Տե՛ս տպ. «Ա. Բաղիշեցի», աշխ. Ա. Ղազինեանի, Երեւան, 1971, էջ 238-327:

2. *71բ-3բ* Տաղ վասն բլբուլին: Բաղցր եղանակատուր – *Ալսաւր եղեւ պայծառ գարուն, / Ցընծան ծաղկունք եւ զարդարին... Ձերդող տաղիս [զ]Սարգիսն կ՚իշէ...*

3. *73բ-6ա* Տաղ վասն սիրո է եւ բաղցր եղանակօտր է [Յովանիսի. ձեռ. 6159, 172բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ֆ») – *Ահեկ պատկեր քոյոր եւ գեղեցիկ ես, / Բեւրանիդ շաքրով ի լի թուխակ լեզու ես...*

4. *95բ-6ա* Այլ բանիճ Յովանիսի [Թկուրացւոյ] – *Լուսերեսացդ է քոյ փափաք, / Քաղաք հոգեան ու Զինմաչին... Եւես* Յովանէս Թուրկուրացիին...

Ժէ. դար

5. *96բ-7ա* Այլ բանիճ Յովանիսի [Թկուրացւոյ] – *Թէ մահն չէր ու կամ մեռնիկ / Ես ունի շատ բան հոգալու... Եւես* Յովանեէս Թուրկուրացի...

6. *97բ-8բ* Այլ բանիճ Յովանիսի [Թկուրացւոյ] – *Ահայ եղեւ պալ[ծաւ գարուն, / Ծագկեաց այգին ու պաղչանին... Եւես* Յովանեէս Թուրկուրացիին:

7. *98բ-102բ* Այս կեանիս ով դառն կենա՝ նայ անդին իմին ուրախանալ Աստուծով [Ի տէր հաչատուր Կեչառեցւոյ. նեռ. 825, 127բ] – *Ես եմ կորուսեալ ոչխար, / Մոլորեալ ի քո սուրբ հաւտէն... Ով Կերչառեցի մոլոր:*

8. *102բ-5ա* Տաղ ազնիւ եւ լաւ [Առաքել վարդապետէ նեռ. 2236, 425բ] – *Յորժամ Գաբրիէլ գոչէ / Եւ [յ]առնեն մեռեալքն ի հողէն...*

9. *105ա-9բ* Մարխային եւ Կոսպարա է յաւագեալ զրանս [Յակոբ եպիսկոպոսի. նեռ. 515, 55ա, նաեւ Գրիգորի. նեռ. 5668, 75ա] – *Այր մի վաճառական յանուանէն Մարխայ, / Որ էր նա բնական ի յերկրէն Սրսայ...*

10. *109բ-11ա* Տաղ ազնիւ Մկրտութեան: Մտտիւ լսոյդ, թէ նայն չունիմ՝ յետս գթնայ – *Այսաւր ձայնքն հայրական / Յերկնից իջեալ հաճոյական...*

11. *111բ-56բ* Պատմութիւն սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, Առաքել վարդապետի յաւագեալ – *Որհնեալ Հայր լերկնաւոր, լուսն անճառական, / Գովեալ Որդին Աստուած Ձեռնդ իսկական...*

12. *157ա-62բ* Ոտանաւորիս դարձիկի վերայ է աւագեալ [Նաղաչի. նեռ. 2398, 180ա] – *Զարմանին կեանքն է լալու ողբեր[գ]ական, / Դառն եւ լեղի ի տրտմութեամբ ի նեղ զընդան...*

13. *162բ-6բ* Ողբ ընդ նոր նաճատակ տէր Գրիգորին է – *Մեծ գոհութիւն հազար բերան, / Փառք ու պատիւ յարտրոդին... Աչօք տեսաւ լեզուով ասաց / Ձիպոխ աւդլին Աւգիչեցին:*

14. *166բ-8բ* Տաղ Վաղարապ Սուրբ Նչանին [առաքեալ ի Ջաճարիա վարդապետէ. նեռ. 5128, 166բ] – *Զվարսք գովեմ ըզքաղձալի, / Զհրեշտակաց փափաքելի...*

15. *168բ-71բ* Տաղ սուրբ Կիրակէից ասացեալ – *Աստուած եղիր զկիրակին, / Մատեամբն իւ[ր գր]եաց ի տախտակին…*

16. *171բ-3բ* Այլ տաղ հոգեւոր եւ մարմնաւոր – *Տեսայ ես յաշխարհիս երեք բան զարման, / Հոգոյ ուրախութիւն եւ մարմնաւորաց…*

17. *173բ-5բ* Այլ տաղ յազնիւ [«ի յԱղթամարցի Գրիգորիսէ ասացեալ». ձեռ. 8968, 15բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Անեղին տաճար / Քանին բարերար… Ով եղանակ՝ զգրիչս յիշէ…*

18. *175բ-5ա* Տաղ Նաղաշի յասացեալ – *Երազ է ու սուտ է, եղբայր, / Յաշխարհիս բաներն ի լըման… Է՛, ողորմելի Նաղաշ…*

19. *178ա-80ա* Տաղ Սուրբ Աստուածածնա գովասանս – *Երկնի ծառի նման ես, / Պտուղ դու քաղցրահամ ես…*

20. *180ա-2բ* Տաղ այլ յազնիւ – *Արդար դատաւոր Աստուած / Ի երկինից ի վայր իջանէ…*

21. *182բ-5ա* Տաղ ղարիպի – *Ջինչ որ ծառի ճղերն ի դող կու լինի, / Ղարիպութիւն ճիշեմ խիստ դառն ու լեղի… Սուտասուն ձօեսիս երէց Վանեցի…*

22. *185ա-209բ* Պատմութիւն արբոյն Ներսեսի հայրապետին, ասացեալ Առաքել վարդապետէ [Բաղիշեցւոյ. տե՛ս Յ. Ա.Ծասեան, Հայկ. մատենգտ., Ա., 1959, էջ 1110] – *Անուն աւրհնեալ անճառ Աստուծոյ մեծի, / Հօր եւ Որդոյ, Հոգո[յ]՝ նոցին փառակից…*

23. *210ա-4ա* Տաղ ազնիւ եւ գեղեցիկ ի վերայ Ոքա ասացեալ – *Մակամ թէ չէի անկել /// (1 բառ անընթեռնելի), / Ոչ իմ մօրէս ծրնել տըղա…*

24. *214բ-7բ* Տաղ վասն խաչելութեան [Առաքելի Սիւնեցւոյ ասացեալ. տե՛ս Յ. Ա.Ծասեան, Հայկ. մատենգտ., Բ., 1976, էջ 52] – *Դասքն հրէական / էին պահապան…*

25. *217բ-9բ* Տաղ վասն Աստուածածնայ [ի Թէոփիլոսէ Առաքել վարդապետէ ասացեալ. ձեռ. 7717, 173ա] (ծայրակապ. «Ա.ռաքել») – *Աստուածածնին կոյս Մարիամ սրբուհի, / Մայր եւ ծնաւղ Փրկչին մերոյ Յիսուսի…*

26. *220ա-3ա* Տաղ եւ գովասանք ի վերայ /// (անընթեռնելի) – *Յորժամ յԱդամ ստեղծ[աւ զերդ զարեգակն էր, / Իւրոյ աթ[արողին կերպին նման էր… (վրջ.) Ջի գտցէ ժամանակ, որ գքէնն հանէր: Գաբրիէլ խօսակցէ բան:*

Առաքել Սիւնեցու Ագաղրոց Բ. հատորի առաջին գլխի սկիզբն է, տե՛ս Յ. Ա.Ծասեան, Հայկ. մատենագտ., Բ., 1976, էջ 25; Տպ. Մ. Պոտուրեան, Վենետիկ, 1907:

27. *223ա-4բ* Տաղ Սուրբ Աստուածածնին (ծայրակապ՝ «Ա.-Ք») – *Աստուածածին մայր լուսոյ, / Տաճար բանին Աստուծոյ… / Ի քէն հայցեմք, մայր կենաց, / Սրբել զղ/// (շար. թափուած):*

Բ. *76ա-95ա* [Գուշակութիւնք]

ա. *76ա-5բ* Վասն տղայի է. ե. օուրն որ տեսանեն, թէ բարի է թէ չար – *Եթէ կիրակի լինի, տըղայն նախանձօղ լինի…*

բ. *78բ-9ա* Եւ թէ կամիս իմանալ զձմեռն, թէ ղըժար գայ եւ թէ ոչ – *Կա՛լ զվերադիր տարոյն…*

գ. *79ա-81բ* Յաղակս շարժմանց, որ է ցուցակ – *Ապրիլ. Եթէ ցերեկն շարժ լինի պատերազմունք լինին…*

դ. *81բ-2բ* Վասն լուսնին, որ բակ առնու՝ *Ապրիլ Եթէ լուսինըն բակ առնու՝ ջուրք պակասին…*

ե. *82բ-90ա* Վասն մարմնախաղաց, թէ զինչ լինի – *Թէ պակա[ռ]ակն խաղալ՝ մեծութիւն է…*

զ. *90ար* Ըղձումն[դ]ի լուսի այսպէս առա՛յ – *Կա՛լ զվերադիր տարուն…*

է. *90բ-1ա* Թէ կամիցիս իմանալ զծըննդեան լուսնին՝ թէ ի սիւն է թէ ի գիշերն է – *Թէ կիրակի լինի ծըննդեանդ…*

ը. *91բ-3ր* Յաղակս ձմեռնամտի՝ թէ չար, թէ բարի – *Յորժամ որ կիրակի լինի՝ ձմեռն պինդ…*

թ. *94ա-5ա* Վասն ասաեղաց ցոլանալոյ – *Յորժամ յարեւմտից յարեւելս ցոլանայ… եւ լինի նեղութիւն մեծ:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՉՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԻ

156ր Ես՝ Սարգիսս լցեալ մեղօք բազմագոյն
Երգս անարժան մարդկան հոգոյ լուսատուն,
Ես ձեզ ազաչեմ, լալով յոյժ աղերսագոյն՝
Մեղացս իմ խնդրեցէ՛ք առ Տէր թողութիւն:
171բ Այս բաւական է՝ թէ լսէք,
Սերք եւ տղայք, հաւատացէ՛ք,
Ի ժամանակս նայեցէ՛ք,
Մի բերան գրիչս յիշեցէ՛ք:
209ր Ես, անարժան գՍարգիսս գպատմութեանս գրող,
Ձներսէս հայրապետին գլոյս խօարելոցս,
Ես ձեզ կու ազաչեմ յոյժ աղերսագոյն,
Մեղաց իմ խնդրեցէ՛ք առ Տէր թողութիւն:
Աստուած ձեզ ողորմեսցի իւր միւս անգամ գալըստեանն. ամէն:

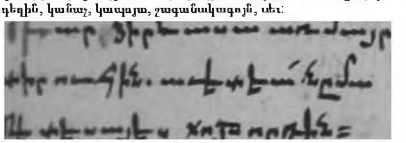
ԳՐՉԱՓՈՐՁ *71բ Սրտարուչ:*

ՆՇՈՒՄ՝ *Աա «ԺՋ, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

2394
ՏԱՂԱՐԱՆ

ԹԵՐԹ՝ 217. չքաւած՝ 5բ։ ՊՐԱԿ՝ Ա-ԺԸ(x16 (Ա 28, Բ 13, Գ 14, Դ 2, Ե 20, Զ 12, Է 8, Թ 1, ԺԱ 14, ԺԲ 13, ԺԳ 2, ԺԴ 8, ԺԸ 2)։ ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսագրչագծով։ ՄԵՏՒՈՒԹԻՒՆ՝ 10,5x7,5։ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ վխասխան (9x5)։ ԳԻՐ՝ նոտագիր։ ՏՈՂ՝ 13-15։ ԿԱԶՄ՝ սեւ կապի, միջակը՝ առուսաթաղթ, աստառը՝ Ա. վեղկ՝ վարագոյն թուղթ, վեռն սամնձուած սպիտակ թուղթ, Բ. վեղկ՝ վարագոյն թուղթ։ ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 1 (Ա)+1 (Բ), վարագոյն թուղթ (մասն կազմաւորուած)։

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ա խ ո ր ա ն՝ Ճա՝ ձ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 29ա։ Լ ո ւ ս ա ն ե ց ա զ ա ր դ՝ բաւսական։ Զ ա ր դ ա գ ի ր թղչնագիր, հանգուցագիր։ Գ ո յ ն ե ր՝ ևառնջագոյն, դեղին, կանաչ, կապոյտ, շագանակագոյն, սեւ։

Նմուշ 78ա

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. ակզբից, միջից եւ վերջից պակասաւոր, լուսանցներում եւ գրադաշտում խոնաւութեան նեսվեր, թծեր, եզրաճաւածից լուսանցագործները վնասած, թ. 215 եւ 217՝ կարկատուած պակասներն ալ չքսանում համասեսկայուած ասաքական թուսեղանիներով. ևուոզուած եւ վերակազմուած Ի. դարում։

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

— Ա-4ա [Յանկ] — (սկ. թափուած) /// Ի՛ն. Քրիստոս փառաց թագաւորն եկ... ՃԺԸ. Յորժամ արեւելից ի դար:

1. *Ծա-15բ* Ա. Տաղ ի Թուղթցի Թաթոսէն ասացեալ վասն տնօրէնութեանն Քրիստոսի — *Հազար կենդանակերպ Աստուած ստեղծեր է, / Ջամէնքն Ադամայ հնազանդ արել է...*

2. *16ա-20ա* Բ. Տաղ Ադամայ Պիպպիկ վարդապետէ սսաւեալ ի վերայ Ադամայ — *Մեր Տէրն ի դրախտն երեկ, / ՅԱդամայ ձայնեց, թէ Ո՞ւր ես...*

3. *20ա-2ա* Գ. Տաղ եւ ողբ ի վերայ Ադամայ — *Ադամայ ստեղծողն եկեալ գիւր պատկերն ի տես, / Ադամայ էր ձայն տուեալ՝ Ադամ, դու յո՞ւր ես...*

4. *22ա-4բ* Դ. Ոտանաւոր ի վերայ աներզգամ կանանց [Ի Կեղեցի Ստեփանոսէ] — *Փա՜ռք քեզ, թագաւոր փառաց, մի՛ թողուր ըստեղծուածդ ի ձեռաց / Մի՛ տար չարկամի կոխան, մի՛ մատներ ձեր անօրինաց... / Ընկեալքդ ժողով պահէ եւ ազէկ ըզքեզ յիմացիր (22ա ստ. յս. «Դաւիթ արքայի որդին գոյն է»):*

5. *25ա-7ա* Ե. Տաղ Թուկորանցոյ ասացեալ ի վերայ աներզգամ կանանց — *Աւրհնեալ անուն անմահ բանին, / Որ ի կողէն ստեղծեալ է կին...*

6. *27ա-8բ* Գ. Տաղ վասն անկեղծին Ադամայ ի դրախտէն եւ արտասուելոյն, եւ վասն ևոգեառիին եւ պատեհագմին դիւացըն, ասացեալ Առաքել վարդապետէ — *Վա՜յ այն աւուրն, որ ես ըստեղծայ, / Վա՜յ այն ժամուն, որ խաբեցայ...*

7. *29ա-31բ* Է. [«Ադամայ լացն, ի Սիրկ Կոստանդէ. ձեռ. 3595, 66բ] — *Ադամ նստել դուռն դրախտին / Լայր եւ ողբայր ողորմագին...*

8. *31բ-5ա* Ը. Տաղ ազնիւ եւ գեղեցիկ, երկնուց եւ գետնուց ասացեալ — *Երկինք ու գետինք եղբայրք / Ամէնք, որքան գոյն ունէյք... (կրկն.՝ 52ա-5բ):*

9. *35ա-6բ* Թ. Տաղ սիրոյ ասացեալ [ի Թոխաթցի Սիմաս դպրէ. ձեռ. 8968, 279բ] — *Ես քո սիրոյն չեմ դիմանար / Իւրէկիմ տիւթիւշուփ եանար... (Թուրքախառն հայերէն):*

10. *36բ-8բ* Ժ. Տաղ խաչատուր վարդապետէ ասացեալ՝ վասն սիրոյ եւ ուրախութեան (Ծայրակապ՝ «Խաչատուրէ») — *Խարէֆիկ նէրկիկ մէնէվշէ գիւնպիզ / Կանչեմ անդար ես որպէս պիլպիւլ... (Թուրքախառն հայերէն):*

11. *38բ-40բ* ԺԱ. Տաղ Աստուածածնին — *Հնկին ծառին նրման ես, / Պըտուղ դու քաղցրահամ ես...*

12. *40բ-1բ* ԺԲ. Տաղ վասն ուրախութեան (Ծայրակապ՝ «Ովանիճեսի») — *Այսօր էի խիստ տըրտում, / Յէնկիկ էնտի էսկի տէրտըմ... / Յերգողիս Ովանէսէսին / Ինամէթ չեղէ պաշընկ իշուվ (Թուրքախառն հայերէն; կրկն. 213ա-4բ):*

13. *42ա-3ա* ԺԳ. Տաղ Աստուածածնին [ի Ախթամարցի Գրիգորէ ասացեալ. ձեռ. 7707, 12բ] (Ծայրակապ՝ «Ա-Ֆ») — *Անեղին տաճար, / Բանին բարերար... / Ով եղանակէ / գԳրիգորիսն յիշէ...*

14. *43ա-4բ* ԺԴ. [Ընտամպօլցի Քօմուրճիգատայ Երեմիեայի ասացեալ է ի վերայ Սուրբ Աստուածածնայ. ձեռ. 41, 136ա] (Ծայրակապ՝ «Երեմիայի է») — *Երանելոյ կոյս սուրբ Յակիթայ Մարիամ, / Ուրուհի փաք վէ ուրուքէրի սուլթան... / Միգէ եասըր կէտա Քեօմիւրիգատէ (Թուրքախառն հայերէն):*

15. *44բ-5բ* ԺԵ. [«Տաղ սիրոյ, ասացեալ ի Հեւ Կաֆացոյ». ձեռ. 7715, 13բ] — *Յանկարծակի մէկ տեսայ, / Բոլոր անձամբս զարհուրեցա... (Թուրքախառն հայերէն):*

16. *45բ-6բ* ԺԶ. [Տաղ] — *Ես գիտէի գաշխարհս, թէ ինձ միւըք էր տուած, / Ուտէի, խմէի հետ իմ սիրելեաց...*

17. *48բ-50բ* ԺԷ. [Տաղ] — *Մեղա՜յ քեզ, Քրիստոս Աստուած, ապաւեն յոյս զքեզ ունիմ, / Լալագին պատառտանօք հառաչմամբ առ քեզ անկանիմ...*

18. *51ա-2ա* ԺԸ. Տաղ ևոգոյ պիտաճի [Գրիգորի վարդապետէ Արծկէ. ձեռ. 423, 133բ] (Ծայրակապ՝ «Գրիգորի ե») — *Գանգատ ունիմ ասել քեզ, թագաւոր*

իմ Յիսուս Քրիստոս, / Քոր չար սատանայ գհոգիս հաբեալ արար խոց եւ քոս... (52ա-5բ, տե՛ս 8)։

19. *55բ-7բ* ԺԹ. Տաղ գեղեցիկ – *Բան մըն կասեմ ես քրիստոնեայ, / եղբայրք, ասեք, ինչո՞ւ վերա...*

20. *57բ-61ա* Ի. Երաւ խրոմվարաց, Նախաշ վարդապետի ասացեալ – *Ամէն իմ, վա՛յ քեզ հազար բերան, / Թէ խոսով կենաս, կամ ոխ պահես...*

21. *61ա-3ա* ԻՒ. Տաղ հոգոյ եւ պիտանի – *Եղբայրք, խօսիմ բան մի առակ, / Թէ մարդն ինչո՞ւ է աւրինակ...*

22. *63ա-5բ* ԻԲ. [Ի Թաթոսէ ասացեալ] – *Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, / Փրկեա՛ գհոգիս ի հրդոյ... / Թաթոսն լայ ողբալի, / Վայ իւր մեղացն, որ ունի...*

23. *65բ-9ա* ԻԳ. Վասն խաչելութեան Քրիստոսի տասղ [Յօհաննիսի Պլուզ վարդապետին. ձեռ. 4440, 1բ] – *Աստուածածին սըրբուհի, / Ամէնաւարնեալ տիրուհի...*

24. *69ա-74բ* ԻԴ. Ողբ Աստուածծնի վասն խաչելութեան Քրիստոսի [ի տէր Եսայիէ. ձեռ. 423, 157բ] – *Աստուածածին կոյսն Մարիամ / Կայր առ խաչին իւրոյ միածնի...*

25. *74բ-5բ* ԻԵ. Տաղ խաչին – *Քրիստոս փառաց թագաւորն՝ / Եկեալ ի խալ էլանել...*

26. *76ա-8բ* ԻԶ. Տաղ յարութեան Քրիստոսի [Առաքելի. ձեռ. 4287, 98ա] – *Հասքն հրէական էին պահապան / Սուրբ գերեզմանին, որ եդաւ մարմին անձրման...*

27. *79ա-80բ* ԻԸ. Տաղ Սուրբ Աստուածծնին [ի Վարդապետէ] – *Սուրբ Աստուածածնին տանին, / Որ իջեալ աթծիւն ի քարի... / Հաներս Վարդապետն ասաց / Ի վերայ սուրբ Աստուածածնին...*

28. *80բ-3բ* ԻՀ. Տաղ պատարական սրբոյն Սարգսի զօրավարին եւ ոդդյն նորա Մարտիրոսին – *Երջանիկ մեծ զօրական / Եւ Քրիստոսի յաղթող վրկայ...*

29. *83բ-6ա* ԻԹ. Տաղ Նախաշին ասացեալ ի վերայ մեղաց– *Երազ է ու սուտ, եղբայրք, / Աշխարհիս բաներն ի լման...*

30. *86ա-9ա* Լ. Տաղ վասն Յակոբ վարդապետին եւ ընկերաց նորին – *Կամիմ ես ի բանս խոսել / Խօսելոյ ոչ եմ արժանի... / Ով որ գայս բաներս ասէ / Վարդապետն բերան մի յիշէ...*

31. 89ա-99ա ԼԱ. Տաղ Ափիսաճոս ճրագնաւորին ի Յովանէս Թովկորընցին – *Աստուած գըթած եւ մարդասէր, / Յերրեակ լըսէ իւր ծառային... / Ակվ Յովանէս Թովկորընցին / Գրեաց գվարք ճգնաւորին... (89բ ի ստ. լուսանցս՝ «Յիսուս որդու գունն է»)։*

32. *99ա-107ա* ԼԲ. Տաղ Խըտրըշայ մանկան, որ ի Մարզբւան հաղաճն է ճաճատակեալ. [ի Մեծպարոնէ] – *Խըրատ մի տամ վասն մեղաց, / Ազէկ լըսէ, զանգնջդ բաց... / Մի՛ մեղադրեք Մեծպարոնին, / Որ գայս սակաւ բաներս ասաց...*

33. *107ա-13բ* ԼԳ. Տաղ Պարոնըսին է յաստուածաշնչէն Կաֆայ հաղաճ ճահատակեալ, [ի Վրթանէս վարդապետէ. ձեռ. 8605, 71ա] – *Հայաստանեաց հազար թվին / Եւ ԺԶ. աւելորդին (1567)... / Մի՛ մոռանար երգող բանիս, / գՎարդանէս անպետ հոգին, / Զվարդապետն հայոց ազգին՝ / Եպիսկոպոսըն Կաֆայինս... Բարին եւ իւր բանն աջողի /// (շար. թափուած)։*

34. *114ա* ԼԹ. [Ազարիայի է բաճի: Տաղ ուրախութեան եւ հարսանեաց. ձեռ. 3081, 6բ] – *[Արարիչ Տէրն քաղցրացաւ յնդամայ / Եւ ծնաւ ի սուրբ կուսէն Մարիամայ...] Նըման օրհնութիւն այժմ եւ [յ]աւիտեան: / Քանքարոյ բիւր պարտական Ազարիայ, / Սաքաւիկ բանս որ ասաց գինուն վերայ...*

35. *114ա-6բ* Ե. Տաղ վարդի եւ պիւլպիւլի – *Յորժամ եղեւ գարուն, եկ պիւլպիւլն այգին, / Տեսեալ զթուփն վարդին յուսայն ի նմին... (թուրքախառն հայերէն)։*

36. *117ա-8բ* ԽԱ. Տաղ ուրախութեան [Մարտիրոսի] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Աստուած գայս տունըս շէն պահէ, / Բազում բարեաւք զինք զարդարէ... / Քեզ Մարտիրոսն եւս կասէ... (117ա ստ. լս. «եղիցի, որպէս որ գրեալ է»)։*

37. *118բ-20բ* ԽԲ. Տաղ սիրոյ եւ ուրախութեան [«ի Մարտիրոս Հիզանցէ». ձեռ. 3386, 105բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Այսօր գքեզ տեսայ եւ յուրախացայ, / Բարով գարդարեր եր... ԼպՏէր գոհացա... / Քեզ Մարտիրոսն եղեւ յետին նոր ծառայ, / Ջոր միշտ տեսանէ գքեզ եւ ուրախանայ։*

38. *121ա-2ա* ԽԳ. Տաղ գարնան ի Գրիգորիս (ծայրակապ՝ «Գրիգորիս») – *Գարուն երեկ պիւլպիւլն յայգին, / Մաղկունք ամէն շատլըխ արին...*

39. *122ա-4ա* ԽԴ. [Տաղ] – *Քրիստոս փառաց թագաւոր / Այսօր եկեալ լըսծայուսմն...*

40. *124ա-5բ* ԽԵ. Տաղ Աստուածածնին [ի Յոհաննէս Պլուզ վարդապետէ. ձեռ. 425, 101ա] – *Առաջնաճաշակ պըտղոյն / Մահուան առաջին մարդոյն... (Բուրքախառն հայերէն)։*

41. *126ա-3ա* ԽԶ. Տաղ Աւետեաց Աստուածածնին (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Ամասեանն վեցերորդի Կարապետին, / Բանաբեր հրեշտակն եկեալ առ տիրուհին...*

42. *128ա-9բ* ԽԷ. Տաղ Ծրնընդեան յԱռաքել վարդապետէ (ծայրակապ՝ «Տէր Առաքելոս») – *Տունկ անմահութեան բողբոջեցաւ, սուրբ կոյս / Մաղկեցար ծընար գանմահ պտուղն Յիսուս... (128ա յս. «Ո՛վ զարմանալուն գոյն է»)։*

43. *129բ-30բ* ԽՀ. Սուրբ Աստուածածնին – *Ողջո՛յն ընդ քեզ, Մարիամ՛մ, Մայր Աստուծոյ հաւատամ...*

44. *131ա-2ա* ԽԹ. Տաղ սիրոյ եւ ուրախութեան

[«Յովաննէսի] (ծայրակապ՝ «Յովաննէս») – *Յաւրինեալ ի բարձելոյն / Գեղեցիկ դիմօքդ ես սիրուն... / Յովաննէսի՝ ձեր գերոյն / Խնդրեցեք գՏեառնէ թողութիւն (131ա ստ. լս. «Այսօր էի խիստ տըրտում գոյնն է»)։*

45. *132ա-3բ* Ծ. Յորդորակ նորին – *Տէր իմ գըթած եւ բարեբար, / Անոխակալ եւ անյիշաչար...*

46. *133բ-5ա* ՃԱ. Տաղ Կիտակի ասացեալ – *Աստուած եդիր ըզկիրակին, / Մատեամբն գըրեաց ի տախտակին...*

47. *135ա-8բ* ՃԲ. Տաղ ի վերայ լըվերու եւ ճաճեռոյն, ի Թողաթցի տէր Ստեփաննոսէ ասացեալ – *Երբ Ծագոսոս ամիս մըտաք, / Ի լըվերուն խիստ նեղացաք...*

48. *138բ-42բ* ՃԳ. Տաղ Գրիգորի Նարեկա, [ի Յովհաննէսէ Թլկուռանցոյ] – *Ձեղ մըն կայր Նարեկ կասեն, / Իւր աթոռն էր վարդապետին... / Ըանէրս Յովաննէսն ասաց, / Յովաննէսն այլ Թուրկուռանցին...*

49. *143ա-4բ* ՃԴ. Տաղ ի վերայ նոռաշէն տուն եւ այգոյ ասացեալ – *Յամէն առաւօտ եւ լոյս / Կաթրիէլն ասեր հոգոյս...*

50. *145ա-53բ* ՃԵ. Հայրենի կարգաւ – *Տեսայ իմ հոգոյս հոգին, / Զարդարածու կերթար ի ժամ...*

51. *154աբ* ՃԶ. [Տաղ] (հայատառ թուրերէն) – *Աւգիւ մի տէրտիրէն տիտիրմ պիր կեավուր քէրասըն ամէն / Կէօնկիլ միւլ շինի մէն տիրտըմ կիւֆինէ մէն սասըն ամէն...*

52. *154բ-6ա* ՃԷ. Յաշըղ փաշէ ասացեալ [տաղս] (հայատառ թուրերէն) – *Յամէչիի կէօրէ ըմտէրսէնկ / Կէլիճէֆէտ ուճ ղըլ սինէկ...*

53. *156աբ* ՃԸ. [Տաղ] (հայատառ թուրերէն) – *Տէրէայ իւտիւնտէ կէչէր՛սըն / Աշըղըն պաշըրըն էգէր՛սըն...*

54. *157աբ* ՃԹ. [Տաղ] Թաթոսէ ասացեալ (հայատառ թուրերէն) – *Իլահի արգանի / Ղըլ սանկ պէնի... / Թաթոսըն տիլ էկի հախտան...*

55. *158աբ* Կ. [Տաղ] (հայատառ թուրերէն) – *Նէ եաթըրսընկ, սէպահ օլտի / Սեպահ յըլտզլարըդ տօղտի...*

56. *159ա-67ա* ԿԱ. Գովասանութիւն մեծի սրբոյ Յերուսաղեմին եւ ամենից փառացն Քրիստոսի (հայատառ թուրերէն) – *Ղուիսու չէրիֆ տօրթ դաբուսի / Ալիճըն սուտան տըր եաբուսի...*

57. *167ա-9բ* ԿԲ. [Տաղ ի Թաթոսէ] – *Հահա՛յ մտաք ամիս Մարտին, / Մտաերն ամենայն ծաղկին... / Թաթոսն երեսս գոհութիւն, / Զքանս ասաց տրնօրէնին...*

58. *169բ-73ա* ԿԳ. Տաղ Սուրբ Յերուսաղեմայ [ի Յակոբէ] (ծայրակապ՝ «Յակոբ բաճանայի ասացեալ է») – *ՅԱստուածոյ շինեալ քաղաք պատուական, / Յանկալի զուարթնոց եւ որդոց մարդկան... / Լըցեալ տուժարիս մեր արեւմտեան. / Հազար եւ ութսուն Ե. թիւ (1635) ի լըման, / Յակոբէս այս քեզ երգ ընծաեցան, / Սուրբ Յերուսաղէմ, քաղաք պատուական...*

59. *173ա-6ա* ԿԴ. Տաղ վասն Աղամայ, [ի Ֆրկէ ձեռ. 3081, 137բ] – *Կուգէ՛ս, որ ազիզ կենաս, / Որ ամէն մարդ ըզքեզ սիրէ...*

60. *176ա-9ա* ԿԵ. [Տաղ Ակոբ Սըսցոյ ասացեալ] (ծայրակապ՝ «Ակոբ ռեեռոռ Սրսցին է») – *Այս տաղ գուսական բէր Ակոբ լեգուն, / Տեսնել էր տեսեր նա ի Ղարաասուն... / Իսկ եւ ես եկի ի յայծիս Սրսոյն, / Աչքան վարդապետ Յակոբ սոսկ բաբուն...*

61. *179բ-80ա* ԿԶ. [Տաղ] – *Մեր մեղքն է արեր գագռաւըն բալայ, / Կըտուցն է սըրեր քիւնէքքիւն էքտէ...*

62. *180ա-1բ* ԿԷ. Տաղ Գ. տարեաց, ի վերայ գարնան ամանակին – *Ալլվա եկին ան հաւերն, / Նոլվա եկին ան հաւերն... (Թուրքախառն հայերէն)։*

63. *182ա-4ա* ԿԸ. Տաղ Գրիգորի] ասացեալ – *Ֆիզանէ պաշլատըն պիւլպիւլէր քիպի, / Վարդն է նստեր ի բարձր, որպէս թագուհի... (Թուրքախառն հայերէն)։*

64. *184ա-6ա* ԿԹ. Դարձեալ տաղ սիրոյ – *Քո սէրտ իմ սըրտիս պահչա կիւլիստան, / Կարծեմ, սու մէն ես բազկիտ շէհրիստան...*

65. *186ա-7ա* Հ. Տաղ սուրբ Աստուածածնին ասացեալ (ծայրակապ՝ «Հայ[ծ]իկ») – *Կուսանաց ես պարծանք, վալիտէ սուլթան, / Էնտի կեօքսէն սանկայ շօլմիրի քեւլամ../ ԶԳալուստ վարդապետս անկեալս ի սըրդմի, / Էգատ էլլէ պէնի, ո՛վ Մայր Քրիստոսի (Թուրքախառն հայերէն)։*

66. *187ա-9ա* ՀԱ. Տաղ Սողոմոնի ասացեալ – *Աստընուրս, ո՛վ շինեաց իւր տուն, կամ ո՛վ |187բ| հանգաւ սըրտովն ի վերայ...*

67. *189ա-91բ* ՀԲ. Աւրհնութիւն ընծաւեաց – *Միրով ընտրեցեր գմարգարէսըն քո / Յաստնեալ աշխարհի գմարգեղութիւնս քո...*

68. *192ա-4բ* ՀԳ. Տաղ սիրոյ եւ ուրախութեան. (ծայրակապ՝ «Երգս ի Խասպեկ երիցէ») – *Ե՛կ, սիրելի, ուրախասցիք, ահա՛յ այգին ծաղկեցաւ, / Նոր Աբրւսեանն առաւօտուն այսաւր յայգին ծագեցաւ... / Էր հազար հարիւր քվական, տասն եւ յինն յեռեալ ի նոյն (1670) / Խասպեկէ մեղօք գառածեալ եւ ընկղմեալ անհոգ ի քուն։*

69. *194բ-7բ* ՀԴ. Նորին Խասպեկ[է] ասացեալ ի վերայ Սուրբ Աստուածածնին (ծայրակապ՝ «Գովեստ ի Խասպեկ երիցէ») – *Գըլուխս հանուրց ազգին գանանց, / Անհամեմատ գոլ հոգածնաց... / Էրագընթաց թիւ տումարիս՝ հազար հարիւր քսան եւ մի (1672) / Ի Խասպեկէ առն ախտեղի / Շարադրեցաւ ի քարտիսի։*

70. *197բ-9ա* ՀԵ. Տաղ Աստուածածնին [Խասպեկ իրիցուէ ձեռ. 7193, 133ա] (ծայրակապ՝ «Ի Խասպեկէ») – *Իմանալի արեգական արդարութեան, / Որ ծագեցաւ ի քէն, կոյս անապական... / Եղայ շրջեալ թիւ տումարիս հայկազան / Հազար հարիւր լցեալ ընդ իւր մետասան (1662)...*

71. *199ա-200բ* ՀՁ. Նորին հասպկէէ ասացեալ – *Արեկ, որ պահճան մըտնումք / Ու վարդ քաղեմք, ծաղկեցա՛ւ յայգին…*

72. *201ա-2բ* ՀԷ. [Տաղ հասպկէէ ասացեալ]. (ծայրակապ՝ «Ի հասպկէէ») – *Ի քեզ յուսամ հոգով, տաճար անեղին, / Կոյս Մարիամ, ծընաւղ եւ մայր աբրարչին… / Երագընեաց ամանակիս թիւ Ի. / Հարիւր եւ երկոյտասան ընդ իւր միաշար (1663) / Ի հասպկէէ լըցեալ մեզօք չարաչար / Մակակրեցաւ երգս ի քարտիսի նորաշար:*

73. *202բ-4ա* ՀԸ. [«Տաղ ի վերայ վարդի, ասացեալ Վաղդան Պարոնտէրի». ձեռ. 1636, 106բ]. (ծայրակապ՝ «Վաղդանի») – *Վարդն է բացվեր առաւօտուն գոյնրգգոյն, / Հոտրն բուրէր անմահութեան գօրն ի բուն…*

74. *204ա-6բ* ՀՔ. Տաղ գինոյ եւ ուրախութեան [ի Մարտիրոս հարասարցւոյ] (ծայրակապ՝ «Մարտիրոսի [ա]սացեալ ե») – *Միշտ յամենայն ժամ տանուտէր նայեաց առ իս, որ ծարուել եմ / Աստուած աւրհնէ զքեզ, ամէն ժամ գաւաթ տո՛ւր յիս, որ ծարուել եմ… / Եւ՝ Մարտիրոս հարասարցի, / Որ գայս կենօք գօրս անցուցի…*

75. *206բ-7բ* Ձ. Տաղ սիրոյ եւ ուրախութեան – *Քանի որ տեսնում քոզքեզ հեռեւանց, / Ջէտ շամպի եղեգն ել երես շիտակ… / Ամէն քեզ կասեմ, է պարը /// (թափուած)*:

76. *208աբ* ՁԱ. [Տաղ] – *(սկ. թափուած) /// Ձքեզ կուհրեմ ես, գիտացիր, / Սիրով արի ինձ մօտեցիր…*

77. *208բ-10ա* ՁԲ. [Նորին Սիմէոնէ ասացեալ. ձեռ. 1636, 91բ] (ծայրակապ՝ «Ծոզ ի Սիմ») – *Ո՛վ, պիւլպիւլ իմ գարնանային, / Ջայն աւետաց բե՛ր, բե՛ր…*

78. *210ա-1բ* ՁԳ. Տաղ սիրոյ [ի Սիմէոնէ] – *Սիրով ուրախութեան ժամէ գիտացիր, / Ձեմելով, ճեմելով ե՛կ ինձ մօտեցի՛ր, մօտեցի՛ր, մօտեցի՛ր /… Հայիմ ի քեզ, տրպագիոն, սարդիոն, / Խրրմնպէէ որդի գոչեալ Սիմէո՛ն, Սիմէո՛ն, Սիմէո՛ն:*

79. *212ա-3ա* [ՁԸ. Տաղ] – *(սկ. թափուած) /// Ընդ քեզ է յաւէտ տէրրն համայնից, / Մայր մըեր լուսածին, անարատ, անբիծ… Յոբելեանք բերոյս Ի. եւ երկրորդ լեալ, / Կէս յորելեանօք եւ Ջ. թիւ ընդ այլ (1582), / Ջ օգոստոսի ամսեանըն երգեալ / Սիմէոնս յիամր, Սո՛ւրբ էջմիածին:*

80. *214բ-5բ* ՁՁ. Տաղ Սիմէոնէ ասացեալ (ծայրակապ՝ «Սիմէոն դ») – *Սիրուն է վարդն ի մէջ ծաղկանցն ամենէ, / Վասն այնորիկ ամէն լեզուէ երանէ… / Դու իմ հոգի, իմ կեանք /// (թափուած)*:

81. *216աբ* [Տաղ] – *Աչքերքո՛ ծով խիստ փառաւոր, / Արտեւանունքդո՛ւ սեաւ աղվոր… / Ջիս ի քէնէ է՞ր գատեցեր /// (թափուած)*:

82. *217աբ* [Տաղ ի Խրմպէէի որդի Սիմէոնէ] – *(սկ. թափուած) /// Եւ իմ գօրութիւն… / Խրմպէէի որդի տես գի՞նչ ասացաւ. / Ձգէ գօշիկ կարելն՝ ահա ժահ հասաւ:*

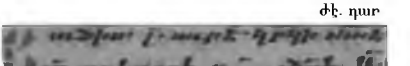
ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Ձբ ՌվՍիրելի եղբայր որ եք,
Ձայս քեզ խրատ տամ, որ լսես.
Յորժամ ըզտապս եղանակես,
ՁԹուխտդ ՁքօվՁ չապահանես,
Ձկողն անողորմ յետ չի պարզես՝
Հանց որ կապին վնաս գործես,
Կամ անգէտի ձերդն դընես,
Խոպաց մարդկան կոխան շինես:
Ձոր տաղ կամիս, որ դու ասես,
Ձքանկի համարն յառաջքրն տես,
Տգիտու|ՅաԱքեամբ չի չարչարես,
Ալլ համարով շուտ գտանես:
Ի սօղպաՔներն վայր չի ձգես,
Կամ Ճ. մարգ բռնես քաշես,
Կամ ի վերան գինի վաՔես,
Կամ եղ եւ մոմ կաՔեցրնես,
Ալլ յայժ սիրով նախախնամես,
Սրբեալ ձեռօք, լաթով բռնես,
Ի հրոյ, ի ջրոյ ի գաւտ պահես,
Եւ ի յորային դեղի դընես:
Ձմեղադպարտ գրիչս յիշեցէ՛ք ի Տէր, եւ դուք յիշեալ լինիջիք ի Քրիստոսէ:

2395

ԲԱՆՔ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆՔ

ԺԷ. դար

Նմուշ 47ա

Թերթ՝ 272. չգրուած 18ա, 27բ, 72բ: **Պրակ՝** Ա-Ջx12 (Ա 11)+ 1x1: **Նիւթ՝** թուղթ, լուսագծերով՝ **մեծութիւն՝** 12x9,2: **Գրութիւն՝** միասիւն (8,5x5): **Գիր՝** բոլորգիր: **Տող՝** 19: **Կազմ** կաճաչ ծաղկաթուղթ, միջուկր՝ ստուարաթուղթ, մէջր՝ կարմիր կաշի, աստառը՝ սպիտակ թուղթ, տպագիր գոթից կտոր. լուսանցկողերը՝ կարմիր: **Պաշպանակ՝** 1 (Ա)+ 1 (Ը), թուղթ (մասն կազմատտահի):

Մանրանկարչութիւն – Ձ ա ր դ ա գ ի ր՝ հանգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, սեւ:

Վիճակ՝ բաւարար. խոնաւութեամբ ներներ, զանազան բծեր, կազմը մաշուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Բաւիճ տոմարականաւիճ]

1. 2ա-14ա [Ազիւսակիճ տոմարականաւիճ] — *Թուական՝ ՌՃ. ԺԲ., վերադիր՝ Լ... Մնունդ Լուսնի՝ Յունվարի ԻԹ...*

2. *14բ-7բ* [Տոմար] — *Թիվ ՌՒ. Բանալի առաջի գիրն լիւն է եւ տասուէրն...*

3. *15բ-27ա* [Տոմար] — *Խոյն ՌՒ...*

4. *28ա-72ա* Պարզա<տու>տումարս թնտիր եւ ստոյգ ստրինակ է, սահուց եւ յառիտեանական — *Եւթներեակ Դ, Յունվար ԼԱ. աւր է, Ե շաբթի մտէ, Յայտնութիւն... Դեկտեմբերին ցորեկն Թ. ժամ եւ գիշերն ԺԵ. ժամ*

Բ. [ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԺԹ. դ., շղագիր]

1ա Այսպէս արա՛ ամսամուտն. կա՛լ հանապազ թիւ մի...

ԿՆ-ՔԱԳՐՈՇ՝ *Քրիստոսի ծառայ Պատռում:*

ՆՇՈՒՄ՝ *Ա. կազմաստառին «ժէ, Մ.[ետրով] էպա.»:*

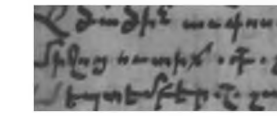
2396

ԲԱՆՔ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆՔ

ԺԷ. դար

ԹԻՒՔ՝ 156: ՊՐԱԿ Ա.-ԺԲx12 (Ա, Գ, ԺԳ 10, ԺԲ 1, ԺԵ 5): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, յատկծեալ եւ յատաղձուով: ՄԵՐՈՒԹԻՒՆ՝ 9x6,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (6,5x4,5): ԳԻՐ՝ նուազիր: ՏՈՂ՝ 19 (2ա-57բ), 18: ԿԱՉՔ՝ մուզ շագանակագոյն կաշի, միջակը՝ սահաստաթուղթ, ասահար՝ Ա. վերկինքն՝ կապոյտ թուղթ, Բ վերկինը՝ սպիտակ թուղթ: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), Ա-Բ՝ կապոյտ թուղթ, Գ-Դ՝ սպիտակ (մասն կազմաստառի):

ՄԱՆՐԱԼՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ – Ճ ա կ ա տ ա գ ր ո ւ թ ի ւ ն՝ Ցա. Լ ա ւ ս ա ն ց ա գ ր ո ւ թ ի ւ ն բուսական (Ցա) Զ ա ր դ ա գ ի ր թղթագիր (Ցա) Գ ո յ ն ե ր՝ կապոյտ, մանուշակագոյն:

Նմուշ 33ա

ՎԻՃԱԿ բառատուր խոնաւութեան ենթարեր եւ բծեր, որոց թերթերը կարկատուած, ծայրերն թերթերի պատռած կամ մնացուած, խոնաւացած, եզերքն ու մկրճն վնասուած է 129-ձի միջեւ մի քանի թերթ ընկած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

1. *2ա-3ա* [Պարզատումար] — *Բանալի առաջի գիրն լիւն է եւ տասուէրն ի վերեւն խոյն է... (3բ-7բ՝ աղիւսակք՝ խոյն...)։*

2. *9ա-57ա* [Տօնացոյց] — *Եւթներեակ Դ., Յունվար՝ լև., Ե շաբթի մտէ...*

3. *57բ-8բ* [Յաղագս Տոմարացոյցի] — *Թվին Հայոց ՌՁԴ (1635), Եւթներեակ Դ., վերադիրն Թ...*

4. *59ա-60բ* [Հոդարակ-աղիւսակք]

ա. *59ա* *Այս բոլորակս ցուցանէ վարդավառէն յԱստուածածինն քէ քանի շաբաթ...*

բ. *59ա* *Այս բոլորակս ցուցանէ յԱստուածածինն զնայն քէ քանի շաբաթ է...*

գ. *59բ* *Այս բոլորակս ցուցանէ սուրբ Յակոբ մէջն Ջուարճնացն քէ քանի օր է...*

դ. *59բ* *Այս ներքի բոլորակս ցուցանէ զպասուէրս բարոյ Ջուարճնացն եւ զՏեառնընդառաջին...*

ե. *60ա* *Այս բոլորակս ցուցանէ Յայտնութենէն յԱռաջաւորն քէ քանի օր է...*

զ. *60բ* *Այս բոլորակս ցուցանէ զմիջոց սուրբ Յակոբին եւ Յայտնութեան քէ քանի է...*

է. *60բ* *Այս բոլորակս ցուցանէ Յիսնկաւտին քէ քանի շաբաթ է...*

ը. *60բ* *Այս բոլորակս ցուցանէ զՔետեաց պասկեր աւրն...*

5. *61ա-9բ* [Պատճեն տումարի Հայոգ] — *Կրկնակ ամոցդ այսպէս. կա՛լ զՆաւասարդի ամիսն...*

61ա տիւսակ՝ «Ամիսք եւ տումարք հայոց՝ է-երբեակէս»:

6. *70ա-4բ* [Ամիսք Հռոմայեցոգ] — *Զուգաւորութիւն Հայր ընդ Հռոմի այսպէս. Կա՛լ զօուրս Հռոմոյ...*

70ա տիւսակ. «Ամիսք հայոց. քանիք, կրկնակք, կասակք...»

7. *74բ-7ա* [Յաղագս յարժամանն առեգական եւ լուսնին] — *Եթէ կամիցես գիտել քէ արեգական որում կենդանակերպի է...*

8. *77բ-93բ* Պատճառն Հայոգ տումարին (այլ խմբագրութիւն) — *Կրկնակ ամոց այսպէս արա՛յ. կա՛լ զՆաւասարդի ամիսն...*

77բ տիւսակ՝ «Ամիսք հայոց. է-երբեակ է...»

9. *93բ-100բ* Զհռոմայեցոգ տումարն ռանաչնան լինեալ Կեղեցի Հայկաս վարդապետի, ի խնդրոյ ե[ր]գնկացի Պետրոս վարդապետի, որ մանկաւուսումբ Պուշուխ կոչի — *Պատճէն Հռոմայ մեծ տումարի, / Պարզեալ հարանցն մեր նախկին, / Բայց արդ Ղուկասոս Կեղեցի...*

10. *100բ-21ա* Երանելոյն Դանիելի մարգարէին սաստեալ — *Վասն նշան յերկինս արեգական եւ ի լուսին որոտման...*

11. *121բ-9բ* Վասն փառաւոր աստեղագ որ աճկանին, թէ զինչ գուշակեն — *Յորժամ տեսանես մեծ եւ փառաւոր աստղ, որ գոլանայ յարեւելից յարեւելս... Թէ լուսին կոյսն լինի՝ Ձիւն /// (Թափուած)։*

12. *130ա-56բ* [Աղիւսակի տոմարական]

ա. *130աբ Զմուտս ապաւաղիս այսպէս արա՛. կա՛լ զվերագիրն…*

բ. *131ա-2ա կա՛լ Հայոց մեծ թվական ՀՁ…*

գ. *132բ-4բ Ամասչահանջ այսպէս. կա՛լ զօուրս գարնանամտին…*

դ. *135ա Այս լե՛ակ բոլորս ոչ միայն լուսին առնէ…*

ե. *135բ-40ա Ամասչահանջ այսպէս. կա՛լ գգիրն մաւր Մեծ հայիս ԺԲ…*

զ. *140բ-1ա Զուգաւորութիւն Հայոց ըստ Ասորոյ այսպէս. կա՛լ զաւուրս…*

է. *141բ-56բ Գիր տարոյ՝ Ղ., եւՅերեակ՝ Ա., Վերագիր՝ ԺԱ… Զկարճ գիր տարոյքս այսպէս արա՛… Դարձեալ նոր սկսանի, քանզի անանց է եւ յաւիտենական. ամէն:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1բ Ալեա Սօֆեան եղած բանն կու յայտնէ թվին ՌՃՄ. (1652) տարին, Ագաստոս ամսոյ ասացին ինչվի ե. (5) տարի Հապաստան կու լինայ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԵՏՏԱԳԱԶԻ

7բ Թվին ՌՃԼԲ. (1683) (կրկն.՝ Ցա):

8բ Թվին ՌՃԼԲ. (1653): Այս տոմարս յիշատակ, ես Պապկոմս տվի պարոն /// (1 բառ անընթեռնելի) որդոյ Մելիոնին գայս տումարս բարուվ վալելէ թվին ՌՃԼԲ. (1683), գրեցաւ գիրս փետրվարի Զ. (6):

ԳՐՁԱՓԻՍՏ 1ար Քաղոց ամսոյն Ա., Դեկտեմբերի Բ., Նաւասարդ ԻԲ., Սեպտեմբեր Ը., Տրէի ԺԳ., Նոյեմբեր ԻԱ., Արեգի ԻԲ., Ապրիլէ Զ., Նիսան ԺԶ.: 156բ (գանագան տառեր, բառեր):

ՆՇՈՒՄ՝ *Աբ «ԺԷ. - Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

2397

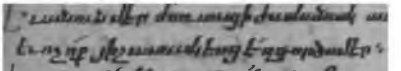
ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

(ՄԱՍՆԱԿԱՆ)

ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ԳՐԻՉ, ՏԱՂՆՈՂ՝ Մովսէս կր: ՍՏԱՁՈՂ՝ Առաքեալ եպս:

ԹԵՐԹ՝ 378 *(գրուած՝ 72բ, 87բ, 269բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Լ×12 (Ա. 5, Բ, Դ, ԺԲ-ԺԳ 11, Ե, ԺԸ, Լ 9, Թ, ԺԹ 10, ԼՂ 6): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծեալ ՄԵՇՈՒԹԻՒՆ՝ 12,3×8,8 ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիան (8,5×5,5): ԳԻՐ՝ բալաղիր ՏՈՂ՝ 19: ԿԱՊՄ՝ գոչմագաղց չագանակագոյն կապի՝ դնմակով, միջակը՝ ուսխատակ, աստառը՝ մաոխցագոյն եւ կապոյտ գերտուգծերով մոռամս յատուկցակոցեր՝ կաոմիր:*

Նմուշ 143ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ – *Կ ի ա տ ա խ ո ա ն՝ ճա՛ ձ ա կ ա տ ա ա զ ա ր՝ 1ա, 29ա, 73ա, 96ա, 141ա, 202ա, 270ա, 329ա: Լ ո ւ ս ն ա ն գ ա զ ա ր՝ բուսական: Զարդագիր՝ թռչնագիր, ճանգուցագիր, ձկնագիր (141ա) Գ ո յ ն ե ր՝ կաոմիր, կապտա՛:*

ՊԱՏՄԱՒԱԾԱԿԱՆ – *Աւետարան Ղուկասեա: ԺՈ. դ. 1 (Ա.)+1 (Բ), ստացուած կէս թերթի ընդլայնակի ճեռոամով եւ ընդհեղաչյնակի եզեռնատամով մագաղաթ, երկուին (5×6,5), բուրգիւծ երկաթագիր, 7 տող՝ Կատարյ՝ Աբ, Բա, Բբ, Ւա «[եւ նա] ասէ Զգօղ կացէ՛ տո ի կառար[եալ]» (ԻԱ. 8, 11-12, 15-16, 21-22):*

Նմուշ Աբ

ՎԻՃԱԿ՝ *բաւսոար յատուցցնեոում բնեբ, տեղ-տեղ՝ ցեղի անցրեբ, ԻԳ. եւ ԻԹ պատկերը գրուած եռանաւագ կազմի եզերեր մաչուած, մեկի վերին եզրը ճեղքուած:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. [Աստուածաչունչ մասնական]

ՌՁԲ. – 1640

1. Առակիք – *Նխբ. 1ա-2բ: Գլ. 3ա-5բ: Գրք. 6ա-87ա:*

2. Ժողովող – *Նխբ. 88աբ: Գլ. 88բ-95բ: Գրք. 96ա-122բ:*

3. Երգ Երգոց – *Նխբ. 123ա-4բ: Գրք. 125ա-39ա (135բ-9ա «Գիտացիս հատուածը, սկ. «Որիորդք եւ թագուհիքն սաեն…»):*

4. Իմաստութիւն – *Նխբ. 139բ-40բ: Գրք. 141ա-88բ (189ա-97բ տե՛ս Բ):*

5. Յոբ – ա. *Նխբ. 198ա-200ա: Գրք. 202ա-45բ, 256ա-67բ, 249ա-55բ, 268ա-9ա: բ. 200ա-1բ Յուլիանեայ եպիկոպոսի Աղիկօռնացւոյ – Նշանակ է Գիրք երանելւոյս Յովբայ…*

6. Թղթ. Յակոբայ – *Թղթ. 329ա-40ա:*

7. Թղթ. Պետրոսի Ա. – *Թղթ. 340ա-51ա:*

8. Թղթ. Պետրոսի Բ. – *Թղթ. 351ա-8բ:*

9. Թղթ. Յովհաննու Ա. – *Թղթ. 359ա-69բ:*

10. Թղթ. Յովհաննու Բ. – *Թղթ. 369բ-71բ:*

11. Թղթ. Յովհաննու Գ. – *Թղթ. 371բ-3ա:*

12. Թղթ. Յուդայի – *Թղթ. 373ա-6ա:*

13. Աղերս Եւթաղի – *376բ-7բ:*

Մանրամասն տե՛ս ձեռ. 187, Մաշ. ցուցակ, հտ. Ա, էջ 775-87.

Բ. ա. *189ա-91ա* Տեառն Ներսէսի ասացեալ Յիշատակարան Առակացն Սողոմօնի, զոր ձեռամբ իւրով գրեաց (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Աստուածեղէն հոգիովն ի սմա / Խաղաղութեան անուն արքա…*

բ. *191ա-3ա* Նորին ամդրադարձութիւն տաղս յիշատակի (ծայրակապ՝ «Ք-Ա») – *Քաղցրագունի այս բաղձանօք / Լցեալ հոգիս մեռեալ մեղօք…*

գ. *193ա-4բ* Նորին տեառն Ներսէսի ասացեալ ի Սողոմոն արքայն (ծայրակապ՝ «Սողոմոն») — *Սա մարգարէ աստուածաբան / եւ իմաստուն յոյժ խոհական...*

դ. *195ա* Որդի իմաստուն գլխոյն (ծայրակապ՝ «Ներսէս») — *Նորոգ ծնունդ որ յերկիր գաս / եւ յերկարեալ կենօք մրնաս...*

ե. *195բ-6ա* Փա՛ռք Աստուծոյ գլխոյն (ծայրակապ՝ «Բան Ներսէսի») — *Բանիդ ընդ Հօր էակից / եւ ճշմարիտ Սողոմոնի...*

զ. *196ա-բ* Նորին ի Ժողովոյն (ծայրակապ՝ «Ներսէսի բանս է») — *Նրմանաբար խորհուրդ խորին / Յայտնէ եւ միւս անուն Նորին...*

է. *196բ-7ա* Երգ Երգոց գլխոյն (ծայրակապ՝ «Ներսէսի է») — *Նորոգելոյս ի քէն Յիսուս, / եւ ի մեղաց խաւարելոյս...*

ը. *197ա-բ* Ցոհաճնիսի Մուրծոռեցւոյ Յաղագս իմաստութեան գլխոյն (ծայրակապ՝ «Ցոհաճեսի է բան») — *Յիմաստութիւն կենաց վերին, / Շարժեա՛ եւ զիմ սիրտս ըստորին...*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԿ

327ա Յամի հազարերորդի, ութսնեւերորդի եւ իննեւորդի (1640) թուականութեան ըստ հոլովմանն արեգական Արամազդեան տոհմիս յանգ եղեալ կատարեցաւ աստուածագիծ տառս այս, որ է Առաքելոյ սողոմոնեան բովանդակ եւ Քանքն Սիրաքայ եւ եօթանեւքին թուղթքն կաթուղիկեացց, բայց թարգ նախադրութեան եւ գլխոց համարոյ, վասն կարի անարհեստ գոլոյ գրչի սորա, զոր եւ տեսանէքդ իսկ: Արդ, ստացաւ զսա ի գբօսանս անձին իւրոյ տէր Առաքել խոնարհմամբ եւ կուսակրօն քահանայն առ կենօքս այս, իսկ զվնի աստուստ յայնսն փոխադրելոյ չիշատակ |327բ| ինքեան եղիցի յապագայսդ վայելօղ՝ որում եւ Տէր յաջողեսցէ: Վասն որոյ աղաչեմ զամենեսեան գձեզ, որք օգտիք ի սմանէ՝ գաղափար դնելով կամ ընթերցելով կամ այլով իւիք կերպիւ ինչ օգտելով, չիշեցէ՛ք ի մաքրանուէր մաղթանս ձեր զստացօղ սորա՝ զտէր Առաքել սրբասնեալ քահանայն, որ եղեւ ի սոյն աւուր եպիսկոպոս, զոր եւ Տէր Աստուած արթուն դիտողութեամբ պահեսցէ մշակ առանց ամօթոյ. ամէն: Ընդ նմին եւ զիս՝ զաւանդակորոյս եւ թշուառայոյս Մովսէս կրօնաւորս, որ զամենայն գլխոց ակըզբունսն տարարի եւ ծաղկեցի, նաեւ սուղ ինչ սրբագրութիւն |325ա| եւ գգլխատառսն, միանգամայն եւ զտառանաւորսն ներսէսի, որ յԱւագան եւ ի Սողոմոն արքայն ասացեալ, եւ զչիշատակարանս եւս ընդ այնոն, ընդ ստացօղս չիշեալ լիցի եւ եա՛ տրուպս ի ձէնջ: Եւ եղեւ գրաւ առաւ ի գահ մեծի հայրապետանոցիս ընդհանուր Հայոց Սուրբ Աթթոռոյս էջմիածնի, որ է մայր ամենայն տանս Արամեան, ի հայրապետութեան երիցս երջանկի եւ քրիստոսազգեցաց անձին՝ տեառն Փիլիպպոսի, որ է կրկին յուսատուչ յաւուրսս յայս, որ եւ պայծառացոյց զդիտարանս մեծ յաւէտ՝ քան մեզոմօնն այն ի հնումն գտաճարն, ընդ որ եւ ունի ընդ հովանեաւ իւր գպարս ըստ ընթանեաց իբրեւ թուով |325բ| երից տասնեակ՝ բնաւքն կատարունք եւ շքեղութիւք յոյժ, բաց յինէն: Զուտս յիշեալքդ բարի մտօք առ յոյսն համայնից, ո՛վ սուրբ եղբարք, պատուհոդք տահս, որպէս եւ ձեզ սոյն լիցի յապաղ եկելոց, եւ փխարինութիւն յամէնատատ պարգեւատուէն, որ է օրհնեալ անգրաւ յաւիտենիս եւ անհուն կիտիւ եւ անաղման քանակութեամբ. ամէն:

Տե՛ս ժէ. դ. կիշ.թ. Բ., կէ 805-6:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԻՐ

378ա (ժէ. դ., բոլորգիր) Եւ դարձեալ՝ եթէ ոք զգծայգրօղսն չիշեսցէ, նայեւ ինքն չիշեալ լիցի ի Քրիստոսէ Աստուծոյ մերոյ. ամէն:

ԿՆՔԱԴՐՈՇՔ՝ *6ա, 73ա Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Միքաել վարդապետ, թվին ՌՃԼԸ. (1689):*

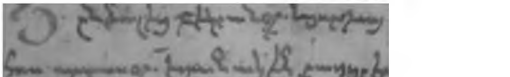
ՆԿԱՐԶԱՔՈՐՁ՝ *Աբ մարդու պատկեր: 272բ թուչուն:*

ԳԻՐՔԱՔՈՐՁ՝ *Աբ վկայեսցեն կատարման: 196բ ոտանաւորիւ է ասացեալ է: 218բ զառ ումեմն ընկլուզի խոսիցն Յոբայ զպատճառն իմաստութեան: 221բ զառաջին գենմանն: 326բ Աւարտումն բանից Սիրաքայ իմաստասիրի, ի փառս Աստուծոյ, Յամի հազար, Արդ, ստացաւ զսա ի գբօսանս անձին: 377բ շրթունք զանցանս, եւ վեց հազարսն սատակեաց: 378ա (զանազան բառեր եւ նախադասութիւններ):*

ՆՇՈՒՄ՝ *Ա. կազմաստառին փակցուած թղթին «ՌՁՔ. — 1630, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

2398
ԺՈՂՈՎԱԾՈՅ

ԹՒԿ. — 1613

Նմուշ 118ա

ԳՐԻՉ՝ Սիմէոն:

ԹԵՐԹ՝ 192. չգրուած՝ 2բ, 186բ, 187բ-90բ, 191բ, 192բ: ՊՐԱԿ՝ Ա-Ժէx12 (Ա 10, Գ, Ժ 11, ԺԱ 7, Ժէ 9): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, լուսագծերով եւ լուսաղոյզով: ՄԵՏԻԹԻՒՆ՝ 10,6x7,5: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիճ (8x5): ԳՒՐ՝ ճոպագիր: ՏՈՂ՝ 13: ԿԱՋՄ մուգ չագանակագոյն կաշի. լաստեգակոցներ՝ կարմիր:

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — *Զարգագիր՝ ճոճգուցագիր, թոչճագիր: Գայեր՝ կարմիր:*

ՎԻՃԱԿ՝ բառարար. խոնատութեան ձեւերու, բծեր, տեղ-տեղ թանաքի ճապաղումներ: Կազմը՝ մաշուած, ճերմուած, մէջին ու դումակը՝ վնասուած: Մի քանի թերթ ըլնկած (ընդմէջ 32-33ի, 119-120ի):

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ւ Ն

1. *1բ-53ա* [Տաղ Յովասափու] – *[Ե]ս՝ Առաքել նուաստ հոգի, / Մեղօք լցեալ բաղիշեցի...*

Տպ տե՛ս «Առաքել Բաղիշեցի», Երեւան, 1971, էջ 238:

2. *53ա-88ա* Պատմութիւն սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին, Առաձել վարդապետի ասացեալ է – *Ապրհնեալ Հայր երկնաւոր լո[յ]սն անճառական, / Գովեալ Որդին յօժո Աստուած խախական... Տաղս բոլոր Բ3ժ. տուն է:*

3. *88ա-103ա* Պատմութիւն մեծին Ներսէսի Հայոց կաթուղիկոսի, ասացեալ է Առաձել վարդապետէ («Բաղիշեցւոյ». Յ. Աճառեան, Հայկ. մասեաց., Ա., 1959, էջ 1110] – *Անուն ապրհնեալ անճառ Աստուծոյ մեծի, / Հօր եւ Որդոյ, Հոգոյն Նոցին փառակից...*

4. *103ա-9ա* [Կանովն արբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին, Յովհաննէս վարդապետէ ասացեալ. ձեռ. 2028, 215բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Այսօր գուարճացեալ ցնծայ եկեղեցի, / Ղերախտն աստուածայտունկ ծաղկեալ...*

5. *109բ-12ա* Նորին վարդապետի ասացեալ ի լեառն Սեպոյհոյ – *Լերինք ամենայն այսօր ցընծացէ՛ք ընդ մեծապայծառ փառսըն Սեպհոյ գերապանց լերին, / Քանզի ի սմայ բնակեցօ սուրբըն Գրիգորիոս...*

6. *112ա-9ա* Սուրբ Աստուածածնին Անձինին, ասացեալ Կիրակոս վարդապետին (ծայրակապ՝ «Ա-Ք + Կիրակոս վարդապետ») – *Արեւելք գերարբին եւ օթարան լուսածին, / Ջայն մայր ծնեալն առաջին...*

7. *119աբ* Տաղ էջմիածնին – *Էջմիածին երկնից նմայն, / Իր այն մարմնոյն է բնակարան... Գոհեալ արին առաքինաց / Գրիգորիոս մեծաբուսակ, / Որ տրոմայական /// (Թափուած):*

8. *120ա-6ա* [Տաղ վասն Կոպարաց եւ Մարխայի] – *(սկ. Թափուած) /// անէ ում եւ կամեսցի: / Ի գիշերին յա[յ]նմիկ Մարխաս մեռանի / Եւ կոսպար տեսանէ գնալ երագի...*

9. *126ա-33ա* Անձինի սրբոյն Հռիփսիմեանց [ասացեալ ի տէր Կումիտաս կաթողիկոսէ. ձեռ. 8780, 34բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք» – Անձինի նուիրեալ սիրոյն Քրիստոսի, / Երկնօոր ճաճատակ եւ կուսաճի խմաստուհիմ... (Կից՝ 133ա-5բ) [Յովհան Մանդակունու ասացեալ] – *Անբսկիզքն բանն Աստուած որ վասն մեր համբեր մահու, / Բառնալով զդատակնիկ անիծիցն առ ի մէնջ...*

10. *135բ-9ա* Ողբ Յերուսաղեմայ, ասացեալ տեառն Գրիգորի Հայոց կաթուղիկոսի եղբայր շինողին Ներսէսի – *Ահայ Հայնեմ Հայն ողբայգին, / Կական բառնամ արտասուագին...*

11. *139ա-40ա* Այն բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] ասացեալ է վասն սիրոյ – *Արե՛կ, արե՛կ, իմ խուպ սուրաթ, / Փառք ու պատիւ քո ստեղծողին...* Եւս Յովանէս Թուլկուրանցի...

12. *140ա-1ա* Այլ բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] – *Տեսայ պատկեր մի գեղչկիկ, / Ջէտ զարեգակն որ լուս կուտայ...* Եւս Յովանէս Թուլկուրանցի...

13. *141ա-2ա* Այլ բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] – *Արեւ նմայն շողշող կուտան, / Քանի սիրով զպերտ ածես...* Եւս Յովանէս Թուլկուրանցի...

14. *142ա-3ա* Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ ասացեալ] – *Հազար ուսուֆ է քեզ ծառայ, / Է արեգակն ու խուպ սուրաթ...* Եւս Յովանէս Թուրկուրանցի...

15. *143աբ* Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ ասացեալ] – *Հանց կուն ալ ով տեսել զմրուի, / Տագպհրն, ակն ու ջուհար...* Եւս Յովանէս Թուրկուրանցի...

16. *144աբ* Այլ բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] – *Լոյս երեսացդ է քո փափակ, / Քաղաք Խութանոյ Զհմաշխի...* Եւս Յովանէս Թուրկուրանցին...

17. *144բ-5ա* Բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] – *Թէ մահն չէր ու կամ մեռնել / Ես ունի[մ] շատ բան գովալու...* Եւս Յովանէս Թուրկուրանցի...

18. *145ա-6ա* Այլ բաւիճ Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ] – *Ահայ եղեւ պա[յ]ծառ գարուն, / Մաղկանց ապգին (=այգին) ու բաղչանին...* Եւս Յովանէս Թուրկուրացին:

19. *146ա-7ա* Յովանիսի [Թլկուրանցւոյ ասացեալ] – *Ես քեզ տեսայ սիրով նստած, / Արեւ նմայն արեգական...* Եւս Յովանէս Թուրկուրանցի...

20. *147ա-8բ* [Յովանիսի Թլկուրանցւոյ ասացեալ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Ազէկ պատկեր բոլոր եւ գեղչկիկ ես, / Բերանդ շաքրով ի լի Թուխակ լեզու ես...*

21. *148բ-50բ* Տաղ վարդավառին – *Այսօր ցնծայ լեառն Թաբօր / Եւ զուարճանայ մեծն Այհերմոն...*

22. *150բ-4ա* Տաղ ածուղ եւ գեղեցիկ. [Գրիգորի Աղթամարեցւոյ ասացեալ] – *Դու ես արեգակ, լուսին ի լրման, / Ջկայ քեզ օրինակ ի որդիս մարդկան... Այ Աղթամարցի, դու ծառայ մեղայ...*

23. *154ա-6ա* Տաղ Աստուածածնին (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Արեւ լուսաւոյ, տաճար Աստուծոյ <Մարիամ> / Բանին բարձնակ այնքառատ վարդոյ...*

24. *156ա-7բ* [Տաղ զարմանն Աղթամարցո. ձեռ. 7707, 26բ] – *Գարունն է բացուեր, վարդն ի բաղչանին, / Քաղցր եղանակէ բլբուլն ու դումբին...*

25. *157բ-73բ* Պատմութիւն Պղըղ[ն]ձէ Բաղաին – *Աւեմ քեզ զրուց Մուսի արքայէն մերոյ Տգօրէ, / Ինչ եւ քեզ գնեալ կասէ ի քաղաքն որ ի Պղըղ[ն]ձէ...*

26. *174ա-5ա* Այլ տաղ Գրիգորիսի [Աղթամարցի. ձեռ. 8968, 15բ] (ծայրակապ՝ «Ա-Ք») – *Անեղին տա-*

ճար բանին բարերար, / Գերագոյն գովեալ տիրայ-մա[յ]ր... զԳրիգորիսն յիշէ...

27. *175ա-83բ* [Պատճեն առումարի ճայոց] – *Մ՛վ եղբայր, գիտացիր, զի հայոց թվականն թիւ մի... հրկնակ ամսոց ասչափս արա՛յ կա՛լ գնօասարդի... (175բ՝ աղիւսակ)*

28. *183բ-5բ* [Մկրտիչ] Նաղաշի ասացեալ [տաղ] – *Ղարիպին կեանքն է լալոյ ողբերական, / Դառնոյ լեղի [յ]ի տրտմութեամբ ի նեղ գրնդան... Ի բարձ գլխոյն կայր զարիպին, ոչ անկողին, / Սալն սնարք էր եւ օազն իւր անկողին:*

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

1բ (կարմրով) Աւգս[ե]ա՛ *Տէր Աստուա՛ծ Յիսուս Քրիստոս ի յօտարն ի բարին: Տեառս գրեցս Սիմէոնիւ ի թվականիս ՌԿՌ-քին (1613). ամէն:*

52բ եւ որ գմեզ յիշէ ի կամս բարի եւ լի սրտիւ ասէ Աստուած ողորմի, այնփորձ կե|53ա|նայ յիշողն ի յայսմ աշխարհի եւ արժանի լ[ի]նի տեսոյն Քրիստոսի:

53ա (կարմրով, խորագրից յետոյ) Թվին ՌԿՋ. *(1613):*

156ա (կարմրով, զարդագիր «Գ»-ի մէջ) Սիմէոն *ծառայ:*

1բ, 53ա՝ տե՛ս Ժէ դ. յիշ.թ, Ա., էջ 480:

2399

ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԱՍՊԱՀԱՆ Ռ՟ՃԸ. – 1656

Գիրք՝ Գատարար Երէց, Յովհաննէս: ՕՆԱՎՈՐ՝ վարպետ Հայրապետ: ՍՏԱՑՈՂ հօջախմայ, Մինաս պատճուճէր:

Թերթ՝ 324. չգրուած՝ 1ա, 2բ-3ա, 4բ-5ա, 6ա, 7բ, 8բ-9ա, 10բ-1ա, 12ա, 13բ, 14բ-5ա, 16ա, 17բ, 18բ-9ա, 106բ-7ա, 164ա-5ա, 255ա-7ա: ՊՐԱԿ՝ 10+8+Ա-ԻԸx12 (է 12+4, ԺԲ-ԺԳ, Ի 10, ԻԶ 6)+8: ՆԻՒԹ՝ մագաղաթ: ՄԵՏՄԻՒԹԻՒՆ՝ 12,2x8,5: ԳՈՒՈՒԹԻՒՆ՝ երկսիւն (8,3x5): ԳԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 21: ԿԱԶՄ՝ արժաթապատ՝ գոնեպով եւ եվրո մեռաղէ կապիչներով, պատրաստուած 1657 թ. (ան՝ Յիշատակարան յետագային), Ա. փեղկին Առաքեալներ եւ մանկամ գուեսախոչ, ապակեծածկ գկարդ՝ առկացած ԺԹ. դ., Բ. փեղկին Նոյեան խոչեղութիւն, մէջը կոչի, երեք արժաթէ կապերով, միջուկը՝ տախտակ, ստացաւ՝ դէզմնզարդ բազմագոյն մետաքս լաւասեցգախզերը՝ կարմիր: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+2 (Գ-Դ), մագաղաթ:

ՄԱՆՐԱՆԱԿՐՈՒԹԻՒՆ – Մատ յերատատէմ 11բ, Իբեզամմ ի հուէ՝ 12բ, Հագեպատատ՝ 13ա, Ծեռնիզ՝ 14ա, Մատեռնթիւն՝ 15բ, Համբառնումն՝ 16բ, Աւետումն Դեմնոց՝ 17ա, Վերջին Դատաստան՝ 18ա, Մատթէոս՝ 19բ, Մարկոս՝ 107բ, Ղուկաս՝ 165բ, Յովհաննէս՝ 257բ: Հ ա ր ա ճ՝ 1բ (Եւսեբիոսի ճկատով), 2ա (Կարպիանոսի ճկատով), 3բ-4ա, 5բ, 6բ-7ա, 8ա, 9բ-10ա: Կ ի ս ա ր ա ճ՝ 20ա, 108ա, 166ա, 258ա (աւետարանիչների խորհրդանիշ-զարգագրեալ): Լ ա ւ ա գ գ ա ր դ՝ բուսական, թռչնիկի, տուճար: Ձ ա ր գ ա գ ի ր՝ թռչնագիր, ճոճգուցագիր: Գ ո յ ն ե ր՝ կարմիր, կապոյտ, կանաչ, մոխրագոյն, դեղին, ոսկի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅԻ

1. *2ա* Քհսանկն *փոխեցօ առ Քրիստոս հոգի ամօին ԺՀ., օրն կիրակի, թվին ՌՁԴ. (1635):*

2. *187ա Փոքր թվին ԱՀ. (1715) եւ Ադամ ԺԵ.ումն ես՝ Քրիստոսի ծառայ Սապակոս գրեցի, որ պարեմմին (՞) հոգ միաձին Որդուն Տէր Աստուած: Ողնեա՛յ ինձ, Տէր Աստուա՛ծ, ի քեզ ուսայ սուրբ Աստուածածին, բարիխօսութեամբ յիշեա՛յ Քրիստոս եւ ողորմեա՛յ Տէր Յիսուս Քրիստոս:*

192ա ի Քրիստոսի ծառայ Սապակս գրեցի ի մեծ թվական ՌՀԴ. (1715) եւ փոքր թվական մին ՀՀ. (1715): Աստուած, դու դողեալ կեցուցես ըզմեզ եւ ժողովուրդ քո, ուրախ եղեցի ի քեզ սուրբ Տիրայմա[յ]ր Աստուածածին, քեզ ամ յուսացել, դու հոգայ եւ պետս հոգոյ եւ մարմնոյ իմոյ:

3. *92բ (ղալգիր)* Ն, Յովհաննես *Ծ[այրագոյն] վարդապետ Գրիգորեան, առաջնորդ Հայոց Պոլկարիոյ, ի Իուսեամ (քաղաքի անունը ի յուսանցս), յունվարի 27, 1882.*

4. *79բ (ԺԸ. դար, ի յուսանցս)* Թաթաթ որդի Մկրտում *յիշ[ատակ ընծգի ոլ ի յիշ[ատակ ածեան (՞):*

ԳՐԱՆՈՐԴ՝ *186ա Ա՛յ եղբար, լավ գնայ մուտիս ասպայ սբղալ ինչ որ գրես: 1ա, 2ա, 44բ-5ա, 191բ, զանազան տառեր եւ բառեր: 191ա՝ հատուած Ձե սաղմոսից:*

ՆՇՈՒՄ՝ *1ա «ՌԻՀ. – 1613, Մ.[եսրոպ] եպս.»:*

4. *254ա* Նախադրութիւն: *254բ* Գլուխ: *255ա-321բ* Աւետարան ըստ Յովհաննու *(Ջունի «իրք կնոջն շնացելոյ»)*:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐԱՁԻՔԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

1. *(առաջին գրչի) 322ա Փա՛ռք ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն: Ի ծագման ճշմարիտ արեգականն եւ յայտնիչ Աստուածն Բանի՝ նորազուարճ բերկրանօք պայճառացան արարածք ամենայն, զի զարթափանցիկին եւ զգերազանցեալ լոյսն ընդ յաւիտենից խառնելով, զերազարդեալ փարթամութեամբ, անպարագիծ եւ աստուածունակ բնութեամբ գայր եւ նախահայրն յըստուերեցեալ նիրհմանն, եւ ի խաչակառուած եւ բեւեռապինդ բազկօք ազատեցաւ ի խաւարային եւ ի մեղսասէր բանտէն, եւ ի ձեռն չորից աւետարանչացս, որ գետօրէն եւ ըղբջահոս բխեն ի տանէն տէրունի ի յայդիս հայրատունկ, ծաղկեցաւ արգանդի մօր մերոյ եւ ծնաւ անթիւ |322բ| կաճառս աստեղաց եւ տրամափայլեաց գունակ գունակս գոյացս մարգարէից, գջղկքրս առաքելոցն, գպարս եւ-ՅՈՒՆԱՍՆԻՑՆ, զերամս հաւատացս, զթիւս հայրապետացս, զնդրուիչն վարդապետաց, զխորհս մարտիրոսաց, գպսակս վկայից: Այսքանօքս իմաստութեամբ լցաւ արարածս Աստուծոյ քան գշուրս բազում, որ ծածկեն գծով: Արդ, յանդ ելեալ կատարեցաւ սուրբ Աւետարանս ի քաղաքս Ասպահան, ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնին եւ ձեռամբ Գասպար իրիցու, ի թվականի[ին] հայկազեան տումարիս ՌՃՇ. (1656), ի հայրապետութեան տեառն Յակոբայ սրբազան կաթողիկոսի եւ մերո աթոռակալիս Ջուղայու սուրբ վանացս Դաւիթ սրբակրօն արհեպիսկոպոսի, ի թագաւորութեան մերոյ Փոր շա|323ա|հ Ապագին: Արդ, աղաչեմ գմանկունդ սուրբ եկ[ե]ղ[ե]ցո, յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս Խոջայիսն եւ կողակից Մաղիկն եւ որդին՝ Վալաթն եւ դստերքն՝ Եզտիխանն եւ Մարիամն յիշեցէ՛ք եւ [Աստուած ողորմիասացէ՛ք]: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զխոջայ Սուքթանումն, եւ կողակից իւր՝ Մարիան, եւ որդիքն իւր՝ գպարոն Սաֆարն եւ Վալաթն. ամէն:*

Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զպարոն Սաֆարն, եւ եղբայրն իւր՝ Վալաթն յիշեցէ՛ք, եւ Աստուած ողորմի [ասացէ՛ք]: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զպարոն Սաֆարն եւ կողակից իւր՝ Աճմային, եւ որդին իւր՝ Խոջայիսն, եւ միւս կողակիցն Ազատն, եւ դուստրն իւր՝ զՍամն յիշեցէ՛ք: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զպարոն Վալաթն եւ կողակիցն իւր Աճմային, եւ դուստրն իւր՝ Մաղի|323բ|կն յիշեցէ՛ք:

Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զմանուկ նորաբողբոջ խոջայ Փանոսն, եւ կողակիցն իւր՝ զԿՂԷիսանն, եւ նորաբողբոջ որդին իւր՝ զպարոն Գրիգորն, եւ դստերքն իւր՝ Եփրիքէն, եւ Մասփիտն, եւ Տատկումն, յիշեցէ՛ք: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս Եզտիխանն եւ Նաշխունն յիշեցէ՛ք: Եւ եւս առաւել յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս գհոգաւէր եւ բարեմիտ եւ աստուածահաճոյ գկրօնատուր պարկեշտ եւ զապաշխարող Մահէն, եւ որ յիշէ եւ յիշատակէ՛ յիշեալ լիցի ի միասնագամ գալստեան Տեռան մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ամէն:

2. *(երկրորդ գրչի) 323բ Եւ պիտ՝ անարժան գՅովաննէս ծրտղս յայլուստ աստ յիշեցէ՛ք ի Տէր Աստուածն մեր: Այս սուրբ Աւետա|324ա|րանս տուաք ի վայելուչն Միհասս պարոնտիրին որչափ որ կենդանի է, եւ յետ Միհասս պարոնտիրին եղիցի Աւետարանս՝ Գաւձասարայ վանուցն վախճ, եւ ոչ ոք մի՛ իշխեսցէ հանել ի Գաւձասարայ, եւ եթէ ոք հանդգնեսցի եւ հանէ ի գԱւետարանս ի Գաւձասարայ, պարտական յիցի յաւուր դատաստանին, մասն եւ բաժին Յուդայի առցէ եւ այլ խաչահանուացն. ամէն: Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս զպարոն Յովաննէսն եւ կողակիցն իւր՝ Մասփիտն, եւ որդին իւր՝ Աստուածատուրն:*

Դարձեալ յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս գծնողսդ Սուրբ Աւետարանիս գվարպետ Հայրապետն եւ գեղբայրն իւր՝ գԽաղտասար վարդապետն, յիշեցէ՛ք եւ Աստուած ողորմի ասացէ՛ք:

Համառօտութիւնք տե՛ս ժէ. դ. յիշ-ք, Գ., էջ 712-ՅՏ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅԵՏԱԳԱՅՑ

(Կազմի Ա. փեղկին, շուրջանակի փորագրուած) Սուրբ Աւետարանս յիշատակ է խոջայ ՓաՆՈՍԻՆ, կողակցին՝ ԱՎՂԻ], նորամանուկ որդին իւր՝ Գրիգորին, դստերացն իւր՝ |Բ. փեղկին| Իփրիքէ, Մասպուտին, Դըշխունին, ծնողացն՝ Սուլթանումին, Մամին, Վալաթին, կողակցին՝ Անաէ. |դռնակին| վաթլումն Գաւձասարայ. թվին ՌՃՋ. (1657):

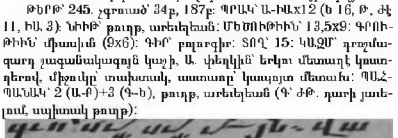
324բ Կրկին անգամ յիշ[ե]ցէ՛ք ի Քրիստոս զխոջայ Սաֆարն եւ կողակիցն իւր՝ Խանզատէ, եւ զորդին իւր՝ զպարոն Փանոսն, որ հանգուցեալ է առ Քրիստոս, եւ կողակիցն՝ Ելլին, եւ դուստրն՝ Կատարինէ, որ փոխեցեալ է ի Քրիստոս, Սարախանումին, Մադալէ, Գօզալէ, եւ այլ հին եւ նոր ննջեցեալսն յիշեցէ՛ք ի Քրիստոս եւ դուք յիշեալ լիցիք ի միասնագամ գալստեանն. ամէն: Եւ պիտ՝ գՄահակ աբեղայս, յիշեցէ՛ք, որ զսակաւ յիշատակարանս գրեցի, ի թվին ՌՃՀ. (1658):

2400
ՄԱՆՐԱԽՄԱՆՔ

ՍՈՒՐԲ ԱՆՏՈՆԻ ՎԱՆՔ (մերձ ի ԿԱՖԱՅ) — ՊԶԳ. – 1435

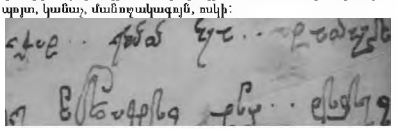
ԳՐԻՉ՝ Նահեղ կր., Անեռիբ վրդ.: ՍՏԱՑՈՂ՝ Եսայի արդ.:

ԹԻՒՔ՝ 245. չգրուած՝ 34բ, 187բ: ՊՐԱԿ Ա-ԻԱ×12 (ե 16, Ը, ԺԷ 11, ԻԱ, 3): ՆԻՒԹ՝ թուղթ, առեւելեան: ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ 13,5x9: ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ միասիւն (9x6): ԴԻՐ՝ բոլորգիր: ՏՈՂ՝ 15: ԿԱՋՄ՝ դռոմարզարդ չագանակագոյն կաշի, Ա. փեղկին՝ եվթու մետադէ կասդեռով, միջակը՝ տափակաձ, աստառը՝ կապոյտ մետաքս: ՊԱՀՊԱՆԱԿ՝ 2 (Ա-Բ)+3 (Գ-ե), թուղթ, առեւելեան (Գ՝ ԺԲ. դարի յաեելյամբ, սպիտակ թուղթ):

Նմուշ 32ա

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ – Կ ի ս ա խ ո ր ա ճ՝ Լա՛ ձ ա կ ա տ ա զ ա ր դ՝ 35ա, 64ա, 168ա, 188ա, 208Ա, 234ա: Լ ա ւ ս ա ն ց ա զ ա ր դ՝ բուսական, տառեր (60ա, 149ա): Զ ա ր դ ա գ ի ր՝ թոյնագիր, ճանգուցագիր: Գ ա յ ե ե՛ կաոլիր, կապարտ, կանաչ, մանուչակագոյն, ոսկի:

Նմուշ Բբ

ՎԻՃԱԿ՝ բաւարար. կազմի եզերքը մաշուած, Բ. փեղկի կաշին ետծուած, դռնակն ու կապիչները՝ ընկած, մէջը վնասուած. միջից եւ վերջից պակասաւոր: Լուսանցքներում խոնաւութեան ետեւեր, փոխրիկ պատռուածքներ, տեղ-տեղ գիրը վնասուած:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. *1ա-244բ* [Մաճառասմուխ՝]

Տես տես. 755, 4ա-317ա. 1. ա/*1ա-4բ*: բ/*4բ-14ա*: գ/*14ա-25բ*: դ/*25բ-34ա*: 2. ա/*35ա-51բ*: բ/*51բ-3ա*: գ/*53ար*: դ/*53բ-6բ*: ե/*56բ-63բ*: 3/*1բ*: 4. ա/*64ա-99բ*: բ/*99բ-101բ*: գ/*101բ-6ա*: դ/*106բ-8բ*: 5. ա/*109ա-14բ (սխ. պակասաւոր)*: բ/*114բ-49ա*: գ/*149ա-52բ*: դ/*152բ-57բ*: ե/*157բ-8ա*: գ/*158բ-62ա*: 6. ա/*1բ*: բ/*162ա-65բ*: գ/*բ*: դ/*165բ-7բ*: 7/*168ա-87ա*: 8. ա/*188ա-90ա*: բ/*190ա-6ա*: գ/*196ա-201բ*: դ/*201բ-7բ*: 9. ա/*208ա-32բ*: բ/*232ա*: գ-ե/*1բ*: 10. ա/*234ա-36ա*: բ-ժ/*1բ*: *(Ինչ՝ 236բ-8ա (Շարակն՝] — «Ես ասացի ի վերանալ յինէն...»: 238ա-40բ «[Երդք հանգրաւեան] — Արարիչ եւ մարդասէր...»: 241ա-2բ [Նոդիք] (սկ. թափուած)» ///ալալելի՛ն են կամ փոփոխել...: Տէր ողորմեա՛յ. Տէր ողորմեա՛յ...»: 243ա-4բ [Մաղմոսք] ակռնարհ, ապատ...»):*

Բ. *Բբ* ՅԱՒԵԼԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, Վրացերէն, ԺԸ. դ., վաւերագիր:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԳՐՁՈՒԹԻՒՆ ՅԱՄԱՆԱԿԻ

1. *108Ը Զեղկեի գրիչ՝* գԱմսկնի կրօնաւորս աղաչեմ յիշել ի Տէր:

2. *242ա Զառածեալ մեղաւք՝* գԱւետիք գրիչս, աղաչեմ յիշել ի Տէր:

242բ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ Աւետիք վարդապետ՝ (2 հատ, փակագրի), Տէր Դաւիթ (փակագրի):

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՅՏՏԱԳԱՅԻ

1. *Բա (նոտրգիր) ի վայելումն անձին իմոյ՝* տեառն Յովհաննէս իմաստասէր քահանայիս: Ով որ ընդեղնուք, մեկ բեռան ողորմի մի խնայէք: *1251 (1804), Նոյեմբեր 24ին:*

Եբ Տէր Յօհաննէս:

Աա (նոտրգիր) Գիրք այս, որ կոչի երգարան եւ երաժշտական երգմունք, ի վայելս անձին իմոյ՝ տէր Յօհան բարեմիտ քահանային, օրինակողք սորին, խնդրեմ յիշեսիք ի մաքրաբաց յաղօթս ձեր, որ եւ ինքն ամենամաքուր Աստուած պիասցի եւ արարեսցի ըստ մեծի ողորմութեանցն իւրոյ, յորժամ գայցէ դատել զմեզ: ամէն: Զեռամբ գրի 1804ին, Քաղրատասար վարդապետէ, Նոյեմբերի 20 (եւ) 3ին:

ԳՐՁԱԼՈՐՁ՝ *Աբ, Գա, Դար, Եբ (զանազան բառեր՝ հայերէն եւ վրացերէն):*

ՅԱՆԿԵՐ ԵՒ ԱՂԻՍԱԿՆԵՐ

Ա.

ԳՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

ժամանակ	Հ^ար ձեռ-ի	էջ գուցակի
	ժ դ.	
989	2374	1119
ժ	2375	1123
	ԺԲ դ.	
ԺԲ	2244/Ա	613
	ԺԳ դ.	
1223	2101	13
1252	2273	751
1291	2329	953
ԺԳ	2195	405
	ԺԴ դ.	
1309	2174	299
1318	2104	19
1325	2388	1175
1342	2102	15
1346	2187/Բ	363
1352-54	2233	557
1357	2371	1109
1383	2259	679
1394	2189	371
ԺԴ	2173	293
ԺԴ	2178	317
ԺԴ	2184	351
ԺԴ	2185	359
ԺԴ	2260	689
ԺԴ	2262	693
ԺԴ	2326	945
ԺԴ	2364	1087
ԺԴ	2365	1089
ԺԴ	2373/Ա	1115
ԺԴ-ԺԵ	2366	1091
	ԺԵ դ.	
1402-06	2152	215
1403	2382	1157
1411	2177/Ա	307
1416	2148	201
1418	2143	179
1419	2117	83
1419	2142	175
1419	2150	207
1432	2387	1173
1435	2400	1211
1447	2130	141
1450	2226/Բ	507
1452	2156	237
1476	2335	979
ԺԸ	2107	33
ԺԸ	2127/Բ	130
ԺԸ	2137	159
ԺԸ	2145	191
ԺԸ	2146	193
ԺԸ	2149	205
ԺԸ	2153/Ա	225
ԺԸ	2153/Բ	227
ԺԸ	2154	231
ԺԸ	2158	247
ԺԸ	2187/Ա	363
ԺԸ	2188	365
ԺԸ	2194	403
ԺԸ	2378	1127
ԺԸ-ԺՋ	2226/Ա	505
	ԺՋ դ.	
1562	2287	807
1587	2151	211
ԺՋ	2127/Գ	133
ԺՋ	2155	235
ԺՋ	2166/Գ	275
ԺՋ	2199	425
ԺՋ	2267	715
ԺՋ	2372	1113
ԺՋ	2377	1125
ԺՋ	2384	1165
ԺՋ	2385	1165
ԺՋ	2391	1183
ԺՋ-ԺԷ	2342	1023
	ԺԷ դ.	
1609-75	2177/Բ	311
1613	2325	939
1613	2398	1203
1614	2369	1099
1617	2176/Ա	304
1624	2292	819
1627	2147/Գ	199
1629	2133	151
1631	2338	1003
1631	2381	1143
1633	2373/Բ	1117
1634	2141/Բ	174
1635	2380	1137
1637	2116	79
1637	2286	801
1640	2247	631
1640	2397	1201
1640-41	2368	1095
1642	2330/Բ	959
1642	2386	1171
1643	2389	1179
1644	2180	327
1650	2309	853
1650	2360	1077
1652	2105	19
1652	2303	843
1652-79	2111	51
1656	2399	1207
1658	2308	851
1658-65	2274	757
1659	2175	301
1659	2277	769
1659-62	2358	1071
1660	2135	155
1662	2183	343
1663-70	2108	37
1663	2163	261
1664	2390	1181
1664	2356	1067
1665	2291	813
1665-69	2124	115
1666	2275	761
1668	2306	847
1669-86	2109	39

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
1674	2182	339
1680	2138	163
1681	2349	1039
1683	2196	411
1683	2295	827
1683	2268	719
1684	2337	997
1687	2191/Ա	389
1688	2354	1063
1689	2229	521
1689	2245	619
1691	2113/Բ	65
1692-93	2246	627
1693	2266	711
1693	2352/Դ	1059
1694	2234	565
1694	2251	651
1694	2307/Բ	851
1695	2248	635
1696	2265	705
1696-98	2272	741
1696-1708	2191/Բ	391
1697	2126	123
1698	2243	607
1699	2348/Ա	1037
1699	2301	839
ժէ	2103	17
ժէ	2113/Ա	63
ժէ	2113/Դ	67
ժէ	2114	67
ժէ	2115	75
ժէ	2118/Ա	89
ժէ	2118/Բ	91
ժէ	2122	111
ժէ	2123	113
ժէ	2125	121
ժէ	2127/Ա	129
ժէ	2127/Դ	133
ժէ	2134	153
ժէ	2136	157
ժէ	2140/Ա	171
ժէ	2140/Բ	172
ժէ	2141/Ա	173
ժէ	2141/Դ	175
ժէ	2147/Ա	197
ժէ	2147/Բ	198
ժէ	2159	249
ժէ	2164	265
ժէ	2166/Ա	269
ժէ	2166/Բ	273
ժէ	2168	279
ժէ	2169	285
ժէ	2171	291

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
ժէ	2172	293
ժէ	2176/Բ	306
ժէ	2198	423
ժէ	2223	491
ժէ	2235	571
ժէ	2236	575
ժէ	2242	603
ժէ	2244/Դ	619
ժէ	2249	641
ժէ	2250/Բ	649
ժէ	2252	657
ժէ	2256/Ա	669
ժէ	2256/Բ	671
ժէ	2258	677
ժէ	2261/Ա	691
ժէ	2261/Բ	692
ժէ	2264	703
ժէ	2276	765
ժէ	2279	773
ժէ	2281	775
ժէ	2284	795
ժէ	2288	809
ժէ	2293	825
ժէ	2296	829
ժէ	2297	831
ժէ	2298	835
ժէ	2299	837
ժէ	2302	841
ժէ	2307/Ա	849
ժէ	2322	925
ժէ	2324	939
ժէ	2327	949
ժէ	2328	951
ժէ	2330/Ա	957
ժէ	2330/Դ	961
ժէ	2331	963
ժէ	2332	965
ժէ	2333	971
ժէ	2334	975
ժէ	2336	995
ժէ	2343/Ա	1025
ժէ	2343/Դ	1027
ժէ	2347	1033
ժէ	2348/Բ	1038
ժէ	2348/Դ	1038
ժէ	2352/Ա	1057
ժէ	2352/Բ	1058
ժէ	2352/Դ	1059
ժէ	2353	1061
ժէ	2361	1079
ժէ	2362	1085
ժէ	2363	1085
ժէ	2367	1093

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
ժէ	2376	1123
ժէ	2379/Ա	1133
ժէ	2379/Բ	1135
ժէ	2394	1191
ժէ	2395	1197
ժէ–ժԸ	2396	1199
ժէ–ժԸ	2132	149
ժէ–ժԸ	2170	287
	ժԸ դ.	
1701	2344	1029
1701	2351	1055
1702	2131	145
1705	2345	1031
1707-10	2197/Գ	419
1708-09	2244/Բ	613
1711	2129	139
1712	2190/Ա	379
1712-14	2112	61
1713	2120	95
1714	2357	1071
1715	2106	23
1721	2346	1031
1721	2355	1067
1724	2271	731
1725	2161	253
1725	2285	797
1726	2121	101
1731	2159	249
1731	2162	257
1733	2160	251
1733	2270	729
1733-35	2192/Գ	397
1739	2248	635
1746-48	2350/Բ	1053
1748	2263	697
1748-59	2212	453
1750	2179	325
1755-69	2255	665
1759 -ժԸ	2200	429
1761	2254	663
1761	2289	809
1766	2216	471
1766	2222	487
1768	2186	359
1769	2257	675
1771	2224	493
1775	2253	661
1778	2319	887
1785	2193/Ա	399
1789-90	2220	479
1797	2311	863
1799	2210	451
1799	2228	515

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
ԺԸ	2110	45
ԺԸ	2119	93
ԺԸ	2127/Ե	135
ԺԸ	2139/Ա.	167
ԺԸ	2157	243
ԺԸ	2165	267
ԺԸ	2190/Բ	386
ԺԸ	2192/Ա.	395
ԺԸ	2192/Բ	397
ԺԸ	2193/Բ	403
ԺԸ	2197/Ա.	415
ԺԸ	2197/Բ	418
ԺԸ	2201	433
ԺԸ	2202	439
ԺԸ	2203	441
ԺԸ	2204	443
ԺԸ	2205	443
ԺԸ	2207	447
ԺԸ	2209	449
ԺԸ	2211	451
ԺԸ	2215	471
ԺԸ	2217	475
ԺԸ	2218	475

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
ԺԸ	2219	477
ԺԸ	2221	487
ԺԸ	2225	505
ԺԸ	2230	527
ԺԸ	2231	537
ԺԸ	2232	553
ԺԸ	2237	583
ԺԸ	2238	589
ԺԸ	2239	595
ԺԸ	2240	599
ԺԸ	2241	603
ԺԸ	2250/Ա.	643
ԺԸ	2269	725
ԺԸ	2282	781
ԺԸ	2283	793
ԺԸ	2290	811
ԺԸ	2294	825
ԺԸ	2300	837
ԺԸ	2304	845
ԺԸ	2310	857
ԺԸ	2314	877
ԺԸ	2317	885
ԺԸ	2318	885

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
ԺԸ	2320	889
ԺԸ	2321	923
ԺԸ	2340	1017
ԺԸ	2341	1021
ԺԸ	2343/Բ	1027
ԺԸ	2350/Ա.	1053
ԺԸ	2359	1075
ԺԸ	2383	1161
ԺԸ	2392	1185
ԺԸ-ԺԹ	2213/Ա.	465
	ԺԹ դ.	
1807	2222	487
1810	2315	879
1810	2323	929
1816	2312	875
1816-18	2316	881
1817	2280	773
1820	2206	445
1824	2208	447
1827	2213/Բ	469
1837	2278	771
ԺԹ	2313	877
ԺԹ	2214	469

Բ.

ՆԱԽԱԳԱՀԱՊԱՐ ԵՒ ՅԵՏԱԳԱՅ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
	Ժ. դ.	
Ժ.	2374	1122
	ԺԲ. դ.	
1173	2374	1122
	ԺԳ. դ.	
ԺԳ.	2273	757
	ԺԳ. դ.	
1316	2329	956-957
1324	2329	958
1349	2195	412
1355	2283	795-796
1393	2365	1092
ԺԴ.	2195	412
	ԺԵ. դ.	
1403	2276	770
1412	2184	358
1440	2388	1178
ԺԵ.	2167	278
ԺԵ.	2173	298
ԺԵ.	2184	358
ԺԵ.	2273	757
ԺԵ.	2326	949

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
ԺԵ.-ԺԶ.	2154	236
ԺԵ.-ԺԶ.	2329	958
	ԺԶ. դ.	
1504	2155	238
1525	2387	1176
1539-1569	2145	194
1539	2177/Ա.	310
1577-1578	2117	87-88
1595	2177/Ա.	311
1598	2385	1172
ԺԶ.	2153/Ա.	227
ԺԶ.	2153/Բ	230-232
ԺԶ.-ԺԷ.	2226/Բ	514
	ԺԷ. դ.	
1600	2152	224
1609	2137	164
1609	2178	324
1611	2148	204
1614	2153/Բ	232
1615	2107	36
1617	2177/Ա.	311
1623	2335	996

ժամանակ	Հմր ձեռ-ի	էջ գուցակի
1628-1642	2166/Ա.	273-274
1633	2330/Ա.	959
1635	2398	1208
1639	2368	1100
1641	2326	950
1643	2330/Գ	961-964
1644	2149	207-208
1650	2380	1144
1656	2144	192
1657-1658	2174	302
1657-1658	2399	1210
1662	2105	24
1663	2233	564
1663	2287	810
1667-1669	2123	116
1667	2297	834
1668	2166/Ա.	274
1668	2281	781-782
1669	2259	689-690
1670	2108	40
1672	2379/Ա.	1135
1673	2150	212

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
1675	2155	238
1675	2281	782
1678	2391	1186
1679	2133	154
1680	2371	1114
1681	2349	1052
1683	2396	1202
1684	2166/Ա	274
1685	2334	980
1685	2362	1086
1685	2371	1114
1687	2364	1090
1687	2369	1104
1688	2276	770
1690	2284	798
1691	2338	1007
1691	2391	1186
1693-1697	2124	121-122
1694	2113/Բ	67
1694	2302	842
1695	2116	83
1696	2271	737-738
1696	2292	824
1697	2276	770
1699	2352/Գ	1060
1699	2353	1064
ԺԷ.	2105	24
ԺԷ.	2108	40
ԺԷ.	2113/Բ	67
ԺԷ.	2117	88
ԺԷ.	2128	140
ԺԷ.	2130	146
ԺԷ.	2133	154
ԺԷ.	2143	188
ԺԷ.	2144	192
ԺԷ.	2145	194
ԺԷ.	2148	204-205
ԺԷ.	2149	208
ԺԷ.	2150	212
ԺԷ.	2152	225
ԺԷ.	2155	238
ԺԷ.	2156	242-244
ԺԷ.	2163	264
ԺԷ.	2166/Ա	274
ԺԷ.	2169	287
ԺԷ.	2178	324
ԺԷ.	2182	342
ԺԷ.	2199	430
ԺԷ.	2286	806
ԺԷ.	2297	834
ԺԷ.	2309	858
ԺԷ.	2335	995-996
ԺԷ.	2342	1026

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
ԺԷ.	2352/Բ	1059
ԺԷ.	2361	1084
ԺԷ.	2363	1088
ԺԷ.	2371	1114
ԺԷ.	2381	1157-1158
ԺԷ.	2385	1172
ԺԷ.	2397	1204
ԺԷ.-ԺԸ.	2156	244
ԺԷ.-ԺԸ.	2172	294
ԺԷ.-ԺԸ.	2180	338
ԺԷ.-ԺԸ.	2335	996
	ԺԸ. դ.	
1700	2109	45
1700	2247	634
1701	2355	1068
1706	2261/Բ	694
1706	2272	750-751
1707	2109	45
1709	2125	123-124
1709	2139	380
1711	2272	752
1712	2107	36
1712	2352/Ա	1058
1712	2352/Բ	1059
1712	2352/Գ	1062
1713	2244/Ա	613
1713	2292	824
1714	2347	1036
1715	2398	1208
1716	2132	150
1716	2338	1007
1717	2299	838
1717	2356	1071
1719	2165	270
1719	2256/Բ	674
1721	2111	62
1721	2272	752
1722	2109	45-46
1722	2272	752
1723	2368	1100
1724	2338	1007
1724	2348/Գ	1040
1725	2114	75
1725	2379/Ա	1135
1727	2307/Բ	852
1727	2328	954
1728	2246	632
1729	2153/Բ	232
1731	2114	75
1731	2182	342
1731	2302	842
1732	2117	88
1732	2247	635

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
1733	2175	304
1733	2284	798
1735-1736	2338	1007-1008
1735	2362	1086
1736	2167	278
1738	2300	838
1738	2367	1096
1739	2352/Ա	1058
1740	2392	1186
1742	2270	732
1743	2361	1084
1744	2120	100
1744	2305	848
1746	2142	180
1746	2242	608
1749	2116	83
1758	2181	340
1759	2245	626
1763-1764	2115	78-79
1763-1781	2161	257-258
1764	2115	78
1764	2254	665
1767	2139/Բ	172
1769	2192/Գ	400
1769	2240	602
1770	2254	665
1775	2340	1020-1022
1778	2166/Ա	274
1779	2253	664
1779	2362	1086
1781	2338	1008
1783	2147/Ա	198
1784	2165	270
1784	2186	362
1785	2368	1100
1785-1813	2220	486-488
1784-1788	2286	806
1789	2242	608
1793	2137	164
1793	2219	480
1798	2218	478
ԺԸ.	2106	34
ԺԸ.	2109	46
ԺԸ.	2111	62
ԺԸ.	2114	76
ԺԸ.	2115	80
ԺԸ.	2116	84
ԺԸ.	2125	124
ԺԸ.	2127/Գ	138
ԺԸ.	2129	142
ԺԸ.	2132	150
ԺԸ.	2135	156-157
ԺԸ.	2136	160

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
ԺԸ.	2138	168
ԺԸ.	2139/Բ	172
ԺԸ.	2141/Ա.	174
ԺԸ.	2141/Բ	175
ԺԸ.	2160	254
ԺԸ.	2161	258
ԺԸ.	2163	264
ԺԸ.	2164	268
ԺԸ.	2165	270
ԺԸ.	2167	278
ԺԸ.	2173	298-299
ԺԸ.	2177/Բ	318
ԺԸ.	2179	326
ԺԸ.	2182	342
ԺԸ.	2185	360
ԺԸ.	2187/Ա.	363
ԺԸ.	2189	380
ԺԸ.	2193/Ա.	402
ԺԸ.	2194	406
ԺԸ.	2197/Գ	422
ԺԸ.	2205	444
ԺԸ.	2225	506
ԺԸ.	2239	600
ԺԸ.	2244/Բ	619
ԺԸ.	2248	640-641
ԺԸ.	2251	658
ԺԸ.	2254	666
ԺԸ.	2255	668
ԺԸ.	2259	690
ԺԸ.	2270	732
ԺԸ.	2272	752
ԺԸ.	2281	782
ԺԸ.	2286	806
ԺԸ.	2287	810

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
ԺԸ.	2297	834
ԺԸ.	2301	841-842
ԺԸ.	2303	844-846
ԺԸ.	2312	878
ԺԸ.	2331	966
ԺԸ.	2335	996
ԺԸ.	2338	1008
ԺԸ.	2339	1016
ԺԸ.	2344	1031
ԺԸ.	2345	1032
ԺԸ.	2346	1034
ԺԸ.	2347	1036
ԺԸ.	2350/Ա.	1053
ԺԸ.	351	1058
ԺԸ.	2352/Գ	1060
ԺԸ.	2353	1064
ԺԸ.	2354	1066-1067
ԺԸ.	2357	1072
ԺԸ.	2360	1078
ԺԸ.	2362	1086
ԺԸ.	2367	1096
ԺԸ.	2371	1114
ԺԸ.	2382	1162
ԺԸ.	2398	1208
ԺԸ.	2114	76
ԺԸ.-ԺԹ.	2114	76
ԺԸ.-ԺԹ.	2292	824
	ԺԹ. դ.	
1801	2218	478
1801	2297	835
1803-1818	2211	453-454
1804	2400	1212
1806	2255	668
1807-1825	2219	888-890

ժամանակ	Հ^{ար} ձեռ-ի	էջ գուզակի
1811	2110	50
1811-1812	2114	76
1811	2268	726
1813	2255	668
1814	2245	626
1816	2210	452
1816	2238	596
1823-1824	2237	590
1827-1843	2378	1134
1831-1834	2392	1187-1188
1835	2240	602
1855-1856	2392	1188
1881	2108	40
1881	2133	154
1882	2398	1208
1855-1856	2392	1188
ԺԹ.	2108	40
ԺԹ.	2110	50-51
ԺԹ.	2115	79-80
ԺԹ.	2122	114
ԺԹ.	2124	122
ԺԹ.	2135	157
ԺԹ.	2152	225
ԺԹ.	2172	294
ԺԹ.	2201	439
ԺԹ.	2217	476
ԺԹ.	2245	626
ԺԹ.	2256/Բ	674
ԺԹ.	2273	758
ԺԹ.	2292	824
ԺԹ.	2311	875-876
ԺԹ.	2312	877
ԺԹ.	2319	890
ԺԹ.	2333	972
ԺԹ.	2383	1166

Գ.
ՆԻՒԹԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ա.ՂՕԹՔ

Ադօթք Եփրեմի - էջ 99, Գրիգորի Նարեկացւոյ Մատեան Ողբերգութեան - էջ 823, ի Մատենին - էջ 993, 1126, Մովսիսի Քերթողի - էջ 578, Սերսիսի Շնորհալւոյ - էջ 199, Հայր Մեր - էջ 269, Վարդանայ Վասն աղօթից - էջ 656, Վասն երաչտի - էջ 718, Վասն աղօթից - էջ 146, 714, Ձաւադաւաճի - էջ 136, 184, 636, 637, 838, 955, 1086, 1173:

Ա.ՆՈՒԱ.ՆՔ

Գրիգորի Կեսարացւոյ Անուանի բաղմաց - էջ 848, 849, 1106, Յովհաննու Որոտնեցւոյ Յաղագս աստուածային անուանց - էջ 103, Անուանի առաքելոցն - էջ 1082, ԺԲ ականց - էջ 230, 385, ԲԺ մարգարէից - էջ 1106, ԲԺ Նաւապետաց - էջ 1106, 1112, ԲԺ վարդապետաց - էջ 382, 742, Գրոց - էջ 116, Դասատուացն Իսրայէլի - էջ 218, Թ դասուց հրեշտակացն - էջ 379, ԻԴ մարգարէիցն - էջ 218, Նեգեմոթաց - էջ 13, Կանանցն նահապետացն - էջ 248, Հայրապետացն հայոց - էջ 991, Հետնաւոդոյաց - էջ 13, Մանկանցն եփեսոսի - էջ 222, Մարգարէից - էջ 383, Նահապետաց - էջ 222, Նիգ գաւառին - էջ 332, Քաղսմաց - էջ 981, Քառասուն մանկանց - էջ 382, Թարգմանութիւն անուանց նահապետաց և մարգարէից - էջ 385, Վասն անուանցն Աստուծոյ մերոյ - էջ 485, 730, Վասն կարգի անուանց ի վերայ Քրիստոսի - էջ 376:

Ա.ՇԽԱ.Ր'ՀՍ.ԳՐԱ.ԿԱ.ՆՔ

Անանիայի Շիրակացւոյ Բանիւ աշխարհագրականաւ եւ տիեզերագիտականաւ - էջ 333, 377, 393, 726, 777, 1105,

1106, Յովհաննու երգնկացւոյ Յաղագս երկնային շարժմանն - է 296, 300, 305, 378, 393, 760, 1087, Մովսիսի Խորենացւոյ Աշխարհացոյց - է 390, 815, Սարգիս Բանաձոյի Վասն աշխարհի - է 1081, Վարդանայ Արեւելցւոյ Աշխարհացոյց - է 270, 760, 815, 821, 1106, Աշխարհացոյց - է 390, Բոլորակ ԺԲ հողմոց - է 220, Ընթացք երթն մոլորակացն - է 313, Յաղագս գարնան եղանակի - է 300, Յաղագս ցուցանելոյ գաւառաց - է 386, Սահմանագրութիւնք Աֆրիկայի եւ Ամերիկայի - է 434, Վասն բնութեան հողմոց - է 92, Վասն գարնան շաղի - է 392, Վասն երկոտասան հողմոց - է 341:

Ա.ՌՒ.Ծ.Ք, Ա.Ռ.Ա.Ի.Ք

Առաջի Դաւթի փիլիսոփայի - է 387, 759, 951, 970, 1099, Առակք - է 25, 284, 316, 385, 392, 510, 511, 611, Մխիթարայ Գոշի - է 507, Մխիթարայ երգնկացւոյ Բախճանականք - է 1164, Առակք Յովհաննու Մոռծոռեցւոյ - է 378, 507, Ոդիմպիանու - է 508, Սողոմոնի - է 135, 136, 579, 718, Վարդանայ - է 27, 281, 306, 378, 508, 699, 743, 1161, Բառոյախառս - է 14, 268, 300, 372, 800, 978:

Ա.Ս.Տ.Ո.Ի.Ա.Ծ.Ա.Բ.Ա.Ն.Ա.Կ.Ա.Ն.Ք-Դ.Ա.Հ.Ա.Ն.Ի.Բ.Ա.Ն.Ա.Կ.Ա.Ն.Ք

Աթանասի և Արիոսի Ընդդէմառացութիւն - է 29, Ալբեռտի Հաւատոյ հաւաքումն Աստուածաբանութեան - է 637, Անանիայի Ընդդէմ երկաբեականցն - է 301, Սակս անխոհեր հաղորդելոյն յումանց - է 624, Առաքիի Միւնեցւոյ Ճառ հաւատոյ - է 39, յԱղանգրոց - է 413, Բարդուղիմէոսի Մարաղացւոյ Վասն կատարածի աշխարհիս - է 561, Վասն մարմնաւնջոյն Տեառն - է 561, Գրիգորի Սկեւռացւոյ Դաւանութիւն - է 320, Դիոնէսիոսի Սահման հաճախապատեաց - է 90, Եղիշէի Վասն հաղորդութեան - է 375, Եւագրեայ գրոցն - է 484, Թովմայի Աքուինացւոյ Յաղագս խորհրդածութեան եկեղեցւոյ - է 988, Հերոնիմոսի Կռոնեցիոսի Վասն Հին Կտակարանացն - է 1065, 1104, 1112, 1116, Հիպողիտոսի Վասն կատարածի աշխարհի - է 958, Մխիթարայ Սկեւռացւոյ Յաղագս հաճախապատութեան ԲԺ-ից առաջնոցն - է 253, 720, Մովսէսի երգնկացւոյ Վասն ուղղափառ հաւատոյ - է 302, Յովհաննու Որոտնեցւոյ Հաւատոյ դաւանութիւն - է 718, 741, Ներսիսի Շնորհալւոյ Բանի շափաւ - է 1183, 1184, Դաւանութիւն (Հաւատով խոստովանիմ) - է 29, 624, Պատճառ ժ խորանաց - է 56, Սակս միաւորութեանցն Քրիստոսի - է 29, Սահման հաւատոյ - է 234, Պետրոսի Առաքինացւոյ Գիրք յաղագս առաքինութեանց - է 838, Պետրոսի Հռոմկլայեցւոյ Հաւատոյ հաւաքումն աստուածաբանութեան - է 636, Պետրոսի Նախիջեւանցւոյ Կշիռ արդարութեան - է 446, Պողոսի Շաղկապ աստուածաբանականաց - է 833, Պողոսի Տարօնացւոյ Ընդդէմ ժողովոյն Քաղկեդոնի - է 253, 387, 720, Սահակայ Միայնակեցի Յաղագս դաւանութեան հաւատոյ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ - է 29, 481, Վարդանայ Մեկնութիւն Հնգամատեանի - է 388, Ասոիճան Վարդապետաց - է 91, Ներաշխարհութիւն երկնայնոցն դասուց - է 313, Դաւանութիւն համառօտ - է 234, Դաւանութիւն հաւատոյ - է 717, Դաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ - է 29, Գիրք Իրիստոնէական հաւատոյ - է 996, Դաւանութիւն առաքելական հաւատոյ - է 998, Դաւանութիւն ուղղափառ Իրիստոնէութեան - է 330, Դաւանութիւն Հաղկեդոնացւոց - է 91, Թէ որման խօսեցաւ Աստուած ընդ նախահարցն - է 248, Կոտակ Մեծի Ուրպաթի - է 234, 382, 389, 426, 497, 569, Հրաժարիմք - է 1137, Ճշմարիտ դաւանութիւն ժողովոյն Նիկիոյ - է 27, Յաղագս երից Սուրբ ժողովոցն - է 721, Յաղագս եօթն մանացու մեղաց - է 509, Յաղագս Զատկի - է 125, Յաղագս խոստովանութեան - է 399, Յաղագս հաղորդութեան - է 125, Յաղագս հարցաքննութեան Յիսուսի - է 281, Յաղագս Հոգւոյն բոլիսման - է 404, Յաղագս հրեշտակաց - է 607, Յաղագս միաբանութեան եւ կարգաց եկեղեցւոյ - է 301, Յաղագս միութեան հաւատոյ - է 571, Յաղագս չարչարանացն Քրիստոսի - է 98, Յաղագս պատուական խաչին Քրիստոսի - է 482, Յաղագս պատուոյ կիւրակէի - է 484, Յաղագս վանական Պատարագին - է 90, Յաղագս օծման համանայից - է 288, Նկարագիր դիմացն Քրիստոսի - է 385, Նմանութիւն մարգարէից ի Քրիստոս - է 393, Նշանի տաճարին - է 220, Որ լուծանեն զպանս ձկամբ եւ ձիթով - է 485, Պատճառ Աստուածառաջ պաճոյն - է 569, Վասն ամենն որդանցն - է 568, Վասն ապաշխարութեան - է 26, Վասն աստիճանաց վարդապետութեան - է 263, Վասն աւուր ծննդեան Տեառն - է 55, Վասն Բանին մարմնացելոյ - է 691, Վասն դասուց հրեշտակաց - է 218, Վասն Դատաստանի - է 125, 280, Վասն երկոտասան թուոց - է 222, Վասն զեմման - է 248, Վասն է(7) խորանաց Տեառն - է 136, Վասն Թ դասուց եկեղեցւոյ - է 90, Վասն թէ Բանի են հերձուածողք յաշխարհս - է 660, Վասն իղոյ - է 158, Վասն խոստովանութեան - է 678, Վասն խորանաց Աւետարանին - է 56, Վասն կատարածի աշխարհի - է 570, Վասն հաւատոյ ընդդէմ հերձուածողաց - է 302, Վասն հերձուածողացն - է 29, Վասն հոգւոյ - է 248, Վասն Յարութեան - է 125, Վասն չարչարանացն Քրիստոսի - է 704, Վասն պաճոյ - է 91, Վասն վերջին ժե օրեայ պատուհասից - է 598, Վասն օծանելոյ - է 269, Վկայութիւն Մաճմետի վասն Քրիստոսի - է 91, Տարաձայնութիւն Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ընդդէմ ֆռանկաց - է 331, Վկայութիւնք վասն մարդեղութեան Տեառն - է 404, Վկայութիւնք Սուրբ Գրոց - է 506:

Ա.Ս.Տ.Ո.Ի.Ա.Ծ.Շ.Ո.Ի.Ն.Զ.Ք

ա. Հին և Նոր Կտակարան - է 216(պպ), 318(պպ)

բ. Մասունք Հնոյ և Նորոյ Կտակարանաց - է 65, 68, 116, 117, 133, 144, 146, 609, 612, 1201

գ. Ածեսարան - է 21 (պպ), 51 (պպ), 87 (պպ), 137 (պպ), 151 (պպ), 180 (պպ), 2, 120131 (պպ), 254 (պպ), 279 (պպ), 307 (պպ), 318 (պպ), 405 (պպ), 619 (պպ), 693 (պպ), 715 (պպ), 751 (պպ), 815 (պպ), 841 (պպ), 843 (պպ), 848 (պպ), 980 (պպ), 1034 (պպ), 1039 (պպ), 1067 (պպ),1077 (պպ), 1079 (պպ), 1101 (պպ), 1120, 1157 (պպ), 1165 (պպ), 1176 (պպ), 1201 (պպ), 1208

դ. Քաղուածք յԱստուածաշունչ գրոց - է 97, 413, 821:

Բ.Ա.Ն.Ք Ե.Ի Հ.Ր.Ա.Տ.Ո.Ք Ի.Մ.Ա.Ս.Տ.Ն.Ո.Յ.Ց

Բաճի յԱստուածաշունչ գրոց - է 618, Բաճի խմաստնոց - է 173, 305, 377, 510, 653, 742, 745, 754, 1103, Ի

բանից իմասանոց - է 120, 126, 482, Բանի՛ Սուրբ ճարտանց - է 315, Բանի՛ Եսայեայ - է 569, Միւռմայ - է 199, Սողոմոնի - է 313, Վաճառանայ Նիկիոյ եպիսկոպոսին - է 755, Վարդանայ - է 499:

ԲԺՇԿԱՐԱՆՔ, ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆՔ

Աբուսպլիդայ Յաղագս կազմութեան մարդոյ - է 53, 271, 723, 971, Դաղիանոսի Վասն անդամոց մարմնի - է 1145, Գրիգորի Նիւսացւոյ Տեսութիւն ի մարդոյն կազմութիւն - է 19, Յաղագս կուսութեան - է 20, Դեմոկրսիոսի Վասն համասփիւռ ծաղկին - է 382, Իշախի Ի վերա բնութեան - է 53, Յովասափայ Սեբաստացւոյ Բժշկարան - է 134, Նեմեսիոսի Յաղագս բնութեան մարդոյ - է 19, Քերապատռայ Գիր մեկնութեան - է 277, 723, Բառք Գալիանոսի բժշկապետի - է 966, 1145, Բժշկարանի - է 271, 382, 1137, Դեղագիրք - է 136, 162, 198, 200, 235, 271, 273, 298, 305, 318, 366, 382, 392, 417, 421, 452, 480, 638, 667, 718, 761, 799, 804, 830, 850, 970, 1005, 1032, 1036, 1057, 1083, 1145, 1165, 1177, Մեկնութիւն Դ տարերաց - է 723, Վասն ԹԺ-ից անդամոց մարդոյն - է 378, Վասն լուսնոտաց - է 282, Վասն մարդկազմութեան - է 282:

ԳԱՆՁԱՐԱՆՔ ԵՒ ԵՐԳԱՐԱՆՔ

Տաղարան - է 1013, 1191:

ԳՈՇԱԿՈՂԱԿԱՆՔ, ՀԱՄԱՅՆԱԿԱՆՔ

Աղիւսակ գուշակութեան անուան մարդոյ - է 325, Աղիւսակ կենդանակերպից - է 137, Աղթարի - է 599, 671, 761, Գիր առաքինացւոյն - է 269, Գիր առնակման - է 293, Գուշակութիւն ամսոց - է 747, Երազահան Դանիէլի մարգարէի - է 671, 1200, Կաղանդացոյց - է 331, 822, Մարմնախաղաց - է 1190, Յաղագս ԺԲ կենդանակերպից - է 599, 728, Պատկերացուցութիւն - է 133, Ուռուստապ - է 330, Վասն աստղ գոլաձայոյ - է 656, 1190, Զաճազամի - է 331, 674, 808, 809, 822, 823, 1135, 1136, 1165, 1190, 1199, 1200:

ԴՐԱՒԱՉՔ

Դրաւաչի - է 17, 321, 341, 383, 649, 674, 1166, 1167, 1172, 1173:

ԹՈՒՂԹՔ

Աթանասի Աղէքսանդրացւոյ - է 415, Գրիգորի Տաթեւացւոյ - է 30, Գրիգորիսի կաթողիկոսի - է 54, 780, Դիոնեսիոսի - է 433, Եւագրեայ - է 484, Զիկմունդի - է 718, Կիւրեղոսի Երզնկացւոյ - է 653, 794, Կոստանդին կաթողիկոսի - է 301, 720, Ներսիսի Շնորհալւոյ - է 47, 150 (bis), 317, 735 (bis), Պօղոսի Տարօնացւոյ - է 301, Վարդանայ Արեւելցւոյ - է 272, Փոտա պատրիարքի - է 301, Թուղթ երկնաւոր - է 413, Թուղթ սիրոյ եւ միաբանութեան (Դաշանց թուղթ) - է 127, 719, Թղթառաչիք - է 30, Զաճազամի - է 36, 589, 654, 704:

ԺԱՄԱԳԻՐՔ

Ժամագիրք - է 1003, 1009, 1166, 1167, 1172, 1173:

ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆՔ

Առաքելի Սիւնեցւոյ Ամենայն չարն տանջելի է - է 387, Մեկնութիւն Սամաւանացն Դաւթի - է 38, 645, Արիստոտէլի Յաղագս առաքինութեան - է 17, 326, 405, 735, 777, 818, 833, 949, 952, 1025, 1070, 1073, 1076,1080, 1088, 1097, 1098, Յաղագս Աստուծոյ - է 14, Ստառզութիւնք - է 692, 808, 829, 832, 852, 948, 951, 954, 1022, 1024, 1026, 1034, 1060, 1064, 1098, Ի գրոց պատճառաց - է 388, Բառդուղիմէոսի Մարաղացւոյ Տրամաբանութիւն - է 330, 766, 1040, 1098, 1159, Գրիգորի Տաթեւացւոյ ի Տեսութիւն Դաւթի - է 404, Լուծումն Առաքինութեանցն Արիստոտէլի - է 403, ի գիրս Պորփիւրի - է 404, 412, 759, 799, 832, Դաւթի Անյաղթի Ամենայն չար տանջելի - է 481, Ընդդէմ Պիւռոնի - է 266, 802, 948, 1089, Մեկնութիւն ի Վերլուծականն Արիստոտէլի - է 326, 1098, Սամաւանաց - է 481, 759, 802, 826, 851, 948, 951, 953, 1098, Վերլուծութիւն ներածութեանն Պորփիւրի - է 325, 826, 948, 951, 953, 978, 1022, 1026, 1033, 1060, 1063, 1073, 1076, 1080, 1087, 1098, Լուծումն գրոցն Դաւթի - է 481, Մեկնութիւն Սամաւանացն Դաւթի - է 387, 645, Դաւթի Անյաղթի Վասն բաժանման - է 387, Դաւթի Հարցացոյ Նկատումն Արիստոտէլի - է 14, 793, 951, 1097, 1118, Մարտինոսի Պիւռանեանի Անալօճիա - է 474, Մովսիսի Խորենացւոյ ի Պիտոյից գրոց - է 300, Մովսիսի Յուղայեցւոյ Մտառութիւն - է 396, Մովսիսի Քերթողի Վերլուծութիւն Արիստոտէլի Տաւն բանիցն - է 794, 808, Յովհաննու Հոլովի Ճարտասանութիւն - է 811, Յոհաննու Որոտնեցւոյ Պորփիւրի դժուարալուծիցն - է 387, 404, 967, 973, 977, 1025, Ներսիսի Շնորհալւոյ Մեկնութիւն բանիցն Դաւթի - է 266, Պաղտասարի դպրի Մեկնութիւն Տրամաբանութեան - է 472, 473, Պետրոսի Նախիջեւանցւոյ Մեկնութիւն Վերլուծութեանցն Արիստոտէլի - է 481, Ջիլբերտոսի Պորեթացւոյ Գիրք վեց սկզբանց - է 1160, Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ Տրամաբանութիւն - է 799, 836, 837, 839, 842, 844, 846, 847, 849, 852, 853, 1022, 1024, 1026, 1031, 1033, 1035, 1038, 1059, 1064, 1070, 1076, 1078, 1086, Մեկնութիւն գրոցն Պորկրի - է 844, 846, 847, 849, 1035, 1054, Սիմէոնի Երեւանցւոյ Հինգ առասՓ - է 480, Ստեփանոսի Կիլիկեցւոյ Արտասան հիւսկէն իմաստասիրական - է 301, Ի Գրոց պատճառաց Պորկրի - է 388, Լուծմունք Սաճմանաց իմաստասիրութեան Դաւթի Անյաղթի - է 169, Լուծմունք գրոցն Փիլոնի - է 1134, Լուծմունք զանազանի - է 404, Հաւնաոստ վերլուծութիւն Պորփիւրի - է 387, Ճարտասանական - է 17:

ԻՐԱՒԻՒՆԱԿԱՆՔ

Կանոնի Բառգի - է 82, 211, 375, 606, 661, Բենեդիկտոսի - է 577, Դաւթի - է 81, Մխիթարայ Գոշի Գիրք Դատաստանի - է 1161, Սաճակայ - է 373, 606, 661, Յովհաննու Երզնկացւոյ Սաճման եւ կանոնի միաբանութեան - է 296, Ներսիսի Շնորհալւոյ - է 485, Կանոն խաչալուայի և թոնիր օրհնելոյ - է 127, Կանոնի կրօնատրաց - է 413, Կանոնի զանազանի - է 126, 228, 282, 606, 660, 819, 958:

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ

Խորհրդատետր - է 760, 1166, 1167, 1172:

ԽՐԱՏՔ, ՀԱՆՔ, ՆԵՐԲՈՂՔ

Անանիայի Նարեկացւոյ - է 103, 567, 992, Առաքելի վարդապետի - է 580, Գէորգեայ Եղբկացւոյ - է 57, 988, Գէորգեա Սկեւռացւոյ - է 484, Գրիգորի Միայնաւորի - է 57, Գրիգորի Սմբատլեցւորդի - է 1179, Դանիէլի - է 577, Դաւթի - է 499, 1080, 1180, Եզնկա Կողբացւոյ - է 992, Եղիշէի - է 148, Եւագրեայ - է 482, 577, Թէոդիտոսի Անկիւրացւոյ - է 1179, Իգնատայ - է 81, 199, 704, Պիտակոսի վարդապետի - է 719, 993, Հերմեի Սամմաճ - է 844, Ղազարայ եպսկ - է 229, Մովսիսի Եղբկացւոյ - է 54, Յովհաննու Եղբկացւոյ - է 28, 47, 54, 81, 82, 148, 149, 218, 282, 321, 323, 373, 375, 397, 568, 578, 606, 622, 655, 660, 955, 1126, Յովհաննու Մանդակուեցւոյ - է 577, Յովհաննու Ոսկեբերանի - է 25, 85, 97, 1082, Յովհաննու Սարկաւագի - է 375, Նեղոսի - է 577, Ներսիսի Լամբրոնացւոյ - է 1125, Ներսիսի Շնորհալւոյ - է 499, 1126, Նոյեմովանի - է 200, 815, Սարգսի Շնորհալւոյ - է 266, Տաեհաճոսի Յուսկան ոդւոյ - է 385, Վարդանայ Այգեկցւոյ - է 81, 148, 655, Վասն անհուն ոդացնն - է 235, 655, Խոստմ յաղագս կրօնաւորաց - է 374, 413, 509, Վարդանայ վարդապետի - է 414, Այլ - է 27, 28, 35, 48, 55, 81, 82, 103, 200, 317, 377, 389, 390, 418, 510, 574, 577, 607, 638, 655, 729, 746, 777, 955, 982, 1179:

ՀԱՄԱՐՈՂԱԿԱՆՔ

Անանիայի Շիրակացւոյ Բաաի համառոտականաի և բնագիտականաի - է 18, 90, Մղոնաչափիր - է 816, Վասն կշռոց - է 248, 393, 624:

ՀԱՆԵԼՈՒԿՔ

Ներսիսի Շնորհալւոյ - է 82, 385, 625, 761, Ջաննազաաի - է 65, 390, 599:

ՀԱՐՑՄՈՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՔ

Հարցմունք Աթանասի - է 38, 174, 418, 579, Առաքել վարդապետի - է 28, Արծանայ - է 511, 992, Բարսղի - է 29, 393, 654, 1086, Գեորգեա Եղբկացւոյ - է 28, 29, 274, Գրիգորի Տաթեւացւոյ ի Հարցմանց Գրոյն - է 37, 103, 113, 147, 218, 219, 223, 254, 280, 282, 383, 485, 614, Եսեբեա - է 30, 221, 266, Մատթէոսի է 523, Մելիտոսի - է 1054, Յոհննայի - է 272, Վաւրամայ իշխանի - է 375, 722, Վարդանայ - է 376, 393, Տիգրոնու ամիրային - է 213, Փիլոնի - է 212, Հարցումն Ընդդէմ երկաբնակացն - է 376, Հարցմունք զանազանաի - է 25, 26, 37, 41, 53, 58, 96-98, 100, 113, 125, 145, 169, 218, 221-224, 273, 281, 282, 341, 365, 373, 375, 376, 385, 386, 393, 394, 413, 415, 511, 571, 599, 606, 607, 624, 652, 659, 707, 716, 721, 734, 754, 794, 804, 830, 982, 1094, 1118, 1145:

ՁԱՇՈՑՔ, ՁԱՒՐՆՏԻՐՔ, ՄԱՆՐՈՒՄՄՈՒՆՔ, ՄԱՇՏՈՑՔ, ՅԱՅՏՄԱՀՈՒԻՐՔ

Ճաշոցք - է 79 (պպ), 175 (պպ), 191, 225 (պպ), 239 (պպ), 265 (յուն. պպ), 299, 757 (պպ. յուն.), Մաշուումուիք - է 1174, 1177, 1211, ի Մաշտոց գրոց - է 189, 190, 247 (պպ), 281 (պպ), 294 (պպ), 303 (պպ), 394, 419, 420, 615, 617, 1125, Ճառընտիր - է 820 (պպ), 947 (պպ), Յանկ Յայսմաւուրաց - է 712, 737, 1083:

ՄԵԿՆՈՂԱԿԱՆՔ

Անանիայի Շիրակացւոյ համառօ Հին և Նոր կտակարանաց - է 819, 823, Անդրեասի Կապադովկացւոյ Մեկնութիւն Յայտնութեանն Յովհաննու - է 1123, Բարսղղիմէոսի Մարաղացւոյ Մեկնութիւն Վեցօրեայ - է 18, Գէորգեայ Վարդապետի Վասն հաղորդութեան - է 149, Գրիգորի Աստուածաբանի Առ որս գրեալն - է 483 - է 13, Գրիգորի Նիւսացւոյ Մեկնութիւն Երգոց Երգոյն - է 159, 222, Մեկնութիւն Սաղմոսաց - է 169, Գրիգորի Տաթեւացւոյ Մեկնութիւն առակաց Սողոմոնի - է 365, Սաղմոսաց - է 169, 647, Լուծմունք Յոբայ - է 169, Յաղագս գաւազանի - է 53, Եպիփանու Կիպրացւոյ Պատմեան Երգ Երգոց Սաղմոսարանին - է 68, 275, Թէոդորետոսի Կիւրացւոյ Մեկնութիւն Սաղմոսաց - է 1123 (պպ), Իգնատիոսի ի Մեկնութենէն Ղուկասու - է 601, Կիւրիլոսի Եզնկացոյ ի Մեկնութենէն Սաղմոսաց - է 119, Մատթէոսի Ջուղայեցւոյ ի Ղուկասու Աւետարանէն - է 92, Մեկնութիւն Վեցօրեից - է 525, Յովհաննէսի Դամնեցւոյ Վասն Դաւթեան Սաղմոսին - է 276, Յովհաննու Կոլոտակայ Մեկնութիւն Եսայեայ - է 112, Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն առակաւոր բանիցն Աւետարանին - է 56, 282, ի Մեկնութենէ թղթոցն Պօղոսի - է 157 (պպ), 611 (պպ), 1095 (պպ), 1180, Մատթէի - է 598, 653, 1179, 1180, Վեցօրեայի - է 653, Յովհաննու Որոտնեցւոյ Մեկնութիւն Եսայեայ - է 37, 290, Ջորեհասասն թղթոցն Պօղոսի - է 1646, Ներսիսի Լամբրոնացւոյ յԱնաւակ ոդին - է 149, Բանիցն Սողոմոնի - է 646, Ներսիսի Շնորհալւոյ Մեկնութիւն Հայր Մեր - է 54, 286, Պետրոսի Նավսիչեւացւոյ Աղբիւր բացեալ - է 475, 483, Մեկնութիւն Մատթէոսի - է 598, 609, Ղուկասու - է 630, Սարգսի Շնորհալւոյ Մեկնութիւն Կաթուղիկեայց թղթոց - է 56, 271, 648, Վանական վարդապետի Պատճառք Աւաչաւորաց պահոցն - է 54, 484, Ի Սաղմոսաց մեկնութենէն - է 752, 753, Համեմատութիւն Հին և Նոր կտակարանացն - է 18, 484, Վարդանայ Արեւելցւոյ Մեկնութիւն Աւարածոց - է 261, Հայր Մեր - է 320, յելից գոց - է 262, Փիլոնի Մատենագրութիւնք - է 14, 15, 18, 19, Փիրմ Աւարածոց - է 217, Ի բան՝ Հայր գոնամամ գՔէն - է 30, Լուծմունք Դիոնիսիոսի գրոցն - է 397, Գսակ Մեծի Ալրքաթու - է 170, Մեկնութիւն Աւարածոց - է 644, Մեկնութիւն Կաթուղիկէից - է 598, Մեկնութիւն Երգոց երգոյն - է 504, Մեկնութիւն տասն խոստացն - է 598, Մեկնիչք Աստուածաշունչի և առաքին գրոց - է 484, 704, Մեկնութիւն տեղեանն Պօղոսի - է 28, Մեկնութիւն ԼԹ Սաղմոսին - է 91, Մեկնութիւն Հայր Մեր - է 611, Մեկնութիւն Յովհաննու - է 615, Մեկնութիւն Սաղմոսաց - է 129 (պպ), 275 (պպ), 657, Յաղագս Սաղմոսացն զօրութեանց - է 314, Պատճառ արծաթոյն Յուդայի - է 30, Պատճառ Վարդավառի - է 290, Վասն Դ հնգից - է 218, Վասն խոստացեալ Աւետարանին - է 221, Վասն կիրակի - է 25, Վասն մաճու խաճկայից - է 139, Վասն մեծաստանն եւ ապիտահն - է 55,

Վասն մեղաց - է 140, Յանկ Մեկնչացն Աստուածաշունչ Գրոց - է 313:

ՇԱՐԱԿԱՆՔ

Շարականացոյց - է 392:

ՁԱՓԱԲԵՐԱԿԱՆՔ

Ադամայ ոդիք - է 1126, Ադամայ ստեղծողն - է 1191, Ադամ ննտեալ - է 384, 1192, Ադամ պատկեր - է 223, Ագաւոտիւն է խիստ դիժար - է 193, Աճա եղեւ- է 1188, 1206, Աճա նայեաւ - է 1205, Աճեղ աւուրն Ուրբաթի - է 58, Աղեկ պատկեր - է 1187, 1206, Աղտեղացայ խաւար մեղօք - է 132, Աղխատ ճոգովս - է 1012, Ամենայնի սկիզբն - է 1126, 1185, Ամենայն փառ մարդոյ - է 130, 580, Ամսեանն վեցերորդի - է 1194, Այբն Աստուծոյ - է 639, 1185, Այլ դատաւորդ - է 1182, Այլ պատճառիմ - է 1126, Այլվա ակին - է 1196, Այն որ առաջ - է 305, Այսաւր անդրանիկ - է 1012, Այսաւր աննման լուսոյն - է 833, 1185, Այսաւր Գաբրիէլ - է 1012, Այսաւր եղեւ - է 1187, Այսաւր գիեզ - է 1194, Այսաւր կի - է 1192, Այսաւր նայնն - է 1188, Այսաւր ննր արեւ - է 1012, Այսաւր Սուրբ Հոգին - է 1012, Այսաւր ցնծայ լեառն Թաբոր - է 1012, 1206, Այսաւր ցնծան արարածք - է 1011, Այս կեանիս է յեւազ - է 581, Այս տապ - է 1196, Այր մի վաճառական - է 1188, Անդադար ի խորոց - է 701, Անեղին տաճար - է 1189, 1192, 1206, Անեղ Ոդին - է 1182, Անթիւ չարեաոք յանցայ ես - է 130, 384, 1136, Անճուն գետոց - է 581, Անճառք տուժագին - է 1181, Անճիծ աեաւ - է 823, Անճն իմ աոի աղօթէ - է 131, 581,Անճն իմ, ըզդեր ես - է 132, 581, Անճն իմ, վա՛յ ինզ - է 131, 1193, Անճն իմ, ինզ - է 580, Անճաոելի Բանն - է 714, Անճաոին խոոան - է 384, Անմահ աոյայդ - է 1012, Անուան աոհնեալ - է 1189, 1205, Անսկիզբն բանն Աստուած - է 1205, Անտես է յոյսն - է 221, Անցաեէ մեծութիւն - է 131, 384, 581, Աչեղ ծով - է 1198, Աչի իմ ծովացեալ - է 130, 582,1182, 1185, Առաջնաճաշակ պաղոյն - է 1194, Ասամուոիս ով - է 1196, Աստուածածին ամէնօրհնեալ - է 386, Աստուածածին՝ աստղ - է 702, Աստուածածին կոյսն Մարիամ - է 1083, 1189, 1193, Աստուածածին կոյս պատուական - է 55, 582, Աստուածածին մայր - է 1190, Աստուածածին Սրբուհին - է 1182, 1193, Աստուած անեղ - է 382, Աստուած գթած - է 1193, Աստուած եդիր - է 1189, 1195, Աստուած զայս - է 1194, Աստուած իմ Յիսուս - է 132, 581, Աստուծոյ մարդասիրին - է 582, Արարիչ Տէր - է 1194, Արարչագործն Աստուած - է 132, Արդ առաել - է 878, Արդար դատաոար - է 1189, Արդ եթէ այսպէս է - է 383, Արդ պատասխիմ - է 987, Արեկ աաեմ բան - է 132, 582, Արե՛կ, Արե՛կ - է 1206, Արեկ, որ - է 1197, Արեւելի գերարփիւն - է 1205, Արեւ նման - է 1206, Արփաւիրաք եւ լուսազարդ - է 1012, Արհայաչէն տաճար - է 1012, Աւետի՛ս ինզ, Մարիամ - է 1011, Աւրհնեալ աննւն - է 1191, Աւրհնեալ է կամին Արաշյական - է 131, Աւրհնեալ է Հայր անող - է 420, Աւրհնեալ Հայր յերկնաւոր - է 1188, 1205, Աւրհնեալ է Հայրն լուսոյ - է 131, 580, Աւրհնել Աստուծոյ անուն - է 1126, Աւրհնեցուք մեր միաբան - է 382, Բան մըն կասեմ - է 1193, Բանիւ սաղմոսին - է 1094, Բառնեալ ամենինն - է 713, Գանգատ ունիմ - է 1182, 1192, Գանձ ամենենին - է 400, Գանձ գեղեցիկ - է 384, Գանձ եմ նաեող - է 383, Գանձս գրեցայ ես - է 384, Գանձս գրեցայ կիրակէի - է 384, Գառուն երեկ - է 1194, Գեղ մի կայր - է 730, 1195, Գերազնս գովեալ - է 384, Գլուխ նաեուոց - է 1196, Գոյին անեղի - է 383, Գոչեմ առ ձեզ - է 1136, Գոչէր հրեշտակն - է 1012, Դաւոն հրեական - է 1189, 1193, Դիրս պահապան - է 400, Դու ես արեգակ - է 1206, Դու հաւան էիր - է 132, Եկայք Ադամայ ոդիք - է 637, Եկայք ժողովի ազգացս - է 638, Եկեալ Մարիամ - է 1011, 1181, Եկ իմ սիրելի - է 702, Ե՛կ սիլոպիլով - է 1197, Ե՛կ սիրելի - է 1196, Եղբայր խօսիմ բան մի - է 132, 1193, Եղբայրք ինձ եեաս - է 581, Եղեալ հաւան - է 1181, Ես՝ Աւաոել - է 1205, Ես գիտէի զաչխաոնս - է 582, 1192, Ես եմ կորուսեալ - է 581, 1181, 1188, Ես էի ազան - է 1181, Ես՝ Կիրակոս - է 699, Ես՝ Յովհաննէս - է 643, Ես Պրաքնէս - է 193, Ես ինզ տեսայ - է 1206, Ես ո՛ հիոյն - է 1192, Երազ է, եւ սուտ - է 132, 581, 1189, 1193, Երաեեալ կոյս - է 1192, Երբ օգտատես ամիս - է 1195, Երգս յաեերժական - է 383, Երգ արքութեան - է 1083, Երկինք երկնից իմաց աոէ - է 384, Երկինք ու գետինք - է 1192, Երջանիկ մեծ զօրական - է 1193, Եւ Յովհաննէս - է 671, Զինչ որ ծառի - է 1189, ԶՀաւաց գովեմ - է 1188, է ման էան - է 582, է յիս գիտութիւն - է 1126, Էշմիածին յերկնից նման - է 1205, Թագուհի թագ պարծանաց - է 602, Թէ մանն - է 1188, 1206, Ի աւուր աներկի - է 659, Ի թիւ հազար - է 615, 618, Ի ժամ հաւաման - է 834, Իմանալի արեգակն - է 1196, Իմ եղկական - է 305 , 1088, Ի միտ առէ - է 582, Ի յիմ բաղաճ - է 1182, Ինձ չէ ասեեն - է 241, Իսկական կոյս - է 702, Ի տատանչատս - է 664, Ի Քեզ յոյս - է 700, 1197, Լերինէ ամենայն - է 1205, Լուսաւոր ըզքարքսո - է 582, Լուսեներևացդ է - է 1187, 1206, Խաչն ի նախնոսին երեոեցաւ - է 1012, Խնդրութեան ձայն - է 712, Խնկի ծառին նման ես - է 1012, 1189, 1192, Խոոմ աննինին - է 383, Խոատ մի տամ վասն մեղաց - է 1193, Խոատս մի տամ ինզ - է 131, 581, Ծառիկ պայծառ - է 1011, Կամ առաչի Քո ամօթով - է 132, 581, Կամիս ես բանս - է 1193, Կամիս ասել՝ ասա - է 384, Կամիս ասել զանն եմ - է 384, Կենաց տապանակ - է 1181, Կշիռ մեծ - է 38, Կոյսին մաբոար թագիս - է 1012, Կոպէ՛ս, որ ազիզ կենաս - է 1196, Կուսանաց ես - է 1196, Հազար կնդանակերպ - է 1191, Հազար ուռաֆ - է 1206, Հաճա՛յ մտամ սամս - է 1195, Հայաստանեայց հազար - է 1194, Հայրապետաց հանուոց ազգին - է 1012, Հանց կուն - է 1206, Հաստատամբ ի Քրիստոս - է 133, 582, Հաւիկ մի պայծառ - է 1181, Հնչեալ հողմանիմն - է 384, Հողոյ ոուչէ - է 1136, Հրեռւիմ այսօր մեք - է 1011, Ղաոիպին կեանիմն - է 1188, Ձգնաւորին անապատին - է 1012, Ձրագ Ձլմարիտ - է 1181, Մաղթողական ձայն - է 675, Մայր երջանիկ լուսանկար - է 384, Մարտն կու գայր - է 400, Մեծ գոհութիւն - է 1188, Մեղայ, Տէր - է 580, Մեղայ Քեզ, Քրիստոս - է 582, 1181, 1192, Մերձեալ Ջատիկն - է 1182, Մեր մեղրն - է 1196, Մեր Տէրն - է 804, 1191, Միշտ Ի՛դ աեեղ - է 308, Միշտ յաաենայն ժամ - է 1197, Մշակ սպեոզն - է 171, Ցաղեղ սառն Ուրբաթ - է 385, Ցաղթական

մայր - է 700, Յաոմենաճուրաչ գործն Առաշին - է 305, 779, 1126, Յաոմենայն լեզուէ - է 700, Յաոմենայն մեղաց - է 580, Յաոմէն առաւատւտ - է 241, 1195, Յաոկատծակի - է 1192, Յաոաչեն, որ յաչխատաճս եկի - է 132, 582, Յնաստուծոյ շինեալ - է 1195, Յաոեաս աոխայն երկնային - է 384, Յաոեւելից յաոեւմուտս - է 1136, Յաոկ դու գոպտին - է 701, Յաոիներալ ի Բաոձոեղոյն - է 1195, Յեոեկ ճողվերսոմն անցայ - է 582, Յեոեկոյի հինգշաբաթին - է 1182, Յիմանալի զօոաց - է 1012, Յինէն կամիմ երգել - է 701, Յիչելով զաոբ մաճուն - է 131, 384, 580, Յիսուսին ես դու ծնօղ - է 700, Յոյս Դու ձեղելոց - է 701, Յոյս եւ ապաէն - է 132, Յոոդոոելոյ խղճիս - է 702, Յոոժամ Ադամ - է 1183, Յոոժամ Գաբրիէլ - է 580, 1188, Յոոժամ եղեւ զաոոան - է 1066, 1194, Յոոժամ տաոերին ղղոլին - է 132, Շնաժել ասիպէ - է 1125, 1185, Ողբս ասղոոդոոմ - է 132, 582, Ողջոյն ընդ ճեզ - է 1194, Ոոճ եւ ճսկաոս փառամոլին - է 987, Ոոճ զամենայն վաոս - է 987, Ոոճ ի բոլոո սոտէ - է 987, Պայծառ պատուիոաճ - է 131, Պաոտական է Հաոս Ոոդի - է 1126, Պեւաոոս եոազ էր տեսեր - է 385, Սեւաս եմ գեղեցիկ - է 1013, Սիոով ընտոեցեր - է 1196, Սիոով ուոախութեամ - է 1197, Սիոոն է վաոդն - է 1198, Սողոմոն ճայոն իմաստութեամ - է 133, 581, Սուոբ Աստուածածնին տաճին - է 1193, Սուոբ ճայոին ճոգեւոոբ - է 133, Սուոբն Յովճաննէս - է 1077, Ստեղծողն աոաջնագործ - է 133, Սոոսիկս խոցեալ է - է 170, Սմաչելագործ - է 987, Վա՛յ այն աւուոն - է 1192, Վա՛յ իմ մեղուցեալ - է 1182, Վաոդն է բացվեր - է 1197, Վաոժեալ ստիպէ - է 1183, Տաճաո եղեր աճեղ բանին - է 384, Տեսայ ես - է 1189, Տեսայ իմ - է 1195, Տեսայ պատկեր մի - է 1206, Տէր Աստճել դիտող - է 382, Տէր իմ գթած - է 1195, Տէրն է գոեալ - է 273, Տունկ ամմաճուրեան - է 1194, Ցնծալ տիեզեոմ - է 1012, Փառաց տաճաո - է 254, Փառ էեզ - է 1191, Քան զամենայն գործս չաոի - է 131, 581, Քաճգի գիտումն - է 1185, Քանի ոո տեսնոմ - է 1197, Քեզ, ո՛վ Տէր Յիսուս - է 1182, Քո սէոտ - է 1196, Քրիստոս ամման բնութեամբ - է 384, Քրիստոս Ոոդի Աստուծոյ - է 1193, Քրիստոս փառաց թագաւոո - է 1011, 1193, 1194, Քրիստոս Փրկիչ - է 1182:

ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆՔ

Թուականի թագաւորաց տաճկաց և այլ ազգաց - է 1165, Կենսագրութիւն Մկրտչի Նաղաչի - է 1136, Կիւրեղոսի Գանձակեցւոյ Պատմութենէն - է 624, Մեսրոպայ Վայոցձորեցւոյ ի Պատմութենէն Մեծին Ներսէսի - է 418, 1165, Միխայիլի Ասորւոյ ժամանակագրութիւն - է 219, ի Պատմութենէն - է 570, Վաճրամայ Բաբունեայ Պատմութիւն - է 1184, Դարագրոխ - է 221, ժամանակագրութիւն յԱդամայ - է 241, Նահապետաց - է 222, ժամանակագրութիւն - է 393:

ՎԱՐՔ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔ

Ագաթոնի Վասն ժամանակաց - է 393, Ֆռանչիսկոսի Թօլեռի Յաղագս երից Սուրբ ժողովոցն - է 266, Գիր Ա-դամայ - է 55, 579, Դարագրոխ - է 318, 405, 510, 823, Թուականի հաճատօտ - է 485, ի ճոէից պատմութեանց - է 222, Հանգիստ Յոճաննու առաքելոյ - է 126, 388, 630, Հայելի վարուց - է 575, 579, 608, 638, Ի Հաոանց վաոուց - է 30, 41, 303, 315, 370, 414, 502, 577, 616, 628, 638, 642, 713, 985, Յաղագս Եօ Յչանացն - է 370, Յաղագս եթէ ճոչիցն ոո ի Հռոմ - է 13, Յաղագս ժողովոցն ոոմ եղեն ի Հայս - է 485, Յաղագս ծնօղաց Սուոբ Աստուածածնին - է 289, Յաղագս Նաբուգոդոնոսոոայ - է 405 (վոց), Յաղագս Սուոբ խղոյն - է 103, Պատմութիւն Ադէմասմոոս - է 371, Ակէմխաճոսի սոմասի - է 126, 149, 567, 610, Գէոգեայ Ջաուալաճին - է 570, Գոիգոոի Լուսաւոոչի - է 102, Գօգայ եւ Մագօգայ - է 125, 208, 569, Եղիայի մաոգաոէի - է 149, 284, 412, Եփոեմի - է 704, Եօթն իմաստասիւաց - է 283, Լոժի հաոաճատի - է 570, Հալապայ ճաճանային - է 392, Հաճօոէն սոբոց - է 328, Հացոաճեաց խային - է 653, Հոաչից - է 222, Մաճմետի - է 390, Մաճկաճն եւ աղջկան - է 281, Մատթէոսի Աւետաոանչի - է 569, Մաոիաճու Մագդաղեճացւոյն - է 603, 628, 735, Մեծի Ուոբաթին - է 280, Յակոբայ Մծբնացւոյ է 478, յԵեսուս ոոդւոյ Նաւեա - է 284, Յովսեփայ եւ Աասնեքայ - է 126, Յովսեփայ Գեղեցկին - է 570, Յովճաննու Ոսկեբեւանի - է 272, Յովճաննիսի Գամռեցւոյն - է 28, Յովճաննու Աւետաոանչի - է 777, Յուդայի - է 416, Յուննու կամաոոր սոմասին - է 126, Պղնձէ խաղաճին - է 1066, Նախահաոցն - է 55, 341, Պեւոոսի մաճասպետին - է 570, Փաոէզ խալաճին - է 392, Փիլիպոսի սուաճելոյն - է 569, Քաոասնիցն - է 416, Նկաոագիր դիմացն Քրիստոսի - է 386, Ննչմանն Յոճաննու - է 388, Վասն ազգաց մոգուցն - է 392, Սոբոց առաճելոցն, ոոմ ի Հայս կատաոեցան - է 485, 736, Վասն անկաո պատմուճանին - է 55, 578, Վասն Աստուածածնի - է 127, 314, 320, 566, 596, 623, 638, Վասն աոուեստաւուոաց - է 341, Վասն Դիւին - է 28, Վասն երից Սուոբ ժողովոցն - է 485, 737, Վասն երկոտասան սուաճելոցն - է 280, 642, Վասն ժամանակաց - է 280, 300, Վասն ԺԲ ճանապետաց - է 304, Վասն Մովսէսի - է 393, Վասն Սուոբ խղոյն - է 385, Վասն կանանց մաոգաոէից - է 212, Վասն կատաոածի աչխաոճիս - է 82, Վասն ճոչից - է 49, Վասն Յոբսէ - է 280, Վասն ճանապետաց - է 220, Վասն Նոյի - է 125, Վասն Պօղոսի եպիսկոպոսի - է 127, Վասն, Սեղբեստոոսի - է 222, Վաոճ Աոբելայ - է 125, Վիճակ սուաճելոցն - է 394:

ՏԵՍԻԼՔ

Տեսիլ Աղէմսանդոու հայոապետին - է 569, Աստուածածնի - է 56, 390, Աթանասի - է 56, Բեհիկ Վաճանդեցւոյ - է 91, Գէոգեայ Զօոավաոի - է 731, Գոիգոոի Լուսաւոոչի - է 58, Դանիլի - է 958,եզեկիէլի տեսլեանն ի Վաոդանայ - է 482, Եսայեա - է 65,Կոստանդիանոսի - է 654, Յոճաննիսի Կոզեոնի - է 418, Յովհաննու Աւետաոանչի - է 730, Պօղոսի - է 126, Տեսիլ եւ պատմութիւն վասն խոստովանութեան - է 57:

ՏՕՄԱՐԱԿԱՆՔ

Ամանիայի Շիւոակացւոյ Տօմաոականի - է 325, Աոաքելի Սիմեցւոյ Վասն Բժան կենդանակեոպիցն - է 959, Յակոբայ Ղոիմեցւոյ Բաճի տօմաոականի - է 331, 485, 486, 623, 660, Յակոբայ Ջուղայեցւոյ Տոմաո հայոց - է 1069, Ղուկասու Կեղեցւոյ Ոտանաոո տումաոի - է 959,

1200, Յովհաննէսի Կոզեռնի Մեկնութիւն տօմարի - է 823, Յովհաննու Երզնկացւոյ Յաղագս երկնային շարժման - է 53, Յովհաննու Սարկաւագի Բաժ տօմարակամ - է 332, Սարգսի Պատճէն տումարի - է 221, Ստեփանոսի Յաղագս Արեգական - է 58, Վանական վարդապետի Յաղագս տարեմտի - է 363, 726, Ալիւսակի տումարակամ - է 1201, Ամիսք արաբացւոց - է 212, Ամիսք Հռոմայեցւոց - է 566, 737, 1200, Առուր լուսին այսպէս արա - է 598, Բոլորակ մասանց լուսնի - է 325, Գիր տարեաց - է 193, Եօթներեակն տարւոյն - է 331, Ընթացք արեգականն - է 57, Թուականիք Հայոց - է 566, Լուսնացոյցիք առիւակի - է 330, 382, Երաս հայոց տօմարին - է 331, Կանոն Ագգականութեան - է 97, 981, Կարգ Աղուսացից շաբաթուն - է 392, Կենդանակերպացոյց Ալիւսակ - է 325, Հայեացք լուսնի - է 58, Մեկնութիւն տումարին - է 221, Մոլորեալ ամիսք - է 331, Յաղագս կենդանակերպից - է 330, 383, Յաղագս մոլորման Ջասկին - է 58, 1199, Յաղագս տումարական արեեստից - է 58, Պատճէն տումարին հայոց - է 58, 331, 809, 1200, Պատճէն տումարին Հռոմայեցւոց - է 809, Պարզառումար - է 57, 199, 308, 1083, 1199, Վասն ազգականութեան - է 317, 1083, Վասն հաւուն տարւոյ - է 58, Վասն կրկնակ ամսոց - է 1070, Վերադրացոյց բոլորակ - է 325, Վիճակացոյց - է 92, Ձառագաթի - է 249, 332, 808, 1070, 1199, 1200:

ՎԿԱՅԻԹԻՆՔ Ի ՊԼՏՍ ԲԱՆԱՍԻՐԱՑ

Վկայութիւնք ի Գոցս Սրբոց - է 707, 760 :

ՏՕՆԱՑՈՅՑՔ

Տօնացոյց - է 219, 413, 670, 1003, 1008, 1137, 1199, Տօնապատճառ - է 406, Պատճառ տօնին Քրաւղոցի - է 490:

ՔԱՐՈԶՔ

Աբրահամու Աւտապատճէոյ - է 677, Ամանիայի - է 326, 474, 578, Առաքելի Սիւնեցւոյ - է 26, 43, 55, 69, 288, 417, 489, 490, 522, Բարթուղիմէոսի Մարտագւոյ - է 48, 198, 268, 343, 352, 359, 425, 431, 557, 599, 611, 636, 690, 692, 699, 713, 1127, Բարւղի - է 499, Բեռնաւոտսի - է 858, Գէորգեա Երզնկացւոյ - է 73, 74, 92, 196, 221, 234, 240, Գէորգեա Սկեւռացւոյ - է 57, 234, 567, 929, Գրիգորի Աւտուածաբաշի - է 40 (սպս), 272, Գրիգորի Խլաթեցւոյ - է 609, Գրիգորի Նիւսացւոյ - է 1180, Գրիգորի Տաթեացւոյ - է 21, 26, 30, 33, 41, 48, 51, 53, 57, 62, 63, 65, 74, 79, 85, 89, 92, 93, 97, 99, 101, 114, 117, 121, 123, 129, 136, 137, 139, 143-151, 154, 155, 158-160, 164, 165, 171-173, 176, 177, 188, 192, 193, 195, 197, 201, 202, 205-209, 217, 220, 226, 228, 232, 237, 239, 247, 249-252, 255, 258, 259, 262, 265, 267, 271, 276, 279, 280, 285, 288-293, 302, 307, 311, 330, 339, 341, 366, 372, 390, 394, 395, 398, 399, 412, 416, 423, 452, 490, 497, 498, 511, 512, 521, 554, 555, 565, 575, 576, 597, 604, 605, 609, 610, 612, 615- 617, 620, 629, 635, 639, 641, 656, 659, 669, 670, 675, 676, 678, 691, 697, 703, 707, 714, 746, 760, 829, 853, 855, 1065, 1180, 1181, Դաթի - է 119, Դիոնիսիոսի - է 498, Եղիշէի - է 496, 567, 568, 610, Եպիփանու Կիպրացւոյն - է 119, 490, 494, 497, 642, Եսայեայ Նչեցւոյ - է 319, 321, 322, 364, 365, 655, 928, Եւսեբիոսի Եմեսացւոյ - է 272, Եւսեբիոսի Կեսարացւոյ - է 642, Եփրեմի - է 42, 56, 80, 91, 119, 126, 126, 145, 279, 326, 494, 495, 498, 567, 577, 609, 652, 654, 992, 1179, Ջամաւիայի Ձագեցւոյ - է 119, 490, Էլիկոսի Խոյնացւոյ - է 899, Թէոփիլոսի - է 146, 496, 567, 610, 652, Իսչատուրի Կեչառեցւոյ - է 234, Կիւրիկոսի - է 42, 322, 365, 694, Կիւտի - է 42, Ղուկասու Լօռեցւոյ - է 56, 146, 212, 270, 282, 340, 578, 605, 609, 617, 621, 630, 633, 644, 651, 660, 729, Մատթէոսի Ջուղայեցւոյ - է 25, 26, 43, 69-72, 145, 240, 244-246, 289, 290, 417, 523, 524, 611, 704, 713, Միհնասայ Վաղարշակերտցւոյ - է 515, Յակոբայ Ղրիմեցւոյ - է 26, 29, 66, 72, 73, 80, 123, 217, 225 (սպս), 288, 389 , 499, 660, 1065, Յակոբայ Նալեանի - է 435, 442, 443, 443, 661, 663, 665, 863, 876, 878, Յակոբայ Ռշտունցւոյ - է 320, Յակոբայ Սրճեցւոյ - է 42, 54, 148, 494, 495, 497, 816, Յովհաննու Երզնկացւոյ - է 26, 71, 147, 229, 295-298, 320, 365, 417, 499, 524, 568, 610, 695, 928, Յովհաննու Մանդակունեցւոյ - է 56, 91, 146, 147, 214, 282, 496, 497, 499, 568, 569, 613, Յովհաննու Ոսկերերանի - է 42, 53-57, 96, 97, 102, 145-148, 234, 495- 498, 567, 610, 654, 695, 1179, Յովհաննու Որոտնեցւոյ - է 48, 93, 220, 319, 325, 327, 330, 387, 388, 414, 611, 730, 775, 804, Յովհաննու փոխ վարդապետի - է 601, Ներսիսի Շնորհալւոյ - է 54, 326, 579, 624, 696, Նիկողիմոսի - է 610, Պետրոսի Աղտամկեանի - է 439, 443- 447, 471, 477, 478, 925, Պետրոսի Հռոմկլայեցւոյ - է 136, Պետրոսի Փիւիւրի - է 505, Սեւերիանոսի եպիսկոպոսի - է 1180, Սիմէոնի Երեանցւոյ - է 244, 361, 435, 446, 448, 449, 451, 453, 454, 473, 476, 477, 479, 489, 494, 498, 500, 604, 878, 880, 881, 885,886, 887, Ստեփանոսի Տեմրեանի - է 677, Ստեփանոսի Սիւնեցւոյ - է 490, Վարդանայ Այգեկցւոյ - է 42, 54, 80, Վարդանայ Արեւելցւոյ - է 102, 320, 729, Տիրատրոյ Վարդապետի - է 69, 73, 178, 220, 246, 320-325, 363, 364, 522, 694- 696, 926, 927, Անանուիմ - է 26-29, 42, 43, 48, 49, 52-57, 63, 66, 69, 71-74, 80, 92, 97, 102, 113, 124, 126, 136, 147, 148, 158, 162, 168-170, 178, 198,199, 206, 207, 213, 218-223, 226, 240, 246, 263, 268, 280, 281, 284, 288, 289, 311, 313, 321-323, 358, 359, 376, 387, 389, 394, 397, 414, 416, 417, 424-426, 431, 446, 466-470, 476, 478, 482, 490, 494- 500, 509-513, 522, 524, 527, 539, 566, 567, 569-572, 575, 577-579, 585, 589, 599, 604-606, 609, 611, 616, 617, 623, 624, 636-639, 644, 645, 649, 652, 653, 659, 664, 676, 678, 679, 692, 698 1127-1133, Յորդրակ Քառոզի - է 27, Նախերգաւիճ Քառոզի - է 64, 97, 103, 129, 219, 248, 255, 262, 450, 483, 500, 732, 816, 827, 838, 1186, Քաղուածք վասն Քառոզողաց - է 135, 397, 399:

ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

Արիստակիսի գրչի Երաս գրչութեան - է 965, 985, 1066, 1104, 1111, 1115, 1118, 1144, 1159, Քառղի Կեսարու Յաղագս գրագիտութեան - է 401, Այբուբեմ - է 510, Առաքելի Սիւնեցւոյ Յաղագս Բերականութեան - է 967,

973, 977, 1142, Գիտրեայ խոստ գչութեան - էջ 779, 954, 960, 965, 985, 1105, 1111, 1115, 1119, 1144, 1159, Գրիգորի Տաթեացւոյ խոստ գչութեան - էջ 819, 971, 1146, Դաւթի Ջէլթունցւոյ Մեկնութիւն հեռականի - էջ 961, 1140, Դիոնեսիոսի Թրակացւոյ Աստեստ հեռականութեան - էջ 793, 802, 807, 809, 830, 947, 950, 953, 964, 1025, 1091, 1093, 1095, 1097, 1117, 1138, 1158, Երեմիայի Մեղրեցւոյ բառմ Աստուածաշունչ գրոց - էջ 817, 821, 827, Թովմայի Խոտացւոյ Քեռականութիւն - էջ 758, 763, 767, 770, 826, Կղեմէսի Քեռականութիւն - էջ 773, Մամբրէի Վերծանողի Յաղագս դաւոման հեղաձոց - էջ 401, Մարգար Խօնէնցի Քեռականութիւն Աւաքացւոց - էջ 929, Մովսէսի Քերթողահօր Մեկնութիւն հեռականութեան - էջ 400, 967, 977, 1144, 1146, 1158, Յովհաննէս վրդ. Խսպաճանցւոյ Քեռականութիւն - էջ 1061, Յովհաննէս Հոլովի Քեռականութիւն - էջ 811, Յովհաննէս Յաոութիւնեան Հաւաքումն հեռականական բառից - էջ 774, Յովհաննիսի Մոռոռեցւոյ Քեռականութիւն - էջ 491, 831, 941, 947, 954, 1087, 1091, 1093, 1095, 1139, 1140, Յովսէփի Մալեզեանցի Քեռականութիւն նպաեղէն լեզուին - էջ 772, Սիմէոնի Ջուղայեցւոյ Քեռականութիւն - էջ 799, 832, 835, 838, 839, 842, 843, 845, 847, 849, 850, 852, 1022, 1024, 1026, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1040, 1053, 1057, 1063, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1075, 1078, 1080, 1085, 1087, 1114, Վարդանայ Յաղագս հեռականութեան - էջ 959, 964, 1101, 1111, 1143, Բամի հեռականականի - էջ 401, 774, 797, 810, 818, 828, 851, 959, 960, 1024, 1094, 1095, 1101, 1104, 1138, 1143, Քեռականութիւն Հոմերոսի - էջ 827, Բառմ հեռականի - էջ 235, 1160, Երեպեցւոց - էջ 960, 966, 991, 1102, 1105, 1112, 1144, Բառմ հերթողականի Հոմերական տաղիցն - էջ 818, 960, 966, 991, 1105, 1112, 1116, 1145, Բացատութիւնի բառից - էջ 639, Դիր անուանց - էջ 386, Թարգմանութիւն պարսից բառից Վարդան գրոց - էջ 777, 1145, Հոլովի անուանց 777, 1160, Մեկնութիւն նպաեղէն բառից - էջ 273, Յաղագս 3-ի - էջ 394, Յաղագս հեռականի - էջ 727, Ջանազանի - էջ 717, 761, 777, 778, 782, 812, 815, 821, 825, 828, 840, 949, 950, 952, 954, 964, 965, 981, 985, 1072, 1076, 1087, 1091, 1101, 1102, 1103, 1104, 1110, 1111, 1114, 1127, 1139, 1144, 1145:

ՔԵՐԹՈՂԱԿԱՆՔ

Մխիթարայ Սեբաստացւոյ Ճարտասանութիւն - էջ 603, Քերթողականի - էջ 219:

ՔԻՄԻԱԿԱՆՔ

Սապոն շինելու - էջ 207, Վասն թանաքի - էջ 394, Վասն ոսկեհալութեան - էջ 158:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՔ

Օրհնութիւնի բառոյն - էջ 127, 139, 222, 255, 741, Յետ բառոյից - էջ 18, 27, 42, 64, 87, 124, 136, 162, 165, 260, 266, 382, 399, 424, 732, Ջանազանի - էջ 506, 570, 694, 699, 761, 1065:

Գ.

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑԱՆԿ

Ագաթափարթ - տե՛ս Մծբին
Ագարակ - էջ 670
Ադաճայ - էջ 719, 724
Ազազիայ - տե՛ս Նազիազան
Աթէնի - էջ 404, 462
Ախաճոյ լերինի - էջ 731
Ախլցխա - էջ 142, 1172, 1174, 1178, 1184, 1186
Ախտոյ վանի - էջ 392, 396
Ակն - էջ 668
Ակռակաճդիա - էջ 392
Աղէքսանդրիա - էջ 56, 82, 316, 332, 502, 503, 594, 950
Աղթամար - էջ 30
Աղձնիք - էջ 816
Աղուանի - էջ 16, 103, 106, 738, 756
Աղվերման - էջ 362
Ամաթա երկիր - էջ 264
Ամասիա - էջ 51, 59, 770
Ամատուն հաղար - էջ 740
Ամերիկա - էջ 434
Ամիդ - էջ 1153
Ամիդոյու վանի - էջ 94, 391, 392, 396, 882
Այրարատ (Այրարադ, Այրարադեան, Արարատ, տունն Արարատոս) երկիր (գաւառ) - էջ 44, 108, 142, 761, 781, 805, 816, 1148, 1153
Անանիա առաքեալի շիրիմ (Յերեան) - էջ 1148
Անատարզա - էջ 295
Անգղիա - էջ 49
Անդրիանուպօլիս - էջ 526, 619, 625
Անթակիա - էջ 480
Անի - էջ 337
Անվէտս բուրէ - էջ 736
Անտիոք - էջ 54, 126, 212, 316, 388, 414, 480
Ապաճին գիւղ - էջ 772
Ապահունեաց երկիր - էջ 981
Ապարանի - էջ 332
Ապրակունեաց վանի - էջ 564
Ասիա - էջ 142, 390, 816, 931
Աստեստան - էջ 197, 214, 415, 495, 578, 605, 617, 621, 743, 780, 931
Աստպանան - էջ 124, 167, 631, 634, 731, 738- 740, 1207, 1209, տե՛ս նաեւ Սպահան
Աստապատ - էջ 108
Աստրախան - էջ 889, 1134
Աւարկիր - տե՛ս Երապօլիս
Աւագածոտն - էջ 1148
Աւարգա - էջ 260
Աւեւելեան կողմանի - էջ 103, 148, 161, 221, 272, 357, 418, 569, 593, 599, 857, 931

Արգնի - էջ 51, 60
Արզրում - տե՛ս Էրզրում
Արմաիր - էջ 332
Արցախ - էջ 816
Աաանց - էջ 600
Աւրնդաանց գիւղ - էջ 137, 140
Ամայ - էջ 944
Աֆրիկա - էջ 316, 434, 503, 570, 931

Բաբելոն (Բաբիլոն) - էջ 30, 214, 230, 252, 385, 416, 557, 569, 579, 611, 621, 1151
Բաբերդ - էջ 755, 757
Բագարան - էջ 1067
Բազմեների վանք - էջ 51, 61
Բաղդատ - էջ 740, 1066, 1106
Բալէջ (Բալիջ) - էջ 215, 224
Բանկալա - էջ 400
Բառնա կղզի - էջ 778
Բառնոս - էջ 514
Բարձրաքաշեաց վանք - էջ 396
Բեթանիա - էջ 367, 711, 730
Բեթենեզայի առագանի - էջ 1119
Բեթղեհէմ (Բեթլահեմ) - էջ 161, 195, 393, 428, 539, 609, 859, 1129
Բեթվագէ - էջ 376, 561
Բերիա (տե՛ս Հալեպ)
Բզնունեաց գաւառ - էջ 1063, 1066
Բիւզանդիա - էջ 107, 111, 657, 1103, 1109, տե՛ս եւ Կ. Պոլիս
Բիւթանիա - էջ 316, 737
Բղէն - էջ 1119
Բօտնիայ - էջ 718

Գալիլեա - էջ 42, 133, 411, 429, 492, 506, 593, 870, 1179
Գալու անապատ - էջ 1175, 1177
Գաղատիա - էջ 111, 827, 830
Գամիրացոց աշխարհ - էջ 570
Գանգէս - էջ 823
Գանգրա - էջ1106
Գանձակ - էջ 76, 91, 109
Գանձասար - էջ 769, 772, 1210
Գանձա (Գանճա) - տե՛ս Գանձակ
Գարդմանք - էջ 15
Գեղամայ երկիր (գաւառ) - էջ 106, 244
Գեննեսարէթ - էջ 285
Գերգեսացոց երկիր - էջ 49
Գերմանիկոյ երկիր - էջ 39, 40, 153, 254, 613, 618, 619
Գոգովիտ - էջ 386, 1107
Գողգոթա - էջ 136, 536, 563, 593, 628, 642
Գողթն - էջ 108, 262, 1153
Գոչավանք - էջ 880
Գուգարք - էջ 816

Դադիխոն - էջ 14
Դալոյ Ղարդալա - էջ 618
Դամասկոս - էջ 1106
Դարանաւեաց գաւառ - էջ 386
Դարապ - էջ 690
Դարաւն - էջ 386, 1107
Դերջան - էջ 194
Դոմինաս - էջ 1171, 1173
Դրազարկ - էջ 295

Եգիպտոս - էջ 136, 161, 248, 285, 288, 365, 369, 441, 457, 467, 474, 605, 624, 742, 873, 931, 944, 958, 987
Եղեմ - էջ 456
Եղեսիա - էջ 45, 415
Եզտ - էջ 739
Եթովպիայ - էջ 823
Ելիսաբեթապօլ - էջ 76
Եկեղեաց գաւառ - էջ 26, 320
Եղէգաձոր - էջ 1069
Երասպօլիս (Առաքիր) - էջ 51, 61
Երասխ գետ - էջ 332
Երգեանք - էջ 756
Երեան - էջ 81, 108, 147, 148, 108, 164, 199, 211, 260, 342, 374, 625, 668, 1084, 1148, 1150, 1154
Երզնկա (Եզնկա) - էջ 297, 320, 928, 955
Երիմուպօլիս - տե՛ս Բաղդատ
Երիխով - էջ 37, 42, 50, 56, 148, 151, 152, 282, 367, 440, 497, 450, 497
Երկանի վանք - էջ 194
Երկբատան - էջ 740
Երնջակ գաւառ - էջ 58, 108, 301, 304, 431
Երուսաղէմ - էջ 38, 41, 43, 56, 58, 59, 65, 93, 96, 119, 122, 129, 135, 136, 141, 148, 154, 156, 166, 178, 194, 203, 219, 233, 234, 252, 253, 259, 272, 275, 278, 282, 288, 289, 316, 322, 337, 353, 355, 357, 369, 370, 374, 376, 392, 396, 407, 422, 445, 457, 462, 493, 495, 497, 498, 529, 532, 533, 534, 536, 537, 538, 548, 561, 563, 566, 569, 579, 591, 601, 627, 630, 631, 632, 674: 682, 700, 701, 702, 704, 705, 711, 712, 730, 744, 778, 780, 781, 816, 848, 849, 863, 873, 879, 880, 883, 926, 945, 980, 982, 988, 993- 995, 1013, 1014, 1106, 1119, 1154, 1195, 1205, 1207

Եւդոկիա - էջ 429, 724, 850, 1055, 1057
Եւրոպա - էջ 390, 816, 931
Եփափա - էջ 878
Եփեսոս - էջ 27, 222, 266, 485, 670, 999

Զանդարիւն գետ - էջ 739
Զէյթուն - էջ 37, 39, 40, 41, 151, 153, 253, 257, 261, 264
Զմիւռնիա - էջ 328, 445, 447, 448, 607, 612, 665, 932
Զորայրեար - էջ 514
Զոչի - էջ 670

Էջմիածին – տե՛ս Սուրբ Էջմիածին
Էտեվէն - էջ 452, 639
Էրզրում - էջ 30, 596
Էօտէմիշ - էջ 448

Ըոշտունի - տե՛ս Ռշտունիք

Թադէոս առաքեալի վանք - էջ 670
Թալին - էջ 44, 45

Թամզարա - է 480
Թառուզ - է 79, 83
Թարիզ (Թավրէգ, Թավրէժ) - է 91, 300, 371, 379, 393, 750
Թափոր (Թաբօր) լեռ - է 99, 364, 506, 627, 989
Թեսպոնիկէ - է 502
Թէզմեի - է 670
Թէոդուպօլիս - է 23, 31, տե՛ս եւ Եգրոմ
Թիզայպատակի վանք - է 1122
Թիսօլիս - է 502
Թիֆլիզ - է 258, 798, 805, 880, 882, տե՛ս նաեւ Տփխիս
Թովաւմա - է 634
Թոզմուց նահանգ - է 15
Թուկաւան նահանգ - է 780
Թուրֆաւտան - է 931
Թօխատ - է 104, 429, 431, 434, 665

Իգնիմիտ - է 642
Իմամալի Շուվա (Կ. Պոլիս) - է 664
Ինկիլզաց եկեիր - տե՛ս Անգլիա
Ինճակեճան վանք - է 388
Իսպանիա - է 127, 328, 390, 778, 816
Իսրայէլ - է 70, 102, 110, 132, 136, 178, 218, 284, 296, 345, 369, 441, 455, 457, 467, 531, 541, 581, 695, 1128
Իտալիա - է 743

Լալ գաւառ - է 127
Լամբրոն - է 1185
Լեհաստան - է 174, 657
Լիվ (Լվով) - է 88, 715, 1153
Լիբանան - է 427, 893, 1128
Լիբիա - է 390, 816
Լիմ - է 138
Լուսաւորչի վանք - է 325
Լուստրիա - է 988

Խազուխ - է 670
Խաչեն գաւառ - է 331, 375
Խաչկայ վանք - է 205, 208
Խառաբաստայ ոխտ - է 179, 186
Խաս գիւղ - է 108
Խարապաղ - է 670
Խարանովստէրն - է 670
Խարավանք - է 670
Խարբերթ - է 51, 60
Խարտիշար ոխտ - 194
Խոյ - է 109, 726
Խոտատան - է 626
Խորանաշատու վանք - է 13, 15, 16, 83, 751, 756
Խորասան - է 1152
Խոր Վիրապ - է 102, 440, 449, 498, 450, 461, 498, 500, 519, 587, 794, 864, 925
Խութս գիւղ - է 755, 757
Խութա խաչաք - է 1187, 1206
Խրամ - է 1106

Ծոռծորու վանք - է 19, 20
Ծպէ - է 670

Կամախ - է 386
Կանա - է 345, 353, 432, 690, 1130
Կապադովկիա - է 111, 1106
Կատինիա հաղաք - է 328
Կարին - է 142, 762, 1148
Կարին - է 596, 794
Կափամայում - է 527
Կաֆա - է 95, 100, 122, 204, 959, 961, 1165, 1173, 1175, 1194, 1211, 1212
Կեղի - է 194
Կեսարիա - է 101, 111, 467, 475, 478, 499, 616, 813, 878, 1123, 1153
Կիլիկիա - է 40, 297, 370, 484, 724, 945, 1125, 1185
Կիպրոս - է 68, 100, 275, 316
Կողոնիա (Գաբաւսար) - է 19, 23, 619
Կոճեռեաց բերդ - է 412
Կոռիկոս - է 297
Կուսակնդուպօլիս - է 27, 30, 31, 107, 111, 149, 197, 253, 258, 266, 301, 388, 422, 451- 454, 456, 465, 487, 493, 494, 518, 519, 541, 546, 567, 598, 610, 612, 651, 657, 661, 663, 665, 720, 721, 755, 771, 772, 863, 875, 721, 879, 958, 999, 1020, 1099, 1102, 1114, 1123, 1124, 1148, 1153, 1166
Կոռնայ - է 816
Կումուպ - է 514
Կուտաւու վանք - է 194
Կուսանաց վանք
– (յԱնտիոք) - է 126
– տեղի Անյայտ - է 127
Կուր գետ - է 884
Կտուց անապատ - է 51, 59, 61, 244, 391, 392, 395

Հալեպ (Հալապ) - է 51, 59, 122, 392
Հաղբատ - է 241, 670, 880, 1123
Համադան - է 109, 839, 840, 1053
Հայաստան (աշխարհ) - է 29, 54, 102, 109, 185, 234, 260, 331, 484, 564, 666, 728
Հայոց եկեիր - է 57, 84, 88, 107, 108, 110, 119, 221, 234, 254, 266, 298, 301, 305, 317, 330, 337, 393, 404, 418, 451, 455, 479, 484, 485, 489, 493, 540, 563, 567, 624, 639, 642, 736, 737, 945, 971, 985, 1009, 1068, 1099, 1106, 1107, 1152, 1153, 1202
Հայր - է 390, 816
Հասան փաշա խան - է 598
Հասանձոլէ բերդ - է 332
Հացումեաց խաչ - է 653
Հերաթ - է 739, 971
Հնդկաց կողմ - է 55, 199, 272, 281, 314, 316, 350, 354, 507, 570, 700, 743, 823, 931, 1021, 1022
Հոնաց աշխարհ - է 100, 1113, 1175, 1212, տե՛ս նաեւ Ղրիմ
Հոռոմայր (Հռոմայր) - է 360, 613
Հոռոմաց տուն - է 617, 618
Հոռոմաստան - է 30, 301, 418, 484
Հունաց տուն - է 59
Հռոմ - է 13, 126, 149, 221, 222, 272, 283, 284, 328, 331,

332, 376, 413, 415, 559, 644, 652, 722, 999, 1000, 1003, 1097, 1200
Հռոմկլա - է 272, 696, 1154
Հրէաստան - է 42, 65, 161, 195, 220, 279, 527, 711, 859

Զիթենեաց լեռ - է 56, 98, 390, 536
Զկնաչուր (գիւղ) - է 96

Ղազրին - է 739, 1151
Ղափաչին - է 316, 745
Ղայիդուլի - է 293
Ղամղաճար - է 106, 738, 739
Ղարաբաղ - է 726
Ղարադէր - է 384
Ղարասար - տե՛ս Կողմնիա
Ղլուռ - է 293
Ղրիմ - է 254
Ղօշաւանիճ - է 45
Ղօփար - է 670

Ճահուկ (գիւղամեաղամ)- է 111, տե՛ս եւ Ջահուկ

Մազդալինեայ - է 735
Մազանդարան - է 1150
Մազարդա վանիճ - է 1122
Մակու - է 679, 688
Մաղարդավանիճ - է 1122
Մամաչկօճան - է 514
Մամեսոփա - է 484
Մամիւմիայ խաղամ - է 958
Մամեա այր - է 958
Մամազկերտ - է 981
Մաչադու գաւառ - է 50
Մատուին - է 389, 391
Մասիս - է 823, 1014
Մաւսարա - է 480
Մարաթա - է 414
Մարաչ - է 251, 254, 613, 618, 619
Մարխտաւի գաւառ -է 514
Մարիտանիա - է 390, 816
Մեծ Կուիէ - է 76
Մեծոփայ վանիճ - է 307, 309, 317, 485
Մեղրի - է 631
Միջագետամ - է 337, 743, 774, 780
Մծբին - է 392, 469, 736
Մնաշին - է 631
Մշաղբիւր - է 748
Մոկաց երկիր - է 170, 244, 816
Մոսկաւ (Մօսօվու) - է 174, 750
Մուղնի - է 175
Մուշ - է 601
Մար - է 557, 564

Յամայէ - է 780
Յերկեն գիւղ - է 514
Յոսկա անապատ - է 76
Յովհաննավանիճ (Յօհաննու վանիճ, Ոհաճավանիճ (Սուրբ Կարապետ, չնորագծոտն, ի Կարբի) - է 46, 1104, 1143, 1148, 1156
Յովհաննու Աւետարանչի դպրատուն - է 772
Յորդանան - է 152, 411, 593, 627, 744, 891, 1179
Յունաստան - է 595, 657, 857
Յունաց տուն - է 59, 107, 111, 507

Նահան գետ - է 1106
Նազարեթ - է 170, 627, 1110
Նազիազան - է 272, 281
Նախիջեւան (Նախիչաւան, Նախչուան, Նախջուան, Նախչուան) - է 58, 59, 108, 109, 110, 111, 342, 431, 506, 625, 670, 726
Նալին խաղամ - է 148
Նանեննից գիւղամեաղամ - է 244
Նարեկ - է 1195
Նիգ գաւառ - է 332
Նիկիա - է 27, 218, 265, 266, 485, 721, 737, 755, 999, 1099, 1135
Նիկոմեդիա (Նիկոմիդեա) - է 642
Նինուէ - է 54, 162, 197, 214, 326, 366, 495, 578, 589, 605, 617, 621
Նորպշին - է 351
Նորավանիճ Բիւրնոյ - է 1119, 1121
Նոր Նախիջեւան - է 1134, 1188
Նոր Ջուղա (Ճուղա) - է 163, 249, 252, 362, 691, 692, 1003, 1006
Նօվինա - է 174

Շախկերտ - է 232
Շահապիւան - է 485, 737
Շահաստան - է 91, 109, տե՛ս նաեւ Դահնակ
Շահվալինց - է 1007
Շամախի - է 740, 782
Շամբուն - է 370
Շամպսլ Ջոր - է 260
Շապին Վարահիսար - է 571, 576
Շատեվանիճ - է 1069
Շարուան - է 244
Շէնգափիր - է 260
Շիրազ - է 50
Շիրիան - է 69
Շիրին - է 523
Շիրուան - է 740
Շղշայպան - է 634
Շողակաթ (Ս. Էջմիածին) - է 72, 408, 462, 865, 926, 1006
Շոռոթ- է 51, 58, 59, 155, 262
Շօշ - է 106, 107, 124, 167, 262, 397, 400, 845, 846, 1103, 1109, 1118, 1120, 1153

Ուշի - է 757, 762
Ուչիլիսա - է 1067
Ուատէր - է 609
Ուտիճ - է 816
Ուտուար գաւառ- է 109

Ջինմաչին - է 1187, 1206

Պաղչաւարայ - է 712
Պաղտատ - է 281

Պաճպու - է 670
Պարսից աշխարհ (երկիր) - է 106, 107, 108, 167, 168, 252, 336, 653, 848, 853, 931, 1006, 1153
Պարսկաստան - է 816
Պերգամոն - է 139, 142
Պէլանկ - է 121
Պէկօղլի, թաղամաս Կ. Պոլսի - է 875
Պղնձէ բաղամ - է 1066, 1206
Պոնտոս - է 1106
Պուլկարիա - է 1166, 1208
Պուբասիկկի աւազան- է 548, 594
Պուսա - է 170, 418, 419, 422, 773, 774

Ջաճուկ - է 108, 506
Ջաւախէթի - է 293
Ջերմակչուր - է 514
Ջկրաչէն - է 208
Ջուղա - է 124, 167, 634, 726, 739, 750, 1007, 1062, 1071, 1073, 1153

Ռամալա - է 100
Ռշտունիք - է 317, 324, 740
Ռուսաց երկիր - է 1095, 1099
Ռուսեոմ - է 1166, 1208

Սամկո Պետերբուրգ - է 929, 931, 933
Սամսար գետ - է 1109
Սեաւ լեռ - է 414
Սերաստիա - 194, 211, 216, 382, 416, 440, 496, 754, 863, 875
Սեղեկիա - է 618
Սեպուհ լեառն - է 618, 956, 1205
Սերկեփլի գիւղ - է 231, 236
Սեւան - է 211, 212, 223
Սեւաստ - տե՛ս Սերաստիա
Սէիտ - է 390
Սիդոն - է 430
Սինա լեռ - է 388
Սիոն - է 42, 70, 87, 97, 104, 105, 109, 110, 166, 178, 220, 252, 289, 297, 323, 385, 495, 523, 541, 572, 666, 891
Սիս - է 295, 720, 1188, 1196
Սիսական նահանգ - է 1148
Սիսոյ - է 720
Սիմեոնց աթոռ (գաւառ, նահանգ) - է 39, 69, 96, 319, 382, 526, 604, 631, 654, 816, 857, 967, 967, 1052, 1142
Սկեւէ - է 744
Սկիւթիա - է 414
Սոդոմ - է 104
Սոմմա - է 560
Սուլի մանաստիր (Կ. Պոլիս) - է 1114
Սուրխաթ - է 1109, 1113
Սպեր - է 96
Սուրբ Ամենափրկիչ
– ի Նոր Ջուղա - է 252, 740, 757, 1073
Սուրբ Անտոնի վանք
– ի Կաֆայ - է 415, 1173, 1211, 1212
Սուրբ Առաքելք
– ի Տաթեւ - է 1161
Սուրբ Աստուածածին
– յԱդուանք - է 16
– յԱմիդոյու վանս - է 94
– ի Բազմենից - է 51, 61
– ի Բաղէշ - է 224
– Ի Բարձրաւայեաց վանս - է 396
– ի Գալու անապատ - է 1177
– ի Գոշավանք - է 880
– ի Դումնաս - է 1173
– ի Զկլթուն - է 39, 153, 257, 264
– ի Խառաբաստոյ - է 186
– ի Խոռանաչատ - է 16, 83 756, (ի Թաւուզ գիւղ)
– ի Կեսարիա - է 478
– ի Կողոնիա (Ղարասար) - է 23
– Կոստանդնուպոլիս - է 666
– ի Կտուց - է 59
– ի Մակու - է 688
– ի Մատոխն - է 391
– ի Մեծոփա վանս - է 309
– ի Յովհաննավանս - է 1148
– ի Նօվինա - է 174
– ի Պուսա - է 422, 774
– ի Սուխաթ - է 1113
– ի Սպահան - է 1209
– ի Վասպուրական - է 59
– ի Վարդենիս - է 244
– ի Տաթեւ - է 190
– ի Տփղիս (Կամախատար) - է 241, 884
– տեղն անյայտ - է 114, 238, 1127
Սուրբ Առաքելոց
– ի Տաթեւ - է 770
Սուրբ Բարդուղիմէոս
– յԱղբակ - է 1087, 1090
Սուրբ Գայանէ
– յէջմիածին - է 454, 724
Սուրբ Գեւորգեանն Քրիստոսի
– յԵրուսաղէմ - է 58, 563, 593, 628, 994
Սուրբ Գեւորգեան Սրբուհւոյ Աստուածածնին
– յԵրուսաղէմ - է 563
Սուրբ Գէորգ Զօրավար
– յանապատս Բաղիշոյ - է 224
– ի Տփղիս - է 241
– ի Քաշօտ - է 961
Սուրբ Գողգոթա
– յԵրուսաղէմ - 563
Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ
– յԵրզնկա - է 55
– ի Զկլթուն - է 39, 153
– ի Թալին - է 44
– ի Թէոդուպօլիս - է 31
– ի Կիլիկիա - է 55
– ի Շոռոթ - է 59
– ի Տաթեւ - է 190
– տեղն անյայտ - է 1127

Սուրբ Էջմիածին - է 20, 34, 37, 40, 45, 58, 75, 76, 88, 106, 110, 111, 114-116, 120, 142, 150, 151, 154, 158, 174, 188, 198, 244, 245, 252, 253, 257, 258, 261, 268, 293, 342, 359, 362, 380, 416, 422, 435, 445-447, 449, 453-456, 461, 462, 464, 466, 473-481, 486, 487, 488, 489, 491, 493, 494, 498, 506, 514, 515, 517, 519, 520, 526, 538, 584, 590, 601, 625, 632, 634, 662, 664, 667, 668, 675, 677, 678, 690, 701, 702, 706, 716, 718, 722, 724, 758, 781, 782, 796, 801, 809, 812, 820, 832, 841, 846, 850, 853, 857, 858, 880, 884-888, 926, 946, 950, 954, 958, 996, 997, 1004, 1020, 1036, 1038, 1053, 1056, 1067, 1070, 1090, 1092, 1095, 1099, 1120, 1122, 1123, 1137, 1142, 1150, 1152-1154, 1179, 1182, 1188, 1198, 1201, 1204, 1205–
Սուրբ Էջմիածին Բազմեփից - է 51, 61
Սուրբ Թադէոս
– յԱրտազ - է 28
Սուրբ Ժամադրութեան տեղի
– յԵրուսաղէմ - է 563
Սուրբ Թորոս
– ի Դամնաս - է 1174
Սուրբ Թումա
– յԱգուլիս - է 845
տեղն անյայտ - է 1059
Սուրբ Լուսաւորչի գերեզման - է 953, 956, 958
Սուրբ Խաչ
– ի Նոր Նախիջեւան - է 1134, 1188
– ի Սպաճան - է 750
Սուրբ Կարապետ - տե՛ս եւ Սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ
– յԵրնջակ - է 301, 304
– յԻննակնեան - է 388
– ի Խարբերդ - է 60
– ի Կտուց - է 59
– ի Յովհաննավանք - է 46, 1104, 1148, 1156, 1162
– ի Վասպուրական - է 59
– տեղն անյայտ - է 123, 128, 619
Սուրբ Կիրակոս - է 396
– ի Տիգրանակերտ - է 453
Սուրբ Համբարձման տեղի
– յԵրուսաղէմ - է 563
Սուրբ Հռիփսիմէ
– յէջմիածին - է 724
Սուրբ Հրեշտապետաց եկեղեցի
– ի Կոստանդնուպոլիս - է 612, 657
Սուրբ Մակարա անապատ
– ի Կիպրոս - է 100
Սուրբ Մինաս
– ի Դամնաս - է 1173
Սուրբ Յակոբ
– յԵրուսաղէմ - է 154, 175, 180, 207, 563, 564, 631, 632, 712, 883, 995
– ի Մեծոփա վանս - է 309
Սուրբ Յակոբ Մծբնա հայրապետ
– ի Ջուղայ - է 167, 711
Սուրբ Յարութիւն
– յԵրուսաղէմ - է 96, 593, 873
Սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ
– յԱմիդովլու վանս - է 94, տե՛ս եւ Յովհաննավանք
– ի Կեսարիա - է 478
– ի Մատսին - է 391
– ի Ջուղա - է 1007
– տեղն անյայտ - է 36
Սուրբ Նիկողայոս
– ի Կ. Պոլիս - է 1102, 1109
Սուրբ Նշան
– ի Խոտաստուն - է 626
– ի Հոռոմայր - է 360, 613
– ի Սեբաստիա - է 874, 875
– ի Վարագ - է 242, 1188
Սուրբ Պարսամ
– յԵդդկիայ - է 1057
Սուրբ Պետրոս
– ի Հռօմ - է 1004
Սուրբ Պետրոս եւ Պօղոս
– ի Նախիջեւան - է 1134
Սուրբ Պօղոս
– տեղն անյայտ - է 244
Սուրբ Սաբայի վանք - է 577
Սուրբ Սահակ Պարթեւ
– ի Վան - է 51, 61
Սուրբ Սարգիս
– ի Դամնաս - է 1173
– ի Խառաբաստոպ – է 186
– յՈւշի - է 762
– տեղն անյայտ - է 36, 154
ՍուրբՍտեփաննոս
– յԱմիդովլու վանս - է 94
– ի Զմիւռնիա - է 612
– ի Խառաբաստոպ - է 186
– ի Կողոնիա (Ղարասար) - է 23
– ի Մարաչ - է 618
– ի Մաղարդավանս - է 1122
– ի Նախիջեւան - է 724, 725
– ի Նորավանս - է 1121,1122
Սուրբ Վարդան
– ի Մոկս - է 244
Սուրբ Փրկիչ
– յԵրուսաղէմ - է 278
Սպահան (Ըսպահան) - է 400, 750, 1006, 1071
Սպահիա տե՛ս Իսպահիա
Սպեր - է 96
Սպարթա - է 478
Տաթեի վանք - տե՛ս Տաթեւ
Տամպոլ (Ըստամբօլ) - է 76, 371, 616, 657, 750, 1186, տե՛ս եւ Կոստանդնուպոլիս
Տրուճ - է 42, 54, 494, 495, 497
Տօմա - է 142
Տօսխունլու - է 670
Վաղարշապատ - է 241, 390, 865, 1150, 1151, 1153, տե՛ս եւ Սուրբ Էջմիածին

Վան - էջ 51, 1107
Վանական վարդապետի գերեզման (Խոռանաշատ) - էջ 83
Վանի գիտ - էջ 972
Վանպուրական - էջ 59, 816, 1153
Վարագա վանք - էջ 242, 311, 318, 463, 468, 1010, 1188
Վարդենիս - էջ 244
Վարզաձոյ - էջ 739
Վեզիր Խան (Ս. Պոլիս) - էջ 1186
Վենետիկ - էջ 127, 434, 598
Վերի վանք (Բաղեշ) - էջ 224
Վիրապ - տե՛ս Խոր-Վիրապ
Վլաշեռնաս (Ս. Աստուածածին, Կ. Պոլիս) - էջ 666
Վրաց երկիր, Վիրք - էջ 108, 110, 241

Տաթեւի վանք (Ստաթէի) - էջ 96, 105, 187, 190, 319, 670, 770
Տալ- էջ 816
Տաուշ - էջ 83
Տարաշամ - էջ 1106
Տարօն - էջ 253, 755
Տարսօն - էջ 150, 388, 1125, 1185
Տէկոր - էջ 670
Տիգրանակերտ - էջ 453
Տիզբոն - էջ 214
Տիւրին - էջ 194, 668
Տիւրոս - էջ 430
Տմորիս - էջ 1107
Տոսպ - տե՛ս Վան
Տուրուբերան - էջ 816
Տրապիզոն - էջ 878
Տրապօլիս - էջ 994
Տփխիս - էջ 76, 108, 237, 241, 305, 781, 881, 884
Տօսխնոր - էջ 414
Տորոս - էջ 126, 316, 602

Յէճուճանէս - էջ 329

Փայտակարան - էջ 241, 305, 816
Փառակ գիւղ - էջ 75
Փարիզ (Փարեզ) - էջ 392, 503
Փարփար գետ - էջ 1106
Փիլիպպոպօլիս - էջ 392
Փհռւն - էջ 823
Փիւնիկիա - էջ 414
Փշնու վանք - էջ 670
Փրկչի վանք
– յԱպպանաց - էջ 1109
– յԵրուսաղէմ - էջ 278

Քաղցկացուց աշխարհ - էջ 482, 557
Քաղկեդոն - էջ 253, 266, 720
Քանչիթ գաւառ - էջ 326, 405, 1080
Քաշան - էջ 1086
Քաշօտ - էջ 961
Քաջբերունիք - էջ 186, 308, 309
Քասախ գետ - էջ 332
Քարթման - էջ 851, 853
Քարպան - էջ 1107
Քլիս - էջ 122
Քորէք լեռ - էջ 388
Քոշնայ գիւղ - էջ 876
Քրման - էջ 739
Քօչէր - էջ 739

Օլայ խաղաք - էջ 328
Օծօպ - էջ 331
Օսիդ (Օստէր) - էջ 68
Օսմանցոց երկիր - էջ 1084

Ֆաւիրապատ - էջ 739, 1150
Ֆիանդրայ - էջ 736
Ֆռանկստան - էջ 392, 413, 559, 611, 638
Ֆռանսիա - էջ 49

Ե.
ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑԱՆԿ

ԱԲԱՆ
– շահ փոհր, 1650 թ. - էջ 858, 1074, 1150, 1153, 1209
– Միհրզա, 1811 թ., թագաժառանգ Պարսից - էջ 726
ԱԲԳԱՐ
– թագաւոր Հայոց, Ա. դ. - էջ 393, 567, 711, 731, 828, 834, 835, 840, 874
– 1715 թ. - էջ 1036
ԱԲԴԻՄՈՍ ՅՈՒԴ. - էջ 737
ԱԲԴԻՆ, մարգաւէ - էջ 828
ԱԲԴԻ Մեկնիչ, Պղնձէ խաղաի պատմութիւնում - էջ 1066
ԱԲԵՂՆ, ԺԸ. դ. - էջ 268
ԱԲԵԼ
– Աղամորդի - էջ 56, 125, 136, 512, 578, 605, 621, 622, 625, 659
– ԺԸ. դ. - էջ 363
– պարոն, ԺԹ. դ. - էջ 122
ԱԲԵՆԷՐ արեայ - էջ 237, 828, 840
ԱԲԻՄԵԼԻՔ, Աստվ. - էջ 663, 840, 870
ԱԲԻՍՈՂՈՄ
– որդի Դաւթի, Աստվ. - էջ 434, 819, 982
– տանուտէր Շիրհնայ - էջ 69, 523
ԱԲՈՆԻԿ, խոտո - էջ 373
ԱԲՈՒԿԻՄՈՍ ՅՈՒԴ. - էջ 712, 1083
ԱԲՈՒՍԱՅԻԴ բժիշկ, ԺԲ. դ., Յաղագս կազմութեան մարդոյ - էջ 53 (դիւ.), 271, 723, 971
ԱԲՏԱԼՄՍԵՀ ՅՈՒԴ., մաձառակար - էջ 651, ՅՈՒԴ - էջ 652
ԱԲՐԱՀԱՄ
– ճաճապետ - էջ 48, 83, 120, 126, 184, 290, 298, 341, 348, 355, 363, 389, 407, 459, 466, 538, 650, 744, 815, 816, 819, 965, 1095, 1104, 1106, 1144
– ամասպատական - էջ 985

– 1252 թ., եղբայր Ստեփանոս ստացողի - էջ 755
– կր., 1411 թ. - էջ 310
– դպիր, Յովհաննավանք, 1679 թ. - էջ 94
– վրդ., առաջնորդ էջմէնու, 1695 թ. ստացող - Հմր 2248, էջ 639, 640
– ժէ. դ. - էջ 146
– ճիյ., ժէ. դ. - էջ 834, 972
– ժէ. դ., գրիչ - Հմր 2127Ա, էջ 129, 130
– սքղ., ժէ. դ., գրիչ - Հմր 2236, էջ 575, 583, 584
– 1722 թ. - էջ 46
– Բ խոշաբեցի, կթղ. Հայոց՝ 1730-1734 թթ. - էջ 76, 252, 260, 261, 842, 1036
– Աստապատեցի, 1769 թ., խառոք - էջ 170, 677, 737, մեկենաս - Հմր 2230, էջ 527, 538, տապ. Առեւ պայծառ - էջ 1013, Ահեղ եւ Տէր - էջ 1014
– վրդ., 1775 թ., Նուիրակ Ս. Երուսաղէմի - էջ 880
– տիրց., 1779 թ. - էջ 1086
– 1797 թ., հայր Միւնա գրչի - էջ 875
– պրճ., ժԸ. դ., ստացող - էջ 666
– տիրց., ժԸ. դ., ստացող - Հմր 2282, էջ 781, 794
– յետագա ստացող, ժԸ. դ. - էջ 405
– վրդ. Սուրբ Կարապետի, ժԸ. դ. - էջ 690
– տիրց., ժԸ. դ - էջ 1008
– վրդ., ժԹ. դ. - էջ 626
ԱԳԱԴՐՈՆ փիլիսոփա - էջ 82, 393
ԱԳԱԹԱ, կոյս - էջ 329
ԱԳԱԹՈՆ, հայր Մակարա - էջ 316
ԱԳԱՐ, Աստվ. - էջ 97
ԱԳՆԷԱ, կոյս - էջ 328, 329
ԱԴՐԷՈՍ, դիցր. - էջ 13
ԱԴԱՄ
– նախահայր - էջ 14, 25, 35, 55, 56, 58, 71, 81, 125, 133, 148, 162, 166, 184, 203, 214, 220-223, 248, 280- 282, 298, 300, 313, 318, 341, 345, 346, 355, 383, 384, 400, 407, 425, 458, 466, 485, 495, 510, 543, 570, 579, 610, 611, 620, 622, 624, 630, 637, 654, 659, 699, 705, 706, 716, 718, 736, 742, 746, 753, 761, 772, 809, 818, 823, 916, 960, 991, 1014, 1015, 1068, 1102, 1105, 1106, 1112, 1116, 1145, 1189, 1191, 1192, 1194, 1196, 1208
– վրդ. Պիւլպիւլ, ժէ դ., տաղ. Մեր Տէրն - էջ 804, 1191
ԱԴՈՆ, դիցր. - էջ 145
ԱԶԱՏ, 1655 թ. - էջ 1209
ԱԶԱՐԻԱ
– Ջուղայեցի, ԺԶ. դ., տաղ. Ահաւիչ Տէրն - էջ 1194
– տոմարագէտ, ժէ. դ. - էջ 803
– (Ազարէ), 1669 թ., եղբայր Դիլմանճիի - էջ 690
– ժէ դ - էջ 996
– (Ազարիեա), գրչի., ժԸ. դ. - էջ 671
ԱԶԵՐԱՅ, Սէթի կինը - էջ 248
ԱԶԻԶ, 1678 թ. - էջ 1186
ԱԶԻԶԲԷԿ, 1418 թ. - էջ 185, 186
ԱԶԻԶՄԵԼԻՔ, 1435 թ., մայր եսայի ստացողի - էջ 1212
ԱԹԱՆԱԳԻՆԷ, արք. ննհ., Դ. դ. սկիզբ - էջ 155, 874, 1142
ԱԹԱՆԱՍ
– Աղէքսանդրացի, 296-372 թթ., Գիր Անտիոհացւոց եկեղեցին - էջ 415, Դաւանութիւն - էջ 983, 1097, Ընդդէմ Աստուածութիւն - էջ 29, Հարցումն - էջ 38, 174, 418, 579, Տեսիլ - էջ 56, 743, ի բանից - էջ 735, 984, նշումներ - էջ 68, 185, 308, 745, 754, 987
– արկ., 1644, գրիչ - Հմր 2180, էջ 327, 338
– 1686 թ., - Հմր 2109, էջ 39, 41, 45
– ԺԷ.-ԺԸ. դդ., գրիչ - Հմր 2170, էջ 287, 292
ԱԼԱՄՇԱ, 1476 թ. - էջ 994, 995
ԱԼԱՎԷՐԴԻ տիւց, ԺԹ. դ. - էջ 80
ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՊԱՒԼՈՎԻՋ կայսր Ռուսաց, 1810թ. - էջ 882, 929
ԱԼԷՔՍԻ, ԺԹ. դ. - էջ 439
ԱԼԲԵՐՏ Մեծ - էջ 637
ԱԼԷՔՍԻՆՈՍ
– աղխատ - էջ 126, 128, 149, 567, 610, 1193
– (Ալէքս), Ազոխ, 1165 թ., փեսայ Կիր Մանուէլի - էջ 484
– 1644 թ. - էջ 208
– երէց, 1652 թ. - էջ 843, 844
– (Ալէքսան), երէց Անդրէասցի, ժԷ. դ., գրիչ - Հմր 2122, էջ 113, 114, Հմր 2123, էջ 113, 116
– ԺԷ. դ. - էջ 996
– արճեպս., 1816 թ. - էջ 454
ԱԼՏԱԿԻՋ աթաբակ, 1173 թ. - էջ 1122
ԱԽԶԱՅ, ԺԸ. դ. - էջ 996
ԱԿԱԿԻՈՍ, պատրիարք Կ. Պոլսոյ՝ 471-489 թթ. - էջ 721
ԱԿԻՒԼԱՍ - էջ 229
ԱՀԱՐՈՆ
– եղբայր Մովսէս մարգարէի, Աստվ. - էջ 184, 342, 393, 544, 557, 570, 642, 981
– ռաբուճի, 1291 թ., ստացող ի Սուրբ Լուսաւորչի գերեզմանն - Հմր 2329, էջ 953, 956, 957
– արկ., 1652 թ. - էջ 24
– ճիյ., 1691 թ. - էջ 1186
ԱՀՄԷՏ սուլթան, 1731 թ. - էջ 260
ԱՂԱՔԱՔ, 1636 թ. - էջ 1006
ԱՂԱԹՈՆ, արք. - էջ 714
ԱՂԱՄԻՐ - էջ 842
ԱՂԱՊԷԿ, մայր Պօղոս Տիւրիկեցու, 1624 թ. - էջ 1109
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ
– Մակեդոնացի, մ. թ. ա. 356-323 թթ. - էջ 14, 316, 326, 347, 371, 374, 378, 405, 433, 507, 594, 744, 777, 818, 833, 949, 952, 1097, 1098
– վրդ - էջ 14, 28, 420
– հայրապետ, տեսիլ - էջ 569
– Նախիջեւանցի, 1685 թ. - էջ 1086
– վրդ. (եպս.), ժԷ. դ., ստացող - Հմր 2115, էջ 75, 78
– Ա. Ջուղայեցի, կթղ.՝ 1706-1714 թթ. - Վկայութիւնք սլիտանիի - էջ 698, 1024, Կտակ - էջ 728, նշում - էջ 30, 45, 422, 750, 1036
– Բ Իւզմեղոյցի, կթղ. Հայոց՝ 1753-1755 թթ. - էջ 340
– երիցեան - էջ 1123
ԱՂՈՒԻԹ, 1357թ. - էջ 1113
ԱՂՈՒԹԱԱԹՈՒՆ, 1432 թ. - էջ 1176
ԱՂՊՈՒՂԱՅ պրճ., 1252 թ. - էջ 756
ԱՄԱՆԴՈՍ եպս., արք - էջ 329

ԱՄԱՍԻԱ
– Աասվ. - Է 221
– թգ. Հայոց - Է 823
ԱՄԲԱԿՈՒՄ, Աասվ. - Է 217, 219, 927, 958
ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ եպս. Միլանու - Է 316, 322, 350, 482, 504, 638
ԱՄԵՆԱՀԱՒԱԴ, հայր Սարգսի - Է 221
ԱՄԵՆԱՂԱՒԻՐԱԴՈՒՍ, Աասվ. - Է 219
ԱՄԻՐ
– 1673 թ. - Է 83
– խոջա, ժէ. դ. - Է 243
– Սարգիս, ժէ. դ. - Է 194
ԱՄԻՐԳՈՒՆՆԱ, խան, 1626 թ.
ԱՄԻՐԴՈՎԼԱԹ
– ԱՄԱՍԻԱՑԻ, 1420/5-1496 թթ. - Է 134
– (Ամիր Դօլթի), 1642 թ., հայր Միհաս Բարեղացու - Է 960, 961
ԱՄԻՐՋԱՏ, ԺԶ.-Ժէ. դդ. - Է 514
ԱՄԻՐԽԱՆ, ժէ. դ. - Է 194
ԱՄԻՐ ՀՆԴՈՒ - Է 1089
ԱՄՂԻՔՈՍ
– եպիսեսի մանուկներից - Է 222
– փիլիս., Է 404
ԱՄՈՆ, հայր - Է 100, 502, 577, 629, 1129
ԱՄՈՎՍ
– Հայր եպայի մարգարէի - Է 65, 102, 1106
– սաբբա - Է 41, 988
ԱՄՐԱՄ, Աասվ. - Է 276
Ա.ՅՈՐՆ ճգնւ. - Է 616
Ա.ՅՎԱՆ
– 1729 թ. - Է 260
– ԺԸ. դ. - Է 142
– ԺԸ. դ. - Է 363
ԱՆԱՆԻԱ
– Շիրակացի, 605/610-686/690 թթ., Թիւք Կոսմարանաց - Է 337, 819, 823, Վասն չափուց - Է 18, 90, 337, ի բանից - Է 55, 333, 393, 726, 777, 1106, Պատճէն տոմարի - Է 809, Տօմարականի - Է 377, 1105
– Նարեկացի, Ժ. դ., Ընդդէմ Թոնդրակեցւոցն - Է 296, Յաղագս աւտաւտուց - Է 103, Ներբողեան Սրբոյ Էջմիածնի - Է 474, խրատք - Է 567, 578, 992, Նշում - Է 754
– Սանահնեցի, ԺԱ. դ., Ընդդէմ երկպաշկացւո - Է 301, Ի խոհուրդ Յովհաննու - Է 326, Վասն անցաւորութեան աշխարհիս - Է 54, ի բանից - Է 624
– (Անանի), 1596 թ. - Է 1172
– մաւտեսի, ժէ. դ. - Է 154
– վրդ., 1733 թ. - Է 1053
– (Անանիէ), ԺԸ. դ. - Է 84
– ԺԸ. դ. - Է 84
ԱՆԱՍՏԱՍ, բիւզանդական կայսր - Է 608, 721
ԱՆԱՍՏՈԼԻ եպս., Դ. դ. - Է 30, 231, 286, 333
ԱՆԳՆԷՍ սրբ. - Է 332
ԱՆԴՐԷԱՍ
– ի Սպարտայոյ, գրչի. - Է 188
– առաքեալ - Է 280, 385, 862, 1106
– Բիւզանդացի, Դ. դ., Մեկնութիւն Տոմարի - Է 58, Նշում - Է 221, 333
– Կապադովկիացի (Կեսարացի), ե.-Զ. դդ., Մեկնութիւն Յայտնութեանն Յովհաննու - Է 1123
– Ւրծկեցի, ժէ. դ., տաղ. Ահա եղեւ - Է 1014, 1188, 1206, Այսօր աձնի խմ - Է 1014, Մարիամ մայր - Է 1013
– 1352 թ., հայր Մխիթար Բիյի - Է 563
– կր. ԺԵ. դ., ծաղկող - Հ^{ար} 2137, Է 159, 163
– կր., ԺԶ դ., գրիչ - Հ^{ար} 2372, Է 1113, 1116
– Բիյ., 1634, ստացող ի Նօվիճա - Հ^{ար} 2141բ, Է 174
– սբղ, 1694 թ. - Է 67
– (Անտիաս), ժէ. դ., գրիչ - Հ^{ար} 2252, Է 657, 661
– ժէ. դ. - Է 194
– երէց, 1725 թ., յետին ստացող - Է 75
– ԺԸ դ., հայր Առաքելի, 1740 թ. - Է 1186
ԱՆԹԱՒԱՆ, 1678 թ. - Է 1186
ԱՆԹԻՊԱՍ սուրբ - Է 269
ԱՆԹԻՊԱՏՐՈՍ, հայր Հերովէէի - Է 1133
ԱՆԻԻՆ, 1419 թ. - Է 210
ԱՆՆԱ, հաճաձայսպետ - Է 730
ԱՆՆԱ
– մայր Տիրամօր - Է 43, 297, 413, 468, 585, 712, 866
– 1411 թ. - Է 309
– 1656 թ. - Է 1209, 1210
– 1662 թ. - Է 352
– 1669 թ. - Է 116
– 1722 թ., կողակից Աբրահամի - Է 46
– ԺԸ. դ. - Է 160
ԱՆՍԵԼՄՈՍ - Է 99
ԱՆՏՈՆ
– անապատական - Է 230, 415, 616, 628, 629,743, 744, 870, 985, 986, 987, 988
– երէց կաթողիցի, ԺԳ. դ. - Է 757
– ԺԸ. դ. - Է 422
– գրչի. - Է 1068
ԱՆՏԻՈՔ - Է 221
ԱՆՏՈՆԻՆԱ, խոստովանող - Է 235, 328
Ա.ՇՈՏ
– Ա. Բագրատունի, թգւ. Հայոց՝ 885-890 թթ. - Է 337
– Աբրահամեան, Ի. դ. - Է 386, 1030
ԱՊԼՂՈՅ դպիր, 1325 թ. - Է 1177
ԱՊԼՈՅ իշխան - Է 305, 779, 986, 1126
ԱՊՈԼՈՆԵԱ, կոյս - Է 329
ԱՊՈԼՈՆ, սրբ. հայր - Է 629
ԱՊՐԷԼ, 1672 թ. - Է 1135
ԱՊՕՂՈՆԱՐ, ճերմուածող, Դ. դ. - Է 29, 999
Ա.ՐԻԱՔԵԼ
– Բաղիշեցի, Տաղ. Ամուն աւրհնեալ - Է 1189, 1205, Աստուածածին կոյս պատուական - Է 55, 582, Աւրհնեալ Հայր - Է 1188, 1205, եա՝ Առաքել - Է 1205, Նշում - Է 1187
– վրդ Սիւնեցի, ԺԴ.-ԺԵ. դդ., յԱդամգրոց - Է 413, 992, Ամենայն չար տանջելի է - Է 39, 387, 972, 976, 978, Հարցումն եւ պատասխանի - Է 28, Մեկնութիւն Սաւմանաց գրոց Դաւթի - Է 38, 645, 971, 976, 978, Մեկնութիւն Ճարակամութեան - Է 973, 977, Վասն ԹԺ-ան կենդանակեր-

պիցն - էջ 959, բառոզ - էջ 26, 69, 103, 254, 259, 289, 417, 484, 489, 490, 522, 604, Տաղ վասն հոգեվարի - էջ 130, 580, 582, Տաղ. Ամենայն փառ - էջ 130, 580, Ապքն Սատուծոյ - էջ 639, 1185, Անթիւ չարեսաւ - էջ 130, 384, 1136, Աչխ իմ - էջ 130, 582, 1182, 1185, Աստուածածին Կոյս - էջ 55, 582, Առկ ասեմ բան - էջ 132, 582, Աւրհնեցուք մեք - էջ 382, Դասին հրեչական - էջ 1189, 1193, Եղբայր ինձ միամ դիր - էջ 580, Ի միտ առիմ - էջ 582, Ի յայս աւուն - էջ 699, Յետ ինձուրեանց դառաստանին - էջ 580, Յիչելով զառ մաճուն - էջ 131, 384, 580, Յուրժամ Ադամ - էջ 1189, Յուրժամ Գաբրիել - էջ 580, 1188, Վայ այն աւուրն - էջ 1191, Տէր Աստեղ դիտող - էջ 1231, Տէրն է գրեալ - էջ 273, Տուկ անմանութեան - էջ 1188, 1194, Քան զամենայն - էջ 131, 581, Ոչռւմ - էջ 75, 526, 960, 1142
– 1628 թ. - էջ 273
– արձ., 1637 թ., գրիչ յէչմիածին - Ձ^{ար} 2286, էջ 801, 805, Ձ^{ար} 2397, էջ 1201, 12003
– (Առաքել), 1644 թ., եղբայր Սաճուկ գրչի - էջ 338
– ին., 1652, գրիչ - Հմ^{ր} 2111, էջ 51, 52, 62
– ին., 1665 թ., գրիչ յէչմիածին - Ձ^{ար} 2124, էջ 115, 116, 120
– վրդ. Թաւրիզեցի, ժէ. դ., տաղ. Աստուածածին կոյս Մարիամ - էջ 1083, 1180, 1189, 1193
– վրդ. Նախիչեւանցի, 1769 թ., գրիչ յէչմիածին - Ձ^{ար} 2257, էջ 675, 678
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 256
– ԺԸ. դ. - էջ 1186
ԱՒԻՒԻՄ, իշխան ի Թլկուռաց աուանի, ԺԲ. դ. - էջ 780
ԱՄԱԴ, գրչի. - էջ 18
ԱՄԱԴԵԿ, գրչի. - էջ 18
ԱՄԱՆ, 1419 թ. - էջ 210
ԱՄԱՆԷՔ, կին Յովսէփայ Գեղեցիկի, Աստվ. - էջ 126
ԱՄԱՊՈՎ, ԺԷ. դ., տաղ. Աւրհայաչէն տաճառ - էջ 1012
ԱՄԱՍՏԻՒՐ
– 1640 թ., հայր Աստուածատուր գրչի - էջ 631
– ԺԷ. դ. - էջ 212
– ին., 1712 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2190/Ա, էջ 379, 386
– Մնացականեան - էջ 1083
ԱՄԷՐ, Աստվ. - էջ 1106
ԱՄԹՈՄԱՍ - էջ 724
ԱՄԿԱՆԳՊԻՈՍ - էջ 728, 844, 950
ԱՄԼԱՆ
– խարբերդցի, 1680 թ. - էջ 1114
– Մաճուեսի, ԺԷ. դ. - էջ 24
– ԺԷ. դ. - էջ 212
– ԺԸ դ. - էջ 996
ԱՄՏՂԻԿ
– յաւէրժաճաուս - էջ 1028
– ԺԸ. դ. - էջ 444
ԱՄՏՈՒՆՄՆԱՊՈՎ, 1684 թ. - էջ 274
ԱՄՏՈՒՆՄՏԻՒՐ
– 1357 թ. - էջ 1113
– վրդ., ԺԹ. դ., գրող կենսագրութեանն Մկրտիչ Նաղաշի - էջ 1136
– Մաղդասի, 1411 թ. - էջ 310
– 1435 թ., հայր Եսայի ստացողի - էջ 1212
– ին., 1637 թ., ստացող ի Թաւրէզ - Ձ^{ար} 2116, էջ 79, 83
– երէց, 1640 թ., գրիչ յԱսպաճան - Ձ^{ար} 2247, էջ 631, 634, ի Սուրբ Թումա - Ձ^{ար} 2352/Բ, էջ 1058, 1059
– 1644 թ. - էջ 208
– 1652 թ. - էջ 844
– 1656 թ. - էջ 1210
– 1695 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2248, էջ 635, 640
– 1699 թ., տպագրիչ ի Կ. Պոլիս - էջ 729
– ԺԷ. դ. - էջ 208
– խոճապ, ԺԷ. դ. - էջ 204
– արձ., ԺԸ. դ., գրիչ - Ձ^{ար} 2118/Ա, էջ 89, 91, Ձ^{ար} 2343/Ա, էջ 1025, 1027
– Ա. Համատանցի, կրթ. Հայոց՝ 1715-1725 թթ. - էջ 110, 750, 801, 1036
– ին., 1726 թ., ծաղկող ի Կեսարիա - Ձ^{ար} 2121, էջ 101, 112
– եպս., 1729 թ. - էջ 261
– 1732 թ., առաջնորդ Նոր-Ջուղայի - էջ 252
– ին., 1733 թ., գրիչ ի Շօշ - Ձ^{ար} 2192, էջ 397, 400
– արկ., 1779 թ. - էջ 664
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 750
– երէց, ԺԸ. դ., ստացող ի Պոլսոյ - Ձ^{ար} 2197/Բ, էջ 418
– ԺԸ. դ., գրիչ - Ձ^{ար} 2225, էջ 505, 506
– ԺԸ դ., գրիչ - Ձ^{ար} 2304, էջ 845, 846, 848
– (Աաօ), 1824 թ. - էջ 50
– տէր - էջ 1058
ԱՄՕՂԻԿ պսամիչ, ԺԱ. դ. - էջ 602
ԱՎԱՋ, ԺԸ. դ. - էջ 84
ԱՏԻՊԷԿ, ԺԸ. դ. - էջ 363
ԱՏՈՄ ին., 1404 թ. - էջ 320, 1178
ԱՏՈՄԵԱՆՔ - էջ 540
ԱՐԱ, ԺԷ. դ. - էջ 243
ԱՐԱՄՈՂՈ, դիցք. - էջ 13, 372
ԱՐԹԻՆ, 1763 թ. - էջ 772
ԱՐԻՈՍ, Գ.-Դ. դդ., հերետիկոս - էջ 29, 620, 637, 999
ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ
– հռետոր, գրիչ, ԺՌ. դ., Աւրեստ գրչութեան - էջ 817, 960, 965, 985, 1066, 1104, 1105, 1111, 1115, 1118, 1144, 1146, 1159, ճչռւմ - էջ 1113, 1147
– 1450 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2226, էջ 507, 514
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– (Ուռուտակես), 1662 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2183, էջ 343, 351
– երէց Համատանցի, 1699 թ., գրիչ ի Համատան - Ձ^{ար} 2301, էջ 839, 840, 841, Ատիճանի բառից - էջ 840
– ԺԷ. դ., յետին ստացող - էջ 996
ԱՐԻՍՏՈՏԷԼ, ՍՏԱԳԻՐԱՑԻ, խմաստասէր, 384-322 ա. թ. ա., Ցաղագս աչխարճի - էջ 14 (ին.), 949, 952, 1098, Ցաղագս առաճինութեան - էջ 17, 162, 326, 736, 777, 818, 833, 949, 952, 1025, 1027, 1080, 1097, Պերճաբանիկաս - էջ 759, 808, 833, 848, 952, 954, 1023, 1024, 1027, 1034, 1060, 1063, 1073,1076, 1080, Ստորոգութիւնք - էջ 759, 777, 779, 807, 808, 818, 829, 832, 851, 852, 948, 951, 952, 981, 1022, 1024, 1027, 1033, 1060, 1063, 1073, 1076, 1080, 1087, 1097, 1098, 1118, ի բանից - էջ 222, 388, 617, 759,

815, 974, 975, 978, 979, Մեկնութիւն վերլուծութեանցն - Էջ 481, 747, 794, 808, 970, 1098, Մեկնութիւն գործոցն - Էջ 848, 970, 973, 974, 1118, Իմաստասիրութեան ծառ - Էջ 1026, Նշում - Էջ 26, 28, 120, 134, 220, 282, 326, 347, 357, 403-405, 481, 482, 512, 574, 575, 622, 633, 637,675, 692, 734, 755, 766, 871, 1050, 1074, 1145, 1146, 1148
ԱՐԿԱԴԵՈՍ կայսր - Էջ 126
ԱՐՔԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ, ե. դ., Հարցմոաիմ - Էջ 511, 992
ԱՐՄԻՆԷ ՔԷՇԿԵՐԵԱՆ - Էջ 1013
ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՂԱԶԻՆԵԱՆ - Էջ 580, 581, 1187
ԱՐՄԵՆԻՈՍ անապատական - Էջ 315, 370, 452, 577, 986
ԱՐՏԱՇԷՍ
– Ասիայ, Աստվ. - Էջ 1132
– Մաքեւոսեան - Էջ 1123
ԱՐՏԷՄ ԻՒԱՆԻՉ ԼԱԼԱՅԻՆ, 1825 թ. - Էջ 889
ԱՐՔԱՒԻՆ, 1419 թ. - Էջ 210
ԱՒԱԳ
– 1309 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2174, Էջ 299, 302
– վրդ., ԺԴ. դ. - Էջ 412
– 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - Էջ 1100
– 1661 թ., հայր Յակոբ Ջուղայեցու - Էջ 1069
– 1678 թ. - Էջ 1186
– ԺԷ դ. - Էջ 996
– (Աւագ), ԺՀ. դ. - Էջ 363
ԱՒԵՏԱՒԵՐ, 1252 թ. - Էջ 756
ԱՒԵՏԻՍ
– Բաչենցի, ԺՋ. դ. - Էջ 1184
– երէց վանեցի, ԺԷ. դ., տաղ. Ձինչ որ ծառի - Էջ 1189
– 1659 թ., որդի Սաֆարի - Էջ 1074
– Թիֆլիզցի, 1668 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2306, Էջ 847, 850
– դպիր, ԺԷ. դ., գրիչ - Հ^{ար} 2352/Ա, Էջ 1057, 1058
– ԺԷ. դ. - Էջ 208
– երէց, 1724 թ., գրիչ յԱսպահան - Հ^{ար} 2271, Էջ 731, 740
– սրպ. Աւարգացի, 1731 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հ^{ար} 2162, 257, 260-262
– սրճ, 1732 թ., յեսին ստացող - Էջ 488
– ԺՀ. դ. - Էջ 84
– կր., ԺՀ. դ., գրիչ - Հ^{ար} 2165, Էջ 267, 269
– վրդ., ԺՀ. դ. - Էջ 76
ԱՒԵՏԻՔ
– 1435 թ., գրիչ ի Կաֆա - Հ^{ար} 2400, Էջ 1211, 1212
– ճատաոող տօների - Էջ 387, Տոնազատիկի մասին - Էջ 333, Տոնաբանքիճ - Էջ 1070
– 1636 թ., որդի Մարտիրոս գրչի - Էջ 1006
– ճիլ., 1662 թ. Էջ 154
– Տոպիզոնցի, ԺԷ. դ. - Էջ 194
– վրդ. Թոխաթցի, 1735 թ. - Է 671, 673, 674
– Ճաճկեցի, 1736-ից յետոյ - Էջ 155-158
– վրդ., ԺՀ. դ. - Էջ 924
– մելիք, ԺՀ. դ. - Էջ 805
– ԺԹ. դ., գրչփ. - Էջ 40
ԱՔՐՈՊԻՏԷ, դիցբ. - Էջ 14, 452, 950
ԱՔԱՐ, Աստվ. - Էջ 290
ՔԱԲԱՆ, 1823 թ. - Էջ 590
ԲԱԲԿԵՆ կրղ. Կիսկեսեւեան - Էջ 223, 620
ԲԱԳԱՐԱՏ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ - Էջ 968, 973, 977
ԲԱՂԴԱՍԱՐ
– 1658 թ., եղբայր Հայրապետ ծաղկողի - Էջ 1210
– 1761 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2254, Էջ 663-665
– 1784 թ. - Էջ 806
– վրդ., 1804 թ. - Էջ 1212
ԲԱՂՏԻԱՐ
– (Ընդհար), 1644 թ. - Էջ 208
– վխճ. 1667 թ. - Էջ 116
ԲԱՅԱՆԴՈՒՐ (Պայիճատուր) 1477 թ. - Էջ 214
ԲԱՌՆԱԲԱՍ առաքեալ - Էջ 428
ԲԱՐԴՈՂԻՄԷՈՍ
– առաքեալ - Էջ 347, 368, 427, 463, 569, 676, 868, 1000, 1128
– Բոլոնիացի, Մատաղացի, ԺԳ.-ԺԴ. դդ., Մեկնութիւն Վեցօրեայից - Էջ 18, Տուամբաանութիւն - Էջ 330, 728, 766, 768, 804, 1040, 1098, 1159, Քառոզք - Էջ 48, 198, 199, 268, 315, 343, 352, 359, 425, 431, 434, 558, 599, 611, 636, 686, 690, 692, 699, 704, 713, մատենագրութիւնք - Էջ 557, Նշում - Էջ 559, 601, 1133
– Տէր, ԺԵ. դ. - Էջ 356
– ԺԷ. դ. - Էջ 287
ԲԱՐԻԳԱՍ ՆԱԱԹԵՑԻ - Էջ 221
ԲԱՐՍԵՂ
– Կեսարացի, 329-379 թթ., Գիր կանոնական - Էջ 82, 211 (պպ.), 375, 606, 622, 661, Հարցումն - Էջ 29, 282, 592, 654, 1068, ի Սուրբ Քառասնունդն - Էջ 410, Քառոզք - Էջ 499, 869, ի բանից - Էջ 401, 624, տօնն - Էջ 781, Նշում - Էջ 48, 100, 366, 368, 393, 467, 570, 668
– Ա. Անեցի, կրող. Հայոց՝ 1105-1113 թթ. - Էջ 1152
– (Բասիլիոս), 1352 թ., արձեպս. Երուսաղէմի - Էջ 563, 564
– ճիլ., 1419 թ., գրիչ ի Ս. Յակորայ Ուխտ - Հ^{ար} 2142, Էջ 175, 179, Հ^{ար} 2150, Էջ 207, 210
– (Բասիլիոս) Ագէսացւոյ, վխճ., 1615 թ. - Էջ 36
– Ածոունի, 1575-1640 թթ., տաղ. երգ արբութեան - Էջ 1083
– վրդ., 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի – Էջ 1100, 1155
– 1644 թ. - Էջ 208
– վրդ., 1658 թ., ստացող ի Քարթաան - Հ^{ար} 2308, Էջ 851
– խոջա, 1662 թ. - Էջ 352
– աբղ, 1668 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2306, Էջ 847, 850
– ԺԷ. դ. - Էջ 244
– վրդ. Փառակեցի, 1731 թ. - Էջ 75, 76
– աբղ, ԺԸ. դ. - Էջ 667
– ԺԸ. դ. - Էջ 658
ԲԵԳԴԱՒ, սուրբ հայր - Էջ 100
ԲԵՆԵԴԻԿՏՈՍ ճգն. - Էջ 329, 577, 860
ԲԵՆԻԿ վրդ. Վանանդեցի, ԺԳ դ., Տեսիլ - Էջ 91
ԲԵՌՆԱՐԴՈՍ ԿԼԱՐԱՎԱԼԵՑԻ, 1091-1153 թթ. - Էջ 356, 428, 483, 858, 862
ԲԵՍԵԼԻԷԼ, Աստվ. - Էջ 408
ԲՂՏԻԿՏԱՏԻԿ, 1631 թ., ճնգց., դրատ Մարտիրոս գրչի - Էջ 1006
ԲԷԿՈՒՄ, 1709 թ. - Էջ 124
ԲԻԱՍ, փիլիս. - Էջ 182, 233

ԲՀԱՄ, ժէ. դ. - էջ 92, 93
ԲՈՒԼՐԱՏ - էջ 200
ԳԱԲՐԻԷԼ
– ճեշտապապետ - էջ 25, 56, 131, 280, 326, 344, 357, 379, 410, 493, 562, 566, 580, 599, 600, 610, 696, 699, 867, 962, 1011, 1012, 1119, 1189, 1194, 1195
– վրդ., 1652 թ., ստացող ի Կողոնիա - Հմր 2105, էջ 19, 23
– 1694 թ. - էջ 842, 844
– ճեյ. ժԸ. դ. - էջ 670
ԳԱԴ, Աստվ. - էջ 1106
ԳԱԹՈՆ դպիր - էջ 283
ԳԱԼԻՒՍՏ
– երէց, 1447 թ., պապ Յովաննէս կր. Սաճաճնեցու - էջ 144
– 1687 թ. - էջ 165
– ժէ. դ. - էջ 324
– կայծակ, ժէ.-ԺԸ. դդ., տաղ. Կուսանաց ես - էջ 1196
– տիրց., 1705., գրիչ - Հմր 2345, էջ 1031, 1032
– սրկ. Բաղիշեցի, 1736 թ. - էջ 278
– Աշտառակցի, ԺԸ. դ. - էջ 810, 812
– դպիր, 1807 թ. - էջ 518
– 1823 թ. - էջ 590
– Տէր-Մկրտչեան - էջ 362
ԳԱՂԻԱՆՈՍ ԿԱԼԱԻԴՈՍ, Բ.-Գ. դդ., բժշկապետ, Բամ - էջ 966, 991, 1102, 1105, 1145, Վասն անդամոցն մարմնի - էջ 1145, նշում - էջ 134, 272, 378, 507
ԳԱՄԵՐ իշխան - էջ 337, 826, 982
ԳԱՅՊԱՐ
– երէց, 1656 թ., գրիչ ի Սպահան - Հմր 2399, էջ 1207, 1209
– (Կաստպար), 1685 թ. - էջ 1114
– երէց, ժէ. դ., հայր Ներսէս գրչի - էջ 608
– 1715 թ., հայր Թէոդոս գրչի - էջ 32
– 1732 թ., ոսկի Ահտխի - էջ 88
– գուռճի, 1793 թ. - էջ 164
– Մնացականեան, ԺԸ. դ. - էջ 846
– 1803-1804 թթ., հայր Մելիոնի - էջ 876
– (Դասս), 1824 թ. - էջ 50
ԳԵՂԱՀՈՎ, Աստվ. - էջ 870
ԳԶՊՈ, ժԹ. դ. - էջ 50
ԳԼՈՐԳ
– Զօրավար, սրբ., Վարք - էջ 329, 570, 731, ի բառգս - էջ 866, մանրանկար - էջ 101, 261, նշում - էջ 384
– Սկեւռացի, վիսճ. 1301 թ., խրատ գշուութեան - էջ 779, 817, 955, 960, 965, 971, 985, 1105, 1111, 1112, 1115, 1119, 1144, 1146, 1159, Մեկնութիւն խրատի - էջ 819, խրատ վանականաց - էջ 484, Վասն հաղորդութեան - էջ 57, 149, 567, Մեկնութիւն Եսայեայ - էջ 776, նշում - էջ 1148
– երզնկացի, վիսճ. 1416 թ., Ընդդէմ երկաբնակացն - էջ 376, խրատ - էջ 57, 988, Հաւատմունք եւ պատասխանիք - էջ 28, 29, 37, 152, 274, ի խնդրոյ - էջ 412, բառգր - էջ 73-75, 92, 196, 221, 234, 240, 566, նշում - էջ 485
– պրճ., 1447 թ. - էջ 144
– Բագրատունի, 1452 թ., թգր. վրաց - էջ 241
– վրդ., ԺԶ դ., ոտր. Դոչեմ առ ձեզ - էջ 1136
– դպիր, 1717 թ.-ից յետոյ, գրիչ - Հմր 2320, էջ 889, 924
– տիրց. Մամաթացի, 1775 թ. - էջ 664
– եպս., 1799 թ. գրիչ և ստացող յէջմիածին - Հմր 2228, էջ 515, 520
– (Գեղամ), տիրց., ժԸ. դ. - էջ 1072
– վրդ. Տաթեւացի, 1824, ստացող - Հմր 2208, էջ 447, 448
– տիրց. Աշտարակեցի, ժԹ. դ. - էջ 626
– ժԹ. դ. - էջ 439
ԳԻՆՈՍ ՌՃ., 1644 թ. - էջ 208
ԳԻՈՐԳԻ, ԺԱ. դ., վրդ. թրգմիչ - էջ 805
ԳՈԳՈՆԻԼ, Աստվ. - էջ 218
ԳՈՀԱՐՏԻԿԻՆ, 1351 թ. - էջ 1114
ԳՈՂԻԱԹ, Աստվ. - էջ 244, 861
ԳՈՐԳ
– (Գոռ), 1709 թ. - էջ 124
– (Գոռ), խոջայ, ժԸ.-ԺՋ. դդ. - էջ 958
ԳՈՐԳՈՆԻԼ, Աստվ. - էջ 184
ԳՈՒԼԱՂ, 1669 թ., մայր Դիլանչիի - էջ 689
ԳՈՒԼԲԷԿ, ժէ. դ. - էջ 244
ԳՈՒԼԻՍՏԱՆ, 1652 թ., Ոսյր Յովհաննէս վրդ. Շոռոթեցու - էջ 60, 61
ԳՈՒԼՆԱՋԱՐ (Կուլնաջար), ժէ. դ. - էջ 146
ԳՈՒԼՈՒՄ, 1697 թ. - էջ 128
ԳՈՒՐԺ, 1173 թ. - էջ 1122
ԳՐԻԳՈՐ
– Մանչկլաւործ, եպս Նէս Կեսարիոյ, Գ. դ. - էջ 409, 644, 1179
– Ա. Լուսաւորիչ, կթղ. Հայոց՝ 302-325 թթ., Պատմութիւն - էջ 102, 298, 367, 500, 588, Տեսիլ եւ հաւատմն - էջ 57, 281, 624, 652, 988, խրատ - էջ 956, 992, ի շարականս - էջ 229, 1004, ի բառգս - էջ 66, 71, 102, 136, 140, 141, 496, 545, 586, 587, 496, 864, 872, 925, 984, մանրանկար - էջ 85, 101, 651, 863, 1082, նշում - էջ 18, 35, 66, 96, 97, 105, 109, 128, 185, 186, 260, 271, 312, 337, 347, 350, 367, 386, 388, 407, 409, 413, 440, 445, 446, 449, 455, 459, 460-463, 468, 474, 476, 478, 483, 485, 506, 519, 627, 676, 719, 728, 925, 958, 991, 1020, 1036, 1049, 1106, 1152, 1153, 1165, 1205
– Աստուածաբան Նազիանզացի, 328-389 թթ., Բանիւ յԱստ ուս գոցն - էջ 13, 483, 735, ճառք - էջ 272, Յաղագս աղաւտասխութեան (պատ.) 40, Հաւատմն - էջ 654, Քրիստոս ծնեալ - էջ 1037, նշում - էջ 100, 185, 253, 282, 308, 346, 393, 408, 483, 984
– Նիւսացի, 331-394 թթ., Մեկնութիւն Երգոց երգոյն - էջ 159, 222, Յաղագս կուսութեան - էջ 20,1180, Ներողեան - էջ 119, ի սուրբ Զատիկն - էջ 119, Տեսութիւն ի մարդոյն կազմութեան - էջ 19, նշում - էջ 836
– ճնն - էջ 602
– Նարեկացի, 951-1003 թթ., Մատեան ողբերգութեան (ՀՂ.) - էջ 135, 176, 228, 322, 394, 456, 498, 714, 823, 993, 1107, 1126, Խոչի գանձ - էջ 400, տաղ. Հաւիկ մի պայծառ - էջ 1181, Սայլին իջանէին - էջ 1014, Սեաւ եմ գեղեցիկ - էջ 1013, նշում - էջ 245, 392, 591, 677, 1195
– Ա. Պապ Հռոմայ, 1089 թ. - էջ 329, 354, 559
– Բ վկայաբեր, կթղ. Հայոց՝ 1066-1105 թթ., Վասն Զատկի - էջ 721, 987

– Գ Պահլաւունի, կթղ. Հայոց՝ 1113-1166 թթ., տաղ. է յիս գիտութիւն - էջ 1126, ՝նշում - էջ 305, 484, 696, 780, 948, 1004, 1084, 1205
– Դ Տղայ, կթղ. Հայոց՝ 1173-1193 թթ. - էջ 1154
– Մարաչեցի (Յեսուացի), ԺԲ. դ., մաՙռաւանկար - էջ 651, Վա՛յ ոդրոց - էջ 652, 992
– Սկեւռացի, կամբրոնացի, ԺԲ.-ԺԳ. դդ., խոստմ - էջ 133, 134, նշում - էջ 54, 177, 234, 320, 929
– ֆիլ., 1252 թ., գրիչ ի Խոտանաշատ - Հ^{մր} 2273, էջ 751, 755, 757
– վրդ., 1252 թ. - էջ 756
– Սամաւնեցի, 1280 թ. - էջ 297, 955
– է Անստաւրեցի, կթղ. Հայոց՝ 1293-1307 թթ., թղթ. - էջ 54, 642, նշում - էջ 296, 721
– Զօրուկ, 1325 թ. - էջ 1178
– 1394, գրիչ ի Թաւրէզ - Հ^{մր} 2189, 371, 379
– ԺԴ.-ԺԵ. դդ., կազմող - Հ^{մր} 2366, էջ 1091, 1094
– կր., 1411 թ. - էջ 308
– Սալնապատեցի, 1411 թ. - էջ 310
– վրդ., 1418 թ. - էջ 187
– 1418 թ., գրիչ ի Խաւսաբաստայ ոխտ - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 181, 188
– կր., 1419 թ., գրիչ ի Ս. Յակոբայ ոխտ - Հ^{մր} 2142, էջ 175, 179
– Տաթեւացի, 1346-1410 թթ., Դասաւոթիւն հաւատոյ - էջ 990, ի Հաւցմանց գրոց - էջ 218, 219, 246, 282, 342, 370, 614, Մեկնութիւն եսայեա - էջ 37, 112, 229, 804, Մատթէի - էջ 172, Սաղմոսաց - էջ 169, 264, 647, Սողոմոնի - էջ 365, ի Յոբա մեկնութենէն - էջ 53, Լուծմունք Արիստոտէի - էջ 403, 970, 974, Դաւթի Անյաղթի - էջ 404, 970, 974, Կիւրղի - էջ 412, Պորփիւրի - էջ 404, 974, 1025, Թուղթ վասն Աղթամարայ եպիսկոպոսացն - էջ 30, Լուծմունք Արիստակիսի - էջ 971, 1146, Լուծմունք Գէորգեայ գրչութեան խոստ - էջ 819, 971, էջ 819, Յաղագս ազգականութեան - էջ 485, Յաղագս գաւազանի - էջ 53, 419, Ողբ ի թաղումն Ոոստնեցւոյ - էջ 290, Սաՙմանադրութիւն դասակարգութեան - էջ 420, 617, Տաղ Հոգւոյ - էջ 132, ի բանից - էջ 42, 43 145, 178, 222, 253, 330, 366, 450, 610, մաՙռաւանկար - էջ 216, 311, 419, 614, Քարոզ - էջ 20, 21, 26, 30, 34, 37, 41, 48, 51, 57, 62, 65, 73, 74, 77-81, 85, 89, 92, 93, 97-99, 101, 103, 113, 114, 117-119, 121-123, 129, 136-139, 141, 143, 146, 147, 149, 152, 154, 155, 158-160, 162, 164, 165, 171, 173, 176, 177, 181, 188, 193, 195, 197, 201, 202, 205, 206, 208, 209, 217, 220, 223, 226, 228, 232, 237, 239, 247, 249, 250-252, 258, 259, 262, 265, 267, 271, 276, 277, 279, 280, 285, 288-293, 302, 307, 310, 311, 315, 318, 339, 341, 371, 383, 390, 394, 395, 398, 399, 412, 416, 423, 452, 469, 490, 497, 498, 511, 512, 554, 555, 565, 575, 576, 597, 598, 601, 604, 605, 609, 620, 622, 635, 641, 656, 659, 669, 670, 676, 678, 691, 697, 703, 707, 714, 730, 737, 746, 760, 800, 853-856, 1084, 1180, 1181, գրիչ ի Տաթեւ - Հ^{մր} 2382, էջ 1157, 1161, նշում - էջ 38, 72, 105, 123, 153, 185, 186, 187, 192, 203, 236, 241, 243, 252, 257, 278, 308, 325, 513, 518, 616, 617, 629, 636, 770, 800, 805, 829, 958, 971, 976, 978, 1065
– վրդ Խլաթեցի, 1349-1425 թթ., Մեկնութիւն Աւարածոց - էջ 132, Գանձ - էջ 875 (պակ), տաղ. Աւետաւոց տաճառ - էջ 1013, Աւդ առաւ - էջ 566, Գանձ գեղեցիկ - էջ 384, Գանձ եմ ես - էջ 384, Գանձ եմ ես ասմով - էջ 383, Գանձս գրեցայ ես - էջ 384, Գանձս գրեցայ կիրակէի - էջ 384, Գոչեր հրեշտակն - էջ 1012, Ողջոյն ՚ես Մարիամ - էջ 1013
– կր., 1424 թ. - էջ 278
– 1476 թ., եղբայր Կաւապետ գրչի - էջ 994, 995
– վրդ. Ածկեցի, ԺԵ. դ., տաղ. Այր մի վաճառական - էջ 1188, Գանգատ ունիմ - էջ 1182, 1192
– Աղթամարցի, կթղ. 1536-1545 թթ., տաղ. Անեղին տաճառ - էջ 1189, 1192, 1206, Գաւոսն երեկ պիպսիկն - էջ 1194, Գաւոսնն է բացուեր - էջ 1206, Դու ես աւեգակ - էջ 1206, Յամնն առաւօտ - էջ 241, 1195
– ԺՋ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2391, էջ 1183, 1186
– Իլովցի, 1613 թ., գրիչ ի Լվով - Հ^{մր} 2326, էջ 939, 946
– Երուսաղէմացի, Սամաւէլ - էջ 726
– աբդ., 1614 թ., վերչին ստացող - էջ 232
– 1617 թ. գրիչ - Հ^{մր} 2176/Ա, էջ 304, 305
– վրդ., 1629 թ., գրիչ ի Չէլթուն - Հ^{մր} 2133, էջ 151-153
– եպս., 1631 թ. - էջ 1006
– Բաբերթացի, 1642 թ. - էջ 1174
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– 1631 թ., որդի Մաւսիրոս գրչի, ՚նիգզ. - էջ 1006
– Կեսաւացի, վխճ. 1636 թ., Աՙնուաւմ Խաղաղաց - էջ 848, 849, 1106, նշում - էջ 1148
– վրդ. Դաւսնաստցի, մօտ 1576-1643 թթ. ի ժամանակագրութենէն - էջ 1165
– 1644 թ., եղբայր Սաւսակ գրչի - էջ 338
– վրդ., 1650 թ., ստացող յէչմիածին - Հ^{մր} 2309, էջ 853, 856
– պրմ., 1656 թ., որդի Փաւոսի - էջ 1210
– 1662 թ. - էջ 351, 352
– վրդ., 1663 թ., առաջնորդ Զէյթունի - էջ 264
– 1662 թ., եպայր Ուռհաստակէս գրչի - էջ 351
– 1668 թ. - էջ 116
– ֆիլ., 1689 թ. - էջ 226
– ֆիլ., 1693 թ. - էջ 122
– երեց, 1694 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2234, էջ 565, 570, 572, Հ^{մր} 2243, էջ 607, 612, ի Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2251, էջ 651, 656, ի Բզմնւեաց գաւառ - Հ^{մր} 2354, էջ 1063, 1066
– 1698 թ., առաջնորդ Կաւմիր վանքի - էջ 657
– ԺԷ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2331, էջ 963, 966
– տաղ. Վարդն է ՚նստեր - էջ 1196
– ԺԷ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2343, էջ 1025, 1027
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2297, էջ 831, 834
– ԺԷ. դ. - էջ 324
– ԺԷ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2123, էջ 113, 116
– վրդ., ԺԷ. դ. - էջ 238
– կր., ԺԷ. դ. - էջ 243
– ֆիլ., ԺԷ. դ. - էջ 40
– կր., ԺԷ. դ., ՚նոր ՚նաՙնստակ - էջ 1188
– Շղթայակիր, պատրիարք Կ. Պոլսի, 1670- 1749 թթ. - էջ 883
– վրդ., 1713 թ., գրիչ ի Կաֆա - Հ^{մր} 2120, էջ 95, 101

– կթղ. Կիպլիկեցւոց, 1725 թ - էջ 257, 1036
– վրդ., 1729 թ. - էջ 1027
– ոտի Աւետիսի, 1732 թ. - էջ 88
– վրդ. Թիֆլիզեցի, 1763 թ. - էջ 258
– Սիւնեցի, 1766 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հմր 2222, էջ 487, 492
– վրդ., 1766 թ. - էջ 158
– վրդ., 1771 թ., Պատարիաբ Կ. Պոլսի - էջ 493
– աղա Ջամիկեան Ջուղայեցի, 1775 թ. - էջ 1021
– վրդ., 1794 թ. - էջ 658
– Շեղվանցի, ԺԸ դ., տաղ. Աղաւտ հոգովս - էջ 1012, Ամման աւեղին - էջ 1015, Աւրիհաճուաք - էջ 1012, Գեղեցիկ զատմանազան - էջ 1014, Գեղեցկազան ճաիկն - էջ 1015, Եղկելի մոօք - էջ 1013, Ցիմանալի զօրաց - էջ 1012, Ով իմ թագաւոր - էջ 1013, Տաւաշխարճիկ եղեալ - էջ 1014
– ԺԸ. դ., ոտի Աստուածատուր կրի - էջ 750
– ԺԸ. դ., գրիչ - Հմր 2339, էջ 1007, 1016
– ԺԸ. դ., էջ 996
– վրդ., ԺԸ դ. - էջ 1032
– ԺԸ. դ., ոտի Յարութիւն - էջ 841, 842
– Զկնաչրեցի, ԺԸ. դ., գրիչ յԵրուսաղէմ - Հմր 2119, էջ 93, 96
– ճիյ., ԺԸ. դ. - էջ 406
– (Գնդզ), 1807 թ. - էջ 888
– վրդ. Տէր-Առաքելեան Գառնեցի, 1810, գրիչ ի Թիֆլիս - Հմր 2315, էջ 879, 882
– արխպս., 1813 թ. - էջ 453
– տիրց., 1813 թ. - էջ 454
– տիրց., 1816, գրիչ - Հմր 2312, էջ 875, 878
– աբղ., ԺԹ. դ. - էջ 157
– ԺԹ. դ. - էջ 50
– գրչի. - էջ 270
– կնճդրշմ. - էջ 424
ԳՕԳ, Աւտվ. - էջ 125, 214, 280, 569
ԳՕՁԱՆ,
– 1656 թ. - էջ 1210
– 1669 թ., ռոյր Դիլանչիի - էջ 690
– 1729 թ. - էջ 260
ԳՆԴՆԱՆ, Աւտվ. - էջ 205
ԴԱՄԱՍՈՍ Հռոմայ հայրապետ - էջ 999
ԴԱՆ, Աւտվ. - էջ 1106
ԴԱՆԻԷԼ
– մարգարէ, մարգարէութիւն - էջ 147, 214, 222, 299 (պպ.), 304, 317, 569, 586, Երազաման - էջ 671, 822, 1200, Տեսիլ - էջ 958, 982, Ճշում - էջ 611, 679, 730, 816, 1150
– սրբ. - էջ 30, 315, 570, 577, 744, 986
– աստրի, տօմարագէտ - էջ 331
– ԺԴ. դ., գրիչ - Հմր 2262, էջ 693, 698
– կր., 1435 թ. - էջ 1212
– աբղ., 1447թ. - էջ 145
– սրկ., 1577 թ., յեպիս ճոռոգող - էջ 88
– ԺԷ. դ., գրիչ - Հմր 2269, էջ 285, 286
– վրդ., 1709 թ.-ից յետոյ, ստացող - Հմր 2359, էջ 1075, 1078
– խալաթար, 1706 թ. - էջ 751
– վրդ., 1719 թ. - էջ 1036
– վրդ., 1723 թ., յեպիս ստացող - էջ 1100
– վրդ., ԺԸ. դ., Ս. Էջմիածնի միաբան - էջ 34
– վրդ., 1806 թ. - էջ 418
– Ս. Սուրմառեցի, կթղ. Հայոց՝ 1807-1808 թթ. - էջ 487, 518, 668
– վրդ., ԺԹ. դ. - էջ 114
ԴԱՍՏԱԳՈՒԼ, 1722 թ. - էջ 45
ԴԱՐԵՁ թգտ. Պարսից - էջ 1153
ԴԱՒԻԹ
– մարգարէ, ի Սաղմոսաց - էջ 65, 299 (պպ.)՝ ի բանից - էջ 53, 94, 146, 147, 169, 178, 195, 256, 276, 322, 340, 357, 391, 414, 455, 496, 498, 499, 505, 525, 573, 611, մաճառնկար - էջ 85, 101, 490, 492, 1175, Ճշում - էջ 49, 73, 82, 104, 115, 116, 126, 144, 152, 164, 182, 196, 197, 207, 214, 219, 234, 243-246, 263, 268, 277, 280, 295, 297, 298, 312, 313, 320, 348, 363, 366, 367, 399, 406, 420, 434, 436, 456, 463, 464, 466, 518, 558, 559, 565, 571, 573, 578, 580, 596, 618, 621, 623, 647, 650, 660, 670, 687, 692, 704, 714, 716, 722, 745, 754, 861, 865, 868, 925, 927, 945, 991, 1128, 1129, 1149, 1191
– Անյաղթ, ե.-Ջ. դպ., խաստասէր, Առածի ե - էջ 387, 759, 951, 970, 1099, էակաց գիրք - էջ 971, 973, 978, 1054, 1056, 1098, Լուծմունք ճինգ առածիցն Դաւթի - էջ 486, Ընդդէմ Պիւռոնի - էջ 266, 802, 948, 1089, Հարցմունք - էջ 804, Նկատումն Արիստոտէլի - էջ 326, 793, 951, 973, 1097, 1098, 1118, Պատասխան Յոթնալին - էջ 272, Սաճմանք խնամասիրութեան - էջ 759, 802, 826, 948, 951, 953, 1028, 1098, Ներբողեան Սուրբ Խաչին - էջ 119, 410, 490, 779, 1080, 1180, Վերլուծութիւն ներածութեանն Պորփիւրի - էջ 325, 466, 826, 948, 969, 1028, 1098, 1088, ի բանից - էջ 874, 969, Թարգմանութիւն և մեկնութիւն Պէրիարմենիասի - էջ 759, 808, 833, 948, 952, 954, 1023, 1024, 1027, 1034, 1060, 1063, 1076, 1080, 1098, Լուծմունք Գոցոն Դաւթի - էջ 169, 387, 481, 948,970, 976, 978, 985, 1099, մաճառնկար - էջ 947, 1021, Ճշում - էջ 512, 579 602, 605, 606, 621, 633, 645, 646, 805, 821, 971, 1028, 1043, 1073, 1089, 1145, 1148
– Հարճացի - էջ 14
– Ալակա Որդի, ԺԲ. դ., ի Կաճոնացն - էջ 81
– կր., 1411 թ. - էջ 309
– երէց, ԺԵ. դ., գրիչ - Հմր 2153/Ա, էջ 225, 226
– Ջուղայեցի, 1659 թ., առաջնորդ Նոր Ջուղայի - էջ 1073, 1209
– վրդ. Ջուղայեցի, 1680 թ. - էջ 168
– Նոդոկացի, 1683 թ., գրիչ եւ ստացող յԱտանա - Հմր 2268, էջ 719, 723, 724, 725
– վրդ., 1688-ից առաջ, ստացող - Հմր 2276, էջ 765
– վրդ., 1691 թ. - էջ 1007
– աբղ., 1697 թ., գրիչ ի Ս. Կարապետ - Հմր 2126, էջ 123, 128
– ճիյ. Զէյթունցի, ԺԷ. դ., Մեկնութիւն բերականի - էջ 961, 1140, 1142
– վրդ. Ամասիացի, 1697 թ. - էջ 770

– 1699 թ., գրիչ - Հ^dr 2348/Ա, էջ 1037, 1038
– ժէ. դ. - էջ 996
– ժէ. դ. - էջ 212
– կր., 1718 թ., կնճռոչմ. - էջ 100
– 1731 թ., պաոռակալ Ս. Էջմիածնի - էջ 260, 263
– կր., 1759 թ. - էջ 626
– գրիչ, 1778 թ., գրիչ յէջմիածին - Հ^dr 2319, էջ 887, 888
– ԺԸ. դ. - էջ 84
– ԺԸ. դ. - էջ 1032
– ԺԸ. դ., Ջուղայեցի - էջ 1086
– գրչի., ԺԸ. դ. - էջ 142
– ե էնգելեցի, կթղ. Հայոց՝ 1801-1807 - էջ 478, 835
ԴԷՎԱՆՈՒԹԻՒՆ, ԺԵ. դ., մայր Ստեփանոս ոսրուսապետի - էջ 241
ԴԷՈՒՐՈՒՈՍ - էջ 97
ԴԻԱՆՏԻ
– 1669 թ., վերջին ռուոզող - էջ 689
– 1678 թ. - էջ 1186
ԴԻԱՆՔ, 1716 թ., ճնգց. - էջ 1007
ԴԻՈՒԿՐԱՏԷՍ, մ. թ. ա. մօտ 460 – մ. թ. ա. մօտ 370 թթ. - էջ 980
ԴԻՄՈՍԹԷՆԷՍ, մ. թ. ա. մօտ 384-322 թթ. - էջ 979
ԴԻՈԿԼԵՏԻԱՆՈՍ կայսր - էջ 283, 284, 570
ԴԻՈՆԱԻԵԱՅ, դիցր. - էջ 13, 90
ԴԻՈՆԻՍԻՈՍ
– թզւ. - էջ 608
– իմաստասէր, Վասն ճանապհիւր ծաղիկին - էջ 382
– Թրակիացի, 180-145 թթ. մ. թ. ա., Աւուեստ Բեակաճութեան - էջ 793, 802, 807, 809, 830, 947, 950, 953, 959, 960, 964, 965, 1025, 1093, 1095, 1097, 1117, 1138, 1143, 1158 1160, ճշում - էջ 954, 1091
– Արիսպագացի, Ա. դ., Յաղագս խորհրդական աստուածաբանութեան, էջ 94, 456, 829, Վասն միտոնին - էջ 245, 455, 498, Վասն ճանճատակութեան Պօղոսի եւ Պետրոսի - էջ 433, Լուծմուիմ - էջ 397, ճշում - էջ 49, 248, 348, 369, 382, 457, 462, 468, 469, 483, 485, 677, 742, 796
– 1693 թ., ոոդի Յովճաննէս Իսպաճանցւոյ - էջ 1062
ԴՇՆՈՅ, 1629 թ. - էջ 254
ԴՇՆՈՒՆ, 1657 թ. - էջ 1210
ԴՈՄԵՏԻԱՆՈՍ, Քառասուն մանուկներից - էջ 382
ԴՈՆԻՈՍ աքբա - էջ 100
ԴՈՒՕԹԵԱՅ կոյս, սրբ. - էջ 829
ԴՈՎԼԱԹ
– (Խլաթ), 1419 թ. - էջ 210
–1476 թ. - էջ 994, 995
– (Խլաթ), 1642 թ. - էջ 1174
– 1712 թ., մայր Պետրոսի - էջ 1059, 1060, 1062
ԴՈՐՈԹԷՈՍ - էջ 1106
ԴՕՄՆԻԿՈՍ եռաճելի - էջ 427, 1128
ԵԱՂՈՒԹ, 1652 թ., Մայր կիւրեղ գրչի - էջ 23
ԵԱՐԻՋԱՆ, ԺԷ. դ - էջ 208
ԵԶԵԿԻԵԼ, ոոդի Ամգուս, Աւտվ. - էջ 197, 214, 219, 463, 618
ԵԶԵԿԻԵԼ մրգ., ի բաճից - էջ 126, 259, 322, 413, 482, 484, 518, 541, 585, 587, 875, 992
ԵԶՆԻԿ (Եզնակ) Կողբացի, վրդ., ե. դ. - էջ 383, 511, 602, 992
ԵԶՏԻԽԱՆ, 1656 թ., դուստր Խօջամալի - էջ 1209, 1210
ԵԶՐԱՒ, Աւտվ. - էջ 333
ԵԹԱՐ, 1729 թ. - էջ 260
ԵԼԻՓԱԶ, աբեայ Թեմանացւոց - էջ 268
ԵԼՊԱՅ, 1611 թ. - էջ 204
ԵԼՕՅ, գրչի. - էջ 64
ԵԿՆԱՏ, ԺԷ. դ. - էջ 205
ԵՂԻԱՅ
– մարգաէ, Պատմութիւն - էջ 149, 214, 284, 412, ճշում - էջ 315, 426, 431, 531, 560, 612, 681, 1095
– ասաղ արկ., 1425 թ. - էջ 191
– տաղտասաց - էջ 384
ԵՂԻԱԶԱՐ
– Ա. Այնթապցի, կթղ. Հայոց՝ 1681-1691 թթ. - էջ 724, 1036
– դպիր Մաարաւացի, 1701 թ., գրիչ յեդեսիա - Հ^dr 2351, էջ 1055, 1057
– 1722 թ. - էջ 45, 46
– արկ. Աատապատեցի, 1764 թ. - էջ 79
– մամռեսի, ԺԸ. դ. - էջ 670
ԵՂԻՇԷ, ե. դ., ի բանից - էջ 148, 283, 375, 388, 496, 512, 567, 568, 579, 602, 610, 992
ԵՂԻՍԱՒԵԹ
– 1425 թ., մայր Կաթողիկոս գրչի - էջ 190, 994, 995
– (Եղսիկ), 1642 թ. – էջ 1174
– 1652 թ. - էջ 60, 61
– 1661 թ., մայր Յակոբ Ջուղայեցու - էջ 1069, 1074
– 1683 թ., Էոյր Դաւիթ գրչի - էջ 724, 725
– 1693 թ., մայր Յովճաննէս Իսպաճանցւոյ - էջ 1062
– 1693 թ., դուստր Յովճաննէս Իսպաճանցւոյ - էջ 1062
– ԺԷ դ. - էջ 996
– ԺԷ. դ. - էջ 324
ԵՂԻՍԷ, մաոգաէ - էջ 357, 531, 638, 684
ԵՂՆԵՐ, 1675 թ. - էջ 782
ԵՂԿԱՆԱՅ, ոոդի Յեոեմիելի - էջ 218
ԵՂՕՏԱՐՔՈՍ - էջ 982
ԵՄԻՆ, 1644 թ. - էջ 208
ԵՆՈՎՍ, ճճպտս. - էջ 248, 1106
ԵՆՈՎՔ, ճճպտս. - էջ 405, 466, 612, 626, 736, 737, 777
ԵՊԻՓԱՆ ԿԻՊՐԱՅԻ, Ծ. դ., Հաոմ - էջ 119, 300, 490, 494, 497, 654, Մեկնութիւն Աւտաւածոց - էջ 642, Սաղմոսաաոանի - էջ 68, 273, Յաղագս ակաճց - էջ 829, ճշում - էջ 377
ԵՍԱՅԻ
– մարգաէ, մարգաէութիւն - էջ 703 (սխ), 1176 (սխ), ի մարգաէութենէն, էջ 252, 413, 488, 1010, Տեսիլ - էջ 65, Մեկնութիւն - էջ 87, 112, 734, 776, մանուանկաւ - էջ 445, ճշում - էջ 74, 161, 162, 166, 183, 184, 197, 214, 219, 229, 233, 248, 256, 259, 288, 347, 376, 413, 419, 439, 461, 462, 463, 467, 483, 494 496, 500, 509, 521, 522, 536, 544, 545, 546, 568, 569 573, 585, 586, 602, 606, 618, 641, 664, 692, 699, 777, 861, 864, 866, 869-871, 868, 1011, 1155
– սրբ. հայր - էջ 577
– Նչեցի, 1260-1338 թթ., Դաւանութիւն Սուրբ Երրորդութեանն - էջ 794, ի Բան, որ ասէ, զոր եդ - էջ 319, 364, 927,

ի խնդրոյ Սարգսի - էջ 321, 927, Մեկնութիւն եսայեա - էջ 483, Յաղագս ձեռնադրութեան - էջ 322, 365, Վերլուծութիւն ճառականի - էջ 1118, ճառոմ - էջ 928, ի բանից - էջ 736, նշում - էջ 331
– պրպ., 1435 թ., ստացող ի Կաֆա - Հմր 2400, էջ 1211, 1212
– վրդ. 1631 թ. - էջ 1155
– վրդ., 1635 թ., գրիչ յէջմիածին - Հմր 2380, էջ 1137, 1142
– 1637 թ., գրիչ ի Թաւուզ - Հմր 2116,էջ 79, 83
– սրկ, 1697 թ. - էջ 138
– ժէ. դ., տաղ. Աստուածածին կոյսն - էջ 1193
– պրպ. Վանեցի, ժէ դ., ստացող - Հմր 2332, էջ 965, 972
– 1706 թ. - էջ 750
– ԺԸ. դ. - էջ 160
– ԺԸ դ., էջ - 996
ԵՍՓԵՐ, Աստվ. - էջ 684, 1132
ԵՏԻԼՄԵԼԻՔ, 1432 թ. - էջ 1176
ԵՐԱՍԽՄՈՍ, սրբ. - էջ 743
ԵՐԵՄԵՆՍԻՆՈՍ կոյս - էջ 328
ԵՐԵՄԻԱ
– մարգարէ - էջ 109, 132, 162, 220, 544, 573, 581, 586, 618, 638, 753, 945, 1011
– Մեղրեցի, ժէ դ., Բառգիրք - էջ 694, 817, 821, 827
– Զկէսպի Քէօմիւրճեան, 1637-1695 թթ., տաղ. Երամեալ կոյս - էջ 1192
– վրդ., 1715 թ., միաբան Թէոդուպօլսոյ Լուսաւորչի վանքի - էջ 32
– եպս., 1790 թ. - էջ 486
ԵՐԻՆԱՋ, 1829 թ. - էջ 590
ԵՐՈՒԱՆԴ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ - էջ 1142
ԵՓՐԱՏԷՍ ասպոց վրդ - էջ 282
ԵՓՐԵՄ
– երկրորդ ոդի Յովսէփի - էջ 213, 284
– Ասորի, Դ դ., Աղօթք - էջ 99, ճառք - էջ 119, 126, 145, 253, 259, 326, 493, 494, 495, 498, 642, 652, 729, 1179, Վասն պաճոց, էջ 42, 56, 91, 279, 654, Պատմութիւն Եփրեմի - էջ 704, 711, ի բանից - էջ 55, 56, 71, 80, 99, 409, 484, 567, 577, 593, 609, 752-754, 983, նշում - էջ 100, 754, 776, 864
– կր. Տաթեացի, 1665 թ., գրիչ ի Կեսարիա - Հմր 2291, էջ 813, 820
– վրդ. Անդրիանուպօլսեցի, 1687 թ. - էջ 1090
– վրդ, 1689 թ. - Հմր 2229, էջ 521, 526, յԱնդրիանուպօլիս - Հմր 2245, էջ 619, 625, 626
– ճիլ., ժէ. դ. - էջ 208
– վրդ., 1732 թ. - էջ 304
– վրդ., 1754 թ. - էջ 1176
– վրդ., 1770 թ. - էջ 770
– Ա. Զորագեղցի, կրող. Հայոց՝ 1809-1830 թթ. - էջ 447, 454, 488, 882, 884
ԵՓՐԵՄԻԱՆՈՍ - էջ 567
ԵՓՐԻԱՆՈՍ, 1636 թ., դուստր Մարտիրոս գրչի - էջ 1006
ԵՒԱ, նախամայր - էջ 248, 344, 562, 622, 659, 702, 1013, 1014
ԵՓՐԻԹՔ, 1656 թ. - էջ 1210
ԵՒԱԳՐ ՊՈՆՏԱՑԻ, Դ. դ - էջ 482, 484, 577, 754
ԵՒԹԱՂ, «Աղեաս Եւթաղեայ» - էջ 82, Յառաջաբանութիւն Պօղոսի - էջ 982, 1135, 1202
ԵՒՄԵՓԻՈՍ
– Կեսարացի, Թուղթ Եւսեբեայ - էջ 1120, Հաւցումն - էջ 30, 221, 266, 333, ճառք - էջ 642, 654
– Եմեսացի - էջ 272
ԵՒՏԻՔԵՍ ներդնուածող, Դ. դ., եպս. Կոստանդնուպոլսոյ - էջ 42
ԵՒՐԻՊԻԴԷՍ - էջ 978
ԵՕԼՋՈՒ մղտսի, ժէ. դ. - էջ 194
Զ
ԶԱԲԵԼ, 1252 թ. - էջ 755
ԶԱՏԷ, 1628, կողակից Առաքելի - էջ 273
ԶԱՔԱՐԻԱ
– մարգարէ - էջ 252, 394, 461, 873, 912, 913, 925, 1010
– հայր Յովհաննէս Մկրտչի, մանուկնար – էջ 1119, նշում - էջ 256, 263, 497, 566, 720, 722
– Զաղկեցի, կրող. Հայոց՝ 855-876 թթ., ճառոմ - էջ 99, 119, 490, թուղթ Փոտայ - էջ 301
– (Զամարէ), 1252 թ. - էջ 756
– առաջնորդ Մոռծորու, 1318 թ. - էջ 20
– յաւելագրող, ժե. դ. - էջ 277, 278
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– 1678 թ. - էջ 1186
– 1693 թ., հայր Յովհաննէս Իսպահանցւոյ - էջ 1062, 1074
– ժէ. դ. - էջ 244
– պատարիաբ Կ. Պոլսի, 1725 թ., էջ 258
– նուիրակ, 1775 թ. - էջ 1020
– Վարագեցի, ԺՀ.-ԺԸ. դդ., տաղմ. Ջառածեալ մեղօք - էջ 1013, Ջվարագ գովեմ - էջ 1188
– վրդ Նշականցի, 1785 թ., էջ 1097, 1099, 1100
– սրկ., 1789 թ., գրիչ յէջմիածին - Հմր 2220, էջ 479, 480, 486, 608
– վրդ., 1799 թ., ստացող ի Կ. Պոլիս - Հմր 2210, էջ 451, 452
– վրդ., կնճարդոմ - էջ 732
ԶԱՔԷՈՍ
– կառճահասակ, Աստվ. - էջ 603
– եպս., 1418 թ. - էջ 186
ԶԵԲԵԹԵԱՆ - էջ 995
ԶԵՆՈՆ կայսր, 474-491 թթ. - էջ 316, 503
ԶԵՔՈՆԻԱՅ - էջ 983
ԶԵՓԵԹ, 1631 թ. - էջ 274
ԶԵՒԼԺ բառաճատ - էջ 30
ԶԻԿՄՈՒՆԴ
– Երուսղ - էջ 657
– Ագռաւատ Ստեփաննոսի - էջ 718
ԶԻՐՕ, ԺԹ. դ - էջ 49
ԶՄՐՈՒԹ, ժէ. դ - էջ 205, 724, 725, 731
ԶՈՍԻՄՈՍ եպս. - էջ 778
ԶՈՐԱՌԱԶԼԻ, ոդի Սաղաթիէլի - էջ 110, 1153
ԶՕՐԻԿ, ժէ. դ., մայր Յովհաննէս ստացողի - էջ 1028
Է
ԷԴԱՐ, ԺԸ. դ - էջ 298
ԷԴԻԿ ԲԱԴԴԱՍԱՐԵԱՆ - էջ 147, 148, 149, 374, 955

ԷԼՓԱՆ, ժէ. դ. - էջ 212
ԷԼԻԿՈՆ ԷՕԴՈՆԱՑԻ, Համան օտարութիւն օրինակաց - էջ 889
ԷԼՆԱԹՈՒՆ
– 1383 թ., մայր Սարգիս գրչի - էջ 689
– յետին ստացող, ԺԴ. դ. - էջ 412
ԷԼՊԷԿ, ժԹ. դ. - էջ 49, 50
ԷԼՏԱՐ, 1697 թ. - էջ 128
ԷՄԱՆՈՒԷԼ, ԺԴ. դ., գրիչ - Հմր 2262, էջ 693, 698
ԷՄԻՆ, ԺԸ. դ. - էջ 84
ԷՏԻՊԷԿ պատուն, 1435 թ. - էջ 1212
ԸՌՈՒՅԶ, 1419 թ. - էջ 210
ԹԱԳՈՒՀԻ, 1633 թ. - էջ 274
ԹԱԳԴԵՈՍ
– առաքեալ - էջ 28, 98, 303, 463, 671, 676, 868, 983, 1000
– եպս., ԺԳ. դ., ի Կարգէ քարոզողաց - էջ 989
– (Թաթոս), 1587 թ - էջ 216
– (Թաթոս), ճիլ., 1691 թ. - էջ 1186
– (Թաթոս), ժէ. դ. - էջ 205
– (Թաթոս), Թոդաթցի, ԺԷ. դ., տաղ. ես Բո սիւոյն - էջ 1192, Իլանի առգաճի - էջ 1195, Հաղար կենդանակերպ - էջ 1191, Հաճա՛յ մտաք մարտ - էջ 1195, Քրիստոս Որդի Աստուծոյ - էջ 1193,
– (Թաթիոս), Մրայտուրեցի, ժէ դ - էջ 1158
– (Թաթոս), 1732 թ., ոտքի Աւետիսի - էջ 89
– (Թաթոս), 1735 թ. - էջ 1007, 1008
– վրդ., 1781 թ. - էջ 880
– (Թաթաթ), ԺԸ. դ - էջ 1208
– վրդ., ԺԸ. դ. - էջ 877, 880
ԹԱԹԱՐ, 1697 թ. - էջ 128
ԹԱԹՈՒԼ աննպատակ - էջ 360
ԹԱՀՄԱԶ շահ, 1731 թ. - էջ 252, 260, 342
ԹԱՃԱԹՈՒՆ, 1419 թ. - էջ 211
ԹԱՄԱՐ, 1693 թ., կին Յովհաննէս Իսպահանցւոյ - էջ 1062
ԹԱՄԻԿ, ԺԴ. դ., մայր Տիրացու գրչի - էջ 1090
ԹԱՄՈՒՐԱԶ, 1633 թ., թագաւոր Վրաց - էջ 1120
ԹԱՄՈՒՐ ԼԱՆԿ - էջ 393
ԹԱՄՕ, ԺԹ. դ. - էջ 50
ԹԱՆՆԱՄ, 1587 թ. - էջ 215
ԹԱՌՂՈՒՄԱՂ, 1669 թ., Ռոյր Դիլաճլիի - էջ 689
ԹԱՐԻՂՈՒԻ, ժէ. դ - էջ 212
ԹԵՂԱՆ, 1642 թ. - էջ 274
ԹԵՈՒԱՒՈՍ առ Թեպս. Կոստանդնուպօլսի - էջ 1124
ԹԷԿԷՐ, երէ մանուկներից - էջ 317, 392
ԹԷԿՈ, մայր ստացող Ստեփանոս Բեյի, 1252 թ. - էջ 755
ԹԷՈԴՈՏ, Մեկնութիւն «Երգ երգոց» - էջ 229
ԹԷՈԴՈՏՈՍ ԱՆԿԻՒՐԱՑԻ, ճառք - էջ 1179
ԹԷՈԴՈՍ
– զօրավար, սրբ. - էջ 541, 624, 1004
– Մեծ, կայսր Հռովմայեցւոց՝ 379-395 թթ. - էջ 807, 870, 999
– Փոքր, կայսր Յունաց՝ 408-450 թթ. - էջ 999
– 1715 թ., գրիչ ի Թեոդուպօլիս - Հմր 2106, էջ 23, 27, 30, 31, 32
ԹԷՈԴՈՐԱ ՍՐԲՈՒՀԻ - էջ 316, 317, 503,994
ԹԷՈԴՈՐԵՏՈՍ ԿԻՒՐԱՑԻ, Մեկնութիւն սաղմոսաց - էջ 1123, 1124
ԹԷՈԴՈՐԻՏՈՆ ներձուածող - էջ 30, 720
ԹԷՈԴՈՐՈՍ
– իշխան հայոց - էջ 337
– ճմուռ. կթղ. - էջ 856
ԹԷՈՓԻԼՈՍ
– Ղուկասու Աւետարանում - էջ 947
– հայր, սրբ - էջ 742, 985
– Վասն ուրբաթու - էջ 99, բառգրք - էջ 382, 496, 567, 610, 610, 652, 653, ի բանից - էջ 146
ԹԷՈՓԻՍՏԷ, ԺԱ.-ԺԲ. դդ., յիշուած Պօղոս Տարսացու մօտ - էջ 301
ԹԻՐԱՒ, իշխան հայոց - էջ 826
ԹՈՒՄԱՆ
– առաքեալ - էջ 442, 469, 742, 1128, 1171, 1173
– Ամուինացի, 1226-1274 թթ. - էջ 329, 426, 611, 988, 990, 1000
– (Թուման), վրդ., 1402 թ., գրիչ ի Բաղէշ - Հմր 2152, էջ 215, 216, 223, 224
– (Թուման), Շուշանցի, 1411 թ. - էջ 310
– (Թուման), վրդ. Մեծոփեցի, 1422 թ., պատուիրատու - Հմր 2177/Ա, էջ 307, 309, ի խնդրոյ - էջ 485, խրատ - էջ 1003, 1009, նշում - էջ 187
– (Թուման), ճիլ., 1425 թ. գրիչ ի Տաթեւ - Հմր 2144, էջ 187, 191
– սրկ., 1440 թ. - էջ 1178
– (Թուման), վրդ., ԺԵ. դ. - էջ 236
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– (Թուման), 1658 թ., գրիչ ի Քարթման - Հմր 2308, էջ 851, 854
– Թռազացի, Խոսրացի, ԺԷ. դ., Քերականութիւն - էջ 758, 763, 767, 770, 826
– վրդ Ագուլեցի, ԺԷ. դ., Վասն սրբոյոյս Մեռոնիկ - էջ 473, նշում - էջ 844
– (Թուման), եպս., ԺԷ. դ. - էջ 243
– կր., 1715թ. եղբայր Թեոդոս կր.-ի - էջ 31, 32
– աբղ., 1744 թ. - էջ 100
– (Թուման), ԺԸ. դ. - էջ 84
– (Թօմա), վրդ. 1811 թ. - էջ 116
ԹՈՐԳՈՄ նահապետ հայոց - էջ 826, 1112
ԹՈՐՈՍ
– արհայոդի, ԺԳ դ., Հերոսի եղբայրը - էջ 295
– Կլայեցի, ԺԳ. դ. - էջ 1096
– 1342 թ., գրիչ - Հմր 2102, էջ 15, 16
– Տարսացի, 1346 թ., գրիչ - Հմր 2188 Բ, էջ 363, 366
– փակակող, 1352 թ. - էջ 564
– առաջնորդ երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքի, 1352 թ. - էջ 564
– կր., 1425 թ. - էջ 191
– 1609 թ., գրիչ ի Վարագ - Հմր 2177 Ա. - էջ 311, 318
– 1614 թ., գրիչ ի Կոստանդնուպոլիս - Հմր 2369, էջ 1099, 1102, 1103
– ԺԷ. դ. - էջ 324
ԹՈՒԻԼՈՍ - էջ 483

ԹՈՒԼԻՍ Բեռկն. - էջ 789
ԹՈՒԽԹԱՄԻՇ ՆՈՒՒՆՈՒԽՏԻ, ԺԸ. դ. - էջ 160
ԹՈՒՄԱՆՊԵԿ պատուն, 1435 թ. - էջ 1212
ԹՈՒՄԱՇԱՀ, 1383 թ. - էջ 689
ԹՈՒՄԻԽ, ԺԸ. դ. - էջ 160
ԹՈՒՄՈ, ԺԹ. դ. - էջ 50
ԹՈՒՐՎԱՆԴՈ, ԺԸ դ. - էջ 780
ԹՕՓՂԼ, հայր դարբնութեան - էջ 21, 341
ԹՕՎԻ, 1628 թ., կին Կարապետ մանդատաւոր էջ 273
ԻԲՐԱՀԻՄ Բէկ ՂԱՐԱԽԱՆ, ԺԸ. դ. - էջ 164
– (Իպրահիմ) աղա, 1811 թ. - էջ 726
ԻԲՐԱՆՈՍ Բհյ., 1349 թ. - էջ 412
ԻԳՆԱՏԻՈՍ
– Աստուածազգեաց հայրապետ, Ա.-Բ. դդ. - էջ 329, 868
– վրդ Սեվկոնցի, ԺԲ.-ԺԳ. դդ., Ի Ղուկասու Աւետարանին մեկնութենէն - էջ 410, 601, 981
– Բհյ, 1233 թ. - էջ 15
– ժե. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2137, էջ 159, 163, 164
– 1680 թ., եղբորորդի Սիմէոն վրդ փոխ Ջուղայեցու - էջ 168
– դպիր, 1687 թ., գրիչ ի Մառտին - Հ^{մր} 2191 Ա, էջ 389, 390, 391
– Երէց, ժէ. դ. - էջ 996
– վրդ. Գաղատացի, ԺԸ. դ., Ներբողեան Ս. Աստուածածնին - էջ 702
ԻՋԻԴՈՐՈՍ - էջ 483
ԻԼԱԿԻՂ կրօնաւոր - էջ 317
ԻԼԱՐԻՈՆ հայր - էջ 328, 377, 414
ԻՂԻՏԱՐՈՍ - էջ 528
ԻՄԻԽԱՆ, հայր Ալիի գրչի, 1640 թ. - էջ 634
ԻՇՕՅ բժիշկ - էջ 53, Գիրք ի վերայ բնութեան - էջ 970
ԻՍԱՀԱԿ
– որդի Աբրահամու, Աստվ. մաճառկար - էջ 466, 1119, նշում - էջ 744
– վրդ., տաղ. Ծիսական լուսոյն - էջ 1014
– վրդ., 1759 թ. - էջ 465
– եպս. Գեղամացի, 1775 թ. - էջ 1020
ԻՍՄԱՅԻԼ
– Աստվ. - էջ 386
– ԺԸ. դ. - էջ 258
ԻՍՐԱՅԵԼ
– Երէց, ժէ. դ. - էջ 995
– կր., ժէ. դ., յեսին ստացող - էջ 154
ԻՒԱՆ, 1825 - էջ 889
ԻՒԱՆՁՕ սրկ., ժէ դ., գրիչ, ստացող - Հ^{մր} 2296, էջ 829, 832
ԻՐԵՆԻՈՍ, արք. - էջ 594
ԻՐԻՇԻՏԵՍ խմաստասէր - էջ 836
ԻՐԻՑՄԷԼ, ԺԷ.-ԺԹ. դդ. - էջ 996
ԻՒԱՆԷ ՋԱՔԱՐԵԱՆ, 1252 թ. - էջ 756
ԻՔՍՈՎ, դիցք. - էջ 13
ԼԱԲԱՆ - էջ 152
ԼԱԲԻԽԱՆ, 1664 թ. - էջ 1184
ԼԱՀԷ, 1685 թ. - էջ 1086
ԼԱՅԻՒ, 1687 թ., մայր Իգնատիոս սրկ.-ի - էջ 391
ԼԵՆԹԻԼՈՍ դպիր - էջ 283
ԼԻՒՈՆ
– Պապ Հռոմայ - էջ 983
– Բ Մեծագործ, թգւր.՝ 1198-1219 թթ. - էջ 717, 721, 943
– Գ, թգւ. Հայոց՝ 1269-1289 թթ. - էջ 943
– Ե, թգւ. Հայոց՝ 1320-1342 թթ. - էջ 1177
– 1652 թ., Հայր Կիւրեղ գրիչ - էջ 23
– Նաչեռեան - էջ 947, 964, 971, 985, 1094, 1104, 1105, 1111, 1115, 1118, 1119, 1139, 1140
– Նաչիկեան - էջ 1178
ԼԻԼԻ, 1640 թ., ստացող - Հ^{մր} 2247, էջ 631, 633, 634
ԼԻԻԻՆ, 1656 թ. - էջ 1210
ԼԻՆՈՍ ԲԱԲԵՐԴԱՑԻ, 1642 թ., գրիչ ի Դամաս - Հ^{մր} 2886, էջ 1171, 1174
ԼԻԿԻԱՆՈՍ ԿԱՅՍՐ - էջ 416
ԼՈՒՍԻԿ
– սրկ., ԺԶ. դ., գրիչ ի Լոլ - Հ^{մր} 2267, էջ 715, 717, 718
– եկեղեցական, ժէ. դ. - էջ 194
ԼՈՒՍԻՄԱՔՈՍ, Ա. դ. - էջ 14, 1135
ԼՈՒՍԻՆԷ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ - էջ 1124
ԼՈՒՍԱՎԱՐՈՒՆ, 1732 թ., կողակից Գրիգորի - էջ 88
ԽԱԹԱՄ մաճառեան, ԺԸ. դ. - էջ 666
ԽԱԹՈՒՆ, ժէ. դ., դուստր Պետրոս ստացողի - էջ 608
ԽԱԹՈՒՆԻԿ, 1642 թ., մայր Մինաս վրդ. Բաբերթացու - էջ 960, 961
ԽԱԹՈՒՆՓԱՇ
– 1644 թ. - էջ 208
– (Խաթփաշա), 1697 թ. - էջ 128
ԽԱՎԻՖԱ - էջ 842
ԽԱՆՋԱՏ, 1658 թ. - էջ 1210
ԽԱՉԱՏՈՒՐ
– Խաչիկ Ա. Աչտարունի, կթղ. Հայոց՝ 973-992 թթ. - էջ 602
– վրդ. Կեչառեցի, մօտ 1260 - մօտ 1330 թթ., Վասն Գալատեան - էջ 234, Տաղի. Այս կեանմս է - էջ 581, Ես եմ կոտուեալ ոչխար - էջ 581, 1181, 1188, Խնդրեաց Ծայն - էջ 712, Խոր ամրընձին - էջ 383, Յորժամ եղէս գառուն - էջ 1066, Նշում - էջ 609
– կր., 1393 թ. - էջ 1092
– 1432 թ. - էջ 1176
– ժե. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2149, էջ 205, 207
– 1587թ. - էջ 216
– ԺԶ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2155, էջ 235, 238
– 1624 թ., Նաչատուր Բաբունաւպետ - էջ 1109, 1110
– վրդ., 1633 թ. - էջ 1120, 1155
– 1640 թ., եղբայր Ալի ստացողի - էջ 634
– վրդ Ջուղայեցի, 1640 թ. - էջ 634
– կաթողիկոս Կիլիկեցի, 1663 թ. - էջ 264
– 1680 թ., եղբայր Սիմեոն վրդ փոխ Ջուղայեցու - էջ 168
– (Խաչիկ), 1690 թ. - էջ 798
– վրդ., 1698 - էջ 418
– Բհյ., ժէ. դ., յեսին ստացող - էջ 242
– վրդ., ժէ դ., տաղ. Խաւէֆիլ ննէկիլ - էջ 1192
– (Խաչիկ), ժէ.-ԺԸ. դդ. - էջ 996
– վրդ., 1707 թ., ստացող ի Պոռսա - Հ^{մր} 2197, էջ 419, 422
– 1709 թ., նուռոգող - էջ 371, 380

– վրդ., Բուզանդացի, 1715 թ., ստացող ի Թէոդուպօլիս - Հ^{ար} 2106, էջ 23, 30- 33
– 1722 թ. - էջ 46
– վրդ., Աղբուռնայ առաջնորդ, 1725 թ. - էջ 1135
– 1731 թ. - էջ 260
– վրդ. Կոստանդնուպոլսեցի, 1755 թ., գրիչ ի Կոստանդնուպոլիս - Հ^{ար} 2255, էջ 665, 668
– 1771 թ., կնճադրոշմ - էջ 644
– ԺԸ. դ. - էջ 590
– (Խչաղուր), ԺԸ. դ. - էջ 84
– ԺԸ. դ., հայր Ովանէսի - էջ 966
– արվ., ԺԹ. դ. - էջ 476
ԹԱՒՏՏ, ԺԸ. դ. - էջ 84
ԹԱՒԹԱԹԻՒՆ, ԺԷ. դ. - էջ 205
ԹԱՒՊԷԿ ԹԱՂԱՏՏՈՒՐ, 1610-1686 թթ., տաղտ. Արեկ որ պաղեան - էջ 1197, Գլուխ հանուց ազգին - էջ 1196, Եվ, սիրելի - էջ 1196, Իմանալի արեգակն - էջ 1196, Ի բեզ յուսամ - էջ 1197
ԹԱՐԱՅԻ իշխան - էջ 754
ԹԵԼՕՔ արվ., 1652 թ. - էջ 62
ԹԵՋՈՒՄ, ԺԸ. դ. - էջ 84
ԹԵՒ ԿԱՖԱՅԻ, ԺՋ.-ԺԷ դդ., տաղ. Յանկարծակի - էջ 1192
ԹԷՊՕ, ԺԹ. դ. - էջ 49
ԹԷՐԻ, ննգց., 1628 թ. - էջ 274
ԹԻԿԱՐ
– իմաստասէր, խրատմ - էջ 81, 199, 276, 704, 745
– Մուրատ, ԺՋ դ., տաղտ. Մարտն կու գայր - էջ 400
ԹԼՂԱԹ, ԺԷ. դ. - էջ 243
ԹՈՆԴՔԱՐ արհայ տաճկաց - էջ 392
ԹՈՇԹԱԹԻՒՆ, ԺԷ. դ. - էջ 243
ԹՈՋԱՄԻՐ, ԺԷ. դ. - էջ 244
ԹՈՍՐՈՎ
– արհայ Պարսից - էջ 336
– Ամենեսացի, վիճ. 964 թ., Բացայայտութիւն կարգաց եկեղեցւոյ - էջ 754, 755
ԹՈՒԱՆԴԵՂ, ԺԷ. դ. - էջ 324
ԹՈՒԹԼՈՒ
– 1411 թ. - էջ 309
– ԺԷ. դ. - էջ 324
ԹՈՒԹԼՈՒՇԱՀ, 1375 թ. - էջ 718
ԹՈՒՄԱՅԻՆ, 1644 թ. - էջ 208
ԹՈՒՊՈՒԱՐ - էջ 1138
ԹՌՈՍՈՍ, Յովհաննէս Աւետարանչի Պատմութիւնում - էջ 778
ԹՏՐՇՆ, մանուկ - էջ 1193
ԹՕՋԱՄԱՂ, 1656 թ., ստացող - Հ^{ար} 2399, էջ 1207, 1208
Ժ
ԺԱՂԻԿ
– 1628թ. - էջ 274
– կին խոջամալի, 1656 թ. - էջ 1209
ԺԱՌՈՒԿ, ԺԷ. դ. - էջ 212
ԺԱՏՈՒՐ
– 1680 թ., հայր Սիմէօն վրդ. փոր Ջուղայեցի ստացողի - էջ 163, 168
– 1680 թ., եղբօրորդի Սիմէօն վրդ. փոր Ջուղայեցի ստացողի - էջ 168
– Կարմիր, ԺԷ. դ. - էջ 188
– Շնաքաղեցի, ԺՈ. դ. - էջ 124
ԺԵՐՈՒՆ, 1411 թ. - էջ 310
Կ
ԿԱՎԻՆՈՍ բժիշկ - էջ 284
ԿԱԼԻՍՏՈՍ պապ - էջ 356
ԿԱՅԵՆ եղբայրասպան - էջ 32, 56, 136, 213, 313, 370, 512, 543, 605, 621
ԿԱՅԻԱՓԱ - էջ 712, 730
ԿԱՆԴԱՒ ՓՐՒԻ, թգմ. Երուսաղէմի - էջ 337
ԿԱՏԱՆ, 1698 թ., հայր Յակոբ գրչի - էջ 749
ԿԱՏԱՐԻՆԷ
– կոյս ննտ. - էջ 428, 950, 1129
– 1656 թ. - էջ 1210
– 1693 թ. - էջ 1062
ԿԱՐԼՊԵՏ
– ինյ., 1357 թ., ստացող ի Սուրխաթ - Հ^{ար} 2371, էջ 1109, 1113
– 1383, առաջնորդ Մակուի Ս. Աստուածածին վանքի - էջ 688
– վրդ., 1402 թ., գրիչ ի Բաղէշ - Հ^{ար} 2152, էջ 215, 216
– կր., 1411 թ. - էջ 310
– վրդ., 1418 թ., գրիչ ի Խառաբատա ուխտ - Հ^{ար} 2143, էջ 179, 184-187
– ինյ., 1425 թ., գրիչ ի Տաթեւ - Հ^{ար} 2144, էջ 187, 190
– եպս., 1432 թ. - էջ 1176
– եպս., 1435 թ., առաջնորդ Կաֆայի - էջ 1212
– 1447 թ. - էջ 145
– ռաբուճապետ, 1452 թ. - էջ 242
– ինյ., 1476 թ. գրիչ յԵրուսաղէմ - Հ^{ար} 2335, էջ 979, 993, 994, 995
– Ֆրա, ԺԸ. դ. - էջ 358
– վրդ. Բաղիշեցի, ԺԸ.-ԺՋ. դդ., Մեկնութիւն Աւարածոց - էջ 637, Տաղ. Ամենայնի սկիզբն - էջ 1126, 1185, Ես եմ կոռուսեալ - էջ 132, Կամիս ասել աւա - էջ 384, Կամիս ասել գանձ - էջ 384
– 1598-ից առաջ, գրիչ - Հ^{ար} 2385, էջ 1165, 1172
– վրդ., ԺՋ. դ., գրիչ - էջ 215, 224
– երեց, 1614 թ. - էջ 232
– մանդասի, 1628 թ., յետագայ ստացող - էջ 273, 274
– 1629 թ. - էջ 154
– կր., 1640 թ. - էջ 1100
– 1644 թ. - էջ 338
– 1665 թ., պապասաուր բանի - էջ 762
– ինյ., 1683 թ. գրիչ յԱռաքա - Հ^{ար} 2268, էջ 719, 723
– 1699 թ., հայր Դաւիթ վարդապետի - էջ 1038
– վրդ., ԺԷ. դ., կնճադրոշմ - էջ 40
– ինյ., ԺԷ. դ. - էջ 40
– վրդ., ԺԷ. դ. - էջ 242
– վրդ., 1722 թ. - էջ 46
– Ք Ուսնեցի, կթղ. Հայոց՝ 1726-29 թթ. - էջ 106, 110, 111, 261, 1036
– աբղ., 1733 թ., գրիչ ի Մարաշ - Հ^{ար} 2160, էջ 251, 254
– աբղ., 1733 թ., ստացող ի Շօշ - Հ^{ար} 2192/Դ, էջ 397, 400
– աբղ., 1746 թ. - էջ 180
– աբղ. Մոկաց, ԺԸ. դ., գրիչ - Հ^{ար} 2139/Ա, էջ 167, 170

– տիրց., ԺԸ. դ. - էջ 1008
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 79
– տիրց., Մօսկովացի, ԺԹ. դ. - էջ 972
– վրդ., ԺԹ. դ. - էջ 40
ԿԵԼԵՏՏԻԱՆՈՍ Հռոմայ եպարապետն - էջ 999
ԿԵՆԵՋ, Աստվ. - էջ 218
ԿԵՆՈՊԱՍ կախաւոր - էջ 778
ԿԵՐԻՆԹՈՍ - էջ 620
ԿԻԳԻՄՈՍ - էջ 598
ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ եպս. Կարթագենացի, Գ դ. - էջ 14, 590, 957
ԿԻՐԱԿՈՍ
– ճնռտ. - էջ 268, 502, 778, 781
– ինյ., 1252 թ., եղբայր Ստեփաննոս գրչի - էջ 755, 756
– վրդ. երզնկացի, ԺԹ. դ., ճառք - էջ 364, 365, 984, ինչ. - էջ 26, 322, 653, 694, Մեղայք - էջ 42, Խոստ - էջ 719, 993, Թուղթ առ Կառնեցիս - էջ 794, 984, Յաղագս միաբանեան - էջ 984
– Գանձակեցի, 1201/1203-1271 թթ., ի Պատմութենէն - էջ 624, առաղ. Արեւելք Գեղարվիի - էջ 1205
– բարձունապետ, 1342 թ., ստացող - Հ^{ար} 2102, էջ 15, 17
– թգւ., 1352 թ. - էջ 563
– վրդ., 1411 - էջ 309
– 1419 թ. - էջ 210
– 1600 թ. - էջ 224
– ինյ., 1644 թ. - էջ 208
– ինյ., 1659 թ. - էջ 1074
– 1664 թ., հայր Սանդուխտ ստացողի - էջ 1184
– Թալնցի, 1686 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2109, էջ 39, 41, 44, 45, տաղ. ես Կիրակոս Թալնցի - էջ 699
– Երեց, 1693 թ. - էջ 1062
– ԺԷ. դ. - էջ 324
– ԺԷ. դ. - էջ 205
– վրդ. 1702 թ., ժամ օրհնող - էջ 44
– վրդ. Աւետապատեցի, 1727 թ. - էջ 852
– Տէր, ԺԸ. դ. - էջ 268
– ԺԸ. դ. - էջ 996
– Ի ծածկագիրս - էջ 264
– Խաչկավանից (գրչի.) - էջ 208
ԿԻՒԿՈՒՎՊ, դիցբ. - էջ 13, 14
ԿԻՒՐԵՂ
– Երուսաղէմացի, Գ.-Դ. դդ., Պատասխանիք - էջ 38, 174, 579, նշում - էջ 56, 185, 253, 602, 747
– Աղէքսանդրացի, Դ.-Ե. դդ., Դաւանութիւն - էջ 999, ի Պարապմաց գրոց - էջ 735, Վասն ապաշխարութեան - էջ 42, Վասն Մեծի Պահոց - էջ 722, Կաղանդացոյց - էջ 331, Պատասխանիք - էջ 418, նշում - էջ 382, 467, 776, 983, 999, 1004
– Ղարասացի, 1625 թ., գրիչ ի Կողոնիա - Հ^{ար} 2105, էջ 19, 23
– գրչի. - էջ 270
ԿԻՒՐՈՍ, թգւ. պարսից - էջ 945, 1150
ԿԼԵՈՄԲՈՒՏՈՍ - էջ 966
ԿՂԵՄԷՍ
– Հայրապետ Հռովմ, Բ. դ., Վասն ճերմուածողացն - էջ 721, մաւրաւնկար - էջ 652, նշում - էջ 29, 149, 394, 625, 722, 862
– Գալաթոս, Քերականութիւն - էջ 773, Մատենագրութիւմ - էջ 784
ԿՂԷՊՈՒՄ - էջ 284
ԿՂԷՈՊՈՒԼՈՍ Ղինդացի թգւ. - էջ 985
ԿՂԱՒԴԻՒ, կայսր - էջ 778
ԿՂԻՏՈՒՐՔՈՍ - էջ 978- 980
ԿՈԼՊ ճոտապ, ԺԹ. դ. - էջ 80
ԿՈՄԻՏԱՍ Ս. ՍՂՅԵՑԻ, կրղ. Հայոց՝ 615-628 թթ., Ամձիմ ճոփութեամբ - էջ 1205
ԿՈՍՊԱՐ - էջ 1205
ԿՈՍՏԱՆԴԻԱՆՈՍ - տե՛ս Կոստանդիւն
ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ
– Մեծ կայսր Հռովմայեցւոց՝ 306-337 թթ., Դաշնագ թուղթ - էջ 127, 393, 408, 638, 654, 719, 950, 999
– կայսր, որ լինելու է Կոստանդնիաւոսի տոհմից - էջ 730
– Կոստանդ, Դ. դ., որդի Կոստանդնիաւոսի - էջ 638
– Ս. Բարձրաբերդցի, կրղ. Հայոց՝ 1221-1267 թթ., Սահմանի կանոնականի - էջ 638, 720, Գաւանութիւն - էջ 301, նշում - էջ 377
– (Կոստանդնա), ԺԹ. դ., գրիչ - էջ 819, 971, 1146
– Գ Կեսարացի, կրղ. Հայոց՝ էջ 1307-1322 թթ. - էջ 20, 1177
– Ե Սսեցի, կրղ. Հայոց՝ 1372-1374 թթ. - էջ 718
– ԺԴ. դ. - էջ 1090
– Զ Վաճկացի, կրղ. Հայոց՝ 1430-1439 թթ. - էջ 1176
– Սրիկ, Տե՛ս Սրիկ Կոստանդ
– 1629 թ. - էջ 154
ԿՈՍՏԱՆՏԻՈՒՍ արծուճի - էջ 329
ԿՈՍՏԱՍ
– աչակողմեան ասազակը - էջ 276
– կայսր - էջ 950
ԿՈՎԿԻՏՈՍ, դիցբ. - էջ 13
ԿՈՐԻԹ - էջ 205
ԿՕՐԿԻ, ԺԸ. դ. - էջ 812
ՀԱԲԵԼ - էջ 659
ՀԱՄԱԶԱՍՊ
– ի խնդրոյ - էջ 388
– Խշխան - էջ 602
ՀԱՄՊԱՐ
– 1732 թ. - էջ 88
– ԺԸ. դ. - էջ 298
ՀԱՅԿ ճաճապետ - էջ 891, 1112
ՀԱՅԿՈՑ, 1652 թ., փոխ եղբայր Յովհաննէս գրիչ Շոտթեցու - էջ 60, 61
ՀԱՅՐԱՊՏՏ
– ինյ., 1252 թ., հայր Ստեփաննոս գրչի - էջ 755
– (Հայրապետն), 1662 թ., ծաղկող - Հ^{ար} 2183, էջ 343, 351, Հ^{ար} 2399, էջ 1207, 1210
– 1696 թ. - էջ 738
– 1712 թ., հայր յեփիւ ստացող Տէր Պետրոսի - էջ 1059, 1060, 1062
– (Հէրապէտ), 1729 թ. - էջ 260
– (Հաւրապէտ), տիրացու, գրչի. - էջ 270
ՀԱՊԻՊ, 1652 թ., տատ Յովհաննէս գրիչ Շոտթեցու - էջ 60, 61

ՀԱՄՄԻԿ ՍԱՀԱԿԵԱՆ - է 1013
ՀԵԳԱՋ, 1659 թ. - է 1074
ՀԵԹՈՒՄ
– Ա, թգ. Հայոց՝ 1226-1270 թթ., ստացող թղթոյն Կոստանդին Ա. Բարձրբերդցոյ - է 720, 959, 1102, 1111, 1112,
– Գ, թգ. Հայոց՝ 1289-1307 թթ. - է 295, 642, 776, 943, 945, 946, 956, 960, 964, 1104, 1143
ՀԵԼՈՍ - է 815
ՀԵՍԻՔՈՍ մեկնիչ - է 754
ՀԵՍԻՍ, Աստվ. - է 101
ՀԵՐԻՔ
– 1642 թ. - է 1174
– 1732 թ. - է 88
ՀԵՐԱԿԼ
– դիւցազն - է 14
– կայսր, է. դ. - է 794
ՀԵՐՄԷՍ - է 219, 728, 844, 978
ՀԵՐՈՆԻՄՈՍ ԼՈՐԵՆՑԻՈՍ, 1575 թ. - է 483, 536, 637, 965, 1104, 1112, 1116
ՀԵՐՈՎԴԷՍ ՁՈՐՐՈՐԴԱՊԵՏ, Ա. դ. - է 48, 413, 428, 606, 624, 712, 746, 1129, 1133
ՀԵՐՈՎԴԻԱՆՈՍ - է 1094
ՀԻԼԱԼ, 1357 թ. - է 1114
ՀԻՄՊԵՐԹՈՍ կր. - է 862
ՀԻՊՈԿՐԻՏ - է 950
ՀԻՊՈՂՏՈՍ ԲՈՍՏՐԱՑԻ, վիճ. 243թ., վասն կատարածի աշխատեաի - է 958
ՀԻՍԱՆՈՐԴԻ, 1411 թ. - է 310
ՀՈՂՈՓԵՒՆԷՍ, Աստվ. - է 315, 352, 1131
ՀՈՄԵՐՈՍ - է 134, 259, 377, 819, 827, 1043, 1091, 1126
ՀՈՎԱԳԻՄ, ծԲ. դ. - է 732
ՀՈՒՄԱՐ, արվ. 1644 թ. - է 208
ՀՈՒՍԷԻՆ շահ Պարսից, 1724 թ. - է 738-740
ՀՈՒՓՈՒՄԷ
– կայս. ձեւս. 301 թ., (Հռիփսիմեաճի) - է 925, 1205
– 1652 թ., մայր Առաքել գրչի - է 62, 654, 724, 749
– 1664 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2390, է 1181, 1184
– 1699 թ., մայր Դաւիթ վրդ. գրչի - է 1038
– ժէ. դ. - է 154
– 1812 թ. - է 487
ՀՈՒՒԻ. Աստվ. - է 314, 345, 353, 559, 1130
ՀՐԱՁԷ, թգ. Հայոց - է 760
ՂԱԶԱՐՈՍ
– Սդ.ատ - է 147, 280, 440, 439, 678, 991
– Ծառագեայ, ի Բառոզս - է 18, 42, 148, 298, 368, 440, 497, 534, 867, 872, նշում - է 42, 104, 369, 407, 413, 539, 552
– Փարպեցի, ե. դ պատմիչ - է 602
– (Ղազար), արվ., 1411 թ. - է 309, 514
– 1419 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2117, է 85, 87
– Խաճակ, 1447 թ. - է 144
– Ղրիմեցի, ժե. դ., գրիչ - Հ^{ար} 2107, է 33, 36
– եպս., Բաւիղ խրատական - է 229
– 1587 թ. - է 216
– (Ղազիկ), ժԶ.-ժէ. դդ. - է 514
– վրդ., 1631 թ. - է 1155
– 1631 թ., ուղի Մարափրոս գրչի - է 1006
– եպս., 1644 թ. - է 208
– 1650 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հ^{ար} 2309, է 853, 856
– վրդ., 1687 թ., հայր Իգնատիոս սրվի - է 391
– ժէ. դ. - է 208
– 1712 թ., հայր Աստուած գրչի - է 386
– Աստուածաբան վրդ., 1719 թ. - է 270
– 1733 թ. - է 798
– Ա. Ջաճկեցի, կթղ. Հայոց՝ 1737-51 թթ., ստացող ի Կեսարիա - Հ^{ար} 2121, է 101, ծաղագս առաւաւտաց - է 103, մաճառանկար - է 101, նշում - է 105, 106, 111, 112, 506, 639, 666, 702, 848, 1092
– վրդ., 1743 թ. - է 1084
– կր., 1778թ. - է 274
– ֆիլ., ժԸ. դ. - է 1067
– ժԸ. դ., հայր պատօն Սիմէոնի - է 666
– ժԸ. դ. - է 84
– ժԸ. դ. - է 619
– Բագրեւանդցի, ժԸ. դ. - է 318
– Ապուչախ, ժԸ. դ. - է 46
– 1824 թ. - է 50
ՂԱՄՐԱՐ, 1587 թ. - է 215
ՂԱՐԱՃԱՆ, գրչի. - է 64
ՂԱՐԱՓՕՂԱՏ, գրչի. - է 64
ՂԵԻԻ, Աստվ. - է 304
ՂԵՒՈՆԴ
– երէց, ե. դ., ննտ., սուրբ - է 301
– Ալիշան - է 1178
ՂՄԱՔ, ժէ. դ. - է 972
ՂՈՒԿԱՍ
– Աւետարանիչ, Աւետարան - է 21 (յուն. պսպ), 51 (պսպ.), 87 (պսպ), 89 (պսպ), 142 (պսպ), 151 (պսպ) 254 (պսպ), 265 (պսպ), 307 (պսպ), 343 (պսպ), 423 (պսպ), 814 (պսպ), 1068 (պսպ), 1077 (պսպ), 1121, 1157 (պսպ), 1165 (պսպ), 1201 (պսպ), 1208 յԱւետարանչէն - է 52, 150, 288, Իւղաբերից - է 1009, ի մեկնութենէն - է 92, 630, 642, 981, մաճառնկար - է 1207, նշում - է 53, 56, 162, 196, 234, 244, 312, 373, 393, 494-496, 539- 541, 543, 544, 546, 556, 560, 566, 574, 583, 592, 601, 609, 615, 618, 621, 637, 670, 681- 683, 698, 702, 757, 864-869, 871, 872, 947, 1036
– վրդ. Խորնացեաց, ԺԴ. դ. - է 190
– Հաղբատայ արձեպս., 1452 թ. - է 241
– Ֆրա, ժե. դ. - է 358
– Լօռեցի, վիճ. 1561 թ., Քարոզք - է 56, 146, 212, 270, 282, 340, 578, 605, 612, 630, 633, 644, 651, 660, 729
– Կեղեցի, ժԶ.-ժէ. դդ., Քարոզք - է 513, 578, 960, Ոսկանատր տոմարի - է 959, 1200
– ֆիլ., 1624 թ. - է 1110
– 1631 թ. - է 1156
– եպս. 1668-ից առաջ, ստացող - Հ^{ար} 2281, է 775, 780, 781
– (Խուկաս), վրդ., 1698, կնիքդրմ. - է 250
– երէց, ժէ. դ. - է 212

– ժէ. դ. - էջ 1158
– վրդ., եարթեղացի, ժէ.-ԺԸ. դդ., գրիչ - Ձ^{ար} 2310, էջ 857, թարգմանող բառոզից - էջ 890, նշում - էջ 434, 862
– ժէ.-ԺԸ. դդ. - էջ 996
– Ա. կաթնեցի, կթղ. Հայոց՝ 1780-1799 թթ. - էջ 452, 479, 486, 520, 664
– ԺԸ. դ. - էջ 1008
– ճիլ. - էջ 1068
ՂՈՒՇԱՆ, 1631 թ. - էջ 1006
ՂՈՒԿԱՍՆՈՍ
– Ջաճրնկավ, ժէ. դ., ստացող - Ձ^{ար} 2284, էջ 795, 798
– վրդ. Աշտարակեցի, 1775 թ. - էջ 1021, 1022
– դպիր., 1761 թ., ստացող յէջմիածին - Ձ^{ար} 2289, էջ 809, 812
– ԺԸ. դ. - էջ 342, 343, 344
– ԺԸ. դ., եղբայր Աշտարակցի Գալուստի - էջ 810
ՂՈՒՊԱՐ ֆրա, ժե. դ. - էջ 358
ՂՈՒՏՐԱՔԻՆ, 1722 թ. - էջ 46

ՄԱԳԻՍՏԻԱՆՈՍ - էջ 743
ՄԱԳՕԳ - էջ 125, 214, 280, 569
ՄԱԳԱԹԻԱ առաքեալ - էջ 426
ՄԱԳԱՀ - էջ 1210
ՄԱԳԻԱՆ - էջ 248
ՄԱԹԻԱՆ, 1669 թ., հոյր Դիլաճլիի - էջ 689
ՄԱԹՈՆ փիլիսոփա - էջ 506
ՄԱՀԱՒ, 1671, գրիչ ի Շօշ - Ձ^{ար} 2305, էջ 845
ՄԱԿԱՐ
– հայր անապատական, 309-404 թթ. - էջ 230, 315, 317, 502, 643, 713, 744, 745, 761, 988
– Եռուսաղէմի հայրապետ - էջ 55
– Ելլիկեցի, 1450 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2226, էջ 507, 513
– (Մակարիա), արեւելիսկոպոս, 1642 թ. - էջ 1174
– վրդ., 1715 թ., կազմող ի Թեոդուպոլիս - Ձ^{ար} 2106, էջ 23, 32
ՄԱԿԵԴՈՆ ՀԵՐՁՈՒԱԾՈՂ - էջ 999
ՄԱՀՄԵԴ
– (Մահմետ), մարգարէ - էջ 91, 116, 248, 390, 614, 616
– փոհր, 751 թ. - էջ 393
– (Մահմատ), սուլթան, 1476 թ. - էջ 1165
– (Մահմուտ), սուլթան - էջ 370
– (Մահմուդ), իշխան Ղանդահարու, 1724 թ. - էջ 739, 740
– (Մահմուտ), Մեվլեվիզ օղլի, 1726 թ. - էջ 106, 107
– (Մահմատ), ադա, ԺԸ. դ - էջ 363
ՄԱՂԱՔԻԱ
– մարգարէ - էջ 385, 1010
– եպս. - էջ 861
– ժե. դ. - էջ 298
– մեծ վրդ., 1532 թ. - էջ 194
– ԺԹ. դ. - էջ 49
ՄԱՄ, 1656 թ. - էջ 1209, 1210
ՄԱՄԲՐԷ ՎԵՐՆԱՆՈՂ, ե դ. - էջ 401, 602, 1159
ՄԱՅՄՈՒՆ, թգ. Եռուսաղէմի - էջ 337
ՄԱՅՐԱՒԱՔՈՒՆ, ժէ. դ. - էջ 205, 207
ՄԱՅՐՆԱՆ, ժէ. դ. - էջ 1158

ՄԱՆԱՍԷ
– թգ., Ասսվ. - էջ 52, 90, 618
– դպիր, ժէ դ., գրիչ - Ձ^{ար} 2322, էջ 925, 930
ՄԱՆԷ - էջ 317, 392
ՄԱՆԻ, ժէ. դ., դուստր Պետրոս ստացողի - էջ 608
ՄԱՆԻԴՈՆ յաւերժաւառս - էջ 1028
ՄԱՆՈՒԻԼ
– Բիւզանդական կայսր՝ 1143-1180 թթ. - էջ 234, 301
– պատրիարք Կ. Պոլսի, ԺԴ դ - էջ 301
– ճիլ., 1352 թ., գրիչ ի Մար - Ձ^{ար} 2233, էջ 557, 562, 564
– ԺԴ. դ., եղբայր Շմաւոն գրչի - էջ 697
– ճիլ., 1652 թ., ուսուցիչ կիւրեղ գրչի - էջ 23
ՄԱՆՈՒԿ
– երեցփոխան, ժէ. դ. - էջ 194
– 1722 թ. - էջ 45
– կր., 1784 թ. - էջ 270
– կր., 1793 թ. - էջ 197
– տիրացու, ԺՀ. դ., յեռիմ ստացող - էջ 68, 514
– ԺՀ. դ. - էջ 842
ՄՈՒԽԻ արհայ, յիշուած Պղնձէ խաղաճի պատմութիւնում - էջ 1206
ՄԱՍՈՒՄԲԷԿ, ԺԸ. դ - էջ 166
ՄԱՍՓՈՒԻ
– արք. - էջ 328
– 1656 թ. - էջ 1210
ՄԱՏԱԹԻՈՒ, աբդլ., 1624 թ., գրիչ - Ձ^{ար} 2292, էջ 819, 823, 824
ՄԱՏԹԷՈՍ
– Աւետարանիչ, Աւետարան - էջ 137 (պսպ.), 232 (պսպ.), 265 (պսպ.), 279 (պսպ.), 307 (պսպ.), 347, 440, 751 (պսպ.), 757 (պսպ. վրց.), 843 (պսպ.), 848 (պսպ.), 1079 (պսպ), 1101 (պսպ), 1119 (պսպ), 1120, 1133 (պսպ), 1171, 1183, 1208, ի մեկնութեան - էջ 483, 598, 600, 653, 753, 947 (պսպ.), 1084, 1179, 1180, ի բանից - էջ 43, 49, 124, 133, 178, 322, 363, 411, 439-441, 488, 462, 506, 539-546, 555, 560, 566, 573, 592, 683, 685, 713, 864, 867, 870-873, ի ճառոզս - էջ 427, Պատմութիւն - էջ 569, Նախադրութիւն - էջ 982, Իւղաբերից Աւետարան - էջ 1009, մաճառանկար - էջ 1207, նշում - էջ 212, 339, 352, 485, 559, 565, 618, 680, 708, 709, 717, 736, 754, 869, 1000, 1129
– վրդ., 1383 թ. - էջ 689
– Ջուղայեցի, վրդ. հայոց, ԺԴ.-ԺԵ. դդ., Մեկնութիւն Վեցօրեից - էջ 525, Քարոզք - էջ 26, 69-72, 73, 119, 145, 240, 244-246, 259, 289, 290, 417, 523, 524, 611, 704, 713, ի մեկնութենէ Ղուկասու - էջ 91, նշում - էջ 25, 32, 43, 72, 75
– վրդ., 1411 թ. - էջ 309
– կր., 1418 թ. - էջ 187
– ԺԵ.-ԺՁ. դ. - էջ 236
– վիճ., 1680 թ. - էջ 68
– եպս., 1689 թ. - էջ 526
– պատրիարք Կ. Պոլսի, 1695 թ. - էջ 657
– վրդ., 1706 թ., ստացող - Ձ^{ար} 2261, էջ 691, 694
– ԺԸ. դ. - էջ 1162
– ԺԸ. դ. - էջ 380
ՄԱՐԱՅՄԵԼԻՔ, ԺԸ. դ. - էջ 1162

ՄԱՐԳԱՐԷ
– վրդ., ի գեղչէն Ծծօպոյ, ժԳ. դ. - էջ 331
– վրդ. 1411թ. - էջ 310
– 1418 թ. - էջ 186, 188
– 1683 թ., հայր Խաչիք գրչի - էջ 724, 725
– (Մարզար), ժամառաւ, 1691 թ. - էջ 1007
– պրեն., 1699 թ., հայր Խոջա Ոսկանի - էջ 1064
– 1717 թ. - էջ 838
– եպս. միաբան Թէոդուպոլսի Լուսաւորչի վանքի, 1751 թ. - էջ 32
– սրբլ., ԺԸ. դ., գրիչ - Հ[մր] 2239, էջ 595, 597, 600
– ԺԸ. դ. - էջ 619
– ԺԸ դ. - էջ 812
– Խօճէնց Երեանցի, 1810 թ., ՔԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՒԱՓԱՑՈՑ - էջ 929, գրիչ ի Սանկտ Պետերբուրգ - Հ[մր] 2323, էջ 929, 931, 932
(ՄԱՐԳԱՐ), երեց, ԺԹ. դ., գրչի. - էջ 114
ՄԱՐԳԱՐԻՏ
– ԺԷ. դ., կողակից Ալաճի - էջ 24
– (Մարգիտա), ԺԷ. դ. - էջ 205
– 1761 թ., մայր Բաղդասար գրչի - էջ 665
–ԺԸ դ. - էջ 842
ՄԱՐԹԱ
– հոյր Ղազարու - էջ 534, 552, 867
– 1411 թ. - էջ 309
– ԺԵ. դ., հոյր ստացող Յովսէի վրդի - էջ 163
– (Մարդա), 1722 թ. - էջ 46
ՄԱՐԻՈՄ
– Աստուածածին, ի տապս և գաւնս - էջ 383, 384, 582, 700-702, 1011, 1013, 1015, 1066, 1083, 1181, 1189, 1190, 1192, 1194, 1197, 1205, 1206, Վարք եւ պատմութիւն - էջ 314-316, 320, 323, 711, 795, տօնք - էջ 55, 1199, մանրանկար - էջ 85, 589, 863, 1119, 1173, Տեսիլ - էջ 56, 390, ի հարոզս - էջ 25, 29, 43, 55, 66, 69, 72, 74, 119, 138, 141, 206, 208, 217, 233, 234, 240, 256, 259, 263, 277, 288, 312, 348, 368, 369, 386, 408, 431, 445, 446, 450, 456, 462, 468, 484, 490, 494, 588, 601, 606, 623, 638, 692, 695, 696, 713, 714, 717, 817, 860, 861, 865, 866,867, 868, 929, 1127-1129,1179, նշում - էջ 34, 39, 42, 43, 45, 50, 60, 61, 64, 66, 74, 91, 96, 100, 116, 121, 127, 155, 161, 162, 166, 168, 173, 176-178, 184, 193, 198, 203, 209, 219, 222, 223, 230, 233, 259, 268, 288, 289, 291, 295, 313, 315, 323, 342, 344, 345, 353-358, 360, 374, 375, 394, 429, 432, 433, 440, 463, 478, 502, 504, 522, 528, 529-538, 555, 558-562, 566, 569, 572, 576, 593, 596-601, 604, 611, 618, 627, 630, 631, 637, 651, 684, 687, 688, 691, 699, 704, 709, 766, 865, 869, 1004, 1005, 1130, 1132, 1169, 1194
– Մագդաղենացի, Պատմութիւն - էջ 603, մանրանկար - էջ 416, 1120, նշում - էջ 126, 347, 374, 427, 432, 537, 539, 569, 615, 628, 630, 680, 684, 685, 686, 735, 861, 874, 878, 892, 895, 897, 912, 926, 956, 983, 996, 1010, 1011, 1012, 1128, 1181
– Յակոբայ - էջ 537, 680, 684
– հոյր Ղազարու - էջ 552, 867
– Մարիամ – Մարիննոս - էջ 316
– Եգիպտացի - էջ 503
– 1452 թ. - էջ 241
– (Մայրամ), 1587 թ. - էջ 216
– 1628 թ. - էջ 273
– 1631 թ., կողակից Կարապետի - էջ 274
– 1652 թ., ճուրամոյր Յովհաննես գրիչ Շոռոթեցու - էջ 20, 62
– 1656 թ., դուստր Խոշամալի - էջ 1209
– 1659 թ., կողակից Սաֆարի - էջ 1074
– 1662 թ., կողակից Բարսեղի - էջ 352
– կր., 1706 թ. - էջ 750
– 1709 թ. - էջ 124
– 1715 թ., մայր Թէոդոս գրչի - էջ 31
– 1732 թ. - էջ 88
– 1788 թ. - էջ 274
– ԺԸ. դ. - էջ 480
ՄԱՐԻԱ - էջ 1205
ՄԱՐԻԱՆ, 1656 թ. - էջ 1209
ՄԱՐԻԿՈՆ ՃԵՌՆԱԾՈՂ - էջ 752
ՄԱՐԿՈՍ
– Աւետարանիչ, Աւետարան՝ 286 (պպ), 285 (պպ), 318 (պպ.), 361 (պպ), 853 (պպ.), 1039 (պպ), 1174 (պպ), 1207 ի բանից - էջ 497, 542, 545, 865, 868, 872, 1121, Իւլպաբերից Աւետարան - էջ 1009, Պատմութիւն - էջ 329, 427, ի հարոզս - էջ 1127, մանրանկար - էջ 1208, նշում - էջ 441, 587, 591, 592, 682, 686, 754, 866
– հայր, անապատական - էջ 315
– Սոլոնի - էջ 414
– կր., 1411 թ. - էջ 310
– արկ., 1652 թ., գրիչ - Հ[մր] 2303, էջ 843, 844
– 1680 թ., եղբօրորդի Սիմէոն փոբր Ջուղայեցու - էջ 68
– վրդ., 1759 թ. - էջ 626
– ճիյ., ԺԸ. դ. - էջ 670
– գրչի. - էջ 254
ՄԱՐՈՒԿԷ փիլիսոփա, 1424 թ. - էջ 278
ՄԱՐՈՒԹԱ, ճայրապետ - էջ 178, 409
ՄԱՐՋԱՆ, ԺԷ. դ. - էջ 212
ՄԱՐՍԷԼ պապ - էջ 328
ՄԱՐՏԻՆՈՍ
– սրբ. - էջ 862
– Յպատացի - էջ 638
– Պիհանեան, Անապօթիա - էջ 474
ՄԱՐՏԻՐՈՍ
– ռուդի Ս. Սարգսի - էջ 870, 1193
– ճիյ. Սանահնեցի, 1346 թ., ստացող - Հ[մր] 2187, էջ 363, 366
– 1411 թ. - էջ 309
– երեց, 1587 թ., գրիչ ի Սեբաստիա - Հ[մր] 2151, էջ 213, 215, 216
– Խարսաւարցի, ԺՋ. դ., տաղ. Աստուած զայս տուեաս - էջ 1194, Միշտ յամենայն ժամ - էջ 1197
– 1628 թ. - էջ 273
– ընթերցող, 1631 թ., կոկող թղթի - էջ 1143, 1156
– չաճըճկալ, 1631 թ., գրիչ ի Յոճաննավանք - Հ[մր] 2381, էջ 1143, 1156

– երէց. 1631 թ., գրիչ ի Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2338, էջ 1003, 1006
– երէց 1680 թ., գրիչ ի Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2138, էջ 163, 165, 168
– եպիզանցի, ժէ դ., տաղ. Այսօր զեզ տեսայ - էջ 1194
– ժէ. դ. - էջ 1026
– ժէ. դ. - էջ 1172
– յիշուած Սուրիական ողբում - էջ 1016
– վրդ Համթեցի, 1708 թ., գրիչ ի Կռուց անապատ - Հ^{մր} 2191/թ, էջ 391, 395, 396
– վրդ., 1715 թ., միաբան Թէոդուպօլսոյ Լուսաւորչի վանքի - էջ 32
– 1722 թ. - էջ 46
– աբղ., 1725 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2285, էջ 797, 800, 802
– վրդ, 1731 թ., յեղուն ասացող - էջ 342
– էչմիածնեցի, 1733 թ. - էջ 304
– ճիլ., 1764 թ., ոոդի Բաղդասար գրչի - էջ 665
– աբղ, ժԸ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2231, էջ 537, 554
– վրդ. Մեղրեցի, ժԸ. դ., յետագայ ասացող - էջ 1055, 1058
– ժԸ. դ. - էջ 84
– տիրց., ժԸ. դ - էջ 300
– ժԸ. դ. - էջ 363
– տիրց., 1812 թ. - էջ 76
– գրչի. - էջ 270
– գրչի. - էջ 846
ՄՈՒՔԻՄԱՆՈՍ
– կայսր - էջ 328, 330, 721
– եփեսոսի մաճուկներից - էջ 222
ՄՈՒՔԻՄՈՍ
– պահապան ննջեցեալոց - էջ 235
– ճիւս. - էջ 329
ՄՈՒՔՐԻ թգւ. - էջ 284
ՄԵԹՔԱՐ, ժԴ. դ., հայր Տիրացու աբղ.-ի - էջ 1090
ՄԵԼԻՏՈՈՒ յունաց փիլիսոփա - էջ 1054
ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿ
– թագաւոր աւդարութեան, ճիլ. - էջ 220, 874
– 1416 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2148, էջ 201, 204
– հայրապետ, ժԶ. դ., ասացող - Հ^{մր} 2155, էջ 235, 238
– (Մելիքեք), վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– (Մելիեսեք), ժէ. դ., Վաղդենիս գաւառի պարոնտէր - էջ 244
– (Մլիսեք), վրդ., 1709 թ - էջ 124
– Օվսեփեան եուզպաշով, 1827 թ. - էջ 1134
ՄԵԼՔՈՆ
– պարսիկ մոգ - էջ 392
– սրկ., 1652 թ. - էջ 641
– 1683 թ. - էջ 1202
– 1695 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2248, էջ 635, 642
– 1717 թ. - էջ 838
– վրդ., 1722 թ. - էջ 848
– 1736 թ. - էջ 278
– 1761 թ., հայր Բաղտասար գրչի - էջ 665
– գրչի. - էջ 64
– 1803 թ. - էջ 876
ՄԵԼՔՈՒՄՋԱՆ, ժԸ. դ. - էջ 84
ՄԵՆՊԱՐՈՆ
– ԺԶ դ., տաղ. Խոատ մի տամ - էջ 131, 581, 1193
– 1325 թ. - էջ 1177
ՄԵՍՐՈՊ
– Մաշտոց, մօտ 362-440 թթ. - էջ 280, 602, 718, 1074
– Վայոցձորեցի, ժ. դ., Պատմութիւն Մեծին Ներսէսի - էջ 418, 1165
– 1539 թ. - էջ 194
– երէց, 1729 թ. - էջ 232
– 1731 թ., գրիչ յէչմիածին – Հ^{մր} 2162, էջ 257, 261, 262
– վրդ., ժԸ դ. - էջ 834
– ժԸ. դ., տաղ. Մաղթողական ձայն - էջ 675
– վրդ. - էջ 424
– եպս. Սմբատեանց Նախիջեւանցի, 1833-1911 թ. - էջ 18, 20, 40, 154, 158, 302, 308, 324, 338, 340, 352, 358, 362, 366, 372, 417, 422, 424, 430, 434, 440, 442, 444, 448, 450, 452, 454, 466, 470, 472, 476, 478, 480, 488, 492, 494, 504, 506, 514, 516, 528, 726, 864, 876, 878, 880, 882, 884, 888, 890, 924, 996, 1128, 1174, 1176, 1178, 1184, 1186, 1189, 1190, 1200, 1202, 1204, 1208
ՄԵԼԵՔՇԱՀ սուլթան Խոտասանայ, 1090 թ. - էջ 1152
ՄԵՀՐՈՒՊ, ժէ. դ. - էջ 212
ՄԵՀՐԻՊԱՆ, 1652 թ. - էջ 61
ՄԵՐՏԻԿԻՆ, 1419 թ. - էջ 211
ՄԻԼԻՏՈՆ, տիրց., ժԸ. դ. - էջ 670
ՄԻՆԱՍ
– աբղ., 1411 թ. - էջ 311
– վրդ. Բաբերդացի, 1641 թ. - էջ 950, կազմող - Հ^{մր} 2330, էջ 957, 959, 960, 961, 964
– 1617 թ. - էջ 311
– 1627 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2147/Գ, էջ 199, 202
– պարոն, 1662 թ. - էջ 352
– պարոնտէր, 1656 թ., ասացող ի Սպահան - Հ^{մր} 2399, էջ 1207, 1210
– վրդ. Աւտապատեցի, 1681 թ. - էջ 292
– վրդ. Յամթեցի, 1693 թ., պատրիարք Երուսաղէմի - էջ 632, 700
– երէց Բուլաղեցի, 1698 - էջ 747
– կր., ժէ. դ. - էջ 140
– երէց Խոռէնեցի, 1707 թ., գրիչ ի Պոլսոյ - Հ^{մր} 2197/Գ, էջ 419, 421, Հ^{մր} 2229, էջ 521, 526, տաղ. Աւրհնեալ է Հայր. - էջ 420
– ճիլ., ժէ. դ. - էջ 140
– ժէ. դ. - էջ 92
– աբղ. Բիւզանդացի, 1797 թ. գրիչ ի Սերաստիա - Հ^{մր} 2311, էջ 863, 874- 876
– ԺԸ. դ., ժամանակակից Սիմէոնի Երեւանցւոյ - էջ 472
– վրդ. Վաղարշակերտցի, ԺԸ դ., Քարոզ - էջ 515, 517, ծշում - էջ 516, 518, 519, 520
– ԺԸ. դ. - էջ 812
– ԺԸ. դ. - էջ 1032
– ճիլ., ԺԸ. դ. - էջ 1182
– վրդ. մաճուեցի Գէորգեան, ԺԹ. դ. - էջ 294

ՄԻՔԱՅԵԼ
– հրեշտակապետ - է 281, 326, 348, 624, 696, 861, 867, 962, 1129
– իշխան հպտց, 1012 թ. - է 826
– (Միխայել), Ասորի, 1126 -1199 թթ. - է 80, 219, 570
– կթղ., 1563 թ. - է 337
– 1683 թ., եղբայր Դաւիթ գրչի - է 724, 725
– 1689 թ. - է 1204
– երէց, 1691, գրիչ - Հ^{մր} 2113/Բ, է 65-67
– վրդ., 1693 թ., գրիչ ի Ջուղա - Հ^{մր} 2266, է 711, 714-716
– (Մոմպալիլ), լուսարար, 1697 թ. - է 705, 712
– 1699 թ. - է 1060
– ժէ. դ. գրիչ - Հ^{մր} 2125, է 121, 123
– տիրց., 1775 թ., գրաչար ի Ս. Էջմիածին - է 1020
– կր., ժԸ. դ. - է 1026
– վրդ. Զամչեան - է 774
– (Մոմիճ), ժԸ. դ. - է 363
ՄԻՔԷԼԱՆՋԵԼՈ ԲԱՐԲՈՆԻ, ժէ. դ. - է 127
ՄԻՔԻՆԱՅ մարգարէ - է 146, 270, 417, 566, 1106
ՄԻՒՐԱՆԻՒՐՈՆ, դիցր. - է 14
ՄԼԻԹԱՐ
– Գօշ, 1120-ական թթ. – 1213 թ., Գիրք Դատաստանի - է 1161, ի Դատաստանագրոց - է 81, Կարգ վարդապետաց - է 190, Առակք - է 507, Աղօթք - է 1004, Ճշում - է 760
– Հերացի, ԺԲ. դ., ի խնդրոյ - է 305, 1088
– Սկեւռացի, 1254 թ., Յաղագս հաւատարմութեան երկոտասան առաքելոցն - է 253, 720
– Այրիվանեցի, 1230/35-1297/1300 թթ. - է 383, տաղ. Մաճառ տաճար - է 1013
– վրդ., ԺԳ. դ. - է 75
– 1318 թ., գրիչ ի Նործորու վանս - Հ^{մր} 2104, է 19, 20
– Միխթար Ա. Դոմերցի, կթղ. Հայոց՝ 1341-1355 թթ. - է 563, 1113
– կուսակրօն ֆիլ., 1352 թ., ստացող ի Մար - Հ^{մր} 2233, է 557, 562
– ռաբունապետ Տաթեւի, 1425 թ. - է 190
– երէց Հէդատեցի, 1447 թ., կազմող - Հ^{մր} 2130, է 141, 145
– Եռվնկացի, ԺԵ դ., Բախեակամբ - է 1164
– եպս., ԺԵ.-ԺԶ. դդ. - է 213
– վրդ., 1680 թ, ստացող յԱլընդաց գիւղ - Հ^{մր} 2128, է 137, 140
– ԺԷ. դ. - է 208
– եպս., ԺԷ. դ - է 244
– աբբահայր Սերաստացի, 1676-1749 թթ., Ճարտասանութիւն - է 603
– ԺԸ դ. - է 824
– ԺԸ. դ - է 84
– ֆիլ., ԺԸ. դ - է 670
ՄԿՐՏԻՉ
– վրացերէն պատառիկ պաաւպանակում, ԺԱ.-ԺԲ. դդ. - է 79
– Նադաշ վրդ., մօտ 1394-1470 թթ, Խրատ - է 131, կեանսագրութիւն - է 1136, Տաղ. Ամնն իմ, առի աղօթք - է 131, 581, Ամնն իմ ճիզ - է 580, 1193, Անցանէ մեծութիւն - է 131, 384, 581, Ահ մեզ խօսի - է 581, 1189, 1193, Աստուծոյ մարդասիրին - է 582, Ես գիտէի զաշխատես - է 582, 1192, Երազ է ևս աուտ - է 132, 581, 1189, 1193, Ղարիպին կեանմն - է 1188, 1207, Յամենայն մեղաց - է 580, Սողոմոն - է 133, 581
– կր., 1411 թ. - է 310
– 1418 թ. - է 187
– 1419 թ. - է 210
– արպ. Ղրիմեցի, 1424 թ., գրիչ յԵրուսաղէմ - Հ^{մր} 2167, է 275, 278
– ֆիլ, 1425 թ., հայր Կարապետ գրչի - է 190
– 1447 թ. - է 145
– կր., ԺԶ. դ., գրիչ յԻլով - Հ^{մր} 2267, է 715, 718
– 1643 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հ^{մր} 2389, է 1179, 1182
– (Մակոտիչ) վրդ., 1667 թ. - է 834
– Աշտարակեցի, 1658 թ., գրիչ յՈւշի - Հ^{մր} 2274, է 757, 761, 762
– 1684 թ. - է 274
– ԺԷ. դ. - է 94
– վրդ., 1761 թ. - է 227
– արեպս. Շօռոթեցի, 1775 թ. - է 1020, 1021
– ԺԸ. դ., հայր Ղազար վրդ Ջաճկեցու - է 111
– վրդ., ԺԸ. դ. - է 124
– (Միսիչ), ԺԸ. դ., արդի Համբարի - է 298
– տիրց., ԺԸ. դ. - է 270
– խոջա, ԺԸ. դ. - է 670
– Յովակիմեան, 1827 թ. - է 1134, 1188
– վրդ. Ազգեանց, 1831 թ. - է 1187
– վրդ., 1832 թ. - է 144
– Միհայէլեան, 1837 թ., գրիչ ի Կ. Պոլիս - Հ^{մր} 2278, է 771
– տիրց., 1841 թ. - է 662
– Պոտուրեան - է 1189
ՄԿՐՏՈՒՄ
– ԺԸ. դ. - է 1208
– ԺԹ. դ. - է 80
ՄՆԱՍ, 1611 թ. - է 204
ՄՆԱՅԱԿԱՆ, 1812 թ. - է 487
ՄՈՄԵՐ միպալնակեաց, 1352 թ. - է 564
ՄՈՎԿԻՄՈՍ խահիշիկ - է 502
ՄՈՎՍԷՍ
– մարգարէ, մանրանկար - է 101, Ճշում - է 18, 56, 63, 115, 116, 118, 126, 136, 138, 144, 169, 173, 184, 203, 212, 213, 217, 218, 233, 240, 277, 296, 298, 337, 342, 350, 357, 363, 383, 388, 393, 407, 411, 440, 457, 460, 474, 490, 492, 498, 499, 500, 506, 512, 530, 539, 540, 541, 543, 544, 545, 546, 550, 578, 585, 587, 593, 594, 599, 601, 610, 615, 621, 622, 633, 648, 671, 676, 777, 823, 1095, 1135, 1157
– Խորենացի, Պատմահայր հպտց, ե դ., Ողբ - է 958, Աշխարհացոյց - է 390, 815, 1106, Քան իմաստութեան - է 803, 965, 1101, 1104, 1111, 1115, 1138, 1144, ի Պիտոյից գրոց - է 300, 982, 1082, 1099, Մեկնութիւն Ճեռականի - է 400, 403, 967, 977, 1146, 1158, 1159, Ճշում - է 78, 218, 602, 642, 985, 1148

– Քերթող, Աղօթք - էջ 578, Վերլուծութիւմ Արիստոտէլի - էջ 747, 794, 808
– փիլիսոփա հայոց, Պիճուճական հատցաբանութիւմ - էջ 1054
– վրդ Երզնկացի, վխճ. 1323 թ, Ընդդիմադրութիւն - էջ 721, Խրատմ կանոնականմ - էջ 54, Վասն ուղղափառ հաւատոյ - էջ 302
– Գ. Տաթեւացի, կթղ. Հայոց՝ 1629-1633 թթ. - էջ 857, 858, 1120, ստացող ի Յոհաննավանմ - Հմր 2381, էջ 1143, 1148
– ԺԵ. դ., տաղերգու. եղեալ հաւսն - էջ 1181
– վրդ., 1640, միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– կր., 1640 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հմր 2397, էջ 1201, 1204, նշում - էջ 264
– Ջուղայեցի, 1695 թ. - էջ 396, 482, 1023
– 1699 թ. - էջ 841
– ԺԷ. դ., ձեռագրի ստացող - էջ 430
– Արեեպս. Ջուղայեցի, 1724, գրիչ յԱսպահան - Հմր 2271, էջ 731, 732-740
– 1725 թ. - էջ 257
– տիրց Խօյեցի, 1744 թ. - էջ 848
– վրդ, 1746 թ., կմնադրոշմ - էջ 112
– (Մօսէս), Յովակիմեան, 1827 թ. - էջ 1134
– գրչի. - էջ 488

ՄՈՒՍԱԻՔ, ԺՀ. դ. - էջ 260

ՄՈՒՐԱՏ
– 1636 թ., սուլթան - էջ 1066
– 1725 թ., հայր Մարտիրոս գրչի - էջ 801
– պապ, ԺՀ. դ. - էջ 324
– Վանեցի, 1799, գրիչ ի Կոստանդնուպօլիս - Հմր 2210, էջ 451, 452

ՄՐՒԱՔ, ԺԵ. դ., Էյր ստացող Յովսէի վրդի - էջ 163

ՄՕՐԻԿ կայսր, Է. դ. - էջ 502, 654

ՅԱԲԵԹ, որդի Նոյի - էջ 337, 384, 982, 1112

ՅԱԲԵՐԴ, խշխան հայոց - էջ 826

ՅԱՒԻՐ, Աստվ. - էջ 221

ՅԱԿՈԲ
– Նահապետ, որդի Իսահակայ - էջ 55, 94, 126, 148, 162, 184, 219, 346, 348, 358, 431, 559, 560, 570, 623, 774, 800, 1106, 1129
– առաքեալ, թուղթ - էջ 821, ի բառոզս - էջ 21, 239, 240, 467, նշում - էջ 71, 75, 188, 217, 271, 367, 389, 427, 464, 492, 558, 563, 573, 616, 648, 652, 742, 750, 778, 781, 794, 867, 869, 912, 1000, 1128, 1202
– Տեառնեղբայր, Տեառնեղբոր Աւետարան - էջ 1119, նշում - էջ 55, 164, 243, 367, 375, 406, 466, 712, 730, 868, 995
– Մծբնայ հայրապետ, Դ. դ., ՅանկՀուշից - էջ 478, ի բառոզս - էջ 463, 469, 868, նշում - էջ 453, 750, 1199, 1200
– Սրճեցի, Ե.-Զ. դդ., ճառ - էջ 17, 42, 54, 102, 103, 148, 263, 377, 494, 495, 497, 730, 816, 817
– Ա. Կլայեցի, կթղ. Հայոց 1268-1286 թթ. - էջ 1095, 1139
– վրդ., ԺԳ դ., Ծչինի ժամանակ - էջ 29, 930
– Բ Աճառարեցի (Կլայեցի), կթղ. Հայոց՝ 1327-1341 թթ. - էջ 941
– ճիլ., 1325 թ. - էջ 1177
– (Յակոբակ) 1355 թ., գրիչ նախագաղափար օրինակի - Հմր 2283, էջ 795
– յերկրէն Ռշտունի, ԺԴ. դ., գրիչ - Հմր 2178, էջ 317, 320, 324
– ԺԴ. դ., գրիչ - Հմր 2326, էջ 945, 949
– բժիշկ - էջ 272
– Ղրիմեցի, 1360-ական թթ. - 1426 թթ., Կտակ - էջ 389, 737, Յաղագս ազգականութեան - էջ 274, 485, 623, բառոզք - էջ 26, 66, 72, 80, 123, 158, 161, 170, 181, 183, 184, 217, 225, 233, 268, 288, 322, 383, 432, 484, 486, 499, 630, 660, 1065 Բանք տօմարականմ - էջ 331, նշում - էջ 124, 163, 277, 312, 1092
– կր., 1411 թ. - էջ 312
– աբեղ., 1418 թ., գրիչ ի Խտաբասատաց ոխտ - Հմր 2143, էջ 179, 184, 185
– աբեղ., 1425 թ. - էջ 190
– կր., 1450 թ. - էջ 514
– 1595 թ. - էջ 311
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1155
– (Յակոբոս), 1633 թ., որդի Կարապետի - էջ 274
– ճիլ., 1635 թ., տատ. յԱստուծոյ չիեեալ - էջ 1195
– 1636 թ., հայր Մարտիրոս գրչի - էջ 1006
– վրդ., 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– 1642 թ. - էջ 276
– կր., 1659 թ., ծաղկող յԽսպահան - Հմր 2358, էջ 1071, 1074
– Շոռօթեցի, 1660-ից առաջ, ծաղող - Հմր 2135, էջ 155, 156
– Ջուղայեցի վաճառավան, 1661 թ., Տոմար - էջ 1069
– վրդ. Պկէեցկի, 1673 թ. - էջ 264
– Դ Ջուղայեցի, կթղ. Հայոց՝ 1665-1680 թթ. - էջ 167, 526, 625, 820, 1070
– Մշաղբերեցի, 1696 թ., գրիչ - Հմր 2272, էջ 741, 745-749
– ճիլ., 1699-ից առաջ, գրիչ - Հմր 2353, էջ 1061, 1064
– Մսեցի, ԺԷ դ., տատ. Այս տատ - էջ 1196
– ռաբռւնապետ Ովսաննաց - էջ 1136
– ճիլ. ԺԷ. դ., յեռապտ ստացող - էջ 996
– աբեղ., ԺԷ. դ., գրիչ - Հմր 2361, էջ 1079, 1084
– վրդ. ԺԷ. դ., ստացող - Հմր 2264, էջ 703, 706
– կր . ԺԷ. դ. - էջ 274
– ճիլ., ԺԷ. դ., գրիչ - Հմր 2115, էջ 75, 78
– վրդ., 1703 թ. - էջ 206
– ճիլ. եդեսացի, 1707 թ. - էջ 45
– աբեղ., 1731 թ., գրիչ ի Նոր Ջուղա - Հմր 2159, էջ 249, 251, 252
– վրդ., 1746 թ. - էջ 1036
– պատրիարք Նպեեան, 1741-49 թթ., բառոզք - էջ 197, 435, 442, 443, 450, 467-469, 546, 661, 663, 665, նշում - էջ 556, 668, 863, 875, 876, 878, 879, 883
– Դ Շամախեցի, կթղ. Հայոց՝ 1759-63 թթ., ստացող - Հմր 2263, էջ 697, 702, Հմր 2365, էջ 1089-1092, նշում - էջ 465, 635, 636, 1053, 1055
– դպիր, 1775 թ, գրիչ ի Կոստանդնուպոլիս - Հմր 2253, էջ 661, 664
– Կոմսեցի, 1767 թ., յեփն ստացող - էջ 171, 172

– արեպս., ԺԸ. դ. - Է 589, 590
– վրդ., ԺԸ. դ. - Է 565
– կր., ԺԸ. դ. - Է 806
– ֆիլ., 1816 թ., հայր Գրիգորիս գրչի - Է 878
– տիրց., 1817 թ. - Է 454
– 1821 թ. - Է 889
– Կոնդեցի, 1827 թ., գրիչ - Հ^{dr} 2213/բ, Է 470, նշում - Է 590
– գրչի. - Է 270
– Ամասեան - Է 691, 736, 959, 1189, 1025
– Քէօսեան - Է 474
ՅԱՄԼԻՔՈՍ - Է 1080
ՅԱՐԷԴ, Աստվ. - Է 221
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
– ԺԵ. դ., գրիչ - Հ^{dr} 2146, Է 193, 196
– 1659 թ., որդի Սաֆարի - Է 1074
– կր., 1695 թ. - Է 83, 84
– սրկ. Էմէրճեան, ԺԷ դ., տաղմ. Անդադար ի խորոց - Է 701, Աստուածածնի՛ աստղ - Է 792, Իսկական կոյս - Է 702, Ի ճեզ յոյս - Է 700, 1197, Յաղթական մայր - Է 700, Յամենայն լեզուէ - Է 700, Յարկ դու դրախտին - Է 701, Յինեն կամիմ - Է 701, Յիսուսին ես դու ծնօղ - Է 700, Յոյս դու ձեղելոց - Է 701
– ԺԸ դ. - Է 834
– (Աւուրիւն), ԺԸ. դ., որդի ստացող Պետրոսի - Է 607
– Յովնաթան Շօռոթեցի, 1731 թ., ծաղկող - Հ^{dr} 2162, Է 257, 262
– տիրց. Էմիածնեցի, 1775 թ. - Է 1020
– 1790 թ., նուռար - Է 486
– ֆիլ., ԺԸ. դ., գրիչ, ծաղկող - Հ^{dr} 2269, Է 725, 728
– ԺԸ. դ. գրիչ – Հ^{dr} 2197/Ա, Է 415, 417
– սբղ., ԺԸ. դ. - Է 658
– ԺԸ. դ. - Է 160
– Տաճակերտցի, ԺԸ. դ. - Է 841
– (Աւրութիւն), ԺԸ. դ. - Է 363
– վրդ. ԺԸ. դ. - Է 138
– աբեղա Յոսկա անապատի, ԺԸ.-ԺՔ. դդ. - Է 76
– կր., ԺԸ. դ. - Է 1186
– ԺԸ. դ. - Է 84
– 1811 թ. - Է 726
ՅԱԽՎԱՉ - Է 514
ՅԵՒՈՒԹԷՈՍ վրդ. - Է 742
ՅԵՍՈՒ
– որդի Նաեա - Է 162, 200, 213, 284, 707, 822
– հայր Սիրաճի - Է 68, 97
ՅՈՒ ռաճապետ – Գիւրմ Յորայ - Է 191 (պպ.), Լուծմունք - Է 169, նշում - Է 29, 52, 53, 68, 71, 74, 98, 127, 158, 280, 288, 345, 373, 393, 413, 468, 509, 511, 524, 545, 573, 586, 592, 605, 606, 609, 621, 624, 633, 644, 676, 707, 712, 736, 753, 926, 928, 1065, 1189
ՅՈՒԱՂ, հայր Գուսանաց - Է 341
ՅՈՒՆԱՂ - Է 55, 272
ՅՈՂԷՓԵՌՆԷՍ - Է 559
ՅՈՎԱԿԻՄ
– ռաճապետ - Է 289
– հայր Տիրամօր - Է 43, 413, 865, 866
– դպիր, ի Պատմութիւնս 72 իմաստասիրաց - Է 284
– դպիր, 1726 թ., գրիչ ի Կեսարիա - Հ^{dr} 2121, Է 101, 112
– պատանի, 1808 թ. - Է 889
– արեպս., 1803 թ. - Է 453
– աղա, 1824 թ. - Է 877
ՅՈՎԱՆՋԱՆ - Է 1210
ՅՈՎԱՍ - Է 221
ՅՈՎԱՍԱՓ
– թգւ. ճնդկաց - Է 55, 1187
– Սեբաւացի, ԺՋ. դ., գրիչ - Հ^{dr} 2127/Բ, Է 130, 133, Բժշկարան - Է 134,Տաղ. Աւարչագործն Աստուած - Է 132, Հաւատամուխ ի Քրիստոս - Է 133, 582, Յոյս եւ ապաւէն - Է 132, Սուրբ հայրմն - Է 133, Ստեղծօղն արարչագործ - Է 133
– վրդ., 1662 թ. - Է 24
– (Ովասար), վրդ., 1722թ. - Է 46
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ մարգարէ, Աստվ. - Է 97, 168, 495, 541, 570, 617
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
– Միրաքէ, Կարապետ, Պատմութիւն - Է 103, 209, 328, 746, ի Բարոզս - Է 345, 349, 355, 367, 427, 588, 601, 652, 686, 817, 870, մաճառանկար - Է 87, 651, 863, 1120, 1128, 1129, նշում - Է 44, 55, 172, 176, 181, 207, 209, 229, 256, 263, 268, 312, 355, 478, 495, 561, 593, 614, 627, 720, 722, 860, 865, 874, 1077, 1095, 1142, 1169, 1179
– Աւետարանիչ, Աւետարան - Է 117 (պպ), 180 (պպ), 192 (պպ), 225 (պպ), 231 (պպ), 265 (պպ), 285 (պպ), 303 (պպ), 521 (պպ), 619 (պպ), 693 (պպ), 715 (պպ), 843 (պպ), 980 (պպ), 821, 1025 (պպ), 1034 (պպ), 1176, 1209, Իւղաբերից աւետարան - Է 1009, 1010, 1121, թուղթ - Է 1202, ի մեկնութենէն - Է 99, 408, 410, 753, Մեկնութիւն - Է 388, 630, 1011, 1098, Մեկնութիւն Յայտնութեանն - Է 1123, Համգիստ - Է 126, 388, 630, 1011, Պատմութիւն - Է 777, ի բանից - Է 48, 56, 57, 93, 103, 133, 282, 319, 339, 497, 511, 547, 567, 441, 442, 455, 457,461, 462, 489, 497, 499, 500, 528, 534, 539, 540, 541, 542, 543, 546, 547, 548, 566, 573, 574, 605, 624, 654, 681, 683, 864, 865, 870, 871, 873, 983, Թուղթ - Է 144, 821, Տեսիլ - Է 730, պատճառք - Է 410, մաճառանկար - Է 85, 1207, տպագրանկար - Է 729, նշում - Է 20, 71, 188, 230, 239, 406, 408, 413, 416, 468, 535, 589, 595, 596, 615, 617, 620 640, 644, 692, 742, 750, 754, 776, 778,780, 781, 861, 866, 869, 912, 913, 996, 1083
– կամաւոր աղխատ - Է 126
– Կիլիկեցի սրբ. - Է 713
– Ոսկեբերան, 354-407 թթ., Աղօթք - Է 1167, Ճառք եւ բարոզք - Է 54-57, 102, 103, 145, 147, 148, 388, 495-498, 574, 578, 654, 678, 679 (պպ), 695, 717, 958, 983, 1082, 1179, Խրատք - Է 97, 98, Յովհաննու Աւետարանին մեկնութենէն - Է 99, 653, 947 (պպ), ի Ղուկասու մեկնութենէն - Է 282, ի Մատթէի մեկնութենէն - Է 598, 1179, 1180, ի Գործոց մեկնութենէն - Է 753, ի մեկնութենէ Պօղոսի թղթոցն - Է 611, 612, 992, 1095 (պպ), 1180, Պատմութիւն - Է 272, 329, 349, ի բանից - Է 25, 610, 630, 754, 983, նշում - Է 576, 776, 867

– Գրնեցի, միջին Դ. դ. - էջ 414
– Ճգնաւոր - էջ 127, 414, 415
– Ադկականդու հայրապետ - էջ 316
– Եռսաւաղէմի եպիսկոպոս - էջ 119
– Կիլիկեցի - էջ 502
– Անգելոս, Յաղագս հոգւոյ - էջ 833
– (Յոճան) Մանդակունի, կթղ. Հայոց՝ 478-490 թթ., Ճառ - էջ 56, 146, 147, 214, 282, 496, 497, 499, 567, 568, 577 613, 747, Հաւատոմն - էջ 91, տաղ. Անսկիզբն բանն - էջ 1205
– Դամասկացի - էջ 636, 968, 973
– Գ Օձնեցի, կթղ. Հայոց՝ 717-728 թթ., Աղօթք - էջ 955, նշում - էջ 1149
– 989 թ., գրիչ ի Նորավանս - Հմր 2374, էջ 1119, 1121, 1122
– Սիւնեաց եպս., ժ. դ. - էջ 322, 364
– (Տարօնացի), Կոզեռն, ժ.-ԺԱ. դդ., Տեսիլ - էջ 418, Մեկնութիւն տօնարի - էջ 823
– այր ոմն - էջ 434
– Սահակատաղ, վիճ. 1129 թ., Բանիւ տոմարական - էջ 331, 332, Խոսո տոմարական - էջ 375, նշում - էջ 58
– Գամենեցի, 1180-1245 թթ., Պատմութիւն - էջ 28, ի բանից - էջ 276, 652, Խոսոմ - էջ 729, 992, Աղօթք - էջ 1004, 1005
– 1232 թ., հայր գրիչ Ստեփանոս Աբամարացու - էջ 16
– ԺԳ. դ., գրիչ - Հմր 2195, էջ 405, 411
– ՖԻ., ԺԳ. դ., ի խնդրոյ Գէորգ Սկեւռացու - էջ 57
– Երզնկացի (Պլուզ), 1220/1230-1293 թթ., Ճառք - էջ 26, 295, 296, 298, 320, 323, 364, 365, 499, 524, 568, 610, 695, 928, ի Կանոնաց - էջ 81, Խոսոմ - էջ 28, 47, 54, 82, 147-149, 218, 229, 281, 282, 321, 323, 373, 375, 397, 417, 568, 569, 578, 606, 622, 655, 660, 995, 1126, Խոսո միաբանութեան - էջ 297, 995, Յաղագս եկեղի - էջ 53, 300, 305, 378, 393, 760, 779, 1126, Շարական Գրիգոր Լուսաւորչի - էջ 229, տաղ - էջ 779, Այսօր զուարճացեալ - էջ 1205, Աւտուածածնին սրբուհի - էջ 1182, 1193, Վերինք ամենայն - էջ 1205, ի բանից - էջ 42, 729, նշում - էջ 374, 379, 401
– Երզնկացի (Մոռծոռեցի), մօտ 1270-ական թթ. - 1383 թ., Առակք - էջ 378, 507, Համառօտ տեսութիւն հերականի - էջ 401, 831, 941, 947, 954, 1087, 1091, 1093, 1094, 1095, 1139, 1140, Մեկնութիւն Հայր Մերի - էջ 483, ի Մեկնութենէն Մատթէոսի - էջ 483, 735, նշում - էջ 946
– 1318 թ. ստացող ի Մոռծոռու վանս - Հմր 2104, էջ 19, 20
– սկ., 1325 թ., ստացող ի Գալու անապատս - Հմր 2388, էջ 1175, 1177
– վրդ., 1342 թ., ստացող - Հմր 2102, էջ 15, 17
– Սերաստացի, 1358 թ. - էջ 254
– Որոտնեցի, 1315-1388 թ., Վերլուծութիւն Պորփիւրի - էջ 387, 967, 973, 977, 1025, Վերլուծութիւն Սոռորոմութեանցն Արիստոտէլի - էջ 970, Մեկնութիւնք - էջ 718, 804, թղթոցն Պօղոսի - էջ 646, ի Վեցօրեայի մեկնութենէն - էջ 653, Ի բանից - էջ 37, 259, 736, 741, 746, Դաւանութիւն հաւատոյ - էջ 718, Խոսոզք - էջ 42, 48, 53, 94, 95, 97, 103, 162, 165, 169, 290, 319, 325, 388, 414, 611, 775, 776, Տաթեւացու ոդբք - էջ 290, ստացող ի Տաթեւ - Հմր 2382, էջ 1157, 1161, նշում - էջ 21, 34, 53, 65, 77, 80, 85, 89, 93, 101, 114, 121, 122, 143, 160, 185, 186, 188, 193, 195, 202, 206, 220, 229, 239, 247, 250, 255, 258, 259, 277, 292, 308, 310, 317, 327, 330, 365, 403, 404, 412, 419, 614, 670, 770, 782, 804, 805, 853, 855, 958, 974, 1025, 1065
– վրդ., աշակերտ մեծին Գրիգորի, Քարոզք - էջ 71
– 1383 թ., հայր Սարգիս գրչի - էջ 689
– ՖԻ. 1393-ից առաջ, գրիչ - Հմր 2365, էջ 1089, 1091, 1092
– Թլկուռանցի, ԺԴ. դ., տաղ. Ադեկ պատկեր - էջ 1187, 1206, Առաջնահաւաչակ պտղոյն - էջ 1194, Ահա եղեւ պայծառ - էջ 1188, 1206, Ադեկ պատկեր եւս - էջ 1187, Ատտւած գթած - էջ 1193, Արե՛կ, արեկ - էջ 1206, Արեւ նման - էջ 1206, Աւրհնեալ անուն - էջ 1191, Գեղ մի կայր - էջ 730, 1135, Եա՛ Յովհաննես - էջ 643, Ես ըեզ տեսայ - էջ 1206, է մաճ - էջ 582, 1188, 1206, Լուս երեսացդ - էջ 1187, 1206, Հազար ուսուֆ - էջ 1206, Հանց կուն - էջ 1206, Տեսայ պատկեր մի - էջ 1206, նշում - էջ 644, 671
– ԺԴ. դ. - էջ 697
– Բաբռնի, ԺԴ. դ., ստացող ի Սուրբ Քարթողիմէոս - Հմր 2364, էջ 1087, 1089
– 1411 թ., հնգզ., կոկող թղթի - էջ 310
– կր., 1411թ., գրչի ի Մեծոփավանս - Հմր 2177/Ա, էջ 307, 309
– (Յոճան), վրդ., 1412 թ. - էջ 358
– 1418 թ., եղբայր Յակոբ գրչի - էջ 184, 186
– կր., 1418 թ., թուղթ կոկող - Հմր 2143, էջ 179, 185
– (Յոճան), բաբռնի, 1419 թ. - էջ 210, 211
– կր. Սանահնեցի, 1447 թ., գրիչ - Հմր 2130, էջ 141, 144
– եպս. Կաֆայեցի, 1447 թ., ստացող - Հմր 2130, էջ 141, 144
– ՖԻ., 1452 թ., գրիչ ի Տփխիս - Հմր 2156, էջ 238, 342
– 1476 թ., հայր Կարապետ գրչի - էջ 994, 995
– Կիպրոսցի, ԺԵ. դ. - էջ 226
– Թլկուռանցի, ԺԴ.-ԺԵ. դդ., Խոսո - էջ 131
– ԺԵ. դ., գրիչ - Հմր 2366, էջ 1091, 1094
– ԺԵ. դ., եղբայր Յովսէի ստացողի - էջ 163, 164
– 1525 թ. - էջ 1176
– (Յոճան), վրդ., 1562 թ., գրիչ - Հմր 2287, էջ 807, 810
– 1656 թ., գրիչ ի Սպաճան - Հմր 2399, էջ 1207, 1210
– Տերզնցի, 1578 թ. - էջ 85-87
– 1587 թ., հայր Մարտիրոս գրչի - էջ 215
– 1587 թ., ոդդի Մարտիրոս գրչի - էջ 216
– վրդ., ԺԶ. դ. - էջ 225, 227, 230, 231, 232
– վրդ., 1600 թ. - էջ 224
– Գալկանց վրդ., 1609 թ., յեռին ստացող - էջ 164
– պատրիարք Կ. Պոլսի, 1614 թ. - էջ 1102
– դպիր, 1614 թ. - էջ 232
– դպիր, 1629 թ. - էջ 154
– 1629 թ., գրիչ ի Զէյթուն - Հմր 2133, էջ 151-153, Հմր 2163, էջ 261, 264
– 1637 թ. - էջ 83
– վրդ., 1640, միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– 1644 թ. - էջ 208

– դպիր, 1650 թ., յԻսպահան - Ա^{dr} 2358, էջ 1071, 1073, 1074, 1076 - Ա^{dr} 2360, էջ 1077, 1078
– (Յոհան), վրդ. Տաթեացի, 1656 թ. - էջ 810
– երէց, 1659 թ., գրիչ ի Գանձասար - Ա^{dr} 2277, էջ 769, 772,
– (Լոհան), եղբայր Յակոբ Ջուղայեցու, 1661 թ. - էջ 1069, 1074
– (Յոհան), 1663 թ. - էջ 854
– 1668 թ., գրիչ - Ա^{dr} 2281, էջ 775,780
– վրդ., 1673 թ. - էջ 706,
– 1674 թ., գրիչ - Ա^{dr} 2182, էջ 339, 340, 342
– 1675 թ. - էջ 238
– վրդ. Շօռոթեցի, 1652-1679 թթ., գրիչ յԱմասիա - Ա^{dr} 2111, էջ 51, 58, 59-62
– Հոլով, ժէ. դ., Քերականութիւն - էջ 811, Համառօտութիւն ճարտասանական արուեստի - էջ 811
– (Յոհան), վխե., 1680 թ. - էջ 168
– վրդ., 1683 թ. - էջ 724
– Ֆիլ., 1693 թ. - էջ 122
– վրդ., 1693 թ., պատրիարք Երուսաղէմի - էջ 632
– վրդ., Իսպահանցի, 1693, գրիչ - Ա^{dr} 2352, էջ 1060, 1062, Քերականութիւն - էջ 1061, Նշում - էջ 1068
– վրդ., 1694 թ., ստացող ի Կոստանդնուպոլիս - էջ 651, 657, 661, 662, Ա^{dr} 2307/Ք, էջ 851, 852
– վրդ. Ղազվինեցի, 1699 թ. - էջ 840, 841
– վրդ. Կարճեւանցի, ժէ. դ. - էջ 1157
– ժէ. դ., տաղ. Ախօռ էի խիստ տրտում - էջ 1192, Յաւուրնեալ ի Բաձկոյն - էջ 1195, Տէր իմ գթած - էջ 1195
– Կոտսիկ, ժէ դ., Մեկնութիւն եսայեա - էջ 112
– (Յոհան), ժէ դ., գրիչ - Ա^{dr} 2343, էջ 1027, 1028
– ժէ. դ., ճայր Աբրահամ գրչի - էջ 583, 584
– արհեպս. Եդեսացի, ժէ. դ. - էջ 774
– վրդ., ժէ. դ. - էջ 1096
– ժէ. դ., ծաղկող - Ա^{dr} 2297, էջ 831, 834
– ժէ. դ. - էջ 996
– ժէ. դ., որդի ստացող Պետրոսի - էջ 608
– վրդ. ժէ. դ. - էջ 194
– արղ., ժէ. դ., ստացող - Ա^{dr} 2252, էջ 657, ի Սուրբ Թուման - Ա^{dr} 2352, էջ 1058, 1059
– վրդ., 1703 թ. - էջ 206
– (Ովաննէս), վրդ. Աստապատեցի, 1706 թ. - էջ 292
– վրդ., 1711 թ. - էջ 1078
– (Ովաննէս), վխե. 1712 թ. - էջ 36
– Կոլուռ, Կ. Պոլսի պատրիարք, 1715-1741 թթ. - էջ 30, 881
– (Յոհաննէս), Սանճեմինացի, 1717 թ., ի կարգէ վարդապետացց - էջ 890
– վրդ. Համթեցի - էջ 419
– Ովաննէս, 1717 թ. - էջ 838
– 1724 թ., եղբայր Մովսէս ստացողի - էջ 738
– արղ., 1731 թ., յեռին նորոգող - էջ 342
– (Ոհան), 1732 թ. - էջ 8
– 1733 թ., ժամաւար, գրիչ ի Շօշ - Ա^{dr} 2192, էջ 397, 400
– (Ովաննէս) կր., 1733-ից առաջ, ստացող ի Համադան - Ա^{dr} 2350/Ա, էջ 1053
– կր., 1733 թ. - էջ 363, 852
– (Ոհան), մաճառեսի, 1742 թ. - էջ 732
– (Յոհան), վրդ., 1746 թ. - էջ 608
– Քաճաճեցի, 1758 թ. - էջ 340
– Ջուղայեցի, 1769 թ. - էջ 170
– ԺԸ. դ. - էջ 670
– (Ոհաննէս), տիրց., ԺԸ. դ., յեռին ստացող - էջ 402, տաղ. Իսկական բանին - էջ 1015, Հոգով, մտով - էջ 1015, Յամենայն մեղաց - էջ 580, 1015, Սրբոյն Մարիամ - էջ 1015
– (Ովաննէս), ԺԸ դ. - էջ 732
– վրդ. Կարնեցի, ԺԸ. դ. - էջ 34
– վրդ., ԺԸ. դ. - էջ 298
– 1764 թ. - էջ 658
– (Ոհաննէս), արհ., ԺԸ. դ., գրիչ ի Կիլիկիա - Ա^{dr} 2218, էջ 475, 478
– (Աւուքիւն), ԺԸ. դ. - էջ 363
– (Ովաննէս), ԺԸ. դ. - էջ 966
– (Յոհան), ԺԸ. դ. - էջ 363
– վրդ., ԺԸ. դ. - էջ 326
– ԺԸ. դ. - էջ 842
– (Ովաննէս), տիրց., ԺԸ.-ԺԹ. դդ. - էջ 824
– ֆիլ., 1804 թ. - էջ 1212
– արղ., 1810 թ., գրիչ ի Թիֆլիզ - Ա^{dr} 2315, էջ 879, 882
– տիրց., 1817 թ. - էջ 454
– արհեպս., 1817 թ. - էջ 454
– դպիր Յարութիւնեան, 1817 թ., Քերականութիւն - էջ 774, գրիչ ի Պոլսա - Ա^{dr} 2280, էջ 773
– (Յոհան), ֆիլ. Խոսէմիչու, 1820 թ., գրիչ ի Զմիւռնիա - Ա^{dr} 2206, էջ 445, 448
– Ղրիմեցի, 1824 թ., գրիչ - Ա^{dr} 2208, 447 448
– Ը Կարբեցի, կթր. Հպպոց՝ 1831-1842 թթ. - էջ 601
– Պապ, գրչի. - էջ 140
– Յովհաննէս փոխ վարդապետ Մանծկերցի ի Մուշ, բառգիր - էջ 601, Նշում - էջ 602
– արհեպս., 1828 թ. - էջ 1134
– ծ. վրդ. Գրիգորեան, 1882 թ. - էջ 1166, 1208
ՅՈՎԱՍԱՓ - էջ 1205
ՅՈՎՆԱԹԱՆ
– Աստվ. - էջ 199, 354, 558, 1128
– Նաղաչ Շօռոթեցի, 1661-1722 թ. - էջ 262
– (Ովնաթան), ԺԸ. դ. - էջ 812
– Յովհան մարգարէ, ի բառգս - էջ 326, 589, 621, 633, 660, 676, մաճառական - էջ 15, 85, 863, Նշում - էջ 54, 55, 197, 214, 218, 367, 445, 457, 473, 567, 578, 745
ՅՈՎՍԷ, Աստվ. - էջ 102, 375, 760
ՅՈՎՍԷՓ
– նահապետ, Կոսակ - էջ 126, Նշում - էջ 28, 55 148, 178, 229, 304, 346, 441, 498, 557, 570, 606, 623, 864, 867, 912, 913
– արդար - էջ 96, 222, 323, 650, 652, 712, 720, 730, 867, 1119
– Աբեմաթացի - էջ 119, 146, 408, 441, 587, 610, 867, 1009
– (Յովսէփոս) - էջ 485
– դպիր - էջ 284
– Վարդանանց նահատակներից - էջ 301
– վրդ., ի գերեզման Թադէոսի առաքելոյն - էջ 28

– վրդ., ժե. դ., ստացող - Հ^{մր} 2137, էջ 159, 163, 164
– սքղմ., ժե. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2153/Ք, էջ 227, 230
– 1600 թ. - էջ 224
– 1644 թ. - էջ 208
– վրդ., 1647 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2182, էջ 339, 340, 342
– 1693 թ., կատարող արկ. - էջ 121
– վրդ., ժէ. դ. - էջ 130
– ժէ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2164, էջ 265, 267
– ֆիյ., ժէ. դ., ստացող - Հ^{մր} 2122, էջ 113, 114
– 1746 թ. - էջ 180
– սքղմ., 1766թ., գրիչ յէչմիածին - Հ^{մր} 2222, էջ 487, 491, 492
– վրդ., 1788 թ. - էջ 262
– (Ովսէր), Թիֆլիզցի Ղարադաշեանց, ԺԸ. դ. - էջ 806
– վրդ., ԺԸ. դ., ստացող - Հ^{մր} 2230, էջ 527, 538
– վրդ., ԺԸ. դ., կնճռադրշմ - էջ 151
– (Յովաննէս), ԺԸ. դ. - էջ 1128
– կթղ., 1800 թ. - էջ 835
– վրդ. Կարբեցի, 1803 թ. - էջ 453
– Մալեզեանց, 1837 թ., Քերականութիւն - էջ 772
– (Յօսէփ), գրչի. - էջ 130
– Սուչիզովսկի – էջ 1123
ՅՈՎՍԻՆ, ոդի Ամոնի - էջ 427, 753
– (Յովսէփոս) - էջ 485
ՅՈՒԴԱ
– Մակաբէ - էջ 860
– առաքեալ, թուղթ - էջ 821, 1202, նշում - էջ 348, 1229
– Իսկարիովտացի - էջ 80, 32, 124, 130, 250, 416, 607, 643, 853, 983, 984, 1210
ՅՈՒԴԻԹ, Աստվ. - էջ 315, 559, 600, 618, 1131
ՅՈՒԼԻԱՆՈՍ
– եպս., արք. - էջ 329
– եպս. Աղիկօռնացի - էջ 1202
– ուրացող - էջ 433
ՅՈՒԼԻՏԱ
– մայր Կիրակոս նահատակի - էջ 778, 781
– 1652 թ., Ղոյր Յովհաննէս գրիչ Շօռոթեցու - էջ 60, 61
– 1724 թ., մայր Մովսէս ստացողի - էջ 738
ՅՈՒՍԻԿ, ժէ. դ. - էջ 154
ՅՈՒՍՈՒՖ (Ուսուֆ) - էջ 643
ՅՈՒՍՏԻԱՆՈՍ, Բիւզանդական կայսր - էջ 721
ՆԱՐՈՒՑՈՂՆԵՈՒՐ - էջ 147, 214, 405, 569, 982, 1150
ՆԱԶԱՐ
– խօջա, 1629 թ. - էջ 1152
– ժէ. դ. - էջ 352
ՆԱԶԱՐԷԹ
– 1680 թ. - էջ 168
– ժէ. դ. - էջ 264
– ժէ.-ԺԸ. դդ. - էջ 1005
ՆԱԶԼՈՒ, 1715 թ., մայր Թէոդոս գրչի - էջ 31, 32
ՆԱԶԼՈՒԽԱՆ, 1709 թ. - էջ 124
ՆԱԶՄԷԼԻՔ, ժէ. դ. - էջ 324
ՆԱԹԱՆ մարգարէ - էջ 81, 200, 704, 868
ՆԱԽՇՈՒՆ, 1656 թ. - էջ 1210
ՆԱՀԱՊԵՏ
– Ա եդեսացի, կթղ. Հայոց՝ 1691-1705 թթ. - էջ 632, 657, 840, 841, 1032, 1038
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 1096
– մանուսկի, ԺԸ. դ. - էջ 670
ՆԱՆԱ, 1642 թ. - էջ 1174
ՆԵՂՈՍ սուրբ ճայր - էջ 418, 986, 988, 992
ՆԵՄԵՍԻՈՍ եպս. Եմեսու, Դ. դ., Յաղագս բնութեան մարդոյ - էջ 19
ՆԵՍՏՈՐ ճերմակածոյ, մահ 440 թ. - էջ 41, 999
ՆԵՐՍԵՀ թգ. Հռոմայ - էջ 415
ՆԵՐՍԵՍ
– Մեծ, կթղ. Հայոց՝ 353-373 թթ. - էջ 109, 186, 374, 418, 858, 1152, 1153, 1165, 1189, 1205
– Գ Տայեցի (Իշխանեցի), կթղ. Հայոց՝ 641-661 - էջ 510
– Շնորհալի, կթղ. Հայոց՝ 1166-1173 թթ., Բանի չափաւ - էջ 1184, Ի Սուրբ խաչն - էջ 499, Համեղուկի - էջ 82, 385, 625, 761, 1083, Հաւատով խոստովանիմ - էջ 29, 199, 721, 1004, յընդհանարական թղթոյն - էջ 47, 150, 317, 485, 622, 735, Թուղթ ճատուոյ խոստովանութեան - էջ 484, թուղթ - էջ 780, Մեկնութիւն բանից Դաւթի - էջ 948, Հայր Մեր-ի - էջ 54, 286, 483, Խոստացաց - էջ 56, Մատթէի - էջ 598, 600, 735, 1084, Յաղագս աղաւթից - էջ 1004, Առաւաւտ լուսոյ - էջ 1005, Յաղագս երկնային շարժմանն - էջ 53, 300, 305, Յաղագս երկնից - էջ 305, 1088, Յիշատակարան Առաքացն Սողոմոնի - էջ 1202, Ներբողեան հրեշտակապետաց - էջ 326, 696, 1126, Սաճման ճատուոյ - էջ 234, Գանձ Վարդավառի - էջ 1093, Ձափածոյ վարքը - էջ 1125, 1183, 1185, տաղք. Ահա ճայեմ - էջ 1205, Այսօր անճատ լուսոյն - էջ 833, 1185, Ածեղ Ոդին - էջ 1182, Աշխարհ ամենայն - էջ 1005, ի բանից - էջ 29, 54, 221, 409, 483, 579, 606, 624, 629, 695, 982, 988, մանրանկար - էջ 1125, նշում - էջ 1089, 1154, 1184, 1204
– Լամբրոնացի, 1153-1198 թթ., յԱճատակ ոդին - էջ 150, Դեսպանազգացութիւն - էջ 721, Մեկնութիւն առակաց - էջ 365, 646, Պատարագին - էջ 1171, 1173, Սաղմոսաց - էջ 646, Թարգմանութիւն մեկնութեանն Յովհաննու - էջ 388, Պատմութիւն Յովհաննու ննջմանն - էջ 388, Վիպասանութիւն - էջ 1126, Շնորհալու չափածոյ վարքը - էջ 1125, 1183, 1185
– կթղ. Աղուանից, 1252 թ. - էջ 756
– եպս., 1609 թ. - էջ 324
– 1629 թ. - էջ 154
– 1639 թ., ոդի Հոլոպվոլոյ Կամենցու - էջ 1100
– արկ., 1664 թ., գրիչ յէչմիածին - ձեռ Հ^{մր} 2356, էջ 1067, 1070
– 1668թ., գրիչ յէչմիածին - Հ^{մր} 2124, էջ 115, 120, 121
– ֆիյ., 1673 թ. - էջ 212
– ժէ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2242, էջ 603, 608
– ժէ. դ. - էջ 243
– մպազ. ժէ. դ. - էջ 204
– ժէ.-ԺԸ. դդ., գրիչ - Հ^{մր} 2170, էջ 287, 291
– վրդ., 1712 թ., ստացող - Հ^{մր} 2190/Ա, էջ 380, 386
– վրդ. եղեգնաձորցի, 1778, գրիչ յէչմիածին - Հ^{մր} 2319, էջ 887, 888

– արբազան Աշտարակեցի" - է 76
– 1807 թ., որդի Դեւորգիի - է 889, 890
– վրդ. - է 1058
ՆԵՓԹԱԼԻՄ - է 1106
ՆԵՓՏԱԼԻՈՍ հայրապետ - է 754
ՆԻԿՈԴԻՄՈՍ - է 587, 610
ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ
– Մաճկալագործ Ջմիւռնացի հայրապետ Միւտեպայ Լիկեացւոց - է 425, 428
– 1432 թ., հայր Սարգիս ստացողի - է 1176
– 1447 թ. - է 145
– ժե. դ., եղբայր ստացող Յովսէփի վրդի - է 163, 164
– (Նիկողայոս) Թոռոսեանց, ժե. դ., արհեստ Լեվա հայոց - է 88
– (Նիկոլ), 1642 թ. - է 1174
– ժէ դ., գրիչ - Հ[dr] 2327, է 949, 952
– ժէ. դ., որդի Գասպար գրչի - է 608
– երէց, 1710 թ., գրիչ ի Պուսա - Հ[dr] 2197/Բ, է 419, 422
– (Նիկողոս), աբեղ., 1722 թ. - է 46
– (Նիկողոս), 1742 թ. - է 732
– (Նիկողոս), մանուսխ, 1750 թ. - է 406
– վրդ., 1787 թ. - է 658
– ԺԸ. դ. - է 670
– (Նիկողոս), վրդ. Տէր-Մարուխեան, 1816 թ. - է 596
– Ադոնց - է 954, 959, 960, 964, 965, 1158, 1160
ՆՆՆՈՍ թգւ. Ասորեստանի - է 495, 578
ՆՈՄԻԱՆՈՍ ասորոց վրդ. - է 282
ՆՈՅ ճաճապետ - է 2, 25, 56, 125, 126, 136, 198, 213, 219, 280, 323, 347, 371, 458, 512, 546, 578, 605, 621, 679, 745, 982, 1112
ՆՈՅԵՄԻ - է 314, 353, 559, 1130
ՆՈՇՐՒՎԱՆ թգւ. - է 202, 777, 815
ՆՈՐԱՅՐ եպս. Ծովական - է 644
ՆՈՐԻՋԱՆ, գրչի. - է 164
ՆՈՒԷՄ - է 345
ՆՈՒՆԷ
– կին Եմովսի - է 248
– 1812 թ. - է 488
ՆՈՒՐԻԽԱՆ, 1642 թ. - է 960, 961
ՆՈՒՐԻՃԱՆ, ժե-ԺԶ դդ. - է 958
ՇԱՀԱՄԱՄ ապաշխատող, ԺԸ. դ. - է 1162
ՇԱՀԶԱՏԷ, 1697 թ. - է 128
ՇԱՀԷ աբեղ. Ամաճեան - է 1124
ՇԱՀԻՐՄԻՐ ԺԸ. դ. - է 84
ՇԱՀՆԱԶԱՐ պրմ., ժէ. դ. - է 244
ՇԱՀՐԱՄԻՐ, ժէ. դ - է 244
ՇՆՂԻԿ, ժէ. դ - է 208
ՇՈՊՈ, 1824 թ. - է 50
Շեխէր - է 616
ՇԻՐԱՔ վրդ., 1539 թ. - է 194
ՇԻՐԻՆ մելիք, 1447 թ - է 145
ՇՄԱԻՈՆ
– ճաճապետ - է 304, 1106
– ԺԴ. դ., գրիչ - Հ[dr] 2262, է 693, 697
– կր., 1659 թ., գրիչ յերուսաղ - Հ[dr] 2175, է 301, 304
– (Շիմայոն) ժէ. դ. - է 1172
– ճեյ., Մուղնի, ԺԸ. դ. - է 175
ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ
– (Շնորհուոր), 1419 թ. - է 210
– (Շնհաւոր), 1652 թ., մայր Շոտոթեցի Յովհաննէս գրչի - է 60, 61, 62
ՈՂԻՄՊԻԱՆՈՍ, Առակ - է 508
ՈՆՈՐԻՈՍ Սրբ. - է 743
ՈՍԿԱՆ
– Տփխիսեցի, ժէ. դ., գրիչ - Հ[dr] 2136, է 157, 159
– Երեւանցի, 1614-1674 թթ., Քերականութիւն - է 758, 763, 767, 770, գրիչ յԷջմիածին - Հ[dr] 2368, է 1095, 1099, 1100, նշում - է 762
– ճեյ., ժէ դ. - է 1172
– խոջա, 1699, որդի Մարգարի - է 1064
ՈՍԿԵՆՆԷ - է 362, 540
ՈՍԿԻ տատիկ, 1628 թ. - է 274
ՈՍԿԻՀԱՏ, ԺԸ. դ. - է 324
ՈՎՍԷ, մարգարէ - է 1106
ՈՐՄԻԶԴ աբեղ - է 508
ՈՐՈԳԻՆԷՍ, 185-253 թթ. - է 48, 818, 865
ՈՔԻՐԻՈՆ, հայր հաճանց - է 41
ՈՔՈՉԻԱ թգւ. - է 221
ՈՒԽՏԱՆԵՍ պատմիչ, ժ. դ. - է 754
ՈՒՂԻԴ, 1669 թ., կին Դիպլնչիի - է 689
ՉԻՊՈՒԽ աղուի Արգիշեցի, տաղ. Մեծ գոհութիւն հազար - է 1188
ՉՕՐՏՈՒՒԱՆԵՍ, իշխան - է 602
ՊԱԼԹՕՆ, 1297 թ., ապաւնած Թավրէզում - է 800
ՊԱԼԻ
– խոճա, ժէ. դ., ստացող - Հ[dr] 2168, է 279, 285
– տիրց., ԺԸ. դ. - է 318
ՊԱՂՃԻ, պապ եսայի գրչի, ժէ. դ. - է 972
ՊԱՂՏԱՄԱՐ
– Աստղ. - է 317
– 1215 թ., հօրեղբայր Թէդրոս գրչի - է 32
– դպիր Կուստանդնուպոլսեցի, 1683-1786 թթ., Տրամաբանութիւն - է 472, 474
ՊԱՆՈՒՒ հայր - է 502, 744
ՊԱՆՏԵՈՆ, դիցք. - է 14
ՊԱՆՑԻԼԱՍ դպիր - է 283
ՊԱՊ թագաւոր, Դ. դ. - է 418
ՊԱՊԻԿ, ԺԸ. դ. - է 84
ՊԱՊՈՒՄ, 1683 թ. - է 1202
ՊԱՏՐՈՂԿԻՆԵՆ, յիշուած Յովհաննէս Աւետարանչի Պատմութիւնում - է 778
ՊԱՏՐՈՆԻԿԷ թագուհի - է 654
ՊԱՐԱՍՔԵԻ, ճեւտ. - է 268, 502
ՊԱՐԻՈՒԹԻՆ, ԺԴ. դ. - է 741
ՊԱՐՈՆԼՈՅՍ ճեւտ., 1567 թ. - է 1194
ՊԱՐՈՅՐ
– թագաւոր - է 337
– Մուսաղեան - է 79, 318, 767, 769, 805
ՊԱՐՈՆ արկ., 1432 թ. - է 1175

ՊԱՐՍԱՄ
–1631 թ., ճնգց. եղբայր Մարտիրոս գրչի - էջ 1006
– ԹԿ., 1698 թ. - էջ 749
– կնճռաքոռմ - էջ 1200
ՊԱՓՆՈՏԻՈՍ ճայր - էջ 502, 988
ՊԵՏՐՈՍ
– առաքեալ, Թուղթ - էջ 425, 821, 1202, ի մարզս - էջ 83, 201, 345, 349, 355, 427, 445, 446, 467, 601, 861, 869, ի բանից - էջ 25, 461, Տեսիլ - էջ 28, մանրանկար - էջ 85, 445, 1119, նշում - էջ 35, 71, 140, 162, 196, 207, 232, 250, 256, 277, 280, 329, 353, 367, 406, 415, 433, 449, 468, 495, 529, 532, 538, 546, 561, 572, 628, 680, 686, 688, 716, 720, 728, 1000, 1083, 1097, 1106, 1128, 1113
– անողոքմ (մախաւոր) - էջ 316, 503, 570, 730, 1000, 1013, 1082
– Աղվկսանդրու ճայրապետ - էջ 870
– Աբագռնացի, ֆրա, ԺԴ. դ. - էջ 434, 676, 768, Գիրք յաղագս առաքինութեանց - էջ 836, Վերլուծութիւն - էջ 1160
– 1411 թ. - էջ 310
– վրդ., ԺԵ. դ. - էջ 236
– 1587 թ. - էջ 215
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1156
– եպս., 1644 թ. - էջ 207, 208
– կթղ. Աղուանից, 1659 թ. - էջ 772
– մղոսի, 1675 թ. - էջ 782
– վրդ., 1680 թ., յեռագայ ստացող - էջ 1114
– Աստապատեցի, 1681, գրիչ - Հ^{ար} 2349, 1039, 1040, 1052
– վրդ., 1683 թ. - էջ 724
– վրդ. Հէհէպցի, 1693 թ., գրիչ - Հ^{ար} 2236, էջ 575, 584, նշում - էջ 121
– սրկ. Պաղչասարայցի, 1696 թ., գրիչ յերուսաղէմ - Հ^{ար} 2265, էջ 705, 712
– վրդ. Եղզնկացի, ԺԷ դ. - էջ 1200
– մաճառեսի, ԺԷ. դ., ստացող - Հ^{ար} 2242, էջ 603, 607
– ԺԷ. դ. - էջ 146
– կր., ԺԷ դ. - էջ 806
– դպիր, ԺԷ. դ., գրիչ ի Նոր Ջուղա - Հ^{ար} 2159, էջ 249, 251
– վրդ., ԺԷ. դ., գրիչ ի Շապին Ղարահիսար - Հ^{ար} 2235, էջ 571, 576
– ԺԷ. դ. - էջ 244
– ԺԷ. դ., ստացող - Հ^{ար} 2352, էջ 1057, 1058
– ԺԷ դ., տաղ. Պղերգութեամբ զանգաւոր - էջ 1016
– վրդ., 1706 թ. - էջ 292
– մաճդասի, 1709 թ. - էջ 124
– սարգ., 1712 թ., յեռագայ ստացող - էջ 1062
– վրդ., 1719 թ. - էջ 1036
– վրդ., 1720 թ. - էջ 250
– 1749 թ. - էջ 83, 84
– վրդ., 1764 թ., նուիրակ Ս. Էջմիածնի - էջ 665
– կր., 1771 թ., գրիչ յէջմիածին - Հ^{ար} 2224, էջ 493
– Նախիջեւանցի Աղամալեան, 1720/2-1787 թթ., Աղբիւր բացեալ - էջ 475, 477, 886, Մեկնութիւն վերլուծութեանցն Արիստոտէլի - էջ 481, մարզք - էջ 439, 443, 446, 447, 468, 471, 878, 888, 925, մանրանկար - էջ 470
– վրդ., ԺԸ. դ. - էջ 852
– Քիւթիւր Հռոմկլայեցի, ԺԸ. դ., մարզք - էջ 136, 505, 506, 636
– ԺԸ. դ. - էջ 828
– ԺԸ. դ. - էջ 728
– Անապատցի, ԺԸ. դ. - էջ 1114
– սարգ., ԺԸ. դ. - էջ 1060
– կր., ԺԸ. դ., Ապօթք - էջ 1086
– վրդ., կնճռաքոռմ - էջ 20
ՊԵՐՍԵՓՈՆԷ, դիցք. - էջ 13
ՊԵՐՏԱՆԷՍ, գրչփ. - էջ 270
ՊԻԱՆՏՈՍ ԱՆՁԷՆՏՈ, Ի յեօթանց իմաստասիրաց ի Յունաստան - էջ 595
ՊԻՀՌՈՆ իմաստասէր - էջ 266, 948, 1089
ՊԻՂԱՏՈՍ - էջ 408, 441, 604, 711, 712, 722, 730
ՊԻՄԷՆ, եկեղեցու հայրերից - էջ 98, 100, 502, 986
ՊԻՈՍ ՊԱՊ Հռոմայ - էջ 1000
ՊԻՏԻԹԱԳՈՐԱՍ ՍԱՄՈՍԱՑԻ, մ. թ. ա. մօտ 570-մօտ 500 թթ. մ. թ. ա., իմաստասեր - էջ 13, 218, 510, 979
ՊՂԱՏՈՆ իմաստասէր, 429-437 թթ. մ. թ. ա. - էջ 13, 14, 28, 120, 134, 156, 375, 377, 482, 512, 617, 622, 633, 645, 646, 832, 836, 979, 1145, 1146
ՊՂՈՒՏԱՐՓՈՍ - էջ 754
ՊՈՐՓԻՒՐ իմաստասէր, 232-303 թթ. - էջ 325, 387, 404, 466, 692, 735, 755, 759, Պորփիւրի ներածութիւն - էջ 799, 807, 832, 851, 948, 951, 953, 969, 1022, 1024, 1025, 1028, 1033, 1060, 1063, 1073, 1076, 1080, 1087, 1097, Մեկնութիւն - էջ 973, 974, 977, 978, 1107, մանրանկար - էջ 947, նշում - էջ 801, 808, 834, 966, 967, 970, 972, 975, 1074, 1084, 1089, 1147
ՊՈՒԴԱ - էջ 616
ՊՏՂՈՄԷՈՍ փիլիսոփոս - էջ 385
ՊՐԻՊՈՍ - էջ 14
ՊՐՈՒՆՐՈՆ սրկ., 1629 թ. - էջ 154
ՊՐՈԿՂ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԵՑԻ, ե. դ. - էջ 388, 462, 754, Շաղկապ աստուածաբանականաց - էջ 833, Մեկնութիւն գրոցն - էջ 844, 846-849, 1035, 1055, ի գրոց պատճառաց - էջ 974, նշում - էջ 850
ՊՐՈՄԻԹԷՈՍ - էջ 13
ՊՕՂԻԿԱՐՊՈՍ Զմիւռնիոյ եպս - էջ 328
ՊՕՂՈՍ առաքեալ, ի մարզս - էջ 183, 196, 201 (պպ), 349, 427, 467, 646, 861, ի բանից - էջ 65, 94, 170, 209, 263, 290, 303, 410, 426, 456, 460, 461-465, 543, 545, 615, 624, 654, 800, 866, 871, թուղթ - էջ 116, 232 (պպ), 425 (պպ), 760 (Բղ.), Յառաջաբանութիւն Պօղոսի - էջ 982, 1135, տեսիլ - էջ 126, մանրանկար - էջ 85, 1119, նշում - էջ 38, 72, 73, 135, 162, 166, 177, 202, 211, 250, 253, 280, 301, 303, 313, 316, 353, 360, 364, 375, 387, 404, 406, 413, 415, 427, 433, 449, 450, 457, 459, 509, 561, 571-574, 585, 588, 595, 601, 616, 621, 678, 680, 686, 687, 716, 720, 737, 752, 834, 860, 869, 893, 945, 984, 1010, 1011, 1082
– անապատական (եգիպտացի) - էջ 329, 741, 988
– եպս., Խպսաինա - էջ 127
– Տարօնացի, 1050-1123 թթ., ի Հակաճառութենէն - էջ 253, 301, 387, 407, 720
– կր. Բաղիչու, ԺԳ. դ - էջ 757

– ԺԴ. դ., ծաղկող ի Սուրբ Բարթողիմէոս - Հ^{մր} 2364, էջ 1087, 1090
– 1411 թ., հայր Յովհաննէս գրչի - էջ 311
– դեսպան եկեալ ի Պապէն, ԺՋ դ. - էջ 717
– վրդ. Տիտիկեցի, 1621 թ., գրիչ ի Շօշ - Հ^{մր} 2370, էջ 1103, 1108, 1109
– վրդ., 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– եպս., 1644 թ. - էջ 208
– երէց Մարզուանցի, 1665 թ. - էջ 820
– երէց, 1669 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2109, էջ 39, 41, 43, 44
– 1669 թ., հայր Դիւանչիի - էջ 689
– վրդ. Այնթապցի, 1673 թ. - էջ 67, 264
– 1678 թ. - էջ 1186
– Մնաչէնցի, 1692 թ., գրիչ յԵրուսաղէմ - Հ^{մր} 2246, էջ 627, 630-632
– 1694 թ., հայր Գրիգոր գրչի - էջ 655
– վրդ. Երզրումեցի, ԺԷ. դ. - էջ 148
– վրդ., ԺԷ. դ. - էջ 238
– աբղ., 1731 թ., գրիչ ի Կաֆայ - Հ^{մր} 2120, էջ 95, 100
– դպիր, 1763 թ. - էջ 258
– վրդ. Վանեցի, պատարիաժ Երուսաղէմի, 1771 թ. - էջ 493, 1020
– վրդ., ԺԸ. դ. - էջ 1078
– ԺԸ. դ. - էջ 84
– ԺԸ. դ. - էջ 752
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 258
– ԺԸ. դ., Գրիգոր Ջուղայեցու որդին - էջ 1086
– վրդ., ԺԸ.-ԺԹ. դդ. - էջ 76
– Լալայով, 1825 թ. - էջ 889
– տիրց., ԺԹ. դ. - էջ 144
– Նուչկիրի, ԺԹ. դ. - էջ 439

ՋԱՀԱՆ
– իշխան նաչենոյ - էջ 375
– ԺԸ. դ. - էջ 590

ՋԱՄԱՆ, գրչի. - էջ 160

ՋԵՐՕՆԻՄՈՍ
– Պօլինցաց - տե՛ս Հերոնիմոս
– եպս. - էջ 358

ՋԻԼԲԵՐՏՈՍ ՊՕՈՒԼԵՑԻ, Գիրք վեց սկզբանց - էջ 768, 973, 1160

ՋԻՎԱՆ, ԺԹ. դ. - էջ 626

ՌԱՓԱՅԵԼ, 1735 թ. - էջ 1086

ՌԷՖԷՌՈՒ ԱՇՏԱՐԱԿԵՑԻ, ԺԹ. դ. - էջ 157

ՌՈՒԲԷՆ
– Նահապետ, Աստվ. - էջ 162, 184, 1106
– իշխ. Կիլիկիոյ - էջ 337

ՌՈՒՍԻՆՈՍ սրբ. - էջ 743

ՌՈՒՍՏԱՄ ՀԱՆ, 1699 թ. - էջ 841

ՍԱՂՈՒՆԻԿ խաթուն, 1477 թ. - էջ 214

ՍԱՀԱԿ
– Պարթեւ, կթղ. Հայոց 387-438 թթ., ի կանոնաց - էջ 81, 125, 373, 606, 622, 661, ի բառոզս - էջ 540, 729, 872, նշում - էջ 218, 1074, 1150
– իշխան, ձիաս. - էջ 602
– Միայնակեաց, ԺԲ. դ., Դաւանութեան ուղղափառ ճառաւոյ - էջ 29, 481, 721
– 1631 թ., ուղի Մաւսիսոս գրչի - էջ 1006
– 1637 թ., գրիչ յԷջմիածին - Հ^{մր} 2286, էջ 801, 805
– վրդ., 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– 1644 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2180, էջ 327, 338
– աբղ., 1658 թ. - էջ 1210
– ռաբունապետ, 1658 թ. - էջ 853
– Մակուացի, 1662 թ. - էջ 352
– 1675 թ. - էջ 238
– վրդ., 1693 թ. - էջ 343
– դպիր, ԺԷ դ., գրիչ - Հ^{մր} 2297, էջ 831, 834
– վրդ., ԺԷ. դ. - էջ 342
– դպիր Վանեցի, ԺԷ դ., տապ. Սուրաբեկեաղ կամ - էջ 1014
– ՓԻ., ԺԸ. դ., հայր Ոսկան Տփղիսեցու - էջ 159
– վրդ., 1710 թ., պատարիաժ Կ. Պոլսի - էջ 422
– 1722 թ. - էջ 46
– երէց, 1725 թ., գրիչ ի Զմիրն - Հ^{մր} 2161, էջ 253, 256
– Ֆաչալ, 1793 թ. - էջ 164
– վրդ. Կողբացի ԺԸ դ., (գրչի.) - էջ 488
– ԺԸ. դ. - էջ 157
– տիրց., 1814 թ. - էջ 626
– վրդ. Ամատունի - էջ 758

ՍԱՂԱԹԻԼ, 1411 թ. - էջ 309

ՍԱՄՈՒԷԼ
– Թգւր. Եւէիից - էջ 218, 383
– Կամրջաձորեցի, Ժ.-ԺԱ. դդ. - էջ 407
– վրդ., ԺԷ.-ԺԸ. դդ. - էջ 294
– աբղ., 1712 թ., գրիչ - Հ^{մր} 2112, էջ 61, 64
– վրդ., 1738 թ. - էջ 838, 839, 1096

ՍԱՄՈՍՆ ԼԱԶԱՔԱՐԵԱՆ - էջ 1100

ՍԱՅԱԿ , 1715 թ. - էջ 1208

ՍԱՅԻՊՍԱԼԹԱՆ, 1631 թ., մայր Մաւսիսոս գրչի - էջ 1006

ՍԱՆԴԻԽՏ, 1664 թ., ստացող - Հ^{մր} 2390, էջ 1181, 1184

ՍԱՌԱ
– կին Աբրաաամու - էջ 466
– 1644 թ. - էջ 208
– 1656 թ. - էջ 1210
– ԺԷ.-ԺԸ. դդ. - էջ 244
– 1722 թ., կողակից Մանուկի - էջ 45

ՍԱՌԱՆՈՒՄ, 1656 թ. - էջ 1210

ՍԱՎԼՈՒՄ, 1642 թ. - էջ 274

ՍԱՏՈՂԱ ՄԵՂՐԻԿԱՆՑ, 1624 թ. - էջ 1109

ՍԱՐԱՏ, 1628 թ. - էջ 273

ՍԱՐԳԻՍ
– Ջօրավար, սրբ. - էջ 457, 540, 870, 1034, 1193
– յիշատակ յովհաննէս Սահկատագի մօտ - էջ 332
– Շնորհալի, ԺԲ դ., ի բանից - էջ 42, 99, 100, ի մեկնութեանէն Կաթողիկեաց թղթոյն - էջ 56, 271, 648, խոստմ - էջ 266, նշում - էջ 602
– ՓԻ., 1223 թ. - էջ 15, 16
– ի խնդրոյ եպսպի Նչեցու - էջ 321
– տոմարագէտ, ԺԳ. դ., Պատճէն տոմարի - էջ 221
– վրդ., 1383 թ., գրչի ի Մակու - Հ^{մր} 2259, էջ 679, 688
– վրդ., 1411 թ. - էջ 309, 310

– ասագ արկ., 1425 թ. - էջ 191
– միապնակեաց, 1425 թ. - էջ 191
– սրկ., 1432 թ., վրդ.՝ 1435 թ., ստացող ի Կաֆայ - Հմր 2387, էջ 1173, 1175, 1176, ձշտմ - էջ 1212
– Մեծոփեցի, 1450 թ., մեկենաս - Հմր 2226, էջ 507, 513
– դպիր, ժե. դ. - էջ 235
– վրդ., 1640թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100
– վրդ., 1687 թ., ստաւձնող Յովհաննավանքի - էջ 1104
– ֆիլ., 1693 թ. - էջ 122
– ժէ. դ., գրիչ - Հմր 2379, էջ 1135, 1138
– ժէ. դ., գրիչ - Հմր 2393, էջ 1187, 1190
– ժէ դ., տապր. Ախսար եղեւ - էջ 1187
– սամիր., ժէ. դ. - էջ 194
– ֆիլ., ժէ. դ., Վասն սչխարհի - էջ 1081
– վրդ., 1709-ից յետոյ, ստացող - Հմր 2359, էջ 1075, 1078
– վրդ., Գեղամեցի 1713 թ. - էջ 613, գրիչ ի Մարաշ - Հմր 2244, էջ 613, 618, տապ. Ի թիւ ճագար - էջ 615, 618
– 1724 թ., հայր Մովսէս ստացողի - էջ 738
– 1725 թ., գրիչ ի Չէլթուն - Հմր 2161, էջ 253, 256
– դպիր, 1733 թ., գրիչ - Հմր 2270, էջ 729, 731
– եպս., 1755 թ., ստացող ի Կոստանդնուպոլիս - Հմր 2255, էջ 665, 667
– պեռ., ԺԸ. դ., գրիչ - Հմր 2314, էջ 877, 880
– ԺԸ. դ. - էջ 444
– ԺԸ. դ., գրչի. - էջ 619
– ԺԸ. դ. - էջ 84
– կր., ԺԸ. դ. - էջ 600
– ԺԸ. դ. - էջ 674
– վրդ. կնքադրոշմ - էջ 168
– 1809 թ. - էջ 725
ՍՍՐԷՓԹԱՆՅԻ կին, Աստվ. - էջ 318
ՍԱՓՈՐ, 1631, դուստր Մարտիրոս գրչի - էջ 1006
ՍԱՖԱՐ, 1659 թ., եղբայր Յովհաննէս գրչի - էջ 1074, 1209, 1210
ՍԱՖԻ շահ Պարսից, 1637 թ. - էջ 805, 1151
ՍԱՔԱՐ, Աստվ., Կտակ - էջ 126
ՍԱՔՐԻ, 1732 թ. - էջ 88
ՍԱԽՂՈՄ Ա.ԹԵՆԱՅԻ - էջ 985
ՍԱԽՈՒՂ, թագաւոր Ճուդից - էջ 276, 298, 301, 354, 355, 1149
ՍԵԲԱՍՏԻԱՆՈՍ արք - էջ 328
ՍԵԲՈՎՐ, կին Մովսէսի - էջ 212, 214
ՍԵԳԵԿԻԱ, Աստվ. - էջ 618
ՍԵԳՐԱԿ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐԵԱՆ - էջ 1123
ՍԵԼՂ, - էջ 618
ՍԵՂԵՒԿՍՏՐՈՍ, պապ Հռովմայ՝ 314-335 թթ. - էջ 127, 222, 328, 719, 999
ՍԵՄ - էջ 637, 638
ՍԵՆԵԿԱ, - էջ 483
ՍԵՆԵՔՐԻՄ
– արմայ Ասորեստանեաց - էջ 197, 214, 569
ՍԵՐՈՒԽ, Աստվ. - էջ 221
ՍԵՒԵՐԻԱՆՈՍ ԱՆՏԻՈՔԱՑԻ, ձառ - էջ 1180
ՍԷԹ, ճանապարհ - էջ 125, 184, 248, 250, 611, 654, 705, 718, 998
ՍԷՆԷՔԵՐԻՄ վրդ. - էջ 1120
ՍԷՎՈ, ժթ. դ. - էջ 49
ՍԷՖԷ, շահ պարսից, 1640 թ. - էջ 634
ՍԷՖԷՐ, ժէ. դ. - էջ 194
ՍՓԱՆ, մօրաքոյր, 1411 թ. - էջ 309
ՍԻԹԽԱԹՈՒՆ, ժէ. դ. - էջ 243
ՍԻՄԱՒՈՆ, ԺԸ. դ. - էջ 1162
ՍԻՄԷՈՆ
– Մեռուսի - էջ 38, 322, 590, 926
– բորոտ - էջ 356, 385, 556, 599
– Ղղուաչ, սուրբ - էջ 414, 415
– միակեաց - էջ 374
– վրդ ի Խոչէն գաւառէ, ԺԴ. դ. - էջ 331
– ֆիլ., 1325 թ., գրիչ ի Գալու անապատ - Հմր 2388, էջ 1175, 1177
– կր., 1419, ստացող ի Ս. Յակոբայ ուխտ - Հմր 2142, էջ 175, 179, 180
– վրդ., ԺԵ. դ., գրիչ - Հմր 2153/Բ, էջ 227, 230
– ԺԵ. դ., գրիչ - Հմր 2158, էջ 247, 250
– որդի Խոսկէի, 1582 թ., տապր. Ախերտ ծով - էջ 1198, եկ պիւսպիկ - էջ 1197, Սիրով ուրախութեան - էջ 1197, Սիրուն է վաղդն - էջ 1198
– 1600 թ. - էջ 224
– գրիչ, 1613 թ. - Հմր 2398, էջ 1203, 1207
– վրդ., 1640 թ., միաբան Ս. Էջմիածնի - էջ 1100, 1155, 1156
– ասագ արկ., 1631 թ., ծաղկող ի Յոճաննավանք - Հմր 2381, էջ 1143
– վրդ., Ջուղայեցի (Դամասեցի, վխճ. 1657 թ.), Հաւաքումն Տուանաբանութեան - էջ 404,526, 728, 799, 832, 833, 836, 839, 844, 846, 846, 847, 849, 852, 853, 1022, 1024, 1026, 1031, 1033, 1035, 1038, 1054, 1056, 1059, 1064, 1070, 1073, 1076, 1078, 1086, Մեկնութիւն գրոցն Պռոկղի - էջ 844, 846, 847, 849, 1035, 1055, Վասն անձին մարդոյ - էջ 974, 1035, Վասն մարմնոյ եւ հոգւոյ - էջ 844, 846, 847, 849, Քերականութիւն - էջ 799, 831, 835, 836, 838, 839, 843, 845, 847, 849, 850, 852, 1022, 1024, 1026, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1040, 1053, 1056, 1057, 1064, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1075, 1078, 1080, 1080, 1085, 1087, մաձառանկար - էջ 851, 1021, 1034,տապր. Անձնամբ տրամագիծն - էջ 1181, ես էի ազատ - էջ 1181, ձշտմ 840, ի բանից - էջ 768, 833
– դպիր, 1668 թ.-ից առաջ, գրիչ - Հմր 2281, էջ 775, 780, 781
– վրդ., փոքր Ջուղայեցի, 1680 թ., ստացող ի Նոր Ջուղա - Հմր 2138, էջ 163, 167
– արճեպս., 1688 թ., գրիչ ի Բգնունեաց գաւառ - Հմր 2354, էջ 1063, 1066
– վրդ., 1691 թ., ստացող - Հմր 2113/Ե, էջ 65, 67
– գրիչ ԺԷ. դ. - Հմր 2342, էջ 1023, 1026
– վրդ., ժէ. դ. - էջ 40
– ֆիլ., ժէ. դ. - էջ 194
– Գոտունացի - էջ 420
– 1706 թ. - էջ 750
– վրդ. Երուսաղեմացի, 1707 թ. - էջ 396

– 1713 թ. - էջ 613, 824
– կր., 1719 թ. - էջ 565
– վրդ., 1724 թ. - էջ 738
– Ա. Երեւանցի, կթող. Հայոց՝ 1763-1780 թթ., գրիչ յէշմիածին - Հ^{մր} 2212, էջ 453, 454, Համառօտ լուծմունք Դաւթի - էջ 481, 1099, Բարոզ - էջ 244, 245, 435, 446, 447, 451, 454-469, 471, 473, 476, 477, 479, 480, 487, 488, 489, 494, 498, 500, 604, 676, 737, 878, 880, 881, 885-887, Նշում - էջ 362, 455, 472, 474, 493, 666, 882, 884, 1020
– ԺԸ. դ. - էջ 84
– ԺԸ. դ., ռէս - էջ 666
– (Սիմոն) ՍԷՐԳԷԻՉ ԻՒԱՆՈՎ, 1825 թ. - էջ 890
ՍԻՒԻԼԻԱ կոյս - էջ 329
ՍԻՐԱՆ, 1642 թ. - էջ 1174
ՍԻՐԱՐԴԻ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ - էջ 1123
ՍԻՐԱՔ
– որդի Յեսուայ, Գիրք իմաստութեան - էջ 68, 199, 318, 427, 574, 577, ի բանից - էջ 26, 868, Նշում - էջ 556, 557, 644, 676, 708, 734, 742, 868, 1127, 1204
ՍՄԲԱՏ
– թգ., 1297 թ. - էջ 300
– կր., 1699 թ. - էջ 292
– ԺԷ. դ. - էջ 1158
ՍՆՈՒՑԻՆՈՒ — Յիշուած Յովհաննէս Աւետարանիչի Պատմութիւնում - էջ 778
ՍՈԿՐԱՏ իմաստասէր, 468-400 մ. թ. ա. - էջ 28, 200, 979
ՍՈՂՈՄՈՆ.
– Որդի եւ յաջորդ Դաւթի, արեայ Երէից, Առակք - էջ 216 (պսպ) 298, 365, 718, Յիշատակարան Առակացն - էջ 1202, ի բանից - էջ 43, 66, 69, 72, 74, 147, 168, 169, 213, 256, 270, 282, 284, 288, 289, 312, 313, 355, 371, 374, 378, 417, 462, 494, 499, 566, 714, 870, 871, յԱռակացն - էջ 135, 408, 410, մաճառանկար - էջ 651, Նշում - էջ 29, 82, 118, 122, 130, 148, 161, 202, 217, 219, 233, 263, 277, 315, 463, 464, 436, 468, 482, 490, 507, 510, 511, 512, 522, 570-580, 593, 604, 607, 609, 620, 621, 622, 633, 646, 656, 659, 688, 726, 867, 928, 991, 1015, 1065, 1129, 1196
– դպիր, 1708 թ., ծաղող ի Մարաչ - էջ 613, 619
– տիրց., 1778 թ. - էջ 274
– վրդ., 1782 թ. - էջ 274
– սրն., ԺԹ. դ. - էջ 122
ՍՈՂՈՄԱՆ, 1693 թ., դուստր Յովհաննէս Իսպահանցւոյ - էջ 1062
ՍՈՄՈՆԱՆ հաճդեռնապետ - էջ 591
ՍՈՍԻՊԱՏՐՈՍ, Յիշուած Յովհաննէս Աւետարանչի Պատմութիւնում - էջ 778
ՍՈՓԻ, կին Պետրոս առաքեալի - էջ 1082
ՍՈՓՈՆԻԱ, մարգարէ, Մարգարէութիւն - էջ 318 (պսպ. վրց.)
ՍՈՒԼԷՅՄԱՆ (Սլեմ) շահ, 1680 թ. - էջ 167
ՍՈՒԼԹԱՆ
– Սուլթան Խօշա, 1656 թ. - էջ 1209, 1210
– ԺԷ. դ., մայր եպայի գրչի - էջ 979
– 1725 թ., մայր Մարտիրոս գրչի - էջ 801
– 1732 թ., կողակից Աւետիսի- էջ 88
ՍՈՒՔԻԱՍ
– Մուիաաեամիճ, ձեւս. - էջ 540
– ճեյ., ԺԸ. դ., ստացող - Հ^{մր} 2153/Բ, էջ 227, 229
– վրդ. Վանեցի, ԺԷ. դ., տալ. Ի ճոգի խոցեալ - էջ 1015, Իմ աչացս լոյս - էջ 1016, Իմ սիրուն - էջ 1015
– աբեղ. Ղարսեցի, ԺԸ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2190/Բ, էջ 386, 390
– ԺԸ. դ. - էջ 363
ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ
– Նախաաստուածազ, Ներբողան - էջ 301, 387, 499, տօճ - էջ 406, ի Բարոզս - էջ 426, 464, 467, 469, 654, 694, 867, 929, մաճառանկար - էջ 651, Նշում - էջ 85, 627, 754-756, 860, 868, 1015, 1169
– Սիւնեցի, ձեւս. 735 թ. - էջ 223, 490, 722, 753
– ճեյ., 989 թ., ստացող ի Նոռավանս - Հ^{մր} 2374, էջ 1119, 1121, 1122
– Երէց, ԺԲ դ., որդի Յովհաննէս իմաստասէրի, տոմարագետ - էջ 58, 484
– Աղթամարեցի, 1223 թ., գրիչ ի Խոռանաչատ - Հ^{մր} 2101, էջ 13-16
– Յուսկան որդի, վիճ. 1251 թ. - էջ 385
– ճեյ., 1252, ստացող ի Խոռանաչատ - Հ^{մր} 2273, էջ 751
– վրդ. Կոռիկոսցի, 1281 թ., էջ 296-298
– Ե Հռոմկլայեցի, կթող. Հայոց՝ 1290-1293 թթ. - էջ 956
– Գոյներեցացց, ԺԳ. դ. - էջ 779, 817, 819, 955, 960, 965, 971, 1105, 1111, 1115, 1119, 1144, 1146, 1159
– փոքր դպիր, 1325 թ. - էջ 1178
– եպս., 1357 թ., առաջնորդ Հիւսիսական կողմանց - էջ 1113
– 1357 թ., գրիչ ի Սուրխաթ - Հ^{մր} 2371, էջ 1109, 1112-1114
– գրիչ, ԺԲ. դ. - Հ^{մր} 2373/Ա, էջ 1115, 1118
– ռաբուճի, ԺԲ. դ., ստացող - Հ^{մր} 2173, էջ 293, 298
– վրդ., 1402 թ., գրիչ ի Բաղէշ - Հ^{մր} 2152, էջ 215, 216, 224
– վրդ., 1411 թ. - էջ 310
– 1418, գրիչ ի Խառաբաւտա ուխտն - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 184, 185, 186, 187, 188
– 1419 թ. - էջ 211
– ճեյ., 1440 թ.,կեռագայ ստացող - էջ 1178
– ռաբուճապետ, 1452 թ., գրիչ ի Տիխիս - Հ^{մր} 2156, էջ 237, 241
– ԺԵ. դ., որդի Դաւիթ գրչի - էջ 226
– Կեղեցի, ԺԵ դ., տալ. Փա՛ոխ ճեզ - էջ 1191
– Երէց Թոխաթցի, 1595-ից առաջ, տարբ. Երբ օգոստոս ամիս - էջ 1195
– չաճըճկալ, գրիչ ի Յովհաննավանք, 1631 թ. - Հ^{մր} 2381, էջ 1143, 1146, 1156
– Մշկոցի, 1633-ից առաջ, գրիչ - Հ^{մր} 2330/Ա, էջ 957, 959
– 1652 թ., ճայր Առաքել գրչի - էջ 62
– ճեյ., 1662 թ., ճայր Ուռուսուպէս գրչի - էջ 351
– վրդ., 1663 թ., գրիչ ի Չէկթուն - Հ^{մր} 2163, էջ 261, 264
– վրդ., Չէկթունցի, 1664 թ. - էջ 40
– 1693 թ., որդի Յովհաննէս Իսպահանցւոյ - էջ 1062
– Շաւիթուլաղցի, 1698 թ. - էջ 747
– Լեհացի, վիճ. 1699 թ., ի գրոց Պետրոսի - էջ 848, 974
– տիրց., ԺԷ. դ., գրիչ - Հ^{մր} 2147/Ա, էջ 197, 198

– ժէ դ., ստացող - Հ^{dr} 2379, էջ 1133, 1135
– ժէ. դ. - էջ 834
– ասագ ֆիլ. Ս. Կիրակոս վանքի, 1700 թ. - էջ 396
– երէց, 1701 թ., գրիչ - Հ^{dr} 2344, էջ 1029, 1031, Հ^{dr} 2346, էջ 1031, 1034
– սարկ., 1706 թ. - էջ 292
– երէց, 1714 թ., գրիչ - Հ^{dr} 2355, էջ 1067, 1068, Հ^{dr} 2357, էջ 1071, 1072
– ֆիլ., 1724 թ. - էջ 738
– 1733 թ. - էջ 278
– 1736 թ. - էջ 1008
– 1743 թ., կր. - էջ 1064
– 1748, գրիչ յէչմիածին - Հ^{dr} 2350/Ը, էջ 1053, 1055
– սարկ. Ճուղայեցի, 1768 թ., գրիչ յէչմիածին - Հ^{dr} 2186, էջ 359, 362
– վրդ. Թիֆլիզեցի եւօթեան, ժէ. դ., բառզոֆ - էջ 677, 678
– սիրց., 1783 թ. - էջ 198
– (Ստեփան), 1788 թ. - էջ 806
– ԺԸ. դ. - էջ 666
– վրդ. Ջուղայեցի, 1816 թ., գրիչի ի Տփխիս - Հ^{dr} 2316, 881, 884
– սամիրա, 1816 թ. - էջ 452
– սարկ, 1820 թ., ստացող ի Ջմիւռնիա - Հ^{dr} 2206, էջ 445, 448
– Վարդանով Յօճաննիսեանց, ԺԹ. դ. - էջ 225
– գրչի. - էջ 698
ՍՐԱՊԻՈՆ
– կթղ., 1650 թ. - էջ 857
– վրդ., 1631 թ. - էջ 1148
– (Սրապ), 1642 թ. - էջ 1174
ՍՐԻԿ ԿՈՍՏԱՆԴ, ԺԳ. դ., Տաղ. Աղամ նստեալ - էջ 384, 1192
ՍՓՓԼԱՍՏԻԿՍ, կոյս - էջ 329
ՍՕԼԹԱՆՊԷԿ, 1652 թ., պապ Յովհաննէս գրիչ Շօռոթեցու - էջ 60, 61
ՍՕԼԹԱՆՂՈՒԼՈՒ, ժէ. դ. - էջ 212
ՎԱԱՁ, 1656 թ., ոդի խօջամալի - էջ 1209, 1210
ՎԱԷՆԴԻՆՈՍ մարտիրոս - էջ 329
ՎԱԽԹԱՆԳ պրճ., ԺԳ. դ., ի խնդրոյ երգնկացւոյ - էջ 296, 300, 305, 393,
ՎԱՀԱՆ
- եպս. Նիկիոյ, Ը. դ. - էջ 755
– հայր ստացող Գրիգոր վրդ., 1629 թ. - էջ 153
ՎԱՀՐԱՄ
– կթղ. - էջ 221
– 1173 թ. - էջ 1122
– ռաբուպի Սկեւռացի, 1215-1290 թթ. - էջ 251, 298, 722, 927, 929, 967, 973, 977, 1184
– 1252 թ. - էջ 756
– իշխան ճայոց, ԺԳ. դ - էջ 375
ՎԱՂՈՐՇԱԿ, Անշակունեաց թգւ. Հայոց - էջ 337
ՎԱՆԱԿԱՆ վարդապետ, 1181-1251 թթ., Բան հաւատոյ - էջ 983, Համեմատութիւն Հին և Նոր Կտակարանաց - էջ 18, 484, Հաւցմունք - էջ 212, 275, 722, Պատճառք Առաջաւորաց - էջ 54, Յաղագս սարեմտին - էջ 363, 726, Մեկնութիւն Սաղմոսացն - էջ 410, 752, 753, ի բանից - էջ 392, 983, նշում - էջ 15, 16, 218, 468, 717, 756
ՎԱՌՎԱՌԻ
– 1680 թ., մայր ստացող Սիմէոն վրդ փոխ Ջուղայեցւոյ - էջ 163, 168
– ԺԸ. դ. - էջ 363
ՎԱՍԻԼ
– յիշուած Յովհաննէս Աւետարանչի պատմութիւնում - էջ 778
– կայսր - էջ 418
ՎԱՍԳՕ սարկ., 1525 թ. - էջ 1176
ՎԱՐԴԱՆ
– Մամիկոնեան, (Վաղդանաձի), ննտ. 451 թ., ի Վարդան գրաց - էջ 777, 981, 1105, 1116, 1145, մանրանկար - էջ 651, նշում - էջ 337, 541, 871, 1165
– Դիւանապետիր, վխճ. 1003 թ., եղբայր Գրիգոր Նարեկացւոյ - էջ 176
– Այգեկցի, Մարաթացի, ԺԲ.-ԺԳ. դդ., Գիրք առակաց - էջ 27, 281, 306, 508, 699, 743, 1161, խրատք - էջ 98, 148, 655, 656, 729, Վասն անհուն ողջանցն - էջ 42, 54, 81, 568, 655, Վասն ողջախնամութեան - էջ 80, նշում - էջ 27, 373, 1164
– վրդ., Արեւելցի, 1200-1270 թթ., Աշխարհացոյց - էջ 270, 390, 760, 815, 821, 1106, Թարգմանութիւն պարսիկ բառի - էջ 818, Թուղթ առ Հեթում - էջ 272, Ի ժղլանաց - էջ 376-378, 653, 722, Խոստովանութիւն ճշմարիտ հաւատոյ - էջ 718, Մեկնութիւն Աւարածոց - էջ 261, 320, 388, Մեկնութիւն ելից - էջ 262, Մեկնութիւն Հայր Մեր - էջ 320, 410, Մեկնութիւն Քեռականի - էջ 959, 964, 1101, 1104, 1111, 1112, 1114, 1143, Վասն առնեայն անձին փրկութեան - էջ 414, Վասն եզեկիէլիի տեսլեանն - էջ 482, Վասն շարակնաց - էջ 981, Վասն Տասնաբանեաս պատգամացն - էջ 794, ի բանից - էջ 411, 499, 526, 735, 990, բառզոֆ - էջ 102, 298, 301, 320, 322, 656, 728, Տաղ. Ամբիւ չարեօք - էջ 130, նշում - էջ 376, 602, 671, 720, 816, 960, 1102, 1112, 1147
– աբղ., ԺԳ. դ. - էջ 757
– ֆիլ., 1411 թ. - էջ 309
– 1452 թ., հայր Ստեփանոս ռաբունու - էջ 241
– ԺԵ. դ., յեռագայ կազմող - էջ 1178, տաղ. Դռնեանաք զԲնի - էջ 1177
– ֆիլ., 1598 թ. - էջ 1172
– ԺԶ. դ., գրիչ յԻլով - Հ^{dr} 2267, էջ 715, 718
– սրկ., 1644 թ., գրիչ - Հ^{dr} 2180, էջ 327, 337
– ֆիլ., 1652 թ., հայր Յովհաննէս վրդ. Շռոթեցու - էջ 58, 60, 61, 62
– Պարոնտէր Կաֆայեցի, 1659 թ., տասղ. Վարդն ի բացվեր - էջ 1197
– (Վաթան), 1662 թ., ստացող - Հ^{dr} 2183, էջ 343, 352
– 1669 թ., ոդի Դիլանճեի - էջ 689
– երէց, 1680 թ., գրիչ յԱղընդաց գիւղ – Հ^{dr} 2128, էջ 137, 147
– վրդ. Բաղիշեցի, 1683 թ. - էջ 724
– ֆիլ., 1698 թ. - էջ 749
– ԺԷ. դ. - էջ 212

– Ախթամարցի, ԺԷ. դ. - Էջ 94
– վրդ.,ԺԷ դ., ուսուցիչ Գրիգոր Շղթայակրի - Էջ 883
– Կարբեցի, 1711 թ., գրիչ ի Պերգամէ - Հմր 2129, Էջ 139, 142
– 1732 թ., ոդղի Գրիգորի - Էջ 88
– աբպ., 1755 թ., ասացող ի Կոստանդնուպոլիս - Հմր 2255, Էջ 665, 666
– կր., 1758 թ. - Էջ 340
– աբպ., 1769 թ. - Էջ 668
– ախց., գրաշար ի Ս. Էջմիածին, 1775 թ. - Էջ 1020
– վրդ., կնճադրոշմ, 1776 թ. - Էջ 80
– ԺԸ. դ. - Էջ 84
– ԺԹ. դ. - Էջ 50
ՎԱՐԴԱՆՇԱՀ, 1383 թ., եղբայր Սարգիս գրչի - Էջ 689
ՎԱՐԴԵՆԻ, 1351 թ. - Էջ 1114
ՎԱՐԴԵՐԵՍ
– ԺԷ. դ. - Էջ 324
– 1525 թ. - Էջ 1176
– Լեհացի, 1635 թ., գրիչ Յէջմիածին - Հմր 2380, Էջ 1137, 1142, 1143
ՎԱՐԴԿԱ
– 1698 թ., մայր Յակոբ գրչի - Էջ 749
ՎԱՐԴԱՎԱԹՈՒՆ, ԺԷ. դ., հայր Աբրահամ գրչի - Էջ 583, 584
ՎԱՐԴԱՒՃԻ ՇԷՅԹԱՆԵՆՆ - Էջ 21, 265, 279, 757
ՎԱՐԴԱՒՄ, ԺԸ. դ. - Էջ 363
ՎԱՐԽԱՎԹՈՒՆ, ԺԷ. դ. - Էջ 212
ՎԵՐԳԻՒՐՈՍ - Էջ 134, 950
ՎԷԴԱՍՏՈՍ եպս. - Էջ 329
ՎԷՍՊԻԱՆՈՍ կայսր - Էջ 377
ՎԻԿՏՈՐԻՈՍ ճեմ. - Էջ 861
ՎԻՆՍԷՆՍԻՈՍ մարտիրոս - Էջ 328
ՎԼԱՍ սրբ. - Էջ 329
ՎԼԱՏԻՍԼԱՒ ԳՒԼԱՅ, 1634 թ., թգւ. Լեհաց - Էջ 174
– 1569 թ. - Էջ 193, 194
ՎՈՒՄՇԱՊՈՒՀ - Էջ 1150
ՎՐԹԱՆԷՍ
– դպիր, 1642 թ. գրիչ ի Կաֆա - Հմր 2330/Բ, Էջ 959-961
– (Վարդանեն), ԺԷ. դ. - Էջ 212
– վրդ., տաղ. Հայաստանեաց հազար - Էջ 1194
ՏԱՃԱՏ, հայր Յովտանէսի իշխանի - Էջ 602
ՏԱՅԱՍԱ. - Էջ 502, 654
ՏԱՆԱՒՈՒՂ, հայր Սարգիս գրչի, 1733 թ. - Էջ 731
ՏԱՆՏԱՂՈՍ, դիցք. - Էջ 13
ՏԱՏԿՈՒՄ, 1656 թ. - Էջ 1210
ՏԱՐԿԻՐՀԱՆ, ԺԸ. դ. - Էջ 1114
ՏԷՏԷ մանուկի, գրչի. - Էջ 254
ՏԷՐՈՆ, 1699, գրիչ ի Համատան - Հմր 2301, Էջ 839, 840
ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ աբպ., 1447 գրիչ - Հմր 2130, Էջ 141, 144
ՏԻԳՐԱՆ թգւ. Հայոց - Էջ 760
ՏԻԲԵՐԻՈՍ կայսր - Էջ 604, 722, 730
ՏԻՄԱՆՋ լիկաթ, 1248 - Էջ 720
ՏԻՄՈԹԷՈՍ
– առաքեալ - Էջ 73, 74, 94, 211, 246, 248, 328, 433, 525, 545, 557, 760, 873, 1180
– հայրապետ Ալվիսանդրու - Էջ 983
– 1693 թ., ոդղի Յովհաննէս Իսպահանցւոյ - Էջ 1062
ՏԻՏԻՍ, դիցք. - Էջ 13
ՏԻՏՈՍ առաքեալ - Էջ 1010
ՏԻՐՍՏՈՒՐ
– վրդ., ԺԹ. դ., բառզմ - Էջ 69, 73, 74, 178, 220, 246, 320, 321, 322, 325, 363, 364, 365, 522, 525, 694, 695, 696, 926-928, ճշտմ - Էջ 511
– աբպ., 1424 թ., եղբայր Մկրտիչ աբպ Նդհմեցու - Էջ 278
– ԺԵ. դ., գրիչ - Հմր 2158, Էջ 247, 249
ՏԻՐԱՅՈՒ աբպ., ԺԹ դ., գրիչ ի Սուրբ Բարթողիմէոս - Հմր 2364, Էջ 1087, 1090
ՏԻՐՏԻԿԻՆ, ժ. դ. - Էջ 1122
ՏԻՒՐՈՒՄՍՈՍ ճեմ. - Էջ 329
ՏԻՒՔՔԻՈՍ, Պետրոս առաքեալի ոդղին - Էջ 1082
ՏՈՒՏՈՒՄ, 1628 թ. - Էջ 273
ՏՐԱՅԻԱՆՈՍ կայսր - Էջ 569
ՏՐԴԱՏ
– Գ թգւր., Գ.-Դ. դդ., մանրանկար - Էջ 101, 719
– 1652 թ., եղբայր Կիրեղ գրչի - Էջ 23
ՏՕԲԻԱ, Աստվ. - Էջ 318, 618
ՏՕՏԱՒԱՅ եռանկի - Էջ 48

Ր

ՌԱԽԱՔ - Էջ 134

Ց

ՑԻՍՏԵՆՍ - Էջ 127

Փ

ՓԱՆՈՍ
– ճոյ., 1693 թ. - Էջ 122
– ԺԷ. դ. - Էջ 243
– ԺԸ. դ. - Էջ 363
– ԺԸ դ. - Էջ 996
– ԺԹ. դ. - Էջ 626
ՓԱՆՈՍ
– 1656 թ. - Էջ 1210
– 1678 թ. - Էջ 1186
ՓԱՆՈՒԿԻ ճուեշտակ - Էջ 379, 828
ՓԱՇԱԽԱԹՈՒՆ, 1432 թ. - Էջ 1176
ՓԱՌԱՉՆ, դուստր Անաստասի - Էջ 608
ՓԱՐԹԱՄ, 1663 թ., գրիչ ի Զէյթուն - Հմր 2108, Էջ 37, 40
ՓԱՐԼԻ - Էջ 317, 392
ՓԱՐԻ, ԺԷ. դ., կին Ոսկան ճեյի - Էջ 1172
ՓԵԴՐՈՆ, դիցք. - Էջ 13
ՓԻԼԻՊՈՍ
– առաքեալ - Էջ 569, 616, 1000
– Ս. Աղբակեցի, կթղ. Հայոց՝ 1632-1655 թթ. - Էջ 23, 58, 174, 634, 717, 805, 857, 858, 961, 1099, 1155, 1174, 1182, 1204
– ճոյ., 1691 թ. - Էջ 1186
– վրդ ԺԷ. դ - Էջ 93
– սրկ. Ագռնջեցի, 1766 թ., գրիչ - Հմր 2216, Էջ 471, 475
– մանուկի, ԺԸ. դ. - Էջ 641
– աոճպս. Զմիւռնիոյ, 1820 թ. - Էջ 447
– կր., ԺԹ. դ. - Էջ 50
ՓԻԼԻՆԿՈՆ փիլիս. - Էջ 506
ՓԻԼԻՊՐՏԱԻՈՆ իշխան - Էջ 337
ՓԻԼՔՄԻԱՆՈՍ սուրբ հայր - Էջ 652

ՓԻԼՈՆ
– Երայեցի, Ա. դ., բառ - է 1102, Յաղագս յառաչիմանութեան - է 14, Աստուածային օրինացն - է 18, Մատենագրութիւնք - է 15, 19, Լուծմունք գրոցն - է 1134, 1135, ՝ի շրամ - է 17, 1135
– ժԳ. դ., Հաւցումն առ Վանական վարդապետն - է 212
ՓԻՍԱԿ, 1635 թ. - է 1208
ՓԻՐՌԷԻՍ, 1724 թ., իշխան Ղանտահարու - է 738
ՓՈՏ, պատրիարք Կ. Պոլսոյ, Թ. դ. - է 302, 755
– Փոտիոն, արքեպ. - է 1172
ՓՐԻՍԿԵԱՅ արք. - է 328
ՓՕՆՑԻՍԱՆՈՍ - է 283

ՔԱՌԱԹ, 1297 թ. - է 303
ՔԱԼԲԱԼԻ խան, 1637 թ. - է 805
ՔԱՀԱՆ, 1644 թ. - է 208
ՔԱՄ - է 637
ՔԵՐԱԿԱՊԱՏ - է 272, 723
ՔԼՕՏԻՈՍ - է 329
ՔՈՒԱՐՔՈՒԲ - է 653
ՔՈՀՈՒՍ ԿԵՍԱՐՈՒ - է 982
ՔՈՋԱՐ, ժԸ. դ. - է 84
ՔՍԵՆՈՖՈՆ - է 663
ՔՐԻՍՏԱՒՐԻԿ - է 404
ՔՐԻՍՏՈՍԱՏՈՒՐ
– արք., գրիչ ի Կաֆայ - Հմր 2387, է 1173, 1175, 1176
– ժԸ. դ. - է 780

ՔՕԹԱՆ, տաղ. Աատծոյ Տէր - է 1013
ՔՕՉՈ, ժԸ. դ., Իէն Դաւապու - է 690

Օգոստինոս Երանելի, 354-430 թթ., ի բանից - է 18, 482, 636, 1131, Խառոզ 344-347, 528, 531, 534, 578, ՝ի շրամ - է 346, 349, 350, 400, 637, 666, 699, 713
ՕԳՈՍՏՈՍ Հռոմեական կայսր, Ա. դ. մ. թ. ա. - է 55, 56, 678
ՕԳՍԷՆՏԻՈՍ
– (Աւխէնտ), 1435 թ., գրիչ ի Կաֆայ - Հմր 2400, է 1211, 1212, ՝ի շրամ - է 1176
– 1613 թ., հայր Գրիգոր Իլովցու - է 946
ՕԼՈՒՆԵԱՆ, 1675 թ. - է 782
ՕԿՏԱՒԻԱՆՈՍ կայսր - է 284
ՕՀԱՆՋԱՆ (Ոճաւիչան), 1716 թ., ոդի Դիլաճի - է 1007
ՕՄԱՐ, ԺԸ. դ. - է 160
ՕՇԻՆ
– Ա, թգ. Հայոց՝ 1308-1320 թթ. - է 20, 1177
– Թշնի պրն. - է 29, 322, 930
ՕՏՈՒԱՆՋԻՔ, 1477 թ. - է 214

Ֆաւռուխիս, ժէ. դ. - է 208
ՖԱՓԻԱՆՈՍ պապ, արք. - է 328
ՖԷԼԻՔՍ Ինյ., արք - է 328
ՖՐԱՆՉԻՍԿՈՍ Թոլեթի - է 13
ՖՐԻԿ, տաղ. Կուզե՞ս որ - է 1196, Յատաչն որ յաչխատես - է 132, 582

9.
ԴՐՉՈՒԹԵԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ամասիա - Հմր 2111, է 51
Ամիդօլու վանք - Հմր 2191/Բ, է 391
Անդրիանուպօլիս - Հմր 2245, է 619
Ասպահան - Հմր 2247, է 631, Հմր 2271, է 731, Հմր 2399, է 1207
Ատանա - Հմր 2268, է 719
Արզնի - Հմր 2111, է 51
Արծրունց գիւղ - Հմր 2128, է 137
Բազմենից վանք (Սուրբ Էջմիածին եւ Սուրբ Աստուածածին) - Հմր 2111, է 51
Բաղէշ - Հմր 2152, է 215
Բերիա - Հմր 2111, է 51
Բզնունեաց գաւառ - Հմր 2354, է 1063
Բիւզանդիա - Հմր 2370, է 1103
Գալու անապատ - Հմր 2388, է 1175
Գաղատիա - Հմր 2295, է 827
Գանձասար - Հմր 2277, է 769
Բուզանդիայ - Հմր 2370, է 1141
Դամաս - Հմր 2386, է 1171
Եգրկիա - Հմր 2351, է 1055
Երապօլիս (Արաքիր) - Հմր 2111, է 51
Երկիրն Բուսաց - Հմր 2368, է 1133
Երնջակ - Հմր 2175, է 301
Երուսաղէմ - Հմր 2119, է 93, 2127/ե, է 135, Հմր 2167, է 275, Հմր 2246, է 627, Հմր 2265, է 705, Հմր 2335, է 979
Զեյթուն - Հմր 2108, է 37, Հմր 2133, է 151, Հմր 2161, է 253, Հմր 2163, է 261
Զմիւռնիա - Հմր 2206, է 445, Հմր 2243, է 607
Էջմիածին - Հմր 2124, է 115, Հմր 2162, է 257, Հմր 2186, է 359, Հմր 2212, է 453, Հմր 2220, է 479, Հմր 2222, է 487, Հմր 2224, է 493, Հմր 2228, է 515, Հմր 2257, է 675, Հմր 2286, է 801, Հմր 2289, է 809, Հմր 2309, է 853, Հմր 2319, է 887, Հմր 2337, է 997, Հմր 2350/Բ, է 1053, Հմր 2356, է 1067, Հմր 2368, է 1095, Հմր 2380, է 1137, Հմր 2389, է 1179, Հմր 2397, է 1201
Թաւրէզ - Հմր 2189, է 371
Թաւուզ - Հմր 2116, է 79
Թեղուպօլիս - Հմր 2106, է 23
Թիֆլիզ - Հմր 2315, է 879
Թօխատ (Եդրկիա) - Հմր 2200, է 429
Իլով - Հմր 2267, է 715
Իսպահան-Ջուղայ - Հմր 2358, է 1071
Լուսաւորչի վանք - Հմր 2179, է 325
Նատաբատապ ոխտ - Հմր 2143, է 179
Նարբերթ - Հմր 2111, է 51
Նոռաւանքատ - Հմր 2101, է 13, Հմր 2273, է 751
Ծոռծոռու վանք - Հմր 2104, է 19

Կաֆա - Հ^{dr} 2120, էջ 95, Հ^{dr} 2330/Բ, էջ 959
Կեսարիա - Հ^{dr} 2121, էջ 101, Հ^{dr} 2218, էջ 475, Հ^{dr} 2291, էջ 813
Կողոնիա (Ղարասար) - Հ^{dr} 2105, էջ 19
Կ. Պոլիս - Հ^{dr} 2210, էջ 451, Հ^{dr} 2212, էջ 453, Հ^{dr} 2251, էջ 651, Հ^{dr} 2253, էջ 661, Հ^{dr} 2255, էջ 665, Հ^{dr} 2278, էջ 771, Հ^{dr} 2369, էջ 1099
Կտուց աննապատ - Հ^{dr} 2111, էջ 51, Հ^{dr} 2191/Բ, էջ 391
Համառատ - Հ^{dr} 2301, էջ 839, Հ^{dr} 2350/Ա, էջ 1053
Մախու - Հ^{dr} 2259, էջ 679
Մառսիմ - Հ^{dr} 2191/Ա, էջ 389
Մարաշ - Հ^{dr} 2160, էջ 251, (Գերմանիկ) Հ^{dr} 2244/Բ, էջ 613
Մեծոփայ վանք - Հ^{dr} 2177/Ա, էջ 307, Հ^{dr} 2178, էջ 317
Մար - Հ^{dr} 2233, էջ 557
Յոճանավանք - Հ^{dr} 2381, էջ 1143
Նորավանք (մերձ ի Բղէի) - Հ^{dr} 2374, էջ 1119
Նոր Ջուղա - Հ^{dr} 2138, էջ 163, Հ^{dr} 2159, էջ 249, Հ^{dr} 2261/Ա, էջ 691, Հ^{dr} 2261/Բ, էջ 692, Հ^{dr} 2338, էջ 1003
Նօլիհա - Հ^{dr} 2141/Բ, էջ 174
Շապին Ղարահիսար - Հ^{dr} 2235, էջ 571
Շոռոթ - Հ^{dr} 2111, էջ 51, Հ^{dr} 2135, էջ 155
Ծօշ տե՛ւ ետու Նոր Ջուղա - Հ^{dr} 2192/Գ, էջ 397, Հ^{dr} 2305, էջ 845, (Սպահան) Հ^{dr} 2370, էջ 1103, Հ^{dr} 2373/Բ, էջ 1118
Պերգամէ - Հ^{dr} 2129, էջ 139
Պրուսա - Հ^{dr} 2139/Բ, էջ 169, Հ^{dr} 2197/Բ, էջ 418, Հ^{dr} 2197/Գ, էջ 419, Հ^{dr} 2280,0 էջ 773
Ջուղայ - Հ^{dr} 2266, էջ 711
Ռուսաց երկիր - Հ^{dr} 2368, էջ 1095
Սանկտ Պետերբուրգ - 2323, էջ 929
Սեբաստիա - Հ^{dr} 2151, էջ 211, Հ^{dr} 2311, էջ 863
Սերկեւիլի գիւղ - 2154 Հ^{dr}, էջ 231
Սուրբ Անտոնի վանք (մերձ ի Կաֆայ) - Հ^{dr} 2387, էջ 1173, Հ^{dr} 2400, էջ 1211
Սուրբ Բարթուղիմէոս - Հ^{dr} 2364, էջ 1087
Սուրբ Թումայ - Հ^{dr} 2352/Բ, էջ 1058
Սուրբ Լուսաւորչի գերեզման - Հ^{dr} 2329, էջ 953
Սուրբ Կարապետ - Հ^{dr} 2126, էջ 123
Սուրբ Յակոբայ ուխտ - Հ^{dr} 2142, էջ 175, Հ^{dr} 2150, էջ 207
Սուրբ Սահակ Պարթեւ (Վան) - Հ^{dr} 2111, էջ 51
Սուրխաթ - Հ^{dr} 2371, էջ 1109
Վարագ - Հ^{dr} 2177/Բ, էջ 311
Տաթեւ -Հ^{dr} 2144, էջ 187, Հ^{dr} 2382, էջ 1157
Տփխիս - Հ^{dr} 2156, էջ 237, Հ^{dr} 2316, էջ 881
Ուչի վանք - Հ^{dr} 2274, էջ 757
Քարթման - Հ^{dr} 2308, էջ 851

Է.
ԳՐԻՉՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ԱԲՐԱՀԱՄ
– աբղ., ստացող. ժէ. դ. - Հ^{dr} 2236, էջ 575, 583-584
– ժէ. դ. - Հ^{dr} 2127/Ա, էջ 129-130
ԱԹԱՆԱՍ
– սրկ., 1644 թ. - Հ^{dr} 2180, էջ 327, 338
– 1686 թ., 2109 - Հ^{dr} էջ 39, 45
– ժէ.-ԺԸ.դդ. - Հ^{dr} 2170, էջ 287, 290
ԱԼԷՔՍԱՆ
– (Ալիխան) երէց, ժէ. դ. - Հ^{dr} 2122, էջ 111, 113
– երէց Անդրէասցի, ժէ. դ. - Հ^{dr} 2123, էջ 113, 116
ԱՆԴՐԻԱՄ
– տէր, ԺՀ. դ. - Հ^{dr} 2372, էջ 1113, 1116
– (Անտրիաս) ժէ. դ. - Հ^{dr} 2252, էջ 657, 661
ԱՌԱՔԵԼ
– (Առաքեալ) աբղ., 1637 թ., էչմիածին - Հ^{dr} 2286, էջ 801, 805
– ճեյ. Քաղամացի, 1652-1679, կտուց - Հ^{dr} 2111, էջ 51, 59
– ճեյ., 1665թ., էչմիածին - Հ^{dr} 2124, էջ 115, 120
– Նախիջեւանցի, 1769 թ., էչմիածին - Հ^{dr} 2257, էջ 675, 678
ԱՍՈՒԱՆՏՈՒՐ, 1712 թ. - Հ^{dr} 2190/Ա, էջ 379, 386
ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
– երէց, 1640 թ., Սպահան - Հ^{dr} 2247, էջ 631, 634
– 1695 թ. - Հ^{dr} 2248, էջ 635, 639
– աբղ., ժէ. դ. - Հ^{dr} 2343/Ա, էջ 1025, 1027
– աբղ. (յաղագոցող), ժէ. դ. - Հ^{dr} 2118/Ա, էջ 89, 91
– երէց, ժէ. դ., Սուրբ Թումա - Հ^{dr} 2352/Բ, էջ 1058, 1059
– ճեյ., 1733-1735 թթ., ծօշ - Հ^{dr} 2192/Գ, էջ 397, 400
– ԺԸ. դ. - Հ^{dr} 2225, էջ 505-506, Հ^{dr} 2304, էջ 845-846
ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ երէց Հաճատացի, 1699 թ. - Հ^{dr} 2301, էջ 839-841
ԱՒՆ, տէր, ստացող. 1309 թ. - Հ^{dr} 2174, էջ 299, 302
ԱՒԵՏ դպիր, ժէ. դ. - Հ^{dr} 2352/Ա, էջ 1057, 1058
ԱՒԵՏԻՍ
– Թիֆլիզցի, 1668 թ. - Հ^{dr} 2306, էջ 847, 850
– երէց, ծողկող.1724 թ., Սպահան - Հ^{dr} 2271, էջ 731, 740
– կր., ԺԸ. դ. - Հ^{dr} 2165, էջ 267, 269
ԱՒԵՏԻՔ վրդ., ժե. դ. (շուրջ 1435 թ.), Սուրբ Անտոնի վանք - Հ^{dr} 2400, էջ 1211-1212
ԱՒՔՍԷՆԴ կր., 1435 թ., Սուրբ Անտոնի վանք - Հ^{dr} 2400, էջ 1211-1212
ԲԱՂՏԱՍԱՐ, 1761 թ. - Հ^{dr} 2254, էջ 663-664
ԲԱՐՍԵՂ
– ճեյ. 1419 թ., Ս. Յակոբայ ուխտ - Հ^{dr} 2142, էջ 175, 179, Հ^{dr} 2150, էջ 207, 210
– աբղ., ժէ. դ. (շուրջ 1668 թ.) - Հ^{dr} 2306, էջ 847, 850
ԳԱԼՈՒՍՏ սիրացու, 1705 թ. - Հ^{dr} 2345, էջ 1031, 1032
ԳԱՍՊԱՐ երէց, 1656 թ., Սպահան - Հ^{dr} 2399, էջ 1207, 1209
ԳԷՈՐԳ
– եպս., ստացող, միաբան Սուրբ էչմիածնի, 1799 թ. - Հ^{dr} 2228, էջ 515, 520

– դպիր, ԺԸ. դ. (1717 թ.-ից յետոյ) - Հ^{մր} 2320, էջ 889, 924
ԳՐԻԳՈՐ
– ճիյ., 1252 թ., Խոտանաչատ - Հ^{մր} 2273, էջ 751, 755, 757
– 1394 թ., Թավրէզ - Հ^{մր} 2189, էջ 371, 379
– Տաթեւացի, 1403 թ. - Հ^{մր} 2382, էջ 1157, 1161
– 1418 թ., Խառաբատապ ոխտ - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 188
– կր., 1419 թ., Ս. Յակոբոյ ոխտ - Հ^{մր} 2142, էջ 175, 179
– ԺՋ. դ., ծաղկող - Հ^{մր} 2391, էջ 1183, 1186
– սքոյ. Իլովչի, ստացող, 1613 թ. - Հ^{մր} 2325, էջ 939, 946
– 1617 թ. - Հ^{մր} 2176/Ա, էջ 304, 305
– երէց, 1688 թ., Բգնունեաց գաւառ - Հ^{մր} 2354, էջ 1063, 1066
– երէց, ծաղկող, 1694 թ. - Հ^{մր} 2284, էջ 565, 570, 572
– երէց Կոստանդնուպոլսեցի, 1694 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2251, էջ 651, 656, 1698 թ., Զմիւռնիա - Հ^{մր} 2243, էջ 607, 612
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2123, էջ 113, 116
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2297, էջ 831, 834
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2331, էջ 963, 966
– վրդ., 1713 թ., Կաֆա - Հ^{մր} 2120, էջ 95, 100
– Չկնաչրցի, ԺԸ. դ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2119, էջ 93, 96
– ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2339, էջ 1007, 1016
– Սիւնեցի, 1807 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2222, էջ 487, 492
– սիրացու, 1816 թ. - Հ^{մր} 2312, էջ 875, 878
ԴԱՆԻԷԼ
– ԺԴ. դ. - Հ^{մր} 2262, էջ 693, 698
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2169, էջ 285, 286
ԴԱՒԻԹ
– երէց, ԺԵ. դ. - Հ^{մր} 2153/Ա, էջ 225, 226
– սրկ. Եղոկիացի, 1683 թ., Աւտանա - Հ^{մր} 2268, էջ 719, 724-725
– սքոյ., ստացող, 1697 թ., Սուրբ Կարապետ - Հ^{մր} 2126, էջ 123, 128
– վրդ., 1699 թ. - Հ^{մր} 2348/Ա, էջ 1037, 1038
– 1778 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2319, էջ 887, 888
ԵՂԻՇԱ դպիր Մարսլւացի, 1701 թ., Եղոկիա - Հ^{մր} 2351, էջ 1055, 1057
ԵՍԱՅԻ
– վրդ., 1635 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2380, էջ 1137, 1142
– 1637 թ., Թաւուզ - Հ^{մր} 2116, էջ 79, 83
ԵՓՐԵՄ
– կր. Տաթեւացի, 1665 թ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2291, էջ 813, 820
– վրդ., ստացող, վերատեսուչ Անդրիանուպոլիս, 1689 թ. - Հ^{մր} 2245, էջ 619, 625-626
ԶԱՔԱՐԻԱ, սրկ., 1789-1790 թթ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2220, էջ 479, 486
ԷՄԱՆՈՒԷԼ (Մանուէլ), ԺԲ. դ. - Հ^{մր} 2262, էջ 693, 698
ԹԷՈԴՈՍ, 1715 թ., Թեոդոսիոպոլիս - Հ^{մր} 2106, էջ 23, 30-32
ԹՈՐՈՍ
– 1342 թ. - Հ^{մր} 2102, էջ 15, 16
– Տաւօնեցի, 1346 թ. - Հ^{մր} 2187/Բ, էջ 363,366
– 1609 թ., Վառագ - Հ^{մր} 2177/Բ, էջ 311, 318
– 1614 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2369, էջ 1099, 1102
ԹՈՒՄԱՅ
– վրդ., 1402-1406 թ., Բաղէշ - Հ^{մր} 2152, էջ 215, 223-224
– ճիյ., 1425 թ., Տաթեւ - Հ^{մր} 2144, էջ 187, 191
ԹՈՒՄԱՆ, 1658 թ., Քարթաւն - Հ^{մր} 2308, էջ 851, 854
ԻԳՆԱՏԻՈՍ
– կր., ԺԲ. դ. - Հ^{մր} 2137, էջ 159, 163-164
– դպիր սրկ., 1687 թ., Մատափն - Հ^{մր} 2191/Ա, էջ 389-391
ԻՎԱՆՇՅՈ սրկ., գրիչ, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2296, էջ 829, 832
ԼԻՒԱՆՈՍ ԲԱՔԵՐԴԱՑԻ, ստացող, 1642 թ., Դումնաւս - Հ^{մր} 2386, էջ 1171, 1174
ԼՈՒՍԻԿ սրկ., 1581 թ., 1598թ. - Հ^{մր} 2267, էջ 715, 718
ՄԱԶԱՏՈՒՐ
– ԺԲ. դ. - Հ^{մր} 2149, էջ 205, 207
– (խաչպտուր) կր., ԺՋ. դ. - Հ^{մր} 2155, էջ 235, 238
– Կոստանդնուպոլսեցի, 1755-1769 թթ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2255, էջ 665-669
ԿԱՐԱՊԵՏ
– ճիյ., 1425 թ., Տաթեւ - Հ^{մր} 2144, էջ 187, 190
– ճիյ., 1476 թ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2335, էջ 979, 993-995
– ԺՋ. դ. (1598 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2385, էջ 1165, 1172
– վրդ., ԺՋ. դ. - Հ^{մր} 2152, էջ 215, 224
– ճիյ., ԺԷ. դ. (1683 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2268, էջ 719, 733
– սքոյ., ծաղկող, 1733 թ., Մարաչ - Հ^{մր} 2160, էջ 251, 254
– սքոյ. Մոկաց, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2139/Ա, էջ 167, 170
ԿԻՐԱԿՈՍ վրդ. Թաւնցի, 1686 թ., 2109 - Հ^{մր} էջ 39, 44
ԿԻՒՐԵՂ ՂԱՐԱԱՐՑԻ, 1652 թ., Կողմնիա - Հ^{մր} 2105, էջ 19, 22-23
ՀՒԻՓՍԻՄԷ, 1664 թ. - Հ^{մր} 2390, էջ 1181, 1184
ՂԱԶԱՐ
– 1419 թ. - Հ^{մր} 2117, էջ 83, 87
– Ղրիմեցի, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2107, էջ 33, 36
– 1650 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2309, էջ 853, 856
ՂՈՒԿԱՍ վրդ. Խարբերթացի, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2310, էջ 857, 862
ՂՈՒԿԻՒԱՆՈՍ դպիր, ստացող, 1761 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2289, էջ 809, 812
ՄԱԼԽԱՍ, 1671թ., Շօշ - Հ^{մր} 2305, էջ 845, 848
ՄԱԿԱՐ ԷԼԼԻԿԵՑԻ, 1450 թ. - Հ^{մր} 2226/Բ, էջ 507, 513
ՄԱՆԱՍԷ դպիր, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2322, էջ 925, 930
ՄԱՆՈՒԻԷԼ ճիյ., 1352-1354 թթ., Մար - Հ^{մր} 2233, էջ 557, 562, 564
ՄԱՏԱԹԵԱՅ սքոյ., 1624 թ. - Հ^{մր} 2292, էջ 819, 823-824
ՄԱՐԳԱՐ
– սքոյ., գրիչ, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2239, էջ 595, 600
– Խօճէից (Հեղինեակը), 1810 թ., Մանկտ Պետերբուրգ - Հ^{մր} 2323, էջ 929, 931
ՄԱՐԿՈՍ սրկ., 1652 թ. - Հ^{մր} 2303, էջ 843, 844
ՄԱՐՏԻՐՈՍ
– երէց, ստացող, 1587 թ., Մեթաստիա - Հ^{մր} 2151, էջ 211, 215-216
– երէց, 1631 թ., Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2338, էջ 1003, 1006
– ջահընկալ, 1631 թ., Յոհաննավանք - Հ^{մր} 2381, էջ 1143, 1156
– երէց, 1680 թ., Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2138, էջ 163, 165, 168
– վրդ. Համթեցի, 1696 -1708 թթ., Կտուց, Ամիրդօղու վանք - Հ^{մր} 2191/Բ, էջ 391, 395-396

– արվ., ստացող. 1725 թ. - Հ^{մր} 2285, էջ 797, 800, 802
– արվ., ժԸ. դ. - Հ^{մր} 2231, էջ 537, 554
Մելքիսեդ, 1416 թ., ստացող - Հ^{մր} 2148, էջ 201, 204
Մելքոն, 1739 թ. - Հ^{մր} 2248, էջ 635, 640
Մեսրոպ, 1731 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2162, էջ 257, 261-262
ՄԻՆԱՍ
– 1627 թ. - Հ^{մր} 2147/Գ, էջ 190, 202
– երէց Էտրինեցի, ծաղկող, 1689 թ. - Հ^{մր} 2229, էջ 521, 526, 1707թ., Պրուսա - Հ^{մր} 2197/Գ, էջ 419, 421
– արվ. Բիւզանդացի, ստացող, 1797 թ., Սերաստիա - Հ^{մր} 2311, էջ 863, 874-875
ՄԻՔԱՅԵԼ
– երէց, 1691 թ. - Հ^{մր} 2113/Բ, էջ 65-67
– վրդ., 1693 թ., Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2266, էջ 711, 714-715
– ժԷ. դ. - Հ^{մր} 2125, էջ 121, 123
Մխիթար, 1318 թ., Մոռծորու վանք - Հ^{մր} 2104, էջ 19-20
ՄԿՐՏԻՉ
– արվ. Ղրիմեցի, 1424 թ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2167, էջ 275, 278
– տէր, ԺՋ. դ. - Հ^{մր} 2267, էջ 715, 718
– ստացող, 1643 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2389, էջ 1179, 1182
– Աշաաուակեցի, 1658-1665 թթ., Ուշի - Հ^{մր} 2274, էջ 757, 761-762
– Միհայլեան, 1837 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2278, էջ 771-772
ՄՈՎՍԷՍ կր., ծաղկող, 1640 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2397, էջ 1201, 1204
ՄՈՒՐԱՏ ՎԱՆԵՑԻ, 1799 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2210, էջ 451, 452
ՅԱԿՈԲ
– ԺԴ. դ. - Հ^{մր} 2326, էջ 945, 949
– Ռշտունեցի, աչակերտ Յովհան Ոոտնեցւոյ, ստացող, Մեծոփայ վանք, ԺԴ. դ., - Հ^{մր} 2178, էջ 317, 324
– արվ., 1418 թ., հատաբաստայ ուխտ - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 184-185
– Մշախբրցի,1696-1698 - Հ^{մր} 2272, էջ 741, 747-749
– արվ., ստացող, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2361, էջ 1079, 1084
– ճիյ., ժէ. դ. - Հ^{մր} 2115, էջ 75, 78
– ճիյ., ժէ. դ. (1699 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2353, էջ 1061, 1064
– արվ., 1731թ., Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2159, էջ 249, 251-252
– դպիր, 1775 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2253, էջ 661, 664
– Կոնդեցի, 1827 թ. - Հ^{մր} 2213/Բ, էջ 470
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
– արվ., ծաղկող, ԺԵ. դ. - Հ^{մր} 2146, էջ 193, 196
– ճիյ., ԺԸ դ. - Հ^{մր} 2269, էջ 725, 728
– ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2197/Ա, էջ 415, 417
ՅՈՎԱՒԻՄ դպիր, 1726 թ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2121, էջ 101, 112
ՅՈՎԱՍԱՓ ՍԵՓԱՍՏԱՑԻ, ԺԵ. դ. - Հ^{մր} 2127/Բ, էջ 130, 133
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
– 989 թ., Նորավանք (մեռած ի Բդէն) - Հ^{մր} 2374, էջ 1119, 1121-1122
– ծաղկող, ԺԳ. դ. - Հ^{մր} 2195, էջ 405, 411
– ճիյ., ԺԴ. դ (1393 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2365, էջ 1089, 1091-1092
– կր., 1411 թ., Մեծոփայ վանք - Հ^{մր} 2177/Ա, էջ 307, 309
– կր. Սանահնեցի, 1447 թ. - Հ^{մր} 2130, էջ 141, 144
– ճիյ., 1452 թ., Տփխիս - Հ^{մր} 2156, էջ 237, 241
– ԺԵ. դ. - Հ^{մր} 2366, էջ 1091, 1094
– (Յոճան), վրդ., 1562 թ. - Հ^{մր} 2287, էջ 807, 810
– (Յոճան), 1629 թ. - Հ^{մր} 2133, էջ 151-153
– դպիր, 1650 թ. - Հ^{մր} 2360, էջ 1077, 1078
– վրդ. Շոռոթեցի , 1652 – 1679 - Հ^{մր} 2111, էջ 51, 58-62
– ԺԷ. դ. (շուրջ 1656 թ.) - Հ^{մր} 2399, էջ 1207, 1210
– երէց, 1659 թ., Գանձասար - Հ^{մր} 2277, էջ 769, 772
– արվ., 1659–1662 թթ., Խպաճան - Հ^{մր} 2358, էջ 1071, 1073, 1076, 1693 թ. - Հ^{մր} 2352/Գ, էջ 1060, 1062
– 1663 թ., Ջեթռուն - Հ^{մր} 2163, էջ 261, 264
– 1674 թ. - Հ^{մր} 2182, էջ 339, 342
– ԺԷ. դ. (1668-ից առաջ) - Հ^{մր} 2281, էջ 775, 780-781
– (Յոճան) ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2343/Գ, էջ 1027, 1028
– ժամարար, 1733 – 1735 թթ., Շօշ - Հ^{մր} 2192/Գ, էջ 397, 400
– (Օհանէս) արվ., ԺԸ. դ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2218, էջ 475, 478
– արվ., ծաղկող, 1810 թ., Թիֆլիզ - Հ^{մր} 2315, էջ 879, 882
– դպիր Ցատրթիւճեան (ճեղինակը), 1817 թ., Պրուսա - Հ^{մր} 2280, էջ 773, 774
– (Յովհան) Բեն. Խտէմիչու, 1820 թ., Զմիւռնիա - Հ^{մր} 2206, էջ 445, 448
– Ղրիմեցի, 1824 թ. - Հ^{մր} 2208, էջ 447, 448
ՅՈՎՍԷՓ
– արվ., ԺԵ. դ. - Հ^{մր} 2153/Բ, էջ 227, 230
– վրդ., 1674 թ. - Հ^{մր} 2182, էջ 339, 342
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2164, էջ 265, 267
– արվ., 1766 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2222, էջ 487, 491
ՆԵՐՍԷՍ
– սրվ., 1664 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2356, էջ 1067, 1070
– 1668-1669 թթ., էջմիածին - Հ^{մր} 2124, էջ 115, 120-121
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2242, էջ 603, 608
– ԺԷ.-ԺԸ. դդ. - Հ^{մր} 2170, էջ 287, 291
ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ
– ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2327, էջ 949, 952
– երէց, Պրուսա, 1710 թ. - Հ^{մր} 2197/Գ, էջ 419, 422, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2197/Բ, էջ 418
ՇՄԱՒՈՆ
– ԺԴ. դ. - Հ^{մր} 2262, էջ 693, 697
– կր., 1659 դ., Երզնկա - Հ^{մր} 2175, էջ 301, 304
ՈՍԿԱՆ
– վրդ., 1640-1641 թթ., Ռուսաց երկիր, էջմիածին - Հ^{մր} 2368, էջ 1095, 1099-1100
– երէց Տփխիսեցի, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2136, էջ 157, 159
ՈՒՌՈՒՍՏԱՒԷՍ, 1662 թ. - Հ^{մր} 2183, էջ 343, 351
ՊԵՏՐՈՍ ԱՍՏԱՊԱՏՑԻ, 1681 թ. - Հ^{մր} 2349, էջ 1039, 1052
– սրկ. Պաղչաաւարայցի, 1696 թ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2265, էջ 705, 712
– դպիր, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2159, էջ 249, 251
– վրդ. Շապին Գարաճիսարցի, ստացող, ԺԷ. դ. - Հ^{մր} 2235, էջ 571, 576
– կր., 1771 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2224, էջ 493

ՊՕՂՈՍ
– պրպ. Տիտիկյի, ստացող, 1621-1624 թթ., Բիւզանդիա, Շօշ - Հ^{մր} 2370, էջ 1103, 1109
– Մննաչէնցի, ստացող, 1692- 1693 թթ. - Հ^{մր} 2246, էջ 627, 630, 631
– երէց Մարզուանցի, 1665 թ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2291, էջ 813, 820
– երէց, 1669թ. - Հ^{մր} 2109, էջ 39, 43-44
– պրպ., 1713 թ., Կաֆա - Հ^{մր} 2120, էջ 95, 100
ՍՍԱՀԱԿ
– 1644 թ. - Հ^{մր} 2180, էջ 327, 338
– ժէ. դ. (շուրջ 1637թ.) - Հ^{մր} 2286, էջ 801, 805
– դպիր, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2297, էջ 831, 834
– երէց, 1725 թ., Զէյթուն - Հ^{մր} 2161, էջ 253, 254
ՍՍՄՈՒԷԼ պրպ., 1712-1714 թթ. - Հ^{մր} 2112 էջ, 61, 64
ՍՍԱՐԴԻՍ
– վրդ., 1383 թ., Մակու - Հ^{մր} 2259, էջ 679, 688-689
– ժէ. դ. - Հ^{մր} 2379/Բ, էջ 1135, 1138
– ժէ. դ. - Հ^{մր} 2393, էջ 1187, 1190
– պրպ., 1708-1709 թթ., Մարաշ - Հ^{մր} 2244/Բ, էջ 613, 618
– դպիր, 1732 թ. - Հ^{մր} 2270, էջ 729, 731
– 1725 թ., Զէյթուն - Հ^{մր} 2161, էջ 253, 254
– Պետ, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2314, էջ 877, 880
ՍԻՄԷՈՆ
– ԹԱյ., 1325 թ., Գաղու ամապատ - Հ^{մր} 2388, էջ 1175, 1177
– վրդ., ժե. դ. - Հ^{մր} 2153/Բ, էջ 227, 230
– ժե. դ. - Հ^{մր} 2158, էջ 247, 250
– 1613 թ. - Հ^{մր} 2398, էջ 1203, 1207
– դպիր, ժէ. դ. (1668-ից առաջ) - Հ^{մր} 2281, էջ 775, 780-781
– ժէ. դ. - Հ^{մր} 2342, էջ 1023, 1026
– վրդ. Երեւանցի (հեղինակը), 1748-1759 թթ., էջմիածին, Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2212, էջ 453-454
ՍՈՒՔԻԱՍ պրպ. Զաւսեցի, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2190/Բ, էջ 386, 390
ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԱՂԹԱՄԱՐԵՑԻ, 1223 թ., Խոռանաչատ - Հ^{մր} 2101, էջ 13, 14-16
– 1357 թ., Սուխաթ - Հ^{մր} 2371, էջ 1109, 1112-1113
– ԺԴ. դ. - Հ^{մր} 2373/Ա, էջ 1115, 1118
– վրդ., 1402 – 1406 թ., Բաղէշ - Հ^{մր} 2152, էջ 215, 224
– (Ստեփանոսիկ) 1418 թ., Խառաբատայ ուխտ - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 184-185, 187-188
– ռաբուձապետ, 1452 թ., Տփխիս - Հ^{մր} 2156, էջ 237, 241
– ԹԱյ., 1631 թ., Յոճանավանք - Հ^{մր} 2381, էջ 1143, 1146, 1156
– վրդ., 1663 թ., Զէյթուն - Հ^{մր} 2163, էջ 261, 264
– Մշկոցի, ստացող, ժէ. դ. (1633 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2330/Ա, էջ 957, 959
– պրպ. Ջուղայեցի, ստացող, 1768 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2186, էջ 359, 362
– երէց, 1701 թ. - Հ^{մր} 2344, էջ 1029, 1031
– երէց, 1714 թ. - Հ^{մր} 2357, էջ 1071, 1072, 1721 թ. - Հ^{մր} 2346, էջ 1031, 1034, 1721 թ. - Հ^{մր} 2355, էջ 1067, 1068
– (Ստեփան) ծաղկող, 1746-1748 թթ., էջմիածին - Հ^{մր} 2350/Բ, էջ 1053, 1055
– վրդ. Ջուղայեցի, 1816 – 1818 թթ., միաբան Սուրբ էջմիածնի, Տփխիս - Հ^{մր} 2316, էջ 881, 884
ՎԱՐԴԱՆ
– ԺՋ. դ. - Հ^{մր} 2267, էջ 715, 718
– երէց, 1680 թ., Աւրնդաձոց գիւղ - Հ^{մր} 2128, էջ 137, 140
– սրկ., 1644 թ. - Հ^{մր} 2180, էջ 327, 337
– Կարբեցի, 1711 թ., Պերգամէ - Հ^{մր} 2129, էջ 139, 142
ՎԱՐԴԵՐԵՍ ԼԵՀՀՑԻ, ժէ. դ. (շուրջ 1635 թ.), էջմիածին - Հ^{մր} 2380, էջ 1137, 1142-1143
ՎՐԴԱՆԷՍ դպիր, 1642 թ., Կաֆա - Հ^{մր} 2330/Բ, էջ 959-961
ՏԷՐՈՆ, ժէ. դ., Համատասի - Հ^{մր} 2301, էջ 839, 840
ՏԷՐՈՒՒՆԱԿԱՆ պրպ., 1447 թ. - Հ^{մր} 2130, էջ 141, 144
ՏԻՐԱՏՈՒՐ, ժե. դ. - Հ^{մր} 2158, էջ 247, 249
ՏԻՐԱՑՈՒ պրպ., ԺԴ. դ., Սուրբ Բառդուղիմէոս - Հ^{մր} 2364, էջ 1087, 1090
ՓԱՐԹԱՄ, Զէյթուն, 1663 թ. - Հ^{մր} 2108, էջ 37, 39
ՓԻԼԻՊՊՈՍ ԱՒԲՆՑԵՑԻ, 1766 թ. - Հ^{մր} 2216, էջ 471, 475
ՔՐԻՍՏՈՓԱՏՈՒՐ պրպ., ծաղկող, կազմող, 1432 թ., Սուրբ Անտռնի վանք - Հ^{մր} 2387, էջ 1173, 1175-1176

Ք.
ՅԱՂԿՈՂՆԵՐԻ ՅԱՆԿ

ԱԼԷՔՍԻԱՆՈՍ երէց, Նօվիճա, 1652 թ. - Հ^{մր} 2303, էջ 843-844
ԱՆԴՐԷԱՍ կր., ժե. դ. - Հ^{մր} 2137, էջ 159, 163
ԱՍՏՈՒԱՍԱՏՈՒՐ ԹԱյ., 1726 թ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2121, էջ 101, 112
ԱՒԵՏԻՍ երէց, գրիչ, 1724 թ., Աւսպահան - Հ^{մր} 2271, էջ 731, 740
ԳՐԻԳՈՐ
– ԺՋ. դ. - Հ^{մր} 2391, էջ 1183, 1186
– երէց, գրիչ, 1694 թ. - Հ^{մր} 2234, էջ 565, 570-572
ԿԱՐԱՊԵՏ պրպ., գրիչ, 1733 թ., Մարաշ - Հ^{մր} 2160, էջ 251, 254
ՀԱՅՐԱՊԵՏ
– վարպետ, ժէ. դ. (շուրջ 1656 թ.), Աւսպահան - Հ^{մր} 2399, էջ 1207, 1210
– (Յարայպետ) 1662 թ. - Հ^{մր} 2183, էջ 343, 351
ՄԻՆԱՒ էտրէնեցի, գրիչ, 1689 թ. - Հ^{մր} 2229, էջ 521, 526
ՄՈՎՍԷՍ կր., 1640 դ., էջմիածին - Հ^{մր} 2397, էջ 1201, 1204
ՅԱԿՈԲ
– Շօռոթեցի, ժէ. դ. (1660-ից առաջ) - Հ^{մր} 2135, էջ 155, 156
– ԹԱյ., 1662 թ., Իսպահան-Ջուղայ - Հ^{մր} 2358, էջ 1071, 1074

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
– սքղ., գրիչ, ժե. դ. - Հմր 2146, էջ 193, 196
– Շօտռթեցի, 1731 թ., էջմիածին - Հմր 2162, էջ 257, 262
– տէր, ժԸ. դ. - Հմր 2269, էջ 725, 728
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
– (Յովաննէս) գրիչ, ժԳ. դ. - Հմր 2195, էջ 405, 411
– ժէ. դ. - Հմր 2297, էջ 831, 834
– (Յօճաննէէս) 1810 թ., Թիֆլիզ - Հմր 2315, էջ 879, 882
ՊԱՒՂՈՍ, ժԳ. դ., Սուրբ Բարթողիմէոս - Հմր 2364, էջ 1087, 1090
ՍԻՄԷՈՆ ատագ սրկ., 1631 թ., Յոհաննավանք - Հմր 2381, էջ 1143, 1156
ՍՈՂՈՄՈՆ դպիր, 1708 թ., Սուրբ Կարապետ - Հմր 2244/Բ, էջ 613, 619
ՍՏԵՓԱՆ, գրիչ, էջմիածին - Հմր 2350/Բ, էջ 1053, 1055
ՔՐԻՍՏՈՓԱՏՈՒՐ սքղ., կազմող, 1432 թ., Սուրբ Աստուծոյ վանք - Հմր 2387, էջ 1173, 1175-1176

Թ.
ԿԱԶՄՈՂՆԵՐԻ ՅԱՆԿ

ԳՐԻԳՈՐ, ժե. դ. - Հմր 2366, էջ 1091, 1094
ԹԱԶԱՏՈՒՐ ՐՀյ., ժէ. դ. - Հմր 2156, էջ 242
ՄԱԿԱՐ վրդ., 1715 թ., Թէոդոսիոպոլիս - Հմր 2106, էջ 23, 32
ՄԻՆԱՍ վրդ. Բաբերթացի, 1643 թ. - Հմր 2330, էջ 957, 964
ՄԽԻԹԱՐ
– երէց Հէղատեցի, 1447 թ. - Հմր 2130, էջ 141, 145
– եպս. Մոկացի, ժէ. դ. - Հմր 2156, էջ 244
ՅԱԿՈԲ եպս. Շատախեցի, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, 1747 թ. - Հմր 2365, էջ 1089, 1092
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
– (Յովան) Տեղացի, 1577 թ. - Հմր 2117, էջ 87
– (Յովաննէս) վրդ. Գավկանց, 1609 թ. - Հմր 2137, էջ 164
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱԼԱՊԵԻ, ժէ. դ. - Հմր 2236, էջ 575, 584
ՔՐԻՍՏՈՓԱՏՈՒՐ սքղ., գրիչ, ծաղկող, 1432 թ., Սուրբ Աստուծոյ վանք - Հմր 2387, էջ 1173, 1175- 1176

Ժ.
ՄԵԿԵՆԱՍՆԵՐԻ ՅԱՆԿ

Աբրահամ վրդ. Աստապատցի, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, ԺԸ. դ. - Հմր 2230, էջ 527, 538
Թոմա վրդ. Մեծոփեցի, 1411 թ. - Հմր 2177/Ա, էջ 307, 309
Յովհաննէս (Յովաննէս) ժամարար, գրիչ, 1733թ. - Հմր 2192/Գ, էջ 397, 400
Սարգիս վրդ. Մեծոփեցի 1450 թ. - Հմր 2226/Բ, էջ 507, 513

Ժ[1].
ՊԱՏՈՒԻՐԱՏՈՒ-ՍՏԱՑՈՂՆԵՐԻ ՅԱՆԿ

ԱԲՐԱՀԱՄ
– վրդ., 1695 թ., 1739 թ.- Հմր 2248, էջ 635, 639-640
– սքղ., գրիչ, ժէ. դ.- Հմր 2236, էջ 575, 583-584
– տիրացու, ԺԸ. դ. - Հմր 2282, էջ 781, 794
ԱՀԱՐՈՆ ռաբուն՝ Գրիգոր կոչեցեալ, 1291 թ., Սուրբ Լուսաւորչի գեհեզման - Հմր 2329, էջ 953, 956
ԱՂԼՔՍԱՆԴՐ
– վրդ. (եպս.), ժէ. դ.- Հմր 2115, էջ 75, 78
– (Ալէքսան) երէց Անդրեանցի, ժէ. դ.- Հմր 2123, էջ 113, 116
ԱՆԴՐԷԱՍ ՐՀյ., 1634 թ., Նօվիձա - Հմր 2141/Բ, էջ 174
ԱՌԱՔԵԱԼ եպս., 1640 թ., էջմիածին - Հմր 2397, էջ 1201, 1203
ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
– ՐՀյ., 1637 թ.- Հմր 2116, էջ 79, 83
– երէց, ԺԸ. դ., Պրուսա - Հմր 2197/Բ, էջ 418
ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ, 1450 թ. - Հմր 2226/Բ, էջ 507, 514
ԱԽԱԳ երէց, գրիչ, 1309 թ. - Հմր 2174, էջ 299, 302
ԱԽԵՏԻՍ
– Թիֆլիզցի, գրիչ, 1668 թ. - Հմր 2306, էջ 847, 850
– սքղ. Ախարցի, 1731 թ., էջմիածին - Հմր 2162, էջ 257, 261-162
ԲԱՐՍԵՂ վրդ., 1658 թ., Քարթման - Հմր 2308, 851, 853
ԳԱԲՐԻԷԼ վրդ., 1652 թ. - Հմր 2105, էջ 19, 23
ԳԷՈՐԳ
– եպս., գրիչ, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, 1799 թ., էջմիածին - Հմր 2228, էջ 515, 520
– վրդ. Տաթեացի, 1824 թ.- Հմր 2208, էջ 447, 448
ԳՐԻԳՈՐ
– Տաթեացի, 1403 թ., Տաթեւ - Հմր 2382, էջ 1157, 1161
– սքղ. Իլովցի, գրիչ, 1613 թ. - Հմր 2325, էջ 939, 946
– վրդ., 1629 թ., Ջեյթուն - Հմր 2133, էջ 151-153
– (Գրիգորիոս), վրդ., 1650 թ., էջմիածին - Հմր 2309, էջ 853, 856

– (Գրիգոր), ժէ. դ. - Հ^{մր} 2343/Ա, էջ 1025, 1027
– վրդ. Տէր-Աւաքեանց Դաւթեցի, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, 1810 թ., Թիֆլիզ - Հ^{մր} 2315, էջ 879-882
ԴԱՆԻԷԼ վրդ., ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2359, էջ 1075, 1078
ԴԱՒԻԹ
– սրկ. Եւդոկացի գրիչ, 1683 թ., Առտանա - Հ^{մր} 2268, էջ 719, 724-425
– աբեղ., գրիչ, 1697 թ., Սբ. Կարապետ Հ^{մր} 2126, էջ 123, 128
– վրդ., 1697 թ. - Հ^{մր} 2276, էջ 765, 770
ԵՍԱՅԻ
– աբեղ., 1435 թ., Սուրբ Անտոնի վանք - Հ^{մր} 2400, էջ 1211-1212
– աբեղ. Վանքեցի, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2332, էջ 965, 972
ԵՓՐԵՄ
– կր. Տաթեւացի, գրիչ, 1665 թ., Կեսարիա - Հ^{մր} 2291, էջ 813, 820
– վրդ., գրիչ, վերատեսուչ Ամիրխանեպոլիս, 1689 թ.- Հ^{մր} 2229, էջ 521, 526- Հ^{մր} 2245, էջ 619, 625-626
ՁԱՔԱՐԻԱՅ վրդ., 1799 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2210, էջ 451, 452
ԹԱԴԷՈՍ վրդ., ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2314, էջ 877, 880
ԹՈՒՄԱ, ինձ., 1425 թ., Տաթեւ - Հ^{մր} 2144, էջ 187, 191
ԻՎԱՆԻԳՈ սրկ., գրիչ, ԺԸ. դ. - Հ^{մր} 2296, էջ 829, 832
ԱՂԻ, 1640 թ., Ասպահան - Հ^{մր} 2247, էջ 631, 633-634
ԼԻԱՆՈՍ Բաբերդացի, գրիչ, 1642 թ., Դոմնա - Հ^{մր} 2386, էջ 1171, 1174
ԽԱՉԱՏՈՒՐ
– վրդ. (եպս.) Բուզանդացի (Կոստանդնուպոլսեցի), 1710 թ., Պրուսա - Հ^{մր} 2197/Գ, էջ 419, 422, 1715 թ.- Հ^{մր} 2106, էջ 23, 30-33
ԽՕՋԱՄԱՄԱԼ, 1656 թ., Ասպահան - Հ^{մր} 2399, էջ 1207, 1209
ԿԱՐԱՊԵՏ
– ինձ., 1357 թ., Սուրխաթ - Հ^{մր} 2371, էջ 1109, 1113
– վրդ. (րաբունապետ), 1418 թ., Խառաբատամաճոր - Հ^{մր} 2143, էջ 179, 184-186
– ինձ., գրիչ, 1425 թ., Տաթեւ - Հ^{մր} 2144, էջ 187, 190
– վրդ., գրիչ, ԺԶ. դ.- Հ^{մր} 2152, էջ 215, 224
– աբեղ., 1735 թ., Շօշ - Հ^{մր} 2192/Գ, էջ 397, 400
ԿԻՐԱԿՈՍ
– րաբունապետ, 1342 թ. - Հ^{մր} 2102, էջ 15, 17
– Թալնցի, 1686 թ. - Հ^{մր} 2109, էջ 39, 44-45
ՂԱԶԱՐ ՎՐԴ. ՀՍԱԿԵՑԻ, 1726 թ., - Հ^{մր} 2121, էջ 101, 105-106, 111-112
ՂՈՒԿԱՍԱՆՈՍ
– շահբնկալ, ժէ. դ., - Հ^{մր} 2284, էջ 795, 798
– դպիր, գրիչ, 1761 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2289, էջ 809, 812
ՂՈՒԿԱՆ եպս. Սուրբ Երուսաղէմայ, ժէ դ. (1668-ից առաջ) - Հ^{մր} 2281, էջ 775, 780-781
ՄԱՆԹԷՈՍ վրդ. 1706 թ. - Հ^{մր} 2261, էջ 691, 694
ՄԱՐԳԱՐ աբեղ., գրիչ, ԺԸ. դ.- Հ^{մր} 2239, էջ 595, 600
ՄԱՐՏԻՐՈՍ
– ինձ. Սանահնեցի, 1346 թ. - Հ^{մր} 2187/Թ, էջ 363, 366
– երէց, գրիչ, 1587 թ. - Հ^{մր} 2151, էջ 211, 215-216
– աբեղ., գրիչ, 1725 թ. - Հ^{մր} 2285, էջ 797, 800, 802
ՄԵԼՔԻՍԷԴ
– գրիչ, 1416 թ.- Հ^{մր} 2148, էջ 201, 204
– (Մելիխէթ) Եւրպետ, ԺԶ. դ. - Հ^{մր} 2155, էջ 235, 238
ՄԻՆԱՍ
– պատուանէր, ժէ. դ. (շուրջ 1656 թ.), Ասպահան - Հ^{մր} 2399, էջ 1207, 1210
– վրդ. Բաբերդացի, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2330/Բ,Գ, էջ 959-961
– աբեղ. Բիւզանդացի, գրիչ, 1797 թ., Սերաստիա - Հ^{մր} 2311, էջ 863, 874-875
ՄԽԻԹԱՐ
– կուսակրօն ինձ., 1352-1354 թթ., Մար - Հ^{մր} 2233, էջ 557, 562
– վրդ., 1680 թ., Աւբնդաց գիւղ - Հ^{մր} 2128, էջ 137, 140
ՄՈՎՍԷՍ
– կթդ., 1631 թ., Յոհաննավանք - Հ^{մր} 2381, էջ 1143, 1148
– արեպս. Ջուղայեցի, 1724 թ., Ասպահան - Հ^{մր} 2271, էջ 731, 738, 740
ՄԿՐՏԻՉ, գրիչ, 1643 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2389, էջ 1179, 1182
ՄՈՒՐՔԱՅԻԼ լուսարար, 1696 թ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2265, էջ 705, 712
ՅԱԿՈԲ
– Ոշտուենցի, աշակերտ Յովհան Որոտնեցւոյ, ԺԴ. դ., Մեծոփայ վանք - Հ^{մր} 2178, էջ 317, 324
– ինձ., գրիչ, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2115, էջ 75, 78
– վրդ., ժէ. դ. - Հ^{մր} 2264, էջ 703, 706
– աբղ., գրիչը, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2361, էջ 1079, 1084
– եպս. Շամախեցի, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, 1747 թ. - Հ^{մր} 2365, էջ 1089, 1092, 1748 թ. - Հ^{մր} 2263, էջ 697, 702, 1748 թ., - Հ^{մր} 2350/Բ, էջ 1053, 1055
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
– 1318 թ., Մոծոռու վանք - Հ^{մր} 2104, էջ 19, 20
– սրկ., 1325 թ. - Հ^{մր} 2388, էջ 1175, 1177
– վրդ., 1342 թ. - Հ^{մր} 2102, էջ 15, 17
– րաբունի, ԺԴ. դ., Սուրբ Բարթուղիմէոս - Հ^{մր} 2364, էջ 1087, 1090
– (Յովհան) Որոտնեցի, 1403 թ.-ից առաջ, Տաթեւ - Հ^{մր} 2382, էջ 1157, 1161
– եպս. Կաֆայեցի, 1447 թ.- Հ^{մր} 2130, էջ 141, 144
– վրդ. Շոռոթեցի, գրիչ, 1679 թ.- Հ^{մր} 2111, էջ 51, 58-62
– (Ովանէս) 1694 թ. - Հ^{մր} 2307/Բ, էջ 851, 852
– (Յոհան) վրդ., 1694 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2251, էջ 651, 657
– (Յոհան) աբեղ., ժէ. դ. - Հ^{մր} 2252, էջ 657, 661-662
– ինձ., ժէ. դ., Սուրբ Թումա - Հ^{մր} 2352/Բ, էջ 1058-1059
– (Ովաննէս) տէր, ԺԸ. դ. (1733 թ.-ից առաջ), Համայտան - Հ^{մր} 2350/Ա, էջ 1053
ՅՈՎՍԷՓ
– վրդ., ԺԲ. դ.- Հ^{մր} 2137, էջ 159, 163-164
– ինձ., ժէ. դ.- Հ^{մր} 2122, էջ 111, 113-114
– վրդ., ԺԸ. դ.- Հ^{մր} 2230, էջ 527, 538
– եպս. 1807 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2222, էջ 487, 491-192
ՆԵՐՍԷՍ
– գրիչ, 1668-1669 թթ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2124, էջ 115, 120-121

– վրդ., 1712 թ.- Հ^{մր} 2190/Ա, էջ 380, 386
– վրդ. Եղեգանոտեցի, 1778 թ., էջմիածին - Հ^{մր} 2319, էջ 887-888
ՊԱՀի ԽՈՃԱՅ, ժէ. դ.- Հ^{մր} 2168, էջ 279, 285
ՊԱՐՈՆՏԷՐ Երնջակայ Սուրբ Կարապետի, 1659 թ., Երնջակ - Հ^{մր} 2175, էջ 301, 304
ՊԵՏՐՈՍ
– վրդ. Շապին Գառահիսարցի, գրիչ, ժէ. դ. - Հ^{մր} 2235, էջ 571, 576
– մաճառեան, ժէ. դ.- Հ^{մր} 2242, էջ 603, 607
– արղ., 1712 թ. - Հ^{մր} 2352, էջ 1057-1058
ՊՕՂՈՍ
– արղ. Տիւրիկցի, գրիչ, 1621– 1624 թթ., Բիւզանդիա, Շօշ - Հ^{մր} 2370, էջ 1103, 1109
– Մենաչէնցի, գրիչ, 1692- 1693 թթ., Երուսաղէմ - Հ^{մր} 2246, էջ 627, 630-631
ՍԱՆԴՈԽՏ, 1664 թ. - Հ^{մր} 2390, էջ 1181, 1184
ՍԱՐԳԻՍ
– սրկ., 1432 թ., Սուրբ Անմահի վանք - Հ^{մր} 2387, էջ 1173, 1175-1176
– եպս., 1769 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2255, էջ 665, 667
– վրդ., ԺՀ. դ. - Հ^{մր} 2359, էջ 1075, 1078
ՍԻՄԷՈՆ
– կր., 1419 թ., Սուրբ Յակոբայ ուխտ - Հ^{մր} 2142, էջ 179-180
– վրդ. (եպս.) Ջուղայեցի, 1680 թ., Նոր Ջուղա - Հ^{մր} 2138, էջ 163, 167, 168
– առենեպս., 1688 թ., Բզնունեաց գաւառ - Հ^{մր} 2354, էջ 1063, 1066
– վրդ. 1691 թ.- Հ^{մր} 2113/Բ, էջ 65, 67
ՍՏԵՓԱՆՈՍ
– ճիլ., 989 թ., Նոռավանիք (մերձ ի Բղէնի) - Հ^{մր} 2374, էջ 1119, 1121-1122
– ճիլ., 1252 թ., Խոռանաչատ - Հ^{մր} 2273, էջ 751, 755-756
– ռաբուպի, ԺԴ. դ. - Հ^{մր} 2173, էջ 293, 298
– ռաբուպապետ, գրիչ, 1452 թ., Տփխիս - Հ^{մր} 2156, էջ 237, 241
– Մշկոցի, գրիչ, ժէ. դ. (1633 թ.-ից առաջ) - Հ^{մր} 2330/Ա, էջ 957, 959
– ժէ. դ. - Հ^{մր} 2379/Ա, էջ 1133, 1135
– արղ., վրդ. Ջուղայեցի, գրիչ, միաբան Սուրբ Էջմիածնի, 1768 թ., Էջմիածին - Հ^{մր} 2186, էջ 359, 362, 1816 – 1818 թթ., Տփխիս - Հ^{մր} 2316, էջ 881, 884
– արղ., 1820 թ., Զմիւռնիա - Հ^{մր} 2206, էջ 445, 447
ՍՈՒՔԻԱՍ ճիլ., Ժե. դ.- Հ^{մր} 2153/Բ, էջ 227, 229-230
ՎԱՔԱՆ, 1662 թ.- Հ^{մր} 2183, էջ 343, 352
ՎԱՐԴԱՆ արղ., 1769 թ., Կոստանդնուպոլիս - Հ^{մր} 2255, էջ 665, 668

ԺԱ.
ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

Աղօթք Դաւթի մարգարէի - Հ^{մր} 2121, Դաւիթ մարգարէ - 2117, 2121, 2388, Զոհաբերութիւն Խաաչակոյ - 2374, Խոտան վկայութեան - 2108, Յաւակագին հաղարին երիհովի- 2108, Հրեշտակ եւ Եսայի մարգարէ - 2206, Յովնան յետիս կիտի - 2102, 2117, 2206, 2311, Պատուիրանատուութիւն Աստուծոյ Մովսէսին - 2121, Սողոմոն -2251:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԷՐՈՒԻՆԱԿԱՆՔ

Աբրամ Աստուածութեանն - Հ^{մր} 2251, Անեղ դատաստան տես Վերջին դատաստան, Ապլակերպութիւն տես Պայծառակերպութիւն, Աստուածամայրը մանկան ետ - 2374, Աւետումն - 2106, 2121, 2224, 2374, Աւետումն Զաքարեա - 2374, Աւետումն դժխոց - 2399, Բուժումն կոտի - 2387, Գերեզմանն Աստուածածնի - 2238, Երկրպագութիւն մոգուց - 2238, 2374, Թաղումն եւ Յարութիւնն (Յիսուսի) - 2251, Իշեցումն ի խաչէ - 2399, Իւղաբեր կանայք եւ հրեշտակ - 2374, Խաչելութիւն - 2121, 2311, Մաղկազարդ - 2311, Մեծուիդ - 2206, 2311, 2399, Համբարձումն - 2121, 2206, 2399, Հեսեվի ծառը եւ խաչելութիւն - 2121, Հոգեգալուստ - 2121, 2206, 2399 Մասնութիւն - 2399, Մկրտութիւն Քրիստոսի - 2106, 2374, Մուտ յԵրուսաղէմ - 2206, 2311, 2399, Յարութիւն - 2206, 2311, Յարութիւն Ղազարոս - 2206, Նըշոմն Աստուածամօր - 2387, Ոսկեղուա - 2106, Զարեհկերպեան պարոն - 2121, Պայծառակերպութիւն - 2121, Սուրբ Երրորդութիւն - 2121, Սուրբ Հոգի (աղաւնակերպ) - 2117, 2374, Վերջին դատաստան- 2238, 2399, Տաճճաճ մեղաւորաց - 2238, Փոխումն Աստուածածնի - 2117, 2311, Փողհարճ - 2238, Քրիստոս ընդ առաքելոցն Պօղոսի եւ Պետրոսի - 2374:

ԱԽԵՏԱՐԱՆԶՔ

Մատթէոս - Հ^{մր} 2399, Մարկոս - 2399, Ղուկաս - 2399, Յովհաննէս - 2117, 2399:

ՍՈՒՐԲՔ

Առաքեալ - Հ^{մր} 2117, Առաքեալք - 2374, Աբգարեան - 2251, Գեորգ զօրավար - 2121, Գլխատումն Յովհաննու Մկրտչին - 2117, 2251, 2374, Գրիգոր Լուսաւորիչ - 2117, 2251, 2311, Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Տրդատ արեայ - 2121, Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ հրեշտակ - 2206, Գրիգոր Տաթեւացի - 2152, 2177$_{ե}$, 2197$_{գ}$, 2244$_{ե}$, Դաւիթ Անյաղթ - 2326, Եղեմէն հայրապետ - 2251, Հրեշտակապետ - 2121, Մարիամ Մագդաղենացի - 2374, Մովսէս մարգարէ եւ Պետրոս առաքեալ - 2206, Յովհաննէս Մկրտիչ - 2311,

Ներսես Շնորհալի - 2377, Պատկերՙ Վարդանայ - 2251, Պետրոս առաքեալ - 2117, Պօղոս առաքեալ- 2117, Ստեփաննոս Նախավկայ - 2117, 2251, 2387, Վարդապետ - 2117:

Ա Յ Լ Ե Ւ Ա Յ Ք

Գրիգոր Մաւաշեցի - $Հ^{դրվ}$ 2251, Դաւիթ վարդապետ - 2341, Գաւի վրայ բազմած Քրիստոս, առջեւը նախատուր վարդապետը ծնրադիր աղերսող - 2106, Թվենի - 2251, կենաց ծառ - 2121, Ղազար վրդ. Ջահկեցին հաշկութեան առեւ ծնկադիր - 2121, ձեռագրի գրիչ՝ 2251, Նեռ - 2251, Պարիսիւոս -2326, Պետրոս Աղամալեան - 2214, Սիմէոն Ջուղայեցի - 2341, 2347, Սիմէոն Ջուղայեցի եւ ստացող Բաւսեղ վարդապետը՝ իր ազգականներով - 2308:

Ծ Ի Ս Ա Կ Ա Ն

Եկեղեցի - $Հ^{դրվ}$ 2206, Եպիսկոպոսն Բառոզէ - 2322, Թագաւշան - 2206, Խաչ - 2374, Խաչն Հացունեաց - 2251, Հաղորդութիւն - 2251, Զեռնադրութիւն Եաճանայի - 2121, Մկրտութիւն - 2121, Պատարագ - 2121, Սկիզբով թռչուն - 2206, Տոտր էջմիածին - 2315, Տաղաւարիկ - 2374, Տաճար - 2311:

Ջ Ա Ր Դ Ա Ն Կ Ա Ր Ջ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Հ Ո Ր ԱՆ - $Հ^{դրվ}$ 2222, 2238, $2244_{ե}$, 2315, 2335, 2340, 2374, 2399:

Կ Ի Ս Ա Հ Ո Ր Ա Ն - $Հ^{դրվ}$ 2105, 2106, 2108, $2113_{ե}$, 2115, 2117, $2118_{ա}$, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2126, 2128, 2133, 2135, 2136, 2137, 2138, $2141_{ա}$, 2143, 2144, 2146, 2149, 2152, 2154, 2156, 2157, 2158, 2159, 2161, 2163, 2164, 2171, 2175, $2177_{ե}$, 2183, 2189, 2194, 2195, $2197_{գ}$, 2198, 2220, 2229, 2234, 2238, 2242, 2271, 2276, 2291, 2297, 2303, 2305, 2306, 2308, 2309, 2311, 2315, 2322, 2332, 2339, 2341, 2342, $2343_{գ}$, 2347, 2351, $2352_{բգ}$, 2358, 2360, 2364, 2369, 2370, 2371, 2372, 2377, 2380, 2381, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2390, 2391, 2394, 2397, 2399, 2400:

Ձ Ա Կ Ա Ն Տ Ա Ջ Ա Ր Դ (գլխազարդ) - $Հ^{դրվ}$ 2102, 2107, 2108, 2115, 2117, $2118_{աբ}$, 2121, 2122, 2126, 2128, 2129, 2133, 2134, 2137, $2140_{ն}$, 2143, 2144, 2145, 2146, $2147_{գ}$, 2148, 2151, 2154, 2155, 2158, 2162, 2164, 2165, $2166_{ա}$, 2173, 2179, 2183, $2187_{ե}$, $2192_{ն}$, 2194, $2197_{ն}$, 2200, 2206, 2210, 2220, 2222, 2223, 2224, 2229, 2245, 2247, 2251, 2252, 2254, 2267, 2269, 2273, 2274, 2275, 2276, 2286, 2290, 2291, 2292, 2293, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2302, 2303, 2305, 2306, $2307_{ե}$, 2308, 2319, 2326, 2327, $2330_{ե}$, 2331, 2332, 2334, 2335, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2347, $2348_{բգ}$, 2349, $2350_{աբ}$, 2351, $2352_{աբգ}$, 2353, 2356, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2364, 2365, 2366, 2369, 2370, 2371, 2372, $2373_{ա}$, 2376, 2377, 2380, 2381, 2382, 2385, 2386, 2387, 2388, 2390, 2391, 2394, 2396, 2397, 2400:

Լ Ո Ւ Ս Ա Ն Յ Ա Ջ Ա Ր Դ - $Հ^{դրվ}$ 2102, 2105, 2106, 2107, 2108, 2111, $2113_{ե}$, 2115, 2117, $2118_{աբ}$, 2120, 2121, 2122, 2123, 2126, 2128, 2129, 2130, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, $2139_{ա}$, $2140_{ն}$, $2141_{ա}$, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, $2147_{գ}$, 2149, 2151, 2152, 2154, 2155, 2156, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, $2166_{ա}$, 2168, 2170, 2171, 2173, 2175, $2176_{ե}$, $2177_{ե}$, 2178, 2183, 2189, $2192_{ն}$, 2194, 2195, $2197_{ա գ}$, 2198, 2200, 2209, 2219, 2220, 2229, 2234, 2238, 2239, 2242, $2244_{ե}$, 2245, 2247, 2251, 2252, 2253, 2254, $2261_{ն}$, 2263, 2265, 2267, 2269, 2270, 2271, 2273, 2276, 2281, 2286, 2291, 2292, 2293, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2302, 2303, 2305, $2306_{ե}$, $2307_{ե}$, 2308, 2309, 2311, 2313, 2322, 2326, 2327, $2330_{ա գ}$, 2331, 2332, 2334, 2335, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, $2343_{ա գ}$, 2344, 2347, $2348_{ա գ}$, 2349, $2350_{ա}$, 2351, $2352_{ա գ գ}$, 2353, 2354, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2369, 2370, 2371, 2372, $2373_{ն}$, 2374, 2376, 2377, 2380, 2381, 2382, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400:

Ջ Ա Ր Դ Ա Գ Ի Ր - $Հ^{դրվ}$ 2103, 2105, 2106, 2107, 2108, 2111, $2113_{ա ե}$, 2114, 2115, 2117, $2118_{աբ}$, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, $2127_{բգ}$, 2128, 2129, 2130, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, $2139_{ն}$, $2140_{ն}$, $2141_{ն}$, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, $2147_{գ}$, 2149, 2151, 2152, $2153_{աբ}$, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, $2166_{ն}$, 2168, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, $2176_{ե}$, $2177_{աբ}$, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, $2187_{ե}$, 2189, $2190_{ե}$, $2192_{աբ}$, 2194, 2195, 2196, $2197_{աբ}$, 2198, 2200, 2201, 2202, 2205, 2206, 2209, 2210, $2213_{ե}$, 2214, 2215, 2218, 2219, 2220, 2222, 2224, $2226_{ե}$, 2229, 2234, 2236, 2238, 2239, 2242, $2244_{ե}$, 2245, 2246, 2247, 2251, 2252, 2254, $2256_{աբ}$, 2257, 2259, $2261_{ն}$, 2263, 2265, 2266, 2267, 2269, 2270, 2271, 2273, 2274, 2275, 2276, 2280, 2281, 2282, 2283, 2285, 2286, 2290, 2291, 2292, 2293, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, $2307_{աբ}$, 2308, 2309, 2311, 2312, 2314, 2315, 2317, 2319, 2321, 2322, 2326, 2327, $2330_{աբգ}$, 2331, 2332, 2334, 2335, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, $2343_{աբգ}$, 2344, 2347, $2348_{աբգ}$, 2349, $2350_{աբ}$, 2351, $2352_{աբգ գ}$, 2353, 2354, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2369, 2370, 2371, 2372, $2373_{ն}$, 2374, 2376, 2377, 2380, 2381, 2382, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400:

Վ Ե Ր Ջ Ն Ա Ջ Ա Ր Դ - $Հ^{դրվ}$ 2238:

ԺՔ.

ԿՆՔԱԴՐՈՇՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Աբրահամ վարդապետ - է 538
Անանիա վարդապետ, 1733 թ. - է 1053
Անընթեռնելի - է 94, 151, 208, 352, 444, 619, 996, 1084, 1088
Ապրէդ կր. - է 1135
Առքին, 1763 թ. - է 772
Աստուածատուր կր. - է 1058
Աւետիս վարդապետ, 1731 թ. - է 262
Աւետիք վարդապետ, 1735 թ. - է 671
Աւետիք վարդապետ, 1736 թ. - է 158
Աւետիք վարդապետ, 1742 թ. - է 262
Գաբրիէլ, 1694 թ. - է 844
Գալուստ- է 1032
Գասպարի որդի Մելիոն, 1803-1804 թթ. - է 876
Գիւրմ Սուրբ էջմիածնա է - է 20, 116, 142, 151, 158, 188, 268, 380, 416, 514, 584, 662, 690, 706, 716, 758, 762, 782, 796, 820, 832, 846, 850, 858, 946, 950, 954, 958, 996, 1090
Գրիգոր վարդապետ, 1689 թ. - է 226
Գրիգոր վարդապետ, 1766 թ. - է 158
Գրիգոր վարդապետ, 1794 թ. - է 658
Գրիգոր կ(շար. անընթեռնելի) - է 424
Գրիգոր վարդապետ - է 1027, 1032
Դանիէլ վարդապետ - է 1078
Դաւիթ կր., 1718 թ. - է 100
Դաւիթ վարդապետ - է 1032
Եղծուած - է 65
Եփրեմ վարդապետ, 1732 թ. - է 304
Եփրեմ վարդապետ, 1754 թ. - է 1176
Եփրեմ վարդապետ, 1770 թ. - է 770
Զաքարիա վարդապետ, 1791 թ. - է 1100
Զաքարիա վարդապետ - է 732
Թադէոս վարդապետ - է 880
Թօմաս վարդապետ - է 116
Խաչատուր վարդապետ, 1771 թ. - է 644
Խաչատուր վարդապետ - է 418
Խուպիար կր. - է 1138
Կարապետ վարդապետ - է 40
Կարապետ - է 338
Կիրակոս վարդապետ, 1728 թ. - է 852
Ղազար վարդապետ, 1761 թ. - է 270
Ղուկաս (Խուկաս) վարդապետ, 1698 թ. - է 250
Ղուկաս վարդապետ, 1708 թ. - է 810
Ղուկաս վարդապետ, 1718 թ. - է 810
Ղումկիածոս վարդապետ, 1770 թ. - է 343, 1032
Ղումկիածոս վարդապետ, 1771 թ. - է 1032
Մանուկ կր., 1793 թ. - է 197
Մելիոն, 1652 թ. - է 641
Մելիոն վարդապետ, 1727 թ. - է 848
Մեսրոպ եպս Սմբատեանց, 1871 թ. - է 40
Մեսրոպ վարդապետ - է 422
Միհնա վարդապետ Աստապատցի, 1681 թ. - է 292
Միխայէլ վրդ., 1690 - է 716, 718
Միխայէլ վրդ. - է 1026
Մկրտիչ վարդապետ, 1761 թ. - է 227
Մկրտիչ վարդապետ, 1832 թ. - է 144
Մկրտիչ տիրացու, 1841 թ. - է 662
Մկրտիչ վարդապետ (թիւն անընթեռնելի) - է 124
Մովսէս վարդապետ, 1746 թ. - է 112
Յակոբ վարդապետ, 1703 թ. - է 206
Յակոբ վարդապետ, 1728 թ. - է 252
Յակոբ վարդապետ, 1735 թ. - է 636
Յակոբ վարդապետ, 1746 թ. - է 1036
Յակոբ վարդապետ - է 706
Յարութիւն կր., 1761 թ. - է 1104
Յովաաւսի վարդապետ - է 24
Յոհաննէս վարդապետ Աստապատցի, 1706 թ. - է 292
Յովհաննէս, 1733 թ. - է 852
Յովհաննէս, 1733 թ. - է 363
Յովհաննէս, 1764 թ. - է 658
Յովհաննէս (Յօհաննէս) վարդապետ, ԺՔ. դ. - է 326
Յովսէփ վարդապետ, 1788 թ. - է 262
Ներսես վարդապետ - է 1058
Ներսես վարդապետ, 1711 թ. - է 1078
Նիկողոս մաճառեսի, 1705 թ. - է 406
Նիկողոս վարդապետ, 1787 թ. - է 658
Պարսամ կր. - է 1200
Պետրոս կր., 1678 թ. - է 1114
Պետրոս վարդապետ, 1706 թ. - է 292
Պետրոս վարդապետ - է 20, 852
Պողոս կր. - է 632
Ջերոնիմոս եպիսկոպոս (լատինատառ) - է 358
Սահակ վարդապետ, 1693 թ. - է 343
Սամուէլ վարդապետ, 1738 թ. - է 839, 1096
Սարգիս վարդապետ - է 168
Սարգիս վարդապետ Ագուլեցի, 1709 թ. - է 1078
Սարգիս կր., 1747 թ. - է 1072
Սիմեոն վարդապետ, 1690 թ. - է 67
Սիմեոն կր., 1719 թ. - է 565
Սմբատ կր., 1699 թ. - է 292
Սողոմոն վարդապետ, 1782 թ. - է 274
Ստեփան արեղայ, 1706 թ. - է 292
Ստեփանոս վարդապետ, 1664 թ. - է 40
Ստեփանոս բանի սպասաւոր Ջէլթունցի - է 40
Ստեփանոս, 1743 թ. - է 1064
Վարդան կր., 1758 թ. - է 340
Վարդան վարդապետ, 1776 թ. - է 80
Վեցաթեւ սատղ - է 469
Օճանեն կր. - է 1128
Ахалцыхской Градской полиции - է 1172, 1174, 1178, 1184

ԺԳ.

ԳԱՂՏՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՁԵՌԱԳՐԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

էջ ձեռագրի եւ էջ ցուցակի

2109, էջ 45, 46
2116, էջ 84
2163, էջ 264
2169, էջ287
2173, էջ 299-300
2187/Բ, էջ 366
2189, էջ 380
2194, էջ 406
2248, էջ 642
2251, էջ 658
2256/Ա, էջ 670
2288, էջ 810
2297, էջ 834
2302, էջ 842
2368, էջ 1100
2379/Բ, էջ 1138

ԺԴ

«Ի ՄԻ ՏՓԻ» ՁԵՌԱԳՐԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

էջ ձեռագրի - համակ

2113 - Ա-Գ
2118 - Ա-Բ
2127 - Ա-ե
2139 - Ա-Բ
2140 - Ա-Բ
2141 - Ա-Գ
2147 - Ա-Գ
2153 - Ա-Բ
2166 - Ա-Գ
2176 - Ա-Բ
2177 - Ա-Բ
2187 - Ա-Բ
2190 - Ա-Բ
2191 - Ա-Բ
2192 - Ա-Գ
2193 - Ա-Բ
2197 - Ա-Գ
2213 - Ա-Բ
2226 - Ա-Բ
2244 - Ա-Գ
2250 - Ա-Բ
2256 - Ա-Բ
2261 - Ա-Բ
2307 - Ա-Բ
2330 - Ա-Գ
2343 - Ա-Գ
2348 - Ա-Գ
2350 - Ա-Բ
2352 - Ա-Դ
2373 - Ա-Բ
2379 - Ա-Բ

ԺԵ.

ՄԵՏԱՂԷ ԿՐԿՆԱԿԱՋՄԵՐ, ԹԱՋԵՐ ԵՒ ԱՅԼ ՋԱՐԴԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ՁԵՌԱԳՐԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

էջ ձեռագրի եւ էջ ցուցակի

2374 (փղոսկրէ), էջ 1119-1120
2399 (մետաղէ կրկնակազմ), էջ 1207
մետաղէ փորուիկ խաչեր, գամեր, փականաններ

2106, էջ 23
2111, էջ 51
2114, էջ 67
2118, էջ 87
2123, էջ 113
2129, էջ 139
2132, էջ 149
2133, էջ 151
2153, էջ 225
2169, էջ 285
2188, էջ 365
2190, էջ 379
2197, էջ 415
2229, էջ 521
2242, էջ 603
2262, էջ 693
2263, էջ 697
2275, էջ 762
2295, էջ 827
2325, էջ 939
2331, էջ 963
2350, էջ 1053
2351, էջ 1055
2370, էջ 1103
2377, էջ 1125
2400, էջ 1211

ԺԶ.
ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՂԻՒՍԱԿ

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2101	ժողովածոյ	1223	Խորանաշատ	Ստեփաննոս Աղթամարցի	-	-	-
2102	Փիլոն Եբրայեցի, Մատենագրութիւնք	1342	-	Թարոս	-	-	Կիրակոս րաբունապետ, Յովաննէս վրդ.
2103	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2104	Փիլոն Եբրայեցի, Մատենագրութիւնք	1318	Մոռծոռու վանք	Մխիթար	-	-	Յոհաննէս
2105	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1652	Կողոնիա (Ղարասար)	Կիւրեղ Ղարասարցի	-	-	Գաբրիէլ վրդ.
2106	ժողովածոյ	1715	Թէոդուպօլիս	Թէոդոս	-	Մակար վրդ.	Խաչատուր վրդ. (եպս.) Բուզանդացի (Կոստանդի-նուպօլսեցի)
2107	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	ԺԵ	-	Ղազար Ղրիմեցի	-	-	-
2108	ժողովածոյ	1663-70	Ջկյթուն	Փարթամ	-	-	-
2109	Քարոզգիրք	1669/1686	-	Պօղոս երէց, Կիրակոս Թալնցի, Աթանաս	-	-	Կիրակոս Թալնցի
2110	Քարոզգիրք	ԺԲ	-	-	-	-	-
2111	ժողովածոյ	1652/1679	Ամասիա, Բերիա, Արգնի, Խարբերթ, Երասպօլիս (Ա-րաբկիր), Կտուց, Բազմենից Սուրբ Էչմիածին եւ Սուրբ Աստուա-ծածին (Բազենից վանք), Սուրբ Սա-ճակ Պարթեւ (Վան), Շոռոթ	Յովաննէս վրդ. Շոռոթեցի, Առաքել ինյ. Քաղամացի			Յովհաննէս վրդ. Շոռոթեցի
2112	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1712/1714	-	Սամուէլ սրբդ.	-	-	-
2113	ժողովածոյ						
2113/Ա	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2113/Բ	ժողովածոյ	1691		Միքայել երէց	-	-	Սիմեոն վրդ.
2113/Գ	ժողովածոյ	ԺԷ	- -	-	-	-	-
2114	Քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-
2115	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	Յակոբ ինյ.	-	-	Աղէքսանդր վրդ., Յակոբ ինյ.

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2116	ժողովածոյ	1637	Թաւրէզ	Եսայի	-	-	Աստուածատուր ԲՀյ.
2117	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1419	-	Ղազար	-	-	-
2118	ժողովածոյ						
2118/Ա	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Անանուն, Աստուածատուր աբեղ.	-	-	-
2118/Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2119	ժողովածոյ	ԺՐ	Երուսաղէմ	Գրիգոր Զկնաբռցի	-	-	-
2120	ժողովածոյ	1713	Կաֆա	Գրիգոր վրդ., Պօղոս աբեղ.	-	-	-
2121	ժողովածոյ	1726	Կեսարիա	Յովակիմ դպիր	Աստուածատուր ԲՀյ.	-	Ղազար վրդ. Ճահիկեցի
2122	Յովհան Կոլոտիկ, Գրիգոր Տաթեւացի, Մեկնութիւն Եսայեայ	ԺԷ	-	Ալիխան երէց	-	-	Յովսէփ ԲՀյ.
2123	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	Գրիգոր, Ալէխան երէց Անդրէասեցի	-	-	Ալէխան երէց Անդրէասեցի
2124	Քարոզգիրք	1665-69	Էջմիածին	Առաքել ԲՀյ., Ներսէս	-	-	Ներսէս
2125	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	Միխայէլ	-	-	-
2126	ժողովածոյ	1697	Ս. Կարապետ	Դաւիթ աբեղ.	-	-	Դաւիթ աբեղ.
2127	ժողովածոյ						
2127/Ա	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Աբրահամ	-	-	-
2127/Բ	ժողովածոյ	ԺԵ	-	Յովասափ Սեփաստացի	-	-	-
2127/Գ	ժողովածոյ	ԺԳ	-	-	-	-	-
2127/Դ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2127/Ե	ժողովածոյ	ԺՐ	Երուսաղէմ	-	-	-	-
2128	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1680	Աւետաց գիւղ	Վարդան երէց	-	-	Մխիթար վրդ.
2129	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1711	Պերզամի	Վարդան Կարբեցի	-	-	-
2130	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1447	-	Տէրունական աբեղ., Յուհաննէս կր. Սանահնեցի	-	Մխիթար երէց Հէղատեցի	Յովաննէս եպս. Կաֆայեցի
2131	ժողովածոյ	1702	-	-	-	-	-
2132	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	ԺԷ-ԺՐ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2133	Գրիգոր Տաթեացի, Գիրք Հարցմանց	1629	Ջեյթուն	Յոհաննէս	-	-	Գրիգոր վրդ.
2134	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-
2135	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1660-ից առաջ	Շոռոթ	-	Յակոբ Շոռոթեցի	-	-
2136	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Ոսկան Տփխիսեցի	-	-	-
2137	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	Իգնատիոս կր.	Անդրէաս կր.	-	Յովսէփ վրդ.
2138	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1680	Նոր Ջուղա	Մարտիրոս երէց	-	-	Փոքր Սիմէօն վրդ. Ջուղայեցի
2139	Ժողովածոյ						
2139/Ա	Ժողովածոյ	ԺՐ	-	Կարապետ սրբդ. Մոկացի	-	-	-
2139/Բ	Ժողովածոյ	ԺՐ	Պրուսա	-	-	-	-
2140	Ժողովածոյ	ԺԷ					
2140/Ա	Ժողովածոյ		-	-	-	-	-
2140/Բ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2141	Ժողովածոյ						
2141/Ա	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2141/Բ	Ժողովածոյ	1634	Նօվիճա	-	-	-	Անդրէաս բհյ.
2141/Գ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2142	Քարոզգիրք	1419	Ս. Յակոբայ ոխտ	Գրիգոր կր., Բարսեղ բհյ., Անանուն	-	-	Սիմեոն կր.
2143	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1418	Խառաբատայ ոխտ	Յակոբ սրբդ., Ստեփաննոս (Ստեփաննոսիկ), Գրիգոր	-	-	Կարապետ վրդ. (րաբունապետ)
2144	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1425	Տաթեւ	Կարապետ բհյ., Թոմա բհյ.	-	-	Կարապետ բհյ.
2145	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2146	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	Յարութիւն սրբդ.	Յարութիւն սրբդ.	-	-
2147	Ժողովածոյ						
2147/Ա	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Ստեփաննոս տիրացու	-	-	-
2147/Բ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2147/Գ	Ժողովածոյ	1627	-	Միհաս	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2148	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1416	-	Մելիսեդ	-	-	Մելիսեդ
2149	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԵ	-	Խաչատուր	-	-	-
2150	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1419	Ս. Յակոբայ ոխտ	Բարսեղ	-	-	-
2151	Քարոզգիրք	1587	Սեբաստիա	Մարտիրոս երէց	-	-	Մարտիրոս երէց
2152	Ժողովածոյ	1402/1406	Բաղէշ	Թումայ վրդ., Ստեփաննոս վրդ., Կարապետ վրդ. անանուն	-	-	Կարապետ վրդ.
2153	Ժողովածոյ						
2153/Ա	Ժողովածոյ	ԺԵ	-	Դաւիթ երէց	-	-	-
2153/Բ	Ժողովածոյ	ԺԵ	-	Յովսեփ աբեղ., Սիմէոն վրդ. անանուն	-	-	Սուխաս ինչ.
2154	Ժողովածոյ	ԺԵ	Սեվեփիլի գիւղ	-	-	-	-
2155	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺՉ	-	Խաչատուր կր.	-	-	Մելքիսէք ճերպետ
2156	Քարոզգիրք	1452	Տփխիս	Ստեփաննոս րաբունապետ, Յովաննէս ինչ., Անանուն	-	-	Ստեփաննոս րաբունապետ
2157	Քարոզգիրք	ԺՐ	-	-	-	-	-
2158	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԵ	-	Տիրատուր, Սիմէոն	-	-	-
2159	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԷ, 1731	Նոր Ջուղա	Պետրոս դպիր, Յակոբ աբեղ.	-	-	-
2160	Ժողովածոյ	1733	Մարաշ	Կարապետ աբեղ.	Կարապետ աբեղ.	-	-
2161	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1725	Ջեյթուն	Սահակ երէց, Սարգիս	-	-	-
2162	Քարոզգիրք	1731	Էչմիածին	Մեսրոպ	Յարութիւն Շօրօթեցի	-	Աւետիս աբեղ. Աւարգայի
2163	Ժողովածոյ	1663	Ջեթուն	Յովաննէս, Ստեփաննոս վրդ.	-	-	-
2164	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Յովսեփ	-	-	-
2165	Ժողովածոյ	ԺՐ	-	Աւետիս կր.	-	-	-
2166	Ժողովածոյ						
2166/Ա		ԺԷ (1628-ից առաջ)	-	-	-	-	-
2166/Բ		ԺԷ	-	-	-	-	-
2166/Գ		ԺՉ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2167	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1424	Երուսաղէմ	Մկրտիչ աբեղ. Ղրիմեցի	-	-	-
2168	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	Խոճայ Պալի
2169	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	Դանիէլ	-	-	-
2170	Ժողովածոյ	ԺԷ-ԺԸ	-	Ներսէս, Աթանաս	-	-	-
2171	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-
2172	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-
2173	Յովհաննէս Երզնկացի, Մատենագրութիւն	ԺԹ	-	-	-	-	Ստեփաննոս Ռաբունի
2174	Ժողովածոյ	1309	-	Տէր Աւագ, անանուն	-	-	Տէր Աւագ
2175	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1659	Երնջակ	Շմաւոն կր.	-	-	պատուական Երնջակայ Սուրբ Կարապետի
2176	Ժողովածոյ						
2176/Ա.	Ժողովածոյ	1617	-	Գրիգոր	-	-	-
2176/Բ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2177	Ժողովածոյ						
2177/Ա.	Ժողովածոյ	1411	Մեծոփայ վանք	Յովանէս կր.	-	-	-
2177/Բ	Ժողովածոյ	1609/1675	Վարագ	Թորոս	-	-	-
2178	Ժողովածոյ	ԺԹ	Մեծոփայ վանք	Յակոբ յեղկրէն Ըղտօճի (աշակերտ Յովհան Ռոտնեցւոյ)	-	-	Յակոբ յեկ-ռէն Ըղտօճի (աշակերտ Յովհան Ռոտնեցւոյ)
2179	Ժողովածոյ	1750	Լուսաւորչի վանք	-	-	-	-
2180	Ժողովածոյ	1644	-	Վարդան սրկ., Սահակ, Աթանաս սրկ. անանուն	-	-	-
2181	Քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-
2182	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	1674	-	Յօհաննէս, Յովսէփ վրդ.	-	-	-
2183	Բարթուղիմէոս Մարաղացի, Մատենագրութիւն	1662	-	Ուստաստակէս	Հայրապետ	-	Պրն. Վաթան
2184	Բարթուղիմէոս Մարաղացի, Քարոզգիրք	ԺԹ	-	-	-	-	-
2185	Բարթուղիմէոս Մարաղացի, Քարոզգիրք	ԺԹ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2186	Սիմէօն Երեւանցի, քարոզգիրք	1768	Էչմիածին	Ստեփաննոս աբղ. Ճուղայեցի	-	-	Ստեփաննոս աբղ. Ճուղայեցի
2187	ժողովածոյ						
2187/Ա	ժողովածոյ	ԺԵ	-	-	-	-	-
2187/Բ	ժողովածոյ	1346	-	Թորոս Տարօնեցի	-	-	Մարտիրոս ֆիլ. Սանահնեցի
2188	ժողովածոյ	ԺԵ	-	-	-	-	-
2189	ժողովածոյ	1394	Թավրէզ	Գրիգոր	-	-	-
2190	ժողովածոյ						
2190/Ա	ժողովածոյ	1712	-	Տէր Աստուածատուր, աննամուիմ	-	-	Ներսէս վրդ.
2190/Բ	ժողովածոյ	ԺՀ	-	Սուքիաս աբղ. Ղարսեցի, Անանուն	-	-	-
2191	ժողովածոյ						
2191/Ա	ժողովածոյ	1687	Մատրիճ	Իգնատիոս դպիր	-	-	-
2191/Բ	ժողովածոյ	1696-1708	Կոտուց Անապատ, Ամիրդօլու վանք	Մարտիրոս վրդ. Համթեցի	-	-	-
2192	ժողովածոյ						
2192/Ա	ժողովածոյ	ԺՀ	-	-	-	-	-
2192/Բ	ժողովածոյ	ԺՀ	-	-	-	-	-
2192/Գ	ժողովածոյ	1733/1735	Շօշ	Յովաննէս ժամարար, Աստուածատուր ֆիլ., անանուն	-	-	Կարապետ աբղ., Յովաննէս ժամարար
2193	ժողովածոյ						
2193/Ա	ժողովածոյ	1785	-	-	-	-	-
2193/Բ	ժողովածոյ	ԺՀ	-	-	-	-	-
2194	ժողովածոյ	ԺԵ	-	-	-	-	-
2195	Տօնապատճառ	ԺԳ	-	Յովաննէս	Յովաննէս	-	-
2196	ժողովածոյ	1683	-	-	-	-	-
2197	ժողովածոյ						
2197/Ա	ժողովածոյ	ԺՀ	-	Յարութիւն	-	-	-
2197/Բ	ժողովածոյ	ԺՀ	Պրուսա	Նիկողայոս երէց	-	-	Աստուածատուր երէց
2197/Գ	ժողովածոյ	1707/1710	Պրուսա	Միքնաս երէց Խորէնեցի, Նիկողայոս երէց	-	-	Խաչատուր վրդ
2198	Գրիգոր Տաթեւացի, քարոզգիրք	ԺԷ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2199	Քարոզգիրք	ԺԶ	-	-	-	-	-
2200	Ժողովածոյ	ԺԸ, 1759	Թոխատ (Եւրոկիա)	-	-	-	-
2201	Յակոբ Նպեան, Սիմէոն Երեւանցի, Քարոզք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2202	Պետրոս Նախիջեւանցի Աղամալեան, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2203	Յակոբ Նպեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	ԺԸ	-	-	-	-	-
2204	Յակոբ Նպեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	ԺԸ	-	-	-	-	-
2205	Պետրոս Նախիջեւանցի Աղամալեան, Քարոզք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2206	Ժողովածոյ	1820	Զմիւռնիա	Յովհան ՌՀյ. Էօտէնիշու	-	-	Սահակաճնոս արդ.
2207	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2208	Պետրոս Նախիջեւանցի Աղամալեան, Քարոզք	1824	-	Յօհաննէս Ղրիմեցի	-	-	Գէորգ վրդ. Տաթեւացի
2209	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2210	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	1799	Կ. Պոլիս	Մուրատ Վանեցի	-	-	Զաքարիայ վրդ.
2211	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2212	Սիմէոն Երեւանցի, Մատենագրութիւնք	1748/ 1759	Էչմիածին, Կ. Պոլիս	Սիմէոն վրդ. Երեւանցի	-	-	-
2213	Քարոզգիրք						
2213/ Ա	Քարոզգիրք	ԺԸ-ԺԹ	-	-	-	-	-
2213/ Բ	Քարոզգիրք	1827	-	Յակոբ Կոնդեցի	-	-	-
2214	Պետրոս Նախիջեւանցի Աղամալեան, Քարոզք	ԺԹ	-	-	-	-	-
2215	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2216	Ժողովածոյ	1766	-	Փիլիպպոս Ամբնջեցի	-	-	-
2217	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2218	Ժողովածոյ	ԺԸ	Կեսարիա	Օհաննէս սրկ.	-	-	-
2219	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ (1793-ից առաջ)	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2220	ժողովածոյ	1789/1790	Էջմիածին	Ջաֆարիա սրկ.	-	-	-
2221	Սիմէօն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2222	ժողովածոյ	1766-1807	Էջմիածին	Յովսեփ սրկ., Գրիգոր Սիւնեցի, անանուն	-	-	Յովսեփ եպս.
2223	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2224	ժողովածոյ	1771	Էջմիածին	Պետրոս կր.	-	-	-
2225	Պետրոս Հռոմկլայեցի, Համառօտ Հաւաքումն Աստուածարանութեան	ԺԸ	-	Աստուածատուր	-	-	-
2226	ժողովածոյ						
2226/Ա,	ժողովածոյ	ԺԵ-ԺԶ	-	-	-	-	-
2226/Բ	ժողովածոյ	1450	-	Մակար էլլիկեցի	-	-	Արիստակէս
2227	Մինաս Վաղարշակերտցի, Քարոզք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2228	Մինաս Վաղարշակերտցի, Գիրք Քարոզութեան Հատոր երկրորդ	1799	Էջմիածին	Գէորգ եպս.	-	-	Գէորգ եպս.
2229	ժողովածոյ	1689	-	Մինաս էտէնեցի	Մինաս էտէնեցի	-	Եփրեմ վրդ.
2230	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	Յովսէփ վրդ.
2231	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	Մարտիրոս արղ.	-	-	-
2232	Գրիգոր Տաթեացի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2233	Բարթողիմէոս Մարաղացի. Մատենագրութիւնք	1352/1354	Մար	Մանուէլ ֆիլ.	-	-	Մխիթար կուսակրօն ֆիլ.
2234	ժողովածոյ	1694	-	Գրիգոր երէց	Գրիգոր երէց	-	-
2235	ժողովածոյ	ԺԷ	Շէպին Ղարաֆիսար	Պետրոս վրպ.	-	-	Պետրոս վրպ.
2236	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Տէր Աբրահամ	-	Պետրոս Հալապցի	Տէր Աբրահամ
2237	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2238	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2239	ժողովածոյ	ԺԸ	-	Մարգար աբյ.	-	-	Մարգար աբյ.
2240	ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2241	ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2242	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Ներսէս գպիր	-	-	Մահտեսի Պետրոս
2243	ժողովածոյ	1698	Զմիւռնիա	Գրիգոր երէց Կ. Պոլսեցի	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2244	ժողովածոյ						
2244/Ա	ժողովածոյ	ԺԲ	-	-	-	-	-
2244/Բ	ժողովածոյ	1708/1709	Մարաշ (Գերմանիկ)	Սարգիս աբեղ.	Սողոմոն դպիր	-	-
2244/Գ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2245	ժողովածոյ	1689	Անդրիանուպոլիս	Եփրեմ վրդ.	-	-	Եփրեմ վրդ.
2246	ժողովածոյ	1692-93	Երուսաղէմ	Պօղոս Մնաչէնցի	-	-	Պօղոս Մնաչէնցի
2247	Ղուկաս Լոռեցի, Քարոզգիրք	1640	Ասպահան	Աստուածատուր երէց	-	-	Լէյի
2248	ժողովածոյ	1695, 1739	-	Աստուածատուր, Մելիոն	-	-	Աբրահամ վրդ.
2249	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2250	ժողովածոյ						
2250/Ա	ժողովածոյ	ԺՉ	-	-	-	-	-
2250/Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2251	ժողովածոյ	1694	Կ. Պօլիս	Գրիգոր երէց	-	-	Յոհան վրդ.
2252	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Անտրիաս	-	-	Յոհան աբեղ.
2253	Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	1775	Կ. Պօլիս	Յակոբ դպիր	-	-	-
2254	Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	1761	-	Բաղտասար	-	-	-
2255	Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	1755-69	Կ. Պօլիս	Խաչատուր Կ. Պօլսեցի	-	-	Սարգիս եպս., Վարդան աբեղ.
2256	ժողովածոյ						
2256/Ա	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2256/Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2257	ժողովածոյ	1769	Ս. Էջմիածին	Առաքել Նախիջեւանցի	-	-	-
2258	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2259	Քարոզգիրք	1383	Մակու	Սարգիս վրդ.	-	-	-
2260	Բաթուլիմէոս Մարաղացի, Մատենագրութիւն	ԺԹ	-	-	-	-	-
2261	ժողովածոյ						
2261/Ա	ժողովածոյ	ԺԷ	Նոր Ջուղա	-	-	-	-
2261/Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	Նոր Ջուղա	-	-	-	Մատթէոս վրդ.
2262	ժողովածոյ	ԺԹ	-	Շմաւոն, Էմմանուէլ, Դանիէլ	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2263	ժողովածոյ	1748	-	-	-	-	Յակոբ Շամախեցի
2264	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	Յակոբ վրդ.
2265	ժողովածոյ	1696	Երուսաղէմ	Պետրոս սրկ. Պաղչասարայցի	-	-	Տէր Մոմայիլ լուսարար
2266	ժողովածոյ	1693	Ջուղա	Միխայէլ վրդ., Անանուն	-	-	-
2267	ժողովածոյ	ԺՋ	Իլով	Լուսիկ արկ., Վարդան, տէր Մկրտիչ, անանուն	-	-	-
2268	ժողովածոյ	1683	Ատանա	Կարապետ ֆիլ, Դաւիթ Եղոկացի	-	-	Դաւիթ Եղոկացի
2269	ժողովածոյ	ԺԸ	-	Տէր Յարութիւն	Տէր Յարութիւն	-	-
2270	ժողովածոյ	1733	-	Սարգիս դպիր	-	-	-
2271	ժողովածոյ	1724	Ասպահան	Աւետիս երէց	Աւետիս երէց	-	Մովսէս աբեղայ. Ջուղայեցի
2272	ժողովածոյ	1696/1698	-	Գրիգոր, Յակոբ Մշախբրցի	-	-	-
2273	ժողովածոյ	1252	Խոռանաչատ	Գրիգոր ֆիլ.	-	-	Ստեփանոս ֆիլ.
2274	ժողովածոյ	1658-65	Ուշի վանք	Մկրտիչ Աշտարակեցի	-	-	-
2275	ժողովածոյ	1666	-	-	-	-	-
2276	ժողովածոյ	ԺԷ (1688-ից առաջ)	-	-	-	-	Դաւիթ վրդ.
2277	ժողովածոյ	1659	Գանձասար	Յոհաննէս երէց	-	-	-
2278	Յովսէփ Մալեզեանց, Քերականութիւն Հայերէն Լեզուին	1837	Կ. Պոլիս	Մկրտիչ Միհալէեան	-	-	-
2279	Կղեմէս Գալանոս, Քերթողութիւն Քերականութեան	ԺԷ	-	-	-	-	-
2280	Յօհաննէս Յարութիւնեան, Մաղոց, որ է Հառաւոմն Քերականական Բառից	1817	Պոլսոյ	Յօհաննէս Յարութիւնեան	-	-	-
2281	ժողովածոյ	ԺԷ (1668-ից առաջ)	-	Յովաննէս, Սիմէոն դպիր	-	-	Ղուկաս եպս.
2282	ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	Աբրահամ սիրացու
2283	ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2284	Քերականութիւն	ԺԷ (1690-ից առաջ)	-	-	-	-	Ղուկիաման Ջաճընկալ
2285	Ժողովածոյ	1725	-	Մարտիրոս աբղ.	-	-	Մարտիրոս աբղ.
2286	Ժողովածոյ	1637	Ս. Էջմիածին	Սաւակ, Առաքել աբղ.	-	-	-
2287	Ժողովածոյ	1562	-	Յոհան վրդ.	-	-	-
2288	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2289	Ժողովածոյ	1761	Ս. Էջմիածին	Ղուկիաման դպիր	-	-	Ղուկիաման դպիր
2290	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2291	Ժողովածոյ	1665	Կեսարիա	Եփրեմ կր. Տաթեւացի, Պօղոս Մարգուանցի	-	-	Եփրեմ կր. Տաթեւացի
2292	Ժողովածոյ	1624	-	Մատաթեայ աբղ.	-	-	-
2293	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2294	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2295	Ժողովածոյ	1683	Գաղատիա	-	-	-	-
2296	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Իվաչիօ սրկ.	-	-	Իվաչիօ սրկ.
2297	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Սաւակ դպիր, Գրիգոր	Յով-հաննէս	-	-
2298	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն, Տրամաբանութիւն	ԺԷ	-	-	-	-	-
2299	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2300	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն	ԺԸ (1738-ից առաջ)	-	-	-	-	-
2301	Ժողովածոյ	ԺԷ, 1699	Համատան	Տէրոճ, Արիստակէս երէց Համատանցի, Անանուն	-	-	-
2302	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն, Տրամաբանութիւն	ԺԷ (1694-ից առաջ)	-	-	-	-	-
2303	Ժողովածոյ	1652	-	Մարկոս սրկ.	Ալէք-սիանոս երէց	-	-
2304	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	Աստուածատուր	-	-	-
2305	Ժողովածոյ	1671	Շօշ	Մալխաս	-	-	-
2306	Ժողովածոյ	1668	-	Բարսեղ աբղ., Աւետիս Թիֆլիզցի	-	-	Աւետիս Թիֆլիզցի
2307	Ժողովածոյ						

Հմ	Բովանդակութիւն	Ժամա նակ	Վայր	Գրիչ	Ծադկող	Կազմող	Ստացող
2307/ Ա	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2307/ Բ	Ժողովածոյ	1694	-	-	-	-	Ովանէս
2308	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն, Տրամաբանութիւն	1658	Քարթման	Թուման	-	-	Բասեղ վրդ
2309	Գրիգոր Տաթեւացի, Քարոզգիրք	1650	Էմիածին	Ղազար	-	-	Գրիգորիոս վրդ.
2310	Բեռնարտոս, Քարոզք, Մեկնութիւն Սաղմոսին, որ Քնակեալ է	ԺԸ	-	Ղուկաս վրդ. Խաբերեցի	-	-	-
2311	Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	1797	Սերաստիա	Մինաս աբղ. Բիւզանդեցի	-	-	Մինաս աբղ. Բիւզանդեի
2312	Յակոբ Նալեան, Քարոզգիրք Կիւրակէից	1816	-	Գրիգոր տիրացու	-	-	-
2313	Պետրոս Աղամալեան-Բերդումեան, Քարոզք	ԺԹ (1891-ից յետոյ)	-	-	-	-	-
2314	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	Սարգիս Պետ	-	-	Թադէոս վրդ
2315	Մատենագրութիւնք Սիմէոնի Երեւանցւոյ	1810	Թիֆլիզ	Յօհաննէս աբղ.	Յօհաննէս աբղ.	-	Գրիգոր վրդ. Տէր-Աւտմեանց Գամենցի
2316	Սիմէոն Երեւանցի, Քարոզգիրք	1816/ 1818	Տփխիս	Ստեփաննոս վրդ. Ջուղայեցի	-	-	Ստեփաննոս վրդ. Ջուղայեցի
2317	Սիմէոն Երեւանցի, Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2318	Քարոզգիրք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2319	Մատենագրութիւնք Սիմէոնի Երեւանցւոյ	1778	Էմիածին	Դաւիթ	-	-	Ներսէս վրդ. եղեգաձորեցի
2320	Էլիկոս Էօղօնացի, Համառօտութիւն Օրինակաց եւ Իրաց Նմանութեանց	ԺԸ (1717-ից յետոյ)	-	Գեորգ դպիր	-	-	-
2321	Պետրոս Աղամալեան-Բերդումեան, Քարոզք	ԺԸ	-	-	-	-	-
2322	Քարոզգիրք	ԺԷ	-	Մանասէ դպիր	-	-	-
2323	Մարգար Հոճէնց, Քերականութիւն Արաբացւոց	1810	Սանկտ Պետերբուրգ	Մարգար Հոճէնց	-	-	-
2324	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2325	Յովհաննէս Երզնկացի, Հաւաքումն Մեկնութեան Քերականին	1613	-	Գրիգոր աբղ. Իլովցի	-	-	Գրիգոր աբղ. Իլովցի

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2326	Ժողովածոյ	ԺԳ	-	Յակոբ	-	-	-
2327	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Նիկողայոս	-	-	-
2328	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2329	Ժողովածոյ	1291	Սուրբ Լուսաւորչի գերեզման	-	-	-	Անառոն բարբռնի՝ Գրիգոր կոչեցեալ
2330	Ժողովածոյ					Մինաս Բաբերթացի	
2330/Ա	Ժողովածոյ	1633-ից առաջ	-	Ստեփաննոս Մշկոցի, անանուանէ	-	-	Ստեփաննոս Մշկոցի
2330/Բ	Ժողովածոյ	1642	Կաֆա	Վարդանէս դպիր	-	-	Մինաս վրդ. Բաբերթացի
2330/Գ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	Մինաս Բաբերթացի
2331	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Գրիգոր, Անանուն	-	-	-
2332	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	Եսայի արդ. Վանեցի
2333	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2334	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2335	Ժողովածոյ	1476, ԺԵ	Երուսաղէմ	Անանուն, Կարապետ ֆեյ.	-	-	-
2336	Գիրք, Ուր Կոչի Ճանապարհ Ճշմարտութեան	ԺԷ	-	-	-	-	-
2337	Ժողովածոյ	1684	Էչմիածին	-	-	-	-
2338	Ժողովածոյ	1631	Նոր Ջուղա	Մարտիրոս երէց	-	-	-
2339	Ժողովածոյ	ԺՐ	-	Գրիգոր	-	-	-
2340	Սիմէոն Երեւանցի, Տօնացոյց. Երկրորդ Հատոր	ԺՐ	-	-	-	-	-
2341	Ժողովածոյ	ԺՐ	-	-	-	-	-
2342	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Սիմեոն	-	-	-
2343	Ժողովածոյ						
2343/Ա	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Աստուածատուր արդ.	-	-	Գրիգորիս
2343/Բ	Ժողովածոյ	ԺՐ	-	-	-	-	-
2343/Գ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Յոհան	-	-	-
2344	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն	1701	-	Ստեփաննոս երէց	-	-	-
2345	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն, Տրամաբանութիւն	1705	-	Գալուստ սիւրացու	-	-	-
2346	Ժողովածոյ	1721	-	Ստեփաննոս երէց	-	-	-
2347	Սիմէոն Ջուղայեցի, Մատենագրութիւն	ԺԷ	-	-	-	-	-

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամա նակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2348	ժողովածոյ						
2348/ Ա.	ժողովածոյ	1699	-	Դաւիթ վրդ.	-	-	-
2348/ Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2348/ Գ	ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2349	Պետրոս Աստա-պատցի, Համառօտ Մեկնութիւն Քերա-կանութեանն Սի-մէոնի Ջուղայեցւոյ	1681	-	Պետրոս Աստապատցի	-	-	-
2350	ժողովածոյ						
2350/ Ա.	ժողովածոյ	ԺԸ (1733-ից առաջ)	Համայտան	-	-	-	Տէր Օվանէս
2350/ Բ	ժողովածոյ	1746/ 1748	Էջմիածին	Ստեփան, Անանուն	Ստե-փան, Ա-նանուն	-	Յակոբ վրդ. Շամախեցի
2351	ժողովածոյ	1701	Եւդոկիա	Եղիայ դպիր Մարալեանցի	-	-	-
2352	ժողովածոյ						
2352/ Ա.	ժողովածոյ	ԺԷ	-	Աւետ դպիր	-	-	Տէր Պետրոս
2352/ Բ	ժողովածոյ	ԺԷ	Մուրթ Թումա	Աստուածատուր Երէց	-	-	Յոհաննէս Ռէյ.
2352/ Գ	ժողովածոյ	ԺԷ (1699-ից առաջ)	-	-	-	-	-
2352/ Դ.	ժողովածոյ	1693	-	Յովհաննէս վրդ. Իսպահանցի	-	-	-
2353	ժողովածոյ	ԺԷ (1699-ից առաջ)	-	Յակոբ Ռէյ.	-	-	-
2354	ժողովածոյ	1688	Բզնունեաց գաւառ	Գրիգոր Երէց	-	-	Սիմէոն առեղպս.
2355	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն	1721	-	Ստեփաննոս երէց	-	-	-
2356	ժողովածոյ	1664	Էջմիածին	Ներսէս սրկ.	-	-	-
2357	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն	1714	-	Ստեփաննոս երէց	-	-	-
2358	ժողովածոյ	1659-62	Իսպահան-Ջուղա	Յոհաննէս սրկ.	Տէր Յակոբ	-	-
2359	ժողովածոյ	ԺԸ (1709-ից յետոյ)	-	-	-	-	Սաւգիս եւ Դանիէլ վրդ.

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2360	Սիմէոն Ջուղայեցի, Քերականութիւն, Տրամաբանութիւն	1650	-	Յօհաննէս դպիր	-	-	-
2361	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Յակոբ աբեղ.	-	-	Յակոբ աբեղ.
2362	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2363	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2364	Ժողովածոյ	ԺԹ	Սուրբ Բարթողիմէոս	Տիրացու աբեղ.	Պաւղոս	-	Յոհաննէս ռաբունի
2365	Ժողովածոյ	ԺԹ (1393-ից ա-ռաջ)	-	Յոհաննէս ֆեյ.	-	Յակոբ եպս. Շամախեցի	Յակոբ եպս. Շամախեցի
2366	Ժողովածոյ	ԺԹ-ԺԵ	Անաման, Յովհաննէս	-	-	Գրիգոր	-
2367	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2368	Ժողովածոյ	1640-41	Ռուսաց երկիր, էջմիածին	Ոսկան վրդ.	-	-	-
2369	Ժողովածոյ	1614	Կ. Պոլիս	Թոռոս	-	-	-
2370	Ժողովածոյ	1621/1624	Բուզանդիայ, Շօշ (Սպահան)	Պօղոս աբեղ. Տիւրիկցի	-	-	Պօղոս աբեղ. Տիւրիկցի
2371	Ժողովածոյ	1357	Սուրխաթ	Ստեփաննոս	-	-	Կարապետ ֆեյ.
2372	Ժողովածոյ	ԺՉ	-	Տէր Անդրիաս	-	-	-
2373	Ժողովածոյ						
2373/Ա	Ժողովածոյ	ԺԹ	-	Ստեփաննոս	"	-	"
2373/Բ	Ժողովածոյ	1633	Շօշ (Սպահան)	-	-	-	-
2374	Աւետարան էջմիածնի	989	Նոռավանք (մերձ ի Բոլէն)	Յովհաննէս	-	-	Ստեփաննոս ֆեյ.
2375	Մեկնութիւն Սաղմոսաց	Ժ	"	"	"	"	"
2376	Անդրէաս Կապադովկացի, Մեկնութիւն Յայտնութեանն Յովհաննու	ԺԷ	-	-	-	-	-
2377	Ներսէս Շնորհալի, Յիսուս Որդի	ԺՉ	-	-	-	-	-
2378	Քառազգիրք	ԺԵ	-	-	-	-	-
2379	Ժողովածոյ						
2379/Ա	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	-	-	-	Ստեփաննոս
2379/Բ	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Սարգիս	-	-	-
2380	Ժողովածոյ	1635	էջմիածին	Նապլի վրդ., Վարդերես Լեհրցի	-	-	-
2381	Ժողովածոյ	1631	Յոհաննավանք	Ստեփաննոս ֆեյ., Մարտիրոս չաճընկալ	Սիմէոն ասագ սարկաւագ	-	Մովսէս կաթուղիկոս

Հմր	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Վայր	Գրիչ	Ծաղկող	Կազմող	Ստացող
2382	Ժողովածոյ	1403	Տաթեւ	Գրիգոր Տաթեւացի	-	-	Յովհաննէս Ոսոմնեցի, Գրիգոր Տաթեւացի
2383	Ժողովածոյ	ԺԸ	-	-	-	-	-
2384	Ժամագիրք, խորհրդատետր	ԺՋ	-	-	-	-	-
2385	Ժամագիրք, խորհրդատետր	ԺՋ (1598-ից առաջ)	-	Կարապետ	-	-	-
2386	Ժամագիրք, խորհրդատետր	1642	Գոմնաս	Վահանոս Բաբերդացի	-	-	Վահանոս Բաբերդացի
2387	Մաշտոցմաշեմ	1432	Սուրբ Աննոնի վանք (մեռած ի Կաֆայ)	Քրիստոստուր աբղ.	Քրիստոստուր աբղ.	Քրիստոստուր աբղ.	Սարգիս սրկ.
2388	Մաշտոցմաշեմ	1325	Գալու Անապատ	Սիմեոն ֆիլ.	-	-	Յովաննէս սրկ.
2389	Ժողովածոյ	1643	Էջմիածին	Մկրտիչ	-	-	Մկրտիչ
2390	Ներսէս Շնորհալի, Յիսուս Որդի	1664	-	Հռիփսիմէ	-	-	Սանդուխտ
2391	Ներսէս Շնորհալի, Յիսուս Որդի	ԺՋ	-	Գրիգոր	Գրիգոր	-	-
2392	Նախերգամաշեմ Քարոզի	ԺԸ	-	-	-	-	-
2393	Ժողովածոյ	ԺԷ	-	Սարգիս	-	-	-
2394	Տաղարան	ԺԷ	-	-	-	-	-
2395	Բանաստեղծամաշեմ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2396	Բանաստեղծամաշեմ	ԺԷ	-	-	-	-	-
2397	Աստուածաշունչ	1640	Էջմիածին	Մովսէս կր.	Մովսէս կր.	-	Առաքեալ եպս.
2398	Ժողովածոյ	1613	-	Սիմեոն	-	-	-
2399	Աւետարան	1656	Աւագաման	Գասպար երէց, Յովաննէս	Վարպետ Հայրապետ	-	Խօջայմալ, Մինասս պարոնտէր
2400	Մաշտոցմաշեմ	1435	Սուրբ Անտոնի վանք (մեռած ի Կաֆայ)	Աւետիք վրդ.	-	-	Եսայի աբղ.

ԺԷ.

ՊԱՏԱՌԻԿ-ՊԱՀՊԱՆԱԿՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՂԻՒՍԱԿ

Հ՚ը ը/կ	Հ՚ը ձեռագրի	Էջ գրչագրի	Լեզու	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Թերթ	Նիւթ	Գրութ.	Գիր
1.	2105	21	յուն.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԵ.	1	մգդր	միասիւն	
2.	2107	33	հայ.	Ճառ	Ժ.	4	մգդր	միասիւն	ուղղգծ մաներ երկթզր
3.	2109	40	հայ.	Գրիգորի Աստուածաբանի Ցաղագս աղիատասիրութեան	Ժ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր
4.	2111	51	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Թ.-Ժ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր
5.	2116	79	վրաց.	Ճաշոց	ԺԱ.-ԺԲ.	3	մգդր	միասիւն	նուսխուտի
6.	2118(1)	87-88	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Ժ.-ԺԱ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր
7.	2118(2)	88-89	հայ.	Ճաշոց	ԺԴ.-ԺԵ.	2	մգդր	երկսիւն	բոլորգիր
8.	2124	117	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.-ԺԱ.	2	մգդր	միասիւն	բլրգծ երկթզր
9.	2127	129	հայ.	Մեկնութիւն Սաղմոսաց (տպագիր)	ԺԹ.	4	թղթ		տպագիր
10.	2128	137	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Ժ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր
11.	2130	142	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Ժ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ երկթզր
12.	2133	151	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Ժ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր
13.	2136(1)	157	հայ.	Վկայաբանութիւն	ԺԲ.	1	թղթ	երկսիւն	աբեղեղեան բոլորգիր
14.	2136(2)	157	հայ.	Յովհաննու Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Կորնթացւոց Բ թղթոյն (գլուխ ԺԲ)	ԺԱ.-ԺԲ.	2	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ երկթզր
15.	2137	159	հայ.	Գրիգորի Նիւսացւոյ Մեկնութիւն Երգոց երգոյն	Թ.-Ժ.	4	մգդր	միասիւն	ուղղգծ երկթզր
16.	2142	175	հայ.	Ճաշոց	Ժ.-ԺԱ.	2	մգդր	միասիւն	ուղղգծ երկթզր
17.	2143	180	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	ԺԱ.	2	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ երկթզր
18.	2145	191	հայ.	Ճաշոց	Ժ-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ երկթզր
19.	2148	201	հայ.	Ճառընտիր (Գործ Պետրոսի եւ Պօղոսի)	ԺԱ.-ԺԲ	3	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ մաներ երկթզր
20.	2151	211	հայ.	Կանոնիք Բասղի կեսարացւոյ	Ժ	4	մգդր	միասիւն	ուղղգծ մաներ երկթզր
21.	2152	216	հայ.	Առակիք Սողոմոնի	Ժ.-ԺԱ.	1	մգդր	միասիւն	ուղղգծ երկթզր
22.	2153 (Ա)	225	հայ.	Ճաշոց	ԺԵ.	1	թղթ	երկսիւն	բոլորգիր
23.	2153 (Բ1)	225	հայ.	Յօհաննու Ոսկեբերանի Ցաղագս Սաւմանի կանօնաց կարգադրաց, որ գան ի խոստովանութեան	ԺԶ.	1	մգդր	միասիւն	նոտրգիր
24.	2153 (Բ2)	225	հայ.	Յակոբայ Ղրիմեցւոյ Ցաղագս ազգականութեան	ԺԶ.	1	մգդր	միասիւն	նոտրգիր
25.	2154 (1)	231	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.-ԺԱ.	1	մգդր	երկսիւն	ուղղգծ երկթզր
26.	2154 (2)	231-232	հայ.	Ճաշոց	ԺԵ.	2	մգդր	երկսիւն	բոլորգիր
27.	2155	236-237	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	Ժ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթզր

Ս.Ա. ը/կ	Ս.Ա. Հեռագրի	Էջ ցուցակի	Լեզու	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Թերթ	Նիւթ	Գրութ.	Գիր
28.	2156	238-239	հայ.	Ճաշոց	ԺԱ.-ԺԲ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
29.	2158	247	հայ.	Մաշտոց (Կանոն մեծի այ-գուցն)	ԺԴ.-ԺԱ.	4	մգդր	միասիւն	ուղղծ երկթգր
30.	2161	254	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԴ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	ուղղծ երկթգր
31.	2163	261	մնրմկր	Սուրբ Գէյրգ (մանրանկար)	ԺԵ.	1	մգդր		
32.	2164	265	յուն.	Ճաշոց	ԺԳ.-ԺԴ.	4	մգդր	երկսիւն	
33.	2166	269	հայ.	կրկնագիր, անընթեռնելի	ԺԱ.-ԺԲ.	8	մգդր	երկսիւն	ուղղծ մանր երկթգր
34.	2167	275	հայ.	Մեկնութիւն Սաղմոսաց	ԺԴ.-ԺԲ.	4	մգդր	երկսիւն	ուղղծ երկթգր
35.	2168(1)	279	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	ԺԱ.	1	մգդր	միասիւն	ուղղծ երկթգր
36.	2168(2)	279	յուն.		ԺԲ.-ԺԳ.	1	մգդր	միասիւն	
37.	2169(1)	285	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.	1	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
38.	2169(2)	285	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	ԺԴ.-ԺԱ.	1	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
39.	2172	293	հայ.	Կոնդակ	ԺԸ.	1	թղթ	միասիւն	նուռգիր
40.	2173	294	հայ.	Մաշտոց (Քահանայաթաղ)	ԺԳ.-ԺԴ.	7	թղթ	երկսիւն	բոլորգիր
41.	2174(1)	299	հայ.	Ճաշոց	ԺԴ.-ԺԱ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
42.	2174(2)	299	հայ.	Սաղմոս Դաւթի	ԺԴ.-ԺԱ.	2	մգդր	միասիւն	ուղղծ մանր երկթգր
43.	2176	303	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	ԺԴ.-ԺԱ.	2	մգդր	երկսիւն	ուղղծ երկթգր
44.	2177(1)	307	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	ԺԴ.-ԺԱ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
45.	2177(2)	307	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԱ.-ԺԲ.	1	մգդր	միասիւն	բլրգծ երկթգր
46.	2178(1)	318	վրաց.	Մարգարէութիւն Սոփոնեայ	Թ.-Ժ.	1	մգդր	միասիւն	մրգլուսաձի
47.	2178(2)	318	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	Թ.-Ժ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
48.	2183	343	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԴ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
49.	2184	351	հայ.	Ճառ	Թ.-Ժ.	2	մգդր	երկսիւն	ուղղծ երկթգր
50.	2187	361	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	Թ.-Ժ.	2	մգդր	միասիւն	բլրգծ երկթգր
51.	2195	405	հայ.	Վերտական	Թ.-Ժ.	2	մգդր	միասիւն	ուղղծ երկթգր
52.	2198	423	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Թ.-Ժ.	3	մգդր	երկսիւն	բլրգծ մանր երկթգր
53.	2199	425	հայ.	Պօղոսի Թուղթ առ Գաղատացիս	Թ.-Ժ.	2	մգդր	երկսիւն	բլրգծ խոշոր երկթգր
54.	2229	521	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Թ.-Ժ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
55.	2244	611-612	հայ.	Յովհաննու Ոսկերեանի Մեկնութիւն Հռոմայեցւոց թղթոյն Պօղոսի	ԺԱ.-ԺԲ.	2	թղթ	երկսիւն	խոշոր բոլորգիր
56.	2245	619-620	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.-ԺԱ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
57.	2252	659	լատ.	Պատարագամատոյց	ԺԴ.	2	մգդր	երկսիւն	
58.	2259	679	հայ.	Ճառ յաղագս Պահոց	Ժ.-ԺԱ.	1	մգդր	միասիւն	ուղղծ երկթգր
59.	2260	689	հայ.	Ա. Թուղթ առ Կորնթացիս	Թ.-Ժ.	2	մգդր	միասիւն	բլրգծ երկթգր
60.	2262	693	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ը.-Թ.	1	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
61.	2264	703	հայ.	Մարգարէութիւն Եսայեայ	Թ.-Ժ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
62.	2267	715	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.	4	մգդր	երկսիւն	բլրգծ երկթգր

Հմր ը/կ	Հմր ձեռագրի	Էջ ցուցակի	Լեզու	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Թերք	Նիւթ	Գրութ.	Գիր
63.	2273	751	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	ԺԱ.	4	մզդր	երկսիւն	ուղղձ երկթգր
64.	2274(1)	757	յուն.	Ճաշոց	ԺԳ.	1	թղթ	միասիւն	
65.	2274(2)	757	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Թ.-Ժ.	1	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
66.	2275	763	հին սլաւ.	Апостол	ԺԴ.-Ժե.	2	մզդր	միասիւն	
67.	2276	767	վրաց.	Ժամագիրք	ԺԳ.-ԺԴ.	2	մզդր	միասիւն	ճուխտուի
68.	2277	769	վրաց.	Մեկնութիւն Հին Կտակարանի	ԺԴ.-Ժե.	2	մզդր	միասիւն	ճուխտուի
69.	2286	801	հայ.	Ճառ	Ժ.	2	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
70.	2291(1)	814	հայ.	Աւետարան եւ Ճառընտիր	Ը.	2	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
71.	2291(2)	814	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Ժ.	2	մզդր	երկսիւն	ուղղձ երկթգր
72.	2292	820	հայ.	Ճառընտիր	ԺԲ.-ԺԳ.	4	մզդր	երկսիւն	երկթգրխառն բոլորգիր
73.	2302	841	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Թ.-Ժ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ. երկթգր.
74.	2303	843	հայ.	Աւետարան	Թ.-Ժ.	2	մզդր	միասիւն	ուղղձ երկթգր
75.	2305	846	հայ.	Ճառ	ԺԱ.	1	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
76.	2306	848	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Ժ-ԺԱ.	4	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
77.	2309	853	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	Ժ.-ԺԱ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
78.	2312	875	հայ.	Գանձարան (Գրիգոր Խլաթեցու խմբ.)	Ժե.	2	թղթ	միասիւն	բոլորգիր
79.	2326	947	հայ.	Ճառընտիր	Թ.-Ժ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
80.	2330	957	ևթովպ.		ԺԶ.	4	մզդր	երկսիւն	
81.	2335	980	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Ժ.-ԺԱ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
82.	2343	1025	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Թ.-Ժ.	2	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
83.	2347	1034	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	Թ.-Ժ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
84.	2348	1037	հայ.	Գրիգոր Նազիանզացի, Քրիստոս ծնեալ	Թ.-Ժ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
85.	2349	1039	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	Թ.-Ժ.	4	թղթ	երկսիւն	բլրձ երկթգր
86.	2356	1068	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	Թ.	4	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
87.	2360	1077	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԱ.	8	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
88.	2361(1)	1079	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Ժ.	4	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր
89.	2361(2)	1079	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	ԺԱ.	2	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
90.	2366	1093	հայ.	Ներսէս Շնորհալի, Գանձ սրբոյ Վարդավառին	ԺԳ.	2	մզդր	միասիւն	բոլորգիր
91.	2368	1095-1096	հայ.	Յովհաննի Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Պօղոսի թղթոյն առ Հռոմէացիս	ԺԱ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
92.	2369	1101	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Թ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
93.	2377	1125	հայ.	Մաշտոց	ԺԱ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
94.	2379	1133	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	Ժ.	4	մզդր	երկսիւն	բլրձ երկթգր
95.	2380	1137	վրաց.			3	մզդր	միասիւն	
96.	2382	1157	հայ.	Աւետարան Ղուկասու, Գործք Առաքելոց	Թ.	2	մզդր	միասիւն	բլրձ երկթգր

Ս՛ը ը/կ	Ս՛ը հեռագրի	Էջ ցուցակի	Լեզու	Բովանդակութիւն	Ժամանակ	Թերթ	Նիւթ	Գրութ.	Գիր
97.	2384	1165	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ժ.	1	մզոյթ	միասիւն	բլրգծ երկթգր
98.	2386	1171	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	ե.	3	մզոյթ	միասիւն	բլրգծ երկթգր
99.	2387	1174	հայ.	Աւետարան Մարկոսի	ժ.	2	մզոյթ	երկսիւն	բլրգծ երկթգր
100.	2388(1)	1176	հայ.	Աւետարան Յովհաննու	ժ.	1	մզոյթ	միասիւն	բլրգծ երկթգր
101.	2388(2)	1176	հայ.	Մարգարէութիւն Եսայեայ	ԺԱ.	1	մզոյթ	միասիւն	ուղղգծ երկթգր
102.	2390	1183	հայ.	Աւետարան Մատթէոսի	ժ.	4	մզոյթ	երկսիւն	բլրգծ երկթգր.
103.	2397	1201	հայ.	Աւետարան Ղուկասու	ԺԱ.	2	մզոյթ	երկսիւն	բլրգծ երկթգր

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄՈՒՏՔ	*5-12*
ՄԱՅՐ ՅՈՒՅԱԿ	*13-1212*
ՅԱՆԿԵՐ ԵՒ ԱՂԻՒՄԱԿՆԵՐ	*1213-1370*
Ա. Գրչութեան ժամանակագրական ցանկ	*1213-1217*
Բ. Նախագաղափար եւ յետագայ յիշատակարանների ցանկ	*1218-1221*
Գ. Նիւթերի ցանկ	*1222-1235*
Դ. Տեղանունների ընդհանուր ցանկ	*1236-1247*
Ե. Անձնանունների ընդհանուր ցանկ	*1248-1309*
Զ. Գրչութեան վայրերի ցանկ	*1310-1311*
Է. Գրիչների ցանկ	*1312-1317*
Ը. Մաղկողների ցանկ	*1318-1319*
Թ. Կազմողների ցանկ	*1319-1320*
Ժ. Մեկենասների ցանկ	*1319-1320*
Ժ[1]. Պատուիրատու-ստացողների ցանկ	*1320-1323*
ԺԱ. Մանրանկարների ցանկ	*1324-1326*
ԺԲ. Կնքադրոշմների ցանկ	*1327-1328*
ԺԳ. Գաղտնագրութիւն ունեցող ձեռագրերի ցանկ	*1329-1330*
ԺԴ. Ի մի տփի ձեռագրերի ցանկ	*1329-1330*
ԺԵ. Մետաղէ կրկնակազմեր, խաչեր եւ այլ զարդեր ունեցող ձեռագրերի ցանկ	*1329-1330*
ԺԶ. Ձեռագրերի ընդհանուր աղիւսակ	*1331-1362*
ԺԷ. Պատարիկ պահպանակների ընդհանուր աղիւսակ	*1363-1370*

ՄԱՅՐ ՅՈՒՅԱԿ ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՌԱԴՐԱՅ

ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

Հատոր Է.

Յանկերը կազմեցին՝

Վարդան Գեւրիկեան, Լուսինէ Թումանեան, Գայիանէ Թերզեան

Համակարգչային ձեւաւորումը եւ էջադրումը

Շ. Ջադոյեանի